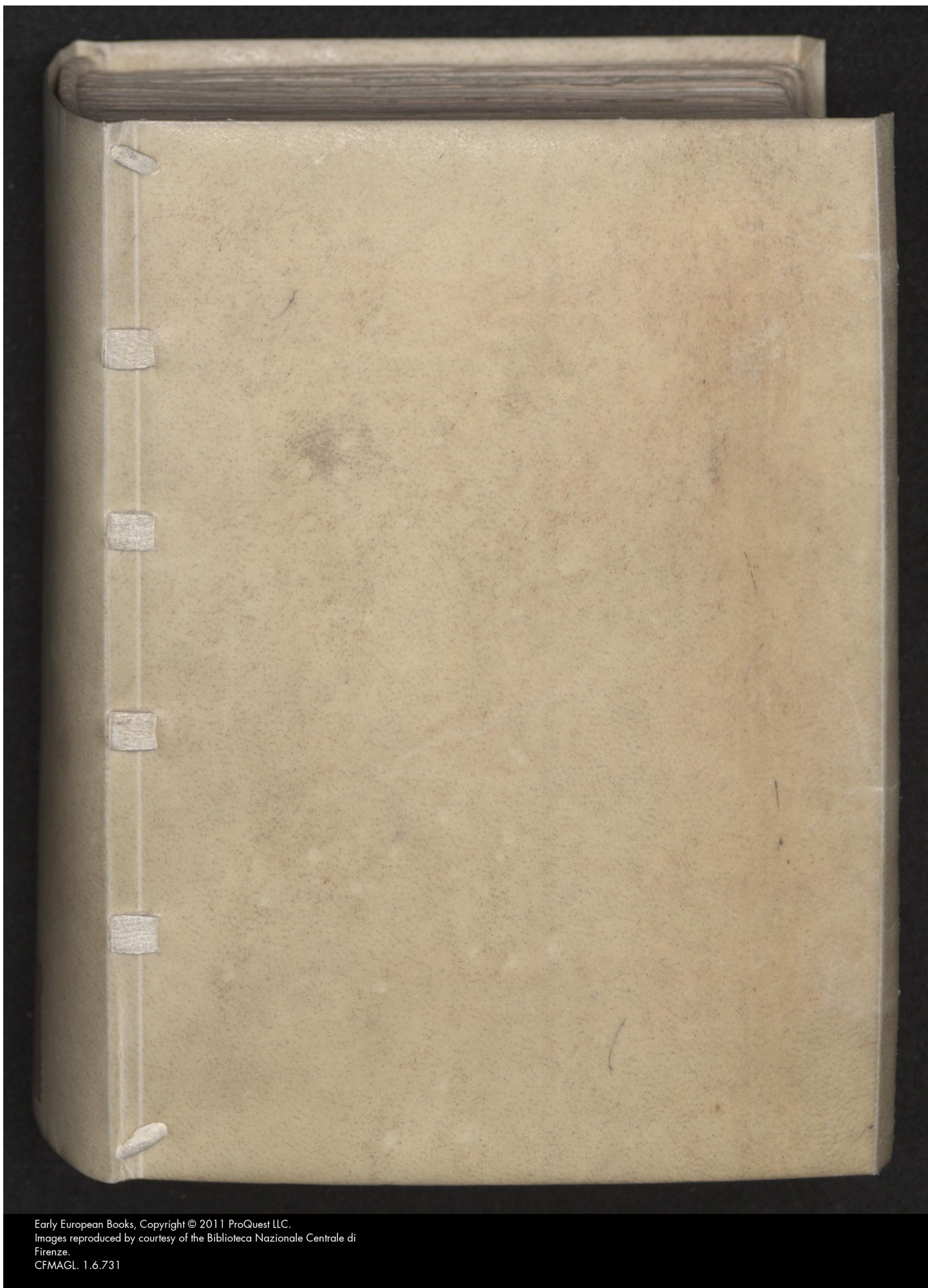
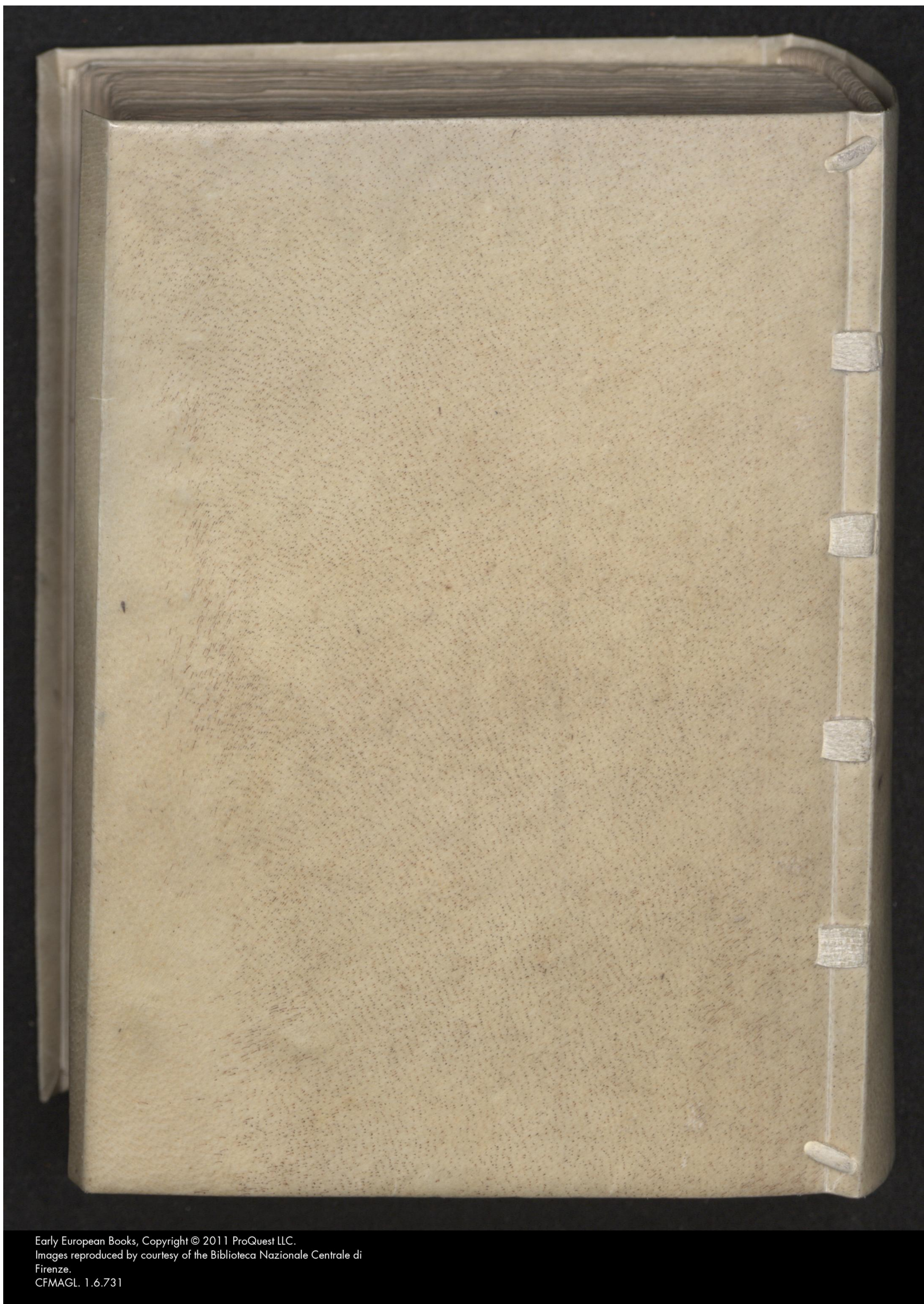

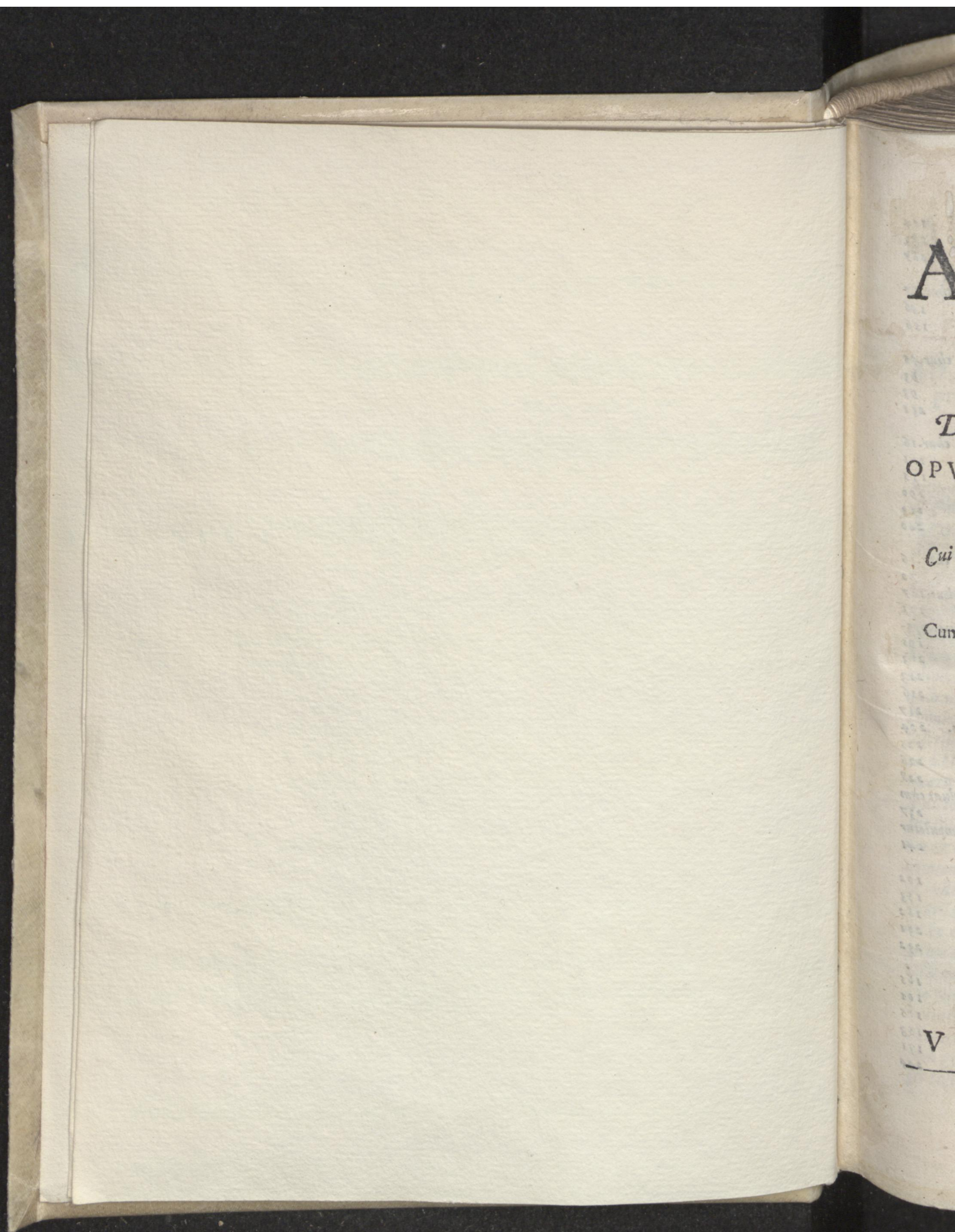

1
6
731

ANGELI
ARETINI,
DE MALEFICIIS
TRACTATVS,

De inquirendis animaduertendisq́ criminibus.

OPVS NEDVM VTILE, SED NECESSARIVM omnibus, maximè ijs, qui ad prouincias regendas constituti sunt.

Cui tractatus ALBERTI *de Gandino, nec non* BONIFACII *de Vitalinis, vnà cum apostillis Augustini de Arimino, & Hier. Cuchalon, veluti apendices subiecimus.*

Cum Summarijs, & Indice locupletiori quàm antea, à multis erroribus expurgato, & ad studiosorum vtilitatem pristinæ integritati suæ nunc demum restituto.

Cum eiusdem Angeli vita, per Thomam Diplobatacium edita.

VENETIIS, MDXCVIII.

Apud Societatem Minimam.

Tabula verborum in practica Do. Ange. contentorum.

FINIS

ANGELI ARETINI VITA,

PER D. THOMAM DIPLOBATACIVM CONSTANTINOPOLITANVM, Iur. vtr. Doct. edita.

AD LVDOVICVM ET PAVLVM, PADVAE LEGIB professores & sororios, filios excellentissimi artium & medicinæ Doctoris, Domini Augustini de Angelis Pisaurensis.

ANGELVS natione Tuscus, patria Aretinus, gente Gambiliona, patre Ioanne, Iurisconsultus eximius & celeberrimus practicus (vt ipse refert Institut. de pupil. substit. in prin. in ij. col. & in §. fi. in fi. Insti. de pa. pot.) Audiuit Bonon. Io. de Imo. & Flor. de sancto Petro, prout pluries in suis lecturis attestatur, & præcipue in §. affinitatis. Insti. de nup. & Paduæ, Rapha. Fulg. & Rap. Cu. prout in suis lecturis refert, & Pau. de Cast. prout ipse scribit in §. fi. Inst. de inoff. test. & in l. i. §. cum ex edicto, ff. quæ sent. sine appe. rescin. Et etiam Perusij, Onofrium de Bartolinis de Perusio, vt refert in §. posteriori. in vlt. col. & in §. ex eo. in i. col. Insti. quib. mo. testa. infirm. Quorum doctrina effectus fuit excellentissimus. & Anno Domini 1418. fuit licentiatus, & postmodum fuit doctoratus, anno 1422. vt ipse scribit in § quædam actiones. in vi. col. Insti. de actio. in versi. quæro de quæstione. Et legi ego in libro secretorum almi collegij Bonon. q dictus Ang. die 13. Ianuarij 1422. fuit doctoratus publicè more solito, & insignia doctoratus habuit à dicto domino Floriano, & Ioannes de Guasconibus fecit sermonem. Hic Angelus fuit primo assessor Perusij, vt ipse refert in §. i. in fi. Insti. vi bono. rap. Et Romæ & Castelli, vt scribit in rub. Insti. de except. in x. col. in fin. & Romæ fuit locumtenens Senatoris, vt per ipsum in l. i. in ij. col. ff. a quib. appel. non licet. & vide Insti. de perpe. & tempo. actio. & quæ in hæred. in prin. in ij. col. Et collateralis Nursiæ secundum Pari. de Puteo Doct. Neapolitanum, in suo solenni tract. syndic. in xxxi. col. vbi dicit, q audiuit Ang. prædictum dum legebat appellationes q ipse fuit collateralis apud Nurcenses, & cum fuisset in syndicatu, fuit incarceratus, & stetit per annum in carceribus, & q decapitabatur nisi omnia collegia Italiæ consuluissent in sui fauorem, ex qua causa relictis officijs exercuit se in lecturis, & ob doctrinæ suæ præstantiam à Borso Estensi Marchione, & primo Ferrariæ Duce, publico salario ibi conductus fuit, cuius tempore primum literarum gymnasium ibi constitutum (prout, ipse refert in proœmio Instit.) & ibi legit Institu. & alias lecturas. Legit etiã Bonon. tit. Insti. de actio. Anno 1441. vt

ipse attestatur Insti.de actio.in principio.& in §. ex maleficijs. in secunda columna.eodem tit.Ibi etiā legit appellationes in diebus festiuis. Anno Domini 1443. Angelus fuit eximius legū Doctor, prout Ioannes de Imo. suus præceptor scribit in cons. xxxvij.incip. Visis & consideratis his quæ late.in prin. Et vide Lu.Ro. in cons.ccccxcvij.inci.Diligenter perscrutatis prolixo consilio &c.Et præstantissimum & celeberrimum Iuriscons. appellat Ale. de Imo.in consi.lxxiiij. in vi. vol.incip.Viso titulo quæstionis. & in consi.iiij.i.vol. Circa primum in ix.col. in fi.& in cons.xxvi.in vij.vol.incip.cumulatissime. in vlt.col. & in consi. cxcviij. in ij.volu.incip. Viso præstantissimo.& in consi.lxxix.inter consi.Mariani Socini,incip.Accumulatissime & eleganter. in princ. Et solennē Doct. ætate sua appellat Franciscus Curtius in consi. xxxv.in xi.col.incip. Statuto hic Angelus habuit auditores excellentissimos Doct.videlicet dictum Alex. de Imo. prout idem Alex. scribit in consi. xxvi. in vij. colum. & in l. sanctio legum in additio.ff. de pęn.& Bart. Cæp. Veronensem,prout ipse Carth. refert in auth. sed nouo iure.in xiiij. colum. C.de ser. fugit. Et dictum Pari. de Puteo, vt ipse scribit dicto tract. Synd.in xxxi.colum.& etiam alios Doct.Floruit Bononiæ,& Ferrariæ anno Domini, 1445.vt ipsum Inst.ad legem Aq.in princ.in vers.in gl. in eo anno.Et ibi composuit in iure ciuili plura commentaria in ordinarijs, & extraordinarijs, & præcipue in materia appellationum,in tit. de app. vsque ad tit.si penden. appel. mors interue.inclusiue. Composuit etiam super Institutionibus, opus vtilissimum & prope diuinum: & tract. in materia maleficiorum infrascriptum satis vtilissimum, incipit: Sæpe mihi naturæ munera.quod apud Modernos iudices adoratur:cui fecit addi.Augustinus Bonfranciscus Ariminensis aduocatus cōsistorialis,quem allegat Iason in l.i.C.de preci. Imper. offe. & Franciscus Curtius in dicto cons.xxxv.in xi.colum composuit etiam plura volumina consiliorum, & tractatuum de testamentis per viam glossarum,inci.Ego Angelus de Gambilionib. legum Doct.Ferrariæ &c.in inclyto studio. & pro tractatu Angeli allegat Philippus Decius in l.precibus.in v.colum.C.de impub. & alijs subst.& in l.de alimentis.in prima colum. C.de transact. tamen dictum opus attribuitur Castellano domini Salustij de Perusio. Et ita dictum opus habeo intitulatum manu propria mutato nomine castellani,in Angelum prædictum.Tandem Ferrariæ moritur,& sepultus est in ecclesia Carmelitana,vbi est tale Epitaphium.

ANGELI Gambilionis de Aretio perspicacium ingeniorum alumno oriundi, perplexarum legum enodatoris, interpretisq; fama nothi super æthera, summis ac infimis gratissimi, integritate, comitate, graui genere, diuitijs, bono modo partis, ingenua liberorum sobole ornatissimi, viridi senecta religiosissime extincti, ossa hic molliter quiescunt.

REPERTORIVM
PRIMI VOLVMINIS
MALEFICIORVM.

IN QVO CONTINENTVR TRACTATVS
Clariss. I.V.D. do. Angeli de Aretio, do. Alberti de Gandino, ac do. Bonifacij de Vitalinis de Mantua.

Index huius voluminis.

Accu-

ſoribus

cri-

aliud

Citato

 fauto-

Colono

Crimen

De-

Denun

de

cum

nec

non

tiam

Iu-

 hi-

Malc-

Membrum

Noto-

Of-

ordi-

Pater

pœna

Præmium

Sen-

Statutum

Succumbens

XXXXII

F I N I S.

A N

Augus
La

ANGELI ARETINI,
DE MALEFICIIS
TRACTATVS.

Augustini Ariminensis, Hieronymi Cuchalon, & Bernardini de Landriano, aliorumq; Modernorum, Adnotationibus illustratus, fœliciter incipit.

PROOEMIVM.

AEpe mihi naturæ munera animo repetenti verissimum illud Stoicorum videri solet, Quæcunque à natura ipsa genita essent omnia ad vsum hominum esse genita. Homines autem etiam hominum causa esse procreatos, vt sibi inuicem quacunq; possent ratione auxilio forent. Proinde quantum quisque ingenio, quantum opere & labore assequi posset, tantum in communem hominum societatem conferendum esse. Itaq; cum essem rogatus à pluribus Iuris ciuilis studiosis, & qui in eo administrando versari cum dignitate cuperent, vt de inquirendis, puniendisque criminibus conscriberem: quo facilius ea, & rectius dijudicare, & iustis pœnis emendare possent: non ingenio fretus, sed eorum precibus, & eo (quo dixi) naturæ instinctu adductus, minimè in hoc à me illis officium meum denegandum putaui: præsertim recta cupientibus & iusta petentibus. Quare cum in hoc de vita & moribus hominum agatur, quæ inter mortalia potissima sunt collectis multorum Doctorum sententijs, atq; opinionibus veris, & communiter vsitatis, decreui eas in libellum conferre, nec ex meipso quicquam nisi breues notulas aliquas addere. Satis enim mihi visum est ad similitudinem doctissimi Papyrij Iurisconsulti: si ea quæ ab illis doctissimis viris summo labore conquisita, ac literis prodita essent: ita disponerem, atque ordinarem, vt eorum inuestigatio & perceptio facilior videretur. Qua de re cum publicè in inclyto, ac in orbe famosissimo studio Bononiæ iura ciuilia legerem, ego Angelus de Gambilionibus, de Aretio, minimus inter legum Doctores id opus aggressus sum, breuique tempore persolui: quod Spectabilibus Dominis Rectoribus, necnon Excellentiss. Doctoribus, & Scholaribus egregijs Bononiæ commorantibus assigno, quodque omnium iudicio corrigendum atque emendandum trado. Tu igitur Lector, velim ipsum non detrahendi, aut vituperandi studio, sed amore impulsus, diligenter legas: & si quid in eo, aut inconditum, aut parum perfectè scriptum inueneris, id tua doctrina suppleas: & quod minus pro iuris æquitate dictum videatur, prudentia corrigas, emendesque. Si quid autem ex ipso fructus & vtilitatis capies, immortali Deo, & summis illis Doctoribus, qui ea nobis scripta reliquerunt, gratias agas. Huius autem liberculi, vel tractatus erit ordo. Primo namque loco tex. ponetur, & inquisitio quædam, cum totali processu. Demum, loco interpretationis, ac declarationis dicti tex. glossas necessarias, & vtiles faciam.

AEC est quædam inquisitio, quæ fit & fieri intenditur per Do. T. de Fano, honorabilem Potestatem Bononiæ, necnon per D. Sabbam eius Iudicem maleficiorum, ex eorum, & cuiusque eorum mero officio, authoritate, potestate, arbitrio, atque bailia. Et ad querelam infrascripti Titij, necnon ad denunciam Ioannis Ambrosij ministralis, siue syndici capellæ S. Petronij contra, & aduersus Caium Sempronij de Nobilibus, de monte Olineto, capellę S. Blasij de Bononia, homicidam: & Andræam Marci lanificem, capellæ prædictæ S. Blasij de Bononia, auxiliatorem: & Sempronium Rodulphi barbitonsorem forensem de Florentia, mandatorem. In eo, de eo, & super eo, quòd fama publica præcedente, & clamosa insinnatione referente, non quidem a maliuolis, & suspectis, sed potius ab honestis, & veridicis hominibus & personis: non semel tantum, sed sæpe ac sæpius ad aures & notitiam dicti Domini Potestatis Iudicis & curiæ, etiam per modum notorij auditu peruenit, quòd de anno pręsenti, & de mense Octobris, dictus Sempronius existens Florentiæ in hospitio Leonis, cui à primo latere cohæret platea communis, ab alio bona D. Andreuccij, & alia latera: commisit, & mandauit dicto Caio, quòd Titium Ioannis Martini de Bononia, capellæ S. Saluatoris in ciuitate Bononiæ vulneraret: & ad hoc colloquium, & tractatum qualiter hoc fieri posset, in dicto hospitio adinuicem habuerunt. Deinde dictus Caius de anno præsenti, & de mense Nouembris, in festo omnium Sanctorum, de nocte, vt dictum mandatum exequi valeret, armatus vno stocho de ferro, scienter, dolosè, & appensatè in ciuitate Bononiæ mouendo se de loco ad locum, fecit insultum contra dictum Titium, in platea communis Bononiæ, in scalis S. Petronij: quibus ab vna parte cohæret ecclesia dicti S. Petronij, ab alia platea dicti communis, & alia latera: & contra dictum Titium verba iniuriosa & contumeliosa dicendo, videlicet, *Traditore, adultero, che hai adulterato la mia Donna, & hai tradito la tua patria, falsario, incendiario, mettitor de mali dati, tu non puoi scampare, io te ne pagarò*. Et ipsum Titium per pannos siue caputium capiendo dictum stochum quem habebat ad latus euaginauit, & ipsum admenauit contra dictum Titium, ipsumque Titium percussit & vulnerauit vna percussione, & vulnere in pectore, ex qua sanguis exiuit: & etiam ipsum percussit vna alia percussione & vulnere, in facie, super cilio sinistro, cum sanguinis effusione, & cum fractura ossis, ex qua cicatrix & signum perpetuum erat remansurum. Et non contentus de prædictis, dictum Titium pluribus & pluribus percussionibus, & vulneribus percussit, & vulnerauit in brachio dextro, ex quibus membrum prædictum remanet debilitatum: & dictus Titius se defendendo, percussit dictum Caium cum vno cultello, in manu dextra vno vulnere, ex quo sanguis exiuit. Deinde ex interuallo dictus Titius ex dictis vulneribus mortuus fuit, & est. Et vt votum suum iniquum dictus Caius adimpleret, ve-

stem

ſtem cœleſtem fodratam de agnellinis dicti Titij, valoris, & cõmunis æſtimationis flor. x. abſtulit: & de loco ad locum contractando quo voluit, aſportauit, & in ſui vtilitatem conuertit. Et vt dictus Caius prædicta omnia habilius cõmittere poſſet, dictus Andræas armatus vno enſe de ferro, quẽ habebat ad latus, dicto maleficio ſemper aſtitit. Et prædicta & quælibet prædictorum facta, commiſſa, & perpetrata fuerunt per dictos inquiſitos, & quemlibet eorum, ſingula ſingulis referendo, ſu pradictis locis, modis & temporibus, contra voluntatem dicti Titij, & contra formam iuris & ſtatutorum communis Bononiæ.

FORMA SENTENTIÆ. a

a SVPER quibus omnibus & ſingulis emergentibus, contingentibus, connexis, & dependentibus ab eis, ac prorſus extraneis, prædicti D. Poteſtas, & Iudex, & quilibet eorum ex eorum, & cuiuſque ipſorum mero officio ſecundum formam iuris, & ſtatutorum dictæ ciuitatis, inquirere, & procedere intendunt: & dictos inquiſitos, & quẽlibet eorum repertos culpabiles, punire & condemnare intendunt, ſecundum formam iuris & ſtatutorum communis Bononiæ. Die 24. Nouembris ſuptadicti anni 1437. inchoata, facta, & formata fuit dicta inquiſitio per dictum D. Poteſtatem, & eius Iudicem maleficiorum: & quemlibet, vel alterum ipſorum, pro tribunali ſedentes ad eorum ſolitum banchũ iuris, ex ipſorum, & cuiuſq; eorũ mero officio, arbitrio, authoritate, poteſtate, atque bailia. Die verò 30. Nouembr. ipſe D. Iudex, vt ſupra pro tribunali ſedens, commiſit N. publico & iurato nuncio communis Bononiæ, ꝙ dictæ inquiſitionis copiam ſecum portet, & dimittat ad cameram actorum communis Bononiæ. Dicta die dictus N. publicus nuncius, retulit ſe dictam copiam portaſſe, & dimiſiſſe

ADDITIO.

a ¶Forma ſententiæ. *Adde tu circa hoc, & vide D. Alex. de Imol. in l. ſi cõſtante, in prin. 4. col. ubi tenet ꝙ gl. male loquatur, dum uult, quod fauore fidei non debeat extendi ad accuſationẽ, & quod contra illã tenet Arch ibi quẽ ſequitur Lud. Rom. in auth. ſimiliter, C. ad le. Fal. & quod cauſa accuſationis ſit magis fauorabilis, quã cã inquiſitionis, patet ex not. per Bart. in l. infamem, ff. de pub. iud. & in l. 2. §. ex publico, ff. de adul. & aliquid per Bal. in l. ea quidem, C. de adul. & in l. 3. ff. de ſuſp. tut. & pro confirmatione prædictorũ adde ꝙ uoluit Cald. in ti. de accuſ. cõſ. 1. de pẽn. conſ. 1. Ful. conſ. 136. & conſ. 186. & Cępol. conſ. 65. Pet. de Anch. conſ. 190. & Abb. conſ. 23. In quib. locis concluditur, ꝙ inquiſitio eſt in uia extraordinaria, & accuſatio ordinaria: & quod damnatus ex inquiſitione non efficitur infamis, ſed ex accuſatione ſic: ergo patet, quod quo ad punitionẽ criminis accuſatio eſt magis fauorabilis, facit quod dicit Alex. conſ. 63. in 1. uol. ubi quod omnis exceptio quę poteſt opponi contra accuſatorem, poteſt opponi contra iudicem inquirentem, & in quantum dixi, quod damnatus ex inquiſitione non efficitur infamis, intellige ut per Bar. in d. l. infamẽ, & adde quod per dicta Bar. ibi conſuluit Raph. Cum. in conſ. 71. quod ſi taliter damnatus inſtruitur a fratre in teſtamento, quod excludetur per querelam inofficioſi ab illo, qui de iure debebat inſtitui, aduerte tamen quod gl. in d. c. in fidei ſequitur ſimpliciter Rom. in conſ. 337. Ber.*

ſiſſe &c.vt habuit in mandatis,&c. Die autem 26.Nouembris, ſupradictus D.Iudex, vt ſupra pro tribunali ſedens, commiſit N.publico & iurato nuncio,quòd citet,& requirat dictos Caium, Andræam, & Sempronium, & quemlibet eorum inquiſitos,& eiſdem ſchedulam continentem totum tenorem dictæ inquiſitionis ſecum portet,& eis dimittat. Dicta die, dictus N.publicus & iuratus nuncius prædictus retulit ſe dictos inquiſitos,& quemlibet eorum (quoniam ipſos perſonaliter reperire non potuit) citaſſe domi eorum,& cuiuſque eorum ſolitæ habitationis:& omnia alia dixiſſe, & feciſſe quæ habuit à dicto D.Iudice,in commiſſione,& mandatis . Die verò 27. Nouembris dictus D.Iudex,vt ſupra pro tribunali ſedens,quoniam eſſet contra formam ſtatutorum:vel quia non eſt verum quod cicatrix ſit perpetuo remanſura: vel quia non fuit de nocte, dicta verba in inquiſitione appoſita, videlicet,cicatrix, & ſignum perpetuo remanſurum : vel, de nocte,ademit, & dextraxit, & huius detractionis copiam ad cameram portari iuſſit, & impoſuit dicto N. nuncio publico, quòd ad iſtam detractionam dictos inquiſitos,& quemlibet eorum ſolenniter citet,cum ſchedula continente dictam detractionem & ademptionem &c. Dicta die N.nuncius retulit ſe copiam dictæ detractionis in cameram actorum dimiſiſſe,& etiam dictos inquiſitos,& quemlibet eorum cum dicta ſchedula ſe citaſſe domi &c. Die vero 3. Decembris dictus Iudex,videns & cognoſcens dictos inquiſitos non comparuiſſe,& eſſe contumaces, & in eorum contumacia perſeuerantes, commiſit S.publico bannitori dicti communis dictos inquiſitos, & quemlibet eorũ banniri in tali pœna,vel in tanta quantitate pecuniarum, & iiſdem aſſignet terminum octo dierum ad comparendum, & defendendum ſe a dicto banno & inquiſitione, & contentis in eis,vel altero eorum . Dicta die dictus S. præco retulit ſe ita banniſſe, præconizaſſe , & in banno poſuiſſe , & alia feciſſe,vt habuit in commiſſione & in mandatis . Die autem 14. dicti menſis, prædicti inquiſiti comparuere coram ſupraſcripto iudice , & reſpondendo dictæ inquiſitioni, aut negauerunt totum , aut confeſſi ſunt totum, aut partem negauerunt & partem confeſſi ſunt &c. aut in eorum contumacia perſeuerauerunt,& omnia iſta vt appareant,ſcribi debent in actis.Dicta die,pręfatus iudex fecit ſibi dari licentiam poſſe procedi vſq; ad ſnĩam diffinitiuam incluſiue,a dictis inquiſitis cõparentibus &c.Qui iudex dictos inquiſitos,& quẽlibet eorũ monuit ſingulis diebus & horis &c.Qui inquiſiti,& quilibet eorũ,promiſerunt ſtare,parere,& pati omnẽ condẽnationem &c.pro quibus & quolibet eorum &c.An.Thomæ capellæ S.Antonij de Bononia fideiuſſit &c.Quibus inquiſitis, & cuilibet eorum dictus Iudex ſtatuit terminum decem dierum ad faciendas ſuas defenſiones. Qui dictus Iudex dictum Caium detineri & carcerari iuſſit &c. Die 25.Decembr comparent dicti inquiſiti, & quilibet eorũ & in termino defenſionis,& pro eorum defenſione produxerunt inſtrumẽtum pacis,& alia quæ ſunt in filcia,& infraſcriptos teſtes quos

petie-

petierunt citari,& examinari,&c. Die vero 2.Ianuarij,dict. Iudex ad probationem suæ inquisitionis & processus produxit infrascriptos testes, quos examinauit &c. facta prius citatione de dictis inquisitis, ad videndum iurare testes &c. Die 5. dicti mésis, dict. Iudex publicauit processum. Qui dict. Iudex, statuit terminum quatuor dierum ad comparendum & opponendum contra dictum processum. Die 8. eiusdem, comparent & opponunt dicti inquisiti contra processum,& testes, prout est in filcia,&c. De 12. eiusdem, dict. Iudex imposuit S. publico bannitori, quòd banniat ad concilium generale pro sententijs in criminibus ferendis. Dicta die prædictus præco retulit se ita bannisse, præconizasse &c. vt habuit in mandatis. In nomine Domini, amen. Hęc est quædam sententia condemnatoria corporalis, & partim pecuniaria &c. lata per D. Thomam de Fano, Potestatem &c. Bononiæ &c. de consensu omnium suorum iudicum &c. sub examine D. Sabbæ Iudicis maleficiorũ &c. Nos Th. Potestas prædictus pro tribunali sedens, ad nostrum solitum banchum iuris maleficiorum &c. saluo & reseruato semper &c. & quia nobis constat &c. Sempronium in libris 300. Bononeorum &c. dandis & soluendis camerario: quas si non soluerit intra decem dies, soluat cum quarto pluri, admisso sibi beneficio propter confessionem &c. Et sic deducta quarta parte sibi, ac etiam sibi deducta alia quarta parte propter instrumentum pacis,&c. And. in libris mille Bononeorum: quas si non soluerit intra decem dies, manus sibi amputetur &c. Caium, quod duci debeat per loca publica consueta vsque ad locum iustitiæ, & ibi caput à spatulis amputetur, ita & taliter quod moriatur &c. & eius bona publicamus &c. præsentibus T. D. & G. infrascriptis testibus &c. præsente dicto Caio & appellante &c. Qui D. Potestas, & eius Iudex maleficiorum, & quilibet eorum, visis & intellectis prædictis, & visa forma iuris & statutorum communis Bononiæ, appellationem D. Caij non admiserunt, imo vt friuolæ, & contra, vel præter formam iuris & statuti Bonon. non detulerunt. Quinimo non obstante dicta asserta appellatione, mandauerunt Anton. militi suo, qui dictam executionem corporalem faciat, prout habuit in commissione, & in mandatis. Qui Antonius miles die dicta de corporali executione fidem fecit per publicum instrumentum &c.

INQVISITIONIS DECLARATIO.

SVMMARIVM.

1 *Inquisitio fit ex mero iudicis officio, accusatio ad partis petitionem, denunciatio vero ad relationem & denunciam officialis.*

2 *Inquisitio est magis fauorabilis ad reprimendũ delicta quam accusatio, & ideo statuta in fauorem inquisitionis non extenduntur ad accusationem; quod limita prout in addit. ibi.*

HAEC est quedã inquisitio.
Hunc ordinẽ tenebo, s. quẽ
tenuit Bart. in extrauag. ad
reprim. qa exponã vnum-
quodq; verbũ substantiale,
& clausulas dicti process⁹,
q̃d importẽt, & quare ita practicat̃: super
vnoquoq; verbo, faciẽdo gl. formãdo qõ-
nes & casus quotidianos, ponẽdo decisiuè
1 dicta doc. † Et iõ dr̃, Hæc est q̃dã inqsitio,
ad dr̃iam accusationis, q̄ nõ fit ex mero of
ficio, sed ad partis accusantis petitionẽ, l.
rescripto, §. si qs accusatorẽ. de mu. & ho. l.
q accusare, ff. de accus. & dr̃ sup gl. in ver.
necnõ ad q̃relã. Et ẽt dr̃ Inqsitio, ad dr̃iam
denũciationis, q̄ fit ad denunciã, & relatio
nẽ officialis. de quo in l. diuus, ibi per Bar.
ff. de cust. reo. & p Cy. Bal. & Sal. in l. ea q
dẽ, C. de accus. & j. dicet̃, ĩ ver. necnõ ad de
nunciã. Et de istis trib. dñt Mod. hr̃ ĩ text.
& ibi Bar. in extrauag. ad repri. in vers. per
accusatiõnẽ, denũciationẽ, & inqsitionẽ.
2 † Aduertas tñ, ꝙ magis fauorabilis est in-
qsitio ad reprimendũ ipsa delicta, q̃ accu
satio, vñ multa statuta in fauorem inquisi
tionis, non extenduntur ad accusationem,
vt est tex. cũ glo. in c. in fidei. de hær. lib. 6.
& Ang. in l. si vacantia, C. de bon. vac. libr.
10. in vers. sumus expediti de hac lege.

AVG. Tu hic in hac prima conclus. adde, ꝙ verum est, ꝙ statuta in fauorem inquisitionis non extenduntur ad accusationem. Limita hoc procedere, qñ illa statuta in fauorẽ inquisitionis sunt cõtra ius cõe; quia non extenduntur ad accusationẽ, aliàs secus. Ista est sñia Io. An. & Dom. de S. Gem. in c. frequens, in ver. primo, extrà, de resti. spol. li. 6. idem firmauit Dom. in d. c. in fidei. Adde de materia not. per Ant. de But. in c. venerabili. in fi. extrà, de off. deleg.

HIER. Præclarè scribitur apud Psalmistã celebrẽ: Prope est dñs inuocantibus eum: quo inuocandi more non tñ in maiorib. & arduis vnusquisq; fidelis Christianus vti dẽt, vt in c. ĩ noĩe Dñi. de testi. vbi Doct. & 1. q. 1. cũ Paulus, cũ concord. de quibus vbique: sed ẽt & in minimis, apud Græcos summæ philosophiæ princeps Plato, primo Thimei prudenter scripsit: Oẽ quippe opus ex diuini nominis inuocatione principiũ bonũ, melius mediũ, optimũq; finẽ cõsequit̃, vt in Auth. qũo opor. epis. in pri. coll. 1. not. glo. & Doc. in proę. Inst. Bart. & Doc. in 1. const. ff. in prin. idcirco clementissimũ ac supremũ Deum puro corde & ore, humiliter inuoco, & pijssimo Saluatore Dño nostro Iesu Christo medio, ac immaculata & semp Virgine Maria aduocata nostra, totaq; cęlesti curia, ac beato Iacobo, & diuo Hieronymo, patronis meis intercessoribus, dignet̃ ingressum instruere, progressum dirigere, egresũ cõplere, lumẽq; claritatis, veritatis, ac iustitiæ sup intellectus mei tenebras infundere, quatenus valeã q̄ vera sunt, & maiestati suę grata, ad eius laudẽ, iudicũ, & aduocatorũ vtilitatẽ scribere, & ĩ mediũ deferre, & omni vana gloria semota ita dicere, Nolite loq sublimia gloriantes; qñ Deus est scientiarũ dñs, vt 1. Reg. 2. Sapienter scribitur &c. Nunc ad propositũ nostrũ deuenio, quia aliqñ iuuenes assessores ignorant qualiter formanda sit inquisitio (vt verbis vtar D. Bonif. in suo tract. de malef. in rub. de inquisitionib.) ideo videatis eũ, q posuit aliquas diuersas formas inquisitionũ: cum vnaquæque inquisitio formari dẽat ſm quod qualitas delicti exposcit, vt in l. prętor. ff. de iniur. & per Papien. in sua pract. in rub. de forma inquisitionis, vbi multa tangentia materiam nostram reperietis.

3 *Inquisitio q̃dã est generalis, quadam specialis, et qua sit prima species inquisitionis generalis.*
4 *Inquisitionis diffinitio, tã generalis, quã spãli.*
5 *Inquisitionis generalis qua sit secunda species.*
6 *Item qua sit tertia species.*
7 *Item qua sit quarta species.*
8 *Inquisitio specialis qua sit.*
9 *Inquisitio duplex est, vna generalis, alia specialis, secundum Host.*
10 *Inquisitio secundum Spec. duplex est, vna prępatoria, alia solennis & ordinaria.*
11 *Inquisitionis alia diffinitio, secundum Host.*

ANG. Et pro expeditione istius materiæ
3 anteq̃ diffiniat̃ ipsa ĩquisitio:†q̃ro quotu-
plex est inquisitio:& ibi dicetur eius diffi-
nitio separatim,& dic,ꝙ duplex est inquisi
tio,vna generalis, & alia specialis, gñalis
diuidit̃ in quatuor species. Vna est,cũ p̄ses
inquirit generaliter quo ad delicta,& quo
ad ꝑsonas:vt cũ inquirit ne in suo territo-
rio aliqui sint pœna digni,vt l.cõgruit.ff.
de off. p̄sid. Et ex ista hodie succedit illud
bãnum gñale cõtra oẽs hoĩes malæ cõdi-
tionis & famę. Et hoc faciũt facere Ptãtes
p ꝓclama in principio sui officij, & dicet̃
hic j.in hac ea.gl.in ver.(ex quo dico tu iu
dex &c.)& ita dicit Butrig.ĩ d.l.cõgruit.&
Sali.in l.ea q̃dẽ, C.de accus.in vers. sed q̃a
per denũciationẽ deuenimus &c.circa prĩ.
licet Ang.dicat cõtrariũ in d.l.si vacantia.
4 †& ita diffinit̃, ꝙ est ius ꝓcedẽdi ꝑ officiũ
ad inuestigationẽ oĩs facinorosæ personæ
inquirentis in territorio pęna dignæ.facit
5 ꝙ no.Inn.in c.bonæ,de ele.†Secunda gene
ralis inquisitio, est generalis quo ad perso
nas : specialis quo ad delicta,vt cũ delictũ
a notoriũ est,sed ignorat̃ malefactor,*a* l.4.§.
mandatis.ff.ad le.Iul.pecu. & ita diffinit̃,
ꝙ sit ius ꝑ officiũ procedẽdi ad inuestigan
dũ ꝑsonã,q̃ iã repertum maleficiũ commi
6 sit.†Tertia est inquisitio generalis quo ad
delicta,specialis quo ad personas,vt est il-
la q̃ facit visitator ecclesiæ cõtra existẽtes
in ecclesia ad inuestigãdũ & puniendũ cri-
b men ꝑ aliquẽ eorũ *b* cõmissum: de qua in
c.per inquisitionem , extra de accus.vel cũ
Syndicus Ptãtis contra Potestatẽ & eius fa
miliã generaliter inquirit de delictis:& sic
c Syndicus ex sua generali *c* ĩquisitione pos
set dãnare Ptãtem & eius familiã postea
7 repertã culpabilẽ de aliquo delicto.† Item
est & quarta species inquisitionis genera-
lis contra personas de necessitate, vt cũ in-
quiritur de aliquo maleficio cõtra aliq̃ ci-
uitatẽ & eius homines:de qua in l.aliud.§.
refert̃,de re.iur.& sic istæ duæ vltimæ dif-
finiuntur,ꝙ est ius quoddã ꝑ officiũ proce
dendi ad cõdemnãdũ & puniendũ facino-
rosos hoĩes de territorio inquirẽtis de ali-
quo crimine,non a maleuolis diffamatos:
& hoc ẽt de mẽte Sali. licet ꝑ alia verba, in
d.l.ea quidẽ. ver.sed quia ꝑ denũciationẽ
8 deuenim⁹ ad inquisitionẽ.†Alia est inq̃si-
tio spãlis,de qua loquit̃ iste ꝓcessus: spãlis,
dico,quoad delicta, & quoad ꝑsonas q̃ p̄s
sic diffiniri,ꝙ est quoddã ius ꝑ officiũ pro
cedẽdi ad cõdẽnationẽ & punitionẽ dictos
aliquos noĩatim inquisitos,de delictis cer
tis diffamatos. Ista sũt ĩ effectu verba Bar.
in d.l.2.§.si publ.ff.de adul.& Ang.in d.l.
si vacãtia ,in verbo (sumus expediti de hac
l.) Et vide circa hmõi diffinitiones, Bal.in l.
ea quidẽ,C.de accu.in ver.circa ꝙ his præ-
missis &c. qui in effectu idem ponit. Et
ita in hac j.cõclusione residet dom. Ange.

A D D I T I O N E S.

a ¶Sed ignoratur malefactor. *Adde circa hoc,
& dic vt per Bal.consi.29.incip.in causa inqui
sitionis in 2.vol.Ber.*

b ¶Aliquẽ eorũ. *Adde ꝙ cum per iudicem eccle-
siasticum inquiritur ad punitionẽ criminũ per
pęnitentiam , tunc poterit interuenire procura-
tor,nec tã dicitur criminalis.secus tamen si ad
depositionẽ : nec superiori casu habet Abbas se
necesse inscribere , cum detrudit monachum in
carcerem propter crimen.ita tenet Cal.in tit.de
accu.cons.103.& tenet Oldra.in consil.46.inci
pien.videtur quòd episcopus. Ber.*

c ¶Ex sua generali. *Adde circa hoc Bal.in cons.
163.in 3.lib.incip. præsupposito statuto, de in-
quisitio.vbi dicit,syndicatus officialium dicun-
tur digestiones , quia tunc officialis digerit
quod inglutiuit ante,& ideo sufficit libellus in
quisitionis generalis de generibus singulorum si
postea sequatur probatio specialis de singulis ge
nerum præsertim si in inquisitione ponãtur qua
dam capitula specialia: & dicit esse casum ex-
pressum in c.veritatis.in vers.aliisque crimini-
bus,de do.& cont. aduerte tamen quod syndici
nõ possunt cognoscere de commissis extra officiũ.
ita Rom.consi.415.*

AVGVST. Tu aũt in hac materia adde,
ꝙ licet Bar.in d.§.si publico , posuerit has
diuersitates inquisitionũ:tñ Ho.in ti.de in
quis.in sum.sua,in §.& qualiter ꝓcedatur.
non vr̃ velle ex dictis per ipsum ibi, nisi ꝙ
9 †duplex sit inquisitio:vna generalis,altera
specialis. Et idẽ Rosr.in sum.sua,ĩ ti.de ac
cus.& inquis.§.j.ver.itẽ videamus de scd̃a
parte rubr. Et idem dixit Gand.in trac. ma
lefi.in rub.quomo.cogno. de malef.ꝑ inq̃
sitio.in vers.super inquisitione aũt ꝑ iudi-
cem faciẽda. Adde tñ ꝙ Spe.in ti.de inqui
sit.§.qñ autem, vers.ꝙ autem in hac quæ-
10 stione quotuplex sit.dixit, † ꝙ duplex est.

Vna est pparatoria, alia solennis & ordinaria. Ho. vero in c. qualiter & qñ. extra de accu. ẽm qđ referunt ibi Moder. repetẽtes, & eum sequuntur in hac materia, addidit aliã speciem inquisitionis, ꝙ erat vna inquisitio vltra generalẽ inquisitionem. s. generalissima ĩquisitio, q̃ fit ex mero iudicis officio cũ in generali, vel ꝓuinciali, aut diœcesano concilio inquirit̃ de statu ꝓuinciarũ, siue diœcesum, & de hac tractat̃ Auth. de sanc. epi. in §. vt autẽ oĩs, col. 9. & in c. graue. extra de p̃ben. Sed aduerte, ꝙ si quis subtiliter oĩa ista cõsiderabit, licet ꝑ diuersa verba hęc dicant: tñ reducunt̃ ad distinctionẽ Bar. de qua s. in d. §. si publico, a cuius doctrina nõ est recedendũ in hoc, licet repetẽtes Moder. in d. c. qualiter et qñ, multa in hoc dicãt, tñ resident in idẽ. Et de materia, vide per Sali. in d. l. ea quidem, C. de accus. in materia inquisitionis in j. q. & vide Bar. in d. l. ea quidẽ, qui multũ elegãter loquitur: & de illa generali inquisitione, vide Bar. in l. cõgruit, ff. de of. p̃si. Itẽ addo, ꝙ Ho. in ti. de inquis. §. j. aliter diffinit ĩquisi-
11 tionẽ. Nã † dicit, ꝙ inquisitio est alicuius criminis manifesti, ex bono & æquo Iudicis cõpetẽtis canonice facta inuestigatio. quæ diffinitio posset morderi, quia inuestigatio sonat in factũ. Sed inquisitio, est qđdã ius, vt diffinit Bart. in d. §. si publico, & iõ plus mihi placet diffinitio Bar. & ꝙ inquisitio sit ius, & nõ factũ, ad hoc allego Bal. in l. ea q̃dẽ, C. de accu. & ibi vide ꝑ eũ diffinitionẽ inquisitionis gñalis & specialis: &
a vide *a* Old. ĩ cõs. suo 276. q̃ ponit effectũ ĩquisitionis generalis & specialis: & ponit an ambæ possint cõcurrere in vno met delicto: & quomodo in inquisitione generali, testes domestici sint admittendi.

ADDITIO.

a ¶ Vide Old. *Adde tu, & vide eundem in consil. 278. incip. licet quantum claustrales. Ber.*

HIERO. In quantum do. Ang. quęrit quotuplex sit inquisitio, & qualiter diffiniatur, addatis Vitali. in tra. malefi. in rub. de inqui. & earũ for. in prin. Bonicuntũ in tra. de accu. & inquis. col. 4. ver. restat videre de quarto. Ang. de Clauasio. in sum. in ver. inquisitio. in §. j. latius Prępo. in sum. 2. q. 8. col. 12. vers. circa inquisitionem.

12 Inquisitio in quib. casib. de iure formari possit.

13 Inquisitionis ponuntur quinque regulæ secundum quas potest inquiri.

14 Inquisitio formatur, aut ad priuatam vtilitatem, aut ad publicã: ad priuatã principaliter non inquiritur regulariter.

15 Inquisitio ad publicam vtilitatem aut respicit, principaliter utilitatem publicam pecuniariã & ciuilem, & potest inquiri aut respicit casus criminales, & tunc dic vt infra.

16 Inquisitio formari potest vbi crimen tale esset, quod accusando iuris solennitas relaxetur, & de eo crimine inquiri potest.

17 Item vbicunq; crimen cõmittitur corã iudice, ita qđ offenditur persona vel iudicis maiestas.

18 Item, vbicunque crimen est de atrocioribus, & præcedat fama publica a fide dignis.

19 Item, propter immanitatem criminis.

20 Item, in crimine læsæ maiestatis.

21 Item, in crimine hæresis.

22 Item, quando vnus socius nominat alios.

23 Item, quando fuit impetratus accusator corruptus a reo, & abolitio fuit impetrata.

24 Itẽ qñ dominus dicitur occisus a familia, nec constat a quo, sumẽdo quæstionem a familia.

25 Item, secundum l. quoties, C. de submer. lib. 12.

26 Item, quando iudex ex inquisitione generali inquirit contra aliquem de crimine diffamatum.

27 Cautela Iudicum est, ut in principio sui regiminis faciant fieri bannum prout in litera, quia tunc in casibus expressis in bãno & similibus, poterunt inquirere.

28 Dãnari regulariter nemo põt sine accusatore.

29 Inquirendi facultas vtrum sit permissa de iure ad publicam vtilitatem & uindictam.

30 Inquisitionem non potest formare Iudex contra certam personam, nullo alio præambulo præcedente, propter quod iudici vere vel præsumptiue constet de aliqua præsumptione legitima, illam personam delictum perpetrasse.

31 Inquisitio formari potest ad utilitatem priuatam, quando propter dolum partis esset præclusa via agendi.

32 Inquirere potest Iudex ad utilitatem priuatam, vbi per fraudem esset impositum silẽtium actori vel reo.

33 Inquiri potest in casibus de quibus agit do. Anto. de But. & Bal. in locis hic allegatis.

34 Inquisitio potest formari in causa ciuili, s. in causa vsurarum, in causa suspecti tut. & vbi aliqua pietas mouet Iudicem.

35 Inquisitio formari potest ciuiliter in causa spoliationis, quando causa esset miserabilium personæ.

ſonarum, vel epiſcopus haberet iudicare inter clericos ſuos.

36 *Inquiſitio ciuiliter formari poteſt ſuper iniurijs & violentijs, ſi Papa delegat unum iudicē ſuper eiſdem.*

37 *Inquiri poteſt in caſibus poſitis per Doſt. in locis hic alleg.*

38 *Inquiri poteſt propter iniuriam illatam presbyteris & illorum miniſtris in eccleſia, uel cultu diuino, & in alijs caſibus, de quibus per Gandi. in locis hic alle.*

39 *Item, in charta falſa coram iudice producta.*

40 *Item, qñ hæres q̃ adit hæreditatem cum beneficio inuentarij, aliqua de hæreditate ſubtrahit.*

41 *Item, quando ſocius nominat ſocium.*

42 *Item, in crimine notorio.*

43 *Item, in bonis damnatorum.*

44 *Item, cōtra turbantes, uel iniuriātes ſcholares.*

45 *Inquiſitio criminalis formari poteſt, ubi delictū committitur cōtra miſerabilem perſonam.*

46 *Inquiri poteſt in delicto notorio.*

47 *Inquiri quando poſſit, cum gl. ponant regulam, & poſtea faciant exceptiones.*

48 *Inquiri an poſſit de iure nouiſſimo de omni crimine.*

12 ANG. † Scd̃ò principaliter in hac materia videndū eſt, in quibus delictis poſſit formari de iure ipſa inquiſitio, & dico, ꝙ gl. & antiqui cōiter poſt Dyn. dicunt, ꝙ regulariter de iure nō eſt ꝑmiſſa ſpecialis in
a quiſitio. Sed fallit in ſex caſibus, *a* quos gl. enumerat ī d. l. 2. §. ſi pub. de adul. Et Bar. & Nic. de Mata. in d. §. ſi publico. in verſi.
13 do ergo regulā. Ponūt † quinq; regulas ex quibus pōt inquiri. Prima eſt, ad denūciā officialis, vt l. diuus. & ibi Bar. ff. de cuſt. & exhi. re. Scd̃a, qñ incidenter de crimine cognoſcit̃. l. 1. C. ſi aduer. li. Tertia, qñ p̄cedit generalis inquiſitio, poſtea ſpecialiter inquiri pōt, vt l. cōgruit, ff. de off. p̄ſi. Quarta, qñ crimen cōmittitur corā eo. l. nullum. C. de teſti. Quinta, propter immanitatem crimi
b nis, *b* l. ſi quis in hoc genus. C. de epi. & cle. & ſic quoties pōt procedi ſine metū calūniæ, tūc pōt procedi per inquiſitionē. Sed Ang. ī d. l. ſi vacātia, dānat iſtā opi. Bar. ibi in verſi. venio ad ſ̃m articulum principalem. quia falſum eſt ꝙ inquiſitio formari poſſit, vbi ꝓcedi pōt ſine metu calumnię: quia fama, licet falſa, excuſat a præſumpta
c calumnia, *c* vt l. fi. ff. de hęre. inſt. & tñ non poteſt inquiri de omni crimine, de quo rumor & fama pręcedit, vt ibi latè per eum. facit l. 4. in prin. & quod ibi no. ff. de ſuſpe. tut. & qd̃ no. Dy. in l. fi. eo. ti. quia requirit̃ īſcriptio & accuſatio calūnię, ad hoc vt ꝓcedi poſſit, vt ibi no. Itē, ī crimine ſuſpecti tutoris, pōt per inquiſitionē procedi. l. 3. §. ſuſpectus. ff. de ſuſpe. tut. & tñ hoc non eſt ſ̃m regulas Bar. videlicet, nō ad denunciā officialis, nō per incidentē cognitionē, nō ob generalē p̄cedentem inquiſitionē, nec ꝑꝑ criminis atrocitatē, nec ꝑꝑ offensā iudicis. Vnde ipſemet Ang. ī d. l. ſi vacātia, in
14 ver. quid dicendū. & iſtud eſt difficile; † dicit ꝙ inquiſitio pōt formari aut ad priuatā, aut ad publicā vtilitatē. Ad priuatā prīcipaliter nō inquirit̃ regulariter: quia qñ tractatur de priuata vtilitate, dēt fieri ad partis petitionē, vt l. 4. §. hoc āt. & ibi Bar. de dā. infe. Sed fallit primo, in crimine ſuſpe. tut. l. 1. & 3. de ſuſpe. tut. Scd̃o fallit in datione tutoris. l. credendum. ff. qui pe. tu. Tertio, inq̃tor ad priuatā vtilitatē inq̃rit, ad videndū cuius patrimoniū ſit minutū, vt releuet̃ a cēſu. l. fi. ff. de cēſ. Quarto p̄tor inquirit ad priuatā vtilitatē cōtra executores publicos, ne interim tributis, & alijs vexationib. iniuſte vexēt ſubditos: ī Auth. de man.

ADDITIONES.

a ¶ Caſibus. *Adde, & uide Doc. ſupra in prima apoſt. alleg. Et ultra ibi alleg. uide Cepo. in conſi. 23. Pet. de Anc. in conſ. 170. & ad ea quæ ponit infra do. Augu. uide do. Ale. in d. §. publico, in apoſt. llis.*

b ¶ Propter immanitatem criminis. *Adde, ꝙ propter immanitatem criminis p̄t trāſgredi lex, vt puta, propter præruptam ſeditionem, ita dicit Bal. in l. ſi quis filio, §. hi qui. ff. de iniuſto teſt. & ſequitur d. Hie. Tor. in conſ. edito in fauorem Florentinorum, cum ſuſpendi fecerunt archiepiſcopum Piſanum, & ſpecialia ꝑꝑ criminis immanitatem, vide per Barb. in conſ. ſuo 72. Ber.*

c ¶ Calumnia. *Adde Bal. in conſ. 162. in 3. uol. ubi ponitur, quòd iudex inquirēdo excuſatur à præſumpta calumnia, licet dicat, fama publica præcedente, & ꝙ dicit famam publicam non præceſſiſſe, id probare debet. & adde ꝙ iudex poteſt inquirere, licet fama non habeat certum autorem. ita Io. And. in addi. Specu. in tit. de no. cri. in §. fama. & ſequitur Fran. de Are. in cōſi. ſuo 73. Ber.*

man.prin.§.coges. Quinto, eps cōtra vsu-
a rarios inqrit, vt vsuras priuato restituāt. *a* f
c.ad nostrā.extra de iureiu. referunt ēt qd̄
Salic.in d.l.ea quidē. C.de accu.in vers.sed
quia pp denūciationes venimus &c. dicit,
ꝙ ēt fallit in l.quoties, C.de naufr.li.xij.&
his casibus exceptis dicit, ꝙ non pōt inqri
15 ad priuatā vtilitatē.† Secundo casu princi a
pali ad publicā vtilitatē distingue: aut re-
spicit principaliter vtilitatē publicā pecu-
niariā,& ciuilē,& pōt inqri, d.l.si vacātia.
aut respicit casus criminales: & in hoc ibi
Ang. dat quatuor regulas, tres affirmati- b
16 uas & vnā negatiuā. † Prima affirmatiua
est, ꝙ inqsitio formari pt, vbi crimen esset
tale, ꝙ accusādo iuris solēnitas aliqualiter
relaxetur, & de eo crimine pōt inqri, vt d. c
l.ea qdē.& l.j.§. denūciatores. ff.ad Turp.
& rō quare ad denunciā officialis pōt inq-
ri est, quia ex hoc crimē efficitur notoriū:
sed in notorijs, procedit nulla iuris solēni d
b tate *b* seruata. l.j.C.qui & aduer.quos.& c.
vestra.extra de cohab.cle. & mul.& ibi per
17 Inn.& alios.† Scd'a regula est, ꝙ vbicunq;
c crimē cōmittitur corā iudice.*c* ita ꝙ offen-
dat persona, vel iudicis maiestas, de eo pōt
inqri d.l.nullū. C.de test.& l.iubemus.C.
18 de pb.& ibi plene p Bal.C.de pb.† Tertia
regula est, ꝙ vbicūq; crimē est de atrociori
bus, fama publica pcedēte à fide dignis, de
eo pōt inqri l.4.§.mādatis.ff. ad l.Iul.pec. e
Et rō est: qa in his atrociorib. solēnitas iu
ris relaxat l.puīciarū. C.de fer. Ergo rōne
pdicta, pōt p inquisitionē pcedi, & pbat
19 in l.si qs in hoc genus.C.de epis.& cle.† ꝙ
pp immanitatē criminis pōt formari inq
d sitio. Et q̄ dicant crimina atrocia.*d* colligi-
tur ex no.in l.ab ea,& in l.oib⁹.ff. de re iu.
& ī l.liber homo, ff.ad l.Aqui.& l.auxiliū.
§.in delictis.de mino. & in Auth. de mād.
pri.§.sed nec homicidas,& ī Auth.de nup.
§.denūciationes. in quibus casibus poteris
p inquisitionē pcedere: & ꝙ pp criminis
immanitatē pōt inquiri, pbatur in l. si qs
in hoc gen⁹.C.de epi. & cle. Et adde Rofr. f
in materia inquisitionis, in summa sua.&
Spec.tit.de inquisi.§.2. addunt alios duos
20 casus spāles, † vbi pōt īformari inqsitio, s.
in crimine lęsę maiestatis.l.2.& 3.ad l.Iul.
21 ma.† Item in crimine hęresis.*e* l.apostata,
e C.de aposta.† Item, qn̄ vnus socius nomi-
22 nat alios: nā eius dicto nō credit regulari-
ter.l.fi.C.de accu. tn̄ ex hoc solo Iudex pōt
inquirere *f* cōtra eū l.1.§ si quis vltro.ff.de
23 quæst.† Itē, qn̄ accusatorē à reo corruptū,
& abolitionē ipsam impetrasse dr̄, vt l.abo
litio.

ADDITIONES.

a ¶Restituant. *Adde ꝙ quando formatur inquisitio contra aliquem, qui fuit publicus vsurarius, non requiruntur specificationes circunstantiarum criminum. sed sufficit generalis. ita Cal. in tit. de accusatio. consi. 2. Ber.*

b ¶Solennitate. *Adde, & intellige de notorietate tam facti permanentis q̄ transeūtis, vt dicit Ang. in d.l. si vacantia. versi. sed quaro. & ita alle. & sequitur Hie. Tor. in d. consi. supra alle.*

c ¶Coram iudice. *Adde, vt p Raph. Cu. in consi. 135. vbi ponit qualiter Iudex possit inquirere de scriptura falsa producta per partem, & Pe. de Ancha. in consi. 142. Ber.*

d ¶Crimina atrocia. *Adde ad hac Bar. in consi. 128. incip. ad declarationē. Io. de Ana. in consi. 44. Cepol. in cōs. 11. & no. ꝙ iudex, licet in atrocioribus delictis non possit inquirere, nisi fama publica pcedēte: tn̄ vt obuietur delicto cōmittēdo, poterit sine infamia pracedēte inquirere, ita voluit An. Barb. in cōs. 71. inci. scribitur in lib. Hester, & dicit fuisse singulare dictū Inn. in c.i. de post u. pra. & in dicto consi. vide etiam multa concessa. vt futuris delictis obuietur. Ber.*

e ¶In crimine hæresis. *Adde ꝙ inquisitor haretica prauitatis. pōt procedere contra Iudaum occultantē Christianū volentē ad Iudaicā sectā transire. ita Old. cōsi. 36. & quid sit haresis, & qualiter debeat probari. vide eundem Oldr. in consi. 210. & an inquisitor possit procedere tam contra hareticū, q̄ contra illū qui confessus est se male sentire de fide qui de dicto peccato suscepit penitentia. sed adimplere noluit. vide Cal. in tit. de hare. consi. 1. Et an similiter procedi possit contra illū, qui pradicauit haretica, & per superiorem correctus pradicauit oppositū: non tamē voluit corrigere dicta q̄ suus scholaris scripsit, vide per eundem in d. tit. consi. vlt. Ber.*

f ¶Inquirere. *Adde ꝙ Fulg. in consi. 173. inci. in causa inquisitionis. tenere videtur, ꝙ illud hēt locū in hoīe mala fama, vt ex confessione socij possit inquirere contra culpatū, & ita refert Albe. & Old. in quodam tract. quem dicit inseruisse Gand. in tit. de quest. & tormen. & vide Alex. in consi. 89. in 3. vol. & Pau. de Cast. in consi. 224. in nouis. Ber.*

24 litio.C.de abo.† Item,qn̄ dn̄s à familia dr̄
occiſus,nec cōſtat à quo,tunc pōt inquiri,
ſumēdo qōnem à familia.l.j.in prin.ff.ad
25 Sil.† Itē in l.quoties,C.de ſubmer. li.12.
26 ſm aliā lect. † Itē qn̄ iudex ex inqſitione
gn̄ali inqrit cōtra aliquē de crimine diffa
a matū.Nam tunc Iudex ad ſpecialē, *a* & ſo
lēnē inquiſitionē ſuper illo delicto,contra
illū procedere pōt,l.4.§.j.ff.ad l. Iul.pe.Et
eſt rō,ne inquiſitio gn̄alis reperiatur fru-
ſtratorie facta: & maxime, cū iudex nunc
ſcit illū diffamatū eſſe de crīe, l. illuſtriſſi-
mos,C.de off.præfec. prouin.ita dicit Sal.
in d.l.ea qdē,in d.ver. ſed quia pp denun-
ciationē,& in ver.eſt & alia ſpecies:ex quo
dico,ꝙ Sal.ibi vr̄ velle id , qd̄ vult Bal.ī d.
§. ſi publico.in ver. venio ad ſm articulū.
in verſi. non obſtat, ꝙ alia eſt inquiſitio
27 gn̄alis. Et dico,ꝙ † iudices debēt aſſumere
hanc cautelā,ꝙ in principio ſui regiminis
faciant bannū fieri,ad purgādū prouinciā
malis hoībus latū, vt cōprehēdat prodito
res,ſacrilegos,inceſtuoſos, homicidas, fu-
res,raptores,incēdiatores,adulteros,falſa-
rios,& oēs hoīes malę cōditionis & famę;
b poſtea addenda eſt clauſula gn̄alis *b* in fi-
ne,& contra oēm pſonā, q̄ aliquid fecerit, c
vel dixerit cōtra formā iuris & ſtatutorū
cōis Ferrariæ. Nā in oībus caſibus expreſ-
ſis in illa inquiſitione gn̄ali, & ēt in ſimi
libus expreſſis,poterit poſtea fieri inquiſi- d
tio ſpālis, licèt aliàs ī illo caſu ſpāli nō po
tuiſſet formari inqſitio. & faciūt no. in l.
ſtipulationes, §.cōmodiſſimū, ff.de verb.
obli.& ī l.ſed & ſi qs,§.q̄ſitū,ff.ſi quis,ca. a
& c.q ad agēdū, de procu.in 6. & in cle.ſi.
28 extra de procu. † Vltima regula negatiua
eſt,qm̄ rl̄r ſine accuſatore,nemo pōt dāna b
ri,l.reſcriptio,§.ſi quis accuſato. & ibi gl.
ff.de mu.& hon. Vltimo in hac difficulta-
te vr̄,ſm Sal.ī d.l.ea qdē,ī ver. ſed qa pp
denunciationes;ibi,ſed mihi vr̄ &c.ꝙ p̄di-
ctorū concluſio nō ſit lege vel rōne,qa nō
ſequit̄,accuſatio ſine metu calumniæ fieri
pōt:ergo & Iudex poterit inquirere , quia c
iſta ſunt ſeparata,l.Papinianus exuli.ff.de
mi.& ecōtra, non admittit̄ accuſator ſine d
metu calumniæ p̄ſumptæ:ergo nec Iudex
pōt inquirere.Præterea eorū verba potius
probant,ꝙ Iudex pōt ſemper inquirere,ſi
cut quis accuſare;ſed nō tenet̄ de præſum
pta calūnia accuſator;vnde ipſe tenet glo,
29 aliter intelligēdo,q̄ intelligat Bar.† Et iō,
cū q̄ritur, an facultas inquirendi ſit de iu-
re pmiſſa ad publicā vtilitatē & vindictā:
ſic ibi inqt Sal. aut q̄rit̄ an ſit pmiſſa hoc
reſpectu vt ſit ſenſus , an de quolibet crīe
poſſit inquiri?& dicit ꝙ ſic,quicqd ſenſe-
rit gl.& pbat primo; qa accuſatio de quo
libet crīe eſt permiſſa; ergo & inqſitio,q̄
ſuccedit loco eius,c.licet Hely,ex̄ de ſimo.
l.cū patronū,§.j.ff.de iur.patr.& ſic ad eū
dem effectū, ne maleficia remaneāt impu
nita . Secundo, inqſitio gn̄alis fit ad effe-
ctū deſcēdēdi ad ſpecialē,l.4.§.j. ff.ad leg.
Iul.pe.ergo ſequitur,ꝙ in ſpāli,& de quo
libet delicto pōt inqri; iuxta illud gn̄ale,
pp vnūquodque tale,& illud magis, vt in
auth.multo magis,C.de ſacroſ.eccl.& dicit
ꝙ nō eſt rn̄ſio bona huic motiuo. Vn̄ ſub-
dit ibi Sal.& in d.l.ea qdē,ꝙ vera cōclo in
30 materia eſt iſta, † aut quæritur an Iudex
poſſit ſuā inquiſitionē ſpālē formare con
tra certā perſonā, nullo alio p̄ambulo p̄ce
dēte, pp qd̄ iudici vere,vel p̄ſumptiue ſibi
coſtet de aliqua p̄ſumptione ltīma, illā p
ſonā delictū perpetraſſe,& dicit, ꝙ nō. Et
hoc mō intelligēda eſt gl.ī d.§.ſi publico ,
& pt eſſe rō,vt iudicū malitia refrenet̄, *c* vt
l.ij.in fi.de cu.reo. Si vero p̄ambulo ltīmo
p̄cedēte pp qd̄ appareat iudici verè,vel p̄-
ſumptiuè iſtā perſonā illud delictū perpe
traſſe;dicit, ꝙ inqſitio ſpecialis *d* formari
poterit

ADDITIONES.

a ¶Ad ſpecialē. *Adde circa hoc,et vide Franciſ. de Are.in conſ.vlt.Pet.de Ancha. in conſ.440. & Pau.de Caſt.in conſ.17.in nouis.*

b ¶Clauſula generalis. *Adde tu,& vide Fulg. conſ.136.in 3 col.& de prædicta clauſula vide per Ro.in conſ.275.& conſi.399.caſus aliquos in quibus iudex poteſt facere ſpecialem inquiſitionem,vide per Io.And.in c.1. vt eccle.bene. & vide Cal.in conſ.1 de accuſ.& Pet. de Ancha.in conſ.190.Ber.*

c ¶Refrenet̄. *Adde circa hoc late Andr.Barb.in cōſ.35.incip.ſcribitur præclare eccleſiaſtes.Ber.*

d ¶Specialis. *Adde quod Raph Cu in cōſ.135. dicit,quod cōis opin. eſt de iure ciuili, quòd Iudex poſſit inquirere:ſed de conſuetudine contrarium obſeruatur:& tamen non poteſt inquirere niſi præcedentib.indicijs legitimis: & idē voluit Io.And.in addi.ad Spe.tit.de inquiſi. §.1*

poterit. Pro cuius declaratione cũ Canoni-
ſtis dat talẽ cõcluſionem , ꝙ iudex poterit
formare ſemper inquiſitionẽ , vbi clamor
validus ꝑuenit ad aures iudicis, ꝙ eius ſub
ditus diffamatꝰ ſit de aliquo delicto, & di-
cit, ꝙ de hoc eſt tex. in d.c. qualiter, & qñ .
ext. de acc. & in l. 3. ff. de of. pręf. p̃. & ex eo,
q̱a cõtra diffamationẽ, in inq̱ſitione gñа-
li, iudex deuenit ad ſpãlẽ, d.l. 4. ff. ad l. Iul.
pe. & eſt rõ: q̱a tale delictũ nõ põt ampliꝰ
ſub diſſimulatione transferri. Nã iudex nõ
dẽt dimittere indiſcuſſum ius reipublicæ,
maxime, cũ ſcãdalũ poteſt oriri, vt in d.c.
qualiter , dũmodo clamor iſte ꝑſeueret, q̱
ꝑueniat ab honeſtis, & nõ à maledicis per
ſonis. Item, ꝙ ſit valẽs clamor, ita ꝙ nõ ab
vno, vel ſemel tm̃, ſed ſæpe & ſæpius: & ta-
lis clamor dẽt eſſe cum diffamatione: & iõ
iudex de tali diffamatione nõ dẽt inueſti-
gare à vicinis , & ab alijs notis, & poſtea
ſuã inquiſitionẽ formare: vbi aũt talis dif
famatio ceſſaret, nõ põt iudex talẽ inquiſi
tionẽ formare, niſi ſit talis perſona, vel ve
re, vel iuris p̃ſumptione, de tali crimine ſu
ſpecta, & ſic iudici p̃ambulũ cõſtaret ſibi,
videlicet, tale delictũ cõmiſiſſe, vt in ea in-
quiſitione gñali reperitur deliquiſſe. Itẽ, &
qñ iudex cognoſcit incidenter, & eſt rõ, q̱a
ſatis ſibi conſtat vt iudici: iõ non põt ſub
diſſimulatione trãſire, & reipublicæ ius in
diſcuſſũ relinquere, & hoc ẽt patet ꝑ alios
caſus numeratos ꝑ gl. in d. §. ſi publico. Itẽ
probaẽ in eo qui inſtituit accuſationem, &
non probauit: quia p̃ſumitur calũnioſe, &
cõtra ipſum põt iudex de calũnia inquire-
re. Sed his ceſſantibus, non põt inquirere .
& ſic loquiẽ opi. glo. & iſta ſunt verba Sal.
in d.l. ea quidem . quæ valde ſunt notãda.
A V G V S T I. Tu autẽ in hac materia
adde, & dic ꝙ in quantũ tractaẽ hic in iſto
paſſu, in quibus caſibus põt formari inq̱-
ſitio. Et primo diſcuſſum fuit, an ad vtili-
tatẽ priuatam poſſit formari vltra illos ca-
31 ſus s. enumeratos. † Adde aliũ caſum, vbi
põt formari inq̱ſitio ad priuatã vtilitatẽ,
qñ ꝑ ꝑ dolũ partis eſſet p̃cluſa via agendi:
ita voluerũt Guil. Lau. & Pau. in cle. 1. ext.
de off. ord. q̃ doctrina fuit approbata à Pe.
de Anc. & à Io. de Imo. ibi: & idem voluit
Pau. in c. fi. extra de fo. cõpe. De qua mate-
ria late ꝑ Doct. in c. ad nr̃am., & in c. quẽ-
admodum, de iureiu. & ĩ. dicetur . Dicit tñ
32 Do. Car. in d. cle. 1. ꝙ Lau. ibi dicebat, † ꝙ
vbi ꝑ fraudẽ eſſet impoſitũ ſilẽtiũ reo vel
actori, ꝙ tunc iudex põt inquirere ad vtili
tatẽ priuatã maxime ſi ſit caſus, in quo eſt
peccatũ notorie, vt eſt ĩ reſtitutione vſura-
rum, vel in impedimẽto executionis teſta-
mẽti: q̱a talia ſpectant ad eccleſiã, maxime
ſi actor iurauit nõ agere: & ſic dicit Lau. ꝙ
intelligaẽ d.c. ad nr̃am. Sed dicit do. Card.
ꝙ proprie hic non ſit inq̱ſitio ad vtilitatẽ
priuatã, ſed ad intereſſe publicũ. Itẽ adde,
ꝙ doctrina poſita in d. cle. 1. de offi. ord. vr̃
falſa: nã ſnĩa eſt Inn. Io. And. Ant. de But.
& aliorũ in c. ad nr̃am, extr. de iureiu. ꝙ ẽt
ĩ cã vſurarũ, ꝙ fortiꝰ eſt, ſi ſoluẽs eſt exclu
ſus à via repetendi vſuras: quia ita iurauit
nõ repetere. Tñ iudex ad priuatam vtilita
tem, & ſic ad priuatũ intereſſe nõ põt for-
mare inquiſitionẽ ſuã , ad hoc vt ille reſti-
tuat vſuras: ſed bene poterit formare inq̱-
ſitionẽ ad pnĩam imponẽdã, licèt in cõſe-
quentiam veniat priuatũ intereſſe, q̱a fru
ctuoſam non poteſt agere pnĩam niſi reſti
tuat alienũ. c. non remittiẽ peccatũ. de reg.
iur. & ita voluit Hoſt. in c. 1. extra de vſur.
33 † Itẽ adde in hac materia alios caſus, quos
poſuit Ant. de But. & alij in d.c. ad noſtrã,
extra de iureiur. Itẽ adde aliũ caſum , quẽ
poſuit Bal. in l. ſancimꝰ, ꝑ illũ tex. C. de ſa
croſ. eccl. qui dicit, ꝙ licet fuerit ſnĩa Inn.
in d.c. ad noſtam, ꝙ in cauſa ciuili nõ põt
formari inquiſitio : tñ fallit fauore eccle-
ſiæ: quia cõtra detentatores rerũ eccleſia-
rum, poterit iudex formare inquiſitionem
ciuiliter . Et pro hac cõcluſione bene facit
id qđ dixit Bal. in c. j. §. ſi tres. de pa. iur. fir.
34 qui vr̃ velle, † ꝙ in cauſa ciuili iudex nõ p̃t
formare inq̱ſitionẽ, niſi in tribus caſibus:
in cã vſurarũ, in cauſa ſuſpecti tutoris , &
vbi aliqua pietas mouet iudicẽ. & idẽ dixit
Bal. ĩ c. j. §. iniuria, de pa. iur. fir. vbi allegat
Cyn. in l. mulierẽ, C. ſi man. ita fue. alie. ne
proſti. quẽ ſequuntur Doct. ibi. ꝙ in cauſa
miſerabiliũ perſonarũ, põt iudex formare
inquiſitionẽ ciuiliter. Sed cauſa eccleſię eſt
cauſa pia, & dr̃ habere fauorẽ miſerabiliũ
perſonarũ, ar. eorũ, quę habentur in l. fi. C.
de ſacroſ. eccl. igitur &c. Et pro hac conclu
ſione facit quod dixit ẽt Hoſt. & ſequitur
Ioan. And. in c. ſolitæ. extra de reſt. ſpol. in
35 1. col. qui dixit, † ꝙ licet videatur probari,
ꝙ in cã ſpoliationis iudex poſſit formare
inquiſitio-

inquiſitionẽ ciuiliter: hoc verum qñ cauſa
eſſet miſerabilium perſonarum, uel eps in
ter clericos ſuos haberet iudicare ĩ tali cã.
Adde tñ, ꝙ licet Inn. in d.c. ad noſtram, &
in c.qm̃ frequenter. extra, ut lite nõ conte.
dixerit, ꝙ ciuiliter ſuper iuribus eccleſię in
ferior à Papa nõ poſſit per inquiſitionem,
exiſtente legitima cã, procedere: niſi ꝙ D.
Ant. de But. in d.c. qm̃. §. ſunt & alij. decla-
rat hoc, ꝙ erit legitima cã, ſi quis occupet,
uel malè tractet iura eccleſiæ. uide tñ Imo.
in d. §. ſunt & alij, ꝗ aliter intelligit dictũ
Inn. & Imo. ĩ d.c. ad noſtrã. uide dicta An.
de Bu. in c. uenerabili. extrà, de off. dele. in
pen. col. uide Rom. ĩ ſing. primi anni, ꝙ in
cip. ¶Innoc. dubitat &c. & eſt ſing. pen. illi⁹
primi anni, ꝗ per bona rõnes concludit, ꝙ
a ẽt inferior à Papa, & quilibet iudex, *a* põt
procedere per uiã inquiſitionis ſuper reb⁹
eccleſiæ, & aliarũ perſonarũ miſerabiliũ.
36 † Adde ẽt alium caſum poſitum per Fede.
b de Sen. in ſuo eleganti conſi. 209. *b* qui di-
xit, ꝙ ſi Papa delegat unum iudicem ſuper
iniurijs & uiolẽtijs: talis iudex poterit for-
mare inquiſitionẽ ciuiliter ſuper eiſdẽ: &
nõ poterit formare inquiſitionẽ ad hoc ut
reus criminaliter puniatur: & hoc cõcludit
ꝑ bonas rõnes, de quibus ibi per eũ. Et cer-
37 tè mirabilis eſt illa doctrina. † Adde alios
caſus collectos ꝑ D. Ant. in d.c. ad noſtrã.
& alij etiã poſſent colligi ex doctrina Sali.
in d.l. ea quidem. & per Bald. ibi, dum alle-
gat l. interdũ, §. qui furem, ff. de fur. & uide
Ang. in l. inter litigãtes, ff. de iud. & Bar. in
d.l. ſi uacãtia. Et in quantũ D. Ang. hic po
nit materiã, qñ in criminalib. poſſit forma
38 ri inqſitio. † Adde, ꝙ ultra alios caſus po-
ſuit aliũ Io. And. in c. 1. ut eccl. bene. ꝑ p in
iuriã illatã presbyteris, & illorũ miniſtris,
in eccleſia uel cultu diuino, ꝑ ea q̃ hñr in l.
ſi quis hoc genus, C. de epi. & cle. Gand. ue-
rò in trac. malef. in rub. qũo cogn. de ma-
lef. ꝑ inquiſ. & melius in rub. ꝗd ſit accuſ.
& qñ accu. eſt neceſ. enumerat alios caſus,
ubi ꝑ inquiſitionẽ põt procedi in crimine
39 ſacrilegij. d.l. ſi qs in hoc genus. † Item, in
charta falſa corã iudice ꝓducta. l. iubem⁹,
40 C. de prob. † Itẽ qñ hæres ꝗ adit hereditа-
tem cũ beneficio inuẽtarij aliqua de herе-
ditate ſubtraxit, ut C. de iure delib. l. ſanci-
41 mus, §. licentiam. † Item approbat etiã, qñ
42 ſocius noĩat ſocios. † Item, in crimine no-
torio. & hoc uoluit ẽt gl. in c. de manifeſta,
43 11. q. 1. & in d.c. 1. ut eccl. benef. † Item, in
bonis damnatorũ. l. ſi quis intra, C. de bon.
proſcri. & tandẽ multas alias leges allegat
ẽt, ubi ſpeciale eſt, ꝙ põt formari inqſitio.
uide ẽt Io. An. in d.c. 1. ut eccl. benef. ponẽ-
tem multos alios caſus, ubi põt ẽt formari
inquiſitio: ſed Imo. ibi eum reprehendit.
44 † Itẽ adde aliũ caſum ultra Doc. ut contra
turbãtes, uel iniuriantes ſcholares, põt for
mari ĩquiſitio, ut dicit Bal. in auth. habita,
45 C. ne fil. pro pa. in 8. col. † Adde aliũ caſum
per Ang. poſt Doc. ibi, in l. mulierem, C. ſi
mãci. ita fue. alie. ꝙ ubi delictũ cõmittitur
contra miſerabilem perſonã: in omni tali
delicto inquiſitio criminalis põt formari.
46 † Item, ubi delictum eſt notoriũ: & de ma-
teria uide per Bar. in extrauag. ad reprim.
in uer. ꝑ inquiſitionem. ubi idem dixit, ꝙ
in d. §. ſi publico. & ꝑ Bal. in d.l. ea quidẽ.
Et inquãtum quidã nituntur impugnare
gl. illã in d.l. 2. §. ſi publico, de adul. quæ di
cit, ꝙ regula eſt, ꝙ de iure ciuili nõ põt for
mari inquiſitio cõtra delinquentẽ, ſed iſta
regula hẽt multas fallẽtias, ut ſ. dictũ fuit.
47 † Adde ꝙ gl. noſtra iuris ciuilis vr̃ vera, pro
qua allego aliã gl. de iure can. in c. de mani
feſta, 11. q. 1. approbant omnes Doc. ibi; &
aliã gl. in c. 1. extrà, ut ecc. bene. q̃ gl. faciũt
regulã, poſtea ponũt exceptiones, in ꝗbus
caſibus põt formari inquiſitio. Ad idẽ alle
go gl. Inſt. de pub. iud. in prin. & gl. in l. tu
tor, §. præterea, ff. de ſuſp. tut. & gl. in l. re-
ſcripto, §. ſi qs accuſatorẽ, ff. de mu. & ho.
faciũt no. ꝑ glo. in d.l. nullũ, & l. pen. C. de
48 prob. † Sed aduerte, ꝙ iſta doctrina vr̃ fal-
ſa: & primo ĩ hac difficultate allego auto-
ritatẽ Io. An. in c. fęlicis, extrà de pę. in no-
uel. li. 6. ꝗ dicit, ꝙ hodie d̃ iure nouiſſimo,
in oĩ crimine põt formari inqſitio, ꝑ tex.
in Auth. de colla. §. iubemus. ꝑ quem tex.
dicit

ADDITIONES.

a ¶ Iudex. *Circa hanc materiã, videlicet, qui Iu dex poſsit inquiſitionem facere contra ſuos ſubditos, uide lõgam, & bonam diſ. D. Henr. Boyc. qui per duas col. eam examinat, in c. 1. extra, de offi. ord. Hier. Cuch.*

b ¶ Conſi. 209. *Adde tu, quod eſt in conſi. 116. incip. D. Fede. & dicit hoc probari in Auth. de collatio. §. iubemus. Bera.*

dicit ẽt Io.Fab.Inſt.de publ.iud.in prin.ꝙ ſatis hodie poſſumus dicere,tã de iure ciui a li,q̃ canonico,ꝙ p̃cedente infamia, põt de omni crimine formari inquiſitio.& ita dicit,ꝙ de facto obſeruat̃. Præterea hoc idẽ eſt de cõſuetudine,q̄a licet de iure nõ poſſit formari inquiſitio,niſi in certis caſib.ſ̃. enumeratis:tñ hodie,de conſuetudine,põt formari inq̄ſitio regulariter in oĩbus caſibus:& primo ad hoc allego autoritatẽ Gã. in tra.malefi.in d.rub.ſ̃.all.q̄ dicit,ꝙ de iure Lõbardo põt formari inquiſitio in oĩbus caſibus, ſed ẽt de cõſuetudine ĩ alijs locis.de quo dicto Gan. fecit mẽtionem Bal. in d.l.ea quidẽ.Quinimo ſaltẽ de iure can. hodie in oĩbus caſibus põt formari inquiſitio, p̃cedẽtibus his de quibus in c.qualiter & qñ,extra de accu.Ita ĩ terminis no.Ant. de Bu.in c.j. extra de offi.or. per illum tex. in j.col.& idem Ant.in c.1.vt eccl.benef.in 6.col.eſt & ſnĩa Arc.in d.c.fęlicis,§.fi.extra de pœ.li.6.& Doc.cõiter in d.c.qualiter & qñ. Sed aduerte, quia regulariter teneo,ſiue de iure ciuili,ſiue de conſuetudine,ſiue de iure canoni.nõ põt formari inquiſitio, niſi in caſib.ſ̃.enumeratis:& regula eſt vera,tam de iure ciuili,q̃ de iure canonico,ꝙ inquiſitio non põt formari.Fallit in caſib. ſ̃.enumeratis:hoc ſatis ſ̃.probatum eſt autoritate illarum gl. de iure ciuili & canonico, in d.§.ſi publico, & ĩ d.c.de manifeſta. & in d.c.1.vt eccl.benef.vbi gl.noſtri ſem p̱ poſuerũt exceptiones à regula:& ſic eſt falſa illa doctrina Io.And.in d.c.fęlicis. & iõ illa gl.in d.c.de manifeſta.quæ dicit.Fallit qñ crimen probatur per inquiſitionem,voluit dicere ꝙ vbi p̃cedunt illę ſolennitates, & ſunt probatæ:de quib. in d.c.qualiter & qñ, poterit p̱cedi hodie p̱ inquiſitionem: quia fateor hic,ꝙ iſte eſt vnus de illis caſibus vbi põt formari inquiſitio qñ fama p̃ceſſit.Et iõ, in hoc rep̃hendo Bar.in l.congruit,ff.de offi.p̃ſi. qui dixit,ꝙ vbi ſancitũ eſt, ꝙ in certis caſibus ſpecialibus poſſit p̱cedi per inquiſitionẽ:hoc debet intelligi,ſi fama p̃ceſſit: quia dico,ꝙ in oĩbus caſibus põt formari inquiſitio,ſi fama p̃ceſſit,p̱ d. c.qualiter & qñ.Nec obſt.ille tex.in §.iubemus,p̱ quẽ tex. Io.And.in d.c.fęlicis.dicit, ꝙ hodie de iure nouiſſimo,in omnib. delictis põt formari inquiſitio.Nã hæc ſua ſentẽtia eſt falſa,quia ille tex.loquit̃ ĩ caſu ſpeciali,vbi põt formari inquiſitio.Et ideo ipſemet *a* Io.And.melius,& rectius ĩ hac materia locutus eſt in addi.Spe.in ti.de inquiſi.§.qñ autẽ.ver.2.vbi reprehendit iudices qui hodie in Italia de cõſuetudine in oĩ delicto formãt inq̄ſitionẽ:& dicit,ꝙ male faciunt.Ecce ergo quomodo Io.And.totum dixit cõtrarium eius quod dixit in d.c.fęlicis.Adde tñ ꝙ Guid.de Suza.in tra.de maleſ.ſub rub.quali.fiat inquiſitio.dicit ꝙ de generali cõſuetudine,hodie Poteſtates oẽs in oĩbus criminalibus procedunt per viam inq̄ſitionis,licet contra ius ſit:quia niſi in 13.caſibus de iure hoc fieri non põt. Et in hac materia multum eleganter locutus eſt Gaſp.de Cald.in conſ.ſuis,in tit.de accuſa. conſ.1.qui ponit,qui ſunt caſus in quibus de iure ciuili põt procedi p̱ viã inquiſitionis.Pręterea,ꝙ ĩ oĩ crimine poſſit formari inq̄ſitio de iure canonico:hoc ẽt nõ credo verum,quia Spe.& Io.And.in d.§.qñ aũt. dum ponunt exceptiones à regula vñr ſentire cõtrarium. & Io.An.in d.c.1.vt ecc.benef.Et ideo licet Bal.dixerit in c.j.extra de offi.ordi. ꝙ inquiſitio de iure canonico eſt remediũ ordinarium: ſed de iure ciuili eſt remedium extraordinarium. Nã oĩs exceptio,quæ eſt cõtra regulã, dr̃ eſſe remediũ extraordinarium:& ſic Bal.vr̃ ſentire,ꝙ de iure canonico, nulla eſt exceptio criminis, quin in omni crimine poſſit formari inq̄ſitio: quia ordinarium remedium eſt hoc de iure canonico: ſed de iure ciuili eſt ſec⁹, quia eſt extraordinariũ remedium: patet quia nõ inquirit̃ niſi in caſib. exceptuatis. Nã dico,ꝙ iſta doctrina Bal.eſt falſa.& cõtra ipſum allego deciſ.Inn. in c.cum oporteat.de accu.q̄ dixit,ꝙ inquiſitio eſt remediũ extraordinariũ: & gl.hoc dicit in c.p̃ſbyter.2.q.4.dũ dicit, primo dẽt p̃cedere accuſatio,poſtea inquiſitio. faciũt ea q̃ habẽtur in c.nullus.3.q.4. & facit.c. qm̃ contra, cõiuncta gl.de prob. vbi appellatione iudicij ordinarij, nõ venit inq̄ſitio: & iõ gl.in indiuiduo de iure ca.in c.cũ ſpãli, extra de app.in ver.eũ iudicẽ.vult ꝙ p̱ceſſus inq̄ſitionis

ADDITIO.

a ¶ Et ideo ipſemet. *Aduerte tu,quia Io. And. ibi loquitur de iure ciuili, ſed de iure cano. ſenſit ſecus, vt ſupra.*

tionis dicatur extraordinarius ꝓcessus: &
hoc credo verum, licèt Inn. in c. dilecto, de
sent. excom. lib. 6. tenuerit cōtrariū, & Bal.
in c. sup literis, extra de rescrip. alleg. Inn.
hoc voluisse ibi, ꝙ de iure canonico, inqui
sitio sit remediū ordinariū. Adde tñ, ꝙ in
hac materia vidēda essent dicta Bar. in l. si
marit⁹, §. j. ff. de adul. & do. Bal. in l. j. §. cū
vrbē, ff. de off. præfe. vr. & Ang. in l. ea qui
dem, C. de accusat. & dicta do. Abb. in rub.
extra de iu. vbi vr̃ concordare opi. & vide
Domi. de S. Gem. latius loquentē in c. mul
ti, 2. q. j. & Bal. in l. j. C. qui accu. & Ang. in
d. l. si vacantia. Item aduerte, ꝙ in illis casi
bus exceptuatis à regula, in quibus dixit ꝙ
potest formari inquisitio, possem allegare
multas decisiones similes: sed quia in hoc
nemo contradicit, ideo sum cōtentus pro-
nunc de huiusmodi allegationibus.

HIER. In quantū Ang. & Aug. labo-
rāt, an gl. in d. l. 2. §. si publico, de adult. sit
vera, ꝙ rr̃ de iure ciuili nō est permissa in
quisitio, nisi in certis casibus dicatis, ꝙ do.
Alb. de Ro. in l. ea quidē, C. de acc. in d. §. si
publico, tenet illam gl. & dicit eā cōiter à
Doct. approbatā, subdit tñ, ꝙ de consuetu
dine, & alicubi de statuto, iudices de oī cri
mine inquirunt: pro quibus dicit bñ facere
tex. ī Auth. de coll. §. iubemus, coll. 9. & ff.
ad leg. Iul. pe. l. 4. §. mādati, l. cōgruit, de of.
p̄si. & Amede. in tract. de synd. col. 7. & ean
dē opi. gl. tenet Bal. in sua practica, quam
dicunt quidam fuisse Tancre. de Corne. in
rub. de quęst. circa inquisitio. in j. q. vbi ēt
firmat, ꝙ nec ēt de iure cano. in omni cau-
sa seu crimine gñaliter possit inquiri: & re
spondebit ad c. qualiter & qñ, cum suis cō-
cor. ꝙ loquitur qñ inquirit̃ cōtra aliquem
in sua administratione, vel officio præsidē
tiæ, vt suę villicationis rōnem reddat: tunc
enim, quia eius administratio cōsistit circa
multa: ideo non est mirum, si de multis in
quiratur. arg. l. j. C. de transa. & l. exigendi,
C. de procu. & l. j. de admi. tuto. & l. procu.
C. de transa. vnde etiā de omnibus delictis
commissis & per eum perpetratis, pōt in-
quiri, vt in Auth. vt iud. si. quoquo suffra.
& de diuer. & temp. pręscrip. l. j. & de statu
mona. c. j. in prin. sed p̄dicta oīa nō sūt tra
henda ad consequentiā inquirendi contra
specialem personā pręter administrationē
officij delinquentē: quia dę hoc nihil dr̃ in
d. c. stabimus ergo iuri, ꝙ non inuenio cor
rectū &c. vt C. de test. l. sancimus, nec obst.
etiam iura alle. videlicet, §. iubemus, & §.
mandatis, quia respondeo dupliciter, pri-
mo, ſm Marsil. ꝙ dictæ leges intelligantur
& loquātur, qñ gñaliter contra personam
inquiritur, vt in l. congruit, ff. de offi. p̄sid.
& ita vr̃ sentire ibi gl. Iā. Al. & Bar. & Alb.
in d. §. si publico, vbi multas sol. ponit ad
dicta iura. Vel secundo, ſm Dyn. qñ crimi
na sunt notoria & manifesta: nā tunc per-
missum sit iudici inquirere, & īterrogare.
subdit tñ, ꝙ de consuetudine contrarium
obseruatur: & hanc opi. vr̃ tenere Aret. in
rub. extra de iud. vbi dicit, ꝙ ēt de iure can.
rr̃ non est permissa inquisitio. Vos tamē
Dñi, reiectis op. teneatis cum Sal. & Ang.
hic, & Aret. idē tenent in c. qualiter & qñ,
extra eo. col. 14. pro quibus allego Vitali.
in suo opere malefic. in d. rub. de inquisi.
Vbi concludit per supradicta iura ꝙ proçe
di possit per inquisitionem in omni casu:
& ꝙ ita de gñali consuetudine obseruatur,
q̄ vicem l. obtinet, vt ff. de leg. l. cum de cō-
suetudine, l. de quibus, §. fi. & quæ sit lōga
consuetu. C. l. j. & sic cum tam certam ha-
buerint interpretationem, minime essent
immutāda, vt in l. minime, ff. de legi. ꝙ tñ
īntelligit fama p̄cedente, clamore vel indi
cio vno vel duobus, per d. c. qualiter, & ibi
no. & c. cum oporteat, eo. ti. idem etiam re
net Io. Fab. in l. ea quidē, C. de accu. & Præ
po. in sum. 2. q. 8. col. 22. vers. in criminib.
aūt &c. & hæc vr̃ verior opin. Secundò, in-
quātū Ang. tāgit an, qñ agitur de priuata
vtilitate, possit inquisitio formari: adde ꝙ
Aret. vbi s̃. col. 15. vers. sed quæritur, tāgit
qōnem, & finaliter concludit, ꝙ sic, per l.
congruit, de offi. præsi. vbi gñaliter vr̃ per
mittere iudicem super omni delicto posse
specialiter inquirere, & ponit exēplum in
furto, quod est crimē priuatū, vt in l. fi. ff.
de furt. & tñ pro eo punitur pœna corpo-
ris afflictiua, vt ī auth. nouo iure, C. de fur.
& in corpore, vnde sumit̃, & ibi respondet
ad quædam facientia contra hanc opin. &
concordat cum eo Præp. vbi s̃. qui de ver-
bo ad verbum omnia motiua & fundamē
ta Are. eo tacito posuit, duntamen ex suffi
ciētibus indicijs moueatur iudex ad inqui
rendum. Tertio, inquantum Ang. & Aug.
enumerant hic plures casus in quibus pōt
forma-

formari inquisitio, tā ad publicā vtilitatē, quā etiam ad priuatam. vide quam plures p Bal. in sua pract. in d. rub. & q. & Præp. & Vitali. vbi s. Zaneti. in repet. c. j. ex de accu sa. sup rub. col. 12. & Ale. in apo. ad Bar. in d. §. si publico. Io. de Platea Insti. de pub. iud. in prin. col. 2. & 3. & p Soc. in tract. fallē. quē dicūt fore suū in 200. regula. vbi po nit 7. fallen. per ordinē; in quibus potest iu dex in criminalibus etiā ad priuatam vtili tatē inquirere, quas referre non curo, ne lō gum processum faciamus. Item, inquantū dicūt, ꝙ quādo vnus socius nominat alios iudex pōt inquirere. addatis quod contraria sn̄ia videtur verior, quā tenet Fulg. consi. 136. col. fi. vers. nouissime. Alex. cōs. 128. incip. quoniā abunde. col. fi. lib. 4. Phili. Deci. cōs. 175. in j. par. inci. in cā falsita. col. 2. a vers. secūdo dato. & in cōs. 234. incip. in effectu quærit. col. j. in 2. par. vbi allegat plu res concor. pro qua mihi videtur ꝙ faciat doctrina Vitali. de qua s. in quantū vult, quod nō possit procedi ad inquisitionem, nisi saltem sit vnū indicium contra delinquētem, sed dictum socij non facit indicium. vult Sal. in l. fi. C. de accus. & Alex. & Phili. in pręalle. consi. ergo dicendū est iudicem non posse p p eius dictū inquisitionem informare. Itē etiā facit pro hac opi. doctri. Ang. hic, cū concor. de quibus s. qn̄, scilicet possit contra certam personā iudex suam inquisitionē formare &c. Quarto in quantū Ang. & Aug. dicunt posse formari inquisitionē in causa vsurarum: addatis, ꝙ hoc procedit de iure canonico, nō tamē de iure ciuili. ita Bal. in c. j. §. similiter, col. 2. ver. extra no. & c. de cōtro. īuest. refert & sequit Phil. Deci. cōsi. 170. in j. par. col. 3. ver. confirmatur. inci. viso themate, & his quæ narrata &c.

49 *Inquisitionis via qui iudices procedere possint.*

ANGE. Tertio principaliter est viden-
49 dum, †qui iudices possint per viā inquisitionis pcedere? & dico, ꝙ Ang. in d. l. si vacātia. dicit, aut est causa meri imperij principaliter aut incidenter, aut est causa mere pecuniaria. Primo casu nemo formabit illā inquisitionē nisi sit iudex qui habet merum imperium, nec pōt hoc merum imperium delegari. l. j. ff. de off. eius cui man. est iurisd. & l. imperium, ff. de iurisd. om. iudi. Si autē causa meri imperij incidit in dicta causa mere ciuili, etiam pecuniaria, & tūc quilibet iudex coram quo tale crimen incidit poterit cognoscere de tali causa, l. nullum, C. de testi. cum si. Et est ratio: quia rōne incidentis cognitionis causa meri imperij deuoluta est ad suā iurisdictionem, l. quoties, C. de iudic. Secundo casu, quādo causa est mere pecuniaria & ciuilis, spectās ad publicam vtilitatem: & tunc omnis iudex qui habet cognitionem de illa causa, poterit per inquisitionem procedere in dicta causa, vt est tex. in d. l. si vacantia; & ita dicit do. Ang. ibi.

AVGVSTI. Tu autē in hac materia adde quæ dixit Spec. in ti. de inquisi. §. j. in versi. Item opponitur ꝙ volens &c. qui dixit, ꝙ Papa & Imperator inquirunt p suos legatos vel delegatos. a †Item epi in suis diœcesibus, Item metropolitanus, non tamen in clericis suffraganei, nisi in casib. qui no. in c. pastoralis, de offi. ord. Item pręses prouincię. Item quicunq; habet cognitionem causę criminalis; hoc est merum imperiū, & qui sunt isti, no. per Spe. in tit. de iurisd. omn. iud. & alleg. d. c. qualiter, & qn̄. & c. sicut olim. extra de accu. & c. j. extra de offic. ord. & l. j. §. si quis vltro. ff. de quæst. & in fine concludit, ꝙ quicunq; iudex qui potest corrigere & punire, pōt & inquirere; & hanc sn̄iam tenuit Host. in sum. de inquisitio. §. si quis possit. qui in effectu hoc dixit. Adde tn̄, ꝙ in hac materia in illa inquisitione generalissima, de qua locutus sum vltra Doct. ꝙ illā inquisitionē gn̄alissimā pōt facere ep̄s, & quilibet metropolitanus: s̄m tn̄ formam traditā in c. sicut olim. extra de accu. & in Authē. de san. epi. §. vt autē oīs. col. 9. Item illā inquisitionem super statu alicuius ecclesię, vel loci, tam super capite, q̄ super membris, pōt facere quilibet p̄latus, q

habet

ADDITIO.

a ¶Per suos delegatos. *Adde tu tamen quod delegati Papæ in suis prouincijs non possunt dicere sententiam sanguinis. ita Io. And. in c. fi. ne cle. vel mona. lib. 6. tamen si Papa committat sacerdoti causam capitalem ex certa scientia, videtur dispensare vt sententiam capitalem dicat, ita Franc. de Aret. in consi. 8. vbi etiam dicit, quod statutum de duabus dietis, non habet locum in causa inquisitionis. Ber.*

habet eccleſias ſub ſe pleno iure, vt in c.cō querente.extrà de off.ord.Item ſcias, ꝙ Ol
a dra.in conſ.ſuis, conſ.213. *a* dicit, ꝙ iudex delegatus ſuper iniurijs & differentijs, cenſetur etiam habere poteſtatem inquirendi ſuper huiuſmodi violentijs.

HIER. In quantum quærit Ange.qui iudices poſſint per viam inquiſitionis procedere:addatis, ꝙ iſtam quæſtionem melius quam alibi reperietis examinatam ꝑ D.Henr.Boyc.in c.1.de off.ord.extra in 1. diſtin.quem omnino videatis:& quia longa eſt eius diſt.eam referre non curo, ſufficiat vobis remiſſio.

50 *Inquiſitio quot de neceſſitate requirat, ad ſui ſubſtantiam.*
51 *Inquiſitio quando teneat, etiam ſi non pręcedat diffamatio.*
52 *Inquiſitio nō tenet, ſi non habet debitā formā.*
53 *Inquiſitio, vel libellus criminalis, nō requirunt de neceſſitate concluſionem.*
54 *Inquiſitio debet fieri in ſcriptis.*
55 *Inquiſitio non requirit, quod lis conteſtetur.*
56 *Solennitates iuris, vel ſtatutorum non requiruntur in modo procedendi vel condemnandi, quando criminales leuia ſunt.*
57 *An iudex inquirens ex mero ſuo officio, poſſit formare inquiſitionem, nulla diffamatione pracedente.*
58 *Inquiſitio fit in crimine hareſis, nulla diffamatione pracedente.*
59 *Inquiſitio ſpecialis tenet, non pracedente diffamatione, quando de conſcientia Principis formata eſt inquiſitio.*
60 *Inquiſitio ſiue proceſſus nō tenet, niſi fama ꝑcedat, licet reus non oppoſuerit, & reſponderit inquiſitioni, & ſemper poterit opponere.*
61 *Inquiſitionem, & capturam debet pracedere fama, qua originem habeat ab honeſtis & fide dignis.*
62 *Inquiſitio generalis non debet continere tempus nec locum.*
63 *Inquiſitio in crimine hareſis tenet ſine loco & tempore.*
64 *In crimine falſi tenet proceſſus, ſine loco & tempore.*
65 *Inquiſitio formata contra certam perſonam de pluribus criminibus in genere commiſſis, non requirit ſpecificationes circunſtantiarum.*
66 *In criminalibus hodie de conſuetudine concluditur per illam clauſulam. Quare peto eum condemnari ſecundum formā iuris & ſtatutorum.*
67 *Inquiſitione non fit litis conteſtatio, niſi ex parte rei.*
68 *Crimina qua dicantur eſſe leuia.*

50 ANG. Quarto principaliter † quæro quot ſunt neceſſaria pro ſubſtātia inquiſitionis: & dic ꝙ q̄nque. Primo, ꝙ ex parte iudicis inquirētis ſit Iudex cōpetens: aliàs non valeret quicquid actū eſſet. C.ſi à non cōp.iud.per totum. Secundo requiritur ex parte rei cōtra quē inquiritur, ꝙ ſit ſuppo
b ſitus iuriſdictioni inquirentis *b* quo ad illud crimen, aut ratione loci, aut delicti.l.j. C.vbi de cri.agi òpor.aliàs nō poſſet cōtra eum inquirere, c.ſi diligēti, de fo.cōp. Tertiò requiritur ex parte cauſæ de qua inquiritur, quia nō ſuper omni crimine, de iure ciuili poteſt inquiri, vt s̄.dictū eſt, ſm Sal. Quarto requiritur, ꝙ fama publica à fide dignis præcedat:& non ſemel, ſed ſæpius: & ſit tanta, ꝙ generet ſcandalum, & ſine periculo tolerari nō poſſit, c.ad petitionē. & c. qualiter & q̄n.& c. cum oporteat, extra de accuſ.ita dicit Ang.in d.l.ſi vacātia. & ſi iſta diffamatio non præcedit, nec inq̄ſitio procedit.Sed Ang.in d.l.ſi vacātia, in ver.de quinto notabili articulo, dicit ꝙ in pluribus caſibus tenet inquiſitio, quātum
51 cunq; non præcedat diffamatio. † Primo,
c q̄n reus eſt ꝑſens, & non opponit, *c* vt in c. 2.de accu.in 6. quia tūc tenet inquiſitio ſine diffamatione. Itē fallit in inquiſitione gn̄ali cōtra caput & mēbra, vt in c.j.de off. ord.& ſic Syndicus Ptātis, qui inquirit cōtra

ADDITIONES.

a ¶ Conſi. 213. *Adde quod voluit allegare Fed. de Senis in conſ.116.Bern.*

b ¶ Inquirentis. *Adde tu, quod tamen delegatus Papa poterit inquirere & citare exiſtentem in territorio imperij, ita Bar. in extraua. ad repriner. totius orbis. & dicit etiam ipſe ibi in verbo, per edictū, quod licet iudex non poſſit citare in alieno territorio: poteſt tamen ſcribere iudici illius territorij, vt reum citet. & ſi fuerit negligens, poterit poſtea ipſe citare. & pradicta ſequitur Fran. de Are. in conſ. 53. ubi etiam dicit, quod ſi inquiſitus comparuerit, & reſponderit inquiſitioni, & deinde receſſerit: quod tamen ualet ſententia contra eum lata, ex quo voluntarie comparuit, licet non potuiſſet citari. Ber.*

c ¶ Et nō opponit. *Adde ad hoc Cep. in cōſ. 67.*

trā ptātem,& eius officiales, & sic cōtra ca
put & mēbra,pōt inq̄rere nō p̄cedente ali-
qua diffamatione. Tertiò fallit, qñ ad de-
a nunciā officialiū *a* procedit, vt d.l.ea q̄ dē.
Quarto fallit,qñ Iudex ex mero officio in-
q̄rit,& nō ad postulationē vel querelā ali-
cuius,d.c.1.de off.ord.Quinto,qñ iudex in
quirit ex necessitate sui officij,vel uertitur
periculū aīarū,vt no.in c.ad nr̄am,ex̄ de iu
reiu.qđ notādū est, si per statutū cauetur,
ꝙ ptās teneat̄ inquirere de tali delicto, &
si nō fecerit,imponit sibi pęnā, & tūc in ta
li crīe pōt inquisitio formari,nō p̄cedente
aliqua diffamatione: alias poterit inq̄rere
si vellet,sed nō arctat̄ à statuto tunc rr̄ re-
b quirit̄ ꝙ diffamatio p̄cedat, *b* nisi in casib.
supradictis,ut in c.qualiter.& in c.inq̄sitio
nis, de acc.ita dicit Ang.in d.l.si uacantia,
52 uer.de quinto uero articulo.† Sexto requi-
ritur ex parte formę inquisitionis:q̄a si nō
hēt debitā formā,*c* nō tenet,d.c.qualiter &
qñ,& d.c.inq̄sitionis. facit l.1.ff.si mē.fal.
mod.dix.ita dixit Ang. in l.si uacantia, &
ista forma est,ꝙ pars citet̄:ita dicit Ang.in
d.l.si uacātia,ī prin.facit cle.pastoralis, de
re iu.Itē,ꝙ apponat̄ locus & tp̄s, sicut ī ac-
cusatione,l.libellorū,ff.de acc.qm̄ iudex in
quirens succedit in locū accusatoris, p̄terq̄
d in subscriptione ad pęnā talionis, *d* q̄a nō
dēt se subscribere,ita dicit Bar.in d.l.2.§.si
publico,ver.q̄ro utrum in inq̄sitione,& in
ver.utrū in inq̄sitione iudex. & Ang.in d.
l.si uacātia,ī uer.q̄ro an iudex teneat̄ ad pę
nā talionis, & in uer. q̄ro an in inq̄sitione
debeat apponi locus.& Sal.in d.l.ea quidē.
uer.si p̄ denunciationē. Et subdit D.Ang.
53 hic,†ꝙ licet in libello sit necessaria conclu
sio,tñ in libello crīali, uel in inquisitione,
nō est necessaria cōclusio, ut not. in l.1.ff.
de edē.q̄a ius cōcludit ad pęnā sine iudice.
l.1.ff.ad Turp.ita no.Bal.in d.l.edita,C.de
eden. Sed de cōsuetudine accusator conclu
dit,dū petit eū puniri s̄m formā iuris, uel
e statutorū,*e*,& iudex inquirens cōcludit, ap
ponendo illā clausulā,sup̄ quib.oīb9 & sin
gulis &c.Ita dicit Bar.in d.§.si publico, in
uer.tertio q̄ro utrū inq̄sitio debeat cōtine-
54 re cōclusionē.& Ang.ī d.l.si uacātia. † Itē
requirit̄ ꝙ inquisitio fiat in scriptis, & redi
f gat̄ in scriptis,*f* sicut libell9 in ciuili.ita di-
xit Ang.in d.l.si uacātia, in uer.itē q̄ro an
& qñ fieri dēat īquisitio. Et fuit originale
uerbū Azo.in Auth. de exhi.re.in §.scim9,
in fi. gl.magnæ. Itē iudex dēt aīaduertere,
ꝙ anteq̄ faciat īquisitionē, interroget reū
sup̄ quo intēdit inq̄rere contra eū, aliàs si
primo formaret̄ inq̄sitio, & postea interro
garet,nō ualeret,ut in c.qualr̄ & qñ,ī uer.
dēt igr̄,de acc. Sed Ang.in d.l.si uacātia,in
uer. p̄ceditur aūt in inq̄sitione ordinaria,
dicit,ꝙ hoc de cōsuetudine non seruat̄, q̄a
imò semp̄ añ fit inq̄sitio,& postea interro
g gat̄. Sed dic ꝙ illa doctrina *g* Ang. in d.l.si
uacātia, p̄cedit qñ iudex cōtra absentē in-
q̄rit. Si autē reus est p̄sens & in fortia offi-
h cialis,tūc semp̄ iudex īterroget *h* cū tortu-
ra:& si nō, in camera pluries,ut uideat bñ
sup̄ quo possit īformare īq̄sitionē, & post
eius interrogationē, formet inquisitionē.
55 †Itē nō est necesse,ꝙ sup̄ inq̄sitione lis cō
testetur,qm̄ hic nō est actio, ergo nō est da
re cōtestationē.& licet nō sit litis cōtest.fie
ri tñ debet per iudicē interrogatio, & per
reum

ADDITIONES.

a ¶Officialium.*Adde Cepo.in cōs.40. quē vide.*
b ¶Diffamatio p̄cedat. *Adde Fulg.in cōs.136.*
& consi.175.vbi consuluit pro statuto Vincen-
tia,& vide ī.in verbo, Fama publica p̄cedēte.
c ¶Formam. *Adde,ꝙ ex inepta inquisitione dēt*
sequi absolutoria, ita tenet Roma.in cons.144.
& an sine inquisitione quis possit damnari,uide
Cepo. consi.40.in fi. & Roma.in consi. 110. &
Pau.d. Cast. cons.141.in antiquis. & quæ sint
præeminentia inepti libelli, vide per Bar.in cons.
pen. Bern.
d ¶Pœnam talionis.*Adde circa hoc Io.de Ana.*
consi.1.& Ang.consi.177.& an procurator fi-
sci debeat se subscribere ad pœnam talionis in
crimine lesę maiest. vide Cepo.consi.17.
e ¶Statutorum. *Adde quod tūc libellus dicitur*
præsumptiue concludere, ita Rom.in cōs.15.&
an sit necesse, quod libellus in criminalibus con-
cludat, vide Cepo.in consi.14.col.3.vers.nec ob-
dum dixi,vbi tenet quod non.
f ¶In scriptis.*Adde,& vide Spe.in ti.de inquis.*
§.nunc tractemus,in tit.de litis contest.§.1.
g ¶Illa doctrina. *Adde quod ex his declarantur*
dicta per istum infra, in vers.fama publica, in
6.col. vers. quaro qualiter &c. & in 4.col.in
add.incip.Tu autem adde hoc &c.
h ¶Interroget. *Adde, & vide Cepo.in consi.4.*
col.8.vers.circa sextum.

reum rñso, vt j.patebit in gl. super verbo (cõstitutus &c. rñdet &c.) Et maxime hoc militat, vbi contra absentem in aliquib. casib. poterit fieri condẽnatio, vt l.4.ff.de sica. & ex forma statutorum cõiter per Italiã, procediť contra absentem, ergo non requiriť litis cõtest quia hoc impossibile est, ita dicit Ang. in d l.si vacantia, in ver. item q̄ro an in cã inquisitionis dẽat lis contestari. Et p̄dicta oĩa procedũt in criminib. grauibus, quia istæ solennitates requiruntur.
56 † Sed in criminib. leuibus *a* solẽnitates iu-
a ris, vel statutorũ, non requiruntˀ in mõ ꝓcedendi, vel cõdẽnandi, vt in auth. nisi breuiores; C. de sen. ex breuic. recit. puta, si q̄s fuerit repertus ad ludũ azardi, vel cum armis, vel de nocte, si pena est pecuniaria & parua, tunc in his nõ requiriť ordo iuris, vel statutorũ, nec requiriť q̄ processus formetˀ, sed sufficit, quod iudex faciat mandatũ, quòd soluat penã: & si statuto cauetur, q̄ de oĩ delicto iudex faciat processum, intelligiť de delictis grauibus, non aũt de leuiorib. ita eleganter dicit Bar. in l. leuia, cir-
b ca fi. de acc. & q̄ crimina dicãtur leuia, *b* vide Bar. in d. l. leuia, & plenius in d. l. non solum, §. si mandato, de iniurijs.

AVG. Tu aũt ĩ hac materia adde, quòd quantũ primo s̃. deducta fuit illa singularis doctrina Do. Ang. in d. l. si vacantia, in
57 4. fallẽ. † q̄ vbi Iudex inquirit ex mero of- d
c ficio *c* suo, & nõ ad postulationẽ, vel denunciã alicuius, q̄ tunc Iudex formabit inq̄sitionẽ nulla diffamatione p̄cedẽte, p c. 1. de off. or. dicatis, q̄ licet cõiter assessores hoc obseruent, tñ ista doctrina est falsa, contra a quos primo allego Gãdi. in trac. malefi. in rub. quomo. cogn. de malef. per inq̄sitio. in vers. si aũt iudex accedat ad inquisitionẽ, nullo inq̄sitionẽ ꝓmouente, & in ver. itẽ no. q̄ qñ Iudex recepit testes sup̄ infamia b alicuius ex mero officio &c. vbi concludit ipse, q̄ vbi iudex procedit ex officio ad inq̄sitionem nullo promouente iudicẽ, q̄ tũc c si reus neget se de illo crĩe infamatũ, tũc iudex dẽt inquirere de fama & infamia: qua reperta incipiet procedere ad inquirendũ de maleficio, & allegat d. c. j. de off. ord. bñ d verum est, q̄ Gand. ibi dicit, q̄ si iudex inq̄rẽs receperit infamiã cõtra Caiũ, & Caius neget se esse de illo crĩe infamatũ, non teneri iudex ei facere fidem de ipsa infamia. Nã iudex non faceret fidẽ de ipsa infamia nisi sibi iudici, cũ ipsemet iudex sit. Dicit tñ q̄ si à tali grauamine appelleť, tunc iudici superiori fides est adhibẽda de ipsa fama, c. cum cessante, ex̃ de app. Vñ Gand. ibi vult oĩno, q̄ isto casu reo negante, contra quẽ inquiriť, se esse infamatũ de tali crĩe, q̄ nõ teneat inq̄sitio, si nõ p̄cessit ĩfamia: & in hoc est dñia bene, qñ iudex inq̄rit ex mero officio, vel alio promouente iudicẽ ad inquisitionẽ: quia vbi iudex ex mero officio procedit, habitis testib. sup̄ infamia, & reo petẽte copiã, iudex non dẽt dare sibi copiã. secus si ad postulationẽ alterius vel ad denũciã alterius iudex inq̄rit, quia ipsi reo petẽti copiã de ipsa infamia, iudex dẽt ei dare copiã ĩfamię. Et iõ cõtra Ang. concludo, q̄ nemo iudex vnq̃ sit tãte audacię, qñ inq̄rit contra certã p̄sonã de maleficio, ẽt ex suo mero officio, vt formet inq̄sitionẽ suam, nisi p̄cedente infamia de delicto. Et ĩ terminis ad hoc allego Hos. in sum. de inqui. in §. & qualr procedať, ver. q̄ si alias contra singularẽ personã inquisitio fiat, & iudex ex suo officio procedat, & ibi in ver. aut p̄sens est is cõtra quẽ &c. qui Ho. determinat illud idẽ qđ dicit Gand. q̄ vbi iudex ex suo officio ꝓcedit nullo ꝓmouẽte inq̄sitionẽ, & reus negat se esse diffamatũ, iudex non põt procedere ẽt isto casu, nisi p̄cedat infamia: & hoc voluit Spe. *d* in tit. de inquisi. §. nũc tractemus, ver. hoc aũt scias. & Io.

ADDITIONES.

a ¶Leuibus. *Adde tu et vide Cepo. in consi. 34. et idem est si esset consuetudo q̄ de grauibus nõ fieret processus, vt refert Cepo. in consi. 40. fieri in Alemania & Germania, ita ipse in d. consi. 40. in fine.*

b ¶Leuia. *Adde quæ dicantur crimina leuia, tã de iure diuino quam positiuo, & vide per Bart. in consi. 217. incip. ad declarationem. Ber.*

c ¶Ex mero officio. *Adde circa hoc, & de intellectu d. c. 1. & vide per Barb. in consi. 35. incip. scribitur præclare apud Ecclesiast. vbi late de hoc. Ber.*

d ¶Et hoc voluit Spe. *Adde q̄ vbi scãdalũ verti possit, & in cã hæresis, potest iudex inquirere diffamatione non præcedente, ita Spec. in d. §. 1. versi. vtrum, quod fortifica, vt per Barb. in consi. 72. incip. scribitur libro H. ier.*

& Io. And.in c.qualiter & qñ,ſu.ꝑ gl.mag.
extra de accu.Adde tñ quòd pro opi.Ang.
vr̃ eſſe caſus in c.ad noſtram, ex̃ de iureiu.
vbi procedit ad inquiſitionē, nulla præce-
dente infamia.Et iō dicebat ibi do.Ant.de
But.ꝙ Inn.dicebat,quòd ibi erat ſpāle vbi
iudex ex mero & puro officio procedit, ꝗa
non præcedente diffamatione, poterat for
mare inquiſitionē:ſecus ſi ad denunciā al-
terius. Sed do.Ant.de But. ibi tēperat hoc
eſſe verum, vbi iudex procedit ex mero &
purò officio, & agitur de peccatorum cor-
rectione, vel imminet periculum aīarum:
tunc iudex procedendo de mero & puro of
ficio, formabit inquiſitionē ſine diffama-
tione præcedēte.alle.c.2.& penul.de ſupp.
negl.præla.& c. fi.de cle.peregri.& hanc li
58 mitationem ſemper teneas menti.† Item
adde alium caſum vbi proceditur per inꝗ-
ſitionem nulla præcedente diffamatione,
ſcilicet in crīe hæreſis, caſus eſt quem Do.
Card. dicit ibi eſſe ſingularem, & ſé alibi
non legiſſe,in c.excōmunicauimus,§.adij-
cimus.extra de hære.& ipſum ſequitur Io.
de Ana. ibi in 2.col. Sed ille text.hoc mihi
non dicit, bene verum eſt, ꝙ eſt alia diffe-
rentia iſto caſu, quòd vbi iudex ex ſuo offi
cio procedit ad inquiſitionem nullo ꝓmo
uente,examinabit teſtes ſuper diffamatio-
ne,quòd iſto caſu ſi cōparet contradictor,
& vult ꝓbare de bona fama,nō auditur; ſe
cus ſi iudex ad poſtulationē alteri⁹ inꝗrit
contra aliquē.ita voluit Gand.in loco s̃.al
le.quia non ita præſumit̃ contra iudicem,
ſicut contra aduerſarium, alle.d.c.cū opor
59 teat,& de hoc vide ēt in locis s̃.alle. † Ad-
de ēt alium caſum, vbi rl̃r tenet inquiſitio
ſpecialis, nulla præcedente diffamatione,
quando de cōſcientia principis eſt forma-
ta inquiſitio,quæ concluſio, an ſit vera vel
falſa,late dicam in addi.meis j̃.in verſi.fa-
60 ma publica præcedente. † Item adde Old.
in conſi.ſuo 213.qui vult,quod fama p̃ce-
dat inquiſitionē, vel quòd teſtes ipſam ꝓ-
bēt,aliàs non tenet proceſſus, licet ēt reus
non oppoſuerit, & reſponderit inquiſitio-
ni,quia ſemper poterit probare contrariū,
61 & hoc opponere.† Item adde pulchrū con
ſilium Pet.de Anc.in conſ.ſuo 254.qui cō
ſuluit,ꝙ opus eſt,ꝙ fama præcedat captu-
rā & inquiſitionem iudicis,non autem ſe-
quatur, & debet habere originem ab hone
ſtis & fide dignis, & iō ibi dicit ꝙ fama q̃
probat,quod poſt capturam rei habuit ori
ginem,non probat,quia opus eſt, ꝙ appa-
reat à quib. & à quo tꝑe iſta fama habuit
originem ante capturā, & inquiſitionem.
62 †Item inquātū s̃.dictum eſt,ꝙ in inquiſi-
tione debet apponi locus & tp̃s. addatis ꝙ
hoc eſt verū in inquiſitione ſpeciali, ſecus
in inꝗſitione generali,vt voluit Bar. in ex-
trauag.ad reprim.ſuper verbo,inquiſitio-
nem, qui affirmauit etiam in d.§. ſi publi-
co.dum reſpondet ad gl.Inſti. de publi.iu-
63 di.in princ. † Item addatis ꝙ hoc non ha-
bet locum in crimine hæreſis, quia proce-
dit inquiſitio ſine loco & tempore.Ita ſin-
gulariter dixit Bal.in l.j.C. ꝗ accuſa. in 3.
col.& ibi vide rationem. Et de iſta materia
vide omnino Raph.poſt Doc.in d.l. edita,
C.de eden.& ibi Bal.in ver.nono opponit̃,
& ibi dicit Bal. quòd imo in inquiſitione
non debemus apponere nec locum, nec tē-
pus,quia lege hoc non cauetur, & l.libel-
lorum,loquitur in accuſatore qui non ca-
ret odio,ſed nō ſic in iudice. Et omnino vi
de Abb.in c.fi.extra de purg.ca. ꝗ vr̃ limi-
tare prædicta.& per Bald.in l.2.C.de eden.
& per Bal.& Sali.in d.l.ea quidem.& Cyn.
in l.j.C.vbi conue.qui cer.lo.da.promiſ.&
per Bar.in l.j.§.j.ff.de ſuſpe.tuto. & ꝑ An-
64 gel.in l.libellorum, ff.de accuſ. † Item ad-
de quod dixit Bal. multum eleganter in c.
j.quib.mo.feu amit.qui dixit, ꝙ in crīe fal
ſi tenet proceſſus ſine loco & tēpore: & di-
xit,quòd allegat gl. quæ non reperitur ali-
bi,Inſt.de publ.iud.in prin.Et ratio eſt,ꝗa
crimen tale fit in abſconſo: & ſic ēt poſſe-
mus dicere,quòd oībus caſibus vbi nō mi-
litat ſolēnitas legis libellorum, in illis caſi
bus procedet inquiſitio ſine loco & tꝑe; &
ꝗ ſunt iſti caſus, pro nūc tene menti quòd
dixit Angel.multum ſingulariter in auth.
quom.opor.epi.in §.fi. & contra cōmitten
tes delictū contra maieſtatē diuinā tenet
proceſſus ſine ſolēnitate legis libellorum,
quæ ſolennitas leg.libellorū,an habeat lo-
cum de iure cano. Moder. late poſuerūt in
65 c.dilecti,extra de iudic.†Itē adde id qđ di-
xit Gaſpar Cal. in conſ.ſuo 2.tit. de accuſ.
quòd vbi formať inꝗſitio cōtra certā ꝑſo-
nā de plurib.criminibus in gñe cōmiſſis,
nō requirunt̃ ſpecificationes circūſtātiarū
criminū,& all.Io.And.ita voluiſſe,& ī hac

mate-

a materia,a vide Ang.in cons.suo 177.ꝙ in-
cip.visis actis ṗdictis,ꝗ dicit, ꝙ in inquisi-
tione,sicut in accusatione, dēt apponi loc⁹
& tp̄s,& dicit ꝙ locus & tp̄s homicidij dēt
66 apponi,nō aūt auxilij vel mādati. † Itē in
quantū s̄.dictū est,ꝙ in criminalib. nō est
de necessitate ponere cōclusionē in libello.
Adde gl.Cy.& Ang.in l.in causis,C.de ac-
cu.ꝗ gl.pōderauit ēt Bal.in l.edita,C.de e-
den.in vers.ibi,circa ẜm an libellus proce-
dat sine cōclusione &c.vbi Bal. notabiliter
loquit̄,q̄ differentia sit, an libellus conclu-
dat,vel nō,in crīalibus. Adde tñ qđ Sal.in
d.l.in causis,dicit, ꝙ hodie de consuetudi-
ne concludit̄ sp̄ in criminalibus, per illam
clausulā q̄ apponitur in fi. quare peto eū
condēnari ẜm formā iuris & statutorū, &
de hac materia vide pulchra uerba Bal. in
l.& si seuerior,C.de his qui no.infa.ꝑ Bar.
in l.quid ergo, §. pęna grauior, ff.de infa.
& ꝑ Ang.ī d.l.edita,& latius dicā, j.in ver
67 si.necnon ad querelā. † Itē in quātū dictū
est s̄.ꝙ in inquisitione non fit litis cōtesta
b tio,b Adde ꝙ Bal.ī l.j.§.2.de off. ṗfec. vrb.
in vlt.col.dicit,ꝙ non fit litis contesta.nisi
ex vna parte,s.rei,& in vlt.col.C.de acc. &
ibi dixit vnū no.verbū , & idē Bal.in l.j.C.
qui accu.in 10.col.dicit,ꝙ licet in inquisi-
tione lis nō cōtestet̄, tñ quasi contestat̄ ꝑ
rñsionem rei apud acta, dū respōdet inqui
sitioni.Et de materia vide ꝑ Bal. in l.1.C.
vbi de cri.in[?]fi.Sed tene mēti,q̄ dixerūt do.
Ant.de Bu.& Abb in c.qm̄ frequenter , in
§.sunt & alij,extra vt lite non contest. Nā
imo vr̄ qđ in cā inquisit.non possit proce-
di sine litis conte.de hoc vr̄ tex.in c.cū dile
cti,ex̄ de purg.ca. Et iō pro solutione refe
runt,ꝙ Ho. dicebat, aut iudex procedit ex
mero officio,& tunc nulla requirit̄ litis cō
test.ꝗa non est cū quo lis conteste. aut ad
querelā alterius inquirit̄, & tunc cum illo
ꝓmouēte q̄relā,dēt lis contestari, idē, ẜm
Inn.cū inquirit̄ aliquo spāliter prosequē-
te ipsā inquisitionē,ꝑ no.in c.cū olim,ex-
tra de test.ad fi.magnę gl.Et de materia in
c.cū I.& A. extra de re iudi.Referunt tñ ꝙ
Spe.in ti.de inquis.§.j.vers. cum igit̄,con-
cordat opi.ꝙ in gn̄ali inquisitione,siue sit
spālis ꝓsecutor,siue non,non fit litis cōte-
sta.fit tñ quasi litis conte.ita loquitur tex.
in c.cū I.& A. in speciali vero īquisitione,
si non est spālis ꝓsecutor,non fit litis con-
test.fit tñ quasi litis cōte. quæ est inter fa-
mā & rñsionē factā ꝑ ipsū reum , traditis
capitulis ẜm formā c.qualiter & qñ.Si aūt
est instigator tūc assistēs, vel ibi positus ꝑ
iudicē vt adiuuet iudicē, tūc nō est lis cōte
stāda,secus si sit ꝓsecutor spālis īpetrās &
assumēs inq̄sitionis tutelā, ꝗa tunc lis dēt
cōtestari cū ipso & reo, & hoc oīno ad līta
tionē Bar.& Ang.et dictorū s̄.& hoc volue
rūt Inn. & Host.in c.cum clamor,extra de
test.Qñ autem est specialis prosecutor, &
reus

ADDITIONES.

a Et in hac materia . *Adde quod Ang.in consil. 178.& in cons.297. dicit expresse ꝙ in inquisitione,sicut in accusatione, est apponendus locus consummati delicti,nec sufficit ponere locum auxilij præstiti vel man.vel tractatus,& quod debeat apponi locus & tempus & solennia l.libellorum tenet Ale.de Imol.in cons.166.& consil. 123 in 2.vol. & videtur voluisse Raph. Cu.in cons.27. vbi dicit , qđ ex quo inquisitio successit loco accu. sicut offensus accusans non potest producere testes domesticos. ita nec iudex inquirens,et vide remissiue per Ale.in apost.ad Barb. in d.l.libellorum.No. tamen quod sicut in accusatione requiritur locus et tempus delicti,ita debet poni in mandato dato ad accusandum, secūdum Rom.cons.9. & non solum in libello criminali inserendus est locus , sed etiam cum agitur actione famosa ciuiliter,ita Ro. in cons.191. tamen si cognosceretur virtute rescripti,in quo esset clausula quod cognosceret summarie de veritate & æquitate, tūc locus nō incertus non vitiaret libellum,ita Ale.in cons.6.in 3.vol. Ber.*

b Litis contestatio. *Adde tu circa hoc, & vide Franc.de Are.in cons.58.ver.ad quintum, ubi quod responsio facta per reū in iudicio criminali accusationi vel inquisitioni ad interrogationē iud.etiam absente denunciatore,inducit lit.contest.allegat Bar.in l.is qui reus, ff.de pub.iud. & dicit quod ita seruatur in practica, & iudex dicitur interrogasse reū quando detulit iuramētū calumniæ,ut respondeat inquisitioni,& licet in actis non appareat de interrogatione, tamen ex quo apparet de solēni responsione,præsumitur quod præcesserit interrogatio,allegat Io And & Ant.de But.in c.1. de li. contest. & an quando est specialis prosecutor,& reus est absens , possit procedi in contumaciam litis contest.uide Oldr. cons.67.& Cepol.in cons.6.Ber.*

reus est absens ꝑ cõtumaciã, an tunc sine litis cõtest. possit ꝓcedi, vide do. Abb. ĩ d. §. sunt & alij. decidẽtẽ ꝙ sic per gl. in c. cũ I. & A. extra de re iudi. & hoc affirmat Old. ĩ cõs. suo 276. & vide Bal. in l. si pluribus, ff. de le. j. & vide pulchra verba Bal. ĩ l. cũ mulier. ff. sol. mat. in 5. col. qui dicit, ꝙ licet ꝑ talẽ rñsionem factã per reũ, inducat̃ quasi litis contesta. tñ illa rñsio debet fieri iudice sedente ꝓ tribunali nõ in ortis, & non
68 in domo, qđ no. † Itẽ in quãtũ do. Ang. hic dixit q̃ crimina dicant̃ leuia, vel nõ, & allegauit Bar. in locis s̃. alle. Addatis, ꝙ ꝑ p̃dicta nõ habetis verã conclusionẽ, sed videatis Ang. tẽperãtem ista in d. l. nõ solũ, §. si mãdato, de iniu. & in d. l. leuia, de acc. & ad de vltra ipsos gl. ĩ c. cum illorũ, ext. de sen. excom. in verbo, membri. q̃ dicit, ꝙ hoc relinquitur arbitrio iudicis, q̃ crimina dicantur leuia, vel nõ, & per illã gl. cõtra Bar. approbo Do. Ang. in d. l. leuia. quia ẜm vulgi opi. & cõsuetudinem: ista veniũt in cõsiderõne. Nã licet aliàs ꝑ l. crimẽ, dicat̃ atrox, tñ secundum consuetudinem hoc nunc nõ erit, & vide glo. in l. 3. ff. de iniur. in princ. quæ videtur velle, ꝙ omnis iniuria facta cum armis dicatur atrox crimen.

HIERO. Primò in quãtũ Ang. ponit q̃n que, quę necessaria sunt de substãtia inquisitionis, addatis. Amede. in trac. de syndic. col. 7. ver. successiue. vbi per ordinẽ ponit ista quinq; substantialia Bal. in sua pra. in rub. de quæs. circa inq̃s. in j. q. Scđo inquãtũ Ang. enumerat hic quinq; casus, in q̃b. põt iudex formare inq̃sitionẽ diffamatione non p̃cedente. addatis Amede. in tra. de synd. col. 9. in gl. suꝑ verbo, in eo &c. ibi. n. enumerat 12. casus, quos referre nõ curo, ĩ alijs aũt casib. regula remanet firma ꝑ iura hic allegata. & hæc est cõis snĩa Doc. in d. c. qualiter & q̃ñ, & in c. inq̃sitionis. de accu. de qua ẽt materia late tradit̃ ꝑ Ale. cõs. 124. inci. q̃ñ abunde, in prin. in 6. vol. & in cons. 138. inci. visa copia denũciat. in prin. & col. 3. vers. non obst. co. vol. & cons. 120. incip. viso ꝓcessu inquisitio. in prin. 7. vol. Phi. Dec. cõs. 170. inci. viso themate. & his q̃ narrata sunt, ĩ j. par. co. 2. ver. sed p̃dictis. & cõs. 175. inci. in cã falsitat. col. 2. vers. 2. principaliter, vbi plures cõcor. Hier. Zane. in repe. c. j. de accu. suꝑ rub. col. 13. ver. nec procedit &c. Tertio inquantũ dicit ꝙ forma inq̃sitionis est ꝙ pars citetur, videatis notabiliter Mar. So. in trac. de citat. art. 20. q. 5. vbi ponit formã citationis in criminalibus. Quarto in quãtum Ang. sequẽdo Aug. in d. l. si vacãtia. tenet, ꝙ q̃ñ iudex ex mero officio inquirit, & nõ ad postulationem partis, ꝙ nõ requiritur diffamatio, addatis ꝙ cõis opi. Doc. est in cõtrarium, de qua videatis Alex. qui eam tenet cũ multis concor. per eũ in cõs. 137. incip. visa copia inquisitionis, col. pen. & fi. ver. non obst. ꝓ ista cõi est tex. iuncta gl. q̃ sequũtur Doc. ibi. in c. 1. de offi. ord. vbi latissime Henric. Boyc. ĩ sua 1. dis. q̃ dicit ibi Bal. ꝓcedere, ẽt si Potestas habeat à statuto arbitriũ ꝓcedẽdi libere in criminalibꝰ, vt probat̃ ĩ d. tex. in vers. liberã. pro qua facit doctrina Pau. de Leza. in c. grauis, in vlt. col. extra de depos. & ante eũ fuit Gandi. in rub. an Pote. qui hab. arbi. &c. qui volũt ꝙ Potestas, siue iudex, quantumcunq; habeat amplum & liberũ arbitrium ꝓcedendi in criminalibus, nõ tñ per hoc poterit ponere aliquem ad torturam, legitimis nõ p̃cedentibus indicijs, vt late tradit Ale. cõs. 173. inci. habita super cõtentis &c. 2. vol. & cum cõi tenet Bonifa. Vital. in d. opere male. in d. rub. de inquisi. in princ. ver. si aũt iudex. Prępo. in c. habet. 2. q. 4. col. 2. in prin. vers. conclude. sed aduerte posito ꝙ indicia debeãt p̃cedere inquisitionẽ, si tñ oppositum nõ fuerit, an valebit ꝓcessus? & vr̃ ꝙ sic ꝑ tex. in c. 1. de acc. li. 6. & ibi Doct. & Ale. in d. consi. 138. & in cons. 120. inci. viso processu, 7. vol. & practicus Pap. in sua forma inquisitio. in gl. super vers. fama publica &c. contrariũ tñ tenet Vital. in d. opere in d. rub. de inquis. in forma inquis. contra robora. in fi. per c. inquisitionis, de accus. extra, idẽ Are. vbi alle. Bar. Bal. & Gan. idẽ tenere, in c. qualiter & q̃ñ, pen. col. in fi. sed breuiter dicatis, ꝙ prima op. procedit q̃ñ præsente & tacente inquisito iudex inquirit, vt in d. c. 2. de accus. lib. 6. secus tamen q̃ñ absente: & ita procedit secunda op. Quinto, in quãtum de substantia inq̃sitionis est, ꝙ ponatur locus & tempus: adde ꝙ idem tenet Bal. in consi. 490. incip. de sola subscriptione, in 3. volum. Pap. vbi s̃. in glo. super ver. in domo, Amede. vbi s̃. col. 7. in fi. & Paris. de Puteo in tract. de syndi. in rub. redditio rationum. in verbo, an per dictum. char. cj.

idem Bar. & Ang. in sua Marg. in verbo,
inquisitio, ver. j. & not. Henri. Boyc. in ca.
fi. de pur. c. de quo posuimus ĵ. in gl. de an
no pręsenti, & in gl. ĩ platea, & tradit̃ etiã
per Ang. ĵ. in verbo (& ad querelam,) nu.
55. & adde ꝙ gl. quam hic allegat August.
inst. de publ. iud. in prin. reprobatur com-
muniter, secũdum Præpo. in d. c. libellorũ,
2. q. 8. col. 5. ver. & de inquisitione &c. Ca-
no. tamen communiter in d. c. qualiter &
quando, tenent ꝙ non, vt ibi per Fely. post
alios. Sexto quæro, in quibus causis crimi-
nalibus non requiratur libellus? videatis
nota. Maria. in c. Ignatius episcopus, de li-
bel. obl. vbi col. 6. ponit regulã cũ 80. fallẽ.
ĩter quas enumerat multas cãs criminales
in quibus nõ requirit̃ libellus. Sed ẽt q̃ro,
an iurabit̃ de calũnia in istis causis crimi-
nalibus? Et breuiter dico ꝙ sic, ꝭm cõem
opinionem, quã late ꝓsequitur Maria. in
c. literas, de iur. cal. colla. 2. vers. 8. Inquan-
tum Ang. cõcludit, ꝙ in libello criminali,
vel inquisitione, nõ requiratur conclusio.
adde ꝙ idem tenet idem Ang. in gl. super
verbo (& ad querelam,) & ibi Augustinus,
ver. an autem dies &c. de quo late Præpo.
qui idem tenet in c. libellorũ, 2. q. 8. col. 2.
vers. nota ꝙ non &c. & Amede. in d. tract.
col. 7. in fi. Octauo in quantũ tangit Ang.
an requiratur lit. contesta. in inquisitione,
vide vnam bonam dist. quam facit Dom.
Henric. Boyc. in d. c. qualiter, & quando, lo
2. in 2. dist. & rogo, ꝙ vbicunq; allegauero
tibi dist. Henric. quod omnino eas videas,
quia meram veritatem, quasi semper in
eis reperies.

69 *Inquisitio ex quibus causis possit impugnari.*
70 *Omnis exceptio quæ potest opponi contra accu-satorem, põt opponi contra iudicem regulariter, excepto quod cõcerneret, quia est magistratus.*
71 *Inquisitio nomine reipublicæ fieri non potest per iudicem, quando exceptio respicit personam offensi, vt quia est malpagus, qui ex forma statuti non est audiendus, nec in ciuili, nec in criminali.*
72 *Inquisitio potest fieri de delicto in bannitum commisso, licet ipse non possit audiri.*
73 *Inquisitio licet possit opponi quod reus non est diffamatus, limita hoc non habere locum vbi inquisitio ex mero iudicis officio est formata.*

69 ANGE. † Quinto principaliter quero,
ex quibus causis põt inquisitio ĩpugnari?
Rñdeo, ꝭm Ang. in d. l. si vacãtia, in ver. de
tertio artic. principali, ꝙ inquisitio sem ꝑ
põt impugnari, qñ deficit aliquid de natu
ra & substantia ipsius inquisitionis, & hoc
regulariter est in oĩ actu, vt ex tali defectu
semper possit impugnari, l. cũ hi, §. cum p̃-
tor. ff. de transa. Sed Sal. in d. l. ea quidẽ, in
vers. sed quia ꝑꝑ denunciationẽ, & in ver.
q̃ro quinto de exceptione dilatoria, altius
exorditur materiã, ꝙ q̃dã sũt exceptiones
respiciẽtes permissionẽ inquirẽdi, q̃dã per
sonã iudicis cõtinẽtes, q̃dã eius qualitates,
vel officiũ attendentes. Exceptiones circa
permissionẽ inquirẽdi pertinẽtes, & respi-
ciẽtes indistincte possunt opponi, vt puta:
non est tibi permissum de hoc crimine in
quirere, & procedit exceptio, attento ꝙ de
omni crimine non põt inquiri, aliàs secus.
pro quo facit, quia sufficit dare instantiã,
j. q. j. c. sicut vrgeri, & est tex. cũ gl. in l. cre-
ditori, ff. de ope. no. nun. Item, quia nõ põt
cõtra me inquiri, quia nõ sum diffamat⁹,
& ideo contra me non põt procedi, vt d. c.
qualiter & qñ. Et isto casu hẽbit iudex de
hoc p̃ambulo docere, aliàs nõ poterit ad vl
teriora procedere, l. ignorãt, C. qui acc. nõ
poss. Secundo põt opponere exceptiones tẽ
dentes contra personã iudicis, vt quia sũt
a inimicitiæ capitales, *a* vt est tex. & gl. ĩ d. c.
qualiter & qñ, sed hoc probabit opponẽs.
Et aduertas, ꝭm Bar. ĩ d. l. 2. §. si publico, ff.
de adul. in ver. itẽ q̃ritur vtrũ contra iudi-
70 cẽ. Nam dicit, † ꝙ regulariter omnis exce-
ptio, q̃ põt opponi cõtra accusatorem, põt
b opponi cõtra iudicẽ: *b* excepto eo ꝙ cõcer-
neret, q̃a est magistratus, allegat de cleri.
conin. c. diuersi, vt puta, quia est magistra-
tus, vel ꝙ habeat plures vno semel inquisi
tos. Istud nõ põt opponi, argu. l. cũ his, §.
j. ff. de cond. inde. ita etiam dixit Sal. in di-
cto ioco. Si aũt opponeret exceptionem in
compe-

ADDITIONES.

a ¶ Inimicitiæ capitales. *Adde circa hoc & vide Ant. de Prato Vet. in cons. pen. in cons Barb. 1. volum.*

b ¶ Contra iudicem. *Adde circa hoc Alc. in consil. 64. & cons. 73. & consil. 176. in 2. vol. & vide Spec. in §. 1. in tit. de inquisi. & Raph. Cum. in suo cons 27. Ber.*

a cõpetẽtię a rõne iurisdictionis, et põt oppo ni, l.j.C.si à nõ cõp.iud. Itẽ isto casu nõ po terit iudex declarare inquisitionẽ obscurã, & eius verba q̃ formauit eius p̃cessor, ita di cit Bar. in l. inter stipulantẽ, §.1. ff. de verb. obl. & ideo hæc exceptio poterit opponi.

71 † Quædã sũt exceptiones respicietes ꝑsonã offensi, vt qa est malpagus, q ex forma statuti nõ est audiẽdus, nec in ciuili nec in crĩali: tũc iudex noĩe reipub. nõ põt inqre re, cũ ipse offensus nõ possit, & istã q̃st. for mãt Iac. de Are. & Bar. ĩ l. nõ solũ, §. q̃q̃, ff. de iniu. vbi Ia. tenet, ꝙ talis exceptio põt opponi, d.§. q̃q̃, in cõtrariũ all. Bar. ĩ l.j.§. vsq; adeo, eo. tit. & plus ibi nõ dicit Bar. sed Sal. in d.l. ea qdẽ, ꝓ Bar. alle. gl. coniuncto tex. ĩ l. falsi, C. de fal. Quapꝑ distĩguit Sal. aut verba statuti sũt ĩ re scripta, vt puta ḋ iniurijs illlatis in malpagũ ius nõ reddat̃, & tũc ꝓcedat opi. Iac. ꝓ quo facit d.§. q̃q̃, in ver. sinaũt cũ liberto. Nã ibi maritus & vxor erãt ꝓhibiti agere iniuriarũ, aut ver ba statuti in ꝑsonã sunt scripta, qa malpa gus nõ audiat̃, & tunc aut verba aliqua in statuto ꝓcedunt, vel sequunt̃, ꝑ q̃ iniuriæ malpago illatę sunt ꝑmissę, & tũc ẽt iudex inqrere nõ põt: quia iniuria nõ est punibi lis: & maximè, qa respub. cõsentit, ꝙ iniu ria in malpagũ fiat: iõ noĩe reip. inquisitio fieri nõ põt, d.l.j. §. vsq; adeo, in fi. aut talia verba ꝓcedũt, ꝑ q̃ nõ appareat, ꝙ malpago iniuriæ sũt a statuto ꝑmissæ, tũc licet mal pagus nõ debeat audiri, tñ resp. de iniuria sibi illata poterit formare inquisitionẽ de vulnere malpago illato, d.§. vsq; adeo. Nec huic cõtradicit d.§. q̃q̃, imò cõformat. Nã ꝓ iniuria illata à patrono nõ leui libertæ, ꝑmittit̃ marito cũ liberta ꝓprio noĩe expe riri, vt ibi in prin. & in fi. Et ꝑ hoc accedat gl. in d.l. falsi. & ꝙ ibi Ang. & gl. in l.j.C. si tu. vel cur. nõ ges. & Bal. in l.j.C. sen. resc. nõ pos. Et pro p̃dicta diffinitione, an verba sint scripta in rẽ, vel in ꝑsonã, facit tex. ĩ l. hęc verba, ff. de adul. & ꝙ ibi Bar. & l. aut q aliter, §. fi. ff. ꝙ vi aut clã, ꝙ est no. ḋ qua q. vidẽda sũt dicta ꝑ Pe. de Anc. in cle. 1. de se que. pos. & fru. refert ẽt qualiter Ang. ĩ l. si vacãtia, in ver. iuxta p̃dicta q̃ro, Perusinę ci uitatis statuto cauet̃, finaľr cõcludit ꝙ qñ statutũ facit maleficiũ licitũ, puta qa non soluẽs collectas põt ĩpunè offendi, tũc non põt formari inqsitio cõtra faciẽtẽ tale maleficiũ, qa nõ ẽ illicitũ, d.§. q̃q̃. Si verò sta tutũ nõ facit maleficiũ licitũ, sed tm̃modo denegat audiẽtiã malpago: qa dicit, ꝙ nõ soluẽti collectas ius nõ reddat̃, tũc aut red ditio iuris denegat̃ ꝑpetuo, & tũc est vera opi. Iac. de Bu. ꝙ nec ꝑ inqsitionẽ procedi põt, l. filius, §. veteranis, ff. de proc. Nec ob. gl. in l. q̃relã. C. de fal. vbi post 20. ann. falsi q̃rela ꝑpetuo denegat̃: & tñ inquiri põt, qa illa gl. ſm Ang. falsa est, & cõtra d.§. ve teranis, & ita dicit, ꝙ audiuit Bar. ĩ scholis hoc dicẽtẽ, aut redditio iuris denegatur ad tp̃s, puta qa statutũ dicit, ꝙ nõ soluẽti col lectas, non reddat̃ ius ad annũ, & tunc pro priè verba fauẽt, ꝙ ius non reddat̃ ad peti tionẽ nõ soluẽtis, & tũc ex mero officio in qri põt, & ita loquit̃ gl. no. si rectè inspicia tur in l.j.C. q acc. nõ pos. & ĩ l.j.C. de cal.

72 AVG. † Tu aũt ĩ hac materia adde ꝙ Bal. in c.1. in prin. hic finitur lex Conra. deinde incipiũt cõsuetudines Regni, ĩdistinctè, di xit ꝙ licet bãnitus nõ possit audiri, tñ põt inquiri de delicto in eũ cõmisso, & all. Ric. Mal. ita dixisse, sed vide Bal. in l.j.C. si à nõ cõp. iud. in pe. col. q multũ elegãter distin guit ĩ hac materia, ſm doctr. D. Ric. Malũ. Et tãdẽ facit illam dist. q̃ facit Ang. in d.l. si vacãtia, ꝓut s̃. refert Ang. & sic author iste hic credit, ꝙ illa dis. Ang. in d.l. si vacã tia, fuerit ipsius Ang. qa dico, ꝙ fuit Ric. Mal. originaliter, ſm Bal. in d.l.j. à qua do ctrina Sal. in l. ea quidẽ, postea subtilizauit illã suã distin. Sed istã materiã latè posuit Bal. in l. cũ mulier, b in vlt. char. ff. sol. mat. qui referẽs illã dispu. Iac. de Butrig. arguit ꝓ & contra multũ elegãter, ꝑ cuius dicta poteris limitare p̃dicta. Et de materia vide ꝑ Bar. & Ang. ꝑ illũ tex. in l. q̃sitũ, ff. de ĩ iꝰ voc. Aliquid ꝑ Bar. in cõs. suo 96. Adde dicta

---

ADDITIONES.

a ¶ Incõpetentię. *Adde ꝙ licet reus non opposue rit de incompetẽtia, & crimẽ cõfessus fuerit, dũ modo non sciẽter responderit, quod debet absolui. ita Ang. in cõs. suo 27. in fi. & dicit Cep. in cons. 59. in fi. ꝙ reus non videtur consentire in iudicẽ ꝓcedentẽ per inquisitionem, all. Inn. in c. ad peti tionẽ, de acc. & dicit esse singulariter notãdum.*

b ¶ In l. cũ mulier. *Adde circa hoc, & vide Frã. de Are. in cons. 79. & late ꝑ Ro. in cõs. 214. Fed. de Sen. cõs. 271. & Ale. in cõs. 130. ĩ 3. vol. Ber.*

ĉta Ang.in d.l.q̃rela,C.de fal.ꝑ illũ tex.cõ
iũcta gl.& ꝑ Mod.in rep.c.qualiter, & qń,
ex̃ de accu. ꝑ Pet.de Anc.in c.nulli,ex̃ de ac
cu.ꝑ Iac.Butrig. & per Ang.multũ elegan
ter ꝑ illũ tex.in l.q̃ adulteriũ , C.de adul.ꝑ
Bar.ĩ l.j.§.ꝙ ãt,ff.de aleat. Adde dicta Bal.
in l.j.§.filius,ff.ne quis eũ, q̃ in ius voc.eſt
vi exi.& ꝑ Bal.in l.falſi, C.de fal.Sed ĩ hac
materia adhęreo ſnĩę Bal.ĩ d.l. cũ mulier ,
ex cuius doctrina poteris tibi hr̃e verã con
cluſionẽ.Limitarẽ ẽt p̃dicta nõ procedere,
ſi primo iniuria fuit facta malpago,anteq̃
deſijſſet ſoluere , q̃a tũc ſicut ipſe poterat
ꝓſeq̃ accuſationẽ ſuã, nõ obſtãte ſtatuto ,
ita nõ dubito,ꝙ iudex poterit inquirere,ꝑ
no.ꝑ Bal. in l.j .C.q̃ accuſ.q̃ referendo Cy.
dicit,ꝙ ſi ꝑ ſtatutũ bãnito nõ dẽt reddi iꝰ,
ſi ante bannũ ꝓduxit libellũ cõtra aliquẽ
in criminalibus, licet poſtea ſit bãnitus,tñ
73 audiri dẽt ipſe bãnitus.† Itẽ inquãtũ s̃.di-
xit d.Ang.hic,ꝙ cõtra inq̃ſitionẽ p̃t oppo
ni exceptio,ꝙ reus nõ eſt diffamatꝰ de tali
crĩe, & iudex hẽt ꝓbare de tali diffamatio
ne,lĩtate hoc nõ hr̃e locum vbi inq̃ſitio ex
mero officio iudicis fuit formata; q̃a licet
nõ poſſit formari nõ p̃cedẽte diffamatiõe
ẽt iſto caſu , tñ non teneẽ iudex facere fidẽ
reo de tali diffamatiõe, ꝑ ea q̃ s̃.dixi ĩ add.
meis,in p̃ce.ar.ĩ 4.q.prin.dũ allegaui Hoſ.
Spe.& Gãd.Et hic adde Old.ĩ cõſ.ſuo 213.
q̃ dicit,ꝙ ẽt ſi reus rñderit inquiſitioni, &
nõ oppoſuerit,ꝙ fama nõ p̃ceſſerit inquiſi
tionẽ,ſemꝑ p̃t opponi , & cõtrariũ ꝓbari.
HIER. Circa hãc quintã qõ.principalẽ,
vide latè Spe.in tit.de inquiſ.in §.1.vbi la
tè materiã ꝓſequiẽ. Scd̃o,quãtũ ad qõ.de
malpago, videatis fortè melius quã alibi ,
Are.in c.nulli, ext.de accu.col.2.ĩ prin.vbi
poſt Abb.& Doc.facit vnam lõngam diſt.

74 *Inquiſitione formata per iudicẽ, ſi ſuperueniat accuſator , an ſuperſedeat iudex ĩ inquiſitione.*

75 *Inquiſitione formata, iudex ſuperſedet ſuperueniente accuſatore, limita hoc non habere locum in crimine laſæ maieſtatis.*

76 *Itẽ limita hoc nõ habere locum in crĩe hæreſis.*

77 *Item limita, quia ſi offenſus dicat ſe nolle accuſare : & ideo iudex formauit inquiſitionem, poſtea offenſus producit accuſationem, accuſatio non debet recipi, quia iudex præuenit eam.*

78 *Inquiſitio nõ impeditur ſi iudex hẽt ſuſpectam cõnclusionẽ accuſatoris, vel ſi fiſcus ex hoc patiatur p̃iudiciũ , niſi accuſator ſit in bona fide.*

79 *Inquiſitio non retardatur liquidato maleficio in inquiſitione, ſi ſuperueniat accuſator . Idem quoq; eſt, ſi ſunt probata indicia ad torturam.*

80 *Inquiſitione formata per iudicem, poterit accuſator teſtes producere, licet nolit accuſare.*

74 ANG. † Quæro,an inquiſitus in inqui-
ſitione formata per iudicẽ, ſuperueniente
accuſatore, ſuperſedeat Iudex in inq̃ſitio-
ne,& ſic an inquiſitus poterit opponere,ꝙ
ſuꝑuenit accuſator . Dic ꝙ Dy.poſuit iſtã
materiã in c.actus ltĩmi , extra de reg.iur.
Cy.poſuit in l.ea quidẽ, C.de accuſ.Bar.in
l.3.§.fi.ff.de adul.ibi cõcludit,ꝙ ſi inquiſi-
tio eſt formata ad petitionẽ,vel querelã in
iuriati, vel ob negligẽtiã ceſſat accuſatio ,
nec põt opponi talis exceptio, vt l.2.ĩ fi.ff.
de adul.aut iſta ceſſant,& tunc ſi accuſator
proſequitur ſuã iniuriã,quia tenet accuſa-
tio,tunc contra talẽ inq̃ſitionẽ põt inqui-
ſitus opponere, d.§.fi.& l.ſi cui, §.eiſdẽ,ff.
de accuſ. Si verò non proſequitur ſuã iniu
riã,& tunc de iure cõi põt opponi talis ex-
ceptio,q̃a accuſatio, vt remedium ordina-
riũ, præferẽ inquiſitioni remedio extraor-
dinario,l.in ꝓuinciali,ĩ prin.ff. de ope.no.
nun.niſi cõprehendat iudex,ꝙ aĩo calum-
niãdi hoc faciat,l.2.§.fi .ff.de adult.Hodie
aũt cum per ſtatutũ permittatur ꝙ de oĩ
crĩe poſſit fieri inquiſitio , & ſic inquiſitio
erit remediũ ordinarium,vnum ordinariũ
non poterit tollere aliud ordinariũ.Ange.
verò in l.ſi vacãtia,C.de bon.vac.in ver.q̃-
ro an accuſatio ſuperueniens in effectu; vr̃
velle illud idem quod Bar.s̃. Sal.verò in d.
l.ea quidem, in ver.ſed quia ꝑꝑ denuncia-
tiones,& in ver.q̃ro cum gl.in c.actus legi-
timi,latius locutus eſt.Nã dicit,aut accuſa
tor ſuperuenit ante receptionẽ teſtiũ ſeu
ꝓbationũ,ſeu poſt. Primo caſu,aut negli-
gentia poteſt accuſatori imputari: & tunc
non ceſſat inquiſitio,ſed repellitur accuſa-
tor,d.l.2.in fin.Et eſt ratio,quia ꝑꝑ negli-
gentiã ſe ſuſpectũ facit, & ſic magis lex cõ
fidit de iudice,vt in quarta ratione Cy.aut
accuſatori non põt negligentia imputari,
tunc aut proſequitur ſuã, vel ſuorum iniu
riã:& tunc auditur,& ceſſat inquiſitio,niſi
videretur iudici,ꝙ aĩo calumniãdi,& trãſi
gendi accuſator venit,vt d.l.2.§.1.in fi. Et
eſt rõ,quia colludente,vel deſiſtente accu-
ſatore,iudex põt ꝑficere,d.l. ſi cui, §.eiſdẽ,
& l.2.de abolit. Et pro tanto non debet de

ſiſtere

sistere à sua inꝗsitione, vt in quarta rōne
Cy. aut suā, vel suorū iniuriā non proseꝗ-
tur, & tūc nō audit̃, & sic inꝗsitio non ces-
sat. Et isto casu, inquisitus non pōt istā ex-
ceptionē opponere. Rō, ꝗa in pari cā, me-
lior est cōditio possidētis. Sed iudex inqui-
rens, cū accusatore cōtendit, & iudex est in
quasi possessione inꝗsitionis, vel ꝓcessus,
igit̃ &c. Itē p̄occupantis melior est cōditio.
in l. si ꝗs à multis, ff. de noxa. Itē, ꝗa in iu-
dice est maior rō, ꝗa ꝓsequit̃ vindictā pu-
blicā & offensi, & cū ex suo officio incūbat
inspicere ne maleficia cōmittantur, forti⁹
vt cōmissa puniant̃: & sic nō proprio dolo
re cōmotus, credendū est, ꝙ fidelius prose-
quat̃, nec accusator suū ꝑdet intentū, ꝗa
pōt assistere iudici, & necessaria p̄parare: ꝙ
si nō facit, satis se suspectū reddit: nec est
a inquisitio remediū extraordinariū, *a* si te-
neas ꝙ s̃. dictū est, videlicet, ꝙ de oī crīe p̄t
inꝗri ad vindictā publicā: tn̄ in casu, ī quo
pot Iudex inꝗrere, cū succedat in locū ac-
cusatoris, vt s̃. dictū est, ipse eligendus est
vt idoneior, vt l. si plures, ff. de vi, & vi ar. &
l. si plures, ff. de accus. Scd̃o casu principa-
li, qn̄ accusatoı suꝑuenit, qn̄ probationes
sunt iā receptæ ī inꝗsitione, & tūc delictū
iā erat probatū, & cessat accusatio. Si verò
delictum nō erat ꝓbatū, tūc audit̃ accusa-
tor, ne p̄ıudiciū fiat accusatori, lata sn̄ia ab
solutoria, & rō est, ne delictū remaneat im
punitū. Itē, si teneas ꝙ post didicita testifi
cata, pōt de nouo iudex testes recipere, ad
veritatē criminis eruendā, vt no. Bar. in l. j.
in fi. ff. de qō. Et conclusionē causæ, ꝙ Iu-
dex pōt testes accusatoris examinare absq;
nouo ꝓcessu, ne differat̃ sn̄ia absolutoria;
vel condēnatoria. Et p̄dicta ꝓcedūt qn̄ co-
rā eodē iudice inquirēte fit accusatio. Sed
qn̄ corā alio, qui est paris potētię, an iudex
b inquisitionis poterit obijcere *b* iudici inꝗ-
rēti, ne suꝑ inꝗsitione ꝓcedat. dicit Bar. in
d. l. 3. de adul. ꝙ sic. ar. l. sepulchri. & ibi Bar
to. ff. de sepul. vio. Quinimò dicit, ꝙ cū sua
ītersit, posset suā iurisdictionē tueri. l. j. ff.
si ꝗs ius di. nō obtē. ꝓ hoc allegat c. iō. de
of. or. ꝙ no. tu ꝗ es inꝗsitus in isto casu, fa
cias ꝙ iudex corā quo vertit̃ accusatio, no-
tificet, vel ꝓtestet̃ iudici īꝗrēti, vt s̃. ꝙ pla-
cet D. Ang. hic, in casib. in ꝗb. accusatio fa
ceret cessare inꝗsitionē, aliàs secus. Et sub-
dit D. Ang. ꝙ Bal. & Ang. ī l. si seruus plu-
riū, §. 2. ff. de le. 1. dixerūt, ꝙ si ꝗs ꝓcurauit
accusari vt euitet inꝗsitionē, talis ꝓcurō
c sibi nō ꝓdest, *c* imò Iudex poterit inꝗrere
ꝑ illū tex. Sed Raph. ibi tenet cōtrariū, ꝑ l.
at ꝗ natura, §. cū me absēte, ff. de neg. gest.
Nec ob. ille §. 2. quia ille tex. considerauit,
vt videretur colludere, vel ꝓcurauit, vt in-
iustè deferretur fisco. Sed puto fo rte consi-
derandum esse, an ista procuratio ꝙ accu-
setur, fiat aīo colludendi, vel non, per præ-
dicta: & ita in hoc eleganti passu resideo.
AVG. Tu aūt ī hac materia adde Bar. in
extrauag. ad repr. in ver. ꝑ denūciationē. ꝗ
75 dicit, † ꝙ licet suꝑueniente accusatore, Iu-
dex dēat suꝑsedere suꝑ inꝗsitione: tn̄ limi
d tat hoc nō hr̄e locū in crīe læsæ maiest. *d* ꝑ
76 illū tex. † Adde aliam limitationē, ꝗ̄ posuit
Ang. in l. j. §. 1. in fi. ff. de rei ven. ꝙ in crīe
hęresis, suꝑueniēte accusatore, iudex nō su
ꝑsedebit ī inꝗsitione. Et isto ca su vnū re-
mediū nō tollit aliud, & has duas limita-
tiones approbauit ēt Ang. ī l. ea ꝗdē, C. de
accu. ꝑ tex. ī c. per hoc, ex̃ de hær. li. 6. licet
Ang. nō habuerit notitiā de doctr. Bar. in
77 d. extrauag. & vide Bal. in d. l. ea ꝗdē. † Ad
de aliā limitationē, ꝗ̄ posuit Bal. in l. accu-
sationē, in j. col. C. qui accu. ꝗ dixit, ꝙ si of
fens⁹ dixit se nolle accusare, & iō iudex for
mauit inꝗsitionē, & formata inꝗsitione,
offensus ꝓducit accusationē, ꝙ tūc sua ac-
cusatio nō dēt recipi, ꝗa iudex p̄uenit eam
ante-

ADDITIONES.

a ¶Extraordinariū. *Adde hic quæ supra posui in 1. add. et vide Spec. in ti. de inquisi. §. nūc tractemus ver. si aūt. vbi ꝙ inquisitio tūc dicitur remediū ordinariū, qn̄ accusator nō cōparet. B.*
b ¶Poterit obijcere. *Adde & vide Bald. in l. ea quidem, C. de accusa.*
c ¶Sibi non prodest. *Vltra posita infra, per do. August. in apost. quando prosint procurata. per Barb. in consi. 54. incip Scribitur, 1. Reg. Ber.*
d ¶ In crimine læsæ maiestatis. *Adde tu quod Bar. nō fundat se ex eo quod sit crimen læsæ maiestatis. sed ex eo ꝙ vbi competit remediū ordinarium non pōt impediri per aliud remediū ordinarium, & sic dicit cessare rōnem Dyn. in c. actus legitimi, extra de reg. iur. & hoc est quod dicit hic Ang. si bene aduertatur. et ad dicta per do. Ang. hic in præsenti addit. vide Alexand. de Imo. in apost. ad Bar. in l. 3. ff. de adult. Ber.*

anteq̃ reuocaret voluntatẽ suã,qđ est not.
arg.illius tex. iuncta gl. & adde Bal. in l.1.
§.2.ff.de off. præf.vrb. q̃ reprobat Bar. in-
quantum Bar.voluit,ꝙ si per statutũ de oĩ
crĩe põt fieri inquisitio, ꝙ tunc superueniẽ
te accusatore,iudex supersedebit in inquisi
tione.Nã illa doctrina Bar.est reprobata à
Bal. & ibi Bal.multũ late loquitur ex cu-
ius dictis poteris lĩmitare ꝑdicta. Adde ẽt
oĩno Io.An.in addi.Spe. in ti.de inquis.§.
nunc tractemus.in ver. porro. q̃ hunc pas-
sum late disputat, & refert oẽs antiquos ĩ
hac materia.Ex cuius dictis poteris ẽt lĩta-
re ꝑdicta.& vide Bal.in d.l. ea quidẽ.& ad-
de Bal.in addi.Spe.in ti.de sen.in 17.col.q̃
78 multũ eleganter loquit̃ ĩ hac materia.†Et
ibi dicit vnũ notabile verbũ,ꝙ si iudex hẽt
suspectã conclusionẽ accusatoris, non dẽt
supersedere in inq̃sitione. Itẽ si ex hoc fi-
scus patit̃ ꝑiudiciũ,q̃a inquisitio est proba
ta,& accusator vellet de nouo ꝓducere ꝓ
bationes,non audit̃.Limita tñ nisi accusa
tor sit in bona fide,quia tũc ẽt iudex super
sedebit in inquisitione, arg. l.cũ qui.§.in
popularibus,ff.de iureiu.& dicit,ꝙ practi-
ca est,ꝙ si plenior est accusatio sup̃ ea tñ,
procedet & pronunciabit̃ non esse procedẽ
dũ super inq̃tione.Et nihilominus acta fa
cta in inq̃sitione,poterũt ꝓduci in accusa-
tione:sed attestationes nõ publicatæ in in
quisitione,nõ poterunt produci in accusa-
tione.Et ibi dicit, ꝙ superueniẽs accusatio
non tollet ipso iure inquisitionẽ,sed opus
est ꝙ pronunciet̃ primo nõ esse proceden-
dũ in inq̃sitione alle.l.2.in fi.ff.de adul.&
vide Gand.in trac. malef.in rubr. quomo.
cog.de malef.p̃ inquis.ver. sed pone iudex
inq̃rit,qui per plures rõnes ꝓbat.ꝙ iudex
nõ dẽt supersedere sup̃ inquisitione p̃p̃ ac
cusationẽ superuenientẽ.& de materia vi-
de per Bal.in l.deniq;,§.1.ff.de min.qui di
xit ad ampliationẽ ꝑdictorũ vnũ notabile
79 verbũ,†ꝙ licet liquidato maleficio in inq̃
sitione superueniẽte accusatore iudex non
debeat supersedere in inq̃sitione, idẽ erit,
si sunt probata indicia ad torturã,& hoc sẽ
per teneas menti allegat Cyn. ita voluisse
ibi in additio. & de materia vide Bal.in l.
q̃dã,in fi.ff.de eden. qui dixit ꝙ licet ex do
ctrina Dy.possit fieri fraus, ꝙ reus videns
formatã esse inquisitionẽ cõtra ipsum,fa-
ciet venire vnũ accusatorẽ, qui accusat, &
postea nihil ꝓbat̃,& sic seq̃t̃ absolutio.tñ
dicit ibi Bald.ꝙ iudex poterit huic malitię
resistere.ꝓducendo testes,quos credit scire
veritatẽ,vt not. in l.idem est,§.si tibi.ff.de
cõdi.ob turp.caus. & vide vnũ verbum per
Bal.in l.ea lege. C. de cõd ob cau. & p̃ Io.
An.late in c.actus lĩmi.extra de reg.iu. in
80 mercu.†Et tene mẽti,ꝙ dixit Bal.in auth.
nunc si hęres. C. de litig. ꝙ licet accusator
nolit accusare, tñ inq̃sitione formata p̃ iu
dicẽ poterit testes ꝓducere. Adde q̃ dixi in
d.l.si seruus pluriũ,§.2.ff.de leg.j.an sit ve
ra illa doctrina Bald. & Ang.ibi, & vide
Ang.ĩ cõs.suo 286.ꝙ inci.Viso facto & sta
tuto. in fi. p̃ q̃ poteris lĩtare ꝑdicta, late p̃
Albe.de Rosa in 3.parte statutorum.q.66.
HIER. Quantum ad principa.q.adda
tis,ꝙ dist.Sali. in l.ea quidem q̃̃ hic refert
Ansi.cõiter tenetur,ſm Felynũ, in c.quali
ter,& qñ.in §.licet ĩ fi. ver.vlterius tãgũt,
de qua quæst. ultra alleg. per Fel. tradit̃ p̃
Alb.in rub.ff.de suspe.tut. & per Signo.cõ
silio 406.inci.statuto ciuitatis Mediolani,
&c.Præpo.in c.porro. de diuor. in 3.nota.
Vital.in d.rub.de inquis. in forma inquis.
s̃.relata.in j.col.uer.sed pone ꝙ iudex.licet
Bal.in d.pract.in rub. de q̃stio.circa inq̃si-
tio. in 3.quæst.dicat,ꝙ opinio Dyn.quam
refert hic Ang.seruat̃ in practica.Item, in
quantũ incidenter tangit̃, an inquisitio sit
remediũ ordinariũ uel extraordinariũ. Di
catis, omissis opin. Doct. ꝙ cõis conclusio
est,ꝙ tã de iure canonico q̃̃ ciuili sit reme-
diũ extraordinariũ.Et hãc op. tenẽt cõiter
cano.in rub. extra de iud.ubi do.Philip. &
Moder. dñt hanc cõem: & eã tenet Bald.
Ang.& Pau.ĩ l.1.C.de libe.& eo.lib.Ang.
in l.ea quidem.C,de acc.Inn.in c.cũ opor-
teat.de accus.Bar.in l.si maritus.§.sin aũt.
ff.de adul.Anch.cons.109.incip.Plura.Ce-
pol.cons.65.incip. Super articulo.gl.& ibi
Præpo.& Perus.in c.cum speciali.de appe.
gl.& ibi Lanfr.in c.quoniam contra, C.de
probat.uoluit. etiam Aug. ubi etiam dat
concor.supra in 2.q.princ.in fi.
81 *Inquisitio iudicis,an impediatur, transactione interposita simpliciter super crimine.*
81 ANG.Quæro † an transactione simpli-
citer interposita super crĩe, impediatur ꝙ
iudex possit inq̃rere,uel inq̃sitionẽ inchoa
tã ꝓsequi,dicit do.Ang. ꝙ istã materiã po
nit Ia.& Bart.in l.transigere, C.de trãsa&
Bar.

Bar.ĩ l.si marit⁹,§. si negauerit, ff.de adul.

AVGVSTI.Tu in hac materia oĩno vide ꝑ Mod.in d.l.trãsigere . & vnũ pulchrũ consilium Bar.ꝙ inci.Dño Potestati terræ Rochæ contratæ. ꝑ Cano.in c.j.de col.deteg.& vide vnum bonũ verbum Ang.in l. iurisgẽtiũ,§.si paciscar.ff.de pac.qui dixit, ꝙ si pœna remittĩ per statutũ , quia dicit facta cõcordia inter partes, remittatur pœna,tunc iudex nõ põt prosequi inquisitionẽ inchoatã , facta concordia inter partes.

82 *Iudex inquirens & non probans , an incidat in Turpilianum.*

82 ANG.†Quero an iudex inquirens & nõ probans,incidat in Turpilianum?vĩ tex.ꝙ sic,l. senatus,§.nam ad eos,ff.ad Turp. Tñ gl.& Bar. ibi aliter intelligunt: & ibi dicit Bar.ꝙ si inquirit ex necessitate officij,ꝙ sit excusatus à præsumpta calumnia , ut no. Bar.in l.2.§.si publico, ff.de adul.& etiam excusatur ne incidat in Turpilianum , nisi sit in euidenti calumnia,d.§.nam ad eos.

a AVGVST.Tu aũt in hac materia,*a* adde, q̃ dixit Bal.in l.iubemus, in fi.C.de proba. ꝙ iudex inquirẽs,excusaĩ à p̃sumpta calũnia,non aũt à probata calumnia.Et iõ voluit ibi dicere Bal.ꝙ si ex processu apparet iudicẽ inquirẽtem calũniasse,ꝙ tunc tenetĩ de calũnia, & idem voluit Bal. in d.l.iubemus, in prin.vbi dicit , ꝙ iudex inquirens excusaĩ à p̃sumpta calũnia,& à pęna in casibus,ĩ quib.ex officio dẽt formare inquisitionẽ, & ibi enumerat qui sunt illi casus: & hoc est qđ voluerunt dicere Canonistæ, maxime do.Ant. de But.in c.cũ dilecti,extra de dolo & cõt.ꝙ si iudex p̃cedente fama formauit inq̃sitionem, excusaĩ à p̃sumpta calũnia, nec dẽt ipse soluere expẽsas factas in illa inquisitione,si postea reus fuit absolutus,quia processit ex necessitate officij,fama p̃cedente . & ita dixit Bal.in l.obseruare, in §.proficisci, ff.de off.procon. & lega. in 16.q.allegat Cy. in l.seueriter, C.de excu.tu. Adde tñ oĩno do. Ang. in l. fi.C. ad Turp.vbi no.loquiĩ,& probat dicta Bar.in d.§.nã ad eos , & ibi exclamat Ang.in d.l. fi.quod caueas tu iudex vt formata inquisitione,non supersedeas in processu, quia teneris in syndicatu, quia incidis in Turpil.

HIER.Tu adde,an iudex male inq̃rens faciat litẽ suam . & dic ꝙ aut loquimur in calumnia vera, & tũc facit litẽ suam, vt in cle.1.de hær.& in l.seueriter, C.de excu.tu. aut de calumnia p̃sumpta,& tunc qualitas officij excusat ipsum,q̃a p̃sumitur pro iudice,ĩ c.in p̃sentia,de renũ.c.Pisanis,de resti.spo.l.2.C.de offi.ciui. iud.& ita intelligatur Cal.in auth.gñaliter,C.de epi.& cle. in l.licet,de procu.in l.sancimus,C.de iud. in l.obseruare,§.proficisci,de offi.procõ.in l.2.§.si absens.si ex noxali cã aga.ĩ l.athletas,§.calũniator.Ant. de Bu.quẽ hic refert Aug.in d.c.cũ dilecti. Doct. in c.finẽ lit.de dolo & contu. & in c.q̃m contra.de proba. Anch.in d.cle.1.de hære.item adde,ꝙ si iudex formet inq̃sitionem de mandato principis,non tenebiĩ,si temere inquisiuerit,ꝑ no.ꝑ Inn.in c.cum oporteat,de acc.& Bal. in l.nullus,ad leg.Iul.maiesta. Item etiã si mandato, uel scientia regentis ciuitatem , quia regẽs ciuitatem hĩ loco principis,ẜm gl.& Cy.in l.fi.de præscri.long.temp.Bar. in l.hostes,de cap. Ita voluit Paris de Put. in tract.de syndic.in rub.de fug.officia. in verbo,dicit constituto.2.col.in prin.

83 *Inquisitio an formari possit per iudicem originis contra subditum , pro delictis commissis extra territorium.*

84 *Communis opinio est , quod delinquens extra territorium punitur per iudicem originis,secundum statuta loci delicti commissi.*

83 ANG.† Quero,an in delictis commissis per subditũ extra territoriũ , possit formari inquisitio contra eum per iudicem originis.Odof. & Iaco. de Bel. in l.1.C.vbi de cri.agi opor.tenent, ꝙ non,quia inquisitio regulariter est prohibita, & ꝑtinet ad vindictam publicam . Ciuitas aũt originis nõ offenditur,sed terra vbi est delictum commissum : idem voluit Gand. & idem Ioan. And.in addi. Spe.in ti.de compe. iudi.adi. §.1.Sed Cy.in d.l.1.tenet contrarium:quoniam inquirere pertinet ad ordinẽ processus:ideo inspicitur locus iudicij,l.2.C.quẽ admo.test. aperian. & sic poterit inquirere de delicto commisso in alieno territorio,l.

si quis

ADDITIO.

a ¶ In hac materia. *Adde etiam tu in materia, vide Bal.in l.1.§.si præses,& de magi.cõue. & Bal.in consi.163.in 3.volu.Fran.Arc.in consi.173.& latius per Bar. in consi.35.incip.scribitur preclare apud Ecclesiast.1.Ber.*

ſi quis in hoc genus, C.de epiſ.& cle. & idē
voluit Bar.in l.j.C.de sū.tri.Subdit tñ ꝙ pę
na dēt imponit ſm ſtatuta loci delicti,non
ſm ſtatuta loci originis : ꝙ tñ non placet
Bal.in d.l.j.C.de ſum.tri.ver.vlterius quęri
tur,& verſ.poſito ꝙ ciuis &c. vbi dicit,ꝙ tu
tior eſt opin.ꝙ iudex originis poſſit inqui-
rere, quia obligatio ſequitur delinquentē.
Nam noxa caput ſequitur: merito poteſt ꝑ
iudicem propriū puniri,ēt inquirendo ,nō
attenta qualitate loci, ſed perſonæ q̄ eſt af-
fecta ꝑꝑ delictum. Sicut.n.officiū ſuum ex
oī cā ciuili impartiť,ita in crīali,cū redigať
ad inſtar ciuilis in procedendo,l.abſentē,de
pęnis.Et maxime,quia punitur illa clauſu-
la,ſuper quibus oībus & ſingulis, & ita di-
xit Ang.in d.l.ſi vacantia.in ver. ſed hic in-
cidenter quæro de inquiſitione , q̄ hoc an-
no vidi in ciuitate Aretij &c. & dicit Do.
Ang. hic, ꝙ ſemel habuit iſtā quæſtionem
de facto . Et quod multa cōſilia Doctorum
peritorum vidit pro & contra . Tamen ipſe
in practica tenuit opi.Cy. & Bar.ad hoc ne
delicta remaneant impunita.

AVG.Tu aūt in hac materia adde,ꝙ Bal.
& Ang. in l.fi.ff. de iu. om. iud. ſequuntur
opi.Cy.& Bar.& Bal.in l. 1.§.2.ff.de off.p̄f.
vrb.approbat dicta per ipſum in l.1.C.de ſa
croſ.ecc.& idē dixit Bal. in l.1.C. vbi de cri.
licet Bal.in add.Spe.in ti. de ſent. in pe.col.
a videatur trāſire cū opi. Odof. & Io.And.&
vide Bal.in l.ſi q̲s in hoc genus. *a* q̲ appro-
bat dicta ꝑ ipsū in d.l.1.C.de ſacroſ.eccl.Et
de materia vide pulchra verba Bar. in l.2.
C.de eunu. & dicta Bal. in l. mercatores,C.
de cōmer.& ꝑ Bal. in l.neganda,C.q̲ acc.in
6.col.in verſ. pone Florentinus deliquit. &
per oēs Doc.in c.vt aīarum.§.1.extra de te-
ſti.& in 6. per Canon.maxime per do.Ant.
de Bu.in c.a nobis. extra de ſent. excom.&
opi.Cy. & Bar. ſecutus eſt Ang. in publica
diſputatione,q̄ incip.Bononiēſis bannitus.
& vide Pe. de Anch. in ſolenni ſua repeti-
tione,c.poſtulaſti.extra de foro comp.& de
b materia per Bar.in l.2.ff.de off.p̄ſi.Adde tñ
ꝙ Bal.*b* in l.1.§.2.ff.de off.p̄f.vr.vř velle, ꝙ
in foro canonico,ſaltē militet opi. Odof.ꝙ
no. quia in terris eccleſiæ forte non poterit
iudex punire malefactorē cōmittentē deli-
ctum extra territorium , & ſic cōncordabi-
mus opiniones . Et de materia ꝑ Bar. in l.ſi
cui,§.fi.ff.de accu.& Pe.de Anc. in rep.c.ca-
nonum ſtatuta. extra de cōſt. dū ponit ma
teriam,an ſtatuta,extēdant vires extra ter-
ritorium.& ibi dixit Pe.de Anc. ꝙ imo Io.
And.in addi.Spe. approbat opi. Cy. Puto,
ꝙ errauit Pet. de Anc.ibi, vnde non dubi-
to, ꝙ iſta eſt cōis opi.& ſi Do.Ang. vidiſ-
ſet iſtas deciſiones,non dubitaſſet formare
inquiſitionem, ad hoc tm̄ vt delicta puni-
rentur. Sed dico, ꝙ hodie iudex debet for-
mare inquiſitionem,quia iſte eſt cōis opi.
84 † An autem ſecundum ſtatutum originis
vel loci in quo deliquit ille talis,debeat pu
niri:vide in locis ſupra alle. communis eſt
ſententia,quod in locis delicti.

ADDITIONES.

a ¶Siquis in hoc genus. *Adde,ꝙ ibi uidetur ca*
ſus contra Odof. & ratio , quia non differunt ꝑ
cedere per inquiſitionem , uel accuſationem niſi
quo ad ordinem l. abſentem ff. de pœnis . & fi-
nis inquiſitionis tendit ad hoc, ut prouincia pur
getur,l.congruit ff.de off.præſi.
b ¶Adde tamen quod Bal. *Hoc ibi non firmat,*
ſed remittit ſe ad dictum c. ut animarum , in
quo fundatur dubitatio:ſed reſponde quod loq̲-
tur in pœna quæ infligitur ipſo iure : & de hoc
uide in c.cum contingat. in 2.col. de foro compe.
& adde quod aliud eſt in foro canonico , aliud
in terris eccleſiæ in foro ciuili.patet in c.cum eſ-
ſes.de teſta.& aduerte, quia Gand.in tract.ma
leſi.in quæſt.incip. licet finem impoſuerim . quæ
eſt in fin.ſui operis,ſentit, quod de iure canonico
iudex originis , & domicilij poſſit inquirere : ſe-
cus de iure ciuili , per rationes de quibus ibi per
eum & idem quod in iure canonico, & de iure
ca.procedat opi.Cy.uult Io.An.in add Specu.in
tit.de comp.iudi.adi.ut refert & declarat Abb.
Pa. in c.cum contingat . de foro compe. ubi uide
per Mod. & uide aliquid per Ale. in conſi.111.
in 1. uol. & latius per Abb. in conſi. 24.incip.
Rodulphus ciuis Corneti.

---

85 *Poteſtas tenetur de negligentia, ſtatuto dicente,*
quod Poteſtas in talibus caſib. poſſit inquirere.
85 ANG.†Quid ſi ſtatuto cauetur,ꝙ Ptās
in talibus caſibus poſſit inquirere,an ſi nō
inquirat, teneatur de negligentia ? Bal.in
l.Gal.in prin. ff.de li. & poſth.tenet ꝙ ſic .
Et ſequūtur ibi Rap.& Imo.qui dñt , ꝙ cū
Ptās teneatur purgare prouinciā malis ho
minibus,l.cōgruit, ff.de off.p̄ſi.no.in rub.
ff.de iuriſd. ōm.iu. neceſſario ſequitur , ꝙ
verbum,poteſt,importet neceſſitatem ; &

per

per consequens si fuerit negligẽs, teneatur de negligentia. faciunt quę no. Doct. maxi-
b me Bal. & Ang. in l. mãcipia, C. de ser. fugi. qđ no. dẽt ergo iudex de delictis ĩquirere, alias tenetur in syndicatu, si fuerit negligens; siue statutũ dicat, ꝙ de tali crĩe dẽat inquirere, siue quod possit inquirere.

AVG. Adde hic q̃ dixi in d. l. Gallus. vide tex. & ibi Bar. in l. j. C. de pub. leti. li. 12. qui dicit, ꝙ acriter puniuntur iudices, qui dissimulant inquirere cõtra malefactores.
a Adde tñ, ꝙ dicta Bal. *a* & sequaciũ vñr falsa, quia vbi verbũ, põt, dirigitur in iudicẽ, illud verbũ, põt, non inducit necessitatem: & iõ dicit Bal. in l. nõ quicquid, ff. de iudi. ꝙ isto casu iudex non facit litem suã, nec potest appellari à tali negligentia: & alleg. Spe. hoc voluisse in tit. de offi. iud. §. impedit, ver. sed nunquid iudex: sequitur do. Castald. in tract. de syndic. in q. 155.

86 *Aretinus commisit delictum in Marchia, et ibi de delicto conuenitur, an Aretij poterit de dicto maleficio conuenir?*

86 ANG. † Quæro, Aretinus commisit delictum in Marchia, & ibi de delicto conuenitur, & est cõtumax, an Aretij poterit de dicto maleficio conueniri? Bar. format istam qõnẽ in l. sepulchri, ff. de sepul. viol. & ibi cõcludit, ꝙ si pcedente ꝓcessu in Marchia est contumax, & velit opponere Aretij de litis pendentia, nõ põt, qa nõ põt vti beneficio dicti ꝓcessus in quo est cõtumax, nisi cõpareat, & reficiat expẽsas, l. sancimus, C.
c de iud. & sic nõ põt vti bñficio l. vbi cęptũ, ff. de iudic. & idem not. Bar. in l. q̃uis, ff de dam. inf. & idẽ si in Marchia fuit condẽnatus, tñ illi sñiæ non paruit, & fuit contumax, tunc nõ põt vti dicta sñia in sui fauore, l. euidenter, ff. de excep. rei iudi. Et ideo põt in loco suæ originis conueniri. ex quo Bar. ibi in fine infert vnũ mirabile, ꝙ si in Marchia est condẽnatus, & Aretij, & sic in loco originis, ꝙ valet vtraq; cõdẽnatio: & sic imputet sibi, si nõ cõparuerit in vno loco, & dictę sñiæ paruerit, & opposuerit exceptionẽ litis pẽdentię in alio loco; sicut in simili dicimus in eo qui condẽnatus est & dño & ꝓcuratori, l. si seruũ, §. cũ ãt, ff. rẽ rã. hab. Et dico hoc esse not. qa alias hoc vidi de facto, & tũc si tã ĩ Marchia fuerit repertus q̃ Aretij, poterit đ dicto delicto puniri.

AVG. Tu aũt in hac materia adde q̃ dixit Bal. in l. senatus, C. qui acc. qui hoc idẽ di-
b xit ꝙ Bar. in d. l. sepulchri. *b* ꝙ cõtumax nõ põt opponere de litis pendentia, qñ ĩ duobus locis in diuersis territorijs formant inquisitiones. Et idẽ dixit Pet. de Anc. in rep. c. proposuisti, extra de fo. cõp. & do. Abb. ĩ c. postulasti, in prin. vlt. col. ext. de fo. cõpe. qui multũ magnifecit doctrinã Bar. in d. l. sepulchri, & eã approbat. & vide Imo. in c. à nobis, extra de sen. exc. Et hæc fuerũt originalia verba Iac. de Bel. in sua disput. quã posuit in l. j. C. vbi de cri. quem refert & sequitur Bal. in l. si pluribus, ff. de leg. j. dicẽs hoc esse verum, quod ꝑ contumaciam inquisiti ĩ diuersis territorijs, poterit formari inquisitio. Intellige tñ prædicta vt late scripsi post Mod. in d. l. si pluribus. & vide quòd no. in d. l. vbi cęptum, ff. de iud.

87 *Iudice requirẽte de delicto de quo non potest inquiri, poterit appellari si appellans alleget causam impedientem processum.*

87 ANG. † Et notanda est doctrina Bal. q̃ posuit in l. ij. C. de epis. aud. in pen. col. ꝙ si iudex inquirit de delicto, de quo nõ potest inqri, ꝙ poterit appellari, si ipse appellans allegat cãm impediẽtẽ ꝓcessum, quia grauatur litibus & sumptibus, & ẽt qa ipsum forte oportet stare in carcere, ꝙ grauamen nõ pt postea reparari. secus si allegaret cãm inimicitię, qa nõ poterit appellare, sed dẽt se purgare, vt l. is qui reus, ff. de publi. iudi.

AVGVST. Tu adde hic quod dixit Bal.
c in l. si quis prouocatione, *c* C. de app. qui dixit,

ADDITIONES.

a ¶ Quod dicta Bal. *Adde quòd contra Bal. ẽt tenet Alex. in d. l. Gallus. & quod in ciuitate Bono. sunt duo statuta: vnũ, ꝙ iudex teneatur inquirere, aliud quod possit, sed Raph. Cu. in cons. 148. in 2. col. tenet ꝙ verbũ, possit, positũ in statuto, importet necessitatẽ causatiua, quia aliter statutũ esset frustratoriũ, quãdo aũt in statuto sunt prædicta verba negatiue prolata, tũc bene important necessitatem præcisam. ita consuluit Alex. in cons. 77. in 3. lib. & de verbo, põt, vide per Pau. de Cast. in cons. 216. Ber.*

b ¶ Qđ Bar. in d. l. sepulchri. *Adde & vide ibi Alex. in apost. & in cons. suo 11. in 1. vol.*

c ¶ Prouocatione. *Adde circa hoc ꝙ voluit Alex. in cons. 141. in 2. vol. & Pau. de Cast. in cons. 122. in antiquis secundo impressis. Ber.*

dixit, ꝙ vbi timetur ꝙ iudex nō prorūpat in actu, quo facto nō esset reparabile ꝑ appellationē, puta ne portet inquisitū ad torturā indebite, ꝙ ille poterit appellare, mō in ꝓposito facta inqsitione, deuenit̄ rl̄r ad torturā, vt ĩ. dicā, vñ nō dubito, ꝙ si iudex formabit inquisitionem, casu quo fieri nō pōt, ꝙ in istis criminalibus tenebit applo.

88 *Inquirere an possit iudex cōtra suum officialē.*

89 *Ptās uel supior pōt cognoscere de iniuria facta officiali uel eius familiari, si sic sit consuetudo.*

88 ANG. Quæro an iudex possit inquirere
a cōtra suum officialē a delinquētē: dic, aut deliquit in officio, & pōt, l.2.C.de sportu. Si vero extra officiū, tunc si crimen nō est notoriū, non pōt, quia esset suspectus, l.senatus, & ꝙ ibi ꝑ gl. & Bar. ff. de off. ꝑsi. aut est notorium, quia iudex nō hēt nisi puniri, & tunc pōt, l.si quis fortè, §.si quos, & ꝙ ibi Bar. ff. de pœ. & ibi Bar. ēt dixit, ꝙ iudex pōt inquirere contra delinquentem in familiā suā, qñ crimē est notorium, qa tūc cessat cā suspicionis, arg. l.ea quidem, C.de accu. secus si nō est notoriū, nisi delictum committat̄ circa officium principaliter, & non circa ꝑsonā officialis, quia tūc potest procedere & puuire, d.§.si quos, secus si deliquerit circa ꝑsonā. d.l.senat⁹, & dicit do. Ang. ꝙ videnda sunt dicta Inn. & Io. And. in c.ex parte, extra de verb. sign. & plenius Pet. de Ancha. in cle. j. de fo. cōpe. & bonus tex. in c. j. de pę. in 6. & Cy. in l. j. C. ne quis in sua cau. dixit ēt Bar. in d.l.senatus, quòd si duo officiales insimul delinquūt eiusdē iudicis, talis iudex idoneus erit in cognoscēdo & puniendo, quia cessat causa suspitionis, arg. l.non solum, §.j. ff. de ritu nup.

ADDITIO.

a ¶Officialem. *Adde vltra dicta hic per dom. Ang. ꝙ opi. Bar. sequitur Ale. in cons. 31. & an Episcopus posset cognoscere in causa sua Ecclesia, vide Old. in cons. 57.*

AVG. Tu autem in hac materia adde dic. Bar. in l.lex Cornelia, ĩ prin. ff. de iniu. qui ponderauit illū tex. ad hoc, ꝙ Ptās tūc pōt esse iudex de iniuria facta familiæ, nihilominus Bar. ibi approbat dicta per ipsum in d.§.si quos, & de materia aliquid per Bar. in l.si quis obrepserit, circa fi. ff. de falsis. Et ad idem allego Domi. de S.Gem. in c. j. de pę. in 6. qui dixit, qđ ibi est casus, ꝙ superior non potest cognoscere de iniuria facta officiali, vel eius familiari, patet ibi in tex. quia opus fuit, ꝙ Papa illi superiori delegaret illam cām. Nam frustratoria illa fuisset delegatio, si ille de iure cōi poterat procedere circa processum illum.

89 † Limita tñ ꝑdicta ſm tex. & gl. ibi. & Domi. de S.Gemi. in d.c. j. ꝙ ēt in casibus in quib. de iure cōi Ptās, vel superior non pōt cognoscere de iniuria facta officiali, vel eius familiari, nisi consuetudo esset in contrariū, quia consuetudo tribuit ius, vt ibi ꝑ gl. quia tunc poterit superior esse iudex in illa causa. Et de materia vide oīno dicta Spe. in ti. de legato, §. j. ver. sed nunquid poterit legatus, & bene faciunt no. per Spe. in ti. de comp. iudi. aditio. §.2. ver. item nota. Adde tñ in materia vnū notabile verbū, ꝙ eo casu, quo potestas inquirit de delicto facto ꝑ officialē, vel eius familiarē, nō potest appellari ab illa sententia lata per potestatem. Iste est casus, & ibi omnes notāt, in l.nulli, C. quorum appel. non recip.

90 *Inquisitio an fieri possit cōtra Caiū de homicidio si reperitur mortuus vnus Eremita, q. fuit interfectus a Caio & ignoratur nomen occisi.*

90 ANG. † Quæro, reperitur vnus Eremita mortuus, vel vnus aduena qui fuit interfectus à Caio, & ignorat̄ nomen occisi, an contra Caium homicidam possit inquiri, vt valeat inqsitio vel accusatio, licet ignoretur nomen interfecti? dic ꝙ sic, vt est gl. sing. 2. q. 8. c. libellorum. Et no. Bal. & Imo. in l.quoties, §.si quis nomen, ff. de hæred. instit. Et hæc dicit Ang. quod cætera spectantia ad materiam inquisitionis, dicentur infra in ver. super fama publica.

AVG. Tu autem in hoc articulo s̃. dicto adde, ꝙ Bal. in l.solā, C. de test. in 4. co. approbat illā gl. in d.c. libellorum, & ibi dicit ipsam esse singularem, pro qua gl. ego allego casum in l. j. §. interdum, ff. si pars hære. pet. quem tex. ad hoc ponderauit ibi Ang. qui dicit no. ꝙ hic tex. est pro illa gl. in d.c. libellorū, ꝙ si cōstat vnum occidisse hoīem, & ignoratur quis sit occisus, poterit formari inquisitio contra occidentē. Et idem dicit in furto, quia quotidie videm⁹ in istis furib. qui capiunt cum diuersis rebus subtractis, & ignoratur cuius fuerint res, ꝙ poterit formari inquisitio. Et dicit ibi do. Ang. ꝙ vtrunq; casum ita vidit practicari.

ѐticari. Et de hoc vide in argm̄ bonā gl. in l. si cum exceptione, in §. in hac, ff. qđ met.
a cau. q̄ gl. pōderauit ibi Ang. *a* referēs Bal. fratrē suū, aliàs vidisse practicari Florētiæ cōtra vnū Ptātē, q̄ in tortura vnū occidit, cuius nomen ignorabať, quia fuit punitus Ptās, licet nomen occisi ignoraret. Quinimo fortius dixit ibi Ang. ꝙ licet acrius puniret isto casu occidens ciuē q̄ forēsem, ꝙ in dubio ille occisus in tortura, p̄sumiť magis ciuis q̄ forensis. Nā ex quo occisus erat Florentiæ præsumiť potius Florentinus, q̄ forensis, nisi alia eius ostendatur origo, vt l. j. in fi. ff. ad municip. imo si ille occisus allegeť fuisse bānitū. Dicit Ang. ibi, hoc non p̄sumi, q̄a nō est qualitas insita à natura, dic vt ibi per eū, & remittit se ad no. in l. libellorū, ff. de acc. in reportatis suis, quas fecit Bononię, & hęc oīa bn̄ no. Adde Ang. ī l. p̄tor, §. si dicatur, ff. de iniu. qui dicit, qūo dēt formari īq̄sitio vel accusatio isto casu: & an ille talis occisus, pręsumať bānitus.

ADDITIO.

a ¶Et ibi Ang. *Adde & vide Bal. in additio. ad Spe. in tit. de accus. in 4. parte.*

Q*VAE fit & quæ fieri intenditur.* Notāda sunt ista verba, q̄a non solū dr̄ q̄ fit, sed ēt dr̄, q̄ fieri intendiť: quasi velit nō solū p̄sens tp̄s, sed ēt futurum cōprehendere & manifestare, ꝙ dictus dn̄s ptās & iudex, volunt, & intendūt ex eorum mero officio per inquisitionē procedere in casu infrascripto, postea in spē deducto, & in toto processu vsq; ad sn̄iam inclusiue, sicut dicit Bar. in simili, qn̄ procurator in principio sui libelli dicit, Titius procurator, & ꝓcuratorio noīe agit, & agere intendit, & sic signat futurū tp̄s, q̄a licet postea in processu omittat procurator dicere, & ꝓcuratorio noīe, tn̄ intelligiť, q̄a apparet expresse de sua primæua intentione, qđ in toto illo processu, & sic in futurū, vult procuratorio noīe agere, ita voluit Bar. in l. si stipulatus, §. Chrysogonus, ff. de verb. ob. in vlt. a
col. Nam licet postea in dicto processu in aliquo actu non apparuerit quis actū fecerit, Ptās, vel iudex, vel sub noīe ꝓprio, vel a
sub noīe dignitatis, vel officij, ex inquisitione, & sic ex mero officio, vel qūo, ꝙ ista cl̄a in principio apposita, est tantæ potentiæ, qđ facit qđ p̄sumatur per viā inquisitionis ex mero officio prosequutum p̄ dn̄m Ptātē, & iudicē maleficiorū vsq; ad finem.

AVG. Tu aūt in hac materia adde ī q̄tū s̄. do. Ang. allegauit doctrinā Bar. ī d. §. Chrysogonus, vide pulchra verba Bar. in l. q̄ in aliena, §. is qui, ff. de acqu. hęre. Et ibi oīno vide Romanū qui multa allegat, vide Bal. in l. literas, C. mand. & p̄ Bar. in l. post dotem, ff. sol. mat. in sexta lectura, vide quę dixi post Modernos in d. §. Chrysogonus.

SVMMARIVM.

1 *Iudex causarum ciuilium, & qui habet iurisdictionem tantum, non potest de causa criminali cognoscere, uel punire.*

1 P*ER iudicem maleficiorum.* † Iudex. n. causarū ciuilium tm̄, & sic qui habet iurisdictionē tm̄, iuxta l. imperium, in fi. ff. de iurisd. om. iud. & l. ea quæ magistratus, ff. ad municip. non potest de cā crīali cognoscere, vel punire rl̄r, vt dictum est s̄. in tex. in prin. ibi, hæc est quædam inquisitio. in ver. tertio principaliter est videndum. Ad hoc. n. vt quis possit de maleficijs rl̄r cognoscere, & punire, oportet ꝙ habeat merū imperiū, l. imperiū, ff. de iuris. om. iud. & ꝙ ibi Bar. & l. iubere cauere, eo. tit. l. j. ff. de of. eius cui mand. est iurisd. facit ꝙ no. Bar. in l. inter conuenientes, ff. ad muni. Iudex. n. causarum ciuiliū tm̄, etiā si iurisdō sua esset prorogata, non posset de cā crīali cognoscere, sicut econtra, iudex maleficiorum non posset de cā ciuili iudicare, vt l. solemus, §. latrunculator, ff. de iud. ēt si sua iurisdō in causis ciuilib. esset prorogata, l. testamenta oīa, & qđ ibi Bal. C. de test. & no. Cy. & Bal. in l. si q̄s ex consensu, C. de epis. au. & Bar. in d. l. inter cōuenientes, qđ est verū, si principal̄r iudex maleficiorum sup̄ ciuili aditus, ēt ex ꝓrogatione fuisset: secus si incidēter, vt q̄a cognoscit de furto crīal̄r, & p̄t iudicare vltra pęnā furti, ꝙ res ablata restituať, vt đt gl. & Bar. ī l. īterdū, §. q̄ furē, ff. đ fur. & no. In. ī c. cū o p̄teat, đ ac.

AVG. Tu autem in hac materia adde quod id quod dixit Bar. *a* in d. l. interdum,

---

ADDITIO.

a ¶Id quod dixit Bar. *Adde tu ꝙ opi. Bar. uiť tenere Rom. in cons. 162. ubi dicit ꝙ nō ualet sn̄ia iudicis maleficiorū in ciuili, cum nō condemnat de maleficio, uel criminis causa: & de consensu partium non posset de cā ciuili cognoscere. Ber*

§. qui

§.qui furem, idem voluit in l.pen.ff.de calum.Et idem voluit Ang.in d.l.ſi vacãtia, in vlt.q.& Bart.in l.defuncto,§.fi.ff.de public. iud. per illum tex.qui ita limitat dictum §.latrunculator. Et ideo dixit Bald. in l.quod euitandi, C. de condi. ob turp. cauſ. ꝙ ex proceſſu criminali peruenitur ad ciuilem proceſſum ex eadem inſtantia, ex officio iudic.Et ideo dicit,quòd fur qui criminaliter fuſtigatur , tamen de carcere non relaxatur, donec furtum reddatur, alleg.d.§.qui furem.Et ideo dicit, qđ cuſtodes carcerum caueant, ne talem ſic condẽnatum dimittãt, niſi prius ſit ſatisfactum fiſco & parti. Et idem videtur velle Bal.in d.l.ea quidem, in vlt.col. dum allegat d.§. qui furem,& idem Bal.in l.j.C.ſi a non cõpe.iudi.in pen.col. & idem Bar.in l.j.in §. hoc edictũ,in j.col.ff.vi bon.rap. per Bart. in l.j.quan.ciui.act.præiud.crim. Adde tamen,ꝙ Bal.in l.ſi quis a ſe fundũ, C.vnde vi.in vlt.col.tenet contrarium, quia iudex maleficiorum incidenter non pronunciabit ſuper reſtitutione rei,quia duo proceſſus ſunt neceſſarij,ſ.ciuilis, & criminalis. Nec obſt.dictus §.qui furem,quia reſpondet, ꝙ ibi fuit proceſſum de facto , non de iure,& alleg.Odof.Pet. & Cy.ita tenuiſſe, vel dicit, ꝙ ibi eſt ſpeciale,quia delinquẽs fuit repertus in crimine, vt eſt etiã ſpeciale in l.capite quinto,ff.de adul.& in l.ictus fuſtium,ff.de infa.Ad idem cõtra Bar.Bal. allegauit text.in terminis in l. ſi de poſſeſſione,C.vnde vi.Nam dicit Bal.in d.l.ſi de poſſeſ.hic eſt caſus cõtra opi.Bar. ꝙ iudex maleficiorum incidenter non poteſt pronunciare ſuper reſtitutione rei. Non ob §. qui furem,quia reſpondet ꝙ ibi fallit,niſi latro duceret ad furcas , & ita intelligit d. §.qui furem.Et ſic voluit , qđ ibi illo caſu in d.§.qui furem,eſſet ſpeciale. Sed non recedatis ab opi.Bar. in locis ſupra alleg. q̃a diuinatio eſt,quòd in d.§.qui furẽ,ibi fuerit aliqua ſpecialitas. Limita tamen prædicta,quòd verum eſt,quòd incidenter iudex maleficiorum ex officio pōt pronunciare ſuper reſtitutione rei ablatæ,quando de maleficio conſtaret per confeſſionem: ſecus ſi per alias probationes, ita elegãter & ſingulariter voluit Bal.per bonas rationes, in l.qui crimen, in vltima col.C.qui accuſ.& certè iſta eſt maxima reſtrictio ad dicta Bar.& ad d.§.qui furẽ,ſed certe rationes Bal.ibi ſunt friuolę,quas ipſe adduxit. De hac materia vide per Sal.in d.l. ſi quis, à ſe fundum,& aliquid per Bar.arg. illius tex. in l.pen.C. ſi aduer.lib. Et de intellectu d.§.qui furem, latè per Gand.in tract. malefi.in rubr.forma libell.accuſ. in verſ. ſed interim ego quęro,nunquid in eodem libello &c.et ibi late examinat intellectum d.§.qui furẽ, & vide Bar. in l.j.in fi.ff. ad Turp.& Bald.in l.obſeruare, §. proficiſci, ff.de offi. proconſu. & leg.qui in fin.6. q. dicit,quòd diſpoſitio d.§. qui furem , habet locum in inquiſitione,nedum in accuſatione:& intellectũ d.§. qui furẽ, melius poſuit Ang.in l.j.C.quando ciui.act. præiud.crimi.& ponit practicam qua vtuntur hodie iudices maleficiorum,per Bal.in l.j. in j.col. C. de app.per do. Catal. in tract. ſyndica.q.198.qui tenet,quòd iudex maleficiorum erit iudex, etiam ſi de maleficio ageretur ciuiliter.

ANG. Et dico, quòd quilibet [illegible]ſtas & quilibet alius officialis iurare debent, ꝙ officium ſuum facient bona fide, & ſine fraude,remoto pretio , & qualibet illicita pactione,l.fi.& ibi Bal.C.ad l.Iul.repet. Si quidem autem aliquid receperit per concuſſionem, vel per barattariam acceperit, donum illud cum quadruplo reſtituet,l.j. & ibi Bald.C.eo.tit.quę pęna tranſit in hęredem officialis,licet contra eum non fuerit lis conteſtata , vel ad hæredem eius nihil peruenerit,l.2.& ibi Bal.eo.ti. Nam officialis debet habere mundas manus,l.omnis, eo.tit. & ibi Bal.de barataria poteſt à quolibet accuſari, l.iubemus, eo.tit. & ibi Bal.& etiam ab eo,à quo extorſit,dummodo querelam porrigat intra certum tempus,vt l.vnuſquiſque, & ibi Bal.eod.titu. quod not.pro ſyndicatu,& contra alios officiales baratarios.

AVGVSTI. Adde tu in hac materia, inquantum dictum eſt, quòd iudex qui commiſit baratariam tenetur ad quadruplum, dic hoc verum, quando ciuiliter conueniretur,ſecus ſi criminaliter. Nã & criminaliter poteſt etiã conueniri, text. eſt in l.antep.§.hodie,ff.ad l.Iuli.repetun. & ideo caueant iudices ne baratariam cõmittant; & quod etiam criminaliter poſſit agi,voluit gl.in l.j.C.eod.tit. & omnes

Doct. Cy. Pet. & Sal. in l. 3. C. eo. tit. quinimo dixit ibi Ang. ꝙ si iudex in causa capitali cōmisit baratariā, quia condēnauit innocentem, & absoluit nocentem, pœna capitali punitur, vel deportatur. In alijs casibus siue criminaliter agatur, siue ciuiliter, ēt si cā sit pecuniaria, relegandus est, ꝑ d. §. hodie, licet Sal. ibi in d. l. 3. aliter intellexerit istā materiā. Item in quantū dictū est s. ꝙ quilibet pōt accusare iudicem qui cōmisit baratariā. Adde & tēpera p̄dicta ꝓcedere qñ ageretur criminaliter, seu ageret pęna quadrupli, & illud quadruplū applicaretur fisco, secus si illud quadruplū applicaretur parti & fisco: q̄a tūc nō pōt quilibet de populo agere cōtra iudicē: sed solū ille, q̄ dedit pecuniā, & hęres eius, cuius ītereſt. Ita dixit Ang. in d. l. j. C. ad l. Iul. rep. ī ſ. j. co. & d̄ materia vide Bar. ī d. l. dat, q̄ ponit qñ hęres iudicis teneat d̄ barataria: & ꝑ Ang. & Sal. ī l. 2. C. eo. ti. & vide do. Catal. ī trac. syndic. in q. ex. q̄ dicit, ꝙ in sola ꝓmissione
a cōmittit barataria, *a* & in vno nūmo, & priuatur ipso iure officio, & in qō. 64. ponit, qñ mediator in barataria potest esse testis.

HIERO. Tu adde Parid. de Puteo, vbi late tradit de hac materia in tract. de synd. in sub. de barataria, char. 26. & in eadē rubri. in vers. corruptio, char. 38.

ADDITIO.

a Barataria. *Quid autē sit barataria, et qualiter fiat, & ad materiā vide Pau. de Cas. i cōs. 162 prima impress. & Pet. de Anc. cons. 262. Ber.*

SVMMARIVM.

1 *Accusationis processus nō fit officio iudicis, sed ad partis petitionem.*

2 *Verba mero officio, operantur ꝙ inquisitio fieri possit absque hoc quod procedat diffamatio, & quod inquisitionis copia reo detur.*

MERO *officio arbitrio, autoritate, potestate, atq; bailia.*) Dic ꝙ ista verba de necessitate, & vtilitate, & cū ministerio appo-
1 nuntur, † qm̄ qñ agitur ꝑ accusationē non fit ex officio iudicis, sed ad partis petitionem, vt dicetur statim in gl. seq. facit l. rescripto, §. si quis accusatorem, ff. de mune. & hono. & dic ꝙ ista verba, ex mero officio, sunt multū vtilia apponi in inquis. nā ꝑ talia verba apposita in inquisitione nō
2 est necesse ꝙ p̄cedat diffamatio, † sed nec est necesse, ꝙ copia inquisitionis tradatur reo, vt in c. qualiter & qñ, & in c. inquisitionis, eo. tit. ita dicit Ang. in d. l. si vacātia, in vers. de quinto vero art. & in ver. itē fallit, vbi iudex inquirit ex mero officio, & hoc voluit Ant. de But. ī d. c. qualiter & qñ, in 3. col. aliàs non appositis dictis verbis, non procederet inquisitio, nisi præcedēte diffamatione. Et multū cōmēda in practica, q̄a multi hoc nō pōderauerūt, & q̄d importet & significet, ex mero, vide Ang. & Imol. in fi. ī l. v. ī prin. ff. de ver. obl. facit tex. & gl. ī ver. mero, Inst. de diuis. stip. §. 2. & ibi dixi.

AVG. Tu aūt in hac materia adde quæ
a dixi s. in illo articulo, *a* in 4. q. prin. in glo. hæc est quædam inquisitio, vbi probaui illam suam practicam esse falsam, motus autoritate Spe. Host. & Io. And. & Gand. qui in proprijs terminis dixerunt cōtrarium, quos iste ignorauit, qui volunt, ꝙ imo si iudex ēt procedit ex mero officio, necessaria est ipsa diffamatio, imo dico, ꝙ tu iudex teneris in syndicatu, si tu formares ēt inquisitionē ex mero officio, nulla p̄cedēte diffamatione, dic vt ibi, & de verbo, mero, vide quæ dixi in d. l. v. ff. de verb. obl.

ADDITIO.

a ¶ In illo articulo. *Adde tu, & vide ibi posita, & vide Cepo. in cons. 66. vbi transit cū opinio. Ang. s. ꝙ non sit danda copia inquisitionis, & indiciorum, & dicit ꝙ Ang. in d. l. si vacātia, hec nō dicit, et ꝙ author ista sic correxit inf. in ver. fama publica, & ꝙ sit danda copia indiciorū et inquisitionis cum proceditur ex mero offic. dicit tenere Ioā. Pet. Ferra. Pap in sua pract. et Gād. & plures alios, quos vide ibi, & quando sit danda copia indiciorū, cum iudex habet latum arbitrium, vide Alex. in cons. 41. in 2. vol. Ber.*

SVMMARIVM.

1 *Querelans, aut instigans iudicem, vt inquirat, non proprie dicitur recusator.*

2 *Querelans, siue instigans, aut solicitans iudicē vt inquirat, tenetur pęna Turpilliani, & cōdemnatur in expensis sicut si principaliter accusaret, & non probasset.*

1 ET *ad querelam Titij infrascripti.*) † Dico ꝙ iste non est proprie accusator, licet querelet, vel instiget iudicem vt inquirat, quòd patet, quia non facit ea quæ sunt necessaria in accusatione, vt se subscribat, vel præstet fideiussionem, & alia de quibus in
2 fra. † Et dico vnū menti tenendum, ꝙ talis

a ad cuius instātiā qrelā, *a* vel instigationē
iudex inquisierit siue solicitauerit, si inqui
sitio nō probatur, tenetur pœna Turpilia
ni, & ēt condemnatur in expensis, sicut si
principaliter accusasset, & nō probasset ac
cusationē, vt est tex. & glo. in l. j. §. incidit,
ff. ad Turp. & est tex. glo. & Bar. in l. sena-
tus, §. an ad eius, in prin. ff. ad Turp. & est
tex. in l. ob hęc verba, ff. de infa. Et ibi oīno
videas Bal. & Ang. singulariter; quod sin-
gulariter no. & tene menti.

AVG. Tu adde vltra prædicta ea quæ
dicit Ang. in l. 3. ff. de cri. stel. q dicit φ isti
instigatores tenent crīe stellionatus, & sic
puniunt arbitrio iudicis. Et idem voluit in
d. l. ob hæc verba, quē oīno vide. Si aūt vn⁹
cū pecunia faceret, φ vnus denūciaret iudi
criminique aliqd maleficiū, ad hoc vt iudex
pcederet contra eū, tenet pęna falsi. l. lege
Cornel. §. fi. & ibi Bar. ff. de fal. Et adde hic
no. p do. Ant. de But. & Abb. ī c. cū dilecti,
in fi. ex. de do. & cont. Et φ iste promouēs
iudicē in formādo inquisitionē teneat in
expensis si reus est absolutus, tenet do. Ca-
tal. in tract. de synd. q. 165. secus si iudex ex
necessitate officij, & mero offō suo, format
īquisitionē, ibi vide, & ī q. seq. ibi declarat
do. Catal. qd importet hoc verbū, querela.

HIERO. Addatis Steph. Aufr. omnia i-
sta referentē & approbantem in deci. Ca-
pellæ Tholosanæ, in decis. 7. in ordine.

3 *Accusare quid sit.*
4 *Accusator iurat quod non animo calumniādi reum accusat.*

ANG. Et quia tractat materia cōgruen
3 tius ipsius accusationis. Primo qro, † qd sit
accusatio. Vnde dicit Azo in sum. C. de ac-
cus. Accusare est aliquē in libello reū crīs
deferre, vel facere ad vindictā. Et de mate-
ria late per Host. in sum. eo. tit. & facit l. cū
4 rationibus, C. qui accu. † Et ille q accusat,
primo iurare debet, φ non animo calum-
niandi reum accusat. Ita voluit Bar. in l. is
qui reus, ff. de pub. iud. in vers. sed quæro
quomodo cum supra dixerim.

AVG. Tu adde, quòd miror, φ iste non
allegauerit doct. Bar. in l. 1. C. de iura. calū.
qui melius h. d. φ hodie ſm consuetudinē
Italiæ: accusator iurat in principio, φ accu
satio est vera, & φ non in aīo calumnian
di hoc facit, & reus iurat de dicēda verita-
te. Idē dixit Gād. in trac. male. in ru. quali-
ter fiat accusatio. in ver. hodie aūt de con-
suetudine p totā Italiā, vbi dicit, φ hodie
nō pducitur libellus accusatorius, sed sim
plex qdā accusatio, q cōtinet & nomē accu
santis & accusati, & delictū, locum, & tps:
& ille accusans iurat accusationē esse verā.
Sed ibi Gand. non adijcit illa verba, quod
non animo calumniandi hæc facit.

HIERO. Tu adde do. Præpos. in sum. 2.
q. 8. in 2. col. vers. & in primis, cū pluribus
seq. vbi ponit plures diffinitiones, q tñ in
idē reincidunt, & p Bal. in sua prac. in ru.
de qō. circa lib. cri. Hiero. Zanc. post Doct.
in repet. c. j. de accu. super rub. col. v. ver. q-
ro, Vital. in trac. malef. in ru. quot mo. su p
malef. pced. in ver. qd sit accusatio, vbi ēt
ponit multas formas accusæ: sed an accusa
tio expediat officio iudicis nobili? & breui
ter dico, φ sic, ſm Bapt. de sancto Blasio,
qui late hāc qōnem disputat in l. imperiū,
ff. de iuris. om. iud. 4. col. vers. 8. quæro &c.

5 *Accusator subscribit se ad pœnam talionis.*
6 *Inscriptio requiritur de iure canonico.*

5 ANG. † Scdō requirit, φ se subscribat
ad pęnā talionis, l. 3. C. q accu. non poss. &
ibi Cy. Bal. Ang. & Sal. in l. si cui, in prin. &
ibi Bar. ff. de accu. & Spe. in tit. de accu. in
prin. ver. his igit consideratis &c. Item in-
scribat se eandem pęnā subiturū, si nō pro
b bet, quā reus pateretur, *b* si probatū esset,
l. pen. & fi. C. de accus. & dēt per se siue per
aliū, si nescit scribere, se subscribere, vt l. li
bellorum, ff. de acc. & auth. generaliter, C.
de epis. & cle. & no. Sal. in d. l. 3. & vide bo-
nū tex. in c. tuæ, extrà de procu. & in c. su p
his, extrà de accus. & hoc procedit de iure,
sed de consuetudine non est necessaria sub
c scriptio, *c* vt not. Bart. in d. l. si cui, in prin.
& in d. l. libellorum, ff. de accu. Sed de iure
hoc

ADDITIONES.

a ¶Querelā. *Adde tu quid sit querela, & an ponatur pro accusatione, & denūciation. Vide Cepo. in con. 65. et φ assistēs seu accusans, si nō probat, possit puniri de falso, tenet do. Alex. in cons. 11. in 1. volu. & an instigator incidet in Turpilianum, vide Cepol. cons. 61. Ber.*

b ¶Pateretur. *Adde tu Alex. de Imo. in cons. 11. 1. vol. & Ant. de Prato vet. in cons. Bar. cōs. pe.*

c Subscriptio. *Adde Ant. de Prato vet. in cons. prox. alle. & idē sentit Ro. in cons. 451. in fi. Ber.*

hoc ēt fallit in l.quāuis, l. 2. C. de adult. &
hoc de iure antiquo: hodie vero secus, vt in
Auth. vt lice. mat. & auiæ, in §. si de adulte
rio. Itē fallit in cā abigeat⁹, vt l. j. C. de abi
ge. & hoc cū agitur de crīe crīaliter: si verò
agitur ciuiliter, non est necessaria inscri-
ptio, & sic ad pœnā applicandā parti. sec⁹
a si pęna applicaret̃ fisco, *a* licet esset pecu-
niaria: quia tūc diceret̃ agi crīaliter, vt est gl.
sing. in l. 2. §. j. ff. de sepul. viol. tunc aūt ne
cessaria esset subscriptio. Ista distinctio ꝓ-
batur exp̄sse in l. fi. ff. de priua. deli. & idē si
agitur de crīe & crīaliter per viā exceptio-
nis, quia qui excipit, nō proprie accusat, & c
sic se nō subscribit. Et hoc ēt patet, quia si 6
crimen obijcit̃ per modum exceptionis, nō
est punibile, l. Lucius, ff. de infa. Nec obst.
l. vbi, C. de fal. quia illud accessorie officio
iudicis, nō principl̃r, ergo ēst attendendū,
vt l. si quis nec cām, ff. si certum pe. Si vero
non simpl̃r excipit, sed impugnat, quia pe
tit puniri illū cōtra quē excipit, tunc dēt se
subscribere. Ita in hoc vltimo dixit Bar. in
l. si cui, in prin. de accus. & Sal. in l. 3. C. qui
accus. non pos. Si vero ꝓcedat̃ per denun-
ciationē, non est necessaria subscriptio, vt
l. ea q̄ dē: C. de accu Aduertas tñ, ꝫm Ang.
in l. 3. C. qui acc. non pos. ꝙ licet qñ crimē
obijcitur tm̄modo ad repellendum, nō sit
necessaria subscriptio. Tñ obijciēs, p̄t iniu-
b riarū *b* cōuenire indistincte nisi ꝓbet, qđ
non probauit ꝑ ꝑ potentiā aduersarij, vel
quia fuit deceptus a testibus: tūc apparet,
ꝙ non aīo iniuriādi hoc fecit, iō non tene-
tur iniuriarū. Et ita tenet Io. And. in addi.
Spe. in ti. de acc. in ver. vsq; pene ad fi.

AVG. Tu aūt in materia hac adde, ꝙ ve
ra est ista concl̃o, qđ vbi agit̃ ciuiliter, non
requirit̃ illa solēnitas inscriptionis, tex. est
& ibi Bal. in l momentaneę, C. vnde vi. vo
luit Bal. in l. 2. C. de fide instr. Et in hac ma
teria adde bonam gl. 2. q. 8. in summa, quæ
enumerat sex casus, in quib. de iure si agit̃ a
crīaliter, non requirit̃ inscriptio ad pęnam
talionis. Sed adde ad illā gl. & ad Doc. hic, b
qđ vbi crimen est cōtra maiestatē diuinā,
nec ēt ibi requirit̃ talis inscriptio. Ita vo- c
luit Ang. singl̃r in auth. quom. opor. epis. ī
§. fi. qđ nota contra blasphemantes maie-
statē diuinā. De consuetudine hodie non
requirit̃ inscriptio. Ita dixit Gand. in trac.
malef. sub rub. qual̃r fiat accusatio, in ver.
dixi inscriptionē de consuetudine non esse
faciendā. Et idē Gand. sub rub. quis possit
accusare, in ver. hodie aūt in cōsuetudine.
Et ibi ēt ponit aliquos casus, vbi ēt de iure
non fit inscriptio. Et dixit Bar. in l. pe. §. ad
crimē, ff. de pub. iud. in prin. in j. col. qđ in
Italia ex forma statutorū, nō fiūt istę p̄scri
ptiones. Et iō Spe. in ti. de acc. in §. j. in ver.
nec mirū si crīali. dicit, ꝙ gñalis consuetu
do non obseruat has inscriptiones. Et vide
Io. And. in addi. Spe. in ti. de acc. & inquisi
tione, in 4. parte, in fi. qui remittit se ad bo
nas remissiones, vide Ol. in cōs. 269. qui po
nit qñ superior accusat inferiorē, *c* an req̄-
ratur inscriptio ista: & dicit ꝙ sic. † De iu-
re canonico vidi dubitari, an req̄rat̃ inscri
ptio ad pęnam talionis: & dubiū faciebat
tex. in c. dilecti. extra de iud. & tex. in c. licet
in beato Petro. extra de accu. Sed certe fru-
stratoria erat disputatio: quia de hoc est ca
sus in c. quisquis, 2. q. 8. & tex. in c. licet He
ly. extra de simo. vbi exp̄sse requiritur in-
scriptio: & tex. in c. qual̃r & qñ. An aūt vbi
crimen opponitur per viā exceptionis, req̄
rat̃ inscriptio? in hac materia vltra s̃. alle.
adde gl. 2. q. 8. in sum. & Bal. in l. fi. ī pe. col.
C. si ex fal. īst. & Ang. in l. libellorū, ff. de ac
cu. & Canonistas ī c. suꝑ his. extra de accu.

HIER. In hac materia adde Sal. ī l. pen.
vbi ponit formā inscriptionis. Itē ī quātū
dñt hic Ang. & Aug. qđ inscriptio hodie
nō requirit̃ de consuetudine. Adde qđ idē
tenet practicus Pap. in forma inq̄sitio. in
gl. hęc est q̄dā inq̄sitio. j. col. ver. sed q̄d di-
ces. Itē vltra casus positos hic, in quib. non
req̄rit̃ īscriptio, adde notabiliter Hē. Boyc.
in c. suꝑ literis, de acc. in j. & 2. col. ubi post
antiquos ponit xj. casus. & Præpo. post gl. ī
sum. 2. q. 8. & ꝑ Ia. de Bel. in sua prac. ī rub.
inqui-

ADDITIONES.

a ¶Fisco. *Adde circa hac dicta, & vide quæ ponit Alex. in consi. 132. in 1. vol.*

b ¶Iniuriarū. *Adde ad hoc Ale. in cons. 11. in 1. vol. Old. consi. 153. & Pet. de Anc. cons. 326. B.*

c ¶Inferiorem. *Adde tu & dic hoc verum nisi ageret ad correctionē morum, & imponeret pœnitentiā, ita Cal. in ti. de accu. cons 2. & adde, ꝙ libellus accusatorius in ciuili dēt cōtinere oēs solennitates loci, & temporis, quas continere debet in criminali. ita Ro. in consi. 191. B.*

inquisi.j.col.vers.& intelligãtur.vbi tenet,
ꝙ vbicũq; cõitas, collegiũ, seu vniuersitas
accusat,ꝙ non requiritur inscriptio.Sed q̃-
ro,in quib. casibus requiritur inscriptio,ẽt
si nõ interueniat accusatio,& an sit nulla?
& brẽ dicatis ꝙ nõ, ẽm Doc. cõiter in c.su-
per his,de accus.extra. de qua traditur per
Doct.in l.pen.& fi.hic alle.& rõ est,q̃a sup
pletur à lege vt accusator intelligatur obli
gatus ad pœnã talionis, & ad prosequẽdã
accusam, ẽm glos. & Doc.ibi,ꝙ probatur
per tex.quem ibi no.Bal.in l.his verbis, cũ
seq.ff.de adoptio.& in l.j.in prin.C. de rei
vxo.actio. vbi omissio solẽnitatis q̃ supple a
tur à lege ipso iure, nunquam reddit actũ
ipso iure nullum,& ita declarat etiam dñs
Præpo. vbi s̃. col. 3. sed an vbi proceditur
per denũciationem requiratur inscriptio.
videatis sing.Henr.Boyc,in d.c.super his.
de accusa.vbi ponit quid in accusatione,in
quisitione, denunciatione,& exceptione.
7 *Accusator dicit ius in carcerib sicut accusatus.*
7 ANG.†Tertiò requiritur,vt ius dicat in
carceribus,vt sicut accusatus stat ĩ carcere,
ita accusans: & si nõ probat, possit postea
sustinere similẽ pœnã,& sic ne pęna sit elu
soria,vt est casus in l.fi. C.de accu.qđ intel-
ligit esse verũ, qñ reus esset detẽtus:q̃a est
tale delictũ, ꝙ nõ est fideiussoribus relaxã-
dus, iuxta not.in l.1.ff. de custo.reo.Aliàs
aũt si reus nõ cõpareret, accusator non dẽt
stare detentus plus q̃ reus, vt est casus in l.
nullus,C.de exhi.re. Et idẽ si accusatio fiat
de crimine, cuius pœna sit pecuniaria sem
per, & sic reus veniret fideiussoribus rela-
xãdus:quia posito ꝙ accusator nõ ꝓbet,&
sic tenet ad similitudinẽ supplicij: tñ sñĩa
poterit hrẽ effectũ, q̃uis accusator non sit
detentus cũ p̃stet fideiussorem de accusa-
tione prosequenda, arg.l.generaliter, C.de
epi.& cler.& l.grege,§.post, ff.de fideius.& 8
dicit d.Ang.hic ista esse bene not. q̃a vidit
multos peritos errare. Dicit tñ,ꝙ licèt ac- 8
cusator debeat stare detẽtus vnà cũ malefa b
ctore:tñ relaxabitur liquidato delicto,licèt
adhuc lata non sit sñĩa: quia non põt am-
plius esse suspicio, qđ aut colludat,aut nõ
ꝓbet delictũ intentatũ.ita dicit Sal.in d. l. a
nullus,in fi.C.de exhi.re. Bar.aũt in l.pen.
§.ad crimen.ff.de publ.iud.ĩ prin.2.col.di- b
cit, ꝙ hodie cõiter ex forma statutorũ Ita-
liæ hoc nõ obseruat,vt accusator stet detẽ-
tus,q̃a vt plurimũ ex forma statutorũ, ac-
cusator nõ tenet ad pęnã talionis: q̃a dicit
qđ si statuta sũt illa, obseruanda sũt,aliàs
aũt procedũt de iure,q̃ s̃. dicta sunt,& vo-
luit ẽt Bar.in d.§.ad crimen.& Bart.in l.fi.
C.de accu.qđ intelligit verum ibi Bar.nisi
accusat⁹ vellet statim accusare accusatorẽ
suum de falso, & calumniosa accusatione.
AVG. Tu aũt in hac materia adde, qđ
Ang. in l.fi.C.de accu.põderauit gl.in d.l.
nullus,qđ accusator non dẽt ingredi carce
res,nisi reus compareat. Sed limito prædi-
cta,qđ poterit esse, qđ accusatus ingrediat
carceres,quia est vilis persona, *a* & accusãs
est nobilis persona. Nã illo casu accusans
non ingredietur carceres,ut est tex.sing.in
c. quisquis. 2.q.8. nisi oĩno essemus in ca-
su,vbi ẽt nobilis deberet incarcerari, vt de-
clarat Ang.in d.l.nullus, qui ponit modũ
& practica qũo accusatus qñq; dẽt relaxa-
ri fideiussoribus datis aliqñ ꝑꝑ vtilitatem
ꝑsonę incarceratæ,aliqñ datur in custodia
militib.aliqñ assignatur sibi vnus locus in
ciuitate.& licet cõtra limit. meã videat ex-
presse decisio Bal.in l.2.C. de fi.inst.tñ cõ-
tra Bal.ibi est casus,in d.c.quisq̃s,& in l.fi.
C.vbi sena.vel claris.Tu adde, qđ ẽt stante
cõsuetudine,qđ accusans nõ dẽt se subscri
bere ad pęnã talionis: ẽt circunscripto sta-
tuto,de quo ꝑBar.in d.§.ad crimẽ.& dictũ
s̃.Dico,qđ ĩ illis locis vbi uiget talis cõsue
tudo, accusans nõ ingrediet carceres, quia
cessat rõ l.fi.C.de accu.ar.l.adigere,§.q̃uis,
ff.de iu.patr.c.cũ cessante,extra de appel.
HIER.De hac materia adde ẽt Prępo.
in sũ.2.q.8.col.v. in fi.sed aduertendũ, qđ
do.Bonif.de Vitalinis dicit,qđ id qđ dr̃ de
carceribus,nõ seruat de cõsuetudine: vt ꝑ
eũ ĩ d.tract.in rub.quot modis suꝑ malef.
ꝓced.&c.in uersi.cõstitutus M. corã do.P.
8 *Accusator præstat fideiussorem de accusatione prosequenda vsque ad finem.*
8 ANG.†Quarto requiritur,qđ fideiussorẽ
præstet de accusatione prosequenda *b* usq;
ad

ADDITIONES.

a ¶Vilis persona. *Adde ad ꝓpositũ, & vide Anto.de Prato vete. in consi. supra sępius alleg. B.*

b ¶Prosequenda. *Adde circa hoc, & vide consi. Ant.de Prato vete.supra allega. & consi.huius autoris,quod immediate sequitur.*

ad finē: sicut accusator tenetur facere in ciuili. auth. generaliter, C. de epis. & cle. & est tex. in l. 3. C. qui acc. non pos. qui loquitur in plurali numero. & ibi Sal. in prī. & ꝙ se inscribat ad pęnam talionis, & de lite prosequenda hn̄t locum siue delictum sit publicū, siue priuatū, d. l. 3. & gl. & ibi Sali. in princ. C. qui accu. non pos. Et satis est, ꝙ in criminali præstet fideiussorem ante litem contest. l. Senatus, §. qui post. ad Turpill.

AVG. Tu ī hac materia adde no. ꝑ Alb. de Ros. post Iac. de Butrig. in d. l. 3. C. q̄ accu. & ꝑ Alb. in l. Senatus, §. q̄. post, ad Tur.

HIER. Circa hanc quartā q̄st. vide Præpos. vbi s̄. col. 5. vers. ponitur indiffi. vbi in fi. eiusdē col. hoc limitat. sed aduerte, quia Bonif. vbi s̄. tenet, ꝙ de consuetudine non præstatur ista satisdatio. sed quæro, quid si a statutum dicit simpliciter, ꝙ accusans, vel denuncians det fideiussores, an valebit accus. si contra factū fuerit. videatis Bal. post Iac. Butri. in l. si tutor, in fi. C. in quib. cau. in integ. Mod. in l. 2. ff. de lib. & posthum.

9 *Accusare in crimine priuato regulariter non admittitur, nisi cuius interest.*

9 A N G. † Quæro, an q̄libet possit de crīe publico accusare? & dico, ꝙ distingui dēt crimē publicum à priuato: nam in crīe priuato, rl̄r non admittitur ad accusandum, nisi cuius interest, vt vr̄ velle gl. in l. fi. ff. de priua. delic. ꝙ limita, nisi sit tale delictum priuatum, ex quo veniret pœna pecuniaria applicāda fisco: quia quilibet de populo admittitur ad accusandū pro illa pœna ēt pecuniaria, quę applicari debet fisco, nō pro interesse offensi, ita voluit gl. sing. Dy. & Bar. in rub. ff. de pop. act. pro qua facit l. 1. ff. de iure fis. & l. 3. ff. de pręua. Sed Bal. in l. aduersus, C. de fur. tenet cōtra gl. & Bar. per eundē in l. 1. C. qui acc. non pos. vbi dicit primo, qđ ipsis dissimulātibus iniuria non puniretur. Itē est cōtra d. l. 3. ff. de pręuar. Itē ius, & obligatio, q̄ ex facto oritur, cohæret personæ, q̄ factum tangit, vt l. licet, §. ea obligatio, ff. de proc. Non ob. dicta gl. in rub. ff. de pop. act. quia illa loquit̄ de ciuilibus actionibus, q̄ veniunt ex edicto ꝑtoris: nā sunt populares eo ipso, ꝙ pena fisco applicatur. Ad pęnam aūt corporalē, a actio popularis non intentatur, licet in defectū pecuniariæ q̄n̄doque pęna officio iudicis imponatur, l. si id qđ, ff. de iu. om. iu.

Nec ob. l. fi. C. de litig. q̄a alienatio tēdebat ibi ad impediēdum effectum iudicij, & sic delictū in rem ipsam, nō in personam. Nec ob. ff. de sepul. vio. l. qui sepulchri. quia speciale ibi. quia ibi deliq̄t in re sacra siue religiosa, vnde est sacrilegium. Itē ibi lex vltra procedit, vt C. de pręuar. l. j. Itē non ob. l. j. ff. de iure fis. q̄a dicit, ꝙ ibi nō est pęna crīalis, sed defertur in fiscum ex cōtractu, vel ex cōtumacia. vel dic, ꝙ illa l. indistinctè loquēs debet intelligi ẜm aliam distin. legum. Itē in criminali fiscus non est creditor, nisi lata sn̄ia, vt l. si qua pęna, ff. de verbo. sig. & sic ante sn̄iam, nihil pertinet ad fiscum, quod posset dici debitum post sententiam. Ergo quilibet posset denunciare, ꝙ est publicū, id est fiscale. Et contra gl. & a Bar. *a* vr̄ tex. apertus in l. fin. de litigio. vide aliquid per Imo. in l. 1. ff. de pub. iud. Et ꝓ Bal. facit glo. sing. in l. cum emancipatus, §. cum emancipati. ff. de collat. bono.

AVGVS. Tu aūt in hac materia adde, ꝙ iste Doc. errauit, dum s̄. posuit illam doctrinā Bal. contra Bar. allegando Bal. in l. j. C. qui acc. q̄a Bal. ibi nihil loquitur de ista materia. Sed voluit allegare Bal. in rub. C. qui accu. non pos. in 4. col. Et vnū pōdera, ꝙ Bal. in d. rubr. dicit, ꝙ cōis sn̄ia Doct. est contra Bar. & certè periculosum est verbū istud. Sed ego sum in contraria opi. q̄a dico, ꝙ imò cōis opinio est contra Bal. & ꝓ sn̄ia Bar. allego aliā gl. in l. fi. C. de litig. q̄ ibi sequutus est ipsemet Bal. & sic Bal. est sibimet contrarius in hoc articulo. Et ad idē reprehendo D. Ang. qui dixit, illam gl. sing. in rub. de popu. ac. quia similis est gl. in d. l. fi. C. de litig. & ita eā ibi ponderauit Bal. vt dixi. Quinimo inuenio Ang. in rub. ff. de pub. iud. quod in hac materia approbat illā gl. in rub. ff. de pop. act. & ibi ēt dicit, ꝙ vbi pœna applicatur fisco in delicto priuato, quilibet de populo admittitur ad accusandū. Vnde cum habeamus autoritatem gl. approbatam à Bar. & ab Ang. non video quare cōis opinio non sit illa, quam

posuit

ADDITIO.

a ¶Et cōtra gl. & Bar. *Adde ꝙ etiā contra Bar. cōsuluit Ro. in cons. 132. inci. Præsens accusatio, & ibi fortificat opi. Bal. in d. l. aduersus. et ibi dicit, ꝙ Bal. ꝑfecte respōdet ad motiua Bar. Bar.*

poſuit gl.in d.rub.ff.de popul.act. & maxime cũ Bal.reperiatur contrarius,vt ſ.dixi. Nec,cum ſupportatione Bal. reſpon. recte ad motiua Bar.quinimo allego in indiuiduo Dy. quem refert & ſequit̃ Ang. in l.ſi quis,ff.de priua.delic. ꝗ hoc voluit in terminis.Et ibi Ang.multũ exclamat ꝓ ſtatutis,q̃ ponũt pęnã pecuniariã applicãdã fiſco,ꝙ quilibet poterit accuſare illo caſu,licet in ſtatuto hoc non dicat̃,& allegãt illã gl.in d.rub.de popula.actio.Et ad idem allego Ang.in l.p̃uaricationis,ff.de p̃ua.vbi approbat ẽt prædictam. gl.Concludo ergo cõem opin. eſſe illam , quã tenuit præfata gl.Dy.Bar.& Ang.& ſic errauit Bal. ĩ d.rubri.C.qui accuſ.in quãtum voluit,ꝙ communis opin.Doct.ſit contra Bart.

HIER. Adde ꝙ dictam gl.approbauit Alb.de Roſ. poſt And.de Piſis in d.rub.de popula.actio.vide Dy.qui ibi dixit,ꝙ ſi ex priuato delicto imponatur pęna per ſtatutum applicanda fiſco,quod quilibet de populo admittetur ad accuſandum.

10 *Accuſare in priuato crimine pot.eſt qui ſuã aut ſuorum iniuriam, vel vindictam proſequitur.*

11 *Cuiuſlibet criminis , ſiue publici, ſiue priuati, duplex oritur actio,vna ad commodum iniuriati,alia ad vindictam,ſiue pęnam fiſci.*

12 *Crimen blaſphemia,eſt crimen publicum.*

10 ANG.† Si vero eſt ille qui ſuam vel ſuorũ iniuriã, vel vindictã propriã, vel ſuorũ ꝓſequatur,põt in crimine priuato accuſare,vt l.fi.ff.de priua.deli.& l.fi.ff. de iniur. & l.fi.de fur. & ẽt põt agere ad pęnã applicãdã ſibi,& ad vindictã publicã:& tunc dr̃ agere ciuiliter, & criminaliter:vel põt agere ad pęnã applicandã ſibi,& dr̃ agere ciuiliter tm̃: vel põt agere ad vindictam publicam,vel ad pœnam applicandam fiſco , & tunc dr̃ criminaliter agere, vt eſt gl.ſingu.

11 in l.3.§.1.ff.de ſepul.vio.& Bar.ibi.†Nam de vnoquoq; crimine publico,vel priuato, oritur duplex actio,vna ad cõmodum iniuriati,quę dr̃ actio in factũ:& uocatur actio ciuilis .Alia ad vindictã,vel pęnam fiſci,q̃ dr̃ criminalis, & de hoc eſt tex. in l.fi.ff.de priua.delic.& in l.fi.ff.de fur.& in l.fin.de iniur.& in l.qui noĩe.ff. de fal.& prædicta ꝓcedunt qñ delictum cõmittitur contra ꝑſonã certã,aliàs ſi ĩ incertã,vt puta ſtatuto cauetur,ꝙ quicunq; blaſphemauerit Deũ, quicũq; portauerit arma , quicunq; fuerit de nocte,puniat̃ in x. Tũc ad accuſandum talem reum,quilibet admittitur,quia cum

a certa *a* & determinata non ſit ꝑſona paſſa iniuriã,ne delicta remaneãt ĩpunita: quia perſona offenſa nõ conquerit̃ , vt Deus & reſpub. Tunc quilibet de populo admittit̃ ad accuſandũ,vt no.Bar.& Imo.in l.j.ff.de pub.iud. & Bar.in l.lex Corn.§.ſi ꝗs libellũ,ff.de iniu.Bar.in l.ea quidẽ,C.de accuſ.

AVG.Tu aũt adde in hac materia ꝙ fal

12 ſa eſt iſta concluſio,†ꝙ crimẽ blaſphemię ſit crimẽ priuatũ: imo teneo ꝙ eſt crimen publicũ : bñ fateor,ꝙ in hoc crĩe quilibet admittit̃ ad accuſandũ.Ita allego Bal.dixiſſe,quẽ iſte nõ vidit,in l.ſi reos,C.de acc.in 6.col.qui dixit,ꝙ illud crimẽ blaſphemiæ eſt crimẽ publicũ, & quilibet admittit̃ ad accuſandũ. Idẽ, cũ crimẽ cõmittitur cõtra incertã perſonam: quia crimen dr̃ eſſe publicũ,ita voluit Bal.ibi.Si ergo publicum, ergo quilibet ad accuſandum admittitur, eſt caſus Inſti.de publ.iudi.in prin. & hoc dixit Bar.in terminis in l.j.ff.de publ.iud. qui ponit exemplũ in blaſphemante Deũ.

13 *Accuſare cuilibet ꝑmittitur in crimine publico.*

13 ANG.†In crimine aũt publico regulare eſt,ꝙ quilibet admittatur ad accuſandum: & ſic regula eſt ꝑmiſſiua.Et tene bene mẽti,ꝙ non tm̃ permittitur ciui dicta accuſatio de crimine publico, ſed ẽt cuilibet forẽ

b ſi.*b* ita dicit Bar.in l.is qui reus,ff.de pub. iud.quẽ ibi ſequitur Io.de Imo. ſuper gl. fi.qm̃ iura indiſtincte loquunt̃, facit l.j.§. cõſequẽs,ff.de ſuſp.tuto. Et quia non põt reddi ratio diuerſitatis inter ciuẽ, & forenſem:& ꝓ hoc ẽt facit quod no.Iac.de Are. & Bar.in l.in prouĩciali,§.fi.ff. de ope.no. nunc.& facit gl.in l.2.§.pen.ff. ne quid in loco publ. Et pro hoc poteſt alleg. quod no.Imo.in rub.de pub. iud.quod dic perpetuo

ADDITIONES.

a ¶Quia cum certa. *Adde,& vide Bar.in conſ. ſuo inc.quod miniſter fratrũ. Vbi dicit,ꝙ ſi aliquis habet priuilegium extrahẽdi duos carceratos in feſto Natiuitatis Dñi, dũmodo carcerati habuerit pacẽ ab offenſo,ꝙ blaſphemator incarceratus poterit extrahi:quia clauſula , ꝙ hẽat pacẽ,debet intelligi, quãdo perſona eſt certa. B.*

b ¶Forenſi. *De hoc vide etiam per Petr.de Anc. in conſ.417.*

petuo esse notãdum. Et dico ꝙ in quãtum s. dictũ est, ꝙ cuilibet ciui & forensi licita est accusatio publica; hoc verũ nisi quis lege vel statuto prohibeat̃, vel cõsuetudine, vt l. qui accusare, cum plurib. legibus sequentib. ff. de accus. & ibi not. plures alios, qui repelluntur à dicta accusatione, ponit Spe. in tit. de accus. in fi. & no. gl. in rub. C. qui accus. non pos. & ibi Bal. & Sal.

AVG. Tu aũt in hac materia adde ĩ quã tum dictum est, ꝙ forensis poterit accusare: dic ꝙ imò vr̃, ꝙ illa gl. in d. l. is qui reus, ff. de pub. iud. sit verior, q̃ voluit ꝙ forẽsis nõ possit accusare, & ita voluit Ang. in rubri. ff. de publ. iud. quia sua non interest, ẽt rõne patriæ; ergo non admittitur ad accusandum, sed vide Imo. ipsum reprehendentẽ in l. j. ff. de pub. iud. q̲ dicit, ꝙ Ang. cõtrariũ vr̃ tenuisse ĩ l. fi. ff. de priua. delic. & in hoc reprehendo do. Ang. q̲ sup. alleg. Imo. posuisse istã materiã, ĩ rub. ff. de pub. iud. quia non est verũ, qđ ibi Imo. loquat̃ de ista materia. Adde ẽt, ꝙ Ang. ĩ l. si quis, ff. de priua. deli. attingit istam difficultatẽ, & ibi in indiuiduo dicit, quòd imo forẽsis poterit accusare, & de hoc dicit, ꝙ allegat glo. no. in l. 2. §. pen. ff. ne q̲d in loco publ. & voluit Bal. in rub. C. qui accusare. in vlt. col. in illa q. q̃ ponit, an statuto dictãte, ꝙ quilibet possit accusare, an forẽsis poterit accusare? & in hac materia mihi placet doctrina Ang. ĩ d. l. 2. §. pen. Ex cui⁹ dictis possumus reducere oĩa ad cõcordiã; dic vt ibi per eũ. Et oĩno vide quæ scripsi post Mod. in d. l. in prouinciali, §. fi. ff. de op. no. nũc.

HIER. In hac qõ. s. an cuilibet forẽsi permittatur accusatio de crimine publico. dicas ꝙ verior opi. vr̃ ꝙ non admittatur, per tex. in l. in prouinciali, in §. fi. de oper. no. nunc. vbi Pau. vult ꝑ illũ tex. ꝙ stãte statuto ꝙ quilibet possit accusare, ꝙ forẽsis nõ admittat̃ ad accusandũ, pro quo Iason ibi alleg. Bal. qui idẽ tenet in c. ex parte A. de testi. col. 2. vers. dicit Bar. &c. iũcta gl. ibi ꝑ doctri. Bal. & Pau. ĩ l. j. §. huius studij, de iusti. & iure, vbi volunt, ꝙ si iniuria sit facta sacerdoti, ꝙ quilibet de populo poterit accusare; ꝙ intelligunt, s. de populo illius loci, s. ciuitatis, vel castri, & hanc ẽt opi. tenet d. Præpo. in summa, 2. q. 8. col. 7. vbi dicit Ang. Pan. & Roma. idem tenere in d. §. fi.

14 *An regulariter omne crimen sit publicum, vel priuatum.*

15 *Crimen commissum contra incertam personã, licet dicatur publicum, ita quod cuilibet competat accusatio; nulla tamen lege cauetur, quod tale crimen puniatur criminaliter.*

14 ANG. † Quærit̃ tñ pro declaratione an omne crimẽ regulariter sit publicũ, vel priuatũ? dic ꝙ regulariter oẽ crimen dr̃ priuatũ, nisi lex exprimat ꝙ sit publicũ, l. 3. in fi. ff. de præuari. & ibi Bar. & Bal. in l. j. ff. de publ. iud. & Imo. in l. fi. ff. de priua. deli. & in l. 2. ff. de cõcus. In certis tñ casib⁹ vr̃ oẽ crimen est publicum. Primo, si committit̃ in Deum vel in sanctos, C. de hæret. l. Ariani, & sup. dictum est. Secundo, si cõmittit̃ in sacerdotibus, l. si quis in hoc genus, C. de epis. & cle. Tertio, si cõmittit̃ in magistratibus, occupãdo vel offendẽdo, vt l. j. C. de priua. car. l. fi. C. ad l. Iul. de vi. Quarto, qñ cõmittit̃ in religionẽ diuinã, l. fi. ff. ad l. Iul. pec. Itẽ est publicũ ꝑꝑ qđ offenditur ẽt oẽ gen⁹ hoĩum, l. fi. C. de male. & math. quia non cõmittit̃ cõtra singularẽ personã, sed contra genus personarũ. Idẽ in delicto, in quo offendit̃ incerta ꝑsona considerato actu; sed cõsiderata potẽtia, iniuria p̃t cadere in quocunq;, l. cũ qui, §. in popularib. ff. de iureiu. exẽplũ in appenso, & Ang. in l. fi. ff. de priua. delic. tenet isto casu, qđ forẽsis trãsiens per istã ciuitatẽ, poterit intẽtare accusationẽ cõtra tenentẽ aliq̲d appensum. & iõ Imo. in l. j. ff. de publ. iud. alleg. gl. in l. 2. §. pen. ne q̲d in loco pub. Sed idem in rub. ff. de publ. iud. tenet cõtrariũ: quia non est interesse forensis tueri iura ciuitatis alienæ. Et dicit Do. Ang. quòd hoc putat verius, facit l. in prouinciali, ff. de oper. no. nunc. Non obst. gl. in d. §. pen. quia ibi loquitur, qñ sunt de eodem populo: licet essent de alia contrata, vel alia vicinia.

AVG. Tu in hac materia adde, quòd illa sunt oĩa iudicia publica, q̃ sunt numerata, Instit. de pub. iud. per totum, & in l. j. ff. de publ. iud. Et ideo cum legislator voluit numerare quæ dicantur publica iudicia, manifeste denotat, qđ illa nõ sunt enumerata, erunt priuata, arg. eorum quæ habentur in l. cũ ita, ff. de condit. & demonstr. & l. quod Labeo, ff. de compe. & l. maritus, C. de procur. & dixit Bal. post Bar. in l. si quis in hoc genus, C. de epis. & cle. qđ oĩs iniuria, quæ fit Ecclesiæ vel clericis, dicitur crimen

men publicum,& oĩa ista dicta Do. Ang. fuerunt Bal.in rub.C.qui acc.in j.col.& vide Bal.in l.reos,C.de acc.in 6.col.ꝙ si quis blasphemat Deũ,hoc est crimẽ publicum, & idẽ si crimẽ cõmittatur in sacerdotes, d. l.si quis in hoc genus. Idẽ,si crimẽ cõmittitur in Deũ terrenũ,i.Cæsarem, vel in his qui sunt ad latus eius. Et ideo crimen cõmissum in aliquẽ ex prioribus,vel officialem publicum,est crimen publicum,l.spadonem,§.si cum inter,ff.de exc.tu. Et dicit ibi Bal.in d.l.reos,vnum singulare verbũ,
15 † ꝙ licet crimen commissum cõtra incertã personam dicatur esse publicum,adeo ꝙ cuilibet cõpetat accusatio:tñ nulla lege cauetur,ꝙ tale crimen crĩaliter puniatur:q̱a rr̃ debet constare de persona offensa, l.j. §.item illud, ff.ad Silla. Sed nota, q̱a Bal. ibi noluit, ꝙ delictum sit factum: sed erat in fieri,in potentia fiendi, quia nemini dubium facto delicto, constaret de persona: & sic criminaliter puniretur. An aũt forẽsis possit accusare in crimine commisso in incertam personam? Adde quæ dixi s̃. in præcedenti col. Adde tñ hoc procedere de iure ciuili:sed de iure canonico,omne crimen est publicum.Ita dicit Io.Fab.Instit. de pęna temere liti.in §.fi.ĩ gl. & multa allegat.& ita dicit Bal.in rub.qui accus.in 6. col.alle.6.q.1.in c.infames, in gl.quæ hoc dicit,& j̃.dicam,in hac eadem gl. in illa q. quæ incipit,Quid autem si ex aliquo delicto debet lingua amputari.

HIERO. Circa principalem q. addatis pro eius intelligẽtia, ꝙ publicũ crimẽ põt intelligi tribus modis:latissime,late,& stricte,qđ declara,& prosequere,vt late ꝑ Bar. in l.j.ff.de publ.iud.col.2.vers.pro eius decla.quem sequuntur Io.de Platea,& Ang. de Aret.in §.j.in fi.Inst.de pub.iu.Præpo. in summa 2.q.8.col.6.in fi.cum seq. Item adde,ꝙ publica,alia ordinaria,alia extraordinaria,de quo Spe.ti.de accusatione, §.2. in princ.de quo vide etiam Vitali. in trac. male.in rub.de publ.iud. & in rub. de priuatis delictis.

16 *Accusare de crimine publico quæ persona prohibeantur.*

17 *Mulier accusans debet se subscribere ad pœnam talionis.*

18 *Mulier in quibus casibus accusare potest.*

ANG. Et licet in supradictis criminibus quilibet admittatur ad accusandũ regulari
16 ter.†fallit in aliquibus personis qui ꝓhibenť de crimine publico accusare, ita dicit Bal.in rub.C.q̱ accusare nõ pos.Primo ergo ꝓhibeť accusare mulier,& est rõ fragilitatis sex⁹. l. de crĩe,C.qui acc.nõ pos.nisi prosequať suã,vel suorũ iniuriã, l.2.ff. de accu.& isto casu p̃fertur in accusando oĩb. accusare volentibus,qui non prosequũtur suam vel suorum iniuriam, vt est casus in l.vxor,C.qui accus.non poss.& ibi Sali. Si autem masculus & fęmina prosequuntur suorum iniuriam,& ẽt masculus sit in vlteriori gradu,præfertur masculus, l.3. ff. de lib.causa.& quia masculus admittitur ad accusandũ de iure cõi, fęmina de iure speciali,l.eius militis,§. militia missus, ff. de test.mi.Ita dicit Sal.in d.l.vxor.Si verò fęmina prosequať suorum iniuriam, & masculus:& simul veniãt ad accusandũ, p̃fertur fęmina,facit l.j.§.sociũ,ff.de postu. ita dicit Sal.in d.l.vxor. Qñ aũt nec masculus nec fęmina prosequiť suam,vel suorũ iniuriam: & in casum in quo mulier posset admitti iuxta no.in l.qui de crimine,& ꝙ ibi Sal.Tunc si masculus alias est habilis, præfertur.Si vero est inhabilis:tunc locus erit gratificationi,l.3.§.si mulier,ff.de libe. homi. exhiben. ita dicit Sali. in d. l. si vxor.
17 †Sed aduertas, qñ tunc admittitur mulier ad accusandũ,debet se subscribere ad pęnã talionis,aliàs non admitteret,l. de crĩe,C. qui accus.non poss.qđ fallit ẽt in casibus notatis per gl.& Bar.in l.2.ff.de accus.vbi mulier admittitur ad accusandũ: licet nec suã,nec suorum iniuriã prosequatur, & ꝑ gl.in d. l.de crĩe,& ibi Bal.& Ang.ibi, addunt ad glo.tres alios casus,videlicet,in crimine hęresis,l.Manichæos,C.de hære.& c. vergẽtis,extra eo.ti. Item in crimine sacrilegij,l.si quis in hoc gen⁹,C.de epis.& cle. & 2.q.1.in primis.Item in crĩe simonię,vt l.si quenquã,C.de epi.& cle. Itẽ qñ pastor ecclesię dilapidat bona ecclesię,vt extra de simonia,c.licet Hely.quos casus ẽt enumerat Spe.in tit.de accu.in fi.& Sali.in d.l. de crimine,in quibus casibus nõ tm̃ fęmina, sed quilibet admittitur, excepto inimico capitali,vt in c.per tuas, & in c. licet hely. extra de simo.
18 AVG.† Tu autem in hac materia adde, qđ Gand.in tra. malefi. sub rub.qui accusa.

ſa.nõ poſ.ibi in prin. ponit aliquos caſus,
in quibus fęmina poteſt accuſare,& ibi di
cit, ꝙ licet in crimine falſi poſſit accuſare
fęmina,hoc verũ in crimine falſi,vbi falſi
tas circa teſtm̃ eſt cõmiſſa, in alia falſitate
nõ,per tex.in l.ſi ꝑ te,C.de fal.& vide Spe.
in tit.de accuſatore, in j.parte,in §.viſo,in
verſ.item ꝗ eſt mulier,qui enumerat nouẽ
fallẽtias,vbi mulier põt eſſe in iudicio cri-
minali accuſando.Et de materia vbi tex.&
gl.15.q.3.c.de crimine,& c.ex eo,& c. non
eſt ꝑmiſſum mulieri, & c.de certis cauſis.
& c.vxor,& tex.gl.& Arc.ibi,enumerantes
aliquos caſus,2.q.j.c.prohibẽtur,§.mulie-
rẽ,& Spe.& Arch. enumerãt illos caſus in
hæreſi,in ſimonia,& in alijs &c.quos enu
merat Ang.ĩ l.2.ff.de accu.Nec eſt verũ,ꝙ
Ang.enumerauit illos caſus ĩ d.l.de crimi
ne,& in d.l.vxor,quia ibi nihil dixit. Et in
hoc reprehẽdo do.Ang.hic,& ibi dicit An
ge.in d.l.2.ꝙ licet de crimine p̄lati dilapi-
dãtis bona eccleſię mulier poſſet accuſare,
vt voluit Spe.in d.verſ.§.viſo hoc, debet li
mitari,qn̄ ille p̄latus eſt ſuperior ſuus. Nã
intereſt eius tunc bona nõ dilapidari. Ad-
de ꝙ inquãtũ ſ.dictum eſt,ꝙ fęmina tene
tur ſe ſubſcribere ad pęnã talionis:hoc ve
rum eſt de iure ciuili. Sed ſecus eſt de iure
canonico. Ita voluit Io.Fa.Inſt.de ſuſp.tu.
§.conſequẽs,& allegat Hoſt.in ſum.de ac-
cu.§.quis poſſit. Et de hoc vide gl.in termi
nis,15.q.3.c.de crimine,& 2.q.j.§.mulierẽ.

HIERO. In hac materia,in q̃tum Aug.
dicit,ꝙ de iure can.mulier in caſib.in qui-
bus admittitur ad accuſandũ non teneĩ ſe
ſubſcribere. Adde qđ iſtã opi. tenet glo.in
ſum.2.q.8.& gl.in c.ſuꝑ his,de acc. & hæc
opi.cõiter tenetur à canoniſtis, cũ qua cõ
cord.Guid.de Suza.& Alb.in l.de crimine,
C.qui acc.non poſ. Item, inq̃tum ponunt
hic Ang.& Aug.caſus in quib. mulier ad-
mittitur ad accuſandũ. Adde ꝙ ꝑ Barb.in
c.cõia, de off. deleg. col.5.ver.ego adduco
&c.approbat dictum Bal.in l.j.col.12.ver.
ſed an cõmater &c.vbi vult,qđ commater
poſſit accuſare occiſorẽ compatris ſui, his
fundamentis quib.& Bal. Item circa iſtos
caſus,quos hic in fine enumerat Ang.vide
Vitalinũ idem tenentẽ in rubr.de priuatis
delictis. Præpo.in c.prohibentur,2.q.j.

19 Accuſatus etiam de crimine publico,prohibetur accuſare ſuum accuſatorem.

19 ANG. †Secundo prohibetur accuſare &
de publico crĩe, accuſatus ſuum accuſato-
rem,l.negãda,C.ꝗ accu.nõ poſ.& credo ꝙ
iſta ſit rõ q̃ aſſignat Iuriſconſultus in l.is
qui reus,ff.de publ.iud.videlicet,ꝙ nõ rela
tione criminis, ſed innocẽtia reus dẽt pur
gari. Ita vult Cy.in d.l.negãda. Nam añ no
men receptũ rei inter reos,p̄t ẽt ſuũ accuſa
torẽ accuſare. Sed poſt ſuũ nomen receptũ
inter reos,non:vt hr̃ in d.l.is qui reus,& in
d.l.negãda.& eſt rõ, quia qñ fit ante nomẽ
rei receptũ inter reos, vr̃ iniuria habita ex
accuſatione de eo facta propulſari inconti
nenti qđ licet,l.vt vim,ff.de iuſtit.& iure.
Sed qñ vellet accuſare poſt nomen ſuũ re-
ceptum,videtur magis facere ad vindictã,
& ſic non licet,vt no.in d.l.vt vim.

AVG. Sed aduerte, quod iſte eſt maxi-
mus paſſus, an accuſatus poſſit accuſare
ſuum accuſatorem,& quando,dic vt infra
dicam in iſtamet gl. poſt do. Ang. vbi in
terminis examinabitur iſta quæſt.

HIERO. Tu in hac q.vide quę j̃.dicam,
in ver.quæro an accuſatus, nu.63.

20 Accuſare nõ permittitur quis nomine alieno.

20 ANG. †Tertio,non admittitur ad accu
a ſandum qui facit,ſiue accuſat alieno *a* no-
mine,l.2.C.qui acc.non poſ.& ꝑ cõſequẽs
procurator,tutor & actor adminiſtratorio
noĩe accuſare nõ poſſunt,vt ibi.& idem in
ſyndico vniuerſitatis,ſyndicario noĩe,vt di
cit ibi Sal.in ver.extra gl. q̃ro. ¶ Qñ ergo
volunt admitti,debẽt accuſare proprio no
mine,ad vtilitatẽ tñ ſui dñi,& principalis,
vt ibi dicunt Doct.& Bar.in l.2.ff.de accu.
in §.j.vbi Bar.dixit,ꝙ cautela eſt qđ tutor
dicat,talis tutor accuſat: quia ſi repetitur,
tutorio nomine,ſatis eſt,l.ſi poſt mortẽ,in
prin.ff.qñ ex fa.tuto. Si proprio noĩe debet
accuſare,intelligitur vt debet,ſed iſta cau-
tela nõ placet,quia eo ipſo ꝙ dicit, talis tu
tor,& ſic facit mentionẽ de officio: vr̃ face
re in dubio,tutorio noĩe,vt eſt caſus no.in
l.fi.ff.de inſti.& allegat rõnem ex parte rei
ne iudicia ſint eluſoria:qa ſi ꝓcurator, vel
defenſor ſuccũberet,reus aufugeret. Itẽ ex
parte

ADDITIO.

a ¶Nomine alieno. *Adde tu quando quis poſſit accuſare noĩe alieno, & uide Ant.de Prato ue-te. in d.conſ.pen.ſ.allegato, in conſilijs Barba-*

parte actoris: quia ipse debet subire pœnā talionis,& detineri carceratus,qđ non posset esse. Itē, quia diligentius facit causam suam per se, q̃ per aliū, de quo per Bart.& Imo.in l.pen.§.ad crimen, ff.de pub.iud.

AVG.Tu aūt in hac materia adde,ꝙ ista conclusio vr̄ falsa,ꝙ tutor non possit accusare noīe pupilli,est tex.ī l.Polla, C.de his quib.vt indig. Sed Bal.ibi vr̄ transire cum opi.Bar.tenētis ꝙ poterit accusare, sed suo noīe,ad vtilitatem tñ pupilli:& ita voluit Io.And.in c.dilect⁹, extra de simo.& Imo. & Ang.in l.pen.§.ad crimen,ff.de publ.iudi.Vide tñ Gand.in tract.malefi.in rub.q̃s possit accusare, & quis non.in ver.item accusare vetanī tutores. qui idem tenuit. Limita tñ hoc non procedere in personis illustribus, qui per procuratorem poterunt accusare noīe proprio, per l.fi.C.de iniur.Et ibi subdit Gand. hoc procedere, qñ imponeretur pœna à relegatione s̃. secus à relegatione j̃. quia non hēbit locum dispositio legis 2.C.de accu. quia procurator etiā noīe alieno,poterit accusare,per ea quę habentur in d.§.ad crimen, & tene menti.Io. And.in c.dilectus, de simo.q̃ dicit, ꝙ cōis est sñia Legistarū,quòd syndicus vniuersitatis non poterit accusare syndicario noīe, sed opus est,ꝙ suo noīe accuset,ad vtilitatem tñ vniuersitatis.De qua tñ materia vide dicta Bar.in d.l.2.§.j.in fi.ff. de accus.& Bal.& Ang.in d.l.2. C.qui accus. vbi Ang. no.loquitur. & Ang. & Imo. in d.l.pen.§. ad crimen,ff.de publ.iudi.ibi.8.fallit in cā vniuersitatis.& vide Gād.sub eadē rubr.in ver.Sed hic quæro, nunquid vniuersitas.tenet ipse ꝙ syndicus vniuersitatis proprio nomine vniuersitatis poterit accusare.

HIER. In quantum Aug.dicit referendo Io.Andr.in c.dilectus,de simo.ex̃,quòd vniuersitas non pōt per syndicū accusare syndicario noīe, sed proprio,ad vtilitatem vniuersitatis. Adde ꝙ hęc est cōis sñia Legistarum.Adde ꝙ hanc ēt dñt cōem Henr. Boyc.& Petr.de Anchar.in d.c.dilectus,de quo, quia meli⁹ q̃ alibi discussit q.istā do. Vianēsis de pasc.pauper. ibi per plura fundat cōem opi.ad eū me remitto,ī q.sua ordinaria nu.67. incip. vniuersitas Bazani.à quo quāplurima fundamēta habuit Sal.in d.l.2.C.qui accus.non pos.& aduerte, quia quāplures Doct.dñt simpl'r, quòd vniuersitas pōt accusare per syndicū, & ita dicit Ang.in l.pen.§.ad crimen.hic allega.& Bonifacius Vitalinus,ī trac.malefi.in rub. de procu.col.3. vers. sed nunqnid, quia debes intelligere ſm prædictā cōem opi.Et an & qñ vniuersitas possit accusari & puniri, vide late Doc.in d.c.dilectus,vbi Henri.facit vnam longam dist. & circa accusantes nomine alieno, vt tut.cura. &c. vide Vital.in d.tract.rubr.de his qui accu.non pos.

21 *Accusare non permittitur, qui expresse vel tacite renunciauit accusationi.*

21 ANG.†Quarto principaliter nō admit-
a titur ad accusandum qui renūciat *a* expresse,vel tacite accusationi, l. accusationē,C. q̃ accus.non pos.l.si ea,eo.tit. Et est rō,ꝑꝑ varietatem & inconstantiā eius euitandā, vt l.in causæ,in princip.ff.de procura. De hoc tamen an possit renunciari, & an valeat renunciatio, not.Bar.in l.maritus,§.si negauerit,ff.de adul.dic vt ibi j̃.dicetur,ex quib.verbis inducatur repudiatio vel non, not.Sal.in d.l.si ea.

ADDITIO.

a ¶Renunciat expresse. *Adde tu circa hoc,& vide Barb.in consi.62.*

AVG.Tu autē in hac materia adde,quòd vera est ista conclusio, quòd ille qui renunciauit accusationi, non pōt postea accusare.Limita hoc verū vbi accusatio fuit proposita,& postea secuta est renunciatio.Sed vbi nunquam fuit proposita accusatio, licèt quis millies renūciaret accusationi; tñ postea poterit accusare,tex.est, & ibi Bart. in l.3.§.si his,ff.de sepul.vio.

HIER.In hac q.reperio quandam notabilem distinctionē Petri de Bellaper. Cyn. & Alb de Rosa.in d.l.accusationē,& Hen. Boyc,eā approbātē in c.crimina. de collu. deteg.ꝙ aut quis admittitur ad accusandū vna consideratione,vel vno iure tm̃, vt q̃a vnus de populo, & sic rōne pub. interesse tm̃,& tunc si desistit,seu renunciat,nō pōt amplius accusare,& sic intelligitur l. accusationē.hic allegata, aut admittitur dupliciiure,vt puta rōne iniurię sibi,vel suis illatæ,& tanq̃ vnus de populo; & tūc,aut renunciat accusationi vtroq; iure,& tūc neutro iure amplius admitteret,vt in d.l.accusationē,& in l si maritus,§.si negauerit,de adult.ff. aut renunciat vno respectu tm̃, &

tunc

tũc alio reſpectu admittet̃:& ſic intelligat̃ tex.in l.4.§.ſi is, ff.de ſepul.viò.& hoc probat̃ à ſimili,ff.de ſucceſ.edi.l.j.§.quib.& §.ſed videndũ,in dubio tñ alio non apparẽte,vr̃ renunciaſſe vtraq; cõſideratione,arg.l.in plurium,in ſi.& l.nec is, qui,§.hæres,& l.illud,ff.de acqui.hæred.& hoc dñt eſſe valde notandum, & cum hac diſt.dicit ibi Sal.ꝙ multi ꝓtranſeunt, licet ipſe velit ibi eam impugnare,q̃ tñ dicit in ſe continere veritatem. Item reperio, ꝙ Ang.in d.l.accuſationẽ.refert Bar.dixiſſe, ꝙ in caſib. in quib.licitum eſt tranſigere de cætero renũcians non auditur, alias admittitur per l.tranſigere,C.de tranſa. vbi vero non licet, tunc ſi renunciat ante accuſationẽ propoſitã, & ab alio eſt p̄uentus, ſimiliter nõ admittit̃ per tex.in d.l.3.§.ſi is cuiꝰ,de ſepul.vio.ſecus ſi nõ ſit p̄uẽtus, vt ibidẽ: ꝙ fallit in crĩe adulterij,vt in d.§.ſi negauerit,in l.miles,§.ſocer,eod.tit.ꝙ intelligit ibi Ang.qñ ſimpl̃r renunciauit, per diſt. Pet. ſecus ſi negaſſet ſe accuſaturum ex vno capite: ꝗa ex altero admitteret̃, per ſupradictã diſtinctionẽ, & per d.§.ſexaginta.& ꝙ dictũ eſt,ꝙ fallit in adulterio, intelligit Ang.in vno caſu tm̃,qñ,ſ.ꝗs negat ſe de adulterio accuſaturũ, agit ciuiliter ſolũ ad finem,vt adultera perdat dotẽ:nã tunc eius odio,ꝗa non erubuit ꝓponere cõmodũ pecuniariũ vindictæ domus ſuæ,ĩtroductũ eſt, vt poſt q̃ ſe de adulterio negauit,ꝙ non audiat̃:& maxime cũ primo ꝓteſtatus fuerat, ꝙ volebat de adulterio accuſare,vt probatur in d.§.ſocer. Si verò renunciat poſt accuſationem propoſitã, non admittet̃ amplius ad accuſandũ, & hoc ꝓꝑ ſuſpicionem & infamiam q̃ incurrit deſiſtendo, per l.qui deſiſtit,ff.ad Turp. & per d.l.accuſatio, q̄ ita intelligitur,ſm Ang.& Bar.ſed hoc intellige,qñ propria auto.deſiſtit;ſecus tñ ſi abolitione impetrata,quia tunc poterit repetere accuſationes intra 30.dies,ſm Ang.vbi s̃.per l.libellorũ,§.fi.ff.de accu. & cũ opin.Bar.tranſit Alex.in l.iuriſgentiũ,§.ſi paciſcar,ff.de pact.& in d.l.tranſigere.C.de trãſa. Alb.tñ de Roſa.in d.l.tranſigere, 2.col.format q. an tranſiens admittatur ad accuſandum de crimine non obſtante tranſac.& refert tres opi.Primam Gui. & Odof.tenentes,ꝙ nõ. Alteram Iac.de Are.Old.Cy.& cõiter Mod.tenentium ꝙ ſic, ſequendo opi. Io.approbatã à gl.in l.iuriſgentiũ, §.ſi paciſcar, ff.de pact.q̄ ſe fundat per d.§.ſi is cui,hoc tñ intelligentes, qñ ante inchoatã accuſationem fuit facta trãſactio: & in quolibet crimine pub. ſanguinolento, vel non.& hoc ne melioris conditionis ſit magis delinquens,q̃ minus,contra l.diuus,de offic.præſi.ff.& l.presbyteri, de epiſ.& cle.C.ꝙ eſſet ſi vbi pęna ſanguinis nõ ingerit; ibi admitteretur. & vbi pęna ſanguinis ingeritur, non admitteret̃. Tertia opinio eſt quorundam,q̃ ſequitur ipſe Alb. concor.opi.ꝙ aut tranſactio nõ tenet: quia contra formam l.tranſigere. & ꝙ tunc tranſigens poſſit contrauenire,cũ tranſactio facta fuerit contra legẽ, aut tranſactio tenuit,quia facta ſm formam dictæ legis, & tunc trãſigens pro ſuo priuato commodo, nõ poſſit contrauenire. & quod ita procedat opin.Gui & Odo.pro vindicta tñ publica,poſſit ſicut quilibet de populo.& ita ꝓcedat opi.Ia.de Ar.& ſequaciũ. Et ſic ex prędictis poteris colligere q̃ magna ſit cõfuſio circa veritatẽ huius q.quid ergo dicendũ? Mihi autem vr̃ concordando opi. ſic poſſe diſtingui,ꝙ aut ſumus in caſibus in quibus licita eſt trãſactio,aut non. Primo caſu ſubdiſtingue:aut renũciatio fuit facta ante accuſationem propoſitã, & tunc opi.Bar.Ang.& Alex.habes ĩ d.l.trãſigere.in primo mẽbro:intelligendo eã,ſm diſt.Pet. & ſequacium;aut poſt propoſitã accuſationem; & tunc renuncians repellatur,ꝓꝑ ſuſpicionẽ & infamiam q̃ incurrit deſiſtendo,per l.accuſationem, & per l.q deſiſtit,ff.ad Turp.Secundo caſu prin.diſtingue,vt s̃.ſm Bar.Ang. & Alex.de quo vide Abb. & Mod. in c.veniẽs,de accu.extra. Et ex his colligitur male dixiſſe hic Aug. ꝙ vbi nunq̃ fuit propoſita accuſatio, licet quis millies renunciaſſet accuſationi,ꝙ poterit poſtea accuſare,per tex.& ibi per Bar.in d.§. ſi is cui.ꝗa debet intelligi,vt s̃.dictum eſt. Sed quæro, an de iure canonico detur potentia pœnitendi poſtquam quis accuſationi renunciauit? Ange.mouet q.in d. l.accuſationẽ,ſed nõ decidit. remittit ſe ad Io.An. in c.2.de collu.deteg.vbi videatis Doct.

22 *Accuſare fratrem ſuum frater non poteſt.*

22 ANG. † Quinto,repellitur frater fratrẽ accuſare,l.ſi magnum, C.qui accu.nõ poſ.Ratio eſt propter coniunctionẽ ſanguinis

quæ

quæ eſt immutabilis,l.ius ſanguinis,ff.de reg.iur.ꝙ ēt pacto,& voluntate partiū tolli non pōt,vt l.ius agnationis,ff.de pac.qđ eſt verū in magnis delictis. Sed in leuibus permittitur acc.ut in l.ſororem,C.qui acc. non poſſ.Et hoc idem erit in fratre naturali tantum,vt no.Sal.in d.l.ſi magnum.

A V G. Tu aūt in hac materia adde qđ dixit Gand.in trac.malef.ſub rubrica,quis poſſit accuſare uel non,in uerſ. item frater non auditur. Qui limitat prædicta, quòd uerū eſt qđ frater non admittitur in capi-
a tali crimine accuſare fratrem, *a* niſi proſequatur ſuam uel ſuorum iniuriā, quia tūc admittitur,ſicut dr̃ de matre in l.propter, & in l ſi ſororem,C.qui accuſa.non poſ. & ad hoc idem allego Spe.in tit.de accuſatore,§.1. in uer.item quòd eſt frater.

HIER.Cum iſtis cōcor. Vitalinus ĩn tra. malef.in rub.de his qui acc. non poſ.Ang. & Alb.in d.l. ſi magnum,ubi Sal. extendit ad fratrē naturalem tm̃,quia dicta lex magis reſpicit naturalitatem.arg.l. parentes, ff.de in ius uoc.& l.tutelas, de cap.dimi.

23 *Accuſare non poteſt ille qui eſt infamis.*

23 ANG.† Sexto, ab accuſatione repellitur
b infamis,*b* ut C.qui accuſ.non poſ.l.qui criminis.Rō eſt ꝑ ꝑ p̄ſumptā calumniā,quia qui ſemel malus &c.l.Caſſius, ff.de ſenat. Vel eſt rō,ſcđm Cyn.ibi,quia ſi ille qui accuſat,non probaret, perdit ęſtimationē & famam,l.fi.C.de accu.Sed ille qui eſt infamis,iā amiſit,l.cognitionū,§.j.ff.de uarijs, & extraor.crimi.l.2.C.ut intra certū tēpus. In certis tñ caſibus admittitur,l.famoſi,ff. ad leg.Iul.maie.ꝙ intelligitur.ſm gl. in l. ꝗ iudicio,ff.de accuſ. Et dicetur j̃. in glo. ſuper uerbo (Tu hai tradito la tua patria) & in uer.(qui poſſit accuſare de hoc crimine.)& intellige in ĩfame infamia iuris, nō facti tm̃,l. qui acc.ĩ prin.ff.de acc.ubi Bar. & l.infamē,& ibi Bar.ff.de pub.iud.& Sal. & Doc.in l.criminis,C.qui acc.non poſ. & Ang.& Imo.in l.is qui reus,ff.de pub.iud.

AVG. Tu aūt in hac materia adde quæ dixit Spec. in tit.de acc.in 3.parte, §.tertio uidendum eſt,uer.infamis, aūt & criminoſus,qui dixit, ꝙ iſti infames ſm canones, repellunt̃ ab oĩ accuſatione, 2.q.7. c.quærendum, & c.ſi qui ſunt. & uide in c.infames,6.q.1. & eadem cauſa, & q.5.c. cui crimen,& 2.q.1.c. in primis.uerſus finem. Sed latius de materiā uide per Spec. in tit. de accu.in j.parte,§.1. uer. item qui eſt infamis, ꝗ ponit de his qui ſunt infames ipſo iure uel ꝑ ſnĩam,uel infamia facti:an repellantur ab accuſatione, & ibi dixit Spec. ꝙ non reperit̃ in iure, ꝙ infames infamia facti repellantur ab accuſando. Arguit tñ poſtea contrariū,& ibi ponit multas fallētias ubi infamis poterit accuſari. & ibi uide an infamis poſſit infamem accuſare. & de materià per Bal. C. qui accuſ. in rub. & omnino adde dictum do.Abb. in c.1.extra de accu.ꝗ aliqua uoua adducit,an infamis infamia facti repellat̃ ab accuſando. & dicit Bal.in l.neminem,C.de ince.nup.ꝙ illé qui habet unam uxorem,& unam cōcubinam eſt infamis ipſo facto,& non admittitur ad accuſandum de pub. iudicio ſeu crimine.Idem,qui hēt duas concubinas,quia infamis eſt,ut uoluit gl.ſm eum, in auth. quib.mo.na.effi.legi.§.fi. quod no.tu ſcholaris,qui aliqñ habes tres in domo.Limita tñ prædicta & tempera, niſi iudex haberet arbitrium procedendi de iure,& de facto: quia tūc infamis,uel aliàs criminoſus, uel non legitimus accuſator admitteretur,per ea quæ dixit Bal.in l.ubi pactum, C.de trāſact.per illam gl.ibi in ult. col.in fi.

HIER. In hac materia faciamus tres cōcluſiones. Prima concluſio,& cōis,& indubitata,tam de iure can.ꝗ ciuili, Infamis infamia iuris repellitur ab accuſando, c.infames,6.q.j.c.quærendum,2.q.7.l.qui accuſare,ff.de accu.ubi Bar.Secunda concluſio, quòd de iure cano. infamis infamia facti repellit̃ ab accuſando, ita gl. & cōmuniter cano.

ADDITIONES.

a ¶Fratrem. *Adde tu nec ſoror fratrem,quia appellatione fratris, venit ſoror.ita Fulgo. in ſuo conſi.107. & de fratre naturali, adde & vide Pet.de Anch.in conſ.87.ubi quod ſtatutum, ꝙ inter fratres fiat compromiſſum, comprehendit fratrem naturalem: quia eſt eadem ratio. Ber.*

b ¶Infamis. *Adde tu & vide circa hoc d. Alex. cōſ.11.& quid poſſit facere iudex vigore lati arbitrij.vide Pe.de Anc.in conſ.166. Ro.cōſ.267. & Alex.conſi.41.5.uol. & vide Ant.de Prato veteri in conſi. ſupra ſæpius allegato,qui dicit, quod eſt arbitrarium iudici an velit admittere infamem infamia facti accuſandum.Ber.*

cano.in c.1.de accu.cū concor.de quib. ibi per Doc.Tertia conclō, ꝙ de iure ciuili infamis infamia facti nō repellitur.& hāc tenent Bar. & Alb. qui refert ēt eam tenere Rofr.ī suis libellis iuris ca.ī rub.repellūtur ab accu. &c.Boni.Vitalin.in trac.malefi.in rub.de his qui accuſ. non poſ. Abb.Maria. Soc.& Ioan.de Imo.in d.c.1.& hæc vr̄ cōis opi. attento ꝙ de iure ciuili infamis infamia facti repellitur a teſtificando,ſm communem ſnīam Doc.in l.j.C.de ſum.Trin. vbi late per Mod. cū iſta duo,ſ. teſtificari, & accuſare parificent, vt volūt cōiter Doc. in c.de cætero.de teſti.licet Do.Ant. quem ſequuntur ibi Fel.& Are.voluerit,ꝙ de iure ciuili ſit in arbitrio iudicis repellere infamē vbi ſpecialiter non eſt determinatū.

24 *Accuſare non permittitur excommunicato.*

24 ANG.† Septimo, repellitur ab accuſando excōmunicatus, propter periculum participationis,c.pia, extra de exceptio. lib.6.

AVG. Sed adde ꝙ ille tex. non loquitur in criminalibus, & caſu quo loqueretur in criminalibus.tn̄ ſm gl.in d.c. pia, in verſi. cōibus, ibi excommunicatus repellitur ab actu iudiciali quoties de proprio commodo excōicati tractaretur: nihilominus non dubito,quin excōicatus repellatur ab excuſando,ita allego Spe. dixiſſe in ti.de accuſatore,in j.par.§.1.Itē ver.qd̄ eſt excōicatus, vel anathematizatus,& Bal.in rub.C.q ac.

HIER. Pro iſta opi.facit bene tex. in c. illud, de cle.excom. & per quem Do. poſt Abb.in d.c.pia,ponunt regulā,ꝙ oīs actus qui ſine cōicatione alterius non procedit, eſt interdictus excōicato. Item ꝓ iſta opi. vr̄ ēt bonus tex. in c. intelleximus. de iudi. iunctis his quæ ibi notantur extra, vbi rl̄r prohibetur excommunic.eſſe in iudicio,& hoc expreſſe tenet Vitalinus in tracta.malef.in rub.de his qui accu.non poſ.vbi ponit de excommuni.ſuſpenſo,& interdicto.

25 *Accuſare non poteſt qui habet duos accuſatos.*

25 ANG.† Octauo, repellitur qui habet duos accuſatos,l.cū rōnibus, C.qui acc.nō poſ. & eſt rō ꝑꝑ turpē quæſtum euitandū, vt dixit tex.in d.l.hos accuſare,ff.de accu.ſi tn̄ habet plures accuſatos, tenet proceſſus ſi non opponatur. Fallit in crimine adulterij, vt no.Bar.in l.hos accuſare, §.lege,ff. de accu.& Sal.in l.cum rōnibus,C.qui acc.

AVG.Tu aūt in hac materia adde Gandi.in trac.malef.ſuper rubr.qui poſſunt accuſare,& qui nō,verſi.Item qui duos accuſauit.qui limitat prædicta, ꝙ licet ille qui duos accuſauit, non poſſit tertium accuſare:tn̄ hoc non militat vbi ſuam uel ſuorū iniuriam proſequeretur, quia poterit plures accuſare. Et dic,ꝙ de hoc eſt tex. in d.l. cum rōnibus. Adde tn̄, ꝙ iſto caſu qn̄ di- a uerſa ſunt delicta,*a* tn̄ in eodem libello nō poterit quis accuſere tres vel quatuor,ēt ſi proſequatur ſuam vel ſuorum iniuriam. Ita dixit Ang. l. 1. C. ſi reus vel accuſator mortuus fuerit. & ibi Ang. approbat dicta Bar.in d.l.hos accuſare,§.lege. an aūt eo caſu quo quis accuſat plures, cum non poſſit,teneat iudicium ſi non opponatur: adde Bar.in d.l.j.§.accuſationē,ff.ad Turp.q hoc idē voluit.Et de iſta materia per Spec. in tit.de accuſ.§.1.in verſ.Item opponitur ꝙ non poteſt. Et alias limitationes vide ꝑ Bar.in d.§.lege.Et per Sal.poſt Doc.in d.l. cum rationibus.& per Ang.in d.l.1.

26 *Accuſatio non conceditur alumno contra ſuum nutritorem.*

26 ANG.†Nono,repellit̄ alumnus,l.iniquū, C.qui accu.non poſ.Et eſt rō,q̄a iniquitas & ingratitudo beatū hoīem eſſe nō ſinūt: & ingratitudo deſiccat fontē pietatis. facit l.ſi non ſortē, §. libertus,ff.de condi.inde.

AVG. Tu adde & intellige pręmiſſa,vbi nutritus vellet accuſare ſuum nutritorem, quia nō pōt: ſed ibi non dr̄, ꝙ alumnus nō poſſit accuſare eū quē nutriuit: ſed contra, & ita intellige Do.Ang.hic.Limita tn̄ prędicta, niſi nutritus vellet proſequi ſuā vel ſuorū iniuriam: quia poterit ſuum alumnū accuſare.Ita no.dixit Ang.in d.iniquū.

HIER.Circa limitationem quam ponit hic Aug.dic,ꝙ idem tenet ibi Sal.vbi quęrit, ſed an hoc locū habeat in delictis magnis,ꝙ vr̄ per ea quę dicta ſunt ſ̄.de fratre.

27 *Accuſare ꝓhibētur ſerui familiares & liberti.*

27 ANG.†Decimo, ꝓhibentur ſerui.fami- b liares, *b* & liberti accuſare dominū, vel patro-

ADDITIONES.

a ¶Diuerſa delicta. *Adde tu quod Rom.in conſi. 240.dicit,ꝙ cōis opi.eſt, ꝙ quis ex diuerſis delictis non poſſit plures eodem libello accuſare.B.*

b ¶ Familiares. *Adde circa hoc, & vide etiam Old.in conſi.40.in 5.vol.Ber.*

tronũ,vel eorũ hæredẽ extraneũ, vt l.pen.
& fi.C.qui accus.non poss. Et est rõ,q a nõ
est permittẽdum his, qui calcaneũ dirigũt
contra dñm vel patronũ,l.2 C.de lib.& eo.
lib.Et intelliguntur familiares, qui ẽt non
sunt conducti p̱p̱ mercedẽ. Sed familiares
intelligũtur, ẽm cõem vsum loquendi, vt
no.gl.in c.ex lr̃is,de acc.facit l.fi.§. si qua,
C.de his qui ad eccl.cõfug.& no.Sal. in l.si
quis ex familia,C.q accu.non pos.ꝙ est ve
rum,nisi in crĩe lęsæ maiestatis,& hęresis:
& aliorum quę hñr in l.lis certis,ff.de iud.
& ita habetur in d.l.si quis,& ibi Sal.

AVG.Tu aũt in hac materia adde Gãd.
in tract.malefic.sub rubr.qui accu. poss.in
ver.Item repelluntur filij,liberti , & hoĩes
familiares:& vide Spe. in tit. de accu.in 1.
par.in §.j.in ver.item ꝙ est libertus,vel be
neficiatus,p̱ cuius dicta poteris lĩtare prę-
dicta;& vide tex.& gl.& ibi Bart.in l.hi tñ,
§.liberi,ff.de accu.per cuius dicta limitant̃
ẽt p̃dicta:& q d econtra.Vide ẽt p̱er Spe.in
loco s̃. alleg.vbi bonos tex. allegat in ista
materia. Item adde & limita ẽm Io. And.
Abb.& Doct.in c.nulli,extra de accu.

HIER. Circa hanc materiam vide late
Doc.in d.c.nulli,vbi Fel.ponit 4.limitatio
nes,q tex. intelligit̃ in familiari crimino-
so,ẽm cõem intelle.de quo vide Phil.Dec.
in c.dilecti,de excep.extra,col.4.in med.

28 *Accusatio est prohibita militibus.*

28 ANG.† Vndecimo prohibẽtur milites.
in l.non prohibentur,C.qui accu.non pos.
& est ratio. quia militaribus exercitijs ope
ram dare debent , vt l.milites,C.de procu.
& ita in milite cœlestis militiæ , vt in cle-
rico,arg.l.consulta diualia, C.de testa.& l.
repetita,C.de epis.& cler. & facit gl.Bar.&
Imo.in l.miles,in princ. ff.de re iud.& idẽ
in milite causarum,& sic in Doctore.Mili
tant nanque patroni causarum, vt no.glo.
in d.l.miles,& facit l. aduocati,& l.fori,C.
de aduo.diuer.iudi.sed Sal.in d.l. non ꝓhi
hibent̃, dicit,ꝙ in militib. nostri t p̱is non
est ꝓhibitũ accusare,ẽt de ĩiuria aliena,q a
nõ iurant,& nõ exercent stipẽdia,& vt plu
rimũ negotiant̃ ; vnde in eis cessat rõ pro-
hibitionis,& alleg.Spe.& Io.And.in tit.de
accus.§.j.ver.item excipitur, pro quo facit
quod no Cy.in l.1.C.de iur.& fac.igno.

AVG. Tu aũt in hac materia adde Gãd.
in tract.de malefi. sub rubr. qui accu.poss.
in ver. item milites prohibentur accusare.
Qui limitat, nisi suam vel suorum iniuriã
prosequãtur: quia tunc milites poterũt ac
cusare: & de hoc est tex. ẽm Ang.& Doct.
ibi,in l.non prohibentur, C.qui accu.& a-
lias limitationes vide per Spec. in tit.de ac
cu.§.j.in ver.item excipitur,& adde Bal.in
rubr.C.qui accu.non poss.in 1.col. qui di-
cit,ꝙ iõ milites non possunt accusare , q a
debent suos ciues defendere,& castris insi-
stere,& non versari circa lites,nec esse ter-
ribiles inferioribus.Et ideo si recte ponde-
rentur verba Bal. in militibus nostri t p̱is,
qui non insistunt castris, nõ procedet hęc
conclo.Quinimo allego tex. in c.prohiben
tur,2.q.j.vbi est tex.coniuncta glo. ꝙ ideo
milites non pñt accusare p̱p̱ sacr̃m quod
recipiunt, ꝙ non euitabunt mortẽ dũ creã
tur milites . Vnde cum hodie nõ subijciãt
se hmõi sacr̃o: dico, ꝙ poterũt accusare.&
hoc dicit tex.coniuncta gl. in l. qui accusa
re,ff.de accu.ĩ gl.magna.An aũt ista hodie
ꝓcedant in militib.nostri t p̱is, vt habeãt
priuilegia militaria Adde hic q̃ dicã j̃. in
gl.super verbo(fama publica,in vers.sexto
quęro) quæ personæ possint torqueri &c.

29 *Accusare non potest pupillus.*

29 ANG.† Duodecimo,prohibetur pupil
lus,l.j.& ij.ff.de accu & est ratio, p̱p̱ fragi
litatẽ ætatis,& carentiã intellectus , d.l.ij.
§.pupillus,& ibi Bar.ff.de accus.Sed q d in
adulto?gl.in d.§.pupillus, ẽm opi.Vgo.te
net,ꝙ minor 20. annis nõ possit accusare ,
sicut nec põt esse testis in criminali,l.testi-
moniũ,ff.de test.quia accusare, & testimo
nium ferre, à pari procedunt, l.qui cũ ma-
ior,§.j.ff.de bo.lib.& hanc partem tenent
Doct.in d.l.ij. & Bart.in d.§.pupillus. Sed
a hoc non placet a mihi;quia regula est per-
missiua, ꝙ cuilibet permittitur accusatio ,
nisi expresse reperiatur prohibitũ, l.qui ac
cusare,ff.de accu.sed solum pupillus repe-
rit̃ prohibitus , vt d.§.pupillus , igitur &c.
Nec est bonũ simile quod faciunt de testi-
monio,quia qđ minor 20. ann.non possit
esse testis, est exorbitans à iure cõi, cũ pu-
bes regulariter possit esse testis,vt ibi not.
ergo

ADDITIO.

a ¶Sed hoc non placet.*Adde Alex.in d.§.pupil lus,& Bal.consi.40.in 5.vol.Ber.*

ergo non dẽt trahi ad exemplum, l. quòd vero, ff.de legib. & maximè qñ eſt diuerſa rõ. Nam multi prohibentur eſſe teſtes, qui non prohibentur accuſare, ꝓꝑ præiudiciũ quod magis infertur cum teſtimonio, q̃ ꝑ ſolum accuſatorem: facit l.3.ff.de teſti.cõiuncta l.2.in prin.ff.de accuſ. & pro hoc facit gl.not.in §.conſequens, in gl.2. Inſti.de ſuſpe.tut.& in hac quæſt.vide late per Sal. d.l.2. C.qui accuſ.non poſſ.in ver. expeditis igitur: & pro iſta parte vr̃ caſus in l.clarum, C.de auto.præſtan. vbi loquitur ſiue accuſent, ſiue accuſentur, & tamẽ quos ſimpliciter vocant minores 25.ann.poſtea vocant pupillum, & adultum, vt clare comprehendat minorem 20.annis.

AVG. Tu aũt in hac materia adde dicta Bar.in l.qui accuſare, ff.de accu.& ꝑ Imo. & Ro.in l.de pupillo, ff.de ope.no.nunc.ꝑ Spec.& Io.And. in tit.de accu.§.j.verſ.quid de pubere; & per Bal.in rub. C.qui accuſa. in 4.col.& per Sal.in d.l.clarum, C.de auto.præſtan.qui tenet contra cõem ſnĩam, & idem fecit Ang.in l.2.C.qui accuſ.& in l.3.ff.de accuſ.& per Ang.in l.ꝓꝑ inſidias, C.qui accuſ.non poſſ. & not.ꝙ Spec.in loco s̃.alleg.limitat prædicta. De qua limitatione dicendum eſt, vt per Doct.in locis s̃. alleg. & latiſſimè poſui materiã vltra Docto.in collectis meis, in d.l.de pupillo. Tene tñ menti, quòd dixit Spec. in tit.de act. in verſ.ſi autem ſit maior, in 2.col.qui dicit quòd maior 14.ann. & minor 25.poterit facere accuſationem in ſpiritualib.ſine tutoris auto. Et adde Gand.in tract.maleſ. in rub.qui accu.poſ.in verſ. Sed quæro, nũquid adultus, qui dicit, ꝙ in crĩe adulterij, & læſæ maieſt.adultus poterit accuſare, aliàs non, & de eo qui habet 14.annis, vide Abb.in c.j.ex̃ de acc qui nota.loquitur.

HIER. De hac ẽt materia vide Vital.in trac.maleſ.in rub.de his qui accu.nõ poſſ. col.2.in med. & adde quòd maior 20.ann. ẽt ſi ſuã vel ſuorum iniuriam nonꝗ proſequatur, poterit accuſare, ſm gl.& Bar.in l. qui accuſare, de accuſat.& hęc eſt cõis ſnĩa Doct. q̃ latè proſequit̃ Alex.in l.in prouinciali.§.fi.de ope.no.nunc.col.2.ver. ſed dicas, de qua per Areti.poſt Abba.in ca.j. de iud.vbi Zanet.ẽt dixit cõem. Pupillus vero non admittitur, niſi ſuã, vel ſuorũ iniuriam proſequatur, ſm cõem ſnĩam Doct.

vbi s̃.per l.2.ff.de accu.& tunc ſi infans accuſat tutorem nomine ſuo, ſe inſcribit ad pęnã talionis, vt tenet Bar.in d.l.2. ſi vero maior infante, & impubes, accuſare põt, cũ auto.tuto.vt d.l.2.& l.clarum, de aut.p̃ſtan.de quo late Mod.poſt Abb.in d.c.1.

30 *Accuſare non poteſt furioſus, ſurdus, mutus, & mente captus.*

30 ANG. † Ex his põt inferri 13. ꝙ ẽt furioſus repellitur ab accuſatione, arg.l. Fulcinius, §.adeo, ff.ex qui.cau.in poſ.ea.& etiã 14.põt inferri, ꝙ ſurdus, mutus, & mẽte captus, & idẽ in prodigo, & cęco, ꝙ iſti repellũtur ab accuſatione, ar.l.j.§. per caſum.& §.cæcum.ff.de poſtulã.& Inſtit.de curato. §.ſed mẽte captꝰ, & d.§.adeo, & l.is cui bonis, & ibi Bar.ff.de verb.obl.& in l.1.eo.ti. & ibi Bar. Et illud qđ dixi de ſurdo, intelligendum eſt de eo, qui nihil penitus audiuit. Secus ſi eſſet ſurdaſter, qui poſſet exaudire, vt not. in l.diſcretis, C.q teſt.fac.poſ. tunc iſte poteſt accu.d.§.per caſum, & arg. l.1.in fi.ff.de act. & oblig. Quod tñ eſt intelligendum, ſi linguam hẽt expeditam. Si aũt lingua caret, licet exaudiret, credit ꝙ non admitteret̃ ad accuſandũ: q a poſſet exponere coram prætore.ar.l.1. ff.de poſtul.

AVG. Tu de his oĩbus vide quæ vltra Doct.notaui in l.j.ff.de ver.obl. an iſti æq parentur pupillis, vel adultis, vel maiorib. dicit tñ Bal. in rub. C. qui accuſ.non poſſ. in prin.2.col.quòd illi qui carent mẽte, vel intellectu, illi accuſare non poſſunt.

HIER Circa hãc materiam adde, ꝙ do. Barb.in rub.extra de acc.volebat, qđ ſtãte ſtatuto, ꝙ quilibet poſſet accuſare, ꝙ furioſus eſſet admittendus motus: quia vbi ſtultus vel furioſus facit actum quem facit ſapiens, tũc valet id ꝙ facit furioſus, per no. per Io.And.in ca.fi.de ſucceſ.ab inteſt.&c. ſed do.Hier.Zaneti. eius diſcipulus eũ reprehendit, quia contra d.c. fi. de ſucceſ.ab inteſt.quẽ vide in repe.c.j.de accu.ſuꝑ rub. col.8.ver.vlterius quęrit hic dñs meus &c. Itẽ adde, qđ eandẽ ſnĩam, ſ. qđ prodigus, ſurdus, mutus, & furioſus nõ poſſint accuſare, tenet idẽ do.Ang Inſti. de excep.in §. p̃terea.col.13.ver.3.prodigus non põt &c.

31 *Accuſare non põt qui habet merũ imperium.*

31 ANG. † Decimoquinto, repellitur q. habet merũ imperiũ, ff.de accuſ.l.q accuſ. Et eſt rõ propter potentiam litigãtis. Sed ego

aſſigno

assigno aliam rōnē hic, s. quia si ipse esset
falsus calunniator, non posset puniri pęna
talionis, q̄a durante officio, conueniri non
pōt, l. nec magistratib. ff. de iniu. Nec carce
ratus retineri posset, vt necessario fieri de-
bet, l. fi. C. de accu. Q̄m̄ inconueniens esset,
ꝙ magnus magistratus retinerẽ in carce-
ribus, ergo videns se succūbere durante of
a ficio cū nō posset interim conueniri, *a* au-
fugeret, & sic pęna talionis non posset hr̄e
locū: igitur &c. vt l. adigere, §. q̄uis, ff. de iu
re patro. Nam ēt durante officio conueni-
ri potest, d. l. nec magistratibus: facit ꝙ no.
Bart. in simili, in l. pen. §. ad crimen, ff. de
publi. iud. Ex quo sequit̃, quod minor ma-
gistratus potest accusare, q̄a in eo cessant
prædictæ rationes, igitur &c.

AVG. Tu adde, quòd ista rō do. Ang.
non mihi placet, quia s̃m rōnem suam se
queret̃ quòd hodie possit magistratus hn̄s
merū vel mixtū imperiū accusare. Ex quo
de consuetudine nemo tenet̃ se subscribe-
re ad pęnam talionis, vt s̄. dixi. Adde tñ ꝙ
Spec. in tit. de accu. §. j. vers. item quod est
magistratus, dicit, quòd nec præses prouin
cię, seu iustitiarius, seu seneschalus, pn̄t ac-
cusare, nec accusari qui habet cognitionẽ
mixti, vel meri imperij, & alij officiales, de
quibus per eum in tit. de iuris. om. iud. Li-
mitat tñ prædicta Specu. quia dicit ꝙ hoc
non procedit vbi pater inueniret magistra
tum talē cum filia sua, quia poterit accusa
re, quia ipsum magistratum, isto casu, po-
terit occidere, vt est tex. in l. marito, ff. de a-
dult. Minores aūt magistratus, vt sunt de-
fensores, seu potestates ciuitatū, ipsi accu-
sant, & accusanẽ, l. queādmodū, §. si magi-
strat⁹, ff. ad l. Aqui. & l. nec magistratib. ff.
de ĩiur. Adde tñ, ꝙ rō vera quare magistra
tus nō possit accusare est illa, quæ est assi-
gnata à gl. in d. l. qui accusare, in gl. mag.

32 *Accusare non potest qui pretium accepit, vt ali quem accusaret, vel non accusaret.*

32 ANG.† Decimosexto, repellitur q̄ pre-
tium accepit, vt aliquem accusaret, vel nō
accusaret, l. qui accusare, ff. de accus.

AVG. Tu adde dicta doctorum ibi.

33 *Accusare non potest qui alias falsum testimonium præstitit in aliqua alia accusatione.*

33 ANG.† Decimoseptimo, repellitur qui
aliàs falsum testimoniū pręstitit in aliqua
alia accusatione, vt l. alij p.p. ff. de accu. Ra
tio est, p.p suspicionẽ, quia prȩsumitur ꝙ
sicut aliàs in alia accusatione falsum testi-
monium prębuit, ita ēt proferat falsam ac
cusationem, quia procedūt à pari, vt l. qui
cum maior, §. j. de bon. liber. facit qđ not.
gl. in l. 2. §. j. ff. de accusa.

A VG. Tu intelligas istam conclusionẽ
secundum Doct. in d. l. alij propter.

34 *Accusatio est interdicta pauperi.*

34 ANG.† Decimooctauo, repellitur pau-
per, vt l. nonnulli, de accu. & pauper est, in
isto casu accusandi, qui nō habet quinqua
ginta aureos in bonis. Et est ratio, quia lex
clare se declarat isto casu. Non autem sta-
tur isto casu arbitrio iudicis, vt alias regu-
lariter fit, vt no. gl. in auth. præterea, C. vñ
vir & vxor. Et ita dicit Bar. in simili, in l. si
constante, ff. sol. mat. Et isto modo pauper
repellitur, l. 3. in prin. ff. de test. quia in ac-
cusatione procedimus prohibendo, sicut
in testimonio, vt no. in l. 2. ff. de accus. Et i-
stud de paupere intelligas, nisi sit fidelis &
diligens: quia tūc posset accusare, vt est gl.
ordinaria in d. l. nonnulli, & gl. 2. q. j. c. pro
hibentur.

AVG. Tu adde Spe. in ti. de accu. §. j. ver.
b itẽ quòd est pauper. *b* qui dicit ꝙ ratio qua
re pauper repellitur ab accusando, est illa,
quia diues cum pecunia posset eum corrū
pere. Si ita est ratio, sequeretur quòd vbi
pauper accusaret alium pauperē, admitte-
retur accusatio, q̄a cessat illa præsumptio,
ꝙ accusatus cū pecunia posset accusatorẽ
corrumpe-

ADDITIONES.

a ¶Conueniri. *Adde tu ꝙ de delictis factis in offi cio posiunt conueniri. ita Ro. in cons. 415. Item potest officialis perpetuus per superiorem syndicari durante offi. ita Bar. in l. nisi, §. fi. de tute. & rati. distra. Ber.*

b Pauper. *Adde vltra ea quæ dicit hic d. Ang. an pauper possit accusare, & vide per Pet. de Anc. in consi. 417. incip. plura ex prædictis. versicul. quarta exceptio, & quis dicatur pauper in causa criminali & ciuili, per Alex. in cons. 15. in 2. vol. & qualiter paupertas probetur, vide Rom. cons. 245. Et multa de paupertate vide per do. Fran. Pe. in repe. auth. præterea, C. unde uir, & uxor, & adde, quòd quando quis est pauper & subditus, licet fidelis, quod tunc nō testificatur. ita Ro. in consi. 382. Ber.*

corrumpere. Sed illa rõ mihi placet, & credo ꝙ melior sit ratio s. assignata, an aũt illa limitatio sit vera, ꝙ si pauper est fidelis & honesta ꝑsona, possit accusare. Vide Abba. in c. j. de accu. Et inquantũ in alia materia quis dicatur pauper, tãgit hic Do. Ange. allegãdo dicta Bar. in d. l. si cõstãte. Ad de gl. & Dom. in c. prohibentur, 2. q. 1. per Io. And. in addi. Spe. in ti. de suc. ab intest. in prin. ꝑ Ang. post gl. in §. si vero absunt, in Auth. de hære. & falcid. per gl. & Bal. in l. 2. C. quan. fisc. vel pri. per Arch. & Dom. in c. quo iure, 8. dist. ꝑ Bal. in l. si qs ad declinandũ, in 3. col. C. de epis. & cle. per Bal. in l. paupertas, ff. de excus. tut. per Do. Abba. in c. super his, extra de voto, per Pet. de Anc. & Do. Car. in c. 2. de maledi. per Imo. & Abb. in c. Odoardus, de solu. ꝑ Imo. post Io. And. in c. quæ in ecclesiarũ, de constit. per gl. 21. q. 1. in summa, ꝑ gl. Bar. & alios in auth. ꝑterea, C. vnde vir & vxor. per gl. ĩ c. j. de statu reg. in 6. per gl. in l. sed si susceperit, §. j. ff. de iud. per Bal. in auth. nisi breuiores, C. de sentẽ. per gl. in l. illicitas, §. ne tenuis, de offi. ꝑsi. per Archid. 11. q. 3. c. pauper. Et per Bal. in §. item propter litem. In stitu. de excu. tu. ꝑ Ang. in l. mater & filij, C. qui bon. ce. pos. per Arch. 6. q. vlt. in §. actor, circa fin. pet gl. in l. si quis argentum, in verbo, donauit, C. de dona. & per gl. in l. paupertas, ff. de excu. tut. Late per Ang. in l. si vero, §. j. ff. qui satisda. cog.

HIER. De hac materia videatis latis. Zaneti. in repe. c. 1. de accu. vbi multa congerit, col. 40. vers. vltimo &c.

35 *Accusare non potest socius eiusdem criminis.*

35 ANG. † Decimonono repellitur socius eiusdẽ criminis, vt l. si filiũ, C. de libe. cau. Ratio est ꝑꝑ delicti participationem, quia nõ meã festucã oculi, sed tuã respice trabẽ. Et qa nil dolus doloso, l. viro atq; vxore, ff. sol. mat. Quomodo aũt repellens possit facere vt sociũ ab accusatione remoueat, no. gl. in d. l. filium, & Bar. in d. l. qui accusare.

a AVG. Tu aũt a in hac materia adde Gãd. istã eandẽ cõclusionẽ tenuisse in tract. ma lef. in rub. qui possunt accusare vel non, in vers. item, qui est socius, & Bal. in rub. C. qui accus. & Spec. in tit. de accus. in j. par. §. j. vers. item repellitur qui fuit socius, qui limitat prædicta. Nam dicit, qđ fallit in simonia, pro papatu habendo commissa, allegat 79. dist. c. si quis. Et fallit in crimine læsæ maiestatis, 15. q. 3. c. nemini, & ĩ qualibet alia simonia, vbi esset eadem ratio c. licet Heli. extra de sim. & in crimine sacrilegij, 2. q. j. in primis, & in crimine falsæ monetæ, l. j. C. de falsa mone. & in mathematicis, l. fin. C. de male. & mathe. & in alijs de quibus per eum, & vide Ang. affirmãtem prædicta in d. l. qui accu.

HIERO. Circa hanc materiam addatis Vitalinum idem tenentem, cum fallen. de quibus per Aug. in tract. malef. in rub.

36 *Accusare non permittitur inimicus capitalis.*

37 *Accusatio quando permittitur alicui, ubi alias non permitteretur, puta in crimine hæresis, tamen capitalis inimicus non admittitur.*

36 ANG. † Vigesimo, repellitur inimicus capitalis, arg. no. in l. Labeo, ff. de arbit. & in l. inimicitiæ, ff. de his, quib⁹ vt indignis, & in l. 3. §. fin. & ibi per Bar. ff. de adi. lega. & quod inimicus repellatur, tenet Bald. & Ang. in l. is qui reus, ff. de publ. iud. ꝑ quo facit auth. si dicatur, C. de testi. & c. cum P. Mãconella, de accus. Sed Imo. in d. l. is qui reus, tenet cõtrarium de iure ciui. De iure aũt cano. fatetur, ꝙ inimicus repellatur, & assignat rationem inter testem & accusatorem, dic vt ibi per eum. Sed pręcedens opi. seruatur, & communiter tenetur.

AVG. Tu aũt in hac materia adde, qđ miror, ꝙ Doct. non viderint glo. in terminis, qua decidit istam quæstionem in c. 1. extra de accu. quæ vult, ꝙ inimicus non admittatur ad accusandũ. Sed aduertas, quia Abb. ibi dicit, ꝙ hoc est verũ de iure cano. sed de iure ciu. est secus. Et ꝑbat hoc mõ, quia iure nõ reperiĩ, qđ inimicus repellatur de iure ciu. ergo sibi est ꝑmissum accusare, d. l. q. accus. Ego credo inimicũ posse repelli, intelligẽdo tñ vt dicit Spe. in tit. de acc. in j. par. in §. 1. in ver. Item ꝙ est inimicus, qđ nedum si est inimicus de pręsenti, vel etiam si olim fuit inimicus, licet nunc nõ sit, 3. q. j. c. j. Quę aũt inimicitia habeat repellere accusatorem, dicit Specu. ibi hoc arbitrarium esse, quia etiam in fraudem posset hoc asserere, c. inquisitionis, de acc. &c.

ADDITIO.

a Tu autem in hac materia. *Vltra hic addita adde tu Alex. in cons. 127. in quarto uol.*

37 & c.per tuas, extra de simo. †Tene tñ mēti vnum singulare verbum, ꝙ ēt in casibus exceptuatis, ubi quis admittitur ad accusandum, vbi aliàs nō admitteretur, puta læsæ maiestatis, heresis, vel simoniæ, & similiū, vbi nō habiles admittuntur ad accusandū, tñ capitalis inimicus non admittit̃. Ista est snīa aurea Spec. in tit. de accusa. in 1. parte, in ver. fi. in fi. quia ita dicit per tex. in c. per tuas, de simon. De qua doctrina facit festū Ang. in d. l. qui accu. ff. de acc. & idē firmauit Spe. in ti. de accu. in 3. parte, §. 2. vers. 1.

HIER. Sed q̄ro, quid de teste producto contra me in cā crīali, an p̄sumatur inimicus meus, ad hoc vt repellat̃ ab accusatione? & br̃ dico, ꝙ sic, per tex. & ibi Doc. vbi Anc. 3. no. in c. cū P. mâconella. de acc. ext. sed quid de aduocato, procura. vel fideiussore accusatoris? & idem est dicendum ẜm Anc. vbi s̄. per tex. in l. post legatū, §. his vero, ff. de his quib. vt indig. sed quid de iudice qui aliquē condēnauit ad mortē, an ex hoc inimicitia sit contracta cum fratribus & cognatis occisi, sicut si de facto occidisset? & vr̃ qđ nō, quia officij necessitate hoc fecit, & iō dēt esse excusatus, vt in d. l. post legatum, §. in oībus. Item quia auto. legis, & iō nō tenet̃ pena l. Gracchus, C. de adul. sed contrariū vr̃ verius, quia in inimicitia contrahenda nō cōsideratur qđ verum & iustū est (vt patet in teste, qui licet uerū dicat, p̄sumitur tñ inimicus) sed considerat̃, qđ pōt aīum ad iracundiam prouocare, licet possit illud fieri impune, & ēt cū p̄mio. vt accusare, testificari, & aduocare, & ita est casus no. in d. l. post legatum, §. his verbis, ff. de his q̄bus vt indi. & ibi Bar. & probat̃ in d. c. cum P. manconella, ẜm Anc. ibi. Itē inquantum concludit qđ inimicus capitalis repellatur, adde qđ istam opi. cōiter tenent Doc. in d. c. cum P. māconella, de acc. q̄ tñ conclu. procedit in inimico capitali, & nō in quolibet odio, vt in Auth. de testi. §. si. ita tenet Vincen. in c. repellantur, de acc. quē ibi sequunt̃ cōiter Doc. vbi Anc. Abb. & Arc. Sed q̄ dicant̃ inimici capitales. Rñdetur ẜm oēs vbi s̄. ꝙ pñt dici, qui contendunt de oībus bonis vel maiori parte, vt in l. ꝑꝑ litis, de excus. tut. ff. uel vbi agitur de statu personæ, puta quia aliquis minatus fuit mihi mortem, uel me crīaliter accusanit, ut in l. licet, ff. de ar. de quo late Abb. & Doc. vbi sup. & in c. oporteat, eo. ti. post gl. ibi, & no. ꝙ nō refert a quo fuerit inimicitia cāta, vt probatur in d. c. repellunt̃, & ibi Doc. ubi Anc. allegat no. in l. athletę, §. dat remissio, ff. de excus. tut. Itē ēt aduertendū est, qđ illud qđ dictū est de inimicitia capitali, ꝓcedit indistincte, ut in d. c. cum oporteat, & c. accedēs, de acc. & ita volūt ibi cōiter Doc. in alijs aūt relinquitur arbitrio iudicis. & ita ꝓcedit Do. Spe. hic alle. & gl. q̄ hoc idē tenet in d. c. cū oporteat, ꝓ quo facit l. j. ff. de q̄stio. §. cū q̄s, vbi Bal. & Abb. in d. c. repellātur. Itē ex no. qđ dicta inimicitia extenditur vsq; ad quartū gradū, ẜm Anc. in d. c. repellātur, ꝑ tex. in l. si fęmina, C. ad Turpi. & in l. lex Corne. ff. de iniur. & ꝑpetuo est ualde memorię cōmendādū in hac materia dictū Inn. in c. cū I. & A. de re iud. ꝙ nō solū dr̃ mihi inimicus, q̄ est inimicus capitalis, sed ēt ille q̄ hēt cām inimicitiæ, licet oñdat contrariū. & de hoc dicto facit magnum festum Ro. in rub. ff. de arb. col. 7. uer. scias tñ, & Anc. in c. statutum, §. cum uero, in quarto no. de rescr. li. 6. Bal. in c. si grauis, de confirm. vtili uel inuti. Item finaliter ꝓ cōplemento huius materiæ est sciēdum, qđ illud qđ sup. dictum est, uidelicet, qđ inimicus nō admittat̃ ad accusandū, ꝓcedit ēt in notorijs, ẜm Ro. cons. 324. inci. in ꝓposita cōsultatione br̃ &c. & Alex. cons. 125. inc. visa inq̄sitione, in fi. in 4. uol. per tex. singularē, in c. nonnulli epōrū, in fi. 3. q. 5. ubi idem tenent Hug. & Card.

38 *Accusatio interdicitur etiam filio emancipato.*

39 *Accusatio interdicta aliquibus ꝑsonis, permittitur illis in octo casibus a Spec. enumeratis.*

38 ANG. †Vigesimo primo, repellitur filius ēt emancipatus, pro leui iniuria accusare patrē, sed pro graui sic, si ciuiliter non pōt agere, l. hi tñ, in prin. ff. de accusa. ad instar liberti, l. si adulterium, §. liberto, ff. de adul. aliàs si ciuiliter agere pōt cōmode, nō agit criminaliter, l. 5. C. de fal. Filius uero in potestate, ēt pro graui, non accusat, sed cōtra patrē implorat̃ officiū iudicis, ut l. si lenones, C. de epis. audi. uide Bar. & gl. in l. qui accusare, §. liberti, ff. de acc. Sed plenius Sali. in l. iniquum, C. eo. ti. qui accu. non pñt.

AVG. Adde tñ qđ dixit Spe. in ti. de acc. §. 1. vers. Item qđ est libertus, ꝙ si filius, ad suam uel suorum iniuiuriam velit accusare patrem crīaliter, auditur, per l. ꝑꝑ insidias,

dias,C.qui accu.non pos.Item in crīe læsę
maiestatis. Adde hic, ꝙ si pater accusat fi-
lium de crīe læsæ maiestatis, qđ princeps
dēt remittere ei pęnā.Ita dicit Sal.ī d.l.ꝑ p
insidias,C.qui accu.per tex.fin.in l.milites
agrum, §.desertorem, ff.de re mili. & dicit
Sali.qđ ita consuluit Forliuij, & fuit obtē-
tum, & dicit Pau.de Cast. qđ ita ēt consu-
luit in casu cuiusdā mercatoris Alemani,
per illum §.singularem, & ille mercator al
legauit, & ondit Imperatori illum tex. &
ita Imperator pepercit filio illius mercato
ris quem pater accusauerat in crīe læsę ma
iestatis,tñ Imperator posuit ipsum in exi-
lium per decem annos. Aduertas tñ & te-
ne menti, ꝙ licet iste bonus Doctor inisto
tract.de malefi.enumerauit has 21. perso-
nas q̄ repelluntur ac āccusando : tñ Gand.
in tract.malefi.sub rub.qui accus.pos.alias
a personas *a* enumerauit, q̄ repelluntur ab
accusatione.Sed miror, qđ nō alleget Spe.
in tit.de accu.§.1. ubi a principio usq; ad fi
nē enumerauit plusq̄ sexaginta casus, vbi
diuersæ personæ in diuersis casibus repel-
luntur ab accus.Et iō Ang.in d.l.qui accu
sare,ff.de accu.dicit,ꝙ licet gl.in d.l.qui ac
cusare, enumerauit multos casus ubi quis
repellitur ab accusando.Tñ latius & meliꝰ
posuit istā materiā Spe. in loco sup. alleg.
Ego non tracto dicta Spec. quia hoc mihi
parū esset ne sim nimis lōgus, sufficiant re
missiones pro nunc. Tene tñ menti vnum
sing.verbū Spec.qđ posuit in d.§.j. in uer.
39 in summa,qui uersiculus est circa fi. † qui
dixit, qđ oēs illę personę,q̄ sunt prohibitę
accusare,tñ in octo casibus enumeratis ibi
per eum poterunt accusare, & habebunt le
gitimā personā.Primo,si prosequātur suā
uel suorum iniuriā in crīe hæresis, in crīe
læsę maiestatis,& in alijs de quib.per eum
ibi,excepto inimico capitali,quia in nullo
casu admittitur ad accusandum, ēt in illis
octo casibus exceptuatis,ubi alias nō habē
tes personā ltīmam,pñt accusationē insti-
tuere Et illā doctrina Spe. approbauit Sal.
in l.de crīe,C.qui acc. non pos. & ibi vltra
Spec.addit aliū casum not. vbi ēt ultra ini-
micum capitalem quis non admittitur ad
accusandum in illis casibus exceptuatis.

HIER.In quantū Aug.hic dat remissio.
plures, in quib. reperiuntur q̄ plures aliæ
personæ prohibitæ accusare,addatis Boni-
facium in d. tract.in rub. de his qui accus.
non pos.ubi enumerat plusq̄ quinquagin
ta personas, inter quas ēt enumerauit oēs
quas hic posuit Aug.& per Hostien.in sua
pract. in rub. de q.circa libel.crimina.q.6.
uer.restat uidere.Præpo. in summa 2.q.8.
col.7.ver.qui aūt,& latius 2.q.j. in c.prohi
bentur.in prin.1.col.cum seq.Doct.in c.1.
ext.de accu.Itē in quantū Aug.hic dicit,ꝙ
personæ ꝓhibitę acc.pñt in quibusdā casi-
bus accus.adde Bonif.ubi sup.col.fin.in fi.
Anc.in d.c.1.de accu.Itē in quātū dicit,qđ
inimicus si ꝓsequat̄ suā uel suorū iniuriā,
ꝙ nō admittitur, addatis qđ hanc qōnem
tetigit Are.ubi melius q̄ alibi,in c.cū opor
teat,ext.de accu.4.col.uer.sed adhuc restat
&c.gl.& Anc.in c.per tuas,el 1.de simo.ex
tra.& limitat eā ẜm Arc.in c.accusatores.
ubi idē tenet Io.de Fātu.3.q.5.ar.c.oībus,
4.q.6.ubi dicit hoc procedere, nisi qñ quis
est effectus inimicus ex cā ꝑꝑ quam accu-
sat.licet Are.ubi s̃.uoluerit tenere contra,
quē uideatis. Itē quæro,an prohibitus ac-
cusare, possit esse promotor inqsitionis,ui
deatis Arct.in d.c.de accusa.col.4.uer.quę
ritur.ubi ponit longam distinctionem.

40 *Accusatio qñ est iteraicta aliquibus,an si accu*
sauerit et nō fuerit ius oppositū,ꝓcessus valeat.

40 ANGE.† Quæro si prædictæ personæ
prohibitæ accusauerint, & nō fuit opposi-
tum,an ualeat processus?Bar.in l.j.§.accu
sationem,ff.ad Turp. tenet ꝙ sic,quia istæ
sunt exceptiones, quę debent opponi ante
lit.contesta.iuxta si maritus,§.prescriptio
nes,ff.de adul.Sed credo,qđ etiā post litem
cōtesta.aliquos ex ijs iudex ex officio suo *b*
possit

ADDITIONES.

a ¶Alias personas. *Adde tu ꝙ ēt blasphemator*
non potest accusare, quia qui Deo est infidelis,
non pōs esse hoibus fidelis. 2.q.7.c. nō potest, &
tenet Pet.de Anch.in consi.317 nec domesticus
familiaris, ita Roma in consi.152.Et an accu-
sans attinentē priuetur eius hæreditate, vide ꝑ
Pau de Ca in cōsi.206. in secundo impssis.Ber.

b ¶Ex officio suo. *Adde Ro.in consi.60. & cons.*
457.vbi dicit,ꝙ iudex ex officio suo dēt nulliter
agentē repellere ne elusorij actus corā eo fiant,
& vide Ant de Prato vete.in cōsi pe sup sæpius
allegato, vbi ꝙ iudex etiā parte non opponente
potest accusatorem inhabilem repellere Ber.

possit repellere, vt sunt mulieres, milites ĩfames, excõicati, & similes. Facit quod notatur in l. ea demũ, C. de ꝓcur. coniuncta l. quos prohibet, ff. de postu. Et credo, ꝙ in aliquib⁹ iudiciũ nõ tenebit, vt est in furiosis pupillis, mẽte captis, & siĺibus, ꝗ carẽt sensu, quia clarũ est, qđ iudiciũ aliquo modo non tenet, quia hñr loco absentis, l. si qs cũ nullum, §. 2. ff. de iure cod. Facit l. Fulcinius, §. adeo, ff. ex qui. cau. in pos. ea. & p̃dicta vendicãt sibi locũ, nisi suã vel suorũ iniuriã ꝓsequanẽ, & sint iudicij & discretionis capaces, quia oĩs admittiĩ ad accũsandũ, l. hi tñ, §. oĩs, ff. de accu. in prin. Itẽ p̃dicta vera in iudicijs publicis, ĩ priuatis nõ, q̃ pariunt actionẽ, vel accusationẽ damnũ passo, vel iniuriã. Itẽ sibi & suis tm̃, & non cuilibet de populo. Regula est, ꝙ quilibet, cui competit, poterit accusare, & exceptiones statim s̃. positę aliquæ, non oẽs tñ, sibi locum vẽdicent priuato delicto. Quidã. n. vt infames, & furiosi & intellectu carẽtes, & siĺes sui natura repellunẽ a limine cuiuslibet iudicij publici vel priuati, ꝗa nõ pñt se subscribere ad pęnã talionis, nec alia facere, q̃ sunt de substantia, prout s̃. dictum est. facit l. 2. C. qui acc. nõ pos. Quidam ex his repelluntur moribus, vt fœminę, & hę propriã iniuriã vlcisci pñt & suorũ, d. l. hi tñ, & l. 2. ff. de accus. dummodo qñ iniuriã
a volunt vendicare, nõ sit alius idoncior, *a* ꝗ dictã iniuriã possit & velit vẽdicare, l. senatus, C. qui acc. Quidã repelluntur iure ciuili, & hi ꝓ infamiã. Et isti si accusationẽ in-
b choauerint ante infamiã, *b* nõ repellunẽ, l. is qui reus, ff. de pub. iud. Secus si post infamiã, nisi suã, vel suorũ iniuriã ꝓsequanẽ, d. l. hi tñ. Quidã vero repelluntur ꝑꝑ periculum participationis, vt excõicati, & isti siĺr repellũtur. Quidam rõne pęnalitatis, vt banniti, & tunc indistincte repelluntur, d. c. pia. De quo no. Bar. in l. viro, ff. sol. ma. & in l. cum mulier, co. ti. & in l. de pupillo, §. pe. & ibi Bar. ff. de ope. no. nun. Quidam repellunẽ rõne p̃iudicialitatis, vt l. ti. C. de accu. Quĩdam rõne ordinis, l. denunciasse, §. itẽ, ff. de adul. Quidã ꝑꝑ magnã reuerentiã, l. pe. in fi. C. qui accu. nõ pos. Quidã ꝑꝑ euidentẽ calũniã, l. si maiore, §. si matris, ff. de bo. lib. Quidam ꝑꝑ ingratitudinẽ, l. iniquum, C. qui accus. non pos. & ita summat Bal. istos casus in l. j. C. qui acc. nõ pos. Oẽs ergo hæ personæ quę prohibentur ẽt accusare liberos, prohibenẽ ẽt accusare seruos, vt est casus fin. in l. seruos, & ibi Bar. ff. de accu. Cum ergo istæ personæ sint prohibitæ accusare, remanet regula, qđ quilibet admittitur ad accusandum regulariter.

A V G. Tu adde in quantum Do. Ang. allegauit vltimo loco, qđ Bal. in l. 1. C. qui acc. nõ pos. summauit istos casus, puto, qđ vitio scriptoris ita scriprũ sit, quia Bal. ibi hoc nõ dicit. Sed voluit alle. Bal. in rub. C. qui accu. in 2. col. ubi alios enumerauit. dic vt ibi. Et in quantũ s̃. q̃situm est, an si non fuit opposita exceptio cõtra ꝑsonã, q̃ non põt accusare, nihilominus iudicium sit nullum? Adde qđ Bal. in l. 2. C. qui acc. in vlt. col. vĩ approbare d. Bar. in d. l. 1. §. accusationem, ff. ad Turp. Et idem fecit Bar. in l. hi tamen, §. liberi, ff. de accusa. & omnino vide Bal. in rub. C. qui accus. in 2 col. dum quærit, an exceptio de inhabilitate accusatoris possit opponi post litem contesta.

HIER. In quantum Ang. concludit, qđ si personæ prohibitæ accusauerint, & oppositum nõ fuit, qđ ualet processus. addatis quod ista est cõis senten. Doc. in c. j. extra de accus. vbi Areti. dicit eam communem, quam tamen limitat, quando statutũ repelleret aliquẽ ab accusando, puta si diceret, qđ bãnitus nõ audiatur ab agendo, vel accusando, quia tũc iudicium erit nullum, secundum Bar. in l. cum lex, in vltima q. ff. de fideiusso. de quo vide concor. per eũ in vers. sed supposita &c.

ADDITIONES.

a ¶ Idoneior. *Adde tamen, ꝙ si statuto caueretur ꝙ proximiores occisi citarẽtur ad accusationem occisoris, quod fœmina tunc erunt citandæ, quia hoc casu masculinũ cõcipit fęmininũ fauore reipublicæ, & fœmina põt habere vindictam iudicialem, ita Ang. in consi. 288. Ber.*

b ¶ Ante infamiam. *Adde, & vide Pet. de Anc. in consi. 415. ubi ꝙ bannitus post accusationem repellitur ab accus. Ber.*

---

41 *Statuto existente quod quilibet possit accusare de homicidio, an admittatur minus legitimus accusator.*

42 *Statuto dicente, quod de homicidio non possit quis accusare, nisi sit agnatus, uel affinis, tunc delictum non est publicum.*

43 *Statuto stante ꝙ de tali maleficio liceat cui-*

libet accusare, & accusator habeat tertiam partem si officialis curia, vel familiaris potesta tis accusauerit d. tali maleficio non habebit ter a
tiam partem à statuto concessam.

41 ANG.†Subsequenter q̄ro de vna quæst. q̄ posuit Bal.in rub.C.qui accu. Statuto cauetur, ꝙ quilibet possit accusare de homicidio. An admittaẽ minus lti̅mus accusator? Bal.ibi in d.rub. Primo arguit ibi qđ non, quia intelligitur quilibet, s.habilis, l. vt gradatim, in §. sed si lege, ff. de mu. & hono. In contrariũ determinat, quia verba statuti dẽnt aliquid operari, l.1. ad mun. & sic quilibet alias prohibitus admittetur ad accusandũ isto casu, qđ est verũ, nisi talis esset prohibitus iure diuino, vt excõicatus, aut iure naturæ, vt infans, furiosus, & mente captus. Nã accusare est beneficium, qđ odiosis non daẽ, nec est in bãnitis, nec natura impeditis, vl l. Luci⁹ Titius, ff. de leg. 2. Mulier ergo, & minor 20. ann. si est doli capax, & inimicus, & cæteri, q̄ iure cõi, vel cõsuetudine hoı̃um rẽr repelluntur, isto casu admittunẽ, quia vr̃ dispensatũ cũ eis, arg. l. si qñ, C. de inof. test. Itẽ admittunẽ isto casu forẽses ad accusandũ, si ẽm ius cõe permittitur accusatio de dicto crı̃e, aliàs sec⁹, quia nõ est de illo populo, vt l. si nõ spãli, C. de test. Rustici tñ admittunẽ, q̄a dñr esse de populo, vel ciuitate cui subsunt, vt in Auth. de qõ. circa prin. Si aũt statutũ adduceret nouã permissionẽ, puta ꝙ q̄libet possit de dãno dato accusare, an mulier isto casu poterit? Bal. ibi dicit, ꝙ nõ, q̄a intellr̃ de ꝑsona habili, & lti̅ma, vt l. j. C. de sacr. ec. Si a vero statutũ ĩducit delictũ, vbi aliàs de iure nõ erat, vt ne quis vadat de nocte, & dat ptãtẽ cuilibet accusandi. Dicit ibi Bal. ĩ fi. ꝙ hoc statutũ lĩtatur, quia solũmodo ꝑsonæ habiles admittunẽ, & non aliæ, d. l. j. C. de sacrosẽ. ecc. Nec ꝑ hoc ꝙ dat ptãtẽ accusãdi cuilibet efficiẽ crimen publicũ, quãtum ad effectũ publici iudicij. Et sic ꝙ dãnatus efficiaẽ infamis, & ꝙ nõ possit interuenire ꝓcurator, & quo ad alia. Rõ, q̄a hoc nõ inducĩ aliqua lege publicorũ iudiciorũ. Sed est publicũ quo ad illos effectus, assumẽdo publicũ large. Ita dicit Bar. in l. j. ff. de pub. iud. Et dicit Bal. ibi, ꝙ si statutũ restringit accusationẽ nõ ad certas ꝑsonas, ꝙ adhuc erit crimẽ publicũ, q̄a ĩ illis ꝑsonis, ius publicũ inducĩ, arg. l. sicut, ff. qđ cuiusq; vniuer. nomi. & est tex. in l. quãuis, C. de adul. & ita voluit Bar. in l. 1. ff. de pub. iudic.

AVG. Tu aũt in hac materia *a* adde, ꝙ imo vr̃, ꝙ si statutũ dicit, ꝙ in homicidio quilibet possit accusare, ꝙ imo nec ẽt fœmina, nec alij prohibiti poterunt accusare, q̄ prohibentur de iure cõi. Et hoc, quia tale statutum dicit id qđ ius cõe, quia de iure cõi quilibet de homicidio poterit accusare, exceptis aliquib⁹ ꝑsonis exceptuatis. l. qui accusare, ff. de accusa. & satis s̃. dictum est. Vñ cum tale statutũ disponat id qđ ius cõe dẽt intelligi, & interꝑtari ẽm ius cõe, c. dilectus, extra de consuetudine, & ibi casus, c. ex parte, extra de verb. sig. & ibi Do. Anto. de But. l. 2. C. de noxa. Sed de iure cõi mulier, & alij prohibẽtur, de quibus s̃. Nõ dico de iure diuino tm̃ vel naturali. Ergo Bal. in d. rubr. pessime est loquutus in hoc. bene approbo dictũ Do. Bal, ꝙ illi q̄ sunt prohibiti de iure diuino, non vñr admissi propter generalitatem illius statuti. Nec infantes, furiosi, mente capti, & carẽtes intellectu, quia hoc censetũr impossibile. Nã generãlia verba statuti, nõ trahũtur ad impossibilia, hoc mõ loquẽdi fretus est Bal. ĩ l. fin. §. in computatione, C. de iure deliberan. alleg. Bar. in l. si quis sub cõditione, ff. de cõdi. insti. & Bal. in l. oẽs populi, ff. de iusti. & iure, allegat Bar. vbi s̃. & Bal. ĩ l. fi. C. de sacros. eccl. in 5. col. & Bal. in c. cũ nõ ab homi-

---

ADDITIO.

¶In hac materia. *Vltra adducta per Do. Ang. infra, adde tu Pe. de Anc. in consi. 417. vbi quod statutum loquens de personis, debet intelligi de habilibus. & adde ꝙ Bal. in consi. suo 393. ꝙ stãte statuto ꝙ nullus possit opponere de nullitate iudicij, quod tamen poterit opponi per filiumfamilias, & etiam voluit Rom. in consi. 218. quod statutum disponens. ꝙ omnes causæ compromittantur, non comprehendit causas mixti imperij, nec spirituales. Item facit, ꝙ statutum permittens iudici inquirere de omnibus delictis, debet omnino intelligi etiam de adulterio constante matrimonio cõmisso, & an statutum debeat intelligi secundum ius commune. vide Alexan. in consi. 130. in 4. volu. Raph. Cu. consil. 40. Fulg. consi. 114. Roman. consi. 348. Ange. consi. 43. Fran. de Are. pulchre in consi. 20. & Cepo. in consi. pen. Ber.*

homine, extra de iud. Bal. in c. clerici, eo. ti. & Bal. in c. ecclesia sanctæ Mariæ, de cōstitutio. & Bal. in l. sacrosanctæ, C. de episc. & cler. & fuit originale verbū Ioannis Monachi, in c. vt animarum, extra de cōst. Abb. in c. à nobis, el j. de sent. excom. & vide tex. in c. tua, extra de decimis, & ibi do. Ant. de But. & ideo dixit Bal. ꝑ illū text in l. 2. §. ꝙ ait, ff. qui satisd. co. ꝙ si statuto cauetur, ꝙ lauda qualitercunq; lata executioni mandentur, hoc debet intelligi dummodo subsistant de iure, arg. illius tex. & arg. l. diuus, ff. de test. milit. Idem si statutum dicit, qđ cōtra magnatem sufficit qualiscunq; probatio, quę debet intelligi, ꝙ de iure valeat, argum. illius legis. Adde tñ, si tu velles tenere opin. Bal. in d. rub. dum reprobaui ipsum in j. c. Vide quæ allegaui in l. 4. §. prętor ait, ff. de dam. infect. vbi posui, an vera sit illa conclusio, an qñ statutum disponit id. qđ ius cōe, dēat intelligi, & interpretari, & limitari ſm ius cōe, vel non: & multa allegaui in iure ciuili & can. Tu autem in hac materia adde ēt Ange. in l. ṗtor, §. j. ff.
42 de iniu. † qui dicit, ꝙ si statuto cauetur, ꝙ de homicidio nō possit quis accusare, nisi sit agnatus, vel affinis, ꝙ tunc delictū non erit publicum. Vnde damnatus ex tali maleficio, non erit damnatus de delicto publico, vt ponderauit ibi Ang. tex. & glo. cuius contrarium dixit Bal. in d. rubr.

HIER. In hac materia addatis Hieron. Zanet. in repe. c. j. de acc. extra col. 6. ver. restringo, vbi quasi oīa hic dicta per Ang. refert & seqnitur, & pōt ista sñia Bal. cōprobari ex multis auto. Doc. Nā cū istud statutū respiciat publicā vtilitatē, ne maleficia remancāt impunita, nō dēt recipere restrictionē de habilitate, ſm Alex. post Guil. de Cu. in l. si filiusfamilias, ff si cert peta. vbi dicit, ꝙ si proclamatū sit, ꝙ quicunq; cępe rit talē bannitum, hēat castrum in feudū, ꝙ tunc ēt inhabiles ad feudū admittētur, qđ dictum Gui. dicit ibi Iason in j. col. ver. istud no. ꝙ cōiter approbatur, vbi vide late ꝑ Doct. & ꝑ Phili. Deci. in regula fi. de reg. iur. ff. & in d. l. filiusfamilias, 2. no. Itē adde circa id quod dicit Augus. ꝙ stāte tali statuto &c. ꝙ infans non admittaṫ, Hyp. de Marsi. in l. vniꝰ, §. cognitionū, ff. de qō. col. 7 in princ. refert Bal. tenere cōtra, in l. ita nobis, C. de adul. sed male, quia tñ loquiṫ de inhabilibꝰ nō iure naturali, de quo late Iason in l. j. C. de sum. Trin. col. 3. in fi. ver. regula, &c. vbi multa adducit in mate
43 ria: † sed an stāte statuto, ꝙ de tali maleficio liceat cuilibet accusare, & qđ accusator hēat tertiā partē si officialis curię, vel familiaris ṗtātis accusauerit de tali maleficio, an recipiat dictā partē à statuto cōcessam; Bal. disputat pro & contra in pract. sua, in rub. de qō. circa statuta, q. 12. finaliter concludit ꝙ nō, eo q̱a ṗtās siue rector recipit salariū pro se & oībus famulis, quo dēt esse contētus, vt in Auth. de iureiu. qđ ṗstaṫ ab his, q̱ in prin. Itē q̱a lege caueṫ, ꝙ id qđ capiṫ ab hostibus efficiaṫ capientis, vt in l. si quid, ff. de cap. & postlimi. reuer. & tñ si milites armatæ militiæ qui recipiunt stipendia à repub. capiant aliquē ab hostibꝰ, non iō efficiṫ eius seruus, & idē dicit seruādā fore in officialib. & familiaribus terrarū, arg. l. ne quid, in fi. ff. de iacen. rui. nauf.

44 *Statuto alterante pęnam delicti publici nō propter hoc desinit esse publicum.*

44 ANG. † Quærit ēt Bal. circa fi. quid si statutum alterat pęnam delicti publici, an desinat esse publicū ꝑꝑ hoc? & ibi concludit ꝙ nō, vt no. Iac. But. in l. ſeruum quoq; in §. publi. ff. de ꝑcu. & Bal. in l reos, C. de accus. Crimen tñ dṙ publicū respū ordinationis iudicij, & eius qualitatis, non respū pęnę, & lex, & nō pęna facit publicū iudiciū, & Bart. late posuit istā materiā in l. j. ff. de pub. iud. Et ibi cōcludit, ꝙ si statutū alterat pęnā suꝑ homicidio, non accusatur accusatione descendente à statuto. Sed accusabitur lege publicorū iudiciorū, & sic de sicarijs. Secus si statutū inducit nouum nomē delicti, & nouā speciē, vt quia falsitati imponit nomē baratarię, seu aliud vocabulū, tūc accusabiṫ accusatione descendēte à statuto, & damnatus nō efficitur infamis, quia non est damnatus publico iudicio.

AVG. Tu adde dicta Bar. per illum tex. in l. 2. ff. de concef. & approbant d. per ipsum d. l. j. ff. de publ. iu. & ibi vide Ang. & Imo. approbantē d. ꝑ Bar. Et idē dixit Bar. in l. infamē, de pub. iud. & in l. hos accusare, in fi. in §. fi. ff. de acc. Vide tñ Bal. in l. 2. C. qui test. fa. pos. qui dicit, ꝙ statuta sunt ṗtiuatorum iudiciorum, & non publicorum.

HIER. Addatis eūdem Ang. in §. j. in fi. Insti. de publ. iud. & ibi per Io. de Plat.

45 *Crimen pro quo venit imponenda pęna mortis naturalis, vel ciuilis, dicitur publicum.*
46 *Crimen ex quo venit amputanda lingua, vel aliud membrum mutilandum, quando sit publicum.*
47 *Crimen quodlibet de iure canonico est publicũ.*

45 ANG. † Et vnum est menti tenendũ, ꝙ
quoties de aliquo crĩe est pęna mortis na-
turalis vel ciuilis, põt dici crimen publicũ,
vt l.j.ff.de pub.iud. & qđ ibi late Bart.qđ
bene not. q̃a quoties ex lege vel statuto ex
aliquo delicto est pęna mortis, ẽt ciuilis, ꝙ
quilibet admittiť ad accusandũ: licet de di
cto crĩe lex expresse non dicat, ꝙ sit publi-
cum, dummodo nõ dicat expresse, ꝙ sit pri
46 uatũ. † Quid aũt si ex aliquo delicto dẽt lĩ
gua amputari, vel aliud membrum mutila
ri? Rñdet Bal.in rubr. C.de iure fis.lib.x. ꝙ
si delictum punitur de iure cõi tali pœna
per legem antiquam 12. tabularum distin
guitur. Aut puniť per l.publicorũ iudicio-
rum, & est publicum: aut per aliam legem,
& est priuatũ, vt d.l.j.ff.de pub.iud. aut pu
niť per legem nouam Imperatoris & statu
tariam. Tunc aut delictum ob qđ venit im
ponenda pęna, fuit commissum in rẽ æsti-
mabilẽ, puta in facultates tuas; quia rõne
eius delicti multum expendisti, tunc accu-
satio non est publica, sed tñ competit ius
accusandi cui⁹ interest, vt C.de dela.l.oẽs,
in fi.lib.x.& not.in l.fi.ff.de priu.deli. & de
popu.act. in rub. aut committiť in rem in-
æstimabilẽ, vt in corpus liberum, vel in rẽ
publicam, tũc accusatio est publica, & tũc a
maius delictũ est. Ita inquit Bal. in d.rub.
C.de iure fisci; & ita intelligit de pace tenẽ
da & eius viola.in §.si quis alium: q̃a ho-
die ꝓꝓ cognationem quandam quæ est in
ter hoĩes, commissum in aliquod corp⁹, ab
oĩbus põt vindicari, vt l.j. ff. de lib.homi.
exhib. ex quo ibi Bal.dicit, quòd si statuto
dř, ꝙ qui vineam inciderit alterius, ampu-
teť manus eius, ꝙ non erit accusatio publi
ca. Sinaũt dicat, ꝙ si notarius fecerit falsũ
instřm, amputeť sibi manus, quòd cuilibet
competit accusatio, q̃a deliquit in officio
quod est publicum, & accusatio erit publi
ca oĩbus illius prouinciæ, siue territorij, &
non alijs; quia quantum ad alios, illa statu
ta, vel consuetudines, sunt priuati iuris. Ex
quo etiam infert, ꝙ licet in statuto sit pę- a
na mortis pro furto, tñ non est publicum
crimen, nec omnibus competit accusatio,
quia ad priuatam vtilitatem datur, & ex-
presse dicitur, quòd est priuatum crimẽ, vt
l.fi.ff.de priua.delic.

AVG. Tu aũt in hac materia adde, qđ oĩa
47 ista de iure ciuili pñt ꝓcedere. † Sed de iu-
re cano.oẽ crimen censetur esse publicum.
Ita dixit Inn.ĩ c.2.ext.de collus.deteg. Sed
aduerte, quia Inn. loquitur ibi per verbũ,
forte. Nam dicit, forte oẽ crimen est publi-
cum de iure cano. Sed addatis, quòd non
dẽbat dubitare de hoc Inn. quia de iure ca
no.de hoc est gl.ĩ terminis, q̃ hoc affirmat
sine verbo, forte, 6.q.j.c.infames, q̃ Bal.pri
mo reuelauit Legistis, & eam sequitur in
rub.C.qui accu.nõ pos.in 5.col. Sed ego vl
tra Bal.allego aliam gl.q̃ ipse ignorauit, q̃
hoc voluit, 2.q.3.præuaricator.in gl.mag.
& sic de iure cano. nõ hẽt locum tit.de pri-
ua.deli. Et idem dixit Io.Fab.Insti. de pœ.
teme.liti.in §.fi.super gl.Miror tñ, ꝙ Spe.I
ti.de acc.in 3.par.in §.2. ver.j. hoc nõ dixe
rit, ꝙ crĩa aliqua sunt publica, aliqua sunt
priuata, nisi dicamus per iura quæ ipse al-
legat, quòd ipse loquitur de iu.ciui.

48 *Appellatione suorũ q̃ persona cõprehendantur.*

48 ANG. † Subsequenter quæriť, quia s̃.vi-
sum est, ꝙ hæ personæ prohibitæ pñt pro-
sequi suã vel suorum iniuriã. Modo quęri
tur, quid cõtineť appellatione suorũ? & gl.
in l.negãda, in fi.gl.j.C.q̃ acc.nõ pos.dicit
ꝙ ista verba nõ sunt late interp̃tãda. Alibi
gl.vř velle, ꝙ si vni de cognatione fiat iniu
ria, toti familiæ *a* dř facta, vt not. in l.lex
Cornelia, ĩ prin.ff.de iniur. Facit ꝙ no.Cy.
ĩ l.raptores, C.de epis.& cle. Alibi dicit gl.
ꝙ sui cõsideranť rõne affectionis. Ita dicit
gl.ĩ l.vt vim, ff.de iust.& iur. alibi tex.lĩtat
vsq; ad quartũ gradũ, vt l.petitionẽ, §.egre
diẽte, C.de aduo.di.iud. Sed Bar.ĩ l.2.ff.de
accu.in fi.prin. dicit ꝑm Inn.in c.nonnul-
li, ext.de rescr. ꝙ cõiunctæ personæ ꝑ cõse-
quẽs sui dñr, vsq; ad illũ gradũ, in quo pñt
succedere, & ita intelligiť tex. in d.l.sed &
hę, ff.de procu. ꝓ quo bñ facit tex.in auth.
in successione, & ꝙ ibi no.C.de suis, & legi.
& gl.in l.si fęmina, C.ad Turp. dicit ꝙ suo
rum

ADDITIO.

¶Toti familiæ. *Adde vt per Alex. de Imo. in cons.99.in 1.vol. & in cons.112.in 2.vol. Ber.*

a rũ appel. a dñr oẽs illi ꝓ q̄b.q̄s inuit⁹ testimoniũ ferre nõ cogitur, q̄ sũt usq; ad 7. gradũ. Et istã gl. tenet Bal. in l. j. C. qui acc. nõ pos. Et credo istã gl. verã, ꝓ quã est casus in l. 2. in prĩ. ff. de acc. cõiuncta ibi gl. & cõiuncta l. lege Iulia. ff. de testi. Nã ꝓ socero & nouerca, q̄s nõ cogit̃ testimoniũ dicere, vt d. l. lege Iulia. ergo ꝓ eis licita est accusatio publica, d. l. 2. ff. de acc. & dicit ꝓse qui ĩiuriã suorũ, vt ibi. sed clarũ est, qđ eis nõ succedit̃, vt no. ĩ l. j. C. vn. uir, & vx. facit l. 2. ff. de inof. test. ergo ĩ ista materia accusationis, cõiũcta ꝑsona nõ dr̃ ꝑ modũ successionis, nec ẽt quo ad hoc ut possit agi sine mãdato. Quinimo oĩs ille dr̃ cõiũcta ꝑsona, ꝓ qua q̄s inuitus nõ cogitur testimoniũ ferre. De q̄b. ꝑsonis hr̃ in d. l. lege Iul. & in l. fi. cũ l. j. §. seq. ff. de postu. & ita no. in l. sed & hæ. in prin. ff. de proc. & de materia all. ẽt Spe. in ti. quar̃ in acc. ꝓcc. §. 3. uidẽdũ est. in prin. §. ex quib⁹. Bar. in d. l. 2. ff. de acc. dicit, qđ sicut fœmina nõ admittit̃ ad accusandũ de morte soceri, ita non admittit̃ de morte uiri, q̄a dr̃ ꝓseq̄ suorum iniuriã, d. l. lege Iul. cõiũcta d. l. 2. ff. de acc.

AVG. Tu ãt in hac materia adde d. Bar. ĩ l. lex Cornelia, ff de iniu. & q̄ dicant̃ cõiunctę ꝑsonę, uide tex. in l. j. §. fi. ff. de postu. & ibi Bal. q̄ dicit, qđ diuersis modis accipit̃ ĩ iure q̄ dicat̃ cõiũcta ꝑsona, & ibi vide ipsũ Bal. allegãtẽ bonas decis. Spec. & Cy. & illũ tex. põderauit Bar. in l. cui eorũ, §. affinitatis, ff. de postu. & uide Bal. in l. sed & hæ, ff. đ ꝓc. & põdera qđ ĩ hac materia Bar. in d. l. 2. ff. de acc. vr̃ sibi cõtrarius. & uide nouissimos in c. nõnulli. ext. de rescr. & uide Bal. in c. postremo ext. de app. & ĩ repe. c. si pr̃. de test. li. 6. Quid cõtineat̃ appel. suorũ. Et aduerte, q̄a iste passus dubius est. Nã in eo Doc. uario mõ loquuti sũt, & iõ in indiuiduo in ꝓposito nr̃o do. An. de Bu. post Io. An. in c. de cætero. ext. de test. q̄rit q̄ contineant̃ ap. suorũ, ad hoc ut cognoscam⁹ q̄n q̄s põt ꝓseq̄ suorũ iniuriã, & br̃ ibi refert Io. An. posuisse istã q. ibi, q̄ dixit, ꝙ sui sũt qui ꝓ eo testificari non pñt ꝑ d. l. pe. C. ad Turp. & ibi gl. refert Azo. habuisse aliã op. Itẽ Gof. habuit aliã opi. Io. An. ĩ ad. Spe. habuit aliã. dic ut ibi ĩ d. c. de cætero. ꝑ Do. & late de hac materia loq̄t̃ Sali. ĩ d. l. pe. C. ad Tur. vbi refert multas op. & đt Ang. ibi, ꝙ ibi ẽ gl. melior đ iu. q̄d cõtineat̃ ap. suorũ.

HIER. In quãtũ Ang. dicit, qđ app̄ łone suorũ dñr illi, ꝓ q̄bus q̄s inuitus testimoniũ ferre nõ cogit̃, q̄ sũt usq; ad 7. gradũ. addatis Henr. Boyc, idẽ tenẽtẽ in c. de cętero, ext. de test. in 2. dist. in med. ubi Fel. ĩ fi. col. post alios late cumulat hãc materiã, & ꝑ do. de Rota, deci. 209. sub ti. qđ me. cau. ĩ. antiq. Ale. cõs. 33. uol. 3. Itẽ an appell. suorũ, veniant magni amici Barb. in c. corã, de offi. dele. col. 6. post prin. tenet qđ sic ꝑ gl. in l. 2. C. in qui. cau. colo. li. 11. pro qua alle. l. alũnã, C. de lega. iũcta gl. in l. in testõ. ff. de fideic. lib. & per alia multa probantia qđ amici magni cẽseñtur cõiuncti. de quo late ultra eũ ꝑ Hipp. in repe. rub. ff. de fideius. col. 55. in prĩ. & ꝑ Ias. ubi ẽt dicit, amicus sing. uenit ap. suorũ, ĩ l. Titia, ff. de uer. ob. col. 2. & ĩ l. exigẽdi. de ꝓc. C. & ĩ l. q̄ dotis, ff. so. ma. & ĩ l. si fratres, ff. de le. j. ĩ j col.

49 *Filia naturalis põt acc mortẽ patris naturalis.*

50 *Filius spurius quando possit accusare mortem patris, & quando non.*

49 ANG. † Quæsiuit ẽt Bar. in l. 2. ff. de accu. An filia naturalis possit accusare mortẽ patris naturalis? & determinat qđ sic, siue sit pater naturalis tñi, ut l. 3. ff de liber. cau. siue sit spuria, q̄a isti admittuntur tanq̄ idoneiores, ar. l. 2. §. fi. ff. de adul. allegat Inn. in c. nõnulli, ext. de rescr. ĩ fi. & idẽ tenet Bar. in l. hos accu. §. oĩbus, ff. de acc. Sed Imo. vr̃ cõcludere, qđ naturalis tñ admittatur, nõ spuria, & opi Bar. sequitur ibi Bal. Ang. & b Raph. *b* Sed in filia naturali põt ꝓcedere, q̄a đ iure digestorũ, cõcubinat⁹ ẽ ꝑmiss⁹, ut l. j & pe & ibi Bar. ff de cõcubinis, & q̄a in certo casu & mõ succedit patri, ut no. in l. si qua illustris, C ad Orfi. & dicit do. Ang. qđ credit qđ in alijs ex damnato coitu tales

ADDITIONES.

a Suorum app *Adde ꝙ do de Ro in deci. 460 in tit de renun dicũt, ꝙ suorũ appellatione, ueniũt nedum parentes, & consanguinei, sed etiã domestica ꝑsona, & ibi, quod renunciatio facta de beneficio ꝑꝑ liberationẽ domestica persona a carcere, nõ ualet, & dicitur meticulosa, & qui veniant suorum appellatione, uide late ꝑ Barb. in rep l cum acutissimi C. de fideic. & per do meũ Soci. in repet. l cum auus, ff de cond. & demon.*

b Raph *Idem tenet Ang in l senatus, C. qui accus. non poss.*

les non possint accusare. Primo, quia non pñt oñdere patrē, vt l.vulgo cōcepti: & ibi no.ff de sta homi. Scd'o, quia non sunt nominādi filij, nec ille pater, vt in auth.ex cō plexu, C.de incest.nup.intantū, ꝙ nō sunt alēdi de iure ciuili, vt ibi. Secus de iure canonico, vt ibi no.Bart. Tertio ille dr̄ pater & filius, quē nuptiæ demonstrant, vt l.qa semꝑ, ff.de in ius voc. Inst.de nup.in prin. & in §.aduersus. Qūo ergo iste dr̄ accusare de morte patris, cum patrē noīare non dēt. Præterea isti nō dn̄r de agnatione, nec de cognatione, nec de familia, nec de cippo, nec de casata, nec de gēte illius quē dicit patrē, vt no. Ang.& Imo. in l. ex facto, ī §. si quis rogatus, ff.ad Treb. & hoc est verū si sit spuria & nata ex coitu dānato, sec⁹ si non possit accusari criāliter, vt l.qa semper, ff.de in ius voc.& ibi ꝑ gl.& p̄dicta ꝓcedūt in fęmina. Sin aūt esset masculus na
a turalis, a nulli dubiū, ꝙ admitterec̄, vt quilibet de populo, & qñ concurrūt plures ad accusandū, ille dēt p̄ferri, cuius magis veri similiter īterest, & melius prosequat̄ accusationē, vt l.si plures, ff.de accu. & clarum est, qđ sui magis interest rōne affectionis, q̄ alterius, q penit⁹ ex̄neus est, iō extraneo p̄fert, ita dicit Imo.ī d. l.ex facto.in ver.itē ꝑ p̄dicta pt īferri. & facit ꝙ no.Bar. & Bal. ī l.fi.ff.de ver.si.& Bar.ī l.tutelā, ff.de ca di. & Bar.ī l.ꝓnūciatio, §.familię, ff.de ver.si.

ADDITIO.

a Masculus nauralis. *Circa hoc adde & vide, vt latius per Fel.in d.c.nonnulli, de rescr.col.pe.vbi dicit, ꝙ opin.Bar. semper fuit visa aqua. Pro qua tu allega ꝙ voluit Bal.in cōs.119.li.1. vbi spurius poterit vindicare mortem patris, stante statuto, ꝙ cōiuncti & illi de domo possint vindicare mortē d functi. Et an spurij dicantur de domo vel agnatione. vide Angel.in consi.30. & Ni.de Vbal.i tra. successionū ab itestato.par.3.*

AVG. Tu autem in hac materia adde, ꝙ Bar.in l.cum scimus, C.de agri. & consi.li. 11. hoc idē affirmauit, qđ spurius admittatur ad accusandum mortem patris, & idē Ang.affirmauit doctr.Bar.in l.vxorem, C.
50 qui accusare.† adde tñ, ꝙ Bal.in l.j. C. qui accu.in 16.col.vī limitare prædicta, vt ꝓcedant qñ esset spurius natus ex certo complexu, qa idem est quod in filio naturali: quia naturalis dolor eos impellit, argum. l.2.& 3.ff.de libera.cau. Secus si ex incerto complexu, vt vulgo cōcepti: quia respectu patris, eos ius vindictæ nō tangit: quia nō possunt se probare filios, cū lex fingat eos non habere patrem, l.vulgo, ff.de statu homi. Respectu vero matris, admittentur ad vindicandam mortem matris. Et hæc teneas menti: quia per prædicta opiniones possent reduci ad concordiam. Et vide pulchra verba Bal.in c.naturalis, si de feu.fuc. contro.de istis spurijs; & Bal.in l. ius ciuile, ff.de iust.& iure, & Bal.& Imo. in l.Lucius, §.fin.ff.de leg.2.& in l.j.§.diuus, ff.ad Sil.& ibi per Mod.in l.generaliter, §.cum autem, C.de insti.& substi. item considera, quòd Bar.in hac materia semper allegauit doctrinam Inn.in c.nōnulli, ex̄ de rescrip. Sed Inn.ibi non quærit; an spurij admittātur ad accusandū mortē patris; sed an admittantur ad agendum, ꝓpea ibi Inn.dicit, ꝙ spurij non sunt coniunctæ personæ, sed naturales sic. Vñ ibi Inn.est cōtra Bar. si quis subtiliter respicit verba Inno. Item considera inquantum supra dictum est, ꝙ spurius saltē poterit accusare tanq̄ quilibet de populo. Nā quidā Mod.in c.nonnulli, extra de rescrip.dānant istā doctrinā: & multū clamāt cōtra Imo.in d.l.ex facto, & arguūt hoc mō; actio q̄ cōpetit alicui tanq̄ cuilibet de populo, dēt intentari per eum qui est integrę opinionis; tex.est in l.popularis actio, ff.de popu.ac.& in l.oīs, in verbo, si tibi integrè æstimatio est, C. qui accu.non pos. Sed spurij & nati ex damnato coitu sunt infames, vt in auth.ex cōplexu. C.de inces.nup.per Bart.& Sal.in l. fi. C.de verb.si.Cy.in l.q squis, ad l.Iul.maie. C.& in l. parentes, ff.de in ius voc. Ergo necessariò sequitur, ꝙ vt extraneus, & vt q libet de populo accusare non pōt nisi saluando dicamus, vt dixi s̄.in 21.falle. qui accusare pñt; allegando Spec.ibi, ꝙ quoties aliquis vt infamis repellitur ab accusatione, vel ex alio capite, quia mulier: tñ si ꝓsequit̄ suā vel suorum iniuriam, isto casu admittitur.

HIER. De hac materia, quia satis hr̄ in locis hic per August. allega. amplius non me intromitto. videatis tamen Ange.in l. senatus, C.qui accu.non pos.vbi tenet opi. Bar. videlicet, quod filia naturalis &c.

51 *Idoneior quando admittatur ad accusandum.*
52 *Accusare potest quilibet de delicto nisi sit prius.*

priuilegiati.
53 *Patri licet non sit permissum accusare magi-
stratum durante officio: tamen licitum erit pro-
pria autoritate ius dicere si inuenit magistra-
tum adulterantem filiam, & ipsum occidere.*
51 ANG.†Et ex pdictis apparet, ꝙ idoneior
admittit̃ ad accusandũ, l. si plures, ff. de ac-
cu. ꝙ est verũ, qñ princip l̃r, & nõ æque in-
terest, quia tunc oẽs admittunt̃, iuxta l. j. &
ibi Bar. ff. de sepul. vio. Et no. est id, ꝙ dixit
Bar. in l. post dotẽ. ff. so. ma. quod si accuso
Titiũ de publico crimine, & dico me accu-
sasse de volũtate Titij, p̃sentis, & volentis,
ꝙ non dicor facere procuratorio noĩe, dic
52 vt ibi.† Postq̃ vidimus, q̃ personæ possint
accusare, & de quo crimine, & q̱d sibi incũ
bat, ad hoc vt ad accusandum admittatur,
procedamus vlterius, & q̃ramus q̃ personę
pñt, vel nõ pñt accusari: & quilibet potest
de delicto accusari, nisi sit priuilegiatus,
ita ꝙ ex priuilegio non possit accusari: vt
a est magistratus, *a* dũ est in magistratu, vel
legatus, vel qui semel rite, vel recte fuit ab
solut⁹ de crimine, iuxta notata in l. si cui, §.
j. ff. de acc. Aduertas tñ, ꝙ uerũ est, ꝙ magi
stratus nõ põt accusari durante officio ad
hoc, ut cõtra eũ ꝑcedat̃ ĩ accusatione, ut est
tex. ĩ l. si adulteriũ cũ ĩcestu, §. fi. ff. de adul.
ex quo dicit Bar. in l. hos accusare, ff. de ac-
cu. ꝙ anciani, durante officio pñt accusari
solũ ad hoc, ut recipiat̃ accusatio, & deposi
to officio ancianatus, su ꝑ d. accu. ꝑcedat̃.

ADDITIO.

a ¶Magistratus. *Adde Spe. in ti. de acc. §. 1. vers.
itẽ ꝙ est magistratus, & Bal. in l. nisi. §. fi. ff. de
tu. & rõ dist. vbi ꝙ officialis perpetuus potest,
durante officio ꝑ superiorem syndicari, & Ro. in
consi. 445. vbi ꝙ officialis de delictis commissis
in officio potest durante officio puniri. Ber.*

AVG. Tu aũt in hac materia adde, ꝙ Gã
di. in trac. suo maleficio. fecit unam specia
lẽ rubricam, de his qui possunt accusari. &
ibi ponit breuiter, an masculi, vel fœmi-
næ, tam præsentes, quàm absentes possint
accusari, & tám mortui, q̃ uiui, & in quib.
casibus, & an serui in quolibet crimine, &
in omni pęna, & tam puberes, quam impu
beres. Et an q̱s in pluribus possit accusari.
Ibi autem Gand. de magistratibus, nil lo-
quitur. Sed in hac materia, adde in quantũ
dictum est, ꝙ magistratus durante officio,
non põt accusari. Limita, nisi in officio cõ
mitteret crimẽ, ꝙ spectaret ad eius officiũ:
quia ẽt durante officio, nedum põt accusa
ri, sed ẽt expelli de officio, puta, si cõmisit
baratariã, vel aliud delictũ, ita dicũt Doct.
maxime Bal. in l. iubemus, C. ad l. Iul. rep.
& hoc est ꝙ dixit Bar. in l. nec magistrati-
bus, ff. de iniu. & Ang. in d. l. iubemus. Itẽ
tene menti, ꝙ dixit Alb. de Rosa. in l. si prę
ses, C. de epis. au. ꝙ licet officialis, durãte of
ficio, nõ possit accusari, tñ in tribus casib.
poterit. Primo, si se submittit iurisdõni, ꝑ
l. est receptum, ff. de iurisd. om. iu. Scd̃o si
deliquit in officio, ꝑ d. l. iubemus. Tertio,
in crimine adulterij, ꝑ d. l. si adulteriũ cum
incestu, §. fi. ff. de adul. cũ hoc, ꝙ nõ poterit
contra eũ, hoc casu, ꝑcedi durante officio,
sed pręstabit cautionem ꝙ finito officio, si
stet in iudicio. Sed aduertas quia credo qd̃
ista decisio Albe. in quantum loquitur de
adulterio, sit falsa. Primo ille tex. in d. §. fi.
dicit, ꝙ supersedit̃ durãte officio, & ita oẽs
Doct. intelligunt illũ tex. ibi, & Bart. Ang.
& alij Doct. ibi intelligũt illũ tex. nedũ pro
cedere in adulterio, sed in oĩbus delictis.
Aduertas tñ, ꝙ in crimine adulterij specia
53 le†est, ꝙ licet non sit permissum patri ac-
cusare durãte officio magistratum, tñ sibi
licitũ erit propria autoritate ius dicere, si
inuenit magistratũ adulterantẽ filiã, & ip
sum occidere, tex. est singularis ĩ l. marito,
ff. de adult. & ibi Ang. & Aug. ẽt hoc dixit
in l. hos accusare, ff. de acc. & Spec. in tit. de
accus. §. j. in vers. item qd̃ est magistratus.
Et an præ dicta militent in magistratu ma
iori vel minori: vel si officiũ sit perpetuũ
vel tꝑale, vel si sunt magistratus habentes
dignitatẽ solã, vt sunt duces, marchiones,
vel si sunt Ptãtes terrarũ. Adde d. Spe. in lo
co allegato per me in d. vers. item quod est
magistratus, & Bart. in d. l. nec magistrat⁹,
& latius per Sal. in l. iubemus, C. ad l. Iul.
repetun. Et Sal. in d. l. si p̃ses, C. de epis. au.
dixit, ꝙ in criminalib. approbat d. per ip-
sum, in d. l. iubemus, & ex oĩbus istis pote-
ris ẽt limitare p̃dicta. Adde tñ, ꝙ si maiores
magistratus faciunt aliquid contra iurisdi
ctionẽ superioris, ẽt durante officio, pote-
runt conueniri. Ita voluit Bal. ponderans
ibi esse tex. in l. si appellationẽ, C. de appel.
HIER. De hac etiam materia fecit dñs
Vitalinus vnã specialẽ rub. in tract. malef.
in

in rub. qui accus. non poss. & adde in quantum tangunt hic, an magistratus possit, durāte officio, accusari. Vide dist. q̄ facit idē Vital. in fi. d. rub. vbi approbat aliqua hic dicta, late per Amadeū in tra. de synd. col. 9. in fi. cū seq. in gl. super verbo, olim potestatē, & Catal. in trac. de synd. q. 33. Parid. de Puteo, in tract. de synd. in verbo, durante, in verbo, officialis, char. 44. & in istis remissioni. satis habetur de materia.

54 *Exceptio ego nō possum accusari, est dilatoria, & ideo est opponenda ante litem contesta.*

54 ANG. † Et tene menti, ꝙ talis exceptio, ego nō possū accusari, est dilatoria, vn̄ necesse est ꝙ opponat̄ ante lit. cont. & sic añ nomē rei receptū īter reos: aliàs aūt si tūc
a nō opponit̄, ꝓcessus remanebit valid⁹, *a* vt l. si marit⁹, §. p̄scriptiones, ff. de adul. Et dicit Bar. in d. l. hos accusare, in prin. & ī §. j.

AVG. Adde tn̄ in hac materia qđ non putarē p̄dicta procedere si vnus accusaret personam inhabilem ad accusandū, cuius inhabilitas procederet de iure naturali, puta in infante, & furioso, qui non pn̄t accusari, quia ēt post litem cont. posset opponi ista exceptio, Ego non possum accusari, & moueor ex his q̄ dixit Bal. in rub. C. q. acc. in 3. col. vbi dicit, ꝙ licet ista exceptio, Tu nō potes accusare, dēat opponi añ lit. cōt. Tn̄ si īhabilitas descendit de iure naturali, sp̄ poterit opponi talis exceptio dilatoria.

HIERO. De hac q. satis dictum fuit s̄. in quæstione incip. quæro, si prædicta &c. nu. 40. vbi vide quæ ibi dicta sunt.

55 *Accusatio omnis debet continere locum, annū, & mensem delicti commissi.*

ANG. Procedamus vlterius in materia accusationū, & aliqua vtilia & necessaria
55 videamus, q̄ ēt sunt quotidiana. † Et primo, scias ꝙ in oī accusatione requirit̄ qđ apponat̄ locus, annus, & mēsis delicti, vt l. libellorum, ff. de accus. Siue agat̄ crīaliter, vt ibi. Siue agat̄ de crīe ad interesse partis tm̄, siue ꝑ modum accusationis crimen deducat̄, siue ꝑ modum exceptionis, vt dicit Bar. in l. j. ff. de excep. Dūmodo sit talis accusatio q̄ īfamet, siue de iure, siue de facto tm̄, vt l. p̄tor edixit, & ibi Bar. in pr. ff. de iniur. Et idē voluit Bar. ī l. viro atq; vxore, ff. so. ma. & in l. j. de susp. tut. & in l. j. ff. de exce. & in l. & an eādē, in §. actiones, ff. de exce. rei iu. ex quo sequit̄, ꝙ si ageret̄ ex quasi delicto qđ non infamaret, vt l. cessat, ff. de actio. & obl. quod non est necesse, quod locus, & tp̄s apponatur, vt dixit Bar. in d. l. p̄tor. qđ perpetuo no. q̄a qn̄ agitur cōtra iudicem, q̄ male iudicauit, q̄ tenetur ex quasi delicto, vt inst. de oblig. q̄ ex quasi delic. in prin. cū ibi no. procedit libellus, licet locus, & tempus in libello non sit insertus.

AVG. Tu aūt in hac materia adde, in quantum dictum est, qđ locus, *b* & tp̄s ponendus est sp̄ in accusatione. Limita oīa ista, per ea quæ s̄. dixi, in ver. Hæc est quædā inquisitio, in illo artic. an in inquisitione sit apponendus locus, & tp̄s in criminalibus, & ibi addidi aliquos casus, in quibus non requiritur locus & tp̄s, in criminalib. Sed aduerte in quantū supra dictum est, ꝙ vbi accusatio est famosa, & agit̄ ciuiliter, *c*
c requiritur locus & tp̄s, & ista semper fuit sn̄ia Bar. Adde ꝙ sn̄iam Bar. sequitur Sali. in l. atrocem, C. de iniur. & Bar. in l. item exigit̄, ff. de dolo. & sequit̄ Bal. ibi. & Ang. in l. libellorum, ff. de accu. & Pet. de Anch. post d. Car. in c. tuæ, extra de procu. & ibi Abb. & Bar. voluit in l. j. §. intellectū, ff. vti possi. Et pro hac sn̄ia vr̄ tex. & ibi Bar. in l. inde Neratius, ff. ad l. Aquil. & Pe. de Anc. post Arch. ī c. vt circa, extra de electio. li. 6. & in c. p̄sentium, §. testes, extra de test. li. 6. & Inn. post Hos. voluit in terminis, in c. accepimus, extra de purgatione canonica. Et de materia, vide ꝑ Do. ī l. edita, C. de eden. & ꝑ Io. And. in addi. Spe. in tit. de accu. §. j. ver. 2.

ADDITIONES.

a Validus. *Adde & intellige hoc, nisi inhabilitas procederet de iure naturali, vt in pupillo, & furioso, quia tunc talis exceptio poterit opponi, etiā post litem contestatam, per ea quæ voluit Pet. de Anch. in cons. 166. & an si accusatus vel inquisitus non opponit exceptiones competentes, videatur illis renunciare, uide Pau. de Cast. in consil. 17. in nouiter impressis. Ber.*

b ¶ Locus & tp̄s. *Adde circa hoc, & uide Alexand. in cons. 72. in 1. lib. & cons. 151. in 2. vol. & ibi quæ requirantur in accusatione, & Ang. in consil. 178. Rom. cons. 191. & posita supra, in 1. gl. Ber.*

c Ciuiliter. *Adde Alexand. consil. 209. & Ro. in cōs. 191. & dū supra Ang. allegat Bar. in l. j. ff. de exce. adde Cald. in cons. 1. in tit. de exce. Ber.*

Ver.2.su.p l.ĩ fi. Aduertas tñ, licet ista videatur cõis opin. tñ non obseruat in curia Romana. Et dñi de Rota contrariũ tenuerunt in decisionib. suis, decis.45. & pro hac parte arguunt terribiliter. Idem Bal. in c.j.§.item si fidelis, quib. mo. feu. amit. & ibi Bal. rñdet ad motiua Bar. sed certe ego confundo doctrinã Bar. per ea q̃ ipsemet tradit in l.j.ff.de vulg.& pup. vbi dicit, ꝙ triplex est expressio, q̃dam gñalis, quædã specialis, q̃dã indiuidua, & istã doctrinã sequit̃ Bald. in l.edita, C.de eden. & in l.humanũ, C.de legi. & eã sequit̃ Pau. de Ca. in cõsilijs suis, cons.21. Et iõ dixit Bar. per illũ tex. in l.j.ĩ verbo, specialis, ff.de in ius voc. quòd scholaris q̃ dẽt specialiter renũciare priuilegio suo, sufficit si in gñe renunciet, licet nõ in indiuiduo. Modo sic Bar. fundat se per illũ tex. in d.l.p̃tor, ff. de iniu. ꝙ qñ agit̃ ciuiliter de crĩe dẽt spãliter exprimi crimen. Ille ergo tex. facit cõtra Bar. q̃a sufficit si sit facta certificatio in specie, circa substantiã, & qualitatẽ delicti, non autem opus est, ꝙ
a apponatur locus & tempus, *a* & sic in indiuiduo, & singulariter ponere delictum, sicut dixit tex. in d.l.libellorum.

56 *Accusatio an debeat continere diem delicti, & locũ loci, & an sit necessaria conclusio libelli.*

56 ANGE. † An aũt dies sit apponenda, & locus loci, satis dictũ est s̃. in verbo hæc est q̃dã inquisitio. Et an in accusatione sit
b necessaria conclo libelli, *b* sicut in ciuili, vt l.j.ff.de edẽ.cũ simi. Rñdeo, ꝙ non, vt not. Bar. in l.libellorũ, in fi.prin. ff.de acc. & in l.2.§.si publico, ĩ ver. tertio q̃ro vtrũ, ff.de adul. & idẽ Bal. & alij in l.edita, C.de eden. & Sal. ĩ l.pen. C.de accus. & nõ est mirũ, q̃a in iudice nõ est necesse ꝙ ipse cõcludat ad pęnã, vel in pęnã cõdẽnet, sed tm̃ narret, siue declaret delictũ, vt ĩ l.j.§.j. & ibi Bar. ff. ad Turp. De consuetudine tñ est, ꝙ ipse cõcludat, videlicet, quare peto ipsum puniri
c s̃m formã iuris & statutorum. *c* Ita dicit Bal. in d.l.edita, in ver.6. q̃rit prĩcipaliter, & in l.2.C.de prob. & no. Bar. in d.l.2.§.si publico, in d.ver. tertio q̃ro. & Bar. in l.accusare, §.oĩbus, dicit ꝙ caute cõcludat gñaliter, quare peto ipsum puniri: quia intelligit̃, ꝓut dẽt de iure, nõ aũt descendet ad aliquã specificã pęnã: & sic si dicta conclusio nõ apponat̃, sed simplr factum, & delictũ narret, satis est, quia statim succedit dispositio iuris primitiua inferendo pęnã condignã, vt l.j.§.j. & ibi Bart. ff.ad Turp. Et aduertas, ꝙ licet cãæ crĩales expediant̃ per accusationẽ, tñ expediunt̃ officio iudicis nobili tm̃, nõ aũt iure actionis, & sic nihil ponit̃, vel concludit̃ à parte aduersa, sed iudicis. Ita dixit Bart. in l.imperiũ, ff.de iurisd. om. iud. in ver. videamus ergo primũ, coniuncto eo, qđ ẽt ipse no. in l.1.ff.eo.ti. ver. itẽ q̃ro. Sed putarẽ, ꝙ si dicta cõsuetudo, ꝙ conclo apponat̃, est p̃scripta, & aliàs obtẽta, tũc req̃rit̃, iuxta notata per Cy. ĩ l.2.C.q̃ sit longa consuet. & ibi Bal. & Doc. in l.de quib. ff.de leg. maxime quia dicta cõsuetudo sit ius municipale, nõ scriptũ. ĩ §.ex nõ scripto. Insti.de iure nat.gen.& ciui. & ista & talis cõsuetudo vincet, & tollet legẽ, l.3.§.diuus, ff.de sepul.vio. aliàs si talis cõsue-
d tudo *d* nõ ẽ solẽnizata, nõ est obseruãda, q̃a est corruptela, l.j.C.de iudę. Nã styl⁹ curię antiquatus est obseruãd⁹, vt no. Cy. & alii in l.2.C.q̃ sit lõga cõsu. Et de tali stylo curię iudex leuato velo, ex suo mero of. ꝓ sui ĩformatiõe p̃t ꝓcuratores, & alios circũstãtes, & litigãtes ĩterrogare cũ iuro, & ĩ actis tot relatiões scribi facere, vt đt Bar. & Flo. ĩ l.3.§.fi.ff.đ test. & no. Bal. ĩ l.j.C.q̃ def.ad.

ADDITIONES.

a Locus & tps. *Adde Bal. in cõs.163. & alios casus in quib. specificatio circunstantiarũ non requiritur, vide per Cal. in tit. de accu. consi.3. B.*

b. ¶Conclusio libelli. *Adde vltra ea q̃ ponit J. Do. Ang. ꝙ si in libello accusatorio sit cõclusio, quod ex illa colligitur an ciuiliter, an criminaliter agatur ita Cal. in ti. de acc. cons.3. & adde, ꝙ ꝓ opi. do. Ant. facit gl. or. in l. vinum, ff. si cer pet. q̃ dicit ꝙ in causis in quib. nõ requiritur libellus, processus nõ vitiatur, licet sit inepte cõceptus, & per illam gl. Ro. in cons.497. dicit, ꝙ in casibus, in quib. non erat necessaria citatio, si illa fiat minus solenniter, non vitiat processum.*

c Et statutorum. *Adde Ro. in consi.105. Ber.*

d. Talis consuetudo. *Adde ꝙ Cepo. in cons.40. tenet ꝙ valet consuetudo, ꝙ reus condemnetur ex confessione facta in loco tormentorũ, & vbi sunt instrumenta ad torquendum, & de consuetudine statur dicto excellentis. Doctoris. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde, in quantũ dictũ est, an ꝓcedat libellus in criminalib. sine conclusione. Adde ea quæ late dixi supra in vers. (hæc est quædam inquisi-

quisi-

quiſitio.) vbi ſcripſi, an in crĩalibus requirat̃ concl̃o. Et de materia vide gl. & Ang. ĩ l. in cauſis, C. de accu. vbi hr̃, ꝙ in crĩalibus non requirit̃ concluſio in libello. Dicit tñ ibi Ang. qđ ſi eſt concl̃o in libello accuſatorio, tñ ſñia eſt ferẽda ſ̃m formã iudicij, per tex. in c. qualiter, el 2. extra de accuſ. ſed vide Ang in d. l. hos accuſare, ĩ §. oĩbus, in vlt. col. ff. de accuſ. qui dicit, quòd licet in libello criminali non requirat̃ concluſio; tñ ſi par concludit̃ ad pęnã aliquã, quę nõ a conũenit accuſato, reijciendus eſt libellus. Et de materia vide per do. Ant. de Bu. in c. examinata, extra de iud. in 11. col. qui concludit cõtrarium, quòd imo, licet in crĩalibus non requirat̃ concluſio in libello. Rõ eſt, quia iudici, & non parti concludit̃: tñ ſi cõcluſio eſt inepta, cũ iudex ex officio poſſit ſupplere, ſupplebit illi concluſioni ineptę, ſ̃m quod ſibi videbitur. Mouet̃ per doctrinam Bar. in d. §. pęna grauior: & iſtam partem credo veriorẽ. Et de materia vide per Ang. in d. l. libellorũ, & per Bal. ĩ l. ſi ꝗs iure, C. de accu. qui dixit ibi vnum notabile verbũ, & Bal. in l. & ſi ſeuerior, C. de his qui no. in fa. qui pro hac parte alleg. gl. ordin. in c. quia præſulatus, 4. q. j. Sed pondera, qđ illa glo. non loquit̃ in crĩalibus, ſed allegatur, qđ contra violentũ inuaſorem procedit libellus ſine cõcluſione, & in hoc reprehendo ẽt Ang. in l. oĩum, C. de teſt. ꝗ ẽt allegauit illã gl. in d. c. quia præſulatus, in crĩalibus. Sed latius poſui iſtam materiam, & remiſſiue vltra Modernos, dic vt ibi in l. j. § hoc aũt iudicium, ff. de oper. no. a nunc. Et ideo opus eſt videre oẽs illas remiſſiones quas ibi allegaui circa materiã illius gl in d. c. quia præſulatus, in quibus remiſſionibus habetur etiam iſte articul⁹, an in criminalibus requiratur concluſio.

HIER. Circa materiam præcedentium quæſt. quæ ſupra poſui poſt Ang. & Aug. in verbo hęc eſt quędã inquiſitio: & infra, in verbo, de anno; & in verbo, in platea.

57 ***Iudex an poſſit cogere illum accuſare, cui iniuria eſt illata.***

57 ANG. † Quæro alicui eſt illata iniuria, & non vult accuſare, an iudex poſſit cogere illum, qđ accuſet, & forte in tali caſu, iudex non poteſt inquirere contra eum, vetãte ſtatuto. Et breuiter do. Ang. refert verba Bart. quæ ipſe poſuit in l. in eum, ff. de accuſ. ꝗ dicit, qđ Spe. poſuit materiã in ti. de accu. §. j. ver. quid ſi nullus, & ibi dicit, qđ nõ põt cogi, in rubro, & nigro, C. vt nemo inui. & Bar. hoc fatet̃ verũ in d. l. in eũ, p̃ter q̃̃ in cã homicidij, ꝗa põt cogere hæredes vt accuſent, arg. l. prætor, §. j. ff. de iniu. qñ ſi nõ accuſarẽt, delinquerẽt, & ſic perderẽt hęreditatẽ, vt l. j. ff. & C. de his, quib. vt ĩdi. ergo iudex põt cogere hęredẽ ne delĩquat, & ſic ne ſit negligẽs, imo qđ accuſet, vt in l. j. ff. de offi. p̃fe. vrb. Sed contrariũ *a* vr̃ tenere gl. in l. ſi ꝗs homicidij, C. de acc. & ibi Cy. Bal. & Sal. & Ang. & Rap. in d. l. ĩ eũ, videlicet, qđ indiſtincte nemo cogat̃ accuſare, ẽt in crĩe homicidij, vt eſt tex. qui loquitur indiſtincte in l. diui fratres, ff. de accuſ. Et pro hoc facit gl. in c. licet in beato Petro, extra de accu. alleg. 2. q. 3. in c. ſi quẽq̃. Non obſt. l. p̃tor, §. j. ꝗa ibi non oĩno deſiſtebat ab accuſatiõe, ſed volebat accuſare, ſed vno mõ: tũc iudex, ne p̃iudiciũ fiat legi Iul. de ſicar talẽ accuſationẽ non recipiet, & poſtq̃̃ vult accuſare, coget qđ eũ accuſet de ſicarijs. Sed in caſu nr̃o, nullo mõ volebat accuſare. Nec obſtat, qđ iudex pot cogere ne quis delinquat, ſed nemo deliquit nõ accuſãdo, imo accuſare eſt contra p̃ceptũ Dei, vt tenet gl. in l. ꝗd ergo, in §. pe. ff. de infamib. dũ alleg. illam particulã, Pater noſter. ibi, & dimitte nobis debita noſtra. Et ſi quis deliquit, nõ accuſando de homicidio, rõne negligentiæ punit̃, vt priuet̃ hęreditate. Vñ ſatis ſufficit illa pęna, igit̃ &c.

ADDITIO.

a ¶Contrarium. *Adde tu, & vide Alex. in apoſ. ad Bar. in d. l. in eum & adde Ro. in conſi. 167. vbi quod in crimine homicidij, iudex poteſt compellere ad accuſandum. Ber.*

AVG. Tu aũt in hac materia adde, ꝙ imo vr̃ ꝙ quis cogat̃ accuſare. Et ſic vera ſit opi. Bar. pro qua ego allego gl. in terminis 22. q. j. c. ſi ꝗs ꝑ capillũ, & cũ illa gl. vr̃ ibi trãſire Arc. & dicit ꝙ fuit opi. Laudonij. Et hoc ne delicta remaneãt ĩpunita: ibi tñ gl. dicit, ꝙ iure actionis, nemo cogit̃ accuſare, ſed officio iudicis: & ſic poſſumus r̃ndere ad cõtraria, & vide aliã in terminis 2. q. 7. qua p.p. q̃ aliter vr̃ loqui, & gl. 96. diſt. c. in cauſis: dicit tñ Io. And. in add. Spe. in titu. de accuſatore, §. j. in add. q̃ incipit, Guid. de Suza. quod Guido de Suzar. in l. j. C. vt nemo

mo inuitus, & Rolandinus in prin. sui ope
ris dicunt, ꝙ licet hoc nō caueatur, qđ q̄s
cogatur accusare. Tamē iudex bene faciet
si coget illum, cuius interest, ꝙ accuset. Et
iō pondera dicta Bal. in d. l. si quis homici
dij, C. de accu. quod cōiter obseruatur, qđ
quis cogatur accusare, & ita tenet Sal. in d.
l. ex morte, C. ad l. Aquil. in 2. col. qđ Bart.
male loquutus sit in hac materia.
HIERO. In prin. q. an quis cogatur accu
sare, adde ꝙ Bal. in sua practica, & ꝓ & cō
tra disputat, an q̄ dubitat accusare aliquē
ꝑꝑ potentiā aduersarij, possit cōpelli per
iudicē ad accusandū, cogēdo aduersarium
satisdare de nō offendendo, vel quid in ca
sibus in quibus iudex nō pōt procedere ad
inquisitionē, & finaliter vr̃ concludere, qđ b
ad accusandum ex iudicis officio possit co
gi, non tñ iure actio, per c. si q̄s, in fi. 22. q.
j. & hāc opi. ēt tenet Georg. Nathan. in re-
pet. cle. sępe, de verb. sig. col. 38. vbi ponen-
do regulā generalē de qua in l. vnica, C. vt
nemo inuitus, in 2. fallen. sequit̃ hanc opi.
Itē circa limita. Bar. videlicet, ꝙ q̄s cogat̃
accusare in crīe homicidij, dic ꝙ cōis opi-
nio est contra Bar. quam etiam tenet Alb.
de Ro. in l. vnica, & Bonif. in tract. male. in
rub. de accu. in forma accu. porrectè ꝑ syn
dicum, col. 3. vers. sed pone quod pater.

58 Iudex an possit p̃figere terminū intra quē quis accuset vel inchoatā accusationem ꝓsequatur.
59 Iudex nunquam potest imponere alicui perpetuum silentium, nisi præcedat bina monitio facta per iudicem, de qua appareat in actis.
60 Iudex si dixerit processum fore cācellandū, nihilominus iterum causa poterit in iudicio deduci.

58 ANG.† Quæro, an iudex possit præfige-
a re a terminū intra quē quis accuset, vel in
tra quē accusationē inchoatā ꝓsequatur?
Istā qō. ponit Bar. in l. Titia, ff. de acc. Vbi
concludit, ꝙ ex iusta cā pōt hoc facere, vt
puta si tu vadis mē diffamādo, ego accusa-
bo Titiū de tali delicto, per l. diffamari, C.
de ingenu. & manu. & ibi Bal. & Doct. in l.
si ea. C. qui accu. non pos. vbi Ang. sic con-
cludit, ꝙ q̄nq; iudex vult statuere terminū
ad agēdū vel accusandum. Et hoc casu nō a
pōt nisi ex causa, vt puta nisi præcedat dif
famatio. Nā tunc interest diffamati termi
nū statui. Ita loquit̃ d. l. diffamari, & ff. de
opti. lega. l. mancipiorum, & tñ non obstā b
te lapsu termini auditur ille saluo nisi iu-
dex ꝑ suā interlocutoriā imposuerit sibi si
lentiū. Tex. est in dictis iurib. Et Inn. in ca.
cū in tua, qui ma. accus. poss. Ideo sis caut⁹
tu aduocatus, vt ꝑ interlocutoriam p̃dicta
fieri facias. Et de ista interlocutoria est tex.
in d. l. Titia, ex quo sequitur, ꝙ à tali sn̄ia
interlocutoria ēt pōt appellari de iure ciui
li, vt ibi, q̄nq; iudex vult statuere terminū
parti ad impediēdū aliquē actū, quomin⁹
per aduersariū fiat, & tūc elapso termino,
parte nō opponente, amplius nō datur re
gressus ad illū actū impugnādū, vt l. si eo
tpe, C. de remis. pignor. Q̄nque statuit ter-
minum ad opponeñ. exceptionem, & tunc
pōt, sed lapsus termini non præcludit viā
opponendi, nisi ius aduersarij sit factū de-
b terius. *b* Sed in productione instrorum, nō
debet p̃figi terminus, nisi ex magna cā, ita
not. in l. iudices, C. de iud. & Dy. in c. indul
tum, de regul. iuris, & vide Bal. in d. l. si ea.
59 † Vnum tñ singulariter est menti tenēdū,
quod nunq̄ iudex pōt imponere perpetuū
silentium, & sic ferre talē interlocutoriā,
nisi tali diffamāti, & cui iam terminus sta-
tuit ad agendū vel accusandum, p̃cedat bi-
na monitio facta ꝑ iudicē, de qua in actis
appareat, aliàs dicta bona admonitione nō
præcedente, nunq̄ potest sibi silentium im
poni, gl. est sing. & ibi Ang. in Auth. de he
redibus & fal. §. j. qđ bene no. in practica.
AVG. Tu aūt in hac materia adde, an
iudex possit præfigere terminum ad accu-
sandum ea q̄ dixit Abb. in c. licet in beato
Petro, extra de accu. Inno. in c. super eo. ex
tra de app. & vide q̄ dixit Ang. ī l. j. C. vt ne
mo inuitus, qui dicit, ꝙ statuto termino ꝑ
iudicē, intra quē ille deducat ius suum, tñ
elapso illo termino audietur, etiā nisi sit se
quuta sn̄ia interlocutoria, imponendo sibi
ꝑpetuū silētiū, q̄a amplius nō pōt audiri,
Et allegat illud dictū Inn. in c. cū in tua, ex
tra qui matrimonium accus. pos. & ibi dat
vnā notabilē limitationē, & idē dicit Bal. ī
auth.

ADDITIONES.

a Præfigere. *Adde ultra ea, q̄ dicit inf. d. Ang. & vide Ro. in cons. 53. vbi etiam concludit, ꝙ l. diffamari habet locum tam in ciuili, quā in criminali, de quo per nouis. in c. nouit, de iudi. Ber.*
b Deterius. *Adde tu Bal. circa hoc in cons. 226. in 2. vol. & Olde. cons. 3. circa medium. Ber.*

auth.ad hęc,C.de vsur.in pe.co.in ver.quę ritur si ego diffamo, an mora possit purgari,& vide Bar.in l.si quis libertatē,ff.de peti.hęre.in pe.col.qui approbat dicta sua in d.l.Titia,ī hac materia. Vide oīno pulchra verba Ang.post gl.& Bar.ibi,ī d.l.Papinia
60 nus,§.si quis,ff.de inoffi.test.† Adde tñ,ꝙ si iudex diceret processum cancellandū, nihilominus poterit iterum causa deduci in iudicio, secus si iudex funditus imponeret finē liti,ita dicit Ang.in d.l. si quis libertatē,in 5.col.& approbat dicta Bar.in d.l.Titia. Et inquātū s.dictum est, ꝙ nunꝗ pōt iudex auferre ius tertio,imponendo sibi ꝑpetuū silentium,qđ intra certum tp̄s agat vel accuset, nisi p̄cedente bina monitione per gl.sing.& ibi Ang.in d.§.j.in Auth.de hęre.& falci. Adde qđ ad idem alleg.Ang. post gl.in Auth. de ecclesiasticis titulis, in §.si quis aūt.Adde tñ ꝙ Ro.in l.quandiu, ff.de acqu.hær. in §.j.reprobat dicta Ang. in loco s.alleg.per vrgētes rōnes,& si recte verba Ang.ponderētur,ibi, Ang.loquitur per verbū,forte.Et dicit Ro.in d.l.quādiu, ꝙ cum quæstio accidisset sibi de facto, nō potuit tm̄ clamare,ꝙ iudex non sn̄iaret ꝑ opi.Ang.& in quantū s̄.dictum est, an dato termino opponendi suas exceptiones, an post terminum q̄s possit audiri. Adde ea,q̄ vltra Doct.scripsi.vbi infinitas lītationes dedi ī repetitione mea,ī l.si insulā,ff.de verb.ob.in pe.& antep.char. vbi multa allegaui,q̄ hic nō recito,ne sim nimis lōgus.

HIERO.In hac q.adde,ꝙ opi.Bart.in l.Titia,ff.de accusa.tenet Anch. in c. licet in beato,extra de accu.& Collectarius in c.veniens,eo.tit.col.4.in prin. de quo vide tex. bonum,& ibi Abb.& Præpo.post alios, extra qui filij sint legi.

61 *Iudex producta accusatione, facit sibi dari licētiam ab accusatore,quod ex suo officio pro uindicta publica, possit prosequi in dicta accusatione, & facere ea,quæ potest ipse accusator.*

62 *Quando nomen rei dicatur receptum inter reos.*

61 ANG.† Et adde,quod postꝗ est facta dicta accusatio & producta , iudex facit sibi
a statim dare licentiam a à d.accusatore, ꝙ ipse ex suo officio, ꝑ vindicta publica,possit prosequi in dicta accusatione, & facere ea,quę pōt ipse accusator,vt no.Bar.in l.is qui reus,ff.de publ.iud. Sed ēt,vt dicit ibi Bar.si dicta licentia non esset data , nec ab accusatore,nec à reo,tamē iudex ex suo officio posset illud facere, ꝑ l.pe.ff.de publ.ind.& ibi Bar.ex quo infert ad illud, quod data sibi licentia vel non, quod licet accusator sit absens,& non ꝓsequatur suā accusationem.tñ iudex pōt si vult,reum absoluere ab obseruatiōe iudicij,vel si vult, pōt assumere partes accusatoris,& ꝓsequi dictum ꝓcessum, & absoluere diffinitiuè,& condēnare prout videbitur,& iustū fuerit, l.pe.ff.de pub.iud.& ibi Imo. & Bar.in l.libellorū,in fi.ff.de accus.Adde hic dicta per Bal.in l.vt perfectius,ff.de annali excep.in pe.col.qui dicit, ꝙ in criminalibus cōis est practica , & obseruatur, ꝙ iudex facit sibi dari licentiā,quod possit procedere. Et idē dixit Bal.in l.si accusatoribus,C. de acc.in prin.quod cauti assessores semper faciunt hoc. Et ibi probat per rationem quō valet hmōi licētia data iudici : qua accusatione formata,& data iudici,citatur ad cōparendum & rn̄dēdū dictę accusationi, & statuitur certus termin⁹, vt l.j.& ibi no.C. de requiren.reis. & si comparet & apponit exceptiones suas dilatorias,& iudex ꝓnunciat, non obstātibus dictis exceptionibus, procedendū esse in dicta inquisitione, non obstante contumacia rei quam accusat: tunc iudex procedēdo ad vlteriora, vel etiam si accusator istud non petat: quia ēt ipse nō cōparet , sed iudex faciat ex suo officio qđ pōt : tunc statim dr̄ nomen rei receptum inter reos.Ita dicit Bar.ī d.l. is qui reus,ff. de publ.iud.allegat l.si maritus ,§.præscriptiones,ff.de adul.& l.adulterij accusatione,C.eo.ti.ꝗ opi.Bar. ibi Imol.approbat, reprobata opi.Ang. & reprobata opi.Sali. in l.neganda,C.qui accus.non poss. & ista opi.Bar.in practica obseruat̄. Dicitur tñ, ꝙ Sal.post Bal. late posuit istam materiā , quando nomen rei dicatur receptum inter
b reos,b in l.j.C.qui accu.non poss.

ADDITIONES.

a ¶Dare licētiam. *Adde quod Bar.in extrauag. ad repri.in ver.neglexerit,dicit hoc non procedere in crimine lesæ maiest.Ber.*

b ¶Inter reos. *Adde do.Alex. in l. cum mulier, ff.sol.matr.*

---

62 AVG.† Tu autem in hac materia qn̄ dicatur nomen rei receptum inter reos,ad de ea q̄ dixit Ang. in l.adulterij, in fi.C.de adulte.

adult. Et adde bonũ tex. & ibi vide Ang. in l. adulterã, C. de adul. & tñ ibi vr̃ approbare d. Bar. in d. l. is qui reus, & vide tex. meliorẽ đ iure, ẜm Odof. & Bar. ibi, ĩ l. q̃uis, C. si pẽdẽ. appel. mors interuenerit. & Bar. in l. 2. C. vt nemo priuat⁹. Et oĩno amplia, & extende istã materiam, ẜm Bal. in l. negãda, C. qui accu. & Ang. in rub. C. qui accu. Et omnino intellige prędicta, ẜm Imo. in l. cum mulier, in 3. oppo. ff. sol. mat.

HIER. In hac materia qñ dicat̃ nomen rei receptũ inter reos, vltra hic all. addatis notabil. Bal. in sua pract. in ru. de q. circa ordin. libell. in q. x. vera tñ opi. & cõis est, ꝙ si contra ꝑsonam accusatoris sunt oppositæ aliquæ exce. non concernentes merita causæ, tunc eo ipso ꝙ iudex procedit ad vlteriora, videlicet declarãdo eum esse accusatũ, vel se esse iudicẽ cõpetentẽ, & similia, dr̃ nomen accusati receptũ inter reos, l. adulterij, & l. adulterã, C. de adult. vbi vero nõ sunt op. tales exce. tũc eo ipso ꝙ lis nõ est contestata per accu. vel inquisitionem, dr̃ nomen accusati esse receptũ inter reos, vt in l. si maritus, §. præscr. ff. de adult.

63 *Accusatus an possit suum accusatorem, vel alium accusare de alio crimine.*

63 ANG. † Quæro, an accusatus possit suũ accusatorem a accusare de alio crĩe. Et dic, ꝙ si suã, vel suorũ iniuriã ꝓsequatur, siue ante nomẽ rei receptum fuerit inter reos, siue ẽt post, põt suũ accusatorẽ accusare de pari vel minori crĩe. Si aũt suã vel suorum iniuriã nõ prosequat̃, non licet, nisi de maiori crĩe cõueniat. Iste est tex. & gl. & Doc. in dicta l. neganda, C. qui acc. Ita intelligit istum tex. gl. j. coniuncta gl. 2. in d. l. is qui reus, ff. de pub. iud. & ibi Bar. Bal. Ang. & Imo. Facit l. j. C. de calum. & in l. 2. §. si publi. ff. de adult. Et aduertas, ꝙ qñ reus accusatus reaccusat de pari, vel minori, ẽt añ nomen rei receptum inter reos, prosequendo suã vel suorum iniuriã, non supersedet̃ in prima accusatione contra eũ formata. Ista est sñia Pe. Cy. & Sal. in d. l. negãda, & Imo. in d. l. is qui reus, in ver. sed circa prædicta posset esse dubium, sed Bar. in d. l. is q̃ reus, & ibi Ang. late, & Imo. & Sal. in d. l. neganda, dñt, ꝙ aut vult accusare ante nomẽ rei receptum inter reos, aut post nomẽ rei receptũ inter reos: ante tñ latã sñiam, a aliqñ post latã sñiam. Primo casu, de maiori crĩe põt, vt l. ꝑ minorẽ, ff. de iud. & in d. l. j. C. qui ac. nõ pos. de minori vel pari nõ põt, vt d. l. neganda, nisi sit p̃iudicialis ad primam, vt l. qm̃ Alex. C. de adul. j Si vero non esset præiudicialis, & vult suum libellum producere, nõ aũt prosequi accusationem, & tunc põt, vt dicta l. neganda, in fin. quæ debet ita intelligi, secundum Pet. prædicta vera nisi prosequatur suam, vel suorum iniuriam, quia tunc regulæ iuris cessant, l. hi tñ, ff. de accus. Secundo casu principali, qñ nomen rei receptum est inter reos, & vult libellum accusationis simpl'r porrigere, & in causa non est cõclusum & liquidatum, & potest, aliàs secus, d. l. negãdã, quę sic etiam debet intelligi; arg. l. fi. C. de compens. Hoc verum, nisi prosequatur suam, vel suorum iniuriam, quo casu ad prosequendum admittitur, l. qui publi. ff. de accus. & hoc in pari siue in maiori, d. l. neganda. Tertio casu principali, qñ post sẽtentiam condemnatoriam latam: & tunc si sententia nõ infamat, nulli dubium ꝙ potest. Si vero infamat, & tunc super antiqua accusatione proposita potest procedere. Si autem nouam inchoare vult, non potest, vt d. l. is qui reus, in fi. distingue, aut illa sententia abstulit sibi ciuitatem, aut libertatem, aut non. Siquidem abstulit ciuitatem, aut libertatem: tunc non põt nouã accusationẽ proponere. Aut non abstulit, sed est pęna relegationis imposita, vel minor, tunc dicunt Doc. aut suã, vel suorum iniuriã prosequitur, & tunc põt, vt l. is tñ oẽs, ff. de accusa. Aut nõ prosequitur suam vel suorũ iniuriam, & tũc aut vult aliũ accusare q̃ accusatorẽ suum & non põt, quia est infamis, l. infamem, ff. de publ. iud. Aut vult suũ accusatorẽ reaccusare, & tunc sibi licet; quia illi qui vult se vẽdicare, ignoscẽdum est dicta l. is qui reus, arg. l. qui cũ maior. §. liber, ff. de bo. lib. Si vero ista esset absolutoria, tunc dic indistincte, ꝙ põt in accusatione ꝓposita insistere, & actioñẽ nouam ꝓducere, vt d. l. negãda, ibi, plusquã, & d. l. j. in fi. C. q accu. nõ pos. de qua q̃stione late ꝑ Dy. Cy. Bal. & Sal. in d. l. j. & Bar. in

ADDITIO.

¶ Suũ accusatorẽ. *Circa hoc vide Fede. de Se. in cons. 93. incip. factum quod proponitur. Ber.*

in d.l.is qui reus,& ibi Ang.& Imo.latius. Vel in hac materia latius cõcludẽdo,& clarius dic,cũ q̃ritur, an accuſatus poſſit aliũ accuſare. Dic,aut q̃rit̃ ante nomen rei receptum inter reos,aut poſt, aut vſque ad cõcluſionẽ in cã,aut poſt cõcl'onẽ in cã vſq; ad ſnĩam,aut poſt ſnĩam. Primo caſu,nulli dubiũ,ꝙ accuſator nõ ꝓhibet̃,niſi aliud à lege prohibeatur, vt l.qui accuſare,ff.de accuſ.& ſibi permittitur accuſare quẽlibet aliũ, ſiue proſequatur ſuã iniuriã,ſiue nõ, ſiue de maiori,ſiue de pari, uel minori crimine,d.l.is qui reus.& d.l.negãda. in fi. vt ſuper ſua accuſatione procedatur. Et iſto caſu ſi accuſat ſuũ accuſatorẽ,diſcutiet̃ ſuper vtroq;,vt in ciuili,vt l.pe.& auth.& cõſequenrer,C.de ſent. ſi vero accuſat extraneũ: tunc quilibet põt procedere,prout ſolertior erit. Veruntñ citatus pro vno iudicio,non cogit̃ cõparere pro alio,& non cõparens põt dici cõtumax,l.cõtumacia,§.fi. ff.de re iud. Scd'o caſu principali,poſt nomen rei receptũ inter eos, & tunc aut vult inſcriptionẽ accuſationi, facere ad finem, ne tp̃s ſibi currat, & vt poſt ſnĩam poſſit proſeq ſuã accuſationẽ,& audit̃.d.l. negãda.in fi.ſiue accuſet ſuũ accuſatorem, ſiue aliũ.d.l.neganda dummodo non faciat in fraudẽ,vt retardet executionẽ,& tũc nõ ualebit ſnĩa lata cõtra ipſum,vt not.Ang. & Imo. in d.l.is q reus, aut vult accuſare ad finẽ,vt procedat̃ ſuper ea,& tunc aut proſequitur ſuã,vel ſuorũ iniuriã, & audit̃: ſiue accuſet de maiori, ſiue de minori, ſiue de pari,d.l.negãda,ſi aũt ſuã,vel ſuorum &c. nõ ꝓſequit̃,& tũc aut uult accuſare de maiori crĩe,& põt quẽlibet,ſiue ſuũ,ſiue extraneũ accuſatorẽ accuſare,ut d.l.negãda. Potiſſime ſi dicta accuſatio ſuꝑuenit poſt nomẽ ſuũ receptũ inter reos,arg.l.2.C.de ſatiſ.Sed aduertẽdũ tñ eſt iſto caſu, qñ accuſat accuſatorẽ ſuũ de maiori. Et tũc aut de tali crĩe,ꝙ ſi eſſet verũ,primũ crimẽ cõtra eũ obiectũ & aſcriptũ nõ eſſet verũ. Et tũc nõ ſolũ audiet̃,ſed oĩno imponet̃ ſilẽtiũ in primo,donec ſm̃ fuerit diſcuſſũ, & ex euẽtu cauſæ procedat̃ ſuꝑ primo vel non. Iſte eſt proprie caſus in l.j.C.qui accu.Qui tex. põt ẽt ĩtelligi poſt nomẽ rei receptũ inter reos.Aut nõ opponit̃ tale crimẽ,ſed aliud, & priniũ,& ſm̃ delictum pñt eſſe, & tunc audictur,& ſuper ſuo ſcd'o ꝓcedatur pariter, ſicut proceditur in crimine quod ſibi aſcribitur. Eſt iſte eſt proprie caſus in d.l. negãda. Aut vult accuſare extraneũ de maiori, & tunc non põt,poſtq̃ nomen ſuũ eſt receptũ inter reos,d.l.is qui.& d.l.negãda. Siue accuſatorem ſuum velit accuſare, d.l. is qui.ſiue extraneum,d.l. neganda. facit l. 2.§.ſi extraneũ, ff.de adul. vbi de pari non põt accuſari vel obijci,vt ibi. Hoc tñ fallit in vxore,& marito, qñ obijcit marito de lenocinio poſt nomẽ rei receptũ inter reos, vt d.§.ſi publico.& rõ ſpãlitatis patet ibi. Tertio caſu principali, poſt concluſionem in cauſa ante ſnĩam, & quarto caſu videlicdt,poſt ſnĩam,& tunc aut fuit abſolutus, & clarum qđ oĩs accuſatus accuſat de quolibet crĩe,vt d.l.qui accuſare. Aut fuit condemnatus de crĩe priuato tm̃,& per conſequens non fuit effectus infamis ex prolatione ſnĩæ,& põt quẽlibet de quolibet crimine accuſare,ut l.infamẽ,ff. de publ.iud. & not.Bar.in l.in eum, ff. de accuſatio.aut fuit effectus infamis, quia fuit damnatus de publico iudicio,d.l.infamem,& tũc aut uult accuſare extraneum de nouo, & nullo mõ auditur de aliquo crĩe, ut l.q iudicio, ff.de accuſ.niſi de crĩe læſę maieſtatis,vt l. famoſi, ff.ad l.Iul.maieſt. & no. gl.3.in d. l.is qui reus. Aut vult accuſare accuſatorẽ ſuum,& tunc aut ꝑ ſnĩam dẽt perdere uitã naturalẽ,& tũc ſm̃ gl.in d.l.is qui reus.nullo mõ põt,per d.l.cum reis, C.de pœ.& puto iſtam concluſionem eſſe ueram in hac materia, licet Doct.alio modo loquantur, quia in d.l.is qui reus. cum miniſterio Iuriſconſultus,in uer. illud, dicit ꝙ Imperator indiſtinctè uolebat, ꝙ accuſatus poſt condemnationem non audiretur, & ſic eſt regula negatiua. Tñ iuriſcõſultus dicit,ꝙ eſt uerum demum quo ad eos qui & ciuitatem,& libertatem perdiderunt, & per conſequẽs multo minus poterat accuſare ſi ꝑderet uitã naturalẽ,& idem ꝙ non admittatur ad accuſandum,ſi perdit libertatem, d.l.is qui reus. Secus autem ſi ſimpliciter fuerit relegatus, quia tũc licet ſit infamis, ſuũ accuſatorẽ tm̃, ut ſe poſſit aliqualiter ulciſci, poterit accuſare de quolibet crimine,vt no.gl.2.in d.l.is qui reus.ſed accuſationes prius formatas,pendente ſua accuſatione,ſi nõ ꝑdit per ſnĩam uitã,ciuitatẽ, uel libertatẽ:tñ ſm̃ oẽs Doct. poterit proſequi.

ſequi,d.l.is qui reus,ĩ ver.ſed hoc puto,iũcto ver.fi. Sin aũt perderet ẽt vitã naturalem, & tunc ſm gl.non põt proſequi etiã iam inchoatas, vt no.gl.fi.in d.l.is q reus, ꝙ non placet Doctoribus: quia cum ibi dicat de vita ciuili,ergo idẽ in naturali. Sed ego credo gl.veriorem, quia, vt dictũ eſt, regula ſtat negatiua, ꝙ accuſare nõ poteſt poſt damnationem, quã regulã approbat Bar.in duobus caſibus,& dicit,ꝙ p dictionẽ,demum, q̃ ſonat in taxatiuã,videlicet, ꝙ iſtud eſt verum,ſi ciuitatem,vel libertatem perdidit.Ergo in alijs caſibus non expreſſis, remanemus in regula prohibitiua vniuerſali,ꝙ nõ poſſit,vt dicit Imperator, arg.l.cum pretor.ff.de iud. non autem dicas,vt dicit Sali.in l.j.C. qui accu.& Imo. in d.l.is qui reus,arg.à cõtrario ſenſu. Sed in alijs caſibus remanet ſub regula negatiua,vt dicit Imperator, & ſic extra caſus declaratos per Iuriſcõſultum remanemus in dicta regula ꝓhibitiua, ergo cũ caſus mortis naturalis non ſit ſpecificatus à Iureconſulto,neceſſario ſequitur,ꝙ remanemus in dicta regula prohibitiua. Et maxime,cum mors ciuilis non habet eundem effectum, ſicut mors naturalis,facit l.ex ea parte,§.j. ff.de verb.ob.& hoc puto verius,quicquid concludant Doct.

AVG.Tu aũt in hac materia adde ea, q̃ dixit gl.in terminis de iure cano.in c.negãda,3.q.9. & latius poſuit iſtam materiam Io.And.in addi.Spec.ibi poſt Spe.in ti. de accu.§.1.verſ.item,ꝙ eſt accuſatus.Sed vide Gand.in trac.malef.ſub rub.qui poſsũt accuſare,& qui non, in verſ.ſed ego formabo talem quæſt.ponamus.Qui in hac materia arguit pro & contra,& refert opi. Azo.in hac materia.Tñ dicit,ꝙ per totã Italiam obſeruatur opinio Odofr. & Iacobi Balduini,qui dicebant, ꝙ ſecundus accuſator ſi proſequatur ſuam,vel ſuorum iniuriam, ꝙ audiatur reaccuſans reaccuſatorẽ ſuum hac ratione,qm̃ ſi te accuſaui de crĩe contra me illato,& non potui meam accuſationem probare tꝑe ſñiæ proferendæ, poteris poſtulare me de calumnia cõdemnari,ex eo, quia tuam iniuriam proſequebaris,vt l.j.C.de calum.Nam & ei ignoſcẽdum eſt,qui prouocatus,ſeu accuſatus voluit vlciſci,ff.de bo.liber.l.qui cum maior, §.ſi libertus,& hic me nõ extendo: poteris ibi videre Gãdi.qui rñdet ad motiua Azo. poſtea ibi Gand.dicit, ꝙ cum iſta q.ſibi euenisſet de facto in ciuitate Bononiæ, & ibi eſſet iudex maleficiorum, conſuluit in hac materia do.Dyn. de Muſello, qui ſibi ita deliberate reſpondit,cum aliquis accuſatus vult ſuum accuſatorem accuſare:aut opponit aduerſario ſuo crimina in modũ exceptionis,aut in modũ accuſationis. Primo caſu ſubdiſtingue:quia aut lis eſt cõteſtata,aut non.Primo caſu qñ lis eſt conteſta. tunc accuſatus non põt crimen opponere ſuo accuſatori in modũ exceptionis. Scd̃o caſu ſic,vt ff.de adul.l.j.§. extraneus, & d.l.maritus,§.p̃ſcriptiones. Si autẽ vult accuſare ſuum accuſatorẽ per modũ accuſationis, tunc ſubdiſtingue eo.modo: aut lis nõ eſt conteſtata,aut ſic: aut eſt lata ſententia.In primo caſu qñ lis nõ eſt conteſtata,ſi vult accuſare de crimine maiori,põt: adeo ꝙ ſua accuſatio tanq̃ maior præcedere dẽt ĩ cã.Si aũt vult accuſare de pari, vel de minori crĩe,non põt: niſi proſequatur ſuã vel ſuorũ iniuriã,vt l.negãda,C.qui accu.non poſ.In ſecundo caſu, qñ lis eſt conteſt. tunc aut iſte accuſatus p̃tendit ſuam, vel ſuorum iniuriã:aut iniuriã publicã.In primo caſu auditur,ff.de accu.l.interdum, ſiue velit accuſ.de maiori crimine, ſiue de minori, vel pari. In ſecundo caſu qñ prætendit iniuriam publicam,non auditur,ff. de publ.iud.l.is qui. In tertio caſu qñ lata eſt ſñia,tunc ſubdiſtingue:quia aut ſententia eſt abſolutoria,tunc auditur,ff.de pub. iud.l.is qui.in prin.& ibi dum dicit ꝙ fuerit excuſatus. Ergo à contrario ſenſu ſi fuerit abſolutus,poteſt.Si vero ſñia fuerit cõdemnatoria:tunc diſtingue,aut illa ſñia adimit vitam,ciuitatem,vel libertatem:aut nihil ex his:ſi nihil adimit. Aut vult accuſare extraneum,aut accuſatorem ſuum. Si vult extraneum accuſare,& non põt:qa infamis,l.infamem,ff.de publ.iudi. Si verò vult accuſare ſuũ accuſatorem, & põt, d.l. is qui,quia hoc concedit ad vindictã. Si vero illa ſñia adimit ſibi ciuitatem,vel libertatem, tunc aut vult de nouo inducere accuſationẽ,aut inchoatã accuſationem vult proſequi.Primo caſu non põt indiſtincte, nec cõtra extraneũ,nec contra accuſatorẽ, vt d.l.is qui,ver. pro hoc &c.In ſecundo caſu quando vult inchoatam proſequi, tunc

aut snīa adimit vitam, aut snlam ciuitatē, vel libertatem: si adimit vitā, non pōt prosequi: quia non debet differri pena, l.cum reis, C.de penis. In alio casu qn̄ sola libertas, vel ciuitas adimitur, & non vita, tunc aut accusatio sua perimitur per snīam cōtra eum datam, & tunc non auditur: arg.l. j.C.qui accu.non pos. Aut non adimitur; quia sua accusatio potest esse vera, & tunc etiam contra oēs adimitur, vt d.l.is qui, ff. de pub.iu. Et ita in hac difficultate residet do.Dyn.& ibi Gand. approbauit suam distinctionem. Et certe per prædicta habemus claram doctrinā, & verā solutionem ad illos tex.q ita videntur sibi contrariari.

HIERO.Circa hāc materiam, vide Abba.in c.j.de mutuis petitio.extra col.7.ver. vlt.gl.&c.vbi sequit̄ opi.Bar.in l.is q reus, & ibi notabiliter Henr.Boyc, qui longā facit dist.col.2.in 5.dist.per Doc.in c.fi.extra de test.vbi Aret.vlt.notab.Bonif. Vitali.q etiam facit vnam dist. in tract. malefi. in rub.quid sit accusat.in forma accusę porrectæ per syndicum, col.j.vers. sed pone & in ea forma, col.fi.in fi.Alb. q post antiquos distinguit in l.j.C.qui accu.non pos.col.2. in prin.Collectan.in c.accedens, de accusa. breuiter & cōpēdiose p do.Prep.post Doc. in c.prius, 3.q.2.Itē aduerte, nā in quantū Ang.hic, in fi.in ver.(sinautē pderet ēt vitā naturalē &c.) approbat gl.fi.in l.his qui reus, dicatis, q d.gl. cōiter reprobatur ab oībus, & eam dicūt cōiter reprobatā Abb. & Prępo.vbi supra bene tñ possem hic adducere quam plures dis. supradict. Doct. prout etiam fecit hic do.Aug. sed faceremus val de longum processum, videatis in locis supra allegatis.

64 *An quis posset aliquem accusare simul & semel de pluribus delictis.*

64 ANG.† Quare, an quis possit accusare
a aliquem simul & semel a de pluribus delictis gl.& Doc.ponūt in l.q de crimine, C. de acc.Bar.in l.libellorum, §.sed si aliud, ff. de acc.vbi cōcludit, q aliqn̄ alicui obijciūtur plura delicta, quæ puniuntur eadem lege, tunc de omnibus pōt simul accusare, vt l.non est nouū, ff.de acti.emp. Si vero ista delicta puniuntur diuersis legibus vel statuto, ēt pōt eodem tpe eundem de omnib. accusare, sed non eo.libello, d.l.nouum, & ibi no. Et vide latius per Bart.in l.qui de crimine, C.de acc.Sed latius per gl.& Bar. in l.senatus, ff.eod.ti.Et prędicta procedūt qn̄ ex diuersis factis. Sinautem ex eodem facto plura delicta oriuntur, loquitur lex, qui de crimine, de quo latius per Sal.in l. si quis homicidij, C.de accus.

A D D I T I O.

a ¶Simul & semel. *Adde ad hoc Ro.in cōs.345.*

AVG.Adde tamen hic ea quæ dicit Ange.in l.j.C.si reus vel accu.mor.fue. qui faciens mentionem de hac materia, allegat qūo gl.dubitauit in d.§.sed si aliud, & qūo gl.magna in d.l.qui de crimine, aliter locuta est, & qūo Bar. postea distinxit in d.§. sed si aliud.Et ibi dicit Ang.q verum est, q si quis punitur diuersis legibus, pōt accusari simul & semel eod.tpe, sed non vno libello, d.l.nō est nouum. Et hoc, cum dicta crimina diuersa oriūtur ex diuersis factis: nā si ex vno, tene gl.in d.l. qui de crimine, f.vt in eod. libello per eundem possint deduci oīa, non autem in diuersis, per tex.illius l.& ibi limitat Ang.prædicta, & intelligit esse vera qn̄ vnus accusat vnum non prosequendo suam vel suorum iniuriam, aliàs etiam si delicta sint omnino diuersa, & ex diuersis factis cōtingentia, & siue puniantur eadem l.vel diuersis, in eodem libello de omnibus poterit accusari, & etiam in diuersis ad libitum accusantis, quia in criminalibus est eadem forma procedendi sicut in ciuilib.l.absentē, ff.de pę.& ibi gl.

HIERO.Adde in hac materia, q cū dictis p Ang.hic cōcor.Collecta. in c.licet in beato, de acc. Sed circa hanc materiā & q. seq.fac istos casus, quos remissiue psequere.Primus est, qn̄ vnus accusat vnū. Scd'us qn̄ vnus plures. Tertius qn̄ plures vnū, de oībus istis, vide no.dis.Alb.post alios antiquos in l.q de crimine, C.de accu.col.2. in med.ver. & iō vt plene liqueat &c. cū col. seq.Hēr.Boyc, in c.j.de col. dete.ī c.de his, de acc.extra, vbi facit no.distinctiones, sed melius q alibi vide Maria.Soc.in c.j. de li. òbla.col.33.vers. circa quartū membrum, & col.12.in med.vers.secundo casu.

65 *An plures possint simul accusare eundem.*

65 ANG.† Quæro, an plures possint simul accusare eundē. Istā q.format Cy.& Sal.in l.4.C.de accu.vbi gl.& Sal.finaliter cōcludunt, q aut cuiuslibet accusantiū interest

ratione officij, & tunc possunt de eo.libello, non diuersis accusare eundem, ut l.senatus, C.qui accu.non pos.& ibi Sal.ponit rationem, aut cuiuslibet eorũ interest rõne proprij interesse, puta si seruus cõis sit occisus, & tunc etiã possit eo libello, ut ff.de noxa.& l.si retẽtione.in prin.non diuersis, ex quo p.p idem, & ad idem agitur, & hoc ne de delicto eiusdẽ hominis sæpius inquiratur, aut neutrius eorum interest rõne officij uel interesse, & cõis iniuriæ, & tũc nec diuersis libellis, nec eo.libello, possunt eundem accusare, sed idoneior ipsum admittitur, ne reus in plures aduersarios fatiget, & ne sæpius quærat de delicto eiusdem hominis, vt l.licet, §.fi.ff.nau.caup.sta.

AVG. Adde tñ & intellige pmissa, secundum Sal.in l.uxor.C.qui accu.non pos.ubi ponit qñ plures ratione officij concurrunt ad accusandum unum, quis pferatur, & ibi ponit, qñ ratione proprij interesse plures concurrunt ad accusandum unum, quis pferatur, & limitat prædicta, & cui debet iudex gratificari, an masculo, an feminæ. Et de materia uide Bar.in l.si plures, ff.de accu.& gl.& Archi. in c.accusatoris, 2.q.j. & dom.Abb.in c.1.de collu.Inn.in c.olim.extra de accu.& Archi.in c.epiphaniã, 5.q.1.

HIER. Adde ꝙ ita ẽt concludunt cõiter Doc.in c.2.extra de acc. Ad cuius tñ ueritatem indagandã, uide dist.q̃ facit do.Henr. Boyc, in d.c.de his, ext.de accu.col.2.vers.si q̃ris nunquid possit accusari &c.& Bald.& Alb.post Iaco.de Arc.& antiquos in d.l.senatus.& idem Sal.in l.si accusatoribus.col.2.de accu. ꝙ intellige tã in isto primo mẽbro, q̃ in alijs tribus, quia in oĩbus trib.cõiter tenẽt dist. tradita hic p Ang. ut ẽt tradit Barb.post Nic. de Neap.in l.decreto.§.si duobus, de administ.tut.ff. & Doct.in locis hic allega. Et rõ quo ad primum membrum est, ẽm Sal.in d.l.4. quia oẽs isti officiarij repsentant psonam offensi, quę una est, & sic sicut nõ posset ipse offensus uarijs libellis eundem accusare, ut in l.licet, §.fi. ff. nau. cau.stab. sic nec ẽt isti repsentantes vnam psonam, ut in l.si plures, ff.de pact. & hãc rõnem ante eum assignant ibi Doc. & Hen.Boyc, vbi s̃. Item circa ultimũ mẽbrum Ang.quæro, quid si oppositum non fuerit, an ualebit iudicium? Et dicatis, qđ sic, p tex.in l.si accusatoribus, C.de acc.vbi hoc tenet Bar.& idem Bar.in d.l.si plures, ff.eo.Cano.in c.2.vbi Abb.post alios extra de accus.& idem Abb.per text.& gloss.ibi, in c.1.de collu. deteg.extra, ꝙ tñ intelligit Sal.in d.l.si accusatoribus. qñ in eo.libello isti accusant, secus tñ si diuersis, quia tunc ẽt post litem contestatam, & postquã receptum est nomẽ inter reos, poterit alter eorum repelli & eligi idoneior p iudicem ex officio suo, ẽt parte nõ petẽte, quia ad eius decorem spectat ne coram eo, & maxime eodem tpe, de eisdem delictis sæpius quæratur, cum ea, quæ ad iudicis decorem spectant, pars remittere nõ possit, ut in l.quas prohibet.de postu.vt ibi per eum, qui pluribus & bonis rationibus hanc fundat. Et in hac materia cadit bene quæstio uulgata, vtrum eodem libello, quis possit accusare testes qui deposuerunt falsum, & producẽtem ipsos, q̃ tñ diuiditur in duas. Prima, utrum producẽs testes falso scienter & dolose, possit accusari simul cũ dictis testibus falsum deponentibus. Secunda utrum ipsi testes plures numero, possunt simul accusari de falsitate. Et scias, ꝙ ista quæstio cõtigit tpe dñi Vianensis de pasci pauperis Doc.antiqui, quã posuit in quęst. suis nu. 76.incip. Vniuersitas Bazani.licet eam decidat in qõne seq. inci. Quærit &c. Et quo ad primam concludit, ꝙ si accusator suam nõ prosequitur iniuriã, ꝙ accus.non procedat, aut suã psequit iniuriam, & tunc sic. alleg.l.hos accusare, §.lex Iulia.ff. de accu. & l.athletas, ff.de falsis.vos tñ videatis Albe.in l.q de criẽ, C. de accu.Bar.in d.l.athletas.Io.An.Arc. qui cum singulariter examinat in c. si quis episcopus, de acc.col.fi. ver.& tãgunt &c. vbi concludit ꝙ sic alleg. Bar.vbi s̃.per d.l.athletas, & eũdem Bar. p tex.ibi in l.nihil, §.fi.ff.de adul.& Io.And. idem tenentem in tit.de accusa.§.j. de qua videatis etiam Præpo. in c.prohibentur.2. q.1.col.3.in prin. De secũda videatis Arc. & Præpo.vbi s̃. vbi faciunt longam dist. q̃ referre non curo. Item circa fi. membrum Ang. potest hic quæri de q.statuto cauet, ꝙ qui cum armis aliquem percusserit, manum cum qua percussit, amittat. Titius eo impetu duos percussit, & dubitatur quem prius percusserit accusatur ab eisdem eo tẽpore de dictis percussionibus. quæritur, quis istorum admittendus est, & sic quis

erit p̄ferendus? videatis Alb. q. tetigit hāc q̄onem in d.l.ſi plures, ff.de acc. Cōcludit tñ, ꝑ iſta ſint plura facta, & plura delicta: q̄a plures perſonæ, & ſic ꝑ non ſit locus p̄lationi, per l.qui de criē, C.de accu.& quia idē eſt in ciuili, vbi non eſt locus prælationi in plurib. concurrentibus ad agendū, vt patet in petitione hæred. vt in l.pe.de pet. hære.& in rei ven. vt l.is à quo. de rei vendi.& in noxa. vt in l.ſi quis à multis, ff.de nox. ergo arguendo de ciuilibus ad criminalia, qđ eſt licitū, vt in l.oēm, ſ.de iudi.& in l.3.§.ſi mulier, ff.de libe.homi.exhib.cōcludēdū eſt, idē eſſe in crīalibus, qđ in ciuilib. & ita reſidet ille practicus Doct.quātū ad accuſationē. Scđo q̄rit, q̄d quantū ad ſñīam, & q̄d quātū ad pęnæ impoſitionē? vide per eū: quia magnū facit proceſſum.

66 *Accuſator non proſequens ſuam accuſationem an incidat in pœnam, & in quam.*

66 ANG.† Quæro, accuſator non proſequitur ſuā accuſationē, an & in q̄ pęnā incidat? Iſtā quæſt.ponit Bar.in l.3.§.j.ff.de p̄uar. & diſtinguit, ꝑ aut expreſſe deſtitit, non impetrata abolitione, & punit̄ pœna quinque libr.auri, vt d.§.aut tacite, & tunc aut faciendo labi tp̄s ſtatutū à iudice, & punitur extraordinarie, vt l.qui crimen, C.q̄ accu.non poſ. Aut patiendo labi tp̄s legale, & punitur pęna appoſita in l.j. C. vt intra cer.tem. punitur ēt q̄ñque pęna cōuentionali, vt l.4.ff.de cuſto.reo. & idē Bar.in l.j.§.ſi quis aūt, ff.ad Turpil.latius dicit, videlicet q̄ñque aliq̄s deſiſtit expreſſe & manifeſte ab accuſatione, & tūc punitur pęna Turpil.vt d.§.ſi quis aūt. Si vero nō expreſſe deſiſtit, ſed tacite.& hoc tribus modis cōtingit. Nam q̄ñque ſtatuitur terminus abſenti, & ipſe non venit, & punitur p̄p contumaciā pęna extraordinaria, non pœna Turpiliani, vt l.qui crimen, C.qui accu.nō poſſ. Q̄ñque ſtatuitur terminus præſenti ad proſequendū, & nō proſequit̄, & tūc vr̄ deſiſtere, & punitur pęna Turpiliani, vt l.ſi ea, C.q̄ accu.nō poſ. Q̄ñq; nullus terminus ſtatuit̄ à iudice. Sed ipſe accuſator intra tp̄s ſtatutum à lege non proſequit̄, videlicet intra biēniū, tūc punit̄ pęna l.2.C. vt intra cer.tēp.qō crimi.terminetur. Adde ſ̄m Cy.& But.in d.l.qui crimen, ꝑ aliq̄ñ nō deſiſtit, ſed nō probat ſuā accuſationē, & tunc punit̄ ſimilitudine ſupplicij, vt l.fi.C.de accu. Item adde ſ̄m Ang. in d.l.q̄ crimen, q̄ñ ſtatuit̄ terminus à iudice, & nō proſequit̄, ꝑ ēt punit̄ in expenſis, vt d.l.q̄ crimen, C.qui acc.non poſ. An aūt ad hoc, vt non proſequēs accuſationē ſuā, incidat in Turpil.requirat̄ ꝗ ſit lis conte. vel non, vide late p̄ Cy.Bal.& Sal.in l.j.C.ad Turp. Et no.in Spe.& ibi Io.And. in add. in tit. qualiter in accuſatione ꝓcedat̄, §.v.tractādū, verſi.j.& Cyn.ibi concludit, ꝑ ſiue lite conteſtata, ſiue ante deſiſtat, q̄ incidat in Turp.ar.auth.q̄ ſemel, C quō, & q̄ñ iu.qđ intellige verū, ſ̄m Iac.ſi reus iā fuerit citatus & cōparuerit. Sinaūt re⁹ nō fuerit citatus, vel citatus, nō cōparuerit, tunc nō hēt locū dicta pęna, imo impune p̄t deſiſtere, vt l.q̄ſitū, ff. ad Turp.qđ intellige, vt j̄.dr̄ in q̄ſt.ſe.ſ̄m Bar.in d.l.q̄ſitū. Et tene menti, ꝑ ille q̄ deſiſtit, non pōt ex eo.facto ad illū redire, & iterū accuſare ēt crīaliter, vt eſt tex.& ibi Bar.in l.qui deſiſtit, ad Turp. & dicit Bar.in d.l.q̄ſitū, ff.ad Turp. ꝑ poſt litē conteſtatā ſuper accuſatione non licet deſiſtere īpune, vt l.Senatus, ff.ad Tur in §. qui poſt. Quinimo ēt ante litē conteſtatā poſt fideiuſſionē p̄ſtitā non licet deſiſtere, vt l.j.C.eo.ti.& ibi Cy. Si vero ſumus ante litē cōteſtatā, & añ datā fideiuſſionē, poſt tñ productionē accuſationis. Tunc Bar.diſtinguit, aut reus eſt iā citatus, aut non. ſi reus eſt citat⁹, & nō licet deſiſtere, vt auth. qui ſemel, C.quō, & q̄ñ iudex.coniuncta l. abſentē, ff. de pę. ante citationē vero licet deſiſtere, ſicut in ciuili. Quoddā eſt tp̄s ante accuſationē propoſitā, licet ēt dederit libellū prīcipi, & licet deſiſtere, l.miles, §.ſocer, ff.de adul. Quid ſi ex forma ſtatuti licet alicui à quacunq; accuſatione deſiſtere dūmodo ſoluat decēt, pone ꝑ eodē libello accuſauit aliquē de plurib. ſ̄m quod ſ̄.dictū eſt, & vult deſiſtere, an ſoluat vna decē, vel tot quot ſunt crimina intentata? & Bar.decidit iſtā quæſt.in l. libellorū, §.quod ſi aliud, ff.de accu.& ibi dicit ꝑ de iure accuſa

a tio eſt ius accuſandi,a ſicut actio ius eſt p̄ſequēdi quod ſibi debetur; & ſic quot ſunt crimina, tot ſunt accuſationes. Ideo tot decem

ADDITIO.

a ¶Ius accuſandi. *Adde quod Do.Bar.ſequitur Franc.Are.in conſi.79.Ber.*

decem soluere debet, vt l.scire debemus, ff.
de verb.ob.& l.si pluribus, eo.ti. Tñ cõis v-
sus loquẽdi est, ꝙ vnica charta appellat̃ ꝓ
vna accusatione. Vñ si est vnus libellus, li-
cet plura delicta cõtineat, pro vna accusa-
tione soluat decẽ. Vñ desistens, dẽt proba-
re istũ cõem vsum loquendi, aliàs soluet ꝓ
plurib. & vide Bar. in simili in l.j. in fi.ff.
de test.& Bal.in l.ordinarij, C.de rei vẽd. ꝗ
Bar. dicit in d.l.j. ꝙ aut statutum habuit re
spectũ ad substantiã, vt de quolibet testõ
soluat̃ gabella, tunc licet essent plures char
tæ, tñ si est testm̃ vnius, vnicum est testm̃,
aut dicit ꝙ notarius de quolibet testõ scri
pto tm̃ accipere possit, & tunc hr̃ respectus
ad schedulas. Sed Bal. in d. l.ordinarij, dicit
magis ad ꝓpositum, videlicet ꝙ circa ean- a
dem accusationem dr̃ vnus libellus a con-
clusione. Nã vnitas conclusionis est illa, q̃
facit vnitatẽ petitionis, licet in diuersis a-
ctionibus & accusationibus: tunc dr̃ vnicus
libellus, qñ cõclusio est cõis vtriq; actioni:
aliàs dñr plures libelli, ff.fa.erc.l.hæredes,
§.de plurib. l.non est nouum, ff.de ac.emp.
67 Et inducit ad quæst. Dicit statutũ, † ꝙ nõ
probans accusationem, puniat̃ in centum.
Modo quidã in eodem libello accusat plu
res, & non probat de aliquo. Quæritur an
debeat puniri in plurib. pœnis, an in vna?
si sumat̃ accusatio pro libello, est tm̃ vna
pœna, & ad hoc facit l.edita, C.de edẽ. vbi
actio ponitur pro libello. Sin autẽ assumi-
tur pro iure accusandi, tunc sunt plures a-
ctiones, l.j.C.si reus vel acc.mor. fue. & ẽt
dicit, quòd Dy. disputauit istam quæst. &
dixit, quòd erat vnica pœna, quæ habebat
locum ex vniuerso, & ex aliquo, i. siue nil
probetur, siue probetur contra vnum &
non contra alium. Et hoc ex natura indefi-
nitæ, quæ potest verificari in vniuersali &
particulari, secundum Dy. quod Bart. ibi
approbat, quod notandum est.

AVG. Tu aũt in hac materia in his quę
stionibus. Adde primo qua pœna puniat̃
qui desistit ab accusatione, vide tex. glo. &
Doct. in l.accusationis. C. de acc. & in l.ab
sentẽ, §.pe.ff.de poe. Latius vltra Doct. po
suit istam materiam Spec. in tit. de accu. in
3. parte, in §.5. vbi examinauit intellectũ
omnium legum loquentium in hac mate
ria, quæ vñr contrariari. Et ibi Spec. latius a
& melius loquitur quã fecerint Legistæ.

Adde tñ, ꝙ multæ sunt personæ, q̃ possunt
accusando desistere ab accusatione, & non
incidunt in aliq̃ pœnã, vt est mulier, & mi
nor. Ita dixit Ang. in l.si fęmina, C.ad Tur
pil. & intellige, vt dixit tex. cũ gl. & ibi Bar.
ĩ l.mulier, ff.ad Turp. Et limita p̃dicta per
alium tex. & ibi gl. & Bart. in l.in senatus,
§.eos, ff.ad Turpil. Et adde pulchra verba
Ang. vbi refert Cy. in l.fi.C.de acc. an sicut
licitum est hætetico pœnitere si est accusa
tus de hæresi, an ẽt accusanti hæreticum li
citum sit impune desistere à dicta accusa-
68 tione, & qua pęna punitur si desistit. † Itẽ
adde ĩ quãtũ dictũ est, ꝙ post datũ libellũ,
ĩ cõtinẽti licet desistere impune. Limita tñ
p̃dicta, & intellige, ꝙ talis contra quẽ ꝓdu
a ctus est libellus, poterit agere iniuriarũ, a
ita dixit Ang. in l.nullus, C.de exhibẽ. reis,
referens Iac. de Are. ita dixisse in l.j. C. ad
Turp. & ibi Ang. hoc ẽt firmauit per illũ
tex. in l.itẽ apud, §.si q̃s libello, ff.de iniu.
& ibi in d.l.j. dicit Ang. ꝙ si accusatorẽ pę
nitet anteq̃ accusatus cõpareat, nõ incidit
in Turpilianũ, sed tenet̃ iniuriarũ, sed ĩtel
ligo p̃dicta, vt dixit Do. Ant. de But. in c.li
cet in beato Petro, extra de acc. qđ hoc est
verum, ꝙ agit̃ iniuriarum, si ex tali produ
ctione libelli oritur infamia ipsi accusato.
Et de materia vide ẽt ibi, ĩ d.c.licet, ꝑ Ab.
& ꝑ Moder. qñ licet desistere ab accusatio.
Et adde q̃ dixit Ang. ꝑ illã gl. in rub. C.de
in ius voc. qđ ille q̃ ꝓduxit libellum accu
sationis, & desistit ante partis citationem
non tenetur pœna Turpiliani. De qua ma
teria ꝑ Bar. in d.l.quæsitũ, ff.ad Turp. per
gl. & Doct. in c.licet in beato Petro, & per
Bal. in l.j. in 16.col.C.qui acc. & per Bal. in
l.j.C.ut intra cer.temp. Et de materia vide
per Bal. in l.accusationem, in fi.C.qui acc.
Aduertas tñ inquantũ s̃. Legistę oẽs tenẽt
istã conclusionem, ꝙ in crĩalibus non co-
gitur accusator prosequi accusationẽ, sed
põt desistere, ut supr. dictum est in multis
casib. Tñ limita ẜm Do. Ant. de But. in d.
c.licet in beato Petro, in fi. in ultimis ver-
bis, nisi oriretur infamia ipsi accusato: q̃ a
poterit dicere, uolo quod litiges, & proce-
das

ADDITIO.

¶ Iniuriarum. *Adde hoc uerum, etiam si accu satur desistat, ita Ro. cons 208. Ber.*

das in cã,& super hoc feratur sñia, & allegat gl.4.q.5.c.quisquis,& allegat 5.q.j. c. quædã,& c.vlt.& c.epiphaniã. Adde no.in sing.2.anni,39.quod incipit,instituens accusationem,an postq̃ accusator desistit ab accusatione, vel ꝑ mortẽ, vel ꝑ contumaciã, possit iudex cõpellere tertium ad ꝓsequendũ. Et in hac materia vide Inn. in c.j. extra de collu.deteg.an instituẽs accusatione ineptã incidat in Turpilianũ, si postea desistit. Limita & intellige ꝓut fecit Ang. ĩ l.fi.ad Tur.C.qui limitat dicta Bar.in l.q̃rebat,ff.ad Turp.in quãtũ s̃.q̃situ est,an si vnus accusauit aliquem de plurib.delictis ĩ codẽ libello,an sint plures libelli,an vnus libellus. Adde oĩno Sal.q late loquitur in hac materia, referens oẽs in l.si q̃s homicidij,C.de accu.& qñ dicantur plures libelli, vel vnus. Materiam late vide per Bald.in l. edita.in repe.Paduana,in 15.q.C.de eden. Et in criminalibus vide per Bald.in l.cum rationibus,C.qui accus.non poss.

HIER. In hac materia adde ꝙ Anch. Ant.Abb.& Mod.in c.licet in beato, extra co.referũt dis.Bar.& eã sequũtur,vbi tñ vide Hen.Boyc,q bonã distinctionẽ facit, q̃ multũ declarat materiã,de qua materia vide ẽt Collect.ĩ c.cũ dilectus,de calũ.extra.

69 *Si infamis excommunicatus, vel bannitus qui accusare non potest, accusetur, ab uno qui accusare non potest, ut a muliere, an possit excipere, tu non potes me accusare, quia inhabilis es: & an accusans possit replicare, tu nõ potes contra me excipere.* b

69 ANG.† Quæro si infamis excõicatus,vel bannitus,qui nõ põt accusare,vt s̃.dictum est, accusetur ab vno qui nõ põt accusare, vt a muliere,vel ab alio, an põt opponere exceptionẽ, tu non potes me accusare: q̃a inhabilis es ad accusandũ, & an accusans possit replicare, & tu non potes contra me excipere,& Bart.in l.seruos,*a* ff.de accu. dicit ꝙ accusatus põt opponere dictam exceptionẽ,& accusator non põt replicare, qđ ẽt accusatus est infamis,vel bannitus, siue excõicatus, vt d.l.seruos, & c. cum dilecti, extra de excep.de qua q.ꝑ Bar.Bal.& Imo. in l.cum mulier,ff.sol.mat.& Flo.in l.lege Iul.ff.de test.& dicendũ est,vt ibi plene ꝑ ꝑ̃fatos Doc. Sed forte dictum Bart.in d.l. seruos,procedit qñ agitur ciuiliter, vel ad pœnã applicandam accusatori,vel pro eius interesse. Si autem ageretur criminaliter ad vindictã publicã, tunc vr̃ qđ cõtra talẽ exceptionẽ possit replicari ẽt de inhabilitate,ne delicta remaneãt impunita, l.ita vulneratus,ff.ad leg.Aquil.arg.l.apud Celsũ, §.Marcellus,ff.de doli excep. & ꝙ no.Inn. in c.intelleximus,extra de adul.in gl.& hic vr̃ sentire Bal.in d.l.cum mulier,in j.limitatione regulæ, an dolus cũ dolo compẽsetur,allegat no.in l.his qui reus,ff.de pub. iud.& ꝙ no.in c.sicut,extra de iureiu.& in l.viro atq; vxore,& ibi gl.& Bar.ff.sol.ma. de qua q.per Imo.in d.l.cum mulier.

AVG. Tu adde & latius vide ista disputata per Rom.in d.l.cum mulier,qui multa allegat,& per Bal.in l.j.§.j.ff.ne quis eũ qui in ius voca.est vi eximat, & ꝑ Ant.de Bu.in c.cũ dilecti,extra de exce. & ꝑ Pe.de Anc.in c.intelleximus,extra de adul.& per Bal.aliq̃d in l.in arena,C.de inof.te.vbi p̃dicta poteris lĩtare, & aliquid per Ang.in §.itaque,in Auth.vt iud. sine quo. suffra.

HIER. Breuiter in hac quæstione dicã opi.Bar.cõiter tenetur per Doc.in d.l.cum mulier, quam etiam tenet Alb.in l.seruos hic allega.& in l.amplius,ff.rem ratam haberi, Abb. & post eum Moder.vbi late declarant in c.dilecti,de excep.extra.

70 *Accusans an præsumatur calumniator, eo ipso quòd non probat suam accusationem.*

70 ANG.† Quæro an accusator præsumatur calumniator, eo ipso ꝙ nõ probat *b* suam accusationẽ. Istam quæstionẽ format Bar. in l.j.in prin.ff.ad Turp.& in effectu cõcludit

ADDITIONES.

a ¶Bar.in l.seruos. *Adde tu Pet.de Anch.in ca. intelleximus, extra de adul. Ant.de Bu. & Fel. in c.cum dilecti, extra de excep. etiam Ale.in l. cum mulier, ff.sol.mat. & Io.And.in addi. Spe. in ti.de accus.4.parte.Ber.*

b ¶ An accusator præsumatur calumniator eo ipso qđ nõ ꝓbat. *Adde circa hoc & vide Do.Ale.in cõs.11.in 1.vol. & clarius per Abb. in cons.78.vbi dicit, ꝙ cõis opinio est quod accusator deficiens excusatur a præsumpta calũnia, si habet alia indicia euidentia, vel famam, uel quod auditur a fide dignis, vel quid simile, & an si accusator dicat, quod non potest probare nisi per duellum, an tunc dicatur in calumnia, uide Barb.in cons. penult.*

dit cũ gl.in l.athletas,§.calumniator, ff.de his qui no.infa.in caſibus exceptuatis,qui ponunt per gl. in d.l.j. non p̃ſumit calumniator, aliàs rr̃ contra non probantem p̃ſumitur calumnia, ſed nõ eſt p̃ſumptio iuris,& de iure, & ſic admittitur probatio in cõtrarium,vt d.l.j. quia põt probare iuſtũ errorem,& eſt iuſtus error fama publica,l. miles,§.mulier, ff.de adul. vel ſi audiuit à pſonis fide dignis,vt no.Bar.in l.athletas, ff.de infa.Et vide Bar.in l.fi.ff.de her.inſt. & Cy.& Doc.in l.j.C.de aduo.diuer.iud.& Sal.in l.3.C.de cal.& ibi Bal. qui no.diſtinguit, an publica fama excuſet a p̃ſumpta calumnia,& p Cano.in c.fi.ext.de calũ.Ex quibus ſequit, quod tu iudex anteq̃ condẽnes accuſatorem de calũnia ſtatuas terminũ eidẽ ad faciendũ ſuã defenſionem quare de calũnia nõ veniat condemnandus,vt dicit ibi Bar. aliàs ſi hoc non faceres,faciliter poteris errare,& teneris in ſyndicatu.

AVG. Tu aũt in hac materia adde Do. Bar.& Doc.in l.cũ q̃dam,§.j.ff.de acq. her. & dicta Do.Ant.de Bu.in fi. & aliorum in c.cum dilecta.ext. de dolo,& contu. & vide Ang. in l.mater, C.de calum.qui ponit in hac materia altercationẽ inter Cy.& Bart. & bñ limitat dicta Bar. qđ tũc fama nõ excuſat aliquem, ubi quis accuſat aliquem de facto ĩ ſe cõmiſſo, cuius nõ põt,nec dẽt ignorantiã p̃tendere. Nã ſi ſcio me nõ eſſe iniuriatũ a te,& fama ſit in cõtrarium,illa fama falſa nõ excuſat me. ar.l.fi.C. de cal. & certe pro hoc eſt tex. & ibi Ang. ponderans eũ in l.fallaciter,C.de calũ.q dicit,ꝙ vbi cõſtat de calũnia accuſantis,nullus color excuſat,nec ẽt fama iſto caſu, nec ſemiplena probatio,vel præſumptio, nec reſcriptũ principis generale aut ſpeciale,niſi dicatur in eo,non obſtante lege aliqua,quia omnia hæc veritati ſuccumbũt. Sed doctrina Bar.ſm Ang.in d.l.mater.habet locum vbi quis accuſat de facto nõ cõmiſſo in ſe, ſed in res ſuas: puta de rebus ſublatis ei de domo noctis tpe, vel de adulterio cõmiſſo in vxorẽ eo abſente,vel alijs ſimilib⁹. Nec ẽt habebit locum doctrina Bar.vbi quis accuſaret aliquẽ de iniuria non concernente eũ vel ſuos: quia fama eũ nõ excuſat: quia eũ non proprio dolore moueatur ad accuſandum,debuit mature deliberare & indagare ſufficienter,arg.l.fi.C.de accu.

HIER.In hac materia adde,quod cõis opi.Doc.eſt,ꝙ accuſator p̃ſumatur calumniator eo ipſo quod non probat. ita eſt gl. cõiter approbata in c.2. de calũ. ubi Abb. & Moder.dicunt eam cõem. idẽ etiam tenet Collect.poſt Vinc.in c.j.eo.ti. vbi dicit eidem tenere Arc. & Hoſt. idem etiam tenet Sal.in l.2.C. de calumnia. iſta tñ regula fallit in pluribus caſibus ibi poſitis per Abb.Henric.& Fel.quos referre non curo.

71 *Calumniator,an & quando,cõdemnari poſſit.*
72 *Accuſator,qui conuerſatur cum aduerſario,facit ſufficiens indicium,quod calumnietur.*

71 ANG. † Quæro,an & qñ põt calumniator cõdẽnari. cõclude,ꝙ aut ſit eadẽ ſnĩa: quia reũ abſoluit: ut quia dicit reũ non fore repertum culpabilem abſoluo, & accuſatorẽ declaro doloſe & calumnioſe non probaſſe.Tũc licet aliter nõ condẽnet, vel pœnã non imponit,ſtatim ſuccedit diſpoſitio iuris cõdẽnatoria,d.l.j.& ibi Bar.ff.ad Turpil. Et intelligitur pena impoſita ſi eſt certa,& determinata a iure uel ſtatuto, uel q̃ cõſueuit in ſimilibus imponi,ut l.quid ergo,§.pena grauior, ff.de his qui notan.infa.Secus ſi iudex diceret abſoluo reũ,& declaro accuſatorem non pbaſſe, poteſt eſſe cum dolo & ſine dolo. Ergo neceſſario nõ includit delictum,cum in penis minor pena ſit eligen.ut l.pen.ff. de pen.non intelligitur dictus accuſator de calumnia damnatus,& ꝙ eadem ſnĩa debeat cõdemnari, eſt tex.in l.1.C.de calum. Et eſt tex.& ibi Bar. in l.athletas,in fi.ff.de fal. Aduertas tñ qđ hoc eſt verum, ut p̃cludatur via officio iudicis mercenario deſeruienti dictæ actioni propoſitæ,reus debet petere accuſatorẽ puniri eadẽ ſnĩa,l.4.C.depo.l.Paulus,ff.de re iudic. Sed non negatur,& ſi principaliter velit accuſare eum de calumnia, & ſolẽniter,& ſe ſubſcribere ad penã talionis, & alia facere, ꝙ ipſe non poſſit ẽt poſt primã ſnĩam,l.j.ff.ad Turp.Nec ẽt negatur qñ iudex ex ſuo officio nobili, per uiam inquiſitionis,ẽt poſt primam ſententiam, poſſit contra accuſatorem inquirere, & condemnare de calumnia. Maxime cum tale delictum fuerit commiſſum coram maieſtate ſua,iuxta nota. per Bart. in d.§.ſi publico. coniuncta l.nullum,C.de teſtib. Ita dicit Bar. in l.1.ff. ad Turpil. facit quod not.
72 Barto.in l.athletas,§.fin.ff.de fal.† Vnum

no.

no.tu iudex,& nunq̃ tradas obliuioni,ꝙ si
tu uides accusatorē conuersari & vti cū ad
uersario,tūc sufficiēs est indiciū, ꝙ accusa
tor sit calūniator. Nam ꝑ accusationē so-
lēt oriri inimicitiæ capitales inter accusa-
torē & accusatū,l.3.& ibi Bar.ff.de adi.leg.
l.si inimicitiæ,ff.de his quib.vt indig.Si er
go reus ex hac accusatione non indignet̃,
p̄sumitur collusio, sicut uir p̄sumet̃ leno,
q̃ nō indignat̃ de adulterio cōmisso ꝑ vxo
rē, l.mariti lenociniū,ff. de adul. Ita sing.
dicit Bar.in l.j.§.præuaricatorē,ff. ad Tur.
a AVG. Tu aūt in hac materia *a* adde oī-
no ad idē dicta Bar.l.athletas,§.calumnia-
tor,in fi.ff. de his qui no.infa.qui ēt ponit
quot modis pōt quis de calumnia accusa-
ri,& in effectu idem vr̃ concludere,ꝙ dixit
in d.l.j.ff.ad Turp.& hos modos approbat
Sal.post gl. in l.qui non probasse,C.de ca-
lum.Sed in hac mareria adde,ꝙ gl.in l.si ti
bi,C.de lib.cau. vr̃ velle,ꝙ eo ipso qđ reus
est absolutus, & accusator non est de calū-
nia condemnatus,eo ipso vr̃ accusator ab-
solutus de calumnia,& ita est, ergo nō po
test contra eum procedi postea per viā in-
quisitionis uel accusationis: quia obstaret
tali processui exceptio rei iudicatę,& sic re
maneret destructa illa sn̄ia Bar.s̃.allegata,
qđ multis modis pōt calumniator puniri.
& licet Cy. in l.qui non probasse, C.de ca-
lum.videatur reprobare illam glo.in d.l.si
tibi.tñ Ang.in l.j.C.de calum.saluando il-
lam gl.singulariter limitabat dicta Doct.
quia si iudex dirigit uerba ad accusatorē,
& dicit eum calumniatum, & reum absol-
uit:tunc uera est ista conclusio, qđ vr̃ con
demnare accusatorem de calūnia,& sic am
plius non est q̃rendum.quia eum vr̃ cōdē-
nare similitudine supplicij.tex.est in l.2.§.
j.ff.ad Turp.Si autē iudex dirigit uerba ad
accusatorē, & reum absoluit, & dicit accu-
satori,nō probasti,& nō dicit eum calum-
niatū. Nā tunc uera est illa gl.in d.l.si tibi.
nam vr̃ iudex pepercisse: & dicit, ꝙ de hoc
est ēt tex.in d.§.j. quem diligēter dicit esse
ponderandū,& sic cōtra accusatorē nō po-
terit formari inq̃sitio amplius, nec accusa
tio de calūnia. Secus si iudex simpl'r reum
absoluit: Tūc uerum dicit gl.in d.l.j.C.de
calum.q̃a accusator nō intelligitur absolu
tus,nec cōdēnatus,& iō tūc de calūnia po-
terit accusari,& inquiri.ita dicit Ang. esse
tenendū pro Euangelio in d.l.j. C.de cal.
HIERO.In hac materia uide dicta do.
Hen.Boyc,in c.2.de calum.ꝑ Alb.post an-
tiquos in l.1.C.de aduoc. diuer.iudi. Item
vtrum & qualiter non probans à præsum-
ptione calūniæ ualeat se purgare.vide Do
cto.in d.c.2.de calum.ubi Henr.post Host.
& Io.And.qui notabiliter distinguit.

73 *Succumbens in criminali, an debeat in expen-
sis condemnari.*

73 ANG.† Quæro,an succumbens in cri-
minali, debeat in expensis cōdemnari offi-
cio mercenario, dic ꝙ sic,ut no.Bar.in l.j.
in fi.prin.ff.ad Turp. & Sal.& Doct.in l.3.
C.qui accu.non pos. & facit l.pen. & fi.C.
de fruc.& lit.expen.& ibi Bar.
AVG.Tu autem in hac materia, an con
b demnatio expensarum *b* veniat in crimi-
nalibus. Adde dicta Bal.in l.eum quem te-
mere,ff.de iud.& per Bar.in l.si postulaue-
rit,in prin.& in §.fi.ff.de adul. & latius per
Bal.in auth.gn̄aliter,in pen.col.C.de epis.
& cler. late per Canonistas in c. calumnia.
extra de pœ.Aliquid per do.Ant. in c.cum
dilecti,extra de dolo & contu.& per Bal.in
l.sancimus, C.de iud.& in prædictis locis
habemus alias decisiones.

ADDITIONES.

a ¶In hac materia. *Adde tu & uide Fed.de Se-
nis in cons 94.incip factum proponitur.*
b ¶Condemnatio expensarum. *Adde ꝙ Abb.
in consi.78 dicit,ꝙ ille uidetur temere accusas-
se,qui non consuluit peritiores,& ideo in expen-
sis condemnatur.*

HIER.Tu in hac materia expensarum.
adde Cy.in l.j.C. de aduo.diuer.iud.ubi di
cit,qđ quo ad cōdēnationē expensarū, nō
probans p̄sumat̃ iniuste litigasse,licet non
quo ad pęna calumniæ,nisi iudex expresse
pronūciauerit eum calumniatorē, vt ff.ad
Turp.l.j. §.j. & sic intelligit d.l.j. & l.q̃ nō
probasse,C.de calum. & rationē diuersita-
tis assignat inter calum. & cōdēna. expen-
sarū:quia condēnatio expensarū est quod-
dam intrinsecū causæ, calūnia vero quod-
dam extrinsecū,qđ cōmittitur multis mo-
dis,vt in d.l.1.ad Tur.& ideo facilior est p̄-
sumptio iniustę litis,quo ad expensas,quā
pręsumptio calumnię, arg.no.in l.2.C.de
cond.ob tur.cau. & per Inn. extra de accu.
c.super his. & ita intelligit quod no.C.de
libe.

libe.can.l.ſi tibi.& addatis pro declaratio-
ne huius materiæ, qđ de expenſis cõtuma
ciæ, clara eſt deciſio, qđ ſic, vt in l.q; crimẽ,
C.qui accu.non poſ.& ibi Cy.& Doc.& hr̃
in l.pen.hic alleg.ꝑ Bart.& Bal. & ꝑ Doct.
in c.finem litibus, & in c.cũ dilecti, de do.
& contu.& Lanfr. in c.qm̃ contra, extra de
prob.ſed de expenſis victoriæ, an ſuccũbẽs
condẽneť: & in hoc dicatis, ꝙ tam de iure
cano.ꝗ ciuili, cõiter tenent Doc.ꝙ ſic, in c.
calumniã, de pœ.& in c.accedens, de accu.
vbi iſtam dicit cõem Arc. ſuper gl. in ver.
in expẽſis, 3.col.cum plur.concord. nec eſt
aliqua differentia inter ius cano. & ciuile,
ſm Præpoſi. qui hanc ẽt dicit cõem, in c.
in primis, vbi eſt gl.no.2.q.j.col.4. exten-
de iſtam cõem opi.ꝙ in cauſis criminalib.
vbi procediť per accu.denun. ſiue inquiſi-
tionem, ſemper victus victori condẽnatur
in expẽſis, ſm gl.no.in d.c.cum dilecti, in
gl.fi.ꝗ ibi Bal.dicit vnicã, quod extende, ẽt
ſi per modum exceptionis de crimine quæ
ratur, per text.ibi. Item adde circa id quod
diximus, qñ per denũciationẽ, vide Cyn.ꝗ
hoc tenet in l.ſeueriter, C.de excuſa.tut.&
ibi Bal.& hãc dicit cõem opi.Alb.in l.ſan-
cimus, col.3. C.de iudi. & adde circa id qđ
diximus, qñ agiť per modũ inquiſitionis,
ꝙ ſi iudex male, vel calumnioſe inquirat,
tenetur ad expenſas, & intereſſe parti, vt te
net Bal.in rub.C.de peda.iudi.in prin.Ca-
taldi.in tract.de ſynd.q.108.col.15.& ſeꝗ-
tur do.Præp.vbi s̃.qui alleg.cõcor. & Arc.
in d.c.accedens, & nedũ ad expenſas & in-
tereſſe, ſed ẽt puniť crĩaliter; ita tenet Cyn.
& Bal.in l.ſeueriter, per illum tex.C.de ex-
cuſ.tut.& Ant.de Butr.in d.c.cũ dilecti, ad
fi.Paris de Put.in tract. de ſynd.in rubr.de
barataria, in verſ.quia, char.28. vbi dat cõ
cor.& idem Cy. & Bal.in 3.q.in d.l.ſanci-
mus, C.de iud. Item ẽt adde, qđ ẽt s̃ dicta
doctrina cõis habet locum in inſtigatore,
ſm Bar.in l.1.§.incidit, ad Turp.ff.& reli-
qua, quæ poſſent in hac materia adduci, vi
de in locis s̃.allegatis: quia hæc ſatis ſuffi-
ciunt hic pro declaratione huius q.

74 Accuſatori an liceat impune deſiſtere abolitione publica legali, vel priuata.
75 Abolitio publica quid ſit.
76 Abolitio legalis quid ſit.
77 Abolitio publica, ſiue generalis, non porrigitur ad delicta liquida.
78 Abolitio priuata, quid ſit.
79 Abolitio an extendatur ad crimen falſi.
80 Abolitionem priuatam à iudice impetrare non poteſt, qui propter pecuniam aliquem accuſauit, vel qui eſt in euidenti calumnia.

74 A N G. † Quæro an abolitione publica
legali vel priuata, liceat impune accuſato-
ri deſiſtere: & ſciendũ eſt, ꝙ aliqua eſt abo
litio publica, aliqua legalis, aliqua priua-
75 ta.† Abolitio publica eſt, quæ à ſolo prin-
cipe vel ſuperiore conceditur ob diem inſi
gnẽ, puta ꝑꝑ filiũ ſibi natũ, vel ob res ꝓ-
ſpere geſtas, vel ꝑꝑ debellationẽ hoſtium:
vt l.abolitio, cũ l.ſeq.ff.ad Turp. & fit iſto
modo, quia princeps permittit, ꝙ oẽs accu
ſatores impune poſſunt deſiſtere ab accu-
76 ſatione, vt ibi no.gl. † Legalis vero aboli-
tio eſt, cũ accuſator mortuus eſt, vel aliter
iuſte impeditur ꝓſequi, l.libellorum, §.fi.
ff.de accuſ. Quibus omnibus reo poſtulan
te, proceſſus circunducitur, & nomen rei
aboletur, d.l.libellorũ, §.fin. Quinimo etiã
reo non poſtulãte hoc, iudex ex officio ſuo
põt iſtud facere, cum in crĩalibus maxime
ad defenſam, iudex habeat latas habenas,
l.ſi non defendatur, de pę. Ita dicit Bart.in
d.l.libellorum, §.fi.his duobus caſib.ꝗuis
abolitio fiat, non tñ in totũ accuſator ex-
cluditur. Quinimo idẽ accuſator, ſi vult, p̃t
repetere reũ intra triginta dies à die prędi
ctę abolitionis, qui dies vtiles ſunt, vt l.aut
priuatim, §.triginta, ff.ad Turp. & in d.l.li
bellorũ, ad fi. Et aduertas, ꝙ in p̃tãte accu-
ſatoris eſt, ſi vult redire ad ſuã accuſationẽ
inchoatã ꝓſequẽdã, & ſic ad eãdẽ inſtãtiã,
vt no.Bar.& gl.in d.§.triginta, & Bar.in l.
libellorũ, §.fi.ff.de acc.& eodẽ ſtatu in quo
inſtãtiã dereliquit, & eodẽ mõ quo primo
agere & ꝓſeꝗ, & nõ opponi, & opponi p̃t,
vt eſt tex.& gl.in l.ſi quis repetere, in prin.
ff.ad Tur.facit l.ſi priuatorũ, §.abolitionẽ,
ff.eo.ti.licet Cy.teneat cõtrariũ in l.j.C.de
aboli. Itẽ eſt in facultate eiuſdẽ accuſato-
ris dictũ accuſatũ repetere de nouo, & ex
nouo proceſſu itra dictos triginta dies vti
les, vt d.l.libellorum, §.fi.& eſt in facultate
cuiuslibet alterius eandẽ accuſationem ab
alio ꝓductã, vel de nono aliã accuſationẽ
inchoare, dũmodo inchoet intra triginta
dies. Iſte eſt tex.in d.l.libellorũ, §.fi.ibi, ex
integro &c. Licet Bar.ibi, ſm Iaco.de Arc.
teneat, quòd ſi ex integro vult accuſare,
quod

quod poteſt in viginti annos , per l.quere-
la, C.de fal Sed dicit cōtra d.l.libellorum .
§.fin.ibi ex integro:& ita dicit Io.de Imo.
in l.pe.§.ad crimen, ff.de pub.iud. Quini-
mo,ẽt ſi iudex vult, pōt,non obſtāte dicta
generali vel legali abolitione,eundẽ reum
in eandẽ inſtantiā antiquā, vel de nouo ꝑ
inquiſitionẽ inquietare,vt ibi no.Bar.& ꝓ
ſequitur Ang. & alij in d.l.pe.§.ad crimẽ.
Sed Bar.in d.l.libellorū, §.fi.dicit,ꝙ de no
uo pōt accuſari vel inq̄ri intra 20.ann.Sed
Imo.in d.§.ad crimen,dicit, imo intra 30.
dies,vt d.§.fi.ibi,ex integro. Nec ob.l.que-
rela,quia loquit̃ qn̄ nunq̄ fuit per prius ac
cuſatus, & rō differentiæ eſt, ne ex delicto
eiuſdẽ hoĩs,ſepius quęrat̃,vt l.licet in fi.ff.
nau.caup.ſta.Sed forte ẜm do.Angel. hic,
opi. Imo. erit verior ĩ alio priuato,vt d.§.
fi.ibi,ex integro:& ibi,intra 30.dies. Secus
in iudice,vt ibi patet à contrario:quia dicẽ
do de alio, ergo non vr̃ concludere iudicẽ,
vt l.cum prætor, ff.de iud. & ſic iudex po-
terit proſequi accuſationem iam inchoa-
tā intra 30.dies.Item poterit nouū proceſ-
ſum formare qūocunq;,ẽt intra 20.ann.vt
d.l. querela,facit l.2.ibi, in qōne formata,
C.de abol.& dicit do.Ang. ꝙ hoc credit ve
rius , vt iudex ad quem ſpectat malefacto-
res punire,vt l.congruit, ff.de offi.præſi.fa
cilius poſſit contra malefactores intentare
77 officiū ſuū.Et ſubdit multū no.ꝙ iſta abo
litio gn̄alis, non porrigit̃ ad delicta iam li
quida, vt eſt tex.in l.fi.C.de abol. Item ſe-
a cundo,non porrigitur ad crimen falſi,*a* li-
cet non ſit liquidatū, vt eſt tex.in l.Luci⁹,
ff.ad Turp.& ibi Bart.Tertio,non porrigit̃
ad iam carceratos,vt eſt tex.& ibi Bar.in l.
Domitius, ff.ad Turpil.qđ intellige,vt ibi
no.Bar.in d.l. Lucius,in fi.Ita dicit Ange.
in d.l.libellorum,§.fi.ff.de acc. Quarto,di
cta abolitio non porrigit̃ ad accuſationes
nōdū inchoatas,& inſtitutas, l.j.& 2.C.de
gener.abolitione.Et incidẽter, & ſatis ine
ꝑte ſubdit hic do.Ang.qđ no. eſt inſtantia
cępta in crĩali per accuſatorẽ mortuū,non
tranſit ad hr̃dem eius,vt eſt caſus in l.diui
fratres:& ibi Bart.ff.de accu. licet in ciuili
actiue & paſſiue tranſeat in hr̃dem vniuer
lẽ,l.ſi hoĩem;& ibi Bar. ff.de fideiu.facit l.
ſi cōſtante,ff.ſol.mat.& ibi Bar. & tn̄ dicta
inſtantia crĩalis trāſire pōt in quẽlibet ex-
traneū,vt d.l.libellorū, §.fi.qđ vr̃ mirabi-
le, qđ magis tranſeat in extraneū q̄ in hr̃dẽ.
Et rō eſſe pōt:q̄a hæres rep̄ſentat ꝑſonam
mortui per oĩa:iō ſicut mortuus non pōt,
ita nec hæres q̄ rep̄ſentat eius ꝑſonam. Ex
quo infert̃ ꝙ ſi hæres vellet admitti tanq̄
quilibet de populo ,nō vt hęres,qđ poſſet,
arg l.ſed ſi hac,in §.q̄ duos, ff.de adopt.&
qđ no.gl.& Bart.in l.quidam cum filiū,ff.
78 de ver.obl. †Alia eſt abolitio priuata,quę
diffinit̃ ẜm Bar.ĩ d.§.triginta: qđ abolitio
nil aliud eſt q̄ nomẽ rei abolere inter reos,
& eū ab inſtantia iudicij abſoluere. Iſta ꝓ
bant̃ in l.interueniente, ad fi.ff.ad Turp.q̄
fit à præſule accuſatore impetrante, cā co-
gnita,& partib⁹ præſentibus,vel abſentib.
tn̄ parte citata & cōtumace,l.j.C.de aboli.
& ſic dẽt dicere cām ex qua petit abolitio-
nem, alias non eſſet audiendus ; videlicet,
quod ideo petit; quia per calorem,vel erro
rẽ,vel temeritatẽ, & nō melius de negotio
informatus , proſiluit ad accuſationẽ . Itẽ
dẽt iurare & dicere,ꝙ iſtā abolitionem pe-
tit,nō corruptus p̄ce,vel precio,vel alia hu
mana gr̃a,d.l. j.C.de abo. Req̄rit̃ & aliud,
videlicet,ꝙ pure & ſimpl̇r accuſatio tm̄ ſit
producta,nec reus, vel aliquis,vt teſtis,in-
iuriā aliquā ſit paſſus,& tunc ſi nihil con-
tra reū, vel aliū, vt puta teſtẽ, mali aliq̄d
non ſit actū intra 30. dies, ẽt reo inuito, a-
bolitio conceditur rl̇r niſi in certis caſibus
qui hn̄r in tex.in l.fallaciter, C.de abo.& ĩ
l.vbi, C.de fal. vbi ẽt accuſatore nihil pro-
bante , reus dẽt innocentiā ſuam purgare.
Si aūt reus vel alius , vt puta teſtis aliquā
iniuriam ſit paſſus ex dicta accuſatione, vt
quia captus vel detentus, vel carcerat⁹,tūc
nunq̄ conceditur abolitio,niſi volente in-
iuriā paſſo,quæ oĩa tu iudex , qn̄ concedis
dictā abolitionẽ,bene cōſideres, & niſi oĩa
ſupradicta ſint verificata, & in actis appa-
reat,nunq̄ concedas dictam abolitionẽ. Et
ſubdit do.Ang.in hac materia, ꝙ qn̄ aliq̄s
accuſauit aliquem de plurib.delictis iuxta
no.in l.qui de crĩe,C.de accu.oportet, ꝙ a-
bolitio ſit generalis, ita ꝙ oĩa delicta intẽ-
tata cōprehendat. Aliàs aūt ſi nō eſſet gn̄a
lis,non

ADDITIO.

a Crimen falſi. *Adde & vide Alex. in l.de pupillo, §.ſi pluribus ff.de dam.inſe. & Ant.de Prato vet.in conſi.pe.quod eſt in j. vol.conſi. Barb.*

lis, non p̃iudicat in oĩbus, l.j.in prin. & ibi no, C.de abol. Secundo aduerte, ꝙ impetrata abolitione priuata, nunq̃ prædicto impetranti abolitionẽ conceditꝰ reaccuſare de eodem crĩe dictum reum, niſi à principe, & ſic à ſuperiore impetrauerit abolitionẽ abolitionis, i. non obſtante ſua abolitione, poſſit de nouo accuſare, d.l.j.in fi. C.de aboli Et vidẽ quod not. Ang.in l.j.C.de genera.abo.& in l.hi, §.fi.ff.de accuſ.

AVG. Tu aũt in hac materia adde dicta Sal.in rub.C.de abolitio.vbi ponit illã materiam, quotuplex ſit abolitio. Et vide late oẽs iſtas qõnes terminatas per Ang.in l.j. C.de gener.aboli. Adde dicta eleganter per Spe.ti.de abolitio.§.1. in prin.in ver.j.vbi ponit ſimiliter quotuplex ſit abolitio, & à quo cõcedatur, & an, & qñ concedatur. Et vide Ang.in rub. eo.tit.qui dicit, quòd iſta generalis abolitio, non porrigitur ad crimina liquidata, per l.fin.C. de aboli.nec in crimine falſi, per d.l.Lucius, nec ad crimina nondũ in iudicio deducta. Adde tñ, in-
79 quantum† s̃.dictum eſt, ꝙ abolitio gñalis non extenditꝰ ad crimen falſi, ꝙ iſta concluſio vr̃ falſa, per tex.in l.ſi docueris. & quod ibi gl.C.de falſ. vbi ſi princeps alicui ex cã concedit indulgentiam crĩum ẽt extenditꝰ ad crimẽ falſi. Sed dicas, ꝙ aliud eſt ꝙ princeps concedat hoc vni in gñe ex cã, quia tũc ẽt in crimine falſi, vr̃ indulſiſſe. Aliud eſt, qñ ꝓꝑ res proſpere geſtas conceditur abolitio: quia tunc non venit crimen falſi in hac generali abolitione: & ita intelligo tex.in d.l.Lucius, & ibi Bar.& ratio differentiæ eſt, quia primo caſu crimen extinguitur. Secundo non, ſed tm̃ illud iudiciũ & inſtantia. Ideo intra triginta dies finita illa lætitia poterit ille accuſari iterum, l.ſi interueniente, ff.ad Turp.& ibi Bart.per q̃ pater Rom. peſſime locutum eſſe, in l. de pupillo, §.ſi in pluribus, ff.de oper.no.nunciа. & ibi late dixi poſt Mod. Item adde, ꝙ iſta generalis abolitio, non extenditur ad bannitos ꝓꝑ crimen læſæ maieſt. Ita dicit Roma.in l.ſi quis in graui, §.de his quoq;, ff.ad Silla.allegat Ang.in diſpu. ſua incip. exorta guerra. qui dixit, ꝙ ſi per ſtatutum conceditur abolitio delinquentib.non cõprehenduntur deliquentes in crimine læſæ maieſtatis; & forte poſſemus ẽt dicere, ꝙ non cõprehenderentꝰ ẽt illi, qui deliquerunt in aliquo enormi delicto, per doctrinã Bal.per tex.in l.3. C.de epiſc.aud.quod pro nunc nõ affirmo. Et in hac materia vide oĩno aliqua no.quæ dixi in d.l.de pupillo, §.ſi pluri.vbi ẽt aliqua allegaui vltra ſu-
80 pradicta. Vnum tñ† nota, & tene menti, ꝙ in caſibus in quib. ſupradictum eſt, quòd quis põt impetrare abolitionẽ priuatam à iudice; tamen ſi aliquis accuſauerit aliquẽ ꝓꝑ pecuniã, vel eſt in euidenti calumnia, illã abolitionem priuatã à iudicẽ impetrare nõ poterit. Ita dicit Ang. per illũ tex.in l.j.C.de aboli. & ideo dicit, ꝙ hoc not.eſt. Et in hac materia dicta Bar.in d.l.Domitius.approbauit Ang.poſt Barto. in l.2.de custo.& exhib.re.& Pet.de Anch.in repet. c.canonum ſtatuta, in verſ.ſed alibi quęrit Bar.approbauit dicta Bar. in hac materia, in d.l.Lucius.

HIER. Hanc materiam ſatis notab.examinat do.Hen.Boye, in c.licet, in 2.diſt.de accu.vbi primo ponit, quid ſit abolitio, ſecundo quot ſint eius ſpecies; tertio, q̱s ſit effectus cuiuslibet abolitionis: quarto, qñ & vſque ad quod tp̃s liceat ab accuſatione deſiſtere: vbi ẽt vide late per Doct.declarat ẽt no.Alb.in l.j.vbi Sali.in rub.C.de aboli. gl.no.in c.prohibentur, in verb.triplex, 2. q.1.vbi per Doct. Item in quantũ dñt hic Ang.& Aug.ꝙ gñalis abolitio non extenditur ad crimẽ falſi &c. adde ꝙ idem tenet Anch.in repet.c.1.de conſtit. extra.fol.38. verſ.vñ ſi ſtatuto &c.Nellus in tract.bannitorum, in 3.par.q.12.vbi quęrit ſtatuto caueтur ꝙ banniti certã quantitatẽ ſoluẽtes eximantꝰ de banno, an bannitus pro falſitate, debeat eximi, vel ſi ſtatutum dicit, ꝙ incarcerati debeant relaxari certa quantitate ſoluta, an carcerati pro delicto falſitatis, debeant relaxari; & concludit ꝙ cõiter tenetꝰ quod non, per d.l.Lucius, & ibi Bar. & per l.fallaciter, §.1.C.de aboli. quod ipſe approbat, & limitat, niſi in carcerib.vel banno non eſſent alij carcerati, vel bãniti pro alia cauſa, quam pro falſitate: nã tunc cum rectus futuro pluralis numeri aliter verificari non poteſt, ad illos porrigetur, arg.ff.ad Trebel.l.fi.cum ibi not.

81 *Filiofamilias accuſante, an requiratur conſenſus patris.*

81 ANGEL. † Quæro, quando filiusfamilias accuſat, an requiratur conſenſus patris.

a tris.*a* dico, ꝙ sic, per l.fi.§.necessitate, C.de bo.q̄ lib.pro quo allego Spe.ita voluisse in tit.de accusa.in ver.Quæro si accusator sit filiusfamilias.Et ibi ponit, qũo pater p̄stat consensum accusationis.Sed Dy.Bart.Bal. & Imo.in l.fi.§.j.ff.de ver.obl. tenent contrarium:& Bar.in l.inter liberos,§.j.& in l.filiusfa.ff.de adul.s. ꝙ imo non requiratur cõsensus patris, siue accuset, siue accusetur de publico crimine. Qm̃ regula est, quod quoties patri non quæritur vsusfructus, non est in illo actu necessarius consensus, d.l.fi.§.j.& est casus in c.fi.de iudi.li.6.Merito in criminalib. in quibus patri non acquiritur vsusfructus, non requiritur cõsensus, siue filius accuset, siue accusetur.

AVG.Tu aũt in hac materia adde, quod Ang.in d.l.ĩter liberos,§.j.dicit, ꝙ ista qõ est dubia. Adde ẽt, ꝙ Spec.in tit.de actore, §.j.ver.sed nunquid in publicis: vbi expresse tenet contrariũ eius, quod dixit in versi.quero, si accusator, s.quod in publicis iudicijs non requirit̃ consensus patris. Quinimo dicit ibi Ioan.And.in add.ꝙ Guido de b Suza.dicebat, qđ ẽt in priuatis delictis nõ requiritur consensus patris, per l.quoties, ff.de noxa.& l.3.ff. de condi.fur. Ego vero ẽt teneo istã partẽ, pro qua allego casum, & ibi Bar.põderauit illum tex.in l. post legatũ,§.si filius, ff.de his quib.vt indi. & est bonus tex.& ibi Bar.in l.filij noĩe, ff.de iniur.dicit tñ Ang.in d.l.inter liberos: ꝙ tutius est, ꝙ pater p̄stet consensum; quia Io.And.in gl.sua, q̄ fecit ĩ c.fi. extra de iud.in 6.dixit, quòd regula est, ꝙ pater præstare debeat consensum filio in iudicijs: fallit in certis casibus, s.in crimine adulterij, & in certis casibus, de quibus per eum ibi.

HIER. In hac materia addatis, ꝙ cum opi.Bar.transit d.Præpo.in summa, 2.q.8. col.9.in prin.vers.Itẽ ẽm, vbi dicit, qđ gl. in §.necessitate, hic alleg.volens contrariã sñiam, qđ cõiter reprobat̃ per Bar.Pau.Sali.Io.Fab.Phil.Cor.Ang. & Alb.de Ros.q refert plures antiquos, q jndistincte tenẽt hanc opi.ĩ d.§.necessitate. Idẽ ẽt tenet Stepha.Aufre.in decis.Capellæ, decis.175.super gl.& hęc est cõis opi.à qua in iudicaa ndo non est recedendum, quicquid dixerit Ang.in d.l.inter liberos, puta ꝙ tutius est, b ꝙ pater p̄stet consensum: & idẽ vr̃ ẽt velle Bal.in §.necessitate, &c. & cum Bart.tenet etiam Iac.de Belui.in sua pract.lib.2.in rubr.de causis criminalibus criminaliter, &c. col.2.ver.sed an præsens.

82 Laicus regulariter non põt clericum accusare.

82 ANG.†Quæro an laicus possit accusare clericũ? Dicas rl̃r quòd non, nisi in casibus exceptis, & nisi prosequat̃ suam, vel suorũ iniuriã, vt no.Spec.in tit.qualiter procedat̃ in accusatione,§.tertio videndum, versi.& no.ꝙ accusatus, & vers.itẽ quòd est laicus, & quis sit competens in cã crĩali cõtra clericũ, presbyterũ, diaconũ, subdiaconũ, vel ep̄m: no.in Spe.in tit.qualiter in accu.procedatur,§.quarto loco, per totum §.

AVG. Tu aũt in hac materia adde dicta Gandi.in rub.quis possit accusare vel non. in vers.item repellũtur, clericos & alias ecclesiasticas personas accu.qui per tex.in authen.cã, quæ fit cum monacho, C.de epis.audien.vult, ꝙ tunc laicus repellitur accusare ecclesiasticas personas, quoties coram iudicibus secularibus vult accusare, & melius hr̃ hoc de iure nouissimo, ĩ auth.ad de b cus & decorem.Sed de ista*b* materia late vide per gl.& tex.Io.And.Inno.Ant. de But. Abb. & Imo.in cum P.Manconella: extra de accu.vbi gl.enumerat oẽs fallentias, vbi laicus potest accusare clericum, & per Spe. in ti.de accu.in j.par.§.j.ver. item ꝙ est laicus, qui non potest clericum accusare. vbi multos tex.de iure cano.allegat.

HIER. Vide Bonif.Vitali. in tract.malefi.in rub.qui acc.non pos. in med.ver.itẽ cleric⁹ &c.& notabilẽ distĩctionẽ D.Henr. Boyc, in c.de cætero, extra de testi.in j.dist. & adde ꝙ ad accusationẽ clericorũ nullus admittit̃ q sit ignotus, vel suspectus de falsitate, vel inimicitia, c.accusatorib.c.canonica, & c.accusatores, 3.q.3. & hoc nisi pri⁹ inq rat̃ de vita, q̄ fide, & intentione eius, vt in c.q̄rẽdũ, & c.si qui.2.q.7. & ibi per Arc. & p Inn.& Doc. vbi D.Anc.facit no distĩctionẽ in c.cũ P. Mãconella, de acc.per Hẽricũ vbi s̃.2.dis. & de ista materia vltra hic alle.vide Doct.in d.c.de cætero, de testi.

ADDITIONES.

a ¶Consensus patris. *Adde ad hoc Bal.in consi. 69.in 5.vol.& Pe.de Anch.in cons.72.Ber.*

b ¶Sed de ista materia. *Tu vltra hoc adde Federi. de Sen. in consil.93.& Cepol. in consil.11. Ber.*

83 *Iudex cōpetens in cā criminali est ordinarius.*

83 ANG. † Quæro, quis est iudex cōpetēs in
cā criminali. dic ꝙ ordinarius non delega-
a tus, *a* qm̄ causa criminalis non pōt delega
ri, nisi a principe: & nisi in certis casib. l. 1.
ff. de offi. eius cui mandata est iuris. & ibi
gl. & Doct. no. Spe. de offi. delegati, §. exci-
pit. in vers. itē ꝙ est delegatus in causa &c.

AVG. Tu aūt in hac materia adde quæ
dixi supra in ver. iudicem maleficiorum.

84 *Accusatio si recte producatur, & iudex non vult ipsam admittere, vel postquam admisit, non vult testes super ea examinare, facit litem suam.*

84 ANG. † Quæro an si producatur accusa-
tio, & ipse iudex non uult ipsam accusatio
b nem recte productā admittere, *b* uel postq̄
admisit, non uult testes super ea examina-
re: dic quod talis iudex facit litem suam, &
tenetur in syndicatu, l. argentarius, §. ad
hoc nunc, ff. de eden. Ita no. Bal. in l. man-
cipia. in prin. C. de ser fugi.

AVG. Tu adde quæ dixi in l. 4. §. in eū,
ff. de dam. inf. vbi ultra oēs Doc. posui ma
teriam qualiter puniātur. Et in quantum
isti iudices nolentes administrare iustitiā,
& ibi pulchra multa dixi ultra Docto.

HIER. In ista materia multa possē ad-
ducere, sed esset occupare mēbranas: iō ul-
tra Doc. ubi Lud. & Ale. aliqua dn̄t, in d. l.
3. §. in eum. dabo remissiones, vbi latissime
examinat̄ materia, & uideatis Amedeū, q
latiss. per tres col. multa cōgerit in trac. de
syn. in gl. super uerbo, item in eo & de eo
&c. Pari. de Put. in tract. de syn. in uerbo, ne
gligentiā, char. 72 in uer. contra. & in uer.
qualiter, char. 74. Itē qualiter probetur ne
gligentia. uide no. Bar. in cons. 102. incip.
charissime domine &c. & Cor. in cōs. 100.
consuluit dominus &c. in 1. parte. in prin.

85 *Accusatio pro crimine ciuiliter intentata, an possit eti[illegible]m pro eodem criminaliter intentari.*

86 *Condemnatus in criminali, an possit conueniri ciuiliter.*

87 *Confessio facta in ciuili, quando praiudicet in criminali.*

88 *Confessio facta in uno iudicio tunc nocet in alio inter easdem personas, nisi contra illam confessionem in primo iudicio fuerit pronunciatum.*

85 ANG. † Queritur, si actum fuerit pro cri
mine ciuiliter, an possit ēt pro eodē crimi-
c naliter accusatio interponi. *c* Istā q. ponit
Bar. in l. prætor ait, §. hoc edicto, ff. vi bon.
rap. & Imo. in l. interdum, ff. de pub. iu. ubi
concludit, ꝙ si obtinuit in ciuili, indubitā-
ter poterit postea crīaliter accusare, nō ta-
men probationes in ciuili sufficiunt in cri
minali, ut l. fi. C. de prob. & sic iterum pro-
duci debent testes: quia testibus, & non at-
testationibus creditur, l. 3. §. item diuus. &
ibi Flo. ff. de testi. faciunt tamen acta in ci-
uili aliqualem presumptionē in crimina-
li, ut no. gl. in l. si quis à se fundū, C. ad le.
Iul. de vi. & ibi Doct. Sed Bald. in l. 2. C. de
eden. in ver. uenio ad secundam partem, &
dico. dicit, ꝙ in effectu prædicta sunt uera,
quando probatio est uariabilis: puta, facta
per testes. Sin autem non posset uariari, ut
puta, quando in ciuili causa aliquid est cō
sensus, uel sunt instrumenta publica ꝓdu-
cta inter te, & me. Tunc talis ꝓbatio facta
in ciuili, prodest in criminali, l. pe. C. de ar-
bi. & extra de test. c. presentata, si uero reus
fuit absolutus, tunc si fuit absolutus, quia
crimen non fuit commissum: tunc non po
test accusari criminaliter, & hoc casu abso
lutoria lata in ciuili parit exceptionē rei
iudicatæ in criminali, arg. eorum quæ ha
bentur in l. fi. C. de fide instr. Si uero fuerit
lata, quia non fuit probatum, tūc præiudi
cat in criminali. Si uero est lata simplici-
ter, tūc si ex actis pōt apparere de causa, ex
illa uidetur lata, per notata in l. si q̄s ad ex
hibendum, ff. de exceptio. rei iudi. Si uero
non apparet, tunc in dubio uidetur lata ex
d eo, quia non probatum, *d* per leg. Iulia.
ff. de cond. inde. ibi. sed si aliquis fuit accu-
satus, uel inq̄situs criminaliter, & absolu-
tus, an possit ipse de eodē delicto ab alio ac
cusari

ADDITIONES.

a ¶ Delegatus. *Adde & vide omnino Franc. de Are. in consi. 63. Ber.*

b ¶ Admittere. *Adde tu qualiter puniatur denegans iustitiam, uide Alex. in cōs. 3 in 1. vol. & Car. in cōs. 150. & an repræsaliæ possint cōcedi, si iudex est negligens in ministrando iustitiam. & vide per Ro. in cons. 158. & cons. 179. Ber.*

c ¶ Interponi. *Adde tu quando probationes factæ in ciuili probent in criminali. uide Pau. de Cast. in consi. 327. in nouiter impressis.*

d ¶ Probatum. *Adde vltra dicta Augu. Ari. infra. & uide Ro. in consi. 329. Ber.*

a cusari. *a* vide tex.gl.Bar.Ang. ĩ l.si cui,§.j.
ff.de accu.& Sal.in l.qui crimen, C.de acc.
86 †Quid aũt econtra, an cõdemnatus in cri-
b minali, possit conueniri ciuiliter, *b* dic qđ
sic, si remanet sibi bona. ita dicit Bar.in d.
l.prætor ait hoc edictum, ꝙ condemnatus
in criminali, potest postea ciuiliter conue
niri, si remanent sibi bona. Quinimo plus
vĩ, quod probationes factę in criminali, fa
ciant fidem in ciuili, quia cessant rationes,
quæ dictæ sunt supra. Vnde ex quo eadem
quæstio vertitur inter easdem personas, vi
detur quod facit fidem. & hoc tenet Bar.in
l.2.§.2.ff.vi bono.rapto. Sed Imo.in d.l.in
terdum, tenet contrarium, quia licet sint
eædem personæ, tamen causa est mutata.
Igitur non obstat exceptio rei iudica. facit
quod no.Inn.in c.veniens, extra de testib.
AVG. Tu aũt in hac materia adde ꝙ in
quantum dictum est, ꝙ si lata est sñia cõ-
demnatoria in ciuili, potest postea agi cri-
minaliter. & intellige hoc verũ, vbi illa ci-
uilis est ĩtẽtata ad ꝓsecutionẽ rei familia-
ris, sed si sit ꝓposita ipsa ciuilis ad meram
vindictã, & cõdemnatoria est lata, & est sa
tisfactum, tunc nõ posset agi criminalirer
vllo modo. Sed bonus iudex non dẽt tunc
pati, vt ꝓponatur ciuilis, & omittatur cri-
minalis, propter magnũ præiudicium, qđ
reipub.paratur, sic intelligiẽ sing.text. in l.
prætor edixit, §.1.ff.de iniur. ubi uolẽs age
re ciuiliter ad vindictã, de iniuria nõ debet
audiri, sed accuset criminaliter si uult. Ista
sunt verba aurea Ang.ĩ l.j.C.qñ ciui.actio
præiudi.crimi.in 1.& 3.col.& Bal.in l.edi-
ta, in 32.col.C.de eden.& infra in seq.q.
ẽt dicetur. & vide Do.Ant.de But.& Doct.
in c.de his.extra de accu. Sed aduerte, quia
cũ supportatione Ang.in d.l.j. male loqui
tur, in quantũ vult, quod iudex non debet
ꝑmittere, ꝙ primo agatur ciuiliter ad uin-
dictam, quia speciale est, vt d.l.prætor edi-
xit, §.j. s.in causa homicidij, quia licet de
omni crimine possim agere ciuiliter ad vĩ-
dictã, & criminaliter, vt not.in locis supra
alle. & si actum sit ciuiliter ad vindictam,
tunc indistincte sñia absolutoria, uel cõdẽ
natoria parit exceptionem rei iud.in cã cri
minali. Falit tñ isto casu in crimine homi-
cidij, quia iudex non debet pati, quod illa
ciuilis ad uindictã primo intentetur. & ita
dixit Ang.in l.quod senatus, ff.de iniu. ita
intelligens illũ tex.sing.in d.l.prætor, §.1.
Quinimo Bar.in d.§.1. hoc dixit. & Sal.in
l.ex morte, C.ad l.Aquil.in 3.col. & q̃a ista
materia amplissima est, an si actũ est ciui-
liter, possit agi crimina. vel econtra. Adde
oĩno pulchra verba Bal.in l.1.C. ad l. Iul.
de plagia. & ultra oẽs posuit Ang. in d.l.j.
C.qñ ciui. actio p̃iu. cri. vbi ponit aliqua
noua, & ibi vide Sal.& per Doc.maxime ꝑ
Bal.Ang.& Sal. post gl.in d.l.ex morte, C.
ad leg. Aquil. & multas gl.in hac materia
alle.Sal.in l.j.C.qñ ciui.actio.p̃iu.cri. Et ꝑ
Doc.maxime per Imo.in c.de his, extra de
87 accu. †Item inquãtum s̃. dictum est, ꝙ cõ-
fessio in ciuili, p̃iud. in crim. Adde, ꝙ idem
tenet Io.And. & alij in c. per inquisitionẽ,
extra de elec. per l.generaliter, in fi.in rõne
sui, C.de non num.pecu.no. Doc.in c.2.ex-
tra de ord.cog.Ant.de Bu.in c.cũ dilectus.
de capel.mona. qđ est verum in confessio-
ne principali, secus in confessione procura
c toris: *c* quia in eo cessat ratio posita in d.l.
gñaliter. & sic non nocebit dño in alia cã.
Ita eleganter dixit Compo. & Io. And. in
d.c.per inquisitionẽ. & Spe.in ti.de confes.
§.nunc uidendum, in ver.sed nũquid cõfes
sio. & Pau.de Leaza.in c.fi.de confes.quod
est notan. ẽm do.Ant.de Bu.& Imo.in c.j.
extra vt lit.nõ cõte. & plenius per do.Ant.
88 in d.c.per inq̃sitionẽ, ad fi. †Et tene mẽti,
ꝙ cõfessio facta in vno iudicio, tunc nocet
in alio inter easdẽ personas, nisi contra illã
cõfessionẽ in primo iudicio fuerit pronun
ciatũ. gl.est no.in auth.itẽ possessor, in gl.
qui pot.in pig.hab. & ibi Bar.dubitauit de
illa

ADDITIONES.

a ¶Accusari. *Adde & vide de hoc per Alexan.in cons.11.2.col.in 1.vol.Fran.de Are.in cons.58. & per Rom.in consi.213. & an monachus puni tus per Abb. possit per ordinarium pu* [illegible] *vide per Roma.in cons 375.*

b ¶Ciuiliter. *Et an & quando sententia lata in causa criminali faciat fidem in ciuili. vide Bal. in cons.29 in 1.vol.Ber.*

c ¶Confessione procuratoris. *Adde de hac con fessione ꝙ præiudicium faciat. & vide per Cepo. in cons.21. & ꝙ confessio reprobata per iudicem sit nullius momenti, adde Rom. in cons.59. & consi.71 & ibi idem in confessione reprobata ex legis dispositione.*

illa gl. sed vide Bart. in l. Papinianus, §. sed nec impuberis, ff. de inof. test. Et vide dicta Inn. in c. mulieri. extra de iureiur. & Bal. in auth. sed nouo iure, C. de pęna iud. qui male iudica. & Bal. in l. si q̃s in hoc genus: de epis. & cler. An autem sñia absolutoria videat̃ lata, quia non fuit delictum commissum, vel q̃a non probatum. Adde vltra prędicta, dicta Bal. & Ang. ĩ d. l. ex morte, C. ad leg. Aqui. & do. Ant. de But. & Imo. in c. de his, extra de accus. & Bar. in l. qui Romę, §. duo fratres, ff. de verb. obl. Bar. & Imo. in l. ex duobus, ff. de duob. re. cõiter tenet̃, quia non probatum, licet Ang. tenuerit contrariũ in d. l. ex duobus. Cuius opinionẽ possumus intelligere, qñ ex actis apparet maleficiũ nõ fuisse cõmissum, prout expresse declarant Bal. & Ang. in d. l. ex morte, quia verba sñiæ generalia semper debẽt limitari ex actis, gl. in c. si confirmationẽ, de ele. in 6. gl. & Bar. in l. si quis ad exhibendum, ff. de excep. rei iud. Bal. in c. cũ sup, ad fi. de cã posses. & proprie. Et de materia vide late per Ang. & Sal. vbi latissime loquunt̃, in d. l. j. C. qñ ciuil. actio præiud crimi. & ibi Ang. pulchra verba ponit, an in dubio p̃sumat̃ absolutoriã fuisse latã, q̃a non fuit cõmissum delictum vltra, q̃a nõ probatum.

HIER. In hac materia vr̃ ita distinguẽdum, ẜm Pet. de Anch. in c. de his, extra de accus. aliquibus tñ addatis, ꝙ aut est secuta absolutoria super facto, vt quia crimen non est commissum, & tunc non possit agi alia, aut pronũciatum est super iure, vt q̃a non est probatum, & poterit iterũ agi, vt in l. si duo patroni, §. idem Iulianus, ff. de iureiu. & no. Dy. in reg. nullus pluribus. de reg. iur. lib. 6. fi. col. vers. dico igitur; aut lata est prima sñia cõdẽnatoria, & tunc sine dubio poterit agi secundo iudicio, vt in l. j. & ibi Cy Iac. de Are. Pet. & Alb. de Ro. sequuntur hanc distinctionem: hoc tñ finale mẽbrum intellige, ꝙ si ista cõdẽnatoria sit lata in ciuili tenderet ad vindictã, p l. qđ senat⁹. & l. p̃tor, §. j. ff. de adult. & ẜm Doc. in d. l. vnica, & Abb. in c. tuæ, de procur. & Fel. in d. c. de his, in 3. col. in 6. limit. Sed dubiũ est, quid si simpl̃r lata sit absolutoria an videat̃ lata, q̃a non fuit cõmissũ delictũ aut q̃a nõ fuit probatum. Et br̃ omissis opin. dicatis, ꝙ cõis opi. Doc. est, ꝙ lata sit, quia nõ probatum, vt dicit hic Aug. & ita concludunt Doc. in d. c. de his, de accus. vbi Fel. allegat plures concord. de qua ẽt materia videatis Henr. Boyc, in c. cum dilectus, de ordi. cogni. Secundo inquantum tangit̃ hic per Ang. & Aug. ꝙ confessio facta in ciuili, præiudicat in crĩali. videatis latis. remissio. per Fel. in c. qualiter, & qñ, extra de accus. in §. ad corrigendos, in 9 & 10. col. & ponit limitationem, de qua hic per Augu. vbi eũ videbitis remissiue qñ acta in vno iudicio faciant fidem in alio &c.

89 ***Pendente criminali iudicio super crimine intẽtato per iudicem inquirentem, vel etiam eo finito, an possit ciuilis actio intentari per partem offensam ad suum interesse.***

89 ANG. † Quæro, an pendẽte criminali iudicio super crĩe intentato per iudicem inq̃rentem, possit ciuilis intentari per partem offensam ad suũ interesse, vel ẽt eo finito, vr̃ ꝙ sic: q̃a regula prohibitiua, l. j. C. qñ ciuil. act. p̃iud. crim. hẽt locum qñ vnus, & idẽ est promotor iudicij crĩalis, vel ciuilis. sed q. nostra loquit̃ qñ sunt diuersi, vt iudex & pars. Vñ non dẽt per factum vnius alteri p̃iudicari, vt in regula, non dẽt. extra de reg iur. In contrarium facit l. j. C. qñ ciuilis act. p̃iud. crim. & quia factum iudicis, est factum partis, l. si ob causam, C. de euic. Maxime cum inquisitio hodie succedat in locum ordinarię accusationis per statuta terrarum, vt tractat Bar. in l. 3. ff. de adult. igitur &c. Sed tñ ego teneo primam partẽ, quia factum partis nõ pręiudicat iuri publico ad vindictã publicã, l. 1. cũ gl. & Bar. ff. ad Sill. Ita econtra factum iudicis, nõ debet præiudicare parti, qñ prosequit̃ suum interesse, l. qui de crĩe, ff. de fal. l. fi. ff. de priua. delict. l. fi. ff. de furt. Qđ sane intelligas, qñ actio ciuilis intentata tendit ad prosecutionẽ rei familiaris, secus si ẽt ciuilis tenderet ad vindictã, iuxta gl. singularẽ in l. si cũ emancipatus, §. si duo emancipati, ff. de colla. bono. Nam si ẽt ciuilis intentata fuisset ad vindictã, & nõ ad prosecutionẽ rei familiaris, vel p emẽdatione dãni interesse & expẽsarũ. Tũc sñia absolutoria lata in crĩali, pareret exceptione rei iud. in ciuili, iõ non põt agere ẽt ciuiliter: sinaũt ageret quo ad resarciendũ suum interesse, & expẽsas operarum deperditarum, & tũc potest agere, ita no. Bar. in l. ait prętor, §. interdũ, ff. vi bo. rap. & in l. prætor, §. j. ff. de iniu.

AVG. Tu aũt in hac materia adde, qđ miror ꝙ do. Ang. hic in hac sua q̃st. quam formauit in terminis, non allegauerit Bal. in c.j. de appel. in 4. col. qui dixit, quod illa regula, posita in l.j. C. quan. ciui. act. p̃iud. cri. non habet locũ in iudice formãte inq̃sitionẽ, prout s̃. formauit do. Ang. q̃st. suã, qui p̃supponit, ꝙ formata sit inquisitio ꝑ iudicem. Et ratio est, quia sunt ꝑsonæ diuersę iudex & pars. Et multo fortius posset pars ipsa formata inquisitione per iudicẽ intentare suã ciuilem, si ex tali inquisitione reus condẽnaretur ad mortem. Ad hoc allego sing. doctrinã Bal. in l.j. C. de appel. in 2. col. qui dicit, quod vbi quis venit condemnandus ad mortem, tunc nõ hẽt locũ ti. qñ ciuilis, ac. p̃iu. cri. q̃a isto casu, simul & semel possunt cumulari. Et ratio est, q̃a frustra actor intẽtaret iudicium ciuile reo mortuo. Et dicit ꝙ est sua conclusio noua in hac materia. Bene faciunt no. per Bal. in re. Peru. in l. edita. in 32. col. C. de eden.

90 *Accusatus vel inquisitus criminaliter & absolutus, an possit iterum de eodem delicto ab alio accusari.*

90 ANG. † Subsequenter quæro. Pone qđ aliquis fuit accusatus vel inquisitus criminaliter & absolutus, an possit iterũ de eodẽ delicto ab alio accusari, vide tex. gl. Bar. & Ang. in l. si cui, §. j. ff. de accu. & Sal. in l. q̃ crimẽ, C. de acc. Et aduerte, quia iste est pulcher passus, & quia cõiter oẽs Doc. vbi supra dicunt, quòd absolutus de certo crine, amplius accusari non potest.

91 *Baptisma operatur remissionem peccatorum.*

AVG. Tu in hac materia adde dicta Canonistæ, in c. de his, extra de acc. maxime Do. Ant. de But. Abb. & Imo. ibi. Et limita prædicta s̃m gl. in d.c. de his, q̃ ibi approbant oẽs, nisi quis absolutus esset in foro pñiali, quia poterit iterum accusari, non obstãte illa absolutione. Pro qua conclusione allego ẽt tex. quem ponderauit ibi Do. Abb. in c.j. de pur. ca. & vide gl. in c. 2. de schis. & gl. in c. admonere, 33. q. 2. & gl. in c. qui crimen, 6. q. 1. & gl. in c. pe. de pęn. dist. j. & gl. in c. gaudemus, de diuort. & gl. in c. 2. de emp. & vendi. & glo. in c. fi. de temp. ord. & Spe. in ti. de accu. in 5. col. & gl. in c. cum ꝑcussio. 7. q. j. & gl. in regula, peccati venia. li. 6. Sed aduerte, quia Do. Ant. de But. & Imo. in d.c. de his, limitant prædicta, nisi pñia fuisset publica, & hoc voluit Ho. in c. tuæ, extra de procu. licet Do. Abb. tenuerit contrariũ in d.c. de his, ꝑ quandã rõnem friuolã, quia tunc dico, ꝙ facta illa absolutione cum publica pñia non poterit ille talis amplius accusari. Idem dico si absolutio facta in pñia, per oĩa operatur eundem effectum, quẽ absolutio iudicialis, ita mirabiliter consuluit Bar. in cons. inci. Minister fratrum de pñia, quem refert, & sequitur Pet. de Anc. in c. 2. in 14. col. de maledi. & ideo si blasphemanti Virginẽ Mariam imponitur pœna linguę ꝑ statutũ, & alio statuto cauet̃, ꝙ habẽti pacẽ ab offenso, pœna remittat̃, tunc si talis blasphemans egerit pñiam, cum isto casu per talem pñiam remittatur peccatũ, & si habuerit pacẽ ab eo q̃ fuit offens⁹, tũc talis blasphemãs, amplius nõ põt accusari. Itẽ aduerte, ꝙ licet illæ gl. in locis s̃. all. ꝑ me vltra Doc. velint, ꝙ absolutus isto casu in foro pñiali, tñ poterit accusari criminaliter de illo delicto.

91 † Limita ẽt, nisi crimẽ fuerit commissum añ baptisma, quia baptisma operat̃ remissionem peccatorum, ẽt in foro iudiciali, vt post baptisma quis non possit accusari, ẽt criminaliter. Ita volũt Ant. de Bu. & Imo. in c. de his, & est gl. in c. ꝙ aũt. 32. q. j. & gl. in c. sine pñia, de conse. di. 4. & in c. qm̃, 48. di. & voluit Arc. l. di. in sum. Sed contrariã sñiam tenet Abb. in d.c. de his, Inn. Ho. & Abb. in c. gaudemus, de diuor. per text. ibi in fi. Et ibi materia late examinatur, q̃a baptisma operat̃ solum remissionẽ respectu Dei. Sed Imo. rñdet ad c. gaudemus, qđ illud hẽt locum in e q̃sito parti lęsę ꝑ ꝑ suũ interesse, sicut in debito pecuniario. Et sic limitabit̃ p̃dicta cõclusio Doctorũ, & firma remanebit opi. cõtra Hos. & Inn. Itẽ adde, & p̃dicta limita ẽt non hr̃e locum, qñ q̃s fuit absolutus, vel punitus in foro ecclesiastico, q̃a tũc poterit puniri, vel absolui de eodẽ crĩe in foro seculari, s̃m Bal. in l. placet, C. de sacro. ecc. qui vult, ꝙ pœna spiritualis non tollat tpalẽ, nec econuerso. Idẽ Bal. in l. si quis in hoc genus, C. de epis. & cle. & Pe. de Anc. in regula, ea q̃. de re. iu. in in 36. col. qui dicit, ꝙ Bal. ita cõsuluit, licet Bal. nõ ausus sit decidere ĩ l.j. C. đ sum. Tr. & fi. ca. in 8. col. Et ꝓ hac cõclusione est casus in terminis in c. fęlicis, de pę. in 6. quẽ subtiliter põderauit & induxit Do. Abb. in c. tuæ.

q. tuæ, extra de ꝓcur. & ibi Abb. multũ exclamauit de illo tex. Sed aduertas, q̷a si ibi speciale inductum est fauore Cardinaliũ, ille tex. esset in contrarium. Et de materia vide per Do. Abb. in c. cum sit. extra de foro comp. per Do. Car. & ꝑ Pe. de Anc. in c. 2. ext. de adul. ꝑ Do. Abb. in c. de causis, in pen. col. extra de off. dele. ꝑ Abb. & Imo. in c. 1. ext. de off. ord. per Bal. in l. nemo martyres, C. de sacros. eccle. alias limitationes uide ꝑ Doc. in d. c. de his, in locis s. alleg.

HIER. In quantũ concludit Ang. ꝙ absolutus de certo crimine, amplius accusari nõ põt. Adde ꝙ idẽ tenet Bonifa. Vitali. in suo tra. malef. in rub. qui acc. non pos. post med. sed circa istã regulã, q̃ traditur ĩ c. de his. extra de acc. vide ibi Fel. qui ponit 13. limitationes, quas tñ colligere poteris ex notabili dist. Do. Hen. Boyc, su ꝑ d. c. col. 2. ver. sequit̃ de scdo mẽbro &c. & ꝑ Præpo. nota. 2. q. 5. c. habet. fi. col. Sed q̃ro, aliquis fuit accusatus ꝙ Titium vulnerauit cũ sanguinis effusione, vel cũ spata, aut adiecta alia qualitate, vel econuerso fuit accusatus simpliciter sine expssione qualitatis: & q̷a illa qualitas nõ fuit adiecta, uel nõ fuit ꝓbata, ipse fuit absolutus, q̃ritur an d̃ nouo poterit excusari qualitate detracta vel abiecta? vide Bar. in l. denunciasse. §. qui tñ, ff. ad leg. Iul. de adul. & in l. senatus, ff. de acc. vbi facit quãdã dis. Ad cuius tñ declarationẽ vide Prac. Pap. ĩ sua practica, in forma inquisi. in uerbo, hæc est q̃dam. col. 2. vers. sed circa hoc insurgit, & per Fel. in d. c. de his, in 9. & 10. limi. Itẽ in quãtum Aug. re- a
p̃hẽdit hic Abb. dicẽdo rõnẽ Abb. fore friuolã &c dic ꝙ cum Do. Abb. tenẽt Maria. Fely. & Are. in d. c. de his. qui rñdet motiuis in contrarium adductis. Itẽ ad id ꝙ tãgit hic Aug. de crimine commisso ante baptismum &c. Adde ꝙ cõis opi. Doct. tenet, ꝙ baptismus nõ liberat baptizatum a pęna delicti, in p̃iudicium reipu. & hoc tenẽt cõiter Doc. ĩ c. gaudemus. vbi Inn. Io. An. Pe. de Peru. Ho. & Ab. post gl. ibi. idẽ Abb. in c. de his. extra de acc. vbi idẽ tenẽt Mar. Soci. Aret. & Io. de Ana. & hãc dicit cõem hãc ẽt tenet Car. ĩ cl. j. §. sane, q. 14. de vsu. & idẽ Do. Phi. Dec. in c. q̃ in ecclesiarum. de cõst. col. 7. in med. versi. tertio & vltimo &c. vbi eam dicit cõem, & fundat bonis & a
nouis fundamentis. & hãc etiã dicit cõem Fel. ĩ d. c. de his, licet ipse sequat̃ limitationem seu opi. Io. de Imo. & cum cõi opi. tenet egregius Doc. do. Hẽ. Boyc, in d. c. gaudemus, fi. col. in 2. di. vbi allegat plures antiquos, q̷ hãc opi. tenuerũt. Itẽ circa limit. q̃ ponit hic Aug. de punito vel absoluto in foro eccl. &c. Adde hãc ẽt limitationẽ ponunt Doc. in c. de his. vbi Fel. in 12. limitatio. qui alleg. plures cõcor. cui vltra ꝑ eum positas adde, ꝙ idem tenet ibi Are. ĩ 3. col. in fi. & Hẽr. Boyc, in sua no. dis. col. 3. in fi. ver. aut est tale &c. & idẽ Are. cons. 58. inc. diligenter consideratis &c. in 2. dubio. Io. Bapt. de S. Seueri. in l. j. C. de sum. Tri. col. 11. in fi. uer. su ꝑ 3. q. & latius ꝑ Do. Barba. post Ab. in c. j. de of. or. in col. antep. ver. capio tertiũ &c. Catal. in tra. de synd. q. 170.

92 *Accusationem falsam qui produxit, an ex hoc accusari possit lege Cornelia de falsis.*

92 ANG. †Quæro, aliquis produxit falsam accusationem, vtrũ ex hoc possit accusari lege Cornelia de falsis. Dic, ꝙ aut dr̃ ꝙ accusabit me calumniose de falso crimine, & nõ vero, qd̃ nõ probauit, & tunc est pœna calumniæ, l. j. §. j. ff. ad Turp. Si vero accusatur, ꝙ produxit falsam accusationem cõtra me, ꝑ ꝑ qd̃ obtinuit a pretore me citari, & contra me procedi, & sic ꝑ obreptionem a p̃tore impetrauit, tunc est pęna falsi, vt est casus, & ibi Bar. in l. si q̷s obrepserit, ff. de fal. qd̃ no. quia virtus stat in modo practicandi, an cadat in calumniã, vel in falsum.

AVG. Tu aũt in hac materia adde qd̃ Bal. in l. quicunq;, in fi. C. de ser. fug. rep̃hẽdit Bar. & dicit ꝙ Bar. a in hoc fortiter errauit, quia isti sunt tituli diuersi, & de calumniatoribus, & de falsis, & ꝙ in capite legis Corneliæ de falsis, nõ comprehendit̃ accusans falsò, sed cõprehendit̃ in l. hernia. Vñ cõcludit, ꝙ si q̷s ꝓpuxit falsã accusationẽ, narrãdo, nunq̃ punitur pęna falsi. Sed si vlterius deliq̷t ꝓducendo falsos testes, & falsa instrã, fortius punit̃, q̷a pęna falsi, l. j. ff. de fal. Et subdit, ꝙ d. l. si quis obrepserit, q̃ Bar. allegauit, dẽt intelligi obreptione probatoria, nõ narratoria. Et iõ Bal. ibi ꝑ multa argumenta alia cõcludit, ꝙ impossibile est,

ADDITIO.

a ¶Quod Bar. *Adde quod opin. Bar. tenet Alex. consi. 11. in 1. volum.*

eſt, ꝙ ſolū accuſans aliquē de falſo, teneat
pęna falſi, niſi proſecutus ſit in producēdo
falſos teſtes, uel falſa inſtrā, & hoc mihi
placet. De materia vide ꝗ Bal. in l. 2. C. qui
acc. in vlt. col. & per Bal. in l data opera, in
9. col. ibi, verbi gratia, dicit ſtatutū, ꝙ ꝓdu
cens falſam accuſationē, teneat pęna falſi.

93 *Accuſator & iudex dū aliquis accuſatur, quā do debeant in accuſatione vel inquiſitione facere mentionem de ſcientia delinquentis.*

93 ANG. †Et nota, ꝙ accuſator dēt aduerte
re & idē in iudice inquirente, ꝙ qñ ꝗs accu
ſat, ꝙ nihil fecit, & ſic de omiſſione, vel ne- c
gligentia, tūc ſcīa eſt de ſubſtantia delicti,
vt l. fi. ff. de decre. ab ord. facien. & iſtud eſt
bñ not. vbicunq; quis accuſatur, ꝙ nihil fe
cit, dēt in accuſatione, ſiue in inquiſitione
fieri mētio de ſciētia, ut puta ſi accuſat uil
la, ꝙ nō cepit malefactorē, dēt dici in inꝗ-
ſitione, ſciēs, vel ſcire dēns &c. Idē ſi accuſa
tur ſyndicus ꝙ nō denūciauit malefacto-
rē, ſed ſi ꝗs accuſat ꝙ aliꝗd fecit, puta qđ
vulnerauit, uel ꝗd ſiľe, procedit accuſatio
uel inꝗſitio, licet non fiat mentio ſcīæ, uel
ſupinæ ignorātiæ q̄ ꝓ ſcientia reputat. Ita
no. gl. aurea q̄ iſtā dat doctr. ī lege ex male
ficijs, §. lōge minus, ff. de act. & obl. facit l.
j. C. de falſa mo. Ita dicit Bal. in l. j. C. ꝗ ac-
cu. non poſſunt, ver. ſuper ſcđo præmitto.

AVG. Adde tñ ꝙ iſta cōcluſio ita genera
a liter tradita *a* vř falſa: ꝗa dico, ꝙ imo pōt
eſſe ꝙ aliqđ delictū eſt cōmiſſū in facien-
do, & tñ accuſatio, uel inꝗſitio non proce-
dit, niſi in accuſatione vel inquiſitione ap-
ponat ſcientia, ad hoc allego Bar. ita dixiſ
ſe per illū tex. in l. oēs, C. de agr. & cēſ. li. xj.
licet aliqui habeāt in ti. in qui. cau. colo. cē
ſi. dños accuſare non poſ. co. li. qui per illū
tex. dixit, ꝙ licet per ſtatutū p̄ſtanti opem
bannito debeat truncari manus. Tñ ſi quis
opem bānito cōmittenti delictū p̄ſtat, dēt
poni in inꝗſitione formata cōtra p̄ſtātem
auxiliū, ꝙ ſciebat illū eſſe bānitū. Idē dicit
Ang. in l. j. C. de Nili agg. nō rūpen. in ſcđa
col. ꝙ ſi p̄ſtās opē nobili acrius dēt puniri,
dēt probari illū popularē qui p̄ſtitit opem
debere hr̄e ſcientiā, ꝙ cōmittens delictum
erat nobilis. Et ita dicit obtinuiſſe Peruſij.
Præterea cōfunditur p̄dicta doctrina ꝑ gl.
& Bar. in l. 1. ff. de receptatoribus. vbi reci-
piens bānitū dēt puniri. Tñ hoc verū ſi eſt
b probatū & articulatū illū ſciēter, *b* ſciuiſſe
eſſe bannitū & receptaſſe. pro qua concluſione eſt tex. & ibi Bar. in l. 2. §. j. ff. de incēdio rui. nau. & eſt tex. & ibi Bar. in l. 1. C. de ſena. li. 12. & tex. & ibi Bar. C. de colo. Illiricis, l. j. li. 11. & tex. in l. Metrodorū, ff. de pœnis. & ibi Bar. Iſta ergo delicta committūtur in faciendo, & tñ ſciētia dēt poni in accuſatione vel inꝗſitione, & ſic p̄dicta vr̄r falſa. De qua materia vide ēt per Bal. in l. data opera. C. qui accuſ. non poſ. & Domi. de S. Gemi. in c. concertationi, de appella. ſuper gl. in verbo ſciuerit. in 6. Vnum tñ
c ſcias ꝙ ſi ciuis probaret ſe ignoraſſe, *c* & ex diuerſo ꝓbaret ipſum illā ignorantiā affectaſſe, ille talis hr̄ pro ſciente. Ita voluerūt do. de Rota in nouis deciſionibus. 254. in fi. & eſt gl. q̄ ibi pōderauit ad hoc Dñic. de S. Gemi. in c. fi. §. vt aūt. de offic. delega. in 6. & gl. in c. ad falſariorum. de crimine falſi. & gl. in clemen. 1. de conſan. & affi. & gl. in c. eos. de temp. ord. in 6.

HIER. in hac materia in quantum Ange. limitat dictum Bal. in l. 1. C. qui accuſ. non poſ. videlicet, niſi actus oſtenderit ſciētiā, dato ꝙ accuſator nō raprimat ſcientiā, aliàs aūt ſi actus non oſtēderit ſcientiam, ꝙ ꝓcedat dictū Bal. addatis ꝙ idem tenet Fel. in rub. de accuſ. extra. Itē addatis Bar. cōſ. 102. inci. chariſſime dñe. vbi cōſuluit, ꝙ ad hoc vt ſyndicus nō denuncians maleficium incidat in pęnā, debet ꝓbari, ꝙ habuit ſciētiā, quia qñ aliquis tenetur ad aliquid faciendū in genere, vt in caſu noſtro, ſindicus ad denunciandum malefactores, tunc ad oſtendendū negligentiā ſindici, debet primo probari ſindicum ſciuiſſe maleficiū eſſe cōmiſſum ꝑ l. quidā decedens, §. fi. cū l. ſeq. ff. de admi. tuto. vbi periculum tunc temporis ſpectat ad tutorē, ex quo innotuit ſibi ſe eſſe tutorem, quam ſentētiā

ſequitur

ADDITIONES.

a ¶Generaliter tradita. *Adde circa hæc dicta, & vide Bar. in conſi. 102. inci. chariſſime domine, iſti noſtri, vbi late ponit qualiter probetur negligētia villæ in capiendo malefactorē, & qualiter diligētia. & vide ēt Ro. in ꝓpoſito cōſ. 105. Ber.*

b ¶Illum ſcienter. *Adde tu circa hoc & vide Ro. in conſ. 474. Ber.*

c ¶Se ignoraſſe. *Adde circa hoc & vide Rom. in conſi. 381. Ber.*

ſequitur do.Corn.cōſ.c.incip.cōſuluit do.
Bal.&c.in prima parte,vbi allegat quāplu
res tenētes doctrinā Bar.in d.cōſ. & ꝑ hoc
facit tex.iuncta doctr.Florian.ibi,in l.quo
ties,ff.ad l.Aqui.vbi dicit Flo. ꝑ illū tex.ꝙ
villa nō teneaṫ de robaria cōmiſſa in eius
territorio,niſi fuerit ſciens,ſed cōtra hanc
ſnīam Ang.facit ꝙ voluit Bar.in l.nec exē
plū,C.ad l.Cor.de falſis,vbi dicit, ꝙ qñ qs
accuſat aliquē de falſo, nō eſt neceſſe ꝙ di
cat,ꝙ cōmiſit falſum ſciēter & doloſe, q̄a
iſta tacite includuntur, & iō pro cōcordia
mihi vṙ inherendū doctrinæ Bal.in auth.
habita.C.ne fi.pro patre,ꝗ ita diſtinguit,
ꝙ aut qualitas exprimēda in libello tacite
ineſt ex natura facti,ꝙ cōcludat libellus ꝑ
locum ab effectu,vt in j.cōſt. ff.in §.duab.
vbi per Iac.de Are.Cy.& Bal.de hoc notaṫ
aut qualitas poſſit adeſſe,& abeſſe,& tunc
ſecus per l.merito,ff.pro ſocio.

94 *Inſtigans, vel ſolicitans quod iudex torqueat & condemnet reum ad vindictam publicam, & per iudicem puniri, non poterit poſtea agere ad vindictam per iniuriam ſuam.*

94 ANG.† Et tene menti tu cui iniuria illa
ta fuit,quia ſi iudicē inſtiges ac ſolicites,ꝙ
malefactorē torqueat atq; condēnet ad vin
dictā publicā,ꝙ ſi fuerit punitus ꝑ iudicē,
tu nō potes poſtea agere ad vīdictā ꝑ iniu
riā tuā,q̄a eo ipſo ꝙ fuit tortus & cōdem-
natus,ſatisfactū eſt tuę iniurię,ſm tuā vo
luntatē.Vñ videris illā iniuriā ꝑ tua emē-
datione remiſiſſe, vt eſt tex. & ibi Bar.in l.
ſed & ſi vnius,§.ſi ante.ff.de iniu. facit l.in
terdū,§.q̄ fidem,ff.de fur.Vnde ſis cautus,
ꝙ iſta non facias,aut quando facis,ſemper
proteſteris ad hoc, vt poſtea poſſit agere
pro tua iniuria,l.fi.ff.de iniur.

AVG. Adde tu ꝙ Bar.in d.§. ſi ante, ni-
hil dicit de hoc,ſed eſt Ang.ibi,q̄a ita pon
derat illū tex. & ibi cere eſt caſus, & illum
tex.pōderauit ēt Bal.ī l.fi.ff. de in ius voc.

HIER.Et hic dixit Alb.de Roſ.ī l.inter-
dū,§.qui furem,ff.de fur.per illum tex.ꝙ ſi
paſſus furtum ſua authoritate ducat furē
coram iudice, qui tantum de ciuilibus co-
gnoſcit,ꝙ hoc ipſo vṙ actionem criminalē
& pęnam remittere, de qua materia vide
Alex.in apoſt.ad Bar.in d.l.ſi ante. vbi all.
no.in l.ſi ab hoſtib.§.j.ff.ſol. mat.

95 *Liberum corpus æſtimationem non recipit: ſed ſi quis in aliquo mēbro eſt debilitatus a Titio, tunc propter expenſas medicorum & medicinarum, & operas quibus cariturus eſt, poterit agere vt ſibi emendetur damnum, ſecundum taxationem iudicis.*

96 *Libellus in actione iniuriarū qualiter ſit formandus.*

95 ANG.Nota ēt,ꝙ liberum corpus non re
cipit ęſtimationem.Sed ſi membrū ęſt tibi
debilitatū à Caio, vel fuiſti vulneratus, &
ꝑꝑ vulnera & mēbri debilitationē expēdi
ſti in medicis,& caruiſti,& caritur⁹ es mul
tis opibus, tunc ꝑꝑ hoc bene potes agere,
vt ibi emendeṫ dānum, ſm taxationē iudi
cis,& de vtroq; eſt caſus ī l.fi. ff.de his qui
deie.vel effu.& Inſt.de obl.q̄ ex qua.del.in
a §.pe.qđ no.in mō practicādi, nea tu erres.
96 † Qualiter aūt debes formare libellū in
actione iniuriarū,no.Bar.in l.iniuriarū,ff.
de iniurijs,videlicet,duplici mō.Vno mō,
referendo ſe ad dānum, videlicet, ꝙ dicat
prius voluiſſē eſſe paſſus tm̄ dānū q̄ tantā
iniuriā.Vel ſcđo referat ſe ad lucrum,vide
licet, noluiſſē eſſe lucratus tm̄,& pati tātā
iniuriā.Rō,quia cum agiṫ ex maleficio,hr̄
rō cuiuſlibet intereſſe intrinſeci,vt not.gl.
in d.l.iniuriarum.Et aduertas,ꝙ aliqui ibi
in gl.tenent,ꝙ tale intereſſe pōt probari ꝑ
ſacrm̄ iniuriā paſſi, taxatione iudicis pām
bula.arg.l. videamus, §.pe. ff. de in li.iur.
Sed Bar.ibi tenet,ꝙ imo potius fiat ęſtima
tio iudicis, alleg.d.l. ſed ſi vnius, §.ſeruus
meus,ff.de iniu.Et iſtud tenet Azo. in sū-
ma illius tituli,ex quo Bar. infert,an in li-
bello iniuriarum certa quantitas ſit expri-
menda,& dicit ꝙ eo caſu,quo taxatio faciē
da eſt officio iudicis,certa quantitas appo
ni nō dēt,ſi aūt ſit faciēda ſacro iniuriati,
tunc certa quantitas apponaṫ, l. cōtinuus,
§.q̄ illud,ff.de ver.obl. Ego aūt practicādo
ſꝑ appono certam ſummam cum iuramē
to,& poſtea ſubdo,& plus & minus,vt vi-
debiṫ iudici,& eius officio,& eius taxatio-
ni &c.Et ſic vtrūq; ītēdo ſimul & diuiſim.

AVGVS. Tu in hac materia quomodo
formetur libellus in materia iniuriarum.
adde gl.in c.ſi canonici, extra de offic. ord.
lib.6.Sed vltra omnes late poſuit materiā
& for-

ADDITIO.

a ¶In modo practicandi. *Adde Rom. in conſil. 278. & Barba.in conſ.85.vbi ponit de iudice inquirente.Ber-*

a & formam. a Spe. in tit. de iniu. in §. j. ꝑ totũ. j. col. vbi in ꝓposito multa pulchra dixit. Et adde Bal. in l. 2. C. de sen. q̃ sine cer. quan. j. col. & ibi Sal. & late ꝑ Sal. in l. atrocem, C. de iniu. ꝑ Cy. ĩ l. si nõ cõuicij. C. de iniu. ꝑ Bal. ĩ c. j. §. iniuria. de pace iur. fir. ꝑ do. Abb. in c. j. in fi. & ibi ꝑ Imo. de iniu. & dam. da. ĩ fi. Et ibi vide do. Abb. ad illã q. q̃ s̃. posuit do. Ang. hic ante istã, & per Doct. in c. in nr̃a, ext. de iniu. & dam. da. Et vide Ang. in cons. 94. incip. super pũcto primo. & ibi vide formã libelli & ęstimationis iniuriæ, & vide in cons. 247. vbi ipse Ang. ponit an possit concludi ad pœnam applicandam fisco si ciuiliter agatur.

ADDITIO.

a Et formam. *Vltra relata hic per do. Aug. vide Ang in consi. 94. in princ. incip. super puncto. & Alex. late in consi. 209 in 2. vol. Ber.*

HIER. De hac forma libelli in actione iniuriarũ, uide Iac. de Bel. in sua practica ĩ prĩ. vbi ponit formã libelli, ĩ quo totã suã practicã fundauit, late ꝑ Iaso. post alios in prin. de actio. vbi ponit, an locus & tp̃s cõmissę iniuriæ sit apponẽdus in libello. vbi cõcludit ꝙ sic, ꝑ l. iniuriarũ, la j. & ibi Bar. ff. de iniu. Itẽ an debeat inseri qualitas personę iniuriatę. Itẽ & ęstimatio iniurię. col. 16. ver. in eadem gl. &c. de quibus omnib. per Iac. vbi s̃. & per Pet. Iaco. in sua practica de libellis in forma libelli de iniurijs, vbi ponit formã libelli tam de iniuria ex l. l. Cornelia, q̃ p̃toria, cũ suis declarationib.

97 *Iudex non tantum quando principaliter aditur per viam accusationis criminaliter, sed etiam si aditur ciuiliter super delicto, potest reum punire de delicto.*

97 ANG. † Vltimo addo hæc ꝙ iudex nõ tm̃ qñ principaliter aditur ꝑ viã accusationis crĩaliter, põt reũ punire de delicto, sed ẽt si aditur ciuiliter, & ciuili modo suꝑ delicto. Tñ iudex pendente officio ciuiliter intẽtato, si reperit reũ de delicto fore culpabilẽ, poterit cũ criminaliter punire, l. quos retrahi. & ibi Bar. C. si aduersus libertatẽ, l. 3. C. de cond. ob turp. causam, ff. de calũ. l. pen.

AVG. Adde tu ea q̃ dixi s̃. super verbo, (iudicem maleficiorũ.) adde tex. & ibi Bar. in l. pe. ff. de cal. & ꝑ Bal. in l. nullũ, C. de testi. licet aliter videatur loq̃ Bar. in l. diuus, la 2. ff. de fal. circa ea quę dixit ĩ d. l. nullũ.

HIER. Miror ꝙ in hac notabili & contingẽti q. isti patres tã sicco pede (vt ita dicã) ꝑtrãsierint, aliter eã non declarando. Iõ ꝓ eius dilucidatione aduertendũ est ꝙ cõclo ista sic simpl'r ĩtellecta est falsa, q̃a iura alleg. hic ꝑ Ang. nõ bñ hoc probãt, nec Bar. ita indistincte ea intellexit, vt j̃. dicã, sed ꝓ hac ẽt cõclu. allegant̃ per Bar. in l. pen. hic alleg. hæc tria iura: de quib. hic ꝑ Ang. videlicet tex. in l. quos retrahi. ibi, nõ dubitaturus ẽt grauiorem &c. Scd'o tex. in l. 3. de ord. &c. ibi, cõcussionis crimen multũ non patiet̃. Tertio tex. in l. pen. ff. de cal. in fi. ibi ꝓ mõ delicti pęnã interroget. Quarto tex. in l. diuus, ff. de re iud. ibi, rem seuere iudi. Quinto tex. ĩ l. j. ff. de cõcuss. ibi, & delictũ coercet. Sexto tex. in l. medicus, ff. de var. & extraor. cog. ibi, in ciuile factũ p̃ses prouincię coercet. Septimo tex. in l. interdũ, §. q̃ furẽ, ff. de fur. ibi, maxime si iudex aliq̃d in eũ cõstituerit. Octauo tex. ĩ l. 4. §. si dicãtur, ff. fi. reg. in quib. iuribus vr̃ ꝓbari ꝙ iudex q̃ cognoscit de crĩe ciuiliter eo cõperto põt ex officio suo delinquentem crĩaliter punire. Attñ, vt dixit Bart. in d. l. pe. de calũ. ff. videns ꝙ quidã ꝑ d. ll. volebant, ꝙ l. interdũ. de publ. iud. ff. q̃ dicit, ꝙ non põt cõcurrere ciuilis cũ criminali, ꝙ debeat intelligi in iudicijs publ. & nõ in priuatis, ꝑ d. ll. ꝙ Bar. placuit, q̃a in priuatis non põt concurrere ciuilis cum crĩali, si intentẽtur principl'r, per regulã, quia absolutoria lata ĩ vno, p̃iudicat ĩ alio, vt l. 2. §. j. ff. vi bo. rap. & in l. j. qñ ciui. act. cri. pręiu. iõ posuit duos intellectus ad oẽs p̃dictas ll. Prim⁹, ꝙ d. ll. intelligãtur, ꝙ sint duo iudicia, & hoc ne repugnet regula l. 2. §. j. ff. vi bo. rap. & l. j. ff. qñ ciu. act. &c. videlicet, ꝙ absolutoria lata in vno p̃iudicet in alio, & istũ ẽt tenuit ĩ l. quos retrahi, vbi dicit, ꝙ ex illo tex. nõ apparet, an ex eo. iudicio vel diuerso iudex crĩaliter puniat, iõ remittit se ad dicta ꝑ eũ in l. defuncto. de pub. iud. ff. & ita ĩtellexerũt l. ꝙ euitãdi, Bal. Sal. & Guid. Papæ ibi dicẽtes, ꝙ d. l. intelligitur, nõ ꝙ ex eodẽ ꝓcessu, & ex eadẽ instãtia ex qua agebatur ciuiliter, imponat̃ pœna criminalis, sed cũ ꝑ primã cognitionẽ d' delicto sit iudici notificatũ, ꝙ talis notificatio habeat̃ loco denũciationis, sicut dr̃ de fama, qua mediante, iudex procedit suꝑ crĩe, vt in l. j. §. si publico, ff. de adul. Scd's intellectus est, quem

tenet

tenet Bar.in d.l.pe.& d.l.defuncto, & in l. interdũ,§.q fure,ff.de fur.videlicet,ꝙ dicamus,ꝙ qñ formatur libellus seu accusatio de dãno dato,vel robaria facta,dicẽdo,peto eũ puniri,& condẽnari,& rẽ mihi restitui,seu dãnũ emẽdari,ꝙ talis libellus ꝓcedat, & ꝙ nõ sũ visus intẽtare ciuilẽ & crĩalem in eodẽ libello,sed ꝙ videor intentare crĩalem tñ, & incidẽter implorare officiũ iudicis,vt incidẽter faciat mihi rẽ restitui, seu dãnũ emẽdari, & ꝙ ita intelligant oĩa iura s̃.alleg. & ita ẽt declarat idem Bart.& sing.in l.2.§.j.ff.vi bo.rapt. Flo.in l.4.§.si dicant,Io.de Imo.& Ang.in l.interdũ,ff.đ pub.iu.Sal.in l.si quis ad se fundũ, ff.ad l. Iul.de vi &c. & sic vñr cõcludere,ꝙ qñ formatus est libellus eo mõ quo sup. ꝙ tunc iudex maleficiorũ ꝑ d.iura,cognoscit principł̃r de delicto & incidenter facit rẽ restitui,seu dãnũ emendari, ex quo colligit, ꝙ dicta iura nõ probant, ꝙ ibi principł̃r agitur ciuiliter,& ꝙ iudex ex officio suo punit crĩaliter, sed ꝙ agit principaliter criminaliter,& incidenter petitur restitutio. Quia dñi aduertatis, ꝙ licet iste scđs intellectus in se sit verus,videlicet ꝙ qñ formatus est libellus eo mõ, quo s̃.ꝙ iudex maleficiorũ possit incidẽter ex imploratione officij cõdemnare ad restitutionẽ rei seu ad emẽdationẽ damni,tñ nõ põt adaptari ad oĩa s̃. d.iura.Primo,quia in l.ꝙ euitandi,principaliter intentata est actio ciuilis ad restitutionẽ pecuniæ,idẽ in l.quos retrahi,& in l. pe.& in l.diuus,ibi principł̃r fuit petita restit.& in l.j.de cõcus.licet in alijs videatur principł̃r intentata crĩalis.Scđo quia p̄dictus intellectus diuinat ad dicta iura. Tertio,qa in eis non constat an eo iudicio, an diuerso,& iõ vr̃ verior primus intellectus, s.ꝙ ex nouo processu ex iudicis officio formato possit punire crĩaliter,& sic ꝙ in citato ex priori ꝓcessu,procedat ad crĩalẽ,vt s̃. dictũ fuit,ꝙ si aliter diceremus,sequeretur ꝙ ex probationib.factis in ciuili,posset qs puniri crĩaliter, ꝙ non est dicendum, cum in crĩalib.requirãtur probationes luce clariores, vulga.l.sciant cuncti, de prob.C.cũ ibi no. & in expressis terminis declarando istũ ₰m intellectũ Flo.in d.l.si dicant,dicit hoc nõ ꝓcedere econtra.s.si principł̃r intẽtaret ciuilis, ꝙ de crĩali non põt cognosci accessorie ꝑ ꝑ disparitatem probatio.allegat d.l.sciant cuncti.& Bar.in d.l.scđa,§.j. ff.vi bo.rapt. ꝓ quo faciunt q̃ j̃. dicam in dist.& ꝑ hoc tollitur illa rõ Pau. de Cas.in l.q̃situm,C.de ser.fug.& in d.l.quos retrahi,vbi dicit,ꝙ sicut põt iudex maleficiorũ principaliter aditus sn ꝑ crĩe incidenter cognoscere de cã ciuili,ꝑ dictum §.qui furẽ, hoc est condẽnare eum ad mortem,& incidenter facere restit.de re,ita ẽt econtra, iudex qui cognoscit de cã ciuiliter, possit reperto crĩe circa contingentia causæ ex officio suo extra ordinẽ punire: sed, vt dixi,ista parificatio nõ procedit rõne de qua s̃. Preterea sequeret,ꝙ duo specialia cõcurrerent circa idẽ,cõtra l.primã,& ibi not.C.đ do.promis.ꝙ ita ꝓbatur,quia cum de iure nemo sine accusatore debeat puniri, vt in l.rescr.§.si quis, ff.de mu.& ho.c.j.vt eccl. benefi. si iudex ex probationibus factis in ciuili puniret criminaliter, sequeretur qđ dictæ probatio.haberent loco accusatoris, & loco probationũ,[& sic cõcurrerent duæ fictiones seu specialitates, cum nemo possit fungi loco accusatoris,& loco testis, vt in c.nullus,4.q.4. Dñi, pro vera intelligentia sic distinguendũ fore arbitror. Aut loq̱mur de iudice causarũ ciuiliũ tñ, aut crĩalium tñ,aut criminalium,& ciuilium insimul. Primo casu dico ꝙ iudex ciuiliũ causarũ non poterit crĩaliter punire: quia ad hoc, vt quis possit de maleficijs cognoscere & punire, requiritur ꝙ hẽat merum imperiũ,l.imperiũ,& l.iubere cauere,ff. đ iu. om.iu.cũ ibi plene not.& l.j.ff.de offi.eius cui man.est iuris.de quo late per Ang.s̃.in gl.in verbo,ꝑ iudicẽ maleficiorũ,sed dẽt illum delinquentem remittere ad iudicẽ cõpetentẽ,ꝑ tex.not.in l.q̱cunque, C. de ser. fug.ibi,cõpe.iu.&c. vbi hoc tenent Raph. & Gui.Papæ,vbi Sal.hãc tenẽs allegat tex. quẽ dicit fore notabilẽ & mẽti tenendũ in l.fi.de in ius voc.ff.& ꝓ hoc facit doc.Bar. idẽ volentis in l.diuus Pius.ff.ad leg. Cor. de fal.quem sequit Aret.in ru.de iud. ext. col.4.in fi.de qua doct. videbitis latius, j̃. in gl.super verbo,falsario,in verbo quero, testis dixit falsum coram iudice,&c.

Scđo casu qñ est iudex maleficiorũ tñ,dico ꝙ talis iudex nõ est cõpetẽs in cã ciuili principaliter intẽtata,vt l.solemus, §.latrũculator,ff.de iu. & ibi Doc.sed bene qñ cognoscit de ciuili incidẽter, & de tali ciui

li,qui descendit ex codẽ facto, de quo crĩa-
liter cognoscit, vt l.interdũ, §. qui furẽ,ff.
de fur.& in d.§.si dicantur: & vult Bart.&
cõiter Doc.in d.§.qui furẽ: cum concor.de
quib.s̃.& tunc nõ cadit dubitatio, cum iã
de ipso delicto cognoscit & punit, sed du-
biũ est,qñ de cã ciuili cognoscat principa-
liter ꝑ ꝑ absentiã iudicis cãrum ciuilium,
ꝙ põt,ẜm Ang.in rep.l.si vacantia,de bo.
va.li.x. vel qñ agiẽ cõdictione furtiua, ꝗa
tunc dẽt intẽtari corã iudice maleficiorũ.
ẜm Bal.in l.si pro fure, §.fi.ff.de cond.fur.
quẽ sequiẽ Catald.in tract. de synd. q.198.
qui tñ male intellexit Bal.vult, ꝙ gñaliter
qñ agiẽ de maleficio ciuiliter, dẽat agi co-
ram iudice maleficiorũ,& nõ corã alio,ꝗa
Bal.tm̃ loquitur qñ agitur de condictione
furtiua:nã disputando Bal.an cõdictio fur
tiua nascatur ex delicto vel quasi, dicit ẜm
Dy. ꝙ quantum ad natiuitatẽ est ex male-
ficio, quantũ ad effectũ,est anomala, vñ ex
hoc infert,ꝙ si deputatus sit vn⁹ iudex su-
per maleficijs,& alius suꝑ alijs causis,si a-
gaẽ condictione furtiua, ꝙ agi dẽt corã iu-
dice maleficiorũ,& hoc,ꝗa quantũ ad nati
uitatem,oriẽ ex maleficio, vt in l.si ambo,
§.quoties,ff de cõpens.& his duobus casib.
an iudex reperto delinquente culpabili,po
terit eum crĩaliter punire,dic vt in seq.mẽ
bro. Tertio casu, qñ est iudex ciuilium &
crĩalium, & sic habens merum & mixtum
imperium,& hic cadit hæc qõ, si actũ sit ci
uiliter de crĩe, an eo cõperto possit e offi
cio suo crĩaliter delinquentẽ punire, & in
hoc distingue, aut finita cã ciuili vult no-
uum inchoare ꝓcessum,aut non. Primo ca
su subdistingue, aut vult punire eũ vigo-
re ꝓbationũ seu actorum cãę ciuilis,aut vi
gore cõfessionis in ea habitæ. Primo casu
dico,ꝙ licet verũ sit, ꝙ talis iudex possit ꝓ
cedere ex officio ad crĩalem sine alio accu-
sato re,vt voluit Bal.Sal.& Guid. Papę, ita
intelligẽdo tex. ibi in d.l.ꝙ euitãdi. & hoc
quia incitatus fuit ex priori ꝓcessu & sñia,
vt in l.j.§.si publico,ff.de adul. non tñ po
terit eũ punire vigore talium ꝓbationũ &
actorum,ꝗa probationes in cã ciuili factę,
nõ plene ꝓbant in crĩalibus, in quib. luce
clariores reꝗrunẽ probationes, vt in l.sciãt
cũcti,de prob.C.vbi Pau.de Cast. plura po
nit exempla, tum ẽt, quia iudex dẽt videre
qua voce, qua trepidatione testes depo-
nunt, vt in l.de minore, §.tormenta,ff.de
quæst.& in auth. apud eloquentissimũ. in
fi.C.de fide instr.& hoc maxime, cũ cõsue-
tudo admittat examinationẽ testiũ ꝑtabel
lionẽ in ciuilib. qđ non facit in crĩalib.est
tñ bñ verũ,ꝙ dictæ ꝓbõnes facerẽt aliqua
lẽ ꝓbationẽ & adminicularenẽ, vt in l.ca-
pite quinto.cũ ibi no.ff.de adul. & ꝑ Bar.ĩ
l.j.§.j.ff.vi bo.rap. & qđ tales ꝓbõnes ĩ cã
crĩali nõ faciãt plenã fidẽ,tenet gl.in verb.
destinat⁹: & ibi Doct.vbi no.Sali.in l.si ꝗs
ad se fundum, C. ad leg. Iul.de vi. Abb.&
Doct.in c.1.de iudi & in c. ꝑ inꝗsitionẽ,
de elect.Doct.in c.j.de excep.vbi late Fely.
Abb.& Mod.in c.qualiter & qñ,de accusa.
vbi Fel.plures dat cõcor. & hãc cõem opi-
late prosequiẽ ꝑ concor.Alex.post alios,in
l.2.C.de eden.vbi Albe.notabiliter loquu-
tus est in hac materia. Et aduerte ne te fa-
ciat dubitare dictũ Inn.in c.qualiter, de ac
cu.vbi voluit, ꝙ cõuictus de crĩe ciuiliter,
ꝙ põt ꝑ ipsũ suꝑiorẽ priuari beneficijs vi
gore sñiæ primæ, in alia tñ instantia, cum
quo dicto cõiter ibi pertranseunt Doct. ꝗa
idemmet Inno.tenuit contrariũ in d.c. per
inꝗsitionẽ:& cũ reprobat Abb.in d.c.qua-
liter,quem sequiẽ ibi Fel.& in veritate ma
gis cõis opi.Doct.est illa q̃ sup.dixi, videli
cet, ꝙ nec ꝓbationes factæ in cã ciuiliter
intentata suꝑ crĩe,nec ipsa sñia faciãt ple-
nam probõnẽ in cã crĩali, nec ita firmant
oẽs Doct.vbi sup cũ plu.concor.ꝑ eos tra-
di. Scđo casu, s. qñ ex confessione facta in
cã ciuili cõstat de crĩe,& tũc dico,ꝙ sic,ẜm
Inn.in c.ꝑ inquisitionẽ, extra de elect.vbi
late Doct.& Abb.& Mod. in c. at si clerici,
de iudi.& in c. 2.de confess.Bald.in l.ij.C.
de eden.ꝑ l.locũ, §.si ꝗs, ff.de tab.exhib.ꝗ
tñ tex. videri meo hoc nõ probat, licet bñ
probet,ꝙ acta facta in ciuili probãt in cri-
minali, & ad hoc illũ no.Old. Iac. de Are.
& Bart.vbi Alb.de Ros.declarat,ꝙ faciunt
aliqualẽ ꝓbationem, nõ tñ ꝙ plene, & ita
idemmet Albe.declarat illũ tex.in d.l.2.de
eden.prout ẽt dicit gl.in d.l.si ꝗs ad se fun
dum tenent Doct. in c.j. de excep. vbi late
Fel.& Mod. Abb. & Doct.in locis suꝑ.alle,
Alex.late post alios in d.l.2.de eden.vbi po
nit plures concor.hãc tñ concl. limitabitis
ẜm Doc.vt sup.multis modis, & primo in
telligetis eã in cõfessione principalis,& nõ
procu.ꝑ l.gñaliter,C.de nõ nu.pec.Secun-
do in

do in confessione vera & non ficta, per l.3. de fid.instr.& l.3.§.diuus,ff. de iure fisci.alias aũt lĩtatio. videatis per Fel.in d.c.qualiter & qñ.& in d.c.j.de except.& Ale.in d.l.2.de eden.vbi melius oĩbus posuit do.Rimi.col.pe.& fi.sed aduertendũ est dñi,ꝙ licet multi pertrãseant cum opi.Inn.de qua in d.c.ꝑ inquisitionẽ,non aliter considerãtes,tñ gl.in c.ex pęnitentib.50. dist.vr̃ sentire cõtra. & idẽ tenet expresse Maria. Soc. cons.8.in c.visis,& diligẽter.col.3. in med. vbi refert idẽ tenere Io.An. in c.cum cõtingat,de off.dele.& idẽ ẽt tenet magnus practicus in crĩalibus do.Vital.in tract.malef. in rub.de cõfes.in fi. & pro hac sñĩa faciũt not.ꝑ Bar.in l.si confessus, ff.de cust.& exhib.re.& Io.de Ana.in d.c. qualiter & qñ. ꝗ allegat Ant.de But.idẽ tenere, per tex.in c.olim,de rescr.vbi Ant.dixit dictũ Inn.in d.c.ꝑ inqꝗsitio.debere nõ procedere,qñ cõfessio facta fuit in cã ciuiliter intentata super crĩe,& iõ Abb.in c.qualiter & qñ,de accu.in fi.dicit concludendo, ꝙ sola cõfessio non sufficiat ad cõdẽnationẽ,sed qđ possit reus cõpelli vt ꝑseueret in cõfessione sua, vel vt det intellectũ confessioni suæ, & qđ ita intelligatᷣ dictum Inn. in d.c.ꝑ inquisitionẽ; cum orta sit suspicio nõ leuis cõtra illũ ex illa cofessione,argu.l.capite 5. ff.de adul.& hęc opi.humanior & verior vr̃. Secundo casu principali,qñ,s.nõ inchoato alio processu vult iudex in eadẽ instãtia ciuili ꝑunire criminaliter ꝓut hic simplr̃ dixit do.Ange. & hoc casu dicatis iudicẽ nõ posse eũ punire, ꝗa iura hic alleg. hoc nõ ꝓbãt.Imo Bar.vt s̃.dixi, voluit ꝯm primũ ĩtellectũ,ꝙ d.ll.intelligerentᷣ qñ ex alio iudicio de nouo intẽtato iudex ꝓcedit ad criminalẽ, ꝗa ĩ d. iuribꝰ nõ apparet an eodẽ iudicio,an vero diuerso,& hunc intellectũ sequuti sunt ĩ d.l.ꝙ euitãdi.Bal.Sal.& Guido Papæ:& pro hac opi.est tex. ꝯm vnum intellectũ in c.2 de cõfes. & dictũ Inn.qđ s̃.retuli in d c.ꝑ inquisitionẽ,de elec.quod ibi,& in c.j.de iudi.& in c.j.de except.& in c.cũ dilectus,de ord.cog. & in c.qualiter & qñ,de accu.cõiter approbant Doct dicẽtes iudicem, nec ex probationib.sñĩa, nec etiã confessione non posse procedere ad crĩalẽ,nisi nouo inchoato processu; hoc est vel per inqꝗsitionẽ ex suo offi. ꝙ põt per l.capite quinto. vel accusatione de nouo intentata à parte, vt vult gl. à nemine reprobata in l.j.de concus. quam approbat Alb.in d.l.2.de eden.C.quæ tenet. Reliqua autem circa materiam vide in locis s̃.alleg.

A D L E C T O R E M.

Charissime lector,iste do.Hieronymus infirmitate superueniente vltra non processit; quapropter nos necessitate coacti,finẽ operi imposuimus.

S V M M A R I V M.

1 *Denunciare quid sit.*

NECNON *ad denunciationem Ioannis Ambrosii ministralis capellæ S. Petronij.*) Hic tractatur materia denunciationis. Et dico,ꝙ iudex nõ dẽt credere, ꝙ ista forma hic in isto ꝓcessu sit forma cõis; videlicet quia qñq; iudex format inquisitionem ex mero officio, aliqñ simplr̃ ad petitionem partis; aliqñ solummodo ad denunciationem officialis.sed perraro istis tribus modis formatur inqꝗsitio; & iõ ista tria simul cumulaui, vt cõmodius possem separatim tractare de accusatione,inquisitione,& de-
1 nunciatione.†Primo igitᷣ quęrendũ est ꝗd sit denunciare.Et dico,ꝙ Sal.in l.ea quidẽ, C.de acc.reiectis alijs diffinitionib.dicit,ꝙ
a denunciare *a* est crimen alicuius deferre apud cõpetẽtem iudicem sine inscriptione legitima ad pęnã peragendã,vel aliam legitimam pęnam subeundam, & ista diffinitio declarationem recepit ex sequentib.

A D D I T I O.

a ¶Denunciare. *Adde quomodo cognoscatur denunciatio iudicialis, vide Cal.in consi.4. in tit. de accus.Ber.*

A V G. Tu autem in hac materia adde, ꝙ Gand.in opere suo maleficiorũ,sub rub. qũo de maleficijs cognoscatur per denunciationem, in princ.dicit,ꝙ denunciare nihil aliud est, ꝗ̃ deferre aliquẽ reum criminis.allegat l.ea quidem, C.de accus.& l.ab accusatione,§. denũciatores, ff.ad Turp.& idem dicit Guido de Suza. in tract.malefi. sub rubr.de denunciatoribus. Adde etiam quòd Spec.in tit.de denunc.§.j. ponit diffinitionem denunciationis aliter. Sed ibi intellige dicta Spec.in denunciatione euãgelica.licet postea Spec. dum allegauit ibi tex.in d.l.ab accusatione,§.denunciatores. voluerit diffinire denunciationem de qua supra.

2 *Denunciationis plures sunt species, quia quadã euangelica, quadam canonica, quadam regularis, & quadam iudiciaria.*
3 *Quis potest denunciatores constituere.*
2 ANG.† Sed quæro, quot sunt species de
nunciationis? & dico ꝙ plures sunt species
denunciationis: alia euangelica, alia cano-
nica, alia regularis, alia iudiciaria, vt dicit
Sali. in d. loco. & Bar. in extraua. ad repri. in
verbo per denunciationem: & per Canoni.
in c. nouit, extra de iud. Tñ hic solum tra-
ctaẽ de denunciatione iudiciaria. Et primo
tractabiẽ de cã efficienti, videlicet quis pos
set istos denunciatores constituere. Secũdo
tractabiẽ de cã materiali, qui possunt denũ
3 ciatores cõstitui.† Tertio aliqua dubia mo
uebuntur in materia. Primo igitur quęren
dum est de cã efficienti, quis põt tales de-
nunciatores cõstituere. respondeẽ ſm Bar.
in l. diuus, ff. de cust. & exhi. re. videlicet, ꝙ
quilibet iudex, vel vniuersitas, quæ hẽt me
a rũ & mixtũ imperiũ, *a* vt l. j. §. qui ex. ff. de
of. p̄f. vrb. & l. diuus, ff. de cust. re. vñ iudex
paruus, qui hẽt tm̃ iurisdictio. vel iudex de
legatus, nõ p̄t tales officiales denũciatores
creare, vt in dictis iuribus, facit l. j. C. de de
cu. li. x. & l. j. §. denũciatores, ff. ad Turp. be
ne affirmat Sal. in d. l. ea quidem, in prin.
AVG. Adde tñ, ꝙ ista conclusio vr̃ fal-
sa, quia imo vr̃, ꝙ quilibet admittaẽ ad de-
nunciandum crimina, dummodo sit bonę
famę, & bono zelo se moueat; de hoc est ca
sus in c. qualiter, & qñ. extra de accu. quini-
mo vr̃ casus in d. l. ea quidem, C. de acc. in
ver. ibi, publicum officiũ: vbi Ange. ibi ex-
ponit, i. officiales deputatos à publico; & p
quẽ tex. ibi dicit Ang. ꝙ alij non deputati
à publico, non admittunẽ ad denunciandũ
maleficia: quia non reperiẽ lege cautũ. Sed
aduerte, q̃a per p̄dicta nõ recedo ab opin.
Bar. non ob. ca. qualiter & qñ. quia ille tex.
loquiẽ in denunciatione, q̃ fit ad iniungen
dam pęnitentiam. Et de hac non loquiẽ q̃
denunciatio fieri non põt, nisi pręcedente
monitione, vt ibi hr̃ ĩ tex. vnde ille talis de
nunciator non opus est, ꝙ constituatur ab
alio iudice vel vniuersitate: sed quilibet ad
mittiẽ ad denunciandũ, vt s. dixi. Et sic di-
xit Ang. in d. l. ea q. dẽ, in prin. non ob. tex.
in d. l. ea q. dẽ, q̃a intelligo illũ tex. ꝙ satis
deputatus est officialis à publico, si est de-
putatus vel ab vniuersitate, vel à iudice.

4 *Denunciator quis possit constitui.*
4 ANG.† Secundo principaliter quæritur
de rõne subiecti vel materiæ, q̃s possit con
stitui denunciator. Bar. in d. l. diuus, in ver.
sed quæro qui pñt constitui. dicit, ꝙ oĩs q̃
admittitur ad accusandum, admittitur ad
denunciandum: & oĩs qui prohibeẽ accu-
sare, iuxta l. qui accusare, cũ l. seq. ff. de ac-
cus. prohibetur denunciare, vt ca. cum om-
ni, extta de accu. ita dicit Sal. in d. l. ea qui-
dem, ver. tertio ratione materię, ex quo no.
ꝙ cum per l. qui accusare, & l seq. ff. de ac-
cu. prohibeantur infames accu. ꝙ ẽt infa-
mis prohibetur denunciare. Sed dicit Do.
Ang. ꝙ credit contrarium: & ita cõiter ob
seruatur: nã isti denunciatores constituun
tur & sunt officiales viles & minimi, & nũ
cij, sed nuncius ẽt infamis põt constitui. l.
j. C. de infa. lib. 10. ergo &c. Præterea dico,
denunciatori seu officiali non creditur, ni-
si probetur postea crimen per eum denun-
ciatum. Sed solum facit ꝙ iudex inquirit,
vt d. l. ea quidem: ergo &c. Præterea depu-
tatio & mandatũ iudicis constituentis istũ
infamẽ p denũciatore, ipsum habilitat: vt
l. furti, §. si quis iussu; & ibi no. ff. de infa.
Et maxime cũ vt plurimum fiunt tales ẽt
inuiti eligunẽ ad tale officium: vñ ego sic
distinguerem; aliquis denunciat motu pro
b prio, *b* & tunc verũ sit dictum Bar. q̃a eadẽ
est rõ in denũciãte, sicut in accusatore, aut
denunciat virtute sui officij, quia fuit de-
putatus à iudice, vel forte inuitus: & tunc
infamis põt esse denunciator, & ex necessi-
tate officij hoc facit, igiẽ nõ põt repelli, vt
ĩfamis, sicut dicimus ĩ nũcio, vt dictũ est s.
AVG. Tu aũt in hac materia adde, &
dic ꝙ vr̃ ꝙ Do. Ang. rectius loquatur con-
c tra Bar. *c* in quantum dixit, ꝙ infamis ad-
mittitur ẽt ad denunciandum. pro qua cõ-
clusione allego decisionẽ in terminis quã
ipse

ADDITIONES.

a ¶Imperium. *Adde, & dic, vt per Paul. de Ca. in consi. 232. in 2. impressis. Ber.*
b ¶Motu proprio. *Adde & tu uide pro opi. Bar. Pet de Anch. in consi. 417.*
c ¶Loquatur cõtra Bar. *Adde tu in proposito, & vide Pet. de Anch. in consi. 317. vbi tenet ꝙ infamis non potest esse denunciator. quand sta tutum diceret quod stetur dicto denunciatoris.*

ipse ignorauit. nã gl. in terminis in c. si peccauerit, 2.q.j. in gl. magna, tetigit istã difficultatem, & arguit ad partes, & tandẽ concludit infamẽ posse denũciare, licet nõ possit accusare. & licet gl. 2.q.8. in summa, in gl. magna, videat̃ tenere, ꝙ infames repellant̃ ad denunciandum: tñ dum gl. in hac materia remittit se ad no. ꝑ ipsum, ĩ d.c. si peccauerit. vr̃ velle, ꝙ infames admittãtur ad denuñciandũ, sed contrariã gl. allego in c. præterea. extra de testi. cog. vbi ponderat ibi esse casum, ꝙ infamis non admittat̃ ad denũciãdũ, & maxime ẜm do. Ant. de But. cum denunciator habeat aliquid de publico. & ibi gl. ꝓ hac parte allegat bonũ tex. in c. cum dilectus. extra de accu. & tex. in c. in tua. extra de spon. & vide Spec. in tit. de denunc. in §. quis denunciare possit, in ver. sed nũquid infamis. qui late disputat istã materiã pro & cõtra. & ibi tñ vr̃ concludere, ꝙ si quis cogeretur denunciare, infamis admitteretur ad denunciandũ, aliàs secus. Ego vero indistincte approbo dicta Bar. ꝙ ille qui non põt accusare, nõ põt denũciare: & iõ infamis non põt accusare, ergo nõ põt denunciare ꝑ superius allegata. Et iõ recte dixerunt do. Ant. de But. & Imo. in d. c. in oĩ, qđ iura q̃ dñt, infames admitti ad denunciandum, loquũtur de denunciatione euangelica: secus in denunciatione iudiciali, quia infamis repellitur. ibi tñ limitat
a do. Ant. de But. *a* istam materiam, nisi in ista iudiciali denũciatione accusatus esset diffamatus ab alijs personis, quia tunc infamis denunciator admitteretur, & istam partem credo veram, non obst. ꝙ infames admittũtur in nũcios, ꝗa illa l. j. C. de infa. hoc non dicit. sed casu quo hoc verũ esset, nos loꝗmur in denunciatorib. denũciãtib. maleficia, & ubi agitur de uita hoĩs, ergo cautius agẽdũ est, arg. l. sciãt, C. de proba. c. vbi periculum. extra de elec. lib. 6. imo pertineret ad officium iudicis repellere hos infames, l. quos prohibet, ff. de postu.

ADDITIO.

a ¶Do. Ant. de But. *Adde quod contra hanc limita. facit quod voluit Rom. in cons. 244. vbi ꝙ in notorijs accusator non admittatur iuxta exceptionem, puta inimicitiæ. Ber.*

---

3 *Denũciatores tenẽtur iurare in principio officij sui, ꝙ bene & legaliter exercebunt officiũ suũ.*

5 ANG.† Et aduerte, ꝙ isti denunciatores tenentur iurare in principio officij sui, qđ bene & legaliter exercebunt officium suũ. ita dicit Ang. in l. si vacantia, C. de bon. vacan. in prin. sicut nuncij tenentur etiam iurare, l. comparatione, C. de fide instru.

AVG. Tu autem adde Gand. in tra. malefi. sub rub. qualiter cognoscatur de maleficijs per denunciationem, in fi. 2. col. qui idem voluit, ꝙ isti denũciatores teneãtur suscipere istud iur̃m, ꝙ fideliter & legaliter exercebũt officiũ suũ. Idẽ dixit Spe. ĩ ti. de accu. §. 1. in ver. pe. in 3. par. & hoc iur̃m est maximæ efficaciæ, vt declarat ibi Gãd.

6 *Denunciatores ad quem finem & effectum constituantur.*

6 ANG. †Tertio quæro de ratione finis & effectus ad quẽ finem & effectũ isti denunciatores constituantur? Rñdeo ẜm Sali. in d. l. ea quidẽ, in uer. 3. ratione finis, ut eorũ denunciationibus mediantibus puniantur delicta, & per consequens prouincia remaneat purgata, ut l. congruit, ff. de offi. præs. nam facta denũciatione ꝑ syndicum uillę, iudex duobus modis põt procedere, ẜm ꝙ dicit Bar. in d. l. diuus. in uer. ulterius quęro quid sit. uidelicet, uno modo super denunciatione simpl̃r procedendo, & isto casu possunt opponi oẽs exceptiones, q̃ possunt opponi contra accusatorẽ, utputa, talis non est, nec esse põt legitimus denũciator, arg. l. qui accusare, ff. de accu. item põt procedere iudex ꝑ inquisitionẽ q̃ facit ꝑꝑ denũciationẽ, tũc illę exceptiones ẜm Bar. ibi, cessabunt in personã illius denũciatoris. & allegat tex. in c. licet Hely extra de simo. Sed inquãtũ Bar. dicit, qñ simpliciter iudex super denunciatione procedit, ꝙ põt opponi exceptio sicut cõtra accusatorẽ, nõ credo uerũ, qm̃ iste denũciator eligitur ex publico, & virtute & ex necessitate officij dr̃ habilis, unde dictum Bar. puto uerũ, qñ nõ est ad illud officium deputatus, sed motu proprio denunciat. pro hoc facit ꝙ no. Sali. in d. l. ea quidem. versi. 7. quæro.

A V G. Tu autem in hac materia adde, ꝙ Gand. in tract. malef. sub rub. qũo de malef. cognoscatur per denuncia. & Spe. in tit. de accu. in 3. par. §. j. ver. pe. aliter loquunt̃, dum tractant istã materiã, quis sit finis & effectus istorũ denũciatorũ, & in specie declarãt finẽ istorũ denũciantium. Nã dñt, ꝙ

quando-

qn̄q; nocturni custodes iurati ponuntur, & vt quoscūq; sub noctis silentio trāseūtes capiāt,& denuncient puniēdos, qn̄q; ēt ponuntur custodes ad custodiā alicuius passus,ut quoscunq; inuenerint cū rebus vetitis trāseuntes capiant,sil̄r denuncient & p̄sentent, nōnunq̄ ēt ponuntur custodes ad agrorum custodiā, ut fructuum depopulatores eodem mō denunciēt & p̄sentent, & sil̄r quadrupedes in p̄dijs damnū dantes. Et hi denūciatores nō tenent̄ accusare, nec iurare de calumnia. Sed solū faciunt denūciationem, quib. credit̄ ꝑꝑ offm̄ sibi cōmissum, & hoc ꝟm diuersas cōsuetudines locorum, & sic facta tali denūciatione, ipsis credit̄, & hoc ꝑꝑ iuꝛm ꝙ iurauerunt à ꝑrin. sui officij, qđ legaliter & fideliter exercebunt illud, adeo qđ nisi denunciatus ꝓbauerit suā innocētiā, cōdemnabit̄ ex tali denunciatione, q̄ quo ad hoc fidē & ꝓbationem facit, & ita de cōsuetudine obseruat̄. hæc Gan.& Spe.ī loco s̄.alle.ex q̲b.habes, ꝙ offm̄ denunciatoris qn̄q; solum non est in denunciādo, sed ēt in capiēndo. Item effectus denunciationis est, ꝙ sine alia inquisitione sequit̄ condemnatio, nihilominus nō recedo a doctrina Bar. q̲a ēt ꝑꝑ illā denunciationem iudex poterit formare inq̲sitionem suā, an aūt tali denunciatori credatur, j̃.dicet̄ in materia. Et an exceptiones possint opponi, ego teneo cū Bar.& ꝙ do. Ang.hic male dicat, ꝑ ea q̄ s̄.dixi ī ꝓxima q.ꝓcedenti, & ꝟm do. Ang.sequeret̄ ꝙ licet denunciator sit deputatus de publico, & denunciaret me occidisse Titium, & esset inimicus meus, ꝙ ego nō possē̄ opponere denunciatorē inimicū meū esse. cōtra no.ī c. cū oporteat, & in c.qual̄r & qn̄.extra đ acc.

7 *Denunciator an teneatur denunciare omnia maleficia ēt impunita de iure consuetudine, vel statuto, ut quia pater occidit adulterum.*

7 ANG.† Quæro an iste denunciator teneat̄ denunciare oīa maleficia ēt īpunita de iure, cōsuetudine, vl̄ statuto, vt q̲a pr̄ occidit adulterum, ut in l.nec in ea, ff.de adul. dic qđ sic: qm̄ cognitio iuris, vtrum tale delictum sit punibile vel nō, nō spectat ad eū, sed ad iudicē, l.fi.§.diu⁹. & ibi hoc no. Bar. ff.de pub.& ibi Imo.& Bar.in l.si q̲s ī gratui,§.si marit⁹, ff.ad Syl.& l.diuus.in ver.vlterius q̄ro.& in l.1.§.q̲ ad denunciationē. in pe.q.ff.ad Tur. & Sal.in d.l. ea quidē.in prin. ī uer.qnarto q̄ro circa ipsi⁹ cōsti.licet ꝟm Ro. in cōtrarium posset argui, ex no.ꝑ Bal.ī d.l.decuriones, C.de īfa.q̲a licet maleficiū nō puniat̄, tn̄ maleficiū est, ut l.si uxori, ff.de fur.& l. respiciēdū,§.facta, ff.de pę. sed Ro.ī d.§.maritus.tenet opi. Bar.ꝓ quo alleg.tex. & ibi Bal.in l.j. & 2.C.vt ne. pri. sed vide q̄ dicā j̃.ī ista gl.ī ver.q̄ro, vtrū maleficiū cōmissū ꝑ Titiū casu fortuito.&c. AVG. Tu autem in hac materia adde, qđ cōtra istam cōem sn̄iam alle.bo. tex.in l. si seruus, C.de his qui ad ecc.conf.& ibi Bar. dicit, qđ si delictum est cōmissum in casu ꝑmisso a lege, quia occidi Titium ad mei defensionem, ꝙ ista accusatio non dēt recipi, pro hac parte allego ēt doctrinā Bar. ꝑ illum tex.in l.cum quidā,§.fi.ff.de acq.hære.& in l.fi.q̲ dicit, qđ stāte statuto, qđ fama p̄cedente syndicus teneat̄ denunciare oīa maleficia, qđ si fama p̄cedit, qđ syndicus ipse cōmisit delictū, & syndicus in ueritate scit se nō cōmisisse delicta, qđ isto casu syndicus nō denunciādo nō incidit ī pęnā. nihilominus allego Pet. de Anc.in proprijs terminis tetigisse istā difficultatē in cle.p̄senti, ext.de cen.ubi facit mentionē de illa doctrina Bar.in d.l.fi.§.diuus. & tandē arguit pro & cōtra, & approbat illam doctrinā Bar. qđ imo syndicus tale maleficiū tenetur denūciare, & ista opi.mihi placet. Limito tn̄ cōem opinionē, nisi notorium esset illum occisum fuisse bannitum, quia tunc maleficium nō tenet̄ denunciare. Itē cōem opi.limitat Ang.in l.ne quis vela.C. ut nemo priua.titulos p̄dijs suis imponat.

8 *Denunciator an quemlibet delinquentem denunciare teneatur.*

8 AN .† Quæro an quemlibet delinquētē denunciare teneatur. Bar.in d.l. diuus. in uer. q̄ro utrum iste denunciator.dicit, qđ nō, sed solum quos accusare posset, ut l.iniquum.& l.pe.& fi.C.qui acc.nō pos. sed Sali.in d.l.ea quidē.in ver.q̄ro an quēlibet delinquētē. in cōtrariū allegat necessitatē publici officij.facit l. q̄situ, ff.de in ius uo. sed rn̄det, qđ ibi loquit̄ in tutore, nō tn̄ ī accusatione, q̄ nec tutorio noīe gerere potest, C.si tutor nō gesser.l.j.sed quia offm̄ istius est principl̄r deputatum ad maleficia denuncianda, iō vr̄, qđ apud eum sint partes iudicis, hinc est, qđ Romul⁹ fecit mori fratrē, q̲ trāscendit muros, quasi violata lege.

l.fi,ff.

l.fi.ff.de re.diu.& desertorē militiæ,filium, a pater defert & denūciat, l. milites, ff. de re milit.& tutor noīe pupilli contra patronū implorat offm̄ iudicis,& suspectū iudicem denūciat,vt d.l.j.si tutor non gesserit.Item quia non facit,vt ipse,sed tanq̄ alius,vt C. de admin.tut.l.cum quidā: & hoc credo verū,facit l.minime , ff.de reli.& sumpt.fun.

AVG.Tu aūt in hac materia adde, ꝙ veritas istius difficultatis dependet ab illa q. q̄ fuit disputata s̄.in hac gl.in 2.q.prin.vbi Bart.voluit,ꝙ oīs qui admittitur ad accusandū,admittat̄ ēt ad denūciādū, aliàs,secus q̄ conclo an vera sit vel falsa,dic vt ibi.

9 *Denunciator an excusetur à denunciando , si ignorat nomen illius, qui maleficium commisit.*

10 *Syndici qui volūt se excusare super ignorantia, debent probare de diligenti sua inquisitione.*

9 ANG. † Quæro,an excusetur ex eo quia ignorauit nomen illius q maleficiū cōmisit.Bar.in d.l.diuus,in ver. vlterius circa legē nostrā:dicit,ꝙ sic,ꝑ l.si iō,C.de his quibus vt indi.sed Bal.in l. duob⁹,§.fi.ff.de iureiu.dicit, ꝙ si ignoratur quis , licet sciatur ꝙ maleficiū sit cōmissum,puta in multitudine hoīum est commissum maleficiū , & ignoratur quis cōmiserit , vel de nocte est cōmissum,& syndicus fecit priuatā inquisitionē, vel in domo,vel in villa, ꝙ excusat̄ ꝑ l.si cū exceptione, §.in hac, ff.ꝙ met.ca. sed Sal.in d.l.ea quidē,in vers.sexto q̄ro,an excusetur;dicit, ꝙ pōderāda sunt verba statuti loquētis de his denūciatorib.quia aut sint scripta in rē,aut in personam, aut vtroque mō: si in rē, vt puta syndici villarū teneant̄ denunciare oīa maleficia in villis eorū cōmissa: & tunc licet ignoret à quo ipsum maleficiū sit cōmissum,tm̄ ipsum maleficium denunciare dēt , si vero loquit̄ in ꝑsonā; puta ꝙ denunciet syndicus oēs qui maleficia cōmiserint: tunc si ignoraret malefactorē,non tenet̄ denunciare maleficiū; q̄a denunciatio maleficij, tunc in cōsequētiā venit ad denuuciationē ꝑsonæ maleficium cōmittentis . Et ad hoc bn̄ facit d.l.si iō.Si vero vtroq; mō sint scripta, vt denuncient oīa maleficia in eorū villis cōmissa, a & oēs ꝑsonas q̄ illa cōmiserint ; & tunc licet malefactor ignoret̄, nō excusat̄ synndicus ad denunciationē maleficij, sicut in simili de p̄ceptis factis ab arbitro, l. Celsus, §.j.ff.de ar.Sed aduertas, q̄a iusta cā ignorantiæ a ad excusandū syndicum est,si maleficiū sit clā & occulte de nocte cōmissū, vel in loco ī quo hoīes de raro vadunt, l.j. §.occisorum, & ibi oīno vide Bar.ff.ad Sil. & in l.sem ꝑ, §.su ꝑ hoc interdicto, ff.ꝙ vi, aut clā;& ibi Bar.& ī l.auus,& ibi Bar.ff.de cal.& Bar.in d.l.diu⁹,in vers. sed quid si nō denunciauit intra tp̄s,facit qđ no.Bar.in l. fi.ff.si quis test.liber esse iussus fuerit; & ꝙ no.Bal.in l.id quod pauperibus, C.de epis. & cler. in l.si quis non dicam rapere , C.de sacrosanctis ecclesijs.

AVG.Tu aūt in hac materia adde,ꝙ nemini dubium,ꝙ ignorantia excusat syndicum,q tenet̄ denunciare; ita voluit Ang.ꝑ illum tex.in l.si cum exceptione, §.ī hac actiōe,in j.co.ff.qđ met.ca.& ibi ponit ēt exēplum, qn̄ maleficium de nocte fuit commissum, vel in multitudine, & ignorat̄ q̄s cōmiserit: & ꝙ ignorantia excuset , voluit Ang.ꝑ illum tex.in l.sem ꝑ,§. hoc interdictum,ff.ꝙ vi aut clā:& est bonus tex.in l.j. C.de fal.mone.& ibi Bald. pōderans illum tex.ibi tm̄ dicit,ꝙ licet ignoret à principio, si tm̄ postea superuenit scientia, tenet̄ syndicus denunciare, ad idē est bonus tex.& ibi Bal.in l.cum ancillis,C.de incest.nu.vbi ꝑ illum tex.idem dicit Bal. ꝙ ignorātia excusat syndicum;tm̄ si suꝑuenit scientia, tenet̄ postea denūciare,ꝑ illum tex. & ibi disputat,q d si finito officio postea suꝑuenit scientia?& de hoc j̄.ēt dicet̄,& in tm̄ ignorātia excusat syndicū, ꝙ si statuto cauet̄, ꝙ syndici teneant̄ denunciare maleficia , nec apponit̄, qn̄, semper intelligit̄ à tꝑe scientię: nec intelligas statutum à tꝑe scientiæ syndici hoc est cū p̄cipiti festinantia , sed perquisita veritate: ita voluit Bal.in d.l.cū ancillis. in argumentum allegat bonum tex.in l.2.§.confestim,ff.ad Tertullianum.

10 † Tene tamen menti in hac materia vnū singulare verbum , ꝙ syndici qui volunt se excusare ignorantia , nunquam erunt excu-

---

ADDITIO.

a ¶Iusta cā ignorantiæ. *Adde tu ꝙ tempus non currit syndico,nisi a die sciētiæ. ita Ro.cōs.218. & ꝙ non teneatur denunciare maleficia facta clam. Adde eundem Rom.in consi.7. & Alex.in consi.24.in 2.vol. & vide ad hoc late per Bal. in consi.suo inci.clarissime Do.Ber.*

excusati, nisi probent de diligenti inq̃sitione eorum: aurea est doctrina Bal. p bonas rõnes in l.j.C.ad Mac. q̃ doctrinã sem p teneas mẽti, quia aliàs r lr ignorantia præsumitur, vt ibi not. Adde tñ q͛ do. Ant. de But. in c. ab excõicato, extra de rescript. faciens mẽtionẽ de do. Bar. dixit, q͛ licet sciẽtia præsumatur in syndico commisso delicto: tñ eo ipso q͛ probat se inuestigasse malefactores, & iurat ẽt se non potuisse inuenire, hoc mõ probatur ignorãtia, dic vt ibi per eũ. In hac materia vide pulchrum consilium Pau. de Castr. cons. 226. de quadam muliere, quæ fuit impregnata: an tale delictum debeat denunciari postq̃ peperit; & an tale tp̃s sit continuum, vel vtile, & currat ignoranti. & vide Alb. de Ros. in 3. parte statutorum, q. 80. qui ponit, an isti teneantur denunciare furta nocturna & similia, vel si maritus de nocte occidit vxorem.

11 *Syndicus si præuentus fuerit in denunciando ab iniuriato vel à iudice inquirente, an puniatur.*

11 ANG. † Quid si fuit syndicus in denunciando præuentus ab iniuriato, vel à iudice inquirente, an puniat̃ syndicus. Rñdeo, q͛ non põt ei negligẽtia imputari, l. j. §. eleganter, ff. de lib. agno. & vide oĩno Bart. in d. l. diuus, in versi. q͛ si talis denunciator, & Sal. in d. l. ea quidẽ, in versi. nec p̃uenientia accusatoris: de hac tñ materia latius dicet̃ j. in ver. quid si dẽt syndicus denũciare, & ego ibi dicam, & vide Bar. in l. sororem, & ibi Bal. & Ang. C. de his quib. vt indi.

AVG. Tu in hac materia adde Alb. de Ros. in 2. parte statu. q. 62. qui eleganter loquitur.

12 *Denuncians non debet se subscribere ad pęnam talionis.*

12 ANG. † Quæro, an denuncians dẽat se subscribere ad pęnam talionis, dic q͛ nõ, vt est casus in d. l. ea quidem, nõ ob. l. fi. co. ti. quia ibi loquit̃ in accusatore, nos loq̃mur in denũciatore: ita dicit Bart. in d. l. diu⁹, in ver. q̃ro vtrũ ille q̃ denunciat: & Sal. in d. l. ea quidem, in ver. quæro, an denuncians.

AVG. Adde tu, q͛ istud idẽ voluit Bal. in l. ea quidem, C. de accu. in vers. quæro vtrum ordo iuris sit seruandus super notorio. Et melius Ang. in d. l. ea quidem, in fi. j. col. & dicit, q͛ ita seruatur de consuetudine. Adde tñ, q͛ licet syndicus non teneatur se subscribere, tamẽ illa denuncia sua quã a facit iudici, debet esse in scriptis. a Ita voluit Doct. maxime Bal. in l. fi. C. de neg. gest. per bonas rationes.

ADDITIO.

a ¶ In scriptis: *Adde tu circa hoc & vide Alex. de Imo. in cons. 71. in 3. vol. Ber.*

---

13 *Denunciari an dẽant solùm maleficia notoria.*

13 ANG. † Quæro, an maleficia notoria tm̃ possint denunciari? Cy. & alij Doct. in l. ea quidẽ, C. de acc. dñt, q͛ illa notoria tm̃ p̃nt denunciari: sed Sal. ibi, in ver. octauo quæro, q̃ delicta &c. tenet contrariũ, q͛ ẽt nõ notoria debent denunciari, dũmodo probari possint, l. j. §. quies, ff. de offi. p̃fe. vrb. & d. l. diuus. vel dic, dicit ipse, q͛ maleficia debent esse notoria: sed nõ est necesse malefactorẽ hoc notorie fecisse, vel notoriũ esse, iõ iudex inq̃rit an p̃sona denũciata illud crimẽ fecerit nec ne, & sic concordat opiniones.

AVG. Tu aũt in hac materia adde, & dic q͛ imo de iure ciuili nemo admittit̃ ad denunciandũ, nisi sit deputatus de publico, & opus est q͛ crimen sit notoriũ. Et iste est casus in d. l. ea q̃dẽ, & ibi Bal. summat hoc modo illũ tex. sed de iure can. quilibet bonæ famæ, motus bono zelo admittitur ad denunciandũ, p̃cedẽte primo admonitione charitatiua, per tex. in c. qualiter & qñ, el 2. extra de acc. Et iõ Ang. in d. l. ea quidem, in prin. dixit, in foro ciuili seruabis leges, ĩ foro cano. seruabis canones. Et hoc est q͛ voluit dicere Gand. in tract. malef. in rub. qualiter p̃cedat̃ in maleficijs p via denũciationis: & Spe. in ti. de denunc. §. j. in j. & 2. col. qui ponit de denunciatione iudiciali.

14 *Denunciatori an credatur, & sic an denunciatio habeatur pro plena probatione.*

15 *Officiali creditur & eius dicto statur, & si statuto hoc expresse dicatur, intelligitur donec denunciatus probauerit contrarium.*

16 *Denunciatori an credatur donec probetur contrarium, & si contrarium probari potest etiam si statuto cauetur, quod eius dicto vel iuramento stari debeat.*

17 *Stante statuto, quod stetur dicto alicuius, potest probari contrarium.*

18 *Statuto dicente, q͛ de damno dato stetur iuramento accusatoris vsq; ad quantitatem decem librarum, licet accusator iurauerit, tamen iudex poterit taxare prout sibi videbitur falsitatem vel calumniam continere.*

19 Si

19 *Si inquisitor heretica prauitatis aliquẽ de heresi cõdemnauit, & ad iudicẽ secularem remisit puniendum, an requiratur nouus processus.*

14 ANG. † Quæro, an denunciatori credatur, & sic de effectu hui⁹ denũciationis, an habeat pro plena probatione. Bar. in l. diuus, in ver. q̃ro quis sit effectus denũciationis, cõcludit, ꝙ talis denũciatio in delictis grauib. non facit plenã fidem, d. l. ea q̃dẽ, si vero delicta non sunt grauia, Bar. distinguit, quia aliqñ ponitur denũciator ad denunciãdũ illud ꝙ inuenit vere, & illud, qđ ipse vidit, exemplũ, mittitur aliquis ad inuestigandũ ludẽtes ꝑ ciuitatẽ, & tũc creditur tali officiali referẽti, vt d. §. quies. Si vero non mittiť ad referendum q̃ vidit, sed q̃ auditu percepit ex relatu aliorũ, & tunc ei non crediť ad puniendum, sed ad inquirẽ-
a dum, *a* vt d. l. diuus, sed de hoc latius per Bar. in d. l. diuus, in ver. sed qm̃ dixi, sed fortius, nec ẽt creditur iudici, sicut dicimus, ĩ inquisitore hæreticę prauitatis, qui condẽnatum de hæresi tradit puniendũ iudici seculari. nam tunc iudex secularis non teneť stare processui inquisitoris: sed põt de nouo crimen examinare, & nouum processũ facere, Auth. de san. epis. ĩ §. si vero crimẽ, ita dicũt Guil. & Bar. in d. l. diuus, sed Sali. in d. l. ea quidem, in prin. in ver. x. q̃ro, dicit, caue tibi, quia d. §. si vero crimen, loquitur qñ ẽps remittit degradatum condẽnãdum: nos vero loquimur in iam condẽnato, cuius executio mandatur iudici seculari: tñ nõ hẽt ipse cognoscere de virib. sñĩę: sicut nec in ciuilibus, cũ vnus iudex alij rescribit, vt exequať rescribẽtis sñĩam, vt C. de iud. l. properandũ, §. sinaũt reus, & pro hoc bñ facit c. su ꝑ eo. de here. lib. 5. vbi dr̃,
b ꝙ hæretici *b* deprehensi per inquisitorem, sine vlla audientia relinquanť iudici seculari: & sic executor merus est iudex secularis, vt est casus in c. inquisitionis tenor, de hære. li. 6. vbi dr̃, ꝙ sñĩam inquisitoris, vel epi. iudex secularis dẽt sine mora contra ipsum de heresi dãnatum executioni mandare. Preterea caue, ẜm Sal. ibi, licet cognitio & condẽnatio de hæresi olim spectaret ad iudicẽ secularem, vt l. cuncti, & l. quicũq;, C. de heret. tñ secus est hodie de iure can. sed ad inquisitorem hæreticæ prauitatis, vel ad epm̃ tm̃: ita ꝙ nõ ad iudicem secularem, & iõ cessaret §. si vero crimẽ, & ibi no. gl. & habet locũ §. ibi sequens, videlicet, §. si aũt ecclesiasticum, est aũt crimen heresis ecclesiasticũ tm̃, vt hr̃ in d. c. Et aduerte ꝙ inquantum s̃. dictum est, ẜm Bar. ꝙ crediť officiali qñ mittiť ꝑ ciuitatem ad videndũ ludentes vel portãtes arma: nã hæc doctrina venit limitanda ꝑ quandam aureã decisionem Iac. But. in l. j. C. de re iudi. vt refert Sal. in d. l. ea quidem, in d. loco, & in d.
15 ver. videlicet, ꝙ † ei creditur & dicto eius statur, & si statuto hoc expresse dicatur, in-
c telligitur donec denunciatus *c* probauerit contrariũ, d. l. j. C. de re iud. Et in hac materia pulchre hoc no. Ang. & Imo. in l. q̃ bona, §. qui dãni, ff. de dam. infe. & ibi concludit Imo. ꝙ aut statutũ vel lex dicit stari dr̃e simplici dicto alicuius, aut stari dr̃e sacr̃o alicuius. Primo casu vr̃, ꝙ intelligať stari debere in dubio, nisi aliud in contrarium probaretur, ẽt si forte sit talis q̃ sit officialis, & iurauerit fideliter exercere officiũ ꝑ no. per Iac. de Bu. in l. j. C. de re iud. Secundo casu principali, aut lex vel statutũ vult stare sacr̃o alicuius præcedente cõtumacia alterius cum dolo, de qua constat: & tunc vr̃, ꝙ stari debeat iur̃o, nec contrarium probari possit, per ea quæ hñr in auth. sed nouo iure, de ser. fug. & l. si qñ, C. vn. vi. & c. fi. extr. qđ me. cã. & hoc operatur delictum delinquentis, de cuius delicto aliàs cõstat: aut non constat aliter de delicto, & tunc aut lex dicit in subsidiũ stari debere sacr̃o, & non põt probari contrariũ, c. statutum, §. j. de rescr. lib. 6. & in Spe. de off. iud. in fi. & ibi per Io. And. ratio, quia iur̃m etiã succedit in locũ alterius probationis, & nõ est du-

ADDITIONES.

a ¶Sed ad inquirẽdũ. *Adde ꝙ Bar. in d. l. diuus, sequitur do. Alex. in conf. 1. in 4. volu. Ber.*

b ¶Hæretici. *Vide Aug. infra in sua addit. in fi. & quæ ibi ponit Hiero. Chu.*

c ¶Denunciatus. *Adde tu, & dic ꝙ statutũ põt disponere ꝙ stetur dicto saltuarij, vel officialis, ita Fulg. in cons. 136. in 3. col. & quid operetur tale statutũ, & qualiter denunciare debeat, & qualiter fides de denũciatione iudici sit faciẽda per Alex. late cons. 71. in 3. volu. & quod probatio facta per iuramentum vigore statuti possit reprobari, voluit Ro. in cons. 102. & uide circa hoc Alex. de Imo. in d. §. damni. Ber.*

dubium,ꝙ si alia probatio fieret,non posset cõtrarium probari, aut lex vel statutũ dicit simpliciter stari sacro:& tũc si sumus in spiritualib⁹,poterit iudex ex officio, nõ obstante sacro,inquirere veritatẽ per s̃.dicta,aut nõ in spiritualibus,& tũc si expresse non disponatur in casu quo quærit̃, sed fit extensio per quandã similitudinẽ, tunc vr̃ posse probari cõtrariũ,ꝑ no.ꝑ Io.And. in c.2.de iureiu.aut expresse disponit in casu quo queritur,& tunc est dubiũ.Nam vr̃ ꝙ amplius nõ debeat agitari, ne periuriũ detegatur,vt l.nã & postea,§.j.ff.de iureiu. quod tñ intellige vt sup.dixi, aut aliter cõstet de malef.aut nõ, vt plene colligit̃ ex no.per Imo.in d.l.qui bona,§.quidam.

AVG. Et ita in hac difficultate quieuit spũs horum patrum nostrorum. Sed quia hæc materia quotidiana & vtilis est, ideo altius scribã in hac materia, & multa allegabo istis incognita. Tu ergo in hac materia adde primo,ꝙ Gãd.in tract.malef. sub rub.qũo de malef. cognoscatur per denuncia.in j.& 2.col.late disputat istã materiã, an istis denunciatorib.credatur: & saltuarijs,& syndicis,& ibi dicit,ꝙ licet de cõsuetudine seruetur ſm varietates locorum,ꝙ ipsis creditur: tñ vr̃,ꝙ de iure nõ est ipsis credendũ,quia hr̃ loco vnius testis, & vni testi non credit̃,l.iusiurãdi,C.de test. Item soli arbitri non creditur,l.ne in arbitris,C. de arbi.item hoc vr̃ velle Accur.in l.ea quidem,C.de accu.Item vbi agitur de crĩe,ꝓbationes debent esse luce meridiana clariores,l.sciant,C.de prob.& ecõtra ꝙ ipsis credatur arguit, quia iurauit bñ & legaliter suum officium exercere,vnde nemo p̃sumitur immemor salutis æternæ, l.fi.C. ad l. Iul.rep.Item oĩa q̃ in iudicio agunt̃ solemniter p̃sumuntur acta,l.sciendũ,ff.de verb. obl.Item pro hac parte solet allegari in d. l.ea quidam, vñ pro concordia dicit Gãd. ꝙ si isti syndici sunt deputati ad denũciandum maleficia tm̃, & ipsis non credit̃, aut officiũ horũ non consistit tm̃ in denunciãdo, sed in inquirendo & cognoscendo, vt quoties ipsi vadunt cum notario,vel iudex cum familia discurrendo ciuitatem de nocte,& videt,& inuenit aggressorem,vel maleficium committẽtem, aut hoĩes eũtes de nocte,vel arma portantes vetita,vel victualia,vel alia vetita per statutum:nã tunc & eo casu satis dici põt,& vr̃ tale esse indiciũ, ex quo iudex vel ptãs possit snĩam diffinitiuam ferre,nulla alia super eo excessu probatione reperta,qm̃ tale factum dr̃ esse iudici notorium,& sibi vr̃ de eo excessu constare,nõ vt priuato: sed vt iudici:arg.ff.fi. regun.l.si irruptione,§.fi.& ff.de offi.p̃sid. l.illicitas,§.veritas,satis dr̃ constare de crimine qđ oculis subijcitur iudicis more iudiciario inquirentis, cum oculorum inspectio pro quadam specie probationis habeatur,l.lex quæ tutores, C. de admi.tut. non obst. ꝙ dictum est sup. ꝙ officialibus non est credẽdum, vt l.diuus,ff.de cust.& exhi. re.& C.de accu.l.ea quidem, quia illud vr̃ intelligi, cũ officialis suũ officium solũ in denũciãdo,& nõĩ inquirẽdo & cognoscendo cõsistit, ar.l.j.§.q̃es, ff.de off.præf.vrb.
16 & l.magis puto,§.ne tñ,ff.de reb.eo.† Sed aduerte in quantum d.Ang.s̃.tetigit illam difficultatem,an eis credatur donec probetur contrariũ:& si cõtrarium probari põt, ẽt si statuto cauetur, ꝙ eius dicto vel iuro stari debeat,quia iste est pulcher passus & quotidianus, iõ latius ipsum examinabo, quia sæpe occurrit de facto, & primo videdo.Abb.in cons.suo 52.& adde in quãtum do.Ang. hic refert illam doctrinam Imo. in d.§.qui damni, qui dicit, ꝙ si statutum vult, ꝙ stetur sacro alicuius p̃cedente dolo vel contumacia alicuius cõtra quem iuratur,de quo dolo vel delicto constat,& tunc non põt probari contrarium contra iurm. dic ꝙ Inn.tenet contrariũ in c.fi. extra qđ met.cau.quem sequũtur Ioan.And. & do. Ant.de But.ibi, quia imo si iurans taxabit vltra debitum, iudex non obstante iuro faciet taxationem iustã, & licet Imo.in d.§. qui dãni,nitatur reprobare snĩam Inn. tñ allego ipsummet Imo.approbasse illã sentẽtiam Inn.in hac materia, nam Imo.in l. quod iussit,ff. de re iud. approbauit snĩam Inn.in d.c.fi.& ipsemet Imo.in d.c.fi.dixit hoc,& Imo.in l.ait prętor, §.j.ff.de re iud. nec ob. d.auth.sed nouo iure, quia ille tex. debet intelligi qñ fuit iuratũ,& pars aduersa non contradixit, & probationes in contrariũ non fecit, & hæc pars corroboratur ratione viua, quia est maior dolus falsum iurantis,q̃ partem,& etiã Deum offendit, c.debitores,de iureiu.l.2.C.de reb.cre.quã sit contumacia illius qui tm̃ iudicem contemnit,

temnit.dolus.n.culpæ præponderat,l.item
si obstetrix,§.fi.ff.ad l.Aquil. & nõ licet ad
uersus delinquentẽ se vindicare per viã de-
licti seu periurij,l.si quis ad se fundũ,C.ad
le.Iul.de vi.& sic ista vr̃ esse cõis op.& Ro.
in d.§.qui dãni. vr̃ approbare istã sñiam,li
cet Imo.in d.§.q dãni. videat̃ al̃r intellige
17 re dictũ Inn.in d.c.fi. † Item in quãtum s̃.
dictum est, ꝙ si statuto cauet̃, ꝙ stet̃ dicto
alicuius, ꝙ tunc põt probari contrariũ. Ad
de ꝙ ẽt istam sñiam tenuerunt Bal. & Sali.
in d.l.j.C.de re iu.& Pau.de Cas.per illã gl.
in l.2.§.si absens,ff.si ex nox.cau.ag. & seq
tur Bal.in l.pe.C.de peri.tut.vbi ꝓ hoc ad-
ducit multa.& Ang.in l.diuus, de test.mil.
& Pet.de Anc.in rep.c.canonũ statuta.ext.
de consti.in ver.vlterius quæro,statuto ca-
uetur.quicq̃d in hoc articulo dixerint Iac.
de Are.& Cy.in l.j.C. si aduer.lib.limitarẽ
tñ prædicta, nisi statutum vltra figeret pe-
des, prohibens contrarium posse probari,
arg.l.fi.circa prin.cum ibi no. C.arb.tut.&
l.diem proferre, §.stari, ff.de arb. nisi quis
vellet probare per modos per quos admit-
titur probatio contra præsumptionem iu
ris & de iure,quæ rl̃r non recipit probatio
nem in contrarium, de quib.modis tangit̃
per Ro.in l.si duo.ff.de acq.hæred.per Mo-
der.in l.inter stipulantem,§.j.ff.de verb.o-
bl.per gl.in auth.sed iam necesse, & in cor-
pore vnde sumit̃, C. de do.ante nup. & ibi
per Doct.& per Doc.in c.ei qui. ex̃ de spõ-
salib.& Alb.de Ros.in 2.par.statu.q.12.ibi
tenet, ꝙ põt probari contrarium, nisi statu
tum expresse vellet, ꝙ oĩno credat̃ officiali
denuncianti vel accusanti. sed dubium est
maximum, q̃d si statuto cauet̃, ꝙ stetur sa-
cr̃o alicuius, an stabitur donec contrarium
18 probabitur. † Addatis vltra sup.allega. ꝙ
Angel.in auth.de exhib.& introdu.reis.in
prin.dicit, ꝙ licet statutum dicat, ꝙ de dã-
no dato stetur sacr̃o accusatoris vsque ad
quãtitatem decem librarum, certe licet ac-
cusator iuret, tñ iudex poterit illud iur̃m
taxare, prout sibi videbitur tale iur̃m falsi-
tatem vel calumniam continere, & hoc di-
cit probari per illum tex. & per tex. in d.§.
qui damni,& idem dicit Ang.in l.qui vas,
in prin.ff.de fur.qui per illum tex. dixit, ꝙ
licet de iure cõi, vel ex forma statuti de ro
baria stari dẽat sacr̃o passi furtum vel ro-
bariam, si tñ accusatus probat de vera esti
matione,non est standum sacr̃o. Et idẽ di-
cit in saltuario, ꝙ super damno dato dẽt
stari eius sacr̃o: tñ veritate probata recedit̃
à iur̃o.licet Iac.in l.j.aliàs fi.C.si aduer.lib.
dixerit standum esse sacr̃o, sed puniẽdum
esse saltuarium, & ꝙ dixit Ang.in d.l. qui
vas,& idẽ dixit in l.qui restituere, ff.de rei
vend.confirmatur hęc sñia autoritate Bal.
in c.j.in j.col.in tit.si de inuestit. inter do.
& vas.lis oria.qui dicit, ꝙ si statuto cauet̃,
& stetur iur̃o alicuius, nisi statutum figat
pedes ibi, & nolit vltra de periurio inq̃ri,
poterit probari contrarium.alleg.not. per
Iac.de But.in d.l.j.C.de re iud.& idẽ Bald.
in l.j.C de re.cre. & ibi exp̃ssius Sal. & Sal.
ibi allegat Iac.de But.in d.l.j.& 2. licet Ia.
de Arc.contrarium dixerit in d.l.j. C.si ad-
uer.lib.idem dixit Pet.de Anch.in regula,
semel malus, de reg.iur.lib.6.in 4.char.&
Sal in d.l.contra negantem, C.ad l.Aquil.
& idem dixit d.Abb.per illum text. iuncta
gl.in c.proposuisti, extra de proba.& idem
dixit d.Abb.per illum tex.in c. continebatur,
extra de despon.impub.& ibi reprehen
dit doctr.Ia.de Are.in d.l.j.C.si aduer.libe.
& vide quæ dixit Ang.in l.videamus, §.iu-
rare, per illam gl.ff.de in lit.iur. & Paul.de
Ca.in l.fi.ff.de præt.stip. Et de materia pul
chra verba Bal.in l.fi.ff.ꝙ met.cau. Sed ad-
de, ꝙ contrariam sñiam tenuit Alb.de Ro.
in elegãti suo opere statutorum in 2. par.
q.82.quæ incipit, sed pone statuto Bono-
niæ cauetur: vbi dicit, de damno dato scho
laribus stetur eorum sacr̃o, & damnũ fuit
mõdicũ, & scholaris iurauit de maiori sum
ma, ꝙ iudex facta inq̃sitione veritatis, non
retractabit illud iur̃m. Idem dicit Albe.de
Ros.ĩ d.l.1.C.si aduer.lib. & dicit ꝙ ad hoc
alle.l.j.ff. si mens.fal.mo.di. idem vr̃ velle
Bal.in d.l.ait prætor, in prin.ff. de iureiur.
Et aduerte, quia in hac materia ego scripsi
vltra oẽs Doct.in d.l.qui bona, §.qui dam
ni, ff.de dã.infec. Iõ me remitto ad dicta ꝑ
me ibi. Et aduerte, ꝙ licet statutum velit
ꝙ denunciatori credatur, tñ poterit appo-
ni, ꝙ est forensis, pauper, & bannitus, & a-
lia: ita cõsuluit Pet.de Anch.in consi.417.
19 † Et inquantum s̃.dictum est, an si inquisi
tor hereticę prauitatis cõdẽnauit aliquem
de heresi, & remisit ad iudicẽ secularẽ vt eũ
puniat, an req̃rat̃ nou⁹ ꝓcessus. Adde oẽs
Doc.in l.magistratibus, ff.de iur.om.iu.&

in l.diuus, ff.de cust.& exhi.reo.& Bar.in l. j.ff.si quis ius dic. non obtem. & vide gl.& Bald.in auth.clericus, C.de episc. & cler.& Ang.in d.l.diuus, dicit ꝙ Cano.tenent cõtra opi.Bar.& vide Pe.de Anc. ĩ c.at si clerici, extra de iud.& Im.in d.c.j.de of.ord.vbi rñdet ad d.§.si crimẽ. Et aduerte, ꝗa Imo. in d.c.j.dicit, ꝙ cano.cõiter tenẽt opi. Bar. & de materia ꝑ Ang.in l.j. C.de exhi.reis.

20 *Denunciatores an debeant probare quod denunciant.*

20 ANG.†Quæro, an isti denunciatores debeant probare ꝙ denunciãt? & dic ꝙ sic de iure, in d.l.diuus, & l.accusationem, §.denunciatores, ff.ad Turp. sed vsus hoc non admittit, sed solum nomina testium ꝗ scire perpetrata dñr, post denunciationem in eadem schedula scribũt. Ita dicit Sal.in d. l.ea quidem, in prin.ver.12. quæro, an denunciatores: & ibi Sal.inꝗt, omissis verbis Bar.in d.l.diuus, qui minus perfecte loquitur in hac materia, ꝙ aut denũciatores nõ probant: quia nec causæ assistunt, imo deserunt; & tunc ꝓꝑ desistentiã, pęna Turp. sunt puniendi, d.§. denunciatores, qui sic dẽt intelligi, vt faciat ad titulum, aut non probant, ꝗa testes denunciationẽ non probant. Et tunc aut q̄ris an pęna talionis puniatur? & dic ꝙ non, d.l.ea ꝗdem, q̄ dicit, ꝙ nõ tenet̃ se subscribere, aut q̄rit̃ an extraordinarie puniat̃, & tunc aut eorum calũnia est p̄sumpta ex defectu probationum, aut est euidens: si p̄sumpta, & tunc aut denunciator est voluntarius, & tunc ex̃ ordinem puniendus, nisi purget suã innocentiã, vt in c.fi. ex̃ de calum.aut est necessarius, ꝗa ex necessitate officij hoc facit, vt d.l.ea quidẽ: & tũc p̄sumpta calumnia nõ tenet̃, seu non punitur, vt d.l. diuus, in fi.ꝙ intelligit Bar.extra ordinẽ iudicis arbitrio, d.c.fi.& l. j.de var.& extraor.cri. & Sal.ibi dicit iudicẽ ex qualitate calumniæ & doli: & ex circunstãtijs seuerius pęnã falsi qñq; iniũgere posse, arg.l.j.ĩ prin.ver.2. & 3. ff.de fals.

AVG. Adde tu, ꝙ vera est ista conclo. ꝙ denunciator, qui compellit̃ accusare vigore officij ex debito, non punit̃ tanq̃ calumniator si deficit in probatione, ꝓꝑ regulã traditã in l.2.C. ꝗ acc.& iõ per illã l. Doc. ibi in d.l.2.& Canonistæ, maxime do.Ant. de But.in c cum dilecti, extra de dolo & cõtu.in fi.vl. col.tradunt istã regulã, ꝙ ille ꝗ accusat aliquẽ ꝓꝑ necessitatẽ officij excusatur à pęna calumniæ, intelligo ego de pręsumpta calumnia. Adde tñ, ꝙ si syndic⁹ deficeret in probando, ꝗ scienter aliquẽ falso accusauit, vel denunciauit, & sic ꝓbare nõ potuit, tenet̃ pęna falsi. ita dicit Bal.in l.2. C.de erro.aduo.in princ. & Bar.melius per illum tex.in l.lege Corn.§.fi.ff.de fal.& de materia vide aliquid per d. Ant. de But.in c.licet Hely.extra de simo.in v.col. ver.oppo.Scd̃o vr̃, ꝙ isti denunciatores desistentes debeant puniri. Et in hac materia in ꝓprijs terminis adde gl.& ibi oẽs Doct.in c. 2.extra de cal.& per Alb.de Ros. in rub.C. de monop.sed latissime posuit istam materiam Alb.de Ros.in 2.par.statu.q.118.qui multas decisiones alleg.

21 *Iudex an possit recipere in testem in processu inquisitionis ipsum denunciantem.*

21 ANG. † Quæro, an iudex possit denunciantẽ recipere in testẽ in processu inquisitionis? dicit Bar.ꝙ sic, in d.l.diuus, per c.licet Hely.ex̃ de sim.sed Sal.in d.l. ea quidẽ, ver.13.q̄ro.dicit, ꝙ opi.Bart. est vera, si iudex non ꝓcedit suꝑ denunciatione, sed inꝗrit ꝓꝑ denunciationẽ, & famã eius aures reuerberantem, ita ꝙ mõ sub dissimulatione trãsire nõ põt; & ita loquit̃ c.licet Hely. sed vbi super denunciatione ꝓcedit, tunc denuncians debet denunciare per idoneos testes, & nõ ꝑ se ꝓbare, vt d.l. diuus, & d. l.ab accusatione, §.denunciatores, patet rõne, ꝙ isto casu si nõ ꝓbat denunciata, est puniendus, ut sup.dictum est in proxima qõ.& ꝑ cõsequens non est ltĩmus testis. Ex quo tu iudex sumas cautelam, ꝙ qñ nõ habeɾes de delicto alium testẽ idoneum nisi officialẽ positum ad denunciandum, ꝙ nõ procedas super ipsa denuncia per viam denunciæ, sed per viam inquisitionis ex mero officio ꝓꝑ publicam famam pręcedentẽ, & poteris dictum syndicum denunciandum in testem examinare: ꝙ tene menti.

AVG. Tu in hac materia adde tex.in terminis, a & ibi Bal.in c.in omni negotio. ex̃ de testi. vbi est tex.coniuncta glo.ꝙ denunciator põt esse testis, & ideo illum tex. pon-

ADDITIO.

a ¶In terminis. *Adde & tu vide per Franc. de Aret. in consi. suo 13.*

ponderauit ibi Bal.ꝙ syndicus villę qui habet denunciare maleficium, põt ẽt testificari de visis per eum: quia aliud est officium publici syndici, aliud testis. Item denũciat ẽm conscientiam publicam, sed testificatur ẽm propriã, & sunt officia compatibilia, arg. l. si consul. ff. de adop. vnde non dubito, quod siue procedat iudex per viã inquisitionis facta denunciatione, siue super ipsa denunciatione, & sindicus facto maleficio, qđ maleficium ꝑꝑ officium suum tenetur denunciare, tñ si vidit ẽt fieri maleficium ꝙ de suo visu poterit testificari, ꝗa ista sunt diuersa, vt dicit Bal. in d.c. in omni negotio, non ob. quia si non probat, punitur. nam rñdeo hoc falsum, quia imo excusatur à præsumpta calumnia, vt s̃. dixi in proxima q. & sic approbo indifferenter dicta Bar. in d.l. diuus, quicquid dicant hic Sali. & do. Ang.

21 *Confessio factam coram officiali denunciãte vel remittente ad competentem, an sit sufficiens ad condemnationem.*

22 ANG. † Quæro, an confessio facta corã tali officiali denunciante, vel remittẽte ad iudicem ad quem spectat denunciatio, sit sufficiens ad ipsius condemnationem? Sal. in d.l. ea quidem. in prin. in ver. quæro an confessio. dicit, ꝙ non, tanq̃ facta coram
a iudice incõpetẽti, *a* vt d.l. diuus. & ibi not. Bar. in l. magistratibus. de iurisd. om. iu. vbi ẽt dicit, ꝙ qñ inquisitor hæreticæ prauitatis tradit iudici seculari decapitandum aliquẽ de hæresi, ꝙ nõ debet stare processui, & cõfessioni factæ corã dicto inquisitore, sed de nouo faciat corã se confiteri, aliàs talis confessio non noceret delinquenti. dicit tñ d. Ang. ꝙ talis confessio duo operatur: vnum est, qđ est tantæ potentiæ, qđ talis cõfessio facit indiciũ tale qđ põt poni ad torturã sine alio indicio, arg. gl. in l. capite quinto, ff. de adul. & ibi Bar. facit qđ no. in l. ictus fustium. ff. de infam. Scđo operat̃, qđ cogitur postea corã iudice ordinario & competenti in tali sua confessione perseuerare, vt no. Inn. in c. at si clerici. ext. de iud. ꝙ bene nota, qñ syndicus villæ malefactor cõfessus est delictum, ꝙ talis cõfessio facta coram officiali, licet nõ in iudicio ordinario & cõpetenti, hẽt dictos duos effectus.

AVG. Tu aũt in hac materia adde, ꝙ istæ conclusiones vñr falsæ ꝙ imo talis confessio facta corã iudice incompetenti, nullum effectum possit operari. nam hoc probat̃, quia ea quæ sunt facta in iudicio reprobato, nullum habent effectum, arg. l. non dubium, C. de legi. Præterea pro hac parte est casus in c. at si clerici. ext. de iud. in verbo. aliquatenus. quem tex. ibi ad hoc ponderauit do Ant. de Bu. & mouetur ẽt ar. c. cum super. ext. de off. del. & iõ Bal. in d.c. at si clerici. dixit, ꝙ hoc relinquitur arbitrio iud. vtrum ꝑꝑ talem confessionem malefactor possit torqueri vt ꝑseueret in tali cõfessione. sed Imo. in d.c. at si clerici. dicit cõem opin. esse contra opin. do. Ant. de But. licet sua opinio videatur verior de iure, & verũ dicit Imo. quia cõis opi. est in contrarium. pro qua vltra Doc. allego, ꝙ Bal. in l. clarũ, C. de auto. præstan. idem tenuit etiam Bal. in l. j. in pe. col. C. de cõfes. & Ang. in sua disput. quę incipit, Astensis miles. in 2. col. & Bal. in d.l. magistratibus. qui dicit ita debere intelligi dictum Inn. in c. per inquisitionem de elec. & in c. cum sup. extra de confessis, & Ang. & Pau. de Ca. in d.l. magistratibus. hoc idem tenuerunt. & Ang. in l. j. C. de cõfessis. qui pro hoc alleg. gl. in d.l. ictus fustiũ. ff. de infam. & Ang. in l. j. ff. de cõfessis. Limito tñ istã cõem sñiam, nisi talis cõfessio esset facta calore iracundię, ꝗa nõ p̄iudicaret in aliquo confitenti, ꝑ gl. in c. ex literis, extra de diuor. ita dixit do. Abb. ĩ d.
b c. at si clerici. Secundo limito *b* hæc ꝓcedere vbi talis cõfessio emanasset ad eundẽ effectũ: secus si ad aliũ, qm̃ ꝗs negare põt id ꝙ semel est cõfessus ad alium effectum, vt est gl. not. in auth. itẽ possessor. C. qui pot. in pig. ha. & ita sing. limitabat istam cõem sñiam Ang. in l. 1. C. de confes. sed aduerte, quia dubito de ista limitatione ꝑ doctrinã Bar. in l. 2. ff. iud. sol. Et ꝑ gl. no. in l. & ꝗa. §. fi. in verbo, pręludia. ff. de interro. act. vbi habetur ꝙ confessio facta in vna causa, & sic ad

ADDITIONES.

a ¶Iudice incompetenti. *Adde tu & vide Frã. de Are. in consi. 150. & ibi an valeat vt extra iudicialis. & Ang. in cons. 178. & consi. 197. Cępo. in cons. 11. Ioan. de Ana. cons. 12. & ibi Lud. Bolo. Alex. cons. 13. & cons 96. in 1. vol.*

b ¶Secundo limito. *Ad hanc limitationem vide Alex. in consi. 13. & cons. 95. in 1. vol.*

sit ad effectum illius causæ nocet ĩ alia, sal-
tem quo ad p̄sumptionem & indiciū. nec
ob.gl.in d.auth. Itē possessor.quia bñ verū
est, ꝙ ꝗs pōt negare qñ cōtra suā cōfessio-
nē fuit iudicatum, aliàs nō: & ita declarat
Bar. ꝑ illū tex. ĩ l. Pap. §. sed nec impuberis,
ff. de inof. test. & Inn. in c. mulieri, ext. de iu
a reiu. Itē adde ꝙ tertio *a* limitabat Ang. istā
cōem sñiam in d. l. j. C. de confes. nisi male-
factor confitet̄ corā iudice penitus incōpe-
tēti, cuius iurisdictio nec exp̄sse nec tacite
pōt ꝓrogari: quia clericus corā iudice lai-
cō cōfitetur, & ita intelligit tex. in d. c. at si b
clerici. & Io. And. hoc voluit in add. Spe. in
tit. de cōfessis, §. sequit̄. in ver. 5. Et hoc mō
pōt saluari opinio do. Ant. de But. ĩ loco s̄.
alle. licet Inn. in d. c. ꝑ inq̄sitionē. & Ang.
in d. l. j. ff. de confes. indistincte loquantur.
Sed aduerte cōtra istā l̄itationē exp̄sse ad-
duco tex. in Auth. de sanctis. epis. in §. si ve
ro crimen. in vers. prius ciuilē iudicē hēat.
quē tex. ibi pōderauit Ang. ĩ ꝓprijs termi-
nis. vbi si corā iudice laico clericus est con-
fessus, & factus sit processus, dēt remitti ad
ep̄m ilic clericus cum illo processu, & ibi
super illo processu episcopus debet se fun-
dare. alias limitationes in hac materia po-
teris colligere ex dictis In. ĩ d. c. at si clerici.

23 *Absolutoria lata super denunciatione, an prosit reo sicut absolutoria lata super accusatione.*

23 ANG. † Quæro, an absolutoria lata suꝑ
denūciatione ꝓsit reo, sicut absolutoria la-
ta super accusatione. & Sal. in d. l. ea quidē,
in ver. q̄ro an absolutoria. dicit ꝙ Doct. di-
cūt, ꝙ sic. Addūt aliqui, ꝙ cautus iudex nō
dēt eū absoluere, sed pronunciare denūcia-
torē minus bñ retulisse: & sic reiterato de-
nunciari vel accusari poterit. sed Sali. in d.
l. ea quidē. dicit hoc nō esse verū, quia ēt si
procedit super denunciatione absolui dēt
in vtroque casu, d. c. licet Heli. & sic est ea-
dē rō sicut in accusatore: ꝗa de qua re &c.
& l. de qua re, ff. de iudi. nec ob. d. l. diuus.
quia loquitur ibi respectu denunciationis
an veniat puniendus necne, vt ibi patet ex
sequentibus. Et ita voluit Bar. in d. l. diuus.
in versi. vlterius quæro an absolutoria.

AVG. Tu aūt in hac materia adde, ꝙ ve
ra est conclusio Sal. in loco s. alleg. per tex. a
& per ea q̄ ibi notantur in l. si cui, §. 1. ff. de
accus. vbi dicta in illo §. extenduntur ēt ad
alios modo ꝑ quos delicta puniunt̄, vt ab- b
solutoria illa lata prosit ipsi reo, & ad hęc
pñt adduci multa iura q̄ allegant̄ ibi in gl.

24 *Syndicus denunciauit vnum deliquisse qui nō deliquerat, subductus instigatione aliquorum an teneatur denunciator.*

24 ANG. † Quæro, sindicus denunciauit
vnum deliquisse & nō vere, ꝗa nō delique
rat subductus instigatione, & dictis aliquo
rū, an teneatur denūciator? istā q̄onem mo
uet Bar. ĩ l. Athletas, ff. de fal. vbi cōcludit,
ꝙ aut talis ĩstigatio siue notificatio fuit fa
cta à ꝑsonis quibus verisimiliter dēt credi,
& tunc excusatur. *b* l. qui cū maior, §. pe. &
fi. ff. de bo. lib. aliàs secus. d. l. Athletas facit
ꝙ no. Bar. in l. Athletas, §. j. ff. de infam.

AVG. Tu in hac materia hic adde tex. cō
iūcta gl. in l. pe. ff. de his qui. vt indi. & per
Ia. de Are. in d. l. Athletas, ff. de fal.

25 *Syndicus si accepta pecunia aliquem denunciauit falso, minuendo, vel aggrauando delictum tenetur pęna falsi.*

25 ANG. † Quæro, sindicus accepta pecu-
nia aliquē denunciauit falso: intelligo fal-
so aliquid minorādo de delicto, vel aggra-
uādo delictū vltra qualitatem delicti. & di
cit Bar. in l. lex Cornelia, per illū tex. ff. de
fal. ꝙ tenetur pęna falsi. & hoc not. quia di
cit hic do. Ang. ꝙ semel vidit hoc in ciuita
te Perusij, ꝙ sindicus ad instantiam vnius
potentis ciuis minorauerat delictū, & vide
Bal. in l. duobus, §. j. ff. de iureiur.

AVG. Adde ꝙ dixi sup. in quam pęnam
incidit iste denunciator, ibi feci mentionē
de hac doctri. Bar. in d. l. lex Cor. §. fi.

26 *Maleficio commisso in confinibus duarum villarum quis syndicus tenetur denunciare dictū maleficium.*

26 ANG. † Quæro, qñ maleficium est com-
missum in cōfinib. dictarū villarū, & sic in
loco cōi dictarū villarum quis sindicus te-
neatur denūciare dictum maleficium? Bal-
dus posuit istā q̄onem in l. 2. C. vbi de cri-
agi opor. qui dicit, ꝙ vterque sindicus tene
tur denūciare. allegat l. si vero, §. q̄ ex mor-
te, ff. de his q̄ deiec. vel effunde. sed tñ suffi
cit

ADDITIONES.

a ¶Item adde ꝙ tertio. *Contra hanc limitationem vide Cald. in cons. 6. in tit. de confes. & Abba. in consi. 25. in fi. verbis. Ber.*

b ¶Excusatur. *Adde & vide Pano. cons. 78. Ber.*

dit ꝙ vnus sindicus denunciet. Si autem nemo denunciaret, vterq; teneretur, ita dicit Bal. ibi. ex quo infert ꝙ si sunt duo diuersi iudices, & in eorũ cõfinibus in loco medio sit commissum delictum, ꝙ vterque iudex potest punire, alle. l. iuris peritos, §. cũ oriũdus, ff. de excus. tut. dic vt ibi per eum.

AVG. Tu in hac materia adde Albe. de Ros. in auth. qua ĩ prouincia, C. vbi de cri. agi opo. vbi idem voluit, ꝙ vterq; iudex cognoscat facto maleficio in confinibus, putarem tñ ꝙ si vnus inquirit, & punit, alter non procedet, per ea quæ dixit Bal. in l. 3. §. j. ff. de off. præfe. vig. qui dixit ꝙ licet maleficium sit commissum in confinibus duarum villarum, vtraq; tenetur, & si quilibet syndicus denũciabit, sed si vna villa soluit, altera liberatur. De prima q. adde omnino dicta Albe. de Rosa. in quæstionib. suis, q. 170. in 2. parte, q̃ incipit q. disputata fuit per Rich. Malum, in quæstionib. statuto. & ibi ponit, si homo mortuus reperitur in illo loco, an præsumatur ibi mortuus, ita dixit ibi Alb. in d. q. & Bal. in d. l. 3. §. 1. Item limitarem prædicta, quia licet maleficium sit factum in confinib. tñ si maleficiũ plus participat, & attingit de confinibus vnius villæ q̃ alterius, ꝙ isto casu syndicus illius villæ in cuius confinibus plus attingit illud maleficium, teneatur. Et in hoc adduco oẽs leges quas adducit Alber. de Ros. in 2. parte statutorum, q. 139. in illa q. q̃ ipse format qñ aliquis debet soluere collectã in parochia quam habitat, & aliquis habebat domũ in confinibus duarum parochiarũ, sed plus participabat de una parochia, q̃ de alia. Et in hac materia bene faciunt no. per Alb. de Rosa. in quæstionidus suis statutorum, in 2. parte, q. 73. qui dixit, ꝙ si statuto cauetur ꝙ villa teneatur de damno dato, tñ si maleficium est cõmissum in cõfinib. duarum villarũ, vtraq; tenetur, si tñ maleficiũ esset commissum in loco vbi nõ esset syndicus deputatus: tunc proximior villæ teneť denunciare, ꝑ ea q̃ dixit Alb. de Ros. in 2. parte statutorũ, q̃stio. 85. vbi dixit, si villa tenetur emendare dãnũ, & damnum est datũ in loco indeterminato, tunc vicinior villa tenetur: & allegat bonas rationes. Sed in hac materia & principali q. adde omnino pulchra verba Bal. in l. si plures, C. de condi. in ser. in quinta col. & Bal. in l. si quis ex aliena, ff. de iudic. in fi.

27 *Statuto dante pramium accusanti ludentes ad azardum, an debeatur etiam denuncianti.*
28 *Pramiũ concessum accusanti ludẽtem ad azardum, non debetur officialibus potestatis.*
29 *Denuncians crimẽ, non habebit pramium statuti si est socius criminis.*
30 *Familia potestatis capiens bannitũ, non habebit pramium quod datur capienti bannitum.*
31 *Statuto dicente, quicunque reuelauerit tale delictum habeat tale pramiũ, non comprehenduntur complices.*

27 ANG. † Quæro ẽm Sal. in d. l. ea quidẽ,
in prin. in ver. 16. quæro de questione Spe.
vtrum si per statutũ datur ꝑmium accusãti ludentes ad azardum, debeatur ẽt denũcianti? Spe. in ti. de denuncia. §. j. determinat ꝙ sic, per l. cum patronus, §. j. ff. de bo. liber. vbi delator dicitur accusator. nec ob. l. qui cum maior, §. accusasse, ff. de bo. libe. qm̃ respondeo ꝙ Sal. credit verum in de-
a nũciatore voluntario, nõ aũt necessario, *a* qui facit ex necessitate sui officij, quia præmium nõ debet hřẽ nisi expresse caueatur a statuto, quia turpiter dicit recipere is qui gratis tenetur facere, l. 2. §. j. ff. de cond. ob turp. cãm. pro hoc allegat tex. singu. in l. si quis in graui. §. vtrum. ff. ad Sill. vbi patet, ꝙ præmia quæ dantur denunciatorib. intelliguntur de denunciatorib. spontaneis, non de illis qui de necessitate faciunt, etiã
28 si causatiue hoc faciunt. † Et ideo huiusmodi præmia non debentur familiæ Potestatis, vel alterius officialis ad quẽ spectat capere bannitos, pro hoc vř tex. & ibi Bal.
29 in l. 2. C. de ope. li. † Itẽ qđ dicit de spontaneo denunciatore, hoc limita verũ, nisi fue
b rit socius in crĩe, *b* qui sociũ denunciat, vt si malefactor semetipsũ denũciaret, q a tũc nullũ ꝑmiũ sibi debeť, ar. l. idẽ est. §. fi. cũ l. seq. ff. de cõdi. ob turp. cau. & ibi hoc vult Bar. & vide Bal. in l. j. C. eo. tit. Et hoc probat tex. sing. cũ gl. in l. j. C. de mulierib. quę proprijs seruis. Et ibi Sal. non ob. verba statuti, ꝙ generaliter dat ꝑmiũ accusãti, quia restrin-

ADDITIONES.

a ¶Necessario. *Adde tu & vide circa hoc Bald. in cons. 112. in 5. volu.*

b ¶Socius in crĩe. *Adde tu et vide circa hoc Mode. in d. l. idẽ est, & Io. de Ana. in cons. 59. Ber.*

restringſitur dũmodo ſint habiles, l.vt gra
datim,§.ẽt ſi lege,ff.de munc.& hono. Sed
in hac q̃ōne principali qñ daẽ præmiũ ac-
cuſanti, an intelligatur ẽt conceſſum denũ
cianti,dubito:nam licet Sal.teneat ꝙ ſic in
ſpontaneo denunciatore. & Spec.indiſtin-
ɛ̃te in oĩ denunciatore dicat hr̃e locum : tñ
facit dubium,quia ẽt ſi expreſſe ſtatuto ca
uetur, ꝙ indicans malefactorem hẽat cer-
tum præmium qualiter intelligaẽ indica-
re vt premium hẽat nam nunq̃ dr̃ indica-
re vt dictum præmium conſequaẽ, licet va
dat ad iudicẽ , vel ad notariũ maleficiorũ,
& dicat ꝙ ille talis cõmiſit tale maleficiũ.
Sed requiriẽ, ꝙ expreſſe accuſet, & niſi ex-
preſſe accuſet,non dr̃ indicaſſe,vt eſt tex.&
ibi hoc vult Bar.in l.lex Cornelia, §. ſi q̃s
libellum,ff.de iniurijs.Si ergo qñ datur ex
preſſe præmiũ à ſtatuto indicãti,intelligiẽ
dummodo accuſetꝭ, aľr præmiũ non hẽat,
quanto magis non dẽt dare præmium in-
dicanti vel denuncianti ſimpľr , ſi ſtatuto
expreſſe cauetur, ꝙ præmiũ aſſignetur ac-
ſatori . Sed in hoc an ſi ſtatutum præmiat
accuſatorem, habeat locum in denunciato
re, Rom.in l.ſi quis in graui, §.vtrũ , ff.ad
Silla.allegat Io.And.in addi. Spe.in tit.de
denuncia.& arguit primo ꝙ nõ, ex quo no
mine & effectu differunt : non aũt effectu
tñ,vt patet in l.ab accuſatione, §.nũciato-
res,ff.ad Turpil.igitur ſtatutum loquẽs de
vno, non extendiẽ ad alium , facit l.qui cũ
maior,§.accuſaſſe,ff de bo.lib. Sed Io.An.
ibi tenet cõtrarium , ꝙ ſequitur Ang.in d.
l.diuus,& Alb.de Roſ.in ſuo tract. ſtatuto
rũ,in 2.par.& hoc per tex.optimũ in l.pa-
tronis,§.qui nomen detulit,ff.de iur.patr.
Secundo fauore reipublicæ qui eſt vt ci-
tius inueniantur homines ad accuſandum
delinquentes, arg.l.eum qui innocentẽ, ff.
de iniur.Tertio,ꝙ idem effectus ad illatio-
nem pęnæ in illum delinqueutẽ ſequiẽ ex
denunciatione, qui ſequitur ex accuſatio-
ne,vt not. in l.ſepulchri,ff.de ſepul.vio.er-
go pariter ſibi locum debet vendicare ſta-
tutum,ꝙ Rom.dicit fore notandum.

AVG.Tu autẽ in hac materia adde pri-
mo in quantum dictum eſt , an ſtatutũ lo-
quens in accuſatore,hẽat locum in denun
ciatore . Adde ꝙ vera mihi vr̃ illa conclo ,
ꝙ ſic & moueor ex eleganti doctrina d.Bar
a to.. per illum tex.coniuncta gl.in l.quem-
admodum,C.de agri.& cẽſi. qui dicit,ꝙ li-
cet lex vel ſtatutum pęnale dẽat intelligi
in proprio ſignificatu,nec extra propriũ ſi
gnificatũ poſſit fieri extenſio, l. cũ q̃dã, ff.
de libe.& poſth.c.odia , extra de reg.iur.tñ
ſi illa lex ſit in fauorẽ reipub. ad hoc vt ma
leficia puniané, fiet extenſio iſto caſu,ſi lex
eſſet fauorabilis . Cum ergo hmõi ſtatuta
fiãt fauore reipub.ad hoc vt prouincia pur
getur malis hominibus:ſtatutum loquens
in accuſatore,extendeẽ ad denunciatorem:
& maxime cum ſecundo loco pro hac con-
cluſione videatur eſſe tex.coniuncta glo.in
c.ſi ep̃s,extra de accuſat. in 1.gl.2.& 3. vbi
verbum,accuſator, exponitur,id eſt,denun
30 ciator.†Item in quãtum s̃.concluſum eſt,
ꝙ ſi præmium datur capienti bannitum,
nõ dabitur iſto caſu familiæ Poteſtatis ca
pienti bannitum. Adde ꝙ pro iſta conclu-
ſione allego tex & ibi do.Abb. ponderan-
tem ad hoc illum tex.in c.eccleſijs: extra de
cenſi. Et idem voluit Ang.in l.3.§.ſi ex ſti-
pulatione,ff.ad Sill.& idem Bal. ꝑ illũ tex.
in l.ab hoſtibus, la 2.C.de capt.& poſtli.re
31 uer. † Item in quantum s̃. concluſum eſt,
ꝙ ſi ſtatutum loquitur gñaliter, ꝙ quicun
que reuelauerit tale delictũ,hẽbit tale præ
mium: ꝙ iſto caſu non comprehenduntur
participes,& cõplices delicti . Adde,ꝙ iſtã
ſnĩam tenuit Bar.Ang.& Raph. in l.3.§.ſi
ex ſtipulatione, ff. ad Silla. & oẽs Doct.in
d.l.idẽ ẽt.§.fi.cum l.ſeq. ff.de cond.ob tur.
cauſ.& Sal.in l.2.C.de noxalib. ſed contra-
rium vr̃ tenere Bal. in d.§.ſi ex ſtipu.& idẽ
in l.j.C.de cõd.ob turp.cauſ. pro quo ĩ me
dium adduco illam doctrinam q̃ tradunt
Doc.per illum tex.in d.§. ſi ex ſtipula.ꝙ fa
uore reipublicæ generalitas ſtatuti nõ re-
ſtringitur ad perſonas habiles: ſed ſtatutũ
loquens gñaliter, generaliter debet intelli-
gi. Vñ iſto caſu,cum ſtatutum dicat gñali
ter, ꝙ quicunque reuelauerit , habeat tñ :
hoc ſtatutum dẽt comprehendere ẽt perſo
nas inhabiles , & ſic participes delicti , &
hoc fauore reipublicæ, vt citius delictũ pu
niatur , & ne delictum remaneat impuni-
tum,vt l.cõgruit,ff.de offi.pręſi.ſed ꝑ hoc
non

ADDITIO.

a ¶Do.Bart. *Adde & fortifica hac per dicta Ro.*
in conſi.103.Ber.

non recedo à cōi opi. Doct. quia Sal. in d.l. 2. C. de noxa rñdet huic motiuo: quia verū est, ꝙ tale statutum non restringitur ad habiles consequendi præmium ꝙ eis pollicetur: sed bene restringit̃ ad habiles faciendi id ꝙ petitur, ꝙ dicit esse notandū. Limita tñ istam cōem opinionem non hr̃e locum in eo, q̄ fuit socius delicti, qui delictū commisit in omittendo, vel in negligendo, q̄a ille talis consequitur p̄mium, ut fuit casus in d. §. si ex stipul. Ita uoluit ibi Raph. Cu. Sed certe illa fuit sñia Bar. ibi, & licet Bal. in l. j. C. de cond. ob tur. cau. videat̃ contradicere Bar. vel saltem limitare dicta Bar. tñ eius sñia est falsa, per rōnes s̃. dictas. Et in quantum do. Ang. cōcludit hic, ꝙ isto casu ille qui reuelabit non habebit p̄mium nisi accuset: dicatis, ꝙ ista cōclusio est falsa: q̄a aliud est reuelare, manifestare, pandere, & aliud accusare. Ista probantur ex cōiunctione duorum iurium, in c. j. de noua forma fidelitatis. in vsibus feudo. & in l. qui accusare, ff. de accu. non obst. doctrina Bar. in d. l. lex Cornelia, §. si quis libellum, ff. de iniur. quia ibi loquitur de verbo, indicare. De cuius propria significatione est, qđ verbū, indicare, denotet accusationē: sed cum verba statuti debeant intelligi ƒm cōem vsum loquēdi, vt dicit Bar. in ru. ff. de ope. no. nun. & in l. j. ff. de ver. sig. uerbū, indicare, denotabit sīplicē manifestationē: q̄a sic videm⁹ hodie in pra. q̄a sufficit sola manifestatio.

32 *Officialis ad denunciandum deputatus, an possit capere malefactorem & incarcerare.*

32 ANG. † Quæro, an talis officialis ad denunciandum deputatus possit capere malefactorē & incarcerare? dic ꝙ non, ut est tex. & ibi Bar. in l. j. C. de curio. & statio. lib. 12.

AVG. Tu adde qđ Bar. hoc ibi expresse nō dicit, sed istā sñiam puto ueram, p̄ tex. in l. capite quinto, ff. de adul. vbi est casus, qđ ille qui hẽt facultatē occidendi qđ fortius est, non pōt retinere in carcere illum malefactorem: nisi dicamus, ꝙ ille tex. loq̄tur de priuato carcere, quia non poterit retinere eum nisi per 20. horas. & ita illum tex. hoc modo declarauit Alb. de Ros. in 4. par. statutorū. q. 43. q̄ incipit, dubitari ēt vidi, nunquid statutū, sed qđ maxima differētia sit: an si statutū dicat, qđ syndicus debeat denūciare maleficiū, vel sindic⁹ teneatur capere malefactores: uide rōnem differentię per Bar. in l. si q̄s maritus. ff. ad Sill.

33 *Statuto dicente, ꝙ syndicus teneatur denunciare omnia maleficia de quibus est fama, si sit fama quod ipsemet syndicus deliquit, posito quod alias deberet se denunciare, an si ipse syndicus uere scit quod non deliquit, debeat denunciare, dic quod non.*

33 ANG. † Quid si statuto cauetur, qđ sindicus teneatur denunciare omnia maleficia de quibus est fama, tunc si est fama, qđ ipsemet sindicus deliq̄t, posito qđ aliàs deberet se denunciare, an si ipse sindicus uere scit, qđ non deliquit, debeat se denūciare? dic qđ nō, ut no. Bar. per illū tex. & ibi alij Doc. in l. cū quidā, §. qđ dr̃, ff. de acq. hęre. sed Raph. & Ro. ibi tenent contrariū, uide licet qđ imo debet denunciare, nā talis denūciatio cōstituta est ex eo ut iudex cognoscat, an inculpatus maleficium cōmiserit, non autem debet cognoscere ipse sindicus, nec debet se de hoc impedire, quia æquiparatur mero executori, ut colligitur ex no. p̄ Bart. in l. diuus, facit qđ no. Bar. in l. si quis ĩ graui. §. si marit⁹, ff. ad Sil. & l. fi. §. diuus. ff. de publicanis. ubi Bar. uult, qđ omnino sindicus debet denunciare maleficium, etiā si nō sit punibile, sed ipsemet de se cognoscere non debet, imo debet denunciare. Tu uero posses saluare Bar. per l. cū falsum, & qđ ibi Doct. ff. de acquir. hære. & iura allegata per Raph. & Ro. loquuntur in alio q̄ dr̃ deliquisse, uel deliquit, & nō in ipso sindico: quia certissimus est, qđ non deliquit.

AVG. Addatis qđ miror de ista saluatione do. Ang. quia nihil dicit, & non tollitur motiuū Lud. & Raph. Addatis tñ, qđ opinionē Bar. possumus saluare in uno casu. s. nā licet nō pertineat ad sindicū ad iudicandum an illud sit maleficiū uel nō, & iō indistincte ēt maleficia nō punibilia deberet denunciare, quia merus est executor: tñ si notorium est illud maleficiū non esse, uel nō fuisse punibile, tūc sindicus nō tenetur tale maleficium denūciare. Ita in proprijs terminis dixit Ang. ĩ l. ne q̄s uela. C. ut nemo priuatus. p̄ bonas rōnes. Intelligo ergo doctrinam Bar. & saluo hoc mō. puta, quia cōtra famā notorium erat illum sindicum fuisse absentē tempore delicti cōmissi. An autem syndicus teneatur denunciare maleficia cōmissa per ipsum stante statuto &c. uide per Pet. de Anc. in rep. c. canonum statuta.

tuta.extra de consti.sub rub. quæ personæ
ligētur ex statutis.faciunt no. ꝑ Bal.in l.1.
ī fi.C.ex quib.cau.rest. in inte. nō est nece.

34 *Syndici obligati ad denunciandum maleficia intra certum tempus, alias incidant in pœnam si Titius ut priuatus denunciauit maleficium, & postea fuit creatus syndicus, an si deinde non denunciet intra terminum, incidat in pœnam, dic quod non.*

34 ANG. † Quid si sindicus debeat denun-
ciare maleficia intra certum tp̄s, alias inci-
dit in pęnā, pone ꝙ maleficiū denunciauit
Titius vt q̄libet priuatus: postea fuit crea-
tus syndicus, an iterū debeat denūciare, &
si non faciat intra terminum, incidat in pę
nam: dic ꝙ non, cum iam semel denuncia-
uerit, licet vt priuatus, l.si quis hæres, ff.de
iniu.rup. & irri.testa. & ibi Imo.quinimo
subiūgit d.Ang. ꝙ si sindicus villę tenetur
denūciare maleficia sub certa pęna, excusa
tur, si alius denūciando p̄uenit eum.ita di-
xit Bal.in l.2. C.de his q̄b. vt indig. & l.2.
§.si mater, ff.ad Tertul. & l.2.ff.de li.agno.
sed Ro.in l.pe.ff.ad Silla. dixit, ꝙ animad-
uertendum est, aut accusatio, seu denuncia
tio fuit minus sufficienter instructa ꝑ illū
præuenientem, & tunc syndicus tenetur ad
pęnam, & ad interesse, & hoc ꝑꝑ interesse
reipublicę, facit l.2.§.nō solū, ff.ad Tertul.
Et maxime cum timeat de collusione, & iō
tali casu nō excusatur syndicus, licet fuerit
præuētus. & ita intelligit Alb.de Ros.in 2.
par.statutorū.qui posuit hanc q. & ꝙ not.
Bar.in l.sororem, C.de his quib.vt indig.

AVG. Tu dic vt dixi s̄. in gl.ista, in ver-
bo (quid si fuit in denunciando præuentus
&c.) Et in hac materia adde, ꝙ uoluit alle-
gare Alb.de Ros.in 2.par. statu.q.62. quæ
inci.Itē q̄ro, statuto cauetur ꝙ cōsules vil-
larum. Et de materia vide oīno Alb.de Ro
sa. & Bar.in l.1.§. eleganter, ff. de lib.agn.
& idē vide ꝑ Alb.de Ros.ī q.stat. in 2.par.
q.83.inci. Item dubitatur statuto cauetur,
ꝙ si maleficiū cōmittat ī in aliquo loco, qui
allegando Gand.in tract.malefi.sub rub.de
multis quęstionib.maleficiorū depēdenti-
bus a statuto, ī ver.itē q̄d erit.vr̄ cōcludere,
ꝙ si ille malefactor alias punitus à cōitate
absque denūciatione, vel captura illius qui
sub pęna deberet denūciare uel capere ma
lefactorē, & ob aliā causā vel delictum fuit
detētus ille malefactor, licet punitus ꝑꝑ il-
lud delictū, qđ debebat denunciari ꝑ denū
ciantē, uel malefactor capi per capientē, ꝙ
isto casu ille talis incidit ī pęnā, alias sec⁹.
dicit tñ ibi Alb. ꝙ si negligētia poterit im-
putari villæ q̄ debebat denunciare, uel ca-
pere, licet ille talis malefactor fuerit pręuē
tus vel punitus, qđ uilla incidit in pęnam.
Adde tñ qđ indistincte teneo isto casu in
q̄ōnē nr̄a, qđ syndicus qui fuit p̄uentus ex
cusatur a pęna ꝑꝑ regulā q̄ approbāt oēs
Docto.Barto.Ang.Imo. & Raph.in l.cum
seruus, ff.de uerb.obl.per tex.in l.si puellā.
C.si mancip.ita fuerit aliena.qui dat illam
regulā, ꝙ quo ad pęnā euitādā, nō refert à
quo dispositio adimpleatur, per q̄ regulā
decidunt Doct.post Bar.in d.l.cum seruus.
infinitas q̄ōnes. vñ cum hic tractemus de
euitatione pœnæ ipsius syndici, licet illud
factū, ꝙ debebat adimplere, s. denunciata
maleficia, alias inciperet in pęnā, hoc factū
sit adimpletū per alium: euitat pęnam ille
sindicus propter denunciationem alterius.

35 *Syndico existente Titio fuit cōmissū maleficiū de quo non habuit notitiā, finito officio habuit notitiam de illo, an teneatur illud denunciare.*

35 ANG. † Quęro, si maleficium fuit com-
missum t̄pe.quo Titius fuit sindicus, & tē
pore sui sindicatus nō habuit notitiam de
uiuo crimine cōmisso: postea finito suo offi
cio superuenit notitia dicti criminis, an de
nūciare debeat tale delictū? Istā q̄ōnē for-
mat Bal.in l.cū ancillis, C.de incest.nup. &
ibi tenuit ꝙ nō est denunciādū ꝑ tex.in l.j.
§.occisorū, ff.ad Silla. Sed Ro.in d.§.occiso
rū dicit, qđ hoc ē dubitabile: q̄a hęc denū-
a ciatio hēt tractū & originē a ex delicto cō
misso t̄pe sui officij, ergo denūciare tenet.
ad hoc alle.l. nā & si seruus.§.si uiuo, ff.de
neg.ge. & per l.j.C.ut cāæ phup. post pu.ad
tu. & qđ no.Bar.in l.j.§.fi.de admini.tuto.

AVG. Tu adde, qđ pro opi. Ro. allego
optimā decisionē Bal. quam posuit in l.fi.
ff.de iuris.om.iudi.qui dixit qđ si sindicus
intra octo dies debet denūciare maleficiū,
& vltima die sui officij fuit cōmissum de-
lictū, qđ ad ipsum spectat denūciatio ma-
leficij, nō ad nouum sindicū, licet statutū
dicat,

ADDITIO.

a ¶Tractum & originem. *Adde tu circa hoc, & vide Alex.in con.7.lib.3.*

dicat,ꝙ intra 8.dies debet fieri talis denunciatio,& ratio est,q̃a ĩ ꝓsona syndici veteris,cępit obligatio,q̃ nõ transfundit̃ in successorẽ in officio,vt C.de decu.l.prouidendum, & alia allegat de quib. ibi per eum.

36 *Maleficium commissum casu fortuito, an debeat per syndicum denunciari, & si non denunciet, an incidat in pęnam statuti.*

36 ANG.† Quæro,vnũ maleficiũ fuit commissum casu fortuito:an istud debet ꝑ syndicũ,vel ministralẽ denunciari:& si nõ denunciauerit,incidat in pęnã statuti? Et ad huius dubij decisionẽ.Primo videndũ est, an tale cõmissum per Titium dicat̃ maleficium,& vr̃ ꝙ non, quia ex casu quis nõ punit̃ aliquo modo,nisi culpa p̃cedat casum, vt l.si fortuito, ff.de incẽd.rui.nauf.& no. in l.j.§.idem iuris,ff.ad l.Rhod. de iac. In cõtrariũ vr̃ tex.in l.respiciendum,§.delinquunt,ff.de pę.& qđ ibi no. Est ergo maleficium,sed est absq; pœna.Ex hoc sciri põt in casu proposito an syndicus teneatur denunciare tale maleficium,& vr̃ ꝙ sic. Sufficit.n.ꝙ prima facie sit maleficiũ: & iudex postea hẽt inquirere,an sit punibile, vt ff. ad Turp.l.ab accusatione,& ibi Bar.Syndici ergo non est iudicare,sed indicare, & denũciare,quod no.Facit ꝙ no.Bar. in l.fi.§. diui.ff.de publi.Et istã q̃õnem posuit Bal. in l.data opera.C.qui acc.non pos. in ver. quæro vtrũ maleficiũ cõmissum casu. & idem Bal.subdit,ꝙ secus erit si quis occidat hoĩem se defendendo:quia illud nõ dr̃ maleficium.Ratio differentię est,quia occidere aliquẽ ad sui defensionẽ,fit lege permittente,& naturali rõne concedẽte:sed homicidium casuale non fit legis autoritate sed fit p̃ter legem. Et ideo qñ fit casu,essentialiter est maleficiũ: sed non quo ad punitionẽ.Et facit extra de delict. puer.c.j. vers.q̃s vero &c.& ff.de fur.l.inter oẽs,§.j.Ex quo Bal.ibi infert,maleficium fit ꝫm legem,& non est maleficium, nec essentialiter, nec quo ad punitionem,quia lex est illa q̃ occidit & hoĩem necauit ministerio hoĩs, arg. l.palã,ff.de ri.nupt.& no.24.q.7.in c.occidit,in gl.aut præter legem, & tunc est maleficiũ essentialiter,non quo ad punitionẽ, vt qñ fit casu fortuito, aut fit contra legẽ, & tunc est maleficium essentialiter,quoad delictũ, & quo ad pęnã,vt no.C.de sacrosan.ecc.l.2.Sed dico,ꝙ licet magna sit autoritas Bal.in iudicijs, qñ non hẽt contradictorẽ: tñ dubito de hac sua doctrina dum dicit: qñ maleficium est cõmissum ad sui defensionẽ,ꝙ syndicus non teneat̃ denunciare:qm̃,vt s̃.dictum est,officium syndici est referre & denunciare,et nõ iudicare.Vnde ẽt si delictum non esset delictũ effectũ, tñ stante dubio de delicto vtrum probabitur,ꝙ fecerit ad sui defensionẽ vel non, q̃a alleganti,ꝙ fecerit ad sui defensionem,incumbit onus probandi,& non põt negari, ꝙ delictum,saltẽ apparenter non sit, qñ dicenti ꝙ fecerit ad sui defensionem incumbit onus probãdi, quia intentio iudicis ad accusantem est fundata, ꝙ occidens attẽtauit rẽ sui natura de gñe prohibitorum, l.j. C.de sica. & dicetur j̃.in gl.su.ꝑ ver.(& dictus Titius se defendendo &c.)ergo stante hoc dubio, ad ipsum syndicum nõ spectat interim iudicare,sed denunciare:& non denunciãdo incidit in pęnã,facit qđ no.Bar. in l.fi.§.diui.ff.de publ.& s̃.dictũ est;credo tñ ꝙ si in processu formato ad querelã Titij offensi, vel ex inquisitione iudicis apparebit ꝙ ille fecit ad sui defensionem, & sic ꝑ sñiam apparebit illi fuisse licitum ad sui defensionem occidisse Titium, & sic notorium erit, ꝙ isto casu syndicus releuabitur à pœna,& ita poterit saluari dictum Bald. quod no.vt possis cum opus erit saluare amicum tuum sindicum,qui non denunciauit,cum tale homicidiũ commissum erit.

AVG. Tu aũt in hac materia adde ꝙ in q̃tũ Bal.s̃.voluit ĩ d.l.data opera,ꝙ vbi homicidiũ pęnã nõ meret̃. Tñ essẽtialiter est delictũ,q̃a casu fortuito cõmissum, ꝙ isto casu sindicus tenet̃ denunciare maleficiũ, quia delictum est, licet non quo ad pœnã. Nã ista cõclusio vr̃ esse contra tex.ff.ne q̃s eũ qui in ius voc.est vi exi.in ver. non deliquit,q̃ exemit,ĩ l.j.§.cũ Offilius, nã in l.2. illius tit.dr̃, ꝙ qui eximit aliquẽ de manu familiæ,qñ vocatus est in ius,ille eximens cõmittit delictũ,d.l.2.in ver.q̃ in simili delicto,tñ si q̃s eũ q̃ in ius voc.est vi eximit: q̃ vocat⁹,nõ poterat vocari, tñ hoc illicitũ cũ pęnã nõ meret̃, nõ vocat̃ delictũ, vt est casus ĩ d.§.cũ Offilius,vñ Bal.ibi no.Nota ꝙ illicite cõmissum,cũ pęnã nõ meret̃, nõ vocat̃ delictũ, ergo cũ verba statuti ꝓprie debeãt intelligi,l.3.§. hęc verba,ff. de neg. ge.Syndicus q̃ tenetur denunciare oĩa delicta

cta vel maleficia, non tenebit̃ ēt denuncia
re delictũ cõmissũ casu fortuito, cũ pęnã
nõ meret̃, cum non sit delictum. Præterea
vr̃, ꝙ author hic male reprehendat Bal. in
casu qñ aliquis occidit aliquẽ ad sui defen
sionẽ, per tex. & ibi Bar. ĩ l. 2. C. de his q̃ ad
eccl. confu. vbi Bar. dicit, ꝙ qñ homicidiũ
fit lege permittente, & accusator compa-
reat, iudex repellet talẽ accusatorem. Vnde
multo fortius vr̃, ꝙ syndicus nõ incidat in
pœnam si non denunciat maleficium per
missum autoritate legis. His tñ nõ obstan
tibus puto falsam esse illam primam con-
clusionem, quam s̃. posui contra Bal. de ho
micidio cõmisso casu fortuito: quia licet il
lud pęnã non mereat̃: tñ dico essentialiter
maleficium esse, licet nõ quo ad pęnam, &
ita intelligo d. §. cum Offilius, & ita ipsum
intellexit Bal. ibi illum tex. Pręterea vt di-
xit Bar. in l. si quis in graui. §. si maritus, ff.
ad Silla. & Bar. in l. diuus, ff. de custod. &
exhib. reo. & Bar. in l. j. §. qui denunciatio-
nem, ff. ad Tur. & Sal. in d. l. ea quidẽ, licet
delictum sit factum, & pęnam nõ mereat̃.
Tñ syndicus tenetur denũciare similia ma
leficia: quia onus iudicandi non ꝑtinet ad
ipsum. Nec ob. doc. Bal. in d. l. 2. quia intel-
ligo dicta Bal. qñ notoriũ erat homicidiũ
commissum esse ad sui defensionem: quia
hoc accusator dicebat in suo libello. Et i-
deo dixit Ang. in l. 2. C. vt nemo priua. qd̃
vbi notorium est homicidiũ potuisse fieri
autoritate legis, tũc syndici non tenentur
denunciare similia maleficia, & hęc nota.

SVMMARIVM.

1 *Delicta quatuor modis committuntur, scilicet facto, dicto, consilio, & scriptura.*

2 *Nomen, agnomen, & cognomen ponuntur in maleficijs vt fiat cognitio.*

3 *Officialis quando capit bannitum antequam faciat executionem facit ipsum confiteri, quod est idem homo qui sic vocabatur, qui fuit bannitus &c.*

C*AIVM Sempronij de Nobilibus, de monte Olueto.*) Et quia in multis gl. infe-
rius plura delicta veniunt examinanda.
1 Sciendũ est, ꝙ † quatuor modis, videlicet
facto, dicto, consilio & scriptura maleficia
committuntur, vt l. maleficia, ff. de actio. &
obli. & j. dicetur in suis congruis locis, &
hæc colliguntur ex doctr. Bal. in l. data ope
ra, in ver. præmittendum est autem ꝙ deli
2 cta, C. qui accus. vbi multa alle. Ideo † hic
ponitur nomen, agnomen, & cognomẽ vt
fiat cognitio. Qm̃ per ista agnoscit̃ homo
& corpus, de quo iudex inquirens sensit,
l. ad recognoscendas, C. de inge. & ma. Inst.
de leg. §. si quis in noĩe, l. si quis in noĩe,
C. de test. facit C. de mu. nomi. l. j. sicut dici
mus in rebus inanimatis, quia ex duabus
ad minus demonstrationibus & circunstã
tijs demonstrãdę & circunstantiandæ sũt,
vt l. forma. & quod ibi no. glo. & Bar. ff. de
censi. l. si quis in fundi vocabulo, & ibi gl.
& Bart. ff. de leg. j. Ita igitur qñ describitur
homo animal rationale, facit l. demõstra-
tio, in princ. ff. de condi. & dem. & ibi Bar.
in ver. quæro per quæ verba inducatur de-
3 monstratio. & ibi, ex quo vide &c. † Et di-
cit Bar. in l. inter stipulantem, §. j. ff. de ver.
obl. ꝙ qñ officialis capit bannitum anteq̃.
faciat executionem, facit ipsum confiteri,
ꝙ ipse est idem homo & idem corpus, qui
sic vocabatur, qui fuit bannitus & condẽ-
natus pro tali crimine, & tali t̃pe sub tali
noĩe, & fuit citatus & recondemnatus. qua
cognitione facta, executio capitalis de eo
fieri põt absque nouo processu: & ꝙ dixi,
absq; nouo processu, intelligas super deli-
cto: sed fiet nouus processus, in quo decla-
retur talem personam captam esse, quæ re
peritur in banno, & bannum cõtra ipsam
exequendũ esse, ita dicit Bal. ti. de feu. sine
culpa non amittẽdo, c. j. de quo ẽt dicetur
inf. in gl. in ver. (& ibi caput a spatulis am
putetur) & in vers. ꝙ hic dr̃ ꝙ decapitetur.
a Sed Bal. *a* in quodam suo cons. quod inci-
pit, Cum appareat Petrus &c. dicit, ꝙ talis
recognitio est de cautela: non autem de ne
cessitate. Sed ego dico, ꝙ imo est de necessi
tate ꝑ rõnes Bal. in l. demonstrõ. quinimo
plus dicit autor hic, ꝙ melior practica ẽ &
forte necessaria, ꝙ talis bannitus nõ tm̃ se
recognoscat, vt dicit Bart. sed addat̃, ꝙ ta-
le crimen de quo cãtat bannũ, & condẽna-
tio, loco, & t̃pe, modo & forma in ipso ꝓ
cessu cõtenta ipse cõmisit: tũc facta dicta
cõfessione, poterit fieri dicta executio. Aliàs
autem cũ tale bãnum, & condemnatio fa-
cta

ADDITIO.

a ¶Sed Bal. *Adde tu, & vide Bal. in consi. 74. in 3. volum.*

cta in contumacia dicti banni non probet dictum bannitum tale maleficium cōmisisse, vt no. Bar. in l. si iō, in prin. ff. de euic. & Bal. in l. trāsigere, C. de transf. circa med. Necessario sequitur, ꝙ iste magis est bānitus ꝑꝑ contumaciam, q̃ ꝙ tale delictū cōmiserit, arg. l. si repudiantis, §. fi. ff. de inof. test. & iō iste damnaret̃ absque delicti probatione, quod est incōueniens. Vnde vt appareat, ꝙ ex delicto, & non ꝑꝑ eius contumaciā fiet executio ita acriter, quia decapitatur: sem ꝑ vtile, imo necessariū mihi vr̃, ꝙ bannitus confiteat̃ se tale maleficiū cōmisisse, vt dictum est: & ita ēt sentit Ange. & Imo. in d. l. inter stipulantē, §. j. & hoc ēt vr̃ sentire Bar. in d. l. inter stipulantē, §. Stichū, in fi. si recte pōderent̃ verba Bar. vñ dicit, ꝙ si iudex non pōt hanc confessionem extorquere, hēat probationes, ꝙ iste est ille homo q̃ de hoc maleficio inculpabat̃, vel qui illud fecerit. Sic ergo Bar. vult ꝙ ꝓbet̃ ꝙ illud maleficiū cōmiserit: clarū qđ sentit, ꝙ tu iudex si potes & eandem confessionē ab eodē tu exigas, ꝙ illud maleficiū cōmisit. Et de materia vide ꝑ Bar. in d. l. diuꝰ, ff. de cust. reo. & Bal. & Imo. ī l. si q̃s seruū. §. inter duos, ff. de leg. 2. & Ang. & Imo. in l. 2. ff. de li. & posth. & Imo. in d. l. demōstratio. & viđ Ang. ī l. hac cōsultissima, C. q̃ te. fac. pos. & in l. j. C. de sen. q̄ sine cer. quant.

AVG. Tu aūt in hac materia adde ꝙ mihi vr̃ verior illa sñia Bar. ꝙ ille confiteatur se esse illud corpus, & non sunt necessaria a illa, q̄ dicit do. Ang. hic, ꝙ confiteatur a ꝙ ipse cōmisit delictū: & pro sñia Bar. allego Bal. in l volūtatis, C. de fideic. & hoc dixit in terminis Bal. in l. hac cōsultissima, C. q̃ test. fac. pos. & Bal. in l. j. C. si vnus ex pluribus, & Imo. in d. l. demōstratio, & licet Ange. tenuerit contrariū in l. 2. ff. de lib. & posthu. & Ang. & Imo. in d. l. inter stipulantē, §. j. per aliquas rōnes, quib. faciliter rñdet̃ ꝑ Imo. in d. l. 2. & in d. l. demonstratio. & ꝑ Bald. in d. §. si inter duos, ꝑ quē patet, ꝙ hic d. Ang. male loquit̃. Nec est verū, ꝙ Bar. in d. l. inter stipulantē, §. j. hoc dixerit, si recte eius verba ponderent̃. Sed bn̄ verū est ꝙ cautius faciet iudex, si ipse interpretet̃, ꝙ de hoc corpore sensit in processu & banno: ꝙ quidē facere pōt, l ab executore, in prin. & hoc Bar. v ult. ff. de app. & Bal. in non ignorat, in fi. C. de fruc. & lit. expen.

Sed adde, ꝙ contra istam doctrinā arguit terribiliter Ang. in l. cum quē temere, ff. de iud. in fi. princ. vbi probat, ꝙ lata sñia, ista interpretatio non pōt fieri per iudicem, & aliquid de materia ꝑ Ang. in l. his verbis, ff. de hær. inst. & vide Alb. de Ros. in 4. parte statutorū, q. 34. qui disputat ibi: an bānito capto, statim dēat fieri executio cōtra ipsum. Tempera tñ ṗdicta, ꝙ licet bannitus millies cōfiteret̃ se esse corpus de quo ī citatione & bāno; tñ si tūc opponeret exceptionē, q̄ si fuisset opposita à principio, ipse bānitus iudiciū suspicere nō cōpellet̃; ꝙ tūc iudex declarabit iudiciū & bannū fuisse nullū: ita dicit Bar. in l. non vr̃, in fi. ff. de iud. Quinimo cōsuluit Pau. de Cas. in suo cons. 30. ꝙ si post terminū bāni cōparet bānitus, & neget se cōmisisse delictū, qđ videbat̃ tacite cōfessus ex cōtumacia ex forma statuti, ꝙ ipse est audiendus, ibi vide. Et de materia an statim dēat fieri executio cōtra bānitū captū sine nouo ꝓcessu, vel opꝰ sit ꝙ iudex faciat ipsum se recognoscere esse illud corpus. Late posuit do. Nellꝰ in trac. bannitorum, in 2. par. 2. temporis, q. 34.

ADDITIO.

a ¶Confiteatur. *Adde circa ista, & vide Cepol. in consi. 21.*

---

4 *Inquisitus habens nomen singularissimum, vt est in Gallopresso, non debet per alia nomina demonstrari in inquisitione.*

4 ANG. † Quæro, quid si hēt nomen singularissimum, vt est in Gallopresso, vt not. gl. in l. hac cōsultissima, C. q̃ test. fac. pos. Rñdeo ꝙ sufficit in inquisitione solum nomen suum sine alia demonstratione apponi. Aliæ aūt demōstrationes & ꝓnomina apponunt̃ vt certus reddatur. Sed si certus est ex sola proprij noīs appositione, nō est necesse, ꝙ alia apponantur: ita voluit Bart. in d. l. demonstratio, ff. de cond. & dem.

AVG. Tu autem in hac materia adde, ꝙ vera est ista conclusio, ꝙ etiam in criminalibus opus est, qđ persona appareat certa, q̃ intendit iudex punire. Et addatis d. Bar. in l. libellorum, in fi. prin. ff. de acc. qui dixit, qđ persona ita debet exprimi, qđ certa reddat̃ per duas demonstrationes, vt Petrus, filiꝰ talis, de tali loco, nisi esset ita singulare nomē qđ persona redderetur per se certa. & alleg. d. l. hac consultissima. Nam

voluit

volùit ibi Bar. loqui de Gallopresso. & idē
dixit Bal.in l.certū,ff.si cer.pet.de isto Gal-
lopresso.& no.Doct. per illum tex.in l.j. &
2.ff.de lib.& posth.& ibi Ang.loquitur de
illo qui vocabatur Papafaua.

5 *Demonstrationibus pluribus appositis in inqui
sitione quam sit necessarium, si vna demonstra
tio non necessaria, falsa sit, non vitiabitur inqui
sitio.*

5 ANG. † Quæro , quid si plures q̃ suffi-
ciant demonstrōnes apponantur: puta, q̲a
dicit Titiū Sēpronij beccariū de Gallutijs
capellę sancti Blasij:& ipse nō est dę Gallu b
tijs, sed de Pepolis; an talis adiectio falsa vi
tiet inquisitionem, cū aliæ oēs demonstra
tiones sint verę.& Bar.dicit ꝙ nō, in d.l.de
monstratio.in versi.6.quæro q̄o &c.& in
ver.& licet aliqua demonstratio: quia quic
quid adijcitur vltra necessariam demōstra
tionem frustra fit, & nō vitiat, l.j.§.fi.d.de
dotę præleg.& l.j.ī prin.C.dę rej vxo.act.
sicut dicimus ī simili, ꝙ in summarijs pōt
procedi, & in executiuis sine libello . Si tñ
fiat libellus & ineptus, non nocet, vt dicūt
gl.& Doct.in l.vinum, ff.si cert.peta.

AVG. Tu aūt ī hac materia adde ꝙ nūc
non intendo examinare illam difficultatē
q̃ posuerunt Doct.in d.l.vinum; quia ma-
xima est dubietas de iure an sit vera cōclu-
sio, ꝙ multæ decisiones reperiuntur in con
a trarium. Sed in prin.q. *a* adde, ꝙ Bar.idem
expresse affirmauit in l.j.§.fi.ff.de dote prę
leg.quia illa falsa demonstratio non habet
vitiare id, qđ certum erat per alias demon-
strationes: & no.in l. si quis in fundi voca-
bulo, ff.de leg.j.Sed hic adde quæ dicam j̃.
in seq.q.in additionib.meis.

6 *Error in nomine proprio patris ipsius inquisiti ,
an vitiet inquisitionem , vt si dicatur , Titius
Caij , cum esset Titius Sempronij.*

6 A N G. † Quid aūt si erratū fuit in noīe
patris, vt quia erat Titius Caij,& fuit cita-
tus Titius Sempronij, an vitiet per hoc in-
quisitio? Rńdeo, aut sub tali & p̲p̲ talē ci-
tationem & inquisitionem ipse cōparuit
& sub tali noīe ipse litigauit, & contra hoc
non opposuit : & tunc talis processus p̲p̲ a
hoc non vitiat, quia tam iudex q̃ partes ha
bent istum pro Titio Sēpronij. Si vero fuit
cōtumax, & in cōtumacia processum fuit ,
& constat ꝙ ille est homo qui fuit de tali b
crīe diffamatus & inculpatus , licet fuerit
in noīe erratū, valet processus: & sic si fue-
rit de tali crīe diffamatus, p̲p̲ hoc, & p̲p̲ p̲
cessū p̄dictū ipse se absentauit, & se contu-
lit ad alia territoria, & vt bānitus stabat, &
capi timebat ne decapitaretur. Tūc talis er
ror noīs non vitiat. Si vero constaret hunc
fuisse conuentū sub noīe Titij Sēpronij, &
cōstat ꝙ non est Sempronij, sed Caij: tunc
processus vitiat: ita dicit Bar.in d.l. demon
stratio.in ver.6. q̃ro q̲d in iudicijs; hoc ve-
rū, vt dicit Bar.nisi illæ demōstrationes es-
sent ita veræ, ꝙ sufficerent, vt s̄.dictum est.

A V G. Tu aūt *b* in hac materia adde, ꝙ
vera vr̄ illa conclusio, ꝙ si ille Titius com-
paruit tanq̃ Titius Sempronij, & nō oppo
suit, sibi imputetur. Et ideo dixit Ang.in l.
eum quē temere, de iud. ꝙ si inquisitio est
formata contra Titium , & duo erant Titij
in ciuitate: & vnus comparuit qui fuit cita
tus, in veritate non erat ille de quo iudex
sensit: quia ille talis non commiserat illud
delictū , quod faciat ꝙ iudex interp̄tetur,
& declaret se de illo Titio non sensisse. Ad-
uerte tñ in quātū Bart.in d.l. demōstratio.
&, in d.l.j.§.fi.voluit, ꝙ licet sit erratum in
noīe patris : si tñ per alias coniecturas ap-
pareat, ꝙ ille est illud corpus, de quo in di-
spositione, ꝙ talis error non vitiat actū ma
xime si sunt duæ demonstrationes verę, vt
in exēplo. Pone ꝙ citatur Bar. Petri de Sa-
xoferrato legum Doctor. Nam licet non sit
verum, ꝙ vocet Bar. Petri, sed quia erat de
Saxoferr. legū Doctor: satis probat nō esse
erratū in corporę. Adde tñ ꝙ Pau. de Cast.
in l.testō quidā , ff.de cond.& dem. dicit p̄-
dicta non hr̄e locū vbi essent expressę qua-
tuor qualitates, & duę conuenirent, & duę
non: quia tunc dispositio vitiatur; quia res
efficitur dubia: quod intelligo verum, q̄n il
læ quæ conueniebant huic rei, cōueniebāt
alteri, quia tunc dispositio vitiatur. Ita vo-
luit Pau.de Ca.in l.si in noīe, C.de test.per
ea quæ habent in l.j.§.fi.ff.de dote pręleg.

Vnde

A D D I T I O N E S.

a ¶Sed in princip.q. *Adde circa hoc Rom.in con
si.464. & quando vna demonstratio est falsa ,
& vera sunt alia , vide Alex.in consi.73. in 3.
vol. Ber.*

b ¶Tu autem *Adde tu & vide Alex. de Imo.in
consi.73. in 3. vol.*

Vnde ad p̄dicta dicō, ꝙ si iudex citat Titiū Sēpronij beccariū de Gallutijs capellę Sancti Blasij: & ipse non est de Gallutijs, sed de Pepolis, ꝙ tenet citatio, quia reperiunt̄ alię demonstrationes veræ saltē duę, s. ꝙ est Titius beccarius capellę S. Blasij: q̄a illæ duæ demonstrationes verę vincunt illā falsam. Sed si citaret Sempronium beccarium de Gallutijs capellæ sancti Blasij, sed nō esset Titius Sempronij, sed Titius Caij, & sic errauit in vna demōstratione, s. de Gallutijs: quia volebat dicere de Pepolis, & errauit in alia, quia dum dixit Sempronij, volebat dicere, Caij, & sic volebat dicere Titium Caij beccarium de Pepolis capellæ S. Blasij, tunc isto casu citatio & processus, nō valerent; q̄a licet hic essent duæ demonstrationes veræ, erant aliæ duæ falsæ, quę faciebāt rē dubiā. Limito tñ ₰m Pau. de Ca. si illæ duæ qualitates falsæ alteri Titio de Gallutijs conueniebant, aliàs nō, vt dixi s̃. quia tunc cum non constaret de corpore, citatio non valuisset. & late dixi in l. si quis in fundi uocabulo, ff. de legatis primo.

7 *Error in nomine proprio inquisiti cum cōstat de corpore, non vitiat inquisitionem.*

7 ANG. † Subsequenter q̄ro, quid si sit erratum in noīe proprio delinquentis cum de corpore cōstet. R̄ndeo non vitiatur processus nec inq̄sitio, vt l. si in iudicijs, ff. de iud.

AVG. Aduertas tñ ꝙ recte dixit, cum de corpore constet, quia si non constaret de corpore: quia erant duo Titij in ciuitate, & iudex citaret Titiū: ille qui fecit facere illā citationē illo mō, dēt cōdēnari in expēsis. gl. Bal. & Ang. in l. cū quē temere, ff. de iudi. Scias tñ, ꝙ ille sic citatus tenetur cōparere & allegare exceptionem, vel ꝙ citatio est obscura, vel ꝙ non est ille Titius. Ita dixit Bal. in d. l. cum quē temere, fuisse iudicatum Florentiæ: licet Ang. ibi aliter loquat̄.

8 *Error confinium loci delicti non uitiat inquisitionem si constat de quo loco sensit iudex.*

8 ANG. † Quid si est erratum in confinib. delicti, cum tamen constet de quo loco iudex hic sensit. dic ꝙ non uitiatur inquisitio. l. patronus, §. Sempronio, ff. de leg. 3.

AVG. Tu adde no. per Doc. in d. l. si quis in fundi uocabulo. de leg. 1. & ibi late dixi. & Doc. in l. forma, ff. de censi. ꝑ Bar. in l. cū pater, §. fi. ff. de leg. 2. uide no. in l. si Fortidianum, C. de leg. uide Bal. in l. pen. in 10. col. C. de exec. rei iud. qui dicit, ꝙ error cōfinium etiam non uitiat sententiam.

9 *Error loci originis vel parochiæ delinquentis non vitiat inquisitionē dūmodo constet de corpore.*

9 ANG. † Quid si est erratum in terra siue loco originis delinquētis, uel erratum fuerit in parochia? dic ꝙ non uitiatur inquisitio. l. quoties. in prin. ff. de hære. insti. dum mō de corpore constet in tm̄ ꝙ dicit Ang. & Imo. in l. his uerbis, §. 1. ff. de hære. insti. ꝙ semel fuit Bononiæ unus decapitatus, qui non credebat bannum suum ualere, quia erat de alia terra quam diceretur in banno: quia constabat de corpore. qđ no.

AVG. Tu autē in hac materia adde, qđ uerum est, ꝙ ubi constat de corpore, error in patria nō uitiat dispositionē. Sed limito p̄dicta ubi patria nō eēt de substātia actus, aliàs secus: quia ₰m diuersas patrias erant diuersæ pęnæ: q̄a tūc error patriæ uitiaret inquisitionē. Ita ad hoc allego Doc. in c. significāte, extra de rescri. maxime Imo. in illa q. de illo qui impetrauit rescriptū cōtra Titiū Doc. de dięcesi Ferrariēsi, & erat Reginus: q̄a si cōstabat ꝑ alias circūstātias de corpore Titij. tñ rōne patriæ ꝑꝑ dictas, rescriptū obtenuisset &c. ibi uide. Nam cōis snīa est, ꝙ ille error in dięcesi, uel patria, uitiat dispositionē ēt si cōstat de corpore. vide tñ q̄ dixi in d. l. si q̄s in fundi uocabulo.

10 *Error in nomine artificij, quia dixit beccarium cum esset faber, non uitiat inquisitionem, si constat de corpore.*

10 ANG. † Quid si erratum fuit in nomine artificij, q̄a dixit beccariū, cū esset faber. a dic ꝙ si de corpore cōstat, non uitiatur inq̄sitio. l. q̄ habebat Flaccū, ff. de re. du. ita dixit Bal. ī l. si q̄s ī fundi uocabulo. ff. de le. j.

ADDITIO.

a ¶ Faber. *Adde & vide Ludo. Roma. in consi. 344. Ber.*

AVG. Tu adde quæ ibi dixi. Adde tñ qđ ista cōclusio uidetur falsa. Nā error in noīe appellatiuo, uitiat dispositionē, d. l. si quis in fundi uocabulo. unde cum dico beccarium, cum esset faber, vr̄ erratum in nomine appellatiuo, & sic ut dixi, vr̄ uitiari dispositio, cum etiā de corpore constet. d. l. si quis in fundi uocabulo. & ideo pro pleniori doctrina & uera solutione illius text. in dicta lege, qui habebat Flaccum. uide

Bal.

Bal.in l. si in nomine, C.de test. & aliquid in l.si Fortidianum,C.de leg.

11 *Error in proprio nomine iudicis , non vitiat inquisitionem.*

11 ANG.† Quid si iudex errat ĩ ꝓprio suo noĩe,an ꝑ hoc vitietur inquisitio? vr̃ ꝙ sic, quia error in suo nomine proprio vr̃ supinus,vt in l.fi.C.de hæred.inst. Tñ ille tex. vult contrarium,q̃a licet sit supinus, si tñ erretur , non vitiatur institutio,& sic non debet inquisitio vitiari,vt no.Raph.in d.l. si quis in fundi vocabulo,in princ.

AVG.Tu in hac materia adde,ꝙ ista de-
a cisio vr̃ falsa,*a* quia Bar.Bal.Ang.& Doct. in d.l.fi.C.de hære.insti.contrariũ volunt, ꝙ imo vitietur dispositio ꝑꝑ errorem nominis ꝓprij.Et Ro.in l.si in noĩe, C.de testa.& Mod.& ibi late scripsi in d.l. si q̃s in fundi vocabulo,ff.de le.j.vbi ẽt vltra Legistas dedi aliã pulchrã limitationem, qñ error in nomine proprio vitiat dispositionẽ.

12 *Error in proprio nomine delinquentis, non autem dignitatis seu artificij etiam vitiat inquisitionem.*

12 ANG.†Quid aũt si esset error in noĩe ꝓprio delinquentis , sed non dignitatis seu artificij,vt q̃a inquiriẽ cõtra Titiũ Ptãtem Aretij,& Sempronius est Ptãs Aretij,an teneat inquisitio?dic ꝙ sic, q̃a attẽditur artificium siue dignitas , ꝑꝑ q̃ dignitatem & artificium administratum contra eum inquiritur,licet sit erratum in noĩe proprio, vt no.Bar.per illum tex.in l.pen.ff.de reb. dub.& in d.l.demonstratio.in prin.in ver. item est aduertendum quòd quando &c.

AVG.Adde,ꝙ ista conclusio est vera, ꝑ ea q̃ tradidi late in d.l.si q̃s in fundi vocabulo, ff. de leg.j. secutus sñĩam Bal. in l.si in noĩe,C.de test.& maxime, quia vbi constat de corpore per alias demonstrationes, error in nomine proprio nõ vitiat dispositionẽ d.l.si in nomine, C.de testa.cũ simil.

13 *Statutum dicit quod pena augeatur si quis offendit ancianum , Titius offendit Petrum ab ancianatu remotum de proximo,dic quod augebitur pena.*

13 ANG.† Et diligenter põderãda sunt verba nr̃æ inquisitionis:q̃a homicida erat nobilis . Quid ecõtra,si offensus erat nobilis in dignitate de p̃senti,vel p̃terito,ut puta. Pone ꝙ statutũ vult , qđ pena augmenteẽ si quis offendat ancianũ, vel Ptãtem:aliq̃s offendit aliquem ab ancianatu,vel potestaria remotum,de proximo:an pena augmẽteẽ.Ro. in l.si quis in graui. §.de his,ff.ad Silla.alle.Albe. qui tenet, ꝙ sic in tractatu statuto.ꝓ quo alle.tex.in l.fi.ff.de decu. & tex.in l.pe.C.eo.ti.facit l.frustra,C.de sen.
b pas.Sed Ro.*b* ibi dicit fortiter se dubitare, cũ qualitas adiuncta verbo,debeat intelligi s̃m tp̃s & actum verbi.l.in delictis ,§.si extraneus ,ff.de noxa.Cum ergo statutum loqatur de Potestate,nõ debet intelligi de remoto,siue de eo qui finiuit officium,l. si vero,§.de viro,ff.sol.mat.& l.cui eorum,§. affinitates,ff.de postu.Nec ob.d.l.fi.& d.l. pe.quia ibi exp̃sse fit mentio de remoto a decurionatu,nõ aũt est ita in statuto.Et ꝓ hoc inducit casum, in c.j.de vasallo q̃ contra cõstitutionẽ, vbi vasallus liberatus nõ tenetur defendere dñm vt prius,ita nec offendere: & si dñs offenderetur a uasallo liberato , vasallus nõ tenetur eadẽ pena,sed alia iud arbitrio,ut dicit ibi tex.iuncta gl.

ADDITIONES.

a ¶Videtur falsa.*Vltra dicta hic adde,ꝙ non solũ error in noĩe proprio testantis vitiat testm̃, sed etiam in nomine proprio patris ipsius testantis vitiat institutionem,ita cõsuluit Ro.in cons. 179.dic tamen ꝙ error nominis iudicis uel partis, non vitiat rescriptum,ita ipse Rom.in cons. 343.quem etiam uide ad q. sequentem. Ber.*

b ¶Sed Roma. *Adde tu quod pro opinione Rom. facit quod consuluit Pau. de Ca.in cons.48.ubi statutum de compromisso fiendo,non comprehendit socrum & nurum mortuo viro. Ber.*

AVG. Tu aũt in hac materia adde id ꝙ dixit Bal.no.in l.obseruare , §.proficisci,ff. de off.proconsul. & leg. in 7.q.qui dicit in proprijs terminis,ꝙ stante statuto,ꝙ si q̃s offenderit Ptãtem puniatur in tm̃, non intelligitur de remoto,sed de præsenti,& allegat in argm̃ d.§.affinitates,in d.l.cui eorum,& hoc intelligo procedere,& idem esset in ancianis & alijs priorib. Limito tñ prædicta singulariter ꝙ si statutum loqueretur de officialibus , qui finito officio tenentur stare ad syndicatum : statutum loquẽs puniendo iniuriantes huiusmodi officiales , comprehendit etiam officialem remotum ab officio ,qui fuit offensus durante syndicatu suo, dummodo fuerit offensus tempore syndicatus , ratione illius

officij

officij finiti,ita singulariter dixit Bal.in d. §.proficisci,in 7.q.arg.l.j. C. vt causæ post pube.adsit tutor. Et hęc no.quia aliàs vidi de facto hanc q.Ro. voluit allegare Albe. in 2.parte statutorum.q.18.

14 *Si Titius qui naturaliter est nobilis, statuto fiat popularis, & desierat esse nobilis, quomodo intelligatur.*

14 ANG.†Quid aūt si quis naturaliter nobilis est, sed ex forma statuti efficitur popularis,vt sit Florentię,ꝙ magnas efficitur de populo & desinit esse nobilis, qūo ītelligitur? dic ꝙ quo ad ea quæ cedunt ad eius a fauorē,desinit esse nobilis,sed non ad ea q̄ cedunt in eius odium,vt no.Bar.per illum tex.in l.j.C.de infa.li.12.facit qđ ipse not. in l.j.C.de dignitatib.li.12. & facit l.actionum,§.item qui sunt,ff.pro socio.ẜm Ro. in d.§.de his,facit quod no.Bar.in simi. in l.j.ff.de leg.j.in ver.& faciunt p̄dicta,quod singulariter no.quia si Florentię vnus qui erat nobilis, & magnas, effectus sit postea popularis & delinquat, tñ punietur pœna magnatum, & sic maiori, nō autem pœna popularium,& sic minori,quia quo ad sui odium non desinit esse nobilis.

AVG. Adde tñ ꝙ ista decisio vr̄ ꝓ text. in l.ex rōne,ff.de excu.tut. per quem text. dicit ibi Bal.ꝙ si comitatiuus debet tractari vt ciuis, nedum dēt tractari vt ciuis quo ad fauorē,sed quo ad ōdiū.Et idē vult Bal. in l.qđ fauore,in 7.op.C.de legi.& Pau.de Cast.in l.si duo.ff.de acq.hær.& in l.nulla. ff.de legi.Sed quia ista est maxima difficultas,& multæ decisiones Bar.& Bal.& canonistarum reperiuntur cōtrariæ, ideo me re-
a mitto ad ea quę dixi in l.j.ff.de leg.j.*a* vbi multas decisiones allegaui.

15 *Iudice procedente contra aliquem tanquam cōtra insignem latronem, & ita condemnante cum pro sententia præsumatur, non potuit condemnatus appellare, dicendo se esse latronem, sed non insignem.*

15 ANG.†Et tene bene menti, ꝙ hic in nostro processu proceditur tanq̃ contra homicidam,& ita damnatur,quod facit si iudex procedit contra aliquē tanq̃ contra insignem latronē,& ita cōdemnauit, ꝙ cum pro sn̄ia præsumatur,l.Herēnius,§.j. ff.de euict.non poterit condemnatus allegare ꝙ nō est insignis,licet sit latro,ad hoc vt possit appellare,ita dicit Bar.sing. in l.cōstitutiones,ff.de app.& ipsum sequitur Imo.ꝙ singulariter nota, pro inquirentibus q solent dicere in inquisitione contra Caiū publicum & insignē furem & latronem,& in inquisitione dicūt similia verba, vt ita prę sumatur nisi in contrarium probetur.

AVG. Adde ꝙ ista conclusio an sit vera vel falsa,pendet ab his quæ dixi in repet.l. sciendum,ff.de verb.obl. vbi disputaui,an prę sumat̄ pro sn̄ia qñ iudex in sn̄ia dicit, viso libello,visa litis contestatione &c.

ADDITIO.

a ¶ff.de leg.j.*Adde tu,ꝙ verba statutorum vel reformationum quibus nobiles efficiuntur populares,sunt ponderanda per ea quæ ponit Rom.in cons.83.vbi ponit,ꝙ statutum dispōnēs,quod inter affines fiat compromissum,& alio statuto existente,ꝙ aliquis non intelligatur de tali agnatione esse & habeatur vt extraneus, an hoc nō obstante poterit fieri compromissum.Ber.*

SVMMARIVM.

1 *Statuta sunt in aliquibus locis, quòd alia pęna sit in ciue,alia in forense.*

2 *Statutum imponēs maiorē pœnam forensi quā ciui, an valeat.*

D*E Bononia homicidam.* Ideo apponūtur ista verba,vt sit maior demonstratio, vt s̄.in gl. p̄cedēte dictum est, & dic vt ibi.
1 † Ac ēt, qm̄ in aliquibus ciuitatibꝰ & locis sunt statuta,ꝙ alia pœna est in forēse,alia in ciue.Vnde,vt iudex postea in limitatione pœnarū sciat & possit pœnam de delicto ẜm qualitatem personarū commensurare, l.auxilium, §.in delictis, ff.de mino. Ideo talia verba à iudicę in inq̄sitione ap-
2 ponuntur.†Quid aūt si statutū vult,ꝙ maior pœna imponatur forensi &c.an valeat tale statutū? & vr̄ ꝙ non,qm̄ lex,siue statutum,debet esse vniuersalis, non particularis,aliàs nō valet.l.Antiochensiū, & quod ibi no.ff.de priui.cred. Pręterea lex,vel statutū debet esse sācta,& honesta, vt j.q.5.c. hoc quippe,& l.2.& 3.ff.de leg.sed nō potest dici honestū statutū,ꝙ pariter nō punit delinquētes,ac etiā cum ꝑꝑ statutū ciues redderentur audaciores,& forēses timidiores, cum maiori pœna timerent affici, arg.l.j.§.q̄ onerandæ,ff.quarū re. actio nō datur,& qđ ibi Bar. In contrariū ꝙ valeat statutū,qm̄ ciuitas pōt grauare ciues suos muneribus realibus,& personalibus,& mi

stis,

ſtis,& non forenſes,ff. de mu.& hono.per
totã l.incola, ff. ad municip.l.2.ff. de iure
immuni.l.reſcripto,§.fi.& ibi gl.& Bar.ff.
de mu.& hon.Ergo non eſt mirũ,ſi ciuitas
põt poſtea ciues ſuos in alio alleuiare, vt
minori pena de pari delicto afficiant q̃ fo
renſes,arg.l.cum qui.in prin.ff.de iureiur.

AVG. Tu in hac materia adde, ꝙ vera
eſt iſta concluſio,ꝙ tale ſtatutũ valeat qđ
a punit in plus forenſes a q̃ ciues, quia in
delictis eſt iſta vna maxima,ꝙ lex non de-
bet eſſe tm̃ vniuerſalis & gñalis quo ad
oẽs, quin habeatur diſtinctio perſonarũ,
vt in vno eodemque delicto maiori pœna
afficiatur vnus pluſquam alter. Iſte eſt tex.
in l.in ſeruorũ,in prin.ff.de pœ.& ideo di-
xit Iuriſconſultus in l.aut facta, in ver.per
ſona dupliciter ſpectatur,eius qui fecit, &
eius qui paſſus eſt,ff.de pę.ꝙ ad puniendũ
malefactorẽ ad pęnã infligendã, iudex de-
bet animaduertere ad conditionẽ perſonę.
Vnde nõ eſt nouum,ꝙ de pari delicto vna
perſona puniatur pluſquam alia,vt ibi ha
betur,& dic vt dicam infr.in ſeq.q.

ADDITIO.

a ¶Forenſes. *Adde tu & dic vt etiam per Cepo. conſil.40.*

---

3 *Nomine patria delinquentis non exiſtente in in-
quiſitione, præſumitur quod talis ſit de loco in
quo fit iudicium.*

3 ANG. †Quid aũt ſi dicta verba videli-
cet,(de Bononia) non apponãtur,an in du
bio p̃ſumatur de Bononia,vel Forenſis? di
co ꝙ in dubio p̃ſumitur de loco vbi iudi-
cium,accuſatio,vel inquiſitio agitatur,ar.
no.in l.q̃ conditio,§.cũ ita,ff.de cõd.& de.
& l.nulli,C.đ epi.& cle.quia iſta qualitas:
videlicet,ꝙ ſit forẽſis,cũ non ſit appoſita,
non p̃ſumit̃,nec ſubintelligit̃, l.ita ſtipula
tus,§.Chryſog.& qđ ibi no.ff.de verb. obl.
Et p̃ſertim cum iſta qualitas ſit cã funda-
mentalis iudicis ad imponendã maiorẽ pę
nam. Ideo fuit de neceſſitate apponẽda in
inquiſitione approbãda, & nõ appoſita,&
nõ probata non p̃ſumitur,& ſic ſolũ pena
ciuium & nõ forenſiũ põt imponi,quia iu
dici hoc facere & probare incumbebat, cũ
ſit cã ſuę intẽtionis,ar.no.p Bar. in l.ĩ illa
ſtipłone ſi cal.& l.hoc iure,ff.de verb. obl.

AVG. Tu aũt in hac materia adde,ꝙ ve
ra eſt iſta concluſio, ꝙ in dubio quis p̃ſu-
matur eſſe de illo loco vbi repertus eſt, ſi-
ue viuus,ſiue mortuus. Et iõ dicit Ang.in
l.ſi cũ exceptione,§.in hac.ff.qđ met. cau.
ꝙ ſtante ſtatuto, ꝙ maiori pena puniatur
ille qui occidit ciuem,ꝙ forenſem,& aliq̃s
occidit aliquẽ in dubio alio non docto, il-
le mortuus præſumitur eſſe ciuis & nõ fo
renſis,quia in dubio quis non prçſumitur
forenſis,de hoc vr̃ eſſe tex.in l.j.ff.ad mun.
quem tex. ponderauit ibi Bar.in illa qõ.i-
bi, quæro quid ſi eſt aliquis cuius ignora-
tur origo paterna vel materna,late dixi in
rub.ſoluto matri. in addi.meis.

4 *Statuto dicente ꝙ forenſis plus puniatur quam
ciuis,quis dicetur tunc ciuis? dic quod ciuis eſt
origine propria,paterna vel auita.*

5 *Ciuis quomodo efficitur quis quando hoc non cõ
ſequitur origine ſua,aut paterna,vel auita.*

6 *Ciuis ex priuilegio dicente ꝙ habeatur pro ciue
an actiue & paſſiue habeatur pro ciue.*

ANG.† Quæro,ſtante ſtatuto ꝙ forẽſis
4 plus puniatur &c.quis dicatur forẽſis? dic
vt dicit Bar.in ſimili,in ſuo tract. reprçſa-
liarum,in principali q.verſicu.ad tertium
quæritur an ciuib. noſtris &c.& in ver.ad
quartum queritur,& in verſ.ad quintum,
& in ver.ad ſextum, vbi in effectu conclu-
dit,ꝙ ciuis eſt origine propria,paterna,vel
auita, vt l.aſſumptio, & quod ibi no.gl.&
Bar.ff.ad munic.†Si autem ibi natus non
5 ſit,& tunc eſt effectus ciuis,& tunc ſi dictũ
ſit ꝙ in oĩbus & per oĩa ſit ciuis & pro ci-
ue habeatur, & tunc debet ſibi imponi pœ
na vt ciui originario, l. ſi maritus, §.lege
Iul.& ibi Bar.ff.de adul.& l.ſi is q̃ pro em
ptore,circa medium,ff.de vſuca. & hoc eſt
verũ, ſi factus eſt primo ciuis dicto modo
ante dictũ maleficiũ:aliàs ſibi nõ ꝓdeſſet,
vt l.ſi quis poſtea quã.ff.de iud. & facit q̃
plene no.Bar.in l.j.ff.de pę. Si aũt quo ad
quid hñr pro ciuibus,& nõ quo ad oĩa,vt
ſcholaris,vt l.2.C.de incol.& tunc in his q̃
ad eorũ cõmodũ ſpectãt, hñr pro ciuibus,
& ſic quo ad pęnę minorationem. In his
vero q̃ ad eorũ damnũ ſpectant, non hñr
pro ciuibus,vt no.Doc.ĩ l.qđ fauore,C.de
legi.& in l.j.& 2.C.vbi de crimi.agi op. Si
nautẽ ſtatutum diceret,ꝙ tales tractarẽtur
vt ciues,animaduertẽdũ eſt, ꝙ talia verba
nõ faciũt eos ciues,vt ff.de verb.ſig.l.mer-
cis loco,in prin.& quod ibi no.gl.& Iac.de
Arc.importãt tñ illa verba,ꝙ ĩ ijs q̃ de iu-

re

re possunt consequi vt ciues tales qui hẽri b
debeãt pro ciuibus cõsequanẽ, ita ꝙ intel-
ligitur addita dicta qualitas, vt.s.tractenẽ
vt ciues ,sicut dicimus in simili,ꝙ tutor lo
co dñi hr̃, intelligitur in his q̃ de iure fieri
possunt,vt l.si fundũ,§.si tutor,ff. pro em-
pto. Alij aũt oẽs dñr forenses,& in his ha-
bet locum augmentatio pęnæ, nisi steterit
in ciuitate per decem annos, quia ipso iu-
re hẽntur pro incolis,& nõ forẽsibus,vt d.
l.2.C.de incolis, & ibi gl.& Bar.in d.l.j. &
2.& ibi doc.C.vbi de cri.agi opor.& ĩ aut.
qua in ꝓuincia.C.eo.tit.q oĩa singulariter
tene mẽti, quia vt plurimum statuta terra
rũ imponũt maiorẽ pęnã forẽsibus,vt scias
cognoscere qui sint forenses , & qui non.
a AVG. Tu aũt a in hac materia adde in
quantũ do.Ang.hic cõcludit, ꝙ stãte statu
to,ꝙ maior pęna sit in forense q̃ in ciue,ꝙ
ad hoc vt quis nõ sit forẽsis, sed dicatur ci-
uis , & ꝙ ciuis dr̃ proprie origine propria,
vel paterna,vel auita,ꝑ doctrinã Bar. post
glo.in l.assumptio,ff.ad muni.Sed addatis
ꝙ imo ẽt si esset aliquis qui haberet incola
tũ vel domiciliũ ĩ aliqua ciuitate,põt dici
ciuis illius ciuitatis,& ad hoc allego gl.fin.
in c.statutũ.§.cũ vero,in vers.eiusdẽ ciuita a
tis,& in ver.vnã dietã,in fi.ext. de rescr. in
6.vbi gl.dicit , ꝙ si hẽt domicilium in vna
ciuitate,dr̃ esse de illa ciuitate: & ideo Do-
mi.de S.Gemi. ibi ponderabat illam gl.ad
hoc,vt ille qui hẽt domicilium in vna ciui
tate,possit dici ciuis illius ciuitatis:& maxi
me in fauorabilibus ,non aũt stricte & pro
prie,& alle.l.ciues.cũ gl.ibi.C.de appel. Et b
certe hoc etiã ibi voluit Bal.in d.l.ciues, ꝑ
ea quæ hñr in l.ciues , C.de incol. & idem
dixit Pa.de Cast. in l.in prouinciali,§.si in
publico,ff.de oper.no.nuncia.qui per not.
in l.j.ff.ad munic.& per not.ꝑ Bart.in tra-
cta.repręsalia.in 5.q.prin.dixit,ꝙ si forẽsis
subiret onera ciuitatis,& ibi haberet domi
cilium,ẽt quoad commoda habebitur pro
ciue.Ergo in proposito,cũ tractatur in ca-
su nr̃o de fauore, hoc est ꝙ talis delinquẽs
habeatur pro ciue,& sic in minori pęna af
ficiatur , vr̃ ꝙ forensis habens domicilium
in vna ciuitate quo ad ista commoda ciuiũ
debeat haberi vt ciuis. Et an ista conclusio
sit vera vel falsa, dic vt dixi in additionib.
6 meis,in d.§.si in publico.†Et in quantũ di
ctũ est,ꝙ si aliquis ex priuilegio hẽtur pro
ciue in oĩbus & per oĩa,b vel sine his verbis
dictũ est,ꝙ talis hẽatur pro ciue, an actiue
& passiue debeat haberi pro ciue , vel quo
ad cõmoda,vel incõmoda.De hac materia
adde not.ꝑ Ang.in l.2.§.furiosus, per illũ
tex.ff.de iure codic.& Bal.in l.ꝙ fauore,C.
de leg.ĩ 7.opp.& Pau. de Ca.in l.si duo,ff.
de acq; hęr.& in l.nulla.ff.de legi.& ꝑ Bar.
in l.non tm̃,& in l.si emãcip.ff.de cõtrata.
Et Bal.in l.ea lege.C. de condic. ob cau.&
Ang.in l.diuus, ꝑ illũ tex.ff.de test.mil. &
Ang.ĩ l.si à milite,eo.tit.& adde Bal.ĩ aut.
habita,C.ne filius ꝓ pat.in 2.col.& Bal.in
ꝓę.ff.Et Bal.in l.si Rufinus .C.de test.mil.
per Ro.in l.adoptiuũ.§.patronum.ff.de in
ius voc.Pet.de Anc.in rep.c.canonũ statu-
ta,extra de iudi.in 104.col.& Ang.in l.j.ff.
de leg.j.Ang.in l.tale.§.j.ff. de hær.inst.&
ibi Imo.Ful.& Ro.in d.l.si Rufinus,& Ro.
in l.si is qui pro emptore,ff.de vsuc.Et prę
dicta limitabat Pa.de Ca. ĩ d.l.si Rufinus.
& Pau.de Ca.in d.l.si duo.ff.de acq. hęr.&
Alb.de Ros.in quęstionibus statu.in j.par.
q.70.in ver.Item quæro statu.cauetur,qđ
ciues habentes discordiam.

ADDITIONES.

a ¶Tu aũt. *Adde tu & vide pro confirmatione eorũ quæ hic dicuntur , quæ voluit Fran.de Are. in cons.77.vbi alleg.gl.in d.c. statutum , & ad illam respondet , & fortificantur per ea quæ voluit Alex.in cons.167.in 2.vol.& vterque alleg.Bar.in cons.quod incip. quidam est effectus ciuis, & vide Raph.Cum. in cons.176.Anto.de But.in cons.21.vbi alle.dictam gl.Ber.*

b ¶In omnibus & per omnia. *Adde tu & uide Alex.de Imo.in l.j.ff.de leg.j.Rom.in consil.62. 92.& 206.vbi bonum verbum, & in quãtum supra Ang. dicit quod qui stetit in ciuitate , per decem annos habetur pro incola, adde Ang. de Pe.in cons.178.Ber.*

SVMMARIVM.

1 *Inquisitione eadem proceditur contra principalem,& præstantem opem.*

2 *Inquisitione facta contra plures, nõ retardatur processus contra præsentes propter absentes & contumaces.*

3 *Adulterij crimen non patitur ꝙ ex eadem inquisitione & eodem processu procedatur contra masculum & fœminam.*

4 *Incestus crimen patitur ꝙ contra plures delinquentes simul & semel inquiratur.*

1 E*T Andræam Marci lanificem capella Sancti Blasii de Bononia, auxiliatorē.*) Nota qđ
ex eadem inquiſitione proceditur contra
principalem, & acceſſorem, ſeu opem præ-
ſtantem, ꝙ fieri poteſt. Et idem cōtra prin-
cipales, & opem p̄ſtantes ex eodem facto
& delicto, & eodem tp̄e & loco commiſſo,
vt C. de acc. l. ſi quis homicidij, & ꝙ ibi no.
2 Doct. in l. nihil, §. fi. ff. de adul. † Aduertas
tñ, ꝙ iſto caſu qñ inquiritur cōtra plures,
ꝙ ꝑꝑ abſentes, & contumaces non tractat̃
ꝓceſſus cōtra p̄ſentes, & ecōtra, vt eſt tex.
3 & ibi Bar. in l. non idcirco, ff. de iud. † ꝙ fal
lit in crimine adulterij, quia ex eadem in-
quiſitione & proceſſu non poteſt procedi
contra maſculum & fœminam adinuicem
adulterantes. l. ſi maritus, §. fi. de adul. Ita
dicit Cy. in l. 3. C. de ſepul. vio. & Bar. in l.
hos accuſare, §. lege Iulia. ff. de accu. & Bar.
in l. inter liberos, §. filiusfa. ff. de adul. Et
no. gl. in l. ſi cui. C. ſi reus vel acc. mor. fue.
Et aduertēdum eſt, ꝙ dictus Andreas nihil
aliud fecit, niſi ꝙ ſemper aſtitit dicto male
ficio, vt dictus Titius habilius committere
poſſet, vt patet in dicta inquiſitione. ſed di
cta verba; ſemper aſtitit maleficio, ſunt tan
tæ importātiæ, quantæ ſi diceretur auxiliū
& fauorem prestitit. Ita dicit Bar. in l. ſi ſer
uus, §. fi. ff. de fur. circa fi. & in l. ſi in rixa. ī
ver. datis his regulis. ibi tamen aduerte &c.
ff. de ſic. facit qđ no. Bal. in l. nō iō minus.
C. de accu. & Bar. in l. in furti, §. ope. ibi, qñ
que quis prestat auxilium in ipſo actu &c.
ff. de fur. & vide quæ dicam j̃. in gl. in ver.
dicto maleficio ſemper aſtitit &c.

AVG. Tu autem in hac materia adde ea
quæ dixit Bar. per illū tex. in l. de vno quo-
que, ff. de re iud. qui multa allegando, di-
xit idem qđ dixit in d. l. non idcirco. videli-
cet, ꝙ non debet retardari proceſſus ꝑꝑ cō
tumaciam aliorum, & idem econtra. & ibi
vide Mod. quia iſta eſt vera ſñīa. Et hoc
ne delicta remaneant impunita, & hoc per
tinet ad officium iudicis, l. congruit. ff. de
offi. præſi. Dixit ēt in l. 4. §. hoc autem iudi
4 ciū, ff. de dam. infe. † Et in quantū do. Ang.
limitabat, hoc non procedere in crīe adul-
a terij, *a* quia cōtra plures ſimul & ſemel de
linquentes non pōt inquiri. Adde Cy. Bal.
Ang. Sali. & Doc. in l. reos, C. de adult. quia
ita dñt per illum tex. & ibi Ang. dicit, ꝙ eſt
ſpeciale ī illo delicto. Limita tñ hoc nō mi
litare in crimine inceſtus: q̱a contra plures
ſimul & ſemel cōmittētes illud delictū pōt
inq̱ri, tex. eſt in l. vim paſſā, §. inceſti. ff. de
adul. & in l. q̱ pupillā. in fi. ff. eo. ti. & licet
gl. voluerit deſtruere illos tex. tñ Bar. in l.
..os accu. §. j. ff. de accu. dānat illas gl. Scđo
limitat hoc dēre intelligi, qñ quis vellet ac
cuſare adulterū & adulterá, q̱a nō pōt, qui
cōmiſerūt ſimul & ſemel illud delictū: ſed
ſi vellet accuſare adulterū, & opē p̄ſtantem
adulterio, tunc tenet proceſſus, tex. eſt ſin.
in l. nihil. §. fi. ff. de adult. ita etiā dicit Sali.
in l. reos, C. de adulte. & hæc omnia nota,
quia ſunt quotidiana & pulchra.

5 *Opem p̄ſtare maleficio quot modis quis dicatur.*

5 ANG. † Quæro, quot modis dicatur q̱s p̄-
b ſtare opem? *b* Rñdeo, ꝙ maleficio preſtare
opē dr̃ duobus modis ante maleficiū, vt p̄-
ſtando ferramēta, & p̄ſtādo domū ubi ſe re
ponāt, & de cōmittendo maleficio loquan-
tur, vt l. ſi pignore, §. fi. ff. de fur. & l. qui do
mū, ff. de adul. vł aſſiſtēdo dicto maleficio.
ita dicit Bar. ī d. §. ope. ibi, venio ad ſ̃m. ff.
de fur. Poſt vero maleficiū p̄ſtādo opem, vt
puta ad euaſionem homicidæ, etiam tunc
non dicitur proprie præſtare opem malefi
cio, ſed alio modo, vt no. ibi Bar. circa fi.

AVG. Tu aūt in hac materia adde, ꝙ me
lius poſuit iſtā materiā Ang. ī l. j. C. de Ni-
li agge. nō rūpen. vbi ponit quot modis di
c cat̃ p̄ſtare auxiliū. Sed aduerte in q̃tū Bar. c
& alij volūt, ꝙ q̱s p̄ſtādo auxiliū poſt male
ficiū ꝓprie nō ſit auxiliator. Adde ꝙ cōtra
iſtā determinationē tenebat exp̄ſſe Gād. in
tract.

ADDITIONES.

a ¶ In crimine adulterij. *Adde tu, an adulter et adultera poſſint ſimul & ſemel accuſari. vide Bal. in conſ. 281. in 4. vol, Ber.*

b Præſtare opē. *Adde tu qualiter quis dicatur opem p̄ſtare, & vide Bal. in conſi. 220. in 3. lib. Cepol. conſ. 1. & Pau. de Caſt. in conſ. 227. Ber.*

c ¶ In quantū Bar. *Adde tu ꝙ opi. Bar. ſequitur Cep. in d. cōſ. 1. Et ꝓ limitatione Bar. in d. § ope. adde Bal. in conſ. 416. in 1. vol. vbi dicit, ꝙ quidam nimis rigoroſi dicūt, ꝙ vbi conſiliū coniungitur cū ope. quod dēt puniri vt principalis, & ꝙ de æquitate putat cōtrariū eſſe tenendū. Iō ibi refert ſequi conſilium do. Phili. de Regio, & quod p̄ſtans conſiliū homicidio cū ope, debeat puniri pœna arbitraria, adde Cepo in conſi. 27. Ber.*

tract.male.sub rub.de pęna associātis & fugere faciētis, vbi exp̄sse decidit, ꝙ imo dr̄ p̄stare auxiliū post maleficium cōmissum, & allegat tex.in l.3.§.si quisquā, ff.ad Sill. & certe ille tex.videtur destruere cōem sn̄īam Doct.Sed vide Bar.multum elegāter in d.§.si quisquā, rn̄dentem ad motiua Gan.Et de materia vide Al.de Ros. in 4.par.sta.q.34.qui facit mentionē de illa doct.Gan. in loco s̄.alleg.per me.Limo tn̄, ꝙ si consiliū p̄cessit auxilium p̄stitum post maleficium, ꝙ tunc ille talis tenetur de auxilio. Ita elegāter dixit Bar.in d.l.in furti, §.ope. puta, cōsulo vt occidas Titium, quia postea trās fugabo te extra territorium in vna naui, & aliàs istum casum ha ui de facto. Adde vnā pulchram lītationem q̄ ponam nunc in additionibus meis j̄.in seq.q. vbi præstando auxilium post maleficium perfectum, proprie dicitur præstare opem.

6 *Statuto dicente, si quis bannito opem & adiutorium præstiterit, qualiter intelligatur.*

7 *Statuto dicente, si quis dederit auxilium alicui ad maleficium committendum, qualiter intelligatur.*

8 *Statuto puniente absolute, operatur ꝙ si quis præstiterit auxilium post maleficium perfectū, ille talis puniatur ac si vere præstitisset auxilium maleficio.*

9 *Auxilium præstare an dicatur quis supplicando principi, vel aduocando.*

10 *Statuto dicente quod bannito non possit præstari auxilium, testificans pro bannito, incidit in pœnam.*

6 ANG. †Si aūt diceret statutum, si quis bannito opē & adiutorium p̄stiterit, qualiter intelligat̄, no.Bar. in prin.d.§. ope. vbi dicit, ꝙ qn̄q; statutū punit auxiliū, non respectu certi actus, puta quia statutū dicit, si quis auxilium dederit bannito, qn̄q; statutum punit auxiliū respectu certi actus, vt quia dedit auxilium ad maleficium cōmittendum. Primo casu auxilium intelligitur multū late pro quolibet adiutorio, siue mutuetur pecunia, siue pariter associetur, siue quicquid aliud faciat quod ad eius vtilitatem ꝑtineat, probatur in l.4.ff.ad l.Iul. maiesta.ibi, cuius de opera &c. & ibi vide Bar.Prędicta vero nō habent locum, qn̄ ꝓcuraretur ꝙ rebanniretur per superiorē ꝑ viā gratię vel iustitiæ, vt ibi late per Bart. quianō dr̄ dare auxilium, taliter ꝙ ipse ꝓcurans puniat̄.Sed aduerte, ꝙ Bar.in l.post legatum, §.sunt qui putant, ff. de his q. vt indig.dicit ꝑ illum tex.ꝙ aduocando ꝓ bānito, est p̄stare auxilium & fauorem. Vnde dicit, sis cautus ne sis pro eo aduocatus, nec ꝓ eo fideiubeas, nisi mādato iudicis, aliàs ī pęnā incurreres, ar.d.l.cogita.Sed dr̄ p̄stāte auxiliū ante maleficiū, & in ipso, & post ipsū, vel ad euadēdū, vel ꝑ viā iustitię, vel ꝑ viam gr̄ę, vel ꝑ viam supplicationis, vel misericordiæ, vel p̄stādo alimēta, vel reprę sētādo, vide latius ꝑ Sal.in l.j.C.dr̄ rap.vir. in ver.nūc transeamus &c.vide ibi, q̄a hic

7 esset longum rescribere. Si aūt † puniatur auxilium respectu certi actus, distinguitur aut añ maleficium, vt scalas accōmodādo, & tenet̄, vt l.si pignore, §.si.ff.de fur.aut in ipso maleficio, & idē, vt d.l.j.Sin autē post ꝑfectū maleficiū, vtputa ad euadēdū, nō dr̄ ꝓprie p̄stasse opē maleficio: vn̄ non tenet̄ simili pęna sicut cōmittēs maleficium, sed arbitrio iudicis tenetur, vt l.j.& 2.C. q. latroci.vbi vide Bal.& Ang.& plene no.Bar. in d.l.ope. Et istā materiā an & qn̄ quis dicatur p̄stare opē & auxilium vel consiliū, & qua pœna teneat̄, vide infr.in gl.in ver. (dicto maleficio &c.) vbi latius dicam.

AVG. Tu aūt in hac materia adde, qđ dixit Ang.in l.j.C.de Nili ag. nō rūpēdis, in fi.2.col.ꝙ vera est illa cōclusio, ꝙ qn̄ ꝑ statutum punitur auxilium non respectu certi actus, ꝙ illud auxilium capitur ibi late, & dixit vnū notabile verbum, ꝙ intm̄ ca

8 pitur late, † ꝙ si quis post maleficium ꝑfectū p̄stiterit auxiliū, ille talis punitur ac si uere p̄stasset auxiliū maleficio, ꝑ d.l.4.ff. ad l.Iu.maie.ꝙ no. Et adde, ꝙ vera est illa cōclusio, ꝙ q.s mutuādo pecuniā, dr̄ p̄stare auxiliū. Ita dicit Bar.in l. si sciēte, ff.ad le. Pōp.de par. Et in quātum s̄.dictum est, ꝙ

9 dubium est in iure, † an quis supplicando principi, vel aduocando dicatur, præstare auxilium, & reperitur ꝙ Bar. est sibi contrarius. Adde ꝙ prima facie vr̄ ꝙ vera sit illa conclusio Bar.quam posuit in d.§ sunt qui putant, pro qua concl. allego gl. & qđ ibi Bar.in l.post legatum, §. his vero, ff.de

10 his quib.vt indi.in fi.qui† dixit, ꝙ si statuto cauetur, ꝙ bannito nō possit p̄stari auxilium, aliàs incidit in pęnā, ꝙ si quis testificatur pro bannito, incidit in pœnā, quia testifican.dicitur auxilium pręstare. Præte

rea in hac parte vr̃ tex.in l.quisq̃s,C.ad le. Iul.maie. vbi nec pōt supplicari principi pro cōmittentib. crimen læsæ maiestatis. Nec dicas, ꝙ ibi sit speciale, q̃a ad idē allego casum in l.quicunq;.C.de epis.& cl.vbi hr̃, ꝙ si eps̄, vel aliquis habēs dignitatem spiritualem, molit̃ aliquid cōtra ciuitatem suā, pro eo quis non pōt supplicare principi.Sed his non obst.teneo contrariā partē, & falsa vr̃ illa conclusio Bar.quā posuit in d.§.sunt qui putāt,& in d.§. his vero.& vera est sn̄ia Bar.in d.§. ope. & allego ꝓ hac parte Alb.de Ros.in 4.par.statu.q.32.q̃ in cip.item quærit ipse Gan.qui faciens mentionē de quadā doct.Gand.in tract.malef. sub rub.de bānitis,in ver. itē pone cōtinet̃ in statuto, ꝙ nullus p̃stet auxiliū,cōsiliū & fauorē ipsis bannitis,ibi Gan.volebat, ꝙ si aliquis aduocatus, vel alius ꝓ eo iuit corā iudice pro bannito ad allegādū cās absentię, ꝙ iste talis vr̃ defendere & fauorē p̃stare ipsi bannito,si hoc facit corā iudice, secus si corā alio. Et sic ibi Gan. voluit id ꝙ voluit Bar.in d.§.sunt q̃ putāt.Sed ipse Albe.de Ro.ĩ d.4.par.statu.q.22.dicit, ꝙ ista decisio est nimis dura & periculosa, & contra tenētes contrariā partē arguit hoc modo. Nā offm̃ aduocationis & allegandi cās absentiæ est publicū, & publicę vtilitatis, vt ff.& C.de postu.& l.seruum quoq;,§. publice,ff.de procu.Ergo tale faciens,pęnam non meretur.l. Gracchus.C.de adul. Et de talib. non debet intelligi statutum, sed de dātibus auxilium, consilium & fauorē extra iudicium.Omnia.n.iura loquentia de auxilio, consilio, vel fauore, vñr loqui de auxilio extraiudiciali.C. de his q̃ latr.l.2. c.sicut dignum.§.fi.extra de homi. & ibi ꝑ In.c.j.de schis.li.6. Item dicit, ꝙ est speciale in cri̅e læsæ maiestatis, ꝙ quis ꝓ tali nō possit intercedere,vel allegare coram principe,alle.d.l.quisquis, & istā partem puto veriorem de iure. Nec ob.d.l.quicunq;.q̃a speciale est in illo casu, vt dicit Ang.in l. in furti,§.ope.ff.de fur.Pręterea idē ibi est casus, q̃ in d.l.quisquis,& licet Alb.multa alleget in contrariū ibi:tm̄ dicit, ꝙ prima opi.est uerior,& iō subdit ipse, ꝙ existens Romæ corā Papa Benedicto 12. ꝓ dn̄is vice Comitibus de Mediolano, qui fuerant dānati de hæresi per Ioannē Papam 22.& iniuste,tū peteret dictos ꝓcessus annullari in publico consistorio, fuit sibi dictum ꝑ vnū ex Cardinalibus, ꝙ caueret ne incideret in fautoriam hæreticorū: & ꝙ ipse protestatus est,quod hoc non erat præstare auxilium,coram superiore defendere aliquē, Secus si extra iudiciū aliter quis præstaret auxilium:& ita dicit, ꝙ aliàs obtinuit Pergami.Remanet ergo defensata opi.Bar.in d.§.ope.& hæc omnia no.

11 Principali conuento de crimine, an liberetur auxiliator.

12 Pluribus delinquētib. qualiter debeant puniri.

13 Pluribus delinquentibus iuri alieno subiectis, quæ erit pęna.

14 Villa tenetur capere malefactorem sub certa pœna si plures fuerint malefactores, & nullus capiatur, an villa teneatur pluribus pœnis, vel vna tantum.

15 Auxiliantibus, & mādantibus pluribus existētibus, an satisfactio pœnæ unius liberet alios.

16 Delicto uno commisso a familia seruorum, dominus tenetur tantum pro uno delinquente, si delictum fuit commissum uniformiter, secus si difformiter.

11 ANG.†Quæro an Caio principali con-
a uento *a* de crimine, liberet̃ ipse Andræas, inter gl.sunt opiniones, Dy.dicit, ꝙ si esset mera pęna ex parte conuenti & agentis,& si deliquit vt vniuersitas vel ut familia, & tunc vnius solutio liberat alios, ff. si fami. fur.fecis. dica.per totū.Si nō cōprehendun tur sub vno nomine, & tunc siue fecerint communicato consilio, siue proprio motu,quilibet tenetur insolidum, nec unius solutione liberatur alter,vt l.si id quod,§. fi.& ibi Bar.ff.de iuris.omn.iudic.& l.item Mela.§.si plures,& ibi Flori.ff. ad leg.Aq. de quo per Bar.in l.semper. §.quod si in sepulchro,ff.quod vi aut clam.& l.j.si fami. fur.fec.di.& l. si plures,ff.arb.fur.cęs.

12 † Et aduerte,qualiter puniantur, q̃a si oēs æqualiter delinquūt,tunc ęqualiter punient̃ur,vt l.si plures,ff.de iniu.Si vero inęqualiter delinquunt, tunc quilibet punit̃ ſm̃ sui delicti qualitatem, & sic factum vniuscuiusq; debet ꝑ se contēplari,vt d.§.si plures.

ADDITIO.

a ¶Conuentio. *Adde tu an confessio principaliter delinquentis noceat accessorie delinquenti. Adde & vide Bal.in cons.35.in 5.uolu.Ber.*

res,& l.ſi in rixa,ff.de ſic.& ibi dixit Bar. Si
vero eſt tale delictum cuius rõne pęna dẽt
imponi ex parte rei,ſed ex parte actoris eſt
intereſſe,& tunc licet de rigore vno cõuen-
to alter ſit liberatus, tñ de æquitate libera-
tur ope exceptionis , l. perceptione . & ibi
Flor.ff.de his qui deie.vel effu.Si vero pro-
prio animo delinquũt,& tunc aut cõcur-
runt in idẽ tp̃s, & tunc vnius conuentio &
perceptio liberat aliũ , vt l.j.§.j.ff. de his q
deie.uel effu . Si vero diuerſis tpibus,tunc
vno ſoluente alter non liberatur,qđ patet,
quia vbi agitur rei perſecutoria,vno ſoluẽ
te,non liberatur alter, vt l.j.§. qui rẽ, ff.de
fur.Ergo idem qñ ex altera parte eſt pęna-
lis,vt l.ita uulneratus, ff.ad leg.Aq. vel ẽt
poſſumus hr̃ diſtinguere. Aut ſumus in de
lictis ꝓprie, & tunc pęna vnius corporalis
vel pecuniaria nõ liberat conſocios, vt d.l.
Mela,§.ſi plures,aut loquimur in quaſi ma
leficijs,& tunc vno ſoluente, vel pęnã ſuſti
nẽte,reliqui liberanť,vt no.Bar.in l.ex ma-
leficijs,§.pe.ff.de act.& obl. Et idẽ qñ ſunt
plures officiales,& publicę pſonę ſimul de
linquẽtes in officio,& tũc ſufficit ſolui vnã
pęnã per unum & alij liberanť, qa oẽs re-
putãtur pro vno,vt l.ſi multi, ff.de pub. &
l.2.de iu.fiſ.ita dicit Bar. ĩ d.l.ſi id qđ.§.fi.
ff.de iur.om.iu.& ĩ d.l.ſi in rixa,in fi.2. co.
facit l.tres.& ibi no.Bar.ff.de admi.tu. & ĩ
l.ſacrilegij capite,§.j.ff. ad leg.Iu.pe.Et p̃-
dicta procedunt qñ ille qui ſoluit pęnã, cõ
miſit maleficiũ,vel opẽ p̃ſtitit,de quo inq
ritur , uel eſt unus de malefactoribus dicti
maleficij. Si aũt maleficium in veritate nõ
cõmiſerit,nec fuerit particeps: licet malefi
cium cõtra eum intentatũ cõfeſſus fuerit ,
& pęnã ſoluerit,tunc talis pęnę ſolutio nõ
liberat uerũ delinquẽtẽ,vt l.qui ſeruum,ff.
de inter. ac.& no.Ang.'& Imo. ĩ l.quoties,
§.j.ff.ſol.ma vñ reperto poſtea malefacto-
re cõtra eũ de dicto delicto, poterit iterum
inquiri & pęna imponi,nõ obſtãte ſnĩa cõ
dẽnatoria & ſolutione pœnæ facta p confi
tentẽ,quod no. Et p̃dicta ꝓcedunt qñ plu-
13 res homines liberi delinquũt.†Si uero alię
no iuri ſunt ſubiecti , diſtingue, aut delin-
quit quilibet ex proprio propoſito, non ſi-
mul cõicato cõſilio , & tunc dñs tenetur ꝓ
quolibet , non pro vno tm̃,ut l.ſi familia ,
ẽm primã ſol.ff.de iuriſ.om.iu.Aut oẽs de
linquũt cõicato cõſilio, & tũc aut dño ſciẽ
te.& dñs tenetur pro oĩbus, vt l.j.ff.ſi fam.
fur.feciſ.di. Aut dño ignorãte, & tunc aut
eſt unum maleficium, & dñs teneť ꝓ uno ,
vt d.l.ſi familia,ĩ fi.aut ſunt plura delicta ,
& tunc aut agitur crĩaliter, & ſic ad uindi-
ctam publicã ut in albo corrupto , & tunc
pro oĩbus tenetur,vt d.l.ſi familia.Aut agi
tur pro uindicta priuata, & ſic ad pœnam
parti applicandã, & tunc tenetur tanq̃ pro
vno , ac ſi delictũ fuiſſet cõmiſſum ab uno
ſeruo tm̃,& non a pluribus,ut l.illud,ad le.
Aq. & intellige ſi tpe cõmiſſi delicti erat
una familia,aliàs ſecus. ut l.qđ ait p̃tor,in
fi.de nox.& hæc ſunt uerba Bar.in d.l.ſi fa-
14 milia.† Ex his terminať talis q.uilla tene-
tur capere malefactorẽ ſub certa pęna,fue-
runt plures malefactores ſimul, & nullũ ce
pit,an teneať uilla de plurib.pęnis,& ſic tã
q̃ pro plurib.malefactorib.nõ captis?dicas
ꝙ pro una pœna tm̃,ac ſi ꝓ uno malefacto
re nõ capto quẽ capere uilla debebat,& te-
nebatur uirtute ſtatuti, & nõ plurib.pęnis
tenebiť dicta uilla,ita determinauit Dy.'&
Bar. ĩ d. l.ſi ĩ rixa. De iſta tñ q̃ſt. latius dicã
j. in gl.in uerbo(fama publica &c.)uer.(q̃-
riť ecõtra ſtatuto caueť &c.) ſed hic aduer-
te,qa hic fuit un⁹ p p̃ſtitit auxiliũ malefa-
15 ctori. † Quid aũt ſi auxiliãtes & mandãtes
erant plures, an ſatisfactio pœnæ unius li-
beret alios auxiliantes , ſi ſimul mandaue-
rint & auxiliati fuerint. Dic, ꝙ non, ut eſt
tex. & ibi no. in l. ſi plures ſerui, ff.de nox.
& no.Bar.in l.j.in fi.prin.ff.ſi fa.fur.fe. di.
AVG.Tu aũt in hac materia adde, ꝙ il-
la prĩa diſtinctio q̃ prĩo adduxit do. Ang.
ĩ hac materia , de uerbo ad uerbũ fuit Bar.
in l.ſem p,§.ꝙ ſi in ſepulchro , ff.qđ ui aut
16 clã.†Sed in hac materia adde unã pulchrã
limitationẽ,ꝙ licet ſ. cõclusũ fuerit,ꝙ ubi
maleficiũ unũ eſt factũ a familia ſeruorũ ,
dñs tm̃ tenetur pro uno delinquente, puta
ſi familia cõmiſit unũ furtũ. Nã'intelligas
hoc uerũ,qñ delictũ factũ fuit ab oĩb. uni-
formiter commiſſum, ſecus ſi difformiter,
qa unus cõmiſit furtũ manifeſtum , alius
nõ manifeſtum,ut eſt tex.in l.ſi quis p fun
dum,in fi.ff.de fur.quem Ang.ad hoc dixit
eſſe no.ꝑpetuo, & alibi non eſſe. Et in hac
materia uide pulchra verba Gan.in tra.ma
le.ſub ru.de pęna aſſociãtis & fugere faciẽ
tis homicidã, ĩ uer. pone ẽt de facto aliã q.
q arguit in terminĩs q̃onis noſtræ princi-

palis:imo vr̃ ꝙ ſi iſte Andręas præſtitit au
xilium Titio, vt occideret, & ſecuta occiſio
ne ſi Titius fuit punitus, ꝙ Andręas auxi-
liator nõ debet puniri, quia regula extat, ꝙ
vbicũq; ſunt culpabiles eiuſdem delicti, &
appareat ex cuius ictu perierit occiſus, ille
ſolus punietur de occiſo, & cæteri de occi-
ſo liberanť, l.itẽ Mela, §. ſi plures, ff.ad leg.
Aq.l.qm̃, C.de vi pub.no.in l.ſi in rixa.ff.
de ſic.ibi tñ Gan.arguit ꝓ & contra: tandẽ
cõcludit ꝙ pœna vnius non liberat aliũ, &
adde Gan.in ru.de pęna imponẽda plurib.
delin. & vide Bal.in l.j.C.ſi plu.vna ſen. in
2.col.& Bal.in l. 1.C. de cõdi.fur. qui deci-
dit q̃ſt. de villa q̃ tenebatur capere malefa-
ctorẽ, & plures fecerũt delictũ, & uilla fuit
negligẽs.& adde Bar.ĩ l.ſi cũ exhibuiſſent,
§.ſi plures:ff.de publi. Et in principali ma
teria adde Inn. in c.ſicut dignum, extra de
hom.& ꝑ Cy.in c.ſignificaſti.eo.ti. Alias li
mitationes ꝓſequere ꝑ Mod. in d.l. fami-
lia, ff.de iuriſ. om.iud. & in d.l.ſi id quod,
§.fi.ff.eo.ti.& omnino vide arg. Gand. pro
veritate inueſtiganda, quæ ipſe poſuit pro
& contra in d. rub. de pœna aſſociantis &
fugere facientis, quem ſup.allegauit.

17 *Auxiliatoribus & mandantibus exiſtentibus pluribus, an ſatisfactio pœnæ vnius liberet aliũ ſi ſimul mandauerint.*

18 *Auxilium prębente vno pluribus, an vna pœna tantum tenebitur.*

19 *Delinquentes plures & diuerſa facta committentes, quomodo tenebuntur.*

20 *Delinquente primo non inferente uulnus lethale quomodo tenebuntur alij.*

21 *Vulnere lethali illato & non apparente a quo, an uno libello plures poterunt accuſari.*

22 *Pluribus exiſtentibus percuſſoribus & non apparente ex cuius ictu mortuus perierit, quando debent omnes condemnari uel non.*

23 *Vulnere uno lethali illato, pluribus exiſtentibus delinquentibus, quando omnes debent puniri, uel non.*

24 *Vulnere uno lethali illato, & alio non lethali, quando omnes puniantur, uel non.*

25 *Pluribus præſtantibus auxilium qui armati erant ad hoc ut unus aliquem baſtonaret, & ille occidit, illi non condemnabuntur tanquam occiſores.*

ANG. Et aduertas, quia hic fuit vnus q
17 prę̃ſtitit auxilium malęfactori.† Quid aũt
ſi auxiliatores & mandantes erant plures,
an ſatisfactio pęnæ unius liberet alios au-
xiliãtes ſi ſimul mandauerint, & auxiliati
fuerint? dic ꝙ nõ, ut eſt tex. & ibi no. in l.ſi
plures ſerui, ff.de noxa.& no.Bar. in l.1.in
18 fi.prin.ff.ſi fa.fur.feci.di.† Quid aũt ſi un⁹
a p̃ſtitit auxiliũ pluribus *a* malefactorib. ſi-
mul, an teneatur pro pluribus auxilijs plu-
ribus pęnis? dicas ꝙ vna pęna tm̃ tenetur,
tanq̃ oẽs illi malefactores pro uno reputen
tur, cũ tractetur de puniẽdo illũ auxiliantẽ
ꝑꝑ illorum delictũ. Ita terminauit Dy. &
Bar.in d.l.ſi in rixa, in 2.col. Prędicta ꝓce-
cedũt qñ auxiliũ:& mãdatũ p̃ſtitum eſt ꝑ
unum plurib. unũ maleficiũ cõmittẽtibus,
ſecus ſi diuerſa maleficia, quia p̃ſtans auxi
lium uel mãdãs, pro uno quolibet teneť, ut
19 dicit ibi Bar.† Si uero plures delĩquẽtes ſi-
mul & diuerſa facta fecerunt, quia unus in
tulit unũ uulnus, alter aliud, qũo teneanť.
Si ĩferẽs uulnus lethale prĩo ꝑcuſſit, & alij
q nõ ĩtulerũt uulnera lethalia ſcđo ꝑcuſ-
ſerunt, tunc oẽs tenẽtur de occiſo, ut l.qua
actione, §. ſi q̃s ſeruũ ægrotũ.& ibi Flo.ad
20 le. Aq.† Si aũt qui primo ꝑcuſſit nõ intu-
lit uulnus lethale, tũc ſcđi, & nõ primi te-
nenť de occiſo, d.l.itẽ Mela. Et hoc qñ iſta
pñt apparere, ſi aũt non apparet ex cuius
ictu perijt, q̃a nulla uulnera per ſe erant le
thalia, ſed ſimul iuncta ſic, tunc oẽs tenenť
de occiſo, ita dicit Inn.extra de homi. c.ſi-
21 gnificaſti.† Si uero illatũ ſit unũ uulnus le
thale, apparere aũt nõ p̃t, qũo illatũ fuerit,
quia ignorať quis illud letbale uulnus in-
tulerit, & delictum cõmiſerint ſimul: licet
diuerſa & delicta & facta, tunc uno libello
ẽt mille pñt accuſari, vel contra eos ſimul
ĩquiri, ẽt de occiſo ſiue de uulnere lethali.
facit qđ no.in l.qui pupillũ, §.fi.& ibi Bar.
& l.uim paſſã, §.inceſtu, ff.de adul.licet q-
dã Alb.Pap.tenęat cõtrariũ, ſed op.gl.Dy.
& Bar.cõiter teneť, de quo uide latius ꝑ Sa
li. in l.qm̃ multa, C.ad le.Iu. de vi.uer.q̃ro
vt præ-

ADDITIO.

a ¶ Auxilium pluribus. *Adde tu ſatis in propoſito Bar.in conſi 213. incip.lege municipali cauetur, ubi ꝙ ſtante ſtatuto ꝙ præſtans auxilium ad maleficium committendum puniatur in mille, an præſtans auxilium pluribus ad committendum maleficium debeat puniri pro quolibet delinquente in mille, concludit quod non. Ber-*

vt pdicta &c. nisi fuisset vnus autor tumul
tus & belli, licet postea multi coadunati
sint, qa ſm Sali. ibi in ver. qro extra gl. vbi
punit &c. qa tunc autor solus de occiso te-
net, & alij de culpa, vt d.l. qm, & est rõ, qm
oēs tenent: nā oīa ista reputantur pro vno
facto, vt l. si qs homicidii, & qđ ibi not. C.
de acc. Fallit in crīe adulterij, vbi mascul⁹
& fęmina nõ pñt simul accusari, vt l. si ma
ritus, §. fi. & ibi Bar. ff. de adul. & s. dixi.
AVG. Tu aūt in hac materia adde, ꝙ peri
culosa vr illa decisio Bart. post glo. in d.l. si
in rixa: in quantū voluit in illo articulo, ꝙ
si nõ apparet ex cuius ictu quis perierit, ꝙ
oēs debēt decapitari, quia certe ista vñr es-
se contra determinationem gl. in l. itē Me-
22 la, §. si plures, ff. ad leg. Aq. † Sed dicatis, ꝙ
posito ꝙ doctrina Bart. & gl. sit vera, tamē
ego limito ꝙ illa doctrina dēt ꝓcedere qñ
oēs qui erāt in rixa percusserūt, & erāt tot
vulnera quot personæ vulnerantes, sed si
erant decē simul in rixa, & reperit ꝙ homo
mortuus nõ hēt nisi vnum vulnus tm, vel
tria vulnera, tūc dico, ꝙ oēs decē non dēnt
decapitari, imo nemo: adhoc allego in ter
minis Arc. ī c. fi. 23. q. vlt. & idē voluit An-
ge. in d.l. si in rixa: & Ang. in l. qm multa,
C. ad le. Iul. de vi. & Spe. in tit. de homicid.
§. j. vers. sed pone ꝙ quatuor. & iõ tex. in d.
§. sed si plures, in d.l. item Mela. psupponit
ꝙ oēs vulnerauerunt: & iõ ibi Bal. dicit, ꝙ
in illo §. constabat oēs deliquisse: iõ oēs pu
niunt de occiso, quia oēs vulnerauerunt, &
ita cõsuluit Pet. de Anch. in terminis, in cõ
a si. suo 217. a & ad hoc allego illū magnum
practicum Gan. in trac. malef. sub rub. qūo
puniant plures aliquē vulnerantes: & illo
vulnerato decedente ex aliquo dictorū vul
nerū, quia in crīalibus nemo ex psumptio-
nibus dēt damnari, l. absentem, ff. de pœn.
maxime capitaliter, licet ipse non alleget.
est casus in c. afferte: extra de præsumpt. &
ibi hoc notāt Io. And. & oēs, maxime cum
in maleficijs debeant esse probationes lu-
ce meridiana clariores, l. vlt. C. de prob. nec
dēmus vti mendicatis suffragijs, l. singuli,
C. de acc. & iste nõ põt probare cuius ictu
sit mortuus, igit &c. & iõ dicit tex. in d.l. si
in rixa, ꝙ ictus vniuscuiusq; est cõtēplan-
dus: cū ergo deficiat vera ꝓbatio, s. quis co
rū occiderit, neuter de occiso dēt dānari ad
mortē, l. duo sunt Titij, ff. de test. tut. nā cū
nõ apparet ex cuius ictu perierit, pęna est
potius mollienda, l. interpretatione, ff. de
pę. & iõ dicit Gand. ꝙ cum ista qõ venisset
de facto, consilio plurimorū sapientū non
occidit illos malefactores, sed qa constitit
ipsos deliquisse, condēnauit ipsos in pecu
nia, ne maleficia remaneāt impunita, l. ita
vulneratus, ff. ad leg. Aq. Nec ob. illa gl in
d.l. si in rixa, quia est falsa, ſm Gan. qa ne-
mo ex psumptionib. dēt dānari, vt s. pro-
batū est. Nec obst. tex. in d.l item Mela, §.
sed si plures; & l. ita vulneratus: quia locū
habent qñ ciuiliter agit ex leg. Aq. ꝓ dāno
dato ex seruo occiso, vbi ex psumptione ha
bita cõtra reos qlibet insolidū ad damnū
emendandū condēnat, sed aliud vbi crīali-
ter agit, vt sup. dictum est. Et ad hoc in cer
minis allego Bal. in l. j. §. cognoscit, ff. de of
fi. pf. vr. qui dicit, ꝙ iõ in d. §. sed si plures,
oēs puniuntur, quia pecuniariter puniun-
tur, nõ aūt pęna capitali: & ita voluit Bar.
23 in d. §. sed si plures. † Intellige tñ prędicta
ſm Bar. in d.l. si in rixa. & Io. And. in d.c.
significasti, & Gan. in loco sup. alle. proce-
dere qñ in rixa ista sunt facta, & sic tūc nõ
aīo deliberato, secus si aīo deliberato iue-
rūt oēs, & vnus percussit, nec apparet ex cu
ius ictu, tunc oēs tenent tanq̄ videantur
pręstitisse auxiliū vnus alteri: ita ēt voluit
Spe. in loco sup. alle. & colligit ex doctrina
Ang. post Bar. in d.l. si ī rixa, & Bart. in d.l.
24 itē Mela §. sed si plures. † Sed aduerte īquā
tum Doctores volunt in locis sup. alleg. ꝙ
si primū vulnus est lethale, alter scđo de-
dit vulnus nõ lethale, cū in corpore non sa
no illud ſm vulnus est lethale in rixa, am-
bo debēt decapitari: intellige pdicta qñ in
ferens ſm vulnus nõ lethale oīno efficit le
thale ī corpore nõ sano, sed si cõstaret ſm
vulnus illatum in corpore vulnerato non
esse lethale, non hēt locum decisio Bar. ꝑ
rõnes ipsiusmet Bart. puta vnus dedit vnū
vulnus lethale, ī rixa in capite vulnerati, si
super-

ADDITIO.

a ¶In consilio suo 217. *Adde ꝙ hoc dictū Petr. de Anch. sequitur Ale. de Imo. in consi. 15. in 1. vol. & in consi. 14. in 3. vol. Cepo. in consi. 41. et idem Alex. in consi. 89. in 5. vol. & vide Pa. de Cast. in cons. 192. in prima impress. & 294. in secunda impress. Ber.*

ſuperuenit ſecundus, & percuſſit vulnera-
tũ vno vulnere paruo in vno digito, tunc
non dicerem hunc ſ̃m debere decapitari ꝑ
rõnes Bar. quia non oẽ vulnus illatũ ſecũ-
do loco in perſonã iam vulnerati, tale ſ̃m
vulnus eſt mortale: nã Bar. pręſupponit, ꝙ
ſ̃m vulnus efficit̃ mortale ꝑꝑ primũ vul-
nus: ſed Bar. neceſſario non decidit, ꝙ om-
ne vulnus ſecũdo illatũ ſit mortale: & hęc
probant̃ per d. §. ſi quis ſeruũ ægrotũ. & ꝑ
doctrinã Bar. in d. l. ſi in rixa. Bene faciunt
notata in l. ita vulneratus, ff. ad l. Aquil. Vl
timo in hac materia addę vnũ pulchrũ cõ-
ſi. Pau. de Ca. in cõſ. ſuo 189. ꝙ inc. In Chri
25 ſti noĩe amẽ. in cã incarceratorũ, † ꝙ ſi plu
res ꝑſtiterunt auxiliũ, ꝗ erãt armati, adhoc
vt vnus baſtonaret aliquẽ, & ſic cũ baculo
verberaret, & ille talis poſtea occidit, ꝙ au-
xiliatores, nõ dẽnt cõdẽnari tãꝗ̃ occiſores,
ſed tanꝗ̃ ꝑſtãtes auxiliũ homicidio, ꝙ no.

26 *Accuſare poſſumus diuerſos de diuerſis delictis & temporibus, dummodo tantum duos accuſemus, niſi noſtram vel noſtrorum proſequamur iniuriam.*

27 *Iudex eodem tempore poteſt inquirere contra mille de diuerſis criminibus, diuerſis temporibus commiſſis.*

26 ANG. † Si vero vult aliquis diuerſos de
diuerſis delictis, & tꝑibus commiſſis accu-
ſare, duos tm̃ tunc põt accuſare, l. cum rõ-
nibus, ꝙ & ibi no. Ang. & Bal. C. qui accu.
non poſ. diuerſis tñ libellis, vt l. hos accuſ.
a §. l. Iulia. ff. de acc. plures vero ꝗ̃ duos *a* nõ
põt eodem tꝑe habere accuſatos, niſi ſuã
vel ſuorum proſequat̃ iniuriam, d. l. cum
rõnib. ita dicit Bar. in d. §. lege Iul. & Cy. in
l. 3. C. de ſepul. vio. & vide Bar. in l. inter li-
27 beros, §. maritus, ff. de adul. † Præterea pro
cedunt in accuſatore, ſed in iudice inquirẽ
te dic, ꝙ põt eodem tꝑe mille de diuerſis
criminibus, diuerſis tꝑibus commiſſis hr̃e
inquiſitos, ne delicta remaneãt impunita,
l. ita vulneratus, ad leg. Aq. facit ꝙ no. Bar.
in l. 2. §. ſi publico, de adult.

AVG. Tu aũt in hac materia adde gl. in
l. qui accuſare, ff. de accu. circa med. gl. ma-
gnæ, q̃ ẽt reddit rõnem quare ille qui ac-
cuſauit duos, non põt tertiũ accuſare, niſi
ſuã vel ſuorũ iniuriam proſequatur, & vi-
de Ang. in l. j. C. ſi reus, vel accu. mortuus
fuer. vide tñ Gand. in tract. malefi. ſub rub.
qui accuſ. poſ. vel non. in ver. Item ꝗ duos
accuſauit, prohibetur tertium accuſare.

28 *Libello eodem & inquiſitione eadem poteſt agi contra producentem falſos teſtes, & contra falſarios teſtes.*

28 ANG. † Ex prædictis infertur, ꝙ eodẽ li-
bello, & eadẽ inꝗſitione põt agi contra ꝓ-
ducentem falſos teſtes, & cõtra falſarios te
ſtes, vt no. Bar. in d. l. nihil. §. j. ff. de adul.

AVG. Tu adde Ange. in l. j. C. ſi reus vel
accuſ. mor. fu. & Ang. in l. hos accuſare, §.
lege Iul. ff. de accu. & ibi ponit ſi plures te-
ſtes falſum depoſuerunt, an omnes vno li-
bello poſſint accuſari? & refert opi. Docto-
rũ, tãdẽ adducit optimã diſtĩctionẽ, ex qua
opiniones oĩum poſſunt ſaluari, dic vt ibi.

29 *Statuto dicente, ꝙ villa teneatur emẽdare dãnũ paſſo ſub pœna centũ ſi malefactorẽ non cepit, ille qui paſſus eſt damnum, dẽt ẽt contribuere pro rata ad iſtam pœnam ſi eſt de villa.*

29 Quid aũt ſi plures tenent̃ ex vnius deli-
cto, vt puta dicit ſtatutum, ꝙ villa teneat̃
emendare damnum paſſo ſub pęna cẽtũ, ſi
malefactorẽ nõ cepit, an ille, qui paſſus eſt
damnũ, dẽat ẽt contribuere pro rata ſua ad
iſtã pęnã ſi eſt ď villa? Dic ꝙ ſic, vt no. Bal.
in l. ab oĩb⁹, §. ſi Titio, ff. de leg. j. Quid ecõ
tra ſi ſtatuto cauet̃, ꝙ condẽnationes conſi
liariorũ, ꝗ nõ veniunt ad cõſiliũ, diuidant̃
inter eos, an ẽt debeant hr̃e partem ſuã di-
cti conſiliarij cõdẽnati & contumaces? Bar.
in d. §. dicit ꝙ ſic: & ibi vide Bal. Ang. Imo.
& Raph. quod not. An aut cõdẽnatio facta
de Caio, & ſic de principali, ꝑiudicet conſo
cijs, vel mandatori, vel auxiliatori. Et econ
tra, an abſolutoria vni⁹ proſit alteri. Et de
multis alijs, q̃ faciunt ad iſtam materiam
pro eius perfectione dicam j̃. in gl. in ver.
& ibi caput à ſpatulis &c. & in ver. ſed quę
ro an damnato, &c. & ver. ſeq.
b AVG. Tu adde hic in j. quæſt. *b* de villa

quæ

ADDITIONES.

a ¶Quam duos. *Adde Lu. Ro. in conſ. 343. Ber.*
b ¶In prima q. de villa. *Adde ẽt tu & vide Io. And. in tit. de ſol. in addi. Spec. vbi dicit, an receptus in collegio dẽat habere partẽ eius quod ſoluit in introitu, & quõ intelligatur ſtatutũ Senenſe diſponens, ꝙ ſi villa fuerit negligens in capiendo malefactorẽ, q̃d pro eo ꝙ ſoluit ob negligentiã poſſit habere recurſum ad bona delinquẽtis & fratrum, vide Ro. in conſi. 509 Ber.*

quæ tenetur emēdare damnum, qđ Marti-
nus de Fano latissimè disputauit istā q. vt
late prosequitur Io. An. in ti. de cēsi. §. 2. in
uer. ꝑ si dānū. q̄ alleg. oēs antiquos in hac
materia & dānat Dy. qui in hac q. in d. §. si
Titio, nimis breuiter loquutus est. & uide
Doct. post Io. And. in c. cū nō deceat, ext. de
electio. in nouel. super ulti. glo. bene facit
gl. in l. j. ff. ad leg. Rho. de iac. & ibi Bal. qui
idem decidit quod Bar. in d. §. si Titio.

SVMMARIVM.

1 *Mandare quis dicatur.*
2 *Mandatum dicitur, licet uerba non sint impera tiui modi.*
3 *Assassini dicuntur, qui sunt corrupti pecunia.*

ET Sempronium Rodulphi barbitonsorem de
Florentia mandatorem, in eo, de eo, & super
eo. Vt cognosci possit quis ex mandato, &
quis ex persuasione uel consilio teneatur.
1 †Quæro primo, quis dicatur mandare. Et
respondeo, ꝑ mandare dr̄ oīs, qui mandat
committi delictum ꝑꝑ seipsum ad suæ uo
lūtatis satisfactionem, nulla data pecunia
a quæcunq; uerba *a* interueniant, ita tñ ꝑsit
ad vtilitatem mādantis. Sin aūt ad utilita-
tem illius cui committitur, dicetur persua
sor & mandator non habito respectu, qui-
bus uerbis usus fuerit, ut no. Bar. in l. nō so
lum, §. si mandato, ff. de iniu. uer. uenio ad
materiā &c. & uers. uenio ad conductorem
&c. Si aūt data pecunia, dr̄ accipiens ita mā
datum per pecuniam assassinus. & de hoc
hr̄ in c. j. de homi. lib. 6. ubi mandans ēt nō
secuta morte, ipso iure cano. lata sententia
siue alia declaratoria cū suis bonis a toto
populo diffidatus est, & facit auth. itē nul-
la cōitas, C. de episc. & cle. & d. §. si manda-
to. & ibi dicitur, quod non uocatur assassi-
nus, sed locator, & dominus conductor.

AVG. Tu autem in hac materia adde in
quantum dictum est s̄. ꝑ quęcunque uer-
ba interueniant, dr̄ mandatum, & hæc in-
telligo, dummodo illa uerba quocunq; mo
do possint importare mandatum, & iō di-
xit Bal. in l. hæc uerba, ff. de infa. per tex. cū
gl. ibi, ꝑ ille qui hortatur, nō mādat. ut ff.
manda. l. si uero non remunerandi, §. cum
quidam, & ille qui persuadet, non mandat.
allegat. l. 1. §. Pomponius, ff. depositi. Item
qui consulit uel permittit, non mandat. ff.
de lega. 2. l. cū pater, §. mādato. unde dicit:
si tu uis occidere hoīem, & tu dixisti mihi,
& ego laudaui ꝑ erat bene factū: istud non
est mandare. & ideo dicit ibi Bal. ꝑ qn̄ ali-
quis inducit testes ad probandū mandatū,
iudex debet interrogare quibus uerbis fuit
vsus ille qui accusatur, nam ex serie & qua-
litate uerborū apparebit, utrū fuerit māda
tum necne. Et subdit ibi Bal. ꝑ opus est, ꝑ
mandatum præcedat factū, & sic debet pro
bari ordo tēporis, aliàs quis nō posset con-
demnari de mandato. & dicit, ꝑ ad hoc al-
legat gl. singularē in l. si uero remunerādi.
§. si post creditā, ff. man. ꝑ dicit esse singu-
lare ſm Iac. de Are. & hoc idem dixit Bal.
in l. j. C. de ser. fug. in 4. col. & ibi in d. l. j. di
xit Bal. ꝑ ille qui utitur uerbis imperatiui
2 modi dicitur mandare. † Ibi tamen Bal. di-
xit unum notabile uerbum, ꝑ licet nō sint
verba imperatiui modi, erit mādatum: nā
dicit, ꝑ ille qui optat se ulcisci, etiam rogā
do, dicitur mandare, & fortius dixit, ꝑ si lo
cutus est ad aurem, & secutum fuit factum
illo instanti, & præcessit capitalis inimici-
tia, præsumitur mandatum, per ea quæ ha
bentur in l. si quis mihi bona, §. fi. & ibi ꝑ
Bar. ff. de acquir. hæred. & dixit singulari-
ter Ang. in cons. suo 22. incip. Pro decisio
ne quæstionis hoc solum mandari opor-
tet, ꝑ licet usus fuerim uobis importanti-
bus mandatum contra illum qui aliàs deli
berauerat primo occidere, ꝑ ego non de-
beo puniri tāquam mandans, sed tanquā
persuadens, licet confessus fuerim, ꝑ ego
mandaui, quia ista uerba non possunt im-
portare mandatum isto casu. Et aduerte in
quantum dictum est, ꝑ ordo temporis in-
spicitur in mandato, aliàs nō est mandatū.
De hac q. uide quæ dicam j. in materia, in
illa q. an ratihabitio in maleficijs ęquipa-
3 retur mandato. † Et in quantum supra di-
ctum

ADDITIO.

a ¶Quæcunque uerba. *Adde tu & uide per quæ verba quis videatur madare & quis persuadere do. Alex. in consi. 127. in 4. vol. & Ang. cōsi. 22. & an mandatum præsumatur eo ꝑ quis sit locutus ad aurem alicuius, & statim sit sequutum homicidium. vide Io. de Ana. cōs. 4. & Bal. in cons. 256. in 2. uol. ubi an quis annuendo capite ad malefactorem, dicatur mandare, & tenet quod non nisi constet quod contemplatione ipsius annuentis hoc fecit, ut ibi. Ber.*

a ctū *a* est, ꝙ illi, qui sunt pecunia corrupti,
dn̄r assassini. Addatis, ꝙ hoc idem voluit
Bar. in l. Cicero, ff. de pę. & Ang. in l. qui se-
pulchra, C. de sepul. vio. & Ang. in l. j. ff. de
eo per quē fac. erit. & Sal. in d. l. non eo mi-
nus, in fi. licet Ang. in cons. 14. inc. Nos Ca
rolus. vr̄ velle, ꝙ ēt pōt esse vnus assassinus
sine pecunia, & Io. An. in c. pe. extra de cle.
non resi. vr̄ velle, ꝙ assassinus dr̄ ille qui ex
ponit se morti obediendo dn̄o in malum,
tu vide Doct. in c. 1. de homi. lib. 6.

ADDITIO.

a ¶Et in quantum sup. dictū est. *Circa hoc ad
de tu vt pulchre per Ang. in consi. 14. incip. Nos
Carolus. & per Bal in cons. 81. in 3. vol. inci. iste
Betonus, vbi quod stante statuto, quod assassi
nus dicatur qui precio dato fieri fecit vel promis
sione, si aliquis dicat ꝙ mandans dixit (va &
dalli, Io ti darò la promessa) probatur per hoc as
sassinus, & an mandans fieri homicidium pecu
nia, debeat decapitari vt assassinus, vide ꝙ ha-
betur pulchre per Are. in consi. 165. Ber.*

---

4 *Socius potest interrogari de socijs in crimine as-
sassinamenti propter immanitatem criminis.*
5 *Hæres assassini etiam lite non contestata cum
defuncto, tenetur restituere illam pecuniam, si
ad manus suas peruenit.*

ANG. Et bene nota, ꝙ isto casu assassi-
nus tenetur dominum siue mādatorem in
iudicio nominare, & per hoc possunt tor-
queri, vt no. gl. 2. in l. nō ideo minus, C. de
accu. ita dicit ibi Bal. circa prin. in versic. in
gl. 2. &c. ꝙ tene menti, quia licet aliàs so-
cius regulariter non sit de socio interrogā
dus, & participe delicti, vt l. fi. C. de accus.
in assassinatu tamē secus est, vt hic, ꝑꝑ cri-
minis & proditionis immanitatem.

AVG. Sed addatis, ꝙ ista conclusio vr̄ fal
sa per gl. in l. fi. C. de accu. & per gl. in c. 1.
de confessis: vbi enumerantur casus specia
les, in quibus socius potest interrogari de
consociis: & tn̄ iste casus in assassino non
ponitur ibi in exceptuatis à regula: nisi sal
uando dicamus, ꝙ ꝑꝑ immanitatē crimi-
4 nis hoc sancitū est. †Et iō gl. in d. l. fi. dicit,
fallit in tali casu ꝑꝑ immanitatē criminis;
sed assassinamentū est crimē immane, igi-
tur &c. & probo, quia licet hodie de gn̄ali
consuetudine mundi non puniat̄ affectus,
nisi sequat̄ effectus ī delictis, fallit in assas-
sino, qui punit̄ capitaliter, licet non consu
mauerit delictū; ita consuluit Ang. elegan
ter in cōs. suo 14. inc. Nos Carolus, fundās
se sup tex. dicti c. j. de homicid. in 6. Et hoc
ꝑꝑ immanitatē criminis, & idē Bal. in l. 1.
ff. ꝙ quisq; iuris, in §. hęc verba, de qua ma
teria vide oīno Io. And. in mercu. in regu-
la, in pęnis, extra de reg. iur. lib. 6. & aliter
vr̄ velle Ang. in l. itē caput, §. si curauerit.
ff. de iniu. sed ille tex. non probat, quia lo-
quitur in delictis leuioribus, vt dixit Bart.
& Bar. in d. §. si mandato, & j. dicet̄ in quæ
stione quæ incipit (quæro secundo, aliqs
5 mandat.) †hoc confirmat̄, quia licet hęres
de delicto defuncti rl̄r non teneatur, si qd
ad manus defuncti peruenerit lite non cō
testata, tn̄ fallit in hærede assassini, qui te-
netur restituere illā pecuniam, ēt lite non
contestata cū defuncto, tex. est cū gl. & ibi
Ang. in l. j. §. fin. ff. de eo per quem fac. erit.
& hoc ꝑꝑ immanitatē criminis. Præterea
illa gl. in l. fi. C. de accu. simpl̄r non appro-
bat̄ à Doct. nā multos alios casus exceptua
tos ab illa regula, ꝙ socius pōt interroga-
ri de sociis, posuit Spe. in tit. de accusatore,
§. 1. ver. item repellit̄, & ita cū allegat Ant.
de But. in c. 1. de confessis. Præterea illā gl.
illius l. fi. derisit Bar. in l. repeti. §. 1. ff. de q-
stio. qui in hac materia aliter loqtur. Sed
aduerte, quia do. Ang. hic, & Bald. in l. non
ideo minus, non vn̄r aliquid dixisse, quia
hoc non est tm̄ in assassino, vt socius possit
interrogari de sociis, sed etiā in omni alio
mandatore. tex. est & ibi Ang. in terminis,
in l. & si certus, ff. ad Silla. & hoc est ꝙ vo-
luit dicere Bar. in d. l. repeti. §. 1. ff. de quęs.
dū dixit, fallit in l. si prius, ff. ad Silla. licet
Sal. in l. nō eo minus. in 4. col. C. de accu. di
cat, ꝙ distinguēdū est, an mandatū sit libe
ro, an seruo, vno casu tenet̄ noīare mādato
rē, alio nō: & ita intelligit gl. ī d. l. si prius.
6 *Mandanti assassinamentum & assassino conue
niunt, q̄ dicuntur in mādante & mandatario.*

ANGE. Vnde Sal. in d. l. non iō minus.
6 ver. mō veniamus &c. circa fi. † Quærit, an
in illo qui mandat assassinamentū, & in as
sassino habeant locū, quæ dicam j. in man
dante, & mādatario. Et dicit ꝙ sic, vt ꝓbat̄
in d. §. si mandato. Et allegat rōnē, quia li-
cet pecunia detur, tn̄ mādator data vel nō
data pecunia, non obligat̄ ex mandato, nec
ex locato, vel alia obligatiōe, qa res est tur
pis, & à iure improbata, vt ff. mā. l. si vero
non

non remunerādi.§.rei turpis,& iō dicit,dā
tem pecunias obligari ex maleficio postea
secuto,vt j.dicā in mādatore,& ꝓbat, ille
q̱ dat pecuniā, vt eius noīe cū tertio cōtra
hat obligat̄ ex cōtractu postea secuto cum
quo contraxit is,qui pecuniā recepit,vt ff.
de præscr.verb.l.naturalis,§.pe.veruntn̄ vt
dicunt Doct.& Bar.delictū cēsetur in vtro
que ipsorū atrocius,q̃ si pecunia non inter
uenisset,& iō grauior pœna,vt in c.j.de ho
mi.li.6.sicut de iudice dicimus, qui magis
peccat corruptus pecunia , q̃ si gratis,vt l.
venales,C.qn̄ prouo.non est, neq; coniun-
cta l.seruo inuito.§.si prætor,ff.ad Treb.

AVG.Tu autem in hac materia adde ꝓ
confirmatione prædictorum d.Bar.in l.Ci
cero,ff.de pœ.q̱ dicit,ꝙ vera est illa cōclu-
sio,ꝙ grauius peccant corrupti pecunia, q̃
illi q̱ non sunt corrupti pecunia, & addu-
cit hoc exemplū de assassino.Et considera,
ꝙ vera est ista cōclusio,ꝙ ea q̄ dicta sunt ꝑ
Sal.ꝙ dicta in mādatore & mādatario,mi-
litant in assassino,sed non econuerso, vt s̃.
in præcedenti col.satis clare probaui.

7 *Mandans maleficium quod non est secutum,an teneatur ex mandato.*

8 *Mandatum tunc punitur pœna ordinaria,quā do tale mandatum habetur pro perfecto delicto in se.*

7 ANG.† Quæro secūdo, aliquis mandat
committi maleficium,quod tn̄ secutū non
est an mandans ex mandato teneatur? Bar.
in d.§.si mādato, ver.hoc p̄misso &c.cōclu
a dit in effectu aut delictū est atrox, *a* & tūc
ex solo mandato tenet̄,vt extra ordinē pu-
niatur,vt l.j.ff.de extraor.cri. nō aūt ut pu
niatur ex ipso delicto,qđ mandauit fieri :
aut delictū est leue,& non tenetur, vt l.itē
apud.§.si curauerit.ff.đ iniu.idē tenet Sal.
in d.l.non iō minus,ver. quæro tertio &c.

ADDITIO.

a ¶Est atrox. *Adde Ang.in cons. 14. & Bald. in cons.81.supra alleg.de ueritate autem uide per Are.in d.cons.165.Ber.*

AVG.Tu autem in hac materia adde ꝙ
oīa ista approbauit ēt Imo. in l. si vt pro-
ponitur, ff.de fideius.Sed aduertas , ꝙ ista
conclusio legistarum est de directo contra
tex.in c.pro humani,extra de homi.lib.6.
ibi , vel ēt mandauerit, q̃q̃ mors forsitan
non sequatur,vbi Papa vult,ꝙ in assassina
mento , & sic in grauiori, & atroci delicto
mandans puniat̄ illa pœna ordinaria,licet
delictum nō sit postea secutū, sicut ea pœ-
na punit̄ qn̄ delictū est postea secutū post
mandatū,& tn̄ Doct.hic volunt,ꝙ puniat̄
tale mandatū,sed extraordinarie,nō pęna
ordinaria,nisi rn̄deamus,ꝙ ibi est speciale
in assassino,vel dicam⁹ vt dixit Io.And.in
regula,in pœnis.in mercuriali.quod ibi in
c.ꝓ humani, quo ad illas pęnas de q̱b⁹ ibi
in d.c.pro humani,facto illo mādato deli-
ctum erat perfectū,non mirū si punit̄ pœ-
na ordinaria,ac si delictū principale fuisset
8 consummatū.†Ex quib.infero vnam con-
clusionē vltra legistas, ꝙ vbi mandatū hr̄
pro delicto perfecto in se, tunc tale māda-
tum punitur pœna ordinaria,ac si delictū
principale fuisset cōmissum,per tex.in d.c.
pro humani, quē tex.aliter non possumus
fugere. Item adde , ꝙ contra p̄dicta est ex-
pressa decisio Dy.& Ang. in l. item apud ,
§.si curauerit, ff.de iniur. qui dicunt ꝙ in
assassinamēto si do pecuniam alicui ut ali-
quem occidat,tn̄ homicidio nō secuto, nō
punitur mandans.Sed aduertas,quia verū
dicunt,quia non punitur tanq̃ de homici-
dio,sed pœna extraordinaria, vt ibi decla-
rant,& de materia vide in illo cōs. Ang.ꝙ
inci.nos Caro.& ibi Ang.dicit,ꝙ si delictū
nō est secutū,licet assassinus dēat decapita
ri,q̱a ꝑuenit ad actū ꝓximū, tn̄ ex quo de
lictū nō est cōsummatū,q̱a mors nō est se
cuta, bn̄ faciet princeps,si cōmutet illā pę
nam corporalem mādantis in pecuniariā.

9 *Mandans ipse an teneatur,si mandatarius non potest teneri.*

9 ANG.† Quæro tertio , si mandatarius
nō possit teneri,an mādans ipse teneatur?
Dicendum est vt no.gl.Bar.& alij in l.si id
quod,§.fi.ff.de iurisd.om.iud.

AVG. Tu dic , qđ in hac materia pul-
chre consuluerunt Bar.& Fran.Tigrini, in
l.si mulier.§.si seruus,ff.rerum amo.vt ip-
se Bar.dicit,vide Moder.in d.§.fi.

10 *Mandans si tenetur,an etiam mandatarius teneatur,an uero aliquo casu excusetur.*

11 *Beroarius an excusetur propter mandatum iudicis pro executione sententia vel precepti, licet faciat iniustitiam.*

12 *Incidens ligna in fundo alieno de mandato alterius,quando excusetur.*

13 *Beroarij Potestatis qui torserunt vnum indebi*

te,

te excusantur propter mandatum Potestatis.
14 *Laborator inductus in fundum alienum quan do excusetur propter mandatum inducentis.*

10 ANG.† Quarto q̄ro, posito ꝙ mandans
teneaꞇ, an ēt & mandatarius teneatur, an
vero aliquo casu excuseꞇ virtute mandati?
Istam q. format Bar. in d.l. nō solū, §. si mā
dato, ff. de iniur. ver. sed quero qn̄ est secu-
tum delictū &c. & concludit, ꝙ aut manda
tarius nulla iusta cā pōt se excusare, & tūc
clarū est, ꝙ tenetur, vt d.l. nō ideo minus,
& d. §. si mādato, aut pōt se excusare, vt q̄a
credebat nō delīquere, vt filius, vel seruus,
qui obediunt patri, vel dn̄o: & tunc aut est c
delictū leue, & non teneꞇ, vt quia patri, vel
dn̄o parere tenetur in leuibus criminibus,
vt l. liber homo, in prin. & ibi gl. & Flor. ff.
ad leg. Aquil. aut est delictū graue, & tunc a
ꝑꝑ mādatū nō excusantur, quia in atrocio
ribus & grauibus obedire non tenentur, vt b
d.l. liber homo. Et est singulariter aduertē
dum, ſm Bar. in d. §. si mādato, ꝙ quęlibet c
iniuria personalis dr̄ delictū graue, & sic fi
lius non exusaꞇ si mādato patris percutit
ēt manu vacua aliquē, cū quælibet iniuria
ꝑsonalis dicatur grauior quauis ali a pecu
niaria, vt l. ī seruorū, ff. de pę. & sic filius &
seruus tenerenꞇ qn̄ mandato patris vel dn̄i
alīq̄ iniuriam cōtra alicuius personā intu
lerint, vtputa quia percussit manu vacua,
qđ est singulare, dicit tn̄ Sal. & Bal. in l. ser
uus. C. ad l. Iul. de vi. ꝙ licet mādatū patris
vel alterius superioris nō excuset ī totū, tn̄
mitigari facit pęnā, ꝑ d.l. seruꝰ, facit l. Grac
chus, C. de adul. qđ est singulare, & q̄ dicā-
a tur delicta grauia, *a* vel leuia. no. Bar. ī d. §.
si mādato, & l. leuia, ff. de acc. Dicēdū est vt
ibi ꝑ eum, & ꝑ gl. in l. auxiliū, §. in delictis,
ff. de mino. & qđ dixi de filio & seruo qui-
bus casib. parere debeant patri & domino.
11 † Idem in beroario, *b* siue executore q̄ pa-
b ret iudici pro executione sn̄iæ, vel p̄cepti
iudicis, licet faciat iniustitiam ꝑꝑ mādatū
excusatur, vt no. Dy. in c. quod si quis man
dato, de reg. iur. Et p̄dicta procedunt regu-
lariter, ꝙ mandatarius ꝑꝑ mādatū non ex
cusatur, nisi ex iusta cā, vt qn̄ tractamus de
ijs q̄ sunt de iure prohibitorū, vt in malefi
cijs & in alijs prohibitis, secus si mandatū
12 esset de gn̄e permissorū, † vt qn̄ conduco
artificē ad incidēdum ligna in fundo, quia
bona fide credens fundum meum, licet sit
alienus, excusatur ꝑꝑ mandatū, nec ipse la
borator pōt accusari de dāno dato, sed con
ducens tm̄, vt l. in rem. §. tignū. de rei vēd.
ita dicit no. Bar. & Bal. in d. §. & ibi Ang. ni
si fuerit sibi laboratori protestatū, ꝙ nō in
cideret ligna vel ędificaret ī tali fundo, q̄a
spectat ad denunciantē, tunc laborādo, vel
ędificando constituetur in mala fide, & te-
netur & posset accusari, ita dicit Sal. in d.l.
nō ideo minus, & do. Io. de Imo. & Lud. in
l. de pupillo, §. si forte, de ope. no. nunc. vel
secundo hoc est verū, nisi ille laborator fue
rit vicinus, q̄a tunc p̄sumiꞇ scire cuius fue-
rit fundus, *c* vt no. Spe. in ti. de emp. & vēd.
§. ostēso, circa fi. & vide Bal. in d.l. nō ideo
minus, vers. in gl. 3. ibi. l. ad ea &c.

ADDITIONES.

a ¶ Delicta grauia. *Adde & vide Cepo. in cons. 6. vbi late.*

b ¶ Beroario. *Adde tu & vide pulchre per Alex. in cons. 1. in 4. vol.*

c ¶ Ille fundus. *Adde de hoc & dic vt pulchre per Bar. in cons. 129. incip. statuto Papiæ, in 2. volu. & de hac quæstione late per Alex. in cons. 36. in 3. volu. Ber.*

AVG. Tu autē in hac materia adde in
13 quātum dictum est, ꝙ † familia Ptātis ex
cusatur ꝑꝑ mandatum Potestatis, ꝙ Bald.
in l. liber homo, ff. ad leg. Aquil. idē voluit
ſm Dyn. ꝙ si beroarij Potestatis torserunt
vnū indebite ex mandato Ptātis ipsi excu
santur, & voluit Ang. in l. liberorum, §. ex-
cusatur, ff. de his qui no. infa. & ꝙ iussus iu
dicis excuset, est tex. & ibi Bar. ī l. si quis id
qđ. in vers. doli mali. ff. de iuris. om. iu. sed
Ang. ibi vr̄ limitare p̄dicta, vt procedāt in
leuioribus delictis: secus in atrocioribus &
grauioribus, per d.l. liber homo, & sic Ang.
ibi intelligit ēt d.l. liber homo, procedere
in Potestate & iudice, sed hęc conclusio an
sit vera vel falsa, habeas recursum ad gl. no.
quam ibi ponderat Bar. & est gl. magistra
in l. non vr̄, §. quod iussu, ff. de reg. iur. per
quam gl. p̄dicta possunt reduci ad concor-
diam, & p̄dicta poterunt ēt limitari. Sed cō
tra doctrinam istam legistarum de directo
est tex. cum gl. antep. in c. quicūq;, de sent.
excom. lib. 6. quæ gl. dicit, nec hic excusat,
iussus maioris vel superioris, sed dic vt dr̄
ibi in glo. vt not. in regula, quod quis ex
mandato, extra de reg. iur. & contra p̄dicta
est

est gl.in c.mulieres.extra de sen. exc.ĩ anti
14 quis.† Itē inquantū dictum est,ꝙ si indu
co laboratorem in fundū,vel aliquem arti
ficem qui laboret, ꝙ non possunt accusari
de dāno dato,sed excusantur ꝑꝑ mandatū
conducentis ipsos , licet ille fundus fuerit
alienus . Sed limitant prædicta nisi fuerit
facta protestatio,ꝙ non laborent in fundo
denunciantis,quia tūc faber vel operarius
tenetur,nec mādatum excusat.Addatis, ꝙ
ista limitatio vř falsa, quia non probať de
iure.nam Imo.& Rom.in d.§.si forte, alle
gāt Sal.in d.l.nō eo minus. hoc dixisse,sed
hoc nō est verū,ꝙ Sal.dixerit.Scđo mouē
tur per doc.Bar.& gl.ibi in d.§.si forte.sed
illa ēt non probāt,quia gl. & Bar. loquunť
in nunciatore noui operis ex illo edicto ,
cui parēdum est,siue iusta, siue iniusta sit.
l.1.ff.de ope.no.nun.& idē in nunciatione
noui operis ex edicto, ꝙ vi aut clā, l.1.§.&
parui,ff.ꝙ vi aut clā. In aliis vero denūcia
tionib. extraiudicialibus non reperiť, ꝙ ꝑ
solam denunciationem quis constituať in
mala fide, si aliter certioratus nō est, & sic
non teneť eis credere, vt no.In.in c.dilecti,
extra de ma.& obe.no.Bar.post gl. in l.pe.
ff.pro emp. & dixi late vltra Doc. in repet.
§.morte,in l.nō solū,ff.de ope.no.nun. Ad
uerte tñ,ꝙ Ang.in d.§.tignum, & Ang.in
auth. qua in prouincia, C. vbi de crim.agi
opor.& Ang.in Auth. vt oēs obediant iu-
dicib.circa 5.col.voluit, qđ per denūciatio
nem factam operariis , ipsi constituanť in
mala fide,ꝑ l.si fundū,C.de rei vend.& per
tex.in auth.vt oēs obediant iudicibus,in §.
si vero alter.ex quo tex.sumpta est illa au-
then.qua in prouincia, & bene facit, licet
ipse non alleget,qđ no. Bar.in l.si Stichū ,
§.si ab alio,ff.de noua. Sed aduerte,quia ēt
ista iura non ꝓbant,qꝛ tex. in d. auth.qua
in prouincia.intelligiť , qñ operarius nul-
lam cām excusationis habebat, quia nullū
p̄cessit mandatū,quia tunc teneť,vt ibi di-
cit Bar. Nec ob.d.l.si fundū, quia ibi denū-
ciatio facta fuit ante contractum,& sic tꝑe
quo faber nullam excusationem habebat,
quia nullum p̄cessit mandatum . Nō ob.d.
§.si ab alio, qꝛ ēt ibi mandatū cessabat, &
sic patet,ꝙ opi.Ang. posset saluari, qñ illa
denunciatio fuit facta operariis ante man
datū,aliàs non pōt procedere,vt sola denū
ciatio constituat ipsos in mala fide,& quia
in hac materia difficultas vř stare ĩ hoc, an
per solam protestationem quis constituať
in mala fide . In hac materia approbo di-
cta Spe.in tit.de emp.& vend.§.nunc dicē-
dū,vers.fi.quia si aliqua adminicula cōcur
rebant cum denunciatione protestātis , ei
erat credendum: & ille cui fit protestatio ,
cōstituitur in mala fide , & in hac materia
adde dicta Bal.in auth.ingressi,C.de sacro.
eccl.in 2.col.& Bal.in disputatione sua, ac-
cusatus de vi turbatiua,in 22.col.& Bal.In
sti.de rer.diu. in §.si quis in suo solo. qꝛ di-
cit,ꝙ si coloni veniunt ad laborandum cū
armis, hoc casu non excusantur.Itē in quā
tum s̃. dictum est,quæ dicantur delicta le
uia,& quæ grauia;dic vt late dixi sup.
15 *Mādaui tibi vt occideres Titium , diu stetisti,*
& postea commisisti delictum,an ego tenear.
15 ANG.†Quinto quærit Bar.in d.§. si mā
dato.in vers. si mādaui tibi vt delinqueres
&c.si semel mandaui delictum & diu steti
sti,& delictū postea cōmisisti,an tenear?&
cōcludit cū Inn.in c.ad audientiā,ex̃ de ho
mi.ꝙ sic,nisi mandatum meum sit expres-
se,vel tacite reuocatum, vt quia feci pacē ,
vel parentelam cum inimico meo,vt l.3.§.
fi.& ibi gl.& Bar.ff.de adim.leg. & hoc se-
quitur Bald.in d.l.non ideo minus, in fi.&
hoc ēt probatur per id ꝙ no. Bart.ĩ ciuilib.
in l.qui in aliena, §.si is qui.in fi.ff.de acq.
her.& l.is qui.§.vnde q̃ri poterit.ff.de ma-
nu.& hanc tenet Bal.in l.multum,C.si qꝭ
alt.vel si.in 3.col. in ver. vñ dico in simili,
& diceť ĩ eo.in gl.colloquiū & tractatum.
AVG.Tu autem in hac materia adde,&
dic limitando p̄dicta , quod si mandatum
à prin.fuit tempore limitatum , si trāsacto
tempore mandatarius interfecit,mandans
non tenetur.ita dicit Sal.in l. non ideo mi-
nus,in 4.q.C.de accus.per tex.in l. diligen-
ter,ff.manda. cum simil. Item adde, quod
si mandatum non est tempore limitatum,
tamen mandans in delictis poterit reuoca
re mandatum: de hoc est tex.in c.quicun-
que,extra de sent.excom. dummodo re in-
tegra sit facta reuocatio mandati,vt est ibi
tex.& glo.& intellige prædicta,quòd facta
reuocatione reuocans mandatum non te
neatur secuto postea delicto, dummodo il
la reuocatio mandati peruenerit ad noti-
tiam mandatarii , aliàs non. ita dixerunt-
Cyn & Salicet. in d.l.non ideo minus. &
ita

ita dicit Sal. intelligenda esse dicta Inn. in
d.c. ad audientiam; pro qua conclusione di
cit Sal. qđ allegat gl. ord. in c. mulieres, ex-
tra de sen. exc. Sed ego allego gl. meliorem
in c. cum quis, extra de sent. exc. lib. 6. & est
doctrina Bar. per illum tex. in l. si pecuniā,
§. si seruum, ff. de cond. cau. dat. & ex dictis
Bar. ibi colligitur, quare opus est, ꝙ reuoca
tio mandati perueniat ad notitiam illius
cui mandatum erat fieri delictum. Quini-
mo Ang. in l. j. C. de Nili agge. nō rūpē. in
fi. vr̄ velle, quod illa reuocatio mandati ꝑ-
uenire dēat ēt ad aures illius qui fuit occi-
sus, sed certè Ang. ibi vr̄ loqui in alio casu.
Adde tñ, ꝙ vr̄ ꝙ in delictis facto mandato
per me, vt aliquem occidas, licet reuocem
mandatū, ēt anteꝗ̄ delictum fiat, nihilomi
nus pœna ordinaria dēt puniri mandans,
quia talis reuocatio mandati fieri non pōt
ēt re integra quin puniatur, vt est casus in
c. pro humani, extra de homic. lib. 6. sed rñ
de, vt per gl. ibi in verbo, mandauerit: & te
ne menti illum casum. Adde Bal. in l. j. C.
de ser. fug. in 3. col. ꝗ approbat dicta Inn.
in d.c. ad audientiā, in hac materia; & ibi
tangit, quid si mandaui tibi vt Titiū occi-
deres, & ex interuallo occidisti, oīno aliàs
facturus, an mandans teneatur? Adde Bal.
in c. 1. §. furtū, de pace iuram. fir. qui ponit
qñ mandans volebat probare mandatariū
esse inimicum occisi. & adde ēt quod dicit
Bal. in c. j. §. iniuria, in 7. col. ver. quæro Ti
tius, de pace iur. fir. & adde dicta Ang. in l.
j. C. de Nili agge. non rumpen. in fi. & Sali.
in l. j. C. de rap. virgi. in 6. col. qui faciunt
mentionē de doct. Inn. in d.c. ad audientiā,
& de ista reuocatione mandati dicā in hac
eadem gl. in vlt. q. & vide Pet. de Ancha. in
clem. 1. de renuncia. de intellectu do. Inn.
in d.c. ad audientiam.

16 *Mando tibi vt mandes alij, an tu secundo man-
dans tenearis.*
17 *Nūcius scienter portans literas vt maleficium
committatur, punitur secuto homicidio.*

16 ANG. † Sexto quæro, mando tibi vt tu
mandes alij, an tu secundo mandans tenea-
ris? hanc qō. format Bar. in l. aut ꝗ aliter,
§. pen. ff. qđ vi aut clam, & in l. j. §. incidit,
ff. ad Turp. vbi concludit, ꝙ aut est crimen
leue, & talis nuncius, vel habens mandatū
ad mandandū, non tenet̄, vt d. §. pen. aut in
grauibus, & tenetur, vt d. §. incidit; ex quo
dicit ibi Bar. no. ꝙ contra istos nūcios, per
quos fiunt isti tractatus, per iudicē malefi-
ciorum potest procedi, & puniri possunt;
de hoc est gl. ord. & Bar. no. in l. si sciēte, ff.
de parri. quod singulariter no. contra istos
portātes literas, vel ambasiatam de aliquo
tractatu contra rem publicam, vel alio deli
cto atroci; quia tenent̄, & puniri possunt,
vt principales delinquentes.

AVG. Tu aūt in hac materia adde quæ
dixerunt Pet. & Cy. vt refert ibi Sali. in d. l.
non eo minus, C. de accu. in antepe. col. in
ver. viso de mandante, an & qūo puniatur.
Quæro, quid de nuncio? & ibi Sal. br̄ faciēs
mentionem de doct. Bar. in locis s̄. alle. tan
dem concludit ꝭm Pe. & Cy. id quod Bart.
s̄. Adde tñ, quia in hac materia pulchre di-
xit Bal. in l. 1. §. ne autem, C. de cadu. tol. in
17 fi. vlt. col. qui dicit, † ꝙ nuncius, qui scien-
ter portauit literas vt maleficium vel ho-
micidium committeretur, punitur secuto
homicidio, qui allegat doctrinam Cyn. in
d. l. non ideo minus: idem dicit si mandaui
Titio, & Titius Seio, omnes tenemur, per
tex. quem dicit esse singularem, in l. si ego,
ff. quod vi aut clam.

18 *Mandans an teneatur ex mandato, vel ex deli
cto postea secuto, quod est vtile scire propter lo-
cum, & tempus, & alia quæ in inquisitione de-
bent apponi.*
19 *Accusare vel inquirere volens contra mandan-
tem dēt confinare locum, & tempus delicti secu
ti, non aūt locum & tempus mandati facti.*
20 *Qualitas quæ oritur ex tempore respiciens mā
dantem & mandatarium, qualificata ex tem
pore vel loco, an aggrauet pariter factum in v-
troque.*
21 *Mandans obligatur ex mandato, quando man
datū de per se habetur pro delicto perfecto, etiam
si non sequatur delictum, & tunc inspicitur tem
pus & locus mandati.*

18 ANGE. † Septimo quæritur, an mādās
teneatur ex mandato vel ex delicto postea
secuto, quod est vtile scire ꝑꝑ locū & tps,
& alia quę in inquisitione debent apponi.
& hanc q. format Bart. in d. §. si mandato.
versi. quæro vnde oritur obligatio &c. ibi
tenet, ꝙ ꝑꝑ mādatum tenetur ex delicto,
vt l. 1. §. persuadere, ff. de seruo corru. & ibi
gl. & no. glo. in §. ope. de obli. quæ ex deli.
19 nascun. † ex quo infert, ꝙ qñ vis accusare
vel inquirere contra mandantē, debes con

firnare

a finare locū delicti secuti, a & tp̄s delicti, nō aūt tp̄s & locū mandati facti, vt l. pretor, §. hoc aūt edicto. & ibi Bar. ff. vi bon. rapt. qđ est mēti tenēdū. & ibi ēt infert, ꝙ locus & tp̄s delicti commissi inspicitur ad pęnam augēdam vel minuendā in mādāte, vt d. §. hoc aūt edicto. facit qđ no. Bar. & ibi etiā Imo. ī l. si vt proponis, ff. de fideiuss. de quo latius per Sal. in l. non ideo minus, C. de accu. ver. 7. quero vnde obligatio &c. sed Bal. in d. l. nō ideo minus, licet in effectu idem videatur concludere cū Bar. tñ in ver. quinto quæritur an mandans &c. sic dicit. Aut mandans obligatur ex eodē delicto, & tūc sine dubio obligať simul in tp̄e: aut ex diuersis delictis, & tunc refert an delictū mādātis recipit cōsummationē in ipso mādato, & tunc obligatur mandans, & tūc locus mandati tantummodo, & tp̄s est apponendus, vt d. §. persuadere, aut in ipso mādato nō recipit cōsummationē, sed ī delicto postea secuto, tunc dicit ꝙ simul obligantur, vt l. hæc verba, ff de adul. & locus & tp̄s delicti postea secuti, sunt apponenda. Ex qui
20 bus infertur, & patet, † an qualitas q̄ oritur ex tp̄e qualificata, & q̄ respicit mādantem & mandatariū, quia ubicunq; delinquunt simul in tp̄e, ibi seq̄tur accusatio, ꝙ ea qualitas aggrauet factū pariter in vtroq;, & eodem modo dicit, an obligentur eo loco, q̄a aduertendum est ꝙ vbicunq; obligātur simul in eodem tp̄e, obligātur etiam simul eodē loco, & sic qualitas loci pariter aggrauat mādantem & mandatarium, & etiam sequitur, ꝙ mādatarius debet cōueniri in loco facti & delicti consummati, nō in loco mandati. Adde tñ quod dicam infra in versi. 12. quæro &c. vbi aliter in aliquibus dicam secundum Bal. & plenius.

AVG. Tu aūt in hac materia adde & li-
21 mita prædicta, ꝙ † verum est, & fateor, ꝙ mandans obligatur ex delicto ꝑ ꝑ mādatū, & sic locus, & tp̄s, delicti cōsummati inspicitur, etiā quo ad pęnā imponendā. fateor hoc, ubi mandatū de per se solum non est delictū, nisi secuto maleficio, loquor quo ad hoc, vt pęna ordinaria puniatur, sed vbi mandatū de per se solū habetur ꝓ delicto perfecto ēt nō secuto maleficio, ut in assassino, vt est casus in c. pro humani. de hom. lib. 6. & ibi gl. super uerbo, mandauerit. & Io. An. in regula in pęnis in mercuriali. ꝙ facto illo mandato, in hoc delictū est perfectum. tunc dico, ꝙ tp̄s & locus mandati inspicitur, quia mandans obligatur isto casu ex mādato illo iniusto, & hoc probatur in d. §. pro humani. ibi, uel mandauerit. quāq̄ mors forsitan non sequatur. & hoc est qđ dixit Bal. in d. l. non eo minus. in sua distinctione relata ab isto authore hic, dum Bal. dicit, ꝙ ubi delictū mandantis recipit consūmationē in ipso mandato, & tunc ex illo obligatur mandans, & locus mādati, & tp̄s esset apponēdū in inquisitione, d. l. j. §. persuadere]. item intellige & limita dicta Bar. s̄. allegata dum tractatur de puniendo mādātem pęna ordinaria: secus si tractaretur de puniendo ipsum pœna extraordinaria ꝑ ꝑ mādatū tm̄, quia locus, & tp̄s mandati inspicitť, & non locus & tp̄s cōsummati delicti, ita elegāter dixit Imo. in l. si vt proponitur, ff. de fideiuss. & oīno uide Bar. q̄ ponit istam eandē q̄ō. si ego existens Ferrarię mādo vt occidas vnū Florētię, & occidisti, an hic Ferrarię ego mandans possim cōueniri, si obligatio oritur ex mādato possum cōueniri Ferrarię: si oritur ꝑ ꝑ delictū consūmatū nō, ibi vide, & de materia principali vide Bal. ī l. sed & eximēdi, §. si p̄tor, in fi. ff. ne quis eum qui in ius voc. est, vi exim.

22 *Instigans quod clericus percutiatur, secuta percussione, tenetur instigans canone, si quis suadente diabolo.*

22 ANG. † Octauo quæro aliquis instigat & solicitat ꝙ clericus percutiatur, an percussione secuta teneatur etiam canone si quis suadente diabolo, & dicendum est qđ sic, vt no. Bal. Ang. Rap. & Imo. in l. quid ergo. §. pen. ff. de leg. 1.

AVG. Tu aūt in hac materia adde tex. ī c. mulieres, ext. de sen. exc. §. j. q̄ tex. vult, ꝙ talis nō possit absolui nisi à sūmo Pontifice.

23 *Clericus si solicitat aliquem ad committēdum maleficium, morte secuta an sit irregularis.*

23 ANGE. † Nono quæro, quid econtra si
b clericus instigauerit *b* vel solicitauerit aliquem

ADDITIONES.

a ¶Delicti secuti. *An tempus consummati delicti debeat poni in accusatione, adde tu & vide Ang. in consi suo 173.*

b ¶Instigauerit. *Circa hoc adde & vide Feder. de Sen. in cons. 167. Ber.*

quem ad maleficium committendum, & mors sequatur, an ipse sit irregularis? vide vt sup. per eosdem in d.§.pen.

AVG. Tu aũt in hac materia adde no. per Doct. in c. sicut dignum, extra de homici. lib. 6. sed melius vide tex cum gl. in c. Petrus diaconus. eo. ti. extra de homic.

14 Mandans maleficiũ, eo secuto, nihil agit in passum intrinsece, per se sed per cãm extrinsecam.

24 ANG. † Decimo quæro, si mandatur cõmitti maleficium seu homicidium, & eo secuto quid mãdans dicatur agere in passo? hanc q. format Bal. in d.l. non eo minus. in ver. in ista materia procedo &c. vbi conclu dit, ꝙ nihil agit ĩtrinsece, per se, sed agit ꝑ cãm extrinsecã, quod patet, quia nihil põt agere per cãm extrinsecam, nisi sit approximatus passo, sed talis agens põt esse oĩno separatus à passo, verbi gratia, si ille q̃ est Florentiæ mandat percuti illum, q̃ est Bononię, nã inter illud agens, & illud patiens nulla est approximatio, vnde iste actus nõ attribuitur illi primo agenti per propriam operationem, seu per alienam.

AVG. Adde & dic ꝙ ista procedũt de facto, sed iuris fictione aliquando mandans dr̃ vere facere, etiam in passo, vt in casibus quos plene examinabo infra in 14. q. (an mandans dicatur vere facere.)

25 Delictum mandantis & mandatarij, an sit vnum & idem numero.

25 ANG. † Vndecimo quæro, an delictum mandantis & mãdatarij sit vnum & idem numero. istam q. format Bal. in d.l. non eo minus. ver. sed quæro an delictũ &c. vbi cõcludit, ꝙ qñ resultat delictũ in mãdante & mandatario, ꝙ est qñ mandatũ trãsit in nomen illius delicti, ita ꝙ nominetur mandator talis quale est delictũ, ꝙ tunc in mandãte & mandatario est idem delictũ numero ex parte finis: quia nõ est nisi vnicũ d'lictũ, igitur &c. quod patet ẽt, quia vnico libello contra oẽs agitur, vt l. accusatoribus, C. de accusa. facit l. ita vulneratus, in fi. ff. ad le. Aquil. quod qualiter debeat intelligi, dic vt no. Sal. in d.l. nõ ideo minus. ver. 10. q̃ro an mandans &c. si vero non resultat in mãdante quod in mandatario, vel aliquod delictum resultat in mandatario, quod nõ resultat in mandante, & tunc non obligãtur eodẽ delicto numero, quod patet, quia dicuntur esse plures obligationes numero, vt l. gñaliter, ff. de fideius. per d.l. non eo minus. vbi dicit, ꝙ quælibet persona, ergo quilibet tenetur ex suo facto, & sic sunt plura facta numero. de quo vide Sal. per alia verba in d.l. non eo minus. versi. quæro septimo vtrum delictum mandantis. & ibidem Bal. in versi. quęro an delictum mandãtis, sed istã qõ. magis ordinate format Bar. in l. sed unius. in fi. ff. de iniur. dic ut ibi per eum, per Cy. & Salic. in d.l. non eo minus, qui in effectu idem dicunt quod supra dictum est, ideo non reitero.

AVG. Tu de hac materia vide dicta Cy. in l. 1. C. si reus vel ac. mor. fuc. & dicta Bar. in l. j. §. ne aũt, C. de cad. tol. in vlt. col. qui dicit, ꝙ factum mandantis & mandatarij est vnum factũ numero: & alle. Cy. ita voluisse in d.l. j. C. si reus vel accu. mor. fuc. & dicit ꝙ de hoc est glo. valde no. in l. qui de crimine, C. de accu. sed certe ibi gl. nihil loquitur de hoc. & subdit ibi Bal. ꝙ ex mandante, & mandatario compilatur vnum & idẽ maleficiũ, ꝑ l. si familia, ff. de iuris. om. iudj. sed vide postea ibi Bal. terribiliter arguentẽ in cõtrarium, tu nõ recedas ab opi. Bar. in d.l. sed si vnius. Adde tñ d. Nellũ in tract. bannito. in 2. parte primi t̃pis, in q. 7. & ibi per multas authoritates probat, ꝙ delictum mãdantis, & mãdatarij est unum & idem in specie, & in numero, licet alleget Bal. alibi contrarium dixisse. Limita tñ prędicta & intellige, vt dixi s̃. in 7. q. in additionibus meis, in hac eadem gl.

26 Qualitas q̃ est in mãdãte an sit in mãdatario.

27 Statuto dicente ꝙ magnas puniatur pœna duplo maiori quam popularis, si popularis mandet magnati quod occidat Titium sequuto delicto, an iste popularis puniatur pœna dupli.

28 Populari mandante magnati quod committat delictum, eo sequuto, quando puniatur popularis pęna dupli.

29 Qualitas q̃ oritur ex t̃pe qualificata, respiciẽs mandantem & mandatarium, debet in accusatione, vel inquisitione contra vtrunque apponi.

26 ANG. † Duodecimo quęro, an qualitas quæ est in mandante, sit in mãdatario? hãc q. format Bar. a in l. is qui ope. ff. de fur. in d. §. si

ADDITIO.

a ¶ Format Bar. *Adde ꝙ opi. Bar. sequitur late Bar. Cepol. in consi. 34. vbi vide. Bar.*

§.ſi mandato.vbi cõcludit,ꝙ qualitas,q̃ in
hæret mandatario loco & tꝑe delicti,intel-
ligit̃ ineſſe mandanti, vt l.vtrũ, ff.ad l.Iul.
de parri.qualitas aũt poſt delictum cõſum
matũ ſuperueniens, ſicut eſt qualitas furti
manifeſti ex apphẽſione ſuꝑueniente: iſta
talis qualitas non intelligit̃ ineſſe in man-
dante,dato ꝙ inſit in mandatario, vt d.l.is
27 q̃ ope.Ex quo infert̃ gr̃a exẽpli,dicit † ſta-
tutũ,ꝙ magnas puniat̃ duplici pęna q̃ po-
pularis,popularis mãdat magnati ꝙ Titiũ
occidat:q̃rit̃ an iſte popularis,delicto ſecu-
to,puniat̃ pęna dupli.& dicit ꝙ ſic: q̃a iſta
erat qualitas inhærens mandatario. iõ ea-
dẽ repræſentat̃ in mandante,vt d.l.utrum.
aliàs ſecus.ſed iſtã opi.reprobat Bal.in d.l.
nõ iõ minus.ver.hoc p̃miſſo.circa q.ꝓpoſi
tã;& ꝙ non ſit vera,ponit exẽplũ.dicit lex,
ꝙ decurio nõ poſſit beſtijs ſubijci, ſerui ãt
& aliæ viles ꝑſonæ beſtijs ſubijciant̃, mõ
decurio mandat vili ꝑſonæ ꝙ cõmittat ho
micidiũ,an decurio beſtijs ſubijcietur?cer-
te ſi reſpicimus propriã qualitatẽ ipſi mã-
danti inhęrentẽ,nõ ſubijciet̃ beſtijs, ſi aũt
inſpicimus qualitatem ipſi mandatario in
hærentem, & ipſam trahimus ad mandan-
tem,tũc beſtijs ſubijcitur, ſed primã partẽ
dicit fore verã. allegat caſum in l.more, §.
iſte,ff.de pę.ergo opin.Bar.vr̃ eſſe falſa. Et
ſic qualitas inhęrẽs ꝑſonæ ſiue generet o-
diũ,ſiue fauorẽ, nõ eſt trahenda ad aliã ꝑ-
ſonã.l.j.ff.de c͡oſti.prin. Ex quo ĩfert ad q.
28 Bar.† ꝙ falſum eſt,ꝙ popularis q̃ mandat
nobili cõmitti maleficium, puniatur pęna
dupli,cum rõne iſtius qualitatis, q̃ diuerſa
eſt,tam in vno,q̃ in altero,reſultat diuerſa
rõ: ergo nõ dẽt eſſe eadem punitio in vno
q̃ eſt in alio,ſed q̃libet puniendus eſt ẜm ꝓ
priam & inhęrentẽ conditionẽ & qualita-
tem.Non obſt.ẜm Bal.d.l.utrum, quia ibi
eſt ſpãle ꝑꝑ criminis immanitatem. uel ſe
cundo ibi eſt ꝑꝑ qualitatem, q̃ eſt in offen
ſo,q̃ aggrauat factum & qualitatem in per
ſona mandantis & mandatarij, ſed in q̃õ.
noſtra, ſolum loquimur de qualitate q̃ ſo-
lum eſt in offendentib. ſubdit tñ Bal.in d.
l.non iõ minus:ꝙ ſi non loquimur de qua
litate inhęrente perſonis, ſed de inhęrente
circunſtantiis, uel concomitantiis, dicit ꝙ
vr̃ opi.Bar.concludere, ꝙ illa qualitas non
repręſentet̃ in mãdante,ꝙ dicit falſum ita
intelligendo, q̃a ſi mandatarius deliq̃t de
nocte,uel in platea, ut fuit in noſtra inquĩ
ſitione, iſtę qualitates aggrauant factũ in
ꝑſonã mandantis, ſicut in ꝑſonã faciẽtis,
nec ob.d.l.is qui opẽ;q̃a ibi dicta apphen-
ſio nõ inducit qualitatẽ in ipſo facto pro-
prie loq̃ndo, ſed ſolũ in ꝑſona apphẽſa, &
iõ ad aliã ꝑſonã nõ trahit̃.Comitantia aũt
criminis ſunt locus,& tp̃s, ut in c.Abbate,
de re.iu.li.6.& ſunt qualitates in rẽ,iõ non
eſt mirũ,ſi hę qualitates ad mandãtẽ por-
rigant̃.Et p̃dicta dicit uera,qñ mandans o-
bligat̃ ex eodẽ delicto: ſed ſi ex delictis di-
uerſis, tunc ſine dubio qualitas inhærens
uni nõ aggrauat,nec leuiat aliũ,ut eſt exẽ-
plũ in d.§.ꝑſuadere;& iſtã opi.credo uerio
rẽ,q̃a mitior eſt,ut l.p̃ſes, & l.ſi de interp̃-
tatione,ff.de pę.ex quib.Bal.in d.l. non iõ
minus.ẽt infert, an mandans & mandata-
rius obligent̃ ſimul ĩ tꝑe,&,vt ẽt s̃.dixi,an
obligent̃ ex eodẽ delicto,& tũc obligant̃ ſi-
mul in tꝑe,aut ex diuerſis delictis,& tũc re
fert an delictũ mandantis recipiat cõſum-
mationẽ in ipſo mandato: & tunc nõ obli
gant̃ eodẽ tꝑe: q̃a añ obligat̃ mandans, ut
d.§.ꝑſuadere. an non recipiat conſumma-
tionẽ in ipſo mandato, ſed in facto poſtea
ſubſecuto, & tunc ſimul & eo tꝑe obligan-
29 tur,ut l.hec uerba,ff.de adult.† Ex his pa-
tet,an qualitas, quę oritur ex tꝑe qualifica
ta,& q̃ reſpicit mandantẽ, & mandatariũ,
q̃a ubicunq; ſimul deliq̃rint in tꝑe,ibi req̃
rit̃,ꝙ illa qualitas aggrauat factum pariter
in utroq;:ſicut idem tp̃s dẽt in accuſatione
uel inquiſitione cõtra utrunq; apponi. In-
ſuper idem Bal. infert in d.l. nõ iõ minus.
an ſimul mandans & mãdatarius obligent̃
eo loco,& concludit,ꝙ oĩ caſu quo obligã-
tur:eo tꝑe & loco ſimul obligãtur. Ex quo
infert, ꝙ qualitas loci aggrauat factum in
perſonam mandantis,& mandatarii.

AVG.Tu aũt in hac materia adde, ꝙ in
principali articulo quem tetigit do.Ange.
hic in hac 7.q.ſ.añ qualitas quæ eſt in mã
datario ſit in mandante uel econtra.Quod
in quantum adduxit illam doctri.Bar.in d.
l.is qui opem. quam oẽs allegant ad hoc,
ꝙ ibi Bar. nihil dixit de mandante,ſed po-
tius vr̃ loqui de opem p̃ſtante. Sed in pro-
priis terminis iſtam q̃õ.poſuit Bar. in mã-
dante in l.utrum,ff.ad l.Pomp. de par.tan-
dem concludit id ꝙ ipſemet Bart. in d.l.is
qui opem, in materia opem præſtantis,

& addatis ꝙ Bald. in l. vnica, §. ne aũt, C. de cad. tol. in pe. col. circa intellectũ d. l. vtrũ, dixit, ꝙ in mandante & mandatario adeo non causat̃ vnum & idẽ delictum ꝙ q̃libet persona decernit̃ de per se, & qualitas cuiusq; in se propriè decernit̃, & mouet̃ ꝑ d. l. non iõ minus, ver. in sua persona. Nõ ob. d. l. vtrũ, de parr. quia ibi est speciale, & ibi ponit aliã specialitatẽ, q̃ non posuit in d. l. non iõ minus. Adde tñ ꝙ Ang. in l. j. C. de Nili ag. non rum. fecit ẽt mẽtionẽ de doct. Bar. in d. l. is qui opem. & ẽt rep̃hendit Bar. q̃ minus perfecte loquit̃, & est defectiuus: quia licet esset vera illa conclo, ꝙ vbi qualitas quæ inest à principio in cõmittendo delictũ & aggrauat delictum quo ad pęnã, & fortius punit̃, sit & esse dẽat ẽt in alio: tñ hoc verũ, vbi ille alter scit illã qualitatẽ inesse; & hoc probat̃: quia tũc ille alter ita acrius dẽt puniri, sicut ille principalis, qui cõmisit delictum, per d. l vtrum, in ver. participes & conscios. Quinimo ibi Ang. ẽt in alijs rep̃hendit Bar. in d. l. is qui opẽ. Bñ faciunt no. ꝑ Sal. in l. j. C. de rap. vir. in v. col. Et sñiam Bar. in d. l. is qui opẽ. vr̃ approbare do. Ant. de But. & Imo. in c. j. extra de offi. deleg. qui ita vñr intelligere d. l. vtrũ, sicut intellexit Bar quia ibi illa qualitas inerat à principio. Qñ aũt pęna minoretur, vide per Bar. pet illũ tex. in l. qui seruo, §. j. ff. de fur. vide Doct. in l. 1. C. de rap. vir.

30 *Mãdãs & mãdatarius an puniãtur eadẽ lege.*

30 ANG. † Tertiodecimo quærit̃, an mandans & mandatarius puniantur eadem lege.[a] hanc q. format Bal. in d. l. non iõ minus. ver. 7. quærit̃ an mandans &c. vbi concludit, ꝙ aut quærit̃ an teneat̃ eadẽ l. iuris cõis, an municipalis vel cõsuetudinis: si loquit̃ de iure cõi, vr̃ sic dicendũ, quia aut cõsideramus fictionẽ, & tunc tenet̃ eadẽ lege, vt l. j. §. deiecisse, ff. de vi & vi ar. aut cõsideramus veritatẽ, & q̃libet tenetur sua lege, vt l. non solum, in prin. ff. de iureiu. si vero loquimur de iure municipali, vel consuetudin. tunc illud est seruandũ, & eius verba, vt l. 1. §. is qui nauẽ, ff. de exerci. sed Sal. in d. l. nõ iõ minus, ver. q̃ro ibi ad declarationẽ &c. subiũgit latius istã qõ. videlicet, an qui fieri mandat, cõprehendat̃ sub verbis legis de faciente disponentis: nã dicit ipse, ꝙ Doct. dñt, aut verba legis sunt in rẽ scripta, & tunc tã ex proprio significatu, q̃ ex virtute comprehendunt vtrumq;, ff. de eo, ꝑ quẽ fac. est, l. j. §. 1. aut verba sunt scripta in ꝑsonã, & tunc dñt, ꝙ mandans non tenet̃, nec ex verbis cõprehẽdit̃. Sed Sal. dicit, ꝙ aut verba legis disponunt exp̃sse & specifice de vtroq:, & tunc q̃libet expresse ex ꝓpria culpa tm̃ cõprehendit̃, nõ vnus ex alteri⁹ culpa, & nedũ ex significatu verborũ, sed nec ẽt ex mẽte ꝓferentis, vt l. si ꝑ aliũ, cõiuncta l. p̃ce. in fi. ff. ne q̃s eũ, q̃ ĩ ius vo. est vi exi. Et ita dicit dr̃e ĩtelligi l. liber hõ, in prin. ff. ad l. Aq. q̃ dicit iubẽtẽ teneri Aquilia, q̃a de iubente dãnũ dari vel fieri, & exp̃ssa erat facta mentio in verbis tertij capituli edicti, vt patet in l. si seruus seruũ, §. tertio capite. e. ti. Aut verba legis sunt prolata ꝑ verbũ cõe ad vtrunq;, quale est verbũ cõmittit, vt l. nõ dubiũ, C. de legi. & tũc si qua lex ciuilis vel municipalis dicat, ꝙ si q̃s cõmisit homicidiũ, vel adulteriũ, tũc dicit, ꝙ ex proprio significatu verbi vtrũq; cõprehendit̃, vt d. l. non dubiũ, ff. de adult. & l. si quis, & l. nihil, §. fi. & clarius extra de sen. exc. c. mulieres. Aut verba spãliter prolata pariter vtrunq; nõ cõcernunt ex ipsorũ significatu, & tũc dicit, ꝙ si ex actu illi⁹, de quo q̃ritur finis & effect⁹, efficacia, siue cõmodum cõcernunt duntaxat agentẽ remotũ vel mediatũ nõ ꝓximũ & ĩmediatũ, tunc ex proprio significatu, & ex mente declarata, ipse mãdans ex verbis legis cõp̃hẽdit̃, nõ ipse immediate faciens: & assignat rõnẽ, q̃a iste act⁹ soli mediato p̃t attribui, tñ absq; eius mãdato, nõ poterat effectualiter fieri. exẽplũ est in l. 3. §. si ꝓcu. coniuncta l. j. §. fi. ff. ꝙ q̃sq; iu. Itẽ in l. pater ex ꝓuincia, ff. de manu. vin. Aut ille actus vel effectus cõcernit tm̃ ipsum agẽtẽ, & tunc ex vi verborũ mãdans nõ cõprehendit̃, sed interpretat̃. exemplum in l. Aquil. cuius verba sunt in ꝑsonã scripta, vt l. 2. ff. ad l. Aq. & mandãs nõ dr̃ occidere, sed mortis cãm præbere, iõ non Aquilia, sed in factum subsidiaria tenet̃, vt l. qua actione, §. occisum, tunc fieri faciens tenetur ex eius mente, vt l. j. §. deiecisse, cum §. seq. de vi & vi ar.

ADDITIO.

a ¶ Eadem lege. *Adde tu circa hoc Cep. in consil. 32. supra alleg. qui distinguit: aut verba legis loquuntur realiter, & punitur mandans eadem pœna: aut personaliter, & secus. Ber.*

AVG. Tu aũt in hac materia adde, quod
ista q. multũ dependet ab illa qõne q̃ nunc
ꝓxime examinabo Iõ dic, & adde illas ad
ditiones quas nũc ĩ. proxime in addit. pro
ximis dicã. Adde tñ pro nũc, ꝙ cõtra istam
dist. Sal. vr̃ exp̃ssa decisio in c. ꝑ humani. ex̃
de hom. in 6. in ver. vel ẽt mandauerit, vbi
speciale introductum est in illo delicto. de
quo ibi, ut mãdans fieri delictũ, cõprehẽda
tur sub dispositione legis puniẽtis faciẽtẽ
principl̃r delictũ, ergo in cõtrariũ dẽt esse
ius cõe. In contrariũ fortiter facit l. j. §. j. ff.
de eo ꝑ quẽ fa. erit. in uer. manibus suis, in
ducendo illũ tex. aliter q̃ Doc. induxerint.
Nã illa verba manibus suis, ꝓprie comp̃hẽ
dunt ꝑsonã faciẽtis delictũ, vt no. Bar. ꝑ il- a
lũ tex. in l. ꝑ hãc, C. de erog. mil. ann. li. 11.
& ibi Bar. põderãs ibi tex. in ver. manu sua,
& ĩ. dicetur ĩ seq. q. & tñ illa pęna illius edi
cti cõprehendit ẽt mãdantẽ, vt est casus in
d. l. j. §. j. Sed, ut dixi, uera decisio colligitur a
ex his decisionib. quas ĩ. in seq q. adducã.
Lud. de Ro. in l. si is qui pro emptore, ff. de
vsuc. multas decisiones Sali. destruxit, quas
ipse Sal. posuit in hac materia in d l. nõ iõ
minus. & adde Bal. in l. athletas, §. Põpo. in
fi. ff. de his qui no. infa. per illum tex. ibi

31 *Mandans secuto facto, an dicatur vere facere uel interpretatiue.*

32 *Statuto dicente, ꝙ si quis produxerit exceptionem aliquam contra instrumentum confessionatum, nec probauerit, puniatur in tantum: si aliquis producat exceptionem contra instrumentum, per procuratorem habentem mandatum ad hoc & non probet, ex vi verbis statuti dominus punietur.*

33 *Statuto dicente, si quis proprijs manibus vulnerauerit aliquem, puniatur graui pœna, dic ꝙ nõ comprehendit, si quis aliquem per alium vulnerari fecerit*

31 ANG. † Quartodecimo q̃ritur, an man-
dans, secuto facto, dicatur uere facere, uel
interp̃tatiue, & sic ad videndũ vtrũ locum
hẽat in statutis, in quibus hẽnt locũ verba
propria non fictitia. hanc q. format Bar. in
l. sed si vnius, §. seruus, ff. de iniur. in ver. q̃-
rõ circa hanc legẽ &c. & post allegationes
hincinde cõcludit, ꝙ qñ mando tibi aliq̃d,
ꝙ post susceptũ mãdatum tu habes necesse
facere, necessitate ciuili: quia es obligatus
ad hoc: puta q̃a mãdat tibi aliq̃d ꝙ est ho-
nestũ, vel si dñs mãdat aliquid seruo, ꝙ nõ
cadat in graue delictũ, tunc uere ille facit
cuius mãdato id fit: qm̃ instr̃m, quo mediã
te agit, de necessitate agit. dico de necessita
te ciuili, iste est casus ĩ l. si pater. ĩ fi. de ma-
nu. vin. & l. 3. §. si ꝓcurator. ff. ꝙ quis. iu. Li
cet. n. verba illius edicti loquantur in perso
nã, tñ locũ hẽnt in eo qui ꝑ procuratorem
impetrauit: cum. n. mandatum de impetrã
do sit licitũ, ille ꝓcurator de necessitate im
petrauit. Et ꝑ hoc dixi semel de facto in ci-
32 uitate † Assisij statuto dr̃, ꝙ si q̃s ꝓduxerit
exceptionẽ aliq̃ cõtra instr̃m cõfessionatũ,
nec ꝓbauerit, puniat̃ in tm̃, mõ aliq̃s pro-
duxit exceptionẽ cõtra instr̃m ꝑ procura-
torẽ hẽntem ad hoc mandatum, nec proba
uit: dixi ꝙ ex verbis statuti dñs punitur, a
quia vere dñs produxit: quia procurator
tanquam

ADDITIO.

¶ Dominus punitur. *Circa hec, an per aliũ faciẽs dicatur ꝑ se ipsum facere, ultra posita sup. per Ang add. tu pro parte affirmatiua tex. in l. hęc uerba, ff. ad l. iul. de adul. uide dic. Bar. ibi in uer. pertinet item adde & pondera text. in l. certe, §. 1. ff. de precar. quem Bal. reputat sing. in c. 1. §. iniuria ff de pa. ten. fir. item tex. in c. mulieres. in fi. de sent exc item tex. in c. sicut dignũ extra de hom. c. adde tamen ꝙ sententiam Bar. tenent cõiter Doct. & Bal. in l. non ideo minus, C de accu & Pet. de Anch. in c. canonũ statuta. de constit. Abb. in d. c mulieres. & Ang. in l. quem pater, de priuil. cred Bal Ang & Imo. in l. si seruum ff. de acq her. & Flor. in l. ita uulneratus, ff ad leg Aquil. Item adde ꝙ statutum puniens personaliter facientem, non cõprehendit mandantem. gl. est in cle. 1. in uer. publice. de vi. & hon cler quam sing reputat Abb in d. c mulieres. & sequitur do. Ias. in l. id ꝙ. ff. de iurisd. om. iud. & in proposito uide Ro. in cons. 10. ubi consuluit, quod stante statuto ꝙ utens falso instrumẽto puniatur certa pœna, tale statutũ cõp̃hendit utentem per procuratorem, ꝙ adde ad id ꝙ dicit sup. auth. de excp. piẽte. Item adde in principali, quod stante statuto, ꝙ homicida capite puniatur, ita quod moriatur statim, ut est Mediolani: & alio statuto caueatur, ꝙ nullus corporaliter puniatur, nisi lege municipali caueatur, ꝙ mãdans fieri homicidiũ de iuris subtilitate, non cõprehẽditur. ita Bal. in cons. 12. in 3. uol. & satis in proposito. uide ẽt Alex. in cons. 65. in 4. uol. & Cap. in cons. 34. supra in prace. add. alle. Ber.*

tanquam instr̄m hoc facit de necessitate ci-
uili: nec tunc dicit ꝙ debeant inspici ver-
ba statuti, utrum loquant̄ in rē, vel in per-
sonam. Si uero mādatū non sit licitum, iō
ille per quē quis facit, non facit de necessi-
tate naturæ, quia liberum arbitrium hēt:
nec ex necessitate legali cum rei turpis nul
lum sit mandatum: tūc ille qui mandat nō
vere facit, sed interpretatiue, & sic non hēt
locum in statuto loquente in personam,
ita loquitur l. 1. §. deiecisse, & l. si pater, cū
simi. ff. de his quę in frau. cred. & ista est ve
ritas, licet Bal. in d. l. non iō minus. vt sup.
retuli, aliter distinxerit, de ista tñ q. dic vt
l. si is qui ꝓ emptore, ff. de vsuc. & ibi latis
sime Lud. & vide no. Bal. in l. transigere. cir
ca fi. C. de transac. & Doc. in l. 3. §. si ꝓcura-
tor. ff. quod quis. iur. & Bal. in c. si quis dixe
rit. si de feu. fue. contr. & l. Gallus, §. quid si
is. de li. & posth. & ꝑ Imo. in d. l. Gallus, §.
& quid si tātum. & per Sal. in l. non dubiū.
circa prin. C. de leg. & latius ꝑ eūdē in d. l.
nō iō minus. qui in aliq̄b. discrepat a Bar.
vnde sufficit remissio: q̄a multa scribit in
33 versicu. quæro quinto. † Quid si statutum
dicit, si quis manibus proprijs vulnerauer-
rit aliquem, teneatur graui pœna. dic q̄d
nō cōprehendit si quis aliquē ꝑ aliū vulne
rari fecit, ut elegāter no. Bal. in ti. de pa. iu.
fir. in §. furtū. in fi. in usib. feud. & hoc uo-
lunt Canon. in c. sicut dignum, de homi. &
no. Domi. de S. Ge. in c. si quis viduā. 50. di.
& ꝓ hoc facit q̄d no. Bar. in l. ꝑ hanc. C. de
ero. mili. ann. li. 11. ibi manu sua. vbi dr̄, ꝙ
non pōt capere ꝑ substitutū, & ēt facit tex.
in l. probationes, & ibi Bar. C. de diue. off.
li. 12. ubi uult Bar. ꝙ si statuto dr̄ de instr̄o
scripto manu publici notarij, nō intelligit̄
de exēplo manu publici notarij, sed de pri-
mo & originali. de ista q. videlicet de faciē
te manibus proprijs, vide Lud. in l. si is qui
pro emptore, ff. de vsuca. Et prædicta pro-
cedunt quando mandatum procedit.

AVG. Tu aūt in hac materia, quia ma-
teria amplissima est, s. an mandans & man
datarius eadem pęna puniantur, & an mā-
dans dicatur uere facere: & an statutum cō
prehēdat eum. Adde dicta Bal. in c. j. ī ver.
Opizoni. de pace Constan. per Ang. in l. 3.
§. si procurator, ff. quod quis. iur. per Bal.
in l. 1. C. de ser. fugi. per Cy. & Bal. in si per
alium, ff. ne quis eum qui in ius uoc. est vi
exi. per Bal. in l. omnes populi, ff. de iust. &
iu. in 15. col. per Bal. in l. 1. §. ne autem, C.
de cadu. toll. per Imo. in l. si seruum, §. præ-
tor, ff. de acq. hære. per Bal. in l. perempto-
rias, C. senten. rescin. non pos. per Cano. in
c. sciant cuncti. post gl. ext. de ele. per Abb.
in c. mulieres, extra de sen. exc. qui elegan-
ter loquitur. per Bar. in l. quemadmodum.
C. de agric. & censi. vbi facit vnum terribi-
le arg. & est mirabilis doctrina pro decisio
ne istius passus. nā dixit, ꝙ ibi est casus cō
iuncta gl. ꝙ licet lex pœnalis non sit extē-
dēda: tñ si extenditur in fauorem publicū,
talis lex debet extēdi sicut lex fauorabilis.
Et ideo cū intersit reipublicę, purgare ciui
tatē malis hominib. l. congruit, ff. de off. p̄-
sid. lex, uel statutum puniens delinquentē,
extenditur ad mādantē. Sed aduertas, quia
Mod. in l. j. in prin. ff. de uerb. obli. dicunt,
ꝙ cōis opinio in hac materia est, ꝙ statutū
pœnale non cōprehendit mandantē, quia
mandans fieri delictum hoc facit ꝑ alium,
& sic vr̄ ficte agere. l. j. §. deiecisse, in ver. vr̄,
ff. de vi & vi ar. l. si pater, cum gl. ff. quæ in
frau cre. Et ideo statutum loquens in casu
facientis, & sic in casu uero, nō trabitur ad
fictum, & sic ad factum per alium, l. 3. §.
hæc verba, ff. de neg. gest. l. j. §. hoc interdi-
ctū de cisterna, ff. de fonte. Vnde isto casu
faciens per alium erit puniendus pœna iu
ris cōis tanquam omissum a statuto. Et vl
tra prędicta adde Bal. in l. ex hoc iure, ff. de
in. & iur. & per Ang. in l. j. ff. de eo per quē
fac. erit. per Bal. in l. athletas. §. Pōponius,
ff. de his qui not. inf. per Bart. in l. aut qui
aliter. in §. fi. ff. quod vi aut clam. per Bal.
in c. j. in vl. col. quib. mo. feu. ami. per Bar.
in l. hęc uerba, ff. de adul. per Pet. de Anch.
in c. canonum statuta. extra de constitutio.
in materia interpretationis extensiuæ, in
versic. hic subiungitur quæstio de mandā-
te. Sed in hac materia allego singularem
decisio. Alberi. de Rosa. Legistis incogni
tam, in 3. parte statuto. q. 55. qui ibi refert
opiniones omnium Doct. & alleg. omnia
quæ pro & contra possunt allegari. Et sub
dit, ꝙ cum ista q. semel fuisset de facto in
ciuitate Bononię, fuit decisum, ꝙ statutū
non cōprehendat mandatū, sed male. & iō
secundum ipsum Iaco. de Are. & Vber. de
Bobio, deciderunt cōtrarium, & ibi dicit,
ꝙ præfati Doct. dicebant hanc esse magis
com-

tādem opi. & ibi Alb. rńdet ad oīa motiua, quæ pńt allegari in contrarium & parum mihi hoc esset deducere, & trāscribere. Adde tñ ea, quæ dixi in l. j. in prin. ff. de verb. obl. copiose vltra Doct. & pōdera, q̄ a Abb. in c. sicut dignum, ex de homicid. vr̃ tenere contra cōem sñiam Ioā. And. & aliorū ibi, ꝙ si statutum dicit, si quis proprijs manib. vulnerauit aliquem, tunc statutum nō cōprehendit mandantē, & arguit ipse terribiliter contra Doct. sed puto suā opi. falsam contra quē arguo, argumento inconuincibili. Nā lex, vel canō loquēs de ꝓprijs manibus, hæc verba operant̄, ꝙ proprie cōprehendatur persona facientis, & nō alterius q̄ mandat: & iste est proprie tex. coniuncta gl. in c. quicunq;, extra de hære. in vi. ī ver. proprijs manib. Ad hoc allego tex. in cle. j. de iureiur. in ver. nos itaq;. ibi, per manus nostras; vbi ꝑ illū tex. dicit do. Card. in 21. not. ꝙ vbi sunt ista verba: hæc verba īportant restrictionē personæ; per hoc alleg. gl. q̄ dicit singularem in cle. j. in ver. publice, de vita & hon. cler. Sed pro opi. do. Abb. in proprijs terminis vr̃ tex. in l. 1. ff. de eo per quē fac. erit. in prin. ī ver. manib. suis. & tñ in illud edictū incidit ēt ille, qui per alium facit. nisi dicamus, ꝙ ibi dr̃ solum, de manibus suis: nō aūt de proprijs manibus, cogita. In prima quæst. adde do. Abb. per illum tex. in c. vt famæ, extra de sen. exc. a

34 *Ratihabitio in delictis an æquparetur mandato.*

35 *Ratum habens, licet nō sit gestum nomine suo quādo aliquid peruenit ad manus eius, tenetur de iure canonico.*

36 *Ratum habere non possum adulterium nomine meo perpetratum.*

34 ANG. † Nūc 15. queritur, An in delictis ratihabitio æquiparetur mandato? Istā qōnē format Bal. in d. l. non ideo minus, ver. 12. quærit̄, & ibi alle. gl. in l. j. §. quoties, ff. de vi & vi ar. qui dicit ꝙ sic, qñ est delictū perpetratum noīe ratificantis, aliàs secus. Sed Iac. de Are. dicit, ꝙ in delictis quib. aliquid adest, operatur ratihabitio, non autē in illis quibus aliquid non adest, & est ista opin. approbata in l. 1. §. deijcere, ff. de vi & vi ar. per gl. ibi, sed Bar. in l. 1. §. sed cū q̄s, ff. de vi & vi ar. aliter dicit: & no. illam glo. quæ cum ministerio loquit̄. Ad hoc, vt q̄s ex ratihabitione teneatur, duo requirūtur in maleficijs, s. ꝙ sit gestū noīe meo, & ꝙ ratum habeam tanq̄ gestum noīe meo, & si aliqđ istorum deficit ex ratihabitione, non tenetur: ex quo sing. infert, & est menti tenendū ꝙ possum hr̃e ratum factum, licet nō qualitatē facti, vt l. si q̄d interdicto, C. arb. tut. & no. in l. Pōponius scribit. ff. de neg. gest. & ex his tu iudex sumas cautelā, qñ vis inquirere cōtra aliquē, ꝙ maleficiū ratū habuit: ꝙ tu dicas qualiter fuit cōmissum delictū noīe illius, & ꝙ postea ille sentiens suo noīe gestum, ratum habuit tanq̄ suo noīe gestum, & sic gestum, aliàs aūt licet ratum habuerit, & tanq̄ sic gestum: q̄a lætatur ꝙ Titius sit interfectus: quia forte erat inimicus suus: si tñ non hēt ratum vt factum noīe suo, non tenetur ex ratihabitione, ꝙ perpetuo tene menti. Sed Sal. in d. l. non ideo minus, C de accus. in ver. nunc quæro de ratum habente, ponit circa hoc v. qq. Prima est, an & qñ ratum habens teneatur. Secunda, an quodlibet delictū possit ratum haberi. Tertia, an ratum habens puniatur vt faciens. Quarta, qūo cognoscitur, ꝙ faciens nomine ratum habentis, fecerit. Quinta, an ratum habens immediate ex ratihabitione obligetur, an ex maleficio commisso: de quibus dic vt ibi per eū, q̄a decreui non implere chartas.

AVG. Tu aūt a in hac materia adde, & limita prædicta procedere in foro iudiciali, secus in foro penitentiali, quia licet delictum non sit meo noīe perpetratum: tamē si ratum habeo, ipso facto teneor quo ad ecclesiam. Ista est gl. sing. in c. cum quis, extr. de sent. exc. lib. 6. q̄ multa ad hoc alleg. ibi.

35 Item adde, ꝙ prædicta ēt non militarent de iure canonico, vbi aliquid perueniret ad manus ratum habentis, licet nō sit suo nomine gestum. Et iō dixit do. Ant. de But in c. cum dilectus, extra de ord. cog. in fi. prin. ꝙ licet in maleficijs requiratur, ꝙ ille qui ratum habet ad hoc vt teneatur, opus est quòd

ADDITIO.

a ¶Tu autem. *Adde ad principalem q. Ro. in cōs. 105. & Old. in consi. 199. & Fran. Are. pulchre in consi. 165. & ad limitationes quas ponit hic do. Aug. vide Fed. de Sen. in consi. 28. vbi an clericus efficiatur irregularis, quia cum sciuit delictum eius nomine gestum contradixit, deinde aliquo interuallo ratificauit. Ber.*

ꝙ delictum fuerit suo noīe gestum, si tñ nō fuerit suo noīe gestum, sed aliquid peruenit ad manus ratum habētis, & sit locupletatus: tunc isto casu tenetur: dicit, ꝙ licet nō competeret directa actio, competeret alia, per ea quæ hñr in c. sæpe, de resti. spol.
36 & in c. reintegranda, 3. q. 1. †Itē adde prædicta nō hr̃e locū in adulterio, quia si adulteriū noīe meo est perpetratū, nō possum hr̃e ratū, ad hoc vt puniar capitaliter. Ista a est gl. sing. in l. j. §. quoties, ff. de vi, & vi ar. q̃ approbat Bal. in l. quid ergo, ff. de his, q no. inf. & Bal. in l. j. §. si procura. ff. si q̄s ius dic. non obtem. licet Bar. tenuerit cōtrariū in l. j. §. cū q̄s, ff. de vi & vi ar. & Ange. in l. 3. §. j. ff. ꝙ quis. iu. Adde tñ, ꝙ Bal. in l. obseruare, §. proficisci, ff. de off. procō. & le. multū elegāter arguit ī hac materia, ꝙ impossibile est, ꝙ maleficiū possit ratificari: licet meo noīe sit gestum, adhoc vt puniar capitaliter. Nec ob. d. c. cum q̄s, extra de sent. ex cō. quia dicit ibi est speciale in sn̄ia excōicationis, q̄ medicinalis est, no pęnalis. Sed aduertas, quia Bal. dicit, ꝙ cōis opi. non est in cōtrarium, licet ipse videat̄ sequi sn̄iam Iac. de Butr. ibi. Adde tñ & dic vt per Host. Inn. & oēs Doc. in c. mulieres, extra de sen. exc. in antiq. post gl. & ibi d. Bal. in l. fi. C. ad Mace. & ꝑ Ang. in l. non solū, §. si mādatū, ī fi. ff. de iniu. & ꝑ Ang. in l. j. §. quoties, ff. de vi & vi ar. vide Bal. in l. ob hæc verba, ff. de his qui no. infa. ibi tenet contra Iaco. de But. & per Ang. in l. Iul. ff. qui satis. co.

37 *Mandans an teneatur vt principalis, vel accessorie vt opem præstans.*

37 ANG. †Decimosexto quęro, an mandās teneatur vt principalis, vel accessorie, vt opē p̄stans. Istam q. ponit Cyn. in d. l. non iō minus: & eam reassumpsit Bar. in d. l. sed si vnius, §. seruus, ff. de iniur. in fi. vbi dicit, ꝙ quælibet obligatio qua isti tenent̄, est principalis, nec obligatio cedit obligationi, licet factū accedat facto. Et remittit ad no. ꝑ gl. in l. qui seruo, §. 1. ff. de fur. Sed Bal. ī d. l. non iō minus, in ver. x. quæritur. allegat Cy. ibi, qui tenet, ꝙ mādans est ęque principalis, & magis, sicut ipse mandatari⁹. ad ꝙ allegat Bar. in l. 2. §. hoīes, ff. vi bo. rap. vbi mandans dr̃ corporalis & principalis. facit C. ad l. Iul. de vi, l. qm̃ multa, & hoc dicit verum de mādante, qui obligatur ex eodem facto cum mandatario. Sed qm̃ mandans ꝓprie nō obligaret̄ vt mādans, sed de cōsilio vel ordine delicti: tunc mandatari⁹ dēt magis dici accessor, l. hęc verba, ff. de adul. & huius inuestigationis effectus est. Quia qui obligat̄ accessorie, obligat̄ ad illā pęnā, ad q̃ tenetur principalis, C. de epis. & cler. l. si quemq̃. Sed q obligat̄ æque principaliter, pōt suo modo, & sua pęna teneri. a

ADDITIO.

¶Teneri. *Adde tu & vide Cepol. in consi. 34.*

AVG. Tu aūt in hac materia adde & dic ꝙ prædicta non militarent, vbi ꝑ solum mandatū delictū esset ꝑfectum. Secus si nō perficeret̄, nisi secuto mādato ad effectum, vt s̄. dixi in illa q. 6. s̄. an mandans teneatur ex mādato, vel ex delicto postea secuto: q a tunc mādans ipse indistincte tenet̄, vt principalis, & nō accessorie, vt probat̄ in tex. in c. pro humani, extra de homic. li. 6. suꝑ verbo, mandauerit, & ibi gl. Quinimo, impossibile est, ꝙ mandans teneat̄ vt accessorie, sed semꝑ vr̃ teneri, vt principalis, & probo argumento incōuincibili ex doctr. Bal. n l. athletas, §. Pōponius, ff. de his qui no. inf. quia dixit per gl. in l. si plures, ff. de iniu. ꝙ maiori pęna punit̄ mandans, q̃ faciens delictū: quia mandans plus deliquit, quia illud dr̃ esse maius delictū, ꝙ dinumerat̄ inter plures personas facientes, d. l. si plures, ff. de iniur. Si ergo puniret̄ tanq̃ opē p̄stās, puniret̄ tanq̃ accessorius ad delictū, & eadē pęna puniret̄, vt l. si quēq̃, C. de epi. & cl. Sed multas limi. ī hac materia vide ꝑ Sal. in d. l. nō iō minus, C. de accus. in ver. q̄ro octauo. ꝓ intelligētia tex. & materię dic vt ibi, q a multū elegāter loquit̄. Adde tñ Bal. in l. data oꝑa, C. qui accus. in pe. char. q videtur velle, quòd mandans sit accessorius.

38 *Mandans an teneatur ex sola attētatione mandatarij non autem perficientis delictum.*

38 ANG. † Decimoseptimo quæritur, an si mandatarius tm̄modo tentauit, sed nō perfecit delictum, an ex sola attentatione mādatarij mandans teneatur. Istam q. format Bal. in d. l. non ideo minus, in ver. Itē quæritur an mandans &c. Et primo dicit quòd non; quia l. si quis non dicam rapere, C. de epis. & cle. nō dicit, ꝙ mandans teneat̄: q a mandatarius non est secutus formā mādati. Sed cōtrariū ibi determinat. quia q mādat p̄cedentia, vr̃ ēt mandare ea, quæ sunt

præam-

præambula, arg. ff. de procu. l. ad rẽ mobilẽ, probatur, quia mandãs tenetur non tm̃ qñ mandatarius facit totaliter, ẽm mandatum, ſed etiam quando facit iuxta mandatum, l. ita tamen, §. pen. ff. iud. ſol.

AVG. Adde tñ, ꝙ contra iſtã deciſionẽ facit tex. in c. pro humani, extra de hom. in 6. ibi, q̃q̃ mors ex hoc forſitan nõ ſequaẽ, inducendo ibi tex. a ſpeciali, vbi ſi ſpeciale eſt, ꝙ ille qui mãdat aſſaſſino in illo caſu vt aliquẽ ĩterficiat, ſpeciale eſt, ſi nõ totaliter ipſũ ĩterfecit. Sed ſi attẽtauit delictũ, nihilominus teneẽ. Ergo in contrariũ eſt ius cõe, niſi dicamus, ꝙ in hoc ille text. non inducit iſto caſu aliquã ſpecialitatẽ. Sed ibi bene eſt alia ſpecialitas, vt patet ibi in tex.

39 *Mandãs an teneatur, ſi mandatarius excedat fines mandati.*

39 ANG. † Decimooctauo econtra q̃ritur, an mãdans teneatur, ſi mãdatarius excedit

a fines *a* mãdati. Iſtã q. format Bal. in d. l. nõ iõ minus, in ver. itẽ q̃ro, an mandãs teneaẽ ſicut mãdatarius, vbi cõcludit, ꝙ aut ſeruare fines mãdati nõ eſt ĩ ptãte mãdatarij, & tũc mãdans in totum teneẽ, vt puta, mãdo tibi ꝙ gladio aliquẽ vulneres, & non occidas, hoc nõ potes facere, q a ẽt modicũ vulnus eſt mortale. Vñ mortale, & nõ mortale nõ eſt in ptãte facientis. Nã cõcludit, ꝙ iſto caſu mandator teneẽ de homicidio, ac ſi mãdaſſet homicidiũ fieri, vt eſt caſus ĩ c. fi. de homi. li. 6. Aut ſeruare fines mandati erat ĩ ptãte mãdatarij: vt ſi mãdo tibi vt ꝑcutias aliquẽ extra plateã, ꝑcutis in platea, certe non teneor, arg. l. diligenter, ff. mand.

AVG. Tu aũt in hac materia adde, ꝙ cõtra prędicta vr̃ eſſe deciſio Inn. in c. ad audientiam, extra de homi. Et vide Hoſ. in c. Petrus diaconus, extra de homic. Sed ego non recedo a deciſione Baldi in d. l. non iõ minus, quam amplio, quod fortius eſt nõ tm̃ hr̃e locum in expreſſo mandato, ſed ẽt in tacito: vnde d. Abb. in c. ex literis, extra de exceſ. prę. per illum tex. dicit, ꝙ ibi vr̃ caſus, ꝙ ille eps de quo ibi, qui tacite videbatur mandaſſe, ꝙ ille miniſter ſuus verberaret aliquem, ꝙ ſi mors ſecuta eſt poſtea, teneẽ, ad hoc extẽdit d. c. fi. Adde aliam limitationem q̃ poſuit Bal. in c. cũ mãdati, C. mand. niſi dñs mandaſſet, vt mandatarius vulneraret cũ cultello ita paruulo, qui nõ eſſet aptus ad occidendũ, & ille exceſſit fines mandati: quia tunc nõ militaret diſpoſitio d. c. fi. extra de homic. in 6. quod no.

40 *Snĩa lata pro mandatario, an proſit mãdanti.*

40 ANG. † Decimonono quæro, an ſnĩa la-

b ta pro mandatario proſit mandanti. *b* Iſtã q. ponit Cy. in d. l. non iõ minus, & Bal. in ver. Item q̃ro an ſnĩa lata. Vbi cõcludit, ꝙ cum ſit poſſibile mandatarium nõ teneri: quia tñ teneẽ mãdans, tunc liberato mandatario, nõ prodeſt ei. Præterea ſi nõ eſſet poſſibile vt in furto, tñ res inter alios acta non præiudicat, ff. de adul. §. quæritur, l. denũciaſſe, facit l. Lucius, ff. de his qui no. infa. facit quia poteſt agi ſimul contra mandantẽ & mandatarium, vt l. j. C. ſi reus vel acc. mor. fue. quod fieri poſſet, ſi ſnĩa generaret præiudicium in alterũ. l. j. §. fi. ff. ſi fami. fu. feciſ. dic. facit l. j. & quod ibi no. glo. ff. de fide inſtr. & ibi hoc no. omnes.

ADDITIONES.

a ¶Fines. *Vltra ea quæ ponit j. d. Ang. adde tu, & vide Bal. in l. ſi quis mihi bona, §. ſi quis aliter, ff. de acqu. hæred. & Ale. de Imo. in conſil. 138 in 1. vol. & Bar. Cep. in conſ. 34. Ber.*

b ¶Mandanti. *Circa hoc vide late do. Ale. in l ſæpe, ff. de re iud. & in conſ. 89. in 3. vol. Ber.*

AVG. Tu aũt in hac materia adde, q̃d miror, ꝙ iſte Doctor nõ allegauerit in terminis deciſionẽ Bar. qui ponit iſtã q. referẽs antiquos in l. adultera, §. ſi eo tꝑe, ff. de adul. Nam Dy. in c. ratihabitio, extra de re. iur. lib. 6. ẽt ibi quæſiuit, vtrum abſoluto malefactore, videatur abſolutus mãdator, & ibi Dy. dixit aliter: quia aut abſoluitur, quia pronũciatur delictum non eſſe commiſſum, & tunc ſnĩa abſolutoria lata pro mandatario ꝓdeſt mandanti. l. duobus, §. a fideiuſſore, ff. de iureiu. Et per iſtam conclu. limita allegata ꝑ d. Ang. hic ẽm dicta Cy. & Bal. in d. l. nõ ideo minus. Sed Bar. ibi hoc reprobat in d. §. ſi eo tꝑe, & ita dicit Rich. Mal. determinaſſe contrarium in publica diſputatione, per d. §. ſi eo tꝑe. Nam delictum ibi erat coniunctum inter adulterum & adulteram, & tñ abſolutoria lata ꝑ vno nõ prodeſt alteri, niſi in caſu ſpãli, vt ibi dr̃. Nec ob. d. §. a fideiuſſore, quia ibi loquitur in iuramento quod habet vim ſolutionis, vt ibi dr̃. Aliud in ſententia, quia regulariter ſententia lata ꝑ fideiuſſore, non prodeſt principali, l. aduerſus, ff. de arbi. &

concludit ibi Bar. ꝯm Dy. Idē si pronūciatur mandatarium non fuisse in culpa, quia ista absolutoria non ꝓdest mādanti, & vide bonū tex. & ibi Bar. in l. denūciasse, §. fi. ff. de adul. & d. Bar. in l. j. §. si quis vltro, ff. de q̄st. an acta & testes recepti ꝓ mandāte ꝓsint mādatario, & econtra, & d. Bald. in l. Iurisc. C. quib. res iud. nō no. An cōdemnatoria lata contra vnū, nocet alteri. & Sal. in l. j. C. de rap. virg. & per Mod. in rep. l. sępe, de re iud. ff. & vide Alb. de Ro. in 3. par. statu. q. 45. quæ incip. An autem sn̄ia absolutoria, & ibi vide ꝓ & contra, late per Albe. in l. non ideo minus, C. de acc. & dicetur j̃. in ver. (ꝙ caput à spatulis amputetur.) in ver. sed quæro an damnato dicto Titio.

41 *Mandans & mandatarius coram diuersis iudicibus conuenti, an possint petere se remitti ad eundem iudicem & coram eodem iudice conueniri.*

41 ANG.† Vigesimo quæro, an mandās & mandatarius coram diuersis iudicibus cōuenti, possint petere se remitti ad eundem iudicē, & corā eodē iudice cōueniri. Istā q. format Bal. in d. l. nō iō minus, circa fi. ver. Itē q̄ro an mādans & mādatarius q̄ conueniuntur &c. & ibi primo arguit ꝙ sic, ꝑꝑ cāæ connexitatē, ff. de iud. l. nulli, §. si quæritur, ff. de lib. cau. Et ꝙ no. Inn. in c. cū M. Ferrariēsis, extra de cōst. Sed tn̄ dicit, ꝙ de facto fuit determinatum cōtrariū, & ratio fuit, quia isti obligātur de per se quilibet, & processus cū vno, non valeret cum alio, arg. d. l. nulli. & l. 2. C. de qui. reb. a deun. iudi. ea. & l. 1. C. de cri. expil. hære.

AVG. Tu aūt in hac materia adde, ꝙ nemini dubium ꝙ coram eo iudice nō debet esse ista talis cognitio cū penitus ista sint separata, & sn̄ia siue absolutoria, siue condemnatoria lata pro vno vel cōtra nō prodest, nec nocet, ꝑ ea q̄ dixit Bar. in l. adultera, §. j. ff. de adul. & Dy. ī d. c. ratihabitio, & Bal. in l. Iuris. C. qui. res iud. nō noc. & no. in l. sæpe, ff. de re. iu. Nec video rōnē, quare ista remissio fieri debeat. Limita tn̄, vt ꝑ d. Nellū in tra. bānitorū, ī 2. par. j. tēp. in q. 7.

42 *Mandans non expresse, puta quia non dixit, volo ꝙ interficias Titiū, sed dominus, cui fuerit illata iniuria dixit famulo, nō redeas domū si ego non sentio aliquid de negotio isto, an talis dominus mandans, si famulus occidat iniuriantem, teneatur ex mandato.*

42 ANG.† Vigesimoprimo quæro, pone ꝙ nō fuit mandatū expresse: puta q̄a non dixit neq; vsus fuit istis verbis q̄ sunt in l. j. ff. man. q̄a non dixit, mādo, volo, rogo q̄d Titiū interficias, sed dū quidā dn̄s cū suis famulis rediret domū, cui īiuria illata fuerat, vel pater dixit filio, amplius nō redeas domū, si ego nō sentio aliquid de negotio isto. An si filius, vel famulus postea interficiat iniuriātē: an dn̄s vel pater teneatur ex mandato. Ista q. fuit semel de facto Florentiæ, & quidam dn̄s propter dictum mandatum fuit decapitatus, vt refert Bar. per illū tex. in l. si quis mihi bona, §. si quis mandauerit, ff. de acq. hær. quod perpetuo no. & maxime tu paterfamilias vel dn̄e, ꝙ bene aduertas quomodo loquaris cum filio vel famulis quibus est illata iniuria, ne postea posset dici, quod ex mandato tenearis.

AVG. Tu autem in hac materia adde, ꝙ periculosa vī ista decisio, & maxime in criminalibus, q̄d illa directa uerba per dn̄m in famulum, cum directe dn̄s, non videat̃ mandare, important mādatum, & negare non possumus, quin sint dubia, & in pęnis debemus in istis ambiguis interpretari in mitiorem partē, l. interpretatione, vbi est casus, sed ego non recedo ab opi. Bar. quæ est cōis, quam sequūtur Ang. & Imo. in d. §. si quis mādauerit, pro qua cōclusione allego tex. & ibi. d. Abb. pōderātē illū text. ad hoc in c. ex literis extra de excef. p̄l. & fortius dixit Bal. in l. j. C. de ser. fug. in 4. col.
a ꝙ si loquor tibi ī aure, *a* & statim occidas vnum qui sit meus capitalis inimicus, dēo puniri tanq̄ mādator illius homicidij, alle. Bar. ī l. si vētri, §. fi. de pri. cre. licet Bart.
b ibi videat̃ loq, sed aduertas *b* lītādo cōem opi. ꝙ verū est, si dico famulo, facias q̄d nō reuertaris quin sentiā noua de iniuria tibi illata, & tu occidas illū, quod ego uideor mandare, q̄d tu cōmittas illud homicidiū. Nā est hoc uerū, si iniuria grauis fuit illata illi famulo, vt puta vnū vulnꝰ: sed si vna alapa fuisset sibi data, vel alia iniuria non

ADDITIONES.

a ¶ In aure. *Adde tu et vide Io. de Ana. ī cōs. 59.*

b ¶ Sed aduertas. *Adde q̄d opi. Bart. & Ang. hic sequitur Pa. de Ca. in cons. 62. & ibi poteris colligere ꝓ veritate huius litationis, & in hac materia vide Ale. de Imo. in cons. 127. in 4. li. Ber.*

non multum grauis, & hoc dẽt esse in arbitrio iudicis: tunc si illi famulo, q̲ habuit illam alapã, dico ego dñs, facias ꝙ ego sentiã noua, & ille famulus occidat illũ iniuriantẽ, tunc non teneor ego dñs tanq̃ mandãs fieri illud homicidiũ, & probat̃ ꝑ l. 1. C. vñ vi. per gl. & Bar. in l. fi. ff. ad l. Cor. de sicar. q̲a si habuisti iniuriã cũ alapa, debes defendere cũ manu. & sic in singulis lita, vt per Bal. in l. si literas, C. man. in fi. Et lĩta ẽt d. Bar. per doctr. Bal. in l. cum mãdati, C. mã. nisi dñs dixisset famulo, fac cũ isto cultello vt sentiã noua, & ille cultellus erat ita paruulus, ꝙ non erat aptus ad occidendũ. Et ille occidit, & sic excessit fines mãdati, quia vr̃ solũ mandasse de vulnere, vt dixi s̃. in 17. q. ĩ hac eadẽ gl. Pau. vero de Cas. per illũ tex. cum gl. in l. j. ff. de his, qui. vt in di. vr̃ habere aliam opi. in prin. q. Bart. hic.

43. *Persuadens siue consiliũ præstans, an teneatur.*

44 *Opem præstans, licet indistincte teneatur etiã si malefactor erat perpetraturus delictũ, tamen limitatur, nisi fauor sit simplex, & malefactor oĩno maleficium commisisset sine ope vel fauore meo, quia tunc opem præstans mitius punitur.*

43 ANG. † Vigesimosecundo q̃ro, vide materiã mandantis & mãdatarij gratis, & qñ cũ pecunia, & sic de assassinis: nunc videa-
a mus quid in persuadente *a* siue præstante consilium, an teneat̃. Istã q. format Bar. in d. §. si mãdato, in ver. q̃ro vtrũ in ꝑsuadente &c. vbi cõcludit vnà cũ Cy. ꝙ illa distin. an esset aliàs facturus, vel ne in his q̃ sonãt in delictis nõ hẽt locũ, ꝓbat̃ ĩ l. j. §. incidit, ff. ad Turp. ibi, aut q̲ instigat &c. ꝑsuadere & dare consiliũ, est opẽ ferre, vt l q̲ seruo, §. plus Põponius, ff. de fur. & si persuades, vel cõsiliũ pstas Titio, ꝙ vnũ maleficiũ cõmittat, ꝙ ẽt sine dicta persuasione, siue cõsilio facturus erat vel nõ, quod tu tenearis, ꝙ bñ no. tu iudex, qui inquiris de consilio vel ꝑsuasione, ꝙ ẽt si non concludas ꝙ nullo mõ Titius dictum maleficiũ cõmisisset, nisi fuisset talis persuasio vel cõsilium: Tñ processus tuus procedit, & econtra, vt qui vis defendere, debes articulare, ꝙ oĩno Titius illud maleficiũ cõmisisset, ẽt si nõ fuisset tuum vel consilium, vel tua persuasio. Tñ venies condẽnandus, licet forte leuius, qđ perpetuo no. in practica, sed in p̃stante opẽ, sine dubio non adhibet̃ dicta distinctio, vt not. Bar. in d. l. is q̲ opẽ, ff. de fur. & an persuadens, vel consilium p̃stans ad maleficium committen. puniat̃ vel non, vide Sal. in l. j. C. de rap. vir. in ver. q̃ro ergo an ꝑsuadens &c. & qua pęna teneat̃ persuadẽs vel consulens, no. ibidẽ Sal. ver. q̃ro scđo si in lege non est &c. Scribit in ista q. Bar. an malefactor esset aliàs factur⁹ necne. & Bal. & Sal. in l. j. C. de ser. fug. Sed in p̃stãte opẽ, absq; dubio non adhibet̃ dicta distinctio, ut no. Bar. in l. is q̲ opẽ, ff. de fur. Et prędicta sunt uera, qñ persuad. tur aliquid ꝙ cadit in delictum. Si uero persuasio siue cõsilium est circa illud, qđ in delictum non cadit, tunc adhibeat̃ ista distinctio, videlicet, aut fecit dolo aut non: aut erat aliàs facturus aut non nõ, ut l. si quis cum sciret, ff. de dolo, l. 2. ĩ fi. ff. mã. l. si remunerãdi, §. si tibi, eo. ti. Sed aduerte, q̲a distinctio an eẽt aliàs facturus uel nõ, non hẽt locũ in mãdate, q̲a pto certo p̃supponit̃ ꝙ nõ erat aliàs facturus nisi gr̃a mandantis, ut s̃. dictum est.

ADDITIO.

a ¶ Persuadente. *Adde vltra dicta per Augu. an accusatus de mandato probetur de persuasione, an dẽat condemnari, & vide Ale. de Imo. in cõsi. 127. 4. lib. & qualiter quis teneatur de consi. vide Cep. in consi. 27. Bar. consi. 165. Ang. cons. 22. & Bal. in consi. 220. 3. vol. Ber.*

AVG. Tu aũt ĩ hac materia adde ultra Doctor. in quantũ s̃. conclusum est, ꝙ in mandãte illa distinctio nõ hr̃, an q̲s aliàs sit facturus uel ne. Adde ꝙ Bal. post multa uerba vr̃ affirmare in d. l. non iõ minus, C. de acc. in antepe. col. & vide Bal. in l. obseruare, §. proficisci, ff. de off. procon. & le. q̲ post Iac. de But. tenet contrarium, sed Ang in l. j. ff. de eo ꝑ quẽ fac. erit. tenet cõtrariũ, q̲a indistincte mandans tenet̃, etiã si ille aliàs facturus erat; & iõ Bal. mutauit propositũ in l. ob hæc verba. ff. de his qui not infa. q̲ dicit, ꝙ illa distinctio, an quis aliàs facturus erat uel nõ, non hẽt locum in mãdato, sed solũ in cõsilio. & ibi alle. multas gl. Limita ꝑ Bal. in l. metum, C. qđ met. causa. secundo limita in persuadente & consulente, prædicta non militare, quando solum tractaretur de puniendo persuasorem uel consulentem de solo consilio uel persuasione, quia nõ adhibetur illa distinctio; secus si tractaretur de ipsis puniendis, qñ maleficium est secutum propter ipsum maleficium,

cium, quia adhibeatur illa distinctio, secū
dum Bal. in l. data opera. C. q accu. in pen.
char. & certe est sniā Bar. in l. non solū, §. si
mandato, ff. de iniu. & j. dicetur in fi. istius
gl. & ibi Bal. in l. data opera, loquit in mā-
dante, & vide Inn. in c. q̄relā, extra de elec.
in verbo, subtractā, q loquitur de consilio,
& dicit Mathesi. in notabilib. suis, nota. 97.
quod ille qui facit furtum persuasione vel
consilio alterius, nō tenetur actione furti,
si fur aliàs erat facturus, p tex. §. ope. Inst.
de oblig. quę ex quasi deli. vbi gl. hoc vult,
licet Bar. teneat contrariū in d. §. si manda
to, sed dicit Mathesi. quod Bar. dixit cōtra
mentē illius §. ope. dicit tñ ꝙ Io. de Lig. in
c. mulieres, extra de sen. exc. sequitur opin.
Bar. & vide q̄ dicent in fi. istius gl. & vide
Bal. & Sal. in hac materia in l. j. C. de ser. fu
gi. Sal. in l. j. C. de rap. virg. & Bar. in consi.
suo 160. qui notabiliter loquitur de persua
dente & consulente, & Ang. in cōs. suo 22.
quod inci. pro decisione qōnis hoc solum,
qui singulariter decidit, ꝙ licet fuerint ver
ba importantia mandatum, tñ erit persua
sio vel cōsilium qñ dixerit verba cōtra illū
qui oīno deliberauerat facere homicidiū.
44 † Itē adde in opem p̄stante. Adde quod li
cet non adhibeatur illa distinctio, an quis
aliàs sit facturus, vel ne, quia indistincte te
netur: limito hoc verum nisi fauor sit sim
plex, & malefactor oīno maleficiū cōmisis
set sine ope vel fauore meo, q a tūc mitius
debet puniri pręstans opē: mirabilis est de
cisio Io. And. in c. fęlicis, de pœ. li. 6. quam
multū ponderat & magnifacit Ang. in l. is
qui opē, ff. de fur. & in l. in furti, §. ope. eo.
tit. & allego similē gl. in cle. j. de pę. & quo
modo adhibet simplex fauor, vide p Ang.
in d. l. is qui opē, & semel ego euasi vnum
à furca per illam doctrinā, quē iudex male
ficiorū volebat suspendere tanq̄ opē p̄stan
tem delicto, quia dicebā quod minus debe
bat puniri: q a oīno principalis fur delictū
cōmisisset, ēt si iste opē non p̄stitisset, quia
fuit simplex fauor, intelligēdo fauorē sim-
plicē, vt ibi declarat Ang. Et in hac princi-
pali materia adde gl. in §. ope. Instit. de ob
lig. quæ ex quasi delicto.

45 Consilium siue persuasio, an reuocari possit.

*46 Persuadens punitur simpliciter quando tracta-
tur de ipsa persuasione punienda: sed quando
tractatur de maleficio puniendo commisso per-
suasione, tunc opus est distinctione.*

45 ANG. † Vigesimotertio quęro, an possit
reuocari consilium siue persuasio. dic ꝙ si
meo cōsilio, & mea persuasione solū incę-
pisti hoc facere, oportet ꝙ tibi persuadeā
cōtrarium, ꝙ sim certus te mutasse propo-
situ: aliàs debeo denunciare ei, in cuius p-
sona maleficiū debet committi, vt se custo
diat ne offendatur, ita tenet Inn. in c. ad au
dientiā, extra de homi. In mādato vero so-
lum sufficit reuocatio. Ita dixit Bar. in d. §.
si mandato, in pe. q. de quo vide bonā gl. in
c. cum quis, extra de sen. excom. in 6. in gl.
quæritur, si quis mādauit clericū vulnera-
ri, & postea ante manus iniectionē manda
tum reuocauerit, demum mādatarius per-
cusserit, dicit ꝙ quo ad Deū mandans non
tenetur, sed quo ad ecclesiā patitur pœnā,
quia excōicatus est, quod no. & late Pet. de
Anc. in cle. j. de renun. ponit materiā, an &
qñ reuocatio mandati sit necessaria, quod
perueniat ad mādatarij notitiā, & bene &
diligenter aduerte, ꝙ oēs actus qui fiunt
verbis tñ, & fiunt gratia facientis, nō gra-
tia consulentis, possunt dici cōsilium, vt ff.
de fur. l. in furti, §. cōsilium. Sed qñ p ueni-
tur non tm̄ ad verba, sed ad actum, tūc dr
46 quis p̄stare opem, vt d. l. in furti. §. ope. † Et
prædicta sunt vera qñ tractatur de aliquo
maleficio cōmisso persuasione puniendo.
Sed si tractatur de ipsa persuasione puniē-
da, tunc distinctio & opi. s̃. dicta nō habet
locū, sed simpliciter puniretur, vt l. j. §. per
suadere, ff. de ser. cor. Ita dicit Bar. in d. §. si
mandato, in fi. quod no. & tene mēti. Et vi
de plene per Bal. C. mand. in l. mādatū, in
fi. Tu autē de consilio vel mandato an esset
aliàs facturus, vel non, & qūo, vide no. per
Bal. in l. j. C. de ser. fug. & ibi Sal. & per Sal.
in l. j. in 6. parti. de rap. virg. qui latius &
melius loquuntur.

AVG. Tu autem in hac materia adde,
ꝙ tex. est in terminis in c. quicunque, extra
de sent. exc. in 6. vbi probatur ꝙ mandans
in delictis, pōt reuocare mandatum, licet
tex. videat in cōtrarium in c. pro humani.
de homi. li. 6. Sed dic vt dixi s̃. in hac cadē
glo. in ver. quęrit Bar. in d. §. si mādato, &
vide gl. in terminis, & ibi oēs Doc. in c. mu
lieres, extra de sen. excō. & Ang. in l. j. C. de
Nili agg. non rump. & Bar. in l. si pecunia,
§. si seruū, ff. de cōd. ob cau. & Cy. & Sal. in
d. l.

d.l.non ideo minus, C.de accu. Sed oĩno vide q̃ dixi in uers.quęrit Bar. in d.§.si mandato. Et vide oĩno pulchra verba Bal. in l. mandatũ, C.man.in vlt.col. qui ponit etiã qũo reuocatur cõsilium, & Bal.in l. hęc verba, ff.de his qui no.infa.in fi. qui remittendo se ad dicta Inn.in c.ad audientiã.approbat dicta ipsius Innoc. & tene menti dicta Bar.quæ posuit in d.l.non solũ, §.si mãdato, ff.de iniur. qui dixit ꝙ oẽs actus q̃ fiũt verbis tm̃, & sic gratia facientis & nõ gratia consulentis possunt dici cõsiliũ, vt probatur.ff.de fur.l.in furti.§.consiliũ, sed qñ peruenitur non tm̃ ad verba, sed ad actum, tunc dr̃ q̃s p̃stare opem, d.l.in furti, §.ope. & p̃dicta sunt vera qñ tractatur de aliquo maleficio puniendo cõmisso persuasione, ꝙ si tractatur de ipsa persuasione puniẽda distinctiones, & opi.s̃. dictæ nõ habebunt locum, sed simpliciter puniretur, vt d.l.j.§. persuaderi, de ser.cor. Adde hic bonã gl.in §.ope. Inst.de obl.q̃ ex quasi del.vide dicta Bal.in l.data opera. in pe.char.C.qui accu.

SVMMARIVM.

1 *Diffamatio non debet esse facta uel producta iudici in occulto, sed ad banchum iuris pro tribunali sedente.*

a 1 QVOD *fama publica a præcedente & clamosa insinuatione & referente,* † No.qđ dicit fama publica præcedente, vt in c.qualiter & qñ, de accus.& non debet esse facta, vel producta iudici talis diffamatio in occulto, vt in c.inquisitionis, de accu. Ex quo Ang.in l.si vacantia, C. de bo.vac. lib.10. uer. sed q̃ro diffamantes Titium &c. dicit ꝙ sit cautus iudex vt dictã diffamationẽ recipiat ad banchum iuris iudice pro tribunali sedente, ne possit dici, ꝙ diffamatio in occulto facta fuerit: quod no. vnde quãdo recipis dictam diffamationem in tuo bastardello, facias quod notarius maleficiorũ dicat, & prædicta facta fuerunt ad banchum iuris iudice pro tribunali sedẽte: qđ tene menti in practica ne erres.

AVG. Adde ꝙ ista pñt procedere rĩr, sed non militarent ubi esset cõtra diffamatum tanta vehemens fama, ꝙ transiret ad
b notorium, *b* in notorijs nõn requiritur ordo iuris, per ea quę hñr in c.vestra, extra de coha.cle.& mul.& iõ si talis diffamatio esset recepta ꝑ iudicẽ ipso nõ sedente ꝓ tribunali, quod teneret processus nõ dubito,

ADDITIONES.

a ¶Fama publica. *Aduerte, quia iudici asserenti in inquisitione famam præcedere, non videtur credendum, vt per Fulg. in cons 107.col.2.ver. denique.& adde quid sit fama, & qualiter probetur: & vide Fran.de Are.in consi.103.Alex. de Imo.in cons.90.in 2.vol. & Pau.de Cast.in consi.142. in 2.impressis.& adde ꝙ testis deponens super infamia, etiam non interrogatus, dẽt deponere apud quos, ita Inno.in c. cum oporteat. de acc.& Cal.in cons.3 in tit.de testib. & adde si fama non habuit certum autorem, sit tamen iusta credulitas, an iudex poterit inquirere.vide Fran.de Are in cons 64. & quando fama possit per inhabilem probari.per Barb in consi.6 Ber.*

b ¶Ad notorium. *Adde tu circa hanc limitationem & vide Fran. de Are. in consi.165. vbi ꝙ in notorio procedit iudex iuris ordine non seruato, cum iam sibi constet de notorio. Ber.*

---

2 *Inquisitio valet si tempore inquisitionis formata erat fama, licet postea superueniat fama cõtraria.*

3 *Inquisitio potest fieri contra Titium, quando cõtra illum sunt indicia, licet non sit diffamatus, & bonus reputetur.*

2 ANG.† Et tene menti, ꝙ si tꝑe inquisitionis formatæ erat fama, satisfactum est iuri, & valet inquisitio, licet postea superueniat fama contraria: quia fama cõtraria nõ tollit actum iã in esse formatũ, sed formandum sic, & sic cũ noua fama superueniat non poterit poni ad tortutã, quia tortura non est actus formatus, sed formãdus post primã famã. Vnde ex prima fama cõtra eum facta, licet potuerit inquiri, tñ nõ potuit torqueri, superuenta noua fama cõtraria, nisi alia indicia habeantur, quia iste est actus de nouo formãdus. Ita sing.dicit Bal.& Imo.in l.is põt, ff.de acq.hęre.& ꝓ hoc bene facit qđ ibi no.Bar. in uersi.pro declaratione hmõi q.pręcedentiũ & sequẽ
3 tium. Sed † quid si cõtra Titiũ non laborat diffamatio, tñ sunt indicia contra eũ, licet cõiter reputetur bonus. Credo si sunt indicia cõtra eũ, ꝙ põt inquiri cõtra eũ: q̃a indicia sunt loco diffamationis. Cum aũt est diffamatio, sufficit. Si aũt sunt tm̃modo indicia, ẽt sufficit ad inquirendũ, & ita declaratur c.qualiter & quando.de accus.

A V G. Adde hic, & intellige prædicta fm ea quę j.dicam in addi.meis in hac eadem

gl.an

gl.an fama ſit ſufficiẽs indiciũ ad torturã:
quia d.Ang.vr̃ uelle hic, ꝙ niſi fama veniſ
ſet in cõtrariũ, illa ſola fama ꝑ q̃ fuit for-
mata inqſitio, per illã famã reus ẽt poſſit
torqueri.Et ſubdit do.Ang. hic, ꝙ ſi cõtra
Titium nõ laborat diffamatio,ſed tñ ſunt
indicia cõtra eũ , licet cõiter reputetur bo-
nus, tñ contra eum poterit formari inqſi-
tio : quia illa indicia credit,quod ſint loco
diffamationis.& ita intellige c. qualiter &
qñ,extra de acc Adde tñ, q̃ iſta cõcluſio vr̃ b
vera:quia fortiora ſunt indicia ſuper ueri-
tate,q̃ ipſa diffamatio:quia per indicia de-
uenitur ad torturã,l.j.§.2.& 3.ff. de quæſt. c
l.fi.eo. ti. qđ fortius eſt,ergo per illa indi-
cia poterit fieri quod minus eſt,ſ. ipſa inq
ſitio. Præterea non poſſunt eſſe indicia ſu-
per veritate, quin in ipſis non contineatur a
diffamatio ipſius rei.Loquor, qñ ſunt indi
cia propinqua,nõ remota, vt declarat Bar.
in d.l.fi.ff.de quæſt.igitur &c.

4 *Diffamatio ſiue indicia debent præcedere captu
*ram,arreſtationem,inquiſitionis formationem,
& tormenta.

5 *Inquiſitio emanans de principis ſcientia nõ præ
ſupponit de neceſſitate quod conſtet de fama.

4 ANG.†Aduertendum aũt eſt,ꝙ oportet
ꝙ diffamatio ſiue indicia p̃cedãt.ſine indi-
cijs aũt,& ſine ſuſpicionibus p̃cedentib.&
diffamatione in criminali , non põt ad ali-
a quẽ actum *a* iudex procedere uel capturæ ,
vel arreſtationis ꝑſonę, uel tormẽtorũ,uel
inquiſitionis formationẽ , ut in c.qualiter
& qñ.& c.inquiſitionis,& qđ in eis no.per
Inn.Io.An.& Ant.de Bu.ext. de ãcc. & no.
in l.ſi uacãtia,C.de bo. va.li.10. ver. iõ aũt
ponunt dicta verba &c.& Bar.ĩ l.de mino-
re.§.tormẽta.& l.fi.ff.de qõ. & l.j. in prin.
eo. tit. Qđ verum eſt, qñ inqſitio emanat
prĩcipe incõſulto,ſecus ſi eo cõſulto, & de
eius cõſciẽtia,vt l.nullus.& ibi Bal.C.ad l.
5 Iul.maieſt.†Et pro hoc facit qđ no. Inn.in
c.cũ oporteat, de accu.ad fi.vbi dicit,ꝙ qñ
inquiſitio emanat de principis ſcientia ,nõ
eſt neceſſe ꝙ cõſtet de fama, quia ſola prin
cipis ſciẽtia ſupplet defectũ cuiuſlibet ſolẽ
nitatis,ita dicit Bal. arg.d.l.nullus,qđ no.
tu iudex qñ crimẽ eſt atrox , & nõ ſunt ita
vrgentia indicia,quod tu facias inquiſitio
nẽ tuã de cõſcientia regẽtis ciuitatẽ, & ita c
facias in actis apparere:quia regẽs ciuitatẽ
hr̃ loco prĩcipis,vt no.gl.& Cy.in l.fi.C.de
pręſcri.lon.temp. & Bar.in l. hoſtes, ff.de
capt.& poſtli.reuer. & iſto mõ non poterit
dicta inquiſitio annullari ex hoc ꝙ fama
& indicia non laborent contra inquiſitũ.

AVG.Tu autem in hac materia adde, ꝙ
iſta doctrina hoc modo ſimpliciter relata ,
fecit errare multos ignorãtes: quinimo au-
diui ſæpe multos peritos , & aduocatos in
hoc erraſſe,ſequentes ſimpliciter illam do-
ctrinã Bal.in d.l.nullus,quia primo ego li-
mito *b* p̃dicta,qđ uerũ eſt, ꝙ qñ inquiſitio
formatur de mãdato principis, non requi-
ritur quod infamia præcedat iſto caſu,hoc
verũ , qñ motu proprio *c* ſuperior mandat
hoc,

ADDITIONES.

a ¶Ad aliquẽ actum . *Adde tu quod uoluit Ro.
*in conſ. 60. inci. qõ conſultationi . ubi per tex.
*in c.1.& 2.de homic.lib.6.dicit,ꝙ ex inquiſitio
*ne formata ſuper delicto contra aliquem, diffa-
*matione nõ præcedente nunquam ſequitur cõdẽ
*natio niſi delictum confiteatur: imo ſi de delicto
*ſit inquiſitum cum qualitate & dictum probe-
tur abſq; qualitate.ſequitur abſolutio. Ber.

b ¶Ego limito. *Adde tu ad has limitationes. et
*uide Fel.in rub.de reſcr.ubi alle.Fran.de Paui.
*in ſuis conſilijs.poſt Old. & Ro.in repe.l.1. C.de
*hære.inſti.& uide Fulg.in conſ.107.ubi quod in
*grauioribus delictis ſeueritatẽ legum cũ aliquo
*tẽperamento benignitati ſubſequi debemus , &
*pro hoc facit quod no. eleganter Hoſt. in ſum.de
*inquiſitio.§.qualiter,vbi ꝙ ſi Papa mandat ali
*cui quod inquirat contra talem de tali crimine,
*uidetur mãdare ſi ea quæ requiruntur ad inq-
*ſitionem interueniant.& adde quod do.Alex.in
*conſ.180.in 2.vol.intelligit dicta Inn. allegata
*per Bal.in d l.nullus.ſi princeps dicat ſibi aſſer-
*tiue ſibi conſtare de infamia, alias non uidetur
*remittere quin recipiantur teſtes ſuꝑ infamia ,
*& facit qđ dicit And.Barb.in conſ.35.inci.ſcri
*bitur apud Eccleſiaſt. referendo Tancre. in d. c.
*cum oporteat. & Io.An. quod licet Papa narret
*aliquem de crimine diffamatum , quod ꝑꝑ hoc
*non impeditur proceſſus ſuper infamia,quia po-
*tuit a maliuolis hoc procedi.adde tamen ꝙ Cep.
*in conſ.18.ſimpliciter ſequitur dicta Bal in d.l.
*nullus.& ibi uidetur uelle Io Mo.in d.c 2.licet
Archi.ibi uideatur ſequi ſententiam Gofr Ber.

c ¶Motu proprio. *Adde tu,& uide gl. & quod
*uoluit Ro.in conſ. 237. vbi motus proprius tol-
lit ea,quæ ſunt iuris poſitiui tantum.Ber.

hoc, sec? si ad postulationẽ alterius, ista est
gl. sing. in c.2. in gl. j. extra de acc. lib. 6. ita
temperans dicta Inn. in d.c. cum oportet,
& aliã lĩtationem vide per Spe. in ti. de in
quisitio. §. nunc tractemus, ver. hoc aũt no
tãdum, & ibi vide Io. And. in add. in dicto
vers. limitantem et p̃dicta, & in hac mate-
ria multas alias limitationes & restrictio-
nes, vide per Dom. de S. Gem. post Io. An.
& Arch. in d.c. 2. extra de accus. lib. 6. & la-
te per Io. And. & Ant. de But. & Imo. in d.
c. cum oportet, cui vr̃ cõtraria, & ibi Abb.
facit vnam distinctionem in hac materia.
Et ꝑ Hos. & Io. And. in c. fi. extra de accu.
in antiquis, & oĩa ista plene sũt collecta ꝑ
Mod. repetẽtes d.c. qualiter & qñ, post Io.
And. in 8. q. princ. in 12. q. & vide Pet. de
Anch. in cõs. suo ꝑ 54. q. ponit ꝙ ista diffa-
matio debet præcedere capturã & inquisi-
tionem, & qũo testes debent deponere de
diffamatione ante capturam, non post.

6 *Indicium vnum an sufficiat ad formandum in-
quisitionem.*

6 ANG.† Et regulariter nõ sufficit vnum
indiciũ, sed plura vt no. gl. & Bar. ĩ l. j. §. oc-
cisorũ, ff. ad Silla. & d. l. j. in prin. ff. de q̃sti.
nisi in casu l. prius, ad Silla. & ibi no. gl. &
Bar. in l. vnius, §. in ea causa, ff. de quæs. &
no. Bal. in l. congruit, ff. de off. præsi. & idẽ
in l. j. C. de sum. Tri. & fi. cath. in 6. col. & vi
de Cy. plene in l. fi. C. de qõ. plenius ꝑ Bar.
in l. fi. ff. de quæst. Et qñ plura indicia vel
vnum sufficiant, not. Iac. de Bel. in l. j. §. fi
vero, ĩ Auth. de exhib. reis, Io. And. in add.
ad Spe. in tit. de proba. §. fi. super vers. 13. &
Bal. in l. fi. ff. de hære. instit. & ibi Imo.

a AVG. Tu autem in hac materia *a* adde
dicta Sal. in l. fi. C. de quæst. qui multum e-
leganter loquitur: & vide Gand. in tractat.
malef. in rub. an sufficiat vnus testis de vi-
su ad tormẽta, & Io. And. & alios in c. cum
in contẽplatione, extra de reg. iur. & Ioan.
And. in addi. Spe. in ti. de p̃sump. §. species,
in fi. j. col. & Guido. de Suz. in tract. malefi.
sub rub. qualiter reus subij. tormen. & dice
tur j. in hac eadem gl. in illa quæstio. qñ
sufficit vnum indicium: & in hac cadẽ gl.
j. in additio. meis, ibi in illa quæst. quæro
qualiter probetur indicium: & in hoc om-
nes resident in sententia Bar. quam posuit
in l. fi. ff. de quæst. & Bal. in l. obseruare, C.
quorum appel. non reci p.

7 *Inquisitio licet non possit formari sine indicijs,
& diffamationibus: tamen si fuerit formata,
& reus non opponat, tenebit processus.*

7 ANG.† Et sic bene nota quòd licet sine
indicijs & diffamationibus præcedentib.
non possit formari inquisitio: verum est si
b opponatur per reum, *b* alias si non oppone
retur processus, vt est casus in c. fi. de accu.
in 6. & ideo dada est indiciorum copia reo,
vt possit suas exceptiones opponere, vt in-
fra dicam, & sc opponere quod dicta diffa
matio & indicia non præcesserint, qđ be-
ne no. tu qui vis facere defensionem reo,
vt opponas quod inquisitio fuit formata
sine indicijs præcedentibus.

AVGVST. Tu autem adde hic, in quan
tum do. Ang. hic dixit, quòd indicia debẽt
præcedere inquisitionem, dic quòd iste au
tor non vult intelligere quod de necessita-
te illa indicia quæ debent præcedere tortu
ram, debent etiam precedere inquisitionẽ:
quia sola diffamatio sufficit ad formandã
inquisitionem, in c. qualiter & quando, ex-
tra de accusa. Et satis fuit dictum supra, in
materia inquisitionis. Indicia ergo debent
præcedere torturam non inquisitionem.
Quinimo nec captura ia criminalibus, &
ideo Bald. in l. & si certus, ff. ad Silla. dixit
quod indicia debent præcedere torturam,
non capturam, quia vt dixit Sali. in l. nul-
lus, C. de exhiben. reis, per illum tex. in ma
leficijs, statim Potestas potest capere male
factorem, dicit tamẽ primo, habita aliqua
li informatione de maleficio, & malefacto
rem, quia nemini dubium, si Potestas ca-
pit aliquem in criminalibus, temere tene-
tur, vt dixit Bal. in l. 2. C. de his qui latro.
Quinimo Sal. in l. fi. C. de qõ. in fi. vult, ꝙ
antequam in criminalibus iudex veniat ad
capturam, quod habita informatione pri-
c mo, & formata inquisitione, *c* postea ve-
niat ad capturam.

ADDITIONES.

a ¶In hac materia. *Adde vltra dicta per Augu. Pet. de Anch. in cons. 254. & And. Barb. in consil. 35. Ber.*

b ¶Opponatur per reũ. *Adde Ro. in cõs. 90. B.*

c ¶Formata inquisitione. *Adde Ang. infra 3. col. in vers. quæro qualiter. Et vide eundem Ange. supra in ver. hæc est quædam inquisitio. in 4 q. prin. vers. sexto requiritur.*

8 In-

8 Infamia quid ſit.

8 ANG.†Quæro itaque quid ſit infamia.
vide Bal.ĩ l.1.in prin.ff. de his qui ſunt ſui
vel alie.iur.qui dicit, ꝙ infamia eſt macu-
la acquiſita ex malis moribus, diuulgatio
in populo deteſtabilis, & maxime apud
bonos & graues viros.

AVG.Tu adde ꝙ Bar.in l.1.ff.de his qui
a not.infa.dicit,ꝙ infamia *a* eſt leſę dignita
tis ſtatus legibus & morib.improbatus, vt
in §.cognitionum, ff.de vari. & extraordi.
cogni. Et idē tenet Sali.in l.ea quidem, C.
de accuſ.in diffinitione famæ & infamiæ.
& Gan.in tra.maleficiorum. ſub rub.de op
poſi. famæ.ſ. infamia, & Sal.in d.l.ea qui-
dem.alleg.Io.And.hoc etiam voluiſſe.

9 Indicium quid ſit.

9 ANG.† Quæro quid ſit indiciū: *b* Doct.
b dicunt ꝙ non poteſt dari certa doctrina,
ſed totum hoc relinquitur arbitrio boni vi
ri iudicis, qui ſēm qualitatē perſonæ & de-
licti, & demōſtrationum ſeu ſuſpicionum
iudicabit indiciū eſſe ſufficiens,uel idoneū
eſſe,uel nō, ut l.3.§.tu magis.& §.eiuſdem
quoq;.ff.de teſt.Ita dicit Bar.in d.l.fi.ff.de
quæſtio.Nam indicium dr̄ ab indico indi
cas,vnde indicia,i.demonſtrantia admini-
cula ad veritatem indagādā, ut C.de adul.
l.adulterij.& l.ſolent. ff.de præſcri.uer.ſed
iſtud eſt potius quædā deſcriptio quā eius
diffinitio.Vnde Bal.in ea quidem,C.de ac-
cu.in fi.2.col.in ver.indicium, uero eſt &c.
dicit quod duplex eſt indicium,uidelicet ſe
miplenū, indubitatū, & plenū. Et indiciū
ſemiplenum eſt pręſumptio mouens forti
ter animum ad aliquid credendum,uel nō
credendū, & de hoc in l.cum probatio, ff.
de probatio. Indicium uero plenū eſt dinu
meratio rei per ſigna ſufficientia,per q̄ ani
mus in aliquo tanq̄ exiſtēte uero quieſcit,
& plus inueſtigare non curat, vt C. de rei
vendi.l.indicia.& ibi Doc. & Io.And.in ad
di.Spe.in ti.de proba.in uerſi. octauo quia
indicia.Vel dic,ꝙ indicium eſt duplex,ſ.fa
cti & iuris, ex indicio facti dirigitur iudex
in uiam præſumptionis,& tale indiciū po
teſt per quemcunque fieri, vt ff.de pęn.l.ꝗ
vltimo. Indicium autem iuris, id eſt quod
habet aliquem effectum iuris, eſt duplex,
quoddā eſt quod iudicem dirigit in viam
habendæ quæſtionis, i.torturæ,quoddam
eſt ꝙ inſtruit iudicem ſimul cum alijs in
viam condemnationis.ita dicit Bal.in l.ſer
uos, C.de teſtibus, dic vt ibi per eum,facit
tex.cum gl.ſingula.& ibi Bald.in l.excipiū
tur,ff.ad Silla.

ADDITIONES.

a ¶ Infamia. *Adde tu quæ requiruntur ad hoc ut infamia irrogetur, & uide Card.in con.94. & conſi 97.*

a ¶ Indicium. *Adde tu quod Bal.in conſi.124. col.fina. in 1. parte, dicit ꝙ indicium eſt minus quam ſemiplena probatio. Ber.*

AVG.Tu autem in hac materia in quā-
tum dictum eſt ſ. ꝙ in indicijs non pōt da
ri certa doctrina, ſed totum hoc relinqui-
tur arbitrio iudicis.Adde quod iſtā ſnīam
tenuit Ioan.And. in c. cum in contempla-
tione.extra de reg.iur. & Bal.in l.obſerua-
re,C.quor.appel. nō recip.& Sali.in l.fi.C.
de qō. & Bal.in l.cum probatio, ff.de pro-
ba.in addi.Gan.in tract.malefi. ſub rub.de
indi. indubi. quib. ad tormen.proce. & ibi
Gan.dicit, ꝙ in criminalibus indicium ſu-
mitur,& dr̄ ſignum alicuius maleficij com
miſſi,vel alterius rei de qua agitur. Et ſub-
dit ꝙ indicium dr̄ ab indicando. Et idem
dixit Gan.in eo.tracta. & melius in rubr.q̄
debeant p̄ced.qō.in verſi.ſed quæro,quę &
& qualia debēt eſſe iſta indicia, quod licet
certa doctrina dari non poſſit,ſed relinqui
tur arbitrio iudicis, tñ q̄libet bonus iudex
debet ſolicite inſtare ad indicia indagāda.
Et ſubdit quod indicia ſunt proxima alijs
probationibus, & indicia dicūtur a demō-
ſtratione,& demonſtrantia veritatis,& ꝓ-
bationis adminicula,l.fin.& l.inſtrumenta
domeſtica,C.de proba.ſunt.n. indicia pars
claræ probationis. alle.l.hac cōſultiſſima,
C.qui teſta.face.poſ.adde Bal.in addi.in d.
l.cum probatio.ff.de prob.qui dicit, quòd
indiciū eſt minus q̄ ſemiplena probatio,
quinimo dicit, ꝙ quædam ſunt indicia, q́
sūt minus,q̄ ſemiplena ꝓbatio,& tñ ex eis
peruenit ad torturā. allegat gl. ibi, & dicit
ꝙ ſimiliter hr̄ ĩ l.capite quinto, ff.de adul.
adde Abb.in c.tertio loco, extra de prob.

10 Indicium qualiter probetur.

11 Teſtes examinati ſuper inquiſitione generali, non præiudicant malefactori, contra quem ſpecialiter poſtea inquiritur, ſi malefactor non fuit citatus, quando teſtes iurauerunt in inquiſitione generali.

Teſtiũ

12 *Testis vnus de visu, quando faciat indicium ad torturam.*

10 ANG.† Quæro qualiter probetur indi-
a cium? dic ꝙ ad minus per duos testes,*a* q̃
tũ directè non probant maleficiũ, sed qui
viderunt eum prope domum de nocte ibi
b stãtẽ,in qua furtum cõmissum est, *b* vt est
gl.sing.& ibi Doct.in l.fi.C.fami.erci.facit
qđ no.in l.cum Sillanianũ, C.de his quib.
vt indig.ita dicit Bar.in l.fi.de quęst.Nam
vnic⁹ testis de visu probat indiciũ, & facit
indiciũ,vt no.gl.& Doct. in l.si quis, C.ad
leg.Iul.maiest.& vide Sal.in l.fi.C. de qõ.
Et aduertas ꝙ qñ tibi testes examinãtur ꝓ
habendis indicijs, necesse est, ꝙ ad hoc vt
p̃iudicent malefactori, ꝙ ipsi illo citato iu
rent,& sic in contradictorio iudicio, aliàs
autẽ si simpliciter examinarentur inscio,&
eo nõ citato, sibi non p̃iudicãt,vt no.Bart.
in l.si quis de crimine adulterij,C.de adul.
& in l.pe.de quęst.& ĩ l.custodias, de pub.
11 iu.ex quo infert ad aliud † ꝙ testes exami
nati super inquisitione gñali, nõ p̃iudicãt
malefactori, contra quẽ specialiter postea
c inquiritur,si malefactor non fuit citatus,*c*
qñ testes iurauerũt in inquisitione gñali,
l.si qñ.C. de test. ita dixit singulariter Bal.
in d.l.fi.ff.de qõ.Et iõ,cauti iudices anteq̃
formẽt inquisitionẽ,recipiunt informatio
nem à testibus,& in scriptis redigũt,ne po
stea dicãt cõtrariũ,qua informatione habi
ta formant eorũ inquisitionẽ,& si pęna est
corporalis,citari faciũt inquisitũ realiter,s.
capiendo per personã,nõ aũt simplici ver-
bo ne aufugiat,ar.l.nullus,C.de exhi. reis.
& ibi Sal.& postea faciunt reum rñdere in
quisitioni,& si negat,iterato examinant te
stes reo citato, & in iudicium veniente, vt
videat iurare testes, & potest tunc ipse vel
eius aduocatus interrogatoria facere, ff.de
adul.l.si postulauerit,§.quęstioni,& istę se
cundæ attestationes non primæ præiudi-
cant ei in totum si plene probant, vel quo
ad torturam si faciunt sufficientia indicia,
quod no.dicit Sali.in l.fi. in fi.ff. de quæst.
vide Bal.in l.si tibi,ff.de cond.ob tur. cau.
in vers.sed nunquid isti testes recepti.
AVG.Tu autem in hac materia adde in
quantum d.Ang.hic dixit,ꝙ vnus testis de
visu facit indicium ad torturã,vel deponit
12 de veritate,quia vidit Titiũ occidere Caiũ.
d † Adde hoc verum,*d* qñ ille testis est omni
exceptione maior,aliàs nõ, quia non infa-
mis,non vilis,non attinens, & sic de simi.
Aurea est doctrina Bar.in l.j.§.item Corne
lio,

ADDITIONES.

a ¶Per duos testes. *Adde Cepo.in cons.67.Pan. cons.16.Ang.in cons.3.& Fulg.in cons.107.& per dom.Bart.Soci.in cons.118.col.5.versi. postremo, & intellige quod probatur per duos testes,quando indicium est a remotis,ita do.Alex. in cons.5.col.2.in 1.vol.& idem in cons 16.col. 6.vers.preterea iste testis,& in cons.18. col.3. eo.vol.vers.2.& fortius in cons.1 col.2.vers.accedit quia in 3.vol.*

b ¶Commissum. *Ang.idem voluit in l.cum cognitionaliter,C.de quæst.& Sali.in l fi. de q̃st. & Ang.in l.fi C.quod met.cau.Inn. in c.sicut, de simo. Et hoc verum est, quando testes deponunt super indicijs, a quibus potest esse veritas, sed quãdo testis deponit super actu facti ut quia testificatur de ipso maleficio,vt quia vidit maleficium cõmitti stuprũ perpetrari,tunc vnus solus testis facit indiciũ sufficiens ad torturã, gl. & Doct.in d.l si quis, ad leg.Iul. maiest.hoc ẽt voluit Ang.in d.l.cũ cognitionaliter, & in l.fi. C.eo.& idem voluit Bar.Bal.& Ang.in l.fi.circa fi.C.fami.erci. & Bal.in l.cũ proponebatur, ff.de leg.ij.& in l.si quis ex argentarijs, §.j.ff. de eden.& Cy.in l.fi.C.de quæst.*

c ¶Non fuit citatus. *Adde & intellige hoc,nisi stylus palatij aliter se haberet:tũc pręiudicarẽt, ita Alex.in cons.41.§.proxime alleg.quia consuetudo põt derogare solennitati citationis, vt voluit Bal.in auth.si quis in aliquo,C.de eden. & vide ad materiã Fran. de Are. in cons.165.*

d ¶Adde hoc verum. *Tu circa hoc adde ꝙ etiã si non sit omni exceptione maior, duntamen alia concurrant,erit sufficiens indicium ad torturã, ita Rom in cons.451.& Alex in cons.1.& in cons.41.in 2.uol.& in cons.11.in j.vol. Cep.in cons.40.& ibi quid si deponat directo super maleficio,& Ang.in cons.3.& in materia.vide etiam Pau.de Cas.in l.fi.C.fam.erc.& no.quod vbi iudex haberet arbitrium in procedendo posset ad torturam deuenire,etiam si testis non esset omni exceptione maior, ita Alex.in d. cons. 41.cuius contrarium tenet Bar.in suo cõs.35. incip.scribitur apud Eccles.& dicta supra adde etiam infr.ad ver.quæro an unum indicium,& quando vnus testis de visu faciat indicium, vide etiam Alex.in cons.65.col.fi.in 1.vol.*

lio, ff. de quæst. in l. maritus, in j. col. eo. tit. & de illa doctrina facit festum Ang. in l. si quis, C. ad leg. Iul. maiest. & Ang. in l. fi. C. de quæst. in fi. & dicetur j̃. in seq. q. hoc idē tenet Abb. in c. j. extra de confess. Adde tñ singularia verba Bar. in l. admonendi, ff. de iureiur. in antepe. char. qui multas limitationes dicit, & vide Sal. in l. si q̃s alicui, C. ad leg. Iul. maiest. qui dicit Dy. velle, ꝙ in criminalib. vnus testis faciat indiciū, vide do. Abb. in cons. suo 16. qui ponit, an vnus testis faciat indiciū vel duo. Item adde, q̃d licet duo testes faciūt indiciū ad torturam, qñ non deponunt de veritate, sed per indicia; quia de nocte viderūt Titium exeuntē illā domum, in qua furtū fuit cōmissum, & sic cū deponant super actu remoto opus est, vt sint duo testes, vt s̃. dixit iste autor al legādo Bar. in l. fi. ff. de quęst. Dic tñ ꝙ ꝑꝑ hoc indistincte semper iudex nō debet ponere ad torturā illum hoīem, ꝓ quo deponunt illi duo testes, q̃a opus est, ꝙ illi duo testes, qui deponunt suꝑ isto indicio, & sic super actu remoto dicant indicia verisimilia. Nam pone, ꝙ ille qui exiuit illā domū erat vnus magnus mercator, & visus fuit habere aliquid sub mantello, licet sint duo testes, qui hoc deponant, cum hoc indiciū non sit verisimile, hoc solum indicium nō sufficeret, licet duo testes, hoc dicant, ita declarat Ang. in l. milites, C. de quęs. per illū tex. qui dixit, ꝙ conditio personę excludit pręsumptionē resultātē ex indicijs, & ideo opus est, quod alia indicia cōcurrant, puta quia visus de nocte exire illam domum, in qua fuit factum furtū, & habebat aliquid subtus, & incontinēti fuit visus expendere illā pecuniā stampatā stāpa illius monetę, q̃ asserebaẽ furata, an aūt testes examinati in inquisitione gñali ꝑiudicēt postea in inquisitione spāliter formata, dic ꝙ nō. Adde vltra s̃. alle. Bal. in l. iubemus, C. de ꝓb. & Inno. in c. bonæ memoriæ Magunt. ext. de elect. & Gan. in tract. malef. sub rub. q̄uo cognoscatur de malef. per inquisitionem. in vers. sed nūquid. introductione testium inquisitor faciet citare reum, quam doctrinam multum extollit Alb. de Ros. in l. iurisiurandi, C. de testib. & ibi declarat dicta Inn. in d. c. bonæ, & dicta Gand.

13 *Indicium vnum, an plura requirantur ad inquisitionem & torturam.*

14 *Indicium vnum valde demonstratiuum sufficiens, est ad inquisitionem & torturam, puta vnus testis integer, & bonæ famæ, deponens de visu.*

15 *Indicium sufficiens ad inquirendum, & torturam est si reperiatur furtum apud aliquem.*

16 *Indicium sufficiens, ut supra est si quis iuuenis inuentus est in domo pulchræ puellæ.*

17 *Indicium sufficiens ut supra est, si quis reperiatur prope mortuum cum cultello euaginato.*

18 *Indicium sufficiens, ut supra est, si aliquis visus est cum cultello sanguinolento exire, cum facie pallida de domo quæ non habet nisi vnum ostium, & intus reperitur homo mortuus.*

19 *Iudex bonus inquirit cum quibus & per quæ loca conuersantur delati seu inquisiti, quos torquere intendit.*

20 *Indiciorum doctrina certa dari non potest, sed remittitur arbitrio iudicantis.*

21 *Furtum repertum apud aliquem non est sufficiens ad inquirendum seu ad torturam, si talis est bonæ conditionis & famæ.*

22 *Præsumptiones & indicia, an sufficiant ad condemnationem.*

23 *Pręsumptio violenta, puta nudus cum nuda non est probatio plena ad condemnandum de adulterio in criminalibus.*

24 *Iudex multum debet temperare sententiam ex præsumptione violenta.*

25 *Iudex non tenetur temperare pœnam, quando fert sententiam ex præsumptione, quam lex expresse approbat in criminalibus.*

26 *Iudex nō tenetur temperare sñiam ex præsumptione uiolenta, si agatur de puniendo aliquem pecuniariter, vel pœna corporali leui.*

27 *Iudex tenetur temperare sententiam ex ꝑsumptione si pręsumptio est violentissima.*

28 *Indiciorum indubitatorum multa exempla ponit Gandi.*

29 *Inimicitia an sit indiciū sufficiens ad torturā.*

13 ANG. † Quæro an vnum indicium vel plura requirantur? dic ꝙ hoc residet in pectore iudicis, vt d. §. eiusdem, nam possunt esse plura indicia valde leuia, vnde non suf-
14 ficiunt: † & potest esse vnum valde demōstratiuū, vt puta si est unus testis integer, & bonæ famę, qui testificetur, quod vidit maleficium committi, tunc talis testis est sufficiens ad inquirēdum, & ad torturam, vt no. gl. & Doct. in l. si quis, C. ad leg. Iul. maie. & Bar. in d. l. j. §. 2. & in l. si maritus, & in l. pe. ff. de quæst. vel etiā est confessio

a rei extraiudicialis, *a* ut l.capite quinto, ff.
15 de adult.& ibi gl.† vel quia res furata *b* est
b penes eum,secus aũt si esset hõ malę cõdi-
tionis & aliud indiciũ non hr̃ cõtra eũ. ita
16 dicit Bar.ĩ d.l.fi.ff.de qõ.†& idẽ si qs iuue
nis inuentus fuit in domo pulchræ puellę,
vel venisset de domo vnius pulchrę,p̃sumi
tur supposuisse,ita dicit Bar.post Ia.de Bu.
17 in l.fi.ff.de hær.inst.† vel prope mortuum
aliquis repiatur cũ cultello euaginato, nã
istud solũ est sufficiens indiciũ, imo mani-
festũ.ita dicit Bar.in l.fur manifest⁹, ff. de
18 fur.†& idẽ si visus est cum cultello sangui
nolẽto exire,cum facie pallida de domo, q̃
nõ hẽt nisi vnũ ostium,& reperiť intus hõ
mortuus.ita dicit Tho. Piperata, vt refert
Io.An.in add.Spe.ĩ ti.de prob.§.1. ver.13.
in tm̃ ꝙ est sufficiens indicium ad cõdẽna-
tionẽ,& idẽ ibi dicit idẽ Th.si visus fuit ad
menare cultellũ, licet nõ visus fuit ꝑcute-
re,& postea ibi reperiť ĩterfectus, & postea
visus fuit fugere, & apparet ꝙ erat sibi ini-
micus,& fama laborat cõtra eũ,& idẽ ꝓba
tur ꝙ Titius erat inimicus Seij, ff. de qõ.l.
1.§. p̃terea. vel ꝙ t.ꝑe occisionis erat in lo-
co,vel ꝙ receptauit occidentem,vel ꝙ occi
dens erat familiaris vel domesticus, vel ꝙ
Titius iactabat se ꝙ Seiũ interficere fece-
rat,vel ꝙ inter eos offensæ p̃cesserant. Sed
ibi Io.And.tenet,ꝙ illa indicia nõ sunt suf
ficientia ad cõdẽnationẽ, sed ad torturam,
vt ẽt ab eo habeatur cõfessio,& istud est tu
c tius,*c* & idẽ tenet Imo.in d.l.fi.de hær.inst.
19 † Iudex.n.bonus inquiret cũ qbus, & ꝑ q̃
loca cõuersantur delati,seu inquisiti, quos
d torq̃re intendit, qm̃ mala conuersatio *d* est
malæ operationis indiciũ, ff.admi. tut.l.si
plures,§.q̃uis,quia ex mala conuersatione
bonus efficitur malus vel vitiosus,vt l.ędi-
les,§.Pedius,de ædili.ædic.Itẽ cõsiderat lo
ca in qbus conuersať,quia ẜm loci varieta
tẽ,collige coniecturã, vt l.fi.C.si manc. ita
fuer.alie.Itẽ cõspiciat constantiã,vel vocis
trepidationẽ, vel mẽbrorũ pallorẽ, vt l.de
minore,§.tormenta,ff.de qõ.Itẽ q̃ret cuius
vitæ fuerat prius, & an talia vel similia, de
qbus inculpatur facere cõsueuerit, ff. de re
mil.l.desertorẽ,§.is q. Itẽ inuestiget cuius
famæ & opinionis est in ciuitate,q a ẜm fa
mã iudicabo, ut d.§.tormenta.& ꝙ ibi no.
Bar.itẽ si ibi erat inimicitia, uel displicẽtia
aliquã inter reũ & offensum,vel aliqua of-
fensa,uel iniuria fuerit inter eos, quia tũc
vř p̃sumptio culpę,ff.de his qui.ut ind. l.si
militia,& ẽt alia de quibus inuestigare de-
bet.Ex quibus omnibus curiosus iudex po
terit capere indicia ad informandũ cõscien
tiam suã,ita dicit Bar. in tract. suo de qõ.
in rub.quæro aliqua indicia &c.

ADDITIONES.

a ¶Extraiudicialis. *Adde Ro.in cons.8.& ibi ẽt dicit ꝙ mendacium & domesticitas faciunt indicium ad torturam,& adde Pau.de Ca.in cõs.197. in prima impress. & ultra prædicta vide quæ late ponit do.Fran.Brun de S.Serico. in suo tract.de ind. & tortu.char.3.ver.aliud est indicium generale.in 3.col.& Par.Neap.in trac. de synd.in uerbo tortura,§.quia cõiter circa fi.*

b ¶Res furata. *Adde ꝙ idem est si est solitus emere res furatas.Ita Alex.in cons.50.in 1.vol.& ibi ꝙ inuentus in strata mortuus præsumitur mortuus a frequentantibus stratam.*

c ¶Et istud est tutius. *Aduerte quia Tho.de Pipe.loquitur copulatiue,& adde ꝙ Io.An.loquitur solum in secundo exemplo ibi relato,& per ꝙ idem sentiat in tertio, quia est minus violentũ, q̃ secundum, sed primo nõ uidetur aliter sentire q̃ Tho. & Gui.de Suza. & est magis uiolentũ, q̃ cæteri.& ultra p̃dicta adde ꝙ opi.Gan.sequitur Pau de Cast in cons.197.in 1.impressis, & ibi ꝙ ꝑꝑ Gan. authoritatẽ liberauerat quendã a morte, & eandem opi.tenet Ale. in cons.15.in 1.vol.& ibi ꝙ est casus in c.afferte.de pręsump. quia ibi illa mulier ꝑꝑ plagium merebatur mortem uerũ quia non erant, nisi p̃sumptiones uiolentæ, non cõdemnauit Salomon ad mortem, sed ad restituendum filium, & idem tenet in consi.14.in 3.vol.Io.de Ana in consi. 59. & Old.in consi.92.ubi idem dicit de d.c.afferte. Cep.in cõsi 32.& consi.39.& Pe.de Anc. in cons.204.*

d ¶Mala conuersatio. *Adde ꝙ Bal.in consi.79. in 3. vol. consuluit ꝙ conuersans cum hæretico poterit tanq̃ hæreticus poni ad torturam.Ber.*

AVG.Tu autẽ in hac materia,adde qđ miror ꝙ iste Doctor allegauerit Bar. ĩ tra. de qõ.quia Bar. non fecit tracta.de qõ. sed vide plerosque Doct.tenentes ꝙ ille tractatus q appropriatur Bar. fuerit Dy. sed certe nõ fuit,nec Bar.nec Dy. sed fuit Gan. & posuit illũ trac.in tra.suo malef.Et iõ Gã. in tra.male.sub ru.de ind.nõ dubit.qui. ad tor.perueni.in princ.ibi facit mentionem, & allegat tract. suum de qõ..& tormen. &

de verbo uerbũ, una syllaba Gan. detracta, ille trac. Gan. de qõ. est sicut ille tra. de qõ. ꝗ appropriatur Bar. & iõ in hoc rep̃hẽdo Doc. ꝗ hoc modo allegãt Bar. sed iste error causatur, quia multi Doc. sunt sicut pictores, quia nolũt emere libros, sed uiuunt super additionib. & apostillis aliorum, & interdũ nedum errãt in quotis & decisionib. legũ & Doc. sed ẽt in libris, & iõ si d. Ang. hic vidisset originaliter in fonte tractatũ Bar. de qõ. quẽ ipse allegat. & trac. an. nõ

20 fecisset tm̃ errorẽ. † Sed adde in hac materia, primo do. Gan. in tra. malef. sub rub. de q̃st. ĩ uer. q̃ debeãt p̃cedere qõnes. cõcludit, ꝙ in materia indiciorũ certa doctrina dari nõ põt, sed remittit̃ arbitrio iudicantis, & ibi dicit ꝙ iudex ex mala cõuersatione rei, capiet indicia, & in quo loco cõuersabat̃, cuius uitæ antea fuit, & qualis æstimationis & famæ, ac qualẽ vitã & habitũ ꝗs duxerit. Itẽ ex qualitate maleficij. Itẽ si ille ꝗ de crĩe inculpat̃, erat inimicus occisi, uel offensi. Itẽ si potuit prouidere ne illud maleficium committeret̃, & ibi ẽt multa, ꝗa & idẽ fecit Gan. in d. tra. sub rub. de ind. non dub. ꝗ ad tor. ꝓce. Adde ẽt G[uid]. de Suz. in tra. male. sub ru. qual. reus subij. tor. ꝗ ponit multa indicia ad ponendum quem ad torturam: & multa indicia ponit Ang. in l. milites, C. de qõ. & ĩ l. fi. C. eo. ti. & Io. An. in c. cũ in cõtẽplatione. ext. de reg. iur. & in quãtum dr̃ hic de cõfessione extraiudiciali. Adde do. de Ro. in decis. 112. ꝗ dñt, ꝙ in delictis extraiudicialis cõfessio plenè delictum nõ ꝓbat ad effectum penæ ordinarię infligendę, sed ad pęnã priuationis beneficij, & facit ĩdiciũ ad torturã. ¶

21 † Sed aduerte in quãtũ do. Ang. hic dicit, ꝙ si res furata est penes unũ, est sufficiẽs indiciũ ad torturã, & idẽ affirmauit Ang. in l. fi. C. de qõ. ꝑ ea q̃ hñr ĩ l. ancillæ, C. de fur. limita & tẽpera hoc ꝓcedere, nisi illa res reperiat̃ penes unum hoĩem bonæ conditionis & famæ, quia tunc non est sufficiens indicium ad torturã, & ita Sal. in fi. C. de qõ. limitabat dicta Bar. Nec mirum, ꝗa ut dixit Bar. in l. j. §. j. ꝑ illũ tex. in prin. ff. de qõ. ꝙ licet reperiãtur indicia, q̃ aliàs essent sufficiẽtia ad torquendũ reũ. Tñ si pro reo aliqua sũt indicia ꝓ ipso, tũc opus est ꝙ illa ĩdicia ad torquẽdũ sint magis vrgẽtia. Et ĩquãtũ s. alle. Io. And.

22 † ꝙ ex p̃sumptionibus & indicijs licet sint indubitata, quis nõ põt dãnari, sed bene torqueri. Adde tñ ꝙ pro opi. a Thomæ *a* de Piperata, allego in terminis Bar. in l. 2. ff. de fur. in prin. & Bar. in l. 2. §. fi. ff. de adul. & Bal. in auth. quas actiones, C. de sacrosan. ecc. & Bal. in l. neq; natales, C. de prob. qui uolunt ꝙ aliqñ uera probatio in his criminalibus, colligatur ex p̃sumptione uiolẽta, & ponunt exẽplũ in eo qui visus fuit fugere cum gladio euaginato, & de scholari reperto cũ muliere, ꝗa nõ p̃sumitur

ADDITIO.

a ¶Adde tñ quod pro opin. Thomæ. *No. ꝙ Tho. de Piperata posuit tres casus seu tria exempla p̃sumptionis violẽtissimæ seu indiciorũ indubitatorũ, in quib. voluit habere locum l. sciant cuncti, C. de probat. & ex quibus indicijs possit quis dãnari. & cũ eo trãsit Abb. in c. 3. loco. de prob. in c. quãto. de p̃sum. & satis idẽ sentit in c. quia uerisimile, eo. ti. reprehendit. n. Bar. in d. l. fur. est solum in exemplo, de adul. ut patet ex dictis ipsius Abb. in d. c. tertio loco, de probationib. & in c. 3. loco. de p̃sum & cum Th. trãseũt multi quos hic refert. Sed est dubium an in oĩbus dictis casibus & exemplis possit quis damnari nõ dico ad mortem, quia cõis opi. est quod non, post Inno. in d. c. quia uerisimile. & sequuntur Doc. hic relati, sed ad pœnam mitiorem ordinariam, & videtur de mẽte sequentiũ ipsum Tho ꝙ sic. tamen Io. And. in d. add. & Ang. & Imo. contra relatio uidentur sentire quod solum ad torturam. & concordantes cum eis. licet Io. And. in primo expẽlo transeat cum Thoma ꝙ ad condemnationem sufficiat, & sic uidentur contra dicere, nisi dicamus saluando, quod qui dicunt nõ sufficere ad condemnationem, sed ad torturam, loquuntur quando uellet iudex procedere ad cõdemnationem imponendo pœnã ordinariã, quia ad talẽ effectum põt torquere, & ꝙ non excludant condemnationem mitiorem, patet, quia ex præsumptionibus etiam non adeo violentis potest quis damnari ad pęnam pecuniariam uel leuẽ corporalem, ut sup. in 2 limita. & nota quia hic in dicta lim. 2. expresse sentit ꝙ in secundo & tertio casu Th potest ferri sñia ex præsumptionibus in pœna pecuniaria uel corporali mitiore. In primo uero exemplo Tho. licet Io. And. post Th. vellet pœnam ordinariam seu sentiret imponi posse. ut in 3 limitatio. tamen Specu. ibi relatis Gan. Mathesi. Ro. & alij relati contra.*

unit dicere,pater noster,sed hoc mō probat
adulterium & homicidium. Sed aduerte ꝙ
Ang.in l.2.ff.de fur.reprehendit Bar. ꝗa di
cit,ꝙ ex p̄sumptione aliqua violēta, nemo
pōt damnari crīaliter, maxime ad mortē,
sed bñ est sufficiēs indicium ad torturam.
& ita dicit Imo.ī l.fi.ff.de hære.inst.& Bal.
in l.fi.C.de ꝓb.& vide no.in c.afferte,extr.
de præsump.adde Bal.in l.sciant cuncti, C.
de ꝓb.& Bar.in l.capite quinto,ff.de adul.
qui loquunt̄ de indicijs indubitatis. adde
no.ī l.si ꝗs adulterij,C.de adul.Adde Abb.
in c.tertio loco, extra de prob. qui vr̄ aliter
loꝗ.Et adde hic q̄ ȷ̄.dicā in gl.che hai adul
terato la mia dōna.visis capitulis de vxore,
q̄ramus qualis dēt esse probatio de adultę
rio. Et vide Mathesi. in no. dictis suis not.
23 118.† vbi dr̄ ꝙ p̄sumptio violenta,non est
plena probō ad condēnandū de adulterio
in crīalib.sicut nudus cū nuda,solus cū so-
la,de qua in c.literis, extra de pręsump.ꝗa
ibi agebat̄ ad separationē mr̄imonij ciuili
ter, secus in p̄sumptione violēta approba-
ta à iure ēt quo ad cām crīalem, ꝗa illa so-
24 la sufficit,vt ī l.si qui.C.de adul.† Adde tñ
ꝙex p̄sumptione violenta iudex dēt multū
temperare sn̄īam, & maxime vt non cōdē-
net ad pęnā corporalē. iuxta no.ꝑ Inn.ī c.
ꝗa verisimile,ex̄ de p̄sum. & affirmat hæc
do.Card.d.Ant.Abb.& Imo.ibi, & Old.in
cons.192.qđ inci.viso diligenter. & Pet.de
Anc.in reg.semel malus, in 19.col. de reg.
iur.& d.Ant.in c.quāto,ex̄ de p̄sum.d.Ab.
in c.constitutus,ex̄ de testi. & Bal.in l.fi.C.
de prob.& Bal.in ru.extra de of.dele. Spe.ī
tit.de p̄sum.§.species,vers.in sum.Abb.in
c.2.extra de coha.cle. & mu.& Abb.in c.&
si clerici,§.de adul.extra de iu. & Abb.in c.
auditis,ext.de p̄scr.& recte locutus est Bal.
in d.l.fi.C.de ꝓb. ꝙ vbi iudex ex p̄sumptio
nib.venit ad condēnationē, est iusta cā mi
nuendi pęnā,ꝑ l.ꝗd ergo,§. pęna grauior,
ff.de his ꝗ no.inf.ꝓ quo facit tex.& ibi gl.
25 in c.inter solicitudinis,ex̄ de pur.ca. † Lī-
tarē tñ p̄dicta, nisi iudex ferret sn̄īam per
quandā p̄sumptionē,ꝗ̄ lex expresse appro-
bat in crīalibus,vt dicebat Mathes.s̄.& alij
ꝑ d.l.si quis adulterij, C.de adul. & ita te-
net Abb.in c.accedēs,ex̄ de simo.& Bal.in
d.l.fi.& sic intelligant̄ dicta Doct. maximè
26 d.Abb.in c.j.extra de iudi.in 13.col.† Item
limitarem,ut dixi s̄. nisi ageret̄ de punien-
do aliquē pecuniariter, vel pęna leui cor-
porali,puta fustigatio. tex.est ēt in l.3.ver.
& quia plerunq;,ff.de of.p̄fe.vig.vbi ex cul
pa p̄sumpta,quia incendium pręsumit̄ cul
pa inhabitantiū,pōt quis fustigari.Itē hoc
ēt non procedit in grauissimo delicto,puta
in casu c.pro humani, ex̄ de homici.ibi dū
27 dr̄,probabiliter constiterit argumētis.† Itē
limitabat alio modo Io.And.in addi.Spe.ī
tit.de prob.& §.fi.ver.13. nisi iudex moue-
rit se ex p̄sumptione violētissima, & ita re
fert Inn.in d.ca.afferte, extra de p̄sumpt.&
d.Ant.& do.Abb. in c.tertio loco, extra de
prob.& vr̄ esse de mente Bal.in d.l. excipiū
tur,ff.ad Silla. Sed Ro.ibi multum elegan-
ter loquitur intelligēdo de illis indicijs de
quibus in d.l.si qui adulterij, quæ conclō
an sit vera vel falsa, patet ex supradictis ꝑ
me,quia vt dixi Gan.& alij dn̄t cōtrariū.&
iō licet dicant in exemplo, de eo qui visus
fuit fugere cum gladio sanguinolento: ꝙ
illa fuga arguit plenā probōnē delicti, s̄m
do.Abb.in c.tertio loco,extra de pręsump.
& Bar.in d.l.fur est,in prin.ff.de fur.& Io.
And.in d.vers.13 & Bal.in d.l. neque nata
les.& in l.fi.C.de probat.& Bal.in l.fi.ff.de
of.procon.& leg. tñ istæ probōnes nō con-
cludunt,ꝗa poterit esse,ꝙ ille qui aufugie-
bat cum gladio euaginato, quicquid fecit,
fecit ad suā defensionem, & iō alia opinio
videret̄ verior de iure.Fateor bene,ꝙ hoc es
set indicium sufficiens ad torturam, vt vo
luit Spec.in tit.de p̄sumpt.§.fi.ver. sed po-
28 ne,in fi.† Adde Gan. in tract.malef.sub ru.
de indic.& præsump.indubita ex quib.ad
condemna.perue.potest quia multa ponit
exempla de illis indicijs indubitatis, de il-
lo ꝗ exiuit cameram cum gladio sanguino
lēto pallidus. Item de capitali inimico.Itē
ꝙ vnus vidit admenare.Item ꝙ fugit,tñ d.
Gan.dicit,ꝙ vidit in practica obseruari, &
oēs sapiētes Bononiæ, & alibi non volunt
aliquē capitaliter posse puniri ex aliquo in
dicio quantūcunq; indubitato: secus si pę
na pecuniaria veniret īponēda, & ibi mul-
ta allegat,& de ista doctr.Gan. facit mētio
nem,Bal.in add.Spe. tit.de sen.in vlt.char.
allegat tñ Dy.in l.2.ff. de excus.tutor.con-
29 trarium tenuisse.† Item in quantum dn̄t,
quòd inimicitia est sufficiens indicium ad
torturam. Adde ꝙ aliàs de facto vidi alle-
gare doctrinam Spe.in tit. de præsumptio.

§.j.ver.sed pone, & ibi Io.And. qui dnt ꝙ
si vnus reperitur interfectus, & habebat ali
quem inimicum: pōt capi ille inimicus &
torqueri, quia hoc solum est sufficiens in-
dicium ad torturam, sed ista decisio est fal
sa, quia aliàs sequeret̄ ꝙ vnū indicium re-
motū à facto, sit sufficiens indicium ad tor
turam, per doctrinam Bart. in l.fi.ff. de qō.
& iō Imo. in l.fi.ff.de here.insti. vr̄ destrue
re illā doctrinā Spe. & Gand. in trac.malef.
sub ru. quæ debeant præced.qō. qui vult, ꝙ
concurrant alia indicia cum isto indicio, si
ille qui inculpatur erat inimicus offensi.
& latius dicetur j̃.in ea.gl.ibi, quæro repe
ritur aliquis occisus & ignoratur à quo.

30 *Testis vnus integer, non autem seruus, aut ui-
lis, seu infamis facit indicium maleficio.*

30 ANG. Et bene nota, q̱a dixit, ꝙ vnus te-
stis integer de maleficio: facit indiciū, quia
secus si non esset hō integer, vt seruus vilis
vel īfamis, tūc ēt deponēs de visu nō facit
īdiciū, vt l.j.§.idē Corn. & ibi Bar.ff.de qō.
AVG. Tu adde q̄ dixi s̄. in hac eadē gl.ī
ver. q̄ro qualiter probetur indicium, vbi ad
hoc multas decisiones allegaui in proprijs
terminis, quas nō replico breuitatis causa.

31 *Particeps criminis aliquando non est idoneus te
stis ad indicium contra socium, aliquando sic.*

31 ANG.† Quæro an particeps criminis di
catur testis idoneus cōtra sociū ad indiciū,
dic ꝙ non, vt no.gl. in l.filiū, C.de li.cau. &
sic nō fuit interrogādus de socijs, vt l.fi. & a
ibi ꝑ gl. & Doct. C.de accus. & iō interroga
tus ēt si sua spōte dixerit, nō facit indiciū
contra sociū, vt no. Bar. in l.j.§.si seruus, ff.
de qō Etiā si inculpatus sit malæ famæ, ꝙ
est verū, nisi in casib. no. ī d.l.fi. ex quo Bar.
in l.sæpe, §.j.ff.de qō. dat certā doctrinā, de
qua dic vt ibi ꝑ eū, sed Sal. in d.l.fi.ver.nūc a
oppono contra secundā ꝙ &c. concludit ꝙ
sunt considerandæ qualitates personarū &
delictorū. Nā aut inquisitus est seru⁹ & de
socijs est interrogandus, vt l. quicunq;, C.
de ser.fug. & l.j. in fi.ff.de qō. Si vero erat li
ber hō, & tunc in criminibus quæ rl̄r sine
socijs non committuntur interrogari pn̄t,
vt l.prouinciarum, C.de fer. Item de falsifi-
cātibus monetam, q̱a plures in eo ministe
rio sunt necessarij, vt l.j.de fal.mo. idem in
crīe læsæ maiest, quia vnus solus tm̄ com-
mittere non posset. Idē qn̄ tendit ad salutē
cōem oīum, vt l.fi.C.de malef. & math. vbi
aūt delicta nō sunt ita atrocia, & sunt deli
cta quæ sine socijs vt plurimū cōmitti so-
lent, tūc de socijs nō est interrogādus, & in
terrogatus non p̄iudicat illis noīatis. q̄ oīa
no. Sed Ant. de Butr. in c.1.de confes. tenet
simpl̄r opi. Bar. sed ꝙ socius faciat indiciū
cōtra sociū, vr̄ tex. ī c.j.de test. & ibi Inn. &
An.de But. & est tex. & ibi But. in c.veniēs,
el j.co.ti. facit tex. ī l.cū seruū, C.de ser.fug.
AVG. Tu aūt ī hac materia adde ꝙ licet
inueniā & gl. & Doct. vario modo locutos
fuisse in hac materia, tn̄ nō recedere à sn̄ia
illorum qui fuerunt magni practici in ma
leficiis. Nam reperio Gand. in tract.malef.
sub ru.de qō. & tor. in ver. bonas qōnes de
tormentis, ibi aliquis subijcitur tormētis,
confitet̄ contra aliū, nunq̱d stat̄ dicto suo.
cōcludit ibi verā esse opi. Azo. ꝙ socius nō
facit indiciū cōtra socium, nisi in certis ca
sibus specialibus, in d.l.fi.C.de acc. enume-
ratis ibi per gl. Quinimo ibi concludit ꝙ
ēt in illis casibus specialib. si non præcedāt
alia indicia, non credit̄ socio. Et istā sn̄iam
tenet Gui.de Suza. in tract.malefi. sub rub.
qualiter reus subijcia.tor. in fi.1.col. & am
bo p̄fati Doc. concludunt, ꝙ imo si ꝑsona
nominata sit malæ conditionis & famę, ēt
ꝑꝑ talem nominationē, non poterit subij-
ci tormētis de iure, exceptis casibus illis ex
ceptuatis. Et iō Ang. & Ro. quos Doct. iste
nō vidit in l & si certus, ff.ad Sill. dnt ꝙ bn̄
verū est, ꝙ socius *a* cōtra sociū facit indiciū
ad formādā inq̱sitionē, nō torturā. Quini-
mo Ro. ī d.l. & si cert⁹, dicit, ꝙ ista est cōis
sn̄ia, & Arch. in c.nemini, 9.q.3. dicit, quòd
præter

ADDITIO.

a ¶Socius criminis facit indiciū ad inq̱rēdū.
*Adde Sal. in l.ea quidem. in 14.col. C.de accus.
& adde Ful in consi.71. & Alex. de Imo. in l.
j.§.si seruus, ff.de quæst. Et de hoc vide late per
eundem Alex. in consi.127. in 4.vol. & in consi.
132. in 1.vol. & vide Fran.de Are in consi.61.
vbi quòd licet socius non possit interrogari de so
cio, nisi in aliquibus casibus, tamen quando de
crimine agitur ciuiliter socius semper potest in-
terrogari, alleg. Spe. in ti. de teste, §.1. ver. item
ꝙ est socius. Et vltra prædicta vide Cep. in con-
si.31. Ro. in consi.154. in fin. & Pau.de Cast. in
consi.224. in nouis. Et plene de hoc per Alex. in
consi.89. per totum, in 3.vol.*

præter casus exceptos, socius contra sociũ nõ facit indiciũ. Et de materia, adde vltra istũ Doct.dicta Pet.de Anc.in c.1.de cõfes. in 6.& latissime scripsit vltra oẽs Doc.Ab. in c.j.extra de cõfess.& vide gl.in c.qñ,extra de testi.& ibi ꝑ Doct.& Bar. & Ang.in l.fi.C.de accu. quicquid sit in practica non recederem à gl.hujus l.fi.C.de accu.approbata & declarata ab illis summis Doct.qui fuerunt magni practici ĩ maleficijs.s.Gãd. & Gui.de Suza. Et ideo do.Abb.in c.1. extra de confess. bene facit dũ reprehendit in aliquibus Bar in hac materia in d.l.repeti.

32 *Testis qui non debet examinari, vt pater, si examinatus fuerit non facit indicium.*

33 *Laicus licet contra clericũ non possit examinari in crĩalibus, tamẽ examinatus facit indiciũ.*

32 ANG.† Quid si quis testis *a* non debuit
a cõtra malefactorẽ examinari, vt pater, fili⁹, & alij cõmensales & domestici, vt l.p̃senti, C.de his qui ad eccl.cõfu. & l.lege Iul. & l.inuiti.& l.parentib. ff.de testi.an examinati faciant indiciũ, dic ꝙ nõ, vt no.Bar.in l.1.§.idẽ Cor.& ĩ §.diu⁹,& §.seruus,& l.maritus, ff.de qõ.& Bal.ĩ l.seruos ꝓ dño, C.đ testi.& in l.si qs ex argẽtarijs,§.2.ff.de edẽ.

AVG. Tu aũt in hac materia adde dicta do.Abb.ꝑ illũ tex.in c.de cætero, extra de
33 test.†vbi dicit ꝙ licet laicus in crĩalib.non possit testificari cõtra clericũ, tñ facit indicium,& vide Bal.in c.sacrã. de consue.rec.feu.qui dicit ꝙ testis non legitime examinat⁹, faciet indiciũ, q̃ materiã ĩtelligo ꝭm d.Bal.in l.admonendi, in antep.char. ff.de iureiur.& multa dixit Bal. in d.c.sacrã.

34 *Indicijs omnibus existentibus contra reum, tunc indicium etiam vrgens facit, si vero pro eo sint aliqua indicia, tunc indicia contra reum debent esse multum vrgentia*

34 ANG.†Et p̃dicta p̃cedũt, qñ oĩa ĩdicia sũt
b cõtra reũ. Si autẽ ꝓ se *b* aliqua ĩdicia reũ excusãtia, tũ indicia cõtra reũ dẽnt esse multũ vrgẽtia, vt superent ea q̃ faciũt ꝓ ei⁹ excusatiõe, vt no.ĩ l.j.§.j.ĩ fi.de qõ.& ibi Bar.

AVG. Tu adde id ꝙ dixit Bart.in l.2. C. quo.app.nõ rec.in 2.col.qui allc. Io.An in c.cũ in cõtemplatione, ex̃ de reg. iur. dixit ꝙ licet vn⁹ testis de veritate faciat indiciũ ad torturam: hoc verum est nisi aliæ circũstantiæ resistant illi testi, & pro hoc facit optime id quod dixit Sal. in l.fi.C.de acc. circa gl.in l.inciuilem, C.de fur.

35 *Iur̃m non est indiciũ sufficiens ad torturã, nisi vbi in ciuilibus faceret plenam probationem.*

35 ANG.† Iur̃m aũt nõ est indicium sufficiens, veruntñ in casibus in quibus ciuiliter agẽdo facit plenã ꝓbõnem, vt ĩ l.si qñ, C.vnde vi.& ꝙ ibi no.ꝑ gl. & Doct.in c.fi. extra ꝙ met.cau.in illis casibus facit indi-
c cium sufficiens ad torturam.ita dicit Bar.*c* in l.fi.in fi.ff.de in lit.iur.quod no.

AVG. Adde tñ ꝙ ibi Bar.loq̃tur per verbum, forte,& sic Bar. ita ibi clare hoc non vr̃ affirmare, quia certe durũ est ꝙ asserenti se esse vi derobatum, ꝙ sibi credatur in crĩalibus in facto proprio,& ad ponendum reũ ad torturã, q̃a vbi ex dicto vnius quis torqueri põt, opus est ꝙ ille sit omni exceptione maior, iuxta no.per Bar.in l.1.§.idẽ Cornelio, ff.de quæst.& s̃. late dixi.

36 *Indicijs non præcedentibus, licet reus in tormentis confiteatur, & postea ratificet, non poterit cõdemnari: secus tamen si sponte, & absque tortura confessus fuisset.*

36 ANG.† Aduertas tñ ꝙ si indicia non p̃cedant, & inq̃sitio formetur non præcedẽ-
d tib.indicijs, licet reus confessus *d* fuerit in tormentis,& postea ratificauerit, nõ tñ ex tali cõfessione ẽt ratificata,& ꝓcessu poterit dãnari, vt est text.cũ gl.singulari. & ibi Bar.ĩ l.pe.ff.de q̃st.secus tñ si spõte & absq; tortura cõfess⁹ fuisset, q̃a tũc ẽt nõ p̃cedẽtib.indicijs, vel ẽt nõ data indiciorũ copia ex tali spõtanea cõfess.põt dãnari, vt ẽ tex.

& ibi

ADDITIONES.

a ¶Quid si quis testis. *Adde Alex.in cons.127. in 4.vol.& Ro.in consi.154.& Barb.in cõs.35. incip.scribitur præclare apud Ecclesiast. Et qui sunt illi testes qui examinari non debent, vide late per Fran.Bru.in tract.de indi.& tor.char.1.col.4.versi. vlterius generaliter quæro.*

b ¶Pro se. *Adde Fulg.in consi.71. & dicta Ang. sequitur etiam Franc.Brun.in tract.de indi.& tor char.2.col.4.circa fi.*

c ¶Ita dicit Bar. *Adde & vide Alex.ibi in apost. qui dicit hoc esse arbitrarium, ar.no. in c.cum in contemplatione.extra de reg.iur.& maxime per Io.And.Ber.*

d ¶Confessus nõ p̃cedẽtib.indicijs. *Vide Mod. in c.at si clerici, in prin.de iud. & istũ ĩ.in ver. comparent inquisiti & confitentur totũ, in vlt. col.& vide Cep.in cõsi.105.& Barb.in cõs.35.*

& ibi not.in c.j.de accu.li.6. ita not.Pet.de
a Anc.in cle.j.de homi ꝙ sing. tene menti.a

ADDITIO.

a ¶Tene menti. *Adde tu vltra ea quæ ponit hic Aug.ꝙ cons.Ro.est nu.167.Et vide Alex.in consi.5.in j.vol.in cons.j.cons.34.& cons.52.in 3.vol.Cep.cons.40.& cons.33. & ibi dicit ꝙ confessio spontanea non uerisimilis,non est sufficiens ad condemnationem,& uide cons.Pau.de Cast.in cons.267.in secundo impres Ber.*

AVG. Tu aũt in hac materia adde,ꝙ cõtra istã conclus.expresse tenet Bal.in l.j.C.de confes.in 3.opp. qui vult ꝙ si confessio est facta in tormentis sine indicijs,dummõ sit ratificata,nocet cõfitenti, vt possit dãnari ad mortẽ,& ita solet allegari ꝙ Sal.ĩ l.2.co.2.C.de cust.& exhi.re.& hoc idẽ tenuit, & hoc est ꝙ voluit dicere Imo. in ca.fi.ext.de confes. qui dixit ꝙ Sal.tenuit contrariũ eius ꝙ dicit Bar.in d.l.pe.ff.de qõ.Sed vos addatis & teneatis opi.Bar. pro qua allego Imo.post Ang.in l.Celsus,in fi.ff.de acqu.hær.qui dicit hoc notandũ esse, quia poteris lucrari multas pecunias. Et ita alias obtinui in ꝑsonã vnius qui vocabat̃ Aug. de Ari.& libẽter feci,quia ꝓpriũ nomen meũ hẽbat, & erat de ciuitate Ari. sicut ego, & tũc Romæ erã, & fuit in primo anno quo fui creatus aduocatus cõsistorialis.Pro qua conclusione in terminis vltra Doct. allego Ang.hoc idẽ voluisse in l.j.C. de confes. & Ang.in l.2.C.quo. app.nõ recip.& Gãd. in tract.malef.in materia torturæ sub rub.an cõfes.ꝑ tortu.ꝗ nõ preces.indic.& Guid.de Suza.in tract.malef.sub ru.quali.reus subijcia.tor.in uers.sed q̃ro aliquis, & Bal.in addi.Spe.in ti.de cõfes.in j.col. & Pe.de Anc.in cõs.suo 23.inci. In Christi noĩe visa inquisitione.Plus dicebat ibi Pe.de Anc. ꝙ si apparet illũ talẽ iniuste carceratũ,& postea cõfessũ, non dr̃ cõfessio legitima,nec ex ea reus est cõdẽnandus ꝑ bonas rõnes quas allegat,& sequunt̃ Mod.in d.§.Celsus,& Ro.in cõs.149.licet Pau.de Eleaza.cõtrariũ tenuerit in cõmẽto c.grauis,de deposi. & male.Et vide do.Catal.in materia syndic.in q.212. ꝗ tenet ꝙ talis ratificatio nõ tenet qñ ꝑ torturã est habita confessio sine indicijs. Limita tñ ibi hoc esse verũ, qñ ille reus nõ esset repositus in suã pristinã libertatem: secus si esset repositus & postea iret ad iudicẽ & ratificaret,quia ipse ex tali cõfessione obligaretur, ibi vide multa q̃ allegat,quæ hic nõ trãscribo,nã mihi hoc esset parũ. Et licet iste do.Catal.nõ dicat, tñ reꝑio ꝙ originaliter hoc fuit dictũ Math.in notab.dictis suis,not.56.Nec ob.dicta Sal.in d.l.2. quia ibi Sal.non p̃supponit ꝙ nulla indicia præcesserint,ut ĩ casu nr̃o nos loquimur.Et de materia ꝑ Flor.in rub.ff.de prob.per q̃ patet verã esse sñiam Bar.in d.l.pe.ꝙ cõfessio facta in tormentis sine indicijs,ẽt si millies esset ratificata,nõ est sufficiẽs ad condẽnãdũ hoĩem ad mortem. Adde tñ ꝙ in tribus casibus potest quis torqueri sine indicijs, quos gl.enumerat,12.q.2.in c.quæstionẽ.

37 *Indicia non solum debent præcedere, & esse nota reo,sed debet dari copia reo.*

38 *Indiciorum copia danda est reo, quando iudex procedit inquirendo in casibus a statuto omissis, & a iure communi permissis, alias inquisitio non ualet.*

37 ANG.† Item aduertas ꝙ non sufficit q̃d indicia p̃cedãt & nota sint iudici,nisi detur copia reo & ꝙ contradicat,aliàs ad torturã poni non põt, & ẽt detur copia aduocato suo,vt l.custodias,& ibi gl.Bar. & Ang. & Imo.ff.de pub.iud. & not.in ca.qualiter & qñ,de accus. Si tñ indiciorum copia nõ fuerit data aduocato,non tñ ꝑ ꝑ hoc ipso iure vitiabitur processus, vt no.Bar. in d.l.custodias,ar.l.j.C.de sent.aduer.fi.la.li.12. Si tñ reo postulante non detur copia diffamationis,& indiciorũ, & vltra procederetur ipso iure,non valet processus, vt d.c.qualiter & qñ,& c.inquisitionis,ꝙ vltimũ sing.limitatur per Ange.in l.si vacantia.C.de bo. vac.post formã specialis inquisitionis quo ad ꝑsonas & delicta, vbi in effectu dicit ꝙ qñ inꝗsitio est remediũ ordinariũ,ꝙ est qñ de tali crĩe ex forma statuti põt procedi ꝑ inquisitionẽ, tunc cum procedi possit fama nõ p̃cedente, nõ est famæ & aliorũ iudicio-
38 rũ copia danda,aliàs sic.† Ex quo bene no. ꝙ si tu iudex vis per viã inquisitionis procedere ĩ casibus à statuto omissis, & ꝗ permittuntur à iure cõi,iuxta regulas Bar.in l.2.§.sed si publico, & ibi gl.ff.de adult.Sal.in l.ea quidẽ,C.de accus. & dixi in gl. hæc est q̃dam inꝗsitio &c.ꝙ copia indiciorum danda est,aliàs inquisitio non valet. Secundo, in dicto loco hoc limitat Ang. esse verum, nisi quando iudex inquirit ex mero

officio

a officio,a & nō ad alicuius q̄relā, vt s̄.dixi ī verbo, ex mero officio. ita ēt dicit Ant. de But.ī d.c.qualr & qn̄.ī 3.col. Vel tertio qn̄ ꝓcedit ꝑ inq̄sitionē ad denūciā syndici vł officialis, tūc copia famæ nō est dāda, vt dicit Ang.ī d.l.si vacātia. Sed an saltē aliorū īdiciorū sit dāda copia, vr̄ ꝙ sic, & sic saluat̄ opi. Bar. in d.l.custodias.& d.§. si publico.

ADDITIO.

a ¶Ex mero officio. *Adde ꝙ etiam quando iudex procedit ex mero officio ꝙ copia indiciorum sit danda, tenet Cep. in consi.66.& ibi quod iudex non dicitur procedere ex mero officio, quãdo est aliquis qui instigat, & vide Alex.de Imo.in consi.41. in 2. vol. vbi ꝙ iusta cā denegandi indicia reo est, quando reus esset iurisperitus; & iudex sibi legit copiam indiciorum, & idem quã do esset timor subornationis testium propter potentiam rei, vt ibi per Alex.& per Barb. in consi.35.incip. scribitur apud ecclesiast.*

AVG. Tu aūt in hac materia adde vnā singularē lītationem, ꝙ verū est ꝙ copia inq̄sitionis, & indiciorum est dāda nisi capt⁹ aliàs sit hō malæ conditionis & famæ. ita singlr dixit Gui.de Suz.ī tra.suo malef.sub rub.qualr fiat inq.ī prin.q̄ dicit ista verba formalia. Quæro nunq̄d facta, & cōpleta inq̄sitione testes dēant publicari, & de eis fieri copia, illi contra quem est facta dicta inq̄sitio, & br̄ determinat ꝙ sic, ꝑ.l.vnius, §.cogniturum, ff.de q.cum multis si. Temperat tn̄ hoc esse uerum si ille olim fuit bonæ famæ, aliàs non. Et hoc ēt voluit Gan. in tra.malef.sub ru. quom.cogn.de malef. ꝑ inq̄sitio.in vers. sed q̄ro facta & cōpleta inq̄sitione, nunquid testes & totus ꝓcessus dēnt publicari, & de his dēt fieri copia ipsi reo.ibi concludit ꝙ sic. Temperat tn̄ hoc esse verum, nisi ile contra quem est facta dicta inquisitio, sit hō malæ famæ & vitæ, & olim sic est habitus, & allegat Spe.in terminis hoc voluisse. Et ibi dicit ꝙ illud opus Spe.multū pro authētico reputatur. Et certe voluit allegare Sp. vbi ego allegaui sup. in gl.in verbo, hæc est q̄dam inquisitio. in illo art.an qn̄ iudex mero officio procedit, requirat̄ ꝙ testes examinent̄ suꝑ infamia. Sed certe mihi vr̄ ista sn̄ia periculosa, nisi limitaremus istam sn̄iam sm̄ ꝙ aliàs Gā. dixit sub eadem rub.quō cogn. de malefi. per inquisi. in 3.col. in ver. sed nunquid in introductione testium, qui dicit ꝙ doctores Bononienses semel interrogauerūt do. Fede. qui in hac materia dixit, ꝙ licet aliàs illi qui olim sit diffamatus ꝙ sit hō malæ conditionis & famæ, copia inq̄sitionis testium nō sit danda: hoc verum vbi inquisitio est formata ex mero officio iudicis. secus si ad postulationem alterius, & istā partem credo veram, & intelligas sane, quia intelligo p̄dictos doctores ꝙ loquant̄ de copia inquisitionis, & solum de copia testiū super diffamatione, non de copia indiciorum, ꝑꝑ q̄ quis postea pōt poni ad torturam, q̄a licet millies sit hō malæ famæ & vitæ, non dubito quin dari dēat sibi copia illorum indiciorum, ꝑ ea q̄ dicta sunt, q̄a defensio, q̄ est de iure naturali, nemini est auferenda, l.vt vim, ff.de iust.& iu.cū simi. Et iō dixerunt Gan.& Gui.de Suza.qui fuerunt magni practici in crīalibus, ꝙ facta captura de ipso reo à receptis indicijs contra reū, ad hoc ut possit torqueri, & iudēx uult ipsum torqueri. Si reus capt⁹ dicit, dn̄e Potestas anteq̄ me ad torturā ponatis, detis mihi terminū defensionis, ī. quem possim probare de innocentia mea, quia incontinēti sum paratus probare per testes idoneos, & tollere oīa indicia q̄ habetis contra me, ꝙ iudex non dēt ponere ipsum ad torturā, imo dare sibi dilationem ad destruendum illa indicia q̄ hēt Potestas in reum. Ita dicit ꝙ dixit Lamber. de Ramp. & hoc dixit Gand.in tra.malefi.sub rub.an volens probare cōtra indicia p̄ceden. ad tortu. admit. & idē Gui.de Suzā.in tract.malef.sub rub. qualiter reus subijcia.torm.in uers.seu q̄ro ponamus ꝙ p̄cedāt criminis indicia. Vnde cōcludo indistincte copiā indiciorū ad torturā esse dandā, ēt si reus sit homo malę vitæ & cōditionis, uel ēt si iudex procedat ex mero officio. Nec obstant s̄.alle.s.ꝙ ubi iudex ex mero officio ꝓcēdit, nō est dāda copia, q̄a intelligo & inq̄sitionis & infamię: & ita ītelligo dicta Ang. in d.l. si vacātia, & Gan.& Gui.de Suza.aliter Doc.essent ipsimet cōtrarij. In quantū aūt dixi ꝙ ubi ex mero officio iudex procedit, copia diffamationis sit danda, intelligas materiā, vt dixi sup.in gl in uerbo, hæc est q̄dam inq̄sitio.

39 *Minatus est Titius alicui mortem postea die sequēti ille cui facta sunt mine repitur mortuus, an p̄sumatur mortuus ab eo qui minatus fuit*

39 ANG. †Quæro ꝗd si aliquis minatus sit alicui mortem, postea uero sequenti die ille cui factæ sunt minæ reperiat̃ mortuus, an p̃sumatur mortuus ab eo ꝗ intulit minas. Istã qõnẽ format gl. Cy. & alij in l. metũ, C. qđ met. cau. & ꝑ Spe. in ti. de p̃sump. §. 2. uer. sed pone. & Cy. in l. j C. si ꝗs impe. maledix. & Ray. Bal. & Imo. in l. fi. ff. de hę re. insti. & per Bar. in l. famosi. §. j. ff. ad leg. Iul. mai. vbi in effectu concludit esse aduertendũ, an minator fuerit hõ malę famę, & consuetus sit minas suas in interfectione hoĩum executiõi mãdare. & tũc licet Ray. dicat ꝙ est sufficiẽs ĩdiciũ ad cõdẽnationẽ, tñ Bal. ibi quẽ seꝗ̃ Im. dicit ꝙ nõ, quo ad cõdẽnationẽ, sed quo ad ponẽdũ ad torturam est sufficiẽs indiciũ, ꝗa nemo ex p̃sumptionib. dẽt dãnari, l. absentẽ, ff. de pę. sed probationibus claris, ut l. fi. C. de prob. &c.

AVG. Tu aũt in hac materia adde ꝙ miror ꝙ iste Doc. hic attribuerit istam determinationẽ Bal. cõtra Ray. Sed hoc fuit originale verbũ Sp. quẽ seꝗ̃ ibi Io. An. in addi. ti. de p̃sum. §. j. ver. sed pone. Et istã sñiã secutus est Gan. in tra. malef. in rub. an possit emen. dã. corã vicar. dom. Potesta. ĩ ver. itẽ pone ꝙ quidã mihi minatꝰ fuit. Et ibi in effectu cõcludit ꝑ bonas rões ꝙ solũ est sufficiẽs indiciũ ad torturã, nõ ad cõdẽnandũ, & uide Sal. in l. j. C. si ꝗs ĩper. male. Adde Ant. de Bu. in c. tertio loco. ext. de prob. Et Ang. in l. fi. de qõ. & ꝑ Ang. in l. j. C. de his qui. ut ind. Adde Abb. in c. lr̃as, ext. de p̃sum. post Bal. ibi uide Abb. ĩ c. scribã, ĩ fi. ext. de p̃sum. Domi. de S. Gem. in c. ꝭm, 18. di. aliꝗd ꝑ Bal. in l. j. in 3. col. & d. Bar. in l. fi. ĩ pe. q. ff. de qõ. dũ dixit ꝙ de homicidio p̃sumit̃ contra illũ qui erat inimicus occisi, & ex minis capitalib. inducitur inimicitia capitalis, ut est gl. no. ĩ l. licet, ff. de arb.

40 *Fama debet esse talis ꝙ non possit tergiuersari, & quæ possit generare scandalum, alias talis diffamatio non sufficeret.*

40 ANG. †Et bene no. ꝙ dicta fama de qua s̃. dẽt eẽ talis, ꝙ nõ possit tergiuersari, & q̃ possit gñare scãdalum, ut d. c. qualr̃ & qñ, aliàs talis diffamatio nõ sufficeret, ut ibi. q̃
a ro q̃ fama esse debeat, & qualr̃ ꝓbari dẽt, a uide Bar. ĩ l. de minore, §. tormẽta, ff. de qõ. & Sal. plene in d. l. ea quidem, C. de accus.

AVg. Tu adde & uide dicta Gand. in tra. malefi. in rub. unde & a quo loco possit fama procedere, ꝗ late examinat istam materiã. & in rub. ꝗ ad famæ ꝓba. pos. & debe. de iure admit. qui ponit quo mõ fama sit ꝓbãda, & contra Bar. tenet Bal. in l. de ꝗb. ff de leg. in fi. & Bal. in l. testiũ, C. de test. in fi. & de materia ꝑ Ang. in d. l. ea quidem. ꝑ Inn. & do. Ant. de Bu. dn c. cũ oporteat. extra de acc. ꝑ Bar. & Bal. ĩ lect. & in add. ĩ l. 3. §. 1. ff. de testib. per Bar. in l. fi. ff. de supel. leg. Tancre. in cõpendio suo ꝓ & cõtra, fo. 89. q. 1 c. per Flor. in l. si arbiter, C. de prob. per Bal. in auth. quod locum, C. de colla. & per Bal. in add. Spec. in ti. de sen. in vlt. col.

41 *Fama an sit sufficiens indicium ad torturam.*

42 *Fama est indicium sufficiens ad torturam, si est vehemens contra malefactorem.*

43 *Item si cum fama adsit denunciatio syndici cũ iuramento denunciantis Titium occidisse Caiũ.*

44 *Item si cum fama, probatum est etiam esse ipsum alias malæ famæ & vitæ & conditionis.*

45 *Fama an sit sufficiens indicium ad torturam, dantur multæ remissiones.*

41 b ANG. † Et an fama *b* sit sufficiẽs indi-
cium

ADDITIONES.

a ¶Probari dẽt. *Adde tu & uide circa hoc Alex. in cõs. 90. in 2 uol. & Fra. de Are. ĩ cõs. 103. Io. de Ana in cõs. 1 Fulg in cõs. 184. Rap. Cu. ĩ cõs. 63. & 72. Cal. ĩ ti. de ꝓb. cõs 1. & Pan. ĩ cõs. 13. Ber. Adde ultra p̃dicta circa ꝓbationẽ famæ & uide Alex. de Imo in cõs 211. col. pe. uer. nec ẽt in 2. uol. & in cons. 19. col pe. post mediũ. ibi, quæ singula &c. in 4 uol. & in consi. 25. col 2. et aliquid in cons. 66. col. fi. uer. & sic stat. in 3. uol. & etiã in consi. 70. eo uo. Et q̃uo probetur per eundem Alex. in cons. 72. col. 2. uersi. nec etiam obstaret, in 1 uol. & uide eundem in consi. 51. eo uol. ubi quod probatur per testes singulares.*

b ¶ An fama sit sufficiẽs indiciũ ad torturã. *Adde tu, & uide Alex. de Imo in consi. 5. sup. in alijs apost. alle. ubi ꝙ est sufficiens indicium ad torturã in eo. genere mali, de quo imputatur, puta in furto quando est fama, ꝙ sit fur, ubi uide. et uide et Fran. de Are. in cons. 13. Ro. in cons. 7. & de hoc plene ꝑ Pari. de Pu. in tra. synd in uer tortura. uer. an fama & adde an fama de iure canonico ꝓbet & sit sufficiens ut quis reputetur irregularis, ut eius impe rata nõ teneant, & uide Cal. in tit. de ꝓba. cons. 9 & an si fama non hẽt certũ autore sit sufficiens indicium ad inquirendum, uide per Fran. de Are. in consi. 73.*

ciũ ad torturã, dic vt ibi. & in l.fi.eo.ti.ꝑ
Bar. & Sal.in d.l.ea q dẽ, in materia famę;
& facit gl.in l.3.§.eiuſdẽ, ff.de teſtib.q̃ rñr
dicit ꝙ nõ, ſed iuncta cum alijs indiciis va-
let, vt no. Bar.ĩ l.1.§.idẽ Cornelio, ff.de q̃ſt.
Tene tñ menti ſing.gl.in c.veniens, el 1.de
teſti.q̃ dicit, ꝙ fama cum vno teſte in cã ci
uili facit plenam probõnem, & ſic ſufficit
ad cõdẽnationẽ, ſecus in crĩali, qđ bñ not.
de quo tñ dic vt no.Bar.in d §.idẽ Cornel.
ſed melius loquitᷣ Bar.ſm Dy.Ray.& Ol.
in l.1.vbi ẽt eſt gl.ff.de execu.tut. dic vt ibi.
& per Ant.de But.in c.cũ oporteat, de acc.
de quo dic vt dixi in gl.j.in ver. cõparẽt di
cti inq̃ſiti, & negauerũt totũ &c.ĩ verſ.q̃ro
an ex diuerſis gñib.ꝓbationũ. & hoc tenet
Bar.in l.ſi quis ex argentarijs, §.j.ff.de edẽ.

AVG. Tu aũt in hac materia, quia quo-
tidiana eſt, adde ꝙ iſtũ paſſum late diſpu-
tauit pro & cõtra vltra oẽs Doc.Gand.ĩ tra
cta.malef.ſub ru. de qõ. & tormen.in illa
qõne, ſed de vno q̃ro, pone fore ꝓbatũ, de
crĩe per publicam vocem, & fmã. & tãdem
cõcludit, ꝙ ſi cum fama eſt vnum aliud in-
dicium, tunc ꝑ famã poterit poni ad tortu
rã reus. Idem Gui.de Suza.in trac.malefi.
ſub rubr. qualiter reus ſubiicia. tormen.in
pñ.q dicit, puta q̃a erat inimicus. puta q̃a
iactatus eſt vel fugit &c. & hoc dicit Gan.
ſm iura ciuilia, ſed ſm iura cano.cũ fama
faciat ſemiplenã probõnem, & æquiparet
dicto vnius teſtis, c.illud, extra de preſum.
& c.ſi quis, extra de purg.cano.cũ ſimi.tũc
ꝑ ſolam probõnem famæ quis poterit tor
queri, & ſubdit ꝙ cõiter aſſeſſores hoc ob-
ſeruant. Subdit tñ ꝙ multoties vidit obſer
uari ꝓ & cõtra, ꝑ iudices & aſſeſſores ſm
varias & diuerſas opiniones diuerſorum.
Ego ãt ſi aſſeſſor eſſem hoc nõ facerẽ, ꝙ ꝑ
ſolam famã ponerem vnum ad torturam.
42 Lĩtarẽ tñ pdicta ſm qđ dicit Bar. in quo-
dam conſi.ſuo 186.incip.Dño Paci de Bur
go ſepulchri legum Doctori qui dixit ꝙ ſi
fama eſt vehemens contra malefactorem,
tunc eſt ſufficiẽs indiciũ ad torturã. Et ita
reperio Bal.tenuiſſe in c. j. de pace iura.fir.
43 in 7.col.& hr in d.§.tormenta.† Scđo lĩta-
rem niſi cum probõne famæ eſſet dictum
ſyndici cũ iuro, q̃ ita denunciauit Titium
occidiſſe Caiũ: ita conſuluit Bar.cõſil.186.
44 †Tertio lĩtarem vbi contra illum malefa-
ctorem contra quem viget fama de delicto
cõmiſſo, probatum eſt ẽt eſſe ipſum, aliàs
hoĩem malæ famæ & vitæ, & conditionis.
Ita multũ copioſe ꝓbauit Gan.in trac.ma
lef.ſub rub. ex quo tꝑe poſſit fama incipe.
ver.ſed pone ꝙ crimen; & aſſirmauit etiam
in fi.illius q.in verſ.ſed de vno quæro, quã
45 s.allegaui.† Et an fama ſit ſufficiẽs ĩdiciũ
ad torturã. Adde Bal.in addi.Spec. in ti.de
ſent.in vlt.col.& Ant.de But. in c.veniens,
extra de teſti. in 3.col. Abb.in c.1. extra de
depoſi.pulchra verba Ang.in l.fi. C.de qõ.
Et dixit Bal.in l.2.§.eiuſdem, ff.de teſti.in
addit.ꝙ vbi eſt varia opinio gentium, tunc
fama nõ eſt ſufficiens indiciũ ad torturã.
Et oĩno vide Bal.in l.milites, C.de qõ. Mo
der.in iſta materia late loquuntᷣ in d.c. ve-
niẽs. Cõſuluit Pe.de Anc.ĩ cõſ.ſuo, vbi oĩ-
no vide 254.ꝙ fama nõ eſt ſufficiens indi-
cium ad torturã, & ibi ponit qũo teſtis dẽt
deponere ſuꝑ fama. Adde d.Catal. in trac.
ſyn.q.127.vbi tractat materiã qñ fuga fa-
cit indicium, & ibi ponit etiam de fama.

46 *Fuga an faciat indicium ſufficiens de maleficio, & an faciat probationem plenam vel ſemiplenam ſeu indicium.*

46 ANG. † An fuga *a* ſit ſufficiens indiciũ
a pro maleficio. dic ꝙ aut fugit reus anteq̃
contra eũ ad aliquid procedatᷣ, q̃a nondum
eſt accuſatus, nec iudex aliq̃d pparauit, &
tunc facit indiciũ & ſuſpicionẽ contra eũ,
vt l.lege Cornelia, ff.ad Sill.ſed ſi poſtq̃ ip
ſe accuſatus vel inquiſitus eſt, aufugit vel
ſtat cautus non eundo ꝑ ciuitatem ꝑꝑ cri
men capitale ſibi aſcriptum, tunc non eſt
præſumptio ꝑꝑ hoc cõtra eum, quia iuſte
debuit & potuit timere, ita ſingulariter di-
xit Bar.in l.j.ff.de his qui ſibi mor. conſci.
aliàs aũt, an fuga faciat plenam vel ſemi-
plenam probõnem, vel indicium, plene po
nit Bar.in d.l.lege Cornelia, vbi dicit quan
doq; fuga obijcitur alicui pro crimine, &
tunc ea probata ꝓbatur crimen, vt l.deſer-
torem.

ADDITIO.

a ¶Quale indiciũ faciat fuga. *Et vltra ea quæ infra ponit dn. Angel. adde Bal.in conſ.122. & 130.& Alex.de Imo.in conſi.144.in 2.vol. Cuma.in conſ.44.& Io.de Ana.in conſi.1.et quod & quale indicium faciat fuga. vide etiam per Fran.Bru.in tract.de indi.& tortu.char.3.col.1.verſi.Item poteſt eſſe aliud.*

tores,C.de deser.& l.desertorẽ, ff.de re mi li.qñq; fuga obijcitur alicui in probationẽ alterius criminis, non vt crimen pro se: & tunc qñq; est crimen solius suspicionis, & tunc fuga est plena probõ, quia facit quem suspectũ,vt l.ĩpuberib. ff.de susp.tut. qñq; est crimen,de quo requirit̃ plena probatio de ipso facto, non de suspicione tm̃, & tũc fuga rl̃r non facit plenam probationẽ, ut l.1.C.de rap.vir.§.1.& ibi Doct.C.de exhi. re.& in auth.§.suscepto,sed verũ indicium facit semiplenã probõnem,vt no.gl.in l.in bonæ fidei,C.de re.cre. & l.admonendi, ff. de iureiu.& ibi vide Ang.in ver. in eadem gl.ibi,ꝑ fugã.sed aduertas ad hoc,quia plenius no.Sali.in d.l.in bonæ fidei: & ẽt aduerte ꝙ illud quod dixi ẜm Bar. in d.l.1.de his qui sibi mor.consci.quia Lud.de Ro.in d.l.lege.dupliciter limitat.Primo ꝗ̃uis nõdum iteruenerit accusator, tñ si interuenerit libellus minatorius de accusando, quia de hoc resultat in multis casibus effectus idẽ,qui resultaret ex libello accusatorio,vt est tex.in l.miles.§.sicubi,ff.de adult.Scd̃o nisi alia suspicio laboraret cõtra fugientẽ, ꝗa tũc ẽt fuga abrepta post accusationem vnà cũ hac maximã inducit suspicionẽ, ar. no.ĩ l.fi.C.ꝗ nu.tute.& vide gl.no.in auth. de exhi.re.§.si vero,ĩ gl.fi.vbi familiaris recedẽs fugitiue,vr̃ ꝙ si res q̃ ĩ domo, de qua fugit,nõ reperiũt̃,sit furatꝰ,ꝗ̃ gl.bene not.

AVG.Tu aũt in hac materia, adde oĩno pulchra verba Bal.in l.in bonę fidei, C. de iureiu.in pe col. qui ponit de officiali qui syndicatur & aufugit, uel de ciuib.qui ꝑꝑ partialitatẽ aufugiũt, & vide vnũ bonum verbũ Bar.in l. quid sit fugitiuꝰ.ꝑ illũ tex. in §.1.ff.de ędil.edic.& tene menti,ꝙ Ang. in l.fi.C.de q̃st. in hac materia an ꝑ fugam ꝗs possit torq̃ri, multũ magnifacit doctrinã Bar.ꝗ̃ posuit in l.1.ff.de bo.co.ꝗ mor.si bi cõsc. & sequit̃ Ro.in d.l.lex Cor. & adde Bal.in addi.in l.cũ probõ,ff. de prob.& ibi indistincte dixit, ꝙ est sufficiẽs indiciũ ad torturã,q̃ doctrina mihi nõ placet. Et ideo Gui.de Suza.in tra.male.sub ru.qual̃r reus subiici.tor.voluit ꝙ si cũ fuga fuisset aliud indiciũ, s.publica vox & fama cõtra fugiẽtẽ,tunc possit fugiens torq̃ri, ꝗa aliàs seq̃retur ꝙ vnũ indiciũ remotũ à maleficio, sufficeret ad torq̃ndũ, ꝙ est falsum, vt s̃.dixi. Et de materia adde Gan.in tra.male.in ru. de qõ.& tor.ĩ illa qõne.q̃ dẽant p̄cedere qõnes. Et de materia, vide Bal.in d.l.lex Cor. ff.ad Sil.& latissime vltra oẽs posuit istam materiam Io.And.in addi. Spe.in tit. de p̄sũ.§.2.ver.violẽta p̄sumptio,& Pe.de Anc. ꝑ illũ tex.in c.ex literis, ext.de pig.& Io.de Imo.in c.nullus,ex̃ de præsum. & Bar.in l. impuberibus, §.j.ff.de susp.tut. & Bar.post gl.in l.admonẽdi, ff.de iureiu.& ibi in effectu approbat dicta per ipsũ in d.l. lex Cor. & idẽ Ro.ĩ d.l.admonẽdi,ĩ fi.Et adde Bal.ĩ l.j.C.de req.re.& Bal.ĩ l.si cõsiliarios,C.de asses.Adde aliã pulchrã l̃itationẽ Ro. ĩ d.l. lex Corn.ff.ad Sil.in 4.col. qñ quis post accusationẽ fregit carceres & aufugit ꝗa põt ꝓcedi cõtra eũ tãꝗ̃ cõtra cõfessũ,ꝑ l ĩ eos, & l.fi.ff.de cu.1eo.Et de materia,vide Old. cõs.suo 62.ꝗa dicit ꝙ fuga facit semiplenã ꝓbõnẽ,& vltra oẽs doc.ĩ hac materia loꝗ̃do.Catal.in suo tract.synd.q.127.& in hac materia opi.Bart.quam ponit in d.l.j.ff.de bo.co. sequitur & magnificauit Ma. in no. dictis suis no.165

47 *Statuto an fieri possit quod omni casu fuga faciat plenam probationem.*

48 *Statuto an possit fieri quod stante rumore de cõmisso delicto ĩ ciuitate,fugiẽs capitaliter puniat.*

47 ANG.† Quærit Lud.in d.l.lege Cornel. an statuto fieri possit ꝙ oĩ casu fuga faciat plenam probõnem,& arguit ꝙ sic, ar.c.cũ dilectus,de fi.instr.& qđ no.in c.2.de ꝓba. & qđ no.Inn.in c.cũ P.Tabellio.de fi. inst. Sed cõtrariũ tenet, ꝗa tale statutũ est contra ius cõe,vbi ex suspicionib. ꝗs nõ dẽt dãnari,l.absentẽ,ff.de pę.Itẽ nõ põt facere ꝙ debitũ vsurarũ ꝓbet̃ ꝑ vnũ testẽ, vt no. Fe.de Se.in cõs.17.& 18.& Bal.in l.solã.in fi.C.de tes.& l.si non spãli, C.de tes.dicit ꝙ nõ põt statuto fieri, ꝙ ꝑ vnum testẽ tñ nõ reddẽtẽ sufficiẽtẽ cãm, possit ꝓbari contra a bãnitũ,ꝗa est cõtra ius cõe.*a* †Querit idẽ ĩ 48 d.l.an ꝑ statutũ possit fieri ꝙ stãte rumore de cõmisso delicto in ciuitate fugiens capitaliter puniat̃. Et br̃ dicit ꝙ eo casu quo ex fuga ñ resultaret nisi suspicio,ꝙ aut tracta-

ADDITIO.

a ¶Contra ius cõe.*Adde tu Cald.in consil.4.& quod statutum per quod crimen vsurarũ possit probari per vnum testem valeat,tenet idẽ Cal. in tit.de consti.consi 22.Ber.*

cam⁹ an possit puniri rõne delicti cõmissi,
aut rõne alicuius actionis ĩtẽtatę,p̃rĩo casu
aut fugiẽs est citatus,ita ꝙ fuit contumax,
& tunc possit virtute statuti:Itẽ ẽt ratione
contumaciç: q̃ in hoc casu est delictũ, vt l.
omne delictum,§.contumacia,ff.de re mil.
aut non fuit citatus,& tũc nullo modo va-
let statutum. Primo,quia citatio est de iure
diuino,vt in cle.pastoralis,de re iud. Secun
do, quia damnaret̃ ex p̃sumptionibus , qđ
non est dicendũ,vt s̃.dixi.Et hoc colligitur
ex verbis Bal.in l.j.C.qũo & qñ iud.& isto
casu dicit statutũ non valere,quia ex contu
macia non põt quis capitaliter dãnari, ſm
gl.4.q.j.in sum.quã Bal.dicit non esse alibi
in repet.l.data opera,C.qui accu.non poss.
ergo multominus per simplicem fugam.
AVG. Tu autem in hac materia adde, ꝙ
istæ ambę decisio.Ro.vñr falsæ,q̃a princi-
pale fundm̃ est,ꝙ statutũ contra ius cõe nõ
valet, sed de iure cõi nemo capitaliter puni
tur ex p̃sumptionib.igit̃ &c.quia cum sup-
portatione sñĩa cõis est,qđ statutum cõtra
ius cõe ualet,& tenet . Et ita argumentãdo
pro & contra determinauit Alb.de Ros. in
j.parte statuto. q. 7. qui dicit ꝙ totus mun
dus ita obseruat & determinat , igitur &c.
Præterea conuincit̃ autoritas Ro. per auto
ritatẽ Bal.in c.j.§.furtũ, de pa.iura. fir.qui
dicit ꝙ statutum fieri põt qđ ex sola contu
macia quis põt capitaliter puniri , ẽt non
constito aliter de delicto.Et alleg.Spec.hoc
voluisse in tit.de fideiuss.§. j.ver. sed pone,
& Io.And.in c.veritatis,ext.de do. & cont.
& idem dixit Bal.in c.j.qui succes.tene. Et
hoc dixit melius Bal. in rub.C.commi. vel
b epist.in fi.qđ licet per solam contumaciam
quis non põt de iure cõi corporaliter puni
ri,per l.diuus.ff.de cust.reo. tñ per statutũ
hoc fieri põt,& sic istę decisiones sunt de di
recto contra illam gl.4.q.j.in sum.quã etiã
a allegauit & sequitur Imo. in ca.2.extra de
maio.& obe.Præterea ibi præfati Doct. al-
leg. per me expresse volunt ꝙ statutũ con-
tra ius cõe in istis criminalibus valet,& te-
b net ẽt ad puniendum . Sed aduerte quo ad
primam decisionem Ro. mihi vr̃ Ro. bene
dicere,quia dico tale statutum non tm̃ esse
contra ius cõe,sed contra ius diuinum , &
moueor per decisionem Pet.de Anch. in re
pe.c.j. extra de qõ. quam posuit in 11.q.de
quibus rebus & super quibus rebus possunt
fieri statuta in illa qõne, nunquid valet sta
tutum ꝙ crimen vsurarium possit probari
per testes singulares vel per famam, qui in
decisione illius qõnis dicit non valere statu
tũ quasi annihilans speciẽ probationis , &
eas adducens ad ꝓbationes reprobatas vel
insufficientes,quia illud statutũ est contra
ius diuinũ,& est in donum plurimorum,q̃
pñt de facili succumbere , & ibi multas ra-
nes allegat.Iure.n.diuino ad minus dicit ip
se,debet quis conuinci per duos testes, cui
non põt humana constitutio derogare, 8.
dist.ꝑ totũ, dico ergo tale statutũ esse con-
tra ius diuinum & non tm̃ contra ius cõe.
Quo ad secundã decisionem,credo opi.Ro.
verã ꝑ rõnes suas, & dicta Bal.allegata per
me militabunt , si primo ille fuit citatus &
non constito aliter de delicto ille aufugiat.

49 *Testes quando pro indicijs habendis & eruendis torquendi sunt, an sit seruanda forma l.custodias,ff.de publ.iud.*

49 . ANG.† Quæro in quo casu *a* testes pro
a indicijs habendis & eruẽdis sint torquẽdi,
quia non oĩs nec oĩ casu testes in criminali
bus sunt torquendi, vt no. Bar. in l.ex libe-
ro,ff.de qõ.An qñ pñt torqueri sit seruãda
forma,l.custodias, ff. de publ.iud.videlicet
ꝙ eorũ aduocati moneant̃, & ꝙ videant in
dicia q̃ sunt contra dictos testes , ꝙ ipsi te-
stes sciunt ea q̃ vult iudex ab eis , videlicet
ꝙ ipsi sciunt indicia qualiter Titius vulne-
rauit Seiũ.dic ꝙ non,vt no.Bar. in l.vnius,
§.j.ff.de quæs.& sic ꝓ indicijs à testibus ha
bendis non seruatur solẽnitas, \l.custodias,
secus qñ agit̃ contra malefactorem . Et sis
bene cautus tu iudex ꝙ qñ tu perquiris pro
b indicijs,incipias à vicinis,*b* qm̃ in dubio vi
cini p̃sumuntur cõmisisse dãnum & furtũ
magis quàm alij,vt no.Iac.de Are. & Bar.
in l.si ita,§.fi.ff.de fun.instru. quod no.

ADDITIONES.

a ¶Quæro in quo casu. *Adde ad propositum & vide Cep.in cons.41.& dicit Frã. de Are.in suo cons.41.quod plus creditur confitenti de se & socio sine tormentis,quam cum tormentis Ber.*

b ¶A vicinis. *Adde circa hoc quæ ponit Rom. in cons.7.*

AVG. Tu in hac materia in quantũ do.
Ang.hic dixit,ꝙ non omni casu testes sunt
torquendi. Adde oĩno Gand.in tract.male-
ficio.sub rub.de quæst. & tormen. in versi.

an

an possit testis torqueri, vbi ponit ibi me-
lius enumerãdo qñ persona testis possit tor
queri,q̃ fecerit Bar.ĩ d.l.ex libero,ff. de qõ.
Et scias vnum notabile verbum qñ eris iu
dex tu,quod eleganter dixit Bal. in repet.l.
data opera, C. qui accusare.circa medium,
ꝙ vbi testes torquent̃,sufficit torqueri duo
vel tres factum scientes,& non oẽs, nã fre-
nanda est tortura,l.quoties,C.de naufra.li.
11.Item in quantum do. Ang. hic dixit ꝙ
vicinus magis præsumitur commisisse fur
tum quàm alius . Adde & intellige ꝑdicta
si vicinus aliàs est malæ famæ,secus si aliàs
esset honestæ vitæ,argu.eorum quæ tradi-
dit Sal.in l.fi.C. de accus. circa intellectum
glo.l.in ciuilem,C.de fur.

50 *Indicium sufficiens ad torturam an sit, si aliqs reperiatur mortuus, & ignoratur a quo habet tamen inimicum capitalem, vel pro magna lite magnæ quantitatis in ciuitate præsentem.*

50 ANG.† Quæro quid si reperiatur quidã
occisus,& ignoratur a quo,habet tñ inimi
cum capitalem,vel pro magna lite magnæ
quantitatis in ciuitate præsentem,an sit in
diciũ contra eius inimicũ, adeo ꝙ ob hoc
torqueri possit,dicit Spe.in tit.de præsum.
§.2.versi.sed pone ꝙ sic,quod Lud.in l.j.§.
hoc rescriptum,ff.ad Sil.ibi,qui suspicione
a cędis,dicit fore verũ de inimico capitali, *a*
vel si de maiori parte bonorum erat liti-
gium inter eos,arg.gl. in l.licet, de arbi.&
no.Bar.in l.3.§.fi.ff.de adimen.lega.

AVG. Tu aũt in hac materia, adde ꝙ i-
stã eandem sñiam tenuit do.Ang.in l.fi.C.
de quæs.vbi dicit, ꝙ istud est maximũ indi
cium ad torturã,si probatur illum esse ini-
micum occisi,qui inculpatur de delicto.Et
Bar.hoc voluit in l.fi.ff.de quæstio.ibi , vt
in homicidio reperitur homo mortuus, &
ignoratur à quo. Sed certe non dubito istã
doctrinã esse falsam,& ideo Imo. in l.fi.ff.
de hære.insti.in antep.col. tetigit istã diffi
cultatẽ ĩ ꝓprijs terminis,& all. Ia.de Bel.te
nuisse contrariũ,q̃a vnũ indiciũ non suffi-
cit ad torturã.Nã Bar. & oẽs fatẽtur in l.fi.
ff.de quæst.& dixi s̃.quod vbi per vnum iu
dicium probatum est,& est remotum a fa-
cto,hoc est maleficio,tunc vnum indicium
nõ sufficit ad torturã,sed hoc est remotum
a facto,vt ibi declarat Bar.igitur &c. Et iõ
ꝑꝑ hoc nunq̃ ponerẽ aliquem ad torturã
nisi alia indicia concurrerent,s̃m ꝙ vr̃ vel-
le Gan.in trac.malefi.sub rub.de quæst. &
tormen.ibi , quæ debeant præcedere quæ-
stiones.& de hoc etiam dixi s̃. in hac eadẽ
gl.ibi,quæro an vnum indicium vel plura.

51 *Mortuo iuxta domum Titij reperto, an sit indicium contra Titium quod eum interfecerit.*

51 ANG. † Quid aũt si reperiatur mortuus
b iuxta domũ Titij,*b* an contra Titium sit in
dicium quod eum interfecerit? Bar. in l.fi.
ff. de vi pub.dicit ꝙ sic , quod Lud.in d. §.
hoc rescriptum, intelligit verũ, si ille aliàs
erat solitus committere homicidia, ar.no.
per gl.in l.inciuilem, C.de furt.

ADDITIONES.

a ¶De inimico capitali. *Adde quod damnũ præsumitur datum ab inimico ita Rom. in cons.8.*
b ¶Domum Titij . *Adde quod Bal.in l.3.ff.de off.præfe.uigi. de hoc dubitauit, pro Bart. facit tex.in l.si uendita, de peric.& commo. rei uend. & plenius per Par.in trac.synd.in uerbo,tortura, §.mandauit,col.5.in prin.*

AVG.Tu dic vt infra nunc dicam in ad
ditio.in proxima quæstione.

52 *Mortuo in strata reperto, si ignoratur a quo, dic quod præsumitur mortuus ab eo qui multũ frequentabat in illa uia.*

52 ANG. † Quid aũt si quis in strata repe-
riatur mortuus & ignoratur a quo;dic ꝙ p̃
sumitur mortuus ab eo qui multũ frequẽ-
tabat in illa via,ita dicit Bart.in l.iusto, in
prin.ff.de usuca.& talis viã frequẽtans põt
torqueri , intellige tñ si ille erat malus ho-
mo, pro quo facit qđ no.Bar.in l.in omni-
bus mẽsuralibus,ff.de priui.cre. & per Bal.
in l.multum interest,C.si quis alte.vel sibi.
& in l.j.C.de ser.fug.facit quod no.Bar.in
l.fur manifestus, ff.de fur. & Bal. in l.fi.ff.
de hære.insti.& in l.fi.ff.de proba.& Ang.
in l.j.C.si quis impe.maledi.

AVG. Tu in his duabus, quæstionibus
adde quod mihi durũ videtur, quod ꝑꝑ lo
cum ubi corpus mortuum reperitur quis
debeat torqueri , siue reperiatur in strata
vbi quis frequentabat,siue reperiatur cor-
pus mortuum ante domum Titij,quia di-
cit Bal.multũ eleganter in l.3.§.j.ff.de off.
præfe.vigi.in j.col.alle.Rich.Malum.quod
corpus mortuum non præbet testimoniũ
loci,s.in quo loco cædes facta sit.Et ita vo-
luit Albe.de Rosa.in 2.par.statuto.q. 170.
quæ inci.talis quęstio disputata fuit per d.

Richar.

Rich. Et est ēt ratio vera, quia aliàs seque-
ret quod per unum indicium remotum à
facto, quis possit torqueri contra doctrinā
oīum Doc. maxime Bar. in l.fi.ff.de q̄stio.
& s̃. dixi in illa quæstione quot indicia re-
quirātur ad torturā, fateor tñ si essent alia
indicia, puta quia & ille Titius talia cōsue-
uerat facere, uel ille qui ibi uersabatur erat
malus homo, non dubito, ꝙ stantibus istis
indicijs posset torqueri, per ea q̄ dixit Bal.
in d.l.3.§.1. & Alb. de Rosa. in loco s̃. alle.
quicquid dixerit Ang. in l.fi.C. de quęstio.
qui dixit quod si aliquis visus fuit ire ꝑ lo
cū in quo quis fuit interfectus, est sufficiēs
indiciū ad torturā, maxime si ille q̄ incul-
pat̄, non erat solitus ire ꝑ illū locum, & sic
a Ang. vr̄ dicere cōtrarium eius, ꝙ dixerunt
Doc. s̃. Adde tñ ꝙ non reperio, ꝙ Bar. in d.
l. iusto. hoc dixerit, ꝫm quod alle. do. Ang.
hic, quia errauit ipse, sed bene reperio, ꝙ il
lud fuit dictū Rayn. de Forli. ibi in d.l. iu-
sto. ar. illius tex. ꝫm quod referūt ibi Ang.
& Raph. & ibi Ang. dicit ꝙ uerum est qđ
ille qui locum frequentabat, præsumitur
occidisse illud corpus quod reperitur mor-
tuum ibi, si ignoratur quis occiderit. sed
ibi Ange. dicit maxime si ille talis erat con
suetus facere talia, & sic uidetur uelle id ꝙ
voluit Ro. in d.§. hoc rescriptum. vide quæ
nunc infra dicam in addi. proxi.

53 *Mortuo reperto in una domo in qua erant quinque, si ignoratur a quo, an præsumatur occisus ab illis.*

53 ANG. † Quid autem si sint quinque in
vna domo, & unus reperiatur interfectus,
ignoratur aūt a quo: an præsumatur occi-
sus ab illis. Dy. in l.j.§. hoc aūt senatuscon-
sul.ff. ad Silla. per illum tex. ipsorum, tenet
quod sic. Hanc q. posuit Io. And. in c. signi
ficasti. de homi. & tenet idem per l. itē Me-
la, §. si plures, ff. ad l. Aqui. idem Bal. in l.3.
§.j.ff. de off. p̄fe. uigi. sed Alb. in suo tra. sta
tut. in 2. parte, circa fi. tenet cōtrariū dicēs
ꝙ §. si plures. loquitur qñ constabat vnum
ex illis delīq̄sse, sed ignoratur quis fuerit.
In qōne aūt nr̄a non erat certum aliquem
deliquisse. Lud. aūt in d.§. all. Io. An. in ad-
di. ad Spe. in ti. de homi. §.j. ver. sed pone ꝙ
aut q̄ritur, an oēs prædicti pñt puniri pœ-
na capitali. & dic ꝙ non, quia talis pœna
requirit indubitatas probationes, l.fi.C. de
proba. an aūt possint torqueri. & dicit qđ
sic, per p̄dicta iura. Et materiam indiciorū
uide per Bal. in l. excipiūtur, ff. ad Sill. & in
l.fi. & ibi Imo. ff. de hær. insti. & per Cy. &
Sal. & alios Doc. in l.fi.C. de q̄st. & per Bar.
in l. pe. & fi. ff. de quęstio. & per Io. And. in
add. Spec. in tit. de proba. §. fi. iuxta finem.

AVGV. Tu aūt in hac materia, adde de
ista qōne q̄ posuit Io. And. in d.c. significa
sti. alle. glo. in terminis quæ arguit pro &
contra, 42. di. in c. quiescamus. & uide Arc.
in c. nolite, 11. q.3. & per Brixi. in illa qōne
quinq; erāt in domo. per Host. in sum. ī ti.
de homi. §. qua pęna. ver. sed nunquid oēs.
per Spe. in ti. de deleg. in tra. dispēsationis,
§. iuxta. ver. sed quid si rixa. & melius in ti.
a de homi. §.j. uer. sed pone quod quatuor: *a*
hoīes. Adde oīno dicta Mod. in d.c. signifi-
casti. non dubitarē si essent aliq̄ qui essent
mallę cōditionis & vitę quin iudex ab illis
deberet incipere torturam, per ea quę dixi
s̃. in addi. proxima in præceden. qō. Et ad-
de hic quę dixit Ro. in l. excipiuntur, ff ad
Sill. in fi. qui disputat an si quis reperiatur
occisus in una domo, & socius suus tacet
& nihil dicit, tunc indicium est contra eū,
& potest torqueri. & ibi disputat an pote-
rit condemnari. Et materiam indiciorum,
vide per Bal. in l. excipiūtur, ff. ad Sill. & in
l.fi. & ibi Imo. ff. de hære. inst.

54 *Officialis uolens tenere malefactorem qui fugere vult & se armis defendere, an possit illum impune occidere.*

54 ANG. † Verum quia p̄cedētibus indicijs
deuenitur aliqñ ad capturā mandato dili-
gentis iudicis, iō quia hic cadit cōgruētius
q̄ in alio loco, de captura, & carceratione
videamus. Et primo qñ officialis vadit pro
malefactore capiendo, & ipse uult aufuge-
re, seque armis defendere, an possit per of-
b ficialem & eius familiam impune occidi. *b*
dic ꝙ non: imo occidens tenetur de sica-
rijs: quod intelligo uerum, nisi in manda-
tis a superiore habuerit, ꝙ si non potuerit
eum capere uel ducere ꝙ ipsum interficiat.
ita videtur velle Bal. in simili in l. additos,
C. de epi. au. vbi dicit quod miles ducens
male-

ADDITIONES.

a ¶ Pone quod quatuor. *Adde ꝙ hæc dicta Specul. sequitur Bal. in consi. 81. in 5. vol. Ber.*

b ¶ Occidi. *Adde & vide Bal. i cōs. 105. in 1. vol.*

maleſactorem ad ſuppliciũ timẽs ne ab eo
auferat̃ ꝙ interficiens tenet̃,niſi in manda
tis hoc ſpãliter habuerit,vt l.ita vulneratꝰ.
ff.ad l.Aq.ver.ſi ꝗs igit̃ &c ad hoc ff.de re.
iur.l.nõ eſt ſingulis.ꝗa tunc nõ vt priuatꝰ,
ſed ꝙ publica ꝑſona facit,vide Fl.in l.quẽ-
admodũ,§.magr̃atus, ff.ad l.Aq.vbi vr̃ ar-
guere vt officialis nõ vr̃ delinq̃re vulneran
do reſiſtentẽ:ſed in l.ſeruus,in prin.e.ti.d̃t
ꝙ ſi talis maleſactor erat bannitus,ꝗ pote
rat ex forma ſtatuti ĩpune occidi, tũc clarũ
eſt ꝙ occidens nõ tenet̃ , ꝗa tali bãnito nõ
permittit̃ ſui defenſio:vt l.fi.C.qñ lic. ſe ſi.
iu.vin. ita in iſto caſu ĩ bãnito voluit Bar.
& Bal.in l.vt vim,ff.de iuſt.& iur.ſed ſi nõ
reperiat̃ talis,tũc põt dici ꝙ ſi volens cape-
re vtat̃ iure ſuo,poſſit eũ ĩpune occidere, l.
ſi ſeruus, C.de his, qui ad ec.cõf.ſed ſi vtat̃
iure publico, vr̃ magis dubiũ. & tex.in l.fi.
C.de malef.& math.vr̃ ꝓbare ꝙ non liceat
hoc:dic vt ibi ꝑ Doc.ꝙ nõ. Sed Sal.in l.ne-
minẽ,C.de exhi.re.no.ex gl. ꝙ iudex p̃t da-
re licentiã cuilibet priuato capiendi male-
factorẽ,& tunc ſi capit,non delinquit:facit
d.l.fi.C.de malef. & math. & ꝙ ibi ꝑ Doc.
& ſi reſiſtẽtẽ vulneret,nõ tenet̃,vt d.l.ſi ſer
uus,ff.de his ꝗ ad ec.confu.Bar.ibidẽ not.
ꝙ qñ aliꝗs põt licite capiꝰ, ſi ſe defendat &
in certamine à familia occidat̃, ꝙ occidens
nõ veniet puniendus, ar.d.l.ꝙ ſingulariter
no.ſed forte tale mãdatũ de quo dicit Bal.
non excuſaret eum in q̃ne ꝑ me s̃. poſita,
ꝗa in atrociorib. mandatum ſuperioris nõ
excuſat, l.liber hõ.ĩ prin.& ibi gl. & Flo.ff.
ad l.Aq.Non ob. dictum Bal.quia ibi loꝗ-
tur qñ aliꝗs ducebat̃ ad ſupplicium , & ſic
iã dãnatus erat,& ſic ex ſnĩa delictũ iã erat
factum notoriũ,vt l.emptorẽ,in prin.ff.de
act.emp.in caſu aũt nr̃o nõdũ erat damna-
tus,& ſic de delicto plene non conſtabat,er
go priuſquam damnaret̃ de eo fieri nõ po-
terat executio,vt l.j. C.de exec.rei iud. & l.
conſtitutiones.& l.non tantum, ff.de app.
& l.& ſi non defendantur,ff.de pęn.

AVG.Tu aũt in hac materia teneas & cõ
cludas, ꝙ ſi familia Ptãtis vulnerat vel oc-
cidat aliquẽ quẽ volebat capere, & ille reſi-
ſtebat, ꝙ familia non incidit in aliꝗ̃ pęnã.
Et iſtam ſnĩam tenuit Bal.in l.fi.C.de exh.
re.qui dicit ꝙ vidit de facto ꝙ vbicũq; ali-
quis põt capi,ſi ille reſiſtat & interueniant
vulnera,ꝙ vulnerans non punit̃, & dicit ꝙ
vidit de facto ꝙ vnus fugiebat quem fami
lia Ptãtis volebat capere, & vnus biruarius
eum percuſſit,ꝙ ille biruarius nõ venit pu
niẽdus ꝑ d.l.ſi ſeruꝰ, & ita voluit ẽt Raph.
Fulg.in d.l.ſi ſeruus,& Alb.de Roſ. in 4.p.
ſtat.q.36.ibi dum dicit licet reſiſtentẽ ĩter
ficere.& de materia vide Bal.in l.j.C.vñ vi.
in rep.pe.char.circa intellectũ d.l. ſi ſeruꝰ.
Adde tñ vnam pulchrã lĩtationem ꝗ̃ dedit
Bal.in auth.& oĩno,C.ne vxor pro mari.in
pe.col.qui dixit ꝙ hęc procedunt in officia
li,cui cõmiſſa eſt captura . Sed ſi iudex da-
ret licentiã creditori vt capiat debitorẽ , &
dum vult ipſum capere,debitor aufugit tã
dẽ creditor eũ vulnerare cępit , & duxit ad
iudicem,nedum creditor punit̃ de vulnere,
ſed imo captꝰ illo nõ dẽt relaxari in priſti
nam ſuã libertatem tanꝗ̃ male captus, ar.
l.extat.ff.ꝙ met.cauſ. Quinimo ibi Bal.vr̃
ſentire ꝙ ẽt familia Ptãtis puniat̃ de vulne
re , niſi ſaluãdo dicas ꝙ aut ꝗs pro debito
ciuili dẽat capi, & ille talis non põt occidi,
nec vulnerari,vt vr̃ ſentire Bal.ĩ auth.& oĩ-
no,qui loquitur in cã ciuili,aut in crĩali,&
tunc habẽt locum dicta Bar.in d.l. ſi ſeruꝰ,
cogita,non decido.& ad intellectũ d.l.ſi ſer
uus.vide Bal.in l.vt vim,ff.de iuſt. & iu.&
oĩno vide Bal.in l.nec timorem,ff.qd̃ met.
cau.qui alle.Inn.in hac materia , & ibi ex-
preſſe tenet, ꝙ licet impune occidere reſi-
ſtentẽ, & ꝙ ĩpune poſſit familia Ptãtis oc-
cidere reſiſtentẽ,tenuit Pau.de Ca.in conſ.
ſuo 193.& alle.Iac.Butr.ita voluiſſe in l.2.
C.de his qui latro. & idẽ dixit do. Catal.in
tract.ſyn.q.227.ſi ille qui volebat capi,vo-
lebat ſe defendere.& adde q̃ dixit Ang.in l.
ſi ꝗs virginem,ff.de iniur.ꝙ verũ eſt ꝙ ille
qui capitur à familia Poteſtatis non põt ſe
defendere . hoc verum ſi cognoſcebat illos
eſſe de familia Poteſtatis ,ſecus ſi illi birua
rij non habebant aliqua inſignia, quia eis
nõ eſt credendum,vnde licita eſt defenſio,
ita dixit Ang.fuiſſe determinatum aliàs.

55 *Eximens de manibus officialium captum, quo-*
modo puniatur, et eximens malefactorem de car
cere,quomodo puniatur.
56 *Malefactore exiſtente in carcere , ſeu eunte ad*
ſupplicium ſi coniuncti ſui iuste appellent,& iu
dex nihilominus vult proſequi , poteſt de facto
reſiſti iudici,& talis executio impediri.
57 *Eximens aliquem de carcere, in cauſa ciuili nõ*
tenetur in pluſquam teneretur exemptus.

ANG.

55 ANG. † Scđo q̃ro qñ quis iã eſt captus
ab officialibus, & de manibus familiæ exi
matur, qualiter eximẽs tenetur. Bal. in d. l.
addictos. C. de epi. au. dicit, ꝙ teneẽ ac ſi ꝑ
eo in oẽm caſũ fideiuſſerit, vt l. 3. C. q̃ exa.
tri. li. x. Si ãt offãlis iã poſuiſſet malefactorẽ
a in carcere, tunc eximens eum de carcere *a*
tenetur l. Iul. maieſt. vt l. 4. ff. ad l. Iul. mai.
quod intellige verũ, qñ iam eſſet dãnatus
vel dãnandus, quia aut cõfeſſus, vel de crĩe
conuictus, vt d. l. 4. aliàs aũt ſi nondũ con-
feſſum, conuictũ, vel dãnatũ eximat, tunc
eximens puniẽ, iuxta §. eripiant, in Aut. vt
om. obe. iud. niſi ĩ caſu l. fi. de mal. & math.
vbi puniẽ ad mortem, iſta ſunt verba Bar.
in d. l. 4. facit q̃d idẽ no. in l. lege Iul. ff. de
56 vi pu. † Aduertendũ tñ eſt ꝙ ſiue malefa-
ctor ſit in carcere dãnatus, ſiue ducatur ad
ſuppliciũ, & coniuncti ſui iuſte appellẽt ꝓ
eo, iuxta l. non tm̃, ff. de app. & iudex nõ ob
ſtante appl̃one iuridica vult vlterius ꝓſeq̃
in exequendo, ꝙ iſto caſu põt iudici de fa
b cto reſiſti, *b* & talẽ executionẽ impedire im
pune; q̃a per appellationẽ ablata eſt iudici
iuriſdõ à quo ẽm Inn. in c. ſi qñ, extra de
off. dele. ꝙ eſt no. dignũ, & hoc tñ non eſt
mirum, qm̃ qñ executio non eſt reiterabi-
lis, tunc faciliter põt impediri, facit l. ſi q̃s
prouocatione, & q̃d ibi no. C. de app. hinc
eſt ꝙ licet contra tres ſñĩas conformes de
c nullitate opponi non poſſit, *c* vt in cle. j. de
re iudi. iſtud verũ eſt niſi executio eſſet ir-
reiterabilis vel perſonalis, ita ibi dicit Pau.
de Ele. & Pe. de Anch. nam vt dicit Inn. in
c. paſtoralis, de off. deleg. nunquam execu-
tor pœnæ corporalis debet illam exequi,
qñ eam videt iniuſtam, ſed referre ſuperio
d ri, *d* pro quo eſt caſus in l. j. in fi. ff. de qõ.

ADDITIONES.

a ¶Eũ de carcere. *Tu autem dic vt per Cepo. in cons. 14. & latius per do. Ale. in cõſ. 45. in 7. vo.*
b ¶De facto reſiſtit. *Adde ꝙ Alex in conſ. 144. in 2. vol. conſuluit, ꝙ ſtante ſtatuto ꝙ aufugiẽs de carcere habeatur pro cõfeſſo de delicto, ꝙ aufugiẽs de carcere quia tortus nõ pręcedẽtib. indicijs non debet haberi pro confeſſo, quia illo caſu licuiſſet de facto reſiſtere iudici, & adde etiam Ang. in conſ. 182. quod iudici volenti ęxequi ſententiam nullam poteſt de facto reſiſti. Ber.*
c ¶Nõ poſſit. *Adde tu hoc, et dic vt ꝑ Ol. pulchre in conſ. 106. & per Ale. in con. 77. in 3. vol. Ber.*
d ¶Superiori. *Adde tu & vide Ang. in cõſ. 308.*

AVG. Tu in hac materia in quantum
Bal. in d. l. addictos, voluit ꝙ ille q̃ malefa-
ctorẽ eximit de manibus familię, teneatur
ac ſi pro eo fideiuſſiſſet: ſecus ſi erat in car-
ceribus. Adde & dic ꝙ mihi vr̃ ꝙ non ſit
aliqua dr̃ia, vel ꝙ vnus ſit in manib. fami-
liæ, vel ſit in carceirbus, & hoc per Docto.
Bar. in l. 2. §. transfuga. ff. de ſica. qui hoc
voluit. Et ideo Raph. in d. l. addictos, repre
hendit ibi Bal. per hanc eãdẽ rõnẽ. Dicit
tñ ibi Rapha. ꝙ cõiter iſti eximentes hoc
modo pecuniariter puniuntur, ut l. ſi quis,
ff. de cuſt. reo. & de pœna frãgentiũ carce-
res, vide Sal. in l. j. C. de fal. mone. in 7. no.
Ang. in l. j. ff. de effra. vbi poteris limitare
ꝑdicta, & no. in l. ſi quis, ff. de cuſt. reo. & vi
de pulchra verba Ange. in l. j. ff. ne quis cũ
qui in ius voc. eſt vi exi. qui ponit qũo pu
nitur qui eximit captum à familia ẽt inde
bite captũ, & in l. ſed eximendi, §. j. eo. ti. &
Bal. & ibi vide Sal. ĩ l. fi. C. de malef. & ma.
qui approbat diſt. Bar. quam poſuit in d. l.
3. & uera eſt iſta cõcluſio, qñ excuſatio eſt
irretractabilis, põt de facto reſiſti ipſis offi
cialibus & iudicibus, eſt ſñĩa Cy. in l. j. in
vlt. q. C. vnde vi. vbi multũ magr̃al iter di-
ſtinguit, & Bal. in l. vt vim, ff. de iu. & iu. &
materiã late ponã j̃. in uer. ꝑſente Caio &
appellante, in ver. quid aũt ſi non obſtãte
appellatione, & vide Alb. in c. ſi qñ, de off.
deleg. & Ang. in d. l. j. ff. ne quis cum qui in
57 ius vo. eſt vi exi. † Et tene mẽti vnũ tex. cũ
gl. quẽ ibi Ang. põderauit in l. j. §. hęc ver-
ba, ff. ne vis fiat ei, ꝙ ille qui eximit aliquẽ
de carcere, non tenetur in plus q̃ᵒ teneretur
ipſe principalis q̃ fuit exẽptus: hoc intelli-
go in ciuili, vt in plus non teneatur, ſed in
criminalibus nõ procedet hoc per ꝑdicta.

58 *Stante ſtatuto ꝙ bãnitus poſſit impune occidi, an bãnitus exiſtens in manibus familiæ Poteſtatis poſſit impune per priuatum occidi.*

58 ANG. † Tertio quæritur ſi bannitus &
cõdemnatus capiatur, & exiſtẽs in manib.
& fortia familiæ, an poſſit impune occidi
per priuatũ, ſtãte ſtatuto ꝙ bãnitus poſſit
impune occidi. Dy. Iac. de Are. ponũt in l.
in laqueũ, ff. de acq. re. do. & ibi Bar. & Bar.
ponit in l. 3. §. fi. ff. de ſica. & Dyn. & Imo.
in l. Publius, §. j. ff. de cond. & de. veritas eſt
quã ponit Bar. in d. l. 3. §. fi. videlicet ꝙ nõ
poſſit occidi, aliàs occidens tenetur, quia li
cet ſit hoſtis, tñ hoſtis captus eſt ſeruãdus,
l. ſer-

l.seruos,ff.de statu ho.igitur &c. & ꝑ alias ēt rōnes ibi alleg.tu dic vt ibi ꝑ eū,& aliq̄tulū latius ꝑ Sal.ī l.fi.C.de malefi. & mat.

AVG. Tu autē in hac materia,adde Io. And.in addi.Spe.in tit.de accu.§. sequitur videre, in 5.col.ver.tertiū mēbrum fuit an bānitus captus qui per familiā ducebatur. & late,vide ꝑ Alb.de Ros.in 4.par. statut. q.36.incip. adhuc quærit, eo.tit.de banni. & malefi.videlicet vltra duas qōnes,qui faciens mentionē de doctrina Gand.in tit.de banni.& ibi ēt facit mentionem qūo Iaco. de Are.hanc qōnem disputauit, & est in libro magno qōnum disputatarum, q.233. q̄ incip.q̄ro in statutis vel consuetudinibus alicuius ciuitatis hr̄.Tandē Alb.dicit ibi ꝙ decisio Gand.cōiter obseruatur in hac materia.Adde oīno & limita per dicta Bal. in l.libertus,ff.de statu ho. & vide do.Nell.in tract.banni.in 2.parte secundi temporis.

59 *Malefactor an vbilibet & sic etiam in ecclesia capi possit.*

59 ANG.†Quarto quæro an vbilibet liceat
a capere malefactorē,& sic etiā in ecclesia, *a* dic ꝙ ꝑꝑ crimina atrocia , vt ꝑꝑ homicidium,raptū virginū & similia pōt capi ī ec-
b clesia,*b* & de ea eximi, vt est tex. & ibi ple. gl.in Auth.de man.prin.§.neq; aūt , no.gl. Cy.& Bar.in l.2.C.de his qui ad eccl.cōfu. quod Sal.in auth.si quis ei,C.de adul.intelligit verū , dummodo prius requirat epm, vt sibi tradi faciat, vt d.auth. ipso autē annuente poterit postea extrahere,vt §.neq;, in d.auth.dic ut ibi per eum, pro alijs vero criminibus non atrocioribus de ea extrahi non pōt,vel eius cœmiterio , vt ibi not.gl. & Doct.quod no. in practica, & sic ostium scala-

ADDITIONES.

a ¶Et sic etiā in ecclesia. *Adde tu de hoc,& vide Ro.in cons 227. & 234. vbi dicit ꝙ non solū in laico,sed etiam in clerico habet locum dispositio l.præsenti.& non solum in delinquente in ecclesia sed etiam extra ecclesiam, alleg.glo.sing. in c.frater,15.q 4.& quod fugiens ad hospitale sit tutus, sicut fugiens ad ecclesiam , ponit idem Ro.in cons.409. & vide Pau. de Cast. in cons. 471.in 3.vol. vbi habebis pulchram limitationem ad prædicta.Ber.*

b ¶Pro quibus delictis qui possit capi in ecclesia.*Est tex.in c.inter alia,extra de immu.eccle.vbi patet, quod non potest quis extrahi nisi in duobus casibus , videlicet in publico latrone & depopulatore agrorum:etiam quantumcunq; delicta grauia sint,nisi deliquerit in ecclesia, c. fi.eo tit.facit tex.in cap reum, 17 q 4.ubi dicit reum simpliciter & indefinite:& sic cōprehendit omnem reum. facit c.sicut antiquitus,ea q.& c.frater c episcopus ibi ꝙ nec Potestatibus quidē uel principibus unquam licuit perpetrare,ut hominem in sanctuarijs constitutum,captata sacerdotis absentia,reluctantem,reclamantemq;,uiolenterq; abstraherent, & in c.diffinimit, vbi dicit regia seueritate plectendum , facit l.2.& l. præsenti,C.qui ad eccl.confu. vbi indefinite datur priuilegium In cōtrarium facit quod quando delictum est commissum ex proposito & sit atrox,possit extrahi de ecclesia delinquens ultra dictos duos casus comprehensos in c.inter alia. Primo tex. in c.j.de homi.vbi in homicidio pensato conceditur, facit doctrina Guil. de Cu.in auth.licet,C.de lib.præt.& tex.in d.§ neque autem homicidis in Auth.de man.prin. & text.in c.j §.prædictis.ver.sed quia, q̄ fuit prima causa benefi.amit & ibi Iac.Alua. idē tenuit Inn. Hostien.& Ant.de But.in d.c. inter alia,in sua distinctio.vbi in grauibus delictis concludit confugientem non gaudere:licet do.Abb. ibidem tenuerit contrarium, idem tenuit Cy.in d.l. præsenti & Io.For. in practica in materia inquisitionis , & Old.in cons.54. Et maxime quando sumus in terris imperij,debet seruari ius ciuile: ut uoluit Pet.de Ancha.in d.c.inter alia,vt refert Abb.Sicul.ibi.facit,etiam optima ratio adducta per Bar.in l.si ui.de usuca. & in l.ob ea, ꝙ vbi lex ponit regulā & excipit aliquos casus: tamen alij casus qui reperiuntur excepti uendicant sibi locum.Et sic casus exceptuati in c.inter alia nō restringunt regulam in cæteris, quia etiam non est bona consequentia , l.canonum , excepit aliquos casus &c. Ergo in non numeratis & excep.est lex correcta,pro quo gl.in c.quoniam frequenter,ut li.non contest.Et ita seruatum fuit Veronæ,dum ego Fran.a Ligna. essem iudex maleficiorum magnifici do.Anto. Venerio Potestatis Veronæ die 17.Nouemb.1481 .in personam Pet. Peroni de insula scalarum qui fuit captus in ecclesia sanctæ Mariæ insulæ Porcaritiæ,& fuit pro furtis suspensus,cum consensu ipsius clarissimi domini Potestatis,& curiæ suæ ac curiæ consulum ciuitatis Veronæ,excepto sapientis.Doct.d. Ant.de Pelegrinis: in qua curia omnia suprascripta allegaui.*

ſcalarũ eccleſię & cęmiterium ſunt priuile
legiata,ſicut ipſa eccleſia , vt aliquis de eis
extrahi non poſſit,nec capi,ſicut nec poſſet
in eccleſia , vide q̃ in ſimili dicã ĩ.in gl.in
verſi.in ſcalis S.Petronij. Et qđ.dixi ꝙ non
põt extrahi de eccleſia, hẽt locũ in hoſpita
li conſtituto autoritate epĩ, ita dicit Arch.
17.q.3.c.diffinit. & Bal.in l.ſi quis ad decli
nandũ,§. in omnib.verſ.ſed q̃ro iuxta hoc
de duabus quæſt.C.de epiſ.& cle.Et p̃dicta
procedunt de iure ciuili,de iure vero cano.
eccleſia cum ſuo cęmiterio habent immu-
nitatem p̃terq̃ qñ in eis aliquis occiditur ,
vel mẽbrum mutilatᷣ, & poſteã in eccleſia
aufugit,vt ex.de immu.ec.c.fi.ita dicit Sal.
in d.auth.ſi quis ei.tenet ẽt ꝙ forte per ra-
tionẽ poſitã in d.c.fi.põt extendi ad quodli
bet delictũ, per qđ eccleſia violatur. Itẽ qñ
eſſet latro publicus,qui hoĩes in ſtratis pu-
blicis inuadit , vel qñ eſſet agrorũ popula-
tor,vt in c.inter alia, eo.tit. & no.gl.ibidẽ,
ꝙ dicit eſſe notabile ꝑ ꝑ alios q̄ ſunt de ter
ris eccleſiæ,quia in illis ſeruatur ius cano-
nicum,vt no.gl.in c.2.de arb.in 6.

AVG. Tu aũt in hac materia in quib.ca
ſib.quis põt capi ĩ eccleſia,q̄a maxima eſt,
pro nunc ſufficiant remiſſiones,quia Doc.
diuerſimode loquuntur . Adde & vide do.
Ang.in d.aut.ſi quis ei.& Sal.in d.l.2.C.de
his qui ad eccl.confu. & Doct. in d.c.inter
alia,& Doct.in d.c.fi.extra de imm. eccl. &
Alb. de Ro.in rub.C.de his q̄ ad eccl. cõfu.
& longã diſt.Cy.q̃ poſuit in l. præſenti, C.
de his qui ad eccl.conf.& late ſcribit Ia. de
Bel.in §.ſed neq; , in Auth.de man. prin.&
Imo.in cle.j.col.pe.extr. de pœ. & re.oĩno
vide Hoſ.in ſum.ſua,ti.de immu.ecc.in §.ĩ
quantũ,in prin.2.col. vbi ponit notabilem
intellectum ad tex.in d.§.ſed neq;. Et adde
Old.in conſ.ſuo lj.& glo.36.q.j.c.raptorib.
& ibi Arc.& 23.q.5.c.reos,& 16.q.4.c. reũ,
omnino adde quæ dicam ĩ.in gl.ſuper ver.
in ſcalis S.Petronij.

60 *Malefactor qui cõmiſit atrox delictũ,ſi habeat ſaluum conductum, an non obſtante ſaluo conducto per iudicem conceſſo,poſſit iudex facere eũ capi & punire.*

61 *Iudex an poſſit dare fidentiam accuſato ſeu inquiſito,quod veniat ad cũ pro ſe excuſando, vel pro aliqua informatione curia.*

60 ANG.†Quinto q̃ro,ſi cõmittẽs atrox deli
ctũ hẽt ſaluũ cõductũ, an nõ obſtãte ſaluo
conducto ꝑ iudicẽ cõceſſo,iudex põt eũ fa-
cere capi & punire,& vr̃ tex.ꝙ ſic,in §.neq;
aũt,in Aut.de mã.prin.& ꝑ hoc facit l.j.&
2.& ibi gl.in ver.hoſtes & duces belli.ff. de
dolo.Guil.đ Cu.ibi dicit,ꝙ ſi eſt talis male
factor, qui põt inuitus extrahi de eccľa , ꝙ
tunc iudex põt ſaluũ cõductũ frãgere,vt d.
§.neq; aũt,aliàs ſecus,Cy uero in l.p̃ſenti,
C.de his q̄ ad ecc.confu.dicit ꝙ ſemper eſt
ſeruãdum:q̄a ẽt hoſti fides ſeruãda eſt,vt d.
l.j.§.2.ff.de dolo.& l.cognitionẽ,de bo.au.
iu.poſ.Bal.& Ang.ibidẽ dñt,ꝙ ſi eſt factũ
cum cãæ cognitione, & plena informatio-
ne,tunc ſemꝑ ſeruandum eſt,vt no.gl.Bar.
& Im.in l.is qui reus,ff.de pub.iud.aut ſine
cauſæ cognitione, vel iuſta cã vel ex abru-
pto,& tunc non tenetᷣ illud obſeruare , qm̃
cõcedere nõ potuit in p̃iudiciũ reipublicæ,
vt l.relegati,ff de pę.nã vt dixi,hoſti ẽt eſt
ſeruãda fides,vt no.gl.23.q.j.c. noli ęſtima
ri,vbi dicit ꝙ iſtud eſt verũ, ſi ipſe ẽt obſer
uat,q̄a de nouo nullũ maleficiũ cõmittitᷣ ,
hoc ẽt vult Ang.in d.l.j.§.2. & vide ꝙ no.
Lu.de Ro.in d.l.3.§ ſi quis ſeruũ,ff.de acq.
61 poſ.†Sed prius eſſet videndũ,an iudex poſ
ſit accuſato vel inquiſito dare ſecuritatẽ,fi-
dentiã,vel ſaluũ cõductũ,vt ueniat ad ſe ex
cuſãdũ,vel ꝑ aliqua informatione curię,vi
de gl.& Doc.& Io de Im.in l.is qui reus,ff.
de accu.& late Sal.in l.cũ indulgentiam,in
2.col.C.de ſen.paſ.dic vt ibi plene.

AVG.Tu aũt in hac materia vltra Doc.
adde, & vide iſtã materiã late diſputatam
per do.Nico. Capociũ Cardinalẽ Romanæ
eccleſiæ , q̃ diſputationem refert de verbo
ad verbum Al.de Roſ.in 4.par.ſtat.q.38.q̃
incipit, quęro etiã aliam q̃onem bannitus
de maleficio accuſatus de alio maleficio,vo
lens ſe defendẽre petit fiduciã , ibi ponunᷣ
& allegantur oĩa iura pro & contra, q̃ pñt
allegari in hac materia:& adde longam di-
ſtinctionem q̃ ponit Iac.de Bel.in Auth.de
mãd.prin.in §.ſed neq;.Sed omnino in hac
materia,adde pulchram doctr.Ang.in l.vti
mur,ff.de ſepul.viol.& ibi aliquid per Bar.
& per Ang.in l.Papini.§.ſi quis mortis, ff.
de inof.teſt.& ꝑ Bal.in l.libertas,ff. de ſta.
ho.an aũt iudex poſſit ſaluũ conductum fa
cere,vel princeps dẽat facere, vide Doct.in
locis s̃.alle.& per Ang.in l.j.ff.ad l.Iul. ma.
& ibi Bar.& per Bal.in l.relegati, ff.de pœ.
Adde Ro.ponentem iſtas q̃ones, & allegã-

tẽ multas gl. de iure canon. in l. recusare, §.
sed si alio, ff. ad Treb. & vide Ang. in dispu.
sua quæ inci. Bononiensis suæ ciuitatis bã-
nitus. ĩ 6. q. q̃ disputat, an iste saluus cõdu-
ctus possit dari ꝑ iudicẽ & q̃n. & vide Bal.
in l. reos, C. de accus. in antep. char. & oĩno
Alb. de Ros. in 4. par. stat. q. 88. Et de oĩbus
istis q̃onib. vltra oẽs posuit istam materiã
do. Nell. in tra. bãnito. in 2. par. 2. temp. in
15. & 16. q̃õ. & ibi videas an saluus condu-
ctus debeat obseruari per superiorem.

62 *Officialis an liceat capere in alieno territorio ma-
lefactorem quem incepit prosequi in suo.

62 ANG. † Sexto q̃ritur an si officialis vult
capere malefactorẽ quẽ in suo territorio in
cępit prosequi, ille vero in alieno postea fu
giat territorio, & officialis. suã ꝓsequatur
capturã, an liceat ei capere in alieno terri-
torio. hoc posuit Bal. & Flor. in l. sicuti, §. a
Aristo. ff. si ser. vẽ. vbi primo arguit ꝙ nõ li
cet, vt in d. §. Ari. In contrariũ alle. l. capite
q̃nto, ff. de adul. sed tene primũ dictũ ea rõ
ne, cũ. n. ad alienũ territoriũ se cõtulit, sta-
tim dñs primi territorij priuatus est ptãte
capiendi. ꝓ hoc facit d. §. Arist. q̃a ꝓbat ꝙ
nõ licet ponere pedẽ ĩ alieno territorio, nã
mutato territorio statim dr̃ mutata ptãs.
ar. l. si dñium, ff. de fur. facit, ff. de ędi. edi. l.
q̃d sit seruus fugitiuꝰ, §. idẽ Celsus. Nec ob.
l. capite quĩto, q̃a ibi durabat ptãs retinen
di patrisfamil. ff. de adult. l. ꝙ ait lex. §. q̃d
ait lex. idẽ tenet Sal. in l. 2. C. de exhi. re. in
casu aũt nr̃o, secus est ꝑ ꝑ territorij muta-
tionẽ &c. Si nõ iuste caperetur, tũc iudex in
cuius territorio iniuste captus est, põt repe
tere talẽ captũ, & allegare ꝙ capi nõ potue
rit, facit d. §. idẽ Celsus. & q̃d potuerit repe
ti, tex. est in c. ex parte, ext. de ver. sig. ita di-
cit Bar. in l. si cui, ff. de accu. & sic capiẽs nõ
posset de eo facere executionem ẽt si iudex
alterius territorij non repeteret, sed debe-
ret suæ pristinæ libertati restituere, cũ ca-
ptura sit nulla, quinimo & capiens & reti-
nens vr̃ obligari actionem iniuriarum, vt
d. c. ex parte. ita dicit Flo. in d. §. Aristo.

a AVG. Adde tñ ꝙ illa decisio est falsa *a* in
j. q. ꝑ doctri. Bar. q̃ posuit ĩ l. ꝙ ait, §. ꝙ ait,
ff. de adul. & ibi eũ oẽs sequũtur, q̃ dicit ꝙ
quoties initiũ est licitũ, & hẽt cãm licitã, fi
nis vero est illicitus, tũc initiũ inspicimus,
vt est tex. ibi in d. §. ꝙ ait, & est tex. in l. qui
cũ maior, §. j. ff. de li. cã. secꝰ q̃n finis & ini-
tiũ sunt illiciti, q̃a inspicit̃ finis. Sed in ca-
su nr̃o initiũ est illicitũ, ergo inspicitur lo
cus initij. & ita decidit Ang. per illũ tex. in
proprijs terminis q. nr̃æ, l. Gracchus, C. de
adul. & ꝑ hãc rõnem ita decidit Ro. multa
allegando in l. j. §. occisorum. in 8. col. ff. ad
Sill. & ad hoc uide pulchrã disp. Al. de Ro.
vltra oẽs Doc. ĩ tra. stat. q. 76. in 4. par. q̃ in
ci. disputauit ẽt ipse Ol. aliã pulchrã q. q̃ ĩ
hac difficultate scripsit 12. col. & allegat
oĩa q̃ pñt allegari, & vide aliq̃d ꝑ Io. And.
in reg. in obscuris, de reg. iur. in mercu. fa-
ciũt no. ꝑ Ang. in l. nemo carcerẽ, C. de exa.
tri. & d. Bal. ĩ l. j. C. de ser. fu. & in ꝓprijs ter
minis istius q. vide Bal. pulchre oĩno in l. 1.
C. de sum. Tri. & fi. ca. in rep. in 7. char.

ADDITIO.

a ¶ Falsa. *Adde tu ꝙ imo videtur vera, & allega
ta cõtra Ang. procedunt vbi est eadẽ rõ & con
gruitas terminorũ, sed ubi est diuersa rõ & qua
litas terminorũ q̃cq̃d est licitũ in termino a quo
nõ est licitũ in termino cõtinuato, ita Bal. in l. si
quis non dicã rapere, C de ep. & cle. unde ex di-
uersis nõ infertur: allegat Bal. in l. q̃d sit fugi-
tiuus, hic alle. & sic voluit Bal. ꝙ vbicunq; esset
licitum ex forma statuti offendere aliquem de-
p̃hensum in aliquo cri. & in domo, certe si ille
dep̃hensus aufugiat de domo, poterit ꝑ totũ terri
toriũ statuentiũ impune offendi: sed si sequatur
in alieno territorio & offendat, hoc nõ poterit,
q̃a statutũ hoc nõ potuisset ꝑmittere, nec est ve-
risimile ita ꝑmisisse & ita loquitur l. q̃d sit fugi
tiuus, & Io. And. in add. Spe. in ti. de acc. §. si. in
3. par. quia tunc est diuersitas terminorũ & per
cõsequẽs nois sed si exinde sequatur extra domũ
per territoriũ statuenti, inspecto ꝙ principiũ est
licitũ, & ub q; eadẽ ratio, & ita loquatur Bar.
in d. §. ꝙ ait, qui se fundat in hac rõne, & ita
ẽt uoluit Bal. in d. l. sicuti. dũ dicit ꝙ mutato ter
ritorio est mutata potestas, & ita tenet Ang. in
specie in l. nec in ea, §. nec occidendi, ff. de adu. in-
telligens d. §. quod ait, ut sup. dixi, unde non me-
ruit reprehendi Ang. iuxta illud Sen. Qui parce
laudandus est parcius uituperandus. & ꝓ Ang.
facit ꝙ uoluit Bal in cons 72. incip. quidã subdi
tus. ubi cõsuluit ꝓ quodã subdito Ducis Sabau-
diæ, qui alium subditum dicti Ducis interfece-
rat & aufugerat in dominio Comitis uirtutũ,
& ibi captus per subditos Ducis Sabaudiæ, &
ductus in eius dominio, & consuluit ꝙ deberet
relaxari. & idem consuluit Bar b. in cons. 26.*

63 Carceratus

63 *Carceratus propter vnum maleficum an possit per vnum alium officialem, ex alio maleficio recommendari.*

63 ANG.† Septimo q̄ro, an carceratus ꝑ ꝑ vnum maleficium, possit ꝑ aliū officialem ex alio officio recōmendari, dic ꝙ sic, facit q̄d no. Bart. in simili in l.2.§.fi.ff. de custo. reo. & in q. sua. Lapus fuit captus, ꝙ est verū, dūmodo ꝓcessus per primum officialē inchoatus nō impediatur, imo primo expediatur, ita dicit Bar. in l. si cui, §.fi.ff. de acc. Sed aduerte, q̄a per scd̄am recōmēdationē nō pōt impediri executio primæ pœnæ, ꝙ tñ intelligo, vt no. Bart. in l.2.§.fi. vbi vlterius q̄ro &c.ff. de cust. re. & no. Raph. in l. nil no. appel. pen. qui videtur aliter dicere.

a AVG. Tu aūt in hac materia an carceratus ex vna cā possit recommēdari *a* ex alia. Adde Bar. in l.2.§. sed & eximendi, ff. ne q̄s eum qui in ius voc. est vi exi. uide Bal. in l. quia pleriq;, ff. de in ius voc. Bal. in auth. ei qui, in 6. col. C. de bo. au. iu. pos. Bal. in l. turpia, ff. de leg. j. omnino Ang. in d.l.2.§.fi.ff. de cust. reo. qui breuius & melius loquitur q̄ Bart. & Ang. in d.l. si cui, §.fi.ff. de accus. & Bal. in l. pen. & fi.ff. quod met. cau.

64 *Malefactor pro crimine quod veniat relaxandus captis fideiussoribus, an iuste possit detineri & carcerari, vt doceat socios mandatores & auxiliatores.*

64 ANG.† Octauo q̄ro an si est tale delictū ꝙ dēat captis fideiussoribus relaxari, iuxta no. in l.j.ff. de cu. re. an sit iusta cā detinēdi & carcerandi eū vt doceat socios mandatores, & auxiliatores? dic ꝙ sic, vt no. Bar. per illū tex. in l.2.§.pe.ff. de iu. fis. ꝙ intellige verū, qñ sumus in casu quo possit de socijs interrogari, iuxta no. l. fi. C. de accu. ita tenet ibi Cy. & Sal. aliàs si nō posset interrogari, interrogatus ēt nō facit indiciū, vt no. Bar. in l.j.§. si seruꝰ, ff. de q̄ō. ꝙ videlicet qñ possit de socijs interrogari ponit Bar. suam determinationem in l. repeti.§.2.ff. de quæst. quam damnat Sal. in l. fin. C. de accu. & suā ponit, quam supra recitaui in ista gl. vers. quæro an particeps criminis &c.

b AVG. Tu aūt in hac materia in quātum dictū est, an mādatarius possit in carcere retineri. Et in aliquo casu ad hoc noiet mandatorē. Adde gl. no. ī l. nō iō minꝰ, C. d̄ acc. in glo.2. & ibi Bal. circa prin. in ver. 1. gl.2. no. qui dixit ꝙ assassinus tenetur dn̄m siue mādatorē in iudicio nominare, & su ꝑ hoc pōt torq̄ri: qñ aūt socius tenet̄ sociū noīare, late dixi in add. ī d. ver. q̄ro an particeps criminis, & vide Ang. ī l. & si certus, ad Sill.

65 *Iudici cuilibet competenti licet malefactorem capere.*

65 ANG. † Nono no. ꝙ cuilibet iudici suo cōpetēti licet capere malefactorē. Vñ clericus nō pōt capi à iudice laico, nisi de licentia sui ordinarij ecclesiastici, vel nisi in flagrāti crīe reperiat̄, q̄a tunc pōt capi ꝑ laicū vt ducat̄ ad iudicē *b* ecclesiasticum: ita dicit Inn. in c. vt famæ, de sen. exc. & no. Flo. in l. 4.ff. ad leg. Aq. Si clericus capiat̄ a iudice laico vel inquiratur à iudice laico, an possit petere se remitti ad iudicē ecclesiasticū, si non est in habitu & tōsura: vide Bal. in l. si qua per calumniā, C. de epi. & cle. Et no. ꝙ non tm̄ officiali licitū est capere clericū delinquentē: imo ēt laico priuatæ ꝑsonæ, vt ad suū iudicē ducat, vt no. ꝑ Bar. in l. si quis in seruitute, ff. de fur. facit l.j. C. de rap. vir. Et hoc ēt voluit Bal. in d.l. si qua ꝑ calūniā, C. de epi. & cle. Scd̄o ēt casu licitū est cuilibet capere malefactorē, vt qñ aufugeret, ar. l. ait p̄tor, §. si q̄s debitorē, ff. de his q̄ in fra. cre. Tertio si ex forma statuti esset casus in quo liceret ipsum reum offendere, ergo fortius p̄t capi, & ēt oī casu, & per quemcunque, qñ quis repertus est in flagranti crimine, tunc quilibet habet mandatum a lege deca-

---

ADDITIONES.

a ¶Recommendari. *Adde tu, & vide Bal. in consi. 384. in 2 li & ibi ponit cautelam ad euitandam istam sequestrationem, & etiam an carceratus pro delicto possit ꝑ debito recōmendari, & vide eundem in consil. 375. vbi an carceratus per potestatem possit per episcopum recommendari & adde Bar. in d. sp. sua inci. Lapus, & in cons. 126. & etiam vide Alex. in cons. 159. in 2. vol. vbi quod recommendati in carcere nō poterit fieri in die feriato, unū ēt no. ꝙ si reperiatur unus carceratus pro delicto, & fiat proclama, ꝙ talis est in carcere, & ꝙ petit relaxari si est aliq̄s q. vult cōtradicere ꝙ cōpareat ꝙ si nullus compareat, ꝙ iudex debet illum relaxare, ita dicit Pau. de Cast. in cons. 44. in 1. impressione. Ber.*

b ¶Ad iudicem. *Tu adde, & uide in proposito qñ clericus deprehēsus possit ꝑ laicū puniri ꝑ Alex. in cons. 8 in 1. vol. & Cepo. in cons. 15. Ber.*

de capiēdo quēlibet malefactorē, vt l. raptores, C. de epi. & cle. & l. capite quinto, ff. de adul. ita dicit Bal. in l. fi. C. de requir. re. qđ no. Et aduertas ꝙ nō pōt retinere captū nisi ꝑ 20. horas, vt ad iudicē ducat, vt no. glo. & Bar. ī d. l. capite quinto, & ita đt Bal. ī d. l. 2. & idē ibi Sal. ī casib. in qb⁹ liceat priuato capere malefactorē, de qbus ibi per gl.

AVG. Tu aūt in hac materia inquātum dictū est, an licitum sit capere clericū delinquentē, repertum in flagrāti crīe, vel fugiētē ꝑ quēlibet laicū. Adde ꝙ Ho. in sum. de sen. exc. in §. qbus dēt, ver. fallit, dicit ꝙ nō vult diffinire istā q. & ibi dubitauit de vera decisione. Et eundē recitat simpl̄r Arc. in c. ꝑsbyter, 81. dist. quinimo Ho. in c. nuper. de sen. ex. dicit se non fateri ꝙ vbi leges captură ꝑmittunt, possit illo casu clericus capi nisi det̄ ius canonicū expressum, & vide in hac materia Laudinium & Io. de Lig. & Doc. in c. j. de off. or. in cle. & dicta Inn. in c. si vero, extra de sen. exc. Adde ꝙ istā mate a riam d. Car. d. Ant. de Bu. & oēs posuerūt in c. cum non ab hoīe, & ibi vltra oēs locutus est d. Abb. & ibi vide Mod. extra de iud. Et adde pulchra verba Ang. in l. ict⁹ fustium, de his q no. inf. & ibi Bal. sed Bal. ibi optime est locutus in c. j. §. si quis, de pa. iur. fir. q dicit ꝙ clerici capi pn̄t vt præsententur epō, vt voluit Io. An. in nouel. in d. c. vt famæ, sed ex interuallo nemo p̄t eū capere nisi de cōmissione epi, allegat no. in c. cum nō ab hoīe, extra de iu. An aūt clericum debitorē fugientē licitū sit creditori capere, vide Abb. & Mo. in c. cū non ab hoīe. De prima q. vide Domi. de S. Ge. post Arc. in c. de his clericis, el 2. in c. ante oīa, 25. dist. & Domi. de S. Ge. 30. di. c. de his, vide Bald. per illum a tex. in l. nec timorem, ff. quod met. cau.

66 *Captus si sponte se præsentet, an sit carcerandus vel fideiussoribus relaxandus.*

66 ANG. † Decimo quæro, an postq̄ est captus, si sponte se repręsentauerit, sit carcerādus, vel fideiussoribus relaxādus, dic ꝙ aut ex tali delicto ꝙ sibi ascribit̄ venit pęna corporalis vel corporis afflictiua, imponenda de iure vel à statuto, & tunc ne pęna deludat̄, non est à fideiussorib. relaxandus. Quinimo si sit graue crimē non tm̄ est carcerādus, sed ēt in uinculis ponēdus, l. diuus, & l. si cōfessus. ff. de cust. re. vel si crimē cōfiteatur ēt in vinculis ponendus est, dato ꝙ crimē non sit graue, vel ēt si sit testibus conuictus: aliàs si crimē nō sit multū graue, solū in carcere ponet̄, d. l. si cōfessus. Si aūt pęna nō sit corporis afflictiua, & tūc fideiussoribus est relaxādus, ēt anteq̄ adstringat̄ vel cōfiteat̄, vt est tex. & ibi Bar. in l. j. ff. de cu. re. ꝙ sing. no. cōtra aliquos latrūculatores, qui anteq̄ malefactorē captū velint fideiussoribus relaxare, casu quo sit fideiussoribus relaxandus, compellunt eum ad confitēdū, quòd ipsi postea tenentur in syndicatu.

AVG. Tu aūt ī hac materia qn̄ aliquis fideiussorib. sit relaxandus, adde no. ꝑ Bal. & Ang. in l. 2. C. de exhib. re. & uide illas deci. quas allego nunc j. in prox. seq. q. & dicet infra in glo. pro quibus Anto. fideiuss.

67 *Pęnæ a principio existente pecuniaria, in subsidium vero corporis afflictiua, an sit malefactor fideiussoribus relaxandus.*

67 ANG. † Vndecimo quæro, si à principio pęna erat pecuniaria, in subsidiū uero erat a corporis afflictiua, an sit fideiussoribus relaxandus, dic ꝙ nō, qa possibile est illā pœnā corporalem imponi: igit̄ iudicatur pęna corporalis, vt no. Bar. in l. 2. ff. de pub. iudi. & ita idem determinat in l. j. ff. de cust. reo. Aduertas tn̄ ꝙ cautela est, ꝙ si talis vult relaxari quod soluat pœnā fisco trāsferendo in eū dn̄ium sub hac conditione, si condēnabitur vt l. si sub conditione, ff. de solutionibus, non aūt pecuniā deponat ēt apud fiscum, quia deposita forte periret, ſm Bart. ibi: sed Ang. in l. 2. C. de exhi. re. dicit hoc verum, si fuit deposita in sacculo, secus si fuerit

ADDITIO.

a ¶ An sit fideiussorib. *Adde in materia, & vide Io. de Ana. in cons. 1. & Cep. in cons. 40. ibi ēt ꝙ ualet consuetudo qđ quis relaxetur fideiussorib. ubi venit pœna corporalis, & adde ēt Pa. de Ca. in cōs. 346. inci. clarū est in iure, in 3. vol. in ult. impres. vbi qđ iudex ex cā pōt reum fideiussorib. relaxare, ēt vbi pœna sanguinis ingeritur, & ibi ēt vr̄ ponere in iudicis arbitrio, qn̄ quis sit relaxādus fideiussorib. quicquid dicant Doct. in l. 1. de cu. re. & subdit qđ cā ē iusta qn̄ aliqs nō magnæ cōditionis accusat aliquem magnum virū de crīe, ingerente pęnā sanguinis, & ibi etiā dat cautelam iudici, ut in actis apparere faciat causam, quare reum relaxauit, fideiussoribus, sicut quando pęnā auget uel minuit, & hæc no. Ber.*

rit numerata,quia tunc dñium trāſferunt in fiſcum:& ſic perire nō pōt,ut l.dic ſponſaliorum,& l.Lucius,ff.depo.nec ēt fideiuſſores de ſoluendo dāno relaxabuntur,quia poterunt effici non ſoluendo, & ſic poſſibile eſt ꝙ pecunia nō ſoluať,& ſic corporalis poſſet imponi,nō ergo depoſitum,vel fideiuſſores admittunť, ne pęna corporalis ſit eluſoria.ita no.dicit Bar.in l.j.& l. item liberať,§.j.ff.q.mo.pig.uel hyp.ſol.ubi plura ſingularia dicit.Nā in dicta qō.alio mō diſtinguit,videlicet aut ſtatutum dicit, qđ condemneť in certa quantitate ꝗ ſi ſoluere
a nō poterit, amputeť ſibi pes:*a* & tunc datis fideiuſſorib.uel facto depoſito relaxabitur,ꝗa non pōt dici,ꝙ ſoluere poſſit ꝗ fideiuſſores idoneos adinuenit,vt l.nemo dubitat.de reg.iu.ꝙ intellige uerū, ſi ſunt fideiuſſores ꝗ hēnt bona veriſiľr nō peritura, aliàs ſecus,vt l.2.§.1.& ibi no. ff.ſo.ma. Si uero ſtatutum dicat ꝙ condemneť in certa quantitate,ꝗ ſi non ſoluerit amputetur ſibi pes,tunc non dēt relaxari,datis fideiuſſoribus, ꝗa pōt eſſe ꝙ nec ipſe, nec eius fideiuſſores ſoluēt,ꝗꝗ ſint locupletes, & ſtatutum reꝗrit ſolutionem,ergo no ſufficit ſatiſdatio,vel datio fideiu. vt d.l.item liberatur,§.1.& eo mō faciendo depoſitum non relaxatur niſi trāſferat dñium,vt dixi. Sed dubium eſt an maſſarij fiſci cogante talem dñij trāſlationem in dicta pecunia recipere.Bar.in d.l.itē liberatur,§.1.in fi.dicit ꝙ non, ꝗa nemo cogitur recipere pecuniā ꝓ ꝗ ꝗs obligať ad reddendum, vt l.j.ꝗ po.in pig.hab. Sed dicti maſſarij pñt obligari ad reſtituēdum,ſi ille ueniret abſoluendus, ergo non pōt cogi recipere. Ex quo no. ꝙ ſi dicti officiales uolunt recipere,pñt facere, ꝙ illi fiat gr̄a qđ fideiuſſorib. relaxeť,aliàs ſi non uolunt facere dictam gr̄am,arreſtabitur & carcerabitur.ita dicit Bar.ꝙ no.ꝗa eorum offm̄ poterit eſſe uenale,facit quod no.Bar.in l.ventre. circa fi.ff. de acq.hære. ꝗ cautelam no. ꝑpetuo tu iudex,qñ uis arreſtare aliquē dicto caſu ꝙ facias ꝙ camerarius cōis non velit dictum depoſitū ſub dicta conditione; & ita ſemel practicaui Nurſiæ,de quo dicut etiam dicam j.in gl. in verſi.pro quibus Ant.fideiuſſit.

ADDITIO.

a ¶Sibi pes. *Adde an ſi ſtatutum dicat ꝙ debeat ſoluere intra menſem condemnationem pecuniariā, an iudex poſſit intra menſem illū cogere ad ſoluendū.vide Cal.in cōſ.2.in ti. de pę. & ꝗd ſi appellauit,a quo tempore incipiat currere menſis,vide do.Ale.in conſi.36.in 4.lib.Ber.*

AVG.Tu aūt ī hac materia adde primo ꝙ licet per iura vulgata ſancitum ſit qđ captus in aliquibus caſibus fideiuſſoribus ſit relaxādus, iuxta no.in d.l.j.ff. de cnſt.re.& qđ ibi ꝑ Bar.& alios,& ſatis s̄.in his duab. prox.q.dictum fuit.Tñ limita hoc verum, niſi ille ꝗ eſt captus, ꝗ uult fideiuſſoribus relaxari , aliàs fregerit carceres & aufugerit,ꝗa tunc nullo modo fideiuſſorib.eſt relaxandus Ita ſingu.dixit gl.ꝗ eſt ſingularis ſm̄ Ro.ibi in l.lex Cor.ff. ad Sil.& ibi Ro. dicit ꝙ nemo vnꝗ eam pōderauit.ſed certe errauit Ro.quia Bal. ibi in d.l.le.Cor. eam ponderauit,quem ipſe non uidit,& j.dicetur in hac eādem gl.in uer. quarto notandum eſt,& ibi latius. Et idem uoluit Bald. in l.2.C.de epi. aud.vbi ēt limitat iſtā materiā ꝑ auth. nouo iure, C.de cuſt. & exhi. re.Et adde pulchra uerba Bal. in l.ſed ſi is , ff.de in ius voc. & ibi dicit ꝙ qñ aliquis eſt inuentus cū armis,nō eſt fideiuſſorib.relaxādus,ꝗa cōſtat de delicto manifeſte, licet delictū nō ſit graue.uide Bal.& Doc. in l.ſi quis poſt,ff.de teſta. Adde tñ qđ Ang.in l. more Romano,ff.de fer.per illam gl.ibi dicit qđ ſi ꝗs comparet & vult dare pignora ēt de nocte pro carcerato : quia carceratus dēt relaxari,& tene menti ſnīam Bald.in l. eos,§.ſuꝑ his,C.de ap.ꝙ ſi cā eſt capitalis, & unus uellet dare nedum centum,ſed mille fideiuſſores,talis non dēt relaxari.ita dicit Bal.ibi ſm̄ Petrum.qđ no.Et de hac qō neꝗ formaui hic in 11.q.vide Bar.dubitātem in l.nemo dubitat,ff.de reg.iu. uide ꝑ Bar.ꝑ illum tex. in l.ſtatu liberos , §.2.ff. de ſta.li oīno per Ang.& Raph.in l.1.ff.de cuſ.reo.per Mod.ī d.l.itē liberať,§.j.ff.qui. mo.pig.&c. uide Bal.in terminis in l. data opera,circa medium,C.ꝗ acc.Et tene mēti ꝙ dixit Bal.in l.j.ff. qui ſatiſ.co.& ꝙ dixit Bal.in l.j.ff.ſi quis in ius uoc.nō ier.ꝙ ſi iudex maleficiorum acceptauit fideiuſſores nō idoneos,& captum relaxauit,nihilominus p̄t iterū capere reū & facere ꝙ iterū p̄ſtet fideiuſſores,ꝗb. p̄ſtitis nihilominus ēt primi fideiuſſores ſunt obligati , & in hac materia bene faciunt no. in l.ſi ꝗs ab alio,

ff.de re iu.in l.4.§.ait prætor. co.ti.ff.de re
iud.per Bar.in l.solutionis, ff.de sol. Quin
to adde do.Bal.& Ang.in l.2.C.de exhi.re.
Et certe Bal. ĩ d.l.2.no.loqĩ, nihilominus
nõ recedo a doct. Bar.in d.l.itẽ liberaĩ, §.j.

68 *Statuto dictãte ꝙ uilla teneatur capere malefa ctorem,& nõ potuit capere, an & q̃uo teneatur.*
69 *Statuto dicente ꝙ uilla teneatur custodire & saluare territorium suum ne incendia,robaria, & damna cõmittantur,alias teneatur ad emendandum damnum si nõ appareat malefactor,et maleficium,puta ignis, commissum fuit de nocte ,et ignoratur malefactor, an uilla teneatur.*
70 *Villa tenetur pro delicto de quo supra, quomodo imponetur collecta.*
71 *Carcerari quando aliquis possit pro crimine.*

68 ANG. †Duodecimo circa prædicta quæ
ritur , quia s̃. vidimus qñ aliquis teneĩ vel
nõ,qñ malefactor capiĩ vel captus est, imo
videamus qñ aliqui tenẽatur quia fuerunt
negligẽtes ĩ capiẽdo malefactorẽ,qm̃ ꝑ Ita
liã cõiter sunt statuta, ꝙ villę tenẽatur ca-
pere malefactorẽ,& nõ ceperũt, & q̃uo te-
neanĩ distinguẽdũ est, ꝙ si nõ potuerũt ca
pere,q̲a forte venit cũ tãta gẽte, ꝙ eũ cape
re nõ potuerũt,vel maleficiũ ĩ cõfinib. vil-
læ cõmissum fuit,& incõtinẽti se trastulit
a ad alienum territoriũ,*a* vel tertio de nocte
cõmissum est dictũ maleficiũ, ꝙ in notitiã
villę maxime maioris partis hoĩum nõ de-
uenit,& tunc villa non teneĩ,ita sing. dicit
Bar.in l.1.§.occisorum,ff.ad Sill. & in l.ne
q̲d,ff.de incen.rui.nau.& in l.in delictis.in
prin.ff.de noxa.aliàs teneĩ,vt ibi . facit qđ
no.Bal.ĩ l.si q̲s nõ dicã rapere,C.de epis.&
cler.& ibi in ver.mõ iuxta p̄dicta.ibi,vt q̲a
69 puta de nocte, &c.† Quid si statuto caueĩ
vt est Bononię, ꝙ villa teneaĩ custodire &
saluare territoriũ suũ,ne ĩcẽdia,robaria,&
dãna cõmittanĩ , aliàs teneaĩ ad emẽdãdũ
dãnum passo si non appareret maleficium
ignis,siue dãnum cõmissum fuit de nocte,
vel in cõfinib.uillę, & ignoraĩ malefactor,
b an teneaĩ villa.& dic ꝙ sic,*b* qm̃ statutũ in-
iungit sibi custodiã, ergo si nõ custodit &
de die & de nocte,dr̃ esse in culpa,& magis
dẽt custodire cõfinia, ut est tex.in l.2. §.1.
C.de of.p̃f.Aphr.ut ibi festinent die noctu
que &c. & ꝙ ille q̲ teneĩ custodire, dicaĩ es
se in culpa,& ita p̃sumaĩ si non custodiat,
tex.est,& ibi hoc vult Bar.ĩ l.3.in priĩ.ff.de
off.p̃f.vigi.& teneĩ,qm̃ lex siue statutũ mã
dat custodiã,ergo si nõ custodiat, facit cõ-
cõtra statutũ,ergo pęna statim continuata
est, vt tex. in l.imperator, ff.de of.p̃f.vi. ita
dicit Ang.in cõs. suo ꝙ inci.in q̃õne ꝓposi
sita dubiũ faciũt mihi plura &c.facit l.ne
70 q̲d cũ gl.& ibi Bar.ff.de ĩcẽ.rui.nauf.† Sed
tũc ĩsurgit dubiũ casu quo villa teneaĩ ad
pęnã vel dãni emẽdationẽ,q̃uo ĩponaĩ col
lecta,an ꝑ librã,& solidos,an ꝑ capita,no.
Bar.in d.l.ne q̲d.& l.4.§.actor.&Imo.ff.de
re iu.& ꝑ Bar.ĩ l.aut facta,§.fi.ff đ pę.Sed ĩ
d.l.ne q̲d.determinat in casu nr̃o,& nõ ali-
bi, vbi dicit ĩ ver.sed q̃ro,in vniuer.&c.ubi
primo arguit,ꝙ ĩponiĩ ꝑ capita,q̲a vnius-
cuiusq; delictũ &c.vt l.si quenq̃,C. de epi.
& cle.in cõtrariũ , ꝙ ĩponaĩ ꝓ patrimonij
quãtitate,C.de patri.l.1.li.10. & de nauf.l.
fi.li.11.& hoc seq̲ĩ Dy.& Spe.ĩ ti.de rap.§.
ver.sed pone vni.& no.plene Bal.ĩ l.j.C.de
71 exec.rei iu.Vt †ergo scias qñ & q̲s possit ĩ
carcere detrudi ꝓ crĩe, no.plene Bar.in l.sa
crilegij,§.cũ eo,aliàs inci. Labeo,ff.ad leg.
Iul.pec. ubi cõcludit, aut est priuatus quis
vult capere malefactorẽ,aut iudex.si priua
tus capere vult ob delictũ cõmissũ,& tunc
si est crimẽ capitale uel eidẽ pęna sãguinis
sit imponẽda,tũc in flagrãti crĩe licet eum
capere,alias sec⁹,ut l.j.C.de ra.vir.& l.capi
te quĩto, ff.de adu. dũ tñ postq̃ eũ ceperit,
ducat ad iudicẽ ĩtra 20. horas si fieri p̄t, vt
no.in d.l. capite q̲nto.aliàs priuato capere
nõ licet,vt l.j.C.de pri.car.Scđo casu prĩci-
pali,an iudici hoc liceat, distĩgue ꝙ ꝓ deli
cto capere p̄t ẽt in domo ꝓpria,vt C.de of.
di.iu.ĩ l.j.& no.ĩ l.nemo de domo.de re.iu.
Fallit ĩ muliere q̃ cõmittiĩ fideiussorib. in
crimine pecuniario,vt d.l.1. C. de of.di.iu.

ADDITIONES.

a ¶Alienum territorium. *Adde & vide Bart. in cons.102.incip.charissime domine, isti nostri Nucerini. & ꝙ syndicus nõ teneatur denũciare maleficia clandestina,tenet Ro.in consi.7.Ber.*

b Et dic ꝙ sic. *Adde tu & uide Bal.in cons.37. in 1.vol.& ibi cõsuluit sup̱ statuto Cremonæ ꝙ uilla teneatur de incendio facto siue clã siue palã, & uide eũdem in consi.172 & cons.174.vbi consuluit super statuto Mediolani disponente, ꝙ uilla teneatur emẽdare robariam nisi intra 30.dies malefactorẽ cõsignauerit: an si fuerint quatuor malefactores,quorũ vnus fuit carceratus nõ tñ ꝑ uillã, an uilla dicatur liberata Ber.*

AVG.

AVG. Tu autẽ in hac materia adde in
quantum dictum est s̃. de villa quæ tenet
capere malefactorem: & si non capit, non
tenetur qñ villa nõ erat potens. Adde no.
per Bal.in l.nõ idcirco, C.de his qui.vt in
di.pro quo allego tex.in c.fi. de pęn.lib.6.
& ibi Io.An.super verbo, affuerit.vbi ciui
tas vel vniuersitas punitur si non capiunt
ibi malefactores.& tñ dicit ibi Io.And.su
per verbo,affuerit,hoc verum: nisi malefa
ctores essent potentes : & ratio est,q̱a ver-
ba statuti non trahuntur ad impossibilia ,
& ita dixit Bal.in d.l.non idcirco . Et tene
menti id quod dicit Bal.in l.fi.C. de his q̱
latro. ꝙ licet villa non possit capere male-
factorem ꝑꝑ impotentiã, tenetur tñ denũ
ciare. arg.illius tex.Et isto casu an villa ex
cusetur si delictum est factum clam vel de
nocte,vide no.ꝑ Bart.in l.auus, ff.de calũ.
per Bar.in l.diuus,ff de cust.re.Et dixi sup.
in ver.necnon ad denunciã. in materia, an
illi denunciatores & syndici teneant̃ denũ
ciare hmõi maleficia clandestina commis-
sa,dic vt ibi.Itẽ in quantũ tactũ est sup.an
emenda quæ dẽt fieri per cõitatẽ,an ꝓ mõ
facultatum illorũ de vniuersitate fieri dẽt,
vel ẽm numerum ꝑsonarũ . Adde ꝙ vr̃ ꝙ
fieri dẽt pro numero ꝑsonarum , quia oẽs
negligentes fuerunt, ergo oẽs æqualiter te
nent̃,vt l.si nõ fuerit,ff.pro soc. & ibi Alb.
de Ros.in termi. hoc dixit in cõtrarium ꝓ
numero facultatũ & patrimoniorũ : ꝓbat̃
ex cõiũctione duarũ legũ.ꝑ l.fi. C.de nauf.
vbi dicit ꝙ pro rata contingentis numeri,
per l.j.C.de mu.patr. ꝑ quas duas leges ita
voluit Dy.in d.l.ne q̱d.& ita Marti. de Fa-
no dicit se consuluisse de facto,& pro hoc
C.de ope.pub.l.oẽs.& l. forma, ff. de censi.
& ita vr̃ determinare Alb. de Ro.in 2. par.
stat.q.66.quæ inci. q̃ro qũo fiet ista emen-
datio per cõmunitatem.Et de materia,ad-
de dicta Inn.in c.graue, extra de sen.exc.&
ibi per Doc. Item inquãtũ dictum est sup.
quod licet ꝑsona priuata possit capere ma-
lefactorẽ,tñ non põt eum retinere in priua
to carcere,nisi per 20.horas.Limita prædi-
cta, & dic ꝙ si quis posuit aliquem in pri-
uato carcere & non erat tantũ ligatus nec
in vinculis positus quin de facili posset fu-
gere,nõ incidit ĩ l.1.C.de pri.carc. ita dicit
Ang.ĩ l.si q̱s in graui,§.subuenit, ff.ad Sil.
72 *Iudex an possit statuere præmium capienti ma*
lefactorem.
73 *Pramium statutum capienti malefactorem,ed*
quibus bonis sit soluendum.
74 *Officialis publicus non debet habere pramium*
statutum capienti malefactorem.
75 *Statuto dante pramium inuentori banniti, quo*
modo intelligatur.
72 ANG. † Tertiodecimo quæro,an iudex
possit statuere p̃mium capienti malefacto
rem? videtur text.ꝙ sic:in l.si Barsatorã.C.
de fideiu.& quod ibi no.per gl.& Doc.Sed
tu dic ꝙ aut cõsensu regentium ciuitatem
hoc bannum fecit præmium statuendo, &
põt salarium constituere, vt l.j.in princ.ff.
de iust.& iu. aut præter dictum cõsensum,
& præmiũ statuere non põt, vt l.j.C. de sa
la.non præ.li.11.& ibi Bar.'ita dicit ẽt Iac.
Bu.in l.j.in prin.& ẽt ibi Bar. ff.de iusti.&
73 iu.†Et aduerte ꝙ isto casu nisi aliud in bã
no specificet̃,tale præmium in dubio, pri-
a mo dẽt solui de bonis delinquentis:*a* si ve-
ro non sunt bona sufficientia , dẽt solui de
bonis offensi; ad cuius iniuriã vindicandã
hoc fit. Si vero ista bona non sint sufficien
tia,vltimo loco dẽt solui de bonis fisci , ita
dixit Bar.per illũ tex.in l.lege. ad Silla. sed
ẽt in isto csu est considerandum , ꝙ si quis
non ex proposito, sed casu obuiauerit ma-
lefactori,& casu eũ indicauerit, vel ipsum ce
perit,quia non ibat isto proposito, vt eum
caperet, & perquireret, tunc talis nõ debet
74 habere aliquod præmium.Sed†nec officia
b lis publicus*b* dẽt habere pręmium,quia ex
necessitate sui officij cogitur perquirere &
prouinciã purgare malis hominibus: tũc
ẽt si ex proposito cepit bannitum vel ma-
lefactorem, non debet habere pręmium ẽt
non à se constitutum & ordinariũ,sed vni-
uersaliter ordinatum , & à statuto deputa-
tum,vt no.Bar.in l.3.§.vtrum, ff.ad Sill.&
Sali.in l.ea quidem,in princ.verſ.16.quæ-
ro,&c.C.de accus.no.Bar.ff. de acq.re.do.l.
is qui.§.ꝙ si seruus, facit quod hr̃ in l.2.ff.
de conditio.& demon.& ibi Barto.& Imo,
& Bal.

ADDITIONES.

a Delinq̃ntis. *Adde & vide per Ro.i cõs.419. B.*
b ¶Officialis publicus. *Adde tamen quod Bal. in cons.102.in 2.vol.vult quòd syndicus denun ciãs debet habere pramium , quod per statutũ denuncianti maleficium est constitutum. Ber.*

& Bal. in l. genero, ff. de his qui no. infa. &
idē in l. si quis haredē, in pe. q. C. de inst. &
substi. sub cond. fac. sed idem Bal. tenet con
trarium in d. l. genero, confundens fundm̄
Bal. primo, quia non est ista cōditio mere
potestatiua, vt patet, q̄a partim pendet ex
fortuna vt bānitus obuiet capienti, tū quia
talis cōditio est difficilis in implemēto, vñ
sufficit si facto impleaṫ, vt d. l. 2. de cond. &
dem. & l. multū, co. ti. & hoc sequiṫ Lud. in
d. §. vtrum, cōsiderando mentē dicti statu-
ti, q̄ est vt bānitus capiaṫ ꝓ executione pę-
nę facienda, vñ cū tale q̄d hēat locum in ca
su Bar. merito & statuti verba, arg. l. q̄d di-
ctū, ff. de pac. & sic capiens casu & fortuna
ipsum bannitū, licet nō ex ꝓposito conse-
queṫ p̄miū statuti, q̄d credo verum, q̄a effe
ctu purgaṫ ꝓuincia malis hoībus, & reip.
interest, vt l. cōgruit, ff. de of. p̄si. siue ex ꝓ-
posito capiaṫ bannitus, siue casu. & facit ꝙ
no. Bar. in l. oēs populi, in 12. col. ff. de iust.
75 & iu. †Sed aduertendū est si statutū p̄miat
inuētorē bāniti, intelligiṫ dūmō eū apphē
a dat, *a* nec sufficit sola inuētio, vt d. l. si Bar
satorā, C. de fideiuss. facit q̄d no. Bar. in l. j.
in pri. ff. de acq. pos. ꝙ est verū s̄m Ang. in
l. 3. §. Nerati⁹, e. ti. si statutū p̄miat inuento
rē maleficij. Si aūt puniret quēcunq; inuē-
tū cū armis, tunc ēt si nō capiaṫ, puniṫ pę-
na statuti si fuerit inuentus, aliàs seq̄reṫ, ꝙ
nisi q̄s apphēdaṫ, licet delictū ꝓbareṫ, non
posset puniri, cōtra l. j. C. de rap. vir. & d. §.
Nerati⁹, & ibi vide Im. q̄ ēt ꝑ d. l. j. de rap.
vir. dicit, ꝙ q̄s satis dṙ inueniri si fuerit de
maleficio cōuict⁹, dic vt ibi ꝑ eū, de quo di
xi j̃. e. in gl. ī ver. & dict⁹ Andręas armat⁹.
b AVG. Tu aūt *b* in hac 12. q. in principa-
li articulo, an iudex possit statuere p̄mium
capienti malefactorē. Adde, & vide d. Ang.
ꝑ illū text. cū gl. in l. j. ꝙ quisq; iur. q̄ dicit
ꝙ ipse vidit istā q̄ōnē de facto Perusij īfini
tis vicib. & dicit Alb. de Ros. in 4. par. stat.
q. 47. q̄ incip. itē colligit Dy. ꝙ cōiter teneṫ
ꝙ potestas sine statuto pōt statuere tale p̄-
miū capienti malefactorē, ꝑ gl. in l. 2. C. q̄
ad libe. perue. nō pos. & ff. de re mil. l. non
oēs, §. fi. & l. j. & 2. C. qui. ex cau. ser. ꝓ præ.
liber. acci. pos. & vide Bal. in d. l. j. ff. de iust.
& iu. De quibus aūt bonis dēt solui dictū
p̄miū, an de bonis delinquētis, an de bonis
offensi, vel de bonis reipu. adde ꝙ ꝑ sn̄iam
Bar. ibi in d. l. lege Cornelia. vṙ approbare
ibi Bal. & Raph. & dicit Ang. in l. le. Corn.
§. fi. ff. de iniur. ꝑ illū tex. ibi, ꝙ illud p̄miū
ꝙ statuiṫ capientib. vel indicantib. malefa-
ctorē, semper dēt solui de substantia male-
factoris. Et in quantum dictū est ꝙ tale p̄-
mium nō deṫ officiali qui ex casu fortui-
to capit, adde tex. & ibi do. Abb. in c. eccle-
sijs. extra de cens. & idē voluit Ang. in l. 3.
§. si ex stipulatione, ff. ad Sil. & Bal. ꝑ illum
tex. ī l. ab hostib. la 2. C. de ca. & postl. reuer.
& ꝓ hac q̄ōne bñ faciunt no. ꝑ Alb. de Ro.
in 4. par. stat. q. 76. q̄ incip. Ipse Odofr. q̄rit
aliā pulchrā q̄ōnē. An aūt quis dicaṫ inue-
nisse nisi apphendat ꝑ ꝑ statutū p̄miātem
inuentorē. Adde do. Cy. post antiquos in l.
licet, C. de acq. poss. & oīno pulchra verba
Ang. post Bal. ī l. si Barsatorā, C. de fideius.
& Pau. de Cast. in l. 1. ff. de acq. pos. & Bal.
in l. itē lapilli, §. j. ff. de rer. diuis. qui ponit
de statuto quo caueṫ, ꝙ si dn̄ę fuerint inuē
tæ cum perlis, soluant decē: nā si sunt visę
ꝑ officialem & nō retentæ, non debent sol
uere x. De materia per Ang. in l. q̄ seruū, ff.
de ver. obl. & ꝑ Ang. ī l. si fugitiu⁹, C. de ser.
fug. & ista vṙ vera sn̄ia, & cōis, ꝙ q̄s nō dṙ
inuenisse nisi apphendat, licet Ro. in l. 1. &
Ang. in d. §. Nerati⁹, ff. de acq. pos. aliter di-
stinguāt, & vide Bar. in l. j. C. de peti. bo. su-
bla. li. x. & Alb. de Ros. in 2. par. stat. q. 96.

76 *Bannitus capiens bannitum an consequatur præmium statuti.*

76 ANG. †Quęro an bānitus capiēs bānitū
consequaṫ p̄miū statuti? vṙ ꝙ nō: q̄a statu
ta sunt fauorabiliora, ergo nō cōprehēdūt
bānitū, vt l. amissiōe, §. j. & ibi Bar. ff. de ca-
pi. di. In cōtrariū vṙ veritas, q̄a de iure cōi
manifestās, & capiēs sociū criminis puniṫ,
vt l. nō oēs, §. fi. ff. de re mili. Scd̄o, q̄a ver-
ba fauore reipublicę capiūt āpliationē, vt
d. §. vtrū, & ē tex. ī l. hoc mō, ff. de cō. & de.
c & istud teneṫ Lu. ī d. §. vtrū, sed Bar. in l. 4. *c*
§. si ti-

ADDITIONES.

a ¶Apprehendat. *Adde & dic vt per Alc. in consi. 24. vbi, an stāte statuto quod inuentus in domo possit vulnerari et occidi, an sit necesse quod manu capiatur. Ber.*

b ¶Tu autem. *Adde tu & uide Bal. in cons. 43. in quinto libro.*

c ¶Sed Bar. in l. 4. *Adde tu & ibi vide nouiss. & Alc. in consi. 1. in 3. vol. Ber.*

§.si tibi.ff. de cōd.ob tur. cau. dicit no. istū
ver. ad excusationē cōis Perusij, ꝙ fecit bā
niri, ꝙ quicūq; indicaret occisores Sabbati
Iudęi hēret tātā quātitatē. nā dēt intelligi
de alijs indicantib. q̄ de socijs & criminis
participibus: illi.n.licitè accipere non pn̄t:
& iō dicit, ꝙ ille fornarolus qui indicauit
alios, licitè fuit suspēsus: ꝙ ē uerū, nisi sta-
tuto dicat̄ exp̄sse, ꝙ p̄miū dēt ēt si esset de
a socijs criminis, q̄a statutū ualet *a* & pœna
remittitur, ut auth. sed nouo iure, C. de pę.
iud. qui ma.iud. ita dicit Bar. in d. §. si tibi.

AVG. Tu aūt in hac materia, adde tex. &
ibi Sal. in l.j.C. de mulie. q̄ ꝓ ser. & Ang. &
Rap. in l.3. §. si ex stipulatione, ff. ad Sill. &
oēs Doc. in l. idē est, §. fi. ff. de cōd. ob turp.
cau. & Sal. in l.2.C. de nox. Sed contrariū vr̄
tenere Bal. in d. §. si ex stipulatione, & Bal. ī
l.j.C. de cond. ob tur. cau. ꝓ quo adduco id
qđ tradunt Doc. ꝑ illū tex. ī d. §. si ex stipu-
lōne, ꝙ fauore reip. gn̄alitas statuti nō re-
stringit̄ ad ꝑsonas habiles Sed statutum lo
quens gn̄aliter, gn̄aliter dēt intelligi: vnde
isto casu cū statutū gn̄aliter loquat̄ quicū-
que indicauerit &c. dēt tale statutū cōp̄hē-
dere ēt inhabiles, ēt si sit bānit⁹, uel socius
criminis. Sed uide oīno Sal. ī d. l.2.C. de no
xa. notab. r̄ndentem ad istud motiuum in
hac difficultate, & eius uerba posui sup. in
gl. nec non ad denunciationē, in illa q. quę
inci. quæro ₰m. Sal. in d. l. ea quidem.

77 *Bannitus qui alium bannitum posuit in mani bus Potestatis, an possit ꝑ Potestatē rebanniri.*

77 ANG. † an aūt bānitus qui aliū bannitū
posuit in manibus Ptātis possit ꝑ Ptātē re
b bāniri, *b* vr̄ ꝙ sic, vt hoīes facilius inducant̄
ad capiendū bānitos, ut d. §. utrū. ad Sill. cō
trariū aūt tenet Bar. ī l. ambitiossa, ff. de de
cre. ab ord. fac. & in l. oēs populi, ff. de iusti.
& iu. & ꝑ l.j. § fi. ff. de qō. facit l. relegati. &
l. diui fratres, ff. de pę. & C. eo. ti. l. pe. & pri
mā partē seq̄tur Alb in suo trac. stat. in 2.
par. per d. l. nō oēs, §. fi. & l.2.C. qui ad libe.
ꝓcla. nō li. & l.2.C. ex qui. cau. ser. p̄. lib. ac.
sed ꝓ Bar. facit l.3. §. plane, ff. ꝙ vi aut clā.
Lu. aūt in d. §. vtrū. concordat. aut Ptās est
assumptus cum mero & mixto imperio, &
tunc possit ipsum rebānire. mouet̄ ꝑ l. illi-
citas. §. q̄ vniuersita. ff. de off. p̄si. aut est vt
cōiter eligunt̄, & tunc aut talis bānit⁹ erat
certo loco relegatus ad expedienda certa o-
pera ciuitatis: & tunc potest saluari Alb. ꝙ
Ptās rebānire nō possit, ut l. ī metallū, ff. de
pę. aliàs tenet opi. Bar. & hoc sequitur Bar.
in l.1. circa fi. C. de p̄ci. īpe. offc. & tāgit po
stea Guil. in l.j. circa fi. prin. ff. de iust. & iu.

AVG. Tu aūt ī hac materia adde ꝙ Bar.
in d. l. ambitiosa, de decre. ab or. fa. nō loq̄
tur aliquid in qōne proposita, s. de Potesta
te, an possit rebānire: sed loquitur tm̄ ipse
de decurionibus: quibus est datū liberum
arbitriū &c. an uigore dicti arbitrij possit
rebānire: & sic loquitur Bal. per illum tex.
in l. Lucius, §. Lucius, el 2. ff. de le.2. sed me
lius facit qđ dixit Bar. per illum tex. in l. re
legati, ff. de pœ. ꝙ solus princeps est illē q̄
pōt rebannire, & nō iudex. Nec ob. ꝙ iudex
ex cā pōt hoc facere, quia intelligitur, s. au
toritate principis, & non aliter. Idem dicit
de populo, qui non recognoscit superiorē.

78 *Statuto cauetur ꝙ si uilla non ceperit malefactorē teneatur ad pœnam centū: modō fuerunt plures malefactores in territorio uillæ, quorum nullum uilla cepit, an debeat uilla in totum in centū puniri vel ꝓ singulo malefactore in cētū.*

78 ANG. Quæritur econtra, si statuto caue
tur, qđ si uilla non ceperit malefactorē te-
neatur ad pęnā cētum, mō fuerunt plures
malefactores in territorio villæ, quorū uil-
la nullum ceperit: an dēat in totum in cen
tum puniri, uel pro singulo malefactore in
cētum, & ꝙ pro singulo teneat̄: vr̄ casus in
l. lege Iul. ff. ad Sil. & ēt q̄a ꝑsonarum mul
tiplicatio uel rerum, inducit multiplicatio
nē pęnarum, ut l. agraria, ff. de ter. mo. & l.
pe. & fi. ff. de colle. illi. Præterea quot sunt
ꝑsonæ, tot vn̄r esse delinquentes, vt l. si plu
res, ff. de iniu. & l. si familia, ff. de iuris. om.
iu. Si igit̄ plures delinquentes, ergo plures
negligētię interuenerunt in uilla nō capiē
do aliquem, ergo pro singulo debent puni
ri pro hoc l. senatus, in fi. ff. ad Turpi. & sta
tutum singl'r loquens pluralitatem indu-
cit, l. si quis id ꝙ, de iur. om. iudi. Præterea
unusq̄sq; unū maleficiū cōmisisse intelli-
git̄, ut d l. si ex familia, ergo ex maleficiorū
multitudine pęnarū numerus multiplica-
tur l.

ADDITIONES.

a ¶Statutum ualet. *Adde circa hoc, & vide Io. de Ana. in consi. 59. Ber.*

b ¶Rebanniri. *Adde & vide Ale. de Imo. in consi. 26. in 1. vol.*

tur,l.nunq̃ plura,ff.de priua.deli. Sed contrariũ tenet Alb.in suo tra.stat. in 2.par.in fi.& Bart.in l.cũ si exhibuissem, ff.de publ. & l.ex maleficijs,§.fi.ff.de act.& ob. q̃a verum est ꝙ sunt plura maleficia, habito respectu ad ipsos delinquentes. sed quantum ad villam,q̃ tenetur, dr̃ vnũ maleficium,vt d.l.cum si exhibuissem. Et iõ cum villa teneat̃ ex quasi maleficio, q̃a ꝓꝑ alterius tm̃ delictũ, vna tm̃ pęna soluta liberat oẽs totaliter & totã villam, vt l.j.§.fi. cũ duabus seq.ff.de his qui deie.vel effu. & plene per Bart.in l.semper,§.sepulchro, ff. qđ vi aut clã.& l.si plures,ff.si fa.fur.fe.dic.& in l.itẽ Mela,§.si plures,ff.ad l.Aqui.no.ĩ l.si multũ,ff.de pub.iud. quinimo dicit Bal.notanter in l 1.C.de condi.furt. ꝙ stante statuto ꝙ quicunq; non ceperit malefactorem,puniatur tãta pęna, ꝙ si plures fuerũt,& nullus eorum ceperit:solutio facta ab vno,oẽs liberat,cuius contrarium videbatur dicendum per dictionem, quicunq;, q̃ est distributiua:vt plene per Bar.in l.in hoc arti. ff. de hære.insti.& iõ hoc est, quia isti tenent̃ ex quasi maleficio : iõ solutio facta ab vno oẽs liberat, vt s̃.dictum est. Et omnia ista vide per Lud.in l.lege Cor.ff.ad Silla.Et aliquid dixi s̃.in gl.in ver.& And.&c.in versi.ex his determinatur talis quæstio.

AVG. Tu aduertas,quia mirabar ꝙ iste Doctor tanta allegasset in hac materia:sed omnia verba sua de verbo ad verbum fuerunt Ro.in l.lege,ff.ad Sil. qui allegat omnia ista: & ipse Ro.in d.l. cum si exhibuissem , faciens mentionem de hac doctrina Bar.dicit, ꝙ de hac materia late dixit ĩ l.diuus,ff.ad Sill.sed errauit, quia voluit dicere in d.l.lege,ff.ad Sill.& ibi alle.dicta Bar. in l.si in rixa.ff.de sicar. Et vide oĩno dicta Bal.in l.j. C.si plu.vna sent. in 2.col. & hic potes addere ea quę dixi s̃.in gl.in ver. Andreã auxiliatorem,in addi.meis,in illa q.q̃ incip.ex his determinatur talis qõ.Et adde Mod.in d.l.cum si exhibuissem,§.si plures. Et certe ille tex. multũ facit pro ista qõne, sed istã q.melius probat tex. in l.perceptione,ff.de his qui deie.vel effu. & vide Albe. de Ros.in loco allegato à Rom. in d.l.lege. ff.ad Sill.qui allegat omnia bona iura quę possunt allegari in hac materia.

79 Officialis dicẽs se iussu præsidis debere aliquem capere quod verũ non sit, & ꝓꝑ hunc timorem fuit sibi aliquid datum, tenetur de concussione.

80 Carcer regulariter ad custodiam,non ad pœnã est inuentum.

79 ANG.† Tene tñ menti, ꝙ si officialis dicat ꝙ iussu p̃sidis dẽat aliquem capere, ꝙ non erat verũ,& ꝓꝑ hunc timorem fuit aliquid sibi datum , tenet̃ de concussionibus, vt not.gl.in l.j.ff.de concus. Postq̃ vero reus se pręsentauerit,vel captus est,ponit̃ in carcere,dicamus aliquid de ipsa carceratione, & vinculis,& custodia, qm̃ hic cõgruenter
80 cadit.Et primo sciendũ est ꝙ † carcer rl̃r ad
a custodiam,non ad pęnam a inuentus est,l. aut damnum, §.solent, ff. de pę. Sed si punitio delicti non expectat aliã pęnam à lege,vel ab homine imponendam,tunc carceratio à lege ordinaria datur ad pęnam , vt l.j.in fi.ff.de alea.& in casu speciali, in l.nemo,& ibi Ang.C.de exac.tri. lib.x.ita dicit Sal.in l.1.C.de cust.reo.

ADDITIO.

a ¶Nõ ad pęnam. *Adde circa hac & vide Ful. in consi.44.Ber.*

AVG. Adde & intellige p̃dicta ꝙ verum est,ꝙ carcer rl̃r inuentus est ad custodiam, non ad pęnã:hoc verum qñ carcer non hẽt in se aliqđ aliud accidens, vt est in casu declarato pulchre per Bar.in l.j.§.diuus Seuerus,ff.de qõ.Et vide Bal.in auth.si captiui, C.de epis.& cler.& dicã ĩ. late in materia; adde oĩno do.Io.An.& d.Ant.ĩ c.à nobis, de aposta.extra. sed oĩno ibi vide d.Abb.q̃ eleganter loq̃t,& vide in c.q̃uis,de pę.li.6. vide do.Catal.in trac.sy.in q.clj.qui ponit ꝙ carcer est mala mãsio,& ille qui non põt torqueri,non poterit etiã incarcerari, quę conclusio an sit vera vel falsa,ibi vide.

81 Carcerato reperto mortuo, et nõ cognito qũo vel à quo præsumitur cõtra ipsum officialẽ, vel cõmentariensem, qui eum retinebat in carcere.

81 ANG. † Scđo quæro, carceratus reperit̃ mortuus & ignoratur qũo vel à quo. dic ꝙ p̃sumitur contra ipsum officialẽ, vel cõmẽtariensem qui eũ retinebat in carcerib. qui nisi probent ꝙ non dolo vel eorum culpa sit mortuus,tenentur, de quo est gl.singu. in l.cũ res,§.species, ff.de leg.2. & est casus ibi,& in casibus per gl.alleg.

AVG. Tu aũt ĩ hac materia,adde ea quę dixit Ang.in l.si quis ex argentarijs,§.prętor.in fine,ff.de eden.qui dixit quòd hodie custo-

custodes carcerũ adhibẽt istã cautelã, ꝙ eo
ipso ꝙ vnus est in carcerib.mortuus,adhi-
bent medicos qui dñt mortuum absq; cul
pa ipsorum,& morte sua mortuũ,& ita fa-
ciũt notariũ esse rogatũ:& hoc probat illa
prima solutio glo.ibi,& est tex.in l.fi.ff. de
cust.reo.& ibi Ang.& hoc ẽt dixit, & ibi ẽt
dat aliã cautelã añq̃ carcerat⁹ sit mortuus.

82 *Carceratus pro aliquo crimine quod tamen non commiserat, si fracto carcere aufugiat, habetur pro confesso dictum crimen, & contra eum, tanquam si dictum crimen commisisset & confessus fuisses, procedi potest.*

82 ANG. † Tertio, quid si quis positus fuit
in carcere pro aliquo crĩe, ẽt si dictum cri-
men non commiserit, tñ si effracto carcere
aufugerit,hr̃ pro confesso dictum crimẽ,&
contra eum vt tanq̃ dictum crimen commi
sisset, & tanq̃ contra confessum dictum cri
men procedi põt,vt est tex.& ibi gl.& Bar. a
in l.in eos,ff.de cust.reo.& l.fi.eo.tit.

AVG. Tu aũt in hac materia adde,ꝙ op⁹ b
est ꝙ ad hoc vt fuga de carcere inducat illã
plenã probationẽ ꝑꝑ fractionem carceris, a
ꝙ opus est ꝙ fugiens fregerit carceres,aliàs
si reperiret ostium apertum,& negligentia
custodis aufugisset illo modo & illa pœna
non debet puniri, ẽm qđ dixit d.Ang.hic.
Ita in terminis voluit Guil. de Cu.in l.suc- b
currit,ff.ex quib.cau.ma. & ibi Bal.& Bal.
in l.admonendi,ff.de iureiur.& Ang.in l.j.
ff.de effr.Et de materia vide pulchra verba
Ioã.And. in tit.de p̃sum.§.2.ver. violenta,
& vide no.in c.cũ nõ ab hoĩe,ext.de iud. &
Bal.in d.l.succurritur, dicit ꝙ si sine fractu
ra aufugit,quia inuenit ostiũ apertum, nõ
hr̃ pro confesso.Si autẽ extra muros exiuit,
tunc est violator carceris,& sic tenetur pœ-
na frangentis carcerẽ, & tunc dico ꝙ habe-
bitur pro confesso.Idẽ si fractis cõpedibus
exiuit per ostium,vide ibi Bal.post Guil.

83 *Delinquẽs qui non veniret carcerãdus, sed relaxandus fideiussoribus, si alias aufugit de carcere, carcerandus est & diligenter custodiendus.*

83 ANG.† Quæro, notãdum est ꝙ licet q̃s
esset fideiussoribus relaxãdus ex aliquo de-
licto,nec carcerãdus, si tñ aliàs semel de car
ceribus aufugit,carcerãdus est, & diligẽter
custodiẽdus,& ꝑ hoc amittit bñficiũ,l.j.ff.
de cust.re.cũ si.gl.est in l.lege,ff.ad Silla.ex
hoc dicit ibi Lud. ꝙ insurgit intellectus ad
gl.q̃ semper allegatur in l.si pe.ff. de cõdic.
ob cau.circa med. videlicet ꝙ vbi q̃s est de
delicto absoluẽdus,non est diligẽter custo-
diendus,sicut dãnãdus,ita no.in d.l.si pecu
niã,§.pe.ꝙ bñ debent tenere menti cõmen
tariẽses,qui ꝑꝑ hoc multoties excusant̃:tñ
illud est verũ nisi aliàs talis malefactor au-
fugerit,vt d.l.q̃a,cum semel aufugerit p̃su
mit̃ ꝙ semꝑ aufugeret,& iõ perdidit priui
legiũ ꝙ nõ ita arcte cõfringat̃,facit l.q̃d sit
fugitiuus,in prin.ff.de ędil.edi.qđ bñ not.

AVG. Tu aũt in hac materia,circa intel
lectum illius gl.in d.l. lege Corne.adde qđ
Ro.ibi dixit ꝙ illa gl.nunq̃ fuit ponderata
ab aliquo nisi ab ipso,sed ipse errauit,quia
Bal.ibi eã ponderauit,licet Bald.in l.nemo
deinceps,in fi.C. de epis.audi.non recorda-
tus fuerit de illa gl.in d.l.lege,sed ipse Bal.
ibi ponderauit ꝙ de hoc erat text.in d.l.ne-
mo.Nam dicit,ꝙ licet quis non esset in car
cere detinendus,si aliàs fugit *a* de palatio:
tũc si iterum capitur debet incarcerari ꝑꝑ
illam primam fugam,& hoc no.*b*

ADDITIONES.

a ¶Si aliàs fugit. *Adde tu an aufugiens de carcere habeatur pro cõfesso, adde & vide Bal. in cõs. 320 j. vol. & Ale. in cons. 158. in vol. 2. & qualiter puniantur plures conspirantes ad frangendum carceres, vide per Raph. Cu. in cons. 105. B.*

b ¶Et hoc no. *Adde cu. & vide Ana. in cons. 1. & ibi Lud. Bolo. in addi. Ber.*

---

84 *Carceratus senex vel debilis non sunt ita diligenter custodiendi sicut iuuenis & robustus.*
85 *Carcer quotuplex sit.*
86 *Detẽtus sub fida custodia an dicat̃ carceratus.*
87 *Carcer quadruplex.*
88 *Carceri perpetuo iudex ecclesiasticus potest condemnare clericos, non aũt laicos, licet efficerentur fori ecclesiastici ratione delicti.*

84 ANG.† Quinto ẽt aduertat custos carce-
ris ꝙ non ita diligẽter est custodiendus se-
nex sicut iuuenis, & nõ ita debilis sicut ro-
bustus,vt no.gl.in l.si ut certo,§.nũc viden
dum, ff.cõmoda.Et bñ notãdũ est qualiter
intelligat̃ ꝙ quis diligenter custodiendus
sit,quia de hoc habes gl.in l.j.in fi.ff.de ser.
fug. cuius glo.formã sequi debes tu custos
85 carcerum. † Quotuplex autẽ sit carcer,no.
plene Bal.in aut.si captiui,C.de epis.& cle.
vbi videas de pluribus carcerum speciebus.
Nam quidam est carcer terminus pęnæ, &
imponitur de iure cano.pœna perpetui car
ceris

a ceris.a Secũdus carcer eſt, qñ q̃s detinet̃ ꝓ
crĩs inueſtigatione,vt l.2.ff.de exhi.re. Ter
tius eſt carcer,qñ q̃s iã cõdẽnatus eſt,& de
tinet̃ in carcere, vt ſoluat cõdẽnationẽ, vel
de eo fiat executio,& eſt carcer hoſtiũ,vt in
toto ti.de capt.Eſt & alius latronũ, vt l.nã
86 & Seruius,in prin.ff.de neg.geſ.† Quæro,
aliq̃s detinet̃ ſub fida cuſtodia,an dicat̃ car
ceratus vel teneri in carcere, ita ꝙ ſi eſſet ta
le delictũ,ex quo ꝓhibita eẽt carceratio an
iudex teneat̃ in ſyndicatu necne, dic ꝙ non
dr̃ ĩcarcerat⁹, vt eſt tex.gl.& Bar.ĩ l.fi.C.de
cur.& ſtat.lib.12. qđ bñ no.pro excuſatio-
ne iudicis q̃ ponit biruarios circa captũ ne
aufugiat, ꝙ tñ non dicit̃ ipſum carceraſſe.
87 AVG. Tu aũt in hac materia in quantũ
dictũ eſt quotuplex ſit carcer. Adde Bal.in
l.imperiũ,ff.de iuriſd.om.iud.in 4.col. qui
dicit ꝙ quadruplex eſt carcer,ſ. pœnæ per-
petuæ,& eſt meri imperij,quia morti ęqui
paratur,alle.Inn.in c qualiter,extra de acc.
Scđus eſt carcer modicę coerctionis, exem-
plũ,q̃a baiulus nõ bñ facit ambaſiatã iudi
cis,& iudex facit eũ poni in cippis.Tertius
eſt carcer cuſtodiæ.Quart⁹ eſt carcer dome
ſticus,dic vt ibi ꝑ eũ,& vide Ang. in l.j.C.
de priua.car.qui dicit ꝙ ẽt ille q̃ detinet̃ in
via & recedere nõ põt,dr̃ incarceratus,& ta
lis detinens illo modo incidit in pęnam de
priuatis carcerib. Itẽ qui de loco libere &
tute recedere non põt,dr̃ incarceratus,vide
ibi.& ibi Bar.in l.j.C.de cõfeſ.in 11.col. ꝙ
ille q̃ eſt bñ cuſtoditus,dr̃ incarceratus,per
l.qui neq;,ff.de ver.ſig.& dixit Ang. in l. q̃
in carcerẽ,ff.ꝙ me.cau.ꝙ carceratus eſt qui
de loco ad ſui libitũ recedere non põt. Qui
nimo vult ibi ꝙ ẽt dr̃ carceratus ille cui aſ
ſignatus eſt vnus locus ampliſſimus , vñ ſi
vni nobili aſſignat̃ palatiũ totũ,a quo non
recedat,vel ciuitas tota,ille dr̃ incarceratus,
& ſatisfactũ eſt ſtatuto ꝙ accuſator ponat̃ b
in carcerẽ,q̃ aũt dedit fideiuſſores & iurauit
de nõ recedẽdo,nec in vinculis,nec in cuſto
dia eſt.Et vide d.Catal.in trac.ſynd.q.247.
q̃ dicit ꝙ maior cuſtodia adhibenda eſt illi a
qui dẽt cõdẽnari,q̃ illi q̃ dẽt abſolui,& vi-
de ipſum ibi in q.248.& 249. q̃ dicit ꝙ ille
dr̃ incarceratus,cui locus eſt aſſignatus quẽ
exire nõ p̃t , & ibi ponit qñ quis dicat̃ eſſe
ſub fida & ſecura cuſtodia,& ibi dicit ꝙ ille
dr̃ eſſe ſub fida & ſecura cuſtodia q̃ eſt liga b
tus,& licet aufugiat commentarieñſis dr̃ ex-
cuſatus.Et ꝙ dixit ſ.de carcere,ꝙ carcer ꝑ-
88 petuus eſt meri imperij.† Scias ꝙ licet iu-
dex eccleſiaſtic⁹ poſſit cõdẽnare ad ꝑpetuũ
carcerem:intelligas hoc eſſe verũ cõtra cle-
ricos,non contra laicos, ẽt qñ laici ꝑꝑ cri-
men efficerentur de foro eccleſiaſtico,ita di
xit Ro.in ſing.ſuis ſecundi anni 183.quod
incip.Tu ſcis quod de iure ciuili.

89 *Confitens delictum an poſſit poni in carcere, ad hoc ut conſocios manifeſtet & mandatorem.*

89 ANG.† Quæro aliq̃s confitet̃ delictũ an
poſſit poni in carcere,ſolummodo ꝑꝑ hoc,
vt manifeſtet conſocios & mãdatorẽ, dicit
Bar.ꝙ ſic,ꝑ illũ tex.in l.2.§.pe.ff.de iu. fiſ.
& in iſta gl.ſ.dixit,ver.octauo q̃ro,an ſi eſt
tale &c. Vnde tu iudex ſi tu retines eũ ĩ car
ceribus,ꝑꝑ hoc,vt manifeſtet mãdatorem
vel ſocios excuſaris,& hoc ſꝑ facias appare
re in actis,aliàs talis carceratus poſſet agere
actione iniuriariũ contra iudicẽ,vt no.Bar.
in l.ſi vero ꝓ cõdẽnato,§.j.ff.qui ſatiſ.cog.
AVG. Tu aũt in hac materia adde & in-
tellige p̃dicta, vbi ſumus in caſu ꝙ quis te-
netur nominare ſocios criminis, iuxta no.
in l.fi.C.de accuſ. & in c.j. extra de confeſſ.
Et late dixi ſ.in hac eadem gl.in illa q.quæ
incipit,quæro an particeps criminis dica-
tur ad indicium idoneus teſtis.

90 *Iudex tenetur viſiare carceratos et facere quod habeant neceſſaria ſibi.*

91 *Cuſtodibus carcerum exiſtentibus duobus,ſi unus eorum aufugiat cum carcerato,alius cuſtos non tenetur pro illo carcerato qui aufugit.*

92 *Carceratus non debet relaxare ſine bullettino illius iudicis qui fecit eum incarcerare.*

90 ANG.†Et aduertas tu iudex ꝙ obligaris
viſitare carceratos & facere & curare ꝙ ha-
beant neceſſaria ſibi,vt C.de epi.aud.l.3.&
ſi vides aliquẽ carceratum ſine cã, ſiue ſine
delicto ad nullius petitionẽ,potes ex mero
offõ relaxare,b vt no.Bar.in l.ſi quis vxori,
§ ſi

ADDITIONES.

¶Perpetui carceris. *Adde & intellige hoc procedere in clerico , non aũt in laico effecto de foro eccleſiaſtico,ita Ro.in ſing. 194. & adde ꝙ licet damnatus ad perpetuos carceres fugiat de carceribus,nihilominus ſeruus pœnæ remanet,ita conſuluit Raph.Fulg. in conſ 44.Ber.*

¶Officio relaxare . *Adde tu, & vide Paul.de Caſt.in conſ.44.in 1.impreſſis.Ber.*

§.ſi fugitiuum,ff.de ſur. Et iſto caſu bñ ad
uertat cuſtos carceris, quia ſi ipſe ſine iudi
cis mãdato relaxaret,ẽt illum ꝗ ſine cã po-
ſitus eſt in carcerib.tenet̃, aliàs tenetur iu-
dex,ſi minus q̃ iuſte mandauit, ꝙ relaxet̃,
vt not.Bar.in d.§.ſi fugitiuum:& ſic dictus
cuſtos ſemꝑ velit de mãdato iudicis p̃cipiẽ
tis ſibi ꝙ relaxaret apparere in ſcriptis. Et
ecõtra ẽt tu iudex bñ aduertas qualr̃ man-
dãs aliquẽ carceratũ relaxari , ne poſtea tu
tenearis fiſco vel creditori ad intereſſe:& i-
ta ſæpe in vrbe practicaui,dũ eſſem locũ te
91 nẽs ſenatorũ.† Tene ẽt mẽti,ꝙ ſi ſunt duo
vel plures carcerũ cuſtodes, & vnꝰ ex eis au
a fugiat cũ carcerato,ꝙ alij cuſtodes*a* aliquo
mõ non tenent̃ ꝓ illo carcerato ꝗ aufugit,
vt eſt tex.ĩ d.l.pe.§.j.ff.de cu.re. Ita ẽt dixit
Bal.in l.filio exhæ.§.eius qui.ff.de iniu. te.
qđ perpetuo no. quia ſemel habui de facto
in Ciuitate caſtelli. Adde ꝙ dicam j̃.in gl.
in verbo,iudex detineri, & carcerari iuſſit.
Sed aduertas ſi quis fuit iniuſte captus &
detentꝰ,& aufugit, ꝙ nõ tenet̃ de fuga,no.
Bar.in l.vis eius,& ibi Doct.C.de prob.

AVG.Tu in his qõ. adde inquantum di
ctum eſt ꝙ iudex tenet̃ procurare quod car
cerati habeant ſibi neceſſaria. Adde ꝙ ſi car
ceratus non hẽt vnde ali , dẽt alimentari ꝑ
eum qui fecit incarcerari eum.gl. in l.fi. C.
de erog.mil.anno.li.12.vide Bar. in l.ſan-
ctum,in prin.ff.de rer.diui.Et Ang.in l.mi
nime,C.de appe. & in materia adde Ang.ĩ
d.§.ſi fugitiuum, qui confirmat d.Bar.ibi,
& Bal.in l.mulier, ff.de cond.inſti. ꝙ ſi iu-
dex videt aliquẽ incarceratũ ſine cã,nec ad
92 alicuius petitionẽ,põt ipſum relaxare.†Et
no.q̃ dixit Ang.in l.pleriq;, ff.de ĩ ius voc.
§.fi. quod carceratus non dẽt relaxari ſine
bullettino illius iudicis qui fecit eũ incarce
rari. Adde q̃ dixit Ro.in ſing.ſuis primi an
ni 28.quod incipit,ſi dicit ſtatutum, ꝙ ille
tex.in l.fi.§.interdũ, ff.de cuſt.re.eſt ſingu-
laris,ſ.ꝙ ſi vnus carceratus aufugit cũ alte
ro cuſtode carceris, quòd alter nõ tenetur.

93 *Tortura quando poſſit adhiberi tam contra ma lefactores, quam contra teſtes, & pluribus exi- ſtentibus inculpatis de vno debito, a quo debeat incipere tortura.*

93 ANG.† Nunc videamus de tortura fa-
cta poſt indicia,capturã, & carcerationem
b ad torturã*b* deuenit̃,hic.n.congruentius po
nit̃ q̃ in aliqua gl.huius tractatꝰ: iõ hic de
ca aliquid dicã. Pręmittas primo qñ ad tor
turã põt deueniri, tã cõtra malefactores q̃
cõtra teſtes,ꝙ no.plene Sal.in l.fi.C.de qõ.
verſ. tertio q̃ro qñ ad qõnes poſſit deueni-
ri,& quẽ ordĩnẽ dẽat tenere iudex,vide ple
ne ꝑ Ang. in d.l.fi. Et primo q̃ro qñ iudex
hẽt plures ĩculpatos de vno delicto, à quo
dẽt initium facere de torquẽdo.Bart.in l.j.
in prin.ff.de qõ. dicit ꝙ iudex dẽt aĩaduer-
tere à quo melius ſperat & citius extrahere
veritatẽ,& ab illo in torq̃ndo faciat initiũ:
ſi aũt ſperat ita ab vno ſicut ab alio, tũc ini
tiũ faciat ab eo, ꝗ magis de crĩe eſt ſuſpe-
ctus.Si aũt oẽs pariter ſunt ſuſpecti, tũc in
cipiat à magis debili,vt d.l.j. coniũcta l.v-
nuꝰ,in prin.eo.ti.Itẽ ſi eſt pr̃ & filius, à filio
in conſpectu pr̃is incipiat, ꝗ magis timet ĩ
filiũ q̃ in ſe,vt l.iſti ꝗ dẽ,ff.qđ me.ca. Itẽ ſi
eſt maſculus & fęmina,incipiat à fęmina,
ꝗa eſt debilior,vt l.filio.C,đ inoſ.te.& l.de
ferre.ĩ prĩ ff.de iu.fiſ.ita dicit Dy.ĩ ſuo tra.
de qõ.ver.quo ordine ſint hñda tor.&c.

ADDITIONES.

a ¶Quod alij cuſtodes. *Adde ꝙ carceratus præ ſumitur aufugiſſe regulariter negligentia cuſto- dia, vnde ſuperſtes hẽt præſumptionẽ pro ſe. ita probat tex.in l.fi.circa med & ibi gl.fi.ff. de cu. reo item adde ꝙ cuſtos carceris non eſt diligẽs, ſi non tenet duos carceres ad obſeruandum reos. tex.eſt in d.l.fi.in prin.& ferramenta pro fran- gendo carcere non præſumuntur poſſe inſerri in carcerem, niſi ex culpa & negligentia cuſtodiæ. caſus eſt no.in l.carceri,in prin.ff.de cuſt.reo.de quo late vide per Fran.de Are.in conſi.37.*

b Ad torturã. *Adde & vide Bal.ĩ cõſ.275. vbi ꝙ triplex eſt tortura grauis,grauior, & grauiſſi- ma,q̃ cũ iponit̃ bene eſſet,ꝙ adeſſẽt medici, ꝗa aliq̃n ita eſſent molles ꝙ expirarẽt torti ĩ tortu*

AVG. Tu aũt adde, ꝙ Gan.in trac.ſuo
malef.in ru.de qõ.& tormẽ. in ver.nunc vi
dendũ eſt quo ordine ſint habẽda tormẽta.
dicit ꝙ iudex ſagax cõſiderabit à quo faci-
lius veritas erui poſſit,vt ab illo qõnẽ inci-
piat,tã q̃ à timidiore, & à magis ſuſpecto,
& magis debiliori,& nõ à fortiori, ꝑ l j.§.
j.ff.de qõ.& d.l.vnius,& dicit,ꝙ cum fęmi
na habeat cor momentaneum & inſtabile,
l.deferre,in prin.ff.de iu.fiſ. primo torquẽ
da eſt fęmina magis q̃ maſculus.Itẽ filius
q̃ pater. Et certe dum d.Ang.hic allegauit
Dy.in ſuo tra.de qõ.errauit ipſe,& alij qui
alle-

allegant Dyn. fecisse illum tractatũ, quia
fuit Gan.qui fecit illum trac.de qō. & tor.
quē posuit ĩ suo trac. malef. Et de materia
ista vide Io. An.in terminis formantē istā
q.in c.cum cōtemplatione,ex̃ de reg.iur.&
Pau.de Liaz.in cōmen.c.grauis, ext.de de-
posi.Adde tñ in quātũ dictum est s̃.ꝙ post
indicia deuenit̃ ad torturam. quod gl.in c.
qōnē,22.q.2.dicit, ꝙ licet rr̃ ad torturam
deueniri nō possit, nisi p̄cedentib.indicijs:
tñ hoc fallit in tribus casibus ibi enumera-
tis:vbi ad tormenta peruenit̃, illis indicijs
p̄cedentib.Item fallit in teste, quę est vilis
persona,qui pōt torqueri sine indicijs.Bal.
a ĩ l.milites,C.de qō.& ibi vide alios casus. *a*
94 Iudex non debe' ad torturam deuenire, nisi in subsidium, & quando aliter veritas non potest verisimiliter haberi.
94 ANG.† Secundo quæro ante oĩa,an li-
ceat iudici deuenire ad torturam qñ vult?
dic ꝙ non,sed in subsidium deuenit̃, vt qñ
verisimiliter veritas aliàs haberi non pōt;
aliàs aũt si per aliam viam veritas reperiri
posset,deueniendũ non esset ad torturā, vt
est tex.& ibi Bart.in l.edictum,ff de quæst.
Ex quo no.& cautus sis ꝙ facias in actis ap
b parere ꝙ iudex nō valendo aliter veritatē *b*
hr̃e,declarauit deueniēdum ad torturam,
aliàs aũt in syndicatu posses teneri. Sed ad
uertas ꝙ p̄dicta procedunt in cā capitali,&
graui,in pecuniaria autem nō tm̃,ꝙ in sub
sidium ad torturam deueniat̃: sed non ita
faciliter deuenitur, sicut in criminali,vt l.
etiam liberi,& l.diuus,ff.de quæst.

AVG.Tu aũt in hac materia, adde q̄ di-
xit Gand.in trac.malef. in rub.de q̄st.& tor
men.in prin. qui dixit ꝙ iudex q de aliquo
qōnem hr̃e intendit, ante oĩa hr̃e dēt iuris
humanitatis rōnem, & considerationem
hanc, videlicet vt non facile, & repente ad
qōnem ꝓsiliat, si aliqua alia via leuior po
test obiecti criminis veritas inueniri,quan
tuncunq; adsint indicia vel verisimilia ar-
gumenta,alle.l.diuus,ff.de q̄st. Et ideo di-
xit Ang.in l.si certus, ff.ad Silla.ꝙ si malefi
cium est liquidatum per ꝓbationes veras,
malefacit iudex ponere malefactorem ad
torturam, & tenetur in syndicatu. & vide
Bal.in l.milites,C.de qō.& Ang.in l.fin.C.
de q̄st. Et hoc dicit Io.Andr.in terminis,in
c.cum in contemplatione,extra de reg.iur.
Et do. Catal. idem dixit in suo tract. synd.
in q.122.& in q.209.210. 211. Qui ponit,
ꝙ de facili non est deueniendum ad tortu-
ram, & quid in diebus paschalib. an autē
in cā ciuili possit ad torturam procedi, vi-
de Canonistas in c.1.extra de deposi.Et ma
xime per do.Ant.de But. qui dixit ꝙ in cā
ciuili aliquādo ad veritatem eruendam po
test procedi ad torturam, quando ciuilis
causa habet in se annexum delictum. & vi-
de gl.15.q.6.in summa.
95 Tortus an iterum torqueri p̄ssit.
95 ANG.† Tertio quæro an tortus *c* possit
c iterum torqueri & repeti in tormentis.Bar.
in l.vnius,§.j.ff.de q̄stio.dicit si primo fuit
sufficienter tortus, nunq̄ in tormentis pōt
repeti nisi superueniāt indicia de nouo, vt
ibi probatur,quod not.contra aliquos cru-
deles iudices qui quotidie torquent,& tor-
menta repetunt,& de nouo alia indicia nō
habent, qm̃ tenent̃ in syndicatu, quia non
poterant illum in tormētis repetere. & idē
tenet Sali.in l.2.in fi.C.de cust.& exhib.re.
in tm̃ ꝙ Bal.in l. decuriones, C.de q̄st. dicit
ꝙ illa lex est in arg. ꝙ de quacunq; tortura
q̄ iudex facit dolo malo & sine cā; sit pęna
capitis,vt ēt ipse not.in l.j.C. de priua.car-
ce.ꝙ bene tu iudex debes considerare. Ad-
uertas tñ ſm Dy.in suo tract. vers.quid si
aliquis &c.vbi dicit ꝙ assessores hoc ex con
suetudine nō seruāt.Sed iudicio meo male
faciunt,imo cōtinue repetunt in tormētis,
sine nouis indicijs quousq; de obiectis cri-
minibus

ADDITIONES.

a ¶Alios casus. *Adde & vide Barb.consi.35.*

b ¶Aliter hr̃e ueritatē. *Adde ꝙ ēt ad torturam deuenitur, quando cā ciuilis hēt annexum delictum.ita Alex.in consi.77.in 1.vol. & Barb.in consi.27.inc.scribitur in lib.Iudicum.*

c ¶An & qñ tortus possit repeti. *Quid autem si sit sufficienter tortus, iudex tamen propter indicia vehementia suspicetur ꝙ sit culpabilis, an debeat diffinitiue absoluere, vide Sal.in l.ea quidem in antep.col.C.de accu.in l.si quis, C.ad l.Iul.maiest.& in l.si quis adulterio,ff. de adult. Mod.in l.vnius,§.reus,ff.de quæst. vide tamen dictum do.Abb post alios Mod.in c.1.7.char.de off.ord. & vltra prædicta adde tu & vide Alex.de Imo.in consi.5.in 1.vol. & Cep. in consi.68. Raph.Cu.in consil.138.& Bal.in consil.276.in 1.vol.& ibi quæ sint noua indicia. Str.*

minibus veritatem eruãt: pro quorum opinione ſaluanda Cy. alleg. in Auth. ut iud. ſine quo. ſuffra. §. oportet, & ibi, iudices torquebunt fures, niſi prius &c.

AV[?]. Adde tñ tu ꝙ Bal. in l. milites, C. de quæſt. dicit ꝙ ſemel tortus non põt iterum torqueri, & ſi faceret hoc iudex, quia repeteret & tortus decederet, iudex punit acriter. Et hoc dixit do. Catal. ĩ materia ſingula. q. 206. & ſequitur Bal. in d. l. milites, & dicit do. Catal. in q. 220. ꝙ leuiter tortus non põt iterum torqueri, quantuncunque Bal. in l. obſeruare, C. quorũ appel. nõ reci. dicit, ꝙ ſemel tortus ẽt inſufficienter, non põt torqueri ſine nouis indicijs, q̃ ſnĩam non credo ueram, q̃a caret rõne, per doctrinã Bar. in d. l. unius, q̃a Bar. voluit ꝙ ſi ſufficienter fuit tortus ſ̃m indicia non poſſit iterum torqueri, aliàs ſic. & licet Io. And. in c. cum in contẽplatione, in fi. ext. de reg. iu. referat ibi opi. diuerſorum Doct. in hac materia, & nihil affirmet. & Cyn. habuit aliã opi. in l. fi. C. de qõ. Tñ ibi dicit Cy. q̃d aſſeſſores qui repetunt tormẽta ſine nouis indicijs, vel ſine nouis argumẽtis nõ hẽnt nec Deum nec leges p̃ oculis. Mihi autẽ in hac materia placet ſnĩa Gand. in tract. maleſi. ſub rub. de qõ. in ver. an quæſtio poſſit repeti. qui dicit ꝙ licet aſſeſſores qui ſunt audi honoris obſeruẽt, ut repetãt qõnem ſine nouis indicijs: tñ cõis opi. Doct. eſt ꝙ ſine nouis indicijs non põt repeti tortura. Et idẽ affirmauit Gan. in d. tra. maleſ. ſub ru. de qõ. in 1. col. licet ibi dicat ꝙ de cõſuetudine multi aſſeſſores hoc non ſeruent, & dicit Ang. in l. j. §. ſi quis mortuis, ff. ad Silla. q̃d ſemel illata tortura caueant iudices ne iterũ torqueant, & dicit Bal. in c. j. §. iniuria. de pace iur. fir. ſemel tortus bis & ter, & ſufficieter, ſi tñ perſeueriat negando, & ſuperueniãt indicia de nouo, põt iterum torqueri. Et idem dixit Bal. in l. j. de cõfeſ. in 7. col. ꝙ tortus competenter non poteſt iterum torqueri, ſine nouis indicijs.

96 Repeti non debet malefactor in tormentis ſine nouis indicijs, poterit tamen repeti etiam poſt publicationem proceſſus quando ſunt euidentiora primis.

97 Articulos formans ſuper maleficio, & publica voce & fama, & teſtis d[?] ponat ſuper maleficio, ac ſubiungat ſe nihil plus ſcire, tamen ſuper articulo de fama poterit teſtis repeti & examinari.

98 Indicia quæ dicãtur noua ad hac quod quis poſit in tormentis repeti.

96 ANG. † Sed tu caueas & ſine nouis indi
cijs nõ repetas malefactorẽ ĩ tormẽtis, ut
s̃. dixi. Et põt ẽt in tormẽtis repeti ẽt poſt
publicationem proceſſus, qñ ſunt indicia
euidentiora primis, ita dicit elegãter Bar.
per illum tex. in l. vnius, §. j. ff. de qõ. quod
no. ꝑpetuo. Quinimo ẽt ſi publicatus fuerit proceſſus & nõ fuerint teſtes examinati ſuper oĩbus articulis, nõ obſtat quin teſtes ſuper articulis ſuper quibus non fuerũt examinati teſtes poſſint examinari, vt no. Spe. in tit. de noto. crim. §. fama. ver. fi. & hoc uoluit Bar. in l. de minore, §. tormẽta, ff. de qõ. & hoc probatur ſ̃m regulã & doctrinã Do. Bar. & aliorũ in auth. qui ſemel, C. de prob. quia ſuper nouis articulis, vel ſuper alijs qui non cõprehendũtur in publicatione priorum, non obſtat publica
a tio quin teſtes poſſint repeti, ut ibi. *a* † Et
97 aduertas ꝙ ſi feci articulos ſuper malefi
cio. Itẽ alios ſuper publica uoce & fama: & teſtis ſuꝑ maleficio aliq̃d dixit, & ſubiũxit ſe nihil plus ſcire. tñ ſuꝑ articulo de fama poterit repeti & teſtis examinari, non obſtãte publicatione proceſſus. ut no. Spe. & Io. And. in tit. de teſte, §. nunc videndũ, ver. illud aũt. & no. Io. And. & Ant. de Bu. in c. fraternitatis, de teſti. ꝙ bene no. quia
98 vidi de facto Ferrariæ. † Quæro q̃ dicantur
b noua indicia *b* ad hoc vt poſſit repeti ĩ tor
mentis. Rñdeo eſſe ea quæ differunt à præcedentibus ſpecie vel ſubſtãtia. Verbi gratia, prima indicia erant de mala fama rei, vel quod erat inimicus &c. ſuperuenit poſtea unus teſtis, q̃ dicit ſe uidiſſe reũ percutere, uel dicit ꝙ uidit cum gladio euaginato. Talia enim indicia dicunť noua quę à priori

ADDITIONES.

a ¶ Repeti vt ibi. *Adde ꝙ Bal. in conſ. 276. in 1. vol. alias eſt in conſi. 152. incip. in Chriſti nomine plura tanguntur, & ꝙ dicit Inn. in c. cum clamor. de teſtib. intellige verum quãdo iudex proprio motu, & inquiſitio eſt facta ex mero officio, ſecus ubi eſſet ꝓſequutor inquiſitionis B.*

b ¶ Quæ dicantur noua indicia. *Adde etiam tu & uide do. Alex. de Imo. in conſi. 183. col. fi. in prin. in 2. uol.*

à priorib. ſpecie differũt vel ſubſtantia,ſicut dicimus in capitulis nouis, vt l.ꝑ hãc, C.de tẽpo.app. & c.fraternitatis,de teſt.ꝙ bene no. ne erres, q̄a ſi tu primo habuiſti indiciũ ex fama per aliquos teſtes, licet poſtea plures babeas pur ſuper fama, nõ dñr noua indicia, ſed dr̃ noua probatio primi indicij, & ſic propter nouos teſtes ſuper fama non poſſet in tormentis repeti.

A V G. Tu autẽ in hac materia adde in quantũ dictum eſt, ꝙ ꝑ ꝑ indicia de nouo ſuperuenientia reus põt iterũ torqueri. dic hoc verum, intelligẽdo noua facientia indicia veriſimilia cõtra captũ, nõ intelligẽdo noua, ſ.impertinentia. & hæc ſumũtur ex doctrina d. An. in d.c. fraternitatis ext. de teſt.dũ tractat materiã, qui dicãtur noui vel antiqui articuli, & uide Spe.in ti. de teſte,§. ſatis vtiliter.ver.illud aũt.& Hoſt. in ſum.de teſte,in fi.bene faciũt d.Ang.in l.j.in fi.prin.ff.quod quiſq; iuris.dum tractat materiã qui dicãtur noui caſus, & gl. in c.gñali, de elec.lib.6.in gl.ſuper uerbo, de nouo.& gl.18.q.2.c.quidã, in gl.nouũ. & vide An. de Bu.in c.fraternitatis. allegãtem multa in hac materia, qui dicatur nouus vel antiquus articulus, ex cuius dictis poteris arguere ad hanc materiam, quę dicantur noua uel antiqua indicia.

99 *Delicto exiſtente ꝙ pro eo reus ex forma iuris vel ſtatutorum non poſſit torqueri, uel fuerit ſufficienter tortus, & non ſuperſunt inditia, an ſi retineatur in carceribus vt ſiti uel fame moriatur, dicatur tortus.*

99 ANG.† Quæro quid ſi eſt tale delictum ꝓ quo nõ põt torqueri ex forma iuris vel ſtatutorũ, vel fuit ad ſufficientiã tortus, & nõ ſuperſint indicia, an ſi retineat̃ in carceribus vt fame aut ſiti moriatur, dicatur
a tortus, *a* ita ꝙ ſi virtute talis ſitis confiteat̃, teneat talis ſitis confeſſio. dico ꝙ non, niſi in ea poſtea rite & recte ꝑſeueret. ita dicit eleganter Bar.in l.j.§.diuus Seuerus, ff. de quæſt.& facit l.2.§.ſi quis autẽ viſus, ff.de vi & vi arm. Et ſic facit cõtra iudices ignorantes qui non poſſunt torquere, dant carnes valde ſalatas ad comedẽdũ malefactori & nõ bibere, quia tunc dicuntur torquere, & teneri debent in ſyndicatu.

AVG. Tu autẽ in hac materia, adde hic q̃ dixerunt Pãu.de Leaza. & Pet.de Anch. in c.1.ext. de depo.Et hic bene faciunt no. per Doc. in l.2.C. quod met.cau.& in l.interpoſitas,C.de tranſact.& dicit Bal. in l.j. C.de his qui ad liber.perue.non poſ.& carcer eſt tormẽtũ & ponere in cõpedib. vide Bar.in l.j.ff. de cuſt. reo.& ideo recte dixit Bal.ꝑ illũ tex.in d.l.j.C. de his qui ad liber. nõ poſſ. ꝙ iudices non poſſent adhibere iſta gña pœnarũ extranea. Adde do. Io. An.in c.cum in contemplatione. extra de reg. iur. qui dicit ꝙ tormentum fit ẽt cum ieiunio,& ꝙ ieiunia ſint tormẽta. vide gl. in cle.j.de here. & ibi uide Doc. & iõ recte dicit Io.An. in d.c. cum in contẽplatione. dum corpus habet dolorẽ, illud eſt tormẽtum,& voluit Bal.in l.obſeruare, C.quorũ app. nõ rec. imo aliqui voluerunt ꝙ ſolus carcer ſit tormentũ.Sed hoc eſt falſum, q̄a carcer tunc eſt tormẽtum, dum ſibi uictus denegatur. Ang.ĩ l.itẽ apud,§. qõ.ff.de iniu. idem dixit in hac principali quęſtione melius Gand.in tracta. malefi. ſub rub. de quaſt.& tormen. in uer.dictum eſt ſ. ꝙ cõfeſſio facta &c. in fi.j.col. Et d. Catal.in q. 207.& in q.210.in trac.ſuo ſyndicatus,ubi ponit quid eſt tormentũ, & quid eſt qõ. & Albe. de Roſ.in 3. parte ſtatutorũ,q.31.q̄ ponit de eo qui non dat alicui nec comedere nec bibere, ut talis dicatur tortus.

100 *Torqueri timens contra ius appellet, quoniã appellatione pendente, ſi aliqua confeſſio emanauerit, erit ipſo iure nulla.*

100 ANG.† Aduertas tñ eleganter, ꝙ ſi captus timet torqueri contra ius, conſiliũ eſt quod appellet, qm̃ appellatione pẽdente, etiam ſi aliqua confeſſio emanauerit, talis
b confeſſio eſt ipſo iure nulla, *b* vt arg.l.1.ff. nil no.appel.pen.nec in hoc articulo opus eſt ut iudex appellationis ſuperior inhibeat, quia periculoſum eſſet. ita dicit Bal. in l.1.C.commina.vel epiſto.quod no.

ADDITIONES.

a ¶Dicatur tortus. *Adde tu ꝙ dicatur tormẽtũ & uide per Alex. de Imo. in conſi.46.in 2.uol.*

b ¶Ipſo iure nulla. *Adde tu & uide Alex.in cõſi. 44.in 2.uol. Ber.*

AVG. Tu aũt in hac materia adde Bal. per illum rex.in l. ſi quis prouocatione, C. de app. q̄ dixit ꝙ licet ante factũ nõ poſſit appellari, ſed poſt factum, tñ ubi factũ eſt irreparabile ante factũ tenet appel. Et exẽplum ponit. Et iõ dicit ꝙ ubi de intẽtion

aliqua

aliqua iudicis comprehendit aliquo mō, ꝙ vult aliquē torquere, vel quia cōminatus, tunc ante tormēta possit appellari, ꝗa post factū illud irrecuperabile est, nō mirū ergo si nō teneret talis cōfessio, appell. pēdente.

101 Tortus fuit vnus contra quem vere erant indicia sufficientia, non tamen apparebant in actis, nec erant nota iudici. postea superuenerunt indicia vera ad notitiam iudicis, quæ in actis apparent dicta tortura non iustificabitur ex indicijs postea notis iudici.

101 ANG. † Quinto q̄ro, iudex torsit vnū, & in veritate indicia erāt sufficiētia cōtra eū, nō tn̄ apparebat in actis, nec erāt nota iudici, a post torturā indicia suꝑuenerūt & vera, & ī notitiā iudicis deuenerūt, & ī actis apparet, an d. tortura iustificet̄ ex īdicijs postea notis iudici? dic ꝙ nō, vt no. Bar. in l. maritꝰ, ī prī. ₰m gl. ff. de qō. & nō est mirū, ꝗa sic ēt est in ciuili, vt no. Bar. in l. hoc āt, §. j. ff. ex ꝗ. ca. ī pos. ea. & in l. multū, ff. de cō. & de. ꝙ no. ne ī sīdicatu postea tenearis ꝙ anteq̄ torq̄as facias īdicia priꝰ apparere ī act.

AVG. Tu adde ꝙ istā eādē cōclōnem ꝓbauit Bal. in l. ea ꝗ dē, C. de acc. Sed in ꝓprijs terminis Bal. ī l. fi. C. de acc. formauit istā q. & multū extollit illā gl. in l. maritꝰ, ff. de qō. ₰m secundā lecturā, & ibi dicit ꝙ indicia suꝑuenientia nō iustificāt torturā, & alle. rōnē, quia dicit ꝙ ordo iuris est per uersus, & sic Bal. ibi tenet ꝙ est de ordine, a essentiali, & ita cōsuluit Ro. ī cō. suo 167. a

102 Torqueri quæ personæ possint, & quæ non.

102 AN. † Sexto q̄ro, q̄ ꝑsonę possint torq̄ri? dic ꝙ rīr oēs, & sic regula est affirmatiua, nisi expꝑsse reperiant̄ prohibitæ, & sic siue liberi, siue serui, siue mares, siue feminę, siue paterfa. siue filiusfa. vt l. vnius, §. j & l. Labeo, ff. de qō. Sed excipiunt̄ minores 14. an. ꝗa dēnt ferula cedi, vt l. 1. §. impu. ff. ad Sil. Itē in dignitate cōstitutꝰ, vt decurio, & eiꝰ filij. Itē maior magr̄atꝰ, durāte officio. Itē b Doctor. Itē clericus b in sacris & istorū filij. Sed milites nr̄i tꝑis cū non sint milites ꝓprie, poterāt torq̄ri, vt no. Cy. ī l. 3. C. ad le. Iu. maiest. & l. milites, & ibi Ang. ff. de qō. & no. Dy. in suo trac. de qō. in ver. q̄ ꝑsonę possint torq̄ri. Et ēt circa fi. p̄dicti tra. ī ver. mō dictū est s. q ñ &c. Itē decrepitus nō torquet̄, vt l. 3. §. ignoscit̄, ad Sill. Aduertas tn̄ ꝙ in certis delictis ēt p̄dicti exceptuati, vt magr̄atus, doctor & similes, torquent̄, vt in crīe læsæ maiest, vt l. de minore, in prin. & l. libero, §. 1. de qō. de re mil. l. proditores, & in crīe hæresis, vt no. gl. in l. 3. C. ad le. Iul. ma. Itē mulier pręgnās dū est grauida non torquet̄, vt l. pręgnātis, ff. de pę. ex quo Bal. in l. decu. C. de qō. dicit no. ꝙ si Ptās huius ciuitatis torqueat aliquē de prioribus, siue de ancianis ꝗ sunt de loco curionū, puniet̄ pęna capitis, excepto crīe læsæ maiesta. & proditionis populi, l. fallaciter, C. de aboli.

ADDITIONES.

a ¶Consi. 167. *Adde tu etiam Pet. de Anc. in cōsi. 24. & Alex. in consi. 53. in 3. vol. Ber.*

b ¶Clericus in sacris. *Adde ꝙ si clericus qui ex causa torqueri pōt, fuit tortus super diffamatione vnius delicti, & confiteatur de alio vbi non essent indicia, talis confessio valet. ita Card. in consi. 45. & ponit etiam Io. An. in consi. 1. Ber.*

AVG. Tu aūt in hac materia adde & vide Io. And. in c. cū in cōtemplatione, ext. de re. iu. ꝗ late vltra Doc. examinat istā materiā, q̄ ꝑsonæ pñt torqueri, & qñ milites & senes & iuuenes & minores pñt torqueri, & in quibꝰ casib. Item qñ serui siue liberi, siue statuliberi. Itē qñ clericus, siue intelligamus de clerico, siue de p̄sbytero. Itē ꝗd si istę ꝑsonę examināt̄ ꝑ se, siue ꝑ aliū .s. in testē, qñ & qūo pñt torqueri, & ibi late loquit̄ Io. And. referēs dicta antiquorū. Et de clerico, & de p̄bytero adde d. Bal. in l. p̄sbyteri, C. de episc. & cler. & ibi per alios Mod. Et de materia vide ꝑ Gan. in tra. malef. de qō. & tor. in rub. in vers. q̄ ꝑsonę pñt torq̄ri. vbi multa alle. in hac materia, & bonos tex. & ꝑ Bart. in l. ex lib. ff. de qō. & ibi late, & ꝑ Gā. in d. trac. in ver an testes possint torqueri. & in ver. pulchra q. dictū est s̄. & ibi ponit ꝗd de militib. nr̄i tꝑis, & ꝗd de aduocatis, & ꝑ Io. An. in c. j. ex de depo. vbi ponit ꝗd de clericis. & ibi ꝑ Doc. & an cōsiliarij ciuitatū nr̄i tꝑis possint torqueri: vide Gā. in loco s̄. all. inꝰ ver. supradictū est, decuriones non posse torqueri. qui dicit ꝙ cū isti decurionib. ęq parent̄, & decuriones nō possint torqueri. igit̄ &c. sed dicit ꝙ de gn̄ali cōsuetudine cōtrariū obseruet̄, & ita vidit Bononię obseruari, & cōsuli ꝑ sapientes & obseruari autoritate cōsuetudinis, q̄ cōsuetudo ꝓ lege obseruat̄. Adde tn̄ q̄ dixit Ro. in sin. primi anni 371. ꝙ īcipit, milites, Doctꝰ. decuriones &c. ꝙ nō valet cōsuetu-

do in contrariũ vt p̃satę p̱sonæ possint torqueri. Et hoc dicit Bar.ĩ l.oẽs,C.de dec.li.x. qui loquitur de militibus. Sal.vero in l.j.C.
a de iu.& fa.ign.dicit ꝙ milites *a* nostri t.p̱is non pñt torqueri,& Guil.de Cu.quem vidi in fonte in l.pe.ff.ex q.cau.ma.& approbãt Mod.in l.Cẽturio.ff.de vul. & pupil. sed ego in tractatu meo allegationũ quẽ nuperrime facio, dãno opinionẽ istã, & teneo ꝙ milites nostri temporis pñt torqueri, & ꝙ non gaudent priuilegijs militaribus.

103 Tortura seu qõ.quo moderamine sit habenda.

103 ANG.† Septimo q̃ro cũ quo moderamine sit habẽda q.rñdeo moderate, vt l.de minore,§.tormenta,ff.de qõ. & hoc totũ residet in pectore boni iudicis,q̱ cõsiderabit cuius fortitudinis sit torquẽdus, cuius ętatis
b valitudinis,& ẜm qualitatẽ p̱sonæ *b* & dictorum, nec à grauioribus nec à leuioribus tormentis initium faciet, facit l.3.§.fi.ff.de re mil.& ff.ad Sil.l.si q̱s in graui.in prin.& in l.j.§.impubes,e.ti.& sic vt innocẽtię vel supplicio eum conseruet indemnem, vt l.q̃stionis modus, ff.de quæst.ita dicit Dy. in suo trac.ver.qualiter inq̱sitio fieri dẽat &c.

AVG. Tu in hac materia dic vt sępe dixi in isto tract. ꝙ cũ supportatione iste tract. q̃stionis appropriat̃ Dy.fuit Gan. in tract. mal.q̱ fecit ru.de q̃st.& tor. Quinimo dixit Gã.in trac.in prin.in ver.quinto no.ꝙ iudices hoc tẽperamentũ tenẽat vt tormẽta nõ sumãt immẽsa de aliquo, nec inq̃tum accusator postulauerit, sed ꝓut moderatę rõnis tẽperamẽta desiderãt, adeo ꝙ totus sanus, vel saluus innocẽtiæ vel supplico cõseruet̃, ita dixit Io.And. in c.cũ in contẽplatione, ext.de re.iu.p̱ tex.in l.qõnis modũ,ff. de q. & adde Bal.in l.j.C.de cõf. in 6.col. q̱ dicit ꝙ quo moderamine sit habenda qõ, hoc relinquitur arbitrio iudicis, ibi vide, sed ĩtelligo dictũ arbitriũ ẜm virũ discretũ, nõ indiscretum, per ea q̃ habentur in l.j.ff.de le.2.

104 Torto moriente in tormentis, an iudex puniat̃.

104 ANG.† Octauo q̃ro, quid si tortus *c* mo
c rit̃ in tormentis an iudex teneat̃, vr̃ dictum Bar.ꝙ sic in l.leg.Corn.ff.de sic. vbi dr̃ ꝙ si rectores torquent reũ vel testẽ, ita ꝙ ex hoc moriat̃,ꝙ tenent̃ l.l.Cornelia,de sica.p̱ illã leg. ad idẽ facit l. aut dãnum,§.j.ff. de pœ. Sed Bar.in l.qõnis,ff.de q̃st.& Cy.Bal.& Sali.in l.Gracch⁹,C.ad l. Iul. de adul.tenẽt cõtrariũ,& idẽ tenet Ang.in l.3. C.de adul. ꝙ tñ Cy.Ang.& Sal.intelligũt verũ,dũmõ indicia p̃cedãt,& ĩ actis de indicijs appareat, tũc cũ iudex fecerit ex p̱missu legis, q̱a ad torturã licite p̱uenit, licet ille moriat̃, non dẽt teneri, ut l.sed an vltro,in prin.ff.de nego.& hoc ẽt intelligũt verũ, dummõ iudex nõ fuerit egressus terminos torturę, de quo p̱ Cy.in d.l.2.& per Bal.in d.l.Gracchus. In dubio aũt nõ p̃sumitur ꝙ fuerit egressus, imo ꝙ suũ officiũ tẽperate gesserit, ut l.Herennius,§.Caia.ff.de euic. Vñ allegãti ꝙ iniuste torsit incũbit onus ꝓbãdi, ẜm Ang.ꝙ est no.dignũ: nõ obstat dictũ Bar.in d.l.le. quia imo facit pro ista parte si bene cõsideretur, quia dixit reum torsit contra iustitiã &c.& sine indicijs,& sic excessit formam & modũ torquendi, aliàs sentit si fecisset ẜm iustitiam ꝙ non tenetur. Et de materia per Flor.in l.qui occidit,ff.ad leg.Aq.

ADDITIONES.

a ¶Quod milites. *Et quod milites nostri temporis non gaudeant priuilegio antiquorum tenet Fran de Are.in cons.12 sed contrariũ, quòd imo gaudeant tenet Ro.in cons.406.& quod aduocatus nec miles possunt torqueri, consuluit Fulg. cons.173.qui alleg.Cyn.& Alb. ita tenere in d.l.milites, contrarium tamen tenet Cep. in consil. 40.& ibi q̃d de consuetudine decuriones & consiliarij ciuitatis p̃ ssunt torqueri, all Gã.p̱ Ang.s̃.alleg.& Odof.in trac.de q̃st.in fi. q̱ dicit quod ita uidit consuli & seruari. Alb.de Ros.in l.diuo Marco,in fi de q̃st.& ibi ẽt Sal.qui dicit quod nõ seruatur priuilegium quo ad torturam, quod consiliarij non torqueantur, & dicit quod ita est generalis consuetudo,& ita seruanda nisi esse specialis contraria in loco, ut est Florentia, ut dicit Bal.in l.nihil.de quæstio & ibi late. Ber.*

b ¶Qualitatem personæ. *Adde tu & vide Ale. de Imo.in cons.175.in fi.in 2 vol. Ber.*

c ¶Si tortus. *Adde & uide Bal.in cons.336.in 4. vol.inci.factum sic proponitur, ubi quod si in casu ẽt à iure permisso iudex dolose torquet, quod tenetur pœna leg.Corn de sic.l.lege § fi ff.ad l. Iul.pec.aut rigide & non dolose torquet, & tũc tenetur minori pęna, l.respiciẽdum, §.qui delinquunt, ff.de pę. aut nec dolo nec culpa torquet, & facit sicut quilibet diligens,& tunc nullo modo tenetur. Si uero iure prohibente vel nõ permisso ponit iudex aliquem ad torturam punitur lege Corn de sic.ita Iac.de Are.in tract.de quæst. & vide Fran.de Are.in cons.80.Ber.*

AVG.

AVG. Tu de hac materia adde dicta Gas. de Cal.in c.j.ext.de depos.Sed in hac materia reperi vnum pulchrum cõsilium do.Zilioli de Caũitel.qui cõsuluit pone ꝙ iudex excessit modũ in torquendo reũ excessiue, vel in casu nõ permisso, ut quia forte non erant indicia legitima, vel fuerunt purgata ꝑ alias ꝓbationes, uel q̃a non erat de casibus, de quibus posset torqueri de iure, an teneatur directa l.Cornelia, de sica.& sic debeat decapitari. Nã vr̃ ꝙ sic, cum iudex nõ possit p̃tendere se ignorare iura, quorũ asseruit se fore peritum cum electioni de se, ut de perito factæ cõsenserit, l.2. & ibj no. ff.ꝙ quis.iu. Nã licet ignorare iura sit lata culpa, q̃a põt cõsulere peritiorẽ.ut ff.de in fa.l.liberorũ, in fi.& ita dicit ibi gl. in l.ex maleficijs,§.si iudex,ff. de act. & obl.& ꝓbatur ꝑ tex.Inst.ad le. Aqui.§. p̃terea.ver. imperitiã,& ff.de re.iu.l.ĩperitiã.tñ hoc verũ in ꝑsonis q̄ nõ sunt astrictæ scire iura, vbi in pęnalib.lata culpa nõ æquiparet̃ dolo.& ita intelligitur d.l.imperitiã,cũ simi. Sed in iudice q̃ se asserit iurisperitũ ignorare ius est adeo lata culpa, ꝙ dolus in eo p̄sumitur cum iuris ignorantia non p̄sumitur, sed verius scientia iuris. Et isto casu lata culpa æq̃paratur dolo.l.2.cum gl.ff. qđ quis.iur. Et pro hoc vr̃ ꝙ iudex dẽat decapitari tanq̃ dolose occiderit illum in tormentis, & ita vr̃ tenere Sal. sed certe est error, q̃a ꝭm dictum do.Zilioli.isto casu lata culpa, ęquiparat̃ dolo, sed nõ dolo vero sed p̄sumpto. Itẽ æq̃paratur dolo tacito, & non exp̄sso, & ita dẽt intelligi tex.& gl.in d.l.ex maleficijs,& gl.ĩ l.fi.C.de pę.iu.q̃ male iu. Et idẽ in medico q̃ per imperitiã aliquem debilitauit uel occiderit, ut dicit glo.in d.l.2.ꝙ quis.iu.& tex.in d.§.p̄terea Inst.ad le. Aq.& iõ errauit Sal.dum voluit talẽ puniri directa l.Aquilia. sed non est uerum, q̃a in pęnis corporalib.infligendis lata culpa, nõ æquiparatur dolo. Sed cum dico teneri vtili Cornelia, vt extra ordinẽ iudicis arbitrio puniatur, & ita dicit Bar.in l.vlt.ff. de adul.in q.de occiso bãnito ꝓbatur in l. lex Iul.§.fi.ff.ad l.Iul.repe.lex.n.Cornelia directa requirit uerbum dolum, utilis autẽ req̃rit fictum seu p̄sumptum, ꝙ insurgit ex lata culpa cõmissa ꝑ illum q̃ est astrictus scire iura, vt in iudice & medico. Et licet qñ iudex lędit partẽ ciuiliter ꝑ imprudẽtiam non teneatur ad merã pęnã fisco applicandã, sed tm̃ ad satisfactionẽ damnorũ & expensarum seu interesse partis læsæ, ut dicit Bar.in l.fi.ĩ fi.de va.& extraor.cog.& in disput.sua, quę incipit, à sñia iudicis qui male iudicauit &c.tñ qñ iudex per imprudentiã lædit in corpus aliquẽ, s.torquẽdo, uel eum aliter debilitando, uel occidi faciendo in publico arengo, iste iudex tenetur extra ordinem vtili leg. Cornelia, vt s̃.dixi,& ita consuluit do. Ziliolus in ciuitate Mantuæ, qui dixit ꝙ nisi dolus expressus ꝓbetur in iudice, s.qđ uel odio, vel gratia alterius, puta inimici passi uel corruptus pecunia, illũ læderet in corpus, non teneat̃ directa lege Cornelia, s.pęna corporali, quin potiꝰ dicĩ debet ipsum iudicem fuisse ĩ culpa lata, q̃ in dolo uero & expresso, quia saltem prætextu officij sibi cõmissi id fecit, & per consequens nõ prætextu homicidij cõmittendi, nam ad excludendum uerum dolũ & expressum, & pęnã quæ pro tali dolo imponenda uenit, sufficit ꝙ aliquo colore iusto, uel prætextu, id factum sit, licet facere iure non debuerit, ut l.Gracchus,C.de adul. ubi casus. Item sufficit eum fuisse motum aliquibus rõnibus, siue iustis, siue iniustis, q̃a per hæc caliditas excluditur, licet vera culpa cõcludatur q̄ ex quasi maleficio ꝓuenit non ex maleficio, ut dicit gl. in d.l.ex maleficijs,§.si iudex,& d.l.fi.ff.de ua.& extraor. cog. & pro hoc tex. in l. igitur,§. põt, ff.de lib.cau.& gl. in l.1.ff.de abig. & in l.plagiarij,C.de plag.& ĩ l.j.C.ubi cã status, & ibi Bal.& per Bar.in d.l.fi.ff.de adul.& in corporalibus lata culpa non æquiparatur dolo, s.uero & exp̄sso, ut l. in lege, in prin.vbi Bar.ff.de sica.Et hãc op.dicit ipse do. Ziliolus tenere Ia.de Are. ĩ add.ĩ d.l. Gracchus. & Gui.de Suz.tñ dicebat iudicem hmõi debere caute ꝓtestari se errasse in iure, & suũ errorẽ iuris allegare, & ꝓtestari, ꝙ si aliàs similis reus sibi ocurreret, cum taliter non torqueret.ar.l.si adulteriũ cum incestu, §. idem Pollioni. ff. de adul.& dicebat eũ extra ordinem p̄ter q̃ in corpus puniendum, & ita ipse d. Ziliolus de facto consuluit in ciuitatę Mantuæ pro dño Bidia de Fauentria ibi iudice, qui tm̃ torqueri fecerat unũ reum modum debitum excedendo ꝙ mortuus fuerat, & in syndicatu contra iudicẽ procedebatur. & no.etiã pro medico cuius

lata culpa perit infirmus, ꝑ quo Insti.ad l.
Aq.§.ꝑterea.ver. imperitiã.& l.illicitas,§.
sicuti medico, ff.de off.ꝑsi.& gl.in l.2. ff.ꝙ
q̃.si.iu.Sed in hac materia adde Gan.in tra.
malef.sub ru.de qõ.& tor.in illa q.quę cõ-
fessio dicatur facta formidine tormẽto. in
ver.sed quid si iudex in tormẽtis adeo mo-
dũ excedit ꝙ tortus ibi defecit, vel mẽbrũ
debilitauit, qui latissime disputauit istã q.
arguẽdo pro & cõtra.& refert Gui. de Suz.
dixisse, ꝙ vbi iudex modũ excidit torquen
do, statim ꝙ modum excedat, tenetur, quia
fingiẽ nõ iudex, sed est priuatus, sicut tutor
male administrãdo, fingiẽ nõ tutor,& tene
tur tanq̃ quilibet, l.tutor, ff.de susp.tu.cũ
simi. Ipse vero Gan.dicit, ꝙ si dolo fecit, te
neẽ: si vero aliam culpam commiserit, non
teneẽ, dic vt ibi. Adde do. Ang. notabiliter
loquẽtem in l.leg.Iul.ff.ad le.Iul.de vi pu.
Adde do.Catal. in trac.synd.q.164.vbi ap-
probat in hac materia dicta Bart. in l. qõ-
nis, ff.de quæst. & Cyn.in l.Gracchus, C.de
adul.& idem d.Catal.q.205.& 206.dicit, ꝙ
si aliquis in tortura repetitur, & ibi moria
tur, assessor tenetur tanquam homicida.

105 *Trepidatio, balbuties, & uariatio in actis redacta, etiam sine illis indicijs, an sint sufficiẽtia indicia ad torturam.*

105 ANG.†Nono quęro quid si alia indicia
non sunt, iudex tñ interrogat & ipse trepi
dat, balbutit & uariat, tũc iudex faciat ista
in actis scribere,& hæc sunt sufficientia in
dicia sine alijs indicijs ad torturam. ita di-
cit Inn.in c.qm̃.de prob. & Bar.in l.de mi-
nore, §.tormenta.ver.plurimum, ff.de q̃st.
Ex quo pulchram & salubrem capias cau-
telam, ꝙ qñ ꝑcedentibus indicijs torques
aliquem, & uno sero dicit unum, alio vero
a sero dicit aliud variando, *a* tunc nõ parcas
calamo, imo omnis quæque dicit, & istas
varietates facias scribi in actis. tunc secure
& sæpe & sæpius ẽt alijs indicijs nõ suꝑue
nientibus potes eũ in torturã repetere. ita
dicit Bar.ĩ d.§.tormẽta, in prin.ꝙ bene no.
quia hoc practicando multoties fecit mihi
honorẽ,& maxime in urbe dũ ibi assidebã.

AVG.Tu aũt adde & intellige ꝑdicta ni
si torqueres reũ iniuste sine indicijs,& ipse
tũc uariaret,& uacillaret, quia uno sero di-
ceret vnũ, alio sero diceret aliud ĩ tortura,
quia oẽs illæ confessiones & uacillationes
factæ illo modo in tortura, ẽt si essent mil-
lies ratificatæ, nõ valerent, vt s̃.in hac eadẽ
gl.ĩ ver.aduertas tñ si indicia nõ ꝑcedãt &
inquisitio formetur, licet reus fuerit cõfes
sus in tormentis. & in q. quam tetigit do.
Ang.hic. Adde Bar.in l.fi.ff.de quæst.ĩ fi.j.
col.qui dicit ex voce,& trepidatione, & in-
constantia, poterit iudex habere indicium
vel præsumptionem cõtra aliquem. & ubi
inuenit illũ in mendacio, hoc est sufficiens
indicium. Sola aũt trepidatio, uel mutatio
coloris uultus, nõ sufficeret, ut vĩ velle Bal.
in l.presbyteri.in prin.C.de epi. & cler.nisi
concurrerẽt alia quæ arbitrio iudicis re-
linquuntur, ut dicit ibi Bal. & certe est sen
tentia Bar. in d.l.fi. vbi videtur velle ꝙ co-
pulatiue illa cõcurrant, dum dicit ex uoce
& trepidatione & inconstantia.

106 *Inculpatio quam facit socius criminis, an sit sufficiens indicium ad torturam.*

106 ANG.† Decimo q̃ro, an inculpatio q̃ fa
cit socius criminis sit sufficiẽs ĩdiciũ, vt q̃s
possit torq̃ri? dic ꝙ in casib.in quib.q̃s põt
interrogari de socijs, ꝙ est in sex casib.no.
in l.fi.C.de accu.ꝙ talis inculpatio est suffi
b ciẽs *b* ad ponẽdũ inculpatũ ad torturã, vt
l.edictũ.& l.j.§. cũ q̃ latrones, ff.de qõ. ita
dicit Dy.ĩ suo tra. ver.sed nũq̃d ꝑ ꝑ talẽ ꝑ-
sũptionẽ &c.aiiàs sec⁹. facit ꝙ s̃.dixi ĩ ista
gl.uer. octauo, an si contra talẽ delictũ,&c.

ADDITIONES.

a ¶ Variando. *Et quod mendacium sit sufficiens indicium ad torturam. vide Ro.in consi.8.Ber.*
b ¶ Sufficiens. *Adde tu & vide Ale.in cons.88. in 4.volu.Ber.*

AVG. Adde qđ miror ꝙ iste doctor in
isto articulo tam arduo & quotidiano, &
vbi tractatur de torquẽdo homines, ita in-
caute locutus est. primo, quia ut sæpe dixi
ille non est trac. Dy.sed Gan. in loco s̃ alle.
Sed siue sit Dy.siue Gã.hodie assessores cõi
ter videtur obseruare doct. Bar. in hac ma-
teria q̃ posuit in l.repeti, §.j.ff.de quęst. Et
materia est amplissima q̃ late posui s̃.ĩ ad.
meis, in hac ea.gl.in uer.qui incipit quęro
an ꝑticeps criminis.& ibi iste autor posuit
latius ĩ materia, sed nõ fuit recordat⁹ hic.

107 *Hospiti existenti in hospitio aliquid reperitur subtractum, & ignoratur a quo: nec aliqua suspicio, vel indicium est contra familiam hospitis, an iudex ex suo officio sine alijs indicijs potest torquere familiam hospitis.*

ANG.

107 ANG. † Vndecimo quæro, alicui hospitanti in aliquo hospitio aliquid reperitur subtractũ, & ignorat̃ à quo, nec aliqua suspicio vel indiciũ est cõtra familiã hospitis an ex suo officio iudex sine alijs ĩdicijs põt torquere familiã hospitis, & alios qui erant in domo? dic ꝙ sic: ita dicit Bar. ꝙ semel practicauit in l. j. in fi. ff. si fa. fur. fe. di.

AVG. Tu adde ꝙ iste doctor errauit, q̃a Bar. ibi nihil dixit de hoc, sed voluit allegare Bar. in l. j. ff. fur. aduer. nau. cau. & stab. & ẽt si tu cõsideras verba Bar. ibi Bar. nihil dicit de hoc. Sed Bart. dicit ꝙ practicauit semel ꝙ familia põt torq̃ri ad deponẽdũ q̃d erat in illa valisia. & Spe. vr̃ aliter dixisse in ti. de fur. §. j. ver. pone, sed posito ꝙ Bar. hoc diceret. Ego aũt ita indistincte non torq̃rẽ familiã hospitis, sed hr̃em recursum ad di. Spe. in d. ver. per totã illã col. cõiecturando si hospes est bonæ famæ vel malę, vt ibi dicit Sp. si peregrinus est pauꝑ vel diues & aliç ꝑsũptiones, de quib. ẽt ꝑ Bar. in d. l. j. ff. fur. aduer. nau. cau. sta. dicit tñ Bal. in l. j. C. loc. ꝙ gñaliter est ꝑsũptio cõtra hospites q̃ sũt hoĩes malę cõditionis & rapaces. istud d. Bal. hẽt locũ qñ dubtat̃, an hospes sit malæ vitæ, & cõditionis vel bonæ vitæ. Sed si est bonæ famę, & constat vt in hac ciuitate Ferrariæ habemus hospitẽ Angeli q̃ fidelis est & bonę famę, nõ hẽt locũ doctr. Bar. s. all. q̃a vera ꝓbatio excludit ꝑsũptionẽ, l. 1. C. de ꝓb. l. nõ ẽ verisimile, ff. ꝙ me. ca. & ita vr̃ esse de mẽte Pet. de Anc. in cons. suo 288. q̃ multũ eleganter loq̃t̃; dicit tñ d. Catal. in tract. synd. in q. 274. ꝙ cum res datur in custodiã alicui, & illa res est derobata, talis custos põt torq̃ri, & multa alle. ibi vide.

108 Tortura nõ dẽt adhiberi ꝓ maleficio priusq̃ constet curiæ maleficium fuisse commissum.

108 ANG. † Duodecimo tu iudex sis bñ cautus ne aliquẽ ad torturã pro maleficio ponas, priusq̃ constet curiæ tuæ id maleficiũ fuisse cõmissũ, licet ignoret̃ q̃s illud cõmiserit, vt l. j. §. illud, & ibi Bar. ff. ad Sill. vñ si furtũ dr̃ factũ, facias in bastardello tuo per diligentẽ inq̃sitionẽ, q̃relã & testes, & missionẽ tui officialis, vbi furtũ cõmissum est describi & ponere ꝑ tuũ notariũ. Et sic de homicidio ꝙ mittas officialẽ ad vidẽdum mortuũ & vulneratũ, & vulnera describi, & hoc redigas prius ĩ actis: aliàs aũt nisi facta tali diligẽtia si aliquẽ torq̃res ꝓ dicto maleficio posses ĩ sindicatu teneri, vt no. Bar. ĩ d. §. illud, facit ꝙ idẽ no. ĩ simili ĩ l. hęc ãt. §. j. ff. ex q̃. ca. ĩ pos. ea. & l. multũ, de cõ. & de.

AVG. Tu aũt in hac materia adde ꝙ Bar. hoc nõ dixit ĩ d. l. j. §. itẽ illud, ff. ad Sil. quẽ voluit allegare iste doctor, & ibi nihil dicit de tortura magis q̃ de processu. Sed dico ꝙ imo iudex nõ dẽt ꝓcedere, ꝙ fortius est ad inquisitionẽ spãlem, nisi primo constet de delicto. & ita dicit Bart. in l. fin. ff. de qõ. in prin. Si aũt aliquis sponte confiteret̃ delictũ, puta occidisse Titiũ, & postea cõstaret Titiũ fuisse occisum ꝑ famã vel hoĩem, & ꝓiecisse in mari, an sufficiat hoc mõ cõstare de delicto, dicã ĩ. in gl. in verbo, & vestẽ cęlestẽ abstulit, in ver. q̃d si aliquis cõfitet̃ se plura furta cõmisisse, dicã ĩ. in ꝓxi. col. & seq. oĩno vide, & vide Ro. ĩ d. §. itẽ illud. in l. j. ff. ad Sil. q̃ vr̃ velle ꝙ si nõ sit oppositũ, & postea cõstaret de delicto in ꝓcessu sufficeret. Limita tñ ꝑdicta ẜm Bal. in l. in de Nerati⁹, ff. ad l. Aq. ĩ §: fi. & voluit Bart. in d. §. itẽ illud. Adde tñ ꝙ Bal. ĩ l. 3. §. eiusdẽ, de test. in addi. ꝑ tex. in d. l. j. §. itẽ illud, ff. ad Silla. dixit, ꝙ prius dẽt cõstare liquide de facto, anteq̃ quis torqueat̃, vñ tortura fit ad liquidationẽ ꝑsonę, nõ ad liquidationẽ facti, all. d. §. itẽ illud, dicas, sed ꝙ dispositio d. §. itẽ illud, fallit in crĩe furti, ꝑ l. vbi C. de fal. & ĩ crĩe furti, ꝑ l. cũ seru⁹, ff. de cõ. ob cau. & in crĩe adulterij, ꝑ l. ꝓspexit, ff. q̃ & à q̃. Ego vero ꝓ nũc dubito de istis trib. fallen. q̃a illę leges mihi hoc non probãt.

109 Torqueri possunt custodes, quando curia constat de maleficio.

109 ANG. † Sed si curiæ cõstat de maleficio, puta de furto, potes custodes torquere, vt iudicent furẽ, & nõ teneri postea in syndicatu, licet dictos custodes sine indicijs torseris, ita dicit Bar. in l. j. ff. de off. præf. vig.

AVG. Tu adde & vide Bal. in d. l. j. de of. ꝑf. vig. & hoc est q̃d voluit dicere Bar. ĩ l. j. in fi. ff. fur. aduer. nau. cau. sta. de illis q̃ tenent̃ custodire res positas ĩ stabulo, vel caupona, q̃ pñt torq̃ri, & dic vt s̃. dixi in xj. q.

110 Confessio facta sine tormentis praiudicat, nec est opus quod reiteretur.

111 Confessio vnica & sola sine tormentis aut metu tormentorum facta, non praiudicat.

112 Tortus quantum tempus quiescere debet antequam ducatur ad tribunal, & ratificet.

113 Confessio sine tormentis facta non praiudicat si

eat si postea contra eam probetur falsitas.
114 *Item non præiudicat si non est uerisimilis.*
115 *Confessus se occidisse hominem & proiecisse in mari, si non constat de corpore mortuo, non potest occidi, nisi saltem per famam probetur illũ esse mortuum.*
116 *Item non præiudicat confessio facta sine tormentis, nisi fuerit facta ante sententiam.*
117 *Testis confessus per torturam, non debet perseuerare nisi in confessione illa.*

ANG. Postq̃ aliquis est captus & carce-
ratus aliqñ sine tortura confitet̃, & sine me
tu, aliqñ cũ tortura vel metu tormẽtorum,
110 aliqñ negat, de quib. oĩbus videam⁹. † Et
primo qñ sponte confitetur sine tormẽtis,
a an talis confessio preiudicet: dic ꝙ sic, *a* &
vnica sufficit, nec est opus ꝙ reiteretur; vt
no. gl. & Bar. in l. j. §. diu⁹ in prin. ff. de q̃st.
& Dy. in suo tract. ver. restat videre quid si
confessus &c. & idem no. Bar. in l. j. in fi. ff.
de cust. re. idem not. Doc. & Sal. in l. 2. C. de
cust. & exhi. re. vt ibi plene ꝑ eum, sed cau-
tus iudex semper facit eum in confessione
reiterare ad tribunal, & in ea perseuerare,
ne aliquo mõ possit dici ꝙ illa cõfessio fue
rit extorta metu tormentorũ, nam cõfessio
dr̃ facta metu tormentorũ, si facta fuit tor
mentis adhibitis, vel si ligatus est in tortu
ra, vel ante torturã ductus, & minę p̃cedãt
ꝙ si non confiteat̃ torquebit̃, tunc dr̃ facta
metu tormentorũ; ita dicit Iac. But. Cyn. &
Sal. in l. 2. C. de cust. & exhi. re. & no. Bar. in
b d. §. diuus. Dr̃ ẽt facta metu tormentorũ, *b*
si tm̃ mõ ante torturã q̃s spoliatus fuerit,
& nõ legatus, nec minatus sibi de tortura si
non confiteat̃; ita eleganter dicit Bar. in l.
nouissime, per illũ tex. ff. ꝙ fal. tut. aut. vbi
dicit ꝙ semel habuit de facto Florentiæ, ꝙ
no. sed aduertas q̃a multi iudices faciunt
malefactorẽ q̃ confessus fuit in tormentis
statim ad bãchũ ratificare: & male faciũt,
q̃a adhuc inest dolor & metus tormẽtorũ;
q̃a anteq̃ ducat̃ ad ratificandũ, dẽt esse in-
teruallũ, ita dicit Butr. Bal. & Sal. ĩ l. 2. C. ꝙ
me. cau. & ibi Ang, & ĩ. dicã. posset tñ esse
ꝙ aliquo mõ non p̃sumeret̃ cõfessio facta
metu tormentorũ, vt si q̃s captus esset p̃ce
dẽtibus indicijs, & statim cũ captus est an-
teq̃ carceretur, vel aliquo mõ ei minet̃, cũ
esset in palatio ante tribunal, spõte dixit &
cõfessus fuit iudici pro tribunali sedenti, ex
tali vnica cõfessione poterit dãnari, nec est
111 opus ꝙ perseueret. ita intelligat̃ Bar. † Se
cundo no. ꝙ si confessio facta sit in tormen
tis vel tormentorum metu, ꝙ vnica & sola
nõ p̃iudicat, vt dicit §. diuus; & ibi Bar. qñ
dicatur facta metu tormentorũ, & idẽ not.
Iac. But. in d. l. 2. de cust. & exhi. re. Vbi di-
112 cit, † ꝙ tortus dẽt quiescere saltẽ per vnã
diẽ naturalẽ post torturã, anteq̃ ducat̃ ad
tribunal vt ratificet, vel ſm Bar. hoc erit ar
bitrio boni iudicis relinquendũ, qui iudex
dẽt arbitrari ęque, vt reducat eũ ad reiterã
dũ cõfessionẽ ante tribunal eo tp̃e quo ve
risimiliter tormentorũ metus cessauerit, ꝙ
puto verius cũ dolore & metu tormentorũ
cessantib. ducit̃ ad tribunal, & sic ĩ loco pu-
blici iudicij corã notarijs & publicis perso
nis, vt ꝙ ĩ secretis palatij dixerit, cõfirmet;
& in publicum confiteatur; vt dicit tex. &
ibi Ang. & Sal. in d. l. 2. quibus omnino ad-
das qđ no. Sal. in l. fi. in 1. col. C. de quæst.

ADDITIONES.

a ¶Quod sic. *Adde tu ultra ea q̃ ponit do. Ang. & uide Alex. de Imol. in consi. 127 in 4. vol. et ibi quod sola confessio sufficit ad condemnandũ etiam si processus est inordinatus. Et idem noluit Abb. in consi. 25. & quando confessio dicatur facta metu tormentorum, et si notarius scripsit sponte confessus, vide Paul. de Cast. in consi. 284. & Alex. de Imo. in consi. 177. in 2. volu. & in consi. 2. in 3. vol.*

b ¶Metu tormẽtorum. *Adde tu quando confessio dicatur facta metu tormentorum, & debeat perseuerare, & quod interuallũ esse debeat. Et vide Alex. in consi. 1. & consi. 52. in 3. vol. & in cons. 5. in 1. vol. & Cep. late in consi. 40. vbi dicit quod valet cõsuetudo quod reus interrogetur in loco tormentorum, & vide Fran. de Are. in cõsi. 14. no. tamen quod confessio rei in benigniorem partem, et pro reo est interpretanda. ita Ro. in consi. 555. & Cep. in consi. 77. Ber.*

AVG. Tu aũt ĩ hac materia adde ꝙ Gã.
in trac. male. sub ru. de q̃st. & tor. in ver. q̃s
sit effectus q̃onis. ibi arguendo pro & con-
tra, an confessio spõte facta in criminalib.
dẽat ratificari ꝑ eũ, tandẽ concludit ꝙ illa,
q̃ est facta sine tortura & metu tormẽtorũ,
illa sola & vnica sufficit ad cõdẽnãdũ. & đt
ꝙ ista est cõis op. Doc. & idẽ tenet Bal. ĩ ad
di. Spe. in ti. de cõfes. in j. col. & Bal. & Doc.
ĩ l. 2. C. ꝙ me. ca. & Bal. & Ang. post gl. ĩ l. j.
113 C. đ cof. & idẽ Ang. ĩ l. j. ff. de cõf. † Qui li
mitat

a mitat primo a ꝑdicta nisi illa cōfessio q̄ est
spōte facta sine tortura, & una cōtra eā ꝓ-
bet̄ postea falsitas, ꝙ ex illa cōfessione spō
te facta in crīalibus, tunc non pōt seq̄ con-
dēnatio. alle. Spe. hoc uoluisse in ti. de con-
fes. §. effectus. ad fi. Et hanc sn̄iam approba
uit ēt Bal. in l. si q̄s in hoc genus, C. de epi.
& cle. Ex cuius dictis potes limitare prædi-
114 cta. Scd̄o ꝙ uerum est ꝙ ꝑ ꝑ solam cōfes-
sionē sponte factam in capitalib. quis pōt
condemnari, si talis confessio est verisimi-
lis, secus si non sit uerisimilis. alle. l. 1. §. si
quis vltro, ff. de qō. & hic possum ponere
exemplum Ang. ꝙ posuit in l. 1. C. de conf.
de illis malādrinis q̄ cōfessi sunt se occidis
se plures mercatores peregrinos, & ꝓiecisse
corū corpora in mari: an stādum sit illi cō-
fessioni, q̄a inspiciēdū est, an mare uel flu-
mē esset ibi ꝓpe, vel nō. Ex istis. n. cōprehē
ditur verisimilitudo, quia si erāt hoīes ma
læ vitæ, & ibi aqua erat prope, potuerunt
dānari, aliàs nō. Sed dubito de illa decisio-
ne, quia contrarium vr̄ innuere ipse Ang. ī
l. certum, ff. de confes. Itē dubito ꝑ ꝑ tex. in
l. j. §. itē illud. ad Sill. vbi primo opus est ꝙ
constet de maleficio anteq̄ procedat, & sa-
tis s̄. dixi in prox. col. & iō Bal. in add. Spec.
115 in ti. de sen. in 18. col. † dixit ꝙ si quis cō
fitetur hoīem occidisse, & proiecisse in ma
ri, cum nō constet de corpore mortuo, ille
non pōt occidi saltem nisi probetur per fa
mam illum esse mortuum, ꝑ d. §. itē illud,
q̄ doctrina an sit vera vel falsa, nūc j̄. dicā,
quātuncunq; Bal. hoc affirmauerit in l. cū
probatio, ff. de ꝓba. in add. suis. & idē dixit
Bal. in auth. sed nouo iure, C. de fur. ꝙ qui
cōfessus est se plura furta fecisse a diuersis
ꝑsonis, per istā solā confessionem nō pōt
dānari, nisi iudex inuestiget ab illis perso-
nis a quib. dixit se furto subtraxisse: an hoc
sit verū uel falsum. dubito ēt de illa doctri.
Bal. in addi. in ti. de sent. quia ubi tractatur
de magno p̄iudicio, mors non probatur ꝑ
solam famam, ut dn̄t Doc. in l. si quidem,
C. so. ma. & Ang. & Doc. ibi. & ꝑ Ang. in l.
116 fi. ff. de his, qui no. infa. † Tertio limitat
Bal. in d. l. si quis in hoc genus, ꝙ opus est,
ꝙ illa cōfessio fiat ante sn̄iam, secus si fiat
lata sn̄ia extra iudicium, ut l. non tm̄, ff. de
117 app. & ibi dicit ꝙ est gl. or. † Quarto limi
ta ꝑdicta nō hr̄e locum in teste, quia testis
qui confessus est per torturā, non dēt ꝑse-
uerare in cōfessione illa. ita ꝑ bonas ratio-
nes cōcludit Bal. in l. fi. C. de q̄st. & istā sen
tētiā q̄ ēt s̄. dixi in q. prin. tenet ēt Io. An.
in c. cū in cōtēplatione. ext. de re. iu. qui di-
cit ꝙ qn̄ fit ista ratificatio, opus est ꝙ reus
nō sit territus tormētis, & extra locum tor
mentorum illa non uidēs, aliàs si ꝓpe tor-
mēta uel illa uideret, nō ualeret illa ratifi-
catio, & ita dicit ꝙ Doct. tenēt hoc, & hoc
uoluit ēt Bal. ī c. j. §. furtū, de pa. iu. fir. An-
ge. vero in l. itē apud. §. qōnē, ff. de iniu. di-
cit ꝙ licet assessor ducat malefactorē ad fu
nē, illa est leuis territio, nec dr̄ confessio fa
cta metu tormētorū, nisi fuerit ligatꝰ ad fu
nē. ꝑ d. §. q̄stio. Sed uide Gan. in trac. malef.
sub ru. de q̄st. & tor. in uer. dictū est s̄. ꝙ cō-
fessio in tormētis nō ualet, qui ultra Doc.
late disputauit istas qōnes. & br̄ rn̄det ad
d. §. qōnem. & ibi tenet ꝙ sufficit qđ illa sit
penes torturā, licet non fuerint ligatæ ma
nus de retro. & ibi Gan. dixit, qđ si extra lo
cum in quo hoīes torquentur, Iudex dixit.
aut confitearis, aut ducā te ad tormenta in
ferēdo sibi terrorē de hoc quātū poterat, &
reus his auditis fuit confessus. Isto casu nō
dr̄ confessio facta metu tormētorum, quia
leuis est territio, ꝑ d. §. qōnem. Et de istis
minis quas faciunt iudices, an dicat̄ male-
factor cōfiteri metu, uide q̄ dixit Bal. in l. j.
C. de cōfe. in fi. 8. col. in ver. sequitur tertiū
mēbrū, & uide Bal. in c. j. §. iniuria, de pa. iu.
fir.

ADDITIO.

a ¶Qui primo limitat. *Adde & limita etiā ut per Al. de Imo. i cōs. 15. ubi uult, ꝙ si reus cōfiteatur se ueneno interfecisse aliquem, q̄ iudicio medicorum non erat mortuus ueneno, ꝙ ex tali confessione non dēt condemnari. Item limita qđ confessio minoris ann. 25. alio non probato, non est sufficiēs ad eo denandū, ut p Ang. in l. certū. de confe. & ponit Ale. ubi sup. & p̄ dictis adde ꝙ confessio non uerisimilis nō est sufficiens ad condemnationem. Ita Cep. in consi. 34. & Paul. de Cast. in cōs. 266. Et an confessio criminis possit p̄textu erroris reuocari. uide Frā. de Are. in cōs. 147. & incidenter no. quādo mors ꝓbetur per famā. & uide Al. in cons. 4. in 2. uol. Itē no. aliud an confitens se fecisse homicidiū possit ex interuallo dicere quod fecit ad defensionem. & uide Ale. in consi. 1. in 4. uol. Ber. & cons. Alex. sup. alle. nu. 15. est in consi. 110. in 3. uol.*

fir.ꝗ ponit ēt, an vultus terribilis ſuperio-
ris inducat iuſtum metū, & qñ non. Adde
Gand.in loco ſ̃.alleg.circa 2.col.qui quęrit
quantum tp̄s debet eſſe intermedium ab
hora coufeſſionis factæ per tormenta, vſq;
ab horam ratificationis. Et bř dixit,ꝙ in d.
l.2.C.de cuſt.& exhi.re.hoc non dř,ſed hoc
debet eſſe in arbitrio iudicis conſiderata
qualitate perſonarum,& leuitate,& graui-
tate criminis, quia cū tp̄s nō p̄finitur a iu-
re,hoc ī arbitrio iudicis eſt,per l.j.ff.de iu.
del.Idē Imo.in l.ꝗ in aliena,§.fi.ff.de acq.
hæ.ī materia principali.Adde ēt Io.An.&
alios in c.olim.ext.de reſc. & Doc. ī d.c.cū
in cōtēplatione. & tene mēti q̄ dixit Pe.de
Anc.in cōſ.ſuo 23. ꝗ dixit ꝙ ſi ꝗs cōfeſſus
eſt ꝓ iſtā primā confeſſionē non dēt condē
nari ſi dicit poſtea ꝙ cōfeſſus eſt metu tor
mentorū, & licet curia dicat,ꝙ imò ſponte
atteſtaē,ita no.nihilominus p̄ſumitur me-
tus tormētorū, & talis cōfeſſio dř metu fa-
cta cū ſemꝑ Ptās habeat biruarios & tortu
rā ad ſui libitū,& reus eſt in carcere, ſemꝑ
oīs cōfeſſio in criminalibus dř facta metu
tormētorū, ſi reus hoc alle.& ideo ſm Pet.
de Anc.opus eſt ꝙ iſto caſu ſemꝑ reus rati
ficaret ꝗ allegaret cōfēſſionē metu factā.&
vide do.Catal.in tra.ſyn.in q.cl.ꝗ allegādo
Ang.dicit ꝙ cōfeſſio dř metu facta qñ reus
eſt ductus ante funem, licet nō ſit ligatus.

118 *Interrgatio in tormentis quomodo debeat eſ-
ſe in genere & non in ſpecie.*

118 ANG.† Tertio ſit bene cautus iudex, ne
dicaē confeſſionem in tortura habuiſſe per
ſuggeſtionem,ꝗa non dēt interrogare reū
an ꝑcuſſit Caiū in brachio cū enſe, tali die
& tali loco,qm̄ eſſet ipſum inſtruere, & ꝑ
ſuggeſtionem eum inducere ad ſic confitē
dum,vt eſt tex.& ibi Bar.in l.j.§.qui q̄ſt.ff.
de quæſt.& iō.h.d.Bar. in teſte torto. & in
terrogato.ſed dēt eum in gn̄e interrogare,
ſi cū aliquo fecit aliq̄ rixam, vel ēt ad ſpe-
ciem deſcendendo ſi cū Caio,vel ēt ad ſpe-
ciem magis ſi Caium vulnerauerit, nō aūt
ī ſpecie magis inclinet. uel dicat & rectius
ſi aliquod maleficium cōmiſerit, nec plus
dicat nec vlterius interroget, aliàs forte il-
le metu tormētorum, ut doctus illud dice-
ret, ꝙ nunq̄ ſciuiſſet dicere,nec dicere po-
tuiſſet, & ſic contra ius confeſſionem hr̄et
de delicto,ꝙ forte nunq̄ cōmiſit, ꝙ eſt ini-
quū.facit ꝙ no.gl. in l.ſi prius,ff.ad Sil.&
no.Cy.in l.fi.C. de accuſ.ibi, & Sal. in ver.
quæro tunc de modo &c.

AVG.Tu hic adde dicta Gui.de Suza.in
trac.malefi. in ru.qñ reus ſubij.tor.in fi.in
pen.col. qui dicit, ꝙ qñ aliquis torquetur
nō eſt interrogādus in ſpecie,an Caius oc-
ciderit Seiū,ſed eſt interrogandus in gene-
re,puta ꝗs fuit ille qui occidit Seium.alle.
l.j.§.quæſtio.ff.de quęſt. putarem ego iſta
vera ubi indicia nō eſsēt nimis manifeſta,
ſed ubi cōſtaret de delicto vere cōtra culpa
tū, non video quare iudex ad cōuincendā
malitiā malefactoris ꝗ negaret, ad hoc vt
ſibi denotaret,ꝙ imo iudex ſcit oīa, quare
iudex peccaret ſi hoc diceret reo, ꝑ ea quæ
hn̄r in l.cum hi,§.ſi cum lis,ff.de tranſa.cū
ſi.vbi malitijs hominum obuiandum eſt.

119 *Reo negante & in negatiue perſeuerante quid
de eo fieri debeat.*

119 ANG.† Si uero negat crimē,& in nega-
tione perſeueret,dēt in carcerib. reponi,&
iterū torq̄ri,ſi noua indicia ſuperuenerūt,
vł uacillaret, vt ſupradictū eſt.& ſic ī carce
re ꝑ plures dies retinere, aliàs ſi noua non
ſuꝑuenerūt indicia debet relaxari.ita dicit
Dy.in ſuo tra.in ver.q̄ro ſi dicat in tor.&c.

AVG. Tu adde ꝙ iſta nō fuerūt Dy.ſed
Gan.in tra.male.ſub rub.de qō.& tor.in q.
illa an quæſtio poſſit repeti,in fi.in uer.ꝗd
ſi tortus dicat,teneatis me ad tondulū quā
tum vultis. & ibi dicit ꝙ ſi ille qui ſemper
cōſtāter negauit ī tormētis fuit accuſatus
& nō inquiſitus, debet iudex reponere reū
ī carcerib.& aſſignare vnā dilationē accuſa
tori intra quātū tp̄s dēat ꝓduxiſſe cōtra in
culpatū ꝗcquid uelit, aliàs relaxabit ipſū.

120 *Iudex,ne teneatur in ſyndicatu,faciat appa-
rere in actis torturā cū moderamine ſecundū
quod exigebant indicia habitam fuiſſe de ta
li inculpato, & purgatis bene indicijs non re-
pertum culpabilem relaxari.& 121.*

120 ANG. † Sed aduerte ꝙ bona cautela eſt
ne tu iudex ī ſyndicatu tenearis ꝙ facias ī
actis apparere torturā cū moderamine,ſm
ꝙ īdicia p̄dicta demōſtrabāt, habitā fuiſſe
de tali inculpato, & purgatis bene indicijs
nō repertū culpabilem relaxari. ita no.di-
cit Bar.in l.fi. in prin. ff.de q̄ſt. quod tene
mēti ꝑpetuo, quia hoc pluries practicaui,
& in vrbe Peruſij, Nurſiæ, & in alijs quib⁹
aſſedi.Si quis uero cōfeſſus fuerit crimē de
quo ſunt indicia, an poſſit interrogari de

deli-

delictis,de quibus indicia nõ sunt, dic ꝙ nõ
de iure,vt l j.in prin.ff.de quæst.sed de con
a suetudine seruat᷑ cõtrariũ,q̃ consuetudo
põt ꝓbari ꝑ l.non omnes,§.a barbaris, ff.
de re mili.& l.congruit,ff.de offi.præsid.

Modus interloquendi in relaxatione
purgatis indicijs.

AVG. Tu in hac materia adde & dic ꝙ
ista est ꝑiculosa decisio, & miror ꝙ iste au-
tor nõ allegauerit pro se illã pulchrã deci.
Gan.q̃ posuit in tra.male.sub rub.de qõ.&
tor.in illa qõ.quæ inci.bonas qões de tor.
in ver.sed quid de q.quę quotidie occurrit
de facto, quidam de furto accusatur & in-
dicijs p̄cedenti.torquetur, & cõfitetur se il-
lud furtum fecisse : nunquid debet procedi
in tortura , & interrogari ꝙ confiteatur de
alijs furtis, si qua fecerit ad quæ nulla ha-
bebamus indicia.Rñ.ipse Gã. ꝙ non, de iu
ris subtilitate,quia sine indicijs nemo tor-
quetur,l.milites, C.de quæst.Sed dicit Gã.
ꝙ de generali cõsuetudine totius Italię ser
uatur cõtrariũ,& specialiter in furtis, quia
magis frequentatur, & dicit ꝙ illa cõsuetu
do põt adiuuari per illas leges quas alle.s̃.
iste autor hic. Ego vero credo illã cõsuetu-
dinẽ nõ ualere,q̃a irrationabilis cõtra tex.
in c.fi.ext.de cõsue.& l.2.C.quæ sit lon.cõ-
sue. nã opus est ꝙ primo cõstet de delicto ,
anteq̃ ꝓcedat᷑,vt est tex.in l.j.§.itẽ illud,ff.
ad Sil.Bar.in l.fi.in prin.ff.de quęst.dixi s̃.
in prox.4.col.nisi forte postea ista furta ve
rificarentur,ut dixit Bart.in auth.sed nouo
iure,C.de fur.& dixi s̃.ĩ ista gl.in ver.postq̃
aliq̃s est captus & carceratus ,in add.meis,
quæ conclusio,an sit vera vel falsa,pẽdet ẽt
ab bis q̃ dixi in addi.meis s̃.in hac ead.glo.
vbi quæro, an prius dẽt cõstare de delicto,
ibi dũ disputo,an op⁹ ẽ ꝙ cõstaret de deli-
121 cto.† Tene bene menti q̃ dixit Ang.in l.si
vacãtia, C.de bo.vac.lib.10.in 24.col. ꝙ si
iudex inquirit de homicidio contra me, &
apparet in ꝓcessu me esse culpabilẽ de adul
terio & homicidio quod ꝑꝑ illã inquisitio
nem iudex nõ potest me condemnare, nisi
appareat ꝑ meam cõfessionẽ spontaneã de
alijs criminib. non positis in inquisitione,
quia tunc licet illud aliud crimẽ non sit in
inquisitione deductũ, tñ rõne confessionis
potest sequi condẽnatio,ita est casus in c.j.
ext.de acc.in 6.q̃a in confessum nullę sunt
partes iudicis ,nisi in condẽnando, vt l.pro
inde,§.notandũ,ff.ad l.Aq.hęc credo vera,
vt dixi,vbi constaret de maleficio, vt supra
dixi,p̄terea in confessione spontanea hæc
possent ꝓcedere , sed in cõfessione extorta
ꝑ tormenta sine indicijs, hoc nõ credo ve-
rum, imo credo cõsuetudinem non valere,
per ea q̃ supr.dixi,& nisi sit vera sñia Bald.
in l.3.§.eiusdem,ff.de testi.in addi. qui uo-
luit ꝙ in crimine adulterij,falsi,& furti po
test procedi,ẽt si nõ constat de delicto , sed
dubito,vt sup.dixi,in hac ead.gl. vbi quæ-
ro,an opus est ꝙ prius constet de delicto.

ADDITIO.

a ¶Seruatur contrarium. *Adde tu, quod sñiam*
Gan. & Ang. sequitur Cep. in cons. 40. col. 11.
& idem voluit Card. in cons. 43. vbi dicit ꝙ ex
quo cõfessus est illud crimen ob quod positus fuit
ad torturam, quod præsumitur criminosus in a-
lijs, iuxta regu. c. defleat, secundum 3. lec. de reg.
iur. & vide Ale. in cons. 52. in 3. uol. Ber.

SVMMARIVM.

1 *Verba, non quidem a maliuolis &c. ponuntur in*
inquisitione, quia ad hoc quod fama sit iusta ,
oportet quod habeat initium a personis honestis
& ueridicis, non semel tantum , sed sæpe & sæ-
pius ad aures & notitiam dicti domini Potesta-
tis & iudicis & curiæ.

NON *quidem à maliuolis & suspectis, sed*
ab honestis & veridicis hominibus & per-
1 *sonis.*) † Ideo apponuntur ista verba, qñ a-
liàs nõ est iusta fama,qm̃ oportet ꝙ habeat
initium a personis honestis & veridicis,ut
no.gl.in l.cum quidã,§.quod dr̃, ff.de acq.
hær.& ibi Bar.& in l.de minore,§.tormen
ta,ff.de quæst.& ibi late per Bart.& Sal. in
l.ea quidem,C.de accu.Et sic sine diffama-
tione procederet quod non permittitur, &
sic inquisitio non procederet,iuxta nota.in
c.qualiter & quando,ext.de accu.

AVG. Adde ꝙ Ang.in l.si uacantia,C.
de bo.vac.hoc idem voluit,& Bal. in l.con-
gruit,ff.de offi.præsi.Et limita p̄dicta ꝙ ve
rũ est,ꝙ nõ est formãda inquisitio sine dif
famatione,quæ habuit ortum a maliuolis,
hoc verum super delicto,sed super fama in
quirẽda sufficeret.Ita sing.dixit Ro. in sin.
a 479.a ꝙ reputat no.& alleg.Io.An.hoc vo
luisse in c.cum in iuuentute,ext.de p̄sum .

ADDITIO.

a ¶Singulari 479. *Adde ꝙ est alias, sing. 497.*
& uide eundem in cons. 311. Ber.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Verba, Non semel tantum &c. sunt necessaria ad substantiandum famam quia non sufficit semel vociferatio, sed debet esse reiterata populi vel viciniæ vociferatio.*

NON *semel tantum, sed sæpe & sæpius ad aures & notitiam dicti domini Potesta-*
1 *tis & iudicis & curiæ.* † Necessaria sunt ista verba ad substantiandum ipsam famam, quia non sufficiat semel vociferatio, sed debet esse reiterata populi uel uiciniæ vociferatio, ut no. Bar. in d. §. torměta. ut est tex. in d. c. qualiter & qñ. el 2. extra de accus. & ꝗ sit talis vociferatio & fama ꝗ non queat tergiuersari, & quę posset generare scandalum ut ibi, & dixi sup. in glo. in uerbo fama publica, circa prin. & Sali. ponit multũ late in d. l. ea quidem.

AVG. Adde hic dicta Gand. in trac. malefi. sub rub. quis sit famæ effectus, & sub rub. quõ debeat fama initiũ capere, & sub rub. a quibus debet fama initium capere.

SVMMARIVM.

1 *Verbum notorij positum inquisitione, an faciat remitti omnes iuris solennitates.*

a ETIAM *per modum notorij* a *auditu peruenit quod de anno præsenti & mense Octo-*
1 *bris dictus Sempronius.* †Hoc uerbũ in inquisitione est magnæ importantiæ, ut no. Ange. in d. l. si uacatia, in uer. ucnio ad fm articulum principalē. & uer. 4. est regula &c. C. de bo. vacan. lib. 10. ubi in effectu dicit ꝗ qñ crimen est notorium, oĩs solennitas iuris

ADDITIO.

a ¶Est notorium. *Tu adde ꝗ notorium est ꝗ ante oculos situm est, vel in mentibus hominum ita radicatum, quod euelli non potest ita dicit Bal. l. ciues, C. de app. & in notorijs requiruntur loci, qualitas temporis, astantiũ multitudo. ita Spe in tit. de noto. & est cõis opin. quod ea quæ sunt facti momentanei possunt transire in notorium. ita Cy. Ab. Bal. & Sal in l. ea quidem, C. de accu. & Bal in c. 1 de pa. ten. n. & in auth. qui semel, C de proba. ubi saluat Bart ꝗ actus facti momentanei non possunt transire in notorium, ꝗ releuet ab onere probandi. Et dixit idem Bal. in c. 1 § iniuria, de pace iur. fir. quod in notorio facti non permanentis non valent probationes factæ nõ seruato ordine. & subijcit quod si quis accusatur de homicidio tanq̃ notorio, ꝗ non valent probationes receptæ ordine non seruato. & cognoscere iuris ordine non seruato, tollere est defensiones, alle. c statutum, de hære in 6. & dicit Alb. in d. l. ea quidem, col. 2. quod antequam procedatur super notorio facti transeuntis, debet iudex recipere probationes super notorio, alleg. c. consuluit, de app. Et cum aliquid est præambulum alterius oportet prius constare de præambulo si illud negetur, l. si ignorat, C. qui ac. c. & dicunt Inn. Ant. de Bu. & Abb in c. vestra de cohab cle. & mul. ꝗ nullum malum est adeo notorium, quin possit habere aliquam excusationē. Item adde ꝗ non creditur papæ cum deponit de noto quod ab alijs audiuit. quia plura specialia concurrerent primo, ꝗ uni soli credatur, secũdo ꝗ sibi crederetur de eo ꝗ ab alijs audiuit, ꝗ esset contra regulas iuris. Itẽ ꝗ illi a quibus audiuit essent tot & tales quibus esset adhibenda fides. & ad id quod dicit do. Ant. in c. vestra, de coha. cle. & mu. ꝗ effectus notorij non impediuntur, licet accidentia non sint notoria. adde ꝗ illud procedit, quando accidens esset tale, quod si esset notum non haberet excusare ipsum facientem: secus si haberet excusare ita dicit d. Hiero. Tortus in eius cons edito per Flor. eo tempore quo papa in eos protulit sniam excõicationis, quia ppter seditionem motam ab archiepo Pisa. quē laqueo vitam finire fecerunt. & in d. consi concludit papam nõ potuisse prædictam sniam proferre absq; citatione: licet assereret notorium esse ꝗ Flor fecerunt carcerare archiepm in palatio: quia talis detentio non poterat esse noto. & idem, & in eodem facto consuluit Fran. de Are. in consi. 165. in specie dicit, ꝗ iudici inquirenti & dicenti noto. non creditur: quia agitur de maiori præiudicio, q̃ quãdo asserit famam esse & etiam ibi addit. quod processus factus super noto. actus transeuntis nõ ualet iuris ord non seruato, nisi prius facta fuerit fides iudici de noto. & in actis appareat, etiam si iudex ex mero officio procedat. Et ex hoc conclude, ꝗ illud quod dicitur, ꝗ in notorijs proceditur iuris ord non seruato debet intelligi postq̃ & de notoritate constat iudici. & iudici dicitur constare quando pars fuit uocata ita gl. in c sacro, de sen. excom. & alias concor. uide per Are. in d. consi. 165. Item no. ꝗ illud quod dicitur ꝗ notorium æquiparatur sniæ, procedit quo ad liquidationem facti non ad iuris effectũ. ita Bal. in l. is cui, ff. de testa & quod notorium debeat ex actis constare iudici, ut iudici. adde Alex de Imo. in consi 118. in 4. vol. & Card. in consi. 56. ubi etiam multa de notorio. Ber-*

iuris cõis intelligitur remitti, vt in c. vestra, de coha. cle. & mul. & in l. j. C. qui & aduersus quos, & ibi glo. vnde si de iure cõi non posset procedere sine accusatore in tali crimine: tñ si sit notorium ẽt sine accusatore, & sic ex inquisitione poterit procedi, ita dicit ibi Ang. idem voluit Bar. in l. 2. §. si publico, ff. de adul. ver. vlterius scias ꝙ qñ crimen est notorium, & ẽt non est necesse ꝙ indiciorũ copia detur. Vnde si ipse postea rñdendo inquisitioni confiteatur omnia in ea contenta, confitetur ẽt notorietatem, vt no. Bar. & Bal. in l. si cui, §. j. ff. de leg. j. facit quod no. Bar. in l. constitutiones, in fi. ff. de app. & ibi Imo. vnde ex defectu solẽnitatis omissæ, vel quia non fuit accusator &c. vel quia defectus aliqs in processu interuenit, non poterit processum annullare, qđ not. quia in notorijs criminibus nõ requiritur solẽnitas, & ideo semper in tuis inquisitionibus istud verbum apponas, quod tamen à paucis, vidi apponi, sed male faciũt, vt ex prædictis patet, tene menti.

AVG. Tu aũt male facies ponere si delictum non est notoriũ, quia vr̃ ꝙ in delictis notorijs, ordo iuris non sit seruandus, vt dicit Bal. in l. j. C. de iud. & Bal. in l. properandũ, in fi. prin. eo. tit. & pulchre posuit Gan. in tract. malefic. sub rub. qũo de deli. cogn. qñ crimen est noto. Spec. autẽ vr̃ loqui in tit. de noto. crim. & ibi vide bonas leges & capitula q̄ possunt pro & cõtra allegari in materia, & ibi vide Doct. in dictis iuribus, & adde Doct. & Bal. in l. ea quidẽ, de accu. & glo. & Doc. in c. porro, ext. de diuor. & in c. ad nostrã, extra de iure iur. pulchre ꝑ Inn. in c. statuimus, extra de off. dele. Qñ aũt dicat notorium, & per quot testes, vide Gand. & Spe. & Doc. in locis s̃. alle. & Doc. in d. l. ea quidẽ, & Bal. in l. j. §. ius aũt gentium, ff. de iust. & iu. & Bal. in l. de quibus, ff. de leg. in 8. col. & Bal. in l. si vero, §. j. ff. qui satisd. cog. licet aũt delictum sit notorium, tñ minor magistratus nõ potest punire, ut dixit Bal. in l. magistratibus, ff. de iuris. om. iud.

SVMMARIVM.

1 *Delinquens Ferrariæ, an possit puniri Bononiæ.*

EXISTENS *Florentiæ in hospitio Leonis cui a primo latere cohæret platea communis, ab alio bona domini Andreutij, & alia latera commisit et mandauit dicto Caio quod Titiũ Ioannis Martini de Bononia capella sancti Salnatoris de Bononia vul̃ratet.*

1 ANG. † An de delicto alibi commisso possit quis puniri Bononiæ, Bar. in l. si cui, §. fi. ff. de accu. ꝺm Dy. dicit ꝑ illũ tex. quod est verũ, nisi sit ciuis huius ciuitatis: tũc. n. rõne originis de quouis delicto vbiq; terrarum commisso põt puniri hic Bononiæ, vt l. j. C. vbi de crim. agi opor. Sed delicta alibi commissa aggrauãt delictũ hic cõmissum, & faciunt ꝙ acrius puniatur si sæpe, & sæpius alibi est consuetus, facere hmõi tractatus, vulnerationes & furta, tunc acrius hic pro vno delicto punietur, vt l. 3. C. de epis. aud. l. seruo, C. ad l. Iul. de vi. cũ si. ita dicit Bar. ĩ d. l. si cui, §. fi. & Bal. in auth. sed nouo iure, C. de ser. fu. ver. sed dubitatur &c. vide quæ dicam j̃. in gl. Vestem cęlestẽ abstulit.

AVG. Tu adde quæ dixi s̃. in gl. hæc est quædã inquisitio, ibi q̃rit d. Ang. an in delictis cõmissis ꝑ subditũ extra territorium a possit formari inquisitio contra eũ per iudicem originis, & ibi late disputaui multa allegando, an si Ferrariensis Florentiæ occidit vnũ, possit hic puniri Ferrariæ. Adde tñ ꝙ Pet. de Anch. in cle. j. extra de pen. approbat opi. Bar. in d. l. si cui, §. fi. ꝙ delicta extra territoriũ cõmissa aggrauãt delicta hic facta. Et idem dicit Ang. in d. l. si cui, §. fin. & dicit ꝙ ita de consuetudine obseruatur. Et voluit Bal. in l. fi. ff. de iuris. om. iud. & Iac. de Belui. in Auth. vt nulli iud. §. si uero cõprehensorũ. & Sal. in l. seruos, C. ad leg. Iul. de vi. dicit ꝙ si statuto cauetur ꝙ qui duo furta fecit, suspendatur, licet hic Ferrariæ vnum furtum commisit, & aliud Florẽtiæ, tñ debet furca suspendi, & vr̃ esse de mente Bal. in auth. qui semel, C. qũo & qñ iud. & Sal. in d. l. 3. C. de epis. aud. certe ista sententia est rigorosa. Si essem iudex malefi. hoc non facerẽ, & ita reperio Bal. sensisse, in l. j. C. de act. sed in indiuiduo expressius, & in terminis reperio Io. And. voluisse in addi. Spec. in rub. de fur. & Sali. in d. l. seruos, posuit quid si malefactor fuit punitus de delicto Florentię commisso, & opi. Io. And. tenuit

ADDITIO.

a ¶Extra territoriũ. *Adde tu ad prædicta Abb. in cons. 26. sed an delicta alibi commissa aggrauent delicta commissa in loco originis uel domicilij, vide Bal. in cons. 476. in 4. uol. Ber.*

auit Gand.in tract.malef.sub rub.de fur. & latronibus,in pe.col.in ver. sed iterum pone aliam qōnem de facto,& ibi vult secundum Vber.de Bubio ; ꝙ delicta alibi commissa non aggrauant delictum factum hic. Adde Alb.de Rosa.latius disputantē istam materiam in 3.parte statuto.q.39.

2 *Mandatum fuit factum Florentiæ, sed homicidium fuit perpetratum Bononiæ, ubi ille mandans poterit puniri.*

2 ANG. † Quæro primo hic, mādatū fuit factū Florentiæ, homicidiū vero fuit ꝑpetratū Bononiæ,vbi ille mādās pōt puniri.*a*
a hāc q.format Bar.in l.si vt ꝓponitur, ff.de fideiuss.vbi concludit ꝙ cū mandans teneatur ex homicidio sequuto, vt no.glo.in l.j. §.persuadere,ff.de ser.corru.& hic est commissum maleficiū,ergo hic Bononiæ mandans pōt puniri.Pet.aūt de Anch.in cle.j.§. fi.extra vt lite pend. tenet contrariū per gl. in d.cle.quæ facit dr̄iam inter procuratorē & neg.gest.sequuta ratihabitione, nam in procuratore & sic in mādatore vr̄ mandans deliquisse vbi delictū est commissum,& ibi ēt pōt puniri,ita intelligitur opi.Bar. secus in ratum habente à gestore factū, quia vr̄ deliquisse in loco vbi ratū habet, & ibi pōt puniri ꝑ illā gl.no.sed Imo.in d.l. si vt proponitur.dicit ꝙ illa gl.per dictum Pet.non procedit in maleficijs, vbi quis obligat̄ ꝑꝑ maleficiū factū & nō verbo,ut l.si quis uxori,§.neq; verbū,ff.de fur.igitur ēt in ratum habente obligat̄ ratum habens in loco delicti,quia ꝑꝑ delictum tenet̄,ut d.§.ꝑsuadere. Itē ibi Imo. dicit ꝙ p̄dicta ꝓcedunt qñ mādato venit puniēdus de delicto cōmisso. Si aūt ageret̄ de ipso puniēdo extra ordinē, quia punit̄ mādando delictū ita atrox,vr̄ & posse conueniri in loco vbi mādauit,ut no. Bar.in l.non solū.§.si mandato,ff.de iniur.

AVG. Tu aūt in hac materia,adde ꝙ ista q.pendet ab illa q.an mādans teneatur ex mandato de delicto postea sequuto,quā q.late posui s̄.in gl. Sempronij mādatorē, in 7.prin.q.& ibi allegaui multa, & tādem conclusum fuit ꝙ tenetur de delicto postea sequuto, vnde ille locus delicti cōmissi, & tp̄s dēt inspici,vt pulchre voluit Bar.ī l. nō solū,§.si mandato,ff.de iniur.de qua materia hr̄ ꝑ Bal & latius per Sal.in l.nō eo minus,C.de accu.& vide Bal. in l.sed & eximēdi, §.prætor.in fi.ff.ne quis eum qui in ius vocatus est vi eximat. Adde tamen & limita prædicta ut supra dixi ibi in d.7.q.

3 *Delinquente Titio Bononiæ, si conueniatur Florentiæ a iudice suæ originis,an imponetur pœna statuti Florentiæ, an loci delicti.*

3 ANG.†Quid si dictus delinquens Bononiæ conueniatur Florētiæ à iudice suæ originis, an possit dictus iudex imponere pœnam sui statuti Florētiæ: an pęnam statuti
b loci delicti, *b* istam q.ponit Bart.& Bal.in l.j.C.de sum.Tri.& ibi Cy. & Bar.in l.fi.ff. de extraordi.cri.vbi concludit ꝙ pœna loci delicti,& non loci in quo delictū cognoscitur,est imponenda, ꝙ semel de facto mihi occurrit Nursiæ,sed obuiaui ꝑꝑ gn̄alem & pinguē clausulā quā posui, videlicet super quibus omnib.& singulis &c. ex qua clausula ẜm Bar. in d.l.j. si est late concepta,tu iudex potes late imponere etiā pœnam statuti Bononiæ,& iuris cōis,arg.no.per Bar. in l.j.ff.vi bono.rap.& dicam in gl.j̄. super verbo,super quibus omnibus &c.

AVG. Tu autē in hac materia si uelis uidere ueritatē istius difficultatis. Adde & vide ea q̄ hic dixi remissiue s̄. in gl.q̄ incipit, hæc est quædā inquisitio,in uer.quęrit hic d.Ang.an in delictis commissis per subditū extra territoriū, possit formari inquisitio contra eum per iudicem originis.

4 *Tractatus Florentiæ de homicidio committendo Bononiæ,an possit conueniri Florentiæ de tractatu solummodo.*

4 ANG. † Quæro in casu nostro,an iste q̄ tractauit Florentiæ de homicidio cōmittē-
c do Bononiæ possit Florentiæ de tractatu *c* solummodo cōueniri,hanc q.format Bart. in l.& si amicis,§.j.ff. de adult. & dixi s̄ in gl. proxime præced. & in effectu dicit ꝙ sic per illum tex.quem dicit esse intelligendū ꝙ puniatur de ordinatione & tractatu aliter

ADDITIONES.

a ¶Puniri.*Adde Ang.in cons. 178. in princip.& Pan in cons.25. Ber.*

b ¶Statuti loci.*Adde & uide circa hoc Franc.de Are.in cons. 58. & quod debeat puniri secundū statuta loci delicti,uoluit Alex.in cons.11.in j. volu.Ber.*

c ¶De tractatu.*Adde tu in proposito, & vide consil.Phil.de Regio,quod habes inter cons.Bal.nu. 311.in 3.vol.Ber.*

ter facto, q̃ si in mente sua tantummodo tenuisset, quia sola cogitatio non punitur, vt l.cogitationis, ff.de pę. & ibi late per Bart. & p̄dicta dixit Bar. esse vera in d.l.& si amici.in eo q ordinauit cū aliquo vt aliquē occideret, sed si ipsemet hoc ordinasset & deliberasset alibi Titium occidere, tunc dicit Bar. ꝙ p.p sequēs homicidium pęna tract. est extincta, vt l.illud, in fi.ff.ad leg.Aquil. quod tñ intellige verum, si de homicidio esset punitus, vel cōdematus, vel posset puniri vel condemnari, sed si esset contumax in loco homicidij ꝑpetrati, ita quod ex hamicidio pęna non pōt hr̄e effectum, tunc dicit ꝙ satis probabiliter potest dici, ꝙ ex solo tractatu veniret puniendus vbi tractatum & ordinationem fecit. Nam principale tunc extiuguit accessorium qñ principale habet executionem: aliàs secus, vt l.si hæres à debitore, §.si seruus, ff.de fideius.qđ bene no. quia mihi semel contingit de facto hic Bononiæ, sicut dicimus de insultu qui confunditur cum vulnere sequuto vulnere, vt l.qui crimen, C.de accu.& dicam ĩ. in gl.in verbo, fecit insultum.

AVG. Tu in hac materia adde qđ nō est dubium quod in istis delictis quis punitur de tractatu vbi delictum est consummatū, & hoc voluit Bart.in l.si vt ꝓponitur, ff.de fideiuſ.dum ponit q.sum hic Ferrariæ, ordino ꝙ tu occidas vnum Florentiæ, & ita mando tibi, hoc mandare est principiū delicti committendi, & iste est tractatus contra illum qui debet occidi. & ita ibi determinauit ꝙ Florentiæ ille talis possit puniri, & dixi s̃.in hac eadem gl. in ver. (quæro hoc mandatū fuit factum Florentiæ.) Bar. vero in d.l.& si amici. non decidit q.istam vt eā proponit d.Ang.hic: sed melius colliges ex dictis Bar.in d.l.si vt proponit̃, posset ēt talis species tractatus esse, quod etiā delicto nō sequuto ille tractans puniretur hic Ferrariæ, ac si delictum fuisset consummatum, & bic Ferrariæ posset puniri in casu c.pro humani, de homic.lib. 6. & dixi s̃. in gl. Sempronium mādatorem in multis quæstionib. maxime in ordinamento assassinamenti committēdi. Adde tñ ꝙ Ang.in d.l.& si amici, ff. de adul.vr̃ decidere cōtra Bar. in illo articulo qñ quis est contumax in loco delicti consummati, an confundatur tractatus cum delicto sequuto postea, & ibi arguit contra Bar.dic vt ibi.

S V M M A R I V M.

1 *Tractatus factus Florentiæ quando postea delictum fuit alibi commissum, an possit puniri Folrentiæ.*

2 *Tractatu habito per Titium & Caium, quod Caius interficeret Seium, si postea ipse Caius occidat, præsumitur quod fuit sequutus ipsum tractatum, & quod ita fuit ordinatum inter ipsos, licet testes dicant se nescire de finali ordinatione.*

ET ad hoc colloquium & tractatum qualiter hoc fieri posset in dicto hospitio ad inui-
1 *cem habuerunt, deinde prædictus Caius.* † An autem de isto tractatu possit puniri Florētiæ vbi tractatum fecerunt? dic ꝙ sic. ita determinat Bar. per illum text. in l.& si amici, §.j. ff.de adult.& dixi sup. statim in proxi.gl.& non est mirum, quia ille tractatus fuit principium huius delicti. Vnde istum delictum habet necessariā cām ad sui principium, videlicet ad tractatū: igitur ad cū refertur, & de principio iudicabimus sicut de fine, l.damni, §.Sabini, ff. de dam.infec.
2 Et no. ꝙ † si inter Titium & Caium fuit habitus tractat⁹ quòd ipse Caius interficeret Seium, & postea Caius occidat, præsumitur quòd fuit sequutus ipsum tractatum, & quod ita fuit ordinatum inter ipsos, licet testes de finali ordinatione dicant se nescire, ad hoc facit quod no. Bar. in l.q aliena, §.is qui. ita dicit Bal.in l.multum, in 7. col.C.si quis alteri vel sibi.

AVG. Tu adde & considera, ꝙ de tractatu facto Florētiæ vt quis occidat vnum Bononiæ, verum est ꝙ poterit de isto solo tractatu puniri Florētię, ita dicit Bar.in d.l.& si amici, sed an puniatur l.Cornelia, de sic. vel extraordinarie, vel delicto sequuto, vel non. Hæc omnia colligūtur ex dictis Imo. post Bar.in l.si vt proponitur, ff.de fideiu. & dixi sup. in gl.in verbo, existens Florentiæ, in verſ.quæro quia hoc mādatum fuit factum Florentiæ, quia vt dixi sup.in proxima gl.in addi.finalibus. iste tractatus delicti committendi ęquiparatur proprie his qui mandat aliquod delictum fieri, & tenementi quòd dixit Bart. in d.l.& si amici, §. j. quod ille qui præstat locum vel domum ad hoc, vt aliqui habilius possint colloquium habere simul, ille talis possit puniri de auxilio, vide in l.in furti, §. ope, ff.de furt.

fūrt. Et de materia istius tractatus qūo dicat̃ tractatus in maleficijs. Adde Alber.de Rof.in q.statu.in 3.par.q.64. & Ang.in cō si.suo 22.& ibi Ang. ponit quis vocat̃ tractator,& quis ordinator delicti.

SVMMARIVM.

1 *Locus & tempus, an necessario sint apponenda in criminalibus & etiam in inquisitione.*

DE anno presenti & mense Nouembris.)
1 † Locus & tp̄s necessario sunt apponē da in criminalibus, & ēt in inqsitione spāli, nō gn̄ali, vt no.Sal.in l.ea quidem, C.de acc.ver. sed quia pp denunciationes &c. & ver.q̄ro an dēat &c.licet gl.no.Insti. de pu. iud.in prin.teneat contrarium: facit l.pen. C.de acc.vbi gl.ponit formā libelli in crīalibus.& Bar.in l.libellorū, ff.de acc. & hoc tenet expresse Bar.in l.2.§.si publico, ff.de adul. fm Iac.Bu.ibi, quæro vtrū inquisitione &c.& Cy.in l.1.C.quod certo loco.

AVG. Tu aūt in hac materia adde Bal. in l.edita,C.de eden.in repe.in 9 oppo. terribiliter arguit, ꝙ non est de necessitate, vt in inquisitione apponatur locus & tp̄s, qa hoc l.non cauet̃. Nec ob.l.libellorum, ff.de accu.& alia iura, quia loquuntur in accusatore, qui non caret odio, sed non sic in iudice inquirente pro quo lex præsumit. Itē limita hoc non habere locum in crimine hęresis,& rationē vide per Bal.in l.j. C.qui accus.in 4.col. Item nec prædicta militant in crimine falsi, vt dixit Bald. eleganter in c.j. quib.mo.feu. amit. & ibi alleg.gl.singularem, & ibi vide rationem & multas alias limitationes, & multas alias allegaui s̄.ī gl. hæc est quædam inquisitio, in addi.in ver. (item inquantum s̄.dictum est ꝙ in inquisitione debet apponi locus & tempus.)

2 *Dies cum non sit apponendus in criminalibus, si ego imploro officium iudicis vt ipse inquirens apponat, vel accusatorem apponere faciat diem, quid faciet iudex.*

2 ANG. † Sed circa hæc plura sunt videnda. Primo, qa necesse est ꝙ apponatur annus & mensis cōmissi delicti, vt d.l.libellorum.& Insti.de publ.iud.in prin.an ēt dies sit apponendus. Dic ꝙ nō, vt d.l.libellorū, & dictis iuribus. Quid si ego imploro officiū iudicis vt ipse inquirens apponat, vel accusatorem apponere faciat diē, vt meas defensiones facere possit, vel quia dicā me fuisse absentem tota ea die, vt est gl. singu. in l.optimam, C.de contrah. stipu. Bar.in l.2.§.si quis Eph.ff.de eo qđ cer. loco. vel qa feci ad meā defensionem, quid erit. Bar. in l.is qui reus, ver.sed quæro an in accusatione, ff.de pu.iud. dicit ꝙ æquū est qđ apponatur ne reo auferatur defensio, & vt libellus sit talis per quē reus plene instruat̃, an velit credere vel contendere, vt l.1.ff.de eden.ꝙ talis dies dēt exprimi. facit l.pe.ff. de interro.act.ibi, quoties æquū iudici videbit̃. Aduertas tn̄ isto casu, ꝙ licet aliqn̄ dies ad rei petitionē declaretur, non tn̄ de necessitate probādus est. ita dicit Bar.in d. l.libellorū, in fi.versi.circa tp̄s &c.& hoc ēt no.Sal.ī l.pe.C.de acc.Si aūt nō vult exprimere, vel iudex non vult cōpellere accusatorē ad dicendū diem, ꝙ remediū erit ipsi reo, tunc dicit Bart. aut delictū probat̃ per mei confessionē,& tunc satis est mihi, licet dies non exprimat̃, qa probatio mea q̄. faciā per testes ad mei defensionem cōcludet necessario, quia probaui de illomet delicto de quo sum confessus, cum confessio mea iudicialis debeat regulari, & intelligi fm confitentis intentionem, vt l.si quis intentione, ff.de iudic.& sic intelligitur confessum fuisse illud crimen, quod postea probatur fecisse ad sui defensionē. Si vero crimen sit negatum, & per testes probatum, tunc reus debet facere articulos ꝙ illo mēse vna tm̄ rixa īteruenit inter ipsum & vulneratū, in qua fuerunt p̄sentes tales testes. Itē ꝙ in dicta fuit primo insultatus à Titio, testes inquisitionis hoc faciliter probabūt, s.vulnus esse factū, si verū est, & ēt testes mei poterūt probare defensionē, vt in c.cum Io.de fid.inst. Sed aduertas ꝙ in eo ꝙ sup.dixi fm Bar. ꝙ quoties iudici ęquū videbit̃ ad petitionē rei, dies sit apponēdꝰ, p d.l.pe. de interr.ac.quia Imo. in d.l.is q reꝰ, ī ver.itē adde dictis Bar. &c. dicit dictū Bar.nō esse verū, qa vr̃ absonū ꝙ iudex possit arctare accusatorē ad apponēdū diē in accusatione, ex quo exp̄sse in d.l. libellorū, dr̃ ꝙ nō dēt cogi. nec ob.l.pe. de interrog. act per q̄ mouetur Bar. quia illa debet intelligi in casibus in quibus à iure non reperit̃ facta prouisio in specie specificata, quia clausula generalis nō refertur ad specificata, vt l.doli clausula, ff.de verb.ob. facit qđ habetur in d.l.sanctio legū. & maxime ibi per Bar.ff.de pę.sed verius credo dictū Bar.

per

per id qđ ip se no. in d.l.libellorũ, in ver. circa tp̃s, in fi. ꝙ apparet, q̱a accusator ꝑꝑ hoc non grauatur, quia licet cogatur apponere diem, non tñ probare, & si non probat, reus nõ absoluet̃ ꝑꝑ hoc, & sic non grauatur in onere probandi, & istud est, ꝙ voluit d.l. libellorum, in fi. prin. ibi, neq; aũt diem &c. Aduertas tñ ꝙ ita demum cogitur apponere diem si reus in iudicio exprimat diem, in qua vult facere suas defensiones, ita dicit Sal. in l. pen. C. de accu. quod no. tene ẽt mẽti quod Imo. i i dicit ꝙ fiat vnus articulus, quod vnica tm̃ rixa interuenit &c. aliàs testes mei nõ probãt defensionem, qđ est verũ qñ delictum est reiterabile, puta percussionis: secus si non sit reiterabile, vt mortis vel amputation is membri, quia tunc testes mei ẽt absq; dicto articulo probando insultum factum à te de dicto mense, necessario probant ꝙ ad mei defensionẽ, probando insultum factum à Titio de dicto mense.

AVG. Tu aũt ĩ hac materia, adde ꝙ imo vr̃ ꝙ Imo. rectius loquat̃, & hoc per doctrinã Bal. q̃ posuit in addi. in l. vbicunque, ff. de interrog. act. qui dixit ꝙ d.l. vbicunque, non hẽt locum in casibus vbi à iure cõtrarium expresse est prohibitũ, & in illis casibus iudex nõ interrogabit partẽ, quia æquitas ibi non dr̃ adesse, vbi lex expresse prohibet. Et ideo dicit cum in l. sancitũ est, ꝙ nemo cogitur dicere titulũ possessionis. Ideo nulla æquitas debet mouere iudicem ꝙ interroget partẽ quo iure possidet. Et si expresse in d.l. libellorũ, sancitum est ꝙ non dies apponatur, ergo iudex nõ põt cogere partẽ ad edendum diem, nec est bona rn̄sio d. Ang. dum reprehendit Imol. rñdendo ꝙ si pars apponat diem, ꝑꝑ hoc nõ grauatur in onere ꝓbandi, quia si quis non grauatur in hoc, tñ grauatur in alio, quia apponẽdo diẽ satis in hoc grauatur, quia facilius pars aduersa ꝓbabit contrariũ. Et probãdo contrariũ p̃sumitur ille alter calumniator, l. j. ff. ad Turp. l. Athletas, §. calumniator, ff. de his qui no. in fa. Sed aduertas his nõ obstantibus, puto verã esse sn̄iam Bar. cõtra Imo. quia dico ꝙ in crĩalibus vbi æquitas p̃t mouere iudicẽ, põt iudex partẽ interrogare, & cogere ẽt ad edendum diem, qñ delictum fuit cõmissum, ad hoc, ut facilius pars possit probare contrarium. Et istã sn̄iam repe rio ꝙ ẽt tenuit Bal. in terminis in l. j. C. de re iudi. qui dixit ꝙ si ego accuso te ꝙ mihi dãnum dedisti, & tu uis probare negatiuã, dãnum nõ esse datum, & sic vis reprobare de falso testes meos, ꝙ isto casu dies debet edi. arg. Insti. ne inut. stip. §. itẽ verborum. Et probatur per modũ traditum in l. optimã, C. de contrah. & commit. stip. s. ꝙ tota illa die non fuit visus dãnum dare, nec potuisset dare, quin custodes vidisset dare, ut no. in l. j. §. j. ff. de itine. actuq; priua. & dicit Bald. ꝙ non cogitur edere diem in libello, sed iudex ex officio interrogabit de die, per l. vbicunq;, ff. de interro. actio. Subdit tñ ꝙ hoc est in arbitrio iudicis, & sn̄iam Bar. sequuti sunt Doc. & maxime Rom. post Bar. in l. Pantonius, §. rei perduellionis, ff. de acqui. hær. Nec obst. motiuum Imo. quia lex libellorũ debet intelligi qñ ad petitionem partis accusator cogeretur edere diẽ, quia
a accusator non cogitur, sed nos loquimur a an iudex ex officio suo possit hoc facere, & ista sunt penitus diuersa, sicut no in c. cum Ioannes, extr. de fide instru. & maxime per Ant. de Bu. & in c. cũ cãm, ext. de iura. calũ. & in d.l. ubicunq;, per Doct. in cle. sæpe, de ver. sig ubi post cõclusum ĩ cã ad petitionẽ partis, nõ possint fieri istę interrogationes, quia lex ita dicit, nihilominus post cõclusum iu cã, iudex ex officio põt ita facere.

ADDITIO.

a ¶Sed nos loquimur. *Adde tu etiam quod iudex post conclusum in causa possit partes interrogare, vide Lud. Rom. in cons. 177. & in consil. 479. vbi ꝙ etiam post dictcita testificata potest testes ex officio interrogare, & adde ꝙ pro opin. Bar. facit quod voluit Abb. in cõs. 21. quod licet quis non cogatur in libello exprimere actionem, tamẽ ex causa cogi potest, & sic etiam iudex ex causa cogitur causam exprimere in sententia. B.*

---

3 *Dies cũ non sit apponendus in libello criminali, apponatur per accusatorẽ vel inquirentẽ a principio, et reo non instante, & non probetur sed omnia alia probantur, an absoluetur reus.*

4 *Dies apposita in libello criminali, si postea ponatur clausula in fine libelli, non tamen se astringens ad probandum non necessaria, tunc accusator non astringitur ad probandum diem.*

3 ANG. † Secundo q̃ro dies de necessitate in libello criminali nõ est apponendus, vt d.l. libellorum. Quid si dies apponatur per accusatorem vel inquirentẽ à principio, ẽt

reo

reo non instante, ꝙ apponatur: & tñ nõ ꝓ-
batur oĩa vero alia probantur, dic ꝙ reus
debet absolui, nã licet de necessitate hoc ap
poni nõ debuit: tñ si apponatur, sibi impu-
a tet, *a* si nõ ꝓbat, vt l. habebat, ff. de instit. &
maxime cum variatio diei faciat videri a-
liud delictũ in substantia, vt in c. abbate sa
ne, de re iud. in l. fi. lib. 6. & not. Bar. in l. de-
nũciasse, §. quid tñ. ff. de adul. ita dicit Bar.
in d. l. is qui reus, ver. q̃ro cum de necessita-
te &c. de quo vide late per Bal. in d. l. j. C. q
accus. non pos. & latius per Sal. in l. pen. C.
qui accu. ver. quæro quando dies &c.

AVG. Tu aũt in hac materia adde Bal.
in l. habebat, ff. de inst. Adde Bar. Bal. Ang.
& Imo. & Ro. in l. Pantonius, §. rei perduel
lionis, ff. de acqu. hære. qui idem voluerũt,
sensit Bal. in d. l. libellorũ, Ang. in l. denun-
ciasse, §. qui tñ, ff. de adulte. Quinimo dixit
Bal. in l. 2. C. de proba. ꝙ si dixisti delictum
esse factũ in tali hora, puta x. & probas xj.
hora, sequi non debet condẽnatio, q̃a aliud
est delictum: cõtra istam primã determina
tionem vr̃ expresse decisio text. & Bart. in l.
circa, ff. de proba. qui dixit per illum tex. ꝙ
ille qui in se assumpsit onus probandi id ꝙ
ipse ꝓbare non debebat, nõ probando sibi
nõ p̃iudicat: Posito ꝙ sñia cõis prima esset
4 vera. † Tñ limitarem p̃dicta ꝙ licet dies sit
apposita, & accusator in fine libelli diceret,
non tñ se astringens ad probãdum non ne
cessaria, ꝙ tunc accusator ꝑꝑ illam ꝓtesta-
tionẽ non esset obligatus ad probandũ diẽ,
colligo ego ex decisione Bart. in l. diuus, ff.
de re iud. & fuit sñia Io. And. in c. licet cau-
sam, extra de proba. qui voluit ꝙ licet pro-
ponens in libello tali modo inepte propo-
nat, ꝙ de necessitate illa probare debeat, q̃
non sunt de necessitate pro uictoria causæ,
tñ si proponit cũ clausula illa, non se astrin
gens &c. saluatur etiã si nõ probat illa, dic
vt ibi per Doct. & per Bar. in d. l. circa. Tene
tñ mẽti q̃ dixit Ang. in l. libellorũ, ff. de ac-
cu. ꝙ licet possit cogi ad edendũ diẽ officio
iudicis, ad hoc vt possit reus se defendere.
Tñ si dicit ꝙ nõ recordatur de die, nõ cogi
tur, sed excusatur, & ita dicit ꝙ practicatur.

5 *Stante statuto ꝙ aliquid sit delictũ in uno die, quod non est in alio, tunc debet exprimi dies.*

5 ANG. † Tertio quæro, aliqua sunt deli-
cta ex statuto in vna die, q̃ non sunt delicta
ĩ alijs dieb. vt puta in festo sãcti Donati ad
uocati Aretini, an illa dies sit exprimenda,
dic ꝙ sic, & idem si vna hora esset delictũ,
alia non, vt no. per gl. in l. cum actum, ff. de
neg. gest. aliàs si tacetur, nõ erit delictũ. Ex
quo sequitur ꝙ si pœna ꝑꝑ noctẽ augmen
tetur, dẽt illud tp̃s apponi, aliàs pœna non
augmẽtatur, vt dicit Bar. in d. l. libellorũ, in
prin. vers. circa tp̃s &c. Et pro hoc notanter
facit, si statuto cauet, ꝙ vsq; ad mediũ men
sem Maij liceat pasculari in pascuis cõis, &
non postea sub pœna &c. si volo inquirere
ꝙ t̃pe prohibito de mense Maij pasculasti,
debeo dicere q̃d de hoc anno & de mense
Maij vltra mediũ mẽsem, & circa eius finẽ
pasculasti, aliàs aũt simpliciter dicendo de
mense Maij necessario nõ includit delictũ,
quia potuisset de mẽse Maij ĩ principio: &
b sic t̃pe permisso, *b* ita notabiliter dicit Bar.
in l. nõ solũ, §. sed vt probari, ff. de ope. no.
nun. & Bal. in l. matrẽ tuã, vbi oĩno videas.
C. de prob. & ibi Sal. & hoc tenuit ẽt Ang.
Imo. Raph. & Lud. in d. §. sed vt probari.

ADDITIONES.

a ¶Sibi imputet. *Adde tu & vide Ale. i cõs. 40. in 3. vol. vbi de clau. nõ se astringẽs, & ad gõnẽ Ang. vide Pau. de Ca. in cons. 26. in 2. impres. B. Sequitur Hipp. in rep. rub. de fideius. col. 13. i fi.*

b ¶Tempore permisso. *Adde tu & vide in terminis Bar. in cons. 209. incip. viso processu lo. & quòd quando qualitas deducitur in inquisitione quæ aggrauat delictum, debeat sequi absolutio, consuluit Roma. in cons. 168. Et idem tenet do. Alex. in cons. 1. & cons. 83. in 3. volu. & ibi refert notabile dictum Io. And. in c. pro humani, de homici. & uide Bart in cons. 117. incip. accusa. fuit insti. & opi. Bar. sequitur etiam Cep. in cons. 62. Ber.*

AVG. Tu in hac materia cõsidera, ꝙ oẽs
Doc. in locis s̃. alleg. sequuntur sñiam Bar.
quæ fundat̃ in regula iuris, qua cauetur ꝙ
vbi certum & limitatũ tp̃s, vel certa seu li-
mita. pars loci, seu alia similis qualitas ha-
bet esse fundamentum alicuius intẽtionis,
oportet ꝙ illa qualitas & illud tp̃s deduca-
tur, & specifice probetur, aliàs succumbit,
ad hoc possumus ẽt allegare bonum tex. in
l. fin. C. an ser. ex suo fac. quem textum ibi
ponderauit Bal. & Sal. & Bar. in l. denũcias-
se, §. q̃d tñ, ff. de adul. dum alle. l. p̃tor, §. do-
cere, ff. vi bono. rapt. & habemus glo. no. in
c. venerabilis, de sen. excom. in 6. gl. pen. &

Bar. in l. quis,§.fi.ff.de iu.fiſci. & faciunt no.per Bal.in ſi quis non dicā rapere, C.de epiſc.& cle.circa 3.vel 4.col.dum refert ſingulare dictum Io.And. in c.j. extra de homic.in 6.in nouella. Et videnda ſunt dicta Bar.in l.1.poſt prin.ff.ne q̱d in flum. pub. & vide Bar.Bal.& Ang.& Raph.& omnes in l.cum actum,ff.de neg.geſt. Et certe ibi eſt bonus tex. coniuncta gl. Nā ibi agebat̄ cōtra vnū actione nego.geſt. q̱ dicebat̄ adminiſtraſſe tp̱e quo erat ſeruus,& tp̱e quo erat liber, & vbi non eſt ꝓbatū de tp̱e,ibi dr̄ ꝙ fert̄ ſnīa abſolutoria, & principalē q̄ſtionē q̱̃ s.poſuit do.Ang.hic formāt Mo. repetentes in c. qualiter & qń, extra de accuſ.in 36.q. in 2. col.11.q.prin.& breuiter nil aliud allegant,niſi Bar.in locis s̃.alle.& eum ſequuntur.Adde hic no.per Ro.in addi.in d.§.ſed vt probari.

6 *Accuſatore plene probante ſuam intentionem ſi per exceptiones & probationes rei, talis probatio redditur dubia,an reus ſit abſoluendus.*

6 ANG.† Quid ſi accuſator plene ꝓbauit intentionē ſuā, ſed p̱p̱ exceptionē & ꝓbationem rei reddit̄ dubia ꝓbatio actoris, vt puta accuſo te ꝙ tu vulneraſti Titiū de mēſe Nouembris, & probo.Tu dicis ꝙ de mēſe Nouembris Titius fuit bannitus,nec doces, an hoc fuerit anteq̱̃ tu vulnerares, eū vel poſtea.& dicit Bar.ꝙ dēt abſolui, q̱a ī delictis ꝓbationes in cōdēnando dēnt neceſſario concludere, & clariſſime, l.fi.C de ꝓb. ſed ꝓbatio accuſatoris non concludit ꝙ vulnerauit ipſum ante bannum, igitur &c.& pro hoc alle.l.2.C.de peti.hær.& iſtā ſnīam ſequutus eſt Sal.in d.l.matrem. in fine.Sed contrariū tenet Bal.in d.l.matrem, C.de probatio. q̱a iſte accuſat excipit obſcure,nec probat exceptionem ſuam, ergo dēt ſuccumbere,l.ab ea parte,ff.de ꝓbatio. Tu teneas opi.Bar.q̱̃ do.Io. de Imo.& Rapha. ſequuntur in d.l.non ſolum, §. ſed vt

a probari, a ff.de ope.no.nun.vbi Bar.hoc dixit,& non alibi,per d.l.2.C.de pet.hær.

A D D I T I O.

a ¶Sed vt probari. *Adde tu & vide do. Alexan. in d.§.ſed vt probari. Ber.*

AVG.Tu aūt in hac materia pulchra & quotidiana,ī qua aliàs allegaui & cōſului, an vera ſit ſnīa Bart.qđ in crīaliibus dubia probatio exceptionis ipſius accuſati' habeat releuare probantem. Aduerte,q̱a contra iſtā deciſionem Bar. fortiter obſtat doctrina Bart. q̱̃ poſuit in l.Aurelius,§. idem quęſijt,ff.de lib.lega.ꝙ ſi accuſaui Sempronium ꝙ occidit Titium,& Sempronius excipiat pro defenſione,ꝙ occidit Titium ad ſui defenſionem, ꝙ pōt ex ſua confeſſione condemnari, quia licet confeſſio p̄dicta ſit qualificate probata,&ſub vna conſtructione:tñ quia præſumptio iuris orta ex homicidio ꝙ dr̄ eſſe illicitum, & de gñe prohibitorum,tunc eſt cōtra ipſum cōfitentem & pōt confeſſio recipi quatenus contra cōfitentem eſt,& reſpui quatenus eſt ꝓ eo,vt ibi per Bar.& ita reperio d.Abb.in c.auditis.extra de pręſcr. terribiliter arguentē cōtra iſtā doctrinā Bar. nihilominus do.Ab. ibi ſequitur Bar.& rńdet ꝙ hoc nō hēt obſtare, q̱a in illo caſu tractatur de exceptione fundante intentionem rei, q̄ non erat prohibita,niſi per confeſſionem ipſiuſmet rei, q̄ cōfeſſio nō releuat eū, vbi eſt p̄ſumptio cōtra ipſum, per no.in c.cū veniſſent. extra de inſti.Sed in qōne noſtra erat facta probatio rei per teſtes vel per inſtr̄m. Et ſubdit ibi Abb.vnum mirabile verbum, ꝙ quamuis ex tali confeſſione ſic qualificata intentio rei non ſit probata, ſ.ꝙ ad ſui defenſionem occiderit, tñ ex illa ſola confeſſione ſic qualificata non poterit condemnari, ſaltem capitaliter:& quia ex præſumptione quæ eſt contra qualificate confitentem, non debet quis ita aſpere condemnari,per not.per Innoc. in c.quia veriſimile. extra de præſump.ꝙ eſt mirabile & ſingulare verbum.Sed de hac materia dixi plene poſt Imol.& Moder.in d.l. decem,ff.de verbo.oblig.Item aduertas quòd contra Bart. multum obſtat in principali articulo noſtro,quòd pręſumptio eſt contra delinquētem,ſeu vulnerantem,niſi probet ipſe ſe feciſſe in caſu licito, l.ſi non conuicij, C. de iniur.no.Bart.in d.§. item quæſijt. & l.1. C. ad leg.Corna. de ſica.ergo hęc præſumptio fundat intentionem accuſatoris, & transfert onus probandi in aduerſarium, iuxta legem,cum de indebito, ff.de probatio. & in l. ſiue poſſidetis. & ibi not. C. de probatio. ergo clare debet ꝓbari id, quod eſt fundamentum intentionis ſuæ, & probare de limitato tempore. d.l. matrem. & ibi plene per Angelum.& l. de rebus, C.

de dona.ante nup.aliàs ſi opinio Bart.vera
eſſet, videretur ſequi ꝙ contingere poſſet,
ꝙ homicidiũ fieri poſſet cum dolo, & ſine
dolo,& ꝙ ad defenſionem fuerit factũ, de-
beret p̄ſumi factum licito modo, & ſic ac-
cuſatot ſimpl'r homicidio ꝓbato non poſ-
ſet obtinere, ẽt dato ꝙ reus nihil ꝓbaſſet,
cõtra l.1.C.de ſic.Nec ob.iſto caſu d.l.1.C.
de pet.hęr.ꝗa rñderi põt, quia licet ibi p̄ſu
matur contractum ibi fuiſſe celebratũ t̄pe
ꝑmiſſo, & ante litem conte.niſi ꝑ actorem
contrarium probetur.Tñ illud iõ eſt,quia
fundm̃ intentiouis actoris eſt,ꝙ ꝓbet poſ-
ſeſſorem fuiſſe in mala fide ſeu poſſeſſorẽ
ſcienter emiſiſſe poſt litem conteſt. contra
actorem ipſius poſſeſſoris,l.j.eo.ti.iõ cum
illud eſſet fundm̃ intẽtionis actoris,debuit
probare illud, non reus,iuxta l.actor, C.de
ꝓb. & ita Bal.declarat illam l.2. Aduertas
tñ ꝙ licet illa l.2. non probet opi.Bar.quã
cõiter Doc. ſequuntur,& eſt cõis opi.ut j̃.
dicã,tñ opin.Bar. ſatis vr̃ probari per alias
probationes ſuas dum alle.l. merito,ff.pro
ſo. cum ſi. Et ꝑ q̃ rõnem rñdet ad obiecta
per Bal.in d.l.matrem.& tenendo opi.Bar.
dñt Mod. poſſumus rñdere ad id qđ dictũ
eſt ſ̃. ꝙ ſequeretur,ꝙ ſemper dẽt interp̄ta-
ri, ꝙ homicidium factum fuit in caſu lici-
to, ꝗa rñdetur ꝙ p̄ſumitur factum in caſu
licito,qñ ex parte rei erat probatum ꝙ in-
teruenerit cã, q̄ poterit facere ipſum actũ
eſſe licitum, ut patet in d.l.merito. & ꝓut
in q.nr̃a, in qua apparebat de banno ꝓba-
tum,ſed ubi cã q̄ poſſet reddere actum eſſe
licitum, non eſt clare probata,nec dubia,
tunc procedit l.1.C.de ſica.Ex quib.ſeꝗtur
notab.concluſio,qđ ſi ꝓbatur per accuſato
rem,qđ Titius occiderit Sẽproniũ,& ex ad
uerſo Titius probat qđ Sẽpronius contra
ipſum cum armis inſultũ fecerat, ſatis dr̃
ꝓbatum eſſe, qđ Titius incontinenti poſt
inſultum ad defenſam Semproniũ occide-
rit, q̃uis ſpecifice non fuerit ꝓbatũ ꝙ incõ
tinenti fecerit,nõ obſtante qđ illud qđ dr̃,
vim vi repellere poſſe,intelligitur ſi incõti
nenti fuerit factũ,l.3.§.vim vi,ff.de vi &vi
ar.plene no.in l.j.C.vnde vi. & in cle.1. de
homi.Itẽ aduertas qđ cõtra iſtã doctr.Bar.
multũ obſtat tex.& ibi Pet.de Anc. & Do.
Ant.de Bu.& do.Ab.in c.cõſtitutus,ext.de
reſcr.ꝑ quẽ tex.dñt Doc. maxime do.Abb.
ibi in j.col. qđ ibi erat caſus in fi.illius c.ꝙ
vbi ſtatutum ꝑꝑ aliquid inualidat actũ, &
dubitar̃,an ſtatutũ p̄ceſſerit actũ, vel econ-
tra,dicenti ſtatutũ p̄ceſſiſſe,incumbit onus
ꝓbandi,ꝗa eſt fundm̃ intentionis ſuæ.Vñ
in terminis q.nr̃ę cum probatum fuerit cõ
tra occiſorem, qđ fecerit id qđ a iure eſt re
probatum, puta homicidium, d.l.1.C.ad
le.Cor.de ſic. Si vult ſe excuſare vigore bã-
ni,opus eſt qđ aſſerens bannum fuiſſe an-
te actum, & ſic ante homicidium probet il
lud.Et iõ dixit Pe.de Anc.in d.c.cõſtitut⁹,
qđ qñ eſt qõ de prioritate & poſterioritа-
te t̄pis, tp̄s dẽt limitate allegari, & ꝓbari,
vt per hoc fundetur intẽtio rei,vel actoris,
ex prioritate uel poſterioritate t̄pis. Et di-
crt qđ Bar. in hac materia multum elegan
ter eſt locutus in d.§.ſed ut probari. Et ſic
ibi Pe.de Anc.ſequir̃ doctr. Bar.ſ̃. alle. Cũ
ergo in terminis q. nr̃æ ſit qõ de prioritate
vel poſterioritate t̄pis, fundãs in t̄pe ad ex
cuſandum ſe,limitate dẽt ꝓbare illud tp̄s,
maxime coniuncta doctr.Bal.q̃ tradidit in
d.l.2.C. de peti.hær. qui dixit illam gl.eſſe
ſing. ad hoc ut ibi agens habeat intentio-
nem ſuã fundatã, probatio t̄pis incumbit
excipienti. Sed iſto caſu agens habet inten
tionem ſuã fundatã, ꝗa nemo debet com-
mittere homicidium. ergo excipiens qđ ſi
bi eſt permiſſum homicidium ꝑꝑ tp̄s,ipſi
excipienti incumbit onus ꝓbandi de t̄pe,
cum ergo probatio t̄pis non concludat &
nõ releuet probantem, c.in præſentia,ext.
de prob.Et hoc vr̃ de mente Pet. de Anc.in
c.cum cõtingat.de off.dele. Adde tñ qđ nõ
recederem ab opi.Bar. in d.§. ſed vt proba-
ri.& allego do.Abb.in c.ꝑ tuas.ext.de cõd.
app. ꝗ dixit qđ ibi erat caſus qđ ubi actor
plene probat intentionem ſuã niſi reus illã
clare confundat,debet actor obtinere, nec
ſufficit qđ reus reddat eã dubiã. Sed dicit,
fallit hoc in crĩalibus,quia ſufficit qđ reus
clare nõ probet intentionẽ ſuã, ſed ſufficit
qđ reddat eã dubiam per mirabilem doct.
Bar.in d.§.ſed ut probari.& cum ſententia
Bar. tranſit ẽt Bal.in l.j.ff.ſol.mat.licet in
d.l.matrem. aliter ſit locutus & male. Et
idem dixit Do.Abb.in c.in pręſentia.extra
de prob.in 4.col. vbi multum exclamat di-
cens,qđ oĩa iura clamãt, qđ ꝓbatio dubia
non releuat probantem in dubio:tñ in cri-
minalibus hoc nõ militat ex parte rei, per
doctr.Bar.in d.§.ſed ut probari.& in ſimili
cauſa

cauſa tenet Bal.in l.precib. C.de impub.& al.ſub.in 6.col. ego vero latius ẽt ſcripſi in add.meis, in d.§.ſed vt probari, poſt Mod. dic vt ibi aliter diſtinguo , ſed in practica non recederem ab opin.Bar.

7 *Accuſatore non ponente in libello, ꝙ delictum fuerit commiſſum tempore punibili, & ſic in libello exiſtente inepto, an ſi poſtea illud probat, debet ſequi condemnatio.*

7 ANG.†Quid aũt ſi accuſator non appoſuit in accuſatione, ꝙ delictũ fuit commiſſum tꝑe punibili, & ſic libellus eſt ineptꝰ, an ſi poſtea illud probat, dẽt ſequi cõdemnatio.& vt refert Ro.in d.§.ſed vt probari, Fran.Accur. conſuluit ꝙ ſequi debeat abſolutoria,quia nõ põt ſequi cõdẽnatio ſuper tali libello, pro quo alle.Ang.in l.ſi cũ actor,ff.de neg.ge.& Spe.in tit.de act. & petit.§.ſequit̃,verſ.hoc quoq; pręmittẽdum. cum verſ.ſeq.& in tit.de iur.om.iudi.§.deſeruit.ver.ſed nunquid libellus, & in tit.de teſte,§.j.ver.quid ſi capitula, & ibi Io.An. in addi.&Bal.in l.j.ff.de iu.om. iu.& in l.j. §1.ff.ſi mẽ.fa.mo.dix.& Doc.in c.examinata,de iud.ſed d.Lud.tenet contrariũ,ꝗa qñ libellus eſt ineptus ꝑꝑ aliqđ omiſſum, illud poſtea probando cõualidatur libellus, & ſequi dẽt condẽnatio:pro quo all.gl.ſin. in l.1.§.ſi quis argentum,ff.depo. ꝗ̃ gl.ſeꝗtur Inn.in c.1.de ord.cog.Præterea cum ſimus in eo ꝙ eſt vtilitatis publicæ,videlicet vt delicta puniant̃, probõnes factæ in vno iudicio quantuncunq; inualido,licet nõ eſſent quo ad probõnem, tñ erũt validę quo ad iudicem, quatenus ſe ex actis poterit informare,vt dicit gl.no.in c.cupientes,ĩ ver. cæterũ, in ver.excludentes, de elec.in 6. Et iſtũd tenet Ro.quod eſt multũ no.facit qđ no.Bar.in l.ſi confeſſus,ff.de cuſt.reo.

AVG.Tu aũt in hac materia adde, ꝙ inuentio fuit Rap.qui ita cõſuluit in hac materia,& non Fran Accur. ſed dicit Ro. ꝙ in vno caſu põt ſaluari opi. Raph. vbi probatio reſultaret ex confeſſione conuenti,quia hæc ſpecies probationis non inualidatur ꝑꝑ iudicium inualidum , caſum notabilẽ alle.in cle.conſtitutionem,de ele.in c.Piſanis,ext.de reſtit.ſpol.& facit ca.1 & 2.extra de accuſ in 6.& licet ipſe nõ alleget. vr̃ determinaſſe Bal.in l.1.ff.de iu.om.iu.qui dixit ꝙ ſi libellus eſt ineptus,& ꝓbatio apta, tñ cõdẽnatoria ſeꝗ nõ põt, niſi probatio ꝑ confeſſionẽ fuerit facta.Sed in hac materia addatis pulchrũ conſ.Ange. in ordine ſuo 296.qđ incipit,viſis actis p̃dictis, vbi apparet ꝙ in libello nõ fuit appoſitũ tp̃s , & tñ cõſuluit, ꝙ ſñĩa condẽnatoria non ſit ferẽda, ꝗa vbi opus eſt,ꝙ tp̃s ponatur, nedum opus eſt,ꝙ tp̃s probet̃,ſed ꝙ tp̃s deducatur & probet̃:& all.d.l.cũ actum, & d.l.matrẽ. & doctrinã Bar.in d.§.ſed vt probari,& facit pro hac doctr.id qđ dixit ipſe idẽ Ang. in l.Claudius Fęlix,ff.de his,qui pot.ĩ pig. ha.vbi dicit ꝙ ſi in libello fuit actum ex cã incongrua,& ex actis apparet ꝙ agi potuiſſet ex cã cõgrua & apta,ꝙ nihilominus iudex non põt cõdẽnare,& allegat fratrẽ ſuũ d.Bal.cius p̃ceptorẽ ita voluiſſe in l. Bebiꝰ, ff.de pac.do.& ita voluit Bal. C.de hęr.inſ. in l.fi.ĩ 11.col.Nec ob.illa gl.ꝗ̃ pro ſing.al. Ro.in d.l.j.§.ſi quis argentũ, ꝗa illã allegauit Bal. in l.fi.C.de anna.exce.ad hoc,ſ.ꝙ libellus gñalis valet , & tenet ſi nõ opponat̃, nihilominꝰ in probõne dẽt liquidari, facit gl.in l.1.ff.de edẽ.& in cle.ſæpe , ex̃ de ver. ſi.vñ illa gl.nihil facit, ꝗa p̃ſupponit libellũ valere, nos vero qñ libellus nõ tenet.Pręterea ibi ĩ illa gl.ꝑmittit̃, ꝗa veriſimile eſt ꝙ ille ignoret põdus argenti,ſicut dicimus in colore,vt no.gl.& Bar.in l. furti actione, ff.de fur.nõ aũt eſſet illa gl vera in alia ineptitudine libelli,vt voluit Bal. in l.edita,C. de eden.in ver.ſed dubitat̃ an actoris probõ ſufficiat . Quinimo hoc in terminis voluit illa gl.dũ dicit, ꝙ illud ꝓcedit in certitudine põderis,nõ ſpeciei: ꝗa potius põt ignorari põdus ꝗ̃ ſpecies.alle.l.ꝗ ſꝗs, C. de reſc. vẽ.Itẽ adde ad cõfirmationẽ p̃dictorũ ĩ terminis q.nr̃æ in crĩalibus, qñ tp̃s vel alia ſolennia, quæ requirunt̃ in accu. vel inquiſitione deficiũt, an poſſet ſñĩa condẽnatoria ſeꝗ ex probõne poſtea valida & apta, reperio Ang.cõſuluiſſe ĩ elegãti ſuo cõſ. 175. a qui a

ADDITIO.

a ¶Cõſ.175.*Adde tu ꝙ alias eſt cõſ 178. & eſt idẽ ꝙ all.ſ.nu.296. & ꝙ libellus ineptus ſit ipſo iure nullus , adde Pau de Caſt in conſ. 259. & 261.in 1.impreſ.& Ang in cõſ.191. & Rom. in cõſ.69.& uide Abb. cõſi.25.vbi tenet contrarium eius quod voluit Ang & uide Ale.de Imo. in conſi.37.in 1.vol ubi quando libellus eſt ineptus, an ꝓbationes facta ſuper ipſo ſint apta.Ber-*

qui fortius dixit, ꝙ ēt ſi talis probatio apta eſſet per confeſſionem ipſius inquiſiti ſuꝑ inquiſitione inualida, non pōt ſequi condē natio. Et ita dicit ꝙ ſemel in ſyndicatu defendit d.Ray.de Piſ.olim Poteſtatem Perusij,qui ſemel abſoluit quendā malefactorē ꝑꝑ ineptā inquiſitionē, licet cōfeſſus eſſet ſe feciſſe tale delictū:& mouet ſe,q̄a vbi libellus eſt ineptus, quicq̄d ſequitur eſt nullū ipſo iure.Et iō dicit ꝙ Gui.de Cu.per illū tex.in l.ſi libertus patronū, ff. de iureiu. dicebat ꝙ exceptio ineptitudinis libelli,ex quo reddit iudiciū retro nullū, ēt poſt ſnīā pōt opponi.Si ergo ꝑꝑ ineptitudinē libelli nullus proceſſus intelligitur factus,hr̄ ꝑinde ac confeſſio ſine proceſſu emanaſſet, ī quo caſu impoſſibile vr̄ ferri ſnīam diffinitiuā,in auth.offerat̄, C.de li.conte.l.1. C. de ſen.ex bre.reci. & facit gl.in l.iubemus, C.de lib.cau. q̄ voluit ꝙ ſi iudicium nō eſt lḡtīmum, cōfeſſio nō ꝑiudicat. & eſt bonus tex.in c.olim, extra de reſcr. Nec huic conclusioni ob,tex.in d.cle.cōſtitutionē,q̄a ibi non fuit defectus circa ſubſtantiā iudicij. Nec ob.c.j.& 2.de acc.in 6.quia ibi nō fuit defectus circa ſubſtātiā iudicij, ſed circa ea q̄ potuerūt omitti:& iō ibi dicit Io.Mo.ꝙ tā in c.1.q̄ in 2.extr.de accu.in 6.fuit renūciatum proceſſui, q̄ ꝑmitti debuiſſet ſi petitū fuiſſet. Nec ob. Piſanis,q̄a loquit̄ qn̄ libellus nō tenet ex aliquo defectu extrinſeco,an cōfitens poſſet renūciare. Nec ob.qđ not.Bar.in l.ſi cōfeſſus, ff.de cuſt.re.q̄a per illū tex.allegādo Inn.dixit, ꝙ ſi ꝓceſſus eſt validus,& reus eſt confeſſus crimen corā iudice ad hoc principaliter ſedēte, poterit puniri,q̄a nō dr̄ ī d.l.ſi cōfeſſus,ꝙ libellus fuerit ineptus,ſed dr̄ ibi,ꝙ ſi reus eſt cōfeſſus, ſtabit in vinculis donec pronunciet̄,dēt intelligi iudicio exiſtēte valido, & ſic inchoabit nouum iudicium, vt dicit Ang.in d.cōſi. Nec ob.ꝙ cōfeſſio facit delictū notoriū, ex quo nō req̄rit̄ ſolennitas,q̄a rn̄det̄ ꝙ licet notoriū nō req̄rat oīmodā ſolennitatē, tamen requirit aliqualem ſolennitatem, c.ad noſtrā, extra de iureiu.& ideo requirit ſolennitatē libelli : ita ibi dr̄, per q̄ patet ꝙ peſſime eſt locutus Bal.in l.j.C. de re iud.q̄ dixit ꝙ confeſſus non pōt opponere de ineptitudine libelli, vel de aliquo inordinato proceſſu alle.tex.no.in l.ait ꝑtor,§.permittit̄,ff.de min.& tex. in d.c.Piſanis . & idem voluit in d.l.edita,in repet.Paduana,in pechar.& Bal.in l.1.C.de iud. qui alle.Inn.in c.per inquiſitionē,extra de elec. & Ang.in l.denunciaſſe, §.quid tn̄,ff.de adul.qui alle. Inn.in c.qualiter & qn̄, ext.de acc. Scias tn̄ ꝙ Ang.in d.conſi. conſuluit ꝙ per talē cōfeſſionem poterit confitens extra ordinem puniri,non aūt capitaliter, & ſic pœna ordinaria,& multa bona allegat: idem voluit Ang.in d.l.ſi confeſſus, de cuſt. re. & idem Inn.in c.ꝑ inq̄ſitionē,ext.de elec.vide omnino Pe.de Anc. in d.cle.conſt. ext.de elec.

8 *Inſultus ſi factus eſt uno tempore, puta de die, & tanto tempore durauit uel fugauit, quod de nocte percuſſit, quod tempus debet apponi.*

9 *Inſulto facto ut ſupra immediate, quod tempus debet apponi de iure communi.*

8 ANG.† Quarto q̄ro quid ſi inſult⁹ eſt factus vno tp̄e,puta de die, & tanto tp̄e durauit vel fugauit ꝙ de nocte percuſſit, qđ tp̄s dēt apponi. Bart.in l.libellorū, in prin. ver.ſed quæro aliquis inſultauit. dicit ꝙ attendenda ſunt verba ſtatuti: aut dicit,ſi q̄s percuſſerit, & tp̄s percuſſionis attendatur: aut dicit,ſi q̄s inſultauerit, vel percuſſerit, & tempus inſultationis attēdatur, Sal.in l. pe.ff.de accuſ.dicit latius : nam interdū lex punit inſultū,licet grauius factum ſequutum,interdum econtra,lex punit principaliter factum ſequutum,ſed grauius,ꝑꝑ inſultum ꝑcedētē,& tunc ipſum vulnus & inſultus dēt attendi & poni in libello. Interdum lex vel ſtatutum principaliter punit vtrunq;,& tunc ſi vtriuſq; pęna peteretur, vtriuſq; locus & tp̄s dēt aſſignari. Iterdum dubitat̄,an lex principaliter pro vtroq; per ſe puniat, & tunc inſultus tendens ad finē vulneris ſequuti ſucceſſiue nō dēt attendi. d.l.illud,in fi.ff.ad l.Aqui.no.C.de accuſ.l. qui de crimine, non ſolum locus vel tempus vulneris debet attendi & apponi, vt inquit Ray.ꝙ procedit vbi vtrumq; fit in eodem territorio. Si autem inſultus fit in eodem territorio, & fugādo vulnus fiat in alio territorio de die vel de nocte,quis locus vel tempus debet inſpici. Sal.in d.l. pe.ver. quęro aliquis inſultauit in vno territorio, &c.eum fugando, dicit:aut ſumus in iure cōi,& tunc locus percuſſionis eſt attendendus ſicut & tēpus, & iudex percuſſionis exhibet iuſtitiā,ita no. Cy.in l. qui de crimine,C.de acc. Si aūt ſtatuta ſunt in eis locis,

tunc

tunc aduertas ad verba ſtatuti,quia ſi dr̃ de
inſultu,ſoluat centũ,& de ꝑcuſſione ducen
ta: tunc iudex inſultus de inſultu pęnã im-
ponet:& pro eo inſultus locus in ſuo terri-
torio eſt cõfinãdus, & alius iudex pro ꝑcuſ
ſione pęnã imponet,& pro eo inſultus loc⁹
ab eo confinabit̃ & ſuum tp̃s.Si vero ſtatu-
tũ dicat pro inſultu ꝑcuſſione ſequuta ſol-
uat centũ,tunc vr̃ ꝙ ſolus iudex ꝑcuſſionis
de vtroq; dẽt cognoſcere & punire,q̃a cum
lex punit inſultũ principaliter,ſic qualifica
tũ cum ꝑcuſſione,dẽt intelligi de percuſſio
ne ſequuta in ſuo territorio, q̃a de alio di-
ſponere nõ põt, arg.l.fi.ff.de iur.om.iu. tñ
9 latius ibi ꝑ Sal.†Sed quid ſi ſtatutũ nõ eſt,
ſed ſumus in diſpoſitione iuris cõis,tũc cre
do ꝙ cum inſultus confundat̃, ſequuto vul
nere,nec inſultus ſit punibilis, vt no.glo.&
Cy.in l.qui de crimine, C.de acc.ꝙ ſatis eſt
ſi apponatur tp̃s percuſſionis,quia iſtud eſt
punibile. Ita d̃t Cyn.facit l.ait lex.& l.huic
ſcriptu.§.1.ff.ad le.Aq.ita dicit Bar.ĩ d.l.li
bellorũ, in verſ.q̃ro aliquis aliquẽ ꝑcuſſit.

AVG.Tu aũt in hac materia adde not.ꝑ
Flo.in l.ait lex.ff.ad le.Aq. ſed conſidera ꝙ
indiſtincte vr̃ dicendũ, ꝙ vterq; locus & tẽ
pus dẽat apponi, ſ.inſult⁹ & ꝑcuſſionis,q̃a
duo ſunt delicta,ꝑ tex.in l.ſi vulnerato ſer-
uo,ff.ad le.Aqui.cũ ſi. Quinimo vr̃ ꝙ in oĩ
bus caſibus locus inſultus nõ dẽt poni , q̃a
ſequuto vulnere,nunq̃ ipſum delictum in-
ſultus eſt in cõſideratione: & moueor auto
ritate & rõne Ang.quã adducit cõtra Bart.
in l.qui de crimine,C.de accu. qui dicit qđ
ſemper fuit in iſta opi.ꝙ de inſultu nõ na-
ſcitur actio,nec accuſatio, quia ex quo ordi
natur ad certũ & determinatum finẽ, & ſe-
quitur finis, ex fine ſequit̃ actio ſolũ, & nõ
ex principio,caſus eſt in l.illud, §.j.ff.ad le.
Aquil.qui dicit, ꝙ nõ vidit reſponſum,q̃a
ibi dicit ꝙ vna naſcitur actio de occiſo . Et
no.q̃a dicit, naſcit̃, non ergo confunditur.
Nec ob.leges Bar. quia loquunt̃ cũ obliga-
tio acceſſoria naſcitur,& ex ea naſcit̃ actio,
& vulnus,nõ eſt q̃d acceſſoriũ, ſed p̃parato
riũ.Vñ nihil de p̃paratorio q̃rendũ. Sed de
p̃paratorio,d.l.illud, in vno tñ caſu ſaluat
opi.Bar.dic vt ibi.Et in hac materia bñ fa
ciunt not.per Doc.in l.1. C.vbi de poſſ.agi
opor.& maxime per Bal. & per An.de But.
in c.fi.extra de fo.comp. & per Ioã.And.in
mercur.in reg.in obſcuris,de reg.iu.in 6.

10 *Vulnerato aliquo vno tempore, & alio tempore
ſequuta morte,quod tempus apponetur.*

10 ANG.†Quinto quæro,ſi vno tp̃e q̃s fuit
vulneratus, alio tempore moritur ex dictis
vulnerib.dic ꝙ tempus vulneris,non tẽpus
mortis dẽt apponi,l.huic ſcripturæ, §.1.ff.
ad l. Aqu.ita dicit Bar.in d.l.libellorum,in
ver.quæro aliquis aliquem percuſſit.

AVG.Tu aũt in hac materia,adde vt di-
xi ſ.in pręce. addit. contra iſtam deciſionẽ
vr̃ tex.apertus in l.ſi vulnerato ſeruo , ff.ad
l. Aqui.vbi vr̃ dicendum ꝙ tempus vtriuſ-
que debet apponi , quia duo ſeparata ſunt
delicta,vt dicit ibi tex.& cogita.

11 *Maleficio commiſſo per plures dies ante natiui-
tatem Domini , ſi inquiritur poſt natiuitatem,
& dicitur ꝙ de hoc anno de menſe Decembris ,
an valeat inquiſitio.*

11 ANG.†Sexto q̃ro, qñ maleficiũ eſt com-
miſſũ ꝑ plures dies ante natiuitatẽ Dñi,&
inq̃rit̃ poſt natiuitatẽ, & dr̃ ꝙ hoc anno de
mẽſe Decẽbris,an valet inq̃ſitio? Iac.Butr.
Inſt.de act.ĩ prin.dicit,ꝙ ſic, q̃a intelligit̃,
de anno legali 366. dierũ, vt l.cũ heres, §.
Stichus,ff.de fidei.li. & ſic eſt factum intra
tp̃s p̃dictũ,ſed Bar.in l libellorũ,in prin.in
ver.q̃ro aliq̃s perc.tenet cõtrariũ,cũ in inq̃
ſitione dẽant inſeri anni Chriſti,& ſic q̃ ap
ponũtur in principio quinterni notarij, in
telligũtur repetiti in dicta inquiſitione,fa-
cit l.ſi quis ex argẽtarijs,§.initiũ, ff.de edẽ.
& ſic illa verba, hoc anno intelligũtur hoc
Milleſimo,& ſic cõcludit ꝙ talis inquiſitio
hoc maleficiũ nõ cõprehendit: ſed pro Iac.
facit qđ no.gl.Im.Raph. & Bar.in l.diuor
tio,ff.ſol.mat.in prin.ver.mẽſes,ibi, de mẽ
ſe Aug.vbi gl.vult & Doc.ꝙ valeat accuſa
tio ſi te accuſo de mẽſe Auguſti , ꝙ de eo-
dẽ anno & mẽſe Nouẽbris p̃teriti vulnera-
ſti Titium,ꝙ intelligat̃ eodẽ anno, ſ.legali
366.dierũ.Ita in caſu nr̃o,vel poſſumus cõ
cordare opiniones,ꝙ aut ex verbis inquiſi-
tionis apparet clare,de quo anno loquutus
eſt.Et tũc ꝓcedit, & ita intelligat̃ opi.Iac.
aut nõ apparet,ſed eſt ambiguũ.Et ita pro
cedat opi.Bar.nã qñ inq̃rit̃ de mẽſe Augu
ſti,ꝙ de mẽſe Nouẽbris cõmiſit maleficiũ,
& dr̃ hoc anno, ſi intelligit̃ de annis Dñi à
Natiuitate vel Incarnatione,non poſſet ali
quo mõ mẽſis Nouẽbris p̃terit⁹ cõp̃hẽdi, ĩ-
telligit̃ ergo eo mõ quo p̃t, ſ.de anno lega-
li,ar.l.quoties,ĩ prĩ.& qđ ibi Doc.ff.de ver.

obl.ſed qñ de mẽſe Decẽbris, dicit hoc an-
no, põt illud intelligi duobus modis, ſ.de
anno legali:& tũc procederet accuſatio vel
inquiſitio,& de anno à Natiuitate: & tunc
nõ procederet,nec comprehẽdet delictum.
Igitur cũ ſit dubiũ, nõ valet, & in pęnalib.
potius deuenitur ad abſolutoriam,q̃ ad cõ
dẽnatoriã,vt l.Arrianus,ff.de act.& ob. Et
vt incertus libellus non procedat, & ita in-
telligitur opi.Bar.& imputet ſibi iudex in-
quirens,vel accuſator,qui nõ conficit libel
lũ clarũ, & maxime ſi oppoſitũ fuit ꝑ reũ,
vt arg.l.fi.C.de ann.exce. aliàs ſi non oppo
natur,valebit proceſſus,vt res potius valeat
q̃ pereat,ar.l.quoties,ff.de re.du.& ne deli-
cta remancãt ĩpunita, ar.l.ita vulneratꝰ, ff.
ad l.Aq.& ſic ĩtelľr de anno legali,vel đ an a
no Dñi nr̃i Ieſu Chriſti,ꝑut iudex vel accu
ſator declarauerit,vt l.ſi quis intẽtione am
bigua,& ꝙ ibi no.gl.& Bar.ff.de iud.đ qua
tñ quęſt.vide late ꝑ Sal.in l.pe.C.de acc. in
ver.q dã cõmiſit aliqđ delictũ ante feſtum.

AVG. Tu aũt in hac materia in q̃tũ iſte
Doct.hic allegãdo l.ſi quis intentione am-
bigua,ff.de iud. dicit, ꝙ illa lex habet locũ
etiã in criminalib. vt verba libelli accuſato
ris obſcura interp̃tentur ſc̃m mentem accu
ſatoris,vt ſi non opponatur, procedat libel
lus, intelligendo de anno legali: & allegat
qđ Bart.in hac qõ.nr̃a principali voluit in
d.l.libellorũ,in deciſione huius quæſt. Ad-
datis ꝙ cõtra iſtam deciſ. vr̃ expreſſe deciſ.
Bal. & Imo.in l.quoties,§.ſi qs ita, la 2.ff.
de hære.inſt.& in l.aduerſus,C.de fur.& in
auth.ſed nouo iure,in ver.ſi cõfitetur,C.de
a ſer.fug.& Bald.& Imo.in l.diuortio. a ver.
econtrario,ff.ſol.mat.qui dicunt ꝙ per illũ
tex.deciditur,ꝙ ſi accuſaui Titium ꝙ cõtra
me inſultũ fecit, & ſtatim vel mox vulnera
uit me,an intelligatur ſtatim ꝑ interuallũ,
& ſic veniat de vtroq; exceſſu puniendus,
vel intelligatur ꝙ in eodẽ actu ſit factũ vul
nus & inſultus:quia tunc non punietur niſi
de vno vulnere,vt eſt gl.ſing.in l. qui de cri
mine,C.de accuſ.q̃ Imo. reputat ſing.in d.
ver.ecõtrario,cõcludunt p̃fati Doc.in locis
s.alle.ꝙ cũ prædicta verba ſunt æquiuoca,
quia dictio, ſtatim, & mox, poſſunt accipi
ex interuallo,& ſine interuallo,ut l.ſi pater
captus,& ibi no.ff.de vul.& pu.in Auth.de
inceſt.nup.in prin.cũ gl.& in c.quia ꝑ.p,ex
tra de elec.debent intelligi incontinenti, &
ſic in mitiorẽ partẽ,ar.l.præſes, j.de pę. Et
iõ per iſtã deci.Ro.dicebat in d.l.diuortio,
ꝙ licet verba ambigua libelli ſc̃m mentem
proferentis debeãt intelligi, & ſic ſc̃m men
tẽ libellãtis,d.l.ſi quis intẽtione ambigua.
Tñ hoc nõ militabit in criminalib.per præ
dicta,quia d.l.ſi quis intentione ambigua,
non procedit in criminalib. Sed iſta conclu
ſio an ſit vera vel falſa,dixi late ĩ add.meis
in d.l.diuortio,in verſ.econtrario. De prin
cipali tñ qõ.adde ꝙ do.Bar.in effectu con-
cludit id,ꝙ ipſemet dixit in d.l.libellorum.
& Ang.in d.§.annum,ſequitur etiam dicta
Bar.licet Bal.in d.l.diuortio, ponderet glo.
ibi contra deciſionem Bar.

ADDITIO.

a ¶Et Imo.in l.diuortio. *Adde tu & vide Ale.
in d.l.diuortio,in 3.col.vbi dicit dec.Ro.falſam,
quia iure non probatur,item quia in crĩalib.pro
ceditur ad inſtar ciui.l.abſentem, ff.de pœn. &
deciſ.Bal.procedit ex eo,quãdo p̃ſupponitur. ꝙ ꝓ
batio accuſationis non aliud cõcludebat,& ideo
cum probatio accuſatoris debeat interpretari cõ
tra ipſum,c.in præſentia, de prob. ideo dicta ver-
ba interpretantur pro incontinenti, & ita aperte
tenet Bal.in d.§.ſi quis,& eandem deciſ.ſequi-
tur Alex.in conſ.115 in 3.vol.& ibi de mulie-
re qua confeſſa fuit dediſſe aquam venenatam
infirmo. & iudicio medicorum dicta aqua non
erat ſufficiens,vt infirmus moreretur.*

---

12 *Delicto durãte per annũ continue, puta quia te
net aliquã terram,an menſes ſint exprimendi.*

12 ANG.† Septimo quæro,quid ſi deliquit
continue per annũ,quia tenet aliq̃ terram,
an menſes ſint exprimendi, D.Bar.in d.l.li
bellorũ,in ver.ſed pone ꝙ aliquis, tenet ꝙ
nõ:q a illud qđ dictũ eſt, ꝙ mẽſis eſt expri-
mẽdus,intelligitur in delictis momẽtaneis.
Secus ĩ ſucceſſiuis:ar.aut.credẽtes,C.đ hęr.

AVG. Tu aũt in hac materia,adde & in-
tellige prædicta,& limita ſc̃m doctr.Bar.in
l.inficiãdo,§.infans, ff.de fur.qui vr̃ limita
re prędicta, niſi interruptũ eſſet in medio
tempore,quia dicta Bar.hic,& iſtius Doct.
non procederẽt,& vide Ang.in d.§.infans,
qui vr̃ aliter loqui,& do.Bal.in l.quicunq;
C.de ſer.fug. & vide Docto.in l. nunquam
plura,ff.de priua.deli.

13 *Anni Domini noſtri Ieſu Chriſti,vel Imperato
ris,an ſint ponendi in libello accuſatoris.*

13 ANG.†Quæro an anni Domini nr̃i Ieſu
Chri-

Christi vel Imperatoris sint ponēdi ī libello accusatoris. Bar. in d.l. libellorū, dicit, ꝙ nō, sed Sali. in d.l. pe. C. de accu. dicit cōtrariū, licet dicat ꝙ nō est in vsu: nec ēt sūt de substantia formali libellorū accusationū, & nihilominus inq̄sitionum: sed dic ꝙ anni Dñi, qui apponunẗ per notarios in principio librorum suorum, intelliguntur repetiti in qualibet inquisitione postea formata, donec anni Dñi non mutētur, ar. l. si q̱s ex argentarijs, §. si initium, ff. de eden. ita sentit Bar. in d.l. libellorum. circa prin.

AVG. Tu adde no. per Ang. in d.l. libellorū. in 2. col. q̱ ēt dicit, ꝙ hodie nō est in vsu ꝙ dies consulis apponanẗ in libello accusatorio, licet de iure nō dērent apponi. Et in hac materia bñ faciunt q̄ latæ scripsi vltra Doc. in ru. ff. de ope. no. nun. vbi vltra Doc. examinaui illā materiā, an anni Dñi nr̃i Iesu Christi hodie sint apponendi in instr̃is.

S V M M A R I V M.

1 *Dies quando sit ponenda in libello accusatorio seu inquisitione.*

1 I*N festo omnium Sanctorum.*) Hoc† necessario apponi debet, & sic dies qñ ex forma statuti in tali die est maior pęna ī delictis: aliàs aūt si pęna nō augmentareẗ magis in vna die q̄ in alia, non est de necessitate qđ dies apponaẗ, vt no. Bar. in d.l. libellorū, in prin. ff. de acc. ī ver. hoc anno, & de mē. &c.

AVG. Adde & vide quę dixi s̄. in ꝓxima p̄cedenti gl. in ver. secundo quæro. & vers. tertio quæro: aliter me non extendo.

S V M M A R I V M.

1 *Nox quando dicatur.*

1 D*E nocte, vt mandatum exequi ualeret armatus*) † Quæro qñ dicatur nox? Dic, qñ sol non est super terram, l. hæc verba, ff. de ver. si. Ita dicit Bar. in l.j. §. hoc senatus, ff. ad Sil. & Bar. & Bal. in l. Titius, §. Lucius, ff. de li. & posth. vel dic vt colligitur ex infra dicendis.

AVG. Adde tu quę j̄. in fi. huius gl. dicā.

2 *Mane, vel sero, an dicatur nox, vel dies*

2 ANG. † Quæro an mane vel sero dicatur nox a vel dies? Bar. in l. qui duos, §. j. de manu. test. p̱ illā l. dicit ꝙ sero dicatur dies, & mane qñ incipit clarescere dicatur nox, sed in l. aut fama, §. tēpus. ff. de pę. dicit ꝙ nox est de sero, vel de mane qñ sol nō est super terrā. Aliàs de sero vel de mane dr̃ dies: sed idē Bar. ī l. Titius, §. j. ff. de li. & posth. dicit aliter, videlicet ꝙ aut est dies, aut est nox, vt l. hæc verba, ff. de ver. sig. Tūc dicit, ꝙ si q̄ritur quid est nox, tunc dicit ꝙ est priuatio lucis, vt probaẗ in c. cōsuluit. de off. del. Nūc ad ꝓpositum qñ dr̃ de sero non est facta nox, sed fiunt tenebræ, tñ adhuc nō est nox, vt probaẗ in d.l. q̱ duos, §. j. vbi dr̃ qđ viuēs moriẗ. Item ēt dicit, qñ dicaẗ mane, q̱a cęlo albescēte dr̃ dies, ita dicit in d.l. Titius, §. j. Ang. aūt in l. j. C. de cust. re. dicit, ꝙ mane intelligitur dies post galli cātum, q̱ cantat de mane & sero, intelligitur nox qñ factæ sunt tenebrę: & ita ꝙ de facili hō nō cognoscitur: casus est in c. si q̱s ꝑfodiens, extra de fur. ꝓbatur hoc exp̄sse Marci 13. c. ī fi. & 15. c. Cū ergo cęlū albescit dies est, licet sol nō sit suꝑ terrā cum speraẗ de proximo, & tāta sit claritas ꝙ homo bene pōt cognoscere. Et p̄dicta procedunt de nocte naturali. Quid aūt si statutum alio mō nominat noctē, ut quia dr̃ ꝙ nox intelligaẗ à sono campanæ, quæ pulsatur de sero vsq; ad alium sonum, qui pulsatur de mane? Et quid si cōmisit delictum in loco vbi cāpana non audiẗ, an dicaẗ de nocte cōmisisse, vt pæna ex statuto duplicetur. Istam q. ponit Bar. ī d. §. hoc Senatus. & ibi per plures rationes cōcludit, ꝙ si quis deliquit in nocte uera, punitur in pęna duplici: licet non possit exaudiri cāpana, q̱a si nō essent tenebrę, tunc non punitur, quia cāpana nō pōt audiri, & sic attendimus uerá noctē, ut ibi elegāter dicit Bar. per bonas rōnes, ẜm Ia. Bu. sed Bal. in l. fi. C. de his qui. vt ind. primum dictum Bar. intelligit, nisi statutū se exp̄sse restringat, ꝙ pęna illa nō habeat locum,

ADDITIO.

a Dicatur nox. *Adde tu & uide Fed. in consi. 44. & consi 256. & quando dicatur dies, & quando nox: & an per statutum possit induci dies vel nox, qualiter debet formari accusatio vel inq̄sitio: & qualiter testes deponere: cū per statutum maleficia commissa de nocte duplicentur pœnis, & ꝙ nox intelligatur a pulsatione cāpanæ de sero illius diei vsque ad pulsationem cāpanæ diei. No. tamen ꝙ si per statutum duplicentur pœnę maleficiorum commissorum de nocte, ꝙ non duplicentur pœnę maledictorum vel male scriptorum de nocte, ita no. Bar in l. aut facta, ff. de pę. & sequitur Alex in cons. 77. in 1. uol.*

cum,niſi in delicto comiſſo in nocte ficta, quia tunc caſus veræ noctis ſit omiſſus à ſtatuto remanet in diſpoſitione iuris cõis. alle.c.ſuſceptũ,de reſc.ĩ 6. & in l.ſi cum dotem,in prin.ff.ſol. mat. Scd̃m autẽ mẽbrũ diſtinct.Bar.ſequitur Bal.ſed Ro.in d.l.j.§. hoc ſenatus,ff.ad Silla. dicit ꝙ aut iſte non audiens campanã,non audit ꝑꝑ vitiũ accidentale: quia erat in loco remoto,tunc nõ vr̃ verũ dictum Bar.ꝗa licet audire non potuerit:tñ conſiderare debuit tp̃s conſuetũ, quo campana pulſabat,mouetur ꝑ l. libellorum,§.j.ff.de his ꝗ no.infa.& qđ ibi no. Bal.in ſimilib.verbis,dicens ꝙ ſtante ſtatuto p̃dicto,licet non pulſetur cãpana, vt tꝑe ſuo eſt prohibitũ,ut in die Veneris ſancti, tñ inſpici debet cõis cõſuetudo & tp̃s, ſm ꝙ aliàs ſolebat pulſare. Vnde licet caderet excuſatio ꝑꝑ inauditum ſonum: attñ hoc tollitur,quia cõſiderare debuit conſuetudinem cõem & ſolitum tp̃s,aut talis nõ audiuit,non ꝑꝑ accidens, ſed ꝑꝑ vitium naturale,vt puta,quia delinquẽs erat ſurdus. Et tunc dicit talem excuſari dr̃e à pœna ſtatuti,alleg.l.3.§.ſurdus,ff.ad Silla.& l.j.§.3.ff. de poſtu. credit tñ hoc caſu locum hr̃e ſm membrum diſt.Bar. Ego aũt credo ꝙ licet ſurdus ſi ſit non a natura, & ſic ſciuit conſuetudinẽ ciuitatis,ꝙ ſi campana eſt ſonata tꝑe cõſueto,licet nõ audiuerit ipſe,ſibi debet imputare: ꝗa ipſe ſciebat & debebat cõſiderare ſtylũ, & cõſuetudinẽ,& tp̃s pulſandi campanã,ar.l.ſi quis domum,§.j.ff. loc.& l.diſcretis,& ibi no.C. qui teſta.face. poſ. Et p̃dicta credo procedere qñ campana ſonauit eo tꝑe quo conſueta eſt ſonari, licet ante naturalem noctem:quia ut dixi, ꝗ ẽt non audiuit campanã, nõ põt p̃tendere ignorantiã, ꝑꝑ antiq̃ cõſuetudinẽ tꝑis p̃dictæ pulſationis dictæ campanæ. Si aũt illa die qua cõmiſſum eſt maleficiũ ꝑ illũ, qui nõ audiuit campanã,fuit ſonata anteriori tꝑe q̃ ſolitũ fuiſſet. Et tũc credõ opi. Bar.fore uerã, ꝗa non fuit huius propoſiti velle delinquere de nocte. igitur &c.Sed Sali.in d.l.fi.C. de his qui. vt ind.dicit ꝙ prima pars ſtatuti,q̃ duplicat pœnas in commiſſis de nocte per totum territoriũ dẽt intelligi ẽt ſi campana ibi non poſſet exaudiri, ſed ſi ſequens pars ſtatuti eam declarat vel fingit noctẽ uel diem ad pulſum certæ campanæ, ſolũ hẽt locũ vſquequo exaudiri põt:& nõ ultra, ſed ĩ loco vlteriori remanemus reſpectu illius particulæ ĩ iure cõi, ut ibi dies vel nox appellet̃ ſm cõem vſũ loquendi, & hoĩum interpretationem, l. cum de lanionis,§. aſinam molendinariã, ff.de fun.inſtr. & uide Bal.in l.2.§.appellata, ff.ſi cer.pet.in uer.& facit ad ſtatutum. qui dicit ꝙ ſi dicatur ꝙ poſt ſonum campanæ finitum,pœna duplicetur,ſi iudex inꝗrit & dicat poſt ſonum campanę,& non dicat finitum, non concludit ad pęnam duplicatam,ut d §.appellata.& in l.inſulam, ff.ſol.mat. quod tamen limita per Bal.ibi.

AVG. Tu in hac materia adde d. Bald. vbi pulchre ſequitur in l.more, ff. de fer.ꝗ ponit uerã materiã, qñ dicatur dies, prout diſtinguit̃ à nocte,& qñ dicatur nox prout diſtinguitur a die.& infert ad ſtatuta q̃ diſtinguũt in maleficijs diem à nocte. ita tñ Bal.vult per illã gl.ꝙ dies dicat̃ ab aurora vſq; ad occaſum ſolis, & aurora dr̃ ſm ipſum cęlo albeſcente.alle. l.Titius,§.fi.ff.de lib.& poſth. Et ſubdit ꝙ duplex eſt dies naturalis,& artificialis;artificialis eſt duplex, vnus eſt vniformis, qui ſemper incipit ab aurora,& durat uſq; ad crepuſculũ noctis: Alter difformis, & põt ĩcipere in qualibet parte diei,& appellatur dies emergens,qui qñq; incipit a mane,qñq; ĩ ueſperis uel in meridie, ſm qđ occurrit de facto, ut C.de app.auth.hodie.& faciunt ea quæ hñr per Arc.75.di.c.ꝙ à patrib. in gl. ſeq. & §.ſeq. Ang.tñ in d.l.more.vult contrariũ, ꝙ imo ſi ſtatutũ punit maleficiũ factũ de nocte, tunc dr̃ maleficiũ cõmiſſum de nocte, cũ ſol ſuper terrã non eſt,uel ẽt ſi cęlum albeſcat,& alle.d.l.Titius. Et in hac materia adde ꝙ do.Abb.in c.ſi perfodiẽs. extra de homic. dicit, ꝙ cõtra determinationem Bar. q̃ fecit ĩ hac materia, in l.aut facta,§.tp̃s, ff.de pœ eſt expreſſa deciſio Io.An. in d.c. ſi perfodiens. dicit tñ ibi idem Abb.ꝙ ille tex.in d.c.ſi perfodiens.probat expreſſe,ꝙ ibi poterat diſcerni,ꝙ dies dr̃ poſt ortũ ſolis,quia poterat diſcerni, dicit ergo ubi eſt tãta claritas qđ põt diſcerni,ibi eſt dies,licet ſit poſt occaſum ſolis, uel ante occaſũ ſolis.dicit tñ qđ Cano.tenent opi.Io.And. ibi, qđ ſi ſumus in loco vbi ſunt ſtatuta q̃ cõiter per Italiã diſtinguũt diem à nocte, ſm ſonum campanæ, illud eſt ſeruãdum, aut ceſſat tale ſignum,& erit arbitrarium.

Vnde

Vnde iudex considerabit, an esset tantá claritas vt attribuatur, diei: an tãta obscuritas vt attribuatur nocti: in dubio dicit mitiorẽ partẽ eligendã. Et istã sñĩam cõiter Cano. tenẽt, vt dicit ibi d. Abb. & subdit do. Abb. hoc confirmatur, prout dicimus de hermafrodito vt attribuatur illi sexui, in quo magis incalescit l. quæriẽ, ff. de statu ho. Adde d. Ant. post Io. And. in hac materia, in c. cũ dilecti, in versi. dubitari solet, extra de dolo & contu. Sed Bald. ibi melius loquitur per Alb. de Ros. in 2. par. statu. q. 21. quã decis. Doct. solent allegare, sed nõ reperi in Alberico meo, sed voluit allegare Albe. in 2. par. statu. q. 18. qui ponit qñ maleficiũ est factũ de sero, an dicaẽ factũ de die vel de nocte, & ibi vide quid est dies vel nox. Adde pulchra verba Bal. qui multa bona dixit ĩ hac materia in l. 2. C. qui res iud. nõ noc. in ver. moueo tibi tale dubium, & ponit materiã quid in testib. & oĩno per Sal. in l. nõ minorem, C. de transa. per Alb. in d. l. more, & ꝑ Sal. in l. fi. C. ad Silla. & Bal. in c. 1. §. porro, circa fi. pen. col. q̃ sit pri. cau. benefi. amit. & adde no. ꝑ Ang. in l j. §. ꝑꝑ casum, ff. de postu. qui dicit ꝙ surdus, qui nõ audiuit sonũ campanæ de nocte, punitur pęna dupli, ꝗa punitur ex quo deliquit in hora qua considerare debebat noctẽ esse, aliàs secus. Adde Pet. de Anc. in rep. c. canonũ statuta, ext. de const. in 6. prin. q̃sito, in 26. col. illius q̃siti. in ver. in ista materia, qui ponit de illo qui non audiuit cãpanã, & vide Alb. de Ros. in 2. par. statu. q. 6. 7. & 8. inci. Itẽ statuto cauetur, ꝙ nullus vadat sine lumine, & ibi ponit an illa pęna cõprehendat illũ, ꝗ vadit de nocte in die Veneris sancti, quo tꝑe cãpana nõ pulsaẽ: vel in illo qui vadat nõ ctedens cãpanã pulsatã, & an illa pęna extendaẽ tm̃, vbi cãpana põt exaudiri, vide Sal. ĩ l. nõ minorẽ, C. de trãs. Et de oĩbus istis q̃õ. cãpanæ, vide oĩno Ang. in l. si quis mortis, §. surdus, ff. ad Sill. & vide Io. An. ĩ c. alma, §. fi. super gl. in ver. assumptiue, de sent. excõ. in 6. vbi dicit, ꝙ dies dr̃ à dica, ꝙ est claritas: & idẽ dixit Io. An. in d. c. si ꝓfodiens. De hac materia vide per Doct. in c. 2. extra de fer. & allego solenne cons. Fed. de Sen. in suo cons. 43. & cons. 249. & oĩno uide gl. de cons. dist. 3. c. 1. q̃ ponit qñ dicatur dies, vide no. in c. consuluit, extra de off. dele. Et ad de no. in c. 1. extra de treu. & pa. In istis pęnalib. ego profecto nõ recederẽ ab opi. Io An. q̃ s. dixi intelligen. diẽ & noctẽ, ꝓut ipse intellexit. cuius opi. mihi placet, cogita. De hac materia adde Gã. in tra. malefi. sub rub. de plurib. delinq. in ver. pręterea pone cõtineri in statuto, ꝙ pęnæ maleficiorũ de nocte duplicenẽ. Adde Alb. de Ros. in 2. p. statu. q. 18. q̃ inci. deinde quæro statuto cauetur ꝙ si quis fecerit feritam de nocte. Et multũ elegãter loquitur Ange. in cons. suo 183. inci. visis processibus. char. 1. pen. col. & in antep. col. quæ poteris limitare pędicta, & vide Fed. de Sen. in cons. suo 43. ꝗ ponit de statuto ꝙ duplicat pęnas in delictis factis in festo beatę Virginis. Aliquis fecit delictũ in festo B. Virginis: an iste talis incidat in pęnam, & ibi vide quomodo capiatur dies, & vide in cons. 249.

SVMMARIVM.

1 *Armorum appellatione quid veniat.*

V*No stocco ferreo.* Opponitur ꝙ ista ver-
1 ba, s. ferreo, sint superflua. † Qm̃ appellatione armorũ fustes & lapides continentur, & oẽ id qđ nocere p̃t, vt l. 2. ff. de vi & vi ar. Qm̃ armorũ appłone cõprehẽdiẽ oẽ id qđ nocere põt, vt ibi, & l. armatos. cum no. in gl. ff. ad leg. Iul. de vi pub. igitur &c. Rñdeo, ꝙ imo sunt necessaria dicta verba, qm̃ licet appłone armorũ ẽt fustes, & lapides, & alia offensibilia contineanẽ, tm̃ non
a ꝓprie, *a* vt no. Ang. in l. si de pignore, §. fure, ff. de fur. & Ro. ĩ l. 1. §. occisorũ, ff. ad Sil. in prin. Vñ si in statuto fieret mẽtio de violentia facta cũ armis; fustes, lapides, & talia nõ cõprehenduntẽ, ꝗa ꝓprie nõ sunt arma. vt est gl. sing. in cle. j. de statu mo. in verbo, arma, sed statutum dẽt verificari verbis ꝓprijs, vt l. cõstitutionib. ff. ad munic. l. 3. §. hęc verba, ff. de neg. ge. igitur &c. Vñ dicit, ꝙ qñ tu iudex mittis militẽ & officialẽ tuũ ad ꝑquirendũ portãtes arma, ꝗa si reperis scholarẽ vel notarium cum suo pẽnifero & moderatorio ad moderãdũ pennas, vel rusticum vel aliũ habentẽ cultellos ad incidẽdum panẽ, ꝙ isti non incidunt in pęnã, ꝗa talis cultellus non cõtineẽ appłone armorum, vt est gl. sing. in Auth. de armis, §. fi.

ADDITIO.

a ¶Non proprie. *Adde tu an paruus & breuis cultellus veniat appellatione armorum, & vide Fran. de Are. in consi. 89. Ber-*

AVG.

AVG. Tu aũt in hac materia, adde, ꝙ licet appellatione armorum veniant oẽs res aptæ ad nocendũ, vt l.pe.§.fi. ff.ad l.Iul.de vi pub. Tñ intellige ẽm ꝙ dixit Ang.ĩ l.armatos, ff.ad l.Iul.de vi pu.ſ. intellige ꝙ nocere põt, quia principaliter ordinata eſt res ad nocendum, aliter aũt non. Et dicit fore notandum hoc pro ſtatuto Peruſino, ꝙ pũctualiter ſic dicit, ꝙ ſi q̄s offenderit aliquẽ cum armis, vel re aliqua apta ad nocendũ, nõ cõprehendit illum qui percuſſit aliquẽ cũ amphora plena vino, vel cũ vaſe vitreo vel terreo, & dicit ꝙ vidit hoc ſemel practicari cum vno q̄ percuſſit cum pera, in qua erat panis, & exiuit ſanguis, ꝙ ille nõ vr̃ ꝑcuſſus cum armis: & adde Ang.in l.1.ff.de vi pu.q̄ dicit ꝙ illa gl.in corpore de armis, eſt ſing. Adde ẽt ꝙ illã gl.in d.§.fi. dixit ſingu.d.Ang.in diſp. ſua inci. exorta guerra, ĩ 1.concl.in 1.col. & Rom.in l.1.§. occiſorũ, in prin.ff.ad Sill.q̄ ad hoc alle.Bar.in d.l.j. ff.ad l.Iul.de vi pub. Et adde aliã opi. gl.in propoſito, in ru.C. de fabric.li.11. quæ idẽ vr̃ velle.Ia.& ibi Bar.in d.l.j. dicit hoc no. verbũ, ꝙ ille cultellus paruulus ad incidendum panẽ vel ad tẽperandum calamũ, poſſit portari, q̄a nõ ſunt in vſu nocendi: tñ dicit aduertẽdum eſt, ne fiat fraus, ne q̄s dicat ſe portare cultellum aptum ad incidendũ panẽ, cũ ſit ad offendẽdum, q̄a talis cultellus appl̃one armorum cõtinet̃ cũ ſit talis q̄ nocere põt. Sed vt ſ̃.dixi non credo, ꝙ ꝑꝑ pęnã ſtatuti, ille talis ĩcideret in pęnã, q̄a principaliter nõ eſt ordinatus ad nocendũ, licet forte ſecus eſſet de iure cõi, q̄d cõtineat̃ appellatione armorũ in ſtatutis, vide Iac.de Bel.in auth.de armis, in 1.col. Itẽ adde ꝙ Bart.conſuluit in conſi. ſuo 101. ꝙ app.armorũ ꝑ ſtatutum, nõ incidit in ſtatutum ille qui cum dentib. fecit ſanguinẽ.

2 *Statuto puniente portantes arma offenſibilia ſi aliquis reperitur portare arma defenſibilia & offenſibilia, vt puta tabulatium, an cadat in pœnam ſtatuti.*

2 ANG. †Quæro ſtatutũ punit portãtes arma offenſibilia, & aliq̄s reperitur portare arma quæ ſunt offenſibilia & defenſibilia, vt puta tabulatium cũ quo põt offendere & defendere, an cadat ĩ pęnã ſtatuti? iſtã q. mouet Bar.in l.pediculis, §.argen.ff.de au. & arg.le. Vbi dicit inſpiciendã conſuetudinẽ, videlicet ad quẽ vſum tabulatium portatur, arg.d.§.argẽto, quia ſi communiter ſolet portari ad defenſionem, non incidit in pęnam ſtatuti, aliàs ſecus.

AVG. Tu in hac materia, adde dicta Ray. de For.& in lect.& in addi.in d.l.pediculis, §.argento, ff.de aur.& ar.le. Sed aduerte, licet Doc.iſte hic conſuetudinem inſpiciendã dicat, tñ intelligo p̄dicta niſi doceretur ꝙ ille portans tabulatium, animo offendendi portaret: licet.n. cõtra eſſet conſuetudo, ꝙ animo defendendi ſolet portari in loco, per ea quæ dixit Bart. de cultello paruulo, in l.j.ff.ad legem Iul. de vi publ.in princ. & dixi in proxi.præce.q.

3 *Statuto puniente portantes arma, an ſiquis itinerationis cauſa portet arma, cadat in pœnam ſtatuti.*

3 ANG. † Quæro ſtatutum punit portantes arma, an ſi quis itinerationis cã portaret arma, puta enſem, incidat in pęnã ſtatuti de iure ffforum, itinerationis cã licitũ erat arma portare ĩ itinere ẽt offenſibilia, vt l.j.ff.ad l.Iul.de vi pub. Hodie vero indiſtincte ſine principis licentia, quæcunq; arma ẽt in itinere nõ licet portare, & no.Bar. in d.l.j.per tex.in auth.de armis, §.pen.q̄d eſt verum de iure, ſed cõiter per ſtatuta ciuitatis aliter prouidetur in itinerationib. quando haberet ſignum itinerationis, vt ſtiuallium, capellum, caputium, & alia, vnde verba ſtatuti ſunt attendenda.

AVG. Tu aũt in hac materia, adde ꝙ verum eſt ꝙ hodie itinerationis cauſa nõ eſt licitum portare arma: hoc intelligo ꝓcedere vbi non eſſet locus ſuſpectus, vel vbi inimici vel latrones non eſſent, aliàs credo ꝙ licitum eſt portare arma, ad hoc alle.tex.in c.1.§.ſi quis ruſtic⁹, de pa.te.in vſi.feu. vbi dr̃ ꝙ licet mercator trãſiens ꝑ ꝓuinciã nõ poſſet portare arma: tñ ſi ad ſellam portet arma, vel ſub vehiculo non animo occidẽdi, ſed cauſa ſe defendẽdi à latronibus ſibi hoc eſt licitum, nec incidit in pęnam. aliàs ſi hæc concluſio non eſſet vera, illud Auth. de armis, ſonaret iniquitatem; quia vim vi repellere licet: & eſt lex naturalis in l. vt vim, ff.de iuſt.& iu.& in l.j.C. vnde vi.& in d.§.ſi quis ruſticus, habes in quam pęnam incidit ille qui portat arma.

4 *Statuto puniente delatorem armorum an etiã intelligatur punire portantes arma vt interficiant bannitum.*

5 *Armorum appellatione non proprie continentur nisi ea quæ sunt apta ad nocendum & sic ad offendendum.*

4 ANG.† Quæro statutũ punit delatorem armorũ, an ẽt intelligatur portantes arma punire, vt interficiant bannitũ, & vr̃ ꝙ nõ, qͣ hoc est factũ fauore publicæ vtilitatis, l. 3.§.sed vtrũ, ff.ad Silla. & maxime, quia licitum est ex causa iusta trãsgredi à p̃cepto superioris, vt l.si hoĩem, in fi.ff.man. Et qͣ in simili dicimus ꝙ belli calamitas introduxit, pacis lenitas sopiuit, in l. j.in prin C. de cad.toll. Ita econtra possumus dicere ꝙ pacis lenitas introduxit, belli calamitas sopiuit, facit qđ no.Inn.in c.j.de cõst.Ita dixit d.Nellus de S.Ge.in suo tract.banni. ꝙ hoc fuit disputatũ Bononię, & refert Ro.in l 3. §.vtrũ, ff.ad Silla.No.tñ ꝙ licet appellatione armorũ fustes & lapides contineantur, vt l.armorũ appellatione, ff.de ver.sig.vt s̃. dictũ est, tñ appellatione telorũ nõ cõtinẽtur fustes & lapides, l.j.§.occisorum, & ibi Ro.ff.ad Sill.ꝙ no. pro statutis. Et licet appellatione armorum contineanť tam arma

5 ad defendendũ, q̃ ad offendendũ.† Tñ Bar. vr̃ in d.l.j.ff. ad l.Iul. de vi publ. & clarius Ro.in d.§.occisorũ, ꝙ nõ ꝓprie cõtinentur nisi ea q̃ sunt apta ad nocendũ, & sic ad offendendũ, vt d.l.armorum, ex quo sequiť ꝙ arma defensibilia vt sunt galea, panceria, & brazalia, & similia, ꝓprie nõ continẽtur appellatione armorũ, ex quo sequiť ꝙ si statuto punitur portans arma maxime statuto pęnalia, ꝙ non verificať si quis inuẽtus fuerit portare loricã, & brazalia, quod no.

AVG. Tu aũt in hac materia adde q̃ dixit Bar.ꝑ illũ tex.in l.hi qui ædes, § fi.ff. ad l.Iul.de vi pub.qui dixit ꝙ quidã dicunt ꝙ appellatione armorum contineneť tm̃ arma offensibilia, ꝑ illũ §.qđ nõ est verum, quia ibi fit mentio de verbo, telorum, & subdit Bar.ꝙ appellatione telorum, non cõtineneť nisi arma offensibilia, d.l.armorũ, de verb. sig.& expresse hoc dr̃ in Auth.de armis. Adde tñ ꝙ Alb.de Ros.in 2.parte statu.q.113. in ver. Itẽ q̃rit dñs, & vltimo ver. Pone, statuto cauetur ꝙ nullus portet arma sub certa pęna, aliquis portauit panceriã siue loricam, an incidat in pęnã? & vr̃ ꝙ non, quia hoc est pro salute & defensione hoĩs, quod non vr̃ fuisse de mente, ꝙ talis ꝓhiberetur, & dicit ꝙ Gãd.in suo opere malefi.hoc voluit, nisi statutũ de armis vetitis loquereť: & ita dicit Gand. contineri in q̃onibus statu. Et fuit q.Marti. de Fano.Sed dicit Alb. ꝙ vidit seruari cõtrariũ, cum sumere arma sit ꝓhibitũ à iure cõi, vt Auth.de armis, & ꝓbatur in l.j.ff.ad l.Iul.de vi pub.& ibi no. ꝙ lorica cõtinetur appellatione armorũ, & l.2.C.quæ res expor.non deb. & armorum appella.& l.j.de verb.sign.& Insti.de publ. iudi.in §.item lex Cornelia.& dixit Alb.in Alphabeto, in dictione, arma. Subdit tñ ꝙ prima opi.ꝙ arma intelligantur tm̃ q̃ sunt fabricata ad noceñ.est ꝓbabilis, & ibi Alb. multa alleg.dic vt ibi ꝑ eũ, & vide Gãd. originaliter in opere suo, qui illud idem dicit.

6 *Portans arma vetita si tamen non fuerit repertus per familiam portare arma non tenetur.*

6 ANG. † Et diligẽter tene menti, ꝙ licet aliquis arma vetita portauerit, si tñ nõ fuerit repertus ꝑ familiã portare arma, nõ tenetur, vt j̃.dicã in gl.in verbo, & dictus Andręas armatus &c.Si aũt fuerit inuẽtus cũ armis de nocte per familiam, vel ludere ad azardũ, & cum voluit ipsum scribere delinquẽs mutauit sibi nomẽ & aliud nomẽ scribi fecit, vt faciunt aliqui, incidit in falsum, quia mutauit sibi nomen in falsum & fraudem, vt l.j.C.de mu.nomi.& ibi Sal.facit l. eos, in fi.& ibi Bar.ff.de fals.

AVG. Adde tu, an licitum sit alicui mutare sibi nomẽ, ea quæ hñr in l.hoc iure, §. j.ff.de dolo, per Bar.in proœ.ff.§.nos vero, per Bal.in l.fi.in j.& 2.q.C.de hær.inst. per gl.in proœ.sexti, in ver.Bonifacius, ꝑ Bal. in proœ.ff.in 12.q.per Iac.But. & per Bal. in prin.C. per Bar.in l.demonstratio falsa, in fi.prin.ff.de cond.& demon.per Imo. in proœ.Gregoriano, sed latius ibi ꝑ do. Ant. de But.& Domi de S.Ge.in d.proœ. Sexti, aliquid per Doc.in c.cum secundum, extra de pręb.pulchra verba Bal.in rub.C.de fide instru.in 5.col. latius locutus sum in addi. meis, post Mod.in rub.ff.sol.matr.

SVMMARIVM.

1 *Pœna corporalis quoties est imponenda ex delicto, nunquam imponitur nisi dolus interueniat.*

2 *Statuto dicente, si quis turbauerit aliquẽ in possessione sua vel molestauerit aliquẽ, tunc requiritur dolus: si aũt dicat statutũ, si quis ingressus fuerit possessionem, tunc sufficit lata culpa.*

3 *Statuto dicente si quis derobauerit rem alienam vel damnum dederit in re aliena, vel similia*

ver-

verbæ, ꝙ si damnum datum est, vel fructus sũt derogati quod colonus, vel ille qui conducit fundum, non potest accusare, sed proprietarius.
4 *Delinquens si est in lata culpa, an teneatur ac si dolo commisisset maleficium.*
5 *Delinquens si est in leui vel leuissima culpa, vel casu aut impetu deliquit, an teneatur.*

SCIENTER *dolose cum ministerio.*) Ista
1 verba apponuntur. † Nã quoties est pœ-
na corporalis imponenda ex delicto, nunq̃
a imponitur, nisi dolus interueniat. *a* Bar. in
l. j. §. j. ff. si quis te. li. esse iuss. fue. ver. iuxta
hoc q̃ritur. Et idẽ dicit Bal. in l. data opera,
C. qui accu. non poss. in ver. Item si statutũ
punit p̃cise homicidã ad mortẽ, vbi dicit ꝙ
si statutũ punit homicidã ad mortẽ, & non
facit doli mẽtionẽ, tñ vbi nõ est dolus, sed
culpa, fuit homicidiũ cõmissum, iudex de-
bet suã sñiam & pœnã temperare, vt l. qđ
ergo. §. pœna grauior, ff. de his qui no. inf.
Nam statuta restringunt̃ per rationẽ iuris
cõis, l. 2. C. de noxa. Adde voluntas & pro-
positum distinguunt maleficium, vt l. qui
iniuriæ, ff. de fur. Idẽ tunc si statutũ req̃rit
dolum expresse, q̃a tunc ad verificationem
delicti requirit̃ ꝙ fuerit cõmissum. Sin autẽ
simpl̃r loquitur, & tunc aduertas, q̃a q̃dam
sunt vocabula, quæ sui natura dolũ impor
tant, vt puta, dicit statutũ, si quis commisit
dolum vel falsitatẽ, facit lex, nec exẽplum,
C. de fal. nec ẽt lata culpa sufficeret, si uero
verba statuti nõ important delictum in se.
Et tunc aduerte, quia aut statutum punit
actum qui principal̃r infertur in personam,
vt si q̃s percusserit aliquẽ, tunc requiritur
dolus, quia talis iniuria non põt inferri in
personã sine effectu iniuriantis, l. 3. ff. de in
iu. Si vero ponit actum qui infertur in rẽ,
tunc sufficeret lata culpa, & ꝓ hoc dicit in
statuto de turbata possessione: an debeat ab
solui, si doceat aliqua ratione se fuisse in-
2 gressum, ita ꝙ dol⁹ absit. † Aduertas ad ver
ba statuti, quia si dicit, si quis turbauerit a-
liquem in possessione sua, vel molestauerit
aliquem, q̃ verba denotant actum illatũ in
personã, tunc requirit̃ dolus. Si vero actum
illatum in rẽ, vt puta si quis ingressus fue-
rit possessionem alicuius, tunc sufficit lata
culpa. Insti. vi bon. rap. §. quia tñ, & isto ca
su non excusatur, nisi ꝓbet se fuisse ingres
b sum iusta ratione, *b* ut not. dicit Bar. in l. j.
ff. si quis te. li. esse ius. fu. §. j. & l. iuste possi-
det, ff. de acq. pos. facit ꝙ idẽ no. Bart. in si-
3 mili, in l. pe. ff. de adul. † Aduertas tñ diligẽ
ter ꝙ si statuto cauetur ꝙ si quis derobauerit rem alienam, vel damnum dederit in re
aliena, vel ingressus fuerit rem alienã: vel
similia verba, ꝙ si dãnum datum est, uel fru
ctus sunt derobati vel exportati, ꝙ colonus,
c *c* vel ille qui conducit fundum, non põt ac
cusare, sed dñs proprietarius. Ita dicit sin-
gu. Bar. in l. si fur. ff. de vsufr. facit quod idẽ
no. in l. si seruus, §. locari, ff. de fur. quod tu
bene no. pro statuto de dolo dato ut scias
quis accusare põt: an dñs uel colonus de dã
4 no dato. † Quid aũt si est in lata culpa: an te
neatur ac si dolo cõmisisset maleficiũ? vr̃
ꝙ sic: quia lata culpa æquiparatur dolo, l.
quod Nerua, ff depo. & ibi plene Bar. in cõ-
tra

ADDITIONES.

a ¶ Interueniat. *Adde tu, ꝙ hanc conclusio. tenet Pau. de Cast. in cons. 293. incip. In causa carceratorum, vbi quod assessores male faciunt tum statutum intelligãt ad literam, cum dicatur, litera occidit, spiritus viuificat, & ibi etiã dicit ꝙ nec lata culpa sufficeret, & eandem opi. tenet in cõs. 393. & seq. vbi dicit quod ad hoc vt quis puniatur de falso requiritur dolus: et vide Frã. de Are. in cons. 80. Bald. cons. 111. in 2. vol. & Cep in cons. 34. vbi ẽt dicit ꝙ non sufficit lata culpa & idẽ tenet Raph. Cum. in cons. 134. & Ale. de Imo. cons. 76. & cons. 109 in j. li. & cõs. 138. in 2. vol. & ꝙ lata culpa non sufficiat, vbi dolus requiritur, tenet Abb. in cons. 68. & ibi qđ theorica Bar. hic alle. est no. vide tamẽ Ang. in cons. 288. incip. Viso themate, vbi concludit latã culpam non æquiparari dolo in pœnis capitalibus imponendis. Et dum dicit non reperiri casum in quo ex lata culpa quis capitaliter puniatur: dic quod contrarium probatur in l. j. C. de priua. carce. & in l. j. C. ad le. Iul. de vi. & in rubr. nemini licere signum Saluatoris, & vide Ang. in l. ad commentariensem, C. de cu. reo. & in l. fi. ad le. Iul. de plag. Sal. in l. j. C. de sic. & ibi an ex lata culpa quis possit capitaliter puniri. Ber.*
b ¶ Iusta ratione. *Adde cons. Bar incip. In quæstio. vertente, & Pe de Anc. in cons. 27.*
c ¶ Colonus. *Adde ut per Alex. de Imo. late in cons. 80 in 2. vol. & in cons. 5. in 4 uol & ibi an stante statuto quod de malo laborerio stetur sacramento domini, an debeat stari sacramento vsufructuarij? & concludit quod sic. Ber.*

trarium vř,quia in pęnis corporalibus, vel
infamiã irrogantib. lata culpa nõ ęq̱para-
tur dolo,vt plene no.gl. & Bar.in l.in actio
nibus,ff.de in li.iur.& Insti.de suspe.tut.§.
suspectus.& hř ĩ l.lege. & ibi casus, & Bar.
ff.de sicar.Sed qui fuerit in lata culpa,vt in
casu l. putator,ff.ad l.Aq.si hominem occi
dat non tenetur de sica. Sed officio iudicis
extraordinaria punitur in minori pęna,vt
l.respiciẽdum, §.2.ff.de pę. sic iste putator
5 tenetur extraordinarie ex lata culpa. † Sed
ille qui est in leui vel in leuissima culpa:
vel ẽt casu deliquit, vel impetu vel prodito
rie,an teneatur,vide Bar.in l.j.ff.de le. & ẽt
in l. respiciendum, §.delinquunt, ff.de pę.
& ibi gl.& uide bonum tex. & ibi gl.& Pe.
de Anc.in cle.j.de hom. & hoc statim dicã.
& in seq.gl.j & no.Sal.ĩ l.j.C.de sic.Qđ di-
xi de lata culpa,est uerum, qñ est culpa ta-
lis,princip ľr,& cõiter in aliquem , secus si
princip ľr nõ respicit personam alterius,ut
l.si adulterium cũ incestu, ff.de adul.§.nõ-
nunq̃.& ibi Bar.& Bar.in d.l.in lege.& ui-
de Ang.ĩ l.si is q̱ cum telo,C. de sic. q̱a tũc
isto casu qñ non cõmittatur in aliquẽ prin
cip ľr:an q̱s ex lata culpa ueniat puniẽdus,
& qũo,no.Bar.in l.si adulteriũ cũ incestu,
§.nonnunq̃,ff.de adul.& Bar.in l.reipiciẽ-
dũ,§.delinquũt,in fi.ff.de pę.ubi ẽt ponit,
qñ volebã ꝑcutere Titiũ, & ꝑcussi Seium,
an ego puniar.& ibi dixit ꝙ sic, ꝑ l.cũ qui.
in §.pe.in fi.ff.de iniu.& ibi plene no.ꝑ gl.
a & Bar. Et iõ subdit, ꝙ si cursu equi a puer
occidatur , & nõ ꝓposito æquitantis:tunc
nõ dř æquitans occidere,sed cãm mortis p̄
bere,ut l.qua actione, §.proinde,ff.ad l.A-
quil.& culpæ, & non dolo eq̱tantis ascribi
tur,ut l.idẽ iur.§.mulionẽ,eo.ti. ex quo se-
q̱ĩ ꝙ æquitans non teneĩ pęna legis de oc-
cidente loquentis, tũ q̱a illa req̱rit dolum,
vt ff.de sica.l.3. quantuncunq; esset muni-
cipalis , q̱a patiĩ interp̄tationẽ restrictiuã
& declaratiuã,l.2.C.de noxa.tũ ẽt quia ue-
re non occidit cũ in sui ptãte equũ nõ ha-
buit,nec ex ꝓposito interfecit.facit l.j.§.2.
ff.si quadru.pau.fecis.dic.& ibi Flor.ita di-
cit Sal.in l.nõ iõ minus,C.de acc.in ver. q̄-
ro quinto an mãdãs.& ẽt in uer. Et iõ si in
cursu equi puer occidaĩ,& idem erit si du-
cebas,vľ cõcitasti cõtra me canẽ tuũ.Quia
si dolo tuo & excitatione canis aliquẽ mor
deat ex quo moritur, tenetur de sic.aliàs si
iõ ꝙ canẽ cõtinere non potuit,si tñ cũ per
aliũ cõtinere potuit,uel illũ locũ pub.duci
nõ debuit,q̱a fuit in culpa,teneĩ de culpa.
aliàs aũt nullo modo teneĩ, ut est tex.ĩ l.1.
§.si canis.& ibi Flo.ff.si quad.pau .fec.dic.

AVG. Tu autẽ in hac materia, quia ar-
dua est,& periculosa ꝑꝑ doctr. Bar.q̱ sem
ꝑ dixit primo in hac materia faciendo suã
conclusio.in locis s̃.all.ꝙ in criminalib.q̱s
nunq̃ corporaliter indistincte põt puniri ,
nisi dolus interueniat & in istis nunq̃ lata
culpa æquiparaĩ dolo. Adde ꝙ contra istã
determinationẽ suã de directo allego tex.
in l.ad commentariensem,C.de cu.reo.vbi
ex lata culpa quis punitur corporaliter, &
iõ illum tex.ibi ponderauit Ang. qui dixit
no.istũ tex.cõtra regulã traditã per Bar.in
l.lege Cornelia,ff.de sica.Adde ẽt tex.C.de
priua.carceri.in l.j.vbi dicit Ange not.hic
casum cõtra regulã Bar. nam potest esse ꝙ
absq; dolo quis capitaliter punitur , ut ibi
est casus,ad idẽ allego Ang.in l.leg.Cor.ff.
de sica.qui dicit, Bar.hic dicit non inueni-
ri casum in quo ꝓ lata culpa homo possit
ad mortẽ dãnari:sed tu dic contra,quia ca
sus est,C.de cust.reo.l.pe. & est alius casus
ĩ l.pe.ff.de incẽ.rui. nauf.Cõcedit tñ Ang.
ibi,ꝙ si ad pęnã inferendã uerba legis exi-
gunt dolum,ꝙ tunc lata culpa,non æq̱pa-
ratur dolo.Et ita dicit ꝙ intelligit illã legẽ
in l.lege Cornelia,ff.de sica. Et ita concor-
dat Bar gl.& oẽs Doct.Et cõtra Bart.tenet
ẽt Ang.in l.j.ff.si quis test. liber esse iussus
fue. Et sñĩam Ang.sequitur Bal.in l.si usũ
fructum,§.denique,ff.de vsuf.dum all.d.l.
ad cõmentariensem . Et omnino uide Sal.
in l.j.C. de sica. in vlti.col. & Ange. in l.fi.
ff.de incen.rui.nau.& Ang.in l.in actioni-
bus,ff.de in litẽ iur.qui dixit, ꝙ certe Bar.
errauit in d.l.in lege Corn.& ꝙ ipse Ange.
consuluit contra Bar. & illud consilium cõ
firmauit collegiũ Paduanũ, quia imo sunt
casus ubi ex lata culpa quis põt condẽna-
ri ad mortẽ.Ad idẽ allego Ang. in l.fin.C.
ad

ADDITIO.

a Cursa equi. *Adde ad materiam, & vide Bal. in consi.109.in 2.vol.incipien. Coram vobis. & vide quod cõsuluit Ale.in cons.140.in 2.vo.vbi ponit de eo qui posuit offendiculum ad fenestrã vt caperet ingredientem. Ber.*

ad l.Flauiā, de plag. vbi mirabiliter locut⁹
est in ista materia, & ibi enumerat bonos
casus, vbi q̄s ex lata culpa corporaliter pu-
nitur contra Bart. & ibi vide Ang. notabi-
liter loquentē, quō quis à dolo pōt excusa-
ri, vel ab ista lata culpa, vel ratione erroris,
vel temeritatis, & quō, & ibi capit illā do-
ctrinā Bar. q̄ posuit in d.l.j.ff. si quis testa.
liber esse iussus fuer. & oēs suas distinctio-
nes, & ibi disputat, an illæ cōclusiones sint
veræ vel falsæ, & quō ab illis quis pōt se ex
cusare, & qn̄ lex vel statutū simpliciter loq̄
tur, an requirat̄ dolus, vel nō, vide ꝑ Ang.
& in hoc adde Bal. in l.3.§.ꝙ ꝑtor, ff.ne q̄s
eū qui in ius vo. est vi exi. per Bal. & Sal. in
l.si serui, C.de noxa. Bal. in l. in actionibus,
ff.de in lit.iur. ibi Rom. Bal. in l. quæ for-
tuitis, C.de pig.act. in vlt.col. Bal. in l. q̄cun
que, in vj.col. C.de ser.fug. Bal. in l.j. ff. de
legi. Bal. in l.& si seuerior, C. de his qui no.
infa. in 5.col Et per Sal. in l.pe.C. de sica. ꝑ
d.Ant.de But. in c.2.ext.de cōst.d.Car. in c.
lator, extra de homi. & per Bal. in l. quid er
go, §.cū aūt, ff.de his qui no.inf. Adde Bal.
in c.j. in pe.col.qui.mo.feu.amit. qn̄ in sta
tuto non est facta mentio doli, an sit distin
guendū. & Pau.de Ca. in consi.190. q̄ rep̄-
hendit iudices qui credunt in statutis solū
req̄ri factū, hoc est homicidiū, nō aūt ani-
mus, idest, dolus, & de materia, vide ꝑ Bal.
& Ang. in l.si quis id, ꝙ, §.doli, ff.de iurisd.
om.iu. an lata culpa æquiparetur dolo. In
ista materia nō obliuiscamini videre Sal. ī
l.j.C.de sica. qui se latius iactat examinare
istā materiā q̄ aliquis alius per Bal. in l.cū
ctos populos, C.de sum.Tri. & pulchre per
Ang. in l.1.ff.de legi. & Bal. in l.quę fortui
tis, C.de pig.act. in fi. & q̄ ponit Ang. in cō
si.suo 235.inc.viso themate s̄.dicto. in fi.il
lius cōsilij, vbi dicit ꝙ est cōclus. Bart. q̄ di-
xit nullū casum reperiri, in quo etiā ex cul
pa lata possit imponi pęna capitalis, l.in le
ge, ff.de sica. & dicit Ang. hoc verū, dū Bar.
concludit latā culpā non æq̄uiparari dolo
in pęnis capitalib. īponēdis. Sed dum Bart.
infert nullū reperiri casum in quo ex lata
culpa q̄s capitaliter puniatur. Bar nō dicit
verū, & ibi vide Ang. allegantē aliquos ca
sus. Et omnino in materia, pulchra verba
Ang. ꝑ illum tex. & gl. in l.3.§. interdum,
ff.de neg.gest. vbi disputat, an in istis dolus
cōprehendat latā culpam, sicut dictio taxa-
tiua tm̄, &c. Et vide Bal. ī l.j. & ita de facto.
ꝑ illum tex. ff.nau.cau.stab. ꝙ dolus inter-
ꝑtatiuus dr̄ lata culpa. Et de materia ꝑ An
ge. in l.si mora, ff.sol.mat. Et in quātū sup.
d. Ang. hic all. Bar. in d.l.iuste possidet. Idē
tenet Ang. ī l.fi. C.de plag. & Bar. ī cōs. suo
inci. missus in possessionē, & in cōs. inci. in
q. vertente in curia, & Pet.de Anc. in consi.
207. de eo aūt q̄ currit cū equo, & casuali-
ter aliquē occiderit, an teneat̄, vid̄ Doc. vbi
est casus ī terminis de iure cano. ī c.signifi-
casti, ext.de homi. & in c.dilect⁹ filius, e.tit.

6 *Infans qui commisit homicidium vel maleficiū, an puniatur.*

6 ANG.† Quid de infante, qui cōmisit ma-
leficiū vel homicidiū, an teneat̄? dic ꝙ non,
quia dolo caret & voluntate delinquendi.
vt l.infans, ff.de sic. & l.infans, ff. de fur. &
clem.1.de hom. & ibi gl. & si est doli capax,
a pōt oē delictū a cōmittere ꝑter delictū car-
nis, vt l.auxiliū. & ibi no. ff. de minor. ī §.j.

ADDITIO.

a ¶Omne delictum. *Adde & vide Cep. in consi. 30. qui consuluit pro vno regatio qui in ludo proiecerat lapidem, & occiderat vnū ꝙ nō teneatur pœna corporali, sed ad plus in quinquennium relegari, & vide Pet.de Anc consi. 225. Ber.*

A V G. Tu autem in hac materia, adde
quòd falsa est illa conclusio do. Ange. hic,
qd̄ infans doli capax potest puniri de om-
ni crimine, quia potest committere omne
delictum præter delictum carnis, quia er-
rauit iste doctor propter regulam quā tra-
dunt Doct. per illam gl. ibi in l. impuberē,
ff.de fur. & ibi Ang. in terminis, qui dixit,
quòd isti minores & impuberes qui com-
mitunt delicta, cum sint doli capaces nun-
quam possunt puniri de delicto perpetra-
to ꝑ ipsos, nisi sint ꝓximi pubertati. Duo
ergo requirūtur quòd sint doli capaces, &
proximi pubertati. Et ideò dicit, quòd sæ-
pe vidimus, quòd isti pueri qui excesserūt
infantiam, proijciunt lapides, & occidunt
vnū, & dubitatur, an capitaliter possint pu
niri, quia veritas colligitur per supradicta,
& ita ego aliàs hic Ferrariæ euasi vnū pue-
rum, qui occiderat super ripa Padi vnum
fachinum. Nec obst. iura dicentia, quòd
imo sufficit, quòd ille impubes sit doli ca-
pax, quia dico, quòd vna lex suppletur per
aliā: posito autem ꝙ isti minores sint do-
li capa-

li capaces, & proximi pubertati & commit
tunt delictum : an possint directe puniri l.
Cornel.de sica. dicam infra nunc in ista gl.
in addi.meis.Ego istam materiam, late po
sui,& ibi de his omnibus dixi in add.meis,
in l.j.ff.de verb.obli.dic vt ibi.

7 *Furiosus committens maleficium, an puniatur.*
8 *Furiosus habens dilucida interualla, si maleficium committat, an in dubio præsumatur factũ tempore sanæ mentis, & sic teneatur.*
9 *Furiosus habẽs dilucida interualla, si delinquat tempore sanę mentis, & nunc in præsenti est in furore, non tenetur nec potest puniri de delicto commisso tempore sanæ mentis dum est in furore.*
10 *Furiosus habens dilucida interualla si delinquat, an præsumatur deliquisse tempore furoris vel sanæ mentis.*
11 *Furiosus habens dilucida interualla, si tempore sanæ mentis hominem occidat, ac postea furiosus efficiatur, an poterit tempore furoris condemnari, & puniri ad mortem.*

7 ANG.† Quid in furioso[a]? *a* dic idẽ ꝙ nõ
a tenetur:quia satis suo furore punitur,l.con
gruit, ff.de offi.præfe.& est text.in cle.j.de
homi.& ibi glo.dicit ꝙ idẽ in eo qui habet
dilucida interualla:quia si illo tpe quo ve-
xatur dolore delinquit,nõ tenetur.Nam vt
dicit gl.in cle.j. istę personę sunt aptę natę
ad suscipiendũ iniuriã, non aũt ad inferen
dum alteri, hoc est si aliquis ex istis perso-
nis iniurietur,tenetur: facit l.cum aliquis,
8 C.de cur.furio.† Sed quid si maleficium est
commissum ab illo qui habet dilucida in-
terualla:an in dubio p̃sumatur factum tpe
sanę mentis,& sic teneatur?dic ꝙ si probe-
tur ꝙ aliqñ fuit in furore, p̃sumitur ꝙ tpe
delicti fuerit in furore,& sic nõ tenetur nisi
probetur,ꝙ tunc erat sanæ mẽtis,& sic anti
quus furor transferat onus probandi in ad
uersariũ,vt no.in c.fi.de succes.ab intest. &
Bar.in l.2.ff.de bo.poss.infan. vel furio.de-
lata,& Pet.de Anch.in d.cle.j.de homi. qđ
singulariter no.ad euadendũ amicum tuũ.
9 Aduertas,quod†fortius dico,ꝙ si tpe sanæ
mentis deliquit,& tunc in p̃senti est in fu-
rore,non tenetur, nec põt puniri de delicto
commisso,etiã tpe sanæ mentis dum est in
b furore.*b* Ita singulariter dixit Bal.in l.furio
so,C.qui test. fac.pos. licet Imo.in l. ex fa-
cto,in prin.ff.de vulg.& pup.arguat pro &
& cõtra,& postea dimittat insolutũ. Sis tñ
tu iudex cautus,ꝙ nõ credas ita faciliter ali
quẽ esse fatuum, vt pœnã crĩs euitare pos-
sit: sed velis retinere ipsum,& p multas, &
varias interrogationes p te vel aliũ fiẽdas,
tenetur, vt cõprehẽdi possit si est furiosus,
vel nõ:ita dicit Bal.in l.obseruãdũ, ff.de cu
ra.furio.Interim tñ si nõ apparebit,ꝙ vere
est furiosus,diligẽtius custodiẽdus erit. Et
si videbitur iudici, vinculo coercendus est,
qm̃ hoc tam ad pœnam furiosi q̃ ad tutelã
eius & securitatem proximorum pertine-
bit,ita dicit tex.in l.diuus,ff.de off.præsi.

ADDITIONES.

a ¶Furioso. *Adde ꝙ licet ipse non puniatur, punitur tamen qui sibi dedit gladium in manu : ita Ang. in cons. 188. circa fi. Ber.*

b ¶Dum est in furore. *Adde tu & vide Alex. in d.l.furiosum, & Imo. in cle.j.de homi. ubi si quis ante furorem statuisset baptizari, superueniente furore non potest baptizari. Ber.*

---

10 AVG.† Tu autẽ in hac materia addè in
quãtũ tactum est, an delictũ factũ p illum
qui habet dilucida interualla, p̃sumatur fa
ctũ tpe furoris vel sanæ mẽtis. vide Domi.
de S.Gem.in c.j.§. si vero,de cle.ægro.in 6.
Bar.no.in tract.suo,de teste, in ver.opposi-
ta prudentiæ, ibi vr̃ limitare materiã, ꝙ si
occidit fratrẽ uel matrem, p̃sumitur ꝙ ille
erat furiosus: & sic Bar.ibi vult ꝙ si occide
ret aliũ,non ita p̃sumeretur.Certe magnus
est iste passus. An factus p illum qui habet
dilucida interualla,p̃sumatur factus tpe fu
roris,vel sanę mentis tpe.Bal.Odo.Ang.&
Doct. vario modo loquuntur in d.l. furio-
sum.Aduertas tñ ꝙ indistincte vr̃ dicendũ,
ꝙ semel furiosus semp p̃sumatur furiosus:
quia passiones hmõi p̃sumũtur durare, nisi
cõtrariũ probetur, vt no.in c.cum inter ca-
nonicos,de cle. & ibi oẽs canonistæ tenent
istam cõclusionẽ,& expresse, hoc dicunt in
furore, ibi d.Card.& Imo. & hoc idẽ dixit
glo.in c.indicas,3.q.9. quæ glo.coniuncto
tex.hoc expresse probat. Et idem voluit gl.
in c.fi.de succes.ab intest.maxime Io.And.
Ant.de Bu.Abb.& Imo.in c.dudum, in 6.
col.de præsump.& Sal.in d.l. furiosum, &
Pau.de Leaza.post antiquos in cle.j.de ho-
mi.& hoc ẽt voluerunt Pet.de Anch. & do.
Card in d.cle.j.qui fortius dicunt, ꝙ si pro
batũ est aliquo tpe fuisse furiosum: ex ad-
uerso probatũ est ipsum fuisse sanæ mẽtis
non

non sufficit hoc ad concludendum ꝙ t.pe actus erat sanæ mentis, alleg. no. per Dy. in c. quod semel, extra de reg. iu. & dicit ita semel obtinuisse, & dicit Car. ꝙ ita aliàs consuluit per gl. in d.c. fi. de succe. ab intest. De hoc articulo adde dicta Spe. in tit. de dona. §. probatur, vers. pone, quidã erat furiosus, vbi ponit opi. multorũ, & ibi vide Io. And. in addi. Adde Imo. in l. qui testamẽto, in §. nec furiosus, ff. de test. & in l. j. ff. de ver. ob. in §. fi. aliter locutum esse in hac materia: & vide Pau. de Ca. in d. §. nec furiosus, vide

11 Sal. in l. nec codicillos, C. de codici. † Et in quãtum s. tactum est, an si quis sanæ mentis hoĩem occidat: postea si furiosus effectus est, an poterit t.pe furoris condẽnari & puniri ad mortem: & iste Doctor refert hic Bal. tenuisse ꝙ non. Addatis ꝙ cõtra istam decisionẽ vr̃ expresse tex. in l. j. ff. de pę. quẽ tex. ad hoc ponderauit ibi Ro. in d. l. furiosum, & per illũ tex. tenuit cõtra sñiam Bal. ibi. Sed aduertas quia istã quæst. aliàs vidi de facto: & iudex maleficiorũ nesciebat allegare, nisi ea q̃ sunt allegata à do. Ang. hic in isto suo tractatu, qui est refugiũ miserorum: & tñ est vnũ refugiũ tale quale videtis: & licet do. Ang. hic allegauerit Imo. in l. ex facto, nõ decidisse aliq̃d in isto passu: tñ allegate vos, ꝙ Imo. formauit istam q. & decidit in c. Raynutius, in materia substitutionis exẽplaris, extra de test. ubi concludit, ꝙ non põt fieri processus contra furiosum, nec condẽnari: quia loco absentis hr̃, l. 2. §. furiosus, ff. de codic. Sed cõtra absentem ad talem sñiam procedi non põt, l. absentem, ff. de pę. nec põt procedi cum curatore furiosi: quia vbi talis pęna venit imponenda, non admittitur procurator, nec consequenter curator illius, qui nullũ habet intellectũ, allegat l. pe. §. ad crimen, ff. de pub. iud. Et istam sñiam tenet Bal. in l. humanitatis, in 16. col. C. de impub. & alijs subst. & Bal. in c. 2. an ille qui interfecit fratrem dñi sui, quinimò dixit Imo. in d.c. Raynu. ꝙ si furiosus esset damnatus ante furorẽ, & postea sibi superueniat furor, ꝙ sibi vr̃, ꝙ superior sit consulendus: cuius arbitrio hoc sibi constituitur, l. diuus, ff. de offi. præsi. tñ ille tex. nõ vr̃ loqui aliquid de eo qui esset dãmnatus ante furorẽ, & postea furor interuenit t.pe excusationis faciẽdę: ideo vr̃ tutius, ꝙ non deberet decapitari, anteq̃ rediret ad sanã mentẽ: quia ut dicit Bal. in d. l. humanitatis, in 8. col. in ver. quarta dr̃ia mortuus & furiosus à pari procedũt, allegat l. bonorum, ff. rem rat. hab. ergo sicut corpus mortuum non potest regulariter suspendi, l. defuncto, ff. de pub. iud. ita nec furiosus, pro hoc facit tex. in d. l. diuus, dum dicit, ꝙ satis suo furore punitus est. Et per hæc patet non obstare l. j. ff. de pę. quæ non potest habere locum in eo qui est ad instar mortui.

12 *Minor doli capax licet teneatur ex omni delicto in facto consistere in committendo: non sic si cõsisteret in negligendo, quia non tenetur.*

12 ANG. † Et licet minor sit doli capax & teneatur ex omni delicto in facto consistẽte in committẽdo: non sic si consisteret in negligendo, quia non tenetur, vt l. j. & 2. C. si aduer. delic. tñ cautus debet esse iudex in casu quo minor ex delicto in committẽdo commisso teneatur, ꝙ mitius debet agere cum minore q̃ cum maiore, *a* vt est tex. gl. & Bar. in l. auxiliũ, §. j. ff. de mino. & no. gl. & Bar. in l. si ex causa, §. nunc vidẽdũ, ff. eo. tit. & Bar. & Bal. in l. j. C. si aduer. delic. etiã quãuis sit delictũ atrox, ut patet in l. aut facta, §. persona, in fi. coniuncto prin. illius legis, ff. de pœ. & gl. Bar. & Doct. in l. & si seuerior, C. de infa. quod tene menti tu iudex ne erres: quia credo, ꝙ sit beneficiũ datum à iure, & sic non põt ab eo auferri, vt in ca. indultũ, extra de reg. iu. & ꝙ sit ipso iure tale beneficiũ cõcessum, patet in d. l. auxiliũ, §. in delictis, & in d. l. aut facta, §. persona.

ADDITIO.

a ¶Quam cum maiore. *Adde tu ꝙ idem consuluit Raph. Cu. in cons. 75. & Raph. Ful. in cons. 57. & consuluit Pet. de Anch. in cons. 285. quòd minores ludentes, vt vulgariter dicitur, ad battagliolas, excusantur si aliquem occidunt, & nõ solum minores, sed maiores propter consuetudinem, et an minor excusetur a dolo pręsumpto, vide de Alex. in cons. 103. in j. vol. & vide do. Maria. Soci. in cons. 16. ad excusationem ludentis in loco consueto, & proijcientis palum, et homicidium secutum fuerit. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde, & dic ꝙ imo si delictũ est cõmissum in omittendo, & sic negligendo, ꝙ impubes punitur criminaliter. Et intelligo si est doli capax, & proximus pubertati, per tex. in l. excipiuntur, ff. ad Silla. §. si concurrant illa, de

qui-

quibus ibi, quem tex. idē Ang. in l. impube
rē, ff. de fur. & omnino vide Bar. ī hac mate
ria in d. l. excipiuntur, & ſic per illū tex. po-
tes limitare ꝓdicta. Adde aliā pulchrā limi.
poſitā ꝑ Ro. per illum tex. in l. j. §. impube
rē, ff. ad Silla. qui dixit, ꝙ licet per delictum
cōmiſſum in omittendo minor non punia
tur: tñ hoc militat vbi minor aliquo modo
non eſſet particeps delicti, per illū tex. & sē-
per intelligo prędicta, vt dixi s. in præce. q.
vbi ille impubes eſt doli capax, & proximus
pubertati, & aduerte quia vbi dixi impube
rē & minorē debere puniri crīaliter, nunꝗ
intelligo ipſum directe puniri lege Corne.
de ſica. Sed alia pęna, & ideo ſi iſti minores
occidunt aliquē, non credo dēre decapitari,
ſed iuſta eſt cā diſpēſandi cū eis, ꝙ minori
pęna afficiātur, ita dicit Bar. in terminis in
l. adminiſtrātes, §. fi. de excu. tu. & Bal. in l.
& ſi ſeuerior, C. de infa. & probatur iſta con
cluſio per tex. rotundū in l. ſi adulteriū cum
inceſtu, §. Imperatores, ff. ad le. Iul. de adul.
nā quoties ī delicto eſt minor dolus, ibi de
lictū mitius punitur, vt ibi probatur, ſed in
minore ñ eſt tātus dolus, quātus ī maiore,
vt dicit Bal. in d. l. & ſi ſeuerior, C. de infa.
ſed de hac materia dixi ēt aliqd in l. j. ff. de
ver. ob. in addi. meis, dic ut ibi, vide Pet. de
Anch. in conſ. ſuo 285. q cōſuluit, ꝙ minor
ꝗ luſit ad battagliolā ꝑ conſuetudinē, ſi oc
cidit aliquē, dēt decēpitari, adde tñ ꝙ iudex
licet ex cā poſſit augere vel minuere pęnas,
iuxta l. quid ergo, §. pęna grauior, ff. de his
qui no. infa. intelligitur hoc verum in ordi
nario non in delegato, ita dicit Arch. vt re
fert & ſeqtur do. Cat. in trac. ſynd. q. 171. &
ibi dicit ꝙ ſi aliquis nō pōt ſoluere, pōt in
executione ēt pœnam alterare poſt ſnīam.

13 *Culpa leuis & leuiſſima an faciant delinquen tem criminaliter teneri.*

13 ANG. † Et aduerte Bar. in d. l. reſpiciēdū,
§. delinquūt, ff. de pę. vult, ꝙ nō tm̄ ille qui
eſt in lata culpa teneatur crīaliter, licet nō
de ſica. arbitrio iudicis, ſed ēt ille ꝗ eſt in le
ui vel leuiſſima culpa, ꝑ illū tex. Et ſic no.
diligenter, ꝙ ēt ex leui vel ex leuiſſima cul-
pa pōt inquiri officio iudicis, cū poſſit crīa
liter puniri, & ſic ad pęnam fiſci, ſed contra
riū tenet Cy. in l. ſi quis non dicā rapere, C.
de epi. & cle. & ſentit in l. data opera, C. qui
accuſ. non poſ. vbi dicit Bal. ꝙ pro leui cul-
pa nō pōt inqri, ꝗa res publica nō lęditur,
nec iudex pōt inquirere ad priuatā vtilita-
tē, vt no. Inn. in c. ad noſtrā, de iureiu. & ex
quo dicit Bal. in d. l. data opera, in ver. nunc
de tertio, qñ incendiū &c. dicit ꝙ multę in-
quiſitiones poſſūt impugnari, facit pro eo
l. igitur, ff. de lib. cau. ſed ēt ibi Bal. dicit ꝙ
licet d. §. delinquunt, nō faciat pro Bar. ꝗa
loquitur in culpa dolo proxima, & ſic in la
ta: tñ pro Bar. eſt caſus in l ſi fortuito, ff. de
incē. rui. & nau. ex quo ipſe Bal. ſeqtur opi.
Bar. no. ergo & tene menti, ꝙ ex leui culpa
pōt ēt inquiri, & no. ēt ꝙ ex leui culpa quis
non tm̄ ciuiliter, ſed crīaliter poteſt puniri.
14 Sed aduertas ꝙ licet crīaliter puniaꝛ, nō
punitur corporaliter ſed pecuniariter, d. l. ſi
fortuito, & l. qui ædes, in fi. eo. tit. & l. j. §. j.
ff. de ſica. ita dicit Bal. in d. l. data opera. ꝙ
eſt no. & menti tenendum, & vide q̄ dixi j.
eo. in gl. ſuper verbo, incendiario, in verſ. ex
quo ſequitur quòd pro leui culpa non po-
teſt procedi per inquiſitionem.

AVG. Sed in hac materia adde q̄ dixit Sa
li. in l. j. C. ad leg. Corn. de ſica. in vlt. col. ꝗ
faciens mentionē de hac altercatione inter
Bar. & Cy. ꝙ pro leui culpa ſm̄ Bar. ꝗs crīa
liter poſſit puniri, ſed Cyn. fuit in cōtraria
opi. ꝙ imo ſi punitur, puniꝛ pecuniariter,
tñ ſi non pōt ſoluere pecuniā luat in perſo-
nā. Et dicit ꝙ eſt ēt ſnīa Ia. de Are. in d. l. da
ta opera, C. ꝗ acc. tandē Sal. ibi ſaluat opi-
niones, nā dicit, ꝙ vbi malū nō cōcernit rē
familiarē habet locū opi. Bar. ſed mitius pu
nietur, aliàs ſecus: quia procedet opi. Cy. &
dicit, hæc eſſe notanda, ꝗa quotidiana. Ad-
de tñ ꝙ Bar. in l. j. de offi. pręfe. vigi. in fi. vī
velle, ꝙ ꝓ leuiſſima culpa quis pecuniariter
puniatur in criminalibus, & de materia vi-
de Bal. in l. ſi vſusfructus, §. deniq;, ff. de vſu
fruc. qui facit mentionem de doctri. Cy. in
d. l. ſiquis nō dicam rapere, in hac materia,
& ibi limitat prædicta qui dicit ꝙ nunquā
ꝑꝑ leuiſſimam culpā pōt committi male-
15 ficium ſi eſt in omittendo, † & ideo dicit ꝙ
eſt arg. ꝙ ſyndicus ex leuiſſima culpa non
tenetur ſi non denunciat maleficia, maxi-
me quia Cy. in d. l. ſi quis non dicam rape-
re, voluit ꝙ criminaliter leuiſſima culpa nō
poſſit puniri, dicit tñ ꝙ contra Cy. eſt text.
de directo in l. ad commentarienſem, C. de
cuſt. reo. ſed reſpondet ibi Bal. in d. §. deni-
que, ꝙ illud habet locum in cuſtode carce-
ris & de materia per Flo. in l. ſed quęcunq;.

§.iniuriã, ff. ad leg. Aqui. ꝗ scripsit in hac materia, nõ recedo à doctr. Ang. in l.j.ff.de legi. qui concordando opi. multum eleganter loquitur. & qũo intelligatur d.§.delinquunt, & Bal. in d.l.j. & Bal. in l. qui fortuitis. in pen.col.C.de pigno.acti.

16 Prodigus cui bonis est interdictũ, an teneatur si deliquit.

16 ANG. †Quid in prodigo cui bonis est interdictum, an teneat̃ si deliquit. gl. in l. si ꝗs in tantã, C. vnde vi. vr̃ dicere ꝙ nõ. sed Bar. in l. is cui bonis, ff. de ver. obl. vr̃ tenere cõtrariũ, quia æquiparatur proximo pubertati, d.l. is cui. coniuncto §. sed ꝙ diximus. Insti. de inuti. stip. sed pupillus proximus pubertati tenet̃ ex delicto l. pupillus, ff. de re. iur. eodẽ mõ ꝓdigus, sed §. sed ꝙ diximus. qui allegatur per Bar. nõ probat, quia imo proximus infantiæ põt acquirere, ergo ꝓdigus æquiparatur proximo infantię, ergo nõ dẽt obligari ex delicto, l. infans, ff. de sy-ca. igitur &c. sed Bal. Ange. & Imo. in d.l. is cui. dñt ꝙ est verũ si delinquit in cõmittendo, & sic in faciẽdo: secus in his q̃ cõtingunt in negligẽdo, ꝗa tunc prodigus sicut minor non tenet̃ quia non vindicauit mortem defuncti, vel prodiga non petijt tutorem filijs suis, vt l.2.C. si aduer. deli.

AVG. Tu aũt in hac materia adde, & dic ꝙ imo si iõ Doct. dñt prodigum obligari ex delicto, ex eo ꝙ æquiparat̃ ꝑsonis q̃ ex delicto obligant̃, habeo iura q̃ probabunt non teneri ipsum prodigum ex delicto, ꝗa lex ęꝗparat ꝓdigum furioso. est casus in l. furiosi, ff. de re. iu. & ĩ l. Fulcinius, §. adeo, ex qui. cau. in pos. ca. & casus ĩ d.l. is cui bonis. & ẽ ꝓbaui in hac eadem gl. furiosum ex delicto non teneri ẽt in faciendo cõmisso. Igit̃ Doc. male loquunt̃, & rectius dixit gl. in d.l. si ꝗs in tantam. q̃ voluit ꝙ prodigus ex delicto non teneatur, & allego Bald. quem isti non allegant, in l. certi cõdictio. §. qm̃. ff. si cert. pet. qui dum q̃rit in delictis cui prodigus ęquiparetur, dicit ipse, dic vt dicit gl. in l. si ꝗs in tãtam, C. vnde vi. & sic Bal. vr̃ approbare illam gl. sed his non obstantib. credo Bar. rectius dicere, & iõ Ang. in d.l. is cui bonis. dicit ꝙ oẽs Doc. in hac materia reprobant d.gl. in l. si quis in tantam, nec ob. ꝙ prodigus æquiparetur furioso, quia dico hoc verum esse, sed non in oĩbus, vt dicit Salic. in d.l. si curatorem. de in integ. resti. ti. generali. dixi ego aliqua in hac materia in d.l. is cui bonis.

17 Ebrius si ꝑꝑ ebrietatẽ delinquat, an teneatur.

17 ANG. †Sed quid si quis ꝑꝑ ebrietatẽ deliquit. dicit Bar. in l. respiciendum, §. delinquunt, ff. de pęnis, ꝙ tenet̃. sed idẽ Bar. in l. aut fact. i, in prin. vbi venit rixa ex ioco vel ebrietate, ff. de pę. vr̃ dicere ꝙ non tenet̃, sicut non tenet̃, qñ aliquid fit ex ioco, ꝓ quo facit l. oẽ delictum, §. si ꝑꝑ lasciuiam, ff. de re mili. & facit gl. in l.j.C. si quis Impera. maled. qđ ego intelligo verum, qđ distingui debeat eo mõ & forma quo distinguit in dormiente qui deliquit de quo per Bar. in l. pe. ff. de parric. vbi dr̃ an dormiendo si quis commiserit delictum teneatur, q̃ritur an sciebat naturam, ꝗa solitus erat surgere, & dormientes secum percutere, & tenet̃, aliàs secus, ut dicit Bar. in d.l. pen. Bal. vero in l. data opera, C. qui accus. in ver. nunc de tertio qñ incendiũ &c. dicit ꝙ animaduertendum ẽst, ꝙ nimia ebrietas delictũ extenuat, nõ aũt in totum eximit, vt sic leuius ꝑꝑ magnam ebrietatem puniatur: sed oĩmodo tenetur. Si vero fuit parua ebrietas, tunc non minuitur. Et ponit exemplum in diuina scriptura in filiabus Loth quẽ inebriauerunt, & delictum per leuem ebrietatem seu calore vini mẽte turbata, nõ tñ cũ exilio mẽtis dr̃ impetu factum. Iõ nõ dicit ille tex. culpa, sed dicit impetu. i. nõ appensate, & deliberate, sed incõsulte, subito motu: vñ põt dici ꝙ est minor dolos ꝗ̃ qui fit appẽsate, qđ no. vt nõ permittas te destrui & turbari vino, ꝗa nõ esses excusatus delĩquendo, facit ff. de re mili. l. oẽ delictũ, §.2.

AVG. Tu autem in hac materia adde, ꝙ Ro. in isto passu multum elegãter locutus est in l.j. in prin. ff. de ver. obl. in 3.col. qui dicit ꝙ licet Legistæ istum pasũ attingãt, an ebrius delinquendo puniatur, tñ de hoc nullum tex. habent, nisi tex. in d.l. omne delictum, qui loquit̃ cũ quis se ꝑꝑ uinũ vulnerauit. sed ille text. nihil ad rem, quia alia pęna est illa quę infertur delinquenti in se ipsum, alia pęna quæ infertur delinquenti in personam alterius, patet ĩ ti. ff. de bonis eorum qui sibi mort. consciuerunt, nec ẽt probat tex. in l.j.C. si quis imper. maledixerit. iũcta gl. quia ille tex. loquitur de ebrio solum delinquente verbaliter, non autem de delinquente realiter: sed in his est differentia,

etia,d.l.aut facta,in princ.& tex. in l.respiciendum,§.delinquunt,ff.de pœ.quia licet tex. dicat ebriū ex impetu delinquere, non tñ ibi ĩ tex. ponit pœna qua affligit ebrius delinquēs, iō dicit ꝙ canonistæ de hoc habēt tex.rotundū & singularē,15.q.j.c.sane, & c.inebriauerūt, qua ꝓꝑ cōcludit sicut infans delinquēdo non punit,ita nec ebrius, sed solū ebrius delinquēs puniri dēt ꝓ leuitate, quia ad inebriationē deductus est , & hæc ꝓ iudicis arbitrio,& iō dixit Sal.in l.j. C.de sic.in fi.ꝙ delictū ebrietatis non est ex toto impunitū, secus in dormiēte, adde d. Pe.de Anc.& Imo.in cle.furiosus, extra de homi.& Bar.in l.vt vim,ff. de iust.& iu. & Ro.in l.j.§.adipiscimur,ff.de acq.poss. qui dicit,ꝙ imo vř ꝙ dormiēs in aliq̄ pęnā nō cadat,quia æquiparatur infanti & furioso, & facit mētionē de doctr.Bar.in d.l.pen.ff. de parr.vbi Ang.ibi sequitur doctr.Bart.& vide tex.& glo.in c. si cum concupiscentia, 16.q.j.& Flo.ĩ l.si seruus seruum,§. si fornicarius,ff.ad l.Aq.& Domi.de S.Ge.35.dis. c.venter,& Bal in l.j.C. vnde vi.in repet.& notatur in c.sicut,extra de test.

18 *Percutiens cum pomo ensis quem habebat , an teneatur de sicarijs.*

18 ANG.† Quid si habebat arma: puta ensem , & percussit cū pomo,vel cū hasta, an teneatur de sic.dic ꝙ nō,quia nō p̄sumitur
a ꝙ habuerit animum occidēdi,*a* vt l.oē delictū,§.2.ff.de re mili.& est tex.& ibi Bar. in l.j.§.j.ff.de sic.& est tex.in l.j.C.de emē.ser. & ibi Sal. in l.j C.de sic. quod est verū, nisi qñ quis percussit in loco periculoso , puta in capite,& sic ex ꝓposito vel impetu,vt dicit eleganter Bar.in d.l.j.§.j.de sic.in fi.

ADDITIO.

a ¶Animū occidendi . *Adde tu qualiter probetur quòd quis non habuerit animum occidendi, & vide Cepo.in cons.34.Ber.*

AVG. Tu in hac materia , adde no.per Ang.in l.is qui cū telo,C.de sic.qui dicit ꝙ verū est,ꝙ ille qui percussit aliquē cū hasta cū haberet telū in manu nō punitur l.Cornelia,de sic.Et ad hoc no.ibi bonā gl. & vide per Can.per illum tex.in c.significasti,ex tra de homi.& dicta Bal.in l.j.C.de emēda. seruo.& Ang.in l.j.§.diuus,ff.de sica.

19 *Verba scienter,dolose & appensate, quare apponuntur in inquisitione.*

19 ANG.† Adde Ang. in l.si vacantia,C.de bo.vac.li.10.ver.ꝓ intellectu istorū verborū sciēter,dolose & appēsate, qui tñ ꝑfecte nō loquitur: nā dicit ꝙ iō verba dolose &c. apponuntur,vt dolus de necessitate includatur, licet semper dolus p̄sumptus includatur,cum factum illicitum deducitur,ut l.j. C.de sic.ita dicit Ang.in d.l.si vacantia, ibi forma inquisitionis specialis,sed dic vt dictum est,quia sua nō est perfecta doctrina, & in multis defectiua,vt patet ex s̄. dictis.

AVG. Tu adde an ista conclusio sit vera vel falsa , patet ex his quæ dixi s̄.in hac eadem gl.in j.q.principali,in addi.meis.

SVMMARIVM.

1 *Verbū appēsate,quare apponatur ĩ inquisitione.*

E*T appensate,in ciuitate Bononia , mouendo se de loco ad locum.*)† Ista verba apponū- 1
tur, quia maior pœna imponitur, qñ quis appensate & deliberate deliquit quam ex abrupto,vel in rixa,vel calore iracūdiæ, vel impetu,vel casu,vt est tex. & ibi habes in l. j.§.j.ff.de sic.ibi, casu magis q̄ voluntariè, facit l.respiciēdum,§.delinquunt,& ibi gl. & Bar.ff.de pę.& in l. ꝙ calorē,ff.de reg.iu. & hř in c.j.de hom. in 6. & aliquid tetigi s̄. in p̄ced.glo.sed Bar.in l.j.ff.de leg.gl.dicit, ꝙ qñ aliquis deliquit casu,ꝙ aut culpa pręcedit casum, & tenetur, ut l.fluminum, §. hæc stipulatio,ff.de dam. infe. Si uero culpa nō p̄cedit casum, tunc nō tenetur de casu,l.2.§.si eo tꝑe,ff.de admi.rerum ad ciuitatē pertinētium,de hoc tñ articulo, dic vt plene no.in l.itē Mela,ff.ad le.Aq. in prin. & ibi Flo. an aūt p̄dicta sint vera qñ q̄s dabat operam rei licitę uel illicitæ,dic vt Bar. ibi dicit ĩn d.l.j. Et vř casus in l.sciāt cūcti, §.cum aliter,ff.ad l.Aq.ita dicit Bar.ĩ d.l.j.

AVG.Tu in hac materia adde quæ dixit Ang.in l.j.ff.de legi. qui dixit, ꝙ verum est ꝙ delictum commissum casu,non punitur nisi culpa p̄cedat casum; dicit tñ ꝙ isto casu in libello accusatorio locus culpæ est apponendus,& nō locus,casus,quod nota tu, quia aliàs vidi doctissimum procuratorem errasse, adde q̄ in hac materia dixit Ang.in l.j.C.ad le.Corn.de sic.qui contra prædicta vř allegare casum in c.continebatur, extra de homi. vbi delictum videtur casu cōmissum : & tñ ibi vult ꝙ puniatur l.Cornelia, & vide Doc. in l.item Mela. & bonas leges quas allegat gl. in l.1.C.ad leg.Cornelia de

fica.& per Bal.ibi in d.l. q dicit ꝙ est differentia inter casum fortuitum & casum im prouisum,nã vbi culpa pręcedit casum,ille dr̃ casus improuisus non fortuitus, nam casus fortuitus est, vbi nulla culpa p̃cedit, & dicit ꝙ hoc nullibi ita bñ explicat̃, nisi ibi.

2 *Delinquens ignoranter ignorantia facti vel iuris, aut iuris naturalis vel positiui, & an fuit iusta ignorantia vel iniusta, & an & quando teneatur vel non.*

2 ANG. † Si quis aũt deliquerit ignoran-
a ter, *a* aut ignorantia facti vel iuris, aut iuris naturalis vel positiui,& an fuit iusta ignorã tia vel iniusta,& an & qñ teneat̃ vel nõ.no. Sal.ĩ l.senat⁹,C.de his q sibi ascribũt,& sufficiãt remissiones, q a clare & lõge tñ loq̃t.

AVG. Adde tñ tu in hac materia gl.in l. ex maleficijs,§.longe minus, & ibi Doc.ff. de ac.& ob.& gl.ĩ l.j.C.de colonis Illiric.li. xj.& Ang.in l.fi.C.de plagiarijs,& p Bar.in d.§.delinquũt, & p Bal.ĩ l.q̃ fortuitis,C.de pig.act.in fi.Bal.in l.ex more,C.ad leg.Aq.

3 *Delinquere cogitans, & in animo proponens in una re si deliquerit ultra & præter cogitatum, an & qualiter teneatur.*

3 ANG.† Quæro quid si aliquis cogitauit & in animo proposuit delinquere in vna
b re,& deliquerit vltra, *b* & præter cogitatũ, an & qualiter teneat̃, istã q.format Bart.in l.diu⁹,ff. de sic.& Cy. & Sal.in l.qm̃ multa, C.ad l.Iul.de vi.Vnde ſm Sal.dic plene,aut in eo ꝙ cogitabat siue facere intẽdebat nõ est ratum. Primo casu aut dabat operã rei licitæ, & tunc delinquẽdo p p cogitatũ uel culpã nõ tenetur,ff.ad le.Aq.l.q occidit, §. pe.aut dabat operã rei illicitæ, & tunc aut cogitatum verisimiliter tendit ad finem secutũ,& tunc punit̃ ſm finẽ,ut no.in c.fi.de homi.in 6.& in d.l.qm̃ multa, & in l.ex incendio,ff.de incen.rui. nau. aut cogitatum nõ tendit verisimiliter ad finem secutum. Et nõ punitur quis ultra cogitatũ,l.si iniuriarũ,ff.de fur.Scd̃o casu principali qñ cogitatum est ratum, tunc est incidere in dubium,an in p̃dictis opinio p̃ualeat veritati. Circa ꝙ dic, aut opinio vel error versatur circa delicti productionem,aut circa delicti specificationem.Primo casu puta qñ nõ putauit delictũ cõmittere, dic aut cogitatum & attentatum est de genere permissorum, & tunc ſm cogitatum iudicabimus,ꝙ præualet opinio veritati,vt ff.de iiu.l.itẽ apud, §.si quis virginẽ,quia attentatio meretricis est pmissa,ut in l.q̃ adulterium, C.de adul. aut cogitatum est de genere phibitorum, & tunc ſm veritatem iudicabimus,quia talis opinio & iuris error regulariter nõ excusatur, absurdum.n.esset dicere ꝙ sciẽter aliquem occidens non puniretur ex eo, quia non putaret delictum, licet iustus dolus excusetur vel mitius puniatur,facit l.j.§.j. ff. de sic.Secundo casu qñ error versatur circa delicti specificationem, vt quia putauit delinquere,sed in delicti specie errauit.Et tũc aut error iste excusatur à iuris ignorãtia,vt quia scit quis delinquere subtrahẽdo rem sacram de loco sacro,& putat simplex furtum delinquere, vbi sacrilegum cõmittit, & tunc ſm veritatẽ punitur.l.j.C.de interdi.mat. aut excusatur ex ignorantia rei vel psonæ in qua error cõmittitur,& tunc aut error est in substãtia rei uel personę,aut in qualitate,si rei uel psonæ,& tũc ſm ueritatã iudicatur,vt de errore psonæ, ff.de iniu. l.eũ qui,§.si iniuria, & ibi Bar. de re patet, ff.de fur.l.uulgatis,§.si quis res,qñ aũt errat in qualitate,tunc distinguas rem à psona reiecto errore, & opinione,& vr̃ qđ ſm qualitatem rei iudicetur.l.fi.de cri.expi.hæ re.mitius tamẽ aliqualiter p p ignorantiã, l.2.in fi.ff.de termi.mo. sed in errore qualitatis personæ, dic ꝙ error attenditur, nec p p qualitatem tertiæ personæ noua obligatio oritur, ut patri per filium, marito p vxorem sufficit vna ob'o oriri,d l.eũ qui.§. fi.sed quando est error in substantia personę,si ſm illã iudicaret̃, delictũ remanet impunitũ,tũc nõ attenditur, d.l.cum q.§.pe.

ADDITIONES.

a ¶Ignoranter. *Adde tu quod uoluit Ro.in cons. 406.quẽ vide & Ale.in cons 104. in 1.vol. B.*

b ¶Et deliquerit ultra. *Adde de hoc ut late per Cepo.in cons.34.ubi ponit de illo qui volebat occidere inimicum & occidit patruum suum, & vide Pau.de Ca.in cons.192.vbi ponit de illo qui volebat percutere adulterum cum baculo,deinde occidit. Ber.*

AVG. Tu aũt in hac materia,adde Ang. in d.l.diuus, qui approbat Do.Bart.ibi in omnib.& vide Ang.in d.l.quoniã multa, qui ponit ẽt ipse exẽpla in eo qui credebat uerberare laicum,& verberauit clericum,& uerberare seruũ, & uerberauit liberum, & facere

facere iniuriā virgini,& erat meretrix,& ꝑcutere Titium, sed occidit Seium,& surripere unā rem,& surripuit duas,& uerberare unū,& uerberauit duos.& adde Io.And. in mercur.in reg. cum ꝗs, extra de re.iu.ꝗ ponit ēt ibi de eo qui credebat iacere cum soluta,& erat maritata,uel ecōtra,quid iuris?& ibi disputat an in delictis præualeat opinio vel ueritas: & certe in hac materia non mihi displicet distinctio multū solennis do.Bal.per ꝗ̃ poteris litare ꝓdicta ꝗ̃ ipse posuit in l.si ꝗs seruo,C.de fur.ꝗ dixit, aut ueritas & opinio hēnt se ut contraria: aut vt excedentia & excessa, aut unū alteri cōpatit̄ per oīa. Primo casu si ueritas est cā delicti,& opinio non tunc dicit Bal.magis considerat̄ opinio ꝗ̃ veritas, allegāt l.inter oēs,§.recte,ff.de fur.ꝗ̃ lex optime ꝓbat,facit l.impubere,§.j.ff.de fal. ubi aūt delictū est ex parte opi.& non ueritatis,tunc in cōsideratione est ueritas,mouet̄ & ꝑ si seruū,§.ait ꝑtor,ff.de acq.hęr.tēpera tn̄ prędicta,ꝗa dicit ꝙ fallit hęc regula ī casu d. l. si ꝗs seruo.qn̄ aūt ex utraq; parte est delictum, s.ueritatis & opinionis, dic ut ibi, & dicit ꝙ ꝓdicta ꝓcedunt qn̄ plus est in opinione ꝗ̃ in ueritate.Itē qn̄ ecōtra,ꝑ d.§.si ꝗs virginē.& l.apud Labeonē,ff.de iiu.Quid aūt si habeant se ut excedentia & excessa. Et tunc ueritas est in consideratione, ubi opinio veritatē excedit, per l.vulgaris,& si ꝗs æs, ff.de fur. Si aūt veritas excedit opinio, & tunc aut in diuersis delictis, & cōsiderat̄ opi.l.cū ꝗ,§.cum aliquis, ff.de iniu.aut in ea.persona,& tunc considerat̄ ueritas, ut l.cum ꝗ nocentē,§. si iniuria,ff. de iniu.ſm And.de Pisis.Et dicit Bal. ꝙ hęc procedūt in delictis in quib. animus requiritur, sed ubi animus nō est de substantia delicti, ibi ueritas inspicitur. Si aūt ueritas, & opinio per oīa sibi consonant, tunc non est dubiū quod vtrunq; inspicitur,& subdit ꝙ aliqn̄ delictum extendit ad casum improuisum ꝑꝑ ipsius facti naturam,quæ ad talem casum verisimiliter se extēdit,per c.fi.de homici.in 6.& per d.l. qm̄ multa,& qūo probatur opi.Bal.allegat,ꝙ materia hr̄ in d.§.recte,& Insti.de obl.quæ ex deli.nas.§.placuit,& facit l.senatus,C.de his ꝗ sibi ascri.& in l.cum quidam, §.ꝙ dr̄, ff. de acq.hæ. Et adde gl.in c.j. qui.mo.feu.amit. quæ ponit de uasallo qui iacuit cū vxore dn̄i, non credens eā esse dominā suā. Et ibi Bal.subdit de uasallo ꝗ intersecit unū, & deliquit in plus, quia reperiebatur dn̄s suus,postea ꝗd iuris.Et in hac materia bene faciūt no.ꝑ Bald.in l. venia,C.de in ius vo.Et ꝑ Bal. in l.si qua ꝑ cal.C.de epi.& cle.& in l.si ꝗs ignorans,ff.lo.& ea ꝗ̃ hn̄r ī l.pe.ff.de adul.

SVMMARIVM.

1 *Insultus quid dicatur esse.*

FECIT *insultum contra dictum Titium.*)

1 † Insultus aūt dr̄ in alium saltus, l. 2. C.de iu.ibi,uelut insultātes. ita dicit Ang. in l.si uacantia, C.de bo.vac in ver.forma aūt inquisitionis spālis est &c.li.10.facit l. respiciendū,§.delinquunt,ff.de pę.sed Dy. dicit in d.§.delinquūt, ꝙ īsultus est motio

a de loco ad locū,& ibi Bar.& idē Bar.*a* ī l.j. §.cū arietes,ff.si quad.paup.fe.di. dicit qđ insultus dr̄ promouere se de loco ad locū & aggredi & insultare idē importat: nā aggredi est ducere, i.ad aliū ire:& assilire est aduersus alium salire.Sed Rom.in l.si percussor.§.fi.ff.ad Sill.dicit ꝙ aliquando uolumus hoc uocabulū intelligere ſm eius allusionē & distinctionē, & nō uerificat̄ ꝙ dicit Bar.in d.§. delinquunt.quia est bona interpretatio ab allusione uocabuli, l.j.ff. de test.aut ſm eius diffinitionē,& uerificatur id quod dixit in d.§. cúm arietes. facit ff.ad leg. Aquil.l.si seruus, §. Neratius. & ibi Flo.& hoc de insultu circa ꝑsonas, sed de insultu circa uel cōtra castrū. uide Bal. in c.j.qui.mo.feu.amit.vbi dr̄ ꝙ tūc insultus dr̄, qn̄ hoīes sibi propinquant, ꝙ possint proijcere cum lapide, & hoc de verbo, assilire,vel assultus,qđ idem significat.habes tex.in c.j.§.porro. quæ fuit pri.ca. ben. ami.Et subdit d.Ang. ꝙ dictus īsultus pōt fieri pedes & eques, ut d.§.cū aretes. & in terra & in mari,ut in l.quemadmodum,§. si nauis altera,ff.ad lē.Aq. ita dicit Bald.in vsi.feu.in c.j.§. similiter.qui. mo.feu.ami.

ADDITIO.

a ¶Et idem Bar.*Adde ꝙ opi.Bar.sequitur Frā. de Are.in consi.34.Ber.*

AVG. Tu aūt in hac materia adde Gan. in trac.malefi.sub rub. de pęna imponen. pluri.delin.in versi.pone insuper q.quæ assessoribus & rectoribus quotidie occurrit de facto, qui dicit,ꝙ ille dr̄ assultus vbi insultus est factus cū actu,uoluit dicere cum

percussione, vbi aũt est sine percussione, ille dr̃ insultus, q̃a actus nõ est cõsummat⁹, & declarat hoc mõ, q̃a volui te percutere & non potui, q̃a fui detentus, vel q̃a cecidi in terrã, vel q̃a forte assultus aufugit, vel aliud q̃d silr̃e accidit, qđ non percussi, ille dr̃ insultus, & sic concludit ibi Gan. ꝙ est dr̃ia inter insultum, & assultum; qđ nõ credo, q̃a mihi placet sñia Bar. q̃ posuit ipse in d. §. cum arietes. tene tñ menti qđ nunq̃ aliquis dr̃ fecisse insultũ cõtra aliquẽ, nisi insultans esset tm̃ propinquus illi qui fuit insultatus, ꝙ posset uerberare ipsum. Ista est aurea sñia Bal. in c. j. §. silr̃, qui. mo. feu. amit. Et iõ si vnus esset in una turri, non posset insultare alium q̃ esset in alia turri. ita declarat Bal. in loco s̃. all. in d. c. j. nisi diceremus qđ ille cum una balista vel alio mõ posset offendere illum qui erat in alia turri per suammet doctr. Bal. in d. ver. silr̃. & hęc oĩa bñ no. q̃a aliàs istã q. vidi de facto ĩ hac ciuitate Ferrarię. Adde ĩ hac materia Catal. ĩ tra. syn. q. 136. q̃ notabl̃r loq̃t.

2 *Insultus quando puniatur una cum actu secuto, & quando non.*

2 ANG. † Et aduertas tu iudex, qđ si post a insultum sequat̃ aliud maleficium punibile, & de tali maleficio est maior pęna q̃ de simplici ĩsultu, tũc nunq̃ de insultu punit̃, imo pęna insultus cõfundit̃ cum pęna vulneris, ut l. q̃ crimẽ, & ibi gl. & Cy. C. de acc. no. Bar. in d. §. delinquũt. & Bal. in d. §. silr̃. Si vero ex forma statuti maior esset pœna ꝓ insultu q̃ ꝓ maleficio postea cõmisso, tũc de ĩsultu punit̃, vt no. ĩ dictis iurib. & plene no. Bar. in l. nunq̃ plura, in uer. iuxta hoc q̃ro, ff. de priua. deli. licet Ang. in d. l. q̃ crimẽ, tenuerit cõtrariũ & male, & p̃dicta ꝓcedunt qñ in inq̃sitione simpl̃r dr̃, fecit insultum, in quo ẽt Caium vulnerauit, & sic cõtinuatiue. Secus aũt si poneret uerba ĩportantia interuallũ t̃pis inter insultũ & vulnera, ut puta fecit ĩsultũ cõtra Caiũ, a & interuallo t̃pis ipsũ uulnerauit. Et tunc de insultu & uulnere poterit pęna imponi. ita dicit Bal. in l. fructus, & in l. diuor. ff. so. mat. qđ bene no. tu iudex in limitatione pęnarum; secus si diceretur, fecit insultũ, & postea uulnerauit; quod nõ intelligitur ex interuallo, sed successiue, ut l. quoties, §. si q̃s ita scripserit, & ibi Imo. & Ang. de hę re. inst. & no. Ang. Raph. & Imo. in d. l. fructus. q̃ oĩa bñ no. q̃a semel habui de facto.

AVG. Tu autẽ in hac materia, adde qđ Gan. istã q. late disputauit in tra. malef. sub ru. de pęnis & ꝑcussionib. & insultu. ĩ uer. pone insuꝑ q. q̃ assessorib. & rectorib. quotidie occurrit, & arguit ꝓ & cõtra, tãdẽ dicit ꝙ Frã. Accursij, istã q. disputauit, & refert eius opi. sed iste Gã. vr̃ approbare sñiã Gui. de Suz. q̃ in hac q̃one soluẽdo dixit, ꝙ si insultũ feci eo aĩo vt ꝑcuterẽ, & tunc tm̃ de percussione fit punitio & non de ĩsultu, q̃a unũ delictũ est, per d. l. qm̃ multa. Si autẽ insultũ tm̃ facere ꝓposuerã, & ꝓ ipso ĩsultu crescẽte rixa ẽt percussi, tunc dicit qđ debeo puniri & ꝓ insultu & percussione, q̃a uoluntas & propositũ distinguunt maleficia, ff. de fur. l. q̃ ea mẽte, sed q̃d p̃sumemus in dubio si de aĩo & uoluntate nõ constat? dic ꝙ insultãs uoluerit tm̃ percutere, d. l. qm̃ multa. Adde tñ qđ Albe. de Ros. in q̃onib. stat. in 2. par. q. 28. in q. inc. 2. q. est, statuto cauetur qđ ꝓ assultu q̃s puniatur in cẽtum, ubi ẽt ipse in hac materia arguit ꝓ & cõtra; & multa alle. & Doc. antiq. in q̃b. locis disputauerunt istã q. & all. Ber. in a c. j. de pę. & Spe. ibi uide. & uide Bal. *a* in c. j. §. furtum, de pa. iur. fir. q̃ limitat p̃dicta, qđ licet insultus cõfundat̃ secuto uulnere, rl̃r tñ hoc hẽt locum in eodẽ territorio, qđ si insultus fuit ĩ uno territorio, & cõtinuãdo delictũ fuit cõmissũ in diuerso territorio & cõsummatũ, tũc ĩsultus nõ cõfundit̃ cũ delicto ꝑpetrato, sed delĩquẽs punietur de utroq;, & ĩ hac materia oĩno uide Sal. ĩ l. ĩ causis, C. de acc. In hac materia unũ pulcrũ cõsiliũ fecit Bal. qđ ĩcipit Michael Archãgeli, ubi multa mirabilia dixit, & oĩno pulchra uerba dixit ĩ l. aduersus, C. de furt. in ul. col. Et uide Cat. in tra. syn. ĩ q. 136. & uide Nellũ in tra. bannitorũ. in 2. par. scđi t̃pis, q. 54. qui multum elegãter loquitur.

ADDITIO.

a ¶Et uide Bal. *Adde ꝙ dictum Bal. in d. §. furtum. sequitur Fran de Are. in suo consi. 10 & in materia, vide etiam Ale. in consi. 116. si dicitur fecit insultum & postea vulnerauit. Ber.*

---

3 *Statuto magis puniente insultum factum ad domũ alicuius, quãdo dicatur factum ad domũ.*

3 ANG. † Quid aũt si statutum punit magis insultum factum ad domũ alicuius qñ dicatur factum ad domum, uide tu gl. in l.

quidam

quidã Iberus, ff.de ser.vrb.pdi.& ibi Flor. ꝙ per quinq; pedes. Item vr velle Bal.in d. §.similiter, sed Bar.in d.l.apud Labeonẽ,§. cõuitium, ff.de iniu. dicit ꝙ importat ꝙ venerit iuxta domum, vel in pertinentijs domus, vt ff.qđ vi aut clam, l.si vitem, §.si ad ianuã, siue sit propria, siue sit conducta, sed nõ verificatur si fiat ad stationẽ, vt est tex. in l.lex Corn.§.domum,& §.in fundum,& ibi Bar.ff.de iniu.& idẽ dicit in l.q domũ, ff.de adul.Si aũt puniret insultum factum in domo, an sit punibile si est factũ in portico vel ostio.Bar.in l.meminisse, ff.de off. procon. & le. vr velle ꝙ factum in ostio vel porticu si cohæret in domo, dr factum in domo:sed in l.j.§.j.ff.de clo.dicit ꝙ si statutum dicit iu domo, nõ sufficit esse in ostio nisi fiat inter clausurã ostij, secus si fiat in ostio in illa parte quæ aperitur ab extra, l. j.§.in flumine, ff.de flumi.sed Bal.& Flo.in d.l.quidã Iberus, dñt ꝙ quo ad materiam fauorabilẽ appellatione domus continetur porticus ostium, vt puta quicunq; fuerit inuentus de nocte sine lumine extra domũ, soluat x. si inuentus fuerit in suo ostio vel porticu, dic ꝙ nõ incidit in pęnã, qa tunc porticus appłone domus continetr, l.pdijs, §.pe.& fi.ff.de le.3.& hoc vult Bal.in l.prędia,§.senatus, ff.de le.j.& ibi Rap.sed ad pdicta vide Bar.& Imo.ibi, aut est odiosa dispositio vt in augendo pęnã insultanti ad domũ, tũc porticus nõ cõprehendit: ita intelligatr alia opi.Bart.sed forte isto casu nõ esset malũ dicere, vt ibi dicit Fl. vtrum porticus sit affixus do mui, & tunc vt pars domus iudicabitr, aliàs nõ. Et maxime qñ statutũ pęnale loqr p dictionẽ, ad, videlicet ad domũ, & ñ p dictionẽ, in, videlicet ĩ domo.

a AVG. Tu aũt in hac materia, an appellatione domusa veniat ostium. adde Ang. in l.pleriq;, ff. de in ius voc. vbi dicit ꝙ de ista materia est melior tex. qui sit in corpore iuris, Instit.qui.mo.ius pa.po.sol.§.si ab hostib. & §.seq. de qua materia per Bal.in l.Gallus,§.ille casus, ff.de lib.& posth. & p Bal.in ru.ff.sol.ma p Bald.in l.data opera, in 15.co.C.qui acc.per Bal.in l.præsenti, in prin.C.de his qui ad eccl.cõ fu. per Io. An. in add.Spe.de immu.eccl. Adde bonã gl.in c.hæc de charitate, in gl.fi.de pę.di.2. quæ dicit ꝙ ille qui est in porta, partim est in domo, & partim extra, & vide Bald.in l.& ita de facto, ff.nau.cau.stab.qui dicit, ꝙ illud ꝙ fit iuxta ostium, non dr fieri in domo, vide notab. verbum Bal.in l.fistulam, in §.scalas, ff.de ser.vrb.prædio.qui dicit ꝙ appellatione domus nõ venit scala quę est extra ostium domus, quantuncunq; sit cõtigua cum muro domus. Adde Io.And.in c.vni.extra de conse.eccle.in 6.& Ang.in l. codicil.mili.ff.de test.mil.an autem appellatione domus contineatur porticus, adde Pau.de Ca.in l.ꝙ conclaue, ff.de dam.infe. & per Bal.in rub. ff.sol.mat.per do.Ant.de Bu.in c.inter alia, extra de imm. & per Spe. in tit.de iniu.§.j.vers.sed pone statuto. per Ang.in l.pleriq;,& in l.seq.ff.de in ius voc. & ibi not.dicit ꝙ licet quis non possit capi in domo, tñ poterit in porticu qui est diuisus & separatus à domo, quæ gl.in cle.causam, extra de ele.in verbo, domo, vult, ꝙ tm̃ est quod aliquid fiat ante domum, quantũ si in domo,& ibi Imo. dicit ꝙ si aliquid est factum in porticu, censetur esse factum in domo, quod facit pro statutis,& ibi allegat aliquas remissiones, & vide do. Abb.in c.ecclesiæ, extra de immu.eccles. qui per tex.in c.si quis contumax, 17.q.4. dicit quòd porticus ecclesiarum gaudet priuilegio ecclesię,& per hoc infert ad quęstionem nostrã, an porticus comprehendatur appellatione domus, adde tñ tu ad proppsitum text.qui vr destruere cõem opin.in c.1. extra de decimis, vbi aliqua permittuntur fieri in porticu & vestibulo, quę non sunt permissa fieri in templo,& ibi d.Abb.dicit multum singulariter:not.istum tex.tu qui expresse decidis ꝙ stante statuto quod qui percutit aliquem in domo, incidit in tãtam pęnam. Si aliquis est percussus in porticu non incidit in pęnam, & vide Bald.in l.sed si, ff. de in ius voc.qui approbat do Iaco.de Are. in hac materia in l.cætera,§.hoc senatus, ff.de leg.1.adde Imo.in cle.1.in fi.extra de pœ. & Al-

ADDITIO.

a ¶Domus. *Adde tu quid veniat appellatione domus, & an stante statuto ꝙ nullus possit capi in domo, an poteris capi in apotheca? siue habeat accessum per domum, siue non. & uide per Pau.de Ca.in consi.14.in 1.impressis, & an factum in porticu dicatur factum in domo, vide Pet.de Anc.in consi.159.Ber.*

& Alb.de Ros.in 2.par.statu.q.90.& ibi arguit pro & cōtra,& multum notabiliter loquitur,& adde Alber.in ead.par.q.34.adde Ang.in l.militis codicillis,ff.de test.mil.in fi.princ.& per Host.in sum.de accus.§.2.in ver.sed si crimen,qui ponit, quid sit porticus.& Bar.in d.l.ꝙ conclaui.Late dixi de ista materia,in addit.meis post Mod.in d.l. cętera,§.hoc senatus, ff.de leg.1.

4 *Verba,mouendi se de loco ad locum,denotant insultum.*

4 ANG.† Et bene no.ꝙ in inquisitione nr̄a dr̄,mouendo se de loco ad locū,nā prędicta verba denotant insultum:aliàs aūt si tu veniens mecū,vt socius alio iturus, nulla rixa inter me & te interueniente,me offendis,di
a ceris proditorie *a* fecisse,non aūt fecisse insultū, vel si sedes mecū in mensa me offendis,tunc non potest dici ꝙ insultus interuenerit;ita no.dicit Bar.in d.§.delinquunt,& Bal.in l.j.in prin.qui.mo.feu.amit. vbi plene no.de isto actu proditorio.

AVG.Tu aūt in hac materia adde, q̄s dicatur proditor, vide id quod tradit Pet. de Anc.in repe.c.1.de cōsti. in ordine meo,in 73.char.ibi no.loq̄tur; & Bal.in l.inter nulla,C.de epis.& cle.qui alle. Io.An.in c.1.de homi.li.6.in nouel.vide gl.in c.clerici,el 2. 46.dist.Ang.in l.nō impossibile, ff.de pac. vide no.in l.j. ff.de pac.Bal.& Sal. in l.2.C. q̄ res expor.pos.& dicit Bal.ĩ c j.de eo q̄ interfecit fratrē dn̄i sui, ꝙ ꝓditor nō dēt stare corā principe,& ille q̄ occidit cum veneno,dr̄ proditor,Bal.in l.fi.C.de sum.Tri. & fi. cath.& in l.cum fratrē,C.de his qui.vt ind.

5 *Statuto loquente de insultu facto ad domum,an habeat locum in domo communi.*

5 ANG.† An aūt si dom⁹ sit cōis, *b* hēat lo
b cū statutum p̄dictū de insultu facto ad domū?vr̄ ꝙ non,q̄a ꝙ cōe est,meum ficte est, vt l.illud,ff.de rit.nup. & fictio non hēt locū in statutis,igiť &c.Bal.in d.l.illud, & in l.1.C.qui test.fac.pos.distinguit,ꝙ aut illa domus erat cōis cū vulnerauit, & tunc statutū non hēt locū l.sed & militis, ff.de excus.tut.aut cū alio,& tūc statutū hēt locū, no.in l.1.& in l.serui elec.§.fi.ff.de leg.1.& ita debet intelligi quod ibi no.Bar.

ADDITIONES.

a ¶Proditorie fecisse. *Adde & vide j in versi. che hai tradito la tua patria.& vide Cep.in cōsi.34 q̄ stāte statuto, ꝙ bannitus possit impune offendi, ꝙ proditorie occidens bānitū nō iuuatur statuto, nisi sit bānitus ꝑ crimen lęsę maies.B.*

b ¶Sit communis. *Adde tu & uide Pau.de Cas. in consil.344.ubi ponit, an stante statuto ꝙ vicinus possit auocare rem emptam ab emptore, si sunt duo socij domus pro indiuiso, an vnus possit auocare, & id quod est cōe,dicatur meum. vide Abb.in consi.83.in 2.vol. & Soc.in cons.245. col.5.ver.sed ad hoc fundamentum.*

AVG.Tu aūt in hac materia,adde ꝙ pro decisio.Bal.facit,quia statutum puniens inferentē iniuriā ad domum alicuius, hēt ét locum in domo cōducta, q̄ penitus non sit illius insultati.l.lex Corn.§.domū,ff.de iniu.ergo multo magis in domo cōi, q̄a solū statutum cōsiderauit domū pro habitatione,& hoc voluerunt Pau.de Cas.& Ang.in d.l.1.C.q̄ tes.fa.pos.& Bal.ĩ l.illud, ff.de ri. nup.in reportatis antiq.& Ro.in l.illud,§. edictū,ff.ad Sil.& similem decisionē posuerunt ibi Bal.& Ang.sed Ro.in l.1.C.q̄ test. fac.pos.tenet contrarium,quia id ꝙ cōe est meū ficte est, & non proprie, vt not.Bar.& oēs Do. in d.l.serui electione, in §.fi. ff.de le.j. sed verba statuti ꝓprie & non ficte debent intelligi,l.3.§.hęc verba, ff.de neg.ge. l.j.§.hoc interdictum de cisterna, ff.de fonte.igitur &c. Sed puto nō esse recedendum ab opi.Bal.in d.l.j.tanq̄ cōi,quia vbicunq; vna sola ratio reddi pōt ꝓ statuto, licet in eo nō fuerit exp̄ssa, tn̄ hr̄ pro expressa. not. gl.in l.quamuis,C.de fideic.est tex.in l.milites agrum,ff.de re mili. quem tex.ad hoc allegauit Bal.in l.maximum vitiū, C.de li. præte.& Raph.& Pau.de Ca. in l.si vero,§. de viro.ff.sol.matr.& Imo.in l.fi.ff.de hær. inst.sed ita est, ꝙ vbi ratio est expressa in lege,tunc fit extensio, etiā in correctorijs,no. gl.in cle.j.in verbo,eligatur, extra de ele.& ibi per Pau.de Leaz.& dixi in l.j.ff. de le.1. sed ita est in casu nr̄o,ꝙ nō pōt alia rō reddi, quia domus debet esse tutissimum refugium,l.plerиq;,de in ius voc.ergo dicēdum est istud statutum debere intelligi etiam in domo cōi,& in quātū do.Ang.hic, & Bar. in d.l.serui electione,§.fi.ff.de leg.1. per gl. quam reputauit singularē in l. id quod nostrum,ff.de reg.iu.dicunt, ꝙ id quod commune est, meum est ficte & nō propri. Adde ꝙ Alb.de Ros.in 1.par.stat.in q.176.expresse decidit contrarium, quia non est ve-

rum

tum quod ficte debeamus intelligere, qđ comune est, meum sit, imo proprie hoc est de proprio significatu vocabuli. & allegat tex. in d. l. illud, ff. de ri. nup. & certe ille tex. vr̄ decidere cōtra Bar. & do. Ang. hic: nam ibi fuit reprobata sententia Iaboleni Iuriscons. qui dicebat ꝙ res communis non est ꝓprie illius qui habet partem in re: & ibi dicit, ꝙ multi Iurisconsulti dixerunt cōtrarium, ꝙ libertas communis dicitur esse ꝓprie illius qui habet partem in ea. vide tamen Pau. de Ca. in cons. 341. qui limitat dicta Bar. & gl. in d. l. id quod nostrum, & q̲a multas ꝙ infinitas decisiones posui in hac materia in addi. meis, quas feci in d. l. serui electio. §. fi. ff. de leg. j. in j. col. iō dic vt ibi dixi, sequitur gl. in platea communi.

S V M M A R I V M.

1 *Locus commissi delicti confinatus maxime duobus confinibus, an in inquisitione sit pondus, & quando.*

2 *Locus loci an debeat poni in inquisitione.*

3 *Locis pluribus existentibus eiusdem nominis an requiratur ut demonstretur expresso nomine.*

1 IN *platea communi.*) † Dic quòd locus cōmissi delicti confinatus, maxime duobus confinibus in inquisitione est ponendus, vt no. in l. libellorū, in prin. ff. de accu. & in l. 2. §. in publico, ff. de adul. per Bar. ꝙ est verum in omni crimine quod committitur in cōmittendo præterquam in crimine falsi, quia in eo nō est necesse ponere locū delicti, vt no. gl. Insti. de pub. iu. in prin. & dicam j̃. super gl. in ver. falsario. in uers. & tene menti tu iudex. secus autē est in delictis quę committuntur in omittendo, q̲a in illis non est necesse ꝙ apponatur locus delicti, vt dicam infra in hac ea. glo. in ver. & prædicta procedunt in delictis.

AVG. Tu autem in hac materia adde q̄ dixit Bal. in l. edita, C. de eden. in ver. 8. opponitur, qui dicit ꝙ in inquisitione nō debemus apponere locum, quia nullibi ī l. aliqua hoc cauetur. nec obst. l. libeltorum, ff. de accu. quia lex procedit in accusatore qui nō cāret odio, sed nos in judice. item addatis hæc non procedere in crimine hæresis, vbi non requiritur locus, ita sing. dixit Bal. in l. j. C. qui accus. in 5. colum. & ibi vide rationem. Et quia multa iu ista materia dixi in gl. s̃. hæc est quædam inquisitio, in add. meis. in illo articulo, an in inquisitione requiratur locus & tempus: & multa allegaui ibi, iō me remitto ad ea q̄ ibi dixi, & ibi tetigi quid in crimine falsi, & ideo approbo quę ibi dixi. In delictis uero in omittendo, dicam j̃. in hac ea. gl. in d. ver. Et prædicta procedunt in delictis, in addit. meis.

2 ANG. † Quæro an locus loci debeat apponi? dico ꝙ si vniformiter delictum non est punibile, quia ex forma statuti forte post mediū plateæ est maior pœna, & tūc locus loci est inserendus ad hoc vt necessario concludat in maiori pęna, l. de pupillo. §. q̲ nūciat, ff. de ope. no. nun. ita dicit Bar. ī l. libellorum. ff. de accu. in ver. quęro circa tēpus.

AVG. Tu autem in hac materia, adde ꝙ Spe. in ti. de accu. & inquisitio. & denuncia. in vlt. par. §. j. circa princ. tetigit istam q. & ibi decidit expresse, & īdistincte dicit, & locus loci est apponendus, & probat autoritate testamenti veteris, quia illi q̲ calumniabant Susannam, fuerunt interrogati de loco loci, s. in pomerio, & sub qua arbore, & sic de loco loci. In hac tamē materia potes addere omnia ea quæ dixi in l. de pupillo, §. qui nunciat. ff. ope. no. nunc. ubi multa dixi, an locus loci sit ponēdus in instrumēto, dic ut ibi.

3 ANG. † Quid si sint plura loca eiusdē nominis, vt duæ uillæ, an requiratur vt demōstretur expresso noīe. Bar. in d. l. libellorū, in prin. in uers. secundo quęro. dicit, ꝙ si vere locus est sub iurisdictione dicti iudicis, q̲ tali noīe nuncupat̄, licet alia plura sint eiusdem nominis, q̄ tñ non sunt sub illa iurisdictione, & sufficit ꝙ locus demonstretur, quia p̄sumetur dixisse de eo qui est sub sua iurisdictione, secus si sūt sub sua iurisdictione plura eiusdē nominis loca, q̲a tūc tanq̃ incerta inquisitio non procedit, nisi alio mō specificetur locus, l. ita fidei, ff. de iu. fis. Et ita etiam vr̄ sentire Bar. in l. quoties in stipulationib. ff. de ver. ob. sed Bar. ī l. quæ conditio. ff. de cond. & dem. tenet, ꝙ quamuis locus appositus & nominatus in inquisitione sit sub iurisdictione iudicis, tamen si sint loca similis nominis & alterius iurisdictionis, quia ciuitas non subintelligitur in inquisitione, imo debet aponi, in d. l. libellorum, tunc etiam debet alijs signis specificari, aliàs repellitur tāquam accusatio, vel inquisitio sit obscura p̲p̲ locū obscurum, & ita ibi tenet Imo. sed ego credo

do primum dictũ verius, & maxime in inquisitione quia si iudex inquirit de delicto cõmisso in villa S.Martini, & vna villa subdita iudici inquirẽti, nuncupetur dicto nomine, de ea quę est sub sua iurisdictione, & nõ de aliena ipse intellexit, aliàs de delicto alibi cõmisso nõ ita faciliter põt fieri punitio, nisi forte rõne originis, l.j. C.vbi de cri. agi opor.& maxime ꝑ modũ ĩq̃sitionis, vt no.Bar.in l.j.C.de sum.Trin.& fi.cath.& s̃. dixi in ver.hęc est q̃dã inq̃sitio: igit̃ de sua intelligitur ne delicta remaneãt impunita, & hoc tenet Raph. ẽt ĩ accusatione in d.l.q̃ cõditio, §.j.per gl.in l.quoties, de verb.obl.

AV G. Tu aũt in hac materia, adde quæ dixit Bar.per illum tex.in l.ita fidei.ff.de iure fis.circa prin.qui dixit propter diuersitatem rerum legatum dicitur obscurum, per ꝙ infert ꝙ si in inquisitione continetur delictum esse commissum in villa sancti Martini, tñ si in comitatu Perusij sunt plures villę hoc noĩe nominatæ, non vr̃ appositus certus locus, per illum tex.tñ Bar.ibi se remittit ad dicta ꝑ ipsum in d.l. libellorum, sed aduertas ꝙ mihi vr̃ contrarium, ꝙ ille locus censeat̃ appositus, qñ sunt plura loca eiusdem nominis, in quo loco nuncius citauit reum, & pro hoc adduco id qđ eleganter tradidit Bal. in l.cũ quem temere, ff.de iu.qui dicit ꝙ licet citatio reddatur obscura, qñ sunt plures eiusdem noĩs, tñ fuit iudicatum Florentiæ, ꝙ ille censeatur esse certus, quem nuncius citauit, & pro hoc credit̃ citatio clara ꝑꝑ illam citationem, & nũcio creditur in c.cum parati.extr.de app.& pro hoc possumus concordare opi.cogita tu.

4 *Pęna si imponatur maior delinquenti in principio plateæ, quaritur quod dicatur platea p incipium.*

4 ANG.†Quid autem si pęnam ponat maiorẽ in principio plateæ, quæritur qđ dicatur plateæ principium, not.Bar.in l.2.ff.de fur. & dicit ꝙ principiũ dr̃ à parte superiori vsque ad 12.partem, & inferior pars plateæ est ad q̃ descendit cursus aquæ, vide ẽt Bar.in l.j.in princ. ff.si quis ius dicen. non obtem.& in l.nemo, C.de temp.app.& Bal. in ru.ff.de re.diui. in ver.sed qñ cognoscã, quòd alueus est mutatus, cum ver.seq.

a AV G. Adde a tu dicta Bar.in tract.suo Tiberiadis, qui ponit aliqua de isto principio & fine, & vide Ang.in l.2.ff.de furt.qui in aliquibus contradicit Bar. Mod.vero in l.j.in §.j.ff.si quis ius dicen. non obtem.approbant dicta Bar.ibi, & vide ibi Doc.

5 *Platea quę dicatur.*

5 ANG.†Quæro quæ dicatur platea, quia vt plurimum statuta augent pęnã in delictis cõmissis in platea. pone si vnum ædificiũ erat penes plateã destruit̃ autoritate publica, an via q̃ erat penes dictũ ędificiũ remaneat via, an vero cẽseatur platea. Bar.in l.j.ff.de via pub.& loco pub.dicit ꝙ illa via ammõ censebit̃ platea, sed vt plurimũ cõsinatur platea per statuta quæ sunt seruãda.

AVG.Tu in hac materia considera, si nõ sunt statuta q̃s sit cõis vsus hoĩum in illo loco, & quãtũ contineat ipsa platea, arg.eorum quæ hñr Insti.de re.diui.in §. vniuersitatis, vel distinguerẽ, aut sum⁹ in odiosis, aut in fauorabilibus, vt videamus q̃d comprehẽdatur appellatione plateæ, iuxta ea q̃ dixi in simili in l.1.ff.de verb.oblig.cogita.

6 *Statuto dictãte si quis offenderit aliquem in tali via per quam itur ad talem locum, puniatur pęna dupli, an includatur offensa facta in fossatis quæ sunt in dicta via.*

6 ANG.†Quid si statutum dicit, ꝙ si q̃s offenderit aliquẽ in tali via, per q̃ itur ad talẽ locũ, puniat̃ pęna dupli, an includat̃ offensa facta in fossatis q̃ sunt in dicta via: dic ꝙ nõ, quia illa nõ est via, quia nemo ꝑ dicta fossata vadit, l.2.§.ait p̃tor. ff.ne quid in loco publico, ita dicit Bar.in l.riparũ, ff. de rer.diuis. Si aũt quis offenditur in dictis b fossatis, *b* q̃ sunt extra sepẽ & viã, an dicat̃ offensus in re sua, vt cõprehẽdat̃ à statuto ꝙ duplicat pęnã offendẽti in re aliena. Bal. in d.l.riparũ, dicit ꝙ nõ, q̃a non sunt plene sua, quia talia fossata de per se nõ censent̃ sua, nec per se sola possẽt vẽdi, vt ibi ꝑ eũ.

ADDITIONES.

a ¶Adde tu. *Et vide Pet.de Anc.in consi.98.qui dicit Bar.in d.l.2.de fur.bene loqui.Ber.*

b ¶In fossatis. *Adde tu et vide Alex.in cons.36.in fi.in 1.vol. & ibi quando fossata stent in confinibus vel sint domini prædiorum, Ber.*

AVG.Tu aũt in hac materia fossatorum, dic ꝙ decisio etiam melius potest colligi ex his quæ eleganter tradita sunt per Bart.in tra.suo Tiberiadis, circa prin. in ver.ago.vide aliquid per Bal.in rubr. ff.de re.diui.in 14.col.vide no.in l.prædia, ff.de fun.inst.& instru-

instrumē. lega. §. item legatum, & vide no. per Bar. in l. impensa, ff. de impē. & in cōs. suo 188. & ibi colligitur in prædictis locis quando fossata veniant in stipulatione.

7 *Percutitur quis in uno loco, & in alio loco incōtinenti moritur, quis locus debet apponi.*

7 ANG. † Quæro, quis in vno loco percutitur, & in alio loco incōtinēti moritur, quis locus debeat apponi, dic percussionis & nō mortis, quia vr̄ mortuus vbi est percussus, l. ait, ff. ad l. Aqu. ita dicit Bar. in d. l. libellorū, ver. sed q̄ro aliquis percussit, ff. de acc. & Sal. in l. pe. C. de accu. in vers. adhuc q̄ritur.

AVG. Tu autē in hac materia, adde qđ imo vr̄ indistincte dicendū, ꝙ vterq; locus debeat apponi, per tex. in l. si vulnerato seruo, ff. ad l. Aquil. qui vr̄ velle ꝙ uterque locus sit apponēdus, ex quo duo cēsentur delicta, vide Flo. in l. ait lex, ff. ad l Aquil. sed hic non me extendo, quia omnia ista fuerunt tacta in gl. in verbo, de anno pręsenti, in 4. q. prin. & in seq. q. & ibi vide quę dicta sunt, & in tex. & in addi. meis, & adde Bar. in terminis ponentem istā quæst. in l. item Mela. §. si plures, ff. ad le. Aquil. in fi.

8 *Delinquente cum sagitta existente in platea, & vulnerante aliquem existentem extra plateā, qui locus confinabitur.*

9 *Vulnerato aliquo extra plateam qui fuerat apprehensus in platea, & extra illam portatus, an puniatur percutiens tanquam vulnerauerit ipsum in platea.*

10 *Statuto cauetur ꝙ licitum sit inuentum in possessione sua dānum dantē percutere sine pœna, si aggredior damnum dātem in possessione mea, & prosequor ipsum fugientem extra meam possessionem & percutio extra meam possessionem, nunquid licite percusserim.*

8 AVG. † Quæro quid si aliquis existens in
a platea sagittat aliquem extra plateā, *a* quis locus confinabitur. Bar. in d. l. libellorū, in vers. vlterius quæro, dicit ꝙ verba statuti sunt attendēda, nam si dicit si quis sagittauerit aliquē, & tunc platea est confinanda, aut dicit si quis percusserit, & quia percutere est erigere cutem, confinabitur locus vbi erat qui percussus est, vide Cy. in simili, C. vbi de crim. agi opor. l. j. sic ergo uidemus ꝙ aliqn̄ inspicimus prīcipiū, i locum, aliqn̄ vltimū, & tunc cautela est s̄m Bar. ꝙ sem ꝑ vterq; locus apponatur, ꝙ Sal. in l. pe. C. de accu. in ver. quid in balistante, dicit fore necessariū, vt reus possit facere plenas suas defensiones, & deliberare an velit cedere vel contendere, vt l. qui accusare, C. de eden. & l. j. ff. de eden. Si autē statutum dicit, si quis sagittando aliquem percusserit, & tunc dicit Sal. ꝙ vterq; locus debeat apponi per supradicta, & idē si statutum dicat, si quis sagittauerit, & aliquē percusserit, quia copula &, principaliter copulat, & sic locus vterque de necessitate debet apponi, p̄dicta uera
b qn̄ initium *b* & finis sunt prohibita ꝑ supradicta, ne reus teneatur duplici pęna ꝑ ꝑ loca diuersa. Si vero initiū erat licitū, & habebat cām licitam, tunc inspicimus initiū & non finē, l. quod ait, §. quod ait, & ibi per Bar. ff. de adul. facit l. quicunq; maior, ff. de
9 bo. lib. §. j. † Quod facit ad multa, pone aliquis cepit aliq̄ personam in platea, & eam portauit extra plateā, & ibi vulnerauit, an puniat̄ tanq̄ percusserit ipsum in platea, d. l. quod ait, facit qđ sic. sed tn̄ per prædicta apparet contrariū, quia initium fuit licitū, ideo inspicietur locus finalis, & eodem modo si aliquis insultat aliquē in platea, & ipsum infugat & percutiat extra plateam nō vr̄ ipsum vulnerasse in platea, & ꝑ hoc Cy. in l. qui de crimine, C. de accu. in 4. q. dicit, ꝙ si aliquis insultat aliquē cum gladio euaginato in territorio unius iudicis, & eū insequendo in territorio atterius iudicis interfecit, debet fieri executio, & iustitia vbi est factum homicidiū, arg. l. ita vulneratus, in prin. ff. ad leg. Aquil. & l. qm̄ multa, ff. ad l. Iul. de vi. & vide Bar. in d. l. libellorum, & Flo-

---

ADDITIONES.

a ¶Extra plateam. *Adde tu & uide Bal. in cons. 96. in 2. vol. & prædictis adde Aret in c. fi. de foro compe. vbi ponit de sagittante in vno territorio, & vulnerante existentem in alio territorio, quis erit iudex, et adde etiam quod dictum Bar. in d. l. libellorum, sequitur do. Maria. Soci. in ca. postulasti, extra de foro comp. & adde etiā prædictis Abb. in c. j. de præsump. & Io. And. in c. j. de conse. eccle. vel alta. & do. Maria in c. j. de rapto. & in c. qualiter & quando, el 2. art. 11. prin. q. 6. de accus. Strab.*

b ¶Quando initium. *Adde & uide Alex. de Imo. in cons. 24. in 2 vol. vbi ponit de eo qui fuit inuentus in domo, & vulneratus, & extra domum mortuus. Ber.*

10 Floria.in d.l.ait,ff.ad l.Aqu.†Tertio facit, pone statuto cauetur, ꝙ licitũ sit inuẽtũ in possessione sua dãnum dãtẽ percutere sine pœna: pone,quod aggredior dãnum mihi dantẽ in possessione mea, & ipsum fugientem extra possessionẽ prosequor, & ipsum percutio extra possessionem meam,certe ipsum licite percutio, quia initiũ fuit licitũ, ita no.dicit Bar.in d.§.quod ait lex.

AVG. Tu aũt adde Docto. maxime do. Ant.de But.in c.fi.extra de fo.comp qui vr̃ velle ꝙ si quis sagittat in vno loco, & ipse sagittatus est in alio,qđ in vtroq; loco põt dici factũ esse delictũ: & iõ subdit ipse ꝙ si quis in vno territorio habet arcũ in manu cum sagitta, & sagittat vnũ qui est in alio territorio alterius iudicis, qđ respectu loci vbi delicta sunt facta,ambo erunt iudices: subdit si vtriq; concurrant, ille iudex obtinebit in cuius territorio sagitta percutit, & ibi multa allegat.Et certe ista materia proprie dependet à dictis Io.And. vbi format similes qõnes in maleficijs,in addi.ad Spe. in tit.de inquisi.in §.nunc tractemus,vers. super hoc,vide decretalẽ,statuimus, q̃ alle. Iac.But.in q.sua q̃ incipit, statuto ciuitatis qui ponit qõ. de eo qui fuit captus in vno loco, & positus super equum expoliatur in alio loco,vbi debeamus dicere delictũ fuisse cõmissum,& vide Doct. & Io.An. in c.j. de priui.lib.vj. qui ponit q.de eo monacho monasterij exẽpti, qui stans in loco exẽpto percussit cum lapide existentẽ extra locum exẽptum. Et ibi dicit,ꝙ ista q.fuit Aegidij Cremonensis, & ibi vr̃ concludere, ꝙ illud delictũ in vtroq; loco cõstat esse cõmisũ, adeo ꝙ vterq; iudex potest inquirere,ar.l.si plures,ff.arb.fur. ces. in fi. & idem vr̃ velle Fran. secundum eum in c.fi.de fo.cõp. per c.illorum, extra de sent.excom. & c. pastoralis,extra de testi. & adde Io.An.in reg.in obscuris, de reg.iur.in mercu.in prin.dum dicit,primus immisit ĩ ſm gladiũ,lãceã vel sagittã, dubitatur in quo loco quis sortiat̃ forum.Et in terminis nostris oĩno vide pulchra verba Bal.in l.j.C. vbi de cau.pos. agi opor.quicquid sit,lege oẽs istos Doct. plus mihi placet sñia Bar.q̃ posuit in d.l.libellorũ,dicat Sal.quicq̃d velit in d.l.pe.C.de accu.& adde Bal.in c.j.ĩ §.furtũ,de pa.iur.fir.

11 *Locus, an confinari debeat quando quis mittit gentem ad terram alienam.*

11 ANG.† Quæro, quid si quis misit gentẽ ad terram alienã,quis locus confinabitur? Bar.in d.l.libellorũ,vers. iuxta hoc quæro, dicit statutum ꝙ in delictis habẽtibus causam successiuã locus & tp̃s perfecti delicti dẽt inspici & cõfinari,l.semper,ff. ꝙ vi aut clã. Si vero maleficium respicit totum cõe ciuitatis,vt quia ipsum occupauit, vt ciuitatẽ Assisij,tunc in inquisitione cõtra occupantẽ non est necesse apponi confinia, vt l. de pupillo,§. q̱ nunciat,ff. de ope.no.nun. ita dicit Bar.in d.l.libellorum,in ver. q̃ro, volo aliquẽ accusare,& hoc no.Bar. in l.pe. C.de insti.& subst. sub cond.fac. dic vt ibi, sed hoc nõ est mirũ, nam debes scire ꝙ qñ contractus vel maleficium fit in loco notorio, non est opus ꝙ confinetur, vt puta qñ fit in palatio Potestatis,vel in ecclesia S.Petronij,tunc non est necesse ꝙ ex confinibus verificetur, qđ clarum est,l.j. in fi.ff.de do. præle.ita dicit Bar.in l.demonst.ff. de cõd. & dem.& Bar. in l.si quis in fundi vocabulo,ff.de leg.j.& sic no.ꝙ si in dictis locis nõ apponuntur confinia, non vitiabitur processus & contractus, possunt tñ apponi, & apposita nõ vitiant, vt l.quę dubitationis, ff.de reg.iur.quinimo fortius dico,ꝙ si confines apponuntur in loco notorio, & erret̃, non vitiatur inquisitio,arg.no.in l.vinum, ff.si cer.pet.& l.j.§.j.ff.de rei vend.

AVG. Item adde tu in quãtum dictum a est,ꝙ si maleficiũ fit in loco notorio,a non est opus ꝙ cõfinet̃,vt puta in palatio huius ciuitatis? dic ꝙ hoc idẽ tenuerunt Moder. maxime Imo.& Pau.de Ca. in d.l.si quis in fundi vocabulo,per l.cũ seruo,§.j.ff.de contrah.emp.& d.l.j.§.j.ff.de do.præl.cum ꝑꝑ qualitatẽ expressam reddatur certus,& fuit sentẽtia Bar.in d.l.cum seruo,§.j. & Bal.in l.certum,ff.si cert.pet. & Ang.in l.hac consultissima,C.qui test.fa.pos.per id quod dixit ibi gl.de Gallopresso, qui fuit bidellus Accursij.Sed adde ꝙ Gand.in suo trac. malefi.expresse tenet contrariũ, & refert Ang. in l.hac cõsultissima, vbi etiã dicit fortius ꝙ eius opi.in practica obseruat̃,sed aduerte quia opin.Bar.& aliorũ potest saluari ꝑ ea quæ

ADDITIO.

a ¶In loco notorio. *Adde & vide Bal. in cons. 54.in 2.vol.incip.casus breuis & arduus.Ber*

quæ not.Guil.de Cu.& Bal. in l.cōparationes,C.de fid.inſt.circa 4.col. vbi concludūt ꝙ licet in inſtr̄is dēat inſpici locus contractus celebrati.iuxta l.generali, C. de tab.li. 10.& l.optimam,& ibi Doc. C.de contrah. & cō.ſti.tñ ſi ex īſpectione cōtractus apparet đ loco,vbi cōſueuit fieri talis cōtract⁹ , non requiritur expreſſio loci , vt in actibus qui cōiter fieri ſolent, puta ī theſauraria.al legat l.j.C.de apoch.li.10.ſed aduerte ſi ꝗs vellet tenere op. Gan.faciliter poſſet reſpōderi ad doctrinam Guil.& Bal.in d.l. comparationes.quia illa doctrina eſt falſa,vt late dixi poſt Doc.in l.de pupillo,§.qui nunciat, ff.de ope.no.nuncia.

12 *Locus an ſit confinandus in delictis quę committuntur in negligendo.*

12 ANG.† Et p̄dicta ꝓcedunt in delictis quę cōmittuntur in faciē. ſecus in delictis q̄ cōmittūtur in negligen. vt puta quia ī ſyndicatu cōuenitur poteſtas de negligentia, ꝗs locus ſit cōfinandus.Rñdeo,quia aut debebat aliquid facere ī certo loco,vt cuſtodiā, vel ad certū locū denunciare maleficia , & tūc ille locus eſt cōfinādus : quia ibi fuerit cōmiſſa negligētia,vt l. deſertorē,§.qui ſtationis, ff.de re mili . Si vero locus non erat determinatus, tūc nō eſt aliꝗs locus apponēdus.ita dicit Bar. ī d.l.libellorū.ī ver.ſed ꝙ ī maleficijs,& idē tenet Sal. in l.pe. C.de acc.ver.q̄ro in caſib.ī ꝗb. omiſſio vel negligētia,ſed đ alijs negatiuis,an loc⁹,& ꝗs ſit cōfinādus,vide latius ꝑ Bal.& Sal.ī l.actor, C.de ꝓb.in fi.dic vt ibi ſufficit remiſſio, & Bar.in l.libellorum,in fi.prin.ff.de accuſ.

AVG.Tu in hac materia,adde quæ dixit Bal.in l.j. C.de his qui.vt indig.in fi.j. col. qui dicit ꝙ non entia non ſunt in aliquo loco circūſcripta;& idem dicit ꝙ in caſu l.fi. ff.de decre.ab ordi.fac. quia ibi erat maleficium negatiuum, ꝙ non circunſcribebaī ꝑ locū aliquē determinatum.& idē dixit Bal. in l.p̄sbyteri,C.de epi.& cle.ꝙ vbi locus oī no eſt incertus, tunc locus non debet apponi in libello criminali.Et de materia principalis quæſtionis noſtrę adde Bal. Ang.& Imo.in l.ſi mora, ff.ſolu.matr.& Sal.in d.l. actor,C.de prob.per Io.And.in addit.Spec. in tit.de acc.in 4.par.circa prin.& vide Ro. omnino ibi in d.l.mora,& ibi dixi.

13 *Locus et tempus an poni debeant in lege Aquil.*

13 ANG.† An in l.Aq.ſit locus & tp̄s inſerēdus,dic ꝙ nō, vt no.Bar.in l.Neratius,ff. ad l.Aq.ꝑ illū tex. nec ēt dānatus l.Aq.vel me.cau.vel ēt interdicto vñ vi,eſt infamis, vt no.gl.& Bar.in l.1.in prin.ff.de infami.

AVG. Tu adde ꝙ Odofre.in libellis ſuis dixit ꝙ in l. Aq. non eſt locus & tp̄s apponen.refert & ſequitur Barto.in l.prætor,in prin.ff.de iniur.& ratio eſt iſta, quia vbi actio ciuilis deſcendens ex delicto infamat , ibi non habet locum ſolennitas legis, libellorum.Iſta fuit ſententia Bar.vbiq; in l.itē exigit,ff.de dolo,& in d.l.Neratius,& in d.l.prætor , quæ concluſio an ſit vera vel falſa,s̄.diſputaui & latiſſime.

14 *Statutum duplicans pœnas an ualeat , & quomodo debeant duplicari.*

15 *Statuto dicente quod in delictis commiſſis in eccleſia pęna dupletur , ſi quis commiſit ſacrilegium , quod non poteſt niſi in eccleſia committi , an propter eccleſiam pœna duplabitur .*

16 *Qualitates quando ſunt poſt maleficium conſummatum, ut contra negantē maleficium quomodo faciant pœnam duplicari.*

17 *Qualitas qua ineſt a principio , ut puta in ſtatuto de nobili offendente , quomodo faciat pœnam duplicari.*

18 *Duplicatio pœnarum quando habeat locum & quando non.*

19 *Statuto dicente,ſi quis percuſſerit aliquem in platea cum ſanguinis effuſione , amputetur ſibi manus , modo aliquis percuſſit alium plurib. percuſſionibus cum ſanguine,an plures manus debeant amputari.*

20 *Statuto cauetur ꝙ portans bladum extra territorium perdat animal , modo quis portauit bladum de nocte cum uno animali , in qua debet pœna duplicari,an teneatur ad duo animalia.*

21 *Statuto cauetur , ꝙ magnas condemnatur in quadruplum quam popularis , magnas vulnerauit aliquem de nocte , vbi popularis pro qualitate noctis condemnaretur in duplum , quomodo cōdemnabitur ille magnas .*

22 *Statuta duplicantia pœnam propter locum intelligi debent quando illud delictum poteſt fieri indifferenter in illo loco et in alio.*

23 *Pęna quando imponitur per reſpectum ad aliam , intelligitur cum omnibus qualitatibus illius pęnę ad quam ſit relatio.*

24 *Statutum de pęnis duplicādis non habet locum in pęnis correlatiuis.*

Statuta

25 Statuta dicentia ꝙ de nocte pœnā duplicetur, nō non habent locum in pœna abscissionis membri.
26 Statuta loquentia de pęnis duplicatiuis, non habent locum in pœna manus vel pedis.
27 Statutum dicens pęnam duplicari pro delicto cō misso in palatio, intelligitur de delicto quod potest committi in palatio & extra.
28 Statutum de pęnis duplicandis, an militet in tē pore, puta si pro vulnere debeat vulnerans stare in exilio per decem annos, an si fiat de nocte propter quam qualitatem pęna sit duplicanda, stabit 20 annis.

14 ANG.† Et aduertendum est ad inqſitio-
nem nſam: quia in ea ponuntur aliqua, ex
qbus vt plurimum ꝑ statuta Italię cōiter
pęna duplicatur. Et quia ista ſnīa duplica-
tionis pęnarum magis cadit hic, q̃ alibi: iō
aduertas, quia si ex statuto pęna duplicat̄
de nocte, & ēt duplicatur ꝑꝑ locum, videli
cet in platea: & ēt duplicatur, quia in festo
natiuitatis Dn̄i cōmissum, vel in festo om-
nium sanctorum, vel in festo sancti Dona-
ti epi Aretini, an tribus vicibus in casu no
stro duplicet̄, & quoties duplicet̄. Et primo
est videndū, an tale statutum duplicans pę
nas ꝑꝑ locum vel similia valeat, dic ꝙ sic,
in §. atrox. Insti. de iniur. & ibi hoc notaui.
Secundo dicas, ꝙ istam q. posuit Bart. in l.
aut facta, §. locus, ff. de pę. & in l. Meuiꝰ, §.
duobus, in fi. ff. de leg. 2. & in l. vulgaris, in
prin. ff. de fur. & plene in l. sanctio legū, ff.
de pę. & in l. fideicōmissarijs, §. decē, de leg.
3. vbi in effectu concludit, ꝙ inspiciat̄ statu
tū: nā aut ꝑꝑ istas qualitates pęnæ augen
tur, non tn̄ per noīa multiplicatiua, vt pu-
ta, in nocte puniat̄ in x. plus, in platea in 6.
plus & in festo Natiuit. in 5. plus q̃ si alio
tꝑe deliquisset: tunc oēs dictæ pęnæ pos-
sent hr̄e locum, vt d. l. aut facta, aut per no-
mina multiplicatiua loquunt̄, vt puta ꝑꝑ
noctem pænę duplicentur: & tunc etiam si
essent mille qualitates, nō possent multipli
cari vltra quadruplū, Insti. de act. in §. oēs,
Bal. aūt in l. contra negantē, C. ad leg. Aqu.
dicit ꝙ primo duplicandum est simplum:
qa duplum à simplo format̄: duplicatū aūt
ex qualitate tꝑis, non dēt duplicari ex qua
litate loci: vn̄ dicit ꝙ ex duabus qualitati-
bus concurrentib. ad duplicandū, erit pęna
tripli vel quadrupli. Verbi gratia, dicit sta-
tutum ꝙ de percussionibus sit pęna centū
librarū: aliud statutū dicit ꝙ pęna de nocte
duplicetur: aliud ꝙ in platea de nocte, du-
plicetur: modo quidā percussit aliquem in
platea de nocte, certè condemnabit̄ in 300.
libris, non in 100. sed si pęna huius qualita
tis sit simplex duplicabit̄ pœna qualitatis.
v.g. dicit statutū quòd popularis percutiēs
puniat̄ in centum . magnas vero percutiēs
puniatur in 150. modo quidam magnas de
liquit de nocte, certè duplicabitur in 150.
nam licet in eo attendatur qualitas perso-
næ. tn̄ 150. sunt simplum quo ad eū: & hoc
ſm Bal. probatur ex theorica d. l. contra ne
gātem, & l. si cum exceptione, in §. quadru-
platur, ff. quod met. cau. vnde ſm istam do
ctrinā q̃ mihi placet, ꝓcedamus in casu no
stro, ponamus ꝙ pro vulnere esset pęna cē
tum, tunc quia de nocte ista centū duplica-
bunt̄, ēt si esset statutum ꝑ verba multipli-
catiua, & essent ducenta per plateā, etiam il
lud erit simplum, non aūt tunc duplicatū
ꝑꝑ noctem multiplicabitur: & sic erunt tre
centa: & quia in festo Natiuitatis, & etiā ex
statuto duplicabitur illud simplū: & prior
pęna originalis pro vulnere q̃ erat cētum,
& sic in totum in casu nostro erunt 40. Et
sic ex ꝑdictis apparet, ꝙ sit duplicatio ꝑꝑ
locū, qđ est verū, qn̄ in oī loco illud sui na-
tura est delictū: tunc ꝑꝑ locum priuilegia
tum augmentat̄, quod pōt; si aūt delictum
non pōt pariter omni loco committi, sed
tm̄ in vno loco: tunc nunq̃ ꝑꝑ locum fit
duplicatio, vt puta in delictis cōmissis ī pa
15 latio vel in ecclesia pęna dupletur. † Pone
ꝙ quis cōmisit sacrilegium, qđ non posset
nisi in re ecclesiastica committi: an ꝑꝑ ec-
clesiā duplicabitur pęna? dic ꝙ non, vt d. l.
diu. ff. ad leg. Iul. pecu. quia duplicaretur il
lud quod aliàs esset simplandū, vel vt in l.
hoc edictum, in fi. & ibi Bar. ff. de publ. sed
simplum non reperit̄ aliàs: quia alibi q̃ in
ecclesia non pōt committi sacrilegiū: ergo
non pōt duplicari; ita dixit Bar. no. in l. aut
facta, §. locus, ff. de pę. sed Bar. in l. sanctio
legum, ff. de pę. vbi late & amplissime loq-
tur, & singulariter tractat hanc materiā, di-
cit ꝙ aut qualitates ex quibus debet fieri
duplicatio, concurrunt eodē tꝑe; & sic tꝑe
delicti pariter & simul, & vna non est ante
rior vel posterior altera, vt puta percussisti
Titium in platea de nocte & in festo oīum
sanctorū, aliqn̄ qualitates aliquæ sunt post
delictū cōsūmatū, vt puta, dicit statutū ꝙ

contra

contra negantem maleficiũ pęna duplice-
tur: aliqñ qualitates insunt à principio an
te maleficiũ, ut puta dicit statutum ꝙ no-
bilis puniat̃ in duplum eius in ꝙ puniret̃
plebeius. Primo casu qñ qualitates cõcur-
runt eo.t̃pe: & sic vna nõ p̃t dici antiquior
alia:& simplum tunc primum tm̃, mõ du-
16 plicabitur semel,ut s̃.dictum est. †Scd̃o ca
su qñ qualitates sunt ex postfacto, & sic
post maleficium consum matum, ut cõtra
negantem:& tunc duplicabitur cum oĩbus
dictis qualitatibus & de nocte in platea,&
in festo oĩum sanctorum,l.si cum exceptio
17 ne,§ quadruplabit̃,ff. quod me.cau.†Ter-
tio casu qñ qualitas inest à principio, vt
puta in statuto de nobili offendente:& tũc
tota pęna q̃ imponeretur habito respectu
ad oẽs illas qualitates,s.de nocte, & in pla-
tea &c.est simplum,& illud totum duplica
bitur, & sic põt ascendere ad multum, pro
hoc allegat casum in l.j. cũ gl.si fami. fur.
fe.di.& l.verum,cum ibi no.ff de parri.q̃a
intelligitur cum qualitatib.oĩbus,ut l.à fi-
lio,§ pater,ff.de ali.& cib.leg. vide tñ mul
to latius per Bar.in d.l.sanctio.ꝙ perpetuo
18 tene menti.† Et p̃dicta de duplicatione pę
narum habent locum, qñ est tale quid qđ
põt duplari,ut quantitas,uel q̃ consistit in
pondere,numero, vel mensura:secus si con
sistat in speciebus , ut puta amputetur sibi
manus ex certo delicto ꝙ commisit de no-
cte ẽt si pœna deberet duplari, non tñ sibi
amputabũtur duę manus,sed tm̃ vnica.ita
dicit Bar. in l. Lucius , §.impuberem,ff.de
leg.2.& in l.Meuius,§. duobus,in fi.& d.l.
sanctio legum, in fi.Idem in t̃pe qñ tp̃s est
specifice designatum , s. cum designatione
principij,& finis ipsius t̃pis. ita dicit Bald.
Raph.& Imo. in l.ex facto,§. j.ff.de vul. &
pup.& p̃p noctem tale tp̃s non duplicabi-
tur.q̃a est designatum vt species.Et p̃dicta
procedũt qñ aut pœna duplatur p̃p locũ,
aut in loco vnicũ maleficium cõmittitur.
19 †Sed q̃d si statutum dicat,si q̃s percusserit
aliquem in platea cum sãguinis effusione,
amputetur sibi manus.mõ aliq̃s alium p̃-
cussit plurib. percussionib. cum sanguine,
vt est in casu nr̃o, an plures manus debeãt
amputari?distingue,an statutũ dicit, am-
putetur sibi manus simpl̃r & indiffinite:
nec dicit de dextera vel sinistra, & tunc am
bæ manus amputari p̃nt:sicut.n. genus ge
neralissimum qđ est in quãtitate multipli
catur : ita hoc genus subalternum recipit
multiplicationẽ donec durat, l. in rõne,§,
diligẽter,ff.ad legẽ Fal. Si vero dicat manꝰ
dextera, tũc si illa plura delicta præcesserãt
anteq̃ aliqua fieret cõdemnatio: tunc suffi
cit amputari illã manum dextrã p̃ oĩbus
percussionibus, vt l.vulgaris, ff. de fur Si
aũt prius erat facta cõdemnatio & execu-
tio, p̃ vno delicto in manũ dextrã, postea
cõmitteretur aliud delictũ ,posset iudex ne
delicta remaneat impunita alterare pęnã
in aliã manum sinistrã, ut l.hos accusare,
§.oĩbus, ff.de acc.ita no dicit Bar.ĩ d.l.vul-
20 garis.† Inducunt̃ p̃dicta ad q.statuto caue
tur , ꝙ portãs bladum extra territoriũ per-
dat aĩal : modo quidam portauit bladum
de nocte cum uno aĩali, in qua pęna debet
duplicari, dic qđ iste non tenetur ad duo
aĩalia, cũ sit species q̃ duplicari nõ potest,
vt d.§.impuberẽ.ita dicit Bar. ĩ d.§. duob.
Et eodem modo qñ pœna nõ esset reitera-
bilis,nunq̃ duplatur, ut puta pęna mortis,
vt no.gl.& Bar.ĩ d.l.vulgaris.circa mediũ ,
qđ est verum, qñ oẽs pœnæ essent mortis.
Si aũt una esset pœna mortis , alia manus
amputatio , tũc distingui debet:aut pœna
mortis primo habuit locũ , & executionẽ,
& pœna manus cessat: aut primo locũ ha-
buit pœna manus, & tũc pœna mortis lo-
cum hr̃e potest. in l 2. §.j.ff. de custo.reo.
sed Raph.in l.j.ff.nil no.app.pe.vr̃ in simi-
li aliter dicere: dicẽs dubito an intẽtio d.l.
j.nil no.allegatę p̃ Bar.fuerit ꝙ damnatus
fuerit ex diuersis criminibus ad pœnas in-
compassibiles: qũo.n.iudex põt cõdemna-
re aliquẽ ad furcas & ad decapitationẽ: q̃a
& hęc sñĩa cõtinet incompassibilitatẽ: nec
enim in vna sñĩa, nec in diuersis q̃s põt ad
duplicẽ mortem cõdemnari:semel.n.mor-
tuus amplius mori nõ põt, sicut nec testm̃
semel ruptum amplius rumpi põt,vt l. nã
& postea ,§.j.ff.de iniu.rup.test. & sñĩæ es-
sent illusorię,ut l.si p̃tor,in prin.ff.de iud.
vnde p̃p hoc intelligit ꝙ in d.l.j. erat dam
natus ex duabus causis concurrentibus si-
mul iunctis ad vnã mortẽ , ipse appellat à
sñĩa,quatenus ea continet ipsum tale deli-
ctum cõmisisse, ab alio autẽ non appellat :
vñ sicut in l.3.ff.de app. qui appellat cõtra
vnũ contra oẽs appellat: ita in d.l.videbat̃:
q̃a rõne unius delicti appellauit , an rõne
alterius

alterius videatur appellaſſe:& ĩ d.l.j.dr̃, ꝙ
ſi de graui appellauerit, vr̃ etiã de alio ap-
pellaſſe: aliàs ſecus, & appellatio erit tota
nulla, alioquin cum grauius eſſet dãnatus,
non debet fieri executio, quia nalla eſt, ꝑꝑ
indiuiduitatẽ:& hoc dicit vr̃ fuiſſe de men
te glo. ꝑꝑ iura per eam allegata: vnde con-
cludit ſibi placere ꝙ vbi ambo delicta ſunt
deciſa, eadem ſnĩa debet ſuſpendi maioris
executio, quia dici non põt, ꝙ fuerit ꝓuen-
tum, & tunc ſuſpendi debet executio maio
ris, ſed vbi in eadem ſnĩa non ſunt preciſa:
quia alius velit ex alio delicto accuſare: pri
mum delictum debet ꝓcedere, iuxta no. in
l. ſi quis ex multis, de noxa. & l. ſi vero. de
pecu. ſed tu dic ꝙ Bar. loquitur, qñ pœna
eſt vnica mortis, alia membri mutilatio,
dictum vero Raph. loquit̃ qñ diuerſæ ſnĩæ
ſiue pœnæ mortis inferuntur, & ſic diuer-
ſis caſibus loquuntur, & ſic vnuſquiſq; eo-
rum in caſu ſuo poteſt dicere verum.

AVG. Tu aũt in hac materia duplicatio
nis penarũ adde, ꝙ cõtra cõem ſnĩã forti-
ter ob. tex. ĩ l. ſi cum exceptione, §. quadru-
plabit̃, ff. qđ me. cau. vbi hr̃, ꝙ quoties ali-
ꝗd dẽt duplari, vel quadruplari, nõ ſimplũ
dẽt duplari, ſed duplũ duplicabit̃, vel qua-
druplabit̃:& iõ recte illũ tex. põderat Bar.
ibi dũ dicit, iſte tex. facit ad qõnem, aliꝗs
cõmiſit delictũ in platea de nocte in feſto
ſancti Herculani, quæ pena debet duplari:
an duplicabitur ſm ſimplum, vel ſcđm du
plũ, vel quadruplũ. iſte eſt tex. facit ſm du
plum, nõ ſcđm ſimplũ. In quantum dr̃ ibi
ꝙ cum fructibus, & oĩ cã dẽt fieri duplica-
tio: dicit tñ Bar. ibi ꝙ hoc eſt falſum, & in
effectu in hac materia approbat dicta ꝑ ip
ſum in d. l. ſi ꝓſes. in fi. Item adde, ꝙ cõtra
iſtã cõem ſnĩam fortiter ẽt obſtat tex. in l.
ſi cũ exceptione, §. ſi ꝗs, ff. qđ met. cau. quẽ
tex. ibi ponderauit Bal. qui dicit no. ꝙ licet
probet̃ ꝙ nõ ſolum quadrupletur res: ſed
ẽt acceſſiones. Et iõ dicit hoc eſt argm̃, ꝙ ſi
de nocte dẽt pœna duplicari, ꝙ nõ ſolum
duplicetur ſimplum: ſed ẽt pena ꝗ in penã
ponitur rõne alicuius qualitatis. Sed dicit
ꝙ Doctores tenent contrarium in cauſis
criminalibus, qui dñt ꝙ quicquid additur
ſimplo non venit duplicandũ, & exemplifi
cat, verbi gratia, de vulnere eſt pœna cẽtũ:
ſi cõmittat̃ in ſtrata duplatur pena. Modo
pone ꝙ iſtæ ambæ qualitates concurrunt:
quia in ſtrata & de nocte condemnabitur
iſte in trecentũ: quia rõne cuiuſlibet quali
tatis duplat̃ centum; non aũt cõdemnabit̃
in quatuor centum; ꝗa iſta verba debẽt ad
ſimplum referri, nec obſtat iſte §. ꝗa rñdet
Bal. ibi ꝙ imo ille tex. facit pro qõne, quia
totum hoc habebatur pro ſimplo. Et iõ to
tum quadruplatur: ſed in rõne propoſita
non eſt ita; quia illud qđ additur per noĩa
multiplicatiua, non poteſt hr̃e locum niſi
21 in ſimplo. †Subdit poſtea Bar. pone ſtatu-
to cauetur, ꝙ magnas cõdemnetur in qua-
druplum ꝙ̃ popularis. Modo magnas vul-
nerauit aliquem de nocte, vbi popularis ꝑ
qualitate noctis condemnaretur in duplũ,
vnus magnas condemnabitur in quadru-
plum illius dupli; an in quadruplo ſimpli?
vr̃ ꝙ ſic, ꝑ ea q̃ dicta ſunt. Sed dic ꝙ vr̃, ꝗa
in ſimplo debet hic accipi totum id in quo
condemnaretur popularis, quia hr̃ reſpe-
ctus ad illam ſummam; & ſic rõ multipli-
catiua reſpectu perſonæ non reſpectu ſim
plicis facti; & hoc verius; vnde dictus ma-
gnas veniet in caſu ꝓmiſſo ſic condemnan
dus, & ita conſuluit Iac. de Bel. ſcđm Bald.
ibi, & dicit ꝙ iſta eſt cõis practica; quia ex
termino ad quem fit relatio, debemus iſtã
multiplicationem aſſumere. Et ita in iſtis
qõnibus decidit Ang. in d. §. ſi ꝗs, qui facit
mentionem de doctrina Bal. fratris ſui, &
in oĩbus approbat dicta ſua allegans etiã
Bar. in d. l. ſi preſes. Et de materia vide pul
chra verba Bal. poſt gl. in c. j. §. fi. de pace te
nen. Item adde ꝙ unã pulchram limitatio
nem ponit Bar. in hac materia in conſ. ſuo
22 193. † ꝗ dicit qđ iſta ſtatuta duplicãtia pe
nas ꝑꝑ locum intelligi dẽnt, qñ illud deli-
ctum põt fieri indifferenter in illo loco, &
in alio, ſecus ſi tale delictum non poſſet fie
ri, niſi in alio loco tm̃, & ibi vide exẽplum.
Item adde in quantum s̃. deciſa eſt qõ de
nobili offendente, vbi pena dẽt quadrupla
ri, qđ contra illã deciſionem eſt tex. in l. in
furti, ff. de fur. quem tex. in hac materia re-
perio ponderaſſe Bar. in l. j. §. cum plures,
ff. ſi fami. fur. fe. di. quẽ tex. ibi in d. §. cum
plures, iuncta gl. põderauit ẽt Bar. ꝗ dixit
23 no. ex iſto tex. iuncta gl. † ꝙ qñ pena impo
nitur reſpectiue ad aliã, intelligit̃ cum oĩ-
bus qualitatibus illius pœnæ ad quã fit re
latio, & pro hoc dicit, hoc anno erat quæ-
ſtio, dicit ſtatutũ ꝙ nobilis puniatur pena

quadrupli

quadrupli eius in quo puniretur popularis.
contingit quod nobilis delinquit de nocte
vel in platea, q̄ritur vtrū pęna dēat quadru
plari, pœna simplicis maleficij, an vero pę-
na maleficij sic qualificati? & dicit, ꝙ hoc
vltimum vr̄ verum, quia ad illa refertur cū
oībus qualitatibus suis, sed dicit ꝙ in con-
trariū facit d.l. in furti, in fi. tn̄ in hac ma-
teria approbat Bar. dicta per ipsum in hac
24 materia d.l. sanctio legum, ff. de pę. † Item
adde & intellige p̄dicta non hr̄e locū in pę
nis correlatiuis, & hęc fuit aurea decisio
Bal. in l. athletas, in §. calūniator, in fi. ff. de
his qui no. infa. quia ex illo text. iuncta do-
ctr. Guil. ibi dicit, ex hoc no. ꝙ licet magnas
dēat puniri in quadruplo, q̄ꝙ popularis crīe
probato contra eum, & euenit ꝙ magnas fe
cit falsas accusationes contra popularem,
ita qđ veniet puniendus pęna talionis, nō
punietur in quadruplo, sed punitur in sim
plo, sicut dēt puniri popularis crimine pro
bato contra eum, & hoc facit pęnæ identi-
tas, vnde dicit ibi Bald. ꝙ statuta loquentia
de pęna quadtupli, dēnt intelligi, vbi pęna
imponit̄, non habito respectu aliquo alio,
sed simpliciter, non autem in pęnis correla
tiuis, ꝙ dicit esse notabile, & menti tenen-
25 dum. † Item adde aliā limit. q̄ꝙ posuit Bal.
in l. cū in furti, ff. de in lit. iur. qui dicit ꝙ
statuta talia q̄ dn̄t ꝙ pęna de nocte sit du-
plicanda, nō habent locū in pęna abscissio-
nis mēbri, puta manus, vel pedis, q̄a dicit
ꝙ in pęnis corporalibus vna executio suffi
cit, vnde dr̄ ꝙ homini semel statutū est mo
ri, & mors est vltimum terribilium. Sed ad
uerte, quia contra istam deci. vr̄ esse doctr.
Bar. in l. vulgaris, ff. de fur. Et dictum est s̄.
ꝙ Bart. videtur velle, ꝙ si statutum non ve
nit ad speciem, sed dicit ꝙ abscindatur ma
nus, & non dicit plus dextra q̄ꝙ sinistra, ꝙ si
cut multiplicatur quātitas in genere gene-
ralissimo in istis pęnis, ita multiplicabitur
pęna in hoc gn̄e subalterno. Sed ego nō ap
probo doctrinam Bar. sed plus migi placet
doctr. Bal. & ea ratione q̄ꝙ posuit in l. j. C. de
sent. q̄ sine cer. quan. q̄ dixit, ꝙ si quis com
miserit delictum vnum cum mille qualita
tib. & quælibet qualitas haberet de per se
pęnam, tamen inter pęnas non possunt ex-
cedere quadruplū, & hoc in pęnis pecunia-
26 rijs, ꝙ est notabile. † Postea subdit, ꝙ statu-
ta loquentia de pęnis duplicatiuis, non ha
bent locum in pęna manus vel pedis, quia
fiscus in pęnis prętendit causam lucraciuā,
l. apud Celsum, §. de autoris, ff. de exce. do-
li, sed plures causæ lucratiuæ nō cōcurrūt.
Item sicut totus homo est species quędam,
ita quodlibet mēbrum: & lex dicit, ꝙ si te-
stator duplicabit legatū, non porrigitur ad
species, ff. de leg. 2. l. Lucius, §. impuberem.
Ergo quia non pōt duplicare personalē pę
nā, imponet illā pęnā personalē simplicē,
& vltra hoc pęnā pecuniariā arbitrio suo,
quasi pęna p̄sonali non cadente. Alij dn̄t,
ꝙ si non pōt amputari vna manus, ampu-
tabit̄ altera. Sed dixit Bal. ꝙ dixi verius, &
humani⁹ est, q̄a mutilatio scđæ manus est
longe maior pęna q̄ꝙ prima, & iō plus esset
q̄ꝙ duplicatio, sicut patet in euulsione ocu-
lorū, & ita hoc approbo. Sed bn̄ no. ꝙ talis
cōdēnatio est in pecunia arbitrio iudicis.
Et vide Bald. in l. Lucius, §. impuberē, ff. de
27 leg. 2. † Itē adde, ꝙ statutū loquēs de pęnis
duplicandis. Si delictū factū est in palatio,
opus est, ꝙ illud delictū ꝙ fit in palatio sit
tale, qđ pōt cōmitti, & in palatio, & extra,
ad hoc vt pęna duplicetur, quia pōt esse de
lictum, qđ nō pōt cōmitti nisi in palatio.
Et no. quia ista fuit elegans decisio Bar. in
quodā consi. suo in ordine 194. quod inci.
28 Tudertinus. ibi vide. † Et an tale statutū de
pęnis duplicādis militet in t̄pe, statutū di-
cit, si q̄s vulnerauerit stet p̄ x. annos ex̄ ciui
tatem. Et alio statuto cauetur, ꝙ pœnæ du-
plicentur in delictis de nocte factis. Adde
Bar. in d. §. impuberem, & remittit se ad di
cta per ipsum in l. 1. §. fi. ff. ad Turp. An aūt
species possit duplicari p̄p statutum, quod
duplicat pęnas. Adde Bal. in c. j. §. si duo, de
pace te. Et vide Bal. in l. 1. ī fi. C. de sen. quæ
si. cer. quan. & Bal. in l. si cum exceptione, §.
quaten⁹, ff. ꝙ me. cau. Et adde Mod. in d. §.
duobus, in l. Meuius, & in l. Lucius, §. impu
berem, ff. de leg. 2. & omnes dicunt ꝙ tale
statutum non habet locum in pęnis corpo
ralibus in specie, quę multiplicari non pos
sunt, quod no. Adde quæ dicā j. in gl. quæ
inci. quas si non soluerit intra x. dies, ampu
tetur sibi manus dextra.

29 *Inquiritur simpliciter de vulnere, & pendente iudicio sequitur mors, quid faciet iudex.*

30 *Qualitas mortis, quādo possit addi processui formato de vulneribus.*

31 *Consuetudine generali totius mundi, est dero-*

gatum omnibus legibus punientibus homicidiũ
non consummatum.

32 *Accusauit Titius Seium ꝙ eũ vulnerauit, hac*
accusatione pendente, & probato illo maleficio
per testes mortuus est Titius ante sententiam,
an iudex poterit precedere ad condemnationem
super morte.

29 ANG.† Quid si aliqua dictarũ qualitatũ
omittatur. Et primo q̃ro simpliciter inqui
ritur de vulneribus, & pendẽte iudicio seq̃
tur mors, q̃d faciet iudex. Rñdeo, aut iudex
in sua inquisitione apposuit illã clausulã, &
in bonã formã, s. super quibus oĩbus &c. &
tunc ẽt eodem processu morte secuta, po-
stea nõ per modum additionis, vt dicã j. in
gl. sup̃ verbo, quid iudex addidit &c. & pro
bata morte in eodẽ ꝓcessu, poterit de mor-
te puniri, vt dicã j. in gl. super verbo, emer-
gentib. & cõnexis, aut dicta clausula nõ est
apposita, vel si eã apposuit, nõ posuit eã la
te vt decet, & tũc aut loquimur de iure cõi,
aut ſm statuta. Primo casu põt in eodẽ pro
cessu de morte cognosci & puniri, quia de
iure cõi valuit accusatio & inquisitio, si sim
pliciter de vulnerib. fuerit dictum, licet de
morte omissum fuerit, q̃a lex Cornelia de
sicarijs, non requirit ꝙ percussus moriatur,
sed sufficit ꝙ animo occidendi percusserit,
vt l. si is qui cũ telo. C. de sica. Vnde si dicta
qualitas mortis postea in processu de sim-
plici vulnere addatur, nihil dr̃ addi, sed ex-
primi, ꝙ tacite inerat, vt l. 3. ff. de leg. j. sed
ſm formã statutorũ q̃ requiritur, ꝙ aliquis
vere occiderit, necesse est ꝙ fiat additio ad
hoc vt de dicta morte secuta possit fieri con
dẽnatio, ita no. dicit Bar. in l. senatus, ff. de
accu. ver. aduerte quia &c. facit quod idem
no. in l. p̃tor, §. j. ff. de iniu. & in l. nunq̃ plu
ra, ff. de priua. deli. ver. q̃ro circa hoc &c. Tu a
iudex sis tñ bene cautus, ꝙ aliqñ ex forma
statutorũ vt est Perusij, maior pœna est de
vulneribus, q̃ sit de morte, ꝙ tunc qñ ꝓce-
ditur per inquisitionem de simplicibus vul
neribus non facias dictam additionẽ tuæ
inquisitioni de morte, & idẽ qñ proceditur
per accusationẽ, quod nõ patiaris accusato
rem addere qualitatẽ de morte. Et isto ca-
su à principio debes pati q̃d accuset simpli
citer de vulneribus, ita eleganter dicit Bar.
30 in d. l. nunq̃, & ĩ d. ver.† Sed dubiũ insurgit
qñ dicta qualitas possit addi dicto primo ꝓ
cessui. Hanc q̃õ. format Bar. in d. l. senatus,
ver. extra gl. q̃ro, de qua dicã late j. in gl. su
per ver. qui iudex addidit &c. concludit tñ
Bar. in d. l. senatus, in accusatione formata
simpliciter, ꝙ vulnerasti Titiũ, sed in ea nõ
est dictum de morte, sed q̃a vulnus erat ta
le ꝙ remaneret cicatrix, an p̃p̃ mortẽ vel ci
catricẽ omissam possit nouum iudicium in
choare: nã dicit ꝙ si sc̃d'a accusatio produ-
citur ante nomen receptũ inter reos in pri-
ma, & tunc super secunda audietur omissa
prima, vt l. 2. §. fi. ff. de adult. Idẽ si hoc fiat
post nomen receptum inter reos, quia sup̃
sc̃d'a tanq̃ grauiori procedetur, vt l. per mi
norẽ, ff. de iud. ita dicã in inquisitione, q̃a
iudex inquirẽs succedit in locum accusato-
ris, ut l. 2. §. si publico, & ibi Bar. ff. de adul.
Sed adde quod no. Bar. ĩ l. denũciasse. §. q̃d
tñ, ff. de adul. in fi. sed latius no. Sal. in l. qui
de crimine, C. de accu. ver. iuxta p̃dicta q̃ro,
si in una &c. Adde ẽt ꝙ dicã infr. in gl. sup̃
verb. qui iudex addidit &c. circa princ. & in
ver. q̃d si in prima inquisitione &c. sed ego
memini aliàs practicasse, cũ casus de facto
cõtingit ad tollendam oẽm dubietatem, ꝙ
ego absolui inquisitũ ab obseruatione iu-
dicij primi de simplicibus vulneribus, tñ-
modo reseruando mihi iudici & curiæ ne
maleficia remaneãt impunita, ius iterũ in-
quirẽdi de dictis vulneribus, & de morte ad
vindictã, & pęnã corporalẽ imponẽdam, &
mandabam circunduci dictum processum,
& feci cum causę cognitione, videlicet cum
mihi nouiter uenit in notitiã, ꝙ talis ex tali
bus vulneribus nũc mortuus est &c. facit c.
pastoralis, extra de excep. & postea formaui
processum de morte, facit quod no. glo &
Bar. in l. postquam liti, C. de pac. in l. Titia,
& ibi Bar. ff. de accu. quod bene no.

a AVG. Tu aũt in hac materia *a* adde q̃d
Bar. in l. damni, §. Sabini, ff. de dam. infe. in
2. col. tetigit istam q. princ. & refert Rich.
Mal. qui disputauit istam q. s. qñ agitur ex
vulnere, an sequi debeat cõdemnatio ex ip
so

ADDITIO.

a ¶In hac materia. *Adde tu et vide Ale. de Imo.*
in cons. 15. in j. vol. & ibi an per generalem con-
suetudinẽ sit derogatũ omnibus legibus punientio
bus homicidiũ nondũ consũmatũ, & an cũ quis
est accusatus de vulnere, & an sequatur mors pos
sit seq. cõdẽnatio, vide ẽt Bal. in cau. 81. in 5. vo.

ſū proceſſu de homicidio. Et Rich. Mal. dicebat ꝙ ſi dictum fuit de vulnere mortali, & pōt ſequi condemnatio de homicidio, ſi vero hoc non fuit dictum, & nō pōt ſequi condemnatio de homicidio ex eodē proceſſu. per l. ſi vulnerato. & in l. qui occidit, ff. ad l. Aquil. ſed ibi Bar. dicit, ꝙ iſta ſua diſtinctio eſt vera de iure cōi, quia non reqꝛitur mors, ſed ſufficit animus occidēdi, idē ergo ſi accuſatio vel iuquiſitio continere illum percuſſiſſe aīo occidendi. Sed hæc non procederent ſꝫm ſtatuta q̄ requirunt mortem, quia licet inquiſitio ſit facta de vulnere mortali, nō pōt ſequi cōdemnatio de occiſo, quia illa accuſatio nō fuit propoſita, ſecus ſi accuſator dixiſſet, quare peto eum cōdēnari de morte, & dic vt ibi late per eū. Adde tñ ꝙ hęc doctri. Bar. & d. Ang. hic nō vr̃ vera de iure. Et hæc diſtinctio nō valet, imo indiſtincte debemus dicere, ſiue loquamur de iure cōi ſiue muuicipali, non pōt ſequi condemnatio ēt ſi dictum eſt ꝙ vulnus eſt mortale, imo falſa vr̃ conclō ſua ēt in eo caſu. In quantum concludit Bar. talē ēt poſſe puniri non expectata morte, qꝛa ut habeat locum pęna homicidij ſufficit uulnus fuiſſe illatum aīo occidendi, per d. l. is
31 qui dum telo. Adde † ꝙ iſtud hodie non vr̃ verum, nec hēt locum hodie, quia reperiť q̄dam mirabilis doct. Spe. q̄ꝫ poſuit in ti. de acc. §. j. q̄ꝫ refert & ſequiť Bal. ī l. 3. C. de ſer. fug. & Ang. in l. j. in fi. ff. qđ quiſq; iur. qđ de gñali conſuetudine totius mundi eſt derogatum oībus legib. punientibus homicidium nondum conſummatum. Et ita dicit do. Catal. in tra. ſynd. q. 187. ꝙ cum iſta ſit gñalis conſuetudo non indiget ꝓbatione, & iō vr̃ cōcludēdum de iure cōi, ſicut de iure municipali cōcluditur in caſu ſtatuti. & ita in hoc paſſu concludit Ro. in d. l. dāni, §. Sabini. in 2. col. Adde ēt ī hac materia q̄ dixit Gan. in tra. malefi. in q. illa. Pone ſtatutum fore in ciuitate ſi qꝛs dederit alicui alapā ſoluat centum. in ver. pone quod Titius mortifere vulneratus accuſauit Seium
32 ꝙ eum vulnerauit. † Qui dicit quod ſi iſte Titius accuſauit Seium ꝙ eum vulnerauit, & hac accuſatione pendente, & probato illo maleficio ꝑ teſtes mortuus ſit ille Titius ante cōdemnationē & ſnīam, quod iudex ſuper dicta accuſatione non poterit procedere, ad condēnationem ſuper morte, quia iſtud eſt unum de generibus abolitionis q̄ ipſo facto à lege cōceditur abſq; petitione à principe facienda. Nā mortuo accuſatore poterit oīs inſtantia iudicij, & oīa acta, ut C. ſi reus uel acc. mor. fu. l. j. §. fi. & l. libellorum, §. fi. ff. de acc. imo abſoluitur accuſatus ab obſeruatione iudicij, dicit tñ ꝙ accuſatio pōt inſtitui ab alio intra 30. dies, & ēt ab hęredib. accuſatoris mortui nō vt ab hr̃dibus, ſed ut ab alijs. d. l. libellorū, §. fi. & ibi concludit, ꝙ ſi poſtea hæredes accuſant illum malefactorem ſecuta morte, qđ illa acta de vulnerib. facta cum vulnerato non iuuant hæredes ſuper morte ſecuta. Vnde nō puto ꝙ iſta doctrina Bat. poſſit militare aliquo mō in accuſatore qꝛ accuſauit de vulnere, & ſequiť poſtea mors, qꝛa de morte in eodē proceſſu nō pōt ſequi cōdemnatio, dic ut ibi. Et de materia vide Ang. oīno in d. l. ſenatus. diſcedēs aliqualiter à doctrina Bar. ibi. & adde Bar. in l. & ſi ſeuerior, C. de his qꝛ no. infa. circa med. qꝛ Ia. de Bu. cōſuluit contrariū, & ita refert Bal. qui dicit, ꝙ cōtra doctrinā Bar. in d. l. ſenatus. reperitur ꝙ in l. ancillę, C. de furtis. in fi. Et uide Flo. in l. vulneratus, ff. ad leg. Aqui. qꝛ tenet cōtra Bar. in aliqꝛb. ſequēdo doctrinā Spe.

SVMMARIVM.

1 *Delicto commiſſo in loco religioſo, iudex laicus & nō clericus habet cognitionem & punitionē, etiam ſi eſſet commiſſum in clericum.*

2 *Delicto commiſſo in eccleſia vel eius cęmiterio, iudex laicus non poteſt extrahere malefactorē de loco religioſo, ſed ipſe debet eum capere, & tradere iudici ſeculari.*

IN *ſcalis ſancti Petronij, cui ab vno dicta eccl. ſia S. Petronij ab alio platea communi, & alia latera, & contra dictum Titium.*) Quam
1 uis † delictum commiſſum ſit in loco reli-
a gioſo, iudex tñ loicus *a* & non clericus hēt cognitionē & punitionē, ēt ſi eſſet commiſſum in clericū, vt l. ſi quis in hoc genus, C. de epi. & cler. facit c. inter alia. de immu. eccle. ita dicit Bar. ī l. ſi cui, §. fi. ff. de ac. & Sali. in auth. itē nulla communitas, C. de epi. & cle. uer. q̄ro, delictū cōmittiť &c. Et iſto caſu iſte occidens poterit teneri de homicidio

ADDITIO.

a Laicus. *Adde in hoc & uide ut pulchre ꝑ Cal. in cōſ. 4. in ti. de iu. & Pet. de Anc. in conſ. 15. B.*

dio & sacrilegio, quia in loco sacro hoīem
interfecit, vt d. l. si quis in hoc genus, ita di
cit Bar. vt refert Sali. in l. qui crimen, C. de
accus. in versi. oppono tertio &c. dixit Bar.
in l. senatus, in princ. ff. de accus. etiam si es
set tale delictum, ex quo ut dixi incurreret
duplicem pœnam, & vna est ciuilis, alia ec
clesiastica, vt excommunicationis, quāuis
à iudice fuerit absolutus & condemnatus,
& pœnam soluerit, tamen poterit condem
nari à iudice ecclesiastico, ita dicit Ia. But.
& Bal. in l. placet, in pen. q. C. de saciosan.
a eccle. Et aduertas † q̄ si delictum sit com-
missum ī ecclesia vel eius cęmiterio, iudex
a tamen laicus non potest capere *a* malefa-
ctorem, & cū de loco religioso extrahere,
sed episcopus dēt eum capere & tradere iu
dici seculari, vt est tex. in auth. l. si quis ei,
C. de adul. secus aūt si deliquit extra eccle-
siam, & in ecclesia postea fugit, quia per iu
dicem laicum potest capi & extrahi, vt in
Authen. de manda. princi. §. sed neque ho-
micidę. Et est ratio, q ia quando deliquit
in ecclesia non deliquit in territorio iudi-
cis secularis, ideo ipsum in ecclesia capere
non potest, ita dicit Cyn. in authen. si quis
ei, quod no. ad limitationem eorum, quæ
dixi s̃. in glo. super verno, fama publica. sci
licet in materia capturæ.

AVGVST. Tu autem in hac materia
adde quod Cyn. in l. præsenti, C. de his qui
ad eccle. confu. expresse tenuit quod si de-
lictum est factum in ecclesia, iudex secula-
ris nullo modo se intromittit, sed iudex ec
clesiasticus est ille qui debet punire tan-
quam delictum sit cōmissum in sua iuris-
dictione. Ita reperio dom. Abba. ipsum al-
legasse in c. fina. extra de immu. eccle. & ibi
do. Abb. refert doctri. Bar. in d. l. si cui. quē
iste Doct. alleg. hic, vbi Bar. expresse tenuit
cōtrarium, per l. si quis in hoc genus. C. de
episc. & cler. & ibi hoc etiam voluit Bald.
ponderans illum text. ad hoc. Sed dicit do.
Abb. in d. c. fi. quod opin. Bar. est verior, &
pro sua opi. induxit optime illum tex in d.
c. fi. & tandem do. Abb. remittit se ad not.
per ipsum in c. inter alia. ext. de immu. ec-
cle. Et certe do. Abb. ibi optime distinguit,
vide omnino ipsum in d. c. inter alia. Et in
hac materia adde Sal. in d. auth. si quis ei.
qui damnat opi. Pet. & Cyn. quod etiam si
de iure ciuili delictum est factum extra ec-
clesiā vel in ecclesia potestas secularis non
potest ipsum extrahere de eccle. sine licen-
tia iudicis ecclesiastici. per §. sed neque. in
Auth. de manda. princ. & ibi ponit quid si
iudex ecclesiasticus denegat tradere iudici
seculari. Hæc autem vera de iure ciuili, sed
de iure canonico an procedant, vt confu-
giens ad ecclesiam possit extrahi inde, siue
delictum est factum in ecclesia, siue extra,
& in quibus casibus, vide Inno. Ioan. And.
But & Abb. in d. c. inter alia. & in d. c. fi. ex
tra de immu. eccles. & per Alberic. in rubr.
C. de his qui ad eccle. confu. & omnino per
Cy. in d. l. præsenti. qui ponit q. an & quan
do aliquis sit immunis, vel nō, ex eo quod
confugit ad ecclesiā, & an possit extrahi p̄
iudicem secularem sine licentia iudicis ec-
clesiastici. Et vide omnino quæ dixi sup. in
glo. in verbo, fama publica præcedente in
materia capturæ. & Ang. in d. auth. si quis
ei, C. de adulte. videtur transire cum opin.
Petri & Cyni cum aliqua limitatione: dic
etiam vt ibi per eum.

3 *Priuilegium concessum ecclesię, dicitur etiam es se concessum per 30. passus in eius circuitu.*

3 ANG. † Et no. quod priuilegium con-
cessum ecclesiæ, dicitur etiam esse conces-
sum per 30. passus in eius circuitu. 17. q. 4.
quisquis inuentus. & sic factum in confini
bus ecclesiæ dicitur esse factum in ecclesia,
& sic captus in scalis vel ostio ipsius eccle-
się, dr̃ esse factū in ecclesia, vt in l. pręsenti,
§. sane, C. de his qui ad ecc. cōfu. & ibi Bar.

AVG. Tu in hac materia dic, vt ibi di-
ctum fuit supra proxime in verbo, in scalis
&c. & adde quod in glo. Ioan. And. in c. per
exceptionem. de pri. lib. 6. in vers. exempto.
super gl. ibi, & ibi Io. An. multa alle.

4 *Priuilegiatus siue exemptus qui non tenetur coram Potestate respondere si delinquat, an possit per Potestatem puniri.*

4 ANG. Quid autem si sit persona exem-
b pta *b* vel priuilegiata, vt quia coram Po-
testate non tenetur respondere, & deli-
quit, an possit puniri per Potestatem. not.
Bar.

ADDITIONES.

a ¶Capere malefactorem. *Adde aliquid circa hoc, & vide per Ro. in consi. 227. & 224 Ber.*

b Persona exēpta. *Adde tu, et vide Fe. i cōs. 25. Car. cōs 112. in fi. & Cal. in ti. de so. cōpe. cōs. 3.*

Bar.in l.beneficium,ff.de const.prin.vbi in effectu dicit ſm Pet. aut quæritur de caſu in quo ſpecialiter eſt exemptus,aut nō.Primo caſu ꝑꝑ delictum vel contractum non pōt cōueniri, vt l.2.poſt prin.C.vbi de cri. agi opor. Secundo caſu, aut quis conuenit̃ ratione publicarum functionū, & tunc exēptio ſibi non prodeſt, vt d.l.2. in fi. Si vero alia rōne cōueniat̃,& tunc aut data eſt exēptio loco & ꝑſonæ,aut perſonę tm̄. Primo caſu aut deliuquit in territorio Ptātis,& exēptio ei non prodeſt,vt in auth.qua in ꝓuincia,C.vbi de cri.agi op.Si vero deliquit in loco exempto & ex iuriſdictionē Ptātis, & tunc coram Ptāte vel ex inquiſitione formanda per Ptātē non pōt cōueniri, vt c.volētes,de pri.li.6.& ibi no.Si vero exemptio ſiue priuilegium ſit data ꝑſonæ tm̄, & tūc aut eſt data rōne dignitatis, aut p̄eminentiæ,& tunc recurre ad l.2. C.vbi ſen.vel cla. & circa hoc diſtīgue, vt ibi,aut eſt data rōne publicę vtilitatis vt in militib. & tunc aut loq̄mur in ciuili aut in crīali. Primo caſu non pōt coram Ptāte conueniri, vt l.magiſteriæ,C.de iuriſd.om.iud.Scd̄o caſu,aut delictū eſt cōe & enorme, & tunc corā Ptāte pōt cōueniri, vt ī d.aut.qua in ꝓuincia, aut delictū eſt ſingulare, vt vendere arma, & tunc dic,vt no.in l.pe.ff.de iuriſd.om.iu.

AVG.Tu aūt ī hac materia, adde no.verbū Cy.in auth.qua ī ꝓuincia,q̄ dicit ꝙ priuilegiū exēptionis ꝑditur, ſi exēptus aliq̄n graue ſcelus cōmiſit,& adde Io.And.in c.j.de ver.ſig. in 6.in nouel. ponderātē ibi tex. ſin.in hac materia exēptionis, & ſcias ꝙ exēptus dr̃ eſſe ſub papa,c.per exemptionē, de pri.li.6. Si tn̄ exēptus deliq̄t in loco pōt conueniri ſub ordinario nō obſtante priuilegio exēptionis,c.j.de pri.li.6. probat̃ in l.j.C.vbi ſena.vel clar. ibi vide oēs Doct.vbi tex.dicit, ꝙ reatus oēm honorē excludit, & idem ſi exēptus negotiet̃ in aliquo loco, vt ī d.c.j.& Bal.ī l.j.C. in q̄b.cau.nulli fo.p̄ſc. &c.Et de iſtis exēptis vide oīno Bal.ī auth. quas actiōes, C.de ſa.ſan.eccl. Et ad p̄dicta optime facit text.in l. ſi quis in hoc genus, C.de epi.& cle. qui ꝓbat ꝙ delictum commiſsū in territorio in loco tn̄ exēpto,iudex territorij nō pōt punire, nam iſta iudicant̃ à pari delictū cōmitti extra territoriū, aut intra territoriū in loco exēpto.Et ita diſputādo tenet Io.Cal.in c.Romana, §.cōtrahētes,de fo.cō.ī 6.Et oīno ī hac materia adde Pet.de Anch.& Card.& Imo. in c.j.extr.de offi.or.in cle.1.& Bu.in c.fi. de cle.peregri. & Bal.in c.fi.de capel.mona.vbi hr̃ qn̄ ordinarius habet iuriſdictionem in exemptos.

SVMMARIVM.

1 *Verbum iniurioſum ſiue in genere ſiue in ſpecie quod dicatur.*

2 *Pluribus delictis in proceſſu contentis ſi etiam contineantur uerba iniurioſa, an proceſſus procedat etiam ſuper illa uerba.*

3 *Verbum quodlibet iniurioſum præſumitur dictū animo iniuriandi, niſi contrarium probetur.*

4 *Verbis iniurioſis ſi aliquis in iudicio excipiat, an poſſit agi contra illum iniuriarum ſi poſtea non probat.*

1 V*Erba iniurioſa & contumelioſa dicendo, adultero.*) †Vn̄ ſi ſtatuto cauetur quod de quolibet verbo īiurioſo hic eſſet primo vi-
a dendum,an hoc ſit verbum iniurioſum, a & quot verba ſunt.Reſpōdeo ꝙ in caſu noſtro eſt verbum iniurioſum. Nam verbum iniurioſum dr̃ ſiue in genere, ſiue in ſpecie improperetur aliquod delictum commiſſum,vt in caſu nr̃o traditore &c.vide Bart. Bal.& alios in l.3.in princ.ff.de li.& poſth. & Bar.l.Turpia.ff.de leg.1. & in l. his verbis,§.j.ff.de hære.inſti.Secundo dico ꝙ oīa iſta,traditore tu non poi ſcampare, ſunt vnicum verbum tm̄, & pro vno verbo iniurioſo debet tm̄ puniri: ita dicit Bart.dando doctrinam in l.item apud Labeonē, §.ſed quod adijcitur,ff.de iniu.idem no.Bar.in l.ſi qn̄,C.de bo.vacan.li.x. & idē Ang.in l.ſi non

ADDITIO.

a ¶Verbū iniurioſum. *Adde quod dicatur verbum iniurioſum, & an requiratur, q̄ iniuriatus reuocauerit ad animū, & vide Io de Ana. in cōſi.44 & Bar.in cōſ.108.inci. in q̄ne vertente, & ibi qualiter intelligatur vnum verbum iniurioſum, & per Ro.in conſ.146.& ibi an iniuria poſſit fieri per ſcripturā, & an qui obijcit alteri crimē, ſi nō ꝓbat teneatur actione iniuriarū. Pe.de Anc.in cōſ.326.Oldr.in cōſ.134.et an poſſit experiri diſcipulus in magiſtrum verberātem actione iniuriarum, vide Bar. in cōſi.104. et qaaliter formetur libellus in actione iniuriarū, vide Ale.in cōſ.212.& vide Ang.in cōſ.95. & conſ.236. & an īiuria facta fratri dicatur facta ſorori, vide per Ale.in conſ.97.in j.vol.B.*

non cõuicij.C.de iniur.Et ibi dicit Cy.ꝙ li
bellus in verbis iniuriosis non ꝓcedit, nisi
addatur,ꝙ protulit talia verba aĩo iniuriã
di, nã põt esse ꝙ sint prolata à propinquis
magistro,vel maioribus,quibus corrigẽdi
gratia,licet alia verba proferre, vt l.j. C.de
emen.propinq.& de emẽda.seruo. Ang.ve
ro ibi dicit ꝙ valet processus si nõ apponã-
tur talia verba,videlicet animo iniuriãdi.
ar.l.fi.C.de ann.exce.Ego credo qđ si libel-
lus accusatorius formetur solummõ de di-
ctis verbis,videlicet,ꝗa dixit,traditore,nul
la est dubitatio: & idẽ in inquirẽte solũ de
dictis verbis,ꝗa accusator petat eũ puniri,
& judex dicat ꝙ intẽdit cõtra eũ ꝓcedere,
& repertũ culpabilẽ punire,apparet de eo-
rũ intẽtione.qđ intentat ꝙ dicta verba sũt
ꝓlata aĩo iniuriãdi. facit ꝙ maxime no. ꝑ
Cy.in l.nec exẽplũ,C.de fal.& in l.si ꝗs in-
2 tentione ambigua,ff. de iud.†Qñ aũt in ꝓ
cessu plura alia delicta continentur,est ma
gnũ dubiũ,vtrũ de dictis verbis,ut iniurio
sus ꝓcedat: & ẽt credo qđ sic,quia vnum-
quodq; verbũ appositũ in inꝗsitione, dẽt
intelligi appositũ cũ ministerio,ar.l.si qñ.
ff.de leg.j.& sic quod de eis etiã puniatur.

AVG.Tu aũt adde in hac materia quod
Ang.in d.l.si nõ cõuicij.nihil dicit de hoc.
Sed imo Ang.ibi dicit,ꝑ l.3.ff.de iniur.qđ
non põt agi iniuriarũ,nisi ille qui facit in-
iuriãdi aĩo hoc facit. Et iõ ponit exẽplum
de astrologo, & de ebrio ꝗ appellãt aliquẽ
furẽ cũ aĩo iniuriandi,si hoc nõ faciunt,di
recto iniuriarum non tenent. Sed bñ verũ
est ꝙ Sal.in d.l.si non conuicij.dixit distin-
guendo ẽm Doc.ꝙ aut dictum uel factum
allegat,ꝙ de se est iniuriosum, & tunc aut
persona q̃ allegatur cõmisisse iniuriã, est
persona q̃ facit p̃sumptionẽ iniuriæ cessa-
re:ut ꝗa magister percussit discipulũ,tunc
dẽt dici ꝙ nõ aĩo iniuriandi fecit.l.iniuria
rũ. §.j. Aut ꝑsona cõtra q̃ allegat,nõ facit
cessare p̃sumptionẽ iniuriæ,& tunc nõ est
necesse dici in libello,qđ aĩo iniuriandi fe-
cerit,ꝗa sufficit illud allegare, ex quo con-
clusio sequit,ff.q̃ ĩ frau.cre.l.oẽs,§.Lucius.
Si uero dictũ uel factum est indifferẽter ad
vtrũq; oportet dicere ꝙ aĩo iniuriãdi hoc
fecerit. Et iõ cũ Veneti dicãt qđ fatui sunt
astrologi,& sic alicui põt dici in bonũ,ali-
cui in malum,debet dici in libello ꝙ dixe-
rit animo iniuriandi.& dicit Sal.ꝙ hoc te-
nuerunt Pe.de Iac.de Rauen. Adde tñ q̃ di
xit Bal.in l.si non conuicij,C.de iniu. dum
3 summat illã legem,q̃ dixit,† ꝙ oẽ verbum
iniuriosum p̃sumit dictum aĩo iniurian-
di,nisi contrarium probet.Et sic concludo,
si verbũ est iniuriosum de se, non opus est
ꝙ illa verba dicantur in libello:quia eo ip-
so lex p̃sumit hoc,vt dixit ibi Bal.ĩ summa
rio.probat aũt contrarium qđ non aĩo in-
iuriãdi hoc dixit,vt dixit Bar. ĩ l.vt vim.ff.
de iust.& iu.qñ à mente capto uel coniun-
cto est dictũ, vel à magistro, ꝑ gl.in l.j.C.
de sic.cum si. nõ dubito qđ qñ est verbum
indifferens,ꝗa põt esse iniuriosum,vel nõ,
opus est ꝙ hoc dicat in libello qđ aĩo iniu
riandi hoc fecerit.Sed etiã hoc non suffice-
ret,nisi ẽt postea probaret pet libellantẽ,&
hæc ꝓbatio sufficeret ꝑ cõiecturas,ꝗa do-
lus hoc mõ ꝓbatur.l.dolum, C. de dolo.&
moueor ex eleganti doctrina Bar.q̃ posuit
in consi.suo 103.inci.in q.uertẽte inter do
minã N.& S.Qui dixit, ꝙ qñ aliqđ verbũ
profertur in aliq̃ personã,qđ verbum põt
sonare ĩniuriã,vel nõ. Et sic est indifferens
verbum verba illius inꝗsitionis accipiẽda
sunt in mitiorẽ partẽ, l.si de ĩterp̃tatione,
ff.de pę.Et uide Ro.ĩ cõs.suo 96. & ibi pul
chre & late ponit, qñ alicui dr̃ verbũ cõtu-
meliosum ꝙ est uerũ, an possit agi iniuria
rũ.Et dicit Pe.de Anc.ĩ cõs. suo 327.ꝙ siue
ꝗs dicat verbũ iniuriosum, qđ est uerũ in
iudiciũ siue ex iudiciũ,nõ tenet iniuriarũ,
& vide Pe.de Anc.in cõs.326.ꝗ ponit pro-
4 prie qñ fit & dicat fieri iniuria alicui. †Et
an cõtra illũ ꝗ ꝑ viã exceptionis ĩ iudicio
dicit alicui uerba iniuriosa,possit agi iniu
riarũ ꝗ postea nõ ꝓbauit,& dicit ꝙ sic. Et
vide Ang.in cõs.337. ꝗ ponit de eo ꝗ accu
sauit notarium de falso & non ꝓbauit, an
possit agi iniuriarũ. ibi multa alle.de oĩbꝰ
istis vide late ꝑ Ol.in cõs.suo 50.& in cõs.
suo 300.ꝑ Doc.in l.si non cõuicij,C.de in-
iur.per Bar.in l.eum qui.ff.de iniur.ꝑ Bal.
in l.apud Labeonẽ,§. si ꝗs libellos,ff.de in
iur.qñ autẽ verba denotant plures iniurias
vel vnam,ego j̃.dicam in hac eadem glo.

5 *Statuto stante ꝙ de maleficio commisso de nocte sit pœna dupli, an pro uerbo iniurioso dicto de nocte sit pœna duplicanda.*

5 ANG.†Quid aũt si statuto cauetur,ꝙ de
maleficijs commissis de nocte sit pęna du-
pli,an si dicat maledictũ uel verbũ iniurio
sum

sum de nocte sit pęna duplicãda. Bar. ĩ l. aut facta, in prin. ff. de pę. dicit ꝙ non: ꝗa dictũ statutũ est odiosum, & maledictum, ꝓprie nõ est maleficium, igitur dicto statuto non cõprehenditur: qđ tñ intellige, vt dicam ĩ. ea. gl. vers. quid si statuto dicatur, &c.

AVG. Tu adde ꝙ dubito ꝙ ista doctri. Bar. & Ang. sit falsa: ꝗa Bal. in l. ignorãtiã, C. de cri. stell. vr̃ ipse aliter loqui. Et licet ꝑ verbum, forte, loquatur: tñ eius impugnatio mihi placet. Præterea cõtra Bar. de directo est gl. Inst. de obli. quæ ex quasi delic. in verbo, sed non vi. vbi gl. vult, ꝙ maleficiũ non tñ committatur re, sed ẽt verbo, ad idem gl. in l. ex maleficijs, in fi. ff. de act. & obl. Et de directo est tex. contra Bar. vbi maleficium dr̃ etiam si verbo committatur in Auth. vt non luxu. cõtra na. in tribus locis, Ad idem tex. in l. sed si vnius, §. quędam, ff. de iniur. nisi dicamus quod ista nõ obstãt: quia habent locum quod improprie comprehendãtur sub vocabulo maleficij, secus proprie: & ita de mẽte Bar. [illegible] d. l. aut facta, sed doctrina Bald. in d. l. ignorantiam, alio modo est fundata: vide ibi eum. Et adde quod reperio, ꝙ opi. Bald. contra Bar. tenet do. Catal. in materia synd. q. 126.

6 *Statuto dicente quod pro quolibet verbo iniurioso puniatur pœna decem, quomodo cognoscemus quod verba iniuriosa sint si aliquis vtitur verbis iniuriosis contra aliquem.*

6 ANG. † Et bene aduertas in casu nr̃o, q̃ verba iniuriosa dicantur si statutũ dicit, ꝙ pro quolibet verbo iniurioso puniat̃ pœna x. ꝗa hic dixit, traditore falsario tu me hai adulterato la mia dõna, tu nõ puoi scãpare &c. Credo ꝙ sint tria verba tm̃: ꝗa sũt duæ ořones separatæ, traditore, falsario, sũt duo verba cõtumeliosa, & illud verbũ falsario, qualificat, igit̃ nõ facit nouũ verbũ, tu me hai adulterato, ẽ aliud, & illud ꝙ sequit̃, tu nõ poi scãpare, ñ ẽ verbũ iniuriosũ, sed minatoriũ: ita dicit ibi Bar. vñ si đ pęnis minatorijs eẽt alia pęna, ꝓ istis minatorijs tenet̃.

AVG. Tu aũt adde, ꝙ iste doctor voluit allegare Bar. in l. itẽ apud Labeonẽ, in d. §. sed quod adijcitur, ff. de iniu vbi ponit istã materiã de statuto puniẽte quodlibet verbum iniuriosum, qũo cognoscamus, an sit vnũ verbũ iniuriosũ vel plura. Ex cuius doctrina potes ẽt p̃dicta limitare, & vide Alb. de Ros. in q. statutorũ, in 2. par. q. 39. incip. 8. qõ est, ꝙ si quis vno impetu dixit, alicui multa verba iniuriosa, & ibi per rõnes bonas multum cõcludenter manifeste ꝓbat, ꝙ sit vna iniuria, ille qui vno impetu dixit plura verba iniuriosa: ita dixit ꝙ Dy. dicebat ꝙ pluries cõsuluit & obtinuit, & istam partem per rationes & leges Dy. credo plus q̃ verissimam, & adde doctrinam Bart. in l. nunquam plura, in fi. ff. de pri. delict.

7 *Statuto dicente, si aliquis diffamauerit alium de aliquo maleficio punitur in tanta pœna quando dicatur quis diffamare.*

7 ANG. † Quid aũt si statutum dicat, si aliquis diffamauerit alium de aliquo maleficio puniatur in tanta pœna, qñ dicatur diffamare, dic ꝙ dr̃ diffamare đ maleficio, qñ pronunciat aliquod verbum, qđ uerbum alterius importat in specie, vt dicendo ꝙ tale maleficium commisit, vel similia, ita dicit Bar. & alij Doc. in l. turpia, ĩ prin. ff. de le. j. Quæro qñ dicatur diffamari de maleficio, dic ꝙ non sufficit, quod in genere dicat ipsum esse impium & pessimum, sed requiritur ꝙ descendãt ad speciem, videlicet ꝙ homicidium cõmisit vel tale furtum, licet nõ ponat ea quæ habentur in l. libellorũ, ff. de accu. ita dicit Bar. & alij in d. l. turpia. Imo, aũt dicit, ꝙ cum statutum sit stricti iuris, ꝙ non dr̃ diffamasse, nisi apud bonos & graues propter hoc sit infamatus, secus si dicẽti non crederetur, quia propter hoc non est diffamatus, vide per eum ibi.

AVG. Tu aũt in hac materia, adde ꝙ mihi vr̃ opi. Bar. verior, & falsa opi. Imo. per tex. in l. itẽ apud Labeonẽ, §. si quis libello, ff. de iniu. ubi dicit, ꝙ quis debet diffamare aliquẽ per libellũ diffamatoriũ cũ ꝓducit libellũ cõtra ipsum, nec requiritur ꝙ apud bonos & graues sit diffamatus, & in dubio p̃sumitur ꝙ animo iniuriandi hoc fecerit, vt dicit ibi Ang. & Doc. quia in hoc consideratur animus & nõ finis, & opin. Bar. vr̃ approbare Bal. in l. diffamari, C. de inge. & manu. Et ꝓ hac opi. est bonus text. in cle. j. in ver. diffamatur ecclesia, iuncta prima expositione gl. de of. or. & facit rõ tex. in c. cũ in iuuẽtute, extra de pur. ca. dũ tex. dicit, ꝙ facile sequitur multitudo, itẽ sicut famosus seu diffamatorius libellus dr̃ ille qui continet illud quod significat in familia alterius non habita distinctione, an illud trãsiuerit in opi. bonorũ & grauiũ vel nou, vt l. j. C. de

famo.li.cũ ſi.ita debet dici diffamator, qui talia quomodolibet profert, & licet ꝑ opi. Imo.videatur tex.in c.qualiter & qñ, extra de acc.vbi tex.vr̃ velle ꝙ ille diffamatus ſit apud bonos & graues. Et ad idẽ eſt text.in l.ea q̃.C.qui.ex cau.infa.irro. & in c.pe. extra de purg.ca.tñ iura illa non ob. quia ibi agitur de ſumendo indicio ad ꝓcedendum contra diffamatum crimine. Nã requiritur ꝙ talis diffamatio laboret apud graues & non ſuſpectos, vt eſt bonus tex. in l.item apud, §.ex his apparet, ff.de iniur.

8 *Minatoria verba prolata an inducant iuſtum metum accedenai ad prætorem vt ſibi caueat.*

8 ANG.†Quid ſi verba minatoria protulerit, an inducant iuſtũ metũ ꝙ poſſit accedere ad p̃torem vt ſibi caueat, iuxta l.denũciamus, C.đ his q ad ec.cõfu. & ibi vide Doc. quibus caſib.quis poſſit implorare offm̃ iudicis vt ſibi caueat, vt l.illicitas, §. ne potentiores, & ibi Gui.& Bar.ff.de of.p̃f. Et tunc ẽ aduertẽdũ q̃ ꝑſona, & cuius qualitatis ſit ille qui minat̃, vt no.gl.& Doc.ĩ l.metus, C. ꝙ me ca.& in l.j.C.ſi quis impe. maled. & hr̃ ibi ꝑ Bar.in l.famoſi.ff.ad l.Iu.maie.gl. & ibi Bar.in l.me.ca.ff.ex qui.ca.ma. videlicet an ſolitus ſit mittere ſuas minas executioni necne, facit ꝙ no.Bar.in ſimili in l.de pupillo, §.ſi quis ipſi p̃tori.ff. de op.no.nũ.

a AVG. Tu aũt *a* in hac materia adde no. in l.interpoſitas, C.de trãſ.ſed aduerte, qa illæ deciſiones allegatæ ꝑ Do.Ang.hic, nõ ꝓbãt, de quo in q̃one prin. ſed in terminis q.noſtrę, vide oĩno Bar.in l.hæc aũt ſatiſdatio, ff.ſi cui plusq̃ ꝑ l.Fal. & ideo faciũt ibi Doc.& maxime Imo.ibi qđ ille tex.probat ꝙ nõ ſemꝑ poſſit peti cautio de non offendẽdo ab illo q minatus eſt aliũ offendere, ſed demũ qñ veriſimiliter põt iuſte timeri de quo ꝑ Gui.in d.§.ne potentiores, & alle. Bar.in l.q bona, §.ſi quis iuxta, ff.de dã.inf. vbi no.loquitur, an ſi quis primo percuſſit ꝑꝑ quod timet ab illo offendi, an tunc poſſit petere ab illo cautionẽ de non offendendo, & decidit ꝙ ſic, ſi veriſimiliter poteſt ſuſpicari de offenſa, quod ſing.tene menti, & ego ibi dixi latè vltra Doc. dic ut ibi concludo. Et ſubdit ẽt Imo.in l.hæc aũt ſtipulatio, quod in caſu q.noſtræ ẽt animaduertẽdum eſt an poſſit p̃ſumi, quód tunc veriſimiliter illæ minę ſint habituræ effectum, pro quo alle.l.j.C.ſi quis impe.male.

9 *Verbum iniurioſum vel contumelioſum dictum cum proteſtatione, vt puta tu mentiris per gulam ſaluo honore tuo, an faciat ſic dicentem teneri de verbo iniurioſo.*

9 ANG.† Quid aũt ſi dixit verbũ iniurioſum vel cõtumelioſum cũ ꝓteſtatione, vt quia dixit, tu mẽtiris ꝑ gulam ſaluo honore tuo, an teneatur de verbo iniurioſo. Dy. in l.ſi quis extraneus, in prin.ff.de acq.hæ. per illũ tex.dicit ꝙ ſic, ut ibi, quẽ ſequitur Bar.quod tñ debet intelligi verũ, niſi faceret gratia ſui iuris vel hono.cõſeruandi, videlicet, quia ille ei aliquid primo improperabatur, quia tunc ẽt de iure licitum eſt dicere, tu mẽtiris.ut l.quæ omnia, & ibi Bar. ff.de ope.li. multo igitur fortius licitũ eſt dicere alicui improperãti cum proteſtatione, tu mentiris ſaluo honore tuo.

AVG. Tu aũt in hac materia adde Alb. de Roſ.in 2.par.ſtat.q.41.q̃ inci.ſed quid ſi quis dicit, tu mẽtiris ſaluo honore tuo, vbi cõcludit ꝙ tenet̃ iniuriarum, ꝑ l.ſi quis extraneus, & dicit ꝙ ibi de hoc dixit. Ergo ſi eſſet uerũ qđ mẽtiret̃, tũc licitum eſſet dicere illa uerba, ꝑ l.q̃ oĩa, ff.de ꝓc. & ibi dixit. Adde ẽt in hac materia q̃ in ꝓprijs terminis dicũt Cano.maxime d.Ant.& d.Abb.in c.cum te.extra de ęta.& qua.& Bar. in l.itẽ apud, §.ſed ꝙ adijcit̃, ff.de iniu.Bal. & Ang. ĩ l.fi.poſt Guil.de Cu.ff.quod quiſq; iur.Et vide Doct.in d.l.quæ omnia, ff.de procu.

10 *Prouocatus aliquo delicto vel facto iniurioſo ad iram, ſi tali ira durante aliquid iniurioſum dixerit contra prouocantem, non tenebitur iniuriarum.*

10 ANG.†Quid plura ſi aliquo dicto uel facto tuo iniurioſo ego fui ꝓuocatus ad irã, & ꝑꝑ irã tuã mihi à te cõmotã, & durante

b dicta ira aliquid iniurioſum *b* dixero tibi, nõ teneor iniuriarũ, facit tex.in l.q cũ maior, §.accuſaſſe, ff.de bo.li.vbi dr̃ qđ prouocatus licite põt ſe ulciſci, facit tex. in l.j.§.ſi cum arietes, ff.ſi quadru.paupe.feciſ.dic. ita dicit Spe.in tit.de accuſ.§.j.uerſ. quid ſi uocauit latronem, prope fi.ꝙ no.in practica, quia eſt utile ſcire.

ADDITIONES.

a ¶Tu autem. *Adde ultra prædicta & vide Pet. de Anch.in conſ.51.Ber.*

b ¶Iniurioſum. *Adde circa hoc Aret.in conſ.34.*

AVG.Adde iſtam doctr.Spe.eſſe veram

pcs

per ea quæ hñr in l.1.C.vñ vi, per gl. & per Bald.ibi in rep.q̃a licita est defensio si cum armis est offensio dẽt esse cum armis defensio, si sine armis est offensio, & defensio sine armis, quinimo dixit Ange.per illũ tex. in l.si adulteriũ cũ incestu, §.imperatores, ff.de adul. qđ si cũ verbis iniuriosis ꝓuocasti me, & ego nõ cũ alijs verbis ĩiuriosis offendi te, sed cũ gladio, ꝙ fortius est, debeo subueniri. Adde tñ qđ Bar.ĩ illo cõ.suo 103 dicit ꝙ si cõstabat, qđ verba hincinde erant ĩiuriosa.adeo ꝙ dicendũ est, ꝙ vnus fuit ꝓuocatus, teneatur, nihilominus Bar.non vr̃ approbare prędicta, nisi dicamus ꝙ non apparebat ibi quis fuerit prouocatus.

11 *Statuto cauetur quod pro maleficijs commissis in palatio Potestatis pœna duplicatur, pono ꝙ in palatio quis blasphemauit Deum, an pœna duplicetur.*

11 ANG.† Quid si statuto dicaĩ ꝙ ꝓ maleficijs factis ĩ palatio Ptãtis pęna dupliceĩ: pone ꝙ in palatio q̃s blasphemauit Deũ, an pęna dupliceĩ. Bal.in l.fi. C.vi bo.rap.refert Bar.*a* cõsuluisse qđ nõ, q̃a hoc fuit dictũ & factũ, vt s̃.dixi in ver. quid aũt si statuto caueĩ &c. statuti verba sunt stricte accipienda, sed Bal.ibi dicit, ꝙ forte non bñ dixit, ꝑ l.atrocẽ, C.de iniu.nã statutũ duplicat atrocitatẽ delicti, & in casu nostro resultat maior atrocitas ꝑ ꝑ locum, ergo hẽt locum pęna statuti, cogita. Sed pro Bal.alleg. glo.Insti.de obli. q̃ ex quasi deli.nascun. in prin.& qđ ibi scripsi, & istud credo verius.

AVG. Tu aũt in hac materia, adde ꝙ do. Ang.hic non bene loquiĩ, sed pessime, q̃a non est verum ꝙ Bal.in l.fi. C.vi bo.ra.repῆhendat Bar.q̃a Bal.in d.l.fi.nec all.Bar.nec facit aliquã mẽtionẽ de ista q.q̃ tetigit hic d.Ang.Sed all.Bal. in l.ignorãtiã, C.de cri. stel.q̃ repħẽdit Bar. & facit mentionẽ de q. nr̃a, relinquit tñ sub dubio, & dicit cogitandũ esse de sua repħẽsione q̃ facit cõtra Bar. & licet Bal.in d.l. ignorantiã. & d.Ang.hic non allegent Bar.in aliquo loco, dic ꝙ non dubito quod voluerunt allegare Bart. in l. aut facta, in prin.ff.de pœ. Quicquid sit de opi.Bar.vr̃ tex.in l.sed si vnius, §.quędam, ff.de iniur. vbi probatur quod maleficium non tm̃ cõmittiĩ re, sed verbo. Et idem text. cũ gl.in l.ex maleficijs, in fi.princ.ff.de act. & obl.& hic potes allegare omnia quę dixi in addit.s̃.in hac ea.gl.in versi. quid autem si statuto cauetur quod de maleficijs commissis de nocte, d.Catal.in materia synd. q. 123.tenet opi.Bal.contra Bar.s. quod blasphemans incidit in pęnam statuti.

12 *Blasphemãs an dicatur dicere verbum iniuriosum, ita quod de verbo iniurioso possit puniri.*

12 ANG.† Quid aũt si non dixit verba contumeliosa vel iniuriosa, sed blasphemauit, an dicaĩ ꝓtulisse verbũ iniuriosũ, ita qđ de verbo iniurioso possit puniri. Bar.in l.item apud Labeonem, §. sed quod adijcitur, ĩ fi. ff.de iniu.dicit ꝙ sic, q̃a dr̃ cõtra bonos mores ciuit.itẽ ꝑ illũ tex. qui dicit ad infamiã vel alicuiꝰ iniuriã &c. nã in eo qđ dicit ad infamiã, loquiĩ de eo qui dicit malũ de pręsenti vel præterito, sed in eo quod dicit ad iniuriam, loquiĩ in eo quod optat malum de futuro propter iniuriam quam ei gerit.

AVG. Tu aũt in hac materia adde, quia cum rr̃ omnia delicta non sint, nisi cum iniuria alterius, vt colligiĩ ex l.j. & 2. ff.de publ.iud.& blasphemari sit delictum, vt in Auth.vt non lux.cont.nat.in tribus locis illius Auth. sequitur quod ille qui blasphemauit, dicatur dixisse verbum iniuriosum, & dicam ẽt j̃.in hac ea.gl.prox.q.vbi autor ille hic videĩ limitare prædicta.& vide Ab. in c.1.de maledi.

13 *Blasphemare & maledicere an differant.*

13 ANG.† Quæro, an inter blasphemare & maledicere sit differentia. Rñdet Bart.in d. §.sed quod adijcitur, in pe.q.quod prout ista verba referunĩ ad Deum & sanctos eiꝰ, oẽ maledictũ est blasphemia, vt no.de maledi.c.j.& ĩ passione ibi audiuistis blasphemiã, &c. Et de hoc ẽt vide Ang. & Imo.ĩ l. his verbis, §.j.ff.de hę.insti. Sed ꝓut verba referunĩ ĩ casu, maledicere est dicere aliqđ malum de p̃terito vel p̃senti, blasphemare*b* est

ADDITIONES.

a ¶Bar.consuluisse. *Adde ꝙ dictum Bar.seq̃tur Ale.in consi.12. in 3.vol.*

b ¶Blasphemare. *Adde tu an ille qui dicit, non lo potria fare Dio, dicatur blasphemare, & quid si statim se corrigit, & dic vt per Ale.in con.15. in 3.vol.& per do meum Soci.in consi.102.per totum.vbi de Iudæo qui dixerat ei, non potria fare Dio che io te l'hauesse cambiato, & an blasphemans vno cõtextu plures blasphemias debeat puniri pro pluribus, vide Cepo.in consi.78.*

est optare malũ de futuro, vt ibi dicit. iste est cõis vsus loquendi, qui debet attendi, vt l.librorũ, §.quod tñ Cassius, ff de lega.3.& ſm Bar.apparet ꝙ illud quod dixi s̃.in ver. præced. qđ blasphemare est dicere verbum iniuriosum, procedit de iure, sed non hr̃et locum in statutis ex q̃bus verba iniuriosa puniunẽ, vel cõtumeliosa noua pęna, quia statuta debẽt intelligi verbis proprijs, sed blasphemare nõ est proprie dicere verba iniuriosa vel cõtumeliosa, vt dixi, igitur, &c.

AVG.Tu aũt in hac materia adde quod ẽt vr̃, ꝙ omne maledictum ẽt in alium q̃ in Deum sit blasphemia, ita vr̃ velle Bar.in l. j.in prin.C.si quis impe.male. vbi Bart.ex illo text.hoc notat, licet postea hoc arguat quod ad Deum: pro qua conclusione cõtra istam opi.Bar.alleg.casum in c.si igitur Michael, 24.q.3. vbi ꝓbatur ꝙ maledicere est ẽt blasphemare, licet hæc verba referantur ad diabolum, pro cõi tñ opin.vr̃ tex.in c.fi. in ver.blasphemare, iuncta rubr.in c.1. extra de maled. In quo tñ dico seruari debet cõis vsus loquendi, de omnibus istis late vltra omnes multum eleganter posuit d.Catal.in tract.synd.in q.152.& 153.

14 Pœna quæ sit contra blasphemantes Deum & sanctos.

15 Statuto dicente quod blasphemãs Deũ aut virginem Mariam, aut Sanctos, puniatur in centũ, quomodo punietur blasphemans semel, bis aut ter, et quomodo blasphemans ex consuetudine.

14 ANG.† Quæro quæ erit pęna cõtra istos sacrilegos blasphemantes Deũ & sanctos? dic ꝙ sicut illi qui iurant per humanitatẽ Christi, vt per caput, pedes, manus &c. est pęna capitalis tanq̃ nomẽ Dei sumpserint in vanum, vt in Auth. vt non luxu.contra natu.per totum, multo magis debet esse pęna capitalis blasphemare Deum, & sanctos eius, cum optet malũ eis, vt dicit tex.ibi, videlicet [illegible] magis q̃ ipsum blasphemat &c.& ibi, & vltimis subire supplicijs &c.

AVG.Tu aũt in hac materia, adde ꝙ iste Doc.minus perfecte est locutus in isto passu, & periculose decidit istam q. & licet inimicus sim blasphematorum Dei & virginis Mariæ, & aliorũ sanctorum, tñ scribam in passu aliter q̃ scripserit iste Doct hic, & veritatem scribã, & quantũcunq; tex.in authẽ.vt non luxu.cõtra natu.proprie loquaẽ in iurante, tñ scias ꝙ vere ista iuramẽta in Deũ sunt blasphemia, vt est tex.in c.si quis per capillos, in prin. 22.q.j. & Bal.hoc dicit in l.2.in fi.ff.de reb.cred.& satis hoc aperte dicit ille tex.in Auth.vt non luxu. cõtra natu. sed aduerte, quia imo vr̃ ꝙ non sit amplius pęna capitalis blasphemare Deũ. Sed adinuenta est alia pęna iur.per tex.in c.fin. extra de cle.male. vbi expresse dr̃ ꝙ ille qui blasphemat Deum, Virginẽ Mariã, & alios sanctos, debet ieiunare in pane & aqua publice, cum corrigia in collo, & debet adire ecclesias. Et interdicitur sibi sepultura, & multa de quibus ibi. Sed respondet ꝙ illa est pęna adinuenta de iure canoni. & est pęna spiritualis, vt dicunt Ia.de Bel. & Bar.in d.Authẽ.vt non luxu. contra natu. Et ideo dixit gl.in d.c.si de iure ci. ille qui blasphemat Deum & sanctos, vltimo supplicio dãnatur, per tex.in d.Auth. vt non luxu.cõtra natu. Et ideo reperio glô.Ioã. dixisse in c.si quis per capillos, 22.q.1. quæ ẽt dicit ꝙ de iure ciu.blasphemans debet decapitari, per tex.illius Auth.vt non luxu.&c. Sed aduertatis vos & teneatis menti ꝙ Pet. & Cy.voluerunt, ꝙ ille tex.in Auth vt nõ luxu.procedat in blasphemante Deum ex cõsuetudine, & in cõtemptũ; ita sing.dixit Bal.in d.l. 2.C.ad l.Iul.maie.& Bal.ĩ l.2.C. de reb.cre. in fi. Vnde prefati Doct.voluerunt ꝙ si semel vnus blasphemauit, non debet decapitari, sed opus esset qđ ex cõsuetudine hoc faceret, quinimo mirabilius dixit Bal.in d. l.2.C.de reb.cred.ꝙ de cõsuetudine non obseruatur hodie pęna illius Auth. vt non luxu.&c. Item ꝑ statuta ẽt prouisum est, quę oĩa sin.no.circa dispositionẽ illius Auth.vt non luxu.cõtra natu. Et iõ dixit Cy. in l.2. C.de reb.cre. ꝙ si q̃s blasphemat Deũ bis, ꝑꝑ hoc non hẽbit locum tex. vt nõ lux.cõ. natu.dic vt ibi ꝑ eum, & hęc oĩa no. Ex decisione tñ Cy.ibi colligo,

15 † ꝙ si statuto caueтur ꝙ blasphemans Deum aut virginem Mariã aut sanctos, puniatur in centũ, intelligiẽ in eo q̃ semel, bis vel ter blasphemauit Deũ: sed si ex cõsuetudine hoc faceret, forte decapitareẽ. Pondera bene verba Cy. ibi, & vltra oẽs, latissime vide illã materiã per d.Catal.in tract. synd.q.152.& 153.

16 Exceptio turpis si opponatur actori agenti ex cã ciuili, an reus poterit conueniri iniuriarum.

16 ANG.† Quid si turpis exceptio sit opposita in actorem qui ex aliqua causa ci.egit, an reus

an reus possit cōuenire īiuriarū. & Io. An. in addi. Spe. in ti. de accu. in fi. dicit, aut excipit animo nocendi & diffamandi, & hoc constat, & tenetur iniuriarum. ar. l. si vero pro cōdemnato, §. j. cum ibi no. per Bar. & Doc. ff. qui satis. cog. & facit l. 3. C. de iniu. & l. si tibi, ff. de libe. cau. aut excipit non calumniose, nec animo nocendi, nec diffamādi, & tunc aut probauit suā exceptionē & nō tenetur, aliàs secus, vt l. 2. C. de cal. quia non probando pręsumit quod animo diffamandi dixerit, ita ēt dicit Sal. in l. si non conuicij. in fi. C. de iniur. quod bene no.

AVG. Tu aūt in hac materia adde, quod ista snīa vr̄ falsa, ꝑ ea q̄ tradit Sal. ꝑ illum tex. in l. de tutela, C. de in īteg. rest. ꝗ dixit, ꝙ si vni testi deponēti cōtra me, dico tu dicis falsum, & sic excipio, ꝙ nihilominus nō pōt agere iniuriarū, vide ipsū allegātē.

17 *Condemnari de iniuria, dummodo non sit leuissima, an infamet.*

17 ANG. Quid si uerba iniuriosa vel cōtumeliosa vel aliā iniuriā ēt verbalē ꝗs intulerit, & de tali iniuria, dūmō nō sit leuissima fuerit condemnutus, an sit infamis. dic

a quod sic, *a* vt est tex. gl. & Doc. in c. cum te. extra de re iud. Vnde qñ aliquis actione iniuriarū conuenitur, cautela est qđ procu. cōpareat, quia procuratore damnato, nec ipse nec dominus erit īfamis, vt l. furti, §. qui alieno, ff. de infa. vel soluat ut absoluatur, vt no. Bar. in l. infamem, ff. de pub. iu.

AVG. Tu autē in hac materia, adde qđ Bal. & Sal. in l. decuriones, C. quib. ex cau. infa. irro. vr̄ tenere, ꝙ actio iniuriarum nō infamat, nisi iniuria sit atrox. & ita Ang. ī l. infamē, ff. de pub. iud. tenet & dicit ꝙ oēs Doc. ita tenent, licet Imo. ibi eum aliter recitet. Spe. ēt in tit. de rest. in integ. §. videndum, in fi. vr̄ tenere id ꝙ tenet gl. in d. c. cū te. ext. de sen. & re iud. ut si iniuria est modica, nō infamat, aliàs secus, ut ibi Ab. multum ponderat illā gl. & Imo. ibi allegat ad hoc Spe. in loco s. alleg. Sed cōtrariā partē quod etiā si est modica, qđ infamet, tenet Bar. & Imo. in d. l. infamē & Inn. Io. And. & Imo. & do. Ant. de But. in d. c. cum te.

18 *Iniuria verbalis vel realis, qñ dicat atrocior.*

18 ANG. † Et iniuria uerbalis uel realis dr̄ atrocior respectu ꝓferentis, & respū illius cui dr̄, ut si est Doctor, uel respectu loci & tpis, qñ dr̄, ut si fieret in Imperatoris conspectu, ut Insti. de iniu. §. atrox. Et qualiter

b de iniuria formet libellus. *b* no. glo. & Bar. in l. iniuriarum, ff. de iniu. & ego dixi sup. in gl. in verbo, necnon ad querelam, in fi.

AVG. Tu adde quod ibi dixi in d. gl. nec non ad querelam.

ADDITIONES.

a ¶Quod sic. *Adde Ro. consi. 207.*

b ¶Libellus. *Adde Ang. in consi. 145. & Alex. in consi. 109. in 2. vol.*

SVMMARIVM.

1 *Fornicatio producit ex se omnia fere delicta.*

2 *Marito habenti aliquē suspectum de adulterio cum vxore sua, quando liceat eum interficere.*

3 *Maritus qui inuenit eum, quē habet suspectum de adulterio cum sua uxore, & cui fecit tres denunciationes in scriptis, loquētem cum ea extra domum suam vel alienam, quid facere debeat.*

4 *Marito an indistincte liceat in casu authen. si quis ei, C. de adul. interficere quemlibet adulterum etiam nobilem.*

5 *Marito non licet, interficere adulterum vilem repertum cum vxore, si ipse etiam est vilis.*

6 *Marito nō licet neque patri occidere adulterum virum repertum cum vxore, si uxor esset ignominiosa vel ducta contra legem.*

7 *Maritus uel pater licet occidāt adulterum vel adulteram deprehensos in actu veneris, tamen peccant.*

CHE *hai adulterato la mia donna.*) Hic bene cadit materia adulterij, incestus &

1 lenocinij. Et ex fornicatione omnia fere delicta proficiscuntur, ut no. Sal. in rub. C. de adul. hinc est quod ꝑꝑ criminis enormita

a tem non licet de adulterio transigere, *a* vt l. transigere, & quod ibi no. C. de transa. licet de alijs criminibus, q̄ pęnam sanguinis ingerunt

---

ADDITIO.

a ¶Transigere. *Adde & intellige quod non licet transigere ut impediatur processus, sed bene potest haberi pax vt remittatur rancor inter maritum & adulterum. ita consuluit Bar. in cōsi. 175. & quid sit adulterium vide Alex. in cons. 62. in 3. vol. & an Iudaus habēs rem cum Christiana dicatur committere adulterium, & quā pœnam mereatur uide Old. in consi. vlt. & quādo committatur adulterium, & an habens rem cum propria sclaua dicatur committere adulterium, in consi. 148. col. 1. & 2.*

ingerunt sic,vt ibi facit l.codicil.§. matre,
ff.de leg.2.& aduertas ꝙ hic maritus inter-
fecit adulterũ,quod ei nõ licet nec ꝑ se nec
alteri mandare ẽt filijs,nisi adulter sit vilis
persona, aliàs impune homicidiũ nõ com
mittitur, vt l.Gracchus, C.de adul.ꝗa vilẽ
licet interficere,licet vxorẽ non interficiat.
dummodo eã sine mora dimittat, vt l.ma-
rito,ff. de adult. Aduertas tñ quod de sica.
non teneť ꝑꝑ iustum dolorẽ, & maxime si
nocte fecerit,aliàs datur in exilium, ut d.l.
Gracchus.in fi.& l.diuus,ff.de parri. & idẽ
si interfecit uxorem deprehẽsam in adulte
rio,ꝗa nõ licet impune. Cũ ergo nõ liceat
interficere vxorẽ,maritus non lucrabiť do-
tem vel partẽ eius ex statuto,ꝙ vxore p̃de-
cedente in matrimonio vir partẽ dotis lu-
cretur,ut l.si ab hostib.§.j.& ibi Bar. ff.sol.
matr. Sed vt dixi,maritus humilis in opus
metalli,aliàs ĩ insulã relegatur,vt l.si adul
teriũ cũ incestu,§.imperatores, ff.de adul.
Multo min⁹ licuit dicto marito ĩ casu no-
stræ inqsitionis, quia vt ex ea patet ipsum
interfecit, nõ in actu veneris inuentũ,sed
ex interuallo,igitur non licet,ut d.l.mari-
to.& l.ꝙ ait lex,ff.de adul.Et sic regula est
ꝙ nõ licet marito impune occidere adulte-
rũ,ẽt uilẽ inuentũ in actu ueneris licet,in-
a terficiens uilẽ leuius teneať.Et quis dicať a
vilis adulter,vel nõ uilis siue humilis, hř ĩ
d.l.marito.& in d.l.humilẽ, C.de ince.nu.
2 no.Sal.in d.l. racchus. hoc†tñ est uerum,
nisi marit⁹ illi quem hẽt suspectum ter in-
scriptis denunciauerit,& in p̃sentia triũ te
stiũ fide dignorũ , ꝙ ꝑmittat viuere ĩ pace
suã uxorẽ , & cum ea aliqd cõe nõ habeat.
Et si post dictas denunciationes factas di-
uersis diebus & horis,arg.l.4.ff.de pig.act.
inuenerit cũ uxore sua cõueniẽtẽ in domo
propria,uel uxoris,uel alterius,aut ĩ popi-
na,uel in suburbanis,tunc sine ullo pericu
lo maritus põt eum interficere ꝑ seipsum.
3 †Sinaũt alibi ipsum alloquẽtem cũ uxore
reperiret conuocatis tribus testibus eũ ca-
piat,& iudici tradat,qui iudex sine aliqua
inuestigatione,visis dictis tribus denuncia
tionibus, & auditis dictis trib. testib. qua-
liter spretis denũciationibus,maritus repe
rit eum loq cum uxore sumet ultimũ sup-
plicium.Si in ecclesijs reperit loquẽtẽ, põt
protestari clericis, qui eũ sub periculo cleri
corum cõseruent epo, donec eps eum capi
faciat, & puniẽdũ tradat iudici seculari cõ
petenti,ut est tex.sing.in auth.si quis ei,C.
4 de adul.†Quærit Cy.an indistincte in casu
d. auth.si quis ei.liceat marito interficere
quemlibet adulterum ẽt nobilem , arguiť
primo ꝙ sic,ꝗa gñaliter loquiť, igitur &c.
vt l.j.§.gñaliter,ff.de leg.prestan.& hoc te
net gl.in d.l.marito. Sed ꝙ solũ loquatur ĩ
vili adultero , tenet gl.in corpore,vñ dicta
auth.sumitur.Et hanc ultimã tenet Iac. &
Cy.cum legum correctio sit euitãda: nam
si de iure antiquo ẽt uilem in actu ueneris
inuẽtũ nõ licet impune occidere, ut no. in
d.l.Gracchus.Ergo multo minus interfice-
re nobilẽ ex illis denũciationibus & suspi-
cionibus , intelligitur ergo d.auth.qđ per-
mittat ꝙ possit impune occidere adulterũ
vilem,nõ aũt nobilẽ,ẜm Iac.& Dy.ibi.sed
Sal.in d.auth. ꝑ multas bonas rationes te-
net primã partem,dic ut ibi per eum. Ego
cum casus accideret tenerem opi.Sali.quia
ut ipse dicit,illi ꝗ nõ sunt uiles magis sunt
soliciti ad coinquinanda aliena matrimo-
nia . Et ideo fuit necessaria prouisio dictæ
Auth.vt à tali delicto arceantur.

ADDITIO.

a ¶Vilis. *Et quis dicatur vilis & humilis. vide Cepo. in consi. 42. Ber.*

AVG. Tu autẽ in hac materia, adde qđ
imo vř ꝙ conclusio horũ Doctorũ sit falsa
in quãtum volunt ꝙ liceat marito occide-
re propriã uxorẽ deprehensam in actu ue-
neris cũ adultero, quia de directo est cõtra
tex.33.q.2.in §.ĩ hoc ca.& ĩ c.inter hæc. &
in c.quicunq; propriã uxorẽ eadẽ causa &
qõne,ubi expresse in tex. hř ꝙ nõ licet ma-
rito occidere uxorẽ adulterã deprehensam
in actu ueneris,ꝗ nimo ille tex. vř uelle , ꝙ
non licet etiã si non est in actu ueneris,sed
etiã si adulteriũ commiserit , nisi limitãdo
p̃dicta,dicamus ꝙ si mulier est uilis,tũc li-
cet marito occidere ipsam adulterã , aliàs
non.Et hoc est quod uoluit tex. & ibi glo.
in l.j.§.fi. ff.ad l.Corne.de sic.Sed aduertas
quia non recedo ab opin.Doct. & teneo ꝙ
nullo casu mũdi licet marito occidere uxo
rem suam adulterã: ꝑ tex.in l. nec in ca.§.
fi.ff.de adult. & uoluit gl.in d.c.inter hæc,
Nec obst. ille tex.ꝗ dicit ꝙ iura patiuntur
maritum posse occidere uxorẽ suã , nõ aũt
ius canonicũ,quia hoc nõ patitur,quia gl.
ibi

ibi dicit, ꝙ illud ius est ius Lombardorũ,
nõ aũt est ius ciuile Romanorum. Nec ob.
tex. cum gl. in d.l.j.§.fi. quia illa gl. non te-
netur à Docto. per ꝑdicta. Nec obst. tex. in l.
siquis in graui, §. si maritus, ff. ad Sil. vbi ex
presse vr̃ tex. velle ꝙ marito licet impune
occidere vxorem adulterã, quia rñdetur ꝙ
ille tex. loquitur, in casu sicut intellexit gl.
5 in d.l. nec in ea, §. fi. † Adde tñ limitãdo prę
dicta in quantũ Doct. s̃. voluerunt ꝙ licet
marito occidere adulterum vilẽ deprehen
sum cum vxore sua, dicatis non hr̃e locum,
si maritus esset vilis persona. Et rõ est, q̃a
sicut vilis persona nõ põt accusare iure ma
riti, l.3. ff. ad le. Iul. de adul. Ita nec poterit
occidere. Ita dicit tex. in l. marito, §. fi. ff. de
adult. & ibi expresse dixit Bart. & ibi Doct.
& maxime Sali. in l. Gracchus, C. de adult.
6 Item limita prædicta non habere locum, si
vxor esset ignominiosa vel ducta contra le
gem, q̃a tunc non liceret ipsi marito occi-
dere ipsum adulterum vilem deprehẽsum
cum vxore, nec etiam patri: ratio est, quia
non pñt accusare iure mariti, vt l. si vxor,
§. plane, & §. quod si ea, ff. de adult. licet gl.
contrarium dixerit in l.j.§. fi. ff. ad munic.
qđ reprobat in d.l. marito, §. fi. ff. de adult.
7 Et vide Sal. in d.l. Grachus. † Et tene menti
quæ dixit Imo. in l. quid ergo, §. si hæres. ff.
de leg. 1. quod licet pater vel maritus occi-
dant adulterum vel adulteram deprehẽsos
in actu veneris, tñ peccant, ꝑ c. admonere,
& c. inter hęc, 33. q.2. quæ conclusio an sit
vera, dic vt ibi per Doct. & per Abb. in c.2.
extra de homic. & vide Ang. in l. marito, ff.
de adult. qui tenet quod per d.l. marito, li-
mitatur d. auth. si quis ei. Et ego approbo
istam partem per rationes suas.

8 *Patri licet impune interficere adulterum primo si filiam reperiat in actu veneris.*
9 *Item si in præludijs adulterij puta in osculis & similibus.*
10 *Item ꝙ reperiat adulterũ in actu veneris in domo propria uel generis.*
11 *Item quod filiam & adulterum pariter & simul occidat.*
12 *Item quod filiam habeat in potestate.*
13 *Item patri licet, non autem matri filiam, nec fratri sororem, nec auo nepotem etiam quam habet in potestate.*
14 *Item quod tempore homicidij, pater habeat eã in potestate licet tempore matrimonij auus eã habeat in potestate.*
15 *Item quod sit nupta.*
16 *Item licet patri legitimo & naturali, vel legitimo tantum.*
17 *Item licet interficere adulterum existentem in magistratu.*
18 *Osculans mulierem siue sit clericus siue laicus, quando præsumatur actu venereo.*
19 *Patri quare non liceat interficere filiam adulterantem in domo ipsius patris, in qua non habitat.*
20 *Pater interficiens adulterum & non filiam tenetur l. Cornel. de sica.*
21 *Pater si occidat filiam vel adulterum, debet alterum etiam incontinenti occidere.*
22 *Frater licet non possit sororem nec adulterum occidere, nec filius matrem, nec adulterum in adulterio, attamen frater potest interficere raptorem sororis, & filius raptorem matris.*

8 ANG. † An patri liceat impune occidere
adulterum? dico ꝙ sic, dum plura simul co
pulatiue cõcurrant, aliàs autem si ei aliq̃d
deficit, non licet impune. Primo quod filiã
reperiat in actu veneris, quia post actũ per
fectum, quod intelligitur postquã ad alios
actus extraneos adulter & adultera diuerte
runt, argu. no. in l. continuus, ff. de verbor.
oblig. & in l. si duobus, in princ. ff. de duob.
reis, sibi non licet. Et intelligitur in actu ve
neris non tantum si actualiter sit nudus cũ
9 nuda in actu carnali venereo, † sed etiam si
eum reperiat in præludijs, vt solus cum so-
la in camera cum verbis blandis, lasciuis,
vel cum basijs, vel cum tactu mamillarũ,
quoniam ista omnia sunt adulterij prælu
dia, vt no. glo. & Bart. in l.1. ff. de var. & ex-
traordi. crimi. & est gl. no. & ibi Bart. in l.
quod ait lex. ff. de adul. & in l. capite quin-
to. & Sali. in d.l. Gracchus, quod verum est
in laico, si autem reperiatur clericus oscu-
lans aliquam mulierem, non præsumitur
a aĩo venereo, sed ꝙ charitate & bono zelo a
osculatus fuerit, vnde in clerico non præsu
mitur adulterij præludium, ita dixit gl. in
c. absit, 11. q.3. quod est not. tamen vt ali-
bi di-

ADDITIO.

a ¶Et bono zelo. *Adde tu qualiter sit puniendus clericus se iactans de adulterio si scandalũ sequatur. vide Pau. de Cast. in consi. 205. & cõsi. 345. in primo impressis.*

bi dixit glo.in l.diuus, ff.si cui plusq̃ per l.
Falci.quod à tali paupertatis ꝓdesse libera
nos dñe , ita & à tali charitate & dilectio-
ne & bono zelo ꝙ vxores nostræ à clericis
10 osculenẽ libera nos domine.† Scd'o requiri
tur ẽt copulatiue qđ reperiat adulterum in
actu veneris ĩ domo ꝓpria, vel in domo ge
neris, nã reperiendo alibi nõ posset occide-
re, & intellige in domo ꝓpria vel cõducta,
dũmodo eã inhabitet, nã si pater vel gener
haberet plures domos, & in vna in qua pa-
ter vel gener nõ habitet, reperiat filiã adul
terantem non põt impune eã occidere, vt l.
11 nec in ea,& ibi gl.& Bar.ff.de adult.†Ter-
tio requiritur qđ filiã & adulterũ pariter
& simul interficiat, & ĩtelligas qđ filiã pos
sit occidere quanuis sit prægnans , vt not.
Bar.in l.impe.la 2.ff.de sta.ho.& ẽt intelli-
go simul vel vno impetu, vel vno ictu , vel
prius filiã & postea adulterũ , vt l.nihil,ff.
de adult.vel pariter intelligiẽ qđ & filiã, &
adulterũ,nõ adulterũ tm̃ interficiat,vt l.pa
tri.& ibi gl.ff.de adul. Et bene no.ꝙ si adul
terũ interficeret, filiã vero solũ vulneraret,
eidẽ nõ licet impune,nisi taliter vulneraret
quod verisimile est ipsam mori debere, q̃a
si ei grauia vulnera intulerit , licet postea
euadat, patri nõ imputatur , inspicias solũ
in patre indignationẽ & seueritatẽ, quia si
istis ẽt in filiã vsus fuit occidẽdo adulerũ ,
licet filia vulnerata euadat,non tenetur pa
12 ter,vt est casus in d.l.nihil.† Quarto requi
ritur qđ filiam hẽat in ptãte,aliàs eã eman
cipatam , vel in aui potestate existentem ,
tunc patri non licet occidere,vt d.l.patri,&
13 l.sic euenit,ff.de adul.† Quinto requiritur
ꝙ sit patri,nõ aũt matri filiã, nec fratri so-
rorẽ,nec auo nepotẽ, ẽt q̃ hẽt in ptãte,vt d.
l.patri,in fi.cum l.seq. sed nec filio ꝑmittiẽ
occidere adulterantem cum matre , vt d.l.
Gracchus,& ibi Cy.& Sal.licet gl.dubitaue
rit in d.l.quod ait lex.talis.n. lex vt exorbi-
tans à iure cõi & odiosa,quia permittit ho
micidium,& loquitur tm̃ in patre.Ergo ad
alios parentes ẽt qui habent in potestate ,
vt puta ad auum non extendiẽ vt dictis iu-
ribus.& Bar.in d.l.patri,facit l.si vero,§.de
14 viro,ff.sol.mat.† Sexto requiritur qđ t̃pe
homicidij pater habeat in ptãte, licet tẽpo
re matrimonij fuisset ĩ aui ptãte, vt d.l.qđ
15 ait lex.vers.ergo sufficit patri &c. † Septi-
mo requiritur quod sit nupta, nam si esset
vidua,non credo qđ patri ista permitteren
tur prę cęteris, qm̃ ex adulterio cõmisso ꝑ
filiã viduam ipse non hẽt ius præcipuũ vt
alijs extraneis pręferaẽ in accusando,vt est
casus in l.nec in ea,2.resp.ff. de adult. ergo
multo minus quod occidat habebit ius prę
cipuum, q̃a si denegatur principium in ac-
cusa.quod est minus, ergo fortius non con
cediẽ occidere quod est maius . Sed aliàs ẽt
marito non concediẽ, ergo nec patri in fi-
16 lia vidua.† Et aduertas quod non sit diffe-
rentia inter patrem lĩĩmum & naturalem,
vel lĩĩmum tm̃, maxime hodie , qñ erat de
descendentib.vt d.l.nec ea.in prin.& ibi gl.
q̃ oĩa not.vt scias articulare quæ necessaria
sunt ad probandum , pro euasione patris f.
17 interficiẽtis adulterũ.†Et adde quod supra
dixi ꝙ patri licet interficere quẽlibet adul-
terũ, an idẽ liceat interficere adulterũ q̃ sit
in magistratu.dic ꝙ sic, quia si expectaret,
ꝙ magr̃atum deponeret , iã amplius ei nõ
liceret , quia permittiẽ in actu venereo, ita
dicit Bar.in d.l.quod ait lex,§.illud, aliàs l.
marito,§.illud,ff.de adul.& dr̃ ĩterficere in
continenti,& in domo sua,vel generi,si in-
uentos in actu venereo sit insultatus, q̃uis
aufugiãt,& eos semper insequatur, & post
plures horas in alio loco interficiat , quia
dicũtur interfecti in actu venereo, & in do-
mo patris,vel generi,vt est tex.in d l.quod
ait lex,§.quod ait,& ibi Bar. a

ADDITIO.

a ¶Et ibi Bar. *Tu circa prędicta vide Ale.in cõs.
24.in 2.volu.*

AVG.Tu aũt in hac materia in quãtum
dictũ est,ꝙ laicus osculans mulierem, p̃su-
mitur ꝙ aĩo venereo.Secus vr̃ in clerico,q̃a
præsumitur quod bono zelo osculatus fue
18 rit.† Addatis quod credo, ꝙ Doc.male lo-
quantur ita loquendo indistincte,quia illa
sunt consideranda ẽm circunstãtiam loci,
t̃pis & personarum.text.ad hoc not.allego
in c.in oĩbus,81.dist.vbi Papa dixit, ꝙ ẽt si
clericus nedum osculatur mulierem,sed lo
quatur de secreto cum muliere in malum
p̃sumiẽ,& ideo recte glo.in d.c.absit,dixit,
ꝙ cũ sola fabulatio clerici cum muliere in
malum interpretatur aliqñ , puta qñ in se-
creto fieret,multomagis dicerẽ in obscuro.
Et iõ vide do.Abb.in c.quanto, extra de p̃-
sum.in 4.col.limitantẽ multum no. in d.c.
absit.

absit,& limitantē p̄dicta. Idem dico in lai-
co ꝙ si laicus mulierē oscularetur in publi
co,& multa alia concurrerent,qđ non p̄su
merem qđ animo venereo ita faciliter nisi
alia cōcurrerent, quia vna p̄sumptio tollit
aliam,vt l.nō est verisimile,ff. qđ me.cau.
Et ideo dicit Ang.in l.si hi qui,C.de adult.
ſm Iac.Bu.ꝙ etiā si esset nudus cū nuda &
oscularentur inuicem & amplecterētur , ꝙ
licet per ista probetur adulteriū. Tamen si
probat,qđ erant consanguinei,illa pręsum
ptio consanguinitatis tollit aliā , quod no.
19 idem Ang.in l.2.§.fi. ff.de adult. † Item in
quātum dr̄ ꝙ si pater habet duas domos &
in vna filia committat adulteriū in qua pa
ter non habitat,qđ pater non pōt occidere
filiam ibi impune.Et alleg.gl.& Bar.in d.l.
nec in ea. Adde quod errauit iste Doctor ꝙ
Bar.ibi nihil dicit de hoc, sed voluit allega
re tex.in l.quod ait lex,§.quare, ff.de adult.
Et ratio redditur ibi in tex. quia maior in-
iuria fit patri, qn̄ tale delictum fit in domo
propria vbi habitat , quā in domo propria
vbi nō habitat. Item adde quod Cy.Bal. &
Ang.in l.imper.ff.de statu ho.volunt ꝙ pa
ter filiam p̄gnantē occidere pōt, quod non
videbatur verū per illum text.vbi si mulier
est damnata ad mortē,q̄ si p̄gnans non pōt
fieri executio , sed differtur vsq; quo partū
20 fecerit dic vt ibi per eos. Item † Adde ꝙ si
pater solam filiam interficeret & non adul
terum,tenetur l.Cornel. de sica. vt pulchre
declarat Azo in sum.C.de adul.& est tex. ī
21 d.l.nihil,ff.de adult.† Item adde ꝙ si pater
occidit filiā vel adulterū, opus est ꝙ incon-
tinenti adulterū occidat . Et licet do. Ang.
hic dixerit vno ictu & vno impetu,opus est
ꝙ ambos occidat.Ego s̃.addidi quod incon
tinenti hoc faciat, vt vno mortuo alterum
occidat incontinenti , quia sic dicetur uno
ictu & vno impetu. Tamen intelligas ꝙ si
pater occidat adulterū , & interim filia fu-
giat , adeo qđ statim mortuo adultero pa-
ter cęperit prosequi filiam suā,& horis in-
terpositis ipsam inuenit & occidit. Tamen
vno impetu & ictu dr̄ occidisse & equali, i-
ta & tunc etiā pater non dr̄ incidisse in l.
Corne.de sica. quia illud incōtinēti dr̄ fieri
ꝙ fit stante eadem ira. Iste est casus in l.qđ
ait,§.quod ait,ff. de adult. & j̃.hoc ēt dicit
d.Ang.hic. Quinimo fortius dico,ꝙ si filia
fugisset in quoddā castrū ꝙ fortasse fuisset
mariti,& pater staret per sex menses ad prę
parandum se continue vt filiam occideret,
quod pater dr̄ incontinēti fecisse, & hoc p
elegantē doctrinā Vgutionis, quam tradit
j.dist.§.ius naturale,de qua fecit magnū fe
stū Bal.in l.fi.C.de his qui a non do.vbi hr̄
qđ licet vim vi repellere incontinēti, l.j.C.
vnde vi,l.ut uim,ff.de iust.& iu.Tamen in
continenti dicitur fieri , si alter qui expulit
me erat potens, & ego ad præparādum me
steti per sex menses vt illum potentem ex-
pellerem.Nec huic conclusioni obst.tex. in
d.§.quod ait,in prin.vbi hr̄ qđ si pater occi
dit adulterū vna die,& alia die uult filiā oc
cidere,& ita occidit,qđ pr̄ incidit in l.Cor.
de sic.quia rn̄deo quod illum tex.debemus
intelligere qn̄ pater potuit occidere filiam
& noluit , quia illam irā deposuit, secus in
casu nostro,quia semper uoluit,& nunquā
potuit.Itē in 4.5.& 6.conclu.d.Ang.inquā
tum dictū est ꝙ si pater non hēt filiā in ptā
te,uel filia sit uidua,ꝙ pr̄ nō pōt adulterū
22 occidere.Idē † in fratre ꝙ nec sororē uel a-
dulterum.Idem in filio , ꝙ nec adulterū in
matre, limita prædicta procedere in crimi-
ne solo adulterij, secus in crimine raptus.
Iste est casus sing.in l.j.C de rap.uir.in §.j.
& uoluit Cy.in l.Grarchus, C. de adult. Et
quod ista facultas sit data etiā illis qui non
habent alios in potestate, si in flagranti cri
mine inueniunt hos sceleratos, ut impune
possint occidere,probat ille text.dum dicit
ꝙ cōsanguineis hoc eis permittitur. Quini
mo & tutoribus & curatoribus, & gl.ibi ex
tendit ēt ad cognatos.Et clarū est ꝙ ibi nō
habēt alios in potestate.Itē vltimo errauit
d.Ang.hic in quātum per tex.in l.qđ ait,in
§.illud,dixit ꝙ ēt patri licet occidere adul-
terum existētem in magistratu. Addatis ꝙ
ille §.nō reperitur in d.l.qđ ait, sed uoluit
allegare tex.in l.marito,§.illud,ff.de adul.

23 *Filia si sit vilis, & pater honesta persona , aut
pater vilis, & filia probata vita, patri non licet
interficere adalterum.*

23 ANG. † Et prædicta procedunt nisi filia
esset uilis persona, tunc patri licet honesto
non liceret interficere adulterū,facit l.si eā,
C.de adul.nec ēt patri vili,licet filia sit p̄ba
tę uitę etiam uilem adulterū interficere li-
cet, quia ei non conceditur accusatio iure
mariti,ita dicit Bar.in l.qđ ait lex,§. illud.

AVG.Tu adde ꝙ d.§. illud, non est in l.

quod

quod ait lex, sed est ĩ l. marito, §. illud, ff. de adult. vbi Bar. hoc dixit, & dixi supra in ad di. meis, in j. conclusione huius gl.

24 Pater mandans alteri quòd filiam & adulterũ interficiat, puta quia ipse erat senex, an liceat facere tale mandatum.

24 ANG. † Quid si pater mandat alteri, qđ filiã & adulterũ inuentos in adulterio interficiat, an liceat, quia forte pater est debilis & senex vel infirmus, credo ꝙ sic. ar. l. Gracchus, C. de adult. nam ibi ideo nõ tenet mãdatum, quia maritus interficere nõ potest, secus ergo si sibi liceret, facit l. ita tamen, §. gessisse, ff. de admi. tut. & isto casu credo, ꝙ nec pater nec ille cõmittẽs homicidium teneat, quia si est delictũ impunibile quo ad mãdantẽ, dẽt esse nõ punibile, quo ad mandatariũ, arg. l. adultero, §. j. & ibi Bar. ff. de adul. Aduertas tñ vt j. dicã ĩ ver. an marit⁹.

AVG. Tu autẽ adde ea, q̃ ego dicã ibi in d. ver. an maritus, sed pro nunc considero ꝙ cum in l. ait lex, ff. de adul. lex ipsa ponderat ꝙ si pater durante eadem ira interficiat adulterũ & adulterã, non incidit in aliquã pęnã, qđ mihi vř impossibile, ꝙ si pater alij mandaret quasi impossibile esset ꝙ dispositio illius §. verificari posset, quia př credens forte ꝙ ille mandatarius adimpleuisset voluntatem suam interficiendo filiam suam ita cessasset, & sic pater incideret in l. Corn. de sica. cogita tamen in vers. an maritus.

25 Marito an liceat accusare vxorẽ de adulterio, vt dotem perdat & puniatur leg. Iul. de adul.

26 Mulier quando possit accusari criminaliter de adulterio per maritum, ad hoc ut ipse dotem lucretur.

27 Vxor sicut perdit dotem propter adulterium, ita perdit bona paraphernalia.

25 ANG. † Quæro quia video ꝙ marito nõ
a liceat interficere, *a* an liceat, de adulterio accusare, vt ipsa perdat dotem, & etiã vt ipsa puniatur l. Iul. de adul. dic ꝙ sic, vt l. j. & ibi gl. & Cy. C. de adul. & no. Bar. in l. rei iudic. §. morum, & ibi Doc. ff. sol. ma. non aũt
b contra, licet vxori accusare virum *b* pe adulterio per eum commisso in aliquã solutam vel coniugatã vt puniatur l. Iulia de adult. d. l. j. quod not. qm̃ ꝑ vxorẽ fit iniuria viro non econtra, ve ibi hř, qđ no. bene, & uide Cy. & Sal. in d. l. j. qui ponũt rõnem, quia ꝑ maritũ non põt violari torum, põt tñ mulier accusare virũ ciuiliter vt separetur torum, & vt perdat donationẽ ꝑꝑ nuptias, vt ibi dicunt Doc. per l. consensu, C. de repud.

ADDITIONES.

a ¶ Interficere. *Adde in hoc & vide Ale. in cons. 76. in j. vol. Ber.*

b ¶ Virum. *Add. ꝙ contrarium consuluit Rom. in cons. 177. vbi quod ad hoc ut condemnatio sequi possit, mulier debet probare matrimonium sicut tenetur vir. Ber.*

AVG. Tu aũt in hac materia, adde & dic ꝙ imo vř ꝙ etiam mulier põt accusare maritum de adulterio hodie per ius Aut. vt est casus in Auth. de nup §. si igitur, ꝯm Theodosium, ibi maritum adulterio delinquentem. Quinimo etiã de iure C. per tex. in l. consensu, §. j. C. de repu. ibi, si qua igiř mandat suum adulterũ, vbi mulier accusando maritum facit ipsum perdere etiã donationes ꝑꝑ nuptias, nisi saluãdo dicamus ꝙ ibi agitur ciuiliter, nõ aũt criminaliter, sed certe est diuinare ad illa iura, & Sal. hoc modo rñdet ĩ d. l. j. vbi Sal. ponit vnum casũ sing. qñ vxor põt accusare maritũ de adult. etiã criminaliter, & hoc est qñ vxor ꝓsequitur suã iniuriam, puta quia maritus commisit adult. cũ vxore filij ipsius mulieris nati ex alio matrimonio, uel cũ uxore fratris ipsius mulieris, dic vt ibi per eũ. De hac materia vide etiã quæ scripsi in l. rei iudi. §. morũ,
26 ff. sol. mat. post Mod. & Roma. † Adde hic oĩno d. Imo. in l. cum mulier, ff. sol. mat. in 7. col. qui ponit materiã qñ mulier potest accusari criminaliter per maritũ de adulterio, ad hoc ut ipse possit lucrari dotem. Et Pau. de Cast. in cõs. suo 126. & uř sing. cõs. Pet. de Anch. in cons. suo 409. qui cõsuluit in casu uno peregrino; ꝙ erat maritus quidam, qui acriter uerberauerat uxorẽ suã & ipsa aufugit, & venit Ferrariã, maritus habitans Bononiæ accusauit ipsam de furto, & adulterio, ut poneretur in banno ad hoc ut perderet dotẽ, cõsuluit ibi ꝙ ipse marit⁹ tanq̃ inimicus non est idoneus accusator isto casu, & tale bannũ nõ profecit, nec marito nec hæredibus mariti, ad hoc ut lucrẽtur dotem. Et uide consilium Oldr. in cons. suo 168. ꝙ maritus qui expulit uxorem de domo ꝑꝑ adulteriũ cum adulteriũ non sit notoriũ, uel sñĩa aliqua fuerit lata, dẽt vxor
27 ali à marito interim. † Et scias ꝙ sicut ꝑꝑ adulterium uxor perdit dotem, ita perdit

bona

bona paraphernalia, gl. est sing. in l. plerūque. de don. inter vi. & vx. & allegat & seqtur Ro. in sing. primi anni 295. ꝙ incipit, ꝑꝑ adulterium uxor perdit dotem, &c.

28 Socero an permittatur saltem uilem adulterū interficere, ut patri, uel saltem sicut uir nō tenetur de sica. sed leuius punitur, ita & socer.

28 ANG. †Nunquid socero permittatur saltē vilē adulterū interficere, ut patri, uel saltē sicut uir nō tenetur de sica. sed leuius punitur, ita & socer? & vr̄ ꝙ sic & fortius cum loco parētis hēatur, ut l. quia parētis, ff. so. mat. Contrariū vr̄, qm̄ lex loquēs in patre, nō hēt locū in alio ascēdente, uel collaterali, ut l. patri, ff. de adul. ita ergo lex loquens in viro, nō extēditur ad socerū, ut l. si uero, §. de viro, ff. sol. ma. ꝙ no. q̄a vidi de facto. Et p̄dicta procedunt p̄terquàm in raptoribus monialiū, & eorū auxiliatoribus, quia in flagranti crimine inuenti, nō tm̄ à patribus monialiū inuenti, sed ēt à consanguineis & à tutoribus & à curatorib. poterūt occidi, ut l. raptoribus, C. de epis. & cle. a

AVG. Tu adde ꝙ mihi vr̄, ꝙ ista qō nō est dubia cū casum legis exp̄ssum, quodāmō habeam⁹ ī l. sic eueniet, ff. de adul. ubi auo ꝗ fortius est, nō permittit̄ occidere adulterā nec adulterum, q̄a cum hæc potestas occidēdi exorbitet à iure cōi, ut quis propria autoritate sibi ius dicat, & uindictā faciat, vt no. Bar. ī d. l. sic eueniet. Iō nō mirum si non possumus extēdere ipsam legem, iuxta no. in l. oēs populi, ff. de iust. & iu. & ī c. canonū statuta. extra de cōst. & ī d. §. de uiro. & in l cōmodissime, ff. de li. & posth. & maxime cum socer uxorē filij non habeat in p̄tāte, ut no. in d. l. patri. & in d. l. sic veniet.

29 Marito sciente uxorem adulteram & non accusante siue ignorāte, an liceat eius hæredi maxime propter dotem perdendam illam accusare.

30 Si vero ipse teneat concubinam, & mulier committat adulterium, nō debet perdere dotes suas per adulterium

29 ANG. †Quid si maritus scit uxorē adulterā a & nō accusat, an liceat eius hæredi maxime ꝑꝑ dotē perdēdā accusare? dic ꝙ nō, siue maritus sciuerit & non sit cōquestus, quia vr̄ remisisse, imo vr̄ de lenocinio teneri, vt l. 2. C. de adul. & l. 2 §. 2. ff. eo. ti. siue ēt ignorauerit eius hęres, nō pōt etiam ad finem ut perdat dotem contra uxorē agere, vel excipere de adulterio, ut l. rei iudicatæ. §. morū, ff. sol. ma. & ibi Bal. Ang. Raph. & Imo. nam prout dicit ibi Bal. istud tēdit ad vindictā, ergo talis actio, licet marit⁹ ignorauerit sibi competere, non transit ad eius hæredes, vt l. cum emancipatus, §. cū emancipati. & ibi gl. ff. de colla. bo. Sed Sal. in l. fi. C. de adul. tenet, ꝙ si uir ignorauerit qđ eius hæredes possint excipere de adult. ut mulier petens dotem, eam perdat. Sed Bar. in l. pe. C. de adul. dicit quòd ita iniuriatur consanguineus de stupro commisso in uidua, sicut de adulterio commisso tempore mariti defuncti. Et vide Cyu. & Bal. & Ange. in d. l. fina. & uide quæ scripsi in d. l. rei iudicatæ, §. 1.

Allegatio in causa adulterij d. Alexan. de Tarta. Imolen.

a *Mulier quę commisit adulterium, & maritus nō est conquestus de ea, hęredes non possunt obijcere ei exceptio. adulterij ad finem priuandi eā dote, q̄a uidetur ei remissum per maritum, hoc uerum nisi mulier cōmisisset in arti mortis mariti, q̄a nō videtur ei remissum quo ad illum ꝙ cōmisit in arti. mortis, & sic pōt illud ꝑ hęredes opponi ad hoc ut perdat dotem, ut firmat Sal. in l. fi. C. de adul. & no. ꝑ gl. in l. fideicō. C. de fidei. & arg l. non est ferendum ff. de transa. & idem tenet Ro. in l. rei iudi. §. 1. ff. sol. mat. ubi pro hoc etiam alle. l. 1. cum ibi no per Bar. ff. de his q̄ ut indi. idem uidetur uoluisse Cy. in l. 1. in fi. C. de reuo. do. ubi dicit, ꝙ si dominus nō reuocauit feudum, cum uasallus cōmisisset aduersus eum feloniā, quam ignorauit, idē si sciuit, & nō habuit cōmoditatē reuocādi, quia statim mortuus fuit poterit hęres eius reuocare feu. all. ī ar. l. utilitatē, & l in confirmādo, ff. de confir. tut. idem etiā tenuit And. de Iser. & Bal. in c. 1. §. porro. q̄ fuit pri. cau benefi. amit. ubi idem dicunt, si sciuit et nō habuit cōmoditatē uindicādi, morte p̄uētus, pro quo Sal. in d. l. fi. C. de adul allegat in ar. bonum tex. in l 3. C. de inoffi. test. & idē ēt tenuit d. Abb. in p̄alle. c. fi. de do. & quando est in arti. mortis. semper p̄sumitur ignorare ut dicunt pręfati Doct. in locis superius alle. quoniam adulterium in art. mortis commissum, ac etiam quia non habuit facultatē uindicandi & accusandi.*

Allegatio d. Alex. de Tarta. Imolen.

Nota in uer. Quid si maritus scit uxorē adulterā &c. Quod mulieri possit per hęredes crimen adulterij opponi ad finem priuandi eam dote, probatur expresse per d. l. ex consensu, C. de repu.

Auth. ut liceat matri & auia, §. qa vero plurimas. & in l rei vendicatione, §. & hæredi ff. sol. mat. cũ simi. Nam hoc est uerum, ꝙ hæredes possunt de hac obijcere, nisi maritus mores mulieris adulteræ approbasset, seu conquestus non esset, quia tunc est secus. sed si improbasset mores uxoris adulteræ. aut conquestus esset dum uiueret, tunc etiam ad hæredes transit facultas obijciendi crimen adulterij ad finem priuãdæ mulieris iure dotis. ita voluit Io. de Imo in l. cum mulier. in 7. col. in uer. item aduerte ꝙ hoc procedit quando uir uiuit &c. ff. solu. mat vbi dicit, ꝙ si maritus reprobauit mores mulieris adulteræ licet contra eam in iudicio non egerit, hæredes possunt eidem mulieri opponere de adulterio ad finem excludendi eã a dote. ita dicit transire Iac. de Bel. in præalleg. §. quia uero plurimas & in Auth. ut liceat ma. & ibi hoc ponit Iac. de Bel. in fi. ubi pro hoc alle. l si uxor. in fi. ff. de adul. & in c. plerunq;, de do. inter ui. & ux. hoc ẽt uoluit Ang. in l. rei iu. §. et hæredes, ff. sol. mat. ibi dũ dicit, nec sub silentio pertransiuit &c. hoc clarius uoluit Pau. de Ca. in d. l. cum mulier. ibi dum dicit, ꝙ si maritus in uita. idẽ uidetur tenere Bar. sũmando illam l. & l. rei iud. §. 1. in primo contrario. & in l. Lucius, circa fi. dum dicit, ꝙ si maritus non fuit in uita de adulterio conquestus, non potest et hæres eius de adulterio opponere, per d. l. rei iud. hoc aperte uoluit And. de Iser. in c. 1. §. porro. quæ fuit pri. causa benefi. ami. dum dixit, ꝙ si uasallus offendat dominum, tamẽ dominus cum in uita non inquietauit, nõ poterit per eius hæredem feudo priuari, per l. fin. C. de reuo. don. & l. omnimodo, cum gl. & l. non tantum, §. si mancipatus, ff. de contrat a. & no. in c. imperialem, §. insuper, de prohi. feu. alie. per Fed. Subdit tamen hoc esse uerum, nisi dominus fuisset conquestus ĩ uita de offensa, allegat l. quæ a patre.

Eiusdem allegatio.

Mulier propter adulterium perdit dotem, l. ex consensu, C. de repu. & Auth. ut lic. matri et auiæ, §. quia uero plurimas, c. plerunq;, de don. inter ui. & ux. tamen illud uerum est si maritus accusauerit eam criminaliter de adul. & se ad pęnam talionis inscribat, tex. est secundum intellectum Bar. in l. miles, §. socer, ff de adul. & pro hoc etiam allegat Bar. in d. §. si uero plurimas. & no. per gl. in l. præall. l. ex consensu. Præterea dico ꝙ non esset necessaria criminalis accusatio, tamen ex quo maritus dum uiueret, silentio usus est, non uidetur hæredes ad retinendam dotem posse mulieri obijcere crimen adulterij, l. rei iudic. §. & hæredi, ff. so. mat. & ibi gl. & communiter scribentes, & Spe. in ti. de exce. in d. uersi. item quæritur ecce. & in tit. de do. inter uir. & ux. §. 2. uer. quid si mulier. licet ibi clare non firmet, & no. Sal. in l. fi. C. de adul. & ibi etiam ꝑ Bal. & ad hoc l. fi. et quod ibi no. C. de reuo. don. & ꝙ legitur & no. in d. c. fi. de dona. no. C. eo. l fi. in simili. C. de reuo. do. & ꝙ no. gl. in l. omnino. in uersi. si licebit C. de inoff. test. quæ dicit no ꝙ hęredes domini non possunt auferre feudum uasallo, propter feloniam commissam uersus dominum, si dominus nihil dixit, dum uixit.

Responsio contra prædictas alleg. do. Vgolini de Arimino.

¶ Non ob. in contrarium allegata, s. ꝙ necesse sit ut maritus lucretur dotem propter adulterium, ꝙ uxorem accuset de adulterio criminaliter, ut hic, Bar. in d. l. miles, §. socer. ꝑ illũ tex. secundum intellectum Bar. quia respõdeo quod cõis opi. est in contrariũ, a qua in iudicando non est recedendum, & de hoc ꝙ non requiratur accusatio est tex. in d. l. cũ mulier. ff. so. ma. & ibi hoc sequitur Bal. Io. de Imo. et Pau. de Ca. et ẽt tex. ĩ l. Lucius. ibi etiã sequitur Ro. eo. ti. & tex. iũcta gl. ĩ l. uiro, eo. ti. et est tex. clarius in præall. c. plerunque & in l. fi. cum ibi no. C. de adul. & ita tenet ẽt Iac. Bu. Pe. Cy. Bal. Sal in auth. sed hodie, C. de adul. & Iac. Bel in §. quia uero plurimas, in Auth. ut lic. ma & auiæ. Et ideo patet ꝙ ille intellectus Bar. ad d. §. si socer. si potest procedere, est contra prædicta iura, nec etiam probatur opin. sua in d. §. quia uero plurimas. quia ubi non negatur, quod si maritus non accusat criminaliter, sed alias per modum exceptionis opponatur de adulterio, quod uxor dotem non perdat, & ita etiam respondetur ad nota. per glo. in d. l. ex consensu. confirmo prædicta ex alio capite, nam non est dubium quod per adulterium dicitur illata iniuria marito, l. si maritus sit, §. lex Iulia, ff. de adul. & l. miles, §. socer. eo. ti. & ibi probatur ꝙ non solum marito fit iniuria, sed etiam omnibus de agnatione mariti, ut probat tex. ibi in uer. uindicta domus, iũcta l 1. in prin. in uersi. domus secundum expositionem Iac. de Are. & ibi Bar. ff. ad Sillan. & l. cum unus. in prin. cum gl. in uer. domum, ff de ali. & cib. leg. & est regulare, quod iniuria facta uni, censetur facta omnibus de genere suo, l. lex Corn. in prin. et ibi Bar. ff. de iniu. et l. 1. & ibi Bal. C. si quæ. prædi. po. l. cum scimus. & ibi Bar C. de agri. & censi, li. 11. & l. 1. & 2. ff. de lib. cau. ergo si filij mariti ex propria persona eorũ petãt iustitiã ministra.

nistrari super actione iniuriarum aduersus mulierem, non potest negari quin iudex debeat dictã iniuriã quæ æstimanda sit ꝑ iuramentũ actoris, accedente taxatione iudicis, l. sed vnus, §. seruus meus, & l. iniuriarum æstimatio, cum ibi no. per Bart. ff. de iniu. & plene per alios in l. si non conuicij, C. de iniu. Maritus qui non approbauit in vita sua mores pudorem adulterij concernentes etiam extra iudicialiter hæredes possunt contra mulierem repetentem dotem excludere propter adulterium commissum in uita mariti, allegant Io. de Imo in l. cum mulier, in 8. col. in uer item aduerte ꝙ hoc procedit, & alios Doc. & hanc sententiam esse communẽ licet Bar. sentiat contrarium in l. miles, §. socer ff. de adult. &c. ibi requiritur inscriptionem &c. & sic per viam iudicij, ad quod respondetur cum omni reuerẽtia opi. Bar. potius esse communem, quoniã confirmatur per text. gl. & Doct. plures maioris authoritatis: nam probari uidetur per tex. expressum in Aut. ut lic. ma. & auia, §. quia uero plurimas ibi si de adulterio maritus putauerit posse uxorẽ suam conuinci oportet t[illegible] uirũ inscribere &c. & gl ibi super verbo, si de adulterio, expresse firmat ibi ꝙ est verius, approbãs ꝙ l. quãuis, C. de adul. corrigatur, & clarius gl. idẽ confirmat in l. consensu, §. vir quoque, in j. glo. & in gl. sup uer. sibi hæredi, hanc sententiam sequitur & firmat Spec. in tit. de donat. inter virum & uxo. §. fi. ver. Quid si mulier agit de excep. & d. uers. Item sequitur ecce cum quo ibidem transit Io. An. in addi. etiã Io. An. omnino sequitur opi. Spe. remittens se ad eum in c. plerumque, de do. inter vir. & ux. & ibi etiam But. idem sequi uidetur, dicens, teneas quod non competit exceptio cum non lucretur maritus dotem, nisi accuset de adulterio, & inscribat &c Idem expresse voluit & consuluit Bal. in cons. inci. si vxor recedit ibi dicit formalit. si vir dissimulauit adulteriũ vxoris, & nec criminaliter nec ciuiliter egit, & nec ius vind tẽtauit, hæres mariti non potest accusare mores quo nõ accusauit maritus, ff. sol. mat. l. rei iudi. §. & hæredi & ibi ꝑ Dy. & ad hoc ca. de repu. l. & consensu § vir. & ibi glo. Et verba mariti non in iudicio sed extra iud cium nihil operantur ad trãsmittẽdã actionẽ per naturã dotis, nec ad ꝑpetuandã in successores, &c & paulo post subdit, sed cõtrarium est: cum. n. uir dissimulauit, & in iudicio conquestus nõ fuit, hæres audiri non debet, & vr approbasse patiendo labi tpĩs accusandi de adul. & hanc ẽt opin. sequutus est Ang. & in d. l rei iu §. & hære. ad fi. ibi, ultimo scias ꝙ sicut licitum est uiro ꝑ ꝑ adulterium retinere dotem, sic & hæredi viri, si modo uir expulit mulierem, alias secus &c. magis expressius firmat in Auth vt lic. ma. & auia, §. quia uero plurimas, licet liber meus videt intitulare Bart. sed communiter dicitur ꝙ Bar. nõ scripsit super auth. post omnes prædictos. Raph. Cu. prędictorũ confirmat sniam in d. l. cum mulier. ff. sol. mat. si igitur opi. Bar. roborat ꝑ tex. gl. & illustres Doc. quo colore põt dici contrariã opi esse cõem, prętere a nec Io de Imo in prędicta l. cũ mulier, ut s. alle. nec Ia. de Bel. & alij contradicunt, licet dicãt quod si maritus non approbauit mores uxoris, & est certũ quod hæredes possunt opp. de adul. nõ tamen dicũt extra iudicium ideo intelligentur, non approbauit iuxta formam traditam in d. §. quia uero plurimas. & gl. & aliorũ Doc. sup. q expresse dicunt de nõ approbatione in iudicio, ut sup. dictum est, deinde si expresse dicerent ꝙ sufficiat, ꝙ maritus est querelatus extra iudicium, tñ plures sunt & magis digni. tex. gl. & alij sup. numerati. ideo magis præualere debet opi. Bar. & sequa. nã q pluribus &c. c prudentiam de off. dele & est expressum 20. d. ca. de quib. & 33 q 2. hoc ipsum hac fuit all. do. Vgolini de Arimino.

AVG. Tu autẽ in hac materia adde qđ Ro. in d. l. rei iudicatæ, §. morũ, tenet expsse ꝙ hæredes mariti possunt excipere de adulterio ad hoc vt mulier perdat dotem, ꝑ no. per gl. in l. fideicommissum, C. de fideic. & ꝑ tex. in l. j. cũ ibi no. ꝑ Bar. ff. de his q b. vt indi. facit l. in cõfirmando, & l. in vtilitatẽ, ff. de cõfir. tu. & ꝙ eleganter decidit Cy. in l. fi. C. de reuo. don. & qđ pulchre decidit Io. An. & alij Canon. in c. fi. extra de do. vbi sing. limi. l. fi. C. de reuo. don. ꝓcedere in donatore decedente, & sciente donatariũ fuisse ingratũ, secus si donator ignorauerit, q a poterit eius hæres donationẽ reuocare. Sed his nõ ob. teneo opi. Bal. quia illa allegata ĩ cõtrariũ nõ militãt, nec tollũt rõnẽ illã, ꝑ q̃ Bal. tenet suã opi. & hoc idẽ voluit Bal. in l. cum mulier, ff. so. ma. in repe. in 15. opp. & sequitur ibi in 7. col. Io. de Imo. Limita tñ ꝓdicta qñ maritus viuens post adulterium, cõprobasset mores mulieris, vel esset dubiũ an approbasset, sed si ĩprobasset, tunc dicit Ia. de Bel. in Auth. vt lic. ma. & auiæ, in §. quia vero plurimas, ꝙ hæres eius posset opponere exceptionem adulterij, & idẽ tenet Imo. in d. l. cũ mulier, in 8. col. Idẽ ẽt sentit

Ang.in d. §.morũ.dũ intelligit illũ tex.qñ
maritus ſub ſilẽtio trãſiuit.In hac materia
Bar.ĩ d.l.rei iudicatæ.all.Spe.ĩ duob. locis,
30 & vide Doc.in d.l.fi.C.de adul. † Adde tñ
Pau.de Ca.in cõſ.126.inc.In Chriſti nomi
ne, amẽ. hæc mulier nõ dẽt excludi a peti-
tione dotis,q̃ ꝑ bona iura cõſuluit,ꝙ ſi vir
tenebat cõcubinas,& mulier cõmiſit adul-
terium,non dẽt ꝑdere mulier dotes ſuas ꝑ
adulteriũ.Idẽ ſi maritus ſciuit eã adulterã,
& eã carnaliter cognouit poſtea.Idẽ ſi vir-
nunq̃ eſt cõqueſtus.dic vt ibi ꝑ eũ ĩ d.cõſ.
Itẽ adde p̃dictũ cõſ.129.inc. In Chriſti no
mine,amẽ. reuocat̃ in dubium.q̱ diſputat
& terribiliter arguit,an ſit uera illa doctri.
Bar.q̃ poſuit ĩ l.pe. de adul. ꝙ ſi vidua cõ-
miſit ſtuprũ,an hr̃des viri poſſint exci ꝑe đ
ſtupro,ad hoc ut ipſa ꝑdat dotẽ,& ĩ fi.ap-
probat d.Bar.ĩ d.l.pe.Et adde d.Nel. ĩ trac.
bãnit.in 2.tẽp.poſt bannũ ꝑfectũ,in 29.q.

31 *Inq̱ſitio an poſſit fieri de adulterio & lenocinio.*

31 ANG. †Quæro an de adulterio poſſit ꝑ
viam inquiſitionis de iure procedi ? dic ꝙ
ſic tam de adulterio,quàm de lenocinio,vt
l.2.§.ſi publico. & ibi gl.& Bar.ff.de adul.

AVG. Tu adde hic ea quę dixi s̃.in glo.
hęc eſt q̃dã ĩquiſitio,ĩ prin.vbi late diſpu-
tatũ fuit in q̱b.caſibus, & in q̱b.criminib.
p̃t formari dicta ĩq̱ſitio,dic vt ibi late dixi.

32 *Marito agente contra uxorem de adulterio , an
poſſit mulier excipere de lenocinio .*

32 ANG.†Quid ſi ꝑ maritũ agit̃ cõtra vxorẽ
de adulterio, an ip̃a poſſit excipere de leno
cinio?rñdeo, ꝙ aut agit̃ ad vindictã publi-
cã,& ad pęnã corporalẽ ĩponẽdã, & tũc exi
ceptio lenocinij eã ñ excuſat,nã talis exce-
ptio ſolũ maritũ aggrauat vt puniat̃,ñ aũt
facit vt ſe liberet,vt d.§.ſi publico, de quo
late ꝑ gl.Bar.& Im.ĩ l.is q̱ re⁹, ff.de pu.iu.

AVG.Tu in hac materia,adde ea q̃ dixit
Pau.de Ca.ĩ d.cõſ.s̃.alle.ꝑ me,126.q̱ dicit
ꝙ imo vr̃ caſus contra iſtã concluſionẽ do.
Ang.in l.cum mulier, ff.ſol.mat.vbi ſi vir
agit cõtra mulierẽ, ut ꝑdat dotẽ ꝑꝑ adulte
riũ cõmiſſum,mulier excipit de lenocinio,
excludit maritum,ſed dic ꝙ ibi agit̃ ciuili-
ter, ſecus ſi ageret̃ crĩaliter, dic ut ibi ꝑ eũ.

33 *Adulterij accuſationem quis facere poſſit .*

34 *Maritus et pater an p̃ferãtur ĩ accuſãdo,et an
poſſunt accuſare de adul.q̱a uxor eſt ignominio
ſa,& matrimoniũ fuit contra leges contractũ .*

33 ANG·†Quis poſſit de adulterio accuſare,
dic cũ crimen ſit publicũ, ut l.j. ff.de pub·
iu.ꝙ q̱libet admittit̃, ar.§.cõſequẽs. Inſti.
de ſuſp.tu.Sed aduerte, ꝙ ſi extraneus accu
ſat & maritus & pater cõcurrãt,ꝙ maritus
p̃fertur oĩbus,ẽt ſi pater iã accuſationẽ, &
ſubſcriptionẽ ꝓpoſuerit,& marit⁹ nõ fue-
rit in negligẽtia, vt l.2.§.fi.& gl.& ibi Bar.
ff.de adult.in hoc dic latius,ut no. Azo. in
ſum.de adul.circa prĩ.videlicet,ꝙ maritus
in accuſatione adulterij p̃fert̃ oĩbus ẽt pa-
tri mulieris, niſi pater doceat generũ infa-
mẽ , aut arguat eũ colludere cũ uxore ma-
gis q̃ aĩo accuſandi , aliàs p̃fertur maritus
ẽt ſi pater p̃uenerit,&libellũ porrexerit ma
rito tñ nõ negligẽte,vt dictũ eſt,nec diſtin
guitur iuſtũ an iniuſtũ fuerit mr̃imoniũ,ſi
ue fuit vxor uilis & vulgaris,ſiue nõ,vt l.ſi
vxor,§.plane,ff.de adul.In tm̃ ꝙ ſpõſus ad
mittit̃ ad accuſandũ de adulterio ĩ ſua ſpõ
ſa cõmiſſo, & p̃fert̃ alijs,quib.nec mr̃imo-
niũ qualecunq;, nec ſpem matrimonij vio
lare licet,ut ff.de adu.l.ſi uxor,§.diuus.& ĩ
§.ſi minor. [illegible] e mẽti ꝙ ĩ ſpõſo vel mari
to nõ attendit,utrũ ſit paterfa.uel filiusfa.
q̱a ẽt ſine uoluntate patris ſui,qñ eſt filiuſ
fa. de adulterio accuſare p̃t,ut l. inter libe-
ros,§.filiusf.ff.de adul.Sed bñ attẽdit̃ ĩ ma
rito ſit liber vel ſeruus, q̱a ſeruus ob uiola
tũ cõtuberniũ accuſare nõ p̃t. C.de adul.l.
ſerui.Sed non cõſiderat̃ ætas mariti ſit mi-
nor, q̱a ẽt minor cũ ſuo curatore admittit̃
ad accuſandũ ꝓ ſuo toro uiolato,ff.đ adu.
l.ſi maritus,§.lex. Poſt maritũ admittit̃ pr̃
mulieris iure mariti,i.vt alijs p̃ferat̃ intra
lx. dies à die cõmiſſi adulterij,ita dicit gl.ĩ
l.iure mariti,C.de adul & l.patri,§.j ff. de
adu.ſed ille tex.dicit a die diuortij,vñ de iu
re qñ ĩcipiãt currere dicti lx.dies,plene no.
Sal.ĩ d.l.iure mariti,ver.q̃ro ſcđo &c. q̱ lx.
dies cedũt pariter marito &patri neutri ip
ſorũ accuſãti,ſi tñ intra lx.dies maritus oc
cupat accuſationẽ , tñ reſiduũ ꝙ dicto tꝑe
reſtabat,cũ marit⁹ cępit accuſare,cedit pa-
tri,donec incępit accuſare poſſe, ut ff.de a-
dul.l.ſi marit⁹,in prĩ. Sed hoc nõ ꝓcedit đ
iure Aut. q̱a ẽt ñ facto diuortio marit⁹ p̃t
accuſare de adulterio , & tꝑa ſibi currũt,&
ñ patri,q̱a demũ facto diuortio p̃t, & ſi ve-
niãt pr̃ & maritus ordine ſucceſſiuo ñ cur-
rũt tꝑa patri,niſi marito excluſo,ut no.Sa.
ĩ d.l.iure mariti,facit l.nouo iure.C.đ adu.
Et bene no.ꝙ illud ꝙ s̃.dixi, maritũ oĩbus
præfer-

præferri, ēt primo accusantibus, uerum est intra lx. dies, his aūt finitis cōcurrentib. cū marito & non ꝑuenientibus, tñ ēt maritus tanq̄ idoneior ꝑfertur, vt d.l.j.ī fi.& l.2. & ibi gl.& Bar.ff.de adu.& codē mō post maritum datur ꝑlatio patri, in d.l.1.in fi.cū l.2. In quibus aūt maritus oīb. alijs ꝑferat̄. no gl.Bal.& late Sali.in d.l. iure mariti. in ver.q̄ro mō &c. Et tene cordi ꝙ ꝑdicta procedunt qñ patri permittitur accusare adulterū, sed de filio dicta iura non loquuntur: tu aūt dic idē vt tex.sin.ī l.ꝙ si maritus, cū gl.ff.qui & à qui.& no.Sal. in d.l.iure mariti.ver. q̄ro dixi qñ pater &c. scias tñ ꝙ hodie correctū est, ꝙ siue cōstante matrimo.siue postea, siue maritus, vel pater, vł alij cōiūcti fuerint negligētes, uel nō, tñ nunq̄ extranei admittūtur ad accusandū de adulterio vxoris alienę, licet sit publicū crimē, ut no.gl.& ibi Bar.q̄uis se nō firmet ī l.miles, §.violenti, ff.de adul. Sed clarius Ric.Mal. Cy.& Sal.in l.q̄uis, la 2.C.de adul.ī ver.oppono cū gl.4.cū ver. seq.& ibi assignant rōnē, quare &c. Et q̄a dixi de cōiunctis, ꝙ admittunt̄, dic siue sint ex latere cōiuncti mulieris, siue viri, vt no.Sal.in d.l.q̄uis, ꝙ no.

AVG. Tu aūt in hac materia adde, ꝙ in tātū marito ꝓmissa est accusatio mulieris de adulterio, ꝙ imo si extraneus accusauerit mulierē de adulterio, & mulier fuerit absoluta: & maritus vult iterū ipsam mulierē accusare de adulterio, ꝙ poterit, ut est tex.ī l.si maritus, §.fi.ff.de adul. dū tñ ipse ꝓbet à principio, ꝙ iusta cā fuerit impeditus, ꝙ intra tps lītimum nō potuit accusationem instituere. Itē adde ꝙ Ang.in l.q̄uis, ff.de adul. & in l.si maritus, in prin.ff.de adult. vult, ꝙ falsæ sint gl.q̄ dñt ꝙ d.l.q̄uis, non corrigat iura antiqua, q̄a imo hodie extraneus non pōt accusare uxorem alterius de adulterio, q̄a nō licet fędare matrimonia aliena. Et iō dixit Ang.ī d.l.si maritus, ꝙ si vxor fuit repudiata à viro, ex quo maritus eā contēnit, nemo poterit eā accusare de adulterio. Quæ aūt ꝑsonæ pñt accusare, sancitum est in d.l. q̄uis. Itē in quantū dictū est, ꝙ maritus & pater ꝑferūtur in accusando, & possēt accusare mulierē de adulterio.

34 † Limita nisi vxor fuerit ignominiosa, q̄a nō poterunt hoc facere, vel fuerit uxor, sed m̄rimoniū cōtra leges fuerit factū. ita uoluit Bar.in l.marito, §.illud, ff.de adu.casū alle.in l.si uxor, §.plane.& §.sed & in ea.ff. de adult. Et hoc intelligas, qñ iure mariti uellet accusare, aliàs secus, vt ibi hr̄, & qñ dicat̄ accusare iure mariti vel nō, & q̄ priuilegia hēat, uide Cy. in l.mariti, C.de adult. ibi vide Doc.& vide Bar.in d.l.marito, §.illud.q̄ dicit, ꝙ si marit⁹ & pr̄ sunt infames, viles, & ignominiosi, repellunt̄ ab accusando, hoc intelligo si iure mariti, aliàs secus. Itē in quantum Sal.in d.l.iure mariti, & d. Ang.hic allegauerunt illū tex. ꝓ sing.in l.sed si maritus, q̄ & à q̄b. ꝙ pater ita pōt accusare filiā adulterā sicut adulterū.& Sali. ibi dicit ꝙ ille tex.alibi nō reperit̄.& ita ꝑtransit d. Ang. Aduertas ꝙ certe miror de istis clarissimis Doc. q̄ lumīaria iuris erāt, & ignorauerūt tex.magistrales, nā ille tex.ī d.l.sed si maritus, nō ꝓbat nisi cōiūcta gl. sed ego ī īdiuiduo allego casū ī termīs ī l.is cuius, §.marito, ff.de adu. vbi exꝑsse tex. hic dicit, ꝙ pr̄ pōt accusare filiā adulteram ītra lx.dies, & nemo alius extraneus ꝑfert̄, sicut ī ipso marito dr̄. Quinimo cōtra istā sn̄īam vr̄ tex.ī l.nec in ea, §.j.ff.de adul.vbi dr̄ ꝙ pr̄ in accusādo filiā adulterā ꝑ cęteris nullū ius ꝑcipuum hēt. Vide ergo q̄uo ille tex.in l.sed si maritus, est sing. cū reꝑiam⁹ multa iura de ista materia loq̄ntia. Sed rn̄de ad tex.in d.l.nec in ea, q̄a loq̄t̄ in patre, q̄ vult accusare filiā viduam, q̄ cōmisit stuprū, & ita dixit ibi gl.aliàs sec⁹. Et tene mēti, ꝙ dixit Ro.ī sin. primi anni 258.īci.scis ꝙ adulter.q̄ dixit ꝙ ī eo.libel.adul. & adultera non pñt accusari, tñ ibi lītat no.hoc.

35 *Pater & maritus si intra lx. dies non probant accusationem, an condemnentur de calumnia.*

35 ANG. † Quæro si pater & maritus intra lx.dies non probant accusationem, an condēnent̄ de calūnia? dic ꝙ nō, nisi sint in euidēti calūnia, C. de adul. l.q̄uis, de quo tñ vide late ꝑ gl.& Sa.ī l.absolutione, C.đ adu.

AVG. Sed adde ꝙ cōtra istā deci.est tex. in l.pr̄.& ī l.is cuius, §.fi.ff.de adu. vbi exꝑsse dr̄, ꝙ si vir iure mariti accusat, tenet̄ de calūnia, faciunt ea q̄ hn̄r in l.auxiliū, ff.de mino.& iō vide gl.in d.§.fi. & ibi Bar.exꝑsse dicit, ꝙ si intra lx.dies accusat, non tenet̄ de calūnia si ꝓbat, sec⁹ si accusat elapsis lx. dieb. q̄a tenet̄ đ calūnia, de euidēti vero calūnia tenet̄.đt ibi Bar.& ita ītelligat̄ d.§.fi.

36 *Pater & maritus licet intra lx. dies negauerint se velle accusare de adulterio, tamen*

intra quatuor menses vtiles admittuntur iure extranei.

36 ANG.† Scias tñ ꝙ licet intra lx.dies nega uerint se velle accusare de adulterio, tñ iure extranei admittunẽ in 4.mẽses vtiles, vt d.l.iure mariti, C.de adu.& l.3.§.hoc si maritus,& l.maritus,§.si negauerit,ff.eo.ti.

AVG.Tu adde ꝙ vera est ista cõclusio, ꝙ marit⁹ duplici via põt accusare vxorẽ suã, & iure mariti,& iure extranei, vt est casus in l.2.§.j.ff.de adul.& in l.si vxor.in prĩ.& ĩ §.sed si ea,ff.eo.ti. Priuilegia aũt q̃ magis danẽ in vno casu, q̃ ĩ alio, satis s̃.dictũ fuit. & in l.iure mariti, ꝑ Cy.& alios, C.de adu.

37 Maritus si intra lx. dies incœpit accusare, & nõ finiuit, & non prosequatur vltra, an considerato fin: teneatur de pręsumpta calumnia.

37 ANG.†Quæro an si marit s incępit accusare intra lx.dies,& non finiuit,& nõ ꝓsequatur vltra,& nõ probet, an cõsiderato fine teneatur de p̃sumpta calumnia. Sal.in d.l.iure mariti, in vers.q̃ro an maritus &c. dicit ꝙ nõ tanq̃ principium sit spectandũ, vt ff.de bo.liber.l.qui cum maior,§.j.

AVG.Tu adde ꝙ mihi vr̃, ꝙ satis pulchre dixit Bart.in l.is cuius,§.iure mariti, ff.de adul.in quantum diffiniuit p̃sumptã & verã calumniã, nã dicit ꝙ si maritus accus.intra lx.dies, excusatur à pręsumpta calũnia, à uera vero calumnia quis non excusatur.

38 Pater, frater, vel auunculus, an admittantur etiam iure mariti.

38 ANG.† Quæro an pater, frater, vel auunculus, admittanẽ ẽt iure mariti, q̃a vtile est iure mariti accusare ꝑ ꝑ p̃sũptã calũniã, & vt præferatur. Azo in sum.de adul.ĩ 2.col. dicit forte ꝙ sic, per l.quamuis, C.de adul.

AVG.Tu adde ꝙ dubito de ista decisione. Et primo scias, ꝙ qñ pater accusat ꝓprie, nõ dr̃ accusare iure mariti, sed iure patris dr̃ accusare, vt est tex.ĩ l.marito, §.illud, ff. de adul.ibi, iure patris, maritive. Sed ĩ hoc cõsidera, ꝙ imo iure patris ẽt pater semꝑ nõ põt accusare, nisi concurrant certa q̃ de iure cõcurrunt, vt est tex.in l.nec in ea,§.in accusatorem, ff.de adul. Si ergo pater non põt acusare semper iure patris, quantominus & frater & alij cõiũcti separati. Et maxime requiritur ꝙ ille qui accusat iure patris & mariti, habebat adulterã in potestate, vt est tex.ĩ l.is cuius.§.marito, ff.de adu. Nec ob. ꝙ maritus nõ habet uxorem in potestare, quia rñdeo ꝙ imo est falsum hoc, quia pater habet filiã in potestate quo ad reuerentiã, sed maritus habet vxorẽ filiãfamilias in ptãte, quo ad opera, & debitum carnis. ita eleganter tradidit Bar. in l.rei iudicatæ,§.socero.ff.so.ma. Et no.gl.Inst.ad Tertul.§.2.& l.si vxorem.C. de cond.inser.

39 Extranei post quas personas admittantur accusare in crimine adulterij.

39 ANG.†Et post has personas coniunctas extranei admittunẽ cũ sit crimen publicũ, vt d.l.quamuis,& licet olim aliud esset, hodie etiam cõstante matrimonio potest fieri accusatio, vt in Auth. v t lic.ma.& auię § quia vero plurimas.

AVG.Tu adde hic, quæ s̃.dixi in tribus proximis additionibus.

40 Capitula in adulterio, quomodo formabuntur vt concludant.

40 A N G.† Qũo formabuntur capitula in adulterio vt concludant,& sic ut scias quæ ꝓbationes sunt necessarię,& sic uideas modũ & formã practicãdi de adulterio? dic ꝙ aut proceditur per accusationẽ factã ab extraneo,& tunc sufficit ꝙ capitulet quod talis, s.Berta habebaẽ, & reputabatur ut uxor Caij, ergo idem, qñ per viam inquisitionis proceditur, qm̃ iudex succedit in locum patris extranei, non aũt inq̃rit iure mariti, vt habetur maxime d' Bar.in l.2.§.si publico, ff.de adul. Sinaũt maritus iure mariti accusat,& tũc nõ sufficit ita capitulari, nisi capitulet quod vere sit uxor, non aũt capitulet ꝙ habebatur, & ut uxor reputabatur. Sed aduerte quia ẽt maritus qñ ita capitularet & probaret, sufficit quo ad hoc ut pręsumatur vxor,& onus probandi in reum trãsferatur, vt l.in verbis, ff.de ri.nup. unde si re⁹ faceret capitula, ꝙ illa non poterat esse vxor, non releuat se, sed capitulare debet, ꝙ Berta non habebaẽ nec reputabaẽ ut uxor, quo probato etiã absoluetur. Et sic ex his habes capitula pro parte inquirentis, & ꝓ parte accusatoris & rei, & ita eleganter dicit Bar. ꝑ illũ tex.in l.si uxor,§.sed in ea, ff. de adul. Adde qđ idẽ ipse no.in l. si uxori, §.ꝙ si in uxorem, ff.eo. quod bene no. quia non oĩs scit bene capitulare, & consequenter minus bene ꝓbare in adulterio, ex parte vero cõmittentis adulteriũ nõ refert, an credat eã uerã uxorẽ Titij, & sciuerit an eã in animo reputauerit & tenuerit pro vxore

Titij,

Titij, quia Titio iniuriã inferre volebat, ita
dicit Bar. in l. de iure, §. fi. ff. ad muni. ꝙ no.
AVG. Tu aũt ĩ hac materia adde ꝙ Ang.
in l. si vxor. §. plane. ff. de adul. posuit istam
materiã, & refert istã materiã aliter, nã Bar.
dicit ꝙ vir accusans de adulterio vt vir, dẽt
probare matrimoniũ verũ, ꝙ probat eo ip
so ꝙ probat se tractasse & tenuisse illam in
vxorem, ꝑ d. l. in uerbis. Sed qñ accusat sim
pliciter, sufficit probare matrimonium pu
tatiue, qđ probat probãdo tractatũ, & ꝙ li-
cet aduersarius probet ꝙ illa vxor esse non
põt, nõ eximitur à pęna nisi probet negati
uã, s. ꝙ non tractabat eam vt vxorẽ. Et sub-
dit Ang. ꝙ si inspiciantur uerba Bar. ꝙ sibi
ipsi vr̃ contrarius. Nã dicit primo matrimo
niũ vere debere ꝓbari, & deinde subdit ꝙ
nõ sufficit probare reo, ꝙ ista vxor esse nõ
potest, vnde ẜm Ang dic, ꝙ vbi maritus ac-
cusat vt maritus, matrimonium debet pro
bari vere. Et iõ si aduersarius probet ꝙ ista
vxor esse non põt, absoluitur quantuncũq;
illa tractaretur vt vxor, quia p̃sumptio ma-
trimonij insurgens ex tractatu, tollitur per
contrariã probationem suam, s. ꝙ ista vxor
esse non põt. Et certe plus mihi placet ista
sñia Ang. Nec ob. tex. quem Bar. alle. s. text.
in d. §. sed si in ea. quia ille tex. recte intuen
ti nõ probat id qđ ipse dicit, & no. id quod
dixit Bal. in l. non igno. C. qui accus. quod
efficacior est probatio matrimonij, ꝙ vir
tractabat Bertam in alimentis & vestib. p̃-
ciosis, quàm ꝙ vir nominaret Bertam vxo-
rem suam, quia parum curamus, dicit ipse
de solo nomine, eum sæpenumero ista stãt
per fictionem, quod no.

41 *Capitula seu probationes de adulterio, qualia esse debeant.*

41 ANG. † Visis capitulis de vxore, nũc suc-
cessiue quæramus qualis debet esse proba-
tio de adulterio, & ꝑ consequens etiam illa
capitula de actu venereo, ꝗa post capitula
sequi dẽt probatio, dic ꝙ adulterium non
a põt probari directo, *a* & ꝗa si videres duos
nudos in lecto, nescires directo ꝗd vere fa-
cerẽt: vnde dic ꝙ ex p̃sumptionibus proba-
tur, vt c. p̃terea, de testi. & c. tertio loco, ex-
tra de prob. vt quia vidicti eos nudos in le
cto, vel & vidisti per scissurã ostij eos solos
in camera clausa, & erãt iuuenes & luxurio
si, & nihil parentela coniungebãtur, & alia
similia probãdo & deducẽdo, ita dicit Bar.
in l. 2. §. fi. ff. de adul. Itẽ dico ꝙ ex actibus
venereis probatur & p̃ambulis, ut no. gl. &
Bar. in l. j. ff. de var. & extraor. cri. & l. qđ ait
lex, in prin. & ibi Bar. ff. de adul. & l. capite
quinto, & ibi Bar. ff. de adul. & s̃. dixi.

ADDITIO.

a Probari directo. *Adde tu & vide Ro. in consi. 451. vbi etiam an ex eo quod mulier vadit de nocte, ad domũ Amasij, præsumatur adul. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia, adde ea
quæ dicit Bar. in l. 2. ff. de fur. in prin. ꝙ aut
probatur adulterium, si in domo alicuius
pulchrę puellę est aliquis inuentus, de qua
doctrina ego dubito in istis p̃iudicialibus,
ꝙ iste dicatur manifestus adulter, ꝗa pote-
rit esse, ꝙ ex alia causa iuerit in domum il-
lius mulieris, uel ꝗa erat frigidus, & nõ po
tuit fornicari. Sed uide d. Abb. in c. p̃terea,
extra de testi. approbantẽ illam doctrinam
Bar. in d. l. 2. sed ipse uult ꝙ vir & mulier in
latebris domus reperiantur. Aduertas, quia
reperio d. Abb. in c. tertio loco, extra de ꝓ
ba. in 6. col. facientem mentionẽ de hac do
ctr. Bar. in d. l. 2. & dicit ꝙ illa doct. Bart. est
falsa, quia ad probandum adulterium non
est uerũ, ꝙ sufficiat probari ꝙ aliquis fuerit
inuẽtus in domo unius pulchræ mulieris,
quia poterit esse, ꝙ ille ingressus sit illã do
mũ, & tñ ignorauerit ibi mulierẽ habitare.
Et iõ dicit ꝙ illa doctri. Bar. in d. l. 2. debet
intelligi qñ aliꝗs in latebris domus fuerit
inuẽtus, & erat in actu pręambulo ueneris,
puta, quia se osculabantur. & uide Bal. in l.
neq; natales, C. de prob. qui dicit ꝙ si mu-
lier admittit uiros passim de nocte, & de die
in domo, præsumitur meretrix. Et iõ scho-
laris qui ingreditur in similẽ domũ, nõ est
42 pręsumendũ ꝙ dicat pater noster. † Tene
mẽti q̃ dixit Ang. in l. si qui adulterij, C. de
adul. & in l. 2. §. si sic. ff. de adul. ꝙ adulteriũ
directo probari non potest uere, sed ex præ
sumptionibus, ut s̃. dictum est, dicit tñ qđ
illa præsumptio excluditur per aliam præ-
sumptionẽ, puta ratione consanguinitatis.
Subdit tñ, ꝙ licet ratione consanguinitatis
sñia absolutoria fuerit lata contra adulte-
rum, tñ si uere postea ꝓbaretur adulteriũ,
potest iterum procedi contra adulterum,
nõ obst. illa sententia absolutoria, tex. alle.
in l. si ꝗ adulterij, C. de adul. ita dicit Ang.
in d. §. si sic. Et oĩno vide quę dixi s̃. in hac

ead.gl.in ver.quid in patre,in addi.vbi exa
minaui, an ꝑdicta militent in clerico oscu-
lante vel alloquente mulierē.An aūt crīali-
ter ex istis ꝑsumptionib.liceat criminaliter
& ad mortē condēnare aliquē, vide d.Abb.
multa allegantem in c.quanto,extra de prę
43 sum.& melius in c.afferte,eo.ti.† Adde tñ,
ꝙ licet per istas ꝑsumptiones probaretur
adulterium,tñ videretur ꝙ mitius dēat pu
niri per doctr.Bal.in l.si quis non dicam ra
pere,C.de epis.& cle. in illa sua dist. qñ di-
stinguit qualiter vnus puniatur, qñ fuit in
uentus cū vna muliere iacente in terra , vel
qñ fuit inuentus osculari mulierē , & alle.
gl. in l.1.ff.de var. & extraor. cri. qui dicit
ꝙ mitius punit; & illa fuit doctr.Ia.de Ar.
& Guil.de Cu.ibi,nisi dicamus ꝙ ibi cōsta-
bat,ꝙ illi ad vlteriora non processerant.co-
gita,& vide quę late dixi in gl.fama publi-
ca præcedente,in ver.quęro, an vnum indi
cium vel plura requirantur,in illa addi.ma
gna mea,vbi examino istam materiam.

44 *Pœna adulterij quæ sit.*
45 *Adulterij pœna licet in viro sit capitis , iudex tamen illam ex causa minuere potest.*
46 *Muliere committente fornicationem cum sacerdote, iudex ecclesiasticus , non laicus cognoscet, quia effecta est fori ecclesiastici.*

44 ANG.† Quæro quę sit pęna adulterij,a
a quia facta ꝓbatione & liquidatione adul-
terij,sequitur pęnæ impositio, ar.l.j.§.1.ff.
ad Turp.dic ꝙ in masculo est pęna mortis
naturalis,vt l.q̃uis,la 2. C.de adul. & ibi vi
de late ꝑ Sal.In fęmina autem est pęna,de
qua in auth.sed hodie, C.de adul.quia clau
dit in monasterio,& alia patit de quib.ibi.
De iure aūt canonico snīa lata contra fœ-
minam adulteram,licet emendata fuerit si
maritus non vult ipsam recipere , tradi dēt
in monasterium in perpetuū ad pęniten-
tiā peragendā, vt c gaudemus , de conuer.
coniug.Et prędicta intellige qñ est simplex
adulterium . Si aūt esset adulterium cū in-
cestu, vel cum nefario coitu , & tunc ēt in
fęmina est pęna capitis , & sic punitur fœ-
mina vt masculus,vt est tex.in d.l. si adulte
riū cum incestu,in prin.ff.de adul.& ibi gl.
Bar. nec hodie corrigitur per auth. positā
in l.q̃uis,C.de adul.ita dicit Bar.in d.l.si a-
dulteriū.ꝙ no. De iure vero cano.si marit[9]
uult,est pęna adulterij,vt hr̃ & no.in c.gau
demus,ext.de conuer.coniu.

ADDITIO.

a ¶Pœna adulterij.*Vltra ea quæ ponit hic Aug. vide Fulg in consi.154 & Fed.de Sen.in consi. 62. vbi mulier fuerit fornicata cum vno sacerdote , iudex ecclesiasticus & non laicus cognoscet, & adde quod licet cū muliere nupta inhoneste viuente cōmittatur adulterium,tamen cōmittens non punitur, sed ipsa mulier.ita Pau de Ca in consi.307.*

AVG.Tu aūt in hac materia, adde ꝙ Io.
Fab.Inst.de pub.iud.post gl.ibi latius loq-
tur . Et considerat in hac materia qua tuor
iura.primū ius diuinū,quo adulter & adul
tera occiduntur,ut Deuteron.21.c.& 33 q.
5.c.hæc imago,cum c.seq.Item ꝫm ius Di
gest.quo iure vr̃ , ꝙ nō esset certa pę na sta-
tuta.Item nō vr̃ ꝙ esset capitalis, vt no.gl.
in l.qui cum vno,ff.de re mili.§. adulterio,
& de his qui not.insa.l.cū miles. Itē de iu-
re C. fuit statuta pęna capitis tā in mascu-
lo,q̃ in fęmina,ut l.quāuis,C.de adult. Itē
de iure Auth. est ordinatum & statutum ꝙ
in muliere mutatur pęna ut nō sit pęna ca-
pitis,sed alia pęna,de quibus in d.auth.sed
hodie . Solum est pęna capitis in masculo
cōmittente adulteriū , & ista est cōis snīa.
Et ita tenet gl. & oēs Doc. & maxime Ant.
de But.Abb.& Im.in c.tuæ, ex̃ de proc.vbi
Imo.dicit,ꝙ ita Legistæ cōiter tenēt. Et de
materia vide Ro.in sing.suis scd̃i anni,sin.
146.ꝙ inc.nos sumus in materia adulterii,
qui dicit ꝙ hodie sunt statutę tres pęnę.Et
ibi ponit ꝗs erit iudex. Adde d.Bar. in l.in-
ter liberas,§.j.post gl.ff.de adul.& Bar.in l.
si ꝗs iudiciū,post gl.ff.de q̃st. & Sal.in l.ca
stitati,& in l.eū ꝗ duas, C.de adul.& Ang.
ī Auth.ut nulli iu.§.adulterā, & Ia.de Bel.
in l.raptores,C.de epi.& cle.& §.necessitatē
in Auth.ut nulli iud.col.9. & gl.in c.de be-
nedicto,32.q.1.& Bart.in l.Claudius , ff.de
his ꝗb.ut indi.ex quib.dictis possumus col
45 ligere unā pulchrā limitationē, †ꝙ licet in
uiro sit pęna capitis,tñ ex cā iudex pōt mi-
nuere illā pęnā, per l.quid ergo,§.pęna gra
uior,ff.de his ꝗ no.insa.& uide Pau.de Ca.
cōs.suo 303.ponentē, an si mulier nupta,q̃
uiuit inhoneste adulteriū cōmittit, an ipsa
& masculus adulter dēant capitaliter puni
ri.& ibi alle.Ang.no.loquētē. Adde Fed.de
Se.in cōs.162.ꝙ incipit mulier accusata, ꝗ
dicit ꝙ mulier q̃ cōmisit adulteriū credens
maritum

maritũ mortuũ,nõ debet puniri de adulte-
46 rio,sed de simplici fornicatione.† Itẽ dicit ibi, ꝙ si una mulier fecit fornicationẽ cum vno sacerdote,iudex ecclesiasticus nõ secularis puniet ipsã,q̃a effecta est de foro ecclesiastico, & ibi dicit ꝙ si mulier respondẽdo inquisitioni dicit se cõmisisse adulteriũ uel incestũ,& ĩ ueritate nõ sit,nõ dẽt puniri de adulterio uel incestu, q̃a forte erat fornicatio,ibi uide,& dixit d. Abb.in cõs. suo 4. ꝙ quędã mulier q̃ fuit ui coacta facere adulteriũ cum quodã officiali cũ dolose nõ cõmiserit crimen adulterij,non incidit in pęnã, nec perdit dotẽ,nec alimenta, & tene mẽti ꝙ dixit gl.in c.tuæ,extra de procu.ꝙ mulierẽ damnatã de adulterio põt uir secũ reconciliare, & ipsã retinere,& ita dicendũ est econtra in uiro respectu mulieris,est tex.in d. auth.sed hodie, quinimo fortius dico ꝙ ẽt inuita muliere dãnata de adulterio,põt maritus ipsam retinere penes se,est gl.no.in c. ex literis,extra de diuor.quã approbant ibi Doc.maxime Abb.licet do. An.de Bu. cum aliqtali distinctione ipsam approbet,& ita illã gl.intelligit do. Ant. sed hodie de iure canonico clericus cõmittens adulteriũ in monasterium detruditur,& laicus excõicatur,per tex.in c. si quis clericus, 81. dist.ita dicit Io.Fab.Insti.de pub.iud.§.2.

47 *Fornicationem committentes, an euitent pœnas si dicant se contraxisse matrimonium.*

47 ANG.† An aũt postea dicti tales cõmittẽtes fornicationẽ euitare possint pęnas,si di-
a cãt,& cõfiteãtur^a se cõtraxisse mr̃imoniũ,no. ꝑ Bal.in usi.feu.ĩ ti.de pa.iur.fir. dic ut ibi ꝑ eũ,& dicã ĩ.eo.vers. pone ꝙ est iuuenis.

AVG. Tu adde & dic ut dicam ibi in d. vers.pone quòd iuuenis.

48 *Concubina alicuius si cognoscatur carnaliter a Titio, an Titius puniatur & quomodo.*

48 ANG.† Quid si cõcubina *b* alterius carna-
b liter cognoscit? dic ꝙ aut talis cõcubina ꝑdidit nomẽ matronę & honestę mulieris,& tũc talis coitus est ĩpunitus,aut nomẽ mr̃onę & honestę mulieris retinet,ut q̃a libertastat cũ suo patrono,& tũc talis coit⁹ est punibilis,ut est tex.& ibi gl.& Bar.ĩ l.si vxor, circa prin.ff.de adul. Et p̃dicta procedunt si est libera mulier,q̃ passa sit adulterium sin autẽ serua sit,hẽt locũ iniuriarũ actio,& de seruo corrupto,l. Aq.ff.đ adul.l.miles,§.pe. & l.pe. Et si uis scire q̃s coitus sit ꝑmissus, & ẽt quis damnatus,uide Bar.gl.& ll.quas allegat in l.si adulteriũ cũ incestu, in prin. uer.opp.de l.qui contra.ff.de adul.

ADDITIONES.

a Confiteantur. *Adde & uide do. Alex. in consi. j. in 2. vol.*

b Concubina. *Adde q̃ ꝓprie dicat̃ concubina. Pa. de Ca. in cons. 466. & do. Lu. Sardũ in tra. legi.*

AVG. Tu ĩ hac materia adde,& dic ꝙ cũ hodie de iure canonico nullus cõcubinat⁹ sit licitus,ut uoluit Io. And.sequendo opi. Host.in c.lator,extra q̃ fi.sint le.tex.in c.nemo.32.q.4. Quinimo ₰m Host.ẽt hodie de iure nouissi.vr̃ dicendũ, ꝙ leges dãnãt illũ coitũ cõcubinatus illicitũ,quia leges nouę dãnãt fornicationẽ,& oẽ pc̃tm̃,vt in Auth. de lenoni.col.2.& scen.mulieres &c. col.5. & ut nõ luxu. cõtra nat.col.6. unde & dicit Imperator castitatis sumus amatores,ut in Auth.qui.mo.na.col.6.§.illud,& l.si qua illustris,C.ad Orfi.& ĩ talib.potissime ubi de pc̃tõ agit̃,leges sequunt̃ canones, in Auth. qũo opor.epis.col.j.& de ec.tit.col.9. tenẽt per has rõnes,& Io. And.& Host. hodie indistincte saltẽ de iure can.ꝙ omnis cõcubinatus est illicitus. Si ergo oĩs cõcubinatus est illicitus,ita põt impune haberi accessus ad oẽm concubinã , sicut põt hr̃i ad illam quæ uulgariter meretricatur,ad q̃ impune sine dubio hr̃ accessus,per tex.in l.si uxor, §.plane, ff.de adul. & l.quæ adulterum,C. de adul.& iõ dicebat Ang.in d.l.si uxor. in prin. No. tu scholaris, qui quotidie habes accessum ad cõcubinas Bonoñ. q̃ non sunt sclauæ,sed fantolastrę,unde de tali accessu nõ debes puniri, cõsiderato ꝙ talis cõcubinatus est reprobat⁹ de iure ciuili,& fortius de iure canonico,ẽt si sit libera Bonoñ. cõsiderato ꝙ de iure p̃dicto oĩs concubinatus improbatus est,nisi dicas ꝙ ex quo oĩs fornicatio est ꝓhibita iure canonico,ẽt talis accessus dẽt puniri in terris ecclĩę, ĩ q̃b⁹ hẽt tꝑalẽ iurisdõnẽ , & sic iura canonica sunt spũalia,ut no. Io. An.in c.2.ex̃.de re.iu.ĩ 6. Sed tu uide oĩno Bar.ĩ l.j.ff.de cõc.optime saluãtẽ,ĩ quo cõcubinatus de iure cano. est approbatus uel reprobatus,sed uide tex.cũ gl.in c.cõcu.34.dist.qui ur̃ uelle,ꝙ de iure canonico qñq; cõcubinatus sit ꝑmissus, & 33.dist.in summa,uide oĩno Abb.in c.cum sit gñale,extra de foro comp disputãtẽ, an

hodie

hodie de iure ciuili concubinatus sit ꝓhibi
tus, vide Matth. in sing. suis, sing. 101. q po
nit materiam, de qua in j. q. hic tract. dicit
tamen ibi in fi. ꝙ si filius habet rem cũ cõ
cubina patris, est iusta causa exhæredandi
eum, ibi allegat bona iura.

49 Mulier accusata de adulterio, quas defensiones facere potest.

50 Maritus approbans mores mulieris, an videatur approbare futuros.

49 ANG. † Quæro quas defensiones põt fa-
cere accusatus uel accusata de adulterio, dic
ꝙ plures facere permittitur. Primo si dicat
ꝙ iure mariti post 60. dies accusare nõ põt,
vel si dicat ꝙ plures accusatores de adulte-
rio habere non potest, licet secus sit in cri-
mine incestus, vt l. si maritus, §. pe. & l. vim
passam, §. duos, ff. de adul. Item opponi po
test exceptio peremptoria, ut si dicat transa
ctum est quinquennium, quia quinquẽnio
accusatio adulterij tolliĩ, vt l. si maritus, §.
scriptione, ff. de adul. ꝙ tamen intellige, vt
no. gl. & late Sal. in l. adul. C. de adul. & etiã
in l. querela, C. de fal. Scd'o si dicatur mari-
tum destitisse, vt ff. de adul. l. j. §. j. & l. abso
lutione, vel si mulier dicat adulterũ esse ab
solutum, quia amplius in æternũ accusari
nõ põt, vt l. denunciasse, §. j. & quod no. gl.
& Bar. ff. de adul. Et sic cõdemnatoria facta
de adulterio non nocet mulieri, sed absolu-
toria facta de adulterio prodest mulieri, vt
d. §. fi. Ratio aũt est, q̃a in absolueñ. sumus
promptiores, vt l. Arriani, ff. de act. & obli.
Tertio si vir dicatur fuisse autor malorum
morũ, iudex. n. inquirere debet, an maritus
pudice viuens, mulieri quoq; colẽdi bonos
mores autor fuerit, aliàs periniquũ est ab
vxore alios mores exigere quos ipse mari-
tus nõ hẽt, ut ff. de adul. l. si vxor, §. si iudex.
Quarto opponiĩ ꝙ maritus eius mores ap
probauit, vt si eam ꝑ ꝑ adulteriũ de domo
expulit, postea vero eũ reassumpsit, vt l. si
vxor, §. fi. ff. de adul. Et consequenter dĩ ap-
probasse mores vxoris, non tm̃ p̃teritos, sed
etiam futuros, vt vult gl. in l. castitati, C. de
adul. & ibi Sal. ĩ pe. q. qui remittit ad no. ꝑ
ipsum in d. l. qm̃ Alex. Vltimo ꝙ maritus
fuit leno, vt l. qm̃, & l. ita, C. de adul. & dĩ le
no multis modis, vt ibi plene per Sal. quod
est verum, si opponat antequã nomen suũ
recipiatur inter reos, postea autem vir non
repellitur, mulier tamen obijciens uiro eũ
aggrauat, sed se nõ liberat, vt d. §. si publico,
& ꝙ ibi per gl. & Bar. de quo tñ late, ꝑ Im.
& Bar. in l. is qui reus, ff. de pub. iud.

AVG. Tu aũt in hac materia, adde, & dic
quo ad 4. & 5. & 6. defensionem tex. in l. quę
situm, §. fi. ff. de adul. per quem tex. colligi-
tur ꝙ licet maritus desistat ab accusatione
ante condemnationẽ, ꝙ non põt amplius
eã accusare, qñ in veritate cognoscebat mu
lierem forte non culpabilẽ, & dicit gl. ibi, ꝙ
licet desistat, non tamen crimine lenocinij
punitur, intelligas hoc verũ, qñ non erat dã
nata de adulterio, quia si erat dãnata de a-
dulterio, ipsa mulier, vel maritus in verũ eã
cognoscebat culpabilem, & mulierem redu
cat, punitur ipse maritus pœna lenocinij, ꝑ
tex. in l. sine metu, C. de adult. Aduertas tñ
ꝙ hodie per tex. in auth. sed nouo iure, & in
corpore vnde sumitur, licet marito sine pę
na ẽt mulierem damnatã de adulterio redu
cere ad domum eius, vide Doc. in l. castita-
ti, maxime Ia. de Are. Cy. & Ang. q dicũt ꝙ
cũ hodie maritus pęna lenocinij puniret si
reduceret mulierẽ ad domũ suã, qñ mulier
meliorẽ vitam nollet facere, sed vellet esse
meretrix, quicquid dicat ĩ d. l. sine metu, &
50 vide Sal. in locis præalle. † Sed aduertas in
quãtũ d. Ang. hic post Sal. in d. l. qm̃ Alexã
drum, vñr tenere ꝙ maritus approbãs mo-
res mulieris non modo p̃teritos, sed ẽt futu
ros vĩ approbare. Addatis ꝙ imo credo qđ
futuros nõ vĩ approbare, nec etiã posset, &
hoc probo ꝑ tex. cõiuncta gl. c. quemadmo
dũ, extra de iureiu. ibi, tutius ergo in hoc ca
su vĩ vt ꝑ ꝑ iurisiurandi religionẽ uir accu
sare desistat vxorẽ ad diuortium celebran-
dum, vbi fortius dĩ ꝙ si maritus expresse ꝑ
pactum etiam cum iuramento promittat
non accusare mulierem de adulterio futu-
ro, & sic videatur approbare mores mulie-
ris, ꝙ hoc pactum in quantum venit cõtra
publicam utilitatem, qui dolus de futuro
remittatur, ꝙ hoc fieri nõ põt, per text. in l.
si vnus, §. pacisci, & §. illud, ff. de pact. & iõ
dicit d. Abb. hic, tex. coniuncta gl. probat ꝙ
non ualet pactum, per quod maritus ꝓmit
tat mulieri nõ accusare ipsam de adulterio
futuro, in quantum hoc pactũ venit contra
utilitatem publicã, & sic maritus posset ip
sam accusare pacto non obstante, & ẽt iura
mento nõ obstante, vt vult ille tex. & hñ va
leret illud pactum & iuramentũ in quantũ
con-

contineret vtilitatē priuatā ipſius mariti,
vt voluit ille tex. coniuncta gl.& ſic volue-
runt Ho.Io.An.& Inn.ibi,& iō ſi recte pō-
deraẗ ille tex.ī d.c.queādmodū, cōiūcta gl.
& dicta Doc.ibi.& do.Ant.de But. & Imo.
Sed melius ꝑ Abb.ibi, vbi multū elegantiſ
ſime loquitur,habemus maximā limitatio
nem in hac materia, & ita reperio clariſſi-
mum patrem meum in alle. ſua 48. multū
extollentem dicta d.Abb.ibi, ad limitatio-
nem dictorum Sal.in loco præalle. & ita di
cit obtinuiſſe de facto,quæ omnia no.

51 Stuprum quando dicatur committi.

51 ANG. † Quæro qñ dicaẗ committi ſtu-
prū.dic ꝙ committiẗ ſiue cum maſculis, ſi-
ue cū fęminis viduis,vel virginib.ſolutis,ſi
ue vna fęmina cū alia, ſiue mulier ſit agēs
& puer patiens, & per conſequens ſemꝑ ēt
qñ contra naturā coitus cōmittaẗ,dummo
do in quas committitur ſint perſonæ libe-
ræ,non aūt ſeruæ,vt l.inter liberas,ff.de a-
dul.Inſt.de pub.iud.§.item lex Iul.de adul.
& dummodo ēt nō ſint meretrices,vt l.ſtu-
prum,j.reſpon.& §.j.ff.de adul.

AVG. Tu adde ī hac materia ꝙ ille tex.
in d.l.inter liberas, & ille §.Inſtit.de publi.
iud.non probant ea q̄ dicit d.Ang.hic.Qui
nimo ille tex.Inſt.de pub.iud. vr̄ ꝓbare qđ
non ſit ſtuprum, qñ cū maſculo committi
tur coitus. Sed iſta concluſio probaẗ de di-
recto in l.ſtuprum.§.1.ff.de adul.vbi Iuriſ-
conſul.hoc expſſe dicit, & bonus tex. in l.q̄
domum, ff.de adult. Qñ verò fęmina cum
maſculo & fęmina agit vt maſculus, quod
ſit ſtuprum,vide in l.fędiſſimā, C.de adul.
& tex.cum gl.32.q.4.c.nemo, vbi gl. ponit
quid eſt ſtuprum, & dicit ꝙ iſta procedūt
de iure ciuili. Alio modo capitur ſtuprum
de iure canonico, vt 36.q.j.§.j. vbi proprie
dr̄ quid eſt ſtuprum, ſed vide gl.ibi, aliqñ
capiẗ ſtuprum pro adulterio,& aliqñ econ-
tra,vide Doc.in locis s̄.alle.& gl.in d.§.1.

*52 Stuprum cōmittens cū ſerua,qūo teneatur do-
mino & quando ſtupri accuſatio fieri poſſit.*

52 ANG. † Quid aūt ſi cum ſerua ſtuprum
commiſerit, tenetur dño ſerui corrupti in-
iuriarum l.Aqu.vt d.l.inter liberas, & pōt
extra ordinē puniri,vt ibi.& l.fi.ff. de offic.
pręſi.ita dicit gl.& Sal.in l.ſerui.in prin.C.
de adul.Item accuſatio de ſtupro pōt intra
quinquennium inſtitui, ſi tñ ſtuprum per
vim committitur in maſculo, vel fœmina ſi-
ne temporis præfinitione, accuſatio poteſt
inſtitui ſemper,ff.de adul.l.marito, §.quin
quennium,& §.fi.

AVG.Tu adde Doc.in l.ſerni,C.de adul.
& in d.l.fi.ff.de offi.præſid.

53 Pœna ſtupri quæ ſit.
54 Sodomia qua pęna de iure canonico puniatur.
*55 Stupro quod non ſit pœna capitis,quando non in-
teruenit uis,quomodo intelligitur.*
56 Stupro quomodo dicatur mulier conſentire.
*57 Raptor, an per conſequens matrimonium ducen
do in uxorem raptam euitet mortem.*

53 ANG. † Quæro q̄ ſit pęna ſtupri ? dic ꝙ
a cū maſculis,& ſic ſodomiticum, *a* eſt pęna
gladij,& ſic decapitari debet,ut d.§.item
lex Iu.& l.cum uir,C.de adul.& in auth.vt
nō lux.con.nat.§.j.Item qñ fęmina ſtuprū
committit, quia gladio materiali punitur,
vt l.fędiſſimam, & ibi gl.& Sali.C.de adul.
Item qñ mulier eſt agēs cum maſculis, ꝗa
eadem eſt ratio. Item eſt pœna gladij, qñ
b per vim*b* ſtuprum committitur, vt d.l.fœ-
diſſimam,cum ſim. Sinautem ſine vi com-
mittatur in fęminis,tunc ſi inferentes ſunt
honeſtæ perſonæ, pœna eſt dimidiæ par-
tis bonorum publicatio : humiliores coer-
ctionis corporis, & relegationis, vt d.§.itē
lex Iulia.Et eadem pęna eſt in muliere pa-
tiente ſtuprū, quod eſt verum qñ uirgo, q̄
eſt viri potens, corrumpitur: ſi autem non-
dum ſit viri potens tunc corruptores humi
liores damnanẗ in metallum, honeſtiores
in inſulam relegantur,vt eſt tex.in l.ſi quis
ali-

ADDITIONES.

a ¶Sodomiticum. *Adde tu & uide Bar.in cōſ.
42.inci.ſcribitur Heſter.& uide in conſ.domi.
Anaſtaſii Plati.quod eſt in conſi.Barb.*

*¶Adde notabiliter dom. Vitalinum in ſuo opere
malefi.in rub.de raptorib.&c.*

b ¶Quādo per vim. *Adde tamen quod ſi tale cri
men cōmittat minor 25.annor. debet mitius pu
niri. ita Raph.Cuma.in cōſ.95. ubi etiā dicit ꝙ
iuuenis rapiens mulierem in uia publica, & du
cens eam ſeorſum a uia cauſa cognoſcendi, non
dicitur committere raptum. & dicit Paul.de
Ca.in conſ.307 ꝙ rapiens mulierem ſolutam ī
honeſte uiuentem etiam per uim non incidit in
pœnā raptus. & vide Ale.in conſ.1.in 3.uol.quę
ſit pęna rapientis monialem, uide Ioan.de Anc.
in conſi.1.Ber.*

aliquid,§.qui nondum,ff.de pę.nec hoc eſt
hodie correctũ,vt no.gl. & Bar.in l.ſi adul-
teriũ cum ince.in prin.ff.de adu. de quo tñ
an ſit in muliere correctũ, vide Sali.in l.cũ
qui duas.& in l.ſi mulier,C. de adul.& no.
gl.in d.l.inter liberas, qñ vero tutor ſtupra
uit eam cuius fuit tutor, deportatur, & oĩa
eius bona publicantur,vt l.j.C.ſi quis eam
cu.fu.tut.cor. Et mulier quæ maritum nõ
habet,ſm Sal.ibi, quæ ſeruo proprio ſe oc
culte immiſcuerit capitis pęna punietur,
ſeruus vero igne cremabit̃, vt l.j.C.de mu-
lie.quę ſer.ꝓpri.ſe immi.qđ no.cõtra iſtas
maledictas mulieres, & maxime viduas lu-
xurioſas, q̃ ſeruis vel famulantib.proprijs
ſe immiſcent, vt merito decapitari debeãt,
vt no.gl.fi.in d.§.itẽ lex Iulia. Et p̄dicta ꝓ
cedũt et̃ ſi patiẽs coitũ cõſentiat,ſi aũt diſ-
ſentiret tunc hẽt locum l.j.C.de rap.vir.ꝗa
acriter punitur vim in adulterio vel ſtupro
inferens & ſocius, & particeps tam in per-
ſona q̃ in bonis,vt ibi. Et ea mulier q̃ paſſa
eſt violentiam non punitur, imo aliqñ prę
miatur, vt hæc oĩa habentur per text.Cyn.
Bal.& Sal.in d.l.j.C.de rap.vir.

AVG. Tu aũt in hac materia de multi-
plici modo peccandi contra naturam, vide
vt dixit tex.in c.adulterij malum,32.q.7.&
gl.in c.oẽs accuſationes,ca.cau. & q.quę vr̃
enumerare in iſto delicto illũ ꝗ ꝓprijs ma
nibus ſe corrũpit: non credo tñ ꝙ ſimili pę
na puniat̃,& vide tex.ĩ c. flagitia, 32.q.7.ꝗ
ꝓprie appellat ipſos ſodomitas.& ibi ẽ bo-
na gl.q̃ dicit, ꝙ iſti ꝗ peccãt cõtra naturã,
aliter puniunt̃ de iure ciuili, aliter de iure
can.nã de iure ciuili eſt pęna gladij, ſed de
iure can.nõ, dicit tñ illa gl.ꝙ hoc crimẽ tẽ-
peſtates & peſtilẽtias ĩducit,ꝑ text.ĩ Auth.
vt nõ lux.cont.na.Et ſubdit ꝙ ꝗ puerũ cor
rũpit ad ſtuprũ morte puniat̃, ꝑ tex.de pę.
54 di.j.in c.ſolicitatores,§. qui puero. † Quæ
aũt ſit pęna de iure cano. contra laicos cõ-
mittentes delictũ cõtra naturã, & ſic cõtra
ſodomitas eſt tex.in c.clerici, ex̃ de exceſ.p̄
la.ꝗ dicit ꝙ laici debẽt excõicari,clerici ve-
ro deponunt̃ à beneficijs, & in monaſteriũ
detrudunt̃, & in tm̃ hoc crimen eſt exoſum
de iure cano. ꝙ ꝑ ꝑ enormitatẽ delicti pœ-
na extendit̃ ad non peccantes,vt dicit dom.
Ant.de But.in d.c.clerici,ꝑ gl.ibi, & eccle-
ſia habet iuriſdictionem in laicos propter
hoc crimen, vt multum eleganter dixit do.

Abb.in d.c.clerici. quicquid dixerit ibi do.
An.de But. quia deciſ.Abb.eſt verior, ꝑ ea
quæ hñr in c.cum ſit generale, extra de fo.
comp. & per doctri.Innoc.in c. quòd ſuper
his,extra de voto. Item in hac materia ad-
de ea quę s̃.dicta ſunt in ſtupro, vt illud de
lictum puniatur eo modo & ea. l. quæ di-
cta ſunt, habent locum de iure ciuili. Sed
de iure cano. aliter punitur, quia aut eam
quam ſtuprauit accipiat in vxorẽ, aut do-
tet,aut alio modo caſtigetur, ſecundum di
ſtin. tñ de qua per tex.& Doct. in c.j. & 2.
extra de ſtupris & adulterio, & vide Mathe
ſil.in no.ſuis dictis,no.100.qui dicit quòd
non eſt pęna capitalis qui ſtuprat viduam
vel virginẽ honeſte viuentẽ,niſi ſit vilis &
infamis de iure vel de facto, quia tunc rele
gabitur vel fuſtigabitur.Nec ob.d.l.j.quia
55 ibi interuenit aliqua vis ibi vide. † Itẽ ad-
de ꝙ licet ſemper allegetur ꝙ nõ ſit pœna
capitis vel gladij in ſtupro qñ vis non in-
teruenit in muliere volente.hoc verũ qñ p̄
ceſſit voluntas mulieris, & ſic eſt ſimplex
voluntas, & maſculus fecit ſtuprũ ſine ali-
qua violentia, ita loquit̃ tex.Inſt.de publ.
iud. §.ſed ea.l.ſecus ſi præceſſit voluntas vi
ri,& ſic maſculi, ꝗa in ſtupro eſt pęna capi
tis,& ſic mortis ꝑ tex.in l.j.§.fi.ff. de var.&
extraor.cri. ita limitabat iſtã materiã Bal.ĩ
l.raptores,C.de epiſ.& cler. & eſt notabilis
limitatio. Sed aduerte ꝗa Bar.in d.l.j.§.fi.
allegando Iac.de Are. intelligebat illũ tex.
in d.§.fi.ꝙ ibi vis aliqua interuenit,& cer-
te eſt vna diuinatio in practica, tamen non
recederem ab opi.Bar ſed melius declaran
56 do prædicta vltra Doc.dico, † ꝙ vbi mu-
lier conſenſit ſtupro in ſua ſimplici volun-
tate,ꝗa nõ vi,nõ verbis viri, nõ aliquo do-
lo ſubducta,nõ p̄cio,nõ ꝓmiſſionib.cõmi-
ſit, ſed magis ſilo capta in virum commi-
ſit ſtuprũ,nõ eſt pęna capitis, per illũ tex.ĩ
d.§.ſed ead. ꝗa hic eſt ſimplex volũtas non
coacta, tñ ſuſiducta verbis quoquo modo.
Sed vbi nõ eſt raptus ꝓprie cũ violẽtia de
facto,ſed volũtas viri p̄ceſſit, vel cũ lenoci-
nio,vel cũ ꝓmiſſionib. mulier fuit ſubdu-
cta ad ſtuprũ cõmittendũ, tũc eſt pęna ca-
pitis,ꝑ illũ tex. in d.§.fi.ꝗa violẽtia et̃ com
mittit̃ ſine facto,ſed verbis, iſto caſu ꝑ tex.
ĩ d.l.raptores.& ꝑ tex.in d.l.j.C.de rap.vir.
& ita intelligo prædicta. & vide Bal. in l.ſi
quis non dicam rapere,C.de epiſco.& cler.

qui

cle. qui ponit q̄ pęna sit in eo qui non viri
potentē stuprauit, & qñ dicatur ꝙ raptus
committatur; vide pulchre ꝑ Host. in sum.
de rap. ꝗ no. loquitur vltra Doc. per Ange.
in l. sed eximendi, post Doc. ff. ne quis eum
qui in ius voc. est vi exi. vide Alb. de Ros. in
3. par. statut. q. 66. qui alleg. Iac. But. & Gā.
in tract. malefi q. 100. & Cy. & Doct. in l. j.
C. de rap. vir. 36. q. 1. c. 2. cum ergo. & vide
Pau. de Cas. in cons. suo 303. qui consuluit
ꝙ ille qui rapuit mulierem solutam, quę se
mel ab alio fuit tacta. vel quam alius oscu-
latus est, non incidit in crimen raptus, stan
te statuto ꝙ dēat decapitari ille ꝗ mulierē
honestā rapuerit, & ibi vide an raptus com
mittatur in muliere nupta inhoneste viuē
te. Alb. de Ros. in 3. par. statut. q. 52. dicit, ꝙ
Dy. dicebat ꝙ si faciebat quæstum cū per-
sona sua, nō punit̄ pęna raptus ille rapiēs,
57 aliàs sic, licet aliàs eam cognouisset. † An
aūt per sequens mr̄imonium raptor si du-
cit raptam in vxorē euitet mortē, & sic pę-
nam legalem, vide Spe. in tit. de leg. §. nūc
de dispensatione epi, vers. 29. & Io. Cal. cō-
suluit ꝙ euitet pęnam, hoc dixit c. fi. extra
de rap. & voluit But. in l. 1. in fi. C. de rapt.
vir. per gl. in c. 2. ex̄ de hære. lib. 6. vide tex.
36. q. 2. c. de puellis. Et hæc no. quia habui
de facto, & ita obtinui ẜm opin. Io. Cal. Itē
in quantum d. Ang. hic dicit ꝙ mulier quę
proprio seruo se facit stuprari, punitur pę-
na capitis, per l. j. C. de mulie. quæ proprijs
ser. Adde & dic, ꝙ illa lex loquitur in perso
na non libera, & sic in seruo, & ideo ibi
est speciale in illo casu, & dñt Doct. ibi, ma
xime Ang. cum ergo lex sit pęnalis in per
sona seruorū, non dēt extendi, iuxta not. in
reg. odia, de reg. iur. l. commodissime, ff. de
lib. & posth. l. si vero, §. de viro, ff. sol. matr.

58 *Iuuenis solutus inuentus est cum quadam mu
liere etiam soluta, contra quem fit inquisitio de
tali carnali mistione, si vterque eorum confite-
tur quod unus alterum desponsauerit, nun-
quid credatur.*

58 ANG. † Pone ꝙ quidam iuuenis qui est
solutus, inuentus est cum quadam mulie-
re etiam soluta, contra quem fit inquisitio
de tali carnali immistione, modo vterque
eorum confitetur, ꝙ vnus alterum despon-
a sauerat: nunquid credatur? dic ꝙ sic, *a* nisi
signa in cōtrarium appareant, vt C. de rap.
Virg. l. 1. vt quia inuenta fuit fœmina plo-
rans & similia. ita dicit glo. Bal. & Doct.
in l. pen. C. de fideiuss. quod no. ad euaden-
dum aliquos à stupro.

AVG. Tu aūt in hac materia adde ea quæ
dixit Bal. in addi. Spe. in tit. de confes. in 2.
col. qui dicit, ꝙ hæc confessio matrimonij
excludit accusationem stupri, sed fallit in
crimine raptus, per l. j. C. de rap. vir. & idem
dixit Bal. in d. l. pe. C. de fideiuss. & vide ibi
Ang. qui dicit ꝙ semel defendit vnū iuue-
nem, qui debebat decapitari, qui accusaba-
tur de adulterio, de hac matetia adde Spe.
in tit. de confes. §. sequitur, ver. sed pone, &
vide Bal. in l. quicunq;, C. de ser. fug. in pe.
col. qui dicit, ꝙ ipsa mulier poterit tñ tor-
queri, qđ est vnum verbum periculosum,
& credo illā doctrinam falsam, nisi sint alia
indicia in contrarium, arg. l. non est verisi-
mile, ff. quod met. cau. & eorum quæ dixit
Sal. in l. fi. C. de qō. Sed in hac materia mihi
placet sn̄ia Bal. in c. 1. §. furtū, de pa. iur. fir.
qui dixit ꝙ illa allegatio matrimonij præ-
tensi ante, non excusat ab accusatione stu-
pri: & ꝙ iudex in hoc debet inspicere alias
coniecturas. Et ad hoc est bonus tex. in l. 1.
C. de collusio. deteg. quem Bal. ibi ponde-
rauit, & dat exemplum, ꝗa dicit ꝙ illa glo.
in l. pen. C. de fideiuss. non militaret si ma-
sculus & fęmina erant impares, vel si non
essent alia indicia in contrarium, pro qua
conclusione est bona gl. 30. q. 5. in c. aliter,
& vide Bal. in l. 1. C. de confes.

59 *Inquisitione facta de adulterio si ꝓbetur stu-
prum, an sequetur condemnatio de stupro.*

59 ANG. † No. tñ & tene mēti, ꝙ licet inqui
sitio vel accusatio fiat de adulterio, & ꝓbe
b tur stuprum, sequit̄ condēnatio de stupro, *b*
ẜm gl. in l. si ea, C. de adult. Dy. aūt in qōne
facti tenuit contrariū, & allegat l. qui adul-
terium, in fi. eo. tit. cuius opinionem sequit̄
Sal. in d. l. si ea. dic tñ plene, vt ibi per eum.

ADDITIONES.

a ¶ Quod sic. *Adde tu Ale. in consi. 1. in 1. vol. & Bart. in cons. 57.*

b ¶ De stupro. *Adde & uide Alex. in consi. ult. in 2. volu. ubi quod cum inquisitio sit de uno delicto, & de alio probatur, sequi debet absolutio, & vide eundem in consi. 24.*

AVG. Tu adde ꝙ ego limitarem prædi-
cta & dicerem gl. esse veram contra Dy. &
Sal. nisi suꝑ illa inquisitione de adul. seque

retur

retur confeſſio de ſtupro, quia ex eadē con-
feſſione ſequi pōt condemnatio in crīalib.
ſēm tex.in ca.1.& 2.extra de accu. & hoc in
terminis dixit Ang.in repe.l.ſi vacantia,C.
de bo.vac.in 24.col.q̄ dixit ꝙ licet inquiſi-
tio ſit formata de homic.vel accuſatio,tñ ſi
in proceſſu apparet de furto , vel alio deli-
cto,an ſequi poſſit condēnatio,& ibi elegā-
ter decidit limitando prædicta duob. mo-
dis,ego in addit.meis s̃. late diſputaui iſtū
paſſum,dic vt ibi dixi.

60 *Pax erat inter aliquos & promiſerant ſe non offendere ſub pęna, an adulterando vxorem incidat in pęnam pacis.*

60 ANG.†Quid autem ſi pax erat inter eos
& promiſerant ſe non offendere ſub pęna,
an adulterando vxorē incidat in pęnā pa-
a cis.Bar.in l.verum,ff.de furt.dicit *a* ꝙ non,
quia fecit cauſa libidinis , & non cauſa in-
iuriandi,vide quod no.Bar.& Imo. in l.li-
citatio,§.quod illicite,ff.de pub.

AVG.Tu aūt in hac materia,adde & dic
ꝙ Ang.in d.l.verum , vr̄ dicere ꝙ in dubio
præſumitur ꝙ cauſa pacis rumpendę illud
fecerit q̃ cauſa libidinis ꝑ bonas rationes ,
& contra iſtam cōem ſnīam fortiter obſt.
ca,quæ dixit Bar.in l.ita ſtipulatus, §. Gri
ſogonus,ff.de verb.obl. q̃ mirabilem doct.
approbauit Bal.in c.1.§.ſimiliter,q.b.mod.
feu.amit.& ibi multum exclamauit Bal.de
iſta doctr.& dicit eam menti eſſe tenendā ,
qui dicunt ꝙ ſi Sempronius fecit pacē Ti-
tio ſub pęna, & promiſit non offendere,li-
cet perſonam Titio non offenderit. Sed illā
perſonam offenderit , ꝑꝑ quem Titio pro-
prio nomine cōpeteret actio iniuriarum ,
ꝙ pax dr̄ eſſe rupta. Modo ſtat regula,ꝙ li-
cet vxor Titij ſit adulterata, actio iniuriarū
competit marito proprio nomine , per tex.
in l.1.§.fi.ff.de iniur.cum ſi. & per hanc rō
nem reperio Ro.in l.licitatio,§. quod illici
te,ff.de pub.vbi ipſe dicit ꝙ aliàs legit Bāl.
in vſib feud.reprobaſſe illam doctri. Bar.q̃
poſuit in d.§.quod illicite. Sed non recor-
dat̄,& dicit ꝙ ipſe perquiſiuit Bal.nec vnq̃
potuerit inuenire,vbi Bal. hoc dixerit in v-
ſib.feud. Sed credit ꝙ lect. ſua ſit falſa , bñ
dixit,ꝙ aut Bal.poſuit in c.2.quæ ſit pri.cā
benefi.amit.aut in c.j.quib.mod.feu.amit.
Et ideo errauit iſte doctor: nam habebat le
cturam ſuā corruptam. Sed illo tp̄e nō ha-
buit memoriam, debebat nāq; perquirere
vbi ego quæſiui,& inueniſſet,ſ.in d.c.j.§.j.
fuiſſet ēt lect. mea corrupta ſi ſolum in c.j.
ego perquiſiuiſſem , & in principali mate-
ria,adde Pau.de Caſt.in l.qui ſeruum,ff.de
verb.obl.& Io.And.in regula,c.fruſtra,ex-
tra de reg.iur. in 6. Tu adde etiam quæ la-
te ſcribo in allegationibus meis,vbi late di
ſcutio iſtam materiam.

61 *Statatum imponens pęnam pecuniariam pro adulterio ſi reus confeſſus eſt quod pluries cognouit carnaliter vxorem Titij , an vna vel plures pœna imponentur.*

61 ANG.†Quid ſi ſtatutū imponat pęnam
pecuniariā pro adulterio, & reus confeſſus
b eſt ꝙ pluries *b* carnaliter cognouit vxorem
Titij, an vna vel plures pęnæ imponentur.
Bar.ponit in l.vulga.ff.de fur.& in cōſi.qđ
inci.Ant.cōmiſit adulteriū &c.& Io.Cald.
& Io.de Lig.in cōſi.ſuis, quæ incip.Inqui-
ſitionis huius thema &c.& aliud inci. Quę
rit̄ an multiplicentur pęnæ &c. facit quod
no.Bar.in l.nunq̃ plura.de pri.deli. & in l.
j.§.vnde quæritur, & ibi Imo.ff.de publ.&
conclude ꝙ licet Bar.in d.l.vulgaris.ibi vi
deatur velle ſaluare gl.ꝙ ibi ideo contingit
ꝙ vnica pęna pro omnibus vicibus impo-
nitur, quia pęna adulterij cum ſit pęna ca
pitalis, vt l.quamuis, la 2.C.de adul.nō eſt
reiterabilis.Ex quo infertur ꝙ ſi eſſet pęna
pecuniaria pro adulterio, vt plurimum eſt
per ſtatuta,tunc pęna multiplicabitur ſēm
delictorū reiterationē. Sed Bar.in d.ſuo cō-
ſi.dicit qđ imo d.gl.in l.vulgaris, eſt vera,
ēt ſi pęna pecuniaria eſſet imponenda, qa
pro omnibus vicibus adulterij vnica tñ pę
na imponit̄,per glo.& ꝙ ibi no. per Bar.in
d.l.nunquā plura: nam ad hoc vt ex delicti
pluralitate pęna multiplicetur, neceſſe eſt
qđ ſint diuerſæ delinquēdi ſpecies, facit d.
§.vnde quæritur,& ibi Dy.Bar.& Imo.Sin
aūt eadem ſpecies delicti eſt , licet reiterata
non reiteratur,ēt pęna pecuniaria, & maxi
me qñ ex reiteratione non orit̄ nouum in-
tereſſe

ADDITIONES.

a ¶Dicit ꝙ non. *Adde quod idem tenet Rom.in conſ.184.& conſi.255.& late tenet Ale.in conſi.113.in 2.vol.*

b ¶Quod pluries. *Adde & vide Pet.de Anch in conſ.4.& ibi an adulterium dicatur crimen continuatum.Ber.*

tereſſe pecuniariũ,ut l.inficiãdo.§.infãs,ff. de fur.& ibi Bar. Et ſic licet centies Bertam carnaliter cognouerit, vnica tñ pœna etiã pecuniaria à ſtatuto inducta imponeretur, quod no. & tene bene mẽti iſtam doctrinã ad multa,& maxime in limitatione pœnarum quando delicta ſunt reiterata.

AVG. Tu aũt in hac materia, adde quæ dixit Bal.in l.quicunque,C.de ſer.fug.in 2. col.qui dixit, ꝙ ſi eodem loco & continuato propoſito ſæpius quis cognoſcat vxorẽ alterius aut viduam,vt no.in l.vulgaris, ff. de fur.& in l.pe.ff.dd act.& obl.in gl.ordi. quia hoc delictũ cõtinuũ eſt,reputatur hoc quaſi vnum delictũ, per l.eum qui in popularibus,ff.de iureiur. Et ſic Bal. ibi vult ꝙ ſi diuerſo loco hoc fieret , vel non propoſito cõtinuato,p̃dicta non militarent. Et ad idẽ in terminis alle.gl.6.q.j.c.limitarẽ,quę gl. per illum tex. concludit,ꝙ ſi cum eadẽ muliere pluries committo fornicationẽ,ꝙ toties debeo puniri tanq̃ ꝓ diuerſis delictis, per c.conſuleret,de pœn.diſt.5. & c.miſericordiam,de pœ.diſt.j. & de illa gl.fecit mentionẽ Abb. & ipſam ſequitur in c. ſicut dignum,extra de homic.& vide gl.in c. virginib.27.q.j.& vide gl.& Bar.in l.ſi quis diutino,ff.de pœ.& gl.& Bar.in l.mariti,§. ſex menſium,ff.de adult. ſed Ang.in d.l.vulgaris,vr̃ ĩ hac materia approbare doctri. Bar. ibi.& vide Sal.in l.adult.C.de adult.Sed ultra omnes latius loquutus eſt in hac materia Pet.de Anch.in cle.j.extra de priui.in §. quibus,in 7.no.vbi facit mentionẽ de contrarietate Bar.ĩ hac materia,& de illo conſ. Bar.dic,vt ibi per eũ,à cuius ſñia non diſcedo,& vide Pet.de Anch.in quodã conſ. ſuo 4.in ordine meo,vbi not.loquitur , & vide Bar.in d.l.nunquã plura;de priua.delic. Archi.in c.ad apoſtolicæ,de re iud.lib.6.

62 *Inquiſitio quando fit contra eũ qui habet duas vxores,& negat inquiſitionem, an iudex ſecularis poſſit inducere probationes ſuper matrimonijs.*

62 ANG.† Quid in caſu l.eum qui duas,C. de adult.qñ inquiritur contra aliquem qui habet duas vxores,& negat inquiſitionem, an iudex ſecularis ſuper matrimonijs poſſit inducere probationes?vr̃ ꝙ nõ,quia eſt ſpirituale,ergo ad ep̃m pertinet,vt c.tuam, de ord.cog.c.lator,qui fil.ſint legi.Cõtrarium tenet Bal.in l.quoties,C.de iud.ꝑ illam l.& idem Pet.de Anch.in cle.diſpendioſam, de iu.quia illa cap. loquuntur qñ agitur ciuiliter,ſecus ſi criminaliter: quia ſicut in criminali punitio ſpectat ad iudicem ſecularem, ita & cognitio,vt c.3.de rap. quod ſingulariter tene menti, quia eſt notabilis limitatio ad d.c.cum ſimilibus.

AVG. Adde ꝙ iſta quæſtio nõ eſt ita faciliter decidenda,vt dicit d.Ang.hic,ſed eſſent vidẽda dicta Bal.in l.omni innouatione,C.de ſacroſ.eccl.& pulchrũ conſ.Gaſpa. de Cal. quod incip. In nomine domini noſtri Ieſu Chriſti,vbi latiſſimè locu. eſt ĩ hac materia,& d.Io.de Lig.& Imo.in d.cle. diſpendio.extra de iu.& dicta Doct.poſt Bar. in d.l.Titia,ff.ſol.mat.& per Spec.in tit. de reconuentione,§.nunc videamus.verſi. ſed nunquid incidenter. Ego quia late poſui iſtam materiam in d.l.Titia,me remitto ad ibi dicta per me, & Moderni late ſcripſerũt in d.c.tuam.

63 *Pater vel maritus reperiẽs clericum in flagranti crimine cũ filia uel uxore, iuxta l.Gracchus, C.de adul. an poſſit eum occidere , ita quod non incurrat canonem ſi quis ſuadente diabolo.*

63 ANG. † Quid ſi pater vel maritus iuxta l.Gracchus, C.de adul. reperiat clericum in flagranti crimine cũ filia vel vxore,an poſſit occidere , ita ꝙ nõ incurrat canonem, ſi quis ſuadente diabolo. Bal.Ang. & Raph. dicunt ꝙ ſic,in l.ergo,§.ſi hæres,de leg.j. & ibi vide Imo.

AVG. Adde,ꝙ ego miror ꝙ iſti Doct. alleg.Bal.& Doct.ponentes iſtam q.ego allego tex.cũ gl.in terminis, in ca.ſi uero,extra de ſent.exc.in fi.ibi dum dicit tex. ſi clericũ cum vxore vel filia inueni turpiter iacentẽ, poſſum ipſum capere , & ibi glo.dicit ꝙ in caſu l.Gracchus, C.de adult.poſſum inferre iniuriã ipſi clerico, & ibi vide an ſim excõicatus,uide tñ omnino Doct.in d.c.ſi vero, ſed oĩno Io.And. qui ponit quid faciẽdum ſit iſto caſu ipſi laico impune.

64 *Maritus an poſſit demandare alteri occiſionem uxoris deprehenſæ in adul.*

64 ANG.† An maritus poſſit demandare alteri occiſionem vxoris deprehenſę in adul. Bal.in vſib.feu.t.j.§.ſi vero,de pa.iur.fir.tenet ꝙ non, per tex.in l.ſi quis in graui,§.ꝙ ſi maritus,ff.ad Sill.vbi videas Lud. de Ro. pro quo facit gl.in l.cum fundi, ff.de vi & vi ar.& hoc vult Cy.ĩ l.j.circa vlt.q.C.vnde

vi.&

vi,& non mirum , quia lex specialiter de-
monstrat solummodo personam mariti,er
go alteri demandari siue committi nõ po-
test,vt l.si seruus,§.si hæredi.in rõne sui,de
sta.lib.Et hoc ẽt tenet Sal.in d.l.Gracchus,
ver.& hęc tertia est &c.Licet Bal.ibi teneat
cõtra dicẽs,ꝙ stat.licitũ sit marito interfi-
cere adulterum,potest alteri demandare, &
assassinus interficiens non tenetur, sed pri-
ma pars est verior,ꝑ d.l.Gracchus, quia tm̃
filijs põt mãdare,vt est gl.in d.l.cũ fundũ.
Sed an pater qui potest adulterũ occidere,
possit alteri demandare , dixi supra in ista
gl.in uers.(quid si pater mandat alteri.)
AVG. Tu in hac materia adde ꝙ cũ hæc
qõ semel occurrisset de facto,& allegaretur
contra me hæc doctri. do.Ang. hic,& Bal.
in d.c.j.& Cy. ego contra ipsos allegabam
Ro.in l.j.§.fi.ff.de ope.no.nũ. qui expressẽ
tenet contrarium,& approbat doctr.Bal.in
d.l.Gracchus,pro cuius opin.alleg.tex.in l.
metum,la grande,§. sed licet,ff.quod met.
cau.vbi probatur ꝙ si pecuniã ideo dedi ti-
bi vt à violẽtia me liberes,illam pecuniam
repetere non possum , ergo ibi est casus ꝙ
translatio istius iuris vindicãdi propria au
toritate fieri põt in alium , etiã si pecunia
interueniat.Adde tñ ꝙ contra istam sñĩam
fortiter ob.dicta per Doc maxime per Cy.
& Bal.in l.ad officium, in fi.C. cõi diui. &
Bal.in repetitione l.j.C. vnde vi,in 15. col.
& Bal.ĩ l.accusationis,C.ꝙ me.cau.& Pau.
de Cas.in l.si cum dotẽ,§.transgrediamur ,
ff.so.mat.& Bal.in l.ut uim,ff.de iust.& iu.
Qui dicunt ꝙ si statutũ dicit ꝙ licitum sit
offenso occidere ꝓpria autoritate, & se im
pune vindicare,ꝙ talem facultatẽ vindicã-
di propria autoritate non põt alteri demã-
dare ipse offensus,& in terminis nostris vi
de Sal.in l.non ideo minus,C.de accu.in 5.
col.ibi,quæro quinto,an in delictis quis ex
cusatur rõne mandati. Et ibi tenet ꝙ vbi ꝑ
priuilegiũ competit alicui hoc ius vindicã-
di propria authoritate nõ põt cedi nec mã-
dari.Nec ob.d.l.Gracchus, quia dicit ꝙ ibi
concedit filijs tñ,ergo alijs videtur inhibi-
tum.Et ad idem ego alleg.Pau.de Cast. in
cons.suo 41.incip.In Christi nomine,amẽ,
vr̃ dicendum ꝙ si dictus Christoforus, qui
dicit ꝙ in d.l.Gracchus,pater non põt illud
alteri demandare.Et hæc opi. mihi magis
placet.Nec ob.d.§.sed licet,quem tex. alle.
Ro.contra cõmunem sñĩam, quia ille text.
nõ habet obstare, quia ibi in d.§. sed licet,
ille qui me à violẽtia defendebat omnino
me poterat defendere sine translatione ta-
lis iuris.Nam licitum est alicui me adiuua
te pro defensione rerum mearũ nedum ꝓ
ꝑsona,vt no.ĩ d.l.vt vim. Præterea ille tex.
loquitur de facultate iuris defendendi,quę
competit iure naturali,d.l.vt vim,nõ enim
loquit̃ in casu nostro,s. qñ facultas vẽdicã-
di propria autoritate conceditur in priuile
gium personæ contra regulam iuris cõis.
Tunc talis facultas non potest in alterum
transferri,dic tñ vt latius vltra Doc. scripsi
in d.l.j.§.fi.ff. de no.ope.nun. q̃ partẽ cum
multo labore & tanto tꝑis spatio commen
taui,vt affirmẽ nunquam additiones confi
ciam copiosius , nec præceptor meus unq̃
aliud elegantius conficiet.
65 *Stuprum committit,nõ autem adulterium, qui duas habet vxores, & sic non debet capitaliter puniri.*
65 ANG.† Et aduertas,quia vidi multos iu
dices errare in intellectu d.l.eum qui duas,
nam puniunt capitaliter eũ qui actualiter
habet duas vxores,quod tñ non credo de iu
re procedere,quia d.l. dicit ꝙ committitur
stuprum,& gl.ibi in verbo infertur,expres-
se hoc vult ꝙ nõ committatur adulterium:
sed stuprum , licet maritus accedat ad aliq̃
solutam:sed pœna stupri non est pœna ca-
pitis,vt §.item lex Iul.de adult.Insti.de pu
bli.iud.& dixi supra in vers. quæro quæ est
pœna stupri &c.& d.l. eum qui. locum ha-
bet siue quis eodem tꝑe habeat duas vxo-
res, siue duas sponsas,vt l.j.ff.de in fa.Idem
si vnam vxorẽ & vnam sponsam , vt no.gl.
a in d.l.eum qui,quæ omnia nota, *a* quia cũ
semel casus mihi contingeret, nolui illum
qui duas habebat vxores decapitare, sed a-
lia pœna affixi, s.pœna stupri, & ita tenet
ibi Sal.in d.l.eum qui duas.

ADDITIO.

a ¶Quę omnia nota.*Et adde tu in materia d.l. eum qui duas.Bal.in cons.103.in 3.vol.*

AVG. Tu aũt in hac materia adde ꝙ i-
mo vr̃ ꝙ cõmittat adulterium ille qui duas
vxores habet,vt est casus ĩ c.gaudemus, ex-
tra de diuor. ibi,q̃ plures simul dñr habuis
se vxores , ab adulterio excusantur,vbi il-
li sancti patres excusantur ab adulterio

per

per pluralitatẽ vxorũ,alij nõ ibi certe est cā
sus cõtra p̃dicta. Sed ego nõ recedo ab opi.
d.Ang.hic per tex.in l.2.C. de incest.nupt.
& ibi Sal.hoc ẽt dixit ibi in terminis,ꝙ iste
talis q duas vxores accipit, pęna stupri est
puniẽdus criminaliter,& licet Bal.in d.l.2.
dixerit ꝙ criminaliter puniatur ille qui hẽt
duas vxores,intelligo criminaliter,s. pœna
stupri.d.l.eũ qui.nõ ob.c.gaudemus, q a il-
le tex.loquitur de iure cano. quo iure si vir
habens vxorẽ iacet cũ vna soluta de iure ca
no.adulteriũ cõmittit,nõ autẽ de iure ciui
li,vt pulchre declarãt Cy.Ang.& Sal.in d.l.
eũ qui duas,& C.in l.j.C.de adul. & in ter-
minis nr̃is Bal.affirmat in d.l eũ q duas,ꝙ
pęna stupri punitur. An aũt sit pęna capita
lis pęna stupri,dixi s̃.in ea.gl.Et p p̃dicta re
p̃hendo Ro.in suis singularib.scd̃i anni, ꝙ
incip.tu scis q̃ pęna est de iure ciuili capiẽ-
ti duas vxores, & ibi dicit ꝙ est pœna capi
tis,& alle.d.l.eum qui duas. Sed hoc est fal
sum,vt vidisti,dicit tñ Ro.ibi & bene,ꝙ de
iure cano.uxori debent incidi capilli & pan
ni anteriores & posteriores,tex.alle. quem
dicit singularẽ in c.de benedicto,32.q.j.iun
cta gl.licet do.An.de Bu.cõsuluerit, ꝙ si vi
lis persona duas nobiles acceperit in vxo-
res,sit pęna capitis,aliàs nõ; quia ista pęna
extraordi.potest extendi vsq; ad mortẽ,ſm
gl.Inst.de iniurijs,§.in summa, & per l.ho
die,ff.de pę.per l.j.§.expoliatores, ff.de ef-
fracto.Sed ista sunt somnia.

66 *Adulterium,stuprum,nefarius coitus,incestus,*
quando committi dicantur.
67 *Coitus illiciti de quibus in pracedenti uer. quo-*
modo puniantur.
68 *Incestas nuptias contrahentes sunt infames,&*
etiam approbantes & defendentes , seu patroci-
nium prastantes.

66 ANG.†Habeas etiam aduertentiã, quia
adulterium dr̃ cum vxorata, stuprum vero
cum masculis vel virginibus,vel viduis libe
ris,tñ vt s̃.dixi.Quando vero coniuncti cõ
miscentur,& inter ascendentes & descendẽ
tes dr̃ nefarius coitus,incestus autem dr̃ in
ter collaterales & affines, vt Inst. de nu.§.
ergo,& cum matrimonio & sine,ut ff.de a-
dul.l.si adulterium cum incestu,in prin.ita
hr̃ in Auth.de incep. nup. in princ. Et ista
delicta,s.coitus nefarius & incestuosus pu-
a niũtur ut adulterium, a ut d.l.si adulteriũ.
Quod est verum qñ scenter, si vero per iu-
ris ignorantiam à marito committat̃ pœ-
na mitigabit̃,ut d.l.si adulterium,§.nonnũ
q̃,& §.incestum. Sinautem à fœmina com
mittatur per ignorantiã iuris naturalis vel
gentium punitur,ut masculus, si vero p iu
ris ciuilis ignorãtiam excusatur in totum ,
& idẽ in minore,ut d.l.si adulterium,§.j.&
§.incestũ,& §.Imperatores,& dic latius, ut
statim dicam ſm Bar.ĩ d.l.si adulteriũ, §.j.
Et aduertas ꝙ omnis coitus à iure reproba
tus est punibilis , & 14.modis dr̃ improba-
tus,& sic punibilis,vt no.gl.Inst.de nup.§.
67 aduersus,& dic,ut ibi.†Et distinguas secũ-
dum Bar.in d.l.si adulteriũ,§.j. ꝙ aut talis
coitus fit sine colore matrimonij, & tũc in
distincte punitur ſm veritatem,& non ſm
qđ delinquẽtes putabant,vt puta si erat cõ
sanguinea,punietur de incestu . Sinautem
erat nupta,punietur de adulterio,q a ab ini
tio dabat operam rei illicitæ, & erat in do-
lo, vt l.vulgaris,§.si quis decem,de fur. Qñ
que talis coitus fit sub colore mr̃imonij, &
tunc est aduertendum,aut tu quęris vtrum
puniatur l.Iulia.de adul.de stu.& de incest.
aut quæris,an puniatur de adulterio ex cõ
stitutionibus quæ puniunt cõtrahentes in
cest.nup.Primo casu aut ipsi sciũt ius & fa
ctum,& puniuntur de incestu & stupro,ut
d.§.j.aut ignorauerunt vtrumque , & tunc
sunt excusati,ut l.q cõtra,C.de incest.nup.
aut ignorabant factum,& sciebant ius , &
tunc idem,ut d.§. primo , prout ibi dicitur
de errore , aut econtra sciebant factum , &
ius ignorabant , & isto casu si quidem est
mulier, excusatur, d.l.si adulterium,ibi in
ver.consequenter mulier , & ver.fratres, si
erat masculus,& tũc aut minor & excusat̃ ,
vt d.ver.fratres,aut maior , & tunc aut sta-
tim

ADDITIO.

a ¶Vt adulterium. *Adde tu late & per Cu in cõ*
si.154.& ibi quid si matrimonium sit cõtractũ
de consensu patris vel matris contrahentis ince-
stas nuptias,& Ro.in cons.406. & ibi an miles
contrahens incestas nup excusetur a pœnis iu-
ris,& quid i muliere & an iuris ignorãtia excu
set predict s,& quid de minore contrahente in-
cestas nup. Et uide Bal.in cons. 102.in 3. uolu.
& adde ꝙ pęna de incestis nuptijs, non habet lo
cum in eo qui cognouit sororem uxoris sua , ita
Pet de Anch in cons.392.

tim cum cognouit eũ pęnituit, q̄ pnĩa probatur ꝑ diuortium vel ꝑ supplicationē & parcitur, vt ibi in ver. Imperatores, & vers. idē Pollioni, aut statim nō pęnitet, & tunc punitur, sed mitius, vt d. §. nōnunq̃, aut dubitaẽ; vtrũ sciuerit vel ignorauerit, & tunc aut mr̃imoniũ contractũ est clã, & p̃sumiẽ sciẽtia, vt l. vlt. ff. de ri. nu. aut fecit palã, & p̃sumiẽ ignorantia, vt d. l. vlt. q̄ maxime in muliere & minore p̃sumitur, & in eo quē statim pœnitet facto diuortio vel supplicatione porrecta, vt d. l. si adulteriũ. Si vero q̄riẽ qualiter q̰s puniatur illis cōstitutionibus, q̄ puniũt incestas nuptias. Aduertēdũ est ꝙ in hoc est triplex pęna, vna ꝙ mr̃imoniũ non ualeat, & ista indistincte hẽt locũ, nec excipiẽ ignorantia, vel ętate, vt l. j. C. de interd. ma. alia est ꝑ q̃ q̰s repelliẽ a lucro, & in hoc distinguitur, aut fuit sciẽs, & hẽt locum illa pœna, aut ignorans: & tunc aut fuit ignorãtia iusta, & tunc à pœna excusatur, aut iniusta, & non excusatur, vt d. l. qui cōtra, C. de ince. nup. Ex quo sequitur ꝙ si errauit in iure, ꝙ cum esset iniusta ignorãtia, ꝙ teneatur pęna illius l. qui cōtra. Tertia est pœna, per q̃ punitur in ꝑsona & rebus, & talis pęna nō hẽt locũ, nisi tales nuptias contraxerit dolose & scienter, & iō q̄cunq; ignorãtia ab illa pęna excusaret, ita loquitur tex. in Auth. de ince. nup. §. 1. Qđ nota vt scias formare inq̰sitionē, & cōcludere in scientia & dolo. Et p̃dicta ꝓcedunt qñ ambo sunt sciẽtes, si naũt vnus est sciẽs & alter ignorans, sciens teneẽ, vt s̃. dictum est, & ignorãs excusatur in tm̃ ꝙ ẽt alia pęna extraordinaria non venit puniendus: nã regula est, ꝙ quoties delictum nō cōmittitur principl̃r in alicuius iniuriã, tunc si cessat dolus, nulla pęna venit ĩponẽda, vt d. l. si adulteriũ, §. j. ẽt si sit in culpa, vt ibi, sec⁹ si iniuriam alicuius respiceret principl̃r, vt no. Bar. in l. pe. ff. de adul. ita dixit Bar. ĩ d. l. si adulteriũ, §. j. in fi. vt ibi, & adde ꝙ dixi s̃. in gl. super verbo, scienter & dolose &c.

AVG. Tu in hac materia ad ea q̄ singulariter dixit Ang. in l. si adulteriũ cum incestu, §. incestã, ff. de adul. q̰ dixit limitãdo p̃dicta, qđ licet à pęna incest⁹ cōmissi nō in figura matrimonij, nullus error excuset iuris vel facti, ex quo operã dabat rei illicitæ, vt l. uulgaris, in prin. & §. si q̰s ęs, ff. de fur. vbi delinquens in plusq̃ ipse credebat delinquere, punitur in illo pluri. Adde ꝙ hoc verũ cũ incestuosus credebat delinquere, sed si non credebat iusto ductus errore, q̰a ignorabat cōsanguinitatē, & merito, & credebat mulierē meretricē, q̰a mero meretricio incedebat, & viuebat, tũc nullo mō punitur, ar. l. itē apud, §. si quis virginē, ff. de iniu. cōiuncta l. pe. ff. de fur. & l. quę adulterium, C. e. & subdit Ang. ibi, ꝙ uerũ est qđ ubi incestuosi mr̃imonium cōtraxissent errore facti & iustissimo, quia cōsanguinitatem ignorabant, exemplum ponit in Florẽtino q̰ hẽbat sororē in Anglia, & ipse illã duxit in vxorē q̃ nunq̃ uiderat, & tunc nulla pœna imponitur, & filij nati ex tali mr̃imonio sunt legitimi, per d. l. quí contra. Si aũt dictus error nō esset iustissimus, sed iustus, exemplũ in puella tradita nuptui publice, & palã auunculo suo ꝑ auiam ipsius puellæ, & hoc casu sil̃r excusatur à pœna. Sed soboles non est legitima nisi matrimonium durauerit per annos 40. vt d § diuus Marcus. & ibi Ang. in hac materia multa pulchra dixit in d. §. incestum. Et affirmat ẽt Ang. ibi in d. §. incestũ. ꝙ p̃sumitur sciã qđ incestum committaẽ ẽt si contrahentes mr̃imoniũ postq̃ sciuerunt iuris dispositionē in matrim. ꝑseuerarunt, ꝑ §. idē Pollioni, ea. l. dicit tñ qđ excusaẽ ab ista pęna muliei, & in totum, qñ matrimoniũ erat solũ interdictũ de iure ciuili, si errorē alle. ut est tex. in d. §. incestũ, & in ver. sexum. Excusatur ẽt masculus, ut probatur in d. l. si adulteriũ cũ incestu, §. idē Imperatores, & si mulier excusatur in totum. Nec ob. ꝙ gl. de directo sit in cōtrarium, in §. fratres deniq;, in d. l si adulterium cum incestu. quia dicit Ang. in d. §. incestum. qđ gl. in d. §. fratres. est falsa, nec recte loquiẽ, sed tẽpera, & dic hoc esse uerum si à crĩe se distrahat anteq̃ accusetur, ut est tex. in d. l. si adul. cum incestu, §. idē Pollioni. excusatur sil̃r minor, & sil̃r in totum. Et hoc casu excusaẽ siue matrimoniũ sit, siue interdictum iuregentiũ, siue ciuili, ut in d. §. incestum. & probatur in d. §. fratres. Et subdit Ang. ibi unum notabile uerbũ, qđ tunc minor probat errorē, & eo ipso qđ ipse ꝓbat minorem ætatem, & dicit qđ hoc probatur expresse in d. §. incestum. & affirmauit etiã Ang. ibi, quòd ab ista pęna excusaretur masculus & fœmina maiores, quamtuncũq; matrimonium sit

interdictum

interdictum de iuregentiũ,ſed incõtinenti habita ſciẽtia ſupplicauerint ſe coniungi & diuerterunt,dicit tñ ꝙ hoc caſu non reuelãtur ex toto,ſed aliqualiter puniuntur, & dicit ꝙ hoc ꝓbatur in d.§.inceſtũ, ĩ ver.punitur vbi cõiunctionem &c.Et ꝓbatur iſta concluſio in d.l.ſi adulteriũ cum inceſtu,in §.non vſq;,& de iſtis,& de iſta materia late vide ꝑ gl.& Bar.& Moder.in l.fi.ff. de cõd.ſine cauſ.vbi Bar.multũ elegãter loquitur, vide aliqualiter ĩ l.fi.ff.ad le.Iul.de adul.vide late per Bal. & Sal.in l.qui contra, C.de inceſt.nup.ꝑ Ia. de Bel. in Auth.de inceſt.nup.in prin.aliqualiter ꝑ Io.An.in c.ex tenore,ext.q fil.ſint leg.de errore iuris,an habeat excuſare à pęna,late vide ꝑ Ia.de Bel. in l.ſi quis id qđ,ff.de iuriſ.om.iud.ibi per Mod.videbis infinitas remiſſiones. Et tene menti ea q̃ dixit Io.Fab.Inſt.de nup.ĩ §.ad
68 uerſus,† ꝙ cõtrahẽtes inceſtas nuptias sũt infames,& ẽt approbãtes & defendẽtes,ſeu patrociniũ p̃ſtãtes,j.q.3.cõſanguineorum, & ipſo iure ſunt excõicati, & ꝓbat̃ in cle.j.extra de ſponſa.dicit tñ hoc eſſe tẽperandũ, ꝙ p̃dicta militent in illis ſex caſibus ibi tm̃ enumeratis,in alijs vero nõ,& uide pulchrum conſiliũ Pe.de Anc.in conſ.ſuo 362. qui conſuluit,ꝙ licet ego cõcubuerim cum vna ſorore ſecrete,& poſtea aliã palam duxerim in uxorem,ꝑ ꝑ hoc non debeo puniri pœna inceſtus, quia ad hoc vt habeat locũ iſta pœna inceſtus , habetur alio modo reſpectus affinitatis quam velint canones in celebrandis matrimonijs.

69 *Lenocinium eſt delictum maius adulterium.*

69 ANG. † Nunc de lenocinio dicamus , & dr̃ maius adulterio,& maius delictum q̃ ſit adulterium , qm̃ adulter peccat in ſe, & in vnã fęminã,leno aũt peccat ipſe & ẽt duos peccare facit,vt no.gl.ĩ l.Athletas,§. qui lenociniũ,ff.de infa. & ſic erit grauiſſimũ delictũ cũ dicamus ĩ cõi maius eſt homicidio vt no.aliqui Doc.in l.pen.§.matre,ff.de le.
2.An aũt lenociniũ ſit maius adulterio, & quo reſpectu,vide Bar.Ang. & Imo. in l.is qui reus,ff.de pub.iud. eſt autem leno qui adulterio ſubijcit , vel pretiũ pro cooperto ſtupro accipit, vel dãnatã de adulterio duxit in uxorẽ,vel q̃ſtũ ex uxoris adulterio facit, uel deprehenſam vxorẽ in adulterio in mr̃imonio retinuit. Et aduertas ꝙ ẽt lenocinij pęna tenetur is ex cuius ope & cõſilio dolo malo factũ eſt,ne vir & fęmina ĩ adulterio dep̃hẽdat̃, ſi pecunia alia de pactione ſe redemerũt,ut C.de adul.l.2.& l.caſtitati, ff.eo.l.is cui.j.reſpon.cum ſi. Et qũo de lenocinio accuſari vel excipi poſſit, & qũo puniatur, hr̃ plene in l.2.§.j.& 2. & ibi per Bar.ff.de adul.& latius Bar.& Imo.in d.l.is qui reus. Et an vt ſimpliciter repellat accuſantẽ.An ẽt vt eum punire faciat de lenocinio, & an opponat ante nomẽ ſuũ receptũ inter reos uel poſtea,& quot ſint ſpecies lenocinij,dic vt ibi ꝑ glo.& Doc.& ꝑ Sal. in l.qm̃ Alexandrũ,C.de adul.dic ut ibi ponit multa bona ex quib. põt imputari marito lenocinium,ſufficiatque tibi remiſſio.

AVG. Itẽ adde ꝙ cõmittit̃ lenociniũ proprie perſuadendo adulteriũ uel ſtuprum ſequutũ,vt l.j.ff.de extraord.cri. & dicit Ho.co.ti.de adul. ꝙ leno eſt q adulterũ & adulterã ſubiecit,& dicit tex.in l.Athletas,§.ait p̃tor,ff.de his q no.ĩfa. ꝙ leno eſt q ſeruos hẽt ad luxuriã ꝓſtitutos & q̃ſtũ facit, & ꝙ plus delinquit q̃ meretrix,& hoc apparet ĩ Auth.de lenonib.circa mediũ. Nã illud eſt maius delictum ꝙ dinumeratur ĩter plures ꝑſonas patiẽtes vel faciẽtes,ut ff.de iniu l.ſi plures ſerui.Adde gl.32 q.j.crimẽ, q̃ ponit quot modis committat̃ lenocinium, & ibi eſt caſus,& ibi ẽ alia gl.or.q̃ ponit quot ſunt ſpecies lenocinij,vltra s̃.alle.& vide l.ſi lenones,C.de epi.aud.ubi pęna lenocinij in dño aperte eſt priuatio ptãtis,& ꝓſcribitur in metallũ, & ſic in eis nõ eſt mors naturalis ꝓ pęna: ſic eſt differẽtia inter patrẽ & alios q cõſentiũt raptui,vt C.de rap.vir.l.j.§.pen.& q a dicunt Doc.ꝙ q retinet vxorẽ malæ vitæ uel adulteram,punitur ut leno. An puniri poſſit ut leno ille qui habet vxorẽ ſuſpectã,quã non inuenit in actu Veneris . Sed maritus habet aliquã vmbrã ſuſpectionis,ꝙ ipſa cõmittat adulteriũ. Adde & uide dicta Bal.Cy. & aliorũ in l. crimen lenocinij,C.de adul.& de materia iſta uide Sal.in l.caſtitati,C.de adult.& no ꝙ tex. in c.quemadmodum, §.illud,extra de iureiu. dicit ꝙ patronus eſt turpitudinis,qui celat crimen uxoris. Adde dicta Inno.in c.intelleximus,extra de adulterijs.

SVMMARIVM.

1 *Proditio patriæ eſt crimen enorme , & in eo non appellatur,tamen in eo non proceditur ad torturam niſi præcedentibus indicijs.*

1 *ET hai tradito la tua patria.*† Quamuis sit
crimen enorme, & ẽt in eo appellari nõ
possit, vt dicam ĩ. in glo. præsente Caio &
appellante &c. tñ ẽt in hoc crimine non po
test procedi ad torturam nisi præcedentib.
indicijs, & alijs psumptionibus, vt est tex.
& glo. Cy. Bal. & Sal. in l. si quis alicui, C. ad
l. Iul. maie. Dictis aũt indicijs præcedenti-
a bus omnis põt torqueri nullo priuilegio *a*
obstante, siue sit miles, siue doctor, siue etiã
clericus, vt in c. j. de deposi. q priuilegiati
aliàs excepto dicto crĩe torqueri nequeunt,
sine principis conscientia, vt l. milites, C.
de qõ. Et ꝙ ꝓ tali crimine quicunq; sit, &
quocũq; munitus sit priuilegio, possit torq̃
ri, casus est in l. nullus, C. ad l. Iul. maie. tene
tur aũt hoc crimine qui cõmisit aliquid de
contentis in l. 1. 2. 3. & 4. ff. ad l. Iul. maiest.
AVG. Tu in hac materia adde, ꝙ Bal. in
l. quicunq;, C. de ser. fug. in fi. vr̃ velle, ꝙ in
istis tract. qui fiunt secrete pp probationis
difficultatẽ, incipiẽdũ esset à tortura, pręte
rea sunt alij casus vbi ꝓuenitur ad torturã
sine indicijs, vt no. gl. 12. q. 2. c. qũo, & tñ in
illis casibus est tãtum facinus quantum est
crimen lęsæ maiest nisi dicamus ꝙ ille tex.
in d. l. si quis alicui, loquitur qñ indicia po-
terũt hr̃i. Secus si non poterunt haberi. Sed
certe multũ stringit ille tex. in d. l. si qs ali-
cui. Et dicunt Doct. ibi, maxime Ange. qui
Doct. volunt ꝙ nullo modo quis torqueaĩ
in isto crimine, nisi præcedant indicia, li-
cet in isto crimine sint alia multa specialia.

2 *Crimen lęsæ maiestatis an incurrat congregans gentẽ in alia ciuitate quã in Romana ciuitate.*
3 *Crimen lęsæ maiestatis an censeatur crimen cõmissum contra dominos seu tyrannos Italiæ, cum loco principis habeantur.*
4 *Crimen lęsæ maiesta. est attentare aliquid contra vicarium principis.*
5 *Crimen lęsæ maiest. est attentantis aliquid contra vicarium principis, an se extendat contra filios delinquentis.*
6 *Crimen lęsæ maiestatis committitur non solum contra Regem, sed etiam contra quemlibet dominum ciuitatis.*
7 *Crimen lęsæ maiesta. committitur proprie quando vnum castrum rebellaret propriæ ciuitati.*
8 *Crimen lęsæ maiest. non est quando vna pars ciuium expellit aliam propter partialitatem.*

2 ANG.† Quæro aliquis congregat gentẽ
b in alia ciuitate q̃ in ciuitate Romana, *b* an
incidat in hoc crimen, gl. in l. j. ff. ad legem
Iul. maiest. dicit ꝙ non. Sed Bar. ibi dicit, ꝙ
congregans gentẽ in alijs ciuitatibus tene-
tur l. Iulia. de vi. Sed ego credo, ꝙ hoc sit ve
rum, nisi sit talis ciuitas quę superiorẽ non
recognoscat, quia tunc cum illa ciuitas Ro
mę equiparetur vel principi, vt no. Bart. in
l. hostes, ff. de capti. & in l. lex 12. tabu. ff. ad
l. Iu. maie. igiĩ in talibus ciuitatib. hẽt locũ
ẽt hoc crimẽ, qñcunq; aliquid cõtra eã fiat,
sicut si fieret cõtra ciuitatẽ Romanã, vt d. l.
j. 2. 3. & 4. pro quo est gl. in l. fallaciter, C. de
aboli. vbi tñ Sal. aliter distinguit, videlicet
ꝙ aut patria proditur, vt à principe aufera
tur, & tenetur crimine lęsę maie. secus si ꝓ
ditur nõ ad finẽ, vt principi auferatur, & ita
ꝓprie loquitur ibi text. Quod nota contra
istos qui quotidie in ciuitatib. & maxime
Bononię, cõcitãt populũ & gẽtiũ faciũt cõ
gregationẽ, ꝙ ipsi l. Iul. maiest. teneãtur, &
3 dicto crimine puniri possunt.† Itẽ si cõtra
dños vel Italiæ tyrãnos cõmittitur, qui cũ
loco principis habeanĩ, vt no. Bar. in d. l. ho
stes, perinde est, ac si tale delictũ cõtra prin
cipẽ esset cõmissum tã cõtra delinquẽtium
psonã, q̃ cõtra psonã ipsorũ filiorũ, ut l. qĩ
quis, C. ad l. Iul. maiest. vide Bar. late in tra.
qui sunt rebelles, in gl. contra istum hono-
rem infidelitatis, ver. sed an hęc constitutio
locum habeat, vbi tenet ꝙ non habet locũ
crimen læsæ maiestatis, quod credo ue-
rum

ADDITIONES.

a ¶ Nullo priuilegio. *Adde tu & vide Cępo. in cons. 40. & Pet. de Anc. in cons. 140. & ibi quo modo probetur rebellio & conspiratio, & qualiter contra conspiratores procedi possit, & ꝙ crimine lęsæ maiestatis non possit procedi ad torturam indicijs non præcedentibus. Vide Barb. in cõsil pen. & ibi est etiam cons. Ang. Are. Ber.*

b ¶ Ciuitate Ro. *Adde tu Ang. in cons. 223. inci. proponitur quòd forti guerra, vbi ꝙ contra aliã ciuitatem ẽt non recognoscentem superiorem, nõ committitur crimen lęsæ maie. licet dicat ꝙ talis ciuitas põt statuere quod memoria hõis damnari põt, & quod cõtra aliam ciuitatem quam Romanam nõ cõmittatur crimen lęsæ maie. ad- de Pe. de Anc. in cõs. 289. & voluit Cal. in tit. de accu. cons. vlt. & vide tu de hoc per Socin. in cons. 22. col. 3. & in cons. 275 col. 2. vers. sed permissis, vbi quid in ciuitate Lucana.*

rũ ꝓprie,ut uoluit Cyn.in d.l.q͡sq͡s. & ibi
Sal.in ver.oppono primo ext.gl.&c.& vide
Pet.de Anc.ĩ cle.pastoralis,ver.octauo no.
de re iud.& ꝙ no.Bar.in Auth.ad reprimẽ-
4 dũ,in verbo,rebellando.†Secus si cõtra ali-
quẽ vicariũ ipsius principis, & eius perso-
nã attẽtetur,quia quo ad delinquẽtis ꝑso-
nã perinde est ac si contra ipsum principẽ
esset attentatũ, sed non contra filios delin-
quentiũ,q̃a isto casu filij aliq̃ pœnã nõ pa
tiunt̃, ita dicit Sal.in d.l.q̃squis.in prin. ꝙ
est no. ꝑcipue contra delinquentes contra
istos dominos vicarios Papæ, ut sunt isti
dñi de Romandiola,quia licet cõtra delin-
quentes dicatur commissum crimen læsæ
maie.non tamen quo ad eius filios.qđ no.
AVG.Tu aũt in hac materia,adde & dic,
ꝙ mihi vr̃ ꝙ hęc cõclusio d.Ang.sit falsa ĩ
quantũ vult ꝙ cõgregans gentẽ contra pa
triã propriã, incidat in crimen læsę maie.
maxime qñ non recognoscit superiorẽ,q̃a
gl.nr̃æ semper posuerunt contrarium,q̃ di
xerunt ꝙ nisi hæc fiant contra ciuitatẽ Ro
manam,aliàs non committit̃ crimen læsæ
maie. Et ad hoc vltra Doct. allego aliã gl.
paruã Inst.de pub.iud.in §.publica.in vna
gl.parua q̃ incipit Romanorũ,& ibi Io.Fa-
bri.qui dicit ꝙ nõ est crimen læsæ maiesta
tis quo ad hoc, ut filij puniant̃ sicut puniũ
tur qñ proprie cõmittitur crimen lęsæ ma
iestatis,ſm formam traditã in l.quisquis,
C.ad l.Iul.mai.Et iõ quo ad propositũ no-
strum pro opi.mea mihi vr̃ tex.& ru.ibi in
l.j.C de seditio.vbi tractatur q̃ pęna datur
istis qui proprie committũt aliquid cõtra
rem publicam propriã,vel aliq̃d moliunt̃,
& ibi oĩno uide Ange. post antiquos,& iõ
dico falsam illam esse glo.in l. fallaciter, C.
de aboli.q̃a ꝓprie ille tex. in d.l.fallaciter,
expſſe dicit contrarium,si q̃s illum tex põ
derat, vbi ille tex. ponit ut casus separatos
qñ aliquis cõmittit crimẽ læsę maiestatis,
& qñ aliquis molitur contra patriam pro
priã.Et in hac materia vide vnũ pulchrum
consilium Bald.ꝙ incipit,q̃q̃ allegata sint
5 multa & plura.†Itẽ in quantũ dr̃ ꝙ qñ cõ-
a mittitur aliquid contra vicariũ a Papę vel
Imperatoris,ꝙ nõ cõmittatur crimen læsę
maie.quo ad filios.Certe credo istã opi. fal
sam,& põdero tex.in d.l.quisquis.vbi expſ
se dr̃, ꝙ si aliquis molitur aliquid contra ꝑ
sonam principis,vel suorũ cõsiliariorũ,vel
suorũ militum,ꝙ incidit in crimẽ lęsæ ma
ie.ẽt quo ad filios,vt ipsi puniãtur ſm for-
mã illius l.quisqus. Certe nescio quis est il
le qui diceret ꝙ acrius puniretur ille q̃ oc-
cideret vnũ militẽ Imperatoris, q̃ ille q̃ oc
cideret vnũ vicariũ Imperatoris vel Papæ,
qui sit vicarius in tꝑalibus cũ omnimoda
iurisdictione meri, & mixti imperij. cogi-
ta.Et ꝑ hoc an patet falsam esse sñiam Sal.
in d.l.q̃squis,& rõnem suã per ꝑdicta.& vi
de Imo.& do.Card. in d.clem.pastoralis.q̃
ponunt,an sit crimen lęsæ maie.qui cõtra
tirannos Italiæ cõmittit aliquẽ tractatũ q̃
cõtra vicarios.& dixit Bal.in l.data opera,
C.qui acc.in 5.col.ꝙ cõmittens aliquid cõ
tra vnum baronẽ,ut sunt isti castellani,nõ
committit crimẽ lęsę maie.ꝙ intelligo ve-
rum proprie ad hoc,ut filij puniant̃.Secus
improprie,ſm ꝙ declarat Cy.in d.l.q̃s͡qs,
quia proprie & improprie sumitur crimẽ
lęsæ maie.quo ad pęnã instigandam,vt de
clarat Sal. ibi in d.l.q̃squis, & Ang.in l.1.
ff.ad l.Iul.mai.Et de materia no. vide Bar.
6 in l.hostes,ff.de capt.† Dicit tñ Brixiẽsis in
reper. suo in uer.maiestatis.ꝙ crimen læsę
mai.cõmittitur nedum contra Regem,sed
ẽt contra quemlibet dñm ciuitatis. allegat
casum in l.nemo, C.de epis.au.ꝙ intelligo
improprie non proprie,ad hoc puniant̃ fi-
lij eorũ,ſm l.quisquis. C.ad leg.Iul.maie.
vt dicebant ibi Cyn. & Sal. ꝙ crimen læsæ
maiest. capit̃ proprie & improprie. & dicit
Io.An.in c.felicis.de pœnis.qđ crimen lę-
sæ maiestatis committitur ẽt in personam
inferioris à prĩcipe supremo. vide pulchra
verba do.Pet.de Anc.in cons.340 .pulchra
verba posuit Dominicus de sancto Gemi.
in d.c.felicis. & vide Pet. de Ancharano in
7 consilio suo 289.†qui dicit quòd non com
mittitur crimen læsæ maiestatis proprie
quando vnum castrum rebellaret se pro-
8 priæ ciuitati † Item etiam quando per par
tialitatẽ vna pars ciuium expelleret aliã,
non

ADDITIO.

a ¶Vicariũ Papę. *Adde circa hoc late vt per Cepo consi. 8. Pet.de Anch.1 cons.275. Raph.Cu. consi.43. Old.consi.43.& d. Alex. de Imo in cõsi 103.in 1.vol.& an contra Car.committatur crimen læsæ maie. vide Pet de Anc.in cons.275.& Cal.in consi.vlt.ti.de accus Ber.*

non est crimen læsæ maiest.ibi vide, & vi-
de Old.in cõs.suo 42.qui ponit q̃d est pro-
prie qñ committit crimen læsæ maiesta.&
ibi vide ꝙ si quis non recognoscit ab Impe
ratore nisi vnum feudum,in reliquo nõ est
subditus Imperatori,ꝙ non põt talis com-
mittere crimen lęsæ maies. in ꝑsonã Impe
ratoris proprie, & vide in hac materia do.
Nellũ in trac.bãnitorum,in scd'o tꝑe de cõ
currentib. post ꝑfectum bannũ, in 15.q.q̃
multum elegãter & diffuse loquit,an & qñ
committat crimen læsæ maie. qñ vna pars
ciuium expellit aliã, vel aliq̃s rebellat con-
tra patriã ꝓpriã,vel aliquem populum,vel
aliquem dominium,vel aliquẽ vicarium.

9 *Accusare quis possit in crimine lęsæ maiest.*

9 ANG.† Quæro q̃s possit accusare de hoc
crĩe? dic ꝙ oĩs ẽt ille qui aliàs est prohibi-
tus,de quibus dixi s̃.in verbo (necnon ad q̃
relam.)de quo tex.est, & ibi Bar.in l.famo-
si.& in l.q̃onib.ad l.Iul.maiest.Et per con-
sequens ẽt infames admittuntur, dũmodo
non sint infames ex eo ꝙ damnati sint pu-
blico iudicio, nã tunc de nullo crĩe pñt ac-
cusare nisi suam, & suorum prosequantur
iniuriam,vt est glo.sing.in l.qui iudicio,ff.
de accus.vbi Bar.nihil dicit,sed in l.qui ac-
cus.eo.ti.ver.Itẽ hic dr̃ &c.& ibi, vel nisi in
causis exceptuatis &c. sentit ꝙ imo omnis
infamis ẽt crĩe publico damnatus possit de
crimine læsæ maiest.accusare, & illud cre-
a do verius, *a* quia nõ põt reddi maior ratio
prohibitionis,quare magis prohibeãtur ac
cusare de crimine lęsæ maie.dãnati crĩe pu
blico q̃ alij infames, & alij inhabiles, qui
aliàs non admittuntur,vt d.l.famosi.

ADDITIO.

a ¶Verius. *An infamis possit accusare in crimine læsæ maiest. vide in consi Ang Are. An.de Pra. veteri,& Bar.quæ consilia habes in cons.Barb. in dictis consi.si accusans non potest probare,nisi per duellum,an sit repellendus. Ber.*

AVG. Tu aũt in hac materia adde tex. cũ
gl.in l.mulierẽ,ff.de accu. q̃ text.vr̃ velle ꝙ
infames admittantur, & ibi gl.in casu l.fa-
mosi,ff.ad l.Iul.maie. Et sic vult illa gl.in-
famẽ posse accusare de crimine læsæ maie.
Aduertas tñ ꝙ ille tex.iũcta gl. nõ dicit qñ
est infamis ꝑꝑ sñiam, q̃a sit dãnatus de pu
blico iudicio.Sed ad hoc allego Ang. in ter
minis vltra s̃. allegata in l.q̃ iudicio, ff.de
accu.vbi exp̃sse dãnat illã glo.ibi,& dicit ꝙ
illa gl.est falsa,q̃ dixit ꝙ in oĩbus casib. vbi
reperit infamem posse accusare, dẽmus in-
telligere de illo q̃ nõ sit infamis ꝑ sñiam,
& sic sit dãnat⁹ de iudicio publico. Et iõ di-
cit Ang.illã gl.falsam, & gl.& Bar. allegat
dixisse cõtrariũ in d.l. q̃ accus.& iõ dicit ꝙ
in crĩe læsæ maie.& hæresis isti tales q̃ sũt
damnati ẽt ꝑꝑ publicum crimen pñt accu
sare in crĩe læsæ maie. vide quæ dicta sunt
s̃.in gl.necnõ ad q̃relam.in materia accusa
tionis,in illo arti.an infamis possit accusa.

10 *Crimen lęsę maiestatis an committatur per illum qui in simplicem scientiam incidit.*

11 *Scientia simplex facit aliquem teneri crimine læsæ maiestatis si illa scientia est probabilis, id est si illud quod ipse scit probare potest.*

10 ANG.†Quod crimen læsæ maie.cõmit-
titur ẽt ab eo q̃ in simplicẽ scientiã incidit,
licet nulla operatio, vel factũ interuenerit,
vt l.q̃squis,in fi.& ibi Doct.C.ad l.Iul.ma-
iest. & ꝙ sola scientia quis teneatur ex tali
delicto,& pluribus alijs no.Bar.in l.vtrum,
ff.de parrici.& plene Sal.in d.l.quisquis,§.
11 ad ꝙ. † Quod tñ limitat Bal.in quodã suo
cõsilio,ꝙ ĩcipit q̃q̃ allegata sint multa &c.
a esse verum si talis sciẽtia *a* esset probabilis
per l.q̃ accusare,C.de eden.ad quid.n.tenet
quis reuelare ꝙ probare nõ possit,certe ne-
mo dẽt se submittere tormẽtis quæ hoc ca-
su delatori inferũtur,vt l.3. C.ad l.Iul.ma-
ie.& squallori carceris, vt l.fi.C.de acc.nul-
la.n. culpa est in vitæ discrimine se nõ po-
nere,vt voluit gl.in l.neminẽ, C.de infa.q̃
si solum audiuit & non reuelauit, quia pro
bare non poterat, immunis est à delicto,ꝑ
tex.in l.nostris, in fi.C.de calum. Ex hoc in
fert Bal. ꝙ assessores sequentes Bart.in d.l.
vtrũ,& occidentes hoĩes solummõ,q̃a non
reuelant secretũ non ꝓbabile,oẽs sunt ho-
micidæ,q̃a visus videt,velit nolit, auris au
dit, quia sensus corporis, & primi motus
non sunt in ptãte nostra, vt no.in gl.in l.j.
§.ius naturale,in ver.cõiugatio, ff.de iusti.
& iu.Et ꝑꝑ hoc ipse Bal.in d.cõsi. deplorat
memoriã fidelissimi militis do. Donati de
Barbadoris,qui ob hanc cãm cum aliquib.
suis sequacibus fuit decapitatus. Ita refert
Io.de Pla.Doct.Bono.Inst.de pub.iu. §.pu
blica aũt:pro quo facit 2.q.7.c.quia plerun
b que,qđ no.opinio *b* tñ Bar. & Sal.obseruat
in practica, vt ẽt dicit Bal. ex quo sequitur
quòd

ꝙ quilibet quāprimum audiuit, vel notitiā habuit de aliquo tractatu cōtra suū Principē vel cōtra rempublicā, illico dēt reuelare, & reuelans statim p̄mium consequitur. Sin autē ex interuallo reuelauerit priusquā dictum delictū fuerit executioni mādatū, & antequā per alium fuerit reuelatū, tūc sibi
c parcitur, & nō punitur, sed p̄mium c ꝑdit, vt d.l. quisquis, & ibi Cy. Bar. & Bal.

ADDITIONES.

a ¶Si talis scientia. *Adde tu pro hac parte ꝙ sola & nuda scientia non sit digna hac pœna, facit quia l. quisquis, punit principales satellites & cōsocios ac ministros, consocios videtur accipi pro participe, nō aūt pro simplici sciēte, de qao scripsi in c.j. de rest. spol. vel de offi. deleg. & ꝙ ita sit, cōfirmatur ex tex. cum gl. & ibi Io. Mona. Io. An. & alij omnes in c. fœlicis, in §. illud, de pę. in 6. vbi simplex, & nudum consilium siue fauor nudus non punitur pęna qua principalis, sed minore & arbitraria, & tamen nullum cōsiliū & fauorem prastās sciebat, vnde dicunt ibi Io. Mona. & alij ꝙ punitur, quia debuit reuelare, & tñ illud delictum censetur ut crimē lęsa maie. ut ibi in prin. imo magis secundū Ang. in l. quisquis, ꝑ his faciūt quæ no. Io. And. & Dominicus ibi in pr. de eo ꝗ prastat consiliū & fauorē nō nudum, nisi dixerimus aliud esse in casu illius c. in quo nō punitur conscius simpliciter, ut patet in prin. & aliud iu casu d.l. quisquis. Ad hoc etiam pondero dicta Car. & Im. in cle. pastoralis, de re iu. dum tractant post antiquos qūo cōmittatur crimen lesa maiestatis, & nullo modo in enumeratione casuum ponunt simpliciter scientē sine participio coniurationis, imo vr̄ ex qualitate casuū inclusorum ipsum excludere, facit etiā c. sicut dignum, de homici. vbi mitius puniuntur etiam cōsulentes dummodo nō induxerint regē ad homicidium, & similiter opem ferentes, vt ibi, cū ergo l. quisquis, conscios eadē pœna puniat, debet intelligi de participibus, alias &c. In facto etiam uidi de uocato ad impediendum occulte ne dominus occideretur credentibus alijs coniuratoribus quod iuuare deberet, an retenta opi. quod nuda scientia puniatur, debeat puniri, & uidetur qđ non, quia non fuit cōscius, nec a coniuratoribus uocatus, sed ab impedire uolente: tamen quia oī no sciuit qualitercunque, & vidit coniuratores perseuerare in machinatione retenta dicta opin. non fuisset tutus.*

b ¶Opinio tñ *Aade tu & uide Io An in c. pęnas de hom. & Spe. in ti de le. §. iuxta, uer. quid si amici. & cōsuluit Bal. in cōs. 34. 2 li. ꝙ nō reuelās crimen ꝑditionis, ꝙ effectū nō habuit, quia sciēs cōtradixit, dēat relegari maxīe si erat affinis. B.*

c ¶Sed præmium. *Vide Bal. in l. testa. ff. de hare di. instit.*

AVG. Tu aūt in hac materia adde, ꝙ aliàs vidi istā q. in practica, & fui iudex in illa cā cōtra vnum potentē dn̄m, qui suo principi non reuelauit tractatū cōmittendū contra principē & superiorē suū, ꝗa erat ciuis suꝰ, vñ fecit ipsum decapitari sequutus sn̄iam Bar. in d.l. vtrum, ꝗ̄ sn̄iam sequutus est Bar. ipsemet in l.j. §. occisorum, ff. ad Silla. & ibi exp̄sse Ang. & sequit̄ d. Abb. in c.j. ex. de resti. spol. & vide dictum d. Abb. in c.j. ext. de offi. dele. Dicit tñ Ro. in l.j. §. occisorum, in fi. ꝙ contra istā sn̄iam Bar. cōsuluit Bal. Florētię in ꝑsonā illius militis, & ita obtinuit. Quod nō credo verum, quia ꝑꝑ exorbitantiā istius criminis iura ita voluerunt, ut voluerunt in §. alia, Insti. de pub. iud. & in d.l. vtrū, & Canonistę in d.c.j. maxime d. Abb. Adde tñ ꝙ dixit Ang. in l. frater, ff. ad l. Iul. de parricid. ꝙ vidit decapitari plures ciues qui nō reuelauerunt tractatū ciuitatis suæ, ꝗ sciebāt solummodo tractatum, & nō fuerunt participes, & hoc male fuit factū, & inique, quia iura hoc nō patiunt̄, quia dicit ꝙ si filius sciebat futurā mortem p̄ris, & non reuelauit, nō decapitari, sed relegari dēt, ergo & ciuis dēt relegari, pœna capitis est solum qñ fieret tractatus contra principē, & Papā, & sic contra ecclesiā vel imperium. Et dicit Ang. hoc esse mēti tenendū, quia quotidianum est. Et subdit ꝙ unus forensis qui nō esset de populo, & sic ius populi nō dēt tueri, licet sciat conspirationē, tñ nō dēt puniri ex hoc ꝙ nō reuelauit, & dixit ꝙ hoc tenet gl. in d.l. vtrū. in verbo, conscios, dū subaudit de participib. ꝗa de sola sciētia iste talis nō punit̄ ī forēse, credo istā sn̄iam Ang. verā, sed credo sn̄iam Ang. falsam dū se restringit tm̄ in personā Papę vel Iemperatoris, per ea quæ s̄. dixi, & no. bene ista.

12 *Crimen lesa maie. commissum per patrem siue per matrem facit quod non solum delinquens sed etiam filij masculi puniantur.*

12 ANG. †Et aduertendum est ꝙ ꝑꝑ tale delictum cōmissum per patrem vel ēt per matrem, ꝗa licet d.l. quisquis, loquatur in patre, hēt ēt locum in matre, & sic in femina,

licet sit exorbitans,& pęnalis,vt no.gl.in d. l.quisquis,in verbo,ausuras,& nō est mirā dum de dicta gl. qm̄ aliqñ lex exorbitās loquens in fœmina ex rationis identitate extenditur ad partem, vt no.gl.in l.fęminę C. de secun.nup.ꝙ nō tm̄ punitur delinquēs, sed etiā filij masculi, prout habetur in d.l. quisquis,ꝙ no.licet videatur inusitatum ꝙ mulier talē crimen cōmittat,tñ uidi semel de facto Bononiæ, filiæ autem fœminæ de bonis matris,& non patris delinquentis habent falcidiā,vt l.pe.C.ad l.Iul.mai. & uxores delinquentium dotes non perdunt,vt d. l.quisquis,§.j.Sed Sal.in d.l.j.§.j. dicit ꝙ licet Pe.& Cy.teneāt d.gl. q̄ dicit idē in matre,tñ sibi nō placet,quia materia est odiosa & pœnalis,ideo ex rationis identitate extendi non debet,& maxime si pater esset viuus, tunc filij domicilium patris nō perderent tamen gl.communiter tenetur.

AVG.Tu aūt ī hac materia,adde ꝙ vr̄ ꝙ gl.in d.l.quisquis, sit vera,quia extat doct. Bar.ꝑ illum tex.in l.quemadmodum,C.de
a agr.& censi. ꝗ dicit ꝙ statuta *a* pęnalia sūt fauorabilia,& possunt extendi, vbi faciēdo extensionē vt delicta nō remaneāt impunita,& ciuitas purget̄ malis hominibus.Non mirū ergo si lex quisquis,loqueretur in patre,si possimus extendere ad matrē, sed hęc rō est nimis gñalis & periculosa. Sed vltra Doct.gl.ordinariā de iure canonico allego in hac materia , q̄ vult idem ꝙ gl.nr̄a iuris ciuilis, quia gl.in c.statutum, el 2.extra de hęre.li.6.expresse h.d.in terminis,ꝙ lex ꝗs quis habet locū in matre & in filijs,& licet huic sñię sit tex.in contrariū in c.vbicunq;, extra de pœ.in 6.Tñ gl.in d.c.statutum,rñdet ad hoc contrariū, sed eius responsio nō mihi placet,& credo in puncto iuris falsas esse illas gl. Quinimo gl.in c.si quis,6.q.1. voluit ꝙ tex.ibi l.quisquis,loquat̄ solum de filijs qui sunt in potestate, non in emācipatis.Sed mater nō hēt filios in potestate;igitur in practica nō recederē a gl.ꝑꝑ enormitatem criminis,vide Imo.in materia nostra principali in l.ex facto,§.si quis rogatus,ff. ad Tre.ibi vide.Tene tñ menti ꝙ ista pęna nō afficit filios si sint clerici.Ita dicit gl.ī c. satis ꝑuersū,56.di.cōtra facit tex.in c.statutū,ext.de hær.& ibi Pe.de Anc.si crimen hęresis ęquiparat̄ crimini lęsę maie.& ibi vide ꝗd ī matre,& vide Arc.in c.si quis,6.q.j.

ADDITIO.

a ¶Statuta pęna. *Et ꝙ statuta pœnalia debeant extendi fauore reipu.tenuit Ro.in cons.338. & an in crimine læsæ maie.masculinū concipiat fœmininum.Vide Frā.de Are.in cons 39. & an delictum matris in crimine læsæ maie.noceat filijs, vide Pe.de Anc.Io.And.Mona.in d.c.stat.Ber.*

---

13 Crimine læsæ mai.cōmisso per filiū familias,an pater puniatur,& an l quisquis,C.ad l.Iul.maie.habeat locum in filijs nascituris.

13 ANG.†Quærit ibi Sal.si filiusfa.cōmisit dictū crimē,an pr̄ teneatur & puniat̄,& dic ꝙ nō,vt d.l.quisꝗs,§.rō,ꝗa cessat rō successionis sanguinis improbati,ergo &c.Cy.ibi q̄rit,an hēat locū d.l.ita,ī filijs nascituris,& dicit ꝙ sic,quia rō d.l.ita,in eis sibi locū vēdicat,sicut in iam natis,ar.l.adigere,§.quāuis,de iure patro.& hoc tenet ibi Sal.

AVG.Tu aūt ī hac vltima cōclusione,an illa l.quisquis ,hēat locū in iā natis vel nascituris, sępius ego fui interrogatus de hac q̄st.& adde gl.magistrā in c.si quis ,6.q.j.q̄ decidit istā qōnē in terminis,& omnino vide Doct.maxime Io.And.in c.quibusdā,de pœ.in fi.2.col.& Ang.in d.l.quisquis, & vide no.per tex.& gl.Bar.Bal.& Sal.in l.2. C. de libertis & eorum liberis.

14 Crimen læsæ maie.d.l.quisquis, an habeat locū in filijs naturalibus tātū & spurijs, & usque quo extendatur,& quomodo sint incapaces.

15 Lex in materia pœnali loquens de filijs,an comprehendat naturales.

14 ANG.† Quærit Cy.& Sal.in d.l.ꝗsquis, §.j.an illa lex hēat locū in filijs naturalibus tm̄,& dicunt ꝙ sic,arg.l.4.C.de interdi.ma. coniuncta rub.licet Cy.in d.l.4.videatur tenere contrariū,vt refert Bar.in l ex facto,§. si quis rogatus,in fi.ff.ad Treb. vbi ipse nō decidit,sed Ang.tenet ibi opi.Cy.in d.l.ꝗsꝗs,ne plus videatur hr̄e luxuria ꝗ castitas, & hoc vr̄ velle gl.in c.statutū,in verbo,volumus,de hære.in 6.& idē erit in spurio vbi eadem viget rō. & hoc ēt sequitur ibi Imo. Item in d.l.quisquis,Sal. & cōmuniter oēs Doct.concludunt,ꝙ ob quandam constitutionē Fed.de qua ibi Cy.in fi.facit mentionem,ꝙ filij etiam in infinitum usq; tamen ad secundam generationem cōprehendantur,ꝙ quidā restringunt in patre: in matre aūt dicunt ꝙ delictū non trāsit vltra primū gradū ad similitudinē hæresis,ꝙ crimen læ

sæ

sæ maiesta.æquiparatur, vt no.gl.& Sal.in l.2.C.ad leg.Iul.maiest. & pro hoc alleg.c. statutum. el.2. de hære.in 6.Et notandum est ꝙ tales filij non tantum ex testamento, sed nec ab intestato sunt aliquo modo capaces, imo ab omni successione sunt alieni.ita dicit tex.in d.l.quisquis.vbi ꝙ à successione proximorum habeantur alieni, & sic etiam non capiuntur ad commodum fisci, filiæ autem fœminæ extraneis ex testamento, & proximis ab intestato succedere possunt etiam ad earum vtilitatem, quia non reperitur contrarium iure cautum. ita dicit Sal.in d.l.quisquis,§.ad filias.

15 AVG. Tu autem in hac materia an appellatione filiorum cōtineantur naturales & bastardi. Iste passus habet multa capita, sed passus noster est iste, an in materia pœnali lex loquens de filijs, cōprehendat naturales.*a* sed in casu.d.l.quisquis.mihi vr̃ qđ gl.in d.l.quisquis.videtur tenere ꝙ bastardi non comprehendantur, dum gl.vult ibi ꝙ ille tex.loquatur de filijs in potestate, nō de emancipatis. Et in terminis hoc voluit alia gl.de iure cano.in c.si quis. 5.q.1. Quinimo ibi Arch. dixit vnum stupendū verbum, quod d.l.quisquis. non cōprehendit filios clericos. Si ergo vera est ista concl'o, vt d.l.quisquis. non cōprehēdat nisi filios in potestate, ergo non comprehendet spurios & naturales, qui nō sunt in potestate, §.fi.Insti.de nup.sed Doct.communiter in d.l.quisquis, tenent contrarium. & Io.An. consuluit pro hac parte cū quamplurimis Doc.vt ipse refert in d.c.statutum, de hær. in 6.quem sequitur ibi Dom.de sancto Gemi.licet Cy.videatur tenere contrarium in l.libertinum, C.de libertis & cor.libe.per l.fi.C.de naturalib.lib.quę lex nihil facit, q̱a ibi quærebatur an auus q̱ posset relinquere substantiā suā nepotibus per dispositionem legis, posset ēt relinquere nepotibus naturalibus, & dr̃ ꝙ non, ibi.n.non resultat absurdum, vt beneficium qđ conceditr̃ legitimis non extendatr̃ ad nepotes naturales. Sed in quęstione nostra si sñia pœnalis nō cōprehēderet naturales, sed legitimos tm̃, cōtineret absurdum, quod est cōtra tex. in Auth.de testi.& ea quæ parit, post prin.Et in hac materia vide per Mod. in d. §. si q̱s rogatus, & dicta Cy.in hac materia ampliauit Ang.in consi.suo 29.ꝙ incipit domina Francisca.in vulgo autem cōceptis qui patrem demonstrare nesciunt, nō habet locū d.l.quisquis.ut ibi no.Cy.& Io.An.& Domini. de sancto Gemi. in d.c.statutum. Et dixit Ro. in singularibus secūdi anni 163. ꝙ incipit, tu scis ꝙ in condemnatione patrisfami.filius clericus habens beneficium ecclesiasticum non priuatur illo beneficio propter delictum patris.

16 *Crimen læsæ maiestatis quamprimum quis tractare incipit, statim perdit administrationem rerum suarum, & omnis alienatio interim facta est ipso iure nulla.*

16 ANG. † Et bene scias ꝙ quamprimum quis incipit tractare dictum crimē, statim perdit suarum rerum administrationem, & omnis alienatio interim facta in bonis suis ipso iure non valet, ut est tex.in l.fi.& ibi Cy.C ad l.Iul.ma.& no.Bar.plene in l.post contractum, ff.de dona.non tñ ipso iure bona sunt confiscata, ut d.l.pe.ad fi.licet gl.in c.cum s̃m.de hęre. in 6.dicat cōtra.s. ꝙ intelliguntur confiscata ipso iure à die cōmissi criminis hęresis. ita dicit Bar.in d.l.si debitor, ff.quæ in frau cre.ꝙ bene no.

AVG. Tu adde ꝙ dixit Ang. in l.meminisse.*b* C.ad l.Iul.maiest.vbi videtur æquiparare reum criminis læsæ mai.& hęresis, in hoc s.ꝙ postquam deliquerunt, non possint alienare quicquā de bonis vendendo, donando, vel dotē constituendo, & dicit ꝙ illa distinctio quā ipse ibi posuit in reo criminis læsæ maie. per oīa dicendū est idem in reo committēte hæresim, *c* & ibi limitat materiam

ADDITIONES.

a ¶Naturales. *Et an filiorū appellatione veniant naturales & bastardi. uide Bal.in cons.119.& in cons. 163 in quinto. Fulgo.in cons.160.& ꝙ filius legitimus ex patre spurio non venit appellatione coniunctorum, & idem voluit Pe.de Anch in consi.410.Ber.*

b ¶Meminisse. *Adde vt per Pet de Anch.in consil.160.Ber.*

c ¶Hæresim. *Adde Pet.de Anch.in cons.294. in fi. & quod licet quis non priuetur beneficio ipso iure, nisi propter crimē hæresis & simoniæ, quod tamen si Papa mandat prouidere alicui de beneficio criminosi si constiterit crimen commisisse, ꝙ in vim talis commissionis executor poterit prouidere.Ber.*

materiam istā in duobus capitibus. Primo per tex. in l. quia debitore, ff. quæ in fra. credi. & per tex. in l. si fraudator, §. j. ff. quæ in frau. cred. sed vide Mod. in d. l. qui à debitore. & in d. l. post contractum. Et uide quod dictū est j. in gl. & eius bona publicamus. in penulti. additione mea.

17 *Crimen læsæ maiestatis etiam post mortem delinquentis potest intentari.*

17 ANG. Et bene aduertas ꝙ tale crimen ēt post mortem delinquentis pōt intētari, & qūo intentetur no. gl. in §. per cōtrariū. Insti. de hæredi. q̄ ab intesta. defe. & dicā j. in gl. in uerbo, qui iudex uidens ꝙ dicti inꝗsiti non cōparent. & bene no. ꝙ in hoc crimine Caius, qui iam mortuus est, nō pōt citari & cōdēnari, vt l. j. C. si reus uel acc. mor. fue. & l. de qua re. §. j. ff. de iudi. sed memo-

a ria *a* Caij est damnanda, vt no. gl. in d. §. per contrariū, & cōtra eius defuncti memoriā formanda est inquisitio, & ꝓcessus dēt agitari, ita dicit Ang. in l., 2. C. ad l. Iu. mai. Et fiet isto modo videlicet, hęc est quędā inꝗsitio q̄ fit &c. contra & aduersus memoriā Caij ꝓditoris in eo de eo &c. Postea citent̄ filij & successores cōiuncti ꝗ veniāt ad cōtradicēdū quicquid uolunt & pn̄t, nec memoriā dn̄i Caij dānetur uirtute & occasione cuiusdā inquisitionis cōtra eius memoriā formatæ, & eius bona cuius inquisitionis in effectu tenor est iste, videlicet &c. Et nō est mirū quare isti citent̄, ꝗa eorū interest, vt l. j. 2. 3. & 4. ff. de li. ca. & ēt ꝑꝑ bona, vt l. fi. C. si re. vel acc. mor. fue. & l. j. & ꝑ totū, C. si pen. app. mors interue. sn̄ię aūt formā vide per gl. in d. §. per contrariū. ꝙ no. ꝗa sæpe de facto cōtingit. No. ēt ꝙ tali iuri dānandi memoriam delinquentis p̄scribitur quinquennio, arg. l. 2. C. de apost.

ADDITIO.

a ¶ Sed memoria. *Adde tu & vide Cep. in consi. 17. vbi in facto consuluit quod memoria possit damnari, & vide Ang. in consilio 224. & Bald. in consi. 60. in 3. vol. vbi etiam ponit practicam & dicit quod prædicta procedunt cum crimen committitur contra principem vel rem publ. Romanorum. Ber.*

AVG. Tu aūt in hac materia cōsidera, & adde ꝙ Canonistę hn̄t vnā bonā gl. in summa 24. q. 2. quæ dicit ꝙ Canonistæ nō permittunt post mortē aliquē accusari nisi in tribus casibus. Primo ī hæresi, ꝑ c. fi. de hære. Secūdo qn̄ quis hæreticum instituit hæredē, vt in c. si quis epi. extra de hæreti. Tertius casus est si quis in notorio crimine decesserit. 88. dist. c. neq;. Sed dicit illa gl. in dicta summa, ꝙ leges dn̄t aliter, nā nō ꝑmittunt aliquē accusari post mortē, nisi ꝑꝑ bona tm̄, nō ꝙ alia pęna sibi imponat̄, & dicit ꝙ in crimine læsæ maie. hoc statuit per l. fi. C. ad l. Iul. maie. & ꝑ alia iura, & multos casus enumerat ēt ibi glo. illa, & similis est glo. in c. accusatus. de hære. in 6. coniuncto tex in verbo, post mortē, & illa gl. in d. c. accusatus, dicit vnū singulare uerbū, qđ licet post mortem possit agi, & hoc etiā vt bona heredum cōfiscentur; & applicentur fisco. Tn̄ hoc uerū si intra 40. annos hoc fit, aliàs nō. & illā gl. semper teneas menti, q̄ gl. intelligo ēt in crimine læsæ maiestatis, & ita illā gl. intelligit Io. An. ibi in nouella, & ēt Dom. de sancto Gem. Quinimo exp̄sse hoc voluit gl. illa dū allegat tex. in l. fi. C. ad le. Iul. maie. Adde quæ dicam j. in gl. in vers. ꝗ incipit, ꝗ iudex videns ꝙ p̄dicti inꝗsiti non cōparent, & uide Rom. in singularib. primi anni 310. ꝙ incipit de crimine læsæ maiestatis, ꝗ ponit quantū durat istud ius accusandi post mortē rei, & allegat illā gl. 94. q. 2. in summa. & vr̄ ibi tenere ꝙ durat quinquennio, dic tamen vt ibi per eum.

18 *Sacerdos qui in confessione audiuit confitentem crimen læsæ maie. an teneatur uel possit confessionem sibi factam reuelare.*

18 ANG. † Quæro an sacerdos qui audiuit aliquem in confessione qui confessus fuit aliquod crimen læsæ maiesta. teneatur uel possit dictam cōfessionē sibi factā reuelare. Ista est materia can. & nō licet mihi immittere falcē in messem alienā, ut in c. uenerabilē, de elec. attn̄ vt aliquid dicā, & ut materiam alijs melius dicendi tradā, submittendo me canonistarū & Theologorū determinationi, vr̄ ꝙ aliquo modo sacerdos dictam confessionē non debeat propalare, vt in c. omnis vtriusq; sexus, de pœni. & remissio. in ver. caueant autē &c. & quod ibi no. per Inn. & Ant. de But. hoc etiam cōfirmatur, quia crimen læsę maie. hęresis & simoniæ æquiparantur, ut no. gl. in fi. in c. j. de censi. in 6. sed ego habeo in crimine simonię ꝙ si plures confessi fuerunt dictum crimen, & vnus inducat dictū sacerdotē in

testem,

stem, pōt contra illum cōfitentē q̄ sacer-
dotē inducit in testē super dicto crīe proce
dere, alios aūt dictū crimen confitētes cela-
re dēt, vt in c. nemo, de simo. & sic loquitur
c. significasti, de adult. Et sic habeo ꝙ ēt in
crīe simoniæ illum q̄ non inducit sacerdo
tem in testē, non pōt sacerdos promere, er-
go eodem mō in crīe læsæ maiesta. q̄ vt di-
xi æquiparanť, & qñ duo æquiparanť statu
tum ī vno de ęq̄paratis trahiť ad reliquū,
vt l. quis seruo, C. de fur. merito ergo &c. Et
pro ista parte ꝙ oīno celari dēat, facit ꝙ hť
in c. sacerdos, de offi. or. facit ēt qđ not. In-
no. in c. omnis, ꝙ quicquid facere pōt hoc
bono modo, sacerdos vt peccatū qđ in con
fessione audiuit, impediatur sine expressio-
ne personæ, vel proditione cōfitentis, & cō
fessionis p̄t sacerdos facere, aliàs aūt quod-
cunq; malum exinde sequi posset, hoc ei de
negatur ne pandat. Caue tibi, quia ēt nullo
casu sacerdos potest reuelare delictum, siue
crimen sibi in pœnitentia confessum, ꝯm
Archid. de pęn. di. 6. c. sacerdos, q̄a illud pec
catū scit vt Deus, de off. ord. si sacerdos be-
ne facit de re iud. c. omnes res, de hoc ēt no.
de excef. p̄la. c. dilectus, vñ sacerdos iudici q̄
renti ēt per iurm pōt respōdere nihil, scio
omnino, s. vt homo, & etiam nihil scio per
confessionem subintelligendo nihil scio ti
bi reuelandum, sicut dř Matthæi 13. de die
& hora illa nemo scit, neq; Angeli in cęlo,
neq; filius, s. vt reuelent. In contrarium vř
facere, videlicet quod sacerdos possit illud
manifestare. qđ no. Ant. de But. in d. c. oīs,
ver. Sed q̄ro quid si aliquis confiteť &c. vbi
dicit ꝯm quosdam, ꝙ si quis confitetur se
velle occidere alium, vel aliud malum com
mittere, dicens qđ non pōt tentationi resi-
stere, an sacerdos possit reuelare, & ibi qui-
dā dñt qđ pōt hoc reuelare illis q̄b. pōt ꝓ-
desse & nō obesse. alle. 30. di. ca. hoc vř. cum
si. ꝓ hoc ēt facit ꝯm eundē ibi, qđ nō est ve
ra confessio, vbi quis non confiteť peccatū
cōmissum, sed cōmittendū, de quo ēt pęni-
tētia dari pōt, qđ quilibet teneť impedire,
vt no. in c. queādmodum, §. fi. de iureiu. vbi
aūt peteręt pęnitentiam pręteritæ volun-
tatis, tunc bñ esset confessio. alle. de pęn. &
remis. c. cum quidam. posset forte ex prędi
ctis sic distingui, qđ aliquis cōfiteť crimen
lęsę maie. iā perfęctum & consummatū, vt
puta ego cōfiteor qđ in tali tractatu iā est
annus per tales celebrato, ēt ego interueni,
& oīa sciui, & oīa tractaui, licet de me dictū
& rationatum nō fuerit, & petit pęnitētiā,
& sibi iniūcta est, & tunc tale crimē nō p̄t
ꝑ sacerdotes propalari, quia eo ipso quod
pęnitentiā iniunxit, & peccatum est iā cō-
missum & perfectū, & ex hoc sciať, vel non,
cōitas lędi non pōt, & res publica non dēt
reuelari, vt d. c. sacerdos, & ca. nemo, & c. si-
gnificasti, & c. cū quidā, de pęn. & remis. &
idē si confiteť ꝙ actualiter est in tali tracta
tu, & ipsum pęnitet, & p̄teritæ voluntatis
petit pęnitentiā q̄ sibi iniuncta est, & tunc
ēt hoc non pōt ꝓpalari, vt d. c. cū quidā. Si
aūt dicat ꝙ habuit & hēt tractatū, & quoti
die exercet contra remp. & tali tentationi
resistere nō pōt, & nullo modo pōt habere
aīum desistendi, & ꝙ oīno quātū in se erit
cū cęteris alijs executioni mādabit, tunc e-
go credo qđ si sacerdos manifestet illis qui
bus ꝓdesse & nō obesse pōt, nō specificādo
personā, videlicet caueatis quia tali die oī-
no, & tali loco dēt fieri tumultus, vel aliqđ
scandalū in populo, tūc ego credo, qđ hoc
facere & propalare possit, vt d. c. hoc vř, 30.
dist. Et quia nō est cōfessio illa ex qua non
recipit nec recipere potest pęnitentiam, vt
d. c. cum quidā. Et pręd icta sunt vera si tm̄
modo dicat de se, si vero ēt dicat conscios
in specie, vel dicat ꝙ in hoc tractatu sunt
plures alij tunc siue etiā pœnituerit de suo
malo proposito, & pœnitentiam petat, tūc
credo ꝙ sacerdos non malefaceret notifica
re illis quib. obesse & non prodesse pñt, qđ
tractatus est in ciuitate contra rempubli-
cā, vt c. hoc vř. non aūt nominet aliquo mo
do dictum confitentem, vt d. ca. omnis, nec
ēt alios qui confessioni sunt, sed tm̄ nomi-
natos ab illo confitente, ar. d. c. nemo, de si-
mo. quia ipse sacerdos illos nominando vř
eos accusare, qđ ei nō permittitur. igiť &c.
Ego vt legista hęc dico, q̄ extraxi ex dictis
Ant. de Butr. & Inn. in d. c. omnis, cogita &
corrige tu vt iuris est.

A V G. Tu aūt in hac materia, adde qđ
mihi vř qđ nullo mō sacerdos debeat reue
lare confessionem per id quod dixit S. Th.
in quarto Sententiarum, dist. 21. nam dicit
quòd in sacramentis illud qđ geriť exteri⁹,
est signū eius quod geritur interius, vnde si
cut Deus peccatū hominis texit, ita con-
fessor debeat tegere exterius, & ideo tan-

quam

quam violator ſacrī peccat q̃ reuelat confeſſionē, quia per celationē ēt hoīes magis ad confeſſionem attrahunt, & ſimplici⁹ cōfitentē: vnde ēt dicit, ſi aliquod periculū futurum immineret, & hoc fatet̄ ſolum ꝑ cōfeſſionem, vt de hæretico qui corrumperet fideles, vel de mr̄imonio illicito ꝙ aliquis vellet facere, vel aliquod magnū tꝑale dānum, non ꝓꝑ hoc reuelare dēt, ſed potius monere eos qui confitentur vt obuient, vel deſiſtant, & prælato dicere ꝙ vigilet ſuper gregem, & huiuſmodi ſine vlla reuelatione, per c.ſacerdos, de pen.diſt.6. & d c.oīs. Quinimo dixit do.Abb.in c.dilectus, extra de exceſſib.prælato. ꝙ ēt per Papā non pōt quis cogi ad reuelandū confeſſionē alteri⁹. limitat tñ p̄ſatus Doctor in loco præalleg. niſi ſacerdos alio modo ſciret q̃ ꝑ cōfeſſionē ea q̃ audit, & ſcandalū immineret, quia poteſt reuelare. Et ad hoc vide Abb.in d.c. dilectus. Materiā aūt iſtam & iſtam dictinctionē do. Ang. vide latius per Arch. quem ipſe non vidit, in c.ſacerdos, de pe.diſt.6. ꝑ Io.And.in d.c.omnis, & per Doc.in d.c.nemo, & in c.ſignificaſti, & in c.ſi ſacerdos. extra de off.ord. pro nunc iſta nota, & materiā late vide in Piſanella, in litera C.in verbo, confeſſio. ibi, confeſſionis celatio.

SVMMARIVM.

1 *Falſum quid ſit.*

FALSARIO. Videndum hic cen ſeo
1 de crīe falſi. †eſt aūt falſū veritatis mu-
a tatio, *a* vt in Auth.de inſtru.cau.& fi.in prī ci.& no.Azo in ſum.de fal.in prin. quotieſcunque ergo quis dolo & non alio mō immutat veritatem, incidit in penam falſi, nā ſine dolo & ꝓpoſito tale delictum non cōmittit, vt l.nec exemplum, C. de fal. & ibi Cy.& à dolo quis excuſatur quibuſcunque excuſationibus vel præſumptionib. ēt iniuſtis, vt l.igitur, §.j.ff.de li.cau.& in l.1.in fi. & ibi Bar.ff.de abige.ꝙ tñ qualiter intelligatur, no.plene & eleganter Sal.in l.ſenat⁹, C.de his qui ſibi aſcri. Ex quo ſequitur ꝙ ſi aliter reperiat̄ ſcriptum à notario q̃ fuerit dictum à partibus, tñ non ꝓꝑ hoc ſolum præſumit̄ falſum, nec de falſo dēt damnari niſi appareat ex alijs circunſtantijs ꝙ falſum cōmiſit, ita ſingulariter dicit Bar.in l. quoties, §.1. ff.de hære.inſt. Et non eſt mirum, q̃a Bal.in l.1.C. de ſacroſan.eccl. dicit quoties eſt vnum verbum ꝙ pōt importare falſitatem, & non falſitatē, facimus coniecturā, ꝙ falſitatem non importet, ꝓ quo facit quod no.Bal.in l.errore, C.de teſt. vbi propter officium publicum præſumitur ꝙ magis errore quā falſo fecerit, vt l.2. C.de off.iud. pro quo facit quod no.Bar. in l.gerit, in 6.col.ff.de acq.hæred. quoties poteſt capi coniectura quod quis delinquat & nō delinquat capimus illam, vt in delictū non incidat, vt l.merito, ff. pro ſoc.

ADDITIO.

a ¶Veritatis mutatio. *Adde quid ſit falſum & an committatur ſine dolo vide Cep in conſ.21. & ibi quid ſi teſtes dicunt ꝙ aliter ſcripſit notarius quam fuit dictū, an præſumatur falſarius, & per R[illegible]ph.Cu in conſi.1[illegible]7. vbi & in quibus reb. falſum cōmittatur, et quomodo cōmittatur, & qua pœna puniatur. & per eundem in conſi. 135. & in conſi.91. & ibi ponit an teſtis deponens non uerum ſine dolo puniatur & quot modis dicatur falſum, vide Ale.in conſi.73. & conſi.74. & conſi.77. in 1. vol. & quid ſi eſt ſine dolo, & ſi non nocet, nec poteſt nocere, per eundem Alex.in conſi.70.20. uol colum. fi. & in d. conſ 73. col. 2. & quando falſitas præſumatur in teſte, & quid in ſcribente in libro proprio. vide per do.meum Soci.in conſi.104. per totum. & an in notario præſumatur potius error q̃ dolus, per Ale.in d.conſi.70. Fran.de Are.in conſ.47. & Pau.de Ca.in conſi.151. & per do.meū So. in conſi.94. & ultra prædicta quid ſit falſum, vide Bar.in conſi.199. inci. Tudertinus. & Io. de Ana. in conſi.12. dic tñ ꝙ licet in notario præſumatur potius error quam falſitas, tamen ſi ex alijs præſumptionibus appareat de falſitate, poteſt torqueri. ita uoluit Barb.in conſi.37. incip. ſcribitur lib. Iudicum.*

AVG. Tu aūt in hac materia in quantū autor iſte hic loquitur de excuſatione notarij, adde no. per Bal in l.2.C.de fal. ibi dū dicit, q̃a notarius erat perſona fide digniſſima. & vide Bal. in l.pen. C.de his qui ſibi aſcribunt: q̃ dicit ꝙ ille tex. eſt melior text. de iure, qui probat ꝙ vbi ignorantia eſt tolerabilis, ſemper præſumitur error potius quam malitia, limitarem tamen prædicta ſm doctrinam Sali.in l.in exercen. C.de fide inſtrum.in pe.col. quia ſi quis per teſtes probaret notarium falſum dixiſſe, puta per tres vel quatuor teſtes etiam non deſcriptos in inſtr̄o, ꝓ inſtr̄m non coadiuuaretur alijs

alijs teſtibus, ꝙ tunc pōt ex illiſmet teſtib.
notarius condemnari de falſo, ꝙ ſi ſolū per
duos teſtes non deſcriptos in inſtr̄o proba-
retur contra inſtr̄m, ꝙ non alijs teſtibus co
adiuuaretur, & illi teſtes etiā reprobatorij
eſſent omni exceptione maiores, tunc etiā
notarius non pōt ꝑ ꝑ hoc condēnari de fal
ſo, ſed bene eſſet preſumptio & ſuſpicio fal
ſi. Ita intelligo dicta Bart. in d.l. quoties, &
adde Tancre. in 8. rubr. in 12. q. qui dixit, ꝙ
ſi notarius omiſit ſcribere protocollum in
totum vel in partem, vel ſolennia, vel ſub-
ſtantialia omiſit ſcribere, potius p̄ſumit̄ ꝙ
ex ſimplicitate q̄ dolo hoc fecerit. Adde di-
cta Doct. in l. ſi quis decurio, C. de fal. in il-
la quæſtio. quando nuncius dicit vnum, &
notarius aliud, an magis credatur, & an po
tius pręſumatur ꝙ nuncius dicat falſum q̄
notarius, & vide Bar. in l. prædia, ff. de acq.
poſſ. licet teſtes dicant aliud quam inſtr̄m
excuſatur notarius à falſo. An autem tunc
ſi teſtis contradicat notario, quia teſtis di-
cit nunq̄ dixi id quod ſcripſit notarius, &
ipſe notarius dicat contrarium, cui magis
credetur & in ciuilib. & in cr̄ialibus, mate-
riam vide ꝑ Spec. in tit. de teſte, §. 1 ver. ſed
pone ecce, vbi dicit ꝙ crederetur notario
niſi teſtes accuſarētur de falſo. quod putat
notabile do. Abb. in c. cum cauſa, de teſtib.
iſta eſt maxima materia, de qua ibi per Io.
And. in addi. & per Sali. late in l. ſi quis de-
curio, C. de falſ. licet aliter ſentiat d. Ant. de
But. qui notanter loquitur in c. ad audien-
tiam, extra de præſcr. & ibi do. Ant. limitat
materiā, & ꝑ Inn. & Imo. in c. cum Ioānes,
extra de fide inſt. & Ro. in l. j. §. fi. ff. de ver.
obli. qui notanter loquitur, & duas limita-
tiones vide per Ang. & Imo. in l. j. §. ſi quis
neget, ff. quemad. teſt. ape. per Abb. in d. ca.
ad audientiam, per Bal. in c. literas, extra de
præſump. & Imo & d. Card. in cle. j. §. fi. de
hęre. Pet. de Ancha. in c. cum ab vno, de re
iud. ꝑ Flo. in l. de ętate, ff. de probat. per do.
Abb. in c. ſicut, extra de teſtib. per Bal. in a-
poſtil. in l. ob carmen, ff. de teſtib.

2 *Falſum quot modis dicatur.*
3 *Falſi crimine quis puniri non poteſt, niſi talis falſitas alteri noceat vel nocere poſſit.*
4 *Crimine falſi tenetur qui manu ſua ſchedulam ſcripſit in ſui fauorem ſi probari poteſt ꝙ illa ſcriptura ſit falſa.*
5 *Falſum large non comprehenditur per ſtatutū mentionem faciens de falſo.*
6 *Falſi crimen quomodo, conſuetudine excuſetur.*
7 *Scriptura falſa uel inſtrumento aut dicto teſtis quibus nullum præiudicium paretur alicui, quā uis pœna falſi non adhibeatur, attamen pęna extraordinaria erit exercenda.*

2 ANG. † Quæro quot modis dicatur fal-
ſum. reſpōdeo, vt dicit Bar. in l. quid ſit fal-
ſum, ff. de falſ. qui cōcludit ꝙ vno modo dr̄
largiſſime: & iſtud eſt illud quod nō eſt ve
rum, ſiue dicatur doloſe, ſiue nō: iſtud pro-
batur per l. ſi is qui ducenta, §. vtrum, ff. de
reb. dub. Secundo modo dr̄ falſum large, ſ.
omnis veritatis mutatio, quę in ſe hēt do-
lū, vt in d. Auth. de fide inſtru. & s̄. dictum
eſt. Et hoc modo loquendo oīs ille qui do-
lum cōmittit, pōt dici ꝙ falſum cōmittat.
& hoc eſt uerum quātum ad accuſationem
de falſo. Tertio modo dr̄ falſum ſtricte, qđ
incidit in aliquod capitulum l. Corn. vt d.l.
quid ſit falſum. ex quo Bar. infert ꝙ non ex
omni dolo, nec ex qualibet deceptione q̄s
incidit in falſum, ut puniatur d.l. Corn. de
fal. niſi in certis capitulis expreſſis, C. & ff.
de fal. & tamen idem ſequitur Sali. in l. nec
exemplum, C. de fal. quæ capitula enume-
rantur per Azo. circa princi. in ſumma. de
fal. in 2. q. dic vt ibi per eum, & per Sali. in
l. j. C. de fal. Ex quo ſecundo loco etiam in-
fert Bar. in d.l. quid ſit falſum, quia cū ſta-
tuta debeant ꝓprie intelligi, & nō ꝑ verba
latiſſima vel larga, vt l. conſtitutionibus, ff.
ad municip. ꝙ ſi ſtatuto cauetur ꝙ dānatus
de falſitate non admittatur ad honores, in-
telligitur de condēnato de falſitate ex ali-
quo c. qđ enumeratur, in ff. & C. de fal. qđ
no. vnde ſi eſſet dānatus ex aliquo ſtatuto,
vel reformatione inducente falſitatē, nō re
a pellitur ab honoribus. *a* Et aduertendū ꝙ
conſuetudo cōis ſcribendi aliter quàm ſit
b veritas rei excuſat à falſo, *b* vt pone Peruſij
eſt officiū conſeruatorū q̄ ſunt tres nume-
ro, qn̄ duo faciunt aliquid, eſt conſuetudo
quòd

ADDITIONES.

a ¶ Ab honoribus. *Adde ꝙ dictum Bar. ſeqtur Ale. in conſ. 73. in 1. vol. & vide Pau. de Caſt. in conſi. 202. in 1. impreſſis. Ber.*

b ¶ A falſo. *Adde Alexan. in conſi. 70. 1. vol. & Barb. in conſi. 47. Ber.*

ꝙ licet alius absens fit, scribit sub noīe om
nium trium, ꝙ tñ ꝑꝑ talē consuetudinem
excusat scribens ēt sciēter à falso, vt no.ele-
ganter Bal.in c.Obertus, in fi.1.col.de feu.
da.in vicem legis cōmiss. & ēt in dicto loco
ponit exemplum, si consuetudo est ꝙ nota
rius massariorū, licet vltima die sui officij
recipiant solutiones, si ponat in alia die, ꝙ
ꝑꝑ dictā consuetudinē excusat à falso, qđ
3 notat.†Habeas tñ pro fundamento vero, ꝙ
de falsitate ꝗs puniri non pōt, nisi talis fal
sitas sit alicui nocitura, nā si alteri dānum
nō inferat, licet falsum cōmissum sit, & do
lose, tñ talis falsitas nō puniet, vt est tex.cū
gl.no.& ibi Cy.Bar.Bal.& Sal. in l.damus,
a C.de fal.qđ nota perpetuo.aSed ꝙ dixi, ni-
si noceat, supple, vel nocere possit, ꝗa tunc
teneret de falso, ita dicit Bal. ꝑ illum tex.
in l.si falsos, C.de fal.quod tñ limita, vt no.
Sal.in l.qui sepulchra, C.de sepul.vio.& sta
tim dicam in seq.q.Ex quo Bar. in l.si quis
legatū, in prin.in ver.hoc p̄misso hęc l. &c.
ff.de fal.quærit an notarius teneat de falso
qñ suum instr̄m falsum est nullum ex de-
fectu solennitatis, & ibi cōcludit qñque in-
str̄m est nullū defectu ipsius instri, tunc si
ꝗdē est nullū, ita ꝙ ex eo nullum p̄iudiciū
pōt alteri parari, tunc de falso nō punit, vt
d.l.si ꝗs legatū: ꝓut dicit de testamēto nō
signato, & allegat rōnē, ꝗa notarius noluit
cum posset perficere, ergo non p̄sumit, vt l.
qui falsum, ff.de fal.Sed si ex hoc posset ali
qđ p̄iudicium parari, vt ꝗa licet non esset
publicū, esset tale qđ peti posset, ꝙ publi-
cet, vel si ꝓcederet ad cōparationē ad aliqđ
aliud, tunc talis notarius de tali instro pu-
niet de falso, vt d.l.damus, cum gl. Et qđ di
xi de tali tabellione, vr seꝗ Bal.in l.1.C.de
sepul.vio. Sed ibi Sal.aliter dicit, & late di-
stinguit: dic vt ibi ꝑ eum, quia sua distin-
ctio esset valde lōga. Aduertas tñ ad vnū, ꝙ
dixit Ang. ꝑ illum tex.in l.qui veluti, C.de
4 fal.ꝙ†si quis manu sua scripserit schedulas
in sui fauorē nā licet dictę scripturæ scribē
tib.non prosint, vt l.instra, & l.exēplo, C.de
ꝓb.tñ si ꝓbari possit ꝙ ista scriptura sit fal
b sa, ꝗ scripsit eā tenet de falso, b& ꝓ hoc fa-
cit, ꝗa quātū in eo fuit, fecit qđ potuit, ar.
l.j.ff.de extraor.cri.ita đt gl.Bar. & ibi An
ge.in d.l.damus, qđ no.ibi, & in l.pe.eo.tit.
vide Sal.in d.l.j.C.de sepul.vio. hoc idē vo-
luit Bar.in l.si ꝗs legatū, in 3.col.ff.de fal.

ADDITIONES.

a ¶Nota perpetuo. *Adde do. Alex. in consi. 70. in 1. volu.*

b ¶De falso. *Adde & dic per Pau. de Cast. in cōsi. 151. & seq. incip. videtur dicendum ꝙ dictus presbyter. & per Bal. in consi. 231. in 1. lib. & consi. 224. in 4. lib.*

AVG.Tu autem in hac materia, adde in
quantum s̄.tractatum est, ꝗd sit falsum.ad
de Bar.in cons.194.& adde qđ Sal.in rubr.
C.de fal.in hac materia approbauit dicta ꝑ
ipsum in d.l.nec exemplum, & ēt Angel.in
d.l.nec exēplum, tripliciter distinguit, ꝗd
5 est falsum. † Sed addatis ꝙ in quantū s̄.di-
ctū est ſm Bar.& si ꝑ statutū fit mentio fal
si, ꝙ illud falsum large nō sumit, sed stricto
modo, ꝙ cōtra istam doctr.allego tex.& ibi
Bald.per illum tex.in l.si non verum, C.de
dona.inter vir.& vxo. vbi Bal.dicit ꝙ cum
instr̄m simulatum largo mō dicat falsum
stāte statuto, ꝙ nulla exceptio possit oppo
ni contra instr̄m, nisi exceptio falsitatis, ꝙ
isto casu exceptio simulationis poterit op-
poni, quia largo modo simulatio est falsi-
tas. Sed dicatis veram esse sn̄iam Bar.& fal
sam illam Bal.per rōnes Bar.in d.l.quid sit
6 falsum, quibus Bal.non rn̄det.†Itē in quā-
tum dictum est ꝙ cōsuetudo excusat à fal-
so, addatis non mirum, ꝗa consuetudo ope
rat ēt ꝙ locus loci sit de substantia instri,
aliàs instr̄m pręsumit falsum. Ita dixit Bar
to.in l.si ꝗs ex argentariis, §.si initiū, ff.de
ɔdɔn.non in lectura, sed in repetitione dixi
late in l.3.§.qui nunciet, ff.de ope.no.nun.
Et ideo Bal.in l.j.C.de confes.in 11.col.di-
xit, ꝙ gn̄alis consuetudo excusat iudicē &
notarium à falso. Et hoc dixit in illa q.quā
ponit de eo qui fuit tortus, postea notarius
confitetur ipsum sponte confessum fuisse.
Item in quantum dictum est ꝙ falsitas cō-
mittitur ēt si alicui dānum īfertur.adde ꝙ
ista qō pōt ēt adaptari in teste deponente
nulliter, de qua materia vide Io. And.in re-
gula, non est sine culpa, extra de reg.iur.in
mer.Et vide Bald.in l.fi.C.si ex fals.instr.ꝗ
dicit ꝙ si testis deponit nulliter, & nullum
p̄iudicium parat aduersario, nec aliqua vti
litas adducitur illi, qui produxit, ꝙ nihilo-
minus punitur de falso, per l.3.§.1.de fals.
sed possumus dicere ꝙ ibi Bal. loquitur de
teste qui punitur ex eo, quia offendit aures
iudi-

iudicis:nos in notario q conficit inſtr̃m in
camera.& uide Bal.ĩ l.ſi poſt, C. de iuris &
facti igno.& uide Pau.de Caſt.in conſ. ſuo
149.inci.in Chriſti noĩe,amen. vr̃ dicendũ
qđ dictus p̄sbyter ueniat puniẽdus,qui di-
cit qđ ubi ſcriptura nullam fidem ſeu ple-
nam ſeu indicium facit,q̃s non punitur de
falſo.allegat gl.q̃ dicit ordina. in l.diuus,
de falſ. & dicit ita tenere Bar.in l.j.§.q rõ-
nibus, ff.de fal. Adde Bal. in l.iubemus,in
fi.C.de teſt.qui ponit materiam qñ reperit̃
inſtr̃m notarij falſum , qđ nullum eſt. &
Gand.in tra.malefi. ſub rub. de falſarijs.q.
121.qui late diſputat hoc , & ibi mirabili-
ter loquitur.Adde tñ q̃ dixit Cy. multũ ele
7 ganter in l.j.C.de ſepul.vio.† qui dicit qđ
licet ex ſcriptura falſa uel inſtr̃o vel dicto
teſtis nullum p̄iudicium paretur alicui,li-
cet pęna falſi r̃r puniri non debeat,tñ pœ
na extraordinaria punietur crĩe ſtelliona-
tus , q̃ ſnĩam credo uerã,q̃a iura multum
contra iſtos falſarios laborant magis ſpe-
cialiter eos puniẽdo,q̃ oĩa nota Adde Bal.
in rub.C.de fide inſtr. qui ponit de illo qui
falſificat literas alicuius, & allegat l.Titio
cum eſſet,ff.ad munic.& hoc nota in quan
tum do. Ange. hic tetigit materiam q̃ tra-
ctat Ang.in l.qui ueluti, C.ad leg.Falc. Et
adde Bal. in l.ſi quis decurio ſuper verbo,
priuatis,C.de fal.ubi colligitur qđ pro ſcri
ptura priuata falſi imponit̃ pęna falſi, &
hoc ẽt apparet in teſtõ in ſcriptis, q̃ dr̃ ſcri
ptura priuata,ut not.in l.2.ff. quemadmo.
teſt.aper. & tñ ſcriptor tenetur de falſo. &
apparet etiã in d.l.qui ueluti. licet ibi ſcri-
ptura priuata contineret ueram nominis
mutationem , quia erat formata in perſo-
nam eius,qui nunquã ſcripſerat, & omni-
no uide Ang.& Bar.in d.l.damus. & Bart.
in l.j.C.de ſepul.ui.& Doc.in d.l.diuus. &
hæc omnia no.quia quotidiana ſunt.

8 *Aduocatus,p̄curator aut ſolicitator unius cau ſa,aut unius depoſitarius ſcripturas unius par tis alteri oſtendens,an ex ſola oſtenſione incidat in falſum.*

9 *Lacerans,comburens, vel celans ſcienter ſcriptu ras publicas vel priuatas alteri ſpectãteſ, ita q̃ amplius nõ appareant, an incidat in falſum.*

10 *Aperiẽs & diſſigillãs literas alienas ut oſtẽdat aduerſario ſcribentis,an incidat in falſum.*

8 A N G.†Quæro ſi aduocatus,uel procu-
rator,ſiue ſolicitator unius cauſæ, uel etiã
unus depoſitarius ſcripturas unius partis
oſtendat alteri parti, an ex ſola oſtenſione
a incidat in falſum.a dic qđ ſic,ut eſt tex. &
ibi Bar.in l.j.§.is q depoſitam,ff.de fal.Ex
quo Bar.in l.qui teſtm̃,eo.ti.refert,q̃ ille q
aperuit literas priuatas alienas, an incidat
in falſum:nam aut oſtẽdit aduerſario ſcri
bẽtis,& incidit in falſum, aut ipſe tm̃ ape-
ruit,& ſolus legit nemini alteri oſtendẽdo,
& tunc de falſo non tenetur,ſed extra ordi-
nem punitur , pro quo allegat c.cum olim
9 magiſter.extra de offi.leg.† Et bene aduer-
tas q̃ ſcienter lacerans , comburens uel ce-
lans,ita qđ amplius non appareãt ſcriptu-
ræ publicę uel priuatę q̃ ad alium ſpectãt,
incidit in falſum, ut eſt caſus.& ibi Bar.in
l.Paulus,ff.de fal.quod no.contra aperien-
tes literas alienas, & omnibus oſtendendo
& lacerando. incidit etiam in falſum qui
etiã de literis do.Papę aliquid amouit,uel
bullas uel aliorum dominorum ſigillũ uel
plumbum,ut no. Bar.in d.l.Paulus.

ADDITIO.

a ¶Incidat in falſum. *Adde Pe.de Anch in cõſ. 172. vbi ponit de illo qui produxit inſtrumentum, & cum pars proteſtaretur q̃ intendebat illud redarguere de falſo, producens arripuit de manibus notarij, & proiecit in ignem, & ibi vide qua ſunt ſpecialia in crimine falſi, et an tale delictũ poſſit puniri a iudice delegato, vide Bal. in cõſ. 223.4.vol. & ibi q̃ ex eo q̃ quis confeſſus eſt combuſſiſſe ſcripturam poteſt poni ad torturam vt dicat qua de cauſa combuſſerit. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia de reue
lante ſcripturas aduerſario , adde tex. cum
gl.in l.ſi q̃s aliquid, §.inſtr̃m,ff.de pę.ubi
gl.allegat tex.in l.j.§. is qui depoſitã, ff.de
fal. & ſic gl cum tex. vult qđ ille q reuelat
aduerſario inſtr̃a, punitur pęna falſi.Et iõ
dixit Bar. in l. 2.ff.de præua. in illa quæſt.
quã conſuluit,ut ipſe ibi. uide Gãd.in tra.
10 malefi.ſub rub.de falſarijs,q.120.Item de
aperiente & diſſigillãte literas alienas, ad-
de Car. in l.Titio cum eſſet,ff.ad municip.
& uide no.in d.l.ſi q̃s aliq̃d,§.ſi inſtr̃m , &
in l.ſi quis in graui,§.ſi quis tabulas , ff.ad
Silla.& Ro.in d.§.aperire.q multa allegat.
Adde tñ qđ mihi vr̃ qđ falſa ſit ſnĩa cõis
qđ ille qui aperit literas alienas & diſſigil-
lat,ut oñdat aduerſario, q̃ cõmittit crimẽ
falſi.nam ille tex.allegatus per Bar.in d.c.

cum

cum olim magiſter.cum gl.dicit cõtrariũ, nam ibi ille aperuit illas literas,& acta diſſigillauit,qui erat aduerſarius ipſemet diſſigillans,& tñ gl. dicit ꝙ punit̃ tanq̃ falſarius vel quaſi falſarius, põdero ergo verba quaſi,vel tanq̃ , ꝙ eſt verbũ improprietatis.Mõ ſtat doct.Bal.ĩ c.olim. ext.de reſcr. ꝙ ille qui debet puniri quaſi falſarius, punit̃ extraordinarie.cogita. Et adde pulchrũ
a cõſiliũ Ro.ĩ hac materia in cõſ.ſuo 322. *a* in ſecundo dubio illius conſilij,qui conſuluit in hac materia in conſ.101. Baſilienſi. in effectu vr̃ approbare dicta Bar.in d. l. q̃ teſtm̃;& vide Bar.in l.Paulus, ff.de falſis.

11 *Dictans ſcripturam & ſcienter aliquid omittens,ſi notarius bona fide ſcribat, an dictans teneatur de falſo inſtrumento.*

12 *Dans notario ſchedulam falſam, ut regiſtretur in ſcriptis,quam notarius bona fide regiſtrauit,ſi,ob hoc ſententiam reportet, an poſſit de falſo puniri.*

13 *Aſſerens ſe creditorem mercatoris falliti, cum non ſit,incidit in falſi crimen, quia illud ad dãnum aliorum tendit.*

11 A N G.† Quæro aliquis dictat aliquam ſcripturã,& ſcienter aliquid omittit, notarius tñ bona fide ſcribit, an dictãs teneatur de falſo inſtr̃o? & Bal.in l.ſi quis obrepſerit,verſi.quæro cum pars dictaret &c. ff.de fal.dicit ꝙ ſic, quia delictũ radicatũ eſt in ipſo dictatore, ergo ipſe tenetur,vt l.preſbyteri,C.de epi.& cle. facit l.ea quę cõmẽdandi.ff.de contrahen.emp.Quærit Bar.in d.l.ſi quis obrepſerit, in verſi.q̃ro de quæ-
12 ſtione &c.† quid ſi pars dedit notario vnã
b ſchedulã falſam,*b* vt regiſtraretur in actis, & notarius bona fide regiſtrauit, & ob hoc obtinuit ſñĩam , an ꝑꝑ hoc poſſit de falſo puniri, & concludit ꝙ aut iſte accuſatur ꝙ fecit falſum inſtr̃m,& hoc eſt verũ, q̃a notarius cum fecerit bona fide, ipſe non fecit falſum inſtr̃m, ergo nec ipſa pars fecit fieri,vt l.ſi is q̃,§.te & Titiũ,ff.de fur. aut cõuenit̃, quia obrepſerit iudici, quia uirtute talis ſchedulæ falſæ obtinuit ſñĩam,& tũc tenetur de falſo,vt d.l.ſi q̃s obrepſerit. qđ nota, quia virtus conſiſtit in modo practi-
13 candi.†Nota tñ & tene menti quod quotidianũ eſt in iſtis mercatoribus, qui vulgariter dicunt̃ falliti,ꝙ ſi aliquis cõiunctus, vel amicus, vel quilibet qui etiam de conſcientia & debitoris voluntate faciat, ſiue fingat ſe creditorem cum nõ ſit, vel ſibi ſolutum non eſſe aſſerat, cum tñ in veritate ſibi ſolutum eſſet, quia tenetur pęna falſi, ratio, quia hoc tẽdit ad damnum aliorum
c creditorum,*c* vt eſt tex. no.& glo.Sal.& ibi Doct.in l.ſi creditor, C.de fal.

ANG.Tu aũt in hac materia, adde quod Bar.in conſi.ſuo inci.Tudertinus quidã. & eſt in ordine ſuo 194.conſuluit idem quod s̃.ſ. de illo qui comparuit coram notario, & dicit vnà cum nuncio, ſcribe tu notari, vt ĩ iſta ſchedula & tali relatione,& iſte talis qui fecit ſcribere falſum notario exiſtente in bona fide, obtinuit ſñĩam, ibi diſputat Bart. an notarius dẽat puniri pęna falſi, & in hac materia adde quæ dixit d.Abb. poſt glo. in c.quanto.extra de his q̃ fiunt à p̄la.in fi.qui dixit ꝙ ille tex.cũ gl.dẽt intelligi ſẽm ꝙ multũ eleganter dixit Bar.in l.ſi quis obrepſerit,ff.de fal. quia notarius ſcripſit ſẽm ꝙ partes dicebãt, nam inſtr̃m tunc nõ eſt falſum,neq; partes poſſunt accuſari de falſo. Sed de obreptione, quia offendat ꝑꝑ hoc aures iudicis. Et iõ dixit ibi Abb. ſubſtantia inſtr̃i fundatur ſuper ipſo notario,per c.cum Ioannes. extra de fide inſtr. Et ideo dic ut ibi,an iſti puniãtur tanq̃ falſarij,& etiam adde Bal.in l.iubemus, C.de teſta.in fine.qui in effectu concludit, idem quod Bar.in l.ſi quis obrepſerit. Et ultimo in hac materia tene menti d.l. ſi creditor, C.de fal. & ibi gl.quã ſequũtur omnes Docto. de debitoribus qui volũt decipere creditores,ut incidant in falſum.

14 *Procurator vel pars in cauſa oſtendens iudici ſtatuta uel reformationes correctas, vt ſecundum ea decidat cauſam,an incidat in falſum.*

14 ANG.† Quæro procurator uel pars in cauſa oſtẽdit iudici ſtatuta vel reformatio
d nes correctas, *d* vt ſẽm ea decidat cauſã, an incidat

ADDITIONES.

a ¶ 322. *Adde ꝙ alias eſt 256. & vide Fede. in conſi.219.Ber.*

b ¶Schedulam falſam. *Adde & uide per Alex. in conſi.73.in 1.volum & conſi.77.col.2.circa princip.& in conſi 70 col.2. Bar. in conſi.119. incip.Turdertinus.Ber.*

c ¶Creditorũ. *Adde tu Bal.in conſ.220.in 3.vo.*

d ¶ Correctas. *Adde tu de hoc & dic ut late per Fely.in c.canonum ſtatuta.extra de conſti.*

incidat in falsum. dic ꝙ sic, vt est casus in l.fi.& ibi Bar.ff.de fal.ꝙ perpetuo nota cõtra procuratorem qui ostendit iudici statuta aliqua reformatione sublata vt pro eo fecerat sententiam, quia tenetur de falso.

AVG.Tu aũt in hac materia adde quæ dixit Bal.in l.j.C.de Iust.Co.cõfir.qui dixit ꝙ verũ est, ꝙ ille q allegat leges corruptas incidit in pęnam falsi.Sed ibi multũ elegãter limitat istam materiam, & dat aliam limitationẽ nisi allegaret ex eo, quia illa cã per antiqua, & vetera statuta debebat decidi, nisi ꝑ statuta noua hoc expresse esset vetitum, & ibi omnino vide eleganter Pa.de Cast.limitantem prædicta.

15 *Verbum, produxit, intelligitur de actuali, nõ verbali; & ideo si notarius scribat, ꝓduxit, et tñ productio fuit solum uerbalis, incidit in falsum.*

15 ANG. Quæro, in actis reperitur scriptũ per notarium actorum, ꝙ Titius instrm̃ sui mãdati produxit, & in veritate realiter nõ ꝓduxit, sed allegauit verbo tm̃, an incidat in falsum: dic ꝙ sic, quia nunq̃ notari⁹ dẽt dicere, ꝙ aliquid ꝓduxerit, nisi sit verũ de actuali, & vera, & nõ verbali productione, vt no.Bal.in l.fi.C.de eden. quod est notandum contra notarios actorum.

AVG.Tu aũt in hac materia adde, ꝙ cũ supportatione, ista conclu.vr̃ falsa, quia ad excusandũ notariũ à falso, verba notarij intelligũtur ẽt in actu ficto, & nõ vero, vt ẽst
a snĩa Bart.multum elegans, in l.ꝓdia, a ff.de acq.poss.& Bal.in rub.C.de contrah.empt. Vnde illa verba in instr̃o, Titius numerauit pecuniam, possunt intelligi de numeratione ficta, s.de confessione de recepto, & istam partem credo veram.

ADDITIO.

a ¶In l.prædia. *Adde, & uide ibi nouissi.et ĩ l.singularia.ff.si cer.per Bal. in consi.27.in 2.vol.et quãdo sufficiat uerbalis productio, vide Rom.in consi 276.Ber.*

---

16 *Notario damnato quia falsum commisit in arte notaria, an iudex possit reseruare in sententia instrumentorum confectionem.*

17 *Notarius infamis etiam aliter quam ex ministerio artis notaria, an possit exercere offitium tabellionatus, quod in se habet dignitatem.*

18 *Notarius infamis vel quia alias sit condemnatus de falso, an possit conficere alia instr̃a.*

16 ANG.†Quæro aliquis notarius dãnatus est, quia cõmisit falsum in arte notarię, an iudex possit sibi reseruare in snĩa instr̃orũ cõfectionem.dic ꝙ non, vt gl.ordi.in auth. de tabel.§.pen.secus aũt si esset dãnatus de falso, ex alio q̃ ex suæ artis ministerio, vt not.Doct.in l.ex militibus, C.de test.milit. & no.Bar.in l.non potest, ff.de fur. Ex quo Bar.ĩ l.eadẽ, §.hac l.ff.ad leg.Iul.repe.multũ late, & in l.3.§.itẽ videamus, ff. de susp.
17 tut.q̄rit & infert,†ꝙ notarius infamis etiã aliter q̃ ex ministerio artis notariæ, nõ põt exercere officiũ tabellionatus, qđ habet in se dignitatẽ, vt l.2.C.de digni. vt est esse cãcellarius principis, vt l.1.C.de man.prin.& l.laudabile, C.de offi.diuer.iu.vel aliud officiũ sibi de publico iniunctum, vt ꝙ esset notarius ad bãchũ actorum, vt l.2 §. miles, ff.de his q no.inf.sec⁹ si à partib.assumat̃, vt de aliquo conficiat publicũ instrm̃, quia dr̃ munus publicũ, ipse ẽt dr̃ seruus publicus qđ munus infami non interdicitur, vt l.neq; infames, C.de decu.lib.10. coniũcta l.fi.in prin.C.qui mili.non poss.lib.12.

AVG.Tu aũt in hac materia, adde Cyn. in l.& militib. C.de test.mili.qui dicit id ꝙ do.Ang.s̃.dicit, tamen ꝙ etiam ex causa iudex potest reseruare sibi confectionem instrumenti etiam si sit damnatus ex eo qa confecit instrumẽtum falsum, per l.diuus, ff.de iniu.& istã q.vide ibi per Dy. Bart.& Ang.idẽ voluit Ray.& Bar in d.l.& militibus.& Ang.in l.& si seuerior, C. de his qui no.inf.& per Ray.& Bar. in l.si qs in prin. testa.ff.de lega.3.§. miles, licet aliter dicat Ang.in l.qđ ergo, §.pe.in vlt.col. ff.de inf. & Ol.& Bal.in d.l.& militib.& Bal.Ang.& Ful.& Pa de Cas.in d.l.& militib. Ro.vero ibi aliter dicit, & Ange.in d. l. & militibus. Adde Bal.in ti.de pace Cõst.in verbo, ⁊ cri-
18 minalib.† an notari⁹ infamis, vel qa aliàs sit cõdẽnatus de falso, possit conficere alia instr̃a, adde Bal.in l.si quis dec. C. de fal.ꝑ illum tex.& Inn.in c.fraternitatis, de here. Bal.in l.j.C.de testa.Bal.in l.in exercendis, C.de fi.inst.& in l.Cassi⁹, ff.de sena.& Bal. in l.2.C.de sententijs, & Bal.in auth. habita, in 10.col.C.ne filius pro pat.& Bal.in c. inter pares, de lege Conradi. & per Spec.in tit.de instr.edi.§.instrumentum, ver.item opponitur quod tabellio, & in §. testis, versicul. quid si tabellio. Angel.in l.si quis argentarijs. §. 1. ff. de eden. Bartol. in leg.

ad teſtium,ff.de teſti.de iſtis quæſtio. vide
a Bar.in conſ.*a* ſuo inci.Io.Bal.in l.qui depo
ſitum,ff.depoſi.Bal.in l.2.C. de fide inſtru.
Bal.in l.iubemus,§. ſane, C.de ſacroſ.eccl.
per Ia.de Bel.in Auth. de tabel.in prin. in
7.q.per Imo.in l.infamem,ff.de pub.iu. &
vide Pau.de Ca.in cõſ.206. qui ponit ẽt an
vtilitas & infamia notarij vitiet inſtrm̃, &
de materia per Pau.de Caſt.conſ.ſuo 202.

19 *Teſtis accipiens pecuniã vt dicat teſtimonium etiam uerum, an incidat in falſum.*

20 *Teſti dare palam pecuniam ut verum dicat, an liceat, & etiam in iudice.*

10 ANG.† Quæro, aliquis accepit pecuniã
b vt dicat teſtimonium ẽt verum, *b* an ĩcidat
in falſum,dic ꝙ ſic,vt eſt tex. & ibi Bar. in
l.j.in prin.ff.de fal.quod no. cõtra dãtes &
recipiẽtes pecunias ꝓ ferendo teſtimonio.

AVG.Tu aũt in hac materia,adde d.Bar.
in l.pſbyteri, C.de epi.& cler.& ẽt vide ibi
Mod. Adde tñ vnã mirabilẽ limitationem,
20 † ꝙ ſi do pecuniã teſti palã vt dicat verita-
c tẽ,poſſum hoc facere,idẽ in iudice.*c* Mirabi
le dictũ Bal.per bonas rationes in c.fi.extra
de appel.hæc nota nedum incognita dom.
Ang.hic,ſed ẽt Legiſtis,& ita limito etiam
Bar.in l.diuus,ff.de re iud. qui idẽ dixit, &
Spe.in ti.de teſte,§.j.ver.quid ſi teſtes,licet
Inn.teneat contrariũ in c.licet,extra de pro
ba.& intellige hoc verũ ſi pars ſponte offe-
rat pecuniã teſti.ſm̃ Iac.de Bel.in Auth.vt
iud.ſine quoquo ſuffr.§.j.& vide Bal. in d.
l.presbyteri,dicentẽ,ꝙ qui celat veritatẽ te
netur pęna falſi,& iſtã cõcluſionẽ credo ve
riſſimã per tex.in Auth.de fi.inſtr.in prin.

21 *Teſtis dicens falſum cuius dictum non valet, an incidat in falſum.*

21 ANG.† Quæro teſtis dicit falſum,ſed e-
ius dictũ non valet,an incidat in falſum,di
cit Bar.ꝙ ſi ſuum dictum non valuit, quia
nõ iurauit,punitur de falſo,vt no.Bar.in l.
ſi quis obrepſerit ff.de fal.in ver.iuxta hoc
quæro,alias ſecus, dic vt ibi per eũ, de quo
tñ vide Bal.in l.j.C.de ſepul.viol. Sed Sali.
ibi in fi.dicit latius,dic ut ibi per eum.

AVG. Tu aũt in hac materia, adde illas
deciſiones hic, quas s̃. dixi in iſta gl.in illa
q.(an producens inſtrm̃ falſum nullum pu
d niatᷓ pęna falſi.) & vltra s̃. dicta adde *d* Gã.
in tra.malef.ſub ru.de falſarijs,qui late tra
ctat iſtam q.& ibi dicit Gan.ꝙ cõis conclu-
ſio Doc.eſt, ꝙ teſtis non puniatur pęna fal
ſi,ſed bene punitᷓ crimine ſtellionatus, hoc
eſt pecuniariter,dicit ipſe,& dicit Albe. de
Roſ.in 2.par.ſtatuto.q.145. vbi multa alle
gat ꝓ & contra,& multos Doc.all.ꝙ cõiter
vidit teneri,ꝙ teſtis nõ punitur pęna falſi,
ſed pęna extraordinaria. Idẽ dicit in tabel-
lione cõficiente inſtrm̃ falſum,aliàs nullũ,
& Io.And.in regula, non eſt ſine culpa, in
mercurialibus,extra de reg.iu.Bal.in l.data
opera,in 12.col.C.qui accuſare,qui allegat
gl.in c.ne quis arbitretur,22.q.2.Bald.in l.
pſbyteri, C.de epi.& cle.dũ dicit, ꝙ ſaltem
punitur crĩe ſtellionatus.Bal.in l.iuriſiurã.
C.de teſt.in fi.& in ru.ſi de inueſti.feu.con
trouer.fue.in fi.& Bal.in l.fi.C.ſi ex fal.ĩſtr.

22 *Statuto cauetur quod inducens falſos teſtes incidat in falſum, an inducens unum teſtem tantum incidat in falſum, & in pœnam ſtatuti.*

22 ANG.† Quæro,vt plurimũ ſtatuto caue
tur ꝙ inducẽs falſos teſtes incidat in falſũ,
ſi vnicũ teſtẽ tm̃ induxerit,an incidet in fal
ſũ,& ĩ pęnã ſtatuti,& dic ꝙ ſic,vt no. Bal.ĩ
l.2.§.ſi vnus,ꝑ iliũ tex.ff.vi bo.ra.ꝙ eſt no.
e AVG. Tu adde *e* Bal.in l.j.ff. de procur.
Bal.in l.Gallus,§.j.ff.de li.& poſth.& ꝙ ip-
ſe no.in l.iubemus,§.pe.C.ad Treb.& oĩno
vide Bal.in l.j.C.de cõd.inſe.adde Bar.in l.
3.§.j.ff.de neg.geſt.& Alb.de Roſ.in 2.par.
ſtatu.q.25.& Gan.in tra.male.in ru.de fal.
& falſitatib.Pe.de Anc. ĩ c.j.de litis cõteſt.
Pe.ð Anc.ĩ c.relatũ,extra de te.el 2. Bal.ĩ l.
diuus,

ADDITIONES.

a ¶Conſil.ſuo. *Adde quod eſt nu.164.& conſ. Pau.de Caſt.eſt nu.209.*

b ¶Etiam verum. *Adde quod teſtis tacens uerũ punitur de falſo.Cep.in conſ.61.col.2.*

c ¶Iudice. *Adde tu an iudex poſſit accipere pecuniam pro punitione alicuius qui vere ſit culpabilis,& puniendus ab inimicis illius uide Pau. de Ca.in conſ.17.in ſecundo impreſſis.Ber.*

d ¶Adde Gand. *Adde tu ultra prędicta Fulg. in conſ.91.in fi.& quod dixit Ale de notario conficiente inſtrumentum nullum in conſ.70.in 1.volu.Ber.*

e ¶Tu adde. *Vltra hic addita vide Fel.ĩ c.humanum genus,j.diſt.& ibi quando pluralitas reſoluatur in ſingularitatẽ,& adde Car.in cõſ.109. Bal.in conſ.10.in 5.vol.& an ſtatutum loquẽs in ſingulari verificetur in plurali vel ecõtra vide Pau.de Ca.in cõſ.172.in nouiter ĩpreſſis.Ber.*

diuus, §. diuus, ff. de peti. hæ. gl. & Do. de S. Ge. in c. pe. de rest. spo. in 6. faciunt no. per ipsũ in c. q̃uis, de p̄b. in 6. Imol. in cle. 2. de resc. facit gl. ĩ c. si cõpromissarius. ꝺ ele. ĩ 6. Ang. ĩ l. j. §. j. ff. ꝺ dolo. & ĩ d. l 3. ff. ꝺ ne. ge.

23 *Testis dicens unum in iudicio, & aliud extra iudicium an incidat in falsum.*

23 ANG. † An testis qui dicit vnum in iudicio, & aliud dixerit ex̃ iudicium, incidat in falsũ. Bar. ĩ l. eos, ĩ prin. ff. de fal. tenet ꝙ sic ꝑ d. l. eos, 2. respõ. Cõtrariũ aũt no gl. fi. ĩ c. cãm q̃. de test. & Spe. & Io. An. ĩ ti. de teste, §. j. ver. ꝙ si idẽ testis. & ver. seq Bal. in l. iurisiuran. & in l. fi. C de test. & est tex. contra Bar. & ibi Bal. in c. j. §. j. q̃d sit ĩuesti. & no. Flo. in l. q̃ falsa, ff. de test. & istud cõiter tenẽ, q̃a primũ dictũ ex̃ iudiciũ cũ non fuerit p̄stitũ cũ iur̃o, non valuit, sed standũ est secundo dicto in iudicio facto cum iur̃o. b

AVG. Tu autem in hac materia adde ꝙ sniam Bar. tenet do. Ant. de Bu. in c. cum in tua. ext. de testi. & est tex. quẽ ibi ponderat do. Car. ad hoc in c. ꝑ tuas. in prin. extra de ꝓb. & do. Abb. in c. inquisitioni, §. 3. extra de acc. & Pet. de Anc. in cle. 3. in fi. de testi.

a Sed cõtrarã *a* partẽ tenet Ang. in cõsi. suo 179. & Ang. in l. q̃dã tabularũ, ff. de fur. & Ro. in l. q̃ bona, §. si q̃s stipulatus, ff. de dã. infe. & Imo. ĩ d. c. cũ cãm. & Ang. ĩ d. l. eos. & Bal. & d. Abb. in d. c. ꝑ tuas. ita consuluit Bal. in quodam consi. suo, quod incipit, licet assessores pos. Bar. & Bal. in l. nullũ, in prin. C. de testi. Bald. in c. j. cum autem. in fi. de controuer. inuesti. & Bal. in c. j. § notãdum. de notis feudorum. istam partem credo verã, non ob. c. ꝑ tuas. quia do. Abb. ibi optime respõdet, & vide Ab. in cõs. suo 53. a

24 *Testis dicens falsum coram arbitro vel arbitratore, an possit puniri de falso & per quem.*

25 *Iudex ex suo officio potest punire quando in actu iudiciario fit aliquod delictum coram iudice, vel a parte, vel a notario, uel a teste, uel ab aduocato.*

24 ANG. † Quæro, testis dixit falsum corã iudice arbitro uel arbitratore, an possit puniri de falso, & ꝑ quõ, vide Ang. in l. si vacãtia, C. de bo. vac. li. 10. in ver. sed tũc q̃ro, liceat possit iudex contra testẽ &c. cũ versu sequen. & cõclude, ꝙ si iudex habet imperiũ, pōt ordinariã pęnã imponere vel extraordinariã, vt no. gl. in l. nullũ, C. de test. si nõ habet imperium pōt extraordinariam tñ b imponere, nisi cõsulto principe, quia tũc ẽt ordinariã imponet, vt l. pe. ff. de fal. nisi sit clericus testis, q̃a tunc licet gl. in d. l. nullũ. velit ꝙ ẽt ꝑ iudicẽ laicũ possit puniri, tñ ibi Doc. dñt contra, per auth. statuimus, C. de epis. & cle. & c. si diligenti, de for. comp. Si aũt corã arbitro vel arbitratore falsum deponat, per eos puniri nõ pōt, quia nõ habent imperium, sed per iudicem competẽtem, vt l. fi. C. de test. ibi, aduersus eos reseruato &c. cõiũcta gl. ita dicit Ang. ĩ d. l. si vacãtia. ver. sed tunc dubitaẽ cõpromissũ &c.

AVG. Tu aũt in hac materia, adde ꝙ de hac materia dicetur ẽt j̃. se. charta in illa q. q̃ incipit, q̃ro an quilibet iudex de falso cõmisso coram se possit puniri. & vide omnino Pe. de Anc in cõs. suo *b* 172. & vide q̃ dixit Bar. in d. l. diuus, ff. de fal. la 2. q̃ dicit, ꝙ ibi vr̃ esse tex cõtra tex. l. nullũ, C. de testi. nã vr̃ ꝓbari in d. l. nullũ, ꝙ oĩs iudex corã quo talis falsitas ẽ facta, pōt punire testes illos. Sed tex. in d. l. diuus, vr̃ velle ꝙ tũc demũ ille solus pōt punire qui habet facultatem

ADDITIONES.

a ¶Sed contrarium. *Adde ꝙ Ang. in cons. 223. ꝙ licet debeat stari dicto secundo cum iuramento, ꝙ tamen ei non in tanta fides est adhibenda quãtum si cõtrarium nõ dixisset extra iudiciũ, & ita saluat dictum Bart in casis suo, s. in quo dictum testis extra iudicium sit aliquod ꝑꝑ subiectã materiam & ꝙ stetur secundo dicto iudiciali firmat Ale in cõs. 74. in 3. col. in 1. vo. ubi dicit hanc esse magis cõem opi. & Fran d. Are. in consi. 13. tamen dicit non decidere: quia dubium, & opi. proxime relatam firmat Ro. in cõs. 505. & Bal. consi 165. in 5. uol. limita tamen cõem conclusionem procedere, nisi cum primo dicto testis concurrerent alia coniectura. Ita Abba. in consi. 52. allegat Ant. de But. in c cum in tua. de testi. Et Inno. in c. præterea. de te. cog & quod quãdo presumptio est ꝑ primo quod ei stetur, & non secundo, tenet Ro. in alle. consi 305. per c. per tuas. sup. all. & aliquid etiam uide per Cep. in consi. 61 in fi. & per Tyra. in suo eleganti tract. de testibus uariantibus. & Soci. in cõs. 253. col. 5 circa prin.*

b ¶Consi. suo. *Adde lo. And. in addi. Spec. in tit. de competen. iudi. adi. ubi ponit de Cremonense examinato ad instantiam Potestatis per me, si dicit falsum a quo debeat puniri. Ber.*

tē & autoritatē puniēdi, aliàs debet remit-
tere ad maiorē iudicem, & didit Bar. iſtam
partem eſſe ueram, per tex. in Auth. de teſt.
in 2. col. & ſic Bar. vr̄ ſibi contrarius his q̄
dixit in d. l. nullum. Adde tñ in hac mate-
ria, & vide dicta Sal. in d. l. nullum vbi mul
tū eleganter loquit̄, & dixit Bar. in l. ſi quis
25 obrepſerit, in fi. ff. de fal. †quod qñ in actu
iudiciario fit aliquod delictum coram iudi
ce, vel à parte, vel à notario, vel à teſte, vel
ab aduocato, tūc iudex ex ſuo officio pote-
rit punire, ut l. athleta, §. j. ff. de his qui no.
inf. & per alia iura, quę ipſe ibi allegat. Ad
de tñ dicta Canoniſt. ī hac materia, & vnā
gl. in c. illi, 5. q. 5. & in terminis An. de Bu.
in c. verū in 8. col. extra de ſo. com. & Bal. in
l. ſi lis, C. de fal. & quid in clerico deponen
te falſum corā laico, & per Inn. & Doct. in
c. 2. extra de falſar. & per Inn. in c. dilectus
filius, ext. de pœ. & ibi per Doct. & late po-
nit Ang. ubi vr̄ ſaluare Bar. à contrarietate
in l. quoties, in fi. C. de iud. ubi multum ele
gāter loquitur, qui videtur uelle ꝙ ſaltem
extraordinarie poterit ſemper puniri ille
teſtis falſarius, qui falſum depoſuit coram
illo iudice, qui aliàs punire non poteſt cri-
minaliter, & ita voluit Fran. de Ramp. in l.
4. C. de cond. ob turp. cau. & hæc omnino
bene no. quia ſæpe in practica veniunt.

26 *Producens falſos teſtes, an poſſit una cum eis eo dem libello accuſari, & condēnari eodē iudicio.*

26 ANG. †Quero an producēs falſos teſtes
poſſit vnà cum eis eodē libello accuſari, &
condemnari eodem iudicio. dic ꝙ ſic, vt l. j.
& ibi Cy. C. ſi reus, vel acc. mor. fuc. & eſt
caſus, & ibi Bar. hoc dicit, in l. nihil, ff. de
adult. Scias tñ ꝙ ſnīa lata de falſo contra
producentem falſos teſtes non nocet teſti-
bus, & econtra lata contra teſtes non prę̨iu
a dicat producenti, a ut l. Lucius, & ibi Bart.
Bal. & Ang. ff. de infam. & no. Cy. & Doct.
in l. j. C. qui accu. nō poſ. & facit l. j. & ꝙ ibi
no. gl. & Sal. C. de fal. vnum etiā ſcias ꝙ ſi
quis teſtes ſubornauerit, ut falſum dicāt, li
cet poſtea eorum atteſtationibus non vta-
tur, tñ pęnam falſi non euitabit, ut colligit̄
ex l. ſi falſos, C. de fal. & hoc no. ibi Sal. ī fi.

ADDITIO.

a ¶Producenti. *Adde Alex. in l. ſæpe. de re iudi. & Bal. in conſi. 33. in 1. vol. & in conſi. 89. in fi. in 3. vol.*

AVG. Item adde, quæ dixit Bar. in l. hos
accuſare, §. j. ff. de acc. & ibi latiſſime vltra
omnes uide Ang. an in eodem libello pars
& teſtes poſſint accuſari. & Doc. ī d. l. j. C.
ſi reus, vel accuſ. mor. fuer. Adde tamen qđ
Ang. in l. Lucius, ff. de his qui no. inf. dicit
ꝙ ſi teſtes ſciunt proceſſum de falſo agita-
ri cum parte, tunc illa ſententia nocet teſti
bus. vide de materia Mod. in l. ſæpe, ff. de
re iud. & Bar. in l. 2. §. ſi publico, ff. de adul.
in vlt. col. & Doct. maxime An. de Bu. in c.
2. extra de ord. cogni. aliquid in c. 2. extra
de conf. per do. Anto. de But. Barto. in l.
ſi veteris, C. de fi. inſt. Bal in l. 2. C. de eden.
qui alle. Inn. & Spe. in hac materia.

27 *Plures teſtes dicentes uaria, & adinuicem diſcrepantes, an ſint reducendi ad concordiam ne incidant in falſum*

28 *Limitatio Pau. de Caſt. l. 2. ff. ne quis eum qui in ius. pro concordia teſtium uariantium.*

27 ANG. †Quid ſi ſunt plures teſtes dicen-
tes varia & adinuicem diſcrepantes, an ſint
reducendi ad concordiā ne incidant in fal-
ſum. dic, ꝙ ſic, ſed non ut probent, ut c. cū
tu. de teſt. & no. Bar in l. in inſulā, §. fructꝰ,
ff. ſo. ma. & ibi Imo. & Bar. in l. 2. §. pe. ff. ſi
cer. pe. & Bar. ī l. ſi finita, §. ſi ante, ff. de dā.
infe. & Ang. in l. qui ſnīam, C. de pœ. Fl. in
l. de ętate, ff. de prob. Im. in l. inter partes,
ff. de re iu. & per eundem late in l. inter ſti-
pulantē, §. j. ff. de uer. obl. & Bar. ī l. Labeo,
§. quid ſi teſtis, ff. de ſupel. leg. qđ intellige
uerū in plutibus teſtibus eiuſdem partis. ſi
aūt ſunt teſtes uarij diuerſarū partiū ſtatu
dignioribus, & plurib. numero, ut l. ob car-
men, §. j. ff. de teſt. & ibi gl. & Fl. Et p̄dicta
procedunt qñ plures teſtes eiuſdem partis
ſunt inter ſe uarij. Si aūt vnus, & idē teſtis
ſibijpſi ſit cōtrarius, uel uarius, tūc nō hn̄t
locū prædicta, imo ut falſarius punitur, ita
ſing. dicit Bar. in d. l. eos, quod no. Item ad-
uertas ꝙ teſtes cum dicta partis nunquā re
ducuntur ad cōcordiā, ut in c. cū cōtingat,
& ibi Inn. de offi. dele. & no. Bar. in d. l. j. ff.
ſi cer. pe. Et aduertas, quia prędicta ſunt ve
ra in ſe, ſm ea q̄ dixit Bar. in l ſi quis inten
tione ambigua, ff. de iudi. ubi dicit hoc fo-
re uerū, niſi pars dicat, ego intellexi & intel
ligo dictū meū, prou dn̄t teſtes. qđ ſin. no.
AVG. Tu aūt ī hac materia, adde d. An. &
Ab. in d. c. cū tu, q ponūt qñ unus teſtis cō
tradicit ſibijpſi, & p Ia. đ Bu. ī l. optimā, C.
de

de cõtrah.& cõmit.ſtip.& Ia.de Bu.in l.cũ de ætate,ff.de ꝓb.& Ia.de Bu.ĩ l. ſed ſi poſſeſſori,§.itẽ ſi iurauero,ff.đ iureiu.& Bar.ĩ l.j.in prin.ff.de ope.no.nũc.& Bar.in l.j.in fi.C.de vſufr.& Spe.de notorio crimine,§.fama,in fi.& gl.& do.An.de Bu.in c.in noſtra,ext.de teſtib.& cõtra ea q̃ dixit Bar. in d.l.eos,in hac materia cõtrarium vr̃ tenere ff.de minor.in l.de ętate,ꝗ vr̃ tenere ꝙ vnᵘ & idẽ teſtis reducit̃ ad concordiam, ẽt vt ꝓbet qui ſaluat teſtẽ deponentẽ Caium maiorẽ ex aſpectu. Interrogatus quid eſt aſpectus,neſciuit rñdere, & idem Bal.in l.data opa,C.ꝗ accu.in 16.col. Nec aliter vr̃ ſentire Spe.in d.§.fama. Et ita voluerunt quidã Mod.ĩ d.c.cũ tu. & idẽ Bal.in l.ſi defenſor, ff.de interrog.actio.facit qđ uoluit Imo.in l.ꝗ bona.§.ſi quis ſtipulatus,ff.de dam.inf. Si vnus teſtis cõtradicit alteri, reducunt̃ ad concordiã,vt periurium euitent, nõ aũt vt probẽt ꝭm Spe.& Io.And.in ti.de teſt.§.iã de interrogatorijs,ver.in add.ĩcipiẽte, hinc aũt,& ꝭm d.An.de Bu.& Abb.in d.c.cũ tu. ſed ꝙ imo ẽt,vt probent tenet Bar. in l.Gallus,§.ille caſus,ff.de li.& poſth.& Imo. in d.l.inter ſtipulãtẽ,§.j.& Bar.in l.in inſulã, §.j.ff.ſol.mat.ſed concor.opi.ꝭm d.Abb.in d.c.cum tu.diſtinguẽdo vtrũ reducendo ad cõcordiã teſtes remaneãt ſingulares,vel ñ. Qñ aũt plures cõtradicunt pluribus, & sũt inæquales,gl.vr̃ velle ꝙ fiat cõcordia ẽt ut probent,nõ tm̃ vt euitent periurium, ut sẽtit gl.4.q.3.§.ſi teſtes,& gl.in c.ĩ noſtra, extra de teſt.& ibi do.An.de Bu.& Abb.in d.c.cũ tu,& Imo.in d.l.inter ſtipulantẽ,§.j.dicens ꝙ forte in practica ſeruaretur iſta opi. ꝑꝑ autoritatẽ gl.& Inn. in c.cũ contingat, ext.de offi.dele & idẽ Imo.in d.c.cũ tu. qui dicunt ꝙ fit cõcordia, ut euitẽt periurium, nõ vt probent,quia ſtatur plurib.& digniorибus ꝭm gl.in d.c.cum cõtingat,& ibi Im. in 3.col.& Bar.in d l.j.ff.ſi cert.pet. & Bar. in d.§.ille caſus,& Bal.in j.cõſt.C.§. quibᵘ, 2.& Flo.in d.l cũ de ætate. Qñ autem ſunt plures teſtes & ęquales,& diſcordant, pñt reduci ad cõcordiã, vt probent ꝭm d.Ang. in l.ĩ ambigua,ff.de legi.& Bal.in rub C. ſi ex fal.inſt.in ul.col.ſentit gl.in d.c. in nr̃a, & do.An.de Bu.in c.ex literis,in vl col.ext. de ſponſa.& Bal.& Imo.in d c.cũ tu. & idẽ Abb.ibi,& Bar.in l.in exercendis,in prima cõbinatione,C.đ fide inſt.& Bar.in d.l.2.§. pe.& ĩ d.l.Labeo.& in d.§.ille caſus,& Bar. in d.l.in inſulã,ſed ꝙ tñ concordent,vt probent,tenet Bar.in l.j.in fi.C.de vſuf.& Bal. in auth.qui ſemel,in 4.col.de prob.& Flo. poſt Ia.de Bu.in d.l.cũ de ętate.Secus dicẽs de iu.can.cũ Bar.in d.l.ĩter ſtipulãtẽ,& Ia. Bu.in l.ſed ſi poſſeſſori,§.ſed ſi iurauero,ff. de iureiu.& Ro.in l.ſi finita,§.ſi aũt plures, ff.de dã.infe.primã partẽ credo de iure veriorẽ,& procedit qñ teſtes producuntur ab eadẽ parte,ſiue ab utraque, & variẽt teſtes vnius partis ſiue alteriᵘ,ita indiſtincte vult gl.in d.c.in nr̃a,& ibi Abb.& gl.in d.§.ſi teſtes,4.q.3.& Im.in d.cũ tu.& in d.§.j. licet An.de Bú.teneat cõtrariũ in d.c.cũ tu.licet ergo fiat iſta cõcordia ĩter teſtes unius partis,nõ tñ fit inter dicta teſtiũ,& cõfeſſionẽ partis,vt voluit Abb.in c.cũ Io.ex̃.de fi.inſtru.in vltimo notab.& Imo.& Abb.in d.c. cũ tu.Pau.de Ca.poſt Bar.in d.l.2.§.pe.In. ĩ c.cũ cõtingat,de offi.dele.Flo.in d.l. cũ de
28 ætate.Bal.in d.j.cõſt.C. † Adde tñ hic unã pulchrã limitationẽ Pau.de Ca.in l.2.ff.ne quis eũ ꝗ in ius uoc.eſt ui exi. qui all.Bar. in quibuſdã lecturis late ibi,& idẽ vr̃ tenere Bal.poſt Cy.in l.cũ falſa,in fi.C.đ iu.& fac. igno.Sal.in l.cum p̄cum,C.de li.cau.& hęc bñ no.quia ſingularia ſunt, & bñ collecta. Adde hic oĩno q̃ dixit in d.l. inter ſtipulantẽ,poſt Mod.ibi latiſſime,uidebis materiã, de hac materia per Pe.de Anch.in conſ.ſuo 386.& 389.& per Bar.in conſ.ſuo 111. inci.accuſatio fuit inſtituta,in fi. & uide Ro. in ſingularibus ſecundi anni 48.ꝙ inci.ſi teſtes qui ad cõcordandum teſtes, ut falſum euitent,dicit vnum notabile exemplum.

29 *Aurifex qui facit aurum uel argentum de minori liga quã ſit ſtatutum,uel ordinatum in ſua ciuitate,an incidat in falſum.*

30 *Expendens falſam monetam,an teneatur crimine falſi.*

29 ANG.† Quæro an aurifex,qui facit aurũ
a uel argẽtũ de minori *a* liga q̃ ſit ſtatutum, uel ordinatũ in ſua ciuitate, incidat in falſum

ADDITIO.

a ¶Minori liga. *Vide Oldr.in cõſ 74.& ibi quod ille qui facit de ſtãno argentum,& de ære aurũ non peccat,nec debet puniri,& an obligans ſcienter æs pro auro,teneatur de falſo.*

ſum.dic ꝙ ſic,ita dicit Bar.in l.lege Corne
30 lia,ff.de ſal.† Quæro, an ille qui expendit
a falſam monetã,*a* teneatᷣ crimine falſi.Bar. in d. l.lege. dicit ꝙ aut expendit nummos plũbeos vel ſtãneos, & ĩcidit in falſum, vt d.l.lege.aliàs ſi aliter moneta ſit falſa, non incidit in falſũ, ſed extraordinarie punitᷣ, vt l.ſaccularij,circa prin.de extraordi.cri.

ADDITIO.

a ¶Monetam falſam. *Adde quæ dicatur moneta falſa per Bal.in conſ.34. in 5.vol. Et qualiter intelligatur ſtatutum puniens falſificantem monetam, & qualirer intelligatur, & de quæ moneta, & quæ ſit pęna, & an comprehendat viliſſimã, vt ſunt bagatini, vide ꝑ Ale.de Imo. in conſ.204.in 1.uol.& Cep. in conſi.78.et ibi, an maiori pęna puniatur falſificans monetam aureã quam alterius materiei,& de falſificante monetam uide Cu.in conſ.138.Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde,ꝙ licet expẽdens falſam monetam incidat in illam pęnam de qua ſ. tamẽ, adde ꝙ ille expendẽs illam monetam falſam excuſaretur ſi docet à quo habuit,nec eſt neceſſe ſecundũ Ia. But.ꝙ doceat ſe habuiſſe à Titio, vel Seio: ſed ſufficit,ꝙ doceat ſe ab alio habuiſſe per teſtes qui hoc viderint, licet non nominet per quẽ.ita multum ſingulariter dixit Ia.de Bu.in l.maiorẽ, C.ad l.Iul.de fal. quam concluſionem multum ſing.limitat Ang.ibi,ſi perſona eſt honeſta & bonæ famæ,aliàs non.Nam de facili quidam ignotus poſſet ſubmitti, & tempore ſubmiſſionis teſtes adhiberi, & pro hoc alleg.caſum in l.inciuilem,C.de fur.

31 *Vendens ſcienter eandem rem duobus, an incidat in falſum.*

31 ANG.† Quæro an uendens ſcienter eandem rem duobus, incidat in falſum.dic qđ ſic,vt l.qui duobus,ff de falſis.ꝙ Bar.ibi intelligit ſtricte, qñ in diuerſis contractibus eandem rem duobus donat, vel alio titulo quam titulo per venditionem alienat, ꝗa non pœna falſi,ſed crimine ſtellionatus tenetur, ut l.3.ff.de cri.ſtellio. quod eſt verũ ſecundum Bar.ibi ſi dixit verum, aliàs ſi interrogatus dixerit,vel non donaſſe, vel non obligaſſe alicui parti prius,& mentitᷣ,tunc incidit in pœnam falſi propter mendaciũ, vt l.ſi a debitore,ff.de fal.& ideo Bar.ibi dicit aduertẽdum,ꝙ ſi in inſtrumento appoſita ſunt illa verba, qđ de dicta re nemini ius dedit ꝙ pręiudicium fieri poſſit,tunc ſi alteri etiam donauerit,uel alio titulo quã venditionis ius ceſſerit, tenetur pęna falſi, vt d.l.ſi à debitore.quod no.

AVG.Tu autem in hac materia in quãtum tractatur hic de eo qui vendidit rem duobus, an incidat in crimen falſi. Primo limitat non hr̄e locum in eo qui vendit in caſu l.à diuo Pio, §.ſed ſi emptor, ff. de re iu.& ita no. ibi Mod.ſ. de iudice vendente rem in executione ſentẽtiæ, quia ſi primus emptor qui offert pretium nõ ſoluit illud pretium,poteſt iudex ſine pœna falſi vẽdere illam rem duobus,ſ.alteri ſecundo ſoluẽti pretium, & hoc vt finis ſit executioni rei iudicatæ,& quia iudex non poteſt uendere habita fide de ꝑtio. Et ideo dicebant Odof. & Bal.in reportatis antiquis, in l.uenditor ex hęreditate, ff. de hære. vel ac. ven.l.qui duobus, ff.de fal.non militat in illo qui vẽdidit ſecundo loco, quãdo primus emptor emit non habita fide de pretio, nec offerendo ꝑtium,& ita voluit Bal.in c.ſi facta.ſub rub.ſi de feu.fue.cõtro.inter do. & agna.& in l.quoties,C.de rei vend.Item limitarem prædicta niſi ille qui vendit rem ſecundo emptori,non tradidiſſet actualiter rem venditam,per doctrinam Bal.in c.j.§. aut ſi libellario.quib.mod.feu.amit. & Bald.in c. j.§.fi.q̃ ſit pri.cau.benefi. amit. & in c. imperialem.de prohi.feu.alie.per Fede.qui dicit quod l.qui duobus.de fal.non habet locum in pignorante rem duobus.& idẽ Bar. in l. ſi quis in pignore,§.j.de pign.actio.& hæc no.

32 *Aſcribens ſibi in teſtamento in ſcriptis vel nuncupatiuo,incidit quaſi in falſum.*

33 *Hæres ſcribens totum teſtamentum manu ſua; & ſe hæredem inſtituens, & poſtea dans notario qui id legit coram teſtatore & teſtibus, & fuit rogatus, an incidat hæres in illam pœnam.*

34 *Notarius quando non poſſit notarius eſſe in facto proprio.*

35 *Notarius licet non poſſit notarius eſſe in cauſa propria, tamen ſi teſtes adhibiti in inſtrumento affirmarent totum contentum in inſtrumento iſto caſu probarent omnia quæ in tali inſtrumento continentur.*

32 ANG. † Qui ſibi in teſtõ in ſcriptis; vel nuncupatiuo aſcribit, incidit quaſi in falſum

a falsũ,*a* vt l.j.§.& illa quoq;,ff.de fal. & ibi
Bar.ꝙ aũt dixi de teſtõ nuncupatiuo quali
ter dẽat intelligi, vide Sal.in l.j.C.de his q̃
ſibi aſcri.ẽt ſi ſit filius q̃ ſibi aſcribat,dũmo
do ĩ teſtõ patris ſibi plus aſcribat quã eſſet
portio q̃ habiturus eẽt ab inteſtato,vt not.
Bar.in l.j.§.j.ff.de fal. & no.gl.& Sal.ĩ filio
& patrono,in l.quanq̃,C.de his qui ſibi in
teſt.aſcri.ſiue ſit pater qui ẽt aſcribat pro fi
lio in ptãte ẽt hodie in aduentitijs, vt not.
Bar.in l.impuberẽ, §.j.ff.de fal.ſecus aũt ſi
ſcriberet inſtr̃m vel in teſtõ alicui pro filio
emancipato,vel econtra filius emancipatus
pro patre, quia valet inſtr̃m, nec incidit in
falſum,vt eſt text.& ibi Bart.in l.ſi pater,&
in l.filius,ĩ prin.ff.de fal. in prin.Et marit⁹
põt aſcribere ĩ alterius teſtõ vxori ſuę & va
let,vt l.ea lege.§.maritus,& ibi Bart.& no.
Sal.in l.quę in teſtõ,C.de his qui ſibi aſcri.
Sed filius põt eſſe rogatus de inſtr̃o in vtili
tatem matris,& aſcribens matri nõ incidit
in falſum,vt eſt tex.& ibi Bar.in l.ſi pr̃, ff.
33 de fal.†Quid aũt ſi hęres ſcribat totũ teſtm̃
manu ſua,& ſe hęredem inſtituat,& poſtea
dedit notario qui eum legit corã teſtatore
& teſtibus,& fuit rogatus,an incidat hęres
in illam pœnã,Sal.in l.j. in fi.ff. de his qui
ſibi aſcri.dicit ꝙ non,q̃a hæredis ſcriptura
non probat,ſed conficienda à tabellione.

A D D I T I O.

a ¶In quaſi falſum. *Adde tu et vide Frã.de Ar. in conſ.88.vbi pulchre , & an notarius poſſit de proprio contractu inſtrumẽtum facere,vide Bal. in conſ.43.in 1. vol.& intellige quod dicitur hoc non habere locum in eo qui ſibi aliquid aſcribit cauſa mercedis,vel alia cauſa quam eſt expreſſa in illis de his qui ſibi aſcribunt,ita conſuluit Cu. in conſ.78. ubi etiam tenet quod aſcribens in teſtamento nuncupatiuo non patitur pœnas aſcribentis in teſtamento in ſcriptis & an prædicta habeant locum in clerico ſibi aſcribente, vide Barb.in conſ.63.Ber.*

AVG.Tu aũt ĩ hac materia ꝓ p̃dicta vide
qđ do.Ang.attigat illã difficultatẽ,ꝙ filius
põt eſſe rogatus de cõtractu facto in vtili-
tatẽ pr̃is , & econtra ꝙ pr̃ põt conficere in-
ſtr̃m in vtilitatẽ filij,& an quis vltimo põt
conficere inſtr̃m in vtilitatem ſuam,cũ at-
tingit illam difficultatẽ,q̃d ſi quis ſcripſit
teſtm̃ manu propria &c.De prima quæſtio
ne an pater põt eſſe rogatus de actu q̃ tene
bat in vtilitatẽ filij vel ecõtra,adde vltra di
cta Bar.in l.ſi filius,ff.de fal.ꝙ voluit Bal. ĩ
l.inſtr̃a,C.de proba.in conſ.inci.filiusfa.no
tarius & p̃sbyter,per Spe.& Io.An.in ti.de
inſtr.edi.§.inſtr̃m,ver.quid ergo,ꝑ Bar. in
l.qđ dicimus,ff.de auth.tut.in §.ſi pater,&
Imo.in c.ex literis, extra de tranſa. qui ali-
qualiter impugnat dicta Bar.in d.l.ſi pater.
quem allegat do.Ang.hic,& eum ſequitur,
& Moder.videntur approbare in l.ſciendũ,
in prin.poſt Ro.ff. de verb.obl. & vide Sal.
in l.quę teſtamenta,C.de his qui ſibi aſcri.
& do.Ant.in c. ſuper eo. el 2.in fi. extra de
teſt.& ibi aliqualiter per Abb. & per Flo.in
l.teſtis idoneus,ff.de teſt.& per Ang.in l.ꝙ
adhibitus,C.de his qui ſibi aſcri. & in ma-
teria iſta vide latiſſime vltra Doct. ꝑ Ang.
in l.j.C. de his qui ſibi aſcri.& ẽt per prædi
cta vr̃ ꝙ quis in cã vbi conſequitur cõmo-
dum,põt eſſe notarius . Et de materia adde
Ang.in d.l.j. & latiſſime vltra Doc. ſcripſi
in d.l.ſciendum,in repe.mea,ff.de ver.obli.
34 †Tene tñ menti ſingulare verbum,ꝙ licet
iura dicant,ꝙ in facto proprio notarius nõ
põt eſſe notarius ,hoc verũ qñ notarius im
mediate tractat de ſui cõmodo à principio
confectionis inſtr̃i,quia tunc in cauſa pro-
pria non põt inſtr̃m cõficere,ſecus ſi media
te,puta quia fuit rogatus de quadam dona
tione facta Titio , & ſucceſſit Titio, quia
tunc poterit releuari tale inſtrumentum ,
hoc voluit ſingulariter Dy. per illum text.
in l.de eo.§.illud cõſtat,ff.de fal.& ibi Bar.
35 †Scias tñ vnum mirabile verbum, ꝙ licet
in cauſa propria quis non poſſit eſſe nota-
rius , & tñ illud inſtr̃m non facit fidem ſi
inſtr̃m eſt factum , tñ ſi illi teſtes adhibiti
in tali inſtr̃o dicerent & affirmarent totum
id qđ dicit inſtr̃m.Tñ in iſto caſu probarẽt
oĩa quæ in tali inſtr̃o continentur , in hoc
multa poſſunt allegari. Sed expreſſius hæc
colliguntur ex notabili doctrina Sal. in l.j.
C.de his qui ſibi aſcri.in teſta.in fi.Adde tñ
vnum notabile verbum ꝙ licet aſcribens ſi
bi in teſtõ incidat in pœnã l.Corneliæ. Tñ
ad iſtã pœnam euitandã eſt inductũ reme-
diũ,vt ipſe aſcribens repudiet legatũ , & ꝙ
probet ꝙ ꝓꝑ iuris ciuilis ignorantiã hoc fe
cit,ꝙ ius iuſtè potuit ignorare.Iſta ſũt ver
ba Doc.maxime Sal.in l.ſenatus,circa me.
C.de his q̃ ſibi aſcr.in teſta. Et tene menti
ꝙ Odof. tenuit iſtã ſn̄ĩam ꝙ in teſtõ nun-

cupatiuo principaliter facto corã teſtibus
nõ militat illud edictum de his q̃ ſibi aſcri
bunt in teſtõ, quia ceſſat præſumptio frau-
dis ꝑꝑ teſtes qđ nõ eſt ita in teſtõ in ſcri-
ptis, & hoc voluit Spe. in tit. de inſtr. edi. §.
inſtr̃o, ver. quid ergo ſi teſtator, qđ limitat
Dy. vt dixit Sal. in d. l. j. C. de his q̃ ſibi aſcr.
& uide Sal. in d. l. j. qui dicit ꝙ ad excuſan-
dũ illum q̃ aſcripſit ſibi in teſtõ duo teſtes
ſufficiũt q̃ erant pͤſentes, qñ teſtator ſibi le
gauit, ſecus ad petitionẽ legatarij, q̃a ſeptẽ
teſtes requirerent̃, & hoc bñ no. Reliqua vi
de per Azo. in ſum. C. de his qui ſibi aſcri.

36 *Quilibet iudex an poſſit de falſo coram ſe commiſſo punire.*

36 ANG. † Quæro, an q̃libet iudex poſſit de
a falſo corã ſe cõmiſſo punire, *a* vr̃ ꝙ ſic, vt l.
nullũ, C. de teſt. & pro hoc eſt gl. ord. in l. ſi
lis, C. de fal. ſed Bar. in l. diuus, la 2. in fi. ff.
de fal. tenet cõtrariũ, ꝙ imo ille iudex põt
de tali falſitate punire, qui aliàs habet pote
ſtatem de tali falſitate puniendi & cogno
ſcẽdi, aliàs dẽt ad maiorẽ remittere iudicẽ,
alle. in Auth. de teſti. 2. col. & c. pe. & antep.
de pœ. ꝑ Inn. ſed Bal. in d. l. ſi lis, nititur cõ
cordare opi. licet de Bar. non faciat mentio
nem, de quo ẽt no. Ang. in l. ſi vacantia, C.
de bon. vac. ſed cõiter ſunt ſtatuta, ꝙ talia
delicta ꝑ iudicẽ maleficiorũ puniãtur: vbi
aũt non eſſet ſtatutũ, ab opi. Bar. in practi-
ca nõ recedas, quia gl. loquitur qñ inciden
ter q facti euenit, & non fuit principaliter

AVG. Tu aũt in hac materia adde Ang.
in l. quoties, C. de iud. qui latiſſime loquit̃
in iſta materia, & facit mẽtionẽ in hac ma
teria qũo Bar. reperitur cõtrarius: & tñ ibi
vr̃ ſaluare Bar. à contrarietate, & ibi cõclu-
dit ꝙ ſaltẽ extraordinarie poterit ille iudex
punire teſtẽ falſum deponẽtẽ, licet aliàs ille
iudex crĩaliter nõ poſſit ꝓcedere. Et in hac
materia oĩno vide additiones quas feci ſup.
in hac eadẽ gl. in ver. ſubſequenter q̃rit hic
d. Ang. teſtis dixit falſum coram iudice vel
arbitratore, an poterit puniri de falſo, & ꝑ
quem, & ibi poſui materiã, quid ſi clericus
corã iudice eccleſiaſtico uel ſeculari, & ſic
nõ ſuo iudice falsũ depoſuit, an poterit pu
niri de falſo, dic ut ibi dixi, & hæc no. & ui-
de Spe. in ti. de teſte, §. j. ver. quid de arbi. &
ver. ſeq. & Sal. in l. ſi quis decurio. C. de fal.

37 *Inquiſitio vel accuſatio de falſo non exit de neceſſitate locum vel tẽpus commiſſæ falſitatis, & an locus iuramenti vel depoſitionis debeat poni in accuſatione teſtu, qui falſum depoſuit.*

37 ANG. † Et tene mẽti tu iudex inquirens
de falſo, ꝙ ẽt in accuſatione nõ eſt neceſſe
b ꝙ apponas locũ vel tp̃s cõmiſſe falſitatis, *b*
licet regulariter in delictis debeãt apponi,
ut eſt gl. ordi. Inſti. de publ. iud. circa prin.
& no. Bal. in c. j. circa prin. q̃. mo. feu. amit.
ſed in teſte q̃ iurauit in uno loco, & in alio
falſum depoſuit, quis locus ponetur in ac-
cuſatione, ẜm Bar. in l. damni, §. Sabini, ff.
de dam. infec. quia depoſitio trahitur ad iu
ramẽtũ, vr̃ ꝙ locus iuramenti dẽat apponi,
& uide Bal. C. de ſacroſan. eccle. in l. 2.

ADDITIONES.

a ¶Punire. *Adde & dic vt per Pet. de Anch. in conſ. 172. & ibi vide ſpecialia in crimine falſi.*
b ¶Falſitatis. *Adde tu ꝙ Bal. in cõſ. 54. in 3. vol. voluit contrarium, & dicit Alex. in conſ. 77. in 1. volu. quòd in occultis iudex debet eſſe pronior ad torturam. Ber.*

AVG. Tu in hac materia in accuſatione
falſi, vel inquiſitione, an ſit neceſſe ꝙ locus
apponatur. Adde ꝙ illa gl. Inſt. de pub. iu.
nõ vr̃ dicere id ad qđ allegat̃, de qua gl. di-
xi s̃. hæc eſt quędam inquiſitio, in ver. illo,
ubi tractatur q̃ ſint neceſſaria pro ſubſtãtia
inquiſitionis. Et adde in illa conditione, an
locus iuramẽti uel depoſitionis teſtium de
beat poni in libello falſitatis, al iq̃ allegant
Bar. tetigiſſe iſtã q. in l. j. ff. de bono. poſ. ex
teſta. mili. quã allegat ẽt Ro. in l. damni, §.
Sabini, ff. de dã. infec. q̃ dicit ꝙ hoc reperit̃
in quibuſdã lecturis Bar. & põdera ꝙ Bal. ĩ
d. l. 2. clare ĩ hac mã nõ vr̃ aliq̃d affirmare.

38 *Falſi cognitio quinque modis fieri poteſt.*

39 *Falſi cognitio ꝑ multas et diuerſas vias fieri pt̃.*

38 ANG. † Et de falſo põt cognoſci plurib.
modis, vt eſt gl. & ibi Doct. in l. ſi ex falſis,
C. de tranſ. & no. plene Imo. in l. diuus, de
reg. iu. ver extra gl. &c. & ibi vide late ꝑ eũ,
& ẽt eſt gl. & ibi Sal. in l. q̃rela, C. de falſ. in
quib. dr̃ ꝙ quinq; modis. Vno mõ ꝑ accu-
ſationẽ, ut d. l. q̃rela. Scđo ꝑ actionẽ in fa-
ctũ. ut l. damus, eo. tit. Tertio ꝑ modũ exce-
ptiõis. Quarto ꝑ modũ replicatiõis, ut no.
gl. in l. ſi ex falſis, & ĩ d. l. q̃rela. Quinto offõ
iudi. ut l. ſciãt, C. de ꝓb. & l. nullũ, C. đ teſt.

39 AVG. † Tu autem in hac materia adde
tex. & ibi Doct. in c. lator, extra de re iudi.
& uide Spe. in ti. de ſen. §. fi. verſ. in ſumma

no.

no.ꝙ snīa lata per falsos testes, qui dicit ꝙ de falsitate procedi pōt per multas & diuersas vias, inter quas enumerat ꝙ ēt per querelam falsi. per d.l. querelā. & per actionem in factum allegat. Item vel ſm canones ꝑ iudicis officium qn̄ ecclesia est læsa, ꝑ d.c. lator, extra de re iud. Item prętextu falsi ꝑ in integrum restitutionem, per d.l. diu⁹, ff. de re iud. & ibi vide Spe. in d. ver.

40 *Cognitionem falsi fieri per modum exceptionis, an sit uerum simpliciter & semper.*

40 ANG.† Sed vnū nota in eo qđ dixi, quia
a ēt per modū exceptionis *a* & replicationis pōt cognosci de falso, vtrum illud sit verū simpl̄r & semper, an sit opus primo impetrare restitutionē in integ. no. Cy. & Vltramon. in d.l. q̄rela. & ibi late Sali. & no. Bar. Aug. & Imo. in l. diuus, ff. de re iu. vt ibi.

AVG. Tu aūt in hac materia adde gl. singulatem in l. qui agnatis, ff. de inoff. test. late per Io. And. & Doct. in c. cū venerabilis. extra de excep. & in c. licet causam, extra de prob. Bal. & Iac. But. in l. sub prętextu, C. de transa. & in l. si ex falsis, C. eo. ti. & in l. fi. C. si ex fal. instr. Sed Mod. late posuerunt istā materiā in d.l. diuus, ff. de re iud. vbi multa allegāt, quia diuersæ opiniones fuerunt in isto passu, vt ibi videre potestis.

41 *Querela falsi usque ad quantum tempus duret.*

41 ANG.† Quæro vsque ad quantum tempus duret querela falsi, dic ꝙ vsq; ad 20. annos potest de falso cognosci, vt d.l. querela, & quod ibi no. gl. & Doct.
b AVG. In hac materia *b* adde Spe. multū eleganter loquentem in tit. de sent. in §. fi. in ver. no. ꝙ ſm canones, & per canonistas, in c. licet causam, extra de prob.

42 *Falsum an ita committat ille qui utitur falso instr̄o sicut ille qui fabricauit vel dictauit.*

43 *Falsum an q̄s incidat ī testib. si nō uult uti illis.*

44 *Falsum an incidat Titius qui mecum vtebatur uno instrumento cum protestatione quod non vult eo uti si apparebit falsum, ego dixi quod erat falsum & assignaui causas falsitatis, postea quasi in fine causę vult desistere*

42 ANG.† Et scias ꝙ ita cōmittit falsum q̄ vtitur falso instr̄o, sicut ille q̄ fabricauerit, vel dictauerit, vel fieri fecerit, vt l. si falsos, C. de fal. sed dr̄ia est, quia ille q̄ fuit autor falsitatis abstinēdo postea ab vsu nō excusat̄, quia falsitas fuit cōmissa in eius fabri-
c catione. Sed vtens *c* simpliciter falso instr̄o & postea abstinens, releuatur ab ea pęna, vt d.l. si falsos, & ibi glo. & Doct. & Salic. vbi etiam ponunt qua pœna puniatur vtens falso instrumento vel rescripto, & quā primum vtitur illis verbis, videlicet ꝙ nō vult vti statim, tale instr̄m caret viribus & effectu, vt C. de fi. instr. l. si aduersarius. Sed cautela est ſm Bar. in d.l. diuus, ff. de fal. ꝙ ad instantiā partis statuat̄ terminus producēti, an velit vti dicto instr̄o, & ita in testib. & attestationib. arg. l. mācipiorū, ff. de optio. lega. & l. Titia, ff. de accus. in quo termino dēt r̄ndere clare & aperte, vbi per Bar. & Sa-
43 li. in d l si falsos.† Sed diligenter aduertas, q̄a in testib. si nō vult vti, nō incidit in falsum, nisi posuerit aliquid falsū suꝑ quo petijt testes examinari, tenet̄ eo ipso ꝙ testes super dictis capitulis ꝓduxerit, licet postea non velit vti dictis attestationib. tn̄ indicit in falsū. ita vult subtiliter intelligēdo Bar.
44 ī l. si falsos, C. de fal. qđ est no. dignū.† Sed pone, Titius vtebat̄ mecū vno instr̄o cū ꝓtestatione, ꝙ nō vult eo vti si apparebit falsum, ego idē dixi ꝙ erat falsū, & assignaui cās falsitatis, postea quasi ī fine cāę vult desistere, an excuset̄ de falso. hanc q̄ōnem format Gan. in suo opere malefi. tit. de falsa. & falsita. & concludit ꝙ falsitatis pęnā nō euitat, q̄a certioratus & statim non desistens non caruit dolo, vt ff. de lib. exhi. l. 3. §. si is. Secus si probetur instr̄m suspectū tm̄, non aūt falsum, nisi producens dicto instr̄o fidē astringat, vt C. de prob. l. iubemus.

ADDITIONES.

a ¶Exceptionis. *Adde tu an crimen obiectum per modum exceptionis possit puniri, vide Oldra. in cons 78. Ber.*

b ¶In hac materia. *Adde tu & vide Alex. in d. l. si falsos, in apo. C. de fal. & no. ꝙ sublato iure querelādi est etiam sublatum ius inquirendi. ita Pet. de Anch. in cons. 190. Ber.*

c ¶Sed vtēs simpl̄r. *Adde tu ꝙ vtens instr̄o debiti iam soluti siue per se. siue per aliū tenetur cri. stellio. ita Ro. in cons. 105. & ꝙ vtens falso instr̄o cum protestatione non teneatur falsi, tenet Alex. in cons. 89. in 3. vol. & vide Raph. Cu. consi. 135 & Fulg. consi. 177. Ber.*

AVG. Tu autē in hac materia, adde ꝙ Doct. Mod. maxime do. Ant. in c. imputari. extra de fide instr. circa fi. de verbo ad verbum, refert verba Bart. quæ posuit in hac mate-

materia in d.l.diuus, ff.de fal.& in omnib.
approbat & ſequitur Bar. ſed adde ꝙ con-
tra iſta faciunt originalia verba Gui.de So
za.in auth.ſi quis in aliquo,C. de eden.vbi
dicit Io.And.in addi.Spe.in ti.de inſtr.edi.
§.videndū reſtat. circa prin.ver.q̄d ſi velis.
& ibi Spe.hoc ēt voluit,vbi dicit ꝙ ꝓducēs
inſtr̄m quod dr̄ falſum,dēt dicere, ego talis
fateor tale inſtr̄m ſcriptum ēt manu talis
notarij , & dico tale inſtr̄m verum eſſe, ſed
ſi apparebit eſſe falſum , tunc nolo eo vſus
eſſe. & perinde volo ac ſi eo vſus nō fuiſſē ,
& dn̄t ibi quod iuuabit cum talis proteſta
tio,ſi dicat aduerſarius, certifica me an ve-
lis eo vti,nō tenet̄ aliter certificare. Adde ꝙ
idē vult Bal.in l.ſi aduerſarius,C.de fide in
ſtru.licet cōtrariū tenuerit Lapus alle.109.
q̄ inci.q̄ro pone. Et aduerte quia licet Bar.
in d.l.diuus, dicat ꝙ ſaltem dēat dari ꝓdu-
a cēti *a* terminus ad deliberandū an velit eo
vti vel nō. Aduerte quia Sal.in l.ſi falſos,di
cit ꝙ hoc dictū Bar. nō procederet niſi do-
ceretur quod de falſitate foret inſtructus ,
vel inſtrui noluit cū potuit. Et ſcias ꝙ do.
Ant.de Butr.dicit in d.c.imputari,ꝙ idē in
teſtib. dicit limitādo p̄dicta ꝙ iſta non pro
cederēt qn̄ ille qui vtitur falſis teſtibus vel
inſtrumento falſo procuraſſet,ipſe illā fal-
ſitatem faciendam. allegat Bart.ita dixiſſe
in d.l.diuus . Adde tn̄ in hac materia dicta
Bal.in l.fi.C.ſi ex fal.inſtr.& Gand.in tract.
malef.ſub rub.de falſarijs, in quęſtione,an
producens falſos teſtes cui denunciatur.

45 *Inſtrumētum falſum in uno capitulo,an in to tum uitietur.*

45 ANG. † Pone ꝙ vnum inſtr̄m hēt plura
capitula,& in vno reperit̄ falſum , in cæte-
ris verū,an in totum vitiet̄,& credo ꝙ non,
quia tot ſunt inſtr̄a quot capitula, vt l.ēt §.
j.& ibi gl.& Doct.ff.de minor.& l.ſcire de-
bemus,in prin.& ibi Bar.de ver.obli.

AVG. Tu adde dicta Doc.maxime Bal.
b & Pau.de Ca.in l.ſi ex falſis,*b* C.de trāſ.gl.
& Doc.in l.2.C.de vet.iu.enuc.Inn.in c.fra
ternitatis.extra de hære.& ibi ꝑ Doc.gl.iū-
cto tex.in l.2.C.de fal.gl.9.diſt.in c. ſi ad ſa
cras.Ioā.And.in c.eccle. el 2.extra de elect.
Tancre.de Corneto in opere ſuo, rubr.8.q.
10.Vide omnino Sal.in d.l.ſi ex falſis.Bal.
& Imo.in l.1.§.ſi q̄s ſimpliciter,poſt Ang.
ff.de ver.obl.& ibi per Mod.vide Doc. in c.
quanto, de his quæ fiunt à pręl.ſine cōſen.
cap.Old.in conſi.36.Gan.in tra.maleſi.ſub
rub.de falſar.& Spe.in tit.de inſtr.edi.§.in-
ſtr̄m, ver.quid ſi aliquid.limita per Arch.ī
c.ſi papa , de priuil.in 6.& Inn.in c.cum in
iure,extra de offi.dele. limita ſ̄m Iac.Butr.
& Bal.in l.iubemus,C.de teſta.in fi & Bal.
eleganter in l.quamuis, C.de fideic.lib.per
Bal.in l.nec exēplum,C.de fal.& in l.fin.de
conueni.fiſci debi.li.10. & in l.fi. C.de edi.
diui.in 4.oppoſi.Mod. late ponunt in d.l.ſi
ex falſis & quid in teſte,dic vt ibi.

ADDITIONES.

a ¶Producenti. *Adde & vide Bal.in conſ 68.
in 5.volu. vbi ſi interrogatus reſpondeat ꝙ vult
vti in paſſibus & punctis pro eo facientibus,
& non aliter, ꝙ dēt intelligi ꝙ nihil reſpondit.B.*
b ¶Si ex falſis. *Adde quod Bal.in conſ 97.inci.
in quodā inſtrumēto.& ibi an ſi inſtr̄um conti-
neat plura capitula ſeparata . & in uno eſt fal-
ſum ratione loci, vel in tota ſubſtātia ipſius, an
vitietur. & vide Pau.de Caſt.in conſi.205.
in nouis.& quod inſtrumentum continens plura
capitula in vno falſum , ſit in omnibus falſum,
cum ex parte notarij cauſetur falſitas. vide do.
Ale.in conſi.43.in 4. volu.qui alle tex in c.ad
ſcripturas.60.diſt.& idem uoluit Bal.in allega
to conſi.quid autem in teſte vide Oldr.conſi.37.
vbi ꝙ ſi eſt circa ſubſtantialia in totū corruit,
ex quo iuramentū eſt vnicū.Si vero ſit falſitas
circa extrinſeca, ſolum uitiatur falſum et nō ve
rum,& ibi ponit an princeps poſſit facere ꝙ ſte-
tur dicto teſtis deponētis parti vere,& parti fal
ſe.Et qualiter tale reſcriptū intelligi dēat.Ber.*

---

46 *Tabellio ſcripſit inſtrumentum ſuper re illici-
ta extra caſus a iure permiſſos, an incidat in
pęnam falſi.*

46 ANG. † Quæro,tabellio ſcripſit inſtr̄m
ſuꝑ re illicita ex caſus à iure ꝑmiſſos,an in
cidat in pęnā falſi.no.Bar.in l.1. C.de pęn.
bo.ſubla.li.10.dic vt ibi per eum.

AVG. Adde quod cū illa deciſione Bar.
ibi tranſeunt oēs Docto. ibi ego aliter non
me extēdo, quia opinio Bar.approbatur ab
omnibus ibi,in iſta materia.Adde Bal.in l.
ſi poſt,C.de iu.& fac.igno.

47 *Tabellio in inſtr̄o dicit, et hoc pro cētū quod p̄-
cium totum dedit & numerauit &c.& teſtes
in inſtrumento deſcripti dicunt ꝙ non eſt verum
quod numerauit, ſed quod venditor tantum con
feſſus fuit habuiſſe , an inſtrumentum dicatur
falſum, ita quod tabellio dicatur falſarius.*

47 ANG. †Quæro, tabellio in inſtrō dicit, & hoc pro precio centum, ꝙ precium centum dedit & numerauit &c.& teſtes in inſtrō deſcripti dn̄t, ꝙ non eſt uerum, ꝙ numerauit, ſed ꝙ venditor tantummodo fuit cōfeſſus habuiſſe, an inſtr̄m dicat̄ falſum, ita ꝙ tabellio ſit falſarius. dic ꝙ non, quia illa verba, habuit & recepit, poſſunt uerificari ex actu ficto, videlicet per dictam confeſſionē, de qua teſtes deponunt, ita dicit ꝑ illum tex. Bar. in l. p̄dia, ff. de acq. poſ. quod no. quia ſemel habui de facto Bononiæ.

AVG. Tu autē in hac materia adde qđ iſta quæſtio ſæpe accidit de facto: & uide, ꝙ Bar. in hac materia vr̄ ſibi contrarius: nā contrarium vr̄ dixiſſe in l. ſingularia, ff. ſi cert. pet. & contra Bar. in d. l. p̄dia. expreſſe
a tenuit Ang. ſ. ibi in d. l. prædia. *a* qui dicit audacter teneas cōtrarium per gl. in l. ſi ex cautione, C. de non nu. pec. vbi gl. decidit, ꝙ notarius nunq̄ debet apponere hæc verba, niſi videat verè pecuniā actualiter interueniſſe in p̄ſentia ſui, & teſti m, & idē vr̄ tenere gl. in l. ſi ex precio, C. ſi cer. pe. Et rn̄dere ad illum tex. in d. l. p̄dia. quia loquit̄ in ſcriptura priuata. Et oīno ī hac materia adde do. Anto. de But. & ibi oīno Mod. qui multū elegāter loquuntur in c. ſi cautio. extra, de fide inſtru. & Ro. reducit oēs ad concordiā in d. l. p̄dia. & ī d. c. ſi cautio. & Mod. in d. l. prædia. maximè Ro. multa allegant.

48 *Statuto cauetur, ꝙ falſans inſtrumenta puniatur pęna manus: aliquis falſificauit acta, an incidat in ſtatutum.*

48 ANG. † Quid ſi ſtatuto dicatur, ꝙ falſificans inſtr̄a incidat in pęnā manus, & aliq̄s falſificauit acta, an incidat ī ſtatutū? dic ꝙ
b ſic, *b* ut no. Bar in l. in fraudē, §. neq;, ff. de iure fiſ. & ſic appellatione inſtrōrum continentur acta etiam in materia pęnali, quod no. Et aduertas, ꝙ ſicut ille qui committit falſitatem circa acta perdit cauſam: ita & qui committit falſitatem in cauſa. ita dicit Bar. in d. l. in fraudem, §. quoties.

ADDITIONES.

a ¶In d. l. prædia. *Adde tu ꝙ Mod. in d. l. prædia. communiter tenent contra Bart. & de hoc vide etiam per Alex. in conſ 35. in 1 vol. & Bal. in conſ. 28. in 3. uol. qui examinat dicta Bar. in d. l. prædia, & in l. ſingularia, ff. ſi cer. pet. & uide Pau. de Caſt. in conſi. 112. 2. impreſſis Ber.*

b ¶Quod ſic. *Adde Bal. in conſ. 127. in 2 uolum. Et an appellatione actorū ueniat ſentētia, uide Bal. ꝙ ſic, in conſ. 338. in 1 uol. & an acta poſſint per teſtes probari, uide per Pau. de Caſt. in conſ. 11. in 1. impreſſis, Pet. de Anchar conſ. 287. & omnes cōcludunt, ꝙ ſic. & an inſtrumētorū appellatione ueniāt acta, uide Pau. de Ca. in conſ. 246. & conſ. 427. in 2 impreſſis. Ber.*

AVG. Tu in hac materia, adde ꝙ gl. in l. j. §. editiones, ff. de eden. vr̄ ſentire, ꝙ appellatione inſtrōrum non continētur acta. Et ideo Bar. rectè ibi ponderauit ī hac materia illam gl. ad hoc, quia Bar. ibi dicit, illa gl. ponit ibi tanq̄ ſeparata acta & inſtr̄a, ergo ſunt diuerſa. Sed Bar. in fi. approbat dicta per ipſum in hac materia, in d. §. neq;. in vlti. quæſtio. Adde ꝙ hic caderent bene no. per Bar. in l. ſi q̄s obrepſerit, ff. de fal. & per Bal. in l. fi. C. de pœn. iud. qui malè iud. Adde tex. contra Bar. in c. cum olim, de reſcrip. ubi dr̄, ꝙ falſificans literas abſolutionis perdit cām: & ibi uide Imo. adde gl. in c. venerabilis. de relig. domi. & Bal. ī l. teſtamenta, C. de teſtib. Adde qđ contra Bar. tenet Iac. de Are. vt refert Gand. in tract. maleſi. ſub rub. de falſarijs, in ver. ſed pone ſtatuto cauetur in ciuitate Paduæ. & approbat Albe. de Roſa. in 2. parte ſtatuto. q. 36. ibi. Gand. dicit, ꝙ licet appellatione inſtrōrum veniant acta, tn̄ ſtatutū puniens facientem falſum inſtr̄m, non cōprehendit notarium falſificantē acta: & ideo pœna falſi de iure cōi dēt puniri. Subdit tn̄ Gan. ꝙ cum hodie deportatio, q̄ eſt pęna falſi non ſit in vſu, ꝙ bene faciet Poteſtas punire notariū falſantē acta pęna ſtatuti. Et aduerte, quia dicit Gand. bene faciet Poteſtas, ſed non cogit Poteſtatē ad hoc: quinimo audiui aliàs à quodā Doctore, & uidi ꝙ aliàs Bal. conſuluit contra Bar. & dicit ibi Bal. ꝙ Bar. nō ponderauit d. §. neq;. pro hac ſnīa bene faciunt dicta Pet. de Anch. in c. peruenit. de teſtib. & Sali. in l. j. ff. de fide inſtru. qui uolunt, ꝙ ſtatuta punientia producentem falſum inſtr̄m, non cōprehendant producētē falſos teſtes, licèt teſtes ueniant appellatione inſtrōrum. Et ſic bene no. q̄ ſit pęna falſi, cum hodie deportatio nō ſit in vſu: dicit Gand. ibi, ſi eſt ſtatutum ſerua illud: ꝙ ſtatutum puniat delictū, qđ cum deportatione puniebatur, ſin autē nō eſt ſtatutū, pęna erit arbitraria. Et ita uidetur eſſe de mente

Imo.

Imo.in l.3.ff.de publ.iud. Quinimo dicit
Gan. ꝙ in notario eſt pena manus de iure
Lõbardorũ:& ita dicit ꝙ hodie non obſer-
uamus.ſed Ro.in ſing. primi anni 342.qđ
inc.Pone ꝙ notari⁹ ſcribat falſum inſtr̃m.
dicit,quòd eſt pœna ignis,ſi notarius ſcri-
bat falſum inſtrumentũ immunitatis : eſt
ẽt pœna manus ſi ſcribat inſtr̃m ſimulatũ,
& ibi bona iura allegat,ibi vide:ſed Ro.in
ſin. ſcd̃i anni 46. inci. Scis ꝙ relegati.dicit
ꝙ in locũ deportationis hodie ſucceſſit de
capitatio,ſed ſua cõcluſio eſt falſa per p̃di-
cta,licet Ang. in l.3.§.legis,ff.ad l.Cor. de
ſic.videtur innuere quod dixit Roma.s̃.

49 *Aduocatus recipiens ſalarium ab una parte, vel cui pars reuelauit ſecreta ſuæ cauſa, & ille patrocinium promiſit, ſi reuelat iura, uel ſecreta partis alteri parti, incidit in falſum.*

49 ANG.†Sis ẽt cautus tu aduocate,ꝙ ſi tu
recipis ſalariũ ab una parte, vel ẽt pars ip-
ſa reuelauit iã ſecreta ſuę cãæ,& poſtea ꝓ-
miſiſti patrociniũ, ſi tu alteri parti reuelas
a iura alteri⁹ ꝑtis,& ſua ſecreta,ĩcidis *a* ĩ fal
ſũ,l.pe.ff.de poſt.& no.Bar,ĩ l.2.ff.đ p̃uar.

AVG. Tu autẽ in hac materia oĩno ad-
de Ful.in rub.C.de proc.qui quærit ibi, an
titulus,ff.de præuaric.habet locum in pro
cur. Et adde ea quæ dixit s̃.do.Ang. & ego
addidi in additio. meis in hac eadem gl.in
verſ.quæro ſi aduocatus,procurator,uel ſo
licitator vnius cauſæ dic ut ibi ſcripſi.

50 *Teſtis vacillans, an vt falſarius puniri poſſit.*

50 ANG.† Quid ſi teſtis vadit vacillãdo,an
b vt falſarius poſſit puniri.dic ꝙ ſic,vt eſt gl.
j.q.4.in c.teſtimoniũ.& eſt tex.4.q.4.c.qui
falſo.facit l.q falſa,ff.đ teſt.& ibi Flo. unũ
tñ tene mẽti in iſta materia,ꝙ licet accuſa
tor ſuã intentionẽ nõ ꝓbet,tñ reus nõ dẽt
abſolui.iuxta l.qui accuſare, C.de edẽ. niſi
c reus ſuã purget innocẽtiã, *c* ut eſt text.in l.
vbi,C.de falſis. Et idẽ in pluribus caſibus ĩ
l.fallaciter,C.de aboli. Aduertas tñ ꝙ talis
purgatio innocentiæ ſufficit per iur̃m. ita
dicit Pet.& Cy.in d.l.ubi.quod nota.

AVG.Tu aũt in hac materia, in quantũ
dictũ eſt ꝙ in accuſatione falſi ſi actor non
ꝓbauit intẽtionẽ ſuã, tñ opus eſt qđ reus
purget innocẽtiã. Adde ꝙ hoc eſt verũ, vbi
ipſe actor aliqd ꝓbaſſet, puta licet nõ ple-
ne nec ſemiplene.tñ aliqd veriſimile ꝓbaſ
ſet contra reũ accuſatũ de falſo, quia tunc
reus ſaltẽ debet purgare id quod aliquali-
ter eſt probatũ contra ipſum. Si aũt nihil
fuiſſet penitus probatum contra ipſum ac
cuſatum, non eſt neceſſe ꝙ ipſe reus ſe pur
get,ſnĩa eſt Pet.& Ang.& Sal. poſt Doc.in
d.l.ubi. An aũt fiat hodie de iure canonico
purgatio per ſacramentum,videnda eſſent
no.in rub.& in nigro. extra de purga. can.
ſecundum Ang.& Sal.in d.l.vbi.

51 *Notarius qui in actu aliquo de quo eſt rogatus non adhibuit debitam ſolennitatem, an incidat in falſum.*

51 ANG.† An aũt notarius qui in actu ali-
quo de quo eſt rogatus, non adhibuit debi
d tã ſolennitatẽ *d* incidat in falſum, & vr̃ p̃-
ſumptio-

ADDITIONES.

a ¶Incidis. *Adde tu & uide Ro.in cõſ.384.Ber.*
b ¶Quod ſic. *Adde circa hoc & dic ut per Alex. in conſ.20.in 4.uol & ibi quid ſi teſtis dicat ꝙ ea quæ primo dixit ſunt falſa.Ber.*
c ¶Innocẽtiã. *Adde tu ꝓ hoc ꝙ no.Ro ĩ cõſ.351. vbi uoluit ꝙ accuſatus de crĩe qui obtinuit tres ſnĩas abſolutorias,eo qa nõ ꝓbatur,dẽt tamẽ ſe purgationi ſubijcere, qa remãſit ſuſpectus. allegat caſũ in c.oĩbus, 11.q.4.& uide in dictis cõſ. q̃ ſunt ſufficiẽtia ad inducendã purgationem.B.*
d ¶Solẽnitatẽ. *Adde tu Io.de Ana.in conſ.32.ꝙ notarius omittens alıqđ neceſſariũ ad validitatẽ inſtrumẽti p̃ſumitur falſarius, adeo ꝙ nõ põt ꝓbari in cõtrariũ.allegat q̃ habẽtur in l.actuarijs,C.de actua.li.12.& in l.iubemus.hic all.et quando notarius plus uel minus ſcribit, p̃ſumatur falſarius uel potius ꝓ errore.vide Rap.Cu.ĩ cõſ.135. adde tamẽ ꝙ notarius p̃ſumitur rogatus apponere clauſulas cõſuetas,ut late tenet Ale.ĩ cõſ.89.in 3.uol.& ibi ẽt uide quãdo & quõ notarius poſſit errorẽ ſuũ corrigere,de quo ẽt per eundẽ in cõſ.27.& in cõſ.105.in 2.uol.per Bal. in cõſ.127.in 5.uol.& per Ang. in cõſ 291.& adde ꝙ licet notarius ẽt rogatus non debeat conficere inſtrumentum de actu inutili, tamẽ ſi confecit,cogitur illud in publicã formã redigere,ita dicit Ang.in cõſ.274.& an inſtrumentũ reddatur ſuſpectũ ex eo ꝙ notarius ſolitus eſt errare in ſuis inſtrumẽtis,uel facere inſtrumẽta diſcordãtia uide Pau.de Ca.in conſ.19.& de prin.q. uide Barb. in conſ. 37. incip. præclare ſcribitur in libro Iudicum. Et ultra prædicta an in notarijs præſumatur potius error quam falſitas,ui de dominum meũ Soc.in conſ.94.col.3.& ibi quando poſſit corrigere errorem ſuum.*

ſumptione iuris & de iure ꝙ ſic, vt eſt text. cum gl.no.in l.iubemus, C. de teſt. Sed Bar. in l.ſi librarius, ff. de re iu.in ver. ſed cõtra hoc facit: dicit ꝙ eſt ſpeciale in teſtamentis ꝙ nõ adhibens ſolẽnitates debitas incidat in falſum, & hunc intellectum ſequit̃ Bald. & Imo.in l.quoties, ff.de hær.inſti. & ſic in cõtrariũ eſt ius cõe, vel dicit Bar.in d.l.ſi librarius, ꝙ in d.l.iubemus, nõ fuit ſolennitas ſeruata nec ſcripta, tũc notarius falſari⁹ eſt, aliqñ in actu ſeruauit ſolẽnitatẽ, ſed poſtea eã nõ ſcripſit, & tũc de falſo nõ punit̃, ſed errorẽ ſuũ corrigere poterit, iuxta ea q̃ hñr in d.l.ſi librarius, quod no. Qñ aũt notarius errauit in aliquo de ſubſtantia ipſi⁹ inſtrumẽti, an & qñõ poſſit corrigere & emendare: vide late per Dy. & Bart.in d.l.ſi librarius, & no.Cyn.in l.imperatores, ff.de ſta.hom. & Bald.C.de no.Co.confir.in fi. & Bar.Bal. & Ang.in d.l.imperatores.

AVG. Tu aũt in hac materia de notario omittente ſolennitatem debitã, an ſit falſarius, materia eſt lata. Adde ꝙ ita cõmittit̃ falſum omittẽdo ſcribere verũ, ſicut exprimẽdo falſum, ꝑ tex.in c.j.extra de crim.falſi, & in l.ꝑbyter, C.de epi. & cle. Adde Bart. in l.ſi poſt.C.de iur. & fa.igno.qui dixit, ꝙ teſtm̃ non ſolenne hr̃ pro falſo quantũ ad puniendum tabellionẽ, non quo ad alia, & quia hoc nõ reperit̃ iure cautum, adde Bal. in l.ſi veritas, C.de fideicom. & Bal.in l.fin. C.de edi.di. Adr.in ver.ſexto oppono. & Petr.de Anch.in conſ.ſuo 278.inci. In Chriſti noĩe tria principaliter &c. Et ibi dicit Petr. de Anch. ꝙ ſi notarius omittat ſcribere inſtrm̃ ſm ordinem conſuetum, nõ ꝑ hoc eſt ſuſpectus de falſo. Nec ob.d.l.iubemus, ꝗa dicit ꝙ loquitur de ſolennitate ſubſtantiali omiſſa. Adde Bart.per illum tex.in l.nulli, C.de nu. & actu.lib.12. Adde Bal.in l.iubemus, §.ſane, C.de ſacroſ.eccl.aliquid per Bal.in rub.C.de fi.inſtr.in 10.col. & in l.ſuper chyrographis, C.ſi ce.pe.cõis ſnĩa Doc. maxime Moder.in l.iubemus, C.de teſt.dicunt poſt Sal.quod niſi in caſibus à iure expreſſis notarius ſolẽnitatẽ omittens nõ punitur de falſo, aliàs ſic, & optime vide Mo. colligẽtes omnia in d.l.iubemus. Adde quę dixi s̃.in hac ead.gl.in prin. in addit.quam feci ad dicta Bar.in d.l.quoties.

S V M M A R I V M.

1 *Incendiarius qualiter puniatur.*
2 *Incendium dolo commiſſum qualiter puniatur.*
3 *Statuto dicente, ſi quis incenderit domum, an comprehendatur capanna.*
4 *Incendium lata culpa commiſſum, qualiter puniatur.*
5 *Incendium leui culpa commiſſum, qualiter puniatur.*
6 *Incendium negligentia commiſſum ſine leuiſſima culpa, qualiter puniatur.*
7 *Statutum puniens comburentem domum, an cõprehendat capannam.*
8 *Statuto dicente ſi quis combuſſerit domum puniatur in tanta pœna, an contineatur comburens paruam domum.*

1 INCENDIARIO.) † Qualiter autẽ incẽdiarius puniatur, no.Bar.in l.4.ff.de off.præfe.vig.Cy.in l.data opera, C.qui accu.non poſſ. & ibi latius Bald. & Sal. & hoc qñ criminaliter agitur & punitur. Qualiter aũt incendiarius ciuiliter teneatur, not. Sal.in l.quæ fortuitis, C.de pig.ac. & in l.ſi vendita, de peri. & cõmo.rei vendi.qui Bal. in effectu dicit aduertendũ eſſe, ꝙ cõmittit̃ incendiũ dolo malo qñq;, qñq; lata culpa, qñq; leui, itẽ qñq; cõmittitur in ciuitate,
2 vel oppido, qñq; committit̃ in villa. † Quo ad primum qñ cõmittit̃ dolo & in ciuitate vel oppido, & delinquẽs ſiue incẽdiarius ſit vilis ꝑſona, & ꝙ domus ſit actualiter accenſa, vel aliud ędificiũ, vel aceruum frumenti poſitũ iuxta domum, quia qđ fit iuxta ædificiũ, in ipſo ædificio factum dr̃, & ꝙ incendium ſit magnum, & ſic oĩbus his copulatiue concurrentib. tunc incendiarius debet igne cõburi, vt eſt tex.cum gl.in l.qui ędes, ff.de incẽ.rui.naufr. Et eſt rõ quare igne cõburat̃, quia incendium in ciuitate, vel oppido mortẽ ignis multis ꝑparat, & iõ incendiarius mortẽ q̃ alijs ꝑparauit, recipiat, ar. ff.de extraor.cri.l.ſaccularij, in ratione ſui. ſi aũt oĩa ꝑdicta quatuor concurrunt, & incẽdiari⁹ ſit in aliquo gradu cõſtitutus, tũc non concremabit̃, ſed decapitabitur, vt eſt tex.in l.capitalium, §.nonnunq̃, ff.de pęn. vel dic ſm Bal.in l.data opera, ꝙ iudex arbitrabitur an eum decapitet, an furcis ſuſpẽdat, an igne cõcremari faciat attẽta delicti qualitate & perſonarũ ſtatu. arg.not.in l.ꝗd ergo, §.pęna grauior, ff.de infa. Si vero incendium fiat extra męnia ciuitatis vel caſtrorũ, & tunc aut incẽdiũ eſt magnũ & dolo malo factũ, & tunc ẽt eſt pęna mortis, niſi de-

ſi delinquentis perſona ſit in tali dignita-
tis vel ſtatus gradu, ꝙ vita deberet ei cõce-
di ex benigna diſpenſatione, quia tunc dẽt
deportari, vt l. fi. ff. de incen. rui. nauf. Et p̃-
dicta procedunt qñ dolo ſcienter & appen-
ſate incendiũ immiſſum eſt, & ſemꝑ p̃ſu-
mit̃ dolus, ſi inimicitiã p̃ceſſerit inter im-
mittentẽ ignẽ & illum cui immittit̃, vt eſt
tex. no. in l. capitalium, §. q ob inimicitias,
3 ff. de pę. † Quid ſi ſtatutum dicat, ſi quis in
cenderit ędes, vel domũ, an comprehendat̃
qui incenderit capannã ad vſum hoĩs. dic
ꝙ nõ, vt no. Bal. de fra. de no. benef. inue. in
c. 2. pro quo facit tex. in l. ſenatus, §. marit⁹,
ff. de leg. j. & qđ no. Bar. in l. cętera, §. hoc ſe
4 natus, co. tit. † Scđo caſu prin. qñ incẽdium
cõmittit̃ lata culpa, & tunc ſm̃ Ia. pro ma-
gno incendio imponit̃ pęna corporalis, tñ
mitior q̃ pro dolo, vt l. ſi fortuito, ff. de in-
cen. rui. nau. & ſm̃ eum ſpeciale eſt, nã pœ-
na mortis, vel quaſi mortis naturalis, vt cũ
membrum truncatur regulariter nõ impo-
nitur niſi pro dolo: fallit ſm̃ eundem, niſi
in incendiario, qđ verum intelligit̃ in vili
perſona. Sed Bal. in l. data opera, dicit ꝙ for
te d. l. ſi fortuito, non cogit nos dicere de pę
na mortis, ſiue membris mutilatione, & iõ
intelligenda de alia pęna corporali, vel pe-
cuniaria grauiſſima, ar. d. j. §. diuus, ff. de ſic.
vt iura iurib. cõcordent̃, nã ſi lata culpa nõ
infamat, vt no. Inſt. de ſuſp. tut. §. ſuſpect⁹,
ergo multominus inducit pęnam mortis,
vl̃ mutilationis mẽbri, q̃a iudicio meo iſta
æquiparant̃, vt eſt tex. in Auth. de coll. §. &
hoc ꝓhibemus. Inteligit tñ Bal. ꝙ ſemper
per incendiarium ẽt lata culpa tm̃ damnũ
dẽat ẽt ex eadẽ inſtãtia inq̃ſitionis, vel ac-
cuſationis reſarcirĩ, q̃a ciuilis & crĩalis ve-
niunt eadẽ l. iõ non ſunt neceſſarii duo pro
5 ceſſus, vt l. q̃ ædes, ff. de incẽ. rui. nau. † Ter-
tio caſu princ. qñ incendium fit leui culpa
tm̃, dicit Cy. ĩ l. data opera. ꝙ iſto caſu nul-
la pęna crĩaliter punit̃, ſed bene punietur
in damni emendatione tm̃: ſi tñ damnum
emendare non põt, luit in corpus, vt d. l. q̃
ædes, vnde ex leui culpa non oritur duplex
via agẽdi, videlicet ciuiliter & crĩaliter, ſed
vna tm̃, ſ. ciuilis, & idem no. Cy. in l. ſi quis
non dicam rapere, C. de epiſ. & cler. Ex quo
ſequitur ꝙ pro leui culpa non põt procedi
per inquiſitionẽ, quia reſpu. non reputatur
offenſa, nec eius intereſt, quia iudex inqui-
rere non põt ad priuatorum commodum,
vt no. per Inno. in c. ad noſtram, de iureiur.
Et ex hoc multæ inquiſitiones poſſent im-
pugnari, quia ſi conſtat & dolum & latam
culpam abeſſe ſm̃ Cy. accuſatio, vel inqui
ſitio formari non põt, pro quo facit l. 1. in
fi. ff. de arbi. & l. igitur, §. fi. ff. de lib. cau. Sed
Bal. in d. l. data opera, in ver. nunc de tertio
qñ incendium &c. dicit ꝙ contra Cy. vr̃ ca-
ſus in d. l. ſi fortuito: vbi punitur crĩaliter
ex culpa dolo proxima, iſta eſt lata culpa.
Item punitur culpa proxima latæ culpę, i-
ſta eſt leuis culpa, ita dicit tex. in d. l. ſi for-
tuito. Non ob. d. l. qui ædes, quia loquit̃ ibi
de culpa leuiſſima. dicit. n. ſi non caſu, vnde
ibi loquit̃ de culpa, q̃ eſt proxima caſui for-
tuito, ſ. de culpa leuiſſima quę non punitur
crĩaliter, vel dicit Bal. aut leuis culpa eſt in
faciendo & punitur criminaliter, aut negli
gendo, & non punitur criminaliter, nã eſt
grauior culpa facere quã omittere, vt ff. de
vſuf. l. ſi ei⁹, §. de p̃teritis, ſed Bar. vult, ꝙ ẽt
ex leui culpa quis puniat̃ criminaliter, all.
l. reſpiciendum, §. delinquunt, ff. de pęn. ſed
ſm̃ Bal. in l. data opera. ibi loquitur de la-
ta culpa cum quis delinquit propter ebrie-
tatem, nã lata culpa eſt ꝑꝑ ebrietatem de-
linquere, & ſic non loquitur ibi de leui cul-
pa, vnde dicit ꝙ d. §. nihil facit ad hoc. al.
l. g. l. omne delictum, §. pe. ff. de re milit. ni-
mia ergo ebrietas delictum attenuat, non
aũt in totum tollit, ſed parua ebrietas deli-
ctum non minuit, & allegat exemplũ in di
uina ſcriptura qñ filiæ Loth cum vino ine
briauerunt. & tex. ibi nõ dicit culpa &c. ſed
dicit impetu, ideſt non appenſate & delibe
rate, ſed ſubito motu, nã iſtud eſt minus de
lictum q̃ ſi eſſet appenſate cõmiſſum, vñ di
cunt ꝙ §. delinquunt. loquitur in tribus ca
ſibus. ſ. in dolo præmeditato, & maiori in
dolo nõ pręmeditato, & in minori, & in ca
ſu fortuito, & ſic nulla culpa, & ſic non fa-
cit pro Bar. ſed dicit ꝙ ꝓ Bar. facit d. l. ſi for
tuito, ſed pro Cy. alleg. vbi lex loquitur in
pœna figit pedem in dolo & lata culpa, vt
l. j. §. non aũt, & ibi Bar. ff. ſi quis teſta. li. eſ-
ſe iuſ. fue. Sed poteſt reſpõderi ſm̃ Bal. ibi,
ꝙ edictũ p̃toris ibi requirit dolũ, & iõ cul-
pa dolo remota vel leuis culpa nõ contine
tur, ſed vbi lex ſimpl̃r punit factum nec fa
cit doli mentionem, tũc punitur culpa niſi
ſit leuiſſima quæ crĩaliter non punit̃, & di-
cit

sit ꝙ hoc est verum, ꝙ leuis culpa punitur
pœna pecuniaria, nõ aũt capitali, vt l.in le
ge,ff.de sica.quia nulla culpa leuis, est crĩ-
men capitale,& sic in effectu tenet opinio.
Bar. ꝙ ẽt ex leui culpa possit inquiri & dã-
nari,licet non corporaliter, sed pœna pecu
niaria,qđ no.& idẽ dixi s̃.in glo.super ver.
sciẽter,dolose &c.in ver.aduertas tñ ꝙ Bar.
&c.Ex quo põt inferri ad incendiarium,ꝙ
ipse ex culpa ẽt leui põt per iudicẽ crimina
liter damnari ad pœnã pecuniariam appli
candã fisco, & ad emendã damnorũ passo.
6 † Quarto casu qñ incẽdium est immissum
negligentia,siue culpa etiã leuissima,tunc
isto casu nõ loquitur Cy.nec Bal.in d.l.da-
ta opera.Sed ego vidi vnum consi.Sal. qđ
incip. Saluatoris nomine inuocato ad quæ
stionẽ propositã &c. vult ꝙ quis teneatur
ex leuissima culpa nõ ad aliquã pęnam,sed
tantũmodo ad damni emendationẽ, alleg.
l.capitaliũ, §.q ob inimicitias,ibi,ex negli
gentia eorũ &c.ff.de pœ.& sic punit negli-
gentiã,ergo leuissimã culpã, pro hoc facit
l.3.§.j.& qđ ibi no.ff.de off.p̃fe.vigi. & in
l.si vẽdita,ff.de peri.& cõmo.rei vẽd.ibi, si
seruorũ negligẽtia &c.& ibi,eã negligẽ.&c.
AVG. Tu aũt in hac materia adde de pę
na incendiarij,ꝙ tex.in l.j.ff. ad leg.Corn.
de sica.in prin. voluit ꝙ ẽt pœna l.Cor. de
sica.teneatur,q̃ est pœna capitis,ille qui do
lo malo fecit incendiũ,sicut tenetur etiam
pęna ignis, vt voluit tex.in l.qui ędes,ff.de
incen.rui.nau.& ideo gl.in d.l.qui ędes,di-
cit tenere leg.Cor.de sica.Bart.tñ ibi in d.l.
qui ędes,& ibi Ang.approbant in hac ma-
teria dicta Cy. q̃ posuit ĩ hac materia ĩ d.l.
data opera,licet Bar.in l.3.ff.de off.p̃f. vig.
videatur approbare Dy.Iac.de Are. in hac
materia.Adde tñ in hac materia gl.in c. cũ
deuotissimã 12.q.2. in ver. incendiũ, quæ
dixit ꝙ alia est pęna iuris canonici,quia in
cẽdiarius est ipso iure excõicatus,nec prius
absoluitur quàm satis faciat & iuret ꝙ nũ-
quam amplius talia faciet:hoc probatur in
c.si quis membrorum,23.q.8 & si talis in-
cendiarius fuerit denunciatus excõicatus,
nemo põt ipsum absoluere nisi papa, ut in
c.tua,extra de sen.exc.dicit tñ illa gl.ꝙ ẜm
leges puniunt̃ per l.capitaliũ,§.nõnunq̃,ff.
de pœ. vbi dr̃ ꝙ si quis intra oppidum vel
ꝑꝑ inimicitias vel prædę causa cõbusserit,
igne cremetur,sed si villã cõbusserit leuius
punitur,per l.qui ędes,ff.de incen.rui.nau.
& subdit illa gl.ꝙ nõ reperitur ꝙ incendia
rius sit ipso iure excõicatus, nisi sit incẽdia
rius ecclesiæ,de qua qõ. vltra illam glo. in
hac vltima conclusione, vide Io.And.in c.
conquestus,extra de foro compe.ult.glo. &
per Ant.de But. & Abb. in c.tua nos,extra
de sen.exc.& no.in c.cõquesti,eo.tit. Et de
materia ista late ꝑ Ho.in sum.in ti.de rap.
sub rub.de incendiarijs,§.& qua pęna,quẽ
alleg.Io.And.in d.c.tua nos,vbi Host. latè
distinguit,& vide no.in d.c.in literis, extra
de rap.Et adde gl.23.q.fi.c.si pessimã,in gl.
q̃ inci.damno,q̃ dicit ꝙ pęna canonica in-
cẽdiariorũ practicat̃ in c. si quis domũ, ex-
tra de iniur.& dam.da.Et põdera gl.in d.c.
si quis pessimã, quæ disputat an epĩ vel ar-
chiepĩ possint consulere de interficiẽdo in-
cendiarios.Et breuiter illa gl.dixit ꝙ iuxta
legis tenorẽ incendiarij varie plectuntur, si
sunt incendiarij spontanei,vel cum nouissi
mo infortunio notantur vel deportantur,
vel alio modo forte puniuntur,postea glo.
ibi vr̃ distinguere ,aut est nobilis vel igno-
bilis,quia si nobilis,capite non punitur, si
ignobilis, supponitur bestijs bonis proscri
ptis, & hoc qñ dolo incendiũ fuit factum,
aliàs sufficit damna restituere,vt l.q. ædes,
ff.de incen.rui.& nau. Adde, quæ dixit do.
Ant.de But.in c.tua nos , extta de sen.exc.
in 1.col.qui dicit ꝙ tex.in l.capitalium, §.
nõnunquã,ff.de pœ. vult ꝙ incendiarij ca-
pite puniuntur,debet intelligi ille tex. ẜm
Doc.qñ incẽdiarij sunt dolosi, sed qñ sunt
in culpa, puniuntur ciuiliter, i. tenentur l.
Aquil.& in d.c.tua nos,ibi Doct. disputãt
an incendiarij ecclesiarũ uel aliorũ locorũ
sint ipso iure excõicati,& quis potest ipsos
absoluere, & an Papa vel legatus vel episco
pus põt ipsos absoluere,vide oĩno do.Abb.
Item in hac materia adde glo.in l.si mora,
ff.sol.mat.quę induci põt ꝙ licet leuissima
culpa veniat ĩ l.Aquil. l.in l.Aq.ff.ad l.A-
qui.tñ hoc verum si est in faciendo,secus si
in negligẽdo,pro qua conclusione vide tex.
aureũ ẜm Doct.in l.si auus, §. de p̃teritis,
ver.deniq;,ff.de vsufr.& Bar.ibi dicit ꝙ ille
tex.gl.totũ ti.ff.ad l.Aquil.& Ro.allegat il
lũ tex.pro singulari in l.diuus, ff.ad Sill.&
Imo.in l.fluminũ,§.quãquã,ff.de dã. infe.
& no.Bar.& alij in l.qui bona, § cũ inter.
ff.de dam.infe.licet Ro.in d.l.mora,& in l.
cum

cum quis, ff.de dolo.limitent illum text.&
ideo dato ꝙ ꝑ prędicta possimus inferre ad
materiā nostrā, ꝙ si aliquis cõduxit domū
quæ incendio sit combusta, vt ipse condu-
ctor nõ teneatur in dubio. Nam licet dicat
incendium p̄sumi ortum culpa inhabitan-
tium,l.si vēdita,in prin.ff.de peri.& cõmo.
rei vend.l.nam salutem,§.cognoscit,ver.&
quia plerunq;,ff.de off.præf.uigi.tñ in du
bio illa culpa p̄sumitur leuissima,gl.est val
de notabilis,in §.p̄terea.Insti.quib.mod.re
contrahi.obli.gl.in ver. unde furtū,quā ꝑ
singulari allegat Sal.in l.q̄ fortuitis in vlt.
col.ver.vnum tñ singulariter est notandū,
C.de pig.act.cum ergo cõductor nõ teneat
de leuissina,sed de leui,l.si vt certo,§. nunc
videndū.ff.cõmo.cum ibi plenè no.& Inst.
loca. §.pe. ideo non vr̃ teneri de incendio,
nisi expresse appareat de dolo suo, vel lata
culpa,vel leui, & si obijciatur ꝙ talis cul-
pa licet p̄sumatur leuissima,tñ potest puni
ri lege Aqui.d.l.in lege,põt rñderi ꝙ & cul
pa leuissima incendij p̄sumitur in non fa-
ciendo,ut sentit gl.in d.§.p̄terea, & vr̃ tex.
in l. qui ędes,in uer.negligant, ff.de incen.
rui.& nau.q̃ tex. intelligitur de leuissima,
vt no.Bal.in d.l.data opera,in prī.4.col.C.
qui accu.non poss. Cum ergo sit leuissima
culpa in non faciendo,nõ venit in lege A-
quil.ꝑ s̄.dicta,& hæc tene menti; & hęc ad
de ad ea q̄ superius dicta sunt. Adde tñ quę
dicam nunc j̄.proxi.addi.mea,in seq.q.vbi
examinabo istum passum ēt qñ conductor
teneī de incendio:& vide Pe.de Anc.in cõs.
7 suo 349.† Item adde in quantū dictū est,ꝙ
si statutum punit comburentē domum,nõ
cõprehēdit illū qui comburit capānā,& ad
hoc adde vnam gl.Insti.de re.diui. in §.cū
in suo;in uer.appellatione.Addatis tñ ꝙ cõ
tra istā decisionē ī terminis alle.Ang.ī l.j.
ff.de tig.iniun.q̃ dicit ꝙ appellatio.domus
venit capanna,ēt in statutis:& ideo ipse in
fert ꝙ statutū in domibus habet locum in
capānis,& ideo dicit, ꝙ sicut domus cõstru
cta de alieno tigno non põt destrui,ita nec
capāna cõstructa de alieno tigno. Nec ob.
illa gl.in d.§.si quis in suo,quia Ang.ibi re
spondet.Sed aduerte, quia pro prima con-
clusione faicunt ea q̄ dicunt Doc.in l.cæte
ra,§.Marcellus,ff.de leg.j. qui dicunt, ꝙ si
statuto cauetur si quis domū comburit,pu-
8 niatur tanta pęna.†Tñ si quis cõburit vnā
paruā domum,non incidit in illam pęnam
statuti.pro qua conclusione faciunt q̄ dñt
Canonistę in simili,ꝙ licet res ecclesię non
possint alienari sine solennitate, de qua in
auth.si quis porrectū,C.de sacros.eccl.& in
c.sine exceptione,12.q.2.tñ fallit in re par-
ua seu minima in cuius alienatione nõ est
necessaria tanta solennitas, vt est tex.valde
no.in c.terrulas,12.q.2.& posset ēt pro hac
parte allegari id ꝙ dixit Bal.in l. si p̄dium,
C.de ędil.edi.ubi dicit, statutū puniēs infe
rentē vulnus nõ uendicat sibi locū in faciē
te vulnusculū,ꝑ l.qui clauū,§.fi.ff.de eui.
Adde tñ vt dixi, contra istā decisionē vr̃ de
cisio Ang in d.l.j.ff.de tig.iniun. & ī termi
nis allego Bal.ī l.j.§. de executorib. ff.nau.
cau.stab.per illū tex.in ver.lintearijs,cū gl.
qui dixit, ꝙ stante statuto si quis comburit
domū,incidat in tantam pœnā, habebit lo
cum ēt in eo qui comburit domum paruā.
Nec ob. quod dr̃ ꝙ solennitas alienationis
in re ecclesiastica nõ militat ī re parua alie
nata,quia de directo est in contrariū tex.in
c.casellas uel mancipiola,12.q.2.nam casa
reperitur in iure,l.si areæ vsusfructus,ff.de
vsufr.ibi,me posse casam ędificare, nam ca
sella est diminutiuū casę: ergo dispositio ī
domo,militat in domuncula,de qua tñ ma
teria an illa solennitas ecclesię in alienādo
requiratur in re parua uel minima ultra s̄.
alle.vide ꝑ Io.And.in reg.qui tacet,in mer
cu.Et no.Ang.in Auth.de alien.& emphy.
§.hoc etiā,in fi.& per gl.in c.ut super extra
de reb.eccl.non alie. & ibi Anto.de Butr.&
Imo.per Pet.de Anch.in cons.116.& Ioan.
And.in addi.Spec.in rub.de reb.eccle. non
alie.in fi.& Fed. de Sen. in cons.51.text. &
Abb.in c.continebatur, de his quæ fiunt à
præla.sine consen.capi. Si quis tñ vellet te
nere contrariā partem, quę forte est verior
cum loquamur in pęnalibus,possumus rñ-
dere ad illum tex.in l.j.ff. nau.cau.stab.su-
per quo Bal.se fundat,quia ibi quo ad ter-
minos illius edicti vtroq; casu erat eadem
ratio:secus in quæst.nostra, uide quæ late
dixi in d.§.Marcellus.

9 *Incendium quando casu fortuito incœpit in vna domo & vicinas combussit, an dominus primæ domus teneatur alijs ad emendationem.*

10 *Incendium,cuius causa fuit paterfamilias,quo modo puniatur.*

11 *Incendium,cuius causa fuit habitator, non tamen*

men dominus neque paterfamilias, quomodo puniatur.

12 *Incendium quando dubitatur a quo fuerit immissum, quomodo puniatur.*

13 *Incendij culpam apud se non fuisse, quõ probabitur per inhabitantes domum ubi ignis fuit.*

14 *Statuto dicente, ꝙ damnum datum per incendium debeat emendari, quomodo emendabitur.*

9 ANG. † Cuius rei gratia, qñ vt plurimũ
incendiũ cõmittitur ex negligentia nõ cu-
a stodiẽtis a bene ignẽ, & sic ignis incipit in
vna domo, & alias vicinas cõburit: an dñs
domus in qua incendiũ habuit exordiũ te
neatur ad emendationẽ domorum vicini.
Sal. in d. cõs. & d. l. quæ fortuitis, C de pi.
act. sic dicit, aut incendiũ sit casu fortuito,
& dr̃ factum casu fortuito, qñ est factũ ta-
liter ꝙ præuideri nõ potuit, & sic culpę nõ
ascribitur, vt d. l. q̃ fortuitis. Et sic ut dicat
factũ casu fortuito, oportet ꝙ sit factum à
latronibus, vel ab hostibus, ut ff. pro soc. l.
cum duobus, §. dãna. vel ẽt subita vis uẽto-
rum ignẽ lõgius ꝓduxit, vt fit sæpe qñ ꝗs
incendiũ mittit in stipulas ꝓ seminãdo, &
ille ꝗ ignẽ imposuit, oĩa q̃ oportuit, obser
uauit ne ignis lõgius procederet, ita ꝙ cul-
pa ei imputari nõ põt, ut ff. ad l. Aqui. l. ꝗ
occidit, §. in hac. tũc ẽt isto casu fortuito ca
sui ascribitur. Et isto casu qñ incendiũ fit
casu fortuito oĩ respũ est impunibile, nec
ẽt ad aliꝗ̃ emẽdationem tenetur ille in cu-
ius domo incendiũ habuit exordiũ, & sic
determinatus est quartus casus s̃. positus,
videlicet qñ incẽdiũ casu cõmissum est. fa-
cit l. pen. ff. de incẽ. rui. nau. & hoc vult Cy.
& Ia. de Are. in d. l. data opera, in fi. ubi aũt
p̃dicta cessarẽt casui fortuito nõ ascribeẽ, li
cet qñque dñs rei siue domus in qua incen
dium habuit exordiũ non teneaẽ ad emen-
10 dationẽ dãnũ passis. † Vnde pro huius rei
declaratione Sal. in d. cõs. & in d. l. q̃ fortui
tis, facit tria mẽbra. nã qñq; cõstat ꝙ pater
fa. dñs domus fuit cã incendij, qñq; cõstat
ꝙ aliquis habitator non dñs, vel paterfa-
mil. qñ dubitatur siue ignoratur quis fue-
rit causa dicti incendij. Primo casu non est
dubium, & ipse in cuius domo incẽdiũ ha-
buit initiũ teneẽ de damno ex incẽdio alte
ri dato, vt ff. ad l. Aquil. l. si seruus seruũ, §.
si fornicarius, & §. si furnũ. An aũt ille ꝗ est
tertius in ordine possit ꝓpria authoritate
medias ædes vicini decidere pro suarũ tui-
tione. & dic ꝙ sic, ut l. si ꝗs fumo, §. j. & ibi
Flo. ff. ad Aquil. & l. 2. §. ꝙ ait prætor, ff. de
incen. rui. nau. quod intelligas uerum, si il-
la domus media oĩno erat comburenda,
aliàs destruẽs tenetur, ut est tex. ĩ l. si alius,
§. est aũt & alia, ff. ꝙ vi aut clam. ibi; æque
11 perituris ędibus. † Secũdo casu distinguit,
aut ille alius est de familia inhabitãtis, tũc
quædam gl. videtur tenere ꝙ dominus te-
neatur, vt no. gl. in l. ne quid, ff. de incẽ. rui.
nau. in prin. per tex. Inst. de obl. quę ex qua
si deli na. §. fi. sed illa gl. reprobatur ibi per
Bar. quia dominus domus, tũc de facto fa-
miliæ teneẽ, si familia deliquit officio seu
ministerio in cuius opera vtitur dominus,
vt ff. de pub. l. j. § familiæ. pro hoc videtur
casus in d. l. si vẽdita, ff. de per. & cõ. rei ven.
nam ibi de seruorum negligẽtia dominus
nõ tenetur, si debitam diligentiã adhibuit.
sed ille seruus, vel familiaris tenetur, vnde
dominus dãdo seruum pro noxa liberatur,
vt d. l. si vẽdita. vel si ille familiaris erat ho
mo liber, eo ipso ꝙ dñs uel paterfa. eum de
nunciet, & exhibet damnum passo, libera-
tus est, vt no. Bar. in simili, ĩ l. j. §. qđ nouis
sime, ff. de pub. & Bal. in l. obseruare, §. ꝓfi
cisci, in prin. ff. de offi. procon. & le. & vide
tex Bar. & Fl. in l. si seruus seruũ, §. Procu-
lus, ff. ad leg. Aquil. qđ no. quia semel uidi
de facto. Si uero fuerit prorsus extraneus
qui ignẽ immisit, quia non de familia, nec
de habitantibus in dicta domo, tunc vr̃ qđ
dñs domos ad emendam non teneaẽ, quia
culpæ suæ non põt ascribi, facit ff. loca. l. ꝗ
12 insulã, §. fin. † Tertio casu prin. qñ dubita-
tur à quo ignis fuerit immissus, & tunc vr̃
præ-

ADDITIO.

a ¶Non custodientis. *Adde an ignis p̃sumatur processisse culpa inhabitãtium & teneantur ad emendam damnorum, & uide Io de Ana. in cõs. 71. & Lud Bolog. in addi. & uide Bal. in consi. 13. in 1. uol. & in consi. 372. inci. quidam magister Grammatica. & in cons. 120. in 5. uol. Pe. de Anch. consi. 349. Cœp consi. 70. & Ang. consi. 197. & Alex. de Imo. in consil. in 1 uol. ubi plene quando sunt plures habitantes in domo. & ignis incœpit a parte inferiori, & uide etiã Ro. in consi. 400. ubi si erant duo habitantes eand ẽ domum, & ignis exortus sit, & nescitur a quo, ꝙ pp incertitudinẽ uterq; erit absoluendus. Ber.*

p̄ſumptione iuris p̄ſumi immiſſus ab habitantib. & eorum culpa factū incendium fuiſſe, ſiue fuerit vnus, ſiue plures, vt d.l.3. §.j.ff.de off.p̄f.vig.& ibi Doc. adeo ꝙ ſi nullus inhabitat, iſta p̄ſūptio ceſſat: aliquo āt inhabitante præſumptio eſt de aliquo ibi habitāte, ſed nō de certa ꝑſona ex eis, ſed đ incerta, & indeterminata ex illis, vt probat̄ in d.l.ſi vendita; veruntñ, niſi doceat̄ à qua ꝑſona inhabitantiū hoc ꝓceſſerit culpa patriſa. aſcribit̄, cuius imperio cęteri obediūt quaſi minorē diligētiā iuris p̄ſumptiōe adhibuerit, ꝗ̃ debuerit, hoc ꝓbat̄ in d.l.ſi vēdita, ꝗ̃ pondera ibi circa princ. videlicet, ibi rñdet &c. quia facit gñalem regulam præſump.ſ.ꝙ incēdiū ſine culpa patriſa. fieri nō p̄t, poſtea ab illa regulari, & gñali p̄ſumptione recedit in caſu certo, ſ.ſi conſtat ꝗs fecerit, & ſic cōſtat ꝙ paterf. oēm diligētiā reꝗſitā adhibuit, ita ꝙ culpę eius nihil poſſit ĩputari. Aduertendū tñ eſt ad intellectū d.l.3.§.plerunq;, ꝗa ꝑ illud verbū plerūq;, dat̄ intelligi regula in contrariū, qđ rl̃r nō p̄ſumit̄ negligentia, ſiue culpa inhabitātis, niſi probet̄, ꝙ circa ignem erat ſolitus verſari, & verſatus fuit, ita dicit tex. in d.l.ſi vēdita. aliàs aūt agens contra habitatem, niſi deducat, & probet negligētiam ſolitam, & ēt tꝑe incendij adhibitam, nō p̄ot de igne condemnari habitator. qđ no. ſingulariter. Et pro hoc facit, ꝙ culpæ patriſfa. incēdiū ortū in domo aſcribat̄, C.de peri.tu.l.ſi res pupillares, & ff.loc.l.qui inſulā, §.colonus, & d.l.capitalium, §. qui ob inimicitias, vñ cum incendium dicat̄ oriri apud patremfa. illius dom⁹, tunc eius negligētia dr̄ ortum. Et eſt rō, quia ad ipſum principaliter diligētia, & cuſtodia domus, & eorum, ꝗ in domo ſunt, ſpectat, & ſi alteri diligentiam, & cuſtodiā dimiſit in culpa fuit, ſi minus diligenti cōmiſit, iō de incendio ꝓueniente ex eius negligētia teneret̄, vt l.ſi ſeruus ſeruū, §.ſi fornicarius, ff.ad l.Aquil.& l.videam⁹. in prin.ff.loca.& Inſti.de obli. quæ ex quaſi delic.§.pe. Non ob.ꝙ quilibet præſumat̄ bonus & diligens, vt l.cum quidā, ff.de leg. 2. quia verum eſt quadam præſumptione gñali, cui derogatur per quandam præſumptionem iuris, vt ca.generi per ſpeciem, de reg.iur.in 6. præſumptio.n.ſpecialis, ꝙ minus diligens fuerit in cuſtodiendo ignem, colligit̄ ex incendio orto in ipſius domo, vt d.l.3.§.1. nam ibi dictio, plerunq;, facit regulā in p̄ſumptione, vt ff.de iure do.l.plerunq;, & iō paterfa. tenet̄ vicinis ad emendā damni, vt d.l.ſi ſeruus ſeruum, §.ꝗ inſulam, & §.ſi furnum, & d.l.capitaliū, §.ꝗ ob inimicitias, vide Bart. in l.j.in prin.ff.ad l. Rho.de iac. non aūt ad aliquam pęnam applicandam fiſco tenetur, vt ſ̄.dixi, quæ oīa no. Et ꝙ dñs domus in qua incępit incendium teneat̄, & eius culpa factū pręſumat̄, determinat ēt Ang. in ſuo conſi. quod inci. in qōne propoſita dubiū faciunt mihi plura. & ibi alleg. pro caſu. l.Imperatores, ff.de off.præfe.vig. vbi dñis domorum indicitur à lege ſub intimatione pœuæ, vt ſint ſolliciti, & attenti, ne in eorum domibus incendia committant̄: qui igitur non fuit ſolicitus & attētus nedū, ꝙ re⁹ ſit culpæ, ſed trāſgreſſor legis, qua ꝑꝑ meretur mori, vt in c. 2. de maio. & obed. & ĩ dubio p̄ſumitur in culpa, & negligētia, cū incēdia, vt plurimū culpa accidant, vt d.l.3.& d.l.ſi vendita.

AVG. Tu aūt in hac materia adde, ꝙ Bal. in l.ſi res, C.de peri.tut. dicit, ꝙ ignis ſemꝑ veniet culpa inhabitantiū, per l.3.ff.de offi.pręf.vig. & certe hæc eſt periculoſa deciſio, ꝙ ignis ſemꝑ dicatur eueniſſe culpa inhabitantium. Sed Doc. in l.ſi vendita, ff.de peri.& cōmo.rei vendi. maxime Fulg. non dñt affirmatiue, ꝙ culpa inhabitantiū ſemper veniat. Sed dicit, ꝙ in dubio præſumit̄ ꝙ culpa inhabitātium ſemꝑ eueniat: & iō ibi ꝗ̄rit, an in dubio p̄ſumatur, ꝙ culpa patriſfa. hoc euenerit, nā p̄ot eſſe, ꝙ culpa tertij, vel alterius ibi inhabitātis, vel fulgure, dicit tñ, ꝙ hoc dēt probari, & per quos ibi vide, & ideo Ang. in l. ſi quis ex argētarijs, §.pen.ff.de eden. dicit multum eleganter, ꝙ ſunt aliqui caſus qui non ſolent euenire niſi cum culpa, & exēplificat in caſu ignis. Nā dicit, ꝙ ille talis ꝗ cōburit aliꝗd ſi vult dicere, ꝙ non culpa ſua hoc euenerit, debet illud probare, quia pręſumptio culpę degenerat cōtra ipſum per l.creditori, C.de pig. act.cum ſi.& ſic volunt pręfati Doc. ꝙ iſta eſt præſumptio, ꝙ culpa inhabitātiū ignis euenerit, contra ꝗ̃ præſumptionem admittitur probatio in contrariū. Et ſcias, ꝙ Bal. multum eleganter docet in l.ſi creditor, C. de pig.act. qūo ꝓbat̄ culpā abeſſe in igne, & qūo inhabitātes ĩ domo ꝓbabunt ignē fuiſſe ſine culpa ipſorū. Nā dicit maxime

probando

ꝓbando ortũ,& principiũ ignis,ſ.vñ ignis habuit principiũ,puta ab hoſtiũ ĩcurſu,idẽ dicerẽ ſi ignis habuit ortũ in loco nõ cõſueto cõiter,ꝗa nõ potuit imputari,ꝙ nõ adhibuerint inhabitãtes eurã diligentẽ in igne cuſtodiẽdo ne ignis euagaret,& hoc eſt qđ voluit dicere Bal.in ꝓprijs terminis in l.j. C.depo.ꝑ ea q̃ hñr in l.ſi ſeruus ſeruũ, §.ſi fornicarius,ff.ad l. Aq.& ideo Bald.ibi voluit ꝙ ſi ignis eſt in loco,ꝙ de raro cõtingẽtibus ibi ſolet eſſe, tunc enumeratur caſui fortuito,quia eſt caſus inſolitus, & iõ non enumeratur culpę, vt ff.pro ſoc.l. cũ duob. §.dãna.& l.fiſtulas,§.ꝗ frumẽta, ff.de contrah.emp.Et iõ ſi vis defendere illũ ꝗ combuſſit domũ in qua habitat,videas probare ꝙ ignis habuit principiũ in loco vbi de facili ibi ignis nõ dẽbat adeſſe, quia hoc modo probaẽ culpa inhabitãtium non affuiſſe,& ita non fuerunt in neglıgẽtia,ꝙ ignis nõ euagaret,& certe iſta fuit ſnĩa Bal.in d. l.j.C.depoſi.dicit tñ Bal.in l.ſi creditor, C. de pig.ac.vnũ periculoſum verbũ, ꝙ ſi non apparet ꝙ incendiũ habuerit culpã à famulis hoſpitis,vel a forenſibus ibi inhabitantibus,vel ab ipſomet hoſpite,ꝙ tũc ſnĩa non põt ferri cõtra reũ tanq̃ res ſit dubia,ꝑ l.ſi vero,§.qđ ſi ex media,vbi tex.no.ff. de his ꝗ deic.vel eff.& dicit ꝙ de facto fuit ſemel
13 Bononię in hoſpitio Leonis.†Itẽ adde q̃ dixit in hac materia Sal.in l.ĩ iudicio, C.loc. vbi ipſe ẽt ibi q̃ſiuit multũ eleganter ad accuſandũ illos ꝗ inhabitãt domũ, ubi ignis fuit,qũo ꝓbabũt ſe nõ fuiſſe in culpa,imo diligentẽ diligentiã adhibuiſſe, & iõ ibi q̃rit,locaui Titio domum,regacinus eius tenuit minꝰ diligẽter lucernã in ſtabulo, ꝑꝑ quod domus eſt combuſta,q̃ritur an Titius teneatur ex locato.Et aduertas anteq̃ ulterius ꝓcedã ad decíſionẽ Sal.ꝙ iſtã q.ẽt tetigit s̃.in ꝓxi.addi.mea in hac ead.glo. dum diſputauit an conductor teneaẽ de culpa leui & leuiſſima, & iõ adde ẽt hic ea q̃ ibi dixi.Reuertẽdo ergo ad dicta Sal.in d.l. in iudicio,dicit Sal. ꝙ in hac q.vr̃ prius inueſtigandum, an ex facto vel culpa huius regacini,& tenet ꝙ ſic per ea q̃ dixit in d.l.quæ fortuitis.Scđo,an Titius tenendo talẽ regacinũ vel e committendo tale officium fuerit in culpa leui,an ſolum leuiſſima,quia ſi in leui,vr̃ teneri arg. eorum q̃ s̃.dicta ſunt, & ꝓ hoc accedit l.videamus,§.fi.l.ſeq.ff.loca.& l.ex conducto,§.fi.eo.ti. Poſtea quęrit ibi Sal.in d.l.in iudicio,ꝗd ſi ipſe cõductor domus minus diligenter ignẽ tenuit vel lucernã, dicit ꝙ ſi iſta minor diligentia cadit in leuiſſimã culpã,quia nõ tm̃ diligentiſſimus ꝓuidiſſet,& tũc nõ teneaẽ:aut cadit ĩ leuẽ culpam, quia non tm̃ diligentiſſimus, ſed ẽt quilibet diligẽs ꝓuidiſſet,& tunc teneaẽ,ut hic dicit,tñ ꝙ in dubio glo.fin. eſt notãda. Inſti.qui.mo. re cont.ob.§. p̃terea, dicit ꝙ culpa quæ præſumitur incendium p̃ceſſiſſe,iudicãda eſt leuiſſima,quæ gl.mẽti eſt tenenda,de qua gl. latiſſime ꝑ Sali.in l.ſi vendita,in fi.ff.de per.& com.rei ven.& ibi late examinat quid de conductore cuius domus eſt combuſta,qñ teneaẽ, ibi vide,& ibi ponit ꝙ ex his habemus,quid ſi habitatio gratis eſt conceſſa,vt tunc recipiens teneatur de leuiſſima culpa in minus cuſtodiendo diligenter adhibita, l. ſi ut certo,§. nunc videndum,ff.cõm. & quia hæc ẽt pendet ab illa cõcluſione,an aliquo caſu leuiſſima culpa ueniat in actione locati. Adde q̃ dixit Sal.in l.ſi nulla,C.de pig.ac. & in d.l. in iudicio.Et an in actione locati veniat leuiſſima culpa,uide Sal.in l.qđ Nerua. poſt Doc.ff.depoſi. Et in hac materia adde q̃ dixit Sal. in l. ſi vendita, ff.de peri.& com.rei uen.qui ẽt multa ibi dixit,ſ.ꝙ nõ eſt culpa tenere ignẽ in domo, ſ. quia eſt vnũ de elemẽtis,ſed tenere ignẽ magnũ & ĩmoderatũ eſt culpa,& ẽt vagãtem,& dicit ꝙ dr̃ immoderatum hr̃e trib. modis,re, loco, & tꝑe, re ex nimia quãtitate lignorũ ſuꝑ igne poſitorum,per ꝙ ignis fuit nimis eccesſiuus, ita ꝙ nimis in altũ flãmã extendat. Item culpa eſt iu loco,qñ in loco incongruo ignẽ tenet,& periculoſo ꝑꝑ tolerantias,vel ꝑꝑ ſeipſum,puta ſi ignis fiat in taxello,& ibi nulla ſit rola.Itẽ tꝑe quia flante vẽto ignẽ immiſit ſeu accẽſit in loco aperto,& ibi ponit qñ aliquis nõ tenet ignẽ uelatũ uel coopertũ,& ibi ẽt ponit qñ famulus uel fęmina ĩ coquina faciuat minus diligenter in cuſtodiendo ignẽ in coquina,vel ſi fuerunt diligentes, alter familiaris non deputatus ad coquinam diſcooperuit ignem, & poſtea bene cooperuit ignem,an paterfam.teneatur,& quid ſi hoſpes receptus in domo poſuit candelam, vel alius in loco periculoſo, quis tenetur ad iſtud dãnũ,& an paterfa.teneatur đ facto familiaris uel alterius,ibi vi

de eleganter, & an cõductor teneaẽ, & quid
de eo q domũ incensam conducebat, & qd
si incẽdiũ ab intra vel extra habuit ortũ, &
quid si vnus inhabitat in domo vel plures,
& quid si agitur l. Aq. Itẽ quid si mandato
magistratus vel alterius ꝑꝑ alias ædes libe
rãdas aliæ domus prosternuntur, quis tene
tur ad illud dãnũ, ibi vide Sal. in d. l. si vendi
ta. Et in hac materia incẽdij vide pulchrã li
mitationẽ Ro. in cõs. suo 401. Et in hac ma
teria incẽdij, adde Al. de Ros. in 2. par. stat.
14 q. 78. qui ponit statuto caueẽ † ꝙ dãnum
datum ꝑ incendiũ debeat emẽdari, domus
alicuius est cõbusta, ipse petit emendatio-
nem, nunquid teneaẽ ꝓbare ignem immis
sum, dicit ꝙ sic, licet non teneaẽ ꝓbare ne-
cessario certã personã, quę immiserit, ꝑ l. j.
§. si scribi, ff. ad Sil. & ibi Alb. de Ro. & ibi q̃
rit quid si vnus destruxit domũ suã, ꝑꝑ ꝙ
aliæ domus sunt saluatę, an illi quorũ do-
mus sunt saluatæ teneanẽ emendare, remit
tit ad no. ꝑ ipsum in l. j. ff. ad l. Rho. de iac.
& ibi ẽt ponit, si ignis est in domo mea, &
aliæ domus sunt cõbustæ, an tenear emẽda
re illud dãnum, & in 2. par. stat. q. 76. q̃rit, si
incẽdiũ oriaẽ casu fortuito, puta ꝑ fulgur,
an cõe teneaẽ emẽdare illud dãnũ, & cõclu
dit ꝙ nõ, & ita Paduę fuit determinatum,
ꝑꝑ quoddã incendium fulguris in Monta-
gnana, & 2. par. statu. q. 90. dicit multa alle
gãdo, ꝙ si statuto caueẽ, ꝙ cõe debeat emẽ-
dare dãnũ ꝑꝑ ignem, q ignis clã impositus
fuit, & in vna domo ignis clã ĩpositus est,
& vi uẽtorũ multæ alię domus postea com
bustę sunt, ꝙ illud incẽdiũ secutũ ex primo
incẽdio dr̃ clãdestinum incendium, vñ cõe
tenetur, & ibi ẽt ponit ꝑ statutũ, ꝙ oẽs de-
bẽt currere ad ignẽ extinguendũ, turba suꝑ
uenit & destruxit plures domos ne ignis lõ
gius euagareẽ, qs teneaẽ emendare hoc dã-
num, an vicinia vel ciuitas. Et de hoc qs te a
neaẽ emẽdare hoc dãnum domorum destru
ctarũ, vide Ang. in cõs. suo 196. ꝙ inci. incẽ
dium ortum in domo Titij Fab. & ibi vide
cuius culpa. Adde Al. de Ro. in 2. par. sta. q.
90. & 91. Et vide pulchrum cons. Pe. de An.
in cons. suo 349. ad excusationẽ conducto-
ris, vt non teneatur de incendio domus cõ
ductæ, & dixit Ro. in sing. primi anni, sing. a
37. ꝙ inci. si quis permiserit, qui dicit ꝙ si
quis fecit pactũ ꝙ nõ vult teneri de incẽdio
teneẽ si sua culpa sit siue per eius familiã.

15 *Statuto dicente, ꝙ villa teneatur custodire terri*
torium suum si ignis fuit immissus, & ignora-
tur a quo, de die uel de nocte, an villa teneatur
ad emendam.

15 ANG. † Sin aũt statuto cauetur ꝙ villa te
neaẽ custodire territorium suum, & ignis
fuit immissus, ignoraẽ aũt a quo de die vel
de nocte, an villa teneaẽ ad emẽdã, vide q̃ di
xi s̃. in gl. suꝑ verb. fama publi. &c. vers. 12.
circa prædicta quæritur &c. cum vers. seq.

AVG. Hic aliud non addo, quia late scri
psi in d. gl. fama publica p̃cedente. Et omni
no hic adde ea quæ dixi s̃. in ista ead. glo. s̃.
in addi. proxi. Pro nunc ista sufficiant. Se-
quitur alia gl. quæ est bona gl.

SVMMARIVM.

1 *Ludens cum falsis taxillis punitur pœna falsi.*
2 *Ludus in quo luditur pecunia vel alia res, quo*
modo sit prohibitus.
3 *Clericus quomodo passunt ludere ad scachos.*
4 *Clericus & lacis quando sit licitum ludere in i-*
stis ludus qui consistunt in ingenio.

M*ETTITORE de mali dati, tu non poi*
scãpare, io te ne pagarò & ipsum Titium)
1 No. ꝙ dr̃, ꝙ iste intromittebat & ludebat cũ
taxillis falsis, non ludens cum falsis taxillis
punitur pęna falsi, arg. l. arbitrio, §. de co
aũ, & quod ibi not. ff. de dolo. & ẽt tenetur
de furto, quia non efficitur dñs pecuniæ q̃
vicit, arg. l. falsus, in prin. ff. de fur. vel saltẽ
extra ordinem puniẽ, & pecuniam restituet,
qa turpitudo est solius vincentis, ita dicit
Bal. in rub. C. de cond. ob tur. cau. quia tene
tur crimine stellionatus cum certum crimi
nis nomen non sit, facit l. 2. ff. de cri. stel. Et
si velles hoc ꝓbare, vel ẽt ꝙ fama sit ꝙ lu-
serit, & vicerit tibi cum taxillis falsificatis, cõ-
potes ꝓbare ẽt ꝑ hoĩes barros & similis cõ-
ditionis & vitæ, qa in tali ludo nõ conuer-
santur homines bonæ famæ, vnde q̃uis fa-
ma prædicta *a* habeat exordium à personis
infamibus, & malis, isto tñ casu valet, ita di
c. t Sal. in l. ea quidem, C. qui accu. in mate-
ria famæ, in ver. ad 5. q. vnde & a quib. &c.
Et pro hoc optime facit quod no. Inno. in
c. cum

ADDITIO.

a ¶ Fama prędicta. *Adde tu & vide Ro. cõs. 371.*
vbi fama potest habere initium a maliuolis qua
est sufficiens ad purgationem inducẽdam, dum-
modo apud graues viros sit diuulgata. Ber.

cum I. & A. de re iu. in fi. vbi voluit ꝙ in cã inquisitionis, ẽt criminosi recipiant, cũ inquisitio nõ fiat nisi cõtra criminosos, ut
2 extra de acc. c. qualiter & qñ. † Secundo aduertas ꝙ oĩs ludus in quo luditur pecunia vel alia res, est ꝓhibitus, vt j. dicã, & nõ tm̃ ludus azardi sed ẽt alearum est ꝓhibitus, ẽt si cũ taxillis iustis & idoneis ludaẽ, vt est tex. in auth. alearũ vsus: & ibi no. C. de reli. & sum. fu. & in auth. interdicim⁹, C. de epi. & cle. & in corpore vnde sumitur, in auth. de san. episc. §. interdicimus, sic. n. ludus in quo perdiẽ pecunia, & versatur fortuna, vt in taxillis siue fortuna & industria, vt in aleis & chartis est prohibitus, vt no. gl. in l. j. ff. de alea. & ĩ l. si filiofamilias, §. 1. ff. qua. re. ac. nõ da. Ipse namq; ludus prohibitus est eo maxime, q͂a in ludis blasphematur Deus & eius sancti, vt d. auth. alearũ usus. Et p̃dicta ꝓcedunt qñ est talis ludus ĩ quo versaẽ fortuna & ingeniũ, siue hominis industria, vt in ludo alearũ, ut dixi. Si aũt esset ludus in quo uersaẽ tantummo ingeniũ siue hominis industria, vt in ludo scachorũ, tunc gl. in d. auth. interdicimus, uult ꝙ non tm̃ laicis, sed ẽt clericis talis ludus nõ sit ꝓhibitus, & idẽ uoluit gl. in c. qm̃, de vi. & ho. cle. ubi uult, ꝙ non tm̃ laici sed ẽt clerici possint ludere ad scachos. Sed Iaco. de Are. in l. si q͂s cũ sciret, ff. de usuca. ꝓ emp. & Pe. & Cy. in d. auth. interdicimus, dñt ꝙ laicus põt ludere ad ludum scachorum, nõ aũt clericus, qm̃ lud⁹ in clericis maxime ue-
a titus est, ne uacẽt à diuinis officijs. Sed magis uacarent à diuinis officijs ꝑ ꝑ ludũ scachorum, quia longius tp̃s requirit q̃̄ alius ludus, igiẽ dictus ludus ẽt clericis est prohibitus, sed ẽt bene nota, q͂a ẽt isto casu quo dixi ꝙ laici pñt ludere ad scachos vel alios ludos in quibus simpl̃r uersatur hominis ingenium, & sic ad ludum licitum aduertas, & tene menti ꝙ laici tñ ludere nõ pñt, nisi paruam quãtitatem pecunię, vt puta, nisi unum solidum ẽt si ludentes essent milites, doctores, siue diuites, ne ex tali ludo permisso grauẽ casum sustineant, q͂a possent isto ludo oĩa ludere, iste est casus in d. auth. alearum usus, uer. sed nemini per-
a mittim⁹, &c. aduertas q͂a ego intelligo ibi unum solidum, ẽm quod ll. appellant: uide licet quorum 72. faciunt unã librã auri, ut l. 2. C. de susce. & arc. li. 11. nõ tñ ruditer intelligo, ut pro omni uice, & ludo possit ludi unus solidus, sed ꝓ tota illa die qua duo adinuicem ludunt, non facto aliquo internallo, qm̃ pro toto dicto tp̃e dicitur unus ludus, & non plures, ut no. Bar. in l. interficiando, §. si infans, ff. de fur. aliàs autem si pro singula uice posset ludi unus solidus, posset sequi ꝙ grauem casum sentiret contra casum d. auth. facit l. nõ dubiũ. cum ibi no. per gl. & Doc. C. de legi. cogita tamen.

AVGV. Tu autem in hac materia, adde quantum ad primã conclusionẽ, ꝙ ille qui ludit cum falsis taxillis, teneaẽ indistincte pecuniam restituere, quia ista est uera conclusio tenet Io. An. & alij, maxime Imo. in c. clerici, extra de ui. & ho. cler. & S. Th. 2. 2. q. 32. & Pisanella in litera l, in uerbo, lud⁹, in uer. utrum q͂ fraudulenter ludit, & multa alle. Imo. in d. c. clerici. Sed quia d. Ang. hic allegãdo Bal. in ru. C. de cõd. ob tur. ca. dicit ꝙ teneẽ ẽt furti, ego credo ꝙ directo furti non teneẽ tanq̃̄ latro, ut possit furca suspendi. Sed teneatur saltẽ in hoc ut extra ordinem possit puniri aliqua pęna. & ideo Bal. ĩ d. rub. dixit, uel extraordinarie potest puniri, istã partem credo verã, sicut faciũt isti barri, qui dant alicui æs affirmãdo hoc esse aurum, nã hoc non est furtum proprie, sed contra tales põt agi tanq̃̄ contra dolosos, ut est casus in l. si id quod aurum, & ibi dixi, ff. de uer. ob. idem qñ isti barri sup pignorant æs pro auro, nam tenentur criẽ stellionatus, *a* ut est casus in l. j. §. fi. cũ glo. ff. de pig. act. ergo non est furtum, q͂a aliàs non esset crimen stellionatus, l. pe. ff. de cri. stel. Nec mirũ, q͂a in furto nullo mõ adesse põt animus, nec consensus dñi rei subtractæ, quia furtũ fit inuito dño, l. j. ff. de furt. Sed in istis barramẽtis aliqualiter inest animus, & cõsensus illius qui decipitur siue ludendo, siue pignorãdo, l. j. ff. de pig. act. Et ita aliàs rñdi semel cũ fuissem de isto casu interrogatus ab Illustris. Duce Ferrarię. Et ideo non mirum si Bal. in d. rub. per disiun ctiuam

ADDITIONES.

a ¶Stellionatus. *Adde tu & vide Oldr. in consil. 74. & de hac materia vide plene per do. Parid. de Neap. in suo tra. de ludo. & per Barb in cons. incip. inscribitur ni faller. quod est nu. 7. in 1. vol. Ber.*

ctiuā, vel locutus est dū dixi, vel extraordi-
narie punit̄ ille q cum falsis taxillis vicit.
Itē in quātum dictū est an clericis licitū est
ludere ad scachos, adde ꝙ Io. An. in c. cleri-
ci, vltra s̃. alle. tenuit ꝙ sic, & ēt ibi sequun-
tur Doc. maxime Abb. & Im. & ibi Abb. di-
cit ꝙ cōiter Doc. tenēt istā partē, ꝓ qua cō
clu. allego gl. affirmantē hoc in §. interdici
mus, in auth. de san. epi. & illa gl. nō loquit̄
ꝑ verbum forte, vt fecit gl. in d. auth. inter-
dicimus, C. de epi. & cle. Idem voluit Inn.
in c. lator, extra de ho. & Arc. in c. epi. 35. di.
& Odo. in d. auth. interdicimus, vt refert ibi
Alb. de Ro. & ibi Alb. dicit ꝙ Mar. Sil. tene
3 bat cōtrarium.† Ego nō recederē à cōi opi.
ꝙ imo clerici possint ludere ad scachos, &
ita dicit Ful. ĩ d. aut. interdicimus, C. de epi.
& cle. & dicit ꝙ aliq allegāt vnā gl. in cōtra
riū in c. clerici, & in c. qm̄, de vi. & ho. cle. &
ꝙ nunq̄ inuenit illā gl. nec ĩ hoc debemus
tenere opi. Vltram. Pe. Cy. Ia. de Are. & alio
rum. Limita tñ p̄dicta, nisi clericus luderet
ad scachos cā auaritiæ & cupiditatis. Ita di
cit Arc. ẜm Lau. in d. c. episcopis, 35. dist. se
quitur Imo. in d. c. clerici, in 9. col. qui dicit
ꝙ ēt isto casu laicis non esset ꝑmissus in fo
ro cōscientiæ, dicit tñ ꝙ ex quo ludus est in
se ꝑmissus, nō tenet̄ restituere victo, nec di
stribuere inter pauperes Christi. Sed vr̄ isto
casu ꝙ debeat agere pnīam de cupiditate,
& auaritia sua. Sed Abb. ibi est in contraria
opi. ꝙ saltem pauperib. sit id ꝙ vincit̄ ero-
gādum, cū cā cupiditatis & auaritię ludūt.
Et oīno adde d. Io. de Imo. in l. si quis cum
4 sciret, ff. de ver. ob.† optime loquentem qñ
clericis, & laicis sit licitum ludere in istis lu
dis, q consistunt in ingenio, & ibi ēt ponit
an sit restituendum, & quid in foro cōscien
tiæ, qñ luditur cā auaritiæ vel cupiditatis
in istis casibus, & quare ludus ad aleas sit ꝓ
hibitus, vide Old. in cons. suo 78. q allegat
Arch. in c. eps. 35. dist. Item adde quòd Ab-
bas in d. c. clerici, in pe. col. dicit, ꝙ licet sit
a ꝑmissum ludere ad scachos, *a* & ad alios lu
dos q cōsistunt in ingenio, tñ no licet lude
re in maxima quātitate, iuxta d. aut. alearū
vsus, voluit dicere ꝙ licet ludere usq; ad v-
nū aureum, vt dicit d. Ant. & si ultra aureū
vincitur, opus est restituere victo. Sed Imo.
in d. c. clerici, dicit vnū periculosū verbū in
6. col. ꝙ licet nō liceat de iure positiuo lude
re nisi vsq; ad vnum aureum in istis ludis
ꝑmissis in ingenio, tñ de cōsuetudine vr̄ de
rogatum illi legi, pro qua conclusione facit
quod dixit Bal. in d. l. alearum vsus, qui di-
xit ēt ꝙ vr̄ derogatum illi legi ꝑ consuetu-
dinem, & Sal. in d. l. alearum vsus, allegādo
S. T. & Ray. an aūt ludus tabularū seu azar
di sit ꝓhibitus quo ad hoc ut ludens tenea
tur restituere id ꝙ uicit, dicā j̃. in hac ead.
gl. dum tractabo materiā, qñ ludens & vin
cens tenet̄ restituere id qđ uincit. Et de ista
materia adde Doc. in c. inter dilectos, extra
de excessib. p̄l. maxime Mod. & Ang. in l. fi.
§. j. ff. quarum rer. actio non datur, dicit lu-
dum scachorum permissum esse, & an præ
dicta militent in foro cōtētioso uel in foro
poli, dic remissiue, vt j̃. dicam in ult. addit.

5 *Domus in qua luditur debet publicari.*
6 *Ludum tenens quam acriter puniatur.*
7 *Ludens non solum punitur, sed etiam particeps, et ideo si statuto imponitur pœna ludenti, comprehenditur etiam particeps seu socius.*
8 *Ludum tenens, quando possit impune offendi.*
9 *Ludere quomodo quis dicatur compelli.*
10 *Vidua & pupillus an puniatur pœna, quod domus eorum publicatur si in ista ludatur.*
11 *Statutū puniens ludentem, an puniat particip.*

5 ANG.† Et viso ꝙ ludus est ꝓhibitus, vi-
deamus quas pęnas patitur ludēs. Et primo
sciendum est ꝙ illa domus in qua luditur
dēt publicari, vt d. auth. alearū vsus, ibi, do-
mibus corū publicatis, quod forte debet in
telligi, nisi illa domus fuisset cuiusdā pupil
li, uel viduæ, ar. l. j. C. de fal. mo. & ibi hoc ĩ
simili vult Cy. & idē ĩ oī domo miserabilis
ꝑsonæ, ar. no. per Cy. in l. j. C. qñ imp. inter
pup. & uid. Et idem si dñs domus licet sit
maior, ignoret quod ibi ludatur, q a nō pu
blicatur, arg. no. per Sal. in l. 1. C. de fal. mo.
6 in fi.† Secundo sciendum est, & bene not. ꝙ
ille qui retinet ludū, acrius punitur, qm̄ si
ꝑcutiatur & verberetur, talis iniuria nō est
b puniēda, *b* nec ex tali iniuria nascitur actio
quan-

ADDITIONES.

a ¶Ad scachos. *Adde cū ludus nō est prohibitus, et clericus nō stat ĩ fraudibus, an ludēs incurrat irregularitatem, vide Cal. in ti. de acc. cōs. 7. B.*

b ¶Non est puniēda. *Adde quod hoc nō uidetur procedere in eo qui licitat baratariam, quia tūc facit iure permittente, ideo pęnam non meretur, l. Gracchus, C. de adul. Ber.*

qñcunq; & vbicũq; sibi facta fuerit, & sic
siue tp̃e quo luditur, siue alio tp̃e, siue in lo
co in quo luditur, & ipse ludum retinet, si-
ue alio tp̃e, ut sentit Bar. & est tex. in l. 1. in
prin. & §. j. ff. de alea. ibi, vbicunque & qñ-
cunque &c. Quod ego intelligo procedere
qñ alibi percutiatur q̃ in ludo dũmodo oc
casione ludi fuerit percussus, aliàs iniustũ
vr̃, qđ semper & oĩ tp̃e & oĩ loco impune
possit offendi, quin saltem iudex ex officio
suo possit percutientem punire, saltem ad
vindictam publicam vindicandã, ut l. non
solũ, §. q̃ q̃, ff. de iniu. & ibi Bar. Sed si occa-
sione ludi fuerit percussus ubicunq;, tunc
percussio est impunita, ꝙ est singulare. Itẽ
patitur alias pœnas, quia si de domo ĩ qua
luditur, tp̃e quo luditur fuerit aliquid fur-
to subtractum, siue à lusoribus, siue a quo-
cunque alio, nõ habet retinens ludũ actio-
nem, nõ tm̃ pœnalem furti, sed nec ad rei
persecutionem, ut est tex no. in d. l. j. §. j. ibi
impune fit. & ĩ §. ait p̃tor, ff. de alea. põt ẽt
mulctari arbitrio iudicis, qm̃ retinens lu-
dum cã est multorum malorum, s. blasph e
miæ, furtorum, depauperationũ, & homi-
cidij, vt d. auth. alearum, & docet experien
tia. Et põt ẽt poni in carcere & cõpedibus,
ut est tex. in l. j. §. fi. ff. de alea. Nec obst. ille
tex. qui dicit compulit ludere &c. & sic vr̃
contra illum tm̃ qui compulit, quia ego ge
neraliter intelligo, & quis satis dr̃ compel-
lere eo ipso, quod stat cum altari parato,
hoc est parat & p̃stat domum, & taxillos, &
scamnum ad ludendum, & lumina, tunc ẽt
suasionibus & istis illecebris, & alijs dr̃ cõ-
pellere iuuenes ad ludendũ, qui iuueniles
calores rafrenare nõ possunt, vt l. fi. §. filius
aũt, C. de bo. q̃ lib. sicut dicimus in materia
Macedoniani, ut l. j. & 3. & per totum, ff. ad
Mace. & ita acriter intelligo materiam, ut
homines abstineat a tali morbo, qm̃ alio
modo, nisi ut dixi, non compellũtur hoĩes
ludere inuiti, ergo aliàs dicta lex effectum
non haberet, ꝙ non est dicendum, ut l. si p̃-
tor. in prin. ff. de iudi. & d. l. j. §. fi. ff. de alea.
& põt intelligi in oĩbus alijs qui suasioni-
bus, blanditijs, & malitijs, inducunt hoĩes
ad ludendum, tunc isti tales dñr compelle
re, quia nisi fuissent isti, non tm̃ per iuue-
nes maximè luderetur, quantum luditur,
sicut dicimus de lenonib. q̃ nisi essent, adul
teriũ nõ ita sępius cõmitteretur, vt l. j. §. 2.
ff. de adul. tunc æquissimum esse arbitror,
ꝙ tales persuasores tanti mali possint mul
7 ctari, & in uinculis poni, ꝙ no. † Tertio ad-
uertas, quia nõ tm̃ ludens punietur, ut j̃. di
cã, sed & ipsius ludi particeps licet ipse nõ
ludat, ut est tex. in d. auth. interdicimus. Et
sic si statuto imponitur certa pęna ludẽti,
cõprehẽdet̃ ẽt a tali pęna particeps siue so-
cius in ludo, ut qñ unus ludit ꝑ se, & quo-
dam socio suo. ita dicit Gui. de Cu. & Bal. ĩ
d. auth. interdicimus. Nã particeps in ludo
dr̃ facere fraudem legi & statuto, qui ludit
per interpositã personã, ideo tenetur, arg.
no. in l. dubium, C. de legi. & l. pupillus, §.
per interpositam, ff. de autho. tut.

AVG. Itẽ in quãtũ tractatur in ista ma-
teria, hic tractatur quas pœnas patitur lu-
dens &c. si attenderemus ad malũ qđ facit
ipse ludẽs, multas dẽret pati pœnas ipse lu
dens. Nã reperio ꝙ Arc. in c. ep̃s, 35. di. po-
nit multa mala perpetrari per ipsos luso-
res. Et h. d. Ho. in sum. sua ĩ ti. de exce. p̃la.
versi. clericis uero. ut idẽ voluit Ho. in c. in
ter dilectos. extra de exces. p̃la. in lec. vbi di
xit, & cum taxillis ludendo crimina fiunt.
Diuinis spretis, vsura, rapina, scandala, vel
nugæ blasphemia siue faciẽdi furti, doctri
na, violentia, crimina falsi, & mortis cã, de
ceptio perditioq; tp̃is. Adde desideriũ cor-
ruptioq; iunctis p̃dictis adulatio, uitaque
turpis. Et iõ ludus appellat̃ crimen, ut est
tex. ĩ proœ. Digest. §. illud uero. & ibi Bar.
qui dixit, ꝙ si statuto cauetur, ꝙ bannitus
ꝑꝑ crimen possit impune occidi, ꝙ si q is
occiditur qui fuerit bannitus ꝑꝑ ludum,
poterit impune occidi, & uide tex. in d. c. in
ter dilectos, & legitur ẽt in sacra scriptura,
ꝙ maxima pęna afficiuntur ludẽtes. Nam
Cyrillus scribit inter miracula Hierony-
mi, ꝙ fuerunt tres qui in tyro ludebant, &
in contemptum Hieronymi finẽ ludo non
imponentes terrę hiatu absorptos. Item re
fert Cyrillus aliũ ludentẽ fulmine ilico ꝑ-
cussum fuisse. Itẽ & refert alium q̃ delecta
batur in ludo Ruffum noĩe dãnatum fuis
se. Item adde ꝙ & lex ciuilis afficit ipsum
alijs pœnis. Nã lex p̃sumit ipsum ludẽtem
dilapidatorẽ bonorũ suorũ, & ita lex p̃su-
mit ipsum vti male substãtia sua. ita dixit
Bal. in auth. ꝙ locũ, C. de coll. in fi. ꝙ bene
no. ad materiã l. ubi adhuc, C. de iu. do. cũ
si. Itẽ adde ꝙ ualeret statutum in pœnã il-

lius qui tenet ludũ in domo sua, ꝙ domus
vbi luditur cõburetur, ita p̃supponit Bal. ĩ
l. cũ ꝓponas, C. de nau. fæ. Et dicit ibi Bal.
ꝙ isto casu supellectilia, q̃ sunt ĩ domo nõ
deberent comburi. Limita tñ nisi essent in-
strã, & supellectilia apta ad ludũ, ut scãnũ
super quo luditur, & similia. ita dicit Bal.
8 in d. l. cum proponas, qđ no. † item adde, ꝙ
in quãtũ dictũ est sup. ꝙ ille q̄ est aleator,
& tenet baratariã siue ludũ in domo, ꝙ in-
cidit in illas pœnas, de quib. sup. s. q̄a põt
verberari & iniuriari, & furari, intelligo de
illo qui cã emolumenti, & lucri tenet lu-
dũ in domo. Ista est gl. no. in l. 1. in prin. ff.
de alea. in una gl. paruula ibi. Secus ergo es
set qñ unus nobilis nõ cã emolumẽti tene
ret ludũ in domo, sed cã recreationis, sicut
fit in domib. aliquorũ nobiliũ, & aliorũ in
quib. nõ cadit p̃sumptio, ꝙ cã emolumen-
ti, & lucri principl̃r faciant. Et istã sñiam
affirmauit Azo ĩ rub. C. de reli. & sum. fun.
in fi. s. ꝙ cã emolumenti opus est ꝙ aleator
teneat ludũ in domo, ad hoc ut incidat in
illas pęnas, & ibi Azo dicit qđ illa regula
q̃ dicit, ꝙ aleator põt ubicunque iniuriari,
hoc uerum dicit qñ causa ludi iniuriaret̃,
ut quia dedit malos dados, vel malum ui-
tium, aliàs non põt iniuriari, quia iniuriãs
9 teneretur. † Itẽ adde ꝙ in duantum d. Ang.
hic dicit, qđ ille qui compellit aliũ ad lu-
dẽdum, incidit in pęnã, de qua sup. & satis
dr̃ compellere, qñ uerbis solis ẽt inuitat ali
quẽ ad ludẽdũ, & ita allicit tenẽdo ẽt ludũ
in domo. Addatis ꝙ pro hac cõclusione vr̃
tex. in l. j. C. de rap. uir. ubi cum uerbis blã-
dis dr̃ quis ẽt facere raptum, qui fit cũ uio-
lentia aliqua, sed certe teneo contrariũ. Et
hanc doctrinã non teneo tanq̃ nimis rigo-
rosam, quia tex. in d. l. j. ff. de alea. vr̃ comp̃-
hendere uim, maxime tex. in d. l solent. in
prin. ff. de alea. Vñ cum illę leges sint pęna
les, nõ dẽnt extẽdi, in regula odia. de re. iu.
Nec ob. tex. in l. j. C. de rap. vir. quia ibi est
speciale odio raptoris, sicut alia sũt specia-
lia ibi, vñ nõ deberemus extẽdere unũ ca-
10 sum ad alium. † Itẽ in quantũ dictum est,
ꝙ pupillus, & uidua nõ comp̃hẽdunt̃, ut si
ludat̃ in domo ipsorum, nõ incidunt in il-
las pęnas, de quib. sup. per l. j. C. de fal. mo.
Addatis ꝙ hoc falsum est, si intellexerimꝰ
in pupillo qui est doli capax, & proximus
pubertati, ꝑ ea q̃ tradidit ĩ l. j. ff. de uer. ob.
& ꝑ l. impuberẽ, ff. de fur. ꝑ c. j. extra de de
li. puer. l. pupillus, ff. de re iu. Pręterea tex. ĩ
d. l. j. super quo se fundat, loq̄tur in impu-
bere, qui ꝙ uidit ignorat, & sic loq̄t̃ in in-
fante. Quinimo nec ẽt uidua excusaret̃, nisi
& ipsa esset ignorãs, secus si sciens, ut hr̃ in
d. l. j. Pręterea ĩ uidua nulla est spãlitas, q̄a
nõ connumerat̃ inter miserabiles ꝑsonas,
nisi qñ eẽt pauꝑ, vel ei denegaret̃ iustitia,
ut no. Cano. post Io. And. in c. ex tenore, de
fo. cõp. Alia aũt pœna afficitur ludẽs, q̄a si
clericus est, & ludat, deponẽdus est, nisi de-
sistat, c. clericũ, 45. dist. c. epis. 35. di. hr̃ in c.
clerici. de vi. & hon. cler. Quinimo non dẽt
ad ordinem ꝓmoueri qui ludis tꝑibus de-
11 seruit. 33. di. c. maritum. † Item ultimò di-
cit d. Ang. hic, ꝙ si statutũ punit ludẽtẽ, pu
nit ẽt participem, i. qui facit ludere ꝑ aliũ,
Alle. Bal. & Guil. de Cu. ubi s. Aduertas tu,
& adde ꝙ Bal. & Guil. de Cu. ampliꝰ loquũ
tur, s. ꝙ statutum tale p̃nit nedum partici
pes, sed ẽt inspectores, qui uident ludere il
los qui ludunt ad ludum prohibitũ. Sed ad
datis qđ Al. de Ros. in auth. interdicimus,
C. de epi. & cle. facit mẽtionem q̃no Vber.
de Bob. expresse tenebat cõtrarium, quod
imo tale statutũ nõ comp̃hendit participẽ
nec inspectorem. & ita affirmauit Albe. de
Ros. in d. auth. interdicimus. & idem dixit
in 2. parte statutorum, q. 115. quæ inci. q̄d
si statuto cauetur, ꝙ ludẽtes ad taxillos pu
niantur in decem, qui dicit, ꝙ imo tex. ĩ d.
auth. interdicimus, uult contrariũ, quia ibi
inspectores ponunt̃ diuersi à lusoribus. Et
idem dicit in eo qui iurauit nõ ludere, q̄a
si supersit ludo, nõ est periurus, q̄a statuta
sunt pęnalia, & stricti iuris, ideo ad ꝑsonas
nõ ludentes nõ extenduntur, per l. si ita sti
pulatus, §. Chrysogonus, ff. de ver. obl. Sed
aduerte, quia Raph. Ful. in d. auth. interdi-
cimus, mirat̃ de ista cõtrouersia, inter Vb.
de Bob. & Guil. de Cu. qui vñr contrariari
in una eademq; scientia. Et certe mirandũ
est, ꝙ in una eademq; lege Doct. sint varij,
& sint diuersæ opi. & in una eademque le
ge unus sumat arg. ꝙ sic, alter sumat argu
mentũ ꝙ non, & iõ scientia nr̃a est pericu-
losa, difficilis, & mirabilis, & iõ tot capita
tot sñiæ. Et mihi placẽt Doctores qui dele
ctantur hẽre diuersos libros, & doctores in
studio, & iõ dicit Ful. ꝙ vidit de facto hoc
esse uerum, quod ille qui dat pecuniam al-
teri

teri,vt ludat,est periur⁹, sicut ipse luderet,
quia particeps,& hoc modo vera est senten
tia Guil.de Cu. Secus in inspectore, qui vi-
dit ludere, quia in hoc videtur verior sen-
tentia Vber.de Bob.& isti sententiæ inhæ-
reo tanquam æquiori.

12 *Contractus celebrati inter ludentes ludo prohi-*
bito omnes sunt nulli,nec uendens tenetur de eui
ctione.
13 *Ludo prohibito uincens, an dicatur habere titu*
lo lucratiuo.
14 *Ludens ludo prohibito, an teneatur satisfacere*
mutuantibus sibi in ludo.
15 *Ludenti si tertius mutuet pecuniam, an repete-*
re possit.
16 *Ludens mutuans collusori, si postea ex interual*
lo ille qui pecuniã mutuo accepit, promittat per
stipulationẽ illã pecuniam restituturum, pote-
rit pecuniam mutuatam repetere.

12 ANG.† Quarto aduertas, ꝙ omnis con-
tractus celebratus inter ludentes ad inuicẽ,
non tenet, vnde si ego ludens tecum in lu-
do vendo vestem, talis contractus non va-
let,vt no.Bar.in l.si quis cum sciret,in fi.ff.
de vsuca. pro emp.nec vẽdens in ludo tene-
tur de euictione,vt est tex.in l.si filiofa.§.j.
13 ff.qua.re.ac.non da.† Quæro,an vincẽs in
ludo prohibito & illicito, dicatur hr̃e titu-
lum lucratiuum. & vr̃ quod non, vt l.si pa-
ter,C.de inoff.test.in cõtrarium est verum,
quia ꝗcquid habetur ex maleficio, dicitur
ex titulo lucratiuo,vt ff.de do.excep.l.apud
Celsum,§.de autore, & ideo filij pñt reuo-
care vsq; ad eorum legitimam,quod pater
eorum in ludo prædicto perdidit, secus si
fuisset ludus licitus,vt l.in executione,§.fi.
ff.de ver.obl.ita dicit Bal.in l.j.in fi.C.si ꝗd
14 in frau.patr. qđ tene menti. †Quinto sciẽ-
dum est, ꝙ si ludens mecum mutuet mihi
pecuniam,vt luderem secum, vel ille qui te
net ludum, aliquã quantitatẽ pecuniæ mu
tuauerit lusoribus,quod tale mutuum repe
ti non põt,vt est gl.ordi.in l.j.in prin. & in
l.fi.in gl.super ver.accepit pecuniã, ff.de a-
lea.Secus aũt si ab alio, vt est gl.in d.ver.ac
cipit pecuniã &c. quod forte verum est,qñ
talis qui mutuat ignorat, an ille ludere ve-
lit vel nõ, nã si mutuum fit illi quẽ scio vel
le ludere,& lusit postea,& pecuniã ꝑdidit,
licet ego nõ ludã secum, vr̃ ꝙ ego repetere
nõ possum,vt l.verũ,§.pe.ff.de min.nec di-
cas,ꝙ ibi loquatur in minore, vt ẽt loquiẽ
l.si vero non remunerandi.§.adolescens,ff.
mand.qñ rñdeo,ꝙ d.l.verũ,§.pe. loquiẽ ẽt
in minore,ꝗ minor est priuilegiat⁹, & mu-
tuat minori priuilegiato, & tñ licet ibi sint
in pari priuilegio,potior est conditio illius
qui pecuniã ꝑdidit,facit ꝙ no.Bar.in d.l.si
quis cũ sciret.Et p̃dicta procedunt,qñ ludiẽ
in ludis,vt s̃.ꝓhibitis.Si aũt ludatur in lu-
do in quo virtus ostendiẽ,ut in saltando,&
in currendo, & qui longius proiecerit vnũ
iaculum,& similia, tunc talis ludus est per
missus,& pecunia quæ perditur, nec aliud,
vincenti acquiritur, vt no.gl.in l.in execu-
tione,§.fi.& ibi Doct. ff.de verb.obli.& est
tex. in l.2.& 3.& pe.ff.de aleat.

AVG.Itẽ adde,ꝙ verũ est,ꝙ cõtract⁹ fa-
ctus cũ lusore nõ valet nec tenet, & nec te-
netur de euict.Adde,& dic,ꝙ hoc verũ,siue
loquamur de ludo ꝓhibito, siue ꝑmisso,ut
põt colligi ex dictis gl.& Bar. sed melius ꝑ
Ang.in d.l.fi.§.j.ff.quar.re.ac.nõ da. Et põ
dera,ꝙ Ang.ibi vult, ꝙ nec vendens teneaẽ
actione ex empto ad restitutionem precij
illi emptori collusori à quo res est euicta,
ꝗa dicit,ꝙ ille qui perdit p̃cium, nõ est fa-
ctus locupletior,s.ipse vẽditor, uoluit ergo
Ang. ibi secus esse si vendens nõ ꝑdidisset
p̃cium, ꝗa licet de euictione nõ tenereẽ, tñ
ad restitutionem p̃cij,per l.ex emp. Et istã
partem credo verã, & vide aliꝗd per Imo.
in d.l.si quis cũ sciret. & per Doc.in l.si ꝗs
cũ dotẽ,§.j.ff.sol.mat.& ibi dixi,& per Ca-
no.ĩ d.c.clerici.Adde tñ,ꝙ si recte põderenẽ
verba Bar.& gl.ĩn d.l.fi.§.j.in fi.ff.quar.re.
act.non da.non vñr velle,ꝙ in ludo permis
so p̃dicta ꝓcedant,quia põt agi de euictio-
ne,ergo cõtract⁹ tenet.nec mirũ,ꝗa si in lu
do ꝑmisso possum vincere tibi res ꝓprias,
quare nõ potes mihi vẽdere rẽ tuã.Nec ob.
ꝙ vltra vnũ aureũ non licet ludere ẽt in lu
do ꝑmisso, ꝗa hodie per consuetudinẽ est
abrogatũ illi auth.alearũ vsus,in hoc,vt di
xi s̃.in prima additio.mea, in ista gl.dũ tra
ctaui materiã scachorũ,an liceat ludere vl-
15 tra vnũ aureũ,cogita ꝓ nunc.† Item adde
ĩ illa materia,an mutuãs ludẽti possit repe
tere,ꝗcꝗd dixerit d.Ang.s̃. ꝙ si vnus terti⁹
ꝗ nõ ludit,mutuat pecuniã ludẽti,ꝙ daẽ re
petitio.ista est sñia Azo. in sum. de reli.&
sump.fun.& Abb.in d.c.clerici. & affirmat
Sal.in d.auth.alearũ usus. & est sñia Imo.ĩ
c.clerici,extra de vita,& honest.cler. & di-

cit

cit Io. An. ibi hoc voluisse, & idẽ affirmauit Im. in l. si quis cũ sciret, ff. de vsuc. ꝓ empt. dic imo rł'r, quod mutuatur in ludo repetitur. Fallit in quatuor casibus. Primus nisi mutuans sit collusor. Secundus nisi sit aleator. Tertius si mutuatur minori ludenti. Quartus si sibi bonis est interdictũ, & dicit ꝙ ista opinio obseruatur in practica, & hoc teneo quicquid dixerit Io. And. in rub. ext. de obl. & sol. in addi. Spe. in prin. qui distinguebat ẜm qđ dixit d. Ang. hic, an mutuãs sciebat illum ludere, vel nõ. Primo casu nõ daẽ repetitio. Scđo sic, q̃ doctri. cõfunditur per doctr. Bar. in d. l. si quis cum sciret, quia ludens possibile est, ꝙ vincat. Sed adde vni-
16 cam mirabilẽ lĩtationem in hac† materia, quia si pecunia mutuaretur ẽt ĩ casu in quo non datur repetitio, puta quia inter collusores pecunia est mutuata, tñ si postea ex ĩteruallo ille qui accipit pecuniam mutuo promittat per stipulationẽ se illã pecuniã restituturum, vel accipit ꝑceptũ inconfessum corã iudice, põt tũc illa pecunia repeti. mirabilis est decisio Alb. Galeo. ĩ l. solẽt, §. j. ff. de aleat. q̃ reassumit, & magnificat, & sequiẽ Io. An. in addi. Spe. per bonam rõnem in d. rub. de obli. & sol. Adde ẽt, quòd Imo. in d. c. clerici: dum tractat istã materiã vr̃ decidere, an ẽt prędicta hẽant locũ inter collusores in ludo permisso inuicẽ pecuniã mutuantes, & maxime, vt j. dicetur. Hodie de consuetudine vr̃ derogatũ illi auth. alearum vsus. & hodie de cõsuetudine pecunia non restituitur q̃ perditur in ludo reprobato, per d. auth. alearum usus, & in fine istarũ conclusionũ dicit, ꝙ licet de consuetudine hodie in oĩ ludo pecunia deperdita non restituaẽ, & sic vr̃ ꝙ licitum sit hodie ludere indistincte, tñ in practica seruatur illa opinio, ut mutuãs possit repetere. Sed fallit in illis quatuor casibus, & sic sentit, ꝙ in ludo ẽt ꝑmisso ẽt per cõsuetudinẽ mutuans collusori nõ põt repetere. Sed aduerte, vt s̃. dixi, si hodie contractus factus inter collusores in ludo licito ualeret, idẽ dẽret posse dici mutuũ tenere, & dareẽ repetitio, cogita.

17 *Ludere etiam in ludis uetitis, licitum est aliquid uescendi causa.*

17 ANG. †Et tene menti, quia etiam in ludis vetitis, vt in taxillis permissum est, vt aliquid ludaẽ vescendi causa, ut puta quando scholares inter se causa solatij ludũt ad aleas unum ædum, uel unum par caponũ, vt est tex. in l. fi. ff. de aleat.

AVG. Tu adde ꝙ Flor. dicit, ꝙ d. l. qđ in conuiuio. non hẽt locũ in clericis, quia non licet clericis facere conuiuia, quia debent quotidie clerici esurire, ut no. in c. à crapula, extra de vi. & ho. cle. c. nõ oportet, 44. di. Sed aduerte, quia ille tex. loquitur etiam in laicis, nisi dicamus, ꝙ si fiunt ꝑꝑ luxuriã, uel lasciuiã, non valeret tã laicis q̃ clericis, & hoc tene quo ad forũ conscientię, sed iure fori bene ualeret, & teneret contra Flor. tã in laicis q̃ in clericis, & si luderẽt ꝑꝑ lasciuiã, tenerenẽ facere pęnitentiã, ar. not. ꝑ Io. de Imo. in d. c. clerici. & per ea q̃ s̃. dixi. & uide omnino Abb. in ista materia ad ueritatem permissorum, qui no. loquitur in d. c. clerici, ĩ pe. col. melius per d. An. de Bu. in c. inter dilectos, extra de exces. præl.

18 *Ludentium pęna ludo prohibito quæ sit.*
19 *Ludens ludo prohibito si nolit repetere, uel negligens sit qui possint repetere.*
20 *Ludens vincẽs & perdens potest puniri arbitrio iudicis de hoc inquirentis*
21 *Statuto concedente arbitrium officiali contra ludentes ad ludum azardi, an poterit officialis omnia bona ludentium confiscare.*
22 *Ludens ludo permisso et uincẽs, an possit ab eo repeti in foro contentioso.*
23 *Ludens ludo reprobato & uincens, an debeat restituere.*

18 ANG. †Quæro, quæ sit pęna ludentium ad ludos prohibitos? dic ꝙ illud ꝙ vicerũt, coguntur restituere, & contra tales ludẽtes, & vincentes, põt agi ad restitutionẽ eius ꝙ uicerunt, & cũ bonis non tm̃ falsis taxillis vsq; ad quinquaginta annos, ut est tex. ĩ d. auth. alearum usus: ibi sed solutum reddaẽ &c. & ibi non ob. nisi quinquaginta annorum &c. Secundo ꝙ si uicerunt, & de victis fidẽ habuerunt, tũc de tali ludo actionẽ nõ consequenẽ, nec uincenti contra uictum dabiẽ actio, ut d. auth. ibi, nulla sequaẽ cõdẽnatio. Et est aduertẽdũ, ꝙ si filius vel seruus in tali ludo uicerit nõ tm̃ ipsi ad restitutionem rei uictæ tenẽtur, sed ẽt eorum pater, uel dominus peculiotenus teneretur, ut est
19 tex. in d. l. fi. ff. de aleat. †Et no. ꝙ si ille qui perdidit in ludo vetito, non uellet repetere uel negligens esset ad repetendum ꝙ perdidit, tñ episcopus loci, uel fisci procu. potest repetere, & quando ignoraẽ cui uictum sit, expen-

expendetur in piam cām, vel opus publicū
qđ auferṫur vincenti in ludo, vt d.aut.ibi.
in opus publicum conuertatur &c.qñ autē
scitur cui victum est, illi victo restituetur,
vt ibi hr̄, & ibi no.Bal.an aūt quod in ludo
perditur possit repeti: vide qđ no.gl. & ibi
20 Ant.de But.in c.pe.de vi.& hon.cler.†Vlti
mo scias, ꝙ ille qui vicit, & ille qui lusit, po
test arbitrio iudicis inquirentis de hoc pu-
niri, ẜm personarū & delicti qualitatē, siue
in publico, siue in priuato ludatur, nec lici-
tū est ludere in specie, nec in gn̄e, vt est tex.
d.auth.alearū vsus, ibi, neq; in publicis, &
ibi, neq; in specie, neq; ī gn̄e, ibi, puniri &c.
& talis inquisitio ꝙ nō ludatur ne blasphe
metur, potest fieri per ep̄m loci & iudicem
secularem, vt d.auth.ibi, ep̄is locorum &c.
21 †Tene tñ menti, ꝙ si per statutū concedat
arbitrium officiali contra ludentes ad ludū
azardi, nō poterit virtute talis arbitrij oīa
bona ludentiū confiscare, quia arbitriū in-
telligitur ẜm dignitatē eius cui cōceditur,
vt l.plenū, §.equitij, ff.de vsu.& hab.supple
tu & qualitatē delictorū, ita dicit Bal.in l.j.
C.ne sine ius.prin.no. ꝗa vt plurimū ꝓ sta-
tuta dat̄ arbitriū officialib.contra ludētes.
AVG. Tu aūt in hac materia adde, quia
hic intendo tractare materia, qñ id qđ per-
ditur in ludo possit repeti: & in oībus casi-
bus, & materia est amplissima, & quid ī lu
do permisso, & quid in prohibito, & quid
in foro contētioso, & quid in foro poli, &
conscientiæ, & quia Doct.inculcant casus:
quia casum quē debent ponere in foro po-
li, & conscientiæ, ponunt in foro contentio
so & econtra: ideo hic latius me extendā q̃
Doct.scripserint. Et primo scias, quia mate
ria est amplissima, & primo tāgitur ista ma
teria per gl.in l.fi.ff.de alea.& per glo.in c.
clerici, extra de vi.& hon.cler. & ibi per Io.
And.Io.Cal.Ant.de But. per Abb. & latius
per Imo.& per Bal.in rubr. C.de condi. ob
tur.cau.& per Imo.latissime in l.si quis cū
sciret, ff.de vsuc.pro emp.& ꝓ Inn.Io.And.
Ant.de But.& alios in c.quia pleriq;, extra
de immu.eccl.& per gl.in c.j.35.dist. & ibi
latissime per Domi. de S.Ge. qui notanter
loquitur, & per Bal.in rub.ff.de alea. & per
Bal.in quodam consil.suo, de quo ipsemet
Bal.facit mentionē in d.aut.alearum vsus,
per Host in sum.sta de exces.prel.§.vnico,
ver.clericus, seu sub §. clericus autē & per
eundē Host.in sum.de pę.§.j. & ibi per bea
tum Tho.in 2.2.q.32.& per Mod.in c.inter
dilectos, extra de exces.præla.Sal.in d.auth.
alearum vsus, & S.Bernardinus ponit ma-
teriam in suo opusc.de restitut.& usuris, &
per Pisanellam in litera l, in uerbo, ludus,
& per Ray.in sum.in 2.par.in fi.quem etiā
tenet Sal.in d.auth.alearum usus, & Mod.
in d.c.clerici, & Mod.in aliquibus tractatib.
de ludo.Sed aduerte, quia non reperio ali-
quē posuisse materiā, nisi Imo.in d.c.cleri-
22 ci.& in d.l.si quis cum sciret. † Et ideo pri
mo q̄ro, an id qđ vincitur in ludo permisso
in foro contētioso possit repeti. Et hr̄ in d.
auth.alearū usus, ꝙ non, quia ludus est per
missus, & no.Inn.& Abb.in d.c.clerici. Te-
ne tñ menti, ꝙ si luderetur maxima quanti
tate in ludo ꝓmisso, posset peti restitutio,
vt s̄. dixi in alia materia scachorū, sed hoc
est derogatū per cōsuetudinem, ut ibi dixi.
quia ēt in maxima quantitate posset ludi,
& sic non veniret restitutio in foro conten
tioso. Limito tñ p̄dicta, nisi luderetur cum
falsis taxillis, vel cū illo qui non hēt admi-
nistrationē rerū suarū: quia filiusfam. uel
monachus, quia tunc ex parte ludentis qui
non habet legitimā personam lusoris, ꝗa
filiusfami. vel quia dolosè cū falsis taxillis
ludit, nō est bonus ludus, daretur restitutio
per dicta ꝓ Bal.in rub.C. de cond.ob turp.
cau.& per dicta Doct.in d.c. clerici, si ergo
in foro contentioso ista venirent restituen
da, multo magis in foro conscientiæ, quia
iste qui vicit, vicit lege non permittente.
Si aūt ista cessarent, & quis vinceret in lu-
do permisso cā auaritiæ, vel blasphemaret
ludendo, an iueniat in restitutione, non
reperio quod de iure positiuo iste talis de-
beat restituere ista: sed in foro conscientiæ,
an ista ueniant in restitutione, uide qđ di-
xi sup.in materia scachorum in addi.meis,
quia Imo.vult ꝙ nō debet restitui, sed suffi
cit agere pn̄iam de auaritia uel blasphe-
mia.Sed Abb.dicit, ꝙ pauperibus est erogā
dum.Sed opi.Abb. tutior est per ea q̄ dixit
Ant.de But.in d.c.quia pleriq;, & quia dixi
hic cū falsis taxillis & sic ludus nō esset ꝓ-
missus, loquor ego qñ consuetudo faceret
ludum taxillorum permissum, idem dico si
luderetur cū falsis chartis, uel socius intelli
geret se cū alio socio in ludendo, tunc ubi
sit fraus in ludo permisso, semper uenit re-
stituito

ſtituito de iure contentioſo, & de iure poli
23 per prædicta.†Si aũt ludus eſt reprobatus
vt taxillorũ,& alearũ,an vincens debeat re-
ſtituere. omnes Doct. indiſtincte videntur
approbare gl.in l.ſi.ff.de alea.quod ſic, ſ.ꝙ
id debet reſtitui. Sed aduerte,quia Imo.in
d.c.clerici,in d.l.ſi quis cum ſciret, dicit ꝙ
hodie eſt abrogatũ per cõſuetudinẽ illi le-
gi,quia qđ perditur non reſtituitur,allegat
S.Tho.ita voluiſſe,d.Card.& D.Pet.& Ioã.
Cald.& Io.And.in d.c.clerici, & idẽ vr̃ vel-
le Sal.in d.auth.alearum uſus. Limito tñ
prædicta,niſi ille vinceret filiumfamili.vel
monachum,vel minorem,vel ſimiles perſo
nas cum taxillis falſi, per ea quæ dixit Sal.
in d.l.alearum vſus.& per Imo.in locis pręalleg.
An autẽ in foro conſcientiæ prędicta
militent,vide longã diſtinctionem Imo. in
d.c.clerici,ꝗ omnes allegat,& in d.l.ſi quis
cum ſciret,licet Card.& Io.Cald.& Salic.&
Inn.in locis ſ.alle.multa dicant & diuerſa.
Dicit tñ Cald.in d.c.clerici,in addi.ſuis, ꝙ
ſi qui ignarus ludi luderet cum illo ꝗ eſſet
magnus magiſter aleæ & ludi & taxillorũ,
tunc indiſtincte ille vincẽs tenetur reſtitue
re,ex quo vr̃ dolo verſatus ludẽdo cum illo
ignaro,quam ſñiam credo militare de iure
poli,non contentioſo in loco vbi ludus per
cõſuetudinẽ eſſet permiſſus.Adde ẽt ꝙ etiã
id quod vincitur in ludo reprobato non ue
nit in reſtitutione,vbi ille qui vincit erat in
maxima neceſſitate, & ratio eſt,quia tẽpo-
re neceſſitatis poſſum furari aliqd,c.ſi quis
pro neceſſitate,de fur.Hæc eſt ſñia Richar.
in 4.diſt.15.art.5.q 4. hæc tamen intelligo
in foro conſcientiæ,ſed in foro contentio-
ſo ſi ludus eſſet reprobatus etiam contra e-
xiſtentem in maxima neceſſitate,daretur re
petitio,per d.auth.alearum vſus.
24 *Stante statuto quod ludens ad azardum punia-*
tur tanta pęna,ſi aliquis luſit cum pluribus, & pluries uno die vicit et perdidit an dicatur vnus ludus vel plures, & ſic an dicatur vnum delictum uel plura.
25 *Ludens,vt ſupra in uerſ.praecd.quando dicatur committere vnum delictum uel plura.*
24 ANG.† Quæro ſi ſtatuto cauetur, ꝙ lu-
dens ad azardum puniatur tanta pęna,mo
a do aliquis luſit cũ pluribus *a* & pluries vno
die vicit,& perdidit,an dicatur vnus ludus
vel plures, & ſic an dicatur unũ delictũ uel
plura, qm̃ ſi sũt plures ludi pluribus pęnis
afficietur,iuxta materiã l.nunquã plura,ff.
de pri.delict.Sed in caſu noſtro dic, ꝙ vnus
tm̃ ludus dr̃,& ſic una pœna tenebitur,qm̃
licet ſit hora ꝙ vicerit, poterit poſtea alia
hora ꝑdere, & multa accidere poterunt ꝙ
perdere,& vincere poterit,arg.l.in laqueum,
ff.de acq.rer.do. vnde dr̃ vnus ludus tantũ
quouſq; ipſe partes non habuerunt cũ pro
ꝑfecto & abſoluto,ut l.contractus,C.de fi.
inſtr.& quod ibi no.licet alio ſe & ad diuer
ſa loca ludentes contulerint,ut l.cõtinuus,
in prin.de verb.obl. & ita ſingulariter dicit
Bar.in d.l.inficiando, §.infans, ff.de fur.in
verſ.pro huius declaratione &c.

ADDITIO.

a ¶Cum pluribus. *Adde & vide do.Ale.in apoſti.in l. inficiando,§.infan ,ff.de fur.& do.Maria.Soci.in conſ.33.col.4.verſ.inſuper etiam.*

AVG.Tu autem in hac materia adde ꝙ
uera eſt iſta cõcluſio, ꝙ ille ꝗ ludit ad azar
dum toto vno die, & pluries uicit & ludit,
& perdit etiam,quod punitur pro uno deli
25 cto,limita hoc uerum, † niſi perdidiſſet il-
lam pecuniam quam primo extraxit,& po
ſtea ſecundo extraxit aliã,quia dr̃ alius lu-
dus,& tunc bis deberet puniri tanq̃ in duo
bus ludis luſiſſet.Iſta eſt aurea ſñia Bar. in
l.Pomponius in negotijs,ff.de neg.geſt.q̃
ſequitur ibi Bal.Item limita ſecundo ꝙ eſt
unus ludus, qñ omnes colluſores nunq̃ re-
ceſſiſſent. Nam ſi unus ex colluſoribus re-
ceſſiſſet, & poſtea reuertetur licet ſtatim,
tunc diceretur alius ludus,& bis ludens de-
beret puniri.Ita limitat Ang. iſtã materiã
in d.§.infans,qui tertio limitat iſtam mate
riam ibi, niſi ſtatutum puniret inuẽtum lu
dere,quia ſi millies fuerit inuẽtus, tũc plu
ries debet puniri & hæc bene nota.
26 *Ludus quis ſit permiſſus.*
27 *Statuto prohibẽte ludere ſimpliciter, licet ille ludus nõ ſit proprie turpis, tamen quia reprobatus vincẽs tenetur uicto & uia fori & uia poli.*
26 ANG.† In iſta tñ materia ludi, ego po-
ſtea uidi Bal.in rub.C.de condict. ob turp.
cau.in verſ.venio ad finẽ quod de ludo &c.
Et dicit ꝙ aliud eſt honoris luſor,& laudis
amator,& iſte ludus eſt permiſſus, ut ff.ad
legem Aquil.l.qua actione,§. ſi quis in col
luctatione,aliud eſt luſor alieni fraudator,
& iſte ludus non eſt licitus, unde ille qui
ludit

ludit cũ monacho qui non habet propriũ,
vel cum filiofa. qui lusit patri pecuniam,
vel cũ institore qui lusit dño pecuniã scien
ter, nõ solũ nihil lucratur, sed furti tenet,
arg. l. si seruus cuiusdã, ff. de cond. inde. Idẽ
dico si lusit cũ falsis taxillis, quia furti tene
tur, nec efficitur dñs pecuniæ, arg. l. falsus.
in prin. ff. de fur. vel saltẽ extra ordinẽ pu-
nietur & restituet pecuniã, qa turpitudo
est solius vincentis. Alius est lusor naturæ
recreator, & iste ludus est permissus, ut in
d. auth. alea. usus. Alius est fortunę tenta-
tor, seu ꝑscrutator, vt accidit in taxillorum
ludo, uel ubi fortuna cũ aliquali industria
cõmiscet, quẽ ludum quidam dñt ex acci-
denti cõtra bonos mores, nõ ꝑ se, sed quasi
ex eo multa mala oriãtur blasphemiæ, fur
ta, & similia, ut uidemus, unde vr ꝙ iste lu
dus sit turpis rõne consequentiæ, & accidẽ
tium sibi. Alij dñt, ꝙ si luditur bona fide
parua in quãtitate siue magna ludus est ꝑ-
missus, & qđ par periculi cã, quia vterque
pariter subiacet fortunæ, facit hunc ludũ
esse permissum, similis rõ hr in l. si pater
puellæ, C. de inof. te. unde qui bona fide lu
dit in foro conscientiæ, non tenetur ad re-
stitutionẽ, nec confessores faciunt de hoc
cõsciẽtiã, ꝙ nõ est verum, vt s. dictum est,
& patet in d. auth. licet Bal. nõ dicat, sed S.
Th. dicit, ꝙ ubi de cõsuetudine est licitus,
vt est in ciuitate mea Aretij ĩ festo Natiui-
tatis, tunc si qs uicerit, nõ arctatur ad resti
tutionẽ, nec in foro ciuili, nec in pęnitẽtia-
li Idem dicit Io. And. in c. clerici. de uita &
ho. cle. in nouel. & uide Sali. in d. auth. alea
27 rum vsus. q recitat verba Io. An. † Si ergo
nõ ꝑmitteret, sed loci statutũ vetaret lude-
re simplr, vel ẽt puniret ludentes, licet iste
ludus nõ sit ꝓprie turpis, tñ quia reproba-
tus est uincẽs victo tenet, & uia fori & via
poli, ut d. auth. Et si ne sciret cui uicerit, de-
bet erogare in pauperes, vt extra de Iudæ.
c. cum sit. & ita dicit ibi Bal. & hoc ibi seq-
tur. Ego aũt latius s. dixi, unde dic ut s. di-
ctum est, quod uerius puto. Ad unũ aduer-
tas si statuto dicatur, quicunq; fuerit inuẽ
tus ludere, uel ad ludũ azardi & similia, an
intelligatur inuẽtus & captus per familiã,
vel simpliciter inuẽtus, dic ut dicã j. in gl.
super uerbo, dictus Andiæas armatus &c.
AVG. Tu aũt in hac materia adde in quã
tum s. tactũ est, an hodie alearũ usus sit ꝑ-
missus, & quo ad forum iudiciale; & quo
ad forum poli, ꝙ nemo est qui latius tãgat
istũ passum, nisi Io. An. in d. c. clerici. extra
de vi. & hon. cle. qui dicit, ꝙ d. auth. alearũ
vsus, hodie ꝑ consuetudinẽ non obseruat.
Et ista cõsuetudo excusat ludentẽ ut nõ te-
neatur uincens quoad forũ iudiciale ad re-
stitutionẽ, & ista cõsuetudo põt iuuari, qa
sicut uincẽs in ludo qui cõsistit in ingenio,
ut in ludo scachorum uincens nõ tenet ad
restitutionẽ, ita & in isto ludo qui partim
cõsistit & in ingenio & in fortuna, quia rõ
ne misturæ multa ꝑmittuntur, q̃ aliàs non
ꝑmitterẽtur, per c. sacris, extra de sepul. Di
cit tñ ꝙ p̃dicta nõ militarent in eo qui uin
ceret filiofa. uel monacho uel illi cui bonis
esset interdictum, uel aliàs administratio
esset interdicta, unde cõcludit fm Host. in
summa de exces. præl. sub §. j. ver. clericus.
quod uincẽs nullo modo teneatur ad resti-
tutionem, dummodo nec cum falsis taxil-
lis, nec per fraudem ludatur, & cessant blas
phemiæ, & turpia, q̃ euenire solẽt in ludo,
& dicit ꝙ nec cõfessores faciũt consciẽtiã,
q̃ cõclusio, an sit uera, uide per Car. & Do.
Abb. & latius ꝑ Imo. ibi in d. c. cler. q̃ opi.
in hac materia ego approbo, & credo, ꝙ ne
mo in hac materia latius locutus sit, & me
lius q̃ Imo. in d. c. clerici. & in d. l. si quis cũ
sciret. Sed melius locutus est in d. c. clerici,
quia paruam facio differentiam inter lu-
dum alearum, & ludum azardi. An autem
id qđ luditur in parua siue in magna quã-
titate ueniat in restitutione. uide quæ dixi
s. in proxi. addi. & an id qđ uincitur in fe-
stis Natiuitatis veniat in restitutionem, ad
de Car. in d. c. clerici. de cuius opi. facit mẽ-
tionem d. Io. de Imo. in d. c. cleri. Itẽ adde
quod licet Bal. in ru. C. de cond. ob tur. ca.
nesciuerit allegare decisionem beati Tho.
in hac materia. tñ Sal. allegauit ipsum ĩ d.
auth. alearum usus, & eius uerba de uerbo
ad uerbum posuit, & bene fecit, quia Doc.
nostri canoni. & legistæ in hac materia va-
rio modo referũt, & intelligũt uerba beati
Doc. & uerba sua refert Io. Cal. & Imo. ĩ d.
c. clerici. & Pisanella declarat in litera l. in
verbo, ludus. dic ut ibi p̃ eos. Sed nullo pa-
cto in oĩb. istis nõ recedatis ab opi. Imo. in
d. c. clerici. quicquid dixerit Ant. de But. in
d. c. clerici. & in c. quia pleriq;. extra de im-
mu. ec. & hęc sufficiãt ꝓ nũc ĩ ista materia.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Iniuria illata alicui capiendo per uestimenta, an dicatur iniuria personalis.*

a PER *pannos siue caputium a capiendo di-*
ctum stochum, quem habebat ad latus, eua c
1 *ginauit & ipsum.* † An talis dicatur iniuria
personalis & illata in corpus. Bar. posuit in
pluribus locis, s. in l. sed est. per illum text.
ff. de iniur. & in l. j. §. hoc aūt edictum, ff. de
ope. no. nun. & ibi Imo. in l. licitatio, §. qđ
illicite, ff. de pub. & Floria. in l. si seruus ser
uum, §. rupisse, ff. ad leg. Aquil. & l. j. §. hæc
aūt verba, ff. de his qui deiec. vel effu. & vi-
de Bal. in l. ad testium, §. fi. ff. de testa. & in
dictis locis Bar. concludit, ꝙ dr̄ iniuria per
sonalis & illata ī corpus, & maxime qn̄ est
odium rationabile. Guil. de Cu. & Bal. in l.
si qua per calumniā, C. de epis. & cle. faciūt
b dr̄iam, an dicatur offensa *b* personalis uel
offensa in personā, quia scindere uestes dr̄
offensa personalis, non aūt in personā, ꝗa
offensa in personā dr̄, quoties persona tan
gitur, vel quod affixum cohæret personæ,
vt in capillis. & idē no. Bar in d. §. qđ illici-
tè. vbi late uideas vt scias formare accusa-
tionem uel inquisitionem, & etiā si statu-
tum puniret delictū commissum in perso-
nam, an tunc isto casu teneať pena statuti.

AVG. Tu aūt in hac materia adde, quæ
ego late & remissiue dixi in l. 1. §. hoc edi- a
ctum, ff. de ope. no. nun. & uide & adde Ia.
de Are. in l. si quis in graui, §. si quis, ff. ad b
Sill. in l. j. §. hæc uerba, ff. de his ꝗ deie. uel
effu. & oīno ibi Bal. in addi. & per Inno. &
Io. And. An. de Bu. & Doct. in c. nuper, ex-
tra de sen. exc. & uide Bal. in rub. so. mat. in
2. col. late ꝑ Ro. in d. §. qđ illicite. ꝗ dicit ꝙ
ꝓprie est iniuria ꝑsonalis, qn̄ persona pro
pria offenditur. Et ideo si aliquis ponitur
in carcerē priuatū, est iniuria personalis: &
ideo vera est sn̄ia Inn. in d c. nuper. ꝓ quo
vr̄ casus in c. j. §. si quis aliqn̄. cum §. seq. de c
pace tenen. & eius uiolato. & ideo dicit ibi
Ro. etiam quod uera est ista conclusio, ꝙ li
cet iniuriato verbalis dicatur offensa sim-
plici modo sumpta, attamen non dr̄ offen-
sa in personā, & dicit ꝙ in hoc est casus in
l. omnes, §. præterea, C. de epi. & cle. indu-
cendo illum tex hoc modo, quia ille tex. in
ter ista duo loquiť alternatiue, & hoc no.
Adde Alb. de Ros. in 2. parte statu. q. 49.

2 *Iniuria illata fratri meo, an dicatur iniuria personalis quantum ad me, & quando dicatur fieri iniuria personalis alicui.*

2 ANG. † Quæro, an dicatur offensa per-
sonalis si fratri meo inferť iniuria. Bar. in
c l. si stipulatus, §. Chrysogonus, *c* in fi. ff. de
ver. obl. dicit, ꝙ non, qm̄ sunt certæ perso-
næ per quas dicor offendi, inter quas non
est frater, vt l. j. cum seq. ff. de iniu. Itē tunc
mihi dr̄ fieri iniuria, qn̄ noīe meo mihi cō
petit actio, vt l. in testō. de manu. te. sed nō
noīe meo, sed fratris mei noīe competit
actio, ergo non dicor offendi personaliter.
Ang. ibi tenet contrarium per tit. in vsibus
feudorū, an ille qui interfecit fra. dom. sui.
c. j. Sed Imo. in d. §. Chrysogonus dicit, ꝙ il
lud c. est contra Ang. qm̄ ibi dr̄, ꝙ si interfe
cit fratrē dn̄i, nō redit feudū ad dn̄m, & tn̄
si iniuria fieret dn̄o, rediret ad eū, vt ī c. 1. q̄
sint cau. fe. amit. & sic ꝑ iura sua tenet opi.
Bar Ego autē dico ꝙ ego sum offensus, &
iniuria dr̄ personalis, licet nō in personam
meam, vt dixi s̄. ſm Guil. Bar. & Bal. nā ne
gari non pōt, quin ego sim prouocatus ad
iracundiam, ergo dicor offendi offensione
ꝑsonali, vt d. l. in testamēto, uide oīno Bar.
in l. j. ff. de his quib. ut indig. qui eleganter
loquitur, & opin. Bar. tenet ad literam Bal.
qui. mo. feu. amit. c. j. §. similiter. dic ut ibi.

ADDITIONES.

a ¶ Caputium. *Adde tu ꝙ appellatione caputij veniat uestis. & vide Ale. in cōs. 5. in 3. uol. B.*

b ¶ Offensa. *Adde tu quid sit offensa & quotuplex, & uide Pau de Cast. in cōs. 194. & 379. & ibi an frangens ostium ut cognoscat mulierem dicatur inferre vim personalem, & vide Alex. de Imo. in cons. 112. in 2. uol. ubi an pax dicatur rupta per raptū filia eius cum quo fuit facta pax, & ꝑ Ro. in cons. 183. & 255. & stante statuto ꝙ offendens puniatur certa pœna, an habeat locum in eo qui offendit negligendo. uide Ang in cons. 70. Ber.*

c ¶ §. Chrysogonus. *Adde & uide Alex. ibi limitantem opin. Bar.*

AVG. Tu aūt in hac materia adde Ro. in l. licitatio, §. quod illicite, ff. de publi. & videnda essent dicta Bal. in l. j. C. si qua. pd. po. Et adde dicta Io. An. in regula frustra, in mercu. extra de reg. iur. Et in ista materia qn̄ dicatur offensa cōmitti, uide Barto. in l. quidā cum filiū, ff. de hęred. insti. & ibi per Bal. Ang. & Imo. & Doc. & Bar. in l. cū

te. C.

te,C.de inoff.teſt.Bal. in l.ſi qua per calum niam,C.de epi.& cle.& in l.ſolā, C.de libe. cau.& per Doc.in cle.j.de pę.Ang.in conſ. ſuo 71. & Mod in q.nr̄a princ. late ſcripſerunt in d.§.Chryſogonus,in fi.in vlt.quæſ.

SVMMARIVM.

1 *Admenatio cultelli, baſtoni,vel manus,& ſi nō percutiat,an ſit punibilis.*

1 ADMENAVIT *contra dictum Titium.* a † Nam iſte actus ſolus admenationis cultelli,vel baſtoni,vel manus ēt ſi nō percutiat, tamen eſt punibilis,vt eſt tex.ſing. & ibi Barto.in l.item apud Labeonem,§.ſi quis pulſatus, ff.de iniur.quod no.ſed forte in caſu noſtro cum poſt admenationē ſecutum fuerit vulnus, & de vulnere punitur,vr̄ ꝙ de admenatione puniri non dēat, ſicut de inſultu dixi: puniretur enim de ad menatione, qn̄ ex ea nō eſt ſecutū vulnus, vnde qn̄ ex forma ſtatuti eſſet maior pęna de admenatione q̄ de percuſſione, vt ſ̄. dixi de inſultu in gl.ſuper verbo, inſultum &c. punietur de admenatione ſicut de ipſo vulnere,quo not.

AVG.Tu adde,ꝙ Ang.in d.§.ſi quis pulſatus, in d.l.item apud Labeonem. fatetur in hoc illum §.eſſe ſingularē,& nō eſſe alibi,& dicit,ꝙ proprie illa dr̄ admenatio, qn̄ aliqs manum cōtra alium leuat,velut verberaturus,vel ꝑcuſſurus: ſed quia nō verberat,nec percutit,nō tenet̄ iniuriarum directa,ſed vtili: & dicit hoc eſſe vtile ꝑꝑ ſtatuta, quę dn̄t ꝙ percutiens puniatur in decē: nā ſi nō percutit,ſed admenat,tenetur vtili ex illo ſtatuto non ad tantā pęnā, q̄a nō cōſummauit actum,vt plene no.in l. ſi qs nō dicā rapere, C.de epi.& cle. Sed aduerte,q̄a dubito de iſta deciſione, in quantū loquit̄ de ſtatuto,quia ſtatuta pęnalia regulariter extra caſus ſuos non debent extendi, in regula,odia.extra de reg.iur.cogita.

2 *Pater percutiens filium, propinquus propinquū, maritus vxorem, dominus ſeruum, vel magiſter diſcipulum,an teneantur.*

ANG.† Quid aūt ſi pater ꝑcutiat filium, vel propinquus propinquum, vel maritus
2 vxorem,vel dn̄s ſeruum, *a* vel magiſter diſcipulū,an teneantur:vide l.j.C.de emend. ſer.& l.j.de emen. propin. & vtrobiq; no.ꝑ gl.& Doct.& in l.4.§.ſi magiſter, ff.ad leg. Aquil.& ibi Bar.& Floria.vbi Bar. concludit,ꝙ dēt articulare, ꝙ tunc monebat, corrigebat,vel inſtruebat eum, & ex qualitate inſtr̄i cum quo percuſſit,& ꝑcuſſionis qualitate pręſumit̄,an aīo admonitionis, & ſic non teneat̄,an cauſa delinquendi, & ſic teneatur,quibus probatis, percutiens dēt abſolui,vel deferri iur̄m purgationis,quod dicit ſemel fuiſſe obſeruatum Peruſij.

ADDITIO.

a ¶Seruum. *Adde tu qualiter ſit permiſſa caſtigatio ſeruorum domino,& vide Alex.in cōſ.73. in 3.vol.& de magiſtro caſtigante diſcipulum, vide Bar.in conſi.104.Ber.*

AVG. Tu oīno adde Bal.Ang.& Sali.& Doct.in d.l.j.C.de emend.ſer. & in d.l.j.C. de emend.prop. & dicit Ang.in d.l.j. C.de emend.propin. ꝙ magiſtri męchanici hoc faciunt,& alij magiſtri ſcholarium, ſed nō magiſtri, & Doctores legū & canonum, q̄ non corrigunt diſcipnlos ſuos, quos nō habent in poteſtate ſicut alij magiſtri.an aūt maritus poſſit verberare vxorē, vide Ioan. And.in addi.Spe.in rub.in ti.de iniur. Bar. in l.cum ſcias, C.de agri.& cenſi.& text.in auth.ſed hodie verberato, C.de repu.& ibi Doct.vbi non licet marito ſine cauſa fuſtibus cędere vxorē, vide tex.in Auth.vt cum de appell.cognoſc.§.quia vero,quod liceat mulieri diuiti ſi maritus eam flagellat.

SVMMARIVM.

1 *Vulnerare & percutere quomodo differant.*

2 *Vulnus an dicatur percuſſio, ſi ex percuſſione facta eſt tumefactio.*

ET *ipſum Titiū percuſſit, et vulnerauit una percuſſione, et vulnere in pectore, ex qua.* In
1 ter iſta eſt magna † dr̄ia: nam vulnerare ſi-
a ue vulnus *a* ꝓprie eſt,qn̄ fit ſciſſura,vel ſeparatio in corpore, vt eſt tex.ad literam,& ibi Flori.in l.ſi ſeruus ſeruum, §.rupiſſe,ff. ad leg. Aquil. percutere aūt ſiue percuſſio eſt etiam ſine ſciſſione corporis, vt ibi habetur:dummodo carnem tangat: quia percutere,eſt cutē tangere,vt ibi,& in l. libellorum,in prin. ff.de accu. vnde ſit cautus iudex,

---

ADDITIO.

a ¶Siue vulnus. *Adde Feder.conſi.58.vbi ſi teſtes dixerunt,ꝙ Titius percuſſit Seium cū ſanguinis effuſione, an neceſſario ſit intelligendum, ꝙ fecerit vulnus,& quid ſit vulnus, & quādo pręceſſit tumefactio.vide Cep.in conſi.41.*

dex,qn̄ non est scissa caro,ꝙ nō dicat in inquisitione vulnerauit, sed dicat percussit.

2 †Quid aūt si ex percussione facta sit tumefactio,an dicatur vulnus,vel percussio? Respō.aut ex tali tumefactione fit scissura carnis latens, licet non appareat, vel oportet ꝙ per medicum scindat̃,q̃a facit saniē subtus,siue latenter,tunc ēt dr̃ vulnus,aliàs nō dr̃ vulnus,sed percussio. ita no.dicit Bar.in l.prętor,§.qui atrocem,ff.de iniur.

AVG. Itē adde,ꝙ licet vulnus sit, qn̄ est scissura, tn̄ si scissura esset facta cū vngue, non dr̃ proprie vulnus, qn̄ statutum puniret faciētē vulnus. Ista vr̃ esse decisio Ang. si recte eius verba ponderent̃,in l.si pignore,§.furem,ff.de furt.Nec mirum, quia statutum puniens vulnus non vr̃ velle punire vulnusculum,vt pulchre declarat Ang.in l.extat,ff.quod me.cau. qui ponit drĩam inter ferire,& vulnus, & cicatricē. facit tex.in l.j.in fi.ff.ad Sill.& Bar.in l.edita,C.de edē. & per Doctor.in l.j.C.de ędil.act. & ēt vide Bar.in l.si gemina,in fine.ff. arbor.furt.cęsa.vbi no.drĩam inter vulnus,& ꝑcussionē: & ibi oĩno vide Angel.qui ponit, an parua scissura dicatur vulnus, & Bal.in l.si p̄diū, C.de ędil.edic.qui vult, ꝙ modica scissura non dicatur vulnus:& dicā ĩ.in gl.vna alia percussione, in pe.addi.& pulchra verba de vulnere,vide per Bar.in cons.suo 104.inci. contra Titium processum fuit. vide Old.in cons.suo 55.qui ponit drĩam inter percussionem,& vuln⁹, & sanguinis effusionem, & ibi decidit si est ꝓbatum, ꝙ ꝑcussisti me cum spada cū sanguinis effusione, ꝑ ꝑ hoc proprie non est ꝓbatum vulnus. adde do. Catal.in tract.synd.q.135. qui sequit̃ doct. Bart.in d.§.atrocem:& dicit,ꝙ si sanguis exiuit in modica quantitate, ꝙ non p̄sumit̃ de ꝑcussione cum sanguine:& dicit,ꝙ modicū vuln⁹ nō hēt in se delictū. Et dixit idē Catal.q.102.ꝙ appellatione vulneris, non venit ꝑcussio faciēs tumorē sine extractione sanguinis: casū allegat quē dicit singul. in l.si seruus seruū,§.rupisse,ff.ad leg.Aq.

3 *Vnico actu & ictu inferentis si plura resultant vulnera, puta cum bidente quomodo punietur inferens.*

3 ANG. † Quid si ex vno ictu, & actu inferentis resultant plura vulnera,vt quia cum

a bidente a percussit? Bar.in l.si gemina, ff.arbo.fur.cęs.dicit, ꝙ verba statuti sunt aduertenda: quia aut dicit̃,si quis admenauerit, & tūc si vno ictu & admenatione plura vulnera inferunt̃, pro vna tm̄ tenetur. Si uero considerat actum,prout infert̃ in aliquem, vt quia dicit,si quis aliquē percusserit,tunc Iac.de Are.dicit aut statutū dicit, ꝙ pro ꝑcussione,aut pro vulnere.Si pro vulnere,& tunc quot sunt uulnera pro singulis tenet̃. aut dicit,si quis percusserit, & tunc ꝓ vno tm̄ tenetur, quia vnus est actus ꝑcutiendi. Sed Bar.ibi in hoc casu dicit, ꝙ imo ꝓ pluribus puniet̃, q̃a statutum considerat actū, qui infertur in alium qui non pōt considerari,ex parte agentis, quin consideretur ex parte patientis: & ideo pro plurib.tenetur. Sed opin.Iac.de Are.cōiter tenetur, vt no. Floria.in l.4.ff.ad leg.Aqui.vide oĩno Ioā. And.in mercu.in c.dilectū, de reg.iur.in 6. vbi vr̃ aliter loqui q̃ Bar. Ego aūt in practica semper vidi obseruari opi.Iac.Et prædicta s̃m Bar.ibi sunt vera,qn̄ fiūt vno ictu, secus si successiue, vt si percussi in capite,& descendit in spatulis, postea in crure, licet fiat vno ictu tm̄,quia successiue fit,pro omnibus tenetur,vt l.ter enixa, ff.de verb.sig. Et idem si vno ictu in pluribus digitis, q̃a pro pluribus delictis,quia loca sunt distincta,tenetur,vt l.de pupillo,§. q̃ nunciat,ff. de ope. no.nun. Si aūt percussit aliquē, & fregit os, & os fractum facit vulnus, an de vtroq; teneatur. Rn̄.ꝙ duo sunt uulnera,& de duobus pōt puniri,si aūt de osse fracto, & non de simplici vulnere inquireret̃, non posset postea de p̄cedēti vulnere puniri, q̃a vulnera p̄cedentia tendunt ad frangēdum os,iō de solo illo tenet̃, l.si seruus seruum, §.si illum,coniuncta l.illud,ff.ad leg.Aqui.

ADDITIO.

a ¶Cum bidente. *Tu adde & vide Bal.in consi. 166.in 5.vol.& si quis uno ictu cum instrumento non bifurcato faciat duo vulnera, an debeat de ambobus puniri,vide Ang. in consi.190.ubi ponit de illo qui fuit inquisitus a iudice Pisano de vulnere in supercilio dextro si soluit condemnationem an possit ab alio iudice inquiri de vulnere in supercilio sinistro.& vide Bal.in consi. 109.in 2.vol.*

AVG. Tu autem in hac mteria adde, ꝙ Ang.in d.l.si gemina.indistincte approbat dicta Bar.in hac materia.Sed adde Albe.de Ros.in 2.parte statu.q.23.& q̃d latius examinauit

minauit istã materiã Al.de Ros.ĩ 2.par.statu.q.38.quę inci.7.q.est,si quis vulnerauit aliquẽ,cũ forpice vel furca,qui dicit in hac materia quod Doct.antiqui,cõiter tenẽt,ꝙ pro uno vulnere tñ quis debet puniri, qñ cũ forpice,uel furca vulnerauit, quia unus est ictus, & ab codẽ instrõ processerunt, ꝑ d.l.si gemina,& qđ ibi gl.& alle.Gã.ĩ tract. male.hoc voluisse in ti.de pœ.percus. & in sul.ver.sed pone aliquis percussit, & qa ab vna radice ista processerunt,ergo vna l.tollunt,& c.l.fi.C.de nup.Sed dicit ibi Alb.qđ putat, ꝙ puniatur pro duobus vulneribus cõstat.n.ꝙ sunt duo vulnera & quo ad dolorem,& quo ad expensas,per ea quæ ipsemet Alb.disputauit in 2.par.stat.q.29.quę inci.statuto cauetur,ꝙ si quis aliquẽ ꝑcussit,condemnetur in centum. Si vero percusserit in capite,in 200.Modo aliquis percussit aliquẽ ĩ capite,& ĩ manu simul vno ictu an debeat cõdemnari bis,& in qõne nostra prin.dicit Alb.ꝙ aliàs daret materia fabricàdi arma,ex quibus vno ictu plura vulnera a possent inferri.Nõ ob.d.l.si gemina,q̃ dicit ꝙ si iunctura duarũ arborũ appareat s̃.terrã vna est arbor ex quo arguitur ꝙ forpex, vel furca bifurcata est vnũ instrm ex quo cõcludunt ꝙ vnũ est vulnus, qa ista conse- 1 quentia est falsa,quia licet sit vnum instrm bifurcatum,tñ sunt duo vulnera.Nam etiã ex vno ense uno ictu possunt fieri duo vulnera,vnũ in capite aliud in brachio, qđ exponeretur ꝓ defensione capitis, & idẽ posset cõtingere in una sagitta quia percuteretur quis in brachio tenente clypeũ,& sagit a ta ultra penetraret & trãsiret ad aliã partẽ 1 corporis,& sic essent duo vulnera. Si ergo ista sunt in instrõ non bifurcato,multo magis bifurcato,dicit tñ quod ista sua conclusio est contra cõem opi.cogita.Adde etiam dicta Bal.in l.quicunque,C.de ser.fug. & limita per Ang.in cons.suo 183.inci. Titius fuit inquisitus per iudicem Pisanum.

4 *Fugiens si cadat & se uulneret, an insequens teneatur de uulnere, et si percussit te in cerbelleria, & ex tali percussione fit uulnus in fronte, an percutiens dicatur uulnerasse, & quid si eodem loco bis percutiam.*

4 a ANG.†Quid si ĩsequar te,& tu in fuga cecidisti.a & te uulnerasti,nõ teneor de vulnere, sed teneor quasi fecerim te uulnerare l. qua actio.§.ꝓinde,ff.ad l.Aq.Si quis aũt ꝑcusserit in cerbelleria,& ex ꝑcussione cerbelleriæ fecit uulnus in frõte,dicor uulnerasse te ut l.itẽ Mela,in prin.ff.ad le.Aq.Si uero codẽ loco bis ꝑcutiã,cõsiderãda sunt uerba statuti,qa aut punit̃ uulnus,& unũ vulnus est,aut ꝑcussiones & plures sũt,& isto casu ꝓ plurib.tenet̃,ut l.nunq̃ plura.ff.de priu. deli.ita dicit Bar.in d.l.si gemina.quod no.

AVG. Tu aũt in hac materia, adde ea q̃ dixit Bal.in l.quicunque,C.de ser.fug.& in terminis nr̃is vide oĩno Ang.ĩ d.l.si gemina.ff.arb.fur.cę.qui vr̃ limitare illam conclusionẽ,qñ percussi aliquẽ super cerbelleria,postea cerbelleria fecit uulnus dic ut ibi ꝑ eũ,& ẽt ibi tangit aliã q. qñ quis eodẽ loco aliquẽ percutit,an teneatur ꝑcussione bina uel de bino uulnere,& ibi expresse tenet contra dicta Bar.in d.l.si gemina.& allegat bonas rationes,& in effectu approbo dicta Ang.ibi cõtra Bar. qñ ex secunda percussione illud idẽ uulnus ampliaretur,aliàs secꝰ.

ADDITIO.

a ¶Cecidisti. *Adde Cepo.in cons. 29.ubi ponit de illo qui fugit & cecidit in terra & fregit caput.*

SVMMARIVM.

1 *Iudex in sua inquisitione debet dicere, sanguis exiuit, quia tunc uerificabitur, etiam si gutta sanguinis exiuerit, secus si dixerit cũ sanguinis effusione.*

SANGVIS *exiuit & ipsum percussit.*) Isto modo debet iudex loqui inquisitione, quia tunc sua inquisitio uerificabitur etiã si gutta *a* sanguinis†exiuerit,secus aũt si dixerit cũ magna sanguinis effusione, vel cũ effusione sanguinis,uel intulit tale uulnus sanguinolentũ, quia tunc est necesse ad p̃dictorũ uerificationẽ,ꝙ magna & non parua sanguinis copia fuerit & exiuerit & probetur,aliàs seq dẽt absolutoria,ita dicit Bal. in l.2.C.de iure emphy.& est gl.or.in c.cũ illorũ,ĩ uer.effusionẽ,ext.de sen.exc.& in c. Romana,ĩ uer.effundẽdũ,de ele.in 6. & est tex.17.q.2.c.reuertimini,ꝙ tu latrũculator tene bñ mẽti ĩ formatione tuę ĩquisitiõis.

ADDITIO.

a ¶Gutta. *Adde & uide tu Bar.in cons 109.*

AVG.Tu in hac materia adde q̃ dicit d. Abb.in d.c.cum illorum,extra de sent. exc. qui ẽt no illã gl.in d.c. ibi,& de illa gl.facit men-

mentionem Io.An.in addi. Spe.in ti.de accu.in ru. in fi.ĩ vlt. par.& ibi infert ad q.statuti imponentis pęnam de vulnere cũ sanguine.& tempera prædicta ſm doctrinam Bal.in l.si ꝑdium,ĩ fi.j.col.C.de ædil.edi.& vide ꝙ no.Bal.in l.1.§. sed & sciendũ,ff.de ædil.edi.in lect.antiqua. Nec inuenio Bal. in l.2.C.de iu.emph. tangentem istam difcultatẽ, ut allegat iste autor hic,nisi liber meus sit corruptus. Et dicit Ro.in sin scđi anni sing.41. ꝙ incip.excapillans aliquẽ.ꝙ excapillans aliquẽ in pilis vel in bárba sine effusione sanguinis, tenet̃ in libras decem parti,& in 20.fisco. allegat casum sing.ĩ c. j.§. si quis aliquẽ,de pa.tenen. Et dicit do. Catal.in tra.syn.q.135.ꝙ si probatũ est, ꝙ sãguis exiuit ĩ modica quãtitate,nõ ꝑsumitur de ꝑcussione cũ sãguine,& idẽ Cata. in q.102.an applone sanguinis veniat aliqua gutta sãguinis.all.gl.ĩ c.cũ illorũ.ext.đ sẽ. exc.oĩno ꝓ intellectu istius gl.vide d.Nell. in tract.banni.in 2.par. secũdi temp.q.53.

S V M M A R I V M.

1 *Vulnerato aliquo mortifere,an possit contra delinquentem inquiri de occiso.*

2 *Vulnerato aliquo mortifere, an ex processu de uulnere simplici sequi possit condemnatio de homicidio.*

3 *Vulnus ꝙ sit mortale,quãdo stetur dicto unius.*

4 *Inquisitione facta de vulnere si postea mors sequatur, an possit in eadem instantia sententia ferri super morte.*

1 VNA *alia percussione & vulnere.*) †Si autem quis est mortifere vulneratus, an possi contra delinquentem inquiri de occiso.Et primo bene notes ꝙ dr̃ vulnus lethale iudicio medicorũ, & si potes habere plu b
a res, nunquam permaneas vnius iudicio. *a* ita dicit Bart.ĩ l.si in rixa.in fi.ff.de sic.Istã q.ponit Bar.in l. dãni,§.Sabini,ff.de dam. inf.& Bal.in l.si ꝗs non dicam rapere, C.de epi. & cle.& 10.col.qui.mo.feu.amit.c.j.in prin.ubi concludunr,ꝙ non potest inquiri de occiso, quia dũ ille venit non potest dici mortuus,vt l.qui duos,ff.de manu.testa. Item ꝙ mortifere vulneratus dicatur mortuus est ficte, & per fictionem q̃ non habet locum in statutis, ut l.3.§. hæc uerba ,ff.de neg.ge.Idem not.Bal.in l.non q̃cunque,ff. de iu.& uide oĩno eũdem in c.1.§. furtum, in pe.col.de pa.iura.fir. Quæro,hic loquit̃,
2 qñ ex vulnere no dubitatur de morte.†Sed qd si vulnera erant mortalia an ex ꝓcessu de vulnere simplici sequi possit cõdẽnatio
b de homicidio.*b* Bart.in d §.Sabini, dicit,ꝙ ſm statuta q̃ actualiter requirunt mortẽ, tunc non potest sequi condemnatio,etiã si in inquisitione dicatur de vulnerib mortiferis,qm̃ illa inquisitio non fuit ad hoc ꝓposita. Si autem fuerit ad hoc proposita,vt quia dicit ꝙ intendit ẽt de morte inqrere, tunc ex eodẽ processu posset de morte condẽnari & puniri, ꝗa ius superueniẽs actori ex cã de ꝑterito confirmatius, & iudicium suũ,ut l.si rem alienam,§.fi.ff.de pig.act.

A D D I T I O N E S.

a ¶Vnius iudicio. *Adde tu quod imo statur iud. vnius medici concurrentibus aliquibus coniecturæ, quæ adiuuẽt eius dictũ, vt puta si vulnus nõ est in loco mortali, & ꝙ post vulnus vulneratus superuixerit aliquibus diebus, ita cõsuluit Bal. in cons.109.in 2.vol.incip. proponitur ꝙ Titius percussit, & quãdo vulnus dicatur mortale, & quid si medici referant ꝙ uulnus erat aliqualiter mortale,uel aliquantulum periculosum, & qui sint præferendi cum aliqui uiderunt corpus mortuum & dicunt vulnus nõ fuisse mortale, & illi qui uiderunt uiuũ dicunt ꝙ erat aliqualiter mortale,vide late Cep.in cõs.62 & adde ꝙ statur dicto unius periti cum plures haberi non possunt, & ꝙ sufficiat si talis deponit de crudelitate, ita Ro.in cons.22. & ibi etiã quod sufficit unus, licet statutum requirat plures quando procederetur sola facti ueritate inspecta, & quando stetur peritis, uel saltem dicto unius, uide Ale in cons.15.col pe & in cons.36 in 1.uol.& in cons. 149.in 2.uol. & uide ad materiam quæ late ponit do.Bar.Soci.in consi.178.*

b De homicidio. *Adde tu & vide Cep.ĩ cõs.41.*

A V G. Tu autẽ in hac materia,adde in quantum incidenter dominus Ang. hic dixit, ꝙ nunquã standum est dicto vnius, an vulnus sit mortale, uel nõ. Sed duo medici ad minus debent haberi. Adde quòd Ang. in l.qui luminibus, ff.de ser.vrb. præd.multum exclamat dans cautelam iudicib. maleficiorum, ut nunquam iudices stẽt dicto unius medici,& sic unius periti: Sed ad minus duos medicos eligant , quorũ fama sit ꝑclarior.& ibi dicit,ꝙ si sint in loco periti, non tenetur mittere pro eis extra locum. Sed aduerte, an standum sit dicto unius meriti, vel an plures debeant haberi, uide

Doc.

Doc.in §.fi.in l.j.ff.de ver.ob.ꝑ Bar.& Bal.
in proę.Digest.in fi.prin.Adde quæ dixi in
addi.& in tex.j̃.in gl.in verbo,cicatrix, vbi
tractatur ēt ista materia medicorum , & in
l.j.ff.de ven.insp.& per Bal.in l.rationes,in
6.q.C.de fi.instr.& ibi Sal.& Bar. in l.quo-
ties,C.de pond.au.li.x.per Bal.in l.iudices,
C.de sen.per Ang.in Auth.vt præpona.no.
impe.in fi.per Ant.de But.& Abb. in c.pro
posuisti,extra de prob.per Bal.in l.directas,
3 C. de manu.test.† Et breuiter cōis cōclusio
est,ꝙ stetur dicto vnius,si est electus à parti
bus.Idē si est de publico deputatus.Idem si
in ciuitate non est,nisi vnus quantuncunq;
do.Abb.in d.ca.proposuisti, teneat contra-
rium & male , quia Bar.in l.idemque,ff.ꝓ
soc.hoc voluit,ꝙ si nō est nisi vnus in ciui-
tate,nō est necesse, quod extra locū mitta-
tur pro alio.Idem Bar.in tra.de test. in ver
bo lata culpa.Limitat tñ Bal.in proę.Dig.
nisi statutū in loco requireret plures , quia
tunc ēt si vnus tantum esset in ciuitate, nō
sufficeret,quia ille numerus taxatus est per
statutum.Limitat ēt Bald.in add.Spe.in ti.
de hom. quia stat̄ dicto vnius, qñ solus est
in ciuitate, hoc verum si bonus homo est.
Item adde in prin.q.q̃ tangit hic d.Ang.ꝙ
ꝓ nūc nihil addo,nisi illas additiones quas
multū eleganter in hac materia fecit Lu.de
Ro.in l.damni,§.Sabini,ff.de dam.inf. qui
multū eleganter loquitur.Et omnino Imo.
post Ang.in l.in ratione,§.si seruus,ff.ad l.
Fal.Et vide vnā pulchrā q.Ric.Mal.quæ in
cipit,Titius vulneratus extitit à Sēpronio,
q pro & contra,multū elegāter loq̄t,& Gā.
in tra.malefi.in q.quæ incip.an sup accusa
tione de vulnere instituta moriente accusa
tore &c.Et ad hoc vide Spe.in ti.de accu. &
accusato.& ibi Io.And.in add.§.j. in versi.
sed pone.&ver.quid si vulnerasti,& ver.q d
si primo actū fuit de vulnere. Adde Alb.de
4 Ros.in 2.par.stat.q.46. † vbi ēt disputat an
īquisitione facta de vulnere, si mors postea
sequatur possit in eadē instantia ferri sñīa
super morte, & bene faciunt notata ꝑ Alb.
in 2 par.statu.in q.51.ubi disputat,si vulne
ratus consecutus esset centū nomine pęnæ
īposite ꝑ statutū p.ꝑ vulnus,& postea mors
sequatur,& hęres agit de morte,q d erit de
illis cētū,& q.52.disputat idē Alb. an lata
sñīa absolutoria sup vulnere possit agi de
morte.Et ista ēt adde j̃.ī q.ꝓx.vbi nil addā.

Et adde Alb.de Ro.q.53.in 2.par.vbi dispu
tat,si aliq̃s est mortifere vulneratus,an ptās
possit ꝓceder̄ đ morte ñ expectata morte .
5 *Punito aliquo de vulneribus , si postea mors se-
quatur ex dictis vulneribus , an possit puniri de
morte.*
5 ANG.†Quid si quis sit punitus de vulne
rib.an si postea mors sequatur ex dictis vul
nerib.possit puniri đ morte,dic ꝙ nō,vñ sit
cautus iudex,ꝙ licet aliquis vellet accusare
simpliciter de vulnere,qñ dubiū ē de morte
ꝙ nō ꝑmittat,ita ēt qñ ipse inquirit ꝙ nū
q̃ inq̃sitionē formet, nisi certus sit de mor
te vel de vita,vide Bar.in l.nunq̃ plura,ver.
q̄ro circa hoc,ff.de pri.del.& ī l.senatus, ff.
đ acc.& ī l.ꝑtor edixit,§.fi.ff.đ iniu.qđ no.
AVG. Tu aūt in hac materia adde quæ
dixi s̃.in proxi.addi.mea, sed aduerte, quia
dubito de ista decisione,quia si hodie de cō
suetudine totius mūdi quis nō punitur de
morte,nisi quis vere occiderit,vt dixit Spe.
quē all.& sequitur Ang.in l.j.§. hęc aūt ver
ba,ff.quod quis.iur.& Ro in l.dāni,§. Sabi
ni,ff.de dā.infe.& interim pēdēte processu
de vulnerib. parte instante ad sñīam iudex
nō potēs,nec vidēs cōdēnare de morte ꝑ s̃.
dicta,si puniret solū de vulnerib.non dubi-
to q n postea de morte posset cōdēnare iux
ta no.ꝑ Bar.ī d.l.dāni,§.Sabini,ff.đ dā.inf.
6 *Statuto puniente vulnus simpliciter, an de omni
vulnere intelligatur*
6 ANG.†Quæro,statutū punit vulnus sim
a pliciter, dic ꝙ intelligitur de magno,*a* non
de qualibet scissura,siue scorticatura , siue
graffignatura,vt est tex.in l.j.in fi.ff.ad Sil.
& in l.j.§.sciēdū,& §.vitiū,ff.de ædi.edi. &
no.Bal.in l.fi.C.de ædi.ed.& no.Ang.in l.si
pignore,§.furē,ff.de fur.qđ bene not. quia
ut plurimū statuta dicūt,ꝙ ꝓ quolibet vul
nere facto in tali parte ꝑsonę soluat tñ,q a
si fecit vnā scorticaturā licet sanguis exiue
rit,non tenetur pęna dicti statuti,sed extra
ordinē arbitrio iudicantis considerata qua
litate scissurę,& alijs qualitatib. ꝙ est notā.
& ita semel vidi ī practica Per.me assidēte.

A D D I T I O.

a ❡Magno. *Adde Ale.in cons.10.in j.vol.*

AVG. Tu adde Ang.in l.extat,ff.ꝙ me.
cau.qui dicit,ꝙ verbū ferire,& vulnus, nō
differunt , quia verbum ferire , est vulgare
Tuscorū . Et dixit ꝙ ēt licet multa iura fa-

ciant mentionem de vulnere, tñ ẽt de iure habemus mẽtionẽ de vulnuſculo, ꝑ l.j.§.ad monet, & l.febricula, ff.de ædi.ac. & iõ pœna ſtatuti loquentis de vulnere, nõ habebit locũ ĩ vulnuſculo, loquiť tñ ꝑ verbũ forte. Sed dicit ꝙ pęna forſan erit arbitraria, ſed vide quę dixi s̃.in alia gl.in verbo, & ipſum Titium percuſſit & vulnerauit, in addi.j.q.

S V M M A R I V M.

1 *Facies, quæ dicatur.*
2 *Statutũ quod pro furto quis debeat in facie bullari, eſt contra formam iuris.*
3 *Accuſatio uel inquiſitio, an debeat declarare in qua parte corporis percuſſio aut vulnus ſit illatum.*
4 *Statuto dicente ꝙ pro uulnere in facie illato quis puniatur in cẽtũ, & in alia parte corporis in 25. ſi probata fuerit percuſſio ſed non in facie, ſequi debet abſolutio ab accuſatione.*

1 IN *facie ſupercilio ſiniſtro cum ſanguinis effuſione, & cum fractura oſſis, ex qua.* † Quæ dicatur facies vt poſſit ſciri de pęna grauãda qm̃ vt plurimũ ſtatuta grauiorẽ pęnam imponunt de percuſſione in facie q̃ in alia parte corporis, ꝙ ď iure fieri põt, ut eſt tex. Inſti.de iniu.§.atrox, ibi veluti in oculo. & ff.eo.l.itẽ apud Labeonẽ, §.fi. cũ l.ſe. Et eſt ſciẽdũ, ꝙ Ang.ĩ l.ſi qs in metallũ, C.de pę. dicit ꝙ facies protendiť deſcenſiue vſq; ad barbã excluſiue, & ĩcluſiue, ſiue ſuperius ad capitis capillos excluſiue. Nã tota frons eſt de facie ex trãſuerſo vſq; ad aures incluſiue totaliter maxillas ex parte apparẽti, & dicit ꝙ hoc ſentit tex.cũ gl.recte intuẽti, ff.ad l. Aq.in l.itẽ Mela, in prin.& d.l.ſi quis in me
2 tallũ. Ex quo ẽt ibi no.Ang.† ꝙ contra formã iuris eſt ſtatutũ ꝙ ꝓ furto quis debeat bullari in facie, qa nõ dẽt, ut d.l.ſi quis, qa tale ſtatutũ nõ ualet, qa facies hominis nõ dẽt maculari, igiť &c.ſed cõtrariũ de facto
3 ſeruať.† Quæro, an debeat declarari & apponi ĩ accuſatione uel inquiſitione ĩ qua parte corporis ꝑcuſſio uel vulnus ſit illatũ, & dicit Iac.But.ꝙ ſic de iure cõi, qa eius varietate variatur pęna, quia aliàs eſt grauior ꝓ ꝑcuſſione facta in facie, q̃ in alia parte corporis, ut d.§.atrox, & idẽ ſi ꝑ ſtatutũ uariať
4 pęna ſm̃ diuerſas partes corporis.† Ex quo infertur ꝙ ſi ſtatuto cauetur, ꝙ pro vulnere illato in facie qs puniatur in cẽtũ, & ĩ alia parte corporis puniatur in 25. Si qs aliũ accuſauerit ꝙ ipm ĩ facie ꝑcuſſerit, & ꝑcuſſionẽ ꝓbauerit, ſed non in facie ꝙ debet ſequi abſolutoria, ita refert Sal.in l.pe.in fi.C. de accu.ſed de hac vlt.q.uide Bar.in l.ſenatus, ff.de acc.& in l.denunciaſſe, §.quid tñ.ff. ď adul. Sal.in l.qui de crimine, C de accuſ.& ego dixi s̃.in gl.ſuꝑ uer. in platea cõis &c. & j̃.in gl.qui iudex addidit uel detraxit.

AVG. Itẽ in hac materia adde in quantũ d.Ang.loquitur de facie, & allegauit Ang. in d.l.ſi quis ĩ metallũ, dic ꝙ iſta fuerũt originalia uerba Bal.in ru.C.de uin.lib.qui dicit ꝙ homo conſtat ex ſeptẽ mẽbris, ſ.maiorib.i.pedibus, tibijs, coſſis, inguine, vẽtre cũ ſuis ĩteriorib.collo, & capite ĩ quo ẽ facies, q̃ eſt ad imaginẽ Dei, qa ibi eſt forma pulchritudinis & decoris, & iõ dicit ꝙ iudicib. nõ ẽ licitũ ꝓ aliqua pœna mũdi faciẽ hoĩs cicatricib. deformare uel naſũ ãputare, uel extrahere oculos, uel amputare auriculas, qa qcquid eſt diſcoopertũ, facies appellať, alle.l.ſi quis in metallũ, C.de pę. Et aduerte qa ſi recte põderenť uerba Bal.ibi. Bal.non vř ſe cõcordare cũ Ang.qa Bal.ibi multum late loquiť, dũ dicit ꝙ qcquid eſt diſcoopertũ facies appellať, ſeq̃ť ergo ꝙ guttur & collũ q̃ ſunt diſcooꝑta, dicerenť eſſe de capite & facie hoĩs. Sed Ang.in d.l.ſi qs in metallũ, dum diffinit faciẽ aſcẽſiue & deſcenſiue ex trãſuerſo, nullo mõ uult ꝙ guttur & gula & collũ contineanť in facie, niſi dicamus ꝙ ſi recte uerba Bal. põderenť in d.ru. Bal.ibi uoluit qď dixit Ang. in d.l. ſi qs in metallũ, ut gula & collũ nõ ueniãt appellatione faciei. Itẽ in quãtum d.Ang.hic tetigit illã ult.q.adde quę ego dixi ĩ add.meis, in illa gl.ſuꝑ uerbo, ĩ platea cõis, in gl.ſuꝑ uerbo, q iudex addidit uel detraxit, & quia ſatis ibi dictũ fuit, iõ amplius me nõ extendo, & bene notetis ea quæ ibi dicta ſunt, quia ſępe ueniũt de facto, ſequitur alia gl.

S V M M A R I V M.

1 *Cicatrix duplex eſt.*
2 *Cicatrix dicitur excecans faciem.i.deturpans.*
3 *Stante ſtatuto quod ſuper cicatrice non poſſit fieri condemnatoria, niſi medicis adhibitis, qui ita iudicent, ſi cicatrix eſt notoria iudici, & cuiuſcunque, poterit fieri condemnatio medicis adhibitis uel non.*
4 *Iudex ſemper debet mittere medicos peritiores in loco ad videndum, & referendum cum iuramento, an cicatrix ſit remanſura uel non.*
5 *Statuto puniente euidentem cicatricem, pęna illius*

illius statuti, an habebit locum in percutiente ĩ tibijs uel cruribus.
6 Medicus an unus uel plures sint adhibendi ad uidēdum an uulnus sit lethale, & cicatrix sit remansura.
7 Iudex eligens medicum imperitum ad uidendum an cicatrix sit remansura, si male referat medicus, an iudex teneatur in syndicum.

CICATRIX *& signum perpetuum erat remansurum, & non contentus predictis dictum Titium.*) Vide l.fin.ff.de nox.& ibi Flo.
qui dicit per illum tex.in ver. & cicatricū.
per illam distinctionem aut, quę debet po-
1 ni inter diuersa, q ibi vr probari posse † du
plicem esse cicatricem, vnam defomātē fa
ciē, aliā nō deformantē, pro quo est ēt casus ĩ
l.ex hac, ff.si qua.pau.fe.dic. ibi deformita-
tis.& ibi Flo.& sicubi p statuta auget pęna
pp cicatricem deformantem, non sufficit ĩ
quirere de cicatrice simplr, nisi addat defor
2 mātē &c.facit ff.de vsufr.l.locum, §.j. † Et
no.q cicatrix dr excęcans faciem, i. detur-
pans, & q̃ post sanatum vulnus remaneat,
vt j.q.accusatus.& Bal.in l.si quis in metal
lū, C. de pę.dicit q cicatrix est q̄dā scissura
apparens in exteriore parte cutis, ex quo se
quitur q p cicatrices, & signa dicuntur ho
mines dignosci, vt l.j.§.ff. de seru. fugi. de
ista cicatrice vide cōsi.do.Fran. de Alberg.
3 de Are. † Quæro dicit statutum q super ci
catrice nō possit ferri cōdēnatoria, nisi me-
dicis adhibitis, qui ita iudicent, & cicatrix
est notoria oculis iudicis, & cuiuscunq; me
dici sunt vel non sunt adhibiti, pōt tñ fieri
cōdēnatio, quia in notorijs iudex pōt sup-
plere ēt in facto, & ita dicit Bal. in l j. circa
4 prin.C.vt quę desf.aduo. † Et aduertas tu iu
dex ut semper mittas medicos peritiores ĩ
loco ad videndum iudicandū & referendū
cū iuso, an cicatrix sit remāsura vel nō, vt
no.Bar.ĩ proœ.ff.in prin.uer. itē no. q illis
&c.& ibi Cy.& Bal.in 3.col. & stabitur di-
cto medicorū, vt l.q semel, C.de re mil. Et
menti habeas q si plures haberi possunt in
loco medici, q non sufficit q vnus referat,
nisi plures haberi nō possent, vt in Aut. de
nō alie.§.q aūt.facit quod no.in l.j.ĩ prin.
ff.de ven.inspi.& l.q d.tñ.§.si arbiter.ff. de
sic.& idem dicēdū an vulnus sit lethale, an
mēbrū sit debilitatum, q no.de quo dixi s̃.
in verbo, vna alia pcussione, & hæc ēt not.
Bal.in c.j.in prin.qui mo.feu.ami.in verss.
quid est q ibi dr. & Spe ĩ tit.de baptis.§.fi.
in ver.& hoc quoq; no.facit l.quoties, C.de
pō.au.lix.Si tñ isti medici iniquè fuerīt ar
bitrati, & retulerint iniquē, ab eorū relatio
ĩne poterit appellari, vel ēt p iudicē q eos
elegerit, poterit eorū arbitriū corrigi ut est
casus sm vnū lec.& ibi Bar.Bal.& Ang. in
l.arbitrio, ff.q sati.co.& Imo.in l.si in prĩ.
ff.a quibus app.nō lic. Si autem in eorū rela-
tionibus discordāt, statur peritioribus.arg.
gl.c.vt veterū.9.dist.si sunt pariter piti, sta
tur his qui verisimiliora dicunt, vt l.ob car-
mē, §.fi.ff.de testi.ita dicit Bal.ĩ d.c.j.si nau
tem in omnibus sint pares, p reo capietur
snīa, vt l.fauorabiliores de reg.iur.ita dicit
Lud.in l.j.§.fi. de verb.obli. de quib.dic la
tius vt ibi per eum.

AVG. Tu aūt in hac materia de cicatri
ce uide d.Nel.in tra.banni.in 2.par. secūdi
tpis, q.52.qui eleganter loquitur. Et adde
quæ dixit Ang.in l.extat, ff.q met.cau.in j.
col.qui dicit q de cicatrice habemus tex.in
l.q̃rō, §.fi.de ædil.edi. & dicit q duplex est
cicatrix, quædam est euidens & periculosa,
quædam tecta a vestimentis, vt probatur
in d.§.fi.iunctis his q̃ dicuntur p Cy. in l.
j.C.de ædi.edi. quem ibi uide, per q dicit
5 Ang. † q si statutū punit facientem euidē
tem cicatricem, pęna illius statuti non ha-
bebit locū in pcutiente in tibijs vel in cru-
ribus q̃ calceis teguntur: vel in capite qd
caputio tegitur. Sed in eo qui infert cicatri
cē in vultu vel in manu, qm hæ partes cor
poris non sunt tectę, & omnibus euidenter
apparent videre uolentib. q no. Et de ista
cicatrice uide Ang.omnino in cōs.suo.144.
inci.super primo dico sententiam forte nul
lam.& ibi uide si dubium est an cicatrix sit
remansura uel non, non adhibitis medicis
quando sententia sit nulla, & uide ibi diffe
rentiam inter cicatricem & signum uitupe
rabile, & uide Ang.in l.si uenditor, §.1.ff.
de ædil.edic.& dixit domi.Catald. in tracta
tu syndic. q. 129. quod nunquam quis
potest condemnari de cicatrice, nisi ibi per
petuo sit remansura, & an opus est quod
medici hoc referant, licet millies reus hoc
confiteretur & non statur dicto unius me-
6 dici, nisi sit salariatus de publico. † Et in
quātum supra dictum est, quod medici de
beant adhiberi, an uulnus sit lethale uel

cicatrix sit remāsura, an vnus medicus, vel duo. Adde ea quæ late dixi s̄.in gl. q̄ inci. vna alia ꝑcussione et vulnere,ī j.add. mea, et aliqua pulchra dixi in gl.q̄ incip. ex interuallo dictus Titius,ī addi.mea.in q.2.q̄ inci.q̄ro quid si ex interuallo. Item in q̄tū s̄.tactū est,qn̄ medici et periti in arte inter se discordant, quid faciendum est. Adde tu dicta Spe.in ti.de prob.§.fi. ver.hic quæro, et Spe.in ti.de hom.§.j.ver. sed pone A. et ibi Io.An.et do.An.de Bu.in c. ꝓposuisti. extra de prob.et Bal.in proœ.Dig.q dicūt φ stabitur peritoribus. Si autem scientia et numero essent æquales, stabitur illis q fauorabilius deponunt, etiam si illi qui fauorabilius deponunt, deponerent negatiue, licet dicatur magis credi duobus affirmantibus, quàm mille negantibus, est et gl.no.in l.diem proferre.§.si plures.ff.de arb.tamen hoc fallit in crīalibus vbi testes deponunt negatiue fauorabiliter.tex.est sing.cum gl.sua 71.dist.in c. cle. vel continentes, quem text.primo reuelauit Legistis Bal.in l.data opera,in pe.char.C.qui accu.non pos.& sequuntur.Mod.in l.j.§.fi.ff.de ver.obl.Et in hac materia adde quæ j̄. dixi in gl.quæ incip.interuallo dictus Titius,in addi.q.7.& Bal.aliter videtur loqui in c.j.qui.mo. feu. amit.Et tene menti quæ dixit Ang.in l.vti

1 que,§.culpa.ff.de rei ven.† φ si iudex elegit medicum imperitum,qui habet referre an cicatrix sit remansura vel non, & refert φ non,& male,& iudex eū sequatur, φ iudex in syndicatu tenetur,quia elegit medicum imperitum cum peritiorem possit habere, et idem dixit in l.φ si nolit.§.mancipium, ff.de ædil. edic.et intelligo medicum imperitū nō est medicus nouellus,vt dixit Ang. in l.j.§.pueritiam.ff.de post.et de illa gl.in d.c.vt veterum,facit mentionem Imo.in l. si vero.§.de viro.ff.sol.ma.15.col. et illum tex.cum gl.ī d.c.clerici. multū magni facit Abb.in c.cum P. Māconella. extra de accu. et do.Abb.in c.ex literis.extra de prob.

SVMMARIVM.

1 *Verba pluribus & pluribus percussionib. intelliguntur de quatuor percussionibus.*

2 *Verba, multis uicibus percussit, quomodo uerificentur & intelligantur.*

P*LVRIBVS & pluribus percussionibus & uulneribus percussit & uulnerauit in de-*

1 *xtra brachio,ex quibus.*)† Dic quod intelligitur de quatuor a percussionibus,nā vnū quodq; verbum, plurib.de per se importat pluralitatē,et sic ad minus duo,vt l.vbi numerus.ff.de test.ita dicit Bar.ī l.si gemina. in fi.ff.arb.fur.cęs.sed ꝓprius loqueremur si diceretur pluries percussit,q a tunc intelligitur de diuersis ictibus, ita dicit Bar. in d.

2 l.si gemina.ī fi.† Quid si dicatur multis vicibus percussit,dic φ etiam intelligitur, et verificari pōt ī dubio,et fauorabiliter ī pęna de duabus,vt no.Bar.in l.licet īperator. de le.j.per illū tex.in §.hoc rescriptū.ff.ad Sil.facit gl.Inst.de iu.ꝑs.§.fi.licet p̄dicta vera sint p̄nt verificari 140. vel maiori multitudine,vt est tex.ī c.latores,de cl.excō.mi.

ADDITIO.

a ¶De quatuor.*Adde & uide Ro.in consi.301. ubi quod si aliquis in capitulo dicat,quod Titius possedit ꝑ plures & plures annos,quod debet intelligi de quatuor,et si testis interrogatus super capitulo,respondeat quod possedit tēporibus in capitulo annotatis,φ debeat intelligi de quatuor mēsib⁹, ut saluetur a falsitate rationibus,de quib⁹ ibi ꝑ eū,& posset etiā adduci quod dicitur si fiat cōpromissum cū potestare prorogandi semel & pluries,quot uicibus possit prorogari de quo per Bal. in consi.299.& seq.in j.uol.per Lanf.de Brixia in trac.de ar.char.4.col.j.ubi quod poterit prorogari per duas uices.*

AVG.Tu aūt ī hac materia adde ea q̄ dixit Bal.in l.fideicō.§.si quis decē.ff.de le.3. qui dicit φ si q̄s in libello dicat se pluries percussum,φ intelligitur de duab. percussionibus,et hoc ꝑ illum,tex.et vide Ang.ī Aut.de tri.et semis.et φ sæpe.qui dixit,φ cum verba testis proprie dēant intelligi,φ si testis deponit φ vidit Caiū ꝑcutere Titiū pluribus vicibus,φ dēt fieri condēnatio de tribus ꝑcussionibus. Sinaūt dixisset de plurimis, tunc dēt fieri cōdēnatio de duob.q a dictio pluries,uerificat̄ ī duob. vt l. ubi numer⁹,ff.de tes.Et addē no.ī l.si post tres. ff. de cur.Et inquātū tactū est, q d cōp̄hendat̄ apellatione multorū.Adde no.in c.ad nr̄ā, extra de reb.eccl.nō alie.Et adde tex.cū gl.ī c.vidua.33.di.q tex.dicit, φ vidua est illa, q̄ patet multis,nā gl.ꝑꝑ illud verbū multis dicit φ opus est φ excedat numerū 40.ꝑso narū,& Al.de Ros.in j.par.stat.q.24.Adde gl.ī l.ij.ff.de le.j.& ibi ꝑ Doct.& ego latissime dixi ibi ī add.meis post Mod.dic.vt ibi.

SVM-

SVMMARIVM.

1 Membrum quod dicatur.
2 Digitus, an sit membrum.
3 Barba, an possit dici membrum.
4 Membrum aridum, an possit dici membrum.
5 Membri permutato, an fieri debeat propter membri sterilitatem & debilitatem.
6 Statuto imponente pœnam amputationis manus dextræ, si illa sit arida, an illa erit amputanda, vel sinistra.
7 Inquisitione dicente quod Titius Caium percussit in barba, cum barba accipiatur dupliciter, alio non dicto, non condemnabitur percussor tanquam percusserit in facie.
8 Digito debilitato, an dicatur debilitatũ mẽbrũ.
9 Digitus, an sit membrum.
10 Iudice condemnãte aliquẽ quod amputetur sibi manus, an intelligatur de dextra uel sinistra.

1 MEMBRVM *prædictum remanet debilitatum in dextero brachio.*) † Quid di
caẽ membrũ ad hoc ut dicamus membrũ
debilitatũ, & mẽbrũ dr̃ a metior, ris, qđ est
diuidere, & partiri, ẽm Hug. & sic membrũ
dr̃, quia corporis est pars, ẽm Bar. ĩ l. j. ff. de
pub. iu. vel ẽm Bar. Ang. & Im. ibi membrũ
ꝓpriè dr̃, ꝙ in corpore nr̃o hẽt ꝓpriam &
distinctã operationem, ut tãgit Arist. 4 me
taph. ad fi. vide oĩno Bal. in l. 3. C. de acc. in
ver. q̃ro hic, q̃d est membrum, & in ver. q̃ro
2 an pęna &c. † Quæro igiẽ primo, an digitus
sit membrum, nã vr̃ tex. in l. non sunt libe-
ri, coniuncta gl. ff. de sta. ho. ꝙ non, sed offñi
membri, dic ut ibi ꝑ Doc. & plene ꝑ Bar. &
Im. ĩ l. 2. circa fi. ff. de pub. iu. ꝓ hoc vr̃ cas⁹
in l. Offilius, ff. de ędi. edi. q̃a inter membrũ
& digitum poniẽ alternatiua, finalr̃ ibi Bar.
concludit ꝙ ꝓprie membrum est illud, &
sic ꝙ hẽat locum in statutis, qñ hñt diuersa
officia, vt pes ad ambulãdum, manus ad pal
pãdum &c. alia ãt q̃ coadiuuãt ista, vt digi
tus ꝓprie appellanẽ officia membrorum, nõ
aũt membrum, ẽm Bald. & Ang. ibi, nisi de
mente statuentis aliud appareat, ut puta si
statutũ dicit, si q̃s absciderit alicui mẽbrũ,
si mulier sibi abscindaẽ, q̃a si digitum absci
dit, silr̃ ei abscĩdeẽ ex relationib. qualitatũ,
vt l. nonnunq̃. ff. ad Tre. uel dic clarius ẽm
Bal. Ang. & Im. ĩ d. l. j. ꝙ sicut membrum ꝓ
priè dr̃, ꝙ in corpore nr̃o ꝓpriã & distinctã
hẽt operationem, ut tãgit Ari. in loco p̃alle.
sicut ẽt vr̃ in oculo q̃ est ad uidendũ, & ẽm
hoc ẽt viria dñr membrum, facit l. si q̃s ser
num, ff. de sic. & idem no. Bal. de membro vi
3 rili in l. 3. in fi 3. col. C. de acc. † Quæro, an
barba possit dici membrũ? rñdeo ẽm Ang.
& Im. in d. l. 2. ĩ fi. ꝙ hoc p̃t accipi duob. mo
dis, vno mõ ꝓ pilis, ut l. item apud Labeo-
nem, §. gñaliter, ff. de iniu. & hoc modo sum
pta non dr̃ mẽbrum, q̃a licet pili adhæreãt
capiti, tñ reuera sunt q̃d separatum à corpo
re, & nullã operationem hñt in eo. Scđo mõ
accipiẽ barba ꝓ mento, ut 10. col. de pa. ten.
& eius vio. §. si q̃s aliquem, & silr̃ non est
membrum, q̃a distinctã non hẽt operationẽ
in corpore, intelligitur ẽm eum, ꝙ non est
membrum instr̃ale, sed bene formale, quia
dat formã corpori, & sine illa parte corpus
esset deforme, imperfectum, ut l. si rem, §. j.
ff. de rei uen. uide Bal. in l. 3. C. de acc. in ver.
q̃ro quid sit membrum. Idem de labijs ẽm
eum in dicto loco, q̃a labia sunt ianua gut-
turis & palati, & idem iudicaẽ de ianua ꝙ
de anteriorib. ut l. si uitem, §. ad iannã, ff. q̃
vi aut clã. Idem dñt de dente, vt non sit mẽ
brum, sed existat intra membra, & non hẽt
ꝑ se operationem ꝓpriã, sed mediantib. alijs
4 membris, ut l. cui dens, ff. de ædi. edi. † Vtrũ
membrum aridum dicaẽ membrum? dic ꝙ
non quia non hẽt vitã membri, sicut nec o-
culus lymposus. si aũt hẽt vitã membri, sed
est sterilis, tunc dr̃ membrum, sicut dr̃ mu-
lier, licet sit sterilis, ut l. q̃riẽ, §. si de sterili, ff.
de ędi. edi. Ex quib. Ang. in d. l. 2. infert ꝙ
si quis debilitat alicui digitum, nõ dẽt puniẽ
ri de membro debilitato, nisi in consequen
tia manus esset debilitata ꝑꝑ digitum debi
5 litatum, de quo latius ĩ. dicã. † Et per p̃dicta
infert, an ꝑꝑ sterilitatem & membri debili
tatem dẽat fieri membri ꝑmutatio in alio,
de quo remittit ad no. per Doc. in auth. sed
6 nouo iure. C. de ser. fu. † Et sic vr̃ uelle, ꝙ si
statutum ĩponat pęnã amputationis man⁹
dextræ, ꝙ si illa sit arida, & nullã habeat vi
tã, ꝙ illa non debeat amputari, sicut si illã
non haberet, sed alia sit amputãda, & ut l.
2. C. ut ĩtra cer. tem. sed si dẽt aliqualem vi
tã membri, & sic ẽt vr̃ ibi sensisse Bal. Sed
Imo. ibi dicit, ꝙ imo vr̃ ex quo hẽt manũ
dextram, illa amputeẽ, arg. l. pe. ff. de pœ. &
ꝓ hoc facit ꝙ diciẽ in l. j. ff. ar. fur. cœ. quia
vitis arida an dicaẽ uitis ibi habeẽ, & ibi ui
de Bart. & similiter si statutum dicat ꝙ de-
beat manus amputari, sufficit illam ampu
tari, licet Cyn. contra in d. auth. sed nouo

iure. Sed Iac. & Bar. ibi tenent contrarium,
quia negari non potest, ꝙ q̃uis sit arida tñ
est ad corporis decorem, & vide Bal. & Flo.
7 in d. auth. Ex quo † Ang. infert, ꝙ si inquiri
tur cõtra Titium, ꝙ percussit Caium in bar
ba, cum barba dupliciter sumatur, vt supra
dictum est alio nõ docto, cum ruditer sit ꝓ-
bata inquisitio, non cõdẽnabit ꝑcussor tan
quã percusserit in facie, ita dicit quod de fa
cto vidit Berusij. Quod aũt s̃. dixi, ꝙ debili-
tato digito, nõ dicat debilitatũ mẽbrũ, esset
8 primo aduertẽdũ, † an digitus dicatur mem
brũ, & ut dixi s̃. lex vr̃ dicere, ꝙ nõ: sed offi-
ciũ membri, vt ff. de sta. ho. l. nõ sunt liberi,
in fi. & ibi Bar. & alij Doc. & ff. de ædil. edi.
l. Offilius. In contrariũ vr̃ c. p̃sbyterum, de
cler. ęgro. & in c. Thomas, de cor. vitia. quid
.n. si precioso pictori, vel scriptori pollex sit
abscissus, vel debilitatus certe tota manus
debilitata vr̃ l. idem Neratius, §. Iul. ff. ad l.
Aqu. ex quibus vr̃ inferri ꝙ largo mõ sum-
pto vocabulo, ĩ totu debilitato tali pollice,
vel simili, & manus siue membrum ꝑ conse
quens tanq̃ connexum debilitatũ esse vr̃, &
hoc si rigorẽ, vel asperitatem q̇s vellet seq̇,
verũ si q̇s vellet æquitatem seq̇ tunc iudi-
cio meo esset aduertendũ ad s̃. dictã distin-
ctionẽ, qualis esset ille digitus q̇ debilitat⁹
esset, nã si esset ille qui reddit quasi totã ma
nũ inutilẽ, tunc tenet tãq̃ membrũ sit debi
litatũ aliàs secus, vt patet ꝑ p̃dicta, ar. l. pecu
liũ, §. quadrĩge. ff. de le. 2. Et iõ isto casu tu
iudex hẽas iudiciũ medicorum, & in arte ex
pertorũ, cur stare dẽas, & scribi facias ĩ actis
vt l. 3. C. de re mi. li. 12. q̇ digit⁹ sit ille q̇ re
manet debilitatus. Et ꝑ cõsequens scire po
teris, an ex debilitatione talis digiti dicatur
manus debilitata, & etiã scribi facias in a-
ctis, an ꝑcussus sit scriptor vel pictor, vel si-
milis, vel non vt patet ex p̃dictis. Et de ista
mã vide Bal. in l. 3. in fi. 3. col. C. de acc. ubi
ẽt dicit ꝙ membrum genitale, q̇a hẽt distin
ctã operationem, dicitur membrum qđ no.

AVG. Tu aũt in hac materia adde, ꝙ Bal.
in ru. C. de indi. liber. dicit ꝙ homo hẽt 7.
mẽbra, s. pedes, tibias, coxas, inguẽ cũ vẽtre
cũ suis ĩterioribus, collo & capite ĩ quo est
facies, & dicit ꝙ ista appellãt membra maio
ra & sic Bal. ibi sentit, & in hoĩe aliqua sunt
mẽbra maiora, aliqua minora, cũ qua doctri
na possemus saluare oĩa supradicta. Sed A-
p̃lus recte locutus est de istis membris ad
Cor. j. c. 12. quem all. Ang. in l. publicorum,
ff. de pub. iu. & Bal. in l. data opera, C. q̇ acc.
in antep. col. & ibi Bal. d̃t ꝙ in corpore nr̃o
multa membra hẽmus, nõ aũt eundem effe
ctum hñt, & dicit ꝙ illa ꝓprie sunt membra
q̃ hñt in corpore nr̃o ꝑ seipsa principal̃r a-
ctum, vt manus, pedes, oculi, nasus & aures,
dum ergo Bal. ibi ponit oculũ ꝓ membro,
vel vasum, illa ꝓprie sunt parua membra,
& nõ maiora, membra, ꝑ ea q̃ s̃. dixi, & dicit
ꝙ mãmillæ mulieris sunt membrum, non
aũt mãmillæ hoĩs, q̇a mammillę mulieris
hñt officium suum, nõ aũt mãmillæ hoĩs.
Item genitalia hoĩs sunt membrum, & de
barba, & de labijs, an sit membrum, dicit co
gita, dicit tñ ꝙ digitus hoĩs non est mem-
brum. Sed debilitat membrum digiti muti
latio, per l. q̃rit. ff. de sta. ho. Sed aduerte in
9 ista materia ĩ q̃tum Doc. vñt dubitare, † an
digitus sit membrum, ꝙ Bar. in l. nõ sunt li
beri, ff. de sta. ho. dicit ꝙ si statuto cauet, ꝙ
si aliq̇s alicui aliqđ membrum amputauit,
ꝙ idem membrum sibi amputet. Mõ aliq̇s
abscidit alicui digitum, an puniri possit ex
forma statuti, & dicit ꝙ nõ, ꝑ tex. illum cũ
gl. q̇a digitus nõ est membrum: sed officiũ
membri, ꝑ tex. in l. Offilius, ff. de ędil. edi. &
dicit ꝙ iã semel de facto, fuit interrogatus,
& ita consuluit de facto, & licet Doc. hoc nõ
dicant. Adde ꝙ Bar. hoc cõsuluit ĩ cons. suo
196. ꝙ incipit, q̃ritur nunquid digit⁹ uocet
membrum, vbi concludit ꝙ digitus non est
membrum, & multũ se fundat sup illo tex.
in d. l. item Offilius, ff. de ędi. edi. vbi dr̃, ꝙ si
cui digitus abscissus sit, vr̃ q̇dem membri di
minutio, nã dicit ꝙ regula est, ꝙ vbi copu-
latiua orõ ponit inter diuersa, diuersa tñ
habet copulare, ꝑ gl. in rub. ff. de iu. falign.
Sed sic est ĩ d. l. idem Offilius, igit, nã dicit, si
ue ponat in vim disiunctiuæ, siue copulæ,
ꝙ habet intentum suum, q̇a necessario con
cludit esse diuersum membrum. Et dicit ꝙ
ita tenet Mar. Sil. & Odof. in d. l. non sunt li
beri. Et istã sñiam tenet Raph. Ful. & Sal. in
d. l. idem Offilius. Ang. vero in d. l. idem Of
filius, facit mentionem de doc. Bal. in auth.
sed nouo iure, C. de ser. fu. & ibi in d. auth.
Bal. ẽt approbat doc. Bar. ĩ d. l. 2. ff. de publ.
iud. q̇ limitando p̃dicta voluit ꝙ si de men-
te statuentis aliud possit cõiecturari, tũc ap
pellatione mẽbri ueniret digitus, & ẽt dẽs.
Puta qñ statutũ diceret, si quis abscinderet,
alicui

alicui membrum, ſimile mēbrum ſibi abſci
datur, quia ſi qs alicui abſcinderet digitū,
ſibi digitus tunc abſcindet. Et ita ēt voluit
Ang. in d.l. idē Offilius, approbās doctrinā
Bar. in d.l.2. & ſic ſemper Doc. ſecuti ſunt,
& magnifaciūt doctr. Bar. de qua doctri. ſē
per dubitauit, quia ſi in ſtatutis uerba pro-
prie dēnt capi, vt dnt Doc. in locis pall. quo
in iſtis odioſis extēdem⁹ hmōi ſtatuta con
tra regulā, odia. de reg. iur. Et nō credo ꝙ in
pūcto iuris poſſet ſuſtineri, ꝙ ſi digitus de
abſciſſus alicui, ꝙ ꝑꝑ ſtatutum ille digitus
dēat abſcindi. Adde ēt Alb. de Roſ. in q. ſta
tu. in 2. p. q. 24. quæ incipit, quid ſi ſtatuto
cauet ꝙ debilitās alium in mēbro, qui dicit
ēt ꝙ digitus nō eſt mēbrum, dicit tn̄ ꝙ ſi ex
debilitatione digiti debilitaretur tota ma-
nus, ꝙ cōtingit ſæpe ex debilitatione polli
cis, tunc locus eſſet pęnæ ſtatuti. Et hoc ēt
voluit Ang. in d.l.2. & de materia ꝑ Bal. in
c.j. de no. for. fideli. & tene menti ꝙ appella
tione membri intelligit de manu. Vn̄ ſi ſta
tutum dicit ꝙ amputaret alicui mēbrum,
intelligitur de manu, vt dicit Bal. in l. data
11 opera, circa med. C. qui acc. † An autem in-
telligatur de dextra vel ſiniſtra ſi iudex cō-
dēnat aliquē ꝙ amputetur ſibi manus, vide
omnino ꝑ Ang. in l. ab executore, ff. de app.
adde Mod. de materia in c. cū ex iniuncto,
extra de hær. Adde tn̄ ꝙ de materia ꝙ pro
prie dicatur mēbrū, habes recurſum ad di-
cta Bal. in publicorum, ff. de pub. iud. licet
pauci Doc. hēant, illā lect. qui Bal. allegādo
Bar. in tract. minoricarū, multū elegāter lo
quitur de naſo, ore, tibijs, capite, labijs, bar-
ba, dente, digito, & quid eſt mēbrum inſtra
le, quid formale, & quid de membro debili
tāto, an dens ſit mēbrum. dic qđ no. Bar. in
conſ. ſuo 101. & quid de manu, an ſit mem
brū. ibi vide ēt Bar. in cōſ. 167. qui ponit de
digito, an ſit mēbrū, & dicit ꝙ non, & ibi
dicit ꝙ ſi digitus ex ꝑcuſſione mutauit for
mā, ꝑꝑ hoc nō dr̄ ꝙ digitus ſit deperditus,
de oībus iſtis latiſſime poſuit materiam d.
Cata. in tra. ſynd. q. 134. & idem d. Catal. q.
161. dicit appellatione capitis continetur
collū, in ſtatutis etiam pœnalib. & all. Bal.
ibi vide. & vide do. Nel. in trac. bannit. in 2.
par. 2. temp. in q. l. j. & ibi qn̄ digitus dicat
mēbrū qd de mēbro arido, & de alijs mem-
bris, & vide in q. 62. in dubio quid cōtineat
appellatiōe mēbri, de quo mēbro ītelligat.

S V M M A R I V M.

1 *Defendere ſeipſum non tantum eſt licitū ſibi, ſed etiam cuilibet de populo licet defendere offenſum.*

2 *Defendens alium ſi uult euitare opiniones doctorum quid facere debeat.*

3 *Defenſo pro rebus, an ſic ſit licita ſicut ꝑ perſona.*

4 *Defendere conſanguineum an liceat.*

5 *Defendere offenſum, an quilibet cogatur q illū tueri poteſt.*

E*T dictus Titius ſe defendendo percuſſit di-*
ctum Caium cum uno cultello in manu dex
1 *tra, ex qua ſanguis exiuit*) † Aduertas quòd
non tm̄ ſibimet licet defendere, vt l. vt vim,
ff. de iuſt. & iu. & ibi Bar. & Bal. & alij. & in
l. ſcientiā, § qui cū aliter, ff. ad l. Aqui. & ibi
Flo. cū moderamine tn̄ inculpatæ tutelę, vt
l. j. C. vnde vi. & ibi gl. Cy. Bar. & Bal. & Sal.
ſed qualiter intelligatur iſtud, cum modera
mine, ſtatim j. dicā: Sed etiā cuilibet de po-
pulo licet defendere offenſum, vt elegāter
no. Bar. in l. ſi qs in ſeruitute, in fi. ff. de fur.
& in d.l. vt vim, in verſ. q̄rit gl. qd &c. ꝙ ibi
gl. & Cy & Pet. in d.l. j. C. vnde ui. facit opti
me tex. in c. dilecto, extra de ſen. excō. in vi.
2 ver. & quidem cum liceat. † Sed aduertas ad
tollendas omnes opi. Bar. cōſuluit in d.l. ut
vim. in d. ver. q̄rit gl. ꝙ ille tertius defendēs
faciat ſibi mandari ab iniuriā paſſo ꝙ ipſū
defendat ſe ēt acclamando & dicendo, ac-
a currite, *a* accurrite, adiuuate, & ſimilia ver-
ba, vt no. Bal. in l. j. C. vnde vi, & tunc defen
dendo ſm oēs, defendens non tenetur, arg.
l. Gracchus, C. de adul. qđ dicit Bar. eſſe no-
3 tādū in practica. † Quæro, an ſic ſit licita de
fenſio pro rebus meis ſicut pro perſona. dic
b ꝙ ſic, *b* vt l. 1. & ibi gl. & Doc. C. vnde vi. &
4 Bar. in d.l. vim. Quæro, an liceat defendere
conſanguineum. dic ꝙ ſic vt l. lex Corne. in
priu. ff. de iniu. & ibi gl. Bar. & ī d l. vt uim,
& Doc. īd. l. j. C. unde vi. Flo. ī d.l. ſciētia. §.
qui cum aliter. & Sal. in l. j. de rap. virg. ꝙ
eſt intelligendum etiā ſi mihi non mandat
per cōſanguineū meū, quia mea intereſt. l.
5 j. 2. & 3. C. de lib. cau. † Quæro, cum licitum
c ſit culibet extraneo *c* defendere quēlibet de
populo, vt ſupra dictum eſt, an q libet q po
teſt, cogatur adiuuare & defendere illū cui
infertur iniuria. Bar. & Doc. in d.l. vt vim.
dicunt ꝙ non, pro quo allegant gl. in c. quā
to de ſent. excom. & tex. in c. dilecto eo tit.
in vi. & eſt caſus etiam, & ibi Doct. in l. me
tum.

tum, §. sed licet, ꝙ me.cau. nec si ille potuit opē ferre & nō tulit, dr̄ te offendere, ut est tex. & ibi Bal. & Raph. in l. filio pater, ff. de leg. j. licet non p̄stando auxiliū cum possit & negligit videatur iniuriāti fauere, ac esse particeps huius culpæ, ita dicit ad literam tex. in c. dilecto, de sent. excom. in 6.

ADDITIONES.

a ¶Accurrite. *Adde Bar in l deuotum, C de met. li. 12 vbi quod si aliquis vult me expellere de possessione mea uel amici mei, quod vicini et peregrini possunt percutere volētem me expellere, & uide Pau. de Ca in cōs 194. in primo impressis, ubi quòd non permittitur defensio amici, nec uicinis, quando offensio est licita Ber.*

b ¶Quod sic. *Adde tu tex. in l. 4 §. 1 duodecim tabularum, ff. ad leg. Aqu. et Bal. in l. si allegas, C. de sic. adde tamen quod pro re nō licet occidere, sicut pro persona, quando res est ualoris à duobus aureis inf ita in specie Mathe. no. 135. & limita etiam ut per Bar. in fure nocturno: Item limita non habere locum in clericis, nec personis ecclesiasticis, quia non licet occidere pro defensione rerum suarum, tex. in c. suscepimus, extra de homic. et sunt verba Ias. in l. ex hoc iure, ff. de iusti. & iu vide Frāc de Are. in cons. 8 o ubi quod pro defensione rerum non licet occidere, & si occidatur, puniatur quis de excessu, de quo etiam per Cep. in cons. 19. Ber.*

c ¶Cuilibet extraneo. *Adde tu & uide in glo. §. iuris pracepta. Insti. de iusti. & iu. per Mod. in c. 1. de off. deleg.*

AVG. Tu aūt in hac materia adde Bar. in l. prohibitum, C. de iu. fis. lib. x. qui dicit, ꝙ ibi vr̄ casus, ꝙ illi tm̄ possunt resistere insultanti, qn̄ eorum interest, dicit tn̄, ꝙ si sunt amici, insultatus pōt ipsos conuocare, & ēt sine conuocatione possent venire amici, & vicini, per l. j. §. igitur, ff. de vi & vi ar. dicit tn̄ ꝙ ad hoc, vt oppressis citius succurratur consuetudine inuentū est, ut oppressi exclament, succurrite, succurrite, ex quo vr̄ oēs audiētes cōuocare. Et de materia vide Inn. in terminis, q̄ ponit quid de cōsanguineis, & quid de extraneo, in c. si verò. lo j. extra de sen. exc. & ibi per Mod. & per gl. bonam, 23. q. 3. c. non est inferenda, ubi bonus tex. quæ gl. ponit, an cogatur quis defendere, & Bar. in l. metum §. sed & licet, ff. qd̄ me. cā, & vide Doc. in c. delicto, & dicit Bal. in d. l. vt uim, ff. de iusti. & iu. ꝙ ēt inimicum meū possum adiuuare, si est insultatus ab alio, & allegat istā rōnem, quia p̄p iniuriā quæ fit inimico meo, offenditur res publica, ergo q̄libet de populo potest propulsare illam iniuriā, & vide Bal. in l. raptores, C. de epi. & cler. qui dicit, ꝙ si adiuuādo consanguineū meum occidā aggressorē, ꝙ non teneor, & remitti ad no. in c. j. de pace ten. vide aliqd per Ang. in l. j. §. si serui, in fi. & in §. occisorū, ibi in §. si sibi manus, ff. ad Silla. Et oīno in hac materia adde pulchra verba Ang. in l. j. in j. col. C de rap. virg. qui dicit, ꝙ illa clamatio requiritur p̄p extraneos, qui veniāt ad adiuuandum, sed non requiritur in propinquis. Adde Bal. in l. j. §. si in eo. ff. ad Sil. Adde d. Abb. in c. olim, extra de restit. spol. Aliquid per Ang. in l. is qui aggressorem, C. ad leg. Corn. de sica.

6 *Statuto permittente vulnerato competente uindictam contra vulnerātem, an tale ius uindictæ possit alteri demandari.*

6 ANG. † Quæro, statutum permittit vulnerato contra vulnerantē competentē vindictam, an tale ius vindictæ possit alteri demandari. Bar. no. in Auth. de pace iur. fir. in §. iniuria, dicit, ꝙ non, & idē no. in l. ut vim, ff. de iust. & iu. Et prò hoc facit ęqua ratio, quia si statutum demonstrat specialem personam, a qua debet fieri vindicta, ergo ius specialiter concessum tali p̄sonæ, alteri cedi non pōt, pro quo facit tex. optimus, in l. seruus si hæredi, in ratione sui, ff. de sta. lib. facit quod notat Cy. in d. l. j. circa vlti. q. C. vnde vi. vide qđ no. Bar. in simili in l. j. in fi. cum l. qui viam, in prin. ff. de ope. no. nun. & l. Gracchus, C. de adul. & quod no. glo. in l. cum fundum, in fi. ff. de vi & vi ar. & dixi s̄. in glo. super verbo, che hai adulterato la mia donna.

AVG. Tu aūt in hac materia adde Ro. in l. si quis in graui, §. si maritus, ff. ad Sill. & Bal. in repe. l. j. C. vnde vi, in 15. col. & Bal. in l. accusationis, C. ꝙ me. cau. & Bal. in l. ad officium, post Cy. C. cōi diui. & Pau. de Ca. in l. si cum dotem, §. transgrediamur, ff. sol. matr. Sed aduertas, ꝙ Bal. in l. Gracchus, C. de adult. per illum tex. dixit cōtrarium, ubi pater qui pōt propria autho. occidere adulterum, pōt hoc mandare filio qui impune interficiet. Sed aduerte, quia pōt rn̄deri ad illum tex. ut rn̄det Bar. in l. non solum, §. si mandato, ff. de iniur. in versi. secundo q̄ro.

quia

quia verũ ꝙ non põt alteri demandari, nisi filijs. Sed adde Ro. in l. j. §. fi. ff. de ope. noui nun. qui pro opi. Bal. alleg. casum in l. metum. la grande, §. sed & licet, ff. ꝙ met. cau. Sed in hac materia non recedas ab opi. cõi. Nec obst. ille tex. alle. à Ro. quia late rñdeo in addi. meis quas dedi in d. l. 1. §. fina. ff. de ope. no. nunc. dic ut ibi dixi, & dixi s̃. in illa gl. che hai adulterato la mia donna.

7 *Defensio quando dicatur cum moderamine inculpata tutela.*

8 *Fugere non potens quin percutiatur ab aduersario, an licite possit aduersarium interficere.*

9 *Probari quomodo possit aliquid factum fuisse ad sui defensionem, & quomodo faciet articulos.*

10 *Articuli ad probandum quod fecit ad sui defensionem.*

11 *Præsumitur quis in discrimine vitæ cõstitutus, eoipso quod sibi terror infertur cum armis.*

12 *Probato quod cum armis fecisti insultum contra me, lex præsumit quod eram constitutus in discrimine vitæ.*

13 *Probato quod tu cum armis insultasti me, satis dicor probasse quod occidi te ad mei defensionem.*

14 *Coniecturis probatur quod quis fecerit ad sui defensionem.*

15 *Insultatum posse cũ armis offendere insultantẽ, intelligitur quando insultus factus fuit cum armis euaginatis.*

16 *Defensio satis est probata si testes dicant & deponant quod uiderunt Titium occidisse Caium ad sui defensionem.*

ANG. Dixi ꝙ licita est defensio cũ moderamine inculpatæ *a* tutelæ, quõo intelligã-
a tur dicta verba. gl. in l. j. C. vnde vi. multum laborat, sed Bar. ibi, & in l. furem, in fi. ff. de sica. dicit, ꝙ dr̃ inculpata tutela, qñ aliter se defendere non põt, ut est tex. in d. l. scientiam, §. qui cum aliter. & in dictis locis per d. l. lege. intelligit si aliter se defendere non põt sine periculo rerum siue personæ: vnde nõ dẽt pati ꝙ damnificetur in aliquo, si damnum esset irreparabile. aliàs secus, vt d.
8 l. furẽ. † Ex quo ẽt infert, ꝙ si non possem effugere quin me percutias, nisi te interficiã, licite possum te interficere, q̃a cum quælibet iniuria personalis sit maior quacunque reali, ut l. in seruorum, ff. de pœn. & ꝑꝑ realem irreparabilem possum te interficere, ut d. l. furem ergo fortius ꝑꝑ ꝑsonalem. facit gl. de resti. spo. c. olim. lo 1. ad fi. gl. fi. & extra de homi. c. significasti. de quo ibi oĩno vide, & istud etiã dicit Flo. in d. §. qui cum
9 aliter in prin. † Quõo aũt posset probari factum ad sui defensionẽ, de hoc habes gl. ordi. in cle. 1. de homi. in gl. 1. & ibi Pe. de Anch. q̃ vr̃ velle ꝙ necesse sit ꝙ articuletur & probetur ꝙ iste erat arctatus & angulatus ita & taliter, ꝙ neq; clamare, neque fugere, vel aliter se iuuare poterat, & per circunstãtias debebit hoc probare, q̃a in foro contentioso sibi asserenti non credit̃. Sed ẽt aliud articulare, & probare dẽt, uidelicet ꝙ nõ potuit cum suo honore, & saluatione euitare insultũ: alias imputaretur ei cur non euitasset, ut maius malũ euitaret, ut ff. ad l. Aqui. l. quemadmodum, §. si nauis alteram, & ibi
10 Flo. † Ex hoc infertur ꝙ ẽt dẽt articulare, ꝙ per illã aggressuram fuit in discrimine vitæ constitutus: tũc vr̃ ei statim licere aggressorẽ occidere, vt in l. is q̃ aggressorẽ, C. de sica. & ibi no. & Bar. in d. l. scientiã, §. qui cũ aliter. dicit facias articulũ ad probandũ defensionẽ cautè, q̃a nõ sufficit dicere ꝙ ipse fuit aggressus, vñ tu ꝑcussisti eum. Sed dicas ꝙ tu aliter te tueri nõ poteras: nec ab eo
b euadere *b* nisi cũ vi repelleres: qđ bene no.
11 † Et aduertas ꝙ qui ꝑsumitur in discrimine vitę cõstitutus eoipso ꝙ terror infertur cum armis, ita sentit notabiliter glo. in l. 5. ff. ad leg. Aqui. & ibi Bar. no. dicit in princ. ꝙ eoipso ꝙ probo, ꝙ aliquis ueniebat contra me cũ cultello, ꝙ ego occidi eũ statim, probata

ADDITIONES.

a ¶ Moderamine inculpatæ. *Adde tu an licitum sit cũ moderamine offendere Cardinalem pro tuitione corporis. Io. And. in c. fi. de pœn. dicit quod sic, & Ang. in l. ut uim, ff. de iusti. & iu. & quãdo dicatur fieri cum moderamine inculpatæ tutelæ, uide Cep. in cons. 42. & cons. 44. Bal. consi. 202. in 4. uol. vbi dicit quod defendens dicitur potius pati quam agere, & vide Alex. in cons. 109. in 1. uol. ubi ꝙ non requiritur necessario ꝙ testes dicant, quod aggressus non poteras euitare mortem, sed sufficit quod dicant quod non poterat euadere iniuriam personalem. & ibi allegat Bar. in cons. inci. Vanutius. & quod etiam sufficit si testes deponant de crudelitate licet in alijs non valeat dictum testis de crudelitate. B.*

b ¶ Euadere. *Adde & uide Ias. & Mod. in d. l. ut vim, ff. de iusti. & iu.*

probata est mea defensio, ut ibi est casus cũ gl. & hoc etiã tenet Bal. in l. 1. C. vnde vi. in lectura ordinaria illius l. si ex plagis, §. tabernarius, ff. ad l. Aqui. & ibi ēt Bar. dicit, qñque ego percutio te anteq̃ me percutias, qñ es in actu percutiendi, tunc in dubio videor facere ad defensam, & hoc modo pōt intelligi ibi glo. qñq; quis est percussus, & tunc non licet repercutere ēt incontinenti. q̃a hæc esset uindicta, quia iã habita offensa euadi nõ pōt, nisi forte ꝑcuteret euadens alias offensas, quas aduersarius volebat infligere de nouo. Si vero non apparet q̃ per-
a cussio *a* p̄cesserit, dic vt non. in d. l j. C. vnde vi. Et hoc casu pōt intelligi qñ pręsumatur culpa in eo qui prouocauit. facit l. 1. §. cum arietes, ff. si quadr. paup. feci. dic. De hoc ēt vide Sal. in l. 2. C. de sica. In tñ ꝙ Inno. in cap. si vero, de sen. exc. dicit ꝙ sufficit probari ꝙ probabiliter dubitari poterat de offensione vt defendens se excusaret, ar. d. §. qui cum aliter. & l. sed & si q̃cunq; in prin. ff. ad leg. Aqui. & C. qñ lic. se si. iu. vin. l. 1. & d. l. is q̃ aggressorem qđ no. Et p̄dicta ꝓcedunt nisi sit miles insultatus à rustico, vel robustus à debili, ita ꝙ sine dedecore fugere non poterat, si occidat illum rusticum non punietur.
b quia vr̃ se aliter tueri non posse, *b* arg. ff. de condi. in sci. l. si filius & ita dicit Dy. & Bar. & Cy. & Ang. & Bal. in l. 1. C. unde vi.

ADDITIONES.

a ¶Quæ percussio. *Adde & uide Cep. in cõs. 41. ubi ꝙ habẽs plura uulnera præsumitur ꝙ passus fuerit aggressurã, alleg. Car. in cle. 1. de hom. B.*

b ¶Tueri non posse. *Adde quando quis teneatur fugere, & uide Bal in cons. 202. in 4. uol Cep in cons. 42. & d. Alex. in cons. 76. & cons. in 1. uol. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia, adde ꝙ in theorica & in practica melior decisio nõ pōt allegari quã decisio Bal. & Ang. in quodam suo cõsilio, ubi ambo in ciuitate Venetiarum consuluerunt & uictoriam obtinuerunt, quia captiuus euasit à pęna mortis ut de oĩbus istis fecit mentionem Ang. in l. is qui aggressore, C. ad legẽ Corne de sica. qui dixit ꝙ ibi erat tex. & gl. sing. no. q̃ coniuncto tex. tradit aduocatis formam practicãdi cũ volunt defendere accusatum p̄tendentes eum nõ debere puniri, eo ꝙ omnia fecit ad sui defensionem. Debere. n. articulare ꝙ accusator armatus ta'i loco & tp̄e cum talibus armis, insultum fecit & impetũ contra accusatũ, causa eum percutiẽdi cum dictis armis, tunc dictus accusatus uidens se sic insultatum, & in uitæ discrimine constitutũ eisdem loco & tp̄e vulnerib. in dicta accusatione descriptis, percussit accusatorem, & dicit, ꝙ ista est recta practicandi forma, q̃a te coarctas ad locum & tps, & vulnera in accusatione descripta, & ita te coarctando deducis ꝙ cum eras in discrimine uitæ constitutus per dictum insultum, tu percussisti & dicit ista practica est bona, qñ accusatus percussit post insultũ anteq̃ percuteret. Sed si accusatus fuisset primo percussus non licuisset ei repercutere ꝑcussorem nisi ꝓp timorem geminandę percussionis, & isto casu ista est practica articulandi ꝙ accusator armatus insultauit & percussit, & cũ se iterum ad percutiendum pararet, dictus accusatus dictum accusatorem percussit vulnerib. in dicta accusatione descriptis. Et hoc mõ habebis practicam ad defensionem q̃ aduocati nesciunt articulare, q̃a dicit Ang. Et ꝙ nesciunt eam concludenter deducere. Et subdit ꝙ non dēmus illud intueri, ꝙ insul-
11 tus poterat fugere. nam sufficit solum sibi ꝙ insultatus est, & ꝙ erat in periculo, & dicit ꝙ de hoc est casus in d. l. is q̃ aggressorem. & in d. l. proxi. q̃ hoc clarius probant q̃ aliqua lex q̃ sit in iure. Vñ dicit ꝙ non sentit illis tenentib. tenet̃ fugere, si fuga nõ est uerecundia sibi, q̃a nullo casu tenet̃ per has ll. cum sibi suffecerit esse in dicto discrimine. & alleg. Bar. hoc voluisse. & dicit ꝙ hoc putat uerũ & æquũ. Et dicit ista menti esse tenẽ. quia lucraberis multã pecuniã. Et sic mi-
12 rabiliter no. † ꝙ eoipso quòd ꝓbo, ꝙ cũ armis fecisti insultum contra me, lex p̄sumit ꝙ erã constitutus in discrimine vitę, & ista ēt approbauit Ang. in l. 1. C. unde vi. Tene tñ menti quòd ille q̃ primò percussit me, & insultauit, vr̃ habere animũ repercutiendi in dubio, & hoc optime ꝓbat Sali. in d. l. is qui aggressorem. & Bal. in l. vt vim, ff. de iusti. & iu. & dicit Bal. in l. 1. C. vñ vi. ꝙ hoc ẽ verum durante rixa, ꝙ ille qui percussit, vr̃ habere animum repercutiendi. Et nota ea quæ dixit Bar. in l. sed si quacũq; ff. ad leg. Aquil. qui dixit, ꝙ si occido aliquem veniẽtem contra me cum cultello, dicor fecisse ad mei defensionem. Plus dixit Bald. in l. lege,

lege,ff.loc.in addi. ꝙ si video inimicū meū
parantē se vt me offenderet, possum ego ꝓ
rūpere ad offendendū ipsum anteq̄ aggre-
diat̄ me. Sed istam doctr.Bal.nō puto verā
pro nunc,& gl.23.q.j.in summa, vult,ꝙ si
q̄s vim factā repellat potius p̄sumi dēt , ꝙ
cā defendendi q̄ vlciscendi hoc fecerit. Iu-
ra.n.multum ꝑsequunt̄ autorē rixæ,& illū
q̄ primo insultat aliū, adeo ꝙ Bal.in l.is q̄
aggressorē,C.ad l.Corn.de sic.dicit ꝙ ille q̄
est insultatus,in dubio lex semꝑ p̄sumit,ꝙ
q̄cq̄d facit faciat ad sui defensam:& ita di-
cit Bal.ꝑ illum tex.in l.j.§.cum arietes,ff.si
13 qua.pau.fe.di.†Ex quib.colligo q̄d eo ipso
ꝙ ꝓbo ꝙ tu cū armis insultasti me,satis di
cor ꝓbasse defensionē meam, s. ꝙ occidi te
ad mei defensionē,q̄a ego qui sum insulta
tus, habeo p̄sumptionē iuris pro me,ꝙ po-
stea ego insultatus quicquid facio,facio ad
mei defensionem , & hoc modo lex p̄sumit
q̄d insultatus erat in periculo, iuxta illud
vulgare. (Homo assaltato mezo ꝑso ò mor
to.) Vires.n.multomagis excellunt,& exce-
dunt in ꝑsona illius qui aggredit̄ alium, q̄
in ꝑsona illius qui aggressus est , q̄a insul-
tās est p̄uisus,insultatus vero nō. Et iō re-
cte uoluerunt doctores ꝙ cōtra insultātem
aliū,& autorē rixę ista p̄sumat̄.Et si diceret̄
ꝙ do.Ant.de But.in c.olim, in 18.col.dum
disputat istā materiā extra de resti.spol.di-
cit allegando Bar.ꝙ ad probādum defensio
nem illius qui occidit alium,tēstes nō dēnt
deponere ꝙ aliter euadere non poterat, sed
ꝙ aliter non poterat iniuriam defensare,ni
si illū ꝑcussisset.Et Bal.in l.j.C.de cōfes.cir-
14 ca med.dicit † ꝙ ad probandum ꝙ quis se
cerit ad suā defensionē, probatur per conie
cturas:& ita dicit Pet.de Anc.in cle.j.de ho
mic.& dicit ꝙ ibi est gl. quia intelligo p̄di-
cta militare ubi non apparebit quis primo
fuit ille q̄ aggressus est alium, q̄a tunc op⁹
est ꝙ ista probentur,sed vbi apparet de ag-
gressore, eo ipso ꝙ probo ꝙ tu in illo loco
& tꝑe quib.aggressus es me cum armis eua
ginatis,ego offendi te,probato insulto tuo
cū armis,licet in illo loco & tꝑe statim vul
nerauerim te,vel occiderim te,statim dr̄ ꝓ-
bari defensio mea, q̄a signū est q̄d ī illo lo-
co & tꝑe insultus erat in periculo vitæ vel
alicui⁹ iniurię ꝑsonalis ꝑ p̄dicta,dicat Bar.
quicquid velit in l.scientia,§.q̄ cum aliter,
ff. ad l.Aq̄l.quia expresse contrarium dixit
in l. sed & si quacunq;,ff.ad l. Aq. & in ter-
minis hoc dicit Pet.de Anc.ī cle.j.de homi.
qui dicit ꝙ gl. Accur.Ber.& Io. in decr.hoc
voluerunt,& sic no.tu, ꝙ in practica à glo.
15 nr̄a nō est recedendū.†Et hac intelligo ve-
ro qn̄ insultus est factus cum armis euagi-
natis, vbi āt q̄s aggress⁹ est me sine armis ,
sed cū pugno,& ego hēbam arma & ꝑcussi
eum, dic vt dicā j̄.in seq.q. q̄ incipit,quidā
insultauit me cum baculo. & hoc est quod
dixit Bal. in l.j.C.vnde vi.q̄ dicit ꝙ aduoca
ti volentes ꝓbare defensionem alicuius,fa
ciunt vnū articulum de arctatione loci,s.ꝙ
ille q̄ erat ita arctatus in illo loco , ꝙ alias
nō poterat euadere:nā dicit allegando Bar.
ꝙ hoc non est necessarium,q̄a sufficit pro-
bare insultum & terrorem armorum, quia
quicq̄d postea est factum, dr̄ factum ob de
fensam.licet Bal.in l.j.in fi.C.qn̄ lic.se sine
iudi.vindi. dicat ꝙ ille qui minatur mortē
alicui,pōt in ipso actu ab ipso occidi, quia
non debet expectare primo percuti, melius
est. n. occurrere in tempore q̄ post exitum
vindicare , & quia illata percussio non pōt
reparari.intelligo ergo ista, qn̄ ille erat in
actu percutiendi, quem cum difficultate il-
16 le poterat fugere. † Et aduerte,q̄a satis est
probata defensio , si testes dicunt & depo-
nunt ꝙ viderunt Titium occidisse Caium
ad sui defensionem,vt voluit Bar. in consi.
suo 5.quod inc. quidam Nassiolus. & de il-
lo consi.facit mentionem Salic.& eum ap-
probat in l.solam,C.de testi.quod no. sing.
Et de omnibus istis vide Sali.in l.1.C.vnde
vi.& vide do.Catal. in tract.syndic. q.197.
qui dicit in fi. illius quæstio. ꝙ probatur ꝙ
quis fecit ad sui defensionem, ēt per conie-
cturas:& alleg.Bal.ita dixisse in l.1.C.de cō
fes.Dicit tn̄ Rom.ī sin.suis primi anni, 26.
alle.Bal.ꝙ licet quis probet se occidisse Ti-
tium ad sui defensionem debet probare ꝙ
ad sui defensionem necessariam hoc fecit ,
& non probatur necessaria defensio, nō ob
tinet, & allegat Bal.hoc voluisse.

17 *Insultans modum excendens in se defendendo, ut puta, vulnerando, potuit se defendere, & tamen occidit, an puniatur de occiso uel de excessu.*

18 *Inquisitus potest probare per fratrem propriū ꝙ fecit homicidium ad sui defensionem, triaq; sunt quæ requiruntur in defensione.*

19 *Excedens modum in se defendēdo quando puniatur in tantum, quantum excessit.*

Defen-

20 Defensio qũo intelligatur fieri incontinenti.
21 Insultus factus fuit contra me sine armis, an possim me cum armis defendere.

17 ANG.†Aduertas ẽt quia s̃.dixi, cum moderamine inculpatæ tutelæ, ꝙ si insultatus modũ excedit se defendẽdo, vt puta uulnerando, potuit se defendere, & tñ occidit, an puniatur de occiso. & dicas ꝙ debet puniri
a solum de illo excessu. *a* casus est sing. in l. si adulteriũ cum incestu. §. imperatores, ff. de adul. & C. co. tit. l. Gracchus, & hoc vult Io. And. in Spe. de homi. in rubr. & in c. significauit, de pœ. & remis. & Bald. in tit. de pace te. & eius vio. in vsib. feu. Qđ est verum qñ excessus est punibilis, vt in d. gl. ĩ d. c. olim. Debet ẽt talis se defendens articulare, & ꝓbare, ꝙ hoc fuit incontinenti, & non ex interuallo, quia aliter diceretur vltio nõ defensio, quę vltio non est permissa, ut no. in d. l. vt vim. Et dĩ fieri incontinenti, uel ex interuallo iudicis arbitrio, attenta qualitate iniuriæ & facti personarũ, vt l. 3. §. cum igit̃, ff. de vi & ui ar. Ac ẽt dẽt articulare & probare ꝙ ante factum, & non post factum se defendit, vt no. tex. de homic. extra in ca. significasti, & Bald. in d. l. j. C. vnde ui. uersi. extra op. ꝙ ante &c. intelligit̃ qñ esset tale factum, qđ reuocari non põt, nec in pristinum statum cõtraria via reduci possit, q̃a tunc incõtinenti post factũ licet, sed nõ ex
18 interuallo, vt d. §. cum igitur. †Et tene mẽti, & nunq̃ excat mentem tuã, ꝙ ẽt iste inquisitus põt probare per fratẽ ꝓprium, ꝙ fecit homicidiũ ad sui defensionem. ita dicit Bal. & Sal. in l. parentes, C. de testi. quia fiscus tractat de pœna & lucro odioso cum aliena iactura, igitur, vt l. si quis vxori, §. 1. ff. de fur. Quæro ergo quid importent dicta verba, cum moderamine &c. gl. & Doc. in d. l. 1. C. vnde vi. dicunt multa. Sed Bal. ibi in ver. q̃rit gl. in quo cõsistat &c. concludit ex d. gl. triplicẽ cõclusionẽ. Primo ꝙ in defensione requirat̃ factorum ęqualitas, ex quo sequit̃ ꝙ aggressus sine armis non põt vti armis, nec armis percutere. Scđo requirit̃ tp̃is vicinitas, vt dictum est. Nam vt simul fieri dicant̃, oportet vel simul fieri in ipso cõgressu vel successiue immediate uel quasi immediate, ut d. §. cum igitur. Tertio ꝙ talis & tãta sit expulsatio quanta est necessitas defensionis, hęc nãq; moderata defensio non plus faceret q̃ oporteat &c.

ADDITIO.

a ¶Illo excessu. *Adde d Fran. de Are. in cõs. 80. Pau. de Cast. in cons. 190. incip. in causa carceratorum. Pet. de Anc. in cõs 285. Bal. in cons. 430. in 1. volu. & cons. 102 ĩ 2. uol. & Fran de Are. etiam in cons. 34. & Cep late in cõs. 29. & d. Alex. in cons. 76. & in consi. 109. in 1. uol. & in cõsi. 24. & in consi. 136. in ij. uol. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde ꝙ vera est ista cõclo, ꝙ si insultatus modum excedit in se defendendo, punit̃ de excessu tm̃, & sic de quanto & non de toto, sic pœna extraordinaria punitur & nõ ordinaria, & hoc pulchre declarat Bal. in l. vt uim, ff. de iust. & iur. qui dicit ꝙ quis põt excedere modum, aut ex dolo, & tunc plus punitur, aut culpa lata, & tũc minus, aut leui & minus. Aut culpa leuissima, & hoc voluit Bal. in c. 1. de pace iu. fir. quia ille q̃ est in instãti periculo & pęna magna & metu, quicq̃d facit, non dĩ facere animo deliberato, quia motus dolore nõ est in plenitudine intellectus, & d. Bal. in d. l. vt vim, ꝙ ille q̃ est aggressus non põt habere stateram in manu, & iõ si excedit modum in se defendendo non punit̃ nisi in tm̃ in quantum excedit, & si extraordinarie punitur, & hoc ẽt voluit gl. 23. q. j. in sum. & Pe. de Anch. in cle. j. de homici. & But. in c. significasti, de homici. Et hoc expresse declarabitur per exẽplum j̃. In illa q. q̃ inci. quare Titius vulnerauit Sciũ, & statim aufugit. Tene tñ menti prædicta,
19 & tempera, † ꝙ verũ est, ꝙ ille qui excedit modũ in se defendendo, punitur in tãtum quantum excessit. Hoc verum si ex proposito excessit, secus si culpa sic insultatus fuit in dolo. ita reperio Pet. de Anc. hoc voluisse in d. cle. j. de hom. in fi. tertij notabilis, licet Bal. alleg. dixerit in d. l. vt vim. In dubio aũt non præsumitur, dolus, sed culpa in eo, q̃a faciendo actũ licitum excessit modum, ista est pulchra theorica Sal. in l. Gracchus, C. de adul. in illa q. qñ iudex torquendo occidit aliquem. Sed quis se defendendo facit actum licitũ, q̃a vim vi repellere licet, d. l. vt uim, ergo si excessit modum defendẽdo potius pręsumitur culpa quã dolus. Credo tñ ꝙ in dubio ista remittuntur arbitrio iudicis, qui diligẽter oĩbus cõsideratis indicabit, an ex culpa lata uel leui uel ex proposito, per doctrin. Bald. in d. l. ut uim, cogita.

†Adde

20 †Adde ēt inquantum tactum est, ꝙ opus
est, ꝙ incontinenti fiat defensio, qđ Ro. in
d.l.j.§.qui præsens, ff.de verb.obl.dicit, qđ
iura q̄ dn̄t, vim vi repellere licet, dummo-
do incōtinenti fiat aliqñ si fiat post sex mē
ses dr̄ incontinenti per decennium, puta si
vnus magnus dn̄s uel potens expellat vnū
inferiorem, nam licet ēt in decennio recu-
perare possessorem suum, & dicetur facta
incōtinenti. alle. Hugo. ita dixisse. 1. dist. in
§.ius naturale. de quo dicto facit festū Bal.
in l.fi.C.de his qui à nō dn̄o, de ista dictio
ne incontinenti, dic vt latissimè vltra oēs
Doc. dixi in d.l.j.§.qui p̄sens, ff.de ver.obli.
21 †Et in quantum s̄.dictum est, qūo dicatur
factum cum moderamine inculpatæ tute-
le, & dictum est, ꝙ si sine armis in me insul
tum fecisti, ego armis non debeo me defen
dere, & ita limita istam materiam, vt dicā
j.in sequenti gl.in tex. & additio. quia pōt
esse ꝙ defensio licita erit cum armis, licet si
ne armis in me insultū feceris, ut ibi vide-
bis. & de istis uide d.Abb.in c.olim. ext.de
rest.spol.qui disputat in quo cōsistat istud
moderamen inculpatæ tutelæ. Sed d.Ant.
de Bu. ibi latius disputat. Concludit tñ ibi
d.Abb. tandem ꝙ ista relinquunt arbitrio
iudicis. Et uide ea q̄ multum eleganter scri
psit Ro. in sing. suis primi anni sing. 4. qđ
incipit, an si quis excesserit modum.

22 *Insultauit me qu is cum baculo ego ne percute-*
rer, eum cū gladio feriui, uide mortuus est, quæ-
ritur an debeam puniri.
23 *Insultum fecit Caius contra Titium, a cuius fa*
cie poterat aufugere, non aufugit, imo Caiū per-
cussit, an teneatur Titius.
24 *Pisanus vel Perusinus qui sunt bellicosi, & q-*
bus esset verecundia aufugere, si fuerit insulta-
tus & fugere possit, an fugere debeat.
25 *Robusto uolente percutere debilem cum pugno,*
an debilis contra robustum poterit uti gladio.

22 ANG. †Ex his infert ibi Bald. ad q. Qui-
dam insultauit me cum baculo, ego ne per
cuterer cum cum gladio feriui, unde mor-
tuus est, quæritur, an debeā puniri. in quo
concludit ₰m gl. in d.l.j. videlicet aut insul
tatus poterat aliter quā cum gladio se de-
fendere, & tunc punitur, aliàs non, alle. no.
in l.2.C.de sic. In dubio autem cum fuerit
insultatus cū armis, quia fustes sunt arma,
p̄sumitur ꝙ sine armis se defendere nō po-
tuit. Et ēt Bal. ibi infert. pone quidam fecit
contra me insultum sine vllo gn̄e armorū
volens mihi dare vnam maxillatam manu
vacua. ego ne percuterer, gladio ipsum in-
teremi, an puniar. Et distixit, aut cōstat ꝙ
poterā aliter me defendere, & tunc teneor,
quia nō seruaui modū defensionis, sed vim
dictam assumpsi, aut constat ꝙ ego nō po-
teram euadere quin cum vituperio percu-
terer, & tunc licitè feci, nam si hoc licet ꝓ
rerum defensione, vt d.l.j. ergo fortius ꝑ ꝑ
personas & corpus nr̄m ꝙ dignius est, vt
l. in seruorū, ff. de pœ. aut dubitatur, & tūc
in dubio p̄sumitur ꝙ alia uia patuerit de-
fensioni inter pares. Sed si insultās esset ro
bustus, & ego senex, tunc p̄sumitur ꝑ ꝑ an-
norum inæqualitatē ꝙ nō potuerim aliter
me defendere, ₰m d.gl. vnde multæ circun
stantiæ sunt ponderandæ, vt ex p̄dictis pa-
23 tet. †Quærit Bal. in d.l.j. ver. pone quidam
fecit insultum &c. quidā cōtra me fecit in-
sultum, à cuius facie poterā aufugere, non
feci, imo eum percussi, an tenear. Et conclu
dit, aut uiolentia infertur circa res ad earū
occupationē vel destructionē, & non debet
quis fugere, quia fuga trahit secum pericu
lum circa res, vt l.j.§.si quis aūt, ff. de vi &
vi arma. aut circa personas, & tūc aut fuga
importat periculum salutis, quia inimicus
est sibi ad spatulas & terga vertendo de fa
cili posset vulnerari, & non dēt fugere, imo
salutē suam tueri, vt d.l. sciētiam, §. qui cū
aliter, ff. ad leg. Aqui. aut fuga importat pe
riculum honoris, & tunc idem ₰m Iaco. de
Are. quia quilibet honorē suū debet tueri,
& cum lucro p̄ferre, vt ff. si quis omis. cau.
te. l. Iul. Ex quo etiā Bar. ī d.l.j.C. vnde vi.
24 & ibi Cy. dicunt, †qđ si esset vnus Pisanus
vel Perusinus qui sunt bellicosi, & verecun
dia esset aufugere, ꝙ non debet fugere, se-
cus si eēt alterius patriæ, vbi hoīes nō sunt
ita bellicosi, quia non esset dedecus aufu-
gere, & tūc aut fuga periculum nō impor
tat, sed cautelā quandam, tunc dēt quis au
fugere, quia sibi nō nocet & alteri ꝓdest,
vt ff. de aqua plu. arcē. l.2.§ item nauis. Et
bene aduertendū est ꝙ illud quod dixi s̄. de
honore intelligitur ēt de leui, qm̄ leuis ho-
nor est curandus, facit ff. de iniu. l. iniuria-
25 rū, §. si quis de honore. † Quid si robustus
vtitur contra debilē tantummodo pugno,
nūquid debilis possit vti gladio, gl. in d.l.
j. dicit ꝙ sic, & idem tenet ibi Cy. Barto. &
Bal.

Bal.in versi.sed pone, robustus.

AVG. Tu aũt in hac materia adde in quã tum s̃.tactũ est: an si me insultasti sine armis, sed cum pugno, an possim te occidere impune cum armis. Aduerte ꝙ dico ꝙ possibile est ꝙ impunè cum armis possem te occidere isto casu, & dicor fecisse ad mei defensionem: & hoc est si accusatus probaret per testes, ꝙ ipse occidens alter non poterat euitare illum pugnũ: quia si aliter illã iniuriam non poteram euitare, nisi te occidam, hoc possum. & hoc colligo ex doctrina Bar.in l.furem, ff.ad leg.Cor. de sic. qui voluit, ꝙ si ꝓbo fecisse ad mei defensionẽ si interfeci te, probando, ꝙ aliter non poteram euitare illam iniuriam realem, nisi te interficerem, quia si pro reb. hoc licet, multò magis pro personis, & hoc est ꝙ dixit ẽt multum eleganter An.de Bu.in c.olim.extra de rest.spo. qui ipse examinat istam materiã, qui dicit, ex his apparet ꝙ Bar. vult, ꝙ testes ad probãdã defensionem nõ dẽnt cõcludere & deponere, ꝙ aliter euadere nõ poterat, sed ꝙ aliter non poterat iniuriam defensare, vel euadere illam iniuriam ꝑsonalẽ. Vñ si sum in vno angulo, vbi ꝑstrinxisti me, & uis dare vnã maxillatã mihi, & ita prope me eras, ꝙ cũ pugno poteras me percutere, nec poterã euadere ꝗn me percuteres, ego ne me percuteres capio unũ gladium quẽ habebã ad latus, & te percutio & interficio, tũc isto casu dicor fecisse ad mei defensionẽ per p̄dicta. Bene uerũ est ꝙ isto casu opus est, ꝙ ista probent̃ ꝙ aliter non poterã euadere illã iniuriã, nisi te gladio ꝑcussissem, ut dictũ est. & in hoc facio differentiã inter illũ casum, qñ tu insultasti me cum armis euaginatis, & hic occido te, ꝗa isto casu non opus est ꝙ ista probentur, sed sufficit ꝓbare, & articulare id qđ s̃. dixi in addi.in hac eadem gl.q̃ incipit, dixi qđ licita est defensio cũ moderamine inculpatę tutelæ, secus qñ occido in casu qõ. nostræ, quia opus est probare hoc per testes qđ dixi s̃. & hæc nota. Nec huic conclusioni obstat qđ ego dixi s̃ qđ ad hoc ut ꝗs dicatur non excessisse modũ, opus est qđ arma sint æqualia, pugnus cum pugno, si cum armis paruis & non inhastatis tantundem debet esse ex parte defendentis se, quia prædicta non militant ubi offensus esset ita coarctatus ab autorę rixę, & sic ab insultantę, quod nisi insultatus gladio se defendisset & percussisset illum autorẽ rixæ. licet aggressor arma nõ habuisset & uoluisset cum pugno dare sibi vnã maxillatã, aliàs insultatus nõ posset euitare illam iniuriam personalẽ, & hoc ꝓbatur ex his quæ s̃. manifeste decidi, & maxime ꝑ do.Bart.in l.furem. & melius in l.j.C.vnde vi.& do. Anto.de But. in d.c. olim. vbi do.Ant. ẽt multum eleganter disputat, an quis teneatur fugere, si est insultatus, ubi uide, & per Ang. elegãtissimè in l.is qui aggressorem, C.ad legẽ Cor.de sic. & per Ang.in l.j.C. vnde vi. & ibi per Sal. vltra omnes. & per Bal.in l.ut uim, ff.de iusti.& iure, & probat in l.1.C.unde vi.

26 *Insultatus an debeat expectare se percuti.*

26 ANG. † Quærit ibi gl. an debeat expectare se percuti, & rñdet qđ non, q̃ sequuntur Doct.ibi, & Bal.in uer.quęrit gl.utrum quis &c.quia melius est ante cãm vulneratam occurrere, q̃ postea remediũ quærere, vt l.j.C.qñ vnicuiq; se si.iu.vin.& l.fi.C.in quib.cau.in integ.resti.nõ est nece. Itẽ non est remediũ cũ nec reparari possit, ut C. de app.l.si quis.facit qđ no.Bar.ĩ l.5. in prin. & l.si ex plagis, §.tabernarius, ff.ad l.Aqui. & s̃.dixi. Quærit ẽt ibi gl. an debeat expectare aliquẽ actum fieri ab offendẽte, & gl. dicit qđ sic. debet enim expectare se insultari & armis, & clamore terreri, nec põt ꝑuenire omnia ista, quia qui primo incœpit rixam, ille est qui primo põt offendi, ut ff. ad l.Aquil.in d.§.tabernarius, & ibi Bal. & Flo.& ita dicit Bal.in d.l.j.vers.sed nũquid debeat expectare &c.

AVG. Tu adde an quis debeat expectare se prius percuti, qđ Bar.per illũ tex.in l. idẽ est, §.armis, ff. de vi & vi arm. dicit qđ non, idem Bar.& Ang.in d.l.j C.unde vi.& ideo do.Anto.de But.in c.olim.extra de restit.spo.in 19.col.quod Gof.non laudat, ꝙ quis patiatur se primo percuti, quia poterit esse qđ si expectaret primũ ictũ, nõ esset postea locꝰ defensioni, per l.si ex plagis, §.tabernarius, ff.ad leg.Aqui.& l.j.§.cũ arietes, ff.si qua.paup.fec.dica.sufficit.n.terror armorũ ẽm Gof. & dic qđ de hoc habetur 23.q.j.in sum.& in c.significasti. ext.de homi.dicit tñ d.Ant.qđ Cy. in l.j.C.vnde vi. temperabat hoc, quia dicit qđ quidã sunt qui minant̃ anteq̃ percutiãt, & percutiũt, & isti nõ sunt expectandi, quidã uero sunt

ita

ra timidi ꝙ non ꝑcutiunt, & isti sunt expe
ctandi, ut l. j. C. si qs impe. ma. Refert tñ d.
An. ꝙ Bar. aliter dicebat, s. ꝙ si uerisimilia
ꝑcedunt indicia, & actus manifesti ꝙ ille ĩ
tẽdebat offendere, & aliter iste se defende-
re nõ poterat, põt, aliàs nõ. Et cõclude tu ĩ
hac materia ꝙ an debeã expectare me pri⁹
ꝑcuti, uel non, patet ex sup. dictis decisioni
bus ꝓximis, q. in tex. & in addi. q. a si tu ag-
gressus es me armis euaginatis, non debeo
expectare me prius ꝑcuti, idẽ si tu eras si-
ne armis, & ego habebã arma, sed aliter nõ
poterã euadere illẽ iniuriã ꝑsonalẽ, & ui-
de Abb. in d. c. olim. qui dicit qđ oĩa ista re
linquenda sunt arbitrio iudicis.

27 *Minis solis interuenientibus, an alter possit mi nantem percutere.*

28 *Iniuriosis uerbis si aliquis protractus fuit in rixam & uulnerauit iniuriantem, an debeat puniri de toto uel de excessu.*

27 ANG. Quærit, an ex solis minis *a* pos-
a sit percutere minantem. gl. in d. l. j. sentit ꝙ
sic. si minator suas minas cõsueuit exeq.
ar. l. j. C. si qua. ꝑdit⁹ pote. Sed Bal. in d. l. j.
uersi. sed nũqd ex solis minis &c. tenet con
trarium, qa licet qs minet̃, non incipit de
linquere facto, sed uerbo, nec ad actum ꝓ-
ximum ꝓcedit, & iõ dicit qđ uerbis cõtra
uerba dẽt resisti, nõ autẽ ad manus & fer-
rum, alle. Spe. tit. de accu. uer. qđ si te uoca
ui latronẽ. Dicit tñ ꝙ si ĩ mora expectatio-
nis esset periculũ ex quo liquet de aĩo, tunc
tenet gl. ꝙ melius est aduersus iniuriam ꝑ-
parare q̃ se in discrimine coarctare. Quid
aũt si ille q. minabat̃ expectabat, socios ue
nientes; certe poterit ꝑueniri, quia si expe-
ctaret, forte, non posset se defendere, ꝙ tñ
intelligit ꝙ hoc facere dẽt si aliter euadere
non poterat, ut patet ex prędictis.

AVG. Tu ãt in hac materia adde, ꝙ iõ
ut̃ ꝙ ex solis minis qs possit alium ꝑcute
re, nam sup sępe dictum est, ꝙ sufficit ꝙ qs
habuerit iustum metũ, sed minæ inducunt
iustum metum. gl Bar & oẽs Doct in l me
tum. ff. qđ me. cau. l. igit̃. Et no. ꝑ Doct. &
maxime Sal in l. j. C. si qs impe. maled. sed
nõ recedo a doctrina Bal. in l. j. C unde ui.
28 Adde tñ unã mirabilem limitationẽ, † ꝙ si
qs minatus est mihi, & ꝑ ꝑ ista uerba iniu
riosa illata cõtra me uel ꝑ ꝑ alia uerba ĩiu
riosa, ego hoc mõ protractus sum ĩ rixã, &
ego uulnerauite, nõ debeo puniri de toto,
sed de quanto ego excessi, ista est singu. do-
ctrina Ang. quam tradidi per illum tex. in
l. si adulterium cum incestu. §. itẽ impera
tores. ff. de adult. qui Ang. dixit ista uerba
29 formalia per illum tex. † No. quod difficil
limum est tẽperare iustum dolorem & iõ
nesciens temperare punitur mitius, & alle
gat pro illis qui incidunt in aggressuram
contra alterum inferẽtem uerba iniuriosa,
punitur enim tunc, quia plus fecit, nõ quia
se non debuit uindicare, uerba. n. iniuriosa
sunt illa qñ quis minatur mihi mortẽ. Idẽ
ẽt quia proferuntur cõtra honorem meum
ut probatur, in l j. ff. de iniu. coniuncta l. ꝑ
tor edixit. eo. tit. & hæc bene no.

30 *Pater & mater an filiũ tam legitimum quam non legitimum defendere possint.*

31 *Filius, an possit uel debeat defendere patrem & matrem.*

32 *Maritus uxorem, sponsus sponsam, amasius cõcubinam, an defendere possint.*

33 *Consors consortem, socius itineris socium, cohabitãs socium cohabitationis, aut uita, dominus uasallũ ascriptitium familiarem conductũ abbas monachum monachus abbatem an defendere possit, & an insultans sociũ, insultãtis offendere ualeat mediator quoque, an offendi possit.*

34 *Familiaris, an dominum armis, & clamore, ac quocunque modo potest, debeat adiuuare.*

30 ANG. † Quæro, sicut potest quis semet-
ipsum defendere, an possit etiam filium de
fendere. Bal. in d. l. j. uer. expedita est gl. &c.
dicit qđ Doct. dicunt q đ sic, ꝑ l. isti qdem,
ff. quod me ca. ꝙ Bal. intelligit siue sit legi
timus, siue non qa natura communis est.
ut l. hos accusare, §. si ff. de accu. nec potest
cõstitutio naturam immutare, & sic siue sit
in potestate siue nõ, & sic mater potest im-
pune, & sine mandato defendere filium, ut
31 l. quia mater. ff. de in ius uoc. † Quærit ẽt
b Bal. in d. l. j. an filius *b* possit defendere pa-
trem

ADDITIONES.

a ¶Minis. *Adde ꝙ cõmittẽs delictum per iram mitius punitur, ita Franci. de Areti. in consili. 34. Ber.*

b ¶An filius. *Adde & uide Bal. consi. 8. in j. parte, inci. in causa uertente inter Christophorum, ubi quod filio naturali licet defendere patrem B.*

trē & matrē.& ī ver.2.q.est,an filius &c. dicit ꝙ sic.imo ēt dicit quod si filius non defendat patrē,& matrē,punit̄,vt l.vtrū.ff.de parri. Itē carnē suā q̄s nunq̄ habuit odio,
32 vt no.in l.2.ff.de in ius vocan.† Quæro, an maritus possit defendere vxorē suā, vel ecōtra.Bal.in ver.2.quæstio,an maritus &c. dicit ꝙ sic.quia duo sunt in carne vna,23.q.2.c.admouere.Idem de cōcubina & amasio ꝑꝑ amicitiā nō leuē q̄ inter eos extat.ff. de ver.sig.l.inter amicissimos. & q̄a domestici sunt & quadam societate iungunt̄.ff. de diuor.l.ꝙ ait.& ff.de adul.l.si vxor.§.si minor.uer.ꝙ si in concubinā. & C.de bo.q̄ lib. l.non sine.Idem de spōso & spōsa, quia eodem zelo amoris adinuicem cōnectuntur, & quia de sponsa & uxore idē debet esse iudicium,ff.de spons.l.oratio. & in d.§.si minor.ita dixit Bal.in d.l.j.uer. quinta est, an sponsus &c.& etiā amici mei,& uicini mei, & peregrini possunt percutere uolentē me expellere de possessione mea, ita dicit Bart.
33 in l.deuotum,C.de meta.li.12.† Idē & consortes,quia iniuria q̄ fit uni,fieri ur̄ toti cō
a sortariæ, *a* & iō oēs prosequi pn̄t eorū iniuriā,ita no.dicit Bar.in l.cū scimus, in prin.2.col.C.de agri.& censi.li.xj.& ēt socius itineris pōt defendere sociū, quia iniuria est cōis,ut ff.de iniu.l.itē apud,§.tenet̄.& idē ī socio cohabitationis uel uitæ. 23.q.3.c.hac rōne.per totū.& etiā possum offendere socium criminis q̄ criminoso & criminis aggressori socius est,ut l.j.C.de rap.uirg.& l.raptores.C.de epi.& cler. ita dicit Bal.ī d.l.j.uersic.sexta est, an quis &c. quamuis socium criminis possim offendere nō tn̄ possum offendere mediatorē, uel alium circūstantē qui se de crimine non impedit,aliàs teneor ut d.§ q̄ cum aliter. An Dn̄s possit defendere seruū & ecōtra.Bal.in d.l.j.dicit. ꝙ sic,ut l.Lucius.§.de app.& ibidē dicit idē in uasallo & ascriptitio, & idē dicendū est de abbate in monachnm & econtra,nā pro iure ꝙ quis habet in istis sua interest pecuniariter eos nō lædi,& idem dicit ī familiari conducto, q̄a est de dn̄i familia, vt ff.de
34 usu & habi.l.2. † Et idem quia familiaris dēt adiuuare dn̄m armis & clamore,& quocunque modo potest,etiam cum sui corporis periculo,ut l.j.§.eodem autem tecto. ff. ad Silla.& l.cum dominus.eo.ti. & ita etiā tenet Flor.in d.§. qui cum aliter.

ADDITIO.

a ¶ Consortariæ. *Adde & vide Alex.in cons.97. in j.volu Ber.*

AVG.Tu aūt in hac materia,adde hic ꝙ Doct.maxime Bal.in l.ut uim.ff.de iust.& iu.uñr approbare oēs istas cōclusiōes Et aduerte,quia si licitū est uni extraneo defendere unum insultatū,multo magis istis ꝑsonis,de quibus s̄.q̄ cōclusio,an sit uera uel falsa dixi s̄.ī hac gl.ī j. add. Sed aduerte q̄a d.Ang.tangit hic unā pulchrā cōclusionē, an licitum sit mihi offendere nō insultantē me:sed sociū illi⁹ q̄ aggressus est me,uel mediatorē. Et in hoc allego unā mirabilē doctrinā Ang.q̄ posuit ī l.2.C.ad l.Cor.de sica. per q̄ doctri. poteris limitare p̄dicta. Nā dixit Ang.ibi ꝑ illam gl.fi. No.mirabiliter hanc gl q̄ decidit, ꝙ cōstitutus ī uitæ discrimine ꝑꝑ insultū,nedū ꝙ impune possit offendere insultantē & occidere,imo socium ipsius & aliū,si ꝑ illud euadit ab illo discrīe. Sed dicit Ang.in q̄tum dictum. est de nō socio,intellige si hoc non fecit ex ꝓposito,uel si ex ꝓposito,nō est tn̄ puniēd⁹. l.Corn. quia fecit ob tutelam sui, non aūt principaliter ob iniuriā,& ponit exēplum, si unus ex bono proposito uenit ad mediādum,& cepit forsitan insultantem & insultatum & quia uires insultantis p̄ualebant nisi insultatus talem mediantem percussisset,fuisset occisus,nullus dixerit talem occidentē teneri de homicidio,& dicit Ang.ꝙ illa gl.in d.l.2.hoc uoluit fin.& allegat pro hoc,q̄a igne īmisso in unā domū,licitū est destruere domū uicini,ut ignis cōuolās nō cōburat meā,ita licitū est ꝑcutere ne occidat,arguendo de rebus ad ꝑsonas,ꝙ est notdignum s̄m ipsum. Si aūt percutiēs alium nō esset in tali discrimine constitutus,tunc dicit Ang.ibi q̄ tunc ꝑcutiens teneretur de tali ꝑcussione,ēt si ipsum occidisset p̄ter ꝓpositum,licet tunc nō teneret̄ l.Corn. de sica.quia nō dolo.allc.tex.in l.scientiā.§.qui cū aliter ff.ad l.Aq.Et hæc certe no.q̄a pulchra & sīgularia ad euadēdū hoīē à morte.

35 *Defendere aliquem promittēs,an teneatur illā defendere.*

35 ANG.† Quid aūt si q̄s ꝓmiserit aliquē ꝓtegere & defendere,nō dico ī cōtractu,de quo loq̄t̄ l.fi.C.de act.emp.istam q.format Bar.in j.cōstitutione ff.& ibi determinat ꝙ

potest

pōt & tenet ēt ipsū defendere cū armis. & all.tex.cū gl.ī l.desertorē, §.si.ff. de re mili.

AVG.Tu aūt in hac materia adde, ꝙ pōt eē ī cōtractu, ēt verbū defendere, intelligit cū armis, & hoc qñ unus superior venderet uni priuato, ita per bonas rōnes consuluit
a multū eleganter Pet.*a* de Anc.in consi.suo 83.inci.ī Christi noīe omisso primo dubio. q̄ conclusio an sit uera uel falsa, late ego dixi de oībus istis post Mod. in l. stipulatio ista,ff.de verb.obl.dic.vt ib i late dixi.

35 *Vulnerato Seio a Caio statim aufugiente, si Seius post Titium aufugientem currat & illi vulnus inferat, nunquid Seius punietur.*

36 ANG.†Quæritur, Titius vulnerauit Seiū & statim aufugit Seius post eū currēs uulnerauit eum ꝙ nō licuit, ut patet ex p̄dictis nūquid puniet ac si primo offensus nō fuisset.Bal.in d.l.1.ver. decimo q̄rit Titius &c. s̄m Ia.dicit ꝙ dēt puniri, quia difficillimū est iustū dolorem temperare, ut l.si adulteriū, §.imperatores, ff.de adul. Mitius tñ punietur non tanq̄ dolosus, sed tāq̄ culposus,
b & quia inconsultus calor, *b* caret uitio doli, ut ff.ad Turp.l.1.§.queritur, quod no.

AVG.Tu aūt in hac materia adde, ꝙ dū essem aduocatus uidi multos aduocatos re
a fricātes in dubiū, an ista conclusio sit uera vel falsa, sed semper mihi placuit ista snīa
b Ia.de Are. ꝓ qua allego in terminis Ant.de Bu.eam approbasse in c.olim, extra de rest. spo.in 19.col.& ita ꝓ hac opi.cōsuluit Bal.
c Papię, ut in terminis nr̄is.& refert & sequit Pau.de Cas.in cōs.suo 190.in fi.& uide Sal. in l.1.C.vñ vi.adde Alb.in 2.par.stat.q.45.

37 *Vulnerauerunt se duo simul, & ignoratur qui fuerit aggressor, quid fiet.*

37 ANG †Quęrit gl.in d.l.j.quid si dubitet vtrū sit facta ad defensam, vel non. q̄a duo simul percusserunt, & iguoratur quis fuerit aggressor.gl.in l.j.§.cum arietes, ff.si quad. pau.fecis.dica.dicit, ꝙ uterq; absoluitur, & Bal.in d.l.1.ver. duodecimo quæro cum gl. &c.dicit sic.nō.n. vr̄ maleficium probatum quia defensio non est maleficium, & certū est ꝙ alter eorum cōmisit maleficiū. Iniustitia igitur esset, si vterq; condemnat, quia innocens ꝑꝑ pc̄tōrē periret, ut not gl.C.vti pos.l.j. Sed cōtrariū ur̄ ꝙ rōne dubij uterq; cōdemnet, ff.vti pos.l.si duo.in prin.melius facit ff.ad l.Aqui.l.scientiā.§.q cū stramēta.Si vero cōstaret q̄s esset in culpa ille condemnaret, ff.ad l. Aq.l.quēadmodū, §.si nauis.Si aūt cōstaret q̄d unus fuit in culpa, alter nō, sed nō apparet quis iste, & q̄s ille, dicit Bal.q̄d q̄dā tenēt gl.alij q̄d nulla defensio est ꝓpria, cū probatio sit incerta & obscura.iō nō releuat.c.cū ī p̄sentia, de prob. & defensio tanq̄ exceptio peremptoria liq̄do est probāda. Sin aūt cōstaret q̄d vnꝰ alterū, & alter alterū offendit, nec q̄cq̄ aliud ꝓbatū est ad defensionē, tunc uterq; punitur nec obst.§.qui cū stramenta, quia ibi datur o p̄a rei licitæ, iō facilius recipit excusatio, quia non ita p̄sumit dolus, sicut in factis illicitis, ff.de iniu.l.illud. & l.se.q̄d no.q̄a se-
c mel habui de facto.& istā opi. sequutꝰ fui, *c* licet Bar.teneat gl.in d.§.cū arietes.Sed ueriorem credo opi.Bal. ne delicta remaneāt impunita, per rōnes suas. Et adde prædictis q̄d no.Bar. in l.si seruū, §.seq̄tur, ff.de ver. obl.& in l.cum pater, §.libertis, ff.de leg.2. Sed in simili elegāter no. Bal.Ang.& Imo. in l.si mora. ff.sol.mat. quia facit differētiā ad quod ad se dicātur rupisse pacē, an quo ad uindictā publicā. dic ut ibi, quia est bo-

na

ADDITIONES.

a ¶Pe.de Anch. *Adde Pau.de Cast.in cons.197. in 1.impressis.Ber.*

b ¶Inconsultus calor. *Adde tu & uide Fran.de Are.in cons.80.qui idem dicit.Ber.*

c ¶Sequutus fui. *Adde ꝙ opi. Bal.saluari pōt ꝑ tex.in l.ita aūt.qui dicit pro publica utilitate cōtra subtilē disputandi rōnem multa in iure ciuili recepta fore. & per illum tex.dixit Ro.in cons. 301.ꝙ iudex potest testem punire de falso, qui dixit quòd Titius possedit per tempora & tēporib. in c.annotatis, cū capitulatū esset ꝙ Titius possederat per plures, & plures annos. & reuera non possederat nisi per quatuor menses. licet de iuri subtilitate posset dictū talis testis saluari. & q̄s doctrina Bar.in l.si in rixa. faciat ad doct.Bal. non videtur verum, quia in d.l.si in rixa. apparet de principio & fine delicti, & certum est ꝙ oēs deliquerūt, sed in casu proprio nō apparet de principio nec fine delicti, nec certū est ꝙ ambo deliquerūt imo incertum. unde ꝑꝑ incertitudinem videtur ꝙ opi.gl.& Bar.ꝓcedere debeat, & per ea uide quod uoluit Ro.i cōs.401.vbi uult quod si incēdiū exoriatur in domo in qua duo habitāt, & ignoratur cuius culpa processerit, ꝙ propter incertitudinem ambo absolui debent.Ber.*

sua determinatio.& ibi videas Lud.qui plene & bene loquitur.& Io.And.late in addi. ad Spe.in ti.de treu.& pac. in rub.& Bal.in l.vt vim,ff.de iust.& iu. & in l.qui fidem de trās.& in l.cū ꝓponas, & l.petēs, C.de pac.

AVG.Tu aūt ī hac materia adde,ꝙ Bal. in d.l.j.§. cū arietes.dicit ꝙ inquātū illa gl. voluit ꝙ seq debuit absolutoria. Nā dicit ipse ꝙ Doc.tenent contra illā gl. & iō dicit ꝙ si duo inuicē se percusserūt,vnus alterū, & alter alterum,in nullo sit absolutio, sed vterq; cōdemnabitur. Et hoc voluit ēt Bal. ibi in addi.in d.§.cum arietes,& expſſius in l.vt vim,ff.de iust. & iu. qui dicit ꝙ illa gl. in d.§ cum arietes. q̄ voluit ꝙ neuter puniatur debet intelligi ꝙ nemo punitur sub nomine delicti insultus,sed si interueñit cedes & vulnera de istis vterq; punitur, vel dicet dic verius,ꝙ ab interesse partis nemo punitur,sed bñ puniūtur criminaliter,quia ambo delinquunt cōtra rē publicā,& ista conclusio probat̄ per doctri. Bar.in l.si rixa,ff. ad l.Cor.de sica.qui dicit,ꝙ si plures vulnerauerunt aliquem, & erat vnū vulnus mortale tm̄,& ignoratur quis fecerit illud,ꝙ in dubio talis omnes debent decapitari.Nō ergo est inconueniens qđ vnus patiatur pœnam pro alio,cum quis dat operam rei illicitæ etiam inquantum do.Ang.hic incidēter tangit illam materiam qñ ruperunt pacem, & ignoretur qui fuit aggressor ad hoc vt pax dicatur rupta.Adde & dic vt ego latissime dixi ultra Doct. in addi. meis, post Moder.in l.mora,ff.solu. ma.dic ut ibi.

SVMMARIVM.

1 *Lege Corn.de sica.quis teneatur siue liberum hominem siue seruum interemit.*

ET ex interuallo dictus Titius ex dictis vulneribus mortuus fuit, & est vt uotum suū
1 *iniquum dictus Caius adimpleret.*) † Et quis teneatur de sicarijs, siue liberum hominem siue serūū interemit, vide l.1.§.1.ff. de sic. Insti.ad l.Aquil.§.liberum,ff.ad l.Aquil.l. idem Neratius,ff.si dolo.& ibi no.gl.

AVG. Quia hic nō intendo tractare istā materiam, sed infra dicetur in hac eadē gl. in versi.& aduerte quia pęna homicidij est pęna capitalis,dic ut ibi dicam.

2 *Vulneratus si ex interuallo moriatur, an intelligatur mortuus ex praecedentibus vulneribus.*
3 *Vulneratus intra quod tēpus præsumatur mortuus ex vulnere.*
4 *Iudex in electione medicorum adhibendorū vulnerato,quando debeat se intromittere.*

2 ANG.†Quæro,si ex interuallo morit̄ an p̄sumatur mortuus ex dictis vulneribus.Istā q.format Bar.in l.si in rixa,ff.de sic. & alle. gl.sing.in l.1.C.de emen.seruo.quę dicit ꝙ si visus fuit ambulare ēt cum baculo post tres dies à die vulnerum,non p̄sumit̄ mortuus ex dictis vulneribus, sed Bar.dicit ibi, ꝙ stādum est iudicio medicorū, ut l.semel. C.de re mili.& si plures possint haberi,plures adhibeātur aliàs sufficit vnus,ut in Auth.de non alie.aut permu.§.quòd aūt.vide clarius per Bar.in procemio ff.in fi.prin.& ibi Cy. & Bal.in 3.col.ver. & ideo,an vuln⁹ sit mortale &c.& ibi Cy.& Bal.in c.1.quib. mod.feu.amit.vers.sed q d est qđ ibi dr̄ &c. & Bar.in Auth.de non alienan.§.ꝙ autem. per illū tex.& ibi Ang. & Spe. ti.de prob.§. fi.versi. hoc quoq; no. vbi plene facit quòd no.Bar.in l. j.§.j.ff.de ve.inspi. & Pe.de Anch.in c.p̄sbyterorum.de homi.& Bal.in c.j. in prin.q mo.feu.amit.in 2.col.ver.q dā qđ dixit &c.& Ang.in l.j. C.de emē.ser. & pro hoc est tex.in c.significasti. lo 2.ibi.iudicio peritorū.de homi.& ibi Io.An.& istud puto verum, licet Sal.in d.l.1. C.de emen.ser. aliter distinguat, qm̄ tex.varie loquuntur. Nam d.gl.dicit de tribus diebus.ad idem c. si qua fœmina.l.dist. sed in c.cōtinebatur, de homi.vr̄ dicere de octo die.facit d.c.presbyterum.vbi dicit intra paucos dies,&c.ad audientiam,co.ti.dicit aliquandiu.facit qđ no.Flor.in l.ait lex,ff.ad l.Aqui.

a AVG.Tu aūt in hac *a* materia adde, ꝙ certe reperio Doct.& tex.vario mō locutos esse.Nā Ang.in l.j.C.de emē.ser.dicit no.istā gl.quę est singularis,& non alibi ſm quod hic loquitur de triduo. Nam dicit,loquitur ſm legem Mosaicam. Sed in foro contentioso,tam in canonico,quàm ciuili,nō sufficit, licet percussus post triduum ambulet super grabatum suum: sed si ambulauerit post dies 40. quia nullus vulneratus scđm

sententiam

ADDITIO.

a ¶Tu autem in hac. *Adde tu hic quę posui sup. in verbo,cicatrix.*
Tu adde do.Bonif.Vitals. in suo opere malefi. in rub.quod sit accus.nu. 131.ver.sed quid si vulnerasti aliquem &c.

sniam medicorū pōt viuere vltra 40. dies post vulnus, vñ si per vnā diem viuit, & postea decedit, p̄sumit mortuus nō ex uulnere, eodē mō dicit si uulnus nō esset mortale, & hoc probaret per medicos, quorū sniē dēt stari, d. l. semel. Adde tñ ꝙ do. Anto. de But. in c. p̄terea. de cle. percuss. dicit not. ex
3 isto tex. cū gl. † ꝙ si in breui post percussionem secuta est mors, p̄sumit ꝙ sit mortuus ex percussione uulneris, secus si post longū tp̄s est mortuus, q̄a p̄sumitur ꝙ non ex vulnere sit mortuus, & hic est tex. declarat quā tum sit longum tp̄s, s. post octo menses. Limitat tñ ibi hoc do. Ant. de Bu. dicens hoc credo arbitrarium attēta quātitate & qualitate uulneris. Aliam limitationem dat ēt ibi do. Abb. in d. c. p̄terea. qui dicit q̄d licet q̄s superuixerit per octo menses à die vulneris, ut non p̄sumat mortuus ex uulnere. Nā dicit hoc uerum qñ perc ssus post octo mēses cōualuit, ut sentit gl. ī l. j. C. de emē. ser. Secus uero si vulneratus semper in deterius se habuit, & tādē decessit. Subdit tñ ꝙ hæc regula satis pōt relinqui arbitrio iud. Gā. uero in tra. male. sub ru. de homicidiarijs, in q. q̄ inci. Quæstio ēt dubitabilis subsequit ibi vr̄ velle ꝙ statur iudicio medicorū. Istā partē credo verā. Et iō Alb. de Ros. in 2. par. sta. q. 36. quæ inc. Itē quid si aliq̄s vulnerauit aliquē. vbi Alb. facit mentionē de oībus istis, qñ aliquis ēt superuixit post vulnus per octo mēses, & multa all. & multos Doc. tandē Alb. ibi dicit ꝙ in hoc casu semꝑ uidit stare dicto medicorū, & dicit ꝙ ita de facto obtinuit. Et in quantū dictum est, an unus medicus uel plures adhiberi dēnt, ad videndū, an vulnus sit mortale vel nō. Adde q̄ s̃. late dixi in gl. q̄ inc. (Vna alia ꝑcussione & vulnere.) in prima addi. mea. & q̄d si isti medici discordāt, q̄d faciendū est. Adde q̄ late dixi s̃. in gl. ī ver. (cicatrix.) in fi. Bal. tñ in c. j. quib. mo. feu. amit. vr̄ velle ꝙ si medici sunt varij, & ille mortuus est, ꝙ p̄sumitur mortuus ex uulnere. & Gan. in loco sup. all. dicit ꝙ si medici dubitant, an vulnus sit mortale vel nō, & ille moriatur,
5 ꝙ dr̄ mortuus ex vulnere. tene tñ † mēti q̄ dixit Gā. in loco sup. all. ꝙ in electione istorum medicorum iudex nō dēt se intromittere si amici vulnerati & vulnerantis cōcordant se in electione medicorum. Si uero discordant, iudex eliget ipse. Et hoc etiam vr̄ velle Io. And. in add. Spe. in ti. de homic. §. j. in prin. & d. An. de But. ī d. c. proposuisti. licet non ita clare loquatur, sicut loquitur Gan. vnde pulchrū cōsilium Pe. de Anc. in consi. suo 280. qui dicit, ꝙ si quis post vulnus vixit post tres dies, non dr̄ mortuus ex illo vulnere s̄m gl. vel aliter s̄m Dy. si dicimus esse arbitrariū, dicit ꝙ iudex habet arbitrari ꝙ post vulnus in breui debet mori, istud breui, dēt arbitrari intra tres dies. vł̄ melius si vnꝰ medicus dicat quòd mortuus est ex morbo superueniēte, licet millies cōstaret de morte, talis occisor non debet mori, sicut dicimus in ciuilibꝰ, si ꝑ duos testes constaret de debito, & per vnum testem de solutione, tñ per vnum solum testem idoneū de solutione eliditur illa plena probatio, ita in criminalib. dicēdum est, ibi vide.

5 *Vulnerato mortuo ex negligentia vel mala custodia sua, aut imperitia medicorum, reus tenebitur de vulneribus, non de occiso.*

6 *Vulnerans unum debilem propter quod uulnus regulariter sanus non moreretur, si ille debilis moriatur, an tenebitur de occiso.*

5 ANG. † Quæro, q̄d si mortuus *a* est ex ne-
a gligētia sua, vel mala custodia, vel medicorū imperitia. dico ꝙ reus tenet̄ de vulneribus, & nō de occiso, ut l. qui occidit, in fi. & ibi Flo. & in l. si ex plagis, ī prin. ff. ad l. Aq. Sed satis dicam in ver. q̄ro aliquis fuit vul-
6 neratus &c. † Quid aūt si percussit unū debilem, & intulit vulnus quod rł̄r in sano non esset mortale, & ille debilis uel infirmus moritur, an teneatur de occiso. dico ꝙ
b sic, *b* ut l. qua actione, §. si quis seruum ęgrotum, ff. ad l. Aq. & ibi Flo. & in l. ita vulneratus. ꝙ bene no. q̄a vidi Nursię aliquos errare volētes defendere homicidas, quia capitulāt ꝙ vulneratus erat debilis, &c. & capitulant cōtra se, vt patet in dictis iuribus.

AVG. Tu autem in hac materia adde, de hac prima conclusione, quā tangit hic do. Ang. dic ut j̃. dicam in add. meis, in illa qō ne

ADDITIONES.

a ¶ Mortuus. *Adde & vide dom. Bar. Soc. in cōs. 173. quasi per totum. ubi de uulnerato qui decessit post octo menses, quando dicatur decessisse ex vulnere.*

b ¶ Quod sic. *Adde tu & vide Raph. Cu. in cons. 134. & Cæp. in consi. 92. Ber.*

ne q̃ inc. Sed q̃ro, aliq̱s vu lneratus fuit. vbi tangã materiã. De hac aũt scđa cõclusione cõsidera qđ Doc. in locis s̃. alle. uoluerunt ꝗ vbi vulnus esset mortale, tũc mortuus dr̃ ex vulnere. põt ergo esse qđ vulnus qđ non est mortale in uno erit mortale in alio, per d. §. si q̱s seruũ ęgrotũ. & iõ no. q̃ dixit Bal. ibi in d. §. si q̱s ęgrotũ. Adde tñ qđ maiora & grauiora vulnera sustinet fęmina q̃ masculus, ut est gl. no. in l. nihil interest, ff. de adul. q̃ alle. bonã l. & adde hic illud consilium Pet. de Anch. in cons. suo 285. de quo sup. in addi. proxi. præced. feci mentionẽ.

7 *Statuto an possit imponi pęna pecuniaria pro homicidio.*

8 *Consuetudo quãdoq; excusat a pœna homicidij.*

ANG. Et aduerte, quia pęna homicidæ
a est pęna capitalis, *a* vt l. 3. ff. de sic. Et iõ q̃-
7 ro an per statutum ꝓ homicidio possit imponi pęna pecuniaria. Bar. in l. j. in fi. 3. col. ff. de pub. iud. vr̃ sentire qđ per statuta pœna homicidij possit alterari. Contrariũ vero tenent Ho. & Io. An. in c. fi. de cõsue. q̱a tale statutum vr̃ dare materiam delinquẽdi, & ita tenet Tancredus de Cor. in sua cõpendiosa. Sed qđ valeat statutum, & sic ꝓ Bar. posset allegari, quia de iure ff. pro homicidio nõ erat semper pęna decapitationis, ut l. 3. in §. fi. & qđ ibi no. ff. de sica. Ergo & per statuta idẽ põt induci, nisi forte dicas qđ q̱a per l. Corneliã puniebat̃ affectus, ẽt si effectus non consequebat̃, ut l. diuus, ff. de sic. cuius contrariũ faciunt hodie statuta, & iõ l. Corn. tolerabat aliam pœnã q̃ mortis, qđ singulare est, ſm Imol. in d. l. j. in fi. ff. de pub. iud. facit qđ no. Bal. in c. j. §. iniuria. de pac. iu. firman. in 10. col.

AVG. Tu adde qđ Doct. nostri vñr tene-
b re qđ tale statutum *b* valet. Nam p̃supponunt tale statutum ualere. Et ita ur̃ esse de mente Bar. & Doc. in l. trãsigere. C. de trãs. & Bar. in l. j. ff. vi bo. rap. faciunt no. ꝑ Bal. in l. reos, C. de acc. & uide Bal. in c. j. §. iniuria, de pac. iu. fir. & in c. j. §. si q̱s aliũ, de pa. tenẽ. Adde Alb. de Ros. in 2. par. sta. q. 120. vbi allegat multa qđ tale statutũ nõ ualet. dicit tñ qđ totꝰ mũdus obseruat cõtrariũ, qđ talia statuta obseruent̃, quod pro pęna corporali soluat̃ pecunia. Itẽ scias qđ pro homicidio nõ imponit̃ pęna capitalis ubi multorũ iacet strages. Ita dicit multum eleganter Ang. in l. pe. ff. ad l. Corn. de sic. qui ẽt dixit multũ no. ĩ l. 3. §. legis, ff. ad le. Cor. de sica. quod hodie indistincte, siue in nobili, siue in humiliori cõmittente delictũ imponitur semper pœna mortis, & alle. bonã gl. Inst. de pub. iu. §. itẽ lex Cor. & illæ aliæ pęnæ vbi viles subijciebantur bestijs, & digniores deportabant̃ in insulã, non sunt in vsu, sed in locũ earũ imponit̃ pęna mortis, & an pro homicidio imponatur pęna mortis, vide Bal. in l. data opera, in j. char. C. q̱ acc. & tex. in l. nemo, C. de epi. aud. Adde oĩno Ang. ponẽtẽ pęnas l. Cor. de sica. in l. is q̱ cũ telo, C. ad legẽ Corneliã, de sica. & ibi facit mẽtionem de statuto Perusino, quod imponit pęnã pecuniariã pro homicidio. Dicit tñ Bal. in c. j. §. furtũ. de pace iur. fir. in fi. ibi format qõ quod ꝓ homicidio imponat̃ pęna x. ducatorũ, sed dicit quod Arc. 23. q. 4. in c. duc. dicit quod non valet statutum imponens pęnã cõtẽptibilẽ pro homicidio, hoc dixit uerũ Bal. nisi subsit alia iu-
8 sta cã. † Adde tñ quod consuetudo qñq; excusat a pœna homicidij. Ita consuluit Pet. de Anc. in cons. 385. qui euasit unum puerum 26. annorũ, q̱ in una bataiola occidit aliũ, si ibi ita erat cõsuetudo quod bataiola fieret. idem si est bataiola hoĩum, ibi vide.

9 *Occidens hominem monstruosum, an subsit statuto punienti interficientem hominem.*

9 ANG. Quid aũt si hoĩẽ mõstruosũ ĩterficiẽcit, an puniat̃ ex statuto q̱ punit interficiẽtẽ hoĩẽ. Bal. in l. quod dr̃, ff. de li. & posth. dicit per illum tex. quod sic, q̱a satis est quod hẽat spiritũ & aĩam, quod Ang. & Imo. dñt ibi esse uerũ qñ hẽt plura, uel pauciora mẽbra q̃ dẽat, secus si hẽat caput aĩalis, quia tunc non est homo, ut l. non sunt liberi, & quod ibi no. per gl. & Doc. ff. de statu hom.

ADDITIONES.

a ¶Capitalis. *Adde quod quando lex. uel statutũ simpliciter imponunt pęnam capitis, intelligitur de ciuili, non naturali. ita Alex in consi. 105. et consi. 117. in 1. vol.*

b ¶Tale statutum. *Adde Frã. de Are. in cons. 58. qui idem tenet, cum sit ex causa.*

AVG. Tu aũt in hac materia adde quod illa corpora quæ assimilantur aĩalibus, uocantur prodigiosa, ut no. gl. in d. l. nõ sunt liberi. & text. alle. in l ostensum, ff. de uerb. signi. sed imo vr̃ quod talis occidens hmõi prodigia, teneatur l. Corne. de sica. text. al-

lego

lego in l.q̄ret ali quis, ff.de ver.sig.vbi dicit ꝙ imo isti sunt liberi & filij, & prosunt matri. Sed solue vt notatur in dictis iurib. non dubito si habent animam rationabilem, licet sint corpora contra naturā edita, ꝙ talis teneṫ l.Corn. de sic. aliàs non per prędicta.

10 *Aborsum q̄ facit ut fœmina faciat, an cōprehēdatur in statuto puniēte qui hominē interficit.*

11 *Pragnantem filiam repertam in adulterio, si pater occidat, nulla pœna tenetur.*

10 ANG.†Quid si q̄s faciat ꝙ mulier abortiatur, an teneatur pęna dicti statuti Bal.in d.l.ꝙ dr̄, dicit ꝙ non, q̄a qui est in vtero nō est homo: sed homo effici speratur, vt l.apud veteres, C.de fideicom.lib. qua aūt pęna talis puniaṫ, hr̄ in ca.sicut, la 2.de hom. q̄a distinguit, aut fecit abortū anteq̄̄ esset ꝑfecte creatus, & hr̄et animam, & tunc punitur iudicis arbitrio, vt d.c.sicut, si aūt postea q̄̄ fuit in ventre viuificatus, & sic fact⁹ est homo, & tunc licet non teneaṫ pœna dicti statuti, quod imponit pœnā interficienti hoīem, cum in veritate de p̄senti, non sit hō, sed futurus homo, & sic nō sunt ꝓprie verba statuti verificata, iō non teneṫ pœna dicti statuti, sed tenebiṫ de sic. ut d.l.diuus, & ibi gl.de extraor.cri. & l.Cicero, ff.de pę. & tenetur lege Aq.l.si seruos, §. si mulier, ff.ad l.Aquil. Sed ista originaliter sunt verba But.de quo tamen tu dic ut habetur, & ibi late Sal.in l.pen.C.de sicar.

AVG. Tu aūt in hac materia, adde quòd
a licet iste Doctor hoc dicat, ꝙ si mulier *a* fecit aborsum ante partum aīatum, ꝙ nō debet decapitari. Adde ꝙ hoc nō militat vbi faceret ꝑꝑ pecuniā, quia decapitarentur, ꝑ l.Cicero, ff. de pę. ita voluit Bart.in l.diuus, ff.de var. & extraor.cogni. & ibi Bart.in l.diuus. Bar. quærit post gl. q̄n partus dicaṫ animatus: nā dr̄ animatus post 40. dies, qđ verum est in masculo: qui citius habet animā q̄̄ fęmina: nā, vt dicit Ang.ibi post gl. & Docto.per 40.dies dr̄ habere animam, & contra prædicta est text.in l.si mulier, ff.ad leg.Corn.de sic. vbi uidetur ꝙ non sit pęna mortis, in d.l.diuus, sed dic ut dicit Bart.in d.l.diuus, post glo. quando partus non erat animatus. Secus si animatus, q̄ pęna mortis. Et intellige prædicta si ille qui fecit ꝙ mulier faceret aborsum, sciebat ipsam prægnantem, aliàs secus, vt not.per Doct.in l.pen.C.de sic. maxime pec Ang. Sed vide ibi Sal. qui aliter loquitur, hæc uera in extraneo. Secus si esser pater vel mater qui occiderent partū in ventre, quia non tenerenṫ l.Cor. de sic. sed pęnā parricidij incurrerēt,

11 vt noluit Bal.in d.l.diuus.† Limito tn̄ hoc nō ꝓcedere in patre occidente filiā pręgnātem repertā in adulterio, q̄a isto casu nulla pęna tenetur, nec Cornelia, nec parricidii, q̄a lex ipsū excusat. Ita dixerunt Bart.& Bal.ī l.imperator, la 2.ff.de sta.hom. Et de ista materia vide bonū tex. in l. si quis aliq̄d, §.qui abortionis, ff.de pęn.& in materia ista vide bonū tex.in c.Moyses, 32. q.2. & tex. & gl.in c.consuluisti, 2.q.4. & l.1.& l.necare, ff.de lib.agnosc. Aduerte tn̄, si tu vis videre istā q.latissime vltra oēs disputatà, habeas semꝑ recursum ad Alb.de Rosa. in 3.parte statu.q.59.q̄ incipit, si statuto caueṫ quod homicida occidaṫ, vertiṫ ī dubiū si quis ꝑcusserit mulierē p̄gnātē cū pede, & ibi allegat infinitas decisiones in ista materia, & cum ista qō nunc ad p̄sens esset ī cōsil.secreto Illustrissimi Ducis Herculis, feci vnū pulchrum consilium collegis meis ꝓ decisione huius quęstionis ꝙ incipit. (Ego Augustinus de Bonfranciscis de Arimino doctor & aduocatus, concistorialis & consiliarius secretus, dico in pręsenti q. qua quęritur &c.) & multa allego. Tandem non recedo ab Abb. in d.qōn. & ibi ponit quid in dubio, an præsumaṫ quòd ille sciuerit mulierem esse prægnantem vel non.

12 *Vulneratus culpam committēs in nō adhibēdo medicos uel alio simili, si postea moritur an ꝑcutiens teneatur de occiso uel de vulnere.*

13 *Medici ad hoc ut prestare possint bonum iudiciū debent multa considerare.*

14 *Vulneratus præsumitur mortuus ex uulnere nisi negligentia uel mala custodia uulnerati ꝓbeṫ.*

12 ANG.† Quæro, aliquis fuit vulnerat⁹ & probatur ꝙ ipse cōmisit culpā, vel in non
b adhibēdo medicos, *b* vel in nō curando se, vel

ADDITIONES.

a ¶Quod si mulier. *Adde Io.de Ana.in cōs.1.et ibi ponit qualiter puniatur clericus q̄ dedit poculum montali ut facit aborsum. Ber.*

b ¶Medicos. *Adde quod licet in loco isigni p̄sumatur quod sint medici, tn̄ non p̄sumitur ꝙ ineniaṫ homo qui uelit t ta die stare ipeditus ꝑ alio nisi si probetur, ita dicit Fran.de Are.in cons.16.B.*

vel in non parendo medicis, vel quia cõcu-
buit cum vxore, siue aliã culpam cõmisit,
& postea moriť, an percutiens teneať de oc-
ciso vel de vulnere. Bald. in l. si ab hostibus,
in §. 1. ff. sol. mat. cõcludit ꝙ non adhibẽdo
medicum p̄sumiť sua culpa mortu⁹, qñ cu-
ra medicorum poterat se bñ hr̃e, & ad vitã
& ad mortem, ꝙ dicit esse no. Et ẽt istam q.
format in c. j. q̃b. mo. feu. ami. in 4. col. ver.
sexto q̃riť vtrum dñs &c. vbi dicit, ꝙ quo-
ties culpa vulnerari admista est cum vulne
re, non dr̃ mortuus ex vulnere, q̃a nõ dr̃ ex
simplicibus prouenire, ꝙ cum alio proue-
nit, vt l. j. ff. de aqua quot. & ęsti. Et sic con-
cludit ꝙ ille q̃ vulnerauit, nõ dẽt teneri de
toto. Facit ẽt qđ no. idẽ ibidẽ ĩ seq. col. ver.
& no. ꝙ difficilius &c. & quòd vulnere tm̃
teneatur, facit l. huic scripturæ, §. si seruus
vulneratus, & l. itẽ Mela, §. Celsus, & l. q̃ oc
cidit, §. fi. ff. ad l. Aq. vbi Bal. dicit no. tex. ꝙ
qñ vulnus nõ est mortale, & aliq̃s ꝑꝑ suã
culpã decessit, vel cũ vxore cõcubuit, vulne
rans non teneť de occiso, sed solum de vul
nerato, & de hoc stabiť iudicio medicorum
q̃ habẽt cõsiderare vulnerum qualitatẽ. Et
ibi ẽt subdit ꝙ p̄sumitur sua culpa decessis
se si medicis noluit obedire, & ita tenet Fl.
vbi ẽt dicit, nota istũ tex. ad articulandum
defensam vulnerantis: & hoc ẽt tenet gl. &
Io. An. in c. 2. de cle. percuss. istud ẽt voluit
Dy. & Gui. de Suza. quos refert Tancredus
in sua cõpẽdiosa. in 11. ru. q. 9. vbi plene de
hoc disputat: & de hoc vr̃ casus in c. ad au-
dientiã, de ho. & de illo qui non est obediẽs
medico. no. plene Io. An. in c. tua nos, & fa-
cit c. significasti, lo 2. de homici. Si aũt quis
fuerit mortifere vulneratus, licet nullã ad-
hibuerit diligentiã, tñ hoc non minuit ho-
micidiũ, d. l. q̃ occidit, §. fi. à contrario sen-
su: ita dicit Bal. in quodã suo cons. qđ inci-
13 pit, Sapiẽtiss. allegatũ est. † Et tene mẽti vt
medici possint p̄stare bonũ iudiciũ, debent
ad multa aduertere, videlicet ad robur per-
cutientis, & debilitatẽ ꝑcussi, l. j. cũ gl. C. vñ
vi, & l. quas actiones, §. si quis seruũ, ff. ad
l. Aq. & qualitatẽ ac vulneris ꝓfunditatem
de homici. d. c. significasti, in fi. locũ & ma-
gnitudinẽ vulneris, fluxum immoderatum
sanguinis, de sent. exc. c. cũ illorum, an vul-
nus medio tꝑe consolidatus, ita ꝙ habeat
formã sanitatis vel infirmitatis, l. maritus,
ff. loc. cum gl. ita dicit Bal. in d. suo cons. &
ibidem subdit ꝙ si inspiciatur si vulneratus
perdit loquelã, q̃a similis mortuo est. l. iu-
bemus, C. de test. vel si ꝑdit sensum & intel
lectũ, quia grauius morbus corporis indu-
cit exiliũ mentis, ff. de ædil. edic. l. ob quæ,
secundo respon. & ff. de test. l. in aduersa.
AVG. Tu aũt in hac materia adde Gan.
in tract. malefi. sub rub. si iudicetur per me
dicos vulneratum non moriturum, & febre
adueniente dñt contrarium, & moritur vul
neratus, an uulnerans teneatur de occiso:
ibi late vide, & vide ẽt ipsum ibi in seq. q̃st.
quæ incipit. Sed q̃ro, quidam vulnerauit a-
lium non mortifere, postea ille uulneratus
mortuus est non rõne vulneris, sed ꝑꝑ ma
lum imperitum medicũ q̃ medicatus est.
Quæritur nunquid vulnerator teneatur de
occiso. & certe dicendum est quod vulnera
tor teneatur de vulnerato tm̃. alle. tex. in d.
l. qui occidit, §. pe. & ita dixit quòd ita scri-
14 psit do. Odo. & ibi dicit, † ꝙ in dubio vulne
ratus præsumitur mortuus ex vulnere, nisi
negligentia vel mala custodia vulnerati ꝓ
betur. Nam tũc tm̃ tenetur de vulnerato &
non de occiso, & ponit exemplum de rusti-
co qui modicum in capite vulnerat⁹ in ęsta
te ad laborandum cum bobus ad solem &
est iratus cum bobus, & calefactus venit do
mũ, & mortuus est, nã tunc vulnerans non
teneť de occiso: & ita dicit tenere d. Alb. de
Papia, & in hac materia allego casum quẽ
isti non allegant in c. tua, extra de homici-
dio voluntario, ibi, q̃ spreto p̄cepto. Et no.
ꝙ Bal. in d. l. si ab hostibus, §. fi. non dicit de
directo id qđ hic dixit d. Ang. Sed omnino
vide quæ dixi in d. l. si ab hostibus, §. fin. in
add. meis, & ibi Bal. ẽt voluit, ꝙ licet medi-
ci nõ adhibeanť, & tñ vulnus fuisset morta-
le, ꝙ nihilominus occidẽs teneret. Nam di-
cit ꝙ tunc hoc iuuat medicum nõ fuisse ad
hibitum, qñ ex uulnere dubitatur, an esset
mortale vel non, & ibi vide Ang. & Imo. di
centes paria esse non adhibere medicũ, uel
adhibere medicũ imperitũ, ꝙ no. Et in hac
materia adde omnino elegantia verba An-
ge. in l. ꝙ si nolit, §. si mancipium, ff. de ęd.
edi. vbi in ista q. multum eleganter loqui-
tur, & ita tempera & limita pręd icta, vt ibi
hr̃. Et adde ꝙ opus est quod probetur medi
cos potuisse adhiberi, quia erant in ciuita-
te, vt dnt Doc. in d. l. si ab hostibus, & ibi la
te dixi, & Doc. in d. §. mancipium.

Statuta

15 *Statuta per Italiam puniunt factum, non animum, unde nisi quis interficiat, licet etiam mortis causam animo præbuerit non tenebitur de sica. sed alio modo castigabitur.*
16 *Venenum tenens ut daret alteri, licet non dederit, punitur ac si dedisset.*

15 ANG. †Sed aduertas ne erres, quia is qui
cũ gladio deuenit ad actũ proximũ aĩo oc-
cidẽdi, licet nõ occiderit, tenet̃ de sic. ac si ĩ
terfecisset, vt l. j. §. j. ff. de sic. & l. is qui cum
telo, cũ ibi no. per Doc. C. eo. sed statuta ꝑ
Italiã puniunt factum & nõ aĩum. Vñ ad
similitudinem l. A q dñt si qs interfecit: vñ
nisi interficiat, licet ẽt mortis cãm animo
præbuerit, nõ tenebitur de sic. sed alio mo-
do castigabit̃. ita dicit no. Bar. ĩ l. j. §. diuus,
ff. de sic. & qualiter comprehendatur aĩus
a occidendi *a* vel nõ, uide ibi gl. & Bar. ut pu
ta si habebat in manu glauerinã, & noluit
ꝑcutere cũ ferro sed cũ hasta ꝑcussit, vel ẽt
respicias in qua parte corporis cũ bastono
percussit, q̃a si in spatulis, non p̃sumit̃ aĩus
occidẽdi, secus si ĩ capite, all. gl. in d. c. signi
ficasti. in fi. Et ꝓ hoc est bonus tex. in c. oẽ
delictũ, §. q̃ nõ militat, ff. de re mili. & in l.
16 j. C. de emẽ. ser. †Vnũ *b* tñ singula. no. ꝙ si
b qs emerit venenũ ut daret alteri, licet non
dederit, punit̃ ac si dedisset, ut est casus sin
gularis & ibi Bar. ĩ l. j. in fi. ff. de parri. & in
l. j. C. de male. & mathe. & ĩ l. eiusdẽ. ĩ prin.
ff. de sic. ubi ẽt punitur q̃ retinet & q̃ facit
venenum cã hoĩs occidendi, qđ tñ intelli-
ge ut no. Sal. in d. l. j. de male. Et p̃dicta pro
cedũt qñ interficitur extraneus: si aũt inter
ficiatur ascẽdẽs, vel descẽdẽs in infinitũ, te-
c netur de parricidijs, *c* ut l. pe. §. j. cũ gl. ff. de
parric. & no. gl. in d. l. j. C. de his q̃ pa. uel li.
& gl. ĩ §. alia. Inst. de pub. iu. Si aũt ꝑsonas
agnatas uel cognatas, uel affines, vr̃ ꝙ de
sic. tm̃ teneat̃, ut l. j. ff. de parri. sed gl. in d. l.
j. C. de his q̃ pa. uel li. &c. Sal. tenet ꝙ isti ẽt
tenent̃ de parri. & eius pęna ibi hr̃ in d. l. 1.
& in d. l. pe. & in d. §. alia. sed s̃m Sal. ĩ d. l. j.
talis pœna non est hodie in usu, sed credit
ꝙ debeat decapitari, & carere sepultura.
AVG. Tu aũt in materia adde ꝙ ẽt si nõ
essent statuta ꝑ Italiã, sed ius cõe hodie de
generali cõsuetudine totius mũdi deroga-
tũ est. l. is qui cũ telo, C. de sic. & similib. le
gibus, quia ẽt cessante statuto nemo debet
decapitari nisi proprie occiderit alterũ, nec
ꝑꝑ aĩum tm̃ debet puniri, nec ꝑꝑ conatũ
tm̃. mirabilis est doctrina Spe. in ti. de accu.
d in j. parte. in §. 1. uer. sed pone primo, *d* quẽ
refert & sequit̃ & ipsum magnifacit Ang.
in l. j. §. hæc uerba, ff. ꝙ quisq; iur. & Bal. in
l. 3. C de ser. fug. Et Ro. multũ elegãter loq̃
tur in l. damui, §. Sabini, ff. de dã. infe. Fal-
lit in crĩe lęsæ maiestatis, & in assassino, ut
dicunt Bal. & Ang. in d. §. hæc uerba, & ad-
de Ang. ĩ l. is qui cũ telo, C. de sic. q̃ dicit ꝙ
habẽs hastã cũ ferro, & ꝑcussit aliquẽ cum
hasta & non cũ ferro, non dr̃ hr̃e aĩum occi
dendi. unde nõ tenetur l. Cor. de sic. all. tex.
cũ gl. in l. 3. Spec. ff. ad l. Cor. de sic. & gl. in
d. l. is qui cum telo. Itẽ adde quod Io. Fab.
Insti. de pub. iu. in §. alia. approbat ibi opi.
Pla. de qua in gl. ibi ĩ uerbo, p̃parauerit, ut
teneatur l. Cor. de sic. ille pręparauit uene-
nũ alicui cã uenenãdi, & sic tenet opi. Bart.
quam tenuit in l. j. ff. de parr. licet Ang. ibi
nihil affirmet. & Sal. in d. l. 1. C. de male. &
mathe. vr̃ ẽt tenere istã opi. Bar. licet Ang.
aliter uideat̃ loqui in l. j. §. fit iniuria, ff. de
uar. & extraordi. cogni. Nam vr̃ uelle ibi ꝙ
opus est quod mors sequatur, quicquid sit
hodie, cum statuta requirãt factum. Credo
opin. Bart. non procedere, & qñ non essent
statuta, ut dixi de generali cõsuetudine to-
tius mundi, hodie nemo debet mori, licet
deuenerit ad conatum, nisi sequatur effe-
ctus mortis, per dictum Spe. de quo supra.
Et illud dictum Spe. sequitur etiam Cy. in
d. l. is qui cum telo, aliquid per Bal. in l. da
ta opera, C. qui accu. in pen. char.

ADDITIONES.

a ¶Animus occidendi. *Adde Alex. in cons. 138. in 1. uol. Cep in cons 39. Raph. Cu. in cons. 133. & Fran. de Aret in cons. 80. Ber.*
b ¶Vnum tamen. *Adde tu & uide Cep. in consi. ultimo, qui consuluit in terminis. & Bald. in cons. 121. in 5. uol. & cons. 103. in 4 uolu. ubi ꝙ occidens ueneno est proditor & homicida. ideo scelus grauissimum. Ber.*
c ¶Parricidijs. *Adde & uide Io. de Ana. in consi. 63. Ber.*
d ¶Sed pone primo. *Adde quod dictum Spec. refert & sequitur Ale. in consi. 15. in 1. uol. & Cepo. in consi 30.*

---

17 *Pater occidens filium spurium, an incidat in pœnam parricidij.*
18 *Filius interficiens patrem bannitum, an erit sine pœna.*

ANG.

17 ANG.† Quid si pater occidit filium spu
rium, an incidat in dictam penã? dicit Bal.
in c.j. si de feu. fuer. contro. inter do. & vas.
ꝙ sic, quia natura oĩbus est cõis. Si vero in-
terfecit quẽ poterat exheredare, dic ꝙ non
tenebitur de parricidijs, sed alia pena casti
gabitur, vt l. diuus, & ibi Bar. ff. de parrici.
18 † Quid si fili⁹ interficiat patrẽ bannitũ, an
impune fecerit? Dy. tenet qđ nõ, q̃a patris
ꝓsona filio semper dẽt sancta haberi, vt l. li
berto, ff. de obse. libe. In cõtrarium fuit de-
a terminatum *a* ꝑ collegiũ Perusij, per l. mi-
nime, ff. de reli. & sump. fu. cõiuncta l. post-
liminij, §. filius, ff. de capti. & postli. reuer.
ita dicit Sal. in d. l. j. C. de his qui pa. &c.

A D D I T I O.

a ¶Fuit determinatum. *Adde Abb. in cons. 104. vbi quod bannitus nõ hẽt filios in potestate, & filij possunt testari. et idem Ang. in cons. 223. B.*

AVG. Tu autem in hac materia adde, ꝙ Alb. de Rosa. in q. statut. in q 6. in 3. parte, quæ incipit. item quid si statuto cauetur, ꝙ bannitus possit impune occidi: nunquid filius possit occidere patrem. & ibi sequiť opin. Dy. qđ nõ. rñdet ad d. l. minime, s. qđ loquať in casu spãli, licet in patre oppugnã te patriam & liberos. & de materia uide ẽt Albe. de Ros. in 4. parte statut. q. 27. quæ in cipit, item ꝑsupposito predicto statuto qđ bãnitus possit impune offendi, qui allegat etiam Gand. in tract. malefi. tetigisse istam quæstionem. dic vt in prædictis locis.

S V M M A R I V M.

1 Rapina proprie dicitur, quãdo aliquis abstulit uestem illi quẽ uulnerauit, & an dicatur crimẽ publicum.

2 Statutum loquens de robaria quõ intelligitur.

3 Rapina non est licita in bannitis post mortem ipsorum, licet ex statuto possit impune offendi in ere, et persona.

4 Fur manifestus & non manifestus quõ puniatur de iure.

5 Fur quamuis puniatur de iure in duplum siue quadruplũ pro uarietate casuũ, attamẽ etiã officio iudicis puniri potest extra ordinem.

6 Delictum quodlibet siue publicũ siue priuatum parit duas rationes, unam quæ cõpetit parti læsę, alteram quæ competit reipublicæ.

7 Rapere an dicatur crimen publicum.

8 Banniti an post mortem derobari possint.

9 Bannitus si post mortem fuerit derobatus, eũ hereditas non est adita derobans cõmittit crimẽ expilatæ hereditatis.

10 Fur manifestus an in pœnam quadrupli, & nõ manifestus in pœnam dupli incidat.

11 Iudices an possint condemnare fures ad furcas, & ad restitutionẽ eorum, et sic an in uno libello ciuilis & criminalis actio intentari possint.

VESTEM *cęlestem foderatam de agnellinis dicto Titio abstulit.* † No. quòd hęc est
1 proprie rapina. & ideo vi bo. rap. in triplũ
a potest puniri *a* de iure, vt l. j. & 2. & per to-
tum, ff. vi bo. rap. & cum rĩr pro rapina ẽt
cõpetat accusatio leg. Iul. de vi pub. & pri.
vt ff. ad l. Iul. de vi pub. & pri. l. 1. per to. me
rito dŕ crimen publicum, & cuilibet põt cõ
petere accusatio, vt l. 1. & 2. ff. de pub. iu. ita
dixit Imo. in ru. ff. de pub. iu. & Cy. in rub.
C. vi bon. rap. & Sali. ibid. in l. fi. in fi. & ibi
2 Bar. ff. de priua. deli. † Si autem dicať statu-
b to vel alia dispositione de robaria, *b* quali-
ter intelligãtur dicta verba. dicit Bal. in au-
thẽ. sed nouo iure, C. de ser. fug. vers. quæro
quõ accipitur istud verbũ &c. qđ dicta ver-
ba grosso modo intelliguntur ẽm videlicet
qđ vulnus intelligiť, l. Labeo, ff. de supelle.
leg. qđ perpetuo tene menti, ꝑꝑ statuta q̃
faciunt mentionem de robaria. Sed in casu
nostræ inquisitionis non fuit furtum: nã
propriè furtũ dŕ à furuo. i. à nocte, & sic nõ
põt dici furtum, vt l. j. ff. de fur. Est autẽ fur
tum rei alienæ contractatio fraudulẽta, in-
uito dño, animo lucrandi facta, ut in §. fur-
tũ. Inst. de obl. q̃ ex quasi deli. nas. no. ꝙ est
cõtractatio, vt ibi dŕ: sine cõtractatione, &
sic absq; amotione de loco ad locum non
cõmittitur furtum, licet scriptura, uolũtas,
vel uerbũ interueniat, ut l. 1. §. 1. cũ l. seq.
& l. si quis vxori, §. neque verbo, ff. de furt.
Alia aũt, verba apposita in ista diffinitio-
ne declaranť ꝑ Azo. in sum. in tit. de fur. in
princ.

A D D I T I O N E S.

a ¶Puniri. *Adde & vide Ale. de Imo. in cõs. 113. in 1. volu.*

b ¶Robaria. *Adde tu quæ differentia sit inter rapinam & robariam, & vide Bal. in c. 1. §. si duo, de pa. iu. fir. & quod statuta sit intelligẽda secũdũ cõem usũ loquendi, & vulgatũ, nõ aũt secũdũ peritos, vide ꝙ uoluit Ro. in cons. 4. & in cõs. 32. & an furti appellatione veniat rapina, vide Ro. in consi. 150. & consi. 143. Ber.*

princ. & hæc contractatio sufficit siue verè
siue interpretatiuè, vt si falsus procurator
volens debitū exigere, alij delegauerit sol-
uendum se p̄sente, nam contractasse vr̄ p̄ p̄
p̄sentiam, vt ff.de fur.l.falsus,§.si ius.Et ne
nimiū prolixus videar, aliquas q̄ones & di-
cta quæ quotidie de facto eueniunt, & de q̄
bus dubitatur, dicā reliqua ad furti materiā
spectantia causa breuitatis omittam, remit
tens me ad no.p̄ Azo.in sum.de fur. Vnde
prosequor materiā nostrā, & dixi ꝙ in casu
nostro proprie loquendo, non est furtū, sed
3 propriè rapina, vt dixi,†quæ non est licita,
non tm̄ in personis quæ stare & mora in ci
uitate, absq; aliqua prohibitione possunt,
sed nec in bannitis etiā post ipsorum mor-
a tem, *a* non licet ex statuto bannitus possit
impunè offendi in ære, & persona, illud tm̄
intelligitur in bānitis, s. vnus existentibus,
secus si iam mortui sunt, quia licentia mor
te finitur, ut l.si qua, ff.de pę.& ideo capiēs
vestē bannito mortuo tenetur crimine ex-
pilatę hæreditatis, ita dicit Sal.in d.l.qui se
pulchra, C. de sepul. viola. & est tex.& ibi
4 no.in d.l.diuus, ff.de bo.dam.† Si autē esset
furtū, de iure loquor, debet in duplū fur nō
manifestus & rei subtractæ restitutione cō
demnari parti læsæ. Si aūt esset fur manife
stus, debet restituere rē furatam, & vltra ea
quadruplū. Insti.de obli.quæ ex quasi deli.
nas.§.fi. qđ est verum, nisi damnum passus
duxerit furem, vel fuerit cā ꝙ fur duceretur
ad p̄sidem: tunc vr̄ remittere pœnā dupli,
vel quadrupli, iste est tex.in l.interdum,§.q̄
furē, ff.de fur. Et ideo latrunculatores sim
pliciter cōdemnāt furem ad furcas, & resti-
tutionem rerū ablatarū, non aūt ad restitu
tionē ad duplum vel quadruplū. Et fur dr̄
manifestus, qn̄ fuit visus post furtū fugere,
& post eum fuit acclāmatum, vt l.si quis in
seruitute,§.fi.ff.de fur.& no.Cy.in l.falsus,
C.de fur.in 4.oppo.nec requiritur apprehē
sio, siue captura, vt ibi hr̄, & Bar.in l.2. & 3.
5 ff.de fur.†Et bene aduertas, ꝙ licet parti læ
sæ ita debeat condemnari, tn̄ ēt condemna-
ri pōt, & puniri extra ordinem officio iudi-
cis ad vindictam publicā, ut est tex.sing. in
6 l.fi.ff.de fur.†Sed tn̄ non est mirum qn̄ sci
re debes, ꝙ in quolibet delicto priuato, uel
publico orit̄ duplex actio, siue duplex mo-
dus agendi, siuę vindicandi, vnus qui parti,
læsæ competit pro suo interesse reficiendo.
& ad pęnam applicādam sibi, alius qui cō-
petit reipublicæ p̄ vindicta publica, de cri-
b mine publico. *b* casus est in l.qui nomine, &
ibi glo.& Bar.ff.de fal. de priuato casus est
in l.fi.de priua. deli. & sic fur ex re furtiua
tenetur condictione furtiua ad ipsam rem
subtractam, ut l.si pro fure,§.j. & toto tit.
ff.de cond.furti. quare ista condictione fur
tiua hæres furis non potest conueniri etiā
lite contestata cōtra furem iā defunctum,
nec etiam quod aliquid peruenerit ad eius
hæredem, quia speciale est in condictione
furtiua, vt l.si pro fure,§.fi.& ibi Bar.in l.in
condictione, in prin.ff.de cond.fur. tenetur
etiā actione furti, s.ad duplū & quadruplū,
& ēt ad vindictam publicam ut dictum est.

ADDITIONES.

a ¶Ipsorum morte. *Adde tu ꝙ si fuit formatus processus de furto, pōt fieri condemnatio de crimine expilatæ hæreditatis, ita Cep.in cons.98.*

b ¶Crimine publico. *Adde Rom in cons.405.in vltimis verbis.*

AVG. Tu autē in hac materia in prima
7 conclusione, in quantū dictum est † ꝙ rapi
na est crimen publicum, adde quòd imo vr̄
crimen priuatū esse, tex.allego in l.infamē,
ff.de publ.iud.& text. in l.si quis ex domo,
ff.de fur.sed uide Bar.in d.l.infamem, & in
d.l.si quis ex domo, qui dicit quòd speciale
est ī d.l.si q̄s ex domo, vbi rapina est crimē
priuatum, & ita dixit Bar. in d.l.infamem,
per quæ potes limitare istam primam con
clusionem, & in quantū dictum est s̄. quid
est robaria, adde ꝙ Bal.in c.j.§.si duo, de pa
ce tenen. ponit dr̄iam inter rapinam & ro-
8 bariam, ibi vide,†item in quantū tractū est
an bannitus post mortē suam possit dero-
bari, adde Bal.in l.sororē, C. de his quib.ut
indig.qui tenet illud idem quod tenet Sali.
in d.l.qui sepulchra. Et adde Alb.de Ros.in
quæstio.statut.4.par.in q.91.incip.si statu
to cauetur, ꝙ bannitus possit impune occi-
di, & sic sequitur ꝙ multo fortius deroba-
ri, qui arguit pro & contra. Tandem con-
cludit, quod aliàs Pistorij fuit determina-
tum spoliatorem fore bānitum de robaria
quasi robaria fuit commissa de rebus hære
ditatis ad filios banniti pertinentibus. sed,
ipse Alb.nō stat in ipsa opinione, quia alle
gat ꝙ rei hæreditarię non pōt dici commis
sa robaria sicut nec furtū, ex quo ī hęredes
non

non transit possessio sine apprehensione, &
hoc probatur in l.cum hæredes, ff.de acq.
poss. coniuncta l.hereditarii, ff.de acq. pos.
An autem prædicta militent qñ incontinē
ti & in flagranti crimine fit dicta spoliatio,
vide dicta Albe.de Ros.in d.q.ex cuius ver-
bis poteris habere decisionē, & certe in ista
9 materia placet mihi ista sua decisio.† Et te
nementi ꝙ si bānitus derobatur post mor-
tem, cum hæreditas non est adita, talis com
mittit crimen expilatæ hereditatis, vt dixit
Sal.in d.l.qui sepulchra. Dicit tñ Bal.in l.
de his, C.de fur.ꝙ talis nihilominus dēt fur
ca suspēdi sicut famosus latro. Sed Sal.ī d.l,
de his, reprobat Bal.ibi & Ludo.Ro.in l.ge
rit, ff.de acq.hær. dicit, ꝙ cum hæc quæstio
fuisset de facto, iudices secuti sunt opi.Bal.
ꝑꝑ auth.suam, sed dicit Ro.quòd opi.Bal.
non est vera de iure, & sic Ro. ibi reprobat
Bal.& bene, quia cum supportatione rōnes
Sali.concludunt contra Bal. & dicam infra
in vlt.q.in addi.meis, vltimo loco factis in
hac eadem gl. Et si recte ponderentur ver-
ba Albe.in d.q.ibi Albe. sentit & alia pena
datur expilatori hæreditatis, quòd alia pœ.
datur furi, seu robatori, & si statutū loqui-
tur de vno crimine, non infertur ad aliud,
& vide Pau.de Cast.in cōs.suo 31.in fi. qui
dicit limitando prædicta, ꝙ si bannitus qui
occiditur statim derobatur, hoc pōt fieri,
secus si ex interuallo ante q̃ deueniant ad
illos actus, & ibi cōcludit ꝙ casu quo quis
ante hæreditatem aditam committeret cri
men expilatę hereditatis, ꝙ ista est pena ex
traordinaria, & faciūt pulchre nota. ꝑ Bar.
a in cons.suo 173.*a* quod incipit statuto Ca-
stri plebis cauetur, qui ponit de statuto, ibi
vide an furtum dicatur maleficium perso-
nale, & bene faciūt no.ꝑ do.Catal in tract.
syndic.q.148.qui ponit, an corpus mortui
possit furari vel vulnerari, vel in delinquē-
tē habeat locū pœna furti, vel statuti ꝑ qđ
bannitus potest offendi, ꝙ poterit occidi,
& dicit ꝙ non, & vide do.Nellum in tract.
bannit.in 2.parte vltimi temporis, q.3.vbi
latissimè loquitur, ibi disputat an recte Al-
be.de Ros.in q.statu.s.allegata locutus sit,
10 ibi oīno vide. † Et adde in hac materia in
quantum dictum est, ꝙ fur si est manife-
stus, incidit in penā quadrupli, fur vero nō
manifestus ī duplū. Adde ꝙ cōtra istā doct.
tex.ī l.mācipia.C.de ser.fug. vbi fur nō ma
nifestus aliter punit, sed gl.dixit ibi, ꝙ erat
spāle ī illo casu, sicut est ēt spāle ī alio casu
ī l.Christianis, C.de pag.& ēt gl.Inst.vi bo.
rap.allegauit illam l.ibi in d.l.Christianis,
& gl.Inst.de obl.quę ex deli.in §.pena qua
drupli.Itē in q̃tum dictum est, ꝙ ad hoc vt
qs dicatur fur manifestus, non reqritur ap
pręhensio. Adde ꝙ de hac conclusione non
opus est allegare Doct.sed tex.in ꝓprijs ter
minis habemus Insti.de fur.in §.furtū, vbi
imperator diffinit ibi furtū manifestū a nō
manifesto, & in effectū cōcludit qđ fur dr
manifestus si fuit repertus cū re furtiua, vel
fuit visus ire cū re furtiua, & sic ibi tex.loq
tur ꝑ disiunctiuā vel, & ibi hēmus meliorē
tex.de iure. Itē circa intellectū l.interdū, §.
qui furē, ff.de fur.quare ibi illa pena dupli
vel quadrupli remittatur ex eo, quia duxit
furē ad p̄sidē, oīno vide dicta Sal.ī l.j.C.qñ
ciui.act.p̄in.cri.in vlt.col.vbi multū elegan
ter loquitur declarādo ibi illā gl in d.l.quę
11 allegauit d.§.q furē.† sed cōsidera quòd vr
quòd decisio d.Ang.hic sit falsa, in q̃tū vo
luit ꝙ iudices possint condemnare furē ad
furcas, & ad restitutionē rerum, qa in vno
& eodem libello nō possunt ciuilis & crimi
nalis intētari.d.l.j.sed vide ibi Ang.ī fi.mul
tū elegāter loquētē, q allegando d.§.qui fu
rem, dicit ꝙ dicet ciuilis vel criminalis non
possit intētari in eodē libello, tñ hñ pōt qs
in iudicio crīaliter accusari, & officio iudi-
cis petere restitui dāna & interesse & expen
sas, vt l.q crimē, C.qui accu.non pos.& l.ꝙ
euitandi, C.de cō.ob tur.cau.& l.pe.ff.de ca
lū.& l.medicos, ff.de var.& extraor. cog.&
in corpore, de q̄st.§.si vero aliqui. ī corpore
de mād. prin.§.si vero delinquētes, & ī cor
pore, vt litigantes iurent, §.& hęc quoq;, &
allegat ēt §.qui furē, & ita dicit ꝙ practicat
ꝙ in libello crīali cōcludit delinquentē ex
delicto cōdēnari & puniri ſm formā iuris,
& statutorū cū restōne dānorū, & interesse
& expensarū, & cum restitutione rerū abla-
tarū. Et adde tex.in l.si res.C.vi bon.rap.&
ibi gl.& Sal.& Doc.vbi ponunt & an cōdi-
ctio furtiua cōpetat contra heredem defun
cti. Et adde Mod.in locis s.allegatis per d.
Ang.vbi multum eleganter loquuntur.

ADDITIO.

a ¶Bar.in cons.suo.173.*Adde quòd aliàs est nu*
mero 188.Ber.

12 *Fures de iure mortui, an damnari debeant.*

12 ANG.† Et no. bene, ꝙ de iure nō reperio
a ꝙ pro furto qui dēat mori, *a* nisi fures craſ
ſatores, & inſignes latrones, vt l. capitaliū, §.
famoſos, & ibi Bar. ff. de pę. vel ſi eſt fur no
b cturnus, *b* & aľr nō poterā defendere, aut ꝑ
ſonam meā vel familię meę, vel bona mea
vel ēt furē diurnū, qui ſe telo defendat, & ſi
ne diſcrimine perſonæ meæ, vel familię de
fendere nō poterā, tunc licet mihi cū impu
ne occidere, ut eſt tex. & ibi gl. ī l. furē, ff. de
ſic. & in l. itaque, §. lex, ff. ad l. Aq. & ibi Flo.
& Sal. in l. ſi vt allegas, C. de ſic. ꝙ eſt verū
ſi immineret ꝑditio rei magnæ, ſecus aūt ſi
rei uilis, quia tunc mihi nō liceret occidere
furē, nocturnū ēt telo defendentē, imo nec
vulnerare, caſus eſt ſingularis & peregrinus
vbi hoc ꝓbatur, in l. ſi ex plagis, §. taberna-
rius, ff. ad l. Aqu. Pro quibus oībus & maxi
me pro craſſatoribus, & furib. inſignibus, iu
dex pati nō dēt aliquē aduocare quorū fera
& ꝑiculi ſui neſcia feruet inſania, l. ꝑ oēs,
C. de defenſ. ciui. Et ſic rľr de iure cōi pro
furto nō eſt pœna mortis, niſi uno caſu vi-
delicet, in l. pe. ff. de cōd. ob cau ſed forte il-
lud fuit de facto, vel forte ibi ſpeciale, quia
fur erat vilis perſona, ſ. ſeruus, uel dic vt ibi
no. Doc. & vno alio caſu, ſ. in Auth. de pa. te
nen. §. ſi qs quinq; ſolidos, ſed ibi dr̃ eſſe ſpe
ciale ꝑꝑ fractionē pacis, & alio caſu, qñ mi
niſtrator publicus, pecuniā publicā uel qs
rē ſacrā vel religioſā furto abſtulerit, q capi
tali pęna punit̃, vt eſt tex. Inſt. de pub. iu. §.
itē l. Iul. pecu. ſed de iure nouo fit mēbri ab
ſciſſio, ut ī auth. ſed nouo iure, C. de ſer fu.
ſed cōiter ꝑ Italiā vigent ſtatuta q̄ ſeruan-
da ſunt, vt notat ēt Bal. in d. auth. ſed nouo
iure, verſ. ſed adde, qđ furta & alia &c. Nā
vt plurimum ſtatuta dñt, ꝙ pro primo fur-
to fuſtigetur, pro ſcđo fuſtigetur & mitte-
tur vel bullet̃, pro tertio autem ſuſpendat̃.

AVG. Tu aūt in hac materia, adde ꝙ Gā.
in tract. malefi. ſub rub. de fur. & latronib.
vltra oēs diſputat iſtā materiā in ver. nunc
videamus, q̄ pœna ſit furibus imponenda,
& ibi dicit, ꝙ de iure cōi ſi fur nō eſt famo-
ſus, & clā furtum faciat, dicit ꝙ fuſtigatur,
vt in Auth. ut nulli iud. §. pe. & vide Doct.
quæ autē ſigna eſt in auth. ſed hodie, C. de
ſer. fu. Si aūt eſt famoſus, & tūc dēt ſuſpen-
di, d. l. capitaliū, §. famoſos, ff. de pę. Si aūt
palā quis furatur & eſt famoſus, tunc furca
ſuſpendatur, d. §. famoſos, ut ſunt derobato
res ſtratarū. Si autem palam delinquat dero
bando & non eſt famoſus, & tūc aut ſemel
tm̃ derobauit, & tunc punit̃ l. Iul. de vi pu-
bli. vel priu. ut Inſt. de pub. iu. §. itē, l. Iul.
Si aūt bis aut ſæpius, & tūc punitur furca,
vt l. capitaliū, §. trāſgreſſores, ff. de pœ. & di
cit hoc eſſe ſeruādū de iure cōi, & Rom. di-
cit tñ ꝙ de iure Lombardorum aliter fit,
q̄a pro primo furto fur amittit oculum,
pro ſecundo naſum, pro tertio ſuſpenditur,
dicit etiam in pe. col. ꝙ furtum aliter puni
tur, & tertio mō ꝑ l. Federici Imperatoris,
q̄a ſi quis quinq; ſolidos fuerit furatus la-
queo dēt ſuſpēdi, & ſic ut vides ꝑ tres leges
criminaliter furtum punit̃. Primo per leges
Romanorum. Secundo per leges Lōbardo-
rū. Tertio ꝑ l. Federici. Sed ſubdit ibi Gan.
hodie quas leges ſeruabimus, dicit ꝙ gl. or-
di. in c. j. de pace iur. fir. in §. iniuria ſeu fur
tum, dicit furtum puniri ſm̃ iura cōia, non
ſm̃ legem Lombardorum, vel dicit, dic qđ
hodie punietur ſecundum formam dicti §.
ſi quis quinque ſolidos. Sed dicit quòd ho-
die de conſuetudine, hoc non ſeruatur, qđ
fiat punitio per iura communia ſed fit ſm̃
leges Lombardorum, & hoc tam in Lom-
bardia quàm in Tuſcia, licet multæ ciuita-
tes ſuper hoc habeāt multa ſtatuta quę ſer
uanda ſunt & hæc Gan. Bal. vero in auth.
ſed nouo iure, C. de ſer. fug. dicit ꝙ hodie de
conſuetudine non ſeruatur d. §. ſi quis quin
que ſolidos, & hoc eſt verum, quia ſtatuta
ſunt hodie per totam Italiam aliter pu-
nientia furta, vide Doct. maxime do. Abba.
poſt gl. in c. inter alia, extra de immu. eccle.
in 11. col. & do. Catal. in tract. ſyndi. q. 139.
qui

ADDITIONES.

a ¶Debeat mori. *Adde tu quęſit pœna furti de iu re cōi & vide Cep in rep. auth ſed nouo iure, C. de fur. & iu conſ. ſuo 36. & conſ. 41. & ibi qua liter puniatur fur, qui ſubtrahit pecuniam com munis & uide Raph Ful. in conſ. 150. & 157. Alex. in conſ. 5 & in conſ. 135. in 1. vol. & in cō ſi. 113. in 4. vol. Pau. de Caſt. in conſ 350. in 2. par. in 2. impreſſis.*

b ¶Nocturnus. *Adde tu & uide Alex. de Imo. in conſ. 138. in 1. volum. Ber. & de hoc etiam per Alexan. in conſilio 141. 1. verſ. 4. non uidetur in 2. vol.*

qui ponit intellectũ d.§.si quis quinq; solidos. Adde tñ oĩno bonam gl.in c.1.de pace iura.fir. in d.§.iniuria seu furtũ.& Ang.in l.fi.ff. de fur. qui dicit ꝙ late posuit istam materiã in auth.sed nouo iure,C.de ser.fu. in repeti.Paduana.& uide Ang. in d.auth. sed nouo iure notabiliter loquentem in lectura sua.& Io.An.in add.Spe. in ti.de fur. in ru.& vide gl.23. q.3.§. si quis fortitudinẽ.Et in hac materia multa allegat Alb. de Ros.in d.auth.sed nouo iure. & multas decisiones allegat,& allegat bonũ tex.de iure cano. & ibi vide Doc. in c. tua nos,§.fi.ext. de homici. & vide qũo respondet ad illum tex. in quibus tñ casibus licet occidere furem, vide Ang.omnino in d.l.si ut allegas, & Doc.maxime do.Ant.de But in c.olim, extra de rest.spo.in 18.col.& Ang.in l.1.C. vnde vi. qui dicit ẽt ꝙ in his casib. in quib. dictũ est licere occidere furẽ, habet locũ si fu tũ erat magni ualoris,secus si parui, qđ dicit relinquendũ arbitrio iudicis. De materia vide aliqua per Pau.de Ca.in cons.170. in fi. An aũt prędicta militẽt qñ vnum furtum esset enorme,dicam j. in se.q.& ibi vide qui dicãtur fures latrones. Et qui dicantur famosi latrones.& Bar.in d.§.capitaliũ, melius per Ang.in d.auth.sed nouo iure.in reportatis Paduæ,& Ang.ĩ l.aduersus,ff.de sepul.vio.d.Catal.ĩ tra.syn.q.149.in illa q. vbi tractat materiam qñ fur in vna ciuitate fecit furtum,& in alia postea furatur.ubi vr̃ velle ꝙ pro multis furtis paruis non dr̃ famosus fur.Sed ad hoc ut dicatur famosus requiritur ꝙ cũ armis hoc fecerit,ibi uide.

13 *Furtum quãdo dicatur vnũ, & sic quãdo dicatur primum secundum & tertium furtum.*

13 ANG. † Nunc sumpta occasione aliquid de furtis dicamus ad statutorum declarationem.Et primo qñ dicar̃ primum,ẽm & tertium furtum. Rñdeo,vnũ furtum dr̃ ꝙ de vno loco vno contextu siue uno tempore fit, etiã si plures res furentur, tñ dr̃ vnum furtum ita dicit Bar. in l.eum qui,§.idem respondit,ff.de fur. & sic tanq̃ unum furtũ commiserit punietur,licet plures res sit furatus.Tñ singulariter dicit gl.in d.l.capitaliũ,§.famosos.ꝙ isto casu pro uno furto ueniam meretur a furca.& no.Bal. in d.auth. sed nouo iure.in uersi.ulterius quæro nunquid &c.quod est uerum ẽm Bal.nisi furtũ sit magnum,quod alias pręualeat pluribus furtis paruis,tunc licet statutum prohibeat furẽ suspẽdi,nisi pro tribus furtis. Iuridice tñ pro vno magno poterit suspendi, ita ibi dicit in ver.nota de pęna &c.& alle.l.si qs, ff.de excu.tut.& ẽt quia ꝑꝑ delicti enormitatem permissum est leges trãsgredi,ut no. Inno.in c.1.de constit.quod no quia ita semel practicaui Perusij dum ibi assiderem.

AVG.Tu autem in hac materia, adde ꝙ ista sñia Bal.mihi nõ placet, & si recte cõsiderãtur omnia iura quæ dicunt ꝙ fur furca debet suspendi, non habent respectũ ad quãtitatem furatam,& sic ad ipsum furtũ. Sed ad alia extrinseca,& ideo Bald.in auth. sed nouo iure, C.de ser.fug. in ver.vlterius q̃ro, nunquid plura furta in eodem loco & tempore dicit ꝙ statutum qđ punit furem furca pro tertio furto,ꝙ mens statuti est ut grauius puniat furem, ꝑꝑ consuetudinem delinquendi, & sic Doc. non habent respectum ad quãtitatem,sed ad animum delinquentis, hoc est ad iterationem delicti, ꝙ grauius punitur ꝑꝑ ipsam reiterationem, ut in furto dicit glo.de pa.iur. fir.§.iniuria seu furtum.& ita obseruarẽ si iste casus mihi obueniret de facto. Nec obstat doctrina Inn.in d.c.j.quia ista nõ est ita urgẽs causa ꝙ imponatur pęna mortis ubi aliàs imponi non debet,an sit unum furtum uel plura furta, uide Bar. in l.inficiando,§.infans,ff. de fur. Sed Bal.in c.j.§. furtum.in princ.de pace iur.fir. vr̃ velle ꝙ ꝓ primo furto enormi fur possit furca suspendi. & sequitur do.Abb.in c.inter alia.extra de immu.eccl. in x.col. quia ex causa licitum est transgredi leges & statuta, & ita econuerso consuluit Lud.Ro.in cons.suo 469. ꝙ si per statutum quis pro leui furto debet suspendi,tamen si iudici uidebitur, poterit iudex minuere illam pœnam statuti, & commutare in aliam pœnam minorem citra mortem.

14 *Fur alias passus pœnam primi, & secundi furti puta quia fustigatus mitratus uel bullatus, postea fecit tertium furtum, an pro isto tertio poterit suspendi.*

14 ANG.†Quæro,si aliàs fur passus fuit pęnam primi & secundi furti,quia fustigatus mitratus uel bullatus,postea fecit vnũ furtum qđ est tertiũ in ordine, an pro isto tertio possit suspendi,& vr̃ ꝙ nõ,quia pro primis tã punitus est,igitur &c. ut l.licet,§.1. ff.nau.caup.stab.& l.segatus, ff.de accu.In

contra-

a contrarium vr̃ ꝙ debeat suspendi, *a* quia in crĩe perseuerauit, igitur &c. vt l. seruos C. ad le. Iul. de vi publ. & in l. 3. C. de epis. aud. & l. capitalium, §. solent, ff. de pœ. & ita tenet Vbertus de Bobio. Idem credo si de dictis primo & secundo furto habuerit grãm à dño loci, quia priuilegium non meretur, q̃a concessa sibi abutitur potestate, 84. dist. c. vbi, & ff. de pecu. leg. & ff. de neg. gest. l. q̃ siue, & l. iudæos, & ibi gl. C. de iudæis. Et ꝓ hoc facit, quia prima furta fecerunt eum notoriè & manifestè furem, ut l. emptorem, in prin. ff. de actio. emp. Ergo ut publicus & manifestus fur põt furcis suspendi, ut d. §. famosos. Nam furta vel aliàs vel alibi commissa qualificant furtum factum hic, ut acrius puniatur & suspendatur: ita dicit Bar. in l. si cui, §. fi. ff. de accu. Et hoc etiam vult Bal. in auth. sed nouo iure, C. de ser. fug. in ver. sed dubitatur. Sed contrarium tenet Io. And. in add. Spe. in rub. de fur. & Sal. in d. l. seruos, dicit plus, ꝙ etiam furta & numerus furtorum hic commissorum, vt si statuto cauetur ꝙ pro tribus furtis suspendatur, & alibi commisit duo furta, & hic unum tm̃, tamen verum est dicere quòd tria furta cõmisit, & sic suspendetur, quod no.

ADDITIO.

a ¶Suspendi. *Adde quòd imo duo furta punita aggrauant tertium ita Ro. in cons. 236. ubi dicit esse tex. no. in auth. qui semel. limitat tamen ꝙ prędicta non procedunt, vbi de duobus primis furtis fuisset penitus absolutus, quia hoc casu nõ aggrauaretur tertium, & ibi ꝙ stante statuto quod notarius pro trina annotatione dicatur priuatus, quod si fuit bis annotatus & absolutus, qđ ꝓ tertia annotatione non priuabitur, & quãdo furta alibi cõmissa aggrauent tertiũ furtum in loco fori, uide Bal. in cons. 374. in 4. vol quod tertium furtum aggrauetur per duo alia furta praecedentia, uide Pau. de Cast. in cons. 350. in nouis.*

AVG. Tu aũt in hac materia adde Gãd. in tract. malefi. sub rub. de furibus & latronibus, in illa qõ. q̃ incipit, sed pone pęnam fore impositã furi ꝓ primo & secundo furto, qui allegando dictum Vber. de Bobio tenet ꝙ licet fur sit punitus ꝓ primo & secũdo furto, tñ pro tertio debet mori, quia lex dicit, quòd ꝓ tertio moritur, non ꝓ primo & secundo, & ibi etiam Gand. subdit illam aliam qõnem de eo qui alibi commisit duo furta & hic tertium an furta alibi commissa aggrauent delictum & in effectu concludit ꝙ non, & exclamat contra potestates ita feroces, qui pro furtis alibi commissis volunt punire furẽ in suo territorio. Ang. aũt in d. l. si cui, §. fi. dicit ꝙ de cõsuetudine seruat̃, qđ furta alibi commissa aggrauant delictum. Et de materia adde dicta Bal. in l. fi. ff. de iurisd. om. iud. & ꝑ Iac. de Bel. ĩ Auth. ut nulli iudi. §. si quis vero comprehensorum, & vr̃ esse de mente Bal. in auth. qui semel, C. quo & qñ iud. Adde Alb. de Ros. latius disputasse istam materiam in 3. par. statut. q. 39. Pe. de Anch. in cle. j. ext. de pœ. expresse approbat d. Bar. in d. l. si cui, §. fi. ff. de accu. & vide Sal. in l. 3. C. de epis. aud. Et in hac materia teneo ego opi. quam tenui s̃. in gl. in verbo (existens Flórentiæ,) in addi. j. q. & certè rigorosa est opi. Bar. dicit tñ do. Catal. in tract. synd. q. 149. quòd cum aliàs habuisset istam quæstionem de facto euasit furem, qui in alieno territorio alia furta fecerat, ut illa furta alibi facta non connumerentur in numero furtorum.

15 *Fur commisit furtum Florentia, furtum Bononiam portauit, an possit de tali furto puniri Bononiæ.*

15 ANG. † Quæro, quid si fur furatus fuit Florentiæ, & furtum huc. s. Bononiam portat an hic possit de furto puniri? Bar. posuit in plurib. locis istam suam opi. quę multos suspendi fecit, & q̃ ego semper secutus fui in practica, videlicet, ꝙ sic, & ita dicit in d. l. fi. abducta, C. de fur. & in l. sed nec, ff. de condi. fur. & in l. si dñium, ff. de fur. nam sicut mutatione dñij noua nascit̃ actio furti, ut d. l. si dñium, ita etiam mutatione territorij ad vindictã publicam, facit l. si furem, ff. de sta. ho. Sed cum casus occurrisset de facto do. Bononienses cõsuluerunt contrarium, qđ cõsilium ĩcipit, q̃dã scholaris &c. & mouent̃ ipsi his rõnibus. Primo ea regula vulgata, s. ꝙ ex assidua contractatione non nascit̃ noua actio furti, ut l. ei qui, ff. de fur. & ibi Bar. nõ ob. l. si dñium, quia ex mutatione dñij, tunc noua contractatione nascitur noua actio furti, quia in persona noui dñij nascit̃, in quem cadit furti diffinitio quæ est ut res aliena inuito dño non contractetur, sed in casu nostro non contractatur, nisi priore possessore & dño inuito, cui non

potest

potest nasci noua actio furti, vt d.l.ei qui. Tertio q̄a a dicta regula l.ei q̄ recedetur ex mutatione dñij, vt d.l.si dñium, ergo est casus exorbitans, igit̃ contra regulã non dẽt extendi ex mutatione territorij. Quarto ꝓ d.l.ei qui, non dat̃ parti ex assidua contractatione noua actio furti, ergo nec reipub. vt l.non solũ, §.quanq̃, ff.de iniu.& ibi Bar. Quinto fur nõ visus ad locũ destinatũ portare res, non est manifestus, licet postea mutato proposito alio res transferat & videat̃, vt l.3.cum l.seq.ff.de fur.ita in casu nr̃o ex mutatione loci noua actio nõ nascitur, nec persona mutatur, nec qualitas furti. Sexto põt adduci in Auth.vt nulli iu.§.si quis vero comprehensorum, vbi fit remissio ad locum delicti, quæ non esset necessaria si in loco in quo portauit furtum, posset puniri. Sed do.Fran.de Albergottis de Aretio solennis Doctor tenet opi.Bar. pro qua alle. l.inficiando, §.infans, ff.de fur. ita ẽt refert & tenet Anto.de But.in c.j.de rapt. & illud est tenendum & obseruandum, & maxime vt vitium furti non frequentet̃, & ẽt vt seq̄t Bal.in c.j.§.iniur.de pa.iur.fir.col.10. & in d.l.si abducta, & in auth.sed nouo iure, C. a de ser.fu.& pro opi.Bar.adducit d.Salustius de Perusi.eius nepos ex filia in d.l.si abducta, tex.in l.verum, in prin.ff.de mino.& in l.j.C.de noxa.& in l.3.in princ. ff.rer.amo. & gl.in d.l.de his, C.de fur.in quibus ꝓbatur ꝙ ex noua mutatione personæ, quia de seruo fit liber, & de vxore desinit esse vxor, tunc ex noua contractatione oritur noua actio furti, ita in casu nostro insurgit mutatio status furis ex mutatione territorij. Nõ obstãtes Doc.Bonon.allegatæ contra Bar. quia prima rõ tollit̃ ꝑ eundemmet Bar. q̄ regula d.l.ei q̄.non hẽt locum nisi mutetur a dñium, nec ẽt facit secunda rõ, quia negat̃ ꝙ lex q̄ dicit ex noua contractatione oriri actionem furti, sit contra regulas iuris. Imo dicit do.Salustius ꝙ est cõtra regulas iuris. Propterea põt extendi quantuncunque pœnalis, q̄a hoc facit lex antiqua, scilicet regula d.l.furti. Item tertio potest dici qđ nulla fiet extensio si respectũ hẽs ad vniuersum dominium quod est vniuscuiusq; ciuitatis, & in qua furatus est & in quã postea se contulit fur. nec ob. tertia rõ, nã nihil repugnat vt dicamus furtũ esse factũ q̄a facta est contractatio inuito dño, & tñ actio furti non datur sibi ꝑ ꝑ nouam contractationem, sed dat̃ reip. vbi furtum portauit cum ex illa noua contractatione nouiter offendit̃, cum regula sit ꝙ actio furti det̃ illi cuius interest furtum non fieri, ut l.manifestissimi, C. de fur. nec ob. no. in §.quanq̃, quia negari põt assumptum, quia vr̃ contra l.falsi.C. de fal. & Bal.tenet oppositum in l.fi.C.de fur. Nec ob. quinta rõ, quia tollit̃ ex eleganti doctrina Bal.in d.§.iniuria, de pac.iur.fir. Nec ob. §.si quis vero comprehensorum, quia põt dici ꝙ non habeat locum in fure, qui nouiter contractasset, nã à iudice loci in quo est facta noua contractatio non põt peti quod fiat remissio inuito suo iudice nouiter offenso cum ipse velit ex delicto cõmisso in suo territorio punire. Sed in §.si q̄s uero, in secũdo loco nullum delictum commisit, merito dẽt facere remissionem ut puniat̃ ꝑ indicẽ quem offendit. Et tñ bene aduertas qđ ꝑdicta ꝓcedunt si huic apportaret rem furatã, secus si apportaret eius pretium, q̄a de dicto pretio non dr̃ committere furtum, nec tenetur furti, ut est tex.& ibi no.in l ꝑ nias, §.fi.ff.de fur. quod singulariter no.

AVG Tu autem in hac materia, a adde quòd in quantum opi.Bar.esset vera, tamẽ primo limitatur vt procedat si intermedio conditio furis mutata fuerit, quia de seruo liber fuerit in itinere. Ita limitabat Ang. istam materiam ĩ d.l.si dñium. Aliã limitationẽ dabat. Ang.in l.si dñiũ, vt opi.Bar. ꝓcedat si in ipso initio fur fuit ꝓpositi, vt in aliũ territoriũ se transferret suę securitatis cã exemplũ ponit. Pone in subtrahentibus in

ADDITIO.

In hac materia. *Adde tu vltra ea quæ ponit hic dictus Augusti. quòd ꝓ opinione Bar. facit quod voluit Spe.in ti.de compe. iud.adi.§ 1. ver. sed quid si Lucanus, & sequitur Pau.de Ca. in cõs. 471. incip. viso casu proposito, in nouis ubi quod si fur res furatas exponat uenales prope aliqđ cæmiterium quod ratione mutationis territorij dicitur sacrilegus, & confugies ad ecclesiã potest extrahi, adde tamen quod Fulg. in cons 148. refert pluries consuluisse contra Bar. ubi vide, & adde quòd Bal.in cons.152, in 1.uol. dicit opi Bar. de iure veriorem, licet de facto non seruetur & uide Cœp. in cons. 59. in pen. col. qui etiam tenet cõtra Bar. Ber.*

in cōfinibus Bononię,ut transferant se Fer
rariā,ibidē ergo maleficium cōsummabit,
vñ ibi poterit pnniri,& ꝑ rōnes suas cōclu
dit ita Ang.ibi.Tertio lĩtat ibidē Ange.ut
opi Bar.ꝓcedat qñ in initio furti actio nō
est nata,& ita ī his casibus poterit procede
re opi.Bar.aliàs secus.Itē quarto addit aliũ
casum vt opi.Bar.procedat,vt si furtum est
factum Bononię bãnito,qui ₰m formā sta
tuti licite pōt offendi,nā si fur se transtulit
Ferrariā,ibi puniri poterit,postq̃ Bononię
puniri nō poterit obstãte statuto. Itē adde
aliā limitationē q̃ tradit Ang.in l.si abdu-
cta,C.de fur.vt ꝓcedat opi.Bar. in vagabũ
do fure,q̃a scriptũ est,vbi te inuenero, ibi
te iudicabo,ut l.j.C.vbi de cri.agi opor.Idē
& sexto restringitur opi.Bar.ut procedat si
16 fur ꝓteget iurisdictionem iudicis. † Vnde
dicit si eris assessor ne possis conueniri tꝑe
syndicatus, si uides ꝙ expediat reipublicæ
vt suspendas furem repertum cum re furti
ua alibi derobata ne dãnum possis pati,fa-
cias ꝙ fur ꝓroget iurisdictionē, per l.q̃ro.
ff.de sol.& l.j.ff.de iud.& hoc dicit Ang.in
in d.l.si abducta.& ibi ēt Ang.facit mētio-
nē de illa lĩtatione q̃ s.dixi,ut opi.Bar. ꝓ-
cedat,qñ fur mutauit conditionē ꝑsonę in
itinere.Itē sexto loco restringas opi.Bar.vt
opinio sua ꝓcedat,qñ fur fuisset īuētus cũ
re furtiua:puta,q̃a Florētiæ fecit furtũ, &
hic Ferrariæ inuenitur cũ furto.Secus si rē
vēdidisset postea Bononiæ,& hic Fer.fuis-
set inuentus cũ p̃cio,q̃a in isto p̃cio hic Fer
rariæ,nō cōmittitur furtũ,q̃a in re sua fur
tũ nō cōmittitur,ꝑ l. pe.ff.de cond.ob tur.
cau. singľr dixit Bal. in l.j.C. de confes.in
12.col.ꝙ tene menti.Item septimo intelli-
gas dictũ Bar. ꝓcedere si fur,q̃ furatus est
Florētię,& uenit Ferrariā,ut possit hic Fer
ra.puniri, hoc verũ si fecit hic Fer.residētiā
ꝑ spatiũ vnius diei, aliàs nō poterit hic pu
niri,ita dicit Bal.multum singľr in l. q̃ fu-
rere,ff. de sta.ho. per l.qui destinauerat, ff.
de fur.Et ita dicit ꝙ intelligi dēt opi. Bar.ī
d.l.si dñium.aliàs secus.ꝙ no.Octauo repe
rio Rap.Fulg.in l.siue manifestus,§.tãdiu.
ff.de cōd.fur.dicentē,ꝙ opi.Bar.nō ꝓcede-
ret tanq̃ iniqua,si hoc Ferrariæ foret statu
tũ ꝑꝑ ꝙ pro leui furto eēt imposita pœna
mortis,nā tũc dicit,ꝙ op.Bar.tanq̃ iniqua
nō est sequēda, q̃ no.quia alibi pulchre ita
collecta nō reperies, sed q̃a multoties uidi
reficiari ī dubiũ an opi.Bar.sit vera vel fal-
sa omissis his fallentijs scribā, ꝙ scriptũ re
perio ī hoc passu terribili,dico passũ terri-
bilē,q̃a hæc opi.sua,vt dicit d.Maria.ī c.1.
de rap. fecit suspēdi decē milia hoĩũ, & id
ꝙ dixit ipse Bar.ī d.l.si dñiũ,approbauit ēt
in l.ei q̃ furti,ff de fur.in fi.& Bar.in l. sed
nec legatarius,ff.de cōdi.furt.& Bar. in l.si
abducta,C.de fur.Bal.vero ₰m d.Io.de A-
na.ī c.fi.ext.de fur. sēper vr̃ approbare istā
opi.Bar.nā Bal.tetigit istā difficultatē ī plu
ribus locis,& maxime ī c.j.§.furtũ, de pac.
iu.fir. arguit ꝓ & cōtra in hac difficultate.
Tãdē vr̃ approbare opi.Bar.& Bal. in l.cun
ctos populos,C.de sũ.Tri.& fi.cat.ī 17.col.
& Bal.ī auth.sed nouo iure,C.de ser.fug.in
ver.vlterius q̃ro nunq̃d plura furta.Idē fe-
cit Bal.ī l.q̃ fur.ff. de sta.ho. Idē dixit Bal.
in l.j.C.de cōfes.in 12.col.& seq̃t opi.Bar.
ipse Bal.ī l.sed nec legatari⁹, ff. de cōd.fur.
& Bal.in l.si abducta,C.de fur.Et aduertas
q̃a licet Doc.allegēt Bal.semꝑ secutũ fuis-
se opi.Bar.Tñ ut j̃.dicā,allegabo Bal.nō ī-
distincte approbasse opi.Bar.Frã.de Are.te
net ēt opi.q̃ tenet do.Bar.ꝑ l.inficiando,§.
īfans,ff.de fur. & ipsũ refert d.An.de Bu.ī
c.j.ext.de rapt.& istā sñiam tenuit ipse do.
An.de Bu.in c.fi.ext.de fur.& licet pro hac
sñia solcat allegari, ꝙ hoc ēt affirmauit d.
An.de Bu.ī c.j.ext.de rap.Dicatis,ꝙ hoc ē
falsũ,imo ibi d.An.de Bu.hoc non affirma
uit,sed dicit ꝙ in ista q̃st. sũt opi. īter Legi
stas, & hoc relinquēdũ est Legistis, & sñiā
Bar.est secutus ēt Pe.de Anc. ī d.c.fi.ext.de
fur.& licet Doc. nō allegēt d.Pe.de Anc.in
cle.j.ext. de pœ. approbauit ēt dicta Bar.in
d.l.si dñiũ,& hoc fecit ī 17.no.sed pōdera,
quia d.Pet. de Anch.ibi ꝓprie nō infert ad
q.nr̃am d.Io.de Ana.ēt in c.fi.ext.de fur.re
fert d.Pe.de Anch. in suo reper.sub rub.de
fur tetigisse istā difficultatē,sed ibi ēt nihil
affirmat,sed bñ hoc affirmauit d.Pe.de An
cha.in l.q̃ furere,ff.de statu ho.in reporta.
iuris ciuilis. d.cōte.in d.l. q̃ furere,& in d.
l.sed nec manifestus,tenet illā opi. ꝙ vbiq;
ipse fur pōt suspēdi,& all.Ia.d̃ Are.hoc vo
luisse,ī d.si dñiũ,& ita refert Io. de Ana.in
d.c.fi.ext.de fur q̃ dicit, ꝙ Pau.de Ca.ī d.l.
sed nec legatari⁹,ff.de cōd.fur.tenet ēt opi.
Bar.ī collectis,quas hēt,& sñiā Bar. appro-
bauit ēt Raph.Ful.in d.l.si abducta.& ī d.l.
sed nec legatari⁹. Tēperabat tñ hoc verũ si

pœna erat correspōdens delicto in scđo loco vbi fur fuit captus, q̱a si pro modicis florenis quis dēt suspendi, non seruaret opi. Bar. & ita dicit, ꝙ consuluit cum semel iste casus Feltri occurrisset, & dicit Ang. in d.l. si dñium. ꝙ opi. Bar. per multos assessores obseruat̃, & Ang in l. de his, C. de fur. ĩ lec. Florenti. dicit ꝙ fauore publicæ vtilitatis, opi. Bar. approbatur. & Ang. in lec. Perusina, ĩ d.l. si abducta, dicit ꝙ vidit sæpius practicari opi. Bar. & multos ad furcas deduci. & Ang. ĩ l. si abducta, ĩ lec. Paduana dicit, ꝙ assessores seruāt opi. Bar. tanq̃ vtilē reipu. Et dicit d. Fl. in d.l. si abducta, ꝙ assessores tenēt opi. Bar. pro Euāgelio. Et aduerte, qđ licet ista allegētur pro ista opi. Bar. tñ reperio, ꝙ multi tenuerunt cōtra opi. Bar. & melius, nā Franc. Tigri. tetigit istā difficultatē in l. q̱ vas, ff. de furt. in §. fi. & ibi exp̄sse tenet contra Bar. & ita ēt eū refert do. Io. de Ana. ĩ d.c. fi. ext de fur. cōtra Bar. ēt tenuit Ray. de Forl. Doc. ꝓfecto maximæ autoritatis, per tex. in l. j. §. fi. ff. de noxa. & ꝑ l. de his, C. de fur. & ita eū refert Lud. de Cortesijs de Padua in suo reper. in verbo, furtū, ĩ prin. & istum ēt refert do. Io. de Ana. in d.c. fi. extra de fur. & licet ipse do. Io. de Ana. crediderit allegare oĩa, q̃ pñt adduci in ista materia, in d.c. fi. addatis ꝙ Ang. ĩ l. si is q̱. in §. cui rē, ff. de fur. qui summando illum tex. dicit, ꝙ mutatione dñij cōmittitur nouū furtū, noua cōtractatione secuta, dicit ꝙ hoc est verū rōne interesse dñij cōmissi in ꝑsona scđi dñi. Et dicit ꝙ ista rō cessat cū locus & territorium mutat̃, q̱a non mutatur dñium, quia interesse nunquā renouatur, & iō dicit ꝙ opi. Bar. in d.l. si dñiū, nō est vera. Et certe ille tex. multū destruxit opi. Bar. & iō recte Ang. ĩ d.l. si dñium. dixit ꝙ ista opi. Bart. de rigore cōiter reprobat̃, & iō Ang. in d.l. si abducta, in lect. Paduana, ꝑ multas rōnes dicit ista verba opi. Bar. salua eius reuerentia nō pōt sustineri. Et licet Doct. allegent semper Bal. tenuisse op. Bar. Tñ allego Bal. quē Doc. nō referūt, nec allegant nec viderunt in lectura sua q̃ pauci hēnt super ff. nouo. q̃ lectura parua est, q̱ cōmentauit certas leges. Nā Bal. in d.l. si dñium, dicit ꝙ licet opi. Bar. seruetur de consuetudine, tñ sua opinio vr̃ esse contra tex. in c. j. ext. de rapt. & dicit, ꝙ opinio sua non potest saluari nisi in duob. casibus, qñ ille q̱ furatus est Bononiæ furtū fecit vni bānito, & sic actio furti non est nata ibi, & postea venit Ferrariā, & hic reperitur, vel ēt alio casu, qñ furatur in confinib. Bononiæ, vt furtum portet in ciuitatem Ferrariæ, & hic Ferrariæ reperit̃ cū furto, aliàs opi. Bar. nō est vera, & sic Bal. ibi indistincte nō approbauit sñīam Bar. & ꝙ opi. Bar. nō sit cōmunis opin. no. dom. An. de Bu. in d.c. j. extra de rapt. dicit ꝙ de hoc est opinio ĩter legistas, imo ꝙ fortius est d. Ab. ĩ c. j. de rap. dicit ista verba formalia, ꝙ cōis opi. Doct. vsq; ad tꝑa Bar. fuit ꝙ fur repertus hic Ferrariæ cum re subtracta nō possit hic Ferrariæ puniri, licet Bar. tenuerit cōtrarium in d.l. si dñium, pro qua opi. dicit ꝙ multi & multi sunt suspensi. Quinimo dicit ꝙ Moderni adhuc dñt, qđ de stricto iure illa opi. Bar. non procedit. & rñdit ad d. §. infans, q̱ adijcit qđ ille § de necessitate non concludit. & dicit qđ ultra nō ꝓcedit, q̱a opin. est periculosa. Et iō recte dixit Flo. in d.l. si abducta. qđ licet assessores obseruēt opi. Bar. tñ ipse arguit cōtra Bar. fin̉r dicit ꝙ dubiū est argumētabile, vñ dicit tene ꝙ uis. Sal. vero ĩ l. siue manifest⁹, §. j. ff. de cōd. fur. tenet exp̄sse cōtra Bar. in d.l. si abducta. per multas & multas rōnes cōcludit contra Bar. & arguit terribiliter oñdens opi. Bar. esse falsissimā, & istā sñīam, ut ip̄e refert, tenuit ēt Rich. de Sal. & ēt Io. de Lig. cōsuluit ꝓ ista parte. Quinimo dicit Sal. ibi, ꝙ collegiū Paduæ cōsuluit cōtra opi. Bar. & ita referebat Rich. de Sal. tꝑe quo legit Paduæ, vñ multum exclamat contra assessores, q̱ sequunt̃ opi. Bar. ꝙ ipsi dēant se p̄cauere. Quinimo Odof. fuit in cōtraria opi. Bar. & ita ipsum allegat Bal. in d.l. j. C. de cōfes. in 12. col. & ꝑ hæc rep̄hendo do. Io de Ana. q̱ in c. fi. ex de fur. rep̄hēdit do. Abb. qui d. Abb. in c. j. de rapt. dixit, qđ cōis opi. vsq; ad tempora Bar. fuit in cōtrariā sñīam Bar. q̱a d. Io. de Ana. dicit ibi, libēter scirē ab Abb. ubi inuenit istā q. tractatā ante Bar. q̱a salua reuerētia do. Io. de Ana. Bal. in loco s̃. alleg. refert Odof. tetigisse istā q̄st. & ipse do. Io. de An. refert ꝙ Frā. Tigri. & Ray. de Forli. fuerūt in cōtrariā sñīam Bar q̱nimo Raph. Ful. ĩ d.l. si abducta, & ĩ d.l. sed nec legatarius. refert ꝙ septē Doc. Bononiēses subscripserūt se illi cōsilio Io. de Lig. & licet d. Io. de Ana. referat Pau. de Cast. tenuisse opi. Bar. tñ

non

non est verũ hoc,quia Pa.de Ca.in d.l. siue manifestus,§.j.dicit ꝙ licet hodie cõiter iudices sequantur opi.Bart. tñ dicit ꝙ Doct. Mod.reprehẽdunt istã opi. & dicit ꝙ re vera opi.Bar.est falsa,& ibi arguit terribiliter contra Bar.dicit tñ ꝙ de iure & cõsuetudine inoleuit opi.Bart. Et ideo do.Nellus in trac.suo bannit.in 2.par.q.5.dicit ꝙ assessores sequentes opi.Bart. de iure non recte se fundãt.Sed dicit ꝙ sequẽtes opi.Bar.in syndicatu suo defendũt se ex varietate opinionũ,ꝑ no.in l.cum prolatã,de re iud.& forte ex cõsuetudine, dicit tñ ꝙ si fur est vagabũdus,põt in oĩ loco suspendi, & Pau.de Ca. in d.l.siue manifest⁹,dicit ꝙ opi.Bar.ꝑ uniuersum mũdum seruat̃,sed dicit ꝙ eius opinio nõ est uera,& arguit cõtra Bar.& rñdit ad motiua sua,& dicit ꝙ illis rõnibus quas adducit Bal.contra Bar.in d.l.si abducta,p̃t rñderi ꝓ certo si tot illustres Doc.tenuerũt contra Bar.& dicunt Doc.ꝙ de puncto iuris falsa est opi.Bar.qũo isti iudices sitibundi sanguinis humani in istis cõtrarietatib. & subtilitatibus iuris volũt magis cõdẽnare q̃ absoluere,cõtra tex.in l.si p̃ses,ff.đ pę. &alio die cũ iste casus occurrisset hic Ferrariæ,ꝙ vnus Mãtuanus furtũ cõmisit in ciuitate Bononię,& venit huc Ferrariã cum furto,& fuit captus, Illustr.Dux Hercules cũ suis de suo cõsilio secreto, interrogauit me Aug.de Arimino , q̃d agendum esset,rñdi sñiam Bar. penitus fugiẽdã esse tanq̃ iniq̃ q̃ tot illustres Doct.dãnauerunt, licet aliq̃ latrunculatores sitibundi sanguinis humani obseruẽt opi.Bar.& male,& ita obseruatũ fuit,& hæc no.quia nõ ita bene collecta alibi reperies,possẽ ego adducere oẽs rõnes quas scriptas reꝑio suꝑ libris & a me visis, sed hoc cẽt lõgũ trãscribere, hęc sufficiant.

17 *Furto commisso an possit torqueri actor rei subtractæ etiam sine indicijs, & quando plures vnã rem furto subtrahunt, an sit unum furtum uel plura.*

17 ANG.† Et ẽt tu iudex aduertas , qñ furtũ cõmittitur,potes torquere custodem rei
a subtractæ,ẽt sine indicijs,a ut indicet fure̅, & nõ teneris in syndicatu de tortura, ita dicit Bar.in l.j.ff.de off.p̃fe.vig.& ẽt mẽti habeas tu iudex q̃đ si plures furãtur eandem rem,licet sint plura furta,quia alia cõtractio vnius,alia alterius, & tot sunt cõtractiones & furta,quot sunt delinquentes, tñ
b vnicum furtũ est ꝑꝑ rei subtractę vnitatẽ,b ita dicit Bar.in l.si familia, ff.de iuris.om. iud.& pro vnico furto debet reputari.

ADDITIONES.

a ¶Sine indicijs. *Adde Ale.de Imo. in cons.5.in 3 volu.*

b ¶Vnitatem. *Adde Fulgo in cons.150. vbi dicit ꝙ etiam data opi.Bar.pro vera,ꝙ etiam si furta fiant in pluribus locis,& cum rebus inuenti fuerint in alio loco,quod censetur vnum furtum,arguendo de loco ad tempus.Ber.*

AVG. Tu aũt adde ꝙ Bar.in d.l.j.ff. de off.p̃fe.vig.non dicit ꝙ sine indicijs ille possit torq̃ri,vt dicit do. Ang.hic.Sed aduerte, quia ẽt si Bar.diceret, ꝙ sine indicijs possit quis torqueri.intelligerẽ vt ille tex. loquit̃ qñ custos esset unus homo vilis, vt seruus, aliàs secus,& ita Bar. loquitur ibi in seruis dũ dicit,hoc ꝓbatur ibi in tex.ĩ seruis custodiẽtib. & hoc corroborat̃ ꝑ ea q̃ dixit Sal.ĩ l.fi.C.de qõ.q̃ dicit,ꝙ licet iura velint, ꝙ si res furata reperit̃ penes vnũ,est sufficiẽs indiciũ,ut ipse possit torqueri,hoc uerũ si ille esset ꝑsona non bonæ famæ,aliàs secus.Itẽ de scđa cõclusione adde Bal. in l.cũ rõnib. C.q̃ accu.& Pa.de Cã.& Mod.in d.l.si familia,q̃ ponunt, an sit vnicũ furtũ uel plura.

18 *Fur confitetur se abstulisse mihi certa bona, & antequã condemnaretur moritur, an ex tali confessione habeam actionem contra illius hæredes.*

18 ANG. † Quid si fur confiteatur se mihi furto abstulisse certa bona, & anteq̃ condẽnaretur morit̃,an ex tali cõfessione habita, habeam contra eius heredem actionẽ, vide Bar.in l.j.circa fi.ff.de priua.deli. & in Spe. qualiter in accusatione procedatur, in prĩ. ver.quid si latro famosus, qui dicit ꝙ sic, quia in istis indicijs quasi cõtrahit̃,vt l.3. §.idẽ scribit,ff.de pec. & quia ex confessione orit̃ actio in factũ sicut ex sñia,vt l.proinde,§.si procurator,ff.ad l.Aq.igitur , &c.

AVG.Tu adde ꝙ Ang.in d.l.j. hoc idem tenet q̃đ Bar.& hanc eandem sñiam tenet Io.And.in addĩ.Spe.in tit.de accu.in addi, quæ incipit,quid si latro, q̃ limitat p̃dicta. Nam dicit ꝙ si iudex procedit per viam accusationis,s.Titij contra Caium,qui Caius confitetur se plura furta fecisse a Titio, & multis alijs,illa confessio Caij nocet hæredibus tantum quo ad Titium q̃ accusauit, & non alijs prodest,secus si per viam inqui

sitionis, quia illa cõfessio nocet heredibus quo ad oẽs. & istã limitationẽ magnifacit Imo. in d. l. defuncto. ff. de pub. iud. Et limita ꝑdicta ꝓcedere, nisi hęres cõtra cõfessionẽ ꝓbaret cõtrariũ, vt dicit Bal. in l. j. C. ne ex delic. defun. qui tẽperat hoc modo dicta Bar. & Spe. & dicit idẽ si nõ est facta cõfessio: sed est cõclusum in eã, & vide bonã gl. in §. pœnales. Insti. de perpe. & tẽp. act. quę dixit fortius, & bene faciunt no. per Bar. in l. interdum, §. qui furem, ff. de fur.

19 *Emens vel pignori accipiens rem furtiuam a fure, an teneatur furti*

19 ANG. † Quid si quis emit scienter rem furtiuam à fure? dic ꝙ tenetur furti, vt l. in ciuilẽ, & qđ ibi no. gl. & Doct. C. de furt. & idem si rem furtiuã a fure scienter pignori accepit, vt est casus in l. si seruus cuiusdam, ff. de condi. inde. & ita dicit Bald. & Raph. Ful. in d. l. eos, C. de fur. secus si ignoranter emeret vel pignori acciperet, vt in dictis iuribus, debet tñ nominare furem ne ipse incidat in suspitionem, ꝙ ipse fuerit ille qui furatus sit, vt d. l. seruus, & tunc ẽt quando recipit ignorãter, cogitur rem furatã restituere domino, sine restitutione pretij, vt est casus in d. l. inciuilem, quod bene no.

AVG. Tu adde in quãtum tangitur hic, an si res furata reperitur penes vnum, an ꝑsumatur fur, certe variæ fuerunt sñiæ, & licet Accur. variauerit ab opi. Placen. in d. l. inciuilẽ, quia illa gl. semper alle. tñ de materia vide Sal. ĩ l. fi. C. de qõ. & pulchra verba posuit Bal. in l. fi. ff. de hære. insti. vlt. col. ꝗ sequitur opi. Cy. & oẽs Doc. cõiter vidẽtur hoc approbare, quia si persona erat bonæ famę, nõ præsumitur, secus si malæ famæ, dic tñ vt dicam j̃. in q. quæ incipit, quæro an eo ipso ꝙ res furtina reperitur, & si vir bonæ famæ emit ab illo quem non cognoscit, non credo ipsum præsumi furem, nec credo debere cogi nominare, & indicare furem si iurat ipsum nõ cognoscere per prædicta, & de receptãte furtum in domo quomodo punietur ne erres, vide Bar. in l. furtum, ff. de fur. & infra dicetur.

20 *Pignorans vnum librum, & postea alium submittens, an teneatur furti.*

20 ANG. † Quid aũt si quis cõstituit mihi vnũ librũ pro pignore, & postea alium sub misit? dic ꝙ tenetur furti, secus si in pignore cõstituẽdo vnã rẽ ꝓ alia submittat, quia furti non tenetur, sed crimine stellionatus, ut l. si pignore, ĩ prĩ. & ibi Bar. ff. de pig. act.

AVG. Tu de ista materia adde ꝙ uerum est, ꝙ tenetur crimine stellionatus ille qui persuasit Hebræo aurũ esse cum ęs esset, & sic extraordinarie puniretur, vt est tex. in l. j. in fi. ff. de pig. act. & est tex. in l. pen. ff. de crimi. stellio. & vide gl. in d. l. j.

21 *Furẽ vel furtum receptans, an teneatur furti.*

21 ANG. † Quid si rem furatã ꝗs sciẽter receperit, & receptaculũ dederit? dic ꝙ tenet̃ furti, vt est tex. in l. eos, & ibi Bar. & Bal. C. de fur. Et bene aduertas, ꝙ receptãs furẽ vel rẽ furatã, dr̃ præstare auxiliũ furi & furto, ita intelligit illã l. eos. Bart. in l. furtũ, ff. de fur. & sic nõ dr̃ ꝓprie fur, & nõ tenet̃ ꝓprie ac si furtũ cõmisisset, sed ac si furti opẽ ꝑstiterit, ꝙ no. ꝓ ĩtellectu d. l. eos, de cuius intellectu vidi dubitari Bononię cũ casus occurreret, & ẽt prædicta nota ꝓ statutis q̃ dẽnt intelligi in verbis proprijs, q̃ puniũt aliter furem, vel aliter præstãtẽ opem, de quo in simili per Bar. in l. sed si vnius, §. si seruus, ff. de iniu. & in cle. j. ff. de rescrip. Et de ista receptatione vide quæ scripsi j̃. in gl. & dicto maleficio semper astitit, circa fi.

AVG. Tu aũt in hac materia adde qđ Bal. in d. l. eos. dicit ꝙ uidit Bononię ꝙ vna mulier semel fuit suspẽsa, quę ꝑstabat furib⁹ domũ, & ibi receptabat maleficia, & certe ista doctrina vr̃ falsa, ꝗa hoc auxiliũ post factũ maleficiũ & cõsummatũ ꝑstat̃. & iõ extraordinarie debet puniri, ut pulchre declarat Bar. ĩ l. furti. §. ope. ff. de fur. Sed Bar. optime respõdet huic motiuo in d. l. furtũ, ff. de fur. ibi vide, & đ receptãte furẽ. Adde Bal. ĩ l. pe. C. ad l. Iu. de vi. & tex. in l. j. C. de his ꝗ latr. & ibi do. Adde tñ ꝙ latissime istã materiã ultra oẽs disputauit Gã. in tra. maleſic. sub rub. de receptato, furum & latronum, qui ponit omnes casus, qñ receptator in omnibus maleficijs banniatur, & qua pęna, & qñ, & ibi multa bona dicit, & essem nimis lõgus si omnia ponerem. Adde oĩno quæ dicam j̃. in glo. super verbo, (& dicto maleficio semper astitit) in uer. quæro quia dixi s̃. ꝙ post maleficium ibi omnino vide. & de materia uide per Ro. in cons. suo 473. & ibi concludit ꝙ in dubio præsumitur receptans ignorasse.

2 *Furem indicare, an quis cogatur.*

3 *Iudex negligens in faciendo restitui res furto subtra-*

subtracta damnum passo, an teneatur.

22 ANG.† Quæro, an quis cogatur indica-
a *rea* furem. Bart.& Ang.in d.l.inciuile, C.de fur.& ibi Raph.tenent ꝙ non, ēt de iure canon.vnde dicunt, ꝙ episcopi hodie faciūt excōicationes, & sic non cogitur indicare.
23 † Quid si iudex fuit negligens in faciendo restitui res furto ablatas, dānum passo, an teneaẗ iudex: dic ꝙ sic, vt no.Bal.in l.si mācipia, in prin.C.de ser.fu.

AVG.Tu adde quæ dixit d.Ant.de But. in c nemo, extra de simo. qui dicit ēt ꝙ ad instantiā partis nemo cogitur indicare furē, sed ad instantiā iudicis sic, vt prouincia purgeẗ malis hoībus, ꝑ l.cōgruit. de of.p̄si. Et de materia oīno vide Doc. in d.l.inciuile.& per gl.in l.si seruus, C.de his ꝗ ad eccl. confug. Et ibi Doc.& l.3.§. fi.ff.de cond.ob turp.cau.& in c.dilectus, extra de exces.prę lat.& j.q.j.c.quod quidam, §.ex his, in gl. & illa gl.alle.bonas concordantias.

24 *Furtum, de quo non potest cognosci temporis præscripti ne, uel quia sit commissum extra territorium, an aggrauet furtum de nouo commissum, & in numero furtorum connumeretur.*

24 ANG.† Quæro, nunquid furtum de quo nō pōt cognosci tꝑis p̄scriptione, vel quia extra territoriū sit cōmissum, aggrauet furtū, ꝙ de nouo cōmittitur, & in numero furtorum cōnumereẗ. Istā q.format Bart.ꝭm Iac.de Are.in l.si cui, §.fi.ff.de accu. & Bal. in d.auth.sed nouo iure, vers.sed dubitatur nunꝗd furta &c.vbi dn̄t ꝙ sic, quia ratione aliorū furtorum remanet infamis, & iō ꝙ principaliter cognosci nō pōt, cognosciẗ ꝑ cōsequentia, arg.l.quoties, C.de iudi.& qđ no.ibi Doc. & sic furta alibi cōmissa qualificāt & aggrauāt furtū cōmissum nouiter hic, ꝗa faciunt furem manifestum: ita dixit Bar.in d.l.si cui, §.fin.& sic tanꝗ̄ cōtra furē manifestū agi pōt. Quinimo fortius dicit Sal.vt s̃.dixi ī l.seruos, C.ad l.Iul.de vi pub. ꝙ vnū furtū alibi cōmissum nō tm̄ facit ꝙ aggrauet furtū hic cōmissum, sed facit qđ illud furtū ī numero furtorū connumeraẗ. Vn̄ si nō posset mori nisi ex tribus furtis, illud furtū alibi cōmissum computatur in nu.furtorum, & hr̄ pro vno furto ēt hic.

AVG.Tu aūt in hac materia, adde ꝙ reperio Io.And.in addi.Spe.in rub.de fur.tenuisse contrariā partē, s.ꝙ furta alibi facta nō aggrauent furtum factū hic Ferrarię, & hoc per bonas rationes. Et ad idem reperio Gan.in tra.malef.sub rub.de furib.& latronibꝰ, in pe.col.in ver. sed iterum ponit aliā q.de facto, qui allegando Vbertum de Bobio hoc idem vult, & multum exclamat cōtra Potestates & officiales, qui sunt ita feroces, ꝙ pro furtis alibi cōmissis volunt punire furem in suo territorio. Ange.tn̄ in d.l.si cui, §.fi.dicit ꝙ opi.Bar. seruatur de consuetudine, ēt dicta Bar.approbauit Pe.de Anc. in cle.j.de pęn. Et de mateiia vide Sali.in l.3.C.de epi.aud.& Bal.in l.fi.ff.de iuris.om. iud.& per Iac.de Bel.in auth. vt nulli iudi. §.si quis vero cōprehensorum, & vr̄ esse de mente Bal.in auth.qui semel, C. qūo & qn̄ iud. Sed latius vltra omnes Doctores disputauit istā materiā Alb.de Ro.in 2.par.stat. q.39.& adde quæ dixi s̃.in ver.existens Florentiæ, in addit.1.q. & certe rigorosa est opi.Bar. & vide quæ dixi ēt sup.in hac eadē gl.in illa quæst.quæro ꝗd si fur passus fuit pœnam primi & secundi furti.

15 *Confessioni confitentis se plura furta diuersis tē temporibus & locis commisisse, an stetur.*

26 *Furto apparente, sed iudice neque fure cogonscē te personam cui furtum dicitur factum, an furis puniatur fur.*

25 ANG.† Quid si quis confiteatur se plura furta diuersis temporibus, & locis commisisse, nunquid standum sit huic suę confessioni. Respondeo quòd non, *b* quia talis
b confessio est generalis cum non constet de rebus subtractis, argum.l.si illud, §.j. ff.ad Trebell.ita dicit Bal.in d.authen.sed nouo iure, C.de ser.fug.ver.sed pone ꝙ quis &c. Et sic tu iudex sis bene cautus, ne damnes animam & corpus tuum, quādo fur cōfitetur coram te maria & montes, & plura furta cōmisisse, ꝙ velis dicta furta hic & alibi cōmissa verificare, vt in destinando nunciū ad habendū informationē pro veritate, & in reperiendo furta, ita ꝙ appareāt quę distraxerit, & quæ pignorauerit, & q̄ penes se vel

---

ADDITIONES.

a ¶Cogatur indicare. *Adde tu & vide Io.An.in addi.Spe. in ti. de fur & ibi an valeat pactum quod fit inter furem et dominum rei furata, ne ipsum accuset. Ber.*

b ¶Quod non. *Adde tu & dic ut per Pau.de Ca. in consi.266.in notis. Ber.*

vel alium habeat alias, sæpe innocētē cōdē
nares, q metu tormētorū multa & nō vera
confitetur. cōrra l.absentē, ff. de pę. Et eodē
modo si quis cōfitetur se multa furta cōmi
sisse eodē loco diuersis tꝑibus, quia ista ver
ba diuersis tꝑibus, sunt obscura, qa pōt in
telligi diuersis tꝑibus cōtinuatis, & sic non
reputātur plura furta, arg. ff. de act. & obli.
l. nūquam actiones. nisi dicat̃ in inquisitio
ne cū tꝑis interuallo, q̄ verba videlicet cū
tꝑis interuallo, faciūt iudices apponi, ita di
cit Bal. ī d. auth. sed nouo iure. ī ver. qd si cō
26 fitetur &c. † Quęro, qd si apparet de furto.
sed ꝑsona cui factū est, nō est cognita neq;
iudici neq; furi, an nihilominꝰ furti punie
tur? ꝙ sic, ar. 2. q. 9. c. libello. ita dicit Bal. ī d.
aut. sed no. iure. ver. sed apparet de furto.

AVG. Tu aūt in hac materia, adde quę di
xit Ang. in l. j. C. de cōfes. in 2. col. qui dixit
quod vidit de facto Perusij obseruatū esse
per egregium virum do. Nicolaum de Lo-
cellis ibi Potestatem, qui fecit mori quos-
dam derobatores mercatorum & occisores
eorum, qui cōfessi sunt occidisse ipsos mer
catores & derobasse, & ꝓiecisse corpora in
quodam flumine, & tamen non apparebat
de rebus subtractis, & de corporib. occisis,
& sic illa cōfessio generalis præiudicat in
criminalib. ipsis reis. Sed aduerte, qa Ang.
ibi dicit qđ ideo hæc militant de iure, quia
illi inquisiti aliàs erant hoīes malæ vitæ
& famæ, & habiliter potuerunt proijcere il
la corpora in flumine illo, quia stabant iu-
xta illud flumen in cōmittendo & perpetrā
do illa delicta, dicit tñ ꝙ si non esset verisi-
mile vel ꝑꝑ loci distantiā, s. fluminis, vel
ꝑꝑ bonā famā inquisiti, ꝙ non credit ꝙ ex
tali cōfessione qs sit damnādus. Colligitur
ergo recte ex hac doctrin. Ang. ꝙ dicta Bal.
in d. auth. sed nouo iure, non militarent, v-
bi confessio furis qui generaliter dicit se de
robasse Ferrarię, & Paduæ, & in illo loco in
quo est captus, ꝙ tunc illa delicta non de-
bēt verificari semper qñ fur aliàs esset ma-
b læ famæ & conditionis, quia tunc cōfessio
illa generalis se fecisse plura furta absq; eo
ꝙ constet de rebus subtractis, pręiudicaret
confitenti: & ita Ange. in d. l. j. C. de confes.
a vr̃ limitare istā materiam, & ea quæ no. in
d. l. illud, ff. ad Treb. Sed aduerte, qa ēt si fur
b esset malæ vitæ & conditionis non dubito
ꝙ semper iudex debet facere ꝙ constet de
rebus subtractis, & de delicto perpetrato ꝑ
tex. in l. j. §. item illud, ff. ad Sil. & latissime
dixi s̃. in verbo, fama publica præcedente.
circa fi. in addi. in ver. postq̃ aliquis fuit ca
ptus & incarceratus, aliqñ sine tortura con
fitetur. Præterea ego reperio Ang. expresse
damnasse alibi illum d. Nicolaum Ptātem
Peru. qui ꝑꝑ illas cōfessiones generales oc-
cidit illos inquisitos, cū non constaret de re
bus subtractis, & de corporibus mortuis, &
hoc dixit Ange. in l. certum, ff. de confes. &
adde Bal. in addi. Spe. in ti. de sen. in 18. col.
in simili, q dixit ꝙ si quis cōfitet̃ se hoīem
occidisse & corpus proiecisse in mari, ꝙ cū
nō cōstet de corpore mortuo, ille nō p̄t occi
di, saltē nisi ꝓbet̃ ꝑ famā illū esse mortuū.
sed dic vt dixi ī d. addi. in verbo, fama pub.

27 *Statutum dicens ꝙ accusatus de furto non comparens, ponatur in banno furcarum, an valeat.*

27 ANG. † Quæro, an valeat statutum*a* ꝙ
a accusatus de furto non comparens ponatur
in banno furcarū, dic ꝙ sic, vt arg. in Auth.
de lenonib. §. si quid, in vers. expellatur: ita
dicit Bal. in d. auth. sed nouo iure, ver. dubi
tatur de statutis disponentibus &c.

AVG. Adde tñ tu ꝙ hęc militarent in cō
tumacia vera. In contumacia autem ficta
nō datur bannum vel mulcta, ita dicit Bar.
in l. j. in fi. ff. si quis ius dicen. non obtemp.
& ibi in materia vide Moder.

28 *Furtiua res eo ipso ꝙ reperitur apud Titiū, an præsumatur Titius, illam furto subtraxisse.*

29 *Furtiua res eo ipso ꝙ apud Titium reperitur, an præsumatur Titius particeps furti.*

28 ANG. † Quæro, an eo ipso ꝙ res furtiua
reperitur penes aliquem, præsumatur illā
subtraxisse. Istam q. format Bal. & Imol. in
l. fi. ff. de hære. insti. Et concludit ibi Bal. ꝙ
aut erat malæ famæ, & præsumitur subtra
xisse, nisi doceat à quo habuit, vt l. ciuile, C.
de fur. secus si erat bonæ famæ, vt l. nō oēs,
§. à barbaris, ff. de re mil. Sed Imo. ibi dicit,
ꝙ ēt si est malæ famæ, hoc solummodo fa
cit indicium, non tamen ꝙ ꝑꝑ hoc possit
b damnari, sed poni potest ad torturam,*b* ut
l. absen-

ADDITIONES.

a ¶Statutum. *Adde & vide Pau. de Ca. in consi. 350. in nouis Ber.*

b ¶Ad torturam. *Adde Ale. de Imo. in cōs. 5. ī 1. vol. & posita s̃. in ver. quid si quis emit scienter.*

29 l.absentem.ff.de pę. An aũt eo ipso qđ habet penes se rem furtiuam, p̄sumat̄ saltem particeps furti. Istud ponitur in l.inciuilē. & l.ciuile, C.de fur. & ibi concludit̄ qđ si consuetus erat emere res furtiuas, p̄sumit̄ qđ scienter emerit, & sic quod fuerit particeps, & sic tenetur furti, nisi aliter se excusset. Si autē non erat solitus emere tales res, tunc ₰m Bal.in d.l.inciuilem.dēnt attendi aliæ circunstantię, vt quia emit pauco p̄tio & clam, & tunc p̄sumitur cōtra eum, secus si palam uel iusto pretio satisfđ. & ita etiam dicit Imo.in d.l.fi.ff.de hære.insti.

AVG. Tu in hac materia adde quæ dixit Al.de Ros.in d.l.inciuilem, C.de fur.ꝗ per bonas rōnes concludit, quas mihi hic adducere & transcribere parum esset, quod ēt si res furtiua reperit̄ penes aliquem in loco abscōso, & licet persona aliàs sit cōsueta furari, qđ per istas p̄sumptiones non inducitur ēt uera probatio, q̄ sit sufficiens ad condemnandum. Bar.uero in l.fi.ff.de q̄st. in prin.2 col.dixit qđ si res furtiua est penes aliquem, qđ est sufficiens indicium ad torturam, allegat l.ciuile, & l.inciuilem, C.de fur. dicit tñ qđ istę p̄sumptiones pñt elidi. Verbi gr̃a, si res furtiua est penes me, & reperit̄ penes me, & ostendam à quo habui, & tũc nō est sufficiēs indiciũ ad torturā. Sed aduerte quia Sali. in l.fi.C.de qō.in 4.col. faciēs mēti onē de hac doctrina Bart. dicit qđ doctrina Bar. dēt tēperari, qđ hoc uerũ, qđ si res furtiua est penes aliquē, est sufficiēs indicium ad torturam, dummodo attēdat̄ qualitas ꝑsonæ. Quid.n. si uir aliàs bonæ opinionis, ut sunt strazaroli qui ab ignoto cōsueuerunt emere. Nā dicit qđ tũc hic non esset sufficiens indicium ad torturam, sed certe si recte doctrina Bar. ponderet̄ in d.l.fi Bar. hoc ēt uoluit qđ ille aliàs esset homo malæ uitæ & opinionis vel famæ, & dic ēt ut dictum est s̃. in add. in illa qō. quid si quis emit sciēter rem furatam.

30 *Accusari uel inquiri de furto, vel alio delicto, an possit simul & semel ciuiliter & criminaliter.*

30 ANG. † Quæro an simul & semel possit accusari, vel ēt inquiri de furto, uel alio delicto ciuiliter & criminaliter. a Bar.in l. interdum, §.qui furē, ff.de fur.dicit qñ aliqñ ciuilis & crĩalis ꝓponunt̄ principl̃r, & tũc non pñt successiue intentari, uel nec simul ꝓponi eodē tꝑe, vt l.ĩterdũ, ff. de pub.iud. & ibi Bar.& Imo. & Bart.in l.p̄tor, §.j.ff.vi bo.rap.ubi Bar. plene. Aliqñ criminalis ꝓponit̄ principl̃r & ciuilis incidenter, & tũc vtriusque concursus admittit̄, & tolerat̄, ut d.§.ꝗ furem. qđ confirmat̄ per tex.in l.4.§. si dicat̄. cum gl.ff.fin.reg. Vñ ₰m Bar. sustinetur libelus in quo dr̃, peto talē puniri de rapina vel furto rei meę mihi subtractæ, & rē mihi restitui, nā hic restitutio venit incidēter officio iudicis. Vñ ille ꝗ fuerat prius iudex solius cāę criminalis, vt l.solemus, §. latrũculator, ff.de iud. erit ēt eius incidētis cōpetēs iudex, vt l.medicus, ff.de var.& extraor..cri.facit ꝙ no.Cy.₰m Mar.de Fan. ĩ l.si quis homicidij, C. de acc.de quo vide late ꝑ Sa.ĩ l.si ꝗs ad se fundũ, C.ad l.Iu.đ vi.

ADDITIO.

a ¶ Et criminaliter. *Adde in hoc & vide Bar.in cons.105. & Pau de Ca in cōs.345.in nouis.B.*

AVG. Tu in hac materia adde Bar. in l. pe.ff.de calum.ꝗ examinat istā materiam, & damnat illam lĩtationem eorum, ꝗ dñt ꝙ in publicis iudicijs non pōt cōcurrere ciuilis, & crĩalis, ꝑ c.interdũ, ff.de pub.iudi. secus si in iudicijs priuatis, per d.l.pe. quæ concl̃o est falsa, vide tñ doctrinā Bar.ibi, ꝗ aliqualiter vr̃ contrarius ijs q̄ dixi in d l.2. §.j.ff.vi bo.rap.in hac materia. & adde pulchrā concl̃onem Bal. in l.j.C.de app. in 2. col. ꝗ dixit limitando p̄dicta, ꝙ illa iura, q̄ dñt ꝙ ciuilis & crĩalis, non pñt simul concurrere, limitant̄ vt nō habeāt locũ ubi pœna mortis venit imponēda, ꝗa tũc pñt concurrere, & certe est concl̃o noua, & ibi late ponit materiā, & intellectum d.§.ꝗ furem. in d. l.interdũ. & si vis videre istā materiā latius, adde hic ea q̄ latissime scripsi s̃.ĩ verbo, iudicē maleficiorũ. ubi latissime posui. vbi Doc.examināt intellectũ d.§.qui furē. & an iudices simul & semel super ciuili & criminali possunt simul pronunciare.

31 *Furti an teneatur ille qui reperiēs boues in suo prædio sibi damnum dantes, si illo ad domum suam conducat, & domino inuito retineat.*

31 ANG. † Quæro, quidam reperit boues meos dãnũ dātes in vinea sua, quos cōduxit ad domũ suā, & retinet me inuito, an tenetur de furto. vr̃ ꝙ sic, vt l.tertia, §.fi.ff.de acq.pos. & ff.de fur.l.4.§.fi. sed cōtrarium est ueritas, quia furtũ nō fit sine dolo, ut su

pradictum est,facit l.j.ff.de fur.sed iste non fuit in dolo,quia iustam causam habuit capiendi & retinendi quousq; emēdaretur sibi dānum, igitur non dicitur esse in dolo, & sic furti non tenetur,pro quo vide bonū tex.in l.quamuis,ff.ad l.Aquil.

AVG.Tu in hac materia adde ꝙ d.Ang. vr̃ male loqui,q̃a imo est sn̄ia Oldr.& Bar. in l.p̄tor ait,§.de his,ff.de dam.infe. qui dicūt, ꝙ imo nō pn̄t retinere illā pecudē uel bestiā dantem mihi dānum.& ibi Ro.dicit ꝙ saltem possū retinere illam bestiam ad hoc ut dn̄m cognoscā.Adde Gan.in tra.malef.sub ru.de furib.& latronib.in 3.col.qui dicit de cōsuetudine possum ducere ad domū meā, donec damnū emendet̃, ita dixit d.An.de Bu.post Io.An.in c.si læserit,ext. de iniur.& dam.dato.Et uide gl. in terminis in l.de pecoribus,C.ad le.Aqui.Ego latissime vltra oēs Doctores examinaui istū passum multas decisiones allegando in addi.meis in d.§.de his.dic ut ibi dixi.

32 *Commodaui tibi librum ut studeas,tu ad aliū usum retines, commodo tibi equum, ut uadas ad uillam, tu uadis Florentiam, commodo tibi argentum ut utaris, & tu pigneras Hebræo, an tenearis furti, idem quæritur de re pignorata.*

33 *Furtum aliquando fit & res uitio furtiuitatis afficitur, & tamen non oritur actio furti ut filius patri, seruus domino furtum committant, an teneantur furti.*

34 *Famulus furto subtrahens res domino, quando debeat suspendi furca.*

32 ANG.† Quid si cōmodo tibi librū ut in eo studeas,& tu ad aliū usum retines,puta pro exēplari,an tenearis furti.Vel pone,cōmodo tibi equū meum ut uadas ad uillā, & uadis cū eo Florentiā me inscio. Vel cōmodo tibi argētū ut utaris, & tu pignoras Hebręo,an furti tenearis.& dic ꝙ sic,ut l.si vt certo,§.deniq; ait,ff. cōmo.& l.si furtū, ff.de cōd.fur.Et idē si quis accepit rē in pignore,& ipse creditor re utatur uel uendat anteq̃ possit uendere uel pacto uel de iure, ut l.si is q̃ pignori, ff.de fur.q̄ omnia uera sunt si uerisimiliter utens re ad aliū usum q̃ destinata sit sciebat, vel scire, uel credere verisil'r debebat dn̄m non permissurū, ut no.gl.in d.§.deniq; ait.qđ no.aliàs non te-
a netur furti.ut ibi no. Si aūt res sit cōis *a* cū alio,& socius in ea cōmittat furtum,an teneatur furti. Vide l.rei cōis.cum l.seq.& l. merito,ff.pro soc.& l.si socius,ff.de fur. Si aūt res sit mea,& alius hēat ius ĩ re, uel q̃a creditor uel bonæ fidei emptor est, & ego eā accipio,cōmitto furtū & teneor furti,licet nō afficiat̃ uitio furtiuitatis,ff. de fur.l.
33 cū æs,§.j.& l.is qui rem pignori. † Aliqñ ecōtra fit furtū, & res uitio furtiuitatis afficitur,& tñ nō oritur actio furti, ut cum filius,uel seruus patri, uel dn̄o furtū faciūt, ff.de fur.l.serui & filij.& sic filius uel seru⁹ pro furto facto ab eis patri uel dn̄o non te-
b nentur,qđ est uerum si sit leue. *b* Si aūt est magnum tenētur. Et dr̃ magnū uel paruū ꝯm p̱sonarū qualitatē & rei subtractę quātitatē, ut est tex.& ibi Bar.in l.respiciēdū,
c §.furta,ff.de pœ.Et idē est in uxore, *c* ꝙ ex leui furto facto uiro suo nō tenetur. Secus si furtū magnum cōmiserit,q̃a isto casu ēt istæ personæ pn̄t cr̄ialiter teneri. Et idem no.Barto.in l.j.ff. re.amo. & est tex.glo. & Bar.in l.si libertus, ff.de fur.quod no.

AVG.Tu aūt in hac materia adde,ꝙ licet vera sit ista cōclusio, ꝙ si cōmodo tibi unā rē ad unū usum,& tu utaris ad aliū usum, ꝙ tu cōmittis furtū,ꝙ uera ista esse intelligo nisi ille, qui utitur illa re ad aliū usum, dn̄m rei crediderit permissurū,qđ ille utat̃ illa re in lōgiorē usum. Et iō Ang.in l.ĩter oēs,§.recte,ff.de fur. dicit,ꝙ si cōmodo tibi unū equū p̱ decem dies, & tu tenes illū equū p̱ uiginti & asseris iō hoc fecisse q̃a credebas dn̄m equi faciliter hoc p̱misisse, ꝙ hoc nō est furtū,quia nō aīo lucrandi inuito dn̄o hoc facis, aduertas ꝙ licet gl.Insti.de obli. q̄ ex quasi deli.in §.placuit,ꝙ si fur habuit ab initio aīum dn̄i cōcurrentē, quia inuito dn̄o ab initio nō habuit rē furatā,sed dn̄s ab initio sibi dedit illam rem, puta quia cōmodauit librum & equū, hæc p̱cederent.Secus si fur nō habuit ab initio aīum dn̄i,quia inuito dn̄o surripuit rē tuā.

ADDITIONES.

a ¶Communis cum alio. *Adde & dic ut per Alex.in cons.103.in 1.uol.Ber.*

b ¶Leue. *Adde & uide Alex.in consi.115.in 1.uol. & Cep.in cons.27. qui in facto consuluerūt in ciuitate Brixia.Ber.*

c ¶In vxore. *Adde & uide Pe. de Anc.in consilio 409.Ber.*

Nã fur isto casu nunq̃ põt dicere, ꝙ dominus potuit hoc nõ cõsentire, quia hoc non p̄sumitur, licet Bar. in d. §. recte, aliter videatur loqui q̃ illa gl. tñ Ang. ibi dicit, & melius ꝙ hæc relinquũtur arbitrio iudicis, dicit tñ Ang. ibi vnũ verbum periculosum, ꝙ si cõmodo tibi vnum equũ, vt vadas in villã, & tu ires ad bellũ, nunq̃ te excusabis, ꝙ crederes dñm realiter hoc permissurum, secus si cõmodo tibi ꝑ duos dies equum, &

34 tu teneres per decẽ dies, ibi vide. † Item in quãtum dictum est, ꝙ si famulus furat̃ domino, & furtũ sit leue, ꝙ nõ dẽt furca suspẽdi, nec agi põt furti. Et tẽpera & limita hoc ꝓcedere, qñ semel hoc fecisset, sed si hodie furri ꝑet rẽ vilẽ, & cras aliã, & alio die aliã, & pluries plures res viles furaret̃, tunc deberet furca suspendi. Ita voluit Bal. in l. pe. C. de fur. qui ita limitat & tẽperat tex. in l. respiciendum, §. furca domestica, ff. de fur.

35 *Furtum ad hoc quod committatur, quomodo sit necesse quod ad aliquem spectet.*

35 ANG. † Et aduertas bene, quia in inquisitione dr̃ dictã vestẽ spectantẽ, & pertinentẽ ad dictum Titium. Nã ad hoc vt furtũ committi posset, oportet ꝙ res q̃ aufertur sit alicuius, vel ab aliquo possideatur, vel aliquid in ea vsumfructum, vel aliquod ius habeat, vel sua intersit ex aliqua iusta & probabili cã. s. rõne dominij, vel quasi, vel rõne posses-

a sionis, vel detentionis, *a* vel custodię. Aliàs autẽ si res esset hæreditaria, & iacente hęreditate furtum committat, non punitur, nec tenetur furti, l. hæreditarię, cum l. seq. ff. de fur. & l. manifestissimi, C. de fur. in princ. & ꝙ ibi no. gl. & omnes Doct. & non mireris si s̃. dixi in diffinitione furti, quod non fit sine contractatione vel amotione. Ex quo sequitur qđ rei immobilis non fit furtum, quia contractari nõ põt, vt Insti. de vsuc. §. quod autem. Si autem cretã aufero de tuo fundo, furtum committo, vt l. si cretæ, ff. de fur. Vnde de fundo meo auferens lapides, vel cretam me inuito, fur efficitur.

AVG. Tu in hac materia, adde pro intelligentia horũ q̃ dixit gl. & Ang. in l. cõquerebatur, C. vnde vi. & ibi per Doct. & ꝑ gl. Inst. de vsuc. §. qđ autẽ, & in l. j. ff. de cri. expila. hæredi. vbi hr̃ ꝙ licet rei hæreditariæ non fiat furtum, si tñ hæres postea adeat hæreditatẽ, & ipsi hæredi nullo mõ possit cõpetere actio furti, tñ sibi competit cõdictio ex d. l. conquerebatur, C. vnde vi. ad recuperandũ dictã possessionẽ, quia dr̃ quodammodo spoliatus, eo qđ spoliatus fuit defunctus, q̃ conclusio an sit vera, vel falsa, oĩno vide Ang. post gl. quia ista declarat in d. l. conquerebatur. Et vide oĩno Ang. in d. l. hæreditariæ, & ibi vide Ang. aliter loquẽtem q̃ Bar. quare rei hęreditarię non fit furtum, vt agi possit actione furti. De scđo tene mẽti, & no. bene illam gl. in d. l. si cretę, ff. de fur. q̃ dicit, ꝙ si à principio ego fodio cã faciendi cretam, & amoueo illam cretã de loco ad locum, licet nõ abstulerim illã cretam, nihilominus furtum est, quod not.

36 *Furtum an committatur quando aliquis putat aliquid facere domino inuito, & tamen dominus erat volens.*

36 ANG. † Sed quid si aliquis putat facere aliquid inuito dño, sed tñ dominus erat vo-

b lens, *b* dicas ꝙ furtum ꝑꝑ furãtis affectionem committit̃, sed tñ, q̷a non facit inuito domino, non oritur actio furti, & sic de tali furto nõ põt puniri, l. inter. §. pe. ff. de furt. Et dicit dño volẽte fieri, si semel dedit licentiã aliquo mõ, vt ff. de fur. l. falsos, §. si q̷s, & l. cũ creditore, nisi in casu l. si quis seruo. C. de fur. vbi est casus specialis, ꝙ qñ ille act⁹ ibi fit in seruo volente, tñ furtũ ibi committitur propter corruptelã illius persuadẽtis.

ADDITIONES.

a ¶Detentionis. *Adde tu ꝙ ille qui capit fructus sui fundi non committit furtũ in quo alias fuit missus in possessionem ex primo decreto, ita Ro. in cons 150. & ibi vide, & in cons. 164. qualiter rei immobilis non fit furtum, & ibi qualiter sit formanda inquisitio de furto, & vide eundem in cons. 112. de surripiente falconem.*

b ¶Volens. *Adde ꝙ pro hac decisione facit quod voluit Rom. in cons. 390. vbi quod auferens lapides de palatio qui habebantur pro derelictis, non committit furtum, nec quasdam cannas quas dominus erat permissurus, licet ipse subtrahens cõfiteatur furtum fecisse, quia in potestate sua non erat per suam confessionem facere furtum id ꝙ vere non est furtum. Ber.*

AVG. Tu aũt in hac materia adde, q̃ dixit Bar. in l. inter omnes, §. recte, ff. de fur. in vl. col. q̷ dixit ꝙ semper contra furem est præsumptio iuris, dominũ nõ permissurum se velle derobari, q̷a nemo p̄sumitur iactare suum, l. qui vas. §. vetare, ff. de fur. & ideo dicit

cit, ꝙ op⁹ est ꝙ ꝓbet ipse fur dn̄m rei sub-
tractæ consensisse ipsi furto, per aliquas p̄-
sumptiones verisimiles. Et oīno vide Ang.
in d.l.inter omnes, §.recte, ff.de fur. qui po
nit vnā pulchrā conclonem, & vide Abba.
in c.dudum.el 2.ext.de elec.in 6 col.qui in
hoc approbat dicta Bar.in d.§.recte.& vide
Ro.in cons.390.qui cōsuluit ꝙ ablatio la-
pidū ex palatio, vel alio loco quæ hn̄r pro
derelictis, & quæ capiuntur sub cōfidentia
voluntatis domini, non inducit furtum.

37 *Furtū ꝙ sit cōtractatio animo lucrandi, intelli*
gitur respectu rei, vel possessionis, vel vsus rei.
38 *Fur habens animum lucrādi non totum sed par*
tem, an committat furtum totius vel partis.

37 ANG.† Et aduertas ꝙ illud qđ dr̄ ꝙ fur-
tum est cōtractatio aīo lucrandi, intelligas
ꝙ habebat aīum lucrandi rem vel posses-
sionem, vel ēt tm̄modo vsum rei, tunc de
furto tenetur, vt l.j.ff.de fur. Si aūt non ha
beret aīum lucrandi aliqđ commodum pe
cuniarium, sed tantummodo damnificādi
domum, vel cā libidinis ostium frāgendo,
vel amouendo, tunc non tenetur furti, vt l.
verum.& quod ibi not.glo.& Bar. in l.ful-
38 lo.ff.de fur.eo. it.† Sed pone, ꝙ fur habet
a animum lucrandi partem, *a* & non totū ꝙ
abstulit.& dic ꝙ quandoque totum contra
ctatur, sed pars exportatur, & tūc illius par
tis tm̄ fit furtum siue sit totum, ꝙ constat
ex pluribus separatis, vt l.vulgaris.in prin.
& in §.si de naui.ff.de fur.siue sit totum in
tegrale consistens ex partib. coherentibus.
l.si apes, in fi.ff.de fur.quandoque totū ex-
portatur, sed animus non est in toto, & tūc
aut animus erat in qualitate rei, & totius
fit furtum, vt d.l.vulgaris, §.si quis æs. aut
erat totum indiuiduum, & tunc aut erat to
tum integrale, & totius fit furtum, vt d.l.
vulgaris, §.idem Iulia.ver.sed si cām, aut il
lud totum consistebat ex partibus separa-
tis, & illius partis tantum in qua est ani-
mus, fit furtū, vt d.§.si quis æs. ita ibi Bar.

ADDITIO.

a ¶ Patrem. *Adde Cep.in repe.auth.sed nouo iu-*
re, C.de ser.fugi.

AVG. Tu aūt in hac materia adde, q̄ pul
chre declarando dixit Ang. in d.§.sed si dā
ni.in d.l.vulgaris, qui dixit ꝙ qui dissoluit
inuolutū vel tursellū pannorum, vel aperiē
do armarium librorū, vel dolium uini, uel
granarium ubi est aceruus frumenti, uel ēt
ipsum aceruum manu tangendo, vel ēt ip-
sum granum in sacculis ponendo, tunc in
totum committitur furtum, licet ipsum in
tegrale totum deferre nō potuit, & de hoc
est casus in terminis in d.l.vulgaris.in pri.
& si tu diceres, ista vn̄r exp̄sse contra dicta
per Bar.ī d.§.si quis æs. Rn̄deo ꝭm Ang. ꝙ
ista procedunt de rigore. Sed de ęquitate in
tm̄ committitur furtum, in quātum expor
tatur, & non in plus. Et certe ista fuit sn̄ia
iurisconsulti cum gl.sua in d.l.vulgaris. in
prin.& rō est ista ꝭm Ang. ꝗa licet fur ha-
buerit aīum lucrādi totum, quia tm̄modo
semel lucrari non potuit, ꝭm suum propo-
situm ꝑꝑ grauitatem rei q̄ in totū expor-
tare non potuit, dici oportet furtū nō con-
summatum perfecte, & iō solum de expor-
tatis tenet̄, sed ubi potuit solidum exporta
ri, ex quo à principio habuit aīum lucran-
di totum, & interuenit cōtractatio, licet po
stea eum pœniteat portare totū ꝑ pœniten
tiam, non purgat̄ delictum ꝑfecte commis
sum, vt l.qui ea mēte, j̃.eodem.dicit ꝙ hoc
voluit gl.in d.l.vulgaris. in §.item si quis,
& in d.l.vulgaris.vers.tutius.& versi.licet.
quos simul iūge, & multo fortius si nō pę-
nituit facere, sed non voluit portare torsel
lum, dubitans ne ꝑꝑ eius magnitudinē ab
alijs videretur, ut d.§.item si quis, in versi.
quid si totū. Si aūt à principio fur dissolue
ret torsellum pānorum quē poterat semel
portare totum, non vr̄ habuisse animum,
nec semel nec inter plures vices totum por
tare, sed vnam rē voluit portare, tunc illius
rei tm̄ fit furtum, vt colligit̄ in dictis glo-
sellis. & ita dicit hæc menti esse tenēda. Ad
de tñ q̄ dixit Ang. in l.si apes, ff. de fur.in
§.j.qđ actio furti pōt competere ēt illi qui
tm̄ hoc interesse habeat, qđ sperabat habe-
re dominium illius rei, q̄ fuit subtracta, &
de hoc recordor patrem meum in allegatis
habuisse maximum honorē. hoc dico, ꝗa s̄.
dn̄s Ang. dicit, qđ sufficit qđ sit interesse
respectu rei aut possessionis, uel usus rei.

39 *Auferens animo lucrandi, si postea penitentia*
ductus voluit restituere, an teneatur furti, &
quid si à principio abstulit animo restituendi do
mino rei.

39 ANG.† Sed quid si aliquis aliquid abstu
lit animo lucrandi, & postea pęnitentia du
ctus uoluit restituere? tenetur furti? dic tñ
vt

vt habetur in l.qui ea mēte,ff.de fur. si aūt à principio abstulit animo restituēdi ei cuius esset,non committit furtum,l.falsus,§.qui alienum,ff.de fur.

AVG. Tu autē in hac materia adde, q̄a ista est maxima materia, q̃ pulchre scripsit Io.And. in c.cum laici, extra de iure patro. ad quā doctrinā oēs recurrunt,qn̄ pn̄ia excusat in delictis vel non,aliquid per Bal. in l.j.C.de plus petitio.Et bn̄ faciunt ea q̄ scripserunt Cy.Bar.Bal.& Sal.& Moder. in l.si quis non dicam rapere,C.de epis.& cle.

40 *Furtiua condictio non infamat, actio vero furti infamat etiam si iudex diceret, condemno cum hoc quod non sit infamis.*

40 ANG.† Et aduertas ꝙ condictio furtiua non infamat,l.cessat,ff.de act. & oblig. sed actio furti infamat etiā si iudex sn̄ia diceret condemno te ex tali furto cum hoc qđ non sis infamis,vt l.nō potest,& ibi Bar.ff. de fur.Vnde cautela est, qn̄ vis ēt consequi pœnā,& ꝙ non infametur,quod agas certi condictione gn̄ali ad duplum vel quadruplum,& in dicta condictione includi debet quid certum,& cōsequeris ēt pœnā, & fur non infamabitur,ita dicit etiā gl.& Bar.in l.certi condictio,in prin.ff.si cert.pet. & facit ad p̄dicta Instit.de pœna teme.l1.§.pen. & qn̄ est semper furtum non manifestum, clarum est qđ ciuilis ꝓ furto manifesto est prætoria,& tn̄ vtraque licet pro manifesto sit prætoria,durat 30.annis,vt Insti.de perpe.& tempo. ac.§.j. & hoc ꝑꝑ odium tanti sceleris.Vnum tn̄ scias,ꝙ licet tāto tꝑe duret,tn̄ ipso iure tollitur etiam pacto nudo, vt l.si tibi,in princ.& l.si vnus, §.pactus, ff. de pact.& vtrobique gl.& Bar.

AVG. Tu adde hic vnum notabile verbum,ꝙ licet oīa iura dicant, & affirment istam cōclusionē,ꝙ actio furti infamat, sed condictio furtiua non.Tn̄ scias,ꝙ si quis ꝑ cōdictionem furtiuā esset cōdēnatus ad restituēdum mihi res derobatas,illa cōdictio furtiua aggrauat opinionē illius penes bonos & graues hoīes,gl.est sing.in l.sed si.§. p̄tor,ī verbo,sigillat,ff.de ī ius voc. quā gl. semper teneas mēti.Et de his q̄ s̃.dicta sunt adde oīno,& vide Mod.in l.si tibi, & in l.si vnus,§.pactus,ff.de pact.post glo.& Bar.& Io.Fab.Insti.de perpe.& tempo.ac.§.j.

41 *Furandi animo quis accessit ad bāchum Titij, sed non potuit, quia visus fuit, per eum tamen non stetit, an teneatur pœna furti.*

41 ANG. † Quæro,aliquis accessit ad banchum Titij animo furandi, & non potuit, quia visus fuit, & per eum non stetit quin furtum committeret̄,an teneatur furti, dic ꝙ pœna furti non punitur,sed pœna extra ordinaria,vt est text.& ibi Bar.in l.saccularij,ff.de var.& extraord.crimi.

AVG. Tu adde ꝙ Bar.expresse hoc idem vr̄ affirmare in l.vulgaris,§.furti, ff.de fur. & vide q̄ no.dixit Bal. in l.si quis non dicā rapere,C.de epis.& cler. qui attingens istā difficultatem de fure,qui fuit visus ingredi domū,& captus nondū delicto consummato,qua pęna puniri debet, dicit ꝙ alibi melius nō probatur quā in d.l.pe. & multum exclamat de illo text. dom. Catal.in tracta. synd.q.196.ibi dicit ꝙ talis potest fustigari vel puniri,iudicis arbitrio.Et vide Albe.de Ros.in 2.par.statu.q.165.qui ponit de illo q̄ cogitauit facere delictū, & venit ad actū ꝓximū,& nō perfecit, qua pęna puniatur.

42 *Petens & exigens vt procurator Titij scienter, & sciens se nullum habere mādatum,an ex hoc dicatur fur.*

42 ANG.† Quæro,aliquis vt procurator Titij scienter petit & exigit,& in veritate nullum mādatum habet,& ipse procurator bene scit se nullū mandatum habere,an ex eo ꝙ scienter exigit,dicat̄ fur, dico ꝙ dr̄ fur & manifestus,a vt no.Bal. ī ti.de pa.iur.fir.in c.j.ver.in rub.&c.quod no.facit l.falsus, cū materia,ff.& C.de fur.l.falsus.

ADDITIO.

a ¶Manifestus. *Adde tu vt per Io.And.in addit. Spe.in rub.de sol & per Ang in cons.291. Ber.*

AVG.Tu adde ꝙ dubito,ꝙ iste Doctor errauerit,q̄a Bal.in d.l.j.in §.furtū,de pa.iur. fir.in 2.col.ibi,quæro, an falsus procurator faciat furtū manifestum,expresse Bal.ibi dicit contrariū,quia dicit ꝙ bene committit̄ furtum, sed dicit ꝙ non potuit pœna furti manifesti,& Bal. non punitur dicēre cōtrarium,quia de hoc est casus in terminis d.l. falsus,C.de fur.quem tex.colligit Bal.ibi.

43 *Furto rebus mihi subtractis si suspicor illas esse pœnes aliquē, an possim petere officio iudicis, quod,fiat mihi copia perquirendi in domo illius.*

43 ANG. † Et bene nota, ꝙ de rebus mihi subtractis quas suspicor esse penes aliquē, possum petere officio iudicis, qđ mihi fiat

copia

copia ꝓquirēdi in domo illius,& iudex hoc facere debet,vt l.j.§.hoc autē,& l.diuus, ff. de ſer.fug.& l.requirēdi,C.eo. ita tenēt ibi Doct.ꝙ ēt eſt verū,nō tm̄ in vno territorio in quo factū eſt furtum, ſed ēt ſi Aretij ſit mihi factū furtum, & fur cōuolauit Bononiā,& vni aſſignauit vnā rem ſubtractā,poſſum petere hoc autoritate legis q̄ ſuū vbique extēdit vigorē, vt l.1.C.de cur. & coar. lib.11. inquirere in domo illius de rē mihi furata,ita dicit Bal.in d.l.requirendi.

AVG. Sed adde tu vltra Doct. quia iſte paſſus eſt dubius,ſed Rap.Fulg.in d.l.req̄rendi,altius exorditur iſtā materiā dicēs,ꝙ gl.noſtra tenet ꝙ imo pro furto non licet inquirere & perquirere in domo aliena, & iſtā ſnīam ſequuti ſunt Iac.de Ra.& Pet.ſibi eā adſcribētes,& iſtā ſnīam ſequuti ſunt ſm eum Bar.Bal.& Ang.adijciētes duas exceptiones,prima fallit gratia publicæ vtilitatis per l.facultas,C.de iure fiſ.lib.11. Secunda eſt niſi eſſent indicia per q̄ euitetur ſuſpicio,ꝙ res furtiuę eſsēt in domo illius, & dicit ꝙ hoc modo poteſt ſaluari opinio Odofr. qui tenuit ꝙ imo licebat inquirere furtū in domo aliena,quam ſnīam tenebat Fran.Accur.& Nicol.de Matt.& Ray. nam dicit intelligamus opi.horum in illis caſib. duobus,& ſubdit ꝙ cū tractatur de modico ꝑiudicio,ſufficiunt indicia leuia,ſm Bald. ibi,& ideo dicit Raph. ſolum iuſm ſufficere,& hanc ſnīam approbat Pet.de Anch.in cle.j.de vſu.in §.j. dicēs ꝙ iſta fuit orignalis opi.Marti.de Fa.ſ.ꝙ vbi iuſta ꝑſumptio mouet iudicē, poſſum inquirere in domo aliena de furto, & certe hæc fuit ſnīa Spec. in tit.de inſtr.edi.in § dicendū,tex.in verſ. pone inſtrumenta,& Io.Fab. Inſti. de obl. quæ ex deli. in §.conceptum,vide tn̄ Sal. in d.l.requirēdi,qui vr̄ reſtringere iſtam coem ſententiam, & ibi vide eum ponentem, an requiratur citatio in alieno territorio.

44 *Crimen rerum amotarum non comprehenditur ſub præcedenti verſiculo,nec crimen expilatæ hæreditatis , quod crimen hæreditatis expilatæ largo modo eſt furtum.*

45 *Procedendū non eſt de ſimilibus ad ſimilia vt ſtatutum loquens de furto comprehendat crimē expilatæ hæreditatis.*

44 ANG.† Et prædicta non procederent in crimine rerum amotarū, nec in crimine expilatę hæreditatis,l.j.& 2.& ibi Bar.ff. rerū amot.& in toto tit.C,& ff.de crimi. expila. hære.Sed largo modo ſumptū crimen expi
a latę hęreditatis dr̄ furtū, *a* & ſic eſt improbus fur,vt no.gl.& Doc.in l.ſi te.C.de infa. qd̄ Bal.in d.l.his,C.de fur.dicit eſſe notandū , & vtile ad ſtatuta q̄ loquunt̄ de furtis, vt contineat̄ publicus & famoſus expilator hr̄ditatis, ꝓcedēdo de ſimilibus ad ſimilia, imo de minoribus ad maiora, ſeu de poſitiuo ad cōparatiuū,& ꝑ locū à maiori & minori,vt talis poſſit furca ſuſpēdi,vel alia pęna affligi vigore ſtatuti loquētis de furto, quod eſt not.ſm Bal.ibi, & qd̄ dictū eſt de
b actione rerū amotarū *b* eſt verū,niſi poſt ſolutū matrimoniū mulier cōtractet, & tunc ēt furti tenet̄,vt eſt tex.in l.3.in prin.ff.rer. amo.qd̄ no. cōtra mulieres quę in vita mariti aliquid amouent,& eo mortuo contractant de loco ad locū, q̄a ēt furti tenentur.

ADDITIONES.

a ¶Furtum. *Adde tu ꝙ Cep.in conſ.68. ſequitur opi.Bal.& ꝙ in criminalibus poſſit procedi de ſimilibus ad ſimilia, vide Bar.in conſ.11. Ber.*

b ¶Amotarum. *Adde tu & dic, ꝙ mulier conſtāte matrim nio non poteſt de furto accuſari : ita Pet.de Anch in conſ.309.Ber.*

AVG.Tu autem in hac materia actionis rerum amotarū,adde ea quæ dixerunt Spe. & Io.And.in tit.de fur.in §.j.ver. pone conſtante,qui dicunt etiam ꝙ actio famoſa furti non pōt eſſe inter virum & vxorē. Et iō ꝑꝑ res contractas datur actio rerū amotarum,& ibi vide Spe.ponentē formā libelli, & ibi Io.And. dicit ꝙ octo requiruntur ad hoc vt dicatur actio rerū amo. quæ numerat Roſr.in ſum.ſua ti.in rerū amotarū.Et late poſuit Hoſ.ſub rub.de dote poſt diuor. reſti.ſub §.fi.& ēt ibi dicit Io.And. ꝙ ſi diuortio facto , vxor illa q̄ fuit vxor, amoueret,teneretur furti,ꝑ d.l.3.ff.rer.amo.& ibi diſputat ēt an cū hodie mr̄imoniū nō poſſit ſeparari ne fiat diuortiū,an hodie de iure canonico iſta actio ceſſet?ibi vide, & per Doct.in rub.C.eo & per Bar.in locis s̄.allega.Item adde ꝙ Sali.ibi multū terribiliter arguit per ſex rōnes contra illam deciſionē Bal.quā fecit ī d.l.de his,& idē facit Sal. in
45 d.l.ſi reprobās,† ꝙ nō eſt procedendū de ſimilibus ad ſimilia, ut ſtatutum loquens de furto comprehendat crimen expilatæ hæreditatis,& dixit Ro.in l.gerit, ff. de acqui. hære.

hære. ꝙ opi. Bal. in d.l. de his, eſt falſa de iu
re, & reprehendit aſſeſſores qui eam ſequu-
ti ſunt, dixi etiam ſ̃. in prin. huius gl. & cer-
te miror de domino Bal. ꝙ in re tam peri-
culoſa ita errauerit.

SVMMARIVM.

1 *Accuſatio & inquiſitio an debeant continere va lorem rei ſubtractæ.*

V*ALORIS & cõmunis æſtimationis flore-
norum decem, & de loco ad locum contra-
ctando, quo voluit aſportauit, & ut prædictus*
1 *Caius omnia huiuſmodi cõmittere poſſet.* † Iſta
verba cum miniſterio apponũtur, & appo-
ni dẽnt in inquiſit. & accuſatione, vt ſimus
certi quę pęna veniat imponẽda maior vel
minor, nam ſi valor rei non apponit̃, tunc
aſſumimus pęnam q̃ eſt mitior ſeu minor,
vt l. ſi de ĩterp̃tatione, ff. de pę. & l. p̃ſes, co.
a ti. & ita dicit Bar. *a* ĩ l. Pedius, §. diuus, ff. de
incen. rui. naufr. qđ dicit eſſe no. ad ſtatuta
cõiter per Italiã quæ diſponunt furib. eſſe
imponẽdam maiorem vel minorẽ pęnam
ſecundum valorem rei ſubtractę, quod no.

ADDITIO.

a ¶Ita dicit Bart. *Vide tu ibi dom. Alex. in apoſt. & ibi dicit ꝙ æſtimatio eſt apponenda in inquiſitione uel accuſatione. all. Ro. in l ſi familia. & in l. magiſtratibus. ff. de iuriſ. om. ind. quimmo ſi in inquiſitione diceretur veſtem cœleſtem valoris florenorum x. ſaluo errore calculi, talis inquiſitio non procederet: ut voluit Barb. in cõſ. 106. 1. vol. inci. verba accuſationis. & licet Bar in d. §. diuus. dicat de proceſſu parti. dicit de libello qui eſt de proceſſu, c. quoniam contra, de prob. & de prædictis. vide Barb. in cõſ. 16. in 2. vol. Ber.*

AVG. Tu aũt in hac materia, adde ꝙ d.
Ang. hic nimis ſe arctat dũ dicit ꝙ opꝰ eſt,
ꝙ in accuſatione, vel inquiſitione, valor rei
ſubtractæ apponat̃. Nam dico, ꝙ idẽ erit ſi
in ꝓceſſu hoc appareat, licet in inq̃ſitione,
ſeu accuſatione nõ ſit appoſitus valor, per
ea quæ hñr in l. ſi q̃s intentione ambigua,
ff. de iudi. & ideo ſi recte ponderentur ver-
ba Bart. in d.l. Pedius. Bar. ibi dixit ꝙ opus
erat ꝙ in proceſſu hoc appareat, nec Bart.
ibi dixit, ꝙ in accuſatione iſta apponãtur,
vel in inquiſitione, & ideo ſufficeret, ꝙ in
accuſatione diceretur, accuſo te quod talẽ
veſtem mihi ſurripuiſti, quæ eſt talis colo
ris & talis magnitudinis, iuxta formã tradi
tam in l. ſi cum rem, ff. de rei vendi.

SVMMARIVM.

1 *Auxilium cum armis præſtare an dicatur aſtãs armatus, licet non euaginet, & an inſultum & violentiam facere dicatur.*

2 *Aſſocians aliquem ad delictum committendũ, an præſumatur præſtare opem.*

3 *Armatum ſtare cum aliquo, & tamen ei opem non præſtare quomodo eſt poſſibile.*

4 *Aſſiſtens delicto, an præſumatur aſſiſtens ad auxilium, quando aliud non apparet.*

5 *Baſtono aliquem percutiens, gente congregata ſi illum occidit quem baſtonare volebat, an aſtantes teneantur de occiſo.*

D*ICtus Andræas armatus quodã enſe de fer-*
1 *ro quem habebat ad latus.*) † No. ꝙ iſte
Andræas armatus non euaginauit cultel-
lum nec manus poſuit ad arma, & tñ dr̃ p̃-
ſtitiſſe auxilium cum armis. Nam ſufficit
ꝙ quis habeat arma ad latus, licet nunquã
manum ad arma ponat, vt dicatur inſultꝰ,
vel violentia, vel p̃ſtare auxilium cum ar-
mis, quia ꝑꝑ arma q̃ habet ad latus & ad
ſui petitionẽ ipſe redditur audacior, & ad-
uerſarius timidior, iõ de inſultu, violẽtia,
vel auxilio, cum armis præſtito punit̃: ita
ſing. dicit Bar. in l. 2. §. 1. ff. de vi & vi ar. qđ
no. quia ſemel illud dictum habui de facto
Nurſiæ, nam armatus pręſumitur de rixa
& bello cogitare, vt no. gl. l. licet, C. de pact.
Bal. & Sal. in l. 1. C. de ſer. fug

AVG. Tu adde ea quæ dixit Bal. in c. 1.
§. ſi quis ruſticus, de pa. ten. & eius viola. &
vide Alb. de Roſ. in 2. par. ſtat. q. 33. qui al-
leg. Iac. But. tenere, ꝙ ſi ille non euaginauit
arma, nõ dr̃ aggreſſura facta cũ armis, vide
tñ ibi Alb. q̃ all. quod in cõtrariũ faciat. Et
in hac materia adde q̃ dixit Bal. in l. non iõ
minus, in vlt. col. C. de acc. qui dixit ꝙ licet
quis ſtet à remotis, tñ ſi offendens redditur
audacior, & offenſus timidior, tenet̃ de o-
2 pe. † Et tene mẽti q̃ dixit Inn. ĩ c. cõtinẽtia,
de clerico ꝑcuſſo, ꝙ ille qui aſſociat aliquẽ
ad delictũ cõmittẽdũ p̃ſumit̃ pręſtare opẽ,
& maxime p̃ſumitur ſi erat armatus, ſeq̃t̃
Bal. in l. 1. C. de ſer. fug. in 2. col. & Bal. in c.
1. de benef. fra. & qđ dixit Inn. in d.c. conti-
nẽtia, ꝙ ille q̃ ſtat armatus cũ aliquo, dicat̃
p̃ſtare auxiliũ, licet nullũ actũ faciat, voluit
Bal. ĩ l. raptores, C. de epi. & cler. & vide Bal.
in repe. l. j. in fi. C. vnde vi. Vide tñ pulchra
verba Bal. in l. data opera, C. qui accu. in fi.
in penul. col. qui docet quomodo poſſibile
eſt

3 eſt,† ꝙ aliquis ſtet armatus cum aliquo, &
tñ nõ dr̃ p̃ſtare auxilium. Et in hac mate-
ria mihi placet ſnĩa Bal. quã non poſuit in
lectura, ſed in additionibus ſuis in l.j.ff.de
ſer.corrup.qui quærit nũquid quilibet aſſi
ſtẽs dicaẽ fauere maleficio,& dixit ꝙ nõ, ni
ſi ad hoc aſſiſtat,vt l.p̃tor,§.hoĩes,ff.vi bo.
rap.dicit tñ ꝙ ille qui eſt cum aliquo, & ex
hoc ille redditur audacior & ſecurior ad ma
leficium perpetrãdum, licet ille nullum a-
ctum faciat, tñ ipſo iure dr̃ præſtare auxi-
lium,vt no.in gl.de facto in l.2.§.etiã quis,
4 ff.vi bo.rap.nunquid † aũt præſumatur ad
hoc aſſiſtere,ſi aliud nõ apparet. Rñdet ibi
Bal. vr̃ ꝙ non, quia non conſtat de effectu
aſſiſtentis,& voluntas, & propoſitũ diſtin-
guunt maleficium,cõcludit tñ Bal.ꝙ iudex
debet hoc arbitrari ex circunſtantijs,ar.l.j.
§.ſi quis in villa,ff.ad Silla.& §.cum dñs,&
hæc no.tu,quia pulchra,& dicit Bal.in l.ob
hæc verba,ff.de his qui not.infa. ꝙ ille qui
ſtat armatus cum aliquo, & à remotis ſtat,
vel ex incidenti ſuperuenit,non dr̃ pręſtare
auxiliũ, & de aſſociãte qñ dicatur pręſtare
auxiliũ ad maleficiũ,vide Bal.in l.pe.& vlt.
col.& in l.non ideo minus,C.de accu. Et ꝑ
p̃dicta patet,an vera ſit ſnĩa Ro.in l.j.§. ſed
in eo,ff.ad Sill. qui dixit ꝙ licet probatum
ſit Titium fuiſſe p̃ſentem tꝑe maleficij per
petrati, tñ ꝑꝑ hoc nõ vr̃ probatum eſſe Ti
tium p̃ſtitiſſe auxiliũ maleficio, ꝙ tñ duo-
bus modis limitat ſm Bal.Primo,niſi pro-
batum ſit ipſum aſſociaſſe delinquentẽ ad
maleficiũ perpetrandũ, per doctrinam Bal.
quam poſuit in c.j.in ver. cum do.de pace
iur.fir. Secũdo, niſi probatum ſit Titiũ fuiſſe
p̃ſentẽ maleficio, & armatũ cũ armis, licet
nullũ actum fecerit,ꝑ doctrinã Inn.in d.c.
continẽtia, quæ doctrina an ſit vera vel fal
ſa,patet ex s̃.dictis,& dicetur j̃.in gl. dicto
maleficio ſemper aſtitit, in qõne quæ inci-
pit,quæro qñ duo ſimul ſtant.Et adde om
nino multa pulchra verba quæ poſui s̃. in
gl.in verbo, Andræam auxiliatorẽ,in ante-
penult.col.dum tracto an vera ſit concluſio
Bar.quã poſuit in l.ſi in rixa,ff.ad leg.Cor.
de ſica. ibi vide quõ põt eſſe ꝙ vnus arma-
tus præſens nõ teneatur de auxilio.Et vide
vnum pulchrum conſiliũ Rom.in conſ.ſuo
117.quod incipit, ꝙ præmiſſa ſtatuti parti
cula loquens de pœna, & vide pulchra ver-
ba Pet.de Anch.in regula,acceſſoriũ, extra
de reg iur.in 7.q.prin.in ver. ſed iuxta præ
dicta quæro,ex quibus actibus quis dicatur
pręſtare opem.Intellige tñ prædicta ſm ꝙ
conſuluit Pau.de Caſt.in conſ.ſuo 190.qđ
incipit,in cauſa incarceratorũ per Poteſta-
5 tem Mantuæ,qui dixit † ꝙ ſi baſtonaui ali-
quem,& congregaui gentem, & nihilomi-
nus ego occidi illũ quẽ volebã baſtonare,
ꝙ illi aſtantes congregati non tenentur de
occiſo:quia ad hoc propoſitũ ipſi nõ erant
coadunati,ſ.ad homicidiũ perpetrãdũ,hoc
dixit Pau.de Caſt.ibi in 2.col. illius cõſilij,
& allegat Ange.hoc voluiſſe vt ibi. & ideo
conſuluit Pet.de Anch. in conſ. ſuo 217.in
fi.illius conſilij,ꝙ ſi ſunt tres in vna rixa,&
vnus occidat, alij duo non poſſunt puniri
tanq̃ ſocij & auxiliatores, quia ad hoc prin
cipaliter nõ erant coadunati. Vnde omnes
cenſentur principales,& prout deliquerunt
puniendi ſunt.Et ideo dicit ꝙ nõ debemus
dicere,ꝙ ibi affuerint cauſa p̃bendi auxiliũ
& fauorẽ illi occiſori, ſed tanq̃ principales
cenſentur:& hoc eſt quod dixit Bal.in l.nõ
ideo minus,C.de accu.in vlt.col. ꝙ qñ plu-
res ſunt in aliquo loco congregati, & quili
bet facit,quilibet tenetur prout facit:& ꝑꝑ
hoc non probatur ꝙ alter alteri p̃beat auxi
lium,licet probetur ꝙ ipſi fuerint ſimul in
illo delicto,niſi ꝓbaretur clarè,ꝙ vnus im-
pendiſſet auxiliũ alteri, vide q̃ dicent j̃.in
ſeq.gl.& vide Roma.in ſingularibus primi
anni 242.& Do.Catal.in tract.ſynd.q.194.
qui dixit ꝙ in vna adunatione gentium ne
mo tenetur de auxilio, niſi quatenus tulit,
alle.Inn.in c.ſicut dignum,de homi.

6 *Statuto puniente violẽtiam factam cum armis,*
vel ſine, an comprahendat etiam mulieres quæ
cõmittunt etiam violentiam cũ armis, vel ſine.

6 ANG.† Quid ſi ſtatutum punit violentiã
factam cum armis,vel ſine,an cõprehendat
a etiam mulieres,*a* quę etiam cõmittunt vio
lentiam cum armis vel ſine. Dic quod ſic,
ita no.Bal Ang.& Imo.in l.ſi conſtante,§.
fi.per illum tex.cum gl.ff.ſol.ma.

ADDITIO.

a ¶Mulieres. *Adde & vide Alex in conſ.135. in*
1.vol.& Cep.in conſ.26. & ibi an ſtatutum q
fur famoſus furca ſuſpendatur, comprehendat
mulieres & quando in ſtatutis maſculinũ cõpre
hendat fœmininum,uide do.Alex in conſ.80. in
1.vol. & in conſ.24.2.vol.Ber.

AVG.

AVG. Tu adde ꝙ ista quæstio dependet
ab illa quæstione, an in statutis masculinũ
concipiat fęmininum, de quo per Doct.in
l.omnes populi,ff.de iust.& iu. & per Doc.
in c.canonum statuta, de consti.Bar.in l.1.
ff.de verb.sig.& in l.iura,ff.de legib. & in l.
si quis in tantam,C.vnde vi.

7 *Statuto dicente,quicũque inuentus fuerit cum
armis uel inuentus de nocte,uel ludere ad azar
dum intelligitur inuẽtus supple et apprehensus.
8 *Statuto dante præmium officiali inuenienti,pu-*
ta aliquem cum armis, an intelligatur de in-
ueniente & apprehendente.
9 *Stututo puniente mulieres inuentas cum perlis,*
an sufficiat eas esse visas,vel oportet esse appre-
hensas.

7 ANG.†Et facit,si statutum dicit, quicũ-
que inuentus fuerit cum armis, vel inuen-
tus de nocte,vel inuẽtus ludere ad azardũ,
quia tale statutum intelligit̃ inuentus,sup-
ple,& apprehẽsus,vt l.si Barsatoram, C.de
fideiuss.& ibi gl.Cy.& Bal.& no.Bar.Ang.
& Imo.& Lud.Ro.in l.j.in princ.ff.de acq.
poss.aliàs aũt licet inuentus fuerit cum ar-
mis,si tñ non fuerit apprehensus,non tene
tur pęna statuti. Sed Ang.in l.3.§.Nerati⁹,
ff.de acq.pos. dicit ꝙ imo tenetur pœna or
a dinaria statuti, *a* quia statutũ nõ vr̃ consi-
derasse apprehensionẽ personæ, sed inuen-
tionem delicti, aliàs aũt conuicto ludente
põt imponi pœna statuti, qui dr̃ inuentus
deliquisse,quia de delicto conuincitur,vt l.
8 1.C.de rap.vir.†Sed si statutum p̃miaret of
ficialẽ inueniẽtem, dic ꝙ cum statutũ exor
bitet à iure cõi, officialis non consequetur
præmiũ, nisi ludentes vel portantes arma,
vel euntes de nocte personaliter repererit,
& apprehenderit:ita loquitur d.l. si Barsa-
torã:sed Imo.in d.§.Neratius,& forte veri⁹
dicit, ꝙ forte hoc casu satis dr̃ inuentus, si
conuincitur, vt l.j.ff.de rap.vir. & in c.j.ad
fi.de dila.nec ob.d.l.si Barsatorã, quia pro-
miserat quis inuenire Barsatorã latronẽ.&
sic verisimiliter vr̃ intellexisse de actuali &
reali inuentione, & apprehensione:iõ non
sufficit tunc doceri, vt ibi . Sed in casu nr̃o
statutũ solum cõsiderasse vr̃ odium delicti,
quæ iõ locum hẽat vniformiter,qñcunque
& qũocunq; delictum patefiat,vt possit pu
niri:& ideo vr̃ sufficere si familia uel offi-
cialis inueniat eum ludentem, vel de nocte
euntẽ,vel arma portare:licet actualiter non
apprehendat, dummodo possit hoc proba-
re per testes ibi assistentes, quia talis inuen
tus fuerit per officialẽ,licet app̃hensus non
fuerit, vt delinquens teneat̃ pęna statuti,&
officialis habeat pręmium statuti , dicit tñ
ibi Imo.ꝙ ꝑ autoritatẽ Cy.& Bar. ꝙ for-
tè eorum op.seruaret̃ in practica,& quia in
pęnalibus mitior via eligitur,vt l.si pręses,
& l.interp̃tatione,ff.de pę. Ego credo opin.
Imo.veriorẽ per rõnes suas. & adde quę di
xi s̃.in gl.super verbo cum vno stocco.

ADDITIO.

a ¶Statuti. *Adde tu & vide Alex. in cons.24.in*
2.volu.Ber.

AVG.Tu autem in hac materia adde, ꝙ
Cy.Guil.de Cug.& Iac.de Are.in l.licet, C.
de acq.poss.expresse tenent, ꝙ non dr̃ inuẽ
tus nisi ꝗ fuerit apprehensus:& ad hoc pñt
allegari multi tex.licet ẽt in contrariũ pos-
sent allegari alij casus, & istam partem te-
net etiam Pau.de Ca.in d.l.j. ff.de acq.pos.
& Bal.in l.item lapilli,in fi.ff.de re.diui.&
Ang.in l.qui seruum,ff.de verb.ob. & alle-
gant ẽt Ang.hoc voluisse in l.si fugitiui,C.
C.de ser.fug.Sed in lectura mea hoc nõ ha
beo, sed põt hoc esse in alia lect.Ang. quia
duæ lecturæ reperiunt̃ : vna Paduana,alia
Perusina:& ita etiam tenuit Alb.de Ros.in
l.quod ait,ff.de adult. Adde Albe.de Rosa.
tetigisse istam difficultatem in 2.part.stat.
q.116.quæ incipit,si statutum dicit,si quis
fuerit inuẽtus ludere ad taxillos &c.vbi ar
guit ad partes: & tandem concludit,ꝙ Iac.
de Are.expresse tenebat,ꝙ non sufficit quẽ
esse conuictum ꝑ probationes in isto casu:
sed opus est inuentum esse. & idem Alber.
in Alphabeto in lect.j.in verbo, Inuentus.
Sed pro decisione huius qõnis non omitto
ea quę singulariter tradit Ang.per illũ tex.
in Auth.de san.epis.in §. reuerendissimus.
vbi per illum tex.in verbo, inuẽtus,dicit ꝙ
ille tex.probat,ꝙ ille dr̃ inuentus ꝗ non est
inuentus: sed tantũmodo per probationes
est conuictus. Et iõ si statutum punit inuẽ
tum facere homicidiũ, nõ opus est ꝙ inue-
niatur in persona , & in materia flagranti.
Sed sufficit si est cõuictus per probationes.
Sed Ang. mirabiliter dat istã regulã, ꝙ vbi
inuentio non est crimen,sed factũ de per se
est crimen,absq; inuentione:tunc sufficit si
sit probatio per testes , puta quia occidere
hominem

hominem est homicidium sine inuẽtione, & iste casus in d.§.reuerendissimus, cum si. Secus vbi delictum non esset delictum, sine inuentione. Et dat exẽplũ de statuto puniẽte arma portantem, puniaẽ in tñ, quia isto casu statutum non punit portantẽ simpl'r, sed inuentum portare arma: quia sine inuẽtione crimen non est, qm̃ statutum crimen facere voluit. Et idẽ dicit in statuto dicẽte, si quis iuerit de nocte, & fuerit inuẽtus: nã ire de nocte non est maleficium, cum vadit de nocte: & iõ necessaria est inuentio, & ita practicaẽ. Adde tñ in quantum dicit ꝙ portare arma non est prohibitum, nisi sit inuẽtus. hoc vr̃ esse contra ea quæ hñr per text. & Bal. in c.1.§.si quis rusticus, de pace ten. vbi dr̃, ꝙ ille qui portat arma vetita, perdit arma. & maxime ẽm Bal. ibi, ꝗ portat, præsumiẽ habere malum animum. Et ideo ille text. vr̃ permittere ꝙ possim portare arma
9 in itinere, sed non per ciuitatem. Et † tenementi q̃ dixit Bal. in d.l.item lapilli, ꝙ statutũ puniens mulieres inuẽtas cũ perlis, si sunt visæ mulieres cum perlis ꝑ officialẽ, & nõ apphensæ: non poterunt puniri tales mulieres: nec incidũt in pęnã statuti, & teneo istam partem tanquam mitiorem.

S V M M A R I V M.

1 *Astare maleficio committendo per alium, nihil aliud est quam præstare opem dicto maleficio.*

2 *Iudex qua uerba debet ponere in inquisitione si vult ꝙ ille qui percussit non lethaliter teneatur de occiso.*

3 *Vulnerans potest teneri tanquam principalis, & tanquam opem præstans.*

4 *Libellus continens quod quilibet sibi adinuicem prestiterunt auxilium & fauorem, quomodo procedat.*

5 *Vulnerauerunt Titium duo, quorum unus intulit in cute uulnus mortale, aliter non, moritur Titius, an ille qui intulit vulnus non mortale debeat mori.*

6 *Vulnerauit dominus vnum mortaliter, famulus postea de facto occidit illum, an dominus debeat decapitari.*

DIcto maleficio semper astitit, & prædicta, & quodlibet prædictorum facta, cõmissa, & perpetrata fuerunt per prædictos inquisitos, & quemlibet eorum singula singulis referendo a supradictis modis, locis, & potissimum.

1 † Nota*a* bene ista verba: quia astare male-
a ficio cõmittendo per aliũ, nihil aliud est, q̃ prestare opem dicto maleficio, qm̃ ꝑꝑ talẽ assistẽtiam, q̃ facit ille Andræas, iste Caius erat audacior, & vulneratus timidior, igiẽ dr̃ præstare opẽ. Ita singulariter dixit Bar. in l.si in rixa, in pe.col.ff.de sic. & l.qui seruo, §.fi.ff.de fur. & dixi s̃.in verbo, Andręã auxiliatorem, in prin. & no. Inn. in c.conti-
2 nentiam, de cler. percus. ex quo not. † ꝙ qñ sunt plures vulnerantes, quorũ vnus intulit vulnus lethale: si tu iudex vis ꝙ illi qui prius percusserunt non lethaliter teneanẽ de occiso, apponas post illationẽ vulnerum cuiuscũq;, ꝙ dicas, & vnus alteri dicto maleficio, vt habilius committi possit, semper astitit: ita singulariter dixit Bar. in d.l.si in rixa: tunc qui primo intulit vulnus non lethale, licet ex suo vulnere non dẽret teneri de occiso, tñ quia astitit vulneri lethali cõsocij, tenetur de ope præstito homicidio. Non aũt dicaẽ in dicta inquisitione ad p̃dicta cõmittẽda p̃stiterunt auxilium & fauorem. Nã ex tali inquisitione non põt sequi condẽnatio de auxilio, quia non exprimiẽ qualiter auxilium & fauorẽ p̃stiterunt, & iõ dicta verba debent intelligi in benigniorem partẽ. vt d.l.si præses. intelliguntur ergo si percutiendo præstiti auxilium tibi, & tu percutiendo p̃stitisti mihi, & sic actus meus fuit auxiliũ tibi, & tuus mihi, sed de isto meo actu punior vt principalis, ergo de eodẽ vt præstans opem non debeo teneri, sed vt dixi in inquisitione dẽt dici ꝙ vnus alteri, & alter alteri opẽ p̃stitit assistendo dicto maleficio, vt habili⁹ committeret, & sic vnus p̃stitit auxilium ꝑ alium actũ, q̃ per illum, de quo principaliter punitur, quæ oĩa singulariter nota in practica. Et vide ẽt circa hoc qđ no. Salic. in l.j.C.de rap. vir. ver. q̄ro vj. si plures &c. Quod intelligas vt dicã j.ea.gl.in vers. (& aduertas bñ &c.) aduertas tñ si tu adderes in inquisitione & diceres, & dictus Andręas prestitit auxiliũ, consiliũ, & fauorẽ. & sic adderes p̃dictis cõsilium, tunc ex eo ꝙ dicit consilium, posset puniri, vt præstans opem, etiã si in inquisitione

A D D I T I O.

a ¶Nota bene. *Adde tu & vide late do. Alex. in cons.15 in 1. vol. & in cons.14. in 4. vol Pe. de Ancha. in cons 417. & Cep. in cons.2. & cõs. 34. Ber.*

tione nō sunt dicta verba, vt habilius com
mitteretur , semper astitit dicto maleficio,
quia p̄stans consiliū dr̄ p̄stare opē, vt d.l. q
seruo,ff.de fur. & sic istud cōsiliū de necessi
tate præsupponit alium actū, q̄ illū de quo
ipse inquisitus est, & ꝙ ipse manibus pro-
prijs cōmisit: merito ēt tenet̄ de ope & au-
xilio,ita sin,dixit Bar.in d.l.qui seruo, §.fi.
AVG.Tu autē in hac materia adde,ꝙ in
hoc ego nō discordo me ab his q̄ dicta sūt
hic ꝑ d.Ang.in quātū dixit,ꝙ possibile est
ꝙ in vno homicidio qs teneatur tanq̄ prin
1 cipalis,& ēt tanq̄ opem p̄stans.† Et iō Bal.
multum elegāter in l.nō iō minus,de accu.
in antep.col.dixit,ꝙ aliàs quidā Perusinus
q cum vno famulo suo occiderunt Titiū ,
qui Perusinus ille cū vno cultello vulnera-
uit Caium,famulus vero cum alio cultello
intulit aliud vulnus , adeo ꝙ ille mortuus
est.Mō q̄rebatur,an iste Perusinus teneatur
tanq̄ principalis,& ēt tanq̄ opē p̄stans,effe
ctus est magnus,qa si tenetur tanq̄ princi-
palis,pœna nō erat capitalis ꝑꝑ statutum:
si tenetur tanq̄ opē præstans, pęna est capi
talis,dicit Bal.ꝙ breuiter fuit allegatum,ꝙ
cū essent duo vulnera illata , vnum ab illo
Perusino in capite,alterū à famulo in flan
co, ꝙ ipse de suo vulnere teneretur tanquā
principalis , ꝙ de vulnere illato ꝑ famulū
teneretur tanq̄ opē præstans,quia iste ma-
lefactor nō eodē,sed diuersis respectibus te
neret̄,sed respectu diuersorū vulnerū: & si
diceretur ꝙ ex istis vulneribus nō sequitur
nisi vnus effectus ,s.mortis. Ergo dēnt pro
vno reputari.Rn̄det Bal.hoc est verum, qn̄
essēt illata ab eodē, sed qn̄ duo vulnera in-
feruntur à diuersis, cuilibet attribuitur ius
insolidū,ac si ista vulnera essent illata in ꝑ
sona diuersorū, alle.l.ita vulnerat⁹, ff.ad l.
Aq.& dixit,ꝙ ita fuit de facto iudicatū, &
dicit Bal. ꝙ credit ꝙ ista sn̄ia fuerit iusta ,
qa in inquisitione cōtinebatur distincte &
clare, qūo vnus intulit vnū vulnus mortife
rū, & alter intulit aliud vulnus mortiferū:
ita ꝙ vnus alteri super diuersis potuerūt p̄
stare auxiliū & fauorē,& dicit ꝙ ita ēt fuit
visum aduocatis,& putat Bal.ꝙ ista sit veri
tas.Vn̄ subdit: cōcludendo dico, ꝙ constat
quē posset teneri,vt prīcipalē, & de auxilio
& fauore,& all. di.ꝑ Bar.in d.l. q seruo,§.
4 fi.ff.de fur.†Sed aduerte quia in hoc nō sto
cū opi.do.Ang. in q̄tum voluit, sequendo
Bar.in d.l.q seruo,§.fi. qui dixit,ꝙ si duo ac
cusant̄ de duob.vulneribus,quilibet de suo
subnectit̄, ꝙ qlibet sibi adinuicē p̄stiterūt
auxiliū & fauorē,nō ꝓcedit libellus respe-
ctu auxilij & fauoris,qa possibile est ꝙ qui
libet alteri p̄stitisset auxiliū ꝑ suā ꝑcussio-
nē q̄ fecit,de qua ꝑcussione & vulnere cum
puniat̄ vt principalis , nō est possibile ꝙ pu
niat̄ vt opē ferens.Sed adde ꝙ Ang. exp̄sse
tenet cōtrariū in d.l.qui seruo,§.fi.qa dicit
ꝙ actus sui vulneris & percussionis fuit or
dinatus f̄m ꝓposita ī accusatione ad duos
disiunctos & separatos effectus,inter se con
tingētiā nullā habētes.Cum igit̄ ex vno fa
cto resultent plura crīa, plures tituli crīis,
plures agēdi formæ:non uideo, dicit Ang.
cur de isto eodē vulnere duæ pęnæ sibi nō
possint inferri,sicut dicimus in eo q cōmi-
sit adulteriū cum incestu, vel ēt rapuit cul-
tellum de manu alterius cum sāguinis effu
sione,vt no.idē Bar.in l.senatus,ff.de accu.
& īscriptio. nō tn̄ negat Ang.quin alia for
ma libelli sit tutior, & certe ista sn̄ia Ange.
est verior de iure, & iō Ang.ī l.reos,ī j.col.
ff.de duo.re. faciēs mentionē de hac doctr.
Bar.in d.l.qui seruo,§.fi.pungit ēt Bar.ibi,
& si certe cōsiderent̄ verba Bal.in d.l. nō iō
minus,in verbis suis,vr̄ velle ꝙ sufficit si in
inquisitione dicat̄,ꝙ vnus p̄stitit auxiliū al
teri , maxime qa negare non possumus qn̄
sunt duo q aggrediunt̄ vnū hoīem,illi duo
sūt magis audaciores,& ille solus est magis
timidus ꝑꝑ duos,& ꝑꝑ existētiā illorū duo
rū, vnus nō dicat̄ quin p̄stet auxiliū alteri,
qa plus valent duo q̄ unus,vt no. in l.j.C.
vn̄ ui.& ar.no.in l.ubi numerus,ff.de testi.
Tn̄ in practica seruat̄ opi.Bar.& an ille qui
dat cōsiliū,dicat̄ p̄stare auxiliū. Adde Bar.ī
l.in furti,§.ope.ff.de fur. & dr̄ j.in hac ea.
gl.in q.q̄ incip.si aūt quis ꝑsuadēs, & vide
do.Cata.in materia synd.q.137.qui allegā
do Bal.dicit,ꝙ nō tenet inquisitio,cum iu-
dex dicit vnus alteri,& alter alteri pręstitit
auxiliū,consiliū,& fauorē.Et,an ille q stat
armatus cum alio,dicat̄ p̄stare auxiliū.Ad-
de ea q̄ latissime dixi s̄.in gl.suꝑ ver. dictus
Andræas armatus.Adde tn̄ ꝙ elegāter con
suluit Cy.in cons.suo inci.Alber. & Barth.
5 fratres,qui dixit,†ꝙ si duo insultauerunt Ti
tiū,& vnus dedit vnū uulnus mortale,alter
vero intulit vulnus nō mortale,licet uulne
ratus moriat̄, tn̄ ille qui intulit uulnus nō

mortale,nō dēt mori,ſed dēt puniri in quā
tum deliquit,per l.j.in fi.ff. de extraor. cri.
q nimo dicit, ſi iudex vult punire ex eo q a
homicidio pſtitit opem, inferendo vulnus
nō mortale,& dictum ſit in inquiſitione,ſi
bi dederunt auxiliū & fauorem,vt habilius
dictum homicidiū cōmitteret,tunc iſte dēt
decapitari ſicut alter.Secus ſi dicit iudex in
inquiſitione,ſibi dederunt auxiliū & fauo-
rē,quia cū non ſit dictū ꝙ ad homicidiū de
derunt auxilium,intelligit ꝙ ad vulnerādū
tm̄ & non ad interficiendum, ut l.interpre
tatione,ff.de pę.Et vide Ro.in ſing.ſuis pri
mi anni,242.ꝙ inci. quidam fuit vulnera-
6 tus mortaliter,qui dicit,ꝙ † licet vnus dn̄s
mortaliter vulneraret aliquem,& famulus
poſtea de facto occidat,ꝙ dn̄s nō debet de-
capitari. Et de iſta principali q̄ſt. vide do.
Catal.in tract.ſynd.q.138.qui approbat di
cta Bar.in l.qui ſeruo,§ fi.ff.de fur.

7 *Accuſantur tres vel plures ſiue inquiritur contra eos & in accuſatione, aut inquiſitione, dicitur ꝙ alter alteri præſtitit auxilium, conſilium, & fauorem, an iſta pars inquiſitionis procedat.*

7 ANG.†Vnū tm̄ tene mēti perpetuo,ꝙ qn̄
tres vel plures accuſantur vel inquirūtur de
vno maleficio,& in accuſatione vel inquiſi
tione dicatur,ꝙ alter alteri pſtitit auxiliū,
conſilium, & fauorem, ꝙ iſta pars inquiſi-
tionis non ꝓcedit,quia eſt cōtra propriam
ſignificationē illorum verborum, unus al-
teri &c.ut l.ancilla,cum gl.C.de fur. ita di-
cit ibi Bal.& Sali in prin.qđ tm̄ vr̄ mihi du
rum cum ad hoc ut libellus ſaluetur,uerba
impropriantur,vt l.ſi olei,& ibi Bar.C. lo-
ca.& l.ſi poſſeſſor,§.j.& ibi Iac.But.& Bar.
ff. de iureiu. tm̄ in practica ſeruaretur eorū
opi.propter eorum autoritatem.

a AVG.Tu adde a ꝙ ꝑ ſn̄ia d.Ang.faciūt
no.per Ant.de Bu.in c. cū eccleſia Sutrina.
ext.de cau.poſſ.& prop.qui dicit ꝙ in libel
lo omnia veniunt, quæ ēt non ſm̄ propriā
ſignificationem trahi poſſunt,& idē vr̄ vo-
luiſſe in c.querelam,ext.de elect.& in c.exa
minata,ext.de iud.Sed adde,ꝙ iſta in ciuili
bus militarent,non in criminalibus, ꝓꝑ pe
riculum maximum,per ea quę habentur in
l.fi. C.de prob.cum ſimil.

ADDITIO.

a ¶Tu adde. *Adde tu ultra quæ hic ponit Ange. Bal.in conſ.228.in 3.vol.Ber.*

8 *Præſtans opem his enormitatibus factis per Caium, an teneatur de eis.*

9 *Præſtans opem homicidio, uel perſuaſor, an dicatur homicida.*

8 ANG.†Quæro primo,an pſtās opem his
enormitatibus factis per Caiū teneatur de
9 eis,dic ꝙ ſic,vt l.is qui opē,ff.de fur.† Scđo
poſito hic quęro,an perſuaſor vel præſtans
opē homicidio dicatur homicida, ita ꝙ ſi
ſtatutū punit homicidā, verificetur etiā in
præſtante opem. Rn̄deo aduertas ad verba
legis vel ſtatuti.Nā ſi ſtatutum loquit̄ in ꝑ
ſonā, vt puta ſi quis homicidiū cōmiſerit,
vel ſi quis vulnerauit,tunc pſtans opem nō
dr̄ homicida, ut pœna homicidij teneatur,
ſed alia pœna extraordinaria tenebitur:aut
ſtatutum loq̄tur in rē,vt puta ſi homicidiū
fuerit cōmiſſum,vel pro homicidio vel vul
nere ſit tanta pœna,tunc pſtās opem tenet̄
dicto ſtatuto,ar.l.qui aliter,§.fi.ff. ꝙ vi aut
clā,& ibi Bar.in l.hęc verba,& ibi Bar.ff.de
adul.ita ſing.dicit Bar.in d.l.is qui opē, in
prin.& l.nihil intereſt,ff.de adul.

AVG.Tu aūt in hac materia adde,ꝙ iſta
doctr.Bart. ſemꝑ viſa mihi fuit periculoſa
• ꝓꝑ nimiā gn̄alitatem,quia dico ꝙ infinita
iura reperientur,q̄ loquunt̄ in ꝑſonam, &
tm̄ q̄ per aliū facit,vere dr̄ facere,ut cōpræ-
hēdatur in verbis legis,eſt caſus in c.mulie
res,ext.de ſen.ex. coniuncto tex.in c.ſi quis
ſuadente,17.q.4.eſt alter tex.in l.ſi quis per
aliū,vbi eſt caſus in terminis cōiuncta rub.
ff.ne quis eū qui in ius vo.eſt ui exi.Et alia
iura all.d.Abb.in d.c.mulieres,& Ro.in l.ſi
is qui pro emptore,ff.de uſuc. Et certe iſte
paſſus q.propoſitę ꝑ do.Ang.hic,& ꝑ Bar.
in d.l.is qui opē,depēdet ab illa in materia
fictionis.Vtrū ille q̄ pſtat auxiliū maleficio
dicatur uere uel ficte facere maleficiū, ꝙ fit
ꝑ aliū, quia in hoc eſt maxima utilitas, ut
dictū eſt per Doc.in locis s̄.all.Et licet Bar.
in iſta materia uoluerit rn̄dere ad text.d.c.
mulieres,in d.l.is qui opē,dū dicit,Canoni
ſtæ aliter loquuntur, & non alleg.text.d.c.
mulieres,dicatis ꝙ illū tex.in d.c.mulieres,
bene allegauit Bar.in hac materia in l. ſed
ſi unus,§.ſeruus,ff.de iniur. Nā dicit ꝙ ille
tex.loq̄tur quātum ad pctm̄,dicatis ꝙ non
eſt uerū,ꝙ imo loquitur quantū ad pœnā,
ſ.excommunicationis.Et ideo Ro. in d.l.ſi
is qui pro emptore,& do.Abb.in d.c.mulie-
res,reprehendunt Bar.ſed etiam ſolutiones
ipſo-

ipsorũ non mihi placent. Præterea ista doctri. Ang. est defectiua, quia in hac materia Doc. ẽt subdistinguunt sequentes Bal. in l. oẽs populi, ff. de iusf. & iu. De quo Mod. maxime Ro. in d. l. si is qui pro emptore, facit mẽtionẽ, & Abb. in d. c. mulieres. Et in hac materia conclude ea q̃ dicta sunt in mãdante, an mandans dicat̃ vere uel ficte facere, qa idẽ est ꝗ isto passu, de quo articulo satis dixi in verbo, Sẽproniũ mãdatorẽ. Et vltra Doc. late dixi in l. 1. ff. de verb. obl. & in terminis istius q. adde do. Ant. de But. & Im. in c. j. ext. de off. dele. qui sequũtur opi. Bar.

10 *Opem præstans, qua pena puniatur.*

11 *Condemnato principali in plus propter eius contumaciam, istud non nocet opem præstanti ita si acrius punitur principalis, quia confessus est, non proderit hoc præstanti opem, nisi etiam ipse confiteatur.*

12 *Pœna minori existente in ciue quam in forensi si forensis opem præstat ciui, an qualitas ciuis pr sit forensi ad minoritatem pena.*

13 *Opem præstare maleficio, quando quis dicitur.*

14 *Ignorantia nunquam est in consolatione, vbi quis dat operam rei illicitæ.*

15 *Præstantes opem, an puniantur pari pœna, sicut principalis, quando præstantium opem magna erat multitudo.*

16 *Præstans auxilium & fauorem, an sit arbitrio iudicis puniendus, & non ut principalis, quando auxilium & fauor est simplex, i. maleficium ita est executum, ac si non interuenisset.*

17 *Præstans opem, an puniatur sicut principalis, quando fert opem per actum remotum, non autẽ proximum facto.*

10. ANG. † Quæro, qua pena puniat̃ p̃stans opẽ. Rñdit Dy. ꝙ punit̃ media siue minori pena eius qua puniretur principalis, ꝑ l. is qui opẽ, ff. de fur. Sed Bar. ibi dicit, ꝙ regu-
a la est ꝙ eadẽ pena *a* qua principali tenet̃, teneatur ẽt p̃stãs opẽ, vt d. l. is qui opẽ, & d. l. nihil interest. fallit ĩ casu l. j. C. de rap. vir. & in l. j. C. de Ni. agg. non rũp. & ibi Ang. Itẽ fallit qñ p̄ter ꝓpositũ aliqua qualitas plus est in vno, q̃ in alio, tunc p̃stãs opem nõ punit̃ ſm qualitatẽ principalis, qa qualitas, vt puta ꝙ ad hoc vt efficiat̃ fur manifestus, nõ fuit ex eorũ ꝓposito, vt d. l. is qui opẽ. secus si à principio talis qualitas erat, tunc ꝓꝑ delinquentis qualitatẽ, vt quia est nobilis cuius maior est pena, in plus tenet̃
b p̃stans opem, arg. l. vtrum, ff. de parri. ita dicit Bar. in l. is qui opẽ. Sed Sali. multũ late in d. l. j. de rap. virg. in ver. q̃ro ad declarationẽ p̃dictorũ, tenet opi. Dy. & dicit, ꝙ illa est regula, quæ dicit, ꝙ pro minori pena teneatur, & vbi est aliter ꝓuisum, est fallẽtia, dic vt ibi ꝑ eũ, quia sufficit remissio, ne nimis lõgus videar: & vide ẽt oĩno Sal. in d. l. 1. de rap. vir. in ver. q̃ro, si ꝓꝑ qualitatẽ inhærentem &c. Sed Bal. in l. non eo minus, C. de accu. in vers. hoc p̄misso circa qõn. &c. tenet cõtra Bar. dicens ꝙ dictum Bar. est cõtra l. moitis, §. iste fere, ff. de pe. vbi ẽt decurio mandat vili ꝑsonæ homicidiũ cõmitti, an teneat̃ pena vt tenet̃ vilis, an ut nobilis, & tenetur vt decurio, vt ibi, & sic nõ subijcit̃ bestiis, licet uilis subijci posset. Non ob. d. l. vtrũ, quia ibi esset specialis ꝓꝑ criminis immanitatem, vel sc̃d'o dic ꝙ ibi est ꝓꝑ qualitatẽ q̃ est in offenso, q̃ aggrauat factũ & qualitatem in persona mandantis & mãdatarii. Sed in q. supradicta solum loquit̃ de qualitate, quæ est tm̃ in offendentib. igi-
b tur &c. & istud teneo. *b* Ex quib. infert̃ ſm
11 Bar. in d. l. is qui opẽ. † ꝙ si principalis condemnatus sit in plus ꝓꝑ eius contumaciã, ꝙ istud nõ nocet p̃stanti opẽ, quia ista qualitas superuenit præter eius ꝓpositum. Facit pro Bart. in l. j. & quod ibi no. per glos. Bar. & Bal. ff. de in lit. iur. cũ simi. & idẽ dicas econtra si minus punitur ꝓꝑ suam confessionẽ ex beneficio statuti, quod certam partem remittit cõfitenti, tunc talis minoritas pœnæ ꝓꝑ principalis confessionẽ nõ prodest præstanti opem, nisi ẽt ipse confiteatur. ita eleganter dicit Bart. in l. libertos quos, §. pen. ff. de ali. & cib. leg. Et prædicta procedunt, qñ qualitas quæ est in principa-
12 li, auget penam. † Quid ecõtra, si minorat, puta minor est pena in ciue, q̃ in forensi, & foren-

ADDITIONES.

a ¶Eadem pena. *Adde circa hoc & vide Cep. in consi. 34. Ber. Et tu uide circa hoc late per dimen Soc. in consi. 188. col. 3. ver. sed iterum & in col. seq. & in ver. confirmatur ista responsio.*
Tu Adde ꝙ cum Dy. tenet d. Boni. Vital. in suo opere malefi. in rub. quid sit accusatio, in forma accusa porrecta per syndicũ, nu. 104. ver sed pono ꝙ quidã fuit acc. &c. Fel. vero i c. j de of. del.
b ¶Teneo. *Adde Cep. in consi. 36. col. 4. & Bar. in consi. 65. incip. ad declarationem. Ber.*

forensis p̄stat opē ciui, an qualitas ciuis ꝓ-
sit forensi ad minoritatē pęnæ: dic ꝙ nō, vt
expresse probatur in l.j.ff.de parri. & in l.q
seruo, §.idem placuit, ff.de furt. ita dicit ibi
no. Bar. & sic forensis p̄stans opē alicui te-
neť pęna forensiū. & patet in filio p̄stante
opē extraneo vt patrem occidat, qui puniť
vt parricida, & extraneus occidens, vt sim-
plex homicida, vt d.l.j.in fi.ff. de parri. ita
dicit Sal.ĩ d.l.j.de rap.vir. ver.q̄ro.n. si qua
litas &c. & ratio est, quia opē pręstās nō dr̄
accessorie obligari, vel venire obligatione
principali, qui si ita esset, teneretur oĩo ea
dē pęna, & non plus, vt §.fideiussor. Inst.de
fideius. sed dr̄ accedere factū suū facto prin
cipalis. Nā si principalis cōmittat factum,
vel maleficium nunq̄ p̄stans opem teneť,
vt l.j.§.persuadere, ff.de ser.corrup. ita dicit
13 Bar. in d.§. item placuit. †Quærit Bart. ĩ d.
l.is qui opē, in fi. & in l in furti, §.ope, ff.de
fur. qn̄ dicať p̄stare opem maleficio: & dicit
ꝙ aliqn̄ an̄ maleficiū, vt p̄stando ferramen
ta ad furtum, vt l.si pignore, §.ferramēta,
ff.de fur. vel domū vt se reponat ne videať
ab aliquo, vel vt de maleficio possit loq, vt
l.si amici, §.j.& ibi Bar. ff.de adul. Et iste dr̄
p̄stare opē maleficio, vt dictis iurib. & pu-
nitur ea pęna qua principalis. Scd̄o modo
dr̄ p̄stare opē ipsi maleficio assistēdo, vt ha
bilius cōmittatur, vt in nostra inqsitione,
& tunc ēt simili pœna tenetur, vt l.j. C.de
rap.vir. Primo tñ casu nō est necessarium,
ꝙ ponať tp̄s auxilij ante p̄stiti, sed sufficit
locus & tp̄s delicti principalis, qa tunc cō-
misso delicto ille obligatur, vt l.qui seruo.
& ibi Bar. & l.si quis vxori, §. neque verbo,
ff.de fur. ita not. dicit Bart. in d.l. in furti, §.
ope. Tertio mō dr̄ præstare opem post ma-
leficiū cōmissum, vt puta associādo cū, uel
p̄stando auxiliū ad euadendū, & iste nō p̄t
puniri vt p̄stans opē maleficio, qm̄ nō p̄sti-
tit ad maleficiū cōmittendū, sed ad euaden
dū, iō teneť ex tit. de his q latr. l.j.& 2. vide
Bar. in l. furtum, §.nō cōmittit, ff.de fur &
Bar. & Ang. in l.j.de his qui lat. & in l.non
co minus, C.de accu. Et p̄dicta ēt videas, vt
dixi in gl. super ver. & Andręam auxiliato-
rem &c. circa prin. Prędicta ꝓcedunt nisi p
prius datum esset consiliū, vt puta facias ꝙ
ego adiuuabo te ad euadēdum, tunc ex illa
spe data, vr̄ datum auxilium ad maleficiū
committendum, & tenetur eadem pęna.

AVG. Tu aūt in hac materia adde, ꝙ Ca-
noni. hanc difficultatē tetigerunt in c.1.de
of.del. post gl. & licet cōiter Cano. sequanť
opi. Bar. in d.l.is qui opē. maxime d.An.de
Butr. Abb. & Imo. in d.c.j.q approbant oēs
suprascriptas opi. Bar. de quib. s. Tñ aduer-
tendū est in hac materia, ꝙ licet ēt Ang. in
d.l.is q opē. sequať Bar. ibi, tñ ipsemet An-
ge. in l.j.C.de Nil.agg.nō rūp. aliter loqu-
tus est, vbi rep̄hendit hæc dicta Bar. dicens,
ꝙ nunc p̄stans opem, punitur eadem pęna
qua faciens, procedit qn̄ sciuit, vel scire de-
buit illā qualitatē inhęrere delinquenti, pu
ta quia sciebat illū fore nobilem, vel fore fi
lium eius quem occidere volebat. & alle. l.
vtrum, ff.de parr. & l.fi. ff. de recep. subdēs,
ꝙ cum hęc qō aliàs Perusij fuisset de facto
contra doct. Bar. fuit iudicatū, & pęna mor
tis non fuit imposita illi opē p̄stanti, & sic
p̄stās opē euasit à pœna mortis, qa nō fuit
probatum, nec articulatum, ꝙ p̄stans opem
sciret illū esse filiumfa. vel esse nobilem, &
certe ſm ipsum recte fuit iudicatū. Sed tu
ĩ hac materia adde, ꝙ dubito ꝙ pessime fue
14 rit iudicatum. †Et arguo sic, ratione incon
uincibili, qa regulam in iure habemus, ꝙ
nunq̄ ignorantia est in cōsideratione, vbi-
cunque quis dat operā rei illicitæ. hæc fuit
elegans doctr. Bar. p̄ illum tex. in l.cum qui
nocentē, §.pe. ff.de iniur. Sed negari nō p̄ot
quin in hoc præstans opem daret operam
rei illicitæ, igitur &c. quia principalis male
ficium volebat committere, ergo ignoran-
tia nō attendiť. Pręterea, & scd̄o, vbicunq;
ignorātia nō uenit ex defectu iniuriati, nō
excusat iniuriantē, l.itē apud, §.si quis uir-
ginē, ff.de iniu. Sed in casu Bar. ista ignorā
tia nō habuit ortū ex defectu occisi, uel ex
defectu occidentis, ergo nō excusat p̄stantē
opē. Et p consequens male dixit Ang. nec
ob. d.l.vtrum, quia si recte ponderet, loqui-
tur de eo qui est cōscius delicti, sed nō qua
litatis delicti. Nec obst. l.j.ff.de recep. quia
ibi receptans nō dabat operam rei illicitæ.
Item adde in hac materia Bal. in l.hęc ver-
ba, ff.de his qui no. infa. in vlt. col. facit mē
tionem qualiter fuit altercatio inter Dyn.
& Bar. & alle. do. Barto. in d.l.is qui opem.
Adde etiam quòd Gand. in trac. malefi. sub
rubr. an mandans, & fieri faciens homici-
dium, puniatur vt homicida. in q. quę inci.
item pone Titius commisit homicidium,
aliqui

aliqui alij fuerũt accusati, ꝙ dicto Titio de
derunt auxilium, & fauorem &c. dicens ꝙ
cum ista qõ fuisset de facto, transmissa fuit
Bononiã d. Dy. de Musello, & do. Bonagra-
tiæ, & quibusdã alijs legũ Doct. ꝙ ipse Gã.
cognoscebat, dubitarunt p̃fati Doc. de deci
sione, quia videbat̃ ꝙ dicti auxiliantes de-
berent puniri eadẽ pęna qua homicida, iu-
xta illud, agentes & consentientes pari pę-
na puniunt̃, vt l. itẽ Mela, §. is qui, ff. ad le.
Aq. l. diuus, ff. de iu. fi. & quia in maleficijs
volũtas spectat̃, l. qui ea mente, ff. de fur. ex
alia parte videbat̃ p̃dictos auxiliatores nõ
tã graui pęna dr̃e puniri, quia constat eos
minus deliquisse. Itẽ q̃a inter criminis reos
& fraudis participes, multum interesse iu-
ra constituerunt, l. si multi, ff. de publi. Nã
de ope quis non tenet̃, nisi cr̄e consumma-
to, vt l. sæpe, ff. de ver. ob. & de hoc est decre
talis ꝙ nõ tñ punit̃ in c. sicut dignũ, ext. de
homic. Demũ post multas altercationes, &
allegationes, dixit Gã. ꝙ fuerunt dicti Doc.
in cõcordia, ꝙ dicti auxiliantes puniantur
media pęna, qua dictus homicida dẽat pu-
niri, vel ex forma iuris cõis, vł ex forma sta
tutorũ. Et idẽ affirmauit Gan. in rub. de pę
na asso. & fugere facientis homicidã. Limi
tabat tñ non hr̃e locum ꝙ si dicti auxilian-
tes fuissent cã homicidij, vel dederunt cãm
mortis, quia tunc tanq̃ homicidæ tenent̃,
& puniri debent, per l. nihil interest, ff. de
sic. Ita dicit Gand. in d. q. sub rubri. an man
dans vel fieri faciens. Item adde ꝙ inquan-
15 tũ vera esset doctr. Bar. in d. l. is q̃ opẽ. †Tñ
Io. de Imo. in ca. j. extra de offi. dele. limitat
nisi esset magna multitudo p̃stãtiũ opem,
quia tunc posset procedere, ꝙ principales
magis punientur q̃ alij, alleg. c. latores, ext.
de cleri. exc. vbi etiã vr̃ expressum, ꝙ qñ nõ
est magna multitudo, omnes pariter pu-
niuntur. Nec distinguitur de præstantibus
opem ad ipsos principales: sed certe miror,
ꝙ do. Ioan. de Imo. in hoc non allegauerit
Ang. in terminis hoc dicẽtem in d. l. is qui
opem, qui dixit, ꝙ si iaceret strages multo-
rum, ꝙ soli corporales punirent̃, & allegat
d. c. latores. Item adde in hac materia vnam
19 mirabilem limitationem, † ꝙ licet præstãs
opem, pari pœna deberet puniri secundum
doctr. Bar. vbi s. tamen Io. And. in c. felicis,
de pęnis. lib. 6. dicit quòd vbicunque auxi-
liũ & fauor est simplex, eo ꝙ maleficiũ non
est actum, sed ita est executioni mandatum
sicut & si non interuenisset, ꝙ tunc auxiliũ
& fauor arbitrio iudicis puniendus est, &
non pœna ordinaria, qua punitur principa
lis. Et istã mirabilem doctri. sequitur Ang.
in l. in furti, §. ope, ff. de fur. & Ange. in d. l.
is qui opẽ: vbi multum exclamat de ista do
ctri. & dicit istam doctri. esse menti tenen-
dam. Et adde ꝙ similis est gl. in cle. j. de pœ.
in gl. super verbo, defensauerit. circa med.
Tamen dicit quòd nudus fauor est qñ &c.
& per hoc aliàs defensaui à pœna furcæ v-
num qui præstiterat auxilium quinque la-
tronibus, qui noctis tempore furati sunt v-
nam apothecam à qua exportauerunt vnã
petiam velluti, qui acceperunt vnũ alium
qui prẹstaret sibi auxilium. Nam iste qui p̃
stitit auxilium nihil fecit, quia nõ aperuit
apothecam nec asportauit illã petiam vel-
luti, stetit tñ super viã cum alijs quatuor,
interim ꝙ ille alter surripiebat illã petiam
velluti, & apothecã illemet frangebat. Nã
dicebat, ꝙ iste sextus p̃stitit fauorẽ simpli-
cem, quia oĩno illi quinque illud delictum
executioni mandassent sine isto sexto. Vn-
de dicebam ꝙ pœna ordinaria non debeat
puniri ꝑ p̃dicta, & ita fuit iudicatũ, & hęc
7 not. bene. †Item adde aliã mirabilem limi-
tationem q̃ tradit Bal. in l. j. C. de cri. pecu.
qui per illum tex. dicit ꝙ licet Doct. dicant
ꝙ prẹstans opem punitur eadem pęna qua
principalis, hoc est verum qñ fert opem ꝑ
actum proximum facto puta assistendo fa-
cienti delictum. Sin autem fert opem per a-
ctum remotum à facto, tunc mitius puni-
tur, & quomodo sit illud mitius dicit quòd
est arbitrarium, & dicit ꝙ ita cõsuluit Dy.
& dicit quòd de hoc ẽt not. per Cy. in l. j. C.
de Nili agg. nõ rump. & dicit ꝙ facit c. sicut
dignum. ext. de homi. & dicit ꝙ ratio diffe-
rentiæ est inter opem proximã facto, & re-
motam à facto, q̃a mitius punitur factum
remotum quã factum proximum, in l. j. ff.
de extraord. cri. Et subdit quòd nescit q̃d di
cat Cy. in d. l. j. C. de Nili agge. non rump.
Et dicit ꝙ ista est veritas, quia dicit ꝙ cum
opem ferens agit in actu, æque deliquit, &
tunc punit̃ sicut principalis, cum vero non
agit in actu, sed aliq̃d p̃paratoriũ facit, pu-
ta quia ferramenta accommodauit. Iste nõ
æque deliquit sed mitius. Et ideo mitius
punitur, facit ff. ad l. Corn. de sica. l. infans.

& hoc est ꝙ affirmauit etiam Sali.in l. 1.in col.8.C.de rapt.vir.qui dixit, ꝙ præstans opem est cā delicti,ipse punit̄ ea pœna qua principalis,& dicit Sal.ꝙ istud probatur de iure canonico in d.c. sicut dignū. Et subdit Sal.ꝙ vbi est maior culpa,debet infligi maior pęna,l.diuus,la 2.ff.de fal.cum sim.Sed non est dubium, ꝙ est maior culpa in eo ꝗ opem p̄stādo p̄stat cām mortis uel alterius delicti, ꝗ̃ qui cām non præbet, licet opem præstet.Et hanc rationem dicit ponderasse Theologos ēt Canonistas in d.cap.sicut dignū. Et ideo dicit ꝙ opi.Bar. quam iudices imitantur,occidit animas ipsorum. Et pro hac opinione est casus in terminis contra Bar.in c.1. extra de offic.dele. ubi tunc præstans opem punitur eadē pęna qua principalis qn̄ p̄stat opē cooperatiuā ipsi delicto, & ita illū tex.pōderauit ad hoc ibi do.Car. licet do.Card.nō ita recte pōderauit illum tex.in cle.1.de pęn. & ita ī practica lītarem d.Bar.licet contra dictā limitationem fortiter obstet text.Insti.de obl.q̄ ex quasi delic. nascun in §.at vbi ope,& consi.vbi ille qui præstitit ferramenta ad delictum cōmittendum, & sic pręstitit auxiliū temotum à facto, nihilominus incidit in illā pęnā, in ꝗ̃ principalis incidit, nisi dicamus ꝙ ille tex. & alia iura quæ similiter hoc dicunt, quia multi tex. etiā reperiuntur qui hoc dicunt, loquūntur de pęna quadrupli. Nos vero loquimur de pęna capitali.

18 *Persuadens vel consulens maleficium, an dicatur opem præstare, & ut præstans opem maleficio possit puniri.*

18 ANG.† An aūt quis persuadens a malefi
a cium cōmitti, vel si consuluit, dicat̄ opem præstare, & vt præstās opem maleficio possit puniri.dicit Bar.in l.in furti,§.ope,in fi. ff.de fur.ꝙ non, quia proprie cōsulere non est præstare opem, de quo plene per Sal.in l.j.de rap.vir.in vers.iō ante oīa q̄ro &c. Et an ex consilio quis teneat̄, vide late ꝑ Bald. & Sal.in l.1.C.de ser.fug. Dic oīno vt ibi ꝑ eos,qui ibi plene & perfecte loquuntur.

AVG.Tu aūt in hac materia adde, q̄ dicta sunt s̄.in hac eadem gl.per d.Ange.1.q. & quæ dixi in additione. Aduertas tamē ꝙ non dubito ista esse penitus diuersa,& non credo ꝙ ex inquisitione formata de cōsilio posset sequi cōdemnatio de auxilio,vel ecōtra,quia sunt penitus separata,d.l.qui seruo,§.fi.Præterea diuersæ sunt pęnæ,est casus in terminis, Inst.de obl.quæ ex deli.nascun. in §.at vbi ope. ibi,sed tm̄ consilium dedit:& multi sunt tex.qui ēt hoc dn̄t.adde in materia consilij pulchrum consiliū Bar. 160. ꝙ incipit in quæst. qua quæritur,vbi ponit quando quis tenetur de consilio.

19 *Maleficio commisso per unum ex duobus simul stantibus, an ex hoc solo quod stat secū dicatur præstare opem.*

19 ANG.† Quæro qn̄ duo stant simul,quorum vn⁹ committit maleficium, an ex hoc solo ꝙ stat secum, dicatur p̄stare opē.dicit Inno.in c.continentia,extra de cler.percus. ꝙ sic, & idem no.Bal.in tit.de benefi.fra.c. j.in vsib.feud.& tn̄ intellige,vt j̄.dicetur in hac ead.gl.ī ver.& aduertas bene, & est no. doctrina Bal.in l.non iō minus,de accus.& in l.data opera,C.qui accus.non pos.

AVG.Tu autem in hac materia aduertas quia ego late posui istam materiā s̄. in gl. quæ incipit, dictus And.armatus,super prima quæst.in addi.meis,ideo hic aliter non me extendo,ibi latissime dixi.

20 *Procedi si debet contra opem pręstantem, necesse est probare contra opem præstantem factū principale, & operis præstationem.*

21 *Limita uersiculum præcedentem, nisi simus in casibus in quibus aliquando principalis punitur, tamen aliter non potest constare de delicto, nisi per confessionem principalis.*

20 ANG.† Quæro ad hoc vt procedi possit contra opem p̄stantem, necesse est primo ꝙ cōstet opem p̄stantem deliquisse,& delictū factū fuisse vere,vel ꝑ testes,vel per cō-
b fessionē principalis.*b*nam si est contumax, & ex forma statuti habeatur pro confitente, tn̄ talis confessio non obest opem præstanti, nec per hoc contra opem p̄stantem potest ꝓcedi.ita not.dicit Bar.in l.si is, §.si tu Titium, ff.de furt.& in l.denūciasse,§.fi. ff.de adult.Sed si procederetur contra præstātem opē necesse est probare ipsum principalem commisisse maleficiū, siue nōdum prin-

ADDITIONES.

a ¶ Persuadens. *Adde tu circa hoc quæ ponit dom. Alex.in cons 69.in 1.vol Ber.*

b ¶ Principalis. *Adde quod idem dicit Bal.in cōs. 229.in 3 vol.Pet.de Anch.in con.217.in fi & Bal.in cons.35.in 1.vol.*

principalis esset dãnatus,siue iã damnatus erat.rõ,quia cũ ipsum factũ accedẽs nõ posset eẽ sine prĩcipali,vt d.§.si tu Titiũ,oporteret prius cõstare đ eo vt ibi.& tene tñ mẽti,ꝙ q̃uis ꝓbatio facta eẽt cõtra prĩcipalẽ nõ hẽt obesse p̃stãti opẽ,nec ẽt snĩa latè cõtra eũ,vt C.de fi.instr.l. si vteris,est ergo necesse ꝓbare cõtra p̃stantẽ opẽ factũ principale,& operis pręstationẽ.Ista dicit Sal. in l.j.de rap.vir.in vers.quòd successiue,&c.

AVG.Tu aũt in hac materia adde, ꝙ nedum opus est, ꝙ constet de delicto ad hoc vt possit procedi contra præstantem auxilium,per illum §.si tu Titium.Sed Bal.multum eleganter,in l.j.ff.de ser.cor.in addi.ꝑ illũ §.si tu Titium,dixit, quòd testis q̄ vult probare auxilium,non poterit probare nisi probet factum,quia a cuius sensu & cognitione remouetur, principale & eius accessorium necesse est vt remoueatur, & alleg. d. §.si tu Titium.& qui vult probare aliquid, debet probare illud sine quo illud esse non potest,& a quo remouetur cognitio antecedentis,remouetur cognitio consequentis,l.j.in prin. ff.de iu. & iu.l.illud, & l.antiqui. ff.si pars hæred.pet. Et ideo debet testis de quolibet deponere,& fortius ibi dicit,si testis faceret incidentẽ mentionẽ de crimine principali, forte non sufficeret arguendo a simili de verbis testis & instrumenti,q̃ non probãt id de quo incidenter tãgit,vt no.In no.ĩ c.illud,de p̃sump.Et dicit quòd ista qõ modo est de facto Florẽtiæ, sed dicit ꝙ contrariũ credit per l.optimã,C de contrah. & com.stip.Adde etiam Bar.in cons.suo 184. quod inci.Tudertinus quidã veniẽs coram iudice &c.per illum §.si tu Titium,dixit ꝙ ille qui venit tanq̃ accessorius ad delictũ , nõ punitur nisi cõstet principale deliq̃sse.

21 † Limitare tñ prædicta nisi simus in casib. in quibus aliq̃n principalis punitur,tñ aliter non põt cõstare de delicto nisi per confessionẽ principalis,vt late dixi s̃.in glo. in ver. publica fama , in ver.postquam aliq̃s, est casus,vbi dixi,ꝙ si aliquis cõfitcẽ se plures hoĩes occidisse,& eorum corpora proiecisse in mari,& in ea.gl. in 13.q.principali, q̃ conclusiones,an sint verę vel falsæ,dic vt ibi.Adde tñ ꝙ Ang.in d.§.si tu Titium, dixit ꝙ assessores non intelligunt dicta Bart. in d.§.si tu Titium.Nã qui dixit ibi nõ posse procedi de auxilio & fauore,nisi constet de maleficio in processu auxilij , & fauoris, & ideo credunt assessores ꝙ absoluto principali,non poteris fautor cõdẽnari,sed male dicũt dicit Ang.ibi. Nã dicit, concedo ꝙ de maleficio oportet cõstare in dicto processu. Constare aũt põt tripliciter. Primo per testes. Scđo per cõfessionem verã imperiti de fauore.Tertio per confessionem factam eisdẽ, puta,quia cõtumax est, & patitur bãniti,ita ꝙ ex forma statutorũ hr̃ pro cõfesso & conuicto, & propterea si accusatr̃ principalis & fautor,& principalis comparet & absoluitur, q̄a maleficiũ non probatur, & fautor est cõtumax & bãnitus, satis probatũ est maleficiũ cõtra eũ.Vñ ipse cõdẽnabitur sicut dicimus defuncto autore criminis cõtra quẽ nõ põt ꝓbari maleficiũ p̄p mortẽ,cũ nõ possit contra eũ esse iudicium.Nã poterunt fautores accusari & condẽnari,& sic cũ eis maleficium ꝓbari, casus est in terminis in l.2.ff.ad Turp.quem tex.dicit essementi tenẽdum. Si aũt principalis esset absolutus eo ꝙ esset probatum maleficiũ non esse cõmissum,tunc non põt fautor condẽnari p̄p suam contumaciam, quia non posset plus operari illa ficta confessio q̃ vera, sed Doc.ꝙ maleficiũ nõ sit cõmissum,cum vtriusq; eadẽ sit cã defensionis, ꝓbationes tunc tendẽtes ad absolutionẽ rei prosunt ẽt fautori,l.denunciasse,§.quid tñ.ff.de adul. Et iõ nõ est stãdum illi cõfessioni tanq̃ falsæ,si nõ staretur ueræ,l.cõfessionis,ff.de interrog.act. etiã dicit ꝙ si tu assessor maleficiorum pur times, consulas superiorem vt possis tali cõtumaciæ gratiã facere.l.j. §.fi. ff.de qõ.& hæc bene nota in practica,& doctri.Bar.in d.§.si tu Titium,in terminis approbat Pe.de Anch.in cons.suo 217.in fi.

22 *Processus in quo inquiritur specialiter cõtra Titium,& in genere contra eius auxiliatores, an valeat.*

22 ANG.† Quæro,an valeat processus si inquiritur specialiter contra Titiũ in gñe cõtra oẽs eius auxiliatores & mãdatores , dic ꝙ sic,ut res ,in cle.pastoralis, de re iudi. & ibi Pet.de Anch.tu dic vt ibi per Mod.

23 *Receptans malefactorum,quando teneatur.*

23 . ANG.† Quæro,quia s̃.dixi,qđ post maleficium etiam dr̃ præstari opem . Quid de eo,qui ipsum malefactorem excipit?& vide tex.quis dicatur recipere siue receptãs,in l. j.§ qđ aũt ait p̃tor,ff.de ser.corr. & in l.j.§. j.ff.de

j.ff.de recep.& ibi Bal.& vide eundẽ in l.quas,§.qui furẽ,ff.de fur.& per Bal. & Ang. in l.j.C.de his qui latr.Et primo aduertendũ est,ꝙ necesse est ꝙ receptãs sit sciẽs, ꝙ ille maleficiũ cõmiserit, aliàs non tenetᷓ. Et dr̃ sciens si erat publicũ,ita dicit gl.& Bart. in l j.ff.de recept.Scd̃o ꝙ si receperit cõsanguineũ,tunc licet teneatᷓ eadẽ pœna, tñ iudex ex iusta cã põt minuere pęnã, ita intelligit Bar.in l.2.de recepta. aduerte ad id ꝙ no.Bar.in l.qui vas,§. qui furem, ff.de fur. nã si recipio furẽ ẽt scienter non sum fur , sed opẽ ei p̃sto post maleficium,ut supradictũ est.Si aũt recipio ipsum cũ re furata,& scienter,cõmitto furtũ,secus si ignorãter,vt l.cos,C.de fur.& illud quod dr̃ per d.l. est ĩtelligendum,qñ omnino nondum erat perfectum delictum,vel habitum pro perfecto vel absoluto,aliàs aũt si post delictum habitum pro perfecto recipit rem furatam , vel aliquid auxilij præstiterit furi,non dicitur auxilium præstitisse furto,& sic furti nõ te-
a netur.Ita sing.*a* dicit Bar.in l.furtum,ff.de furt.quod no.pro intellectu d.l.cos . Et ita isto anno allegaui & practicari vidi,vide ẽt quæ dicta sunt supra de ista receptatione gl.super verbo,vestem cœlestem &c.

AVG. Tu aũt in hac materia adde ꝙ in quantũ d.Ang.hic allegauit dicta Bar.in d. l.furtũ,quòd dubito ꝙ minus bene alleget quantum s̃.dictum est,ꝙ receptatores furũ debent puniri eadem pęna qua fures puniũtur.Adde quę dixit Bar.in l.pe.C.ad le.Iul. de vi.Et dixit Bal.in l.data opera, C.qui accu.in 3.cha.ꝙ receptatores furũ pęna mortis debent puniri,& all.d.l.pe.& in l.2.C.de his qui latr.& idẽ voluit glo.de pęni.di.j.c. aut facta, & ideo recte dixit Bal. in d.l.eos, C.de fur.ꝙ Bononiæ vidit semel quandam mulierem suspendi quæ dabat receptaculũ furibus.Adde tñ,ꝙ Gan.in tract.malef.sub ru.de recepta.maleficiorum, furum, latro. & aliorum, vr̃ restringere prædicta dicens, ꝙ licet iura dicant, ꝙ malefactores & receptatores puniãtur pariter.Dicit ipse,intelligo ꝙ perinde & pariter sed non simili pęna vel æquali,sed pariter,quia malefactor punitur,& receptator similiter . Et dicit ꝙ gl. ordinaria in l.j.ff.de recepta.vr̃ istud uelle. pro hac parte faciunt ea quæ late dixi in l. j.ff.de leg.j. vbi licet lex dicat , legata sunt per oĩa adæquata fideicõmissis. Tñ hoc fallit in multis, & ideo dicit ꝙ extraordinarie debent puniri, & sic vr̃ intelligere l.j.& 2. C.de his qui latr.& l.j.de recep.& esset limitatio ad d.l.eos.Et subdit ꝙ debemus intelligere illũ receptare malefactorẽ qui scienter recipit in suo loco,vel alieno præstando cãm abscondendi,vt ff.de ser.corru.l.j.§. ꝙ autem, nam si ignorans sit non tenetur, & dicit ꝙ semper præsumitur ignorantia nisi probetᷓ scientia,ff.de probatio. l.verius,nisi esset notorium in l.j C.qui & aduer.quos. quæ conclusio an sit vera vel falsa ꝙ opus est ꝙ receptator sit sciẽs , ipse Gan.ibi vltra oẽs disputauit.Et oĩno adde pulchra verba Bar.ĩ l.omnes, vbi latissime disputauit istã materiam,C.in quib.caus.col. cens. lib.11. per Bar.in l.Metrodorũ,ff. de pęn.de oĩbus istis uide per gl.& Doc.in c.j.§.receptatoribus,de pa.iur.fir.Vide bonum tex.in l.j.C. de rap.vir.& disputauit latissime Flo. in q. sua incip.inquisitus,in 2.dub.Bal.in l.quicunque,in j.col.C.de ser.fug.Bar.in l.j.§.2. ff.de incẽ.rui.& nau.per Dom.de S.Gem.in c.quicunque, de hære. in 6.vide tex.in c.2. de hære.& nota etiam quæ dicit Bal. per illum tex.in l.2.C.de adul. ꝙ si receptans bãnitum suspicetur ipsum esse bannitum,nõ autem haberet notitiam veram ipsum esse bannitum,ꝙ tunc non punitur. Item adde quæ dixit Bal.in c.j.§.conuenticulas. Limitando ibi gl. quæ dixit,ꝙ non licet receptare attinẽtẽ vel cognatum bãnitum ꝑ violentiam pacis.Et omnino vide Gand.in lo-
b co s̃.alleg.vbi multum eleganter loquitᷓ. *b*

ADDITIONES.

a ¶Ita sing. *Adde an pena quæ imponitur furi possit imponi receptatori stante statuto quòd fur certa pæna puniatur,uid: Bal.in cõs.246.in j.vo.B.*
b ¶Loquitur. *Adde d Nellum in tra.banni.in 3. parte secundi temporis,in 20 & 21.q.*

---

24 *Præsens maleficio non dicitur præstare opem nisi assistat vt ille habilius committere possit & hoc probatur.*

24 ANG.† Et aduertas bene ꝙ licet quis sit præsens maleficio, non tñ dicitur præstare opẽ maleficiũ,nisi ibi assistat, & hoc probetur, vt ille habilius cõmittere possit, vt est tex.& ibi Barto.& Lud.in l.j.§.sed eo.ff. ad Silla.Et idem voluit Bal.in d.l. non eo minus,in vlti.char.versi. iuxta hoc quæro pone ꝙ duo &c. vbi dicit nunquid eo ipso ꝙ proba-

probatur ꝙ duo erant simul qui intulerant diuersa vulnera, sit probatũ de auxilio principalis, & de fauore, & dicit ꝙ non. Ex quo infert ꝙ qñ sunt plures in eodem loco cõgregati, quilibet teneẽ non de eo ꝙ alij faciunt nisi probareẽ distincte & clare quõ & qualiter vnus impedisset auxiliũ alteri, ut no. ff. vi bon. rap. l. 2. §. si qui. ꝙ nunq̃ exeat mentẽ tuã, quia hic Ferrariæ habui de facto ad consulendũ, & ita dẽt intelligi ꝙ dixi s̃. eadẽ gl. in vers. (q̃ro qñ duo simul stãt) aliàs aũt Bal. sibimet cõtradiceret. & idẽ voluit Bal. in d. l. data opera, in fi. C. qui accu. non pos. Dic ẽt vt dixi s̃. in glo fama publica. ver. quæro an unum iudicium &c.

AVGV. Tu aũt in hac materia quia late scripsi in hac conclusione supra in gl. in verbo, dictus Andræas armatus. & in ver. sup. in hac ead. gl. in prin. dic ut ibi.

25 *Receptare an possit uxor maritum bannitum; & non teneri aliqua pęna, & an receptans malefactorem qui infert sibi vim, teneatur aliqua pœna.*

25 ANGE. † Et aduertas ẽt illud quod dr̃ ꝙ scienter receptans malefactorẽ teneẽ. Fallit qñ vxor recipit virũ bannitum uel delinquentẽ, vt no. Spe. de do. inter vi. & vx. §. fi. nam vnus dẽt cõpati alterius infortuniũ, vt l. si cũ dotẽ, §. sin autẽ in sæuissimo, ff. so. mat. bñ facit c. inter alia, de sent. exc. & l. 1. C. de diuor. Item etiã prædicta procedunt nisi violentiam malefactor intulerit & receptaret, q̃a tunc receptans excusaẽ, vt not. Bal. ꝑ illum tex. in l. in delictis, circa princ. ff. de noxal Ita dicit Lud. ĩ d. §. sed in eo. qđ no. ad limitationem eorum q̃ supradicta sunt in ista ead. gl. ver. quęro qñ duo simul stãt.

AVG. Sed vide tu Spec. in loco sup. alle. quia nõ ita clare loquitur, sed põt intelligi ꝙ licet maritus sit bannitus, tñ vxor grauata de fructibus dotis, intelligo extra ꝓuinciam, vbi est exbãnitus, ar. no. in l. extra ter
a ritorium, ff. de iuris. om. iud. *a*

ADDITIO.

a Iudi. *Et opinionem Spe. approbat do. Nellus in trac. banni. in 3. parte, 2. temporis, in q. 22. & ibi allegat Alb. de Ros. idem noluisse.*

SVMMARIVM.

1 *Iniuria aliqua, an possit inferri volentem, qua nullo modo sit punibilis.*

2 *Statutũ & consuetudo ciuitatis Pisarũ, quod q ponat se in manibus sui inimici, & q inimicus possit ei facere signum in uultu an valeat.*

3 *Pactum iuramento firmatum de non habendo q̃relam de iniuria si sibi inferetur an valeat.*

4 *Libellus accusatorius non debet. [illegible] continere ista uerba, contra uoluntatem meam.*

1 CONTRA *voluntatem dicti Titij.* † Hoc ideo punitur quia aliqua iniuria infer-
a ri potest in volentem *a* quę nullo modo est punibilis, vt l. cum donatio, C. de transa. & ibi omnino uide Bald. in l. 1. §. vsque adeo, ff. de iniur. Ad cuius intelligentiam distingue, aut à princ. recepit voluntarie unam alapam, & sic aliquid quod nõ frangat os, vel nõ scindat carnem, & tunc neque sibi, neque fisco competit aliqua actio, & ita loquantur prædicta iura, aut consentit quòd ôs sibi frangatur, vel caro scindatur, tunc sicut ipse sibimet hoc facere non posset, imo si fecisset, puniri posset, vt l. fi. §. si quis aũt, ff. de bon. eo. qui sibi mor. consci. ergo non potest alii permittere, ꝙ sibi faciat. ita dicit Bar. in d. §. vsque adeo, facit ad prędicta qđ no. gl. & Bar. in l. interdum, §. qui furem, ff. de furt. Et prędicta procedunt qñ adest voluntas tempore quo percutitur. Si uero ex postfacto, vt q̃a remitto iniuriam & facio pacem, tunc talis remissio tollit actionem
b iniuriato, nõ aũt fisco*b* ad uindictã publicam. Ita dicit Bar. in d. §. vsq; adeo, in prin. pro quo est glos. ordi. & ibi Bar. in l. 2. ff. ad Sill. & sic non obstante pace vel remissione facta ab offenso, tñ ad pęnam corporalem vel pecuniariã fisco applicãdam poterit cõueniri malefactor. Item secus si anteq̃ percutiatur adsit voluntas, sed percussionis tẽpore cessat, vt puta, dicit rusticus, sum contentus ꝙ si tu reperis me in tua vinea me offendas, nam cum tempore percussionis non adest uoluntas tale pactum non valet cum contineat turpe, scilicet quòd maleficium possit committi, vt l. iurisgentium

si ob

ADDITIONES.

a ¶Volentem. *Adde & vide Ale. in cons. 216. in 2. uolu. ubi ponit ꝙ statutum puniens facientem sanguinem in palatio non comprehendit barbitõsorem flobotomantem. Ber.*

b ¶Fisco. *Adde tu An. Barb. in cons. 66. in j. uo. B.*

2 si ob maleficiũ,cũ si.ff.de pact.†Et iõ nõ va
let statutũ & cõsuetudo ciuita.Pisarum, ꝙ
q̲s ponat se in manib. sui inimici,& ꝙ ini-
micus possit sibi facere signum in vultu,ut
est tex.in c.contingit,ext.de sent. excõ.lo j.
Ita dicit Bar.in d.§.vsq; adeo, & idẽ uoluit
Bar.in l.sed si unus,§.prętor ait,co.ti.& po
sito ꝙ tale statutum valeat,tñ si ille excessit
modum in uindicando,põt puniri,q̲a arbi
trio boni uiri dẽt hoc facere,ut est tex.in d.
§.p̃tor ait, & tanq̃ in bonum uirum vr̃ esse
remissum ẽt si dicatur, remitto in te offen-
sam ut iudices in me ut uelis, ita dicit glo.
sing.in l.pe.ff.de arbit.de quo p̲ Cy.&Doc.
in l.j.C.ne q̲s in sua cau.& in l.2.C. de do.
promis.& per Pa.de Ca.in l.cẽtesimis,§. fi.
ff.de uer.ob.Et bñ aduertas ꝙ Bal.in auth.
3 sacr̃a puberum.C.si aduer.uẽ. dicit † ẽt qđ
iurans de non habendo querelã de malefi
cio,ut puta qñ offensus uellet se uindicare,
cõponit se cum aduersario , ꝙ si contingat
se competenter uindicare, ꝙ ille non accu-
saret eum,& ita fuit iuratum,ibi dicit ꝙ ta
le pactum ẽt iur̃o firmatum non ualet , q̲a
contra publicã utilitatem,nã uigore publi-
cæ disciplinæ uult maleficia puniri,ut l.li-
citatio,§.quod illicitę,ff.de pub.& l.ita uul
neratus,ff.ad l.Aquil. Adde ꝭm Bal.in d.l.
4 cum donationis,† ꝙ in libello accusatorio
non est necesse qđ apponatur cõtra uolun-
tatem meam,quia eo ipso quòd ponitur se
mihi iniuriatum, uel me fuisse uulneratũ,
uel me uerberatum, uideor ponere me fuis
se inuitum, per d.§.usque adeo,facit quod
no.Cy.in l.nec exemplum,C.de fal.

AVG.Tu aũt in hac materia adde,ꝙ Cy.
in l.raptores,C.de ep.& cle.vr̃ aliter loqui,
dicit ꝙ Dy.in reg.scienti ext. de reg.iur.li-
mitabat prędicta dicens,ꝙ uolenti nõ fit in
iuria, tñ non habet locum vbi uoluntas es-
set deceptoria,per l.j.C.de ra.uir.Subdit tñ
Cy.ꝙ quidam altius exordientes istã mate
riã dicunt distinguendo, aut quærit̃ de uo
luntate tempore cõmissi delicti,aut quærit̃
de uoluntate quæ sequitur post delictum .
Primo casu aut est delictum tale , circa qđ
puniendum non consideratur qualitas deli
cti ratione eius cui infertur, sed etiam alte
rius uel saltem publicę utilitatis,quę est ut
talia nõ fiant,ut st in quolibet publico cri
mine.Tunc licet uolũtas aliquid possit ope
rari quo ad se,non tñ pręiudicat iuri publi
co,uel alij cui ex delicto aliquid acquiri po
test,ut hic,& ff.de iniur.l.j.§.usq; adeo:aut
est tale delictum in quo consideratur quali
tas eius solum ratione eius cui infertur.Et
tunc aut uoluntas est decęptoria,aut nõ,ut
s̃.dictum est,per l.j.C. de rap.uir. Sed dicit
ꝙ fallit in casu,in l.si quis seruo.C. de fur.
Quando autem uoluntas uenit post deli-
ctum,& tunc materia non est nostra.Et sic
Cy.certe vr̃ deuiare & doctri.Bar.s̃. Sed cre
do doctr.Bart.ueriorem,quia Ang.Gofr.&
Fulg.in l.si unus,§.pacta quę turpem,ff.de
pact.aliter loquuntur,qui sequentes Bal.di
cunt quòd ille tex.facit cõtra illos qui me
uolentem percutiũt,quia possum agere in-
iuriarum , quia non potuit ibi permittere.
Sed dicit Ange.quòd Guil.de Cu. ibi deter-
minat contrarium,& bene,quia iniuria nõ
infertur uolenti,ergo iniuriarum non agi-
tur,d.§. usque adeo, & d.c.scienti,sed dicit
Ang.quòd est uerum quòd non possum a-
gere pro iniuria quatenus respicit me , q̲a
non est facta mihi ex quo uoluit.Sed bene
potest agi pro iniuria commissa in rem pu
blicã , quia non potui tibi concedere pote-
statem ut amputares mihi manum aut pe-
dem,l.interdum,§.qui furem, ff.de furtis,
nam nec ego mihi amputare possum quin
puniar,l.fi.ff.de bo.co.qui mor. sibi consci
uerunt.Vnde si non possum mihi ipsi infer
re,ergo nec consentire alteri inferenti,ff.ad
Macc.l.filio.§.fi.C.de legi.tuto. & sic secun
dum Guil.ex prædictis apparet quod si pa-
ciscor tecum ut possis me percutere ꝓpria
autoritate, si vineam tuam sine licentia in-
trauero,ꝙ istud pactum non tenet,argum.
illius §.pacta quæ contra,& l.conuenire,&
l.Papi.ff.de pactis dota.& ita dicit Ang.ibi.
Sed limitarẽ ista dicta secundum Bart. in
d.§.usque adeo,ꝙ non tenet pactum ut pos
sis me percutere,hoc uerum si scinderes mi
hi carnem aut, os , secus si dares mihi unã
alapam.Cogita pro nunc.Causa autem me
dicinæ licet prædicta facere, quia licet car-
nem scindere & sanguinem effundere,ut in
c.tua nos,extra de homicidio.Ita in simili
materia dicit Ang.in d.l.j §.usque adeo,in
fi.extra,de iniuriis. De materia autẽ an q̲s
possit se ponere in manibus inimici sui,uel
compromissum facere.Late ut omnes mul
ta allegando posuit Bal.in c.j. de lege Con
radi.dic ut ibi per Ro.in l.pe.ff.de arb.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Clauſula contra formam iuris & ſtatutorum quare ponitur in inquiſitione.*
2 *Sententia lata licet poſſit referri ad diſpoſitionē iuri uel diſpoſitionem ſtatutorum, tamē magis referenda eſt ad id quod fuerit de intentione iudicis.*

ET *contra formam iuris & ſtatutorum cōis Bononiæ.* Iſta verba ponuntur primo ut
1 videatur ꝙ delictum eſt punibile. Nam †po
teſt eſſe aliquod delictū, ꝙ licet ſit punibi-
a le de iure cōi, tñ ex forma ſtatutorū *a* q̄ iu-
ri cōi derogāt, non eſt punibile, & econtra,
ar. no. per Bar. in l. j. §. j. ff. ſi quis teſta. liber
eſſe iuſ. fue. facit qđ no. Bar. in l. fi. §. diuus,
ff. de publi. & facit quod dixi ſ. in gl. proxi.
præce. ſuper uerbo, cōtra uolūtatē, ut ergo
comprehendat̄ dictū delictū eſſe & de iure
& per ſtatuta ꝓhibitum, iō talia uerba ap
ponunt̄. Vel ſecundo alio reſpectu apponū
tur. Nam talia uerba intelliguntur ſm in-
tentionē profereutis in iudicio, ut l. ſi quis
intentione ambigua, ff. de iud. & ſic intelli
gitur, ꝙ eſt cōtra ſtatuta à iure approbata,
ut l. rerum amotarum actio. & ibi gl. ff. re.
amo. Vel intelliguntur ꝙ in condēnatione
erit contra ius & ſtatuta, & in procedendo
eſt cōtra ſtatuta. Vel tertio contra formam
iuris, & contra ius nō reprobatum, nec per
ſtatuta derogatum. Ita dicit Bar in ſi'i in
d. l. rerū. Vel quarto dic, ꝙ ſicut in accuſa-
tione procedit accuſatio de conſuetudine,
peto eū condēnari ſm formā iuris ſtatuto
rū, ut no. gl. in l. ſenatus, ff. de acc. & ibi Bal.
& no. Bal. in l. 2. C. de prob. ita etiā in inq-
ſitione cum iudex aſſumat perſonā accuſa
toris, ut no. Bar. in l. 2. §. ſi publi. ff. de adul.

ADDITIO.

a ¶Statutorum. *Tu autem idem Ro. in cōſ 105. & Cal. in ti. de accu. in conſi. 1. Ber.*

AVG. Tu aūt in hac materia adde, quæ dixit Bal. in l. Gallus, §. ſi eius, ff. de libe. & poſthu. qui dixit ꝙ ille tex. faciat ad q̄ſtio. peto in libello quē puniri ſm formā iuris & ſtatutorū, nūquid procedat iſte libellus, & cōcludit, ꝙ libellus non procedit, ſi ſtatutum & ius cōe nō incidit in eandē cōdēnationē, aliàs ſecus. Et in hac materia vide ipſū Bal. ibi ponētē, q̄d ſi alternatiue dicat̄, peto eum condēnari ſm formam iuris uel ſtatutorū. Adde tñ dicta Bal. in l. j. C. de cō-
feſ. in verſ. ſed dubitatur, quia in fine accuſationis: qui aliter vr̄ loqui. Et uide Imo. ī d. §. ſi eius. & ibi late dixi. & oīno uide dicta Barto. in l. 2. §. ſi publico. ff. de adul. qui dicit, ꝙ de cōſuetudine iſte libellus ꝓcedit per illam gl. ſing. in d. l. ſenatus. & iō recte dicit Bald. in d. §. ſi eius. ꝙ aduocati cōiter ſciunt illā glo. ſing. in d. l. ſenatus. & in hac materia uide pulchra uerba Bal. in d. l. edita. in 17. col. C. de eden. & per Bal. in l. obſeruare, §. proficiſci, ff. de offic. procon. & lega. in 32. q. qui faciens mentionē de doctrina Bart. in d. l. rerū. derobat omnia ipſa, quid important illa uerba, bene faciunt dicta ꝑ Bal. in l. eos, C. de app. Io. And. in c. ſtatutū. de app. in 6. & in l. ſi quis, §. quęſitum. ff. ſi quis cau. Ro. in rub. de arb. in 15. col. Bald. in l. gñaliter, in 10. col. de epiſ. & cle. Bal. in l. p̄ſcriptione, C. ſi contra ius uel utili. pub. Bal. in l. uinū, ff. ſi cer. pet Bal. in l. quicūq;, C. de ſer. fug. circa medium. Et Bal. in extrauaganti de pace Conſt. in uer. ſnīæ. Flori. in l. in delictis, §. ſi de certa, ff. de noxa. & Bal. in l. illa inſtitutio, in fi. prin. de hær. inſtit. & uide quod dicetur j. in glo. ſe. Adde quod multum eleganter de hac clauſula, ſecundum formam iuris & cōſtitutionis uel ſtatutorum, dixit Cal. in conſi. ſuis conſi. 1.
2 in tit de accuſ. qui dixit, † ꝙ licet ſententia
poſtea lata poſſit referri ad diſpoſitionem iuris uel ad diſpoſitionem ſtatutorum, tñ magis referenda eſt ad id quod fuerit de intentione iudicis, & hoc comprehendetur ex impoſitione pœnæ uel alijs coniecturis, & iſta ſunt maximi effect⁹, quia poterit eſſe ſi referretur ſentētia ad diſpoſitionē iuris reus condemnatus eſſet infamis, ꝙ non eſſet ſi referret̄ ad diſpoſitionē ſtatutorū. ibi uide Cal. multum ſubtiliter arguētem.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula ſuper quibus omnibus & ſingulis quare ponatur in inquiſitione.*
2 *Conſuetudo obſeruat, ꝙ ſupradicta uerba ponātur loco concluſionis.*
3 *Clauſula ſupradicta etiam eſt utilis quo ad procedendum, uide ibi.*
4 *Item etiam utilis, quia non ſe arctat iudex ut ibi, & quibus clauſulis in ciuili iſta clauſula æquiualeat in criminali.*
5 *Item æquiualet clauſula, & prædicta petit non tantum dicto modo &c.*

SVPER

a SVPER *quibus* a *omnibus & singulis.* Prædi
cta verba cum ministerio apponuntur
1 & diuersimode ſm ꝙ cautus iudex est. Nā
licet in ciuilib. libellis necessaria sit cōclu-
sio, vt no. Inn. in c. super literis. de rescri. &
Doc. in l. j. ff. de eden. in l. edita. C. eo. Tamē
in criminalibus in accusatione, vel in quisi
tione non est necessaria conclusio, sed suffi
cit ꝙ narretur maleficium. facit l. 1. § 1. &
ibi Bar. ff. ad Turp. ita dicit Bar. in l. libello
rum. in fi. princ. ff. de accu. Bal. in d. l. edita.
2 † Consuetudo tñ o' seruat ꝙ loco conclu-
sionis apponantur dicta uerba, s. super qui
bus oībus, & singulis procedere intēdit, &
repertū culpabilem punire, aut ſm formā
iuris, aut statutorum, uel cautela est ꝙ mi-
sceas de iure cōi, & ēt statutorū, & sic non
dicas alternatiue vel distributiue ꝙ tene
bene menti. Et sis bene cautus in forman-
3 do istā clausulam † Ita no. dicit Bar. in l. 2.
§. si publico, ff. de adu. ver. q̄ro vtrum in in
quisitione, vel ēt est utilis ad aliud, quia po
test dicere, procedere intendunt ſm formā
statutorum, & punire, aut ſm statuta, aut
ſm ius cōe, aut ſm statuta tm̄, aut ſm sta-
tuta simul & ius cōe. Ita dicit Bar. ī l. j. ver.
item q̄ro quod si hoc in statuto non caueī,
in fi. ante versi. vlt. quæro, C. de sum. Tri. &
fi. cat. tunc si seruatur statutū in proceden-
do, poterit pœnam imponere ſm legem q̄
intētauit, aut iuris cōis, aut statuti tm̄, aut
vtriusque ꝙ maiorem pęnam imponat. qđ
4 tene menti perpetuo. † Quarto est utilis di-
cta clausula, qm̄ per eam apparet quòd iu-
dex nunq̄ inquirit connexe, sed diuisim, cū
dicta clausula diuisoria, & iō sufficit alte-
rū ex intentatis probari, quia non vī se ar-
b ctasse ad omnia probāda. ita dicit Bal. *b* in
l. 2. C. de proba. ubi oīno videas, vide etiam
eundem in l. j. in 8. q. C. qui acc. non pos. &
Flor. ī l. in delictis, §. si detracta, ff. de noxa.
& sic ista clausula ī criminali tm̄ importat
quātum in ciuili importat illa clausula nō
c astringens *c* se ad probandum &c. & quan-
tum illa clausula ualet, s. & prædicta dicit,
proponit, & petit fieri simul & diuisim &c.
de qua in l. diuus, ff. de re iudi. & Bart. in l.
edita, C. de eden. & quantum importat illa
d clausula, petens *d* sibi iustitiā ministrari, de
5 qua in c. 2. de ordi. cogni. Et † quantum im
portat ī ciuili illa clausula, s. per p̄dicta pe-
tit nō tm̄ dicto modo, sed ēt omni alio me
liori modo &c. de qua per Imo. in l. si cum nulla, ff. de re iud. quod no. perpetuo.

ADDITIONES.

a ¶Super quibus omnibus. *Adde & uide Bar. in cons. 1?7. vbi accusatio fuit instituta de percussione cum sanguine, & probatum est de percussione, an sequi debeat absolutio vel condemnatio uirtute dictæ clausulæ.*

b ¶Bal. in l. 2 *Adde & uide Ro. in cons. 1?0. inci. q. consultationis, ubi tenet contra opi. Bal. in d. l. 2. vbi per te videas: & dicta Ro. sequitur Barb. in cons. 10. in 1. vol. Ber.*

c ¶Non astringens. *Adde hac clausula Alex. in cons. 61. in 4. vol. & in cons. 6. & in consi. 42. in 3. vol & in consi. 121. col. 4. in fi. in 1. vol. Ber.*

d ¶Petens. *Adde de hac clau. in locis sup. alle. & in cons. 58. per Ale. in 2. vol. Soc. in consi. 146 col. 3. in versi. confirmatur.*

AVG. Tu autē in hac materia adde quæ dixit Sali. in l. in causis, C. de accu. qui dicit ꝙ Doc. dñt, quòd in accusatorio libello nō est necessaria conclusio, & rō est quòd pœnæ impositio iudicis volūtati nō imponit. Sed legis autoritati seruaī, l. j. § fi. ff. ad Turpil. & sic sufficit cum accusari de certo delicto declarato, licet nō petatur puniri certa pęna, & dicit hoc etiā probari in d. l. libellorum, quæ nihil loquitur de conclusione. & solet allegari illa gl. sing. in d. l. in causis. dicit tñ Sal. quod de consuetudine conclusio adijcitur, sed nō super certa pęna. Sed gn̄aliter, & indeterminate, videlicet quare peto eū puniri ſm formā iuris & statutorū. Dicit tñ notāter Ang. in d. l. in causis. ꝙ licet in libello crīali non concludatur, tñ si pur concluditur, necessario est ferenda sn̄ia ſm formā conclusionis, ut est tex. in c. qualiter & qn̄. lo 2. extra de accu. & l. prætor. §. docere, ff. vi bo. rap. cum si. vide q̄ dixi s̄. hac est quædā inquisitio, in 11. col. in add. q̄ incip. item in quantum s̄. dictū est quod in crīali bus non est de necessitate apponere cōclusionem. Et adde ea quæ j. dicentur & dicta sunt s̄. in gl. præced. Et in quātū dictum est de clausula, peto ius & iustitiā mihi ministrari. Latissime ponūt Moder. in c. 2. extra de ordi. cogni. ubi infinitæ decisiones allegantur, & multa priuilegia habet de quib. ibi. Et de virtute istius clausulæ sup. quib. omnibus & singulis vltra p̄dicta q̄ ponuntur in inquisitionibus, vide omnino Ang.

in

in l.si vacãtia, C.de bo.vacan.lib.10.in 24.
col.qui notanter loquitur, & omnino Mo.
in repeti.c.qualiter & qñ.in 11.q.princ.q.
63.& Bal.in l.2. C.de proba. & melius in l.
& si seuerior, C. de his qui no.infa.

S V M M A R I V M.

1 *Clausula ista emergentibus & contingentibus &c. posita in inquisitione si processus erat simpliciter de vulneribus, & postea sequatur mors, an poterit sequi condemnatio de morte.*

2 *Clausula prædicta quid operetur circa qualitates omissas, ut puta qualitatem loci, temporis, et alterius.*

3 *Clausula prædicta si operetur quod possit sequi condemnatio super morte, quomodo limitatur.*

E*MERGENTIBVS, & cõtingentibus,*
& connexis dependentibus ab eis ac prorsus
extraneis dicti do. Potestas & iudex, & quilibet
eorum ex cuiuscunque ipsorum mero officio se-
cundum formam statutorum dictæ ciuitatis in-
quirere & procedere intendunt, & dictos inquisi
tos & quemlibet eorum repertos culpabiles puni
re, & condemnare intendunt, secundum formã
1 *iuris & statutorum communis Bononiæ.*) †Ista
verba apponũtur qm̃ si inquiritur simpl'r
de vulneribus non põt postea sequi condẽ-
natio de morte ex dicto processu ẽt si mors
fuisset secuta, ut not. Bar. in §. p̃tor edixit, l.
j.ff.de iniu.& in l.n nq̃ plura, ff. de priua.
deli. Sed si dicta uerba apponãtur, qñ hoc
hoc est emergens & cõtingens ex dictis uul
neribus, tunc sine nouo processu sequi po-
terit condemnatio de morte: ꝙ tñ intellige
ut no. Bar. in l. senatus. de accu. & dixi s̃. in
gl. super uerbo, de nocte. nã quoties actori
seu iudici inquirenti ius superuenit de nouo
pẽdente iudicio, ꝙ habuit cãm antiq̃ añ iu
diciũ, ꝙ iudiciũ ualet, & seq dẽt cõdemna-
tio, vt l. si rẽ, §. fi. ff. de pig. act. facit ꝙ plene
2 no. Bar. ĩ l. j. ff. de exce. †Scd'o princip'r ope
rant̃ dicta uerba, ꝙ si in inquirẽdo omittat̃
aliqua qualitas, ut puta loci, videlicet ꝙ in
platea, vel tps, vel dies, vel aliqua alia quali
tas, q̃ omissa virtute dicti primi ꝓcessus nõ
poterit itelligi intẽtata. iuxta materiã Bar.
in l. senatus, ff. de acc. & l. in delictis, §. si de
tracta, ff. de nox. & ibi Fl. tñ si dicta uerba
apponant̃ ẽt uirtute dicti ꝓcessus, si dicta
qualitas qualificat̃ & ꝓbat̃ ĩ dicto ꝓcessu,
seq põt cõdẽnatio. ar. l. j. C. de or. iu. & ma-
xime per Bar. Bal. & Sal. & est bonus tex. &
ibi Bal. de his verbis dependẽtibus & cõne
xis. in l. si quis ex argẽtarijs. §. rõnum. ff. de
eden. qm̃ in criminalib. proceditur ad simi
litudinem ciuiliũ, ut l. absentem, ff. de pœ.

AVG. Tu aũt in hac materia adde ꝙ Mo-
derni repetentes c. qual'r & qñ, ext. de accu.
facientes tractatũ sup maleficijs, sup 11.q.
prin. in 64.q. q̃ incip. q̃ro quare sudant̃ il-
la verba, emergẽtibus & cõnexis. de verbo
ad uerbũ approbãt istã sñĩam d. Ang. hic.
3 †Addũt tñ unã limitationẽ in quãtũ dictũ
est, ꝙ uerũ est ꝙ pp dicta uerba, sup emer
gentibus & cõnexis põt seq condẽnatio de
morte secuta ex vulnere, si simpl'r inq̃rit̃ d̃
vulnere, dñt hoc uerũ si uulnus fuit causã
mortis, aliàs sec⁹, q̃a potuit eẽ ꝙ fuit mor-
tuus ex negligẽtia. & remittit se ad notata
p ipsũ in c. p̃sbyterũ. ext. de ho. & dicit ẽt
hęc esse intelligẽda s̃m doct. Bar. ĩ d. l. sena
tus. Sed certe dicãt isti Doc. quicq d velint,
nunq̃ hæc sñĩa mihi placuit p ea q̃ latissi-
me dixi ĩ hac materia in solẽni repetitione
mea l. j. ff. de leg. 2. Adde hic illas additio-
nes quas addi s̃. in gl. proxime præcedenti.

S V M M A R I V M.

1 *Clausula inchoata facta & formata, est utilis in accusatione ad sciẽdũ quis primo accusauit.*

2 *Item est necessaria quia licet accusatus non re accuset suum accusatorem ut prosequatur, tamen si proponat accusationem, & subscribat, apparebit quando fuit proposita & inchoata.*

3 *Item apponitur ista clausula in inquisitionibus propter ea quæ posuit Bar. in d. l. libellorum. ff. de acc. & propter statuta quibus cauetur quod iudex intra mensem debeat expedisse processum a die inchoati processus.*

4 *Item est necessaria ista clausula in inquisitione per ea quæ notat Bar. in l. fin. ff si quis testa. lib. esse iussus fuerit.*

5 *Statuto dicente quod Potestas possit inquirere de delictis commissis per annum ante processum inchoatum, si delictum fuit commissum occulte per duos annos ante, an poterit inquirere.*

6 *Ignorantia quæ sit illa propter quam conseruatur ius inquirendi.*

7 *Præscriptio ad inquirendum quando currat iudici uel non.*

8 *Confitente reo delictum post tempus præfinitum iudici ad inquirendum, an iudex poterit sententiam promulgare.*

9 *Termino ad accusandum uel inquirẽdum lapso si quis fuerit accusatus uel inquisitus, an te-*

neatur

neatur comparere ad opponendum exceptionem
præsciptionis, ne in banno penatur.
10 *Statuto stante quod consulens communium, &*
communia, teneantur denunciare maleficia, &
capere malefactorem sub certis pœnis, & intra
certum tempus, an si maleficium sit occultum,
commune, uel consules teneantur.
21 *Statutum ponēs tp̄s terminū in quo possit inqsi*
tio formari, limitat Ang. in l. si qui. C. de adul.

Die 24. Nouembris supradicti
anni 1447.

I*NCHOATA facta & formata fuit dicta*
inquisitio per dictum dominū Potestatem,
& eius iudicem, & quemlibet uel alterum ipso-
rum, ad eorum solitum banchum iuris pro tribu
nali sedentes, ex ipsorū, & cuiuscūq; ipsorum me
ro officio, arbitrio, autoritate, potestate, atq; bai
1 *lia.* † Ista clausula est ponenda primo in ac-
cusatione, qn̄ dicatur inchoata, maxime vt
videri possit qn̄ sunt accusatores hincinde,
quis primo accusauerit, qm̄ ille præfertur
qui primo accusauit, vt l. qui prior, ff. de iu
di. nisi secundo accusaret de maiori, & præ-
iudiciali, iuxta l. per minorem, ff. de iud. vel
de tali delicto, quod si verum esset primum
de quo accusatus fuit, esset extinctum, vt l.
j. C. qui accu. non pos. facit quod no. Bart.
in l. j. §. j. ff. vi bo. rapt. vel etiā ista clausula
apponitur, & est necessaria, per ea quæ ha-
bentur in l. is qui reus, ff. de publ. iud. & qđ
no. Doct. in l. neganda, C. qui acc. non poss.
2 † Nam licet accusatus nō possit reaccusare
suum accusatorē: illud est verum ad hoc vt
possit vsq; ad finem prosequi, sed ad hoc, vt
suam possit proponere accusationem pōt.
Ideo vt videamus qn̄ suam accusationem
proposuerit, ista clausula apponit, quia dr̄
inchoata sua accusatio, qn̄ fecerit subscri-
ptionem, & alia necessaria, vt d. l. neganda,
in fi. ita dicit Bar. in d. l. is qui reus, in fi. pe.
3 col. Vel secundo principaliter in inquisitio
nibus apponitur ista clausula, per ea q̄ no.
Bar. in l. libellorū, in prin. circa fi. sui cōmē
ti, ff. de accu. vel ēt apponitur, si statuto ca-
uet, vt intra mensem iudex dēat expedisse
pcessum à die inchoati pcessus: tunc dr̄ in-
choari p istam clausulā. Facit qđ no. ī rub.
C. de in ius vo. & in §. fi. Inst. de ppe. & tē.
act. & qđ no. Guil. & alij ī simili, de citatio-
ne, ī l. j. ff. de in ius vo. facit l. 2. C. vt int. cer.
tē. facit l. fi. & quod ibi not. Bal. & Sal. C. de
4 do. † Vel tertio ista claus. est necessaria ī in-
quisitione, per ea quæ no. Bar. in l. fi. ff. si q̄
test. liber esse ius. fue, & no. Bal. in l. fi. C. de
5 dolo. & ibi Sal. † Nā si statutum dicat, q̄ Po
testas possit inquirere de delictis cōmissis
per annum tm̄ ante processum inchoatū,
& cōmissum fuit maleficium ante p duos
annos, sed fuit occultum: vt puta quia fuit
falsificatum quoddā instr̄m, an poterit inq̄
rere. Bar. in dicto loco dimisit indiscussum.
a Sed a do. Pau. de Cast. & aliqui alij Doct. in
suo consi. quod inci. Potestas secundus non
habet in syndicatu suo &c. dicunt, q̄ nō oīs
ignorantia ius Potestatis cōseruat. nā quę-
dam sunt crimina, quæ per diligentem in-
uestigationem, & inq̄sitionem gn̄alem po
tuissent in Potestatis notitiā deuenire, q̄a
non fuerunt ita occultè cōmissa, q̄n facta
criminum diligenti inquisitione gn̄ali pos
sent reperiri: tunc si iudex omisit facere ta-
lem inquisitionē gn̄alem, vel minus diligē
ter fecisset ignorantia, non impedisset t̄pa
statuti currere, quia cū potuit facere, vt sci-
ret, hr̄ pro sciente, vt l. qui pōt, ff. de reg. iu.
facit c. fi. de elect. talis enim ignorantia fun
6 data non est super iusta causa. † Quædam
vero crimina sunt tam occulte commissa,
q̄ de facili nō possent in notitiam deueni-
re per gn̄alem inquisitionē, de qua in l. cō-
gruit, ff. de offi. præsi. ad quā iudices tenea-
tur, sicut est in crīe falsitatis, quod s. cretissi
mè committi potuit: tunc ignorantia con-
seruat ius inquirendi, quia est fundata sup
iusta, & rationabili causa, vt l. sem p, §. sed si
is, ff. quod vi aut clam, quę probat istam di
stinctionem: quę probatur ex duarum legū
coniunctione, videlicet ex l. pe. ff. si quis te.
liber esse ius. fue. coniuncta l. fi. eo. tit. Nam
l. pe. probat primum membrum distinctio
nis, l. fi. probat s̄m. Et s̄m istam distinctio-
nem intelligi debet, quod no. Bal. in l. fi. C.
de dolo. Bart. & Bal. in l. j. circa medium, C.
qui admit. & in l. 2. C. de ædil. act. & in l. id
quod pauperibus, C. de epis. & cler. pro qua
dist. casus est in simili in c. cum in tua, qui
matri. accu. poss. Sed do. Ludo. filius Fran.
Albe. de Are. Doct. solennis in suo consil. q̄
incip.

ADDITIO.

a ¶Sed do. Pau. de Cast. *In consi. 228. in primo*
impressis & ibi vide Ro. in consi. 226. & ibi quā
do currat tempus executori. Ber.

7 inci. cõfultatis infra fcriptis dubijs &c.† di
ftinguit, aut delictum ex perfona delinquẽ
tis erat incognitũ, vt in exẽmplo Bar. de fal
fitate, tunc non currit prȩfcriptio iudici ad
inquirendũ: aut delictum erat notum, fed
delinquentis perfona ignorabatur, & tunc
currit p̄fcriptio. Ifta diftinctio habetur per
Bar. in l. pe. coniuncta l. fi. ff. fi quis te. liber
effe iuf. fue. Et hanc partẽ vltimo loco alle-
gando fequi vr̃ Bar. in d. l. fi. quia cum ma-
leficium eft notum iudici, potuit inueftiga
re, & inquirere, & fcire malefactorẽ: vnde fi
nõ fecit, fibi imputetur, & currit p̄fcriptio.
arg. l. qui non facit, ff. de reg. iur. Sed Ludo.
de Ro. in l. 1. §. occiforũ, ff. ad Silla. dicit pri
mo, ꝙ licet Bar. in d. l. pen. vel fi. non deter-
minet: tñ in d. l. eum, §. qui in popularibus,
ff. de iureiu. decidit, ꝙ à die fcientiæ currit
tp̄s. Sed Bal. ibi tenet contrariũ, quia accu-
fatio vel inquifitio à t̄pe delicti commiffi
certa eft, ergo ignorantia non impedit cur-
rere cõtra eos p̄fcriptionẽ: quia ẽm ipfum
pro inducenda libertate tp̄s cõtra ignoran-
tem currit: & maximè, quia non requiritur
factum p̄fcribentis, vt l. fi partem, §. fi per
fundum, ff. quemadmo. fer. ami. & idem te
net Bal. in l. gño, ff. de infa. vbi ẽt dicit, qđ
quantuncunq; delinquens cõfeffus effet de
liquiffe: tñ fi hæc cõfeffio poft lapfum t̄pis
facta fit, inq̄fitio vel accufatio fundari nõ
poterit, quia paria funt quẽ abfolutũ effe,
vel terminum p̄fcripfiffe, vt l. fed fi unus, §.
fed fi à te, ff. de iniu. facit, C. de iniu. l. fi nõ
conuicij. Nec ob. ẽm eum, ꝙ delicta rema-
neant impunita, & multa illicita cõmittũ-
tur, vt l. pen. ff. de his qui no. infa. & ad hoc
decidendum allegat theoricam Guil. in l. fi
cum exceptione, §. fatis clementer, ff. quod
meticau. vbi dicit, ꝙ vbicunq; tractatur de
odio fumendo, vel finiendo, femper tp̄s p̄fi
xum in dubio p̄fumit̃ cõtinuum: & fic cur
rit à die ignorãtiæ, vt ff. de dolo, l. fi. fed ita
eft in cafu nr̃o, igit̃ &c. Sed Ludo. in d. §. oc
ciforum. dicit, ꝙ §. fi per fundum, allega. p̄
Ang. non ob. quia rñdet ibi, vt no. Bal. uide
licet, ꝙ ibi loquat̃ in p̄fcriptione extraiudi
ciali, q̄ caufat̃ ex non ufu. fecus eft autem
in p̄fcriptione iudiciali, vt eft in cafu nr̃o:
quia illa etiam dum tractat̃ de odio finien-
do, aut de libertate inducẽda, non currit ni
fi à diẽ fcientiæ. Sed tñ contra iftud dictum
dq. Ludo. facit quoddam confi. quorundã
Doct. Florentinorum, videlicet do. Nelli de
S. Gem. d. Stepha. Bonacurfij, do. Guil. de Te
nagul. do. Gafpa. M. Ludo. ꝙ confi. incip. fe
cũda dubitatio eft &c. In quo quidem cõfi
lio tenẽt dicti Doc. ꝙ quoties agit̃ de odio
finiendo, oẽ tp̄s eft continuum. Vnde oĩs
actio ad vindictam, & oĩs accufatio habet
tp̄s: & fic concludunt dicti Doc. ꝙ Poteftas
poft dictum tp̄s cognofcere non poffit, hoc
fallit dñt ipfi, qñ delictum effet oĩno inco-
gnitum, quia tunc non currit p̄fcriptio: fe-
cus qñ eft notum alicui accufare uolẽti, vt
s̃. probatur. & in l. annus. de calum. & in l.
cum fex. de ædil. edi. vnde non tenet opin.
8 Ang. Vnũ tñ dicit effe no. † ꝙ illud qđ di-
cit Bal. de cõfeffione poft tp̄s facta eft fal-
fum, per no. Bal. in l. properandũ. in fi. prĩ.
C. de iud. dicens, ꝙ quãtuncunq; tp̄s termi-
ni fit lapfum: attñ fi poft illud pars confite
ret̃ in iudicio uigore confeffionis, non ob-
ftante lapfu termini, iudex poterit fnĩam
promulgare, eo ꝙ cõfeffio facta in iudicio
inducit notorium, ut l. ictus fuftium, ff. de
his qui no. infa. in quo iure ordo non fer-
uat̃, vt c. ad nr̃am, de iureiu. Ita dicendum
eft, ꝙ iudex virtute notorij refultante ex iu
6 diciali confeffione procedere põt.† Ex quo
ẽt deciditur, fi poft lapfum termini ad ac-
cufandum, vel ad inquirendum accufatus,
vel inquifitus tenet̃ comparere ad opponẽ
dum exceptionem p̄fcriptionis, ne in bãno
poffit poni. Iftam q. format Bar. in l. 2. §. 2.
ff. ad Turpil. & melius in l. fi eum, ff. fi quis
cau. Et diftinguit, aut ex tenore inquifitio-
nis apparet impoffibilitas cognofcẽdi, aut
non. Primo cafu ex proceffu bannum non
põt fequi. facit ꝙ not. gl. Doct. & Bar. in l.
vbi pactum, C. de tran. & Bar. in l. eum q̄
ita. ff. de verb. ob. & in l. fi vnus, §. pactus ne
peteret, ff. de pact. Rõ, quia libellus cõtinet
in fe expreffum errorem, & iõ eft ineptus.
Vnde quicquid fequitur ex eo, eft nullum,
l. cum quȩdam puella, ff. de iurifd. om. iud.
pro qua alleg. Lud. in d. c. occiforum. quia
fnĩa lata virtute inepti libelli, eft ipfo iure
nulla. Et elegãter dicit gl. Infti. de obl. §. fi.
p̄ quo alleg. tex. ff. de iureiu. l. fi libertus, &
c. cũ dilecti, de emp & uend. Ideo cõparere
tenetur, aliàs in banno ponitur: hoc dicit
Bal. p̄ d. l. fi eum, in prin. quæ oĩa bene no.
AVG. Tu autẽ in hac materia adde, qđ
per prædicta non haberes perfectã conclu-
fionem

ſionē in hac materia: & certè iſte paſſus du
bius eſt ex eo ꝙ Doctor. vario modo locuti
ſunt, ſed referam ea quæ reperio ſcripta pe
nes Doc. Nam Ang. in Auth. de ſan. epi. §.
ſi quis rapuerit. ꝑ illū tex. dicit, ꝙ iſte tex.
eſt not. ad hoc ꝙ p̄ſcriptio tꝑalis nō currat
ignoranti ſe actionem hr̄e, quod apparet,
quia annus qui dat̄ ad uendicandum ibi di
cta bona, incipit currere a die ſcientiæ cō-
miſſionis dicti maleficij. Et iō per p̄dicta
infert ad qō. nr̄am dicens, ꝙ per hæc patet,
ꝙ ſi ſtatutū dicit, ꝙ intra ſex menſes poſſit
de maleficio cognoſci, iſti ſex menſes non
incipiunt currere, niſi à die quo ſcit̄ ꝙ ma
leficium fuit cōmiſſum. alle. l. j. ff. qđ vi aut
clam, & ad Sill. l. ſi quis in graui. dicit tñ, ꝙ
p̄ſcriptio 10. annorū, 20. vel 30. currit igno
ranti, vt l. oīs, C. de p̄ſcr. 30. annorum. Sub-
dit tñ ꝙ iſta p̄ſcriptio tēporalis non currit
ignoranti ad ipſius incōmodum. Et ita di-
cit, ꝙ habemus intelligere tex. in l. genero,
ff. de his qui no. infa. & ad hoc allego Ang.
ī l. gño, ff. de his ꝗ no. infa. ubi latiſſime di
ſputat iſtā materiā, qñ tp̄s eſt utile vel cōti
nuū, allegando oēs Doc. antiquos, & infert
ad qō. nr̄am, & facit mentionem de doctri-
na Bar. in d. l. pe. ff. ſi ꝗs teſta. liber eſſe iuſ.
fue. & qño Bar. iſtam materiam indeciſam
reliquit. tenet tñ Ang. in dicta l. genero, ꝙ
tale tp̄s non currat, niſi à die ſciētiæ, per d.
l. genero. & per l. auus, ff. de calum. & per l.
ſemper, §. hoc interdictum, ff. ꝙ vi aut clā.
& per regulā q̄ dicit ꝙ oīa tꝑa à principio
ſunt vtilia, ut no. in ru. & in l. j. ff. de diuer.
& temp. p̄ſcr. in gl. rub. quia impedito age-
re à principio non currit p̄ſcriptio, ut l. At
tilicinus, ff. de ſer. ruſti. præd. Et quia expe-
dit reipublicæ maleficia puniri, l. ita vulne
ratus, ff. ad l. Aqui. Non ob. l. oēs, C. de p̄ſci.
30. annorū. quia ibi expreſſe imperator ſta
tuit vt currant tꝑa ignoranti. Et iō currit,
ut ibi: & in corpore ut factæ nouæ conſti.
Nec ob. d. l. pen. q̄ allegat̄ pro caſu in cōtra
rium, quia ibi delictum fuit commiſſum
per ſeruum in ſeruitute exiſtentem. Vnde
non mirum ſi ſcientia ſuperueniens nō eſt
cā inducendi actionem, q̄ ab initio non eſt
nata. Sed in qōne nr̄a ius accuſandi erat or
tum, ſed ignorabat̄ cōtra quem, quia male-
ficium erat occultum. Et iō non mirum, ſi
eo in notitiam deducto competit potentia
accuſandi: & dicit ꝙ iſtam qō. habuit de fa
cto Peruſij tꝑe dom. Quirini de Narnia, aſ
ſidente ſecū quodam do. Bartho. de Placen
tia: ꝗ per p̄dictas leges & rōnes quēdā de-
capitari fecit. Itē adde ꝙ iſta vī deciſ. Bar.
in l. cum qui, §. in popularib. ff. de iureiur.
qui per tex. in l. ſemper, §. alius, ff quod ui
aut clam. dicit ꝙ licet tp̄s limitatū à ſtatu-
to currat à die operis perfecti: tñ hoc intel-
ligēdum eſt, ſi in notitiā eius peruenit: ꝗa
ſi opus eſt factū clam: tunc tp̄s nō curreret,
per d. l. ſemper, & aliàs vidi doctiſſimos ad-
uocatos multum magnifacientes & excla-
mātes in hac materia de illa doctrina Bar.
in d. §. in popularibus. & idem tenet Pe. de
Anch. in c. canonum ſtatuta. extra de cōſti.
in verſi. ſed alibi quærit Bar. Sed aduerte ꝙ
licet Bar. iſtam quæſtio. indeciſam relique
rit in l. fi. ff. ſi quis teſta. lib. eſſe iuſ. fue. ꝗa
dicit ꝙ quæſtio dubia erat, & de facto pen-
debat. tñ Bald. in l. fi. C. de dolo. ponderans
ibi illum tex. dicit, ꝙ ille tex. facit ꝙ ſi ſta-
tutum dicit, ꝙ de maleficijs non poſſit in-
quiri ultra ſex menſes, debet intelligi ſiue
maleficium erat manifeſtū, ſiue occultum,
quia non à die ſcientię, ſed à die delicti cō-
numeratur tp̄s, vt ibi probatur: & idem te-
net Sal. ibi in d. l. fi. qui etiam not. dicit, qđ
ſi ſtatutū prohibet ultra dictos ſex menſes
cognoſci, ꝙ lis inchoata intra ſex mēſes de
bebit intra idē tp̄s terminari. aliàs vltra di
ctos ſex mēſes cognoſceret: & hoc repugna
ret dicto ſtatuto. Et certe hoc eſt notabile
verbū in materia, & iſtam opi. tenet Ang.
in l. fi. ff. ſi quis teſt. liber eſſe iuſ. fue. qui di
cit, ꝙ licet contra iſtam deciſionem faciat
tex. in l. auus, ff. de calum. ſ. ꝙ p̄ſcriptio nō
debeat currere ignoranti, cū non ſubſit po-
tentia agendi ꝑꝑ ignorantiam. Ergo vī ꝙ
p̄ſcriptio nunq̄ fuerit inchoata, ut l. j. ff. de
diuer. & temp. p̄ſcrip. Dicit tñ ꝙ in contra-
rium eſt uerū, quia actio nata eſt, licet ꝑꝑ
ignorantiam in iudicium non ſit deducta,
q̄ nō obeſt ēt in initio curſus, pręſcrip. tex.
alle. in l. ſi fundū, §. ſi partem, ff. quēadmo.
ſer. amit. ratio eſt, quia hęc p̄ſcriptio currit
abſq; facto p̄ſcribētis, & eſt p̄ſcriptio fauo
rabilis, ſic in l. ſequi[illegible], §. ſi uiam, ff. de uſu-
cap. & quia p̄ſcriptio ſtatutaria ſubroga-
ta eſt in locū p̄ſcriptionis legalis lōgiſſimi
tꝑis, vñ ſapit eius naturā, & illa currit igno
ranti ēt ius & factū, l. ſi ꝗs emptionis, ī fi.
C. de pręſcri. 30. annorū. Quinimo dicit ꝙ
credit

credit nõ posse implorari beneficiũ restitutionis in integ.ex clausula gñali,ꝗa in executionibus pęnarũ illud non vendicat sibi locũ, nec minoribus patrocinaẽ.l. auxiliũ.ff.de min.§.ĩ delictis.licet alias hẽat locũ, vbi eẽt ꝑscriptio ꝑꝑ ignorãtiã nõ ꝑꝑ aliud impedimẽtũ cõtra actionẽ ciuilẽ, per tex. in l.Attilicinus.ff.de serui.rust.ꝑdi.& dicit ista mẽti esse tenenda, quia multoties ista ueniũt de facto,certe passus hic dubius est cũ nedũ Doct. sint varij, sed illustres Doc. ipsimet variãt,ꝗa in vno loco vnũ dicũt,& ipsimet in alio loco dicũt cõtrarium, & iõ Ang.nõ fuit recordatus de his q̃ scripsit in d.l.genero,vbi expresse dicit cõtrariũ. & istã partẽ tenet ẽt Bal.in l.eũ ꝗ.§.in popula.ff.de iurciu.ĩ fi.Sed aduerte ꝙ cõtra istã decisionẽ vr̃ tex.& ꝙ ibi Doc.in l.j.C.de exact. trib. li.x.vbi hr̃ ꝙ tales ꝑscriptiones nõ currãt ignorãti,ꝑ quẽ tex.dicũt Doc.ꝙ vbi pęna veniret imponenda iudici nõ inquirenti de maleficio intra dictũ tp̃s,vel officiali nõ denũciãti,puta sindico, vel ei ad quẽ ꝑtinet denunciare intra dictũ tp̃s,tũc tale tp̃s nunq̃ currit ignorãti nisi à die sciẽtię,ne ignorãti videatur pęna imposita. Et iste tex. in d.l.j.quẽ tex. ibi ad hoc ꝓpositũ põderat Bart.& hanc limita. ponderauit ẽt Alb.de Ros.ĩ q. stat.q. 80.in 2.par.ĩ q.q̃ in
10 cipit, †sed q̃ro si cõsules cõium & cõia ex forma statutorũ teneanẽ denũciare maleficia,vel capere malefactorẽ sub certis pęnis & intra certũ tp̃s, & maleficiũ sit occultũ, puta furtũ,vel aliquod aliud maleficiũ factũ de nocte.puta, ꝗa maritus occidit vxorẽ in lecto,sicut dicit Alb.ꝙ sibi occurrit de facto, an cõe teneatur. & dicit ꝙ putat qđ nõ,& dicit ꝙ hoc sæpe obtinuit. ꝑ l.j.§.occisorũ,ff.ad Sil.& ibi ẽt Al.hoc dixit,& Dy. hoc voluit ĩ l.si ꝗs in graui.§.ĩ sepulchro. co.ti.& hoc ẽt affirmauit Alb.ĩ l.si iõ.C.de his quib.vt indig.dicit tñ Alb.in d.q.80.ꝙ certe cõtra istã decisionẽ fortiter obstat tex. ĩ l.cũ fratrẽ.C.de his ꝗb.vt ĩdig. vbi frater fuit occisus cũ veneno.& sic occulte,tñ hæredes puniunẽ si nõ vindicãt necẽ.Sed Al. rñdet ꝙ intelligit illã legẽ cũ determinatione dictæ legis,si iõ, s.qn delictũ ẽ manifestũ,& ex tũc excedit tp̃s,arg.l.cũ lex.ff.de ædil.edic.& l.auus.ff.de cal.Et istã partẽ tenet in terminis Bar.ĩ l.diuus,la 2.ĩ vlt. col. ff.de cust.reo.& Bal.ĩ l.j.C.de his ꝗ latr.& Bar.ĩ l.semꝑ,§.hoc interdictũ.in ver.annũ, ff.ꝙ vi aut clã.& Bar.in l.auus.ff.de calũ.& Bar.in d.l.fi.ff.si ꝗs test.li.esse ius.fu.& Bar. ĩ l.j.§.occisorũ.ff.ad Sil.& Bal.in l.j.ꝑ illũ tex.C.de priu.carc.& Bal.ĩ l.j.C.de fal. mone.& Ang.in l.si cum exceptione.ĩ §.ĩ hac, ff.ꝙ me.cau.affirmauit ẽt Ang.in d.l.gño. & Ang.in d.l.sꝑ.§.hoc interdictum.dicit ꝙ ista qõ fuit formata ꝑ Dy.& Ia.de Are.ibi, ꝑ illum tex.hoc exꝑsse affirmauerunt, ꝙ tale tp̃s ad inꝗrendum nõ currit Potestati ignoranti maleficiũ quo ad euitationẽ pęnę si nõ inꝗsiuit,& sindico si nõ denunciauit. Moderni in d.l.fi.C.de dolo. vñr tenere illã partẽ,ꝙ tale tp̃s currat Ptãti ignorãti,si nõ inꝗrit quo ad hoc,vt nõ possit amplius inꝗrere illo tꝑe elapso, ꝗa regulariter oẽs ꝑscriptiones hẽnt tp̃s cõtinuum nisi contrarium reperiaẽ specialiter statutũ,& allegat gl.& Bar.in rub.ff.de diuer.& temp.ꝑscrip. & gl.ĩ l.fi.ff.co.ti.ꝑ l.nunq̃. §.ĩ usuca.ff.de usuca. & per pulchra uerba Bal.declarat in l.quãdiu.C.ad municip.& istã partẽ tenuit Bal.in d.l.gño,& Ro.in d.§.occisorum.nisi ꝭm eos tale statutũ esset cõditum ab epõ, vel comite,vel marchione,& nõ à populo: quo casu,cum tale statutũ tanq̃ factũ à magistratib.hẽat vim iuris ꝑtorij, vt declarat Bar.in l.stipulationũ aliæ.in pri.ff.de verb. o .cum concor. quas ibi dedi. Ideo tp̃s ꝑfixum à iure ꝑtorio semꝑ intelligiẽ esse vtile & non continuum, vt voluit ẽt tex.notabilis.Inst.de ꝑpe.& temp. act.in ver.annũ. & no.Bar.in rub.s̃.alle.iõ nõ currit ignorãti.Ita loꝗtur tex. in d.l.auus. & ĩ d.l.semꝑ. Tẽpora vero cõtinua currunt impedito, tã ꝑꝑ ignorantiã,q̃ ꝑꝑ absentiã & similia,vt habetur in d.l.fi.C.de dolo.& in l.fi. C.de ꝑscr.longi temp.cum simi. Et hanc partẽ ꝗ tenẽt Mod.ĩ d.l fi.vr̃ approba.Pau.de Cast. in l.gño.ff.de his,qui no.inf.in vlt.col qui dicit,ꝙ reperitur quędam sing.doctr.Guil. de Cu.in l.si cum exceptione. §.si ꝗs. ff. ꝙ met.cã.ꝗ dicit ꝙ tp̃s ꝑfixum ad accusandũ vel inquirẽdũ ꝑꝑ odiũ ipsius accusationis, vel inꝗsitionis semꝑ currit ignorãti, & iõ elapso illo tꝑe nõ poterit fieri inꝗsitio vel accusatio. Et subdit ipse Pa. de Ca. ꝙ est ista bona conclusio, ꝗa tp̃s legale in dubio est continuum,& nõ vtile,ꝑ illã gl.not. in d.rub. ff.de diuersis & temp. ꝑscri. & facit mentionem ibi Pau.de Cast.qũo Bal.ibi te

net istam partẽ, licet Ang. dicat contrariũ ibi. & se iactat habuisse hanc qõnem de facto & obtinuisse. Sed Paul. de Cast. dicit ꝙ suæ rationes sunt satis debiles, & deridet Ang. qui allegauit gl. in rub. ff. de diuer. & temp. act. quæ sm eũ dicit, ꝙ tp̄s legale in dubio est vtile, & illa gl. dicit contrarium ꝙ imo tp̄us est cõtinuũ in dubio. Sed aduerte quia mihi durum sapt, quia istæ p̄scriptiones breues currãt iudici ignorãti vel accusatori, & maxme ꝙ lapso illo modico tẽpore, nõ possit inquiri contra delinquentes, maxime si sunt delicta atrocia & contra iura naturalia, cum de iure cõi hmõi præscriptiones durarẽt per spatium xx. vel xxx. annorum regulariter, ad hoc vt non possit querelari de delicto, dico regulariter per tex. & gl. in l. querela. C. de fal. cum similib. & quod ibi per gl. Bar. Bal. Ang. Sal. & Doc. & per gl. in l. in cognitione. ff. ad Silla. & iõ quòd ꝑꝑ breue tẽpus statuti tridui vel mẽsis, vel sex mensium vel per annũ tollatur vt nõ possit quæri de delicto hoc non credo de iure posse sustentari. iura. n. s̃. allegata quæ volunt ꝙ tẽpus currat ignoranti, regulariter hẽnt maximũ tractum tẽporis decem, xx. vel xxx. annorum, vt no. in d. l. oẽs, & in d. l. quia lex præsupponit & præsumit ꝙ elapso illo longo tẽpore quo non est quæsitũ de delicto, illud delictum non fuerit perpetratũ in rerum natura, quia prescriptio æquiparat̃ veritati. l. j. C. de ser. & aqua. vt inquit Bal. in c. fina. in vlt. col. de feu. dato in vice legis commisso. hæ rõnes cessant qñ tempus breue est. Et ideo dicit Bal. in c. j. §. porro. qualiter olim feudum pot. alie. quòd istæ præscriptiones criminales, vel minoris tẽporis nunquã currunt ignoranti, & affirmauit Bal. in c. fi. de prohi. fe. alie. per Loth. & maxime elapso illo tempore posset quæri de delicto, si constaret de delicto per confessionem delinquentis, & hoc vr̃ etiam esse de mente Bal. in l. properandũ. in fi. prin. C. de iud. per rõnem quã ipse ibi assignauit vt s̃. dictum est. Tenentes tñ aliam partem possent alle. alias limitationes, vt põt colligi in decisionibus Doct. s̃. per me alle. & negari non potest quin iste passus non sit dubius in

11 iure. † Item in hac materia adde vnam mirabilem limitationẽ Ang. in l. si qui. C. de adul. qui alleg. Ia. Bu. quòd elapso illo tempore terminato ab ipso statuto, poterit inquisitio formari. & omnino vide Pe. de Anc. in repe. c. canonum statuta. extra de cõsti. in materia interpretationis ibi dum dicit. Quintodecimo vtrum statuta recipiant interpretationẽ in sexto. Sed alibi querit Bart non soluit vtrum illud tẽpus ad acccusandũ &c. Et ibi dat vnam mirabilẽ limitationem in materia q̃ oĩno videas & Pau. de Ca. in consi. 226. qui ponit de quadã muliere que fuit impregnata, an tẽpus incipiat currere postquã peperit. & an tp̄s currat ignoranti, & an tp̄s sit vtile uel cõtinuũ.

12 *Procedi omni die & tempore, an possit in criminalibus.*

12 ANG. † Quero, an omni die & tẽpore possit procedi in criminalibus. Dic quòd de iure cõi nõ potest ꝓcedi diebus feriatis. nec in honorẽ Dei. vt l. si feriatis. ff. de fer. nec etiam feriatis in hoĩum vtilitatem, vt l. custodias. & ibi Bar. ff. de pub. iu. nisi aliter per statutum sit prouisum. & sic habeas menti ꝙ ille ferie que sunt & obstant in ciuilibus. sunt etiam in criminalibus, saluo quã in casu l. prouinciarũ. C. de fer. in quo casu potest procedi propter criminis immanitatem etiam in die paschatis.

AVG. Tu aũt in hac materia adde, & dic ꝙ imo vr̃ quòd indistincte executio criminalis fienda est die dominico. quia ius dicit ꝙ nõ est pctm̃ occidere delinquẽtẽ, 23. q. v. c. qui malos. & c. iudex. Sed Io. And. & An. de But. & oẽs Doct. in c. j. ext. de fer. dicunt quòd licet nõ sit pctm̃, est tñ horrẽdum & miserabile, & ob rei reuerentiã abstinendũ. non tñ ob. quod dr̃, ꝙ beati qui faciũt iustitiã omni tp̄e, quia intelligitur oĩ tp̄e. s. cõpetẽti, vt c. nunquã, de cõsecr. dist 5. & c. j. de vsuc. Excipit tñ Host. ibi. fallit in publico latrone & nocturno depopulatore, per l. prouinciarum. C. de fer. Et voluerunt ibi Doct. maxime An. de Bu. & Abb. & Moderni. que conclusio mihi placet, quia l. prouinciarũ. non loquitur in nocturno depopulatore sed ꝑꝑ inhumanitatem criminis extẽdunt illam l. prouinciarum. & vr̃ esse de mẽte Bal. in d. l. prouinciarum. que non loquitur nisi in certis latronibus ut extendatur illa dispositio ad omnia delicta que sapiũt inhumanitatem. & vide d. An. & Abb. & Doct. in c. fi. extra de iud. aliquid per Doct. in c. fi. ext. de feri. Et certe ista q. est male formata hic, quia hoc quod sequitur non bene conuenit.

13 *Statuto dicẽte q͛d Potestas nõ possit cognoscere de maleficio commisso ante inchoatũ processum per annum, modo aliquis fecit ligam prohibitam iam sunt tres anni, qua adhuc durat, an possit de hoc crimine cognosci, & vtilis erit clausula*

clausula, inchoata facta &c.

14 *Statuto cauetur quod iudex expediat processum vel accusationem intra duos menses probata accusatione intra legitimum tempus, opponitur de falso contra testes, an talis instantia prorogetur, ita quod si iudex non expediat causam, non incidat in penam.*

15 *Potestas cognoscere non potest de maleficijs cõmissis per sex menses ante initium officij sui modo ante lapsum termini inquiritur, sed inquisitio non habet substãtialia propter quod fit alia recta, sed post sex menses dictos, an poterit delictum tunc puniri.*

16 *Limitatur primo versiculu pracedens qui incipit, statuto cauetur, si iudici ex actis constet de innocentia accusati.*

17 *Limitatur secundo si accusatus accusaret suũ accusatorem ex eo quod dicat eum produxisse falsos testes.*

18 *Accusatus de homicidio si in medio exceptionis dicat testes falsos esse, differtur qõ homicidij.*

19 *Limitatur primo dictum pracedens nisi iudici constet quod in fraudem & causa litis differenda talis exceptio proponatur.*

20 *Limitatur secundo nisi imputari possit accusato quod nimis se arctaret ad opponendum exceptionem pradictam.*

21 *Aduocati caute faciunt vt accusatus de homicidio accuset accusatorem, quod testes falsos produxit vel excipiat contra testes de falso.*

13 ANG. † Est etiã talis clausula vtilis, quia si statutum dicit ꝙ Potestas non possit cognoscere de maleficijs cõmissis ante ĩchoatũ ꝓcessum ꝑ annum. Mõ pone ꝙ aliqs cõ
a misit maleficiũ qđ hẽt cãm permanentẽ, a vt puta qa in loco prohibito fecit ædificiũ qđ adhuc durat, vel facta fuit q̃dã liga vel cõiuratio ꝓhibita iã sũt tres anni & adhuc durat, an possit de hoc crimine cognosci. Gl. in l. eũ q. §. in popularibus, ff. de iureiu. vr velle ꝙ nõ. in cõtrariũ facit l. j. ff. de vsu fru. accre. & in l. eum qui. & qđ not. Bar. ff. de fur. facit l. fi. §. fi. cũ gl. de his qui deiecc. vel effude. & p̃dicta ꝓcedũt si statutũ dicat si qs habuerit ędificiũ in platea, secus si dicat si quis ędificauerit, qa tunc inspicimus tẽpus ædificationis, & a ꝯinde currit p̃scriptio, si hoc notũ erat, sec⁹ si factũ esset clã, vt l. semper. §. annus. ff ꝙ vi aut clã. ita dicit Bar. in d. §. in popularibus, de quo plene in cle. j. de consan. & affi. ꝑ Pe. de Anc. facit l. inficiãdo, §. infans. ff. de fur. & ꝙ no. Bar. vbi ponit, an vnus ludus cõtinuatus sit vn⁹ ludus, vel plures ludi. dic vt ibi per eũ, quia nõ est materia nr̃a. Et aduertas ꝙ illud statutũ qđ dicit ꝙ Potestas non possit cognoscere de maleficijs ante suũ officium ꝑ sex menses cõmissis, intelligitur & intelligi dẽt princip̃r, non aũt secundario & incidẽter. Vñ si de alio inquiratur vel agatur, & postea incidenter & secũdario deducat̃ vnum delictum cõmissum ante annũ, ꝙ Potestas poterit cognoscere & punire. Ita dicit Bal. in auth. qui semel, C. qũo & qñ iudex, & ꝓ hoc facit quod no. Bar. in l. si quis nec cãm ff. si cert. petat. in illa qõ. an valeat statutũ in fauorem bãnitorũ, vbi dicit, ꝙ sic, qñ fit in fauorem reipublicæ princip̃r & in consequentiã, & necessario resultat vtilitas bãnitis, secus si principaliter in fauorẽ bannitorum statueretur, de quo ibi ꝑ eum, facit
14 l. interdũ, § qui furẽ, ff. de fur. Quid † aũt si statuto cauet̃ ꝙ si iudex expediat ꝓcessum intra duos menses, vel accusatio finiatur in instãtia duorũ mensiũ, & probat̃ accusatio vel inquisitio intra legitimũ tp̃s, sed oppo
b nitur de falso *b* cõtra testes, an talis instãtia prorogetur, ita ꝙ si iudex nõ expediat cãm nõ incidit in pęnã. Istã qõnem format Cy. & Bal. in l. j. C. qui accu. nõ pos. & ibi finaliter concludit Bal. ſm aliquos ꝙ iudex condemnet saluo & reseruato ꝙ si apparuerit, postea ꝙ testes falsum dixerint, ꝙ condemnatio habeat̃ ꝓ nõ facta, & interim nõ põt fieri executio, ut l. si pecuniã, ff. si cer. petat. Sed Cy. & Ray. tenent ꝙ dẽt supersedere in prima & cognoscere de testium falsitate, & prima instãtia prorogata intelligitur, quia iudex cum de vita hominis agatur, debet multũ põderare, vt ĩ Auth. vt iud. sine quo quo suffta. & l. si quis vltro, ff. de qõnibus. in 2. col. Et hoc verum est si illi testes qui necessario faciebant probationẽ redarguũtur de falso. Sinautem præter eos qui radarguuntur remanet probatio sufficiens non suspenderetur. vt C. de quæstionibus. l. j. facit

ADDITIONES.

a ¶ Permanentem. *Adde Mo. in d. §. in popularibus, & Pet. de Anch. in consi. 4. Ber.*

b ¶ De falso contra testes. *Adde tu & vide de hoc per Abb. in consi. 16. in 2. volu. & Barba. in cons. 36. inci. praclare scribitur.*

cit l.j.in fi.ff. quẽadmodũ te.aper. ita dicit
Bal.in d.l.j.C.qui accu.non pos.vbi istã qõ
15 nẽ vide latius.†Et aduertas diligẽter pone
vt supradictũ est, ꝙ de maleficijs cõmissis
retro per sex menses ante initiũ sui officij
Potestas cognoscere non possit, mõ à die
cõmissi maleficij anteq̃ transeãt dicti sex
menses Potestas inquirit vel per accusatio
nem proceditur de dicto maleficio, quæ tñ
inquisitio seu accusatio de iure non habet
sua substãtialia, fit emendatio inq̄sitionis
vel accusatiõis.& ponunt̃ substãtialia post
dictos sex mẽses a die cõmissi maleficij, an
illud fieri possit & tale delictũ puniri. Rñ-
deo ꝙ nõ, ita singulariter dicit Bar.ꝙ de fa
sto determinauit in l.edita. in 2.col. ver.&
per hæc determinat̃ qõ. &c.C.de eden. all.
ff.de adul.l.accusaturus.quod no.sin.
AVG.Itẽ in quantũ tacta est s̃.illa diffi-
cultas, an qõ falsitatis faciat supersederi in
cã principali. Addatis ꝙ reperio Al.de Ro.
in duob.locis latissime disputasse istã diffi-
cultatẽ. Primo ĩ l.fi. C.si ex fal.ins. Scd̃o in
q.statu.in j.par.q.73.q̃ inci.mõ subijcio q.
dispu.ꝑ do.Rich. q̃ talis est.ex forma statu
ti tenet̃ rector intra 60.dies teriare cãs crĩa
les, sub certa pœna subdit, cõtĩgit aliquẽ fo
re accusatũ de homicidio, & probatũ est ꝑ
testes. Ipse accusatus ulterius arguit & ac-
cusat testes falsos, vel opponit testes eẽ fal-
sos, an hoc pendẽte sine metu pęnę possint
iudex differre vltra 60. dies illam primam
cãm crĩalem de homicidio, & dicit ꝙ certe
illa l.vl.C.si ex fal instr. multũ facit ꝙ dif-
ferri debeat, quia si sñĩa lata fuisset p̃textu
falsorũ testiũ, retractaretur per totũ ti.C.si
ex falsis instr.& per l.diuus, ff. de re iud. Er
go multo fortius differri põt. Subdit tñ ip
se Alb.ꝙ Rich.in loco s̃. allegato post mul
ta subtiliter allegata pro & contra determi
nauit oppositũ, quia non potest dici quæ-
stionem homicidæ differendã, nisi hac sola
rõne, quia si testes de falso condẽnarentur,
accusatus de homicidio esset purgatus, &
ad hoc tendunt oĩa iura pro hac parte per
ipsum allegata, dicit ergo Albe. est ergo so
lũ hoc attẽdendũ vtrum acta in qõne falsi
p̃iudicent in q̃stione homicidij, quia si præ
iudicant, oportet differri, aliàs non. Qđ aũt
non p̃iudicent nec opitulentur vr̃ casus in
l.is qui reus, ff.de pub.iud. ibi dum dixit in
tex.ꝙ nõ relatione criminũ, sed innocentia
reus purgatur, & pro hoc est bonus tex.in
l.2.§.si publ.ff.de adult. restringit tñ se ibi
Alb.nisi referatur tale crimẽ, ꝙ adeo esset
p̃iudiciale, si cõstat illud esse cõmissum, nõ
sit possibile, de quo prior accusatur fore cõ
missum, vt est exẽplũ ĩ l.j.C.q acc. nõ pos.
multo ergo fortius non releuat, qñ crimen
non in accusatorẽ, sed in tertiã p̃sonã, pu-
ta in testes proponitur ad pœnã eis impo-
nendã, quia tunc res inter alios acta &c.per
totũ, qũo ergo acta in cã falsitatis possent
p̃iudicare accusationi homicidij, q nec re-
ceptioni, nec iuro eorum forte p̃sens erat?
certe nullo mõ. C.qui res iud.non nocet.l.
pe.vt intelligatur nõ solũ in eodẽ facto, si
cut gl.intelligit, sed multo fortius in diuer
sis, ut in q̃stio.nr̃a. Itẽ vr̃ ad hoc l. exp̃sse in
l.Lucius, ff.de his qui no.inf. & c.2.ext. de
ord.cogn. vbi diffinitur super crimine con
tra assertio testiũ non p̃iudicat testib. ergo
nec ecõtra testes debẽt p̃iudicare causę ho-
micidij, eadẽ rõne, quia res inter illos acta,
&c. concludẽdo ergo determinauit ipse Ri
cha.vt refert ibi Alb.ꝙ suꝑsederi nõ dẽt in
ipsa cã criminali ꝑꝑ accusationẽ de falso,
cũ una alterã nõ cõtingat, & si testes depo-
nerent in cã falsi eũ viuere qui occisus dr̃.
16 † Limita tñ hoc nisi iudici constaret hoc
ex actis habitis ĩ cã homicidij de tali inno-
centia accusati, quia tunc esset ferẽda sñĩa
absolutoria, imo ẽt si hoc constat in execu-
tione sñĩæ, ꝙ ille viuus est, qui dr̃ occisus,
quia illa sñĩa criminalis non esset executio
ni mãdanda, sed ser aretur id qđ dr̃ in l.j.
in fi. ff. de quæstio.& in l.diui fratres, ff. de
17 pœ.†Secundo limitat Bar. prædicta nisi il-
le q est accusatus de homicidio accusaret
accusatorem suum ex eo ꝙ dicit falsos te-
stes produxisse, quia tunc quæstio homici-
dij differri debet, quia sñĩa super falso lata
præiudicialis esset q̃stioni homicidij, alle-
gat l. fi.§.si p̃dictum.C.de fi.inst.& quia in
cidenter ista q̃stio falsi detegit accusationẽ
homicidij fore calũniosam, & qualilercun
que cõstet iudici in cã homicidij procede-
re nõ debet.l.qui cũ maior.§.præsens.ff.de
bo. lib. Et iõ in ea cã falsi tanq̃ p̃iudiciali
prius cognoscendũ est, l.1.C.qui accu.non
poss. Subdit tñ ibi Alb. ꝙ si extraneus non
ille qui accusatus est, accusaret de falso, tũc
cã homicidij nõ differt̃ ꝑ ea q̃ s̃. dicta sũt.
18 †Subdit tñ ꝙ si accus. de homicidio ĩ mo-
dum

dum exceptionis dicat testes falsos esse: tūc
differt qō homicidij cum sit p̄iudicialis: vt
19 dictū est. Limitat tñ hoc † & tēperat, nisi
iudici constet ꝙ in fraudē & cā litis diffe-
rendę talis exceptio proponitur, ut l. j. C. de
20 iur. calum. & l. satis aperte, C. de fal. † Item
limitat hoc, nisi imputari possit accusato,
ꝙ nimis se arctaret ad opponēdū exceptio
nem p̄dictā in l. petēda, C. de tēp. in integ.
resti. & l. nemo, C. de temp. app. Secus si sibi
non possit imputari, quia accusator circa fi
nem duorū mēsium producit dictos testes,
quia tunc excipiens auditur & pōt differri
vltra sine metu pœnæ, l fi. C. de adul. quan
tūcunq; .n. statutū sit strictū, tñ recepit hāc
interpretationē à iure cōi, vt iusta & neces
saria cā intelligitur excepta, l. si serui, C. de
noxa. l. vt gradatim, §. sed si lege, ff. de mu.
& ho. & facit mentionem ēt ibi Alb. qūo
Cy. in d. l. j. C. qui acc. dicit ꝙ existente ista
qōne de facto in palatio Bononię quidam
Doct. aliter dicebāt ꝙ proposita qōne falsi
à quocūq; supersederi debet indistincte in
qōne homicidij, & ibi recitat verba Cy. q̄
posuit in d. l. j. C. qui accu. dicit tñ ꝙ opin.
Rich. vera est d̄ facto iuris rigore, licet opi.
21 Doct. Bonon. mitior sit & æquior, † caute
ergo faciunt aduocati ſm ipsum, vt accusa
tus de homicidio accuset accusatorē suum
qū testes falsos ꝓduxit, vel excipit cōtra te
stes de fal. Adde tñ ꝙ Sal. in l si docueris, C.
de fal. posuit etiā istam materiā. Adde Gā.
in materia, in trac. malef. in rub. de falsarijs
& falsitatib. in ver. sed pone ꝙ aliquis pro-
ducit contra me in causa quoddam instr̄m
vel testamētum, & vide Doct. maxime Bal.
in l. Lucius, ff. de his qui no. infa.

SVMMARIVM.

1 Inquisitionis copia quare mittatur ad cameram actorum communis.

Die 25. Nouembris.

*QVI dominus Iudex, vt supra pro tribuna
li sedens commisit publico & iurato nū-
cio, quod copiam dicta inquisitionis secum por-
tet, & dimittat ad camerā actorum cōis Beno*
1 *nia.* Istud aūt fit ex forma statutorū locorū
ne iudices ꝓ libito volūtatis possint muta
re formā inquisitionis, & sic auferre defen
sionē reo, qm̄ oportet ꝙ semꝑ inquisitio sit
cōformis cum exēplato, & trāsmisso ad ca-
merā, vt l. si quis ex argentarijs, §. ꝑtinere,
& ibi Bar. ff. de eden. & l. Sempronius ꝓcu
lo, ff. de leg. 2. Et ēt pōt dici ꝙ hoc est iure
introductum. Nā sicut in ciuili libellus por
rigitur de plurib. libellis vnus iudici, alter
parti, vt in auth. offeratur, C. de lit. contest.
& in l. j. & ibi Bar. ff. de eden. ita est in cri-
minali mittendo copiā ad cameram supe-
rioris, perinde ac si iudex inquirens qui te
net locum partis, vt no. Bar. in l. 2. §. si publi
co, ff. de adul. ipse det vnū libellum suæ in-
quisitionis, quē debet trāsmittere ad suum
superiorem inter ipsum & reum: cum quo
reo ipse iudex inquirens debet litigare.

AVG. Tu aūt in hac materia, adde & dic
ꝙ vera est ista cōclusio ꝙ de iure cautū nō
est ꝙ hęc copia inꝗsitionis transmittat̄ ad
camerā suꝑioris, & licet d. Ang. hic alleget
Bar. ī d. l. argētarijs, & ī d. l. Sēproni⁹ ꝓculo
tñ Bar. ibi nihil dicit ī terīs de hac materia
nisi ꝙ Moderni repetētes c. qualiter & qñ,
ext. de accu. faciunt mētionē de hac trans-
missione, sed parū curo de hac trāsmissiōe,
ꝗa est parui momēti, nisi ex lege municipa
li hoc sancitū esset, licet ꝙ alias ex tali inꝗ
sitione nō pōt seꝗ cōdēnatoria, nisi ad ca-
merā copia inꝗsitionis trāsmittat̄: & ī mul
tis partib. Italiæ talia statuta nō sunt, imo
sine trāsmissione istius copię tenet ipsa inꝗ
sitio. Audiui aliàs à maxīs practicis ꝙ iō ī
ciuitat. vbi vigent hmōi statuta, rō finalis
fuit ne introit⁹ fisci fraudetur per iudices,
vtile qui ꝑꝑ aliqđ delictum veniret, con-
dēnandus in centum, vel bona sua cōfiscari
deberent, iudices ipsi vel ꝑꝑ amicitiam, vel
propter sordes condemnarent in minus.

SVMMARIVM.

1 Inquisitionis copia vna cum citatorio, vt plurimum ex forma statutorum loci debet transmitti quod seruandum est.

2 Delictum in citatione gn̄aliter non explicita per circunstantias loci & temporis debet contineri.

3 Inquisitionis copia cū citatorio cōiter ex forma statutorū semper mittitur & ita practicatur.

4 Iudices cauti, habita qualiquali informatione de delicto, iubent reū capi qñ pœna est corporis afflictiua, ne facta citatione verbali aufugiat.

5 Citatio in ciuili, an debeat continere copiam libelli quando quis citatur vt veniat ad respondendum libello.

6 Citatorium, an debeat exprimere crimen pro quo quis citatur uel sufficiat citari quod compareat ad se excusandum a quadam accusatione porrecta contra eum.

1 IVDEX *commisit quod Caius prædictus, & alij inquisiti citarentur.*)† Vt plurimum ex
forma statutorum loci requiritur, ꝙ copia
a inquisitionis vnà cum citatorio *a* trāsmit-
tatur, q̄ forma seruanda est. Quinimo dico
ꝙ ēt istud vr̄ esse de iure. Nam sicut in ciui
li qn̄ quis ad rn̄dēdum libello citatur sem-
per cum citatorio, vr̄ ꝙ debeat mitti copia
ad reū, aliàs aūt nō esset reus sufficiēter in-
structus ad quid citaret̄ ad actoris petitio-
nē, & si nō cōpareret, nō eēt cōtumax, nec
cōtra eū, vt cōtra contumacem posset ꝓce-
di, vt vr̄ tex. in Auth. de litigio. §. ad exclu-
dendas. in prin. coniuncto §. fi. & no. plene
Bar. & Imo. in l. si finita. §. Iulia. ff. de dā. in
fec. & ibi Imo. ergo idē erit in criminali in
quo ad similitudinem ciuiliū ꝓcedit̄, vt l.
absentem, ff. de pœ. Et ꝙ in crīali debeat co
pia totius inq̄sitionis vnà cū citatorio mit
ti, vt no. gl. & Doc. in c. p̄terea, de dilatio. &
2 7. q. 2. c. si primates. qđ ītellige gn̄aliter, vi-
delicet ꝙ cōpareat ad rn̄dendum super tali
delicto, non aūt requiritur ꝙ explicite deli
ctum in citatione deducat̄, ꝑ circunstātias
loci & tp̄is, vt l. 1. C. de exhi. reis, vbi dr̄ ꝙ
postq̄ reus citatus veniret, iudex debet ex-
planare q̄situm, & dicere quare citatus fue-
rit, ex quo manifeste apparet ꝙ in hoc cita
torio nō fuit exp̄ssum, ita dicit Bar. ī extra-
uaganti ad reprimendum, in verbo, per edi
ctum. Et Pe. de Anc. in cle. j. de foro comp.
in ver. no. &c. ꝙ no. forte, q̄a cōiter tenetur
ꝙ in ciuili nō sit necesse ꝙ copia libelli trāsmittat̄ cum citatorio, vt no. Bart. ī d. §. Iul.
& Cy. in auth. offerat̄. ita ēt in criminalib.
nō est necesse de iure ꝙ cum citatorio mit-
tatur copia inq̄sitionis, nisi mō & forma,
vt statim dixi ſm Bar. in dicto loco in ver
bo, per edictum. sed sufficit si citetur ꝙ ve-
niat rn̄surus inquisitioni contra eum for-
matę, vt ēt no. Bar. in l. inter accusatorem.
versi. pro declaratione &c. ff. de pub. iud. &
3 ibi vide Imo. †sed cōiter ex forma statuto-
rum semper mittitur copia inq̄sitionis cū
citatorio, & ita practicatur, & hæc obseruā
tia fundatur ex gl. in d. c. p̄terea. Sed Sal. in
l. absentē, C. de accus. versi. q̄ro tertio, an in
schedula &c. tene ꝙ sufficit ꝙ citetur ꝙ ve-
niat ad rn̄dendum cuidam inq̄sitioni con-
tra eū formatæ, per d. l. j. C. de exhibit. reo.
Et hoc fuit vtilitatis cā ne rei sciētes crimē
4 de quo sunt inquisiti fugam arripiāt.† Sed
cauti iudices ꝓuidēt, quia habita qualiqua
li informatione de delicto iubēt reū capi, si
crimē sit tale ꝙ pęna sit corporis afflictiua
ne verbali citatione p̄cedēte reus aufugiat.
ita dicit Sali. in d. l. absente. & in d. l. j. Et in
effectu tenet id qđ dicit Bar. ī d. extrauagā
ti, ad reprimendum, in verbo, per edictum.

ADDITIO.

a ¶Cum citatorio. *Adde & vide Ant. de Prato veteri, in eius cons. ꝙ est p: inter cons. Barb. B.*

AVG. Tu aūt in hac materia adde, ꝙ iste
5 Doc. tractat hic duo. † Primū est, an vera sit
ista conclusio ꝙ opus sit in ciuili, ꝙ in cita
tione mittatur copia libelli qn̄ quis citatur
in citatione ꝙ veniat ad rn̄dendum libello.
Scđm, an in crīali debeat mitti copia libel-
li. Quo ad primam conclusionem adde ꝓ
nunc ꝙ Frā. Tigr. in rub. C. de eden. dicebat
ꝑ no. ibi ꝑ gl. ī ru. dū gl. dicit ibi, ꝙ illa edi
tio de qua in illo ti. est p̄paratoria iudicio-
rū, ꝙ ibi gl. erat in terminis ꝙ copia libelli
dēat mitti ipsi reo in citatione, quia in illo
ti. tractatur de editione libelli, vt l. edita. C.
de eden. igitur &c. & uoluit Dyn. in d. §. ad
excludendas. & Guil. de Cu. in dicta l. edita.
licet Bar. in d. rub. C. de eden. aliter videat̄
sentire, & iō gl. & Doct. in c. 2. ext. de libel.
obla. vr̄ velle ꝙ missio copię libelli cū cita-
torio non sit necesse, imo ꝙ teneat illa pri-
ma citatio absq; missione libelli. Bn̄ verū
est ꝙ Pau. de Cast. in d. §. Iulianus. dixit, ꝙ
quo ad hoc vt possit perueniri ad primum
decretū, opus est ꝙ in copia libelli mittat̄
cū citatorio, sed quo ad hoc vt citatus com
parere teneat̄, vel mulctari possit, nō requi-
ritur ꝙ copia libelli mittatur cū citatorio.
primā tn̄ partē tenuit Io. de Deo, vt refert
Io. An. ī addi. Spe. in ti. de libelli obl. in §. j.
sed ipsum reprobat Io. An. in addi. Spe. in
ti. de citatione. §. iā de citatione, versi. viso.
& in d. ver. viso. ibi Spec. dicit ꝙ ad cautelā
tenor libelli debet inseri ī citatione, sed ad
hunc finē, non ad finē cōparitionis, sed ad
hoc vt reus cōuētus hēat amplius inducias
deliberatorias, q̄ cōclusionē limitauit An.
de Bu. in d. c. p̄terea, extra de dilatio. ꝓ opi.
tn̄ cōtraria multū facit tex. in l. fi. C. de an-
na. excep. inducēdo illū tex. à speciali prout
pōderabat ibi Ang. & ibi erat casus specia-
lis, in quo requirit̄ ꝙ citatio contineat in
se libellū, alter casus est, dicit ipse, ī l. fi. C.
de

de duob.reis,& per Doc.ibi. Ergo in cõtra
rium est ius cõe. Pro alia opi.vr̃ tex. in l.fi.
C.de iure do.imp.quẽ põderabat ibi Bal.ꝙ
imo opus erat ꝙ in citatione mitteretur co
pia libelli ad hoc vt citatio cõphenderet ci
tatum. Ang.verò in l.si seruũ,§.nunc videa
mus,ff.de ver.obl.in principio,multũ excla
mabat ibi in hac materia de illo tex. quod
ibi erat casus ꝙ licet in citatione nõ debet
mitti copia libelli:tñ quo ad hoc vt fiat in
terruptio p̃scriptionis op⁹ est quod in cita-
tione mittat̃ copia libelli,casus est ibi in d.
§.nũc videamus,de quo tex.Ang.ibi facie-
bat maximũ festũ,quicquid sit, dic tñ q̃ di
xit Ang.ẜm Cy.in l.sicut, C.de p̃script.30.
anno.ꝙ de cõsuetudine non seruatur ꝙ co
pia libelli mittat̃ cũ citatorio,licet Ia.But.
ibi dicat ꝙ de iure mero dẽat mitti copia li
6 belli,oĩno vide Ang.in d.l.sicut. † Quo ad
sc̃dam cõclusionem , adde q̃ dixit Bal.in l.
nullius,C.de exhib.reis,q̃ dixit ꝙ ibi in illo
tex.est argumentũ ꝙ in citatorio nõ est ne
cesse exprimi crimen ꝓ quo vocatur,sed so
lũ ꝙ citetur ꝙ dẽat cõparere coram iudice
ad se excusandũ à quadã accusatione porre
cta cõtra eũ,sed ĩ citatione nõ dicat de quo
crimine, si.n.oporteret ĩ citatorio exprimi
crimẽ,nõ esset necesse vlterius explorare id
qđ dr̃ ibi in illo tex. quia iã esset ĩstructus,
sed do.Card.in cle.2.vt li.pen. tenet exp̃sse
ꝙ imo in criminalibus in citatione oĩa de
bent exprimi ipsi accusato,ꝑ tex.cũ gl.in c.
Maximianus,81.di.& ꝑ d.c.si primates.Ad
de tñ do.Abb. notanter loquentẽ in c. licet
in beato Petro,ext.de acc.q̃ dicit ꝙ illa do-
ctri.Bar.in l. inter accusatorẽ,de directo est
cõtra tex.ĩ c.si primates,s̃.alle. Vñ do.Abb.
temperat di.Bar.in hac materia ibi vide,de
materia autẽ ista,an in ciuili vel criminali
opus sit ꝙ copia libelli vel accusationis de
beat inseri vidẽda essent dicta Mod.ĩ d.c.2.
extra de dilatio.& in d.c.qualiter & qñ, in
repor.& Host.& do.An.de Bu. in c.pastora
lis,§.qm̃,ext.de rescri.& ibi vide Moder. &
ibi Imo.in 4.col.Io.de Ana. in d.c.licet, &
ꝑ Bar.in l.fi.C.de anna.excep.ꝑ An.de Bu.
in c.j.de libel.obl.& multũ elegãter loquit̃
Pet.de Anc.in cle.2.extra vt li.pendẽ.quem
oĩno vide in cã ciuili,& aliquid ibi ꝑ Imo.
Abb.in c.j.de dila.in pe.col.ꝑ Cy.ĩ l.sicut,
C.de p̃scrip.30.annorũ,per gl.in d.cle.2.in
gl.fi.per Bal.in auth.qui semel.C.quomo-
do & quando iudex,in versi.quæro quando
dicatur,& vide bonum tex.cum gl. in c.in-
dicas,3.q.9.& c.si episcopus,3.q.2.

7 *Terminus ad comparendum & respondendum li*
bello sicut datur in ciuili,ita et in criminali:sed
statuta seruanda sunt, quæ communiter alium
statuunt terminum.

8 *Iudex uel statutum si concedit minorem dilatio*
nem quam faciat lex,quid erit faciendum.

7 ANG.† Et est notãdũ ꝙ sicut in ciuili da
tur terminus ad cõparendũ, & rñdendum
libello,vt no.ĩ d.auth.auferatur, & ĩ l.fi.ff.
de fer.ita etiam in criminali,vt l.j.C.de ex
hiben.reis.Sed cõiter ꝑ statuta d.l.j.est sub
lata & alius terminus statuitur, vñ statuta
8 sunt obseruañ.& attendẽda.† Quid si iudex
vel statutũ concedit minorẽ dilationẽ quã
cõcessa sit per d.l.j. an integra dilatio sup-
pleatur à iudice vel à iure? vr̃ ꝙ sic,per no.
per Bal.in l.j.ff.de iure delib.In cõtrariũ vr̃
& maxmie qñ iudex possit dilationẽ legalẽ
a abbreuiare, *a* vt l.2.& ibi plene per Bar.ff.
de re iud.Sed ego distinguo,aut statutũ mi
nuit dilationẽ legalem,& hoc clarũ ꝙ fieri
põt,qm̃ statutũ est ius ciuile nouũ ꝙ tollit
antiquũ,vt l.oẽs populi,ff. de iusti.& iure,
aut iudex facit illud ex suo officio, & tunc
aut facit ex cã, & si ẽ iusta cã,facere põt, vt
d.l. 2.ff. de re iudi. quã cãm exprimere dẽt
ĩ actis,cũ sit decretũ vel sñĩa ĩterlocutoria,
vt videat̃ vtrum grauauerit partẽ necne,fa
cit l.qui testõ,& ibi gl.& Bar.ff. de excusa.
tut.& facit ꝙ plene no.Ang.& Imo. in l.q̃
Romæ.§.duo fratres,ff.de ver.obl.& ꝙ ista
causa possit minorare, facit l.reis,C.de pœ
nis,& l.cõstitutiones,ff.de appel.& l.si quis
filio,§.irritum,ff.de iniusto rup. irritoque
testa.& l.pronunciatum.C.de fer. secundũ
delicti qualitatem & delinquentis.

ADDITIO.

a Abbreuiare. *Adde tu & vide nouissi. in d.l.2.*
& in l.si finita.§.Iul.ff.de dam.infe.et vide Ro.
in consi.497.qui magnifacit dictum Bar.in l.4.
§.prætor ait,ff.de dam.infe.Ber.

AVG.Tu aũt in hac materia adde,& cõ-
sidera ꝙ ista q̃stio depẽdet ab illa, an in di-
latione legali q̃ assignatur cum ministerio
hoĩs iudex possit illã augere & minuere, &
multi tenuerunt ꝙ cum talis dilatio possit
augeri & minui,per l.nõnũquã,ff.de iu.cõ
iũcta l.ad perẽptoriũ.e.ti.& istã opi. tenue

sunt gl. Io. An. ĩ c. cupiẽtes, §. ꝙ si per xx. de elec. in 6. in ver. 15. & gl. in auth. offeratur, C. de li. cõt. in ver. xx. sequitur Ia. de Are. in l. j. C. de dil. & ibi Cy. & no. in l. siue pars, e. ti. & Cy. sequitur in auth. ei qui. C. de tẽp. ap. & Cy. ĩ auth. qui semel. C. qũo & qñ iu. & Ia. de Bel. & Ang. in Auth. de exhi. re. in §. j. & Ia. de Bu. in l. ad perẽptoriũ, & Bal. in l. q̃d die, ff. qui satis. cog. & Bal. in auth. iubemus, C. de iud. & Bal. in d. auth. ei q. & Gui. de Cu. & Ia. Bu. in l de die, & Dy. in l. 4. §. si quis, ff. de re iu. Quinimo Bar. in d. l. 2. ff. de re iu. expresse voluit, ꝙ oĩno dilatio legalis ex cã possit mutari, & multa alle. ibi. & vide per te ibi. & istã opi. tenet gl. in §. sancimus, in ver. 20. in Aut. de exhi. re. & d. Ant. in c. cum sit Romana, de app. & in c. præterea, ext. de dil. Aduerte tñ: quia ista nõ vñr ad propositum, quia loquunt̃ in ciuilibus, sed nos loquimur in crĩalibus. Vnde in crĩalibus dilatio legalis non põt mutari, vt voluit Cy. in teris, in l. j. C. de requ. re. ꝑ ꝑ magnitudinem iudicij, alle. in ar. l. fi. C. de req. re. facit q̃d no. Pe. & Cy. in auth. qui semel, C. qũo & qñ iu. Sed aduerte, quia ista cõclusio est falsa, quia imo in criminalibus istę dilationes etiã possunt mutari, & in terminis nostris in casu d. l. 2. C. de exhi. re. allego Spe. in ti. de cita. §. nunc de tẽp. in fi. & Bal. in d. l. j. & Inn. & cõiter Canon. in c. ad petitionem, ext. de accus. & Bal. in l. 2. C. vt int. cer. tem. & Spec. multa alle. ibi in d. §. nunc de temp. omnino ipsum vide, & melius, & istam partem teneo, quia in crĩalibus ꝓceditur ad instar ciuilium, l. absentẽ, ff. de pę. licet Bald. videatur innuere contra in auth. qui semel, in 2. col. C. qũo & qñ iu. & in d. l. de die, & in d. l. j. C. de req. re. & in d. auth. iubemus, & in l. si ea. in pe. col. C. qui accu. in illa q. quã ponit de statuto quo cauetur, ꝙ contumax ponatur in banno, in quo eis assignetur terminus octo dierum, intra quẽ si non cõparuerit, habeatur pro cõfesso: & ibi voluit ꝙ ille terminus nõ possit nec augeri nec minui, dicas ꝙ iõ hoc est, quia ibi pœna imponitur à iure sub certa forma, debet forma specifice seruari, per gl. q̃ all. val de no. in c. j. de mil. vas. qui cont. est. iuncto illo tex. in ver. tertiam vacationem. Et adde gl. valde no. in cle. j. de vi. & ho. cl. ĩ ver. tertio, & no. Io. An. in ru. de confes. in add. Spe. & Bal. in l. non sunt liberi, ff. de sta. ho.

& An. de Bu. in c. tuæ, ext. de cle. non resi. & Bal. in l. 2. C. qũo & qñ iu. Papa vero & Prĩceps indistincte oẽs dilationes legales augere & minuere põt. tex. est no. ſm Pe. d̃ Anc. ibi, & Imo. in c. ex ore, ext. de his q̃ fi. à ma. par. ca. iudex vero dilationẽ legalẽ in totũ tollere nõ põt, gl. est not. in l. q̃d iussit, ff. de re iu. in fi. in gl. magna, & voluit Spe. in ti. de cita. §. nunc de temp. ver. fi. sed miror, ꝙ do. Ang. hic nõ viderit, & gl. in terminis in l. 2. C. de exhi. re. & tex. ibi, qui loquitur taxatiue: nam tex. dicit ibi, non minus 30. dierum spacium dari dẽt, & ibi gl. dicit, maius tp̃s poterit statui per iudicem, sed sic illa dilatio legalis poterit augeri, sed minui illud tp̃s, gl. tacite vr̃ velle ꝙ non: & forte illa gl. tenuit, quia tex. ibi taxatiue vr̃ loqui, sed considera ꝙ indiuiduum huius quęst. depẽdet ab ista, an si dilatio legalis q̃ ministerio iudicis assignatur, possit mutari, licet lex dicat, non minus tꝑis assignari possit, q̃ 10. vel 20. vel 30. dierum, & licet Bar. in d. aut. offeratur, videatur sentire, q̃d non isto casu, vt vr̃ velle, ibi gl. in d. l. 2. C. de exhi. re. & est in terminis nr̃is, tñ contraria opi. verior est de iure, quia Ia. Bu. tenet contrarium in d. l. ad peremptoriũ, q̃d imo ex cã põt mutari etiã isto casu, & Cy. in d. l. j. C. de dila. & gl. no. Bar. ĩ d. auth. qui semel, post med. & d. An. iuncto tex. in §. oẽs, ĩ Auth. de liti. & d. An. de Bu. in c. 2. ext. de dila. & probatur in d. l. ad peremptoriũ, cum l. seq. ff. de iud. in ver. non minus, iuncta l. nónnunq̃, ff. de iud.

9 *Criminalibus in causis maxime nuncius nõ potest aliquem citare, nisi de mandato iudicis.*

10 *Commissio iudicis de citando, si non appareat, apparente tamen in actis quod nuncius retulit se citasse de mandato iudicis, præsumetur præcessisse mandatum.*

9 ANG. †Et bene no. ꝙ in processu nr̃o iudex cõmisit. Ex quo no. ꝙ nuncius aliquem maxime in criminali citare non potest, nisi hoc procedat de iudicis ꝓcedenti mãdato, vt l. fi. & ibi Cy. C. de requi. re. Licet Inn. in c. qm̃ contra, de prob. voluerit sufficere cõmissionem generalẽ, & istud dictum Cy. est verius, ut est casus ĩ l. cũ cle. ibi memorati, C. de epi. & cle. & l. oẽs, co. ti. ibi, ex eius qui regit prouinciam, & pro hoc ꝙ not. Bar. in l. fi. C. de iu. do. imp. licet Bar. aliter distinxerit saluando vtranque opin. in l. si quando, C. de testi. ita dicit Lud. in l. sciendũ, de ver.

obl.

10 obl. † Quid aũt ſi non apparet de cõmiſſione iudicis facta? rñdeo ſi in actis poſtea in relatione nuncij dicatur, talis nuncius retulit ſe citaſſe ex cõmiſſione ſibi per dñm iu-
a dicem facta, pręſumitur *a* p̄ceſſiſſe commiſſionẽ, ita dicit Cy. & Bal. in d.l.fi. & facit ꝙ no. Bal. in l.cum clericis. C.de epi. & cle. ſecus aũt ſi de præambula commiſſione non apparet, vel etiã in relatione nũcij, vt d.l.fi.

AVG. Tu aũt in hac materia, an p̄ſumatur ꝙ commiſſio iudicis p̄ceſſerit nuncio de citando aliquem. ꝙ iſta eſt maxima difficultas q̃ diſputauit Ro. in l.ſciendũ. ff. de ver. obl. & Gui. de Suz. in l.ad peremptorium. ff. de iud. d. An. de Bu. & Doct. in c. j. ext. de iu. Et ſolet allegari ꝙ Bar. poſuit iſtam materiam in d.l.ſciendum. licet in ſua lectu. hoc non habet, & Bal. in l.j. ff. de in ius vo. Inn. Io. An. & Doct. in c.qm̃ contra, extra de proba. & Tancre. in opere ſuo in materia citationum. in x.q. & Bar. in l.j. §.cura. ff. de of-
b fi. pręf. vr. & Bar. in extrauag. ad reprim. in ver. per nuncium. & Bal. in l.cõſentaneum, in 8. nota. C.qũo & qñ iud. Et Sal. in l.tres denunciationes. eo.ti. & Im. in d.c.j. ext. de iu. Adde Io. An. in addi. Spe. in ti. de cita. §. ſequitur, ver. vnum autem. & Im. & d. Ant. de Bu. in d.c.cum parati. ext. de app. qui dicunt, ꝙ imo commiſſio iudicis facta de citãdo, debet in actis ſcribi, ꝙ eſt contra multas curias, in quibus non ſcribitur, niſi relatio nuncij ſe citaſſe de mandato iudicis, & nõ cõmiſſio iudicis, & iõ illi ꝓceſſus corruũt. Dicit tñ ibi Imo. forte proceſſus illi ſuſtentarẽtur, ſi cõſuetudo illa diutius eſſet obſeruata quod commiſſio iudicis in actis nõ ſcriberetur, ſed ſi non apparet de conſuetudine, dicit Im. ꝙ proceſſus corruunt, & vide Sal. in
a l.abſentem. in 6.col. C.de accu. & Abb. in d.c.qm̃ contra. Sed no. ꝙ Io. An. in d.c.qm̃ cõtra. & refert ibi Abb. dicunt ꝙ cõis eſt obſeruantia, vt tales cõmiſſiones de citando nunciis factæ nõ ſcribant̃. Fruſtra ergo diſputamus de iſta materia. Ego vltra oẽs Docto. ſcripſi ampliſſime poſt Mod. in rep. mea. l. ſciendum. ff. de ver. obl. ibi vide, vbi multa
b alle. & adduxi aliquas limit. dic vt ibi.

11 *Iudex, an poſſit facere citari in alieno territorio ſubditum ſuum exiſtentem in territorio alieno.*

11 ANG. † Quæro, an iudex poſſit facere citari ſubditum ſuum, qui nunc eſt in alieno territorio, in dicto alieno territorio. Reſpõdeo aut ſunt plures præſides diuerſarum ꝓuinciarum ſub vno dominio, vel regimine, tunc vnus poteſt facere citari in alieno territorio verbo tantum, vt l.omnes. §. apparito. C.de epiſ. & cle. aut ſunt ſub diuerſis, dominijs: & tunc non poteſt facere citari verbo in dicto alieno territorio, ſed debet requirere iudicem illius territorij, ꝙ citet illum vt coram ſe compareat &c. vt d.c.paſtora. de re iudi. facit l.cum vnus. §. pen. ff. de bo. autho. iu. poſſ. Vel etiam poteſt dici, ꝙ aut q̃s citare vult in territorio illius cui iudex citans ſubeſt, vt iudex Aretinus citari vult ſubditum ſuum in ciuitate Florẽtiæ cui ſubeſt, & tunc non poteſt propter reuerentiam, vt d.cle. paſtoralis, aliàs ſi non ſubeſt, poteſt, vt d.§.apparitor. ita dicit Bart. in l.j. §. j. ff. de requi. re. vide Cy. & alios in d. §.apparitor.

AVG. Tu autem in hac materia adde Cy. Sal. & Paul. de Ca. *b* in l.fi ff. de iuriſdic. om. iu. & per Io. Cal. in rep. c.de illis, in 9. q extra de rap. per Bart. in extrauag. ad repri. in ver. per edictum. per Cy. Bar. Bal. Sal. & Doct in l.omnes §.apparitor. C. de epiſ. & cle. & per Io. An. & alios in c.Romana. §. contrahentes. de for. compet. in 6. in nouel. per Specu. in titu. de compe. iud. adi. §.j. verſi. ſed quoniam iudex. per Paul. de Elea. in clemen. paſtoralis, extra de re iudi. per do. Anto. de But. in c.fi. de foro compe. circa j. colum. per Ange. in ſua diſputatione, quæ incip. Bononieñ. in 2.q. princi. & in repetitione l. ſi vacantia. poſt medium. C. de bo.

ADDITIONES.

a Præſumitur præceſſiſſe. *Adde tu Francis de Are. in conſi. 34. ubi dicit, ꝙ communis opi. eſt in contrarium, de quo per Ro. in conſi. 497. & Abb. in con. 42. in 2. uol. & an ſi non apparet de relatione nuncij. tñ ſi citati comparent, præſumuntur omnia ſolenniter acta. vide Fran de Are. in conſi. 30 & quid ſi non apparet de nomine nuncij in relatione, vide Ro. in conſi 246 Ber.*

b ¶Et Pau de Ca. *Adde tu vltra ea quæ habentur in d l.fi. Ol in con. 87. Fran. de Are. in conſi. 58. & conſi. 135. & ibi, an iudex delicti poſſit citare extra territorium. Et quomodo debeat citari ſubditus exiſtens extra territorium. vide plene do. Bar. Soz. in conſ. 167. col. 6. ver. præterea. Et ponit etiam d. Maria. Soc. in rubr. de dila. Ber.*

bo.vacan.li.10.per Bal.in l.testa. qui, C. de
test. q singu.limitat istã materiã. Aliqd p
Bal.in l.requirẽdi,C.de ser.fug.& p Bal. in
l.pe.in 15.col.C.de execu.rei iudi.p Bal. in
l.in tp̃s,ff.de hære.instit.Et omnino in hac
materia videnda sunt dicta Ang.in d.q.sua
quæ incip.Bononiensis.qui ponit regulam
nullã citationẽ fieri posse extra territoriũ,
& ponit sex fallentias,& certe multum mi
rabiliter & magistraliter loquitur.

12 Citatio ad domum vscta, an sufficiat & arctet citatum.

12 ANG.†Quæro, an sufficiat citari ad do-
mũ.Respõdeo q sic,quia sufficit citari pso
naliter vel alibi, ex quo versimile est q in
sui notitiã veniat & sic ad domum,ita dicit
Bar.ĩ d.l.ĩter accusatorẽ,ver. sed q̃ro vbi de
bet citari &c. ff.de pub.iu. & ibi ẽt Imo. &
vide Sal.in l.absentẽ,C.de accu. addas quæ
dicam ĩ.ĩ gl.in uerbo, qui iudex uidẽs q in
quisiti non comparent &c. in vers. quando
autem fit processus contra absentem &c.

AVG. Tũ aũt in hac materia aduertas,
quia dubito de ista conclusione p ea q̃ latis
sime vltra Doc. & maxime Modernos scrip
a si in l.4.§.p̃tor *a* ait,ff. de dã.infe. vbi Doc.
examinãt istum passum,an citatio facta ad
domum arctet citatum,& licet Ro. late ibi
scribat,& Moderniores latissime, tñ multa
&ĩfinita ego allegaui ibi q̃ penitus sunt ĩco
gnita ipsis,& inter alia ego adduxi illã pul-
chrã doctrinã Pet.de Anc. in hac materia q̃
posuit in cle.j.extra de iudic. in vltimo no-
tabili, q limitando Doc. oẽs q dixerunt q
verum est q citatio facta ad domũ arctat ci
tatum, hoc verũ ĩ his q̃ sunt leuis p̃iudicij,
secus si sunt maximi vel magni p̃iudicij,&
ita rñdit ad dicta gl.& Doc. & allegat Inn.
hoc voluisse in c.fi. ex̃ de eo q mitt.ĩ pos.cã
rei seruandæ.sed cãæ criminales sunt ma-
gni p̃iudicij,vt hr̃ in l.imperium.& in l.ma
gistratibus,ff.de iuris.om.iud.cũ simili. er-
go vr̃ falsa conclusio Bart. hic,sed omnino
vide quæ dixi in d.§. prætor ait. quomodo
ista possent saluari in his, quæ sunt magni
præiudicij,quia ibi multa allegaui.

13 Citatione uerbali an quis dicatur præuenisse iurisdictionem.

14 Iudex unus præuenit in citatione uerbali, alius in reali, quia capit reũ personaliter, quis istorũ dicitur præuenisse.

15 Iudex originis præuenit in citando, & iudex delicti in sententiando, quis erit potior.

13 ANG. † Quæro,an ex citatione verbali
dicatur officialis p̃uenisse & p̃occupasse iu-
risdictionẽ alterius officialis.istam q.ponit
Bar.in l.sepulchri.ff. de sep. viol. q in effe-
b ctu dicit q p citationẽ dr̃ p̃occupasse *b* iuris
dictionem,vt l.si posteaq̃,ff.de iud.& iudex
qñ p pcessum scd̃i iudicis impediretur p-
cedere,posset suã iurisdictionẽ defendere ẽt
pœnali iudicio,vt l.j.ff.si quis ius dicen. nõ
obtẽpe. Itẽ interdicto vti possidetis, vt not.
Bar.in l.fi.ff.vti posside.Si aũt nõ impedire
tur,vt puta iudex loci delicti procedit,& iu
dex originis,nõ phibetur procedere,cũ ho-
die nõ habeat locũ remissio.ita no.Bart. in
d.l.sepulchri. hæc vlti. loco dicta cessarent.
14 † Quid aũt si vnus iudex in citatione verba
li,alius in reali, quia cepit eum personali-
c ter *c* pp delictum.Istã q.vidi de facto in ci-
uitate mea Aretij,vbi sunt duo officiales eã
dem iurisdictionem habentes,& ista quest.
potest determinari per no.per Bal. in l.po-
steaquã.& p no. per Bal.in l.2.ff.de cu.reo.
& ĩ l.2.ff.de pę.& p Bal.in l.j. C. vbi de cri.
agi opor.& no.Bar.in l.Domitianus, ff.ad
Turp. facit q no.Io. And.in c.i. de obli. ad
rat.& q no.Bal.in addi.Spe. in tit. de contu
ma.§.sequitur.ver.sed pone.& q no. Bal.in
auth.sed nouo iure.C.de ser.fu.ver.pone q
in ciuitate Perusij. Et finaliter tenerẽ q po-
tẽtior sit citatio realis quam verbalis, & sic
iste iudex præferat in processu, q cepit ma
lefactorem illi iudici qui p̃uenit in citando
renunciatione verbali per prædicta,& maxi
me quia ipse ad suum libitum potest suam
sententiam executioni mandare q nõ põt il
le qui tñ verbaliter citauit,& ẽt cum hodie
nõ habeat locũ remissio in crĩalibus, vt s.
dixi.Igitur facta executione secũdi iudicis
necess-

ADDITIONES.

a ¶§.Prætor. *Adde & uide tu Ale.in d.§.prætor. Ro.in cõs.454.Abb.in con.84.in 1.uol Rap Cu. in consil.146.& Ful.in consil.76.& Alexan.de Imo.in consi.11.in 3.uol. Ber.*

b Præocupasse. *Adde Rom.in consi.412 ubi dicit quod quando citatio est illegitima, iurisd. non est præocupata. Ber.*

c ¶Personaliter. *Adde ad omnia hæc, quæ ponit Bal.in consi 418.inci. quidam Cagnus de Franc. in 2.uol. Ber.*

necessario sequit̄ quod sñia primi iudicis erit frustratoria, & opponi poterit exceptio rei iudi. comparuerit primæ sñię, ne bis de eodem delicto quæratur, vt l. non possunt, ff. nau. cau. stab. & arg. no. per Bar. in d. l. sepulchri. oĩno vide quæ ibi per eum scribũtur, quia q̃s pōt de eodem delicto dānari & in loco delicti: & in loco originis. Et imputet sibi reus qui in vno loco non cōparuit, & paruit sñiæ. aliàs aūt si non compareret in loco originis, & non paruisset sñiæ iudicis loci delicti, nō est audiendus, ut l. euidẽter, ff. de excep. rei iudi. quod nota: quia semel habui de facto Nursiæ. De s̃. dicta aūt materia, vide etiā Bal. in l. pluribus, ff. de

15 lega. j. † Quid aūt si iudex originis p̄uenit in citādo, & iudex delicti in sententiando, quis erit potior? Istam q. Cy. in simili format Dy. Bal. & Ray. in d. l. si pluribus. ff. de leg. j. & ibi Imo. q̃ uolunt ꝙ ille qui primo processum inchoauit, sit prior, ꝑ d. l. si pluribus. & per l. j. ff. de off. consu. Secundo q̃ e inquirens succedit in locum accusatoris, vt no. Bar. in l. 2. §. si publico, ff. de adul. sed in accusatione præfertur qui primo p̄uenit, vt l. qui crimen. cum ibi no. C. de accu. igitur & iudex inquirens. Præterea qñ ſm iudicium ita se habet ad primum, qđ lata absolutoria in primo opponetur, in secundo exceptio rei iudicatæ: tunc ulteriius procedere non pōt, ut l. fundum. & l. fundi. & ibi Bar. ff. de excep. rei iudi. Sed in casu nostro sñia absolutoria in primo impediret ſm processum: ergo obstante pendentia primi processus non poterit procedi in secundo. Et hoc etiam habet locum quo ad confiscationem bonorum, quia ille præfertur qui primo incœpit inquirere, quod no.

AVG. Tu autem in hac materia adde, ꝙ prima conclusio s̃. tacta vr̄ contra tex. in l. non vr̄, ff. de iud. vbi hr̄, ꝙ sola citatio non confert iurisdictionē. Sed rñdet vt elegāter dixit Bar. in l. vbi cœptum, ff. de iudi ꝙ verum est, ꝙ à citatione nō dr̄ esse cœptum, qñ non corā suo iudice conuenitur, vel coram eo quem posset declinare. & ita loquatur dicta lex, non vr̄. secus si quis conuenire tur qui haberet plures iudices habētes eandem iurisdictionem & parē, utputa in casu nostro, q̃a Potestas & Capitaneus sunt iudices in ciuitate Perusij vel Senis: nam tūc ille qui p̄uenit per citationē, ille erit iudex, per d. l. si quis postea, ff. de iudi. ubi notāter dixit Ang. allegādo singulare uerbū Arch. in c. non est. 3. q. 6. ꝙ isto casu non requiritur ꝙ talis citatio sit perēptoria, qđ no. Itē an per capturam personæ dicatur p̄uenta iurisdictio. Adde quę dixit Ang. in l. si quis postea, ff. de iud. ꝙ sicut per citationē iurisdictio p̄uenit, ita ꝑ capturā: nā illa citatio fortior est. Vñ capto malefactore per Potestatem pro uno delicto ante procesſū inchoatū, p̄uenta dr̄ iurisdictio Capitanei, ita ut amodo cognoscere Capitaneus non possit de eodē. & allegat Io. And. hoc uoluisse in d. c. j. de obl. ad ratioci. secus si Potestas solū libellum accusationis seu inq̃sitionis posuerit in actis, per no. ꝑ gl. in l. j. ff. de in ius voc. Aduertas tñ, ꝙ p̄fati Doc. non decidunt id quod decidit do. Ang. hic, s. ut si capitaneus primo citauit uerbaliter, alter .s. Potestas citauit realiter: & sic venit ad capturam post citationē incōtinenti Capitanei, ꝙ per capturam dicatur p̄uenta iurisdictio Capitanei, quia dubito de ista decisione do. Ang. hic, quia Doct. omnes maximè Pau. de Cast. in d. l. si quis postea. dicunt ꝙ sicut per citationē uerbalē p̄uenit iurisdictio, ita per capturam. Et ita dicit do. Ang. ibi. sed non decidunt id, quod decidit do. Ang. hic. imo dicta per Ioan. And. in d. c. j. de obli. ad ratio. non decidunt id, ad quod do. Ang. ipsum allegat, ut pulchrè poteris uidere ex dictis. Ang. in d. l. si quis postea. Vnde tex. dicunt, ꝙ per solam citationem perpetuatur, & pręuenitur iurisdictio, d. l. si quis postea. sed nō reperio tex. qui dicant, ꝙ captura isto casu fortior sit q̃ prima citatio. Et de materia p̄uentionis uide omnino Pet. de Anch. in c. significasti. extra de foro compe. & ideo dixit Bal. in l. senatus. ad fi. C. qui accu. qđ captura personæ dr̄ citatio, & ille dr̄ p̄uenisse alterum per capturam, sicut fit per citationem. sed non dixit Bal. in l. j. id quod iste Doct. uoluit determinare. In quantum aūt do. Ang. tetigit hic aliam q. si unus iudex præuenit in citando, alter in sententiando, adde q̃ late dixi post Doc. Moder. ubi multa fuerunt allega. in l. si pluribus, ff. de lega. j.

SVMMARIVM.

1 *Nuncius potest esse etiam infamis.*

2 *Nuncij si ex forma statuti uebēt eligi in cōsilio gñali, tunc iudex nō posset a se nūcium eligere.*

PETRO

PETRO *publico, & iurato nuncio.*

Dicta die.

Quod Petrus nuncius publicus retulit ſe dictos inquiſitos & quemlibet eorum, qm̃ ipſos perſonaliter reperire non potuit citaſſe domi eorum & cuiuſcunque ipſorum ſolitæ habitationis &c. & omnia alia feciſſe & dixiſſe quæ habuit a dicto d. iudice in commiſſione & mandatis.

Die 27. dicti menſis.

1 †Quilibet etiã infamis *a* põt eſſe nũcius,
a licet ſit publicũ officiũ, tñ datur viliſſimis pſonis, facit l. nec infames, C. de decu. lib. x. Et debet à principio iuraſſe, qñ officiũ, acceptauit, & de iuro ſuo appareret ĩ actis, vt l. hac edictali, §. illud, C. de ſecun. nup. Si tñ nõ iuraret vel nõ appareret de iuro, & officiũ exercet, ſatis eſt, vt in auth. decernim⁹,
2 C. de arb. † Secundo aduertas ꝙ ſi ex forma ſtatuti debent eſſe electi in concilio generali, tunc iudex à ſe nõ poſſet nunciũ eligere, quia forma nõ eſſet ſeruata, alias ſecus, vt l. j. C. de ſpor. ſed ſi de ſua electione non apparet, ſi tñ ſit in quaſi poſſeſſione ſui officij, ſatis eſt, vt l. barbarius, ff. de offi. pręſi.

ADDITIO.

a ¶Etiam infamis. *Et adde tu ꝙ hoc nõ habet locum in curia Romana quia ibi infamis nõ poterit eſſe nũcius. ita Bal. in l. ſed & milites, §. ignominiæ, ff. de exc. tut. & adde an nũcio iurato credi debeat, uide per Car. Alex ĩ c. cũ parati extra de app. Pau. de Ca. in conſi. 276. in prima ſtampa. & in conſi. 52. Roma. in conſi. 497. & Alex. de Imo. in conſi. 123. in 2. vol.*

AVG. Tu adde ꝙ omnia iſta ſunt dicta Bar. in extrauag. ad repri. in verbo, per nuncium. Sed dubito de prima cõcluſio. quam poſuit Bar. ibi. & refert d. Ang. ſ. qđ ĩfames & perſonæ viliſſimæ pñt eſſe nuncij per ea q̃ dixit Io. And. in add. Spe. in ti. de teſte, §. j. ver. item qđ eſt ſeruus. ꝗ refert & ſequit̃ Guil. de Suza. ĩ l. illicitas, §. illicita, ff. de offic. pſi. qđ ſeruus nõ põt eſſe nuncius cum non poſſit eſſe teſtis, & tales nuncij ſunt plusq̃ teſtes, quia eis ſolis creditur, vt infra dicetur, ergo doctrina Bart. eſt falſa qđ vni viliſſimo credatur, & licet Bar. in dicta extrauaganti velit reſpondere huic motiuo, tamen mihi non plene ſatisfacit.

3 *Citatus in ſuo territorio etiã ſine literis & alia fide, debet nuncio credere, alias eſt contumax.*

4 *Nuncius iuratus & deputatus ſeruire poteſtati, ſi fuerit vocatus ab inferiore, puta a Bariſello citatio valebit.*

5 *Nuncio dicenti ſe aliquem citaſſe, an credi iure debeat.*

6 *Mandato iudicis apparente ſi non conſtet ꝙ citans ſit nuncius, & ſi vltra id quod ſibi commiſſum eſt, referat, & ſi dicat ſe habere commiſſionem iudicis, an ſibi credatur.*

3 ANG. †Tertio citatus in ſuo territorio, ẽt ſine literis, & alia fide dẽt nũcio ĩ citãdo credere, alias eſt cõtumax, vt ĩ auth. de coll. §. eos. Et iudex ẽt vni nũcio referenti ſolet credere in ſibi cõmiſſis, C. de ep. & cle. l. oẽs, §. ſinaũt apparitor. Iſta ſunt verba Bar. ĩ extrauag. ad reprimen. in verbo, ꝑ nunciũ. & vide omnino Bar. in l. j. ff. de off. pręfe. vrb.
4 Et tu iudex bñ aduertas qđ licet ſit nũcius iuratus & deputatus ad ſeruiendũ vni curiæ vnius officialis ſuperioris, ut puta poteſtatis, poterit tñ iudex inferior, vt Bariſellus uel executor cõmittere tali nũcio ſuperioris officialis: & citatio facta ꝑ dictũ nunciũ ſuperioris officialis ad inſtantiã minoris officialis valet, ita dicit Bar. in d. uerbo. ꝑ nunciũ, qđ tene menti. Sed poſtq̃ ſ. dicta ſcripſi melius cogitãs & plura uidẽs, dicendũ eſt, † an credat nũcio dicenti ſe aliquem
5 citaſſe, & dicẽdũ eſt qđ de iure credi dẽt, ut no. Bar. ĩ l. j. §. cura carnis, ff. de off. pf. urb. & in d. extraua. in d. uerb. ꝑ nũciũ. Si aũt dicat ſe citaſſe Caiũ, ꝗ Caius dicat contrariũ cũ iuro. Io. An. ponit in c. cũ parati, de app. & Sal. in l. tres denunciationes, C. quom. & qñ iudex. & dñt qđ eſt in arbitrio iudi. cui magis dẽat credi, an nuncio uel citato cõſiderata facti qualitate & pſonarũ condõne. Et ꝓ iſta parte multũ facit qđ no. Cy. ĩ l. ſi ꝗs decurio. ĩ fi. C. de fal Bar. aũt ĩ d. uerbo, ꝑ nũciũ. dicit ẽm Spe. qđ cautela eſſet ſemper mittere duos nũcios, vt in ore duorum uel triũ ſtet oẽ uerbũ, ut in c. in noĩe dñi. de
6 teſt. †Quid aũt ſi cõſtat de mãdato iudicis, ſed nõ coſtat qđ citãs ſit nũcius, & ſi ultra id qđ eſt ſibi cõmiſſum in ſui relatione dicat ei & referat an ſibi credat̃. Itẽ an ei credat̃ ſi dicat ſe hr̃e cõmiſſionem iudicis. Et gñaliter materiã nuncij uide latius explicatã q̃ ꝑ aliquẽ alium ꝑ Imo. in l. ex conſenſu, §. j. ff. de ap. & ĩ uer. circa primũ eſt uidẽdũ &c. uſq; ad uer. reſtat nũc uidere. Et adde q̃ dixi ſuꝑ gl. pce. ĩ uerb. Et no. bñ qđ in

procesſu

ꝓceſſu noſtro &c.cũ ver.ſe.Et ẽt ĩ materia nũcij vid̃ Bar.ꝙ Sal.in d.l.tres.& Ange.& Bal.ĩ l.cõſentaneũ,C.eo.& Bal.ĩ l.neminẽ, C.de requi.re.& Can.ĩ c.qm̃ cõtra.de prob. Et vide ẽt q̃ ego ſcripſi in d.l.ex cõſenſu,§. fi.& l.ſi finita,§.Iulianus,ff.de dam.inf.

AVG. Tu aũt in hac materia adde ea q̃ dixit Ang.in l.ſi vacãtia,C.de bo.vac.li.10. ĩ j.col. ꝗ dixit ꝙ ex illo tex.põt ſumi,ꝙ nũcius vel ẽt merus executor teneaẽ iurare, aliàs nõ eſt ſibi credẽdũ, ꝑ l.rẽ nõ nouã, C. de iud.§.p̃roni. & per gl. ĩ c. cũ parati. & ꝑ gl.in c.prudẽtia.extra de off.dele.& facit tex.ĩ l.iuriſiurãdi,C.de teſt.& l.cõparationes.C.de fide ĩſtr.& ĩ auth.iuſiurãd.ꝙ p̃ſt. ab his.col.3.& dicit Ang.ꝙ his nuncijs creditur in his q̃ ſpectãt ad eorũ offm̃,nõ aũt in alijs,vt no.gl.ĩ d.c.cũ parati.& l. magis puto,§.illud,ff.de reb.eo.& l.j.§.ſane.ff.de off.p̃ſe.vrb.dũtamẽ nũcij portẽt literas ci⁹ ꝙ aſſerũt ſe ĩ mãdatis habere d.c.prudẽtia. Subdit tñ ꝙ ille ꝗ facit aliquẽ citare ſem ꝑ ſit cautus vt nũcius ſit publicus & iuratus, aliàs merito ſibi nõ crediẽ,&ꝙ portet ſchedulã cõmiſſionis ſuæ. ꝓ quo optime facit ff.de dã.inf l.3.§.abeſſe.& ita Peruſij de cõſuetudine ſeruaẽ,& dicit eſſe notãdũ ꝓ executorib.literarũ papalium,vt nõ eligãt ſibi priu.tos nuncios niſi vigore cõmiſſionis. Nec ob.ff.de arb.l.ſed ſi interpellaẽ,§.j.vbi arbiter citat verbo,abſq;epiſtola.& ĩ auth. de exhib.re.§.ſi vero,col.6.ꝗa illa iura loquunẽ ſolũ qñ citatio cõtinet mãdatũ de parẽdo,ita ꝙ illa citatio eſt modici præiudicij,ſed ſi aliud nũcio iniũgitur, mãdareẽ ꝙ parti nõ crederẽ ſibi ſine literis,vt dictũ eſt. Bal. tñ in l. magis puto, §.ne tñ.ff.de reb.eo. dixit ꝙ crediẽ nuncio qñ facit aliquid circa naturã ſui of.in modicis, ſed in magnis p̃iudicialibus non crediẽ. & idem Bal.in d.c.cum parati, dixit ꝙ ẽt magis vr̃ abſurdũ ꝙ credaẽ nũcio aſſerẽti ſe citaſſe,ẽt ſi nũci⁹ ẽ vilis,& cã ſit ardua, & abñs iurat ſe nõ fuiſſe citatũ,ꝙ ſoli nũcio nõ ẽ credẽdũ.Gof.tñ in c.ꝙ ſicut.extra de ele. voluit credẽdũ eſſe nuncio.& idẽ Inn. in c.qm̃ cõtra.extra de ꝓb.& Arch.in c.venerabilib.§. idẽ eſt.de ſen.exc.in 6.& in hac materia adde gl.ĩ cle.j.de do. & cõtu.& gl.in d.c. prudẽtia.& gl.ĩ d.c.qm̃ cõtra.& gl. in c.ꝙ ſine. extra de ele.& ĩ c.teſtes quos.4.q.3. & in l. ex cõſenſu,§.fi.ff.de app.& in l.pen.& fi.ff. de ĩ int.reſt.& ꝙ no.in l.conſentaneum,C. qũo & qñ iu.& Cy.ĩ l.ea q̃.C.de acc.& Bal. in l.j.ff.de in ius voc.aliquid ꝑ Bar.in l.cõgruit,ff.de offi.p̃ſi.Adde Bal.& Ang.in l.diuus, ff.de in integ.reſt.& Bal.in l.eũ quẽ temere,ff.de iud.Bal.in c.j.in 4. col. de mili.vaſ.ꝗ cõtumax eſt.& Bar.in l.ſtipulatio,§. habet.ff.de ope.no.nũ.Bar.in l. a diuo Pio. §.ĩ vẽditione.ff.de re iu.plene ꝑ Sal.in l.ea ꝗ dẽ,C.de accu.Ho.ĩ ſum.de do.& cõt. ſu ꝑ rub.& §.qualiter.ver.ꝗd ſi abſens. pulchra verba Bar.ĩ l.Palatinos,C.de coll. fun. fiſc. li.11.& vide Ro.in conſ.ſuo 497. qui ponit aliqualiter materiam iſtius gloſ.

SVMMARIVM.

1 Citari debet pars quando inquiſitioni fit additio vel detractio.

2 Copia additionis vel detractionis ita debet mitti ad cameram ex forma ſtatuti ſicut copia inquiſitionis.

3 Additio vel detractio fieri debet ante litem conteſtatam vel ante nomen receptum inter reos.

QVI dominus iudex ut ſupra pro tribunali ſedens: quia nõ eſſet contra formam ſtatutorum, uel quia non eſt uerum quod cicatrix ſit perpetuo remanſura, uel quia non fuit de nocte, dicta uerba in inquiſitione appoſita, uidelicet cicatrix & ſignum perpetuo remanſurum, uel de nocte, ademit uel detraxit, & huiuſmodi detractionis copiam ad cameram portare iuſſit: & impoſuit dicto P. publico nuncio, quod ad dictam detractionem dictos inquiſitos, & quemlibet eorum ſolenniter citet, cum ſchedula continente dictam detractionem & ademptionem &c.

Dicta die.

Quod P.nuncius retulit ſe copiã dictæ de-
tractiõis ĩ camera actorũ dimiſiſſe, & ẽt di-
1 ctos inquiſitos,& quẽlibet eorũ cũ ſchedu
la p̃dicta ſe citaſſe domi. †Primo & añ oĩa
volo ꝙ ſcias quod ſemper facias citari par
tem,qñ tuæ inquiſitioni facis additionem
a vel detractionem. & eſt ratio,quia poteſt *a*
lædi,

ADDITIO.

a ¶Poteſt lædi. *Adde de hoc & uiae Ale.in con. 208.in 2 uol.& conſ.60.in 3.li.Pa.de Ca in cõ. 13.in primo impſ.& adde quod ẽt qs qñ põt lædi eſt citandus pulrtes.ita d.Mar.Soz.in con 13 col.11.uer.& non ſolum.& idem do.Bart Soz. eius filius in conſ.283.col.3.uer.2.attenditur.*

lædi,vt j.dicā.l.de vnoquoq;ff.de re iu.ita sentit Bar.in l.ī delictis.§. si detracta.ff. de
2 noxal.& ibi Flo.† Scđo scias ꝙ sicut inquisitionis copia dēt mitti ad cameram ex forma statuti, ita ēt copia additionis vel detractionis.ita dicit Bar.& Flo. in d.§.si detracta.facit ꝙ no.gl.& Bar.in l.j.§.cū adijcit.ff.de ver.ob.& latius per Bar.in ea.l.in
3 §.fi.Tertio †sis caut⁹ tu iudex ꝙ talē additionē siue detractionē facias ante lit.cōtesta.vel ante nomen receptū inter reos,& ita semꝑ practicaui. Nā sicut ī ciuili dēt fieri additio ante lit.cōtest.vt l.q̃ familiæ ff. fami.erci.& no.Doc.in l.edita. C.de eden. ita ēt in criminali cū ad eius similitudinē procedatur,vt l.absentē.ff. de pœnis. ꝙ est verū ſm Bal.in d.l.edita.versi. sexto principaliter q̃ritur, si qualitas adiecta, vel detracta facit factū cadere sub alia obligatione & sub alia lege vel statuto,exēplū si pro maleficio de die sit pęna pecuniaria,de nocte pœna corporalis,tunc si inquisitio fit sine qualitate de nocte,nō pōt talis qualitas addi, nisi ante lit. cōtest. si aūt nō alterat delictū,nec delicti obligationē,nec ipsū facit cadere sub alia lege,tunc vsq;ad sniam exclusiue dēt fieri detractio vel adiectio, ita ēt sentit Bar.subtiliter intelligēs ī d.l.de nunciasse.§.ꝙtn̄,ff.de adul.in ver.videmus vtrum adiectio. exēplū,si statutū punit nobilē percutientē plebeium in centum,si inquiritur cōtra Titiū, & nō dicit nobilem, tūc talis qualitas nō pōt addi,nisi ante lit. contesta.quia contra Titiū est vnū statutū & vna pœna & ꝑ se,& contra nobilem est aliud statutum & alia pœna, quia si facit post litē cōtesta.additionē, nō est lis cōte. super illo statuto de nobili loquēte. Si aūt pœna est ꝓ mō augmēti, & ꝓ vulnere sit pęna cētū,& in nobili pęna duplicetur,vel de die sit pęna cētū, & in nocte pœna duplicetur, tunc manifeste apparet ꝙ est idē statutū ꝑ modū augmenti & additionis.iō pōt ferri additio an̄ & post lit.cōtes. ꝙ bn̄ no. & aduertas qualiter statuta loquātur.

AVG.Tu aūt in hac materia adde, q̄ dixit Bal.in l.accu.C.qui acc. in fi.qui dixit, ꝙ Guli.de Cu.in l.edita.C.de eden.dicebat ꝙ in criminali libellus etiā an̄ lit.cōt. emēdari nō pōt, & hoc iō erat cautū ꝑꝑ inscriptionē,q̃a vinculū īscriptionis inducit necessitatē ꝓseuerationis,& ꝓ hac parte dicebat Bal.bn̄ facit l.tuta.C.de om.agro desc. vbi no.ꝙ desideriū apud acta notatum nō pōt corrigi. sed dicit Bal. ꝙ ista sunt cōtra gl.ordi.in l.si maritus.§. si negauetit.ff. de adul.vbi gl.dicit cōtrariū,q̃a aut quis vult emēdare libellū ante lit.cōte.& potest:aut post lit.cōte.& nō pōt, q̃a res tunc nō est integra li.cōt.d.l. edita. & dicit Bal. in d.l. accusatorē. idē esse in libello inquisitionis ꝙ pōt emēdari anteq̃ re⁹ respōdeat,nō postea, q̃a nō ē res ītegra,& hoc nisi libellus sit ineptus,quia tunc iudex dēt pronūciare libellū ineptū, & nouus libellus est necessarius.ff.de adul.l. ccusatur⁹. post li.ergo cōte.cessat remediū emēdationis, & est necessarium remediū absolutionis. Tēperat tn̄ hoc nō ꝓcedere vbi ꝑ statutū ꝓductio accusationis hēt vim litis cōte.q̃a tunc nulla pōt fieri emēdatio vel detractio,q̃a hoc est impossibile ꝙ accusator petat a solutionē, ne error à principio ī crimē falsi trāseat ex postfacto.Et aduerte,quia licet do.Ang. hic fecerit mētionē ī hac materia de doctr. Bal.ī l.edita, ī re.Padua.ī 8.q.Tu adde Bal. in rep.Perusina illius l.edita.in x.col.ī ver. ex p̄dictis collige distinctionē. q̃ dixit ꝙ si libellus in criminali non continet veritatē in aliqua particula vel ī aliqua qualitate, & tunc ante lit.cōte.pōt emendari, sed nō impune.ī ciuili aūt pot emēdari impune, nisi q̃a tenetur ī expēsis.alle.l.quātū.ff. ad Tur.& illā l.edita.post lit. cōte.vero nō licet emendare,quia iā formatū est iudiciū, & hoc dicit ꝓcedere super fundantibus iudicium,sed super alijs q̄ non sunt de esse libellorum, potest libellus emendari vsq; ad cōclusionē causæ, all.d.§. si detracta.q̄ oīno no.& vide Mod.in d. l.edita. & Moder. repetētes c.qualiter & qn̄. in 11.q.prin. in 70.q.prin.licet ꝙ citatio seq̃ debeat anteq̃ istę emendationes fiant,ꝙ no.& approbāt de verbo ad verbum omnia dicta d.Ang. hic.& vide Bar.in cons.suo 111.inci.accus.

4 *Iquisitione facta sine qualitate, si qualitas probatur, quæ condemnatio sequi debeat.*

5 *Qualitate probata, quæ non erat posita in inquisitione, potest fieri condemnatio si per confessionem rei apparet de illa qualitate.*

6 *Iudex inquirit de homicidio, in processu vero apparet per probationes non solum de homicidio, sed de furto, an poterit sequi cōdemnatio de furto.*

4 ANG.†Quid ſi ſine qualitate inquiritur,
a & tñ qualitas probatur, *a* quæ cõdemnatio
debet ſequi? vr̃, ꝙ ſequi debeat abſolutio,
cum poteſtate tñ iterum inquirendi, quia
alia res eſt, vt l.libellus, ad fi.prin.ff.de pac.
do. tñ Bal.in d. verſi.6.principaliter quæri
tur &c. & in ver.ſed quid ſi eſt ꝓbata talis
qualitas &c.dicit, ꝙ ĩ accuſatione ſequitur
condẽnatio de ſimplici maleficio ſine qua-
litate, quia illa qualitas quæ nõ concludit
in proceſſu, nihil operatur, vt l.ſi quis liber
tatis, ff.de peti.hære.ſed in inquirẽte dicit,
ꝙ eſt dubium. Sed ego credo idem per ſuã
rationẽ ibi, & in ver.ſeq. quia iudex inqui-
rẽs non facit concluſionẽ, ſed ſolũ ꝓcedit
per famam p̄ambulam, ſed in illa qualitate
non erat p̄ambula fama: ergo neceſſario ſe
quitur, ꝙ de illa qualitate non debet ſequi
condemnatio, ſed de ſimplici facto ſic.

ADDITIO.

a ¶Probatur. *Adde tu ꝙ conſi.Bar.allegatum ſ. in addi.præced. & j. in addi.ſeq.eſt conſ.117. & vltra ea adde do. Alex.in conſi.fi.in 2.volu. & And.Sicu.in conſ.42.in j.volu.incip.uiſo proceſſu & teſtibus. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde ꝙ
reperio Io.And.in addi.Spe.in tit. de accu.
& inquiſi. in 4.parte, in fi.rub. qui tetigit
iſtã difficultatem, & expreſſe decidit cõtra
per optimas rõnes, quas vide per eum, ſed
caſu quo eſſet vera opi.Bal.in d.l.edita, in
5 d.verſi.6.adde † & limita p̄dicta nõ proce-
dere qñ per ſuam cõfeſſionẽ apparet de di
cta qualitate, quia tunc dico, ꝙ ſuper dicta
inquiſitione põt ferri ſñĩa condẽnatoria, ẽt
ſuper illa qualitate probata ꝑ confeſſionẽ,
& hoc per doctrinã Ang.quã poſuit in l.ſi
vacãtia, C.de bo.vac.in 24.col. in illa q̃one
6 quæ incipit, † Sed quæro iudex inquirit de
maleficio, puta homicidio, in ꝓceſſu verò
per probationes apparet reum eſſe culpabi
lem, nedum de homicidio, ſed de furto: &
adeſt etiã illa clauſula in inquiſitione quæ
cõiter ſolet apponi, ſuper quibus omnibus
& ſingulis cõnexis & dependentibus & ex-
traneis: nam cõcludit multum eleganter ꝑ
bonas rationes, & bona iura, q̃ parum eſſet
mihi hic referre, ꝙ iudex ipſe nullo modo
de furto põt cõdẽnare ex illa inquiſitione
formata de homicidio, niſi probatio cõſta-
ret per confeſſionem ſuper furto, quia tũc
ſecus, per tex.in c.j.extra de accu. in 6.quia
in confeſſum nullæ ſunt partes iudicis, niſi
in condẽnando. Si ergo in caſu iſto poſſet
ferri ſñĩa condẽnatoria, quia furtum eſt pe
nitus extraneũ ab homicidio ꝑꝑ virtutem
cõfeſſionis, multo fortius qñ ſuper illa qua
litate nõ deducta in inquiſitione conſtaret
iudici, per confeſſionẽ rei, quia condemna-
toria poſſet ferri, & hęc nota, quia pulchra,
& facient tibi honorem, & in terminis no-
ſtris voluit Bal. in l.& ſi ſeuerior, C. de his
qui not.infa. quę concluſio an ſit vera vel
falſa patebit per ea quæ j.dicam in proxi-
ma addi. Et de materia per Bar.in cõſ.ſuo
111.incip.accuſatio fuit inſtituta.

7 *Inquiſitio ſi non probatur propter qualitatem appoſitam à principio, vel ex poſt adiectam, vt ſi accuſatur vel inquiritur, ꝙ percuſſit de nocte, & probatur percuſſio, ſed non de nocte, an ex illo delicto ſequi poſſit condemnatio.*

8 *Accuſatur Titius ſiue contra eum inquiritur, ꝙ percuſſit Caium in collum, & probatur quod in facie, an & quando p ſſit ferri ſententia condemnatoria, & dic quòd ſic, quãdo probatur per confeſſionem.*

9 *Factum quando non eſt variabile propter locum vel tempus, vt in homicidio eiuſdem nominis: tunc licet nõ probetur locus uel tp̃s deductum in accuſatione, tamen ſequi debet condemnatio.*

10 *Factum vbi probatur per confeſſionem, licet non probatur qualitas habens alterare factum, tamen condemnatio ſequi debet.*

11 *Inquiſitione formata non ſuper homicidio, licet adſit illa clauſula, ſuper quibus omnibus & ſingulis, ſi in proceſſu apparet de homicidio, non poteſt ſequi condemnatio ſuper homicidio, niſi hoc conſtaret per confeſſionem rei.*

12 *Limita verſi.præcedentem ꝙ habet locum in iudice ordinario, non delegato.*

13 *Qualitate aliqua apparẽte de qua non ſit actio a principio, ſequi poteſt condemnatio, ſi de illa qualitate appareat per confeſſionem.*

14 *Limita ꝙ verſi.præcedens habet locum, quando confeſſio eſt facta principaliter ad hoc, non autem incidenter.*

7 ANG. † Quid ſi per adiectionem, vel a
principio appoſitionẽ dictę qualitatis inq.
ſitio non probatur, vt ſi accuſatur vel inq-
ritur, vel agitur ꝙ percuſſit de nocte vel cũ
ſanguine. & percuſſio probatur, ſed non de
nocte vel cum ſanguine: vtrum ex illo deli
cto ſequi poſſit condẽnatio? Iſtã q. format
Bar.

Bar.in l.denunciaſſe,§.quod tñ,in prin. ff. de adult.& Bal.in l.2.C.de proba.& Bar. & Imo.in l.diuus,ff.de re iudic.Bal.in l.j.C.ſi ex fal.inſtru.& in l.j.C.de condi.indeb per Floria.in l.in delictis,§.ſi detracta, ff.de noxa.& latiſſimè Sal.in l.2.C.ad leg.Iu.de vi. Guil.de Cun.tenet, ꝙ debet fieri cōdemnatio,vt l.bouem,§.aliqñ,ff.de ædil.edic. ſed Bar.contra arg.l.vt fundus,ff.cōi di.quam opi.ſequitur Sal.per l.ſi præſes,ff.de pę.ſed latius diſtinguendo dicit,aut quæritur, an ſeq poſſit condēnatio in alia inſtantia, & remittit ad no. per ſe in l.de crimine, in 2. parte,C.qui accu.non poſ. ſi ex eadē inſtantia, & tunc aut adiectio addit ſeu cumulat nouā delicti diſpoſitionē,aut nō. Primo caſu debet ſeq cōdēnatio,vt l.ſi adulteriū cū inceſtu,in prin.ff.de adul. Secūdo caſu ſubdiſtīgue,aut qualitas illa q̄ nouā ſpeciē nō addit,ſed ipſum delictū ſpecificat:tunc illa nō probata nō pōt ſequi cōdemnatio, vt l. p̄tor,la 2.§.hæc aūt actio.ff. vi bo.rapt.aut tranſmittit in aliā ſpeciē delicti,& tunc idē a vt qñ accuſatur lege Iulia.cū armis,& non probat arma,vt d.l.2.aut illa qualitas delictum nō tranſmittit,ſed perſeuerat,& tunc aut perſeuerādo ſolū delictū declarat eius pœnā non alterando,aut ēt alterat. Primo caſu dicas, vt qñ locus vel tp̄s adijcitur in libello,de quo dic per eū in l.pe.C.de accu. Secundo caſu qñ non tm̄ declarat,ſed pęnā alterat,& tunc aut alterat in totū illā tranſmutādo vel ampliādo,& qualitate nō probata non pōt ſequi cōdēnatio. Ratio, quia varietas loci vel tp̄is facit cenſeri diuerſum delictū,vt l.teſtiū,C.de teſti.qñ aūt in totū pœnā non tranſmutat,ſed auget,dic ꝙ aut ꝑ nomina multiplicatiua,tūc qualitate nō probata,tm̄ in ſimplum fit condēnatio,q̄a vnū ſimplum,eſt pęna ſimplicis delicti probati.Si vero aliter augetur,vt quia pro ſimplici vulnere ſit pęna centū, & cū ſanguine ſit pęna ducētū,iſto caſu eadē eſt ratio, qñ per noia multiplicatiua,ſm Sal.ideo idem a ius.Sed de hoc tu dic vt no.Bal.in l.2.C.de proba.Si autē augmentum eſſet in diuerſa ſpecie, vt ꝓ ſimplici vulnere eſt pœna centum,cū ſanguine eſt pęna centū & manus. Et tunc dicit,ꝙ licet ſit maius dubium, tamen idem putat. Sed vt per Bal.in d.l.2. & in l.edita,C.de eden. verſi.ſexto principaliter quæritur. Et vide etiam quod dicam j.

circa finem huius glo.

AVG. Tu autē in hac materia adde, ꝙ miror,ꝙ iſte Doctor non viderit Bar.diſputaſſe publicè iſtam materiam in ſolēni ſua diſputatione quæ incipit, iure municipali cauetur, vbi terribiliter arguit ꝓ & cōtra, & tandem ſoluit: & omnino vide do.Ang. hic in fi.iſtius gl.ibi,ſis cautus tamen tu iudex,quia iſta additio quam facio hic, ſupplebit ijs quæ dixit do.Ang. hic in fi.iſtius gl.Et vide Ioan.And.in addi.Spe. in tit.de accu.in 4.parte,ī rub.& Bal.in l.ſi quis nō dicam rapere,in 3.col.C.de epiſc. & cler.& Bal.in l.contra negantem,C.ad leg.Aquil. & Bal.in l.j.C.qui accuſ.in 18.colum.cum ſeq.aliquid per Bar.in l.is qui reus, in verſ. venio ad quæſtionem, ff.de publi.iudic.& Bal.in l.item exigitur,ff.de dolo, vbi dicit, ꝙ ſi accuſo aliquem ꝙ percuſſit in collo, & probatur de facie,non tamen fertur ſententia condemnatoria,& allegat Spec. hoc voluiſſe, adde Ang.in l.is cui,ff.quemadmo. ſeru.amit. Et vide Rom.*a* in conſilijs ſuis, conſ.110.vbi pulchrè conſuluit in hac materia conſi. 167.& Old.in conſi.57.& conſ. 213. qui dicit ꝙ ſi teſtis dicit, ꝙ percuſſit Titium cum enſe per punctam, alter dicit cum enſe per taglium & nō per punctam, quod non eſt probatum delictum, & teſtes ſunt ſingulares,& do.Abb.in conſi.78. qui dicit, ꝙ ſi eſt facta accuſatio de inſultu cū armis, vel de percuſſione cū ſanguinis effuſione,& eſt probatum de inſultu & non de armis vel de percuſſione,ſed ſine ſanguinis effuſione, non poteſt ſequi condemnatio, allegat Bar.in duobus locis,ibi vide. Adde tamen ꝙ Albe. de Roſa. multum copioſè in hac materia loquitur, quem omnino vide, qui multos Doctores refert in 2. parte ſtatuto. q.45. Sed oīno vide pulchra verba Bal.

ADDITIO.

a ¶Et vide Roma. *Adde tu prædictis d. Alex. in conſ.121.in fi.in 1.vol.& in conſ.61.in 4.volu. Cep.in conſ.53. & Pau.de Caſt. in conſil.207. & ꝙ quando aliqua qualitas adijciatur alicui rei vel facto,ꝙ debeat ſimul cum facto probari, lat e per Alex.in conſ.119.col.3. in prin.1. vol. & in conſ.3.col. 2.in 2.vol.& ibi,quod ſi non allegetur ante litem conteſt.quod non poteſt poſtea probari.*

Bal.in l.& ſi ſeuerior,C.de his qui no.infa. in vl.col. qui in 6. q.ponit ĩ terminis qõnẽ nr̃am, & facit mentionẽ qũo Gui. de Cun. per §.pœna grauior.tenet, ꝙ iudex dẽt condemnare,ſm qđ probatum eſt,licet ꝓpoſitũ hoc nõ fuerit,nã in §. pęna grauior. ibi, fuit propoſita actio furti non manifeſti,tñ ꝗa fuit ꝓbatũ de furto manifeſto, fuit lata ſnĩa ſm ꝓbata,ſed dicit ibi Bal.ꝙ ille §. non probat hoc,ꝗa ibi fuit gñaliter actum non expreſſa furti qualitate, vel ſpęcie;ꝙ ſi eſſet ſpãliter actum ad duplum, nunq̃ poſſet iudex cõdemnare ad quadruplum,& dicit ꝙ Ia.Bu. & alij Doc.tenent iſtam cõclu
8 ſionem,& refert qũo Cy.† & Ia.de Are.hoc tenent in d.l.2.& refert,qũo antiꝗ aduocati hoc tenent in proceſſu accuſationis,ſecus dicebat in inꝗſitione ꝑꝑ clauſulam adiectam,ſuper quib. oĩbus,& ſingulis &c.non .n.vr̃ iudex ſe abſtrinxiſſe, ſed diuiſim narraſſe, & iõ ſufficit factum probari abſque qualitate. ſed Bal. ibi multum mirabiliter dicit hoc verum eſſe, ſi delictum eſt probatum per confeſſionem,ꝗa ibi non curamus formam accuſandi, vel inꝗrendi,per notata per Inno.in c.cum ſuper. extra de cõfeſſis.& per Innoc.in c.per inquiſitionem,extra de electionibus , licet qñ probať per teſtes,tunc id quod non includitur in accuſatione,non põt includi in probatione, quia eſſet impertinens.Vnde ad propoſitum factum de quo q̃rimus eſt iterabile,& ad poſitionem vnius non ſequitur poſitio alterius. Vnde cum ſnĩa abſolutoria nõ pariat exceptionem rei iud.ſuper altero. Sequitur merito,ꝙ cõdemnatoria nõ põt ferri, quia nõ includit in hoc iudicio, nec ſuꝑ eo fuit lis conteſtata,vnde plus dicit,ꝙ iſtę probationes in alio iudicio nõ probant, quia apparẽt receptæ lite nõ cõt. cum alia lege ſit actũ,& alia lege ſit probatũ,tãdem alle.no. per Bar.ĩ d.§.quid tñ recte Bal.dabat mirabilẽ limit. vt cõfeſſio ſit tãtæ efficaciæ ꝙ ſi libellus eſt ineptus,vel ꝓceſſus ſit ineptus, tñ ꝓbatio facta per cõfeſſionẽ operať hoc ꝙ ſnĩa cõdemnatoria põt ferri ſuper eo qđ nõ fuerat deductũ à principio, & eſt maxima limitatio ad dicta Bar.& aliorum,in locis s.allc.& iõ Ang. in d.§.quid tñ.dicebat ꝙ Bar.ibi in hac materia multum elegãter loquebatur,ſed ſolum addebat duas limita
9 tiones.† Primo erat,ꝙ vbi factum nõ eſt variabile ꝑꝑ locum, vel tp̃s,quia nõ eſt poſſibile ꝙ ſit,niſi vnum exemplum in homicidio eiuſdem noĩs,ꝙ tunc licet non probeť locus deductus,vel tp̃s deductum in accuſationem,tñ ſequi debet cõdemnatio,ex quo locus,vel tp̃s nõ alteret ipſum factum, nec pœnam,ſicut dicimus qñ nõ probatur qua
10 litas q̃ nõ habeat alterare ſubiectum.† Secundo limitabat,ꝙ vbi factum probatur ꝑ cõfeſſionem,licet nõ probetur qualitas habẽs alterare factũ,tñ cõdemnatio ſequi debet,& fertur tũc ſnĩa, vt ſuper quodam notorio:nã ſufficit ad quamcũq; pœnam grauiſſimã imponendam cõſtare de maleficio per cõfeſſionem ẽt ſi proceſſus eſt inordinatus. alleg.Inn.in c.qualiter.lo 2.extra de accuſ. & ꝙ crimẽ ſit notorium per confeſſionem ponit Inn.in c.ſtatuimus. ext.de offi. dele.& ſicut d.Ang. voluit id quod Bal.frater ſuus in d.l.& ſi ſeuerior.Et hãc eandem ſnĩam affirmauit Ange. in l.vulgaris, ff.de fur.qui dixit not. hunc text.contra iudices ignorantes, qui deducta percuſſione faciei condemnãt accuſatum de alia percuſſione in alia parte corporis probata ꝑ teſtes.Vnde ſuper non deducto non poteſt ſequi cõdemnatio ſaluo , niſi vulnus nõ deductum ſit probatum per cõfeſſionem rei , quia tũc non præcedente proceſſu , vel præcedente quantuncunque inordinate, põt ad cõdemnationem deueniri & imponi quæcunque pœna grauiſſima,ſm Inn.in c.qualiter, & quando.extra de accuſ. & hoc eſt quod voluit Ang.in d.l.ſi vacantia, C.de bo.vac.in
11 24.col.ibi, ſed quæro iudex inquirit.† vbi voluit,ꝙ ſi eſt formata inquiſitio nõ ſuper homicidio,licet adſit illa clauſula,ſuper ꝗbus omnibus & ſingulis,tamen ſi in proceſſu apparet de homicidio ſuper homicidio , nõ poteſt ſequi cõdemnatoria, niſi hoc cõſtaret per cõfeſſionem rei, per c.1.& 2.ext. de conf.in 6.per hæc patet , ꝙ do. Ang. hic in fi.iſtius gl.in prox.ſeq.q.peſſime loquiť, dũ loquiť de virtute iſtius clauſulæ, ſuper quibus omnibus,& ſingulis.& hanc ſnĩam vr̃ ſequi Ang.in conſi.ſuo 215. inci.in Dei noĩe, & ſuæ matris , in cauſa accuſationis productæ per Philippũ. qui multũ magnifacit illam doctrinam Inn.& Io.An in d.c. qualiter, & quando. quòd licet ex proceſſu nõ poſſit ſequi cõdemnatoria in ciuilibus, tamen ex confeſſione in eodem proceſſu

fertur cõdemnatoria, licet per confessionẽ
constet, ꝙ non fuit à principio deductum.
alleg. Bar. hoc uoluisse in l. si cõfessus, ff. de
12 cust. reo. † Temperat tñ hoc hr̃e locum in
iudicib. ordinarijs, non aũt hoc procederet
in iudicib. delegatis, q̃a delegatus per con-
fessionem factã sup ꝓcessu inepto nõ pos-
set ferre sniam cõdẽnatoriã, licet de delicto
cõstaret ꝑ cõfessionem, & certe singularis
est decisio, & pulchrã rõnem ibi vide in di-
cto consi. assignatã per eum, & in terminis
nostris ibi qualitas loci & tẽporis fuerat de
ducta in accusatione. Alia qualitas erat ꝓ-
13 bata ꝑ cõfessionem, † & ẽt in terminis no-
stris reperio Bal. multum eleganter locutũ
esse in l. q̃d ergo. §. pœna grauior. ff. de his
q̃ no. inf. in 6. col. in vers. iuxta hoc q̄ro Ti
tius accusatus est de homicidio. ex cuius di
ctis hẽmus declarata, & limitata dicta Bar.
in d. §. quid tñ. & ibi affirmat ꝙ si constat
de alia qualitate, q̃ sit actũ à principio, ni-
hilominus fertur snia condemnatoria, dũ-
modo hoc constet per cõfessionẽ, & ibi no.
Bal. ibi illam gl. in l. ictus fustium, ff. de his
qui no. inf. qui dixit ꝙ illa glo. ibi est in ar.
contra confessum, vt non requiratur ordi-
narius processus ꝙ iudex põt punire cõfes
sum, licet ad aliud ageret. & alle. Arc. hoc
voluisse. 2. q. 1. c. multi. & c. in primis. & di-
cit, ꝙ hoc est gl. ord. 3. q. 1. c. hoc quippe, &
ꝓ hoc facit ꝙ pulchre dixit Bal. in l. j. §. 2.
in vlt. col. ff. de offi. p̃fe. vrb. ꝙ si inquisitio
est formata casu quo nõ põt formari, & ꝓ-
cessus est nullus, tñ si cõfessio sequitur, põt
snia condẽnatoria seq, ꝑ no. ꝑ Inno. in d. c.
ꝑ inquisitionẽ. dicit tñ ꝙ talis snia erit in-
terlocutoria non diffinitiua, iuxta not. in l.
ictus fustium, ff. de his qui no. inf. & illud
dictũ Inn. in d. c. qualr, & qñ. seq̃tur & ma
14 gnifacit Ang. in l. 1. ff. de cõfes. † Limita tñ
prędicta, dũmodo confessio non incidenter
sit facta, sed prĩcipaliter ad hoc, ut limitat
Ant. de But. in d. c. qualiter & qñ. & voluit
Bar. in d. l. j. & casum pone, vt voluit Bal. ĩ
l. mercalẽ. C. de condi. ob tur. cau. Aliam li-
mitationem posuit An. de But. in d. c. Pisa-
nis, quia si quis excipiendo confiteret non
posse dãnari ex illa confessione, ut ibi am-
pliat & limitat istã materiã. ibi uide. Idẽ fa
cit Sal. in l. 2. C. de custod. reor. qui limitat
prædicta. Itẽ limita nisi ista confessio esset
facta corã iudice incõpetenti, quia clericus
coram laico cõfiteretur: multa allegata vi-
de per Ang. in l. j. ff. de confes. & in l. j. C. de
confess. Adde tñ ꝙ Bal. in l. quoniam, ff. de
his qui no. inf. dicit ꝙ illud dictum Inn. nõ
est ita expeditum, imo gl. nostræ referunt
se ad libellum si confessio continet plus q̃
libellus, & iõ Ang. multum eleganter in cõ
silijs suis cõsi. 177. incip. in Dei nomine &
suæ matris, visis actis prædictis, multũ ele
ganter loquitur in hac materia, melius q̃
alius, & ibi tenet ꝙ si cõfessio continet plus
q̃ inquisitio, vel accusatio, non potest seq̃
snia condemnatoria ꝑꝑ confessionem, &
multa peregrina allegat, & dicit ꝙ Inno. in
c. per inquisitionem. de electione. vr̃ aliter
loqui, quã loquatur in d. c. qualiter, & qñ,
quia si in c. qualiter & quando. dicit, ꝙ ex
tali confessione potest sequi snia condem-
natoria, intelligit quod pęna extraordina-
ria punitur non aũt ordinaria, & ita refert
in cõsi. suo 215. & vide Ang. in l. j. C. de cõ-
fes. & dicit in consi. 172. ꝙ semel in sindica
tu defendit quendam Potestatem, qui per
confessionem factã super inepta inquisitio
ne, voluit condemnare reũ. in hac materia
bene faciunt no. per Bal. in l. 2. C. de re iud.
Bal. in l. presbyteri. C. de episc. & cle. multa
peregrina scripsi in ista materia in additio
nibus meis, in l. non solum, §. sciendũ, ff. de
ope. noui nun. vbi multa dixi. an autem su-
per ista confessione sit ferẽda sententia vel
non, collige ex dictis Ang. in l. debitoribus,
ff. de re iud. & Cy. in l. j. C. de confes. in 2. q.
& d. An. & Imo. in c. examinata. de iud. &
Ang. in pręfato consi. 177. & Bal. in l. 2. §. j.
ff. de offi. præfec. vrb. in vlt. col. de hac ma-
teria late per Bart. in consi. suo 111. incip.
accusatio fuit instituta.

15 Inquisitione non probata per appositionem vel additionem alicuius qualitatis, si secuta est absolutoria, an sine dicta qualitate iterum possit inquiri.

16 Qualitate nullo modo probata in prima inquisitione, an propter illam qualitatem iterum possit inquiri.

17 Qualitas propter quam cõdemnationis effectus est diuersus, est detrahenda per iudicem pendente iudicio, cum iudex illam probare non potest.

15 A N G. † Quæro quid si per additionem
vel à principio per appositionẽ dictæ qua-
litatis inquisitio non probatur, & per cõse
quens secuta est absolutoria, an sine dicta
qua-

qualitate iterū possit inqri. Dicit Bar. in §.
quid tñ.ver.quæro quid si absolutoria, ꝙ si
est absolutoria suꝑ nō facto,& iterū nō inq
ritur,vt l.egi.ff.de excep.rei iud.aut ꝑꝑ illā
qualitatē tm̄ non probatā, secuta est absolu
toria,qa non ꝓbatur ꝙ sit nobilis, tunc ex
delicto suo iterum cōueniri pōt, vt l.habe-
bat,ff.de insti.Sed nō pōt iterumconueniri,
si conueniẽ ex alieno delicto,vt d.§. si detra
cta. Et subdit Bar. ꝙ in hoc pulchra est ēt
16 difficultas.†Quid si in prima inquisitione
qualitas nullo modo sit probata,an ꝑꝑ illā
qualitatem iterum possit inqri. Bar.in d.§.
qd tñ in fi.dicit, ꝙ aut fuit in prima condē
natus vel absolutus: si absolutus,tunc talis
adiectio q̄ de nouo fit, alterat delictum &
tunc potest,vt l.cum quæritur.de excep.rei
iud.aut non alterat delictum, sed condem-
nationem,& tunc aut lata fuit suꝑ facto,&
iterum non pōt inqri,secus si suꝑ iure, qa
illa qualitas erat necessaria, vt d.l.habebat.
Si vero secuta sit condemnatoria,tunc Bar.
in d.l.senat⁹,ff.de acc. dicit ꝙ iterum pōt in
qri,& inquireẽ suꝑ toto delicto cum adie-
ctione dictæ qualitatis,vt l.itē q̄ritur in fu-
gitiuo,ff.de ædil.edic.& l.Iulianus,§.j.ff.de
verbo.obl.Sed Flo.in l.ita vulnerat⁹,ff.ad l.
Aq.tenet opi Spe.contra Bar.ꝑ d.l.p̄tor edi
xit,§.j.licet illi legi Bar.singulariter respon
deat in d.l.senatus. itē dicit ꝙ est casus con
tra Bar.ꝙ amplius de ipsa qualitate nō pōt
inqri,vt l.sepulchri violati,ff.de sepul.vi. I-
tem allegat l.senatus.ꝫm primum exemplū
gl.& ꝓbat Pone quod pro simplici vulnere
sit imposita pęna irreiterabilis,vt ꝙ auricu
la amputeẽ, cum qualitate dēt esse minor.
Certe inconueniens esset quod ēt posset in
quiri cum qualitate,cū auricula restitui nō
posset,vt l.si quis prouocatione, C.de app.
nec obst.iura Bart.q̄ loquuntur, qñ agitur
ciuiliter ad rei familiaris prosecutionē. Et
hoc verum est, nisi sit qualitas loci vel tꝑis
quia illa non est qualitas quę alterat malefi
cium,vt no.Bar.in d.§.quid tñ.vbi dicit,qđ
si qualitas non probata facit cessare accusa-
tionem ꝓpositam, vel inqsitionem,qđ tūc
non possit inquiri, vt d.l.prætor,§.docere,
ff.vi bo.rap.Si vero alterat solum factum,
& facit videri delictum aliud,vt qualitas lo
ci vel tꝑis,& tunc idem,vt d.§.quid tñ. se-
cus si factum vel delictū non alterat, & tūc
ex eodem processu potest sequi condemna-
17 tio. † Sis tñ cautus qđ si cōdemnationis ef
fectus est diuersus ꝑꝑ illam qualitatē,tunc
cum tu iudex non possis ꝓbare dictam qua
a litatem,ipsam pendente iudicio,detrahas:a
ali às sequi non posset condemnatio, vt d.
§.si detracta. de quo vide ibi per Floria. &
Bar.in l. diuus,ff.de re iudicata. vr̄ in ciuili
aliter loq,dic vt no.Cy.in l. scđa, C.de pro-
ba.vbi alle.quoddā consi.Iac.de Are. q per
multas rationes tenet quod oī casu debet se
qui absolutoria in totum.Sed Bal. dicit ibi,
quod de cōsuetudine non seruatur, & est ra
tio, quia de consuetudine ēt accusator non
tm̄ vnam legem,sed omnem intentat, dum
dicit, peto eū puniri ꝫm formā iuris,& sta-
tutorū,qui libellus procedit de consuetudi
ne, vt no.gl.in d. l.senatus.in inquirēte cla-
rum est,quod per illā clausulā, suꝑ quibus
omnibus &c.diuisim & non cumulatim in
tentat,& procedere intēdit, & sic in effectu
tenet opin.Bar.Sed Bal.in d.l.edita.versi.6.
principaliter queritur &c. vr̄ quod aut pœ
na est multiplicatiua,vt puta de die sit pœ
na manus,de nocte sit pęna ambarum ma-
nuum,& tunc si qualitas nō probatur, pōt
imponi minor pœna vt de vna manu: aut
non continetur pœnę multiplicatio,vt pu-
ta de die sit pœna manus,de nocte sit pęna
capitis,&sic alia diuersa pęna nō multipli-
catiua ad primā, & tunc si intentaẽ de no-
cte,& sic ad pœnā capitis, & non probatur
qualitas noctis,an possit puniri pœna diei,
& sic manus.dic quod non, qa species sunt
diuersæ, nec vna continetur sub alia, quia
ad aliā speciem sit actum quod dicit esse ve
rum,nisi talis qualitas sit ante litē contesta
tā deducta, quia in delictis potest sequi cō
dēnatio,vt d.l.edita.Ego intelligo suum di-
ctum verum in accusatione, sed in inquisi
tione non,quia per illā clausulā,super qui-
bus omnibus &c. iudex non vr̄ se arctare ad
vnum,imo sigillatim ponere omnia,ex qui
bus vr̄ posse sequi condemnatio suꝑ proba
tis,vt patet ex p̄dictis,& dixi aliquid in gl.
super verbo,ex quibus omnibus &c. ꝙ no.

Et

ADDITIO.

a ¶Detrahas. *Adde tu qđ opi. Bar.in d.l.senatus, sequitur Pa.de Ca. in consi.119. alias 345. in 2.impressis. & aliquantulum latius in consi.18. in 2.impressis. incip.non v ideo &c. Ber.*

Et adde quæ dixi in glos.super verbo, ĩ platea communis. Sed de his quæ hic scripsi a versi. quid si in prima inquisitione &c. hucusque. vide latius per Salice. in l. qui de crimine, C. qui accus. in ver. item iuxta prædicta q̃ro si in vna inquisitione &c. quoniam in aliquibus discrepat a Barto. & ab his quę hic recitaui, quem Salic. postea vidi, sed in q. supra formata videlicet, an post condemnationem de simplici vulnere possit sequi nouus processus super cicatrice, quando pęna non est reiterabilis, & tunc licet Barto. dimittat insolutam in d. l. senatus. ego credo, quod sic, in secunda enim imponetur minor pœna iudicis arbitrio, quia potest alterare, vt l. hos accusare, §. omnibus. in fi. ff. de accus. & sic si fuit fustigatus pro simplici vulnere, & cum cicatrice erat pœna manus, non abscinderetur manus in secundo processu, sed iudicis arbitrio castigabitur.

AVGVSTI. Ita residet domi. Ange. insipide & intricate hoc referens, tu adde hæc omnia quæ dixi supra in hac ead. glos. in quęst. præce. quia d. Ange. hic in fi. istius glo. a versicu. sis cautus tu iudex. tractat illam materiam quæ satis examinata fuit supra in præced. q. & late dixi supra in addit. meis in d. proxime præced. q. dum pono in addi. meis. Quid si apposita clausula super omnibus & singulis. aliquid dixi supra in glo. super omni. us & singulis. Et in quantum do. Ange. hic tetigit illam difficultatem quam tetigit Barto. in d. l. senatus. Et licet Bart. & Pau. de Cast. in l. si vt certo, §. si duobus vehiculum, ff. commo. videntur transire cum dictis Barto. in d. l. senatus. tamen dicta Barto. certe non sunt vsquequaque tuta, quia Ang. in d. §. si duobus. in versic. nam & si. in 3. colum. dicit ista verba formalia, no. quod iste text. facit ad quæstionem de punito simplici vulnere, an possit a modo puniri de qualitate, & de qua non fuit cognitum, refert quod quidam dicunt quod non, quia qualitas de per se nõ est disceptabilis, in contrarium arguit, quia maleficium non est purgatum, argu. cap. at si clerici. extra de iud. & l. nullum, C. de test. & l. 2. C. de spon. §. 2. & refert qualiter cum ista quęstio fuisset de facto, fuit ostensum vnum pulchrũ consi. Iac. de But. & ita fuit iudicatum contra doctrinam Bart. quod non possit de illa qualitate amplius puniri. Post ea subdit Ange. ibi quod opin. Bart. posset esse vera si fuit collusum, secus si illa qualitas fuit per errorem omissa. dicit tamen Angel. quod hoc non dicit determinando, prætera nonne in hac difficultate multum elegantissime locutus est Bal. in l. 2. §. nouissime, ff. nau. caup. stabu. faciens mentionem de illo consi. Iac. de But. & multum magnifacit & extollit illud consi. & ibi Bal. in d. §. nouissime ponderabat illam glo. pro decisione istius materię. Nam dicit ibi Bald. ꝙ illa glo. fuit pro opin. Barto. in d. l. senatus. quod condemnatus in minori quantitate quam debuit condemnari, possit iterato cõdemnari & accusari in illo pluri, quod sępe contingit, quando in prima accusatione est omissa qualitas quæ postea reperitur in secunda accusatione quæ habet grauare delictum & pęnam, refert quòd alij dicunt contrarium, dicentes quod illa gl. non debet intelligi in accusatione ad vindictam, quia ibi non consideratur effectus, vt de iniurijs l. quod senatus, item nec qualitas potest adi pendente iudicio cum veniat incidenter, & non per se. d. §. si detracta. item quia de delicto hominis eiusdem non est sępius disputandum, siue sit condemnatus, siue sit absolutus, l. lator. §. fina. ff. nau. caup. stabu. Vnde cum omnia iudicia criminalia sint ad vindictam, sequitur quod denuo procedi non potest nec eadem l. nec alia a principio intentata. facit quod not. ff. de calum. §. j. Præterea si posset denuo agi, ergo posset ita absolui sicut condemnari, & sic teneret sententia contraria primæ, & p̃iudicaretur fisco in prima condemnatione. contra l. j. cum ibi not. C. quando prouoc. non est necess. & ita dicit quod Iacobus Butri. consuluit pro ista parte, quod post sententiam condemnatoriam non posset formari noua accusatio ratione qualitatis omissę in primo iudicio, & in secundo adiunctæ, & est consil. valde elegans. & dicit Bal. quod anno præterito ista quæst. fuit de facto Assisij, & collegium Perusinum consuluit, sed tamen fuerunt ĩ discordia vt secunda accusatio procederet, dicit tamen Bald. quod forte male pro ista parte consuluerunt, & sic Bal. ibi ausus est in hac tanta difficultate approbare opin. Barto. sed certe multum elegantissime reperi Baldum allegatum a fratre meo in suis

in suis allegationibus, qui reprobat Barto. in hac materia, nam Bal. in l. 2. C. de re iud. expræsse dicit, quod in hac materia Bart. in d. l. senatus, male loquitur, & ibi per bonas rationes Bal. tenet cõtra. & ista sñīa est vera, quia põt esse ꝙ in scḋo iudicio intentato cum qualitate feretur sñīa absolutoria vbi prima erat condemnatoria, & per dicta Bal. ibi poteris intelligere, limitare, & extendere dicta Bar. Et in quãtum d. Ang. hic voluit decidere id quod Bar. non ausus est decidere in d. l. senatus, quia pœna non est reiterabilis, vel corporalis est pęna, dicatis qđ quando opin. Bart. procederet, quam etiam videtur approbare Ang. in d. l. senatus. tñ Ang. est ille qui decidit in d. l. senatus, in fi. qui dicit, ꝙ de rigore iuris ille qui est accusatus iterum cum qualitate, iterum debet puniri pœna personali, sed dicit ꝙ de æquitate putat pœnam temperandam & conuertendam in aliam pœnam, vel pecuniariam vel personalem, per quam non tollitur vita vel membrum, nec sit corporis afflictiua, vt est corporis relegatio, argumen. §. pęna grauior, l. quid ergo. ff. de infa. & l. & si seuerior, C. de infam.

SVMMARIVM.

1 *Bannum dicitur sententia interlocutoria.*
2 *Bannum potest contra minorem & indefensum infligi.*
3 *Bannum datum contra minorem indefensum sine autoritate curatoris, an ualeat.*

Die vij. Decembris.

QVI dominus iudex uidens & cognoscens dictos inquisitos non comparuisse, & esse contumaces, & in eorum contumacia perseuerãtes commisit A. præconi dicti communis ut dictos inquisitos & quemlibet eorum banniat, & tali pœna uel in tanta quantitate pecuniarum &c. & eiusdem assignet terminum octo dierum ad comparendum, & se defendendum a dicto banno, & inquisitione, & contentis in eis uel alio ipsorum

Dicta Die.

Qui A præco retulit se ita bãnisse & pręconizasse, vt habuit in commissione, & mandato.
1 †Quod bannum dicitur sententia interlo-
a cutoria, a vt habetur in l. j. de requi. reis, & in auth. item nulla communitas, C. de sacro sanct. eccl. & no. Bal. in l. si quis filio. §. eius qui. ff. de inoffic. test. & no. glo. in l. j. §. quid ergo. ff. de ven. inspi. in verbo, in multis, in
2 l. 3. in prin. de suspect. tut. † Ex quo sequit̃ quod cum sit sñīa interlocutoria ꝙ tale bãnum potest cõtra minorem & indefensum infligi, vt no. Bal. in l. cum & minores, C. si aduc. rem iu.

ADDITIO.

a ¶Interlocutoria. *Et an bannum dicatur sentẽtia interlocutoria. vide Pet. de Anc. in consi. 6. & Al. in consi. 90. in 1. uol. Ber.*

AVG. Tu aũt in hac materia adde quæ dixit Bal. in c. j. hic finitur lex Corra. deinde incip. consti. regni. in 4. col. vbi voluit quod bannum non est in interlocutoria habens vim diffinitiuæ, sed interlocutoria, quia ante litẽ contest. fert̃, & ideo dicit, quod cõtrario imperio põt reuocari. Sed Bal. in l. certa ratione, C. qñ prouo. nõ est necesse. in prin. dicit aliter, quod bãna quæ fiunt cõtra formã statutorum, ideo possunt corrigi ꝑ iudicem, quia sñīa est interlocutoria, sed non vr̃ stare in ista opinione, quia dicit, vel dicas melius ꝙ bannum est quadam comminatio iudicis, ideo vtile ꝑ inutile non vitiatur. & Bal. ĩ l. si quis filio, ĩ §. eius. dixit ꝙ est sententia interlocutoria, & quomodo ista intelligãtur qñ sit sñīa bannum vel cõminatio, opus esset videre dicta Alb. de Ros. in 4. parte statu. in j. q. & vide ẽt Bal. in l. j. C. qui accu. in illo articulo, qñ dicatur nomen rei
3 receptũ inter reos. † Et in quãtũ d. Ang. hic dicit, ꝙ banna data contra minorẽ indefensum sine authoritate curatoris valent, certe si iste doctor vidisset dicta Alb. de Rosa. in d. l. cum & minores. non ita faciliter decidisset istã q̃õnẽ. Sed reperio Alb. de Rosa. in q. statu. in 4. par. q. 62. incip. sed quid si minor inculpatur. & contra eum inquirebatur de aliquo maleficio citatus non comparet. & sic bannitus fuit, vbi per quatuor colum. disputat istam materiam, an tale bannum teneat, referens primo dicta Vgoli. de Fontana. & postea Guil. de Suza. postea Richar. Malumbræ. tandem tenet hoc bannum non valere nec tenere, & multa allegat, quæ parum esset mihi hic transcribere, & refert quòd Dy. dicit quòd Potestas Paduæ

eum procedet & contra minorem, dedit sibi curatorem de consilio peritorum, & postea processit contra eum, & refert Azo. tenuisse istam sententiam, videtur tamen in fi. li- h
mitare, dic vt ibi.

4 *Statuta quæ cõmuniter hodie per Italiam fiũt, quod absens possit condemnari, sunt introducta de iure positiuo, & bannum reuocatur, quamprimum citatus comparet etiam post terminum assignatum etiam vsque ad prolationem sententia.*

5 *Rectores terrarum non possunt aliquem de iure bannire nisi expresse hoc ex forma statuti caueatur.*

6 *Absens siue sit uagabundus uel non, clericus uel laicus, quando contra eum fit processus, quomodo debeat citari.*

7 *Bannum si extendit pænam relegationis, de iure communi non potest procedere.*

8 *Annotatio bonorum hodie non habet locum nisi in bonis mobilibus.*

9 *Rectores terrarum an possint aliquem bannire.*

4 ANG. †Et tene menti ꝙ cõiter statuta
q̃ hodie fiunt per Italiã, ꝙ absens possit con
demnari, sunt introducta de iure positiuo.
ita dicit Bal. ꝑ illã l. nediu. C. de pœn. ꝙ bã c
nũ seu sñia interlocutoria reuocatur, q̃ pri-
a mũ ille citatus cõparet, *a* ẽt si post terminũ
in banno assignatũ cõpareat ẽt vsq; ad sñię
prolationẽ, quia sic fit in ciuili, ad cuius similitudinẽ ꝓceditur in criminali: nã sicut in ciuili citatus contumax patitur primum decretũ, ita in criminali patitur bannũ prædictũ, ꝙ ꝑsonã suã afficit & nomẽ suũ inter reos alligat, facit l. j. ff. de req. reis. & sicut in ciuili fit missio in bonis vt tædio affectus reus veniat respõsurus, vt l. si is à quo, ff. vt
in pos. leg. ita & in criminali bãnitus in persona afficitur, & nomẽ eius ĩter reos ascribit̃, licet sit contumax in reos vt tædio affectus cõpareat, vt l. adulterã, C. de adul. & l. miles, §. 2. & bona eius annotãtur, vt l. j. ff. de req.
reis. Si fuit crimẽ a relegatione s̃. quia regu 6
lariter in tali crimine absens nõ põt dãnari ẽt si sit absens post li. cõtest. nisi in casu l. nediu. C. de pę. & in casu l. in l. §. qui hoc, ff. de
sic. & in casu extrauagan. ad reprimẽ. ita di a
cit Bar. in d. l. j. ff. de req. reis. Si aũt fuerit pę
na a relegatione. j̃. tũc q̃a annotatio bono b
rũ nõ habet locũ, tũc nec iudici inquirenti
vel accusatori fit pręiudicium, quia nõ põt c
esse consultus ex ꝓdicta bonorũ annotatio-
ne, tũc siue lis sit cõte. siue nõ, potest ad diffinitiuã ꝑueniri, dũmodo de negotio principali cum iudice cognoscatur, vt no. gl. in l.
h quoties, *b* de digni. libr. 13. & hoc vide late per Bar. in l. absentẽ, ff. de pę. & Sal. in l. si absentẽ, C. de acc. ideo isto casu admittitur q̃ cãs absentiæ allegat. vt l. inter accusatorẽ. & ibi Bart. & Imo. ff. de pub iudi. & per eosdẽ in l. pen. §. ad crimẽ, eo. ti. Vñ sicut in ciuili comparẽdo quãdocũq; intra annũ refectis expẽsis, & ꝓstita fideiussione recuperat bona sua, vt c. qm̃ frequẽter, §. in alijs. extra vt li. nõ cõtesta. ita in criminali qñcunq; ante sñĩam cõparendo annullat virtutẽ bãni, perinde ac si nunq̃ fuisset bannitus: & sic cõparendo & faciendo nũc illud ꝙ si à principio fecisset, nunq̃ fuisset bãnitus, ergo bannum tollitur, ar. no. per Bar. in l. si pecunia, vt leg. nomi. cauea. bona aũt non recuperat nisi intra annũ cõpareat, nisi a die dictæ annotationis & notificationis, vt d. l. j. in pri.
5 & d. §. i. & ibi Bar. ff. de req. reis. † Sed aduertas, quia nisi exꝓsse ex forma statuti caueatur ꝙ rector terrarũ siue ꝓses ꝓuincię possit aliquem bannire, non potest aliquem de
c iure bannire, *c* vt no. Bar. in l. illicitas, §. qui vniuersas, ff. de offic. præsi. qđ bene no. In quo quidẽ bãno certus terminus statuitur intra quẽ cõparere debeat, aliàs est, & intelligatur bãnitus in tali pęna. Et aduertas, ꝙ talis terminus tali bannito non currit, nisi a die notificationis personaliter factę, vel ad domum cum schedula secundum formã statutorum, nõ autem incipit currere a die annotationis & facti bãni. l. j. §. j. & ibi Bar. ff. de req. reis. Teneas tñ vt s̃. ꝙ quamprimum reus cõparet in termino banni, totum bannum & eius virtus annullatur, vt l. j. §. fi. & ibi Bar. ff. de req. reis. & perinde est ac si nõ fuisset bannitus: qm̃ fiebat ad hũc finem vt cõpareret. Vnde si comparet, statim expirat virtus & effectus banni, vt l. a filia, §. alumno, ff. ad Treb. † Qñ aũt fit ꝓcessus

ADDITIONES.

a ¶Citatus comparet. *Adde ad hoc Pau. de Ca. in cons. 23. & Cep. in cons. 39. Ber.*

b ¶In l. quoties. *Adde qđ uoluit allegare gl. in l. absentẽ, ff. de pæ. & gl. ĩ l. quoties. tenet cõtrariũ.*

c ¶Bannire. *Adde circa hoc Alex. in consi. 26. in 1. uolum. Ber.*

ſus cõtra abſentẽ ſiue ſit vagabundus, ſiue
nõ, clericus vel laicus, an ſufficiat citatio ad
domum vel ad beneficium , vel ruri vel in a
alio territorio, no. Spe. ti. de acc. §. qualiter,
ver. ſed nũquid ſufficit ꝙ ibi ponit formã.
Si aũt reus comparet qualiter procedatur
contra eum, no. Spec. in §. j. verſ. cum autẽ
fuerit coram præſide.

AVG. Tu aũt in hac materia adde q̃ di-
xit Alb. de Roſ. in 4. par. ſtat. q. j. q dicit ꝙ
bãnum eſt q̄dam iudicialis ſnĩa pęnalis cõ
tra cõtumacẽ ꝓlata ĩ ciuili, vel crĩali de iu
re cõi vſq; ad relegationẽ, & de iure muni-
cipali vel cõſuetudine ẽt vltra relegationẽ,
bannũ. n. de iure cõi põt dari abſenti, vt lite
nõ cont. vſq; ad relegationem, per l. abſen-
7 tẽ, ff. de pę. cũ ibi nota. †Si aũt bannum ex-
cedit formã relegationis , tunc de iure cõi
procedere nõ põt, ꝑ d. l. abſentẽ, tñ ex con-
ſuetudine & ſtatutis fere totius Italiæ in
quocunq; graui crimine datur, & ꝓcedunt
talia banna, & executioni mãdant , & dicit
ꝙ pro hoc bene facit gl. in l. amiſſio, §. qui
deficiunt, ff. de capit. dimi. & de iſto banno
8 aliquid vide Bal. in c. j. de pace tenen. † Et
no. bene quæ ibi dicit, ꝙ hodie ſm Iaco. de
Bel. nõ habet locum iſta annotatio bono-
rum, niſi in bonis mobilibus. Et omnia iſta
quæ dixit do. Ang. hic fuerũt in omnib. ap
probata a Moderni oribus in ſolẽni repeti.
c. qualiter & qñ, in 11. q. prin. in 74. q. vbi in
effectu ſequũtur dicta Bart. in d. l. j. de req.
9 reis, & l. abſentem, ff. de pœ. reprobata opi.
gl. d. l. quoties, & Pe. de Bella pertica. †Et in
quãtum s̄. dictum eſt, an rectores terrarum
poſſint aliquem bannire. Addatis dicta Mo
dern. quæ ipſi poſuerunt late in l. imperiũ,
ff. de iuriſd. om. iud. & de iſtis citationibus a
faciendis in iſtis cauſis criminalibus vbi de
bent fieri, & quomodo, & maxime ad hoc
vt deueniatur ad iſtã annotationem bono-
rum. Adde Gan. in tract. malefi. ſub rub. de
citatio. facien. ſcilicet quomodo fiant, quo
loco & earum obſeruantia.

10 *Iudex abſoluit reum bannitum, ſub iſta condi-
tione, videlicet & hoc addito vt non audeat de
cætero ſimilia attentare: ſed ſi ſecus fieret ipſo iu-
re cadat in primas pœnas, quid dicendum.*

10 ANG. † Quid autem ſi iudex vel dñs ab-
ſoluit reũ & bannitum ſub iſta cõditione,
videlicet & hoc addito vt nõ auderet de cę
tero ſimilia attẽtare, ſed ſi ſecus fieret ipſo
iure cadat in primas pœnas. Iſtam quęſtio
nem ponit Bar. in l. tale pactũ, §. qui ꝓuoca
uit, in fi. ff. de pactis, & in l. vnus, §. pactus a
ne peteret, eo. tit. circa finẽ, vbi dicit ꝙ iſta
quæſtio fuit de facto Bononiæ, & finaliter
cõcludit, ꝙ aut talis diſpoſitio & liberatio
fit ab eo qui habet poteſtatẽ legis conden-
dæ, vt eſt legatus Bononiæ, vel alius dñs, &
talis conditio eſt lex, vt l. penul. C. de dona.
inter vir. & vxo. & ideo reus qui contraue-
nit, reincidit in primas pœnas, nec ab eis
fuit ipſo iure liberatus, neq; incidit in alias
pęnas tanq̃ ex prioribus delictis, quia ſubla
ta ſunt ipſa & earum obligationes , vt d. §.
pactus. Sed nouum delictum ꝑꝑ quod con
trauenit, meretur illas pęnas quas primo in
currerat ex omnibus delictis, & hæc potuit
facere lex: punit. n. ſm delictũ grauius ꝑꝑ
p̄cedentia , de quibus eſt condemnatus vel
abſolutus, vt ff. de pę. l. capitalium, §. famo
ſos. Si vero ille iudex qui fecit talẽ diſpoſi-
tionẽ nõ poterat legẽ condere, aut talis con
ditio fuit ſtipulatione vallata vel non, pri-
mo caſu aut in pęna veniebat aliquod pe-
cuniarium, & tunc in illas pęnas incidit, &
non tanq̃ debitas ex delicto, ſed tanq̃ debi-
tas ex ſtipulatione: poteſt. n. per ſtipulatio-
nem promitti id quod eſt probabile per le
gem deberi, vt l. non impoſſibile, ff. de pact.
Si vero pœnę erant tales quę non poterant
in ſtipulationem deduci, tunc illa adiectio
nihil releuat, vt eſt caſus ĩ d. §. pactus, facit
l. imperator, ff. de manu. teſt. aut fuit pactũ
nudum & non valet, vt d. §. pactus, quia ex
eo non agi poteſt, & perſona non reſuſcita
tur, vt d. §. pactus, facit l. ſi tibi, §. j. ff. eod.

ADDITIO.

a ¶Pactus. *Adde & vide Mod. & vide Ro. in l. ſi
quis accepto. ad fi. ff. de cond. ob tur. cau. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde ꝙ
Bar. in terminis tetigit iſtam difficultatem
in l. non ſolum, §. j. ff. de iniu. & arguit pro
& contra, & tandem in effectu approbat di
cta per ipſum in d. l. ſi vnus, §. pactus ne pe
teret, ff. de pact. Et adde Ang. in ſolenni ſua
repetitio. exorta guerra. Sed certe Bart. ibi
in d. §. pactus ne peteret, videtur nimis ſub
tilizare iſtam materiã & dicit, quod iſta q̃-
ſtio fuit de facto in quodã marchione Fer-
rarienſe cum quodam legato Bononiæ, &
vt dixi, audiui viua uoce aliquos Moderni.

qui mordebāt Bar.bonis rationibus,sed ꝑꝑ authoritatem tanti viri in iudicādo non esset recedendū ab opinione sua, & maxime, q̄a Bal.Ang.Pau.de Ca.& Raph.transire videntur cū doctrina Bartoli,licet ipsum non referant,tamen ipsum non reprobant.

11 *Comparens, vel ēt p̄sens existens in carceribus, quando non est fideiussoribus relaxandus potest per se aut per legitimum procuratorem causam suæ relaxationis etiam criminalem agere.*

12 *Dominus non autem procurator damnādus est in criminalibus, in quibus potest procurator interuenire.*

11 ANG. †Et ēt no.quod talis comparens, vel etiā præsens existens in carceribus, q̄n nō est fideiussoribus relaxandus potest per se aut per legitimum procuratorē causam suæ relationis ēt criminalem agere quęcūque causa sit, cum non sit timor ꝙ sententia claudat,nec habeat ī fine executionem, ita dicit Bar.Imo.& alij in d.l.pen.§.ad crimen,ff.de pub.iud.& ibi Bar.in ver. itē opponitur de l.Lucius &c.si vero nō sit detentus,& dicta pęna sit corporis afflictiua, nō pōt ꝓ procuratorē cōparere, vt no.Bar. in d.§.sed si non est corporis afflictiua, & tūc est cautela, quod semper ꝓ procuratorem compareat, q̄m si esset damnatus ex ꝓprio nomine,ēt ex leui iniuria statim efficeretur infamis,vt est casus in c.cum te. de re iud. Secus si per ꝓcuratorem litigauit, vel comparuit,quia alieno noīe dānatus, nec ipse nec principalis infamatur, vt l.furti,§.qui alieno,& ibi gl.& Doct.ff.de infa.ꝙ no.q̄a est vna cautela ad euitandam infamiam.

12 Vnum adde ꝙ in criminalibus in quibus pōt procurator interuenire,iuxta l.fi.C. de iniur.& regulā s̄.traditā, non procurator, sed dn̄s est damnādus,vt no.gl.& Doc.in l. nihil,C.de proc.Bar. aūt dicit in l.seruum quoq;,§.publice,ff.de proc.quem refert ibi Pau.de Ca.ꝙ si reus esset in carceribus,posset constituere procuratorem ad oēs actus, præterquā ad sn̄iam,& ita dicit practicari, quia cessant rōnes prohibitiuæ, Ange.autē dicit contrarium,videlicet, ꝙ ad respondēdum accusationi vel inquisitioni,uel positionibus,non pōt constituere procuratorē, sed debet personaliter duci ad bāchū,& per seipsum rn̄dere, & ita de facto obseruatur ne procuratore confitendo inferat grauissimum præiudicium ipsi carcerato, vel ne gando ingerat difficultatē curiæ in probando. Ista sunt verb a do.Pauli in d.§.publice, vbi plene tractat istā materiā,vtrū in crīalibus admittatur procurator siue defensor, & q̄n,& in quibus casibus,dic vt ibi.

AVG. Tu autē in hac materia adde,in quantū tactum est, ꝙ q̄n reus est in carceribus pōt interuenire procurator in causa capitali,ꝙ Ang.in d.§.ad crimē, temperabat hoc ibi in septima fallentia dicens, quod si reus est incarceratus,& tunc interuenit ꝓcurator, sed ad medietatem,nō aūt ad contest.litis admitteretur ꝓcurator, imo reus custoditus debet iudici pręsentari,ut litem contestet,ut l.2.ff.de cust.reo.vbi est casus, nec ēt interuenit ad sn̄iam audiendā,cuius verba formanda sunt in ipsum carceratum præsentē ad tribunal,nō aūt existentem in carcere,q̄a esset absens,& ita obseruat cōis consuetudo mundi, pro qua est casus recte intuenti in l.si cuiusdā.C.de publ.iud.& dicit ꝙ hoc tenet Io.And.a in addi.Spe.in ti. de

ADDITIO.

¶Io.And. *Adde tu quod opi.Io.And. in titu.de procu.§.1.ver. sed nunquid, tenet, & sequitur do.Alex.in cons.116.in 2.volum & ibi late examinat dicta Bar.in d.§.publice,& quando carceratus pro pœna afflictiua corporis possit procuratorem constituere,vide Cepoll in consi.20. & ibi quod vxor filij & etiam extranei possunt cōparere ad informandum iudicem de innocentia accusati, quia etiam ipse iudex ex officio debet innocentiā inquisiti quærere. Adde tamen quod opin.Barto.in d.§.publice, tenet Ioan.de Anan. in cons.1.& etiam tenet Ro.in ti.de procu.deci. 201.& ibi quod poterit talis carceratus a quolibet etiam sine mandato defendi,& subdunt fortius in d.ti.decis.203. quod vxor clerici detenti potest pro marito procuratorem constituere, & vide eosdem in decisione 482. vbi quando procurator fuit admissus in causa criminali,an possit postea opponere quod non potest admitti,et adde, an admittatur defensor in causa criminali, & uide Cep.in cons.41.cons.50 & cons.55.& an iudæus in criminali possit esse proc. filij sui uide Cep.in cons.76.& no.quod ubi accusatio uel inquisitio est inepta potest proc.interuenire,ita Bal. in cons.106.in 1.par.Cald in tit.de proc.cons.2. quem uide & Ant.de Prato uete.in consi penul. & in cons.Barb Ber.*

de proc.§.j.ver. sed nunquid ad media cau-
sæ.Et in hac materia adde Gan.in tract.ma
lefi.sub ru .vtrum ꝓcurator interueniat in
maleficijs.& qn̄ in illa qōne quæ inci. Item
quæro pone, ꝙ quis detinetur in carceribus
occasione homicidij.vbi in hoc passu pro &
contra, arguendo multum elegāter loquit
referēdo opi.antiquorū, tandē vr̄ tenere id
ꝙ Ang.supra,vt p̄ter lit.cōte. & sn̄iam pos-
sit in alijs interuenire procurator, & vide
Doct.maxime Bal.in l.reos.C. de accus. ibi
q̄ro circa istā partē,& Doct.maxime Bal. q.
aliter distinguit in l.seruum quoq;.§.publi
ce.ff.de proc.in 4.col. & Ang. in d.l.reos.in
4.col.dicit,ꝙ ita obseruat cōis consuetudo
mundi,ẜm quod dixit in d.§.ad crimen.

13 *Bannitus per bannum,quod est sententia inter-
locutoria,an possit a tali banno appellare de iu
re ciuili.*

14 *Statuto dicente quod absens potest damnari,in
capitali causa etiā a relegatione supra,an possit
interuenire procurator.*

13 ANG. †Quæro,an talis bānitus a tali bā
no quod est sententia interlocutoria, vt s̄.
dixi,possit appellare de iure ciuili.Bar.dicit
quod sic quādo bannum seu annotatio bo
norum, siue nominis inter reos receptio,
stat pro sententia principali, & appellans à
principali post bonorum annotationē non
recuperat bona,vt l.j.de requir.reis.Bald.in
l.2.C. de episco. aud. versi.tertio quæritur
vtrum bannitus &c.dicit,ego formo istam
quæstionem in banno quod datur ex for-
ma statuti,quod confunditur cum condem
natione principali.arg. l.cum quærebatur.
ff.iudica. solui. Et dicit quod non possit ap
pellare, quia per appellationem in princi-
pali consulitur in vtraq;, ergo stat regula
prohibitiua de iure ciuili.Sed tamen cōclu-
dit,quod aut est vere contumax,& tunc à ta
li interlocutoria appellat,& est ratio, quia
ista interlocutoria trahit secum præiudiciū
circa infamiam facti, quam incurrunt ban
niti,ideo merito potest appellari, iuxta re-
gulam notabilem in l. si ab arbitrio. ff. qui
satisda.coga.& l. intra vtile. ff. de mino. &
Bar.in l.2.ff.de appel.rec. sed si semper fuit
contumax, tunc aduerte, quia de iure si est
crimen à relegatione s̄. regulariter non po-
test cōndemnari dicto casu, vt habetur in l.
pe.§.ad crimen,ff.de publi.iud.& in l.j. an
per alium causa appella. Si vero sit a relega
tione j̄.quia tunc potest damnari, admitti-
tur quilibet vt quilibet de populo,volens al
legare causas absentiæ, non autem causas
causæ,vt d.§. publice. & in d.§. ad crimen.
Ex quo sequitur, quod si ex forma statuto-
rum etiam à relegatione s̄.absens, & contu
max potest damnari, quod etiam isto casu
quilibet ad allegandum etiam causas ab-
sentiæ admitteretur,vt d.§.publice.facit ꝙ
not.Bal.in l.reos.C. de accusa.in vlt.col.ver
si.interdum.& ibi Sal.& not. Bart.in d.§.ad
crimen,in versi. quæro & intro materiam
legis nostræ.Bal.in d.§.publice.ver. reuoco
in dubium.Et admittitur etiam fęmina, vt
no.Bal.in l.alienam C.de procuratoribus,
& minor & quilibet alias inhabilis, vt no.
in l.exigendi. C. de procuratoribus. & in d.
§. publice. & de ista absentia fidem faciant
iudici in iudicio, & scribi etiam faciant a-
pud acta,tunc si iudex vlterius etiam proce
deret contra talem absentem processus est
nullus.arg.l. quæsitum. ff. de re iudi. & no.
Bar.in l.2.§.si quis in iudicio.ff.si quis cau
tionibus.& in d.§.publice.in fi.& ibi Bal.&
Ang.quod est verum de iure communi,nisi
per statuta esset aliàs prouisum.Si vero vel
let venire defensor ad defensam allegans
causas causæ non audiretur, vt d.§. ad cri-
men.nisi pœna esset pecuniaria,& confitere
tur delictum,aliàs autem nunquam, tu iu-
dex admittas aliquem defensorio nomine,
nisi ista duo concurrant,s.quod sit pęna pe
cuniaria, & quod ipse inquisitionem confi-
teatur,nō autem admittas cum si vellet ne
gare in totū,vel in parte, vt est casus & ibi
no.in l.ꝗ seruum.ff.de interrogato.actio. ꝙ
tene menti perpetuo, ne tu iudex sis dece-
ptus.sed Bar.in d.l.publice. vt ibi refert do.
Pau.dicit,ꝙ aliqn̄ quis vult admitti, vt de-
fensor sine mandato ad ostendēdū de inno-
centia ꝙ venit absoluendus,& tunc admitti
tur vbicunque potest ferri sententia contra
absentem,quia ēt si nullus comparet iudex
ex officio tenetur inꝗrere de hoc, vt l. si nō
defendatur.ff.de pœ. vnde iste talis solū ad
mittitur ad istū articulū,nec subijcit se sen
tētiæ,nec venit ad plenariā causæ defensio-
nem, nec potest aliud facere quod p̄iudicet
absēti, vnde iste dicetur defensor & excusa
tor innocentiæ,non ꝓcurator ista sunt ver
ba d.Pau.in d.§.publice.& ita fuit de facto
obseruatū Regij cōtra absentē, quia cōpa-
ruit

a fuit vnus tanq̄ vnus d' populo, *a* & defenso
rio noīe ad allegandum causas innocentię,
& ita fuit admissus, vide ēt Bar. ī extrauag.
ad reprimēdū, in verbo, legitime, ver. an iste
debeat admitti &c. & hoc fuit ī cā capitali,
q̄a dicebat comparens ꝙ vulneratus erat
mortuus sua culpa, & ꝙ vulnus non erat
mortale, & omnia ista fuerunt ꝓbata ꝑ te-
stes ꝑ eum productos, & sic ille fuit condē-
natus de vulnere tm̄. Et quia est ēt vna cau
tela ad euitandum infamiam q̄ quis incur
rit ex cōfessione ꝓpria, vt no. Bar. in l. infa-
miam, ff. de pub. iud. vt per defensorem cō
pareat & confiteatur, quia nemo ipsorum
erit infamis, vt d. §. qui alieno, reus habebit
beneficium quod confitentibus tribuitur.

ADDITIO.

a ¶ De populo. *Adde de hoc vt per Cep. in consil. 20. & cons. 41. & Fran. de Are. in cons. 147. vbi dicit, quod ista est communis opi. Ber.*

AVG. Tu aūt in hac materia adde ea q̄
dixit Alb. de Ro. in 4. par. statu. q. 38. incip.
consequenter q̄ritur alia qō si cōtra talem
bānitum &c. vbi in effectu vr̄ velle ꝙ si bā-
num est datum super crimine, tunc licet ap
pellare nisi per statuta aliter prouideretur,
puta ꝙ bānitus amplius non audiaẗ. Limi
tat tn̄ p̄dicta nisi superior tali bānito face-
ret fiduciā, ꝙ ueniret ad se defendendum,
quia tūc illa defensio nihil aliud importat
quā ꝙ possit appellari, & etiam remittit ad
no. per ipsum in q. 87. Et in hac materia ad
de pulchrum consi. Bal. ꝙ inci. Cauetur ex
forma statuti ꝙ citatus ad se excusandū, fa
ciunt no. per Gā. in trac. malefi. sub rub. de
14 bānitis. † Et in quantū s̄. dictum est ꝙ si ex
forma statutorum de oī capitali casu, tunc
absens pōt dānari etiam à relegatione s̄. ꝙ
tunc pōt interuenire procurator, an hæc cō
clusio sit vera, vel falsa vltra s̄. alle. vide om
nino quæ ȷ̄. dicentur in proxima q. in tex.
& in add. meis, & adde Io. An. in add. Spe.
in ti. de ꝓcuratore, §. j. ver. item quod cau-
sa est criminalis, in fi. & hr̄ per Gā. in trac.
malefi. sub rub. an in causis capitalibus pōt
procurator interuenire, & per Bar. in extra
uag. ad reprimen. in verbo, legitima, & per
Doct. in c. veniēs, ex̄. de accu. & per Doc. in
l. reus, C. de accu. & in d. §. publice, & in d.
§. ad crimē, maxime per Imo. tn̄ non omit
to ea quę dicit Ang. in d. §. ad crimen, ꝙ in
crimine publico ēt qn̄ in absentē ferri pōt
sn̄ia condemnatoria, ꝙ nullo mō nomina-
tur ꝓcurator, quia ita l. cautum est expres-
se, vt patet in d. §. ad crimen, in prin. nec est
bona consequentia, ferri pōt sn̄ia in absen-
tem, ergo potest interuenire ꝓcurator, ue-
tat. n. lex interuentum procuratoris in crīe
publici iudicij, dicit tn̄, quod ꝑꝑ hęc verba
in consulendo, & iudicādo non esset rece-
dendum à consuetudine, & à cōi opi. quæ
vult vt isto casu possit interuenire procura
tor, & subdit quod isto casu nō obstat d. §.
publice, q̄ vult quod vbi de crimine absens
pōt dānari, ibi admittitur quilibet ad inno
cētiā excusandā, & sic ad plenariā defensio
nem, quia dicit ꝙ ille tex. debet intelligi in
crimine priuati iudicij non publici, ne ille
tex. cōtradicat principio illius §. ad crimē,
subdit tn̄ Ang. ꝙ Bar. disputationis gratia
intellexit, quod interuenire potest quilibet
qui habeat prodesse reo accusato, non autē
possit obesse: dicit tn̄ in consulendo & iudi
cando tenendam esse opinionem cōem, sed
dicit quod ista sua opinio de rigore non vr̄
vera, quia s̄m hoc posset interuenire procu
rator constitutus, vt possit facere omnia q̄
prosunt domino, & non quæ obsunt, quod
est falsum, quia forma eius ꝓcuratoris est
inepta & reprobata, vt no. Inn. in c. consti-
tutus, de procu. in prin. Et adde quæ dicā ȷ̄.
in proxi. q. subsequenti, vbi aliquid dicam,
& vide quę dixit Alb. de Ros. in 2. par. stat.
q. 37. qui allegando Dy. dixit, si quis uulne
rauerit aliquē mortifere, pōt se defendere
per ꝓcuratorē, licet pro vulnere sit pęna pe
cuniaria per statutū, & cum pōt ex tali vul
nere sequi mors, ibi uide, & uide Alb. in 2.
par. statu. q. 121. qui ponit, qn̄ pro homici
dio est pœna pecuniaria, an possit interue-
nire procurator, in qōne sequenti ponit, an
qn̄ absens potest damnari, possit interueni
re ꝓcurator, & ibi sequēdo Gā. dicit ꝙ sic.

15 *Reus citatus vel in banno positus, si ipse non venit, sed mittit procuratorem an sit excusatus.*
16 *Procurator admittitur in crimine pro quo uenit imponenda pœna pecuniaria tantum.*
17 *Statuta hodie extant, per qua potest absens in causa capitali & corporali damnari, an hoc casu poterit admitti procurator ad plenam defensionem.*
18 *Procurator an admittatur ad opponendum exceptionem dilatoriam.*

Iudex

19 *Iudex an simpliciter possit repellere procuratorem, quãdo de pluribus inquiritur contra vnũ, quorum aliquod infert pœnam sanguinis, alterum non.*

20 *Absens vbi potest damnari, maxime hodie per statuta Italiæ, an tunc possit procurator interuenire.*

21 *Cautela domini Ang. qua dicebat se habere indicia contra reum, ideo debere uenire personaliter, & postea eum retinebat & torquebat, an sit bona.*

22 *Personaliter cogi posse comparere reũ in criminalibus limitatur, si contra eum sunt indicia.*

23 *Cautelam domini Ang. positam in ij. versi. præceden. videtur tenere Gand.*

15 ANG. † Quæro, quid si citatus est reus,
vel in bãno positus, ipse non venit, sed misit procuratorẽ, an sit excusatus, & an procurator admittatur. distingue, aut est delictum ex quo venit imponẽda pœna maior relegatione, & tunc nõ excusatur mittẽdo procuratorẽ, sed ipse tenetur cõparere personaliter, & procurator nõ admittitur: aut est imponẽda pœna minor relegatione, &
tunc excusatur mittendo procuratorem, &
a procurator *a* admitti debet, vt d. §. publicè.
& ibi gl. Doct. & Bar. plenè & Imo. in d. §. ad crimen. per Cy. Bal. & Sali. qui Sal. aliter dicit in l. reos, C. de accus. Sed aduertas bñ, ꝙ nõ sufficit isto casu ꝙ habeat gñale mãdatũ: imo opus est, ꝙ sit spãle & expressum ad causas criminales, & in specie, vt ad tali inquisitioni rñdẽdũ, vt no. Ia. Bu. Bar. Bal. & Ang. in l. fi. C. de procur. & no. Imo. in c.
super his. in vlt. col. de accus. & Io. And. in
16 cle. 2. de procu. † Ex quo sequitur, ꝙ in crimine ex quo esset imponenda pœna pecuniaria tm̃, bene admittitur procurator, vt dicto §. publicè. Secus aũt si esset imponenda pœna corporalis. Prædicta locum habẽt de iure cõi, ẜm quod absens non põt dam-
17 nari, vt l. absentẽ, ff. de pę. † Quid ergo dicẽ
18 dum est hodie ẜm statuta, per quæ põt ab-
b sens in causa capitali & corporali dãnari, an hoc casu poterit admitti procurator, & ad plenã defensionẽ comparere? Dy. vt refert Cy. in d. l. reos, C. de acc. determinat ꝙ sic, quia hoc casu cessat rõ legis cõis: &
a pro hoc vr̃ casus in d. §. publicè. sed Bar. in d. §. ad crimen. & in dicta extrauag. ad reprimẽ
b dum. in verbo, legitimè. dicit ꝙ illud est verum ad allegãdas causas absentiæ. & ita intelligatur, §. publicè. nõ aũt ad plenam defensionẽ seu causę defensionẽ, ut d. §. ad crimen. & idem tenet An. de But. in c. veniẽs, de accu. allegat. l. 2. de procu. iuncto eo qđ hr̃ in c. veritatis, extra de dolo & contu. sed de hoc vide plenè Imol. in d. §. ad crimen. sed ego nunq̃ vidi admitti aliquẽ procuratorem, qñ est pœna corporalis siue corporis afflictiua principaliter vel in cõsequentiam, siue sit publicum crimẽ, siue priuatũ, vt l. j. coniuncto prin. cum si. C. vt tam ciui. q̃ crimi. cãę. & ego erã solitus vti vna cautela, qñ dubiũ erat vtrum deberet admitti vel non, quia dicebã ꝙ habebã indicia contra inquisitũ, & ꝙ principalis vt melius informatus, deberet per se nõ per procuratorem cõparere, vt aliqñ contingit in ciuili, vt l. fi. cum ibi no. per gl. & Doct. C. de procu. & istã cautelã ponit Cy. in d. l. reos. & Bar. in l. 2. §. defendi, ff. quib. ex cau. in poss. ea. & ꝙ aut veniret ad cõfitẽdum, aut ad subijciendum se torturæ, vt dicta indicia purget iuxta not. per Bart. singl'r in l. pen. ff. de quæstio. si ipse comparebat, retinebam & torquebam quousq; purgauerat indicia: si vero per se non comparebat, licet compareret per procuratorem etiã specialiter ad hoc constitutum, & plenariè instructum, reputabam eum contumacem. argumen. no. per doct. in l. fi. C. de proc. & per Ia. But. ibi, & per Bal. in l. seruũ quoq;, §. publicè. in vl. col. licet Sali. in d. l. reos, in quæstione finali, sentiat cõtrarium. Et facta declaratione cõtumaciæ, tũc habetur pro cõfesso secũdũ Bar. in d. l. pe. & sic superuacaneè, postquã est habitus pro confesso, interuenit procurator, quod tene menti, quia in practica faciet tibi honorẽ: quia cũ Cy. dicat ꝙ Doct. ita tenẽt, & ita diceret Bar. obseruaretur in practica nõ obstãte aliorum opi. & isto modo faciẽdo iudex nũquam potest decipi, ita
18 dicit Cy. in d. l. reos. in fi. † An autem *b* ad-
b mittatur procurator ad opponẽdum exceptionem dilatoriam. vide Cy. Bal. & Sal. in d. l. 3.

ADDITIONES.

a ¶ Et procurator. *Adde circa hoc & vide Alex. in consi. 141. in 3. vol. & quæ ponit Pe. de Anch. in consi. 273. Ber.*

b ¶ An autem. *Adde tu & vide Cep. in consi. 74. Bernar.*

19 d.l.3.& Bar.& Imo.in d.§ ad crimen.† Ad
uertas tñ ꝙ si de pluribus inquiritur cōtra
vnum, quorū aliqua inferunt pęnā sangui
nis,& aliqua non,an iudex simpliciter pos
sit repellere procuratorē. dicas ꝙ non,quia
talis confessio potest scindi, ideo pro illis
quæ pœnam sanguinis non inferūt,potest
interuenire procurator, vt no.Bar.in l.iam
tamen,§.fi.ff.iudi.sol.Et si iudex non admi
sit hūc procuratorem,læsit partem, & tene
tur in syndicatu,vt ibi ibi per Bar.

AVG.Tu autem in hac materia,adde in
quātum s̃.dictum est,an in causa criminali
à relegatione s̃. vel j̃. admittatur procura-
tor,licet hic multa possent adduci & allega
ri,quia aliàs vidi disputātes & tenentes cō-
tra cōem opinionē,de qua s̃.& multū sub-
tiliter allegādo quæ possem hic adducere,
quæ non adduco,quia hic in isto argumen
to non intendo recedere à cōi opinione, de
qua s̃.Adde tñ ꝙ licet ī causa criminali nō
admittatur ꝓcurator,tñ limita, quia fallit
in illustribus ꝑsonis, quia isto casu in cau-
sa publica & criminali admittitur ꝓcura-
tor.ita no.Bart. in l.si quando.C.de iniu.&
eō maxime, quia detineri nō possunt ꝑso-
naliter,l.medicos,& ibi no.C.de profes. &
medi.nec duci possunt in quæstione,l.j.C.
de qō.iuncta l.aduocati, C. de aduo.diuer.
iudi.facit quod no. Bal. in l.2.C.de libe. &
eo.liber.fallit etiā d.regula,vt per Bar.in l.
fi.C.de iniu. per Spe.in ti. de procura.§.ra-
tione igitur.vers. sed p̄cedens regula fallit.
Et pro intelligētia istius.§.ad crimen.vide
decisionē nouā Rotę 196. & eius limitatio
nēm.& per Bar.in l.iam tñ,§. si tñ plures,
ff.iu.sol.& j̃. dicetur ī prox.q.vbi dicit ꝙ si
in accusatione vel inquisitione deducantur
plura delicta,inter q̄ sit aliquod cuius occa
sione pęna pecuniaria venit imponenda,&
in alijs corporalis,ꝙ debet illo casu procu-
rator admitti,& multas fallētias & limita-
tiones ad d.§.ad crimen.prosequere, vt per
Ang.in d.§. ad crimen. & per Ange.in d.l.
reos.vbi ponit multas fallentias,& etiā de-
cem fallentiæ ponuntur per gl.in c.veniēs,
extra de accu.& ibi vide Doc. & no.casum
singularē in c.hoc quippe.3.q.6. ꝙ vbi age
retur de nullitate sentētię latæ in causa cri
minali,tūc potest procurator interuenire:
20 † Item in quantum s̃.tactum est,an vbi ab
sens pōt dānari, ibi possit interuenire pro-
cur.maxime hodie per statuta Italiæ &c.Il
cet addiderim aliqua in isto articulo s̃. in
addi.in proxima qōne p̄cedēti. tamē Ang.
multum late in l.reos,C.de accu.in 6.fallē.
dicit ꝙ Bart.in hac materia posuit vnā suā
nouā opinionē & pulchram, dicens ꝙ non
admittitur procurator, qui dño possit ob-
esse & non prodesse. & dicit esse casum, in
d.l.j.an per alium. vbi non interuenit ꝓcu
rator,si tñ est capitalis,& in causa appella-
tionis ferri potest sententia in absentem,
vt l.fi.C.de temp.ordi.sed bene admittitur
excusatio simplex ad allegandū pro absen-
te causas innocentiæ criminis,quia allega-
tio potest esse dño proficua, non autem in
aliquo nociua. Sed Ang.bene dicit, ꝙ ista
opi.Bar.nō est bona,quia §.publice.loqui-
tur indistincte ibi,quamuis &c. De habēte
& non habente mandatum. Item quia for-
ma huius procuratoris est reprobata à iure
per Inno.in c.cōstitutus,de procu.& si eius
opinio esset vera, sequeretur ꝙ possit con-
stitui procurator, quod domino prosit &
nō obsit,quod falsum esset d.c.cōstitutus.
patet,quia procurator debet ita cōstitui,vt
per eius aduētum cōditio aduersarij nō ef-
ficiatur deterior,l.2.§.pe.ff.quib.ex cau. in
pos.ea.& ad rationes Bar.multum elegāter
respōdet,dic ut ibi per eum,& in hac mate
ria qñ procurator possit interuenire, vide
Gaspa.de Cal.in consi.suo 3.tit. de accu. &
ibi ponit de quodam abbate, qui perebat
quosdam monachos detrudi in carcerem,
ꝓꝑ eorum crimina, an possit interuenire
21 procurator. † Et aduerte in quātum supra
dō. Ange. tetigit illam difficultatem quod
citabat reum personaliter,quod veniret in
persona ad respōdēdum, licet tali casu pro
curat.possit comparere,vel dubium,an pro
curator possit comparere, & postea ipsum
detinebat in carceribus, quia aliàs vidisti
istā q.dic ꝙ pro ista opi. certe vr̃ gl. in l.fi.
C. de procu in gl.pe.ibi,melius.& ideo col-
ligūt Doct.ex illa gl. quod si dominus me-
lius nouerit veritatem quam procurator,
quod potest iudex cogere dñm ꝑsonaliter
cōparere ad respōdēdum, ꝙ est uerum etiā
si procu. habet specificum mādatum ad sic
respondendum,quia per aspectum dñi po-
test iudex melius perpendere veritatē inspi
ciendo quo vultu & qua trepidatione lo-
quatur,l.de minore,§.tormēta,ff. de q̄st. &
per

per hoc Bar.ibi,in d.l.fi.reprehendit Iac.de Bu. qui cōtra tenebat, & hāc ſnīam approbauit Domi.de S Ge. in c.j.de iud.ī 6.poſt Io.de Imo.& Imo.in l.ꝗ bona,§.ꝗ alieno, ff.de dam.inf.& Bart.in l.2.§.defendi.ff.ex qui.cau.ī poſſ.ea.& Cy.ī d.l.reos,C.de acc. & Bar.in l.ſeruum quoq;,§.pub.ad fi.ff.de proc.aliqui vero volētes ſaluare Ia. de Bu. dn̄t ꝙ opi.Ia.de But.loquitur in ciuilibus, ex quo procurator ſpecificum habet mādatum, quia tūc dn̄s per organum rn̄dere vr̄. l.qui aūt,§.fi.cum l.ſeq. ff.de cōſti. pec. ſecus in crīalibus in quibus ex indicijs iudex pōt inꝗrere veritatem, & ēt torquere, d.§. tormēta,& iſtam partem expreſſe tenet Io. And.in c.fi.extra de iuram.calum. & Ang. in l.ſi actor,ff.de procu. Ang. in d.l.fi. C.de procu.& Bar.in d.§.ſi alieno. & dicit Ang. in d.l.ſi actor. quod in palatijs ita ol ſeruatur.& adde quia do.Ange.ſupra,refert Sal. in d.l.reos, tenuiſſe cōtrarium,& idem uoluit Imo.in d.§.ad crimen. dicentes qđ nō ſolum in ciuilibus, ſed nec in criminalibus poteſt quis priuari beneficio, qđ nō poſſit comparere per procuratorem habētem ad hoc ſpeciale & ſpecialiſſimum mādatum, & ꝙ ipſo inuito compareat perſonaliter, aliàs erit contumax,quia hoc falſum,quia alias beneficium comparendi per procuratorem a lege conceſſum eſſet illuſorium, cum ſemper eſſet in facultate iudicis auferre illud beneficium, dicēdo,compareat dn̄s perſonaliter, quia melius eſt informatus, cōtra regulam indultum.de reg.iu.li.6.nec ob.§.tormēta.quia rn̄det ꝙ ille nō habebat ſpecialiſſimum mādatum,vel ibi cauſa criminalis talis erat in qua procu. non poteſt comparere. & ſic Imo.vario modo locutus eſt in iſta materia, quia vnum dixit in d.§.
22 ſi alieno. aliud in c.j.extra de iudi.† Limita tn̄ p̄dicta ſm ea q̄ dixit Pet.de Anc.in c. j.extra de iud.in 6.& Bal.& Pe.de An.in d. l.ſeruum quoque, §. publice,ff.de proc.qui dn̄t ꝙ in crīalibus verum eſt,ꝙ quis poteſt cogi vt compareat perſonaliter, ſi indicia ſunt cōtra eum,aliàs nō.& voluit Bal.ſi recte pōderetur in d.l.fi. C.de proc. quinimo dixit Bal. in §. publice. ꝙ ēt hoc eſt verum in caſibus in quibus pōt eſſe locus torturę, ſecus vbi nō poteſt eſſe locus torturę. Adde Gād.in tract. malefi.ſub ru. vtrum procurator pōt interuenire in cā criminali.qui Gā.
23 fuit maximus practicus,voluit † ꝙ iſto caſu hæc cautela in criminalibus valeret, qđ dn̄s veniat & perſonaliter reſpondeat, ſed omnino pōderabis uerba ſua, & uideť uelle ꝙ opus eſt ꝙ aliqua indicia præcedant, licet poſtea in fi. innuat ēt ſi non eſſent indicia, dū dicit vel tanq̄ melius informatus venit reſpōſurus. Subſequenter d.Ang. hic replicauit id quod Bar. dixit in l.iam tn̄,§. penul.ff.iud.ſol. ꝙ ſi comparet procurator in pluribus cauſis capitalibus,& in quibuſdam nō poterat comparere procurator, in quibuſdam ſic,tunc poterat interuenire ꝓcurator. Adde tn̄ quod dixi ſ. in proxima præcedenti quæſtione. & ſi iudex non admiſit procuratorem lædit partem, & tenetur in ſyndicatu.ita dixit Bar.ibi.

24 *Contumacia an ſit delictum, ita quod ſi ſtatuto dicatur quod bannitus propter delictum poſſit impune occidi,an bannitus per contumaciam poſſit impune occidi.*

25 *Bannum quod fit propter contumaciam & inobedientiam æquiparatur mulctę.*

26 *Mulctam impoſitam,ſicut propter paupertatem poteſt remittere rector terrarum ſine ſciētia vel conſenſu ſuperioris,ita & bannum.*

27 *Condemnatus ex contumacia, quando dicatur condemnatus ex maleficio.*

24 ANG.† Quæro an contumacia ſit delictum,ita ꝙ ſi ſtatuto dicatur ꝙ bānitus ꝑꝑ delictum poſſit impune occidi,an bānitus ꝑꝑ contumaciā poſſit impune occidi, hāc q.format Bart.in l.omne delictum, ff.de re mili.& ibi concludit ꝙ debet inſpici cā ꝑꝑ quam fuit citatus,nam ſi citatur ꝑꝑ maleficium,& fuit contumax, dr̄ damnatus ꝑꝑ maleficium,aliàs aūt ſi fuit ſimpliciter citatus ex cā ciuili, & fuit cōtumax, & tūc ſi ꝑꝑ eius cōtumaciā mulctaretur, nō dr̄ dānatus ꝑꝑ maleficium ita ſentit ibi Bar.facit l.ictus fuſtium,ff.de infam.vnde iſto caſu nō poterat impune occidi cum ſemper ꝑꝑ cōtumaciam cōdemnaretur, quia ſi eſſent partes præſentes de eis fieret executio probato delicto.l.2.C. quo.appel.nō rec.& l.cōſtitutiones,ff.de app. licet Bal.& Imo. videātur aliter dicere in l.mora,ff.ſol.mat. Cy.& Ang.in l.j.C.de crim.ſtellio.ſed Bal. in l.fi. C. vi bo. rap. vr̄ in effectu tenere ſupradictam opi. Bar. licet ibi dicat ꝙ fuerat
25 opi.Mar.de Fano. †ſed tene mēti p̄ſes,prouinciæ & rector terrarū, ꝙ bannum qđ fit

propter

propter contumaciã & inobedientiã, æqui-
a paratur mulctæ, *a* vt no. gl. in l. j. §. ex hoc reſcripto, ff. de ven. inſpi. & in l. j. poſt prin. ff.
26 de admi. tu. † Ex quo ſequitur, ꝙ ſicut mulctam impoſitã p̄p paupertatẽ ſine conſciẽtia, vel cõſenſu fiſci, vel ſuperioris, poteſt remittere præſes prouinciæ, ita ẽt bannum. ita dicit ſing. Bar. in l. illicitas, §. fi. ff. de off. præſi. & prædicta procedunt de iure, cõiter aũt aliter proceditur per ſtatuta, quia contumax in quocunq; crimine, habetur pro cõuicto & confeſſo, & poteſt damnari.

ADDITIO.

a ¶ Mulctæ *Adde & vide Pau. de Caſt. in conſil. 198. in primo impreſſis Ber*

AVG. Tu aũt in hac materia adde glo. in l. ſi filius, ff. de interro. act. & gl. in l. j. §. fi. ff. ſi quis ius di. non obtemp. in verbo, pœna. & aliam gl. in l. ſi plures tutelã, ff. de admi. tut quæ glo. non allegatur per Doct. & aliã gl. j. q. 4. in ſum. tñ gl. tenuit contrariũ, in c. ex literis. extra de conſt. ſ. ꝙ contumacia non dicitur eſſe maleficiũ: & ideo cũ ſtatuta propriè debent intelligi, l. 3. §. hæc verba, ff. de neg. geſt. bannitus per contumaciam, per ſtatutũ non dr̃ bãnitus p̄p maleficium. Et de hac materia videnda ſunt dicta per Bal. in l. j. §. nam tractemus, ff. de tuto. & ra. diſtr. Bal. in l. fi. C. de crimi. ſtel. ꝑ Bal. in l. in multis, C. de app. per Bal. in l. j. §. fi. ff. ſi quis ius di. non obtemp. aliquid per Imo. in l. pe. §. ad crimen, ff. de publi. iudi. in 24. col. & Mod. in d. l. ſi mora, ff. ſol. mat. dicunt ꝙ iſta eſt cõis opi. ꝙ bannitus ex contumacia non dicat̃ bannitus ex maleficio, quia contumacia non reperitur inter tract. de publ. vel priua. delict. imo ponitur inter ciuiles, d. l. j. ſi quis ius di. non obtemp. large verò & impropriè ſumitur ꝓ maleficio. Et in hac materia, adde do. Albe. de Ro. in q. ſtatuto. in 4. par. q. 22. qui vltra oẽs examinat iſtam materiã, ibi refert omnia do. Cyn. & vide Bal. in l. j. ff. de in lit. iuran. qui
27 colligit argñ ex illa lege, ꝙ condemnatus ex cõtumacia non dr̃ condemnatus ex maleficio: limitat tñ hoc, niſi ſtatutũ vltra procederet ꝙ contumax haberetur ꝓ confeſſo, quia tũc dr̃ cõdemnatus ex ficto maleficio,
n ō ex vero, per l. ſi tutor, C. de interdi. mat. & dicit ꝙ Dy. tetigit q. in l. cum filius. ff. de verb. obli. adde tñ ꝙ cõtumacia non ſit delictum, bene facit gl. in c. cum nõ ab hoĩe, in gl. magna, extra de iudi. ſed ꝙ imo, ꝙ cõtumacia ſit delictũ, allego in terminis gl. in c. 2. in gl. morte, extra de ma. & obe. q̃ dicit ꝙ p̄p delictum contumaciæ peribit, & p̄p cõtumaciã quis mulctatur, & mulcta pertinet ad fiſcum. Iſta probantur in l. reos, & l. mulctatus, C. de modo mulctan. & cũ pena, pertinet ad fiſcũ, talis cauſa dr̃ criminalis gl. eſt ſingu. in l. prætor, ff. de ſepul. vio. nec obſt. fundamentũ Cy. dum dicit, ꝙ iõ contumacia nõ eſt delictũ, quia nõ erat poſita inter crimina publica aut priuata, q̄a iſtud arg. nihil valet nec concludit, nam gl. in l. j. ff. de fideiuſſ. tuto. & in l. j. §. ſi apud, ff. de poſi. dixerunt ꝙ dolus eſt delictum, & tñ titulus de dolo, non eſt poſitus inter crimina publica, nec priuata. Præterea pro hac parte allego bonum tex. in j. conſti. ff. in §. illud vero, ver. ludos exercere, & alia crimina, vbi lex appellat ludum delictum, & titulus, vt alearum vſus, non ponitur inter crimina publica aut priuata, & de iſta materia, vide do. Nellum in tract. bannito. in 2. parte ſecundi temporis, q. 59. & q. 60.

28 Statutum diſponens ꝙ contumax habeatur pro conuicto & confeſſo, an valeat de iure.

29 Contumax licet ex fictione ſtatutorum habeatur pro cõfeſſo, tamen requiritur declaratoria.

30 Contumax reus antequam cõdemnetur, an ſemper debeat fieri declaratoria.

31 Contumacia licet operetur confeſſionem rei, & quòd ſit conuictus tamen de contumacia debet apparere in actis.

32 Reo ſponte confitente, etiam ex inordinato proceſſu ſequi poteſt condemnatio: ſecus ex ficta confeſſione, puta per contumaciam.

33 Confeſſio vera delictum vere probat, ficta autẽ nunquam vere delictum probat.

34 Notarius condemnatus de falſo ex confeſſione vera vel conuictus: nunquam poterit amplius Inſtrumenta conficere, tamen damnatus propter contumaciam non perdit inſtrumentorum confectionem. Et ſententia lata contra vere & ſponte confitentem & conuictum, facit illum inhabilem, quo ad omnes, ſi autem lata ex contumacia, & ſic ex confeſſione ficta, præiudicat ſolum quo ad perſonam ad cuius inſtantiam fuit damnatus.

35 Declaratoria, an ſit opus qua iudex pronunciet ſuper contumacia.

36 Contumacia negata pronunciandum eſt ſuper ea

ea, aliter non est necesse.
37 *Confessio ficta quid operetur.*
38 *Statutum ꝙ quis habeatur pro confesso intelligitur, quo ad delictum, non quo ad qualitatem personæ aggrauantem delictum.*
39 *Contumax licet habeatur pro confesso, tamen quando iudici constaret ipsum non esse culpabilem debet eum absoluere, non condemnare.*
40 *Sententia lata ꝑꝑ contumaciam, an magis dicatur lata pro contumacia, quam propter delictũ.*

28 ANG. † Quæritur tñ an tale statutum ꝙ b
disponit, ꝙ cõtumax habeatur pro conui-
a cto, & confesso de iure valeat. *a* Istam quæ-
stionẽ format Spe. & ibi Io. And. de accus.
§. sequit, & ibi tenent, ꝙ tale statutum va-
let, & Io. And. in c. veritatis, de dolo & con
tu. & Bar. in tit. de pac. iur. fir. §. iniuria, fa-
cit quod no. in l. Gallus, §. & quid si tm̃, ff.
de lib. & posth. & pro hoc allegat gl. ord in
l. locorum, C. de oĩ agro deser. lib. 11. ubi di
cit ꝙ talis contumacia est ficta probatio. fa
cit quod notatur per Bart. in l. oẽs populi,
ff. de iust. & iu. & l. j. C. de asser. toll. ita etiã
dicit do. Nellus de S. Gem. Doctor solennis
29 in suo opere bãnitorum, in sui princ. † Sed
aduertendum est, ꝙ licet cõtumax ex fictio
ne statutorum habeatur pro confesso, tñ
requirit declaratoria, ut est tex. & ibi Bar.
in l. eius q̃ delatorem, ff. de iure fisci, & est
tex. cum gl. in c. cum ſm, de hæreti. in 6. & a
hoc etiam tenet Bal. in l. transigere, in fi. C.
de transa. & in l. iubemus, S. œconomus, C.
de sacros. ecc. ubi plenè, & in vs. feudorum,
quib. modis feu. amitt. c. j. & in c. j. de feu.
sine culpa non amitt. & in tit. gñali aliena
30 tione, an feud. vasal. cont. c. vasallus. † Ex q̃
bus cautela esset, ꝙ qñ reus esset cõtumax,
anteq̃ condemnaretur, semꝑ fiat declarato
ria, qñ contumax fuit. Et virtute illius con
tumaciæ ipse hr̃ ex statuto ꝓ confesso deli-
ctum, & conuicto, de quo contra eum inq̃-
ritur, facit quod not. in simili Iac. But. per
illam gl. in l. pe. §. cum autẽ, C. ad Treb. &
quod no. Bar. ſm Iac. in l. hæc stipulatio, §.
2. ff. de ope. no. nunc. Sed licet hoc esset tu-
tius, tñ si iudex postea de delicto condem-
net, & pœnã imponit limitatã à statuto, vr̃
tacitè declarasse super dicta contumacia, &
ꝙ habitus fuerit pro confesso, ad hoc facit b
quod no. Bar. in d. l. stipulatio, §. pen. nam
procedẽdo ad condẽnationem vr̃ tacite pro
nunciasse illum haberi pro confesso, sicut
dicimus de iudice, qui non obstante decli-
natoria fori ad vlteriora procedit, tacitè su
per declinatoria vr̃ pronũciasse, l. 2. §. si du-
bitetur, ff. de iud. & maximè, si iudex in sen
tentia sua in illa clausula, & q̃a constat &c.
facit mentionẽ de sua contumacia, tunc su
per contumacia & ficta confessione decla-
rasse vr̃, facit quod dicunt Doct. qñ iudex
dicit, viso libello, visa litis contest. &c. quia
snĩa facit fidem de prædictis, vt no. Doc. in
auth. si quis in aliquo, C. de eden. Teneas *b*
31 tñ, † ꝙ licet dicta sua contumacia hoc ope
retur, debet tñ in actis hoc prius apparere
anteq̃ deueniatur ad cõdẽnationẽ: nã licet
esset citatus & statutus terminus ad cõpa-
rendum, & ipse in veritate non comparuit,
si tñ hoc non apparet ex actis, vel quia no-
tarius nondum scripserat, vel nuncius non
dum fecerat relationẽ; tunc iudex nunquã
deueniat ad condẽnationẽ, qm̃ talis snĩa nõ
valeret, arg. no. per Bar. in l. hoc autẽ, §. j. ex
quib. cau. in poss. ea. & l. multũ, ff. de cond.
32 & demon. † Sis igitur multũ cautus, tu iu-
dex, ꝙ ordinatè facias processum tuum: nã
licet ex tali contumacia habeatur pro con-
fesso & conuicto: magna tñ est differentia
inter

ADDITIONES.

a ¶ De iure valeat. *Fran. de Are. in consi. 147. et ibi an contra talem fictam confessionẽ possit ꝓbari de innocentia rei, & ibi etiam ꝙ talis contumax uidetur confiteri delictum cum omnibus qualitatibus suis in accusatione vel inquisitione deductis. allegat Bal. in l. quoniam de his qui no. infa. & in l. ij. C. de iura. cal. & Ang. tamen in consi. 146. dicit, ꝙ uidetur confiteri factum, non qualitatem facti, & uide Pet. de Anch. in consi. 409. ubi ꝙ mulier accusata de adulterio si fuit contumax, non uidetur fateri matrimonium, & ibi ꝙ habetur contumax pro confesso quo ad pœnam fisco applicãdã non quo ad pænã parti applicandã quo ad eius interesse & adde ꝙ tale statutum ualeat, & uide Ce. in consi. 41. & ibi ꝙ tale statutum non debet intelligi taliter ꝙ contumax de cuius innocentia constat haberetur pro confesso, & uide ad materiã Bar. in consi. 207. & consi. 106.*

b ¶ Teneas tamen. *Adde ꝙ eandem sententiam tenet Fran. de Rampo. in consi. Cald. in tit. de re iu. cons. 8. secutus Bar. in l. si finita. §. Iulianus ff. de dam. inse. Ber.*

inter veram, & fictam confessionē, nam qñ tu habes reum qui spōtaneè cōfitetur, tunc ēt ex inordinato processu securè potes condemnare, vt no. Bart. in l. si confessus, ff. de custo. reo. & dicam j. in gl. qñ comparēt, & totum confitenť, tñ qñ est ficta confessio,
a nunquam *a* ex tali cōfessione ficta poterit damnari, nisi processus fuerit ritè, & rectè formatus, & si fuerit condēnatus, talis sñīa ex inordinato processu ipso iure nō valet, ita singulariter dicit Bal. in addi. ad Spe. in tit. de accu. §. & no. ꝙ accusatio. versi. & no. ꝙ vbi libellus &c. facit quod no. Bal. in l. error. in fi. C. de iur. & fac. igno. & quod not.
33 Bar. in l. absentē, ff. de pœ. † Secundo principaliter dicta ficta confessio habet aliū effectum: nam licet vera probet verè delictum, vt d. l. si consensus, & l. 1. & 3. ff. de confess. & l. inde Neratius, ff. ad l. Aqui. tñ ficta con
34 fessio nunq̄ probat vere delictū. † Ex quo sequitur ꝙ si vnus notarius dānatus sit de falso ex confessione vera, vel conuictus, ꝙ nunq̄ amplius poterit instrā cōficere, vt in Auth. de Tabel. §. fi. & no. Bar. in l. eadē, §. j. ff. ad leg. Iul. repetun. & tñ si est damnatus ꝑꝑ contumaciā, non perdit instrorum con
b fectionem, *b* ita no. dicit Bar. in l. si ideo, in prin. ff. de euict. & Bal. in l. transigere, circa med. C. de transa. magis enim ꝑꝑ contumaciā & absentiā suam dr̄ esse lata sñīa, q̄ ꝙ maleficium commiserit, vt l. qui repudiantis, in fi. ff. de inoff. test. hēt & tertium effectum: nam licet sñīa lata cōtra verè & spōte confitentē, & conuictum, & declaratoria super delicto faciat illum inhabilē & infamem, quo ad oēs, vt d. l. si confessus, ff. de custo. reo. & l. qm̄, de infami. tñ qñ est lata in cōtumaciā, & sic ex ficta cōfessione: tunc talis sñīa non facit fidem, nec condēnatio p̃iudicat, nec ipsum inhabilitat, nisi quo ad
c illā personā ad cuius instātiā fuit dānatꝰ, *c* ita sing. dicit Bar. in l. eius qui delatorem, in fi. de iure fis. per casum, in l. 2. §. fi. ff. eod.

AVG. Tu autē in hac materia adde in quantū dictum est, an valeat statutū, ꝙ contumax habeatur pro confesso, ꝙ in terminis vr̄ gl. in l. 2. §. senatus, ff. de iure fis. quæ vr̄ etiā velle ꝙ contumax habeať pro confesso de iure, & bonus tex. in l. Arrianus, ff. eo. tit. de iure fisci, & boni tex. allegantur à Bar. in d. l. locorum, C. de omni agro deser. & oīno ibi vide Ang. Sed in contrariū multum faciunt ea q̄ notauit Ro. in l. lege Cornelia, ff. ad Sill. qui disputans illum articulum, an ꝑ statutum possit induci, ꝙ per fugam inducatur vera ꝓbatio, dicit ꝙ de iure habemus vnā gl. singularē, 4. q. j. in sum. q̄ dicit, ꝙ ꝑꝑ contumaciam quis non pōt cōdemnari ad mortē, quæ gl. Bal. in l. data opera, solebat dicere ꝙ alibi non reperiebatur: si ergo cōtumacia vera non pōt facere ꝙ quis cōdemnetur ad mortem, qūo ergo ista confessio ficta resultās ex tali contumacia opera[bi]tur hoc, ꝙ quis possit decapitari, qñ statutum dicit in criminalibus ꝙ cōtumax habeať pro confesso, cū non possit plus fictio q̄ veritas, vt no. in l. si is qui ꝓ emptore, ff. de vsuc. non obstant illa iura q̄ sūt allegata pro illa parte, ꝙ contumax habeatur ꝓ confesso, quia vt dicit Ang. in d. l. locorum, hoc non est regulariter, sed solum est in casibus expressis. Et ideo Ro. in d. l. lege Cornelia, concludebat non tenere statutum in criminalibus, ꝙ per fugam inducatur vera probatio, quia illa fuga, quia est absens, inducit cōtumaciā, & ꝑꝑ contumaciam quis nō potest puniri capitaliter. Idē esset dicendum in casu nostro, quicqd sit cum statuta sint hodie præcisa per totā Italiā, credo tale statutum valere, quia statuta sunt ius ciuile, l. oēs populi, ff. de iust. & iure, & ideo casu isto erit casus expressus hoc in iure ciuili, postq̄ statutum hoc expresse dicit, & sic militabit do. Ang. in d. l. locorū, ad illā gl. singularem, 4. q. j. in sum. responde, vt pulchre dicit Imo. in c. 2. extra de maio. & obed. qui late examinat materiam illius gl. in illo articulo cū dr̄, qui nō
35 obedit principi, morte moriatur. † Et aduerte in quantū s̄. tactum est, an opus sit declaratoria, ꝙ iudex pronunciet super contumacia, ꝙ Ant. de But. in c. cum dilecti, extra de dolo & contu. in 7. col. ibi, vltimo aduerte, ibi ponderabat esse text. bonum ad hoc dicens, ꝙ aduertendum est ad illam literā quæ

ADDITIONES.

a ¶ Nunquam ex tali. *Adde & vide Pet. de Anc. cons. 409. & Abb. in cons. 24. Ber.*
b ¶ Confectionem. *Adde & vide Paul. de Cast. in cons. 198. & Bar. in cons. 11.*
c ¶ Fuit damnatus. *Adde & vide Ro. in cons. 54. Bar. in cons. 106. incip. statuto Perusinæ ciuitatis, & Abb. in cons. 66.*

q̃ dicit ꝙ papa illum ibi reputauit cõtuma
cẽ, ex qua habes cautũ eſſe iudicẽ qñ proce
dit cõtra aliquẽ, vt contumacẽ, vt ante oĩa
eũ reputet contumacẽ, vel aliquid interlo-
quatur, per ꝙ oſtendat eũ eſſe contumacẽ,
vt ſic oſtendat ſibi de contumacia liquere,
nã nõ ſufficit eũ cõtumacẽ eẽ, niſi ſibi liq̃at
de cõtumacia, all. l. hæc aũt. ibi, cõſtare liq-
tit. ff. ex qui. cau. in poſſ. eatur. & dicit, vide
Bar. in l. 4. §. p̃tor. ff. de dã. infe. & idẽ voluit
An. de Bu. in c. cũ dilecti, extra de ele. vel de
dolo, & cõtu. Et adde omnino Bal. in l. j. C.
ne ex deli. def. in 4. col. qui faciens mentio-
nẽ de doctr. Bar. in d. l. eius q delatorẽ. Pri-
mo arguit pro opi. Bar. poſtea in contrariũ
arguit, & pro opi. Bar. dicit ꝙ ſi p legẽ, vel
ſtatutum aliquis hr̃ pro confeſſo, intellige,
& intelligi debet ſi iudici videbitur. Et ideo
iudex dẽt interloqui, & pro hoc all. l. gñali
ter. §. j. C. de reb. cred. ſed dicit ꝙ in contra-
riũ facit l. pe. C. ad Treb. vbi ſatis eſt, ꝙ ex a-
ctis apparet, quia ꝙ certũ eſt, nõ indiget de
claratione. l. quoties. ff. de prob. §. fi. & ꝙ no.
in l. j. in fi. ff. de do. p̃leg. ſed ipſe Bal. ſaluat
dictum Bart. limitãdo, q̃ limitationẽ ſem p
36 no. quia dicit † ſi negatur cõtumacia, eſt p
nunciandũ, aliàs nõ eſt neceſſe, ex quo liq̃t
ex actis, quia ſi negatur, iſta eſt qõ emergẽs,
& iõ pronunciandũ, itẽ ꝙ non requiratur
illa interlocutoria, vr̃ et Bal. tenere contra-
rium in c. j. de feu. ſine culpa nõ amit. quia
in iſtis hmõi quaſi notorijs non requiritur
alia declaratio, p ea quæ habẽtur in c. per-
uenit, ext. de app. & in c. veſtra. extra de co-
37 habi. cle. & mulie. † Itẽ in quantũ do. Ang.
hic circa effectũ ſm dictę confeſſionis fictæ
quid operetur talis confeſſio ficta; exempli
ficat, ꝙ aliud eſt ꝙ de delicto conſtet per ve
rã cõfeſſionẽ, aliud pp fictam confeſſionẽ,
quia ſi notarius pp contumaciã bãniatur,
poterit cõfiteri alia inſtr̃a. Adde Bal. in l. in
exercẽdis. C. de fi. inſt. in 4. col. qui vr̃ tenere
contra Bart. ſed melius & expreſſius tenet
contra Bar. Bal. in add. Spe. in tit. de inſtru.
edi. in 7. col. & contra doctr. do. Ange. hic,
vide pulchra verba quę poſuit Ang. ĩ l. ſi is
qui. §. ſi tu Titiũ. ff. de fur. vbi ponit exẽplũ,
ꝙ licet per ſtatutũ bannitus habeatur pro
confeſſo, tamen pp talem contumaciã de-
bet vere conſtare de delicto, ac ſi per veram
confeſſionẽ, vel ac ſi per teſtes veros cõſta-
ret de delicto. ibi vide. Et vide Pau. de Caſt.
in conſi. ſuo 197. qui ponit late multa alle-
gãdo, an iſti tales banniti per contumaciã
ſint infames, & qñ, & alle. bona iura tex. &
gl. & Bar. vide tñ quod conſuluit Pe. de An
38 cha. in conſi. ſuo 409. q dicit † ꝙ ſtatutũ ꝙ
quis habeatur pro confeſſo, nõ debet intel-
ligi cũ eſt actũ cum accuſatore illegitimo,
ita tale ſtatutũ intelligitur quo ad delictũ,
non quo ad qualitatem perſonæ aggrauan
tis delictũ, & iõ ibi conſuluit, ꝙ maritus q
verberauit acriter vxorem Bononiæ, & ipſa
aufugit Ferrariam, & poſtea ipſe accuſauit
eã de furto & adulterio, ad hoc vt lucretur
dotem, & p contumaciã ipſa condemnetur,
vigore ſtatuti, ꝙ cõtumax habeatur pro cõ
feſſo, ꝙ pp hoc iſte non lucratur dotem, li-
cet ſtatutum dicat, ꝙ habeatur pro cõfeſſo
contumax. & idem dixit Ange. in conſil. ſuo
144. incip. ſuper primo dicto. quòd licet cõ
tumax habeatur pro cõfitente factum, non
autem qualitatem facti. Adde cõſiliũ Bart.
39 96. incip. do. Cy. de Bononia. qui ponit † ꝙ
licet contumax haberi debeat pro cõfeſſo,
tamen qñ iudici conſtaret, ipſum non eſſe
culpabilẽ, ꝙ debeat abſoluere, & nõ cõdem-
nare: & vide in conſi. ſuo 102. qui ponit ſtã-
te ſtatuto p̃dicto, an iudex poſſit recipere
informationes quo ad abſol. aut cõdemna-
tio. & quid ſi terminus ſtatuti in quo cõpa-
rere debebat eſt elapſus, an iudex hoc poſſit,
& quas exceptiones põt ipſe bãnitus oppo-
40 nere elapſo termino ſtatuti. † An aũt ſñia
lata pp cõtumaciã magis dicatur lata per
cõtumaciã q̃ pp delictum. adde Bar. in l. Pa
pinianus, §. meminiſſe, ff. de inoffic. teſta. &
quod hr̃ in l. qui repudiantis, co. ti. & quod
no. Bal. Ang. & Imo. in l. inter ſtipulantẽ, §.
j. ff. de ver. obl. Bar. in l. j. in fi. ſi quis ius di.
nõ obtẽ. Bar. in l. vinum, ff. ſi cer. pet. Bal. in
l. j. C. de conf. & Bal. in l. fi. C. de procura. fa-
ciunt etiam not. in l. abſentem, ff. de pœn.
cum ſi. & Bar. in l. omne, §. j. de re milit.

41 *Inquiſitio regulariter non fit contra mortuum, & ſi pendente iudicio reus moriatur, tollitur omne delictum contra eum.*

42 *Delicta quæ non ſunt publica non extinguuntur morte, ſi lis fuit conteſtata contra defunctũ, uel habita pro conteſtata.*

43 *Cadauer rei mortui pẽdente iudicio, an debeat ſuſpendi uel circa illud aliquid aliud fieri.*

44 *Reo mortuo poſt appellationem, quid erit, an hæres appellaret.*

45 *Contumax si habeatur pro confesso & conuicto*
ex forma statuti, & moriatur ante condemna-
tionem, an pœna transeat ad hæredes.
46 *Inquiri in quibus casibus possit in crimine læsæ*
maiestatis reo mortuo, & illius memoria dam-
nari.
47 *Mortuo reo, ante sentẽtiam, iudicium criminale*
finitur regulariter, & memoria hominis non dã-
natur, limita, nisi hæres uellet sententiam fer-
ri pro purganda infamia defuncti.
48 *Cadauer rei, an furca suspendi possit.*
49 *Reo mortuo post appellationem, an talis senten-*
tia afficiat hæredes.
50 *Statuto dicente quod quis habeatur pro confes-*
so, & quis moritur, ante condemnationem, an
pœna transeat ad hæredes.

41 ANG.†Et prædicta ꝓcedunt qn̄ proce-
ditur cõtra viuũ, si aũt iam esset mortuus
reus, vel pendente iudicio moreretur, tunc
mors tollit omne delictũ, & cõtra eũ regula
riter inquiri non põt, & inquisitio formata
debet circuncidi nisi in casibus qui hñtur
in l. ex iudiciorum. & ibi gl. & Bar. ff. de ac-
cu. Itẽ quoties non principaliter pœna est
corporis afflictiua, sed principaliter cã, &
q̃stio erat super bonis, qm̃ tunc q̃uis reus,
sit mortuus, tñ adhuc q̃stio durat super bo-
nis, vt l. fi. C. si reus vel accu. mor. fue. & C. si
de app. mors interueniat. l. 3. alia delicta pu
blica etiam li. cont. non transeunt ad hære
dem, imo morte extinguũtur, vt d. l. ex iudi-
42 ciorum †Alia aũt delicta q̃ non sunt publi
ca, nõ extinguuntur morte, si lis fuit conte.
cõtra defunctũ, vel habita pro contest. l. j. &
ibi gl. & per Bal. ibi. C. ne ex delictis defun.
vel si aliquid ad hæredẽ ꝑuenit, vt l. j. & ibi
Bar. ff. de priu. del. facit ꝙ no. gl. in §. ꝑ con
trariũ. Inst. de her. quę ab inte. defe. & nota
bene ꝙ in crimine læsæ maiest. & similium
quæ non expirant morte. & in quibus etiã
ꝓcedi põt post mortẽ, ꝙ sñia, & sic etiã in
quisitio, non debet esse contra illũ mortuũ,
nec eũ condẽnari, cũ sit mortuus, sed cõtra
eius memoriã inquiri, vel eius memoriam
a dãnari, a vel pronunciari, & declarari eum
cõtra principẽ, vel rempublicam fecisse, &
per hoc eius bona in fiscum inferri, nã ꝑꝑ
hoc memoria eius dãnatur, & infamia qua
dã defunctus afficitur, ita dicit singulariter
gl. in d. § per contrariũ, ꝙ singulariter nota
in mõ practicandi, & semel in ciuitate Ve-
netiarũ habui de facto, de quo ẽt vide quæ
dixi supra e. in gl. (che hai tradito la tua pa
tria) in ver. & bene aduertas, ꝙ tale crimẽ.
43 †An aũt cõtra cadauer sit aliquid faciẽdũ,
vt ꝙ suspẽdatur, vel vt quid aliud fiat. Ang.
in l. j. ff. de pub. iud. & ibi Imo. & Bal. in l. j.
C. ne ex del. defun. dicit ꝙ nõ, allegat ẽt Cy.
in l. 2. C. qui test. facere poss. vbi vr̃ hoc etiã
tenere. & sic dicit Ange. caueat ãt Iudex qn̄
delinquẽs moritur ꝓcessu pẽdẽte, ꝙ eius ca
dauer non suspẽdatur, aliàs tenetur in sin-
dicatu, vt l. j. §. quoties. ff. de iniu. dicit tamẽ
ibi Imo. ꝙ aliqñ cõtrariũ seruatur in famo
sis malefactoribus, & hoc in odium eorum
vr̃ posse tolerari, vt in c. mulier. 15. q. j. dic,
vt ibi per Imol. vbi etiam allegat ꝙ habẽt
in c. inter monasteriũ, §. j. de sta. monacho.
44 †Quid si reus decessit post appellationem
quid erit? Bar. in d. l. ex iudiciorũ. dicit ꝙ si
decedat intra decẽ dies qui dãtur ad appel-
ladum, ꝙ heres eius debet appellare, aliàs
cũ lis sit cõte. & defun. damnatus, talis sñia
afficeret hæredes nisi appellarẽt, sed de ista
quæst. latius dicit Bal. & Imo. in l. qui latro
nibus. §. j. ff. de test. & Bald. in l. si quis filio.
§. eius. ff. de iniusto rupto testa. vbi conclu-
dunt, vt dicam j̃. in gl. super verbo, p̃sente
Titio, & appellãte &c. vide etiam Im. qui si
militer tenet gl. in l. defuncto. ff. de publ.
45 iud. †Quid si habeatur pro confesso, & con
uicto contumax ex forma statuti, & mori-
tur ante condemnationẽ, an pœna transeat
ad hæredes? vr̃ ꝙ non, quia requiritur litis
conte. & sñia ad hoc, vt cõtra hæredem trã
seat, vt d. l. ex iud. & ita tenet Dy. Bar. tñ ibi
determinat contrarium, sed de hoc dicit la-
tius Bal. & Imo. in d. l. qui à latr. §. j. & in di
cto. §. eius. vbi Bal. nititur concordare opi-
nionem, quia dicit opi. Bar. veram si post i
terlocutoriam banni secuta sit diffinitiua,
aliàs procedit opinio Dy. facit l. j. cum glo.
C. de mõ mulctã. & istud mihi placet. licet
Imo. videatur dicere, ꝙ indistincte sit vera
opi. Dy. etiam si secuta sit diffinitiua, qm̃ il
la consueuit ferri conditionaliter, quia dam
nari consueuit ad mortem, si veniret in for
tiam cõis &c. Et licet pœna videatur capi-
talis,

ADDITIO.

a ¶Memoriam damnari. *Adde circa hoc & ui-*
de quæ ponit Cep. in cons. 17. & uide Bal. ponen
tem practicam in consi. 60. 2. uol. Ber.

talis, & in consequentiā tenere tacitam bo
norum publicationem, iuxta no. in l. depor
tatorum, C. de pœ. cum similib. tñ ex quo
est conditionalis suspenditur eius effectus
in conditionis euētum, vt l. j. §. biduum, ff.
qñ appellandum sit, & sic interim non hēt
effectum contra damnatum in ipsa pœna
capitali, nec consequenter in bonorum pu-
blicatione, ergo consequenter, nec contra
hęredem, si interim moriatur, arg. d. l. qui a
latronib. §. ;. Et hoc dicit procedere multo
magis hodie, vbi bona damnatorum in cō
sequentiam nō publicantur, vt in auth. bo
na damnatorum, C. de bonis damnatorum,
sed etiam nō obstante opin. Imo. ego tene
rē concordiam Bal. Nec obst. ꝙ dicit Imo.
qm̄ snīa lata contra contumacem, & absen
tem fertur pure, & simpliciter, sine aliqua
cōditione, licet eius executio differatur in
conditionis euentum, videlicet ꝙ dr̄, & q̱a
constat nobis commisisse per veram, & le-
gitimam confessionem habitā ex sua con-
tumacia ſm formam statutorum &c. Idcir
co ipsum Titiū in amputatione capitis cō-
demnamus, & eius bona publicamus, verū
si quo tempore venerit in fortiam cōis, ꝙ
ducatur & duci debeat, vsque ad locum iu-
stitiæ, & ibi decapitetur &c. & sic bonus iu
dex debet formare verba snīæ hoc modo,
& sic formando necessario sequitur, quòd
snīa est pure lata non sub conditione. Ideo
habet & statim sortitur effectum, & sic erit
vera op. Bar. & Bal. & ita practicat̄, & hunc
modū pronūciandi sentit gl. in Auth. de le
no. §. si quis aūt, in verbo, expellatur, quam
gl. allegat Ia. de Belui. in Auth. de pace tenē
da, in principio, & dicam j̃. in glo. super ver
bo, caput à spatulis amputetur &c.

AVG. Tu autē in hac materia in quan-
tum supra dictum est, quod mortuo delin
quente, non pōt amplius formari inquisi-
tio, vel accusatio cōtra mortuū, nisi in cer-
tis casibus expressis &c. adde hic quæ dicta
sunt s̃. ī gl. (Che hai tradito la tua patria,)
in verbo, & bene aduertas, vbi de iure cano
nico aliqua allegaui in hac materia, ad in-
tellectum tex in gl. & Bar. in d. l. ex iudicio-
rum, ff. de accu. & vide gl. magistram de iu
re can. 24. q. 2. in summa, quę ponit regulā,
& fallentias quid de iure ciuili, & quid de
iure canonico, & ibi vide multos tex. alle-
gatos de iure canonico ab illa gl. quos non
allego breuitatis causa, quia parum esset
mihi hoc transcribere. Sed in materia tene
menti vnum singulare verbum qđ posuit
Ang. in consil. suo 221. incip. in Dei nomi-
ne, & suæ Matris virginis gloriosæ, ꝓ deci
46 sione consultationis prædictę, qui dicit † ꝙ
licet in crimine læsę maiestatis post mortē
delinquentis potest quæri de delicto tali,
& memoria eius damnari, tamē hoc habet
locum solū in duobus casibus. Primus, qñ
personam Imperatoris hoc fieret. Secūdus
quando contra rempub. Romanorum com
mitteretur tale delictum, casum allegat in
terminis in l. 4. ff. ad l. Iul. maiest. In omni-
bus autem alijs capitulis criminis lęsæ ma
iestatis hoc nō est, quia cessat processus dā-
nandi memoriam hominis, pro hac opin.
Ang. etiam est gl. in dicta l. ex iudiciorum,
ff. de accu. Et ideo consuluit Ang. quod cū
in ciuitate Lucana quidam ciuis contra il-
lam rempub commisisset crimen lęsæ ma-
iestatis quod cum illa nō sit respub. Roma
norum, non tenuit illa snīa lata contra illū
ciuem mortuum, nec cōfiscatio bonorum,
dicit tamen quod bene valeret statutum fa
ctum per illam ciuitatem Lucanam si exp̄s
se diceretur in statuto quod post mortē de
linquentis posset procedi, & contra mor-
tuum delinquentem, & cōtra bona sua. Du
bito de ista decisione Ang. quia hodie qui
libet princeps, & quęlibet respub. volūt ha
bere prærogatiuas Cęsaris, & reipub. Roma
norū, iuxta ea, quę dixit Bar. in l. infamē, ff.
de pub. iud. cum simil. & quę sit ratio viua,
quare post mortem delinquentis non po-
test queri de delicto. Vide omnino pulchra
verba Ang. in l. j. C. ne ex delictis defunc. in
prin. adde quę dicta sunt s̃. in glo. (Che hai
tradito la tua patria,) in gl. in verbo, & be-
ne aduertas, & qñ damnatur memoria, vi-
de Bar. in l. qui à latron. §. fi. ff. de test. & vi-
de gl. 24. dist. c. quorundam, & c. officij, ext.
47 de pę. & remis. † Et in quātum s̃. tactū est,
ꝙ post mortē rei delinquentis ante snīam
iudiciū criminale regulariter finitur, & me
moria hominis damnari non pōt. Limita
hoc non procedere si hæres vellet, qđ pro
purganda infamia defuncti, sentētia ferre-
tur, quia pro suo interesse potest instare, vt
snīa feratur post mortem, ita dicit Bar. in l.
j. in 2. col. C. ne ex delictis defun. casum al-
legat singularē ſm ipsū, qui alibi ī iure nō

reperitur, in l. filiæ, §. fœmina, ff. de adimē.
48 leg. † Itē in quantū supradictum est, an ca
dauer mortuū possit furca suspēdi, adde ꝙ
Ang. ī l. fi. C. si pend. appel. mortuus fuerit,
multū exclamat cōtra assessores, qui cada-
uera mortuorū delinquētia q̄ obierunt, an
te sñiam faciūt suspēdere, vel igne cōburi,
& idē dixit Ang. in d. l. 2. C. qui test. facere
poss. licet ibi dicat, ꝙ aliqñ viderit contra-
rium obseruari & male, quia est cōtra tex.
in d. l. fi. C. si pend app. mors interue. vbi dr̄
ꝙ crimen est extinctum per mortē, qđ nul-
la pœna debet̄, si nullum est crimen, iō rō-
nes Bald. quas adduxit ī d. l. j. C. ne ex deli-
ctis defunct. multū vrgēt ꝓ hac parte, qui-
bus male potest respōderi, licet Bal. in l. 2.
C. qui test. facere poss. dicat ꝙ hoc est arbi-
trarium, & in arbitrio iudicis, per cle. j. in
verbo, pœnitentiæ, de pœn. & Ful. in d. l. 2.
refert ibi dictum Bal. & eum reprehēdit ꝙ
nihil inuenit ad propositū in dicta cle. j. sed
aduerte quia mihi placet opi. Imo. quā po
suit in d. l. defuncto, s. ꝙ in famosis latroni
bus & malefactoribus hoc non procederet,
quia in odiū ipsorum cadauera possunt su
spēdi, vel igne cōburi, & istā partem tenet
Ro. in l. si vero, §. de viro, ff. sol. mat. in 46.
fallentia, & Ro. in d. l. 2. C. qui testa. facere
possunt, qui dicit ꝙ ibi opi. Bal. hic pōt ꝓ-
cedere in famoso latrone, per id quod not.
gl. sing. in l. 2. ff. arbo. fur. cæs. dum dixit la-
trones mortuos bestijs subijci, & ibi alle-
gat multa q̄ fuerunt allegata ab Imo. in di
cta l. defuncto, sed cōtra Bal. Imo. & Ro. ar
guo sic, si taxatū est lege, qui sunt illi casus
in quib. post mortem quis pōt iniuriari, ca
lumniari, & dānari, vt ī l. ex iudiciorum, ff.
de accus. & lex noluit vltra procedere, qūo
volumus nos vltra procedere contra l. scri-
ptam, iudex ergo tenebitur in syndicatu, vt
dicit Ange. in dicta l. defuncto, & maxime,
quia ibi in dicta l. ex iudiciorū, & in gl. enu
merantur illi casus atrocissimi, odio quorū
lex voluit, ꝙ post mortem dānet̄ memoria
hominis, vnde ibi lex habuit consideratio-
nem ēt de casibus atrocissimis, & sicut lex
habuit cōsiderationē de crimine lęsæ maie
statis, hæresi, & repetundarū, ita dixisset de
famosis latronibus & similibus, nisi respō
deamus, ꝙ lex ēt qñque cōprehendit alios
casus ibi nō enumeratos, & ꝓbo per illum
met tex. in l. ex iudiciorum, nam ibi dicit ꝙ
mortuo delinquēte iudiciū expirat, sed fal
lit ibi in duobus casibus enumeratis in tex.
s. in crimine lęsę maiest. & repetundarum,
tñ ibi gl. vltra illos duos casus enumeratos
in tex. addidit alios quinque, & sic non est
absonū vltra alios quinq; casus enumera
tos per gl. si Doc. addunt alios extēdēdo ꝑ
bonas rōnes, & maxime, quia ex cā licitum
est leges transgredi, & statuta iuxta regulā
vulgarem, Inn. in c. j. de consti. & per no. in
l. quid ergo, §. pœna grauior, ff. de ijs q̄ no.
inf. & de materia per Ang. in l. qui à latro-
nibus, §. j. ff. de testa. & adde do. Cat. in tra-
ctatu syndica. qō. 146. qui dicit, ꝙ est in ar
bitrio iudicis, an corpus mortuū velit face
re suspendere, quia illud est corpus pœnæ.
49 † Item in quātum s̃ tactum est, qñ reus de
cessit post appellationem quid erit, an talis
sñia afficiat hęredes. Tu de hac materia ad
de oīno q̄ singulariter dixit Bal. in l. j. C. ne
ex deli. defun. in 4. col. vbi not. loquitur, &
ibi facit mentionē qūo Bar. fuit in hac ma
teria contra sñiam Dy. & omnino Bal. in l.
3. C. si penden. appel. mors interuene. & ibi
in l. j. in fi. C. si reus vel accusa. mortu. fuer.
qui uidetur velle quod opi. glo. & Bar. sit
cōis. Et illa gl. in d. l. ex iudiciorum, quæ al
legatur in ista materia Ang. in l. & post. ff.
de trās. dixit illam gl. singularem, & non es
se alibi, & idem magnifecit illam gl. Bal. in
l. furti, ff. de his qui no. inf. in 2. col. & ibi li
mitat illam gl & vide Bar. in l. si qua pęna,
ff. de verb. signific. & Alb. de Ros. in 4. par.
statu. q. 25. & vide per do. Ang. j̃. in vl. glo.
50 in vl. col. † In quantum vltimo loco tāgit
dom. Ange. hic, si ex forma statuti quis ha-
betur pro confesso, & quis morit̄ ante con-
demnationē, an pęna transeat ad hęredes,
adde quod Bal. multum no. loquitur in l. j.
C. ne ex delictis defunctorū, in 3. col. & ali-
quid per Bal. in auth. bona dānatorum, C.
de bonis dam. & faciunt not. per Bal. in l. j.
C. de cond. inser. Item vide Alb. de Rosa. in
4. par. statu. q. 25. & omnino vide in vl. glo.
in vlt. versi. in vlt. additione mea.
51 *Statuto cauetur quod non comparens ponatur*
in banno, de quo non extrahatur, donec soluat
condemnationem mille, quidam sic fuit in ban-
no positus, & non vult soluere mille, an fiscus po
terit facere executionem in bonis istius vsque
ad summam mille.
52 *Statuto stante, vt supra, si bannitus moriatur*
in

in banno, an habebit bannum executionem con
tra heredes banniti.
53 *Iudex posuit Titium in bāno centum l.brarū,*
quia Seium vulnerauit, an iudex compellatur
illas libras exigere.
54 *Bannitus fuit quidam tali banno, quod trāsi*
uit in rem iudicatam, puta quia reus nunquā
comparauit, qui potest petere quod talis bāni
tus eximatur a banno.

51 ANG.† Quid si statuto cauetur quòd non
comparens ponatur in banno, de quo non ex-
trahatur, donec soluat condemnatione mille,
modo quidam est positus in bāno, & nō vult
soluere mille, an fiscus poterit facere execu-
tionem in bonis istius, & accipere bona vsq;
ad mille. Bal in d.auth.bona.arguitur primo,
quòd sic, quia cum sit sñia lata, ergo meretur
executionem, & mittetur executioni per iudi
cem maleficiorum, qui eam tulit, vt l.si quis
inter. C.de bonis proscri.aliàs si executionem
non meretur, frustra esset lata, facit ꝙ no. Dy.
in l.post contractum ibi Bart.ff.de bona. vbi
dicunt quòd bona damnati sunt obligata pro
condemnatione soluenda, facit gl. in l.rescri-
ptum.ff.de pec.in princ. In contrarium allegat
Bal. quia iste vr̃ debitor alternatiuus, ideo ele-
ctio est sua, vt l.plerumq; in fi.ff.de iure dot.
facit ꝙ no Bal.in l.quicunque. & ibi no. Bar.
C.de ser. fugi. Præterea donec patet banno,
stando abscens, aliter in pecunia satisfacere
52 compelli non pōt, vt l.si.pecuniā.ff.de cōd.ob
cau. Ex quo infert Bal.† quod si iste moreret̃
in banno, ꝙ tale bannū executionem nō hr̃et
contra eius hæredē, de quo tñ etiā latius s̃. di
xi, nam quilibet bānitus nō cogitur ad satisfa
ctionem pęnarū, vt l sed si vnius.§. si ante iu-
dicem.ff.de iniu. Præterea si fieret talis exe-
cutio, bannitus consequeretur p̃mium, quia ꝑ
solutionem rebanniretur, sed hoc nō dēt fieri,
cū statutum sit in eius odiū factū. igitur &c.
vt d.l. si quis inter. Itē si ita esset, non lueret
bānitus aliquā pœnam in corpore vel bonis,
q̱a ipse non dedit, sed si esset in banno, habet
pęnam corporalem c.istud dicit ꝙ practica-
tur, quod no. maxime in ciuitate Bononię, vbi
multi banniuntur in certa quātitate pecunię,
vbi se absentant, an in eorum bonis possit fie
ri executio, aliàs ego audiui doctissimos ad-
uocatos practicasse istā vltimam partem, q̱a
fiscus non pōt accipere ista mille inuito ipso
bannito, & allegabant ipsi istā rōnē, quia ma-
ior est pęna corporalis minima, quam alia ma
xima pecuniaria. l.in seruorum.ff.de pœ.cum
simi. Si sit ergo tale statutum in quantū vult,
ꝙ banniti rebanniatur soluendo mille, hoc tē
dit in beneficiū ipsius banniti, beneficium er-
go non debet conferri in inuitio in regula be-
neficium.de reg.iu.nec crederem isto casu etiā
si magis expediret ipsi bannito stare in ban-
no, quā soluere ista mille, ꝙ in odiū suū fiscus
posset isto casu exigere illa mille ipso inui-
to quia cū statutum alternatiue quodāmodo
dederit sibi hoc beneficium, nō potest amplius
auferri ipso inuito, per ea q̄ no. Doc.in l. oēs
populi.ff.de iust.& iure.& per c. j.ext. de con
sti.& imputetur condentibus statuta, ꝙ non
53 fecerūt statutū clarius. † Aduertas tñ secūdū
Ia.Bu.in l.j.C. cōmi.uel epi.iudex posuit Ti-
tium ex vulnere in Seiū illato in banno centū
librarū, an iudex compellatur illas exigere. &
dicit quòd non, nisi secuta sñia condēnatoria,
quia tale bannum est q̄dam cōminatio dictæ
pœnæ, ergo non habet vim sñiæ, vt dicta l.j. &
a ideo iudex posset ex causa & minuere, *a* & au-
gere dictā pęnā cōminatam, vt l.illicitas.§.fi.
ff. de offi. præsi. & hoc sequitur Sal.in d.l.j.
94 nisi aliter à statuto esset prouisum. † Quæro,
aliquis est bannitus tali banno, ꝙ transit in rē
iudicatam, videlicet quia reus nunq̄ compa-
ruit, quis pōt petere ꝙ talis bānitus eximat̃
à banno? rñdet Bal.in rub.C.de iu.fisci.lib.x.
ver.econtra quis poterit petere & c. ꝙ cogna-
b tus, vel affinis banniti & non alius. *b* ff.de pœ.
l.in metallū damnati. Nec obst.l.nō tm̃.ff.de
app.quia aut bannum, vel sñia transit in rem
iudicatam, & sumus in executione, & locum
habet d.l.in metallum.aut nondū meruit exe
cutionem, & qualibet potest impedire ne tran
seat, vt d.l.non tantum. cum distinctione
tamen aut ante sententia, aut post, vt ibi, ego
aūt intelligo dictū Bal. qñ voluit petere ban-
nitum eximi de bāno per viā iustitię, vt puta
quia non fuit rite bannitus. Si aūt uolunt ve-
nire ꝙ nō pōt banniri, q̱a aliū bannitū interfe
cit, & sic reip.interest, & etiam suum non fuit
delictū ex forma statuti, tunc dico quilibet de
populo etiam non habens aliquod manda-
tum

ADDITIONE.

a ¶ Et minuere. *Adde tu & vide de hoc per Pet. de Anc. in consi. 273. Ber.*

b Et non alius. *Adde vt per Ce. consi 21 & Pa. de Cast. in consi. 33. in primo impressis.*

tum à bannito potest illud petere, vt elegan-
ter no. Bar. in l. vbi pactum. C. de transact.

AVG. Tu aũt in hac materia adde, ꝙ ve-
ra vr̃ indistincte esse illa conclusio, ꝙ quili-
bet põt comparere ad defendendum illũ qui
iniuste fuit bannitus, maxime per regulam
traditam per Bar. in l. pe. §. ad crimen. ff. de
pub. iu. in 3. col. ibi, sed primo q̃ro pone quòd
in casu. qui dicit quòd vbi absens põt damna
ri. ibi quilibet admittatur ad defensam: imo
si nemo esset qui compararet pro eo, debet
quærere de eius innocentia, l. j. in fi. ff. de quæ-
stio. l. si non defendantur. ff. de pœ. & affir-
mat Sal. in l. reos. C. de accu. & de hoc satis
s̃. dictum est in hac eadem gl. in addi. meis,
vbi late posui istam materiã, an in cã crimina
li possit ꝓcurator, vel alius comparare, qñ est
absens. dic vt ibi, & maxime si de eius inno-
cẽtia ipsius bãniti potest ex actis colligi, vt in
casu nostro de bannitor posuit Bar. in l. pe. §.
ad crimẽ. ff. de pub. iu. in pe. col. in ver. quæro
procurator habens &c. dum allegat gl. reputa
tã sing. in l. qui cum maior. § si patris in ver
bo vel calumniosa. ff. de bo. libe. & fuit sen-
tentia Cy. in l reos. C. de accus. in 6. q. & ibi
Bar. in 14. col. & Ang. & Sal. & Fulg. & Pa.
de Cast. in d. l. vbi pactum. ff. de trans. tenet
quòd quilibet põt cõparare in illo casu. s. qñ
allegatur quod ille non debet banniri propter
homicidium commissum in persona alterius
banniti. sed si recte ponderentur verba Sali. in
vltimis verbis allegatur alia ratio, quare qui
libet põt comparere. quia dixit illud arg. qđ
s̃. allegaui quia vbi absens põt damnari, ibi
quilibet admittitur ad defensam &c. licet
contra dicta d. Bar. in d. l. vbi pactum. dixe-
rit Ia. Bu. in d. l. decuriones. C. quibus ex cau-
sis inf. irro. sed Bal. videtur stare cum opin.
Bar. ibi pro quo bene facit tex. cum ibi no.
per Bar. in l. si seruus. C. de his qui ad eccle.
confu. & not. per Bal. in l. j. c. j. §. iniuria. de pa-
ce iur. fir. & per Bal. in. l. j in 1. col. C. quomo. &
quan. iud. & per Bal. in l. j. § filius. ff. ne quis eũ
qui in ius vo. est vi exi.

55 *Processus formatus etiã in fauorem inquisiti, an valeat in quo interuenit procurator qui nõ fuit repulsus, licet esset causa in qua non poterat procurator interuenire.*

55 ANG. † Quæro, pone ꝙ in causa crimi-
nali in qua non põt interuenire procurator,
iuxta l. seruum quoque. §. publice. ff. de pro-
cu. & l. pe. § ad crimen. ff. de publ. iud. si quis
procuratio nomine compareat, & fuerit ad-
missus tacite, hoc est non fuerit repulsus, an
tamen valeat processus etiam in fauorem in-
a quisiti? dic quod sic, *a* vt not. glo. in c. j. de iud.
lib. 6. in verbo, criminalibus. quod no.

ADDITIO.

a ¶ Quod sic. *Adde & vide Ro in consi. 225. vbi multa ponit quæ fieri non possunt, & tamen facta tenent. & vide do de Ro in decis. 482. in ti. de procu. Ber.*

AVG. Tu in hac materia adde gl. in termi-
nis, in l. quàmuis. C. de adul. & Bar. in termi-
nis format istam qõnem, in l. pe. §. ad crimen
. ff. de pub. iud. in vlt. quæst. & Bald. vr̃ tenere
contra Bar. in d. l. reos. & Doct. tangunt istam
difficultatem in d. l. seruum quoque. §. publ
. ff. de proc. & in d. l. §. ad crimen. & in d. l reos
vt ibi per eos.

56 *Bannitus est Titius & sic notatus de infamia postea de banno est cancellatus, an infamia effectus sit extinctus.*

57 *Statuto cauetur quod elapso termino bãnitus possit impune occidi, aliquis est bannitus nisi intra tertiam diem comparuerit, qui reperiatur Venetijs, & iam sunt elapsi duo dies, & sic est impossibile quod vno die compareat, an interim possit occidi.*

58 *Bannitus æquiparatur deportato, et ꝑdit ciuitatẽ. dicitur esse hostis ciuitatis, desinit esse ciuis illius ciuitatis, & perdit omnia priuilegia sua ciuitatis.*

59 *Bannitus de quo in secundo versi. præcedenti, offendi non põt, quia ille est terminus legalis.*

60 *Bannitus, an æquiparetur deportato. vide remissiones.*

56 ANG. † Quæro, aliquis fuit positus
in banno. & sic notatus infamia iuxta id ꝙ
no. per Bar. in l. infamem. ff. de publ. iud. de-
mum de banno cancellatus fuit, an infa-
miæ effectus sit extinctus. Istam q. ponit Bar.
in l. fi. C. de senten. pas. & in l. non solum. §.
fi. ff. de procu. Et in effectu vult quod aut can
cellatur, qui a bannum sibi remittuntur. & sic
rebannitur. & tunc infamiæ effectus extin-
guitur. idẽ no. Bar. in l. j. in fi. ff. de quæstio.
& tunc aut cancellatur, quia soluit bannum.
non cancellatur nisi respectu quantitatis so-
lutæ, & sic cancellario sm̃ suam causam li-
mitatur, vt l. cancellauerat. & ibi Bart. ff. de
his, quæ in test. delẽ. & sic non erit extinctus
effectus infamiæ, & sic adhuc remanebit
infa-

a infamis, a de quo tñ latius ꝑ Bar. in l. fi. † Pone
57 statuto cauetur quod elapso termino bãnitus
possit impune occidi, & aliquis est bannitus
nisi intra tertiã diem cõparuerit, ꝗ bannitus
est Venetiis, & iam sunt elapsi duo dies, & sic
est impossibile quod uno die cõparare possit,
an interim possit occidi, Istam q. format Bar.
in l. cum stipulatus sim mihi a Proculo. de
uerb. obl. & ibi determinat ꝙ non, quia cum
ista pœna apposita sit a statuto, & sic a lege,
opus est ꝙ totũ tp̄s primo trãseat anteꝗ̃ pœ-
b nam incurrat. dic ut ibi b ꝑ eũ. Ange. & Imo.
58 † & tenementi ꝙ bannitus æquiparatur de
c portato, c ut no. gl. in §. deportati. Insti. qui.
mod. ius pa. pote. solui. & ideo ut deporta-
tus ꝑ ciuitatem, ut l. 2. ff. de pœ. & dr̃ esse ho
stis ciuitatis, ut l. amissione, §. qui de ciũt,
de ca. dimi. & uide ibi. Bar. & Bal. & Ang. &
desinit esse ciuis illius ciuitatis, ut no. Bar. in
l. pe. ff. de leg. & no. Bal. in d. §. ꝗ deficiunt. &
in l. sed milites. §. sed ignominia, ff. de excu.
tut. & perdit omnia priuilegia suæ ciuitatis,
ut l. j. & ibi Doct. C. de hære. insti. & Ia. Bar.
& Doc. in l. ex facto, §. ex facto. ad Treb.

ADDITIONES.

a ¶ Infamis. *Adde ꝙ idẽ consuluit Ale. in consi. 112. & consi. 124. in 2 volum. & vide Pet. de Anc. in consi. 409. & ibi quis possit fama restituere, & an damnatus per contumaciam sit infamis, & an cancellatio banni idem operetur quod plena restitutio, vide Barb. in cõs. 5 Ber.*

b ¶ Dic ut ibi. *Adde tu & vide Paul. de Cast. in cõsi. 373. vbi ponit an mater priuetur successione filij, cũ certum est quod tempus quod superest nõ est sufficiens ad petendum tutorem Ber.*

c ¶ Deportatio. *Adde de hoc & vide per Pau. de Cast. in consi. 32. Ale. in consi. 26. in l. vol. & in consi. 115. in 2. volu. Ber.*

AVG. Tu aũt in prima quæst. hic in quã tũ s̃. tactum est. an ꝑ cancellationẽ indistincte tollatur infamia, quod licet Bal. indistincte secutus sit Bar. ibi in d. l. non solũ. §. fi. tñ ur̃ ꝙ Bal. alibi tãgens istam difficultatem in l. quid ergo. §. pœna grauior. ff. de his qui no. inf. in pe. col. arguit primos. ꝑ illũ tex. ꝙ cãcellatio indistincte tollat infamiã. quia si cancellatio est gratuita, habet uim facti: si cancellatio est, quia aliquo dato sit, ista habet uim transactionis: tñ in fine uenit ad distinctionẽ l. cancellauerat. ff. de his quæ in testa. delẽtur. quia aut est facta ratione totius solutio-
nis vel partis, Nec ob. d §. quid ergo. qu a
ibi loquitur in infamia contrahenda, secus
in iã contracta. & ibi ponit quid si quis. cãcel
59 letur, quia in integrũ restituitur. † Et ad se-
cundã quæstionem ꝗ̃ tetigit hic do. Ang. ad-
de quod Bal. idem dixit in l. 2. C. si pendente
appellat. mors inter. quia si certum erat banni
tum nõ posse cõparare intra terminũ assigna
tũ a statuto, tñ interim bannitus non poterit
occidi uigore statuti, quia ille est terminus
60 legalis. † Item in quãtũ tractatur hic ultimo
loco, an bãnitus æquiparetur deportato. &
allegat illam gl. Inst. quibus modis ius pa. po.
soluitur. addatis uos ꝙ ista est maxima quæ
stio, quam Al. de Ros. multũ late examinat
in 4. parte stat. in q. 13. & Ray. Cy. Bar. Bal.
Ang. & Sal. & omnes Doc. in l. j. C. de hære.
insti. per Ang. Im. & Doct. in l. ex facto. §. ex
facto. ff. ad Tre. per Io. An. in ti. de acc. in 3.
parte, in §. sequitur. in addi. Spe. in addi. incipien. Odof. per Guil. de Cu. Bar. & Bal. in l. si qua pœna. ff. de his qui sunt sui uel alie. iuris. per Bar. in extrauaganti qui sunt rebelles. in uerbo, rebellãdo. per Iac. de Bel. in q. incipiente, Sempronius & Titius inimici capitales. quã disputationem posuit in l. 2. C. ut intra certũ tp̄s. per Spe. & Io. And. in tit. de instru. edit. §. compendiose, uer. quid de bãnito. & in tit. de actore, §. j. uer. Item ꝙ est bannitus. & in ti. de arbitris, §. differt. uer. quid de bannito. per Dyn. in l. si quæramus. ff. de testa. per Iac. Butr. in auth. item quæcunque, C. de episcopis & clericis. aliquid per glo. & Bal. in c. j. hic finitur lex Conradi. per Doc. in d. §. qui deficiunt. Bar. Bald. & Imo. in l. eius qui, §. j. ff. de testamen. per Barto. in l. Gallus, §. & quid si tantum, ff. de liberis & posthumis. per Angel. Imol. in l. Gallus, §. ille casus. ff. de liberis & posthumis. per Part. in sua disputatione Lucanæ, ciuitatis, statuto cauetur, per Ange. in sua disputatione duo adinuicem litigantes compromiserunt. ubi latissime. & in sua disputatio. Bononiensi, in tertia quæstione. per Bald. in l. seruum quoque, §. publice, ff. de procu. in 4. col. per Ang. in l. si cum dotem ff. solu. matri. in §. si patre. per Bal. in repet. legis primæ. in ti. col. C. de sacrosanctis ecclesijs. per Bal. in l. j. in fi. C. de Monopol. & in l. etiam, C. ad l. Falcidiam. per Bal. in l. corruptionem, C. de usufruct. per Bal. in l. fi. in ult. col. C. si a non compe. iudi.

SVMMARIVM.

1 *Iudex non debet recipere aliquam responsionẽ in maleficijs, nisi iuret reus de respondendo veritatem, qui respondere debet per uerbum veritatis, non autem credulitatis.*

2 *Reus nunquam ad tribunal ducendus est, nisi prius aut cum tormentis aut sine delictum fuerit confessus.*

3 *Reus tortus & qui purgauit indicium habitũ ex confessione, non est amplius torquendus, nec cogendus ꝙ in confessione persistet.*

4 *Confessio extra iudicialis est sufficiens indiciũ ad torturam, quæ purgatur sicut & alia indicia.*

5 *Indicijs nemo damnari potest. nisi sint indicia indubitata, & q̄ dicantur iudicia indubitata.*

6 *Indiciorum indubitatorum exemplum est vbicunque ex qualitate & multitudine iudiciorũ indicatur veritas oculis mentis iudicis sicut clara lux veritatem ostẽdit oculis corporis. vt si Titius visus est intrare domũ Caij cum gladio postea auditus est Caius acclamasse, & Titius visus est exhire domum, & Caius reperitur in facie vulneratus.*

7 *Testes quando nolunt venire ad testificandũ, qua cautela sint cogendi.*

8 *Reus in maleficijs respõdere debet per iuramẽtum veritatis, non autem credulitatis.*

9 *Confessus metu tormẽtorum, an cogatur perseuerare in illa confessione, & qualiter iudex se habere debeat circa tormenta adbibenda huic malefactori in isto casu.*

10 *Iudex quomodo purgabit iudicium proueniẽs ex confessione in tormentis facta.*

11 *Condemnari ex indicijs indubitatis an quis possit, & an exẽplum positũ supra in versiculo præcedendi sit verum.*

12 *Cautela posita supra in versiculo præcedẽti de cogendo teste ad testificandum; an sit bona.*

Die xiiij. Decembris.

COMPARVERVNT *dicti inquisiti coram dicto iudice, & respondendo dictæ*
1 *inquisitioni totum negauerunt.* † Tu iudex non recipias aliquam responsionem in maleficijs, nisi iuret reus de respõdendo veritatem, & non sufficit ꝙ respõdeat per uerbum credit, imo per ueritatem debet respondere. ut no. Bar. in l. Marcellus, ff. rerum amotarum, & l. inter omnes, §. recte. ff. de fur. Et aduerte quia aut reus comparet, uel est præsens, & negat in totum, aut in totum confitetur, aut partim confitetur, & partim negat, aut est contumax & contra eum contumacem proceditur, ut dictũ est in gl. super uerbo, qui iudex &c. Primo casu qñ in totum negat, quid incumbat iudi, & quid facere debeat, aduertendum est, quia aut est tale delictum in quo põt torqueri, & tunc retinendus est, iterum de nouo subijciendus torturæ, ut perseueret in eadem sua confessione quã fecit in tormentis, ut no. Bar. in l. j. §. diuus. circa fin. & §. fi ff. de quæstio. non tantũ. n. quando prius confessus fuit corã eodẽ iudice, cogitur in eadẽ confessione ꝑsistere, uerum ẽt corá alio iudice non suo aliquid confessos fuit,
a cogitur corã iudice competenti *a* persistere in
sua confessione. ut no. Inno. in c. at si clerici.
de iud. quod tamẽ intelligas ut dicã in gl. seq.
2 in fi. † Sis ergo cautus quãdo habes reũ captũ
ꝙ nunq̃ ducas ad tribunal, nisi prius tibi aut
in tormentis aut sine, delictum confessus fuerit, quia tunc ducendo postea ad tribunal post posito metu tormentorum, si aliquid confiteatur, tunc possis puniri, & si in sua confessione non persistit, cogit̃ ꝑsistete, hoc est ꝙ dicta talis confessio est sufficiens indiciũ, ꝙ tor
b tura possit de eo repeti, *b* ut l. unius. §. 2. ff.
3 de questioni. † Sed si secũdo loco fuerit tortus
in tantum ꝙ dictũ indicium habitum ex cõfessione purgauerit, non est amplius torquẽdus, nec amplius est cogendus, ꝙ in cõfessione persistat, sicut dicimus in alijs indicijs purgatis, ut no Bar. ff. de quæstio. l. sed si unius, §.
4 j. & l. j. §. diuus Seuerus. & l. fi. eo. ti. sicut † ẽt
c dicimus in confessione extra iudicium *c* habita, qñ est sufficiens iudiciũ ad torturã, ut l. capite quinto. ff. de adul. & ꝙ ibi no. gl. & Bar. tamen

ADDITIONES.

a ¶ Iudice competenti. *Adde circa hoc & vide per do. Ale de Imo. in consi 13. in 1. vol. Ioan. de Ana. consi.* 12. *Ang. in consi.* 178 *Abb. in consi. 23. & per Alexandr. etiam consil. 19. in 3. volu. Ber.*

b ¶ Repeti. *Adde circa hoc & vide Ale. in consi. 180 in 2. volum Bartol. in l in bona fidei, C. de iure iu. Cepol. in consi. 32. & Raph. Cum. in consil. 138 Ber.*

c ¶ Extram iudicium *Adde ꝙ confessio extraiudiciali rei est sufficiens iudicium ad torturã. ita confessio extraiudicialis accusatoris faciẽs pro reo prodest ad absolutionem, ita Ro. in consil. 167.*

tñ credo ꝑ tale indicium ex dicta confessione
extraiudiciali purgetur, vt purgatur vnum
quodque indicium, quia non video rōnē diffe
rētiæ, vt l.illud.ff. ad le. Aq. Si autem sit ta-
le delictum in quo non possit torqueri, tunc
reus negans est fideiussoribus relaxandus, vt
statim dicā in gl. in verbo, pro quo Ant. fideiuf
sit & c. Et isto casu quo est fideiussorib. rela-
xandus, ac ēt qñ pōt torq̄ri, dēt iudex subtili
ter inuestigare per testes, & alia indicia de ma
leficio. Et etiā testes quos primo examinaue
rūt ꝑ indiciis habēdis, & ad hoc vt possit for
mari inquisitio, ꝑ capitulū, qualiter & qñ de
accusatio. & quorum dicta describi fecerit in
bastardello secreto scripto manu notarij ma-
leficiorū & malefactoris, tunc non citato, sed
a nunc citato, quòd veniat ad videndū iurare *a*
testes. sm Sal. in l. fi. in fi. C. de qō. tūc repetat
eos & iterum examinet cū iuro, & corū dicta
poni faciat in libro ordinario in dicto proces-
su prędictę inq̄sitiōis. facit ꝙ no. gl. & Bar. ī l.
repeti. ff. de qō. Et si ex dictis testib. vel alijs
hēt iudex indicia de maleficio, de quo p̄t fie
ri tortura de iure, vel ex forma statutorum,
tunc faciat citari reū quē fideiussorib. relaxa-
uit. ꝙ sub hac forma cōpareat, videlicet quòd
veniat ad confitēdum delictū nō obstāte sua
negatione, aut ad purgandum indicia q̄ cōtra
eum laborant, quo facto si reus cōpareat eū re
tineas, & torquebis immediate, sm indiciorū
qualitatē. si aūt in termino nō cōparuit po-
nas eum in bāno, sic habebitur pro cōfesso di
ctum maleficiū, ita dicit singulariter Bar. in l.
pen. ff. de questio. Et idē multo fortius faciat
iudex, & facere pōt, si per dictos testes proba
tur vere & directo maleficiū, arg. auth. mul-
to magis, C. de sacrosan. ec. licet ēt isto secun-
do casu, alio postea in contrarium ꝑ reum nō
probato, iudex faciat ipsum citari ad confi-
tendum, vt s̃. dixi, posset eum realiter cōdēna
re. sed in princ. quādo simpliciter sunt indicia
purgata, si non faceret dictam citationem aut
ad confitendum, aut ad purgandum indicia,
non posset ipsum condemnare, quoniam ex
indicijs & suspicionibus tantum non est con-
demnandus, vt l. absentem, ff. de pœnis. ideo
singulariter tene menti istā bonam cautelā, q̄
tibi poterit facere honorem quam sæpenu-
5 mero seruaui. † Et quòd dixi ꝙ ex indicijs ne-
mo potest damnari, est verum, nisi indicia
b sint indubitata, *b* vt dicit text. & gl. in l. fi. de
prob. & Bal. in l. milites, C. de qō. facit tex.
gl. & ibi Bal. in l. excipitur, ff. ad Sill. Et dñr
indicia indubitata sm Ni. de Ma. Bal. & Sal.
in d. l. fi. qñ a lege sunt approbata, adeo quod
lex vult sup illa indicia fieri cōdemnationē, si
cut est exēplū ī l si quis adulterij, C. de adul.
q̄ a cum ista sint legi idubitata, debēt ēt eē iu-
dici indubitata, vt no. gl. in l. si tutor, C. de pe-
ri. tut. secus si a lege non sunt approbata, sed
iudicis religioni cōmissa sunt, q̄ a ex illis so-
6 lis non potest damnari, vt d. l. absentem. † Et
ponunt exemplum in indiciis indubitatis, vbi
cunque ex qualitate, & indiciorū multitudi-
ne indicatur veritas oculis mētis iudicis, si-
cut clara lux ueritatem ostendit oculis corpo
ris, exemplum ponunt de facto. Quidā uisus
est intrare domum Titij cum gladio. postea
auditus est Titius acclamasse. postea illi cū
c gladio sanguinolento *c* uisus est exire domū,
& Titius reperitur in facie uulneratus, tunc
ista sunt signa, & indicia indubitata simul
collecta, & ex his pōt ille condemnari de uul-
nere, hoc uidetur determinasse Bar. in simi-
lib. exemplis in l. 2. in prin. ff. de fur. & facit
quod plene not. Bald. & Imo. in l. fin. ff. de
hære. instit. & prædicta procedunt qñ testes
ad mandatum & iudicis monitionē ueniunt
ad testificandum. Aliqñ testes non ueniunt,
• nec uenire curāt, imo latent ne in tali cā ha-
beant testificari forte suasionibus, uel delin-
quentium minus, uel alterius ciuis potentis,
7 † tunc cautela est ut testes comparantur, ꝙ cō
tra eos formes processum ꝙ pecuniam rece-
perunt, ne in tali inquisitione contra tales te
stificarentur, & huius timore ne incidant in
falsum, uenient & testificabuntur, alias de
falsitate & corruptela dicti testes possent pu-
niri, ita dicit no. Bar. in l. i. §. i. ff. de fal.

ADDITIONES.

1 ¶ Iurare testes. *Adde Alex in consi. 180 in 2. volum & Ant. de Prato veteri in consi. penult. in consi Barba Ber.*

b Indubitata. *Adde tu Ale in cons. 15. in 1. vol. & melius ad ꝓpositū vide per Ro in consi 451.*

c Sanguinolento. *Adde Oldr consi. 262 & Ale. in consi. 15. supra proxime alle. et Paul. de Cas. in consi. 197. Ber.*

AVG. Tu autē in hac materia in quan-
8 tum in prin. huius gl. domi. Aug. † hic teti-
git hanc difficultatem, ꝙ reus debet in malefi
ciis respondere per iuramentum ueritatis
& non credulitatis, & alleg. Bart. ubi supra,
ubi

vbi Bar. voluit ꝙ in maleficijs, positionibus
est rn̄dendum per iur̄m veritatis. Adde quòd
Bal. in l. j. C. de confes. in 21. col. hoc voluit,
licet dicta Bar. in d. l. Marcellus. Bal. in l. i.
C. de pęna iud. qui male iudi. non sequitur.
intelligo tn̄ & limito ista s̄m Spe. in titul. de
posi. §. 7. versic. 19. & s̄m dicta Specu. in tit.
de inquisi. §. nunc tractemus. versi. inquisi-
tores quoq;. & dicta sua in hac materia quæ
posuit in d. l. Marcellus. approbauit etiam
Bar. in l. genero, ff. de his qui no. infra. Item
in quantu s̄. do. Aug. tangit illam pulchram
9 difficultatem, † an ille qui metu tormentorū
confessus est, cogatur perseuerare in confes-
sione, & qualiter iudex se habere debeat ad
adhibenda tormēta ipsi malefactori isto ca-
su. adde ꝙ Sal. in l. ij. C. de cust. reo. in fi. ibi.
quæro tn̄, si reductus ad acta neget. ponit
istam qōnem de eo qui in tormentis confes-
sus est, postea reductus ad acta, vt ratificet,
& non vult reus perseuerare, quid faciet iu-
dex. dicit Sal. ibi, ꝙ quidā dicunt, vt Odofr.
ꝙ si noua iudicia superuenerunt, tunc debet
poni ad torturam, aliàs nō, per legem, vnius
§. j. ff. de quæst. & arg. l. qui bona. §. si quis
stipulatus. ff. de dam. infe. Sed dicit, quòd Bar.
in d. §. distinguit. s̄m indiciorum qualitatem,
vbi etiam noua non superueniant, nam aut
priora non erat multū vrgentia, vel non mul-
tum manifesta, & non repetantur. Aut erant
manifesta, & multum vrgentia, & tunc repe-
tantur. Et ita seruatur in practica. Sed aduer-
te, quia Sal. nō tangit ibi punctum difficulta-
tis nostræ, quia illæ doctrinæ debent intelli-
gi, qn̄ reus semper negauit in tormentis, an
possit hoc non obstante quæstio repeti. Sed
punctus noster est, licet ꝓꝓ indicia non vr-
gentia non posset amplius reus poni ad tor-
turam, q̄ indicia fuerunt habita ante tortu-
ram, an ꝓꝓ confessionem factam in tormētis
quis cogatur perseuerare in illa confessione.
& dico quòd sic: & ita vr̄ esse de mente Doct.
maxime Bal. in l. ij. de cust. reo. & ideo Bal.
melius in l. in bonæ fidei, C. de reb. cred. in
versi. item quero de confessione facta in tor-
mentis. dicit ꝙ si talis confessio facta in tor-
mentis præcedentibus indicijs reuocetur, tn̄
illa talis confessio illo modo, facta inducit
semiplenā probationem. ita voluit illa glo. in
d. l. ij. C. de custo. reo. Et ideo nisi reuocans
probet cōtrarium. cogitur perseuerare in tali
confessione per repetitionem tormentorum.

Ita dicit ibi Bal. multum eleganter, multo
magis pōt iudex maleficiorum iterū torque-
re reum, qui non vult perseuerare in confes-
sione, quando vltra confessionē suam haberet
indicia vrgentia contra malefactorem, quę nō
essent totaliter purgata per primam tortu-
ram. Remaneret ergo ista prima conclusio,
quòd si indicia essent totaliter purgata: tn̄ per
solam confessionem factā in tormētis præce-
dentibus indicijs, inducitur semiplena pro-
batio per quam quis pōt iterum torqueri,
si non vult perseuerare. Item aduerte inquan-
10 tum do. Aug. hic tangit subsequēter, † q̄uo
iudex purgauit illud indicium, ꝙ oritur ex
tali confessione: hoc est, an iudex debeat ad-
hibere tot tormēta, donec ille perseueret: &
credo quod non, quia Cal. in d. l. in bonæ fidei.
dicit quòd ex tali cōfessione oritur semiplena
probatio, per gl. in d. l. ij. de custo. reo. ergo
purgabitur illud indicium sicut purgantur
aliæ semiplenæ probationes, de quibus per
Bar. in l. fi. ff. de quęst. hoc est, sicut purgan-
tur alia indicia: & ideo malè faciunt iudices
qui reum confessum in tormentis qui rati-
ficando negauit, die, noctuque torquendo fa-
tigant donec perseueret, quia non possunt
hoc facere, quia illa talis confessio facta in
tormentis non est nisi semiplena probatio;
per p̄dicta: & sic unicū indicium, nisi s̄m Sali.
ubi s̄. indicia essent tm̄ urgentia, quòd per pri-
mam torturam non fuissent purgata, quia
stantibus illis indiciis non purgatis, & con-
fessione rei facta in tormentis, aliud esset, quę
omnia relinquentur iudicis arbitrio, per no.
per Io. And. in c. cum in contemplatione. ex-
11 tra de reg. iu. † Item in quantum do. Ang. hic
tangit illam difficultatem, ꝙ licet aliquis ex
indicijs non possit condemnari, tn̄ si indicia
erunt indubitata, poterit fieri condemnatio,
& ponit exemplum quæ sunt indicia indubi-
tata de gladio sanguinolento &c. Addatis ꝙ
nemo fuit qui ita latissimè disputauerit istam
materiam quam fecit Gand. in suo tract. ma
lefi. in rub. de præsump. & indi. indu. ex qui
bus condemnatio sequi pōt: & ibi enumerat
oēs casus ex quibus sequi pōt condemnatio
in criminalibus ex talibus indicijs indubita-
tis. Sed aduertas in quantum do. Ang. hic po
nit exemplum de illo qui fugit cum gladio
euaginato &c. dicit ibi Gand. in ulti. col. in
illo casu & similibus, ꝙ contra illam sn̄iam
Thome de Piperata omnes sapientes quos

Bononiæ vidit, & alij Doct. alibi existentes dicunt istam sñiam esse falsam. & ita vidit de consuetudine obseruari contra sñiam Tho. de Piperata, quia per talia indicia indubitata quis non pōt diffinitiuè damnari in persona, sed in pecuniaria sic, vel in alia pœna: & ibi ponit q̄ sint verè, illa indicia indubitata, ex quibus pōt sequi condemnatio: & ibi ponit qñ possit postea contrarium probari, quia contra indicia indubitata infallanter potest contrarium probari, nisi sit p̄sumptio iuris & de iure, ibi vide, quia multum notabiliter loquitur: longum esset mihi hic transcribere dicta sua, & ideo non transcribo. Et pro sñia Gandi, vide Ang. in l.ij.ff. de fur. qui reprobat Bar. ibi. Ego ultra omnes posui istam materiam s̃. in glo. in uerbo, fama publica, in materia indiciorum. dum do. Ang. in hac materia allegando Bar. in l.ij.ff. de fur. dixit quod ex indicijs indubitatis sequi possit condemnatio: & allegauit illud idem exēplum quod posuit hic, ibi late uide: & an ex indicijs indubitatis sequi possit condemnatio. adde om
12 nino Bal. in l. milites, C. de quæst. † In quantum aūt Bart. tangit illam difficultatem, ꝙ si testis non uenit, iudex pōt formare inquisitionem: addatis ꝙ dubito de ista sua doctrina Bar. quod p.p hoc solum possit formari inquisitio de falso contra teste, per ea quæ dicta sunt s̃. in gl. in uerbo, hęc est quędam inquisitio, quia multa requiruntur antequam inquisitio formaretur.

13 *Testes qui sint idonei in criminalibus.*

13 ANG. † Quæro, qui testes sint idonei in criminalibus Respondeo, oēs qui non repe-
riuntur excepti, uid. j. de testi. unde excipi-
a tur ille qui accusatus est, uel de aliquo crimine inquisitus. Item minor xx. annis non est sufficiens ad testificandum in criminalib. ut l. testimonium. ff. de testi. & ibi Flori. licet examinari possit ad aliquā intentionem iudicis, & ꝙ faciat indicium, non autē plenā probationem, & hoc, si in inquisitione fuerit examinatus: & sic ex mero iudicis officio, non
b ad partis petitionem: & sic in inquisitione *b* poterit examinari pro indicio. non autem in accusatione, nisi iudex eum examinet ex mero officio, nō aūt ad petitionem dicti accusatoris. Ita dicit Guid. de Suza. & ibi etiam uide Floria. in d.l. testimonium, ff. de testi.

AVG. Tu autem in hac materia adde ꝙ miror quòd iste Doctor uadat per mendicata suffragia. Nam Doc. solent allegare unam gl. pro singulari. in l. fi. C. ad Silla. in hac materia, ꝙ minor facit indicium ad torturā, licet non possit in criminalibus testificari, quibus Ludo. de Ro. in. l.j.§. impubes. solebat allegare similem in d.l. in testimonium. ff. de testa. & vide Bar. in hac materia per illum tex. in l. de minore, in prin. ff. de. quęst. & ibi ponit an minor in criminalibus faciat indicium. & multa in hac materia de iure canonico allegat Bal. in d.l. in testimonium. non in lectura sua, sed in addi. ibi omnino eum uide. Limita prędicta per gl. in d.l. in testimonium. ibi uide Sali. adde Bar. in l. ex libero. in fi. ff. de quæstio.

14 *Mulier an sit testis idonea in maleficijs.*

14 ANG. † Quid in muliere, an sit testis
c idonea in maleficijs? dic ꝙ sic. l. ex eo. ff. de testi. hoc est uerum de iure nostro, sed de iure canonico uř prohibita, qñ de crimine agitur criminaliter: secus si ciuiliter. ita dicit gl. in c. super eo. & in c. ex literis. de testi. & sic d. gl. procedunt de iure canonico: & sic seruatur in terris ecclesiæ subiectis, non autem in terris Imperijs. ita dicit gl. in l. forus, §. i. de uerb. sig. ita etiam dicit Flo. in d.l. ex eo.

ADDITIONES.

a ¶ Accusatus. *Vide Bar in consi. 11. & an damnatus de aliquo crimine qui appellauit si pendente appellatione testificatur, an valeat eius testimoniū vide Alex in cōsi. 36 in 4. vol. Ber.*

b ¶ Et sic in inquisitione. *Adde tu vltra ea qua infra ponit do. Ang & vide Io And. in ad Spe. in ti de test. §. j. ver. itēq; ꝙ est impubes. vbi concludit ꝙ minor 20. annis non debet recipi in testem vllo modo nisi in defectum probationū, & vide in proposito do. Alex in consi. 176. in. 2. volu. & ibi quando dicantur deficere probationes, & an credatur testi minori dicenti ꝙ alius non erat præsens delicto nisi ipse.*

c ¶ In muliere. *Adde quādo mulier testificetur. adde Alex in consi 126. in 2 volu. & Pau. de Cast. in consi. 268. in ij. impressis.*

AVG. Tu aūt in hac materia adde dicta Io. de Imo. in l. qui testamento §. mulier. ff. de testa. in fi. qui dicit ꝙ Ia. de Arc. dicebat ꝙ in causa capitali uerum erat ꝙ mulier non poterat esse testis de iure ciuili, quia isto casu agitur de graui præiudicio: secus in alijs maleficijs, ubi causa non erat capitalis. sed Legistæ cōiter tenent contrarium. Dicit uero

Imo.

Imo. ꝙ de iure cano. cōiter tenetur, quod mulier non potest esse testis in causa criminaliter intentata & sic intelligantur no. in d. c. fi. & in c. mulierem. 32. q. 5. & in c. qđ proposuit, 32. q. 7. & alleg. in materia dicta Spe. & Io. And. in addi. in tit. de teste. §. j. versi. item ꝙ est mulier. & seq. & vide per Io. Fab. Instit. de de testa. §. testes & vide per Doct. omnino in d. c. tum ex literis. & in d. c. super.

15 *Iudex an miscendo diuersa genere probationū possit suam probare intentionem, & reus se defendere.*

16 *Delictum an possit per scripturā publicā aut priuatam probari.*

17 *An delictum possit probari per instrumentum vel scripturam priuatam.*

15 ANG. † Quæro, an in diuersis generibus *a*
a probationum possit iudex probare intentionem suam, & ideo multo magis intelligo in reo ad defensam, vt l. fauorabiliores. de reg. iur. Respondeo ꝙ sic etiam ad condemnandum; vnde ex vno teste omni exceptione maiori & fama quis potest damnari. ita eleganter dicit Bar. in l. j. §. idem Cornelio, ff. de quæst. sicut etiam dicimus in ciuili, quia & diuersis semiplenis probationibus etiam diuersorum generum fit magna integra probatio, vt in c. fi. extra de success. ab inte. & no. Bar. in l. admonendi, ff. de iureiu. de quo etiam dixi s̃. in glo. in ver. fama publica versi. te tamen menti gl. sing. in c. veniens &c. vbi glo. dicit, quòd hoc non procedit in crimi-
b nali, *b* & idem voluit Ant. de But. in c. cum oporteat, de accu. & facit quod no. Bal. in auth. contra rogati. de test. & quo no. Bal. in l. si quis ex argentarijs, §. i. ff. de eden. & quod eleganter voluit Bal. secundum Dyon. Oldr. & Ray. in l. j. ff. de excu. tut. Dic omnino vt ibi, & istud teneas arg. l. fi. C. de proba. Et maxime si verba Bar. recte ponderentur in §. item Cornelio. illud non affirmat.
16 † potest etiam in aliquibus casibus iudex probare delictum per scripturam publi. vel priua. & sic dictam scripturam producat, de quo per Iac. de Are. & Cy. in l. fi. C. de proba. & ibi Bal. & Bar. in l. senatus, ff. ad Turp. & per Sal. in l. singuli. de accu.

ADDITIONES.

a ¶ Generibus. *Adde Ro. in consi 7. & consi. 91. Fran. de Are consi. 65. & Alex. in consi. 19. & in consi. 21. in 4. lib. & cons. 24. in 2. vol. Ang. in consi 4. & Rom. in consi. 451. Ber.*

b ¶ In criminali. *Adde & intellige hoc verum, nisi concurrāt alia adminicula Ita do. Fran. de Are in consi. 13. & vide Bar in consi 191. inci. do. Paci de Burgo & etiam Oldr in consi. 192. & Alex. de Imo in consi. 66. in 3. vol. Ber.*

AVG. Item in quantum tactum est, in fama in criminalibus probet iuncta cum vno teste: adde Spec. in tit. de noto. crimi. §. fama. versi. ij. & versi. quid si agenti. & Per. de Anch. in c. j. de testi. in 6. in pe. col. & Oldr. in consi. 190. alias est 199. vltra med. & Sal. in l. ea quidem, in vlt. col. C. de accu. & vide Doc. omnino in d. c. veniens, el j. de testi. & per Dominic. in c. pia, de excep. bene faciunt no. per do. Ant. de But. & Abb. in c. prudentiam, §. sexta, de offi. deleg. Intellige tamen prędicta qñ crimen est probatum solum per vnum testem, vel aliud semiplene, & non vltra est probatum, quia verum est ꝙ sola fama non perficit probationem, secus si probatum esset plus quam semiplene, puta per vnum testem de veritate, & aliud iudicium, quia tunc fama perficit, & hoc est quod voluit Bal. in l. si quis ex argētarijs. Et adde quòd idem voluit Io. And. in addi. Spe. in tit. de proba. §. fi. versi. 13. ad fi. addi, pro qua cōclusione alle. tex. singu. secundū vltimū intellectū gl. in c. prętérea, ext. de testi. vbi testes deponunt super adulterio de auditu, quia testes audiuerunt adulteros committi sceri, tunc ista probatio coniuncta cum fama, & alijs legitimis adminiculis, probant crimē, & pro ista conclusione hoc modo intelligo dicta Bar. in l. j. §. idem Cornelio, ff. de qō. & omnino vide Domi. de S. Ge. in c. j. de vsur. in 6. in verbo, manifestos, in §. j. in vlti. col. qui notab. declarat qūo debet intelligi illa gl. in d. cap. veniens & ibi limitat istam mate-
17 riam & vide Pet. de Anch. in cōsi. 248. Item in quantum s̃. tactum est, an delictū possit probari per instrm vel scripturā priuatam. Adde dicta Inn. in c. statuimus. extra de de off. dele. per Bal. in l. contra negantem, ff. ad leg. Aqui. per Bal. in l. ij. ff. de fer. per Bar. in l. non intelligitur, §. tacita. ff. de iure fis. per Ioan. An. in c. cum ad sedē. extra de resti. spo. gl. in c. cū dilectus. extra de maio. & obed. Io. And. in regula, semel malus. in mercuria in 6. vide gl. & Doct. maxime Dominic. in c. constitutionem. de verb. sig. in 6. per Abb. & Doct. in c. cum in ecclesijs. ext. de maio. & obe. & per Bal. in rub. de fide instr. vide Ro. in l. ij. ff. de

ff.de ser.q mulia allegat ꝑ Bal.in l.neq; na
tales,C.de ꝓb.ꝑ Bar.in l.diuus,ff. de custo.
re.per Bar.in l.2.C.quor.app.non recip.

18 *Testes an torquendi sint, & an eis sine tortura credatur.*

18 ANG. †Quæro an testes sint torquēdi *a* &
a an eis sine tortura credatᷣ.dico ꝙ sicut testis
clericus torqueri nō pōt,sed de falso ꝑ iudi
cem suum corripitur , vt l.presbyteri. C.de
epi.& cle.sic in dignitate seculari constituti
nō possunt torqueri,nisi testes vacillent, vt
l.mulier.C.de testi.Si vero nō sunt in digni
tate constituti:sed bonæ opinionis, nō tor-
quentur nisi vacillent vel de mendacio con
uincantur,vt l.vnius,§.testes,ff.de qō Si ve
ro sint homines viles, vel vilem artem exer
centes, tunc ēt sine tortura admittuntur,tñ
non tm̄ creditur quantum alijs,vt l.3.§.i.ff.
de testi.nec torquētur nisi in tribus casibus
videlicet si vacillent,si de mendacio cōuin-
cantur , item si sponte se ingerunt testimo-
nio,ita dicit Bar.in l.ex libero,ff.de quæst.
Addas quod no.Sal.in l.fi.C.de quęstionib.

AVG. Tu aūt in hac mareria si vis vide
re vnā gl.magistrā, habeas recursum ad gl.
pleniorem in corpore iuris 15.q.5. cap. p̄s-
byter.vbi glo. ponit qñ testes possunt tor-
queri, & quid si sunt viles ignoti clerici vel
alij positi in dignitate,& ibi vide Arc.& il-
la gl.multos tex.all.& vide Bal.in l.milites,
C.de quæstio.qui aliter vr̄ dicere, & Gandi.
in tra.malefi.sub rub. de qō.in versi.quæro
an testis possit torqueri.& ibi eleganter lo-
quitur.vide Io. And. in c.j.extra de deposi.
vide per Inn.& Doc.in c.cum P.Manconel
la.extra de acc.& gl.5.q.6.c.illi qui. & vide
Bar.in l.1.in prin.ff.de quæstio.an requirā
tur aliqua indicia.Adde gl.in l.nullum, C.
de infa.Et omnino Io.And.in c.cum in cō
templatione.extra de re.iu.per Pau. de Lea
za.in commento c. grauis , extra de deposi.
vbi posuit quæ personæ possunt torqueri ,
& ēt Gan. in loco s̄. alleg. posuit qui testes
possunt torqueri , & quæ personæ , & dixit
Bal.in l.data opera.in 13. col. ꝙ sufficit ꝙ
tres testes torqueantur, & non omnes,quia
tortura est referenda.

19 *Testes in causa criminali, an possint recipi ad defensam post publicationem processus.*

20 *Iudex etiam post conclusum in causa potest testes & alias probationes inducere contra reum ex mero officio suo, & iudex debet facere reum respondere, feci uel non feci, non autem nego me esse culpabilem.*

19 ANG.† Quæro an post publicationem
processus possint recipi testes ad defensam.
Respondeo ꝙ nō tm̄ instr̄a,sed ēt testes pos
sunt admitti,postq̄ conclusum est in cā, &
post testiū aperturā,vt no.Bar.ī l.j.§.fi.& ī
l.vni⁹,§.fi.ff.de qō.& in l.diui fratres,ff.de
pœ.ꝙ tñ intelligas,vt voluit Sali. in d.l. fi.
C.de qō.& dixi s̄. in verbo fama publica p̄
b cedente.ꝙ bene no. *b* vt tu semper defensio
nem admittas ēt vsq; ad sñīam , nisi statu-
to caueret de certo termino statuto,alias tu
iudex faceres iniustitiam,& teneri posses in
syndicatu,& non est mirum,quia tractatur
de vita hominis, quæ cunctis rebus est præ
ferēda,vt l.sancimus.C.de sacros.eccl. & sic
de magno p̄iudicio tractatur, iō cautius est
agendum.vt l.j.§.sed & si quis, ff. ad Carb.
20 †Et ēt tene mēti ꝙ tu iudex potes ēt postq̄
conclusum est in cā ēt ī accusationibus ex
mero tuo officio īducere testes, & alias pro
bationes contra reum vt cōdemnetur,vide
late Bar.in sua q.incip.iudex maleficiorum
super accusatione &c. Tene tñ menti tu iu
dex ꝙ nunq̄ recipias respondentē accusa-
tioni vel inquisitioni dicentem,nego me es
c se culpabilem , *c* vel nego me esse punibilē,
quia reus debet respondere suꝑ facto, vtrū
fecerit,vel non fecerit id,de quo accusatur
vel inquiritur , quia vtrum id sit culpabile
vel nō,spectat ad iudicē,ita dicit Bar.per il
lum tex. in l.j.§. in accusatione , in fi.ff.ad
Turp. facit ꝙ no. Bald. in auth. contra qui
propriam,C.de non nume.pe. & quod s̄.di
xi, qđ iudex in accusatione pōt supplere in
iure & in facto producendo testes , & alia
pro accusatore,& accusato, tenet Bartol. in
l.inter accusatorem,ff. de pub.iudi. & idem
videtᷣ velle & clarius in extrauag. ad repri-
men.in verbo neglexerit. quia sumus in il-
lis quæ spectant ad publicam vtilitatem ,
ut l.

ADDITIONES.

a ¶Torquendi. *Adde & uide dom. Ale. in consi. 63. in 1. uol. & Cep. in consi. 61. Ber.*

b Quod bene no. *Adde tu & uide Fran. de Are. in consi. 147. Cep. consi. 41. & consi. 61. & Rap. Cu. in consi. 133. Ber.*

Culpabilem. *Adde etiam de hoc ut per Bar. in consi. 15. Ber.*

vt l.quos ꝓhibet,ff.de postulã. facit ꝙ no. in l.si nõ defendãtur,ff.de pęn.sed in l.4.§. hoc aũt iudiciũ,ff. de dã.infe.dicit ꝙ qñ accusator est absens,non põt supplere pro eo nisi reo volẽte,vt l.si libellorũ,§.fi.ff. de accu.& sic Bar. est sibi cõtrarius. Sed Imo.in d.l.inter accusatorẽ,cõcordat opi.dicens ꝙ iudex nõ põt supplere ad vtilitatẽ accusantis,ꝙ nõ condemnet̃ in expẽsis,& ꝙ processus non circunducat̃ contra reũ, vt d.l.libellorũ,in fi.sed si iudex vellet procedere contra reũ ex suo officio,& induceret testes,dicit ꝙ pẽdet ex no.in d.l.libellorũ,§.fi. & in l.2.ff.de aboli.& in l.penul.ff. de pub.iu.& dic vt ibi per eũ, sed tu obserua ꝙ iudex ad vindictã publicã põt prosequi dictam accusationem, vel nouum processum formare ex officio,vt hr̃ in dictis iuribus,& ita practicatur,& ita dicit Bar.in d.l.inter accusatorem,in fi.& sic non meretur reprehendi ipse Bar.vel dic ꝙ sit sibi contrarius.

AVG.Item in quantum s̃.tactum est de illa cõtrarietate Bar.q̃ fecit in d.l. inter accusatorem,& in d.l.4.an in criminalibus iudex possit supplere ꝓducẽdo testes.Aduertas ꝙ licet Bar.in d.l.4.§. hoc aũt, voluerit iudicẽ nõ posse supplere producendo testes cõtra accusatũ,accusatore existẽte absente. Nam Bar.in dicta disputatione incip.iudex maleficiorũ, tenuit cõtrariũ per l.abolitio, C.de aboli.& ibi Cy.vbi licet accusator renunciet accusationi,tñ iudex ex officio suꝑ eadẽ accusatione veritatẽ perquirere põt, & eum cõdemnare,vt probat̃ in c.2.de coll. dete.& hoc est qđ voluit Bar.in d.l.inter accusatorem,& Bar.in l.libellorum,§.fi.ff.de accu.sed opi.Bar.in d.l.intra.est verior per allegata ꝑ ipsum ibi,licet d.Ant.de Bu.ĩ c. bonæ,de postu.p̃la.referendo opi.q̃ posuit Bart.in d.l.4.§. hoc aũt, dicat ꝙ aut Titius accusator se absentat post cõclusum in cã, & tũc iudex põt ꝓcedere ad sñĩam diffinitiuã, & contra reum si erat probatũ: secus si nõ erat cõclusum,q̃a satis est ęquũ ꝙ iudex ex eadem tela iudicij nõ ꝓcedat cõtra reũ, secus si nouã inquisitionẽ uelit formare ex officio,& ad hoc multa allegat de qui .per eum ibi.Et ad hoc videnda essent dicta per Bar.in l.1.§. si quis ultro,ff.de quæstio. & ĩ l.2.§ si publico,ff.de adul.& in ver.queęro vtrũ inquisitio, & ibi tenet qđ in qualibet cã criminali,& sic tã inquisitionis q̃ accusationis,iudex ex officio possit recipere testes etiam post didicita testificata, quamuis ad instãtiam partis vel accusatoris non possit, & Ang.in repet.l.si uacantia. C.de bon.uacan.circa medium,& Bar.in auth.q̃ semel, C.de proba. & Io.And.& alij in c.qualiter & qñ,ex̃.de accu.& Franc. de Tigrinis in l. qui accusare, C.de eden. & ibi tenet ꝙ licet ad defensionem rei possit iudex ex officio suo præsente accusatore inducere testes, l. si non defendantur,ff.de pœn.Tñ ẜm eum non reperitur iure cautum ꝙ iudex ex officio possit ĩducere testes,si accusator sit præsens, & accusationem prosequat̃, licet ista opin. posset esse sustentabilis,cõiter tamen tenetur opin.Bar.& uide notata per Bar.in l.pen.§.ad crimen,ff.de pub.iudi.in uer.septimo quæro,& an iudex possit recipere testes ex officio in criminalibus, uide Bar.in d.l.si non defendantur, & Salic.in l.2.C.de abol.uide Sal.in l.trãsigere, in 2.col. C.de transa.Bar.in l.diui fratres,ff.de pęn.Ioan. And.in c.fraternitatis,extra de testa.& ibi Abb.Barto.in l.unuis,§.cognitur ũm,ff.de quæst.Bal.in auth.qui semel,C.de prob.in 2.fallen.& per Canonistas Ho.Io.An.But. Abb.& Imo.in c.cum clamor, extra de testi.qui limitat prædicta,& per Spe.in ti.de inquisitio.§.j.ver.sed nunquid publicatis. Fede.de Senis in cons.154. & multum eleganter loquutus est Sal.in l.fin.C. de quæstio.in hac materia,& Bar.in l.vnius,§.j.ff. de quæstio. & in locis s̃.allega. ibi videbis quid in accusatore,& quid in inquisitione, & quid si publicatus est processus,& didicita testificata, & ibi habes multas limitationes. Ego omnia ista late extendi cum limitationibus suis post Ro.& Moder.in d.l.4. §.hoc autem,ff.de dam.infe. in versi. item quæsiuit,hic Bar.an in criminalibus,dic vt ibi latissime dixi.

21 *Statuto puniente in plus propter negationem, qũo poterit euitari talis pœna per confessionem.*

21 ANG.† Quid aũt si statuto puniatur in plus ꝑ ꝑ negationẽ,dic ꝙ põt dictã pęnã pluris euitare si corrigat dictã suã negationẽ,
a & confiteatur antęq̃ conuincat̃,*a* seu antequam contra eum probetur,vt volunt Bar. Ang.

ADDITIO.

a ¶Conuincatur. *Adde & vide Ro.cons.71.Bar.*

Ang.& Sal.ī auth.cōtra qui propriā, C.dę
non nu.pec.& etiā si quis neget se commi-
sisse delictū, postea cōfiteatur pęnam nega
tionis si qua esset à statuto, nō euitabit, sed
bene si prodesset quo ad pęnā delicti, ita di
cit Bar.in d.auth.contra qui propriam.

AVG. Tu in hac materia vide dicta Cy.
in d.auth.contra qui propriā. & Bal.in l.j.
C.de confes. in 4.col.in ver. item quæro ꝙ
primo negaui.& in q. 10.versi.quæro de q-
stione quotidiana. Et bñ faciunt dicta Bar.
in l.cum de indebito, ff.de proba.& vide di
cta Bal. in c.j.§. item si vasallus de contro-
uer.inuesti.& vide bonum tex.in c.cum di-
lecti. extra de accu.& Bal. in l.iubemus, C.
de appel.Bar.in l.eum qui.ff.de iureiuran.
Moder. in l.fi.extra de solu.

SVMMARIVM.

1 *Reo confitente omnia & singula contenta in in-
quisitione esse vera, confitetur non tantum prin
cipale factum deductum, sed etiam omnia acces-
soria, & omnes qualitates etiam incidenter in-
tentatas.*

2 *Confitens omnia & singula contenta in accusa
tione aut inquisitione esse vera, si in illis conti-
neatur quod Martinus cognouit carnaliter Ber
tam vxorem Titij, an videatur c nfiteri non so
lum ꝙ cognouerit carnaliter Bertam, sed etiam
quod est vxor Titij.*

3 *Subscribens se simpliciter schedulæ, an videatur
omnia comprobare.*

1 COMPARVERVNT *dicti inquisiti,
& confitentur totum.* †Quando reus con
fitetur omnia, & singula in inquisitione cō
tenta vera esse, confitetur non tantum prin
cipale factum deductum, sed etiam confite
tur oīa accessoria, & oēs qualitates, etiam
incidenter intentatas. ità dicit Bar. Ang.&
Bal.in l.si cui, la 2.§.j.ff. de le.j.& sic est in-
2 quisitio vel accusatio, † ꝙ Martinus cogno
uit carnaliter Bertā vxorē Titii, nō solū vr̄
cōfiteri ꝙ Bertam carnaliter cognouit, sed
etiā ꝙ est vxor Titij, ꝙ bene nota. secus s̄m
Bar.Ang.& Bal.in d.l.si cui, §.j. cum quib.
ibi transit Ang.si confitetur se cognouisse
dictam Bertam, quia refertur ad substātiā
Bertę, non aūt ad dictam qualitatē ꝙ fue-
rit vxor dicti Titij, arg.d.§.j.coniuncta l.fi.
de fideicō.libe.sed Raph.in d.l.si cui, §.j.te
net cōtrariū ꝑ l.Meuio, § nunc, ff.de leg.2.
& per l.si prior.cum ibi no. ff.sol. mat. & l.
Nesennius, §.j.ff. de re iudic. & idem dixit
Imo.cōtra Bar.in d.l.si cui, §.j.allegans ca-
sum contra Bar.in d.l.si defensor, §.q inter
rogatus, ff.de interrog.act.facit l.de ætate,
§.qui tacuit. & §.nihil.& quod ibi no.Bar.
ff.eo. ti.& hanc partē contra Bart. tenet ēt
do.Benedi. de Plumb. in d.l. fi.ff. de fideic.
libe.alleg.l.at si quis, §.pleriq;. cum glo.de
relig.& sumpt.fun.vbi confessio indefinita
ad oīa refertur. Item alleg.l.3.in prin.ff.de
fun.instru.& sic refertur etiā ꝙ videatur cō
fessus ꝙ fuit vxor Titij. Et pro hoc facit ꝙ
no. Bar. de cōfessione simplici q̄ ad omnia
refertur, vt ipse no.in l.si stipulatus, §.Chri
sogonus, de verb.obli. & quod ibi no. Bal.
3 Ang.& Im.†de eo q simpliciter subscripsit
se cuidā schedulæ, quia vr̄ oīa cōprobasse.
facit l.fi.C. si qs alte. vel sibi, vel plus vale.
quod agitur &c. quod no. qa semel habui
Ferrariæ pro ista parte, contra Bart.consu-
lui vnà cum multis Doct.facit §. præterea.
Insti.de inuti.stipu & l.j.§.si quis simplici-
ter.& quod ibi no.ff.de verb.obli.

a AVG.Tu autē in hac materia *a* adde &
dic ꝙ iste Doctor in hac tam magna diffi-
cultate parū vidit & allegat, nec vidit, nec
allegat multa q̄ in terminis possent allega
ri. Nam tpe suo multa q̄ scripta erant, etiā
singularissimis Doctorib. incognita erant,
quia quandam scientiam antiq habebant.
Nunc aūt scientia nostra excellentior est,
quia laboriosior & difficilior. Et ideo ad ꝓ
positum addatis primo vltra s̃. allegata, ꝙ
Spec.vr̄ tenere opin.quam tenuit Bar. hic,
hoc voluit Spe.in ti.de positio.§. sequitur,
ver.11.& illud dictū Spe.sequutus est sim-
pliciter

ADDITIO.

a ¶ In hac materia. *Vltra posita hic vide per
Alexan.in d.§. a filio.& Ro.in consi.455.& an
confitens delictum videatur illud fateri cum
qualitatibus suis.& vide etiam per Pet.de An-
cha.in consi.409.vbi an contumax videatur fi-
cte confiteri delictum cum omnibus qualitati-
bus suis.& uide etiam Ang.in consi.27.& adde
quod ille qui confitetur oia in inquisitione cōten
ta uera esse, potest suā confessionem interpreta-
ri, si in ea sunt uerba æquiuoca. ita Alex.in con
si 116.in 3.uolum.& dicta clausula, omnia &
singula, posita in responsione ad inquisitionem,
quid importet, per Ange.in consi.22.incip.de pœ-
na illius, circa fi.Ber.*

pliciter d. Ant. de Bu. in c. j. de plus petitio.
Sed pro opi. do. Benedi. de Plum. addatis, ꝙ
Bar. vr̃ tenere iſtam ſnĩam ĩ l. pe. in pe. col.
C. de ædil. edi. in ver. ſed nũquid. & facit ꝙ
no. Bar. in l. ſi quis ſeruũ, §. fi. ver. ſed quęro
teſtator, ff. de leg. 2. & ſolet allegari ꝙ Bar.
tenuit iſtam partẽ conſulendo in conſi. ſuo
incip. ſtatuto ciuitatis Florentię cauetur ꝙ
forenſis &c. allegat d. l. ſi defenſor, ff. de in-
terro. act. & §. p̃terea. Inſt. de inut. ſtipu. &
limita vt ibi per eum, & bene facit id quod
dixit Bal. ĩ l. 2. §. ꝙ ſi actor, C. de iur. cal. vbi
no. an ficta confeſſio q̃ reſultat ex cõtuma-
cia vigore ſtatuti diſponẽtis, ꝙ contumax
habeatur pro cõfeſſio, videatur facta nedũ
de negotio principali, ſed de omnibus qua
litatib. & dicit ꝙ ſic, de quo ẽt ꝑ d. Bened.
de Plum. in d. l. fi. & intellige niſi illæ quali
tates eſſent ĩpertinẽtes, vt ꝑ Bal. in d. l. fi. §.
ĩ refutatorijs, C. de ap. Et ꝓ hac parte bene
facit doctr. Bar. in l. ſi quis intentione, ff. de
iud. dũ tractat de rñdente poſitioniꝰ. & eũ
ſequitur ibi Bal. Non obſtat ꝙ ꝓ opi. Bart.
allegaretur tex. & ibi Bar. in l. fi. §. Titiũ, ff.
de li. leg. vbi clauſula ĩ fine appoſita referẽ
ad ea q̃ principaliter poſita ſunt tm̃, nõ ad
ea q̃ cauſa demõſtrõnis, q̃a ibi nõ p̃ceſſit ĩ-
terrogatio. Sed addas ꝙ mihi vr̃ ꝙ iſta diffi
cultas vr̃ dependere ab illa quam poſuit
Spe. in d. ti. de poſitio. §. alle. videlicet, an il
le q̃ ſimpl'r rñdet, vr̃ ẽt fateri qualitates ap
poſitas in interrogatione, & br̃ per multa
motiua ibi Spe. determinat ꝙ nõ. & iſtam
ſnĩam affirmauit ẽt Spec. in tit. de poſi. §. 7.
ver. itẽ nõ eſt rñdendũ ad ea, & reperio ita
Ang. cõſuluiſſe in cõſi. ſuis cõſi. 270. incip.
in Chriſti noĩe amen. q̃a dictũ priuilegiũ
multifariã iuri cõi cõtradicit. Et hanc par-
tẽ affirmauit Bal. in addit. Spe. in ti. de po-
ſitio. in 3. col. quãtũcunq; Im. in d. §. à filio.
reprobauerit opi. Bar. tñ ipſemet Imo. ĩ l. ſi
dubiteẽ, ff. de fideiuſ approbauit in hac ma
teria dicta Bar. ĩ d. §. à filio. & iõ Matheſ. in
no. ſuis, no. 34. faciẽs mẽtionẽ de doct. Spe.
in d. ti. de poſi. in ver. xj. ipſam ꝓbat, poſtea
dicit ꝙ audiuit à dño Rog. de Peruſ. ꝙ ſi po
ſitio diceret. Itẽ ponit ꝙ talis carnaliter co-
gnouit dictã Ber. vxorẽ Titij, & ille rñdeat
ſe carnaliter cognouiſſe dictã Bertã, non vr̃
confeſſus illã qualitatẽ ꝙ fuerit vxor Titij,
& allegabat Bar. ita cõſuluiſſe, & ſic appa-
ret ꝙ Doct. male alle. Bar. dũ dicunt ꝙ Bar.
cõſuluit contrariũ eius ꝙ dixit in §. à filio.
vide tñ q̃ vltra Doct. ſcripſi in d. §. à filio. &
vide Ro. in cõſi. ſuo 455. q̃ conſuluit ꝙ per
confeſſionẽ ſimpliciter factã rñdendo inq̃-
ſitioni includit confeſſionẽ delicti cũ qua-
litate annexa. Adde Matheſi. in notab. ſuis
34. notabili, qui notabiliter loquitur.

4 *Confeſſus an poſſit opponere de ineptitudine proceſſus, poſtea in termino defenſorio.*

5 *Confeſſus uidetur prorogaſſe iudici iuriſdictionem licet iudici inquirenti eſſet decurſa præſcriptio ex forma ſtatutorum.*

4 ANG. † Quæro an confeſſus a poſſit op-
a ponere de ineptitudine proceſſus poſtea in
termino defenſorio. Inn. & alij ĩ c. q̃ aliter
& qñ. de acc. & Bar. in l. ſi cõfeſſus. de cuſt.
reo. tenet ꝙ nõ, qñ principaliter confitetur
delictũ, ſecus ſi nõ principaliter, ſed ſecũda
rio, vt l. q̃ filiũ, de lib. cau. qm̃ cõfeſſio pur-
gat omne vitiũ ꝓceſſus, vt no. p̃dicti Doct.
& eſt caſus in c. j. de accu. lib. 6. & no. in c.
5 Piſanis, de reſt. ſpo. † Ex quib. inferẽ ꝙ ſi eſ-
ſet decurſa p̃ſcriptio iudici de tali delicto
inquirẽti ex forma ſtatutorũ, tñ ſi confiteẽ,
vr̃ talis confeſſus, cũ ille nõ eſſet aliàs ſuus
iudex prorogaſſe eius iuriſdictionẽ de tp̃e
ad tp̃s, qđ põt, per no. ꝑ Cy. & Bal. in l. ſi q̃
ex cõſenſu, C. de epi. aud. & idẽ ſi eſſet perẽ
pta inſtãtia iuris vel ſtatuti in accuſatione
vel inquiſitione, cũ. n. nõ pereat cõfeſſio, li
cet pereat inſtãtia, vt l. properãdũ, §. j. C. de
iud. ex confeſſione inducit notorium, & in
notorijs ordo iudiciorum non obſeruaẽ, vt
no. Inn. in c. per inquiſitionẽ. de elec. ita di-
cit Bal. in d. l. ꝓperandũ, in fi. Et idẽ ſi eſſet
tale crimen de quo rl'r non poſſet inquiri,
ſed per accuſationẽ procedi, & nõ interue-
nit accuſator, vel ẽt ſi eſſet talis exceptio, ꝙ
dicta cauſa debet ad forum eccleſiaſticum
remitti. Omnes enim tales exceptiones per
confeſſionẽ & taciturnitatẽ, quia non oppo
ſuit, remittũtur, nam cum per confeſſionẽ
effectũ fuerit crimen notoriũ, non fuit ne-
ceſſarius accuſator, vt in c. euidentia. extra
de accu. & ibi no. in l. ea quidẽ, C. de accu.
Quinimo fortius dico ꝙ ſi de crĩe conſtet
aliter

ADDITIO.

a ¶An confeſſus. *Adde & uide tu Abb. in conſi. 24. & do. Alex. in conſi. 34. in 3. uol. & Pau. de Ca. in conſ. 17. inci. Poteſtas ſupraſcriptus. Ber.*

aliter quã ꝑcõfeſſionẽ, vt quia per teſtes eſt conuictus, & dictas exceptiones non oppoſuit, tunc iuſte põt damnari, qm̃ crimina vndecunque clarueriṅt. punienda ſunt, vt 24. q. 3. c. eccleſiæ & eſt caſus de hoc in c. ij. de acc. in 6. Nec obſt. ſi dicatur, imo iudex poterit defenſionem facere ipſo reo tacente, vt l. ſi non defendantur. ff. de pen. nam licet potuerit, nõ tñ cogebatur, vt l. quicquid. ff. de iud. vel dic ꝙ illa lex loquitur de defenſionibus tendentibus ad innocentiæ defenſionem ꝙ publice intereſt, ne inſontes condẽnentur, vt l. abſentem. ff. de pœnis. ſecus ſi ſit nocens, & defenſiones tendebant ad impunitatem criminis, ꝙ eſt odioſum, vt l. à reo. §. ꝙ vulgo. ff de fideiuſſ. vnde iudex non debuit ita ſupplere de facto contra vtilitatem publicam. arg. no. per Bar. in d. §. hoc autem iudicium.

AVG. Tu autem in hac materia adde ea, q̃ dixit Bo. in l. nor. ſolum, §. ſciendũ. ff. de ope. no. nun. qui limitando & ſaluando dicta Raph. Cu. in hac materia dixit. ꝙ vbi probatio, reſultat ex confeſſione conuenti, tunc hæc ſpecies probationis non inualidatur ꝑꝑ iudiciũ inualidum. Caſum no. alle. in cle. conſtitutionem. de elect. & in c. Piſanis. extra de reſti. ſpol. & facit. c. j. & 2. de accu. in 6. & ideo dixit Bal. in l. j. ff. de iuriſ. om. iu. ꝙ ſi libellus eſt ineptus & probatio apta, non poteſt ſequi condemnatoria, per doctr. Spe. in tit. de libel. conce. §. deſeruit. ver. quid ſi libellus. Limitabat tñ ibi Bal. ſecundum Abb. atiquũ, niſi ſuper libello inepto emanaret confeſſio, quia tunc poteſt ſequi condemnatoria, per d. c. Piſanis. Sed addatis quòd contrarium tenuit Ang. in eleganti ſuo cõſil. 185. qui fortius dixit quod ſi ſuper inquiſitione inualida ſequatur probatio apta, etiam pro confeſſionẽ, tñ ex tali confeſſione non ferretur ſnĩa condemnatoria, & ita dixit ꝙ ſemel in ſyndicatu defendit do. Ray. de Piſis olim Ptãtem Perusij, qui ſemel abſoluit quendam malefactorem ꝑꝑ ineptam inquiſitionem, licet confeſſus eſſet ſe feciſſe tale delictum, & maxime, quia vbi libellus eſt ineptus, quicquid ſequitur eſt ineptum ipſo iure. Et ideo dicit ꝙ Gul. de Cu. per illum tex. in l. ſi libertus, patronum. ff. de iureiu. dicebat quod exceptio ineptitudinis libelli ex quo reddit iudicium retro nullum, poteſt opponi etiam poſt ſnĩam. Si ergo ꝑꝑ ineptitudinem libelli nullus proceſſus intelligitur factus, hr̃ perinde, ac ſi confeſſio ſine proceſſu emanaſſet, in quo caſu impoſſibile vr̃ proferri ſnĩa diffinitiuam auth. offeratur. C. de li. conte. & l. j. C. de ſent. ex bre. reci. pro hac parte facit gl. in l. iubemus. C. deli. cari. quæ voluit ꝙ ſi iudicium non eſt legitimũ, cõfeſſio non prçiudicat. Et pro hac parte eſt bo. tex. in c. olim, ext. de reſcri. concludo bene ꝙ poteſt eſſe talis ineptitudo. puta q̃ non eſt circa ſubſtãtiam iudicij, vel cui partes poſſent renunciare, & tunc ſequuta confeſſione ferri poteſt ſnĩa aliàs nõ, iõ iſte Doctor errauit hic. Non obſt. tex. in cle. conſtitut. quia ibi non fuit defectus circa ſubſtantiam iudicij. ita voluit Bal. in l. item exigit. ff. de dolo. Nec ob. c. j. & 2. de accu. in 6. quia ibi etiam nõ fuit defectus circa ſubſtantiam iudicii, ſed circa ea q̃ potuerunt omitti, & ideo dicit ibi Io. Mona. ꝙ tã in c. j. quam 2. fuit renũciatum proceſſui qui præmitti debuiſſet ſi petitum fuiſſet. Nec ob. c. Piſanis, quia loquitur qñ libellus non tenuit ex aliquando defectu ex trinſeco. cui cõſitẽs potuit renunciare. Nec ob. quod no. Bar. in l. ſi confeſſus. ff. de cuſt. reo. qui ꝑ illum text. allegando Inn. dixit, ꝙ ſi proceſſus eſt inualidus, & reus eſt confeſſus crimen coram iudice ad hoc principaliter ſedente poterit puniri. quia non dr̃ in d. l. confeſſus. ꝙ libellus fuerit ineptus, ſed dr̃ ibi quod ſi reus eſt confeſſus ſtabit in uinculis donec pronuncietur, debet intelligi iudicio exiſtente valido, & ſic inchoabit nouum iudiciũ, vt dixit Ang. in d. cõſil. Nec ob. ꝙ confeſſio facit delictũ notoriũ, ex quo non requiritur ſolennitas, quia rñdetur ꝙ licet notorietas non requirat omnimodã ſolennitatẽ, tamen requirit ſolennitatẽ c. ad nr̃am de iureiu. & ideo requirit ſolennitatẽ libelli, vt ibi dr̃, per quæ patet ꝙ peſſime eſt loquutus etiam Bal. in l. 2. C. de re iud. qui dicit ꝙ confeſſus non poteſt opponere de ineptitudine libelli, vel de aliquo inordinato proceſſu. Et idem voluit Bal. in repe. Paduana in l. edita C. de eden. in vlt. char. & Bal. in l. j. C. de iud. qui allegat Inn. in d. c per inquiſitionem. extra de elec. & Ang. in l. denunciaſſe. §. quid tñ. ff. de adult. qui alle. Inn. in d. c. qualiter & quãdo. & ibi hoc etiam voluit Io. An. & vide quæ late ſcripſi s̃. in gl. in ver. qui iudex addidit vel detraxit, vbi ampliſſime ſcripſi, & vide Bal. in repe. l. cum mulier. ff. ſol. mat. in 22. col. & in diſputat. ſua, accuſatus de vi turbatiua. & Mod. in c. at ſi clerici. extra de iudi. & vide Moder. in repet. cap. qualiter &

liter & qñ.in 86. q. prin.qui allegant multas decisiones Bal.& Sal.in l.2. in fi.de cust. reo, & vide Matthesi. in nota. sui dictis', in not. 54.qui dixit ꝙ si confessio est primo facta, & post fit processus,& sit inceptus,põt sequi cõdemnatio,secus si nullitas fuit ante confessionẽ,& ita dicit ꝙ dẽmus intelligere dicta Inn. ĩ d. c.qualr & qñ & Ang. ĩ l. denũciasse,ff.de adul. & Bar. in d.l.si confessus. ff de cust.reo.

6 *Terminus non debet dari accusato vel inquisito ; ad deliberate respondendum in facto propria, secus in facto alieno.*

6 ANG.†Et bene aduertas tu iudex, quòd nõ dẽt dari terminus accusato. vel inquisito de delicto in facto proprio ad deliberate respondendũ,an sic.an nõ.q͞a in facto ꝓprio dẽt esse certus,secus si ex facto alieno conuenitur, vt quia villa conuenitur de roboria cõmissa ĩ suo districtu, quia cũ conueniatͬ ex delicto alieno, versimiliter põt ignorare, ideo dẽt hr̃e terminum.ita dicit Bal.in l.cũ falsum.ff. de aq. hæ.

AVG. Tu adde ꝙ Mod.cõiter approbant illam doctrinam Bal. in l.cũ falsum.per ea-quę habentur in l.fi. ff.pro suo. per ea quæ habentur in l.2.§.2.C.de iura.cal.& per not.per Canon.in c.j.& 2.extra de iura.cal.

7 *Iudex habens in fortia minorem 25. annis pro aliquo delicto, nunquam responsionem eius tuæ inquisitioni recipias, nisi prædicto minori, & processui dato curatore.*

8 *Confessioni minoris factæ in tormentis,nõ est necessaria autoritas curatoris.*

9 *Maior si dicat iudici, non torqueatis me, quia omnia confiteor,& iuro non venire contra,talis confesio non præiudicat minori.*

10 *Autoritas curatoris sufficit in criminalib. nõ solum si datus fuerit specialiter ad talẽ actũ, sed etiam si datus esset simpliciter ad lites.*

11 *Confessio adulti in criminali quæ fit ad solẽnizandum iudicium, differt a confessione uel dicto in formatione suæ accusationis.*

12 *Confessio minoris in tormentis ei p̃iudicat, nisi resti in integrum vel alio modo retractetur.*

13 *Minor contra quem laborant indicia super delicto,potest torqueri,& toties confiteri absque autoricate curatoris.*

7 ANG. Necnon sis bene cautus tu iudex, qñ habes minorem 25. annis in fortiã tuam pro oliquo delicto ꝙ nunquam eius responsionem tuæ inquisitioni recipias, nisi primo dato eidem & processui curatore ꝑ te iudicẽ, qñ minor tam ciuilib. quam in criminalibus non hẽt legitimã personam standi in iudicio, vt l.clarum.C.de aut. tu. & ibi no.intantum ꝙ dicit ibi Cy.& alij.ꝙ etiam si sponte confiteretur, talis confessio dicto minori sponte confitenti delictũ, nõ obesse.quod tene menti ne erres, & ne processus tuus postea possit
a irritari.a Vide etiam ad hoc Bar.in l.fi.§.pupillus.ff.de ver.obl.vbi tenet quod minor respondere non possit sine curatore. Et etiam dicit Sal.in l.j.de conf.quod iudex criminũ recipiat cautelam, vt ad videndũ iurare minorẽ facias eius curatorem adesse. Ideo dico si altercatum esset,quòd minor ille ꝑꝑ indicia esse tormentis subijciendus vel non, nam in pronunciatione, seu inter locutione de illum tormentis subijciendo, faciat eius curatorem citari, & si nullum habet,prius ei det vnum,postea interloquatur. Nec est necesse, vt postea adsit in tormentis,quia hęc est executio illius sniæ, ad quam videndã nõ est citãdus curator,sicut nec in alijs executionibus fiendis. † Et ex hoc
8 põt percipere ꝙ confessioni factæ in tormentis non est necessaria autoritas curatoris: & ita seruatur cõiter in practica, imo est quasi ridiculum dicere, cũ eius autoritas non possit adaptari. Est enim tortura actus iudicis cui curator non hẽt autorari, ꝙ no. post Ia. But.& semel de facto vidi Bononiæ. Intantũ quòd di-
9 cit Bal.in l.j.C.de conf.ver.sed pone† ꝙ si minor dicat iudici non torqueas me,quia omnia confiteor,& iuro nõ venire cõtra ꝙ talis confessio etiam cũ iuro minori nõ p̃iudicat, ne in ducatur per indirectũ renunciatio iuris & defensionis.contra gl.in l.pactũ.ff.de pact.& idẽ sentit Ia. Bu. refert Bal. ibi, & in d.l. vim. in auth.sacra puberum. C.si aduer.ven.& facit l.
10 certum.§.in pupillo.ff.de conf.† Sed aduerte,
b ꝙ sufficeret curatoris autoritas, b non tantũ specialiter dati ad istum actũ,sed etiam si simpliciter esset datus ad lites, vt not.Sali.in l. 2. C. qui accus. non pos. ver. quæro tamen, in casib.

ADDITIONES.

a ¶ Irritari.*Adde & vide Can. in c fi. de conf.& in terminis do Alex in cõs. 106.in 2 vol & clarius Bal in cons 261.in 2.vol inc i.aut mulier. vbi dicit ꝙ confessio minoris & processus absq; curatore est ipso iure nullus, & quando restituatur qñ fuit inductus adulationib.partis.B.*

b ¶ Autoritas.*Adde & vide Bal.in consi. 81.in v.volu Ber.*

in casib. &c.mouetur ꝑ d.l.clarum.licet in cõ
trarium alleget l. ꝑꝑ. ff.de adult.sed ibi respõ
det ꝙ non sed nota tex.in l.clarum.ibi, agen
tibus,& pulsatis non tantũ qñ minor cõueni
tur,sed etiam qñ ipse accusat, quia requiritur
11 talis curatoris autoritas,vt bi per Sal.† Et vi
de omnino Bal.& Sal.in d.l.clarũ.nã licet Nic.
de Mat.vt ibi refert Cy. vltimo loco faciat.
differentiam,an adultus vel doli capax confi-
teatur ad solennizandũ iudicium & sic respon
dendo inquisitioni in criminali. Vel in infor-
matione suæ accusationis quã facit, aliquid
dicat vel confiteatur,& tunc sine suo admini
stratore sibi nõ præiudicat,quia nõ hẽt legiti-
mã personã solẽnizãdi iudicium,& idẽ in ciui
li:aut aliàs confitetur vt rñdendo positionib.
& quia tunc tractatur de veritate indaganda,
non attẽditur qualitas,vel inhabilitas ꝑsonę,
12 vt l. si fideiussor. §.quidã.ff.man.d† Et quo
infert Cy. si confitetur in tormentis, ꝙ talis
cõfessio ei præiudicat,nisi rest.in inte. vel alio
modo retractetur.Sed Sal.in d.l.clarũ.in prin.
dicit hoc posse procedere, si procurator præsti
tit autoritatẽ minori iurãti dicere veritatem,
quia tunc vř in responsionib. autoritatem p̄sti
tisse,aliàs dicit ꝙ non ꝓcederet dicta opi.per
d.l.clarum. Et hoc tenet ibi Bal.qui dicit ꝙ si
ante torturam fuerit processus agitatus cum
autoritate tutoris causa cognita,tunc valeret
confessio in tormentis, quia ista vř q̄dam exe
cutio,igitur vř curator autoritatem interpo-
suisse, aliàs nulla confessio,siue ad solennizan
dum iudiciũ, vel in positionib. vel alio modo
facta sine autoritate curatoris non valet, vt
est tex.in d.l.clarũ. ibi, responsa cõiuncto ibi,
vel dicat & sic generaliter, siue ad solẽnizan-
dum iudicium,siue alio modo, quod credo ve
rius. Aduertas tñ ꝙ si minor negaret & ꝑꝑ
suam negationem cresceret pęna per inficia-
tionem, vel perderet beneficium confitentis
ꝙ potest restitui, quod habeatur pro confes-
so, vt est tex.& ibi Barto.in l.si ex causa, §.
nunc videndum,ff.de mino.

AVG. Tu autẽ in hac materia aduerte ꝙ
ista difficultas maxima est in iure, an in cri-
minalibus confessio minoris in tormentis vel
extra,præiudicet minori. Et licet sm̃ all.per d.
Ang. hic contra Nic. de Mata. aliqui tenue-
rint, tñ ego addo quod aliàs Io. And.cum ista
quæstio fuisset de facto habuit colloquium
cum dicto do. Nic. & eius opi. vř approbare
ipse in ti. de confess. §. sequitur. ver.secundo
loquitur in terminis nostris proprijs. & idem
Ang.in l.certum,§.in pupillo,ff.de confes.vbi
Ang.dicit, differt confessio a sñia,quia sñia la-
ta cõtra minorẽ indefensum, est nulla etiã cu
ratore carẽte, sed confessio facta per adultum
valet,licet contra eum possit restitui.& iste est
casus in d. §.pupillo,nec requiritur autoritas
curatoris. Et hoc intellige quando confessio
emanauit non ad substãtiãdum iudiciũ,sed ad
13 veritatis indaginẽ. † Et ideo minor cõtra quẽ
laborat indicia super delicto, põt torqueri &
toties confiteri absq; autoritate curatoris. &
alle.Io.And.vbi supra hoc voluisse,& Cy.in l.
vna, C. de confes.& Host.in sum.de confes.§.
j.ver.maior.Adde tamẽ ꝙ Al.de Ro.in 4.par
te stat.q.82.ibi latissime disputauit istam ma
teriam dicit allegando Dy. ꝙ cũ Ptãs Paduæ
ꝓcessisset cõtra minorem, & cũ inuenisset cul
pabilẽ, ei curatorẽ cõstituit,cuius autoritate
processit & sñiam tulit de consilio peritorũ,
& allegat ꝙ Azo idem tenuit in sum. de aut.
p̄stã.nisi in casib. ibi ꝑ eũ no. & dicit idem in
alijs casibus in quibus minor habet legitimam
personam sine curatore,q no.in c. ex parte.ex
tra de rest.spol. Et dicit ꝙ d. Vgo. de Fonta.
dicebat hanc opi. increscere & inualescere, &
in iudicijs & in scholis. p̄terea. Ang. ipse in
l. j. C. confes. expresse tenet contrarium eius
quod dixit in d.§.in pupillo.per vnã bonã rõ
nẽ. Propterea tenentes contrariam opi. mouen
tur per rõnem quam allegat Nic.de Mata.Sed
Bar.expræsse eã dãnat ĩ d.§.in pupillo.dũ Bar.
dicit ꝙ vbi minor dẽt respondere de verita-
te, ibi principio debet esse autoritas curato-
ris, & optime hoc probat Barto. ibi.sed ego
habeo quod in criminalib.debet respõderi de
veritate,vt est doctri.Bar.approbata ab omni-
bus in l.inter oẽs, §. recte, in fi.ff.de fur.ergo
Bar.est contra opi. Nic. de Mat.& Io. And si
recte verba Bar. ponderentur in d. §. in pupil-
lo hoc Bar.ibi decidit coniuncta doct.sua quã
posuit in d. §. recte. Præterea Alb. de Ros. &
Rap.Ful.in d.l.clarum,tenẽt ꝙ cõfessio mino
ris in tormentis nõ valet,& dicit Rap ꝙ Alb.
de Ros. dicit quod hoc obtinuit de facto, &
dicit ibi Raph.quòd ista pars est tutior,& vide
Mod. ibi. Et de materia vide quæ dixi s̃. in
gl. quæ incipit,qui iudex videns quòd inqui-
siti non comparent, & in sua contumacia
persistunt, vbi tractatur materia bannitorum
in illa q. an bannum dari possit minori. &
vide Mod.in d. §.in pupillo. & in d.l.clarum.

&gl. & Doc. in d.l.j.C.de confes.& ibi Sal.&
Bar.& Imo.in l.j.§.fuit q̄situm.ff.ad Treb.&
ibi per Mod.dum Bar.& Imo.allegāt.l.certū,
§.in pupillo.ff.de confes. & Barto. & Bal.in d.
auth. sacra pub. vide Bar. in l. 2.§.quod ob
seruari. C.de iur.cal.& ibi per Doct.per Pau.
de Leaza.in c.ex parte extra de confess.

14 *Confessio re. est tāta potentiæ,quod facta etiā coram iudice incompetenti vbi non debet esse iudicium,tamen tenetur illam confirmare coram iudice competenti.*

15 *Confessio non est tāta potentiæ,vt possit facere ꝙ id quod in veritate non est,sic & ideo si conficeretur se p̄stitisse auxiliū homicidio,& verba suæ confessionis hoc nō importent,iudex eum non condemnabit per talem confessionem.*

14 ANG.†Et tene mēti,ꝙ confessio rei est tan-
te potētiæ, ꝙ facta etiā corā iudice incompe-
tēti,vbi nō debet esse iudiciū,tn̄ tenet illā con
a fessionem confirmare corā iudice cōpetenti. *a*
Ita dicit Inn.in c.at si clerici ext.de iud.quod
est verū s̄m Bar.in d.l.clarum.si ex tali confes
sione exorta sit suspicio, vel infamia. alias
secus.ita no. Inn.in c. per inquisitione. ext.de
elect.& in c.cum super. extra de confes. & vtrū
& quando quis tenetur perseuerare in sua con
fessione,vide An.de Bu.in d.c.at si clerici.

AVG.Tu aūt in hac materia adde,quod d.
Ant.de Bu.in d.c.at si clerici.aliter loquitur,
& aliter loquitur, ibi d.Car.& d.Add.& do.
Car.in d. c. interposita. se iactat melius exa-
minasse istam materiā ibi quā alius.Bal. vero
in d.c.at si clerici.aliter dicit. Im. ibi dicit ꝙ
cōis opi. est ꝙ p̄p confessionē factā coram in-
competenti iudice,quis cōpellatur perseuera-
re. Adde Bal. in l. eos, §.super his C. de app.
& vide Bal. in l. j. C.de cōfes.in pe.col.& Bal.
in l.magistratibus. ff. de iur. om. iu. & Ang.
in l. vnica. C. de conf. d. Ant. in c.fi.in 4.col.
extra de confes. late per Bu.in d.c.per inquisi-
15 tionem.† Adde tn̄ ꝙ confessio nō est tātę po-
tentiæ, vt possit facere ꝙ id quod in veritate
non est,sit:& iō si quis cōfiteretur se p̄stitisse
auxilium,vel esse tractatorem & ordinatorem
homicidij, & verba suæ confessionis hoc non
importarent, quia ista sunt iure diffinitiua,
iudex per istam confessionem non condēna-
bit reum ita dixit Ang.in consi.suo 22. quod
inci.pro decisione quæst.hoc solum.

16 *Iudex,an & q̄n possit facere scribi in actis in responsione malefactoris,& sponte confessus fuit.*

17 *Iudex qui torsit reum non præcedentibus indicijs non euitabit falsum,si faciat scribere notario nescienti quod reus sit tortus,non præcedentibus indicijs,reum sponte confessum.*

18 *Tormentorum metus,quando dicatur instare in personam rei,etiam si sit relaxatus.*

16 ANG.†Vnū nō omittam, an tu iudex,&
quando possis facere scribi in actis in r̄nsione
malefactoris ꝙ spōte confessus fuit.Nā Ang.
& Imo.in l.qui aliena §. fi. ff. de acqui.hær.
dicūt,aut reus fuit tortus nō pręcedētibus in
dicijs,vel non sufficientibus,& tunc ēt si perse-
ueret in confessione, non pōt scribi ꝙ sponte
confessus fuit, & notarius scribens,scribit fal-
sum si sciret eum tortum non p̄cedentibus in
dicijs, & ideo dicit ꝙ cautela est ꝙ notarij
maleficiorum retineantur extra palatium,
ne habeant notitiam tormentorū, & sic pos-
sunt scribere confessione tanquā spontaneas.
17 † Sed tu aduertas quod p̄p hoc non euitaret
falsum iudex qui hoc scribi fecit,qui scit,quod
reum torsit non pręcedentib. indicijs. Si autē
iuste præcesserunt tormenta, tunc rite & iuste
potest scribi,quòd sponte fuit confessus, dum
modo inter tormēta & cōfessionē aliquod mo
dicum interuallū interueniat, ꝙ arbitrio bo-
b ni iudicis relinquitur, *b* vt no. in l. j.§.diuus
Seuerus.& ibi Bar ff.de quæst. Et Doct.in d.
§.Celsus l.qui aliena.ff de acq. hær.

AVG.Tu autē in hac materia adde,ꝙ ve-
rū est quod Bar.in l.j.§.fi.in fi.ff. de quæst. hic
dixit in terminis, & Bal.in c. j. §.iniuria.C.
de pa. iu. fir. quem alle.Ro.in d.§.Celsus vide
pulchra verba Bal.quę posuit in l.j. C.de con-
fes.in 11.col.qui dixit quòd generalis consue-
tudo excusat notarium & iudicem de falso,
quando scribunt, talis est sponte confessus,
& in

ADDITIONES.

a ¶ Competenti. *Adde tu & vide Abb. in consil. 25.& dic ꝙ confessio non est tātæ potentiæ qd possit facere quod id qđ nō est,sit.sed iudex debet videre,an cōfessio sit verisimilis,vt p Alex. in cōsil 116.in 3.vol.& de cōfessione facta corā iudice incompetenti,adde & vide Pe.de Anch. in consi.301.inci.viso quodam processu.in 2.impressis & vide Ang. in consi 177.cui contrariatur Abb in cons. proxime allegato Ber.*

b ¶ Relinquitur. *Adde quod hoc idem dicit do. Alex.in consi.1.in 3.vol.& vide eundem in cōs. 3.eo.lib.& vide etiam Pau.de Cast.in consil. 268.& consi.301.in 2.impressis.*

& in hac materia do. Catal. in tract. synd. q. 215. multum elegãter loquitur quando adhibita est tortura, & iudex potest facere scribere,
18 ꝙ sponte confessus fuit. † Et ibi vide qñ dicatur metus tormentorum instare in personã rei, etiã si sit relaxandus. Ia. But. & Bar. & An. in l. 2. C. ꝙ me. ca. Bal. in l. 8. col. C. ne ex del. defun. bene faciunt no. per Cano & maxime per Io. An. in c. cum in contẽplatione, ext. de re. iu. Et dicunt quidam Mod. ꝙ idem voluit Ang. in suo trac. de quæst. qui Bar. attribuitur, tamen nõ est stylus Bart. Sæpius ego dixi in istis add. meis, cum supportatione, ille non est tract. nec Bar. nec Ang. sed de verbo ad verbum est tract. Gan. de quæst. quem posuit in suo tract. malefi. Et adde hic consi. Pe. de Anch. in consi. 23. quòd consilium etiam allegaui ĩ. in glo. fama publica. circa fi. in antep. col. qui in hac materia no. loquitur.

SVMMARIVM.

1 *Reo confitente factum & negãte qualitatem, per quam substantia facti alteratur, aut condemnatio minuitur, vel confiteatur factum, sed dicat ad sui defensionem fecisse, aut negat qualitatem, quid erit.*

2 *Respondens positioni ꝙ occidit Titium ad sui defensionem, an proinde habeatur ac si negasset homicidium fecisse.*

3 *Statudo dicente quod quis simpliciter respõdeat inquisitioni, an possit respondere quod ad sui defensionem occidit.*

4 *Probante Titio se Caium occidisse sed ad sui defensionem, tamen debet puniri nisi probet quod fecit ad sui defensionem necessariam.*

5 *Confitens se occidisse Titium, sed ad sui defensionem, põt condemnari de homicidio, tamen non poterit decapitari, sed mitius ponitur.*

COMPARENT *Inquisiti, & partim* a *negant, & partim confitentur, aut in eorum contumacia perseuerauerunt, omnia ista debent apparere, & scribi in actis.)*

1 † Isto casu quando partim negant, & partim confitentur, aut cõfitentur factũ, & qualitatẽ negant, & tunc Bart. in l. eũ qui. in prin. ff. de iureiur. & in sua dispu. quæ inci. per Italiam cõiter &c. dicit ꝙ si negatur qualitas per quã substantia facti alteratur, vt puta si inquisitio sit ꝙ delictum cõmisit de vno mẽse, & reus a cõfitetur ꝙ delictum commisit, sed alio mẽse, vel non in loco in inquisitione contento, tunc dr̃ totã inquisitionẽ negare, quasi neget totũ quòd deponitur, ut l. denunciasse. §. quod tamen. ff. de adul. ꝙ tamen Ang. limitat in d. §. quid tamen. nisi sit factum non reiterabile, ut homicidium. qa si homicidiũ confitetur licet tp̃s in inquisitione deductũ nõ confiteatur, uel per testes legitime probetur, sequi debet condemnatio. Idẽ uoluit Imo. in d. l. is qui reus, in fi. ff. de pub. iud. in illa qõ. cum dies ad partis instantiã sit in accusatione inserendus. Item sequi debet absolutoria, si negat aliquam qualitatẽ p q̃ condẽnatio minuitur. ita intelligi ꝙ no. Inst. de act. §. item mixta. si uero confitetur delictũ, siue factum, sed dicit se fecisse a sui defensionem, tunc cum hoc sit de genere prohibitorum, ut l. j. C. de sica. contra eum præsumitur, & per consequens iudex põt dictã cõfessionẽ scindere. & acceptare confessionem & ꝙ reus probet id qđ ad sui defensionem fecit. ita dicit Bar. in d. l. eũ qui. & l. Aurelius. §. idem q̃sijt. ff. de lib. le. Et maxime qñ sunt duæ orationes, ut puta ꝙ Titiũ interfecit, sed ad suam defensionem, sed si esset unica, constructio. ut puta dico ꝙ interfecit Titium ad mei defensionem tunc Bal. in l. codicillos C. de codic. & in l. j. C. de confes. & Sal. in l. cũ qui duas. C. de adul. ur̃ dicere ꝙ nõ põt sciendi. sed in hoc est dubium per dicta Bar. in d. §. idẽ quæsijt. qa est de genere ꝓhibitorũ, & cõtra eum est iuris præsumptio. Vñ ad euitandũ oẽm dubietatẽ consiliũ est ꝙ precedat negatiua, ꝙ non commisi dictũ maleficiũ, & in casu quo apparet ꝙ commiserim, feci ad mei defensionem, & aliter & alia non feci, uel non confiteor, ut no. gl. Cy. & Bar. in l. si q dẽ. C. de excc. Si autem nõ p̃cederet negatiua, & eẽt totũ unũ cõstructum, tunc ne delicta remancãt impunita. & quia est de gñe, prohibitorum, & ius cõtra eũ p̃sumit, dico ꝙ nõ põt scindi sm opi. Bart. in d. §. idẽ quæsijt. q̃ ego in practica a seruari uidi. licet Bal. in l. decem ff. de uer. obl. teneg at quòd s̃. dixi. Sed ibi. Im. tenet opi. Bar. in d. §. idem q̃sijt, ꝙ tenendũ & obseruãdũ est, ꝙ no. & idem tenet p̃fatus d. Io. de Im. & Abb. Sicu. in c. cum uenissent. de inst. per illum text. Et aduertas, ꝙ prædicta ꝓcedunt de iure. sed

si esset

ADDITIO.

¶ In practica. *Adde & dic, ꝙ hoc idem voluit Bal. in cons 245. incip. Denante a voi & vide Bar. in cõsi. suo inci. Catherina accusauit Gritã. & vide Rom. in consi. 157. & per hoc sentẽtia. Ang. in consi. 27. videtur a qua. Ber.*

si esset statutum, ꝙ debeat simpliciter rñdere
inquisitioni, tunc nõ potest rñdere ꝙ interfe-
cit ad sui defensionem, ne dicta interrogatio
dici possit calumniosa simpliciter respõdenti,
poterit tñ iudex tunc cogere respõdentem,l vt
exprimat modum defensionis: ita dicit Bal.
in l.j.circa prin. C.de ædil. edi. & Lud. in l.j.
§.si quis simpliciter. ff de ver. obl.|vel dicas
ꝙ imo iudex tunc potest cogere ꝙ simpliciter
respondeat, vt voluit Bal.in l.j.C.de confess.
& tunc reus respõdeat,nego narrata ,put nar
rantur.&c.nec est periurus, & poterit postea
in exceptionibus probare suam defensionem,
ꝙ no.Si autem confitetur factũ,sed negat qua
litatem,vt quia dicit ꝙ non fecit dolose,vel ꝙ
non fecit animo iniuriandi,vel ꝙ nõ est remã
sura cicatrix, vel quod non fuit de nocte,an ex
tali processu & confessione si qualitas nõ pro-
betur intentata,posset seq. cõdẽnatoria de con
fessione.Bar.in l.cũ qui in prin.ff. de iureiu. &
in l.senatus.ff.de acc.dicit ꝙ sic.& idẽ Ang.in
l.denunciasse.§.q d tñ.ff.de adul. de quo s̃. di-
xi in gl.sup ver. iudex detraxit &c. dic vt ibi.

A V G. Tu autẽ in hac materia adde,ꝙ vr̃
quòd nulla sit differentia, an quis simpliciter
dicat Titiũ occidisse, vel cũ ista qualitate ad
mei defensionem, quia ista est proprie confes-
sio & non negatio, vt voluit Bal.in d.l.nec
codicillos. & sic non est opus vt disputemus
an possit scindi ista oratio,quia respondeat al
tero de duobus modis non confitetur reus, &
pro hac parte vr̃. tex.in c. cum venissent ext.
de insti. vbi dr̃ ꝙ confessio qualificata probet
contra cõfitentem, ac si simpliciter confessus
fuisset, qm̃ contra talem qualificationẽ erat
iuris præsumptio,& sic vera erit sñia Bar.in d.
l.Aurelius.quem sequitur d.An.de Bu.in c.ex
parte decani. extra de rescri. & do. Ant. de
Bu.in c.bonæ,extra de postu. præl. Et aduer-
te quòd contra ista vr̃r facere no.per Bar.in l.
cum indebito. ff. de proba. qui dixit, quòd si
quis confitetur se Titium occidisse ad sui de
fensionem, non cogitur probare ꝙ ad sui de-
fensionem fecit si vult.& sic videtur velle Bar.
ꝙ illa confessio sibi non prȩiudicet, sed perin-
de habetur, ac si negasset. Præterea reperitur
quòd Bal.in c.j.quæ sit princ.cau.benefi. ami.
& Bar.in q.inci.cõiter statuta per Italiam vo-
2 lunt multum sing. † quòd ille qui respondet
positioni ꝙ occidit Titiũ ad sui defensionem,
perinde hr̃ ac si negasset homicidium fecis-
se, nisi dicamus ꝙ isti loquuntur in casu di-
uerso, s. de statuto puniente negantem ma-
leficium vt duplici pœna afficiatur. D. au-
tem Card. in c.bonæ, el 2. extra de postulã.
præl.solebat limitare prȩdicta, ꝙ in casu quo
talis oratio põt scindi,non scindetur quando
in scriptis talis oratio emanasset,quia opus es
set, ꝙ iudex aut totam acceptaret. aut totã
reiiceret.p l.Publia. §.fin.ff.depo.quȩ limita-
tio cõiter non approbatur per cano. ibi, imo
do.Abb.& Imo. ibi, damnant istã limit.& vi-
de Mod. in d. c. ex parte decani. qui vr̃r ser-
uare dicta do. Card. & ista est ampla mate-
ria,& dependet ab illa, an confessio possit pro
parte acceptari, & pro parte non,quȩ materia
in multis locis tractatur. & ibi in dictis lo-
cis tangitur etiam de qõne nr̃a in diuiduo.&
3 tangitur † ẽt quid si statuto cauetur, ꝙ quis
simpliciter rñdeat inquisitioni, an possit respõ
dere ꝙ ad sui defensionem occidit, de qua per
Ang.in l. j.§. si quis simpliciter.ff.de ver.obl.
& de materia s̃. tacta vide Bal. in l.iubemus,
C.de app.& per Bal.in l.j. C. de ædil.edi. & di
cta Arch.in c.j.de confes.in 6. quãdo confessio
possit pro parte acceptari, & pro parte non.
& vide aliquid per Bar.in l.quidã.§. nummu
larios. ff. de eden. do. An. Abb. & Imo.in d.
cap. cum venisse. extra de insti. & do. An. &
alij in c.prȩterea.extra de pransa.Spe.in tit.de
posit.§. fi. vers.pe.plenius quã aliquis scripsit
do. Car. in d. c. bonæ. Arch. in c.si quid veri.
37.dist.per Bal.in l.j. §.editiones. ff. de eden.
per Bal. in l. ea quæ. C. de cond. ind.& in l.2.
C. de do. ante nup. & in l. si quidem. C. de
trans. vide quȩ dixi in d. §.si quis simpliciter.
& omnino vide Rom.in sing. primis. in sing.
4 26.qui dixit allegando Bal. † quòd licet quis
probet se occidisse Titium,sed ad sui defensio
nem, tñ dẽt puniri nisi probet ꝙ ad sui defen-
sionem fecit necessariã. Vide in hac materia
vnum mirabile verbum d. Abb. quod posuit
in hac materia in c. auditis, in pe. col. extra
de præscri. qui voluit ꝙ licet vera esset sñia
Bart.in d. §. idem quæsijt.In hac materia ta-
5 †men ille qui confitetur se occidisse Titiũ,sed
ad sui defensionem, possit cõdẽnari de homi-
cidio: tamẽ cum talis condemnatio procedat
ex præsumptione quã habet occidens contra
se, talis non poterit decapitari, sed mitius
agendum est cũ eo, p ea q̃ latissime scripsi s̃.
in glo. fama publica præcedente. in materia
indiciorum in illa addi. magna, vbi quæro,
an ex præsumptionibus quis possit condẽna-

ti corporaliter,& est in illo uersiculo, an unũ
indicium uel plura requirantur.
6 *Statuto aut lege cauetur ꝙ ex aliquo facto pœ*
na imponatur ipso iure, si per aliud statutum
dicens,ꝙ confitenti minuatur , & neganti au-
geatur pœna,an per confessionem minuatur,&
per negationem augeatur pœna .
6 ANG. †Quæro per statutum,uel per legem
ex aliquo facto , uel delicto, ipso iure imponi-
tur pœna,an postea per negationem possit au-
geri,uel per confessionem minui ex forma alte
rius statuti dicentis ꝙ cõfitenti minuatur,&
neganti pœna augeatur,dicit ꝙ non est,ut est
tex. & ibi Bar. in l.si id quod , §.j.de pec.leg.
& est casus in l.palã. §.pe. uer.ergo. ff. de ri.
nup.quod sing. no. in limitatione pœnarum ,
quia si quis commiserit unũ delictũ ex quo ip-
so facto.uel ipso iure , statim à statuto infli-
gatur certa pœna pecuniaria , ut puta si statu
tũ dicit ꝙ si q̃s tale maleficiũ cõmiserit ip-
so iure uel ipso facto , uel statim uel mox in-
cidat uel incidisse intelligatur in pœnam cen-
tum,uel utatur similibus uerbis,tunc licet po
stea alio statuto caueatur ꝙ confitẽti delictũ
quarta pars minoretur condemnationis,quod
isto casu non potest minorari , licet confitere-
tur , sed integre debet imponi absque aliqua
diminutione,quod perpetuo tene menti .
AVG. Tu autem in hac materia,adde ꝙ
Bal.in l.ea quæ.C.de condi.indẽ.tetigit istam
difficultatem,& fecit mentionẽ de doctri. Bar.
in d.l. id quod.& reprehendit Bar.qui ad hoc
põderauit illũ tex.quia illle tex.in d.l.id quod.
nõ probat istã conclusionẽ, q̃a ibi iõ pęna nõ
p̃t crescere,q̃a inter dñm & seruũ nõ põt esse
iudicium.Sed dicit ꝙ doctri.Bart. ibi certe est
multum elegantissima,& menti tenenda,& ip
se multum extollit eã & approbat,sed dicit ꝙ
conclusio sua recte probatur,per tex.in d.l. pa
lam.uer.ego puto, ff.de ri.nupt.sed certe si il-
le tex.põderetur,nec ille tex.probat hoc,quia
ibi materia est odiosa. Nos autẽ loquimur in
alio casu fauorabili,maxime qñ per confessio
nem pęna minuitur,per ea quæ dixit Bal.in c.
j.§.porro,quæ sit pri.cau.benefi.amit.
7 *Statuto dicente confitenti minoretur pœna, &*
negãti augeatur,si aliquis primo fuit confes-
sus,& postea negauit maleficiũ,vel ecõtra, q̃d
erit circa talem confessionem,& negationem.
8 *Negatio ꝓ q̃ augetur pœna,qũo sit intelligẽda.*
ANG. Sed aduertas ad certa uerba Bal.
in ti.quæ sit pri.cau. benefi. amit.c.j.§.porro.
7 uer.nunc gñaliter q̃ro &c. ubi q̃rit. † aliquis
primo fuit confessus,& postea negauit malefi
ciũ uel ecõtra,primo negauit postea confitet̃,
& postea uult aliqñ inducere ad executionẽ
beneficij,aliquãdo ad dãni euitationem. & q̃a
statutum dicit,ꝙ confitẽti pęna minoretur &
neganti augeatur,quęro quid iuris.& ad eui-
dẽtiã eius dic p̃mittẽdũ esse ꝙ negatio p̃t esse
multiplex,uidelicet de substantia,ut q̃a quali
tatẽ loci uel tp̃is negat,uel ẽt de animi quali-
tate,ut quia negat dolum, quia dixit illud fe-
cisse ad sui defensionem. Itẽ aliqñ negat in fi-
gura iudicij,aliqñ in iudicio uel coram iudice
non contestata lite,ut quia libello oblato di-
cit quòd tale statutum dẽt intelligi de nega-
tione quę fit litis cõtest.qñ proceditur ꝑ accu
sationẽ quasi cõte. qñ proceditur pro inquisi-
tionem, ar.ff.de uer.si.l.bonæ.§.hoc sermone.
8 †uel dicit,dic melius cum tractamus de pęna
augẽda rõne negationis,intelligimus de ea ne
gatione in qua ꝑseuerat:sed si nõ ꝑseuerat,sed
cõfitetur nõdũ liquidato negotio ꝑ testiũ ꝓ
bationes , tunc euitat dãnum ꝙ ex negatione
emergebat , ut no.Inst.de ac.§.item mixta, C.
de his qui.ut iudi.l.alia cã. tñ ꝑ istã cõfessionẽ
non cõsequitur beneficiũ confitẽtis,q̃a primo
negãdo ur̃ tacite renunciare illi bñficio , ut
ff.de fideiu.l.si dubitetur.& ibi Bar.facit ꝙ no.
C.de nõ nu.pec.auth. cõtra q̃ propriam & in
Auth.de tri.& semi.§.pe.& C.de iu.do.impe.
l. 2. Sed Bar.in d.l.cum qui.de iurei.ur̃ simpli-
citer dicere,ꝙ non possit gaudere beneficio sta
tuti de confitente,q̃a statutũ de negãte dẽt in
telligi de primo actu facto in figura iudicij,ut
l.bonæ,§.hoc sermone.de uer.sig.& etiam quia
ꝑ negationem ius est q̃sitũ reipub.igitur &c.
ut l.fi.ff.de pac.Sed Sal.in l.cõtra negãtẽ.ad l.
Aq.ur̃ distinguere,aut incõtinẽti se corrigit &
dẽt posse facere , aliàs secus. allegat in simili
ꝙ no.gl.in c. 2.de confes.in 6.& ista distin.mi-
hi placet , saltem usquequo iudex uel accusa-
a tor non fuerit grauatus onere probandi , *a* ut
d.l.cum q̃. sed ẽt insurgit dubitatio,q̃d iuris si
confessus est in tormẽtis, & ꝑseuerauerit ĩ cõ
fessione. dicit Bal. in d.§.porro.ꝙ beneficium
confessionis nõ consequitur,ut ff.ad Tur.l.2.
§. si mater. Sed certe ẽt ibi dicit ꝙ ñ incurrat
pœnã negãtis, si statutũ augeret pęnã negãti
maleficium,q̃a negatione non perseuerauerit.

ADDITIO.

a ¶ Probandi. *Adde & vide Roma.in consi. 70.*
vbi hoc idem dicit.Ber.

AVG. Tu autem in hac materia adde Bal.
in l.quidam æstimauerũt,ff.si cer.pe.& in d.l.
cum qui tenet ꝙ post litẽ contest.nõ põt reuo
care illam confessionẽ sicut ante. Ang. vero in
d.l.cum qui vult, ꝙ si quis reuocat negationẽ
ante probationes factas,gaudeat beneficio sta
tuti,dicit tamen ibi Ang.ꝙ dato ꝙ possit cõfi
teri tñ in expensis condemnabitur. idẽ sequit̃
ibi Sal. Addit Raph. Fulg. & Pau.de Ca.in d.
l.cum qui tenentes.ibi cõtra Bar. quia penitẽ
tia non est deneganda penitentibus re integra.
Adde Bal.in l.ea quæ, C. de cond. inde.in 10.
& 11.q.tenentem contra Bar.& tenet ibi ꝙ il
le possit reuocare.illam negotiationem per cõ
fessionem ante probationes factam.Adde ꝙ id
quod dixit Bal.in d.§.porro,approbat in l.cõ-
tra negantem,C.ad l.Aq.in l.error.in 9.col.C.
de iu. & fac.ign. & Bal. in l.de ætate,§. fi.ff.
de interro.act.Adde Bal.in l.si vnus ex socijs,
§. fi. ff. pro soc.per illum tex.vult ꝙ negans
a principio non consequatur beneficium quod
conceditur a statuto cõfitenti, idẽ voluit Bal.
in d.§.item mixta.ibi vult ꝙ non admittãtur
confessio post negationem licet Bal. in l.j. C.
de fur. voluerit ꝙ post litem cõtest.nõ possit
confiteri reuocando negationẽ, ante vero sic.
Et aduerte quia licet do. Ang. hic in hac dif-
ficultate allegauerit Sal. in d. l. contra negan-
tem.tñ Sal.in d.l.cũ qui.cõtrarium tenet eius
quod dicit in d.l.contra negantẽ. Et vide Bal.
in l.j.C. de confes.in 5. col. & Iaco. de Are. &
Ang. & Imo. in l. sed si ita, §. quod ait, ff.de
re iud. Ray. & Ang. & Mod. in d. l. si dubite-
tur, §.j.ff.de fideius.Et dicit do. Cata.in tra.
synd.q.187. ꝙ ille qui primo negauit, postea
confitetur, non debet gaudere beneficia statu-
ti,allegat Bal.& Bar.hoc voluisse.

9 *Consitentur quis factum sed negat facti quali-
tatem,an habeatur pro negante.*

10 *Agens, accusans vel inquirens vbicunque ini-
titur responsioni aduersarij, sicut assumit eam
pro se ad probandum ita debet assumere con-
tra se ad statuti beneficium indulgendum.*

9 ANG.†Quærit Bal.in §.porro ponne quod
cõfitetur factum,sed qualitatẽ negat & dixit.
aut qualitatis negatio habet alterare secundũ
plus & minus, & tunc respectu qualitatis ha-
beo eũ pro negante, respectu sortis habeo pro
confitente, ita proportionaliter pœna acce-
dit qualitati & accedit sorti, licet alibi ista
consideratio reprobetur,ff.de eo,quod cer. lo.
l.fi.aut alteratio non est respectu plus & mi-
nus,sed exclusio totius pœnę, & tunc hr̃ in to
tũ pro negãte,arg.d.§.quid tñ.& ibi Bar.& l.
prætor. §. docere. ff.vi bo.rap.& per Bar.in d.
l.eum qui. vbi ipsi sentit vnam conclusionẽ.
10 †ꝙ vbicunq; agens vel accusans vel inquirẽs
innititur respõsioni aduersarij inquisiti, sicut
assumit eam pro se ad probãdũ,ita dẽt assume
a re cõtra se a ad statuti beneficiũ indulgendum.
arg.d.l.cum q. ꝙ dicit esse satis rõnabile. quæ
oĩa subtiliter & pulchre no. Cætera vide la-
tius per Bar.in sua dispu.per Italiam &c.

ADDITIO.

a ¶ Contra se. *Adde & tu vide nouis in d.l.eum
qui & Ro.in consi 354.in 3 col. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde, ꝙ
ista maxima est quod ampla materia,& opus
esset videre dicta Doc. maxime Bal. & Raph.
Pau.de Ca.post Bar. in d.l.cũ qui.& ꝑ Bal.in
l.electio,§.neq;.ff.de nox.per Bal.in l.cum q̃d
ff.si.cer.pe.& per Bal.in.ea q̃.C.de cõd.ind. ꝑ
Ro.& Imo.in l.j.§. si q̃s simpliciter,ff de ver.
ob.vbi rep̃hendũt Ang.ibi, & no. q̃ dixit Bal.
in l.edita. in pe.col.in rep.Paduana.C.de.edẽ.
ꝙ ad hoc vt per negationẽ pęna crescat, opus
est ꝙ sit facta suꝑ libello apto, & nõ inepto.
per tex.in l.j.C.de his qui põt. Itẽ requirit̃ ꝙ
ex certa scientia negetur,ꝑ tex.in c.si vasallus
in ti. si de feu. fu. controuer.inter do. & agn.
& ibi no.Bal. & est de mente Bar. in d. l.eum
qui dum allc.tex.in l.aliud.ff.de verb. sign.

11 *Inquiritur contra Titiũ, & occiderit Caiũ ta-
li loco tali tꝑe, & proditore. si Titius respon-
deat,occidi,sed non tali loco, nec tali tempore,
vel non proditorie,an iudex possit Titium coge
re ꝙ certum respondeat.*

12 *Respõdẽs inquisitioni,occidi si omicidium ap-
pareat, an videatur respondisse sufficienter.*

11 ANG.†Quid autem si contra te inquirunt
ꝙ occidisti Titium tali loco,tali tꝑe & ꝓdito
rie,tu autem respondẽdo inquisitioni dicas,ꝙ
occidisti,sed non illo tꝑe.illo loco, vel nõ pro-
ditorie,an iudex põt te cogere, ꝙ certum res-
pondeas.dic ꝙ sic,quia non videris omnino ad
interrogata respondisse, ita dicit singulariter
Bar.per illũ tex.in l.de ætate,§.ꝙ aũt.ff.de in
12 ter.act. †Quid aũt si respõdeas inquisitioni,
occidi.si homicidiũ appareat,an videat̃ respon
disse sufficiẽter,dicas ꝙ ñ.arg.no. per Bar.l.de
ætate,§.nihil ff.de interr.act.& firmat Ludo.
in l.j.§.si quis simpliciter.de ver.ob.

AVG. Tu autẽ in hac materia adde Mod.
in d.

in d.l.de ætate, §. ꝙ autem. & vide Ro. in l.j.§. ſi quis ſimpliciter. ff. de. ver. ob. qui vr̃ tranſire cum iſta doctri. Bar. licet aliqui ibi contrarium tenuerint & male, quia illa ratio ſuꝑ qua Bar. in d.§. ꝙ autem. fundauit iſtam conclu. eſt vera in iure, nec tenentes partem contrariam reſpondent rationi Bar.

S V M M A R I V M.

1 *Iudex in licentia per reum ſibi data de procedẽdo debet facere opponere iſta verba, vſque ad ſententiam incluſiue.*

2 *Iudex in criminalibus vbi imponitur pœna relegationis, abinde infra in quibus de iure poteſt procedi contra abſentem: non poteſt procedere ad diffinitiuam lite non conteſtata, niſi ſit data licentia.*

3 *Aſſeſſores cauti ſemper faciunt ſcribi ꝙ pari dat licentiam explendi proceſſum in abſentia.*

Dicta die.

QVI *iudex fecit ſibi dari licentiam poſſe procedi vſq; ad ſententiam diffinitiuam incluſiue a dictis inquiſitis comparentibus &c.*) † Et ſis cautus tu iudex quod in iſta licentia per reum data opponere facias vſq; ad
a ſententiã *a* incluſiue, alias aũt ſi diceres, dedit licẽtiã dicto iudici procedendi vſq; ad ſniãm, & non diceres incluſiue, eſſet dubium an poſſet procedere ad ſniæ prolationem non citato reo ꝑꝑ dictionem, vſq; an ponatur excluſiue, iuxta no. per gl. & alios l.j. ff. de pig. act. & per Bar. in l. patronus, §. Sempronio, ff. de le.
3 alias ſi aliqua licentia conceſſa nõ fuiſſet iudici per reum, ipſe iudex nõ poſſet ſine debitis citationib. procedere, quia ſi non poteſt in pecuniaria, & cauſa ciuili, vt l. nã ita diuus, ff. de ado. & l. de vnoquoque, ff. de re iu. ergo multominus poteſt in criminalib. vbi maius vertitur periculum. Et de iſta licentia ponit Bar. in l. is qui reus, ff. de pu. iu. ver. ſed quæro qũo cũ ĩ. &c. & Imo. qui dicunt qñ comparet accuſator, iudices faciunt eum iurare de calũnia, & ſibi dari licentiã procedendi, & ſi non dederit, tñ ex ſuo officio poteſt cãm inquiſitionis vel accuſationis proſequi, & finire, vt no. Bart.
2 in l. pe. ff. de pub. iud. † Sed aduertas ꝙ in criminalibus in quibus imponitur pœna relegationis abinde ĩ in quib. poteſt ẽt de iure procedi contra abſentem, ꝙ non põt iudex procedere ad diffinitiuam lite non conteſtata, niſi data fuiſſet dicta licentia. vide ꝙ no. Sal. in le. abſcentem, C. de accu. ver. quæro & ſeptimo in criminalib. &c. Si ergo iudice faciunt dictam licentiam in accuſatione, idem & fortius faciunt, & facere debent dari in inquiſitione, & tenet talis licentia conceſſa, quia in ciuilib. partes poſſunt paciſci, ꝙ velet iudicium ſine citatione, ita quod nõ ſit neceſſe eos citari, vt l. fi. §. fi. C. de tẽ. ap. ita dicit Bal. ad literam in l. vt perfectius, C. de ann. exc. ibi, octauo ꝙ partes &c. ergo idẽ in criminalib. in quib. ad ſimilitudinem ciuiliũ procedit, vt l. abſentẽ, ff. de pœ.

A D D I T I O.

a ¶ Vſque ad ſententiam. *De hac dictione vide etiam per Oldr conſi. 49.*

AVG. Tu autem in hac materia, adde Bal. in l. diem ꝑferre, §. ſi quis litigatorũ, ff. d' arb. põderãtẽ ibi gl. dicẽtẽ illã gl. ordinariam ꝙ tenet proceſſus ſine citatione patris, quãdo partes renũciãt citationi, & iõ dicit ꝙ in criminalib. uidemus practicari ꝙ iudices faciũt ſibi dari licentiã procedẽdi ſine citatione, & in abſentia partis, & alle. Spe in ti. de citat. §. viſo. verſ. pone ꝙ partes. & ideo dixit Bal. in l. ſi qñ. C. de teſti. ꝙ in criminalib. videmus practicari, ꝙ iudices faciunt ſibi dari licentiã ꝙ poſſit recipere teſtes ſine præſentia partis, & per cõſequens ſine aliqua alia citatione. Adde Bal. no. loquẽtẽ in hac mã, in l. ſi accuſatorib. C. de accu. qui dicit ꝙ ibi licet in illo tex. dicatur ꝙ accuſatore non citato non põt ferri ſnĩa abſolutoria, tñ hoc eſt limitãdũ niſi accuſatores dediſſent licentiam iudici, ſuper hoc ꝙ ſnĩa
3 poteſt ferri ſine alia citatione. Et † iõ dicit ꝙ cauti aſſeſſores ſemper faciũt ſcribi ꝙ pars dat licentiam explendi proceſſum in abſcentia quę datæ licentię valent, quia hoc reſpicit ad fauorem partis, vt l. diẽ proferre, §. ſi quis litigatorũ, ff. de arbit. & dicit ꝙ iſtam partem tenet Spec. & oẽs, & non dubito ꝙ voluerit allere Spe. in d. §. viſo. verſi. ſed pone ꝙ partes.

S V M M A R I V M.

1 *Monitio ꝙ cõpareat ſingulis diebus, an valeat.*

QVI *iudex dictos inquiſitos, & quẽlibet eorũ monuit ſingulis dieb. & horis &c. qui inquiſiti & qlibet eorũ promiſerunt ſtare parere, & pati omnẽ cõdemnationẽ &c.*
1 † Et talis monitio licet videatur grauare partem tamẽ valet ꝑꝑ licentiam ꝑambulã q̃ reus dedit iudici alias aũt ſi dicta licentia non præceſſiſſet, licet talis monitio de iure valeret, tamen quia eſt nimis onerosa & grauans reum ipſe potuiſſet applare, & dicere ꝙ imo vult citari ſimplr in quolibet actu ita dicit Imo. in l.

in l.qui ante calendas,in п.ff.de verb. obli. & Bar. in extrauag. ad repri. in verbo , per edictum. & per Pet. de Anch. in cle.j. de fo.compe.in §.no.quia si in ciuili,vbi non vertitur]t a le præiudicium, propter hoc potest appellari , quantomagis si reus nõ acquiescit dictæ monitioni in criminali debet posse appellari à tali monitione, vbi maius vertitur præiudicium ? arg.l.non tantum,cum si.ff.de appel.

AVG. Tu adde quod miror ꝙ iste Doctor
a dicat,quòd Imo.in d.l.qui ante calendas *a* dicat quòd possit appellari à tali monitione iudicis,quòd singulis diebus & horis cõpareat, nisi præcedat illa licẽtia , de qua s̃.in proxi.gl. quia nec Pet. de Anch. ne Bart. in locis s̃.allegatis per Ang. hoc dicunt , nec Imo.in d.l. qui ante calendas.sed Imo.ibi loquitur quãdo citato gñalis ad totam cãm esset facta , quia dicit si est facta sine causa:puta ꝙ ille citatus non sint de longinquo , non tenet , & poterit appellari . Quinimo etiam isto casu est maximum dubium in iure , an ab illa citatione generali possit appellari,quia aliqui tenent quod talis citato est nulla, vt voluit Ant.de Butr. in cap.fi.extra de dila. & ipsemet Imo. in l.ex consensu,§.fi.in 21.colum. ff. de app. & Imo. in l.de vno quoque , §. j.ff.de re iud.& Domi. de S.Gemi. in c. ij. de dom.in 6.ducet Imo.in c.consuluit.ext.de offi.dele.tenuerit quod necessaria sit applo. Sed de materia vide d. Ab. in c.fi. ext. de dil.& d.An.de Bu. in c.ad petitionẽ. ext. de acc. & in c. cũ dilecti,ext.de do. & contu.Sed quia ista non est materia nostra aliter non examino: sed remitto te ad ea quæ vltra omnes Mod. scripsi multa allegando in d.l.qui ante calendas,in vlt addi. meis . Quinimo Bal.in l.si qñ,C.de testi.tenet quod talis monitio iudicis quòd quis compareat singulis diebus & horis valeat,& Bal.in l.item illa, ff. de const. pec. Et de ista cautela facit mentionem Bar. in d. extrauag. in verbo , per edictum.& Pet.de Anch.in d cle.j.

ADDITIO.

a ¶ L.qui ante calendas. *Adde tu & vide Alex. & Mod in d l.qui ante calendas,& vide Bar. in extrauag. ad repri.in verbo, per edictum.& Bar.in consi. 228.in 3.volu vbi ꝙ talis citatio non valet,ex quo non habet debitum spatium temporis quod requiritur inter dilactionem & dilationem:& ibi vide qua adducit per plures rationes.addo tamenq; Fed.de Se.in consi. 171. incip.Casus talis est quidam fuit citatus .enet talem citationem valere . & ibi ꝙ si comparet ad vnum actum, non potest dici contumax, & ꝙ ad omnes actus sequentes est citandus , per c ij de do.& contum.vt ibi per eum, & quãdo citatio generalis valeat , vide Pau.de Cast. in consi.50.in impressis Ber.*

SVMMARIVM.

1 *Fideiussor quãdo præstatur in delictis,& quando non.*

PRO *quibus,& quolibet eorum &c Antonius Toma capella sancti Antonij de Bo-*
2 *nonia fideiussit &c.*† Hoc verum ꝙ prẽstatur fideiusso,qñ est tale delictum ex quo non venit poena , nec principaliter , nec in defectum,vel in quandam consequentiam corporis afflictiua imponenda,iuxta no.per.Bart.in l. j. ff. de custo. reo. & sic in casu nostro iste non fideiussit pro Caio : quia pro pœna vel sub pœna corporali non potest fideiuberi : quia nõ est dñus membrorũ suorũ, vt est bona gl.in c.cum homo.33.q. v.intantum quod nõ valet fideiussio de præsentando aliquẽ sub pẽna corporali , vt no.Bar.in l.4.ff.de cust. reo.

AVG.Tu autem in hac materia adde quod istæ conclusiones d. Ang. hic non sunt ita in distincte veræ : nam poterit esse pẽna pecuniaria : & tamen etiã reus non est fideiussoribus relaxandus : putà in casibus positis per Ang.in l.nullus . C. de exhi. reis. putà si reus voluit à principio incarcerari , & postca in fine quando sententia fertur , dicit vele dare fideiussores:nam non dẽt audiri.& allegat bona iura quæ parum mihi esset ista hic transcribere , dic vt ibi.Itẽ secundũ Bal.in d.l.nullus.si reus confiteretur crimen etiam si pẽna esset pecuniaria , non est reus fideiussoribus relaxandus . Præterea uide Ang. qui ponit etiam qñq; reum relaxari fideiussoribus , qñ pœna esset corporis afflictiua : ibi vide practicam, & tene menti gl.singularem quam magnifacit ibi Ro. in l.lege Cornel. ff. ad Silla . ꝙ ille qui semel aufugit de carcere etiam in casu quo deberet relaxari dando fideiussores amisit priuilegium:adeo quod si ista secunda vice per quam est carceratus , licet debet fideiussoribus relaxari , quia pœna erat pecuniaria,non relaxabitur , quod no.bene faciunt no.per Bar.& Bal.in l.3.C.de episc.aud.Intelige tamen prẽdicta, ꝙ verum est ꝙ in cã criminali vbi imponitur pœna mortis , non potest intercedere fideiussor . Dicas nisi consuetudo

tudo esset in contrarium, quia tunc valet consuetudo. glo. est singu. 23. q. j.c.cum homo, quam refert & sequitur Ro.in sing. suis primi anni, singula. 120. quod incip. tu scis quòd in causa criminali.

2 *Iudex debet esse cautus vt in fideiussione recipienda ita late eam concipiat vt etiam casum comprehendat, si reus appellaret, & per iudicem appellationis esset iudicatum.*

3 *Fideiussor apud primum iudicem acceptus, q̃do teneatur, & quando non lata sententia per iudicem appellationis.*

2 ANG. † Et si bene cautus tu iudex, vt dictam fideiussionem capias late, vt cõprehendat etiam ꝙ in casu quo reus appellaret, & ꝑ iudicem appellationis fuerit iudicatũ, quod ēt fideiussor teneatur, & sic dicas ꝙ Titius promisit stare, parere, pati, & soluere omnem condemnationem de eo, & ex dicto processu in omnē cām quotiescunq; qualitercunque, & qñcunque & per quencunq; fuerit iudicatum. arg. l.cum postea. & ibi glo.in simili, ff.de arbitr. vel dicat, si per dictum iudicem fuerit iudicatum, uel per alium qui loco sui successerit, uel etiam per iudicem appellationis: aliàs autem nisi ista uerba in dicta fideiussione apponantur, statim cum appellatum fuisset fideiussor esset liberatus, ut l.cum apud. & ibi per Bar. ff.de iudi.

AVG. Tu autem in hac materia adde Moder. late ponētes istam difficultatē in d.l.cum apud. ff.iudi. sol. & uide gl.in l. ij.ff.de qõ.in quadam notabili solutione, uidentur ampliare d.l.cum apud.ut illa lex habeat locum, etiã qñ nomen iudicis proprium non fuisset in satisdatione expressum, & sequuntur Cy.& Iac. de Raue. ibi allegantes l. 3. in prin.ff.iudic. sol. & idem uoluit Bart. in d.l.ij. Et plenius Bar.in d. l. cum apud.& ibi Ang.& Bal. in l.reos, §.cautionem, in prin.C.de app. licet Marti.Sill.contrarium tenuerit, & non bene, ut dixit Iac. But. in d.l.ij.qui tandem per suã disputationem conatur opi.cõcordare, & cum eo transit Sali. in d.l. ij.licet in effectu eorum uerba non uideantur discrepare à uerbis Bar. in d.l.cum apud. Adde tamē quod notãter dexit Bar. in l. Iulianus, ff.qui satisd.cog.in 6. col. qui dicit ꝙ etiam si iurm interuenisset, procedit dispositio d. l. cum apud. allegat gl. no. 3. q. 4. c. quod bene. & ibi in effectu ipse
3 concludit, † ꝙ si iudex appellationis simpliciter firmat primã sñiam, cum tunc ex prima sñia detur actio: tunc fideiussores tenentur etiam in cã appellationis: secus si iudex aliquid adderet, uel detraheret sñiæ, quia tunc ageret ex secunda sñia, tunc fideiussores dati in prima non tenetur in ista secunda, & dicit hoc utilissimum esse scire ꝑꝑ causas criminales, quando reus appellat fideiussores dati teneantur etiam in causa appellationis.

4 *Iudex tenetur fisco etiam si principalis non est soluendo, ideo bene debet aduertere in recipienda fideiussione, cuius diuersimode concepta diuersi sunt effectus.*

5 *In fideiusione an sufficiat ꝙ dicatur, pro quo fideiussit &c. absque hoc ꝙ dicatur, & renunciauit &c.*

6 *Fideiussor de sistendo quãdocunq; curia placuerit, an teneatur sistere reum etiam lata sñia.*

4 ANG. †Debēs etiam animaduertere qualiter istam fideiussionem tu accipis, & etiam si principalis non esset soluendo, tu iudex teneris fisco in syndicatu, qm̃ si acciperes de iudicio sisti, clarum est ꝙ expiraret adueniente sñia, quæ apprehenderet reum, ut l.Græcè, §. post litem, ff.de fideiuss. Idem si esset fi-
a deiussor de repræsentando, *a* qm̃ statim lata sñia quæ reum apprehendat liberatus est, & no. Bar. in l.si quis reum, ff.de cust.reo. Idem si esset fideiussor qui promisit stare, parere, & obedire mandatis curiæ, & dicti iudicis, quia talis fideiussor liberatur per sententiã, ut no. Bal. in addi. Spec. in tit.de reo in princi. uer.sed quid si facit &c. facit quod no. Dyn. in l.continuus, §.cum quis, ff.de uerb.obli. debet ergo addi, promisit stare, parere mandatis dicti iudicis, & soluere, & pati omnem
b condemnationem *b* & pœnam quam de eo dictu

ADDITIONES.

a ¶ De repræsentando. *Adde tu an promittens reum præsentare intra octo dies dicatur in mora lapsis octo diebus, si non est sibi præceptum per curiam, & an tempus octo dierum dicatur appositum gratia faciendæ obligationis, an gratia differēdæ præsentationis, vide Pau. de Cast. in consi. 148 in primo impressis. an autem liberetur fideiussor repræsentando antequam sit requisitus, vide Ro in consi. 137. & an promittēs repræsentare toties quoties &c. qñ teneatur ꝑdo Alex. de Imo in consi. 146 col. 1. in 2. vol B.*

b ¶ Omnem condemnationem. *Adde tu & vide Bal. in consi. 285. in 4. vol. Ber.*

dictus iudex, vel alius, vel etiam iudex appel-
lationis pro dicto maleficio facere pro quo
5 &c. Seius fideiussit &c. † Et bene no. quod satis
est, quòd dicatur pro quo Seius fideiussit &c.
nam eo ipso, quòd dicit fideiussit, licet non di
catur, & renunciauit &c. se obligauit, nec etiã
alias clausulas apponat: & licet esset pœna
furti, tamen fideiussor tenetur, vt dicit gl. in
l. inter stipulantem, in prin. & in l. cum filius,
in prin. ff. de verb. oblig. & Bar. in l. si quis pro
eo. ff. de fideiuss. in princ.

A V G. Tu autem in hac materia adde pri-
mo quæ dixit Catal. in tract. syndi q. 241. ꝙ
iudex maleficiorum qui recipit fideiussores
minus idoneos, ipse de suo postea tenetur,
per l. quoties, ff. qui satisd. cog. Et adde ea q̃
dixit Ang. in l. ij. §. in fideiussorem. qui satisd.
cog. qui dicit, ꝙ ille tex. in d l. Græcè post li-
tem. est singularis, & non est alibi in iure, qui
ẽt dicit ꝙ si actor differt prosequi litem tãto
tpe, quanto põt durare instantia, & sic sit per-
empta instantia, quòd liberatur fideiussor iste
de repræsentan. nisi obligauerit se in scri-
ptis, & pro republica, per l. pe. C. de fideius. &
ibi vides quid in causa appellationis, & quid
9 si fideiussor est tpalis. † Item adde ꝙ Bar. in
d. l. si quis reum. imò expressè vult, ꝙ fideius-
sor aliquẽ quandocunq; curiæ placuerit, etiã
tenetur sistere reum post latam sñiam, licet
Bal. in l. eum pro quo, ff. de in ius voc. non
ausus sit decidere: sed remittit se ad no. per
Dy. in d. l. continuus, §. cum quis, ff. de verb.
obli. Adde tamen quod Bal. in l. qui crimẽ, C.
qui accu. in 3. col. vbi latissimè disputat, &
ponit materiam istam de fideiussore qui pro-
misit de repræsentando aliquem, tñ indiui-
duo istius qõnis faciens mentionem de doctri
na Bar. in d. l. si quis reum. dicit quòd Bar. ibi
pessimè est locutus, & quòd Dy. vr̃ tenere con
trarium in d. l. continuus. dicens quòd sua opi.
est verior quã sit illa Bart. ꝙ verba gñalia de-
bent restringi ad id quod iustum est, ꝙ non ad
id quod iniustum est, l. si cui. ff. de ser. Adde
Ang. ñ in d. l. si quis reum. vr̃ sequi sententiam
Bar. adde quod Ro. in l. si finita, in princ. fi. de
dã. infe. facit mentionem de hac alteratione
inter Bart. & Bal. & ibi nihil decidit: & ibi
vide Ro. & Mod. & ea quæ latissimè scripsi
post ipsos in addi. meis, an fideiussor de re-
præsentando aliquem toties quoties curiæ
placuerit, an repræsentando bis sit libera-
tus, & faciunt no. per Ro. in consi. suo 14.
vbi concludit, quòd bis præsentando quis est
liberatus, & ista est materia profunda. & latis
simè scripsi in d. l. si finita.

7 *Malefactor vnus, an possit pro alio fideiubere.*

7 A N G. † Quæro, an vnus ex malefactori-
bus possit fideiubere pro alio. Bart. in l. Ro-
manus, in fi. ff. de tuto. & cura. da ab his. vr̃
velle quòd sic, sed ibi vr̃ loqui in criminalibus
leuibus, tamen idem est in alijs, quia eadem est
ratio, dummodo, vt s̃. dixi, sit tale delictum, ꝙ
sit fideiussoribus relaxandus: unde si iudex
vnum ex reis pro alio reo fideiussorem acce-
perit. non tenetur in syndicatu.

A V G. Tu autem in hac materia adde, ꝙ
Ang. in l. reos. in prin. ff. de duob. reis. vr̃ in
terminis hoc velle ibi. Sed aduerte, quia intelli
go ista cum grano salis, scilicet ꝙ vnus male-
factor potest pro alio fideiubere: hoc verum,
si non est suspectus. Et ad hoc allego bonam
glo. in Auth. de exhi. reis, colu. 5. §. suscepto.
in versic. fideiussione. ꝙ tene menti, quia fru-
stra totum esset, si intelligeretur de eo qui ni-
hil possideret.

8 *Fideiussor an teneatur ad illud quartum plus,
in quo incurrit reus ex forma statuti, si non
soluerit originaliter condemuationem intra
decem dies, & quomodo debeat esse cautus iu-
dex in recipiendo fideiussionem dicendo, fide-
iussit, non tantum pro pœna delicti, sed pro pœ
na dicti processus.*

8 A N G. † Quæro, an fideiussor teneatur
ad aliud quartum plus, in quo incurrit reus
ex forma statuti, si non soluerit originaliter
condemnationem intra x. dies. dic ꝙ non, quia
illud quartum plus, vel etiam si in plus condẽ
naretur per suam negationem habitam post
fideiussorem. dic ꝙ non, quia talis pęna quar-
ti pluris siue augmenti, non est pęna delicti,
sed est pœna notationis seu contumaciæ, ad
quam non intercessit fideiussor. l. fi. ff. de fi-
deiuss. & l. j. & ibi Bar. ff de in lit. iuran. Sis
ergo cautus tu iudex si uis, ꝙ ad hoc etiam
fideiussor teneatur, ꝙ dicas, ꝙ fideiussit non
tm̃ pro pœna delicti, sed pro pœna dicti pro-
cessus. vt s̃. dixi, sed pœna negantis, vel con-
tumacis est pœna processus, ergo fideiussor
tenebitur, ita dicit Bar. in d. l. j. in fi. vel di-
cas, ꝙ promisit soluere iudicatum, vt l. iudica
tum, ff. iudi. sol. ita eleganter dicit Bartol. in l.
sanctio legum, ff. de pœn. Si autem alio modo
quà per negationem pœna augeatur, an fide-
iussor teneatur? vr̃ quod sic, ut l. ij. in princ. ff.
quo.

quo. lega. dic tñ vt ibi per Ang. & oĩno vide Bar. in l. fideiussor magistratus, ff. de fideiuss.

A V G. Tu autem in hac materia adde, & dic ꝙ contra istam decisionẽ Bar. exp̃sse vr̃ decisio Io. And. in addi Spe. in ti. de fideius. §. j. in addi. q̃ incip. extant ẽt quæstione. Gui. de Suza. qui dicit ꝙ si reus principalis condemnatus est in duplum ex eo quia non soluit simplum tẽpore debito, fideiussor soluit simplũ & duplum ꝙ fideiussor poterit repetere illud duplũ a reo per tex. in l. si mandato meo, §. fideiussor, ff. mã. nisi saluando Bar. dicamus limitando quia doctrina Io. And. militabit qñ talis fideiussor datus est postquã pęna illa accrescit & nõ añ augmentũ pœnę. Qđ si ante augmẽtum militabit doctrina Bar. in d. l. j. ita vr̃ sentire Bal. in d. l. j. licet non allegat. Ioan. An. in loco s̃. alle. Ad prędicta ẽt vide doctrinã aureã Bar. quã posuit in l. 2. ff. de pub. iud. ꝑ quã poteris limitare p̃dicta qñ pęna crescit in quarto pluri, an sit pœna delicti, an contumacię dic vt ibi. Et adde q̃ dicentur j̃. in gl. q̃ incip. quas si non soluerit intra 10. dies soluat cum quarto pluri. in add. mea. & Albe. de Ros. in j. par. statuto. q. 144. ibi determinat ꝙ fideiussor nõ tenetur ad pęnas cõtumacię.

9 *Fideiussoribus relaxandus si idoneum fideiussorem offerat, iudex autem reum detineat in carcere poteris agere contra iudicem actionę iniuriarum.*

9 A N G. † Et no. ꝙ si aliquis esset fideiussoribus relaxandus & iudex ipsum retineret aut carceraretur ꝙ cõtra iudicẽ cui fideiussorẽ idoneum reus offerret, potest reus agere act. iuriarum, vt no. Bart. in l. si vero pro condẽmnato. §. j. ff. qui satis. cog.

A V G. Adde ꝙ in terminis idem voluit Ang. in d. §. j. & ibi Mod. sequuntur opi. Bar. ibi Ang. multũ exclamat cõtra officiales detinẽtes inuentos cũ armis, q̃ dicũt relaxari dãdo fideiussores. Et idem dixit Bald. in l. sed & si is, ff. de in ius vocã. & hoc tene menti.

10 *Fœmina q̃ non põt fideiussionem præstare, quo modo per cautionem iuratoriam satisfacit.*

10 A N G. † Et aduertas ꝙ p̃dicta procedunt in masculo qui tenetur dare fideiussorẽ, alias detinebit, vt j̃. in fi. dicã. in fœmina autem delinquente si põt p̃stare fideiussorẽ cum præstabit in casu quo sit fideiussorib. relaxand. si aũt pręstare non poterit, stabitur suæ iuratoriæ cautioni, vt in Auth. vt nulli iu. §. necessariam. facit auth. cui relictum, C. de indi. vid. tol. & in auth. sed hodie. C. de offi. diuer. iur. quod no. tu iudex ad tui defensionẽ si non coegisti mulierẽ ad præstandum fideiuss. & eam relaxasti suæ iuratoriæ cautioni tãtũ stando.

A V G. Tu autem in hac materia adde ꝙ Bal. in l. satis §. j. ff. de in ius vo. dicit, ꝙ licet inuenti cum armis debeãt poni in carcere, nisi satisdent & dent fideiuss. quia dando fideiussorem nõ debent incarcerari. hoc verũ in masculo. in fœmina autem non quia fœmina si non potest pręstare fideiussorem iurando, stabitur suæ iuratoriæ cautioni de præsentando. tex. alle. quem dicit not. in auth. sed nouo iure, C. de cura. quæ lex est extracta ex Auth. vt nulli iud. s̃. alle. Adde tñ limitando prædicta, quia dicta auth. sed nouo iure. habet locum solum in fœminis honestæ vitæ quæ non possunt incarcerari, sed iuratoria cautione relaxari. ita dicit Pet. & sequitur Cy. in l. qm̃, C. de cust. reo. & Bar. in d. §. necessariũ faciunt no. per Sal. in d. l. quoniam.

11 *Fideiussorem præstans, in quibus casibus pœnalibus veniat relaxandus, & in quibus non.*

11 A N G. † Scis ẽt ꝙ fideiussorib. quis est relaxandus quando simpliciter est pęna pecuniaria, aut ex forma iuris vel statutorũ, vt l. j. ff. de cus. re. & ibi Bar. Si verò esset pęna corporalis vel corporis afflictiua, tunc res non est fideiussorib. relaxandus, sed seruandus est in carcere, alias posset recedere tempore sententię & sic pęna esset elusoria cõtra l. si p̃tor. ff. de iud. Itẽ nõ est relaxãdus si pęna licet sit pecuniaria tñ est in subsidiũ corporalis vt quia statutum dicit, condemnetur in centũ libris quas si non soluerit intra mensem. amputetur ei manus, vt no. Bar. ff. de cus. reo. l. j. vel si statutũ dicat alternatiue, vtputa q̃ amputetur manus, vel soluat lib. centũ Bono, vel fortius si esset copulatiue, vt condemnetur in amputatione manus, & in lib. centum. ita dici Dy. & Bar. in l. 2. & ibi Imo. ff. de pub. iud. de quo latius dixi s̃ in gl. super ver. fama publi. in ver. decimo quæro &c. & seq. dic vt ibi, vbi etiam videas quando vult, vel qñ põt facere depositum, & in qua forma recurras omnino ad ea quæ ibi plene dixi.

A V G. Tu autem in hac materia adde hic no. per Ang. in l. 2. C. de exhi. re. qui in hac materia ponunt multas fallentias & limitationes, & maximè qñ pœna est arbitraria, an quis fideiussoribus sit relaxandus. & ibi dicit consuetudinem inspici debere, per l. quid ergo.

ergo §. pœna grauior, ff. de his qui no. infa. qua si consuetum est illam pœnã fore corporalem, non est fideussoribus relaxandus, alias sic aliqui vero casus etiam ibi ponuntur per Ang. vbi p ƺdicta poteris limitare, dic vt ibi, & satis dictum est s̃ in hac eadẽ gl. in princ.

12 *Fideiussor est qui patitur se nominari in actis pro fideiussore, pro maleficio alieno, & non contradicit in continenti, licet non dicat expresse ita promitto et fidebiubeo &c.*

12 A N G. † Caueat tamen iste Anto. qui hic fuit fideiussor, uel alius quilibet, quia quoties pro maleficio alieno, iste talis fideiussor patitur se nominari in actis pro fideiussore dicti inquisiti, & ipse incontinenti non contradicit; statim tenetur, licet expresse non dicat, & ita promitto & fideiubeo pro dicto inquisito, iste est casus, & ibi Bar. in l. cum
a ostendimus, *a* §. fi. ff. de fideius. tu. quod no. qñ aliquis inquisitus te præsente nominat te pro fideiussore, si non uis obligari non permittas te scribi apud acta, imo statim contradicas, alias autem tacens obligaris.

AVG. Adde tamẽ tu ꝙ multi Doct. uoluerunt, ꝙ ideo in d. l. cum ostendimus, §. fi. ibi inducatur stipulatio per patientiam cum scriptura, quia concurrebat fauor pupilli, & hoc voluerunt ibi Bar. & Bal. in d. §. fi. Bar. in l. j. in prin. ff. de verb. oblig. dixit ibi ꝙ nedum hoc erit in pupillo, sed etiam erit gñaliter in omnibus, vt per scripturam inducatur illa stipulatio q̃ parit fideiussionem illam: sed quia ista maxima materia, addatis ꝙ opus esset videre dicta Dy. Bart. & Bal. in d. l. cum ostendimus, §. fi. & Cy. in l. inuitus, C. de procur. & do. Ant. & Abb. in c. nonne. extra de præsum. & do. Benedic. de Plumb. & Pau. de Cast. & Raph. & Imo. in l. sciendum, ff. de verb. obl. & Bar. in. l. fi. ff. de præto. stipu. in pen. col. Bal. in l. tale pactum, §. qui prouocauit, in 7. col. ff. de pact. & Bar. in l. j. § j. ff. à qui. app. non lic. & Bar. in l. cum quis incendijs, in prin. ff. de leg. 3. Bal. in cap. j. §. fi. de inue. inter domi. & vasal. cont. per gl. in l. si fideiussor, in princ. ff. qui satisda. cog. Bal. in l. statutis, in fi. C. de sen. ex breui. reci. & Bal. in d. l. si fideiussor, in fi. Bal. in l. siue apud acta, C. de transa. in j. col. Bal. in l. filius, §. inuitus, ff. de prou. Bal. in l. ij. §. voluntatem. ff. sol. mat. Rom. In l. dot. in 25. col. ff. sol ma. & ibi Imo. dicit & Io. And. in regu. qui tacet. de reg. iu. & alia reg. is qui tacet. eo. tit. & do. Card. no. loquitur in cle. j. extra de probcu. & Bal. in l. 1. C. de decu. lib. xi. ego latissimè scripsi veritatem istius conclusionis post Ro. & Mod. in d. l. 1. de uer. ob. dic ut ibi dixi.

13 *Consuetudo est per Italiam, ꝙ iudices quãdo accipiunt fideiussores, ꝙ accipiant approbatores fideiussorum, quæ est bona cautela.*

14 *Præsens licet sit tacens neque humeris aut capite annuat, si patitur nomen suum scribi in actis, quod ipse approbet dictos fideiussores per idoneis, statim tenenebitur.*

13 A N G. † No. etiam ꝙ consuetudo est per Italiam, ꝙ semper iudex qñ accipit aliquem fideiussorem, ꝙ etiã uult unum approbatorẽ qui approbet dictos fideiussores esse idoneos: nam est bona cautela pro iudice: alias
b autẽ si fideiussores *b* idoneos non acceperit, ipse iudex in syndicatu tenetur postea ad interesse reipublicæ, arg. li. 1. §. sciendum, ff. de magi. conue. & Inst. de satisd. tu. §. sciendum est autem. quia si ibi iudex tenetur pupillo, tñ non accepit fideiussores uel minus idoneos à tutoribus: ergo eodem modo tenetur iudex reipublicæ quãdo minus idoneos fideiussores accepit, cum republica & pupullus æquiparentur, ut no. gl. & Doct. in l. imperatores, ff. de re iudi. & ideo cum de more iudicum sit uelle approbatores fideiussorum quos
14 recipiunt, † caueat etiam aliquis ne patiatur se præsente, licet etiam fuerit tacens scribi nomen suum in actis, ꝙ ipse approbet prędictos fideiussores pro idoneis, quia statim quamuis non loquatur, nec humeris uel capite annuerit, tenebitur, ut in d. l. cum ostendimus, §. fi.

ADDITIONES.

a ¶ In l. cum ostendimus *Adde vide & vide Ro. in consi. 311. & ibi de vendente rẽ, qui dixit ꝙ si erat obligata ecclesiæ pro annua pensione, ꝙ si emptor tacet, quia obligetur ecclesiæ potest cogi ad solutionem. Ber.*

b ¶ Fideiussores. *Adde tu an in sententia approbationis fideiussorum sint citandi illi quorum interest. & vide Ro in consi. 72. Ber.*

AVG. In quantum do. Ang. hic tangit materiam d. l. cum ostendimus, addatis hic ea quæ dicta sunt supra. in proxi. præced. q. ubi apparebit, an sit uera uel falsa illa conclusio quam affirmat. hic do. Ang. & adde in hac materia Moder. in l. 1. §. sciendum, ff. de magistr. conue. ubi tractant materiam horum approbatorum fideiussorum.

15 *Inquisito*

15 *Inquisito absoluto, si postea fiat statutum ꝙ reuideantur processus, qua reuisione facta qui fuerat absolutus est condemnatus, an fideiussor qui primo intercessit teneatur.*

15 ANG. † Et menti habeas, ꝙ si aliquis ex istis inquisitis esset absolutus, postea inde ad annũ fieret statutum, ꝙ non obstante quacunque absolutoria possint reuideri processus p̄teriti, & viso processu istorum fuerint condemnati, an iste Antonius fideiussor teneatur. dic ꝙ non: & ita dicit Bar. ꝙ fuit aliàs de facto obseruatum per illum tex. in l. fi. ff. de pact. quia ius liberationis qnæsitum dicto fideiussori p̄p̄ absolutoriam non potuit postea
a tolli per dictum statutum quod no. *a*

AVG. Tu autem in hac materia adde, ꝙ ad corroborationem doctrinæ Bar. positæ in d. l. fi. faciunt no. per Bal. in l. pacta nouissima. in antepe. col. C. de pact. & dicta Bal. in l. fi. in prin. C. ad Maced Sed Rapha. Fulg. in d. l. fi. ff. de pact. non approbat rationem Bar. ibi, sed fundat se ad defensionem istius q̄onis. per aliam rationẽ q̃ per illam Bar. dic vt ibi.

16 *Inquisitus vel accusatus sit non potest fideiussores præstare, quid erit faciendum.*

16 ANG. † Quæro quid si inquisitus vel accusatus de aliquo crimine nullo possit p̄ræstare fideiussores. dic ꝙ in carcere detinetur. vt est tex. & ibi per Bar. & Doct. in l. reos. §. super his. C. de app. & in l. ij. in prin. ff. de cust. re.

AVG. Tu adde ꝙ ista est vera conclusio: & ita etiam determinat Ang. in l. ij. C. de exhi. reis. & ibi vide Bal. notabiliter loquentem. non extẽdo eorum dicta ne sim nimis longus.

17 *Fideiussor si pendente lite moriatur, an obligatio fideiussoria transeat ad hæredem suum.*

17 ANG. † Quid autem si iste Antonius fideiussor pendente lite moriatur, an obligatio sua fideinssoria transeat ad hæredem suum? gl. est sing. Insti. de fideiuss. §. fideiussor non tñ. quę dicit ꝙ non, qđ intelligunt ibi Doct. verum, q̃ñ fideiussit pro tali maleficio: secus si certam pœnã: puta centũ promisisset, licet dicat pro tali maleficio, q̃ñ pœnalis stipulacio qualificata transit contra hæredem & hæreditatem iacentẽ, vt l. ad diem. & ibi Bar. Ang & do. meus Io. ff. de verb. obl. quod no.

AVG. Tu adde quæ late dixi post Mod. in d. l. ad diem. ff. de verb. obl. dic vt ibi.

18 *Fideiussor ad quid teneatur si inquisitus sit relaxatus & postea aufugiat.*

18 ANG. † Ad quid autem teneatur iste fideiussor, si dicti inquisiti sunt relaxati, postea
b aufugiant. *b* vide Pet. & Cy. in l. ad comentariensem, C. de cust. reo. Sed omnino vide ibi latius per Sali.

ADDITIONES.

a ¶ Quod no. *Adde tu & vide Barb. in consi. 5. & ibi quãdo credatur alicui sine cautione. Ber.*

b ¶ Aufugiant. *Adde tu & vide Raph cõsi. 32. & quid si vnus ex duobus iudicib. persuadeat quod fugiat. vide Cep in consi. 25.*

AVG. Tu adde & vide notabilia verba Ang. in l. nullus, C. de exhib. reis. qui notabiliter loquitur aliquid ibi per eum.

SVMMARIVM.

1 *Carceratur inquisitus de crimine capitali.*
2 *Carcerandus est reus vbicunque venit imponenda pœna corporis afflictiua.*
3 *Carcerandus est reus vbi indicia sunt sufficientia ad torturam.*
4 *Carcerandus est reus in omni causa criminali, quando fideiussores præstare non potest. fallit in fœmina.*

QVI iudex dictũ Caiũ detineri & carcerari iussit &c. Super ista gl. bene caderet materia carcerationis, verum quia dixi aliquid super gl. in verbo. fama publica præcedente &c. versi. postquam vero reus se
1 præsentauerit &c. hic omittam. dic vt ibi. † carceratur ergo iste homicida & merito, quia est inquisitus de crimine capitali, vt l. si quis
2 post. ff. de testa. † Secundo quis est carcerandus vbicunque veniret ex delicto intentato imponenda pœna corporis afflictiua, l. ictus
3 fustium, ff. de his qui not. infa. † Tertio si contra accusatum vel inquisitum sunt indicia sufficientia ad torturam, quia tunc carcerandus est, vt torqueri possit iuxta no. per Bar. in l. fi. ff. de quæst. & Cy. & Doc in l. fi. C. de quæst. & Bal. & Io. de Imo. in l. fi. de hære. insti. qua tortura habita si reperiatur culpabilis, possit puniri, aliàs si innocens relaxari, & l. ij. C. de exhib. reis, ibi dum dicit, donec reperiatur cognitio. & ibi Iac. de But.
4 & Sali. † Quarto semper reus est detinendus in omni causa criminali, q̃ñ non pōt præstare fideiussores, vt l. j. C. de custo. reo. & quod ibi. Bar. Fallit hoc in muliere, vt d. l. ij. C. de custo. reo. & auth. ibi posita, & no. Inn. extra de sent. exc. c. vt famæ. ita dicit Bal. & Io. de Imo. in d. l. si quis post. ff. de testa. vide tex. gl. ꝙ Sal. in l. nullus, C. de exh. & intro. re.

Et an

a Et an carcer dicatur ad custodiam, *a* vel ad pę
nam, vide Sal. in d. l. nullus. uide tu tex. in d.
l. aut damnum, §. solent. ff. de pœ.
AVG. Tu autem in hac materia adde, quòd
ista omnia originaliter fuerunt dicta primo
a Bal. in l. 3. C. de epis. au. in fi. qui ponit ma
teriam qñ quis pōt in carcere detineri. & al-
le. d. Inn. vbi s̃. Intellige tamen prædicta secū-
dum quod intelligit Bar. in l. j. ff. de cust. re.
5 *Iudex imponit militi quod faciat detineri, & carcerari ipsum reum periculo militis, & eodem modo miles facit custodi carcerum, vel iudex recta via tradit saluandum custodibus.*
6 *Carceratus sine causa, aut carceratione existē te nulla, si carceratus aufugiat, custodes non tenentur, & si carceratus veniret absoluendus, custodes non sunt in culpa, si non tenent illum sub tanta custodia.*
5 A N G. † Aduertas tñ, ꝙ iudex imponit mi-
liti socio, vt dictum Caium detineri & carce-
rari iubeat, vel faciat pro ære, & persona sub
periculo ipsius militis, & eodem mō postea
facit miles custodibus carcerum, vel recta via
iudex recommendat, & tradit saluandū, & cu-
stodiendum dictū Caiū pro ære. & persona di
b ctis custodibus sub omni periculo *b* dictorum
custodum: & non mireris ꝙ ista detētio incū-
bat ipsis custodibus de iure, & ex statutis,
quia hoc probatur de iure ꝑ totū ti. & maxi-
me in l. pe. ff. de cust. reo. Et secundo, qñ cum
probatur iudex, vel alius officialis ēt quilibet,
sibi subito, qui tamē sit habilis ad hoc, & in
loco condecenti, potest hoc cōmittere vt ma-
lefactorem custodiat, detineat, saluet, & sibi
restituat, vt est tex. in auth. si quis ei, C. ad l.
Iul. de adul. vbi Bal. & Sal. dicunt. No. casum,
qñ miles ex mandato ꝑtātis capit aliquē bā
nitum, vel malefactorē in aliquo castro, potest
dictum malefactorem tradere officialibus; in
loco tenendum, & saluandō, donec postea cum
pluri familia pro eo ad ciuitatem cōducēdo,
venerit, & ibi officiales eorū periculo & casu
dēnt dictum malefactorē ad mādatū officialis
suꝑioris detinere & saluare, ꝑ illū tex. ꝙ no.
6 A V G. † Adde tñ ꝙ si iste aufugeret qui est
incarceratus, & sine causa sit incarceratus non
tenentur isti. Bar. in l. ius eius. C. de prob. Et
iō recte dixit Ang. in l. quę sub condōne. §. fi.
ff. de cond. inst. quod si etiā carceratio esset nul
la, funditus non tenentur isti custodes. Qui-
nimo si carceratus veniret absoluendus, non
sunt in culpa isti custodes, si non tenent ipsi
carceratum sub tanta custodia. Dic tamen de
materia, ut per Bar. & Doct. in l. si pecuniam.
§. pe. ff. de condi. ob caus.
7 *Carceratus si se vulnerat, vel interimit, an iudex teneatur.*
7 A N G. † Quæro, aliquis carceratus se vul-
nerat vel interimit, vel laqueo se suspendit, vt
aliquādo cōtingit, an iudex teneatur? dic quod
non, vt est tex. & ibi Flor. in l. quemadmodū.
§. magistratus. ff. ad l. Aq. ꝙ tamē intellige nisi
carceris sit custos, quia tunc an custos tenea-
tur eo ipso quòd aliquis reperitur mortuus in
carceribus, & ignoratur quomodo mortuus
sit, no. gl. in l. cum ita legatur. §. species. ff. de
leg. 2. & dixi s̃. in glo. in ver. fama publica, &c.
in materia carcerationis.
A V G. Adde quæ ibi dicta sunt.
8 *Damnatus ad perpetuum carcerem, an intelligatur damnatus de publico iudicio.*
8 A N G. † Aliquis damnatus est ad perpetuū
c carcerem, c. an intelligatur de publico iudicio
damnatus? dic ꝙ sic, vt no. Bar. & ibi Im. in l.
2. ff. de pu. iud. & Bal. in l. j. C. qui acc. nō pos.
A V G. Adde tamen tu ꝙ Bal. in l. reos. C.
de accu. in 2. col. transportauit ibi dicta Bar.
de verbo ad verbum, vbi s̃. licet de eo non
faciant mentionem, & allegat etiam dicta Inn.
in c. qualiter & quando. extra de accusa.
9 *Iudex secularis, an possit damnare ad carcerē perpetuum.*
9 A N G. † Quæro. an iudex secularis possit
damnare aliquem ad perpetuum carcerem?
dic quòd non, vt no. Bar. in d. l. 2. & est text.
in l.

ADDITIONES.

a ¶ Ad custodiam. *Vide Fulg. in consi. 44. & Raph. Cu. in consi. 105. & ibi ꝙ carcer est inuētus ad custodiā: & qđ est locus sanctus non prophanus, & illum frangens debet capite puniri, & adde Ang. in consi. 213. vbi quod per carcerationem dicitur corpus affligi Ber.*
b ¶ Sub omni periculo. *Adde tu vt per Ioan. de Ana in consi. 53. & ꝙ pulchre Franc. de Aret. in consi. 38. & adde ꝙ si carceratus iniuste fugiat, custos non tenetur, imo de facto, licet resistere. ita consuluis Alex. in consi. 144. in 2. vol. nec talis aufugiens habetur pro confesso. Ber.*
c ¶ Carcerē. *Adde tu & vide Ful. in cōs. 144. vbi ꝙ quis nō est dānandus ad ꝑpetuos carceres. & addo ēt An. in cō. 256. vbi dānatus ad ꝑpetuos carceres pōt iniuriarū experiri cōtra iudicē. B.*

in l. aut damnum. §. solent. ff. de pę. & l. seruus.
cum si. ff. de poe. Vnde si de facto fuit carce
ratus, & per iudicem secularem damnatus,
& ita moriatur, non efficitur intestabilis, ita di
cit Ang. & Im. in l. si quis mihi bona §. j. ff.
de acq. her. facit l. aut dānum, in prin. ff. de pę.
AVG. Tu adde quòd licet de iure ciuili nō
possit imponi ista pœna, tñ per statutum pōt
imponi, vt dicit Bal. in l. reos in 2. colu. C. de
accu. & ibi ponit qūo de iure canonico, & in
telligo prædicta de iure ciuili, non potest im-
poni in homine libero, secus in seruo, vt pul-
chre declarat Bal. omnia ista in l. j. C. qui ad
lib perue. non poss per tex. illius l. j. & l. capita-
lium. §. solent. ff. de poe.

10 *Detinens aliquam personam non vt captā teneat, sed alia causa, vt puta mulierem libidini causa, an teneatur de carcere priuato.*

10 ANG. † Quid autē si quis retineat aliquā
personam non vt captā teneat, sed aliqua de
causa, vt quia retinet aliquam pulchrā mulie-
a rem reclusam causa libidinis, *a* an dicatur in
carcere tenere, & sic teneatur de carcere priua-
to, vt C. de priua. car. l. j. dic quòd non vt no.
Bar. in l. verum. ff. de fur.
AVG. Adde quod imo Bar. ibi in d. l. verū,
non ita indistincte dicit id quòd autor iste hic.
imo Bar. multum eleganter ibi distinguit,
dic vt ibi. præterea contra suam decisionem
facit multum l. qm̄ multa facinora, C. ad leg.
Iul. de vi. sed uera decisio istius quæst. potest
colligi ex his quæ dicta sunt per Bar. & Ang. in
l. diuus cum materia ff. ad l. Cor. de sica.

11 *Soluens condemnationem pro carcerato ex causa maleficij, an possit repetere.*

11 ANG. † Quid si quis soluit condemnationē
pro aliquo carcerato, an dicatur in dubio sol-
uere animo donandi, vel possit repetere? dic, ꝙ
pōt repetere, vt no. Bal in quamuis, cū l. seq.
ff. sol. ma. licet in piam causam dicatur soluere,
vnde executor datus ad aliquid in piā causam
exequendi, potest soluere condēnationem pro
carcerato, etiam pro maleficijs, & dr̄ soluere in
piam causam, ut no. Bal. in d. l. quamuis.
AVG. Tu ibi adde & uide Imo. notabi-
liter loquentem, sed eleganter ibi loquitur Ro.
ego ibi latissime dixi post Mod.

12 *Delictum commissum fuit de nocte, & illi de castro tenebantur capere malefactorem, ex forma statuti, qui non potuerunt exire castrum quum rector claues haberet, an tenebuntur de non captura.*

12 ANG. † Quid si de nocte commissum fuit
maleficium, & illi de castro ex forma statuti
tenentur capere malefactorem & ipsi nō potue
runt exire castrū, quia rector habebat claues,
an teneatur de non captura? dic quòd non, ut
no. Bar. in l. 3. §. subuenitur. ff. ad Silla.
b AVG. Tu adde, *b* ꝙ ista conclusio Bar. ap-
probatur à Doct. maxime à Ro. & Moder. in
d. l. si quis in graui. § subuenitur. ff. ad Silla.
bene faciunt no. in l. j. §. occisorum ff. eo tit.

13 *Carceratus pro causa ciuili vel criminali, an omni die etiam post latam sententiam per decem dies possit appellare.*

13 ANG. † Quæro, aliquis captus est & car
ceratus pro causa ciuili uel criminali, an omni
die etiam post latam sñiam per x. dies pos-
sit appellare? dic ꝙ sic, quia stando in carceri-
bus omni die grauatur, & sic pp nouum gra-
c uamen pōt appellare, *c* ita dicit Spe. in tit. de
appel. §. restat. uer. & no. secūdū & uer. sed quid
dices. in fi. facit quod no. gl. & Doct. in l. 2. C.
de ser. & aqua uer. alij dicunt ꝙ non. & hoc
uult Bal. in l. 2. C. de epi. au.
AVG. Tu adde ꝙ Doct. maxime Ant. de
Bu. approbant doctr. illam Spe. & eam alle-
gant & sequuntur licet ad aliud propositum
in c. ex parte. extra de appel. & do. Ant. de Bu.
in c. delictus filius, ex t. de rescri.

14 *Carcere detineri, & in vinculis esse, quomodo quis dicatur.*

14 ANG. † Et aduertas *d* ꝙ carcer dicitur quo
d ties quis non potest exire de loco pro libito
uoluntatis, unde pōt assignari pro carcere to-
tū palatiū Ptāris, uel tota ciuitas Si autem po
nuntur custodes, tunc dr̄ esse in uinculis, ut l.
succurrit. ff. ex q ea ma. ita dicit Ang. in l. qui
in carcerem ff. ꝙ me. ca. ꝙ no. tu iudex qn̄ ex
forma statuti dēs aliquem carcerare, uel non.

ADDITIONES.

a ¶ Causa libidinis *Adde & vide do. Alex. in cō si 1. in 3. vol. Ber.*
b ¶ Tu adde. *Vide tu Bar. in* Consi 16 *Ber.*
c ¶ Appellare. *Adde & vide Ang. in cōs. 256. B.*
d ¶ Et aduertas. *Vide tu Cep. in consi 40.*

AVG. Tu adde quæ dixi s. in gl. in uer.
fama publica proced. in materia carceratio-
nis, quādo dicatur quis detentus. Et adde An.
& Rom. in l. si quis in graui. §. clausos. ff. ad
Sill. quem §. legit Ro. sub §. subuenitur. & qđ
una ciuitas possit assignari pro carcere, hoc
dixit Ang. in l. nullos. C. de exhi. reis.

15 *Carceratus, an possit contrahere, vel testari, vel confiteri in carcere.*

15 ANG. †An autem carceratus *a* possit con-
a trahere vel testari, vel confiteri in carcere, vide ibi Ang. Bar. & Doct. in l. qui in carcerem. ff. ꝙ met. cau & Barto. in l. qui neque. de verb. sig. & Bar. Bal. Ang & Raph. & plene Io. de Imo in l. qui à latronibus. ff. de test.

AVG. Tu adde Bal. in d. l. qui in carcerem. & vide Bal. l. j. C. de confess. Bal. in l. nec non. §. j. ff. ex qui. cau. ma. Bal. in l. si quis in hoc. C. de epi. & cle Pulchram limit. Ang. in l. nemo carcerem. C. de exa. tribu. qui ponit quã do promissio facta in carcere tenet, Bal. in l. ab eo C. quo. & quan. iud.

16 *Carcer quid dicatur, et carceratus qs dicatur.*

16 ANG. † Et ad id quod dixi, quid dicatur carcer vel quis dicatur carceratus, adde quòd habetur in l. verum. & in l. vinculorum. de ver. sig. & Inn. & Io. And. in c. nuper. in princ. de sent. exc. & Ang. in l. qm̃. de cust reo. & in l. 2. C. de exhib. re. facit quòd voluit Bart. & dñi mei, vbi vult ꝙ omnis locus assignatus alicui pro carcere sit carcer. & idem ipse voluit in l. 2. C. de exhib. reis. facit l. Titio. §. j. ff. de condi. & dem. & quod ibi Bart. vide Ia. de Are. & Bar. in l. qui neque. de verb. sign.

AVG. Adde quòd de his satis est dictum s. in d. gl. in ver. fama publica preced.

ADDITIO.

a ¶ Carceratus. *Adde an cõtractus carcerati valeant, & quãdo quis dicatur in carcere, et vide Ful in cons. 176. & Rap. Cu. in cons. 144. vbi ꝙ postquã quis fugit de carcere, quod potest testari. & vide eundem in consi. 157. Ber.*

SVMMARIVM.

1 *Nemo damnandus est, nisi prius ei dato termino ad faciendum suam defensionem, & hanc practicam totus mundus seruat, quod sponte confessum iudices mittunt ad carceres, & apud acta assignat ei terminum ad allegandum quicquid vult ne condemnetur, & ad faciendam omnem eius defensionem.*

2 *Reus confessus est maleficiũ, statim iudex misit eum ad furcas, non dato ei termino ad se defendẽdũ, an poterit iudex in syndicatu sustentari.*

3 *Dilationem per legem scriptam, aut per statutum concessam, non est necesse petere, neque a iudice concedi.*

4 *Defensio per reũ fieri põt etiã, ꝙ ei nõ daretur terminus ad faciendum defensionem suam.*

QVI iudex dictis inquisitis, & cuilibet eorum statuit terminum decem dierũ, ad eorum defensionem faciendam. &c.)

1 †Hoc fit per l. vnius. §. cogniturum. ff. de ques. nemo enim debet dãnari nisi prius dato termino ad faciendam suã defensionem, vt l. rei. §. si ad diem. ff. de re mili. & est tex. cum gl. in l. j. ff. de fur. ita dicit Bar. & Imo. in l. custodias. §. j. ff. de publ. iudi. & Sali. in l. 2. C. de cust. reo. in uer. & hanc practicam seruat totus mundus &c. dic ꝙ totus mundus seruat hanc practicam, quia sponte confessum iudices mittunt ad carceres, & apud acta p̃figunt ei terminum ad allegandũ quicquid vult ne condẽnetur, *a* & ad oẽm eius defensionem faciendam intra quẽ si nullã faciat satis in cõfessione sua perseuerare vr̃ vt simili dr̃ de donatione quæ non reuocatur. vt l. 3. §. si maritus. ff. de do. inter vir. & vxo. Si vero cõfessionẽ suã reuocat, oportet ꝙ causã dicat, quare reuocat, & illã probet, vt l. error. C. de iu. & fac. ig.

ADDITIO.

a ¶ Ne condemnetur. *Adde & vide Alex. in consi. 57 in 3. vol. vbi an repertus in flagranti crimine possit damnari.*

AVG. Adde hic quæ dicam infra in ista gl. in additione vlt.

2 ANG. † Si autẽ aliquis fuit confessus maleficium, & statim iudex misit eũ ad furcas, nõ data ei dicta dilatione ad faciendũ suas defensiones, an iudex possit de iure sustẽtari in suo syndicatu. Bal. in l. nouerint. C. vt intra certem dicit ꝙ aut reus petijt dilationẽ p̃dictã, & tunc iudex malefacit, q̃a eam dare debuit, aut non petijt, tunc iudex non habuit necesse dare, vt l. qui sñiam, & l. cum reis. C. de pę. † In
3 dilactione autẽ q̃ esset ꝑ legẽ scriptã vel ꝑ statutum cõcessa, nõ est necesse ꝙ petat, nec ꝙ a iudice cõcedatur, ut l. si vẽdicari. C. de pœ. ita dicit Bal. plus etiã dicit Bal. in d. l. cum reis. C. de pœ. ubi dicit no. ar. ad q. si iudex dedit dilationem conuicto ad faciendũ suã defensionem, & amici procurant in multis, vel ꝓcurãt ꝙ † at adunantia gñalis ut liberetur, ꝙ ipse iudex non debet ista expectare sed debet facere reum conuictum renũciare dilationi, & face
4 re officium suũ &c. † Sed bñ no. ꝙ licet etiã si non daretur terminus ad faciendũ suam defẽsionem, vel excusationẽ, posset tñ per reum fieri defensio, vt d. §. cogniturum. hr̃, & ibi not. Bal. in l. in crimine. ff. de adul. & extraua. ad

ad repri. in ver. sine figura iudicij. in ver. an
debeat dari dilatio &c. & non est mirũ, quia
defensio est de iure naturali, vnde etiam si vel-
let iudex, non posset eam auferte reo, vt in cle.
pastoralis. de re iud. quis autem defensiones
possit facere, dicere. dicam infra. in gl. proxi.
AVG. Tu adde quæ dicam ĩ. in ista gl. in
vl. add. mea. Quas autem defensiones potest
facere, dicam ĩ. in gl. proxi. quæ incipit compa
rentinquisiti in termino defensionis.

5 *Reus an possit renunciare termino defensionis.*
6 *Defensioni an possit renunciare reus, de qua cõ stat nullam habere defensionem.*
7 *Defensioni renunciatio, an teneat, quando constat reum habere defensiones.*
8 *Defensioni renunciatio an admittatur, quãdo dubium est an reus habeat defensiones.*
9 *Defensionibus quibus possit renunciare reus, & quibus non.*
10 *Confessus maleficium si petat terminũ, non obstante confessione ad se defendendum, quẽ iudex denegat, quia maleficium est notorium, an iudex statim possit procedere ad condemnationem executionem.*
11 *Defensionibus suis an possit renunciare qui in flagranti crimine est repertus.*
12 *Latro famosus an possit suis defensionibus renunciare.*
13 *Defensionibus quando possit renunciari, ponitur casus tertius.*
14 *Defensionibus de præsenti competentibus, an possit in iudicio generaliter renunciari.*
15 *Iudex vt sedet tumultum populi potest pendẽte dilatione facere executionem corporalem.*

5 ANG. † An autẽ reus possit tali termino de
fensionis renunciare. Bart. in l. custodias. in
fi. ff. de pub. iud. & in l. quidam sunt serui pœ-
næ. ff. de pœ. & in l. non tm̃. ff. de app. vr̃ vel-
le ꝙ non possit renunciare, & in d. l. nõ tantũ,
fiebat executio de facto, ꝙ credo verum. dicit
tñ Bal. in l. raptores. C. de epis. & cle. quòd hoc
est verum nisi dicatur talis inquisitus sciẽs se
non hr̃e aliquam defensionem, imo carere oĩ
defensione sponte, & ex certa scientia dicto
termino defensionis renunciauit, tunc talis
renunciatio valet, vnde tu iudex bene no.
quæ uerba apponi facias, vt valeat dicta re
nunciatio, qñ reus termino defensiuo renun-
ciat vide Ange. & Imol. in d. l. custodias, &
Ang. in l. pacto ꝙ in hæredem. ff. de pact. qui
6 dicunt † ꝙ si constet reum nullã hr̃e defensio-
nem, forte quia est insignis latro, tunc potest
renunciare, ex quo ius defendendi non habet,
per ea quæ habentur in l. pronunciarum. C.
de fer. quia per talem renuntiationem non læ-
ditur, nisi quia citius moritur, de quo non vr̃
curandum, ex quo certum est ipsum non ha-
bere defensionem, per d. l. cum reis. C. de pœ.
7 † Si vero constat eum hr̃e defensionem, &
tunc non tenet renunciatio, ut d. l. non tãtũ,
8 ff. de appel. † Si autẽ dubium, sit tũc admitti-
tur renunciatio, sed si eum pęnitet, põt se de
fendere, ut l. j. cum gl. & ibi Bal. C. de fur. sed
gl. in d. l. j. dicit ꝙ si asserat se non habere ali-
quas defensiones quas facere possit, tunc re-
nunciare potest termino, vt ibi ẽt tangit Ang.
hoc etiam fuit de mẽte B l. in l. fi. ff. de fur. ibi
dicit ꝙ non potest renunciari defensionibus,
termino autem sic, alle. Inn. in cap. cum olim
Abb de offi. deleg. Bal. in l. nam & postea. §. si
minor. ff. de iureiur. dicit ꝙ si certum est reum
hr̃e defensiones, ꝙ non tenet renunciatio, quia
læderetur, sed si non hr̃et liquidas probatio-
nes non præsumitur hr̃e, & ego semper pra-
cticaui dictum Bal. in d. l. raptores. Aduertas
tamen ꝙ Bal. in l. fi. C. qui acc. non poss. ver. &
præmitto ꝙ omnis eorũ defensio &c. & ver.
9 super quinto dicit &c. dico † ꝙ legitimæ defen
sioni per quam funditus extinguitur termi-
nus defensionis non potest renũciari. vt l pa-
ctum inter hæredẽ. ff. de pact. sed defensioni-
bus quæ sunt de apicibus iuris statutorũ, &
nõ de iure gentiũ põt renũciari, vt l. si accusato
ribus. C. de acc. in gl. ꝙ dicit procedere de ex
pressa renunciatione, sed tacita & velata re-
nunciatio per lapsum termini bene potest
fieri, & qñ fortior est exclusio temporis quam
renunciationis, vt l. ex facto. §. si quis bonorũ.
ff. ad Treb. ad hoc vt termini datio aliquid
operetur, vt c. pastoralis, de exce. quod no.
AVG. Tu aũt in hac materia adde ea, quæ
dicit Bal. in l. j. C. de confes. in 4. char. in illa
q. quę inci. quæro de qõne quotidiana, Titius
accusatus vel inquisitus, qui dicit allegando
tex. in l. 3. §. si ad diẽ, ff. de re mil. quem. tex.
dicit esse not. ad hoc, quòd si Titius confitet
occidisse Scium, de more est ut detur sibi ter-
minos ad oẽm suã defensionem faciendam, &
quomodo iste talis sic confitens reuocare pos
sit suam confessionẽ iã factã coram iudice, ad
de quæ dicam ĩ. in seq. gl. Item adde in quan-
tum do. Ang. hic alleg. Bal. in l. nouerunt. C.
de obli. addatis ꝙ error est, quia illa l. noue-
rint. est in tit. vt intra cer. tem. &c. Item adda-

tis ꝙ non est uerum ꝙ Bal.in d.l.cũ reis.dicat
id ad quod allegat eũ do. Ang.hic.Itẽ adde ꝙ
dubito ualde ne isti Doc.errauerint dum uo-
lunt ꝙ contra tales ratificãtes & cõfitẽtes de
beat dari ille terminus ad se defendendũ, quia
cum tales cõfitẽtes ꝑ ꝑ suã confessionẽ dicant
inducere quandã notorietatẽ ad quid danda
est talis dilatio & talis terminus. & iõ repe-
rio Bal. no. loquentẽ in isto passu,& aliter lo-
quentem & dicentẽ ꝑ tex.in l.a ꝓcedẽte,C.de
10 dila. ibi in fi. † Vltimo ex isto casu collige
ꝙ si aliquis est confessus maleficium,& petit
non obstante cõfessione terminũ ad se defen-
dẽdum, quẽ iudex denegat,quia maleficiũ est
notorium, ꝙ iudex statim põt ꝓcedere ad cõ
dẽnationem & executionẽ,ꝑ quã interloqua-
tur dilationẽ nõ dãdã,tanquam petitã ꝑ calũ
niã. Vtile est ergo in talibus interloqui,& alle
gat ẽt no. ꝑ Inn. in c.ad petitionem.extra de
accu.Bal.ergo in d.l.2. & sequentes non recte
loquũtur nisi laudando dicamus,ꝙ doct. Bar.
in d.l.cogniturũ procedit.qñ cõstabat aliter
de delicto quã per cõfessionẽ, & iõ in hoc re-
prehendo magis Lu.Ro.quã aliũ Doc.q oĩum
rerum singulariũ professus est hr̃e memoriã,
qui Ro.ignorauit illam singularẽ doctri. Bal.
in d.l.a procedente. dũ ipse Ro.late posuit istã
materiam in ru.de arbi.in 5. char. & maxime
illum art.an huiusmodi defensionib.possit re
11 nunciari.† qui dixit ꝙ si quis est inuentus in
flagranti crimine, talis põt renunciare defen-
sionib.suis,quia potest de facto puniri,allegat
12 Bal.in l.ut uim,ff.de iu.†Item hoc fallit etiã
in publico & famoso latrone. alle. Bal. in l.
13 prouinciarum,C.de fer.†Aliã & tertiã limita
tionem ibi tradit,& multa ibi allegat q̃ parũ
esset hic transcribere,& facit mentionẽ de do
ctri. Bal. in l. j. C.qui acc. Et qũo in hoc passu
est alteratio inter Bar. in d. l.custodias & Bal.
in l.in pecuniarijs,ff. de fer. Tene tamen men-
ti pulchra uerba quæ posuit Ang.in l.sed si
14 quis,§.quæsitũ,ff.si quis cau.dicit † ꝙ defen-
sionib.de præsenti cõpetẽtib.quis bene põt re-
nunciare generaliter in iudicio. habet .n. noti-
tiam causarũ,uñ imputet sibi.auth.iubemus,
C.de iud.Et subdit ꝙ hac practica hodie utun
tur assessores,cum faciũt dãnandos renunciare
termino,adiuncta cã, ꝙ nullã defensionem ha
bent. Clamat.n.Ang.ipse contra tales,& maxi
me exclamat, dicens ꝙ caueãt ipsi assessores,
ne supra se & filios eorum cõuertantur,si ini
que fecerit. per tex. in auth. in corpore, iu-
siurandum. adde no.in l. ictus fustiũ.ff.de his
qui no. infa. Adde in hac materia dicta Bal.
in l.raptores, C. de epi. & cle. & Bal.in auth.
habita, C. ne fi.pro pat. Bal.in l. fi. C. de fer.
Bal.in l.si accusatoribus.ff.de accu. Bal.Ang.
& Sal.in auth.iubemus, C. de iud.per Ang.in
l.j.ff.de fur.& balnea.per Ro.in l.alia.§.elegan
ter, ff. sol. ma.per do. Abb.in c.fi.de pac.in j.
col.Bar.in c.j.in j.col.ext.de iu. Bar. in l. Sti-
chus,ff.de pe le.Bal.in c. cum nõ ab homine.
in fi.de iu.Io. An. Pe. de Anc.Do.de S.Ge.in
in c.cum C.laicus ext. de fo.comp.in 6.Bar.
in l.qui ult.in fi. ff. de pœ. Et certe ultra oẽs
locutus est Ang. in hac materia in l.tale pa-
ctum,§.qui prouocauit,ff.de pac. in repe.sua,
in 12.co.ibi eum oĩno uide si uis habere ueri-
tatẽ istius passus,& uide q̃ dixit Ro. in sing.
suis 499. 2.anni.quod incip.licet iudex proce-
15 dere non possit. ubi dixit † ꝙ iudex ut sedet
tumultum populi potest pendente dilatione
facere executionem corporalem, uide Doct.
in l.si filio exhæredato, ff.de iniu.testa.maxi-
me Ang.& dixit Dom.Catal.in q.197.in ma-
teria syndicatus.

SVMMARIVM.

1 *Confessus in parte vel in toto, an possit suã cõ-*
fessionem reuocare.
2 *Confessio in criminalibus perseuerata, an reuo-*
cari possit.
3 *Confessio iurata, an reuocari possit.*

Die xv. Decembris.

COMPARENT *dicti inquisiti, & qui*
libet eorũ i termino defensionis, et ꝓ eorũ de
fensione ꝓduxerũt instrũm pacis, et alia ꝗ
est in filza & infrascriptos testes &c.) Sunt
tria aduertenda. Nam aut reus primo cõfessus
fuit oĩa, aut negat oĩa, aut partim negat, &
partim confessus est, ut supra dictum est
1 in tribus glos. † quando confessus fuit in
parte uel in totum, tũc in termino defensorio
a põt cõfessionem suã reuocare ut erroneam
in pri-

ADDITIO.

a ¶ Vt erroneã. *Adde & vide Ro late ex ordiẽte*
materiã in cõs. 391. Ale. de Ime in cõs. 50. & in
cõs 102. in 1. vo & ĩ cõs. 120. 3. li & quo cogno-
scatur cõfessio erronea, vide Rap. Cu in cõs 27.
et cõs 160. es an cõfessio in criminali possit reuo
cari vide Fran de Aret. consi. 147. & quando
possit modificari cõfessio in criminali, vide Ale.
in consi. 1. in 3. vol. Ber.

in prima instantia, & si eam in prima instā
tia nō reuocauit, pōt eā in cā appellationis
reuocare, & cām reuocationis exprimere,
vt no. gl. Bar. & Ang. in l. creditor, §. 1. ff. de
app. & ibi Ang. no. Bar. in l. 2. C. quo. appe.
nō reci. & no. Bal. in l. ī minoribus, C. de his
qui. vt ind. sed Nic. Mata. & Bal. in l. fi. C. de
prob. dicūt ꝙ talis reuocatio cōfessionis nō
pōt apud acta fieri vt ꝓsit reuocatio, si ad-
sint alia indicia indubitata, q̄ iūcta cū cōfef
sione faciūt fidē iudici, nisi reuocās ꝓbaret
cōtrariū ꝑ alia indicia cōtraria, ꝙ dēt eē no
tādū, sed Sal. ibi hoc exēplū nō placet, ꝑsup
posito ꝙ alia indicia ꝑ se nō essent sufficiē-
tia ad codēnationē. Rō est, q̄a frustra essent
leges, q̄ reuocationē ꝑmittunt, sine alicuius
causæ ꝓbatione, dic vt ibi per Bal. & Sal. &
sic uides, ꝙ Sal. tenet indistincte ꝙ s. dixi, vi
delicet oī casu ꝓdesse reuocare suā confes-
sionē, & ita uidi practicari, sicut dicimus in
ciuili ꝙ indistincte pōt cōfessio vt erronea
reuocari, & reuocabitur probando rē se ali-
ter hr̄e, vt plene no. Bar. in l. non fatet, ff. de
cōfes. & in criminali ad similitudinē ciuiliū
ꝓceditur, vt l absentem, ff. de pę. igitur, &c.
AVG. Tu aūt in hac materia, adde & con
sidera, ꝙ Bald. in d. l. fi. C. de proba. expresse
dicit ꝙ licet cōfessio initiata non possit re-
uocari, tn̄ reuocatur ꝓbando contrariū, s. rē
aliter se hr̄e, & ita etiam refert eum ibi Sal.
2 † Item adde & limita non procedere in cri-
minalibus vbi cōfessio fuisset perseuerata,
quia talis cōfessio nō pōt reuocari, hoc fuit
singulare verbū Spe. in ti. de cōfes. §. fi. ver.
sed nunquid in criminalibus, & ipsum seq
tur ibi Io. And. allegando ꝙ Iac. Baldui. &
Alb. Gal. idem voluerūt, & certe ista est mi-
rabilis & noua decisio in ista materia, & pe
riculosa, & corroboratur ista mirabilis do-
ctri. per ea quę latissime dixi in l. j. ff. de leg.
j. in addi. meis, vbi posui materiā quantum
plus pōt actus geminatus q̄ actus simplex,
& per ea q̄ tradit Bar. in l. cum scimus, C. de
agri. & censi. li. xi. qui dicit ꝙ licet confessio
facta per verba enunciatiua non p̄iudicet,
tn̄ si est confessio geminata p̄iudicabit. Itē
confirmatur per doctr. Io. An. in ti. de don.
inter vir. & vxo. in rub. qui voluit ꝙ contra
confessionem geminatam non potest oppo
ni exceptio non numeratæ dotis. Sed aliàs
audiui illustrem genitorem meū tenere cō
trariā partem, & in medium adducebat in
indiuiduo doctr. do. Ant. de Bu. in c. fi. extra
de confess. in 19. col. qui faciēs mentionem
de illa doctr. Spe. in d. §. fi. ibi do. An. de Bu.
dicit ꝙ pro dicto Spec. est gl. in terminis in
c. ex literis, extra de diuor. & ꝙ per p̄dictam
doctr. datur ista regula, ꝙ vbi confessio est
deliberata, quia datus est terminus ad rn̄-
dendū & ad liberādum, nunq̄ admittitur re
uocatio cō fessionis, sed dicit ibi d. An. ꝙ pu
tat ꝙ in criminali admittat reuocatio nisi
iurauerit plenā dicere ueritatē circa inqui-
sita, quia nō posset tanq̄ ostendens se periu
rū admitti ad reuocationē, ad excusationē
bene admitteretur, vt in c. dilecti, extra de
accu. duntamen esset talis excusatio quæ in
toto non perimeret confessionē quo ad fa-
ctū, vt ibi no. & vbi deliberate quis confite-
tur, licet difficilius admittatur, admittitur
tn̄, sed cum maiori cognitione, & ad hoc al-
le. Io. An. in c. cū in positionibus, de iureiu.
li. 6. in nouel. Quinimo fortius ibi dixit d.
Ant. de Bu. ꝙ forte posset dici ꝙ dato ꝙ iu-
rauerit plenā dicere veritatem, posset illam
reuocare, quia iurat plenā dicere veritatem
de eo qđ scit, si ergo probabili errore facti
deceptus sit in eo quod confitetur, ex hoc
nō est periurus iurans falsum. Non ob. d. c.
dilecti, quia dicit ibi ꝙ illa nō probabāt er-
rorē probabilem, & certe ista sunt menti te-
nenda, quia cōiter isti malefactores confitē
tur, dato primo sibi iurō per officiales, & vi
de doct. maxime do. Ant. de But. & A b. in
d. c. dilecti, an ista confessio iurata possit re-
uocari, adde quæ j. allegabo. Adde not. per
Bal. in l. j. C. de confes. in pe. col. qūo isti ma
lefactores reuocant confessionem suam ne
subijciantur tormentis, quando coram alio
iudice cōfessi sunt. Ego non dubito ꝙ sem-
per confessio pōt reuocari probando contra
rium, loquor in criminalibus, quia ad defen
sam semper probationes, & quandocunque
debent recipi ne innocens indebite punia-
tur, per l. diui fratres, ff. de pœ. etiam si sen-
tentia esset lata, intelligo prædicta dummo
do calumniose ista non fiant, per ea quę no.
Bald. in l. a procedente, C. de dilat. † An au- 3
tem confessio iurata possit reuocari. Adde
Roma. in l. si vero, §. de viro, ff. solu. mat. in
21. fallen. & do. Ant. in cap. cum dilectus, de
success. ab intes. in pen. col. & Bart. in l. cum
quis decedens, §. cum quis codicillis, ff. de
leg. 3. Ang. in Auth. de iureiu à mor. præst.

circa fi.& Bal.in l.cū parē.§.filius matrē, ff. de leg.2.Dom.de S.G.in c.fi. de iureiu.li.6. Imo. vltra oēs ponit in repe.c.cū cōtingat, de iureiur.in 31.char.Bal. in l.si creditoris, C.de fideicō.& Bal.in rub.C. res inter alios acta,in vlt.col.Bal.in l.rōnes, in 2.col.C.de proba.& Bal.in auth.quod obtinet.C.eo.

4 *Instrumenti pacis productio quādo fieri valeat.*

4 ANG.† Itē pōt producere instr̄m pacis si statuto cauetur ꝙ ꝑ ꝑ pacem minoretur pęna siue sit habita pax ab offenso, siue à patrefa.qñ filiusfa.est offensus,qm̄ de iniuria filiofa. illata pr̄ eius pōt facere pacē,vt no. Bar.in l.in ꝑsonā,ī prin̄.ff.de pac.& est tex. & ibi Bar.ī l.sed si vnius.§.filius.ff.de iniu.

AVG.Adde quod infra dicam.

1 *Instrumenti pacis vulnerum tātum producti, an sibi prosit, si ex dictis uulneribus mors fuerit secuta.*

5 ANG.† Quid aūt si producit instr̄m pacis, & de vulneribus tm̄, & tñ ex dictis vulneribus secuta est mors,an sibi prosit, Bart. in l.dāni,§.Sabini,ff.de dā.inf.dicit, aut est remissa actio iniuriarū,& non vr̄ facta pax de morte,vt l.si duo patroni,§.Iul.ff.de iniu.aut remisit iniuriam, & tunc aut vulnus erat lethale, & oīa remissa vr̄r,vt d.§.Sabini, aut prima facie nō erat lethale, & mors nō vr̄ remissa, vt l.ita vulnerat⁹,ff. ad l.Aq. intellige tñ qñ vere mortale erat, aliàs si ex alia cā mors seq̄retur, nō teneretur,vt l.qui occidit,in fi.ff.ad l.Aq.quia tunc magis ex sui culpa,q̄ ex vulnere dr̄ mortuus,vt d.l.itē vulneratus, & l.idem iuris,& ad hoc singu. vide Bal.in c.j.qui.mo.feu.amit.

AVG. Adde tñ ꝙ in quantum s̄.dictum est ꝙ pater pōt remittere iniuriā factam filio.Limita duobus modis: primo,dummodo illa iniuria facta filiofa. sit facta à quodam extraneo,secus si à persona coniuncta, quia pater illā iniuriam non remittit, hoc est singulare verbum Bar.per illum tex.in l. Lucius,ff.sol.matr.& ibi etiā Ro.sequitur, & Ro.in sing.suis, sing.60.& vide Mod.in d.l.Lucius,& ꝙ ibi dixi. Item adde aliam limit.si dicta iniuria etiam sit facta ab extraneo,ad hoc vt pater remittat illam iniuriā, opus est ꝙ pater non sit vilis persona, per tex.& ibi Bart.in d.l.sed si vnius,§. filiofa. & an producto instr̄o pacis de vulneribus, vr̄ pax remissa de morte. Ad hæc etiam vide dicta Bart. & Moder. in l.fideiussor magistratus, ff.de fideiusso. & vide Mod.in d. §.Sabini.

6 *Productio pacis a defuncto, si statutum dicat, quod debet habere pacem ab hærede, an sibi prosit.*

6 ANG.† Quid si producit pacem à defuncto, & statutum dicit ꝙ debeat hr̄e pacem ab hęrede,an sibi prosit? Bar.no.in d.§.Sabini,& dicit ꝙ vr̄ ꝙ idem sit, cum aliàs dicatur ꝙ qui habet aliquid à defuncto dicatur hr̄e ab eius hærede, vt l.tale pactum, ff.de prob.Sed contrarium determinat Bart. ibi, quia fauore hæredis hoc est introductum. Igitur testator non potest remittere, l.pen. vt in pos. leg. quia ex hoc quis inuitaretur ad delinquēdum,cum vulneratus expectās mortem de proximo de facili faceret pacē, vt dicit Bar.in d.§.Sabini, ꝙ est tenēdum, ſm Imo.ibi,licet Bal.in l.2.C.de lib.& eo. lib.teneat contrarium & male.

AVG.Tu in hac materia adde,ꝙ Imo.late posuit istam materiam in l.4.§. Cato.in fi.ff. de verb.obl.& ibi facit mentionem de ista altercatione inter Bar.& Bal.& tandem reprobata opi.Bal. sequitur Bar.& idem dixit Imo.in d.§.Sabini, sed Sal.latissime disputans istā materiā in d.l.2.C.de lib.& eo. lib. sequitur Bal. contra Bar. & vide in hac materia bonum tex. in l.si ego,§.j.ff. de iure do. qm̄ ad istud propositū allegauit Bal. in l.j.C.cō.de le.ī fi.ibi,sed pone testator,q̄ tex. vr̄ velle innuere ꝙ necessarium est hæredem sequi voluntatē defuncti,non recede rem ab opi.Bar. q̄ sequitur Ro. in d.§. Sabini,& eā probat per bonas rationes,& ibi dicit,ꝙ istam partem Doct.sequuntur.

7 *Statuto dicente, quod habeat pacem ab hæredibus, si sunt plures hæredes, & offendens habeat pacem ab vno tantum, quid erit dicendum.*

7 ANG.† Quid autem si statutum dicit, ꝙ habeat pacem ab hæredibus, & sint plures offensi,& ipse habuit pacem ab vno tantū? no.Doct.in l.2.C.de lib.& eo.lib.ibi dicunt per illam gl.ꝙ fuit Bononiæ consultum,ꝙ non valeat,nec tali producenti talis pax sibi prodest,quia oēs hæredes in solidū sunt offensi, igitur non sufficit pax ab vno facta, Bar.in l.eadem,§.Cato. in fi.ff.de ver. obli. dicit ꝙ stari debet maiori parti, vt l.fi.C.q̄ bo.ce.pos. & sic nomen hæredis est nomen distributiuū,vñ in distributiuis ꝙ facit ma-

ior pars ab omnib.factũ vr̃.Bal.aũt ĩ d.l.2.
dicit,ꝙ dẽnt attendi verba statuti. Nã aut
loquitur in singulari,aut plurali.Primo ca
su, si ĩ singulari, sufficit si ab uno hr̃de sit
bona fide facta,vt l.furti.§.ꝗ pactũ.ff.de in
fa.Secũdo casu aut ĩ plurali,& tũc oẽs colle
ctiuè debent facere pacẽ,aliàs non prodest
reo.Ang.vero ĩ d.§. Cato.dicit aut statutũ
totaliter pęnã remittit,& tũc omniũ cõsen
sus reqrit̃,vt l.ꝑ fundũ.ff.de ser.rust.pręd.
& ibi vide Flo circa fi.Nec ob. l.maiorẽ. ff.
de pact.ꝗ̃ Bar. alle. quia loquit̃ in casu qñ
pars & non totũ remittitur.Si vero statutũ
loquitur ꝙ ꝑꝑ pacẽ minoretur pœna, tũc
tenet opi.Bar.cum trib. limitationib. Pri
mo si vnus fecit pacẽ corã alijs non cõtra
dicentibus,ꝗa illi alij vident̃ consentire,vt
l.cõsilio.§.fi.ff.de cur.fu. Scđo nisi ĩ nume
ro illius maioris partis sit fęmina, ꝗa illa
vox nõ dẽt attẽdi vt augeat numerũ,qm̃ fę
mina non dr̃ leuare faidã, vt no.gl.c.j. an
mu.vel ali.ĩpe.c.j.col.x. & ꝗ feu.da.pos.c.
j.§.hic aũt,in fi.mag.gl.Tertio lĩta,nisi in
numero maioris partis essent cõsanguinei
occisi,ĩ alia parte essent hr̃des extranei, ꝗa
cõsanguineorũ vox pręualet,vt l.si cui.§.j.
ff.de accu.& l.3.ff.de li.cau.& ꝑ hãc opi.se
quitur Imo.in d.§.Cato. & Ro.ibi, de hoc
vide ẽt ꝑ Flo.ĩ d.l.ꝑ fundũ ,ff.de ser.ru.p̃d.
in d.l.2.C.de li.& eo lib.uide Ang.& latius
Bal.in l.j.ff.de pac.sed in dubio,qñ statutũ
dicit,ꝙ habeat pacẽ ab hr̃de,intelligitur de
filio ad quem prĩcipaliter spectat uĩdicta,
ita dicit Bar.in l pro hærede,§.fi.ff.de acq.
hæ.& in l.si filius qui patri,de vul.& pup.

AVG.Tu aũt in hac materia,adde ꝙ Pe.
de Anc.in d.c.2.extra de iu.pat. tenuit opi.
Bar.in d.§.Cato, & idẽ facit Bal ĩ c.cũ oẽs.
ext.de consti.in 2.char.& ad idem alle.Bal.
in l.cum inter,C.de fideic.lib.Sed ibi limi-
tat opi.Bar.ꝙ uerũ est,ꝙ sufficit hr̃e pacẽ à
maiori parte hæredũ,& nõ ab uno,nisi ille
unus fuerit magis idoneus,quia masculus,
& aliter fęmina,sed ꝙ unus hęres solus pos
sit facere pacẽ,tenuerunt Cy.in l.j.§.fi.ff.de
acq.her.& Bal.in l.j.ff.de pact. cũ limitatio
ne,de qua ibi ꝑ eũ.Ang.uero,& Pau.de Ca.
in d.§.Cato,dicũt,ꝙ de ęquitate approbãt
opi.Bar.aliàs nõ.Et de materia uide ꝑ Gul.
Ang.& Bal.in l.& seruũ,§.hodie,ff.de pac.
& vide Imo.Ro.& Raph.multũ subtilizan
tes in ista materia iura ꝗ allegantur pro,&
cõtra ĩ ista materia,'sed latissimè vide Alb.
de Ros.ponẽtẽ in ista materia.& late dispu
tantẽ in 3.par. statu.q.28.& breuiter ibi cõ
cludit,ꝙ sufficit hr̃e pacẽ ab vno, cũ hoc sit
quid indiuiduũ,& ibi refert Dy.& Oldr.ita
tenuisse in ista materia.& alle.Raph.dixis-
se in ista materia,ꝙ pro ista parte ita fuit iu
dicatũ.Gan.vero in trac.malefi. sub rub.an
pax facta de vulnere videatur facta de mor
te.in ver.sed pone statuto caueri, ꝙ si bãni-
tus habuit pacẽ a defuncto,vel eius hr̃de.te
net ꝙ oẽs debent consentire,& non sufficit
habere pacẽ ab vno hr̃de.Et miror, ꝗa di-
cit,ꝙ Dy.hoc voluit,& Sal. multũ elegãter
loquitur in d.l.2.de lib.& eo.li. vbi optime
probat istã partẽ, & hęc affirmauit Bal. ĩ l.
fi.C.de auto.pręst.& vide Alb.de Ros.in 4.
par.statu.q.x;.& vide Imo.& Ro.in l.ꝓ hę
rede,§.fi.ff.de acq.hæ.Item in quãtũ supra
cõclusum est,ꝙ ꝑꝑ vocẽ,Fęmina,nõ dr̃ ma
ior pars.ꝗa fęmina nõ põt leuare inimici-
tiam.Addatis ꝙ Bal.in l.Titia,§.Lucius, ff.
de le.ij.& Bal.in l.ꝓ hærede.§.fi.ff. de acq.
hæ.dicit ꝙ illa opi.gl.est falsa,ꝗa illa gl.lo
ꝗt̃ ſm cõsuetudinẽ Lõbardiæ. secus ĩ alijs
locis. Secũdo,ꝗa permissum est mulieri,ꝙ
vindictã iniurię alienę faciet.l.sororẽ.cũ si.
C.de his qui.vt indi.& idem facit Ro.in d.
§.Cato.& isti allegant pro illa parte tex. in
l.3.§.ꝓhibuisse,ff.ad Syll. vbi ancillæ sicut
seruo ꝑmittit̃ defensio ꝓ dño. & idẽ dixit
Ro.ĩ d.§.prohibuisse.Reliqua dicatis,vt la
tissime vltra oẽs Mod. dixi ĩ addi.meis, ĩ d.
§.Cato.quẽ §.soléniter legi in 26.anno æta
tis meæ,& an fœmina possit reddere pacẽ,
vide oĩno Ang.in cõs.286.quod incip.viso
facto & statuto,& in cons. suo 75.incip. ex
themate p̃sumpto duo oriunt̃ dubia. & ma
teriam istã pacis late posuit do.Nel.in trac.
bannit.in 3.par.ij.temp.in pluribus quęst.
ibi vide,& maxime in q.49.

8 *Statuto dicente, quod habeat pacem a filijs oc-
cisi an sufficiat habere a spurijs.*

8 ANG.†Quid si statuto dicitur.ꝙ habeat
pacẽ a filijs occisi,an sufficiat hr̃e a spurijs?
vr̃ ꝙ sic,quia sonat in naturalitate,vt l.tute
las,ff.de ca.di. ergo vr̃ ꝙ sufficit, ꝙ spurius
faciat pacẽ,& hoc vr̃.expressè tenere Cy.in
l.quisquis,C.ad l. Iu.maic.& Bar.ĩ l.2.ff. đ
acc.& l.tutelas,ff.de cap.di.& in l.ꝓnuncia
tio,§.familiæ,ff.de ver.sig.Sed cõtrariũ vr̃,
ꝗa spurius nõ est noĩandus filius vt ĩ auth.

ex cõplexu.C.de ince.nup. & ibi Bart. & in
tm̃ ꝙ à patre nõ est alẽdus, nec aliquid par-
ticipiũ haberet cũ patre de iure ciuili, vt ibi
hr̃.& in d.auth.& in corpore vñ sumitur, fa
cit auth.licet.C.de nat li.& in ca.per vene-
rabilẽ,ꝙ filij sint legi.ergo non cõprehẽdit
à statuto ꝙ est ius ciuile municipale, vt l.
oẽs populi.ff.de iusti.& iu.& sic statutũ nõ
restringitur, vt spuriũ cõphendat, vt l.lege
Iul.§.j.ff.de ri.nup.& sic statutũ recipit in
terptationẽ passiuã de habilitate. l. vt gra-
datũ.§.sed si lege.ff.de mun.& ho.cõfirma
tur hoc,ꝗa ad hæredẽ spectat vindicta occi
si.l.j.& l hęredes.ff.de his qui vt indi.vnde
statutũ ꝙ dicit de filio, intelligitur de filio
qui sit, vel esse possit hæres ad quẽ spectat
vindicta & ꝑ consequẽs pacẽ facere: vnde
posito ꝙ ex mente dicti statuti cũ loquitur
de filio, simpliciter posset ẽt intelligi de fi-
lio naturali tm̃, & ita loquat̃ op. Bar. & iu
ra sua, tñ non põt intelligi in spurio, vt di-
ctũ est, facit gl.in l.quia mater.ff.de in ius
voc.& no.plenè Im.in l.ex facto.§.si ꝗs ro
gatus.ff.ad Treb.& ad iura Bar.patet rñsio
ꝑ no.ꝑ gl.in cle.j.de baptis.& ita consuluit
Fran.de Ramp.& Sali.& plures alij Doct.
in consi.quod incip.super primo dubio, vi
delicet, an filius spurius, &c.

AVG. Tu aũt in hac materia cõsidera.
ꝗa pro decisione huius q̃stionis vidẽda es-
sent dicta Bal.in c.naturales.si de feu.desu.
cõtrouer.fue.& Bal.ĩ l.ius ciuile.ff. de iust.
& iu.& Bal.in l.parentes.ff.de in ius voc.&
Bal.in l.gñaliter.§.autem.C.de inst.& sub.
& Bal.in l.2.§.dñi.ff.ad Sil.& Bal.& Doct.
in l.Lucius.§.fi.ff.de leg.2.& Bal. in ru.C.
qui acc.non pos.& Bar.in l.hos accusare.§.
omnib.ff.de accu & Bal. in l. id qd̃ paupe-
rib.C.de epi.& cle.vbi alle.Dy. consuluisse
qd̃ spurij dicuntur coniunctæ personæ, &
Mod.in c in his.de fi.presby.& latissime ꝑ
Mod.in c.nonnulli. ext.de rescri.

9 *Inquisitio fit contra Titium, opponitur ꝙ est cle-
ricus vel aliquid aliud, cuius cognitio ad iudicem
laicum non spectat, quid erit faciendum.*

10 *Clericum se fecit Titius in fraudem delicti com
missi, an istud patrocinabitur ei, & dat o quod
non, iudex tamen laicus non faciet ipso facto exe
cutionem contra eum.*

9 ANG. †Quid aũt si opponitur ꝙ ipse in-
ꝗsitus est clericus vel aliquid aliud, cuius
cognitio ad iudicẽ secularẽ nõ spectat, ꝗd

a erit? a Rñdeo interim morabitur in carceri
bus sub iudicis secularis custodia si erat ta-
le delictũ, ꝑꝑ qd̃ poterat detineri uel si erat
fideiussoribus relaxãdus manebunt adhuc
fideiussores obligati, & interim iudex lai-
cus supersedebit, donec talis cã incidẽs fue-
rit ꝑ iudicẽ ecclesiasticũ terminata, ut no.
Inn. in c.ut famę, de sen.exc.& facit quod
10 no.Bal.in l.addictos, C.de epi.aud.† Aduer
tas ꝙ si fecit se clericũ in fraudẽ delicti cõ-
b missi an sibi patrocinet r, uide Io.And. b &
Doct.in c.j.de oblig.ad rat & Bar.in l.j.ff.
de poe.& Bal.& Sal.in l.officiales, C.de epi.
& cle.Sed etiã si nõ patrocinetur tñ iudex
secularis non potest contra eum ipso facto
facere executionẽ in ipso facto, ita no.Bal.
in authen. causa quæ cum monaco, C.de
epi.& cler.& Dy.& Bar.in d.l.j.

ADDITIONES.

a ¶Quid erit. *Adde & uide Fulg in consi.119.
ubi etiam ponit quis debeat cognoscere, an cle-
ricus amiserit priuil.cler. & sub cuius custodia
teneri debeat. si aũt post delictũ ꝗs est effectus
clericus ꝗ debeat puniri uide Old in consi.4.Be.*
b ¶Io.And. *Vide eũdẽ in quadã qõ.quã reperies
in tract.Bonifa.de Vitalinis.*

AVG. Tu aũt in hac materia, adde pul-
chra uerba Pet.de Anc. in repe. regulæ, ea
quæ.extra de reg.iu.in 12.q.prin.& uide in
terminis Doct. maxime Domi.de S.Gemi.
in.c.j.de cle.coniu.in §.fi.in fi.qui no.loqui
tur, qui tenet ꝙ ille detentus non debet re-
mitti ad iudicem ecclesiasticũ, sed iudex ec-
clesiasticus debet ꝓnunciare, an ille sit cle-
ricus uel non, & gaudeat priuilegio clerica
li, & interĩ supersedebitur ꝑ iudicẽ laicũ, &
alle.Do.de Ro.hoc idẽ uoluisse, & certe re-
peri do.de Ro.in sua decis.234.qui not.lo
quuntur. & de materia vide Pet.de Anch.
in sua dispu.quæ incipit, laicus quidam.&
do.Abb.in c.at si clerici.de iud.& do.Card.
in c. perpẽdimus, de sen.exc.& Cald.in cõs.
suis.Item de eo qui post delictũ facit se cle
ricum, uide per Io.And.in addi.Spe.in tit.
de reo.in prin.ꝑ do.Ant.de Bu.in c.propo-
suisti.extra de fo.cõp.qui multa alle.ꝑ Bal.
in l.fi.ff.de pę. ꝑ legistas in l.pe.ff.de nox.
post Bar.plene ꝑ Pe.de Anc.in repet.regu
læ, ea quæ.in 12.q.prin.per Mod.in l.non
solum, §.fi.ff.de excu.tut.post Bar.ꝑ Bal.in
l.cum quædã.ff.de iurisd.om.iud.ibi lateꝑ
Mod.

Mod.bene faciũt no.per Bal.in l.si crimen.
C.de ord.cog. qui ponit de eo qui post cita
tionē de se facit se clericũ,& vltra s.alle.vi-
de Bald. in l.si quis decur. C.de fal. per do.
Bar.in d.l.j.ff.de pę.per Bal.in l.j. C.an ser.
ex suo fac.per Ang.in l.si quis postea, ff.de
iud.ꝑ Mod.late in l.cũ quędã puella, ff.de
iuris.om.iu.Al.de Ros.in j.par.statu.q.41.

11 *Fure dicente, ꝙ subtraxit rem Titio putando illum esse permissurum, quid erit dicendum.*

12 *Fur an liberabitur si compareat dominus pro suo interesse, & furem excusando dicat illud fuisse factum sua voluntate.*

11 ANG.†Quid si fur dicat, ꝙ qñ rem subtra
xit Titio, putauit sibi dñm permissurum?
Rñdeo,nō creditur ei,cum furari sit de ge-
nere prohibitorum, & nemo credit cōsen-
tire nisi expresse probetur consensus, ut l.
qui uas,§.vetare,ff.de fur.nisi ex aliquibus
a coniecturis *a* id probet,ut puta quia domi-
nus cōmodauit equũ vsq; ad uillã, credere
potuit ꝙ ēt ꝓ lōgiori via cōcederet, vñ ex-
cusatur,iuxta no.ꝑ gl.in §.placuit,Insti.de
obli.q̄ ex quasi del.nas.ita determinat Bar.
12 in l.inter oēs,§.recte,ff.de fur.†Quid si cō-
paret dñs ꝓ suo interesse & furē excusat di
cens illud factũ fuisse sua voluntate,an ꝑꝑ
hoc reus liberetur? Bar.in d.§.recte. dicit ꝙ
b in dubio talis confessio dñi non ꝑiudicat *b*
reipublicæ,q̄n reus ad vindictã publicã pu
niatur,arg.no.ĩ l.2.§.fi.ff. si ex nox.ca.aga.
nisi appareāt aliqua ĩdicia de suo cōsensu,
vt quia erat consanguineus vel amicus val
de.& erat res parua,vel erat consuetus talia
concedere.ar.l.si seruus,ff.de don. inter vir.
& vxor. aliàs de facili multi fures possent
euadere contra ius, & istam opin. sequitur
Bal.in l.transigere,C.de transact.

AVG. Tu aũt in hac materia adde ea q̄ c
dixit Bal.in l.falsus,C.de fur.in 3.col.q̄ di-
xit,ꝙ verũ est ꝙ nō credit in dño rei subtra
ctæ, ꝙ de cōsensu suo fur cōmiserit furtũ,
tñ limitat hoc nō procedere nisi vltra asser- a
tionē dñi iurm interuenerit, quia tũc credi b
tur ei,& ibi uide Bal.allegātē bona iura, &
dixit Ang.in l.q̄ vas,§.vetare,ff.de fur. ꝙ si c
furtum est commissum personæ cui erat
gloria agnoscendi, ꝙ excusatur fur,q̄ dicit
quòd fecit furtum credens dominum per-
missurum, alleg. Iacob. de Are.ita voluisse
in l.si quis hoc genus, C.de epi. & cler.Sed
Ang. in d.§. recte. dicit ꝙ de facto hoc non
obseruatur.Et inquantum dictum est quòd
si fur est persona coniuncta,vel aliàs habet
amicitiam cum domino rei subtractæ, &
dominus confitetur quod de consensu suo
furtum est factum,quod releuatur isto casu
fur a pœna furti.Adde ꝙ ad hoc idem affir
mauerunt Canonistę, maxime dom.Abb.
in ca.dudum, el 2.extra de electio.Et idem
do.Abb.post Doct.in capit.j. extra de præ-
sump.qui faciunt mentionem de doctrina
Barto. in hac materia in d.§.recte. & vide
Bald.in d.l falsus.& Salice.& Moder. in d.
l. transigere. & dicit Angel.in d.§. recte.
quod omnia ista relinquũtur arbitrio iu-
dicis,& bene per l.ait prętor, ff.de iure del.

13 *Inquisitus si compareat & dicat, potuit impune occidere, quia erat bannitus, quid erit dicendum.*

13 ANG.† Quid si dicat,ꝙ potuit impune
occidere,quia ille erat bannitus. Respōdeo
ꝙ nō tñ inquisitus potest hoc facere,dedu
cere,& allegare per se,sed etiam quilibet,vt
tanquam unus de populo potest hoc facere
& comparere coram iudice,& ostendere,&
ꝓducere bannũ illius occisi,& allegare sta-
tutũ quo potuit impune occidi, & statim
accusatio vel ĩquisitio non recipit,nec suꝑ
ea ꝓceditur,& sic talis exceptio ualet,uide-
licet ꝙ ille potuit ĩpune occidi si opponit
ad ꝓcesũ,ita dicit Bar.ĩ l.si seruus,C.đ his
q̄ ad eccl.cōfu.& ēt q̄ primũ iudici cōstite-
rit de dicto bāno, statim iudex pōt circũdu
cere dictũ processum cōtra occisorē,q̄a sibi
constat notorie ꝙ illud delictũ est impuni-
bile:ita no.dicit Bar.in l.vbi pactum. C.de
trans. & in l.pe.§.ad crimen,ff.de pub.iud.
ver.quæro procurator habens mandatum
&c.& ibi Imo.& domi.Franc.de Alberg.de
Are.in l.3.C. de accusat. quod perpetuo *c*
no.

ADDITIONES.

a ¶Coniecturis. *Adde Fulg.in cons.390. Ber.*

b ¶Præiudicat. *Adde Ro.in cons.406 et Alex.de Imo.in cons.1.in 3.uol.Ber.*

c ¶Quod perpetuò no. *Adde tu & vide Pau.de Ca.in cōsi.33.in primo impressis, ubi uoluit quod stante statuto ꝙ contumax habeatur pro confesso, & occidens bannitum patiatur se poni in banno propter contumaciam, ꝙ tamen potest comparere & allegare quod occidit bannitum, quia nō negat crimen, sed qualificat. Ber.*

no.qa isto modo vidi multos defendi, nec est opus ꝙ homicida cōpareat vel procuratorem siue defensorem cōstituat, sed vnus vt quilibet de populo compareat & prædicta alleget, & bannum producat occisi pro suo & dicti populi interesse. & ita Bononię vnum amicissimum meum euasi.

AVG. Tu autem in hac materia adde ꝙ Iac.de Bu.tenet contrariū in l. decuriones, C.ex qui.cau.infa.irro. Et i. i hoc ponderat Bal. sed verior vr̃ opi.Bar.vt patet ibi ex notatis per Bal.& istā partem seqtur Ang. & Sal.Ful.& Pau.de Ca.& Mod.in d.l.vbi pactum. & vide no.per Cy in l.reos,in 6.q.C. de accu.& ibi ꝑ Bal.in 14.col.& Bal.in c.j. §.iniuria.de pa.iur.fir. per Bal.ibi in 2.col. C.qūo & qñ.iud.& ꝑ Bal.in l.j.§. Offilius, ff.ne qui eū qui in ius voc. est vi exi.bñ faciunt not.ꝑ Bal.in l. plane, ff. de peti.hære. & Imo.in l.fi.ff.à quib.app. non lic.in 21. col.& Richar. Malum.in l.filiusfam.§. inuitus, ff.de procu.& Fran.de Are. in d.l.reos.

14 *Reus si comparet & dicat occisum fuisse bannitum, sed quod uariatum fuit nomen banni & inquisitionis.*

15 *Inquisitio si fiat contra filium de parricidio, & opponatur quod pater erat bannitus, an potuit ipsum impune occidere.*

14 ANG †Quid si dicat occisum bannitum fuisse, sed variatū est nomen banni & inqsitionis? Rñdeo, ꝙ debent fieri articuli de
a identitate *a* personæ, vt no.Bart.in l.1.C.si vnus ex plu.& in l.demōstratio. in fi. prin. ff.de condi.& demon.quod bene no.

AVG. Tu adde quæ dixi in d.l. demonstratio. in fi. & bene faciunt ea quæ dixi in l.si quis in fundi vocabulo, ff.de leg.j.

15 ANG.† Quid si inquiritur cōtra filium de parricidio: opponitur ꝙ pater erat bānitus, an potuit ipsum impune occidere? dic
b ꝙ sic, *b* vt l.minime, ff. de reli. & sum.fun. nā pater est effectus hostis patriæ: & sic patriā potestatē perdiderat, vt l.postliminiū, §.filius, ff.de cap.dimi. & ibi hoc dicit Bar. in l.si adulterium, §.fi.ff.de adul.

ADDITIONES.

a ¶ Identitate. *Adde ad hoc bene facere no. per Alex.in cōs.73.in 3.vol. & quod voluit Pau.de Ca in consi.268.in 2.impressis.Ber.*

b ¶ Quod si. *Adde ꝙ hoc idem tenet Abb.in consi.104 & Ang.in consi.223 Ber.*

AVG. Adde gl. 24.q.3.c. fortitudo. adde tñ qđ glo.in l.minime, ff.de relig. & sum. fun. vr̃ velle, ꝙ tunc licet filio occidere patrem, qñ se defendēdo filius hoc facit, aliàs secus, licet Bar.ibi hoc nō dicat, & alij Docto & doctrinā Bar.in d.§. liber. approbant Doc.maxime Ro.in l.quāuis. cum l.seq.ff. sol.mat.& Sali.in l.j.C.de his qui paren.occid.ibi hoc disputat tando nihil decidendo remittit se ad not. per ipsum in repeti. l.j. C.de hære.insti. adde tñ ꝙ contrariū tenuerunt antiqui.Gan.in tract.malefi. sub rub. de bannitis pro malefi.& Alb. de Ros.in 4. par.statu.q.6.& in 3.& 4.par.statu.q.27.& ibi allegat antiquos tenētes istam partem.

16 *Reo opponente quod alias fuit inquisitus de eodem crimine, an exceptio erit peremptoria uel dilatoria.*

16 ANGE.† Quid si opponitur qđ alias de hoc cri̅e fui inquisitus, an talis exceptio sit peremptoria vel dilatoria. gl.in j.sol.& ibi Bar.in l.senatus, ff.de acc.dicunt, ꝙ talis exceptio est dilatoria. & sic processum impedit, & ad ꝓcessum debet opponi, ut est casus in d.l.senatus.dic ut ibi plene per Bart.

AVG. Tu adde qđ Aug.alio & diuerso modo locutus est in l.qui de crimine, C.de accu. qui dixit ꝑ illum tex.ꝙ hæc exceptio est peremptoria: nihilominus impedit litis ingressum: licet Ang.in d.l.senatus.multū magnifaciat.& sequit̃ doctr. Bar.ibi. Addatis ꝙ cū Bart.tenet Practic. Papien. in forma inquisitionis in gl.Hęc est q̄dam &c.in 3. col.ver. ꝑterea quæritur. refert & sequit̃ Fely.in c.exceptionē.de excep.col.13.versi. idem dic de exceptione fuit aliàs.& col.14. versi.& ista except. fuit aliàs &c.

17 *Interfector si dicat ꝙ occisus erat fur nocturnus, & quod aliter res suas uel personam suam defendere non poterat, an sit absoluendus.*

18 *Furē posse interfici, de quo fure intelligi debeat.*

17 ANG.† Quid si interficiens dicat, qđ occisus erat fur nocturnus, & ꝙ aliter non poterat, vel res suas vel personam defendere: an talis reus sit absoluendus? dic ꝙ sic: qa speciale est in fure nocturno, ꝙ propter res possit quis hominē occidere. ita dicit Bar. in l.mulierem, §.j.ff. de sica. & Floria. in l. itaque, ff. ad leg. Aquiliam.

AVG. Tu aūt in hac materia adde pulchra verba Ang.quæ posuit in l.j.C. vn vi qui dicit, ꝙ verum est ꝙ possum occidere

furem

furem nocturnũ, dummodo res subtracta sit non paruæ ęstimationis, secus si vilis, q̃a isto casu non possum occidere furẽ nocturnum, & hæc dicit relinquẽda arbitrio iudicis, & ponit exemplũ de Doctore cui subtractus fuit codex suus, in quo studuerat, & aliqua ponit ibi circa intellectum l. furẽ nocturnum, ff. ad leg. Corn. de sica. & hoc idẽ quod dixit Ang. & voluit Bal. in l. j. C. loca. in j. col. & Mat. in suis notab. dictis. 135. & ibi dicit, ꝙ res vilis põt esse illa q̃ est à duo-
18 bus aureis j̃. † Et an p̃dicta habeant locũ in fure nocturno tm̃ qui non poterat cognosci, & se defendebat, vel se non defendebat cum telo: vel in illo qui occidebat furẽ nocturnũ, qui nõ clamabat à ladri, à ladri, vel etiã in fure diurno qui cognoscebatur, vel si cognoscebatur, tñ erat in actu fugiẽdi & asportandi res extra territorium, & quid in clericis an p̃dicta habeant locũ, & an de iure canonico p̃dicta procedant. De materia vide per Canonistas, maxime per do. Abb. in c. 2. & in c. si perfodiens, extra de homi. & la- b
te per Ang. & Sal. qui multa allegant, cõtra cõem sñiam in l. si vt allegas, C. ad leg. Cor. de sica. & eleganter loquitur Salic. in l. qm̃ multa, C. ad le. Iul. de vi publ. vide per Pau. de Ca. in consi. suis, consi. 190. qui ponit de fure diurno, q̃ cum telo se defendebat, & ꝑ Canonistas in c. olim. ext. re resti. spo. maxime per do. Ant. de But. in 18. col. qui tractat etiam de intellectu d. l. furem nocturnum.

19 *Inquirentis personæ quæ exceptio opponi valeat.*

19 ANG. † Quid si cõtra personam inquirẽtis excipiat? dic ꝙ omnis exceptio q̃ regulariter põt opponi contra accusatorem, vt q̃a est sibi inimicus, põt opponi regulariter cõ-
a tra inquirentem, *a* vt c. diuersis, & quod ibi no. de cle. coniuga. ita dicit Bart. in l. 2. §. si publico, ff. de adult. in ver. quæro vtrũ contra iudicem &c. Et dic oĩno vt dixi s̃. in gl. hæc est quædã inquisitio &c. in ver. quinto principaliter, & in ver. seq. vbi plenius vide bis, & dicetur infra in glo. super verbo, iudex statuit terminum &c.

AVG. Adde hic quæ supra dicta sunt in a
dicto verbo, hæc est quædam inquisitio, in dictis versiculis.

20 *Testibus de falso accusatis ex quibus reus conuictus est, an differatur sentẽtia condemnatoria contra inquisitum.*

20 ANG. † Quid si dicat testes ex quibus cõuictus est falsos, & eos de falso accuset, an differatur sñia cõdemnatoria contra inquisitum? Cy. in l. j. C. qui accu. non pos. ẽm Richar. Malum. dicit ꝙ non: vnde cautela est, ꝙ accusentur testes & producens de falso, ad hoc vt differatur sñia cõdemnatoria, q̃a si testes conuincentur de falso, clarum est ꝙ inquisitus non commisit illud delictum, vt d. l. j. sed vt refert Sal. in d. l. si docuerit, C. de fal. plures Doct. Bononiæ consuluerunt, ꝙ etiam ex sola testium accusatione differet̃ condemnatoria, quia si sñia esset per falsos testes lata, retractaretur, vt l. 3. C. si ex fal. instru. Cautius tñ est vtrunq; accusare, q̃ oĩa singulariter no. ad impediendũ condẽnatoriam. Sed Bal. in l. j. C. de quęst. per gl. ibi limitat singulariter hoc verũ, si accusant̃ testes necessarij ad probationẽ: secus si aliqui sunt vltra debitũ numerũ illorũ qui probarent; quia ꝑꝑ aliorũ accusationẽ processus neq; ciuilis, neq; crĩalis retardaretur, qđ no.
b AVG. Tu aũt *b* in hac materia adde qđ miror, ꝙ iste Doctor non alleget Bar. in terminis in l. si testm̃, ff. de peti. hære. in fi. qui expresse dicit, vel ꝙ opus est, ꝙ accusentur testes, & producens ipsos, vel ꝙ opus est, ꝙ excipiatur de falso ad hoc vt supersedeatur in principali causa, & ideo vide Bal. not. loquentẽ in l. j. C. qui accu. in fi. qui eleganter loq̃tur. Sed vltra oẽs loquutus est amplissime in isto passu Alb. de Rosa. in l. 1. C. si ex fal. instru. & plenius ipse Alb. in j. par. stat. q. 63. quæ incip. modo subijcio qõnem disputatã per do. Richa. limita tñ p̃dicta ẽm quod eleganter limitabat Bal. in l. j. C. qũo & qñ iud. in ver. modo quæro, qui dicit, qđ licet aliàs essemus in casu, in quo ꝑꝑ quæstionẽ falsi supersederetur in cã principali, tñ hoc non militaret, vbi essent diuersæ iurisdictiones iudicũ diuersi fori, qui prætendunt iurisdictionẽ æqualiter: & ibi dat pulchrum exemplum, ibi vide & alle. Feder. de Senis

ADDITIONES.

a ¶ Inquirentem. *Adde tu Alex. de Imo. in consi. 177. in 2. vol vbi quod etiam contra iudicem inquirentem non potest opponi, quod non possit recipere testes minores. Ber.*

b ¶ Tu autem. *Adde circa hoc, et uide Abb. in consi. 16. in 2. vol. & Pe. de Anc. in cons. 61. Ber.*

Senis ita consuluisse. Adde Pet. de Anch. in consi. suo 40. dicentem, ꝙ causa homicidij est differenda, si testes accusantur de falso.

21 *Reo dicente quod commisit tale delictum dormiens, an excusabitur.*

21 ANG. † Quid si dicat & ꝓbat, ꝙ ipse dormiens commisit tale delictũ, an excusabit ? Rñdeo aut sciebat ꝙ ille erat suus mos, ꝙ ipse dormiens alios percutiebat. & tunc, ꝗa non ꝑcauerit ꝙ solus dormiret, tenetur, ꝗa fuit in culpa, l. si putator, ff. ad l. Aq. Si aũt nõ erat mos suus, dormiens hr̃ vt furiosus *a* & excusatur, vt l. j. §. j. ff. de acq. poss. ita dicit Bar. in l. fi. ff. de parri. Flor. in l. si seruus seruum, §. si fornicarius, ff. ad l. Aqui. Pe. de Anch. in cle 1. de homici.

AVG. Tu aũt in hac materia adde Guil. de Cu. in l. diuus, ff. de off. pręsi. & vide Bal. in l. j. C. vñ vi. in rep. circa fi. & Car. & Imo. in cle. j. de homi. qui referunt ꝙ Laud. dicebat ꝙ cum esset in ciuitate Perusij in ecclesia S. Benedicti, quidã eius socius Anglicus surrexit, & armauit se de nocte dormiens, & iuit ad fluuiũ, & interfecit quẽdã puerũ, & quasi ego hoc non credebam, nisi vidissem Bar. in l. vt vim, ff. de iusti. & iure. qui dicit, ꝙ semel fuit quidã Pisanus, ꝗ se armabat de nocte dormiens, & ibat ꝑ ciuitatẽ cantando. Aduertas, quia credo ꝙ ista sunt somnia, nã impossibile est ꝙ ille ꝗ nõ videt, vt est dormiens, possit ire de nocte, & maxime ꝙ nõ percutiebat caput in muro, maxime cum sit extra mentẽ, qui dormiens ęquiparatur furioso, qui nullũ intellectum habet, in c. maiores, extra de baptis. cum si.

22 *Fure dicente, est furtum domesticum, & sic impune licuit, & patre inquisito dicente est filius meus, ergo licuit in eum sæuire, quid dicendum erit.*

22 ANG. † Quid si fur dicat ꝙ fecit furtum domesticũ, & sic impune licuit sibi facere, vel si pater inquisitus dicat, est filius meus, ergo licuit in eum sęuire, *b* vt l. respiciẽdũ, §. furta domestica, ff. de pę. Respon. aut est furtum leue & paruæ quantitatis, & licuit, alias nõ. vt no. in l. ad ea, ff. de reg. iu. ita dicit Bar. in d. §. furta, & in l. j. ff. re. amo. & in l. si libertus, ubi est tex. ff. de fur. Et q̃ personæ dicantur domesticæ, dic vt no. per Bar. in d. §. furta, vt scire possis quę personę possunt se excusare sub hoc colore, ꝙ furtum domesticũ commiserint. Et idem in iniuria per patrem in filium illata, vel dñm in seruum, iuxta l. j. C. de emen. propin. & de seruo corru. l. j. quia si sit atrox, vt quia est mutilatio membri vel similis, est puniẽda, vt d. l. si adulterium, §. fi. ff. de adult. ita dicit Bart. in l. qui accusare, §. 1. ff. de accusa.

ADDITIONES.

a ¶ Vt furiosus. *Adde de hoc & vide Alex. in cõs. 70. in 2. uol. Ber.*

b ¶ Sęuire. *Adde tu & vide Ale. de Imo. in consi. 75. in 3. uolu. & ibi an puniatur de excessu, & quę dicãtur furta domestica, & qualiter puniãtur, vide eundem in cons 136. in 1 uol. Ber.*

AVG Tu aũt in hac materia adde ꝙ Sal. in l. apud antiquos, C. de fur. dat duas limitationes in hac materia, qui dicit, ꝙ verum est, ꝙ fit distinctio inter furtum rei magnæ vel paruæ, qñ inter furantem & cũ qui furatur, est vera subiectio, & affectio, secus vbi est erronea subiectio & indebita affectio, quia tunc tenetur indistincte si sit res magna & parua. Et ad hoc ponderat tex. & gl. ibi in d. l. apud antiquos. Item dat aliam secundam limit. & singularẽ, ꝙ verũ est, ꝙ in furto domestico nõ cõsideratur res parua, tñ si vnus domesticus faceret plura furta vilium rerum diuersis tꝑibus, tunc cẽsetur esse vnicum furtum magnũ, tum ex rerum cumulatarum ęstimatione, tum ex assuefactione vel consuetudine, vt l. nemo, in fi. C. de epi. aud. Adde ꝙ ista fuit ſnĩa Bal. ibi in d. l. apud antiquos, refert Odo. & Nic. de Math. ita voluisse ibi, licet Bal. nõ ausus sit decidere in c. j. §. furtum, de pace iur. fir. qui alleg. Cy. ita voluisse in d. l. pe. C. de fur.

23 *Reus si opponat, quod illa iniuria est sibi remissa per offensum, quid faciendum erit.*

23 ANG. † Quid si opponat, ꝙ illa iniuria est sibi remissa per illum contra quem deliquit? Rñdeo ꝙ ex omni crimine põt dupliciter agi ad pęnã applicandã parti, & ad publicã vindictã, vt l. qui noĩe, ff. de fal. mo. in l. fi. ff. de priua. deli. vnde licet pars possit in sui ꝑiudicium iniuriã remittere, l. pen. C. de pact. tñ nõ poterit remittere in præiudiciũ reipublicæ, vt no. gl. Ang. in l. 2. ff. ad Silla. & ibi Bar. & Bal. in l. 1. §. 2. ff. de iniu. & Bal. in l. transigere, C. de transa.

AVG. Tu autem in hac materia adde no. per Bar. in l. inter oẽs, §. recte, ff. de fur. per quæ poteris limitare prædicta & dicta per Bar.

Bar. in cons. suo, dño Potestati terræ Rochæ contratæ, & faciūt notata in l. j. C. de abol.

24 *Inquisitus dicens, quod offensus erat bannitus tempore offensionis, licet postea sit restitutus & rebbannitus, quid erit.*

24 ANG. †Quid si dicat ꝙ offensus tempore offensionis erat bannitus, an si tpe inquisitionis erat iam restitutus & rebannitus, nec potuit impune offendi, an offendens inqui-
a situs debeat absolui? dic ꝙ sic, *a* quia sufficit ꝙ tēpore offensionis esset bannitus, licet tempore quo contra offendentem inquiritur ille sit rebannitus. ita dicit Bald. & Imo. in l. si constante, §. uxor, ff. sol. mat.

AVG. Tu adde & uide Mod. & quæ ibi scripsi in d. §. uxor. & uide do. Nell. in tract. suo banni. qui eleganter loquitur super isto passu.

25 *Statuto dicente, quod bannitus possit impune occidi, si inquiratur contra Titium, ꝙ Seium vulnerauit, an possit opponere quod eum licuit occidere, quia bannitus, ergo fortius licuit vulnerare.*

25 ANG. †Quid si statutum dicit, ꝙ bannitus possit impune occidi, & si inquiritur contra Titium ꝙ ipsum uulnerauit, an possit opponere, ꝙ cum licuit occidere, ergo fortius licuit uulnerare? dic ꝙ sic, ut l. nec in ea. & ibi Bar. ff. de adult.

AVG. Tu autē in hac materia adde Bal. in l. j. C. de interd. & in l. cum ancillis, C. de nup. Doct. maxime Bal. & Imo. in l. in suis, ff. de lib. posth. Cy. in l. j. quæ sit lon. consue. d. Ang. in c. fi. ext. de consue. Io. And. in addi. Spe. in tit. de consti. in §. j. in fi. Imo. in l. non solum, §. j. ff. sol. mat. & adde Alb. de Ros. in q. statut. in 4. par. q. 93. & inci. dubitari etiam uidi. ubi expresse firmat hoc ꝙ talis bannitus qui potest impune occidi, potest in carcere priuato detineri.

26 *Crimine inquisitionis opposito per modū exceptionis, an debeat se subscribere ad pœnam talionis.*

26 ANG. † Quid si opponat crimen inquisitionis per modū exceptionis, an debeat se subscribere ad pęnam talionis. Bar. in l. si cui. in prin. ff. de accu. dicit, aut simpliciter opponitur dictum crimen contra illum offensū, ut se ab inquisitione & accusatione defendat, & non tenetur se subscribere, si autem nō tātū ut se defendat, sed etiam ut alius de tali delicto puniatur, iuxta l. ij. §. si extraneus, ff. de adult. & tunc debet se subscribere, ut l. 3. C. qui accu. non poss.

AVG. Tu autem in hac materia adde ꝙ Ang. in l. qui crimen, C. qui accu. non poss. facit mentionem de hac doctrina Barto. in d. l. si cui. & eam approbat & sequitur, & dicit ibi in hac materia aliquas conclusiones pulchras quas omnino uide ibi in d. l. qui crimen. gl. & Doc. & tex. & Bal. in l. ij. C. de fi. instru. Bal. in l. fi. C. si ex fal. instr.

7 *Instrumento pacis producto, ꝙ habitum fuit a filius masculis interfecti, si tamen filia vnica contradicat, quid erit.*

7 ANG. †Quid si producitur instrumentū pacis habitum a filijs masculis interfecti contra dicente tamē eius filia unica fęmina; nā Bal. & Ang. in l. pro hærede. §. fi. ff. de acq. hęr. dicūt ꝙ satis est, ꝙ producant pacē habitam a masculis, licet fęmina cōtradicat, q a fęmina non leuat faidam. ut no. glo. in ti. qui feu. da. pos. §. pe. & in tit. an mutuus aut aliter imperfe. c. j. Sed Lu. de Ro. in l. j. potissime autem, ff. ad Sill. in uerbo. siue corpore suo &c. tenet contrarium, quia per illum tex. uř ꝙ fœmina poterit uindicare mortē patris, unde eius consensus fuit necessarius, pro quo etiam alleg. tex. in l. j. C. de his qui se defen. lib. x. & quod ibi no. Ang. in ap osti. ad Bar.

b AVG. Adde hic ea quæ dixi supra *b* in eademmet glo. dum trataui materiam, an omnes hæredes debeant facere pacem si sunt plures hæredes. & quid si erat ibi una fœmina, dic ut ibi dixi in addi. late.

ADDITIONES.

a ¶ Dic ꝙ sic. *Adde & vide Alex. consi. 107. in 3. vol. & Bar. & in consi. 188 Ber.*

b ¶ Dixi supra. *Adde & vide Angel. in consil. 251 Ber.*

---

28 *Remissio iniuriarum facta in foro pœnitentiali an prosit in foro iudiciali.*

27 ANG. †Quæro quid si allegat ꝙ in foro pnīali p iniuratum fuit sibi iniuria remissa, an prosit in foro iudiciali. & Bal. in l. ij. ff. ad Sill. refert Cy. determinantē ꝙ sic, per gl. in §. fi. Inst. de iniur. & idem no. in l. ij. C. de libe. & cor. libe. idem uoluit Bart. in l. non solum, §. qui iniuriarum, ff de iniur. ubi allegat dictum Magistri Senten. & idem uult in l. si tibi. §. j. ff. de pac. ubi allegat orationem Dominicam. Sed Bal. in d. §. iniuriarum. notabilius distinguit, aut est facta plena remissio, aut tantum rancor: aut dubitatur. Primo casu

talis

talis remissio prodest in foro iudiciali ex eo, quia pro altero vulnerante inteuenit persona publica, hoc est sacerdos qui potuit alteri acquirere, vt l. j. §. ius publicum. ff. de iu. & iu. & ibi Bart. & in ca. quanquam. de vsur. in 6. maxime liberationem. iuxta glo. in l. non solum. §. liberationis verba. ff. de lib. leg. & no. Inn. in c. veniens, de renun. & no. Ang. in l. idem. §. fi. ff. de pact. Secundo casu. quoniam constat de eius mente actio iniuriarum quæ competit ad pœnam vel interesse, non videtur remissa. Tertio casu, & tunc præsumitur tantum rancorem remisisse præsumptione. l. cum de indebito. ff. de prob. & sufficit quòd alterum remiserit. alle. de serui. rust. præd. l. si mihi. & l. si domus. de ser. vrb. præd. & ibi Bal.

AVG. Tu aūt in hac materia adde ꝙ contrarium tenet Cy. vt refert. Bal. in l. ij. ff. ad Sill. & Io. And. in addi. Spe. in tit. de instr. edi. §. nunc vero aliqua. in addi. per hoc non videtur bene &c. communis tamen opi. est illa Gul. de Cu. & Bart. in d. l. si tibi. §. j. ff. de pact quam communiter ibi approbant Doc. & Bar. in l. non solum. §. j. ff. de iniu. licet. do. Ang. hic alleget Bar. in l. eum qui, §. iniuriarū. ff. si quis casu. & idem voluit Bal. in l. si domus. ff. de ser. vrba. præd. & Ant. de But. in c. de his ext. de accus. Saluarem tamen opi. Cy. & Io. And. & ita limitarem prædicta nisi remittens dixisset facere plenam remissionem, vt eleganter voluit. Bal. in c. j. §. iniuria. de pa. iur. firm. & Bal. in addi. d. l. non solū. & Ro. in d. l. 2. ff. ad Silla. in hac materia adde Spe. in ti. de acc. §. j. ver. quid si vulneratus, ꝙ vide Bal. in d. l. si tibi, §. j. & Bal. in l. si pro fure, in prin. in lectu. ff. de cond. fur. & vide Doct. & in d. §. fi. Insti. de iniu. Et vltra prędicta adde gl. & Doc. & maximè d. Abb. in c. j. ext. de maled. & ibi Abb. multum magnifacit doctri. Magistri Senten. alleg. a Bar. in d. l. si tibi, §. j. ff. de pac. Et adde gl. in terīs j. q. 4. c. quia præsulatus. & aliam gl. in c. si quis cōtri status, 9c. dist. & aliquid per gl. 45. distin. c. tria sunt. & 22. q. 4. c. si is.

29 *Remissio iniuriarum facta cum iuramento, metu mortis instantis testamentum condendo, an postea eo reconualescente prosit talis remissio.*

29 ANG. †Quid si allegat, ꝙ inimicus metu mortis instantis testm̄ condendo corā sacerdote cum iur̃o remisit iniuriam, an eo postea reconualescente prosit talis remissio. & Bal. vbi s̄ alle. Io. And. in Spe. de instr. edi. §. nunc aliqua ver. no. gl. & gl. Inst. de iniu. §. fi. & Bar. Brix. in suis qō dn̄icalib. in 12. q. quæ inci. quidam. ut refert Io. And. in d. loco, dicit ꝙ aut constat ꝙ talis remissio facta fuit metu mortis instantis, & tunc eo reconualescente reuocat̃, vt in simili, ꝙ dr̃ de don. cā mor. in l. 2. & l. senatus, ff. de do. cau. mor. aut simpliciter remisit, & tunc vlterius non reconualescit ex regula, quia actio semel extincta &c. vt l. qui res, §. areā. ff. de sol. & hoc tenet Lud. in l. 2. ff. ad Sil. post Bar. & adducit pro hoc, quia cū ēt interuenit iur̃m, ergo queritur etiā absenti. l. cum quis, §. codicillis, ff. de le. 3. & maxime quando dixit. remitto actionem iniuriarum.

AVG. Tu. autē in hac materia adde, & dic indistincte, ꝙ si sacerdos noīe, & vice illius, qui offendit, licet sit absens, offensor receperit illam remissionem iniuriæ, ꝙ sic moriens ipse offensus pacem reddiderit in manu sacerdotis per stipulationē, ꝙ talis recōualescēs nō reuocabit talē remissionē, per ea quæ notāter dixit Gan. in trac. malefi. sub rub. de trans. malalefi. in ver. itē pone ꝙ quidam mortifere vulneratus iacens in lecto, accepto pnīa &c. quia cū sacerdos cēseatur esse ꝑsona publica, l. ius publicum, ff. de iust. & iu. pōt talis ꝑsona stipulari absenti, l. non aliter. ff. de ado. maxime cum factū pacis sit fauorabile, l. j. in prin. C. de cad. tol. Cum ergo stiplo sit contractus ꝑ quē promissor obligat̃, nō poterit talis remittens solus a tali stiplone recedere, iuxta ea quę hn̄r in l. j. ff. de pact. & l. j. ff. de verb. oblig.

Crimine opposito per modū exceptionis, vt pu-
30 *ta, dicendo, accusans est criminosus, homicida,*
adulter &c. quid erit.

ANG. †Quid si opponit de crimine ꝑ mo-
30 dū exceptionis, vt puta, ꝗa dico ꝙ accusās est
criminosus, homicida, adulter, vel leno, &c. tunc si hoc probat, absoluitur ab accusatione, & tn̄ ille contra quē crimen ꝑ modū exceptionis opponitur, nō punitur, quia talis exceptio criminis non opponitur ad finē punitiuum: a aut dr̃, dico ꝙ talis non potest me accusare, quia homicidia vel leno, & de dicto crimine

ADDITIO.

a Punitiuum *Adde vt per Oldr. late in cōs. 103. & Pet. de Anch. in consi. 326. & qn̄ quis possit puniri, quando crimen obijcitur per viam exceptionis. vide Pet. de Anch. in consi. 172. Ber.*

ne peto ipsum condemnari, & tunc tali crimine probato non tm̃ ab accusatione, repellitur, sed etiam de crimine cōtra eum obiecto punietur, vt l. Lucius. & quod ibi habet̃ ꝑ gl. Bart. Bal. & Ang. ff. de infa. & per Bar. in l. ij. §. si publico, ff. de adult. & probatur in c. cum dilectus, de ord. cog. & no. plene Ant. in c. j. de excep. dic vt dixi Insti. de excep. in rub. Sed Cy. & Sal. in l. si magnum, C. qui accu. nō pos. tenent ꝙ imo in gñe criminosus & non socius eiusdem criminis potest accusare, quia non reperitur l. l. prohibitum. per no. ff. de publi. iudi l. is qui reus. non obst. gl. in l. qui accusare, ff. de accu. quia procedit in casu legis quam allegat. Et hoc de iure ciuili. de iure verò canonico omnis criminosus reppellitur ab accusando, vt extra de accu. c. j. Et an possit opponere exceptionem contra personam iudicis inquirentis & eius iurisdictionem, & eius processum, & contra accusantis personam vel offensi, & alias exceptiones declinatorias & peremptorias: vide quæ dicta sunt s̃. in gl. in verbo, hæc est quædam inquisitio &c. versi. quinto principaliter quæro &c. cum ver. seq. & in ver. iudex inquirit de delicto &c. Et circa modum & formam defensiones facere potest, & qũo debeat articulare & probare, adde quæ dicta sunt in gl. super verbo, & dictus Tutius &c. & maxime quando opponit & dicit, quòd quicquid fecit ipse, ad sui defensionem fecit.

AVG. Tu autē in hac materia adde pulchra verba Bal. in l. falsam, C. si ex fal. instr. vbi ponit an per exceptionem positam quis possit puniri. vide do. Ant. de Bu. in c. ij. extra de confess. & do. Ant. de Bu. in c. ij. extra de or. cog. per Bal. in l. j. §. sed si is de ope. no. nun. & Bal. in auth. statuimus, C. de epis. & cle. in prin. vide Ro. in l. cum mulier, ff. sol. mat. vide no. in c. ex conquestione, extra de rest. spol. & in c. cum super extra de conces. præb.

31 *Inquisito dicente, ꝙ non est mortuus ex dictis vulneribus sed iam sunt plures dies ꝙ fuit vulneratus, vel ꝙ non paruit medicis, vel similia, quid erit.*

32 *Maleficio probato ꝑ testes si dicatur cōmissũ de nocte, inquisitus potest inducere testes, quod illa nocte luna non lucebat, sed erat obscurum.*

33 *Probatione facta, quod Titio fuit percussus a Caio trib. vulneribus, ex quibus mortuus est, si dicatur, quod hoc non est verum potest subijci cadauer Titij oculis iudicis, vt videatur, quo non reperto vero, absoluitur.*

31 ANG. † Quid autē si inquisitus opponat & dicat ꝙ dictus mortuus non est mortuus
a ex dictis vulneribus, *a* sed iam sunt plures dies quibus fuit vulneratus, & quod vulnera sui natura non erant lethalia &c. & ꝙ sui culpa mortuus est, quia concubuit cũ vxore, vel quia non paruit medicis, & sic de similibus: dic vt plene dictum fuit s̃. si gl. super verbo, ex interualo mortuus fuit & est &c. Et an tales defensiones vel alias quis possit & debeat per se facere vel comparere possit alius defensorio nomine, vel vt legitimus procurator rei, uel accusati, uel inquisiti, & in quo casu. uide supra in glo. super uerbo, qui iudex. uidens ꝙ dicti inquisiti non comparent &c. in uer. semper fuit contumax. & uer. quero quid si est citatus &c. pōt etiã inquisitus opponere ꝙ dicam j̃. in glo. super uerbo, qui iudex statuit terminum ad opponendum contra pro
32 cessum † Quid aũt si maleficiũ sit ꝓbatum
b per testes, & dicatur commissum de nocte: *b* tunc inquisitus pōt inducere testes ꝙ illa nocte luna non lucebat, sed obscurum erat nam tunc licet possit probare maleficium commissum, non tamē pōt probari per quē commissum fuerit, ut est glo. ordinaria in l. si cum exceptione, §. in hac actione, ff. ꝙ met. cau. per quam glo. Oldr. ut ibi refert Bal. euasit quendam accusatum, quod bene nota in
33 practica. † Et aduertas ꝙ si probatum fuit quòd titius fuit percussus à Caio tribus uulneribus, & ex illis mortuus sit, si dicatur ꝙ hoc non est uerum, potest subijci Titius oculis iudicis & si non reperitur vulneratus absoluitur. unde dicit Bal. in l. si quis testib. in fi. C. de testi. ꝙ cum hoc fuisset de facto, fuit corpus exhumatum, & repertum, ꝙ non fuerat uulneratum, & hoc uidens iudex absoluit inquisitum, licet contra eum plene probatum
c fuisset, quòd est menti tenendum. *c*

ADDITIONES.

a ¶ Vulneribus. *Adde vt per Pe. de Anc. in consi. 275. & Cep. in cons. 41. & consi. 62. Ber.*

b ¶ De nocte. *Adde tu & vide Ang. ĩ cōs. 194.*

c ¶ Menti tenendum. *Adde tu & vide Rap. Cu. in cons. 144. & Bal in consi. 28. in v. lib. vbi voluit, quod confessio eius qui confitetur habuisse recepisse id quod oculo corporeo verum non esset præiudicat confitenti & vide melius Pau. de Ca. in consi. 268. in 2. impressis. Ber.*

AVG. Tu autē in hac materia, adde quæ
dixit Bal. in l. de quibus. ff. de legi. in vlt. char.
qui allegat illum tex. in l. si cum exceptio-
ne. & in terminis vide Bal. in l. j. ff. de his qui
sunt sui vel alie. iu. Idem dixit in c. j. §. por-
ro. quæ sit pri. cau. benefi. ami. aliquid per
Bald. in l. non ignorat, C. qui accu. non poss.
Bal. in l. Arethusa. ff. de sta. ho. Bar. in tract.
de teste. in 9. col. faciunt dicta Spe. in tit. de no
to. cri. §. iam de notorio crimine. ver. 3.

SVMMARIVM.

1 *Iudicis partes in termino defensiuo sunt testes repetere alias de nouo inducere.*
2 *Itē ostendere ꝙ ille qui fuit interfectus, nō erat bānitus, vt allegatur, & inquisitus hoc sciebat.*
3 *Item replicare quod licet interfectus esset bānitus, tamen appellauit a sententia.*
4 *Itē semp̄ inducat qualitatē offensi, puta ꝙ erat homo debili, infirmus, delicatus, et parua vita.*
5 *Item qn̄ examinat testes deponentes recte sup̄ loco & ipse faciat scribi, responderunt de loco & tp̄e, in inquisitione vel accusatione cōtētis.*
6 *Cōfessio vulnerati quod Caius eum percusserit nihil facit.*
7 *Item iudex potest dicere quod licet ille q̄ fuit interfectus fuerit bannitus, tamen postea fuit rebannitus & cancellatus saltem verbo.*
8 *Item opponere contra testes rei, & quod reus transegit, vel pactus est de crimine.*
9 *Occidens illum qui erat legitime bannitus, an teneatur lege Corne. de sica. & an ignorantia excuset vel non.*
10 *Occiso bānito appellatione pendente, quid erit.*
11 *Vulnus illatum sano, licet mortale nō dicatur, tamen illatum infirmo mortale dicitur.*
12 *Assertio vulnerati an saltem faciat iudicium ad torturam.*
13 *Bannito an sufficiat quod sit cancellatus de banno verbo vel facto.*

Die ij. Ianuarij.

QVI iudex ad probationem suæ inquisitionis, & processus produxit infrascriptos testes quos examinauit &c. facta prius citatione de dictis inquisitis ad videndū iurare
1 *testes.* † Nunc tempestiuum esse arbitror vide
re quæ sint partes iudicis inquirentis in dicto
termino defensiuo, dic vt s. dixi in gl. com-
parent dicti inquisiti, & totum negant &c. Et
ēt ꝙ testes repetat, & de nouo etiam inducat
alios testes ad reprobandū suam inquisitio-
nem negatam, vel ēt ad infringendum defensio
nes quas inquisitus fecit. Caueat tamē iudex,
vt Deum ante oculos habeat per tormenta,
vel alio modo cogat testes aliquid dicere
in criminali contra veritatem, qm̄ ipse in syn-
dicatu conueniri poterit ob hoc de sica. ut
eleganter no. Bar. in l. j. in prin. ff. de sica. quod
a semper ante oculos *a* habeas. Secundo † pōt
2 ostendere & docere, quòd ille qui fuit occisus
ab inquisito, & qui ad defensionem dicti in-
quisiti, allegat quod poterat impune occi-
di, quia bannitus non erat legitime banni-
b tus *b* & quòd occidens hoc sciebat, tunc occi-
dens illum quem sciebat non legitime banni-
tum tenetur de sica. alias aūt si probari non
pōt ꝙ ipse sciebat, tunc ipse ostendat ꝙ non
fuit legitime bannitus, tunc licet occidens de
sica. non teneatur propter ignorantiam, & sic
cessat dolus, tenetur tamē culpa & extra ordi
nem punitur, vt l. ij. §. hæc actio. ff. vi bon.
rap. ita dicit Bar. in l. pe. ff. de adul. ad id idē fa-
cit quod ipse no. in sim. li. j. l. iuste possidet,
in fi. ff. de acq. pos. & in l. j. §. j. ff. si quis test.
lib. esse ius. fu. vide tn̄ latius & aliter per Sal.
3 in l. eum qui duas, C. de adul. † Tertio iudex
replicando probabit, ꝙ licet sicut ille esset
bannitus, tamē à snīa appellauit, & appellatio
ne pendente fuit interfectus quod non li-
cuit, vt nil nou. app. pend. & idem si alio mo-
do petebat se eximi de banno, quia processus
non tenuit vel alio modo, vt l. cum vero. in
prin. ff. de fideicom. lib. ita dicit Bar. in l. 3. §. si
seruus quem, ff. de acqui. poss. & no. Bal. &
Imo. latius in l. qui a latronibus. ff. de testa. &
Sali. in d. l. eum qui duas. ver. sed dubium for-
4 tius est &c. † Quæro vtile est, vt semper in-
quirens deducat qualitatem offensi, videlicet,
c quia erat homo debilis, infirmus, *c* delica-
tus, & paruæ vitæ, tunc ex quolibet vulnere
etiā leui pręsumitur ex dictis vulneribus mor-
tuus. iste est tex. no. in l. qua ratione, §. si quis
seruum ægrotum, ff. ad l. Aquil. & vide Bal.
& Flo.

ADDITIONES.

a ¶ Ante oculos. *Adde tu & vide Fran. de Are. in consi. 61. Ber.*

b ¶ Bānitus. *Adde late Alex. in consi. 67. in 3. vol. & consi. 114. in 1. vol. consi. 65. in 3. vol. & Cep. in consi. 6. & consi. seq. Ber.*

c ¶ Infirmus. *Adde an testis debeat esse peritus in eo ꝙ deponit. & vide Frā. de Are. in cōsl. & an vulnerans ægrotum nō lethaliter teneatur de occiso. vide. Raph. Cu. in consi. 144. Ber.*

& Flo. in l. ita uulneratus , in prin. & plenius
per Flo. in l. item Mela. §. si plures. ff. ad l. Aq.
ꝙ sing. no. quia uidi multos aduocatos uo-
lentes defendere inquisitos qui articulant, a
ꝙ uulneratus aliàs erat infirmus uel debilis
&c. quia contra se articulant & probant, nam b
quælibet percussio quæ in hoīe sano non es-
set mortalis , in homine delicato & infirmo
præbet cām mortis, ut dictis iuribus, igiť, &c.
unde tu aduocate, quando ponis te ad defensā c
caueas ne a tali errore cadas, quia periclitare
faceres tuum amicum , & tu esses cā mortis ,
propter ignorantiā tuā, & ita contingit Nur-
siæ me ibi assidente, in quibusdam aduocatis
5 duorum inquisitorum . Quinto † bene notet
iudex quādo super accusatione uel inquisitio-
ne testes examinat super aliquo delicto, quādo
deponunt sup̱ loco & tēpore qđ scribi faciat
interrogati de loco. Responderunt de loco &
tempore , in inquisitione seu accusatione con-
tentis hoc intelligere uerum, si de loco & tem-
pore deponerent , aliàs aūtem si scribi faceres
tempus & locum , & te nō referes ad inquisi-
tionem uel accusationem non probata inten-
tione iudicis , uel accusatori. ar. l. j. in fi. ff.
6 de incen. rui. nauf. & ita dicit Bar. eleganter
per illū tex. in l. j. in prin. ff. de ale. qđ no. † Vnū
tamen non tradatis obliuioni, quod non debet
a credi uulnerato , *a* quod Caius eum percusse-
rit , quia tali confessio & asseueratio nihil
facit, imo alio modo delictum debet probari ,
ut est tex. & ibi Bar. in l. si quis in graui. §. j. ff.
ad Sill. quod no. contra aliquos iudices impe-
ritos, quia ex sola assertiones uulnerati inqui-
runt cōtra aliquem, & ex tali sola confessione
7 uolunt punire inquisitum. † Pōt ēt iudex dice-
re & allegare quod imo ille qui fuit interfe-
ctus , licet fuerit bannitus, tñ fuerat rebanni-
b tus , & cancellatus saltem uerbo , *b* licet de
facto non esset de banno cancellatus , nam
sufficit cancellatio facta uerbo , ut no. Bar.
per illum tex. in l. emptor. §. Lucius, in fi. ff.
8 de pact. quod no. † Potest etiam iudex op-
ponere contra testes rei, ea quę scripsi infra in
gl. super uersi. qui iudex statuit terminum ad
opponendum contra processum. Ac etiam qđ
c inquisitus uel accusatus est transactus *c* uel pa
ctus de crimine , nam licet in certis casibus
licitum sit transigere , ut l. transigere . C. de
transa. illud intelligitur in præiudicium par-
tis, & non reipu. ut no. Bar in l. j. §. & post ope-
ris. ff. de no. ope. nun. facit quod no. gl. in l.
2. ff. ad Sil. & quod no. gl. in l. iurisgentium .
§. si paciscar. ff. de pac.

ADDITIONES.

a ¶ Vulnerato. *Adde & vide Alexan. de Imo. in consi. 24. in 2. vol. Ber.*

b ¶ Verbo. *Adde tu & vide Alex in consi. 114. in 1. vol. & in consi. 172 in 2. vol. Cep. in consi. 39. & Pau. de Cast. in consi. 34. & consi. 193. in 1. impressis. Ber.*

c ¶ Transactus. *Adde & vide Pau de Ca. in cōs. 119. in 1. impressis. Ber.*

A V G. Tu aūt in hac materia circa primā
conclus. quam tetigit d. Ang. in illa gl. de illa
sing. doctri. Bar. in l. j. in prin. ff. de sic. dic ꝙ
Bal. in l. presbyteri , in 2. col. C. de epi. & cle.
hęc magnifacit, & allegat Bar. & ipsum sequi-
tur , & uidi ego multo errare in hoc , qui po-
nentes testes ad torturam , faciunt quod fal-
so metu tormentorum deponunt contra
reum ; & testes de facili hoc faciunt, dicentes
melius est ut deponamus hoc , quā patiamur
tormenta, unde nō tanta fides est adhibenda
hmōi testibus qui per tormenta hoc dixerunt
quā qui spōte hoc fatentur . per ea q̄ habētur
in l. 3. ff. de testi. Item † in quantū do. Ang. teti
9 git illam difficultatē, an occidens illū qui non
erat legitime bannitus , teneatur lege Corn.
de sica. & sic etiam tangit , an ignorantia ex
cuset , uel non. Addatis, quia materia ista est
ampla. nam Bal. in l. ex quacunque . ff. si quis
in ius uo. non ie. unum dixit , postea muta-
uit opi. & late & multum subtiliter. & elegan
tissime scripsit in l. j. C. si à non comp. iu. Ad-
de Doct. in d. l. eum qui duas , & Bal. in l. ex
morte. C. ad. l. Aquil. latissime scripsit ultra
omnes post Doct. ibi Ro. in l. si duo. ff. de acq.
hær. ibi uidebis multas decis. & uide Bart.
qui non est ausus decidere in l. non solum, §.
morte in uersi. circa secūdū no. ff. de oper. no.
nun. uide qua ibi scripsi in l. huiusmodi. §.
si ita cui. ff. de leg. j. per Bal. in l. nostram. C. de
testi. & ibi per Mod. in l. j. ff. de legi. per Bal.
in l. quid si fugitiuus. §. apud Labeonem. ff. de
ædil. edi. & in materia, an in delictis ignoran-
tia excuset, omnino uide Sal. latissime scriben-
tem in l. senatus, C. de his qui sibi ascri. alias de
cis. adde quæ posui in materia, in d. §. si ita cui.
& p̱ Ro. in d. l. si duo. adde pulchram q. Io. An.
in reg. ꝙ quis , ext. de reg. iu. in 6. in mercu. ui-
10 de Alb. de Ros. in 4. par. statu. q. 30. † Item
in quantum do. Ang. tangit quæstionem de

illo bannito, qui fuit occisus pendente ap-
pellatione vel lite pendente, quia dicebat ban-
num esse nullũ vel iniustum. adde Ro. & Pau.
de Ca. in d. l. 3. §. si seruus quẽ. ff. de acq. poss.
adde Ang. in l. cum uero, §. subuentũ ff. de fi-
deic. li. & Bal. in l appellatione interposita.
C. de app. ad fi. per Bal. in l. j. C. si à non comp.
iu. circa 4. col. in uersi. & per prædicta determi-
natur qõ. & Bal. in l. cum qui duas per Bar.
& Doct. in l. si quis filio exhæredato. §. ꝙ si
quis. ff. de iniu. ru & irri. test. per Bal. in auth.
quæ supplicatio. C. de preci. imp. off. per Bal.
in l. lite ordinata, C. de lib. cau. per Bar. post
Dy. & per Doc. ibi in l. qui à latronibus. ff. de
testa. in §. si quis in capitali adde Alb. de Ros.
11 in 4. par. statu. q. 23. † Item in quantum do.
Ang hic reprobat illam cautellam aduocato
rum imperitorum, quia capitulant uulneratũ
esse debilis uitæ, & non sanum, adde ꝙ miror
ꝙ iste doctor non alleget illam pulchram do-
ctr. Bar. q̃ posuit in l. si in rixa in pe. col. ff. ad
l. Cor. de sica. qui dixit, ꝙ licet uulnus quod
dam in homine sano non dicatur mortale, ad
hoc ut ille teneatur de occiso, tamen tale uul-
nus non mortale dicetur mortale, si est illa-
tum in homine non sanno. & alle. d. §. si q̃s ser
12 uum ægrotum, & d. l. ita uulneratus. † Item
in quantum d. Ang. hic tetigit illam pulchram
difficultatem cum nõ debet credi uulnerato,
ꝙ Caius eum percusserit, addatis Ang. in l. si
quis in graui. §. si quis mortis. ff. ad Silla. ibi
uult quòd talis assertio uulnerati, saltẽ faciat
indicium ad torturã, adde tñ ꝙ Ro. ibi tenet
contrarium & rectius. Et ideo Bal. in l. si insti-
tuta. ff. de inof. test. in § j. dicit, ꝙ confessio,
uel excusatio uulnerati, ꝙ fuit talis qui uul-
nerauit ipsum non prodest, nec nocet incul-
pato uel excusato, & rõ est illa, quam tradidit
Bal. in c. j. §. uasalli. in fi. de pace Const. qui di-
xit, ꝙ non oĩs qui moritur est S. Ioãnes Ba-
ptista ꝙ sibi credendũ sit & ad hoc all. Ang.
in l. rationes. C. de prob. qui dixit, aliquis erat
constitutus in mortis articulo, qui fuit uul-
neratus, Ptãs cepit unum, iste talis uulnera-
tus dicit ꝙ fuit alius, dicit ibi An. ꝙ non est
credendum illi infirmo, licet sit constitutus in
mortis articulo, & licet nõ præsumatur imme
mor salutis æternæ, forte tamen iuuare con-
fessio uulnerati ad excusandum captũ nisi liq
do constaret de contrario per singularem do-
ctr. Bar. quã posuit in l. j. C. con. de leg. in fi. Vl
timo uide pulchra uerba Gan. in trac. male-
fi. sub rub. an pax facta de uulnere uideatur
ẽt facta de morte, in uer. sed pone ꝙ quidam
uulneratus mortifere iacens in lecto. dixit ꝙ
ille qui de maleficio inculpatur, non fuit il-
le ibi ẽt ipse tenet, ꝙ confessio uulnerati non
præiudicat, an aũt prosit excusando uide ibi.
13 † Itẽ in quantũ d. Ang. tetigit illã difficulta
tẽ, an sufficiat, ꝙ quis sit cancellatus uerbo,
uel facto de banno adde Bart in auth. cassa.
C. de sacros. eccl. & uide Ang. & Im. in l. j. ff.
de his quæ in test. del. adde Bal. in l. Labeo. §. j.
ff. de pact. per Bart. in l. nihil. ff. de adi. leg.

SVMMARIVM.

1 *Publicatio processus quando est de substantia.*
2 *Publicatio processus multum differt in causa ci-
uili, & in causa criminali.*

QVI iudex dictum processum publicauit.)
1 Nã † sicut in ciuili, qñ testes interuene-
runt, publicatio processus est de sub-
stantia, ut no. per gl. Bar. & alios in l. prolatã,
C. de sent. ita ẽt in crĩali. ar. no. in l. absentem,
ff. de poe. licet Ia. Bu. Bar. & Bal. in l. prolatã,
teneant contra gl. quia dicit, ꝙ non publicare
ꝓcessum nõ est cõtra ius cõstitutionis, sed cõ
tra ius litigationis, iõ tenet ꝓcessus, l. 2. C. qñ
ꝓuo. nõ est ne. & iõ põt appellari ac etiam, q̃a
attestationes semper sunt notæ iudici, ideo nõ
est necesse ꝙ semper publicẽtur, ut l. gesta, C.
de re iud. Sed Ang. saluat gl. uno casu. qñ iu-
dex non examinant testes ipsemet, sed cõmi-
sit iudici alterius territorij, & sunt attestatio-
nes sigillatæ. iuxta auth. apud eloquentissi-
mum, & l. iubemus, C. de fi. inst. Sal. autẽ quẽ
sequitur d. meus Flor. de S. Petro de Bono-
nia, tenet in effectu gl. ꝙ si sñia feratur non
facta publicatione processus, & ab ea appel-
letur, ꝙ cum ille qui obtinuit sñiam, nõ possit
sñiam suam iustificare, quia ex attestationi
bus non publicatis, nõ põt facere probationẽ,
in alia instantia, ut d. l. gesta de re iud. & sic
patet ꝙ omissio in effectus uitiat sentẽtiã, &
istum respectum forte glo. habuit, & uerum
tali casu dicit dictum ergo Doct. habet locũ,
qñ à tali sñia non esset appellatum, uel qñ eẽt
processus sine testibus, ꝙ fieri potest, ut dixit
2 Bar. † Aduertas tñ, ꝙ magna est differentia
inter causã ciuilem & criminalem, qñ in ci-
uili publicato processu non est amplius lici-
tum producere testes ad offensam uel defen-
sam propter timorem subornationis, ut in au-
th. de teste. §. quoniam, & in auth. qui semel,
C. de proba. dicas tamen ut ibi per Bartol.
Ang.

Ang. & Doc. Bal. & Sal. secus est in criminali, siue agatur p viã inquisitionis siue accusationis, sem p testes pduci possunt p iudicẽ ex officio ad delicta punienda post publicationẽ processus. Et eodem mõ possunt pduci testes p accusatũ uel inquisitũ, vt no. Bar. in l. 2. §. si publico. ff. de adul. in ver. vlterius q̄ro vtrũ &c. l. diui fratres. ff. de pę. & in l. fi. §. fi. cum si. ff. de qõ. & in auth. qui semel. C. de pb. circa fi. ẽt post aperturam testium & conclusionem in cã, vt ibi dicunt Doc. & ibi omnino videas Bal. Sal. & Ang. & vide c. cum causam, C. de testi. & ibi Anto. de Butr. & c. per tuas. eod. tit. & ibi plenius per do. Anto. de Bu. & vide quæ dicam j. in gl. seq. in fi.

AVG. Tu autem in hac materia, adde ꝙ mirandum est, ꝙ iste doctor in hoc elegãti passu ita inepte locutus sit, maxime quia iste passus pulcher est. Sed certe nũc scia nr̃a multo difficilior & pulchrior est, quã vllo tpe fuerit, Sed in hac difficultate in pprijs terminis allego vnam gl. de iure Can. incognitã legistis, in c. fi. extra de hære. lib. 6. coniuncto tex. qui tex. cum gl. expresse loquitur in criminalib. & ibi expresse dr̃, ꝙ in crimine hæresis in illo casu ita publicantur testes, & alia acta sicut fit in alijs iudicijs, quinimo de iure Cano. est expresse tex. in c. qm̃ frequenter, §. sunt & alij. ext. vt li. non conte. vbi expresse dr̃, ꝙ in causa inquisitionis debeat fieri testiũ publicatio. & certe iste doctor debebat allegare ista. Sed ꝙ in omnibus causis regulariter debeat fieri testium publicatio, & sic de substantia pcessus. Aduerte, quia gl. in c. qm̃ frequenter. in prin. vt li. non contest. vr̃ velle id quod voluit gl. in d. l. prolatam. & ad idem alle. Bal. in l. pe. in 2. co. C. de rei ven. vbi etiam Ang. voluit, quod publicatio attestationum sit de substantia, licet aliud sit in publicatione aliorum actorum, quæ publice fiunt in iudicio. & idem vr̃ velle gl. in l. 2. C. vt li. pen. in verb. actorum. quę dicit, ꝙ attestationes sunt publicãdæ. Et ad idem alle. Bar. in l. is apud quem, C. de eden. in 2. col. & ibi Bal. in 4. col. dum dicit. Itẽ dicta testiũ debent publicari, & ideo est necessaria scriptura. & ad hoc videnda sunt dicta Bar. post gl. in l. solam, C. de testi. circa prin. & Bar. in l. gesta, ff. de re iud. vbi dicit, ꝙ dicta testium non publicatorum non probant. Quinimo plus dixit Bart. in extrauag. ad reprimen. in ver. sine figura. ꝙ etiã in causis summarijs necessario debeat fieri publicatio. & sequitur Pe. de Anch. in cle. sæpe. in 19. colum. de verb. sig. in ver. sed an requiratur publicatio sed ꝙ imo publicatio attestationũ non sit de substãtia iudicij vltra s. alle. tenuit do. Abb. in cap. cum dilectus, extra de fi. instru. dicens Inn. ita sensisse in c. cum I. & A. ext. de re iud. & Io. And. in addi. Spe. in ti. de renun. & conclusi. in prin. & Do. de Ro. in antiquis decis. decis. 31. & decis. 347. & illam gl. in d. l. prolatam. reprehendit Bal. in c. j. si de feu. inter do. & vas. lis oria. & istam snĩam videtur sentire Ho. in sum. de re iud. qui enumerans omnes solennitates iudiciarias dicit, ꝙ quædam sunt de substantia, & istam publicationẽ non ponit, & hoc videtur uelle Spec. in 2. parte operis sui, in princ. & Imo. in l. diuus, ff. de re iu & Pe. de Anch. in consi. suo 47. ubi etiã dicit ita seruari in curia Romana. Et idem dixerunt Do. de Rom. in loco s. alleg. Et idem uoluerunt do. Abb. & do. Ant. de Bu. in d. c. cum I. & A. & pro hoc bene facit tex. in c. qm̃ contra. de prob. & gl. 2. q. j. in summa. ubi enumerantur omnes solẽnitates substantiales iudiciorum, & ista non enumeratur. Sed aduerte, quia Domi de S. Ge. per illam gl. in d. c. fi. de hære. in 6. dixit, ꝙ si iudex profert suam snĩam non publicatis attestationibus, tunc sententia bene esset ipso iure nulla alias secus, & dicit esse notandum. & licet Imo. teneat istã partem in d. l. diuus. & in cle. sæpe. ext. de uerb. si. in 36. colum. format istam q. in terminis & nõ dedit, sed remittit se ad no. per gl. in d. c. fi. de hær. in 6. & ad gl. in d. l. prolatã. teneo istã partem publicationem testium non esse de substantia iudicij, ita ꝙ eius omissio habeat uitiare sententiam, & quòd sit nulla ipsa sententia, dummodo attestationes iudici notæ fuerint. Nec ob. tex. in d. c. qualiter & quando, §. pe. extra de accusa. qui text. in casu nostro loquitur proprie in criminalibus, & loquitur per uerbum, debet. quia respondeo ꝙ iudex debet hoc facere, & malefacit si non facit, & posset puniri in syndicatu, & potest appellari si non facit. Sed si non facit, nõ est snĩa nulla, ut l. si filius fa ff de iu. & Insti. de obli. quę ex qua. del. in prin. & eodem modo respondetur ad tex. in d. c. fi. de hær qui tex. loquitur per uerbum imperatiui modi. An autem in causis criminalibus licitum sit post publicationem processus alios testes examinare, dicetur j. in gl. seq. in fi. ibi faciam addi.

SVMMARIVM.

1 *Testes redargui possũt in termino ad opponẽdũ.*
2 *Primo quod sunt infames.*
3 *Item quod serui accusatoris vel inducentis.*
4 *Item qđ sunt monachi vel canonici regulares, vel alio modo subiecti regulæ vel religioni, & sine consensu sui superioris testificati sunt, & quod aliter sint istis poterat veritas haberi, vel quod sunt minores.*
5 *Minori quando possit opponi quod non debeat examinari.*
6 *Item redargui possunt testes quod sunt furiosi vel mente capti.*
7 *Item quod sunt pauperes.*
8 *Item quod sunt domestici familiares, commensales, mercenarij, famuli, liberti.*
9 *Itẽ quod vxor deponit pro viro, vel ecõtra, vel frater pro fratre, vel alius coniunctus.*
10 *Item quod sunt aduocati, procuratores, patrocinantes, & solicitatores in causa, vel curator, vel tutor, vel administrator offensi.*
11 *Item quod sunt socij criminis.*
12 *Item quod sunt singulares.*
13 *Item ꝙ sunt excõicati, hæretici, vel infideles, vel sunt obscuri & ignoti.*
14 *Item quod sunt inimici illius contra quẽ producuntur, vel varium dixerunt.*
15 *Item quod omiserunt dicere veritatem, vel ꝙ eam occultauerunt.*
16 *Itẽ ꝙ sũt corrupti pecunia, ẽt si verũ dixerũt.*
17 *Item quod non deponunt verisimilia.*
18 *Item ꝙ dicunt eũdẽ pmeditatumq; sermonem.*
19 *Idem quod dicunt de diuersis delictis.*
20 *Item quod dicũt de diuersis locis vel personis.*
21 *Item ꝙ deponunt de diuersis tẽporibus quam sit in accusatione vel inquisitione, vel sunt inter se varij de loco & tempore, vel quod testibus non attestationibus est credendum.*
22 *Item quod deponunt de auditu ab alio, vel de eorũ credulitate, licet non de visu proprio, vel de sensu actui congruente.*
23 *Item quod iudex nõ per se sed per alium testes examinauit.*
24 *Item quo testes non redeunt cãm dicti sui, & minus sufficientẽ, & actui corporeo cõgruentẽ.*
25 *Conclusio in cã, an fiat in causis criminalibus.*
26 *Testis an sit torquendus.*
27 *Exceptio contra testem quod sit criminosus, debet continere omnes circunstantias criminis, sicut libellus accusatorius.*
28 *Testis ĩfamis, an repellat a testimonio crĩalib.*
29 *Maior xx. annis, an possit esse testis, & an examinatus faciat indicium.*
30 *Domestici vel familiares qui dicantur.*
31 *Parentes & consanguinei admittũtur ad excusandum quem vt non commiserit homicidium.*
32 *Vir an admittatur pro vxore, & ecõtra, et an procuratores et similes admittãtur in subsidiũ.*
33 *Examinatio testiũ, an alteri possit demandari.*
34 *Testes alterius territorij in causa criminali, alium quã per iudicem an possint examinari.*
35 *Conclusio in causa, in fiat in criminalib. adeo quod non possunt amplius testes recipi publicato processu, & sic quandocunque.*

QVI iudex statuit terminum quatuor dierum ad comparendum, & opponendum contra dictum processum.

Die 8. Iannuarij.

Comparent dicti inquisiti & opponunt contra processum & testes, prout est in filza.
1 † Et in dicto termino possunt testes redar-
a gui, *a* vt no. gl. Cy. Bar. & Bal. in auth. qui se-
2 mel. C. prob. † videlicet, ꝙ testes sunt infames. ff. de test. l. 3. §. lege Iulia & ꝙ sunt ser-
3 ui † accusatoris vel inducentis, vt l. eos. cum ibi
4 no. C. de testi. vel ꝙ sunt † monachi vel canonici regulares, vel alio modo subiecti regulæ,
b vel religioni, & sine consensu, sui superioris *b* testificati sũt, & ꝙ aliter sine istius veritas hri poterat, vt c. si Xp̃s. in fi. cũ ibi not. de iureiu. aliàs ãt si p alios vel alio modo nõ posset hri veritas q̃ p istos, nõ repellũtur, ut in Aut. de sanctis. epis. §. si qñ. uel ꝙ sunt minores xx. annorum,

ADDITIONES.

a ¶ Possunt testes redargui. *Adde tu qui testes admiti possint in causa criminal. adde Bal. in l parentes,* C. *de test.* Cano. *in c. cum oporteat maxime Mod. de accu. in c. cum P. Manconella. in fi. eo. ti. Dominic. in c. 1. de test. in 6. do. Abb. in c. 1. de cõfes. & vide Pau de Ca in cons. 119. alias 117. et vide etiam Oldr. in proposito in consil. 192. & do. Alex in consi. v. duplicato in consi. 93. in v. vol. & eũdem in cons. 24 in 2. vol. B.*

b ¶ Superioris. *Adde quod si superior & clericus deponant simul, quod præsumitur superior licentiam dedisse subdito, ita Franc. de Are. in consi. 61. & ibi quod clericus examinatus in testem a iudice laico quo ad solennizãdum testamentum sine licentia sui superioris probat, licet dicat esse secus in religioso examinato sine licẽtia superioris, alleg. Ang in consi. 233. ita tenuisse. Ber.*

annorum,vt l.in testimoniũ,cum ibi nota.
5 ff.de testib.Sed †ꝙ dixi de minore *a* xx. an-
a norum,habet locũ qñ petitur examinari ad
petitionẽ partis,sed si ex officio iudicis fue
rit examinatus , facit indicium vnà cũ alijs
adminiculis, vt puta cũ fama. ita dicit Iac.
Bu & Gui.de Suza.vt refert Flo.in d.l.in te
stimoniũ,& hoc voluit Bart. ꝙ examinatus
cũ alijs faciat indiciũ,vt l.3.§.impuberes ,
ad Sill.& no.gl.in l.fi.C.ad Sill.& no. Bar.ĩ
l.maritus.ff.de q̃st.& no.Bal. in l.seruos.C.
de testi.facit qđ no.Bar.in l.fi.C.de accusa.
6 †vel ꝙ sunt furiosi vel mẽte capti,vt 3.q.7.
7 tua.†vel ꝙ sunt pauperes,*b* q̃bus minus cre
b ditur q̃ diuitibus, vt l.testiũ. ff.de testi.& ĩ
8 auth.eo.ti.§.sancimus.†vel ꝙ sunt domesti
c ci familiares *c* & cõmensales,mercenarij,fa
muli,liberti:de quib. in l.p̄senti. §. sic vbi.
9 C.de his qui ad eccl.confu. † vel ꝙ vxor de
d ponit pro viro, *d* & ecõtra, vel frater ꝓ fra
tre,vel alius cõiũctus,vt l.4.& ibi no. ff. de
10 testi.†vel ꝙ sunt aduocati,ꝓcuratores, pa-
e trocinãtes,*e* & solicitatores in cã , vel cura-
tor,vel tutor,vel administrator ostẽsi , vt l.
11 mãdator.& ꝙ ibi no.ff.de testi †vel sunt so
f cij,*f* criminis.extra de sen.exc.de quib.ꝑ gl.
& Doc.in l.fi.ff.de acc. q̃a tũc nõ credit̃ ta-
li testi,vt ibi,& l.qui filiũ.& ibi not.C.de li.
12 cau.vel†ꝙ sunt singulares,*g* & nõ faciũt in
g diciũ,ut l.iurisiurã.C.de test.& no.ĩ l.fi. C.
13 fa.erc.†vel ꝙ sunt excõicati,hæretici,vel ĩ-
fideles,vt 2.q.7.c.si hæreticus. vel ꝙ sũt ob
scuri & ignoti,vt in Aut.de test.§.sãcimus.
14 †vel ꝙ sũt inimici *h* illi⁹ cõtra quẽ ꝓducũt̃,
h vt extra de test.c.fi.& hr̃ in auth.signata,su
ꝑ l.qñ liberi.C.de test. intelligas tñ de tali
inimicitia,de qua hr̃ in l.j.§.pe.ff. de qõ. &
i ibi Bar.& Bal.in l.maritus.c.ti.vel ꝙ variũ *i*
dixe-

ADDITIONES.

a ¶De minore. *Adde circa hoc,& uide Alex.in consi.64.in 1 uol.& consi.176.in 2.uol.& Oldr.in consi.192.*

b ¶Pauperes. *Adde & dic etiam ut per Alex in consi.15.in 3.uol.Ro.in consi.83.& Cep.in consi.31.Ber.*

c ¶Familiares. *Adde Alex in consi.91.Ro. in cõs.300.et ꝙ uoluit idem Ro in consi 152.& uide Ful.in cons.193 ubi ꝙ domestici offensi sunt testes idonei,quando offensus remisit iniuriam,et dixit se nolle accusari.*

d ¶Pro viro. *Adde Raph.Cu.in cons.81.Ang.in consi.138.& an gener pro socero, creditor pro debitore,colonus pro dño,uide Ale.in consil 78.in 1.uol.& Rap.Cu in consi.27.& ibi qui dicãtur domestici,Barto & de fratre qñ possit esse testis pro fratre,adde Alex.in consi.70.in 1.uol & in consi.24 in 2.uol.& ibi,an agnatus sit idoneus testis pro offenso ad defensam, & uide eundem in consi.212.in 2. uol.ubi etiã de fratre,et Cep. in cons.21.& an domestici admittantur pro innocentia accusati uide Ioã de Ana.in consi.53.& cons.64.& Alex.in cons.v.in 1.uol.Ber.*

e ¶Solicitatores, *Adde Ro.in consi. 420. qui aliter loquitur.Ale.in consil.44.& cons. 233 in 2.uol.& quid de ꝓcuratore,uide etiã Ale.in cons.148.eo.uol et ꝑ Bar in cons.113.ubi aliquid de aduocato,et per Ful.in cons.174.ubi de tutore,q̃ curatore,& administratore,& in cons.142.& ꝑ eundem in cons.209 & uide Rap.Cu.in consi.137 & etiam de ꝓcu.et per Ro.in cons.186.Be.*

f ¶ Socij criminis. *Adde Ioã.de Ana.in cons.59.Fulgo.in cons.136.Cepol.in cons.31.Ale.in consi.127.in 4.uolu.& in cons.132.in 1.uolum.& Fran.de Are.in cons.61.Ber.*

g ¶Singulares. *Adde Ale.in cons.175.in 2.uolu.Cu.in cons.27.& Fulg.in cons.136. Ale.in consi.72.in 1.uolu.et de infamibus hæreticis & excõicatis,uide Alexã.in consi.20.in 4.li.consi.44.& cons.87.in 2.vol. Francs.de Are.in consi.82.late Oldr.in cons.192.& in cons. 298. ubi quod excõicatus absoluitur ad cautelam ,ut deponat, & quid de Iudeo uide Ale.in cons.35.in 1.uolu.& de Iudæo baptizato Ol.in consi.ccx.circa fi.*

h ¶Inimici. *Adde & vide Ale.in cons.75.ĩ 3.volu.& cons. 127 in 4.li.& ibi quid de inimico occulto.Ful.in cõs.189.& ibi qualis dẽat esse inimicitia.Ol.ĩ cons.210.cons.145.Et cons.278.B.*

i ¶Varium dixerunt . *Adde in hoc Ale.in consi.24.in 2.vol.& Fulg.in cons. 238.vbi dicit, ꝙ si aliqui testes dicunt de sex vulneribus,aliqui de quatuor,ꝙ tamen minor summa in maiori inest, & de testib.variantib.& diuersa dicentibus vide Cu.in cons 91 & vide Ale.in consi.116.in j.vol.Ber.Et de testib. omittentibus dicere ueritatem,uide Ce in cons.16.Et de testib. dicentibus nõ uerisimilia,uide Ale.in cons.81.in 4.uol.Ce.in cons j.& in cons.62.& ibi uide late qñ testes dicantur uerisimilia dicere.Et de deponentib.per eundem præmeditatumque sermonem, per Alex.in cons.105.in j.uol. Et uide Ol. in cons.210. Et de deponentib.de auditu alieno Old. in cons.192. Et de credulitate per Ang. in cons 4. Ber.*

dixerunt,vt l.q falſa vel varia.ff.de teſti.&
ibi Fl,& no.plene Bal.& Imo.in l.inter ſti-
pulantē.§.j.ff.de ver.ob.An.de Bu.& Can.
in c.cū tu,de teſti.& Bart.in l.eos.ff.de fal.
15 vel ꝙ†omiſerunt dicere veritatē,vel ꝙ eam
16 occultauerunt,vt 6.q.j.c.illi q. vel † ꝙ ſunt
corrupti pecunia ēt ſi verū dixerunt, vt no.
Bart.in l.j.§.j ff.de fal.facit quod hr̄ in l. ſi
17 quis teſtib.C.de teſti.† vel ꝙ nō deponunt
18 veriſimilia,vt ff.de teſti.l.ob carmē.†vel ꝙ
dicunt eundē p̄meditatūq; ſermonē, vt l.3.
19 §.j.ff.de teſti.†.vel ꝙ dicūt de diuerſis deli
20 ctis,vt de ꝓb.c.licet.vel †.de diuerſis locis,
ut in exēplo de Daniele,vt no.in l.teſtium.
C.de teſt.vel de diuerſis perſonis, aigu.l.ad
21 ꝓbationē.C.de prob.† vel de diuerſis tēpo
ribus q̄ ſit in accuſatione, vel inquiſitione
deductū,vel ēt īter ſe ſunt varij de loco vel
tpe,de qbus deponunt,ar.not.per.Bar.in l.
denunciaſſe.§ quid tñ.ff.de apult.facit 3.q.
8.ca.nihil.vel ꝙ teſtibus & nō atteſtationi-
bus iudex credere dēt,vt l.3.§.diuus.ff.de te
ſti.qm̄ iudex dēt videre qua frōte,qua trepi
datione, quove colore loquanī, vt l.de mi-
22 nore.§.tormenta.ff.de qō.& ibi Bart † vel
deponunt de auditu ab alio,vel de eorū cre
dulitate,licet non de viſu proprio, vel de ſē
ſu actui cōgruente,vt l.qui teſtō.§.fi.& ibi
Bar.ff de teſta.vel his ſimilia opponere pōt
reus. Et ſimili mō oēs exceptiones p̄dictas
pōt opponere ēt iudex inquirens uel accu-
ſatus cōtra teſtes, pro parte rei ꝓductos ad
ipſius defensā,qđ no. Pot ēt opponere reus
cōtra ꝓceſſum,vt dixi s̄.in glo.ſu.p ver.hæc
eſt q̄dā inquiſitio,in ver.quinto principali
ter q̄ro.& verſi.ſeq.Et in gl.ſuper verbo,cō
paret reus in termino defenſionis &c. p tā
23 illā gl. † Et ēt pot opponi ꝙ iudex non per
ſe,ſed p aliū teſtes examinauit ꝙ in cā crīa
li facere nō pōt,quia cauſæ meri vel mixti
a imperij non poſſunt delegari, *a* vt l.j.ff.de
offi.eius cui man.eſt.iur.& de hoc eſt caſus
in auth.apud eloquentiſſimum,& ibi gl.&
Doct.C.de fi.inſt.ꝙ eſt verū,niſi ex iuſta cā,
vt puta ſi ſunt teſtes alterius territorij, vel
niſi iudex eſſet impeditus iuſto impedimē
to īfirmitatis,vel abſētię,vel alia iuſtiſſima
cā,vt no.Cy.Nic.de Mat.& Bald.in d.auth.
tunc bene admitteretur ꝙ teſtiū examina-
tio poſſet alteri demandari,& ualeret,aliàs
non,& tunc opponi poſſet.ꝙ no.quia ſæpe
numero ignari iudices maleficiorū commit
tunt notario ſuo teſtium examinationem.
24 quia non valet.† Pōt ēt opponi.ꝙ teſtes nō
b reddunt cām *b* dicti ſui,& minus ſufficien-
tē,l ſolam.& ibi gl.Bar.& Bal.C.de teſti.&
actui corporeo cōgruētem,vt l.qui teſtō.§.
25 fi.ff.de teſta.& ibi Bar. † Quibus oībus pa-
c ctis cenſetur concluſum in cā.*c* Non autem
puto ꝙ in criminali concludatur in cā, qn̄
proceditur iudicijs officio per inquiſitionē,
vt l.2.§.ſi publ.ff.de adult.Sed qn̄ procedi
tur officio iudicis,nō concluditur in cauſa,
nec etiā qn̄ ordinarie proceditur iudici nū
quā intelligitur eſſe cōcluſum,ſed parti ſic,
vt l.vbicunque.ff.de interr act.& ita no.gl.
in cle.ſæpe,in verbo,interrogatur, de verb.
ſig. Præterea vide ꝙ ad defenſam & offen-
ſam ēt poſt teſtiū aperturā,nō tm̄ teſtes ꝓ-
duci poſſunt,imo etiam inſtr̄a, vt not.Bar.
in l.j.in fi. & in l.vnius.in fi.ff.de qō.ergo
non concluditur in cā, quinimo vſq; in cal
culo ferendæ ſn̄iæ pōt tam ad defenſam,q̄
ad offensā actitari,niſi ſtatuto aliter cauea
tur,aliàs ſi iudex nō recipet defenſionē vſq;
ad calculū ferēdę ſn̄iæ,teneretur in ſyndica
tu de iuſtitia denegata,& ꝙ fecerit litē ſuā,
vt l.fi.ff.de vari.& extraor.cog.ꝙ bn̄ no.&
tene mēti ne erres. Sed ꝙ dixi ad offensā in
telligas,vt no.Ia.de Are.& Cy.& Sal.ī l.fi.
26 C.de q̄ſt.† Et aduertas *d* an teſtis ſit torquē
d dus.dicas ꝙ non, etiā in criminalibus regu-
lariter,qn̄ eſt liber homo, fallit in certis ca-
ſibus

ADDITIONES.

a ¶Delegari.*Adde Alex.in conſi.214.in 2.uol. & Fran.de Are.in conſi.82.Et adde quod etiā de conſenſu partium iudex non poteſt examina tionem cōmittere ſi in loco adeſſet ſtatutū ꝙ iudex perſonaliter debeat intereſſe examinationi teſtium. ita Bal.in conſ.42.in v.li.Ber.*

b ¶Cauſam dicti.*Adde tu Ful.in conſi.144.*

c ¶In cā.*Adde tu quando cenſeatur in cā cōcluſum,an in criminali fiat concluſio uide d.Alex. in l.1.§.ſi quis ultro.ff.de qō.& Ro.in cōſi.176. & ibi vide qualiter in cauſa concludatur, & an partes abſq; iudice poſſint in cā concludere.*

d ¶Aduertas.*Adde tu an in cā crīali ſint torquendi teſtes.uide p Ang.s̄.in gl.in uer.cōparuerūt dicti inquiſiti et negauerūt totū,et uide Cep. in cōſ.21.& quod ſit,et qn̄ excipitur contra teſtem quod ſit crimino ſus, qđ oēs circunſtantiæ ſint apponendæ ſicut ī libello,uide Ro.ī cōſ.290.*

stibus, vt l. ex libero in prin. & l. diuus, in prī.
& §. fi. & vtrobique Bar. ff. de q̄st. de quo la-
27 te per Sal. ī l. fi. in 3. q. C. de q̄st. † Sis tñ cau
tus ꝙ qñ excipitur contra testem ꝙ sit cri-
minosus, debent in exceptione opponi om
nes criminis circũstantię, sicut in libello ac
cusatorio, extra de testibus c. 2. li. 6. ita dicit
Bar. in l. 3. §. lege Iulia. ff. de testi. quod no.
& vide quæ dixi sup. in gl. proxi. præced.
28 AVG. Tu aũt in hac gl. † adde in quãtũ
s̄. dictum est, ꝙ testis infamis repelli ur in
crĩalibus à testimonio. dic ꝙ verum est, ꝙ
testis infamis infamia iuris repellitur in
criminalibus, tñ in subsidium admitteret
cũ tormentis, ſm Bar. in l. j C. de sum. Tri.
& fi. cath. per l. ob carmen, §. pe. ff. de test.
& l. qui vltimo, ff. de pę. & idem dicendum
est in teste infami infamia facti, quia repel
lit̄ nisi in subbdiũ, vt dictũ est. & ita uoluit
Bar. in d. l. j. ꝙ intelligũt ibi Bal. & Sal. & se
quitur do. Car. in c. testimoniũ, extra de te-
sti. quo ad hoc vt deueniat̄ ad torturã, non
quo ad hoc vt feratur sñĩa cõdẽnatoria. Ad
de q̄ dixit Mathes. ī no. dictis suis, no. 179.
qui dicit ꝙ licet aliàs de iure ne veritas oc-
cultetur, siue in crĩali cã, siue ciuili admitta
tur testes nõ idonei, dicit hoc debere intelli
gi, ꝙ si nõ sunt idonei respectu stat⁹, vel fa
mæ, vel q̄a criminosi, vel infames de iure,
vel de facto, vel serui tales nõ dẽnt admitti
sine tormentis in cã crĩali, & ibi multa alle
gat, & ibi vide quid in ciuili, q̄a dicit ipse
29 Bar. tenuit cõtra opi. Io. An. † Item in quã-
tũ dictũ est in minore, an minor 20. annis
possit esse testis, & an examinatus faciat in
diciũ, hic non replico, q̄a late examinaui s̄.
in gl. in ver. cõparent dicti inquisiti & totũ
negauerunt, in ver. q̄ro qui testes sunt ido-
30 nei ibi vide in addi. † Itẽ in quãtũ dictũ est
de domesticis & familiari . qui non pñt te
stificari. Adde q̄ dicant̄ domestici uel fami
liares in hac materia, ut late per Mod. post
Doc. scribit̄ in c. in lr̄is. ext de testi. Adde tñ
ꝙ si testis familiaris vel domesticus cẽt per
sona valde honesta, ut sunt domestici vel fa
miliares regũ, principũ, vel ep̄orũ, tũc tales
admittunt̄, ita dixerũt Inn. & d. An. de Bu.
& Im. in d. c. in literis, extra de testi. & Bal.
& Sal. in l. 3. C. de testi. Itẽ adde ꝙ ista non
militarẽt in his q̄ verisimiliter melius hñr
per domesticos uel familiares q̄̄ per alios,
q̄a tunc domesticus vel familiaris admitte
retur, ſm Io. An. in addi. Spe. in ti. de teste.
§. j. ver. item ꝙ si domesticus, & Bar. in l. si
qñ, C. vnde vi. in vl. col. per text. & Bar. in l.
quoties, C. de nauf. lib. x. & late per Mod. in
d. c. in literis. & uide Flo. in l. testis idoneus.
ff. de testi. q̄ multũ exclamat de doctr. Spe.
in tit. de inq̄si. §. j. ver. sed nunq̄d, qui dixit
ꝙ innocentia accusati põt excusari ꝑ testes
cubicularios, quia extraneis non sunt noti
secreti mores. & Ang. in l. 4. ff. de cõfes. qui
31 dixit, † ꝙ ad excusandũ quẽ vt non cõmise
rit homicidiũ, admittunt̄ parẽtes & cõsan-
guinei forte ꝓbantes illũ viuũ. Adde tñ ꝙ
dñs põt testificari pro subdito vel familiari
ſm Sal. in l. 2. C. de testi. & vr̄ bona gl. in c.
insinuãte, ext. de offi. del. intellige tñ vt ibi
hr̄, nisi esset persona vilis vel abiecta, non
tñ dr̄ omni exceptione maior, ſm Bal. in l.
idonei, ff. de test. & omnino uide Al. de Ro.
in 2. par. statu. q. 64. qui ponit, ꝙ in crimina
lib. familiaris admittitur ad testificandum
pro dño, si dñs in loco syluestri fuit dero-
batus, & in subsidiũ alij testes non poterãt
hr̄i, de qua materia dixi post Doc. Moder.
in l. non solũ, ff. si q̄s ipsi prętori, ff. de ope.
no. nũ. vbi dictũ est, ꝙ ubi aliter veritas hr̄i
non põt, tunc admittuntur probationes q̄
32 aliàs nõ reciperentur. † Q̄d aũt dictũ est de
viro & vxore, est altercatio inter Legistas,
& Cano. de quib. per Bal. & Sal. in d. l. 2. C.
de testi. & per Cano. in d c in literis, & per
Spe. in tit. de teste, § j. versi. sed quid de vxo
re, & ibi ī d. §. j. per Spe. uidebis omnia ista
late extensa. Et an frater pro fratre admit-
tatur in cã criminali. adde Bal. in l. fi. C. de
ꝓb. & d. Ab. in c. literis, ext. de p̄lum. Itẽ, an
in subsidium isti administratores, ꝓcurato
res, & similes admittãtur. Adde Io. And. in
add. Spe. in ti. de teste, §. j. ver. quidã in add.
q̄ inci. nõ inuenio Iacobũ, & vide omnino
do. An. de Bu. in c. tertio loco, ext. de prob.
& ibi per Mod. qui vr̄ velle ꝙ sic. Sed ꝙ il-
la ꝓcedãt in crĩalibus, patet ex supradictis.
Itẽ de teste qui accepit pecuniã, & ꝙ testes
uarie dixerunt, adde hic multa peregrina q̄
dixi s̄. in gl. falsario. in add. Et in quãtũ do.
33 Ang. hic tangit illã maximã † difficultatẽ,
an in criminalib. examinatio testiũ possit
alteri demãdari. Adde & dic ꝙ verũ est, ꝙ
regl̄r iudex non põt hoc facere, & ad hoc
ultra s̄. all. adde bonũ tex. in c. j. ext. de offi.
del. & est tex. cũ gl. in c. 2. de iu. in 6. & in l.

. 3.§. diuus interrogare soleo, ff. de test. quã
legẽ ad hoc põderat Bal. in c. si quis testiũ,
ext. de testi. & gl. ĩ c. at si clerici. extra de iu.
& gl. ĩ c. cõstitutus, ext. de fideiu. & gl. in c.
porro. ext. de test. cog. & amplia p̃dicta ẽt si
cõsuetudo esset in contrariũ, ut sentit gl. in
c. testes, 3. q. 9. uide Inn in d. c. si q. Limita
tñ p̃dicta non hr̃e locum in papa, quia alte
ri cõmittit examinationẽ testiũ in crĩalib.
Ita no. Spe. in ti. de testi. §. nunc tractãdũ, in
prin. & hoc est clarũ in c. ꝓposuit cũ si. ext.
de cõcess. pb. itẽ p̃dicta limita non hr̃e locũ
vbi ageret̃ de crĩe per uiam exceptionis. ita
voluit Pe. de Anc. in c. 2. ext. de testi. in 6. in
§. testes in prin. Item hoc nõ hẽt locũ ẽt in
cã hr̃sis, ꝑ tex. in c. vt offĩn, §. uerũ. de hær.
in 6. Itẽ fallit ẽt nisi ꝑsona examinãda non
posset venire ad iudicẽ, & iudex sit persona
multũ honorata, ut probat tex. sing. in c. 2.
in uer. aut si talis, & ibi gl. & Pe. de Anc. &
34 Dom. ĩ d. c. 2. §. j. ex. de iu. † Itẽ adde in quã
tũ dictũ est, ꝙ testes alterius territorij in cã
criminali per alium, q̃ per iudicẽ pñt exa-
minari. Adde ꝙ hoc uoluit Io. de Ana. in c.
in tñi, ext. de collu. dete. & Io. An. post Io.
Mo. ĩ c. Romana, §. cõtrahẽtes, de foro cõp.
in 6. & Alb. de Ros. in d. auth. apud eloquẽ-
tissimum. & Bal. in c. si qui testium. ext. de
testi. ne pereat facultas probandi, & ẽt par
catur expẽsis. iuxta l. sed & si quis ex signa
torib. uer. sæpe cũ magna, ff. quemad. testa.
ape. Sed cõtrariam partẽ tenent Sal. & aliq.
in d. auth. apud eloquẽtiss. & do. Abb. in d.
c. cõstitutus. & Ab. in c. cũ cãm. ext. de test.
Tene ergo primã opi. maxime quia uacilla
tiones testium pn̄t transcribi ab examina-
tore, ut uoluit Inn. ĩ c qm̃ cõtra, ext. de ꝓb.
& maxime practicãdo, ut docet Bal. in d. c.
si q. videlicet, ꝙ scribat̃ iudici alterius ter-
ritorij, ut ex sua iurisdictone illos recipiat,
nec tũc dr̃ offm̃ cõmitti, sed exigi, iuxta l.
cum unus, §. is qui, ff. de bo. auth. iu. pos. Et
licet Bar. Ang. & Sal. ĩ d auth. apud eloquẽ
tiss. sentiant cõtrariũ, tñ Io. And. & do. Ant.
de But. in d. c. cõstitutus, dicunt ꝙ de con-
35 suetudine seruatur contrarium. † Item ad-
uerte in quantum d. Ang. ponit illam diffi-
cultatem, an in criminalibus concludatur
in causa, adeo ꝙ non possint amplius testes
recipi, & publicato processu, & sic qñcũq;.
Adde quæ late dixi s̃. in glo. comparent in-
quisiti & totũ negauerunt. in pe. addi. mea.

S V M M A R I V M.

1 Reum specialiter & nominatim citari ad audiendum sententiam in criminalibus non est necesse, in ciuilibus secus.

2 Reus absens qui non comparuit, non potest in criminalibus condemnari nisi specialiter & nominatim fuerit citatus.

3 Consuetudo est ꝙ in criminalibus banniatur ad concilium generale per præconem, & moneatur concilium generale per tubam siue campanam, vel secundum morem locorum, ut si quis uellet appellare uel dicere de nullitate, uel aliquid allegare ad defensam etiam sponte more decernentis possit hæc facere.

4 Sententiæ feruntur congregato concilio ut supra, ut si quis uellet allegare iura fisci, & rei publicæ ne fraudetur, possit.

5 Papa & Imperator licet de plenitudine potestatis possint in criminalibus condemnare absentẽ, non tamen contra omnino non citatum, vel citatum ad locum notorie non tutum.

Die 12. Ianuarij.

QVI Iudex commisit L. præconi quod banniat ad concilium generale pro sententijs in criminalibus ferendis &c.

Dicta die.

Qui L. præco. retulit ita se bannisse &c.
1 † No. ꝙ non est necesse ꝙ reus specialiter &
nominatim citetur ad audiendã sñiam in
criminalibus, in ciuilibus uero non ualeret
sñia nisi specialiter, & nominatim persona
liter, uel ad domũ & ẽt perẽptorie fuerit ci-
tatus, ut no. Bart. in extraua. ad repri. super
uer. ꝑ nunciũ. Et hoc iõ in crĩalib. ꝑꝑ licen
tiam q̃ inquisitus dedit iudici, de qua per
Bar. in l. qui reus, ff. de pub. iud. & l. inter ac
cusatorem. co. ti. & dixi s̃. in gl. supèr uer.
iudici licentiã dedit &c. Et ẽt ꝑꝑ monitio-
nẽ iudicis subsecutam, quã post ea fecit iu-
dex qui dictũ reum monuit, ut singulis die
bus & horis, usq; ad sentẽtiã inclusiue &c.
quæ monitio habet uim peremptorij, ut l.
2. & ibi glo. & Doc. C. qũo & qñ iu. igit̃ ta-
lis comminatio & iudicis monitio sufficit,
nec alia specialis citatio requiritur. arg. no.
per Bar. in l. si finita, §. Iulianus, ff. de dã. in-
fe. in 2. col. & in l. edictum, ff. de iud. Et pręe
dicta procedunt qñ inquisitus comparuit
& monitus fuit, & dedit licentiam iudici,
2 † aliàs autem si fuerit absens & non com-
paruerit uidetur ꝙ nullo modo possit dam
nari, nisi specialiter & nominatim fuerit
cita-

a citatus,*a* ſicut in ciuili, & multo ergo ma-
gis ēt in criminali, vbi maius vertitur peri
culū,facit cle.paſtoralis,de re iud.ſed de cō
ſuetudine nō citaẗ,& hoc totum ꝓcedit de
3 forma ſtatutorū.†Et no.ꝙ cōſuetudo eſt ꝙ
per p̃conē bāniaẗ ad concilium generale,&
ꝙ concilium generale moneaẗ vel cāpana,
vel tuba,vel cornu,ſm̃ morē locorū, vt no.
gl.in l.2.C.de decr.dec.li.x. facit qđ no.gl.
in l.j.C.q̄ ſit lon.conſue.quæ oīa facias ap
parere in actis.Et ideo ēt feruntꝰ ſnīę crimi
nales citato publico & generali concilio,vt
ſi quis eſſet qui vellet appellare vel dicere
de nullitate, vel aliquid allegare ad rei de-
fenſam ēt ſponte mori decernentis ꝙ poſ-
ſit,vt l.ſi non tm̃, cum ſua materia,ff.de app.
4 †Et ēt ſi quis vellet dicere & allegare iura
fiſci & reipublicæ,quia hic agitur de vindi
cta publica ꝙ poſſit,ne fiſcus & res publica
fraudetur, & ne delicta remaneāt impuni-
ta,ſi forte iudex abſolueret non abſoluēdū:
igiẗ fit talis citatio concilij generalis, facit
auth.ſi oēs,C.ſi vt ſe ab hæ.abſt.& qđ no.
ibi per Doc. & ēt tene menti qđ in crimi-
nalibus,vt puta ēt in accuſatione,pōt ferri
ſententia ēt nulla parte inſtante, vt eſt ca-
ſus l.quamuis indubitati,C.de adult.

ADDITIO.

a Citatus. *Adde Ang.in conſ 259.vbi dicit,quod nec princeps poſſet damnare abſentem abſque citatione,& vide Fran.de Are.in conſ.145. vbi ꝙ papa in criminibus non poteſt tollere ēt de plenitudine poteſtatis citationem,& idem uoluit d. Hier.Tor.in conſ.qđ reddidit pro Florentinis,& Old.in conſ.43.& quod in ſententia principis requiratur citatio,vide Ro in conſ.478.Ber.*

AVG.Tu aūt in hac gl.adde ea q̄ dixi s̃.
in add.meis in illa gl.quæ incipit, iudici li
centiā dedit,& in alia gl. q̃ s̃.alle.do.Ang.
hic,& verum eſt,ꝙ ſnīa in crīalibus in iſtis
delictis grauioribus nō pōt ferri in abſen-
tem,l.abſentē,& l.reos,C.de acc.& in l.ab-
ſentem,ff.de pę.quæ oīa non habēt locum
de iure canon.iuxta no.in c. qualiter & qñ
ext.de acc.& ꝑ Inn.in c.veritatis,ext.de do.
& cont.q dicit,ꝙ in cā degradationis ēt de
iure can.pōt ferri ſnīa in abſentē,& hæc re
gula fallit ēt de iure ciuili in multis caſib.
vbi ſnīa capitalis pōt ferri in abſentē,quos
referunt Doct in locis s̃.alle.maxime Ang.
in d.l.reos,qui dixit, ꝙ Papa & Imperator
in criminalib.poſſunt ferre ſnīam in abſen
tem,in quibuſcunq;criminib.quantuncun
que ſnīa ſit capitalis, & ponit Ange.in l.
reos,C.de accu.dicens, ꝙ ita fecit Bonifac.
contra Pet.& Iac.de Col.in c.j. de ſchiſ.li.
6.& ita fecit Feder.contraregem Robertū,
cū priuauit eum regno, & dignitatib.rega
libus,per ſnīam q̃ poſtea recitauit Clemēs
in cle.j.de re iud.intelligo tñ prædicta, qđ
ipſi iſta faciūt de plenitudine ptātis. Et iō
dicit Ang.in l.ſi accuſationib.C.de accu. ꝙ
opus eſt,ꝙ Papa & Imperator faciāt iſta,&
ſuppleant de plenitudine poteſtatis , alias
5 nō tenerēt de iure.†Et ſubdit Ang.ibi,ꝙ li
cet Papa & Imperator de plenitudine po-
teſtatis poſſint in criminalibus condemna
re abſentē, non pñt tñ in criminalib. ferre
ſnīam contra omnino non citatum,vel cō
tra citatū ad locū notoriè non tutum,quia
per hoc auferrent ius defenſionis, ꝙ eſt de
iure naturali, & de hoc eſt factus hodie ca-
ſus in cle.paſtoralis,ext.de re iud. Tene tñ
menti,ꝙ ſi reus eſt in carcerib.adeo ꝙ ſnīa
cōdēnatoria ſit ferēda,nedum ꝙ de iure de
beat citari,ſed in perſona ſuper facie debet
ferri ſnīa criminalis,& duci in palatium an
te tribunal,& non ferre ſententiā in abſen
tē, licet ſit detētus in carceribus , quia iſto
caſu diceretur abſens ipſe incarceratus in
iſta ſententia condemnatoria,& ita obſer-
uat totus mundus,ita dicit Ang. in l.pe.§.
ad crimen,ff.de pub.iu.in 3.col.& Bal.in l.
reos,C.de accu.quæ omnia no.

SVMMARIVM.

1 *Sententia in criminalibus quando eſt mortis vel mutilationis membri, eſt neceſſe quod ſententia dicatur lata per Poteſtatem vel prouinciæ præſidem.*

2 *Vicarij conſtituti à Poteſtate & a ſuperiore,& vicerectoris conſtituti à rectore, & ab vniuerſitate,differentia eſt non parua.*

In Dei nomine, Amen.

HÆC *eſt quædam ſententia condemnatoria corporalis & partim pecuniaria &c. lata per D Thom. Poteſtatem Bononiæ &c.*
1 †Quod ſen ētia dicatur lata per T. Poteſta
tem vel prouinciæ p̃ſidem , eſt perneceſſa-
rium,qñ eſt mortis vel membri mutilatio,
nā per eius vicarium,ſeu per eius vicegerē
tē,ſententia corporalis executiua fieri non
poteſt,non tantum præſente præſide, ſed
nec eo abſente.Nā vicarius Poteſtatis, vel
eius

eius vices gerẽs oĩa põt absente p̃side, q̄ p̃t
ipse p̃ses p̃terq̄ inferre mortẽ, vel mẽbri ab
scissionẽ realiter. Nã ĩ cõtumaciã bene pos
set dãnare quẽ ad mortẽ p̃side existente ab
sente, ut est tex. & ibi gl. ordinaria, & Doct.
in l. 2. C. de offi. eius q vi. alt. ge. & hoc no.
quia de facto habui pluries me assidẽte Pe-
rusij a sente meo p̃side. & hoc tenet Bar. in
l. obseruare, in prin. ff. de off. proc. & leg. fa-
cit qđ no. in l. j. §. 2. ff. de le. 3. Qđ tñ intelli
ge verũ si sit vicarius à Ptãte cõstitutus, sin
aũt esset substitutus, siue subrogatus a su-
periore in locum Ptãtis mortui, uel absen-
tis, tũc talis substitutus ẽt vices gerens põt
ẽt executionẽ realẽ facere in causis meri im
perij, ita notãter sentit Bar. & ẽt gl. in l. j. ff.
2 de off. eius cui man. est iuris. ‡ Iõ semper ad
uertas an sit mere vicarius cõstitutus à Po-
testate, vel sit à superiore Potestati substitu
tus, facit q̄ dicimus de vice rectore vniuer-
sitatis, an sit cõstitutus à rectore, an ab vni-
uersitate, qa si à rectore non gaudet oĩbus
priuilegijs rectoris, sec⁹ si sit ab vniuersita-
te cõstitutus, vt no. Bar. in l. filius, ff. de le. p̃-
dicta tñ intelligas, ut plene dixi Insti. de ex-
cep. in rub. post prin. aduertas ẽt q̄ ideo dr̃
lata p̃ T. potestatem &c. qa de iure assesso-
res p̃nt cognoscere, non tñ possunt iudica-
re ẽt in cã ciuili, vt l. j. & p̃ tot. C. de asses. vñ
cautela est semper in prin. officij q̄ Ptãtes
terrarum in suis deputationib. deputent ta
lem in sui vicariũ, & cõmittant & delegent
oẽs cãs pertinentes ad sui officiũ, ẽt vsq; ad
sñiam inclusiue, q̄ tñ delegatio non porri-
gĩt nisi ad causas ciuiles, ad crĩales vero cau
sas nullo modo, quia non sunt delegabiles,
igitur non est mirum si sententiæ crimina-
a les, *a* solummodo dantur in solo noĩe recto
ris ciuitatis vel Potestatis, & non in suis vi
carijs, siue latrunculatorib. & q̄ tales sñĩæ
debeant formari in præsidijs personam, de
consilio tñ suorum assessorum, no. Bal. in l.
j. C. qui accu. non pos. in illa q. qñ dicaẽ no-
men & c. receptũ inter reos. & tene bene mẽ
ti q̄ licet in ciuilibus sit necesse, q̄ sñia ad
alicuius partis petitionem feraẽ, vt l. prope
rãdum, §. sin aũt. & ibi nota. C. de iud. tñ in
criminali & in accusationibus fertur sentẽ
tia, & valet ex mero iudicis officio, sine ali-
cuius partis petitione, vt est casus, & ibi
Sal. in prin. l. quamuis. la 1. C. de adul.
b AVG. Tu aũt *b* in hac materia adde, &
dic q̄ nescio q̄s reuelauerit do. Ang. hic, q̄
Bar. & gl. in l. j. ff. de off. eius cui man. est iu
ris. distinguant, qđ si uicegerens uel substi-
tutus vel vicarius sit factus à Potestate vel
rectore non põt exequi sñĩas criminales &
capitales, secus si à superiore sit factus ille
vicegerens, quia nego q̄ Bar. in locis alle. s̃.
hoc dixerit. Et ideo volui videre quosdam
Mod. qui digito credunt celũ tetigisse, post
Lud. de Ro. in d. l. j. ff. de offi. eius cui man.
est iuris. qui plenius attingentes istam ma-
teriam dñt qũo Bar. ibi in d. l. j. rep̃hendit il
lam gl. in d. l. 2. C. de off. eius qui vi. alt. ge.
ponderans gl. esse in contrariũ in d. l. j. ff. de
off. ei⁹ cui mã. est iuris. & dñt prefati Mod.
qũo Guil. de Cu. & Ro. in d. l. j. ff. de off. eius
cui man. est iuris. tenet cõtra illã gl. in d. l.
q̄ imo talis vicegerẽs possit inferre vltimũ
suppliciũ delinquenti. referũt ẽt qũo Bal.
in auth. & iõ. circa 5. col. C. ne vx. pro ma.
sequitur gl. ĩ d. l. 2. Referũt postea qũo Bal.
in auth. sed nouo iure, C. de ser. fug. distin-
guit. Aut est substitutus a superiore talis
vicegerens vel substitutus, & oĩa põt face-
re & inferre vltimũ suppliciũ, & ita hẽt lo
cũ gl. in d. l. j. Aut talis substitutus vel sub-
stitutus gl. vel vicegerẽs ab ipsomet absen-
te, & tũc oĩa põt p̃ter vltimum supplicium
inferre, & dicit q̄ ita sensit Bar. ĩ d. l. filius,
ff. de le. Certe miror qũo isti illustres Doc.
in hac materia multa peregrina ignoraue-
rint. ego aliàs cũ fuissẽ interrogatus ab Il-
lustriss. dño meo Duce Hercule, indagando
veritatẽ & p̃scrutando libros meos inueni
Doc. maxime authoritatis examinãtes istã
materiã. An vera sit illa gl. illi⁹ l. 2. q̄ voluit
vicegerentẽ oĩa posse, p̃ter ultimũ suppli-
ciũ. Et ego cõtra istos Doc. dico, q̄ ipse vi-
cegerẽs nullo modo p̃t crĩaliter punire. Et
arguo sic. Nã Doc. nostri semp̃ intellexerũt
tex. ĩ d. l. 2. C. de of. eius qui vi. alt. ge. in illo
subſti-

ADDITIONES.

a ¶ Sententiæ criminales. *Adde quod hanc sententiam sequitur Cep. in consi. 17. Ber.*

b ¶ Tu autem. *Vltra ea quæ ponit dom. Aug. vide do. Alex. in rub. de offi. eius cui manda. est iurisdi. & Rom. in consi. 59. vbi ponit de potestate data vicarijs generalibus, an possit bona publicare, & sententias sanguinis dicere. & vide Fed. consi. pen. ul.*

substituto vel vicegerente cõstituto à superiore, & nõ ab officiali, & ita intellexerunt Doc. maxime Bar. ĩ l. j. §. j. ff. de le. 3. & Bar. & Doct. in l. filius, ff. de leg. ꝗ dicunt ꝙ ille ti. C. de off. eius ꝗ vi. alt. ge. dẽt intelligi in vicegerẽte, cõstituto ab vniuersitate, vel superiore, & est vera ista cõclusio, quia ille ti. intelligitur à vicegerente cõstituto in locũ officialis mortui, ergo sequitur ꝙ superior ipsum cõstituit & non officialis, quia aliàs mortuo illo officiali expirasset eius officiũ, per ea quæ habentur in l. & quia, ff. de iurisdi. omn. iudi. & no. Doct. in c. 1. ext. de offi. vic. Sic ergo illa iura loquunt̃ in tali vicegerẽte constituto à superiore, tñ glo. in d. l. 2. dicit, ꝙ talis ꝑter vltimũ suppliciũ oĩa põt. Nec huic gl. ob. glo. in l. 1. ff. de offi. eius cui mand. est iurisd. quia illa glo q̃ dicit, ꝙ talis substitutus omnia potest, ponit regulã, sed nõ procedit vlterius ponendo exceptionẽ, s. oĩa põt præter vltimũ supplicium, & ideo contra istos Docto. reperio ꝙ verior est illa gl. illius l. 2. C. de offic. eius qui vic. alte. ge. quia Archi. in c. vobis enim, 12. q. 2. expresse sequitur illam gl. in d. l. 2. qui dicit, ꝙ isti subrogati loco mortuorũ vel absentiũ oĩa pñt præter vltimũ supplicium & membri mutilationẽ, & ibi Arch. dicit, ꝙ ita tenuit Goffr. in sum. sua, ext. de offi. vic. & Host. in sum. in §. 1. iuxta prin. in tit. de offi. vic. ext. & alleg. illam gl coniunctã cum text. in l. 2. C. de offi. eius qui vi. alt. ge. Et mouentur ꝑ tex. in Auth. de collat. §. anteq̃ vero, col. 11. Præterea Azo ipse in sum. d. ti. de of. eius ꝗ vic. alt. ge. expresse dicit, qđ hi suffecti loco mortuorũ vel absentiũ, oĩa possint q̃ pertinent ad merũ imperium, vel ad iurisdictionẽ ciuilium causarum, vel crĩalium, & capitalium cognitionẽ, non diffinitione uel pęnæ impositione, & sic hæc fuit originalis opi. Azo. & non Accur. Præterea dico ꝙ in practica cũ reuerentia do. Ang & scribẽtiũ qui nolũt studere, aut emere libros, opinio illius glo. d. l. 2. C. de offi. eius qui vi. alt. ge. est cõis opi. quia illa gl. cõiter approbatur à Doct. & ita in hac materia in proprijs terminis dixit Alb. de Ros. ĩ l. placet, C. de ped. iud. in 2. col. dicit tñ ibi Alb. ꝙ licet illa gl. in l. 2. cõiter approbetur à Doct. tñ Cy. ibi ĩ d. l. placet, reprobat illã gl. & tenet qđ talis suffectus loco mortui possit oĩa, & ẽt inferre mortẽ reo, & dicit, ꝙ illã opi. tenet Rosf. in libello in tit. q̃ cãę pos. dele. & q̃ nõ, vltra princi. Itẽ refert Alb. in d. l. placet, qũo Cy. ibi dicit, ꝙ si ꝑses abesset non rediturus, & ꝙ alius vices eius gereret autoritate superioris, ẽt talis suffectus posset inferre mortẽ. Rõnes & iura ibi vide elegãter per eos. Sic ergo in ꝓposito nostro nõ video in practica qũo possumus recedere ab opĩ. illius gl. in d. l. 2. licet aliqui Doct. teneant contrarium, & licet ipse Alb. sequatur opi. Cy. & hæc oĩa not. de multis alijs hic tactis uide Mod. in d. l. j. ff. de offi. eius cui man. est iur. vide Bal. in l. data opera, in pen char. C. qui accu. qui dicit ꝙ locumtenentes seu uicarij de iure ciuili non possunt pœnã mortis vel mutilationẽ membri infligere. Sed de iure canon. secus, allegat gl. 23. q. 4. c. illud, & vide Bal. allegantẽ ibi in l. 2. C. de offi. eius ꝗ uic. alt. ge. hoc modo intelligas dicta Ang. in d. l. 2. C. de pœ. qui quærit, an uicarij Potestatis in criminalibus possint ferre sñias, & multũ eleganter in hac materia loquitur Lud. de Ro. in consil. suo 57. quod incip. ad discutiendũ ueritatẽ propositæ q̃onis, in 2. col. tandem approbat dicta Bal. in d. auth. sed nouo iure, & do. Catal. in tract. synd. in q. 172. quod ille qui uices alterius gerit, habet idem imperium, ꝙ uerum est, qñ is qui cõmittit vices põt merũ imperium cõmittere, & alle. Bal. hoc dixisse, ibi uide.

S V M M A R I V M.

1 *Practica quod in sententijs criminalibus dicatur de consensu & deliberatione omnium iudicum, unde sit tracta.*

2 *Anciani & præsidentes in ciuitate, si cogunt officialem facere iniustitiam, qua lege teneantur.*

3 *Assessor quid facere debeat si non vult consentire quando videtur sibi quod fiat iniustitia, ad hoc quod non teneatur.*

4 *Officialis an teneatur de iniustitia facta ꝑ principalem rectorem, siue per suum præsidem.*

5 *Ptãs turis ignorãs an teneatur in syndicatu si tulit sñiam iniustam licet de consilio suorũ iudicũ.*

1 DE *consensu & deliberatione omnium suorũ*
a *iudicum &c.* † Ista practica *a* dicitur introdu-

ADDITIO.

a ¶Ista practica. *Vide ad propositũ Oldr. in consi. 251 vbi consuluit & reprobat quandam sententiam episcopi regni latam contra clericum absq; consensu sui capituli.*

troducta per l.humanum,C. de leg.facit l. placet,C.de ſacroſ.eccle.ibi,conſilij tenore a perpenſo.& ibi Bal.facit l.dubium,C.de diuor.& maxime cum de hoīs vita tractatur, ꝙ ſit multis oculis ſubiecta,vt bene & mature videatur, ſi aliqua fraus uel error per aliquē committatur,l.fi.C.de fideicō.& ita etiā uult Bal.in l.1.in illa q.qñ dicatur nomen rei receptum inter reos, C.qui acc.nō poſſ. & aduertat prouinciæ præſes, ne cogat aliquem ex ſuis officialibus inuitū ad conſentiendū ſibi minis uel alio modo, ut faciunt proterui præſides, ut condemnetur qui non veniebat condēnandus,uel puniatur acrius q̃ de iure debuerit, ꝙ ipſe pręſes in ſuo ſyndicatu ex hoc ſolo de ſica.tenebi

2 tur,ita dicit Bar.in l.j.ī prin.ff de ſica.† Caueant etiam anciani & in ciuitate pręſidentes, ne cogant officialē ad condemnādum illum qui debebat abſolui,& ad abſoluēdū qui ueniebat condemnandus, & ſic cogunt officialē facere iniuſtitiā,quia Anciani depoſito officio l.Iul.de vi publica,tenentur, ut l.lege Iuli,& l.qui dolo,& ibi Bar.ff. ad l.Iul.de ui publi.Item tenentur de ſicarijs,

3 ut no.Bar.in d.l.1.de ſica.†Sis tñ cautus tu aſſeſſor,ſi non uis conſentire qñ uƭ tibi, ꝙ iuſtitia nō miniſtretur, ne ex taciturnitate tua uidearis conſentire, & per conſequens tenearis qđ proteſteris & pertinaciter reſiſtas præſidibus, & in actis appareat de tua proteſtatione,quid ius ī dicta cauſa dictat. Iſte eſt caſus in appellatione à ciuili, ergo fortius in criminali, in l.qm̃ iudices,C. de app.Bar.in tract ſuo repræſa. in 6.q.princ.

4 & q.2.ubi ponit ęlegantia uerba,†An officialis teneatur de iniuſtitia facta ꝑ principalem rectorē,ſiue per ſuum præſidem, ſic dicit,quidā ſunt officiales qui iuuerūt, uel induxerunt,pręſidem ad talem iniuſtitiam faciendā, & proculdubio talis officialis tenetur ut C.de aduo.diuer. iud.l. per hanc, ibi,adiutores etiā eorum &c. & C.de excu. mune.l.pe.lib.x.Quidam ſunt qui expreſſe cōtradicunt & proteſtantur,ut ſ dixi,& illi non tenentur,ut diſt.j.qm̃.Quidam tñ nec conſentiunt,nec contradicunt, qui ſunt abſentes uel ignorantes,& nec illi tenētur, ut l.1.in fi.de mag.conue.ibi,præſentes,& qui ibi poſitus ſit &c.Quidā ſunt officiales pręſentes,qui nec cōtradicunt nec conſentiūt, tunc aduertendum eſt,ꝙ quidā ſunt officiales ad id quod eſt meri facti, nec ad cōſilia requiruntur,ut ſunt notarij & biruarij,a & iſti non tenenƭ, quia ſuperiori reſiſtere nō poſſunt ſine dedecore,ideo reſiſtere non tenentur,vt l.j.§.officiū,C.vt tam ciui.q̃ cri. nec obſt.quod ibi dicit gl.eſſe correctū, q̃a verum eſt ī illo caſu,quia quilibet reſiſtere pōt facienti,non aūt in alijs caſibus, vbi iuris peritia requiriƭ, vt arg.l.2.ff.qđ quiſq; iur.& quod ibi no. Quidam ſunt officiales qui adhibentur ad conſulendū, & hi tenentur ſi non cōtradicunt,vt d.l.qm̃.Sed ſi dubitatur,an officialis fuerit præſens,vel abſens,an ſciens vel ignorans,quid p̄ſumatur in dubio cogitādū reliquit ibi Bar.ſed pro nunc tu potes dicere,ꝙ ex facti qualitate & iniuſtitiæ & perſonæ,præſumitur ꝙ fuerit præſens vel abſens,ſciens vel ignorās:nam ſi factū fuit multum agitatū in curia & publicè ſciebatur, p̄ſumitur ꝙ etiā aſſeſſores ſciuerint,& ꝙ etiā cum ut plurimū ſtent recluſi in palatio,ꝙ ipſi fuerint p̄ſentes, arg. gl.in l.tutor,C.de peri.tu. aliàs aūt p̄ſumiƭ ignorātia uel abſētia, cū ſit in facto p̄ſidis, & ſic ī facto alieno,ut l.fi.ff.pro ſoc.qđ no. ut ſcias articulare,qñ vis cōuīcere unū aſſeſſorē,& qñ ſciuit ꝙ ſuꝰ p̄ſes iniuſtitiā adminiſtrauit,uec ipſe fecit reſiſtētiā ꝑtinaciter.

ADDITIO.

a ¶Biruarij. *Adde & vide tu Alex.in conſ.1. in 3.lib.vbi ponit de torto iniuſte per Ancianos Bononiæ & biruarios præſente Poteſtate, & an officialis qui poſuit aliquem ad torturam de conſi. aſſeſſoris teneatur in ſyndicatu, vide eundem Alex.in conſ.55. in 1.vol. & an officialis negligens in adminiſtranda iuſtitia obliget ſuperiorē, vide Roma.in conſ.328.Ber.*

AVG. Tu autē in hac materia adde, qđ illæ deciſiones Bar.in tract.repræſa.in 6.q. prin.in 2.q.ibi Bar.loquitur qñ repræſalię poſſunt concedi contra officiales,qui ſtant cum alio officiali maiore, & propriè Bart. ibi non loquitur an tales officiales in ſyndicatu teneātur,& ſic iſte Doctor de repræſalijs vult arguere & īferre ad caſum noſtrū, vt vƭ uelle Bar.in d.q.6.dubitans de iſta deciſione qñ ſumus in caſu,qñ ſentētia deberet ferri per plures officiales,puta per præſidem, per uicariū,& iudicē maleficiorum, ēt ſyndicum & maſſariū, & eſſemus in caſu,ꝙ ī caſu diſcordię maior pars obtineret.

Quid

Quid si minor pars expresse diceret & protestaretur,& cōtradiceret, quod non vult assē tire sñiæ condemnatoriæ capitaliter latæ contra talem, an isti postea sic contradicentes teneātur in syndicatu, si maior pars & officialis maior iniustitiam fecit, quia videretur ꝙ licet aliqui horum officialium expresse contradicerent & protestarentur, tñ teneantur. Et moueor per illa iura & rationes quas mihi parū esset adducere, quæ adducit Alb. de Ro. ī j. par. sta tu. q. 58. qui ponit materiam repræsaliarū, & ponit qñ aliqui de vniuersitate cōmiserunt delictum, & aliqui sunt qui expresse cōtradicunt & protestantur, an nihilominus illi contradicentes teneantur ad rep̄salias cōcessas cō tra illos de vniuersitate. & vr̄ ꝙ non per illa iura quæ allegauit Bar. s̃. in illa q. & allegat d. l. qm̄. C. de app. & oīa alia iura ꝑ quæ iste Doc. fundat hic istā suam conclusionem. Tamē ibi Alb. de Ro. multa concludendo tenet contrarium quia potest esse quod aliquis contradicat, & protestetur, nihilominus tenetur quādo est pars illius corporis cuius maior pars contradicit, & sic infero ad casum nostrū postq̃ de repræsalijs uolumus arguere ad materiam syndicatus. Sed certe ista conclusio mihi non placet, & solutionem horum contrariorū potes videre ex dictis in loco s̃. alle. Item quod miror ꝙ iste Doctor non allegauerit in hac glo. sua bonū tex. & ibi Ang. in l. j. C. de his q latro. & tex. Ang. in l. si ille, C. de decu. lib. 10. & tex. & Ang. in Auth. de litig. §. omnem. in vlt. col. quæ omnia fuerunt allegata à quodam excellentissimo Doctore d. Cat. qui fecit quasdam addi ad dicta Bal. in l. obseruare, §. proficisci, ff. de off. proconś. & leg. in materia syndicatus, vt elegantissime scripsit. & præfatus Doc. dicit† ꝙ licet Ptās sit iuris ignorans, te-
5 netur in syndicatu si tulit sñiam iniustā, licet de cōsilio suorū iudiciū, quia iudices ignorātes conduxit, sm̄ Ang. in l. j. ff. de var. & extraor. co. Sed postea subdit p̄fatus doctor ꝙ pōt dici, ꝙ non tenetur Potestas sed iudex, sub cuius examine & consilio talis sñia lata est, & dicit ꝙ casus vr̄ in l. 2. ff. quod quis. iur. & alleg. Ang. in talis trib. locis s̃. alle. Credo ꝙ ille tract. do. Catal. sit corruptus, & velit dicere, ꝙ non tantū potestas isto casu tenetur sed ēt iudex ipse, sub cuius examine talia processerunt iniusta, quia Angel. in d. §. omnem. hoc expresse dicit, quem Ang. ipse do. Catal. allegat. & ibi do. Cat. in isto proposito istius gl. allegat quandam doctri. Gui. de Suza. pulchram, qui per illum tex. in l. qm̄, C. de app. dixit quod si vicarius est ad banchum dum Potestas profert sententiam iniustam, & ipse vicarius non contradixit, præsumitur consuluisse ei, & ex hoc punitur sicut si sententiam contineret, ꝙ esset lata de suo consilio, vnde subdit, ꝙ caute faciunt iudices, qui non associant Potestates ad tribunalia, quādo sentiunt ꝙ sñia quā vult ferre Potestas, est cō tra ius, & dicit, ꝙ hoc sæpe vidit de facto. Et sic ex prædictis potes ampliare illam doctri. Bart. quam posuit in materia repræsaliarum. in illa 6. q. s̃. alle. & sic ēt patet ꝙ si inferior officialis non contradicit superiori, tenetur in syndicatu, quia præsumitur consensisse. Ita etiā potes dicere ꝙ consensus p̄sumitur si associat superiorem ad locum vbi sñia fertur, licet non dicatur de consilio talis iudicis, & hæc no. quia pulchra. & omnino vide Bald. Ang. & Ra. Ful. in d. l. quoniam, & maxime Ang. qui docet practicam, qūo officiales superior dēnt protestari ad hoc vt in syndicatu nō teneantur, & bene faciunt no. per Bal. in auth. & omnino, in 5. col. C. ne vxor pro ma. in ver. & quæro circa reos, vtrum repræsaliæ extendantur circa eos, qui dederunt consilium in hac materia, & ibi do. Catald. ponit ꝙ similes & familia Potestatis decapitarunt aliquem iniuste, ꝙ contra militē nō pōt dari libellus tp̄e syndicatus, ex quo de mandato superioris hoc fecit, sed ipse Potestas tenetur, & allegat bona iura, ibi vide, parū esset mihi transcribere hoc. Sed in contrarium allegat, quia si executor videt sñiam iniustam, non dēt exequi in causa criminali, no. Inn. in c. pastoralis. de off. dele. facit quod no eodem tit. c. cum iure. & ibi d. Catal. non soluit. sed solue tu, vt dixit Alb. de Ro. in d. l. quoniam. qui dicit si certum est ꝙ iussus maioris iudicis & superioris sit secūdū lege, uel saltē est dubium, an secūdū legē, tunc excusat, vbi autem est certum ꝙ si sit contra ius, nō excusat, allegat multa, ibi vide maxime no. in l. non videtur §. qui iussu, ff. de reg. iur. cum si. Et hæc sufficiant pro addi. quas ponere deberem in gl. sub examine d. Sabe. iudicis, vbi do. Ang. ibi aliqua alle. Sed non vidit Gui. de Suza. nec do. Catal. in locis supra alleg.

SVMMARIVM.

1 *Verba sub examine iudicis maleficiorū, q̃ in sententijs criminalib ponuntur, vnde sumpta sint.*

SVB

1 SVB *examine D.S.iudicis maleficiorum &c.* † Ista verba *a* sunt sumpta ex tex.l.ij. C. de
a his qui flat. & d. l. si ille C de decu. li. 10. & de lega. l. fi. lib. 10. cum alijs allegatis per Ang. in d. l. ij. & aduertas tu iudex maleficiorum quia si inquisitio sit formata per do. Potestatem sub examine tui iudicis, tu etiam iudex una cum d. Potestate debes ferre sententiam. & ita ibi eleganter, & probatur per Ang. & etiam aduerte, vt ibi dicit idem Ang. ꝙ si inquisitio sit facta per d. Potestatē sub examine iudicis maleficiorum, ꝙ licet sñia sit formata solummodo in personā solius Potestatis, tamē si hoc dicatur, ꝙ fuit sub examine iudicis maleficiorum, & sñia fertur iniusta & iniqua, ꝑꝑ hoc iudex non euitat, quin in syndicatu possit conueniri, quod dicit esse sing. notandum. idem no. Ang. in Authen. de litig. §. oēm verò. & bene aduertas ne fiat iniustitia per Potestatem sub examine tuo, aliàs tu protesteris, vt s̃. dixi in glo. super verbo, de consensu & deliberatione omnium iudicum.

ADDITIO.

a ¶ Ista verba. *Adde quod hanc formam sequitur Cep. in consi. 17. & vide ad materiam Alex. in consi. 67. in 1. vol Ber.*

AVG. Tu autem ac difficultate adde ea quæ dixi s̃. in glo. proxi. in addi. meis. & maxime in hac materia, vide do. Catal. in illo suo trac. synd. qui omnia ista allegauit, quæ allegat do. Ang. hic, & de ipso nullam mentionē fecit, qui eleganter loquitur.

SVMMARIVM.

1 *Verba ad nostrum solitum iuris banchum, ponuntur in sententijs criminalibus, quia regulare est vt sententias iudex ferat in loco maiorum suorum.*

2 *Iudex an possit ferre sententias in criminalibus in alio loco quam in loco maiorum suorum.*

3 *Iudex ordinarius licet debeat ferre sententiā in loco maiorum, an possit alium locū eligere.*

4 *Locus in quo solitū est sententias ferri, an possit de partium voluntate omitti, & si non opponitur de loco an partes videntur consentire.*

NOS T. *Potestas prædictus sedēs pro tribunali ad nostrum solitum iuris banchū*
1 *maleficiorum &c.* † Istud apponitur, quia hoc est regulare, quia etiam in ciuili de-
a bet ferre sñias in loco maiorum *a* suorum, vt
2 l. fi. ff. de iust. & iu. & ibi Barto. & alij. † Quæro. an possit in alio loco, quā in loco maiorum suorum ferre sñias in criminalib. Respondeo, aut hoc facit ex partiū probatione, quādo agitur per accusationē, & tunc fieri pōt, vt l. q̄ro, ff. de sol. aut non fit ex ꝓrogatione: & tūc aut non potest ibi iudicare aliquo impedimento, & tunc potest alibi iudicare, & sñia alibi lata tenet, ut no. gl. de eo qui sedit super equo, in l. 2. C. de sent. ex breui. recitan. aliàs autem si potest iudicare in loco maiorum, & consueto, in illo debet iudicare, alias non valet sētētia, vt d. l. fi. sed intellige verum, si est præses prouinciæ residens in loco, & qui potest in loco maiorum iudicare. Sin autem esset quidā Barisellus discurrens per comitatum vel prouinciam, dicendum est, ꝙ etiā in agro potius dicere & sētētiā ferre maxime si res dilationem nō recipit, vt l. prouinciarum, C. de fer. & in l. cōstitutiones, ff. de app. nā vbi te inuenero, ibi te iudicabo. ita det Bal. in effectu in d. l. pe.

ADDITIO.

a ¶ In loco maiorum. *Adde tu & vide Cal. in consi. 11. in tit. de off ord. Bal. in consi. 284 in 2. vol. & ibi ꝙ quis non dicitur præuenisse ex eo quod instrumentum productum fuit in camera iudicis, & commissa fuit nuncio citatio.*

AVG. Tu autem in hac materia adde, quod Bar. in l. j. C. de sen. breui. reci. dicebat, quòd verum est, ꝙ iudex in turri, uel super equo potest ferre sētētiā, hoc intelligendum est in eo qui non habet locum maiorū deputatū, & sic in delegato: non autem in ordinario iudice. Sed tēpora dicta Bar. quia si est suspicio vel timor, pōt iudex etiam ordinarius ferre sñiam super equo vel in alio loco. Ita dixerunt ibi Albe. de Rosa. Bal. & Ang. & Doct. in d. l. j. C. de sen. ex breui. reci. & hoc expresse contra Azo. tenet Host. in sum. de sen. & re iud. §. qualiter, ver. ij. Et de materia vide per Spe. in tit. de sent. §. iuxta positionis seriem. uersi.
3 & est hoc etiam arg. ad quęst. † Tene tñ mēti in hac materia, ꝙ licet iudex ordinarius in loco maiorum debeat ferre sñiam, tamen pōt ordinarius eligere sibi aliū locum, & mutare illū, dum tamen publice & notorie hoc faciat, ita dicit Alb. de Rosa. multum eleganter in l. cum sñiam, C. de sen. & interlocu. om. iud. & ita dicit quod uidit sæpe fieri & practicari: & sic intelligitur tex. in c. cū ep̄s. extra de offi. ord. lib. 6. & ita possumus intelligere dicta Inn. in c. qua fronte. de appe. ibi, in camera regis. & ibi uide Canonistas. Et ad hoc facit

quod

quod multum elegãter dixerunt Pe. de Anch.
& Domi. de S. Ge in d. cum eps qui alegantur
do Host. dixerunt, ꝙ locus maiorum intelligitur in
iudice ordinario, oĩs locus qui est intra
territorium illius iudicis ordinarij, quilibet
ergo locus est sufficiens, dummodo sit intra
territorium. Intellige tñ prędicta, limita &
tempera, nisi consuetudo esset ꝙ talis iudex ẽt
ordinarius in camera vel in horto vel alibi
ius diceret. allegatur gl. & Doct. in l. cum sententia.
C. de sen. & interlo. om. iud. Sed vide
gl. meliorem in Auth. de testib. §. multæ. quæ
incipit, apud eundem. q̄ vult ꝙ consuetudo in
hoc attendatur. per quã gl. dicit Alb. de Ros.
in d. c. cum snĩa ꝙ iudex ẽt in alio loco, quã in
loco maiorum põt ferre snĩam, puta in camera
sua, vel in domo cõi, si ita est consuetudo.
& ita sæpe fit Pergami. dicit tñ Alb. ꝙ difficilis a
est probatio consuetudinis, & ꝙ tutius
est, ꝙ feratur snĩa in loco maiorum & vide
Bar. l. j. §. dies. ff. qñ app. sit. qui dicit, quòd iu
dex de consuetudine potest ferre snĩam in do-
4 mo sua. † Tene tñ menti ea quæ diit Bal. in l.
fi. ff. de iurisd. om. iud. qui dixit, ꝙ de volun- b
tate partium põt omitti locus, solitus cõis, &
si non opponitur ista exceptio. partes videntur
consentire. Quinimo ibi dixit, ꝙ si iudex
debet sedere in loco consueto, tñ si non sedet
stando in palatio, vr̃ ꝙ ille locus sit habilis,
cum partes non opponant. & de materia ista
omnino vide Abb. in d. c. qua fronte. & Do.
in d. l. j. C. de sen. ex breui. recitan. & per. Bart.
in l. si vt proponis. la ij. C. qũo & quãdo iud. vi
de gl. Bar. & Ang. in l. vbi cœptum, ff. de iudi.
& vide in l. si locus ff. de iudi.

SVMMARIVM.

1 *Clausula saluo semper & reseruato, quando debeat poni in sententijs.*
2 *Iudicis factum nihil operatur si plus condẽnaret, vel minus quam deberet etiam si sit clausula, saluo semper & reseruato, in his pœnis qua a lege imponuntur.*
3 *Practica est ꝙ clausula saluo semper & reseruato, apponatur in principio sententia ante narrationem inquisitionis & delicti.*
4 *Iudex quando possit aliquam clausulã addere sententia vel ab ea detrahere.*

1 SALVO *semper & reseruato &c* † Ista
clausula solum apponi debet, qñ est pœna
pecuniaria, nõ autem corporis afflictiua:
nam licet pœna sit pecuniaria, si tamẽ sit
fisco applicanda, dr̃ criminalis, secus autem si
tantum parti esset applicanda, vt no. gl. & ibi
Bal. l. in l. ij. §. j. ff. de sepul. viol. & in istis operari
põt ista clausula. Si autẽ fuisset corporis
afflictiua, tunc cum statim executio fiat, vr̃
ꝙ non debeat nec possit operari, quoniã cum
statim fiat executio, post executionem iam
factam parum aut nihil operatur dicta clausula,
vt arg. l. si quis prouocatione, C. de app.
nisi diceremus, ꝙ saltem qñ est fustigatio vel
bullatio, vel mitra contra ius vel statuta, &
esset talis clausula operabitur, vt videatur
redactum ad legitimũ terminũ ꝙ non sit infamis.
ut l. ictus fustium, & l. q d ergo, §. pœna
grauior, & quod ibi plene hr̃. ff. de infa. Sed
hoc etiam contingeret, si dicta clausula non
apponatur, qm̃ non ictus fustium sed causa vera,
vel p̃p̃ quam fustigatur infamat *a* vel non. a
vt d. l. ictus. & quod ibi gl. & Doct. Si verò
esset pœna mortis & fieret statim executio,
dicta clausula nihil operaretur, vt d. l. si quis.
vnde dicta clausula solet apponi. & operatur 3
quando esset pœna pecuniaria & tunc cautela
b est, ꝙ in principio snĩæ apponatur ante ver b
bum condemnamus, non autem post cum sit
functus officio suo, non vr̃ ꝙ debeat operari,
de cuius clausule virtute no. Bar. & Imo.
in l. iudex postquã, ff. de re iudi. & in l. j. in fi.
ff. de quæst. & in l. aut damnum. §. ista ferre, ff.
de pœ. & in l. j. in prin. ff. ad Turp. ibi, sed iuxta
hoc quęro &c. & vide Bal. in l. si quis à fi-
2 lio, §. fi. ff. de iniu. testa. † Ex quo sequitur,
ꝙ si plus condemnaret vel minus q̃ deberet,
tunc etiam sine dicta clausula in his pęnis quę
à lege imponuntur, vt in infamia, tunc factũ
iudicis nihil operatur. nec impedit quin dicta
pœna intelligatur imposita, vt l. non possunt.
ff. de fur. Quædam est pęna quæ imponitur
à iudice, & tunc suæ snĩæ stabimus, vt
non possit augere vel minuere nisi apposuisset
dictam clausulam: tũc de iudicis intẽtione
apparet manifeste reducere ad debitũ terminum
& modum, & pœna condigna statuti
vel 4

ADDITIONES.

a ¶ Infamat. *Adde & vide Old. in cõs. 92. ĩ fi B.*
b ¶ Cautela. *Adde tu circa hoc & vide Pau. de Ca. in consi. 319. & 377 & Pet de Anc in cõsi. 172. & in consi. 260. Calde. in consi 7. in tit. de re iudi. & Rom. in consi. 14. & latius vltra omnes per Alex. in consi. 90 in 1. volu & consi. 118. in 3. vol. Ber.*

vel iuris intelligitur imposita, vt no. Barto. in d.l.j. ff. ad Turp. & Imo. in d.l.iudex. Ideo sis semper cautus iudex, vt dictam clausulam semper apponas in princ. snīæ ante verbum, condemnamus. Bar. in d.l.iudex. facit dr̄iam, an fit snīa conditionalis vel resolutiua in certam conditionem, & idem tenet Sal. in l. ea quidem. vers. sed quia p.p. denūciationem &c. & in versi. sed si pœna adijceretur. cum vers. seq. C. de accu. Sed Ang. in d.l.iudex. tenent contra Bar. videlicet, quod imò semper operetur dicta clausula. arg. gl. in l. item Labeo, §.j. ff. fami. ercis. Sed Imo. in d. l. iudex. allegando etiā gl. ord. in c. prædicator. 16. q.j. q̄ dicit condemno Titium in centū, imo absoluo multum latissime concordat opi. ibi. Sed non est opus hic opponere præfatorum Doct. desceptationem quę esset multum longa. & impleret folia, qm̄ ipsi semper loquuntur, qn̄ vna cū verbo condemnamus. vel post dictā clausulam

3 apponit. † Sed practica est, quod dicta clausula in principio sentētiæ ante narrationē inquisitionis & delicti apponatur. vnde cum apparet de intentione iudicis protestantis, quòd iuris terminum non vult transgredi & statutorum. tunc sufficit, ꝙ ipse declaret delictum, & statim ius pœnam condignā imponit, vt l.j. §.j. ff. ad Turp. & ibi Bar. ergo dicta clausula operatur ad iudicis excusationem, & perinde est acsi tantummodo delictum declarasset, pœnam autem nō imponit, nec intendit imponere nisi iustam. igitur excusatur, sicut quādo dubitat vtrum sit probatū, pronunciat iudex, absoluo vel condemno, si est probatum vel non vt no. Bartol. in l. ait prætor, ff. de re iud. quam sequuntur omnes Doct. igitur &c. & de ista clausula vide Cy. & omnes Doc. in l. terminato. C. de fruc. & lit. expē. & per Bal. in l. nō dubiū. C. de leg. in ver. sed iuxta hoc quæritur &c. & in j. const. C. §. quibus. & in l. si seuerior. 7. col. ver. tertio quæro q̄d si iudex &c. C. de infa. si tu tamē velles in hoc articulo con-

4 cludere dic vt dicit Imo. in d.l.iudex. † videlicet, aut iudex vult addere vel detrahere aliquam clausulam ex interuallo post snīam, & nō potest, vt d.l.iudex. fallit in l. Paulus respōdet. ff. de re iud. aut addit incontinenti, & tūc aut vult dictam clausulū apponere post sentētiam habitam pro absoluta & profecta, & nō pōt. ita vr̄ velle Bar. & Ang. in d.l.iudex. aut vult apponere clausulam antequā snīam habeat pro absoluta & perfecta, & tunc aut illa clausula venit ad modificationem & qualificationem snīæ, aut venit ad correctionem vel mutationem in totū vel in parte. Si venit ad modificationem, tunc vr̄ ꝙ dictam clausulam possit addere, & hoc clarum, quādo in cōtextu eiusdem orationis addit vere vel interpretatiue, ut quia dixit, adiudico tale fundum Titio, ita quòd seio debeat seruitutem viæ, vel quia dixit adiudico Titio fundum, saluo eo qđ j. dicam. Nam si postea addit in alia oratione de seruitute, vr̄ ꝙ possit, vt d.l. itē Labeo. cum gl. sinautem vellet hoc facere in diuersa oratione, & non in eadem vere vel interpretatiue. & tunc vr̄ quòd facere nō possit, vt d. l. item Labeo. à contrario sensu. & Cyn. in d.l. terminato. Sed Imo. tenet contrarium, quia apponitur antequam snīa sit habita pro perfecta & absoluta, vt l. contractus, C. de fi. instr. Sinautem clausula venit ad correctionem snīæ: & tunc aut apponitur in eadem oratione aut in alia, arg. no. per gl. in l. exceptionem, C. de prob. & in l. si quidē, C. de excep. vel dic, ꝙ si in eodem orationis cōtextu apponitur, & tunc aut apparet iudicem lapsu linguæ errasse, & sic in eo ꝙ præcessit nullatenus sensit, & tunc valet dicta adiectio, vt est gl. 16. q. j. c. prædicator. aut id nō detegitur, & tunc aut ex uerbis clausulæ redditur sententia conditionalis, & pōt addi. vnde valet si dico, condemno, in centum, si venit in centum condemnandus ex forma statuti, l. ij. §. biduū, ff. qn̄ appell. sit secus secūdū Bar. si est sub cōditione resolutiua, vt l. ij. cum gl. ff. de in diem adiec. vel secūdum Imo. idem eū incontinenti dicatur, ut d. §. biduum, & l. lecta, ff. si cer. pet.

AVG. Tu autē in hac materia adde Bal. in l. asse toto, ff. de hær. insti. qui dum diffinit illam conclusionem, quare iudex in snīa circa expensas pōt addijcere illā clausulā, saluo & reseruato, dicit ꝙ gl. in l. Labeo, §. j. ff. fami. ercisc. decidit an in principali iudex potest adijcere istam clausulā. Item adde ꝙ Bal. in l. quid ergo, §. pęna grauior, ff. de his qui no. infa. multum elegāter loquitur in 10. col. & ibi dicit ꝙ ista clausula, & reseruatio quæ fit in sentētia, debeat multū operari. per d.l. Labeo. Secundo quia cum iudex dixit saluo & reseruato &c. apparet ꝙ de mente eius non fuit uelle augere uel minuere, imo fuit de mente eius uelle se referre ad statuta, & sententia non debet plus posse operari quā fuerit de mente iudicantis, per l. quid tamen. in prin. ff. de

ff.de arbi. Prærerea dicit Bal. poſito qđ iudex errauerit in ſpecificatione minoris pœnæ, tñ errorem ſuum ſtatim correxit, quod potuit facere, tã per verba generalia, vt ext. de accuſ.c.qualiter.el 1.q̃ per verba implicita & generalia, vt in c.damnamus, §.fin. ext.de ſum.Tri. & fi.ca. Nec ob.ſi diceretur ſpecies derogat generi, vnde verba ſpecialia derogant generalibus, quia reſpondetur ꝙ hoc falſum, quia qñ genus venit derogatiue ad ſpeciem gñalis locutio ſpãlib. derogat, vt l.ſi ita ſcriptũ, & l.talis ſcriptura, ff. de le.j. Refert poſtea Bal.qũo ĩ hac materia fuit altercatio, & opin.inter Iac. de Bel.& Bar. & qũo Bar. in hac materia diſtinguebat, an clauſula apponatur in fi.an in principio. ſed Bal.ibi dãnat ſententiã Bar. & ſequitur opin.Iac.de Bel. quia dicit ꝙ idẽ dẽt o pari clauſula appoſita in prin. ſicut clauſula appoſita in fi.per c.2. requiris, extra de app. Item non eſt verum, ꝙ prius tranſeat in ſnĩa vna clauſula q̃ altera, quia omnes clauſulæ in fine concludant, & in eodem inſtãti temporis, vt l.contractus, C.de fide inſt. & in l.fideicõmiſſaria, §.j. ff.de leg.3. Et per prędicta dicit falſam eſſe ſnĩam Bar. & veriorem illam Ia.de Bel. quia prædicta clauſula nõ ſolũ eſt gñalis, ſed incerta & generalis proteſtatio nõ tollit factum ſpeciale, c.cũ M.Ferra. ext.de conſt. & dicit ꝙ ita ſeruat ordo iudiciorũ. Si ergo ita obſeruat ordo iudiciorũ, fatuus eſſet iudex qui recederet ab iſta obſeruãtia ſequẽdo Bar. & idẽ dixit Bal.in d. l. itẽ Labeo, §. nam ibi dicit ꝙ iudices maleficiorum adijciũt in finibus ſnĩarum iſtam clauſulã ſaluo, & reſeruato, ſi ſnĩa iſta eſſet præter formam ſtatutorũ, ꝙ ex nunc intelligatur redacta ad debitum modũ, an iſta clauſula aliq̃d operetur.& dicit ꝙ vr̃ ꝙ ſic ꝑ illã gl.ibi refert poſtea qũo Ia.de Bel. diſputauit cõtrariũ, & hoc dixit Ia.in l.ſi pacto quo pęnã, C.de pac.in add. ſuis, & rñdet ad illã gl. in d.l. itẽ Labeo, q̃a illa glo.debet intelligi circa non deciſa, ſed omiſſa. Sed circa ea q̃ ſunt ſpecialiter declarata, nõ valet reſeruatio, q̃a cẽt ibi contrarius, & cõtrariæ ſnĩę ſuper eodẽ nõ ualent, ſed prima p̃ualet de iure, vt l.j.C. qñ prou. nõ eſt neceſ. Pręterea dicit Bal.illa clauſula continet incertã quantitatẽ, ergo nõ ualet. Sed aduertas q̃a Rap.Ful.in d.l.itẽ Labeo, §.j.dãnat ſnĩã Ia.de Bel.& Bal.& dicit ꝙ vr̃ ꝙ dicta clauſula aliquid operet̃, q̃a ex quo illa clauſula eſt in eadẽ ſnĩa, ordo ſcripturę nõ eſt attẽdendus, quia ꝙ primũ dictũ eſt, hr̃ pro nõ dicto.ar.l.lecta, ff.ſi cert.pe.& l.ſi certarũ, C. de teſt.mil. Nec ob.l.j.C. qñ prouo.nõ eſt ne.q̃a illa l.loq̃tur in ſnĩjs diuerſo tẽpore factis, quia prior derogat poſteriori, ſed in eadem ſnĩa poſterior derogat priori.ſic in pactis, l.pacta nouiſſima, C.de pac.ſic in teſtamentis, l.ſi tibi, ff.de le.j. Nec ob.ꝙ ſnĩa dicatur ĩcerta, q̃a dr̃ certa tanq̃ referẽs ſe ad certũ, ar.l.hęc vẽditio, ff.de cõtrah.emp. Aduertas tñ ſi quis iſtã opi. Ful. vellet tenere pro ſe, videat Bal.in l.certa, C. qñ prouo.nõ eſt ne.in fi.qui ꝑ c.dãnamus. ext.de ſum.Trin. & fi.ca.tenet iſtã partẽ, & ita dicit ꝙ ſeruat cõis vſus, & de materia vide aliq̃d ꝑ Bal.in add.Spe.in ti.de ſen.in 3. char. q̃ allegat d.gl. in d.l.itẽ Labeo.q̃ pro ſingulari allegat d.Car.ĩ c. interpoſita, ext. de arb.& Ang.in conſi. ſuis.cõſi.26.& vide Doc.in d.l.terminato, C.de fru.& lit.exp.& multa allegãt Mod.in d.l.iudex, ff.de re iu. Et adde Al.de Roſ.in tra.ſtat.3.par.q.176. & late ꝑ Ang.in l.nõ queãdmodũ, ff.de iu.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa qua mouit iudicem, quando de neceſſitate debeat poni in ſententia, & quid importent illa uerba, quia conſtat nobis, vel per confeſſionẽ inquiſiti, & ſimilia, in ſententijs.*

2 *Iudex uolens recedere a pœna legali, debet in ſententia cauſam inſerere.*

3 *Iudex licet non exprimat cauſam in ſententia, in caſibus in quibus deberet exprimere, tamen ſententia valet.*

4 *Cauſa debet inſeri in ſententijs criminalibus.*

1 ET *quia nobis conſtat &c.*) † Nota ꝙ licet in ciuili nõ ſit neceſſaria apponi cã quę mouit iudicem, ut not.in c.conſuluit.de re iu.& in l.2.§.fi.ff.de inſa. & plene. Ang. & Imo.in l.q̃ Romæ, §.duo fratres, ff. de ver. ob. tñ in criminali vr̃ ꝙ cauſa ſit inſerẽda, ſicut dicimus in ſnĩa excõĩcationis, q̃ non valet niſi in ea inſerat̃ cã quare excõĩcetur, vt hr̃ in c.j.de ſent.exc.lib.6.&ibi no.Et ſic vr̃ ꝙ vbi de graui p̃iudicio tractetur, ſicut in crĩalib. ꝙ cã ſit inſerẽda, ſicut cũ ſnĩa excõicationis ꝓfert̃, q̃ eſt magni p̃iudicij, & ligat aĩã, uel põt dici ꝙ iſta uerba nõ ĩportant cauſæ inſertionẽ, ſed perinde in crĩali apponũt̃ ſicut in ciuili, iſta uerba apponit̃. Viſo libello viſis &c.de quo ꝑ Bar.in auth.

si quis in aliquo documento, C.de eden. &
ibi Doc. vnde tm̄ important illa verba, vide
licet, & quia constat nobis &c. vel per cōfes
sionem inquisiti vel per testes, vel per eius
contumaciam, & sic ꝑꝑ fictam confessionē
&c. ac si diceretur visa eius confessione vel
visis attestationibus, uel uisa eius contuma
cia ex forma statutorū, ex qua hr̄ pro con-
fesso & c. quæ omnia constāt ex actis, vnde
ad talē ꝓneni mus condēnatoriā vel absolu
toriā. Et nō est mirū, qa in crīali ꝓcedit ad
similitudinem ciuiliū, vt l. absentē ff. de pę.
AVG. Tu aūt in hac materia, quia s̄. ta-
ctū est. an cā sit exprimēda in snīa, ista ma-
teria maxima est, & Doc. & gl. vario mō lo
quuntur, iō remissiue vide per Spe in tit. de
prol. sent. §. qualiter. ver. verū. & ibi ponit
fallētias, qn̄ cā sit exprimenda in snīa, & ꝑ
Io. An. in c. sicut nobis. ext. de re iu. ibi vide
tex. & Doct. omnes scribentes, maxime do.
Abb. vide gl. & Cy. Bal. Ang. & Sal. & oēs in
l. properandum. §. illo. C. de iud. & per Iac.
Bu. & Bar. in l. 2. §. ignominiæ. ff. de īfa. late
per Bal. in l. præses. C. de sent. & Bal. ī l. gn̄a
liter. §. j. C. de reb. cre. & Ang. in l. sciendū,
ff. de app. recip. & Ang. in l. vtique. ff. de rei
ven. & Bal. in auth. sed nouo iure. C. de iud.
Io. And. & alij in c. finem litib. ext. de do. &
cont. Spe. in ti. de expens. §. postremo, circa
prin. sed aduertas, quia iste Doct. hic nō al
legat aliquid boni, an ī snīa crīali sit causa
inserenda, ego in indiuiduo allego Bald. ꝙ
sic in c. sicut nobis. ext. de re iu. qui hoc di-
xit in terminis, ꝗ dixit ꝙ in snīa criminali
causa esset inserenda. Quinimo dixit Albe.
in d. §. illo. ꝗ multa scripsit in hac materia
allegando multas gl. de iure ciuili, & de iu
re canonico, dicit ibi ꝙ Ia. de Are. dicebat ꝙ
in causa criminali cā est inserenda in snīa.
Itē ꝙ d. Old. hoc volebat, quia maius peri-
culum vbi vertitur per l. in seruorum. ff. de
2 pę. † Sed aduertas quia possumus limitare
ꝑdicta vt procedant cum iudex vult augere
vel minuere pœnam in criminalibus, quia
poc ipse non pōt facere sine cā, tunc in tali
sententia causa est inserenda, aliàs nō, vt vo
luit. Sal. in d. §. illo. & sic cum iudex vult re
cedere à pęna legali in criminalibus, debet
inserere causam, & sic possumus temperare
prædicta. Tene tn̄ menti quæ dixit do. Ab-
ba. in d. ca. sicut nobis, & eleganter referunt
Mod. in d. §. illo. vbi latissime scribunt, ꝙ in
illis casibus specialibus allega. à Doct. qui
ponunt ꝙ cā exprimi debet in snīa, tn̄ si nō
3 exprimitur, teneret snīa. † Et pro hac cōclu-
sione nr̄a bene facit ꝙ dixit Bart. in l. quid
ergo. §. pęna grauior, ff. de his qui not. inf.
in 2. col. qui dixit, ꝙ licet iudex in sentētia
sua, vbi auget vel minuit in pœnā in crimi
nalibus, debeat facere cum cā, tn̄ si in sentē
tia sua non exprimit cām, sententia tenet.
4 † Scias tn̄ ꝙ Alb. de Ros. in d. §. illo. indistin
cte dicit, ꝙ in criminalibus cā debet inseri
in sentētia, & dicit ꝙ ita continue seruatur
de facto, quia iudices maleficiorū ponūt in
sententijs suis, qm̄ talis accusatus fuit de ta
li maleficio cōtra eū inquisitū, & doctū est
per testes vel eius confessionē ipsum malefi
ciū cōmisisse, iō eum condēnamus, vel quia
nō est repertus culpabilis, iō ipsum absolui
mus. Si ergo ista sunt in obseruātia, nō rece
damus ab ipsa, & hæc teneas menti, ꝗa ista
fuerūt incognita nedū isti doctores hic, sed
nec fuerunt allegata à Mo. in d. §. de illo, &
de materia vide aliquid ꝑ Bal. ī l. pe. C. de si
deic. li. & ī l. fi. C. de cōst. pe. & ꝑ Bal. ī d. §. si
ignominię, & ꝑ Ang. ī d. §. illo. & ibi ꝑ Ful.

S V M M A R I V M.

1 *Condemnatio in qua dicitur condemnamus Titium pro dictis vulneribus in libr. ccc. an differat ab illa in qua dicitur cōdemnamus in ccc. libris uidelicet pro tali in l. pro tali in cc. pro tali in alijs l. & pro tali in cc.*

DICTVM Sempronium in ccc. lib. Bono-
1 *nien. sententialiter condemnamus.*) † Ista
est pœna pecuniaria, qn̄ autem est corpora
lis j̄. dicam. Et aduertas ꝙ est maxima dif-
ferentia, an dicatur pro dictis vulneribus cō
dēnamus ipsum in ccc. li. an pro tali vulne-
re in 50. & pro tali in alijs 50. & ꝓ tali in c.
vel ēt si dicat cōdēnamus in ccc. li. videlicet
ꝓ tali uulnere in 50. & ꝓ tali in cc. & ꝓ tali
in 50. vt est gl. in l. vbi fideiussor. ff. de sol. ꝙ
a facit si *a* statuto cauetur ꝙ bānitus à centū
li. s̄. impune possit occidi si sit cōdēnatus s̄.
dictis modis, exprimēdo quātitatē ꝓ quo
libet vulnere, nō dr̄ cōdēnatus vltra cētū li.
licet vnica snīa fuerit cōdēnat⁹ simul, & sic
nō poterit impune occidi, ita dicit Bar. in l.
vbi fideiu. & in l. 2. ff. de cōd. inst. & ibi Im.
facit ꝙ no. Bar. plene ī simili ī l. ꝗ fūdū, §.
cohæres. ff. ad l. Fal. & ꝙ no. Bar. & Im. in l.
quoties in stipulationib. ff. de ver. oblig. sed
Ang. in l. qui separatim, §. j ff. de appella.
dicit

dicit ꝙ si dictæ summæ descendēt ex cōdē natoria facta ex vna accusatione numero, dicetur bannitus in centum, aliàs tene opi. Bar. Sed ibi Imo. indistincte tenet opi. Bar. quia cū sumus in materia pęnali, & sic restringēda vr̄ ꝙ indistincte dicta summarū coacervatio nō sit facienda, ad hoc vt non possit impune occidi. Quinimo fortius iō qđ dicit Bar. in d.l. vbi fideiussor, si iudex dicit, condēno Titium in 300. videlicet ꝓ tali vulnere in 40. ꝓ tali in 50. & ꝓ tali ī 90. an dicat̄ condemnatus vltra centum lib. ita ꝙ possit impune occidi ex forma statuti, nā si attendimus numerationē quātitatum de ꝑse non est cōdēnatus vltra centum lib. si cumulum, ꝗa dixit in trecentis libris, tunc est condemnatus vltra cētū, & finaliter Bar. ibi dicit, ꝙ attendi dēt quātitatum dinumeratio, & non cumulus, & sic non dicet̄ cōdēnatus vltra centum lib. alle. l. ædiles aūt, §. fi. cum gl. ff. de ædil. edi. & l. Lucius, §. ꝗ habebat, ff. ad Tre. & hoc ēt tenet ibi Bar. & hoc ēt tenet Bal. ī l. an & si fur. ff. si cer. pe. facit qđ no. Bar. in simili, ī l. de pupillo, §. si plurib. ver. itē sciendum, ff. de no. ope. nun. Sed contra hoc est tex. ƒm Frā. Tig. in l. oues, in prin. cōiuncto ver. qui sępius, ff. de arbi. vbi etiā in odiosis & pœnalibus fit cumulatio, facit quod no. in l. si idem cum eodē, ff. de iur. om. iu. vnde forte de iure *b* verior est distin. Ang. in d. l. ꝗ separatim. Sed opi. Bar. maxime cum ab alijs comprobet̄ propter eius autoritatem, tenetur in practica, ꝙ tenementi, quia sæpe occurrit de facto.

ADDITIONES.

a ¶Quod facit si. *Circa istā q. statuti cauentis ꝙ cōdēnatus ī c. possit impune offendi, & unus fuit condemnatus bis in quinquaginta, nunquid possit impune offendi tanquam cōdemnatus in centū, dic ꝙ nō, vt hic habetur, adde ēt Bal. in §. discipuli, in 1. consti. fforum, & in l. sancimus, in fi. C. de dona. & Ang. in l. quoties, ff. de uer. obli. fallit qñ cōdemnatus ad certam pœnam, & ꝑꝑ nō soluere illā, incurrisset in aliam pęnam secundum limitationem Ange. in l. scire debemus, de verb. obl. item quando eo tempore fuisset condemnatus in dictis duabus quātitatibus, licet ex diuersis causis, secus si diuerso tempore facit id ꝙ habetur in l. si idem cum eo, ff. de iurisd. om. iud. & in l. si plures. ff de pact. vide omnino d. Alex. in d. l. si idem cum eodem, in fi. prin. Adde Cy. in rub. & in l. 1. de crim. stel. Quid si statuto caue-tur quod bannitus in quinquaginta libris possit impune occidi, & an tale statutum habeat locū in proditore occidente. Ang. dicit ꝙ non, in l. 1. C. de delat. lib. 10. & in l. 1. §. non fuit, ff. de dolo.*

b ¶De iure. *Nam secundum opinio. Ang. fuit iudicatū Vincen. in cōsulatu 1480. die 27. Maij. dum esset iudex malefi. mag. d. Nic. Michael, in causa illorum de Quinto, qui interfecerunt Zampetrum Martinellum, qui erat condemnatus in 25. quas si non soluerit intra duos menses, pœna duplicetur, stante statuto quod condemnatus in 50. possit impune offendi.*

AVG. Tu aūt in hac materia, adde Ang. in l. scire debemus, ff. de ver. obl. qui hoc expsse affirmauit dicens, ꝙ si statuto cauet̄ ꝙ bānitus in eodē bāno in cētū possit impune offendi, ꝙ si aliquis est bānitus in l. & in alijs l. in eodē bāno, non dicet̄ bannitus in cētū, & dicit, ꝙ de hoc est gl. magistralis in d.l. vbi fideiussor, & in l. quoties inscriptionib. ff. de ver. obl. & sequitur Pau. de Ca. in d.l. scire debemus, & voluit Bald. in l. sancimus, §. si quis aūt, el j. C. de do. & Ang. in l. si idē cū eodē, ff. de iuris. om. iu. & Imo. in l. si ꝗs testamento, in prin. ff. de le. j. Nec ob. tex. in l. fi. ff. de abig. ꝑ quē tex. ēt Ro. in d. l. si idē cū eodem, ff. de iuri. om. iu. tenuit cōtra Bar. ꝗa nō tm̄ dr̄ abigeus ꝗ decem oues furat⁹ est. Sed ēt ille ꝗ sæpius decē oues furatus est, & vide Ang. in d. l. 2. de cond. inst. ꝗ approbat dicta Bar. ibi. adde Ang. in l. si plures, ff. de pact. & ibi limitat istā materiā, & Ang. in d. l. nā & si fur. & Pe. de Anch. & Imo. in c. pe. ext. de do. in 8. col. & intellige pdicta non ꝓcedere vbi quis in eadem rixa fecit plura delicta, ꝓpter quæ fuit condemnatus in uno delicto, in 50. puta ꝑꝑ insultum, & ꝑꝑ aliud delictum, puta ꝑꝑ vulnus illatum in alijs 50. quia tunc habebit locū statutum, ꝙ bannitus in centum poterit impune offendi, elegans est decisio Ang. in d. l. si idem cum eod. ff. de iuris. om. iu. qui ita limitat prædicta, quia cum illa delicta sint facta in vna & eadem rixa, censentur vnum factum, ut no. gl. mag. in l. j. C. vn. vi. & in l. hos accusare, §. lege, ff. de acc. & hoc etiam tenuerunt Ang. & Raph. in d. l. si quis separatim, §. j. & Paul. de Cast. ibi, licet Imo. in d. l. si quis separatim, tenet contrarium ibi Raph. in d. l. si idem cum eodem, & male. & hoc est ꝙ uoluit dicere do. Ang. s. adde

quæ dicta sunt per me post Mod.in d.l.sci
re debemus , ff.de verbor.obli. & in l.quo-
ties in stipulationib.eo.ti.Et adde d.Nel.in
tract.bãni.in secundo tempore, de concur-
rentibus post perfectum bannum,q.7.

2 *Damnatus ex inquisitione, an sit infamis.*
3 *Damnatus actione iniuriarum, an sit infamis.*
4 *Damnatus ex forma statuti, an sit infamis.*

2 ANG.† An dãnat⁹ ex inquisitione sit infa
a mis,*a* istã q.format Bar.ĩ l.infamem. ff.de
pub.iu.& Rap.Imo.& Ang. in l.si vacãtia,
circa fi.C.de bo.va.& Sal.in l.ea quidẽ,ver.
sed quia ꝑꝑ denũciationẽ,& ver. vltimo q̃
ro,C.de acc.v. i in effectu concludit,aut est
dãnatus ex inquisitione,& punit aliqua co
ertione q̃ eum infamat, & tũc est infamis,
vt l ictus fustium,ff.de inf. aut non punit,
sed simpliciter condemnat & tunc aut inq
sitio permittit tanq̃ à publico iudicio sepa
rata,vt l.nullum,C.de test.in vlt.gl.& tunc
non est infamis.Sin aũt inquisitio succedit
directo in locum accusationis publici iudi-
cij,tunc condemnatus est infamis, vt ꝓbat
in l.athletas,§.calũniator,ff.de inf.& ibi vi
de Bar.& Bal.in l.ẽt,C.de fur.& in l.j.C.de
cal.& Ang. vltra alios in l.eum q non pro
basse,co.ti.& gl.Cy.& Doc.in l.fi.C.de sus.
tu.& gl.& Dy.in l.3.§.præterea,ff.de susp.
3 tu.†Quæro,an dãnatus actione *b* iniuriarũ
b sit infamis,dic ꝙ sic,ẽt ꝓ leui iniuria, vt in
c.cũ te.de re iu. Consilium tñ est ad euitan
dã infamiã,vt non cõpareat per se,sed per
procuratorem,qñ põt procurator interue-
nire,vt l.furti,§.si qs alieno,ff.de inf.vel ꝙ
soluat ante cõdemnationem vt absoluat,vt
l.si reus paratus ,ff.de procura.& no.Bart.
4 Ang.& Imo.in d.l.infamem.†An aũt dam
natus ex forma alicuius statuti sit infamis,
vel an confessus crimen sit infamis,siue in
iudicio,siue extra, dic vt plene per Bart.&
Imo.in d.l.infamem.

ADDITIONES.

a ¶Infamis. *Adde & vide Pa.de Ca. in cõs.198.*
in 1.impressis.Bar in cons.179. & Cal.in ti. de
accu.consi.5 Ful.in cons.71. & Cepol.65. Ber.
b ¶Actione. *Adde & vide Io.de Ana.in cõs.48.*

AVG. Tu aũt in hac materia,adde q̃ di-
xit Bal.in l.certa ratione, C.quã.prouo.nõ
est neces.q dicit ꝙ licet rꝭi cõdemnatus ex
inquisitione sit infamis, tñ si cõdemnatus
ex inquisitione sit condemnatus ꝑꝑ contu
maciã,isto casu non erit infamis,& hoc di
cit ꝙ voluit Dy.& dicit ꝙ oẽs Doc.hoc nõ
sequunt,quia contumacia nõ infamat.Sed
si ex cõfessione sunt condemnati, isto casu
sunt infames,si vero ex testibus sunt condẽ
nati,cum rei ipsi nunq̃ confiteri voluerint,
nullo iure cauet ꝙ sint infames,quia nulla
lex dicit ꝙ merũ offm̃ iudicis infamet,imo
de iure cõi talis ꝓcessus est ꝓhibitus,vt ff.
de mu.& ho.l.ex rescripto,§.si quis accusa-
torem,aliàs sunt famosi, vt l.cõgruit,ff.de
off.p̃.& vide Alb in l.j.C.si tu.nõ ges.q di
cit,hęc gl.sępe allegat ꝑ aduocatos, ꝙ dam
natus ex aliquo crĩe ꝑ inquisitionem non
sit infamis,secus si ꝑ accusationẽ,ꝑ d.l.in-
famem,& dicit ꝙ hãc opi.tenuit Dy.de fa
cto cõsultus in ciuitate Florentiæ , & illud
cõsilium inci.ꝙ Ser Crossus laudi nõ sit in-
famis &c.& dicit Alb.ꝙ Old.fuit ĩ cõtraria
opi.& multa alleg.ꝓ & cõtra,ibi vide,& di
cit Alb. ꝙ scripsit in ista materia ĩ l.iurisiu
rãdi,C.de testi.in ver.& q a dignitate & fa-
ma testium,& istę cõclusiones an sint veræ
vel falsæ,vide de materia Bal.in l.si his, C.
de fur.ꝑ Cano.ĩ c.qualiter & qñ,ext.de acc.
ꝑ Bar.& Doc.in l.ictus,ff.de his q not.inf.
per Bal. in l.edita,C.de eden.per Bar.in d.l.
j.C.si tut.non ges.per Bar.in d.l.2.§.p̃terea,
adde Bal.in l.obseruare,§.proficisci,ibi,q n
to quæro,ff.de off.ꝓcon.& le.Bal. late in l.
2.ff.de sena.& adde pulchra verba Bal.in l.
athletas,§.calumniator,ff.de his qui no. in
fa.in j.col.qui ponit qñ inquisitio sit facta
ẽm formã iuris,vel qñ ẽm formã statuto-
rũ,& qũo aduocati antiq.,& Gã.habuerunt
vnã opi.& Bar.aliã in hac materia, & Bar.
ibi approbat dicta sua in d.l infamem,vide
pulchra verba Bal.in l.qñ,& ibi Ang.ff.de
his q not.infa. qui ponunt de confessione
vera vel ficta an infamet,& Bal. pulchre in
d.l.ictus fustium,eo.ti.& in l.j.& in l.quid
ergo,§.ex cõpromisso,ff.de his qui not.in-
fa.& omnino Abb.in rubr.ext.de iud.in fi.
vnum longum cõsilium fecit Cal. in cons.
suis,in ti.de accu.in cons.j. qui per subtiles
rationes defendit vnum qui per inquisitio
nem fuerat cõdẽnatus,ꝙ falsos testes ꝓdu
xerat,qđ iste talis non sit infamis, & vltra
omnes disputat istam materiam do.Nellus
in tract.bannit. in 2.tem.de concurrentib.
post bannum perfectum , in 49. & in hac
quæst. & ibi ponit quid si est damnatus ꝑ
in-

inquisitionē, vel ex forma alicuius statuti, an sit infamis, de oībus istis adde pulchrū cōsil. Bar. in cōs. suo 169. & Pau. de Ca. in cōs. 196. an aūt cōdenatus actione iniuriarū sit ifamis, adde Bal. & Sal. ī l. decuriones, C. de his q̄ no. infa. φ nō est ītamis nisi sit atrox iniuria, & Ang. in d. l. īfamē, dicit φ oēs Doc. ita tenēt, licet Imo. ibi aliter recitet ipsū & gl. ī c. cū te. ext. de re iu. vr̄ tenere hoc. & ibi Abb. pōderat ipsum & Imo. ibi all. Spec. licet Bar. & Imo. in d. l. infamē. videaī velle φ ēt si sit modica iniuria, illa īfamet, & hoc voluerūt Inn. Host. Io. And. d. Ant. de But. & Imo. in d. c. cum te, ext. de re iudi.

5 *Statutum tempore delicti imponebat pęnam grauem pro aliquo maleficio, tempore inquisitionis vel accusationis fuit factū statutum imponens minorem pęnam φ statutum attendetur.*

6 *Statuto dicente, φ pro tali delicto soluantur decē libre, si postea mutetur moneta, qua moneta attendetur.*

7 *Statuto dicente φ homicida puniatur pæna librarum mille. Titius occidit Seium & anteq̄ de illo homicidio accusaretur, superuenit statutum imponens homicidis pęnam mortis, & Titius accusatur quod statutum attendetur.*

5 ANG. † Quæro tp̄e delicti erat vnū statū imponens grauē pœnā pro aliquo maleficio, tp̄e verò accusationis, vel inq̄sitionis factū fuit nouū statutū imponens minorē, a φ statutū attendetur, a vide late p Bar. in l. oēs populi. ī 15. & 16. colla. de iust. & iu. in ver. iuxta prædicta quero in delicto &c. vbi post multorū opiniones recitatas concludit, φ quædā est pœna ordinaria & ppria delictorum, & in ista semper inspicitur tp̄s delicti, siue sit publicum siue priuatū, vt l. j. ff. de pę. & l. si quis decurio, C. de fal. & in l. iniuriarum, ff. de iniu. & l. statuliberi à cęteris ff. de statuli. Quædā est adiectio pęnæ q̄ adijcitur ex aliqua cā vel minuitur, vt l. q̄d ergo, §. pœna grauior. & ibi no. ff. de his q̄ no. inf. & tn̄ in tali adiectione vel minutione facienda inspicitur tp̄s sn̄iæ, vt l pe. ff. si ex nox. cau. ag. & istud sentit ibi gl. ī vlt. so lu. & in §. oportet igitur. in Auth. vt iu. sine quoquo suffr. ex quo ēt subiungit ibi ſm quandā rationem Ray. aut p statutū imponitur pœna delinquenti aut iam imposita mitigatur. Primo casu aut statutum continet pœna delicto conuenientem, & inspicitur tp̄s delicti, aut continet pœnam grauiorem q̄ conueniat, & inspicitur tempus sententiæ, vt patet ex prædictis. Secundo casu qn̄ pœna iā imposita mitigatur, verbi gratia, dicit statutū φ bānitus liberetur soluēdo centum, istud ēt porrigitur ad bānitos anterioris temporis, secūdum φ erat aliud statutum: ratio, quia talis modus liberationis cōtingit post delictum commissum, vt ex prædictis patet, & ita ibi intelligitur φ
6 no. Cy. in l. leges, C. de leg. † Quid autem si statutum dicat φ pro tali delicto soluan-
b tur decem libræ, postea moneta *b* mutatur, an debeat soluere secundum æstimationem antiquam vel nouam? vide Pe. de Anch. in cle. j. de deci. in pe. tol.

ADDITIONES.

a ¶Attendetur. *Adde tu & vide Pa. de Cast. in cons. 17. & ibi quid si est statutum antiquum, quod potestas nō inquirat de delicto post menses quatuor, & fiat aliud statutum, φ de incestu inquiratur vsq; ad trienniū, an poterit inqri. B.*

b ¶Moneta. *Adde tu & vide Rom. plenissime loquētem in cons. 23. & ibi quid in rescriptis, quid in contractibus, et quid in testamento, & etiam per Abb. in consi. 52. Ber.*

AVG. Tu autem in hac materia adde φ ex notatis per Barto. in l. j. ff. de pœn. potest colligi bona doctri. in hac materia. & vide Alberi. de Ros. in l. leges, C. de legi. in 7. col. qui in terminis ponit istam q. quam disputauit Rich. Malum. quam de verbo ad verbū posuit Bar. in d. l. omnes populi. & ipse Alb. de Ros. sequitur opi. dicti Rich. p qua opi. dicit φ alle. no. p Io. An. in cle. de æta. & qua. in c. vt hi qui. ī gl. quæ inci. φ posteris. & alle. Gan. in trac. suo malefi. de pœ. & percus. & insul. ver. pone me accusare Titiū de quęstione illa, quam dicit etiā disputasse Ray. de Foril. in studio Bononiæ, quæ ta-
7 lis est, † statuto cauetur φ homicida pęna mille librarum puniatur. Titius occidit Seium, anteq̄ de illo homicidio accusaretur, superuenit statutū nouū imponēs homicidis pęnā mortis. Titi9 de dicto homicidio accusatur, q̄ritur vtrū puniri debeat pœna mille librarum secūdū statutum verus, q̄a actus homicidij pfectus & præteritus erat, aut puniri debeat pœna capitis, ſm statutum nouum, ibi aliter loquuntur quam in hac materia. vide Pet. de Anch. in c. j. extra de consti. in 13. q. quę incipit, quæro a quo

tẽpore, & ad quod tempus, & vsq; ad quod tempus statutum vim suã extendat, in ver. pro cuius declaratione ponit q. Richa. Malũ. quę talis est, vbi Pe. de Anc. recitat dicta Bar. in d. l. omnes populi, de verbo ad uerbum, & sequitur ipse Bar.

8 *Condemnatio ipso iure valet, licet iudex excedat modum in condemnatione, puta quia quum deberet condemnare in centũ, condemnauit in 150. & ligat condemnatum nisi appellet.*

8 ANG. † Et aduertas ꝙ licet iudex excedat modum in condẽnatione, vt puta debebat Sẽproniũ cõdẽnare in cẽtũ libris, & eũ condẽnauit in 300. tñ ipso iure valet sñia, & ipsum cõdemnatũ ligat nisi appellet, vt d. §. pęna grauior, secus esset in mulcta, quia iudex dẽt certa ratione & fine, mulctare, ut l. eos, C. de mo. mul. aliàs aũt si contra d. l. & eius modum & statutũ mulctã irrogauerit,
a firmitatem non obtinebit, *a* & sine appellatione potest rescindi, vt est tex. & ibi no. in l. certa ratione, C. quãdo prouo. non est ne.

ADDITIO.

a Obtinebit. *Adde & vide de hoc per Old. in cons. 15. Ber.*

AVG. Tu aũt in hac materia adde declarãdo prædicta, ꝙ si iudex mulctauit aliquẽ in centum, & sic stetit in finibus iurisdictionis suæ, sed ex cã iniusta hoc fecit credens cãm eẽ iustã, tunc isto casu opus est appellare, qa mulcta nõ ẽ ipso iure nulla, & iste est casus in l. & ĩ mulctis, C. de app. vbi hr̃ ꝙ si iudex circa multã facit ĩiustitiã alicui, opꝰ est appellatione, dicta ergo d. Ang. hic intelligas in iudice q non poterat mulctare nisi in decẽ, & mulctauit in duodecim, & sic excessit fines iurisdictionis suæ. Sed cã fuit iusta, qa licet cã sit iusta & mulctauerit ĩ duodecĩ, mulcta erit ipso iure nulla, & vide gl. & Bal. in d. l. certa rõne, & Doct. in d. l. & in mulctis, & in d. l. eos, & dicit d. Catal. in tra. synd. in q. 249. ꝙ iste iudex qui condemnauit in plus, fiscus nihilominꝰ habebit illud plus, ꝙ iudex teneť ad ĩteresse parti, arg. eorum quæ habentur in l. fi. C. de mo. mul.

9 *Iudex an possit contra vnum ex inquisitis ferre sñiam, & contra alios suspendere processum.*

9 ANG. † Et vt videtis hic inquirebať contra plures. An iudex possit cõtra vnũ sñiam ferre, & contra alios interim suspendere ꝓcessum, dic ꝙ sic, vt l. non idcirco, & quod no. ibi gl. & Bar. ff. de iud. & no. ff. de re iud. l. de vnoquoque, & in tantum ꝙ Bar. dicit in d. l. non idcirco, ꝙ aliqui sunt contumaces, & aliqui non, ꝑ ꝑ contumaces non debet processus contra præsentes retardari.

AVG. Tu vide Mod. in d. l. de vnoquoq; & Bal. & Ang. q sequunť Bal. ibi in d. l. nõ idcirco, & ibi Pa. de Ca. alle. no. ꝑ Bart. in l. 3. §. fi. ff. de duo. re. & bene faciũt no. ꝑ Bal. in auth. si omnes, C. si vt se ab hær. absti.

10 *Iudex sit bene cautus cui faciat pęnam applicare, quia statuta diuersimode disponunt, statuto autem non disponente, quõ sit applicanda vide.*

10 ANG. † Et tu iudex sis bene cautus cui pœnam applicari facias, qa vt plurimũ ꝑ statuta ꝓuidetur ꝙ aliqñ fisco, aliqñ parti, aliqñ ꝓ parte fisco, aliqñ ꝓ parte læso. Sin aũt statuta nõ ꝓuidẽt, tũc aut dãt actionẽ, & applicať parti, aut dãt accusationẽ & applicať fisco, aut simpliciter dicit sub pœna centũ vel similia verba, tũc aut certa ꝑsona est lęsa, & eius respectu pęna imponiť & applicať parti, vt l. fi. ff. de reli. nisi sit bonorũ publicatio, vt l. iubemꝰ, §. de his, C. de sacr. eccle. de quo late per Bar. in l. agraria, ff. de termi. mo. & per Imo. in ruar. de pub. iudi.

AVG. Tu aũt in hac materia an pœna applicetur fisco, an parti, adde Abb. in rub. ext. de iud. referentem Bar. in d. l. agraria, & approbat dicta sua, licet Ang. ĩ l. si id ꝙ, ff. de iuris. om. iud referat Bar. & dãnat unã suam distin. in vlt. membro, q dicit, ꝙ Bar. dixit contra tex. in l. pe. ff. de in ius uo. vbi lex nõ faciebat mentionẽ de actore vel accusatore, & tñ pœna applicatur parti, dicit tñ ꝙ si pęna imponitur ꝑ ꝑ publicã offensam, tunc bene applicatur fisco, contra gl. illius l. si id quod, quam gl. sequitur Io. An. in ti. de dolo, §. restat, in prin. & ver. sequentibus, & ibi dicit Io. And. ꝙ vbi pęna imponitur ex edicto prætoris, illa applicatur parti, nisi lex contrarium dicat, & ideo in d. l. pe. allega. per Ang. loquitur in edicto prætoris, ꝙ sic potes limitare dicta Bart. in d. l. agraria, & saluare Barto. ab impugnatione Ang. vel aliter respon. vt dixit Imo. in d. ru. de pub. iud. Et de materia per Bal. & Doct. in l. ecclesię, C. de epi. & cle. & late per Sali. in l. mulctarum, C. de modo mulct. Et vide pulchra verba Ang. in l. prætor, ff. de sepul. viol. & ibi etiam allegat aliqua.

11 *Fiscus an habeat bona delinquentis pro delicto*

ubi hypothecata.

11 ANG.† Quæro an pro delicto fiscus habeat bona delinquentis hypothecata. dic ꝙ
a nō.a facit ꝙ no.gl.& Bar.ĩ l.rescriptũ,ff.de pac.& qđ no.Dy.in l.placuit, ff.de iu.fis.& ꝙ no.Bar.in l.auferẽ,§.fiscus,co.ti.& plene per eundem in l.post cõtractum,ff.de don. licet Cy.teneat cõtrarium in l. si quis post hac,C.de bo.proscri.

ADDITIO.

a ¶Quod non. *Adde Fulg. idem dicentem in consi.179.in penul.colum.*

AVG. Tu aũt in hac materia uide pulchram decisionẽ Bal.in d.l. rescriptũ. & gl. & Doc.in l.j.C.de pę.fis.cre.præfer. lib.10. & Ang.in d.l.rescriptũ , & in d.l. si qs post hac. Aduerte tñ ꝙ post sñiam cõis sñia est ꝙ bona delinquẽtis sunt hypothecata, sed aduertas intelligẽdo ꝑdicta,& declarando, ꝙ ꝓ istã hypothecã nõ excludũtur creditores illius cõdẽnati,qui essent creditores aliter q̃ ex delicto illius, ꝓ d.l.j.Sed solũ cõpeteret hypothecaria cõtra debitorẽ possidentem, vel cõtra tertiũ possidentẽ, q creditor non esset,ita dicunt Guil.de Cu. & Iac.Bu. Bal.Ang.& Pe.de Anc.in d.l.rescriptum.& vide gl.& Bar.ĩ l.si is,qui.ff.de iu.fis. Adde ꝙ vltra omnes loquutus est Bal.in ista materia in l.j.C.de iu.fis.lib.10.

12 *Statuto dicente ꝙ pater teneatur soluere condemnationẽ filij , an si filius sit contumax possit contra patrem sine aliqua inuestigatione delcti , quia contumax ex forma statuti habetur pro confesso,exequi dictam sententiam.*

13 *Statutum ꝙ ex delicto unius aliter teneatur corporaliter, non ualet : & statuto dicente quod ex delicto filij facta condemnatione pater teneatur, quando contra patrem sententia habebit executionem.*

14 *Patrem teneri pro delicto filij, an intelligatur de forensi , & an habeat locum in auo, & nepote, & filio bastardo.*

15 *Statutum ꝙ pro delicto unius , pater uel alius teneatur,siue pœna sit pecuniaria,siue corporalis,an ualeat.*

16 *Statutum quod illi de domo teneantur pro consorte an ualeat.*

12 ANG.† Quid si statuto cauetur ꝙ pater teneatur soluere condemnationem filij, an si filius sit contumax, possit contra patrem sine aliqua inuestigatione delicti,quia contumax ex forma statuti hẽ pro cõfesso.exequi dictã sñiam Bar.in l.cũ filius,in prĩ.ff. de ver.obl.tenet ꝙ sic,& idẽ Bal.in l.j.C.ne fil.ꝓ pat.ex quo Bal ibi no.ꝙ valet statutũ ꝙ pater teneatur soluere cõdemnationem ex delicto filij in pecuniarijs quia hoc posset fieri pacto,ergo & statuto,vt in rubr.C.
13 de decre.decu.li.10.†Sed nõ ualet statutũ ꝙ ex delicto vnius alter teneatur corporaliter .vt no.gl.23.q.5. cum homo, & idẽ no. Imol.in d.l.cum filius. Si aũt statutũ dicat ꝙ ex delicto filij facta condẽnatione pater teneatur, tunc nisi filius fuerit ꝑsens uel cõfessus,vel si nõ fuerit cõfessus,tñ de delicto fuit cõuictus,nunq̃ contra patrẽ hẽt executionẽ,ut no.gl.Insti.de noxa.§.fi.& Bar. in d.l.cũ filius.& qđ ibi no.Imo.& Bal.in d.l. j.si aũt fuerit ꝑsens, & spõte cõfitẽ, uel ꝑcedẽte tortura,vel testib. fuit superatus,tũc pater tenetur ẽt si nõ fuerit citatus in iudicio,vt l.j. C.vbi ca.fis.& no gl. & ibi Bar.in l.in cõditione,ff.ad Sil. An aũt ꝙ pater cogitur soluere ꝓ filio possit in suã legitimã imputare. dic vt no.Bart.in l.Stichus,ff.de pec.leg.& Bal.in d.l.j.ne fil.pro pat.

AVG. Tu aũt in hac materia, adde ꝙ id qđ affirmauit Bar. in hac materia in d.l.cũ filius. affirmauit ẽt in sua disp.q̃ inci.Perusinæ ciuitatis,& multa allegauit Ro. in l.si filio.la 2.ff.sol.ma.& vr̃ inclinare in sñiam Bar.& Ang.in l.2.§.fi.ff.si ex nox.cau.aga. & Bal.in add.Spe.in ti.de ꝓl.sen.in 17.col. & Sal.in l.si filius,C.ne fil.pro pa.quamuis Bal.contrarium dicat in l.si filius, ff.de his qui sunt sui vel ali.iu.& Bal. in l.j.§.si quis procurator,ff.si quis ius dic. non obtem. & Albe.de Ros.in j.par.statu.q.51.vbi late disputat.vide in q.51.& 52.& 53.& 54.in eadem parte.De materia aliquid per do.Ant. de But.in c.quamuis. de sen.& re iud. Bal. in l.fi.in 6.colla.C.de bo.quæ libe. in §.j.& Bal.in l.2.in 6.col.C. de eden. & Imo.in d. l.cum filius. Ego latissime ibi posui post
14 Mod.dic vt ibi.†Et de ista materia quando pater tenetur pro delicto filij , scias ꝙ non intelligitur de patre forensi qui hat et alibi domicilium, licet in loco delicti habeat aliqua bona,& ita dixit do.Catal. in trac.syndi.q.130. & ibi uide ꝙ non habet locum in auo,nec in nepote, nec in filio bastardo , & ibi uide ꝙ pater possit reuocare confessionem ipsius filij, & ꝙ per procuratorem po-

15 test pr̃ cōparere, & alias q. ibi vide. † In quā
tū aūt tactū est s̃. an valeat statutum, ꝙ pro
facto vel delicto vnius, pater vel alius tenea
tur, siue in pecuniarijs, siue in corporalibus
pęnis, addatis ꝙ Bal. in ru. C. res inter alios
acta. cōclusiue dicit statutū nō tenere, si im
ponat pœnā corporalē vel infamantē pro
delicto alterius, & sequitur Sal. ibi de pęna
infamię. Bal. pessime loquitur cōtra text. in
l. quisquis, C. ad l. Iu. ma. vbi pro delicto pa
tris filij infamātur. & tenet Inn. in c. grauē.
ext. de sen. exc. Sed in pœna corporali forte
melius loquitur Bal. & sequitur Bal. in d. l.
j. C. ne fil. pro pat. & Pe. de Anc. in repe. c. ca
nonum statuta. ext. de const. in ver. hoc q̃ro
vlterius scriptum est in l. diuina. & idē Sal.
in d. l. si filius. Sed vltra oēs vide Alb. de Ro
sa. ī j. par. stat. q. 52. Et de materia uide Bal.
& Ang. in l. lex Cor. ff. de vul. & pup. & Bal.
in l. si q̄s in tantā, C. vñ vi. & Bal. in l. si qua
pęna, ff. sol. ma. & Bal. in auth. si captiui, C.
de epi. & cle. & in l. 2. ff. si ex nox. cau. aga.
Bal. in l. si filius, C. de bo. proscri. & per Bal.
in l. fi. §. j. C de vsu. rei iu. Pe. de Anc. in c. 2.
ext. de del. pue. vide pulchra verba Bal. in l.
sancimus, C. de pœ. vbi post Guil. de Suz. di
16 xit valere statutū, ꝙ illi de domo † teneātur
pro cōsorte, quia subest cā, videlicet ut ma-
gis abstineāt à delicto. nā sufficit sola cā, li-
cet nō interueniat culpa eius, qui punitur,
c. qm̃, §. si vero, vt lite nō cōte. plene. not. in
c. 2. ext. de cōst. & idē Bar. in l. iure prouisū,
C. de fabr. li. xj. Ang. in consi. 62. incipit, no
bilis miles, d. Ray. in tracta. repræsa. in 4. q.
prin. j. q. licet Bart. aliter dixerit in l. hi pe-
nes, C. de agri. & cēsi. li. x. & exp̄ssius Bal. in
auth. & omnino, C. ne vxor pro ma. in 3. q.
& Iac. de Bel. in Auth. ut non fiant pign. in
q. ibi disputata per eum, per Io. An. in c. nō
debet, de re iud. in 6. Sed dicta istorū intelli
ge, vbi nō subesset cā, aliàs nō valet statutū
quo ad aliā pœnā q̃ corporalē, per d. c. sine
culpa. de re iud. lib. 6. per ea quæ no. Bal. in
proę. fforum in princ. dum cōcludit valere
statutum auferens dñium rei meæ ex iusta
cā, & Bar. in l. j. §. familiæ, ff. de publi. tenet
valere statutum ꝙ quis pro delicto familiæ
teneatur, & aliquid per Bar. in l. si Titius, ff.
de test. mil. faciunt pulchre no. in l. dotis, C.
de iu. dot. & per Imo. in c. pe. de consue. qui
dicit valere statutū, ꝙ filius teneatur ad de
bita patris, etiam si non sit hæres, & de re-
medio, vide per Bal. in d. l. dotis, nunq̃ tñ vi
di aliquā legem ita iniquam, q̃ diceret mi-
hi ꝙ corporaliter quis puniatur pro delicto
alterius, & credo tale statutum non valere
tanquā iniquū, per rōnes quas Bal. allc. in
d. rub. res inter alios acta. ꝙ autē quis infa-
miā patiatur ꝓ delicto alterius, & ꝙ patia
tur excōicationē, ista facilius possūt abole-
ri per superiorē. Sed pœna corporalis impo
sita non pōt amplius tolli, per ea quæ ha-
bentur in l. ea quæ, ff. de reg. iu. Et vltimo
vide pulchrum consi. Bal. ꝙ inci. in Christi
nomine, vr̃ ꝙ vigore dicti arbitrij, vbi con-
suluit in splendida ciuitate Florentiæ, cum
casus accidisset, cū quidā de magna domo
occidissent ambasiatores Florentiæ in ciui-
tate Aretij, fuit statutū ꝙ consanguinei ha
berētur pro rebellibus & expellerent, & bo-
na essent publicata, nisi intra annū p̄senta-
rēt illos occisores viuos aut mortuos, & ibi
tenuit tale statutū ualere, si ita est Florētiæ
vsitatū in similibus ꝑꝑ pacificā quietē po-
puli, & eū refert & sequitur Pet. de Anc. in
d. c. j. ext. de cōst. ibi vndecimo q̃ro sup̱ qui
bus rebus mihi, in 2. char. illius q. & dicit ꝙ
effect⁹ fuit magnus, q̱a illi de domo ꝓpria
occidi fecerunt illos occisores. & oīno vide
Alb. de Ros. in j. par. statu. q. vbi supra.

SVMMARIVM.

1 *Clausula dandis & soluendis generali camera-
rio, debet apponi in sententijs, quia tota pęna de-
bet solui fisco & postea fiscus facit diuisionem.*
2 *Fiscus debet facere partes bonorum applicatorū
fisco casu quo bona mereantur diuidi, & dare
optionem alij qui debet habere partem vt puta
delatori.*
3 *Iudex potest dare delatori maleficij partem con-
demnationis in præmium ut homines inuitentur
ad denunciandum.*

DANDIS & *soluendis generali camera-*
1 *rio &c.* † Ista clausula apponitur & ap-
poni debet siue tota condemnatio solui de-
beat fisco ad sui vtilitatem, siue etiam pars
debeat sibi applicari, siue accusatori siue de
latori uel alteri priuato, qm̃ tota pœna dēt
solui & applicari fisco. Et postea ille qui de
bet hr̃e partē, dēt ire ad fiscū, & suā partem
petere, vt no. Bar. in l. j. C. de vē. re. fis. cū pri
ua. col. li. x. & in l. dr̃, §. senatus, ff. de iu. fis.
& hoc sequitur Sal. in l. 3. C. ad l. fal. ver. vl-
terius ab extra &c. ꝙ singulariter tene men
ti, q̱a sępe & sępius occurrit de facto ne
cres

ctres, qñ fisco & accusatori debet pars condemnationis dari, vt semper tota condemnatio vadat ad fiscũ, & accusator partẽ suã à fisco postea petat, & ita practicaui multo
2 ties. † Et aduertas ꝙ in casu quo bona q̃ diuisionem mereantur quæ ex condemnatione fuerint fisco applicata, tunc fiscus debet facere partes, & dare optionẽ delatori, uel alij qui debeāt hr̃e partẽ. Ita dicit Bar. in d. §. senatus. Quod est multum notandum, & speciale in fisco, qm̃ licet vulgares dicāt, ꝙ maior frater cogitur facere partes & dare optionẽ minori fratri, tñ de iure hoc non re-
a peritur, *a* vt no. Bal. in l. si maior, C. cõ. diui. & in l. suus quoq;, ff. de hær. inst. & Bar. in l.
3 j. C. de his qui se defe. † Et etiam aduertas ꝙ Bar. in d. §. senatus. dicit per illum tex. ꝙ iudex iuste pōt dare delatori maleficij partẽ condemnationis in p̄mium, vt homines inuitentur ad denunciandum ne delicta remaneant occulta, ꝙ tene menti, quia tibi sæpe occurret, qñ est aliquod maleficium occultum vel ignoratur delinquẽs, vel scitur malefactor, & stat occultus ꝙ non pōt reperiri, tunc iudex ex suo officio & sine licentia superioris dictum premium dabit. Quod tñ p̄mium de quibus bonis soluatur, vide Bar. in l. lege. ff. ad Silla. Et adde ꝙ dixi s̃. in glo. in verbo, fama publica, versi. decimotertio quæro, an iudex &c. & ver. seq.

AVG. Tu autem adde quæ j. dicam in fi. istius glo.

4 *Solutione condemnationis facta per unum ex cõdemnatis quo cancellari dabeat condemnatio.*
5 *Solutione facta ab uno, si tota sententia fuerit cancellata, an non soluentes erunt liberati.*
6 *Cancellatione cõdemnationis non apparente in scriptis, si apparet de uerbo superioris quod uoluerit quod sit cancellatus, an sufficiat, & si aliquis condemnationem soluat, qui tamen uere nõ erat ille qui erat condemnatus, an uerus delinquens erit liberatus.*
7 *Iudex an possit dare partem condemnationis accusatori in præmium, ut homines inuitentur ad accusandũ ne delicta remaneant impunita.*
8 *Cancellatio, an semper trahatur ad illam cãm propter quam cancellatio fuit facta.*
9 *Cancellare tantũ est quantum si in margine dictum est, mihi est satisfactum de omnibus.*

ANG. † Et vt vides plures in casu nostro eadem sententia condemnati sunt. pone vnum ex dictis malefactoribus soluisse condemnationem suam, an dicta condemnatio debeat cessari. dic ꝙ non, imo in dicto condẽnationis margine debet apponi post nomen dicti soluentis, qualiter talis soluit cõdemnationem suam prædictam Et etiam si quis potes nomen suũ interlineare, nõ autẽ totam sñiam cancellare, vt dicit gl. & Bart. in l. cancellauerat. ff. de his quæ in testa. de-
5 len † Sed ponamus ꝙ aliquo casu p̄p̄ solutionem factã ab vno totam sñiam cancellat, an alij non soluentes suã condemnationẽ sint liberati, an ex dicta sñia cãcellati possint conueniri & puniri? dicas ꝙ sic, q̃a cancellatio simpliciter facta & de tota sñia sẽper refertur ad cãm suã, ex qua facta fuerit & non ad aliud. Sed dicta cancellatio facta fuit, quia vnus soluit tantũmodo suam condemnationẽ, ergo quo ad soluentem dicta cancellatio refertur, & nõ quo ad alios non soluẽtes, ita dicit singulariter Bar. in d. l. cã-
6 cellauerat. ꝙ no. Quid si in scriptura nõ apparet cãcellatio vnius cõdẽnationis, sed cõstat de verbo superioris, ꝙ voluit ꝙ sit cãcellatus. dic ꝙ sufficit, ita dicit Bart. per illum tex. in l. emptor, §. Lucius, ff. de pac. Et tene menti ꝙ si quis fuerit cõdẽnatus de aliquo maleficio in certa quãtitate, & eã soluit, cũ reuera non fuisset ille qui deliquisset, verus
b delinquens nõ liberatur, ita dicit *b* Ang. in l. quoties, § j. ff. sol. mat. pro quo Im. allegat casum in l. qui seruum, ff. de interroga. act.

ADDITIONES.

a ¶Hoc non reperitur. *Adde Ro in consi. 461.*
b ¶Ita dicit Ang. *Adde & vide eundem Ang. in consi. 190.*

AVG. Tu antẽ in ista gl. primò adde, ꝙ istã conclusio. quã dixit Bar. in d. §. senatus. approbauit Nico. de Mathe. in notabilibus suis, notabili suo 71. s. ꝙ camera debet totã condemnationem capere, & postea soluere fisco. Et in quantum d. Ang. hoc incidenter dixit, ꝙ frater maior debet facere partem, & dare optionem fratri minori. Adde ꝙ hoc non cadit proprie in materia, & multa possunt allegari in ista materia, & ideo
7 hic non me extendo. † Et in quantum dom. Ang. hic dixit, ꝙ Bar. in d. §. senatus, dixit ꝙ iudex iuste possit dare partem condemnationis accusatori vel relatori in præmium, vt hoĩes inuitentur ad denunciandũ, ne delicta occulta remaneãt impunita. dicatis ꝙ

Bar.

Bar.nihil dixit de hoc in d. §. senatus, & d.
Ang.hic.errauit. Et de materia videatis qđ
dixi supra in gl.in ver.fama publica,ver.13.
quæro,an iudex possit statuere , &c.cū ver.
8 seq.† Et in quantū d.Ang.hic tractauit ma
teriā cancellationis, dicatis ꝙ vera est ista ,
maxime in hac diifficultate,vt semꝑ cācel
latio trahatur ad illā cām , ꝑꝑ q̄ cācellatio
est facta,& non ad aliā cām, vt affirmarunt
oēs Doc.ibi et Bart in pluribus.ff. de his q̄
in testa.delen.& Bar.& Doc.in l.acta, in fi.
ff. de re iu. vnde non mirū si cancellatio est
facta per vnum,nō dēt alteri ꝓdesse, iuxta
no.in rub. res inter alios acta. In dubio aūt
præsumitur ꝓ cācellatione,iuxta no.ꝑ Bal. a
in l.imperator.ff.de statu ho.& credo quod
onus probandi trāsferetur in illum,ꝗ cōtra
9 cācellationē dicit.† & tene mēti ꝙ tm̄ est cā
cellare,quātū si in margine dictū est , mihi
est satis factū de oīb.ita dicit Bar. in l.nihil
interest.ff.de adimē.leg. & vide Ro. in l.se-
mel mora.ff.so.ma.ꝗ allegauit in hac mate
ria illū tex.in d.l.ꝗ seruum.ff.de interr.act.
quem ad propositū Ang.allegauit Im.de il
lo innocente qui soluit pœnam pro inno-
cente,vt nocens non liberetur.

S V M M A R I V M.

1 Clausula si non soluerit intra decem dies ,soluat cum quarto pluri,an de iure procedat,et fieri possit per iudices.

2 Condemnato non soluente,tunc illud quartum, non dicitur pœna prima , sed pęna contumaciæ , & sic fideiussor prastitus in processu non tenetur ad illum quartum plus.

3 Fideiussor interueniens in oēm cām in qua tenebatur primus,tenetur ad illud quatum plus.

4 Sententia dicente,quam si non soluerit &c.sufficiat quod soluat pœnam primam , nel etiam quartum plus ad hoc ut euitet pœnam corporalē, in quod plus incurrit propter cessationem solutionis pęna prima

5 Reus ad hoc ut fugiat pœnam corporalem,an teneatur soluere nō solum pœnam originariam,sed etiam quartum plus in quod incurrit propter cessationem solutionis pęna originaria.

QVAS *si non soluerit intra decem dies,sol*
1 *uat cū quarto pluri.*†Vr̄ ꝙ ista clausu-
la non procedat de iure,& quod per iudices
fieri non possit, qm̄ post condēnationem fa
ctam mulctare nō pn̄t,& vr̄ esse cōtra gl.in
l.j.C.de vsu.fis.lib.x.Sed Bar.& Ang.in l.2. a
in fi.ff. de pub.iu. dicunt ꝙ hoc est verum,
nisi iudex habeat merū imperiū, quia iudi-
ces habētes merum imperiū pn̄t mulctam
apponere,sed do. Io. de Imo. in d.l.2. dicit
ꝙ si istud quartū plus est leuis pœna, non
tm̄ ille qui habet merum imperium pōt ta
lam mulctā apponere , sed ēt iudex causarū
ciuilium,vt no.in l.j.ff.si quis ius dicen.nō
obtem. Sed tn̄ credo in casu nostro indistin
cte, & sic in omni iudice de maleficijs inq-
rēte,ꝙ possit dictam mulctā imponere, qm̄
dicti Doc.loquūtur in iudicibus causarū ci
uiliū,nos vero loqmur in crīalibus,& sic in
maioribus iudicibus , ꝗ habent merū impe
riū, & iō omnimodo vr̄ ꝙ talem mulctā cō
a tra non parentē snīæ suę imponere possit.a
ita dicit Bart.in d.l.j.de vsur.fis.Et sic dicta
clausula ualet & operat̄, nec obstat ꝙ post
condemnationē nō possit mulctare, quia il
lud verū est pure & implicite, sed sub cōdi
tione sic,sicut dicimus, qn̄ mādat rem resti
tui,& si non restituatur ꝙ soluat tm̄, uel ꝙ
iuret in litē.ar.no.in l.ꝗ restituere.ff. de rei
uē.& l.j.ff.de act.emp.& l.cōductores.C.lo
ca.& l.j.& l.in actionibus.ff.de in li.iur.uel
qn̄ cōdemnat,& dicit, saluo eo ꝙ j.dicā, ut
no.gl.in l.itē Labeo.§.j. ff.fami.ercis. Et ꝙ
dicta annotatio cōdēnationis & pœnæ pos
sit fieri in pœnā cōtumacis & nō soluētis,
tenet Bal.in l.quicūq;.C.de requi.re.ubi di
cit , & sic facit pro statutis dicentibus ꝙ nō
cōparēs , & idē nō soluēs incurrat in pœnā
2 quarti pluris &c.†Et bn̄ aduertas tu iudex,
si nō soluit,& si sit contumax, ꝙ illud quar
tum plus nō dr̄ pęna prima,sed pęna contu
macię ita etiā uult Bal. in d.l. quicunq; uñ
eius fideiussor quē ꝑstitit in processu. nō te
netur ad istud quartū plus,ut l.j.& ibi gl.&
Bar.ff.de in litem iu. ita etiā dicit Bar.in d.
3 l.j.de usur.fis.† ꝙ intellige uerū nisi in om
nē causam in qua tenebatur primus inter
uenerit fideiussor.arg. no. in l. centum Ca
puę.ff.de eo quod cer.lo. unde sis cautus tu
iudex in capiēdo istā fideiussionem late, ut
etiam istam causam comprehēdat, ut dicit
Bar. in d.l.j. de in lit.iur. & dixi supra in gl.
super uerbo,pro quo autē fideiussit, &c. Si
uero in ea diceretur , quā si non soluerit in
tra

A D D I T I O.

a ¶Imponere possit. *Adde in Ale in cons.79 in p uol.& per Old. in cons. 15.Ext.*

tra x.dies, amputetur sibi manus: tunc talis
snia, & eius pęna nō dr̄ pecuniaria, sed cor
poralis, ut dicit Bar. in l. item illa, ff. de con
stituta pecunia, & in l. 2. & ibi Imo. ff. de pu
bli. iud. an etiam isto casu sit fideiussoribus
relaxandus, dixi s̃. in gl. super verbo, ꝓ quo
Seius fideiussit &c. & in gl. in verbo, fama
publica p̄cedente, ver. x. quæro an postquā
4 &c. cum ver. seq. † sed bene aduertas ad istū
casum qn̄ dicit, si non soluit, vel quā si sol-
uere nō poterit &c. an sufficiat ꝙ soluat pri
mā & originalem pœnam, an ēt debeat sol
uere illud quartū plus, in quo ꝑꝑ negatio-
nem incurrit, vel q̄a in primo termino non
soluit, vr̄ ꝙ soluendo primam & originariā
condemnationem euitet corporalem, ita di
cit Bar. in d. l. 1. ff. de in lit. iuran. & in d. l. 2.
ver. sed quæro quid si non imponit &c. dic
vt ibi late, vbi Bar. vr̄ facere drīam, si statu-
tum dicat ꝙ pro falsitate soluat tantā quā
titatem, & in quadruplo si non soluerit in
tra x. dies, in quo casu illud augmentum dr̄
esse pœna delicti, nō simplicis cōtumaciæ:
secus si dicat, ꝙ nisi soluat condēnationem
intra x. dies, cōdemnet in quarto pluri, qm̄
tunc q̄ sunt in cōditione, non sunt in dispo
sitione, illud quartū plus dr̄ esse pœna con
tumaciç, & non delicti, arg. l. ita stipulatus,
in fi. ff. de verb. obl. & ita vr̄ mihi veritas, li-
cet Imo. aliter dicat. Sed dic vt ꝑ eū in d. l.
2. de publ. iudi. & ꝑ Bal. Ang. & Sal. in d. l. j.
de in lit. iur. qui sequuntur opin. Bar.

AVG. Tu aūt in hac gl. in prima conclu
sione, vide Mod. in l. j. in fi. princi. ff. si quis
ius di. non obtem. qui approbāt illam gl. in
d. l. j. C. de vsur. fisc. lib. x. & vide Ang. in so
lenni sua repetitione, l. nemo in carcerē, C.
de exac. trib. lib. x. in j. col. vbi dixit ꝙ debi-
tori fisci non pōt fieri p̄ceptum de soluen-
do, & in quantū non soluat intra terminū,
ꝙ habeatur pro exbannito in persona vel
membro, sed in pecunia sic. & alleg. glo. in
l. fi. in fi. C. de iudi. subdit tn̄ ꝙ contra hanc
conclusionē facit, quia vr̄ ꝙ pœna corpora
lis per sniam pōt inferri, sed dicit ibi Ang.
ꝙ hoc est verū, si debitor est, tunc bene pos
set iudex habens merū imperium condem
nare delinquentē ad soluendū intra termi
num. Et in quantū non solueret, cōdemna
re eum in quarto pluri, vel etiam ad pœnā
personalē, & ita dicit, fieri uidemus quoti-
die per rectores ciuitatum Tusciç, vbi uero
iudex non hr̄et merum imperium, tunc nō
posset ex causa omissæ solutionis condem
nare reum ad pęnā quarti pluris, vel aliam
pęnā, q̄a nō competeret sibi mulctandi po
testas, & alle. l. j. C. de modo mul. & allegat
illā gl. in l. j. C. de vsur. fisca. lib. x. Quinimo
Bal. in l. cum iudex, C. de sent. in fi. dixit pō
derans ibi gl. ꝙ inoleuit practica, ꝙ ratio-
ne contumaciæ sub conditione in snīa im-
ponitur pœna corporalis in defectum pecu
niariç, & tenet snīa. Et uide Alb. de Ros. in
j. par. statuto. q. 93. quç incip. item quæro
an valeāt condēnationes, ꝙ si quis non sol
uerit 50. soluat duplum vel quadruplum, &
alleg. Spe. in tit. de sen. §. j. ver. sed nunquid
si iudex, & ibi Spe. dicit ꝙ de consuetudine
ista obseruātur. Et pondera ꝙ Spe. ibi mul
tum gn̄aliter loquit̄. Item in quantum s̃. di
ctū est an fideiussor teneatur ad istud aug-
mentū quarti pluris, vltra ea q̄ s̃. dicta sunt
in gl. super verbo, pro quibus Anto. fideiuș
sit, adde Bal. in l. si qua pœna, ff. de his quæ
sunt sui vel alie. iur. in illa q. an pater q̄ te
netur soluere cōdēnationē pro filio, teneat̄
ad istud quartum plus, & Imo. in c. consti-
tutus, extra de fideius. in 5. col. & Bar. in l.
fideiussor magistratuum, ff. de fideius. vide
5 Bar. Imo. & Doc. in l. fi. ff. de fideius. † Item
in quātum tactum est, an reus ad hoc vt fu
giat pęnā corporalem teneat̄ soluere nedū
pœnā originalem, sed illā pœnā quarti plu
ris in q̄ incurrit ꝑꝑ cessationem solutionis
pœnç originariæ, vel ꝑꝑ negligentiā, adde
ultra s̃. allegata Bal. in l. fi. C de usur. rei iu.
& per Bar. in l. ideo, C. de cōpensa. & ꝑ Bar.
in l. libertis quos, §. posthumus, ff. de ali. &
cib. leg. per Bal. in l. siue, ff. qui satisd. cogā.
& per Bal. in l. data, in 10. col. C. qui acc. &
ꝑ Bal. in l. & in mulctis, C. de app. & ꝑ Bal.
in addi. Spe. in tit. de sen. in 19. col. & in hac
materia adde tex. de quo Ang. ibi multū ex
clamat, dicēs nō esse meliorē in corpore iu
ris, quē Doc. nō viderūt, ī l. utrū, ff. de parri.
& facit mentionē de dictis Bar. in d. l. publi
corū, ff. de pub. iu. Et allegat dicta ꝑ ipsum
ī l. si cū exceptione, §. quatenus, ff. ꝙ me. cā.
6 *Sententia dicente, qui centum si non soluerit, am
putetur ei manus, quantum tempus intelligi-
tur esse concessum intra quod soluere possit, ante
quam manus sibi possit amputari, & quando
reus creditor communis possit compensationem
obijcere.*

7 Sententia dicente, si homicida non soluerit, vel non poterit soluere mille quòd decapitetur, nunquid expectabitur diu vt soluere possit.

8 Sententia dicente, si non soluerit vel soluere non poterit centum, condemnamus in amputatione manus, an debeat regulari secundum vltimas voluntates vel contractus.

9 Casus isti, scilicet si non soluerit, vel quas si nõ soluere poterit & licet cumulentur tamen multũ differunt.

10 Iudex ex causa potest augere vel minuere pœnas à statuto statutas.

11 Iudex debet in sententia causas & rationes exprimere propter quas à pœna ordinaria recedit.

12 Condemnato Titio ꝙ soluat centum, & si non potest soluere, amputetur sibi manus an requiratur monitio iudicis, vt intra tempus soluat, aliter non possit aliqua pœna infligi.

13 Iudex an ex causa possit augere vel minuere pœnas inductas per statutum.

14 Statuto imponente pœnam pro delicto, si illud delictum non fuerit commissum ex proposito, id est dolo, sed per latam aut leuem culpam, an cesset pœna statuti.

15 Iudex qui sine causa auget vel minuit pœnas, qua pœna puniatur.

16 Iudex in pœnis arbitrarijs, an possit transgredi consuetudinem loci & stylum illius curiæ in qua est rector, & an sicut iudex pœnam a lege impositam potest ex causa augere vel minuere, ita & impositam ex consuetudine.

6 ANG. †Quid aũt si simpliciter dicatur in sñia, quæ centum si non soluerit, amputetẽ ei manus, quantum tp̃s intelligitur esse traditum intra qđ possit soluere, antequã amputari possit sibi manus? no. Bar. in l. itẽ veniunt, §. j. ff. de peti. hære. & in l. j. §. fi. ff. de pecu. lega. & statim ĩ. dicã latius, quia Bar. ibi non declarat, & aduerte quia licet in prima pœna non possit objicere compensationem cõi, vt l. ob negotiũ, ff. de compensa. & in l. ea quæ, C. eo. tñ in illo quarto pluri, si erat aliàs creditor cõis, põt objicere compẽsationẽ, vt no. Bar. in illũ tex. in l. ideo,
7 ff. de compen. †Quid aũt si statutũ dicat, ꝙ si homicida nõ poterit soluere vel non soluerit mille, ꝙ decapitetur, nunquid expecta
a bitur *a* diu vt possit soluere? Istã q. format Bal. in l. quicunq;, C. de ser. fugi. in vers. sed vt dicit statutũ &c. vbi concludit ꝙ non expectabitur diũ, sed si eo tp̃e vel parum post non põt, tunc verificabitur illud, & dr̃ non potuisse soluere, quia hic actus, est actus ꝙ nõ requirit moram tp̃is, iuxta no. in l. 3. de his quib. vt indi. & per Bar. ff. de hære. inst. l. suus quoq;. Debes ergo tu iudex discutere acceptis vicinis & amicis, vt l. 2. C. qñ fis. vel priu. & dato discussore, vt l. 2. C. de fru. & lit. expen. & etiam per inuentariũ & esti
b mum poteris istam negatiuã *b* probare, vt l. cum de lege, ff. de prob. & in Auth. de hæredi. & fal. §. si vero adsunt. Et si reperies ꝙ non sit soluendo, & ꝙ nõ possit soluere, potes dictum homicidam condemnare & decapitare, facta primo diligẽti s. dicta discussione, quę appareat in actis, qđ tene menti, quod no. Bar. in l. item liberatur, §. j. ff. qui. mo. pig. vel hypo. sol. sed tu in hac simili q. latius dicas, quia Bar. istam q. formauit in d. l. suus quoq;, §. fi. in fi. ff. de hære. insti. & eam dimisit insolutam. Hanc eandẽ q. formauit Ang. in l. j. ff. de iniu. testa. & eã reassumpsit in d. §. fi. & ibi Bal. aliter dicit q̃ dicat in d. l. quicũq;, quia dicit ꝙ cum hoc de tp̃e nõ reperiatur à iure statutum, stabitur iudicis arbitrio, qñ nõ dicatur posse soluere vel nõ soluisse, vt l. j. ff. de iure delib. sed Ang. in d. l. j. dicit ꝙ habebit tp̃s quod datur iudicatis in ciuili, vt l. fi. C. de excep. rei iudi. quia in criminali ad similitudinẽ ciuilium procedimus, vt l. absentem, ff. de pœ. sed Bal. in d. l. fi. tenet contrarium, quia delictum tollit beneficium: quod sequit̃ Raph. in l. si victum, ff. de re iud. secus si parti esset pœna soluenda, etiam p̃p delictum, & non fisco, alleg. l. si cũ exceptione, §. ꝙ si homo, ff. quod me. cau. & istud credo verius q̃ dicat Ang. Sed do. meus Ioan. de Imo. in d. l. suus quoq;, §. fin. in fi. latius dicit, videlicet aut sñia à præcedenti dispositione incipit, aut à præcedenti conditione. Si à præcedenti dispositione, vt puta, condẽnamus in centum, & si non soluerit vel soluere non potuerit,

ADDITIONES.

a ¶Expectabitur. *Adde tu ꝙ monitio sit necessaria quando terminus non est assignatus, voluit Card. in cons. 55. & an cum quis tenetur ad aliquid faciendum sub pœna, sufficiat quod transierit tantum tempus quod facere potuerit, vide Barba in cons. 16 in 3. vol. Ber.*

b Negatiuã. *Adde tu & vide Ro. in cons. 241. Pan. de Cast. in cons. 71. in 2. impressis Ber.*

uerit,cōdēnamus in amputatione manus,
vel ꝙ amputet manus; & tūc cū nō sit dif-
ferētia iter cōtractus & vltimas volūtates;
vt l.ita stipulatus,de ver.ob.cōiuncta l.j.ff.
de pe.le. cū si.ꝙ dr̃ non posse soluere, cum
fuerit interpellatus à syndico cōi, & nō sol
uerit, vt d.l.ita stipulatus, dicit tamē ibi d.
meus ꝙ cum sumus in actu condemnatio-
nis pecuniariæ,ꝙ credit ꝙ isto casu condē-
natus habebit tēpus quod datur iudicatis
in causa ciuili: q̃a isto casu pecuniaria est,
licet pro delicto,arg.d.l.absentem. & sic in
hoc sequitur opinionē Ang.de qua s̃.& sic
isto casu non est recurrendū ad iudicis arbi
triū.Scđo casu,qñ iudex incipit a p̄cedenti
conditione,vt puta, condemnamus in ma-
nus amputationē si nō soluerit,vel soluere
non poterit centum:vel sic, si non soluerit
vel soluere nō poterit centū,cōdemnamus
in amputatione manus: tūc est dubiū,quia
in vltimis voluntatib.dr̃ desinere posse sol-
uere q̃ primum potuit & nō impleuit,ut l.
hæc conditio,ff.de condi. & demonst.in cō
8 tractibus aūt expectatur ꝙ verè desinat pos
se adimplere:vt d.l.ita stipulatus.†vnde vr̃
dubiū an prędicta sn̄ia debeat regulari ẽm
vltimas voluntates vel cōtractus, de quo ēt
late per Bar.in l.centesimis, §.fi.ff.de uerb.
obli.Et finaliter concludit,ꝙ debeat regula
ri secundum vltimas voluntates, & sic quā
primum potuit soluere & non soluit:vnde
quamprimum fuit clarū, ꝙ non potuit sol
uere, debet sibi amputari manus.& addas
tu ꝙ in dubio sn̄ia iudicis & statuti magis
debet regulari ẽm ultimas uoluntates quā
a ẽm naturā contractus, a tex.est in c.præte-
rea requisisti.& ibi Inn.Io.And.& Ant. de
But.de appe.& no.Bar.in l.obligationes fe
re,§.conditio.de act.& obli. & no.Ange. &
do.meus post Bar.in d.l.centesimis . & no.
Io.de Imo.in l.j.ff.de condit. & demon. Et
sic licet ipse nō dicat,sequitur opi.Bal.in l.
quicunq;, aliàs aūt si dicta sn̄ia regularet̃
ẽm leges loquētes de contracti us, sequere
tur incōueniens: quia delictum remaneret
impunitum, quia deberet expectare usque
ad terminum vitæ:& sic in effectu non pos
set puniri: vel dicit ꝙ isto casu cum non sit
tp̄s statutū,stabitur officio iudicis;& sic se-
quitur opinionē Bal.in d.l.suus quoq;, qđ
dicit fore verius : q̃ omnia nota, quia sunt
9 quotidiana. † Sed vnū aduertas,ꝙ licet isti
casus cumulentur, videlicet si non soluerit
vel,quas si nō soluere poterit &c.tñ magna
est differentia,quia qñ dr̃, si non soluerit,
posito ꝙ daret fideiussores: tñ quia uerum
est dicere,ꝙ non soluit debet amputari ma
nus. Sinautem dr̃ quas si soluere non pote-
rit &c. tunc dando fideiussores dicitur esse
potens ad absoluendū,& sic satisfecit sn̄ię,
licet adhuc nō soluat, & sic pęnam manus
non patietur.ita eleganter dicit Bar.in d.l.
itē liberatur,§.j.quod est singulare,sed hoc
potest esse ualde dubiū per ea quæ no. Bar.
in d.l.j.ff.de custo.reo.vbi vult, qđ quāuis
statutum dicat,si non potuerit soluere, nō
est fideiussoribus relaxandus,sed detinēdus
est,licet præstet idoneos fideiussores,vel de
positū faciat: quia poterit esse ꝙ fideiusso-
res, licet tūc sint soluendo,efficiantur non
soluendo, vel depositum periret: unde dat
ibi cōsilium ꝙ trāsferatur dñium in fiscū,
sub conditione si veniret cōdemnandus, ut
l.si sub cōditione,ff.de sol.& istud plus pla
10 cet. † Et menti habeas qđ ex cā pōt iudex
augere, vel minuere pęnas a iure statutas
vel a statuto loci,ut est tex. gl. & Bart.in l.
quid ergo,§.pęna grauior. in fi. ff. de infa.
& idē voluit Bal.in l.& si seuerior,C.de in-
fa.& istud teneas,licet Bal. ẽm Iac.But. in
l.j.C.si aduer. deli.dicat qđ d.l. hodie,ff.de
pę.non hēt locum in pęnis,statutorū,quia
11 illas iudex præcisè imponere debet.†Et ad
uertas ꝙ in d.§.pęna grauior.dicit Bar.vti-
le & necessarium est,ꝙ in sn̄ia exprimat cās
& rationes,quare à pęna ordinaria recedit,
vt videatur an cum infamia dispensatū sit
necne, ut ibi. facit ad p̄dicta l.hodie.& qđ
ibi no.ff.de pę.Et hoc clare potest compre-
hendi in pęnis ordinarijs,videlicet vtrū iu
dex excesserit modū necne. Sinautem sunt
pœnę arbitrio iudicis imponendæ, dr̃ tunc
augere uel minuere, si excedit vel minuit
de eo quod consuetum est aliàs imponi vel
arbi-

ADDITIO.

a ¶Naturam contractus. *Adde tu & vide Frã.
de Are in cōs.89.vbi si aliquis est condemnatus
in centū soluendis intra 10.dies, & si illas non
soluerit, amputetur sibi manus: ꝙ hoc casu di-
cta cōdemnatio regulabitur secundū naturā cō
tractus, & secundum naturam vltimarum vo-
luntatum. & ibi per te videas rationem. Ber.*

arbitrari ꝓ simili delicto. ita dicit gl. in d. §. pęna grauior. & ibi Bar. facit quod no. in d. l. hodie. & gl. & Doct. ĩ l. & si seuerior, C. de infa. Sed aduertas ꝙ omnia ista quæ ponuntur in ista gl. à ver. si vero. in ea diceretur &c. vsq; in fin. æque bene & forte melius starent ĩ. in gl. super uer. quã si nõ soluerit intra decem dies, amputetur sibi manus dextera &c. vnde omnia ista ibi repetas, quia hic per errorem fuerunt posita.

AVG. T aũt in hac materia, adde Bal. in l. quod seruus, ff. de condi. ob cau. in fi. q̃ dicit in hac qõne de eo qui per statutum debet soluere centũ, & si non põt soluere, amputetur sibi caput, ꝙ illud verbũ, põt, trahitur ad difficultatẽ, non aũt ad potentiã absolutam, per l. continuus, §. illud, ff. de ver. oblig. & l. 3. §. si quis sic, ff. de statu lib. & l. nepos Proculo, ff. de ver. sig. & l. fi. ff. si cer. pet. non. n. est in consideratione ꝙ pauper possit ditari & solui. l. circa, §. deficit, ff. de mu. & hono. vide Ro. in d. l. qđ seruus. qũo refert ꝙ Bal. vario modo locutus est in hac difficultate. nam vnũ dixit in l. q̃cunq;, C. de ser. fugi. & allegat Bal. aliter dixisse in l. suus quoq;, §. sed si filio, ff. de hære. insti. & in hac materia adde q̃ dixit vltra oẽs Doc. Nell. in trac. bannit. in 2. par. 2. tẽpo. in 67. q. qui multum diffuse disputat istam materiam, & tãdem decidit ꝙ officialis tenet ei assignare terminũ ad soluendũ ad similitudinẽ contractuũ, & sic constituat in mora, qui terminus non dẽt esse minus 10. dierum, arg. eorum quæ hñr in l. si debitori, ff. de iud. & quæ hñr in l. 1. ff. de iu. de libe. & ibi vltra oẽs disputat, an debeat isto casu talis materia adaptari ad cõtractus vel vltimas volũtates dic ut ibi. Adde Ro. in ru. de arb. ĩ 5. char. ibi septimo, ꝙ si statutũ dicit.
12 †Sed aduerte, q̃a teneo isto casu, ꝙ opus est ꝙ requirat monitio iudicis, ut intra tp̃s soluat, & non præcedente tali monitione non poterit quis aliqua pœna mulctari, quia regulam habemus in iure ꝙ ubi sumus in facto negatiuo ad hoc ut quis incidat in pœnam, semper requirit monitio. ista est illa singularis doctrina Inno. in c. extirpandæ. extra de p̃ben. quam sequũtur ibi Host. Io. And. do. Ant. de Bur. Abb. & Imo. & sequitur Archi. 5. q. 1. c. 2. & Archi. & Io. And. in c. licet canon. extra de elect. lib. 6. sequitur Bal. & Imo. ĩ l. si mora, ff. sol. ma. & Io. An. in c. excõicationi. extra de rescrip. & in c. 2. extra de magi. Bal. in l. 3. C. de sponsa. Bal. in auth. & omnino. in pen. col. C. ne vxor ꝓ mari. Bal. in l. & si post tres. ĩ lectura in 18. col. ff. si quis cau. & in repetit. in 22. col. & Bal. in auth. hoc amplius, C. de fideicom. & Bal. in l. crimen, C. q̃ accusare. qui allegando doctrinã Inn. dixit ꝙ si statutũ dicit, qđ si quis ingrediť monasteriũ monialiũ. incidat in talẽ pęnã, nã cum pęna ponať hic affirmatiuẽ, ibi nõ requiritur monitio: secus si sup̃ facto negatiuo pęna imponereť, q̃a semper monitio req̃ri : vnde cũ in isto casu pęna capitis sup̃ facto negatiuo: q̃a statutũ dicit, si quis nõ soluerit ĩcidat in pęnã capitis nunq̃ iste non soluẽs incidat in pęnã capitis, nisi quis primò a sup̃iore monitus fuerit: q̃ cõclusio Inn. in d. c. extirpãdæ. an sit vera vel falsa, adde q̃ vltra oẽs scribẽtes scripsi in l. diuortio, §. si fundum, ff. sol. mat. Illam tñ doctrinã Inn. in d. c. extirpandę. limitat Abb. ĩ d. c. excõicationi. & d. Anto. de But. in c. qm̃ frequenter, §. si vero. in 6. col. extra vt li. non contest. & Pau. de Ca. in l. j. C. de his quib. vt indi. Dom. de S. Ge. in c. j. extra de vita & hon. cle. lib. 6. & vide Bal. in c. j. §. publici latrones. de pace Constan. vnde si millies esset certum captũ non posse soluere, nihilominus nunquã poterit sibi inferri pœna corporalis, nisi demũ pręcedat monitio iudicis, per p̃dicta, q̃ monitio debet esse certa & nõ incerta, l. aut qui aliter, & l. si is qui, ff. quod vi aut clam. per
13 no. in c. j. extra de iud. † Item in quãtũ s̃. tactũ est, an iudex ex cã possit diminuere uel augere pœnas inductas per statutũ, adde ꝙ Bal. in d. §. pęna grauior. tenet etiã ꝙ iudex nõ possit: secus in pęnis inductis à iure cõi. & Bal. in auth. hodie, C. de iudi. Sed contrarium tenuit Sal. post Bal. & Pau. de Cast. in d. l. & si seuerior. & Bar. in l. fi. in fi. ff. de re-
14 ce. †Et ideo dico ꝙ si statutum imponit pęnam pro homicidio vel pro alio delicto, & ĩstud delictum non fuerit cõmissum ex ꝓposito, i. per dolum, sed ꝑ latam culpã aut leuem culpam, pœna statuti cessabit, quia statuta debẽt ẜm ius cõe, ĩterpretari. & ita notant Bal. & Sali. in d. l. serui vestri, C. de nox. & Bal. in l. data opera, C. qui accusa. in 5. col. & Bal. in l. quicunque, in 6. col. C. de ser. fug. per Bal. in l. j. ff. de leg. & Bal. in l. in actionib. ff. de in lit. iur. & Bal. in l. pignus, C. de

C.de pig.act. vbi hęc limitat. & per Bal.in
l.ij.§.prætor.ff.ne quis eum qui in ius voc.
per Bar.in l.j.§.nõ aũt.ff.si q̃s testa.liber es
se iuss.fue. per Sali. in l.j. C.de sica. ꝑ Imo·
& dñ.Ant.de Butr.in c.ij.extra de consti. vbi
hoc limitat. aliter etiã limitabat Sal.in d.l.
serui vestri. Ad p̄dicta faciunt no. per Bart.
in l.omnes populi,in 6.q.prin.ff.de iusti.&
iure.vide Bal.in l.si quis ab alio, ff.de calũ.
in fi.qui expresse vult ꝙ Potestas etiã in pę
nis inductis à statuto põt ex cã augere &
minuere per potestatẽ legis sibi datã, in d.
§.pęna grauior, & in d.l.& si seuerior adde
Bald.in l.obseruare,§.proficisci, in 26.q.ff.
de offi.procon.& Bal.in c.j.in qui. cau.feu.
amit.in fi.j.col.tenet expresse, qđ iudex ex
cã põt minuere pęnas, à statuto taxatas,ex
cã tñ.Et vide Bar.in l.hos accusare,§.omni
bus,in fi.de accu.ꝙ vbi pœna per statutum
non põt infligi in reum,iudex imponet sibi
15 alia extraordinariè. Qua autem pœna pu-
nietur iudex qui sine cã auget vel minuit
pœnas. Lud.de Rom. in notabilibus suis,
no.74. in notabilibus primi anni dicit, qđ
Legistæ hoc nesciunt,sed Host.& Io.An.in
c.de causis.ext.de off.deleg. decidunt,quia
punitur pœna infamię,l.seruos qui,C.ad l.
Iul.de ui publi.& dicit Ro.ꝙ alia pœna pu
nitur.s.pœna illa, qua puniretur reus,l.j.C.
16 ne san.bap.† Item in quantum s̃.tactũ est.
an iudex in pœnis arbitrarijs possit trãsgre
di consuetudinẽ loci & stylum curiæ illius
in qua est rector: adde oĩno pulchra verba
Ang.in l.fi.ff.de iniu.& per Bal. in l.reos,&
C.de accu.qui notanter loquitur in d.l.qui
cunq;, & Bal.ĩ l.seruũ quoq;,§. publicè, ff.
de procu.materia est trita.vide per Mod.in
locis s̃.allega.Tene tñ menti vnũ singulare
verbũ, ꝙ posuit do.Abb.in ca.de causis.ex-
tra de off.dele.in fi. ꝙ sicut pęnam imposi
tam à lege ex causa,iudex potest augere vel
minuere,ita poterit augere vel minuere pę
nam impositam per consuetudinem, quod
no.ad ampliationem.Legistarum.

S V M M A R I V M.

1 *Clausula deducta 4.parte per beneficium confessionis, comprobatur de iure, sicuti soluenti ante tempus id in quo veniet de iure condemnandus, minoratur de summa.*

2 *Minoratio pœnę propter beneneficium confessionis, an prosit præstanti opem.*

3 *Pœna corporalis duplex est, & an tunc habeat locum beneficium confessionis.*

4 *Condemnandus pęna mortis, an in aliquo est alleuiandus, propter confessionem dummodo moriatur.*

5 *Condemnandus pœna corporis afflictiua, an alleuiabitur in aliquo propter confessionem.*

6 *Condemnãdus pęna corporis afflictiua, si propter confessionem puniretur pœna pecuniaria, non tamen euaderet infamiam*

7 *Statuto dicente, ꝙ vna quarta debeat deduci propter confessionem, & alia propter pacem ab offenso, si aliquis confitetur delictum, & ab offenso pacem habeat, quomodo fiet deductio istarum duarum quartarum.*

8 *Reus qui confitetur se commisisse homicidium, sed negat se commisisse ĩ illo loco, an gaudebit beneficio ꝙ confitenti minoretur quarta pars condẽnationis, & an primo negans & postea confitens antequam de mendacio conuincatur, euitet pęnã quarti pluris.*

9 *Reus qui partẽ inquisitionis confitetur, an gaudeat beneficio statuti minorantis pœnam in vna quarta propter confessionem.*

10 *Statuto dicente ꝙ de quolibet instrumento soluantur sex denarij pro libra, an comprehẽdat casum quando instrumentũ sit super re inæstimabili, & quõ statutũ minuens quartã partem pęna propter confessionem possit verificari in pęnis corporis afflictiuis, & quomodo non.*

11 *Pœna in specie an possint duplicari, & in quãtitate non, & de dicto statuto minuente quartam partem pœnę propter confessionem in quibus verificetur.*

D*EDVCTA sibi quarta parte per beneficium confessionis, & etiam deducta alia quinta parte propter instrumentum pacis. &c.*
1 *Andream in libris mille Bononiensibus.* † Ista
clausula de iure comprobatur, qm̃ de eo ꝙ
quis deberet soluere, de iure veniret condẽ-
nandus, & soluit ante tempus, minoratur
de summa, vt l.si cõstante,§.quoties,ff. sol.
mat.ita etiam si confitetur & alleuiat iudi
cem ab onere probandi: tunc ex statuto põt
induci quod pœna minoretur, vt l.eum qui
in prin.ff.de iniur. & ibi Bar. Ita dicit Bal.
2 de ista clausula in d.§.quoties. † Et de mi-
noranda pœna ꝑꝑ beneficiũ confessionis,
posuit etiã Bar.in l.libertis quos, §.posthu
mus,ff.de ali.& cib.leg. vbi etiã dicit an ta-
le beneficium prosit opẽ pręstanti, vide etiã
de hoc quod no. Bal in l.non eo minus, C.
de accu. qui vr̃ contradicere Bart.& s̃. dicta
proce-

procedunt qñ est pœna pecuniaria. Sinautē
esset corporalis, quid iuris, & eius formam
3 statim dicam. † Et aduertas ꝙ corporalis est
duplex, quia alia est inferens mortem, alia
erit cum alia pœna corporalis imponitur,
ideo de vtraq; videamus. Et ꝙ pęna mortis
sit duplex, probatur in l. prætor, §. j. ff. de bo
no. pos. & in l. ij. & l. capitaliū, in prin. ff. de
pœ. & no. gl. in l. trāsigere. in verbo, capita-
lium, C. de transa. Primo namque casu qñ
mors naturalis debet imponi ex delicto in
tentato, tunc subdistingue, aut sola vitę pri
uatio imponi debet, aut post vltra debent
etiam bona publicari. Primo casu qm̄ vlti-
mum suppliciū nullo modo recipit in se di
minutionem, qm̄ est indiuiduū, ar. l. ij. §. j.
& l. in executione, §. pro parte, & l. si homo
mortuus, ff. de verb. ob. tunc tali casu dictū
beneficiū diminutionis quartæ partis pœ-
næ non debet habere locum, ergo dicto be-
neficio non gaudebit diminutionis quartę
partis, & pœna mortis naturalis imponetur
arg. l. si seruus tibi. & l. Iul. ait. & l. si nō ser-
uus §. si solus, ff. ad leg. fal. coniunctis his q̄
no. Bar. in l. si pupillus. & l. Nesennius, & l.
in falcidia, ff. eod. tit. vbi inducit illam ma-
teriam falcidiæ ad gabellā, & sic ad debitū
4 fiscale. † Aduertas tñ isto casu, ꝙ ꝑꝑ suam
confessionē si in aliquo posset sibi prodesse
concederetur, quia beneficiū dici debet, vt
l. beneficio, & quod ibi Bar. ff. ad leg. falci.
Et ideo putarē ꝙ si de illo delicto acerbissi-
ma mors veniret imponenda, ꝙ genus mor
a tis dūmodo vita priuetur alleuiatur, *a* vt d.
l. capitalium, in prin. Secundo vero casu qñ
vltra mortem debent bona duplicari, & tūc
quia in vita dictū beneficiū diminutionis
quartæ non pōt habere locum, tunc totum
beneficium quartæ detrahetur de dictis bo-
nis, non tñ respectu bonorum, sed etiam re
spectu vitæ q̄ non recipit defalcationem, vt
arg. l. plane, § si quid præterea, ff. ad leg. fal.
& quod no. gl. & Doct. in auth. similiter, C.
5 ad leg. fal. † Secūdo vero casu principali qñ
est pęna corporis afflictiua, & tunc cum iu
dex ex cā possit alterare pœnas, vt d. §. pęna
grauior, & gl. in l. ij. C. vt int. cer. tp̄s. & d. l.
hodie si fieri potest conceditur sibi dictum
beneficium in minorando, vel in alterando
pœnas, vt si damnari debeat in metallum,
damnabitur in opus metalli quod lenius
est, vt d. l. capitaliū, §. est pœna. si vero debe

bat damnari in opus metalli, deportabitur,
si aūt deberet deportari, & bona publicari,
alleuiabitur in bonorū publicatione, si ve-
ro deberet tm̄ deportari, relegabitur, si debe
ret ad tp̄s relegari, defalcabitur tp̄s relega-
tionis, arg. §. relegati, cum ibi no. Instit. qui.
mo. ius pa. po. sol. & l. relegatorū, ff. de inter.
& rel. §. ad tp̄s. & ibi Bart. si aūt sibi deberet
amputari vtraq; manus, & oculi euelli, vnū
defalcabitur. si aūt deberet mitriari vel sim
pliciter bullari in fronte, fustigabitur sim-
pliciter, vel si deberet fustigari tantum, tūc
alterabitur aliquo modo pœna, ita quod
non sit sine pœna, & quod gaudeat benefi-
cio p̄dicto aliquo modo, vel imponendo a-
liam corporalē leuiorē, vel in pecuniariam
6 transferendo. † Aduertas tñ ꝙ si in pecunia
b riam transferet, non tñ ꝑꝑ hoc euitaret *b*
infamiam, vt d. §. pœna grauior. quod no.
7 † quid autem si statuto debeat deduci vna
quarta ꝑꝑ confessionem? alia quarta debet
deduci ꝑꝑ beneficiū pacis habitæ ab offen
so ẜm formam statuti. pone ergo ꝙ aliquis
confitetur crimen, & etiā habuit pacem ab
ab offenso, & illam produxit, & vr̄ ꝙ debeat
in scriptis producere pacē, vt vr̄ tex. in c. pa
ctum. extra de verb. sign. ibi, scripturæ. Sed
contrariū est verū, vt l. ipsius, C. fa. erc. ibi, ꝙ
licet

ADDITIONES.

a ¶ Alleuiabitur. *Adde tu vltra ea qua, subijcit do. Angel. quod hoc potest esse propter beneficium confessionis. vnde tunc succedit quod uoluit Angel. in consil. 67. & consil. 226 quem refert & sequitur dom. Alexan. in cons. 207. in 2. volu. vbi licet offendere uerba statuti, ut deseruiamus menti, & ut cesset absonus intellectus, sed quis diceret non esse absurdum, quod ille qui uenit puniendus pecuniariter gauderet beneficio statuti, & nō ille qui uenit puniendus corporaliter? cum ratio statuti ita militet sicut in alio, nam quando ex forma statuti quis pro delicto ueniret furca suspendendus, propter confessionem decapitabitur quia est minor pœna ita Baldus consil. 358. incipien Præmittendum est & hæc sententia uidetur aqua, pro qua facit, quia etiam de iure cōi sponte confitens mitius punitur, vt habetur in c presbyterorum, 50. dist & 15 q. ult. in c si quis presbyter, 24 dist. c si & c quia simpliciter, 50. dist. ponit Roma in cons. 523*

b ¶ Euitaret. *Adde Roma. in cons 21. Ber.*

licet scriptura nō probetur &c. Et sic in tali
casu debet deducere duas quartas, qūo fit
ista deductio videlicet, an vnaquęq; quarta
deducetur de tota summa condēnationis,
vel fiet primo vna deductio quartę de tota
cōdēnatione, & de illo qđ restat non habi
to respectu ad totū fiet alia deductio, & vr̄
ꝙ q̄libet quarta fit æque principalis, & sic
vnaquæque deducatur habito respectu ad
totā summā, & sic si condēnatio erat ad cē-
tū, prima, secūda, quarta, deducēda erit ad
25. & sic in totū cumulatę erunt quinqua-
ginta, arg. no. per Bar. in l. contra negantē,
C. ad l. Aqui. vbi ponit qualiter pœna dēat
duplicari, & semper habet respectū ad sim-
plū, & sic ad vnā pœnā in vnaquaque mul-
tiplicatione, igit̄ idē dicā in deductione &
defalcatione quartarū, vt contrariorū eadē
sit doctrina, ar. l. j. de his q̄ sunt sui vel alie.
iur. In cōtrariū facit illud ꝙ dicimus de fi-
lio grauato ſm legistas sub cōditione, qui
habet duas quartas deducere, iuxta l. quen-
quā, C. ad le. Fal. cum si. & c. Raynutius, de
test. nam de tota hæreditate primo deduci
tur legitima q̄ est tertia, vt aut. nouissima,
C. de inoffi. testa. & de residuo habito respe
ctu solūmodo ad id ꝙ restat deducta legiti
ma. deducetur trebellianica, & sic de illis tri
bus partibus q̄ restant, non autē totius hæ-
reditatis respectu fit computatio trebellia-
nicæ, ista habētur in d. l. quanq̄, & in c. Ray
nutius, & ĩ l. ĩ rōne, §. ꝙ vulgo, & ibi ꝑ Bar.
Ang. & Io. de Imo. ff. ad l. Fal. & sic dicēdū
credo in casu nr̄o, ex quo sequitur ꝙ si con-
dēnatio originalis erat de cētum, & primo
deducanī 25. ꝑꝑ confessionem restant 75.
de illis 75. etiā habito respectu ad illas 75.
tm̄, non ad tota centum, deduceī alia quar-
ta ꝑꝑ beneficium pacis, & sic deducenī mi
nus q̄ 19. & sic in totum deducentur 44. &
aliquantulum minus, & tn̄ si de dicta tota
summa habito respectu semper ad totā sū
mā, duæ quartæ deducentur, fuissent dedu-
cta quinquaginta, qđ no. & ita practicatur,
8 ꝙ est verū nisi verba statuti aliud importa
rēt, vnde semper aduerte ad eius verba. † Et
aduertas, ꝙ licet quis confiteatur commi-
sisse homicidiū, negat tn̄ se in illo loco cō-
misisse, nō gaudet beneficio ꝙ cōfitenti mi
noreī quarta pars cōdemnationis, ita dicit
Bar. in sua disput. quæ inci. per Italiam cōi
ter sunt statuta, & in l. ĩde Neratius, §. fi. cū.
l. seq. ff. ad l. Aqui. Et econtra, si statuto au-
geretur pęna negāti in quanto pluri, si pri
mo negauit, & postea confiteretī anteq̄ con
uincatur de mendacio, euitat pœnā quarti
pluris, ita dicit Ang. Bal. & Sal. & Bar. in au
thē. contra qui propriam, C. de non nu. pe.
9 † Quid autē si partem inquisitionis confite
tur, an gaudeat beneficio dicti statuti, vide
Bal. in l. quidā æstimauerunt, ff. si cer. pet.
AVG. Tu aūt in hac materia adde, ꝙ iste
Doctor multa in hac gl. dixit, q̄ parum ua
lent, nec probat quæ dicit, quia Bal. in d. §.
quoties, nō dicit id ad ꝙ ipse allegat. Et in
quātum vult ꝙ statutum ꝙ loquitur ꝙ per
confessionē, vel per solutionē ante tp̄s mi-
noreī pœna, in quātum statuta dicunt de-
ducta quarta parte per beneficium cōfessio
nis, nā dico ꝙ tale statutum nullo mō pōt
militare & hīe locum in pœna capitis, &
mortis, vel corporis, quia illa pœna q̄ in-
fereī in corpus rōne subiecti, s. corporis, cen
seī esse indiuidua, iuxta not. in l. 4. §. Cato.
ff. de ver. obl. vbi late per Bar. Ang. Im. Ra
pha. & Doc. qui multa allegāt, & per l. 2. §.
j. & ĩ l. in executione, §. pro parte, ff. de ver.
obl. nec est verum, ꝙ in aliquo istorum ca-
suum ꝑꝑ suam confessionem concedatur
sibi aliquod beneficium, hoc est ꝙ si pœna
mortis veniret imponenda acerbissima, ꝙ
per cōfessionem dabitur sibi pęna mortis,
quæ erit leuior, uel minorabitur pœna cor
poris afflictiua, in aliam leuiorem, ſm exē
pla quæ posuit, quia dico, ꝙ tale statutum
deducta quarta parte per beneficium cōfes
sionis, non comp̄hendit istos casus, in qui-
bus pęna corporis afflictiua imponitur, sed
in quibus solum pœna pecuniaria impone
retur, nec uideo qūo tale statutū possit tra
hi ad istos casus, in quibus pœna afflictiua
corporis imponereī. Et moueor ex doctri.
Bar. fundata in illo text. in l. 4. §. prętor ait,
ff. de dā. infe. qui dicit ꝙ ubi uerba statuto
rum non pn̄t adaptari, nec ibi eius disposi-
tio, & voluit Bar. in l. ita aūt, ĩ prin. ff. de ad
mi. tut. & sequuntur Ang. Imo. & Paul. de
Ca. in d. §. prętor ait, & Pau. de Ca. in l. beni
gnius, ff. de legi. q̄ tn̄ sequitur Cal. limitan-
do prædicta in solenni sua disputatione in
cip. statuto ciuitatis, & ita decidunt Bal. &
Ang. in l. quod constitutum, ff. de testam.
10 mil. † vnde volunt præfati Docto. quòd si
statuto cauetur, quod de quolibet instru-

mento soluantur sex denarij pro libra, tale statutum nõ cõprehẽdit casum, qñ instrm
a fit super re inestimabili, *a* quia vbi nõ possunt adaptari verba statuti, licet statutũ generaliter loquať, ibi non extenditur eius dispositio, ita in casu nr̃o nescio videre quõ verba statuti loquẽtis, s. deducta quarta parte per beneficiũ cõfessionis, possint ista verba statuti adaptari ad pœnã corporis afflictiuam, s. ꝙ amputetur manus alicui, vel ꝙ oculus ei effodiatur, quia vt dixi ista oĩa indiuidua sunt, nec est uerum ꝙ isto casu possit minorare pœnam, per §. pœna grauior, quia §. pęna grauior habet locũ qñ adsunt illæ causæ, de quibus ibi per gl. & Doct. sed ista cã cõfessionis nõ põt militare, quia ut dixi dispositio statuti nõ põt ibi hr̃e locũ, cũ verba statuti adaptari ibi nõ possint, teneo tñ ꝙ si pœna q̃ imponeretur per statutũ, per nomina numeratiua imponeretur, puta ꝙ talis cõmittens tale delictum hẽat octo ictus funis, vel fustigetur cũ cẽtũ verberibus, & statutum generaliter diceret, ꝙ a
oĩs pęna imposita per statutum minoretur deducta quarta parte per beneficium cõfessionis, isto casu talis pœna minorabiť, quia vbi adaptari pñt verba statuti, ibi adaptatur eius dispositio. Nec ob. isto casu ꝙ corpus hoĩs est quid indiuiduũ, quia nõ potes tangere partẽ quin tangas totum, quia rñdeo ꝙ statutum isto casu non habuit respectum ad hoc, sed ad numerũ pœnæ imponẽdæ, cũ minor sit pœna sex ictuum funis, vel verberum, q̃ octo. ar. l. capitalium, ff. de
5 pœ. †adde tñ hic q̃ dixi s̃. in gl. in verbo, in platea cõis. in illo articu. ꝙ pœnæ in specie non possunt duplicari, sed tñ in quantitate ita intelliguntur statuta generaliter loquẽtia, ita isto casu cũ statutum dicit deducta quarta parte verisimiliter loquiť statutum de pœnis in quantitate quibus adaptantur verba statuti. Itẽ in quantũ s̃. tactũ est, qñ per confessionẽ concedit beneficiũ diminutionis pęnæ, uel augmẽtatur pœna per negationẽ, uel qñ negat in illo loco cõmisisse delictũ, vel si primo negauit & postea cõfitetur an augetur pœna, vel si partẽ inquisitionis confitetur, de oĩbus istis uide Bal. & Sal. & Ful. Pau. de Ca. & Doc. in d. l. cũ qui. ff. de iureiu. & ibi Ang. notãter loquitur de eo qui postea cõfitetur ante factas ꝓbationes, an saltẽ veniat cõdẽnandus in expẽsis, de ista materia, an negãs possit postea cõfiteri, vide per Bal. de istis q̃stionib. in l. ea q. in x. & xj. q. C. de accu. & per Bal. in c. j. in §. porro. quæ sit pri. cau. benef. amit. & ꝑ Bal. in l. de ætate. in §. fi. ff. de interr. actio. & per Bal. in l. error. in 6. col. C. de iu. & fac. ign. & per Bal. ĩ l. j. C. de fur. Bal. in l. si vnus ex socijs, §. fi. ff. pro soc. ꝑ Bal. ĩ l. vnica, in 7. col. C. de cõfes. per Bal. in l. electio. §. neq; . ff. de noxa. Ang. ĩ §. si. n. in Aut. de triẽ. & semis. Sal. in l. contra negantem, C. ad l. Aquil. qui contradixit his quæ dixit in d. l. cũ qui. Iac. de Are. Ang. & Imo. in l. sed hoc ita, §. ꝙ autẽ, ff. de re iu. De qualitate autẽ negata vel confessata, vide per Bar. Sal. & Doc. omnes, maxime Ful. in l. cũ qui, ff. de iureiu. Ange. & Imo. & Ro. in l. j. §. si quis simpliciter, ff. de ver. oblig. per Bal. in l. cum quid, ff. si cer. pet. & per Bal. ĩ c. j. §. porro. quæ sit pri. cau. benefi. amit. qui ponit, an in appellatione habeat locum pœnitentia.

ADDITIO.

a ¶Inęstimabili. *Adde ꝙ hoc in terminis consuluit Cum. in consi. 97. cui se subscripsit do. Io. de Im & eandem sñiam tenet Ro. in cons. 324. & do. Alex. in consi. 57. in 2. vol. & ꝙ dispositio statuti non extendatur vbi verbera non conueniũt vide etiam per Barba. in consi. 36. Ber.*

---

1 *Sententia dicente quod amputetur manus dextra, si dextram non habet, an iudex possit alterare in sinistram.*

2 *Pœna existente quod amputetur manus & non dicatur qua, quid erit.*

3 *Pœna existente amputationis manus, si habeat vnã bonã & unam aridam, qua amputabitur.*

4 *Pœna existente amputationis manus, si vnam tantum habeat, quid erit.*

QVAS si non soluerit intra decem dies, amputetur sibi manus dextra &c. †Qñ au-
1 tẽ non habet dextram an iudex possit alterare in sinistram, no. Bar. in l. hos accusare, §. fi. ff. de acc. & dixi s̃. in gl. super ver. in platea cõis. & no. Bar in auth. sed nouo iure. C. de ser. fug. & ibi Bal. & Doct. in l. 2. C. vt intra cer. tẽp. & ibi glo. & concludunt ꝙ sic, quia iudex ex officio qñ uidet ꝙ pœna à lege uel statuto ordinata nõ põt hr̃e locũ ex officio suo pœnã alterat, & extra ordinẽ punit, q̃ punito dr̃ extra ordinẽ fieri, nõ ex alia l. uel statuto, sed ex eodẽ ex quo pœna impone-

imponebatur illa q̄ imponi impossibile est,
vt est casus in d.l.hos accusare,§.fi.coniun-
cta l.si criminis,C.ad l.Iul.de vi. & ita dicit
2 Bar.in d.§.fi.†Quęro,quid si simpliciter di
catur,ꝙ manus amputetur, nec dicat q̄ ma
nū.gl.in d.auth.sed nouo iure, arguit ꝓ &
contra,finaliter concludit,ꝙ illa in qua mi
3 nus pōt,amputetur.† quid si habeat vnam
bonā, & alterā aridā. Dy.in d.auth.dicit ꝙ
bona amputabitur,ar.l.quoties,ff.q satisd.
a cog.sed But.in d.auth.tenet ꝙ arida, *a* quia
in obscuris. ꝙ minus est sequimur , vt l.in
obscuris,ff.de reg.iu. pro quo facit l.3.ff.ar
bo.fur.cę.sed Bal.ibi dicit, ꝙ aut prouisum
est de certa manu,vt in nostra snīa, quia di
cit dextra, & tunc satisfactum est statuto si
illa amputet̄, licet arida sit , pro quo facit ,
quia debito speciei p̄stando speciem in eo
statu quo est,liberatur,vt l.domus, §.j.& ꝙ
ibi no.ff.de leg.j. si aūt de certa manu ꝑ sta
tutum prouisum nō sit, & tunc aut illa ma
nus est oīno inutilis, & tunc illa nō abscin-
detur,sed vtilis,sinautē non esset oīno inu-
tilis, tunc illa q̄ est minus vtilis truncabit̄.
4 †Quid aūt si quis nō habet nisi vnicam ma
nū,an illa sola abscindetur, Iac.de Are.ī d.
auth.dicit ꝓ non,sed alterabitur pęna, vt l.
Stichū aut Pāphilū,ff.de sol.& in l.empto-
rē,§.pe.ff.de contrah.emp. sed Bal.ibi dicit
ꝙ imo illa sit abscindenda, quia statutum
hoc dicit,cuius verbis stādū est, verū q̄a re-
maneret oīno inutilis,dēt alia pęna,vt pu-
ta relegationis,vel pecuniaria allegari. ar.l.
illicitas,§.ne tenuis, cum gl.ff.de off.præsi.
sed Fl in d.auth.dicit ꝙ opi.Bal. de iure est
verior opi. Iac. de ęquitate autē hodie sty
lus & curiæ consuetudo est attendenda, vt
l.saccularij,§.sunt quidam,ff.de extraor.cri
mi.vide Ang.& Imo.in l.2.ff.de iud.

ADDITIO.

a ¶Arida. *Adde tu in proposito , & uide ibi Cep. & Alex.in consi 104.in j.uolu.& ibi quod ita communiter tenetur.& limita,ut per Cep.in d. auth.sed nouo iure.Ber.*

AVG. Tu in his quæst. adde primo ea q̄
pulchre dixit Bal.in c.j.§.furtum,ext.de pa.
iur.fir.in vsi.feu.in 4.col. q dixit ꝙ si reus à
quo iudex debet facere abscindere vnū mē-
brū,& ille non habet illud membrum,ꝙ in
simile membrum immutabitur illa pœna,
& seruauit iudex æqualitatem quantū pōt,
subdit tn̄ ꝙ si iudex nō pōt hoc facere, pu-
niet isto casu grauius quàm remissius. alle-
gat d.l.2.C.vt int.cer.temp.& reddit rōnē ,
maxime in statuto loquente,ꝙ qui debilita
uerit mēbrum alicui,debilitetur sibi simile
membrū, nā dicit Bal. offensus membrum
perdidit innocēter, iste aūt offendens punī
tur culpabiliter . Et iō magis punitur quia
inter innocentiā & dolū nulla est propor-
tio.& adde hic oīno quæ dixi s̄.in gl. in ver
bo,in platea cōi.& vide Alb.in d. auth. sed
nouo iure.adde Alb.de Ros.in 3.par statu.
q.60. qui ponit si debet amputari pes , vel
manus,nec dr̄ quæ de qua intelligatur , &
inquantum s̄.tactum est,si talis reus habet
manū aridā, an illa debet amputari . Alb.
in loco s̄.alle.in d.auth.sed nouo iure. exp̄s
se ibi decidit cōtra Cy.ꝙ imo manus arida
dēt amputari,& Sal.ī d.l.2.C. vt int.cer. tē.
in fi.tenet opi.Ia.de But.cōtrā Cy.& rn̄det
ad d.l.2.cui l.nō rn̄debat Iac.Bu. & ibi Sal.
adducit pro hac snīa bonū text. quē ibi vi-
de, & aliū casū in hac materia ibi videas al
le.à d.Abb.in c.j.ext.qui cle.vel vo.& ibi vi
de d Car.tāgentē istā difficultatē,& licet in
terminis istius q.solea t allegari doctr.Ioā.
An.q̄ posuit in mercurialib.in reg.ī pęnis.
ext. de reg. iu.in 6. q̄ in indiuiduo in hac
difficultate in terminis q. nostræ allegauit
Io.de Im.in l.2.ff. de publ.iu. vbi post An-
ge. exminauit istā materiā , tn̄ allego ego
Io.And.in addi.Spe.in ru.ext.de pęn. in fi.
vbi expresse Io. And.dicit ꝙ cōis doctri. in
hac materia est cōtra Cy.in d.auth.sed no-
uo iure.s. ꝙ manus arida dēt abscindi reo ,
& in istis q.adde omnino dicta Raph.Ful.
qui vltra omnes locutus est in hac difficul-
tate in d.aut.sed nouo iure. & certe ibi ele
gan ter loquitur.

5 *Statuto imponente pœnam alternatiue,ut puta amputetur manus uel pes,uel amputetur manus,uel stet perpetuo in carceribus , quis faciet electionem pęna,iudex uel reus.*

6 *Pęna existente arbitraria , iudicis erit arbitrium.*

7 *Pęna existente mista altenartiua & arbitraria,arbitrium est iudicis.*

8 *Pęna existente unica,puta statutum dicit de amputatione manus ,& reus est ita puer , ut ita senex quod statim moreretur,tunc iudex potest dispensare.*

9 *Statuto dicente,occidens occidatur,ut in quo de-*

liquit puniatur, si Titius aliquem alapa nō dolo percussit, & percussus mortuus est, Titius non morietur, & erit interpretatio nō dispensatio, & quo iure sit introducta interpretatio.

10 Consuetum fieri non dicitur arbitrarium, sed necessarium, & in arbitrarijs iudex in mitiorem inclinabit.

11 Reo mori debēte, an iudex possit dare ei optionē morti, puta furca uel capitis amputatione.

12 Electione in pęnis alternatiuis existente ipsius rei, si reus eligat grauiorem, an sit audiēdus.

13 Iudex in pœnis alternatiuis etiam si uerba diriguntur ad iudicem, debet eligere minorem.

14 Pœnā minorem in alternatiuis esse eligendam per iudicem, intellige quando ambæ sunt corporales, ut puta quod amputetur sibi pes aut manus, si autem dicatur aut soluat centum aut manus amputetur, semper elegit pecuniariam, quia nō est proprie pœna alternatiua, sed corporalis surrogatur in defectum pecuniarię.

15 Statuto licet possit fur pro paruo furto suspēdi, iudex poterit moderari illā pęnam citra mortem, & an iudex debeat aliter quā sit consuetudo.

16 Iudex, an possit dare electionem mortis reo morituro.

5 ANG. †Quid si statutū imponit pœnā alternatiue, videlicet amputet manus vel pes, vel ꝙ amputetur manus, vel stet perpetuo in carcerib. detētus, vel qđ amputetur manus, vel soluat mille, & sit relegatus, cuius erit electio dictę pęnę, an iudicis vel rei istā q. ponit gl. in l. quicunq;, C. de ser. fu. & ibi Cy. & Bar. & Bal. in l. si fugiti. co ti. & Bal. in auth. sed nouo iure, C. eo. ti. & Bar. ī l. j. ff. de effra. & expi. & Imo. in d. l. 2. ff. de pub. iu. nā in d. l. j. Bart. vr̄ velle ꝙ in dubio sit electio rei, ꝑ l. pe. ff. de pęn. sed in d. l. q̄cunq;. dicit illud verū in pęna pecuniaria, vt l. plerūque. in fi. ff. de iu. do. sed in corporali pœna in dubio iudicis sit electio, vt l. j. ff. de effra. & expil nisi verba dirigantur ad vnū, quia ille ad quē dirigūtur, hēt electionē. arg. l. Lucio, cū gl. ff. de le. 2. sed Bal. in d. l. quicūq;. ver. no. de pœna alternatiua, &c. dicit ꝙ aut est alternatiua, aut ē arbitraria, aut mista alternatiua, & arbitraria. aut pęna simplex. Primo casu aut est pęna ciuilis parti applicāda, & ē electio debitoris, nā si hēt electionē ī alternatiuis sortis, q̄ est fauorabilis, ergo ī alternatiuis pœnis, q̄ est odiosa, vt no. gl. in d. l. quicunque. aut pœna est criminalis, & pecuniaria fisco applicāda, & ēt isto casu reus eligat, ꝑ l. īterp̄tatione, ff. de pœ. aut pœna est criminalis & corporalis, puta aut manus vel pes, tūc ēt idē ꝙ rei est electio, q̄a vtraq; pęna est orta, & purgata delictū, & de hoc an̄ sn̄iam interrogabit ꝑ iudicē, & si nō eliget, tūc iudex eliget ptā tē sibi data, ꝑ d. l. hodie. & sn̄ia fertur certa, & nō alternatiua, cū trahere dēat secū executionē, vt ff. de pę. l. q̄. vltimo, simile no. l. j. §. exactio, C. de rei vx. act. nec ob. dicit ipse, ꝙ hr̄ in d. l. Lucio. q̄a ibi loquitur ī creditore fauorabili. hic in odioso, C. cōia de le. l. fi. §. j. licet ergo statutū dicat, iudex faciat extrahere oculū vel pedē amputari, interpretatur ꝙ reus eligat, & miserabilē electionē sibi esse cōcessam, q̄uis verba statuti dirigant̄ ad iudicē, nā illa est mitior pœna q̄ eligēti vr̄ minor, vt intelligat̄ l. aliq̄ misericordiā inter miserrimas pęnas inseruisse.
6 Scđo †casu principali, videlicet in pęna arbitraria, omnino iudicis est arbitriū, nā arbitriū ī iudice nihil aliud est q̄ iurisdictio, quæ in priuato reo maxime nō datur, idē si esset electio & declaratio, & reus nunq̄ idoneè eligeret, ff. de eff. ꝙ expi. l. j. §. de expila
7 tores. †Tertio casu prīcipali, qn̄ est mista alternatiua & arbitraria, idē dicit sicut in pęna arbitratiua. allegat C. de ser. fug. l. si fugitiui, nā tūc intelligit̄ de simili pœna, sed assimilari ꝑtinet ad iudic. vt l. pn̄t, ff. de leg.
8 †Quarto casu principa. qn̄ est vnica & sola pœna, ibi nō cadit electio, sed dispēsatio, & iō ad iudicē ex cā ꝑtinet, vt puta si statutū dicit de manus amputatione, & aliquis est ita puer, vel ita senex ꝙ statim moreretur,
a tunc iudex pōt dispēsare, *a* nō tn̄ cogit̄ nec ꝑ ꝑ hoc pōt appellari, ff. ad Sil. l. q̄ pōt. ī fi.
9 in rōne literę. † secus esset hoc in casu statuti ꝙ dicit ꝙ occidēs occidatur, vt ī eo ī quo deliquit puniatur, pone mō culpa & nō dolo ꝑcussi te, & mortuus es, vtiq; ego mori nō debeo, & hæc est interp̄tatio nō dispēsatio, & à mala interp̄tatione appellat̄, nisi a princi. sit spāliter īterdicta. l. 2. de ori. iu. ꝑterea introducta est īterpretatio de iure naturali, & iō locū hēt etiā in statuto, natura li enim

ADDITIO.

a ¶Dispensare. *Adde tu & uide Roma. in consi. 467. & Fulg. in cons. 158. & uide supra in uer. quas si non soluerit. Ber.*

li.n.rōne est, vt nō puniat quē ad mortem, qui noluit delinquere. Itē debet puniri dolus, l.j.§.sed si clana, ff.de sic. & pro hoc.l.2. §.1.& ꝙ ibi no.Bar.& istud est tenendū. aduertas, tñ ẜm Bal.in d.l.quicunque, in ver.
10 †scias ēt ꝙ illud qđ consuetū est fieri, non
a dr̄ arbitrarium, sed necessariū, a vt.ff.de extraor.cri.l.saccularij.& no.ī l. quid ergo,§. pœna grauior, ff.de infa.& quia cōsuetudo est actus practicus, iō seruāda, & ēt scias, vt ibidem subiungit Bald.ꝙ in arbitrarijs dēt iudex in partē mitiorē inclinare, de offi. de leg.c.de caussis non tñ debet esse nimis gratiosus.de reg.iu.c.2. in 6. & ibi per Io.An. in nouel. & qñ plures pœnæ imponuntur vel à iure cōi, vel à statutis, vel diuersis legibus, vel à diuersis statutis, vel à statuto, vel lege, vel ab hoīe, q̃d faciendum sit ponā j. in gl. super verbo, caput à spatulis ampute
11 tur &c.in.ver. quid si plures leges &c. † qñ autē reus omnino mori debet, an iudex dare possit ei optionem qua morte mori dēat, vel furca vel decapitari, est tex cum gl. in l. aut damnum, in prin.ff.de pœ.quòd sic.

A D D I T I O.

a ¶Necessarium. *Adde tu & vide Ang.in consi. 308.in fine.*

AVG. Tu autē in principali q. q̄ tangit d.Ang.hic, adde Bal.in l.cunctos populos, C.de sum.Trin.& fi.cath.in 7.col.qui dicit ꝙ in alternatiuis ī crīalibus est electio iudicantis, sicut in pœna incerta de certis alle. d.§.expilatores.qui dicit quod si electio esset rei, frustra caderet ibi alternatiua, quia affectio eius faceret ꝙ sem p acciperet minimā pęnam. Sed ego nō curarem de hoc, quia imputetur legi quę ita voluit sicut qñ pœnā corporalē cōmutat in pecuniariā, ut dixi s.in gl.præced. vel econtra: vel fortasse possumus intelligere prædicta, nisi in arbitrarijs pœnis, q̃a isto casu reus eligeret q̃d nimium, & esset lex isto casu ridiculosa cōtra ea q̄ hñr. 1.dist.& erit aūt l.cum si. Alb. de Ros.in l.serui fugitiui, C.de ser.fugi.dicit qūo Odof. tenuit ꝙ electio sit rei, per l. plerunque, ff.de iu.do. sed dicit Alb.ꝙ Cy. & Iac.Bu. & alij Doct.tenent ꝙ sit in arbitrio iudicis, & respondet ad d.l.plerunq;, dicit tñ Alb.in l.quicunq;, C.de ser. fug. ꝙ si reus seruus pęnæ efficeretur, isto casu ꝑdit talē electionē. per l.ex facto.§.si quis rogatus, el 2.ff. ad Trebel. Et dixit vnum nota.
12 Raph. Ful.in d.l.quicunq;, C.de ser.fug.†ꝙ in casu quo ī pœnis alternatiuis electio est rei, tūc si ī istis alternatiuis re⁹ eligeret grauiorē pęnā, mos nō est ei gerēdus, maxime si irrationabilis est, vt q̃a dicit statutū, aut soluat cētū, aut fustigeť, pone ꝙ vnus q̃ est soluēdo, auaritia ductus magis uel fustigari, certe iudex nō dēt eum audire. Si aūt iste talis aliqua rōnabili rōne se moueret, audiēdus est, & illa pęna habebit locū, licet sic acrior q̄ elegerit. ar. corū q̄ hñr in l.1.ff.de his q̃ mor.sibi cōsci. & vltra oēs in hac materia locutus est Abb. in c. à crapula, ext.de vi.& hon.cle. q̃ multa noua adducit cōtra sñiam Legistarū ī hac materia. ibi vide. Itē adde d. Catal.ī tra.synd.in q.163.addi.q̃ la
13 te ponit istā materiā, †& ibi ēt dicit, ꝙ si ēt verba diriguntur ad iudicē, ꝙ iudex in istis alternatiuis dēt eligere minorē pœnā, & allegat bona iura.& vide Pe.de Anc.ī c.de caussis, ibi aliq̃d per Doc. ext.de offi.del.& vide Bal.in l.data opa ī 2.col.C.q̃ acc.q̃ vr̄ velle ꝙ ēt in istis alternatiuis iudex eliget mitiorē, & iudex eligit in istis pęnis alternatiuis, hoc nō dēt fieri sine citatione partis. ita voluit Bal ī l.si fugitiui, ī fi, C.đ ser.fug. Adde Bal. de ista materia ī l.q̃d ergo,§.pęna gra-
14 uior, ff.de his q̃ not.inf.ī 1.col. † Limita tñ ꝑdicta, & ītellige ꝓcedere, qñ pęnæ q̄ ponūtur alternatiue, ambę sunt corporales, puta q̃a statutū dicit ꝙ amputetur sibi pes, aut manus, q̃a ꝑdicta ꝓcedūt, secus si vna pecuniaria, altera corporalis, puta q̃a statutū dicit, ꝙ aut soluat centū, aut amputeť man⁹, q̃a semper iudex dēt eligere isto casu pęnā pecuniariā. ita sing.dixit Bal. in l. Lucio Titio, ff.de leg.2. quia isto casu illa nō est proprie pęna alternatiua, sed est pęna corpora
15 lis in defectū pecuniariæ subordinata. † Itē in quātū est dictū, ꝙ iudex pōt dispēsare in pęnis, qñ una est pœna, adde mirabile cōsi. Lu.de Ro.in cōs.suo 468. qui cōsuluit ꝙ licet ꝑ statutū fur pro paruo furto possit suspēdi, tñ iudex pōt moderare pęnā illi⁹ statuti citra mortē, & est mirabile cōsilium, & mouet ꝑ bonas rōnes. Itē, an iudex dēat arbitrari aliter q̄ consuetudo fuerit, vide elegāter dicta d. An.de Bu.in d.c.de causis.extra de off.del.& oīno limita, vt per Abb.ibi in fi.vide do. Ant.de Bu.in c.1.ext. de con-
16 stitut.& ibi per Moder. † Item in quantum

do. Ang. hic per tex. in d. l. aut damnũ, vult
ꝙ pōt dare morituro electionem mortis. ad
datis ꝙ cum supportatione ille tex. dicit to
tum contrariũ, & iō Ro. in sing. suo 124. di
xit ꝙ Nero fecit hoc in magistrũ suum Se-
necam. Sed non est bonum exemplũ Impe
ratoris, quia alius iudex hoc nō pōt, vt dicit
ibi ille tex. in l. aut dãnum. §. 1. secus in Im
peratore, vt ibi hr̃ in tex. cũ glo. & ita dicit
Ro. in l. si qs mihi bona. §. 1. ff. de acq. hęr.

17 *Statuto dicente, quod de tali delicto debeat pu-
niri grauissima pęna, an flagellis cedendo debeat
dici grauissima pęna.*

17 A N G. † Quid autē si statutum dicat, ꝙ
debeat de tali delicto affici & puniri grauis
sima pœna, an flagellis cedēdo dicatur gra
uissima pęna, tex. & ibi gl. & Bar. in l. sed &
si. §. prætor ait. ff. de in ius voc.

A V G. Tu adde ea quæ dixit ibi Ludo.
de Ro. in suis reper. in nota. super textu.

18 *Condemnatus fuit aliquis in centum, qua si nō
soluerit intra decem dies, amputetur sibi ma-
nus, non soluit, an officialis possit exequi dicta
centam in bonis condemnati.*

18 A N G. † Quæro si aliquis fuerit damna-
tus in cētum, q̃ si non soluerit intra decem
dies amputetr̃ sibi manus, nō soluit, tñ offi.
cialis vult exeq̃ ĩ bonis cōdemnatis, an pos
sit. vr̃ ꝙ nō, quia pęna est trãsfusa in corpo
ralem, vt l. obligationũ fere. §. fi. ff. de act. &
obl. tñ Bar. in l. cum duobus. §. idem respō
a dit si socio. ff. pro soc. tenet quòd potest *a*

A D D I T I O.

a ¶ Quod potest. *Adde & uide Francis. de Are.
in cons. 89. Ber.*

A V G. Tu adde ꝙ Doct. ibi sequuntur
opi. Bar. Imo. Sali. & Raph. & Ful. & multũ
exclamant de illa doctri. Bar. ibi, & dicunt
Bar. ita consuluisse, & vide Ang. & Imo. in
l. si stipulatus. in 18. col. ff. de ver. obl. appro
bantes Bar. & de materia vide omnino pul
chra verba Bal. in l. cōmissoriæ. C. de pac. in
ter em. & ven. & dicta Bal. in l. 1. C. de his q̃
pœ. no. & Doc. in l. 2. ff. de pub. iud. vide tñ
Ro. aliter sentientē in l. 1. §. & post operi. ff.
de ope. no. nũ. Et adde pulchra verba Raph.
Ful. in l. quicunque. C. de ser. fug. qui refert
quũ Ang. ibi dicit, ꝙ audiuit aliàs à Bar. vi
ua voce, ꝙ ipse consuluit in ista materia de
terminasse, ꝙ licet tp̄s sit lapsum, & reus in
pœnã corporalē inciderit ex eo, q̃a non sol
uit intra tp̄s pœnã pecuniariã, ꝙ nihilomi
nus pōt iudex exigere pœnã pecuniariã q̃
reus poterat soluere & non soluit, ꝑ d. §. idē
rñdit. sed Raph. Ful. ibi vr̃ tenere ꝯriũ, & ar
guit cōtra Bar. rñdet ad d. §. idē rñdit. & fa-
ciunt ea q̃ dixi s̃. in proxi. addi. ante quæst.
proximã istius quæstionis in hac materia.

19 *Officiales exigentes pœnam errarunt in calcu-
lo & condemnatus fuit in bona fide, licet non sol-
uerit integram condemnationem an amputabi-
tur sibi manus.*

20 *Condemnatio ad amputationem manus dexte-
rę, fuit sinistra amputata per errorem executo-
ris an possit truncari dextra.*

19 A N G † Quid si erratum fuit in calculo i
ꝑ officiales, vel ad gabellã deputatos, ita ꝙ
cōdēnatus nō fuit in dolo, sed in bona fide
& tñ non soluit in veritate integrã cōdēna
tionem, an dēat sibi amputari manus, dic
ꝙ nō, vt no. Bal. Raph. & Imo in l. q̃uis de
20 cōd. & dem. ꝑ illũ tex. ꝙ no. † Quid si cōdē
natus fuit ꝙ debeat amputari manus dex-
tra, & per errorē ꝑ executorē fuit abscissa si-
nistra, an iudex possit pro executione suæ
sñię trũcare dextrã. dic ꝙ nō, q̃a ꝙ primo
executus est ĩ sinistra, restitui ñ pt. ita dicit
Bar. ĩ l. elegãter. §. q̃ reprobos. ff. de pig. ac.

A V G. Tu aũt in hac materia in prima
q. vide Mod. late scribētes in d. l. q̃uis, sed in
alia q. adde ꝙ Sal. in d. §. qui reprobos. expſ
se sequitur doctri. Bar. ꝙ isto casu si per exe
cutorē manꝰ sinistra fuit abscissa ꝑ errorē,
nō pōt aliã manũ dextrã abscindere, sed vi
de Ful. in d. §. qui reprobos, qui arguit con
tra illã decis. Doct. sed rōnes suæ non mihi
placēt, q̃ nimo Alb. de Ros. ĩ d. aut. sed nouo
iure C. de ser. fug. in fi. ibi ponit istã q. & ar
guit ꝓ & cōtra. & d̄t ꝙ q̃dã Doc. tenuerũt
ꝙ licet ꝑ errorē executor errauerit in vna
manu, tñ exequetur in alia per bonã rōnē,
ipse idē Alb. tenet cōtrariũ, & istam teneo.

21 *Statutum dicit, ꝙ homicida condemnatur in cē-
tum & si non soluerit intra decem dies decapi-
tetur, homicidium est commissum non dolo, sed
culpa tantum, & intra tempus non fuerunt so-
luta centum, an debeat decapitari.*

22 *Pęnam pecuniariam ad euitandam corporalem
uel corporis afflictiuam, non solum cōdemnatus
soluere potest, sed etiam coniunctus uel extra-
neus, etiam condemnato non mandante.*

23 *Pœna pecuniaria potest solui ut corporalis eui-
tetur, etiam condemnato inuito.*

A N G.

21 ANG. † Quid ſi ſtatutũ dicit ſimpliciter
ꝙ homicidia condẽneť in centum, & ſi non
ſoluerit intra decẽ dies decapiteť, & homici
diũ nõ eſt cõmiſſum dolo, ſed culpa tm̃, an
ſi non ſoluerit dicta centum intra x. dies de
beat decapitari? Iſtã q. format Bal. in l. data
opera, C. qui acc. non poſ. ver. & ex hoc infe
ro ad talẽ q. &c. vbi determinat ꝙ vbi culpa
cõmiſſum nõ eſt homicidiũ, ꝙ cõdemnabiť
in centũ tm̃, & licet nõ ſoluerit intra decem
dies non decapitabiť. Et hoc eſt, quia dictũ
ſtatutũ de homicidio intelligiť qñ commiſ
ſum eſt dolo, facit ꝙ no. Bart. in l. 1. §. 1. ff. ſi
quis teſt. lib. eſſe iuſ. fue. & hoc iudex dẽt in
ſua ſñia declarare inſerta cã, quia ſem ꝑ cã
cõdẽnationis q̃renda eſt, vt ff. de re. mil. l. q
cũ vno, §. ad tp̃s, ꝙ bene not. Et adde & vi-
deas q̃ ſcripſi s. in gl. quas ſi nõ ſoluerit ĩtra
10. dies cũ quarto pluri, in ver. ſi vero in ea
diceretur, vſq; ad finem illius gl. quia melius
22 hæc cadũt, ſed errore fuerũt ibi poſita. † Et
tene mẽti ꝙ non tm̃ dictã pęnã pecuniariã
põt ſoluere condẽnatus, vt pęnã corporalẽ
euitet vel corporis aſflictiuã, ſed alius cõiũ
ctus vel extraneus, ẽt ſi cõdemnatus nõ mã
dauerit ſoluere, vel ratũ non habuerit, ẽt in
tra tp̃s, ita dicit Bal. & Imo. in l. fi. circa prĩ.
23 ff. de cond. inſt. † quinimo plus dico ꝙ ẽt in 1
uito põt dicta pęna pecuniaria ſolui, vt cor
poralis euitetur, vt no. Bar. in l. Stichus, de
pec. le. & Bald. in l. fi. de neg geſ. in tm̃ ꝙ vt
dicit ibi Bal. põt per extraneũ auferri de bo
nis dicti cõdemnati, ẽt dicto cõdemnato in
uito, ſoluere dictam condemnationem, vt
ar. l. ſi proc. §. ſi ignorãtes, ff. man. & no. Bar. 1
in l. 4. §. Cato. ff. de ver. ob. & hoc ratione ꝓ
prij intereſſe illius extranei ſoluẽtis, ar. l. nõ
tantum, ff. de appel. quod perpetuo no.

AVG. Tu aũt in iſta gl. adde ꝙ mihi pla
cent ea quæ dicit d. Ang hic, ſed in vltima 1
difficultate quã ipſe tangit hic, adde bonũ
tex. & ibi Bal. põderantẽ illũ tex. in l. ſi quis
id quod, in ver. in ſeruos, ff. de iur. om. iu. q
dicit ꝙ ſtãte dicto ſtatuto, ꝙ ſi q̃s intra mẽ
ſem nõ ſoluerit cẽtũ, amputeť ſibi manus,
nihilominus ſi cõſtat ipſum nõ poſſe ſolue
re, tñ poterit alius ſoluere pro ipſo, & all. l.
Stichus, ff. de pec. leg. vbi Bar. ẽt h. d. ſm qđ
d. Ang. all. s. Et inquantũ d. Ang. hic allega
uit illã doct. Bal. quã poſuit in l. fi. C. de ne.
geſt. ꝙ imo amicus vel coniunctus reo inui
to põt ſoluere illã pecuniã ad hoc vt euite-
tur pœna corporalis, & poterit poſtea repe
tere illã pecuniã. Addatis ꝙ illã doctr. Bal.
late enucleauit, & examinauit poſtea Pe. de
Anc. in c cũ C. laicus. ext. de for. cõp. in pe.
col. & ibi Pe. de Anc. allegat qũo Bar. in l. ſi
Stichũ, §. ſed ſi alio. ff. de noua. vult ꝙ ẽt ſi
ſoluo ꝓ aliquo alicui ſuo creditori, & exp̃ſ
ſe debitor proteſteť ſoluenti, ꝙ non ſoluat,
ꝙ ſoluenti iſto caſu nõ datur repetitio ꝑ ꝑ
expreſſam prohibitionem, ẽt ex cã neceſſa-
ria. Fallit ſolummodo in impẽſa funeris, vt
ibi ꝑ Bar. & ſic Bar. loquitur ẽt in cauſa ne
ceſſaria. Sed ibi vide Pe. de Anc. no. loquẽtẽ
in iſta materia, q̃a declarat quid de iure in
iſto paſſu dicere debem⁹, & vide Do. in d. c.
cum C. laicus, q dicit ꝙ ſi ſoluens eſt ami-
cus, debet ꝓteſtari, ꝙ non animo donandi,
ſed repetẽdi ſoluit, ad hoc vt fugiamus, tex.
in l. is q amicitia, ff. de nego. geſt. aliàs non
repeteret, & vide do. Ang. hic ĩ. in gl. prę̃ſẽ
te Caio & appellante, in ver. & no. ꝙ d. l.
non tantum, habet locum.

S V M M A R I V M.

1 *Practica ducendi condemnatos per loca publica & conſueta, eſt introducta vt ab omnibus videantur.*

C*AIVM ꝙ duci debeat per loca publica & conſueta.* † Iſta practica fuit introducta 1
vt publice videať ab omnib. vt multis craſ-
ſantib. locus ſit exemplo, vt l. abſentem, &
l. aut facta, §. fi. ff. de pœ.

AVG Adde ꝙ iſte Doc. errauit, q̃a noluit
alle. l. aut facta, §. fi. ff. de pę. & ibi vide gl.

S V M M A R I V M.

1 *Executio aliquando fit in loco delicti ad maiorẽ exaggerationẽ, vt ante domum in qua furtũ commiſſum eſt, furcæ aliquando eriguntur.*

V*SQVE ad locum iuſtitiæ conſuetum.* 1
Hoc fuit introductum per no. in l. pe.
1 ff. de iuſt. & iu. † Sed aduertas ꝙ aliquãdo ĩ
loco cõmiſſi delicti fit executio ad maiorẽ
exaggerationem, vnde ante domum in qua
furtum commiſſum eſt, furcæ aliquãdo eri
guntur, & ita ſemel obſeruari feci cũ caſus
occurreret Peruſij, vel in loco vbi hoĩem in
terfecit, decapitať, vt no. Bar. in l. capitaliũ,
§. famoſos, ff. de pęn. Et etiam eſt rõ, ut ibi
puniatur vbi deliquit, vt cæteris ſit exẽplũ,
vt C. ad l. Iu. rep. l. 1. & l. ſi q̃s forte, §. fi. ff. đ
pę. & §. ſi quis, & eo. ti. aut facta, §. fi. ita di-
cit Sal. in auth. ſi vero, C. de adu. & eſt caſ⁹,
& ibi hoc no. Bal. ĩ l. j. C. de Nili agg. ñ rũp.

AVG. Tu aũt in hac materia adde ꝙ du
bito, ꝙ iſta cõcluſio non ſit falſa, & damno
ego iſtos iudices , qui in loco ubi delictum
fuit factũ, puniunt malefactores vel decapi
tãdo, vel furcis ſuſpẽdendo. Idẽ qñ ad fene
ſtras palatij ſuſpendũt reos, vel ad rengeriã
ſuſpẽdũt, vbi rebelles principũ ſuſpẽdunt,
& nõ faciũt executiones ſuas in loco cõſue
to vbi fiũt aliȩ executiones corporales, mo-
ueor ergo ꝑ tex. in terminis in l. capitalium
§. famoſos, ff. de fur. vbi ſpãle eſt ĩ latronib.
famoſis, q derobãdo fecerunt homicidium,
vt non in loco conſueto iuſtitiȩ. Sed ibi ĩ lo
co vbi proprie delictum fecerunt, puniant,
& ratio reddit ibi ĩ tex. quare ibi ĩ illo loco
debent ſuſpendi, & ibi ẽt in tex. redditur rõ
quare ſpecialiter introductũ eſt in famoſis
reis, quia acrius puniuntur famoſi rei quã
non famoſi. Locus ergo, vbi fit executio cor
poralis aggrauat infamiã ipſius malefacto
ris. Iſtæ ergo executiones debent fieri in lo
cis conſuetis. Sed dico hoc nõ militare niſi
in famoſis reis, vel in aliquo qui enormiſſi
mum delictum qualificatum feciſſet per p̄-
dicta , & ita aliàs interrogatus reſpondi de
iure ita eſſe faciendum: cogita.

S V M M A R I V M.

1 *Iudex quando facit executionem corporalem, de
bet habere rem claram , quia ad ſimilitudinem
ſupplicij tenetur.*
2 *Cautela pro iudice eſt , quando crimen non eſt
probatum, & vult ferre abſolutoriam, quod fa-
ciat citare iniuriatum, & etiam ſyndicum com-
munis ad cõtradicendum, & quando conſtat iu-
dici reum non eſſe culpabilem , an poſſit illum ex
ſuo officio abſoluere.*

E*T ibi caput a ſpatulis amputetur, ita & ta*
1 *liter quod moriatur &c.* † Ante oculos tu
iudex habeas ius & iuſtitiam, & quando fa
cis executionẽ corporalem , facias ꝙ res ſit
bene clara, nec ſit iuris vel Doct. altercatio,
qm̃ ſi poſtea ĩ ſyndicatu cõueniaris, diceres
ius in carcerib. cũ. n. iudex ad ſupplicij ſimi
litudinem teneat̃, & e ſt pȩna capitalis, vt l.
3. C. q acc. nõ poſ. nõ eſſet fideiuſſorib. rela
xãdus, facit, ff. ad l. Iu. de vi. l. lege Iul. & ibi
Bar. vñ bñ caueas anteq̃ ſñiam ꝓferas cor
2 poralẽ, † q d aũt ſi crimen non ſit ꝓbatũ, &
ipſe dẽt ferre abſolutoriã, tũc cautela eſt ꝙ
iudex ad ſui exonerationẽ citari faciat iniu
riatũ, & ẽt iudicio meo ſyndicũ cõis ad con
tradicendum quicquid uolunt & pñt, ne il
le reus abſoluat̃, aliàs aũt talis abſolutoria
non p̄iudicat iniuriato, quin ẽt non ꝓbata
concluſione ipſe iniuriatus reum accuſare
poſſit, non obſtãte abſolutoria facta ꝑ iudi
cem ab inquiſitione formata, ꝙ bene no. Et
forte ẽt ipſe iudex tenebitur, ita dicit Ang.
in d. l. ſi vacãtia, in prin. 4. col. C. de bo. va. li.
ro. & alle. Io. An. hoc tenentẽ ĩ c. exitus, de
pur. ca. licet dicat ꝙ contrariũ tenet Spe. in
ti. de inqu. §. nunc tractemus, ver. ſed pone,
ſed Ang. tenet opi. Io. An. ꝓ quo allegat ca
ſum in l. ſi uacantia, quia debet fieri iniuria
to p̄ſente, ergo eo citato, ſubdit tñ Ang. ꝙ
hæc conſuetudo non ſeruatur niſi Floren-
tiæ, qđ no. Tu etiam vide Sal. & gl. in d. l. q
de crimine, C. de acc. & quod no. Bar. in l. ſi
cui. §. 1. ff. de accu. & quando conſtat iudici
reum non eſſe culpabilem, an poſſit reũ ex
a ſuo officio a abſoluere, vide eleganter per
Bar. in l. abſentem, in fi. prin. ff. de pȩ.

A D D I T I O.

a ¶Ex officio. *Adde & vide Cepol. in conſil. 41.
vbi quod ſtatutum permittens abſentem & no-
centem condemnare, ita permittit abſentem &
innocentem abſoluere, & vide Franc. de Aret. in
conſ. 149. Ber.*

AVG. Tu conſidera ꝙ hic ar. hodie eſt ex
peditus per ſtylũ & cõſuetudinẽ pȩnarum,
quia ſemper in hmõi proceſſib. criminalib.
fit citatio ꝑ cãpanã, ꝑ q̃ cãpanã oẽs citãtur
& actor & reus, quæ conſuetudo, & ſtylus
faciunt ius, iuxta l. de q b. ff. de legi. cum ſi.
3 *Statuto imponẽte vnam pœnam, & iure commu
ni aliam, quæ pœna erit attendenda.*
4 *Delinquens quãdo de pluribus delictis puniri poſ
ſit, & quando non.*
5 *Pœna pecuniaria impoſita pro homicidio, quan-
do delinquens poſſit illa pȩna iuris communis pu
niri, & quando per impoſitionem nouæ pœnæ vi-
deatur receſſum ab antiqua.*
6 *Pȩna generali & ſpeciali exiſtente impoſita ſu-
per vno delicto, quid erit faciendum, & iudex nũ
quam debet recedere à pœna ſtatuti, quam im-
ponendo ſufficit.*
7 *Pluribus pȩnis & legibus, ſi vnum delictum pu
niatur, an mitior ſit imponenda.*
8 *Pluribus pȩnis impoſitis, ſiue alternatiue ſiue co
pulatiue aut aliter, quid ſit faciendum.*
9 *Pȩna una ſi imponatur per ius commune, & a-
lia per ſtatutum , an prima pȩna iuris commu-
nis ſit ſublata.*

ANG.

3 ANG.†Quid aũt ſi ſunt plures leges loquẽ
tes de dicto delicto, & diuerſas pęnas impo
nẽtes, vt puta ius cõe imponit vnã, ſtatutũ
vero ĩponit aliã, q̃ pęna ſit attẽdẽda. rñdeo
ꝙ ĩ iudicis electione eſt, aut imponere pœ
nã iuris cõis, aut ſtatuti, qm̃ per legẽ nouã
ſtatutariã nõ intelligiť ſublata pęna legis
antiq̃, imo vtrãq; pęnã duraſſe, ut eſt caſus
in l. in eũ, ff. de fur. & in l. quoties, ff. de act.
& obli. & no. Bar. ĩ l. ſenatus. ĩ prĩ. ff. de act.
Sal. late in l. qui de crĩe, C de acc. ver. ſuppo
4 no tertio adde eãdẽ partẽ. &c. †Et conſidera
bene inq̃ſitionem noſtram, q̃a hic ſunt plu
ra delicta ſeparata, & plura facta, q̃a vulne
rauit cũ cultello, & veſtẽ abſtulit, ꝙ eſt cla
rũ, ꝙ de furto & homicidio põ puniri, ut
no. Bar. in d. l. ſenatus. facit l. nunq̃ plura. &
ibi Bar. ff. de pri. deli. Si naũt ex vnico facto
naſcanť duo delicta, vł ex vnico delicto duo
tituli criminis, vel plures agẽdi formæ, vel
non, an ex vnica l. teneatur, & cõdemnetur,
vel plurib. & no. gl. ĩ l. 3. §. fi. ff. nau. cau. ſta.
Dy. Bar. & Imo. in l. j. §. dixerit, ff. de pub. &
Bar. ĩ d. l. ſenatus. & in d. l. nunq̃ plura. & Sa
5 li. in d. l. qui de crĩe. dic ut ibi per eos.† Ex
quo ſequitur, ꝙ ſi ſtatuto imponitur pœna
pecuniaria pro homicidio, tñ pœna iuris
cõis nõ ſit ſublata: tu iudex poteris punire
homicidam de ſica. ita ſemel de facto ſerua
ui, ꝙ no. qđ verũ eſt, niſi ex aliq̃b. cõiectu
a ris appareat, ꝙ pro impoſitione nouæ *a* pę
nę per ſtatutũ uel reformationẽ ſit receſſũ
a pęna antiqua, vt puta ſi ſtatuto caueať, ꝙ
procedatur de ſimilib. ad ſimilia, & ubi in
ſtatuto nõ reperiť ſiłe, ſuccedat ius cõe, tũc
apparet de mẽte ſtatuti, ꝙ in ſubſidiũ vo
luit imponi pęnã iuris cõis, igiť ab ea vř re
ceſſũ. ita no. Bar. in l. j. ff. ui bo. rap. & idẽ in
ſimili vř tenere Bal. in l. 1. C. de ſum. Trin.
ver. 6. opponiť, dř hic &c. uide Imo. q̃ idẽ te
net in l. 2. ff. de pub. in uer. q̃a aut per diuer
ſas leges &c. Sed Sal. in l. q̃ ſepulchra, C. de
ſepul. vio. ver. q̃ro tunc ſcđo, quid ſi per ſta
tutũ imponitur &c. aliter & plenius dicit,
dic, vt ibi per eum. Sed ẽt Bar. in l. ſanctio. ĩ
prĩ. ff. de pę. aliter & plenius diſtinguit ſm
Ray. videlicet aliq̃ñ ſunt duæ pęnę, una ge
neralis, & alia ſpecialis, & tunc diſtingue, ſi
quidem generalis imponiť p̱ legẽ vel p̱ ſta
tutũ, & ſpecialis p̱ hoĩem, tunc vtraq; con
currit ẽt quo ad executionẽ, vt l. nõ dubiũ,
C. de leg. cõiuncta l. iubemus, C. de ſacroſ.
ecc. Et intelligo p̱ hoĩem ſiue ſint cõtrahẽ
tes, ſiue ẽt p̱ p̄torẽ viuũ imponatur. Si uero
a ſtatuto imponať gñalis & ſpãlis, tũc ſpã
lis & gñalis imponi poterit, quia eadẽ eſt
ratio, vt l. illud, ff. ad l. Aq. facit l. pretor edi
xit, §. j. ff. de iniu. Si uero vtraq; uenit impo
nẽda p̱ hoĩem, tunc quo ad originẽ habet
locũ, nõ quo ad executionem, ut d. l. prætor
6 edixit. †Ex quib. infert, ꝙ qñ ſuper vno deli
cto reperitur pęna ſpecialis & gñalis, tunc
ſi quidẽ pęna gñalis eſt incerta, & arbitra
ria, non referť ad ſpecificata, ſiue eadẽ lege
vel ſtatuto, uel eadem reformatione, ſiue di
uerſis, ſiue l. cõi & ſtatutaria, ut d. l. sãctio,
ſm lec. gl. Si uero utraq; pęna eſt certa &
determinata, & tunc refert an vtraq; pœna
imponať eodẽ ſtatuto uel eadẽ reformatio
ne, & gñalis nõ refertur ad ſpecificata, ſm
lect. Dy. in d. l. ſanctio. & ſic ſpecialis tm̃ im
poniť. Si uerò imponunť diuerſis legibus,
uel diuerſis ſtatutis, vł diuerſis reformatio
nibus, vel de iure cõi una ex ſtatuto alia, &
tũc aut vna pęna inferť a lege, alia ab hoĩe,
& tũc utraq; hẽt locũ, ẽt quo ad executio
nem, aut vtraque infertur ab hoĩe, & tunc
vtraque non habet locum quo ad executio
nem, ut patet ex prædictis ſm Bar. ibi, qđ
ſingulariter liga ad digitũ, quia eſt not. De
quo etiã uide Bal. in d. l. qui ſepulchra, ubi
etiam Ang. alle. Spe. in ti. de acc. circa prin.
vbi,

ADDITIO.

a ¶ Nouæ pœnæ. *Adde quod tenet idem d. Abb. in c. de cauſis, de off. dele. vbi plene per Canoni. maxime Moder. & ultra ea quæ infra ponit Augu. adde quod opin. Bar. voluit Old in conſi. 94. in 4 col. & Bal. in conſi. 220. in 3. vol. incip. in cauſa do. Miliani, vbi relata opin. ſua ſubdit, ꝙ alij dicunt, quòd vni legi per aliam non videtur derogari, cum correctio ſit euitanda. l. quo, ff. de actio. & obli. ſi tamen fieret executio vnius pœnæ, ceſſaret alia, niſi eſſet inuenta ad ſupplementum primæ, quia delictũ quod non eſt plene purgatum, debet purgari, vt no. de iud. in c. at ſi clerici. & in l. 2. C de ſpor. & de acc. l. ſenatus. & Deus non iudicat bis in idipſum, & cũ iſtis uerbis ultimo relatis tranſit Cep. in conſi. 14. & uide Bar. in l. 1 ff. vi bo. rapto. & Bal. in l. cum. C. de fur. ubi quando per l. nouam ſit ſublata pęna legis antiquæ. & uide etiam aliquid per Ro. in conſi. 117. in fi. Ber.*

vbi dicit, ꝙ ꝓ ꝓ pœnā impoſitam per ſtatu
tum,nō vr̃ eſſe receſſum a pęna iuris cōis,
dat tn̄ Ang. cautelā iudici,ꝙ nunq̄ recedat
a pœna ſtatuti,& illam imponēdo ſufficit.
7 Adde tn̄ quod no.Inno.in c.ſi pro debilita-
te,de off.del. ꝙ vbi vnum delictum plurib.
pęnis,vel legibus punitur,& diuerſimode,
mitior pęna imponenda eſt.quod tu intel-
ligas ſ͠m ſ.dicta.& vide Bar.in l.j.§.1.ī pe.
col.in fi.ff.de ope.nou.nun.& addas qđ no.
Iac.But.& Bal.in l.placet.in pen.q.C.de ſa
8 croſan.eccl.†Quando aūt pęnæ eſſent alter
natiuæ,dic ut dictū fuit ſ.ī gl.ſuper verbo,
ꝙ manus dextra amputetur &c. Sed Bal.in
l.quid ergo,§.pœna grauior,ff.de infa.ver.
ad huius gl.declaratione, &c. dicit ꝙ ſi du-
plex pœna imponit̄ diuerſis legib. vna tm̄
dēt puniri,vt l.ſenatus. & qđ ibi gl.& Bar.
ff.de acc.ſi in eadem lege,vel ſtatuto, & tūc
aut copulatiuè,& tūc pōt imponi vtraq;.l.
nemo.la 2.C.de epiſ.au. aut alternatiuè,&
tunc vna tm̄,ut l.ſi fugitiui,C.de ſer.fugit.
aut imponitur ibi abſolutè,quia nō eſt ibi
neq; copulatiua neq; diſiūctiua cōiunctio:
& tunc dicit aſſumendā benigniorem inter
pretationem,vt vna tantum imponatur,vt
d.l.ſi de interpretatione, ff.de pœn.licet alij
forte dicāt contrarium in l.alienationis. in
fi.ff.de ver.ſig. quod eſt no. ſed id quod di-
cit Bar.in d.l.ſanctio.eſt plenius.

AVG. Tu aūt in hac materia in quantū
do.Ang. hic tractat iſtā materiam,qn̄ duæ
pœnæ vel diuerſe imponuntur a lege ſiue à
ſtatutis, ſiue a lege vna, & a ſtatutis alia,
qua pęna feriat̄ reus.& dixit ꝙ ipſe practi-
cauit de facto Nurſiæ,ꝙ decapitauit vnum
homicidā,licet ſtatutū eſſet ibi,ꝙ pęna pe-
cuniaria imponeretur ꝓ homicidio, adda-
tis,ꝙ ego non ita feciſſem, & credo iſtā ſuā
ſn̄iam falſam. Et moueor primo per illam
auream doctrinā do.Bal. q̄ poſuit in l.non
9 ēſt nouū,ff.de legi.qui dixit.†Quęro ſi per
ius cōe imponitur vna pœna, & ꝓ ſtatutū
imponatur alia pœna,an prima pęna iuris
cōis ſit ſublata.dicunt Docto.cōiter,ꝙ non
per l.quoties,ff.de act.& obli.& per l.qui ſe
pulchra,C de ſepul.vio. Alij dicunt, ꝙ aut
pœnæ ſunt incōpaſſibiles,& ius cōe impo-
nit mortē,& ſtatutū minuit pęnā,& impo
nit membri mutilationē,& ſtamus ſtatuto
tanq̄ poſteriori: nā ſtatutū minuit pęnam
toto integrali ad partē, & quia reſtringit
gladij, poteſtatē, receſſum eſt ab atrocitate
legis,& ſic ab eius pœna,l.1.ff.de his q ſūt
ſui uel alie iuri.§.pen.& l.qui cū uno,§.qui.
poſt.de re mili. idem ſi pęna pecuniaria ſit
diminuta:nam in pœnis minimū debetur
in eodem gn̄e pęnæ, puta vtraque corpora
li vel vtraque pecuniaria,ꝙ enim mmutat
non remanet in prima ſua figura. l.cum in
plures,§.lege data,ff.loca.Si aūt ſunt diuer
ſorum generū,nō fit nouatio. l.ſenatus,ff.
de accu.Subdit poſtea Bal. ibi diſtincte iu-
dicē debere ſequi pęnā ſtatutariā & ipſam
imponere,& non pęnam iuris cōis,& eſt ra
tio quia Poteſtas iurauit ſeruare ſtatuta,&
iur̄m obligat in forma, vnde eſt ſeruandū
omnino,vt l.ſi pecuniā, ff.de cond.ob cau.
Præterea pro hac parte cōtra do.Ang. alle-
go id quod elegantiſſimè dixit Pe. de Anc.
in c.canonum ſtatuta.extra de conſt.in ma
teria pœnali.qn̄ tractat de ſtatutis punien-
tibus delicta, in ver. quæro ēt utrum ſicut
ſtatutum ſ͠m tollit primū. ita declarat ius
cōe aliam fore pęnā ſtatuentis q̄ ſtatutū &
multa ibi allegat,dicens, referēdo opi.qūo
Io.An.in addi. Spe.in tit. de pœ.teme.liti.
refert Vber.de Bob.tenuiſſe, ꝙ per pœnam
impoſitā per ſtatutū tollit̄ pęna iuris cōis,
& ita dicit iudicatū fuiſſe Ianuæ. facit qđ
no.Inſti.de off.iud.in prin.Alij.dicunt hoc
verū, ſi apparet de mente ſtatuentiū ita vo
luiſſe ſubrogari pœnā ſtatutariā loco pęnę
legalis,aliàs ſecus.c.maiores,de baptiſm.&
dicit Pe.de Anch.ibi, qūo Io.And.in d.ad-
di.refert poſtea opi.Iac.de Bel.qui tenet le-
gem municipalē derogare iuri cōi. Refert
poſtea d.Pet.qualiter Bar.in l.1.ff.vi bo.ra-
pto.tenet ꝙ per pœnam ſtatuti nō ſit receſ
ſum in dubio a pęna iuris cōis,niſi hoc ap-
pareat ſaltem tacitè,prout Bar.ibi exēplifi-
cat.& ſatis ſup. dixit d.Ange.hic refert po-
ſtea Pet.de Anc.qūo ꝑceptor ſuus Bal.in l.
data opera,in 2.char.C.qui accu.in verſ.itē
no.eſt.tenet ꝙ per pęnā ſtatuti vr̃ receſſum
à pœna iuris cōis, & fatuus eſſet iudex qui
pęnā iuris cōis imponeret,quia Poteſtas iu
rauit ſeruare ſtatuta. Nā ſtatutum ſe habet
ad ius cōe vt ſpecies ad genus, l.omnes po-
puli,ff.de iuſt.& iu. Illud enim habet loco
ſpeciei quod minus gn̄ale eſt, & illud loco
gn̄is quod magis gn̄ale eſt.not.Dy.in regu
la,generi,de reg.iur.in 6. ergo ſtatutū habe
tur loco ſpeciei,quia ſpecialiter prouidet in
eſſe

eſſe tñ, unde dicimus, ꝙ leges locales ſunt leges ſpáles & non gñales. C. de epiſ. & cle. l. priuilegia. & l. generali. & poſtea refert ibi do. Pe. de Anch. qũo Cy. in l. ꝗ ſepul. C. de ſep. viol. format iſtam queſtionem, & dicit cõiter teneri penam ſtatuti non tollere penã iuris cõis in origine: quia ad vtr nq; agi poteſt. Sed in exactione, vtrum vna tollat aliã, vel cõcurrat ſaltẽ in eo, ꝙ plus: ibi vide, & ꝑ Bar. in d. l. 1. ſubdit tñ ibi do. Pet. de Ancha. ꝙ ſi de facto iſta q. contingeret, inclinaret ipſe in opi. Bal. & ſemper imponeret pœnã ſtatutariã, vt poſteriorẽ & magis ſpecialẽ: ſic ergo ut videtis Vbe. de Bo. Iac. de Bel. Io. And Bal. & Pet. de Anch. nõ tenent opi. quam tenet Bar. in loco ſ. alleg. & illam opin. quam tenet iſte bonus Doct. hic. & hec etiã mihi magis placet, maximè ꝑ dicta Bal. in l. 2. C. de reb. cred. & iureiur. in fin. qui per text. in d. l. qui cum vno. §. ꝗ poſt. ff. de re. milita. dixit ꝗ vbi per ſtatutũ minuitur pœna, vr̃ receſſum ab alia pœna capitali, hoc eſt maiori. Quinimo allego Bal. hoc voluiſſe in l. fi. C. de edific. priua. ꝗ dixit ꝙ vbi ꝑ legẽ antiquã imponitur pœna grauis, & ꝑ legem nouam imponit pœna minor, per iſtam minorem intelligit derogatum & receſſum à maiori, per illũ textũ in d. l. qui cum vno. addatis tñ Albe. de Roſ. in 1. part. ſtatuto. q. 8. ibi late diſputat iſtam materiam, & in fi. allegat oĩa q̃ poſſunt allegari, & authoritates multorũ Doctorum pro & contra, concludit ꝙ totus mundus obſeruat, ꝙ per penã ſtatuti ſit derogatum penæ iuris cõis. Vide tñ ad iſtud propoſitũ, ſi uis habere iſtam materiã integraliter, recurre ad doctrinã Io. And. & ibi Domi. de S. Ge. & Petr. de Anch. qui no. loquitur in c. felicis. extra, de pœ. li. 6. q. loquũtur de materia totius iſtius gl. quã materiã tetigit hic domi. Ange. & ibi Pet. de Anch. facit mentionẽ de doctrina Bar. in d. l. 1. ff. vi bo. rapt. per pulchra verba Bar. in l. fi. C. de aqueduct. lib. 11. Ex cuius dictis poteris etiã limitare dicta d. Ang. hic, & vide vnã pulchrã doctrinã Bal. quam poſuit in iſta materia in c. 1. ĩ fi. de ꝓhi. feu. ali. ꝑ Lotha. Et oĩno vide pulchra verba Ange. ꝗ late loquitur in d. l. 1. ff vi bo. rap. ꝗ multũ clarè loquitur in iſta materia. Et Bal. Ang. & oẽs Doct. in d. l. qui ſepulchra, & ibi Ang. multũ ſubtiliter diſtinguit quaſi oẽs caſus cõprehendẽdo iſtius materiæ, q̃ oĩa ſi vellem hic extendere, parum mihi eſſet, ſed implerem chartas. vide Bald. in l. extat. ff. quod met. cau. Per quę poteris limitare prędicta, & per Ang. in l. ſi quis ab alio. ff. de calũn. & per Ang. in l. quoties. ff. de act. & obli. & per Doct maximè per Domi. de S. Ge. poſt gl. in c. licet canon. extra de elect. libr. 6. per quę poteris limitare ꝑdicta omnino ꝑ Bal. in l. data opera. in 2 col. & vide etiã ipſum Bal. ĩ loco quem ſ. allegauit Pet. de Anch. in d. l. data opera, in 2. char. qui ponit ꝙ ꝑ ſtatutum augetur qñq; pœna iuris cõis, aliqñ minuitur. & per gl. 44. diſt. c. fraternitatis. & ꝑ gl. in c. de cauſis, extra de of. del. & per gl. 21. q. 2. in prin. gl. 74. diſt. in ſumma per Io. And. in addi. Spec. in tit. de fur. circa medium. per Bal. & Ang. in l. quid ergo. §. pœna grauior. ff. de his qui no. infa. ꝑ Bal. in l. & ſi ſeuerior. C. de his ꝗ nota. infam. & in oĩbus iſtis locis vide an ſint vera ea q̃ dicit d. Ang. hic, & Bald. in l. in eum. C. de fur. Imo. in l. cum mulier. ff. ſol. ma. & oĩno per do. Catal. §. proficiſci. in addi. 170. & in q. 169. & in q. 168. & ibi multũ diffuſe loquitur dom. Catal. vbi multos caſus diſtinguit, quando plures pęnę imponuntur per legem.

10 *Damnato mandatore, an intelligatur damnatus mandans, & alius auxiliator & an damnata Titio ꝙ produxit tales falſos teſtes, an ſequatur quod teſtes ſint falſi, & econtra.*

11 *Notario damnato quod fecerit falſum inſtrumentum, an ſit præiudicatum ei ad cuius utilitatem confectum fuit inſtrumentum*

12 *Damnato de falſo vno ex reis ſtipulandi, an ſit præiudicatum alteri.*

13 *Abſoluto vno ex reis, an intelligatur abſolutus alter.*

14 *Sententia lata contra falſos teſtes, an præiudicet producenti, vel econtra.*

15 *Iudicio falſi contra notarium moto, ſi pars in cuius vtilitatem eſt confectum inſtrumentum citetur an illi fiat præiudicium.*

16 *Iudicio falſi moto inter partes, ſi conſtaret notarium, vel teſtes habuiſſe notitiam, vel præſtitiſſe patientiam illi iudicio, an illis eſſet factum præiudicium.*

10 ANG. † Sed quæro, an damnato dicto Titio intelligatur etiã damnatus Andręas mandans, & alius auxiliator. Reſpondeo ꝙ regula eſt in duobus reis, ꝙ vno cõdẽnato

non

a non intelligatur damnatus alter, *a* ita dicit
Bar. in l. denunciaſſe. §. fi. per illum text. & ĩ
l. cũ filius, in princ. ff. de verb. obl. Ex quo i-
bi infert, ꝙ licet Titius ſit dãnatus, q̃a ꝓ-
duxit A. & B. falſos teſtes, q̃d de neceſſitate
nõ ſequitur cõtra teſtes, ꝙ ipſi ſint falſi, &
ita etiã econtra, ſi teſtes ſunt condẽnati de
falſo, non tñ intelligitur cõdemnatus ꝓdu
b cens nec ſibi præiudicat, *b* vt l. Lucius. cum
ibi not. ff. de infa. & hoc determinat Bar. in
l. ſi teſtm̃. in fin. ff. de peti. her. & optime fa
cit quod no. Bar. in l. 3. in prin. ff. de priua.
deli. & ꝙ no Cy. in l. 1. C. de aduo. diuer. iu.
11 & l. ſi quis homicidij. C. de accu. † Secundo
infertur, ꝙ licet notarius ſit damnatus, ꝙ
fecit falſum inſtrm̃: hæc tñ ſñia non præiu
dicat ei, ad cuius vtilitatẽ factũ eſt dictum
inſtrm̃. & idẽ etiã tenet Cy. in l. j. C. qui ac.
nõ poſ. & ibi de his q̃onib. vide Bal. & Sal.
qui vr̃ tenere cõtra Cy. & Bar. ſed in practi
ca ſeruaremus opin. Cy. & Bar. & eſt text. ĩ
12 l. 1. C. de fal. † Tertio ĩfert, ꝙ ſi vnus ex reis
ſtipulãdi dãnatus ſit de falſo, alteri nõ p̃iu
dicat. vt l. ſi docueris. & ibi not. C. de fi. in-
13 ſtr. † Quarto ibi q̃rit, an abſoluto vno ex
reis, intelligat̃ alter abſolutus r̃ñr. dicit ꝙ
nõ, & eſt rõ, q̃a res ĩter alios acta &c. Fallit
in caſu. §. fi. l. denunciaſſe. ff. de adult. ſed in
caſu noſtro non valet in mandatore & au
xiliatore. Et iſtam q. ponit Bal. in l. adulte-
rã, §. 1. ff. de adul. & ibi cõcludit ꝙ aut ꝓnũ
ciatur ſuper iure, vt quia dr̃ ꝙ non erat in
culpa, tunc Cy. & Bar. volunt ꝙ alijs nõ ꝓ
ſit. ar. no. ĩ l. nihil intereſt. & ꝙ ibi no. gl. ff.
de ſica. aut pronunciat̃ ſuper facto, vt quia
dr̃ p̄ſatum delictũ non eſſe commiſſum,
tunc Dy. vult ꝙ proſit, vt l. cum duobus. §.
fideiuſſor. ff. de iureiur. Sed Bart. ſm̃ Rich.
Malum. tenet cõtrariũ per d. l. adulteram,
§. 1. & ibi reſpondet ad d. §. fideiuſſor.

ADDITIONES.

a ¶ Damnatus alter. *Adde tu & vide Bal. in cõ-ſi. 35. in 5. volum. & Abb. in conſi. 66. in fi in 2. vol. Ber.*

b ¶ Nec ſibi præiudicat. *Adde tu & vide Ang. in conſ. 308. qui in terminis conſuluit. Ber.*

AVG. Tu aũt in hac materia, adde ꝙ
in terminis q. noſtrę, an ſñia lata cõtra mã
datarium delinquentem noceat mandanti.
Adde ꝙ iſtam q. in indiuiduo tetigit Bal. ĩ
l. Iuriſconſultus. C. qui res iud. nõ no. & di
cit, ꝙ nõ, & alle. l. nihil, ff. de adul. q̃ ſic in-
ducere uolunt, ibi. n. ſimul & ſemel mãdãs
& conſulẽs pro eodẽ delicto põt accuſari
vnà cum mandatario delinquente, ꝙ eſſe
non poſſet, ſi ſñia lata cum vno faceret ius
quo ad alium. l. 1. in fin. ff. ſi fa. fur. feciſ. di
ca. & in terminis vide quid pro & contra ꝑ
Alb. de Roſ. in 1. par. ſtatu. q. 54. quę incip.
an aũt ſñia abſolutoria, & ibi ponit etiam
quando eſt cõdemnatoria. & late per Alb.
in l. nõ ideo minus. C. de accu. & late dictũ
eſt ſupra de iſta materia in verbo. Sempro-
niũ mãdatorẽ, in 19. q. in addi. meis. & vide
illas remiſſiones quas & ibi dedi. Et an ab
ſolutoria lata pro mandante proſit mãdata
rio, vel econtra, vide Bal. in d. l. non eo mi-
nus, C. de accu. & Bar. in l. 1. §. fi. ff. de q̃ſt. ꝑ
Io. And. poſt Dy. in d. c. ratihabitione. & de
opem & auxiliũ p̄ſtante vide Bar. & Ange.
in l. ſi is q̃ rem. §. ſi ea mihi Titiũ. ff. de fur.
& vide pulchra verba Ang. & Sal. in l. 1. C.
14 de rap. vir. † An aũt ſñia lata contra teſtes
falſos præiudicet producenti, vel econtra,
adde ꝙ licet Bart. in l. Lucius. ff. de his qui
not. infam. dicit ꝙ talis ſñia non p̄iudicat,
tñ dicit ꝙ facit aliqualem p̄ſumptionẽ, &
ꝙ talis ſñia plene nõ noceat teſtibus, eſt
bonus text. in c. cum delictus. extr. de ord.
cog. in fi. in l. ſi vteris. C. de fi. inſtru. & ibi
Bar. remittit ad no. p Cy. in l. 1. C. q̃ acc. &
15 Bar. ĩ l. p̄uaricationis. ff. de p̄uari. † vbi hoc
limitat, niſi in iudicio cõtra notariũ moto
fuiſſet pars citata, ſed Bal. in l. Lucius. ff. de
his qui no. infa. vr̃ velle ꝙ ĩ terminis illius
legis ſñia lata contra producentem teſtes,
non nocet teſtibus etiã præſentibus vel ci-
tatis. Idẽ fuit de mẽte Bald. in l. fi. C. de fi.
inſtr. facit quod no. Spec. in tit. de fi. inſt. §.
poſtremo, aliàs. §. incipit ĩſtrm̃. ver. ſed po
ne tabellio. Adde Bal. in l. 2. C. de edend. in
6. col. & Bal. in l. fi. C. ſi mi. ſe maio. dixe. &
16 in l. 1. in pen. & vlt. char. C. qui accu. † Aliã
limit. dabant Iac. Bu. & Ang. in d. l. Lucius.
niſi in iudicio moto inter partes conſtaret
notariũ, vel teſtes, qui falſum dixerũt, ha-
buiſſe ſcientiã, & præſtitiſſe patientiam
illi iudicio, quia tunc talis ſñia p̄iudicat
omnibus. & teſtib. & notario. Sed cõtrariũ
tenent Nic. de Mat. & Bal. in l. vteris. C. de
fi. inſtr. & Ant. de But. in c. q̃uis. extr. de re
iu. d. & Spe. in d. ver. ſed pone tabellio. & vi
de Alb. de Roſ. in 3. p. ſtat. q. 65. qui ponit,
an in

an in factis connexis & correlatiuis, puta adulterio, ſententia lata pro vno, vel cõtra vnum proſit, vel noceat alteri.

17 *Clauſula decapitetur ita ꝙ moriatur, quando ponitur in ſententia quando reus eſt præſens, quando autem non eſt præſens, vide quæ verba ponenda ſint, & ſi capiatur bannitus, quomodo fiet ſecundus proceſſus.*

18 *Bannito capto in formatione ſecundi proceſſus, quid probabit contra primam ſententiam.*

19 *Bannitus captus an poſſit per viam exceptionis impedire executionem ſententiæ.*

17 ANG.† Et ꝙ hic dr̃, decapitetur ita qđ moriatur, eſt verũ qñ reus eſt ibi præſens, ita ꝙ executio corporalis de eo fieri poteſt. Si aũt non ſit in fortia Poteſtatis, tunc officialis dẽt eũ bannire de ciuitate & cõitate, & cõdemnare ad mortem. Et ſi quo tp̃e in fortiam cõis veniret, ꝙ ducatur ad locum iuſtitiæ, & ibi mors inferaſ, ita ſing. dicit gl. in Auth. de leno. §. ſi quis autẽ, in verbo, expellaſ, de qua gl. Ia. de Bel. ibi fecit feſtũ, & in Auth. de pa. tenen. col. 10. in prin. & vide Bal. & Flo. in l. 2. C. ſi pend. app. mors interu. Et ſi poſtea veniat in fortiam cõis, debet alius proceſſus formari, in quo declaretur captã eſſe talem perſonã quæ reperitur in banno, & bãnũ exequendũ eſſe, ita dicit Bal. in ti. de feu. ſine cul. non admi. c. j. & poſtea in d. proceſſu interim reus & bannitus recognoſcit ſe, iuxta no. per Bal. in l. diuus, ff. de cuſt. reo. & dixit ſ. in gl. Caium Sẽpro-

18 nij, dic vt ibi.† Aduertas tñ ꝙ ſi dictus bãnitus eſt captus in iſto ſecundo ꝓceſſu cõtra eum formando, probabit primã ſñiam, ſeu bannum latum emanaſſe per falſas allegationes, vel ꝓbationes falſo factas, ꝙ impedit executionẽ dictæ ſententiæ, ita dicit Ang. in l. qui Romę, §. duo fratres, ff. de verbo. obli. & ideo Imo. in ver. ex prædictis, dicit ꝙ infertur maxima utilitas &c. facit l. prætor, §. Marcellus, ff. de iudi.

AVG. Tu adde ꝙ ego non ſcio inuenire illam gl. in d. §. ſi quis aũt, in verbo expellaſ, in Auth. de leno. niſi habeã librũ meũ corruptũ. Quinimo ego volui legere Iaco. de Bel. in c. j. de pace tenẽ. ĩ prin. col. 10. ibi in libro meo. Iac. de Bel. nullã facit mẽtionẽ, nedum de illa gl. nec aliquid de iſta materia. Et in quantũ do. Ang. hic quærit, an poſtea contra illum qui poſtea eſt captus, debeat formari nouus ꝓceſſus, hic aliquid non dicã, quia late iſta materia fuit dicta ſ.

19 in gl. in verbo, Caij Sẽpronij.† Et in quantum do. Ang. hic allegat dicta Ang. in d. §. duo fratres, dicatis ꝙ Doct. Mod. ſequũtur ibi opi. Ang. & aliam limit. in iſta materia, ꝙ talis bannitus captus, qui hr̃ pro cõfeſſo de delicto poſſit per viam exceptionis impedire executionem ſententiæ, vide ꝑ Bar. in l. non videtur, ff. de iudi. la j. & dixi ſupra in d. gl. Caium Sempronij.

20 *Condemnatus corporaliter ſi præſens ſit, an efficiatur ſeruus pœnæ, & quid ſi ſit abſens.*

21 *Condemnati ad mortem in præſentia, bis moriũtur, primo gladio oris iudicis, ſecundo per ſeparationem animæ à corpore.*

22 *Damnati ad mortem, an hodie efficiantur ſerui pœnæ.*

23 *Damnatus ad mortem, quando teſtari poſſit.*

24 *Condemnatus ad mortem propter aliquod delictum, quod de iure in aliquo loco mortem meretur, in alio non, an ubiq; dicatur inteſtabilis, n ſi ſit reſtitutus.*

20 ANG.† Et bene no. ꝙ quãuis ille qui eſt præſens dictæ ſententiæ corporali cõdemnatoriæ ſtatim efficiatur ſeruus pœnæ, vnde lata ſententia non ualeret eius teſtamentum *a* etiam ante inquiſitionem formatã conditum etiã ſi eſſet abreptus per vim de manibus familiæ, ut l. ꝗ ultimo, & ibi Barto. in princ. ff. de pœn. & idem no. in l. cunctos populos, in pen. col. C. de ſumma Tri. & eſt tex. in l. ſi quis filio, §. irritum, & ibi Ang. Raph. & Imo. ff. de iniu. teſta. facit gl. & ibi Doct. in auth. ſed hodie, C. de do. inter uir. & uxo. tamẽ qñ eſt abſens & fertur ſentẽtia, ſi quo tp̃e uenerit in fortiam communis &c. vt ſupra dixi, interim talis ſentẽtia cum uideatur lata ſub conditione, non ſortitur effectum anteq̃ uenerit in fortiam cõis &c. & ſic non perdit ea quæ perdit ille qui eſt pure bannitus, uel pure condemnatus, ita eleganter no. Bal. in l. ſeruo legato, & ibi

---

ADDITIO.

a ¶ Eius teſtamentum. *Adde tu quod imo damnatus ad mortem, vel perpetuos carceres de iure canoni. non poteſt teſtari nec inſtitui, ſed eſt ſeruus pœnæ, it a Fulg. in conſ 64. & uide Bald. in conſ. 370. in 2. vol. Ber.*

& ibi Imo.ff.de leg.j.& ſic interim poterit teſtari,& alia facere,qđ bene nota. ꝙ eſſet verũ,ſi ſnĩa ſub conditione ferret̃,videlicet cõdẽnamus ſi quo tp̃e venerit ĩ fortiã cõis &c.Sed ſi ſimpliciter cõdemnaret̃ ad pœnã capitis,& executio differatur ſub conditione,ſi quo tempore &c. tunc non diceret verum Bal. de qua ſententia prolatione dixi s̃.in gl.ſuper verbo,qui iudex commiſit A. præconi,quod ipſum banniat in fine &c.& etiam in gl.ſupra proxi.

AVG.Tu aũt in hac materia adde Bal.in l.fi.C.ſi a non cõpe.iud.ꝗ dicit ꝙ iſti banniti ad mortem qui ſunt in carcere,non poſſunt teſtari, ſi tñ euaderent de carcere & cõferrent ſe ad locum ſecurũ, dicit forte poſſunt teſtari.Et iõ ſi habẽt ꝓpriũ in eadẽ ciuitate vel in alia poſſunt teſtari, ſed dicit Bal.ꝙ cõis opi. eſt ꝙ non valẽt teſtamenta eorũ ꝗ ſunt diffinitiue dãnati ad mortẽ, & eſt executio ſecuta,& allegat Io.An. in nouella.in c.quãquã,de vſur.in 6.qui dixit ꝙ licet nõ valeat vt teſtm̃,tñ valet vt quędam diſpoſitio, puta ſi iuberet male ablata reſtitui,dicit tñ Bal.ꝙ valeret teſtm̃ banniti ad mortem, niſi ꝑ ſtatutum permitteret̃ ferri ſnĩam diffinitiuam ad mortem contra abſentem,quo caſu ante capturam nõ eſt ſeruus pœnæ,ſed poſt qñ eſt in laqueo reipu-
21 blicę.† Adde Bal.in l.is qui,C.ſi pen.appel. mors inter.qui dicit multum ſing. ꝙ illi ꝗ in p̃ſentia dãnant̃ ad mortem,& confeſtim moriuntur,qui bis moriuntur,primo moriuntur gladio oris iudicis,quia fiunt ſerui pœnæ,ſcđo moriuntur per ſeparationẽ animæ,& teſtamẽtum inter has duas horas factum non valet, quia poſt mortẽ nemo te-
22 ſtatur.† Dicit tñ ibi multũ mirabiliter, ꝙ hodie poſſumus dicere,ꝙ iſti efficiantur ſerui pęnę,qui damnant̃ ad mortem,cum ipſi extra ordinẽ damnãtur ex forma ſtatutorũ & decretorum ciuitatis, & dicit ꝙ iſtã opi. vr̃ tenere Spe.in ti.de ſen.in verſ.poteſt. Et vide q̃ dicã j̃.ĩ gl.& eius bona publicamus, in ver.ꝙ incipit,& ꝙ bona dãnatorum hodie reſeruẽtur filijs, in addi.mea. Adde qđ miror ꝙ iſte Doctor nõ alleget Bar.ĩ l.eius qui,§.j.ff.de teſt.ꝗ ponit ibi materiã de dãnato ad mortẽ,& de bãnito,ꝗ poſtea eſt abſens,vel poſtea capit̃,& oĩno ibi vide Bald. elegãtiſſime loquentẽ,& ibi vide Ang.ꝗ alleg.Bar.in l.cũctos populos,C.de ſum.Tri.
23 & fi.ca.in repe.ſua.† Dicit tñ ibi Ang.limitando p̃dicta,ꝙ tũc dãnatus ad mortem poterit teſtari,ſi talis ſnĩa egeret confirmatione,& nõ eſſet cõfirmata,ꝙ teneret teſtm̃.Secundo limitat,idem erit ſi quis eſt damnatus ad mortem,& executor nõ vult exequi, per tex.in l.fi.ff.de le.j.Tertio limat, idẽ ſi per ſnĩam fuit illata pęna,quæ de iure imponi non poterat , quia ante executionem eius non traditur damnatus inteſtabilis,ꝑ l.ſi quis exhęredato.§.ſi quis fuerit,ff.de in iu.rup.irri.teſt. vnde nec occiſus ad furorẽ populi inteſtabilis eſt,quia non licet populo interficere quemquam , vt dixerunt Iudęi ad Pilatum.Et reſpondet ibi Ang. ad l.pe.ff.de ſica.& ibi decidit,an Chriſtus fuerit teſtabilis,& cõcludit ꝙ nõ.Sed ego dico contrariũ, ex qua concluſione ſequit̃ maxima vtilitas.Et arguo ſic contra Ang. Nam ſnĩa cõis Doc.eſt, ꝙ damnatus ad mortem qui eſt in p̃ſentia cõtra quẽ debet fieri executio,ſit inteſtabilis. Tñ limitatur hoc,niſi iudex condemnauerit reũ ad pœnã mortis prohibitam de iure,puta qñ cum ſecuri iudex facit occidere hominem,vel cum ueneno,ita per bonas rationes & iura cõcludũt Doc.maxime ipſemet Ang.ĩ l.ſi quis mihi bona,§.j.ff.de acqui.hære.& ſequuntur ibi Imo.& Ro.& Raph.& dicetur j̃.Quinimo ipſe Ang.hic voluit in d.l.eius,§.j.cum hęc in Chriſto fuerit appoſita pęna,vt in cruce moreretur,& cũ clauis fixis,quę pœna fuit mors vltra omnes mortes acerbiſſima,iuxta illud, Aſpicite & videte ſi eſt dolor , ſicut dolor meus, & illa pœna pœnitus fuiſſet reprobata,nõ dico mori ĩ cruce,ſed crucifigi cum clauis in pedib. & manib. Dico ergo Chriſtum potuiſſe teſtari,quę omnia no.Tu cõtra iſtos iudices qui inferunt mortes inſolitas,ꝗ a talis poterit teſtari.De iſta materia an dãnati ad mortẽ & bãniti abſẽtes,& bãniti qui poſtea capiunt̃,poſſint teſtari,maxima ẽ iſta materia. Adde ſi tu vis videre materiã,& uide dicta Pe.de Anch.in cle.j.ext.de pę.& remi.& d.Bal.poſt Bar. in l.j.C.de ſacroſ.ecc. ꝗ eleganter loquitur,& Sal.in auth.ſed hodie,C.de dona. & ibi per Doc.& Et de bãnitis ſi vis videre verã decl. vide dicta Bal.in l.j.C.de hæ r.inſt.& omnino multũ elegãter locutus eſt Bal.in l.Gallus,§.& quid ſi tantum,ff.de lib.& poſth.& opi.Bar.ſeq tur d.Ab.ĩ c.poſtulaſti,ex.đ fo.

comp.

compe.& vide Pau.de Ca.in conſi.ſuis con
24 ſi.84.inc. In Chriſti noīe Amen.† Primum
quæſitum habet duo dubia , & ibi dicit in
fine, ꝙ condemnatus ad mortē ꝑ ꝑ delictū,
ꝙ de iure in aliquo loco eſt delictum, ꝙ pę-
nam mortis mereč in altero loco non tñ ſi
eſt cōdēnatus ad mortē, vbiq; eſt inteſtabi
lis, niſi ſit reſtitutus , & ibi vide an poſſit te
ſtari ad pias cauſas, q allegat bonas remiſ-
ſiones, vide Pet.de Anch.in c. fœlicis.extra
de pœ.lib.6. qui loquitur etiā de bannitis:
vide de materia damnati per ſnīam, & po-
ſtea appellauit.per Ang.in repe.§.qui pro-
curauit, in tale pactū, ff.de pact. & in l.j.ff.
nil no.app.pend.Et tene menti q̄ dicit Bal.
in l.j.in 7.col.C.ne ex deli.defun. ꝙ banni-
tus occiſus a priuato vigore ſtatuti hoc ꝑ-
mittentis, non decidit inteſtabilis cum mo
ritur per manus priuati.& vide Bal.in c.ve
nientes.extra de iureiu. qui no.loquitur in
materia bannitorū, qñ in abſentia damna-
tur an teneat teſtm̄ eorum.vide Pet.de An
cha.in d.c.quāquā.& ibi Domī. de S.Gem.
& qūo Pet.de Anch.limitat illam doctrinā
Io.And.& reſtringit, dum dixit, ꝙ pro ma-
lè ablatis valebit diſpoſitio. & omnino ui-
de do.Nel.in tract.ſuo bannit. in 2. tꝑe de
concurrētibus poſt perfectum bannum, in
42.43.44.q.qui multum elganter loquitur
in iſta materia. Ego vero ſi omnia ſcribe-
rem, facerem nimis maximum volumen.
Adde Alb. in 3.par.ſtatuto.q.22. & ſeq. &
quādo bona per ſtatutum ſunt adempta &
fiſco applicantur, an tales poſſint teſtari, vi
de tex. & Bal.in l.inceſtas, C.de inceſ.nup.
Ang.in l.ſi quis, ff.de teſta.

25 *Sententia corporalis lata, an ſtatim debeat mitti executioni.*
26 *Iudex originis ſi vult exequi ſnīam iudicis loci delicti vel econtra , an tunc poſſit vel requirantur litera, vel debeat fieri remiſſio.*
27 *Remiſſio in delictis, an fieri debeat.*

25 A N G. † Quæro, an ſnīa corporalis lata
ſtatim mittatur executioni. Bar.in d.l. qui
vltimo, in fi. dicit ꝙ de cōſuetudine ſtatim
fit executio niſi ipſe vel aliter pro eo appel-
a let, *a* vt l.non tm̄, ff.de app.de iure autē de-
bet expectari ꝙ tranſierint decem dies qui
dantur ad appellandum, arg.gl.in l. ex iudi
ciorū, ff.de accu. coniuncto tit. nil no.app.
pend. quo tꝑe elapſo fieret executio ꝑ iudi
cem qui tulit ſnīam, vel per ſucceſſorem in
officio, vel etiā per alium officialē eiuſdem
ciuitatis, qui etiā habeat merum imperiū.
& ſine literis, vt no Bar.in l.à diuo Pio, §.j.
26 ff.de re iudi. † Si aūt eſſet alius iudex, puta
b iudex originis, *b* qui vult exeq ſnīam iudi-
cis loci delicti, vel ecōtra, an tunc poſſit vel
requirātur literę, vel debeat fieri remiſſio.
vide Cy.in auth.qua in prouincia, C.vbi de
cri.agi opor. & Bar.in l.ſi cui, §.fi.ff.de ac-
cu.Sal.latè in auth.ſi vero, C.de adult.& ꝑ
Imo.in l.inter accuſatorem, ff.de publ.iud.

ADDITIONES.

a ¶Appellet. *Adde tu quod quando delictum eſt notorium, non admittitur appellatio, imo ſtatim poteſt fieri executio. per ea qua uoluit Old.in cō ſi.18. Ber.*

b ¶Originis. *Adde tu & uide Ang.in conſ.256. & ibi, an executio talium ſententiarum ſit ciuilis vel criminalis, & quando iudex unius territorij poſſit exequi ſententiam alterius territorij, vide Ang.in conſi.275. & Rapha. Cu. in conſi. 51. quem uide Ber. & quando remiſſio ſit fienda, uide Old.in conſi 224. vbi an delinquens in Anglia ſit remittendus in Anglia, & uide late Cepo in conſ.59. Ber.*

A V G. Tu adde ꝙ Bal.in l.obſeruare, §.
ꝓficiſci, ff.de offi. procon. & lega.in 12.q.
arguit quod Poteſtas qui intra tēpus appel
lādi miſit aliquem ad furcas, poſſit puniri
in ſyndicatu, quia abſtulit reo legitimā de
fenſionē appellādi, ergo punitur ac ſi inno
centem occidiſſet , & allegat l.hodie, ff.ad
l.Iul repe. In contrariū arguit d.l.non tm̄,
ff. de appel. Soluit Bal.quod ſi fecit hoc ex
cā, quia erat cōfeſſus, & liquebat de crimi-
ne, non punitur, quia morte rei ſnīa tranſit
in rem iudicatā. Secus ſi eſſet appellatū, vt
C. de app.l.addictos. & dicit Bal. ꝙ ita ob-
ſeruat cōſuetudo , quod no.contra iudices
qui faciunt iſtos confiteri , ſuper quo dicit
Bal.vide Cy. in l.1.C.quor.app. non recip.
& Bar.in l.non tm̄, ff.de app.& glo.dicit ꝙ
cōfeſſus etiā non auditur appellās, niſi alle
get cauſam. ſed Bal.dicit hoc eſſe falſum ,
quia in l.non tm̄.ille erat confeſſus, & tñ re
cipitur appellatio eius, & cuiuſcunq;, adeo
dicit ꝙ capitaliter condemnatus non pōt
appellationi renūciare , per l.pactum inter
hæredē, ff.de pact. item vide Bal.in l.fi.C.
ſi à non compe.iud.qui quærit, an lata ſnīa
criminali poſſit ſtatim executioni mādari.
quan-

quantũcunq; ſit ſnĩa vltimi ſupplicij, & ſit
executio corporis. breuiter Bal. concludit
ꝙ in altero ex tribus caſibus iudex poſſit.
primo ſi fuit confeſſus & conuictus reus,
ſecundo ſi ſit notorium reum deliquiſſe,
tertio ſi ſint indicia ita valida cũ confeſſio-
ne ꝙ maleficia non poſſint negari, maxime
ſi maleficiũ eſt valde atrox, vel in alio caſu,
ſi ſubitam deſideret vltionẽ. Et uide in hac
materia do. Nel. in tract. bannito. in 4. par.
j. tpis, vbi tractat materiã iſtius appellatio
nis, maxime in 3. q. qui allegat Gan. & do.
Alb. de Roſ. in q. ſtatut. & ipſum reprehen
dit. vide Bar. in l. furti, §. de his qui no. inf.
& per Doct. & vide Bal. in l. addictos, C de
epiſc. aud. & per Bal. Ang. Fulg. & Sali. in l.
addictos, C. de app. & uide Bal. ĩ l. j. C. ne ex
deli. defun. qui ponit, qua pęna puniat̃ iu-
dex, qui poſt appellationẽ malefactorẽ tra-
didit morti, & uide Bar. Imo. & Doct. in l.
non tm̃, ff. de app. & uide do. Ant. de Bu. in
rub. extra de re iudi. qui ponit multas fallẽ
tĩas, quia ante tp̃s appellãdi ſnĩa põt mitti
executioni. & Abb. in c. 2. extra de re iud. ꝗ
allegat Spe. & aliqua bona iura de iure ca-
no. in quibus caſibus poſſit fieri ſtatim iſta
executio: ibi vide qñ ad petitionẽ principis
debet fieri executio. Adde gl. in c. cũ apud,
11. q. 3. & gl. in c quærẽti. extra. de off. dele.
q̃ dicunt ꝙ ſtatim debeat fieri executio in
criminalib. vide Doc. maxime Abb. & Im.
poſt Inn. in d. c. quærenti. & ibi Mod. ꝗ ſcri
bunt bene per 4. col. in iſto paſſu. dicit do.
Catal. in tract. ſuo ſynd. q. 287. ꝙ ad tumul
tum populi iudex põt accelerare executio-
nem corporalem, ẽt pendente dilatione, ſi
aliter tumultus ſedari non põt, quę conclu
ſio an procedat aliqualiter, faciunt ea quę
dixi s. in prox. addi. vbi dixi, an ad tumultũ
populi iudex debeat cõdemnare aliquem:
licet do. Catal. ibi multa bona alleget Imo.
& Ang. in l. decurionũ, C. de pœ. Et in quã-
tum do. Ang. hic tangit illã difficultatem,
per quem debet fieri executio, vel per iudi-
cem loci originis vel delicti, & do. Ang. alle
gauit Imo. in d. l. pen. ff. de publ. iudi. tu ui-
de bonam gl. & ibi per Doct. maxime per
Pet. de Anch. in repe. ſua. c. poſtulaſti. extra
de fo. compe. & vide Bal. in l. executorẽ, C.
de execu. rei iud. in 7. col. & Sal. in l. j. C. vbi
de cri. agi opor. qui uoluerũt, ꝙ iudex loci
domicilij delinquentis, etiã poſtꝗ condem
nauerit delinquentẽ, teneatur ad requiſitio
nem iudicis loci originis cõuenti reum ad
ipſum remittere, & ad hoc allegat gl. no. in
l. à diuo Pio, §. j. ſed dicit ꝙ Dy. tenuit con
trarium, & melius. idem voluit Sal. in d. l. j.
& ſic poſt condẽnationẽ nõ fit remiſſio. &
vide Bal. in auth. ſi quis litigãtiũ, C. de epi.
aud. & Io. And. in tit. de exec. ſent. §. 2. ver.
ſed pone. lo j. & Canoniſtæ in c. paſtoralis,
§. præterea, de off. deleg. paſſus iſte eſt du-
27 bius, vnde vide per Mod. in d. §. j. † Et quia
do. Ang. hic tetigit vnũ uerbũ, an remiſſio
in delictis debeat fieri. vide Bar. in l. ſepul-
chri, ff. de ſepul. vio. qui dixit, ꝙ de cõſuetu-
dine hodie in Italia non habet locũ §. ſi qs
vero comprehenſorũ, in Auth. ut nulli iud.
quia non fit remiſſio. & ideo Iac. de Bel. in
d. §. ſi quis vero comprehẽſorũ. dicit ꝙ ho-
die inter iſtos dños Italiæ nõ habet locum
remiſſio, hoc eſt, ꝙ cogantur remittere, ſed
ſi volunt remittere, poſſunt. imo dicit do.
Ant. de But. & Imo. in cle. paſtoralis, de re
iud. vbi bona eſt gl. ꝙ ſi iſti dñi tp̃ales, qui
habent dñia diſtincta, non remittunt, pec-
cant, quia de iure debent remittere. & vide
omnino de materia Alb. de Roſa. vltra oẽs
diſputantẽ iſtã materiã in auth. qua in pro
uĩcia, C. vbi de cri. agi opor. ꝗ allegat Old.
in conſi. ſuis. vide Doc. in c. fi. extra de foro
compe. maxime per Abb. qui eleganter lo-
quitur. Pe. de Anch. in repet. d. c. poſtulaſti,
Cald. in repe. c. j. de rap. & per Ananiã, gl. &
Doct. omnes in l. j. C. vbi de cri. agi opor. vi
de pulchra verba Bal. in l. cum Archimedo
ram, C. vt in poſ. leg. & Doc. & Ang. in l. hę
res abſens, ff. de iud. & vide Bal. in l. 2. C. de
ſer. fug. & vide Bal. in rub. de fi. inſtru. & in
c. Romana, §. porro. extra de ſent. excõ. per
Io. And. & Doct. & per Doct. in d. c. paſtora
lis, §. præterea. In hac materia remiſſionis
in delictis vide omnino Oldr. in conſi. ſuo
121. & ibi etiam decidit, ꝙ non debet fieri,
niſi primo aliqualiter conſtet de crimine.

28 *Statuto cauetur ꝙ officiali ultimo menſe ſui re-
giminis nõ poſſit aliquem abſoluere vel cancella
re de banno, ſi inquiſitus uenit abſoluendus, an
dicto menſe poterit pronunciare abſoluendum,
vel cancellandum eſſe.*

28 ANG. † Quæro, quid ſi ſtatuto cauetur,
ꝙ officialis vltimo menſe ſui regiminis nõ
poſſit aliquẽ abſoluere vel cancellare de bã
no, & tñ inquiſitus veniebat abſoluendus.

dic ꝙ poterit pronunciare dicto menſe ab
a ſoluendum *a* vel cãcellãdum eſſe, quæ ſnĩa declaratoria non habebit effectum, niſi cõprobetur per ſuum ſucceſſorem, debet tñ ſucceſſor comprobare dictam ſnĩam ſi ius dictauerit, & non aliter, ar. l. iure noſtro. ff. de teſtitu. ita dicit Bal. Raph. & Imo. in l. ſi filio. §. eius qui, ff. de iniu. teſt. & Bar. in l. ſolent, in prin. ff. de offi. procon. & le. & not. Bal. in l. j. C. ſi aduer. lib.

AVG. Tu aũt in hac materia adde, quod Bal. expreſſe tenet cõtrarium in d. l. ſolent. & in l. nec quicquam. §. vbi decreruni, in l. fi. ff. de offi. procõ. & leg. & vide Bal. in l. j. in fi. 2. col. ff de iur. om. iu. & Ang. in conſ. 247. vide Imo. & Mod. in l. j. § ſi quis ita, ff. de ver. obli. & in remiſſionibus ibi datis habebis veritatem iſtius paſſus, an ſint paria condemnare vel abſoluere, vel pronunciare condemnandum, vel abſoluendum. Et quia late ſcripſi in d. §. ſi quis ita, nolo hic tranſcribere illas deciſiones.

29 *Iudex imponens pęnam inconſuetam mortis, an faciat quod ille qui fuiſſet inteſtabilis, ſit non inteſtabilis, & an teneatur in ſyndicatu.*

29 ANG. † Et bene aduertas tu iudex, ꝙ pęnã conſuetã apponas, vt puta ꝙ debeat decapitari gladio, ſecus ſi diceret ꝙ dẽat mori veneno, vel proijci de feneſtris palatij, qm̃ licet moriatur, talis pęna nõ facit eum inteſtabilem, vel incapacem, quin effectus fuiſſet inteſtabilis, & incapax, ſi pœna ordinaria fuiſſet impoſita, vt l. aut damnum, in prin. ff. de pę. coniuncta d. l. ſi quis filio, §. irritũ, ff. de iniu. teſt. ita dicit Ang. & Imol. in l. ſi quis mihi bona, §. 1 ff. de acq. hær. ꝙ no. in practica. Quinimo plus dico reſpectu iudicis, ꝙ ſi pœnam mortis inconſuetam imponat, ẽt illi qui debet mori. ipſe iudex tenetur in ſyndicatu, vt eſt text. in d. l. aut damnum, in prin. quod no.

AVG. Tu in hac materia adde, q̃ dixi s̃. in hac eadẽ gl. vbi tractaui materiã, an iſti damnati ad mortẽ poſſint facere teſtm̃, & no. bene quõ Ro. in d. l. ſi quis mihi bona, §. 1. referendo Alnanũ dicebat, ꝙ nõ erat vera illa concluſio, per text. in l. eius qui, §. j. de teſta. vbi hr̃, ꝙ ille qui eſt damnatus ad mortẽ per ferrum, nullo modo põt teſtari. Nec ob. ille tex. in d. l. aut dãnum, quia ibi dr̃, ꝙ ille qui eſt condemnatus ad mortem cum gladio, non poteſt iudex vel executor inferre aliam mortem quàm gladij, ſ cum ſecuri, vel cum veneno. Sed aduertas, quia per hæc non recedo à communi opi. vt ſatis dictum fuit s̃. in iſta gl.

30 *Statutũ uiget Peruſij, quod occidens forẽſem teneatur in ccc. libris. Peruſinus occiditur Aretij, an occidens teneatur in ccc libris. quid ſi unus ſm̃ formam ſtatuti debebat condemnari in ccc. libris, & iudex ipſum fecit decapitari ſequendo formam iuris cõmunis, an iudex decapitabitur.*

30 ANG. † Quæro, Peruſij viget ſtatutum, ꝙ occidens forẽſem teneatur in ccc. li. an ſi Peruſinus alibi occidatur, vbi tu aſſides, vt puta Aretij, an occidẽs ẽt teneatur in ccc. libris? dic ꝙ nõ, imo tm̃ de ſica. quia quilibet de populo non debet vti illo iure. ita not. Bar. in l. j. ĩ prin. ff. ꝙ quiſ. iu. Sed quid ecõtra, vnus ſm̃ formã ſtatutorũ nõ debebat decapitari, ſed omnino condẽnati in libris ccc. tm̃mõ iudex voluit ſequi dictũ ſtatutũ tanq̃ odioſum, imo voluit ſequi formam iuris cõis, & ipſum decapitari fecit, nã tp̃e ſyndicatus ipſe iudex dicere nõ poterit, ꝙ ſibi imponatur p̃dicta pęna pecuniaria ꝓ homicidio p̃dicto, ꝙ cõmiſit, faciendo ipſum homicidã decapitari, ſed debet ei imponi pœna q̃ alteri impoſuit, *b* & ſic decapitetur. ita eleganter dicit Bart. in l. j. in fi. prin. ff. ꝙ quiſ. iu. Vnde tu iudex bene caueas & aduertas ad ſtatuta, & noli ſapere plus q̃ oporteat. Adde tñ ꝙ circa hanc pœnæ impoſitionem dixi s̃. ea. gl. in ver. quid autem ſi ſunt plures leges &c. & ſic intellige hoc dictũ Bart. qñ per dictum ſtatutum in toto receſſum eſt à pœna iuris cõis.

ADDITIONES.

a ¶Abſoluendum. *Adde tu & uide Ang. in cõſ. 207 Ber.*

b ¶Impoſuit *Adde & vide d. Iaſ. in d. l. j. Et an ſtatutũ valeat, vide Frã de Are. in conſ. 58. B.*

AVG. Tu in hac materia in prima q. adde ꝙ opi. Bar. tenuerũt Ang. Sal. & Ful. ſed Pa. de Ca. ibi tenet cõtrariũ, dicens, ꝙ iſtud ſtatutũ nõ põt retorq̃ri cõtra populũ, cũ populus nõ poſſit decapitari, ſed retorq̃bit̃ cõtra ſingulos de populo q patiunt̃ vigere tale ſtatutũ, & ea q̃ cadũt ĩ vniuerſitate ꝑdũcuntur ad ſingulos de populo, vt delictum ſit punitum, allega. c. ſi ſententia, de ſent. excom. in 6. ſed aliqui Moder. ibi approbant argũ. Paul. de Caſt. quia illud cap. ſi

ſnĩa, loquiẽ in ſnĩa medicinali, & ſic in pœna medicinali, & leuis p̃iudicij, vt in c.j.co. ti. nos verò in alijs pęnis, d.l.j. ff. de magiſt. cõue. & inquantũ do. Ang. hic tetigit aliã 2.q. q̃ tangit Bar. in d.l.j. ff. ꝙ quiſ. iu. q dixit ꝙ Poteſtas debeat decapitari, qui decapitauit illũ, q in 300. debebat cõdẽnari. Addatis ꝙ idẽ dixit Bal. in rub. C. de pę. iud. q male iu. & vide Bal. ĩ d.l.j. ff. ꝙ quiſ. iu. ꝙ ſi Ptãs ꝑ vulnere illato decapitaret aliquem, decapitabiẽ ipſe Poteſtas, ſi intulit vulnus in aliquẽ, nõ ſic in tortura, q a ſi torſit non torquendũ, non punieẽ ſimili pęna, ſed agitur actione iniuriarũ. Idẽ voluit Sal. in l. fi. C. de pę. iud. qui male iu. de quo vide Bald. in l. decuriones, C. de quęſt. Itẽ conſidera, ꝙ iſti pręſupponũt valere ſtatutum, ꝙ imponit pœnam pecuniariã pro homicidio, ſed an tale ſtatutũ valeat, vide Ro. in ſing. ſuis ſecundi anni, in pe. ſing. ꝙ inci. iudex Poteſtatis conſuluit me, & ibi alle. bonas deci. diſtinguens multum notanter.

31 *Damnatus eſt aliquis ad mortem & iuſte, an poſſit executio differri.*

31 ANG. †Quæro, aliquis eſt damnatus ad mortẽ & iuſte, an poſſit differri executio? reſpõdit Cy. Pe. & alij in l.j. C. de bo. ꝓſcri. ꝙ ſic, ſi dicaẽ, ꝙ erat obligatus reddere rõnem

a ſibi, vt eſt caſus ĩ l. ſeruo legato, §. pe. ff. d̃ le. j. qđ no. facit l. ſi ſeruus vni. in prin. ff. de le. j. ſed aduertas, quia dicit Ang. & Im. ꝙ hoc non ſeruaẽ, quia poſſet committi fraus, facit l.j. cũ ibi no. ꝑ Cy. & Doc. C. de bo. dã.

AVG. Tu aũt in hac materia adde, & dic ꝙ miror, ꝙ eſt iſte Doctor qui faciebat profeſſionem, ꝙ melius ſciebat dicta Bar. q̃ aliquis alius Doctor, ignorauerit dicta Bar. in hac materia, q̃ poſuit ĩ l. 2. §. j. ff. de cu. reo. vbi examinãs iſtã difficultatẽ dixit breuiter ꝙ executio corporalis nõ p̃t differri ꝑ exactionẽ pecuniariã, vł ꝑ redditionẽ rõnis, qñ aliq̃s peteret aliquã dilationẽ lõgã, ſec⁹ ſi breuem, & vide Ro. in no. 2. anni, in no. 46. in ordine meo, q all. Bar. ĩ illo loco, & vnũ bonũ tex. & ibi Bar. ita intelligit illũ tex. in l.j. C. de bo. ꝓſcri. vide Ange. in l. is q reus, in fi. ff. de pub. iu. & vide Ro. ĩ ſing. 3. anni, ſing. 11. ꝙ ĩci. Ptãs vnius loci, q ponit aliũ modũ differẽdi executionẽ corporalẽ, q dicit, ꝙ ſi ille erat artifex eximius, & ciuitas ipſa eo egeret, ẽ iuſta cã differẽdi, ibi vide.

32 *Statuto dicente, vel ſnĩa ꝑ tali delicto imponatur pœna capitis, vel capitalis, quid importãt talia verba, & an poterit caput amputari.*

33 *Statuto dicente, non ꝙ pœna capitalis, ſed capitis imponatur, quomodo intelligetur.*

34 *Damnandus pœna capitali ex forma ſtatuti, ſi ſit ſeruus, amputabitur ei caput.*

32 ANG. †Quid ſi ſtatutũ dicat, ꝙ ꝓ tali de-

a licto imponatur pœna capitis, a vel capitalis, vel q d ſi iudex illud dicat in ſnĩa, q d importẽt dicta verba, an poſſit amputari caput, vt dicit p̃ſens ſnĩa? iſtã q. format Im. in l. 2. ver. itẽ adde q d ſi ſtatutũ &c ff. de pub. iu. vbi dicit videri tex. in l. eos, §. ſuper his, C. de app. ꝙ nõ dẽat decapitari, & ita dicit Io. An. in c. quãto, ſu ꝑ j. gl. de iureiu. bene facit l. q cum maior, §. is demũ, ff. de bo. lib. facit l.j. cum gl. C. de fal. & ſic vẽ dicta pęna verificari ĩ exilio, vł alia pęna, q̃ amputatio capitis, vt l. edicto, §. rei aũt capitalis, ff. de bo. poſ. & no. gl. in l. trãſigere, C. de trãſ. & in d.l. 2. de pub. iu. Qđ intellige verum, niſi aliter cõſtaret de mente ſtatuẽtiũ, vt l. 3. C. de li. p̃t. & ẽt intelligit qñ imponit pęnã alio caſu q̃ ius cõe, nã aliàs intelligetur ẜm iuris cõis diſpoſitionem, arg. l. 2. C. de nox. & c. cauſam quæ, de reſcrip.

ADDITIO.

a ¶Pęna capitis. *Adde & vide Cep. in cõſ. 16. & vide Pe. de Anc. in conſ. 157. vbi declaraẽ ꝙ vbi & quibus caſib. quis debet mori de iure ciuili, de iure canon. habet locum pœna perpetui carceris, & ibi etiam ꝙ prelatus tranſlatus ad eccleſiã, & rapinam committens, & extorſiones in eccleſia in qua fuerat p̃latus, dẽt degradari tanq̃ venerit in ꝓfundũ malorũ, & vltra prædicta vide Ale. ĩ cõſ. 104. in j. vo et in cõſ. 116. in 3. vol.* B.

AVG. Tu autem in hac materia, adde qđ Sal. in l. 2. C. de fal. mo. approbauit illã deciſ. Io. And. q̃ poſuit in iſta materia in d. c. quanto, vt cũ pœna capitalis poſſit aliquas pęnas cõprehendere, & mortis, & deportationis, & ſumamus nos in mitiorẽ partẽ, ꝓ hac ſnĩa allego Cy. in terminis in l.j. C. de fal. qui dixit, ꝙ pœna capitalis interpretanda eſt in mitiorẽ partẽ, vt cõp̃hendat deportationẽ, & nõ mortẽ naturalẽ, all. l. interp̃tatiõe, ff. de pę, ſed certe cõtra iſtã cõem opinioẽ, ff. de pę, ſed certe cõtra iſtã cóem opi. de directo eſt tex. in l. licet, ff. de ver. ſig. vbi ex oĩ pœna q̃ infamiam irrogat, illa dř pœna capitalis, ſequereẽ ergo ꝙ ſtatutum ĩponẽs pęnã capitalẽ dẽt ĩtelligi de leuiori pęna.

na, q̃ ſit deportatiõis, q̃ pęnæ enumerant ĩ
l. capitaliũ, ff. de pœ. & ſic videret̃ ẽm iſtos
Doc. ꝙ pro vno maximo delicto imponen
te pęnã capitalẽ, ſi minor pęna det̃ attẽdi,
ꝙ attendat̃ & imponat̃ oĩs minima pœna,
dummodo infamia irrogetur, & hoc modo
pęna nõ erit cõdigna delicto cõtra dicta iu
ra, niſi dicam⁹ ꝙ ꝓprie & improprie capit̃
hoc verbũ pęna capitalis. improprie largo
ſumpto vocabulo, vt dixi in pęna infamiã
irrogãte, alias ſecus. & ita dixit Iuriſcõſ. in
d. l. licet. In ſtatutis uero uerba ꝓprie dẽnt
33 ſumi, ergo &c. † Sed aduerte, quia dubito
qñ ſtatutum dicit, nõ ꝙ pęna capitalis im-
põnatur, ſed ꝙ pęna capitis imponat̃. Nã
Bal. in l. 2. C. de falſ. mo. dicit per illũ tex. ſi
ſtatuto cauetur, ꝙ pęna capitis quis punia-
tur, iudex q̃ pęnã mortis vult, põt impone-
re, vel cõburere, uel decapitare, uel ſuſpẽde
re. præterea tex. in l. hos accuſare, §. oĩbus,
ĩn uerbo, capitis. cõiuncta gl. vult ꝙ iſto ca-
ſu intelligatur de pęna mortis. Idẽ eſt tex.
ff. de pę. in l. relegatis. ĩ verbo, capitis. & ibi
gl. ſed aduerte, ꝓ hoc nõ recederẽ à cõi opi.
per illum tex. in l. j. & per doctrin. Cy. ibi, &
Sal. C. de fal. tm̃ eſt dicere pœna capitalis,
quantum pœna capitis. Nec ob. illa iura al
legata per me, quia ibi pęna illa capitis nõ
poterat intelligi niſi in pęna mortis, quia
reſpectu illius in quem debeat inferri pęna
capitalis, vel capitis, nõ poterat cadere alia
pęna capitalis, quia erat ſeruus in quẽ non
cadit amiſſio ciuitatis vel libertatis, iuxta l.
2. ff. de pœ. & ideo dixerũt recte ibi illæ gl.
34 in d. §. omnib. & in d. l. relegati. † Idẽ dico
in ſtatuto, ſi quis capitali ſnĩa veniret cõdẽ
nãdus, & eſſet ſeruus, tunc ille decapitabit̃,
quia aliæ pęnæ capitales ꝓprie nõ poſſunt
cadere in ipſum; & ꝓprie pœnæ capitales
ſunt iſtę quę enumeratę ſunt in d. l. licet. &
in l. 2 ff. de pę. pro hac opi. cõi eſt tex. in gl.
in l. j. C. ne Chri. mãc. ĩ verbo, capitalis ſnĩa.
vbi tex. dicit, Iudęus emẽs Chriſtianũ mãci
piũ capitali iudicio feriat̃. & gl. dicit. capi-
tali iudicio, i. deportatione. & uide Moder.
poſt do. Abb. in c. at ſi clerici. ext de iud. &
de materia per Sal. in l. is qui cũ telo. in fi.
j. col. C. ad leg. Cor. de ſic. & hæc ĩtelligo qñ
ſtatutũ ſeu cõſtitutio loqueret̃ inter laicos,
ſecus ſi eſſet cõſtitutio epi, & loqueret̃ con
tra clericos, quia et ſi diceret̃, morte moria-
tur, intelligeretur de excõicatione, ꝓ regu-
lam traditam in c. per venerabilem. ext. qui
fi. ſint le. Ad de quæ dicã j. in proxi. add. &
vide Bar. in l. fi. C. quæ res ven. non poſſ.

35 Clericus commiſit delictum morte dignum, & ſententia lata eſt ꝙ decapitetur, an ſententia mittatur executioni.

16 Caſus degradatione digni qui ſint. & an hereticus licet non ſit incorrigibilis, debeat degradari.

37 Falſarius literarum apoſtolicarum, & coniurans contra epiſcopum, an degradari poſſint, licet incorrigibiles non ſint.

38 Sortilegus & homicida licet incorrigibiles non ſint, an valeant degradari.

39 Degradationis forma qua ſit, & degradatio eſt duplex.

40 Clericus in crimine hæreſis poſt depoſitionem, an tradatur curiæ ſeculari

41 Falſarius literarum apoſtolicarum, an poſt depoſitionem tradatur curiæ ſeculari.

42 Calumniam vel contumeliam inferens epiſcopo ſuo, vel ſortilegus, an depoſiti tradantur curiæ ſeculari.

43 Exceptio per identitatem rationis extenditur ad ſimilia, & an ſchiſmaticus depoſitus tradatur curiæ ſeculari.

35 ANG. † Quid aũt ſi eſt clericus qui cõmi
ſit tale delictum ex quo debet mori, an ſi ſit
lata ſnĩa, ꝙ debeat decapitari, fiet executio
dictæ ſnĩæ? dic ꝙ nõ, ſed debet fieri primo
degradatio, iuxta c. degradatio, de pę. in 6.
quo facto põt poſtea tradi morti naturali,
ſed qualiter fiat iſta degradatio, ſtatĩ dicã,
prius tñ vidẽdũ eſt ex quib. cauſis ſit ꝓmiſ-
ſa, quib. uiſis, uideamus poſtea formam &
36 modũ ipſius degradationis. † Caſus aũt ex
quib. fieri poſſit & dẽat, ponuntur maxime
ꝑ Ant. de Bu. & alios in c. at ſi clerici. de iu.
ver. q̃ aũt ſunt delicta degradatione digna.
vbi dicit ꝙ oẽ graue delictũ, ſit iuſta cã de-
gradationis, vt c. quaſr & qñ, de acc. de ver.
ſig. c. nouimus. & de pę. c. tua, qđ intelligit
verũ, dũmodo cõcurrat et incorrigibilitas,
vt c. cũ non ab homine. eo. ti. alias aũt ſi ſit
graue delictum, ſi tñ non ſit incorrigibilis,
regulariter non eſt degradatione dignum.
fallit, tñ hoc quamuis non ſit incorrigibi-
lis, ſi tñ eſt graue delictũ, degradat̃ primo
in crimine hæreſis. de hære. c. ad abolendã.
& in c. excõicamus. q̃ nõ placet. ibi An.
de But. qm̃ hereticus nõ degradatur, niſi ſit
incorrigibilis uere uel ꝓſumptiue, ut c. ver
37 gentis. eod. tit. † Secũdo fallit in literarum

falſario ſedis apoſtolicę,ext,de fal.c.ad fal-
ſarios. & iſtos caſus ponit gl,in d.c.cũ non
ab homine,& d.c.ad abolendam,& c.noui-
mus.& 11.q.1.c.ſi q̃s ſacerdotũ. vbi gl ad-
dit aliũ caſum, videlicet in cõiuratione cõ-
tra epm.ſed Doc.in d.c.cum nõ ab hoĩe.re
ſtringunt ẽt ad incorrigibilitatem.& iſtam
opi.tanq̃ digniorẽ approbat But.& allc.gl.
38 de ver.ſig.c.nouimus.† Tertio fallit in ſor-
tilego, vt 2.q.7.c.admoneant.q̃d de homi-
cida.dicit idẽ Bu.in d.c.at ſi clerici.ꝙ eſt du
biũ,& tñ dicit ꝙ tenet ꝙ homicida non in-
cidat in pœnã degradationis, vt ext.de ho-
mi.c.2.& ibi Hoſt. licet gl.aliter ſenſerit.q̃
cle.vel mo.c.2. in gl.fi.& eſt caſus in d.c.cũ
non ab homine.non ob.tex.allegatus in cõ
trarium,quia ibi degradatio ſumit pro de-
poſitione verbali, vt ibi no.& ibi d.An.dat
vnã regulam ꝙ quãtuncunq; in iure aliqñ
reperiatur pro grauibus etiam imponere
pęnam degradationis,intelligentur de ver-
bali diſpoſitione,vel loquuntur de incorri-
gibili.Et de iſta pęna degradatiõis, & alijs
multis,vide gl.ordinariã & plenam . de of-
fi.ordi.c.ad cõprimendum.in gl.2.& de va-
rijs pęnis ſuſpenſionis.vide gl,in cle.cupiẽ-
tes.de pę. adde ꝙ no.Abb.in d,c.at ſi cleri-
ci:ſc̃m quãdã diſputationẽ d.Pe. de Anc in
verſi.ad tertium. quę ſunt crimina actuali
degradatione digna , ꝙ etiã clericus põt de
gradari & dari puniẽdus curiæ ſeculari,qñ
cõmiſit arduũ crimen & qualificatũ,vt ho-
micidiũ,ſed non ſimplex, q̃a nõ traderetur
curię ſeculari,ita intelligitur c.cũ nõ ab ho
mine de iud,ſed ſi eſſet qualificatũ,ut quia
ꝓditorie ĩterfecit vel aſſaſſinauit,iuxta c.j.
de homic.in 6. vel patrẽ aut alium coniun-
ctũ interfecit , & ſic tenetur de parricidijs ,
tunc cũ eccleſia nõ hẽat quid ultra homici
dæ imponat , iuxta c.cum non ab hoĩe.dẽt
degradari & dari curiæ ſeculari puniendus,
vt d.c.cum non ab hoĩe. in fi.ẽt ſi nõ eẽt in
corrigibilis , idẽ erit alijs grauibus delictis
nõ ſimplicib.ſed qualificatis, vt eſt in adul
terio cũ raptu vel violentia,& ſic de ſingu-
lis,ꝙ no.q̃a Ferrariæ vidi de facto in rapto
re adulterãte quãdã mulierẽ.facit l.ſi adul-
39 terium cum inceſtu, ff.de adul. † Nunc re-
ſtat videre formã degradationis poſtq̃ vidi
mus ex quibus cauſis põt fieri,nam duplex
eſt degradatio,vna verbalis,altera actualis,
ſiue ſolennis,vt d.c.degradatio.de actuali,
& ſolenni dicamus q̃ eſt ad propoſitum no
ſtrum: q̃ actualis degradatio fuit inuẽta ad
ſimilitudinẽ exautorationis armatæ mili-
tiæ,qñ miles celeſtis militæ & armatæ eq̃
parant,vt no.glo.& Doc.in l.miles.in prin.
ff.de re iu.Et dicta exautoratio fit in milite
armato,q̃a detrahuntur ab eo inſignia mi-
litaria,vt dicit tex.in l.2. §.ſed ſi exautora-
uerit,ff de infa.& ibi gl.dicit ſic,eps̃ degra-
dat ſuum clericũ, & allegat in Auth.vt cle-
ri.apud ꝓpri.epiſ.in fi. ita ẽt dicit tex.in d.
c.degradatio.ver.actualis aũt.Et iſta eſt for
ma ꝙ ſi eſt ſacerdos degradãdus,veſtit ac ſi
deberet celebrare, & ei datur calix in mani-
bus, ſi aũt eſt diaconus , veſtit vt diaconus
cũ libro Euãgeliſtarũ in manu,ſi vero ſub-
diaconus, veſtitur vt ſubdiaconus habẽs li
brũ epiſtolarũ in manu , ac ſi dẽret officio
ſuo ſolẽniter miniſtrare. quo facto adducit
ad p̃ſentiã ep̃i,qui ep̃s incipiẽdo ab eis q̃ vl
timo loco dicto degradãdo data fuerũt , cũ
ordinatus antea publicè fuerat , & poſtea
deſcendendo gradatim vſq; ad prima veſtẽ
q̃ tradit in collatione tõſuræ, quo facto ra-
ditur caput ſeu tõdetur, ne clericatus veſti-
giũ in eo remaneat.& iſta actualis degrada
tio ſufficit, põt tñ ep̃s ſi vult in ipſa degra-
datione vti certis verbis ad terrorem dicen
do p̃sbytero in remotione planetæ, auferi-
mus tibi veſtẽ ſacerdotalẽ, & te honore ſa-
cerdotij priuamus,ſicque in remotione reli
quorũ inſignium ſimilibus verbis vtens,in
remotione aũt ultimæ ueſtis q̃ ĩ collatione
ordinũ fuit prima,ſic dicat autotitate Dei
omnipotẽtis patris,& filij & ſpirit⁹ ſancti,
ac nr̃a,auferimus tibi habitũ clericalem, &
deponimus, degradamus & ſpoliamus , &
exuimus te oĩ priuilegio clericali &c. Iſta
ſunt quaſi verba ad tex.d.ca.degradatio.de
quo uide in Spe.in ti.de acc.§.2. ver.degra-
datur aũt.& per Doc.iuris ciuilis,ut per Ia.
Bu.& Bal.in auth.presbyteri,C.de epiſc. &
cle.per Bart. in l qui cum vno, §.exautora-
tus,ff.de re mil.& in d.l.2.§.j.ff. de inf. qui
tamen Legiſtæ alio modo loquuntur,quia
in veritate degradatio iuris ciuilis eſt alia
degradatione ſacri ordi.

A V G. Tu autem in hac materia p̃uam
tangit hic d.Ang.quæ eſt materia degradã
tionis & mere ſpiritualis , & ſatis trita per
Doc.Adde primo ꝙ melior gl. q̃ ſit in cor-
pore iuris,eſt illa gl.quę eſt in c.ad abolen-
dam

dam.ext.de hær.q̄ dicit ꝙ in tribus caſibus
poſt depoſitionē clericus relinquitur curię
40 ſeculari.† Primus in crimine hæreſis, & idē
voluit gl.in c.cū nō ab homine.ext.de iud.
& dic ꝙ vera eſt iſta cōcluſio, ꝙ iſte caſus
recte nō excipit, q̄a ſi vult pœnitere, non
dēt tradi curiæ ſeculari ſed debet retineri ī
carcerē ad agendā pœnitentiā.c.pe.ext. de
hær.& pōt illa pęna cōmutari in aliā, c.cō
miſſi.ext.de hæret.lib.6.niſi eſſet relapſus,
quia tunc ſine vlla audiētia traditur curiæ
ſeculari.c. accuſatorē, de hær.lib.6.& in ta
li relapſo verificatur caſus poſitus in d. ca.
41 ad abolēdā.† Scđs caſus eſt in crimine fal
ſi.c.ad falſariorū.ext.de cri.fal. Et ſi oppo-
nit de c.nouimus,ext.de ver.ſig.§.fi. dic ꝙ
42 eſt ſpeciale in caſu illo.† Tertius caſus ꝑꝑ
calūniam vel contumeliam quam quis in
tulit ep̄o ſuo, ſed aduertas q̄a Doct. cōiter
nō tenēt hoc, niſi data incorrigibilitate in
clerico. Abſurdū.n.eēt dicere ꝙ ꝑꝑ homici
diū nō traditur clericus curiæ ſeculari, vt ī
d.c.cū nō ab homine, ſed bene ꝑꝑ cōtume
liam cōmiſſam in ep̄m. Et iſtam partem ꝙ
non tradatur curiæ ſeculari, niſi data īcor-
rigibilitate ꝑꝑ ſimplex vitium cōmiſſum
in ep̄m, tenuit gl.in d.c.cū nō ab homine.
& ibi cōiter Doc & Doc.in c.fi.ext. de teſt.
co.& ibi ali qualiter facit gl.& gl.in termi
nis.in c.ſi quis ſacerdotij.xj.q.j.& gl. in d.
c.nouimus & gl.in c.ſi q̄ ſunt.2.q.7. inci.
do.Ant.aliū caſ ū de ſortilego . ſed d.Abb.
ibi cōtra licitum eſt extendere iura. Aduer
te tn̄ ꝓ opi.d.Ant.de But. facit quia caſus
excepti à regula ꝑꝑ identitatē rōnis, extē-
duntur ad ſimiles, c.cum delicto.de confir.
vti.vel inuti.vbi eſt melior text.de corpore
iuris, & in l.his ſolis, C de reuo. do. vbi eſt
melior tex.de iure ciuili, & tex.in c.j.§. por
ro.q̄ ſit pri.cau.benefi.amit.vbi eſt tex. fin.
ſm Bal.facit l.ob cs.C.de p̄d.min. ſed iſte
caſus in ſortilego vł ſimilis caſib⁹ exceptis
43 à regula,† & per conſequens exceptio per
identitatem rationis extēditur ad ſimilem
gl.voluit Io.Cal.in c.ſeries.ext.de teſti.per
Abb.in c.iurauit.de proba.ergo &c. Adeſt
alius caſus in ſchiſmatico.vide per Io.An.
in d.c.cum nō ab homine, vt comprehēdat
caſum, qn̄ eſſet ſchiſmaticus contra Romā
nam eccleſiam, ſecus ſi cōtra ep̄m.vide ibi
Abb.aliter diſtinguentem, & in quātū do.
Abb.referēdo illā diſputationem do.Pe.de

Anc.in d.c.at ſi clerici.voluit & cōis doctrina Doct.in c.cū nō ab homine.limitare, vt iſta nō procedāt in vno delicto atroci qualificato, vel pluribus geminatis, q̄a dicit ꝙ ſi clericus cōmiſit aſſaſſinamētū vel homicidiū, ſacerdotis ꝓditorie cū ſpoliatiōe bonorū, vel cupiditate bonorū occidit patrē, vel matrē, vel eccleſiā ſpoliauit rebus deputatis ad cultū diuinū, vł ordinauit prodere patriā, vel plura homicidia, falſitates, & latrocinia cōmiſit, certe iſte talis clericus dēt degradari abſq; alia incorrigibilitate, & tradi curiæ ſeculari, & ſic non habebit locū diſpoſitio c.cū nō ad hoīe. & certe ſtringūt rōnem d.Pet.de Anc. & d.Abb. & ita aliàs pructicaui, q̄a multi Doct.Mod. iſtā partē tenēt poſt d.Abb & aliàs ſui cū Doc.iuris canonici in maxima diſputatione, qui ſemper uolūt defendere clericos, & mouebar, quia hoc dixit in terminis tex.in d.c.ad falſariorū.vbi Papa vult ꝙ ī crimine falſificātis falſas bullas Papę, vł alio atroci delicto dēt clericus degradari, & tradi curiæ ſeculari, ego neſcio cauillare illum tex.nec ſcio fugere ipsū, niſi q̄s velit deſtruere eum. Pręterea tex.in c.j.ext.de homic. in 6.& ibi Domi.de S.G.qui dicit ꝑ illū tex. ꝙ ſi clericus cōmiſit vnū homicidiū per aſſaſſinamētū nedum debet degradari, ſed pōt per iudicē laicū puniri abſq; alia degradatione, & vide qūo elegā ter iuducit Domi.de S.G. illū tex. Pręterea Bald.in d.c.cū nō ab homine. dicit ꝙ ille text.& eius diſpoſitio nō habet locū in enormi delicto.& idē voluit d.Pet. de Anc.in reg.ea quę. ext.de reg.iu.in 6. q̄ refert ꝙ quidā clericus q̄ multa enormia fecit, vltimate occidit proditorie quendam ſacerdotē S.Martini, & poſtea eum derobauit, oēs clamabant iſtum degradādū. Tandē dicit ꝙ ipſe & multi Doc. hic conſuluerūt iſtum degradādū ꝑꝑ atrocitatē delicti, tradendum curiæ ſeculari, no tamē ep̄s ad hoc cogitur, ſed poteſt ſi vult. & idē voluit Pe.de Anc.in d.c.cum nō ab homine. & in conſi.145.inci.ex narratis in facto. & in d.c.j. ext.de homi. & vide oīno d. Abb. in d.c.cum non ab homine. qui approbat dicta per ipſum in d.ca.at ſi clerici.& Doct. non allegant d.Abb.in c.j.ext.de hom. vbi expreſſe hoc affirmat, certe cōdigna pœna eſſet in clerico in hmōi atrocibus delictis, in q̄bus ſi unus laicus eſſet particeps & cō-

ſocius criminis, ꝙ combureret̄ vnus laicus, vel in fruſtra dilaniaretur, vel ī mare proijceretur, vel ad beſtias traderetur, & clericus autor delicti ſolū detruderetur in monaſteriū, vel incarceraretur, cōtra tex. nō affectamus. 24. q. j. c. q̄ſiuit. de his quæ fi. à maio. par. ca. vbi hr̄ ꝙ pœna dēt cōmēſurari delicto, & iō recte dixit Bal. ī ſolēni ſua repeti. l. cūctos populos, C. de ſum. Tri. & fi. cat. ꝙ bene faceret eps. clericos cōmittentes delictū punire ſimili pęna qua punit̄ laicus cōmittēs ſimile delictū. Nec ob. ꝙ ī pœnalib. non dēmus facere extēſionē, q̄a ſatis dictū eſt ſ. in alijs caſib. exceptis vltra gl. q̄a nos nō extēdimus, ſed lex, q̄a vbi eſt eadē rō vel maior, nō eſt extēſio, ſed eſt legis diſpoſitio iuxta gl. no. in c. j. ext. de tem. or. & iō recte dixit gl. in l. quiſquis, C. ad l. Iul. maie. licet illa diſpoſitio ſit pœnalis, q̄ loquitur in patre, tn̄ extenditur in matre, & illā gl. ſequūtur Doc. multa exēpla ſimilia poſſem ī mediū afferre quæ omitto, ne implēā folia. Formā aūt degradationis vide in locis allega. per d. Ang. hic. & vide per Pe. de Anc. in quadam diſpu. ſuā, quæ inci. quidā laicus. vbi no. loquit̄ de iſta materia. vide tex. cū gl. in c. clericus. 46. diſt. vide c. j. de oblig. ad rat. quotuplex ſit degradatio.

44 *Lex uel ſtatutum pro aliquo delicto imponit pœnam ad arbitrium iudicis, an tunc iudex poterit arbitrari pœnam mortis.*

45 *Delicti qualitas ſi nō ſuadet pęnam mortis poterit appellari a ſnīa iudicis, licet lege, uel ſtatuto fuerit pęna arbitrio iudicis commiſſa*

46 *Arbitrariæ ſunt in principe omnes pęnæ, & poterit etiam pęnam mortis arbitrari*

47 *Statuto dicente, ꝙ incurrat in pęnam centum, uel in aliā pęnā arbitrariā, iudex imponere debet ſimilem pęnā non capitalem, & ſi ſtatutū imponat pęnam centū, uel maiorē uel minorem arbitrio iudicis, non imponet pœnam capitalem.*

44 ANG. † Quæro, aliqua lege vel ſtatuto imponitur pœna ex aliquo delicto ad iudicis arbitrium, an tūc iudex poſſit arbitrari
a pœnā mortis? a gl. ſing. in §. ī ſumma. Inſt. de iniur. dicit ꝙ ſic. & idē dicit gl. ī l. pe. C. ſi aduer. lib. in gl. parua. Sed Imo. in l. 2. ff. de publ. in ver. quid autē ſi aliquo caſu pęna &c. dicit ꝙ q̄nque lex vel ſtatutū dicit, ꝙ pęna ſit in iudicis arbitrio, & vſq; ad pęnam mortis, & tunc clarum eſt ꝙ eius arbitrium pōt ſe extēdere ad pœnā in mortis, vt l. ſaccularij, §. ſunt quædā, & ibi caſus. ff. de var. & extraor. cri. Q̄ſque lex vel ſtatutū dicit pęnā eſſe iudicis arbitrio, dūmodo ſe non extendat ad pœnā mortis. & tūc clarū eſt ꝙ illā imponere nō poterit. probat aperte in l. j. de fur. Bar. in l. j. §. expilatores. ff. de affrac. & expil. & l. 3. de cri. ſtel. Q̄nq; lex vel ſtatutum ſimpliciter dicit pęnā eſſe ad arbitrium iudicis, tunc vr̄ tanq̄ bonus vir arbitrari debere, ar. l. vir bonus. ff. iudi. ſol. & no. per gl. & Bar. in l. ſi qua pœna. ff. de ver. ſi. & c. ſuper his. in gl. in verbo, arbitriū, & in verbo aſtringendo, de accu. & ſic patet ꝙ ſ͞m facti qualitatem aliter & aliter debet arbitrari. ar. eius ꝙ hr̄ ī c. ſicut dignū,
45 de ho. ī 6. & d. §. ſunt quædā † Et ex his patet ꝙ ſi delicti qualitas non ſuadet imponi mortē, ꝙ ſi iudex fuerit arbitratus mortē, ꝙ ab eius arbitrio iniquo poterit appellari vel peti ꝙ reducat̄ ad arbitriū boni viri, vt no. gl. fin. in d. c. ſu. ꝑ his. & no. gl. & Bar. ī d. l. ſi qua pęna, de quo dixi ī gl. ſu. ꝑ verbo, ꝑſente Caio & appellāte. ī ver. & ꝙ poſſit appellari &c. licet illā gl. ī d. §. in sūma. ſequatur ſimpl'r Bal. ī §. iniuria. in prin. ī Auth. de pa. iura. fir. col. x. & in l. j. C. de his q̄ latr.

A D D I T I O.

a ¶ Pœnam mortis. *Adde tu circa hoc & uide Alex in conſ. 121. in j. uol et Cep. in conſ. 72. late per Fely. in c. ex litteris in fi. extra de conſt. et Barb. in conſ. 11 ubi dr̄ ꝙ iudex non poteſt arbitrari pęnam mortis, ſed Princeps, ſic & ultra*

A V G. Tu autem in hac materia, adde Imo. in c. ex literis. ext. de reſcri. qui allegat illā gl. in d. §. in ſumma. ꝙ vbi pęna eſt arbitraria, iudex pōt imponere pęnam mortis, & ibi Imo. multum eleganter loquitur, & ibi vide, an poſſit appellari ſi male arbitrabitur. & illam gl. ī d. §. in ſumma ſequitur Abb. in c. ex literis. dicēs ꝙ in hac materia allegat bonū tex. in l. ſacrilegij. ff. ad l. Iul. pecu. vbi tex. imponit pęnam arbitrariam, & tn̄ narrat aliq̄n fuiſſe impoſitam pœnā mortis, & illā gl. ī d. §. in ſumma. ſequitur Imo. in c. inquiſitionis. ext. de acc. Dicit tn̄ ꝙ debet intelligi illa gl. q̄n qualitas delicti hoc importat, aliàs non arbitrabitur tanq̄ bonus vir, ꝙ facere debet alle. Bart. in d. l. ſi qua pęna, & illam gl. in d. §. in ſumma. ſeqtur Bal. in l. fi. ff. de rer. di. & Bal. in c. j. §. in iura. de pa. iur. fir. & Bal. in l. j. C. de his qui latr.

latr. licet Bal. in c. j. de pa. te. nõ videatur ſequi illam gl. dum allegando illã gl. in d. §. in ſumma, vult ꝙ iudex qui imponere põt pœnã arbitrariã non poterit imponere pęnã publicationis bonorum, quæ minor eſt morte. arg. l. in ſeruorum, ff. de pœ. ſed conſidera, quia illa gl. in d. §. in ſumma, dicit ꝙ põt imponi pęna capitis, non dicit ꝙ dẽat ſibi amputari caput. vnde Doc. non intellexerunt illam gl. Ad hoc allego tex. cum gl. in terminis. ĩ verbo, capitis, in l. hos accuſare, §. omnib. ff. de accu. quæ dicit, ꝙ triplex eſt pœna capitis, pęna mortis, pęna ſeruitutis, & pœna amiſſionis ciuitatis. Non ſequitur ergo põt imponi pœna capitis, ergo de neceſſario põt imponi pœnã mortis, quia hoc eſt falſum. & iõ referunt Io. And. & alij in d. c. quanto, de iureiu. aliãs fuiſſe obtentũ, ſi ſtatutum imponit pęnã capitis, intelligitur de minori pœna capitis, hoc eſt pœna deportationis, & dictũ eſt latiſſime s. in addi. proxi. q. Et pro hoc eſt text. onus, & ibi doctri. Bal. in l. immerſis, C. de naufr. li. xj. ꝙ ille, qui arripuit bona ex naufragio, debet puniri pœna arbitraria, & Bal. ibi dicit, vſque ad pœnã deportationis iſte poterit puniri, non dicit Bal. vſque ad amputationẽ capitis. Et iõ refert Raph. Ful. in l. pſenti, C. de his qui ad ecc. confu. Oldi. diceret, ꝙ aſſeſſores practicant, ut dicatur ꝙ pœna capitis imponatur, donec moriatur. Miror, ꝙ iſte Doctor qui facit iſtum tractatũ maleficiorũ nõ alleget iſta in hac gl. & vide ĩ hac materia bonũ tex. in l. qui cũ maior, §. his demũ, ff. de bo. liber. an pęna capitis neceſſario inferat pœnã mortis, & ibi dr̃ ꝙ non, licet pro illa gl. multũ faciat tex. in d. l. ſacularijs. §. ſunt quidã. & ibi Ang. q. dicit, ꝙ pœna capitis in dubio intelligitur pœna mortis. & illa doctrina deſtruit dictum Doctorũ in c. q̃to. & eſt teſt. in l. lex. Iulia de re per. §. fi. ff. ad l. Iul. repetũ. qm̃ Bal. allegat in l. j. C. ne ex deli. defun. ꝙ pęna capitis intelligit de amputatione capitis. Et ego ĩ terminis allego tex. cũ gl. in l. relegatis. in verbo capitis, ff. de pę. Sed vide ad illũ tex. cum gl. vt dixi s. in addit. proxi. & vide tex. in c. oĩs lex. 4. diſt. Si q̃s aũt vult tenere illã glo. in d. §. in sũma. pro illa gl. eſt bona gl. in c. dictũ 81. diſt. q. vult ꝙ vbi pęna eſt arbitrarie iudex ſ̃m qualitatẽ delicti põt imponere pęnã mortis, hoc eſt tradere illũ reũ curię ſeculari, ſed certe pro iſta ſn̄ia eſt bonus tex. in d. l. lex Iulia de repe. §. fi. dum vult ꝙ illa pęna extraor. & ſic arbitraria põt extendi incluſiue, vſq; ad amputationem capitis ex qualitate delicti. Arbitrabitur tñ iudex illã pęnã quæ imponitur ex conſuetudine ſ̃m Bal. in l. quicunq;, C. de ſer. fug. & ſatis dictũ eſt s. in iſta gl. in addit. meis. in dubio tñ in arbitrando debet inclinari in mitiorẽ partem, vt no. in c. de cauſis. ext. de offi. dele. & ſatis dictũ eſt ſup. in hac eadẽ gl. Pręterea iudex ẽt nõ debet eſſe nimis gratioſus. ita dixit Bal. in d. l. quicunq;, C. de ſer. fug. allegando Io. An. in c. j. de re iud. in 6. hoc
46 intelligas in iudicib. † in principe autẽ omnes pęnæ ſunt arbitrarię, & poterit arbitrari pęnam mortis. caſus eſt in l. j. C. de ſacro. eccl. faciunt no. ibi per Bal. in repe. ſua. & s. dicta nullum dubium haberent, ſi ſtatuto caueretur ꝙ reus incurreret in pęnam centũ ducatorũ vel in aliã pęnã arbitrariã, q̃a iudex ſimilẽ pœnã imponere debet, nõ aũt capitalẽ, iſta eſt ſn̄ia omniũ, maxime Bal. in d. l. quicunque. & in l. conuenticulam, C. de epiſ. & cle. & Bald. in l. 2. C. de prob. ꝙ ſi ſtatutum imponat pęnam centum, uel maiorem, vel minorem arbitrio iudicis, ꝙ non imponit iſto caſu pęnã capitalem. & Bal. in l. & ſi poſt tres. in lect. ff. ſi quis cau. qui vr̃ limitare niſi Poteſtas haberet liberũ uel plenum arbitriũ, & omnino uide pulchra verba Ro. in rub. de arbi. in 3. char. Adde Mathe. in no. 49. qui approbat in d. §. in ſumma, dicit tamen ꝙ ſi iudex arbitratur ꝙ imponatur maior pęna quam ſit ſolita imponi, vbi de cõſuetudine appareat dicitur partem grauare, & male facit, niſi ex cauſa faciat, per l. quid ergo, §. pœna grauior, ff. de his qui not. infa.

SVMMARIVM.

1 *Iudex in crimine, in quo tacite venit bonorum ademptio, non debet dicere in ſententia, condemnamus dictum Caium cum bonorum confiſcatione, & quare non*

2 *Iudex in ſententia de qua ſupra dicet, ſic condẽnamus ad mortem dictum Caium, & eius bona publicamus.*

3 *Bona damnatorum, an hodie regulariter intelligantur confiſcata, quando aliquis eſt damnatus ad mortem*

4 *Bona, an aliquo caſu confiſcari poſſint abſque ſententia.*

1 ET *eius bona publicamus &c. præsentibus*
T. D. G. & I. testibus &c. † Sis bene cau-
tus tu iudex in crimine in quo tacite venit
bonorum ademptio ꝙ nõ dicas in ſnĩa tua
condemnamus ad mortẽ dictũ Caium cũ
publicatione ſeu confiſcatione bonorũ, q̃a
tunc ademptio bonorũ, cũ ſit acceſſoria ad
pęnã corporalẽ, ſi interim pẽdente appella
tione moreret̃ reus, ſicut extinguit crimen
corporale, ita ẽt extingueretur quo ad bo-
norũ confiſcatione, vt l. 3. & ibi Ia. Bu. C. ſi
2 pẽd. app. mors int. † Sed facias boonorũ pu
a blicationẽ æquæ principaliter, *a* ſicut pęnã
corporalẽ per copulã, &, quę principaliter,
& æqualiter copulat, vt gl. in rub. ff. de iur.
& fac. ign. & ſic dicas, & eius bona publica-
mus, ita dicit Bart. Bal. & alij in d. l. 3. cũ ſi.
& Bar. in l. j. ff. eo. & Ang. & Imo. in *l.* defun
cto, ff. de pub. iud. & idem tenet Sali. in l. ſi
quis, C. ſi reus, vel ac. mor. fue. & vide Bart.
Bal. Ang. & Raph. & Io. de Imo. in l. qui à
latronibus, §. fi. ff. de teſta. & no. Bar. in l. 4.
ff. de leg. j. & hoc eſt perneceſſariũ, qñ ho-
die qñ vis ꝙ bona cõfiſcẽtur, in ſnĩa exp̃ſſe
de cõfiſcatione fiat mentio. nam licet olim
ꝑꝑ damnationẽ ad mortem bona eſſent cõ
fiſcata, excepta certa parte, q̃ filijs reſerua-
3 batur, vt l. j. ff. de bo. dam. & ibi ꝑ Bar. † tñ
hodie bona dãnatorũ regulariter non intel
liguntur confiſcata, q̃uis quis ſit ad mortẽ
dãnatus, niſi expreſſe in ſnĩa capitali ẽt bo-
na publicẽtur, niſi in crimine læſæ maie. &
in alijs certis, de quibus ĩ. dicetur. & niſi qñ
quis bãnitur ꝙ nudus debeat exulare, ut l.
amiſſione, §. qui deficiunt, ff. de ca. dimi. &
no. Bar. per illũ tex. in l. tutelas, §. fi. co. ti. &
hodie ẽt iſto caſu niſi expreſſe in banno, &
ſnĩa dicatur, nõ incorporãtur in fiſcũ, imo
bona deſcendentibus, & alijs reſeruãtur, vt
in auth. bona dãnatorũ, C. de bo. dam. qui-
nimo ẽt ipſi bannito põt pars bonorũ per
iudicem in ſententia reſeruari, vt eſt caſus
in l. ſi qua militi, §. j. ff. ex quib. cau. maio.

ADDITIO.

a ¶ Aeque principaliter. *Adde tu & vide Io. de*
Ana. in conſ. 59. & vide ẽt Bar. in conſ 157 inc.
in Dei noĩe. ſuper his quæ ſup. dicta ſunt. Ber.

AVG. Tu aũt in hac materia licet Bart.
fuerit primus, qui in mediũ adduxit illã no
uam cõcluſionẽ in hac materia publicatio-
nis bonorũ qñ venit tacite in ſnĩa capitali,
an iudex loquatur ꝑ dictionẽ, &, an per di-
ctionẽ, cum, & uideatur cõis eſſe ſnĩa Doc.
quam approbat etiã Raph. Fulg. in d. l. 3. tñ
reperio Sal. in d. l. ſi quis, C. ſi reus uel accu.
mor. fue. multum ſinglr̃ limitantem iſtam
materiã, niſi iudex ĩ ſnĩa diceret iſta uerba,
cũ iſta clauſula, ꝙ ſi ſnĩa eſſet ſup. vel vltra
ius, ꝙ eã reducebat ad ius cõe, quia cũ tũc
appareat, ꝙ nõ vult partẽ grauare, tm̃ eſt ſi
iudex loquatur per dictionẽ, &, ſiue per di-
ctionẽ, cũ, quia tunc illa copula, &, coniun-
git acceſſoriè, & non principaliter ex profe
rentis mente. Et ideo ſi iudex dicat, talem
deportamus, & bona publicamus, & poſtea
ſubiungit illã clauſulam q̃ poſuit ibi Sali.
mortuo reo, nõ eſt opus appellare per præ-
dictas rões allegatas à Doc. in locis ſup. al
leg. certè iſta eſt notabilis limitatio ad p̃di-
cta, & miratus ſum ſæpenumero ꝙ Sal. qui
ſolet eẽ merus recitator, de ſuo capite hoc
dixerit. Sed poſtea reuoluens mẽbranas, in-
uenio iſta fuiſſe illi⁹ acutiſſimi ĩgenij Bal.
vbi alibi ponens iſtã materiã hæc dicebat
de verbo ad verbũ in iſta materia. nã Bal. ĩ
l. j. C. ne ex delict. defun. in 3. col. hoc exp̃ſſe
dicebat. quinimo ĩ hac materia ibi vr̃ mor-
dere Bar. ꝙ dicta ſua nõ placent cõtra ea q̃
ipſe Bar. dixit cõtra Bartolucciũ illũ de Pra
to, q̃ diſputauit iſtã materiã. & iõ Bal. ĩ d. l.
3. C. ſi pend. app. mors inter. rep̃hendit etiã
4 Bar. ꝙ nõ ĩtellexit d. Bartoluccij. † Et aduer
te quia do. Ang. hic dicit, ꝙ hodie bona nõ
cõfiſcantur, niſi hoc in ſnĩa dicatur. Aduer
tas tñ ſi ſumus ĩ caſu quo bona cõfiſcant̃,
poſſunt bona confiſcari abſq; ſnĩa, puta ſi
conſtat per confeſſionẽ reũ deliquiſſe, quia
licet moriatur reus ante ſnĩam, tñ bona cõ
fiſcata ſunt. ita eleganter dixit Spe. in ti. de
accu. §. j. ver. quid ſi latro. quẽ refert & alle-
gat Bal. in hac materia confiſcationis de di
recto in l. j. C. ne ex delic. defun. in 3. col. idẽ
dicit Bal. ſi erat cõcluſum in cã, & nõ reſta-
bat niſi ferre ſnĩam, & de illo d. Spe. vide ad
aliud ꝓpoſitũ Bar. in l. j. ff. de priua. deli. &
late ꝑ Imo. in l. defuncto, ff. de publ. iud. &
ꝑ Io. And. ibi, in addi. & de illo d Spe. poſ-
ſem multa in mediũ adducere, ſed q̃a do.
Ang. hĩc principaliter hoc nõ diſputat, no-
lo amplius aliquid aliud allegare, quia eſſẽ
extra materiã do. Ang. & oſtenderem qũo
Doct. diuerſimode intelligunt, limitant, &
reſtringunt illum doctrinam Spec.

5 *Bona si expresse publicentur in sn̄ia, an bona in alieno territorio existentia sint publicata.*
6 *Bona si expresse publicentur in sententia, an bona in alieno torritorio posita cōfiscentur fisco proprio, vbi sita sunt.*
7 *Iudex quando pronunciat super eo, super quo delictum est delictū de iure cōi, sed ordo procedendi & condemnandi est de iure municipali, puta ꝙ contumax habeatur pro confesso, an talis sententia afficiat bona extra territorium sita.*
8 *Confiscatio olim & hodie quando fit, si bona non excedunt summam quingentorum aureorum, fiscus non videtur curare, & de modica quantitate, quid possit iudex facere.*
9 *Creditores unius territorij, an possint agere contra fiscum alterius territorij.*

5 ANG.† Quæro, bona expresse in sententia publicātur, an bona in alieno territorio
a existentia sint publicata, *a* Bar. in l. cūctos populos, in fi. C. de sum. Trin. & in l. fi. §. diuus, ff. de publ. in effectu concludit, ꝙ de iure ciuitates non possunt publicare sibi ꝑꝑ delicta, ut l. j. & ibi no. C. de bo. uacan. Item q̃a de iure non habent merū & mistū imperiū, neq; delictorū grauiorū cognitionē, vt C. de defen. ciui. l. defensor ciuitatis. Illæ ergo ciuitates Italiæ q̄ iurisdictionem exercent, & illa ciuitas q̄ sibi bona publicauit, hoc fecit vel ex priuilegio à principe sibi cōcesso, uel aliqua cōsuetudine q̄ hr̄ instar priuilegij, ut l. hoc iure, §. ductus aquæ, ff. de aqua quotid. & æsti. hæ sunt ciuitates q̄ hodie in camera fiscali possunt dici procurator in rem suā: nā ad sui utilitatem vtūtur iure fiscali ex tacito, uel expresso principis consensu, ut dictum est in l. itē veniunt, §. aut senatus, ff. de pet. hær. hoc p̄misso in qōne prædicta Bar. sic dicit, aut iurisdictiones sunt separatæ, sed bursa fisci est una in effectu in utroq; loco, aut iurisdictiones & bursę fiscales sunt separatę, primo casu, aut illa publicatio fit de iure cōi, & bona vtriusque loci erunt publicata, ut l. si qn̄, C. de bo. vacan. & quod ibi no. & fiet executio ꝑ officiales illius loci, ubi sunt bona, unde dicit si præses qui est in Marchia pro ecclesia Romana, publicaret bona alicuius de iure cōi, ꝙ intelligerētur publicata illa, q̄ habet in ducatu. Sed in illis bonis fieret executio per ꝓcura. fisci, qui est in ducatu, ut l. cucm vnus, §. fi. ff. de bo. aut. iud. pos. aut publiatio fit ſm cōstitutiones & statuta particularia, & tunc aut illæ leges speciales sunt in vtroq; loco, vbi sūt bona exēplū, plures iudices sunt deputati ab uno rege ꝑ diuersa territoria regis, vnus publicat ſm constōnē regalē, & tūc oīa bona q̄ essent in regno eadē rōne ꝑ easdē leges sūt publicata. Si verò dictæ leges spāles nō sunt cōes ad utrūq; locū, exēplū, in Marchia sunt q̄dā constōnes, q̄ non sunt in ducatu, tunc talis publicatio nō extenditur ad bona, q̄ sunt extra locum ad quē protenditur conditio, vt l. extra territorium, ff. de iurisd. om. iu. Secundo casu qn̄ iurisdictiōes sunt distinctę, & bursę etiā fiscales distinctæ: tunc aut publicatio fit de iure communi, & tunc extenditur ad alia bona alibi sita, per dictas leges, tn̄ quælibet ciuitas habet bona ī suo territorio sita, ſm quod dicebat Guil. de Cu. quod ꝓbat Bart. quia quælibet ciuitas dr̄ procu. fisci, ut supra dictum est, sed si esset procu. fisci, & ad vtilitatē fiscalē, & ad eius officium spectaret eius acceptatio, & incorporatio dictorū bonorum in fiscum, ergo nunc ad ipsum ꝑtinet, & ad eius utilitatē. Et pro hoc casus in l.

ADDITIO.

a ¶Publicata. *Adde tu quis possit bona publicare. & vide Ro in cons. 59. & Cep in cons. 17. & an si publicentur bona delinquentis in vno territorio, bona alterius territorij sint publicata, vide Pan de Cast. in consi. 85 in primo impressis, & do Alex. in cons. 111 in 4. lib. Et ibi vide an nomina debitorum censeantur esse illius territorij, vbi delinquens habet domicilium, vel illius domini vbi sunt debitores, & quid de bonis mobilibus & mercibus, & vide etiam in consi. 31. in 1. vol. & Cep. in dicto cons. 17. Franc. de Are. in cons 11. & ibi de annua præstatione, quod Bononien. delinquens habebat in Ferrariensi, & vide d Abb. in cons. 6. in 2. vo. & ibi an domus delinquentis debeat deuastari stante statuto & stante conuentione, ꝙ pœna malefitiorum diuidantur inter cōe & dominium, & vide eundem Abb in cons. 84 eod volu. & ibi an si vna ciuitas se submittit alteri, uideatur in eum transferre iura fiscalia, & adde ad quem spectent bona patrimonialia clerici delinquentis, & vide per Oldr. in cons. 17. vbi late, & uide Pa de Ca. in cons. 154. vbi ponit, an si bona laici qui habebat feudum ecclesiasticum, publicentur, ad quē pertineat tale feudum. Ber.*

in l.fi.de auto.tu.& de fo.cōp.c.postulasti, & ēt ibi dicit ꝙ sibi nō placet, ꝙ distinguatur, an iudex hēat iurisdictionē a lege cōi, vel municipali, q a nō curo vñ iurisdōnem hēat, sed hoc solū an ꝓnūciet sup eo ꝙ est de iure cōi dispositū, an vero sup eo ꝙ lex vel statutū particulare loci disponit. de ista q. ēt vide Io.de Im.ī l.ex facto, ff. de hær.insti.& Ant.de Bu.ī c.postulasti.de foro cōp, & Io.An.in add.Spe.in ti.de acc.§.sequit ī add.magna.vide ēt Bal.ī d.l.j.in fi.tu ēt ad das ꝙ no.Dy.Ray.& Bal.in l.si plurib.ff.de le.j.qñ iudex originis īcæpit inqrere cōtra eundē hrticū, sed citius expediuit ꝓcessum suū q̄rit cuius bona,& q̄ bona publicētur. dic ut ibi,& ibi Ang & Io. de Im.q̄ oīa sūt notāda, sed istis casib. cū fiscus teneat locū hæredis, vt l.2.C.ad leg.Iu.de vi. & talis delinquēs habeat creditores, an tales creditores vnius territorij possint agere contra fiscum alterius territorij insolidum, vel pro parte, & qūo.no.Bal.in d l.2.& Bal.Ange, & Imo.late in l.ex facto, ff.de her.insti.

AVG.Tu aūt in hac materia adde ꝙ reperio ꝙ d.Nel.in tra.bann.in 2.tpe, s.de cōcurrentib.post perfectū bannū.in 17.q late disputat istā materiā,& ibi dicit qūo Ia. de Are.primo mouit istā q.ī l.fi.§.j.ff.de pub. & ibi vī concludere ꝙ oīa bona pdat. idem dixit Ric.Malūb. oīa q̄ri ciuitati publicari, ut refert Io.An.in c.cum ẜm,ext.de hær.li.6.Gui.de Cu.in l.2.ff.de ca.di.tenuit ꝙ vnaquæq; ciuitas habebit bona in suo comitatu existentia. Tertia fuit opi.Nic.de Mata.ī sua dispu.quæ inci.quidā inculpatus.q̄ ponit de verbo ad verbū.Alb.de Ros.in q.statu.q 134.& dicit ēt do.Nel. ꝙ illā refert ēt Io.And.in add.Spe.in ti.de acc.§.sequitur.ver.quid si aliquis.qui distinguit, aut ille q iudicat habet iurisdictionē a iure cōi, aut a iure municipali. Refert postea p̄dictus do. Nellus quomodo quarta fuit opi. Bar.in d.l. cunctos populos. in fi. & ibi de verbo ad verbum refert ea quę dixit d.Ang.hic referendo verba Bar.sed dicit do.Nel.ꝙ cū alias fuisset ista quæstio Ianuæ de vno qui fuit condemnatus qui habebat bona Ianuæ, & Florentiæ multa fuerunt allegata, tn ibi ipse nō sequitur doc.Bar.in d.l.cunctos populos.maxime in illo membro suæ distinctionis, dum dicit oīa bona publicari.qñ bursæ & iurisdictiones sunt separatæ, & diuersæ.

Sed vnaquæq; ciuitas habebit bona in suo territorio sita, nā dicit ꝙ hoc nō vr̃ sibi verū per oīa, quia cōiter in snīa cōfiscationis apponūtur verba sonātia in camerā fiscalē, eius, q cōdemnat, siue illius q officialis est, qūo ergo in hac snīa poterit se fundare ciuitas habens aliā camerā diuersam, non in verbis snīę l.quicq d astringendæ, ff.de ver.obl. Et si diceretur doc.Bar.ꝓcedet qñ simpliciter publicauit & confiscauit bona, quo casu intelligr̃ ẜm ꝙ iura volūt, l.libert⁹.§.pe.ff.ad munic. Rñdetur ꝙ alteri per alterū q̄ri nō potest, l.stipulatio ista, §.alteri, ff.de ver.obli. nec iste est casus spālis vbi alter possit alteri stipulari, vt patet i i in fallentiis, vñ ipse d.Nel.aliter distinguit,& est qnta opinio in hac materia, q licet bursæ fiscales & iurisdictiones sint distinctę & separatę. Tñ snīa confiscationis, fertur ab illo qui habet iurisdictionē a superiore vtriusq; ciuitatis, nō in tpalibus, sed ī spiritualib.vt in inquisitore hæreticæ prauitatis cōfiscante bona hæretici,& de hoc dic vt voluit Io.And.in d.c.cū ẜm, de hære.in 6.& dicit ꝙ videnda sunt dicta Gui.de Cu. in d.l.2.C.de hær.de cu. vbi ponit cui applicētur bona clerici dānati de crimine p epm, ex quo laicus pderet bona,& allegat dicta Io.An.ī addi.Spe.in tit.de feu.§.pe.in fi.magna addit.vbi tractat q. cui applicentur bona feudalia q̄ clericus condēnatus ab epo tenebat a laico in diœcesi epī. Si vero snīa fertur ab illo q solū habet iurisdictionē a ciuitate, a qua est officialis cōstitutus, vel a dño eius, & tunc si ille officialis ponit in bāno hoīem habētem ibi bona,& in alijs ciuitatibus, tūc quantū ad se spectat, si ad ciuitatem cōdemnantē, siue loquitur in cōdemnato siūe in bānito nunq̄ ciuitas illa poterit habere alia bona sita in alieno territorio, per iura s̄.allegata.
6 †Si aūt quæris an bona in alieno territorio posita confiscentur fisco proprio vbi sita sunt, tunc didit do.Nellus, ꝙ Bal.in l.cūctos populos, in vlt.q.ibi multū notanter loquitur, sed dicit do.Nellus ꝙ suo iudicio plene non loquit, quia ibi Bal.vult ꝙ si status rei adeo mutatur, ꝙ nō pōt habere proprietatem bonorum ꝓ isto casu ciuitas quæ non condemnat nō iure cōfiscationis, sed vt bona uacātia, occupabit illa bona, alias dānatus retinebit illa bona; s d. hæc conclusio est falsa, vt supra probauit do.Nellus, quia sen-

sñia condemnatis aliquo casu non extenditur ad ista bona. Vnde subdit do. Nellus, iudex iste non intelligit confiscare nisi bona existentia in suo territorio & suæ cameræ, licet ipse Bal. aliter dixerit in l. ꝑ litem, §. licet, ff. de execu. tut. Sed dicit do Nell. tunc doctrina Bal. militat quoties sumus in casu in quo iudex cōdemnauit & executionem fecit, quia ciuitas q̄ non condemnauit, non iure fisci, sed iure occupationis, habebit illa bona, quia ille fuit effectus seruus pœnę, l. qui vltro, ff. de pę. & sic non poterit habere hæredem, si vero loquit̃ in bannito q̇ non pōt perdere ea q̄ sunt de iure ciuili & gentium, & sic pōt bona retinere, distinguendū est, aut talis bānitus erat oriundus ciuitatis cōfiscantis, & ibi deliquit: tunc ciuitas alia habens bona in suo territorio ei auferre aliquo iure non poterit, & ita verificatur ꝯm dictum Bal. quia ille bannitus est capax. Si vero in ciuitate in qua fuit bānitus nullū aliud habebat domiciliū, nec ibi aliter sortiebat̃ forum, nisi rōne delicti, tunc ciuitas in qua oriundus est, si habet bona istius rei ibi sita, non ex vi alterius ciuitatis, sed suo iure poterit contra illum ꝓcedere, & bona cōfiscare, ꝑ no. in l. j C. vbi de cri. agi opor. & adde Pet. de Anch. in c. postulasti, in rep. sua, extra de fo. comp. qui licet uideatur approbare doctrinam Bart. in d. l. cunctos populos, de verbo ad verbum, tñ ex dictis suis potes colligere vnum argū̃ pro saluando Bar. ab impugnatione do. Nelli, qui ꝑ d. c. postulasti, & l. magis puto, §. illud, ff. đ reb. co. dicit ꝙ ibi est tex. ꝙ rōne personæ subiectę iudex interponit decretum super rebus alibi sitis, & allegat Inn. in c. pastoralis, extra de priui. & Bar. in l. relegatorū, §. interdicere, ff. de inter. & relega. & ideo uerbum iudicis operatur hic, vt extendatur ad bona vndecunq; sita sint, nisi saluando do. Nellū rñdeamus ꝙ ideo ibi est, q̇a utilitas ibi quā consequebatur ille, remanebat penes illum qui erat subiectus illi iudici ꝓferenti illud decretū. Sed in casu nostro vtilitas remanebat penes aliā ciuitatem penitus extraneā à persona iudicis proferentis, vnde ex separatis non infertur, arg. l. cum vnus, §. si q̇s, ff. de bo. au. iud. pos. Adde tñ ꝙ latius loquitur Alb. de Rosa. in 3. par. statut. q. 2. ubi refert ibi opi. aliorū antiquorū in hac materia, & ibi latissime scribit, quem do. Nellus non vidit in effectu, facit mentionē ibi de his q̄ dixit in 2. par. statu. q. 134. & tandem ibi etiā recitatis opin. antiquorū approbat do. Nic. de Mat. & idem facit Albe. in l. j. C. de hære. insti. Item adde Pet. de Anch. in repe. c. canonū statuta, extra de consti. in ver. subsequenter postq̃ est plene discussum de effectu statutorū, circa loca, personas & bona, in prohibitis & cōcessis, est uidēdum de statutis q̄ puniunt delicta, ibi in verbo, postremo circa ista statuta punitiua discutiēdum esset, vt non porrigant effectum extra territoriū statuentis, & ibi de uerbo ad uerbum approbat doctrinā Bal. in d. l. cunctos populos, nisi in uno casu, quia dicit ꝙ quādo bursę & iurisdictiones sunt diuersę, licet iudex pronunciet super eo super quo deli-
7 ctum est delictū de iure cōi, † sed ordo procedendi & condēnandi est de iure municipali, puta ꝙ contumax habeatur pro confesso, tunc talis sñia non afficit bona extra territorium sita, per cle. pastora. extra de re iudi licet Bar. uelit cōtrarium, qñ bona de iure cōi ueniunt publicanda, vt in crimine læsæ maiestatis. Nam indistincte uult Bar. ꝙ isto casu bona undecunq; quæsita publicentur, etiā ciuitati alienę in bonis ibi sitis, qđ contrarium dr̃ in d. cle. pastoralis, adde do. Ant. de But. in c. postulasti, extra de fo. compe. recitantē Bar. de uerbo ad uerbum, in d. l. cunctos populos, & eum approbātē, nisi ꝙ discrepat à doctrina Bar. in hoc, q̇a dicit ꝙ etiā si de iure municipali bona ueniunt cōfiscanda bona alibi sita cōfiscabuntur, quia in persona subiecta pōt iudex & superior disponere de reb. alibi sitis, & hoc si statutū expresse dicit, ꝙ oīa bona veniāt cōfiscanda, ibi vide, sed sunt somnia, Abb. ibi in d. c. postulasti, sequitur Bar. in d. l. cūctos populos, de verbo ad verbum, & ibi dicit, ꝙ cum publicatio sit de iure cōi, bona alibi sita publicabuntur, sed illa ciuitas nō iure fisci, sed iure bonorū vacantiū occupabit, ibi vide. Imo. vero in d. c. postulasti, ibi, in hac materia, allegat dicta Io. And. in d. c. cum secundū, & dicit ꝙ do. Ant. de But. ibi sequitur dicta Bar. in l. cunctos populos, & ibi nihil aliud dicit. Item adde Paul. de Ca. in cons. suo 84. incip. In Christi noīe amen. Primum quæsitum habet duo dubia, & ibi decidit in effectu, ꝙ quando iurisdictiones & bursæ fiscales sunt diuersę, & confiscatio

sit

ſit de iure ſpeciali,& licet gñaliter fiat ſuꝑ
bonis delinquentis,intelligit̃ tm̃ de bonis,
ſuꝑ illo territorio ſitis,vbi fert̃ condemna-
tio,ſi vero fieret publicatio bonorum de bo
nis alibi ſitis,tunc dicit ꝙ fiet executio per
iudicem vbi ſunt,& intellige hic dicta Pa.
de Ca.in hoc vltimo caſu,qñ cõfiſcatio fie-
ret de iure cõi , q̃a poſtea ſubdit Pa.de Ca.
ibi,ꝙ ſi cõfiſcatio fieret de iure municipa-
li,vt erat in caſu ſuo, ẽt ſi iudex confiſcaret
oĩa bona alibi ſita,nõ põt hoc facere,& cer
te ibi multũ eleganter & ſubtiliter declarat
iſtã materiã, & aperit intellectũ nõ intelli-
gentib.iſtã materiam,& ibi dicit,ꝙ ſi ſnĩa
mortis fuerit lata in cõtumacẽ,& ſic nõ fue
rit facta executio,& ſic ſtatus rei nõ fuerit
mutatus,quin potuerit alibi acquirere bo-
na,& retinere,tunc clarũ eſt bona alibi ſita
nullo caſu mũdi pñt in cõfiſcationẽ venire,
ꝑ doctr.Bal.in d.l.cũctos pop. Adde Bal.in
l.iuris peritos ,§.j.ff. de excu.tu. & Bal.in l.
ſed ſi plures,§ in arrogato,ff.de vul.& pup.
Item adde quę dicit Lu.de Ro.in ſuis ſing.
ſecundi anni,ſing.l. qui dicit ꝙ iſta eſt cõis
opi.Legiſtarum & Cano.ꝙ bona vbiq; ſita
debeãt publicari & applicari illi fiſco vbi ſi
ta ſunt,intelligitur de bonis immobilib.ca
ſus eſt ſingula.ſm ipſum ĩ l.quicũq;, §.vni
uerſi.C.de hære.ſecus in bonis mobilib.q̃a
illa mobilia applicantur fiſco confiſcantis
& ferentis ſnĩam, ẽt ſi illa bona mobilia ſi
ta ſunt in alieno territorio diuerſo, tex.alle
gat quẽ dicit ſing.in c.j.§.ſi iudex,de pa.te
nẽ.licet Bal.cõtradicat,& maxime ꝑ tex.in
d.c.j.§.ſi quis hoĩem,& dicit Ro.in ſuis ſin.
ſecundi anni,in ſing.18.ꝙ licet ꝑ ſtatutum
bona oĩa veniant confiſcanda, tñ iſta bona
mobilia,puta annulus,corrigia,& ſimilia,
iudex põt conuertere in neceſſitatẽ ſui offi
cij,tex.alle.ſing.in l.diuus.ff.de bo.dã.dum
8 loquitur de particula.†Sed aduerte ꝙ Do.
maximè Ang.ĩ l.qñ,C.de bo.dã. ꝑ illũ tex.
dicit ꝙ qñ olim & hodie confiſcatio fit , ſi
nõ excedunt bona ſumma quingentorum
aureorum,fiſcus nõ curat alias de alia mo-
dica quantitate, ſed iudices ipſi poſſunt ap
plicare pro ſe ad fabricandã vnã cameram
vel pingere,& ſimilia,idem dixit do.Catal.
in tra.ſyndi.in q.193.Ang.vero in d.l.cum
vnus,remittit ſe ad dicta per Bar. & Bal.in
d.l.j.C.de ſum.Tri.& fi.cat. idem fecit in l.
fi.§.itẽ diui.& alle.Dy.ibi.& Guil.de Çu.in
l.tutelas, ff.de cap.di. & an hodie ciuitates
habeant fiſcum, vel ex priuilegio, vel ex cõ
ſuetudine,vel ex præſcriptio. & multa pul-
chra per Bal.in l.j.C.de hær.vel act.ven. &
ibi ẽt ſi de facto non recognoſcunt ſuperio
rẽ, & tene menti q̃ dicit Bar. in l.in famem,
ff.de pub.iu.in fi. ꝙ ciuitates non recogno-
ſcentes ſuperiorẽ ſaltẽ de facto,vt eſt in Tu
ſcia tm̃ poſſunt in terris ſuis quantum Im-
perator ipſe in vniuerſo, & vide in l.apud
hoſtes, ff.de ſuis & legi. & l.ſi publicanus,
ff.de publ.& in l.j.ff.de aqua plu. vide Bar.
in l.j.C.de bo.vac.li.10.qui ponit de fiſco,
Bar.in l.ex quibuſdã,ff.de iu.fiſ. de iſta q.
latiſſime ꝑ Alb.ĩ 4.par.ſta.q.19. an Reges,
ciuitates,vel principes, habeãt ius cõfiſcan
di,vel ex priuilegio vel cõſuetudine,& qũc.
Bal.in rub.ff.de ſta.Bal.in l.fin.ff.de offic.
p̃f.vig.Bal.in c.j.in 2.col.de pa.ten. & eius
viol.dicit , ꝙ de iure cõi ciuitates non ha-
bẽt ius cõfiſcandi, niſi quia in pace Conſtã
tiæ hoc fuit cõceſſum quibuſdã ciuitatib.
in Lõbardia,& uide Ro.in conſ. ſuo 57.in-
cip.ad diſcutiẽdã veritatẽ ꝓpoſitæ q.in 2.
col.qui ponit qũo locum tenentes & vicarij
9 publ.habent ius cõfiſcandi.† Et in quãtum
do.Ang.hic tangit illã qõnẽ, an creditores
vnius territorij poſſint agere cõtra fiſcũ al
terius territorij , & remittit ſe maxime ad
Docto.in d.l.ex facto,adde ꝙ licet Imo. ibi
contrariũ teneat eius qđ dixerunt Cy.Pet.
Bal.& Ang.ibi, & ẽt ibi Imo.tãgit illã diffi
cultatẽ q̃ tetigit Bal.in l.2.C.ad l.Iul.de vi.
tñ nõ eſt recedẽdũ ab illa cõi opi.Cy.& Pe.
quia p̃fati Doc. noluerunt nec uolunt hũc
in cõſideratione illud ĩtereſſe creditorum,
qđ ipſis ꝑ factũ debitoris condẽnati tollat̃
electio eligẽdi, q̃ primo añ cõdemnationẽ
habebãt ipſi creditores,ſuꝑ quo fundamen
to tñ fundauit ſe Imo.nec mirum, quia vi
demus ẽt ꝙ intereſt noſtra ne debitum no
ſtrum ĩ plures partes diſtinguat̃,ꝙ cõditio
obligationis ex ꝑſona hęredum nõ immu-
tetur,l.2.§.1.ff. de uer.obl. cum ſi.tñ uide-
mus ꝙ ꝑꝑ delictum rei cõdemnati in hoc
præiudicatur creditori,quia pro parte con-
fiſcata fiſco eſt liberatus ipſe debitor, & ſic
ex facto ſuo in præiudicium creditoris, ut
creditor non agat pro illa parte confiſcata
contra reum ſed contra fiſcum, & pro reſi-
duo contra condemnatum vel eius hære-
des,vt eſt caſus in l.2.C.ad leg.Iuliã,de vi.
præ-

p̃terea durior est exactio cōtra fiscū, q̃ contra priuatū, vt no. in l. j. C. de priuile. fis. nō mirū ergo si p̄fati Doc. Cy. Pe. & sequaces ita voluerūt. & sic patet ꝙ illæ cōsiderationes Imo. in d. l. ex facto. parū valent. Idē dico ī illa vltima sua q. q̃ ipse tāgit ibi allegādo Bal. ī d. l. 3. C. ad l. Iu. de vi. & ponit ibi casum in eo qui habebat bona Ferrariæ & Venetijs, & bona Ferrarię fuerūt cōfiscata, quia dico ꝙ fiscus Ferrariæ nō tenetur nisi ad creditores sui territorij. Pręterea ī fraudem fisci possent venire oēs creditores Veneti cōtra fiscū Ferrariæ vbi erant tantū illa bona cōfiscata, & saluare bona quæ Venetijs erāt ipsi condēnatio in pręiudiciū fisci, ꝙ non est fatendum ꝑ ea q̄ hn̄r in l. in fraudem. in prin. ff. de iu. fis. faciū t ea quæ hn̄r in l. post cōtractū, ff. de do. cū si. in hoc nō saluarē dicta Io. de Imo. ibi ī l. ex facto. qn̄ bona q̄ erant Venetijs nō satisfacerent creditoribus, quia tunc ad bona cōfiscata Ferrariæ possent habere recursum, ne ex facto debitoris, in totū fieret pręiudiciū creditori, per regulam non debet de reg. iu. & ita intelligo dicta Pe. Cy Bal. & Ang. Item vidi Gui. de Cu. latissime scribētem in ista materia in l. 2. ff. de ca. dimi. & tenet ꝙ quilibet fiscus tenetur creditoribus suis ibi in illo territorio existētib. pro rata bonorum, prout quisq; habet bona & non pro virili.

10 *Publicationem bonorum damnati & in corporationem in fiscum an quis impedire possit.*

10 ANG. † Quæro, quis possit impedire publicationē bonorum dānati, & ēt incorpo-
a rationē. dic ꝙ nullus *a* nisi doceat de dn̄io rei vel possessione, vt l. fi. & ꝙ ibi no. C. de bon. vac. facit gl. & Doc. in l. ob maritorū, C. ne vx. pro mari. Ex quo Bal Ang. Rap. & Imo. in l. si marito. in prin. ff. so. ma. dicunt ꝙ licet vxor habeat bona mariti obligata pro dote. tn̄ nō pōt impedire quin omnia bona viri publicentᷣ, & in fiscū incorporētur, cū ipsa mulier tantūmodo habeat bona obligata, nō aūt dn̄ium vel possessionē dictorū bonorū, sed postea a fisco dotē repetet, vt C. ad l. Iul. de vi. l. 2. quod no. allegat Lud. tex. in l. res quæ, §. res autem, ff. de iure fisci. qui tamen text coniuncta gl. non bene probat subtiliter intuenti.

AVG. Tu aūt in hac materia adde pulchra verba Ang. q̄ posuit in terminis istius q. in l. si quis, C. de bon. dam. qui dixit per illum tex. quod licet cautum sit de iure, ꝙ in re propria quis non hēat manuum iniectionē, ꝑ l. si quis in tātā, C. vnde vi. & l. extat, ff. quod met. cau. tn̄ qn̄ maritus est condēnatus, & bona eius sunt publicata, vxor pōt in res suas detentas per virum ingerere manus autoritate propria, ne occupētur per fiscū, & ibi reddit bonā rōnem, vn̄ fundata est ista cōclusio in iure. Et iō subdit ꝙ cauta debet esse vxor, vt cū timet ꝙ bona matiti confiscentur, vel videat bona confiscata, quod nō expectet autoritatē iudicis, pro occupando bona sua, sed ipsāmet manū inijciat quantuncunq; illa bona ꝑ virū detineantnr, & hoc ꝓbat per illum tex. ibi in ver veluti, &c. & no. q̱ a certe est pulchra limitatio ista ad proxi. dicta, & hoc intellige nisi bona defuncti deberēt deuastari, nō dico publicari, quia tunc de iure vxor pōt ꝓ dote īpedire illā deuastationē: ita dixit Alb. de Ros. in 3. par. statut. q. 7. dicit tn̄ ꝙ de facto non obseruatur, quia deuastantur. Sed ciuitas isto casu satisfacit vxori & alijs creditoribus. quod not. & vide Doct. maxime Bal. & Imo. in l. si marito, in prin. ff. sol. mat. & vide no. in l. 2. C. de bo. vac. li. 10.

11 *Bonorum publicationē quis iudiciū facere possit.*

11 ANG. † Quæro quis iudicū *b* possit fa-
b cere bonorū publicationem. dic ſm Bal. & Sal. in l. j. C. ne sine ius. prin. ꝙ aliquando bona veniunt principaliter cōfiscāda, & de ꝑ se ex legis dispositione, vt in eo q̱ cōtraxit incestas nupt. vt in Auth. de ince. nu. in prin. & talis cōfiscatio pōt fieri ꝑ quēlibet iudicē, vt no. ff. man. l. si tibi mādauero, §. si Titius. Quandoq; veniūt cōfiscāda in cōsequētia, vt in deportatione, & tunc his p̄t cōfiscare qui pōt deportare, & non alius, vt l. illicitas, §. qui vniuersas, ff. de offi. præsid. Quandoq; lex nō statuit de bonorum cōfiscatione. Sed iudex hēt ex arbitrio & officio, vt in extraordinarijs criminalib. vt l. j. §. expilatores, ff. de effra. & expil. uel ēt ī ordinarijs per accidens, ut l. hodie. ff. de pę & tunc aut uult omnia bona cōfiscare, quasi hoc

ADDITIONES.

a ¶Nullus. *Adde tu & uide Ro. in cōs 128. Ber.*

b ¶Quis iudicum. *Adde tu & uide Ro. in cons. 59 Cep. in cons. 17. Oldr. in cons. 17. & d. Ale. in cons. 31. in j. uol. Ber.*

hoc posset ex arbitrio, vt l. si seuerior. C. de
inf. & tunc hoc non posset nisi sit de sūmis
magistratibus, vel nisi cōsulto & principe
permittente. ita no. Azo. in sum. d. tit. ne si.
iuss. princi. &c. q sequitur Cy. ex quo Bald.
ibi infert q si Ptāti cōcedatur arbitriū, qa
est magnus magistratus, pōt publicationē
bonorū facere. Si vero arbitriū cōcedat iu-
dici inferiori, tunc nō posset nisi consultis
& pmittētib⁹ regētibus ciuitates, q oīa no.
AVG. Tu autē in hac materia adde ea,
a q̄ dixit Bal. in l. fi. ff. de off. praef. vig. qui di
xit q publicatio bonorū est meri imperij,
& nemo pōt publicationē istā facere, nisi
expsse hoc habeat à principe, & allegat d. l.
j. C. ne sine iussu principis. & dicit q prin
ceps dēt verbis specialibus hoc facere. Sed
opus est vt itelligas pdicta, qn princeps do
naret castrū alicui retento sibi mero impe
rio, q a quo ad vtilitatē hæc procedunt. Nā
si princeps donaret castrū alicui retento si
bi mero imperio, nihilominus ī illo castro
fieret cōfiscatio ipso iure in casibus, in qui
bus fit cōfiscatio ipso iure, & ita intelligas
dicta ibi Bal. q oīa pulchre declarat Ange.
in d. l. j. C. ne sine iussu principis. q ponit q
licet isti habētes merū imperiū possint fa-
cere publicationē bonorū, tñ intelligit q fa
ciāt cameræ Papę vel Imperatoris, non ca
meræ illius ciuitatis vbi sunt officiales, ni
si illa ciuitas habeat regalia. ibi vide, & de
Ptāte Paduæ, an possit facere istā publica-
tionē, & vide Bal. in c. j. de pa. te. q dicit, q
b iudex q hēt arbitriū in crīalibus, nō pōt ī-
ponere penā publicatis ī crīalib⁹, & mouet
p d. l. j. C. ne sine iussu prī. & licet Bal. soleat
allegare ad hoc ibi, tñ si recte pōderet ver-
ba sua, & ibi Bal. hoc nō decidit, sed dicit ī
fi. dic vt dicet in d. l. j. C. ne sine iussu prin.
Adde Alb. de Ros. multū eleganter loquē
c tē in 3. par. statu. q. 18. in illa q. an autē bo
na dānatorū hodie sint correcta, circa med.

12 *Lata sententia seu publicatione bonorū quæ bona contineantur.*

13 *Statuto dicente cōfiscentur bona sua, an ueniāt iura, & actiones, & hereditatis delatio, & similia ipsius damnati, & appellatione publicationis bonorum qui ueniat.*

14 *Publicatis bonis, an ueniant iura quæ per mortem ciuilem expirant; & ea quæ non transeunt nisi ad certum genus personarū, ut emphyteusis ecclesię.*

15 *Confiscatio bonorum, an apprehendat ius patronatus ecclesiæ, & an acquisitio ex dicta confiscatione ipso iure fiat in fiscum & quando fiat incorporatio & possit opponi de iure fisci.*

16 *Publicatis bonis an ueniat fundus emphiteuticus habitus ab extraneo priuato uel ecclesia.*

17 *Publicatis bonis, an ueniat ius patronatus, & an ueniant bona pręsentia uel futura.*

12 ANG † Et nota q facta dicta publicatio
ne siue sñia publica lata, oīa bona & iura
a psentia, sed nō cōditionalia a continent, vt
est tex. cum gl. in l. fi. ad ea. ff. de cōd. & de
mō. & l. quoties. in fi. & ibi gl. & Im. ff. de
nona. vnde si dicto dānato factum fuisset
legatū sub cōditione, si nauis ex Asia vene
rit, vel aliquid debitū fuisset sub alia condi
tione, tunc tale legatum cōditionale nō in
telligitur publicatum, q no. Nec et veniret
futura substitutio, vt est casus. & ibi Bal. in
l. ex facto. §. fi. ff. de vul. & pup. & iō esse pōt
q in gnali confiscatione non veniūt bona
futura sed tm̄ psentia, vt l. si tibi mādaue-
ro. §. is cuius. ff. man. ita dixit Imo in d. §.
fi. Et diligēter aduertas, vt singulariter di-
13 cit Bal. ī l. j. ff. de statu ho. † q si statutū di
cat q bona sua, & sic p istud possessiuum
suus, sua, suū, nunq̄ appellatione bonorū
veniūt iura & actiones, & sic noīa debitorū
nō venirēt, nec hereditatis delatio, & simi-
lia ipsius dānati, q est singulare. Et q d ve
niat appellatione publicationis bonorū. v
de plene p Lud. ī l. si cōstāte. §. fi ff. sol. ma.
vbi inter alia dicit sm Bar. q in publicatio
b ne bonorū nō venit res phibita alienari. b
p tex. in l. Impera. ff. de fidei c. lib. licet ille
tex. sm Lud. hoc nō pbet. dic vt ibi p eū.
14 † Ac etiam aduertas q non cōfiscantur iu
ra q̄ per mortē ciuilem expirāt, vt l. in sulā.
ī prin. & ibi Bal. & Im. ff. sol. ma. nec et cō
fiscātur ea q̄ nō trāseūt nisi ad certū genus
c psonarum, vt emphyteusis c ecclesiæ, iuxta
no.

ADDITIONES.

a ¶ Conditionalia. *Adde circa hoc & ultra ea, quæ ponit infra d. Ang. uide Ro. in cons. 247. & d. Alex. in cons. 75. in j. uol. Ber.*

a ¶ Alienari. *Adde de hoc & dic ut per Alexā. in consi. 78. in 3. uol. & ibi an saltem pro tempore quo delinquens uiuit, debeant remanere i fiscū.*

c ¶ Emphyteusis. *Adde tu cons. 23. in j. uol. & consi. 9. in 2. uol. Ber.*

ao.in l.etiam, in prin.ff.sol.mat. & l.quod
dr,& quod ibi plene hr ꝑ Bar.& Imo. ff.de
verb.obl.ita dicit Bal.& Imo.in d.l.insulã,
15 †nec etiã venit ius patronatus ecclesię, q̃a
cum sit quid spirituale, vt d.quanto, de iure
iur.non potuit, nec tacitè, nec expresse, vel
indirectè ꝑ iudicẽ secularẽ publicari, vt no.
Ant.de Bu.in cle.pastora.de re iud.& idem
Imo.in d.l.insulã, dic vt ibi late ꝑ eum. Et
dicta acquisitio ex dicta publicatiõe statim
fit ipso iure in fiscũ, vt l.cõmissa, ff. de pu-
bli.& l.quisq̃s, & ibi Doc.C.ad l.Iul.maie.
& no.Bar.ĩ l.j.§.an bona, ff.de iu.fis.Cy. &
Ang.in l.2.C.ad leg.Iul. de vi. Sed nõ ĩcor
poratio, nisi actualiter & verè fiat, & appre
hendant bona, vt d.§.an bona, ita dicit Bar.
in d.l.commissa. Ex quo sequitur ꝙ ante di
ctę sententiæ prolationem non potest ali-
quis opponere de iure ipsius fisci, vt not.
Bar.in l.2.ff.de excep.rei iudic.

AVG. Tu autem in hac materia adde ea
quæ dixit Ro.in sing.suis primi anni 149.
quod incip.gl.ordi.in l.nam ad ea, vbi dat
duas limitationes, an iura conditionalia in
publi.bonorũ veniant, & vide Bal in l.j.C.
de bo.liber.qui quærunt, an in publi. bono
rũ veniant iura cõditionalia, & primo arg.
ꝙ non, per l.quoties, ff.de noua. & ꝑ d.§.is
cui bona, postea adducit in cõtrarium tex.
in l.inter socrũ, §.fi.ff.de pact.dota. & vide
Pau.de Cast.in cons.suo 29.qui ponit, si fi-
liusfa.bannitur in uita patris, an mortuo
patre bona debeãt publicari. Sed in hac ma
teria vltra oẽs uide no.per do.Nel.in tract.
bannito.in 2.t.ꝑe, s.de concurrentibus post
perfectum bannũ, in 31.q.vbi vltra oẽs exa
minãt istum passum, & alleg. Alb. de Ros.
in materia statuto.q.345.& errauit, voluit
allegare Alb.de Rosa.in 3.par.statut.q.12.
qui ꝓpriè loquitur de substitutione, an iu-
ra substitutionis veniãt in publicatione bo
norum & allegat Bar.in multis locis, & di
cta Bal.& Ang.tñ dicit ꝙ nunq̃ reperit istũ
passum clarum in iure, & certè ibi do.Nel.
multum subtiliter & eleganter loquitur in
hac materia, ibi vide, & ipse do.Nel. in eo-
dem loco in 8.q.ponit, an veniãt tm̃ bona
ꝑsentia & an futura veniant, & an prohibi
ta alienari veniant in publicatione bono-
rum, vide vltra s.allegata, quia Lud.Ro in
l.si finita, §.si de vectigalibus, ff.de dã.inf.
ibi tenet ꝙ non ueniant ista in publi.bono
rum, licet aliter sentiat in d.l.si cõstãte, §.fi.
vide per Mod. late in locis s.alleg.& ibi di-
16 xi. † Itẽ an publicatis bonis veniat fundus
emphyteuticus habitus ab extraneo priua
to, vel ecclesia, vide ꝑ Bar.in d.§.si de vecti
galibus, & ibi per Imo.Ro.& alios & vide
Bal.in l.j.C.de bo.liber.tenentẽ opi.Bar. &
vide Guil.de Cu.& Bal.in l.si q̃s presbyter,
C.de epis.& cle.& ibi vide Sali.& vide Bal.
in d.l.insulã, ff.sol.mat.& Bal.in auth. nisi
rogati, C.ad Treb.in 4.col.& Old. in consi.
17.Io.And.in tit.de feu.§.qm̃ vers.4.Pe.de
Anch.in repe.regulæ, ea q̃.de reg.iu. in 21.
q.& Pet.de Anch.in repe.c.postulasti, de fo
ro cõpe.in 9.q.in hac materia approbat di
cta Bar.vide Imo.in c.ex parte, in 42.col.
ext.de feu. qui etiã vr approbare dicta Bar.
in d §.si de uectigalibus, & uide Bar.in l.eũ
qui, ff.de inter.& rele.& ista vr esse cõis sen
tentia, quã tenet Bar. licet aliter colligi ui-
deatur ex dictis Spe.in titu.de loca.§.nunc
aliqua, ver.7.cum ver.seq.& ver.15.& Io.de
Imo.in l.q̃d dr, ff. de uer.obl.& uide Nell.
in tract.banni.in 2.t.ꝑe post bannum perfe
ctũ, in 24.q.qui mordet dicta Bar. in d.§.si
de vectigalibus, & vide ꝑ Alb.de Ros.in 3.
par.statu.q.16.qui allegat aliquas bonas re
missiones, ibi vide, & uide Ang.in auth.bo
na dãnatorũ.C.de bo.dam.& Ang.in l.eo-
rum, ff.ad l.Iul.maie Pe.de Anc.in c.decre-
uit, & in c.cum s̃m, ext.de hær.lib.6.Pe.de
Anch.in c.fœlicis, extra de pœ.lib.6. Mod.
latissimè posuerunt in d.§.si de uectigalib.
17 † An aũt publicatis bonis etiã ius patrona
tus, adde gl.& Doct.in d.cle.pastoralis, per
Bal.in l.j.C.de bo.liber.ꝑ Bal.in l. si ita, §.
fi ff.de lib.& posth.uide no.in l.cum filius,
ff.de uer.obl & do.Nel.in d.tract.banni.in
2.t.ꝑe, in q.32.An aũt in tali confiscatione
veniãt bona ꝑsentia vel futura, ẽt adde do.
Nel.in d.tract.bann.in 2.t.ꝑe post bannum
perfectum, in 18.q. qui allegat oĩa bona q̃
possunt allegari, s.dicta Guil & Odof.Alb.
de Rosa.in q.statutorum, & Bar.gl.& alio-
rum, ibi uide, & tex.gl.Doct.& Ang.in l.2.
C.de bo.dam.& dicam ĩ.ubi etiam d.Ang.
tangit istam quæstionem principaliter.

18 *Publicatis bonis alicuius, in illis reperiebatur*
domus, quæ ex forma statuti propter delictum
debebat destrui, sed erat alteri data in pignus,
an destruetur.

18 ANGE. † Quæro, si in bonis publicatis
erat

erat domus quæ ſm formā ſtatuti ꝑꝑ delictum debet deſtrui, an deſtruatur ex eo ꝙ alteri data ſit in pignus. Iac.de Are. mouet iſtam q. in l.j.§ ſeruū, ff.ad Sill.& ibi ꝑ illū tex.dicit ꝙ ſic.ſed Bar.& Bal.tenent contrarium, facit quod no.Cy.& Bal.in l.pignus, C.de pig.act.Lud.in d.§ ſeruū, dicit diſtinguendum, aut creditor habuit prius illā domum in pignus,& p̄feratur fiſco, qui licet tacitā hypothecā habeat, iuxta gl.ī l.reſcriptū, ff.de pac. & no.Bar.in l.poſt cōtractū, ff.de dona. tñ ꝗa eſt poſterior ille creditor p̄feretur, vt l.ſingulariter, & l.ſpecialiter, ff.qui pot.in pig.hab. dicit tñ, ꝙ ſi ex cemētis poſſit ſatisfieri creditori, tunc ſit vera opi.Iac.de Are.quinimo dicit, ꝙ fiſcus debet ſoluere creditum ſuū & cōſequi domū, vt l.res q̄, §.res autē ff.de iur.fiſ. & de hoc vide Bal.& Ang.in d.l. pignus,& Alb.in ſuo opere ſtatu.in 4.par.in illa q. an vxor poſſit ꝓ ſua dote defendere, ne domus mariti de-
a ſtruatur, *a* & dicit ꝙ ſic, tāquam domus ſit ſibi hypothecata, & omnibus præferatur, qđ tamen intellige, vt ſupra dixi in eadem gl.verſ.quæro quis poſſit impedire &c.

ADDITIO.

a ¶ Deſtruatur. *Adde quod idem dicit Roman.in conſ.128. Ber.*

AVG. Tu aūt in hac materia adde Sal. in d.l.ſi pignus, C.de pig.act. ꝗ faciens mētionem de hac altercatione inter Ia.de Are.& Bar.ſaluat vtroſq;, ꝙ in diuerſo caſu loquātur,& ibi vide Alb.ꝗ ponit caſum, qñ econuerſo, ꝙ bona alicuius debeāt deuaſtari,& ille reus hēbat res alterius noīe pignoris. Et in quātū in hac materia do.Ang. hic allegauit Alb.de Roſa.in 4.par.ſtatu.in q. an vxor pro dote ſua poſſit defenſare, ne domus mariti deſtruatur: addatis ꝙ errauit d. Ang.ꝙ Albe.ibi in 4.par.hoc non dixit, ſed eſt in 3.par.ſtat ꝗ ponit iſtam q. de vxore, in q.7.Sed miror de iſto Doct.qui poſtquā facit ꝓfeſſionē, ꝙ vidit Alb.de Roſ.ignorauerit dicta Alb.de Ro. in indiuiduo in iſta q.in ꝓprijs terminis, quā poſuit in 3.parte ſtat.q.14.q̄ inci. item q̄ro ſi ex forma ſtatuti bona creditoris debeant deuaſtari,& homicida pignorauerat añ domū ſuā, an illa deuaſtabitur, & ibi arguit ad partes pro & contra multum eleganter, tandem dicit, ꝙ opinio Iac.de Are. procedet de iure vbi ex deuaſtatione integre poſſet ſatisfieri creditori, aliàs non poteſt deuaſtari in præiudicium creditoris, per d.l.j.C.de pœ.fiſ.credi. præfer.lib.10. & dicit, ꝙ iſtam opin. tenet Ray.de For.in d.l.j.§.ſeruus pignori.

19 *Guaſtum ſi debeat fieri in bonis delinquentis propter delictum, an debeat fieri in fructibus quos coluit quidam colonus.*

20 *Bona omnia ſua ſi deuaſtari debeant propter delictum an deuaſtabuntur fructus, qui ſunt pignorati vel venditi*

19 ANG. † Quid aūt ſi ꝑꝑ delictū dēt fieri
guaſtum in bonis delinquētis, an debeat fieri in fructibus quos coluit quidā colonus?
& vī ꝙ ſic, vt l.apes, §.iure cōſtat, ff.de fur.
& l.cū in plures, §.meſſem, ff.loca. cōtrariū
tñ tenet Bal.in dicto loco, quia delinquens
dēt taliter puniri, ne colonus innocens pu-
20 niatur, vt l.2.de his qui latro. † Quid ſi pi-
gnorati ſunt vel venditi oēs fructus, & ꝑꝑ delictū debeant oīa bona ſua deuaſtari, an tales fructus deuaſtabunī? Alb.in dicto loco tenet ꝙ nō, ꝑ tex.notabilē, in l.venditor, §.j.de bo.au.iud.poſ.ſed Lud.in d.l.j.§.ſeruū, ff.ad Sill.dicit ꝙ hoc nō credit verum in vēditione, ꝑ tex.in l.ſi fundum quē, ff loca. vbi publicatis bonis fundus venditus ꝑꝑ paſſā publicationem, nō tñ traditus in publicatione venit, reſtituto tñ p̄tio emptori.

AVG. Tu autē in hac materia adde Sali. in l.ſi pignus, C.de pig.act. qui tenet ꝙ iſti coloni rōne fructuum nō poſſunt impedire talem deuaſtationē ꝑꝑ delictum malefactoris, quia non habent ius in re. Et vltra omnes latiſſimè examinauit iſtam materiam Gand.in tract. malefi.in q.84.in q.incip.an fructus pendentes in poſſeſſionibus homicidæ locatis colonis debeant deſtrui, & ibi concludit ipſe pro ea parte quam coloni debebant percipere, ſecundum conſuetudinē regionis, pro illa parte poſſeſſiones non debent deuaſtari, ibi uide arg.l.ſi fundus, ff.loca.& l.nihil, §.fi.ff.de adult.

21 *Bona alicuius ex delicto ſi debent publicari, ex forma ſtatuti, domus deuaſtari, ſi iſte habeat turrim cōem cum alio, quid faciet magiſtratus.*

21 ANG. † Et tene menti, ꝙ ſi ex aliquo delicto bona debeāt publicari, ex forma ſtatuti, domus deuaſtari, ſi delinquēs habeat turrim cōem cum alio, pōt Poteſtas ſiue magiſtratus loci ꝗ condemnauit delinquētem, cōmittere executori ꝙ dictā turrim diuidat cum

cũ ſuo cõſocio,& partẽ ſuperiorẽ capiat, & poſtea deſtruat,an ualeat talis diuiſio & deſtructio. dic ꝙ ſic,vt no.Bar. ĩ l.cũ alicui,ff. de ne.geſt. quia talis magiſtratus potuit dare curatorem bonis nẽceſſario diuidendis, & ſic potuit facere alienationẽ neceſſariã, vt l.j.ff.de fun.do.igitur &c.

AVG.Tu aũt in hac materia,adde Doc. maxime Raph.in d.l.cũ alicui. & §.oĩno vide Gan.in tra.male.in q.85.inci.Itẽ quærit aliqs cõmiſit delictũ ꝑꝑ ꝙ oĩa eius bona, vbi uult, ꝙ ſi põt fieri ſeparatio ſine læſione alterius partis, fiet tũc ſeparatio,licet referat Odof.ĩdiſtincte voluiſſe ſemper diuiſionẽ eſſe fiendã,qa non dẽt alteri per alterum iniqua conditio afferri.l. ſancimus,C. de pœ.Sed oĩno vide pulchra uerba Alb. de Roſ.in q.ſtat.in 3.par.q.46.& in d.3.part. 47.& 48.vbi habebis veram deciſ.iſtius q.

22 *Sñia lata contra homicidã, an habeat effectum confiſcationis bonorum, & executionem paratã contra hæredes abſque alia probatione.*

22 ANG.† Et ſic bene aduertas ꝙ gl.in l.in cognitione,ff.ad Sill.q̃ ibi ſequitur Bar. determinat, quia ſñĩa lata cõtra homicidã habet effectũ confiſcationis bonorum, & executionem paratã cõtra hæredes abſq; alia probatione,ſed Bal.in l.1.C. vbi cau. fiſ.tenet cõtrariũ per l.denunciaſſe,§.conquerit, ff.de adul.vñ Bar.dicit, habet locũ quãtum ad ordinẽ,non quantũ ad ipſos conueniendos ſine probatione. Sed Lud.in d.l.in cognitione, dicit ꝙ ſi quis vellet tenere opin. Bar. poſſit rñdere ad d.§.cõqueritur,ꝙ non ꝑiudicat ſñĩæ æque principali. Sed iſta qõ. loquitur,qñ ꝑiudicat hæredib.in cõſequentiã,ut in acceſſorijs,tñ pro Bal.alle.l.à ſñĩa. ff.de app.ubi etiam in conſequentiam alijs nõ ꝑiudicat ſi ſit lata cõtra homicidam hæredibus præſentibus & ſcientibus.

AVG.Tu autẽ in hac materia; adde pulchra verba Bal.quę poſuit in l.iuris,C.qui. res iu.nõ no.qa ibi in illo tex. dr̃ ꝙ in crĩa. lib.ſñĩa lata cõtra unum alij non ꝑiudicat, a ſtatim Bal opponit ibi de l.in cognitione. ff.ad Sill.& ibi not. vbi hr̃ ꝙ ſi teſtator fuit occiſus à familia,& quidã tertius accuſauit occiſores, hæres aũt neglexit ꝙ condemnatis occiſorib. vñr hæredes cõdemnati in cõfiſca.hæreditatis, & ſic ſñĩa contra alios lata habet effectum bonorum confiſcandorũ contra alium, vñ Bal.dicit ibi, ꝙ d.gl.in d. l.in cognitione,q̃ ſequitur ibi Dy.ꝙ ordo, & pœna, ita erat ordinata expreſſe in lege. vñ nõ eſt recedendũ a l.aliàs ſecus.ſed dicit Bal.in d.l.iuris.ꝙ Ia.Bu.dicebat, & bene ꝙ ĩ i hæres ſcriptus fuit citatus, aliàs ſi ipſo ignorante hoc factum fuiſſet, ſñĩa bonorũ confiſcãdorum non poſſet mitti executioni contra ipſum. Iac.de Aret. dicebat, ꝙ imo oportet nouã ſñĩam confiſcationis bonorũ ferri.& idẽ Cy.Sed vide ibi oĩno Bal.multũ ſubtiliter loquentẽ & ponẽtẽ ſuã opi. ĩ d.l. iuris.& multũ mihi placet ſñĩa Bal.ibi. Ad de Mod.in l.ſępe,ff.de re iu. Et in hac materia vide ꝙ voluit Sal.in l.1.ĩ prin.C. de his qb.ut ind.q ponit intellectũ ĩ d.l. in cognitione,& pulchre ꝑ Sal.ĩ d.l.j.C.ubi cau.fiſ.

23 *Accuſatio contra homicidam quæ durat viginti annis,qtuanto tempore durat quantum ad effectum confiſcationis bonorum.*

23 ANG.†Quæro, licet accuſatio cõtra homicidã durat viginti annis de iure,ut l.querelã, C.de fal.quanto aũt tꝑe duret quantũ ad effectũ confiſcationis bonorũ? dic ꝙ durat quinquẽnio tm̃, ut eſt caſus in d.l.in cognitione. ꝙ dicit Ange. ĩ. i fore mirabile,ꝙ intellige, ſm annos ante accuſationem finitã cõtra homicidã, ſed poſt eã finitã põt fiſcus agere contra hæredẽ ciuili actione petitio.hære.ut l.1.C.de his qui.ut indi.& durat per 10.annos,ut l.Caius,ff.ad Sill.

AVG.Tu autẽ in hac materia adde,quæ a dixit Bal.a in l.3.C.qui res iu. non no.quia dixit ꝙ cã confiſcationis bonorũ debet exequi intra quinquẽniũ, hoc verũ inter hæredes extraneos, ſed ſi hæredes eſſent de numero eorũ qui occidendo teuerẽtur l.Pompeia de parri.tunc intra 20.annos durat effectus cõfiſcãdorũ bonorũ,qa ſeuerius agitur cum hæredib. ſanguinis q̃ cum alijs in iſta negligentia puniẽda. & dicit ꝙ de hoc eſt caſus nota.in d.l. in cognitione, de qua materia ibi uide gl.Bar.Bal.& Mod.

ADDITIO.

a ¶Bal.in l.3. *Adde,hoc dictum Bal.refert & ſequitur Fran.de Are.in conſi.60.Ber.*

---

24 *Bona ſi intelliguntur confiſcata ipſo iure ꝑꝑ aliquod enorme delictum, vel ꝑ formã iuris, vel ſtatutorum, an fructus oẽs intelliguntur confiſcati a tempore cõmiſſi delicti citra, & quid ſi confiſcatio debeat fieri per ſententiam iudicis.*

24 ANG.Et bñ aduertas ꝙ ſi bona intelli-

gũtur cõfiſcata ipſo iure ꝑꝑ aliqđ enorme delictũ, vel ꝑ formã iuris vel ſtatu torũ,tũc intelligunť ẽt cõfiſcati oẽs fructus a tꝑe cõ miſſi delicti citra.Secus aũt ſi dicta cõfiſca tio dẽt fieri ꝑ ſnĩam iudicis,quia tunc non veniũt fructus,niſi à tꝑe late ſnĩę.ita dicit gl.ſing.in Auth.de ince.nup.in princ.

AVG.Tu.adde ꝙ illã gl in Aut.de ince. nup.approbãt Ia.de Bel.Bar.& Ang.ibi,& Pe.de Anc.in c.felicis.ext.de pę.in 9.col.li. 6.Itẽ adde ꝙ põt eẽ ꝙ fiſcus iure cõfiſcatio nis habebit bona alicuius,& nõ ipſo iure, & tñ habebit fructus ẽt ante ſnĩã,vt ẽ tex. gl.Bar.Bal.& Sal.declarat ibi ĩ l.1.C.de his qui.vt ind.& declarat Bar.in l.eum q.ff.de his qui.vt ind.nã ſi quis nõ vẽdicat mortẽ defuncti ipſo iure,fiſc⁹ hẽt bona, & tñ lata ſnĩa fiſcus habebit illa bona cum omnibus fructibus à die negligentiæ citra , ſecus in vſuris,ita uolunt Doct.per illũ tex.in d.l.1.

25 *Condemnatus eſt aliquis in mutilatione membri,uel bannitus,& eius bona ſunt publicata, an intelligatur tantum de bonis præſentibus, an etiam de futuris.*

25 ANG.† Quæro,aliquis eſt cõdẽnatus in mẽbri mutilatione,vel bannitus,& eius bona ſunt publicata , an intelligať tñmõ de

a p̃ſẽtibus,vel ẽt de futuris,*a* dic vt ſupra dixi,q̃a eſt gl.ſing. in l.nã ad ea. & ibi Bart. Ang.& Im.ff.de cõd.& de.& not.Bar.ĩ l.1. in fi.ff.de bo.dã. Et ſic ſi aliquid in futurũ acq̃rit,nõ intelligiť cõfiſcatũ,imo ꝓ ſe acq̃rit,vt l.ſi tibi mãdauero.§.is cuius.ff.man. de hoc tñ vide Bar.in l.ſi finita.§.ſi de vecti galib.ff.de da.inf.& ibi Ang.& Im.vide oĩ no.l.2.C.de bo.ꝓſc.& ꝙ ibi not.gl.& Doc.

AVG.Tu autem in hac materia adde, q̃ dixi.ſ in hac ead.gl.ĩ addi.in illa q. quæ ĩci.Et no.ꝙ facta dicta publicatione.& vide Bal.in l.fi.C.quę res pig.ob.poſ.& Bar.in l. certa forma.C.de iu.fiſ.& Ia.Bu.ĩ d l.is cuius vide Mod.poſt Bar.in l.ſi victũ.ff.de re. iu.& no.in l.1.C.de hær.inſti.

26 *Sententia dicens, & eius bona publicamus ,in quo differat quo ad effectum a dicente , & eius bona ſunt publicanda.*

26 ANG.† Etiã diligẽter aduertas ad verba ſnĩæ,nã ſi dixit, & eius bona publicamus , ſtatim dicta ſnĩa hẽt, & trahit ſecũ executionẽ,& in fiſcũ trãsfert ipſo iure dñiũ, vt no.in l.duob.§. idem ſcribit.ff.ꝓ ſoc. ſecus aũt ſi iudex in ſua ſnĩa dixerit,& eius bona ſunt publicanda,q̃m talis ſnĩa nõ trahit ſecũ executionẽ,ſed aliã publicationis ſnĩã ex pectat,vt l.j.C.ſi adu.li.& illa sũt verba Bal. in princ.vñ tu iudex ſemꝑ in ſnĩa dicas,& eius bona publicam⁹,nõ aũt dicas declaramus eius bona publ.&c. vt patet ex p̃dictis.

AVG Tu aũt ĩ hac materia adde, q̃ dixi ſ.in gl.q̃ inci. & caput à ſpatulis amputeť in illa q.q̃ incip. quæro ſi ſtatuto caueť ꝙ vlti.mẽſe,& late dixi poſt oẽs Mod.ĩ l.1.§. ſi quis ita.ff.pe ver.obli.vbi feci mentionẽ de doct.Bar.in d.l.1.C.ſi aduc.li.dic vt ibi.

27 *Damnato filiofa. & publicatis eius bonis , an intelligatur publicatũ eius peculium , & ſi bona patris ſunt publicata , an erunt publicata peculia profectitia filiorũ,& an damnato patre crimine læſa ma.intelligatur publicatũ beneficiũ eccleſiaſticum filij uel eius præbenda.*

27 ANG.†Quid ſi filiusfa. dãnatur, & eius bona publicanť, an intelligatur eius peculiũ publicatũ?gl.ĩ l.1.ff.de bo.dam.dicit ꝙ ẽt peculiũ caſtrẽſe nõ intelligiť publicatũ, de quo in l.3.§.ſed vtrũ.cir.fi.ff.de min. & no.plene Bar.Ang.& Im.in d.§.ſi de uecti. ubi no.Bar.hic ꝑ l.3.C.de bo.da.ꝙ publicatis bonis filij,non intelligitur publicatũ peculiũ aduẽtitiũ,ẽt quo ad ꝓprietatẽ q̃ erat

b ipſius *b* filij.Et ecõtra,ſi bona patris sũt publicata,an intelliguntť publicata peculia ꝓfectitia filiorum,& ibi determinat ꝙ nõ,ꝑ text.in d.§.ſed utrũ.in tñ ꝙ ſi pr̃ in crĩe lęſę maie.eſſet cõdẽnatus,nõ intelligiť publicatũ beneficiũ eccleſiaſticũ filij,uel ſua p̃bẽda,imo filio reſeruãdũ eſt,ut no.gl.ĩ cle.paſtor.de re iu.& Im.ĩ l.cũ fili⁹.ff.de uerb.ob.

ADDITIONES.

a ¶Futuris.*Adde d.Alexan.in conſ.88.in 3.Ber.*

b ¶Erat ipſius.*Adde tu,& uide Panor.in conſi. 56.in j.uol.ubi tenuit ꝙ etiam ſit inter patrem, & filium proceſſit compromiſſum, & fuerit laudatum,ꝙ de bonis in quibus pater habebat uſũ fructum filius poſſit libere diſponere,ꝙ tamen ſi bona publicẽtur ,talis diuiſio non præiudicat,& uide Mod.in d § ſi de uectigalibus.Ber.*

AVG.Tu aũt ĩ hac materia adde,ꝙ iſta eſt maxima altercatio inter Doc. & iſte bonus Doc.ita ſuccinte loq̃tur . Et addatis ꝙ Pa. de Ca.in d §.ſi de vect.tenet opi.Bar.ut nõ cenſeatur publicatũ peculiũ ꝓfectitiũ.Ro. uero ĩ d.§.ſi de uectig.tenet ꝯtrariũ,ꝙ imo peculiũ caſtrenſe cenſeatur eſſe publicatũ, alle.

all. Ang. hoc voluisse, ĩ l. si filius. ff. de dã. inf. & all. Spe. in ti. de feu. §. qm̃, ver. 4. Sed nõ reperitur ꝙ Spe. hoc dixerit, & multas rõnes adducit Ro. ꝓ opi. Ang. Imo. in d. l. si filius, tenet opin. Bar. sed Bar. in l. 1. ff. de bo. dam. in gl. magna approbat illã gl. ibi, & dicit Azo in sum. ita tenere, vt non censeatur peculiũ castrẽse publicatum, & cõcordat Io. An. in add Spe. in ti. de acc. in 3. par. in fi. ĩ add. in c. vt intra certum tp̃s, & prope med. illius addi. idẽ Gui. de Cu. in d. l. 3. §. sed vtrũ, ff. d' mi. & Bal. in l. si filius, ff. de his qui sunt sui vel ali. iu. & Cy. Pe. & Bal. Ang. & Sal. ĩ l. 3. C. de bo. dã. istud affirmãt, licet referant Ia. de Are. cõtrariũ tenuisse. Idẽ in peculio aduẽtitio dñt Doc. Et cũ opi. Bar. trãsit Imo. in l. cum filius, ff. ver. ob. & vide q̃ dixerunt Ang. & Imo. multũ elegãter in d. l. si filius, ff. de dam. inf. ꝙ si filius hr̃et peculium ꝓfectitiũ cum expressa ptãte donandi, & dissipãdi, & dispensandi tale peculiũ, nõ põt publicari, sensit Bart. in d. §. si de vectigalib. & Bar. in l. j. ff. de bo. dam. & Bal. in l. executorem, in 12. col. C. de exe. rei iu. & Gui. de Cu. in d. l. 3. §. sed vtrum, & Sal. ĩ l. si filius, C. de bo. dam. & licet Mod. in d. §. si de vect. multũ ꝓlixe, multa trãscripserint ibi in isto passu, q̃ breuius poterãt dici. Tñ vltra ipsos alleg. d. Nel. late tetigisse istã difficultatem in suo trac. bann. in 2. temp. post bannum perfectũ, in 25. q. vbi d. Nell. ibi trãsit cum opi. Bar. ĩ d. §. si de vect. in peculio ꝓfectitio, & aduẽtitio, & in peculio castrẽsi exp̃sse determinat cõtrariũ, & multum elegãter, subtiliter, & clare loquit ibi, & sequit expresse opi. Ang. in d. l. si filius, & dicit opi. Ang. esse veriorẽ. Adde Alb. de Ro. in 3. par. sta. q. 12. vbi exp̃sse tenet cõtrariũ, ꝙ peculiũ castrense nõ veniat in publicatione bonorum, idẽ dixit in d. l. si filius, & vide Sal. in l. j. C. de bo. li. & ibi vide Alb. in d. 12. qui ponit quid econtra si bona patris sunt publicata, an censeatur ẽt publicatum ꝓfectitium peculiũ filij, de hoc vide d. Nell in d. trac. in 2. par. vbi s̃. in 22. q. & adde gl. in hac materia in c. satis peruersum, 56. dist. quę dicit ꝙ propter delictum patris, filius non perdit beneficiũ ecclesiasticum, & ibi vide Doc.

28 Damnata matre, & eius bonis publicatis, an filij debeant aliquid habere.

28 ANG. † Quid si mater damnetur, & eius bona publicentur, an filij debeant aliquid hr̃e, dic ꝙ non, vt est text. & ibi gl. & Doc. in l. de bonis matris, C. de bo. damna.

AVG. Tu adde ꝙ omnes Doc. indistinctè in locis s̃. alle. approbant istã cõclusionem, & vide Sal. ibi in d. l. de bonis, remittentem se ad dicta in l. fi. C. eo.

29 Damnata vxore & eius bonis publicatis, an intelligatur dos publicata.

29 ANG. † An vxore dãnata si eius bona publicent̃ intelligat̃ dos publicata? dic si hoc est dissoluto mr̃imonio, & sic in vidua, clarum est ꝙ publicãtur, vt l. si constante, in fi. & ibi Doc. ff. sol. ma. aut constante mr̃imo. & non publicãtur, nisi in quinq; casib. vt l. quinq; legib. ff. de bo. dã. si aũt maritus debeat ex pacto vel statuto lucrari partem dotis, agat postea cõtra fiscũ, & summatim ꝓbet mr̃imoniũ, dotẽ, & pactum, vel statutũ producat, & consequetur a fisco partem lucri prædictæ dotis, ita dicit Bar. in d. l. quinque legib. per l. dos, §. a reo, ff. de iu. fis.

AVG. Tu aũt in hac materia adde d. Nel. in d. tra. bãn. ĩ 2. tẽp. post bannũ ꝑfc. in 28. q. q dicit ꝙ ista est cõis opin. ꝙ indistinctè sol. mat. dos publicat̃. Si vero constãte mat. est altercatio inter gl. & Dy. sed dicit ꝙ opi. Dy. est approbata a Ia. de Are. & a Bar. ĩ d. l. quinq; leg. & ipse ẽt i i eã sequit̃, & ibi in prox. seq. q. ponit illã difficultatem, qñ vxor bannita est ꝑ ꝑ adulteriũ, possit maritus ad dotẽ conueniri, vide ꝑ Alb. de Ro. in 3. par. sta. q. 4. 5. & 6. & ibi vide si est factum pactũ de dote lucranda, & Pe. de Anc. in c. decreuit. de hær. li 6. An autẽ in p̃iudicium pr̃is publicabitur dos talis filiæ, vide q̃ dicunt Doc. in d. §. si de vect. in l. si finita, ff. de dã. infe. per tex. in auth. qui contra, C. de inces. nup. qui dicunt ꝙ non examino nunc, quia iste Doctor nõ examinat hic istum passum.

30 Bona damnatorum an reseruentur filijs, & episcopi debent applicare bona damnatorum camera apostolica, non autem sibi nec sua curia.

31 Damnatus si tantum perdat bona, an reseruentur filijs.

32 Bona contumacis etiam hodie omnino extãtib. liberis annotantur, & per talem annotationem perduntur.

33 Damnato perdente tantum statum, tunc iura antiqua remanent incorrecta.

34 Damnato perdente statum, vel ciuitatem, vel libertatem, aut uitam, an bona reseruentur filijs.

35 Damnato perdente vnam tantummodo partem

bonorum, vel cōdemnato in aliqua pecunia, tūc
iura vetera remaneant incorrecta.
36 *Statuto cauetur quòd bona homicidæ publicari*
debeant reseruata parte filijs, an ex illa parte de
bent alere patrem, & si damnatur quis ex for-
ma statuti ad mortem, an in consequentiam ve
niunt bona, si non habeat descendentes neq; tran
suersales, vel applicantur alijs coniunctis vsque
ad decimum gradum.
37 *Damnatus ad mortē extra ordinem ex forma*
statutorum perdit factionem testamenti, tamen
non habebit locum auth bona damnatorum, sed
etiam omnes agnati vsq; ad decimum gradum
succedunt ab intestato.
38 *Damnatus secundum formam iuris cōis de cri*
mine capitali, licet patiantur publicationem bo-
norum, secus tamen si quis est bannitus in perso
na ex forma statutorum pro crimine capitali.
30 ANG.† Et ꝙ bona dānatorū hodie reser
uent̄ filijs, ₤m auth. bona damna. Fallit in
a crīe *a* lęsæ mai. ut l. quisquis, C. ad l. Iul. ma
ie. aduertas tñ ad id qđ no. Bal. in d. auth.
bona dānatorum, ꝙ epi hodie faciūt condē
nationes, & sibi & suæ curię applicāt cōdē-
nationes, & bona dānatorum, cum debeant
applicari cameræ apostolicæ, & sic male fa
b ciūt, ꝙ no. *b* vt scias opponere cū occurrerit
de facto. Pro plena declaratione an bona dā
c natorum publicent̄, *c* vide gl. & Bart. in l. j.
ff. de bo. dā. & Bal. in ti. de pa. te. c. 1 in prī.
& Bal. in auth. bona dam. C. de bo. dam. &
ibi Ang. & Sal. & Ang. ī Auth. vt nul. iu. §.
31 fi. Et conclude ₤m Bal. & Ang. †aut dāna-
tus perdit bona tm̄, aut statum, & nō bona,
aut dēt ꝑdere statum, uel ciuitatē, vel uitā,
autnō perdit statum, neq; bona, sed cōdem
nat̄ ad aliq̄ partēpecunię, vel bonorum, pri
mo casu qñ damnatus perdit tm̄ bona, tūc
indubitāter bona damnati filijs nō reseruā
tur, sed cōfiscant̄, aliàs ex isto delicto nulla
pœna applicaret̄ fisco, & ꝑ conñs non pu-
niretur crīaliter, ut in Auth. de ince. nup. in
32 princ.† Ex quo infertur ꝙ etiā hodie bona
contumacis non extātib. liberis annotātur,
ꝗa per talē annotationē ꝑdunt̄ bona, aliàs
non esset alia pœna ipsius contumaciæ, &
33 sic, ti. de requir. reis, nō est correctus.† Secū
do casu qñ perdit statum & nō bona, tunc
iura antiqua remanēt incorrecta, vt l. rapto
res. C. de epi. & cle. & l. 1. ver. si quidē, C. de
34 rapt. vir. †Tertio casu qñ ꝗs debet perdere
statum, vel ciuitatē, vel libertatem, vel vitā,
tunc habet locum dist. d. auth. bona damn.
vt bona reseruentur filij, vt ibi, ꝙ etiā tenet
ibi Ang. ₤m Ia. Bu. ꝓcedere, qñ pęna confi
scationis venit in consequentiam pœnę ꝑ-
sonalis: exēplū in deportato, ut l. 1. C. de bo.
dam. & l. deportatorū. C. đ pę. Sed vbi bona
olim confiscabantur expresse non in conse
quētiā, vt contingit in relegatis ꝗ ciuitatē
non ꝑdunt, & sic nō moriunt̄ ciuiliter, nec
naturaliter, tūc iura antiqua de publicatio
45 ne loquētia nullaten⁹ sunt correcta. † Quar
to casu qñ perdit tantummodo partē bono
rum, vel condēnatus est in aliqua quantita
te, tunc iura vetera remanēt īcorrecta. Et si
quis dānatus est ī mille, existētia liberorum
nō posset istā condemnationem impedire,
36 ita dñt p̄dicti Doc. † Quæro statuto cauet̄,
ꝙ bona homicidæ debeant publicari reser-
uata parte filijs, an illi filij ex ea parte de-
beāt alere partē: dic ꝙ non, vt est tex. not. in
Auth de pa. te. & eius vio. c. 1. §. si hēt, ita di
cit Bal. in d. aut. bona dāna. & tene mēti ₤m
Ia. Bu. & Ang. in d. auth. bona dāna. ꝙ si ex
forma statuti ꝗs punit̄ ad mortem, non tñ
d conñtiā veniunt bona, ēt si dānatus nō ha-
bet descendentes neq; trāsuersales, *d* imo il
la bona applicantur alijs coniunctis vsq; ad
decimum gradum, & alł. rōnem, ꝗa oīs dā
natus quantumcunq; de crīe publico ex for
ma statuti dr̄ damnatis ex lege priuati iu-
dicij, & damnatis tali l. non auferuntur bo
na nisi caueat̄ expresse, quod no. dic ut ibi.

ADDITIONES.

a ¶Fallit ī crīe. *Adde tu & vide Cæ. i cōs. 27. B.*
b ¶Quod no. *Add. & vide Old in cons. 17. B*
c ¶Publicentur. *Adde tu & vide Cep. in cons. 22. & Io. de Ana in cons. 59. Ber.*
d ¶Trāsuersales. *Adde de hoc ꝑ Bar ī cōs. 157. B*

AVG. Tu aūt in hac materia adde q̄ di-
xit Bal. in d. l. 3. C. si pen. app. mors īter. ꝗ ꝑ
gl. in l. 2. C. ꝗ test. fa. pos. dixit, ꝙ qñ quis dā
natur ex crimine, ꝙ non enumeratur inter
publica crīa, bona non cōfiscantur, & idem
dixit Bal. in ti. de pa. Const. in vers. crimina
li. ubi dixit, ꝙ si fur damnatus est pro fur-
to ad mortem, & sic ꝑ crīe priuato, eius bo
na non publicant̄. Et ideo dixit Bal. in d. l.
2. C. ꝗ test. fa. pos. ꝙ si quis non de iure cōi
est damnatus ad mortem, sed damnatus est
ad mortem vigore statuti, tunc bona nō pu
blicātur, & isto casu hēbit locum, aut. bona
damna-

dāna.ſed ſuccedāt tali dānato omnes ſucce
dentes ab intaſtato in infinitum ẜm ſubſti
tutionem iuris cōis,& hoc approbāt Ang.
& Sal.in d.l.2.licet Pa.de Ca. ibi teneat cō
trariū,licet ipſe Pau.de Ca.cōtarariū tenue
rit in l.eius q.§.j.ff.de teſt.allegās Bal.in d.
l.2.C qui teſt.fa.poſ.& dicit ꝙ ex hoc dicto
37 colligit,† ꝙ licet qñ quis ꝑ delicto eſt ca-
ptus ex forma ſtatutorū, eſt cōdēnatus ad
mortē,q̄a ꝑ prīo furto ſtatutū cōdenat ad
mortē,ꝙ ē cōtra eius cōe,talis codēnatus ꝑ
dit factionē teſtamēti,& eius teſtm̄ añ vel
poſtea factū, nō valet,tñ non habebit locū
auth.bona dānat.Sed oēs agnati ēt vſq; ad
x.gradū ſuccedēt ab inteſtato. & hoc tenet
Bal.in l data opera,C.q acc.in 13.col. & ip
ſe Bal.hoc affirmat ī l. 3.C.ſi pē.app. mors
inter. vbi dicit ꝙ illi qui hodie dānātur ex
tra ordinē ex forma ſtatuti ciuitatis nō effi
ciant ſerui pęnę,& poſſunt relinquere hæ
redē ex teſtō & ab īteſtato,& ceſſabit in eis
diſpoſitio auth. bona dāna. & ita al. Spe.
hoc voluiſſe,& vide Bal.in l. j.in antep.col.
38 C.de hæ.inſt.qui dicit, ꝙ †licet iſte q ẜm
formā iuris cōis ē cōdēnatus de crimine ca
pitali,patiat pęnā publicationis bonorū.
Tñ ſecus eſt ſi q̄s pro crīe capitali eſt bāni
tus in ꝑſona ex forma ſtatutorū dicētiū,ꝙ
accuſatus vel inquiſit⁹ de aliquo crimine,ſi
fuerit cōtumax,habeat ꝑ cōfeſſo, & ponat
in bāno,nā poſtq̄ ſtatutū nihil dicit de pu
blicatione bonorū, nec nos debemus il-
lud ſupplere,& hoc eſt de mēte Cy. & Sal. ī
d.l.j.ī fi C.de hę.inſt.& iſtud de bānito reaſ
ſumpſit Bal.in c.j.in prī. de pa.ten.& Bal ī
l.fi.C ſi a nō cōp.iu.in fi.& Bal.ī l.Gallus,
§.& q̄d ſi tm̄,ff.de li.& poſt.& in d.l.ei⁹ q.
& ibi Imo.& Pe.de Anc.in rep.c.canonum
ſtatuta.ext.de conſt.in ver.q̄ro vlterius ſi a-
liq̄s.& ꝑ Bal. & Ang.in l.ſi q̄s filio, §.irri-
tū,& §.eius,ff.de iniu.teſt.& ꝑ Ang.late in
diſ.inci.duo adinuicem , vbi declarat qūo ī
ꝓpoſito debeat intelligi gl.Inſt.q.mo.ius
pat.po.ſol.in §.relegari,dū gl.dixit interdū
bona bānitorū publicari de iure,vel de cō-
ſuetudine,& ꝑ Imo.in l.q̄a a latronib.ff.de
teſta.§.j.& ꝑ Io. An.in add.Spe.ī ti. de īſt.
edi.§.compendioſe,in add.inci.ꝑ hāc l. &
ibi tenet ꝙ imo ſi q̄s eſt bānitus ex tali cri
mine ex quo ḋ iure cōi ḋbuiſſet deportari:
vel in metallum dānari, vel alia pęna ꝑ q̄
de iure ſeq̄ dēat tacite publicatio bonorū

intelligunt bona hoc caſu tacite confiſca-
ta,& vide Mod.optime diſtinguentes & cō
cordantes opi.in d.l.2.C. q teſta.poſ.& ad-
de in iſta materia dicta Alb.de Ro.ī 3.par.
ſtat.q. 18.q̄. inci. Item q̄ro , an hodie ſint
correcta.Nā iura loquentia de publicatio-
ne bonorum.ꝑ auth. bona dāna. C. de bo.
dā.& dicit Alb.ꝙ Cy.placet opi.all.ibi no.
licet non ſit ſine violentia literæ , q̄ eſt in
Aut.de ince.nu. & iō refert ibi Al.de Roſ.
verba Pe. q dixit,aut bona adimunt tacite,
ꝑ l.eo ipſo ꝙ q̄s eſt cōdēnatus, tūc olim ve
niebat fiſcus, hodie veniunt uenietes àb in
teſtato ẜm formā d.auth.bona dā.Aut bo-
na exp̄ſſe ꝑ ſnīam adimuntur,& tunc obti
net d.Auth.de ince. nup. & hæc vera in cō
fiſcatione omnium bonorū,& dicit ꝙ iura
non ſunt correcta, q̄ loquuntur de publica
tione partis bonorū,& dicit Alb.de Ro ibi
ꝙ illa opi.all.eſt intelligēda in caſib.in q-
bus olim bona publicant, nō aūt ītelligas
ꝙ bona cuiuslibet delinquentis publicent
eo caſu quo q̄s retinet ciuitatē, licet gl.ali-
ter voluerit,ꝙ ē falſum ẜm Dy.nā d.auth.
bona dāna.facta fuit vt nō ſolū corporales
ſed ēt pecuniariæ pęnę mitigarent , vt di-
cit litera exp̄ſſe in corpore,vñ ſumitur,nō
ergo dēt pęnarum exacerbatione inducere.
ar.l.legata inutiliter,ff.de le.j.& ibi Alb.po
nit multos caſus,ubi hēt locū d.auth.bona
dā.& ibi dicit ēt qūo ep̄i non hñt ius confi-
ſcādi bona,& reddit rōnē. & vide d.Nel. in
tra.ban.in 2.tēp.poſt bānū ꝑfe.in 42.q.cir.
med. cui applicentur bona clerici,qñ bona
laici ꝑꝑ delictū cōfiſcata eſſent,in illa q.an
bona in alterius territorio ſita cenſeant cō
fiſcata . & de oīb.iſtis uide Pe.de Anc. in c.
cum ẜm.ext.de hær. li.6. ꝙ ibi dicit ꝙ cōi-
ter teneant,ēt circa intelligentiā d auth. bo
na dam. & ibi ponit quid de bonis clerico-
rum,& ponit Alb.in 3.par. ſtatu.q 17.Pet.
de Anc.in c.fęlicis. ext.de pę. in 6. Bal.in l.
j.C.de pri.fiſ. dicit ꝙ ep̄s non habet fiſcum.
Et omnino vide do. Nel. in tract.bannit.in
2.temp.poſt bānum perfe. in 11.q.qui no.
loquitur, & ibi ponit quid in bannitis , an
bona ipſorum publicentur , & tenet opin.
Bal.in d.l. Gallus,§. & quid ſi tantum,ff.de
li.& poſth.& Bal.in c.j.de pa.te. & ita dicit
fuiſſe conſultum & obſeruatum in ma gnis
cauſis , & ibi ponit in quo corrigat iura
antiqua, d.authen. bona damnato . & vide

Doc.& Ang.in d.Auth.de ince.nu.in 2.co. & latiss. oẽs istos casus posuit Ang.in d.authen. bona dãnat. & examinat late omnes s.dictas conclu.& ibi vide ẽt Sal.Ia.de Bel. in Auth.de ince.nup.& in Aut.vt nulli iu. posuit ibi aliqua pulchra,ibi vide.

39 *Crimina quadam ita enormia sunt, ꝙ quam primum commissa sunt, statim administratio, & alienatio bonorum est ipsi delinquẽti interdicta.*

39 ANG. † Et aduertas ꝙ sunt queđã crimina enormia,q̃ quãprimum sunt commissa, statĩ administratio, & alienatio bonorũ delinquẽtis est ĩterdicta,ẽt añ inquisitionẽ & cõdẽnationẽ de delicto factã,vñ si ꝗd interim esset alienatũ etiã bona fide & ti.oneroso,reuocaretur, de quib.criminalib. hr̃ per tex.gl.& Bar.in l.ex iudiciorũ,ff.de acc. Regulariter autem nunq̃ intelligiẽ interdicta administratiobonorũ bona fide,vt d.l.ex iudiciorum,& ibi no.facit ꝙ plene no.Bar.in l.post contractum,ff.de do.& quod no.Cy. in l.si quis post hac,C.de bo.proscri.

AVG.Tu autẽ in hac materia adde quæ dixit Pe.de Anc.in c.cũ ẽm,ext.de hęr.li.6. in prin.ꝗ dixit in j.not.ꝙ regula est ꝙ nemo dẽt priuari ipso iure dñio rerũ suarũ,regulariter.n.ꝑꝑ delictũ ex quo bona veniũt publicãda, delinquens nõ ꝑdit ante sñĩam dñium,nec administrationẽ, vñ alienationes factæ ante & post delictũ, & añ cõdemnationem valẽt,Secus qñ lex priuat statim & ipso iure ipsum delinquẽtẽ de ipso dñio, vt ibi in illis casib.ꝗa tunc alienationes postea factæ veniunt rescindendæ, ẽt si ꝑ mille manus res transisset,& fiscus ẽt nõ restituto pretio vendicabit illas res,ꝙ est verũ, ẽm Io.An.ibi,nisi pretium solutum,vel aliquid loco pretij esset in bonis delĩquentis. Ita voluerunt ibi Io.And.& Pe. de Anc.in l.Imperator,§.fi.ff.de leg.2. An autem ista militent in eo qui cogitauerat facere illa delicta, per quæ ipso iure bona confiscentur,& de materia ibi,vide Doct.in locis alle.per do. Angel.hic , & omnino quæ dicta sunt in gl.(Che hai tradito la tua patria.) in ver.& bene scias quòd quando.

40 *Confiscatis bonis vsuarij,vsufructuarij,feudatarij,emphyteuta,superficiarij, liuellarij, precarij,uel alterius qui habet ius in re,an in publicatione ueniant dicta iura.*

41 *Publicatis bonis domini, an ueniat proprietas rei feudalis.*

40 ANG. † Quid si vsuarij, vsufructuarij, feudatarij,emphyteutæ,vel suꝑficiarij,vel illius ꝗ hẽt ad liuellũ,ꝑcariũ,vel alterius ꝗ hẽt ius ĩ re,bona publicenẽ, dic ꝙ ẽt in publicatione venient dicta iura quæ habent in dictis rebus,& sic fiscus succedit in dicto iure,vt l.si finita,§.si de vecti.ff.de dam.infec.& ibi plene ꝑ Bar.Ang.Rap.& Imo.

AVG.Tu autem in hac materia,adde do. Nel.in tra.bann.in 2.tẽp.in 26.q. ꝗ loquiẽ in vsufructuario,& in q.23.ponit de vasallo,& vide Ang.in l.eorum,ff.ad l.Iu.ma.& de materia ꝑ Pe.de Anc. in c.decreuit, ext. de hær.li.6.ꝗ approbat dicta Bart.in d.§.si de vecti.& Alb.de Ros.in 3.par.statu.q.16. & 17. & de vasallo materiã vide in c.fœlicis,ext.de pœ.in 6.ꝑ oẽs,maxime ꝑ Pet. de Anch.ꝑ Im.in c.j.ex.de feu.& Bal.in c.j.an ille ꝗ interf.fra.dñi sui, & Bal.ĩ l.j.ff.de re.diui.in 4.q.& tene mẽti ꝙ Ro.in d.§. si de vecti.dicit ꝙ magis cõis opi.est,ut confiscatis bonis feudũ nõ dicaẽ cõfiscatum, vt uoluit Bar.ibi,& Old.ĩ cõs.17. & Bal.in l.j.C. de bo.li.& in c.imperialẽ,de ꝓhi. feu.ali.limitat tñ Ro.nisi feu. ẽt ad ꝑsonã extraneã posset trãsire, & sequitur ibi Imo. in materia emphyteusis,& vide Pe.de Anc.in c.postulasti ext.de fo.cõp.& vide Ang. & Imo. in l.eorũ,ff.de dã.inf.And.de Iser.in c.j.§.si ꝗs hoĩem,de pa.ten.& in c.j.§.præterea, q̃ sit pri.cau.bene.amit.in c.j. si uasallus feudo priueẽ,aliquid ꝑ Pau.de Ca.ĩ l.insulã,ff. sol.mat. Pau.de Ca.in cõs.suo 142.ꝗ ponit de feudo,an veniat in publica. bonorũ, & in cons.146.ꝗ ponit, an laicus delinquẽdo

41 ꝑdat feudũ datũ ab ecclesia.† Tene tñ sin. ẽm Ro.in d.§.si de vect.ꝙ in publ.bonorũ dñi,nõ uenit ipsa ꝓprietas rei feudalis.Sed cõsolidaẽ cum vtili dñio uasalli, duo bona iura ibi alle.ibi vide.Adde tex.bonum ibi. Bal.ĩ c.j.in prin.hic finiẽ,& vide Ang.in d. aut.bona dã.ꝗ ponit,an vsusfructus veniat ĩ pub.bonorũ publicatis bonis vsufructuarij,& ꝗd si sunt publicata bona ꝓprietarij.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio in criminalibus viua voce, & in scriptis fieri potest & interponi,non solum per se, sed etiam per procuratorem.*

2 *Appellatio in criminalibus interponi potest per quemcunque de populo, etiam si festinans mori nollet interponi,& desertur executio.*

3 *Appellationem in criminalibus, an clericus interpone-*

põnere possit.

4 *Appellatio in criminalibus, an possit fieri nomine damnati & nomine appellantis, & simpliciter non exprimendo cuius nomine appellatur.*

5 *Appellatione in criminalibus per reum interposita casu quo tertius appellat, an prosequi possit iste tertius.*

6 *Appellãs tertius, an possit nõ solũ appellare, sed ẽt tãm appellationis sine alio mandato ꝓsequi.*

PRAESENTE *dicto Caio & appellante, qui dominus Potestas, & dictus iudex malefi. & quilibet eorum visis, & intellectis prædictis, & visa forma iuris, & statutorũ Bononiæ.* Appellationẽ dicti Caij nõ admiserũt d
simo vt friuolã, & cõtra, vel ꝑter formã iu
ris, & statutorũ Bononie nõ detulerũt, qui
nimo nõ obstan. dicta appellatione mãda- †
uit A. militi suo, ꝙ dictã executionem realẽ
faciat, ꝓut habuit in cõmissione & manda
to. Qui A. miles dicta die de dicta executio
ne corporali fidẽ fecit ꝑ publicũ istr̃m &c.
1 †Quæ appellatio & ĩ scriptis, *a* & viua vo
a ce põt fieri, vt in ciuili, vt l. litigatorib. C. de
appe. & ĩntra decẽ dies sicut in ciuili. auth.
hodie. C. de app. & c. Ro. §. si vero vocatus. a
de app. ĩ 6. & sentit Bar. Ang. Raph. & Im.
in l. nõ tm̃. ff. de ap. & in libello appellato-
rio seruãda sunt no. per tex. gl. Bar. Ang. &
Imo. in l. j. §. fi. ff. de app. & non tm̃ ipse per
se, sed ẽt ꝑ procuratorem põt appellare in
quocunq; crimine, ẽt vltra relegationem,
maxime qñ sñia non põt eludi, vt quia est
b in carceribus, *b* vt l. j. ff. an ꝑ ali. causæ ap-
2 pel. † Et ẽt potest appellatio interponi per
quemcunque de populo, etiam non coniũ
ctum, qm̃ homo homini propter humani
tatem tenetur, vt l. non tãtum, ff. de appel.
& l. addictos, C. eo. ti. & ibi Doc. & Bal. in
addictos. C. de epi. aud. In tm̃ quod etiam si
festinãs mori nõ vellet appellationẽ inter-
poni, põt interponi, & supersedetur in exe
3 cutione, vt d. l. non tm̃. † Et bene aduertas,
an ẽt clericus isto casu possit appellare pro
cõdemnato: Spe. in ti. de aduo. §. j. ver. in cã b
aũt criminali, dicit ꝙ tutius est, ꝙ clericus
a tali cã abstineat, facit qđ hr̃ in c. sñiam.
ext. ne cle. vel mona. & ita ẽt tenet Ange. in c
d. l. non tm̃. sed ibi Imo. dicit, ꝙ cũ appella-
latio tendat ad defensionẽ, ecclesia ẽt ꝓ de
fensione taliũ posset se intromittere, 33. q.
4. c. reos. Et sic vr̃ ꝙ ẽt clericus isto casu pos d
sit appellare & reũ defendere. pro quo ẽt fa
cit d. l. non tm̃. quę dicit causam prouocan-
4 tem audiri. † Et tene menti, quòd dicta ap
pellatio põt fieri nomine dãnati, & nomi-
ne ipsius appellãtis, & simpliciter nec exprĩ
c mere *c* cuius nomine apellatur, quia tunc
intelligitur appellare omni meliori modo
quo põt, nec iudex debet eum arctare ad ex
primendum quo nomine appellet, facit ꝙ
no Inn. in simili in c. cum olim. ext. de test.
ita dicit Bar. & Imo. in d. l. non tm̃. Sed an
5 † isto casu quo tertius pro condemnato ap
pellat, possit appellationem per reũ inter-
positam prosequi. Bal. in d. l. addictos. de
d epi. au. dicit ꝙ non, *d* nisi postea habeat mã
datum, nec aliàs per factum suũ præiudicet
reo. allegat no. ꝑ Inn. ĩ c. veniẽs. de acc. Sed
† Imo. in d. l. non tm̃. non tenet hoc, quia est
cõtra d. l. nõ tm̃. quia ẽt inuito reo põt ap-
pellari. nec ob. ratio Inn. quia factũ appel
lantis non habentis mandatum, nõ nocet
damnato, sed ꝓbationes sine quib. de deli-
cto dãnari nõ potest, vt l. absentẽ, ff. de pę:

ADDITIONES.

a ¶ In scriptis. *Adde an si iudex dicat notario ꝙ non scribat appellationem, an elapsis x diebus iudex possit appellãtem reponere in eo statu in quo erat, vel remaneat in terminis iuris communis, vide do Card in cons 72 in 8 du. & appellatio tunc dicitur rationabiliter interposita cum intra decennium a die lata sñia sit interposita, vt ff. quãdo app sit. l. j §. si aduersus. itẽ cum scit appellãs sñiam cõtra se vel in suũ præiudiciũ lata, vt est casus in c. cõcertationi. extra de ap. et ita dicit Ro. in cõs. 243. & an dies interposita appellationis sit inserendus, dicit Cal in cons 12. de app. ꝙ tunc appellatio dicitur manifeste friuola. & dicit Old. in cons. 314. ꝙ in appl. est inserendũ nomen iudicis ad quem possit appellari, qa forte appellãs appellabit ad inferiorem. B. & si qs appellat primo viua voce & postea in scriptis q̃ appellationẽ ꝓsequi debeat. vide Ro. in cõs. 41. & Pau. de Ca. in cõs. 25. in j. impssis.*

b ¶ In carceribus. *Adde vt per Catal. in cons. 3. in ti. de ap. & appellatio possit condemnatis per quemcunque interponi, vide Cep. in cons 14.*

c ¶ Nec exprimere. *Adde tu & vide Cep. in cõs. 64. supra alle. & adde ꝙ cuius nomine appellat, debet intra decem dies ratificare, ita do. Alex. in cons. 101 in 2. vol. Ber*

d ¶ Quod non. *Adde Cep. in cons. 52.*

Etiã ciuiliter. *Adde in teri. Frã. de Are. ĩ cõ. 19.*

AVG. Tu aũt in hac materia adde, quia
iſte Doc multũ tractat hic materiã d.l.non
tm̃.ff.de ap.primo vide Spe.in ti.de app.§.
j.ver.& p̃miſſa,qui ponit qũo in crĩalibus,
alius põt ap.interponere,& ibi bonas gl al
le.de iure can.& in q̃tũ d. Ang. hic q̃rit de
clerico,an in caſu d.l.non tm̃.poſſit appella
tionem interponere,multa allegando,ma-
xime Sp. & attribuiĩ ꝙ Ang. in l.non tm̃,
ff.de app.allegauerit Sp.in hac materia.ad
datis,ꝙ miror,ꝙ iſti do.Illuſtres nõ allegẽt
gl.in terminis,in l.addicto,C.d' epi.au.vbi
gl.ibi hoc ĩ terminis decidit, q̃ gl.nemo re
probat ibi,ibi Doct.ſequunĩ illã gl.ꝙ imo
iſto caſu cũ appellatio veniat ad defenſam,
clericus põt interponere appellationem.&
ibi vide Alb. qui multa ad ꝓpoſitũ illius
gl. in iure cano.alle Et in quãtum d. Ang.
hic dicit,ꝙ licet quis poſſit appellare noĩe
rei dãnati,& nomine illius qui ap.tñ iudex
debet arctare appellãtem, vt exprimat quo
nomine appellat. Addatis ꝙ dubito de iſta
concluſione,quia maxima eſt differẽtia,an
quis appellet nomine rei,an nomine extra
nei appellãtis,vt pulchre declarat Ang. ĩ l. 7
2.§.fi.ff.qñ app.ſit ꝑꝑ tempora q̃ dãtur ad
appellandum,nã ſi rõne pietatis in caſu l.
non tm̃.ff.de ap.quis appellat,tunc ꝑꝑ cau 8
ſam alienã quis appellat,& iõ diuerſa tẽpo
ra habet ad appellandũ, q̃ ſi ꝑꝑ cãm pro-
priam appellaret,quia eſſet cõiunctus, vel
nomine alieno appellaret, q̃a aliud tẽpus
habet ad appellandum.Et iõ cum maxima
ſequatur vtilitas,ex hoc iudex iſto caſu po
terit arctare partes ad oſtendendũ quo no- 9
mine cãm ille appellauit,per ea q̃ ibi notã.
6 †Et in quantũ do.Ang.hic quærit, an ille
tertius qui appellauit,poſſit nedum appel 7
lare,ſed ẽt cãm appellationis ſine alio mã-
dato proſequi.Addatis ꝙ Bal in l. furti. in
fi.prĩ.ff.de his q̃ no.inf.in vlt.q. dicit iſta
verba,ꝙ licet in cã capitali appel.poſſit in-
terponi per aliũ,per d.l.non tm̃,tamen per
ſecutio debet fieri ꝑſonaliter cõtra ipſum 8
reũ,& mouetur per l.j.ff.an per al.cã ap.&
vide Bal.in l.2.§ j. ĩ 3.col.ff.ſi ex nox. cau.
ag.quaſi dicat,ꝙ vbi non vertitur pecunia
riũ intereſſe,ſed pęna ſit ꝑſonalis,non ſolũ
admittitur perſona , ſed q̃libet cõiuncta ꝑ
ſona ad reuocandũ cõfeſſionẽ, & ad probã
dũ cõtrariũ , & appellãdũ ſi eſt opus , per
l.2.& 3.ff. de li.cau.& alle.d.l.non tm̃.ff.de
ap.Et ſi tu recte cõſideras dicta Bal.ibi Bal.
ſentit ꝙ nedũ ad appellãdum,ſed ẽt ad quẽ
libet alium actum in fauorẽ ipſius cõdẽnã
di,vel cõdẽnati aliena ꝑſona addmittaĩ.Et
iſtã partẽ credo verã , q̃a iſtæ executiones
ſunt irretractabiles,ꝑ d.l.nõ tm̃.licet gl.in
d.l.addictos.dum tractat illã materiã,vtrũ
clericus in caſu l.nõ tm̃ poſſit interponere
appel.ibi videaĩ velle ꝙ ſolum iſte tertius
poſſit appellare,nõ aũt ꝓſequi appellatio
nẽ,dũ gl.dicit,ꝙ ex eo nõ eſt cã ſanguinis,
quia appellationem nõ ꝓſequiĩ, & intelli
ge p̃dicta qñ quis in crĩalib.põt appellare,
quia ut j̃.videbis in hac gl.multi ſunt ca-
ſus in q̃b.appel. nõ deuoluit ĩ criminalib.
& tene mẽti,ꝙ licet iſte terti⁹ poſſit appel
lare inuito reo,ſi tñ iſte reus ſpõte confite-
reĩ in appellatione,& ꝑſeueraret in confeſ
ſione, nõ dẽt differri executio, ita voluit
Ang.in l.2.C.quor.ap.nõ reci.dũ gl.ibi al.
d.l.nõ tm̃.q̃ cõcluſio,an ſit vera vł falſa,de
pẽdet ab illa cõcluſione,an cõfeſſus tm̃ poſ
ſit appellare,ẽt dicã j̃.in hac ead. gl.in ver.
quęro,quis damnatus audiatur appellans.
Appellare poteſt quis pro alio condemnato non
ſolum ad mortem , ſed & ad membri abſciſſio-
nem quæ morti æquiparatur.
Appellare poteſt quis pro alio etiam ad mortem
ciuilem condemnato, & poteſt quilibet ſoluere
inuito reo,non deportetur uel abſcindatur mem-
brum,etiam ſi fuerit proteſtatus ne pro eo ſol-
uatur, imo ſi reus ſit diues. et tamen neque ipſe
nec alius pro eo uult ſoluere,poteſt iudex facere
executionem in bonis rei.
Soluere poteſt quis pro condemnato conditionali
ter,ſi non ſoluerit ꝙ deportetur , eo etiam inui-
to &c.ut ſupra in uer.immediate præcedenti.
ANG. †Et no. ꝙ lex non tm̃, habet locũ ſi
ue ſit cõdẽnatus ad mortẽ,ſiue ad mẽbri ab
ſciſſionẽ,q̃ mẽbri abſciſſio mortis æquipa-
raĩ,q̃a ſaltẽ illud mẽbrũ moriĩ.& no.in l.2.
C.de offi.cius q̃ vi.al.ge.facit ĩ Aut. de col
la.§.adhuc ꝓhibemu .& in Auth.de q̃ſt.§.
ſuper hoc.ita dicit Ang.in d.l.non tm̃.†Et
ẽt hẽt locũ ſi q̃s damnatus fuerit ad mortẽ
ciuilem.ꝑ ea q̃ no.Bar.in ſimili in l.Stich⁹.
ff.de pec.le. vbi dãnatus cõditionaliter ſi ĩ
menſem non ſoluerit centum, ꝙ deporteĩ
ꝙ poteſt q̃libet ꝓ illo inuito ſoluere,ne in
cidat in mortẽ ciuilẽ,vel membri abſciſſio
nẽ,in tm̃ ꝙ ẽt ſi à prin.ꝓteſtatus fuerit,ne
ꝓ eo ſoluatur,põt ſolui , vt no. Bal.in l.fi.

C.de neg.ge.Plus dico ꝙ Bar.cõſuluit,ꝙ ſi
ipſe non vult ſoluere,nec aliq̃s pro eo offe-
rat,ſi tñ ſit diues & ſoluere poſſit,ꝙ tunc iu
dex põt facere executionẽ in bonis , & non a
expectare ꝙ ipſe incidat in illas pęnas mor
tis,etiam ciuilis. alle.ff. pro ſoc.l.cum duo-
bus,§.idem reſpondit.

AVG. Tu aũt in hac materia adde, ꝙ d.
l.nõ tm̃.in ver.velit,habeat locũ in membri
abſciſſionẽ,vr̃ eſſe de mẽte Bal.in l.2.§.j.in
3.col.ff.ſi ex nox.ca.agũ. dũ dicit,ꝙ d.l.nõ
tm̃ habet locũ ſi pęna eſt ꝑſonalis.idẽ dixit
Bal.in l.furti,ĩ fi.prin. ff.de his qui no.inf.
q̃ dicit,habet locũ d.l.nõ tm̃,in cã capitali,
& cã capitalis põt eẽ ẽt ſi infamia tm̃ irro-
9 gatur,l.licet,ff.de ver.ſig.vbi eſt caſus. Et ĩ
quãtũ d.Ang.hic tãgit illã difficultatẽ, qñ
quis eſt cõdẽnatus ſub cõditione, ſi nõ ſol
uerit ꝙ deportetur , & ꝙ aliter põt pro illo
inuito ſoluere, ẽt facta ꝓteſtatione ne pro
eo ſoluatur,& all.Bar.in d.l.Stichus,& Bal.
ĩ l.fi.ff.de neg.ge.imo iudex põt facere exe
cutionẽ in bonis ipſo inuito, ſi ille erat di-
ues.ꝑ l.cũ duob.§.fi.ff. pro ſoc.& ibi Bart.
addatis ea q̃ dixi s̃.in gl. quas ſi nõ ſoluerit
intra dies,in vlt.q.in add.meis,& ĩ ver.q̃ro
ſi aliq̃s fuerit dãnat⁹ ĩ cẽtũ,q̃ ſi ñ ſoluerit.

10 Appellatione in cã ciuili , ſiue ante ſñiam,ſiue poſt,licet renũciari poſſit in criali,tamẽ quãdo tractatur de morte ciuili uel naturali , aut abſciſſione membri nõ põt condemnandus, uel condemnatus,neq; appellationi ſuæ, neq; per alium interponendæ renunciare, & ſic in criminali poteſt a qualibet ſententia appellari,& an ab excommunicatione appellari poſſit.

11 Appellationi in criminali , an renunciarri poſſit vbi delictum eſt notorium & quando reus ita conuictus eſſet, quod delictum negare non poſſit.

12 Appellari an poſſit de iure canonico a ſententia excommunicationis.

10 ANG.†Et tene mẽti,ꝙ licet in cã ciuili,
ſiue ante ſñiam,ſiue poſt poſſit appellatio
ni renũciari,ut l.fi.§.fi. C.de tẽp.ap.facit l.
tale pactũ, §.qui prouocauit, ff.de pac.tñ ĩ
criali qñ tractat̃ de morte ciuili uel natura
li, uel mẽbri mutilatione,nõ põt ꝑ cõdẽna
tum vel condemnãdum, neq; appellationi
ſuæ,neq;per quẽlibet aliũ interponendę re
a nunciari,*a* vt eſt caſus in d.l.non tm̃.ꝙ no.
Bal.in d.l.fi. §.fi.Et ſic à qualibet ſñia cri-
minali põt appellari,de quo ĩ. ſed non põt
b appellari à ſñia excõicationis, *b* vt c.paſto-
ra.de app. licet gl. dicat contrariũ in l.fi.&
ibi vide Bar.& Doc.C. ſi a non comp.iu.

ADDITIONES.

a ¶Renunciari. *Adde tu,an valeat ſtatutum ꝙ in criminalibus non appelletur , & vide Cepo.in conſi.64.ſupra allegato.Ber.*

b ¶Excõicationis. *Adde tu & vide Card. Ale. in c.peruenit. & in c.præterea . de app. & do.d Ro.deciſ 351.de appel.*

AVG.Tu aũt in hac materia adde ꝙ Al
be.de Roſ.in 3.par.ſta.q.44.in illa q.an va
leat ſtatutũ ꝙ ĩ crialib.nõ poſſit appellari,
alle.Dy.tenuiſſe ꝙ in criali.ꝑ pactum q̃s
põt renunciare applõni , & idem vr̃ velle
Bar.in l.q̃ vltimo,ff.de pę.licet Raph. Ful.
reꝑhẽdat ibi in l.addictos,C.de app.& Bal.
ẽt exp̃ſſe teneat,ꝙ nõ põt renunciare appel
lationi.in l.obſeruare,§.ꝓficiſci, ff.de offi.
ꝓcon.& le.in 12.q.ꝑ d.l.non tm̃.Sed aduer
te ſi q̃s vellet tenere cõtrariũ,põt rñdere ad
l.non tm̃,quia ibi nõ cõſtabat exp̃ſſe de ex-
p̃ſſa renunciatione facta ꝑ pactum, ꝑ ea q̃
no.in l.j.C. de pac.cũ ſi. Et ad hoc vide oĩ-
no dicta Ang.ĩ l.tale pactũ, §. q̃ ꝓuocauit.
ff.de pac.in repe.in 12.& 13.col.dũ allegat
d.l.nõ tm̃. limitã ĩ p̃dicta , ꝙ in quãtũ eſſet
vera conclõ,ꝙ nõ poſſit in crialib.appella-
11 tioni renunciare , per d.l.non tm̃.† Tñ d.l.
non tm̃.non limitat vbi delictum eſſet no-
torium, q̃a tũc teneret renunciatio in caſu
d.l.non tm̃ hoc voluit Bal. in l.raptores,C.
de epi.& cle.Idẽ voluit Ang.in d.l.pactum
heredem.dũ alle.d.l.non tm̃.in illa q.an in
capitali cã reus poſſit renũciare ſuis defen-
ſionibus, q̃a renunciare app.eſt renunciare
dilationi datæ à lege ad appellãdũ,vt decla
rat Bal.in l.addictos,C.de epi.& cle. & ꝙ d.
l nõ tm̃, nõ habeat locum ẽt in notorijs,in
iſto caſu voluit hoc d.Abb.in l.2. ext. de re
iu. Ita qñ eſſet ita cõuictus , ꝙ reus delictũ
negare nõ poſſet,nõ video quare non tene-
ret talis renũciatio , vel reus eẽt cõfeſſus &
cõuictus,q̃a ut dicã ĩ.in hac gl. multi ſunt
caſus in q̃bus de iure appellatio in crialib.
nõ deuoluit,adeo ꝙ reus appellare nõ põt.
& videbitis in q̃õnib.in hac ea.gl.& addu-
cas hic oĩa ea quæ dixi s̃. in gl.q̃ iudex ſta-
tuit terminũ ad eorũ defenſionẽ faciẽdã,in
vlt.q.in addi.meis,vbi late fuit tractatũ,an
reus poſſit renũciare termino triũ dierũ, q̃
dat̃ cõiter poſt ratificatiõẽ factã ꝑ reos.Sed
non

non põt appellari à ſent.exc.vt c.paſto.ext. de app. licet gl.dicat contrariũ in l.fi.C.ſi à
12 nõ comp.iu.† Adde ꝙ idẽ dicit gl. in l.q vltimo, ff.de poe.&dic, ꝙ de iure can. à ſent. excom.non appellat̃ niſi in duob.caſib.ſ.cũ lata eſt poſt appellonem legitimã, vel cum cõtinet intolerabilẽ errorem, puta q̃a excõico te, quia credis in Deum, vel quia facis d
eleemoſynã, vt no. p gl. in ſum.de ſent.exc. §.fi.& hr in c.per tuas, ext.de ſen.exc. & vide late p Hoſt.& in Spe.in tit.de ſen.exc.& per Spe.in ti.de app.§.j.ver.17.qui multas remiſſiones in hac materia allegat de iure can.cõtra vr̃ not.in c.j.de his q̃ vi met.cau. fi.li.6.vide 11.q.in c.nemo condẽnat.& per Arc.in c cũ medicinalis. & ibi p Doct.ext. de ſen.exc.in 6.& uide Alb. de Roſ.late ponentem oĩa iſta in d.l.fi.C.ſi à non cõp.iu.

13 *Appellari poteſt per procuratorem idoneum, an ſententia corporali a relegatione infra lata contra abſentem: a relegatione vero ſupra non, & an iſto caſu poſſit quilibet de populo pro ſuo intereſſe appellare.*

14 *Procuratorem non poſſe ſecundum iura interuenire in cauſa criminali, an ſit uerũ in cauſa appellationis.*

13 ANG.† Si naũt abſens eſſet & in contumaciam ferretur in ſnĩa corporalis, tunc a relegatione infra põt appellari p proc. idoneũ vt d.l.j.an p aliũ cau.app. Sed à relegatione s̃.nõ põt, vt ibi. ſed an iſto caſu qñ abſẽs eſt damnatus, poſſit q̃libet de populo pro ſuo intereſſe p p humanitatẽ, & cõionem q̃ habet cum dicto cõdemnato appellare? vr̃ ꝙ non, q̃a ceſſat rõ l. non tm̃, q̃a ibi fiebat execucio, vnde ad eam impediendã q̃libet admittit̃, facit l.in prouincia, § fi.cum l.ſeq.ff.de op.no.nun. vñ cum hic non fiat executio, vr̃ ꝙ tali rõne ceſſante non admittatur ad appellãdũ cõtrariũ tñ verũ eſt, q̃a negari nõ põt, ꝙ talis ſnĩa ex forma ſtatuti non afficiat condẽnatum, igit̃ q̃a perdit ciuitatẽ, & ſi vnq̃ in fortiã cõis rediret, fieret a executio corporalis igitur cuiuslibet de populo intereſt, ꝙ talis ſnĩa ſi eſt iniqua, cõdẽnatũ nõ afficiat, & retractet̃, iõ põt appellare, & hoc ſentit Ang.in d.l.non tm̃. cogita.

a AVG. Tu autẽ *a* in hac materia adde, ꝙ dubito de iſta concl'one, qñ ſnĩa fertur contra abſentẽ, & ſic contumacẽ vere vel ficte, q̃a ſtatuta ſunt per Italiã, ꝙ ille non cõparens habeat̃ pro confeſſo. Quinimo ſtatuta dicunt ꝙ habeat̃ pro conuicto & confeſſo ꝙ eſt fortius, tunc qũo iſti tales põt appellare, non video qũo, & maxime, q̃a ver' contumax poſſit appellare. Et iõ pro ueritate iſtius paſſus, vide do. Nel. in tract.banni. in 4.par.primi temp.in j.q. qui multũ elegãter loquitur, & uidebis oĩno dicta Imol. in l.creditor, §. iuſſus, ff.de app.vbi multas deciſ.allegat, & dicetur j.q̃ro quis condẽnatus audiatur appellãs, & an iſti bãniti p cõtumaciã poſſint appellare, uide Bal.late in l.2.C.de epiſ.au.& Bal.in l.2.C.ſi pen.app. Adde tñ ꝙ Spe.in ti. de app.§.j.ver. & per-
14 miſſa tenet,† ꝙ iura dicentia, ꝙ in cã crĩali non poſſit interuenire procurator, hoc non habet locum in cã appellationis, quia indiſtincte in omni caſu in cã appellationis poteſt interuenire procurator, & ſic intelligit q̃ i illo modo l. non tm̃, nec habet reſpectũ ibi Spe.ꝙ in caſu d.l.non tm̃.reus eẽt in carcerib.vt intellexit Bart. iſtã materiã in d.l. non tm̃.q̃a Bar. aliquo mõ non vult ꝙ diſpoſitio d.l.non tm̃. pcedat niſi reus condẽnatus ad mortẽ fuiſſet in carcerib. & ſic ſi fuiſſet abſens, eũ non imminieret illud periculũ, nõ hr̃et locũ diſpoſitio d.l.non tm̃. & alter poſſet appellare pro eo. Spe.vero hoc nõ cõſiderauit, & iõ Bal.in add.Sp.in ti. de app.in 14.col. ibi facit mentionẽ de altercatione inter Bar. & Sp. circa ĩtellectũ d.l.nõ tm̃. mirãtes p̃fati Doc. qũo poſſit ĩteruenire alia pſona ad defenſam alterius in cauſa mortis, quia vt dixi, Spe.non habuit illũ reſpectum, ꝙ ille reus fuiſſet incarceratus, & ſic p̃ſens, vel abſens, ſed Bar.bñ hoc conſiderauit, intellige tñ ſane, ꝙ licet conſtitut' in carcere poſſit p pcuratorẽ cõparere, intelligas ſi pcurator ſolum vult defendere, ſed ſi vellet p pcuratorẽ rñdere in caſu quo ipſe poſſet rñdere, hoc non eſt uerũ, ita declarat Rap.dicta Bar.in l.eos, §.ſu p his, C.de app.

ADDITIO.

¶Tu aũt, vltra dicta hic per Ang. *Adde & vide d. Ang infra in ver & ꝙ dixi. & vide Cep.in conſi 41. & ſpecialius in conſi 64. per ea quæ vult Fran.de Are.in conſi.148 Ber.*

15 *Appellari an poſſit in crimine læſæ maieſtatis.*

15 ANG.† Et no.per d.l.non tm̃. quæ indiſtincte loquitur, & per gl.quę reputatur ſingu.in l.Pomponius, §.rei perduellionis, ff. de acq.hære. videtur, quòd in crimine et iã

læſæ

læſę maie. poſſit appellari, & illas duas gl. ponderat ibi Nic. de Neap. & miratur, ꝙ nemo ad eas aduerterit, ſed licet gl. in d. §. perduellionis, ita dicat, nō credo ꝙ in crimine lęſę maieſtatis poſſit appellari, moueor primo ꝑ rōnē literę l. cōſtitutiones, ff. de app. videlicet ꝙ nō admittunt ad appellandum, quos intereſt reipubli. ſtatim puniri, ſed hi ſunt hmōi, vt patet C. ad l. Iul. maie. igitur &c. & de hoc vr̃ caſus in extrauag. ad repri. vbi dr̃ ꝙ in tali delicto punitio nō retardatur aliqua lege non obſtāte. Item vr̃ caſus in d. l. cōſtitutiones, in verbo, factionū, coniuncta d. l. quiſquis, in princ. nā factio ſumitur pro productione, q̄ fit contra principē, vel rempub. & ſic idem eſt factio, ꝙ crimē læſæ maie. & etiā probat tex. in d. extraua. in ver. factionib. & pro hoc eſt tex. no. in l. ſi quis filio. §. hi aūt oēs, ff. de iniu. teſt. vbi dr̃ ꝙ condēnati in cā capitali appellant, niſi ſit latro inſignis, ibi, factione cruēta &c. & ſic ſola factio, i. proditio, impedit appellationem. Pręterea tria ſunt crimina excepta, hęreſis, ſimoniæ, & læſæ maieſt. iuxta no. per gl. in c. j. de teſti. in 6. & ſic illa tria æquiparantur, in crimine vero hæreſis nō appellatur, vt ī c. inquiſitionis, de hær. ī 6. ergo nec in crimine læſę maie. ex quo à pari procedunt, & ꝑ hoc eſt tex. ẜm vnam expoſitionem Arch. in c. fœlicis, de pœ. in 6. vt ibi refert Io. And. in 4. col. & ibi poſt Arch. dicit, ꝙ ſpāle eſt in crimine læſæ maie. ꝑ ꝑ criminis immanitatē, quia ſi in aliquibus criminibus, q̄ non ſunt ita grauia, ſicut eſt crimē læſæ maie. non appellat̃, vt d. l. conſtitutiones, ergo multominus dēt poſſe appellari à dicto crimine, ꝙ eſt grauius. Et ad gl. d. §. rei ꝑduellionis, rn̄deo, ꝙ appellatio ibi de iure nō debuit admitti, ſed ex principis permiſſu admiſſa fuit, ſic in ſimili ī l. chirographi, §. j. ff. de admi. tu. vel dici pōt ꝙ prima gl. expoſitio, vcʒ ꝙ cognitio erat ſuſpēſa in cā principali, ſit verior de iure per ſ̃. dicta.

AVG. Tu aūt in hac materia adde, & vr̃ ꝙ vera ſit illa concluſio, ꝙ in crimine lęſæ maie. non admittat̃ appellatio: nam arguo ſic, qui facit falſam monetā, cōmittit crimē læſæ maie. l. 2. ibi, maieſtatis crimē cōmittunt. C. de fal. mone. ſed fabricās falſam monetā non pōt appellare, l. j. C. de fal. mo. igitur &c. Et multò minus dēt poſſe appellare, ꝙ in primo capite cōmittit crimen læſæ maieſt. cum acrius puniatur, d. l. ꝗſquis, C. ad l. Iul. maieſt. & l. j. ff. ad l. Iul. maie. patet quia acrius punitur. Sed aduerte, quia ego ſum in cōtraria opi. quia cū expreſſe nō reperiatur prohibitū, nō video quare nō poſſit appellare, iuxta no. in l. & in minoribus, C. de app. nec obſt. l. j. C. de fal. mo. quia rn̄deo, ꝙ crimen læſæ maie. multis & multis modis pōt cōmitti, iuxta l. 1. 2. 3. & 4. ff. ad l. Iul. maie. ſed non ſequitur hoc, cum crimen læſæ maie. hoc modo committit̃, tali pęna afficitur, ergo & in alijs capitibus idē dicendū, ꝗa hoc falſum, iuxta ea q̄ dixi latiſſimè ſ̃. in gl. tota illa, che hai tradito la tua patria, probatur in l. quiſquis, C. ad le. Iul. maie. & ibi ꝑ Doct. maxime ꝑ Ang. in l. j. ff. ad l. Iul. mai. Nam aliqn̄ filij dānant̃, & aliqn̄ nō, ẜm ꝙ reus in aliquo capite criminis læſæ maie. incidit. Præterea in l. j. C. de fal. mo. ibi dr̃, ꝙ cōmittens crimen læſæ maie. fabricādo falſam monetam, ꝑdit domū ēt alienā, ergo deberemus dicere, idem erit in quocunq; alio capite criminis læſæ maie. Certè hoc nō credo, quia odia & pœnæ ſunt reſtingēdæ, in regula, odia, de reg. iur. de cōſec. diſt. j. c. pœnæ. Præterea aliqn̄ cōmittens crimen lęſæ maie. dānat̃ etiam quo ad ſucceſſionem, aliqn̄ nō, vt declarat Cy. in d. l. quiſquis, nō ſequitur ergo iſta cōcluſio, & iſta pœna eſt ſtatuta in vno crimine læſæ mai. ergo indiſtinctè debemus idē dicere in omnibus capitibus, quia falſa eſt iſta cōcluſio Nec obſt. illa gl. in d. §. rei perduellionis, quia loquit̃ in illo crimine læſæ maie. rei perduellionis, & hodie illos hoſtes appellamus, vt ff. de ver ſig. l. hoſtes, & ff. de capti. l. hoſtes, & dr̃ ille, qui indicebat bellū, vel imperator indicebat illi, ſiue eſſet ſub obediētia principis, ſiue non, ꝙ poterat à quocunq; occidi, ēt priuato, l. 3. ff. de ſica. & ideo non erat opus aliqua appellatione, faciunt ea q̄ hn̄r in c. j. de homic. in 6. & ibi vide Domi. de S. Ge. & no. in d. l. hoſtes, & hoc modo poſſemus ſaluare illā gl. in d. §. rei perduellionis, & ideo mirabar qūo iſte bonus Doctor hic d. Ang. ita terribiliter arguat cōtra illā gl. ad §. rei perduellionis, poſtea reperio de verbo ad verbū, d. Lud. Ro. ibi terribiliter arguentē cōtra illā gl. & adducentē oīa iſta motiua, q̄ adducit d. Ang. hic, & multo plura, & facit mētionē de illa doctr. Io. And. in d. c. fœlicis, poſtea Ro. nititur

titur concordare opi. & eius saluatio nihil
valet, dic vt ibi. Concludo ergo, ꝙ in casib.
in quib. expresse sublata est appellatio in il
lis nō appellabitur, aliàs secus, per pdicta, &
limita ista, vt dicam ĩ. in illa qō. quæ quis
condemnatus audiatur appellari.

16 *Appellatione in criminali interposita, an debeat reus relaxari, et quando appellatur à captura, an iudex a quo appellatur, statim debeat dimittere appellantem, & quando ab interlocutoria appellatur, an prohibeatur innouari, donec sit inhibitum.*

17 *Reus captus qui fecit suas probationes ad sui defensionem, ita ꝙ pro eo debet ferri sn̄ia absolutoria, etiam ante sn̄iam debet relaxari, licet dicatur, quod lite pendente nihil innouetur.*

16 ANG.† Quæro, an appellatione in cri-
minali interposita debeat reus relaxari, dic
ꝙ non, ita dicit Bar. in l. ab executione, C.
quo. app. non reci. facit qđ no. Inno. in c. vt
famæ, de sen. exc. & no. Bal. in simili, in l. 2.
C. de epis. aud. ver. sed incidēter quæro &c.
vbi querit qn̄ appellatur à captura, ꝙ sit iu
dicis officium, à quo appellatur, an statim
debeat dimittere appellantem, & primo ar
guit ꝙ sic, quia nihil innouari debet cōtra
eum, sed innouaret postea detinendo eū in
carcere, igitur &c. finaliter concludit, & di-
cit, ꝙ nō debet ipsum dimittere, donec sibi
per iudicē ad quem, mādet, allegat l. eos. §.
pe. C. de app. & dicit ꝙ ratio est, quia qn̄ ab
interlocutoria appellatur, nō ꝓhibetur in-
nouari donec sit inhibitū, vt c. non solū, de
app. lib. 6. tn̄ dicit esse aduertendū, ꝙ si per
formā constitutionis vel statuti, non posset
cōtra appellantē ab interlocutoria innoua
ri, tunc nō posset appellans detineri, nisi ap
pellatio esset manifestè frustratoria, q̄a tūc
ei nō est deferendū, vt in c. cū appellationi
bus, de app. in 6. sed Pet. de Anch. in cle. fre
quens, de exces. præla. in ver. q̄rit Lau. pone
ꝙ iudex &c. dicit ꝙ non dubitat hoc verū,
qn̄ appellatur ab interlocutoria, si non fue
rit appellatū à diffinitiua, tunc cū tota iu-
risdictio sit in iudicē appellationis trāslata,
& abdicata à iudice à quo, vr̄ ēt ad ipsum
deuoluta custodia carcerati: nā carceratio
est de ꝓcessu, ergo sibi carceratus tradi po-
test, sicut reliquis ꝓcessus, vt l. si is ad quē,
C. de eden. maximè cū ad eum spectet exe-
cutio, si contingat sn̄iam cōfirmari, nō per
iudicē à quo, vt no. in c. Romana, de appel.
in 6. & hoc etiam firmat Bar. in l. eos, §. fina
per his, C. de app. vbi dicit, ꝙ appellans de
bet detineri ad petitionē iudicis ad quem,
sed ego simpliciter sub dubio forte dico, ꝙ
si primo qn̄ sententia fuit lata, captus erat
ĩ fortia iudicis, licet à tali sn̄ia criminali &
diffinitiua appellet, tn̄ non debet relaxari,
quia pendente appellatione omnia debent
esse eo modo & forma, quo erant tp̄e latas
sn̄iæ, & tunc si quis prosequitur in eo iure,
iu quo tunc erat, non dr̄ aliquid innouare,
vt est gl. no. in d. c. non solum, & in l. pe. C.
de pig. act. sed tp̄e primæ sn̄iæ & ante, iu-
dex à quo erat in quasi possessione deten-
tionis istius malefactoris, perseuerando er
go in sua detentione nō dr̄ aliquid innoua
re, sed ius suū prosequi, & ideo aliquo mo-
do non est relaxādus, quia ius suū defendit
& conseruat, cogita, quia in practica serua
tur qđ dixi, & hoc vr̄ tenere Bal. in d. auth.
si quis litigātium, C. de episc. vbi dicit ꝙ in
criminali iudex primus detinet reū in car-
cere, & ipse sententiam exequitur.

AVG. Tu autem in hac materia adde in
quātū do. Ang. hic allegat d. Inn in c. vt in
famem, ext. de sent. exc. dicatis ꝙ Bal. in l.
seruū quoq;, §. publicè, ff. de ꝓcur. in 3. col.
intelligit illud dictū Inn. qn̄ per appellatio
nem cā capitalis deuoluitur ad iudicē alte-
rius territorij, quia tunc reus debet retineri
in carcere iudicis à quo, & sic volūt præfa-
ti Doct. ꝙ secus esset si in eodem territorio
esset iudex appellationis, quia in carcerib.
iudicis ad quē, debet reponi reus & custodi
ri, adde tn̄ ꝙ latè posuit istam materiā Bal.
in l. furti, in fi. prin. ff. de his qui no. infa. Et
primo arguit, ꝙ reus debet retineri in car-
cere iudicis à quo, ꝑ l. j. ff. nil no. app. pend.
Præterea possibile est ꝙ appellans deserat
appellationē, & sic executio pertinebit ad
primum iudicē: ergo interim persona rei si
bi offerenda non est. l. fundi, ff. de excep. rei
iud. in cōtrariū allegat: quia licet capitalis
cā per aliū possit agitari. l. non tantū, ff. de
app tn̄ persecutio dēt fieri per ipm̄ in per-
sona. l. j. an ꝑ alium, ꝙ fieri non pōt, nisi in
ꝑsona remittaē ad iudicem ad quē, & dicit,
pone ꝙ ex prouincia per appellationem cā
transfertur ad urbē, nisi persona transmuta
tur, non poterit personaliter interesse, ergo
vr̄ ꝙ persona trāsmittenda sit ad hoc, C. de
app l. eos, §. super his, & dicit qđ uidenda
sunt

ſunt dicta In.ĩ c.vt famæ.ext.de ſen.exc.po
ſtea dicit Bal.cogita.& ſic ibi Bald.reliquit
iſtam materiam indeciſam. Adde Bal.in l.
minime,C.de app. qui dicit ꝙ iudex a quo
debet reũ retinere in carceribus, donec eſt
tp̃s remittendi reum ad iudicem,ad quem,
quia interim donec eſt incertum, an & ad
quem debet pertinere executio,nihil eſt cir
ca carcerem innouandum, niſi forte tranſ-
mittat eum perſonaliter ad peragendum,
actus,qui nõ poſſunt explicari per procura
torẽ,& dẽt eum mittere ſub fida cuſtodia,
& expedito illo actu, neceſſe eſt, ut faciat
reum ad ſe adduci, & non dimittere eum
apud iudicem ad quem,ne ſibi ſua iuriſdi-
ctio ſubtrahatur,q̃ hr̃e poteſt appellatione
deſerta, vel dicit Bal.ꝙ obediendum eſt iu
dici appellationis tãq̃ ſuperiori, & ibi Bal.
dicit qñõ aliqui dñt, qđ iſto caſu põt in cã
appłonis comparere procurator,& qđ hęc
opin. de æquitate põt defenſari,ſed ẽt Bal.
nõ ſtat in iſta opi.in hac materia mihi pla-
cet opi.Alb.de Roſ.referẽdo Pet.in l.eos,§.
ſu p his,C.de app. ꝙ reus remanebit in car-
ceribus primi iudicis,ſed cum opus fuerit,
& ex neceſſitate p̃ſentabiť coram iudice ap
pellationis, ut corã ipſo cauſam dicat,vt l.
j.ff.de cu.reo.l.leg.Cor.§.j.ff.ad Sil.& ſi op⁹
fuerit tradetur ẽt iudici appellationis, ut ꝑ
cum ſententia mandetur executioni, & alle
gat Alb.dicta per ipſum ad hoc in d.l. eos,
in prin. Adde tñ ꝙ di it Ro. in ſing. primi
17 anni 373 † qui dixit ꝙ ſi ſententia abſolu-
toria deberet ferri pro reo capto, quia fecit
probationes ad ſui defenſionẽ, tunc captus
etiam ante ſententiam debet relaxari,& po
teſt relaxari per iudicẽ, licet dicatur quòd
lite pendente nihil innouetur.& incipit,il-
lud ſingulare ſuũ, accuſatus de crimine ca-
pitali,& ibi all.caſum ſing.ibi vide.

18 *Iudex non debet eſſe proteruus in admittendo ap pellationem, maxime quando non eſt manifeſte friuola, quoniam nõ admittendo teneretur l. Iu lia.de vi publica.*

17 *Appellatio manifeſte friuola quæ ſit, & iudex eam admittens peccat.*

18 ANG. Tu aũt iudex ſis docilis & nõ pro-
teruus in admittendo appellationem,maxi
me qñ non eſt manifeſte friuola,qm̃ ſi non
admitteres,teneris l.Iulia.de vi publ. vt eſt
tex. & ibi Bar.in l.lege Iul.ff.ad l.Iul. de vi
pu. nam cũ per appellationẽ ſñia ſit reſciſ-
ſa,executio fieri nõ poteſt, & ſi fieret,iudex
capitaliter puniretur,q̃a paria ſunt occide-
re innocentẽ,& occidere qui cõfugit ad iu-
ſtam iuris defenſionẽ,ut ff.ad le.Iu.rep.l.j.
§.fi.ita dicit Bal.in l.addictos, C.de epi.au.
19 †Sed aduertas,quia ſi eſſet manifeſte friuo
la,ut quia ſpõte cõfeſſus fuit,& teſtib.cõui
a ctus,*a* vel crimẽ eſt notorium, tũc ſi nõ ad
mittis nõ teneris, q̃nimo ſi admittere pec-
cares,ut in c.cum appellationib.friuolis,de
appellatio.in 6.imo etiã nõ obſt.appel. ſta
tim deberet fieri executio, & maxime in deli-
ctis enormib.ut l.ꝓuinciarum, C.de fer.&
l.cũ reis,C.de pę.l.cõſtitutiones, ff.de app.
& l.ſi quis filio.§.irritum. ff.de iniu. teſt.&
quod ibi no.Doc.& maximè Raph.& ſic.de
facto Nurſiæ obſeruaui.

ADDITIO.

a ¶Conuictus. *Adde quando confeſſus & conuictus poſſit appellare. & uide Car. Alex. in c. 2. requirẽs extra de appel & quod notorie criminoſus nõ appellat, uide eundem in c. cum ſit Rom. eo.ti adde tamẽ ꝙ Ro.in conſ.344.tenet ꝙ appellatio admittitur in notorijs cauſa inſerta. Ber.*

AVG. Tu aũt in hac materia adde ea quæ
dixit Bal.in l.ſi q̃s filio,§.hi aũt,ff.de inof.
teſtam.q̃ dixit, ꝙ iudex qui appellationem
nõ admiſit, ſed fecit executionem, punitur
pœna mortis,l.lex,§.fi.ff.ad leg.Iul.repe.&
uide Bal.in l.1.C.ne ex deli.defun.in 7.col.
ꝙ iudex qui poſt appellationem executio-
nẽ fecit,uel impediuit ñe reus appellaret,
tenetur,l.Iul.de ui pub.alleg.d.l.Iul. & l.q̃
dolo,ff.ad l.Iu.de ui pu.idem uoluit Pe.de
Anc in cle.1.de exce. p̃l. ut iudex q̃ non ad-
miſit appellationẽ teneatur l.Iul.de ui pu.
Et intellige p̃dicta in caſu quo appellatio
deberet admitti, quia nõ eſt notorium reũ
deliquiſſe,vel in alijs caſib.ut uidebis nunc
j̃.i ſeq.q.ita dicit Bal.in l.iudices,C.de ap.
vbi hr̃ de materia in c.qm̃,ext.de immu.ec-
cle.li.6.& j̃. in ſe.q. videbis quãdo non ob.
app.ſtatim debet fieri executio,dic vt ibi.

20 *Condemnatus omnis an appellans audiatur, & caſus in quibus non auditur.*

21 *Confeſſus & conuictus uere, licet appellans non auditur, tamen ſecus eſt in contumaci, qui ex forma ſtatuti habetur pro confeſſo & conuicto.*

22 *Confeſſus in cauſa capitali ſi appellat, an debeat exprimere cauſam in appellatione, & an il-*

an ille qui habetur pro confesso & conuicto per
statutum audiatur appellans.

20 ANG. † Quæro an oĩs cõdemnatus au-
diatur appellans.dic,ꝙ nõ,vt sup.dixi si cri
men est notorium,vt in d.c.Romana,§ pe.
in 6.de app. Scđo in certis casibus & deli-
ctis enormib.quæ enumerãtur, in d.l.cõsti
tutiones,& alijs iurib.alleg. sup. & ẽt in ca
su l.1.C.de rap.vir.& ibi Sal.& in fabrican
a tib. falsas monetas,*a* vt l.1.C.de fal.mo. &
ibi Sal. qm̃ publice ĩterest ꝙ statim fiat exe
cutio.Tertio si sit cõfessus & testibus conui
ctus, vel alijs actis,vt l.2.C.quor.appel.non
reci.nã cõfessus tm̃ etiam sponte,& si in cõ
fessione perseuerasset ante cõdemnationẽ,
vel ẽt in confessione perseuerasset post con
demnationẽ.ut est tex.in d.l.nõ tm̃.tñ audi
tur in appellatione,vt per se vel per ꝓcura
torem appellare possit, vel ꝑ quemlibet de
populo,vt sup.dixi,& d.l.nõ tm̃. & d.l.2.&
ibi gl.Cy & Bal.facit ꝙ no.gl.ĩ d.c.Roma-
21 na in verbo,vel de quo &c.† Et quod dixi
ꝙ confessus & conuictus nõ auditur appel
lans,verum est si uere sit confessus,& cõui
ctus,si vero fuit contumax, & sic ex forma
statuti hr̃ pro cõfesso & cõuicto,tñ qa pro-
ceditur per viã fictionis,auditur appellans,
vt l.2.§.ac.C.de iura.cal.& l.creditor,§.j.&
ibi gl.de app.& Bar.& Bal.in l.ita demum,
b in vlt.q.C.de procur.quod bene no.*b*

ADDITIONES.

a ¶Monetas.*Adde & vide Bal in consi.165. &*
ibi an dans consilium alias facturo falsam mo-
netam possit appellare.Ber.

b ¶Quod bene no.*Adde do.de Rot.in deci.364.*
in ti de do. & cont incip. cum iura clament. &
vide Cap.in cons 64.Ber.

AVG.Tu aũt in hac materia adde Spec.
in ti.de app.§.in quibus,in ver.2. & in seq.
& in ver.item in notorijs. vbi ponit in qui-
bus criminibus non licet appellare,multos
casus in delictis ponit gl.nostra in Auth.de
iudi.col.7.§.nostros. & ibi vide Doc.& do.
Ant.de But in ru.extra,de re iud.& d.Abb.
in c.2.extra de re iud. de confesso & conui-
cto,an audiat̃ appellans,vide in locis sup.al
legat.& de confesso tm̃ & non conuicto. &
certè iste passus est dubius. nam Pet.de An
cha.in c.Romana,§.sinaũt.ext.de app.in 6.
multos Doc.maximẹ authoritatis refert te
nentes ꝙ confessus tm̃ in criminalib. potest
appellare:maximè Host.Io.Imo.& Bar.idẽ
voluit ibi Archi. sed multos Doc.antiquos
& maximæ autoritatis refert Alb.de Rosa.
ĩ d.l.2.C.quor.app.nõ reci. qui tenẽt istud
idem.sed Bal.in l.1.in 6.col. C.ne ex delict.
defun.dicit ꝙ gl.in d.§.sinautem. obseruat̃
in practica,ꝙ cõfitens tm̃, non reuocãs suã
confessionem,nõ auditur appellans,& tra-
ditur iustè morti,& dicit ꝙ assessores obser
uant illam gl. quinimo do.Abb. per rõnes
bonas dicit ꝙ ista conclo est vera,& ipsum
sequit̃, & hoc exp̃sse affirmat, & dicit ꝙ in
hoc nõ est aliqua dr̃ia inter ius ciuile & ca
nonicum,quicquid dicat ibi d.Ant.de But.
& ita voluit Ang.in l.2.C.quo.app.nõ rec.
approbans ibi dicta Io.An.in gl. in d.§.sin
autem.ꝙ si appellatio est indiscreta,& sine
causæ ĩsertione,postq̃ ille sine tormẽtis est
cõfessus,nõ auditur appellans, & certè hoc
voluit ẽt Imo.in d.§.iussus.vbi latè exami-
nat istum passum,licet postea in fin.videat̃
se inuoluere,& ibi certè multa allegat,licet
postea videatur velle cõcordare opiniones.
& in locis sup.alle.videbis ꝑ Im.& per Pet.
de Anc.& per do.Abb.& ꝑ do.Alb. multas
quotas gl.& Doc.in iure can.& ciuili.quic-
quid sit,ergo semper admitterẽ appellatio-
nem, ꝑꝑ multa q̃ possent occurrere, etiam
maximè vbi tractat̃ de vita hoĩs, per ea q̃
habentur in §.nostros.in Auth.de iud.& in
l.a proconsulib.C.de app. & per ea q̃ tradi-
ta sunt per Pe.de Anch.in d.§.sinautem ẽt
de materia vide per Bal. in l.obseruare,§.ꝓ
ficisci in 12.q.ff.de off.procon.& leg.& per
Bal.in addi.Spe.in tit.de app.& de materia
vide oĩno per Lud Ro.in l.Pantonius,§.rei
perduellionis,ff.de acq.hær. qui ibi in fin.
multũ exclamabat de quadam singulari li-
mitatione Ang.qui dixit ꝙ in istis casibus
sup.dictis nõ tenet appellatio,tñ si iudex,a
quo appellat̃ admisit appe.deuoluitur talis
appellatio,putãs in grauissimis delictis, ẽt
si appellatio est prohibita de iure,etiã si est
cõfessus & conuictus,quia iurisdictio iudi-
cis, a quo penitus est sibi abdicata per talẽ
declarationẽ. ita dicit Ang multũ elegãter
in l.constitutiones, ff.de app.sed certè hoc
nõ fuit originale verbũ Ang. parcat mihi
tãtus Doc. quorum singularium memoriã
habebat,sed fuit originale verbũ Bal.in l.j.
C.de confes.in 8.col. qui Bal.notans illam
gl.Io.And.in d.§.sinaũt. ꝙ sponte cõfessus
non

non appellat,dicit declarãdo illã gl. & Ioã.
And.non dicit ibi,nõ appellat, ſed dicit ꝙ
iudex à quo,nõ tenetur deferre illi appella
tioni, & ſic ſtatim põt iudex exequi ſnĩam
ſuam,maximè in caſib.in quib.nõ licet ap
pellare,niſi velletallegare errorẽ,vel niſi ſu
periori inhibeat,vel niſi iudex à quo, detu
lerit appellationi , ꝗa ſtatim trãſmiſſa eſt
iuriſdictio ad ſuperiorẽ,vel niſi ſteterit per
xx.dies,ꝙ appellanti nõ dederit apoſtolos:
nã nec caret iuriſdictione,ꝑ c.ab eo.de app.
in 6.§ illud aũt. Si ergo tu iudex vis tenere
ſnĩam illius gl.§.ſinautem.Io.And.teneas
ipſum cũ illis cõditionib. & limitationib.
quas tradidit Bal in d.l.1.C.de cõfeſ vel in
tellige,vt dixit Bal.ĩ l.fi.C.ſi à nõ cõp.iud.
in vlt.col.qñ cũ confeſſione erãt talia indi
cia q̃ eſſent multũ vrgentia.& vř ſeq̃ Abb.
in d c.1.extra de ſent.& re iud.& de oĩbus
iſtis vide ꝑ Bal.ĩ l.addictos. C.de epiſ.aud.
Adde hic pulchra verba Bal. q̃ poſuit in l.
22 minoribus.ff.de his quib. vt indig.† ꝙ cõ
feſſus in cã capitali, ſi appellat , an debeat
exprimere cãm in appellatione.Item de eo
ꝗ hř pro conuicto & confeſſo ꝑ ſtatutũ,an
audiaturappellãs.multa allegat Imo. in d.
§.iuſſus.uide Bal.in l.4.C.de epiſco.aud.&
Bal.in l.2.C.ſi pendẽ.app.mors inter.Et vi
de quæ dixi s̃.in addi.in verſi.ſinautem ab
ſens damnatus eſſet.in hac eadem gl.

23 *Appellatio ſicut deuoluit nullitatem in ciuili, an ſic in criminali, & ſicut in ciuili appellat.pendẽ. nihil eſt innouandum, an ſic in criminali, & ſicut in ciuili appellans eſt ſub protectione iudicis ad quem, an ſic in criminali, & an ſicut in ciuili petuntur apoſtoli , ſic in criminali, & an ſicut in ciuili fit inhibitio in interlocutoria, nõ autem in diffinitiua, ita in criminali.*

23 ANG.†Quæro,an ſicut in ciuili appella
tio deuoluit nullitatẽ,vt l.q̃dam mulier.ff.
fam.erc.&l.Carmelia Pia.de iure pa.& no.
Bar.in l.ſi expreſſum,ff.de app. an idem in
criminali.Item ſicut in ciuili appellatione
pendente nihil eſt innouandũ,ita ẽt in cri
minali:nam ſicut in ciuili nil eſt innouãdũ
appellatione pendente,vt in toto tit.ff. nil
no.app.pẽd.ita ẽt in criminali. Item ſicut
in ciuili appellãs eſt ſub ꝓtectione iudicis
ad quẽ,ita ẽt in crĩali.Itẽ ſicut in ciuili pe-
tũtur apoſtoli,vt l.1.ff.de libel.dimiſ. & in
tra xxx.dies,vt l.iudicibus,C. de app. ita ẽt
in crĩali. Item ſicut in ciuili in ſnĩa interlo
cutoria fit inhibitio per iudicẽ ad quẽ, nõ
aũt in diffinitiua,vt d.c.nõ ſolũ, ita ẽt ĩ cri
minali.dico ꝙ ſic,quia eadẽ eſt ratio, cũ in
crĩali ad ſimilitudinem in ciuilium procc-
datur ,vt l.abſentem.ff.de pœ.quod no.

AVG.Tu autem in hac materia adde ꝙ
Bal.arguẽdo in cã capitali,in l.furti , in fi.
prin.in vlt.colũ.tenet,ꝙ rubrũ & nigrũ,nil
no.app.pend.habeat locũ in cã capitali, &
ad idem allegat c.non ſolũ de app.in 6.idẽ
dixit Bar.in l.3.§.ſi ſeruus. ff.de ac.poſſ.in
vlt.q.& de apoſtolis & de inhibitoria idem
dixit Bal.in l.1.C.de confeſ.in 8.col.dũ exa
minat an cõfeſſus in criminalib. audiatur
appellans.& vide Bal.in l.2.C de epiſ.aud.
in illo articulo , an captus debeat relaxari
appellatione interpoſita. limita tñ p̃dicta
ſm Ange.ꝙ licet nil nouari debeat appel-
lõne interpoſita,ẽt in crĩali,hoc non habet
locũ, niſi appellatione interpoſita per ter-
tium, reſpectu pietatis,reus ꝑſeueraret in
ſua confeſſione, quia executio tunc nõ dif
ferř,ita voluit Ang.in l.obſeruare. C.quo-
rum app non reci.in 1.col.

44 *Condemnatus licet non appellat , ſi tamen alio modo reclamet, puta quia dicit bannum uel ſententiam poſt x dies nullam , an ſententia exequi poſſit per iudicem, uel per alium poſſit impune occidi.*

24 ANG.†Sinautẽ non appellauit, ſed alio
modo reclamauit,vt quia dicit bannũ , vel
ſnĩam poſt x.dies nullã,an poſſit ſnĩa exeq̃
per iudicẽ, vel per alium poſſit impune oc
cidi?Iſtam q.ponit Dyn.Bar.Ang.Imo.&
Ro.in l.3.§.ſi ſeruus.ff.de acq.poſ.& Bal.&
do.Io.in l. quia latronibus.§.1.ff.de teſta.
vbi in effectu cõcluditur. aut eſt manifeſte
iniuſta petitio, & põt fieri executio. arg.l.
ſatis apertè.C.de fal. aut eſt manifeſtè ĩiu-
ſta,& non põt exeq̃,vt l.emptorẽ,in prin.
ff.de act emp.aut dubitatur:& tunc aut ob
tulit condemnatus ſe incõtinẽti probatu-
rum.& idem,vt no. Bar.in d.§. cõdẽnatus,
l.4. de re iud. aut non obtulit ſe incõtinẽti
ꝓbaturũ,& tunc vř ꝙ non impediař execu
tio,ꝑ.no.in d.§.condemnatus. ſed non eſt
verum,quia iſto caſu executio eſſet irretra
ctabilis,merito non habet fieri, vt no.Pau.
de Liazar.in cle.1.de re iud.vt ſupra dixi.

AVG.Tu autẽ in hac materia adde do.
Bal.ĩ l.appellatione interpoſita.C. de app.
referentẽ ẽt Io.Mona.ꝙ ſicut lite pendẽte

nihil

nihil innouandũ eſt, ẽt pendente que rela, qñ proceditur ꝑ viã ſimplicis quærelæ, & opi. Bar tener Ang. in d.l. cum vero. ff. de fi deic. liber. & de materia vide ꝑ Bal. ĩ l.1. C. ſi à non cõpe. iud. & ꝑ Sal. in l. eũ qui duas. C. de adul. & ꝑ Bal. in d.l. app. interpoſita. & ꝑ Bal. in l. lite ordinata, C. de lib. cau. & per Bal. in l. q̃ ſupplicatio, C. de p̃ci. Impe. offer. & ꝑ Doc. in l. ſi quis filio exhæredato, §. ſi quis, ff. de iniu. rup. & irri. teſt. Adde tñ ꝙ ſi pendebat lis ſuper nullitate, nec euidenter apparebat de calũnia, tunc nõ dubito bãnitum non poſſe offendi lite pẽdente ſuper nullitate, & rõ eſt, quia aliàs allegatio nullitatis lite pendente non impediret executionem ſnĩę, d.l.4. §. cõdenatũ, ff. de re iud. & l. fi. C. de ord. cog. fallit vbi executio eſſet irretractabilis. ita voluit Bal. ĩ l. ab executione, C. quo. app. nõ reci. & Bal. in l.j. in vlt. col. C. qui accu. & Bal. in l.2. ff. de fer. & Bal. in l.j. C. de int. reſt. poſt. & Bal. in d.l. cum qui duas, & Bal. ĩ l. ſi feriatis, ff. de fer. ſentit Bal. in l.1. C. ne lic. ter ꝓuo. dum ſentit cle. 1. de re iud. non hr̃e locum in crĩalibus. & no. Imo. in d. §. fi. & Imo. & Ro. in l. nõ ſolum, §. morte, ff. de ope. no. nun. & ibi lĩtat dicta Bar. in d §. ſi ſeruus. & vide Ro. in ſing. 289. qđ incip. cle. de calum. & Ang. in terminis nr̃is, in l. fi. C. ſi ex fal. inſtr. vbi dicit ita intelligere dicta Bar. poſt Dy. in d. §. ſi ſeruꝰ, licet Ang. errauerit, & alleget Barto. & Dyn. in l.3. §. in admittẽda, ff. de acq. poſ. & ſi vis videre plene iſtã materiã, vide do. Nel. in trac. banni. in 4. part. 1. temporis in 5. q. q̃ incip. an bannitus agens cãm nullitatis banni &c. & ibi alleg. Gand. in tract. malefi. & Alb. de Roſ. in 4. par. ſtat. tenuiſſe opi. Dy. poſtea ibi refert opin. Bar. & ibi eã poſtea multum eleganter limitat, & ſequit̃ illam limitatio. Pa. de Leaz. in d. cle. j. de re iud. & ipſam approbat & limitat, ibi vide.

25 *Statutum auferens appellationem in criminali an ualeat.*

25 ANG.† An valeat ſtatutum ꝙ tollit appłonem in crĩali. vr̃ ꝙ ſic, quia per pactum põt renunciari appłoni, vt l. fi. §. fi. cum ibi no. per glo. C. de tẽp. app. ergo ẽt per ſtatutum, ut l. non impoſſibile: & qđ ibi no. gl. & Bar. ff. de pac. ſed dubito & credo ſtatutum non valere, qm̃ tollit ius naturale, ſ. defenſionem corporalẽ, q̃ licet qualitercunq; redimere, vt l.1. ff. dę bo. dam. &c. ergo non valet, arg. cle. paſtoralis, de re iud. Præterea hoc vr̃ contra l. nõ tm̃ ff. de app. nã ille dãnatus licet confeſſus fuerit delictum poſt ſnĩam feſtinans mori, & apellationi renunciando, tñ quilibet auditur appellans, ergo vr̃ ꝙ licet in ciuili, vbi non vertit̃ tm̃ ꝑiudiciũ, poſſit appellationi renunciari, nõ tñ vr̃ ꝙ poſſit in criminali, ergo ſi pacto priuatorum renunciari non põt, igitur ẽt nõ põt fieri per ſtatutũ, cum diſponat cõtra ius naturale, vt ſ. dixi. Cogita, *a* qm̃ aliqua pñt fieri per leges, q̃ nõ pñt per pactum, vt no. Bar. in l. oẽs populi, ff. de iuſt. & iu. & d.l. nõ eſt impoſſibile: & ibi uideas, quia ꝑ eius dicta poteris determinare iſtam q. qm̃ negari nõ põt, quin dictum ſtatutum ſit cõtra ius naturale. & ſic nõ valet, ſicut dicimus in ſimili, qñ ſtatuto tollit̃ ſecunda appellatio, quæ deuoluitur ad ſuperiorẽ, *b* quia tale ſtatutum non ualeat, vt no. Bar. & Imo. in l. fi. ff. de aqua plu. arcen. & in l. oẽs populi. in 16. col. ff. de iuſt. & iu. & Bal. & Sal. in l. fi. §. fi. C. de temp. app. cogita ergo.

ADDITIONES.

a ¶Cogita. *Add tu ultra ea q̃ ponit infra dom. Aug. ꝙ tale ſtatutum non ualeat. tenet Cep. in conſ. 54. & uidetur etiam fuiſſe de mente d. Al. in conſi. 187. ubi poſtquam late examinauit, an renunciare poſſit appellationi, dicit, omnia prædicta reſtringo ad cauſas ciui. in criminali aũt, an poſſit renunciari, non eſt noſtrum. & an quod poteſt fieri per ſtatutum poſſit fieri per pactum, uide Cal. in tit. de pa conſ. 3. Ber.*

b ¶Ad ſuperiorẽ. *Adde tu & uide Ang. in conſ. 188. & Ro. in conſ. 218. Ber.*

AVG. Tu autẽ in hac materia adde, ꝙ in ꝓprijs terminis iſtam q. formauit Albe. de Roſa. in q. ſtatu. in 3. par. q. 54. q̃ incip. item quęrit̃ an valeat ſtatutum. ꝙ in criminalib. nõ poſſit appellari; & primo arguit, ꝙ vr̃ ꝙ tale ſtatutum nõ ualeat, q̄a appell. eſt ſpẽs defenſionis, & defenſio eſt de iure nat. quę non vr̃ tolli poſſe per ſtatutum, de qua materia dicit Alb. de Roſ. late in 4. par. ſtat. in q. q̃ incip. ſed quid ſi ex uerbis ſtatuti expreſſe cauetur, dicit tñ ꝙ Dy. tęnet contrarium, quia per pactum põt appellationi renunciari, ut C. de temp. app. l. fi. §. fi. & l.j. §. ſi his, ff. qui. app. nõ lic ergo ꝑ ſtatutum p̃t hoc fieri, ut l. fi. C. de fideiuſ. & ff. de pac. l. ſi non impoſſibile. Pręterea multi ſunt caſus in

ſus in quibus app.nõ lic.vt C.quo.ap.nõ reci.ꝑ tot.& maximè l.2.vbi vr̃ expreſſum,& dicit Alb.ꝙ ita ſeruatur, ſic ergo patet qđ cõcluſio d.Ang.eſt falſa,& ad ea quæ dixit Bart.in l.fi.ff. de aqua plu.ar. & in d.l.oẽs populi, vltra oẽs examinat Ro. in d.l.fi.de aqua pl.ar.vbi multa alle.de iu.ciui.& can. & per Cano.in c. veniẽtes,ext.de iureiu.maxime per Bal.& d.Alb.ex quib.potes hr̃e veritatem iſtius paſſus,& per Bal.in l.fi.C.de tẽ.ap.ſed Ro.in d.l.fi.multas deciſ.alle. ibi vide,& dicit Alb.de Roſ.in l.ſi appel. C.de app.ꝙ vidit ſeruari cõtrariũ tenere ſtatutũ ſubditorum & populorum nõ poſſe appellari ad vicarium Imperatoris, non ob.d.c.venientes,& ideo dixit Bal.in d.§.fi.ꝙ c.venientes,non ſeruatur in foro Iuſtiniani.

26 *Sententia corporali confirmata quis eam mandabit executioni.*

26 ANG.† Quæro, qñ ſnĩa corporalis confirmat̃ ꝑ iudicem app. quis eã mãdabit executioni, rñdeo & credo, ꝙ primus iudex, q̃a ipſe hẽt habilitatem ꝓſequendi cũ habeat reũ detentũ,q̃a vt s̃.dixi,ꝑ app.nõ dẽt relaxari,ergo ipſe exequit̃,& maxime hodie cum nõ fiat remiſſio,ut no.Bart.in l. ſi cui §.j.ff.de accu. & in l.ſepulchri,ff. de ſepul.vio.ſicut dicimus in ciuili, quia ille mittit actualiter in poſ. q̃ eſt iudex loci & fũdi in quo fit miſſio, & q̃ hẽt facultatẽ actualiter mittẽdi,vt l.cũ vnus,ĩ fi.& ibi Bar.ff.de bo.auth.iu.poſ. adde tñ qđ dixi in iſta gl.ver. q̃ro,an ap.ĩ crĩali interpoſita dẽt captꝰ &c.

AVG.Tu aũt in hac materia adde,ꝙ Bal. in l.minime,C.de ap.vr̃ ſentire ꝙ aliqñ iudex à quo mãdabit, aliqñ iudex ad quem, & ſimiliter vide q̃ dixi s̃.in glo.iſta,ver.illo q̃ro,an app.criminali interpoſita, in addi.meis,vide Doct.ibi in deciſionib. ibi alle.per me,ſed Alb.de Roſ.in l.addictos, C. de app.dicit ꝙ de hac materia dixit in aut. ſi q̃s litigãtiũ,C.de epi.au. & in l.eos in fi. C.de ap.& Ho in sũ.de app.§ ſi quis ſit effectus,ver.ſed quis mãdabit,dicit Alb. dic latius ſi vtraque ſnĩa eſt abſolutoria, nõ eſt opus aliqua executione,ſi vero primus abſoluit,ſcđs cõdẽnauit,tũc primus non põt exequi,q̃a primus nihil iudicauit,ꝙ executione indigeat,ſi uterq; cõdemnauit,tũc dicit,ꝙ aut primus iudex habet ius in crĩoſo, puta,q̃a deliquit in ſua iuriſdictione,& ſic hẽt ius tale,qđ vbicunq; ſit põt crĩoſum petere,vt ſibi remittat̃,ꝑ d.l.ſi cui, & tũc primus iudex dẽt hãc ſnĩam criminalem mãdare executioni,ea rõne,quia ſolatium eſt cognatis & affinibus offenſorum,vt videãt offendentes punitos,l.capitaliũ,§.fi.de pę.nã hoc caſu ꝑ appellationem nõ deuoluit̃ ad iudicem app. niſi ſola cognitio iuſtitiæ, vt no.Inn ext.de elec.c. dudũ Rotomagenſis,in gl.q̃ inci.quidã dicunt, ſi uero iudex primus nullum ius hẽt in crĩoſum, niſi rõne originis vel domicilij, tũc appłone ſequuta,& lata ſnĩa per iudicẽ appłonis mãdabitur executioni per iudicem app.ut probatur in d.l. addictos, in fi.& ſic Doct. ibi hoc videntur tenere,maxime Raph.Ful.

27 *Sydicus communis, an citandus ſit quando appellatur à ſententia in criminali.*

27 ANG.† Quæro,qñ appellat̃ à ſnĩa in criminali,an ſyndicus cõis ſit citandus,hãc q.ponit Bar.ĩ l.j.§.fi.ad Turp. vbi pro vtraq; parte alleg. nã primo vr̃ ꝙ ſic, qm̃ fiſco eſt cõdemnatus, & ex tali condemnatione ius ipſi fiſco q̃ſitũ eſt,ergo ipſe vel eius procurator eſt citandus,quia pñt lædi,ergo citandi ſunt,vt l.de vnoquoq;,ff.de re iu. & maxime cũ principaliter fiſcus lædi poſſit, ergo citandus,vt no.gl.& Bar.in l.nam ita diuus,ff.de adop.facit l.j.§.pe.ff.de vẽ. inſpi. ſed cõtrariũ tñ determinat, quia ipſe accuſator dẽt cãm appellationis ꝓſequi, vt d.§.fi. vr̃.n.lex ſenſiſſe & feciſſe talẽ accuſatorẽ ſyndicũ,& fiſci ꝓcurat.ad talẽ cãm, p̃terea inter priuatũ,& priuatũ p̃ſes eſt iudex. ĩter priuatum & fiſcum eſt proc.Cæſaris,ſed cã criminalis licet tractet̃ de pecunia applicanda fiſco,dẽt corã p̃ſide tractari,vt l.j.C. vbi cau.fiſ. ergo patet ꝙ inter priuatos tractantur,igit̃ fiſci proc.nõ eſt citãdus, vt ibi per Bar.Quod tñ credo verũ,qñ per accuſationẽ procedit̃, & ita loquit̃ Bar. q̃a tũc dicta cã appellationis hẽt,& hr̃e p̃t aliquem qui eã defendat, videlicet accuſatorẽ,ſecus qñ ꝓcedit̃ ꝑ inquiſitionẽ, q̃a tũc cũ iudex ſuccedat in locũ partis accuſãtis, vt no.Bar.in l.2.§. ſi publico,ff.de adult.ſicut accuſator, ſm̃ Bar.eſt citãdꝰ, & ipſe cãm appellatiõis defẽdet,ita qñ ꝑ ĩquiſitionẽ aliquis q̃ cãm poſſet defendere eſt citandus,& ſic aut iudex,vt ſentit Inn.in c.cum ſpeciali,de app. & Bar.in d.l.j.§.fin.ad Turpil.aut ſyndicus vel fiſci procura. cuius intereſt, vt d.l. de vno quoque eſt citandus,& ita videtur pra-

ꝺticari,& Sal.in l.ſi ꝗs in fi.C.ſi reus vel ac.
mor.fite.alle. Inn.in d.c.cũ ſpeciali, ꝙ imo
iudex ẽt ꝑ inquiſitionẽ procedens,nõ eſt ci
tãdus,nã appellatio nõ immutat cãm,vñ ſi
cut corã iud.principa. cãæ ꝓcedebatur, ita
corã iud.ad quẽ.Itẽ tunc primus iudex red
dereť ſuſpectus,ſi corã ſuperiore ad quẽ ap
pellatũ eſt,ſe partẽ faceret, & cũ eo iudicio
agitareť: fatetur tñ eũ vt iudicem poſſe in-
ſtituere ſuperiorẽ,all.ẽt ꝙ iudex ꝑ ſnĩã fun
ctus eſt officio ſuo, igitur &c.vt l.iudex,ff.
de re iu.& pro hoc all.caſum l.eos,§. ſuper
his,C.de app.vbi hř ꝙ copiam ſnĩæ & acto
rũ, vnà cũ reo debet corã iudice ad quem
trãſmittere,ſed cautius eſſe credo ꝙ reus fa
ciat debitũ ſuum, vt proceſſus ſuus aliquo
mõ non poſſit impugnari,ꝙ citet aut ſindi
cum cõis,aut etiam iudicem.Et ita vidi ſe-
mel practicari,quãdo pœna erat aut ad vin
dictam publicam,aut fiſco applicanda.

a AVG.Tu aũt in hac materia *a* in quan-
tum d.Ang. tangit hic de illa altercatione
inter Bar.in d.l.fi.& Sal.in d.l.ſi quis.Adde
ꝙ Bal.in l.ſancimus,C.de iud.in 13.q. in il
la q.nunꝗd iudex inꝗrens debeat condem-
nari in expenſis,dum ꝓcedit per inquiſitio
nẽ,dicit,ꝙ qñ iſta q. deuoluitur corã iudi.
app.conſueuit ipſe iudex citari,tñ tenet ꝓ-
ceſſus,licet non citeť, ꝗa non agiť principa
liter contra iudicem,all.Inn. ita voluiſſe in
c.nr̃a,ext.de proc.vide tñ Inn.& d.Ant. de
Bu.in d.c.de cætero.ext. de tranſa. ꝗ dicũt,
ꝙ iudex non neceſſario citať, vel citatur ut
ſuum defendat ꝓceſſum, 2.q.6.c.hoc etiã,
licet qñ voluntarie,i.qñ procederet ex offi-
cio ſuo, poſſet ſuum defendere proceſſum,
all.d.c.cum ſpeciali,idem dixit do.Ant. de
Bu.in d.c.in nr̃a , ꝙ iudex non eſt citandus
ad defendendum ſuum proceſſum corã ſuo
ſuperiore,niſi qñ ſua intereſt,hoc eſt quod
male,vel iniuſte,vel dolo iudicaſſet, nõ aũt
qñ agiť ad infirmationẽ, vel corroboratio.
ſnĩæ,& probatur,quia aliàs,cum ſolum agi
tur de infirmitate ſnĩę,ſi deberet iudex cita
ri coram ſuperiore,ſeq̃retur ꝙ fraudulenter
poſſet poſtea ſuã ſnĩam reuocare, contra l.
j.C.ſen.reſcin. nõ poſ. limitat tñ p̄dicta ibi
An.de Bu.in pe.col.in d.c.de cætero,niſi iu
dex procederet ex officio ꝑ inquiſitionem,
tunc bene eſt citãdus,ex quo petitur ſnĩam
reuocari,per c.cum ſpãli,ext.de a p.& quod
ibi no.ſed aduerte,quia d.Ant.ibi nõ dicit,
an de neceſſitate ſit citandus,& vide Im.in
d.c.de cætero , tenet ꝙ qñ iudex non ad in-
ſtãtiam partis ꝓceſſit, ſed ex offõ de neceſſi
tate ſit citandus,& iõ dixit d.Abb.in d.c.cũ
ſpeciali,allegando Fe.de Se.in conſ.204. ꝙ
ꝓceſſus ſuperioris eſt nullus , ſi iudex ꝗ ex
officio ꝓceſſit,nõ ad pet.ꝑtis, non fuit cita
tus ꝑ iudicẽ ad quẽ,all.Inn. in c.pe.ext. de
re iu.& dicit d.Abb. ꝙ hoc ſatis ſibi placet,
ꝗa tunc iudex ſuccedit ad hoc loco aduer-
ſarij, miror certe ꝙ d.Abb. ibi ignorauerit
dicta Arc.Io.An.Pe.de Anc.Dom. de S.G.i
c.venerabilibus ,ext.de ſen.exc.lib.6.vbi eſt
melior tex.in hac materia,qui poſſet allega
ri,probans hoc,an iudex debeat citari,& di
cit ibi Pe.de Anc.ꝙ non eſt tex.clarior in iu
re,ꝙ non debet citari iudex qñ tractatur de
reuocatione ſnĩæ , ſed ſolum qñ agitur de
pęna infligenda iudici, vel ꝙ ſoluat intereſ
ſe parti,dicit tñ Pet.de Anc.iudex ſnĩam ꝑ
ſe latam põt defendere,2.q.6.c. hoc etiam,
per no.per Io.An.in c.dilectus,ext. de reſc.
& dicta Inn.in locis s̃.all.dicit tñ ibi Pe.de
Anc. ꝙ iudex ꝗ proceſſit per viam inquiſi-
tionis,debet defendere ſuam ſnĩam corã ſu
periore,quia tunc obtinet locũ partis, ego
nõ recederẽ à gl.in c.ſacro,in verbo,conſti-
terit,cõiuncto text.qui vř velle ꝙ iudex de
neceſſitate debet citari cum ex officio pro-
cedit,quia ſuccedit in locum partis , & ita
videtur voluiſſe gl.illa in d.c.cum ſpeciali.

ADDITIO.

a ¶In hac materia. *Adde tu ultra hic dicta, quod qñ iudex procedit ex officio, ſit citandus ad defenſionem ſua ſnĩa, tenet Rom. in conſ. 343. vbi refert allegata per Ang. & ibi conſuluit ad irritationem commiſſionis facta per archiepiſcopum.*

28 *Iudex quid facere debeat ſi appellatur a ſententia criminali, & illam non recipiat, & an a reiectione appellationis ſit appellandum.*

28 ANG.†Quæro,ꝗd ſi appelleť à ſnĩa crĩa
li,& dicta appellatio nõ recipiatur,quid ſit
faciendũ,dic ꝙ nõ debet vlterius ꝓcedi,nec
exequi ſnĩa, ſed reſcribere dẽt ſuperiori, &
cãm exprimere quare non recipit dictã ap-
pellationẽ,vt eſt tex.& ibi Bal.Rap. & Im.
in l.ſi quis filio,§.hi qui.ff.de iniuſt. teſt.ꝗ
nimo à tali reiectione appellationis põt,&
debet iterũ appellari:vt eſt caſus,& ibi Bar.
fi.& Doct.in l.j.C.quo.app.non reci.
AVGVST. Tu adde & declara iſta ſe-

cundum

cundum Bar.in l.sciendum, ff.de app.reci.
qui dixit, ꝙ hæc nō procederent qn̄ noto-
rium esset appella. non debere recipi. hæc
aūt supradicta procedunt,quando erat cer-
tum app.debere recipi, vel erat dubium,&
superior debet cognoscere de hoc,an appe.
debeat recipi,& quæ cognitio vel probatio
requiratur.vide ibi Bar.alleg.dicta Inno.&
Host.in c.pasto.ext.de off.dele.& vide quæ
j.nunc dicentur.

29 *Iudex qui non admisit appellationem quam re-*
cipere & admittere debebat, si non obstante ap-
pellatione, suam exequatur sententiam, qua
pœna fertetur.

30 *Officiali iniuste exequenti an de facto resiste-*
re liceat, & executor non debet exequi senten-
tiam capitalem si eam videt esse iniustam.

29 ANG.† Quid aūt si non obstāte appella
tione,q̄ iudex admisit, & quam admittere
& recipere debebat exequatur suā sn̄iam,di
cas ꝙ talis iudex dēt capite puniri, vt est ca
sus in l.lex Iu.§.fi.ff.ad l.Iul.repe.& ita sin.
dicit Bal.in d.§. hi qui. & si iudex de facto
velit exeq. talem sn̄iam,quæ est postea irre
tractabilis,iuxta l.si quis prouocatione, C.
de app.ita ēt de facto per amicos & beniuo
a los talis cōdemnati pōt resisti,*a* vt no.gl.in
simili in l.minor,§.j.de eui.& impune resi
sti pōt, ratio quia per talē app. sublata est
iurisdictio iud.a quo,s̄m Inn. in c.si qn̄.de
off.del.& pro hoc facit qđ no.Pau.pe Lea.
in cle.j.de re iu.nā vt dicit Inn. ī c.pasto.de
off.del.nunq̄ executor pęnæ corporalis de-
bet illā exequi, qn̄ videt sn̄iam iniustā, sed
b dēt referre superiori, *b* vt l.j.in fi.C. de qō.
sed iniusta est,qn̄ appellatum est,q̄a ꝓnū-
ciatum extinctū est, vt l.1. in fi.ff.ad Turp.
ergo ēt miles socius cui talis executio com-
missa est,vidēs appell.interpositam,pōt &
debet dictam sententiam non exequi.quod
no.& pro hoc vide ēt quę s̄.scripsi in gl.su-
per verbo,fama publica &c. versi.2. quæro
quando aliquis est iam captus &c.

ADDITIONES.

a Resisti. *Adde & dic vt p Ale.ī cōs 144.ī 2.vol.*
b ¶Superiori. *Adde tu & vide An.in cōs.207.B.*

AVG. Tu aūt in hac materia adde dicta
Bal.in l addictos,C.de epis.aud. qui uoluit
ꝙ iudex, qui venit ad executionē capitalē
pēden.app.vel nō annuen. puniatur capita
liter. per d.l.lege Iu. limita tn̄ prædicta nō
habere locū in certis casibus,in quibus ap-
pellatio nō deuoluit, quos tu vidisti sup.in
ver. q̄ro quis condemnatus audiatur appel
lans,& ibi ēt multū declarat Bal.qđ si pēd.
app.iudex vult exequi sn̄iam corporalē,qđ
isto casu pn̄t amici uel consanguinei de fa
cto resistere, & īpedire ne executio fiat, q̄a
ꝑ app.ablata est iuris.s̄m Inn.ī d.c si qn̄.&
ꝓ hac sn̄ia facit id ꝙ dixit Cy.in l.ab execu
tore,C.quo.app.nō reci.all.Pe.ꝙ vbi est ta-
le factū ꝙ p̄t reparari ꝑ remediū app.Tunc
nō p̄t resisti primo iudici exequēti, secus si
est tale factū ꝙ nō pōt reparari,quia tūc de
facto licitum est resistere iudici exequenti
pendente app. q̄ doctri. approbauit d.Car.
in c.ex literis.ext.de offi. deleg. & d.Pet.de
Anc.in c.ad aures.ext.de tēp.ord.& iō dicit
Ang.in l.qm̄, C.de app.fuisse obseruatū in
Romādiola,ꝙ postq̄ ē appellatū, iudex de-
sijt esse iudex,& iō licitū est iudici resistere
impune.& dicit Iac.Bu. ita voluisse. & idē
dixit Ang.in l.addictos,C.de app. ꝙ pōt re
sisti vt sn̄ia capitalis nō mittatur executio-
ni si est appellatū, secus si sumus intra tꝑa
appellandi,quia non licet resistere, nec mi-
rū,si qn̄ factū est irretractabile,ista sunt ꝑ-
missa,quia refert Alb.de Ro.in l.addictos,
C.de epi.aud.ꝙ imo ēt clerici si vident ali-
quem iniuste dānatum ad mortem,possūt
eripere de manu familiæ.alleg.14.q.6.c.hi
qui. & pōt manu armata se defendere ille
qui est iniuste damnatus,all.Arc.ita voluis
30 se in c.cum homo, 24.q.6.† Et an liceat de
facto resistere officiali iniuste exequenti,vi
de oīno per Mod.late post Abb.in c.si qn̄.
& per Bar.& Bal.in l.prohibitum, C.de iu.
fis.li.10.& de materia vide ꝑ Doc.maxime
per Pe.de Anc. in c.dilecto. ext. de sen.exc.
lib.6. qui approbat dicta per ipsum in d.c.
ad aures.vide glo. & Doct.in l.vt vim,ff.de
iust.& iu.& adde Bald. in d.l.addictos, qui
ponit, ꝙ executor non debet exequi sn̄iam
capitalē,si eā videt iniustā, & dicit hoc esse
verum, & debet referre superiori,& omni
ingenio quo pōt executionem differre, vel
impedire,per l.j.§.si quis vltro,ff.de quæst.
& alle.Inn. in d.c.pasto.ext.de off.deleg. &
ibi vide latissime Doct. & adde quæ dicta
sunt s̄.in gl.in ver.fama publi.in ver.2.quę
ro.& omnino pulchra verba in l.vt vim,ff.
de iust.& iu.Pet.de Anc.in d.c.dilecto. alle.
Bal.in rep.l.j.C.vnde vi.ibi vide.

31 *Appellatiene nõ obstãte, quã iudex nõ admisit, si in iudicio, vel inquisitione principali reus negauit; an possit postea confiteri, ut habeat locum statutum minuens pœnam confitenti.*

81 ANG.†Quid aũt si nõ obstante appellatione q̃ iudex non admisit si in iudicio vel in inqsitione principa. negauit reus, an possit postea in appel. cõfiteri, & sic habeat locũ pniã, & in appel. confitendo habeat locũ beneficium statuti, ꝙ minuit pœnam confitẽti. istã q. format Bal. in c.j.§.porro. cir. fi. ver. q̃ro vtrum in ca. app. &c. ti. q̃ fuit cau. benefi. amit. & ibi cõcludit ꝙ sic. & alle. gl. in l. fi. cũ excep. §. hæc actio, ff. ꝙ me. cau. & l.j. in prin. ff. de act. emp. & facit qđ no. glo. in l. creditor, §. iussus, ff. de app. & bene facit l. qui cum maior. §. accusasse, ff. de bo. li.

AVG. Tu autem in hac materia cõsidera ꝙ illæ gl. alle. à Bal. in d c. porro. vñr innuere cõtrariũ eius. qđ dicit, sed ꝓ veritate istius passus opꝰ esset vt videres dicta Doc. in locis alle. per me sup. in gl. q̃ inci. deducta 4. par. per beneficium confess. in vlt. addi. mea, in finalib. ver. ex quibus apparebit ꝙ doctr. Bal. in d.c. porro. est falsa.

32 *Appellari a sententia iudicis in criminali, an liceat siue pœna sit ordinaria a lege vel statuto siue sit arbitraria de iure vel statuto.*

32 ANG. † Et qđ possit appellari a sñia iudi. in crĩali, procedit qñ est pœna ordi. à lege vel statuto imposita, iuxta l. hodie, ff. de pę. Sin aũt ex aliquo delicto esset pęna arbitraria, vel de iure vel statuto. iuxta no. in l. quid ergo, §. pœna grauior, ff. de infa. & iudex fuerit arbitratus ₰m mentẽ suã ĩ. mortem, vel vsq; ad mortẽ, iuxta gl. in §. pe. Insti. de iniu. & all. gl. sil̃em in l. pe. C. si aduc. lib. & an à tali pœna pecuniaria vel corporali eius arbitrio imposita possit appellari. dicas ꝙ sic, vt no. gl. & Bar. in l. si qua pęna, ff. de verb. sig. intantum ꝙ gl. fin. in c. super his. de app. in ver. arbitriũ. in verbo, astringẽdo. plus sentit, videlicet, ꝙ à tali sñia nõ tm̃ p̃t app. vt dixi, sed ẽt põt peti reductio ad arbitriũ boni viri, erit ergo duplex via reclamandi a tali sñia, vel appellare, ₰m gl. & Bar. in d. l. si qua pęna, vel petere cã reduci ad arbitriũ boni viri, qm̃ ex certa consuetudine vel interpreta. de aliquo delicto consuetum est imponi, & interpretari certa pœna, & ipse iudex illã excessit, ₰m quid hr̃ in l. quid ergo, §. pęna grauior. s̃. alle. ita sing. dicit Imo. in l. 2. ver. quid autẽ si in aliquo casu &c. ff. de pub. iud. qđ sing. no. in practica, qm̃ sępenumero statuta Italię in multis delictis imponũt pœnã ad arbitriũ officialis, vñ qñ virtute talis arbitrij sñiam protulerit, tu scias ꝙ remedium habeas intẽtare.

AVG. Tu *a* aũt in hac materia adde do. An. de Bu. in c.j. extra de dil. vbi infert ex illa gl. ꝙ qñ aliquid committit̃ arbitrio alicuius licitũ est appellare, si inique arbitret̃. & ita voluit. d. An. de Bu. in c.j. ext. de consti. in prin vlt. col. vbi approbet gl. in c. sup his, ext. de accu. q̃ loquit̃ in cã capitali, q̃ in hac materia approbat ẽt Imo. in c. Quintauallis. ext. de iureiu. ĩ 34. col. & approbat dicta Bar. in d. l. si qua pęna, de ver. sig. & multũ elegãter loquit̃ Io. And. in addi. Spec. in ti. de cita. §. seq̃ t̃. ver. sed nunq̃ d. ibi Io. An. hoc idẽ affirmauit, & licet d. An. de Bu. all. Bar. in l. eius, ff. de ap. nã voluit alle. Bar. in l. fi. ff. de ap. reci. & hoc dicit d. Pe. de Anc. in c.j. de cõfes. in 6. & Bal. in l. admonẽdi, ff. de iureiu. ibi vide Ro. arguentẽ pro & contra, in pe. char. & tenet ꝙ põt app. & Ab. in cle. sæpe. ext. de ver. sig. & vide Abb. in d c. super his. qui concor. quare aliqñ nõ appellatur, & reducatur ad arbitr. boni viri, vide de materia latissime per Dom. de S.G. ĩ c. 2. ext. de iura. cal. in 6. per Doc. in c. epis. text. de exces. p̃l. in 6. licet Inn. in c. fi. ext. de fer. tenuerit, ꝙ in istis arbitrarijs non possit appellari, quem vr̃ sequi Bal. in l. 2. C. q̃uo & qñ iu. sed põt saluari dictum Inn. qñ iudex in arbitrarijs modicũ lędit, ₰m Bal. qui ita limitat in c.j. de mili. vas. qui cõtu. est. in 6. col. nec mirũ, q̃a in istis arbitrarijs lex multum fauet, & præsumitur pro iudice, vt patet ex his quæ dixit Inn. in c. innotuit. extra de eo qui fur. or. susce. & sequitur Pe. de Anc. in c. 2. ext. de iu. calum. in 6. in fi. vnde non mirum si in istis minimo isto casu nõ appellatur, & sic no. l. & in maioribus & in mino

ADDITIO.

¶Tu aũt. *Adde tu vltra hoc ꝙ per arbitriũ datũ Ptãti non possit ipse imponere pœnas legibus interdictas, et si imponit, põt iniuriarũ contra ipsum experiri. ita Ang. in cons. 257. & Alex. in cons. 65. in 1. vol. & consi. 94. vbi dicitur ꝙ iudex habens arbitrium non potest imponere pęnã mortis, sed melius vide cons 91. eo. vol. Ber.*

minorib. C. de app. uel intelligas, qñ in istis arbitrarijs iudex nō iudicauit ꝑ dolū, ẜm dicta Bal. in l. si fugitiui, C. de ser. fu. dū all. c. eum qui ext. de re iu. in 6. & uide gl. in c. Romana. in verbo, minus legitima. extr. de app. in 6. qui tenet ꝙ appellari possit. gl. ī c. statu. §. assessorē. de rescr. in 6. gl. in cle. 1. de iureiu. aliꝗd ꝑ Io. An. c. vt cōmissi. de hęr. in 6. & gl. in c. 1. in fi. gl. fi. de confes. in 6. & ēt vide dicta d. An. de Bu. in d. c. 1. ext. de cōsti. qui no. loquitur circa intellectum illius gl. in d. c. suꝑ his. & eam limitat. & vide gl. & Io. An. in d. c. 2. ext. de iur. cal. & gl. in c. 2. ext. de cor. vit. & dños de Ro. decis. 478. vide no. ꝑ Bar. & alios in l. si sit. de le. j. & in l. alio, ff. de ali. & cib. le. & in extrauag. ad repri. & licet soleant aliqua allegari in cōtrariū, vide Ro. no. rñdentē in d. l. admonēdi. & sic rñdebis ad dicta Bal. in l. vbicunq;, ff. a de interr. act. qui all. Spe. dicentē, ꝙ nō pōt appellari. & rñde vt dicit Io. An. in add. Sp. ver. sed nunꝗd. & Io. An. & d. Ant. de Bu. in d. c. cū speciali. ext. de app. tenet ꝙ possit appellari. & d. An. in c. super hoc. ext. de renū.

33 *Condemnatis pluribus si unus appellat, & absolutoria sequatur, an alijs prosit & an appellans videatur renunciare appel. consortis.*

33 ANG. † Et quia in nostra inquisitione fuerunt plures cōdēnati, & tñ Caius tm̄mo do appellauit, vidēdum est, an si dictus Ca- a ius obtineat absolutoriā, prosit alijs *a* suis consociis similiter condēna. & quia vt dixi, in crīalibus proceditur ad similitudinē ciuilium, ut d. l. absentem, ff. de pę. ideo dicēdum de hoc, vt habetur in l. scio, §. 1. & 2. in l. qui separatim. in prī. & §. fi. ꝙ ibi gl. Bar. Ang. Imo. & Raph. ff. de app. & in l. 1. & 2. C. si vnus ex plurib. app. in quo cōcludunt, qđ regulariter victoria vnius prodest alijs, vt d. l. scio, §. 2. & ibi gl. & in d. l. 1. & 2. C. si vnus ex pluri. fallit primo si alii acquieuerunt sñīæ, vt no. gl. in d. l. 3. §. sed illud. secūdo fallit, si omnes condēnati appellauerūt, quia ille qui appellat, vr̃ renūciare appellationi consortis, & sic alterius victoria ei nō proderit, vt no. Inn. in c. cū super. de re iud. & ibi An. de Bu. & hr̃ in l. ab executore, §. 1. ff. de ap. & Bar. in l. à sñīa. eo. ti. tertio fallit qñ causæ defensionis sunt distinctæ, & sic non est vnica & eadem cā defensionis, vt d. l. separatim, §. fi. quarto fallit qñ sunt plures sñīę latę, vt d. l. qui separatim. in prin. & non vnica sñīa cōtra plures, quinto fallit, si ille ꝗ nō appellauit, acquieuit sñīæ nō tm̄ expr̄sse, vt dixi in 1. fall. sed ēt si tacite, ut puta, quia in casu nr̃o ignorauerunt Caiū appellasse, & tñ alij cōdemnati nō appellauerūt, facit, quia paria sunt ꝗd fieri tacite vel expresse, ut l. cū ꝗd, ff. si cer. pe. Si aūt vterq; appellat, & postea alter nō ꝓsequit̄ suā appellationē de appłone consortis, confisus, tūc cū possit capi ista cōiectura, nō capiet̄ illa ꝙ videat̄ approbasse sñīam, & sic victoria ꝓsequētis ap. sibi ꝓderit. ita dicit Ang. & Im. ī d. l. ꝗ separatim, §. fi. an app. pēd. interposita à Caio possit cōtra alios fieri executio in casu quo victoria vnius prodesset aljis. dic ꝙ non. ar. in ti. nil no. app. pend. & no. Imo. in d. l. ꝗ separatim, & ibi ēt scripsi.

ADDITIO.

¶ Alijs. *Adde de hoc vt etiā per Cep. in cōs. 64.*

AVG. Tu aūt in hac materia adde quod dubito ꝙ dicta in d. l. si quis separatim, §. fi. & in d. l. scio. nō hn̄t locū in cā capitali, ꝗcquid dixerit d. Ang. hic in fi. allegādo Imo. in d. l. si quis separatim, §. fi. app. pēd. interposita à Caio non pōt fieri executio contra alios: nā hæc oīa cōfunduntur, per tex. in l. minoribus, C. de his quib. vt indi. vbi expr̄sse in cā capitali dr̃ cōtrariū, & contra dicta Bar. & Doc. & d. Ang. hic, ꝑ quē tex. ī terminis nr̃is dixit Bal. in rub. si vnus ex plur. ꝙ ille ti. si unus ex pluribus, vbi appellatio vnius prodest alteri, vt patet ibi in l. 1. quia si sūt plures condēnati app. vnius prodest alteri, nō habet locum qñ sunt plures accusati de homicidio, & unus appellauit, pōt fieri executio contra cōdēnatos, ꝑ tex. in d. l. minoribus, quia dicit Bal. ꝙ ista iura non hn̄t locum in cā capitali, nisi saluando cōem opi. dicamus ꝙ cū supportatio. Bal. ibi, ꝗ appellabāt habebant diuersam cām defensionis, non mirū ergo si appellatio vnius non prodest alteri, ꝑ ea quę s. dicta sunt, quia in d. l. minoribus. poterat esse qđ illi occiderāt, sed ille qui appellauit, non mādauerat fieri homicidium, & sic erat diuersa defensio, & istæ limitationes quas posuit d. Ang. hic, colligunt̄ ex distinctione d. Bar. ī d. l. si separatī, §. fi. ibi uide plene ꝑ Doc. & adde Bal. in l. 1. C. si plu. vna sen. vide ibi per Doct. & vide late can. maxime d. Ant. de Bu. in c. pe. ext. de app. facientes mētionē de doct. Bar.

In d.l.si separatim.vide Spe.in ti.de ap.§.j. ver.item si plures.& ver.seq. Itē adde ꝙ in quantum dictū est s̄. ꝙ vbi quis tacite acquieuit sñīæ,tñ ex app.alterius & eius victoria non pōt iuuari,ꝗa dubito de ista doctrina,ꝑ ea q̄ dixit Ang.ī l.ab executore,§. fi.ff.de app.ꝗ allegando Inn.in d.c.cū suꝑ dixit,ꝙ pōt tertius pro suo interesse appellare,ēt si appellet postq̄ sñīa trāsiuit in rē iudicatā cōtra victū,ꝑ lapsū decē dierū, & insurgit tūc mirabile, ꝙ sñīa ferēda ꝓ isto appellāte ꝓderit ei ꝗ tacito consensu suo sñīam cōfirmauit,nō appellādo, secus aūt si sñīam ipsā cōfirmasset ipse appellans expresse,ꝗa tūc nō ꝓderit talis victoria in appellatione,& similiter dicitꝙ nō ꝓderit in quātū appellauit semel & bis,& succubuisset,quia isto casu vnusquisq; cōuolauit ad suum subsidium,& talis sententia nō ꝓderit alteri per dicta Inn.in d.c.cum super.

34 *Appellatione iuterposita si reus moriatur, an quo ad crimen sententia estinguatur, & in cadauer puniri possit.*

35 *Condemnatus si decedat nondū appellatione ĩterposita intra tamē decem dies qui dantur ad appellandum an crimen extinguatur,etiam quo ad bona per sententiam confiscata.*

34 ANG.†Quid si reus moriatur appellatione interposita.dic ꝙ clarū est,ꝙ quo ad crimē sñīa extinguit̄,& sic cadauer puniri nō pōt, vt l.3.C.si pēd.app. mors īterue. & l.j. ff.eo.& l.fi C.si re.vel acc. mor.fuer & ideo erant latrunculatores qui suspendunt vel comburunt cadauera delinquētium ita dicit Cy.in l.2.C.qui tes.fa.po.& Bal.ī l.j.C. ne ex delic.defunct & Imo.in l.defuncto, ff.de pub.iu.dic vt ibi per eum,& per Ang. in d.l.fi.C.si reus vel accu.qui dicūt p̄dicta vera,nisi qñ hoīs memoria ex delicto esset condemnanda,ꝙ contingit iuxta no. Insti. de hære.quæ ab inte.§.ꝑ cōtrarium. facit
35 l.fi.§.fi.ff.de bo.eo.& ibi per Bar.† sed ꝗd si condemnatus decedat nondum interposita appellatione,intra tñ decē dies qui dātur ad appellādum,iuxta auth.hodie C. de app.an crimē extinguat̄ ēt quo ad bona ꝑ sñīam cōfiscata.ego dixi me dicturum hic s̄.eo.in gl.in verbo,qui iudex videns ꝙ dicti inquisiti & quilibet eorum cōparent,in ver.quid si reus decessit post appellationē &c.& dic ꝙ gl.ī l.ex iudiciorū, ff de accu. tenet ꝙ sic,quia ista iudicātur à pari,fore expresse appellatum, vel esse intra tempora quæ dant̄ ad appellandum,sed licet subtiliter intelligenti illa gl.hoc dicat,tñ hoc habet̄ in c.non solum.de app.in vj.& no. gl.in l.j.ī prin.ff.nil no.app.pēd.& de hoc vr̄ mihi tex.in d.l.fin.C.si reus vel ac.mor. fue.in ver. idem obseruatur &c. sed vltramō.vt refert Cy.in d.l.fi.in 2.q.tenēt contrarium,quia cum verum sit ꝙ reus sit dānatus,& sic iudicium fuerit contra eum cęptum,& lis cont.& sñīa fuerit iudicium finitum, transit effectus sñīæ quo ad bona contra hæredes,vt d.l.ex iudiciorū in prin. facit l.cum no.ibi plene ꝑ Bar.ff.de pri.delic. debet ergo hęres appellare si vult dicto beneficio gaudere,aliàs non gaudet,vt d.l. 3.& hanc opi. vltra.sequit̄ Bar.in d.l.ex iudiciorū.per l.si qua pęna.ff.de ver. sig. pro qua opi.potest allegari l.furti.§.j.de infa. sed opi.gl.sequit̄ simpliciter Dy. in d. l.ex iudiciorum,q̄ gl.etiam sequitur Imo.in d. l.defuncto,in prin.2.col.ff.de pub.iu.ꝗa ex quo pęna bonorū venit in consequētiā pęnæ capitalis, si anteq̄ sñīa perfecte effectū suum consummaret,superueniat mors, & sic defectus in principali, quia ipsa principalis pœna extinguitur,vr̄ ꝙ in consequentiam extinguitur,accessorium,vt l. fi.ff.vñ lib.nec huic determinationi, nec dictæ gl. obstare videtur d.l.furti.§.j. quia licet dānatus sit statim infamis, vt ibi: tñ videtur ꝙ ex quo reus moritur interim pen. termino dato à lege ad appellandū,extinguatur ēt crimen infamiæ, & iō non mirum si ēt extinguit̄ pœna publ.bonorum.ꝙ dicit esse verū,qñ nihil exp̄sse dictum est de bonis, vel si in sñīa dictum fuerit accessorie,videlicet condemnamus eum ad mortem cum bonorum public. secus si æque principaliter per copulam, & fuerit lata sñīa,vt d.l. 3.& dixi s̄.in glo.in verbo,& eius bona publicamus.ar.l.j.2.& 3.ff.de pecu.leg.& hāc sententiam glo.& Dy.sequutus est etiam in d.l.fin.C.si reus vel accus.quia vt proxime dixi, ademptio bonorum veniebat in consequentiam; ergo extincto principali crimine,extinguitur & accessorium. Præterea vbi est eadem ratio,debet esse idem ius, vt l.à Titio.ff. de verb. obl. sed ratio decidendi, & diuersitas quam facit Imperator in d.l.3.C.si pend.app.est solum vtrum ademptio sit facta tacite vel expresse,ista ra

tio

tio vr̄ hr̄e locum, qn̄ quis moritur pendente termino dato ad appellandum, ſi igitur eadē rō hēt locum, ergo eadē iuris diſpoſitio dēt etiā hr̄e locum, nec ob. d.l. ex iudiciorum dum dicit cōdemnatione ſequuta, q̱a illud limitat̄, vt intelligatur de condemna. q̄ iā tranſiuit in rem iudicatam, ar.l.j.ff.de re iud. ſed intra tp̱a appellationum nondū tranſiuit in rē iudicatā, vt no.gl.in d.l.j. igitur &c.& ſic legum interp̄tatione pęnę molientur, vt uoluit gl.in d.l.ex iudiciorū, nec ob.d.l.ſi qua pęna, q̱a ibi loquitur ꝙ à pęna nō pōt appellari, q̱a à legis grauamine appellari nō pōt, ſed a mulcta bene p̄t, q̱a eſt grauamē iudicis, & ſic prima appellatio contra legis iniquitatē nō admittitur tanq̄ inepta, ſecus in mulcta quia a ſnīa iudicis iniqua bene pōt appellari, vt l.j.in prin.ff. de app. & appellatio debet admitti, ſtāte ergo dicta pendētia appellādi, & mortuo cōdēnato, q̱a poterat apppellari, ut a mulcta iudicis ꝓcedat dicta gl.in d.l.ex iudiciorū, & hāc ſnīam gl. ſequut⁹ eſt Bal.in d.l.3.C. ſi pend.app.&c.ver. quæro deportatus &c. tali rōne, q̱a ꝙ ſnīa lata nō poſſet retractari, nō eſt hoc cōfirmatū ꝑ p̄dictum lapſum tp̄is dati ad appellādum, & iō cum ſnīa nō ſit adhuc cōfirmata, pendet adhuc eius effectus, facit l.cū hic ſtatus, in prin.ff. de don. inter vir.& vx. hac igitur ratione attenta, ꝙ adhuc eius effect⁹ pēdeat, infert̄ ꝙ ſi teſtm̄ quod interim fecit dānatus ad mortem, cōtra quē facta fuit executio ītra x.dies, ualet, ſi inſtitutus appellet rōne bonorum, ſecus ſi nō appellet, ſit tn̄ hæres cautus in appellādo, ut non appellet nomine defuncti, ſed ſuo & ꝓ ſuo intereſſe bonorum quęrendorū, ſed idē Bal. vt ſui mortis eſt, in l.qui a latronibus, ff.de teſta. tenuit cōtrariā opi. ultra, & Bar. contra d.gl. qm̄ appellatio in potentia non debet plus operari q̄ appellatio in eſſe ꝓducta & in actu, vt ff.de cond.ind. l.Iulianus, ex quo apparet ꝙ q̄tum ad bona, ſnīa lata cōtra defunctū afficeret hr̄des, ut d.l.ex iudiciorū, in prin. nā ſi hæredes appellarēt & appellationem nō ꝓſequerent, eis nō ꝓdeſſet, ut d.l.fi.§ illud, C.de temp. app. ergo eodem modo ſi reus decedat intra tps, quo poſſit appellarj, ſi non ſit appellatum, & hanc ſnīam ultra. & Bar. ſequutus eſt Ray. in l.fi.ff.ſi pend.ap. quia ſi reus moriatur intra tp̱a data ad appellandum, & ſic ſnīa traxit ſecum executionem, non p̄t ſeruitus irrogata ꝑ ſnīam tolli ob defectū extremi à quo, quia fictio debet hr̄e duo extrema habilia, vnum à quo, videlicet mos rei, aliud extremum ad qđ, ut not. plene in l.ſi is qui ꝓ emptore, ff.de uſuca.& l.eadem, in prin.ff.de duo.reis, mortuo ergo reo extinguitur extremum a quo, quia mortuus nō pōt dici ꝙ deſinat eſſe ſeruus. Itē quia aut hæres uult appellare tanq̄ quilibet de populo, & non p̄t, q̱a tali caſu non hēt locum humanitas, de qua in l.non tm̄, ff.de appe. ꝑ ꝑ mortē dicti rei iā ſecutā, & hanc ſnīam ultra. & Bar. poſtea ſecutus eſt Im. aſſerens ſe melius cogitaſſe in d.l. qui a latronib.§.j. uidelicet, ꝙ dicta tp̱is pendentia dati ad appellādū, nō operat̄ idem qđ ipſa appellatio quo ad effectū d.l.ex iudiciorū, quia eo ipſo ꝙ q̱s eſt condēnatus per ſnīam, ſtatim ſurgit effectus iuris, quia factus eſt inteſtabilis, & perdit oīa ea q̄ ſunt iuris ciuilis, ut l.quidā ſunt ſerui pęnæ, & l.q̱ ultimo, ff.de pę. ex quo apparet ꝙ ex quo non fuit appellatū eo exiſtente uiuo, ꝙ ipſe poſtea deceſſit inteſtabilis, ut l.quis filio, §.irritum, ff.de iniuſt.teſt.& ſic nō pōt hr̄e hęredem, ergo fruſtra diſputatur, an hęres debeat appellare, & maxime ſi bona ſunt principaliter adempta, & h.d. ſibi plus placere in d.l. defuncto. In hac itaq; qōne, ut uides, multę ſunt uarietates, & opi. glo. & Doc. unde ut oīum ſaluetur opi. ex dictis oīum p̄t ſic diſtingui, aliqn̄ ī ſnīa corporali bona nō ſunt exp̄ſſe adempta vel publicata, aliqn̄ in ſnīa ſunt exp̄ſſe adēpta & publicata. Primo caſu tunc aut bonorū publicatio nō venit de iure ex tali delicto, aut ipſo iure ex tali delicto venit publicatio bonorū ex eius natura, licet in ſnīa hoc exp̄ſſe non dicat̄, vt eſt in crimine lęſæ maieſt. iuxta l.pe.& fi.C.ad l.Iu.maieſt.& facit auth. bona damn.C.de bon.dam. Primo caſu, qn̄ publicatio bonorū nō venit a lege ex delicto intentato, nec iudex in ſnīa expreſſe publicat bona, & tūc aut talis cōdemnatus fecerat teſtm̄, aut nō, qn̄ cōdidit teſtm̄, quia ſtatim cū fuit condēnatus, fuit effectus ſeruus pęnæ, d.§.irritū, & d.l.q̱ vltimo, & l.quidā ſunt ſerui, & l.& in ſeruorū, §.j. de pen. Et q̱a ſnīa ipſo iure traxit ſecū executionem iuris, vt l.furti, §.j. & quod ibi no. Bar. Bal.& Ang. & not. Bar. & Doc. in l.j.ff.de re iu.& Bart.& Doc. in l.

j.ff.nil no.app.pēd.& per cōsequēs eius te-
stm̄ effectum fuit ipso iure irritum, vt d.§.
irritum,ibi,& non tūc consumptus est &c.
coniuncta gl.ibi, q̄ dicit ꝙ hæc sn̄ia traxit
secū execu. nec dictum eius testm̄ reconua-
lescit,nisi appellauerit,vt d.§.hi aūt. Et iō
tali casu succedūt venientes ab intestato,vt
habetur in d.auth.bona damn. & l.j. & ibi
Bar.ff.eo.facit quod no.in l.j. & l.si pater,
C.de hær.insti. aut talis cōdēnatus non fe-
cerat testm̄,& tunc quia nec a lege,nec à iu
dice ī sua sn̄ia bona sunt publicata, necessā
rio sequit̄ ꝙ veniētes ab intestato ī eius bo
nis succedunt,vt d.auth.cū si.ēt si nō appel
lauerint. Aliqn̄ bona nō sunt exp̄sse in sn̄ia
publicata,quia iudex omisit,sed publi.bo-
norum ipso iure ex natura delicti intentati
venit vt ex crimine læsæ maiest.vt dixi, &
tunc licet pendente tp̄e ad appellandū mo
riat̄,tn̄ hr̄des nō consequent̄ bona,quia sta
tim lex traxit secū exec.ar.l.j.§.j.ff.ad Tur.
& ibi Bart. ēt si dicti hæredes appellassent,
qm̄ ₤m veritatem a tali sn̄ia nō p̄t appella
ri,ut l.constitutiones,ff.de app.& s̄.dixi.Et
quia hominis memoria tali delicto pōt dā
nari, vt Insti de hær.ab intest.§.per contra-
riū. Scd̄o casu principali,qn̄ bona expresse
sunt in sn̄ia publicata,& tūc aut æquè prin
cipaliter,vt quia dixit,& eius bona publica
mus,aut accessoriè,vt q̄a dixit, condemna-
mus ad mortē cum bonorū publicatione.
Primo casu tot sunt sn̄iæ quot capitula, ut
l.ēt,§.j.ff.de mi.& ibi no. Et duo sunt capi
tula æquè principalia,vnū de morte,aliud
de bonorum publi.& iō licet illa pars sn̄iæ
extinguatur ꝙ debeat mori,quia iam mor
tuus ē naturaliter post sn̄iam,tn̄ dicta sn̄ia
non extinguit̄ quo ad illam aliam partem,
siue capitulum pub.bonorum,vn̄ cum illa
sn̄ia respectu bonorū prīcipaliter aggrauet
ipsos hæredes, ipsi ꝓ suo interesse & nomi
ne suo, non nomine defuncti poterunt ap
pellare,q̄ app.vsq; ad finē dn̄t ꝓsequi, ₤m
Bal. in d.l.3. alias talis sn̄ia ēt quo ad bona
lapsu x.dierum confirmaret̄. Scd̄o casu qn̄
bonorū pub.venit accessorie,& tunc extin-
cta sn̄ia in principali, uidelicet in crimine
ꝑꝑ mortem naturaliter sequutā,extingue-
tur in accessorijs,& sic in bonorum pub.ar.
l.2.& 3.ff.de pecu.leg.& c.accessorium, de
reg.iur.in 6. & sic in tali casu non est opus
quòd ipsi hæredes appellent,merito &c.

AVG.Tu adde,ꝙ non reperio ꝙ Ang.in
l.fi.dicat id ad quod allegat eū d.Ang.hic,
qn̄ memoria hominis venit damnanda.Ad
de tamen ꝙ licet Ia.de Are.& Pet. & Ang.
in d.l.2.C.qui test.fac.pos.hoc dicāt, quòd
mortuo reo,cadauer non debet amplius pu
niri, & errant iudices quando faciunt su-
spendere delinquentes mortuos, & Ange.
hoc dixit in l. qui à latronibus,§.si quis,ff.
de testa.& dicit Ang.in d.l.defuncto, ꝙ po
test agi iniuriarum contra talem iudicem,
quia ēt mortuo potest inferri iniuria,l.j.§.
quoties,ff.de iniu.Sed aduerte,quia Bal.in
d.l.2.aliter loquitur, & dicit hoc esse arbi-
trarium,per gl. in cle.j.de pęn.& remis. sed
Raph.Fulg.dicit,ꝙ nihil inuenit in d.cle.j.
& ideo Ro. in d.l.2.dicit ꝙ opi.Bal.proce-
det in famoso latrono,per no. per glo.in l.
2.ff.arb.fur.cæs.quæ gl.sing.est,& sic latro
nes mortuos bestijs subijci, & allegat etiā
quædam alia q̄ allegauit Imo.in d.l.defun
cto,& ita ēt affirmauit Ro.in l.si uero,§.de
viro,ff.sol.ma.in 46.fallentia.Et adde quæ
latius dixi s̄.in gl.Qui iudex uidens ꝙ non
comparent dicti inquisiti, in versi. & bene
not.ꝙ in crīe,& posui addi. ibi post quæst.
seq.Et in hac vlt.q. quam tangit hic dom.
Ang. primo vide & adde quæ dixit d.Nell.
in trac.bann.in 4.parti.primi temp.in 3.q.
qui faciens mentionē de doctr.Bar.& alio-
rū,q̄ in hac materia allegāt illā gl. ꝓ sing.
in d.l.ex iudiciorū, in hac materia similem
ipse allegat, ibi vide reprehendens Doc.ibi
in hoc, per quæ possumus ēt reprehendere,
Ang.in l.& post, ff.de transac. qui dicebat
ēt ipse ibi,illam glo.in d.l.iudiciorum,esse
sing.quæ non est singularis ₤m do.Nel.vbi
vide,ꝙ omnino vide pręfatum d.Nel.in d.
trac.bannito.in vlt.tempore, in 2.par.q.7.
quæ inci.pone Titius fuit bannitus & eius
bona fuerunt confiscata &c.Et de materia
vide omnes illas remissiones quas allegaui
in addi.meis in gl. qui iudex videns ꝙ di-
cti inquisiti, & quilibet eorum non compa
rent,in vers.quid si reus decessit post appel
lationem,in q.seq.in addi.meis.

FINIS.

ALBER. DE GAN.
I. V. D. CLARISSIMI,
Tractatus de maleficijs.

PROOEMIVM.

VM assiderem Perusij iā est diu, ego Albertus de Gandino, composui illum libellū paruum qui quædā de ordine maleficiorum & plurimas q̄ones ad maleficia ꝑtinentes, cōtinet, & allegat. Eumq; sumpsi ex lectura d. Odo. & ex scriptis & rōnib. d. Guid. de Suz. & aliorū quamplurium peritorum iuris, & vt plurimum de facto cognouerā obseruari. Verū quia ille libellus multos defectus patitur. Et quia legit̄ ꝙ nihil est actū, dū aliquid superest ad agendū, vt C. ad senatusc. Syl. l. cū Syllania. Et q̄a illius libelli materia in vsu quotidiano consistit, & iō non est spernenda, nec ēt negligēda, vt ff. de lib. leg. l. legaui. in princ. & ff. de vsur. l. iusto errore, in prin. p̄fatū libellū corrigere, reformare, & supplere p̄uidi, ad vtilitatē & eruditionē meam, & scholariū studentiū in iure ciuili, & nouorum aduocatorū & assessorū ꝑficere volentium ad emendationem cuiuslibet, & suppletionē sapientis. Circa cuius libelli correctionē & continentiā talem intendo ordinem obseruare, ante oīa ꝙ de maleficijs cognoscitur quinq; modis, videlicet per accusationem, denunciationem, inquisitionem, exceptionem, & q̄n crimen est notorium. In primis itaq; intēdo dicere, quomodo de maleficijs cognoscitur per accusationem videlicet,

Quid

Quid ſit accuſatio, & quãdo accuſator ſit neceſſarius. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Accuſare eſt deferre aliquem reum criminis in libello.*

2 *Accuſator quando ſit neceſſarius, & an ſine accuſatione procedat criminis cognitio, vel pœna impoſitio.*

3 *Inquiſitione iudicis officio proceditur ſine accuſatione in caſibus hic enumeratis.*

4 *Poteſtas an poſſit cogere hæredes vel fratres defuncti accuſare homicidam, quem deferre timẽt propter eius potentiam.*

1 ACCVSARE † autẽ nihil aliud eſt q̃ deferre aliquem reum criminis in libello, vt ff. de accu. l. libellorum. ibi, reum
2 deferre &c. † Eſt neceſſarius accuſator vbicunq, eſt admittẽda accuſatio criminis vel delicti, tam publici q̃ priuati, ff. eod. l. fin. & dic vt in ſum. Azo in prin. C. eo. tit. hoc tñ no. ꝙ ſine accuſatione non procedit crimi-
a nis cognitio, vel pœnæ impoſitio, *a* vt ff. de mun. & ho. l. reſcripto, §. ſi quis accuſatorẽ. Et legitur Chriſtum di ⁝ iſſe ei q̃ pro adulterio adducta corã eo: Quis te accuſat ò mulier? Et ipſa reſpõdiſſet, nemo dñe. Et tunc dñm dixiſſe: Si nemo te accuſat, nec ego te cõdemno. Hoc tñ quod dictum eſt, ſ. neminem ſine accuſatore damnari, nec criminis
3 cognitionem procedere, † fallit in caſibus ſpecialibus, in quibus officio iud. ꝑ inqui-
b ſitionem proceditur. Qui caſus ſunt hi. *b* Primus caſus eſt, qñ dñs eſſet occiſus à familia ſua, quocunq; modo dicatur occiſus, quo caſu etiam inquiſitio fit in ipſa familiã, ff. ad Sill. l. j. §. occiſorũ. Secundus caſus eſt, qñ accuſator corruptus pecunia petit abolitionẽ, ut poſſit ab accuſatione deſiſtere, ut C. de abo. l. abolitio. Tertius caſus eſt.
c qñ præſes prouinciȩ gñaliter inquirit *c* cõtra malos, vt purget prouinciã quam regit. Item latrones, plagiarios, fures, & receptatores eorum. Spec. de inquiſi. §. qñ, & ff. de off. præſi. l. congruit, & c. j. extra de off. ord. & Spec. de inquiſi. §. qñ, uer. iij. Quartus caſus eſt in crimine lenocinij, qñ mulier obijcit marito ſuo, ſecus in alio extraneo hoc crimen obijciente, quia eo caſu eſt neceſſaria accuſatio, ff. ad l. Iul. de adult. l. 2. §. ſi publico. Quintus caſus eſt, in crimine ſuſpecti tutoris, ff. de ſuſpe. tuto. l. 3. §. ſed præterea. Sextus caſus eſt: in crimine ſacrilegij, vt C. de epiſc. & cle. l. ſi quis in hoc genus. Septimus caſus eſt, in falſo teſte aures iudicis of-
d fendente, ut C. de teſti. l. nullum. *d* Octauus caſus e t, in charta falſa ſeu ſuſpecta coram iudice producta, ut C. de proba. l. iubemus. Nonus caſus eſt, in calumniatore. Nam ſi calumnioſe fuero accuſatus poſſum poſtu-
e lare accuſatorẽ de calumnia puniri *e* tempore ſententiæ contra me proferendæ ex officio dicti iudicis, ſed non poſtea, niſi ꝑ accuſationem, ut C. de calum. l. j. ff. de bo. quæ libe. l. qui cum maior, §. libertus. Decimus caſus eſt, qñ hæres qui adijt hæreditatem cum beneficio inuentarij, aliqua de hæreditate ſubtraxit, ut C. de iu. debe. l. ſcimus, §. licẽtia. Vndecimus caſus eſt, C. de naufra. l. quoties. Duodecimus caſus eſt, qñ unus ex malefactoribus confitetur ſe ſocios habuiſſe ad aliquod maleficium perpetrãdũ, quo caſu iuquiretur contra illos ſocios de illo

ADDITIONES.

a ¶Impoſitio. *Adde tu aſſeſſor ꝙ hoc fallit in crimine falſi, vbi ſine acuſatore quis damnari poteſt 2 q. 1. c nihil, & in c. de manife. Item in dicto crimine quis ex ſuſpicione damnatur, & ſi dictum crimen incidat, ſuper eo pronunciatur, ita Archi. in c. in memoriam, 21. diſt. & ſequitur Pet. de Anch conſi. 152 Ber.*

b ¶Sunt hi. *Adde tu aſſeſſor qui ſint caſus in quibus de iure ciuili poſſit procedi per inquſitionem. Cal. in conſi. 1 de accu. Ber.*

c ¶ Inquirit. *Adde Pet. de Anch conſi. ; 1. Be.*

d ¶Nullũ. *Et ff. de teſtib. l. qui falſa. & dic vt no. extra d. cri. fal c. 1. & extra de elec. c. per inquiſi. Sed quanto tempore durat hoc iudicis officiũ ꝙ iudex poſſit inquirere contra teſtes? Doct. dicunt ꝙ tandiu durat quandiu durat cauſa principalis. unde cum quidam ep̃s vellet punire quoſdam teſtes qui falſum depoſuerant coram eo, dictum fuit ꝙ non poterat, quia quandiu durat principale, durat acceſſorium, C. depo. l. 4. & l. 3. C. de legi. licet do. Ioã. And. & Azo dixerit hoc caſu officium iudicis durare longo tempore Iaco. But. tu autem adde per Pet. de Anch. cõſ. 172. ſup. alleg. Ber Lan.*

e ¶Puniri. *Adde tu aſſeſſor vt per Alex conſi. 11. ſi conuictus tamen excuſatur a præſumpta calumnia. ita Fran. Are. conſi. 80. Ber.*

illo maleficio, vt ff. de quæstio.l.j.§. si quis vltimo.& §.idem. An autem iudex debeat interrogare de socijs,& utrum fides sit adhibenda confitenti de socijs, vel non plene dicam ĩ.in rub.de quæst.& tormentis.Spe. de inquisitio.§.quando.versi.7. Tertiusdecimus casus describitur in crimine notorio, vt C.de accusa.l.ea quidem . de quo crimine notorio cognoscitur quinq; modis, vt plene dicetur sub rubrica, quomodo cognoscitur de maleficijs quando crimen est notorium. Quartusdecimus casus est in crimine læse maiestatis, vt ff.ad l.Iul. maiest. l.ij.& iij. Quintusdecimus casus est, in bonis damnatorum indagandis , C. de bonis damna.l.si quis intra,& de bo.vacan.l. fin. Sextusdecimus casus est, in crimine apostatarum.C.de aposta.l.iij. Decimusseptimus casus est, in crĩe hæresis, C.de hæretici. & manich.l.manichæos. Sunt & alij casus ꝗ his legibus continentur, ff.de censib. l.forma in Authen.de manda. Princ.§.coges, ff. de confir.tuto.l.tutores.C.de cura. furi.l.3. circa medium legis, ff. de reb.cor.l. magis
a puto.*a* Item casus est in omni falso, ff. ad Silla.l.si quis. Item si infamatus, deficit in probatione sua, vt extra de simo.c. de hoc Item in alio casu, extra de accu.c.euidẽti a. Marti. de Fano . Item inquiritur iudicis officio de iure Lombardorum, vt in Lombardia, de offi.iud.l.vt iudex. Albe.de Gan.
4 †Sed pone ꝙ Titius interfecit hominem, hæredes vel fratres eius mortui timebant accusatorem deponere propter potentiam illius Titij. Modo quæritur nunquid Potestas possit illos hæredes vel fratres compellere accusare hunc Titium cum hoc sit, ꝙ super illo maleficio non possit Potestas inquirere, cum nõ sit de casibus exceptuatis. Et videt̃ primo ꝙ non, vt C. vt nemo inuiuitus agere vel accusa.compel. in rubro & in nigro. Et videtur cõtra, ꝙ possit, quia expedit reipublicę ne maleficia remaneãt impunita, vt ff. ad leg. Aquil. l. ita vulneratus,& ff.de pub.iudi.l.si longius, §.si filius, ff.deposi.l. bona fides , & de fideiuss. l.si a reo. Item quia iudex debet curare vt prouincia quã regit malis hominibus sit purgata, ff.de offi. præsi.l.congruit. Item propter tumultum & scandalum euitandum quandoq; conceditur ꝙ alias nõ concederetur, vt C.ad l.Corn.de sica.l. pe. Item ꝗa si istud homicidium non puniretur, esset res mali exempli, ff de fideius. l. si à reo. ff. de iud.l.obseruandum, ff.de rę iudic. l. diuus, ff.de poe.l.si quis aliquid.& de precib. Impera.offer.l.j.Solu. Dic, quod iudex be-
b ne faciet, *b* si prædictos hæredes accusare compellit, quamuis hoc non sit bene l.expressum,& si de potẽtia Titij timeatur, faciat Potestas bonã securitatẽ de non offendendo dictum accusatorem, vt ar.C. de his qui ad eccl.confug.l.denunciamus,& Spe. de accu.versi.quid si nullus. Gand.

ADDITIONES.

a ¶Puto. *Preterquam in partu supposito , in quo per accusationem debet procedi , ut C.de fal l. cum suppositi,& ff.eo.ti.l.lege Cornelia.§.j.& no. Azo in sum.eo.tit. Iac.Bu.tu dic quod idem dicit Gan.in fi.seq.rub.Ber.Lan.*

b ¶Bene faciet. *Adde tu assessor quod eiusdem sententiæ est Ro.cons.147.Ber.Lan.*

Qui accusare possint, vel non Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Accusare possunt omnes, nisi lege expressa prohibeantur.*
2 *Serui an prohibeantur accusare.*
3 *Statu liberi an possint accusare*
4 *Mulier quando possit accusare.*
5 *Pupillus quando possit accusare.*
6 *Adultus an ualeat accusare.*
7 *Minori uigintiquinque annis, an permittatur accusare de adulterio.*
8 *Accusare & testificari quilibet potest in crimine læsa maiestatis.*
9 *Militi quando conceditur accusare.*
10 *Merũ imperium habentes accusare nõ possunt, neque accusari.*
11 *Tutor, curator, procurator,& generaliter omnes, qui non suo, sed aliorum nomine accusant, an prohibeantur accusare.*
12 *Illustribus personis concedatur per procuratorem accusare.*
13 *Vniuersitas an possit accusare per syndicum ad hoc constitutum.*
14 *Accusare prohibetur qui pretiũ accipit ob accusationem institutam per eum, sicut repellitur testis a testimonio ferendo si pretium recipiat.*
15 *Frater magnum ac capitale crimen intentans*

contra

contra fratrem ſuum quando audiatur, & qd de matre.

16 Accuſans & ab accuſatione deſiſtens non impetrata abolitione, non auditur, ſi poſtea uult de eodem crimine accuſare.

17 Damnatus de publico crimine, uel de calũnia, uel qui artem ludicram exercuit, ius accuſandi quando habet.

18 Socius non auditur accuſans ſocium de eodem crimine, & an idem ſit ſi commiſit aliud par de delictum uel ſimile.

19 Maritus accuſans uxorem ſuam de adulterio, quando repellatur.

20 Liberti & eorum liberi ac familares, quando prohibeantur accuſare patronos.

21 Accuſans perſonas eccleſiaſticas coram iudice ſeculari, de quocunque crimine repellitur.

22 Maritus vxorẽ accuſare de adulterio iure mariti prohibetur poſt xl. dies, & pater vxoris, & maritus non accuſat vxorem quam primo repudiauit & mox reduxit.

23 Mulier maritũ, & quemcunque alium repellit ab accuſatione adulterij, obijciens eis exceptionem lenocinij antequam nomen eius ſit receptũ inter reos.

24 Seruus nec dominũ nec quẽquã accuſare põt.

25 Litis conteſtatio & nomen receptũ inter reos, quomodo differant, & quando nomen dicatur receptum inter reos.

26 Exceptio perẽptoria in cauſa criminali, an obijciatur poſt q̃ nomen rei receptum eſt inter reos.

27 Accuſari non poteſt quis coram pedaneo iudice uel arbitro.

28 Accuſans de crimine poſt uiginti annos repellitur fallit in crimine ſubiecti partus.

29 Accuſans mulierẽ ꝙ falſis medicamentis partũ abbortiuit, auditur etiam poſt uiginti annos.

30 Accuſans mortuũ repellitur, fallit in crimine læſæ ma. repetundarum hæreſis, & peculatus.

31 Filius accuſans aliquem coram patre ſuo iudice repellitur.

1 NVNC videamus † de his poſſunt accuſare vel non, & certe oẽs poſſunt accuſare, dummodo lege expreſſe non prohibeantur, vt ff. de accu. l. qui accuſare. ſic ẽt procurator & teſtes admittuntur, vt ff. de procu. l. qui mutus cũ q̃rit, & ff. de teſti. l. j. & iõ reſtat videre q̃ prohibeant legib. accu
2 ſare. † In primis prohibentur ſerui, nam quo ad ius ciuile attinet, ſerui pro nullo & nihilo hñr, ff. de reg. iur. l. quod attinet, & l.
3 ſeruitutẽ. † Idem dr̃ de ſtatulibe. ff. de ſtatu libe. l. ſtatuliberum. Fallit in leg. Iul. ambi. ff. ad l. Iul. ambi. l. j. Itẽ fallit in l. Iul. de anno. vt ff. ad l. Iul. de anno. l. j. & qñq; ſeruus accuſat illum q̃ ſubtraxit tabulas teſtamẽti in quo ſibi erat relicta libertas, vt ff. de fal.
4 l. nullos. † Item repellit̃ mulier, vt ff. de accu. l. j. & l. qui accuſare, ĩ prin. hoc tñ fallit ĩ certis caſib. videlicet ſi ipſa mulier ſuã vel ſuorum iniuriã ꝓſequat̃, vt dr̃ in ll. p̃alleg. Itẽ accuſat mulier qñ cõtra teſtm̃ falſitas ẽ cõmiſſa, vt ff. de acc. l. ij. §. pe. ꝓ alia tñ falſi
a tate mulier accuſare nõ põt, *a* vt C. de fal. l.
b & ſi ad te. Item accuſat mulier *b* ĩ crimine l. Iul. maieſt. vt ff. ad l. Iul. maie. l. & ĩ q̃õnibus. Item in l. Iul de anno. admittitur mulier ad acuſationẽ & ĩ crimine ſuſpecti tutoris, vt ff. ad l. Iul. de anno. l. j. & Inſt. de ſu
5 ſpe. tu. §. j. † Item ꝓhibetur accuſare pupillus, vt ff. de accu. l. q̃ accuſare. Fallit in caſibus. ſ. ſi hoc agat autoritate tutoris. ſ. ſi accuſat de morte patris, vel ꝓ teſtõ patris, vt
6 ff. de accu. l. j. §. vlt. † Sed nunq̃d adultus admittitur autoritate ſui curatoris ad accuſãdũ. Rñ. ꝙ ſic, ꝙ probat̃ eo ꝙ ſolus pupillus ꝓhibetur tam in accuſatione, vt s̃. q̃ in pupillari actione, vt ff. de pup. act. l. mulieri. ergo patet. Secus in adulto dici põt ſi accuſa
c tionẽ inſtituat ꝓ conſenſu ſui curatoris, vt
7 C. de aut. tut. l. clarum. *c* † Saluo ꝙ in accuſatione

ADDITIONES.

a ¶Non poteſt. *Adde Raph conſi 107. ꝙ mulier poteſt accuſare illum qui intulit iniuriam com patri, ſicut in ſuis intuliſſet. ita Alex. conſil. 34. 3. lib Ber. Lan.*

b ¶Mulier. *Sed an ſi mater accuſet interfectorẽ filij, debeat probare primo ſe matrem? dic ꝙ ſic, l. nõ ignorat, C. qui accu. & an ſufficiat ꝙ ſit in quaſi poſſeſſione maternitatis gl. in d. l. nõ ignorat. dic ꝙ ſic, ꝙ uerum eſt in terminis huius q. ſecus ſi ageretur petitorio, ut l. circa, de proba. de quo dic ut no. per Cy in d. l. non ignorat. Iac. But. tu autem adde quæ uoluit Bar. conſi. 117. ubi ponit an probetur adulterium ſi non probetur matrimonium. & Pet de Anc conſil. 409. ubi ponit ꝙ maritus accuſans uxorem de adulterio debet prius probare de matrimonio Ber.*

c ¶Clarum. *Quam autoritatẽ debet interponere a principio, alias non ſufficeret, l. uniuerſis. C. qui da. tut. poſ. & no. C. ſi aduer. rem ind. l. fi. & Cy. Iac. But. tu autem adde, ut per Ro. conſ. 50.*

7 tione adulterij nullo modo admittitur mi
a nor 25.annis , nec cū authoritate tutoris *a*
vel curatoris, vel sine, vt ff. de adul.l.si mari
tus, §.lex, nisi ipse de suo violato toro accu-
8 sasset, vt ea l.cauet̃. † Itē ī crimine læsæ ma-
iest. est oīum testiū exequata cōditio, & iō
indifferenter admittit̃ quilibet cuiuscunq;
cōditionis sit, tā ad accusandū q̃ ad testificā
9 dū, vt C.ad l.Iu.maie.l.nullus. † Itē repellit̃
miles, nisi suā vel suorum iniuriā ꝓsequat̃,
C.de accu.l.non prohibentur, & l.crimine.
10 † Item interim nō accusant qui meri impe
rij potestatē habēt, nec ipsi sine fraude pos
sunt accusari, vt ff.ad l.Iul.de adul.l.si mari
tus, ff.de iniur̃.l.nec magistratib. & ff.de ac.
11 l.qui accusare. † Itē accusare ꝓhibentur tu
b tor, curator, procurator, *b* & generaliter oēs
qui non suo nomine, sed alterius nomine
accusant, vt si tutores accusant aliquem de
rebus & factis pupillorū, nō debēt dicere, ac
cuso nomine pupillorū, sed ipse tutorio no
mine accusabit, vt ff.de pub.iud.l.accusato
rem, §.ad crimen, & C.qui acc. non pos.l.2.
12 & C.de fal.l.de fide. † Fallit tñ in ꝑsonis il-
lustribus, quæ accusationes iniuriarum in-
stituunt per procuratorem, vt C.de iniur.l.
vlt. Et prędicta intelligo vera, qñ alieno no
mine accusationes instituunt de criminib.
ex quibus imponitur pęna relegationis vel
vltra. Nā si minor imponatur pęna, tunc &
ad accusandū noīe alieno, & ad defendēdū,
vt̃ ꝙ possit intercedere tutor, vel curator,
vel ꝓcurator, vt no. Accur. s̃.d.§.ad crimen.
Fallit tñ in illustrib. personis, q̃ accusationē
iniuriarū instituunt per procur. C. de iniu.
13 l.fi. † Sed hic quæro, nunquid vniuersitas *c*
c possit cōstituere syndicum ad faciendū ac-
cusationē, nomine vniuersitatis de aliquo
crimine? respon. sic, vt probatur, C.de re mi
li.l.tā collatores, §.si aūt vniuersitas, lib.12.
14 † Itē repellitur ab accusando ille q̄ p̄tium
suscepit ob accusationē institutā, vel vt de
sisteret ab instituta ꝑ eū, sicut est in teste q̄
si pretium recipiat, repellitur à testimonio
ferendo, quia incidit in l.Iul.repetun.l. ea-
dē, §.j.& 2. & hoc accidit ꝑꝑ suspicionem
calumniæ, quia semel fuit malus, & hodie
p̄sumitur malus, ff.de acc.l.si cui, §.ijsdem.
15 † Itē frater *d* nō audit̃ si magnum ac capi-
d tale crimē intentat cōtra fratrem suum, vt
C.qui acc.non pos.l.quod si magnum, nisi
prosequat̃ suam vel suorum iniuriam, sicut
dr̃ de matre, ff.co.ti.l.propter, & l.si sorore.
16 † Item ille q̄ accusat, si ab illa accusatione
desistat abolitione nō impetrata, non audi
tur postea, si vult de eodē crimine accusa-
re, vt ff.ad Turp.l.si q̄ desistit, & C.de accu.
17 l.ea quæ. † Itē ius accusandi nō habet dāna
tus de publico crimine, vel de calūnia, vel q̄
artē ludicrā exercuit, vt ff.de acc.l.qui in iu
dicio, nisi suā vel suorum iniuriā ꝓsequat̃,
18 ut ea.l.& l.hi tñ. Item † nō auditur socius
e accusans sociū *e* de eodem crīe, vt ff.de libe.
cau.l.si filium. Item forte dicā, ꝙ iste nō au
diatur, si cōmisit aliud par delictū, vel simi
19 le. † Et iō repellitur maritus accusans uxo-
rē suā đ adulterio, si ipse maritus de adulte
rio vel de lenocinio ante conuincatur, vt ff.
ad l.Iul.de adul.l.si maritus, §.p̄scriptione,
nā dolus cum dolo cōpensat̃, ut ff.so. ma.l.
viro, C.de hære.l.qñ, ff.de dolo, l.si duo, ff.
ne quid in lo.pu.l.2.& C.de inof.testa. l.in
arenā, & hoc qñ nomen vxoris non est rece
ptū inter eos, quia tūc nō poterit opponi
illa talis exceptio, vt d.§.præscriptione, ar.
20 ff.đ adu.l.2.§.si publico. Itē ꝓhibent̃ liber
ti & eorum liberi, & familiares accusare pa
tronos ꝑꝑ reuerentiā q̃ eis debēt p̄stare, ni
si suā vel suorum iniuriā prosequant̃, ff.de
acc.l.qui accusare, & l.hi tñ, §.j. C.qui accu.
nō pos.l.iniquum, & l.si quis ex familia, &
21 l.similē. † Item repellunt̃ volētes clericos, *f*
f & alias ꝑsonas ecclesiasticas accusare corā
iudicibus secularib. de quocunq; crimine,
vt C.de epi.& cle.authen.clericus, & auth.
causa quæ fit, & melius cum iure nouissi-
mo Federici , vt in illa auth.ad dedecus &
22 decorē. † Item ꝓhibetur maritus accusare
vxorē suā iure mariti de adul.post 40.dies,
& pater

ADDITIONES.

a ¶Tutoris. *Adde ꝙ cautus aduocatus faciet scribere, talis tutor accusat ad euitandam opi. reus tamen poterit cogere vt declaret an suo an tutorio nomine accuset facit l.si duo, ff.de solu. & l qui. in prin. ff.de tut. Iac. But.*

b ¶Procurator. *Adde ut per Ro. cons. 60. Ber.*

c ¶Vniuersitas. *Adde Io. An. in addi ad Spec. in tit. de accu. in 4 parte. Ber.*

d ¶Frater. *Adde ꝙ multominus soror fratrem, ut voluit Raph. Cu. cons. 117. Ber.*

e ¶Socium. *Adde ut per Io. de Ana. cons. 59. B.*

f ¶Clericos. *Adde ut per Fede. cons. 24. Ber.*

& pater, vxoris ēt repellitur, vt C. ad l. Iu. de
adul. l. iure mariti. Itē repellit̄ maritus ac-
cusare vxorem suā de adulterio, si primo re
pudiauit eā, mox approbauit mores eius, re
ducendo tantūdem, q̱a sic accusaret mores
quos ipse approbauit, vt ff. ad l. Iu. de adul.
23 l. si vxor. †Item repellit̄ mulier cōtra mari
tū, & quemcūq; alium ab accusatione adul
terij, & si dicat, & obijciat accusatorem cō-
misisse latrociniū, & hæc talis exceptio op-
posita & probata subijcit maritū pęnæ, q̱a
ipse punit̄ arbitrio iud. vt ff. de adul. l. j. §. si
publico. & l. si maritus, §. p̄scriptione, & C.
ad l. Iu. de adul. l. qm̄, & l. ita. Et hęc est rō,
quare seruus nō pōt talem exceptionem le
nocinij opponere dn̄o suo, quia talis exce-
24 ptio lenocinij vr̄ īstar accusationis hr̄e. †Et
seruus dn̄m non pōt accusare, nec quenq̄,
vt supra dictū est, & hoc si ista mulier hanc
exceptionem obijciat, anteq̄ eius nomē sit
receptum inter reos, quia postea non audit̄
25 per superius alleg. † Et no. ꝙ dr̄ia est inter
lit. contest. & nomen receptum inter reos,
vt C. ad leg Iul. de adul. l. adulterium, & ibi
satis bene potest notari in tex. Et dr̄ nomen
receptum inter reos post li. conte. factis tn̄
aliquibus probationibus super crīe contra
reum, quia tūc iudex facit nomen rei descri
bi in libro reorum, & libellum accusati ibi
poni in filo & acta, & tunc dr̄ nomen esse
26 receptum inter reos. Bub. †Vnde vr̄ hic es-
se arg. ꝙ in cā crīali non obijciat̄ exceptio
peremptoria postq̄ nomē rei receptum est
a inter reos. qđ ego verum nō puto, *a* qm̄ ex-
ceptio peremptoria qn̄cunq; opponitur an
te sn̄īam, & probat̄. Non ob. ꝙ hic dr̄ in ex-
ceptione lenocinij, q̱a spāliter statuitur in
hac exceptione, in alijs aūt secus est, ꝙ op-
ponitur ante sn̄īam qn̄cunq; . ff. de adul. l. j.
§. 2. & l. abolitio. l. denunciasse, §. quæritur,
27 & l. adulterium. §. pe. in fi. †Item non accu-
sat̄ q̱s coram pedaneo iudice, vel coram ar
bitro, vt C. de peda. iud. l. 1. ff. de off. eius cui
28 man. est iuris. l. 1. † Item repellit̄ accusator
accusans de crīe post 20. ann. C. de fal. l. q̄re
lam. ad fi. Fallit in crīe subiecti partus, in
quo nulla t̄pis p̄scriptio obijcitur, ff. de fal.
29 l. qui falsum, §. 1. †Item fallit in ea q̄ falsis
medicamentis partū abortiuit, ne filiū pare
ret iā facta inimica marito, ff. de pę. l. cęte-
30 ro. †Itē repellit̄ is q̱ iā mortuū reū deprope
rat accusare, vt C. si re. vel acc. mor. fue. p̱ to
tum. Fallit in crīe læsæ maie. repe. hęreseos
peculatus, in quibus licet reum accusare iā
mortuum, p̱p̱ eorum bona, & vt talium dā
netur memoria, vt ff. de accu. l. ex iudicio-
31 rum, C. de hęre. l. qm̄, ad l. Iul. pecu. l. fi. †Itē
b repellitur *b* filius accusare aliquem coram
patre suo iudice, ff. de iud. l. in priuatis.

ADDITIONES.

a ¶Verum non puto. *Adde Videndum Ro. cōs. 351. in fi. Ber.*

b ¶Repellitur. *Adde quod etiam repellitur domesticus & familiaris illius qui prohibetur accusari, vt voluit Rom. cōs. 152. rationibus de quibus ibi per eum. Ber.*

De filiofamilias, & vtrum possit accusare. Rub.

32 Filiusfamilias an possit accusare, & in iudicio esse, & in causa criminali sine consensu patris.

33 Accusatori dum testibus est conclusum, si in causa opponatur quod sit filiusfamilias, & sic non tenuit iudicium, licet ei examinare testes quod pater sit mortuus.

34 Accusatori oriundo de longinqua prouincia, an possit obijci quod sit filiusfamilias, vel quicquā de patre.

35 Accusare vel agere prohibetur quis corā cognato, socero, genero, priuigno, vitrico, & consobrino, per iniuriam quæ descendit ex le. Cor. & generaliter omnis repellitur ab accusationis propter ineptam libelli conceptionem

36 Accusator an repellatur propter omissam subscriptionem.

37 Subscribere se qui & quando non teneantur.

38 Subscriptiones hodie de consuetudine non sunt in vsu.

39 Accusauit Titius quendam de crimine, Sempronius opposuit quod Titius erat seruus vel aliquid aliud turpe, quam exceptionem probare nō potuit, an Titius possit agere iniuriarum contra Sempronium.

40 Accusatus quando prohibeatur accusare suum accusatorem.

41 Accusans & prosequens suam vel suorum iniuriam, an poterit accusari ab accusato de pari vel minori crimine, prosequente suam vel suorum iniuriam.

42 Accusatus quando possit suum accusatorem accusare, & quando non.

43 Accusare alij prohibentur propter paupertatem.

32 SED ego quæro, †nunquid filiusfa. *a* pos
a sit accusare, & in iudicio esse, & in cā cri
minali sine consensu patris? dic ꝙ non, in
causis criminum priuatorum, vt C. de bo.
q̄ lib. l. cum non solum. §. necessitate. & ar
gu. de iudi. l. tam ex contractibus, & si pater
nolit consentire, cogit̄ captis pignoribus, &
mulcta ei indicta. ff. de libe. agnosc. l. si q̄s. §.
si q̄s. Sed in causis criminum publicorum
sic, quia q̄tum ad ius publicum pertinet,
non refert inter patrem & filium, vt ff. ad
Trebel. l. nam ꝙ attinet. Et q̄a sup̄ hoc sunt
leges expressæ, ff. ad Iul. de adul. l. inter li-
beros. §. filiusfa. & l filius fa. Et ita no. d.
Odo. sup̄ d. l. cum non solum. Et ad hoc, ff.
de noxa. l. & si condemnatus. Tutius tñ est
ꝙ semp̄ pater consentiat. Et intelligas hęc
vera esse, qñ filius fa. erat maior 25. ann. Si
aūt sit minor, tūc solus cōsensus patris nō
sufficit, q̄a filius pupill' patris cōsensu obli
gari nō p̄t, vt ff. de ver. ob. l. fi. §. j. & Inst. de
inut. stip. §. pupil. ver. sed q̄d. Et quare illud
sit in tutore magis q̄ in parte, no. Azo. si er
go in stipulatione nō sufficit patris consen
sus filio minori, ergo nec ī iudicio, q̄a in iu
dicio quasi contrahit̄. ff. de pec. l. licet. §. sed
si filius. ergo dandus est curatoris authori
tate cuius sit in cā. Nec ob. ꝙ filio in pote
state constituto non pōt dari curator, vt C.
de cura. fur. l. filius. q̄a illud verum est ꝙ
non pōt dari p̄sonæ, sed liti seu rei & causæ
sic, vt no. d. l. cum non solum. & in Auth. vt
licet matri & auiæ. in prin. Nec in hoc casu
solum illius curatoris sufficit autoritas, sed
est necessarius consensus patris cum auto-
ritate illius curatoris: & est rō, q̄a autoritas
illius coratoris tm̄ hoc facit, vt iudicium
minoris suppleat̄ p̄ eius autoritate, id est,
vt p̄inde hēat̄ ac si esset maior, vt ff. de acq.
poss. l. q̄uis. §. infans. vñ tūc sicut pater hēt
consentire filio maiori, ita in hoc casu ēt
hēt consentire qñ est minor: & hoc didici à
peritioribus meis, & processus plures vidi
annullari p̄ p̄ dictam solennitatem curato
ris non seruatam. de hoc dicam j̄. in ru. de
multis quæst. malefi. ī margine, sed hic me
33 lius dr̄ q̄ ibi. †Sed quid erit? lex dicit ꝙ fi-
lius dum est in patris p̄tāte, non pōt agere.
C. de bo. q̄ lib. l. cū non solum. §. necessitate.
C. de anna. exce. l. j. circa fi. reus vero malefi
ciosus dum testib. est ī cā cōclusum, ponit
p̄ acto, seu accusator habuit legitimum pa
trē: actor hoc cōfitet̄, dicit reus, nego eū mor
tuum, & sic dico non tenuisse iudicium.
Respō. si accusator vult testes sup̄ hoc arti
culo inducere, cū sit nouus, dico ꝙ pōt, arg.
ff. de iureiu. l. admonendi. & de inter. act. l.
de ętate, §. ex cā. p̄ canones hoc planū ē, ex
34 tra de testi. c. cām q̄ el ij. †Sed ꝙ si iste ho-
mo est oriundus de longinqua prouincia,
nec pōt hic quicq̄ de patre suo p̄bare de-
functo. Dico ꝙ nō pōt hoc sibi obijci, cum
& patre absente accusare possit. l. si lōgius.
ff. de iu. & de proc. l. fi. imo & si est in hac ci
uitate in qua agit̄, & pr̄ non cōparet filius
admittit̄ quasi patre absente. & facit si cer.
pe. l. si filius, §. j. sed si reus negauit patrē ab
esse vel mortuū, & p̄bat̄ de morte p̄ famē,
hoc casu puto sufficere. arg. ff. de acq. her. l.
si q̄s. §. si plane. idē dico de absentia, nā eo
ipso ꝙ non est p̄sens, p̄sumit̄ absens, & pro
banda est p̄sentia. C. de cōtrah. stip. l. j. & l.
optimā, nisi p̄ instrumēta p̄baret̄ p̄sentia,
& sati est ꝙ non comparet. ar. C. de his q̄.
vt ind. l. si ideo. imo si esset hoc iudici no-
tum, non dēt hāc obiectionem admittere
q̄a manifesta p̄batione nō indiget. ff. de in
integ. rest. l. j. sed non satis est, quia actu in
quasi possessione patrisf. probet ergo patrē
actoris viuere. ff. queād. tes. ape. l. j §. si dubi
tet̄ in argumentum, licet sit argu. contra, de
prob. l filius. maxime qñ probat se longo
tēpore, vt patrēfa. stetisse, satis est, vt C. de
35 pat. po. l. j. Mar. de Fano. †Item impedit̄ q̄s
agere coram cognato, socero, genero, priui
gno, vitrico, & consobrino, vel accusare p̄
iniuriam q̄ descendit ex l. Cor. ff. de iniur.
l. lex Cor. l. j. Et generaliter ab accusatione
b repellitur oīs p̄ p̄ ineptam *b* libelli conce-
ptionem, vt ff. de accu. l. libellorum, & l. Ti
36 tia. & ibi no. hoc. †Item repellitur propter
c omissam subscriptionem, *c* q̄ accusator te-
netur facere tam in priuatis q̄ in publicis
delictis.

ADDITIONES.

a ¶Filiusf. *Adde an filiusfa minor 20 an. possit accusare sine autorita. curato. Bal. cōs. 69. et an possit se defendere cū cōuenitur crīaliter sine cōsēsu patris: dic ꝙ sic, ita Pe. de Anc. cōs. 72. B.*

b ¶Ineptam. *Adde Pet. de Anch. cons. 409 Ber.*

c ¶Subscriptionem. *Adde intelligendum parte oppenente ante nomen receptum inter eos, quia post non potest opponi ita Ro. cons. 451. Ber.*

delictis,& in eis priuatis delictis extraordi
narie agitur criminaliter, vt C.q accus.nō
pos.l.q crimē.ff.de priu.delic.l.fi.C.de fur.
37 l.j.Sunt tñ aliq q in eorum accusationibus
a se subscribere non tenent, vt officiales *a* po
siti ad accusandum , vt C.de accu.l.ea qui-
dē. Itē si crimē sit leue, vt ff.de acc.l.leuia.
Item qñ accusator est priuilegiatus, vt ma
ritus,pater,patronus,vt C.q acc. nō pos.l.
de crimine.& de adul.l. q̃uis . ff.de iureiu.
38 l iusiurandum.† Hodie vero de consuetu-
dine non sunt huiusmodi subscriptiones
in vsu,vt dicam infra,in ru.qualiter, accu.
39 est facienda.† Sed hic ego formo quęstio-
nē taliter,Titius accusauit quēdā de quodā
crimine,ego vt impedirē accusationē eius,
b opposui,*b* ꝙ ipse Titius erat seruus,vel infa
mis,vel leno,vel aliquid aliud turpe,& istā
exceptio.nō potui ꝓbare Modo iste Titius
agere contra me actio iniuriarum , q̄ritur
nunquid possit?& vr̄ ꝙ non, quia iuris exe
cutio non hēt iniuriam,vt ff.de iniur.l. in
iuriarū.§.j.ff de reg.iur.l factum,§. nō vr̄.
Præterea filiꝰ cōtra patrē,libertus cōtra pa
tronū nō opponit exceptione doli , ꝙ spe-
ciale est ꝑꝑ reuerētiā q̄ talibus ꝑsonis de-
bet̄,vt C.de exce.do.l.apud Celsū,§.aduer-
sus.C.de thesa.l.j.li.xj.ergo ī alijs causis vr̄
talis exceptio posse opponi , vt ff. de iud.l.
cū prætor.Itē an ignoscendū est ei q uult
de īiuria se vlcisci,vt ff.de bo.lib.l.q cū ma
ior.§.libe.& § non puto.E contra ꝙ.s.pos-
sit de iniuria accusare,nā ille tenet̄ actione
iniuriarum q fideiussores idoneos reproba
uit,vt ff.q satisda.cog.l.si vero,§.fi.Item in
accusatione iniuriarum tenet̄ q dixit ali-
quem delatorē, vel seruū,vt C.de iniur.l.3.
& l.si qs.Sol.Ego puto ꝙ pater vel patro-
nus in p̄misso casu possit agere actione in-
iuriarum contra filium & libertū, vt ff. de
aq.quo.& esti.l.2.§.pe.ī fi.& Insti.de iniu.
§.atrox. in fi. cæteros non credo accusare
40 vel agere posse. † Itē ille qui accusat̄,pro
c hibetur accusare accusatorem suum*c* de pa
ri vel minori crimine , donec a crimine de
quo accusatus est se exemerit. ꝙ verum es
se intelligo,nisi suā vel suorū iniuriā ꝓse-
quatur.C.q accus. non pos.l.ij. de maiori
aūt crimine bene posset accusare reus.l.j.
41 C.qui acc.non pos.† Sed pone ꝙ ille q pri
mus accusauit,prosequit̄ suam vel suorum
iniuriam.Secundus vero qui accusatur,pro
sequitur suam vel suorum iniuriā, & prose
quendo vult accusare suū accu atorē de pa
ri vel de minori crimine.Nūquit eius secū
da accusatio erit admittenda?do.Azo dixit
ꝙ non:ista est rō,quia ꝙ secundo accusato
ri daretur,priori derogaret̄ , ꝙ esset absur-
dū,vt arg.C.q potio.in pig.hab.l.assiduis.
in fi.& ita no.Azo.in summa,qui accus.nō
pos.& act.sup.dicta l.negāda. Sed Do. O-
dof.aliter sensit , sicut dicebat do. Iaco. de
Bel.& hoc ꝑ totam Italiā de consuetudine
seruatur.Dicebant.n.Doc.prędicti, ꝙ secū
dus accusator prosequendo suam vel suo-
rum iniuriam , audiri dēt volens suum ac-
cusatorem accusare. Et hoc dixerunt ista
rōne,si te accusaui de crimine contra me il
lato,& non potui ꝓbare meam accusatio-
nem,tempore sn̄iæ poteris me de ista ca-
lumnia condemnare,ex eo ꝙ tuam iniuriā
prosequeris, vt C.de calum.l.j Namque i-
gnoscendum est ei qui prouocatus seu ac-
cusatus voluit se vlcisci.de bon.lib.l.qui cū
maior.§.si libertus.ff.ad Syll.l.si qs in gra
ui.§. pen. ff. de adul.l. j.§ si publico. Nec
obst.lex alleg.per dom.Azo. C. q potio.in
pig.hab.l.assiduis,quia lex loqtur in duab.
q.s.quę debeat esse prima,& sic loquitur in
cā ciui & regula iuris est,q prior est tp̄e,
potior est iure . In nostro casu tractatur de
ordine accusationis,& sic de qōnib. crimi-
nalib. & qōnes seu causę criminales discre
pant a ciuilibus valde,vt Inst.de pub.iu.in
prī.dicit d.Odof.Sed si vultis defendere d.
Az.respondeat̄ ad l. C. de cal.l.j. qa ꝙ ibi
dr̄,non fuit ꝑ modum accusationis, sed iu
dicis offi.vt ibi no.Itē respondeatis ad l. si
si quis in graui.§.pe.& ad l.qui cū maior,
§.libertus,qa ꝙ ibi fuit,nō fuit ꝑ modum
accusationis,sed ꝑ modum excep. Sed f̄m
hūc ītellectū op.de l.C.q accu.nō pos.l.pri
us.vbi dicit, ꝙ si accusas me de crīe leuiori,
& ego te de crimine grauiori accuso, ꝙ nō
admitti-

ADDITIONES.

a ¶Officiales. *Adde an procu.fisci teneatur se in-
scribere. Cep.in cons.17. Ber.*
b ¶Opposui . *Adde an conueniri possit iniuria-
rum qui opposuit crimen ꝙ non probauit.Oldr.
cons.54.Pet.de Anc.cons.326.Ber.*
c ¶Accusatorem suum. *Adde late Fe.cō.94.B.*
d ¶Infames. *Adde Al.cō.11.Pe.de Anc.cō.412.*

admittiẽ mea accuſatio, ſiue pcedat mea, ſi
ue ſequaẽ, quia vr ꝙ obſt.exce. rei iud. Sed
cõtra vr ad hoc vt obſtet exceptio rei iudi.
tria ſunt neceſſaria,ſ. ꝙ idẽ corpus, eadem
quãtitas,idẽ ius agendi, & eadem conditio
perſonarũ,quorum quodlibet ſi deficiat,de
ficit exce vt ff.de exce. rei iu.l. cum qriẽ, &
l.lis. & l.an eadem. in princ. vt in caſu.d.l.
prius eſt.Ego accuſo te de furto, tu vero li
te cõt.de vulneribus, & morte me accuſa,
debeo ego cõdãnari ad mortem,ꝙ ſi cõtin-
gat, nõ potero ego proſequi accuſationem
meã de furto,vt C.ſi re.vel acc.mor.fue.l.j.
Sed ſi fuero abſolutus, potero illã pſequi,
& hoc eſt ꝙ dicit litera illa ex euentu cau-
ſæ &c. & ita ſentit do. Odof. Et cum circa
pſentẽ materiã cõtigiſſet mihi caſus dubi-
tabilis Bononiæ ad offm maleficiorũ pſidẽ
ti,cõſului d.Dy.de Muſello, qui deliberate
42 mihi in ſcriptis rñdit dicẽs.†Cũ aliqs vult
accuſare ſuũ accuſatorẽ, aut opponunẽ ad-
uerſario crĩa in modum exceptionis,aut in
modũ accuſationis. Primo caſu ſubdiſtin-
guiẽ,qa aut lis eſt cõte.aut nõ eſt cõte. Pri
mo caſu,ſ.qñ lis eſt cõte accuſatus nõ põt
ſuo accuſatori crĩa oppo.ĩ modũ excep. In
2.caſu.ſ.qñ lis nõ eſt cõte.ſic põt, vt probaẽ
ff.de adul.l.j.§.extraneis,§.q hic, & §.ſi pu
blico.& l.ſi maritus,§.pſcriptione. In 2.ve
ro caſu. ſ. qñ accuſatus vult obijcere crĩa
ſuo accuſatori in modũ accuſationis, tunc
ẽt diſtinguitur, quia aut lis nõ eſt cõte.aut
lata ſnĩa.In j.caſu qñ lis nõ eſt cõte. ſi vult
accuſare de crĩe maiori, põt adeo ꝙ ſua ac-
cuſatio tanq̃ maior præcedere dẽt eam. Si
vero vult accuſare de pari crĩe, vel de mino
ri,nõ põt,niſi proſequaẽ ſuã vel ſuorũ iniu
riã,vt C.q acc.nõ poſ.l.neganda.In 2 caſu
qñ lis eſt cõt.tunc aut iſte accuſatus ptẽdit
ſuã vel ſuorũ iniuriã, aut iniuriã priuatã.
In primo caſu audiẽ,ff.de acc.l.j.& l.hi tñ,
ſiue velit accuſare de maiori crĩe, ſiue de
minori,ſiue de pari. Scđo caſu,ſ.qñ ptẽdit
iniuriã priuatã,nullo mõ audiẽ,vt ff.de iu.
l.is qui.in tertio caſu,ſ.qñ lata ſnĩa vult ac
cuſare ſuũ accuſatorẽ, tunc ſimiliter ſubdi
ſtinguitur,quia aut ſnĩa lata fuit abſoluto
ria,aut cõdẽnatoria,ſi abſolutoria,tũc pla
nũ eſt ꝙ bñ admittiẽ,vt ff. de pub.iu.l. is
q.in prin. ibi.dũ dicit ꝙ fuerit accuſatus,
ergo à cõtrario ſenſu ſi fuerit abſolutus,
& hoc eſt ꝙ innuit ille ver. Illud aũt &c.
In alio caſu.ſ. qñ fuit ſnĩa cõdẽnatoria cõ
tra reũ lata,ſimiliter ſubdiſtinguiẽ,qa aut
ex illa ſnĩa amittit ciuitatẽ, vel libertatẽ,
aut vitã,aut nihil ex his. Si nihil amittit,
aut vult accuſare extraneũ, aut accuſato
rẽ ſuũ.Si vult accuſare extraneũ nõ põt,qa
eſt ĩfamis,vt ff.de pub.iu.l.ĩfamẽ. Nã infa
mes a repelluntur ab accuſatione publica,
vt ff.de accu.l.qui accuſare.Si vero vult ac
cuſare accuſatorẽ ſuũ,bñ põt, qa hoc quo
dã mõ ſibi cõcediẽ ad vindictã, vt no. d.l.
is qui.& ad hoc facit de bo.lib.l.qui cũ ma
ior.§.ſi libertus.Si vero illa ſnĩa ademit ci
uitatẽ vl libertatẽ,tũc aut vult de nouo ĩ-
ducere accuſationẽ,aut accuſationẽ inchoa
tã uult pſeq.primo caſu nõ põt ĩdiſtincte
nec cõtra exñeũ,nec cõtra accuſatorẽ ſuũ,
ut ĩ d.l.is q.uer.ſed hæc &c.In ſcđo caſu.ſ.
qñ uult inchoatã pſeq,tunc aut ſnĩa adi-
mit uitã,aut ſolã ciuitatẽ uel ſolã libertatẽ,
ſi adimit uitã,nõ põt pſeq, qa pęna nõ dẽt
differri,ut ff.de pę.§.ſi qui forte,C.de pę.l.
cũ res,& l.ſi creditor.In alio caſu.ſ.qñ ſnĩa
adimit ſolã ciuitatẽ, uel ſolã libertatẽ, uel
utrãq; nõ tñ uitã,hæc accuſatio aut pimiẽ
p ſnĩã cõtra eũ latã, & tũc nõ auditur, ut
ar.C.qui acc.nõ poſ.l.j.aut ñ pimitur, qa
ſua accuſatio põt eſſe etiam uera,& in hoc
caſu bene admittitur ẽt cõtra oẽs,ut d.l.is
43 qui.ff.de pub.iud.uer.illud.&c.Di.† Item
repelluntur alij pp paupertatem.ff.de acc.
l.alij.l.nõnulli.l.illicitas.§.ne potentiores.

ADDITIO.

a ¶Infames. *Adde Alex.conſ.11.Pet.de Ancha.
conſ.412.*

Qui poſſunt accuſari. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Accuſari,an poſſint tam maſculi quam fœmi-
næ præſentes,& abſentes.*
2 *Accuſari,an poſſint uiui tantũ uel etiã mortui.*
3 *Accuſato conuicto & condemnato Titio,ſi ab il
la condemnatione appellauerit, & illa pendente
moriatur,quid erit de illa condemnatione & bo
nis illius mortui.*
4 *Accuſari an poſſint tam puberes q̃ impuberes.*
5 *Accuſari,an poſſit ſeruus, & de quibus crimi-
nibus.*
6 *Accuſato Titio de aliquo crimine,an poterit ab
alio accuſari de eodem crimine.*

SVPRA dictum eſt qui poſſunt accuſa
re,vel non,nunc videamus qui pñt accu
1 ſari.† Accuſari poſſunt tam maſculi quam

a fœminæ præsentes & absentes, *a* dūmodo
cōtra absentes possit offerri libellus siue ac
cusatio.l.absentem, C.de accu.& C.de re ex
hib.l.2.& absentes taliter accusati dēnt re-
quiri, & si contumaces fuerint, proceditur
contra eos, vt dr̄ j.in rub.de citatio.aliàs de
accu.& q̄d sit faciendum reo absente & cō
2 tumace.†Itē accusari possunt viui tm̄, non
mortui, nā mortuo reo omnis criminatio
extinguitur, vt C.si re.uel accu.mor. fue.l.
b j.fallit in criminalibus læsæ maiestatis, *b*
repetun.pcculatus, & hæreseos, q̄bus casi-
bus accusatio de iā mortuo reperit̄, & hoc
est p̄p enormitatem delicti, & p̄p taliū de
linquentium publicanda bona.ff.de acc. l.
ex iudiciorū.C.de aposta.l apostatarū, & d̄
hære.l.qm̄.ff.ad l.Iul.repe. vel pec.l.fi. Qd̄
verum intelligo, si accusatus moritur ante
accusationem expositā, vel pēdente ipsa ac
cusatione morte naturali. Nā si cōstituit
sibi mortem postq̄ fuerit in crīe deprehen-
sus, vel postq̄ fuerit lis contesta.vel nomen
eius receptū inter reos, tūc hæredibus sunt
auferenda bona. Est.n.durius se interficere
q̄ prīcipe mādāte trucidari &c. vt ff.de bo.
eo.qui mor.sibi consci.l.3.C. si re.vel accu-
3 mor.fue.l.si defunctus.† Sed pone q aliq̄s
fuit accusatus, & conuictus, & deinde con-
demnatus, qui ab illa cōdemnatione appel
lauit, & ea pendente mortuus est, q̄rit̄ q̄d
sit de cōdemnatione illa, & de bonis illius
mortui. Respon.dic idē esse quātum ad cri
mē, q̄a omnis criminatio est extincta mor
te, sed quantum ad bona, dic q appellatio
sit perficienda, si in illa snīa bona erant adē
pta, vt est in relegatis, vbi quis damnat̄ in
tertia parte bonorū suorū, & ita vtraq; q̄-
stio. s. relegationis & ademptionis tertiæ
partis bonorum, est principalis, vn̄ vna ex-
tincta, nō extinguitur alia.ff.de inter. & re
le.l.relegatorū.§.ad tp̄s, sinautē in snīa bo-
na fuerunt adempta tacite, vt euenit in de
portatione, q̄ tacite bona deportari sequū
tur, vt C.de bo.proscri.l. deportati.tunc ex
tincta cā prin.s. deportationis extinguitur
& accessoria.s.cā bonorū ipsorū, vt C.si.re.
4 vel acc.mor.fue.l. fi. †Item accusari pn̄t tā
puberes q̄ impuberes, q̄ tn̄ sunt doli capa
ces. Nā fert̄ Aug.dixisse, oē delictū cadit in
īpuberē p̄ter delictū carnis, & dicit l.q mi
nor 13.ann.nō pōt de adulterio accusari.ff.
de adu.l.si minor.sed de stupro, & alijs cri
minibus bn̄ teaetur, vt ff.co.ti.l.stuprū, ad
fi.ff.de mi.l.auxiliū, & l.si ex cā.§.si mulier.
& C.de pę.l.impunitas.& ex ingratitudine
pōt minor reuocari in seruitutē, vt Inst.q̄.
mo.te.infir.§.q̄ dē.& §.itē serui, & circa im
positionē pęnæ mortis dic, vt no. j.de pœ.
5 & C.de pę.l.īpunitas.†Itē accusari pōt ser
uus, sed nō de oī crīe, nam non accusat̄ de
crīe de quo imponit̄ pęna pecuniari, nec
pœna parricidij, quia seruus nō dr̄ patrem
hr̄e, vt ff.de acc.l.hi qui, §.oīb.ff.de reg.iu.
l.q attinet. In p̄dictis aūt casib.recipit ac-
cu.cōtra seruū, vt ipse corporalē pęnā pa-
tiat̄, q̄a natura oīb.cōis est, vt ff.de accu.l.
hos accusare.§.oīb.dn̄s aūt p̄ seruo defen
sionē suscipit p̄ pęna pecuniaria, vt ff.de
acc.l.si seruum.& ff.de pub.iudicijs. l.sciē
6 dum.†Sed pone q sum ab aliquo accusat⁹
de aliquo crimine, modo quęritur nun q̄d
c ego potero iterum ab alio accusari *c* de eo
dem crimine? Respon.non, vt C.dē acc.l.
qui de crimine. nisi prim⁹ accusator deces
serit, vel aliàs impediat̄ in accusatione p̄
cedere, tūc intra xxx.dies admittitur alius
accusator de eodem crimine, vt ff.de accu.
l.libellorum.ad fi. Item hoc totum intelli-
go quando erat lis contestata, nam ante li
tem contesta.ex pluribus accusatoribus eli
gitur vnus idoneus, vt ff.de accusatio.l. si
plures, quod intelligo, si fuerit obiectum,
arg.C.qui accusa.non poss.l. si accusatori-
bus, vel dic q ibi ita processum & factum
fuerit de facto, & vt melius pateat, hoc mo
do distinguitur, prout no. Accur.C. de acc.
l.q̄ de crīe, quia qn̄q; vnus accusat vnū, &
tūc si de vno crīe & vna lege pōt, si diuersis
legibus non potest, vt ff.de accu.l. senatus
si à reis. Si autem de diuersis criminibus.
descendētibus ex diuersis factis pōt, vt d.l.
libellorū, §.& si alij. Si aūt descēdūt ex eo-
dē facto, nō vr̄ q possit accusari ab eodē, vt
arg.C.de accu.l.qui ab eodē crimine. à con
trario sensu illius legis, ab alio aūt bene p̄t.
Si aūt plures accusant vnū, si de eodē crimi
ne, tūc eligitur idoneior accusator, vt ff.de
accu.

ADDITIONES.

a ¶Et absentes. *Adde ut per Pe.de An.cō.409 B.*
b ¶Maiestatis. *Adde Ce.pin cons.17.si tamen ta
le crimē omittatur in ciuitatem, memoria homi
nis non pōt damnari, secūdum Ang consi.103*
c ¶Accusari. *Adde Alex. consi.11.Roma.consi.
214.Fran Are.cons.158.Ber.*

ac.l.si plures,l.hi,§.fi.ff.đ li.ho.exhi.l.ꝙ ait lex,§.hoc interdictũ. Si vero de diuersis criminib.descendẽtib.ex diuersis factis, vel ẽt ex vno,pōt,vt C.de acc.l.qui de crimine,interim tñ cum hẽt necesse rñdere pro vno, non arctet̃ pro alijs,vt ff.de cust. reo.l.2.§.fi.Quandoq; plures accusantur ab vno,& si de eodẽ crimine, licet ẽt accusare centũ,vt C.si re.vel acc.mor.fue.l 2.ff.de adul.l. qui pupillam,§.incesti,& l.vim passum,sed fallit in accu.adulterij,vt C.de adul.l.reos, & ff.eo.l.si maritus,§.fi.& l.3.in fi.

Vtrum ille contra quẽ fuit per inquisitionẽ processum,possit de nouo accusari. Rub.

7 *Accusato Titio de homicidio uel facto processu contra eum per inquisitionem, & eo absoluto quia non fuit repertus culpabilis, an heredes occisi poterunt eundem Titium accusare,non obstãte dicta absolutione.*

8 *Accusato Titio,vt supra dictum est ad quæstionem positam supra,datur alia solutio*

9 *Denunciatione facta dño Potestati per heredes, quod eorum pater erat occisus, & quod sup̃ eius morte deberet procedere,facta inquisitione p̃ dominum Potestatem & iudicẽ maleficiorũ,an audientur heredes volentes accusare quosdam ex malefactoribus,contra quos fuit inquisitum.*

7 SED pone q.q̃ † sæpe contingit de facto, Titius fuit de homicidio accusatus, vel cõtra eũ p̃ inq̃sitionẽ ꝓcessum fuit, & q̃a ñ fuit repertus culpabilis, extitit absolut⁹, modo hr̃des dicti occisi eũdẽ Titiũ accusare volunt,dicta absolutione nõ obstãte,q̃ro nũquid pñt? Et primo vr̃ ꝙ non,qm̃ de cõmisso eiusdẽ hominis crĩe,non dẽt sæpius quæri,ut ff. nau.cau.stat.l.licet,§.fi. Scd̃o, quia lex Cor.de sic.est publica,ff.de acc.l.j. alias,ff.de sic.l.j.& vno accusante, cæteri repellunt̃,nisi in trib.casib.ff.de accu.l.si cui,§.ijsdem,& de pop. act.l.2. Tertio quia si iste Titius esset condẽnatus,non dr̃et iterũ condemnari,multo fortius si extitit absolutus,ff.de adul.l.denunciasse,§.fi. Quarto si dicti hr̃des fuerunt p̃sentes & scientes, ergo vñr renunciasse suo iuri.de distra.pig.l.si eo,ff.de reg.iu.l.sæpe.Quinto qui iudex voluit procedere ad vindictã, & propterea non debuit alius admitti,nec debet. Nã in priuato delicto si admittit̃ ille,cuius interest, non dẽt postea admitti ille cuius non interest,vt ff.de sepul.vio.l.sepulchri.Sexto quia lex dicit ꝙ statim reo exhibito siue ab accusatore extiterit,siue ab alio sit delatus, sñĩa ferẽda est, vt C. de re.exhi.l.j. in prin. Septimo quia ex eodẽ facto circa remediũ app.sñĩa scd̃a non est ferenda,C.de sent. & interl.om.iu.l.post sñĩam,C.qñ prouo. nõ est nece.l.j.Octauo,quia ille qui delinquit, est debitor,duorũ ĩsolidũ,s.cõitatis& offensi,vt ff.de pu.& vec.& cõm.l.licitatio,§.illicite,ergo conuẽtus a ciuitate & absolutus, nõ debet postea ab offenso posse accusari, vt ff.de duo.re.l.2.C.de fide.l.fi.Econtra vr̃ posse allegari. Et primo quia potuit fieri inquisitio hoc casu,vt ff.de mu. & hono.l. rescripto,§.si quis, nã debuit præcedere accusatio,vt ff.de acc.l.libellorũ, ergo si fuit inquisitio & absolutio facta cõtra solitum ordinẽ iudiciorum,non tenet ꝓcessus, C.đ sen.& ĩterl.om.iu.l.prolatã, debet interim ergo cognosci, maxime rep̃tis probationibus de nouo, cũ respub.sit læsa, vt l.admonendi,ff.de iniu.& l.Imperatores, ff.de exce.rei iu.C.de trans.l.sub prætextu, contra arg.vt ff de adul.l.si maritus,§.fi. Secundo quia ptãs nõ potuit esse iudex & accusator, maxime in controuersia iurisdictionis, ut ar.ff.de pę.l.si p̃ses.Tertio quia q̃ est ĩsufficiẽter condemnatus de aliquo crimine,pōt iterũ cõdemnari,vt ff.ui bo.rap.l.1.Quarto quia hæc sunt paria ab accusatione destitisse p̃ abolitionẽ,& iudicem absoluisse,ergo sicut pt̃ reiterari accusatio abolitione petita,sic & post ipsam absolutionem, vt ff.de acc.l.3.Sol. Quidã dixerunt dictos hæredes admittendos non fore, p̃ iura pro hac parte superius alle.& per generalem consuetu-a dinem,& ita dixerunt fore iudicatum *a* in curia Imperatoris,de hoc,C.de acc.l.si quis homicidij,dixi de re.iu.l factũ,in apparatu 8 dñi Dy.† Dño nostro Guil.de Suz. aliter uisum fuit,quia soluẽdo ita dixit, q̃a aut hæredes p̃d icti sciuerũt accusationẽ vel inquisitionem p̃cessisse de p̃dicto homicidio,aut ignorauerunt. Primo casu qñ dicti heredes sciuerũt,ñ audiunt̃ accusare volẽtes. Scd̃o vero casu,s.qñ p̃dicti heredes ignorauerũt

præ

ADDITIO.

a ¶Iudicatũ. *Adde gl.in c.cũ dilectus, extra de legi. vbi gl.no.ꝙ sntẽtiata i cã inq̃sitionis vel denũcia p̃iudicat alijs,dic vt ibi no.p̃ Inn.Ia.But.B.*

ꝓceſſiſſe ꝺ dicto homicidio, bñ admittunt ad accuſandũ, vt ff. de acc. l. ſi cui, §. ijſdẽ, & ff. ꝺ adul. l. ſi marit⁹, §. extraneus. Et ſi dicti hæredes fuerint pñtes, ꝓſumunt ſcire, ſ. qñ accuſatio vel inquiſitio ꝓcedat, niſi ꝓbauerint ꝺ ſua ignorãtia, vt d. § ijſdẽ, licet aliter ꝓſumat ignorantia, niſi ꝓbetur ſcientia, C. de ꝓb. l. verius, C. ꝗ mili. nõ poſſ. l. ſuꝑ ſeruis, & C. de app. auth. ſi plures. Nã hæc præſumptio ſi ꝗ fuerint pñtes, tollit aliã ꝓſumptionem &c. l. filiũ, in fi. ꝗ ſunt ſui vel ali. iur. hoc tñ ſaluo ꝙ ſi dicti hr̃des potuerunt ꝓbare ꝺ ꝓuaricatiõe primi accusãtis, ꝙ tũc audiant in eor m accuſationem, l. ſi ꝗs, & d. §. ijſdẽ, ff. de ꝓuari. l. 3. §. fi. ff. de accu. l. hi tñ, §. ab illo, ff. de li. ho. exhi. l. 3. §. fi. Et hoc iõ ꝗa dicti hæredes proſequunt ſuam iniuriã, vt patet ex ꝓdic. ll. & vt no. Azo. in ſum.
6 de ac. §. itẽ no. † Sed pone, ꝙ iſti hr̃des denũciauerunt dño Ptãti, ꝙ pr̃ eorum erat occiſus. & ꝙ ſuꝑ eius morte deberet procedere, Ptás vero vel iudex maleficiorũ ſuꝑ illo homicidio ex officio ſuo inquiſiuit, modo veniũt dicti hæredes, & quoſdã ex malefactorib. cõtra quos fit dicta inquiſitio accuſare intẽdẽtes, modo q̃ritur an ſint audiendi, & primo vr̃ ꝙ ſic, ꝗa accuſatio eſt ordinaria, & accuſatio ordinaria dẽt ꝓcedere inquiſitionẽ q̃ eſt extraordinaria, ff. de mi. l. in cãę, ff. ad Car. l. circa, ff. de tribu. l. 3. ff. ad muni. l. j. Itẽ licet dicti hæredes denũciauerint nõ propterea vñr renunciaſſe iuri ſuo, & accuſationi ꝑ eos faciendæ, ff. de inof. teſt. l. mater, & de peti. hær. l. legitima, nã & variare eis licet ſi volunt. ar. ff. de noxa. l. & in delictis, §. fi. & ff. de iu. l. nõnunꝗ. Econtra vr̃, ex quo viã denũciationis elegerũt, non debẽt poſſe variare, vt ff. de tributo. l. ꝙ in hr̃dem, §. eligere, ff. de le. j. l. pluribus, & ꝗa de qua re cognouit iudex, de ea pronunciare dẽt, vt ff. de iu. l. de qua re. & dicẽt ꝓ, & contra, vt no. ĩ q. s̃. ꝓx. Sol. Diſtinguit vt nos docet d. Gui. Duran. in Spe. ſui operis, quia aut iſti hr̃des nominatim & expꝛſſim denũciauerũt dño Ptãti, ſ. eos quos nũc accuſare intẽdũt, & noĩatim facta eſt inquiſitio contra eos: & ex officio ꝓcedit, contra eos, aut nõ. Prĩo a caſu non pñt poſtea accuſare, ꝗa elegerunt iſtã viã inquiſit. in quo ſi iſti abſoluant, nõ potuerunt poſtea accuſari, vt ff. de accu. l. ſi cui, §. ijſdem, & d. §. eligere. Sinaũt in dicta a denunciatione nõ nominauerint aliquẽ nominatĩ, nihilominus poſtea accuſabũt: ꝗa vr̃ eſſe cas⁹ legis, ff. de cu. reo. & exhi. reo. l. diuus, circa med. & facit ad hoc, ff. de adult. l. 2. §. fi. nã non vñr renunciaſſe iuri eorum ꝙ ignorabãt ſibi cõpetere, ff. de inof. teſt. l. mater, & de pet. hæ. l. legitima. Et hęc q. poterat cõpetenter adaptari ſub ti. ꝓced. Gan.

Qualiter fiat accuſatio. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Accuſatio an requirat libellum.*
2 *Libellum dare, an in omnibus & pro omnibus criminibus ſit neceſſe.*
3 *Libellus accuſationis quæ debeat continere.*
4 *Accusãs notariũ ꝺ falſo, vel ꝙ falsũ inſtr̃m ſcripſit, an teneatur ĩ accuſ. inſerere locũ falſitatis.*
5 *Exceptio ꝙ in libello non ſit menſis, annus, locus vel dies, an poſſit opponi poſt ſententiam.*
6 *Libellus hodie non datur ſed per totam Italiam ſimpliciter obſeruatur, quod accuſatio fit.*
7 *Accuſatio nõ procedit niſi crimẽ ſit commiſſum.*
8 *Accuſatio accuſatorem requirit.*
9 *Libelli criminalis exemplum.*
10 *Accuſatione ciuili & criminali mihi competentibus, an poſſim vtranq; intentare.*
11 *Libello eodẽ an poſſim te de facto accuſare criminaliter, & petere rem furtiuam mihi reſtitui.*
12 *Accuſaſti Titium ꝙ te inſultauit cum armis, probatur inſultus, ſed non cum armis, an condẽnabitur Titius de inſultu ſimplici.*
13 *Accuſat Titius Caium de furto, & etiam dicit ꝙ eſt latro publicus & famoſus, an in hac parte accuſatio ſit admittenda.*
14 *Accuſatione non continente illa verba generalia, latro publicus & famoſus, an accuſator poſſit in proceſſu illa probare.*

1 SEQVITVR † videre qualiter fiat accuſatio, & certe ſicut in ciuilibus q̃õnibus, neceſſarius eſt libellus, vt not. in illa auth. offerat, C. de li. cont. ita in criminalib. cauſis eſt ẽt neceſſarius eodem modo libellus ſiue ex crĩe agat ciuiliter, ſiue crĩaliter, ff. ꝺ acc. l. libellorum, ff. de pri. deli. l. fi. & de fur. l. fi. C. qui acc. nõ poſ. l. 2. 3. l. ſi crimẽ, l. negãda, l. de crĩe, C. de acc. l. ſi ꝗs, & l. ĩ cauſis, l. accuſationis, & ff. ad Tur. l. q̃ſitũ. Et no. ꝙ vbicunq; pęna applicat fiſco, ꝙ cã vnde ſecuta eſt cõdemnatio, talis pęna dr̃ criminalis, a vt In-

ADDITIO.

a ¶Criminalis. *Adde quid ſi pœna veniat applicanda partim fiſco, partim parti, an dicatur criminalis. Ale. conſ. 133. 1. li. Ber.*

vt Instit.de iniu.§.in summ.& ibi no.acc.
2 †Sed nũquid in oĩbus & pro oĩbus crimi-
nib.est necessarium ꝙ detur libellus? Resp.
sic regulariter. Si.n.in causis ciuilibus offer
tur libellus, C.de lit.conte.auth.offeratur,
multo fortius debet offerri in crĩali cã. Nã
vbi maius periculum vertitur, ibi cautius
est agendum, vt ff.ad Carb.l.j.§.sed si quis,
C.de ap.l.addictos, fallit ĩ casibus in quib.
libellus seu accusatio nõ est necessaria, quos
casus no.s̃.in rub.quid sit accu.&c.in prin.
3 qui casus sunt in quib.põt inquiri. † In li-
bello autẽ oĩa infrascripta sunt necessaria.
a Primo nomen accusatoris & accusati. *a* Se-
cundo crimen cõmissum. Tertio cum qua
ꝑsona sit cõmissum crimen. Quarto in quo
b loco *b* sit cõmissum crimen, & ẽt locus lo-
ci, s.in tali domo, & in tali angulo dictę do
mus. Sed q̃d si certus & determinatus locus
non contineat̃ in accusatione, vt puta, quia
contineat̃ in libello maleficium fore com-
missum ante domum dicti Petri, nunquid
accusatus petere possit nomẽ suum aboleri
de accusatione? Dic allegando ꝓ & contra,
& tandem soluas, & dicas, ꝙ accusator pos
sit declarare illud verbum obscurum, arg.
ff.de iudi.l. si quis intentione ambigua, &
per hoc nõ aboletur nomen accusati, & ita
fuit consultum Bonoñ. per plures legum
Doc. Quinto quo anno, & quo mense, diẽ,
& horã commissi criminis nullus inuitus
cõprehendit. Annum aũt, mensem, & diem
dati libelli ponat accusator in accusationis
libello. Sexto ponat nomen Imperatoris vel
Papę tunc viuentis. Septimo accusator hẽt
necesse se in libello subscribere & astrĩge se
ꝓbaturum crimen obiectum ad pęnã talio
c nis, *c* q̃ est membrum ꝓ membro, oculus ꝓ
oculo. Quæ oĩa & singula, nisi in libello ac
cusationis cõprehendant̃, libellus reprobat̃
tanq̃ min⁹ ltĩme ordinatus, & tunc nomen
illius acc.eo postulãte aboletur de eo.libel-
lo, & ex integro datur facultas, i.accusato-
ri recusã di intra 30.dies, ff.de acc.l.libello
rum, ff.de adul.l.q̃ accusare, & ff. de fur.l.fi.
& 2.q.8.l.libellorum, q̃ dicit de 30.dieb. &
intellige qñ accusator absens ĩpeditur per
mortem, vel morbo, vel simili cã li.iã cõt. vt
d.l.libellorum, §.vl.nã si ĩpediat̃ alia de cã,
videlicet inepta cõceptione libelli, vt puta
qñ locus, annus, mensis nõ cõtinent̃ in eo.s.
libello, tũc intra 20.an. poterit reaccusare.

tãto.n.tꝑe tollitur accusatio crĩalis, ut C. de
fal.l. q̃rela, nisi ipsa accusatio minori tꝑe
4 tollat̃, vt adulterij ꝑ 5. annos. † Sed q̃ro, si
q̃s uelit aliquem notarium accusare de fal
so, vel ꝙ falsum instrm̃ scripsit, an teneatur
in accusatione inserere locum falsitatis. Tu
dic, ꝙ si sciret locũ accusator, & ꝓbare pos-
set bñ, tenet̃ apponere locum. Si uero non
scit, tunc sufficit si iurauerit se ꝓ certo non
posse dare locum cõmissæ falsitatis, ut ff.đ
fur.l.in actione furti, §.de veste.ibi plane si
q̃s iurat, & gl.or.q̃ hãc q determinat 2.q.7.
§.libellorũ, & facit de post.l j.§.si q̃s argen
tum, & ita d. Carlinus cõsultus Paduæ de
5 facto rñdit. †Sed q̃ro nunquid exce.ista.s.ꝙ
in libello nõ sit mensis, annus, loc⁹ vel dies,
possit opponi post sñĩam? Rñ.non, ꝑꝑ illa
verba, s.reo postulãte, posita in l.libellorũ,
p̃alle. Et q̃a hęc exceptio sicut dilatoria de
bet opponi ante li.cont.ut C.de exce.l. vl.si
sicut alias dilatoria pura, vel ꝑẽptoria, dẽt
opponi añ sñĩam & ꝓbari, ut C.đ exc.l.si q̃
dem, & sen.resc.ñ pos.l. peremptorias exce.
Et q̃a nõ est de illis exceptionib. q̃ possint
opponi post sñĩam, ut C.de iu.& fa. ign.l.
j. Daniel n. docet nos ponere in libello lo-
cum loci. Nã cum testes deposuissent adul
teriũ fore cõmissum ĩ pomerio, & ipse q̃si-
uit đ loco loci, ut puta sic, dic mihi sub quo
arbore, ut ext.de p̃sump.c.3.loco, gl.in l.ob
6 carmen, ff.đ test.† Hodie uero ꝑ totã Italiã
obseruatur ꝙ libellus non datur, sed sim-
pliciter accusatio fit, q̃ accusator iurat ue-
ram esse, & sic postea in quaterno cõis po
nitur. Sed licet libellus non detur, tamen in
illa tali scriptura debent contineri nomina
accus.

ADDITIONES.

a ¶Accusati. *Adde an procedat accusatio genera
lis, uel necessaria sit specificatio criminis. Alex.
consi.71.2 lib. Ber.*
b ¶Loco. *Adde Ale.consi.72.2.lib. & consi.151.
& consi.172.2.li.no. tñ ꝙ licet in actione famo
sa ciuiliter intentata, locus & tempus debeat in
seri, tamen ubi causa cõmittitur cognoscenda de
ueritate & æquitate, locus & tp̃s non sunt ne-
cessarie opponenda. Alex.cons.6.3.lib. Ber.*
c ¶Talio. *Adde an accusans & nõ probans tenea
tur pęna eadem qua teneretur accusatus. Alex.
consi.11.tamen cum iudex inquirit, non habet
necesse inscribere, ut uoluit Io.de Ana.cons.j.B.*

accusatoris,& accusati,& iudicis,& crimen
cōmissi & quo loco annus, & mēsis,quo cō
missum fuit,& dies dati libelli,q̄ oīa si defi
ciāt,nō ꝓcedit talis scriptura,q̄ hodie dant̄
loco libelli,vt d.l.libellorū.Nec īmerito di-
xi inscriptionē de cōsuetudine nō eē hodie
faciēdā,q̄a si hoc esset verū,pauci hoīes in-
uenirent̄, q̄ se vellēt obligare ad talē pęnā,
s.talionis,qm̄ posset reꝰ absolui, vel q̄a ple
ne maleficiū n̄ esset ꝓbatū, vel ꝑꝑ īperitiā
aduocati vel iudicis, & sic timore pęnę sub
scriptionis multa maleficia remanerēt īpu
nita,ꝙ eē nō dēt,vt ff.ad l.Aq.l.ita vulnera
7 tus.cū si.†Itē ut dictum est,no.ꝙ accusatio
nō ꝓcedit nisi crimē sit cōmissū.Nā crimē
est peccatū accusatione dignissimū, vt 91.
dis.apostolus.& ita crimē est cā vn̄ accusa-
tio ꝓcedit, sicut & aliàs dānū est cā quare
accusatio legis Aq ꝓcedit, ad qđ facit ff.ꝙ
met.cā,l.sed si partus. Itē aliàs mora est cā
quare agit̄ ex contractu bonæ fidei,vt C.de
in inte.res.l.in minorū ꝑsona. & aliàs non
hr̄ cognitio de familia,nisi constet dn̄m fo
re occisū,vt ff.ad Sil.l.j.§.illud sciēdū.Et iō
dicit lex, ꝙ si q̄s cōfiteat̄ se occidisse hoīem
q̄ viuat, ꝙ nō nocet ei talis cōfessio,q̄a cō-
8 fessiones debēt naturalib. cōuenire, a vt ff.
de interr.act.l.confessionib.ff.ad l.Aq.l.in-
de Neratius, §.fi. & aurea lex est ad hoc, ff.
de ver.si.l.sæpe.in fi.vbi dr̄ ꝙ nō vr̄ q̄s ha-
buisse animū ad delinquēdū,nisi factum,i.
8 malū fuerit subsecutum. † Itē bene dictum
est s̄.ꝙ accusatio requirat accusatorem,q̄a
sine accusatore criminis cognitio & pœnæ
impositio non ꝓcedit, nisi in casibus no. s̄.
in rub.quid sit accu. & qn̄ accu. sit necessa.
Formatione aūt vnius libelli volo esse con
9 tētus exēplo oīum aliorū. † Ego Lucius ac-
cuso Titiū corā vobis dn̄o ptāte vel iudice
ꝙ ipse cōmisit adulteriū cū Berta vxore Ia.
in tali ciuita.castro vel villa,in tali domo,
in prima camera ipsius domus regnāte tali
Imperatore vel tali Papa, hoc anno de mē-
se Martij, vnde peto ipsum puniri capitali
pęna, & profiteor ego Lucius Titius & sub
scribo me talē libellū dedisse, & tali anno.
Anno dn̄i 1362.de mēse Martij.2.die,intrā
te dicto mense, & promitto me hanc accu-
sationē legitime probaturum,& non calū-
niose hanc accusationem instituo & obli-
go me ad pœnā talionis seu calūniæ, ꝙ sic a
recte cōcipiat libellus, dn̄t dicta iura, C. ad
l.Iul.de adul.l.quamuis.& melius d.l.libel-
10 lorū.†Sed pone ꝙ aliquis cōmisit malum,
per qđ mihi cōpetit accusatio ciuil.& accu
satio crim. quæritur an ego possim ambas
intentare accusationes. Rn̄deo,aut istæ ac-
cusationes cōpetunt mihi de re familiari,i.
ꝑꝑ rem familiarem, vtputa,quia ꝑꝑ illud
maleficium aliquis abstulit mihi de patri-
monio meo,aut non primo casu intentata
causa ciuili,bene pōt causa criminal.postea
moueri,& ecōtra, vt C.qn̄ ciui act.cri.p̄iu.
l.2.verbi gratia,quia si fui per vim de pos-
sessione deiectus,possim ciuiliter recupera-
re possessionem meā ꝑ interdictum, vn̄ vi.
Deinde hac cā finita potero accusare crimi
naliter,d.l.Iul.de vi pub. Vel si mihi furtū
fecisti,possum te primo criminaliter accu-
sare,vt ff.de fur.l.fi.deinde meam rem a te
furatā potero aduocare ciuiliter, & ecōtra.
sed interim dum agit̄ vna istarum viarum,
nō pōt altera intentari, ff.de pub.iu.l.4.ff.
vi bo.rap.l.2.§.2.Si aūt ex eodē crimine na
scatur accusatio ciuilis & criminalis, q̄ nō
sit de familiari re, sed cōpetat ad vindictā
tm̄,tunc vna intentata altera tollitur, ff.de
iurei.l.ꝙ senatus.& l.p̄tor,§.j. & de hac ma
teria dic ut plene no.d.Azo. C.de ord. iud.
per totum, C.qn̄ ciu.act.præiu.cri.l.vnica.
11 †Sed iterū,q̄ro, nunq̄d in eodē libello pos
sum te accusare de furto criminaliter, & pe
tere rem furtiuā mihi restitui, vel possessio
nē de qua fui per vim deiectus. Rn̄deo nō,
vt ff.vi bo.rap.l.2.§.1.ff.de pub.iud. l.inter
dum.q̄a interim dum agit̄ ciuiliter nō pōt
agi criminaliter, nec ecōtra,q̄a fit interim
vbi p̄iudiciū per aliud. Sed contra hanc rn̄-
sionem vr̄ esse, ff.de fur. l.interdum,§.qui
furem. vbi est casus qđ pro furto agitur si-
mul & semel ciuiliter, & crīaliter. Sed huic
obiectioni respondet dn̄s Odof. quia factū
fuit ibi de facto quod fieri non debuit. Vel
dic & melius ꝙ ibi furē deprehendit in fur
to,qn̄ furtum faciebat, vel anteq̄ perueni-
ret ad locū destinatum, ipsum captum co-
ram iudice duxi cum re furata, qui iudex
iussit ipsam rem mihi restitui,& ipsum fu-
rem puniri extra ordinē,vnde ibi ordo iudi
ciarius

ADDITIO.

a ¶Conuenire. *Adde Rap.consi.154.Pe.de Anc. cons.23.Ber.*

clarius nõ fuit ſeruatus, ſed ſi procederetur
ordinario iure per libellũ, nõ poſſet vtrũq;
a iudiciũ, ſ. ciui. act. & crĩalis *a* intentari, ſed
vna finita bñ intentaret altera, vt ff. ad Aq.
l. inde Neratius, §. ſi dolo, & C. ad l. Aq. l. ex
morte, & qñ ciuilis actio p̃iudicet crĩali, l.
12 vna. † Sed circa materiã hanc formabo aliã
q. Pone qđ tu me accuſaſti qđ ego te inſul
taui cum armis, vel ꝙ ego percuſſi te in ca
pite, ita ꝙ ſanguis exiuit, ꝓbaſt i per teſtes
ꝙ ego te inſultaui, ſed non cũ armis, & ego
te percuſſi in capite, ſed non cũ effuſione ſã
guinis. Quærit an ego poſſim & debeã con
demnari de ſimplici inſultu, vel de percuſ-
ſione facta ſine ſanguine. Dic de hac mate
ria pro & contra ſm diuerſas opi. vt not. j.
13 de pœ. ad fi. † Itẽ pone ꝙ te accuſaui de fur
to vel vulnere, & in eadẽ accuſatione ego
pono & dico ꝙ tu es latro publicus & fa-
moſus, vel aſſaſſinus, vel, quid ſimile, q̃ritur
nunquid in hac parte ſit talis accuſatio ad
mittẽda, dic ꝙ nõ, & ita dicit dñs Odof. eo
ꝙ maleficiũ de quo dẽat accuſari pars, dẽt
b eſſe certũ, *b* & accuſatio dẽt cõtinere annũ,
mẽſem, & locũ cõmiſſi criminis ſeu delicti,
14 vt ff. de accu. l. libellorũ. † Sed pone illa ver
ba generalia nõ cõtineri in accuſatione, ve
rũ in proceſſu accuſationis, volo ipſum ac-
cuſatum probare eſſe hoĩem malæ famę aſ
ſaſſinũ, publicum & famoſum latronẽ, q̃rit
nunquid poſſum, & vr ꝙ ſic, qñ creſcente a
cõtumacia debet creſcere & pœna, vt C. de b
epi. au. l. nemo, & C. de ſer. fug. l. quicunq;,
ff. de pœ. l relegati, C. ad l. Iul. de vi publ. l.
ſeruus, & ff. de pę. l. capitaliũ, §. ſi ita, & §. fi.
& ext. vt li. nõ cõt. c. qñ frequenter, in fi. gl.
Nã ex iteratione delicti augeť pœna, vt pa-
tet ex dictis legib. & ff. đ pę. l. ſi diuturno, & 1
ꝙ ibi no. Item tutor remouet à præſenti tu
tela, ſi probetur eum male adminiſtraſſe ali
quã tutelã, vt ff. de ſuſp. tut. l. poſt finitam. 1
Itẽ ſi vtaris inſtrõ facto à notario, qui aliàs
fecit & conſueuit falſa inſtrã facere, fidei
eius derogatur ꝑ l. ff de acc. l. ſi cui, §. ijſdẽ,
& de re mil. l. non oẽs, §. à Barbaris. Si accu
ſo te de falſo, ſatis vr me poſſe probare ꝙ ta
bellio ille alia falſa inſtrã confecit, itẽ dicit
lex ꝙ aggreſſores qui prædã faciunt in me
tallum damnant, ſi tm̃ ſemel prædam fece-
runt, ſi aũt ſępius, capite puniunt, ergo nõ
apparet ꝙ ſit condemnandus in metallum,
vel capite, niſi detur facultas probãdi hoc.

Econtra vr ꝙ non audiatur, quia hæc non
ſunt de accuſationib. Verum ẽt ſi hoc pro-
bareť, non poſſet de his conſequi condẽna-
tio. ar. ff. de iud. l. non poteſt, ff. commu. di-
ui. l. fundus, ff. de pet. hęr. l. ſi quis libertatẽ.
Nã quis non admittiť ad id probandũ, quo
ꝓbato nõ releuať, vt C. de prob. l. ad probã
tionẽ, ff. de inof. teſt. l. j. & in hac opin. ſunt
aliqui ſapientes, ꝗ rñderunt leges pro alte-
ra parte, ꝙ de oĩbus prædictis delictis erat
facta accuſatio, & ĩ accuſatione illa erat op
poſitũ factũ certũ, & annus, mẽſis, & locus,
aliàs aũt niſi maleficium apponereť certũ
accuſatio nulla eſſet, vt s̃. dixi ĩ prox. q. Sol.
dic ꝙ debeã admitti ad probationẽ p̃dicto-
rũ ꝑ iura primo all. Nã talis probatio ſaltẽ
indiciũ cõtra accuſatũ de maleficio p̃ſenti
operatur, ꝗa aliàs fuit malus &c. vt d. §. ijſ-
dẽ, & quia grauius punietur, vt no. j. de iu.
& j. de pę. ĩ illa diſt. aut clauſula, aut aliꝗs
deliquit &c. Itẽ ꝓ ſolutione facit ꝙ ꝑſona
ẽ ſpectãda cuiuſq;, vt ff. ad l. Iu. ma. l. famo
ſi, ibi, nã ꝑſonã &c. Et ideo cõſiderari debet
cuiuſq; fama, vt ff. de qõ. l. de minore, §. tor
menta. Itẽ qualẽ vitã ꝗs ducit, talẽ eũ eſſe
p̃ſumimus, ut ff. de iniu. l. apud Labeonẽ, §.
ſi quis virginẽ, ff. de cond. inſti. l. quidã, de
quib. plene dic ut no j. in rub. de præſump.
& in rub. de quæſt. & tor.

ADDITIONES.

¶ Et criminalis. *Adde Pet de Anc conſ. 59. B.*
¶ Certum. *Adde Ale. conſi. 64. 2. lib.*

Qualiter aduocati circa accuſationẽ ſe dẽant habere. Rub.

SVMMARIVM.

Aduocati qualiter circa accuſationem ſe habere debeant.

SEQVITVR vt videamus qualiter ad-
uocati circa accuſationem † ſe hrẽ de-
beant. Et certe aduocatus in his cauſis cri-
minalib. dẽt ſe habere cautius q̃ in ciuilib.
Nã vbi maius periculũ, ibi cautius eſt agen
dũ, vt ff. ad Carb. l. j. §. j. & C. đ prob. l ſciãt,
& de app. l. addictos, & de fal. l. vbi. itaq; ad
uocatus cum aduocat, debet ſtare rectus, vt
C. de of. p̃fe. anno. l. j. & C. de poſtu. l. quiſ-
quis, & ſiquidem negotium ſit arduum, de
bet incipere. In nomine Dñi, amẽ, quia ſic
incipit d. Iuſtinia. Imperator, vt ff. de offic.
præf. prætor. Aphri. l. in nomine dñi, & in

Auth.de arb.in prin.deinde debet supplica
re vt benigne audiatur à iudice & à circun
stãtibus alleganda ꝙ sermo perijt,nisi præ
stetur benignus auditus,vt ff.de his q̃ in te.
del.l.pe postea dẽt p̃mittere aliquas p̃fatio
nes,vt reddat iudicẽ magis beniuolũ & attẽ
tũ,ut dicit lex,ff.de ord.iu.l.j.ĩcipiat quoq;
aduocat⁹ & dicat,dñe iudex rectos & iustos
decet nõ ĩmerito cõmẽdare,vt C.de iu.l.rẽ
non nouã,in prin.itaq; vos dñe iudex estis
& debetis eẽ iustus. Nã cũ Rex iustus sedet
sup̱ sedẽ,nõ aduersabiť ei quicq̃ malignũ,
vt C.de sum.Tri.& fi.ca.l.inter claras. Itẽ
cõmendet eum de bonis morib. & summa
probitate,ff.de decr.ab or.fac.l.j.Item com
mẽdet eum de singulari industria & fide p̱
bata,vt ff.de offi. p̃fe.p̃t.l.j.in fi.Itẽ de casti
tate q̃ sola põt Deo aĩas p̃sentare,ut in cor
pore,Auth.de leno.post hoc dicat ꝙ dẽat es
se iudex medius inter vtrãq; partem & per
sonã,non declinando à dextris neq; à sini-
stris,vt C.de fal.l.vbi, sed ẽt non de oĩbus
cõmendet dictum iudicem,sed de his tm̃ in
quib.abundat. Item aduocatus si vult põt
vti breuiori sermone ĩ cõmendãdo iudicis
p̱sonã, vel p̱sonã aduocati partis aduersæ,
ita dicẽs,veritas verborum adminicula non
desiderat, vt C.si vt͏̃ se ad hęr.absti.l.j.boni
tas.n.honestas,scĩa,iustitia,& vera fides,ita
manifesta ẽ ꝙ cõmẽdõne nõ indiget,vt alś
legiť,ff.de in int.re.l.j.& de exer.l.j.in prin.
& q̃ demõstrata sunt,demõstrari ñ debent,
vt ff.đ do.p̃l.l.3.§.si q̱s vxor,ĩ fi.His p̃missis
intẽdat aduocat⁹ ad allegãdũ đ iure partis
suæ,sed dicat,dñe ego prius ĩtendo narrare
factũ p̱ ordinẽ,& postea allegabo đ iure,q̱a
ex facto ius oriť,vt ff.ad l.Aq.l.si ex plagis,
§.in Cliuo Capitol.& ff.de iu.cod.l. q̱dã re
ferunt,& ff.de iureiu.l.duob.§.fi.& sæpe vi
deo ꝙ in breuissima facti mutatione ius to
tũ mutať,vt ff.de excu.tu.l.si is,& de le.3.l.
hoc legatũ,& l.fi.ff.de contra.emp.l.in em
ptio.§.pe.in fi.& l.q̱ fundũ,& ff. de in diẽ.
addi.l.3.ff.de le.3.l.3.& l.si q̱s à filio, aliàs
dicit lex,vt rñsum cõgruũ hr̃e possis insere
pacti exẽplũ,vt C.de transf.l.vt rñsum.Nar
ret itaq; aduocatus factũ totũ p̱ seriẽ,ĩ nar
ratione facti cõmendet p̱sonã illius in quo
crimẽ cõmissũ est,ad hoc est ff.de iniu.l.cũ
possit,& de re mili.l.oẽ delictũ,ff. de pœ.l.
aut facta,§.j. Itẽ narret vtilitatẽ delinquen
tis,ad hoc est ff.de iniu.l.si plures,ff.de in-
cẽ.rui.nau.l.nihilominus,§.j.& ff.de p̱c.l.
q̱ tñ,§.aliàs q̱ dẽ.Item narret magnitudinẽ
delicti & atrocẽ iniu.ꝙ q̱ dẽ delictũ & atrox
iniu.augeť trib.modis,s.ex p̱sona,ex tp̱e,&
ex re ipsa.Ex p̱sona.n.augeť iniuria,cum ip
sa sit magna ab humili p̱sona,parenti à fi-
lio,patrono à liberto. Tp̱e,vt si fiat ĩ ludis
vel p̃torijs,vel in cõspectu hoĩum. Re hẽať
atrox iniuria & graue delictũ,vt si in vultu,
ore,vel oculo sit facta p̱cussio,vel ꝙ vulnus
sit aliàs magnum,vt ff.de iniu.l.p̃tor,§.fi.l.
vulneris,& l.sed est q̃st.& l.sed etsi vni⁹, §.
q̃dã,& Inst.de iniu.§ atrox, & §.pęna, idẽ
dicit aduocatus,qualiter p̃dicta res est mali
exempli,ff.de sic.l.3.§.2.& de pęnis, l.si q̱s
aliq̱d d.§.q̱ arbortionis,& C.đ p̃ci.imp.of
fe.l.j.& qualr̃ maleficia nõ dẽnt remanere
ĩpunita,vt ff.ad l.Aq.l.ita vulnerat⁹. Item
qualr̃ magna rõ suadet,ut pęnæ ob malefi
cia p̃steniť,ut ff.de fideiu.l.si à reo,§.pe.ff.de
posi.l.bona fides,& C.ad l.Iul.rep.l.j. Item
qualr̃ Ptãs dẽt esse speculum alijs successo
rib.vt C.de decu.l.j.& C.ad l.Iul.de vi pub.
l.j.& ff.de pę.l. si pęna.Et ꝙ facilitas venię
incentiuum est delĩquẽdi,& p̱uocat delin-
quentes,vt ex̃.de uita & ho.cle.c.ut clerico
rũ.Et iudex q̱ crimen rep̱tum ñ vindicat te
gere,vt conscius crĩosa festinat.Et canõ di
cit,negligere cum possis p̱turbare p̱uersos,
nihil aliud est q̃ fouere,ex̃ de sen.exc.c.deli
cto,in 6.arg.ff.q̱ sine manumis.à li. p̱ue.l.
Imperator, nec caret scrupulo societatis oc
cultę,q̱ manifesto facinori desinit obuiare,
vt C.de cõmer.& mer.l.2.ver.de hoc,& no.
d.Azo.ĩ summ.Item p̃t aduocatus partem
suã collaudare,s. qualr̃ ipsa fuit insons ab
illa rixa vl̃ maleficio,allegãdo ꝙ sp̱ fuit cũ
bonis socijs conuersatus,& p̱ loca honesta,
& qualr̃ fuit natus ex bonis pr̃e & mr̃e. Et
econtra p̃t dicere & allegare cõtra aduersa
rium suum,siue partis suæ,ꝙ dic ut no.j̃.ĩ
ru.de p̃sum.& indi.circa prin.& p̃t etiã alle
gare dolũ nõ fuisse adhibitum circa malefi
cium de quo agiť,vt j̃.de pœ.§.item no.G.

Quomodo de maleficijs cogn. per denunciationem. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Denunciare quid sit.*
2 *Denũciator,an dẽat assistere sua denũciationi.*
3 *Inquisitionem p̃cedere debet clamosa ĩfamatio.*
4 *Custodes agrorum quid facere habeant.*

NON

NON solum de maleficijs cognoscit̃ ꝑ
accusationē de q̃bus dictum est s̃. sed
ēt de eis cognoscitur ꝑ denuntiationem.
a a† Circa ꝙ q̃d sit denunciatio videamus.
1 Denunciare.n.nihil aliud est q̃ deferre reū
aliquē cr̄is, vt C.de acc.l.ea q̃dē.ff ad Tur.
2 l.ab accusatione.§.denūciationes. † Et no.
ꝙ sicut accusator dēt assistere suæ accusa-
tioni ita denūnciator dēt assistere suæ de-
nūciatiōi, vt no.ī d.§.denūciationes,& hoc
verū est,nisi ille denunciator eēt officialis
ad denūciādū maleficia, vt sunt syndici &
cōsules locorū,& villarū,quo casu ꝓcedit
iudex ex offō suo,vt d.l.ea quidē,de isto tñ
mō cognoscēdi de maleficio, nō sic est tra
ditū nobis de iure ciuili, vt de iure can. &
ad hoc vt ꝓcedat cōdēnatio, expedit ꝙ ip-
sā denūciationē p̄cesserit charitatiua moni
tio,iuxta illud verbū Euāgelicū.Si peccaue
rit in te frater tuus,corripe eū inter te & ip
sū,vt ext.de acc.c.qualiter & qñ,ad fi. Spe.
3 de denuncia.§.q̃s,ver.3.Sic ēt videmus.†ꝙ
accusationē dēt p̄cedere īscriptio , vt ff.de
accu.l.libellorū.Sic in inq̃sitione,dēt p̄ce-
dere clamosa īfamatio,vt dicetur j̃.qūo de
malefi.ꝑ inquisitio. Sed circa materiā istā
diligēter attēde,sicut ēt ponit do.Gui.Du-
rātis in Spe.sui o ꝑis,ꝙ ꝑꝑ or.acc. & inq̃si
tionis hō qñq; absoluitur,qñq; cōdēnat̃,
nā qñq; nocturni custodes iurati ponunt̃,
vt quoscūq; sub noctis silētio trāseūtes ca-
piāt & denūcient puniendos,qñq; ēt ponū
tur custodes ad custodiam alicuius passus,
quoscūq.inuenerint ad pasū cū rebus veti
tis trāseuntes similiter denunciēt, & p̄sen-
4 tēt.†Nōnunq̃ ponunt̃ custodes ad agrorū
custodiā, vt fructuum depopulatores eodē
denunciāt & p̄sentent,& similiter quadru-
pedes in p̄sidijs dānum dantes. Hi igit̃ cu-
stodes & eis similes,cū ex hoc offō eis cō-
misso aliquos denūciēt,nō est opus s̃m lo-
corū diuersas cōsuetudines,vt eos accusēt,
vel de calūnia iurēt,sed solū simpl̃r ex suo
offō denunciēt, & eorū denūciatiōi credit̃,
ex quo prius iurauerit suū officiū bñ & le-
galiter & fideliter exercere, vt C.de acc.l.ea
q̃dem.& 4.q.4.c. alijs. adeo ꝙ nisi denun
ciatus suā ꝓbet innocentiam,condemnabi
tur ex tali denunciatione , q̄ ad hoc fidem,
& ꝓbationē facit,licet ita de cōsuetudine
obseruet̃ s̃m varietatem locorū,tñ de iure
est secus,quia nō dēt q̃s condēnari,nisi pa
lā & apta ꝓbatione.vt ff.de pe.l.absentē,
C.de accu.l.qui accu.& de ꝓba.l.fi.Sed q̄ro
nūquid assertioni & relationi talium offi-
b cialiū sit credēdū.*b* Et primo vr̃ ꝙ sic,quia
iurauerunt bñ & legaliter suū officiū exer
cere,vñ nō est credēdū ꝙ ipsi sint immemo
res salutis ęternæ,vt C.ad l.Iul.rep.l.fi. nā
aīæ hoīum cęteris reb.sūt p̄ferēdę,vt C. de
epi.& cle.l.sancimus.& ext.de p̄scrip. c. ad
audientiā.Itē oīa q̄ in iudicio agunt̃, p̄su-
munt̃ solēniter acta,vt ff.de ver.ob.l.scien-
dū.C.de cōtrah.& cōmit stip.l.j.& Inst.de
fideius. §.j.Itē pro hac parte cōsueuit alle-
gari d.l.ea q̃dem,C.de acc.E cōtra vr̃ ꝙ ta
les officiales hn̄t loco vni⁹ testis, & uox v-
nius,vox nullius, vt C. de test.l.licet. item
quia soli arbitro nō credit̃. ff.de arb.l.in ar
bitro, §.aūt.nec soli tabulario credit̃, vt Au
th.de hæ.& fal.§ vbi nō absunt.Itē q̃a exe
cutor negotiorū nō p̄t eē testis, vt ff.de te-
sti.l.vlt.Itē ꝙ nō credat̃,vr̃ notari ꝑ Accur.
suꝑ d.l.ea q̃dem,C.de acc.Item ubi q̃s in-
culpat̃ de cr̄ie, dēnt esse probationes luce
clariores meridiana,vt C.de ꝓb.l.sciāt.Ad
q̄ pleriq; iurisperiti bñ rn̄dēt,& dicunt ita,
q̃a aut dicti officiales sūt deputati solū ad
denunciādum maleficia & excessus,vt sunt
cōsules villarū & locorū,& in isto casu rela
tioni & denuntiationi taliū officialium nō
credit̃ ꝑ iura suꝑius alle. Aut officiū taliū
officialiū nō solū cōsistit in denūciatione ,
verū ēt in inq̃rendo & cognoscendo ꝙ ple
rūq. cōtingit quotiescūq. iudex vl̃ q̃s cum
nūcio, & familia curiæ discurrit ꝑ ciuitatē
vel ꝑ castrū cā exercēdi suū offm̄, & videt
vel īuenerit aggressorē,vel aliud maleficiū
cōmittētem,aut hoīes euntes de noctæ,vl̃
alios arma portātes uetita,uel uictualia,ul̃
alia q̄ ꝑ statutū sunt ꝓhibita.Nā tūc & eo
casu satis dici p̄t, & vr̃ tale fore indubitati
uū īdiciū ꝙ ex eo solo possit ipse iudex vel
Ptās sn̄iā ferre,nulla,alia suꝑ eo excessu ꝓ
bōne recepta,qm̄ tale factū dr̃ iudi.notoriū,
& de

ADDITIONES.

a ¶Denūcia. *Adde vt per Bar.in tra.ad reprim. in verbo ꝑ denūciationē.Cal.consi.5. de accu.B.*
b Credendum. *Addo Alex.consi.71.3.lib.ubi ponit , an stante statuto ꝙ stetur dicto denunciatoris,& ꝙ eius dictū teneatur secretum,an talis denunciator teneatur iurare coram iudice.B.*

& de eo excessu vr̄ sibi cōstare, non vt pri-
uato, sed vt iudici.arg.ff.de fer.l. 2.in fi.de
offi.pręsid.l.illicitas §.veritas.Satis.n.dr̄ cō
stare crimē, ꝙ oculis subijcitur iudicis mō
iudiciario inquirentis, cum oculorū inspe
ctio pro quadam specie probationis hr̄, ut
C.de admi.tut.l lex quæ tutoris.& C.fin.re
gū.l.2.& 4.Nec obstat ꝙ dr̄, consueuit, &
ꝙ no. sup. proxima q.s. ꝙ officialibus non
est credendum, ut ff.de cu.& exhi.reo.l. di-
uus.in fi.& C.de decu.l.j.li.12.& ut not.C.
de accu.l.ea ꝗ dē, ꝗa illud ꝙ dictis iuribus
dr̄, ur̄ intelligi cum officialis officiū solum
in denunciando consistit, & nō in inquiren
do & cognoscendo cōsistit, ut ar.ff.de offi.
præfect.urb.l.j.§.quies.& ff.de rebus eo. ꝗ
sub tu.uel cur.sunt.l.magis puto.§.ne tñ,
& ar.d.l.ea ꝗ dē.C.de act.& ff.de iud.l.fi.G.

Quomodo de malefi.cogn.per inquisitionem Rub.

SVMMARIVM.

1 *Inquisitio habet fieri officio iudicis.*
2 *Inquisitio in quo loco debet fieri.*
3 *Inquirens iudex quid facere debeat.*
4 *Inquirere quando iudex debeat.*
5 *Inquisitio in quib.casib.possit fieri de iure ciui.*
6 *Iuquiri quando possit de quolibet crimine, & super quolibet crimine de iure canon.*
7 *Inquirere contra aliquam singularem personā, & inquirere quis tale maleficium commiserit, buomodo differant.*
8 *Inquirendo contra aliquem nominatim, an citabitur ille contra quem inquiritur.*
9 *Inquirendo de maleficio in genere quid seruandum sit.*
10 *Inquisitionis alia differentia.*
11 *Infamia probatio quot testes requirat.*
12 *Testibus dicentibus se carnaliter cognouisse Semproniam diuersis locis, & temporibus, an sit fides adhibenda.*
13 *Infamiā probare uolens quid dicere & probare debeat.*
14 *Inquirens nullo promouente quid facere dēat.*
15 *Inquirens testes tantum recipiat super articulis super quibus pracessit infamia.*
16 *Iudex si recipiat testes super infamia alicuius mero officio, non auditur contradictor uolens probare de sua bona fama.*
17 *Inquirens ex officio suo potest publicatis attestationibus iterum testes excipere & examinare, non aūt si aliquo promouente inquirat.*
18 *Inquisitione cōpleta an testes & totus ꝓcessus debeāt publicari, & de his fieri copia ipsi reo.*
19 *Inquisitione p ndente qua de iure fieri possit, si offensus uelit reaccusare, nunquid inquisitio cessabit.*
20 *Inquisitione, ut s̄ pendente si fiat accusatio uersu nūquid acta facta in inquisitione ualebunt.*
21 *Iudice inquirente de maleficio in aliqua domo facto, an personæ uiles in eadem domo degentes poterunt esse testes.*

RESTAT modo uidere qūo de malefi
cijs per inquisitionem cognoscat̄, su-
per quo tractatu est uidendum quo loco
fiat, in quibus casibus, & qualiter in ea pro
1 cedatur. † Sciendum est aūt ꝙ inquisitio
hēt fieri arbitrio iudi.ut ff.de offi. præsi.l.
congruit, ff.de magist l.2.§.si p̄ses.& ff.ad
2 Silla.l.j.§.qō.& C.de nau.l quoties.& † dēt
fieri inquisitio in loco originis delicti cō-
a missi, *a* tā propriè ꝗ paternè, si ibi sit malefi
ciū commissum, aliàs non, ut in ulti.qō.hu
ius operis.Itē in loco ubi inculpatus de cri
mine conuersatur.Item in loco ubi est cō-
missum maleficium.ꝙ dic, ut plene no.j.i
rub. unde aut quo loco possit fama proce-
3 dere.† Cū ergo iudex super aliquo crimine
intendit inqrere, dēt ipse personaliter ad
b locum, *b* uel ad loca ire, ubi debet fieri ipsa
inquisitio, & ipsum locū & personā contra
quē intēdit inqrere, oculis subijcere. arg.
ad hoc.ff.finium regun.l.si irruptione. ex-
tra de accu.c.cū delictus.& de elect.c. post
quam.Nā in loco in quo talis persona con
uersatur, & in loco ubi maleficiū est com-
missum, melius potest indagari ueritas cri
minis, & melius sciri de circunstantijs ip-
sius criminis, & conditione, & qualitate ꝑ
sonæ, ut C. ubi de cri. agi opor. l. 2. & ut
oēs cāæ tam ciuil.quā crim.l.una.circa me
dium.l. Et si casus esset ꝙ iudex ad ipsum
locū cōmode ire nō possit, seu accedere de-
bet ad se auocare in aliquo tuto loco, illā
quem intēdat inquirere, ut extra de appel.
c.ex

ADDITIONES.

a ¶Commissi *Adde ꝙ stante statuto Potestas possit inquirere contra subditos, quod non debet intellig d subdito ratione delicti cōmissi. ita Bal. consi 212. 4.l b. Ber.*

b ¶Ad locum. *Adde ꝙ hæc sunt uerba Spe.in ti. de inquisi.§.j.Ber.*

c.ex parte,& extra vt lit. non conte. c.acce-
4 dens. † Iudex aūt fuper quolibet maleficio
a non debet nec pōt inquirere,*a* quia legitur
ꝙ fine accufatione criminis cognitio,& pę
næ impofitio non procedit, vt ff.de mu.&
hono.l.refcripto, §.fi quis.Secus tñ in cafi-
5 bus tam iure canonico q̃ ciuili. † Qui autē
fint cafus, in quibus de iure ciuili poffit in-
quiri no.s̃. in ipfa rubr. quid fit accufatio.
qui funt hi,qñ dñs a familia fit occifus, qñ
accufator pecunia corruptus petit abolitio
nē, quādo generaliter req̃rit̄ contra malos
hoīes in crīe lenocinij, in crimine fufpe-
cti tutoris,in crimine facrilegij, in falfo te-
fte pro charta falfa in crīe calūniæ, quādo
aliqua fubtracta fuīt de hæreditate adita
cū beneficio inuentarij, ꝓ rebus naufragio
amiffis,quādo cōfitet̄ de focijs malefactor,
& tunc inquiritur contra eos in crimine læ
fæ maiefta.In notorio crimine, in crimine
apoftatarum,in crimine hærefeos,in bonis
damnatorū, in officio indagandis,in omni
falfo,quādo īfamator deficit in ꝓbatione.
Itē in cafibus notatis his legibus,ff.de cēfi.
l.forma in Auth.de man.princi. §.coges,ff.
de confir.tut.l.tutores,C.de cur.fur.l.2.cir-
ca med.ff.de re mili.l.magis puto. Idem de
iure Lombar.inquiritur de omni crimine,
vt in Lombar.de offi.iud.l.vt iudex.de qui-
bus oībus dic plene vt no.fup.quid fit accu
fa.in rub.Habemus ergo ex prædictis,ꝙ de
iure ciui.rīr de malefi.eft accufatio neceffa
ria.Iure.n.cano.de quolibet maleficio,& fu
per quolibet maleficio inquirit̄, & cogno-
fcitur, fi tamen interueniant ea q̄ fequunt̄
6 & non alia rīr.† In primis eft neceffariū,ꝙ
b ille cōtra quem inquirit̄, fit infamatus *b* de
illo crimine,i.ꝙ fit publica vox & fama q̃
ille fit culpabilis.Secūdo ꝙ ille talis de quo
eft talis fama, fiue infamia fit fubditus iu-
c rifdictioni *c* illius iudicis. Tertio, ꝙ ad au-
res eius iudicis ꝑuenerit illa talis infamia.
Quarto ꝙ non femel tm̄,fed pluries. Quin
d to ꝙ non peruenerit à maliuolis, fed *d* à fi-
de dignis,& difcretis uiris.Sexto ꝙ nō cau-
fa malitiæ,fed zelo iuftitię talis infamia p̄-
dicetur, & hæc probantur extra de accufa.
c.qualiter & quādo. Item de iure canonico
rīr non proceditur in maleficijs per inqui-
fitionem, nifi p̄dicta fex interueniant. Sed
vtroq; iure in cafibus fpecialib. pōt per in-
quifitionē ex officio iudicis procedi, quos
cafus no.fup.ꝑ ordinē in rub.quid fit accu.
& quando accufator fit neceffarius.ubi no.
quāto t̄pe duret offm̄ iudicis,quādo pōt in
quirere, in §. fed circa. Sed hodie de iure
ciuili iudices Poteftatum de quolibet male
ficio cognofcunt ex officio fuo per inquifi-
tionē,qd̄ vr̄ poffe fieri per hæc iura,ff.de of
fi.p̄fi.l.cōgruit,in Auth.de tefti.§.iubem⁹,
C.de aboli.l.2. C.de cuft.& exhib.re.l.2.cir-
ca prin.& ff.ad Sil.l.1.§.fi quis,& de fufpe.
tut.l.tutor,§.nō tamē, & ff.de adul.l.2.§. fi
publico.& ita feruant iudices de confuetu-
dine,ut no.do.Guil.Durātis in Spe.lib.3.&
ita uidi cōiter obferuari, q̃uis fit contra ius
ciuile. de iure Lombar.pōt iudex de quoli-
bet, & fuper quolibet maleficio procedere
per inquifitionē,ut in Lombar.de off.iudi.
l.ut iudex. Super inquifitione aūt per iudi-
7 cem facienda bene no.† ꝙ refert utrū iudex
de maleficio inquirat contra aliquā fingu-
larem & fpecialē & nominatā perfonā, an
inquirat generaliter de maleficio q̃s illud
maleficiū cōmiferit.Et fi quidē inquirat cō
tra aliq̃ fingularem perfonam,tunc feruan
dus eft ordo traditus. extra de accu.c.quali
ter & quādo.& tunc dēt facere citari perfo-
nam illam nominatam, & eidē exhibere ar
ticulos feu capitula fuper quibus inquirit,
& nomina teftium eidē funt edenda, & de-
monftrationes,& exceptiones, & replicatio
nes faluæ funt,eidem,tam contra perfonas
teftium, q̃ contra eorum dicta,ut eis tefti-
bus falfum dicendi materia amputetur, ut
8 d.c.qualiter, & c.cum olim. † Sed nunquid
in introductione teftium iudex faciet illū
c contra quē nominatim inquiritur citari? *e*
dic ꝙ fic, aliàs aūt proceffus iudicis nullus
erit.

ADDITIONES.

a ¶Inquirere. *Adde in quibus cafibus de iure ci-uili poffit formari inquifitio.Cal.confi.52.de accu.& vide Pet de Anch.confi.390 Ber.*

b ¶ Infamatus. *Adde qua pofui in apoftillis ad Ang.in verbo, ex mero officio.& in verbo,fama publica.vbi late per Pet de Anch.conf.253.*

c ¶Iurifdictioni.*Adde Alexan. conf.151. 2.lib. Ang.conf.267.Ber.*

d ¶Maliuolis. *Adde ꝙ quo ad purgationem indicendam fama mala poteft habere ortum a maliuolis fecundum Rom conf 308.Ber.*

e ¶Citari.*Adde Io.de Ana.conf.1.Ber.*

crit,vt C.de testib.l.si qñ, & auth.ibi signa-
ta.& C.de fi.instr.l.iudices, C.si vt se ab hæ
re.absti. auth.oẽs creditores, ff. de min.l.in
causæ,§.in causa, & l.etiã.Sed d.Fed.Impe
rator de hoc interrogatus à Doctorib. Bo-
noni.dixit, ꝙ iudex ꝑ se de maleficio inqui
rere nõ poterat absq; parte, vbi fama publi
ca , & multi de terra aliquẽ dicerent malæ
famę malefactorem,& qđ in eis talibus nõ
debeat inquisitio publicari,& sic nõ fiet eis
a copia *a* inquisitionis qui est malefactor, &
aliàs malę famæ.Secus si ꝗdem dicerent eũ
commisisse aliqđ singulare,& speciale ma-
9 leficium.†Si aũt inqrat de malefi. in gene-
re,nullum sua inqsitione noĩando,tunc nõ
b sunt seruandæ solennitates *b* prædictæ : nã
tunc sine strepitu iudiciario,nõ seruato iu-
diciorum ordine,de plano cognoscet & in-
quiret, & in introductione testium nullum
citari faciet,vt ext.de accus.c.olim. Sed hac
generali inqsitione completa,si ipse inqsi-
tor inuenerit aliquem de ipso crĩe infama-
tum,faciet ipsum ad se citari,& det sibi ar-
ticulos tm̃ criminis, de quo crĩe fuerit infa
matus,& nõ alios,& noĩa testium quos su-
per illo crĩe examinare intẽdit , & ad iurm̃
horũ testium faciet citari illum in prima &
generali inquisitione taliter infamatum ,
10 vt ext. de acc.c.inquisitionis.†Præterea est
& alia circa inquisitionem facienda dfia ,
quia aut iudex ad inquirẽdum procedit ali
quo hanc inquisitionem promouente , cu-
ius nomen reperitur scriptum in actis , aut
procedit nullo promouente eandem . Et si
ꝗdem fiat inqsitio aliquo promouẽte, tũ c
ante oĩa citabit ille contra quem dẽt inq-
ri,& fiet ei copula articulorum,siue capitu-
lorũ inquisitionis,& q̃retur ab eo,an super
illo crĩe sit infamatus. Et sic confitebitur is
contra quem dẽt inquiri bene est, quia con
tra eum proceditur sine litis cõtest. & non
seruata forma iuris ordinarij,vt extra de re
iud.c.cum I.& A. & dabunt ei noĩa testiũ ,
& dabitur sibi terminus quo se defendat,&
proponet exceptiones & replicationes , &
aperientur testes , de quibus fiet ei copia .
Alioquin posset app.vt extra de acc. c.qua-
liter 2.§.debet aũt,c.olim, §.si vero,& c.in-
quisitionis,ff.de eden.l.1.§.edẽda sunt oĩa,
& de bo.vac.l.fi. ibi data copia reclamandi
&c.Si aũt ille negauerit se de eodẽ crimine
infamatũ esse, tunc ante oĩa debet cogno-

sci,vtrum sit infamatus an non,vt extra de
accu.c.inquisitionis,in fi. quia per negatio
nem efficitur res dubia.vt C.qui ad lib.pro
cla. non lic.l.3. nec prius poterit iudex suꝑ
criminis probatione per inquisitionẽ ꝓce-
dere , donec constiterit eum de obiecto cri-
mine infamatum, vnde promotor inquisi-
tionis dẽt probare,ꝙ iste contra quẽ inqui
ritur,sit de illo crimine infamat^a. Et si hoc
probauerit, poterit iste probare contrariũ,
se esse hoĩem bonæ famæ,vt extra de ꝓba.
c.licet,in fi.& hæc sic de iure canonico sunt
seruanda,quia inquiri non põt,nisi prædi-
cta sex interueniant suꝑ.noĩata,quia aliter
est,& fit in casib.specialibus,in quibus põt
inqri.no. sup. in prima rub. huius lib.hoc
tamen dignũ no. te volo seruare , videlicet
ꝙ quãdo inquisitio contra aliquẽ est facta,
s.ꝙ sit examinatus,& relaxatus,non dẽt po
stea mitti ꝓ eo,nec dẽt posse repeti,nisi in-
dicia adsint per legem bene notandã , C.de
11 fal.l.sicut.†Et no.ꝙ super probatione infa
c miæ *c* sufficiunt duo vel tres testes bonæ fa
miæ,quia vbi numerus testium non adijci-
tur,duo sufficiunt,ff.de testi.l.vbi. Et suffi-
cit si tres dicunt illum de tali crimine infa-
matum,& si fuerint interrogati,debent di-
cere apud quos sit illa infamia,& si ipsi nõ
dixerint apud quos , non uidentur bonam
reddere rõnem , & si interim testes fuerint
interrogati qũo sciunt,ꝙ est apud illos tali
ter infamatus, debent dicere ꝙ viderunt il-
los vitare eius familiaritates , uel dicere ꝙ
audiuerũt ab eis.38.q.j.sæpe. Vel dic ꝙ suf
ficit si dicũt , ꝙ de illo maleficio est rumor
vel fama in tali contrata contra istum,non
nominando aliquas singul. personas. Pars
tamen

ADDITIONES.

a ¶Copia. *Adde an reo sit danda copia inquisitio
nis & indiciorum Cep consi.67. Ber.*
b ¶Solennitates. *Adde Cald.cõs.4.de accu.Ber.*
c ¶Infamiæ. *Adde an testis qui deponit de voce
& fama debeat allegare duas vel tres personas
a quibus audiuit & si fama non habeat certũ
autorem, sit tamen iusta credulitas in iudici ad
inquirendum . vide Fran.Are. consi.73.& vide
Alex.cons.70.3.lib. & 25.4.lib. & 110.2. lib.
& no. ꝙ præsumptiones in genere de bona fama
non tollunt malam in specie,ut dicit Alex. cõs.
77.1.lib.& voluit Ro.cons.451.Ber.*

tamen contraria poterit probare, ꝙ illa fa
ma eſt apud viles perſonas, vel maleuolas,
vel eius inimicos, vel ab eis orta, quo ꝓba
to inquiſitio nō procedit, vt ext. de acc. c.
qualiter & qñ. ibi, vbi dicit ꝓuidis & diſcre
tis, & non maleuolis ſeu inimicis, & ſuffi-
cit ꝙ ꝓbet hāc famā ꝓceſſiſſe à duob. ma
leuolis ſeu inimicis, ꝗa pluralis elocutio,
&c. & l. vbi numerus, ſuperius præalle. Itē
non eſt neceſſe ꝙ teſtes audirent hanc infa
miā ab eiſdē prouidis, & diſcretis, ſed ſuf-
ficit ſi a diuerſis. Item ſufficit ſi nō audiue
rūt eo tp̄e & eo loco, ſed diuerſis, & hoc il
la ratione, quia cū infamiā tm̄ probare ha-
beant, ſufficit ſi teſtes de hac & ſuper hac
infamia fuerint concordes, vt ar. ff. de peti.
hære. l. ſi quis libertus, §. quoties, ff. de arb.
l. ſi arbiter. & C. de iur. & fac. ign. l. cum fal
ſa. Nec eſt ēt neceſſe ꝙ teſtes cōcordēt ſup
cauſis ſcientiæ, vñ ſi teſtes dixerunt ſe ſcire
de illa infamia, quia audiuerūt, non debēt
probare ꝙ ſic audiuerunt, nec habet vnus
teſtis cū alio concordare, ſ. de loco, tp̄e, &
cauſis ſciētię, quia de illis nulla eſt qō, ſed
ſolū eſt qō de fama & infamia &c. Vñ ꝗ̃ꝗ̃
videantur ſingulares in ſuis dictis, tñ ſtabi
a tur aſſertioni *a* eorum, tunc. n. teſtes de loco
& tp̄e debent cōcordare, cū locus & tēpus
ſunt de ſubſtātia contractus vel negotij, de
quo agitur, & ita no. d. Gui. Durā tis ī Spe.
12 ſui operis. † Et faciunt prædicta pro qōne
Pucini, quæ fuit Senis de facto, ꝗ confeſſus
fuerat ſe quandā puellā violenter & carna
liter cognouiſſe, qui in ſua defenſione pro-
bauit per quator teſtes illā puellā fuiſſe
corruptam, dicentes illi teſtes ſe illā puellā
cognouiſſe diuerſis locis & tēporibus, qui-
bus teſtib. dicebatur ꝙ non erat fides ad-
hibenda ex eo ꝙ erant ſingulares in dictis
corū, C. de teſtib. l. iuſiuran. Ecōtra diceba
tur ꝙ concordes erant ſuper corruptione
illius puellæ, iuxta formā ſtatuti ꝙ impo-
nit pœnā quingentarum librarū corrupēti
ꝑ vim virginem vel maritatā, & ccc. libra-
rum cognoſcenti aliam mulierem corru-
ptam, ſuper qua corruptione conſtabat te-
ſtes fore concordes, quia omnes dicebant il
lā puellam fore corruptā, ꝗ̃uis, diuerſis lo-
cis & temporibus, ſicut vr̃ quando quis ꝓ
bat de poſſeſſione. Nam licet vnus teſtis di
cat, ego vidi Titium poſſidere de menſe Ia
nuarij, & alius Februarij, & aliꝰ de alio mē
ſe, bene tñ valent eorum dicta, quia omnes
dicunt de poſſeſſione Titij, ꝗ̃uis ſint ſin-
gulares in dictis eorū, vt no. ff. de teſt. l. ob
3 crimen. in gl. ordinaria. † Item nō ſufficit
volenti probare infamiam dicere ꝙ apud
duos ſit ille taliter infamatus, imo oportet
dicere & ꝓbare, ꝙ maior vicinæ pars cla-
mat eū, de quo q̄ritur illud maleficium cō
miſiſſe, & hoc eſt quod dicit illa decre. qua
liter & qñ. dum dicit ibi ꝙ clamor innuit.
Aliqui tñ ſapientes volere quod teſtes de
bent concordare ꝙ audiuerunt talem infa
miam tali die, tali loco, talibus perſonis, vt
no. extra de pręſump. c. illud. & licet in hoc
debeant concordare, tñ non tenentur certū
quid reſpondere, nam ſi reſpondeant ꝙ nō
recordant̄ qñ audiuerunt, nihilominus va
let dictum eorum teſtium. De hac tñ fama
& infamia plene dicam j̃. ſub proprijs titu
14 lis. † Si aūt iudex ad inquirendum accedat
nullo inquiſitionem promouente, tunc in-
quiſitor faciet iurare illū contra quē nomi
natim inquirit, vt ſuper īquiſitione illa ad
interrogata reſpondeat vt extra de accu. c.
cum delictus. & in hoc caſu licet reus ſe ne
get de illo crimine infamatum, tñ iudex in
quiret de fama & infamia, qua reperta in-
cipiet procedere ad inquirēdum de maleſi
15 cio, vt extra de of. iud. ord. c. j. † Caueant tñ
inquiſitores vt teſtes non recipiant niſi tm̄
ſuper illis articulis ſuper quibus pręceſſit ī
famia, & nō ſuper alijs, vt extra de accuſat.
cap. inquiſitionis. Et ſi quidem inquiſitor
repetit infamiam de maleficijs contra Ti-
tium, & Titius neget ſe eſſe de illo crimi-
ne infamatum, non tenetur iudex ei face-
re fidem de ipſa infamia, cui enim faceret
cum ipſe idem ſit iudex. Si tamen a tali gra
b uamine appelletur, *b* tunc iudici ſuperio-
ri fides eſt de ipſa infamia facienda, vt ex-
tra de appellatio. cap. cum ceſſante. Item
16 nota. † Quod quando iudex recipit te-
ſtes ſuper infamia alicuius officio me-
ro, non auditur contradictor volens pro-
bare

ADDITIONES.

a ¶ Aſſertioni. *Adde an teſtes ſingulares faciant iudicium ad torturam. Alex. conſ. 62. 3. lib. Be.*

b ¶ Appelletur. *Adde quod hæc fuerunt uerba Spec. in ti. de inquiſitio. § quando. uer. ſi autem inquiratur. Ber.*

bare de sua bona fama, vnde iudex summa
tim cognoscet super hac fama, secus aũt est
qñ iudex ĩquirit aliquo ꝓmouente inqui-
sitionẽ, vt s̃. dictũ est. Et est rõ, quia non ita
p̄sumit̨ contra iudicem sicut contra aduer-
17 sariũ, vt d.c. oportet. † Item est in hoc alia
dr̃ia, quia vbi iudex ex officio suo inquirit,
põt iudex publicans attestationibus iterum
a testes recipere a & examinare, vt 2.q.j. no-
tandũ, & 2.q.5. habet proprium, & extra de
test. c. cũ clamor. Sed vbi inquiritur aliquo
promouente & subsequente, non sic est, q̨a
tunc timetur de subornatione, vt C. de test.
18 auth. qui semel † Sed quæro nunquid facta
& completa inquisitione testes & totus ꝓ-
rcessus debeat publicari, & de eis debeat fie-
li copia ipsi reo, dic ꝙ sic, vt arg. de bo. vac.
.fi. ibi, data copia reclamandi, & arg. ff. de
custo. & exhib. re. l. diuus, quæ lex loquitur
in casib. criminalib. Veruntñ si ille contra
quẽ est illa inquisitio facta, est malæ famȩ
& vitæ, & olim sic est habitus, ꝙ non sit ei
de dicta inquisitione copia facienda, alio-
quin sic, prout de prȩdictis no. do. Guil. Du
rãtis in speculo sui operis, quod opus mul
19 tum perutile reputatur. † Sed pone ꝙ iudex
inquirat de quodã maleficio, in casu quo li
cet de iure inquirere, hac inquisitione pen-
dente, superuenit is cui facta est iniuria, &
b vult solenniter accusare, b & accusationem
porrigere, modo quȩritur, nunquid inquisi
tio illa cesset, dic ꝙ sic, qm̃ ordinariũ iudi-
cium prȩfertur extraordinario, ff. de mino.
l. in causæ 2. & no de hoc d. Azo in sum. C.
de excu. tuto. & facit ff. de Carb. edi. l. cum
sine, ff. de mu. & ho. l. j. in fi. de eden. l. quæ-
20 dam, in prin. † Sed quæro, nunquid ea quæ
primo acta fuerint, dum iudex inquirebat,
modo in hac accusatione ualebunt, dic, qđ
sic, ff. de arb. l. cum antea, §. fi. C. de test. l. fi.
C. de lib. cau. l. iubemus, licet secus sit in a-
ctis, quorũ instantia perijt elapso termino,
ut C. de iud. l. properandũ, circa princ. Vel
dic latius & melius, si dubitetur vtrũ accu
satio superueniẽs tollit inquisitionem, vel
vtrum probata inquisitione possit condem
natio fieri, si sup̃ueniat accusator, dic stari
inquisitioni. Et inquisitione ꝓbata posset
ad condẽnationẽ procedi rationibus infra
scriptis: primo ne maleficia remaneãt sine
pœna, ff. ad leg. Aquil. l. ita vulneratus. Itẽ
quid prodesset iura esse in ciuitate, nisi es-
sent obseruata? &c. ff. de orig. iur. l. 2. §. præ
terea. Nam accusatio & inquisitio ad idem
tendunt, s. vt maleficia puniantur, altera er
go vt inquisitio sufficit, vt ff. de reg. iuris, l.
quoties, ff. de noxa. l. fi. & ibi no. Item certũ
est, delictũ fore commissum per inquisitũ:
ergo nõ debemus capere coniecturas, vt ff.
de verb. ob. l. continuus, §. cum ita, præterea
vr̃ ꝙ accusatio fiet per collusionẽ, quæ est
euitanda, ff. de inoff. testa. l. si suspecta, & C.
de litig. auth. nunc si hæres, ad idem ff. de
iureiu. l. eum qui. §. in popularib. propterea
vide legem, cui resisti non põt, accusatus i-
terum accusari non potest, nisi probetur de
collusione, vel nisi suam ꝓsequatur vel suo
rum iniuriam, ff. de accu. l. si cui, & C. eo. ti.
l. si quis homicidij, & hoc habet locum, vbi
facta est absolutio, multo fortius vbi nõ est
facta absolutio, põt Potestas inquirere, &
inquisitio facta tenet, arg. de hoc C. qñ lic.
ab em p. disce. l. j. & ff. de pact. l. ab empti, &
l. iurisgentiũ, §. adeo, de verb. sign. & multa
impediunt facienda q̃ &c. vt ff. de his qui
sunt sui vel alie. iur. l. pater, præterea vr̃ lex
quasi expressa. Accusaui aliquem de aliquo
delicto, postea impetraui abolitionẽ vt de-
sistã, nõ obstan. abolitione vel accusatione,
nihilomus iudex inq̨ret, vt C. de abol. l. 2.
sic hic vr̃. Itẽ casus est legis, ꝙ si facta est ꝑ
officialẽ denũciatio, ꝙ nõ est necessaria in-
scriptio, si aũt accu. sit facta, dẽt fieri inscri-
ptio, cũ ergo hodie de cõsuetudine nõ fiat
inscriptio, ergo nec acc. est necessaria, vt C.
de acc. l. ea quidẽ, & l. fi. Item nõ ob. ꝙ dici
posset, ꝙ ordinariũ non concurrit cũ extra
ordinario, vt ff. de min. l. in causȩ: Secundo,
quia illud habet locũ cũ extraordinarium
est contra ius cõe, si aũt extraordinariũ est
ꝭm ius cõe, tunc vnum non tollit ꝑ aliud,
vt ff. de pub. & vecti. & commis. l. 3. §. j. vbi
de hoc notatur. Nam in q̃one nostra vtrun
que est ꝭm ius cõe, quia qui accusat intẽdit
ꝙ maleficia puniantur, & iudex qui inqui-
rit, similiter & ius cõmune est, ne maleficia
rema-

ADDITIONES.

a ¶ Recipere. *Adde vt per Fran. Aret. cons. 148. Fede cons. 262. Ber.*

b ¶ Accusare. *Adde an superueniẽte accusatore, cesset inquisi. w. 10. And. in addi. ad Spe. in tit. de inquisi. §. fi. ver. porro. Ber.*

remaneant impunita, vt s. dixi. Præterea inquisitio admittitur de iure, vt sup. dictũ est in pluribus locis, licet cesset superueniente accusatore, per d.l. in causæ. tñ si ab initio valuit, non vitiatur, licet perueniat ad eum casum à quo incipere non potuit, imò durat, vt ff. de reg. iur. l. in ambiguis. quæ lex
21 vñ determinare qõnem istam. † Sed pone, ꝙ iudex inqrit de adulterio, vel de alio ma
a leficio facto in aliqua domo, a modo quæritũ nunquid possint induci seu recipi in testes scutiferi, pedissequę, & aliæ viles personæ degentes in ipsa domo, & ibi repertæ, dic ꝙ sic, & est ratio, quia ea quæ domi fiũt per domesticos probari oportet. de repu. l. consensu, & extra de testi. c. veniens. Et hoc est verum, qñ iudex inquirit de maleficio in gñe, quis illud fecerat. Quando vero inquirit contra singularẽ, & nominatã personam, tunc testes sunt adhibẽdi legitimi, vt extra de re iud. c. cum Ioannes. & ita ponit verũ esse do. Guil. ĩ Speculo sui operis. Gã.

ADDITIO.

a ¶ Domo. *Adde Alex. consi. 24. 2. lib. & consi. 5. 1. lib. Fede. cons. 119. Io de Ana. cons. 64. Fran. de Are. consi. 51. Cald. consi. 3. de testib. Ber.*

Quomodo cognoscitur de maleficio vel crimine per exceptionem. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Exceptione de maleficijs cognoscitur.*
2 *Iudicantis arbitrio generaliter committitur crimen puniendum vbi a iure non est pro eo pęna a lege terminata.*
3 *Obijciens crimen electo ante confirmationem, & obijciens post quomodo differant.*
4 *Crimen in modum exceptionis obiectum non tantum ad replicandum ciuiliter, sed ad puniendũ criminaliter an pęnam imponi faciat.*
5 *Excipiens de falso contra instrumentũ per quod conueniebatur in centum, super quo falsum petijt inquiri per iudicem, si iudex inquirat, non tamen pronunciet, imo excipientem in centum condemnet, an dictus excipiens possit iterato cõtra executionem dicta sententia de falsitate dicti instrumenti excipere.*
6 *Excipiens de falso vt supra, non tamen petẽs producentem, an lata sentẽtia contra excipientẽ in centũ, possit dictũ instrumẽtũ de falso accusare.*
7 *Excipiens contra instrumentum de falso tam ciuiliter quam criminaliter, an lata, vel nõ lata sententia super centũ contentis in instrumento possit accusare de falso producentem instrumentum, ratione vsus dicti instrumenti.*

1 NON solum † aũt de maleficijs cognoscitur prædictis modis, sed ẽt per exceptionem, vt probatur, C. de trãsa. l. si ex falsis. & C. de adul. l. qm̃ Alex. & ff. ad legẽ Iu. de adul. §. si publico, ff. de bo. quæ lib. l. qui cum maior, §. si libertus, & ff. ad Sill. si qs in graui. §. pe. Et circa cognitionem huius materiæ est notandum, ꝙ qñq; crimina excipienda obijciuntur contra accusatorem, qñq; contra testes, qñq; producentes falsa instr̃a, vel suspecta, qñq; contra aliquem q se ad aliquod officiũ postulat promoueri, & in his casibus refert qualiter quis illud crimen obijciat, quia si obijciat crimen, vt repellat accusatorẽ ab accusando, testem à testimonio ferendo, vel ꝙ instr̃o fidei derogetur, tunc si ille excipiens non probauerit qđ obijcit, non punitur, & posito ꝙ probauit, nõ punitur accusator, testis, nec producens instr̃m, nec ex hoc aliquis efficitur infamis, ff. de his qui no. infa. l. Lucius. ext. de ord. cog. c. cum dilectus, extra de testib. c. ex parte, & extra de simon. c. licet Hely. Aliàs nec mulier excipiẽs de adulterio mariti punitus, ff. ad l. Iul. de adu. l. si vxor, §. si iudex. Nam paria delicta mutua compensatione tollũtur, ff. sol. mat. l. viro atq; vxore. Nam lenocinij crimen ab accusando maritum repellit. ff. ad leg. Iul. de adult. l. castitati. Rõ aũt est, quia ex obiectis criminibus non sequitur punitio in casibus s. dictis, quia ille qui excipit, non accusat, & sine accusatore nemo punitur. vt ff. de mun. & ho. l. rescripto, §. si quis. Nam cum excipitur contra aliquem, nõ est intentio excipientis, vel iudicis, ꝙ pœna imponat̃, sed solummodo ꝙ accusator, vel testis, vel producens falsum instr̃m repellatur, vel ꝙ ẽt repellat̃ ille q se postulat promoueri. Et si opponatur ꝙ ille qui excipit agere videatur, vt ff. de excep. l. j. 1. respon. & ff. de proba. l. in exceptionib. rñde, hoc verum est quo ad onus probãdi, & non ad alud. Hoc tñ quod dictum est s. fallit in exceptione lenocinij, ꝙ si obijciat̃ ab vxore marito, & fuerit probatũ, non solũ repellit̃ maritus ab accusatione de adulterio, sed ẽt subijcit maritũ pœnæ lenoci-

nij,vt ff.ad leg.Iul.de adul.l.1.§.si publico,
& C.eo.tit.l.qm̃ Alex. & l.ita.sed dic ꝙ spe
ciale est in crĩe adulterij, seu lenocinij , ꝑꝑ
priuilegium castitatis, & odium ipsius cri-
a minis.Si aũt alicui electo *a* obijciat̃ crimen
in modum exceptionis , tunc aut obijcitur
ante confirmationẽ, aut post.In primo ca-
su,nec obijciens ,nec is contra quem obijci
tur punitur,per iura superius alleg. Si autẽ
obijciatur post confirmationẽ, tunc si obij
ciens in probatione deficiat seu defecerit,
2 punitur extra ordinẽ iudicis arbitrio†quia
hoc est gñale in l.vbicunq;.super aliquo cri
mine a iure non est pœna determinata , ꝙ
illud crimen puniendum cõmittit̃ arbitrio
b iudicantis,*b* vt ext.de off. & pot.iud.dele.c.
de causis,ff.de iu.delib.l.1. ad fi.ff.de pœn.
l.hodie.& à tali pœna sic imposita,bene po
3 test appellari,de ver.sig.l.si qua pęna.†Sed
quęro quare in superiori casu obijciens cri
men non punitur.In isto aũt casu sic respõ
deo, quia in superiori casu crimen obiectũ
solum impedit promouendum, cui adhuc
nullum ius erat acquisitũ . In scd̃o autem
casu crimẽ obiectum si ꝓbatum fuerit,deij
cit iam promotũ. ad hoc est extra de accus.
c.super his. & de prob.c.tuæ fraternitatis.
4 †Si aũt crimẽ in modum exceptionis obie-
ctum non tm̃ ad replicandum ciuiliter,sed
ad puniendum crĩaliter fuerit obiectum ,
ꝗa fuerit petitum pœnam imponi,& tunc
crimen in modum exceptionis oppositũ pę
c nam imponit , *c* ꝗa tunc excipiens non tm̃
5 excipere,sed accusare vr̃. † Sed pone ꝙ tu à
me petebas libras cẽtum occasione mutui ,
sicut dicebas contineri in quodam publico
instr̃o, ꝙ coram iudice producebas,ego aũt
excipiendo contra dictum instr̃m , & tuam
petitionem,illud dixi falsum,super quo fal
so petij inꝗri per iudicem, & condẽnari de
falso, cum sit in casibus in quib. per iudicẽ
põt inquiri,vt C.de proba.l.iubemus . Suꝑ
quo quidẽ facto inquisiuit,sed non ꝓnun-
ciauit,sed tulit contra me sñĩam cõdemna-
toriam in illis centũ libris.Ego iterato con
tra executionẽ dictæ sñĩæ excipere volo de
falsitate dicti instr̃i,quæritur nunquid,ego
possum hoc facere. Dic ẽm do. Dy. qui hãc
& infrascriptas duas qõnes fecit,ꝙ non, C.
de fi.inst.l.fi.ff.de excep.l.qui agnatis,& C.
6 si ex fal.instr.l.1.†Sed quid si dixi, dictũ in
str̃m falsum,tñ in modum exceptionis, nõ
petendo producentẽ de falso puniri,& lata
sñĩa contra me in centum libris, volo dictũ
instr̃m accusare de falso,quęritur nunquid
possum. dic ꝙ sic, vt C. qñ ciui.act.p̃iu.cri.
l.vna,& ff.vi bo.rap.l.2.ff.de tab. exhi.l.lo-
cum,§.si quis dolo. Sed arg. est cõtra quod
non possit,C.si ex fal.instr.l.j.in fi.à contra
7 rio sensu huius legis. † Item quid dicemus
de alia qõne , pone retento dicto themate
qõnis,ꝙ ego dixi dictum instr̃m quo vteba
d ris falsum in modum exceptionis *d* ciuili-
ter,& criminaliter, quia petij te puniri offi
cio dicti iudicis,tunc lata sñĩa super illis cẽ
tum libris,vel non lata, volo te accusare de
falso,rõne vsus dicti instr̃i,q̃ritur nunquid
ego possum hoc facere, & primo vr̃ ꝙ non,
quia de delicto eiusdem hoĩs sæpius quæri
non debet,ff.rem rat.hab.l.licet. vnde cum
de falso sit cognitum in modum exceptio-
nis,non debet vlterius posse cognosci,præ-
terea si in modum accusationis cognitum
fuerit de falso, de eo vlterius quęri non pos
set,C.de fide instr.l.fi. sed excipiens loco ac
cusatoris hr̃,ff.de adu.l.1.§.si publico. ergo
bene sequitur cõclusio,ꝙ excipiens nõ pos-
sum postea accusare de falso. econtra vide-
tur,qm̃ ille econtra quem excipitur, nõ pu
nitur,vt euidẽter apparet ex alle. circa prin
ci.huius tit.& no.Accur.super d.§.si publi-
co.Item alia ratione: quia video quod ver-
bo accusationis non continetur exceptio,ff.
de verb.sig.l.verbum pertinere,§.accusatio
nis . ergo eadem ratione , verbo accusatio-
nis, non debet contineri exceptio . Præte-
rea in d.l.fi.C.de fi.instrum.innuitur,quod
in modum accusationis oporteat quæri de
crimine,ibi dũ dicit , inscriptionis pagina
apud competentem iudicem &c.Sol.Dic se
cũdum do.Dy. & alios sapientes plures de
Bonoñ. accusationem non procedere , se-
cundum alleg.pro prima parte quæstio.
Gandinus.

ADDITIONES.

a ¶Electo. *Adde,vt per Old.consi.311.Ber.*
b ¶Iudicantis. *Adde Alex.cons.65. 3.lib.*
c ¶Pœnam imponit. *Adde Oldr.consi.78 sed an in exceptio. criminis debeat inseri locus & tempus, sicut in accusa. vide Cal.consi.1. de excep. Bernard.*
d ¶Exceptionis. *Adde vt per Pet.de Anch.consi. 172.& consi.61.Ber.*

Quomodo de malefi. cogno. quando crimen eſt notoriū, & quid ſit fama & infamia. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Maleficiorum cognitio quomodo fiat, quādo crimen notorium eſt.*
2 *Fama quid ſit.*
3 *Fama hominis quomodo minui, & quomodo conſumi dicatur.*
4 *Infamia quid ſit.*
5 *Teſtibus aliquibus deponentibus, quod eſt cōis opinio in ciuitate contra Titium, quod ipſe tale maleficium commiſit, alijs dicentibus quod de hoc eſt publica uox & fama, alijs vero dicentibus ꝙ homines ciuitatis aſtimant contra eum idem, an dicant diuerſa vel concordent.*

1 DICTVM eſt ſ. † quō de maleficijs cognoſcitur per accuſationem, denunciationem, inquiſitionem, & exceptionem, reſtat nunc videre quō cognoſcitur qn̄ crimē eſt notorium, ſed q̄a fama, infamia, p̄ſumptiones, & indicia ſunt p̄cedentia cognitionem dicti notorij criminis. Et ēt q̄a pro inueſtigatione & cognitione criminum plurimum operant̄, iō de his omnib. videamus.
2 † Et primo q̄d ſit fama. Et q̄dem fama eſt illæſæ dignitatis ſtatus, moribus, & legib. cōprobatus, & in nullo diminutus. Hæc eſt bona diffinitio quātum ad famā hominis, ſed non quātum ad famā alterius rei inter hoīes exiſtentis, de qua tractare intēdimus. Vn̄ dic ꝙ fama eſt publica & cōis ꝓclamatio ex ſola ſuſpicione ab incerto autore ꝓcedens, vt ff. de var. & extraor. co. l. cognitionem, §. æſtimatio, aliàs, illęſæ, ꝙ iō eſt illęſæ, i. nō læſa. Sciendum eſt tñ̄ & notādum, ꝙ nomen dignitatis poſitum in diffinitione famæ, non ſumit̄ pro aliquo honore publico, nec adminiſtratione, ſm̄ ꝙ ſumitur, aliàs, C. de digni. li. 10. Sed dignitatis nomē hic eſt ſumendum & habendum pro potētia attributa homini à natura. Et ꝙ homo ſit dignior aliarum creaturarum pōt multis rōnibus cōprobari. Et primo q̄a legit̄ in diuinis ꝙ virtus angelica eſt hoīs ſeruitio deputata, & autoritates diuinas tanq̄ leges in cauſis allegare concedit̄. in Auth. vt iud. ſine quō. ſuff. §. cognitio. ibi eſt quoq; hoc. & in Auth. quō opor. epi. §. quāta. circa prin. Et eſt ſcd'a rōne dignior, q̄a oēs ꝓprietates creaturarum in ſe admittit. Nā cū animatis habet cōicationem, quia cum herbis, & arboribus vt viuat cum brutis, vt ſentiat, & fructus percipiat, & iō dictum eſt ꝙ gratia homini natura rerum fructus creauit, vt ff. de fur. l. q̄ vas, §. ex furtiuis, ff. de vſur. l. in pecudum. Tertia rōne, quia habet communicationem cū Angelis vt diſcernat, & mentę contemplat̄ cęleſtia, vnde Ouidius.

Pronaq; cum ſpectent animalia catera terrā.
Os homini ſublime dedit, cœlūq; videre iuſſit.
Et erectos ad ſidera tollere vultus.

Et alibi ait Virgil.

Cœleſtiſque illi origo eſt.

Quas autoritates, & maxime vbi leges deficiunt, non eſt prohibitum allegare, vt ff. de ſta ho. l. ſeptimo, ff. de ſol. l. ſi pater. Seq̄tur in diffinitione famæ verbum illæſæ, & exponendū eſt illæſæ, id eſt non lęſę, ſed integre, vt ſic hæc dictio il, ponatur pro non, licet alibi ponatur pro valde, vt ff. de libe. & poſth. l. Gallus, §. ille caſus. additur in diffinitione verbum dignitatis, ꝙ exponit̄, vt dictum eſt, i. notabilitatis potentiæ, & dignitatis. Seq̄tur quare dicit ſtatus, & certe hoc iō, q̄a ſtatus hoīs hēt conſiderari circa tria naturalia, & circa tria rōnabilia. Naturalia rōnabilia q̄dem ſunt, ut eſt memoria p̄teritorum, ſcientia p̄ſentium, prouidentia futurorum, & no. in proœ. Inſti. §. quorū vtrāq; viā. & ēt naturalia tria ſunt, ſ. libertas, ciuitas & familia, q̄ tria ſub appl'one ſtatus hominis cōcinent̄, vt no. ff. de cap. di. l. 1. Adijcitur in diffinitione verbum moribus, hoc iō, q̄a is qui bonis moribus ſe gubernat, bonā famā ſibi acq̄rit & augmētat, & dignoſcitur eſſe ſuę ciuitati placabilis & dilect⁹, vt ff. de iniur. l. itē apud Labeon. §. 1. idē ait aduerſus. maxime cū boni mores plusq̄ diuitiæ operent̄, vt ff. de tut. & cura. da. ab his l. ſcire, §. 1. ff. de ver. obl. l. ſi quis ſtipulatus, in fi. dictū ēt eſt ꝙ mores cōſueuerunt à iuuentute formari, cū p̄p ſeruorū conſeruationem fiat & inducat̄ perfecta eruditio, & educatio iuuētutis, vt in corpore, Auth. de monac. §. cogitandū. Et ea q̄ moris, & conſuetudinis bonæ ſunt circa famā & ſtatum hominis intuenda & conſideranda ſunt, ut ff. de manu. vindi. l. à manumittente, ff. de ædil. edi. l. ꝙ ſi nolit, §. aſſidua, vn̄ dictū eſt moribus, i. iure cōſuetudinario & diurno, ꝙ eſt ius nō ſcriptum, q̄a ex nō ſcripto venit,

ſit, vt ff.de legi. & conſti.l.de quib.§.inue-
terata.& Inſt.de iu.natu.§. ex non ſcripto.
Nūc vidēdum eſt de uerbo legib.in diffini-
tione cōtento, & exponendū eſt legibus, id
eſt iure ſcripto. Nā per ius ſcriptū cōſueue
runt hoīes eſſe & effici ſapientes, dū ius do
cet ꝙ ad illicitis ſe abſtineāt, & permiſſa ſe
quantur, vt C.de legi.& cōſti.l.leges ſacræ.
Et etiā hoīes ſub iure & regula coarctari di
ſcunt honeſte uiuere, alterū non lædere, ut
ff.de iuſti.& iu.l.iuſtitia,§. iuris ꝑcepta. &
ff.de leg.& ſenatuſc.l.lex eſt. Et iō dictū eſt
ꝙ legibus eſt, uiuendū, ut ff.de legi.l.quod
prin.& Inſtit.quib.mo.teſt.infir. §.fi.per le
ges.n.& iura, mali homines boni efficiunt̄
metu pœnæ inferendæ, vt C.de tranſac.l.ſi
quis maior. & unius pœna metus eſt mul-
torum. vt C.ad l.Iu.repe.l.1.& ext.de cal.c.
fi.& boni meliores efficiuntur prēmiorum
exhortatione, ff.de iuſ.& iu.l.1.C.de ſta. &
imagi.l.vt virtutū præmia.& hoc eſt quod
conſueuit duobus verſibus denotari,

Oderunt peccare boni virtutis amore.
Oderunt peccare mali formidine pœna.

Sequitur in diffinitione famæ comproba-
tum, & dr̄ comprobatus ſtatus hominis, id
eſt ſimul ꝓbatus, quia ſimul à iure nō ſcri-
pto, ideſt à bonis moribus ſuæ ciuitatis, &
ſua conuerſatione laudabili, & à iure ſcri-
pto, i. à legibus, fama, & ſtatus cuiuslibet
hoīs cōprobat̄, vt ſup.dictum eſt, & ꝙ eſt le
gibus, & moribus ſemel cōprobatum, nō li
cet amplius reprobari, niſi in reprobationi
bus īteruenīat ali qua iuſta cā, ut ff.de neg.
ge.l.Pōp.ſcribit.& ff.de adul.l.ſi vxor.in fi.
Sequit̄ in diffinitione in nullo, iſtud.n.uer-
bum in nullo, legis diffinitionē nō cōtinet,
ſed potius à magiſtris & Doc.eſt additum,
& ſuppletū. Et quidē verbū iſtud ſumit̄ ex
illo verbo illęſę, & per hoc.n.ꝙ dixit illęſę,
in telligit̄ & elicitur verbū in nullo, ut not.
in illa l.cognitionū,§.1.ff.de va.& extraor.
co. Vñ dicendū eſt in nullo, ſubaudi, ſ.eorū
q̄ ſub appellatione ſtatus hoīs cōtinentur.
Nā quotieſcūq; quis in ſe non habet oīa q̄
ſub appellatione ſtatus iure continent̄, aut
aliquid de his amittit, hominis tñ interue-
niēte facto nō diuino iudicio accedēte, tūc
fama hoīs & eius ſtatus dānatur & lęditur,
vt no.ff.de cap.di.l.vl.ꝗa capitis dimi. &c.
3 ff.eo.ti.l.1.† Reſtat mō videre & vltimo de
verbo, diminutus, & certe iō dixi diminu-
tus, ꝗa fama hoīs qñq; minuitur, qñq; cō-
ſumit̄ ex ipſi⁹ hoīs delicto, autoritate legis,
cōſumitur.n.ex toto, & extincta hr̄, ut acci-
dit in eo ꝗ ſimul & ciuitatem & libertatem
amittit, vel ciuitatē tm̄, vt Inſt.de cap.di.§.
2.ff.eo.l.amiſſione.& ff.ad l.Iul.pec.l.3.Itē
minuitur hominis ſtatus, & fama læditur,
& mutatur, quoties libertas & ciuitas reti-
netur, ſed ſtatus cōmutatur, aut quoties ꝗs
circa ſtatutū ſuū pęnā plectitur, vt ff.de ca-
pi.di.l.fi.§.fi.&.l.libertas, & ff.de var. & ex-
traor.co.l.pe.§.minuta, & §.cōſumitur. Ve
rum, ꝗa in ſuperiorib.tactum eſt, ꝗd ſit fa-
ma. Nunc videndū eſt ꝗd ſit, & quid dr̄ ta-
li famæ oppoſitū, & certe dici pōt ꝙ famæ
oppoſitū ſit, & eſſe dicatur infamia, iō quia
infamia eſt famæ priuatio, vñ qui infamis
efficitur, ex tunc dr̄ & vr̄ ſua fama priuari,
& ecōuerſo cū ſit & eſſe debeat cōtrariorū
eadē diſciplina, vt ff.de his qui ſunt ſui vel
al.iur.l.j.ff.de ver.obl.l. inter ſtipulantē,§.
4 rē ſacrā.† Vñ ſi quęrat̄ quid ſit infamia, de-
ſcribi pōt, & dr̄ ꝙ infamia eſt læſę dignita
tis ſtatus, morib. & legib. reprobatus, & in
omnib.diminutus, ut pōt colligi, ff.& C.de
5 his qui infa.irro.† Sed ꝗd ſi de crīe publico
vel priuato, teſtes cōtra aliquem deponūt,
& plures, & ex his teſtificantur duo, qđ eſt
cōis opinio in ciuitate cōtra Titium, ꝙ ip-
ſe tale maleficium cōmiſit. Alij duo depo-
nūt, ꝙ de hoc eſt publica vox & fama. Alij
dn̄t ꝙ hoīes ciuitatis ęſtimant contra eum
idem. Quærit̄, an iſtorum dicta videant̄ cō-
tinere diuerſa, an ſuꝑ eodem videantur de-
ponere dicta ſua, & ſe ad inuicē cōcordare.
Et vr̄ ꝙ ſunt diuerſa, & ꝙ ad īuicē e diſcor
dant, tñ ꝑꝑ noīum diuerſitatē cū fama opi
nio & æſtimatio ſint diuerſorum, & vbi in
noīb⁹ occurrit diuerſitas, ibi eſt diuiſa ſnīa
ꝓferenda, & iō teſtm̄ & codicilli dn̄r diuer-
ſis noībus nuncupari, ꝗa eorum ſignifica-
tio nō eſt eadem, ſed diuerſa, vt C.de codi.
l.ſi idem.& Inſt.eo.§.codicillis. tñ etiā rō-
ne ſcđa, ꝗa tam reb. q̄ hoībus nomina fue
runt impoſita, vt vnū dignoſcat̄ ab altero,
& eorum ſignificatio ſit diuerſa, vt Inſt.de
leg.§.ſi ꝗs in noīe.& ar.ff. de ſup. leg.l.La-
beo. Ecōtra vr̄ dicendum & uerius, ꝗa licet
fama, opinio, & ęſtimatio ſint diuerſorum
nominū, tñ in eis eſt eadē ſnīa & ptās, ſicut
dici conſueuit in ſingularibus legatis, & fi-
deicōmiſſis. Nā licet nomina ſunt diuerſa,
tamen

mest eadem sniā, & ipsarum conditio exequata, vt C.cō.de leg. l.j. & Insti.de leg.§. nr̃a. Præterea licet q̃tum ad nomen aliqua diuersitas sit, cautum tñ est, ꝙ q̃tū ad sniā est idem, sicut dr̃ de hæreticis, manichæis, & similib. contra quos est eadem pœna statuta, vt C.de hær.& mani.l.quicunq;. Nomina.n.ista, fama, opinio, & æstimatio, sinonyma sunt, q̱a idem significāt. sicut mucro, ensis, spata. ff.de var.& extra.co.l.pe.§. æstimatio.& in corpore Aut.de test.§. nos igit̃. Et no.ĩsum. Azo.C.q̱.ex cau.infa.irro. in prin. vnde dictum est, ꝙ parum aut nihil de diuersitatibus nominum est curādū, qñ de sensu eorum constat & effectu, vt C. de cōsti.prin.l.2.ibi, sed vt subtili, & pōt rō assignari, q̱ magis sensum q̃ verba spectamus, vt ff.de adi.leg.l.3.§.conditio.ff.de cōdi.& de.l. in conditione. in aliq̱b. tñ alijs nota differentiam esse inter notorium, cōē opi.& famā, ꝙ dic vt no.j̃.qūo de malefi. cogno.quando crimen est notorium, ad fi.

Vnde aut quo loco possit fama procedere. Rub.

6 *Fama unde aut quo loco procedere possit.*
7 *Testes in aliquo territorio degentes, an possint cogi ad comparendum coram iudice quæstionem aliquam uentilante in alio territorio.*

QVIA dictum est q̱d sit fama, & q̱d
6 infamia, sequitur vt videamus vnde aut quo loco possit fama procedere. † Sup quo vr̃ dicendum, ꝙ tā fama q̃ infamia ꝓcedere possit ex loco originis cuiuslibet, tā ꝓpriæ, q̃ paternæ, cū eius loci q̱s ciuis efficit, & forū sortit̃, vt C. de muni.& ori.l.pe. & fi.li.12. Nā in ciuitate, vñ q̱s traxit originem propriam vel paternam, merito potest eo loco fama ꝓcedere, q̱a q̱libet à na-
a tura *a* & origine ꝓpria p̄sumit̃ esse bonus, & cuiuslibet amicus, & bene morigeratus, vt C.de inoff.test.l.oīno.j.resp.& ff. de manu.test.l. seruos. & de leg.2.l. cum q̱dam. & ita rōne patriæ originis eo loco pōt fama ꝓcedere, quia q̱s ex bona rōne natus, & non infamata, bonus esse p̄sumit̃, vt ff. de ædil edi.l.ꝙ si nolit. §. mancipia. Scd̃o pōt ēt fama ꝓcedere ex loco vbi quis delinquit, vel quasi si ibi conueniat̃, ꝙ pōt, vt C.vbi de cri. agi opor. l.j. & auth. qua in prouincia. ac etiā in locis oīb. quis sortit̃ forum cum quolibet p̄dictorū locorum pos sit quis tam ciuiliter q̃ crīaliter conueniri, vt no.ff.de iu.l. hæres absens. & C. vbi sena.vel cla.l.j.& 2. Pōt etiam & tertio loco fama alicuius procedere, maxime vbi quis & quo loco fuerit conuersatus, vt extra de elec.c.postq̃. & de p̄sum.c. quosdam. & c. quanto. Et pōt rō laudabilis assignari, quare pōt & dēt fama ex dictis locis ꝓcedere, qm̃ est magis verisimile in eis locis fore verisimilia documenta, & nota testimonia inuenire, & ar.ad hoc, C. vbi de rō.l fi.C. qñ imp.inter pup.& vi.l.vna. Et ēt quia in eis locis vita & actus cuiuslibet melius sciri & agnosci pñt, vt ex̃ de ele.c.postq̃.de pur.c. cum dilectis. Et iō dictum est, ꝙ in locis talibus plurimum quoque consueuit q̃ri, cuius opinionis, & æstimationis, & famę sit quisque in ciuitate sua, vt ff.de re mil.l.nō oīs.§. à Barbaris. & ff. de q̃st.l. minore. §.
6 plurimū quoque. † Sed q̱d si inter aliquos aliqua q. moueatur coram iudice competēti, & ad probationem illius causæ requirat̃
b ꝓductio testium alterius territorij, *b* nunquid testes aliquo loco degentes corā iudice illius causæ comparere cogūt̃ ad petitionē partis vel iudicis? ĩ ista q̄ōne vr̃ primo posse dici, ꝙ non compellant̃, vt ar.C.de fi. instr.l.iudicis, quia debebunt testes & probationes recipi & induci corā iudice loci, vbi testes degunt, & ꝓbationes sunt sitę, vt ff. de test.l.3.§.pe.& C.qñ imp.ĩt.pu.& vi. l.j. Et ēt secunda rō, quia compelli nō pñt, quia nō debent testes à suis negotijs auocari, ut C.de testi.l.si qñ.& ff quemad.test. ape.l.si.quis ex signatorib. Est & tertia rō quare cōpelli nōdēt, q̱a munus testificandi publicū est. ut ff. si q̱s cau.l.2.§.2. & publicū offm̃ nemini dēt esse dānosum, ut ff. de fur.l.si seruus cōis.§.ꝙ uero.& ff.qui. ex cau.ma.l.ualet. Sol. In q. p̄missa distinguendum esse ur̃, utrū ciuilis sit quęstio uel crīalis q̃ mouetur, quia si ciuilis est, tunc est planum, ꝙ testes in alio degentes non coguntur ad ferendū testimoniū corā illius causę iudice corporaliter cōparere, sed in p̄sentia illius iudicis vbi degūt, in Aut. de testi.§. qm̃.& hoc est regulare, q̱a in casibus cōparere

ADDITIONES.

a Natura. *Adde Bal.consi.29.j.lib Ber.*
b ¶Territorij. *Adde ut per Fran.Are cons.82.B.*

rere cogunt̃ coram iudice eius loci in quo cã ciuilis mouetur, ꝙ est vbicunque indici cãæ videbitur ęquum ꝙ equum videri pōt, vel ꝑꝑ suspicionem testium, q̃a in absentia de facili mentirent̃, aut ꝑꝑ cãæ magnitudinem, vel rei q̃ peteret̃, vt no. in Auth. de testi.§.& qñ.& in Aut.de defun. seu fu. §.illud.col.5.Et ēt ꝑꝑ loci consuetudinem, si locorum consuetudo suadet, vt testes in absentia non recipiant̃, sed in iudicis p̄sentia, vt ff.de testi l.3.§.fi.Nã ēt pleruncq; loci consuetudo spectanda est, vt ff.de eui.l.si fundum.& ff.de vsur.l.j.si vero cã q̃ mouetur fuerit crĩalis, tunc indistincte congendi sunt testes,& dēnt cōpelli, licet absentes & de alio loco ad ferendum testimonium coram iudice cãę p̄dictę venire, vt C.de tes. l.nullum.& ꝓbat̃ & no.in corpore Aut. de tes.§.qm̃, in fi.& pōt rō assignari.q̃a in crĩali cã maius periculum vertit̃, & maius & diligentius est consilium adhibendũ, vt C. de appe.l.addictos.& ff.de ven.inspi.l.j §.j.

A quo, vel à quibus possit fama incipere,& quo tempore. Rubr.

8 Fama à quo uel a quibus, & ex quo tempore incipere possit.

9 Fama & uoce publica, maleficio contra aliquẽ probato, si ex aduerso probetur ꝙ illa fama habuit ortum ab inimicis, an illa fama præsumptionem inducat.

10 Fama ex quo tempore possit & debet incipere.

11 Crimine aliquo publico vel priuato commisso si duo aut tres deponunt contra aliquem vel plures, quod ille sit de dicto crimine culpabilis, de quo crimine nunquam fuerat inculpatus, an talis fama sic ad denunciationem talium inquisitionem & præsumptionem inducat.

12 Crimine aliquo priuato vel publico commisso, quidam mala fama post aliquot dies criminis commissi, ob causam dicti criminis vel aliam fuit captus & ductus ad iudicem, post hac clamor insonuit per ciuitatem, ꝙ ille erat culpabilis de dicto maleficio, nunquid ex dictis præsumptionibus possit inquiri.

8 NVNC videamus † à quo vel a quib. personis possit fama incipere, & ex quo t̃ꝑe,& vr̃ ꝙ fama debeat & possit potissime incipere ab hominibus honestæ *a* opi
a nionis & bonæ, vt a grauib.& honestis, & antiquis, vt ff.de leg.2.l.cum pater,§.rogo. & l.cum q̃dam. ꝙ est ideo, q̃a huiusmodi conditionis hoĩbus maior fides adhibet̃, vt ff.de fi.instru.l.fi.& ext.de res.c.licet ex quadam.& quia talib.ꝑsonis est credendum, vt ff.de test.l.3.§.ideoq; diuus, & C.e.ti.l.in reiu.& merite à talib.ꝑsonis dēt fama procedere, quia oĩs qui sit notatus,& rep̄hensibilis & inculpatæ vitæ, est a testimonio repellendus, vt ff.de test.l.3.in prin. & §.lege Iu.Itē nec à parentib.alicuius pōt cōtra aliquem fama incipere, q̃a parentes vsq; ad quartum gradum tã in ciuili, q̃ in crĩali cã inuicē nec ꝓ se nec cōtra se testimoniũ facere possunt, vt ff.de tes.l.4.& C.eo.l.parētes, & no.in sum.C.vbi ĩ cau.cri.Nec p̄t vel dēt fama incipere ab odiosis, q̃a s̃m odij qualitatē, odiosi sunt a testimonio repellēdi, vt in Auth.de test.§.si vero.& C.eo.ti.§.si qs.
9 †Sed quid si publica voce & fama de maleficio cōtra aliquem sit ꝓbatum, deinde ex aduerso ꝓbet̃ ꝙ illa fama initiũ & ortũ ha-
b buit ab inimicis suis sibi maliuolis, *b* nũq̃d illa fama aliq̃ p̄sumptionem,& inq̃sitionē inducat? Et primo vr̃ ꝙ sic, duplici rōne, primo quia regulariter ad cuiuslibet rei ꝓbōnē duo vl' tres testes sufficiũt, vt ff.đ tes.l.vbi.& ar. ff.de op.le.l.j. & iō ĩ ore duorũ uel triũ testiũ stat oē verbũ, vt ext.de test. c.a nobis.Scđa rō, q̃a quotiescunq; cōstat legitime de veritate rei, de qua q̃rit̃, non est ad alia adminicula decurrēdũ, vt C. si vt se ab her.abst.l.3.& ff.de off.p̄si.l.illicitas.§.veritas.& iō nō est curãdũ vñ dicta fama ꝓbata traxit originē.Et q̃a in plerisq; casib.de rei origine non curat̃, & ꝓpterea de famæ origine curãdũ nō est. ar. C. de manichæ.l. fi.§.fi.& ff.de pec.l.licet.§.si filius,& §.seq. Tertia rō, quia cũ sit principaliter de fama q̄situ, suꝑ ea tm̃, et ñ suꝑ alio iudex cognoscere & ꝓnunciare dēt, & ideo non habet locũ super famę origine disputare, quia de qua re cognouerit &c.vt ff.de iud.l.de qua re.&

ADDITIONES.

a ¶Honestæ. *Adde Ale.cōs.73.4.li. & qualiter testes dēant concludere, vt ꝓbet̃ fama,ꝑ eũdē cōsi.70.3.li.Cal.cōs.j.de prob. & Rap.Cu. cōs.73. Ful.cōs.174. & an fama sit sufficiēs vt qs tanq̃ irregularis reprobetur.vide Cal.cōs.9. de ꝓb.Be.*

b ¶Maliuolis. *Adde Ale.cons.127.4.lib.Ro.cons. 351.Pe.de Anc.cons.254.Old.consi.210.Ber.*

re. & l.2. Econtra vr̃ dicendum multiplici a
rõne: primo, quia ipſius famæ originẽ ſpe-
ctare debemus, cum origo in quibuslibet
rebus & factis ſit principaliter intuenda.
arg. ff. de neg. ge. l. Põponius. & ff. man. l. ſi
procurator. in prin. & ff. ꝓ ſoc. l. ſi ꝗdem. §.
ſi filius, & iõ de famæ origine q̃ri dẽt. Se-
cunda rõ, ꝗa principium & origo pars cu-
iuſq; rei principaliter iudicaẽ, & potiſſima,
vt ff. de ori. iur. l. j. & C. qñ lic. uni ſe ſine iu.
vin. l. j. Et iõ dictum eſt, ꝙ ſine origine ſua
nihil iudicatur eſſe perfectũ, ut ar. ff. de au.
& ar. le. l. & ſi non ſint, §. quid ergo. de ori.
iur. l. j. Tertia rõ, quia illa fama ortum ha-
buit à maliuolis, & ſic non inducit p̃ſum-
ptionem, ꝗa nobis cordi eſt lites ſine ſuſpi
cione procedere, vt C. de iud l. apertiſſimi,
& ẽt quia in hmõi caſibus exiguntur pro-
bationes indubitatæ luce meridiana clario
res, ut C. de ꝓb. l. ult. & C. de acc. l. ſinguli.
& ff. de teſt. l. ob carmen. §. ſi teſtes. Quarta
rõ non habet talis fama p̃ſumptionẽ uel
inquiſitionem inducere, qm̃ q̃ ſunt ex illi
cito principio uel origine inchoatę, u ix eſt
ut fundamento careant & ſuſpicione, & bo
no exitu peragantẽ, ut ĩ Aut. ut iu. ſine quo
ſuf. §. cognitio. & iõ mãcipia q̃ ſunt ex ma
la origine procreata, ſi fuerint ſimpliciter
uendita, pñt redhiberi ſuorũ malorũ conſi
derata origine, ut ff. de ædil. edi. l. ꝙ ſi no-
lit. §. ꝗ mancipia. & C. de coarcta. l. ſi coar-
ctalis. li. 12. Sol. In hac quæſtione credo di
cendum fore, ꝙ ex tali famæ ꝓbatione nul
la poſſit p̃ſumptio uel inquiſitio produci,
p̃dictis rationibus, ẽt ꝗa inimici facile mẽ-
tiunẽ, unde inimicorum q̃ſtioni nõ eſt faci
le fides adhibenda, ut ff. de q̃ſt. l. j. §. p̃terea.
& iõ inimici ꝑ ꝑ infidelitatẽ ipſorum à tu
tela procur. legato & arbitrio repelluntur,
ut ff. de ſuſuſp. tu. l. tutor. & ff. de proc. l. ut
ex illo. & ff. de arb. l. non diſtinguemus. §.
cũ ꝗdam, & ff. de adi. leg. l. 3. §. fi. & ſic non
dẽt fama incipere à maliuolis & maledicis
alicuius, ſed à uiris prouidis & honeſtis, &
omni exce. maiorib. Et uide j̃. aliã q. in tit.
an conſiliarij ciuitatum nr̃i temporis etc.
Reſtat mõ uidere de ſecũda parte rub. ſ. ex
quo tempore poſſit et debeat fama incipe-
10 re. †Circa ꝙ ſciendũ eſt, ꝙ uidetur ꝙ poſ-
ſit rationabiliter ortũ habere, demũ ex t̃pe
flagrãtis cr̃is, aut incontinenti poſt cõmiſ- a
ſum crimẽ publicum uel priuatum. ideoq;
illis tẽporib. orta fama illi crimini ineſſe a
uidetur, et ipſius pars et ſequela cenſetur,
cũ ea q̃ incontinenti fiunt et procedunt, ui
deantur ineſſe, et quaſi factum unũ reputa
tur, ut C. ad l. Iul. de vi. l. ſi ꝗs ad ſe fundũ.
et C. unde ui. l. 1. et ff. ſi cer. pe. l. lecta eſt, et
merito dr̃ fama poſt crimen cõmiſſum in
continẽti orta, ſtatim oriri, et ipſi ineſſe cri
mini, quia tũc proteruo actu et impetu cũ
ipſo cr̃ie fingitur eſſe orta. ar. ff. de adult. l.
ꝙ ait lex, §. fi. et ff. de uer. obl. l. cõtinuus. ff.
de ſol. l. ratũ. Secus uero ſi fama ex aliquo
interuallo, aut dudũ poſtea orta eſt contra
aliquẽ poſt diẽ cõmiſſi cr̃is, quia nõ ur̃ ꝙ
ſit tũc rõnabilis iudicãda, cũ nõ careat tũc
ꝑiculo ſuſpicionis et fraudis. Et iõ dictum
eſt, ꝙ iniuriã illatã alicui, nõ licet ex inter
uallo propulſare, cũ potius ex cã uindictæ
et doli inferẽdi, q̃ defenſionis occaſione fa
cere intelligatur, ut ff. ad l. Aqui. l. ſcientiã,
§. qui cũ aliter. et l. ſi ex plagis. § j. et ar. ff.
de incen. rui. l. j. §. fi. et ẽt quia teſtis p̃ſumi
tur malitioſus et ſuſpectus, ꝗ uult ex inter
uallo corrigere dictũ ſuum, ut in corpore
Auth. de teſti. § quare no. et ext. de teſti. c.
p̃terea. in fi. Sic et à ſimili iã fama ex inter-
11 uallo orta poterit dici ſuſpecta. †Sed pone
ꝙ crimẽ publicũ vel priuatũ ſit cõmiſſum,
duo aut tres teſtes deponunt contra aliquẽ
uel ẽt cõtra plures, ꝙ ille ſit de dicto crimi
ne conſcius uel culpabilis, de quo crimine
uel alia nunq̃ iſte fuerat inculpatus p̃ter
q̃ à teſtibus s̃. dictis. Quæritur, nunquid ta
lis fama ſic ad denũciationẽ paucorũ orta,
inꝗſitionẽ et p̃ſumptionẽ inducat? et ur̃ ꝙ
ſic, triplici rõne. Prima, quia fama ẽt orta
poſt aliquot dies cr̃is, non fingitur ex inter
uallo, ſed incõtinẽti orta, cũ uideaẽ ſtatim,
ꝗdem incõtinẽti factum, ꝙ incõtinẽti, uel
poſt aliquot dies factũ eſt, ar. C. de erro. ad
uo. l. fi. et ff. ad. le. Fal. l. j. §. ſi ita. Scd̃a rõ,
quia regulariter ad cuiuſcunq; rei ꝓbatio-
nẽ duo aut tres teſtes ſufficiũt, et ſic fama
orta ad denũciationẽ duorũ uel pluriũ, rõ
nabilis eſt hẽnda, ut ff. de teſti. l. ubi. et ext.
co. ti. c. in oĩ. et ff. de obt. leg. l. j. Tertia rõ,
ꝗa ſi propter talẽ ꝓbationẽ non poſſet ad
inqui-

ADDITIO.

a ¶Ineſſe. *Adde ꝙ ea q̃ fiunt incontinenti, dicun-tur ineſſe. Roma. conſi. 65. & conſi. 59. Ber.*

inquirendum ꝓcedi, iam sequeref, ꝙ maleficia remanerent impunita, ꝙ esse non dēt, cum magna rō suadet, pœnas ob maleficia solui, vt ff. ad l. Aq. l. ita vulneratus, & ff. de fideiuſ. l. à reo. Ecōtra dicendum vr̄, ꝙ cum statim crimine commisso orta non fuerit, sed dudum postea vr̄ in se aliq̄ malitiam cōtinere, qm̄ q̄ ex interuallo procedunt, nō vn̄r suspicione carere. Nā ꝙ ab initio fit palam & indubitatū extitit, ꝙ autem postea meditationem & suspicionē inducit, vt in Auth. de æqua. do. §. dedi, ar. ad hoc ff. ad l. Aq. l. scientiam, §. qui cum aliter. & ff. de vi & ui ar. l. in possef. & in hmōi criminalibus causis dēt sine aliqua suspicione procedi, vt ar. C. de accu. l. singuli. & ff. de cust. & ex hi. re. l. diuus. in fi. Potest & quarta rō assignari, quia cum aliqua fama contra aliquē a non procedit, tunc potest ꝑꝑ paucorum dicta ſm denunciationem eorum ad inquisitionem procedi, quia contra eos tm̄ ad inquisitionem proceditur, contra quos insinuatio clamosa procedit, vt ext. de accu. c. qualiter & qn̄. & c. inquisitionis. Nā clamor procedens contra aliquem delatus & exauditus, in publicam p̄sumptionem inducit, C. de his q. vt ind. l. fi. & ff. ad Sil. l. j. §. hoc autem senatus. Sol. In q. pręmissa dicēdum ur̄, ꝙ talis famæ probatio ad dicta paucorum orta aduersus eum cuius opinio in publicum læsa non fuerat, non debeat ad inquisitionem animum iudicis promouere, quia toties fama contra aliquem orta inquisitionem, & p̄sumptionem inducit, quoties contra eum fuerit scādalum vel clamor generatus ꝑ villam, parochiam, aut alicuius viciniæ maiorem partem, vt arg. ff. de fun. inst. l. cum de lanionis. §. asinam. ī fi. & ext. de accu. c. inquisitionis. in fi. & ad hoc ēt facit ex̄ de præsum. c. illud. & ext. de consan. & affi. c. super eo. & ar. ff. de testib. l. 3. §. eius quoque. Et merito, quia q̄dam admittuntur plures & vniuersi, & eis vt vniuersis cōceduntur, vt ff. ad munici. l. ꝙ maiores. & ff. quod cuiusq. vni. no. l. nulli. & l. placet. C. de sacrosf. eccl. l. illud. quæ plurib. denegantur vt singulis, vt ff. de ser. rust. præd. l. per fundum. & C. cō. præd. l. acceptum. & C. cōmu. di. l. solemus. & ff. de pact. l. vt suum, &
12 l. maiorem.† Sed pone q. quæ sæpe occurrit de facto. aliquod delictum publicū vel priuatum est cōmissum ī ciuitate, villa vel castro, in ꝑsonā alicuius, tꝑe vero illius delicti de malefactore aliquo non patebat, post aliquot tn̄ dies criminis, quidam ob cām dicti criminis vel aliam captus fuit, & ductus ad tribunal iudicis de ipso maleficio cognoscentis, qui captus & repręsentatus erat alias homo malæ conditionis & famæ, post hæc sic acta clamor insonuit per ciuitatē, ꝙ iste cōscius & culpabilis fuerat de maleficio antedicto, de quo crīe & maleficio nullus an̄ dictā captionem erat aliquatenus inculpatus. Nunc vero aduersus hūc duo ꝓbari nitunf, vnū ꝙ aliàs est habitus homo male conditionis & famæ, aliud ꝙ est nūc ꝑ ciuitatē clamor & publica fama de dicto maleficio contra eū, q̄ duo ꝑ idoneos testes probantur. Et tn̄ incertum à
a quo authore *a* suꝑ crīe cōtra ipsum ꝓcessit illa fama publica atq; clamor. Quærit nunqd ex dictis p̄sumptionib. & indicijs possit iudex qōnibus inqrere cōtra illum. & vr̄ quadruplici rōne ꝙ non. Prima, quia fama q̄ statim orta nō fuit commisso crīe, non uf suspicione carere, imo simulate p̄sūmitur processisse, ar. ff. de fideius. l. Modestinus. & l. cum his. & ext. de testi. in c. prætera. in fi. Secunda rō, quia uox ipsa & fama contra aliquem oritur & nascif, surgit facile & de leui procedit, ita ꝙ ad dictū unius sequi multitudo facile consueuit, ut ex̄ de pur. ca. c. cū in iuuentute sua. & q̄ leuia sūt non curanf. ar. ff. de accu. l. leuia. & ff. de do. inter uir. & ux. l. uirum unde & procedit, ꝙ omne quod in multitudine onerosa effunditur, propria dicitur minui honestate, qm̄
b immēsa multitudo nihil hēt honesti, *b* ut in Auth. de test. in prin. et in fi. §. ꝑtæterea. et quia nullum malū uelocius fama discurrere dr̄, cum ipsa mobilitate uigeat, et sibi uires acquirit eūdo, et ab initio nata, et inchoata, de facili transeat et spargaf, et falsi nuncia plerunq; consistat. unde ait Virgil.

Fama malum, quo non aliud velocius vllū:
Mobilitate viget, viresque acquirit eundo:
Parua motu primo, mox sese tollit ad auras,
Ingrediturq; solū, et caput īter nubila cōdit.

Et

ADDITIONES.

a ¶Autore. *Adde ꝙ voluit Frā Are. consi. 73 B.*
b ¶Honesti. *Et alibi dicit Cyn. non est consilium in vulgo. Ber.*

Et alibi.

Fama volat trãsitq; modũ quocunq; feratur.

Tertia ratio, nã cũ incertũ sit quo autore ꝓcessit ipsa fama, sicq; sit difficile & ipsius cõtrariũ probare, vt extra de conse. dist. 4. sanctum est, iõ satis vr̃ posse dici, & omnẽ inq̃sitionẽ cessare. Quarta ratio. vr̃ ex prędictis indicijs non posse ad inquisitionẽ procedi, quia cũ clamor & fama publica insurrexerit contra illũ, demum postq̃ deprehensus, fuit, quæ ante de dicto crimine nulla erat, vr̃ quasi quadã populi proclamatione subito potius ꝓcessisse, q̃ ex aliquo rõnabili & legitimo actu, vt arg. ff. qui & a qui. l. si priuatus, & C. qui ma. non pos. l. diuo Marco, nã vanæ voces populi nõ sunt audiendę, vt C. de pę. l. decurionũ, & ff. de app. l. si cõstat. Econtra vr̃, ꝙ ex talib. ꝓsumptionib. possit ille q̃õnib. subijci quĩq; rõnib. Prima rõ: nã cum videat̃ probatũ eũ captum fuisse aliàs hoĩem malæ famæ, dici põt, ꝙ adhuc tp̃e crĩs de quo quæritur, esse ꝓsumit̃ eiusdem cõdõnis & famæ, quia ea q̃ in ꝑteritum vera fuerunt, & sic esse vera & in eo statu ho-
a die ꝓsumũtur, *a* vt ff. ad Mace. l. 3. in fi. C. si ser. expor. l. moueor, & ar. ff. si. reg. l. in final. & iõ ꝓsumẽdũ vr̃ eum aliq̃ huiusmodi delicti consciẽtiã habuisse potius q̃ alium hoĩem cõditionis alterius. Vñ cum magis de isto verisimilis videat̃, & in obscuris & in dubijs, iudex habet imitari, & inspicere ea, quæ verisimiliora sunt, & aptiora esse vident̃, vt ff. de testa. l. ob carmen, §. si testes, & ff. de ver. obl. l. eum qui ita, in prin. & ff. de reg. iu. l. in obscuris, & ext. de test. c. ex tenore, in fi. ꝑterea cũ his vr̃ ẽt ꝙ possit q̃õnib. adhiberi, vt ex tali improbitate & malignitate suã pęnã, & nõ ꝑmiũ cõsequat̃, vt ar. ff. de fur. l. itaq; fullo. & C. de leg. l. pe. & ext. de testa. c. ex tenore, in fi. alioquin occasio & materia præberetur huiusmodi cõditionis hoĩb. ꝙ ad delicta temere & de facili prosilirent, ꝙ de iure prohibitum est, vt ar. ff. de iud. l. 2. §. sed si agant, ff. de pęn. l. sed si operis. Scd̃a ratio, quia qui in vno aut pluribus habitus est suspectus, erit & in cæteris pręsumendus, vt ff. de susp. tut. l. 3. §. si cutẽ, & ff. de testa. tut. l. testamento, §. non omnino
b aũt, ꝙ ea potest rõne procedere, quia qui in vno fuit malus, & in cæteris esse ꝓsumit̃, *b* vt ff. de accu. l. si cui, §. ijsdem, & de re mili. l. non oĩs, §. a Barbaris, & ideo non vr̃ carcere suspicione huius criminis, & iõ torquendus extitit, quia tũc demũ vr̃ quis esse torquendus, cum criminis, qd̃ obijcitur, est suspectus, vt ff. de q̃õ. l. j. in prin. Tertia ratio, quia cũ appareat ꝑ probata eũ esse & fuisse hoĩem malæ famæ, talis famæ probatio indiciũ faciat, & verisimilem argm̃, & semiplenam probationem inducat, vt ext. de resti. spo. c. solicite, de pur. ca. c. si quis de gradu. & ff. de supp. leg. l. 3. in fi. ex tali iudicio torquẽdus erit, cũ hinc sit, ꝙ ex vno legitimo & rõnabili indicio possit ad tormenta procedi, ff. de quæstio. l. de mino. §. fi. & l. maritus, & l. fi. ut no. ĩ. de q̃õ. & tor. Quarta ratio, cautum est. n. de iure, ꝙ ad iudicis officium spectat inquirere veritatem modis omnibus quibus potest, vt C. de iur. cal. l. j. C. de quæst. l. interrogari, at cum per inquisitionem possit ad veritatem criminis peruentri, cum quæstio dr̃ esse inquisitio veritatis, vt ff. de iniur. l. item apud Labeonẽ, §. q̃õnẽ, & ff. ad Sil. l. j. §. q̃õnem, & iste ex probatis per testes malæ famæ & conditionis homo hr̃, & publice intersit de maleficijs inquirere veritatem, ne delicta remaneant impunita, vt ff. ad l. Aq. l. ita vulneratus, & de fi-

ADDITIONES.

a ¶ Præsumuntur. *Adde ꝙ hac ratio procedere posset, vbi alias iste captus non destitisset a malo viuendi genere per triennium, sed vbi dicto tp̃e destitisset, quia tunc ꝓsumitur nouus homo, hac scripta procedere non posse, & pro hoc allego ea qua cõsuluit Ro cons. 236. vbi uide iura qua allegat, & no. quia facient tibi honorem. Ber.*

b ¶ Præsumitur. *Adde ꝙ semel malus non semper ꝓsumitur malus, quia in alia specie mali non ꝓsumitur malus, secũdũ Bal. & Imo. in l. 1. ff. de har. insti. quorum opi. sequitur Ale. cons. 5. vbi cõsuluit, ꝙ quidã non poterat poni ad torturã, quia esset suspectus de furto, licet probatum esset de mala fama, nõ tñ ꝙ solitus esset furari, dicit tñ Pe. de Anc. in cons 416. referendo verba Dy. ꝙ accedens natura contractus remouet effectum præsumptionis natura, & semper iudicari debet tanq̃ cõstitutus ĩ quasi pos. malitia, & dicit ꝙ ista sunt cõsona, quia ille q̃ solo cursu tẽporis non mutantur, ut est excõicatio, infamia, & similia, præsumuntur hodie durare post quã probatur semel quem in tali statu fuisse, all. Cy. in l. edita, & alia iura qua ibi videre potes. B.*

de fideius.l.si à reo,§.itē qđ vulgo. Merito iudex cr̄is pōt contra talē inquirere ꝑ tormēta,vt saltē tanꝗ ignobilis & infamata ꝑsona ferat testimoniū suꝑ occulto crimine, quid de ipso nouerit vel audiuerit ad similitudinē cuiuslibet ignobilis & infamati testis,ꝗ dictum suū hēt deponere cum tormētis, vt ff.de testi.l.ob carmē,§.si ca.& no.d. Azo.ī sum.C.eo.§.repellūtur ignoti.Quinta rō,q̄a cū ex ꝓbatis ꝑ testes appareat eū esse & fuisse hoīem malæ famæ,exinde videatur fecisse contra bonos mores suæ ciuitatis,villæ vel castri,& propterea illi ciuitati,villæ vel castro se p̄bucrit iniuriosum & indignum,quia contra bonos mores facit, īiuriā cōmittere dr̄,vn̄ aduersus eū animaduerti solet,vt ff.de extraor.cri.l.j.§.j. & ar. ff.de iniu.l.itē apud Labeonē,§.sed qđ dr̄ à p̄tore,& §.idē ait.Et ꝑꝑea aduersus eū tanꝗ famosum & denotatum,iudex cāæ criminis debet se terribilem p̄bere,vt in Auth.de man.prin.§.deinde,& in Auth.vt iud. sine quo.suf.§.eos aūt ꝗ ita. Ergo vt denotatus & male meritus,hic de quo q̄ritur,nō poterit ipsius ciuitatis, castri vel villæ cōtra cuius mores commisit,aliqđ pro se auxiliū inuocare,quia frustra iuris auxiliū implorat, ꝗ cōtra illud cōmisit,ff.de min.l.auxiliū, ī fi.& ff.si fa.fur. fec.dic.l.j.§.hoc aūt. Et iō vr̄ ꝙ iudex animaduertēdo in eūdē vt iniuriosum,& male meritū,possit ut terribilem se oñdendo de dicto crimine inquirere per tormēta,& maxime ut publice alijs ad terrēda maleficia sit exēplū, vt ff. deposi.l.bona fides,& ff.de pę.l.aut facta,§.fi.& ī Aut. de mā.prin.§.homicidia. Sed licet īcertum sit quis illud maleficiū cōmiserit, tñ cū de isto detēto & capto malū exēplū habeat,dū sua spōte cōstituit & se fecit hoīem malæ famæ,vr̄ ꝙ iudex ex officio suo, & de bono regimine possit de crimine occulto ad q̄ōnes procedere contra illū,ar.ff. ad l.Cor.de sic.l.3.§.sed ex senatus.& ff.de pęn.l.si quis aliquid,§.ꝗ abortionis,qđ vr̄ triplici rōne posse ꝓcedere. Primo,quia solicite dēt agere quilibet ꝗ iurisdictione p̄est, vt prouincia ꝗ̄ gubernat,malis hominib.careat, ubicūq; sint animaduertendo in eos,nec distinguitur vnde sint,ff. de of.præsi.l.3. in fi. & l.cōgruit.Secunda ratio,quia peccata nocētū nota esse oportet, & expedit. vt ff.de iniu.l.cū,§.ꝗ nocentē,& C.de of.rec.prouin. l.iustissimos,& 2.q.j.c.si peccauerit. Tertia ratio, quia cū nulla necessitate urgente sua spontanea voluntate dataq; opera se fecerit & cōstituit cōspectui hoīum hoīem malæ famę,merito erit sumēdus suspectus, ut ff.ex qui.ca.ma.l data opera,ff.ad l.Cor.de sic.l.vxori,§.j. Nec poterit cōqueri si q̄ōnibus exhibeat, cum sibi hoc imputare dēat, eo ꝙ sua culpa se fecit hoīem malæ famæ & cōditionis,& dānū ꝙ quis sua culpa sentit, iure sentire vr̄,ff.de reg.iu.l. quod quis, & ff.de nox.l.si cōis familia, & C.de fideic. li.l si quis.Sol.in q.p̄missa vr̄ fore dicendū, & forsan nō male, ꝙ si contra istū reperiat probatū per idoneos testes de publica uoce & fama,& ꝙ illa talis fama habuit certam originem , & ꝙ non ꝓcessit a maleuolis & sibi maledicis,sed a viris prouidis & honestis, & ꝙ nō processerit ad denūciationem paucorum,sed alicuius parochię,aut maioris partis alicuius viciniæ,& ēt appareat ꝙ añ maleficiū commissum, de quo q̄rit,opi. istius erat aliàs lęsa apud bonos & graues hoīes, tunc & in tali casu poterit & dēt q̄stionib.subijci,vt probatur quinq; arg. ꝓ hac parte s̄.proxi.all.Et sexta ratione, quia quantū ad q.cōtra aliquē faciēdā, vr̄ sufficere fama parochiæ, aut maioris partis loci vbi crimē cōmissū est, seu viciniæ alicuius, vt ex.de p̄sum.c.illud,& ar.C.ne de sta.def. l.si mater.Septima,quia dum se hoīem malę famę & cōditionis cōstituit,seipsum sua bona fama priuauit,& fuit sibijpsi crudelis, cū is crudelis possit merito iudicari,ꝗ suā famā negligit,& prodigus suæ salutis extitit,vt ext.de pign.c.2.& 11.q.4.c.nō sunt, & ext.de accu.c.vlt.& ar.C.de his qui pot. no.l.j.in fi.C.vt int.cer tē.cri. q̄ō.l.2. vn̄ & alterius hominis salutis & famæ præsumēdus erit, & habendus prodigus & crudelis, quoniā qui sibi parcere non curauit, multominus alijs parcere voluisse credendum est,vt ff.de bon.eo.qui mor.sibi consci.l.fi. §.videri aūt,ibi,& quidā sibi,ff.de ędi.ed.l. cum aūt,§.malus seruus.Octaua, quia ad īquisitionē & veritatē habendā de aliquo, plurimum operatur, & intuendū est cuius opinionis & æstimationis in ciuitate sit ꝗs, que & habetur,vt ar.ff.de fun.instr.l. cum de lanionis,§.asinā,in fi.& ff.de quæst.l.de minore,§.plurimum quoq;, & ff. de re mili.l.non omnes,§.a Barbaris.

Qui ad famæ probationem possint & debeant de iure admitti. Rub.

13 Famam contra aliquem probari per quos possit & debeat de iure.

14 Fama qualiter probari possit.

15 Fama probata per testes omni exceptione maiores, an ex illa possit ad sentētiam diffinitiuam procedi.

16 Fama sola legitime probata, in quibus casibus plenam faciat probationem

17 Testis super pluribꝰ articulis interrogatus, dicēs se nihil scire, sup̱ aliquib. uero probet, in fine aūt interrogatus dicat, ꝙ de omnibus supradictis est publica uox et fama, quid erit.

13 NVNC videndum † est qui ad famæ ꝓ
bationem contra aliquem faciēda pos
sint & debeant iure admitti. Et ꝗdem vr̄ ꝙ
possint de iure admitti, & corū dispositio
nes debeant de iure ualere, ꝗ odiosi & ini
mici non sunt illius aduersus quem ꝓdu-
cunt, imo vr̄ generaliter ꝙ oēs admittendi
sint, & recipiendi, ꝗ edicto de testib. specia
liter non inueniant ꝓhibiti, vt ff. de test. l.
j. sicut & dr̄ de procur. l. inuitus, §. j. ff. de ꝓ
cur. Debent ergo. & possunt ad famę pro-
bationem admitti ꝓuidi viri & honesti, &
ꝗ omni sint exceptione maiores, vt ext. de
accu. c. qualiter. & qn̄. vn̄ antiꝗ hoīes gra-
ues, necnō honestę & bonę opinionis sunt
ad tale testimoniū admittēdi, vt ff. de leg.
2. l. cum pater, §. rogo. & l cū quidā. & ext.
de test. c. licet ex quadā. ꝙ ꝗdē vr̄ posse ea
rōne ꝓcedere, quia huiusmodi cōditionis
hominib. maior fides in dubijs adhibetur,
vt ff. de testi. l. 3. §. idem diuus. de fun. inst.
14 l. fi. † Vn̄ si q̄ratur qualiter fama ꝓbari
possit, dici pōt & vr̄ ꝙ toties dr̄ fama ꝓba
a ri, *a* quoties testes oī exceptione maiores
deponunt, & dicunt ꝙ publice dr̄ in ciuita
te illa vel loco, id de quo quæritur talter ꝓ
cessisse, aut ita factum fuisse vt dr̄, & argui
tur d. §. a sn̄ia, & ff. de fun inst. l. cū de lanio
nis. & ar. ff. de flumi. & ne quid in loco pu.
15 l. j. §. j. Sed si quæratur nunquid fama p̱ su
pradictos testes eo modo ꝓbata, adeo ple-
nā probationem adducat, vt ex ea sola pos
sit ad diffinitiuā sn̄iam procedi. respondeo
distinguendum vr̄, an de ciuili, an de crimi
nali cā q̄ratur, quia in cā criminali, licet so
la famæ probatio, q̄ ꝓcesserit ex legitimo
tempore, & personis omni exceptione ma-
ioribus indicium & præsumptionem indu
cat, vt possit ſm opiniones quorundam ad
quæstiones ꝓcedi, vt dicetur j̃. de q. & tor.
tn̄ p̱ eam solā nō poterit ꝗs diffinitiue cō
b demnari, *b* quia ex suspicionib. nō est diffi-
nitiue cōdemnandū, vt ff. de pœ. l. absentē,
& ff. de ven. in pos mit. l. j. quia in crimina
libus dum de hoīs salute tractatur, debent
esse lucidæ, & apertæ probationes, vt C. de
prob. l. vlt. & bene posui & dixi quod per il
lā talē famā solā pōt ad q. procedi, quia ta
lis famæ probatio facit p̄sumptionem, &
dicit̄ esse quoddam verisimile. ar. vt ext. de
pur. ca. c. si quis de gradu. & arg. ext. de rest.
spol. c. solicite. & ff. de sup. leg. l. 3. in fi. Ve-
rum si de ciuili cā tractetur. tunc licet duæ
semiplenę probationes, sicut est dictum
unius testis, & fama cōis, vt ff. de do. p̄le. l.
Theopompus. vnā plenā probationem ad
ducāt, vt possit diffinitiua ferri sn̄ia, vt ff.
de ꝓb. l. ꝓbationes. & C. de re. cre. & iureiu.
l. bonę fidei, & ff. de test. l. 3. §. eiusdem quo
q; tn̄ sola fama, quæ semiplena probatio ī
hac cā censetur, regulariter hoc nō poterit
operari, quia ex vna semiplena ꝓbatione,
nō est regulariter sn̄ia diffinitiua, forman-
da, vt argu. C. de iud. l. iudices. & ī Auth. de
fi. instr. §. pe. Regulariter aūt dictū est, ꝗa
contingit interdum ꝙ sola fama parit &
producit probationem, ita ꝙ ea sola pro-
bata, potest diffinitiua sententia proferri,
quod in omnib. solēt procedere ea quæ ex
antiquo tempore loco remoto procedunt.
Vnde probari per testes, ꝙ Bulgarum mor
c tuum *c* viderunt, tam difficile quam for-
san impossibile videtur. Ideo tali casu
debet ad famæ ptobationem decurri, sa-
tis

ADDITIONES.

a Probari. *Adde uidendos Doc. in consilijs supra alle. sub rub. a quo uel a quibus possit fama incipere. & uide etiam Fran. Are. consi. 103. Ber.*

b Condemnari. *Adde Ioa. de Ana. consi. 1. Fran. Are consi. 13. Ang. cons. 4. Bar. consi 95. Cald. consi. 9. de prob. & quando fama plene probat in ciuilibus. & uide Ale. consi. 66. & 80. 3. lib. Roma. consil. 77. pulchre Petr. de Anchar. consil. 253. Ber.*

c Mortuum. *Adde Alex. consi. 90. 2. lib. & consi. 70. 3. lib. Ber.*

tis enim sufficere dr̃, si testes aliqui dicant,
ꝙ eum esse mortuū fama sit in sua ciuita-
te, vt eius possint tanquā mortui hęreditas
apprehēdi, vt arg. ff. de capt. & postli. reuer.
l. nec nos præterijt, & C. sol. mat. l. si quidē.
Idem etiā vr̃ dicendum, si de loco remoto
quæratur, vt aliquē esse trans mare defun-
ctum, nam satis est probare eum esse mor-
tuum, si hoc vulgi dicatur opinione, ut ar.
ff. de sepul. l. 3. in fi. ff. qñ act. d̃ pe. est an. l. j.
§. quæsitū, & ar. ff. de of. præsi. l. Barbarius,
16 & C. ne de sta. defun. l. si pater. † Et vt breui
ter loquar, multi sunt casus speciales, quib.
plena probatio sumitur, & hr̃, per solam le-
gitimam probationem de fama publica &
opi. cōi, sine alio adiuncto, qui casus istis le
gibus denotantur, vt ff. de flumi. l. 3. §. pœ-
na, & extta de testi. c præterea, & ff. de test.
l. 4. §. numerus, ff. de iureiurā. l. vulgo, ff. de
fun. instr. & instru. leg. l. cum de lanionis, §.
asinam, ff. de vsuc. l. non solum, §. j. ff. de hæ
re. insti. l. Pacumeuius, ff. quis ord. ī pos. ser.
l. 2. C. de repud. auth. ibi posita. Sed contra
hoc vr̃ ꝙ fama non pro' et, C. de offi. rec. ꝑ
uin. l iustissimos. Sed rñdeo, ꝙ ibi fama ve-
ra non erat, & ideo ibi poterat probari con
trarium, sed in l. s̃. no. non poterat probari
contrariū, do. aūt Mar. de Fano dicebat, qđ
semper fama probat ꝑ se solam, donec con
trarium fuerit probatum, & quod dr̃ ff. de
testi. l. 3. ibi, aliàs veluti consentiens fama
&c. dic, aliàs, i. aliqñ in specialibus casibus
fama consentiens, s. cum assertione partis,
probat &c. de hoc etiam no. Accur. in d. §. à
snīa, & C. de test. l. j. & Inst. eo. §. testis. Qua
liter aūt probatur ista talis fama, & ꝑ quot
testes, & super q̄ debeant concordare, dixi s̃.
17 in tract. de inquisitionibus. † Sed quid si te
stis super pluribus articulis interrogatus, di
cat se nihil scire, super aliquibus vero depo
nat, & probet, in fine aūt dicti sui deponat, a
interrogatus, & dicat, ꝙ de omnibus s̃. di-
ctis est publica vox & fama, hic dicunt qui
dā, ꝙ dictum vnius testis restringendū est
tm̄ ad illos articulos suꝑ quibus deposuit,
& non ad illos super quibus dixit se nihil
scire. Aliqui dicunt, vt no. Guil. Durātis, &
melius, ꝙ debet referri ad omnia in omni
bus articulis contēta, quia cum ponens de
oībus ponat siue asserat, testis iste de omni
bus intelligitur respondisse, bene enim pōt a
esse, ꝙ testis aliquid nescit, tñ cum dicit &
deponit, ꝙ est de omnibus publica vox &
fama deponit de scientia & non de creduli
tate. Aequum tamen est, ꝙ testis in hoc du
bio requiratur, ꝙ ipse debeat dictum suum
declarare, & ita verum esse describit dictus
Guil. Durantis in Speculo iuris ciuilis &
canonici, quod opus valde comprobatur.

Qualis & quantus sit famæ effectus. Rub.

18 Famæ effectus qualis & quantus sit.
19 Fama & voce publica probata per testes infa-
mes, an dictis talium fides sit adhibenda.
20 Periurus testis an tanquam infamis sit repellē
dus a testimonio ferendo.

SEQVITVR videre qualis & quantus
1 sit famæ effectus. † Circa qđ sciendum
est & notandū, ꝙ fama aliqñ consumit, &
aliqñ minuitur, ipsa. n. consumitur & dr̃ es
se consumpta, cum ex toto hr̃ pro extincta,
qui effectus est, vt is ad nullum publicum
vel ciuile officium admittatur, cuius fama
sit ex toto consumpta, vt ff. de uar. & extra
ordi. cri. l. pe. §. fi. Minuitur uero fama, cum
libertas & ciuitas retinetur, sed circa statū
quauis pęna plectetur, ut d. l. no. sed qualis
& quantus sit effectus, tam famæ consum-
ptæ, q̄ minutæ, vr̃ dicendum, ut plenè no.
do. Azo in sum. C. de his qui no. in fa. & de
infa. l. j. lib. 7. & ēt in pluribus partibus hu
19 ius operis colligi pōt. † Sed pone per testes
fore probatū cōtra aliquē de publica voce
& fama, qui tñ testes reperiuntur esse infa
mes, quærit an dictis talium testium sit ad
hibenda fides, & certè in causis ciuilibus cū
tormentis tñ infames recipi non prohiben
tur in testes, vt in corpore Auth. de testi. §.
scimus, & no. in sum. C. eo. tit. §. in pecunia
ria, at in causa criminali infames, de quib.
dr̃ ff. de his qui no. infa. l. j. à ferendo testi-
a monio repelluntur, *a* nec ipsorum dictis est
adhibenda fides, vt ff. de testi. l. 4. §. lex Iul.
fallit in crimine læsæ maiest. C. ad leg. Iul.
maie. l. nullus. Omnes aūt s̃. dicti infames,
nec ad ferendum testimoniū admittuntur,
nec ad accusandū, C. qui accu. non pos. l. cri
minis, & ff. de accu l. qui accusare, & l. qui
judi-

ADDITIO.

a ¶ Repelluntur. *Adde Alex. cons. 11. 1. lib. Old.*
cons. 192. Ber.

iudicio.nisi suam vel suorum iniuriã prose
quantur, vt ff.de accu.l.hi tñ. & merito te-
stes infames à ferendo testimonio repellun
tur,qa ferre testimoniũ dignitas est, & ho-
nor,vt 22.q.5.pceptum, & publicum offm
censetur,& actus,vt ff.si quis cau.l.2.§.2.&
infamibus nõ solum sunt,actus publici in-
terdicti,vt ff.de decu.l.3.§.superius,& C.de
decu.l.ne quis,ff.ad leg.Iul.de vi pub.l.2.&
ext.de test.c.licet ex quadam, in fi.1.respõ.
sed ẽt portæ dignitatis eis petere nõ debẽt,
vt C.de digni.l.neq; famosis,& C.de re mi-
20 li.l.3.lib.12. † Sed q̃ro nunquid testis quẽ
constat esse periurum,sit tanq̃ infamis à te
stimonio ferendo repellendus. Et certè pri-
mo vr̃ ꝙ sic,quia iure cauet̃,ꝙ qui periurus
est, infamis efficit̃, vt C.de transa.l. si quis
maior,& C.de diuor.& rep. auth.hodie, C.
de pœ.iudi.qui male iudi.auth. nouo iure.
econtra vr̃ multiplici rõne. Prima,quia edi
ctum de testib. prohibitorium,vt ff.de test.
l.1.& nulla lege cauet̃,ꝙ periurus à testimo
nio repellatur. Item qa nemo periurus põt
dici infamis, quia satis est ꝙ de periurio
Deum habeat vltorem, vt C.de reb.cred.&
iureiu.l.2.Item quia periurus ĩter infames
non connumerat̃,vt ff.& C.de his qui not.
infa.l.j.ergo non est infamis. argu.Insti.de
act.§.actionum. Item quia qui deierat,crĩe
stellionatus punitur, & qui condemnat̃ eo
crĩe,non efficit̃ infamis, vt ff.de cri.stel.l.1.
& l.de periurio. Item, qa infamia odiũ est
& pęna,vt arg.C de decur.l.nec infamia, &
l.nec infames, & C.de infa.l.vna & odia nõ
sunt amplianda,sed potius restringenda,vt
ff.de lib.& posth.l.cum quidam.Sol.in qõ-
ne ista dicendum vr̃, ꝙ ille qui periurus in
uentus est,rl̃r iure nostro infamis nõ fiat,
& iõ nõ sit à testimonio repellẽdus, ut s̃.di
ctum est,licet ei sit minor adhibenda fides,
qm̃ qui retro fuit malus &c. vt ff.de accus.
l.si cui,§.ijsdem,& ff.de sena.l.Cassius. hoc
tñ fallit in casibus, in quibus eo ipso,ꝙ qs
deierat,periurus efficitur,& ideo tanq̃ infa
a mis est à testimonio repellendus, *a* qui ca-
sus notantur,& colliguntur in legib.in cõ-
trarium allegatis. qui casus sunt speciales,
tñ non sunt trahendi ad consequentiam,
siue regulam, vt ff.de leg. & senatuscon.l.
qđ vero. iure autem canonico oẽs periuri à
testimonio ferendo repelluntur,vt extra de
testi.c.testimonium eius &c. Gandi.

ADDITIO.

a ¶Repellendus. *Adde Cald.idem dicentem consi.5.de iureiur. & vide Oldr.consi.192.Roman.consi 290 Alex.consi.133.1.lib. & consi.44.2.lib.& consi.20.4.lib.Ber.*

De pręsum.& indicijs dubitatis, ex quib.plerũq; proceditur ad tormenta. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Præsumptiones & indicia, quibus plerunque ad tormenta proceditur.*
2 *Præsumptionum species quæ sint.*
3 *Præsumptio facti quid sit.*
4 *Præsumptio facti quando de tẽpore præterito trahatur ad præsens.*
5 *Præsumptio ex præsenti facto, quando trahitur in præteritum.*
6 *Præsumptio hominis quid sit.*
7 *Præsumptio naturæ quid sit.*
8 *Præsumptio iuris tantum,quid sit.*
9 *Præsumptio iuris & de iure quid sit.*
10 *Præsumptio temeraria & leuis quid sit.*
11 *Pręsumptio probabilis,& discreta quid sit.*
12 *Præsumptio violenta quid sit.*
13 *Præsumptio & fictio quomodo differant.*
14 *Indicium quid sit,& vnde dicatur.*
15 *Crimine aliquo publico vel priuato commisso,si contra Titium fuerit per idoneos testes de publica voce & fama probatum, an iudex possit contra Titium bonæ opinionis quæstionibus inquirere.*
16 *Indiciũ primũ qũo fama coadiuuetur, vt quis subijci quæstionibus possit,etiam si inculpatus de crimine erat inimicus offensi aut suorum &c.*
17 *Indicium secundum est, si inculpatus contraxit conuersationem cum inimicis occisi &c.*
18 *Indicium tertiũ est,si quis receperit malefactorem in domo sua post maleficium perpetratum, cui non erat aliqua affinitate coniunctus.*
19 *Indicium quartum est,si inculpatus aliquid fecit, quominus delinquens deprahensus & captus ad iudicem duceretur.*
20 *Indicium, quintum est,si inculpatus de crimine aufugit crimine commisso.*
21 *Indicium sextum est, si probetur ꝙ inculpatus fuit visus in domo vel itinere gladio euaginato cum occiso aut vulnerato.*
22 *Indicium septimum est, si inculpatus captus confessus fuit,etiam extra iudicium, se esse culpabilem*

lem de tali crimine.

23 Indicium octauum eſt ſi probetur quod inter inculpatum & occiſum fuerunt verba iniurioſa ad animum reuocata &c.

24 Indiciũ nonũ eſt, ſi inculpatus ſciuit delinquentem quem potuit prohibere & non prohibuit.

25 Indicium decimum eſt, ſi probetur aliquem ſciuiſſe ꝙ in aliquo loco erant malefactores, & derobarent vel occiderent tranſeuntes, & tamen duxit mercatores ſecum per illam uiam qui fuerunt derobati, vulnerati & occiſi.

26 Indicium vndecimum eſt, ſi probetur per teſtes idoneos, ꝙ is contra quem inquiritur eſt homo malæ conditionis & famæ, habentis ortum a viris omni exceptione maioribus.

27 Indicium duodecimum eſt, ſi inculpatus alias cõmiſit maleficium in perſonam offenſi, vel etiã aliorum.

28 Indicia mala alia ſunt contra delinquẽtes, quæ iudex bonus & lector curioſus perpendere poteſt ex qualitate perſonarum, & temporum, & locorum diuerſitate &c.

1 QVIA. s̃. dictum † eſt de fama & eius partibus. Reſtat modo videre de præſumptionibus & indicijs dubitatis, quibus plerunque proceditur ad tormenta. Et primo videamus de præſumptionibus, & poſtea erit de dictis indicijs ſubſcribendum.

2 † Præſumptionum aũt multæ ſunt ſpecies. Nam alia facti, alia hominis, alia naturæ, alia iuris tm̃, alia iuris & de iure. Item præſumptionũ, alia temeraria, & leuis, alia probabilis & diſcreta, & alia dicitur violenta.

3 † Præſumptio facti eſt, qñ ex facto alicuius hominis p̃ſumitur aliquid contra eum, vel pro eo, nã iudex circa perſonã crĩoſi habet varia cõſiderare ex motu ſui animi ſ̃m varietatem factorum cõtingentium. Nam ex qualitate facti & conditionis perſonarum capitur coniectura, ut ff. de dona. inter virũ & vxo. l. vir. & ff. de act. & ob. l. fi. ibi, in perſonis cauſiſq; æſtimatorũ &c. ff. ad leg. Iul. maieſt. l. famoſi. Et in primis habet iudex conſiderare cuius uitæ quis antea fuerit, vt ff. ad leg. Iul. maie. l. famoſi. ibi, & perſona a ſpectanda &c. nam qualis æſtimationis & famę quis antea fuerit talis p̃ſumitur, vt ff. de re mili. l. nõ oẽs, §. à Barbaris. ibi, qualis antea æſtimationis &c. Et facit ad hoc, ff. b de ædil. ædic. l. quæro, & ff. de rei vend. l. à bonæ fidei, & ff. de quęſt. l. de minore, §. tormenta, & ff. de teſti. l. 3. in prin. Item, quia qualẽ vitam & habitum quis duxerit, talẽ eũ eſſe p̃ſumimus, vt ff. de iniur. l. itẽ apud Labeonẽ, §. ſi q̃s virgines, & ff. de tu. & cu. dat. ab his, §. his qui. & ff. de condi. inſti. l. quidam. Item hẽt indagare iudex curioſus & ſapiens, cũ quibus hominib. & ꝑ q̃ loca conuerſabatur & utebatur de crĩe inculpatus, quẽ intẽdit aggrauare & torquere, qm̃ a mala cõuerſatio eſt malæ vitæ indicium, a ut ff. de admi. tut. l. ſi plures, §. aſſidue. Nam ex mala cõuerſatione ẽt bonus efficitur vitioſus, ut ff. de ædil. edic. l. ædiles, §. Pedius. ibi, alcator forte &c. Ac idẽ dictũ eſt philoſophi. Qualis quiſq; eſt, talium cõſortio delectatur. Item conſideret locum ſeu loca in quibus conuerſabatur, quia ſ̃m locorũ diuerſitatẽ & veritatẽ, varia colligitur coniectura, vt C. ſi manc. ita fue. alie. l. fi. & ff. de pœ. l. aut facta, §. euenit. Præterea cõſideret iudex factũ, quia ex qualitate facti, animũ facientis metimur, ut ff. de peti. hære. l. 1. ut eſt uidere hoc exẽplo. Nam ſi tibi ſeruũ ligatum vẽdidero, et in verbis exprimam talem, tñ ſeruũ fugitiuũ dicere uideor et uendere, vñ ſi poſtea ab emptore aufugit, me nõ poterit redhibitoria conuenire, ut ff. de ædil. edic. l. ſi tñ, §. ei qui ſeruũ. facit ad hoc Inſti. de hære. quali. et diffe. §. is quoq; tm̃, in fi. et ff. cõmo. l. ſi ut certo loco, §. cuſtodiã, et ff. de depoſi. l. ſi hoĩem, et C. de teſta. l. nõ codicillum. et ext. de præſum. c. 1. Nam per extrinſeca, probant̃ intrinſeca, ut ff. de diuor. l. fi. circa fi. et Inſti. de re. diui. §. pauonũ. His namq; pẽſatis actibus et factis præcedẽtib. et præſentibus de hoĩe bonum vel malum p̃ſumitur, vt d. §. a Barbaris, et C. de prin. agen. in reb. l. j. §. fi. et de off. magi. mi. l. j. et meli⁹ ff. de re mil. l. deſertorẽ, §. ad hoſtes. ibi, conſiderato eius præcedentis uitæ actu. 4 † Et hęc facti pręſumptio aliqñ trahit b de præterito *b* tꝑe ad p̃ſens, ut ſi quis conſueuit

ADDITIONES.

a ¶ Indicium. *Adde Bal. cõſ. 79. 4. lib. vbi voluit ꝙ in crimine hæreſis confeſſio ſocij ſpõtanea, vnà cũ conuerſatione ſit ſufficiens indicium ad torturam contra ſocium Ber.*

b ¶ Præterito. *Adde quandiu in præterito præſumatur in præſens. Alex. conſi. 102. 2. lib. & quãdo præſumitur de præſenti in futurum per eundem conſ. 47. 1. lib. Ber.*

sueuit falsa instr̄a facere, et aliquod instr̄m
eius reuocetur in dubium, ex p̄terito facto
p̄sumit̄ incontinenti contra eum, et sic vno
modo intelligitur, C. de proba. l. iubemus.
sic. n. qui olim fuit malus, hodie p̄sumitur
malus. vt ff. de acc. l. si cui, §. ijsdē. sic ēt p̄su-
mitur pro aliquo, si olim fuit bonus, ꝙ ho-
5 die sit bonus, vt d. §. à Barbaris. † Aliqñ ex
p̄senti facto p̄sumitur in p̄terito, vt est vide
re in casu legis, C. ad l. Iu. de adult. l. hi q. et
in corpore Auth. ut nulli iud. §. si q̄s nota.
Itē, qui non probat crimen obiectum, ipso
facto p̄sumit̄ calumniare, vt C. de aduo. di
uer. iu. l. 1. et ff. de præuar. l. pręuaricatione.
Sic et de illo malum præsumitur qui paci-
scitur de crimine, vt ff. de his qui no. infa. l.
athletas, ī fi. et l. seq. et istę præsumptiones
facti bene recipiunt probationes in contra-
rium, q̄a factum plerūq; ēt prudentissimos
6 fallit, vt ff. de iu. et fac. ign. l. j. † Pręsumptio
vero hominis est, ut qñ uir potens dicit se
uim passum ab humili, vel dicat se cōpulsū
in vrbe, vel loco vbi frequentia est hoīum.
Nā non est uerisimile, vt ff. qđ met. cau. l.
nō est uerisimile. Item hō non p̄sumitur ia
ctare suā pecuniam, ut ff. de prob. l. cum de
indebito. Item lex p̄sumit quem non culpa
bilem, vt. ff. de tes. l. diuus, j. respō. in fi. Item
ꝙ aliq̄s sit bonę fidei, vt C. de prob. l. iusiu.
et C. de his qui mili. non pos. l. super seruis.
Item lex p̄sumit, et ꝑꝑ legem p̄sumitur no
tarium scripsisse vera, ut C. de contrahend.
et commit. sti. l. optimam. Item lex p̄sumit
ꝑꝑ coniunctionē sanguinis oēm fraudem
cessare, ut ff. de ritu nup. l. non solū. j. respō.
et ff. quod cum falso tuto. auto l. pen. Item
lex p̄sumit aliquem potius simplicitate q̄
malitia deliquisse, ut ff. de his qui sibi a scri.
l. pen. hoc tñ ꝙ hæc lex dicit, speciale est in
milite ꝑꝑ simplicitatē armatæ militiæ. Nā
no. diligenter hoc esse rł̄r verum, quoties-
cunq; constat aliquem malum commisis-
se, fecisse, uel fieri fecisse, semper p̄sumitur
ꝙ dolo et fraudandi animo hoc fecerit et
cōmisserit, ut C. ad l. Cor. de sica. l. 1. et C. de
iniu. l. si non conuitij, unde semꝑ ille quem
deliquisse cōstat, si p̄tendat ignorantiā, uel
aliā excusationem, ita ꝙ dicat ꝙ non dolo
illud crimen cōmisit, hoc debet et habet ꝓ
bare. Quod dic ēt ut not. Accur. super d. l. j.
C. de sica. Aliud etiam no. dignum et obli-
uioni non trade, ꝙ ad hoc ut debeat et pos-
sit pręsumi contra aliquem, ꝙ ipse aliquod
delictum commiserit, debet constare iudi-
ci illud malum fore commissum et quomo
docunq; per testes uel indiciū, uel aliàs per
euidentiam facti, qm̄ lege cauetur, ꝙ nemo
vī animum habuisse nocendi, nisi et effe-
ctus fuerit subsecutus, ut ff. de uerb. sig. l. sæ
pe. ad fi. Et propterea dicit lex, ꝙ si q̄s con-
fiteatur se hominem occidisse qui uiuat, ꝙ
nō tenet̄ hac confessione. Nam debet con-
stare hominē a quo quam fuisse occisum,
ut ff. de inter. act. l. cōfessionibus. Quod dic
etiā, ut no. sup. quali. accu. fiat, §. item est di
ctum, peccatum enim est illud crimē super
quo debet præsumi et fundari, unde si de
ipso crīe non cōstaret quicquid ædificaret̄,
nullum esset, unde discreti assessores anteq̄
inquirant, uel accusationes recipiāt, uel su-
per eis procedant, faciunt per aspectum ui-
deri hoīem mortuum uel uulneratum. Nā
non nascitur iniuria ex reuocatione ad ani-
mum, sed ex facto, id est ex contumelia, id
est ex eo ꝙ maleficium factum est, ut ff. de
pac. l. si unus, §. pactus. ad fi. de act. et obl. l.
ex maleficio. Et oīs iniuria pręsumit̄ praue
facta et male, ut extra de præsum. c. j. uñ le
gitur, ꝙ crimē est peccatum accusatione di
gnissimum, ut 70. dist. apostolus, in fi. et ita
crimen est causa, unde accusatio procedit,
sicut aliàs damnum est causa, quia datur ac
cusatio, uel aliàs, ut no. do. Azo ī sum. circa
fi. prin. et præstat ad hoc arg. ff. quod met.
causa, l. sed et paratus, §. fi. Item alias mora
est causa quare agitur ex contractu bonæ
fidei, ut C. in quib. cau. in integ. restitu. non
est neces. l. in minorum persona. nam nisi
constat de morte domini, non est habenda
q̄stio de seruis uel familia eius, ut ff. ad Sil-
lani. l. 2. §. illud sciendum. et facit optime
quòd debeat constare de maleficio, ff. ad
legem Aquil. l. idem Neratius, §. fi. cum l.
sequen. nec prodest dicere quòd ludendo
iniuriam intulit, quia ludus noxius est in
culpa, ut ff. ad legem Aqui. l. item, §. fi. cum
l. seq. nisi ratione parentelæ, societatis, uel
amicitiæ, uel personæ contempserit iniu-
riatus, ut 5. q. 5. non omnis qui uerberat. et
hæc est probatio ex parte inferentis iniu-
riam, ut C. de iniur. l. si non conuitij. Nam
ei qui dicit, incumbit onus probandi, ut ff.
7 de probatio. l. ei qui. et l. quoties. † Præsum-
ptio enim naturæ, ut si aliquis sit natus ex
bona

bona ꝓgenie, vel bonos habuerit parentes,
p̄sumit iste bonus, vt C. ad l. Iu. maie. l. ꝗs-
ꝗs. & C. de cohor. l. si cohortalis. sic & si na
tus fuerit ex mala ꝓgenie, vel malis paren-
tib. p̄sumit esse ma lus sæpe, vt ff. de ædil.
8 edic. l. ꝙ si nolit, ꝗ mancipa. † Et est p̄sum-
ptio iuris tm̄, de qua pone exemplum, qñ
lex aliquid p̄sumit, & de tali p̄sumptione
iuris vltra non ꝓcedit aliqd statuendo, vt
C. de ꝓba. l. siue poss. & C. ad exhi. l. j. ff. de
dona. inter vir. & vxo. l. quantominus. & ff.
9 de pac. l. pactum. † Iuris & de iure dignoscit
a esse p̄sumptio, quoties ius contra *a* aliquē
p̄sumit aliqd esse factum, & de sua p̄sum-
ptione ita confidit, ꝙ vltra ꝓcedit genera-
le statutum, vel sñiam, ꝓferendo ꝙ ita ve-
rum sit illud ꝙ p̄sumit, & non aliter, tunc
ei talis p̄sumptio dr̄ esse ltīma, vt ꝓbat C.
ad Mace. l. fi. in fi. & C. arbi. tut. l. fi. & C. de
inof. test. l. si mater. & pone exēplū, C. ad l.
Iu. de adul. & l. si ꝗ. in corpore Aut. vt nul
li iudi. §. si quis vero comprehensorum. Et
hæc talis p̄sumptio p̄sumptionem in con-
b trarium non admittit, *b* vt patet ꝑ iura p̄-
dicta, ceteræ aūt p̄sumptiones prædictæ, in
10 contrarium probationes admittunt. † Te-
meraria vero & leuis dr̄ esse p̄sumptio,
quoties aliquid a leuibus, siue vilibus ꝑso
nis ꝓcedit, & a talibus ꝗbus non est credē
c dum, *c* vt arg. in Aut. de testi. §. nos igit, C.
de inces. nup. l. humilem. & huic p̄sumptio
ni non stat, vt ar. ff. de min. l. 3. §. j. ver. idē
tñ. & ff. de prob. l. si chirographum, & ideo
non pōt quis ex talib. presumptionib. subij
ci q̄stionibus, vel tor. ut ar. ff. ꝙ met. cā, l. nō
est verisimile. Nam ea q̄ leuia sunt & friuo
la, ſꝑnenda sunt, ff. de do. inter uir. & ux.
l. uirū, ff. cōmo. l. si ut certo loco, §. possunt,
ff. de accu. l. leuia. & ff. de uen. inspi. l. j. in fi.
11 † Probabilis uero & discreta pōt esse p̄sum
ptio, qñ a grauibus & honestis ꝑsonis dr̄,
& fama ꝓcedit fore aliquē factū malignū
ꝑ aliquē, ut ext. de sen. excom. c. inquisitio-
nis. & extra de p̄sum. c. illud, pōt ēt dici ꝓ-
babilis & discreta p̄sumptio rōne loci uel
tꝑis, ut ꝗa uisus fuit in loco suspecto, aut
d quia hora *d* suspecta, quo loco, aut hora cri
mē aliqd factū ē, nā locus, & tp̄s, & hora su-
spicionē facit, & p̄sumptionē inducit, ut ar.
ff. de pę. l. aut facta, §. tp̄s. & §. locus, C. de
adul. l. Gracchus. & extra de p̄sump. c. 3. & c.
literis. & hæc talis p̄sūptio facit credulita

tem, & p̄sumptionem inducit, ut no. extra
de sen. exc. c. inquisit. & dr̄ esse quoddam
uerisimile arg de pur. cano. c. si ꝗs de gra-
du. & de sup. leg. l. 3. in fi. & ideo ex tali pre
sumptione pōt ad q̄stiones ꝓcedi, cum se-
miplenam ꝓbationem adducit, ut ff. de te-
sta. l. ob carmen. §. si uero ibi, & non proxi-
12 miora esse ꝓspexit &c. † Violenta uero p̄-
sumptio alicuius facti dr̄, aut iuris tm̄, aut
iuris & de iure. de ꝗbus dictum est s̄. ergo
hic non repeto, & ꝗa de his plene dicā j.
quomo. de malefi. cog. qñ crimen est noto.
Et dr̄ p̄sumptio alicuius facti dubij aliqñ
plena, aliqñ semiplena inuestigatio, ſm ꝙ
no Gof. in summa de p̄sumpt. in suꝑ no. ꝙ
arg. & p̄sumptio sunt idē ꝙ indicia, ꝗbus
ꝓcedit ad tormenta. uñ argumenta dicunt
indicia, ut colligit, C. de fal. l. ubi. & ff. de
q̄stio. l. milites. & l. unus, §. in ea. Item præ-
sumptio & suspicio sunt idem, quas iudex
habet contra accusatum, & de tali p̄sum-
ptione loquit lex, ff. de qō. l. j. in prin. ibi
13 suspectio &c. † Item no. ꝙ differentia est
p̄sumptionem & fictionem, nam p̄sum
ptio est suꝑ incertis, & sic cōiecturis opus
est, ut ff. de uer. obl. l. continuus, §. j. in fi. fi
ctio uero est suꝑ certis, ut qñ iussit unum
esse, & fingit aliud, ut Inst. ꝗ. mo. ius patr.
potesta. sol. §. si ab hostibus. & ꝗ testa face.
pos. §. fi. & C. ad l. Iul. de adul. l. hi quidem
Vidimus de prima par. ru. Nunc uero ui-
deamus de secūda, uidelicet de iudicijs du
14 bitatis, quibus ad tormēta pcoceditur. † Et
primo videamus ꝗd sit indicium, uñ dica-
tur, ex quib. indicium habeatur, & quis sit
eius effectus. Et ꝗdem indicium hic sumi-
tur & dr̄ signū alicuius maleficij cōmissi,
uel alterius rei de qua agitur, ut colligit ex
legib. tractātib. de indicijs, de ꝗbus j. dicet
ꝑ ordinem, & dicit indicium ab indican-
do, ut ff. de præscri. uer. l. solent. de quib. ēt
indicijs dic ut no. j. de quæstio. & tormen-
tis. §. quæro q̄ & qualia. uer. possimus. &c.
Sequi-

ADDITIONES.

a ¶Conrra. *Adde Ale. consi. 62. 3. lib.*

b ¶Non admittit. *Adde quando talis præsump. probationem capiat in contrarium. Alex. consil. 77 1. lib. Ber.*

c ¶Credendum. *Adde Old. consi. 198. Ber.*

d ¶Hora. *Adde Ro. con. 451. Ber.*

Sequitur videre ex quib.cau. indicium habeatur,sed circa huius materiæ cognitionē intendo p̄mittere,quandam qōnem q̄ tota
15 die de facto subsistit, quæ talis est. † Pone aliquod crimen publicū vel priuatum fore a cōmissum in aliqua ciuitate,castro,vel villa, Titius statim commisso crimine inculpatur,cuius Titij opin.apud bonos & graues nunq̄ lęsa fuerat,& ꝙ ipse Titius fuerit conscius & culpabilis de ipso maleficio ꝑ idoneos testes probatur ꝑ publicā vocē & famam, ortā statim commisso crimine in loco vbi ꝑ ipsum Titium dicebatur crimē commissum,q̄ritur an iudex possit per talē publicā vocem & famā de dicto maleficio & qōnibus inquirere contra dictū Titium? Et vr̄ ꝙ sic,quatuor rationib. Primo, quia fama quæ aduersus aliquem oritur incontinenti commisso crimine, eidem crimini inesse vr̄,& ideo legitima & rationabilis est habenda,vt ff.de adul.l.quod ait lex,§.fi. & ff.de vi & vi arma.l.3.§.cum igitur.Secunda ratio, quia iura videntur velle ꝙ quātū ad inquisitionē cōtra aliquē faciendā sufficiat fama parochiæ,vel maioris partis loci vbi crimē cōmissum est,vt extra de p̄sum. c.illud,& ar.ff.de off.p̄f.præt.l. Barbarius. Nam quod publice dr̄ & creditur,iuris præsumptionē inducit,cui statur,quandiu contrarium non probatur, vt ff.ad Maced.l.si quis patrem,§.j.& C.qui & aduer.quos,l.j. Tertia ratio,quia si posset procedi in quæstionibus contra istum, iam dare materia etiam homini bono delinquendi,quæ est à quolibet auferenda, vt C.de indi. vidu.l.2. in fi.& ff.de iudi.l.si ingratus,in fi.Quarta ratio,quia cū humana natura facile ad delicta prorumpat,vt ī corpore Auth.de monac.§.si vero,licet de isto Titio, ante istud crimen cōmissum non fuisset aliquid sinistri auditum, tn̄ non contingit propterea, quin potuerit fuisse obiecti criminis conscius & culpabilis,q̄a non probat hoc esse, quod ab hoc contingit abesse,vt C.vnde legiti.l.non hoc,vt C de prob.l.neq; natales. Et ideo cum aduersus eum ineat clamor viciniæ, & fama loci hoc nunciet, poterit ad inquirendū ad tormenta legitimè animus iudicis promoueri,vt ext.de accu.c.inquis. in fi.& argu.C.de Lati.lib.tol.l.vna, §.qui diu.Sol.In quæst.prædicta puto fore dicendum, ꝙ iste Titius possit qōnibus subijci, & non possit,s̄m diuersorū sapientiū opin. diuersas,vt no.j̄.de quæst.& tormen.§. sed denuo quæro &c.Sed s̄m oīum Doctorum opin.si iste Titius probauit se hoīem aliàs bonæ opinionis & famę,dico ꝙ nō possit, a subijci qōnibus vel tormentis,obstante priuilegio bonæ famæ,cum tale priuilegium potentius infamia sit habendū,vt ff.de leg. 2.l.cum pater,§.rogo,& extra de accu.c.licet,quod pōt multis rationibus comprobari.Primo per locum à p̄sumptione naturę, quę est vt de quolibet bono p̄sumatur,& ꝙ sit potius bonæ famæ q̄ malæ,vt ff.de ma. test.l.seruos,& arg.ff.de leg.2.l.cum quidā ita.Secunda ratio, quia infamia non inest naturaliter alicui,& ideo dictum est,ꝙ infamia alicui multis modis irrogatur,non dicit,inest,vt ff.& C.de infa.per totum, nam infamia contra aliquem orir̄ faciliter, frequenter.n.ad dictum vnius sequitur multitudo,vt extra de pur.cano.c.cum in iuuentute. Sed fama & integra opin.naturaliter inest alicui,vt C.de inof.test.l.omnimodo, & ideo est magis duratura, quia naturalia non ita de iure facilè immutanr̄,sicuti quę ex accedenti proueniunt, vt Instit.de iure natu.§.ꝙ non,& §.pen. Et ideo iure cauer̄, ꝙ cursus aluei naturalis delinquens facies suorum agrorum,ipsorum esse non desinit, nec eorum formā dr̄ immutare,ac nouus alueus,qui ex accidenti processu agrum occupans alienum,si relinquat eundem,tunc agri occupati priorem formā non immutat, vt arg.ff.de acqui.rer.dom.l.adeo,§. ꝙ si in vno,& Insti.de re.diui.§.insula,& ideo magis intuēda sunt quę naturalia sunt,q̄ quæ ex accidenti contingunt.Tertia ratio, quia quoties duo diuersa iura occurrunt,aliqua priuilegiata,& aliqua nō,semper iure priuilegiati est tam habenda ratio,q̄ intuenda, vt ff.de reg.iur.l.in omnibus causis,& C.q. pot.in pig.hab.l.assiduis,§.j. de pecul.l.sed ex facto, §.1. & ideo iudex debet delectari potius in odore & suauitate bonæ famæ, q̄ credulitate malæ opinionis & famæ,argu. extra de accu.c.licet, in fi. & de purg.cano. c.cum

ADDITIO.

a ¶Non possit. *Adde Raph.Ful.cons.173.Cepol. cons.60.Raph.Cu.cons.135.Alex cons.34.2.lib. Bal.cons.29 lib.1.Ber.*

c.cum in iuuentute,& quia in pręmisso du
bio iudex potius esse dẽt promptior ad bo
num q̃ ad malum,vt ff.de pœ.l. si de inter
pretatione.Quarta ratio,quia debet p̄pon-
derare priuilegiũ bonæ opi.& famæ, priui
legio malæ opinionis & famæ, duplici ra-
tione,vna intrinseca,q̃ quis habet primor-
dialiter à natura, alia extrinseca, quam hic
Titius sibi acquisiuit,tam ex bonis morib.
suæ terræ,q̃ ex sua cõuersatione laudabili,
vt in corpore Auth.de mona.§.cogitandũ,
& ff.de iniur.l.item apud Labeonẽ,§.idem
ait aduersus. Ex quibus rationibus conie-
ctura p̄teritorum capitur circa futura,cum
ex transacta vita sciatur qualis debeat in fu
turum p̄sumi,vt ff.de accu.l.si cui,§. ijsdẽ,
& ff.de re mili.l non omnes, §.à Barbaris.
At talis infamia vna tm̃ nititur ratione, s.
testium probatione, vnde cum pro fama &
bona opi.duæ faciant rõnes, sed pro infa-
mia vna tm̃, merito debet bonæ famæ pri-
uilegium infamię p̄ualere,quia regulariter
duę rõnes vincunt vnam,vt in Auth. de cõ
san.& vte.fra.§.hi.col.7.& C.de iur. & fac.
igno.l.j.Quinta ratio,quia opi.& bona fa-
ma fauorabilis est,cum per eam quis ad ho
nores & dignitates admittatur,vt C.de di-
gni.l.2.at infamia in se odium cõtinet, q̱a
per eam quis pœna plectitur cum infamia
facti,quem à dignitate repellat, vt ff.de de
cur.l.j.§.spurios,& C.de digni.l.iudices, &
l.2.Et etiã cum iure infamia à p blicis acti
bus quẽ repellat,vt ff.de test.l.3.§.lege Iul.
& ff.de accu.l.qui accusare, & ideo restrin-
gi debent,arg.ff.de lib.& posth.l. cum qui-
dam,& ff.de in ius voc.l.quæsitum,& l.sed
si hac,§.fi.Sexta rõ,quia sicut ꝓbatio malę
famæ hẽt inducere qualẽqualem præsum.
contra istum,vt C.ne de sta.defun l.si mari
tus,& extra de pręsum.c.illud,ita probatio
bonæ opinionis & famæ habet pro ipso, &
in eius fauorẽ p̄sumptionẽ inducere. Sane
quidem hęc p̄sumptio habet tollere primã
p̄sumptionẽ,cum posterior p̄sumptio amo
ueat p̄cedentem,vt ff.de his qui sunt sui vel
alie.iur.l.filium,in fi.& ff.de in integ.restj.
l.diuus,& C.de adult.l.hi qui.his igitur ra
tionibus non põt q̃õnib.subijci uel tormẽ-
tis obstante priuilegio bonæ famę, verum
si dicta fama coadiuuetur aliquo indicio,
vel rationabili adminiculo, tunc credo, ꝙ
eo casu posset iudex q̃õnib. inquirere cõtra
Titium s̃. dictum, quia legitur vno modo,
ꝙ fama consentiens,i.omnibus alijs assen-
tiens, confirmat rem de qua agitur & quæ-
ritur fides, vt ff.de testi.l.3.ibi, aliàs veluti
consentiens &c.quia q̃ per se non prosunt,
singula multa iuuãt,vt C.de prob.l.instra.
16 †Sed quæ & qualia poterunt esse ista talia
indicia quibus fama coadiuuetur, vt possit
q̱s q̃õnib.subijci & tormẽtis? & certe hæc
oĩa q̃ sequuntur.Primum indicium, si pro
betur ꝙ iste Titius de crimine inculpatus
a extitit inimicus offensi,aut suorum,ᵃ vt sui
intelligãtur omnes qui admissi fuissent ad
hm̃õi iniuriam prosequẽdam, cum eorum
iniuria,sua iniuria & dolor proprius habea
tur,vt no.de his,ff.de accus.l.j.& 2. & ff.de
libe.cau.l.j.& 2. Nam tunc & eo casu erit
suspectus de crĩe præsumendus, quia talis
inimicitiæ qualitas, cãm suspicionis addu
cit,vt extra de accu.c.cum oportet, & ff.de
prob.l.idem,& C.de testi.l.si quis,nam lex
p̄sumit de inimicis omne malum,ff.de q̃õ.
l.j.§.præterea,& ideo lex dicit,ꝙ accusator
non cogitur facere ambasiatam ad amicũ
accusati,quasi amicus accusati incipiat esse
inimicus accusatoris,vt ff.de le.l.sciẽdum,
& eadem ratione repellitur testis à testimo
nio ferendo, vt Auth.de test.§. quia vero.
17 †Secundum põt cognosci indicium,si pro
betur ꝙ iste de crimine inculpatus cõtraxit
conuersationem cũ inimicis occisi,vel iniu
riati, vel amicitiam, aut quia contra eun-
dem occisum,vel iniuriatum,fuerat taliter
versatus in alijs & conuersabat̃,ꝙ credebat
esse inimicus potius q̃ amicus,qđ quidem
põt ex varijs causis procedere, vt no.C. de
reuo.do.l.fi.& l.his sol.& ar.ff.de lib.& co.
lib.l.2.Ex talib.n.intercedẽtib. crimen po-
test præsumi,& coniectura capitur,ꝙ in de
linquendo fraudis inesset consilium, vnde
non præmio,sed pęna afficiendus est,vt ff.
de offi.præfe.vrb.l.j.§.cum patronus,& C.
18 de inoffi.test.l liberti,§.fi.† Tertiũ indiciũ
adijcitur,si appareat ꝙ quis sciẽter malefa
ctorem receperit in domo sua post malefi-
cium

ADDITIO.

a ¶Suorum. *Adde qui veniant appellatione suorum do.de Rota decis.260. quod met.causa, in antiquis. Et an veniat compater, vide Alex.cons.37.3.lib.Ber.*

ctum perpetratum, nulla ēt cū eo affinita
a te coniunctus, a cum in isto casu non videa
tur minus delinquere, q̄ ille qui tale crimē
cōmisit, vt ar. C. de his qui latro. l. j. & ff. de
recep. l. j. & de incē. rui. naufr. l. 2. §. non tm̄.
19 † Quartum indicium dr̄, si is de crīe incul
patus aliud tale q̄d fecit quominus delin-
quens dēphensus & captus ad iudicem du
cereт. Nā eo casu videreт cōscius crīs, & ꝙ
in delicto illo dolum cōmiserit, ut ar. ff. de
custo. & exhib. re. l. fin. §. j. & de eo per quē.
l. j. in prin. & C. de fur. & ser. corrup. l. eos.
b imo ēt talis puniendus b erit l. Iul. de vi pu
bli. & priu. vt ar. ad legē Iul. de vi publ. l. le
ge Iul. & ff. ad legē Iul. de ui pri. l. lege Iul.
20 † Quintum indiciū reperiт, si cōstet ꝙ iste
Titius de crīe inculpatus, cōmisso crīe, vnà
c cum malefactore, vel sine eo fugit c de loco
crīs, quo casu crīs cōmissi suspicione nō ca
ret, imo ꝑꝑ fugā seipsum accusare vr̄. ar. ff.
ad Sill. l. j. §. si quis. ibi, si cū dn̄s. & l. si q̄s ī
graui. §. de his aūt. & ff. de suspect. tut l. im
puberibus, §. j. & in Auth. de exhib. & intro
du. re. §. si vero. col. v. & C. de asses. l. consilia
rijs. & C. de omni agro deser. l. locorū. ibi,
21 & si &c. † Sextum indiciū pōt dici, si ꝓbeт
ꝙ de crīe inculpatus fuit visus in domo, iti
nere, vel agro gladio euagiuato cū occiso,
vel uulnerato. Nā ex hac coniectura capi po
test & colligi p̄sumptio, ꝙ fuerit dicti crīs
cōscius. ar. ad hoc, ext. de p̄sum. c. 3. & ī cor-
pore Auth. vt liceat mat. & auiæ. §. his quo
22 que. col. 7. † Septimum hr̄ indiciū, si ꝓbeт
ꝙ q̄s de crīe inculpatus fuerit inuētus, de
prehensus, & captus ab aliqno ob crimē p̄
dictū. Qui si captus cōfessus fuerit, licet ex
d tra iudiciū, d se ex illo crīe fore culpabilem
nā tale indicium operatur vt sit subijcien-
dus q̄stionibus & tormentis. ar. ff. de adult.
23 l. capite. iuxta fi. † Octauū ēt describi pōt ī-
diciū, si probetur, ꝙ inter occisum, & vulne
ratum ex vna parte, & de crīe inculpatum
e ex altera, extiterunt verba iniuriosa, e q̄ fue
runt ad animum reuocata, aut ꝙ hic de cri
mine īculpatus occiso vel vulnerato fuerit
minatus paulo ante maleficium cōmissū,
forsan ꝙ traheret sibi vnā pēnā de ala, vel
ꝙ faceret eū tenere male caput, vel quid si
mile. Nā ex talibus verbis & similibꝰ ante
cedentibus ipsum crimen cōiecturari pōt,
& p̄sumptio denotari, ꝙ fraudē & dolū in
delicto illo cōmiserit, & ꝙ illa verba dixe-
rit sua malignitate, & animi prauitate. arg.
ad hoc. ff. de bon. dā. l. cum rō. §. ex bonis.
ibi, fraudis &c. & arg. ff. de ser. fug. l. ex quo
dā iniuriandi proposito. §. pen. & fi. & C. de
iniur. l. si non cōuitij, hæc. n. verba si extra
iudiciū asseruare prolata, licet p̄iudicium
plenū inferre nō possint, tn̄ contra asseue-
rantē & proferentē indicium, & p̄sumptio
nē inducunt, vt ff. de ꝓb. l. quidam. & l. fi. &
not. C. de test. l. neq; ꝓfessio. & ff. de ꝓb. l.
ēt nā his modis animus & voluntas cuius
que declaraт. Et iō dictū est ꝙ nō solū ipsis
rebus & factis q̄s propriā voluntatē decla
raт, vt ff de ædil. edict. l. si tm̄. §. ei q̄. & no-
tari cōsueuit. ff. de legi. & consti. l. de q̄bus.
imo ēt ex verbis prolatis intelligiт q̄s volū
tatem propriā declarare, & intrinseca sui
cordis, quia nō intelligiт verbis exprimere,
ꝙ mēte nō agitauit, vt ff. de sup. le. l. Labeo
ad fi. & quia per acta & gesta extrinseca se-
creta cuiusq; & aīus declarātur. arg. C. de te
sta. l. nō codicillū. & ff. de legi. l. si seruus plu
riū. §. fi. & ff. de te. l. hæredes palā. §. sed & si
notā. Et in maleficijs spectaт cuiusq; ꝓposi
tū & uolūtas, vt ff. ad le. Cor. de sica. l. diuꝰ.
14 † Nonū pōt cōnumerari indiciū, si ꝓbetur
te sciuisse quę aduersus aliquē delinquētē,
quē potuisti quo minus delinqueret ꝓhi-
f bere & nō ꝓhibuisti, f nā tūc carere culpa
eius crīs nō videris, vt ff. de reg. iur. l. culpa.
& l. nullū. & ex̄ de offi. & pōt. iud. deleg. c. j.
Sed si ꝓhibere non potuisti venia dignus
eris. Et. n. si à morte potuisti hoīem libera-
re & nō liberasti, occidisse videris, vt ff. ad
le. Aq. l. sciētiā. in prin. & arg. ff. de noxa. l. ī
oībus. & l. ī delictis. ī prin. & ff. ad l. Cor. de
sica.

ADDITIONES.

a ¶Coniunctus. *Adde ꝙ cōiunctus etiā recipiens scienter delinquentem punitur. sed mitius quam extraneus. ita Alex consi. 144. 2. lib. Ber.*

b ¶Puniendus. *Adde Alex. in cons. 35. 2. lib. Ce. cons. 14. Ber.*

c ¶Fugit. *Adde Alex. consi. 65. & 77. 3. lib. Io. de Ana. consi. j. Old. cons. 65. Ber.*

d ¶Extra iudicium. *Adde an confessio extraiudicialis sit sufficiens indicium ad torturā. uide Ro. consi. 7. Ber.*

e ¶Iniuriosa. *Adde Alex. cons. 14. 3. lib. Ber.*

f ¶Prohibuisti. *Adde dicendum de hoc ut per Ro. consi. 17. Ber*

ſica.l.3.§.is cui.& licet forſan talis non deberet eadẽ pęna qua delinquens puniri, tñ eſt paulo minori pęna mulctandus, q͂a carere ñ dr̃ ſcrupulo ſocietatis occulto, q̄ manifeſto facinori deſinit obuiare, vt ex̃ d̃ homic.c.ſicut dignum,§.illi ẽt.& C. de commer.& mer.l.2.& ext.de ſen.exc.c.quantæ, ꝙ tñ ſic nõ intelligas indiſtincte, ſed intelli
25 ge, vt no.j.de pę.§.itẽ pone, ꝙ ego vidi. † Decimum colligiť ĩdicium, ſi ꝓbeť aliquẽ ſcire in certo loco malefactores vt derobarent vel occiderent tranſeuntes, vel narrauit & dixit dictis mercatorib. ut ſecũ irent, vel tranſirent ꝑ dictũ locũ, q̄ fuerunt derobati, vulnerati, vel occiſi. Nã tale indicium operať vt poſſit q̄ſtionibus & tormentis ſubijci, q͂a non ſolum cãm crĩs vr̃ ꝑbuiſſe, ſed ẽt particeps eſt & noxius p̄ſumẽdus, cũ teneať pęna l, Corne. de ſica.l.3.§. alio ſenatus.ibi.q̄ vt fal.&c.& ar.ff.ad leg.Aq.l. qui occidit,§.pe.& ff.vi bo.rap.l.pe.§. ſi cũ eo, & l.ſed ſi quis. & ideo in q̄ſtionib. eſt habẽdus, quia de his eſt q̄ſtio habenda, qui ſuſpicione cædis cõſciẽtes videbunť, vt ff. ad Sil.l.j.§.occiſorũ.ibi, tñ ſi quis &c.§.ſi quis
26 in villa. † Vndecimum colligiť indiciũ quoties probatur per teſtes idoneos, ꝙ is contra quem inquiritur, eſt homo malæ cõditionis & famæ, quæ fama ſumpſit originẽ, nõ à maliuolis, ſed prouidis uiris & diſcretis omni exceptione maiorib. & in altero de locis ex quibus rationabiliter põt fama procedere, ut no.s̃. vnde & ex quo tꝑe poſ-
27 ſit fama procedere. † Duodecimum indicium ſumiť, ſi iſte de crĩe inculpatus aliàs commiſit aliud maleficium in ꝑſonam dicti offenſi, vel ẽt aliorum, nam qui ſemel fuit malus, ſemper pręſumitur malus, vt ff. de acc.l.ſi cui.§.ijſdem.& C.de aſſ.l.nemo. & C.ad l.Iu.de vi publ.l.ſeruos.ibi, & hi q̄ bis &c. Ex præterito.n. vnoquoq; facto futura metimur, vt ff.de re mil.l.non oẽs,§.a
28 Barbaris, & l.ſeruorum,§.ad hoſtes. † Sunt
a ẽt alia multa *a* indicia cõtra delinquentes, quæ quilibet curioſus, & judex bonus põt perpendere, ſm varietatem perſonarum, & qualitatem temporum, factorũ contingentium, & locorum diuerſitatẽ, vt de his not. in prima parte huius tit. vbi de p̄ſumptione eſt notatũ. Quis aũt ſit indiciorum prædictorum effectus, ſatis colligitur ex prædictis, & dicetur plenius in ti. proxime &c.

A D D I T I O.

a ¶Alia multa. *Adde uidenda aliqualia indicia per Ro.conſ.7.& conſ 451.Ber.*

De præſumptionib & indicijs indubitatis, ex quibus condemnatio poſſet ſequi. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Præſumptiones & indicia indubitata quæ ſint.*
2 *Occiſo Titio domo ignorante malefactore, ſi publica uox & fama orta a fide dignis ſit, ꝙ Seius tale homicidium commiſerit, & illius inimicum fuiſſe eſt probatum, necnon quod uiſus fuerit exire de illa domo gladio euaginato, in qua domo incontinenti repertus eſt Titius occiſus, quid erit faciendum.*
3 *Indicia indubitata uel documenta apertiſſima, ex quibus poſſit ad cõdemnationem proceai, quæ & qualia dicuntur eſſe.*
4 *Indicium indubitatum primum eſt, quando contra aliquem eſt pręſumptio iuris & de iure.*
5 *Indicium indubitatum ſecundum eſt, quando aliquis ſponte in iudicio confeſſus eſt crimen, uel in tormentis, & perſeuerauit &c.*
6 *Indicium indubitatum tertium eſt, quando cõſtat aliquem dato precio tranſegiſſe ſuper crimine pro quo ſanguinis pœna non ingeritur.*
7 *Indicium indubitatum quartum eſt quãdo crimen quod contra aliquem oritur eſt ita publicum, ut merito poſſit notorium appellari.*
8 *Indicium indubitatum quintum eſt, quando propter euidentiam facti, nam ſi conſtat Titiũ eruiſſe oculum alteri, ſtatim colligitur quod ſit atrox iniuria.*
9 *Indiciũ indubitatũ ſextum eſt, quando officialis, cuius officium eſt in inquirendo & puniendo delinquentem proprijs oculis intueretur.*
10 *Indicium indubitatum ſeptimum eſt, vt ſi ſit camera habens tantum vnum introitum, & aliquis viſus eſt exire pallidus cũ gladio ſanguinolento in manu, & in illa camera reperitur homo recenter mortuus.*
11 *Indiciũ indubitatũ octauũ eſt, pone ꝙ occiditur q̄s in vinea, de quo inculpatur Titius, & cõtra quẽ ſunt hæc indicia, quia erat inimicus capitalis occiſi. Itẽ fuit viſus ſolꝰ ambulare cũ gladio, & ſolus fugere de loco cũ gladio euaginato, et eſt publica vox et fama quod homicidiũ cõmiſerit.*
12 *Indicium indubitatum nouum eſt, pone inculpatus Titius, quod fecerit interficere Caium, primo erat capitalis inimicus Caij, & Titius erat*

propè

*prope locum criminis quando fuit occisus, quo
perpetrato receptauit homicidam qui erat dome
sticus Titij, qui iactauerat se quod faceret occi-
di Caium, & inter eos fuerant offensæ, & orta
publica vox & fama, quod fecerat committi ta
le homicidium.*

1 NVNC restat †vt videamus de præsum
ptionib. & indicijs indubitatis, ex q̃b.
condemnatio possit sequi. Et circa præsen-
tē nostram materiam, primo intēdo forma
re quādam dubitabilē q̃onem, q̃ tota die de
facto potest subsistere, & consequenter in-
feram de præsumptionib. & indicijs ante-
2 dictis, & q̃ō talis est. † Quidam noĩe Titius
in domo vel agro reperit̃ occisus vel vulne
ratus, de malefactore aũt non cõstat aliter,
nisi quia quidã noĩe Seius de dicto malefi-
cio inculpat̃ contra hunc Titium. Ista pro-
bantur ꝑ testes idoneos oĩ exceptione ma-
iores. Primo ꝙ publica vox & fama orta est
ab idoneis personis, ꝙ dictus Seius dictum
maleficium commisit. Secundo ꝙ ipse erat
illius Titij capitalis inimicus. Tertio ꝙ ille
Seius visus fuit solus exire domũ vel agrũ
Titij cum gladio euaginato in manu fu-
giens, in qua domo vel agro ille Titius in-
continenti repertus est occisus uel vulnera
tus. Modo q̃ritur nũquid ista indicia simul
iuncta, vel mista sint, & dici possint indicia
indubitata, ex quibus possit ad condemna-
tionem procedi? Et primo vr̃ posse dici q̃d
sic, triplici rõne. Prima, quia sicut sufficit ꝙ
quis sit testibus superatus, vel propria voce
confessus ad hoc ut possit capitalis sñia cõ
tra eũ ꝓferri, vt C. de pę. l. qui sñiam, & C.
de epi. & cle. l. si quis, & C. quo app. non re
cip. l. 2. ita cod. modo debebit ex dictis indi- b
cijs contra eum repertis, sñia diffinitiua ꝓ
ferri, cum talia indicia nõ respuant̃ a iure,
vt s. dictum est in ti. p̃ce. & cum talia indi-
cia non videant̃ continere minorem autori
tatem & fidē probatam, q̃ testes uel instra,
vt C. de prob. l. ad probationes, & C. de rei
uend. l. indicia. Item tam testes q̃ aperta in
dicia & manifesta æquiparant̃, vt possit fe-
qui sñia diffinitiua, ut C. de prob. l. ult. Secũ
da rõ, quia quoties circa idē plura auxilia
eiusdem generis ex eodem facto descenden
tia, simul commista & iuncta concurrunt, a
a dñr rem perficere, & plenam probationē *a*
adducere, vt ff. de excu. tuto. l. 2. §. hoc am-
plius. & de app. l. si q̃s separatim, §. j. & C. q̃ b
nume. tut. l. vna. sic & a simili sup. dicta in-
dicia simul coniuncta plenam probationē
inducunt, iõq; singula q̃ non prosunt, tñ si
mul iũcta coadiuuãt, & in Auth. de fi. inst.
§. si uero additũ, & §. si uero nullus. co. 5. &
Insti. de hær. insti. §. si plures. & extra de te-
sti. c. præterea, & C. de testa. l. scimus. & no.
Accur. ff. de excu. tut. l. 2. in fi. j. respon. Ter-
tia ratio, quia cum in qualibet ciuili cã rłe
duæ semiplenæ probationes faciunt unam
plenam, & possit cã ciuilis per indicia & p̃-
sumptiones probari, ut extra de præsum. c.
ex literis. & arg. ff. de his qui sunt sui uel
alie. iur. l. filiũ. & notari cõsueuit, C. de reb.
credi. l. in bonæ fidei. & de proba. l. ēt pro-
prietatis. plus tñ ualere debent & operari
tria uel plura auxilia q̃ duo. Nam rõ consi-
stit, ut plus tribus q̃ duobus credatur, plura
litati. n. standũ est, ut ff. de pac. l. maiorem.
& de test. l. 3. §. hæc uerba, & C de fideic. l.
q̃onem, in fi. Ergo per locum a proportio-
ne maiori tria indicia seu tres semiplenę ꝓ
bationes, unam plenã probationē poterũt
operari. Alioquin facile & frequenter rema
nerent maleficia impunita, quod in contra
rium magna rõ suadet, ut ff. de pac. l. item si
unus, §. pacta, ff. de fideiussor. l. si a reo, §. id
quod uulgo. Quarta ratio, quia uidemus ꝙ
duo uel plura imperfecta unum perfectum
constituũt, ut C. de agric. & censi. l. cum sci-
mus. in prin. Quid plura? reperitur in iure
ꝙ ipsa principalis cã criminalis ꝑ argumē-
ta & per præsumptiones dignoscitur & ter
minatur, quanq̃ liquido delictum probari
nõ possit, ut ff. de re mili. l. non omnes, §.
a Barbaris. ibi. & si hoc liquide probari non
possit argumentis, *b* tñ cognoscendum est,
& tñ ibi capitulis cã agebatur, ut constat ꝑ
l. eo. ti. desertorem, §. is qui. & facit ad hoc
in Auth. ut lic. ma. & auiæ, §. illud. Econtra
vr̃ dicendum, ꝙ non possit quis ex dictis
indicijs & præsumptionibus diffinitiue dã
nari rationibus tribus. Prima quia cum in
ciuilibus quæstionibus maiorib. una libra
auri, non minor q̃ trium testium exigatur
pro-

ADDITIONES.

a ¶ Probationem. *Adde an in criminalib. diuersa genera probationum iungantur ut probent. Ale. cons. 24. 2 lib. Roma. consi 93. Ber.*

b ¶ Argumentis. *Adde Ro. cons. 411. Ber.*

probatio, vt in Auth. de fid. inſtru. §. oportet. & §. hic dicimus. col. 6. & not. C. ſi cert. pet. l. fi. multofortius in qualibet crĩali cauſa duæ vel tres præſumptiones, aut indicia plenã probationẽ nõ poterunt operari, ſed erit maior numerus teſtium inquirẽdus, vt poſſit ſuper crĩe ſententia diffinitiua ꝓferri, maxime cũ q̃libet cã crĩalis ſit maior & cenſeatur qualibet pecuniaria quantũcũq; ſit magna, ut ff. de pę. l. in ſeruorũ, §. fi. Et licet in cã ciuili duæ ſemiplenæ probationes (vt eſt fama publica, & dictũ vnius teſtis) vnã plenã probationem adducant, ut C. de proba. l. proprietatis. & arg. ff. de teſtib. l. 3. §. eiuſdem. & 4. q. 3. §. item ſæpe. & extra de teſtib. c. ꝑterea. Tñ ĩ crĩali cã ex dictis ſemiplenis probationibus non erit quis diffini-
a tiue damnandus, *a* quia in cã criminali probationes debent eſſe apertiſſimæ; vt C. de prob. l. fi. ſtrictius. n. in eis proceditur, cũ cõtra hominis ſalutem agatur, vt C. de appel. l. addictos. & no. extra de teſti. c. veniens. Secunda rõ, quia euidentia rei, licet habeatur pro quadã ſpecie probata, vt ff. fi. reg. l. ſi irruptione, §. fi. & C. eo. ti. l. 3. ẽt cum manifeſtũ & apertũ indiciũ habeat aliquem inueniri in crimine, & fore detentũ & captum. arg. de fur. l. 3. cum l. ſeq. & manifeſta non indigent probatione, vt ff. de do. pleg. l. j. in fi. & ff. de act. emp. & ven. l. exemplo. in fi. 1. reſpon. tñ non debet quis talibus indicijs diffinitiue dãnari, quia non eo ipſo, ꝙ quis captus inuenitur, de crĩe poterit dãnari, niſi aliter de maleficio conuincatur, vt arg. ff. de ritu nup. l. palã, §. q̃ in adulterio, & C. de defen. ciui. l. defenſores. Et iõ ſi aliquis inueniatur pro qualicunque crimine captus ab aliquo qui corã pluribus teſtibus extra iudiciũ cõfiteatˀ ſe illud crimẽ cõmiſiſſe, & ꝙ occaſione illius criminis captᵒ ſit, q̃uis iſta tria cõtra iſtũ inueniantˀ probata, ſ. ꝙ ſit captus ob illud crimẽ, & ꝙ ſit confeſſus illud crimẽ cõmiſiſſe, & ꝙ ob id ſit captus, tñ licet iſta indicia videantˀ apparentia, non dẽt ex illis ſolis indicijs iudex illũ captũ diffinitiue dãnare, licet q̃õnibus ſubijci poſſit & tormentis, vt no. ff. de adul. l. capite. in fi. & ext. de iud. c. cũ nõ ab hoĩe. Põt ẽt tertia rõ aſſignari, qm̃ ex teſtib. & inſtr̃is, & ex indicijs indubitatis, non aũt ex ꝑſumptione eſt diffinitiua ſñĩa ꝓferẽda, C. de ꝓb. l. fi. & C. de acc. l. ſinguli. In ciuili aũt ſecus, iõ quia in crĩalibus cauſis maius periculũ vertitur, iõ q̃a imminet periculũ animę, vt in auth. vt iudi. ſine quoquo ſuffra. §. cogitatio. vñ maior eſt req̃renda cautela, vt C. de app. l. addictos, & C. de fal. l. vbi. Et ĩ caſib. dubijs, & incertis ꝓbationibus melius eſt facinus relinqui nocentis, q̃ innocẽtẽ cõdẽnare, ut ff. de pœ. l. abſentẽ, & C. quo. app. nõ reci. l. obſeruare. Et q̃a in dubio pœnę sũt potius molliẽdę q̃ exaſperandæ, vt ff. de pę. l. interpretatione. & l. ſi pręſes. Solu. vr̃ ꝙ ex ſupradictis indicijs poſſit colligi tm̃ iuris ꝑſumptio, cõtra ꝑdictum Seium, dum colligitur probatum, ꝙ erat capitalis inimicus occiſi vel vulnerati, & ꝙ viſus fuit fugere cũ gladio, de loco ꝑfato, & ꝙ publica vox & fama eſt &c. Sed q̃uis in cã ciuili ex iuris tm̃ præſumptione poſſit diffinitiua ſequi ſñĩa, ex quo in cõtrariũ nõ probatˀ, vt C. de prob. l. ſiue poſſidetis, & ff. de don. inter vir. & vxo. l. Quintus Mutius. tñ in crĩali cã, vel in cauſa q̃õnis ꝑdictę ex tali ꝑſumptione iuris tm̃ nõ debe it vel poterit quis diffinitiue damnari, quia in crĩalibus cauſis interuenire debet, & requiruntur probationes luce clariores, ut C. de prob. l. vlt. de pę. l. qui ſñĩam & de acc. l. ſinguli. ꝙ vr̃ ea ratione procedere, quia in caſibus crĩalib. perſpicacius eſt conſiliũ adhibẽdum, q̃a ibi maius periculũ & detrimẽtũ cõtingit, ut ar. d. l. addictos, ff. de vẽ. inſpi. l. j. §. j. Et iõ ex ꝑdictis pręſumptionibus nõ poterit capitaliter condẽnari, q̃a q̃s ex ꝑſumptionibus & mendicatis ſuffragijs cõdẽnãdus nõ eſt, vt ff. de pę. l. abſentẽ in prin. & C. de acc. l. ſinguli. & no. do. Azo in ſumma, C. de pœ. §. cã ac. ver. 2. Qđ vr̃ ea rõne, q̃a ſanctius eſt facinus nocentis impunitũ relinqui, q̃ innocentẽ dãnare, vt ff. de pœ. l. abſentẽ. ar. ff. de requi. reis. l. j. j. reſpõ. & q̃a in talibus dubijs pęnę veniũt molliẽdæ, ut ff. de pœ. l. interꝑtatione. & ff. de reg. iur. l. vbi, §. fi. Sed licet ex ea ſola ꝓbatione q̃ iuris eſt tm̃, aliquis nõ dẽat vel poſſit corporaliter diffinitiue dãnari, tñ ex ea ſola ꝑſũptione q̃ iuris eſt & đ iure, & ex quolibet alio indicio ĩdubitato, poterit cõtra aliquẽ diffinitiua formari ſñĩa, q̃a talis ꝑſumptio quæ

ADDITIO.

a Damnandus. *Adde Oldr. conſ. 192. Franc. de Are. conſi. 13. Ang. conſi. 4. Ber.*

q iuris est & de iure, probationẽ aliq̃ in cõ
trariũ nõ admittit,cũ legis dicat̃ esse snĩa,
C.de adul.l.hi qui in Auth. vt lic.matri. &
auiæ,§.his quorum.colla.8.& no.d.Azo in
sum.C.de adul.§. sed & præsumptiones.Itẽ
ex quolibet indicio indubitato poterit dif-
finitiua formari snĩa,vt C.de prob.l.vlti.&
merito,qa illa lege cauetur, ꝙ accusatores
eam rem hoc est illud crimen habent & de
bent in publicã notionem referre, ut possit
diffinitiua snĩa proferri, ꝙ crimen idoneis
testib. sit munitum,saltem duobus, qa ubi
numerus testium nõ adijcit̃, duo sufficiũt,
vt ff.de test.l.vbi. & ff.de oper.lib.l.j. vel ꝙ
sit apertissimis documẽtis instructum,i.pu
blicus scri.sic exponit̃ ff.de cõtrahen.& cõ-
mit.stip.l.optimã,& in Auth. vt spõ.lar.§.
hic insu p.col.8.vel ꝙ sit instructum ad pro
3 ba.indicijs indubitatis,& clariorib.luce ex-
pedita. † Sed q̃ & qualia dñr esse apertissi-
ma documenta vel indicia indubitata, ex q
bus possit ad cõdemnationem ꝓcedi, & q-
dem vr̃ dici posse, ꝙ sit cõfessio alicuius in
iudicio spõte facta,& ĩ actis curię redacta,
qa nedũ ex testibus , sed ex confessione in
a iudicio spõte facta, *a* põt qs diffinitiue dã-
b nari,*b* vt C.de cõf.l.j. & ar.C.quo app.non
rec.l.2.ff.de cust.re.l.si confessus.põt ẽt esse
apertissimum documentum, & indubitatũ
indicium, quodlibet publicum instr̃m,per
qđ crimen probat̃ & instituit̃ fuisse cõmis-
sum, qđ accidit frequenter, quoties in ali-
quo instr̃o inuenit̃, ꝙ aliquis dato precio
assertiue est pactus super eo crĩe, ꝙ non in-
gerit pœnã sanguinis,quo casu illud se cõ-
c misisse cõfiteri vr̃, *c* iõ erit pro conuicto, &
pro cõfesso habendus,& iõ puniendus est,
vt ff.de bo.eo.qui ante sen.l.1.& 2. & ff.de
iu.fis.l.in fisci causis, & ff.de his q no.inf.l.
furti, §.pactis. & l.qm̃,& ff.de iur.fis.l.eius
qui.& l.Imperator. & no.C.de ꝓb.l.vlt.dẽt
ẽt crimen esse instructum indicijs indubi-
tatis, vt possit super eo proferri diffinitiua
snĩa. de qb. indubitatis indicijs multa pñt
4 notari exempla. † Primum est indubitatũ
indicium quoties cõtra aliquẽ est iuris &
de iure p̃sumptio, & ut est in illo q p̃textu
cõsanguinitatis excusauit se ab accusatione
adulterij,& postea inuenit̃ cõtraxisse matri
d mo.cũ illa.*d* Nã p̃sumptio est,& super hæc
est legis snĩa,ꝙ oĩno puniat̃,vt C.de adu.l.
q adulteriũ. de qua p̃sumptione dixi s̃. ti.
proxi.& dicã j̃. qũo de malef.cogn. qñ cri-
5 men est noto.†Scđm est, indiciũ indubita-
tũ,qñ cõstat ꝙ aliqs ĩ iudicio de crĩe sit spõ
te cõfessus, vel ĩ tormẽtis,& ꝑseuerauit,aut
ẽt sit de maleficio ꝑ idoneos testes cõuict⁹,
vel inuenit̃ ꝙ qs sit de crĩe cõdẽnatus, q̃ cõ
dẽnatio trãsiuerit in vigorẽ rei iudicatę,ut
ff.de pœ.l.snĩã,& C.de epis. & cle.l.si qs in
hoc. & ar.extra de cohabi.cler. & mul.c.vs.
6 Tertiũ†est, qñ cõstat aliquẽ dato p̃cio su p
eo crĩe trãsegisse, pro quo crĩe pęna sãgui-
nis nõ ingerit̃,dixi sup.eo.§.põt ẽt,quo ca-
su eo ipso, sine alijs ꝓbationib. põt de crĩe
7 condẽnari.†Quartũ hr̃ indiciũ indubitatũ,
quoties cõstat ꝙ crimẽ, ꝙ aduersus aliquẽ
orit̃,ita est publicũ & manifestũ, ut merito
possit & debeat notoriũ appellari,quo casu
nec testes reqrunt̃,nec ẽt acta, ut ext.de co
ha.cle. & mulie.c.tuã nos. & c.nr̃a. & ar.ff.
de cu t.& exh.re.l.si cõfessus, & C.quorum
app. nõ reci. l.obseruare. & in tali notorio
e stat̃ officialis simplici assertioni, *e* vt 4.q.3.
§.aliqñ. de quo plene dicã j̃.qũo de malef.
8 cogno.qñ cri.est noto.†Est ẽt & quintũ in-
dubitatũ indiciũ ꝑ ꝑ euidentiã & qualitatẽ
facti, ꝙ accidit qñ cõstat aliquẽ eruisse ocu
lũ alicui.Nam ex hoc colligit̃ ꝙ iniuria illa
fuit atrox, vt ar.ff de fer.l.2.ĩ fi.uel quoties
qs dixerit alicui,vel fecit ñ dicẽda uel faciẽ
da. Nã ex hoc & qualitate facti huius appa
ret,

ADDITIONES.

a ¶Sponte facta. *Adde Pet.de Anch. consi.172. Alex.cons.1.3.lib. si tamen confessio non sit verisimilis,non poterit damnari, ita* Pet. *de Anch. cons 23.& Rapha.Cuma cons.154 Ber.*

b ¶Damnari. *Adde Old.cons.192.vbi dicit,ꝙ Salomon non voluit damnare mulierem de plagio. Item damnauerit ad restitutionem, & eandem sententiam tenet Paul.de Cast.cons.197.in primo impressis. vbi dicit, ꝙ propter dicta Gan.defendit quendam a morte, contra quem erãt indicia adeo urgentia,quod humana mens aliter credere non poterat & idem tenet Alex.cons.15.1.lib.& cons.14 3.lib.Cep.consi.32. Ber.*

c ¶Videtur. *Adde limitandum ut per Pa. de Ca consi 219.in 1 impressis.Ber.*

d ¶Cum illa. *Adde vt per Ro. cons.316.Ber.*

e ¶Assertioni. *Adde vt per Fran. Are.cons.165. vbi dicit, ꝙ nullum est maleficium ita notoriũ quod nõ possit habere aliquam executionẽ. Ber.*

ret, ꝙ dolo iā iniuriā dixerit uel fecerit, ut
C.de iniur.l.ſi non conuitij.& C.ad le.Cor.
de ſica.l.j.aut quoties conſtat aliquē alium
occidiſſe vel vulneraſſe,vel cōtra eū gladiū
traxiſſe. Nā ex tali euidentia facti apparet,
ꝙ dolo fecerit hoc,& ex ſui animi prauita-
te,& iō puniendus,ut ar.C.de ſica.l.j.& l.is
qui. & no.d.Azo.in ſum. eo.tit.§.occidere
6 aūt. † Sextum uero indicium indubitatum
eſt,ꝙ accidit frequenter, quoties iudex uel
quis alius,qui iuriſdictioni præeſt alicuius
ciuitatis,caſtri vel villæ (cuius officiū non
conſiſtit in denunciando tm̄, ſed cōſiſtit in
inquirendo & puniendo)diſcurrit per ciui-
tatē,villā vel caſtrum,cā ſuū officium expli
cādi,& inuenit,& uidet aggreſſores, uel ali
quem aliqđ maleficium cōmittentem, aut
arma portātem uetita,uel de nocte eūtem,
uel [illegible] uetitas deferentem cōtra interdicta
ciuitatis.Nā & tunc tali caſu ſatis dici pōt,
& vr̄ iſtud fore tale indubitatum indiciū,
ꝙ ex eo ſolo nulla alia ſuꝑ eo crīe probatio
ne reperta, poſſit ipſe iudex ſnīam diffiniti
uā ꝓferre, q̄a illud crimen,ſeu illud tale fa
ctum dr̄ eſſe iudici, nō ut priuato notoriū,
ar.ff.fi.reg.l.ſi irruptione, §.fi.& ff.de fer.l.
2.in fi.& de offi.p̄ſi.l.illicitas,§.ueritas. Sa-
tis.n.dr̄ probari crimen,ꝙ ſub oculis ſubij-
citur iudicātis more iudiciario inq̄rentis,
cū oculorū inſpectio habeatur ꝓ quadam
ſpecie ꝓbationis &c.nec his obſtat ꝙ aliàs
dr̄,& no.C.de acc.l.ea quidē. ubi dr̄ denun-
ciationi officialis nō eſſe credendū, q̄a hoc
locum hēt, qn̄ officialis offm̄ ſolum in nun
ciando conſiſtit,ꝙ dic plenius,ut no.s̄.qūo
10 per denuncia. de malef.cogno.† Ponitur &
ſeptimū indubitatū indiciū.ut ecce eſt quę a
dā camera habens tm̄ unū introitum & exi
tum, aliquis viſus eſt exire dictam camerā
pallidus cū gladio ſanguinolēto in manu,
in qua camera inuentus eſt hō mortuus re-
center.& ita intelligitur, C.de ꝓb.l.ult.Nā
palliditas, ſiue trepidatio eſt unū indiciū,
ut ar.ff.de qō.l.de minore,§.pe.& aliud in-
diciū eſt gladius. Nā cōtra deportantes ar-
ma,lex p̄ſumit oē malum, ut in Auth.de ar
mis.in plurib. locis, et C.ui armorum uſus
etc.l.j.li.10.Itē ꝙ gladius erat ſanguinolen
tus, eſt aliud indiciū.In hoīe.n.occiſo gla-
dius ſolet eſſe ſanguinolēt⁹, et ex qualitate
facti capit cōiectura,ut ff.de do.inter uir.et a
uxo.l.uirū,et q̄a raro talia inueniunt̄ indi-
cia,ſubijciamus duo alia exēpla de indicijs
indubitatis,ſaluo tñ in pęna imponenda,
11 ut j̄.dicā in §.ex p̄dictis uerior.† Pone igit̄
ꝓ 8.indicio indubitato,ut puta,pone ꝙ ali
q̄s occidit̄ ī una uinea uel alio loco,de quo
inculpat̄ Seius,cōtra quē ſunt hæc indicia,
videlicet, ꝙ ipſe erat inimicus capitalis oc-
ciſi.Itē ꝙ viſus fuit ſolus ambulare cū gla-
dio.Item ꝙ uiſus fuit ſolus fugere de dicto
loco cum gladio euaginato. Itē ꝙ publica
uox et fama eſt,ꝙ ipſe dictū homicidiū cō-
miſit, et ſic intellige d.l.fina. C. de probat.
12 †Ponitur et nonū exemplū.ecce inculpatur
Seius, ꝙ Titium fecit occidi cōtra Seiū iſta
probātur. Primo ꝙ erat capitalis inimicus
Titij.Item ꝙ ille Seius erat prope locum il-
lum tempore, quo factum fuit homicidiū
p̄dictum. Itē ꝙ ipſe perpetrato dicto homi
cidio receptauit homicidā.Itē ꝙ homicida
era tdomeſticus dicti Seii.Item ꝙ ille Seius
iactauit ſe, ꝙ illum Titiū faceret occidi, et
eſt de hoc uериſimile ꝙ faceret. Itē ꝙ olim
aliquæ offenſæ fuerunt inter p̄dictos.Item
ꝙ publica uox et fama eſt,ꝙ dictum homi
cidium fecit cōmitti. hęc omnia ſimul iun
cta vīr eſſe indubitata indicia, ꝙ ille Seius
fecerit cōmitti homicidium s̄. dictum. Ex
prædictis uero indicijs tribus ſup.proxime
dictis, uidelicet 7.8.9.ſcripſit do.Tho.de Pi
perata poſſe ad condemnationē procedi,di
cens ſic intelligi.l.ult.C.de prob.tanq̄ ex in
dubitatis indicijs.Nō ob.ff.de pęn.l.abſen
tem. ubi ex p̄ſumptionibus nemo dānādus
exiſtit,ſed oēs ſapientes quos Boñ. uidi, et
alibi dicunt,et ēt ita uidi conſuetudine ob-
ſeruari, ꝙ ꝑꝑ talia uel ſimilia nō poſſit q̄s
diffinitiue in perſonā dānari a rōnibus et a
iuribus pro hac parte allegatis in q. poſita
ſup.eo.tit.§.q.talis eſt etc.at ſi ex maleficio
ex quo eſſent talia indicia deberet ſeq̄ pecu
niaria pęna, habeat Ptās arbitriū,aliàs non
poſſet locum hr̄e quod ſcripſit dictus do.
Tho. et quod dr̄ d.l.ult.C.de prob.et ita ui-
di ſępius obſeruari. Rō eſt,quia ubi maius
periculum etc.ut ſup.in d.q.no.Illud tamē
in ſumma notandum eſt, ꝙ omnia p̄dicta
indicia,de quibus hr̄ mentio s̄. eo.ti.per.to
tum

ADDITIO.

a ¶Damnari. *Adde uidendos Doct.in conſilijs ad leg.ſupra in verbo,etiam damnari.Ber.*

tum.non adeo indubitata dicuntur, quin
aduersus ea possit probari cōtrariū, pterq̄
in casu illo, vbi est iuris & de iure præsum
ptio contra aliquē de dicto delicto, vt nota
tur s̄.qm̄ nihil est adeo indubitatum, quin
quandam solicitam dubitationē recipiat,
vt in Auth.de Tabel.§.si vero.col. 4. & C.
qui.ad li.procla.non licet. l.fi. & not. extra
de elec.c.bonæ memoriæ.§.licet.Gan.

De rumore occulto, & manifesto. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Rumor quid sit.*
2 *Fama quid sit.*
3 *Manifestum quid sit.*
4 *Occultum omnino, & pene occultum quid sit.*

1 EST nunc videre de rumore manifesto
& occulto.†Et quidem rumor est parti
cularis assertio ex incerto autore, & ex sola
suspicione proueniens, vt extra de eo qui
cogna.consan.vxo.suæ.c.sup eo. & hic mi
2 nus probat quam fama.†Nā fama est cōis
viciniæ proclamatio, vt s̄.d fa.no. rumor
vero est, cum pauci aliquid notum publice
dicunt, vt dicitur & probatur in d.c.super
3 eo.& de iureiu. in c.venieus. prope fi.† Ma
nifestum autem est publica, seu famosa ꝑ
clamatio ex certa scientia, & ex certis auto-
ribus proueniens, & potest illud manife-
stum probari per multos autores, non tn̄
per tot ꝙ fiat notorium, vnde dicit l. ꝙ pa
lam, idest manifeste testari dr̄, qui non pu-
blicum hæredem nominat, sed nominat co
ram testibus, qui ad solennitatem suffi-
ciunt. vt ff. qui test.face. pos.l. hæredes pa-
lam.in princ. sic sumitur rei manifestum.
4 xj.q.3.c.eorum qui.in fi.† Est aūt omnino
occultum & pene occultum. Omnino oc-
cultum est, ꝙ nulla ratione pōt probari, vt
extra vt eccl.benefi.c.vt nr̄m.in fi. vnde oc-
culta soli Deo reuelantur.2.q.v. consului-
sti. & tale occultum vocatur secretum, vt
ext.de sica.c.tua nos in fi.2.q.j. si peccaue-
rit. Est tn̄ aliquid qn̄q; occultum iudici, ꝙ
debet & pōt probari, vt C. de app.l.eos. §.
si quis aūt. penè occultum dicitur, quod ꝑ
paucos pōt probari, & quasi occultum, q̄a
illud pauci sciunt, puta duo vel tres: ita tn̄,
ꝙ pōt ꝓbari. Nam secretum dicitur, ꝙ fit
in præsentia quinque, vt de pœn.dist.j.ver.
secreta vero non sunt &c. Gand.

Quomodo de maleficio cognoscatur & quando crimen notorium est. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Notorium præsumptionis quotuplex sit.*
2 *Notorium præsumptionis quid sit.*
3 *Notorium iuris quid sit.*
4 *Notorium facti quid sit.*
5 *Notorium facti quibus modis possit deprehendi super quocunque crimine.*
6 *Notorium facti actu transeuntis quid sit.*
7 *Notorium facti actu interpollati quid sit.*
8 *Notorium facti actu permanentis quid sit.*
9 *Notorium iudici & alijs quid operetur.*
10 *Notorium alijs tantum non operetur.*
11 *Notoriū alijs tantū q̄uo per testes ostendatur.*
12 *Notorium esse crimen quot testibus probetur.*
13 *Notorium fama, et communis opinio quomodo inter se differant.*
14 *Fama non facit ius.*

VIDIMVS supra de fama & eius parti-
tibus, de præsumptionibus, & indicijs,
nūc videamus q̄uo de maleficijs, cognosci
a tur, & qn̄ crimen est notorium. *a* † Ad qđ
1 sciendum est, ꝙ aliud est notorium p̄sum-
ptionis, aliud est notorium iuris, aliud est
notorium facti, & hic articulus subdiuidit,
quia aliud est notorium facti actu transeū
tis, aliud actu interpollati, aliud actu manē
tis. Itē notoriū facti, aliud est notoriū alijs
tm̄ & non iudici, aliud est notorium iudi-
ci, & non alijs, aliud est notorium iudici &
alijs, de quibus per ordinem videamus, &
postea subijciā quid testes probare debeāt,
2 & quot testes sufficiant. † Notorium præ-
sumptionis est euidentia iuris vehementis
præsumpta, vt est paternitas vel filiatio, vt
est, qn̄ maritus & vxor vocant aliquē infan
tem in suum filium, nā tunc est p̄sumptio
iuris, ꝙ sit filius corū, vt extra de prob.c. ꝑ
tuas, & qui filij sint legiti.c.transmisse. q̄a
filius

ADDITIO.

a ¶Notorium. *Adde vt per Spe.et Io An.in ti.de noto.cri.Ale. cons.117.4 lib. d.Card.cons.140. Abb.cons 44.late per do.præceptorē meū d Hier. Torquatū eius singulari consilio edito in fauorē Florentinorum, cū excōicati fuerunt ex eo, ꝙ suspēdi fecerant vnum archiepiscopū. vide ēt Frā. Are. cons.165. qui in eodem facto consuluit. B.*

filius is est,quem nuptiæ demonstrant, vt
ff.de in ius voc.l.quia semp, & ff. de his q
sunt sui vel alie.iur.l.filium. Item consan-
guinitas est notoria, iuris psumptione, vel
et psumptiue, vt ex de diuor. c.j. & istā p
bationem non exiguunt, vt extra de proba.
3 c.euidentia. †Notoriū verò, iuris est id cri-
men de quo quis condemnatus est, vel in
iure confessus, vt in pdicto c.euidētia, ff.de
statu homi.l.īgenuum, ff.de re jud.l. & res
iudicata dummodo in iure confessus pse-
ueret in sua confessione, facta sine formidi
ne tormentorū, aliàs aūt non, vt ff. de qst.
l.j.§.quæstio. Quidam autem dicere volue
runt, q crimen, q non probatur fore com-
missum, nunquam per confessionem, uel p
snīam possit fieri notorium, vt si quis falso
confiteatur se crimen, de quo agitur, com-
misisse, vel si sit quis condemnatus de cri-
mine, q nunquam commisit, requirunt er-
go dicti sapientes euidentiam facti, q se in
gerat hominibus loci, vbi cōmittitur. dic
tn, q hæc non obstat. Nam licet falso qs
cōfiteat, vel condemnetur iniquè, tn per il-
lam confessionem, vel snīam factam, id hr
notorium iuris, donec contrarium ostenda
tur, vt C. de confess.l.j. & extra eo tit, c. fin.
et snīæ statur, donec eius iniquitas detega
tur, vt extra de re iudi.c.j.& C.de appel.l.hi
qui ad ciuilia cum si.& extra de renun.c.in
præsentia. Et ita tale crimen hr notorium
iuris, non dico facti, & contra ipsum proba
tur contrarium si in dubium reuocetur, &
quis appellans auditur, vt extra de appella.
c.Romana,§.si autem, lib.6.do.verò Mart.
dixit, q notorium iuris etiam erat illud cri
men, quod per testes erat probatum, ita q
ex eo possit condemnatio sequi, vt C. de
4 proba.l.vlt & C de re iud.l.gesta. † Noto-
rium vero facti habetur id crimē, in quo
fama suum præbet adminiculum, & ita p
testatur ipsa euidentia rei, q se præbet &
exhibet conspectui omnium hominum, vel
maioris partis alicuius loci, vt nulla possit
tergiuersatione celari, vt ex de coha. cler.
& mu.c.tua, & c.nostra, & c.fi.& de hoc po
nit exēplum j.eo tit.§.notorium facti actu
manentis &c.vel dic etiam, q notorium fa
cti est, q cōmissum vel factum nō dubitat
à populo, uel à maiori parte populi, vt di-
cit do.Vber.de Bob. vt ecce, accusatur Ti-
tius, q iacet cum Berta uxore Seij, q ipse
tenet palam in domo, mensa, & lecto, & pa
lā cum ea vtit, & conuersat, vt j.§. notoriū
facti. unde dixit d.Vber. q si quis aliquem
in platea coram hominibus interfecit, q
illud crimen non erit notorium, dicens, q
potest esse, q hoc crimen non constat iudi
ci, quia accusatus coram eo inficiatur, &
sic fit res dubia, vt C.qui.ad liber. pclā.nō
5 licet.l.j.†Tamen dic, q notorium facti sup
quocunq; crimine, potest colligi & depre-
hendi tribus modis. Primo modo ex multi
tudine iure gētium psentium, tot enim de
bent esse præsentes, quot eorum psentia cri
men faciat esse notorium. Nam paucorū
præsentia, puta duorum, vel triū, vel quin
q; crimen nō facit esse notorium, vt s.tit.
prox.§.penè occultum.licet duo pbent esse
notorium, vt j.dicet. Super hoc articulo di
xerunt quidam, q requiritur notitia totius
viciniæ, & q oēs crimen fore commissum
proclament, vt ij.q.j. scelus. Alij dixerunt
sufficere notitiam maioris partis viciniæ,
vt extra de pur.cano.c.constitutus. Alij di-
xerunt, vt do.Io.sufficere præsentiam x.ho
minum: nam x.homines faciunt collegiū,
vt ff.de verb.sig.l.Nera.quod nihil est dice
re, quia eadem rōne sufficerent tres, vt ext.
de elec.c.nosti. Tu vero dicas q arbitrio iu
dic.committitur, quot homines faciant no
torium, cum hoc non sit in iure expressum
arg. ff.de iur.delib.l.j.ff.de verb.oblig.l.cō-
tinuus, & extra, de offi.dele.c.de causis. Itē
notorium facti deprehenditur secundo lo-
co ex qualitate loci, vbi crimen sit commis
sum, ut puta, quia in loco publico, nam si
in occulto, non fieret notorium seu publi-
cum, ut Insti.de iniur.§.atrox.& ff. de pœ.
l.aut facta. Tertio deprehēditur notorium
facti ex tpis qualitate, ut puta, si crimen
fuerit de die commissum, quia si fuerit cō-
missum de nocte, non possunt homines i-
ta bene uidere, ubi lumen non est, ut extra
de offi.deleg.c.consuluit, & ff.de pœ. l.aut
6 facta,§.tempus.†Notorium facti actu tran
seuntis, dr, q semel ita notorium factum
fuit, q nulla potuit tergiuersatione celari,
quod tn factum, ex quo ita semel publice
actum fuit, reiterationē non habuit, & hoc
modo dr esse notorium, Christum passum
fuisse in Cruce.j.q.4.notandum.sed hoc ue
rum est, si idem homines uiuerēt, aliàs aūt
nō est notoriū, sed est fama de facto præ-
terito,

7 terito.† Notorium vero facti actu interpol
lati dr̃,ꝙ ſic fit publicè, ut tergiuerſatione
celari non pōt,quod quidē ſæpius iteratur,
non tñ continuè,quale eſt crimen uſurarij,
qđ nō continuè,ſed ſæpius iteratur,& qua
le eſt crimen, qđ in loco publico, & in die,
ſub multorum p̄ſentia committitur, ut ex
tra de uſur. c.cum tu manifeſtus. et ut ex-
8 præcedentibus patet.†Notorium verò facti
actu permanentis,eſt crimen qđ habet con
tinuationē facti,ſicut cum aliquis manife-
ſtè in carcere detinetur,uel ſi quis tenet pu-
blicè cōcubinam in domo, menſa,& lecto,
de quo notorio habemus extra de appel. c.
9 dilectus filius.†In qualibet aūt ſpecie noto
rij puto ſꝫm veritatē opi.aliter diſtinguen-
dum.Nam q̄dā ſunt notoria iudici & alijs,
quædam uerò alijs tm̃,& nō iudici.in ijs q̄
ſunt notoria iudici & alijs, ut q̄a facta sūt
præſente iudice,& tot alijs,qui ſufficiāt ad
notoriū facti, in hoc enim caſu iudex non
recuſatur,ut extra de appella.c. propoſuit.
nec requiritur accuſator uel denunciator,
nec datur libellus,nec lis cōteſt.nec iuratur
de calumnia,uel de ueritate dicenda,nec re
quiruntur teſtes uel aliqua probatio: imò
tunc ordinē iudiciorū nō ſeruare,eſt ſꝫm or
dinem iuris ꝓcedere, citabitur criminoſus
ad ſnīam audiendam,ut p̄fatis c.tua nos.&
c.veſtra.& extra de conſang. & affi.c. quod
uerò.& extra de pur. cano.c.cum dilectus.
nec in hoc caſu à ſnīa lata poterit appella-
ri,ut extra de app.c.peruenit, & c.cōſuluit,
10 et c.cum ſpeciali. †Si uero ſit notoriū alijs
tm̃,& non iudici,tunc officialis,ſeu denun-
ciās,auditur ſine inſcriptione, vt C.de acc.
l.ea quidē. & in hoc notorio requiritur ꝓ-
batio, ꝙ ſit factum in loco publico de die,
et tot p̄ſentibus qui faciant crimen eſſe no
torium,ut extra de uſu.c.bonæ,§.licet aūt.
iudex tñ ſuper hoc notorio pōt duplici uia
ꝓcedere, ſ.per inquiſitionē ex officio ſuo,
vt inquirat an dictum crimen ſit notoriū,
vel etiam pōt procedere alio hoc crimen de
nunciāte, et cauſam proſequente, et ꝓbare
uolēte hoc crimen fore notorium,et quocū
que mō procedat,non eſt ordo iudiciarius
obſeruandus,nec libellus dandus, nec litis
conteſtatio facienda, reus uerò pōt interro
gari an crimen commiſerit, et ſi negauerit
poſſunt teſtes recipi ſine alia lit.conteſt. et
iurare de calum.ſeu de ueritate,quia in tali
bus iuris ordinem nō ſeruare,eſt eius ordi-
11 nem peruertere,ut ſup.†Teſtes uerò q̄ ſuꝑ
hoc notorio inducuntur, duo debēt(ſecun-
dū quoſdā)probare, ut eorū dictū ualeat,ſ.
ꝙ uiderunt crimen,de quo teſtificāt, com-
mitti de die, et in loco publi. et ꝙ tot hoīes
erant p̄ſentes,qui uidere ſil̃r potuerunt,qđ
crimen notorium factum fuit aliter.n.non
probarent crimen eſſe notorium, nec ab eo
rum teſtium dicta reus eſſet dānandus, q̄a
ſi nō ꝓbarēt, vel non conſtaret crimen eſſe
notorium,per conſequens lit.non conte.et
iuris ordine non ſeruato teſtificari forent,
qđ fieri non debuit,vt ext.ut lit.non conte.
per totum,et C.de ſen. et interlo.om. iudi.
l.prolatam. et q̄a contra non conuictum et
non confeſſum proceſſum eſt, ut 2.q.1.nos
in quēquam.et c.Deus oīpotens. Alij uerò
dñt ſufficere, ſi teſtes probant alterum de
duobus,ſ.uel crimen fore notoriū,uel ſe ui
diſſe illud committi. utraq; tñ opinio pōt
ſaluari,prout no.d.Guil.Durātis in Spe.ſui
operis,dicēs primam opi. poſſe locum hr̃e,
qñ iudex in ꝓbationibus notorijs procedit
ad petitionem alicuius,ſecundā uero,qñ iu
dex ex ſuo officio procedit, q̄rendo an cri-
men ſit notoriū: tunc.n.lit. non conte.poſ-
ſunt recipi teſtes,de qua ēt materia no.ſup.
12 qūo de maleſi.cogno.per inquiſi.†Ad pro-
bandū aūt ꝙ crimen ſit notoriū, ſufficiunt
duo uel tres teſtes, ut ff. qui ſatiſ. cog.l.ſi
vero,§.qui ꝓ rei.et ext. de elec.c.bonæ quo
crīe probato qđ ſit notorium,et pronuncia
to, procedere poteſt iudex de cætero ſine ſo
lennitate iuris,tanq̄ ſuper notorio crīe. et
hoc uerum eſt,niſi fuerit appellatum, quia
à pronunciatione illa facta ſuper notorio,
bene poteſt appellari. extra de appel.c.Ro-
13 mana,§.ſi autem.†in fi.autem huius tituli
videndum eſt quæ ſit differentia inter no-
toriū,et cōem opi.et famam. Nā cōis opi.
eſt tm̄ de p̄teritis,notorium uero de præſen
tib.vel ꝓximè p̄teritis, qđ pōt facile proba
ri per teſtes de uiſu,ſed cōis opi. non poteſt
probari per teſtes de uiſu. Item differt cōis
opi.à fama,quia cōis opi.facit ius, ut C.de
teſta.l.1.ff.de offi.præto. l.Barbarius, et C.
de ſen.et interlo.om. iud.l.ſi arbitris, et C.
de muni.l.ſi quis,et ff.de ſuppel.leg.l.ipſi,
14 §.fi.et ff.de acq.hær.l.ſi quis, §.plane.† Sed
fama non facit ius, ſtatur tamen ei donec
contrarium probetur, ſecundum opin. do.

Mar.

Mar.de Fano. Itē hæc cōis opi. ꝓbat, & pro
veritate accipitur, ſ. proborū & bonorū, vt
C.de epi.aud.auth.ſi pſes.ſed cōmu.opi.vi
liſſimorū nō ꝓbat. vt d.l. Barbarius. de q
bus ēt dic ut no.s̄.quod ſit fama, ad fi. vbi
dixi, ꝙ æſtimatio cōis opi. & publica fama
in effectu ſunt idem. Item ꝙ ſtatur proba-
tioni de publica fama donec contrarium
oſtendatur, vt etiam no.s̄. qui ad probatio
nem famæ poſſunt de iure admitti. Gand.

De citationibus faciendis. Rub.

SVMMARIVM.

1 Citari quēadmodum debeat inculpatus de crīe.
2 Citatio an ſemper debeat fieri ex parte iudicis.
3 Ambaſiata nunquid poſſit nuncio per iudicem committi de feriata.
4 Citatio ad domū rei uel accuſati nūqd ſufficiat.
5 Citatio ubi fieri debeat, ſi reus tempore commiſſi delicti habitabat Paduæ, & quando agitur Paduæ de crimine, habitabat Bononiæ.
6 Citatio facta Bononiæ per iudicem Paduæ, quomodo ualebit, retento themate præced. uerſicu.
7 Banniti, exules, ſeu expulſi de terris ſuis, an poſſint ibi conueniri pro delictis ante bannum, aut expulſionem ibi commiſſis.
8 Citatio ubi fiet, homicidio cōmiſſo Regij per Parmenſem qui poſtea Parmam adijt, iudice Regij uolente hunc Parmenſem citare.
9 Citatus retento themate ſuperiori, ſi dicat non audere ire Regium propter timorem potentiæ inimicorum ſuorum quid faciet iudex.
10 Citato aliquo, ut perſonaliter occaſione alicuius maleficij cōpareat, ſi ſit in caſu in quo poteſt per procuratorem comparere, an mittendo procuratorem excuſabitur.
11 Nuncio referente ſe aliquem de mandato iudicis citaſſe, an ei credatur.

QVIA quocūq; modo de maleficijs cognoſcatur, dēt reus citari. videamus
de citationib. faciendis. ſ. qūo fiant, & quo
1 loco, & de earū obſeruatione. † Et quidem
a inculpatus de crimine dēt citari *a* ſicut fiūt
citationes in cauſis ciuilibus, uidelicet trib.
b edictis, vel vno pro omnib. *b* vt ff.de iud.l.
ad peremptorium.cum l. ſeq. & C. qūo &
qn̄ iud.l.cōſentaneum. & l.tres. & in auth.
qui ſemel. & ff.de re iudi.l. contumacia. ꝙ
auth. qui ſemel. & ff.de re iudi.l. contuma
cia. ꝙ aūt citationes ita fiant in cauſis cri-
minalibus, ſicut fiunt in ciuilibus, dicunt
iura ff.de pę.l. abſentē. & dę pub.iudi.l. in
accuſatore, & C. qui accu.non poſ.l. q cri-
2 men. † Et no. ꝙ citatio dēt ſemꝑ fieri ex par
te iudi. Nā no. ꝙ nullus dēt vel pōt detine
ri, vel eſt citandus vel exhidendus, niſi ille
quē iudex præcipit, C.de cuſto. ꝙ exhī.re.l.
nullus, & l.neminē. & C.qui acc.non poſ.l.
qui crimē. hoc tn̄ ꝙ dictū eſt, ꝙ nullus pōt
detineri & exhiberi corā iudi niſi pręcepto
iudicis, fallit in caſib. in quib. ſine licētia iu
dicis pōt detineri & exhiberi coram iudi.
vt in falſo monetario, vt C.de fal.mone.l.
vna. & ī deſertore militiæ, pudlico latrone,
raptore virginis, vt C.quando lic.ſine iudi.
vindi. l.j. & 2. C.de rap.virg.l. vna. & C.
de epiſ. & cleri.l.raptores, & forte idem in
fure, vt ff.de fur.l.interdum, §.q furem, &
ff.ad l. Aquil.l.itaq;, & ff.ad l. Cor. de ſica.
l.furem. Itē forte in debitore meo ex cā ma
leficij fugiente, ꝙ poſſum eum capere &
c ducere coram *c* iudice vinctū, licet non poſ
ſim eum occidere, vt ff de his quæ in frau.
3 cred.l. ait ꝑtor, §.ſi debitorē. † Sed q̄ro nun
quid ambaſiata poſſit nuncio cōmitti per
d iudicē in die feriata? vr̄ ꝙ ſic, *d* quia officiū
iudicis latiſſimū eſt, vt ff.de iuriſd.om.iud.
l.j. & facit valere ꝙ aliàs non valeret, vt ff.
ꝙ cum fal.tuto.l.j.§.aūt. Item quia refert
qualiter & à quo denūcietur, ff.de peti.hæ
re.l.item, §.à quo. & ff.de hære.inſti.l. mu-
lier. Item ſufficit qualitercunq; innoteſcat,
vt ff.de admi.tut.l.pater, §.ij. Sol.dic ſm d.
Gui.de Suz. ꝙ talis impoſitio facta, vel am
baſiata, non valet, vt C.de fer.l.dies feſtos.
Item quia talis impoſitio dr̄ ſn̄ia, vt C. de
epiſc. & cle.l.cū cler. & ideo ille qui nō fue
4 rit citatus, īpune iudicio non parebit. † Sed
nūquid ſufficit ſi citatio facta fuerit, ad do
e mum *e* rei vel accuſati. vr̄ ꝙ ſic, vt ff.de dā.
infe.

DDITIONES.

a ¶Citari. *Adde Spec.in ti.de inquiſi.§ quando.*
& Io.de Ana.conſ.j.Ber.
b ¶Omnibus. *Adde ꝙ tamen ſi ſtatutum diceret ꝙ deberent fieri tres citationes, non ſufficeret una ꝑ oībus, ut uoluit Ale.cōſ.137.3.lib.B.*
c ¶Coram iudice. *Adde an etiam iudici debeat conſignari res quæ aufertur fugienti. uide Ale. conſ.64. Ber.*
d Quod ſic *Adde uidendum Pau.de Ca.conſi.*
25 & Fed. conſi.244 Ber.
e ¶Ad domum. *Adde quando teneat citatio ad domum, late Rom. conſi.454.Ber.*

infe.l.dies,§.prætor,& ff.de exc.tut.l.scire,
& ff.quod vi aut clam.l.aut qui aliter, §.2.
in fi.& C.de anna.excep. l.vt perfectius , &
pro & contra est arg.ff.quæ sen.sine app.re
scin.l.j.§.item,nam cum talis citatio ad do
mum facta,sufficiat in ciuilibus,ergo suffi-
cit in crīalibus,cum ita quis citetur in vno
sicut citatur ī alio,vt s̄.dictum est. Sed ego
non puto sufficere ꝙ fiat citatio ad domū
rei vel delati: imo dico ꝙ illa citatio debet
fieri in loco vbi est ipse reus,vt ipse sciat se
citari,nisi ꝑ eum fieret quominus ipse pos
sit inueniri & citari,ianua inquā fortè præ
clusa,vt ff.quod vi aut clam,l.vim facit, &
ff.de euic.l.si dictum,& iō nō sine causa sta
tuit,ꝙ ille licet citetur,nihilominus mittat
iudex literas ad magistratum, vbi degit ip
se reus, vt ꝑ eum possit innotescere illi qui
a requirēdus *a* est,ꝙ ipse est de tali maleficio
accusatus , & ad hoc vt sciat ꝙ eius bona
sunt annotata,& ꝙ missio facta est in bonis
annotatis, vt ff.de req.re l.j. & ex hoc duo
notabilia colligunt̄:vnum ꝙ oīs magistra-
tus alteri magistratui tenet̄ obedire, in his
q̄ pertinent ad suum officium,aliud, ꝙ ci-
tatio mittit̄ alicui,vt alius citetur, de cōsue
tudine aūt gñali,& ēt per iura ꝑalleg.suffi
cit,si citatio facta fuerit ad domum delati.
5 †Sed pone, ꝙ tꝑe maleficij commissi habe-
bat domicilium Paduæ , postea domiciliū
transtulit Boñ.nunc vero de crīe agitur Pa
duę,vbi fuit commissum,q̄ritur vbi debeat
fieri ipsa citatio,Paduę an Boñ.Respon.Pa
duæ,si placet iudici, qͣ est ī eius electione,
vt C.de epis.& cler.l.cum cler.& ff.de eo ꝙ
cer.loc.l. non vbiq; in prin.nam inspicitur
conditio personæ , quæ erat tꝑe commissi
maleficij,vt ff.de verb.obl.l. si filius, & ff.
de iurisd.om.iud.l.cum q̄dam puella,vel di
camus,& melius, qđ ipse debet citari Boñ.
vbi nunc habitat,vt C. vbi de cri. agi opor.
& C.vbi in rem act.l.2.& ff.de bo.auth.iud.
pos.l.cum vnus,C.eo.tit.auth.ei qui iurat,
2.respon.Nam Boñ.potius transtulisse do-
micilium vr̄,vt ff.ad munic.l. non utiq;,&
6 l.nihil.†Sed qūo tenet hęc citatio,qñ iudex
Padua.mandat Boñ.fieri,cū fiat extra terri
torium suum,vt ff.de iurisd.om.iud.l. vlti.
& ff.de bo.auth.iud.pos.l.cum vnus, §.pe.
respon.bene ualet , & tenet ipsa citatio , &
uiribus nititur,ex eo quia iudex Padua. in
loco ubi ipse habet iurisdictionē interloq-
tur de citatione facienda, imponendo nun
cio ambasiatā,qui vadat Boñ.& citet illum
reum seu delatum,arg.ad hoc,ff.de re iud.
l.ad inopiam,§.j. vnde non respicitur ꝙ ci
tatio sortiatur effectum extra territoriū iu-
dicis,& hæc ita sentit do.Gui.de Suza. dic
b tū ꝙ tutior *b* via est , Padua. iudex mittat
suas literas iudici Boñ.& illum citet,argu.
7 d.l cum unus,§.pe.† Sed ego quæro,an illi
c qui sunt exules,seu banniti,*c* seu expulsi de
terris suis,possint ibi conueniri pro malefi
cijs ante bannum uel expulsionē ibi com-
missis? respō.si comparemus eos relegatis,
planū est ꝙ sic possunt,ut ff.de mi.l,Papi.
& ff.ad muni.l.eum, §.fi.Sol. dic ꝙ si bona
talium sunt confiscata,& ipsi sunt condem
nati ob tale crimē, ꝑꝑ quod admiserunt ci
uitatem & bona , non debent uel possunt
conueniri in dicta eorum terra , unde sunt
expulsi uel condemnati.Nam taliter condē
natos equiparamus deportatis,ut ff.de bo.
dam.l j.& ff.de capi dimi.l.pertinet,in prī.
& l.tutelas ,& l.si libertatē,§.fi.& C.de fide
ius.l.j.& C.ad leg.Iul.de ui publ.l.tutores .
Si uero retinēt bona oīa,uel partē bonorū,
& ciuitatē,tunc possunt in eis locis conue
niri,dictis ll.Pap.exuli,& l.tut.& C.de fide.
l.j.ad hanc di.præstat ar.ff.si quis cau.l. sed
& si,§.rei capitales,& C.qui satisd. cog.l.si
decesserit,in fi.& facit gl.Acc.posita Insti.
quib.mod.ius pat.po.sol.§.relegati,in glo.
8 illam drīam &c.Gui. †Sed pone ꝙ quidam
Parmēsis commisit homicidiū Regij, quo
facto redijt Parmam.iudex Regius vult fa
cere citari hunc Parmensem,quæro ubi ha
beat fieri ipsa citatio,utrum Parmæ,an Re
gij,uel in quo istorum locorum conueniet̄
& punietur iste delinquens ? vr̄ ꝙ Parmæ,
cum habeat ibi forum, ut C.ubi de crimi.
agi opor.l.j. Item quia actor sequit̄ forum
rei,ut C.de iurisd.om.iud.l.iuris ordinem,
& in l.in criminali.Item ne iste auocetur à
suis

ADDITIONES.

a ¶Requirendus.*Adde Bar.in tract. ad repri.in verbo,per edictum.Ber.*

b ¶Tutior. *Adde an iudex loci commissi delicti, possit citare extra territorium delinquentē.Frā. Are.cons.58.& vide Old.cons.88.Ber.*

c ¶Banniti.*Adde Alex.cons.72. 2.lib. & ibi an teneatur mittere procuratorem.Ber.*

ſuis negotijs, vt ff. quemadmo. teſta. ape. l. ſi
quis ex ſignatorib. & de teſt. l. 3. §. fi. Itē alia
rōne, quia nō eſt Regij vexādus ꝓ malefi-
cio, qđ non cōſtat ibi cōmiſſum. Ecōtra vr̄
ꝙ Regiū dēat remitti puniēdus, vt ī Auth.
vt oēs obed. iud. §. 2. & vt nulli iudicium, §.
ſi vero quis. Item quia ratione delicti iſte
effectus eſt de iuriſdictione iudi. Regij, vt
C. vbi de cri. agi opo. auth. qua in ꝓuincia.
& ff. de of. pſi. l. 3. Item ſerui ibi defendēdi
ſunt, vbi arguūtur deliquiſſe, vt ff. de acc. l.
ſi cui, §. fi. & de noxal. l. 3. Sol. dic faciēdam
eſſe citationem Parmæ, vt dixi in §. ſed po
ne ꝙ Titius, & ꝙ de maleficio eſt cognoſcē
a dū Regij, & ꝙ Regiū ē faciēda trāſmiſſio, *a*
vt ſ. dictū eſt in illo §. fi. ſed de cōſuetudine
nō fiūt hodie tales trāſmiſſiones niſi qñcū
que ꝑꝑ enormitates criminum, & maxime
qñ perſona eſt pauper & vilis conditionis,
9 Gui. † Sed quid ſi Parmēſis dicat, ꝙ non au
deat ire Regiū timore potentiæ ſuorū ini-
micorū. Nunqd ī hoc caſu cogeť ire Regiū,
& ſe defendere, ſi ita ſit verū, illo periculo
nō obſtāte? tñ, non cogetur, ar. ff. ſi qs ca. l.
2. & ff. de excu. tut. l. ſed & milites, §. ſi igno
minia, & ff. ad Tre. l. de eta. Quid ergo fiet?
dic ꝙ Ptās Reginus pſtabit ſibi ſecuritatē,
vel deſignabit ſibi certū locū in ſua iuriſdi
ctio in quo tute ſe poſſit defendere, alioqn
Regium venire non cogeť, vt ff. de cuſto. &
10 exhi. reo. l. j. & l. 2. & l. diuus. † Sed pone, iu
dex fecit aliquē citari ut perſonaliter dēat
corā eo cōparere occaſione alicuius malefi
cij, q̄ro nunquid ſit excuſatus, ſi mittat pro
curatorē in caſib. in quib. pōt ipſe per ꝓcu.
rñdere? reſpon. ſi iudex cām non expreſſit,
vel expreſſit & iniuſtā, ſufficit ſi mittatur ꝓ
curator, vt ff. de leg. j. l. filiusfa. §. diuo. & de
leg. 2. l. pater, §. iuſtus. Si aūt expreſſit iuſtā
cām, debet venire & perſonaliter cōparere,
quia præceptum habens iuſtam cām, ſeruā
b dum *b* eſt, vt præalle. l. & fac it ēt, ff. de ado.
l. ſi arrogator, §. j. & ff. de don. l. ſi patronus.
11 Sed ponamus ꝙ † nuncius retulit ſe aliquē
citaſſe mandato & licentia iudicis, quæri-
c tur nunquid ſit credendū? *c* vr̄ ꝙ ſic, quia
in iudicis oīa pſumunť ſolēniter acta, vt ff.
de verb. obl. l. ſciendū, & Inſt. de fi. §. fi. & de
inſt. §. itē ſi ſcriptum, C. de contrah. & com.
ſtip. l. 1. item qa nuncius bene iurauit ſe le
galiter facere, & exercere officium ſuum,
vñ nō eſt veriſimile ꝙ ipſe ſit immemor ſa
lutis æternæ, vt C. ad l. Iu. repe. l. vlt. Nā ani
mæ hominū cæteris rebus pferendæ ſunt,
C. de ſacroſ. eccl. l. ſcimus, & facit ext. de præ
ſcri. c. ad audiētiā. Ecōtra vr̄ ꝙ nō credatur,
quia vox vnius vox nullius, vt C. de teſt. l. iu
reiu. & 2. qō. 3. c. j. extra de teſt. c. licet, & ff.
de qō. l. maritus. Itē ſoli arbitro nō credit,
vt C. de arbitris, l. ne in arbitris, §. ſi aūt, nec
ſoli tabellario, vt in Auth. de hær. & falc. §.
vbi nō abſunt, nec executor negotiorū pōt
eſſe teſtis, vt ff. de teſti. l. fi. Itē ſoli officiali
nō creditur, vt C. de acc. l. ſinguli, & de cuſt.
reor. l. j. Solu. dicit d. Gul. & alij ſapiētes, nū
cio fore credendū ſuꝑ citatione per eū fa-
cta, & talē citationē valere, ꝑ iura primo al
le. & facit C. de exhib. re. l. fi. & ꝑ literā illā
ad referendum &c. vt ff. de of. pfec. vrb. l. j.
§. qui eo. & ff. de reb. eo. l. magis puto, §. ne
tñ, & C. de exac. tribu. l. apparitores. Suꝑ co
vero ꝙ dicat & referat ſe illā citationē feciſ
ſe pcepto & mādato iudicis, nō credo ꝙ in
hoc credatur vel ſtetur relationi ipſius nū
cij, quia eius offm̄ eſt ſolū ſuꝑ citādo, & in
hoc eſt iurm̄ ſuū, vñ ī eo ꝙ nō iurauit, non
oſtēdiť offm̄ ſuum, nec crediť ei, veruntñ li
cet ei nuncio de citatione ſit credendum, vt
ſ. dictum eſt, poterit tñ citatus probare cō
trariū ſm formā traditā a lege, vt C. de cō
trahen. & commit. ſtipu. l. optimam. Gand.

ADDITIONES.

a ¶Tranſmiſſio. *Adde an hodie habet locū remiſ ſio. Cep. conſ. 58. Oldr. conſ. 124. vbi citandus eſt poſt delictum commiſſum ſi ſe abſentat, vide Fran. Are. conſ 135. Ber.*

b ¶Seruandum eſt. *Adde quando quis citatus ꝑ ſonaliter non poſſit per procur. comparere. Oldr. conſ. 298. Calde. conſ. 5. de cita. & no. ꝙ citatus perſonaliter in criminali ſi comparet per procu- ra. qui fuit admiſſus, valet proceſſus ſecundum do. de Rot. deciſ. 151. de procura. Ber.*

c ¶Credendum. *Adde Paul. de Caſt conſ. 275. Ro conſ 97. Ale conſ. 114. 2. lib. Fran. Are. conſ. 23. Abb. conſ. 43. Ber.*

Vtrum procurator in maleficijs interueniat & quando. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Procur. an interueniat in cauſis crialib. & qñ.*
2 *Procurator an poſſit interuenire ad proponendū exceptiones dilatorias ſeu declinatorias, an in cā vbi corporalis pœna veniret imponenda reo.*

Pro-

3 Procurator an possit interuenire ad impetrandum dilationem, atq; testes producendum, & alia peragendum quæ fiunt ante sententiam, & hoc pro isto existente in carceribus inculpato de homicidio post li. conte. & nomine rei inter reos recepto.

4 Procurator allegans causas absentiæ, an teneatur satisdare.

5 Amicus an dimittatur sine mandato, ad allegandas causas absentiæ amici accusati de homicidio.

6 Infirmus citatus occasione an teneatur mittere procuratorem vel excusatorem ad allegandum causam suæ infirmitatis.

7 Processus factus contra infirmum tali modo excusatum, an teneat & valeat.

8 Citatus si non audeat ire ad iudicium propter insidias malorum hominum, an teneatur mittere procuratorem.

9 Pater an possit defendere filium pro crimine capitali inculpatum & citatum.

10 Procurator in crimine publici iudicij quando possit interuenire.

11 Procurator an possit interuenire in maleficio, pro quo pœna mortis imponenda alterata est in pecuniariam ex forma statuti.

12 Procurator an possit interuenire ad totam causam homicidio commisso, pro qu. de iure communi imponitur pœna mortis, ex statuto autem pœna mille librarum.

13 Procurator an possit interuenire quãdo aliquis inculpatur, & citatur in causa capitali, existente statuto, ꝙ absens possit condemnari in causa capitali ac si esset præsens.

14 Procurator ĩ duabus supra positis qõnib an teneatur facere cõparere personam principalem in iudicio pro ueritate dicẽda, si fuerit requisitus.

15 Exceptio ista, dico ꝙ bannitus pro maleficio ex forma statuti poterit impune occidi, an impediat litis contestationem stante statuto, ꝙ banniti pro enormibus maleficijs impune possint offendi.

16 Item stantibus prædictis an talis exceptio possit per procuratorem opponi.

REo autẽ nõ veniente neq; cõparente,
vel ẽt cõparente, & obediente, sæpissi- a
mè est opus, ꝙ procur. interſit pro eo, ideo
hic subijciamus & videamus vtrum procu
1 ra. in malefi. interueniat, & qñ. † Et in pri-
mis ego quæro. Ecce Titius citatus a iudi- b
ce, ꝙ ipse compareat coram eo ad se excu-
sandum a quodam maleficio, de quo ipse
inculpatur, accusatur, vel inquiritur contra
eum. Iste vero Titius vult constituere pro-
curatorem qui eum defendat plene in tota
causa, quæro nunquid possit hoc facere? vr̃
ꝙ sic, vt C. de procur. l. reos, & ff. eo. ti. l. ser-
uum quoque, §. publice vtile est. Sed con-
a tra est, ꝙ non a possit, ff. de publ. iudi. l. pen.
§. ad crimen. Super hac quæstione ita dicen
dum & notandum est, ꝙ in causis leuibus
in quibus imponitur pena vsq; ad relega-
b tionẽ *b* & j. potest constitui procur. ad to-
tam cãm, quia in his potest absens damna-
ri, vt ff. an per ali. causa appel. l. vna, in alijs
autem grauioribus criminibus procur. in-
teruenire non potest, vt ff. de pœ. l. absentẽ,
& C. de accu. l. absentem, & de hoc no. in d.
§. ad crimen, & est ratio quare procura. in
his casibus interuenire non possit, quia sen
tentia quæ ferenda est, si ferretur in perso-
nam procu. nulla esset, per l. C. de senten. &
interlocu. omn. iu. l. j. & ff. de procu. l. licet,
§. pe. & l. qui proprio. j. respon. Nam senten
tia in prædictis grauioribus causis ferenda
est in personam domini & non procurato
ris, vt d. l. absentem, sed in alijs criminibus
le ioribus sñia potest ferri contra procura.
quia in eos pœna non imponitur corpora
2 lis, vt no. in d. §. ad crimen. † Item quero, po
namus ꝙ reus quidã citatur pro crimine,
pro quo corporalis pœna deberet imponi,
quæritur, an ipse reus possit constituere ꝓ
cu. ad proponẽdum exceptiones dilatorias
seu declinatorias contra personã accusato
ris, videlicet qđ ipse accusator sit minor &
seruus, vel infamis, vel alius talis, qui nõ ad
mittatur ad accusandũ, vel contra personã
iudicis, qđ nõ sit suus iudex, vel aliter incõ
petens ad cognoscendum de malefic. vt de
clinet ille procurat. & euitet ne ille reus ci-
tatus cõpareat, vel procedatur cõtra eũ, vel
aliter aggrauetur, & primo vr̃ quod nõ ad-
mittatur, ut ff. de publ. iud. l. pe. §. ad crimẽ.
Nam

ADDITIONES.

a ¶Quod non. *Adde quare in criminalibus non possit interuenire procura. & an sit bona consequentia, venit imponenda pœna corporis afflictiua, ergo causa est criminalis, Cal. cons. 2. de ꝑc.*

b ¶Relegationem. *Adde late & pulchre Alex. cons. 115. 2. lib. Pe. & Io. And. in tit. de procu. §. 1. ver. item quod est criminalis.*

Nā declinare forū aliqua est defensio, vt C.
de excep.l.fi. Itē decretalis est, ꝙ cum quærendum est de veritate super aliquo articulo,
debet principalis persona venire, ad hoc ēt
est, C. de iu. calū.l.2.& auth.principalis.ibi
posita. Ecōtra vr̄, ꝙ nō videatur defendere
in hoc casu, sed vr̄ moram iudici inducere,
vt ff.de neg. gesl.l.liberto, §. amico.Sol.do.
Odof.dicit ꝙ procurator ad prædicta proponenda & allegāda possit interuenire, vnde dicit ꝙ procurator bene poterit allegare, ꝙ accusatus sit pupillus vel seruus vel ꝙ
ille qui citatus est, non est de foro iud.& ꝙ
maleficium nō est cōmissum in territorio
suo.& alia p̄dicta & similia. Nā dicit ꝙ nō
est allegare cām causę, sed exceptionē proponere & allegare, vñ sicut tales exceptiones admittuntur in cā ciuili, vt C.de excep.
l.p̄scriptionē, & C.de prob.l.excep. & sic in
crīalibus est seruādum, vt ff.de adul.l.si maritus, §.p̄scriptiones. Nā extra territorium
iud.impune non paretur, vt ff.de iuris.om.
iud.& l.fi.& ff.de of.p̄si.l. vlt. & ꝙ per pro-
a curatorem, *a* vel amicum possent tales exce
tiones opponi, vr̄ dicere glo. Accur. posita,
C.de requi.re.l.j.super illo ver. requi.nam
& iudex pōt de iure supplere, vt C.de app.
l.ampliorē.in fi.ver.si autē, C.vt ne. priua.
l.2.in fi.C.vt quæ desunt aduo. in rubro &
3 nigro.Odof. † Item pone, quæro ꝙ quis in
carcerib. teneatur occasione homicidij, qđ
ipse dr̄ commisisse.lit.cōte. & nomine eius
inter reos accepto, vult iste constituere procuratorem ad dilationem impetrandā, atq;
testes producendos, & ad reddendum suspectos, & ad cætera faciēda, q̄ agunt̄ an̄ sñiā.
q̄rit̄ nunqd ad hoc possit constitui procurator? & vr̄ ꝙ non, qa vr̄ allegare causam
causæ, si iste procurator inducat testes sup
innocentiam illius detēti. Nam cum aliqd
prohibetur, & eius pars intelligit̄ esse prohibita, vt ff. de spon.l.omnino, & C.si man.
ita fue.alie.ne prosti.l.fi. Item qa illa verba
posita in illo §.ad crimen, ff.de publ.iud.l.
pen.sicut generaliter sunt prolata, ita generaliter sunt intelligenda, vt ff.de pu.l.de p̄tio. & l.si ego, §.idē, & de emptio.& ven.l.
ex empto, §.si qs. Item qa lex dicit ꝙ accusatus de crimine capitali debet ex vinculis
cām dicere, qñ accusatus vult inducere testes, debet iudex eum facere de carceribus
coram se duci, vt ff. de cust. & exhi.reo.l.2.

b Econtra vr̄ ꝙ sic, *b* qñ procurator pōt constitui ad vnā speciē, vt ff.de proc.l.2.Sol.d.
Odo.Guil. & alij Doc.dicunt ꝙ procurator
ad p̄dicta possit cōstitui, cum hoc concedat̄
in ciuilibus; nec in crīalibus videatur esse
prohibitū, ergo vr̄ esse concessum, vt ff.de
prob.l.ab ea parte. Nā illa est cā, quare procurator nō constituit̄ ad plenā defensionē,
quia sñīa debet ferri contra procuratorem,
q̄ debet ferri contra dñm, ꝙ fieri nō debet,
vel non pōt in casu p̄misso, vt s̄.dixi, & hoc
ēt sentit Accur. in glo. posita in d.§.ad crimen. Non ob. ꝙ procurator videatur allegare cām causæ, i.plenā defensionē, qa hoc
non est uerū, imo allegat quoddā ministerium. Itē non ob.l.2.C.de cust. & exhi. reo.
quia illa lex dicit hoc, ꝙ accusator cum custodibus debet venire corā iudice ad lit.cōtest. & nō p̄hibet quominus ad alia possit
interuenire procu. Patet ergo ex dictis, ꝙ si
c accusatus de crīe sit absens, *c* ꝙ pro eo pōt
interuenire & intercedere procur. qui pōt
allegare causas absentiæ eius. & hoc est qđ
dicit lex, ff. de procur.l.seruum quoque, §.
4 publice vtile est. † Sed quæritur vtrum ille,
qui allegat causas absentiæ, debeat præstare aliquā satisdationē? vr̄ ꝙ sic. s.de repræsentando personā eius, pro quo allegat ipsam cām absentiæ, ne factum iudicis videatur illusorium, vt ff.de iud.l.si prętor.& ne
quid in lo.pub.fiat.l.fi. Nā p̄ talē allegationem posset cognitio iudicis impediri, & iō
maleficia remanerent impunita, ꝙ esse nō
debet, vt ff. ad l. Aqui.l.ita vulneratus, & ff.
de fideiusl.l. si à reo.& ff. de solu.l.Stichum
aut Pāphilum, §.j.& ff.deposi.l.bona fides.
Sol. dic, ꝙ nullā satisdationē p̄stare, cogat̄,
quia

ADDITIONES.

a ¶Procuratorem. *Adde ꝙ voluit Bal.cōs.106. vbi dicit ꝙ licet alias in causa criminali non admittatur procurator, tamē vbi accusatio est inepta, admittitur ad allegan.de ineptitudine. Ber.*

b ¶Quod sic. *Adde Io. de Ana.consi.1.do.de Roaecij.250.d. proc in impressis. vbi dicunt ꝙ iuridice potest sustineri, ꝙ sine mandato a quolibet talis carceratus d fendi pōt, & dicunt eo.ti p̄fati Doct d. cis.203. quod vxor clerici detenti in carcerib. potest pro marito proc.constituere. Ber.*

c ¶Absens. *Adde Ce.cons.45. & cons.49. & 53. & cons.64. & 73. Ber.*

quia hoc nulla lege cauetur, vt alleg.C.de
cadu.toll.l.vna, & ff.de præua.l.3.§.fi ff.de
iure fisc.l.3.in fi.Item quia non debet quis
grauari superuacua satisdatione, vt ff. de
proc.l.non cogendum, in fi.& ff.vt leg.no.
ca.l.hęc satisdatio,in fi.Item quia officium
istius non debet sibi esse damnosum, ff.de
5 præto.stip.l.Paulus respondit.†Sed quęro,
quilibet,ēt non procurator, admittitur ad
allegandū causas absentiæ,vt d.§.publ.sed
pone,ꝙ amicus allegat causas absentię pro
aliquo suo amico accusato de homicidio,
sine aliquo mandato, nunquid admittitur
a sine mandato *a* ad allegandū causas absen-
tiæ,& vr̃ ꝙ nō,q̃a non hr̃ mādatū ad hoc,
aut aliquā accusationem,ar.ff.de neg.gest.
l.si pupilli,§.videamus,& ff. de admi.tuto.
l.quoties,§.item. Sol.dicas, ꝙ iste amicus
admittitur ēt sine mandato,arg.d.§.publi.
ff.de proc.vbi dr̃. Nam & in capitalibus in
dicijs defensor datur.Nam ista lex hoc sibi
concedit,& illud vr̃ sibi esse cōcessum, sine,
quo id explicari non pōt,vt ff.de iuris.om.
iud.l.2.ff.de procu.l.ad rem, & l.ad legatū,
6 & C.de iud.l.quoties.† Sed pone ꝙ aliquis
infirmus citatur occasione alicuius malefi-
cij, quæritur nūquid teneatur mittere pro
curatorē vel excusatorē ad allegādum cau
sam suæ infirmitatis, vr̃ ꝙ non. Nam talis
infirmitas tribuit sibi excusationē, vt ff.si
quis cau.l.2.§.si quis,& ff.de re iud.l. quæ-
situm,vbi de hoc no.Sed contra vr̃,ut ff.de
mino.l.Papinianus.Sol.dic ꝙ in casibus,in
quibus procurator admittitur ad sui defen
sionē,ꝙ infirmus quis non tenetur mittere
procuratorē,quia infirmitas tribuit sibi im
munitatē & excusationē,per iura primo al
leg.cum etiā si sanus esset,nō teneretur ve-
nire,si procura.mitteret,vt C.de procu.l.in
pecuniarijs.Non obst.d.l.Papinianus,quia
ibi ꝑꝑ suum delictū seu pœnā non poterat
venire,& ideo debuit mittere procu. pœna
.n.seu delictum non tribuit immunitatem,
vt ff.de interd.& releg.l.relegatorū,ad fi.tñ
licet non teneatur mittere procuratorem,
debet mittere aliquem excusatorem,qui di
cat & alleget de eius infirmitate,& qui hoc
b modo eum excuset,*b* vt ext.de proc.c.quere
7 la.† Sed quæro, nunquid processus factus
contra infirmum tali modo excusatum va
leat & teneat dic ꝙ non tenet de iure,per iu
ra prędicta, & ideo non debet reuocari qđ
factum est contra reum,vt ff.de re iud.l.qđ
iussit,& ff.de arbi.l.qualē,§.nunc videndū.
8 †Item quid si quis ꝑꝑ insidias malorū ho
c minum *c* non audeat citatus ad iudiciū ve
nire,nunquid saltem tenet̃ mittere procu-
ratorem? Respon.non,sicut non tenetur ve
nire, vel procuratorē mittere ꝑꝑ pericula
imminentia,vt ff.si quis cau.l.2.§.pe.Guil.
9 †Item pone ꝙ filius Titij inculpatur de cri
mine capitali,pro quo mandato iudicis est
citatus,opponit se Titij pater, & vult dictū
suum filiū plene defendere, allegando cau
sam causæ,s.cum non esse culpabilē,quæri
tur nunquid debeat audiri,si pro illo crimi
ne nulla pœna sanguinis imminebat, vr̃ ꝙ
non,quia ad crimen publici iudicij &c. vt
ff.de publ.iud.l.pen.§.ad crimen. Nam illa
lex nō distinguitur,si fuerit pater,vel alter,
ergo nec nos distinguere debemus,ff.de pu
blic.l.de precio,& ff.de offi.præsi.l.3 ad fi.
nam verba generaliter prolata indistincte
sunt intelligenda,ff.de contrata. bo. pos.pe
tita,l.j.§.gñaliter,ff.de alea.l.j.§.quod aūt.
Econtra vr̃, cum pater filium defendendo,
quodāmodo seipsum defendere vr̃,quia ea
dem persona vr̃ patris & filij,vt C.de imp.
& alijs substi.l.fi.in fi.& C.de agri.& censi.
l.cum scimus,§.fi. Item quia officiū patris
est defendere filium, vt ff.de iniur.l. sed si
vnius,§.qui tñ.Item quia uxor patris, & fi
lium eadem reputatur,vt Inst.de inut.stip.
§.post mortem, magis enim veretur pater
de filio,q̃ de seipso,ut ff.quod me.cau.l.isti
quidem,§.fi.Item quia patria potestas con
filium capit pro liberis.vt ff.de adult.l.nec
in ea.& alibi nullus est amor,qui uincat pa
ternum,vt C.de cura fur.l. fi. circa princ.&
etiam vt sanguinis & affectionis ratio ha-
beatur,

ADDITIONES.

a ¶Sine mandato. *Adde Cep.con.proxi.alleg & do. de Ro. decis.414. de procur. vbi concluditur quod procu. generalis admittitur ad allegandas causas absentiæ in criminali, quia interest reipub absentē a quocunque defendi,& uide Cep. cons.64. Ber.*

b ¶Excuset. *Adde ꝙ Io.And.in tit.de procur. §. ratione constituentis in fi. dicit ꝙ si infirmus teneretur mittere procuratorem,nullum esset priuilegium infirmitatis.Ber.*

c ¶Malorum hoīum. *Adde ut per Old.cōs.43.B.*

beatur, vt ff.de excep.l.2.ff.so.mat.l.Caius,
& ff.mand.l.cum seruus ex tota. Item vidi-
mus ꝙ aliàs dn̄s defendit plene seruū suū
per se, & secundario per procuratorē, in cri
mine capitali, ff.de publ.iudi.l.seruus, & iō
multo magis pater poterit defendere suū
filium. Sol.do. Gui. de Suza. fecit hanc q. &
soluit, dicens ꝙ pater admittatur ad defen
a sionem sui filij, *a* in casu prædictę q̄ōnis, ra
tionibus s̄.alleg. dum tñ præstet securitatē
idoneam, de eo suo filio p̄sentando in for-
tiam Potestatis, si contigerit eum succum-
bere in causa, & hoc ne iurisdictio dicti iu-
dicis vel Potestatis illusoria videatur, vt s̄.
10 no.est. † Ex prædictis enim constat, ꝙ ad cri
mē publici iudicij frustra procurator inter
uenit, siue ex parte accusatoris, siue ex par
te rei, vt ff.de publ.iud.l.pe.§.ad crimen, ex
tra de accu.c.veniens, & 5.q.4.c. in crimini
bus. Sed hoc fallit in multis casibus. Primus
est, quia procurator admittatur ad allegan
das causas absentiæ, vt ff.de procur.l. ser-
uus quoque, §. publicè, & extra de accu.c.ve
niens. Secūdus in accusatione iniuriarum,
b si sit illustris *b* ille qui agit, uel qui conueni
tur, vt C.de iniur.l.fi. Tertius est in leuibus
criminibus, ut ff.de accus.l.leuia. Quartus,
si crimen non excedat pęnam relegationis,
vt ff.an per ali.cau.l.1. Quintus in crimine
suspecti tutoris, vt ff.de procu.l.non solum,
§.pen.& vlt. Sextus, cum quis accusat aliū
de crimine ingratitudinis, vt ff.de procur.
l.sed & hæ personæ, hoc verum est cum de
crimine quæritur ciuiliter: secus si crimina
liter, vt in d.§.ad crimen. Septimus, cum
dn̄s defendit seruum suum, ut ff.de accu.l.
si cui, §.pen.& C.eo.ti.l.si seruus. Octauus,
qn̄ pater vult defendere filium, vt s̄.dictum
est. Nonus casus, vbicunq; dr̄, ꝙ iudex non
habuit cognitionē de illo maleficio, quod
dic vt no. j̄.eo.tit.§.vlt.circa materiam &c.
do autem Mart. dixit, ꝙ post litem conte.
semper ex parte rei poterāt interuenire pro
cu.in quolibet crimine, vt 5.q.4.c.reos. Sed
dicas, ꝙ illud capitulum loquitur in procu
ratore dato ad allegādum causas absentiæ, a
uel aliqđ ministerium, non aūt ad plenā de
fensionē, vr̄ tñ ꝙ procurator in cā capitali,
non possit subuenire ad testes introducen b
dos, & ēt ad dicta capitula, de quibus sup.di c
ctum est, cum hoc priuilegiū specialiter cō
cedatur in actione iniuriarū quibusdā per-

sonis, ergo in cęteris est prohibitum, ut d.l.
ult.de iniur. nisi solum ad allegādū causas
absentiæ, ut in d.§.publicè, & §.ad crimē, &
11 l.no. † An procurator possit interuenire in
maleficio, pro quo pœna mortis imponen
c da alterata *c* est ī pecu. ex forma statuti &c.
Sed q̄ro, pone ꝙ fideiussores non possunt
exhibere reum, pro quo fideiusserunt, sed
uolunt eum in iudicio defendere plene, &
iudicium in se suscipere, nunquid possunt,
vide j̄.in ti.quid sit agen.reo pręsen & non
contu.§.fi.& uide no.de procu. pro alio in
12 terue.uolum. j̄. Sed pone q̄ōnem, † q̄ tota
die occurrit de facto, ecce Titius commisit
homicidiū, seu maleficium, pro quo de iu-
re cōi est imponēda mortis pœna, ut ff.ad
leg.Cor.de sica.l.3. & ut dicam j̄.de homi.
§.item quęro. Ex forma uero statuti est im
ponenda pœna mille librarū, modo Titius
citatur ꝓ dicto homicidio, ille Titius vult
constituere procuratorē, qui pro eo inter-
ueniat ad totam causam, quæritur nūquid
possit, & primo vr̄ ꝙ sic, nā ꝑ statutum nō
imponitur pęna sanguinis, sed pecuniaria,
unde potius debemus inspicere pœnæ im-
positionē, q̄ naturā & originē criminis, ut
ff.de pœ.l.quod ad statum, ibi, potius finē
q̄ genus & naturā criminis spectamus. Itē
ubi imponitur pęna relegationis, uel mino
ris, pōt interuenire procurator, ut d.Accur.
no.in d.§.ad crimē, ergo multo magis ubi
pœna pecuniaria est imponenda, cū quęli
bet pœna corporalis sit acrior qualibet pe-
cuniaria, ut ff.de pę.l.in seruorum, in fi. Itē
crimen capitale consideratur rōne euentus
uel finis, & non rōne originis, ut s.dicatur
capitale, qn̄ pœna capitalis imponitur, &
sic rōne impositionis pœnę dr̄ capitale uel
non, vt ff.de pub.iud.l.2. item si filiuspatro
ni accusat libertū de crīe capitali, repellitur
ab eius successione, s. si accusatio fit de eo
crīe, de quo pœna capitalis est imponēda.
Si

ADDITIONES.

a ¶Sui filij. *Adde Cep.cons.46.vbi consuluit, an pater Iudaeus possit in causa capitali filij suscipere defensionem. Ber.*

b ¶Illustris. *Adde Cep cons.50.*

c ¶Alterata. *Addo an procurator possit interuenire in causa, ubi pœna est arbitraria. Pet.de Ancha.cons 73. Ber.*

ab eius successione, s. si accusatio fit de eo
crimine, de quo pœna capitalis est impo-
nenda. Si tñ iudex leuiter puniuit libertũ
& nõ capitaliter, non ꝓpterea videbiẽ eũ
accusasse de crimine capitali, & iõ nõ repel b
litur à successione, non inspecta accusatio-
ne & criis origine, sed impositione pænę, vt
ff. de bon. li. l. qui cũ maior. §. fi. cũ l. seq. ita
dicã hic, vt non censeatur crimen capitale,
ex quo imponitur pœna pecuniaria. Itẽ cũ
pęna corporalis translata sit in pęnam pe
cuniariã, & cũ cã cesset, quare procurator
interuenire nõ poterat. dẽt ẽt cessare effe-
ctus causæ, vt C. de epi. & cle. l. generaliter.
& ff. de iu. pat. l. adigere. §. quamquam. &
no. ff. de pact. l. ꝙ dictum. Item iura muni-
cipalia q̄ pro homicidio pęnã pecuniariã
a imponunt, sunt derogatoria *a* iuri ciuili, vt
ff. de leg. & senatusc. l. de quibus, ĩ fi. E cõtra
14 uideẽ ꝙ procurator interuenire non possit,
quia ad crimen publici iuris prosequendũ
frustra procur. interuenit: multo minus in
teruenit ad defendendum, ut ff. de pub. iu-
di. in l. pe. §. ad crimen. & quod sit publicũ
crimẽ, dr̃ ff. eo. tit. l. j. Itẽ q̃a origo criminis c
& tit. accusationis potius dẽt inspici q̃ cau
sa statuti, ut C. ad Macc. l. 3. & ff. de fideiuss.
l. tutor. Itẽ hęc pęna mille librarũ fungiẽ
& succedit loco pœnę corporalis, q̄ impo-
nebatur de iure ciuili, ergo dẽt esse eiusdẽ
effectus, & ptãtis in qualibet sui parte, ut
ff. si q̃s cau. l. si eũ. §. q̃ iniuriarũ, & ff. de do.
inter uir. q̃ uxo. l. si donare §. sponsus. Nã
istud delictũ ob istud statutũ nõ desinit eẽ
capitale seu publicũ. Sol. d. Gui. de Suza. di
cit, ꝙ ipse vidit sæpius ꝓnunciari pro & cõ
tra, tamen decidẽdo indubitanter dicit ꝓcu
ratorẽ interuenire non posse, ꝑ iura prox.
alle. do. aũt Io. de Lar. Lãber. Rãp. & d. Dy.
de Musel. dicunt referre qualiter iacẽt ver-
ba statuti. Nã si statutũ simpliciter dicat, ꝙ
qui homicidiũ fecerit, soluat pro pęna mil a
le libras, tunc dicunt procur. posse interue-
nire ad totam cãm, per iura primo allega.
Si aũt statutũ dicat, ꝙ duicunq; homici-
diũ fecerit, debeat decapitari, nisi intra cer b
tũ terminũ soluat lib. mille, vt est Florẽtię,
tunc dicunt, ꝙ non possit interuenire pro-
cu. q̃a pœna corporalis est in obligatione,
sed in solutione est pœna pecuniaria. Sed
13 †pone ꝙ statutũ sit in ciuitate, ꝙ absens in c
cã capitali possit condemnari, ac si pręsens
foret, sicut vidi in multis ciuitatibus obser
uari. Mõ aliquis inculpatus de crimine ca-
pitali, & citatus vult constituere procurato
rem ad totam cãm, qui eũ defendat, quæri
b tur, an possit? d. Dy. de Musel. dicit ꝙ sic *b*
potest. & ita dicit cõsuluisse in quadã quæ
stione, q̄ cõmissa sibi fuit Bononiæ ꝑ Po-
testatẽ Regij, per l. ff. de procu. l. seruũ quo
que, §. publice vtile est. vbi dicitur, ꝙ vbicũ
que, quis absens damnari põt, ibi & procu
ra. interuenire potest, vnde vt ipse ad hoc,
vt ꝓcurator nõ possit ĩteruenire, duo sunt
necessaria, s. ꝙ pœna sit supra relegationẽ,
vel corporalis, & ꝙ absens damnari nõ pos
sit diffinitiue, aliàs si alterũ istorũ duorũ,
deficiat, poterit procurator ĩteruenire ẽm
ipsum Dy. Sed alij plures Doct. & sapiẽtes
dicunt cõtra, ꝑ iura su pra alleg. in proxi. q.
14 pro parte ista. †Sed in vtraq; ex prædictis
proximis quæstionib. vr̃ dicẽdum & bene,
ꝙ si petatur ab illo ꝓcuratore admisso ad
defendẽdum, ꝙ ꝑsonã de maleficio, incul-
patã faciat coram iudice causæ ꝑsonaliter
cõparere pro uẽritate dicenda de maleficio
c illo, ꝙ ad hoc teneatur *c* procurator, & ipsa
principalis persona, ut C. de procu. l. ul. &
ff. de proc. l. si actor, puto etiam fore locũ,
ꝙ ipse subijciatur quæstionibus ꝑꝑ indi-
cia quæ procedant. Vel quod ueniat ad re-
spondẽdum positionibus uel interrogatio
nibus iudicis, cum melius noscat ueritatẽ,
q̃ ipse procurator, & hoc illa ratione, quia
dum de rei ueritate quæritur, debet princi
palis persona uenire. c. imperatores. ext. de
iur. calũ. Item si principalis ꝑsona melius
sciret ueritatẽ, uel sit persóna honestior, de
bet uenire rñsurus obiectis, ut C. de proc. l.
ult. & ff. de proc. l. si actor. Et si nõ uenerit
per-

ADDITIONES.

a ¶Derogatoria. *Adde esse notandum, quia iste Doctor præsupponit, ꝙ tale statutum ualeat, & uerum est ꝙ ualet, cum sit cum causa, alias secus ita dicit Franc. de Are. consi. 500. Ber.*

b ¶Quod sic. *Adde uidendum Cepo. consi. 73. ubi dicit ꝙ ad allegandum innocentiam & causas absentiæ, potest interuenire procura. non autem ad totam causam. ita dicit ꝙ cõcordabat d. Ant. de Rosellis præceptor suus.*

c ¶Teneatur. *Adde pro hoc quod uoluit Pet. de Anch. consi. 273. Ber.*

personaliter ipse reus credo eũ fore contumacẽ,& tanq̃ contra contumacẽ posse procedi contra eum,ad ꝙ est.C.de iu.cal.l.2.& auth.prĩcipalis.Nã ipse reus tali modo dẽt defendi, ne ꝑꝑ talẽ defensionẽ ius actoris vel cõis,efficiatur deterius,vt ff.quib.ex ca. in poss.ea.l.2.in fi. Vltimo circa materiam istã intendo qõnẽ formare, q̃ oĩbus assessoribus multoties in maleficijs occurrit de fa

15 cto.†Statutũ est quasi in qualibet ciuitate, ꝙ banniti pro enormibus maleficijs impune pñt offendi,accidit ꝙ quidã occidit talem,& talẽ sic bãnitum citat̃ iste occasione illius homicidij, ut se ueniat excusare, ille mittit corã iudice ꝓcuratorẽ suũ, q fidem iudici faciat de illo crĩe , & petit super illo

a maleficio vlterius nõ procedi,*a* quæritur si ad hanc exceptionẽ opponẽdã possit interdicere ꝓcurator ? & ex hac quæstione alia oritur dubitatio , an talis exceptio obiecta per ipsum procuratorem, vel etiam per ipsum principalẽ reũ lit.cont.impediat, de q bus duabus qõnibus videamus ad plenũ.Et primo videamus , an exceptio ista , dico ꝙ bãnitus pro maleficio ex forma statuti impune potuit occidi,lit.contest.impediat, & primo vr̃ ꝙ non, iuxta allegationes do.Ia. de Lar.cũ hæc exceptio sit peremptoria, ꝙ patet,quia ea probata, cã perĩmit ex parte interfecti,& ex parte cõis , cũ licet potuerit occidi tanq̃ hostis,ar.C.de his qui ad eccle. cõfu.l.si seruus,& C.de ser.fu.l.j. & 2.ff.de sica.l.3.§.fi.& ff.de cap.di.l.amissione, §.1. & ꝙ legitime factũ est,pẹnã non meretur, vt ff.de leg.j.l.quid ergo,§.si hẹres seruum, & ff.de verb.obl.l.si seruus,& C.de adult.l. Gra.aliàs aũt deciperetur illa auth.l.j. stat. qđ esse nõ debet , vt C.de his qui ven.æta. imp.l.j.ergo hæc talis exceptio est perẽptoria,vt Inst.de exce.§.appellat̃, sed exceptio perẽptoria licet possit protestari ab initio, tñ nõ impedit lit.cont.cum lex dicat sufficere eã ab initio protestari,& post fundatã intẽtionẽ actoris ꝓbari,vt C.de p̃scr.x. vel xx.anno.l.emptor,& C.de exce.l.si q dẽ , & ff.de exce.l.p̃scriptionẽ. Si ergo sufficiat sibi eã exceptionẽ ab initio ꝓtestari, si ultra petat iste de crĩe inculpatus audiendus nõ est,ut ff.ad Treb.l.ex asse.& C.de neg.ge.l. tuto. & iõ exceptio illa nõ impedit lit.cõt. Itẽ cõstat ꝙ in causis crĩalibus est lit. cont.

b faciẽda,*b* vt C.vt intra cer.tẽp. q̃st.cri.ter.l. vna,& C.de fal.l.vbi.C.đ iud.l.ꝓperãdũ,in prin.sed certe tres tñ sunt exceptiones quẹ impediunt lit.cont.ut excep.rei iud.vt C.q̃ sent.rescin.non poss.l.fi.& C.de post.l.uelamento,& excep.trãsact.vt C.de trãsa.l.causas,& l.fratris,& ff.de cond.ind.l. elegãter, §.si quis. Itẽ excep.p̃scrip.vt C.de p̃scr.30. an.l.sicut,de quib.excep.no.in d.§.si qs, & extra de lit.cont.c.exce.li.9. inter quas hæc excep.non connumerat̃,ergo hæc exceptio remanet sub regula,q̃ per exce.firmatur,vt ar.in Auth.de nõ alie.aut permu.reb.eccle. §. vt aũt lex,& arg.ff.de his qui sunt sui vel alie.iur.l.patre furioso.Itẽ si dicat qs, qũo

c arguis de ciuilib.qõnib.ad crĩales ? *c* Resp. legis auth.ff.de pẹ.l.absentẽ,j.rñ.& ff.de custo.reo.l.2.§. vlt.& d.Azo in sum.C. de acu.cõsentit posse fieri, ut in auth.§.oblato, & ff.de adul.l.maritus,§.p̃scri. Item in crĩalibus diligentissime cã examinãda est,vt C. de fal.l.vbi,& C.de proba.l.vl.& ff.de app. l.addictos. Nã iudiciarius ordo iõ noscitur institutus,ne innocẽtia aduersantiũ pateret insidijs,& ne culpa delinquẽtis sñĩam effugeret iusti examinis,vt 2.q.j.c.de manif. & C.de accu.l.fi.ergo nihil de ordine iuris est omittendũ,ne aliàs lata sñĩa cõtra solitum ori.iu.nullius foret momẽti,vt C.de sen.& interlo.om.iu.l.prolatam, do.ẽt Lamb.de Rãp.allegando dixit excep.prædictã lit. cõ te.nõ impedire ꝑ iura superius alleg.E contra vr̃, ꝙ dicta exceptio lit.cont. impediat. Et pro hac parte subijcio allegationes dicti d.Lãb. Nã dicit ꝙ excep.rei iud.iureiur. & transa.li.conte.impediunt,vt ff.de transa.l. elegãter,§.si quis post.& C.de transa.l.fratris,ff.de iureiu.l.j. & hæ exceptiones si opponantur ante lit.cont.sapiunt naturã dilatoriarũ exceptionum , si uero opponantur post lit.cont. sapiunt naturã perẽptoriarũ. Quædam enim sunt aliæ exceptiones perpetuæ,ut pacti de nõ petẽdo, & solutionis,

& istẹ

ADDITIONES.

a ¶Non procedi. *Adde ut late per Cep. cons.20. & adde quod noluit Pau. de Cast.cons.34.in primo impressis.Ber.*

b ¶Facienda. *Adde per Fran.de Are.cons.58.B.*

c ¶Criminales. *Adde,an statuta loquentia de ciuilibus extẽdantur ad criminalia, Frã.de Are. cons.109.Ber.*

& istæ tales, q̄ sunt materræ peremptoriæ, lit. cont. non impediunt, processum. Est & aliud genus exceptionis, vt cum dr̄, & excipit̄ tua acc. non est recipienda, vt q̄a lex per iniuriam tibi illatam denegat actionem, & actu possit īstitui, & hæc silr̄ exceptio si opponatur ante lit. contest. sapit naturam declinatoriæ exceptionis, & declinat iudiciū, & impedit processum iudicis, & cognitionē iudicij principalis. Et de hoc subijciebat do. Odof. duo exempla, per q̄ soluebat præsentem q. Primum est exemplum tale. pro seruo occiso agit̄, l. Cor. de sic. crīaliter, sicut agit̄ ꝓ libero hoīe occiso, vt ff. de acc. l. hos accusare, §. oīb. at si seruus intret armatus in ecclesia, & armis resistat dño suo, pōt impune occidi, adeo ꝙ accusatio de morte ipsius non est dimittenda, ut C. de his qui ad eccle. confu. l. si seruus. vñ hæc exceptio in initio posita sapit naturam declinatoriȩ exceptionis, & impedit totum processum, & pōt per procuratorem opponi. Secundū est exemplum. Ecce ego possum deponere & rescindere velum regium, i. aquilā, si ꝑdio meo fuerit appositum ab aliquo priuato, & si accusatio de me fiat, nō est recipienda, vt q̄a licuit mihi hoc facere. vt C. vt ne. pri. &c. l. fi. vñ dicebat d. Odof. Sume ex his dua bus legibus arg. imo decis. cuiusdā q̄ōnis, q̄ Bonon. frequentat̄. Dicit statutum, ꝙ bānitus pro graui maleficio possit impune occidi, si bannitus occidat̄, & excipiat̄ de banno, ꝙ illa talis exceptio lit. cont. impediat, & iō possit per procuratorem opponi, & ꝙ talis accusatio nō sit recipienda, vñ potest dici ꝙ exceptio rei iudi. transac. & iurisiu. & excep. q̄ continent accusationem de iure non esse recipiendam vel admittendam, vt est in casu nr̄o & simi. ēt dictis duab. legibus, licet sui natura possit dici ꝙ sint perēptoriæ, tñ in initio oppositæ sapiunt naturā declinatoriarum, & impediunt processum, merito igit̄ dici pōt, ꝙ istæ exceptiones sunt anomalæ. Simile videmus in exce. nō numeratæ dotis, & non numeratæ pecuniæ, vt C. de non nu. pe. l. fi. Silr̄ est in bonorum excussione, q̄ non dr̄ esse facta, & quod principalis persona nō est primo loco conuenta, sicut consueuit notari per d. Odo. de his in corpore Auth. de fi. inst. § sed neq;. Non ob. ꝙ dictum est s̄. ꝙ exceptio peremptoria opponat̄ ante lit. cont. & probet̄ post lit. cont. qñcunq; ante sñīam, quia hoc recipit instantiam in trib. casib. prædictis, & in alio casu, & casib. quib. cauetur accusationē non esse recipiendā, quia tunc exceptio opposita impedit lit. cont. & totum processū, vt dictum est, cum ergo videat iudex actori nō competere ius accusandi, q̄a ius agendi ex persona actoris metimur, vt ff. si pars hȩre. pet. l. 1. dēt iudex talem accusationem dilaniare, cum in hoc cōsistat eius offm̃, ut ff. de assess. l. 1. d. ēt Iac. de Are. allegando pro hac parte dicit, nō obstat ꝙ dictum est sup. ꝙ peremptoriā exceptionem in iudicio sufficit proponere, & post litem cont. probare, quia dēt intelligi, ut non sit necessarium, ꝙ ante lit. cont. probet̄, sed si ante lit. cont. vult eam proponere & probare, non reperitur prohibitum, & hoc innuitur, ff. sen. resc. non pos. l. peremptorijs. & de exce. l. ꝑscri. & hoc vr̄ dicere l. ff. de inter. act. l. si filius, §. 1. & C. de exce. l. si q̄dem. sed hȩc allegatio impugnari vr̄ per l. ff. de exhib. l. 3. §. ibidē. sed id, qđ ibi dr̄, babet locum in actione, vbi sit summaria cognitio, & iō iura rei nō sic plene examinantur, vt ea l. §. sciendum. Huic ēt intellectui ob. ꝑdictum c. ext. de li. conte. c. exceptio. sed pōt dici ꝙ illud habet locū, vbi reus statim nō potest probare suam exceptionem, aliàs aūt constat ut hodie agat̄, ut ff. ut in pos. le. l. si is a quo. & ff. ad Tre. l. ille a quo, §. 1. ff. de compen. l. fi. & d. §. ibid. Præterea quicquid dicatur in ciuilib. & criminalib. peremptoria exceptio impedit ꝓcessū, ut ar. C. de fal. l. ꝑses, & ff. de adul. l. si maritus, §. prȩscriptiones, l. vim passam, in prin. & ff. ad Turp. l. si quis in prin. & ff. de iniu. l. item apud, §. ꝙ deinde. Item cum in statuto dicatur, possit impune offendi nihil aliud est dicere, nisi ut non recipiatur q̄rela, ergo nō dēt in iudicio quis duci. Nam indefensam esse rē, de qua accipere iudiciū nullus cōpellitur, ꝑtor non arbitratur, vt ff. iud. sol. l. vir bonus. ubi de hoc no. & facit ff. de iniu. l. ait ꝑtor, §. fi. & l. nā & postea, ff. de iureiu. Sol. dicūt sapientes, vt ff. de alea. l. 1. nō compellat̄ q̄s iudicium suspicere. & dictus do. Dy. & dnt cōiter oēs Doc. ꝙ cum hæc exceptio ex sñīa, i. ex banno descendat, ꝙ bannū ex forma statuti imponit finē homicidio sup. dicto, ꝙ dicta exceptio li. cont. impediat, & totum processum. Sententia namque banni talis conditionis fecit illū

bannitu.m,ꝙ omnibus pęnis bannitorũ subiecerit eundẽ, ar.ff. ad Turp.l.1.§.calumniatorib. in fi.& arg.ff.de cap.di.l.amissione,§.1. quia constat quod exceptio rei iud. impedit lit.contest. ut dictum est sup.ergo hæc exceptio,& iõ de hac exceptione prius est cognoscendũ,& si uera est,impedit li.cõte.alias non,ut ff.de exce.rei iu.l.in hoc iudicio,& hæc est ueritas,& ita cõiter obseruatur,quãuis ẽt uiderim aliqualiter contrarium obseruari.Recordor ẽt, ꝙ dum semel officio maleficiorum præessem in ciuitate Bono.& sup p̃dictis qbusdam occurrentib. dubitarẽ cõsului do. Ro. de Romancis de p̃dicta qõne, tunc occurrente de facto occasione cuiusdam homicidij,quod dicta exceptio de banno non impediret lit. conte.cuius occasione dixi, quod qdam nobiles de Bonoñ.requisiti fuerunt ꝓsonaliter, & cõparuerunt responsuri cuidã accusationi. & 33.dieb.steterunt, detenti tandẽ occasione dicti bãni absoluti fuerunt.& ita dixit & cõsuluit per iura primo alle. Nunc restat uidere de alia q̃stione, uidelicet an exceptio banni p̃dicti possit p procuratorẽ opponi, cum lege municipali sit cautum,qđ banniti pro maleficio impune possint offendi, & ꝙ possit opponi p procuratorem, & ꝙ impediatur processus?vr̃ per l.ff.de adul.l.denunciasse,§.sed & si p procuratorem, & ff. de ma.uin.l.ẽt,§.absens,& C.de ma.l.neq;. Item quia probata tali exceptione apparet nõ debere ad lit.cont.procedi,ut est ꝓbatũ in superiori prox.q.merito p hoc probatur iusta cã absentiæ.Iusta.n.cã absentiæ est,q̃ non est iniusta,ut ff.de fideic.libe.l. si cum, a §.ex iusta.ibi.nõ vr̃ &c.& ff.de iu.l.nõ vr̃.& ff.de pec.l.eo tp̃e, & ff.iud.sol.l.vir bonus. Istud aũt constat,ꝙ ad cãs absentiæ allegãdas,ꝓbandas, & terminandas potest interuenire procu.ut ff.de procu. l.seruũ quoq;, §.publice.& l.absens reus,& ff.de pub.iud. l.accus.& l.pe.§.1.in fi.& C.de accu.l.reos. ad hoc bñ facit ext.de acc.c.ueniens. Item pro hac parte est ꝙ no.Accur. C.de accu.l.2.Econtra vr̃, nã hæc exceptio non descendit ab aliquo accidenti in persona eius,qui a accusatur,ut infirmitate uel alio simili impedimento, de quib.dr̃.ff. si quis cau.l.2. & de re iud.l.quæsitum, & ff.de exc.tut.l.scire oportet.tunc.n. obtineret de excusatione facienda per procuratorem,ut 7.q.3.si ægrotãs,§.ecce.sed ex eo qđ dr̃ ipsum iuste & legitime hoc facere potuisse,qa bãnitus hostis & rebellis erat occisus,non allegatur cã absentię,sed potius allegatur meritum cãę & defensio plena,& sic nõ dẽt audiri ꝓcur. vt C.de acc.l.tunc cõuenit, & C.de fal.l.diffidere,& ff.de pub.iud.l.pe.§. ad crimen.& ff.de adul.l.miles, §.ea quæ.& ad hoc bene facit l.C.de exhi.re.l.2.vbi dicit,ꝙ postq̃ accusatus ad iudiciũ uenerat, ius dẽt explorare. quæsitum,i.uidere accusatorem,& opponere exceptionẽ,et sic p se hoc facere, et nõ p aliũ.Itẽ cũ sit citatus ꝙ ueniat ad se excusandũ, et dubium sit de hac exceptione, an cõpetat,et incertũ sit,perinde dẽt uenire,ac si tertium esset eum subesse iurisdictioni citantis eum,ut ff.de iudi.l.si qs ex aliena,ff. si quis in ius uo.nõ ier.l.2. Nã cum incertũ est an aliquid sit,perinde hr̃ ac si illud non sit:ar.ff.de dolo.l.elegãter,§.nõ solũ. & no. ff.de of.p̃si.l.Barbarius.& sic intelligitur,ff. quib.ex cau.in pos.ea.l.Fulcinius, §.si quis in factione d.Inn.dicit,ꝙ cãs consistẽtes in facto poterit ꝓcurator allegare pro alio,puta talis nõ comparet,quia infirmus uel absens,cãs aũt consistẽtes in iure,ut opponere exceptiones dilatorias,aut nõ comparet, qa clericus,uel alias similes,non põt. Hoc nota.ipse extra de accusa.c.super his,do.au tẽ Ia. de Lar. in q. præmissa allegat pro & cõtra,sed nõ uidi quod oluat,vñ d.Lamb. de Ramp.soluit & dicit, ꝙ procurator possit & debeat admitti ad dictam exceptionem opponendam & probandam, & ista etiam sentit do.Dyn.& sentiunt communiter *a* Doc. nec ob.d.§.ad crimen, ff. de pub. iudi.l.penul.quia uerum est, ꝙ procurator non interuenit ad defensionem causæ principalis, sed ad causas absentiæ, & ad declinatorias opponendas, & ad alia quæ differunt causam, & declinant iurisdictionem bene interuenit procura. ut supra dictum est,& not. per Accurs.super d.§.ad crimen. Sed

ADDITIO.

a ¶Communiter. *Adde quod idem consuluit Cepol. consil. 74. vbi dicit quod etiam post sententiam potest quilibet comparere & ostendere iudici ꝙ occisus poterat impune occidi, pro cuius sententia optime faciunt scripta per Pet. de Ancha.consi.6.Bar.*

Sed do.de Ro.dicebat contrarium,ego aũt
cõiter vidi seruari opi.do.Lamber. & ẽt ve
riorẽ credo. licet aliquoties contrarium vi
derĩ obseruari ꝑ aliquos assessores, ꝓ quo
rũ opi.facit l.C.de iniur.l.fi. vbi ꝑsonis cla
rissimis in priuilegiũ est cõcessum ĩ causis
criminalib.posse ꝑ ꝓc. agere & respõdere,
ergo in cęteris vr̃ esse prohibitũ,vt ar.ff.de
iud.l.cum p̃tor,& C.de proc.l.maritus. Gã.

Quid sit agen.reo absente, & contuma.& de banni.pro malefi. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Reo absente & contumace, quid agatur circa annotationem bonorum illius.*
2 *Accusato existente contumace ante litem contestatam & non habente bona quæ possint annotari quid agetur.*
3 *Annotatio bonorum rei & expectatio illius, an hodie seruetur.*

POSTQVAM requisitus fuerit reus,
si non venerit ad iudicium, q̃d agendũ
1 †sit videamus. Et certe bona illius taliter
ꝓ maleficio requisiti & non comparentis
sunt annotãda hoc modo. Quia iudex cum
notario venit ad domũ, accusat⁹,& inqui-
ret de bonis ipsius,& ipsa bona faciet de-
scribi per ordinẽ,& qualiter sint scribenda.
no.C.de bo.ꝓ'cri.l.si quis intra ꝓuinciã. q̃
bona dẽnt sic descripta collocari in aliquo
tuto loco,vel ꝑsonis idoneis assignari. Post
hoc iterũ ille accusatus debet vocari & cita
ri ꝑ edicta,ꝙ veniat ad se excusandũ,& dẽt
sibi notificari qualiter eius bona sunt an-
notata & descripta, vt ff.de req.reis.l.j. vbi
dr̃,ꝙ dẽt innotescere ipsi reo,ꝙ eius bono-
rũ sit facta annotatio,& ille talites requisi
tus poterit intra annũ venire & recuperare
bona annotata,qui annus incipit currere a
tp̃e sciẽtiæ ex quo sibi vel per edictũ vel ꝑ
literas magistratus vbi degit,notum fuerit
de ipsa annotatione bonorũ facta, vt d.l.j.
ff.de req reis.Si aũt ille taliter citatus & an
notatus nõ venerit intra annũ,illa bona an
notata confiscãt̃,& illius requisiti læditur,
& grauatur opinio apud bonos & graues,
nõ quidẽ efficitur infamis ꝑ sñiam, nec ip
so facto,vt ff.de his q̃ no.infa.l.1.& l.athle
tas.& ff.de req.reis,l.j.in fi. Itẽ ita demũ cõ
fiscant̃ illa bona.si à ꝓcuratore fisci capiã-
tur,vt ff.d req.re.l.anni spatiũ.& ff.de diu.
& tẽp.p̃scr.l.in oĩb.hodie forte de alijs bo-
nis aliter obseruat̃,quia ipsa bona damna-
torũ seu ꝓscriptorũ conseruãt̃ filijs & ascẽ
a dẽtib.*a*& descẽdentib.vsq; ad tertiũ gradũ,
2 vt in Aut.vt nul.iu.§.j.col.8.† Sed q̃d si ac
cusatus sit cõtumax añ li.cõt.& nõ habeat
bona q̃ possint annotari qualiter ꝓcederet̃
contra eum? Resp. ꝙ forte indicet̃ mulcta
ꝑ illud edictũ,si q̃s ius di.nõ obtẽ. & ꝓde-
rit hoc,quia licet sit pauper,tñ si postea ca
pietur, luet p̃œnã in corpore suo, vt ff. de
3 pę.l.2.Sed hodie de consuetudine generali
nõ seruat̃ contra cõtumaces,ꝙ dr̃,de anno
tatione bonorũ, & ꝙ accusatus expectetur
ꝑ annũ,imo cũ fuerit citatus solęniter,po
nit̃ in bãno iuris cõis & Ptãtis, & postea
suꝑ illa accusatione & bãno cõdẽnatur, &
ita obseruatur in Lõbar.Mar.Tuscia,& ali
bi ꝑ totã Italiã,& licet videatur ꝙ lite nõ
cõte.nõ possit contra accusatũ sñia diffini-
tiua ꝓferri,tñ contrariũ est.quia quælibet
Ptãs & iudex p̃t iurisdictionẽ suã defende
b re pęnali iudicio,*b* vt ff. si quis ius dic.non
obtem l.j.& maxime s̃m Accur. qui no.ꝙ
ẽt lit.non contest.potest procedi contra ab
sentem ad condemnationem, imponendo
pœnam relegato.& j̃. vt ff.de pę.l.absentẽ,
C.de acc.l.absentes.vltra aũt relegationem
in absentẽ pęna non infertur,vt patet in le
gibus prædictis.& ff.de req.reis,l.2.hoc.n.
bannum,quod fit de consuetudine, & con-
demnatio quę subsequitur loco pęnæ rele-
gationis succedit,cũ ipsæ pęnæ hodie non
sunt in usu,vt not.Accurs.quibus mod.ius
pat.pot.sol.§.relegati.Insti.& hoc bene de
consuetudine obseruatur. Gand.

ADDITIONES.

a ¶Ascendentibus. *Adde ut per Bar.consi.112. ubi ponit an prædicta aut.habeat locum in collateralibus, & an bona ipso iure transeant in ascendentes absque additione Be.*
b ¶Iudicio. *Adde ut per Ale.consi.35.3.lib.Ber*

De bãnitis pro maleficio. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Banniti quando æquiparentur relegatis & quã do deportatis.*
2 *Statutum ciuitatis continẽs ꝙ banniti ꝑ maleficio possint impune offendi & occidi, an teneat.*
3 *Statuto dicente ꝙ banniti pro maleficio impune offendi possint, si bannitus pro maleficio ex causa ex qua non poterat in sanguine damnari,*

 nari,

nari, occidatur, an erit occisus impune.

4 *Statuto dicente ut supra, si procurator banniti dicet bannum fore nullum ipso iure, & sit in causa coram potestate, & medio tempore bannitus occidatur, an hoc erit factum impune.*

5 *Statuto dicente, ut supra, si Titius interficiat bannitum in tempore appellationis, nunquid Titius erit puniendus.*

6 *Statuto dicente, ut supra, si occidatur bannitus appellatione pendente, quid erit.*

7 *Accusatus de maleficio non cõparuit propter q̄ fuit positus in banno cẽtũ librarum postea moritur, an bannum exigetur ab hęredibus illius.*

8 *Bãnitus de ciuitate Bononiæ p̄ maleficio, an possit p̄ alio maleficio accusari & poni ĩ alio bano.*

9 *Statuto dicente, q̄ banniti pro maleficio possint exire de banuo, si pacem habuerint. & soluant libras centum communi, si uniuersitas sit in bãno pro aliqua offensa facta Titio, quid erit agẽdum ut exeat de banno.*

10 *Statuto dicente q̄ bannitus pro maleficio impune possit offendi, si Titius sit rogatus q̄ ueniat ad soluendum condemnationem librarum centum de eo factam, & nõ uenit propter quod fuit positus in banno, & descriptus in libro bannitorum pro maleficio, quaritur si talis bannitus possit impune offendi.*

11 *Bannum Titij qui non cõparuit ad satisdandũ de condemnatione soluenda, si contineat q̄ sit in banno centum librarum, & a quocunq; possit offendi impune, an poterit offendi impune.*

12 *Statuto dicente q̄ banniti pro maleficio possint impune offendi, & illi intelligantur bãniti; qui reperiũtur scripti & nõ cãcellati in libris &c. si Titius vulnerauerit sacerdotem, q fuerat bãnitus pro maleficio a iudice laico, quid erit.*

13 *Statuto stante, ut supra, & quod illi nullus pręstet auxiliũ uel fauorem sub certa pœna, si quis pro tali bannito alleget causas absentia, vel associet eum, an incurrat pęnam.*

14 *Bannitũ fugere faciens quomodo puniendus sit.*

15 *Statuto dicente q̄ nulla uniuersitas alicuius castri, uel uilla, debeat retinere, uel receptare bannitũ pro maleficio uel pro auare, id est post deuetationem creditorũ, sub certa pœna comuni soluenda, & creditoribus, bannitus pro debito steterit per unam & duabus noctibus in aliqua uilla, an tenebitur &c. & pęnam &c.*

16 *Statuto dicente q̄ bannitus pro maleficio possit impune occidi, si bannitus dum captus & ligatus per beroarios duceretur ad curiã, fuit per alium interfectus, an potuerit impune occidi.*

17 *Statuto, dicente ut supra, si bãnitus dedit fideiussores de soluendo, uel soluit, & bannum non sit cancellatum, ac interim occidatur, an potuit impune offendi.*

QVIA vidimus de prima parte rubri.
nunc videamus de scd̃a, s. de bannitis
1 pro maleficio.†Et circa hanc materiam no.
a q̄ dictos bãnitos æquiparamus *a* relegatis,
si fuerint banniti pro maleficio, p̄ quo im
ponatur pœna relegationis. Si aũt fuerint
bãniti p̄ maleficio, p̄ quo imponat̃ pœna
deportationis, eos æq̄paramus deportatis,
vt no. Accur. Instit. q̄b. mod. ius pa. pot. ol.
2 §. deportari.†Sed pone contineri statuto ci
uitatis, q̄ banniti p̄ maleficio impune pos
sint offendi, & spãliter q̄ possint occidi: q̄-
rit̃ an valeat tale statutum. & primo vr̃ q̄
non, tanq̃ factũ cõtra ius diuinũ. Continet̃
.n. in diuina scriptura, nõ occides, nõ mœ-
chaberis. Et ius diuinum, q̄ est excellẽtius,
nõ dẽt posse tolli p̄ dictum statutum, vel p̄
ius ciuitatis, q̄ est debilius. Nã par in parẽ
non hẽt imperium, multominus minor in
maiorem, vt ff. de arbi. l. nã & magistratus.
& ff. de min. l. ẽt. p̄terea tale statutum est
cõtra ius gentium, & naturali instinctu in-
troductũ, vt vnus hõ alij nõ insidiet̃, vt ff. de
iu. & iu. l. vt vim. & ius ciuile (q̄ est mutabi
le) mutare vel tollere non põt ius natura-
le vel gentiũ, q̄ est immutabile, vt Insti. de
iur. na. gen. vel ciui. §. sed naturalia. Ecõtra
vr̃, q̄ statutum tale valeat & teneat de iure,
q̄a absolute concessum est cuilibet ciuita-
ti, iura posse cõdere inter suos, vt ff. de ius.
& iu. l. oẽs populi. nec distinguit q̃ statuta
possint cõdere & q̃ nõ, ergo nec nos dẽmus
distinguere, vt ff. de pub. l. de p̄cio. & ff. ad
Sil. l. si q̄s in graui. §. ad cãm. nec mirum.
Nã cũ Imperator cõcesserit vnicuiq; ciui-
tati posse cõdere iura ĩter suos, vt d. l. oẽs. ip
se imperator eã lege facere vr̃, vt C. vbi &
apud quẽ co. re. po. agi. l. fi. & ipse Impera-
tor dicit, oĩa. n. merito nostra facimus, q̄b.
nostra ĩpartit̃ autoritas, vt C. de vet. iu. enũ
ci. l. 2. §. & iõ. Quid plura? ipse ẽt Impera-
tor cõcedit quosdã hoĩes ĩpune posse occi-
di varijs de causis, vt ff. ad l. Cor. l. 3. §. trãs-
fugas.

ADDITIO.

a Aequiparamus. *Adde cui æquiparetur bannitus, an delegato uel d̄portato Al. cõs. 116. 2. li. B.*

fugas,& C.de adul. l.Gracchus,& C.qñ lic.
vnicuiq; se si.iud.vin.l.1.& C.de his qui ad
ecc.cōfu.l.3.& l.raptores, C.de rap.vir.Sol.
a dico ꝙ valet *a* statutū, qm̄ bene uerum est,
ꝙ de iure diuino,& gētium non licet homi
nem occidere,quod tñ verū est,nisi ex cā li-
cita hoc fiat , vt permittente iure gñali vel
particulari positiuo, nā tūc licet,& qđ lege
permittente factum est,nō præstolatur pœ
nam,ut d.l.Gracchus. & C.de his q̱ ve.æta.
3 imp.l.j.Itē pone q.quę fuit de facto in ciui
tate Lucana,dum officio app.præessem,ibi
dem statutū est,ꝙ bāniti pro maleficio im
pune possint offendi , quidam vero banni-
tus pro maleficio ex tali cā, ex qua ī sangui
ne dānari nō poterat,extiterat occisus,quæ
rebatur an ille bānitus occidi potuerit sine
pęna ? dic de hac q. vt plene no.j̃.sub rubr.
de multis qō.pend.a statu.in fi.et illa q.cō-
modius sub hac rubrica poterat collocari .
4 †Item pone,statutum est in ciuitate,ꝙ ban
niti pro maleficio impune possint offendi :
ꝑcurator vero alicuius banniti erat in cau
sa coram Potestate, et dicebat ipsum bānū
fore nullum ipso iure , medio uero tempo-
re iste bānitus est occisus uel offensus,quæ
ritur nūquid licite potuerit occidi? Respō.
distinguen.ꝙ aut illud bannū dr̄ esse nullū
per modum appľonis , aut alio modo. Pri-
mo casu nō hr̄ pro bannito,ut C.si pen.ap.
l.1.et ff. ad Turp.l.j.ī fi.et ff.nil no.app.pē.
l.1.§.si quis, et ff.de pę.l.2. in fi. Scđo uero
casu, quia hr̄ tunc interim pro bannito,be-
ne potuit occidi,ar.ff.de li.cau. l.si cui,§.li-
cet.et l.ordinata, et l.3.§.si seruū quē possi-
debam . Item si in statuto dicatur,ꝙ bāniti
possint impune offendi , nunquid poterint
occidi? dic ut plene no.j̃.sub rubri.de mul.
5 qō.prouenien.ex statu.§.constat,in fi.†Sed
retento eodem themate pone,quod ego in-
terfeci bannitum intra tp̱a,intra quæ de iu
re potuit appellari, q̃ritur nūquid ego sum
puniēdus?vr̄ ꝙ sic, quia intra decē dies nul
la est exactio facienda,ff.nil no.app.l.1.ubi
de hoc no. Itē per appellationem reuocant̃
innouata post sñiam intra decem dies. ext.
de app.c.non solum.lib.6.Tu tñ dic cōtra ,
qm̄ añ appľonem intra decē dies vr̄ sñia et
res iudicata,ut ff.de re iu.l.j.ubi de hoc no.
Accur.et ff.nil no.app.pen.l.1.et rei iudica-
tæ sortitur effectum sñia lata , ēt ante lap-
sum decem dierū,ut ff.de pę.l.qui vltimo .

vbi de hoc no. Accur.& in l.seruorū, §.qui
ex cā.& l.2.§.j.ibi,dānatum accipimus &c.
ff.de īiu.rup.& irri.tes.l.si q̱s,§.ibi tñ.& sic
6 j̃.decē dies impune potuit occidi. † Sed q̱d
dicemus si occisus fuerit appľone penden-
te?Resp.ꝙ hoc casu teneor, ac si occidissem
non bannitum, q̱a casus est legis,ff.nil no. 3
app.pen.l.1.§.1.ibi,neq; vllam aliam iniu-
riam patiat̃, & q̱a per appľonem fingitur
nō pronunciatum, vt ff.de collu.dete.l.pe.
& d.l.si q̱s , §.hi aūt. & ff.ad Turp.l.1.nam
damnatum accipimus rite condemnatum,
7 vt ff.de pet.l.2.§.1.† Quæro q̱dam accusat⁹
de maleficio non cōparuit, vñ positus fuit
in banno centum librarum,& postea banni
tus decessit, an illud bānūm possit exigi ab
ipsius hr̄dibus?& vr̄ ꝙ sic,quia illud bannū
est loco cuiusdam mulctæ, q̄ debet fisco ap
plicari,nec expedit super banno lit.cont.cū
quo.n.contestaret̃ nō video, & talis sñia dr̄
diffinitiua, cum ab ea possit appellari, qđ
nō est ab īterlocutoria, vt ff.an per ali.cau.
appl.l.vna.est.n.pecuniaria,& per se patet,
ergo ex ea orit̃ actio in factum,ut ff. si quis
ius dic.l.j.in prin.& ita ex quasi contractu,
quia in iudicio quasi contrahitur , ut ff. de
pecu.l.licet, §. idem scribit . Nam iudicati
actio ex contractu, vel quasi cōtractu trāsit
in hæredem,vt ff.de act. & obl.l.ex contra-
ctibus. quare hoc bannū pōt peti ab hære-
de. Pręterea iurauit Potestas bannum,& cō
demnauit exigere,quare vr̄ esse periurus,ni
si exigat,vnde in tali dubio exigere debet si
mile ad l.Iul. repe.l.fi. si dicas hoc iudex nō
dixit cōdemno , quia tunc planum esset,vt
ff.si quis in ius voc.l.2.sed dixit, pono eum
b in banno, *b* & non exeat, nisi centum solu-
tis, & non processit vltra iudex dicendo, sit
bānitus,vel nō recurrendum est tunc ad in-
terpretationem iudicis, vt ff.de verb.obl.l.
in cōuētionalibus.& l.inter stipul.§.3.Ecō-
tra vr̄,vt C.ne ex deli.defun.l.1. & ff.si quis
adie. fal.cau.te.l.si quis sub condōne, & ff.
de reb. dub.l.cum principalem . & expresse
si quis

ADDITIONES.

a ¶Quod valet . *Adde quod tale statutum valeat. Io. And. in add. ad Spe. in ti. de cri. in fi. addi. Bar. consi. 188. Ale consi. 114. 1. lib. Cep. consi. 8. Ang. consi. 287. Ber.*

b ¶In banno. *Adde Cep. cons. 40. Ber.*

ſi quis ius dic.nõ obt.l.j.in fi.Sol.Dic,ꝙ exi
gi non poſſit, per l.j.in fi.ff.ſi q̃s ius di.non
obt. & dic ꝙ rl̃r actio in factum q̃ oritur
ex contractu,vel quaſi,tranſit ad hæredem,
ſed caſus ſpecialis eſt ubi no.trãſit, ut ff.de
act.& obl.l. in honorarijs. & ita hic erit ẽt
8 caſus ſpecialis. † Item pone aliquem fore
bãnitum de ciuitate Bonoñ.pro maleficio,
mõ q̃ritur nunquid iſte bannitus poſſit ꝓ
alio maleficio accuſari & poni in alio ban-
no?& vr̃ ꝙ non ex eo,quia per dictum ban-
num perdidit domicilium Bonoñ. vbi nũc
accuſat̃, ut ff. ad muni.l.ei qui,§. fi.Solu.d.
Dy.dicit, ꝙ ſi iſte bannitus per iſtum bãnũ
ſeu relegationẽ perdidit domiciliũ,ꝙ Boñ.
habebat rõne incolatus, qđ tunc non põt
iterum accuſari,ſi aũt perdidit ꝙ ipſe habe
bat rõne originis,ꝙ tunc bñ poſſit iterũ ac-
cuſari, q̃a iſte bannitus hoc caſu non perdi
dit domicilium, & iſte eſt caſus & gl.ſimul
miſcẽdo d.l.ei q̃.§.fi.eſt tñ ar. ꝙ bãnitus de
alio delicto accuſari nõ poſſet, ut ff.de adu.
l.adulterium,tñ contra eſt,q̃a ad multipli-
cationem delictorum,nõ ſequit̃ diminutio
pœnarum, ſed econtra, ad multiplicationẽ
delictorum ſequit̃ multiplicatio penarum,
ut ff.de pri.del.& l.nõnuq̃,& ff.de lib. ho.
exhi.l.3.§.ſi q̃s dolo,& ff.de pœ.l.aut dãna.
9 & l.relegati.& C.de ſer.fug.l. quicũq;.† Itẽ
quid ſi in ſtatuto contineatur,ꝙ banniti ꝓ
maleficio pñt exire de banno, ſi pacem ha-
buerint, & ſoluant libras centum cõi pro
banno.Ecce uniuerſitas q̃dam eſt in banno
pro offenſa mihi facta: q̃rit̃, an ſit neceſſe,
ꝙ oẽs de uniuerſitate ſinglr̃ habeant pacẽ,
& centũ libras ſoluant cõi pro banno? Dic
cum fuerit tm̃ vnum factum,ꝙ ſufficiat pa
cem redditam ſyndico, & ꝙ ſoluat tm̃ cẽtũ
libras.ar.l.ff.ꝙ cuiuſq; vni.no.l.2.ubi,quod
non erit hoc dicẽdum quaſi a pluribus &c.
10 & ff.de fideiuſ.l.mortuo.† Item quæro,ſta
tutum eſt ꝙ bannitus pro maleficio impu
pune poſſit offendi,quidam fuit rogatus,ꝙ
veniret ad ſoluendum quandam condem-
nationem lib.centum,de eo factam,& quia
nõ venit,poſitus fuit in banno, & ſcriptus
in numero bãnitorum pro maleficio, quæ-
ritur nunquid ſi taliter bannitus impune
poſſit offendi? & primo vr̃ ꝙ ſic. Quia ille
qui mandato iudicis non obſequitur à iure
diuerſimode coarcetur, ac ſi alia maleficia
patraſſet. ut ff.ſi quis ius dic.non obtem.l.
1.& ff.de re iudi.l.contumacia.addit d.Dy.
ſuper l.1 de cri.ſtel.ſuper hac q.ſ.an nõ obi
dire iudici ſit maleficium,& dicit,iam vide
q.iſtam de facto, & dũ eſſem aduocatus,ꝙ
non eſſet maleficiũ faciebã p̃dicta arguen-
do,tñ ſuccubui.In hac q. vr̃ diſtinguendũ,
aut citatus fuit inuentus, ita ꝙ cõſtat,ꝙ in
eius notitiã venit citatio,& tũc nõ veniẽdo
ſatis dr̃ cõtemnere iudicẽ,ut ſic dolus ſit ex
preſſus ipſo facto, & ꝑ cõſequens ſit male-
ficiũ aut nõ fuit inuẽtus, & ſic nõ cõſtat in
eius veniſſe notitiã, & tunc nõ fuit dolus,
ſed culpa, & ꝑ conſequẽs quaſi maleficiũ,
ꝑ ea q̃ dixi ſ.C.de iud.l.ꝓperandũ,§.ſi naũt
reus.nõ ob.ff.de edẽ.l.1.in fi.cũ ſi. q̃a ſicut
ſunt diuerſę cõtumacię,ita ſunt earũ diuer
ſi effectus,ff.de app.l.creditor,§.iuſſus,& l.
ex cõſenſu,§.vlt.Dyn. p̃terea dicit lex,ꝙ in
q̃buſcunq; cauſis ubi dolus uerſatur,& ubi
deeſt nomen delicti, ꝙ illud delictũ exordi
nariũ dr̃ & coercet̃,& dr̃ crimẽ ſtellionatus,
vt ff.de cri.ſtel.l.ſtellio.ver.& vt gñaliter,&
patet ꝙ iſte nõ parẽdo iud.fuit in dolo, q̃a
dolo nõ caret, q̃ nõ obtẽperat imperio ma-
giſtratus,ut ff.de re iu.l.nõ põt uideri,& ff.
de re mil.l.3.§.in bello,& ff.de dol.l.ſi lega
tarius. p̃terea maleficiũ dici põt conſidera-
ta ꝓlatione verborũ, ꝙ eſt male facere.Nã
male facit,q̃ facit ꝙ lex ꝓhibet,& q̃a facit
ꝙ nõ dẽt facere, & omittit ea q̃ facere dẽt,
vt ff.de reg.iu.l.q̃ non facit.& eſt planum,
ꝙ q̃ nõ obedit iudici,facit qđ facere nõ de-
bet, & dolus à lege in nõ parendo p̃ſumit̃,
ut d.l.non poteſt. Ecõtra vr̃ qđ non parere
iudici vel cõtumacẽ eſſe, nõ eſt crimen vel
delictũ,nã non eſt aliqua lex q̃ hoc dicat,er
go non eſt delictũ, ut ff.de pri.deli.l.3.§.fi.
p̃terea obligationũ ſumma diuiſio tradita
eſt.Inſti.de obl.§.ſeq̃uẽs,cuius quarta diui
ſio ex maleficijs eſt, & in illa quarta ſpecie
non inuenit̃,qđ non obedire iudici ſit deli-
ctũ,uel maleficiũ,uel quaſi, ut Inſt.de obli.
q̃ ex quaſi malefi.Præterea oĩa maleficia,ſi-
ue iudicia tã publica q̃ priuata, tã ordina-
ria q̃ extraord.ſunt deſcripta ꝑ ordinem,et
ſub cõpetentib.tit.in ff.nouo à titu. de pri.
del.vſq; ad ti.de app. et de hoc nil ibidẽ eſt
repertũ.Præterea ille tractatus de puniẽdo
cõtumacia nõ parẽtis iudici, eſt poſitus in-
ter ciuiles trac. ſub rub.ff. ſi quis ius di.nõ
obtẽ.et ff.de re iu.l.contumacia.igitur ma-
leficium dici nõ põt. Sol.do.Mar.de Fano,
dicit

dicit hūc contumacem non hr̄i pro bann.
a pro maleficio, *a* per iura proxi.all. Nec ob.
ꝙ inueniatur ſcriptus in libro bānitorū, &
in eorū numero. Nā propterea non hr̄ pro
banni.pro maleficio, ſicut nō hr̄ pro decu-
rione q̄s ex eo ſolo ꝙ inueniatur ſcriptus
in numero decurionū,& in eorum matricu
lis,vbi aliàs nō doceat ſolenniter ſe creatū,
vt ff.de decur.l.Herennius. Crimen.n.eſt il
lud,ꝙ facit quē bānitū pro maleficio, non
ſcriptura bāni,quid.n. ſi ex aliqua ciuili cā
inueniatur ſcriptus in libro bannitorū pro
maleficio? certe nō propterea erit bānitus
pro maleficio,aurea lex eſt ad hoc,ff. de ca-
ſtr.pec.l.ſi forte,ibi,veritatē ſpectamus. Itē
non ob.ꝙ dolus videatur adhibitus in non
parendo, nā non ſequitur ꝙ ob hoc videa-
tur crimē extraordinarium,quia nō ſequit̄
vbicunq; eſt dolus adhibitus vel præſum-
ptus,in nō veniendo uel parendo,ꝙ propte
rea ſit crimen vel maleficium, vt videmus
in actione de dolo adhibito in contractu,
vbi agit̄ q̄nque actione de dolo, q̄nque a-
ctione ex contractu.Item non ob.ꝙ dr̄ de ꝓ
latione verbi, quia ſm verām opi.noīs ar-
gumentatio, ſiue alluſio non facit plenam
ꝓbationem,ꝙ ſic fit,prout verbū ſonat,ſed
ar.præbet qđ ſit,prout verbū ſonat,ut not.
in d.§.item ſcripſerunt. Nam ſi concedere
tur quodlibet maleficiū eſſe maleficiū; ſeu
crimen, ſequeretur ꝙ ex qualibet ciuili cā
poſſet agi criminaliter,ꝙ falſum eſt. Diffe
rentia eſt.n. inter ciuilia iudicia & crīalia,
vt Inſtit.de publ.iudi.in princ. ſed pone cō
11 tineri in banno dato illi q̄ non comparuit
ad teſtificādū,vel ad ſatiſdādū de cōdemna
tione ſoluēda,ꝙ ſit in bāno cētū lib. & ꝙ à
quocunq; poſſit offendi impune.Quęro nū
quid in hoc caſu iſte bānitus offendi poſſit
impune?dic ꝙ ſic,ſm d.Fran.Are.quia iu-
dex in hoc caſu vr̄ iudicaſſe iſtud fore male
ficiū imponēdo pęnā tāq̄ bānito ꝓ maleſi
cio, & iō offenſor vr̄ excuſatus cum iuſſus
ꝑtoris excuſet,aliàs nō eēt excuſatus à ſnīa
iudicis, ſicut nec reſcriptū principis nō de-
beat aliquē decipe,ut ff.de his q̄ no.īf.l.fur
ti,§.iuſſus,& C.de his q̄ ve.ęta.imp.l.j.ꝑte
rea qđ factū eſt ſm ſnīam, quaſi lḡīme vr̄
factū,& maxime in ſnījs,q̄ inter oēs ꝑiudi-
12 cāt &c. † Itē ſubijcio qōnē q̄ Ptāti Senarū
cōtingit de facto, & decē aſſeſſoribus q̄ ibi
eramus,tūc me dāte operā ordinationi præ
ſentis libelli.Statutum eſt in illa ciuitate,ꝙ
bāniti pro maleficio impune poſſint offen
di,& qđ illi intelligant̄ banniti, noīa quo-
rum reperiūt̄ ſcripta, nō cācellata in libris
clauiū dictę ciuitatis,accidit ꝙ Guil. & Ti-
tius fratres & nepotes d.Eneæ de Picholo-
minib.in cāpo fori cū enſibus nudis & alijs
armis inſultauerunt d.Lādum filiū d.Pella
canis & Rayneriū clericū,presbyterū,& re
ctorē ep̄alis eccleſiæ,quē cōſtabat fore ban
nitū pro maleficio,& ſcriptū in libris dicta
rū clauium, & aliàs fore remiſſum ad ep̄m
pro alio maleficio,tanq̄ clericū.Mō fuit in
qōne, an ꝑdicti deberent & poſſent puniri
per dictū dn̄m Ptātem non obſtante dicto
bāno,cum de illo inſultu,& multis vulneri
bus illatis eidē,& factis liquide conſtaret tā
per teſtes q̄ ꝑ confeſſionem ipſorū? Allega
bant nāq; dicti fratres dictū bannū,& ꝙ im
pune potuerunt ꝑdicta cōmittere autorita-
te dicti ſtatuti,licet contra dicebat̄, ꝙ illud
bannū erat ipſo iure nullum. Et primo vr̄,
ꝙ dicti fratres potuerunt de iure puniri &
condēnari pro maleficio ꝑdicto. Nam con-
ſtat,ꝙ clericus non pōt condemnari per iu
dicem ſecularem,ut extra de iudi.c.at ſi cle
rici,vbi nec confeſſio,nec condemnatio fa-
cta de clerico per iudicē ſecularē, nec corā
eo ꝑiudicat,vt C.ſi à nō comp.iud. ꝑ totū,
C.de epi.& cle.auth.ſtatuimus,vn̄ illud bā
nū debet hr̄i, ac ſi nunq̄ fuiſſet factum, cū
nullū ſit ipſo iure,& q̄a ſtatutū reſpicit tm̄
ſubditos,ut l.cūctos populos,C.de ſum.tri.
Nā ꝙ ꝑ vnū iudicē faciēdū eſt,& ſi fiat per
aliū,no valet,C.de decur.l.nemo iudex.Nā
non eſt rectè factū à iudice,qđ ad offm̄ ſuū
nō ſpectat, vt dicit regula iuris,l.factū,vnuſ
quiſq;.n. iudex debet eſſe contētus iuriſdi-
ctione ſibi cōceſſa,& in alterius iuriſdictio
nē ſe immiſcere nō dēt,ut C.de app.l.appa
ritores,& C.de exc.uel exac.l.quicunq;.& ſi
ſecus fiat nō ualet,ut C.ſi à nō cōp.iu.l.j.ꝑ
totū,& de le.l.nō dubiū,& eſt rō, q̄a Deus
ab initio dominationes & ꝑlationes cōſti-
tuit,ut vnuſq̄ſq; ſua iuriſdictiōe cōtētus in
alterius iuriſdictionē ſe nō īmiſceret, ut in
Auth.quō opo.epi.ī prin.aliàs aūt rerū tur
barentur

ADDITIO.

a ¶Maleficio. *Adde ꝙ contumacia ſit delictum te nuit Io.de Ana.conſ.48. Pau.de Ca.conſ.194.*

barentur officia, vt C.de test.l.consulta di-
ualia. & facit ẽt q̃a diuersorũ varia & sepa
rata dẽt hñi rõ,& cẽseri cõditio,vt C.de do.
inter vir.& vx.l.si maritus quondã,nã & cõ
dẽnatũ accipimus rite cõdẽnatum, vt ff.de
re iud.l.si se nõ obtulit,§. condẽnatũ.Itẽ ex a
hæredatũ accipimus rite exhæredatũ, vt ff.
de cõtrata.l.nõ putauit, §.non quæuis. Itẽ
testm̃ accipimus rite cõfectũ,vt ff.de ver.si.
l.Paulus, & ff.de pęn.l.si quis aliquid,& ff.
quemad.test.ape.l.tabularũ.j.respon.ita pa
tet.quod dẽt puniri,ar.ff.de pact.l.rei capi-
talis,ad fi.& ff.ad Tur.l.j.§.fi.C. de sta. de-
fun.l.si pater.& facit ff.de fal.l.ĩpuberẽ, §.
si.n.seruo,& ff.de cri. expi. hær.l.fi.vbi pu-
nit̃, q̃ surripuit rẽ meã credẽs eã esse hrdi-
tariã.Ecõtra vr̃,ꝙ nõ puniat̃, nã qualisqua
lis sñĩa seu bannũ vr̃ p̃dictos excusare à pę
na,nã tale bãnum quó ad hmõi impunita
tẽ pro legitimo hr̃, sicut & non iusta & nõ
ltĩma vxor hr̃ pro ltĩma vxore, ne de adul-
terio puniatur,qui eam cognouerit,si more
vxoris & bonæ matronæ viuebat,vt ff.ad l.
Iul.de adul. l.vxor.j.resp. & facit op.ff.loc.
& condu.l.si ignorante, & ff.de iniu.l.item
apud Labeonem,§.si quis virginẽ , & ff.ad
Ma.l.si quis patrem. Præterea cum ille cle-
ricus fuerit publice positus in bãno, & scri
ptus inter alios bannitos , credendum est à
quolibet vulgo eum fore rite bannitum,&
si vellemus dicere contrarium, deciperẽtur
p̃dicti autoritate legis & statuti, ꝙ esse non
dẽt,vt C.de his qui ven.æta.impe.l.j. Nam
princeps omnia rite agere p̃sumũtur, & spe
cialiter in iudicãdo,ut ff.de of.pręf.præt.l.
vna.ad fi.Præterea error iustis rõnibus mo
tus,excusationẽ meretur,in his ẽt,quæ coer
cendã veniunt,vt ff.vi bon.rapt.l.2.§.si pu-
blicamus , & ff.de adult.l.miles, §.mulier.
ignorãs.n.nõ intelligitur delinquere, vt ff.
de act.& obli.l.ex maleficio. Itẽ veniã erro-
ri dedimus,quia nõ ex malignitate,sed sim
plicitate peccauit. extra de transa.c.2.in fi.
& facit ext. de immu. eccl.c.non minus. &
de cle.exc.c.apostolice. Nam & in delictis
parcitur illi,qui iustã cãm habeat credẽdi ,
vt ff.de bo.lib.l.ĩ seruitute, §.1.& ff.de arb.
l.1.§.fi.ff.& de li.cau.l.Gracc.§.pe.præterea
illud bãnũ nõ p̃t hñi ꝓ nullo, nisi cũ fuerit
dictũ vel detectũ, & decretũ ꝓ nullo & nul
lũ, sicut dicimus de testõ, ꝙ p̃p̃ p̃teritionẽ a
filij in p̃tãte cõstituti,nullũ est ipso iure, &
tñ rei veritate nõ prius est, nec põt hñi pro
nullo, nisi primo fuerit decretũ esse nullũ,
vt ff.de iniu.rup. & irri. test.l.nullo.Sol.do.
Iac. de Arc. Dy. de Musel.Nic. Mat. & alij
multi Doct.sunt in hac opi.ꝙ dictus sacer-
dos & clericus potuerit impune offendi, a
ꝑ iura proxi.all. & aurea lex est pro hac so-
lutione, ff.de adul.l.pe.vbi dr̃ ꝙ ille nõ pu-
nitur de adulterio, q̃ cognouit mulierẽ nu-
ptam , cui maritus miserat libellũ repudij,
licet ille maritus nõ rite & ẽm formã tradi
tã miserit libellũ repudij, tñ excusatur q̃s,
q̃a ignorat, an fuerit missus iure libellus,
vel nõ de hoc no.Cy.C.de rep.auth.si vxor,
& Ray.in l.de ętate,§.ex cã, ff.de interr.act.
tãgit̃ in l.1.§.notãdum ver.cæterũ,ff.de vẽ.
inspi. & pro hac solutione ẽt facit,ꝙ ille hr̃
pro milite , q̃ scriptus reperitur in numero
militum,ut ff.de re mil.l.ex eo. & C. de co-
hor.l.q̃cunque. Et licet cõtra hãc allegatio
nẽ videat̃,ꝙ scriptus ĩ numero decurionũ,
& eorũ matricula,nõ est habendus ꝓ decu
riõe,nisi se doceat soleniter ordinatũ, ut ff.
de decur.l.hæres. Nec obst.dictæ sol.d.§.cõ-
dẽnatũ,cũ legib.s̃.all.quia illud locũ habet
quãtũ ad cõdẽnatum, q̃a non hr̃ pro cõdẽ-
nato minus legitime cõdẽnatus , quãtũ ad
se,sed quãtũ ad alios secus. Verũ,quia cõsti
tit dictos,fratres sciuisse,ꝙ p̃dictus erat cle
ricus,& ꝙ sæpius viderũt eũ celebrasse mis
sam,ita ꝙ nõ fuerunt ignari, & sic non po-
tuerunt p̃tendere ignorantiã facti vel iuris,
13 an fuerit cõdemnatus.† Itẽ pone in statuto
contineri , ꝙ bannitus pro maleficio possit
impune offendi , & ꝙ nullus illi p̃stet auxi-
lium vel fauorem sub certa pœna, quęritur
nunquid incidat in pœnã, q̃ pro eo allegat
causas absentiæ? Dico pro & cõtra, vt in q̃-
stionib. statutis, & solue, ꝙ incidat in pęnã,
quia allegãdo cãs absentiæ est defendere &
fauorem p̃stare, & hoc si istud allegat corã
iudice, nõ coram alio. Item pone ꝙ aliquis
sociauit bannitum talem, nunquid incidat
in pœnam? dic ꝙ sic, & ita semel interroga-
tus respondit do.Odof.per legem, C.de his
14 qui lat.l.j.in prin. Quæritur† quidam fecit
fugere quendã bannitũ, quomodo debeat
puniri?

ADDITIO.

¶Offendi. *Adde Alex. consi. 65.3.lib.Bald.in addi. ad Spe.ti.de citatione. Ber.*

puniri? Respon.in id in quo iste bannitus
erat cōdemnatus, vel condēnandus, vt C.de
exact.trib.l.quoties, lib.x.& l.ad commen-
tariensem, ff.de cust.reo.& l.quisquis, §. itē
15 qui cōfessum, ff.ad leg.Iu.maie.† Alia etiā
quæstio Senis incidit, tp̄e quo s̄. dixi, me
assidente ibidē, continetur in statuto dictæ
ciuitatis, ꝙ nulla vniuersitas alicuius castri
vel villę, dēat retinere vel receptare in eorū
terris, vel ēt permittere aliquem bannitum
pro maleficio, vel pro auere, i.post deuecta-
tionē creditorū sub certa pœna cōi soluen a
da, & sub pœna soluendi debitum ipsi cre-
ditori, nisi debitorē pręsentauerit intra dies
40. contingit ꝙ quidā bannitus pro debito
mille librarū ad petitionem Getij de Sura-
lupis, post deuetationē sibi factam solenni
ter, inuentus fuit esse vna die, & duobus no
ctibus in terra de Sciano, de qua terra ille
natus non fuerat, nec habitator in ea, accu-
sabatur illa terra vel vniuersitas per ipsum
creditorem, & petebatur, ꝙ p̄sentaret illum
bannitū, vel ꝙ solueret illud debitum ſm
formam dicti statuti, & eadem pōt esse qō b
de bannito pro maleficio. Modò quæritur,
qd iuris? Et primò vr̄, ꝙ vniuersitas debeat
& possit condemnari, quia statutū illud nō
distīguit, si sciuerit vel ignorauerit illa vni
uersitas, ergo nec nos distinguere debemus,
vt ff.de publi.l. de precio. & verba gn̄aliter
& indistincte prolata, gn̄aliter sunt intelli-
genda, vt ff.de lib.p̄stan.l.j.§.gn̄aliter. Item
non vr̄ haberi respectus scientiæ vel ignorā
tiæ, vt C.de col.Illy.l.1.lib.11. ubi legitur,
ꝙ si quis alienus Illyricianus monstrabitur
fuisse in domo vel agro Titij, tenebitur Ti-
tius tanq̄ receptator, sublata dr̄ia scientiæ,
vel ignorantiæ. Item optime facit ad hæc
l.Gręca.ff.de leg.& senatuscō. ibi vbi dicit,
delictorum quæ sponte vel ignorantia con
trahuntur coerctio, vt C.de fal.mo.l.j.§.do
mus, vbi ignorans dn̄s dictæ domus puni-
tur, nam in culpa est ab initio receptans, ni
si qui sciuerit de condi.personæ, ut C.de a-
gri.& censi.l.cum satis. aurea lex est ad hoc
ff.nau.caup.stab.l.fi.§.seruorū. Econtra vr̄,
ꝙ non teneatur, & primo; quia modicum
stare in loco, & nullo modo stare, æquipa- a
rantur, vt ff.de his qui deic. uel effud.l.1.§.
hospes, ff.de diuor.l.diuortium, ff.loc. & cō
duct.l.sed si lege, §.colonus. Item facit ad
excusationem vniuersitatis modica mansio b
banniti, quam facit in dicta terra, nam ra-
tione breuitatis tēporis, præsumitur ꝙ vni
uersitas ignorauit, arg.ff.de exerc.l.j.§.j. &
ff.deposi.l.j §.merito. Item alia rōne, quia
receptare est a i quem in suo vel alieno reci
pere, & p̄stare causam abscondendi fugiti-
uum, ff.de ser.corru.l.j.§.quod autē. Præte
rea aurea lex est, ꝙ receptatio, q̄ non dolo
fit, non venit punienda, ut ff.de incen.rui.
naufra.l. quo naufragiū, §. non tm̄, cōitas
autē nō dr̄ quid scire, vel dolum committe
re nisi certa forma, vt qn̄ cāpana pulsata a
vniuersitas quid contra legē facit, vel vexil
lo leuato, vel alio modo, vt no.ff.de dol.l.si
ex do.§.an municeps, & l.metū, §. animad-
uertēdum, ff.quod met.cau. quod non in-
teruenit in casu nostræ qōnis, imo p̄sumi-
tur vniuersitatē ignorasse, nisi probetur ꝙ
sciuerit, vt ff.de proba.l. verius, C.de tabu.
exhib §.gn̄ali, & iusta ignorantia meretur
excusationē, ut ff.si qs test.libe.esse ius. fue.
l.j. Præterea receptator ita demum pęna di
gnus est, si scit illum quē receptat esse ban
nitum, aliàs autem non, *b* ut ff.de verb.sig.
l.sępe, & in Auth.de ecc.tit.§.si quis in sua,
& §.si quis hæres, & C.de sa.pal.l.fi. & arg.
C.de epi.aud.l.si legibus, & C.ad leg.Iul.de
adul.l.castitati, & ad leg.Iul.de vi pub.l.cri
men, C.de his qui lat.l.2.& aurea lex est, ff.
loc.l.si ignorans, & ff.de publ.& vectig. &
con.l.cotem ferro, §.dn̄s, & facit optime C.
de agri.& censi.l.cum scimus, §.fi.& est ra-
tio, quia nemo ignorans vr̄ contrahere, uel
delinquere, ut ff.de act.& oblig.l.ex malefi-
cio, §.j.& in maleficijs, potius spectatur ani
mus q̄ euentus, ut ff.de lib.homi.exhib.l.3.
§.is qui nescit, dic etiā pro & contra de hac
materia, vt no. j̄.de fur.l.j.§.sequitur. Sol.d.
Odo f.& do.Guil soluerunt hanc q. per po-
sterius alleg. & sic nos decē assessores (qui
Senis eramus) consuluimus dictam vniuer
sitatem fore absoluēdam, & ad hoc optimè
facit C.ad l.Iul.de plagi.l.plagij, in gl.ord.
Vltimo duas qōnes subijcio terminandas,
quarum

ADDITIONES.

a ¶Campana pulsata, *Adde quod in delictis, quæ habent tractum successiuum vniuersitas punitur, licet nō pulsata campana delictum fiat, ita Pet.de Anch.cons. 206. Ber.*

b ¶Autem non. *Adde Ro.cons.382. Ber.*

16†quarũ prima talis est. Continetur in statu cõis, ꝙ bannitus pro maleficio possit impune occidi. Quidam verò bãnitus pro malefi
a cio captus erat ꝑ beroarios, *a* uel famulos Potestatis, & dum captus & ligatus duceretur ad curiam, venit quidã & interfecit eundem. Secunda questio talis est, pone ꝙ quidam bannitus pro maleficio, satisdedit per bonos & idoneos fideiussores, de banno & condẽnatione soluenda intra mensem, vel pone ꝙ soluant, tñ ipsum bannum nõ erat cancellatũ, interim autẽ quidam interfecit eundem. In ambobus autẽ q̃ónibus quæritur, an iste bannitus potuerit ĩpune occidi, & primò vr̃ ꝙ bannitus, qui captus ducebatur, potuerit impune occidi, nam lex statuti seruãda est, licet perquam dura, ff. qui & à quib. man. lib. non fi. l. prospexit, & ff. de re mili. l. quod cõstituitur. Item à uerbis legis non est recedendũ, nisi mens contraria appareat, ut ff. de exerc. act. l. j. §. si is qui, & ff. de verb. obli. l. si colono, & ff. de leg. 3. l. non aliter. Item lex nõ distinguit bannitũ captum à nõ capto, ergo nec nos, ut ff. de pu. l. de precio, & ff. de condi. ob cau. dat. l. dedi. §. si liber homo. Item quia adhuc durat bannũ, & per consequens eius effectus, sic ergo nemini imponẽda est pena, ut arg. à contrario sensu, ut C. de infir. pe. ce. l. 1. & de fer. l. nullo, & arg. ad hæc, ff. de repu. l fi. Item licet ille bãnitus foret captus, nõ propterea certũ est, ꝙ ipse pateret̃ penam, quia poterat fugere, C de appari. l. si apparitor, lib. 12. & ff. de acqu. rer. do. l. 3. §. illud, & in l. in laqueũ, & opti. arg. est, ff. de incen. rui. naufr. l. Pedius. Item iste bannitus occisus est, eo existente bannito, & licitũ est occidere quẽ in facinore deprehensum, quem nõ alias licet, ut C. de sica. l. is qui aggressorẽ, & l. si vt allegas, & C. de adul. l. Gracchus, & ff. de verb. obl. l. qui seruũ, & de leg. j. l. quid ergo, §. si hæres, & C. ut nemi. lic. sine iud. se vin. l. j. vnde qđ lege permittente est factũ, pœnã non meretur, ut d. l. Gracchus. Econtra vr̃ ꝙ occisores puniantur. Nã statutum ꝙ loquitur ꝙ bãnitus possit impune offendi, intelligitur de eo bannito cui per iudicẽ pœna imponi non poterat, arg. C. de iudi. l. nullus hic autẽ captus ꝓ familia erat in potestate reipubli. arg. C. de dona. l. qui sensu. Nam & alias licet autoritate legis occidere resistentẽ, à cuius legis contrario sensu non licet occidere nõ resistentẽ, ut C. de his qui ad acc. cõfu. l. si seruus. Itẽ iste bãnitus erat in custodia publica, & iõ debuit custodiri vt torqueretur, ut C. de epis. & cler. l. raptores, & ut saluus sit debito supplicio, ut ff. de qõ. l. qõnes, & C. de cust. reo. l. j. aurea lex est ad hæc C. de malefi. & math. l. ult. Sol. dicit d. Iac. de Lar. dic ꝙ bannitus impune occidi nõ potuit, arg. legũ pro hac parte alleg. & ad hanc solut. allegat ẽt istas rõnes ultra al leg. per d. Iac. de Lar. Nam lex dicit ꝙ hostem licet interficere, ut ff. de sica. l. 3. tamẽ postq̃ captus est, non põt occidi, ut In st. de iur. perso. §. j. & ff. de stat. ho. l. 3. §. serui. Itẽ facit ff. ad l. Aq. l. sed si quæcunq;, circa pri. Item quia cessat causa, quare ille bannitus impune poterat occidi, quæ erat ꝑꝑ defectum publicę vindictæ, q̃ in eũ irrogari nã poterat, & ideo debet cessare illa facultas occidendi, ut arg. ff. de pact. l. quod dictum, & C. de iud. l. nullus. Itẽ quia postq̃ curia cępit illum talem bannitũ, illam potestatem occidendi reuocasse vr̃, argu. ff. de fideius. l. postulãti, & in hoc casu melior est conditio occupantis, ut ff. de procu. l. pluribus, C. de accusa. l. qui de crimine. Item facit pro hac solu. ff. de in ius uoc. in rub. & ꝑ totũ. Non ob. quia statutũ indistincte & absolute dicit bannũ impune posse occidi, quia illud locũ habet nullo alio extrinseco intellectu interueniẽte, vt dr̃ ff. de iust. & iur. l. ius pluribus modis, s. bannito in sua libertate existente, & non detento à cõi, vnde quod dr̃, cui liceat &c. intelligit̃ nisi alius impediat & hoc impedit, quia est in custodia cõis, & cõe ĩchoauit suã iurisdictionẽ exercere, sic etiã alias tutor & legatarius pñt esse testes in testamento, nisi aliud impediat, vt ff. de test. l. testamento, in prin. ff. de obseq. l. Titius, & alius potest iusiurãdum deferre, nisi aliud impediat, vt quia non est habilis, ff. de iureiur. l. tutor, §. j. ad idem, ff. de munc. & ho. l. vt gra datim, §. fi. & l. fi. & sic promptum est leges legibus concordare, & vna lex terminatur per aliã, & quia permissum est &c. vt ff. de ꝓba. l. scio, & statuta terrarũ deter-

ADDITIO.

a ¶Beroarios. *Adde de quæst. hic tractatis videndum Io. And. in Spe. in tit. de accu. in 4. par. in addi. magna. Ber.*

determinationem recipiunt, vt d l.vt gra-
datim,ff.de in ius vocan.l.quæsitum.& ra-
tio legis tenenda est non minus q̃ verba ſ;
vt C.de leg.l.non dubium.& ꝑꝑ hoc respō
sum est, ꝙ hoc non est factum lege permit
tente,imo vetante lege,nec ex cā iusta,imo
iniusta, nam aggressores & similes occide-
re possumus,ꝙ intelligit flagrāte crimine,
aliàs sequitur pœna,vt no.j̃.de defen.a reo
fac.Item ad hanc q. nouissime alle. do. Io.
Faxiolus,vltra q̃ inuenerim nunquam alle
gatum.s.ꝙ ille puniatur q̄ occidit bannitū
dū est in carcere, vel etiā captus per beroa-
rios,quia videmus ꝙ nemini licet seruum
alienum occidere,vt ff. de his qui sunt sui
vel alie.iur.l.j.in fi.& nōne hic seruus cōis
erat,quandiu erat in eius custodia,cum pa
rum distet a specie seruitutis,cui non datur
facultas recedendi. vt ff. de li.homi. exhi.l.
2.§.preterea, nam iste erat in custodia pu-
blica,vt ff.de verb.sig.l. vinculorum. & est
causa licita.arg.ff.de cust.reo.l.diuus,& l.si
confessus,& carcer non est inuentus ad pu
niendum,sed ad custodiendum,vt ff.de pe.
l.damna.§.solēt.ergo erat sub custodia rei
pub. nemini ergo licet manus imponere
nisi publice,& vigore iudiciario, & eius au
toritate.arg. C.de iud.l.nullꝰ, & de iure fis.
l.prohibitam.in fi.& publice dictum crimē
non priuatum erat iudicandum reipub.cā,
sicut cetera crimina per domesticos non
commissa,vt ff.de pe.l.respiciendum,§.fur
ta domestica,& ff.deposi.l.j.§.merito.Nam
qualiscunque esset talis accusatio, siue cri-
men illatum,non accusantis voluntate,sed
iudicis cognoscentis autoritate aboleri de-
bet,vt ff.ad Turpil.l.j.§.accusatore.ibi.quē
mouet &c.& ff.de custo. reo.l.si confessus,
q̄d plura dānatū vel addictū supplicio, ne-
mini licet tenere vel vindicare. multomi-
nus occidere,vt C.de app.l.addictos.Ratio
est,quia a publico tenebatur,& publice pu
niebat,cuius supplicium nemini cuiuscun
que dignitatis uel religionis, licet punire
vel impedire.arg.ff. depo. l.si hominem. &
de cond.cau.da l.cum seruus.insuper nega
ri non potest,ꝙ iste non sit homo commu
nis ratione delicti, & custodiæ, & executio
nis faciendæ, & hæc omnia publico com-
petunt & non priuato,vt ff.ad munici.l.de
iure.& auth.qua in prouincia.& per d.l.de
cust.reo,& C.de preca.plus dico,ꝙ videtur

expressum,vt ecce qui confessus in iudicio
reum, & propterea detentum in vinculis
emiserit,l.Iul.mai.tenetur,vt ff.ad l.Iu.ma
ie.l.cuiuscunque.in fi. & quis magis emit
tit,q̃ qui interfecit,sunt etiam paria aufer
re,frangere,& delere,& si.vt ff.de iuri. om.
iud.l.si quis id.§.j.& ff.vi bo.rap.l.prætor,
§.loquitur.& ff.de ser.corru.l. in hoc iudi-
cio, Item licet cōe concesserit potestatem
capiendi & offendendi cuicunque, nonne
& sibi reseruauit?certe sic,vt ff.deapp.in fi.
l.j.quia non propterea a se abdicauit,vt ff.
de offi.eius cui mand.est iuris.l.j.in fi. & si
quis dixerit hoc ius, & hoc punire cōi, &
alijs ĩsolidum competere, dico ꝙ est a cōi
præuentum,& sic alijs denegatum,vt ff.de
iu.l.si quis postea,& de iur.omn.iu.l. cum
quædam puella.nā & hoc est ius in omni-
bus quibus insolidum cōpetit, vt de duo.
reis,l.ex duob.idem in criminalibus & ac-
cusationibus, ff.de accus.l.si cui.§. ijsdem.
Imo amplius dico ꝙ si ēt priuatus ad hāc
vindictam concurreret cōe tanq̃ magis ido
neum, & maius deberet ꝓferri, vt ff. de ac
cus.l.si plures.& ff.de fi.instru.l.fi.vel tanq̃
dn̄s, & cui hoc ius directe competit, vt C.
de nouat.l.3.no.vel quia cōis voluntas est
fauorabilior & æquior,& via iuris & iusti-
tiæ,altera vindictę singularis & priuatę,&
quasi horribiliter,vt ff.de reg.iu.l.inter pa
res.& C.qui bo.ced.poss.l.fina. Nec potest
ignorantiam allegare, qui sciebat iurisdi-
ctionem inceptam a communi, & cui rei
petebatur,vt ff.depo.l.si hominem.& scie-
bat commune inchoasse,& velle exequi vi
gore iustitiæ,& sic sibi ꝑ consequens dene
gatum Nam per extrinseca colligūt intrin
seca,ad quod bene accedit, ff. de diuor.l.si
circa fi.præterea probatur euidentissima ra
tione, quia statutum dēt intelligi de eo, q̄
est in sua potestate,& nō cōis custodia.Nā
q̄ est in bāno & sua libertate, & est inobe
diens in nō ĩueniēdo & factus est hostis nō
parens,nec se capi ꝑmittens,hunc talem ꝑ
missum est capere & occidere, q̄a talis sua
contumacia auget pęnam. vt ff. de pœn.l.
relegati & de tabul.exhi.l.locum,§.condē-
natio,sed cum est apprehēsus,& in cōis po
testate,cessat talis contumacia,quæ erat in
non veniendo, & si permisit se capi, cuius
causa permittebatur occidi, licet non esset
pęna,quæ est a cōmuni imponēda ratione

præ-

prẹteritæ eorũ cõtumaciæ,& iniuriẹ illatæ
cõi,quæ forte per ſtatutũ eſt ſibi imponen
da, quia cõis debitor factus erat,& ſublata
iniuria,quam committebat in non uenien
do,in ſe permittendo capi,poſtq̃ in fortiã
cõis peruenit,quia in his oĩno non eſt con
tumax,licet quia fuerit citatus aliq̃s re, &
uerbo,ut ff.de in ius uoc.l.pleriq;. & ſi uer
bo citatus,non uenit , licet aliqua pœna ei
ꝑꝑ ſuã contumaciam imponat,uel ſit im-
poſita,ſi tñ poſtea per uim comprehenſus
ueniat,non eſt amodo plus cõtumax , quia
uenit,& ita ceſſante illa cauſa, & iniuria,q̃
quotidiẹ cõmittebat in non ueniendo,ceſ-
ſat effectus illius quotidianæ iniuriæ,& ꝓ
pterea occidi à priuato non potuit, Et hẹc
probo ꝑ duo argumẽta, quia trãsfugis nõ
datur poſtliminiũ,ſed captis ſubuenit, vt
19 ff.q.ex ca.ma.l.item ei q.†Item nec tranſ
fugam nec hoſtem licet occidere, poſtq̃ ca
ptus eſt,niſi republicæ,cui uindicta à iure
permittitur,ut ff.de pẹ.l.aut damna,§.j. &
ij.& l.ſi quis,§.j.Simile bãnum eſt in feris
beſtijs,q̃ ad nos pertinent,quandiu in no-
ſtra ſunt cuſtodia,& nulli licet eas capere,
cum uero euaſerint &c.occupanti concedũ
tur,ut ff.de acqui.re.do.l.3.in fi. nam ſi ad
mitteretur,eſſet exemplũ pernitioſum , ut a
ff.de pœ.l.ſi quis,§.q abortionis.C.de ꝓb.
l.exemplo.ad hoc eſt de his,q dicunt delin
quẽtes ad magiſtratus puniẽdos,ff.de furt.
l.interdũ,§.qui furem,& de ſer.fug.l.j.§.fi.
& l.ad publicum,quibus legib.colligit , ꝙ
ex tũc ſunt ſecuri,licet antea potuerint of-
fendi.& facit C.de exac. tribu. l.j.& 3. &c.
20 Super q.ij.an bannitus, qui ſoluit vel ſatiſ
dedit de ſoluẽdo, potuerit impune occidi,
uꝛ̃ ꝙ ſic.arg.legũ allegatarum ꝓ hac parte
ſupra ꝓxi.q.& facit ex̃ de ſen.excõ. c. ꝙ in
dubijs.Item in dicto ſtatuto continetur,ꝙ
ex quo ſatisfecit trahatur de banno , ergo
interim eſt in bãno.arg.ff.de in integ. reſt.
l.nam & ſi.ff.de ædil.edic.l.bouem,§.pe.&
ſi durat bannũ,& pœna . Itẽ cũ plura ſunt
neceſſaria,ad aliquid obtinendũ , ſi aliquid
defuerit,id nõ ualet,ut ff.de iti. actuq; pri.
l.3.§.ĩterdictũ. Item ſicut alibi neceſſe eſt
quẽ ſcribi ĩ numero militũ, ut de numero
habeatur,nec ſufficit quẽ eſſe electũ, ut ff. a
de re mili.l.ex eo.& C.de cohor. l. quicũq;
ita nõ ſufficit quẽ eſſe in eo ſtatu , ut eximi
debeat de numero bannitorum, niſi fuerit
exemptus,ut cõtrariorũ eadem ſit diſcipli-
na,cum nihil tam naturale eſt &c.ut C.q̃n
lic ab emp. diſce.l.j.& 2. Econtra uꝛ̃, ꝙ de
banno habeatur exẽptus.arg.l.ff.de re mil.
l.filiusfamilias. Nam & domus pro cõbu-
ſta hꝛ̃,ad quã ignis prope uenit, ut ff.quod
ui aut clam,l.ſi filius,§.eſt & alius,& q pa-
ratus eſt dare,ſimilis eſt danti,ut in Auth.
ut exact.do.fi.§.ult. & q̃ habent ſe ad eſſe,q̃
negotiũ non ſuſpendunt,ut ff.de noua.l.ſi
pupil.Item inceptum uꝛ̃ factũ , & ꝓ facto
hꝛ̃,ut ff.de au.& ar.leg.l.& ſi non ſint,§.q̃d
ergo,nam ut ibi in explemento negotij re
ſurgere hẽt fauor, ita hæc liberatio & exẽ-
ptio de bãno . ut negotium cẹptum hꝛ̃ pro
completo & conſummato, ut ff.mand.l.1.
ff.de teſt.l.de qua ætate , & de uſucap.l.in
uſucap.& ff.de min.l.deniq;,§.minorẽ. Itẽ
iſte bannitus habet actionẽ, ut examinatur
de banno,ergo ip ſam rem, i.effectũ exem-
ptionis habere uꝛ̃,ut eximatur,ut ff.de reg.
iur.l.qui actionẽ. Item debitor reipub.poſt
ſatiſdationẽ honorib. rectè fungitur, ergo
multò magis pẹnã euitat , ut C.de deb.ci.l.
j.§.ſi ſuper. Item ceſſante cã ceſſat effectus,
ut ſup.in ꝓxi.q.notaui. Sol.do.Iac.de Lar.
ſoluit hanc q.dicens,ꝙ iſte bannitus occidi
a non potuit*a* ſinẹ pẹna, cum poſt ſatiſdatio
nem uel ſatis factionẽ euanuit uirtus bãni,
& bannitũ accipere debemus cum effectu,
ut ff ne quis eum,l.ſi per alium.& ff.quod
quiſq; iur.l.3.§.hæc uerba.Nam nõ poteſt
dici bannitus , qui ad cancellationẽ banni
habet actionem , & contra uires banni ha-
bet exceptiones:nam cui damus actionem,
multofortius exceptionẽ, ut ff.de ſuperfi.
l.j.ff.de re iud.l.inuitus, §.q dã. ſicut & nõ
dꝛ̃ obligatus,qui exceptione eſt tutus,ut ff.
de reg.iur.l.nihil intereſt, & ff.de cond.ob
turp.cau.l.pen.ff.de dolo,l.eleganter, l.ſer-
uus pactionis . Item ita demum occiditur
quis, cum ex eius parte bellum ſit illicitũ,
ita ꝙ reſiſtere ſibi nõ liceat , ut C.de his q
ad eccle.confu. l.3. & C.de ſer.mili. l.2.&
aliàs eſt bellũ illicitũ ex parte offendentis,
cum

ADDITIO.

¶Non potuit. *Adde dicendam ut per Pau.de Caſt conſi.4.& 193 in primo impreſſis.Alex. conſi.77.3 lib.Angel.conſil.288.Cep.conſi.6.& 39.Bernard.*

cum nefas sit hoïem homini insidiarij, vt ff.de iusti.& iur.l.vt vim, cum ergo non liceat resisti banno post satisdationem vel satisfactionẽ, ergo non licet offendi. Non obstat c.qui in dubijs, quia illud habet locum in sñia excõicationis, quæ difficilius tollit̃, vt ext.de transla. præla.c. inter corporalia. Hæ duæ qõnes fuerunt disputatæ in ciuitate Paduæ in scholis, per do. Accur. de Regio, & solutæ, vt s̃. ꝓ qua etiam solutione, aureæ sint leges ff.de reg.iur.l. non singulis, & C.de malefi.& mathe.l.vlt.& optimè etiam facit si subtiliter intelligatur, C.de Iudæ.& cel.l.nullus, cum legib. ibi no. per quam legem idem do. Accur. dixit se terminasse quæst. de bannito offenso, cum in publica custodia teneretur. Gand.

Quid sit agendum reo præsente, & non contumace. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Reus quando præsens est, & non contumax, quid facere debebit.*

2 *Accusato Titio ꝙ commiserit homicidium Parmæ, si ipse dicat ꝙ fuit commissum Cremonæ, nõ tamen confiteatur se commisisse homicidium, an hæc exceptio prius decidetur, & quid fiet si maleficium sit commissum in confinio vtriusque territorij.*

3 *Accusatione ut supra stante, si non appareat in quo territorio maleficium sit commissum, quid erit faciendum.*

4 *Accusato comparente si confiteatur vel neget delictum, quid agendum erit.*

5 *Delictum graue quod dicatur esse.*

6 *Accusatus comparens & dans fideiussores de parendo iuri, & condemnatione soluenda, si relaxetur, & postea uocetur per iudicem, ille vero non compareat, quid erit faciendum.*

7 *Fideiussoribus datis, ut supra, si admoniti nõ præsentauerunt principalem, an & quomodo contra eos proceditur.*

8 *Fideiussor, ut supra in exigendo pęnam quam soluit, an seruabit ordinem iudiciarium.*

9 *Fideiussores si nõ possunt exhibere reum, pro quo fideiusserunt, an poterunt eum plene defendere, aut inducias ad eum præsentandum petere.*

REo autem cõparente & veniente ad mãdata Potestatis, quid sit agendum
1 †videamus. Et certè ipse reus poterit suas exceptiones opponere, si quas habet, tam dilatorias, quàm peremptorias. Nam sicut in causis pecuniarijs talis exceptio dẽt opponi in initio, i. ante lit. contest. vt C. de except.l.vlt.& pen.& de proba.l.exceptionem, ita & in criminalibus causis debet obseruari, vt ff.de adul.l.si maritus, §.pręscrip.& vt no.s̃ de procu.§.vlti. vnde ante lit.contest. poterit opponere, ꝙ accusator sit seruus, pupillꝰ, mulier, vel similis, vel ꝙ non sit de iurisdictione iudicis. Si aũt reus non habet aliquã de p̃dictis exceptionibus, tunc iurabit de veritate dicenda, & nomen eius recipietur inter reos. Item vr̃ ẽt ꝙ ipse reus ante li.contest. debeat opponere exceptiones peremptorias, vt d.§.p̃scriptiones. Circa q̃ dicit do.Odof. ꝙ exceptiones dilatoriæ & peremptorię, sicut in ciuilibus, ita & in criminalibus debent opponi ante lit.cont. per iura superius alleg. sed exceptiones peremptorias dicit posse opponi & probari, quandocunq; ante sñiam, vt C.de excep.l. si qđ, & C. sent.rescin.non pos.l.2. Nec obst.d.§. pręscriptiones, vbi innuitur ꝙ exceptiones peremptoriæ debent opponi ante lit.cont. quia illud quod ibi dr̃, speciale est in crimine adulterij, vbi postq̃ nomẽ rei receptum, est inter reos, dictæ exceptiones peremptoriæ opponi non possunt, vt ff.de adult.l 2.
2 §.extraneus &c.† Sed quid si tu me accusas de crimine, qđ dicebas Parmæ esse commissum, ego aũt dico illud maleficium seu homicidiũ fuisse cõmissum Cremonæ, non tñ confiteor me illud commisisse, quæritur an hæc exceptio prius debeat decidi, q̃ nomen meum recipiatur inter reos, vr̃ ꝙ sic cũ hæc quæstio sit emergens, vt C. de dilato.l.à ꝓcedente, & ff.de lib.cau.l.liberis, §.fi. ꝓ qua qõne incidenti, s̃m cõem opi. est ꝓnunciãdum, vt no.d. Azo in sum.C.de or.iudi.circa fi.rub. Tu tñ dicas, & ita sentit do.Guil. de Suz. ꝙ super accusatio. illa est procedendum, non o st. exceptione p̃dicta, vt ff.de iurisd.om.iu.l.cum quędã puella, vnde cũ accusator in sua accusatione posuerit homicidiũ illud, vel maleficiũ fore cõmissum Parmæ, debet accusator Parmæ r̃ndere, verum si in causæ processu probabitur dictũ maleficium alibi fore cõmissum, apparebit Parmensem iudicẽ fore nõ competentẽ, & sic ipso iure non ualebit qđ factum erit, vt C.si a non compe.iud.l.vlt. Si tñ in cõfinio vtriusq; territorij factum fuerit dictũ maleficium, & petat accusatus ꝙ accusator designet

gnet

gnet locũ dicti maleficij, debet & tenetur
hoc facere, ff. de accu. l. libellorũ, & etiã lo-
cum illum designabit ad oculũ, vt Instit. de
gradi. §. fi. ff. fin. regun. l. si irruptione, §. fi.
3 †Sed quid si nõ appareat, vtrum sit factum
illud maleficiũ in territorio Parmę, vel Cre
monæ, quid erit tunc faciendum? respon. ꝙ
fines vtriusq; territorij sunt distinguẽdi &
terminãdi, si autem non distinguãtur, tunc
vterq; Potestas tam Parmæ, q̃ Cremonæ
cognoscet de illo maleficio, ut ff. de excu.
tut. l. iurisperitos, §. cum oriundus. Accusa
tione aũt exposita, si ipse accusatus nullas
habet exceptiones, ꝓcedet in accusatione,
q̃ accusationẽ accusator semper necesse ha
bedit probare veram esse, alioquin obtinet
regula, ꝙ si accusator nõ probat, reus absol
uitur, vt C. de eden. l. qui accusare. Fallit in
casibus, in quibus tam accusato q̃ accusato
ri incumbit onus probandi, ut C. de aboli.
l. vbi, & C. de abol. l. fallaciter, §. quid. Item
obtinet alia regula quę est, vt accusator nõ
probans uideatur & intelligatur calumnia
tor, vt C. de aduo. diuer. iudi. l. j. quod fallit
tñ in marito & alijs, quos non est uerisimi
le calumniari, ut ff. ad Turp. l. j. §. calumnia
4 ri, & C. de adult. l. quamuis. † Sed pone, ꝙ
accusatus cõparuit, & confessus est delictũ, b
vel etiã negauit, quid est iudici faciẽdum?
respon. q̃a aut confitetur, aut negat. Primo
casu subdistingue, quia aut confitet̃ crimẽ
de quo tm̃ pœna pecuniaria est imponẽda,
a & tunc est fideiussoribus a committendus,
vt C. de app. l. eos, §. pen. & ff. de cust. reo.
l. fi. Si autẽ confitet̃ crimen ꝓꝓ quod debet
pœna corporalis imponi, tunc ponẽdus est
in carcerem, ut ff. de cust. reo. l. si confessus,
& l. diuus, & tenendus, donec ex crimine ꝓ
nuncietur cui confesso pœna uelox est im- a
ponẽda, ut C. de cust. reo. l. vlti. debet tñ ille
confessus admoneri, ꝙ suam defensionẽ fa
ciat si quam habet, vt C. de iure fisc. l. defen
sionis facultas, & C. de bo. vacã. l. ult. ibi da
ta copia reclamandi, & facit ff. de quæst. l. j.
§. si quis ultro. ubi sponte cõfesso danda est
defensio ad suam innocentiã excusandam.
Nam probationes & defensiones possunt
fieri vsq; ad sñiam, ut C. de reb. cred. & iure
iur. l. si quis iusiurandũ, & de proba. l. indi
cia, & de transa. l. contentio. si autẽ accusa-
tus negat crimen de quo accusatur, uel cõ- b
tra cum inquiritur, tunc aut agitur de cri-
mine graui, aut de nõ graui, primo casu po
nitur in carcerem, ut ff. de cust. reo. l. diuus.
& indagatio criminis statim debet fieri, ut
innocens absoluatur, & noxius puniatur.
Carcer. n. ad custodiam est inuentus, non vt
pœna imponatur ex carcere, ut ff. de pœ. l.
aut damna, §. solent. Hoc tñ fallit, seu corri
gitur in muliere, quæ ob aliquod debitum
fiscale vel priuatũ, seu ob aliquod delictũ,
vel crimen in carcerẽ non ponitur, imo si
tale sit crimen, quod non sit necesse eam in
carcerẽ ponere, cõmittitur fideiussoribus, si
fideiussores dare poterit, aliàs ꝑstabit iura-
toriam cautionẽ de iudicio sisti, & iudica-
tum soluendo, & relaxabitur. Sed si crimen
sit grauissimũ, de quo hęc mulier accusatur
in monasterium mittit̃, vel mulieribus tra
dit̃, per quas custodiatur, ut in Auth. ut nul
li. iud. §. necessariũ. Si autẽ crimen qđ quis
negauerit, non sit graue, & sit accusatus, tũc
fideiussoribus est relaxandus, ut d. l. diuus.
5 †Sed quod dr̃ esse graue delictũ, respõdeo,
illud pro quo quis debeat personaliter pu-
niri, ut est in crimine læsæ maiesta. ut C. ad
leg. Iu. maiest. l. quis, vel patria prodita, vel
sacramentis rup. C. de abol. l. fallaciter, uel
in furto, vt C. de ser. fugi. auth. suo iure, &
b simi. De his grauibus b delictis, habes no. ꝑ
ordinem, ĩ. de pœ. circa fi. vbi tractantur ca
sus, vbi quis amittit oculũ, nasum, manũ, &
pedem: tundit̃, verberatur, & comburitur,
suspendit̃, & signum imponitur, & eo ipso
qđ quis accusatur de graui crimine, est po-
nendus in carcerẽ, ut no. Accur. C. de custo.
reo. l. 2. in summa, no. ꝙ ad hoc ut quis sit
ponen-

ADDITIONES.

a ¶Fideiussoribus. *Adde Io de Ana. consi. 1. & Pau. de Cast. consi. 346. 3. lib. incip. clarum est iure. in quo cõsi. notabiliter uoluit, ꝙ etiam ubi pœna corporalis uenit infligenda reo, iudex ex causa possit illum fideiussoribus relaxare, sicut potest ex causa pœnam corporalem augere & minuere. cogita tamen quia cum iudex minuit pœnam, delictum aliqualiter punitur, quod forte non puniretur si reus fideiussoribus relaxaretur. vnde cum sit diuersa ratio, non uidetur inferendum iuribus vulgaribus. autoritas viri est magna. Ber.*

b ¶Grauibus. *Adde quæ dicantur grauia delicta Cep. consi. 11. Ber.*

ponendus in carcerē vel fideiussorib.cōmit
tēdus, bonus iudex ęstimabit pro qualitate
crīs vel ꝑꝑ honores, vel amplissimas facul-
tates, vel ꝓ innocētia ꝑsonæ, vel qualitate
dignitate eius q̱ accusat̄, ut ff.de requi.reis.
6 l.1.†Sed pone, ꝙ iste accusat⁹ negauit se fo
re culpa ilē, & dedit fideiussores de paren-
do iuri, & de cōdēnatione soluenda, & rela-
xatus postea añ cōdemnationē req̱rit̄, & in
cōtumacia ꝑsistit in non veniendo, & obie-
ctis rñdeo nunq̱d eius bona erunt annotan
da?dic ꝙ nō.imo alio mō ꝓcedet̄ cōtra eū,
q̱a imponet̄ ei pena pecuniaria, ut ff. si q̱s
ius di.nō obtē.l.j. Et si adhuc cōtumacia ꝑ
seueret, sæpi⁹ admonitus dēt relegari, ut ff.
de pę.l.absentē, §.aduersus, & l.capitaliū, §.
7 j.& ff.an ꝑ al.capi.l.1.†Sed q̄ro nunq̱d pos
sit contra fideiussores ꝓcedi admonitos qđ
principalē ꝑsentent, & si pōt ꝓcedi, qualr
procedet̄.rñdeo, & cōtra fideiussores pōt ꝓ
cedi hoc mō, q̱a aut ꝓmiserunt certā pęnā,
ꝙ illū accusatū exhiberent, & tunc ad pœnā
promissā aget̄, vt ff.si q̱s cau.l.1.& de exhi.
re.l.si quis reum. Si aūt non ꝓmiserunt pę
nā, sed simplr ꝓmiserunt illū exhibere, tūc
pœna pecuniaria pōt iudex eos punire, q̱a
iudici non obtemperauerunt iubenti reum
exhiberi, vt ff.si q̱s ius di.non obtem.l.1.&
hæc pęna seu mulcta applicat̄ fisco, vt C.de
mo.mul.l.mulctarū. Et hoc est verū qñ fide
a iussor nō est in dolo,ᵃ q̱a nō exhibet reum.
Si aūt dolo fecit quominus eum exhiberet,
tunc poterit ex̄ ordinem puniri, vel poterit
relegari ad tp̄s, vel fustigari, vel acerbe pote
8 rit ꝓcedi cōtra eū, vt ff.de req.re.l.si q̱s reū.
& C.de fideiuss.l.si quis Barsatorā &c.† Sed
b nūquid fideiussor in exigēdo hanc pęnā, te
nebitur dare libellum,ᵇ &c.ordinis iudicia-
rij facere?& determinatū fuit ꝙ non, per id
ꝙ no.Accur.C.de epi.& cle.auth.gñaliter.
9 in gl. q̄ inci. nunquid ex hac.& ita ibi di it
Raph.†Sed quæro, pone ꝙ fideiussores non
pñt exhibere reū pro quo fideiusserunt, sed
volunt eū in iudicio defendere plene, & in
se iudiciū suscipere: q̄ritur, an possint. Vel
pone, ꝙ petant inducias ad eum ꝑsentādū,
s̄m ꝙ in cā ciuili conceditur fideiussori, vt
C.de fideiuss l.sancimus. Resp.primū nō ad
mittitur ꝙ possit defendere illum reū, quia
ad crimē publici iudicij frustra procurator
interuenit, vt ff.de pub.iu.l.pe. §.ad crimē,
p̄terq̱ illustris persona, vt C.de pub.iudi.l.
si. Itē quia iam puniretur qui nullū malefi
cium cōmisit contra iura, cum pœna suos
debeat tenere autores, vt C. de pœ.l.sanci-
mus. Item si fideiussor puniretur capite vel
aliter in ꝑsonā, vel relegaret̄ vel exportare-
tur, nunq̄ hoc posset repetere, ꝙ secus est in
cā ciuili uel pecuniaria, & hoc qñ ille reus
erat puniēdus pęna relegati, uel ultra quia
aliàs admitteret̄ defensor, ut plene de hac
materia no.s̄.de procu. & no.ff.de procu.l.
seruum quoq;.§.publice vtile est. & d.§.ad
crimē, ꝙ aūt fideiussor possit pręsentare, bñ
dabunt̄ inducię.C.de fideiuss.l.sancimus.G.

ADDITIONES.

a ¶Dolo. *Adde ut per Cep. cons.25. & promittēs reum præsentare toties quoties liberatur præsentando bis, secundum Ro.cons.15.Ber.*

b ¶Libellum. *Adde Spe.& Io.An. in addi.Spec. in tit.de fideiuss.§ sequitur.in prin. Ber.*

---

a De quæstionib.& tormē.ᵃ Ru.

ADDITIO.

a ¶Tormentis. *Adde quod dicatur tormentum, Alex consi.57.*

SVMMARIVM.

1 *Iudex non debet de facili neque repente ad tormenta seu quæstionem prosilire.*
2 *Quæstio non ex quolibet maleficio, neque ex qua libet causa, neque indifferenter de qualibet persona est habenda.*
3 *Quæstio quando sit adhibenda.*
4 *Quæstio quando repetenda.*
5 *Iudex quæ temperamenta secum habere debeat in quæstionibus.*
6 *Questio quid sit.*
7 *Quæstionibus subijci quæ personæ valeant.*
8 *Testis, an torqueri possit.*
9 *Torqueri qui non possint.*
10 *Quæstio qūo sit hēnda, & cū quo moderamine.*
11 *Quæstio quo ordine habenda est, quando plures sunt torquendi.*
12 *Torqueri homines ex quibus causis possint, & quando liber homo torqueatur.*
13 *Quæstionem quæ præcedere debeant.*
14 *Indicia quæ & qualia debent q̄ōnem præcedere.*
15 *Quæstionis quis sit effectus.*
16 *Reus quæstionibus subiectus si de alio confiteatur, an illius dicto sit standum.*
17 *Reo in quæstionibus alios inculpante, an illi erūt quæstionibus subijciendi.*

18 Tortus nominat aliquem mala fama & conditionis, an nominatus poterit torqueri in casibus non exceptuatis.

19 Tortus indicijs p̃cedentibus confitetur se illud furtũ fecisse, an poterit torqueri & interrogari de alijs furtis, ad q̃ nulla indicia habemus.

20 Tortus qui nihil dixit, an poterit repeti.

21 Tortus si dicat, teneatis me ad tondulum quantum vultis, quia nihil dicã cum sim innocens, an statim de tormento est deponendus.

22 Tortus fuit quidam a Potestate Bononia causa maleficij commissi in comitatu Bononia, pro quo tamen nõ debebat pati pœnam corporalẽ, qui confessus est se fecisse aliqua furta Mutinæ, an iste Potestas poterit eum punire.

23 Reo indicato, iudex vult eum torquere, ipse dicit, detis mihi defensionẽ meã, quia uolo tollere indicia &c. an danda erit dilatio ad se defendendum.

24 Confessus in tormentis, & perseuerans si dicat se errasse, an audietur.

25 Confessione in tormentis facta, non habita perseueratione, quid operabitur illa confessio.

26 Tortus non p̃cedentibus indicijs, si confiteatur homicidium, & perseueret, an possit damnari.

27 Confessio in tormentis facta, an praiudicat, nisi sit perseueratum.

28 Confessio qua dicatur facta metu tormentorũ.

29 Confessio facta a ducto ad pedem tormentorũ, non ligatis manibus de retro, sed adhibitis minis de torquendo nisi confiteatur, an uidetur facta metu tormentorun, vt dicamus illam nõ ualere nisi fuerit perseueratum.

30 Confessio facta extra locum in quo homines torquentur, iudice dicente, aut confitearis, aut ducam te ad torturam, inferendo sibi metum, an videatur facta metu tormentorum.

31 Statuto ciuitatis dicente, quod quis non possit poni ad torturam, nisi in certis casibus, Potestas auidus honoris, fecit ponere reum in aliqua turri, denegando ei cibum & potum usque quo confessus fuit, an talis confessio dicatur facta metu tormentorum.

32 Perseueratio in quo loco fieri dẽat & qualiter.

33 Perseuerationis tempus quantum distare debet ab hora confessionis.

34 Quæstioni qui debeant interesse.

35 Iudex adeo modum excedens in tormẽtis, quod tortus uel deficit, aut in membro debilitatus est, an tenebitur, & quo iure tenebitur.

36 Indicium sufficiens ad torturam, an sit probato maleficio per unum testem de uisu.

37 Milites nostri temporis, an torqueri possint.

38 Aduocati an torqueri ualeant.

39 Infamatus contra quem fuit de crimine probatum per publicam uocem & famam ortam incontinenti commisso crimine, in loco criminis, & a personis fide dignis, an poterit torqueri.

40 Infamatus post aliquod tempus publica uoce, & fama maleficij commissi, ita occulte ꝙ non constabat de malefactore, qui aliàs est homo malæ conditionis & fama, an possit torqueri.

41 Statuto dante liberum & generale arbitrium Potestati inquirendi & puniendi maleficia, &c. an poterit contra delatum de crimine ad torturam procedere sine indicijs, & non nulla alia de arbitrio Potestatis.

TRACTATVRI plenius de q̃õnibus & tormentis, vidẽ dum est quid sit q̃stio, q̃ ꝑsonæ pñt torqueri, qualiter dẽat q̃stio fieri, seu cum quo moderamine, quo ordine sint hoĩes torquendi, ex quibus causis, & q̃ oporteat p̃cedere qõnem, & q̃s sit qõnis effectus. denuo formabo circa materiam aliquas bonas qões & vtiles. Et vt iudicibus immodice seuientibus q̃dam tẽperies adhibita videatur. Primo notanda
1 sunt quinque magistralia. † Primum ante oĩa, ꝙ oĩs iudex qui de aliquo qõnem hr̃e intendit, ante omnia hr̃e dẽt iuris & humanitatis considerationem hanc, s. vt non facile nec repente ad qõnem prosiliat, si aliqua alia via leuiori vel veriori põt obiectis crĩs veritas inueniri, quãtuncũq; adsint indicia vel verisimilia, ar. ff. de quæst. l. diuus. 1. & 2. resp. & l. edictum, & C. eo. l. quoties.
2 Scd̃m no. ꝙ † nõ ex quolibet maleficio, nec ex qualibet causa, nec indifferentèr de qualibet ꝑsona habenda est q. vt d. l. edictum.
3 † Tertium no. ꝙ non quælibet indicia sufficiunt ad torturã habendã, tunc. n. torquendus est reus, cũ suspectus est, & indicia p̃cesserunt verisimilia, talia ꝙ quasi sola torq̃ndi confessio esse videatur, vt ff. e. l. j. 2. resp.
4 † Quartũ no. ꝙ in q. non est aliquis repetendus de iure, nisi duo cõcurrant, & ꝙ noua supersint indicia, & ꝙ tortus in fortitudine corporis animiq; durauerit. ar. ff. eo. l. vni⁹. §. j. licet de cõsuetudine multi assessores hoc nõ seruẽt, vt ĩ. subijciã. eo. ti. §. itẽ q̃
5 ro ꝙ. † Quintũ no. ꝙ iudices hoc tẽperamẽtum teneãt, ut tormenta nõ sumant de aliquo immẽsa, nec quãta postulauerit accusator: sed prout moderatæ rõnis tẽperamẽta desi-

desiderant,adeo ꝙ tortus,sanus,seu saluus
innocentiæ, seu supplicio conseruet̃,ut ff.
co.l.de minore,§.tormenta, & l.q̃onis mo-
dum,aliàs tenet̃ iudex,vt ff.de iniu.l. apud
Labeonem,§.q̃onis,ver.ibi teneri eum &c.
6 †Incipiamus à primo,s.quid sit quæstio,&
quidem q.est inquisitio quę fit ad eruendã
veritatem ꝑ tormenta & corporis dolorẽ,
vt ff.de iniur.l.itẽ apud Labeonem, §.adij-
citur,ver.q̃onem,& ff.ad Sil.l.j.§. quæstio-
7 ne.† Quæ ꝑsonæ torqueantur seu torqueri
pñt, & certè torqueri pñt tã liberi, q̃ serui
libertini,& statuliberi,vt ff.eo.l.edi.& l.sta
tuliberi,& l.diuus, & tã masculi q̃ feminæ
nisi sint p̃gnantes,vt ff.de pę.l.p̃gnantes,&
q̃q̃ contrariũ q̃dã dixerint, dic indubitàter
liberos hoĩes tã in seipsos , q̃ in alios posse
torq̃ri,vt ff.e.l.ex libero.in prin.& l.vnius,
§.testes,& C.ad l.Cor.de fal.l.pe.sicut & l.si
q̃s decurio.& ff.de re mi.l.ꝓditores,& C.e.
l.milites,vbi ĩdistinctè loquit̃,& quo adcri
mina,& quo ad ꝑsonas cuiuscunq; cõditio
nis, excepto ꝙ in dignitate posito torqueri
ꝓmittit,& facit C.de infa.l.nullum,vbi de
hoc no. Accur.& C.de asse.s.l.nullum, ad fi.
8 q̃ oĩa iura loquuntur de q.habendis de libe
ris hominib.† Hæc quæstio,an testis possit
a torqueri,rñdeo sic,si vacillet,*a* & dicat se in
terfuisse illi negotio, & postea interrogatꝰ
dixit se nihil scire. Nam si dicat se non in-
terfuisse,& nihil scire,non potest torqueri,
quia dicta duo debẽt interuenire,s.ꝙ vacil-
let & ꝙ interfuit facto,vt ff.eo.l. ex libero,
in prin.& l.unius,§.testes,& facit ad tortu-
ram habendam,C.de epi.& cle.l.presbyter,
9 & in Auth.de testi.§.sancimus.† Excipiun
tur quidam quos ius torqueri non sinit:q̃-
dam videlicet ꝑꝑ ętatem,quia minores 14.
annis, qui licet torqueri non pñt, torqueri
tñ pñt ferula vel corrigia leuiter ad eruẽdã
veritatem,vt ff.ad Sill.l.j.§.impubes,& l.ex
cipiuntur,ff.eo.l.de minore,j.resp. & l.ex li
bero,§.de minore.Itẽ qui in ætate decrepi-
ta sunt,non pñt torqueri. Et quæ sit illa
ętas decrepita,dicitur ff.ad Sill.l.3.§.cogno
scitur.Item in dignitate positi non torquẽ-
b tur,ut eminentissimi milites, *b* & decurio-
c nes,*c* & filij & nepotes eorum,ut nec in eis
aliqua corporalis macula aspergatur,ut C.
eo.l. milites, & l.diuo Marco. & l.decurio-
nes,& ff.de decu.l.fi.Solet in quibusdã crĩ-
bus dignitas non p̃bere excusationem , nec
minor ętas,quin torqueatur,vt in crĩe les̃
maie.l.proditorib.& quibusdã alijs, vt ff.e.
l.de minore,j.resp.& l.ex libero,§.j.& ff.de
re mili.l.desertorem, §.is qui. & l.prodito-
res.Itẽ decuriones & alio casu torquentur,
cum tꝑe decurionatus q̃ritur de fide instr.
ꝙ ante decurionatũ cõfecerunt, vt C.ad le.
10 Cor.de fal.l.si quis decurio.†Qualiter aũt
q.sit habẽda,& cum quo moderamine? dic
ꝙ nõ est in immensum habẽda, nec in quã
tum postulauerit accusator, sed vt modera
tæ rõnis tẽperamenta desiderant,ut ff.eo.l.
de minore,§.tormenta. Et suꝑ hoc nõ põt
certa doctrina dari, sed iudex debet conside
rare cuius formidinis,*d* & cuius debilitatis, d
& cuius valetudinis,& cuius ætatis sit quĩ
torquendus est,vt s̃m varietatẽ ꝑsonarum,
& uarietatem criminis,seu alterius negotij
qualitatem,vtat̃ tormẽtis,q̃nque à superio
ribus,q̃nque à minoribus,ꝙ hęc sint consi
derãda,probatur ꝑ iura, vt ff.de re mi.l.3.
§.fi.ff.ad Sill.l.si quis in graui.in prin.& §.
subuenitur,& l.j.§.impubes,dic ergo sic, iu
dex torq̃at reũ vt innocentię vel supplicio
eũ seruet incolumẽ,ut ff.e.l.q̃onis modus,
11 &c.† Nunc uidẽdũ est,quo ordine sint ha
bẽda tormẽta,& certè si de plurib.sint habẽ
da, sagax iudex considerabit à quo facilius
veritas erui possit, & ab illo q̃onẽ incipiat,
tanq̃ à timidiori,& magis suspecto,& à mĩ
nori,& à magis debiliori,& non à fortiori,
ut ff.e.l.j.§.j.& l.unius,j.respon. Itẽ si sunt
torquendi pater & filius,à filio est incipien
dum in cõspectu p̃ris,q̃a ꝑ hoc citius dicit
p̃r, quia pater magis veretur de filio , q̃ de
seipso,ut ff.ꝙ met.cau.l. isti q̃dẽ,& Inst.de
noxa.§.veniẽs.Itẽ fœmina citius torquẽda
est q̃ masculus,quia homo tanquàm maio
ris constantiæ,tardius confitetur, & mulier
citius , quia momẽtaneum & instabile cor
ha-

ADDITIONES.

a ¶Vacillet. *Adde Ale.cons.63.2.li.Ce.cõs.61.B.*
b ¶Milites. *Adde Fulg.cons.173. ubi dicit, ꝙ nec doctor torqueri potest.Ber.*
c ¶Decuriones. *Adde ꝙ Ce.consuluit cõtrarium, & ita dicit seruari de cõsuetudine & allegatẽt authorẽ inf.sub ru.an cõsiliarij possint torq̃ri.B.*
d ¶Fortitudinis. *Adde quod Bal.cõs.270.dicit ꝙ bene facit iudex si adhibet medicos in tortura, q̃a aliqui sunt molles carne,et aliqui debiles.B.*

habeat, vt ff.de inof.test.l. filia in orbitate,
& ff.de iu.fis.l.deferre, in prin.& ext.de ver.
12 sig.l.forus, in fi.†Ex quib.aũt causis homi
nes torqueantur, respondeo ciuili & crĩali
cã, & tunc cum veritas aliter reperiri non a
põt, vt ff.co.l.ex libero, & C.e.l.quot. & ut
no.Azo in sum.eo.ti.§.torquẽdi, non tñ ex
oĩ causa quilibet torquẽdus est, nec q̃libet
p̃sona, vt ff.co.l.edictum, vnde vr̃ ꝙ de ali-
quo libero hoĩe nõ possit hr̃i q. nisi in atro
cioribus & grauioribus delictis, & non pro
leuibus, ut dicit d.l.edictum, & ita no.in
scholis d.Fed. de la Schola, & dixit ꝙ l.di-
13 uus, loquitur in seruo &c.†Quæ aũt debẽt
p̃cedere quæstionẽ, dic indicia sufficientia
& verisimilia, nã à tormentis incipiendum
non est, ut ff.co.l.j. j.resp.nam sine indiciis
& p̃sumptionib.quis torquẽdus non est, ut
ff.e.l.minor, §.in ea.& l.maritus, l.fi.& C.d̃
fal.l.sicut, ad fi.& C.d̃ qõ.l.pridẽ.& l.ad mi
lites. Et certè est valde a rectorib.considerã
dum & ponderãdum, nunquid p̃cedant in-
dicia sufficiẽtia & uerisimilia, ad hoc vt ha-
beat̃ qõ de aliquo, cum talis appellatio vel
restitutio subsequens prodesse non possit.
Nam pleriq; cum torquent̃ perire solent,
ff.de pę.l.aut dãna.§.j. & ꝙ indicia p̃cedere
debeãt ꝓbatur p̱ dictas ll.vt C.eo.ti. cũ co-
14 gnitionaliter.†Sed q̃ro q̃ & qualia esse de-
beãt ista indicia, quæ debent præcedere ut
quis possit torq̃ri, respondeo, non possunt
certo modo dici vel ostendi, nec de his po-
test dari certa doctri. sed hoc committit̃ ar-
bitrio iudicantis, ar.ff.de test.l.3.ĩ prin.ibi,
tu magis scire potes &c. sicut dicimus de
accusatione, & mora, ut ff.de diuer.& tem.
p̃scrip.l.de accessionib. & ff.de vsu.l.mora.
& gñaliter omne ꝙ non determinatur à iu
re, relinquit̃ arbitrio iudicantis, vt ff.de iu.
delib.l.1. possumus tñ in gñe talem pone-
re doctrinam, ꝙ bonus iudex debet solicite
instare ad indagandum indicia contra ve-
latum de crĩe. Nam indicia sunt aliis prob.
prox.& indicia dñr quasi a demonstrando,
& demonstratiua ueritatis, & probationis
adminicula, ut C.de prob.l.instr̃a domesti-
ca, & l.fi.sunt.n.indicia pars claræ probatio
nis, C.qui test.fac.pos.l.hac cõsultissima, §.
deinde, ibi indicia &c. Nã indicium dr̃ ab
indicãdo, vñ indicia idẽ ꝙ demõstratiua ad
minicula ad indagãdam veritatem, ut C.de a
adul.l.qui adulterij, & ff.de p̃scr.ver.l.solẽt,

dẽt itaq; curiosus iudex indagare & inqui
rere, cũ quibus hominib. & p̱ q̃ loca conser
uabatur delatus de crĩe quem torq̃re inten
dit, quia mala conuersatio, est malæ cõuer-
a sationis indiciũ, a ut ff.de admi.tu.l. si plu-
res, §.assidue. Nã ex mala conuersatione, ẽt
bonus efficitur vitiosus, vt ff.de ædi. edi.l.
ędiles, §. Pedius, ibi, alcator forte &c.ad idẽ
dictũ Phil.qualis ẽ quisq;, taliũ cõsortio de
lectant̃. Itẽ consideret locũ seu loca in qui-
bus conuersabat̃, quia s̃m locorũ diuersita-
tẽ & varietatem, varia colligit̃ cõiectura, vt
C.si man.ita fuc.alie.l.1.& ff.de pę.l.aut fa
cta, §.euenit, hẽt ẽt considerare iudex, cuius
vitæ fuerit quis antea, & cuius æstimatio-
nis & famę, & qualẽ vitam & habitum q̱s
duxerit. Itẽ qualitatem maleficij, qd̃ dic, ut
no.s̃.de p̃sump.& indi.indu.circa prin. Itẽ
dẽt inquirere bonus iudex, si ille qui de cri-
mine inculpatur, erat inimicus occisi uel of
fensus. Itẽ si sciẽte recipit illũ in sua domo
q̱ fecit offensã. Itẽ si dedit opem ne malefa
ctor caperet̃. Itẽ si aufugit de domo vel de
loco ubi maleficiũ fuerit cõmissum. Item si
occasione dicti criminis fuerit captus ab ali
quib. vel detentus. Itẽ si ĩter p̃dictos fuerãt
vel p̃cesserãt aliqua verba iniuriosa. Item si
potuit ꝓhibere ne illud maleficiũ cõmitte
ret̃. Item si sciebat malefactorem certo loco
latere, & de hoc interrogatus dixit se nihil
scire. Item si alias aliud maleficiũ cõmisit ĩ
p̱sona dicti offensi vel ĩ p̱sonã alterius. Itẽ
si publica uox & fama est, ꝙ dictum malefi
cium commiserit, vel cõmitti fecerit, de q̱-
bus oĩbus indiciis plene dixi & no.s̃.de in-
di.indub.unde quę ibi dixi, intelligant̃ repe
tita, de uno restat videre quis sit effectus qõ
15 nis.†Et quidem si quis confiteat̃ crimen, de
quo inculpat̃ ultro.i.absq; formidine tor-
mentorum, dixerunt q̱dã antiqui, & quidã
Moder.Doc.eum non esse statim cõdemnã
dum, sed ꝙ dẽt iudex post dies & tp̃s iterũ
corã se facere adduci reũ, & eum iterũ inter
rogare de ipso maleficio, quia dixerunt ꝙ
cõfessio facta in crĩali causa, statim non p̄iu
dicat, nec statim facit plenã probationem
ut exp̃sse dicit l.C. de cust.& exhi re.l. 2.&
ita

ADDITIO.

a ¶Indicium. *Adde ꝙ idem dicit Bal.cons. supra alle. proxime 69. Ber.*

Ita cã l. ĩtelligunt, si sit facta cõfessio formi
dine tormentorum, uel sine. Et ĩtelligunt ẽt
ita l. ff. de q̃st. l. j. §. diuus. & §. si qs ultro. &
ita dixerunt locum esse perseuerationi, siue
cõfessio sit extorta formidine tormẽtorũ,
siue sit facta sponte. Dicentes ꝙ in hoc est
dr̃ia inter confessionem in cã ciuili factã,
& factã in cã crĩali, ar. Inst. de pub. iu. ĩ prĩ.
uos tñ dicatis cõtra, & hæc ẽ cõis opi. Doc.
nã cum qs cõfitet̃ crimen se cõmisisse, statĩ
carcerãd⁹ est, & illico absq; alia aliqua ꝑse
ueratione & confessione dã nãdus est, ut ff.
de cust. reo. l. ult. j. resp. & C. de pę. l. cũ reis.
& ita intelligat̃ ff. de cust. & exh. reo. l. si cõ
fessus. Non ob. d. §. diuus. & §. si qs ultro.
qa intelligant̃ in confessionib. habitis ĩ tor
mentis. Item non ob. d. l. 2. C. de cust. & ex-
hi. re. qa ĩtelligit̃ silr̃ in confessionib. factis
in tormentis, ut patet in fi. ubi dicit, iudici
bus immodice seuientib. &c. hæc est uerior
lectura & cõis opin. Doct. Si aũt confiteat̃
qs in tormentis, uel formidine tormento-
a rum, ꝛ tunc confessioni non stat̃, nec ꝓ con
fesso hr̃, ut d. §. diuus. & C. quo. app. non re
cip. l. 2. & est rõ, qa qõ fragilis est res &c. ut
ff. e. l. j. §. qõni, & hẽt locum tunc l. 2. C. de
cust. & exhi. re. ut iudex faciat corã se crĩosũ
uenire, & q̃rat ab eo, utrum uelit in confes
sione sua ꝑseuerare, an retractare, uel aliter
dicere, & si ꝑseuerauerit, tenet confessio. ar.
d. §. si qs ultro. & d. l. 2. C. quo. app. nõ reci.
&c. Nunc aũt restat formare circa hũc trac.
16 multas breues & utiles q̃st. † Et primo q̃-
ro, qd erit. Ecce aliqs subijcit̃ qõnib. confi-
tet̃ is contra alium, nunqd stat̃ dicto eius?
rñdeo, distingue, qa aut confitet̃ simplr̃ in
alios, & non in se, nec in suos socios: & tũc
stat̃ dicto suo cũ alijs indicijs, vt iudex ex di-
cto torti, & alijs indicijs ad condemna-
tionem ꝓcedere posit, ut C. de asses. l. nul-
li. ad fi. & ff. eo. l. edictum. & ẽt l. j. §. q qõnẽ.
ibi efficacissimas cãs &c. Ad idem Tullius
in Topicis ibi, ubi dr̃. Nam in tormentis i-
gne & uerberib. fatigati, ꝙ dicũt ueritas. ibi
ur̃ dici, saluo si dixerũt de inimico, qa tunc
eis facile credendum non est, sed nec oĩno
fides detrahẽda, sed cã cognita erit fides ad
hibẽda, vl̃ nõ habẽda, vt ff. e. l. j. §. p̃terea &
ff. de test. l. 3. in prin. Aut torquet̃ in se, & in
alios, & nihil in se cõfitet̃. & hẽnt locũ s̃. ꝓ
xi. dicta. Si aũt cõfitet̃ de se & alijs, tũc ƒm
do. Azo. cuius opi. pręualet, est inuenire re
gulã & instãtiam à regula Nã r̃lr cõfessus
de se non dẽt interrogari de alijs, & maxi-
me de socijs, vt ff. e. ti. l. repeti. §. is q de se,
& C. e. l. sicuti. in prin. & C. de acc. l. fi. & si
de facto aliorum interroget̃, vel sine inter-
rogatione confiteat̃, non stat̃ dicto suo. hoc
tñ fallit in casib. in quib. de se cõfessus tor
quet̃, & interrogat̃ de alijs, si tñ aliqua p̃ce
deret p̃sumptio, vt C. de qõ. l. j. Primus ca-
sus est in qbuslibet latronib. q de se confes
si, interrogandi sunt de socijs mandatorib.
& receptatorib. vt ff. de cust. & exhi. re. l. di-
uus Adr. & C. de ser. l. pe. Scd̃s ĩ falsatorib.
monetæ. C de fal mo. l. vlt. Tertius, ff. ad ex
hi. l. fi. vbi seruus torquet̃ vt ĩdicet conso-
cios crĩs. Quartus, C. de malef. & ma. l. vl.
Quintus in seruo de nece dñi de se cõfesso,
vt interroget̃ quo mandãte, vt ff. ad Sill. l.
prius. & l. si ꝑcussor. & est ſpãle, vt sentit gl.
ord. ff. de q̃st. l. is q de se. Sext⁹. ff. ad l. Aq.
l. idem Neratius. §. sed si ser. & bene dixit, si
aliqua p̃cedãt indicia qa aliàs nõ dẽt inter
rogari de alijs, vt C. de q̃st. l. j. Itẽ ei⁹ rñsio
cõtra alios facta, nõ erit plena ꝓbatio, sed
aliqua erit p̃sumptio cõtra eos de maleficio
17 illo, vt no. Accur. de acc. l. vlt. † Sed q̃ro, nũ-
quid isti noĩati, & inculpati ab illo tormen
tato, poterũt ꝑ illã talẽ noĩatiõẽ subijci qõ
nib. & tormẽtis? rñdeo sic, ĩ dictis sex casib.
s̃. exceptuatis, vt p̃alle. l. nullus. & ar. ff. eo. l.
j. §. cum qs à latrõe. & ar. ꝙ dicit in alijs, vt
ff. e. l. j. §. diuus Adrian⁹. & in alijs casib. nõ
b poterũt *b* poni ad tormẽta. vt C. de acc. l. fi.
18 & ff. e. l. is q. † Sed qd si ꝑsona noĩata a tor
to sit malæ famæ, & conditiõis, & susp icio
nis, nũqd in alijs casib. nõ exceptuatis pote
rit poni ad tormẽta? dic de iure ꝙ nõ, nisi p̃
cedãt alia sufficiẽtia indicia. Nã ĩculpatio
de eo facta nõ ĩducit indiciũ, cũ de hoc nõ
debuerit interrogari, vt C. de acc. l. fi. & ff. e.
l. is q. ergo ꝙ inde seqtur, tãq̃ factũ lege ꝓ
hibẽte ñ valuit. l. nõ dubiũ, C. de legi. & co.
Tñ vidi de cõsuetudine torq̃ri, ꝓ quo facit
19 ff. e. l. j. §. diu⁹ Adria. & l. fi. † Sed qd de q. q̃
tota die occurit de facto: accusatus est qui
dã furto, & ƌ ĩdicijs p̃cedẽtib. torquet̃ & cõ
fitetur

ADDITIONES.

a ¶Tormentorum. *Adde Pe de Anc. cons. 23. B.*
b ¶Non poterunt. *Adde Alex. consil. 87. 3. libr. Ful. cons 136. & 172 Io de An. con. 59. 3. lib. B.*

fitetur ſe illud furtum feciſſe,nunquid dẽt
procedi in tortura,& interrogari ꝙ dicat,&
confiteaẽ de alijs furtis, ſi qua fecerit ad q̄
nulla habemus indicia? dico ꝙ nõ,de iuris
ſubtilitate,ar.eorũ q̄ no.in prox.q.ſcđa par
te.Et ꝗa quãtũ ad illa furta, de ꝗb.in gñe,
vel ſpecie nunc q̄rimus, nulla p̄cedant indi
cia,& ſine indicijs nullus torquẽdus eſt, vt
C.de fal.l.ſicut,& ff.de qõ l.j.ĩ prin.& l.ma
ritus,ſed de gñali cõ ſuctudine Italiæ quoti
a die ſeruamus cõtrariũ *a* ſpecialiter ĩ furtis, c
ꝗa magis frequentanẽ,q̄ conſuetudo p̄t iu-
uari ꝑ l.ff.de re mi.l.nõ oẽs,§.à Barbaris,&
20 ff.de offi.p̄ſi.l.congruit &c.† Item q̄ro, po-
ne ꝙ ſemel ſit habita q.de quodã,nunquid
ipſa q.repeti poterit forte , ꝗa tortus nihil
dixit,vr̃ ꝙ ſic,vt ff.eo.l.repeti.& l.vnius,§.
j.q̄ leges indiſtincte dũt q.poſſe repeti , &
vbi lex nõ diſtinguit,nec nos,vt ff.de pub.l.
p̄cio. Tu tñ dic ẜm dñm Odof. ꝙ non ſine
b nouis indicijs, *b* vt ꝗa tortus dixit nullum
cum eo ea nocte iacuiſſe, vel nullum iacuiſ
ſe in illa domo,vbi maleficium fuerat com
miſſum,& poſtea ꝑ teſtes reperiaẽ cõtariũ,
vel aliud veriſimile , & hæc eſt ẽt cõis opi.
aliorum Doctorum, & licet in gl. nulla lex
allegeẽ ad hoc , poſſumus tñ allegare ff. de
ver.ſig.l.boues,§.hoc ſermone,& ff.ꝓ ſoc.l.
ſi ſocius ꝓ filia,§.nec ſi prior. Aſſeſſores tñ
honoris auidi hoc non ſeruãt,imo quotidie
qões repetunt ſine nouis indicijs,quouſq;
de petitis crĩbus eruerint ueritatem,ꝗa pñt
defenſari, ꝑ l.in corpore Auth. vt iud.ſine
quoq.ſuffr.§.oportet,ibi, iudices torq̄bunt
fures & non prius quieſcãt &c. Conſideret
aũt iudex in q.repetenda, qũo tortus in aĩ
& corporis fortitudine ꝑdurauerit,vt ff.eo.
21 l.vnius,§.reus &c.† Quid ſi tortus dicat,te
neatis me ad tondulum q̄̃tum vultis, ꝗa ſi
me teneatis ꝑ x.annos nihil dicã, qm̃ ĩ nul
lo ſum pollutus obiecti crĩs,& ſic oĩa diffi-
teẽ,nunꝗd ſtatim de tormento eſt dimitten
dus,& relaxandus,certè non, ſed ꝓcedeẽ in
tortura temperate,vel aſꝑe ẜm conditionẽ
ꝑſonę,& ẜm crĩs qualitatem,& ſi confitebi
tur,bñ ꝗdem,ſi aũt diffiteaẽ,iudex dẽt eum a
in carcerib.retinere, & ſi noua indicia adue
nerint,poterit qõnem repetere. Si aũt non
adfuerint noua ĩdicia,tunc ſtatuit iudex ac b
cuſatori competentem dilationem ad alleg.
& ꝓbandũ, & ſi poterit cõuinci,cõdẽnabiẽ, c
alias relaxabiẽ, vt ff.eo.l.j.§ pęna,& l.vni⁹.
22 C.de iu.fiſ.l.defenſionis facultas.† D.Dy.
dicit ĩ l.ſi cui,§.fi.ff.de acc.ꝙ Ptãs Bononię
poſuit aliquem ad torturã,qui in comitatu
Bononiæ aliqđ maleficium commiſit, ꝑꝑ
ꝙ non dẽbat pati pœnã corporalem , ꝗ in
tormentis confeſſus fuit ſe aliqua furta fe-
ciſſe Mutinæ,& alia plura maleficia,mõ q̄-
riẽ,nũquid Ptãs Bonoñ. poſſit eum ultimo
ſupplicio tradere vel condemnare ꝑꝑ male
ficia q̄ commiſit alibi,nõ in diſtrictu Bono
nię,& dico ꝙ non, *c* vt hic,& ff.de re.mi.l.3.
ff.de iniu.rup.& irri.l.ſi ꝗs filio.§.hi autẽ,
23 in fi.ibi,iuriſdictionis ſuæ.† Sed ꝗd erit de
qõne q̄ de facto quotidie occurrit, ecce con
tra Titium procedunt indicia manifeſta de
crĩe ꝑ eum ꝑpetrato,ꝑꝑ q̄ iudex informat⁹
eſt,vult ponere hunc Titium ad tormenta,
dicit iſte Titius, dñe anteq̄̃ me ponatis ad
tormenta,placeat uobis pri⁹ mihi dare ter
minũ defenſionis,intra quem poſſim ꝓba
re de innocentia mea,quia incontinenti ſũ
paratus tollere ꝑ teſtes idoneos oĩa indicia
ſi q̄ habetis contra me:quæriẽ nunꝗd priuſ
quã ad tormenta ponaẽ, ſit defenſionis ter-
min⁹ aſſignãdus ?vr̃ ꝙ non, ꝑ l.C.vbi ſena.
vel cla.cõ.l.3.ver.eo ꝗ ibi, ne quas ante ꝓ-
bationes iniurias patiaẽ &c. cum hoc ꝙ ibi
ſtatuiẽ, in illis ꝑſonis ĩ dignitate poſitis ſit
ſpeciale, vt añ eorum ꝓbationem non po-
naẽ ad tormenta,uel eorum defenſionẽ,er
go in cęteris vr̃ contrariũ,ſ.ꝙ ſeruandũ ſit
ius cõe,ut arg.ff.de mi.l.j.& de iud.l.cum p̄
tor,& C.de procu.l.maritus.Præterea uide-
mus ꝙ actor primo probat, & fundata ĩten
tione actoris reus opponit, & ꝓbat excep.
ſuas,& ſuas defenſiones,vt C.de exc.l.ſi qui
dẽ,& C.de ꝓb.l.exce. & facit C. de bo.vac.
l.fi.& de iur.fiſ.l.defenſionis facultas,ergo
prius dẽt fundari intentio cõis totaliter tã
per teſtes,q̄̃ ꝑ confeſſionem rei, antequam
ipſe reus in ſua defenſione uel exceptione
audiatur.Sol. Dicatis, ꝙ defenſio prius ſit
dan-

ADDITIONES.

a ¶Contrarium.*Adde do.Card.conſ.45.idem te nentem,& Cep.conſ.40.Alex.tamen conſ.52.1. lib.aliter ſentire videtur.Ber.*

b ¶Nouis indicijs. *Adde Raph.Cum conſ 160. Alex.conſ.5. 1.lib.Cep conſ.67.Ber.*

c ¶Quod non.*Adde Fulg.in conſ.150. Ale.conſ. 111.1.lib.Ber.*

a danda, a maxime qñ tale q̃d allegat̃ ꝓbari,
quo ꝓbato, iſte Titius non deberet ad tor-
menta poni. & ſuper hoc ita conſuluit do.
Lãb. de Rã. ꝑ l. q̃ dicit a comminatione tor
mẽtorũ appellari, facta a iudice de aliquo
tormentãdo, vt ff. de app. re. vel non, l. 2. &
eſt rõ, quia in prędicto caſu appella. ſit con
ceſſa, quia ſi poſt torturam differret̃ defen-
ſio, nunq̃ ꝑ appellationem poſſet poſtea re
cuperare detrimentũ mẽbrorũ, vt d. l. no. &
eadem rõ locum vendicat in caſu ꝓpoſito.
ſerò. n. appellaret̃, ſi primo torqueret̃. Nam
pleriq; in tormẽtis ſolent deficere. Pręterea d
videmus ꝙ princeps iam ſubuenit damna-
to, & ex confeſſione ſua facta in tormẽtis,
& ꝑſeuerata ẽt poſt ſnĩam defenſionẽ ſuæ
innocentiæ cõcedendo, & ſnĩam retractan-
do, ſi cõſtiterit de innocentia cõdẽnati, vt
ff. eo. l. j. §. ſi quis vltro. Si igit̃ iam cõfeſſo,
& iã cõdẽnato princeps ſubuenit, & defen-
ſionis facultatẽ cõcedit, quanto magis an-
te ſnĩam hoc denegari non dẽt? cui. n. quod
plus eſt concedit̃, non dẽt denegari ꝙ mi-
nus eſt, vt dicit regula iuris, cui ꝙ plus eſt.
quid plura in iure legit̃ expreſſe, ꝙ quocun
que tꝑe iudicij reo petente, defenſio danda
eſt, vt ff. eo. ti. l. vnius, §. cogniturum, & ibi
24 quocunq; tꝑe &c. † Sed quid ſi confeſſus in
tormentis & ꝑſeuerãs, poſtea dicat ſe erraſ
b ſe, nunquid an̄ condemna. audiet̃, b ſi dicat
velle corrigere errorẽ ſuũ. reſpondeo, aut al
legat ſe erraſſe ĩ facto, aut ĩ iure. primo ca-
ſu audit̃, q̃a nõ uĩ confiteri q̃ errauit, vt ff. c
dę confeſ. l. non fatet̃. & talis error non cõ
ſueuit obeſſe vſq; ad ſnĩã, ut C. de iu. & fa.
ign. l. error. & facit C. quo. app. nõ re. l. 2. Nã
cõdẽnato ex cõfeſſione ꝑſeuerata ſubuenit̃
ẽt poſt ſnĩam, ꝓbãdo de ſua innocẽtia, & ſi
errauerit, abſoluet̃, vt ff. eo. l. j. §. ſi q̃s vltro.
multo fortius dẽt iſte audiri uolẽs an̄ ſnĩã
ꝓbare de ſuo errore. Itẽ iſte nõ perſeuera- a
uit ĩ cõfeſſione, ex quo ñ expectauit ſnĩam.
Itẽ cõfeſſus formidine tormentorũ audit̃
appellãs, vt C. quor. app. nõ re. l. 2. Si aũt er
rauit ĩ iure, nõ poterit cõtra ſuã confeſſio-
25 nem venire, vt d. l. error &c. † Sed pone ꝙ
aliquis in tormentis confeſſus eſt, tñ non ꝑ b
ſeuerauit, nunq̃d illa talis confeſſio aliq̃d c
c operetur. c & vr̃ ꝙ ſit ſemiplena probatio, d
vt no. C. de cuſt. & exhi. re. l. 2. & ff. eo. l. j. §.
diuus: qui §. ẽt intelligitur in confeſſione c
torti, in qua extitit perſeueratum: vel dic
forte melius, & verius, ꝙ niſi perſeueratum
ſit, ꝙ illa talis confeſſio nullam plenam, vel
ſemiplenam ꝓba. ꝓducit, qm̃ paribus paſ-
ſibus ambulant, in nullo mõ cõfiteri, & cõ
fiteri formidine tormẽtorũ, vt C. quor. app.
26 nõ re. l. 2. &c. † Itẽ pone, ꝙ quidam captus
fuit, & ductus corã Poteſtate tanq̃ homici
diũ cõmiſiſſet, Poteſtas incõtinenti nõ p̃ce
dentib. indicijs aliq̃b. fecit eũ poni ad tor-
mẽta, q̃ cõfeſſ⁹ fuit ſe illud homicidiũ cõ-
miſiſſe, in qua ẽt cõfeſſione ꝑſeuerauit. mõ
q̃ritur, nunquid ex confeſſione poſſit diffi-
nitiue dãnari. dic ꝙ nõ, d arg. ff. de quæſt. l.
diuus Pius. §. ex quib. cauſis. Nã ſi nõ dẽt
q̃s torqueri, ergo ꝙ tortus dixerit nõ valet,
vt C. de legi. & ſenatuſc. l non dubiũ. & ibi
no. Accur. & facit ff. eo. ti. l. maritus. & l. pe.
ſꝫm vnã le. & ar. C. ſi ex fal. inſtr. in l. 2. 3. &
4. Præterea hoc eſt de ſubſtãtiali ſolẽnitate
q. hab ẽdę, ꝙ legitima p̃cedãt indicia, alias
q̃s torqueri nõ dẽt, cũ a tormẽtis inchoan
dũ nõ ſit, vt ff. de q̃ſt. l. j. 2. & 3. j. reſp. l. mari
tus. & C. eod. tit l. cognitionaliter. & l. mili
tes. quo deficiẽte, quicquid ſequitur ex eo,
vel ob id, nõ valet, vt d. l. nõ dubiũ. & C. de
fi. inſt. & iure ha. fiſ. l. j. & ff. de ĩ inte. re. l. di
27 uus & C. de app. l. nominationes &c. † Di-
ctum eſt s̃. ꝙ cõfeſſio facta in tormẽtis nõ
28 præiudicat niſi fuerit perſeueratum † Sed
hic ego quæro, q̃ cõfeſſio dicatur facta for-
midine tormentorum? reſpõdeo, ſi torquẽ-
dus ducatur ad pedẽ torturæ, & ligent̃ eius
c manus de retro, e & dicatur ei a iudice, ꝙ
niſi cõfiteatur, ꝙ incontinenti ſubijciet eũ
torturæ. In hoc enim caſu ſi confitetur, nõ
tenet talis confeſſio, niſi in confeſſione fue
rit perſeueratum, quia lex ęquiparat talem
confeſ-

ADDITIONES.

¶Sit danda. *Adde ut per Alex. conſil. 65. lib. j. & 41. ij. lib. quæ tamen licet ſint diuerſis libris inſerta, tamen idem conſi. duplicatum. & ibi uide quid ſi Poteſtas habet arbitriũ, an uigore illius arbitrij poſſit denegari copia indiciorum, & an poſſit recipere teſtes non citata parte. Ber.*

¶Audi tur. *Adde Fran. Are. conſi. 146. Bern.*

Operetur. *Adde Rap. Cum. conſi 138. Ber.*

¶Quod non. *Adde Pet. de Anc. conſi 23. Alex. conſ. 5 & conſi. 143. 2. lib. Ber.*

¶De retro. *Adde Pe. de Anc. conſi. 23. ſupra alleg Ale conſi. 48. 4. lib. Ber.*

confessionem extortã formidine tormen-
torũ,confessioni factæ in tormentis, vt C.
quo.appe.nõ re.l.3.ibi, aut formidine tor
mentorũ.& no.ꝙ ibi dicit,formidine, non
aũt dicit in tormẽtis,& idẽ ibi sentit gl.ar.
ff.de iniu.l.itẽ apud Labeonem, §. ꝙ adij-
cit,ver.quæstionẽ,ibi,vel leuis territio &c.
ergo a cõtrario sensu nõ leuis territio dr̃ ip
sum tormentum.ad hoc concor. quod dr̃,
sufficit terror armorum , ẽt si ꝗs eius vsus
non sit,ff.de iust.& iu.ar.l.idẽ est,§. ꝗ arg.
itẽ quo ad l.Cor.de sic.æquipollentia sunt,
hoĩem ꝑcutere gladio,& distinguendo gla
diũ hoĩem insultare.l.j.§.diuus,C.eo.ti.l.is
ꝗ.& facit ff.ex ꝗb.caus.ma.l.3.& C.ꝙ met.
29 cau.l.me.†Sed ꝗd si ducatur ad pedem tor
turæ,sed non ligenẽ manus de retro sed tm̃
minaĩ sibi de torquendo eum, si non confi
teatur,& ob eas minas confessus fuerit,nũ
quid talis confessio ur̃ esse facta formidine
tormẽtorũ,ut dicamus confessionẽ nõ uale
re,nisi fuerit perseueratum in ea.vr̃ ꝙ sic, vt
ar.ff.de vi & vi ar.l.j.§.armati.& ff.de inc.
rui.nau l.j.§.ĩcẽdijs.& l.patronus j.res sed
contrariũ vr̃. qm̃ leuis terror nõ spectat ad
formidinẽ tormentorũ,vt ff.de iniu.l.item
apud Labeonem,§.adijcitur.ver.ꝗstionem.
30 Sed quod prius dixi,verius puto.† Sed ꝗd
a si extra locũ,*a* in quo hoĩes torquentur,iu-
dex dixit,aut cõfitearis, aut ducam ad tor-
turam,inferendo sibi terrorem,de hoc ꝗ̃tũ
poterat,& ille talis his auditis fuerit cõfes-
sus,nunquid dicetur ĩ hoc casu cõ fessio fa-
cta formidine tormẽtorũ ? dic ꝙ non quia
leuis territio,&c. vt d.l.itẽ apud Labeonẽ ,
ver.q.ff.de iniu.& C. ꝙ met. cau.l. metum
nõ iactationib.terrorẽ aũt aut metũ tormẽ
torũ,debemus accipere pręsentẽ & instãtẽ
torturę,ar.ff.ꝙ me.ca.l.metũ.j.rñ.& ff. ꝗ.
ex cau.ma.l.3.ad.fi.leuis.n.territio tormen
torũ extra locum facta, illusoria est.ar.ff.si
31 cu i plus.per l.fal.l.hęc satis.† Sed quid de
q.ꝗ̃ toto die occurrit de facto,cõtinetur in
statuto ciuitatis, ꝙ nullꝰ possit poni ad tor
menta,nisi in certis casibus. Potestas extra
illos auidus honoris,nolens incidere in pœ
nam statuti, præcepit inculpatum de crimi
ne debere poni ĩ aliqua turri. & denegauit
cibum & potum donec confiteatur, vel fa-
ciat ipsum ponere ad aerem, spoliatum oĩ
bus pannis tempore hyemis , ita ꝙ ob hoc
fuit confessus. modo quęritur nũ quid talis
confessio facta dicatur formidine tormen-
torum,uel illum ob hoc fuisse positum in
tormentis?dic ꝙ sic,vt ff.de iniu.l.apud La
beonem,§. qõ. ibi malã mãsionẽ &c dictũ
est sup.ꝙ cõfessio facta formidine tormẽto
rum,nõ præiudicat, nisi fuerit ꝑseueratũ.
32 †Sed ꝗ̃ro,apud quẽ locum dẽat duci reus.
ad ꝑseuerãdum?Respõde,apud acta, vł ad
alium publicum locum & nõ in cõspectu
torturæ,& iõ videmꝰ assessores ĩ ꝑseuerãtia
facienda,cõuocare testes, & sub publico te-
stimonio scribi faciũt talis tali die, & loco
tali,p̃sentib.talib.testi.ꝑseuerauit,& confir
mauit &c.& bene faciunt,ar.C.de custo.&
33 exhi.re.l.2.& ibi sub pub.test.† Item ꝗ̃ro,
ꝗ̃tum erit intermedium ab hora confe ssio
nis torti,usq; ad horã reductionis ad ꝑseue
randum.Respondeo,hoc non terminaĩ le-
ge aliqua,vt d.l.C de custo.& exhi.re.l.2.i-
bi,primo dum ductus &c.non tñ dicit ꝗ̃tũ
sit illud modicum.Tu aũt dic ꝙ illud modi
cũ põt dici arbi.iud. &c. cõsiderata qualita
te ꝑsonarum,& leuitate vel grauitate crĩs,
cum.n.tp̃s certũ,vel ꝗd aliud non p̃finiĩ a
iure,in iudicis ptãte relinꝗĩ, vt ff.đ iu.del.
34 l.j.& ff.de pę.l.hodie.& ff.de sta.li.l.j.† Itẽ
ꝗ̃ro,qui debeant interesse qõni? Rñdeo iu
dex in secreto recipiet dictum torti ad simi
litudinem testis,tortus.n. hẽt similitudinẽ
cum teste, vt no.d.Azo.in sum.eod.ti.§.sed
adhibetur.& ff.eo.l.j §.imperator,& dic vt
35 ff.de adul.l.si postulauerit.§.q. † Sed quid
si iudex ĩ tormentis adeo modum excessit,
b *b* ꝙ tortus ibi deficit, vel membrum debili
tauit tenebitur ne iudex?& quo iure tene-
bitur,ꝗ̃ritur.& quod teneatur dicit lex ex-
presse,ff.de iniur.l.apub Labeonem,§.q.ibi
teneri eum &c. Sic. n. torquendus est reus
vt innocentiæ, vel supplicio saluus redda-
tur,ut ff.eo.ti.l.q.modus,quem modum si
iudex non seruauit,tenetur ex hoc, & facit
ff.sol.mat.l.si constante.§.si mari.& Insti.
de his ꝗ sunt sui uel alie.iu.§.dominorum,
& me-

ADDITIONES.

a ¶Extra locum. *Adde Cepo. consi.50.ubi ponit an ualeat consuetudo, ꝙ infamatus interrogetur in loco tormentorum. Ber.*

b ¶Excessit. *Tu uide de hac q.ita late sicut alibi Pari. de Put.in tract.de synd.in c.de iudicijs.in lect.in uerbo,an si officia &c.char.112.h.c.*

& melius ad leg. Aq. sed et si quemcũq;.§. si
magister, & ff. de vsu. l. locus, §. fi. de pig. ac.
l. elegãter, §. plane. nec ꝓdest sibi, ꝙ tãq̃ iu-
dex hoc fecerit, cũ deliquerit. nã contra ma
leficium praue p̃sumit actũ, ut C. de iniu. l.
si nõ cõuitij, & C. de sic. l. 1. ꝓpea si propin
quus in corrigẽdo ꝓpinquũ, modũ excesse-
rit, & sic mẽbrum debilitauerit, tenet̃, C. de
emen. prop. l. vna nec iudicẽ excusat offm̃,
quia sicut nec priuatis, ita nec magistratib.
cõcessum est aliqđ illicitũ facere, vt ff. de in
iu. l. nec magistratib. ecõtra vr̃, ꝙ nõ tenea-
tur, quia iudex hoc fecit, exequendo offm̃
suũ cã eruendi veritatem, non aũt aĩo inter
ficiẽdi, vel debilitandi, ergo non dẽt ex hoc
teneri, nemo. n. vr̃ delinquere nisi cũ aĩum
malignum habuerit delinquendi, ff. de ver.
sig. l. sæpe, ad fi. voluntas. n. & propositũ, di
stinguunt malefi. ff. de furt. l. 1. & de iniu. l.
qui iniur. in prin. & facit, ff. de acq. pos. l. q.
iniu. & alibi scriptũ est, tunc crimẽ cõtrahi
tur, cũ voluntas & ꝓpositũ nocendi inter-
uenit, nõ aliter, vt C. de sic. l. 1. & facit ff. de
li. ho. exhi. l. 3. §. p̃sumit. n. princeps bonum a
de officialib. suis, nisi manifeste cõtrarium
doceat̃, vt ff. de off. p̃t. l. vna. ad fi. Nam cre-
ditor rẽ auferendo, non p̃sumit̃ deliquisse,
q̃ rem sibi pignoratam aufert, q̃a mobilis
est p̃sump. ff. de fur. l. cũ creditor sic a simili
in ꝓposito præsumitur quod iudex sui off.
exequendi cã hoc fecit, non nocendi cã, ut
ff. de iniu. l. iniuriarũ, §. j. Et si iudex aliquã
culpã habuit in excedendo modo, nõ tñ iõ
tenetur l. Cor. de sica. quia in delictis ẽt lata
culpa nõ æquiparatur dolo, ut ff. ad l. Cor.
de sic. in l. 1. Item cã ob q̃ aliquid fit, aliq̃d
suadet remanere impunitũ, qđ alias coercẽ
dũ esset, ut ff. de pę. l. aut facta, §. cã. Itẽ offi-
cij necessitas impunitum suadet remane-
re, quod alias coercere dẽt, ut ff. de his qui.
ut ĩd. l. post legatũ, §. aduocatũ. & l. tu. Prę-
terea in dubio non apparet quo aĩo fecit,
vñ p̃sumendum est ꝙ potius zelo iustitiæ,
& ex vigore officij, quam malo animo hoc
fecerit, ut ff. vi bo. rap. l. 2. §. si publicanus.
& arg. ff. de acq. pos. l. min⁹ instructus, ff. ꝓ
soc. l. maritus. Accedit adhuc aliud validius
ar. sumptum ex l. C. qui ac. nõ pos. l. 2. ad fi.
vbi tutor ex suo officio de falso accusãs pro
ducentẽ instru. cõtra pupillum, si nõ proba
tur nõ p̃sumitur calumniãdi animo acc. in- a
stituisse, nisi euidẽter probetur de ipsius ca
lum. & tñ alias qui non probat calumniari
vr̃, & p̃sumitur eo ipso, vt C. de aduo. diuer.
l. 1. Sol. distingue, ꝙ si appareat ꝙ hoc fece-
rit sua uoluntate & dolo, qđ iudex tunc te-
netur. Si autẽ casu sine culpa, & tunc nullo
modo tenetur. Si aũt aliqua culpa in exce-
dendo modum, ẽt tunc non putant aliqui
Doc. eum teneri, ꝑ l. C. de emen. ser. l. vna. &
bona est ar. de dominica potestate, ad ptãtẽ
rectoris, ut ff. de ver. sig. l. ptãtis ver. hæc tñ
nõ creditur uera opi. do. vero Gui. de Suz.
dicit, ꝙ si iudex modum excedẽdo in quæ-
stionib. hominẽ interemit vel debilitauit,
ꝙ ex hoc tenetur, quia statim cum modum
excedit, fingitur ñ iudex sed priuatus, sicut
tutor male admiuistrando fingit̃ nõ tutor,
& tenet̃ tanq̃ q̃libet, ut. ff. de sus. tu. l. tutor.
& ff. pro emp. l. qui fundũ, §. si tut. & ar. C.
de epi. & cl. l. gñaliter. q̃d plura? dicit d. Gui.
põt dici casus in l. ff. de iniu. l. itẽ apud La-
beonẽ, §. qõ. verba. ad fi. & §. si iussit. & uide
36 Cy. ĩ l. Gracchus, C. de adul. † Itẽ quid si ma
lefi. probetur fore cõmissum tm̃ per vnum
a testẽ a de uisu, nũquid hoc erit indiciũ suf-
ficiens ad habendã torturã? vr̃ ꝙ non, ut ff.
eo. ti. l. maritus. ubi ꝑ dictũ unius testis nõ
inducit̃ indiciũ, ut ff. đ do. ple. l. Theopom.
& ff. quemad. te. ape. l. j. §. sed & si unus. Prę
terea oĩa iura q̄ tractãt de indicijs, quasi oĩa
loquũtur in plurali numero, s. indicia debe
re p̃cedere, non aũt dñt indicium, ff. eo. l. 1.
2 resp. ibi, & alijs ar. &c. & l. unius, §. ĩ ea. &
§. vlt. C. eo. l. cognitionaliter. l. mili. & C. de
fal. l. 1. sicut & pluralis elocutio non acquie
scit numero singulari, ut ff. de manu. tes. l. li
bertas, quæ §. vl. Sol. dic his non ob. sufficе-
re vnum testẽ de uisu ad habẽdã torturã, ut
no. d. Azo. in sum. huius ti. §. indiciũ aũt. &
C. ad l. Iul. maie. l. si quis alicu i. in gl. or. nec
ob. d. l. maritus. q̃a iõ nõ fuit q̃s tortus ꝑꝑ
dictũ vnius testis, quia ille testis erat fami-
liaris ꝓducẽtis, & iõ dictũ suũ nõ fuit tãtæ
efficaciæ, ꝙ faceret indiciũ. Itẽ non ob. alia
iura in contrariũ all. q̃a illa talis pluralitas
inspecto cõi vsu loquẽdi in singularitatẽ re
soluitur, ut ff. de uer. sig. l. non est sine liber
tis, & ff. de neg. gest. l. ait prætor, §. 1. de ori.
iur. l.

ADDITIO.

a ¶Vnum testem. *Adde Alex consi. 11. 1 li. & cõs. 77. & 42. 2. li. Cep. cõs. 40. Ang. cons. 4. Ber.*

iur.l.1.§.exac.& ff.de condi.& demō.l.falsa
demonstratio,§.vlt.cum si. & vide plene ꝑ
37 Cy.in l.si quis,C.ad l.Iu.maiest.†Dictū est
s̃.milites torqueri non posse,sed q̄d erit de
militibus nostri tꝑis poteruntne torqueri?
dic ꝙ sic,cū nō gaudeant priuilegio militū
dñi Imperatoris, vt ī corpore Auth.de mā.
prin.§.vlt. & ibi no. Acc.ibi,talib. militib.
&c.Nā si quis non seruatis solēnitatib. fa-
bricēsis factus fuerit, ꝓ fabricēsi haberi nō
debet,ut C.de fabri.l.si quis consortium,&
arg.C.de epi.& cle.l.gñaliter, & ibi clerico
denegātur militaria priuilegia,q̄ vitā recti
clerici,& solennia nō seruauit,& facit C.de
ap.l.nominationes. Nam veri ēt milites in
quibusdā criminib.torquentur, & hñr quo
ad hoc,pro nō militib. ff.de re mili.l.prodi
38 tores.† Item quid de aduocatis,*a* seu mili-
a tibus,nunquid pñt torqueri? vr̃ ꝙ non sicut
nec ueri milites pñt : nam patroni causarū
sunt milites:militant namq; patroni causa
rum &c.ut C.de aduo.diuer.iu.l.aduocati .
Præterea sicut militib.cōcessum est, vt con-
demnati nō exigātur nisi in quātum facere
pñt,sic & patronis causarū, vt ff.de re mili.
l.milites,in prin.& ibi no.glo.ord.Econtra
vr̃, ꝙ nulla lege cauetur, ꝙ iudices seu ad-
uocati sunt milites. Sol.dic de iuris subtili-
tate,rñ torqueri non pñt,sicut nec milites,
vt C.eo.l.milites,& d.l.aduocati.sed de cō-
suetudine,q̄ est optima legū interpres, bñ
torquentur,sup.in c.proxi.sub rub.an testes
torqueri possint, ēt dictum est decuriones
non posse torqueri,sed quid erit de consilia
rijs ciuitatum nr̃i tꝑis , nunquid poterunt
torqueri?dic de subtilitate iuris, ꝙ non,q̄a
cuiusq; ciuitatis cōsiliarij,decuriones sunt,
vt ff.qđ cuiusq; uniuer.no.l.nulli , & ff. de
ver.sig.l.pupillus,§.decuriones. de gñali tñ
consuetudine contrarium est, & cōtrarium
obseruatur.& ita uidi Bonon.consuli ꝑ sa-
piētes,ēt seruari autoritate consuetudinis,
q̄ consuetudo pro lege seruatur,ut no.in l.
39 de quibus,ff.de legi.†Sed de vno q̄ro pone
fore ꝓbatum de crīe conrra aliquem,ꝑ pu-
blicam uocē,& famam ortam incontinenti a
cōmisso crīe,in loco commissi criminis , &
à ꝑsonis fide dignis nunquid eo ipso pote-
rit contra istum taliter infamatū ad tormē
b ta *b* procedi? vr̃ ꝙ non, qm̃ fama per se non b
probat,sed inducit aliqđ indiciū ualidū ad
alias ꝓbationes cōfirmandas,& coadiuuan
das,vt ff. de testa.l.3. ver. aliàs numerus te-
stium &c.aliàs veluti cōsentiens fama.i.cū
alijs ꝓbationib. essentiens,cōfirmat &c.est
enim fama,res fallax & perniciosa, ut ar.ff.
de her.insti.l.Pacumeuius,& arg.C.de pœ.
l.decurionū , & C.de offi.rec.prouinc.l.iu-
stissimos.ibi,nec ad libertatem ꝑ clientelas
effusè &c. Non.n. q̄libet indicia sunt suffi-
cientia ad torturā habēdam,vt s̃.dixi in pri
mo notabili. Præterea fama & infamia cō-
tra aliquē facilè oritur, & frequenter,cū ad
dictum vnius plurimorū multitudo sequa-
tur,ut ext.de pur. can.c.cum in iuuentute.
Si igitur fama cōfirmat,ut d.§.alias nume-
rus ergo oportet , ꝙ sit aliquid p̄ter famam
qđ habeat cōfirmari fama,& qđ faciat pro
accusatore , vel pro cōi,cum ꝑ se sola fama
non sit sufficiēs,sine alijs ꝓbationib. Vnde
si p̄ter famā esset aliqđ indiciū, qđ confir-
maretur à fama , posset ad tormēta ꝓcedi,
de quib. inducijs dubitatis dixi sup.de præ
sump. & indi.indubi.Econtra vr̃,ꝙ ex sola
probatione famæ possit procedi ad tormen
ta,qm̃ fama q̄ aduersus aliquē oritur,incō-
tinenti commisso crīe , eidē crimini inesse
vr̃,ut ff.ad l.Iul.de adul.l.quod ait lex,& ff.
de ui & ui ar.l.3.§.cū igitur. Item quia iu-
ra vñr uelle, ꝙ quo ad tormenta habenda,
sufficiat fama parochię,uel maioris partis.
Nam si hoc fieri nō posset,iam darēt cuiq;
materia delinquendi , de quibus dic ut no.
sup. de p̄sump.& indi.§.pone quod. Itē est
& alia ratio pro hac parte, qm̃ hæc fama ꝑ
se probare vr̃, vt ff.de fun.instr.l.cum de la
nionis, §.asinam,& C.de testi.l.pe.& Insti.
de test.§.testes, & C.ne de sta.defun.l.si ma
ter . Item quia talis famę probatio adducit
p̄sumptionē, & vr̃ esse quoddam verisimile
arg.& præsum.probabilis,extra de sen.exc.
c.inquisitioni. Item fama inducit semiple-
nam probationē , vt ext.de sen.excom.c.cū
desideres . & extra de purg.can.c.si quis de
gradu.

ADDITIONES.

a ¶Aduocatis. *Adde ꝙ Ful.cons.173.consuluit aduocatos torqueri non debere sicut milites, Cep. tamen cons. 60. in omnibus ijs quæst. sequitur Gand. Ber.*

b ¶Tormenta. *Adde, an fama sit sufficiens indicium ad torturam. lex. consi.5. Ang.consi.4. Bal.cons.430. Ber.*

gradu.argu.ff.de ſup.leg.l.3.in fi.Sol.dic ꝙ
ſm ius can.talis famę ꝓbatio,ſemiplenam
ꝓbationē adducit, & æꝗparaē dicto unius
teſtis,& ego s̃.no. ꝙ ex ſemiplena ꝓbatio-
ne,vt ex dicto vnius teſtis,ꝓcediē ad tormē
ta,merito ex ſola famę ꝓbatione poterit ad
tormenta ꝓcedi,& ſic ſeruāt cōiter oēs aſſeſ
ſores, ꝗ̃ꝗ̃ per iura ciuilia poſſit dici contra
rium ꝑ l. & iura allegata pro prima parte
huius qōnis. Ego tñ uidi ſeruari ꝓ & con-
tra,ꝑ iudices & aſſeſſores, ſm opi.diuerſas
& uarias diuerſorum virorū, verum ſi p̄ter
famā eſſet aliqđ indiciū,non recipit qō no
ſtra dubitationē,ꝗn poſſint ad tormenta ꝓ
cedi,de quib.indicijs no.s̃.de indi.& p̄ſum.
40 indubita.† Sed pone homicidiū uel aliud
maleficiū fore commiſſum tā occultè ꝙ de
malefactore nō conſtat,verū poſt aliqđ tp̄s
capiē ꝗdam, contra quem inſurgit publica
vox,& fama de malefi.p̄dicto,& ꝗ aliàs ſit
homo ma.cond.& famę q̄ro nunꝗd hic ta
lis poſſit ad qōnes poni,& tormentari? dic
de hac qōne ut plene no.s̃.ex quo tꝑe poſ-
ſit fama incipere,§. ſed pone pro crīe &c.
41 †Præterea ego q̄ro,ecce Ptās habet ex for-
a ma ſtatuti liberum & gñale arbitrium,a in
quirendi & puniendi maleficia & exceſſus,
modo q̄ro nunꝗd Ptās ſine aliquib.alijs in
diciis poſſit contra delatū de crīe ꝓcedere
ad tormenta,vř ꝙ ſic ꝗa dare arbitrium Po
teſtati nihil aliud eſt,niſi ut bona conſcien
tia ꝓcedat,ſm ꝙ eius conſciētia dictauerit,
nā arbitrium dat Ptātib.largas habenas, &
hæc eſt huius arbitrij interp̄tatio.Quid aūt
poſſit facere ptās ex tali arbitrio, potiꝰ hř
ex conſuetudine terrarum,ꝗ̃ ex iure Nā ſm
iura licet Ptās habeat arbitrium,tñ dēt oīa
facere ſm iura & leges, maxime ī diffinien
do & condemnādo,& hoc ꝓbaē ꝑ infraſcri
ptas ll.C.de inof.teſt.l.ſi qñ,& ff.de condi.
inde.l.ſi ꝓcur.in §.falſus,& l.Celſus, & ff.
de pec.l.peculij,& ff.mā.l.ſi creditor,§.Lu-
cius,& ff.de pig.l.oblig.& ff.de don.l. filius
fa.ff.q̄ in frau. cred.l.ſi př,& ff.ad muni.l.
Lucius,§ Imperator,p̄t itaq; Ptās,& dēt ex
arbitrio ad tormenta procedere,ſi aliqđ ha
beat indicium,ꝑ qđ eius aīus moueaē, ꝙ il
le qui inculpaē de crīe ſit torquendus, non
alias nam arbitrium non ſupplet defectum
indicij vbi nullum eſt indicium.Eſt.n.de iu
ris authoritate et ſolennitate,qđ indicia p̄-
cedant torturā,ut s̃.no.et ꝑ l.de queſtioni
bus,l.j.ij.reſpon. Sol.hoc.n.iudicis arbitrio
cōmiſſum non eſt à iure: nā facti qō in ar-
bitrio eſt iudicātis,nō aūt iuris authoritas,
vt ff.ad muni.l.ordine,§.j.nā licet ī ꝓceſſu
ex ſuo arbitrio poſſit multa de iuris ſubtili
tate omittere, non tñ prorſus omittere p̄t,
verū in ferēda ſnīa caueat Ptās,ne condēnet
ex ſolo arbitrio,& cōſcīa,vel ex dicto vnius
teſtis,vel ex ſola fama,cum in ferenda ſnīa
debeāt iura ſeruari,vt s̃.dixi ꝑ iura hic ſu-
perius allegata, vñ ſi viderit maleficia fore
ꝓbata, condēnet ſecurè, alias nō,verū ēt ſi
maleficiū non eſſet plene ꝓbatū,ſed ad ple
nā probationem modicū deficeret, forte ra
tione teſtiū,ꝗ non eſſent oī exceptio. maio
res, tunc Ptās pōt ex tali arbitrio condem-
nare ſecure,ſi eius conſcīa & aīus cum pro
batione concordet, teneē.n.Poteſtas ꝗ hēt
arbitrium ſolū de dolo & lata culpa, ſicut
depoſitarius,vt ff.depo.l.ꝙ Nerua. Vltimo
ego q̄ro, pone in ſtatuto cōtineri,ꝙ ꝗcūq;
aliquē vulnerauerit cum cultello ſoluat li-
bras centum,ecce Titius tale commiſit ma
leficium, quo commiſſo daē arbitrium Po-
teſtati ſuper illo tali crīe,& ſpeciali malefi-
cio,modo q̄riē,an Poteſtas poſſit condēna-
re ſm arbitrium,& nunquid illud arbitriū
aliquid operaē?dic qđ non poteſt,quia tale
arbitrium nihil operatur,vt ext. de conſt.c.
cum M. poſt maleficium perpetratum ſuꝑ
verb.motam.& in gl.q̄ incip.ꝙ quicquid in
p̄iudicium alterius partis fit, lite pendente
ſit irritum,facit ff.de pœ.l.j. & in Auth.vt
factæ no.conſti. &c. Secus eſſet, ſi ex certa
ſcientia diceret non obſtante tali ſtatuto,
vt ext.de confir.vtil.vel inut.c.j. & facit de
conſt.extra decretalis eccleſia,& cum exceſ.
pone Ptāti fore datum arbitrium, & ꝙ ſit
abſolutus ab oīb.ſtatutis ciuitatis, nunꝗd
ſolum bona ſtatuta debebit ſeruare, & dic
ꝙ ſic,ꝑ l.ff.de of.procon. Cæſ.l.j.§.ſi rē,in
fi. & per ll.allegatas s̃.eod. §. præterea ego
quæro.Si autem q̄ratur,an Poteſtas vigore
ſui arbitrij ſibi dati poſſit de maleficijs per
reos commiſſis extra territorium cognoſce.
dic pro & contra, & ſolue, vt eſt ibi,vbi, &
in quo loco puniatur delinquens. Gand.

ADDITIO.

a ¶Arbitrium. *Adde quid poſſit facere Poteſtas vigore generalis arbitrij ſibi dati.Alex.conſ.65. & 41.2.lib.Pet.de Anch.conſ.166.Ber.*

De

De defensionibus à reo faciendis. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Maleficium cõmissum ob defensionẽ sui & filiorum, & etiam r rum, quando non puniatur.*

2 *Maleficium commissum ob tutelam uxoris suæ, an puniatur.*

3 *Coniuncto an liceat defendere coniunctos ob iniuriam quæ infertur.*

4 *Filio patrem, liberto patronum, & seruo dominum, an liceat defendere.*

5 *Defensio aut vindicta quomodo præsumatur.*

6 *Deiecto de fundo suo, an liceat ex interuallo conuocatis amicis deijcere aduersarium.*

7 *Deiectus de fundo, si ad domum accedat, & conuocatis amicis stans per diem vel ultra, postea recuperet possessionem, nunquid uideatur fecisse ad sui defensionem, & incontinenti.*

8 *Defensio a iure permissa intelligitur cum moderamine inculpatæ tutelæ, & quid sit istud moderamen.*

9 *Deiectus per vim, & palam de fundo suo, si ex interuallo deijciat primum, & sit accusatus de ista secunda violentia, an poterit de violentia prima excipere, vel principaliter agere.*

10 *Deijcere uolens Titiũ de fundo, conuocatis amicis, si dum Titius cum suis amicis resistit, aliqui hincinde moriantur, aut vulnerentur, an puniatur pro omnibus excessibus perpetratis.*

11 *Rixa cœpta nõ ratione possessionis, sed alia causa, an autor puniatur, & an nocturnum depopulatorem agrorum, insidiantem in stratis, desertorem militiæ, furem nocturnum uel diurnum liceat interficere.*

12 *Homicidio præsens, an teneatur prohibere ne homicidium committatur.*

13 *Accusatus vel inquisitus de maleficio, si compareat & neget, an probato postea maleficio, si dicat se fecisse ad sui defensionem, audietur.*

14 *Accusatus in sua responsione dicens, nego me fecisse maleficium, & si appareat me fecisse feci ad meam defensionem, an de iure audietur.*

15 *Deiecto Titio de fundo, & petente restitui, si ille qui deiecit, dicat volo probare fundum ad me spectare, an possit.*

16 *Statuto dicente, ꝙ bannitus pro maleficio possit offendi impune an talis exceptio possit per procuratorem opponi.*

QVIA multa crimina committuntur
licite & impune ꝑꝑ defensiones quę
competunt committentibus ea crimina, iõ
videamus de his defensionibus anteꝙ̃ per-
ueniamus ad tractatum de impositione pę
1 narum. †Et primo sciendũ est, ꝙ qñ aliquis
cõmisit delictũ vel homicidiũ, vł aliud ma
leficiũ ad sui corporis defensionẽ, ꝙ ex hoc
puniri non debet, vt ff. de iusti. & iure, l. ut
vim, C. qñ lic. vni. sine iud. l. j. & C. vñ vi. l. j.
Nam vim vi repellere, oẽs leges, omniaque
iura permittũt, tam ratione personæ, vt d. l.
vt vim, q̃ rõne mobilium rerum, vt si vellẽ
defendere capã meã, vt ff. de vi & vi ar. l. j.
§. vnde vi. Item ꝙ licet pro meo corpore, li-
cet etiã pro corpore filij mei, vt arg. ff. qđ
met. cã. l. isti quidẽ. Idem & de persona mei
fratris. Nam lex dicit ꝙ socij oĩum bonorũ
debent cõicare omnia bona & oĩa mala, ff.
pro soc. l. cum duobus, §. patroni, & l. rerũ,
hoc etiam concedit rõne affectionis; ut ff.
man. l. cũ seruus, & ar. ff. de tute. l. j. §. j. Nam
de iniuria facta fratri, non habet frater co-
gnitionẽ si sit iudex, q̃a ei facta reputatur,
2 vt ff. de leg. l. j. & 2. † Sed quid si aliquis ob
tutelam vxoris suę fecit? dic ꝙ excusatur, si
cut excusaĩ quis pro filijs & fratribus, quia
vxor est socia diuinæ domus, & humanæ
rei, C. de cri. expila. hær. l. aduersus. Item q̃a
sunt duo in carne vna, ff. rer. amo. l. j. & pro
hoc facit, ꝙ ĩiuria facta vxori, sit facta viro,
vñ vxores à maritis armis defendanĩ, & nõ
3 ecõtra, vt ff. de iniu. l. j in fi. †Sed q̃d si infe-
raĩ alijs coniunctis personis iniuria, nũq̃d
licet hos defendere? arg. ff. de lib. cau. l. 1. 2.
& 3. ff. de app. l. non tñ, sed d. Odof. dicit ꝙ
nõ est sic expressum in coniunctis personis,
sicut in personis filiorũ, & fratrũ, & vxo. vn
de in hoc articulo dicit, ꝙ de personis con-
iunctis põt dici, & idem debet obseruari, si-
cut dŕ de ꝑsonis extraneis, videlicet ꝙ si ali
quis aggrediĩ ꝑsonam extraneã vel coniun
ctam, q̃ mecũ esset in societate, ꝙ tunc licet
illã mihi talẽ ꝑsonã defendere, sicut si aliq̃s
aggrederef me, & coniunctã personã uel ex
traneã, quia tunc licet, & easdẽ personas de
fendere, & pro hoc est arg. C. ad l. Iul. de vi
publi. vel priua. l. qm̃ multa facinora, aliàs
a aũt non licet a personam coniunctã defen-
dere.

ADDITIO.

a ¶Non licet. *Adde ꝙ licet repercutere & sumere defensionem familiæ et famuli, ita uoluit Alex. cons. 140. 3. lib. Ber.*

4 dere.Odo.Sed †quid si filius aliquid fecerit
ob tutelam patris sui. dic ꝙ excusatur,C.de
epis.& cle.auth.ca.& C.de impu.& ali.sub-
sti.l.fi. & Insti.de inut.stip.§. ei qui.quid si
libertus ob personã patroni, vel seruus ob
personam dñi sui ad defensionem aliqd fe
cerit.dic idem ut dixi de filio,ut ff.ad sena-
tuscon.Sill.l.cum dñs. item nõ sequitur pu
nitio, ꝙ dic ut j.de pœ. ad fi.hæc aũt om
nia vera sunt,qñ id quod factum est ad de-
fensionem factũ est,& nõ ad uindictã.uerbi
gratia, tu es in pacifica poss. tui fundi,ego
aggredior te, & uolo te de poss.ea deijcere,
tu vero incipis te defendere, & defendendo
te,ego intimoratus incępi fugere,quia etiã
circunstãtes incęperũt clamare, & fugiẽdo
exiui fundum,tu uero ꝓsequutus es me, &
me percutis fugientem,hoc enim casu non
facis ad defensionẽ, imo facis ad uindictã:
& iõ debes puniri,quia defensio dẽt fieri cũ
moderamine inculpatę tutelæ,hoc est,si ali
ter te tueri,non potes, nam si nulli procla-
mãt,& ego tm̃ insisto circa uiolentiã, & tu
te defendendo me offendas, hoc casu facis
pro defensione, non pro uindicta,& ita in-
5 telligit d.Odof.C.unde ui,l.1.&c. † Sed po-
namus,tu es in pacifica posses.alicuius fun
di,ego armis te aggredior, tu armis te de-
fendis,occidendo uel uulnerando me,nesci
tur,nec apparet si tu fecisti ad defensionẽ,
uel ad uindictã, quid p̃sumetur in dubio?
Rñ.do.Iac.dixit, ꝙ aggressus semper vr̃ fa-
cere ad defensionẽ,C.qñ lic.uni. se sine iud.
uin.l.1. & ff.de ius. & iu.l.ut uim. do.vero
Odof.aliter dicit,s.ꝙ semper ille qui aggre
a ditur,*a* vr̃ facere ad uindictã, si occidat uel
debilitet,nisi ꝓbet cõtrarium. & ad hoc fa
cit ff.ad leg.Aqui.l.si ex plagijs,§.taberna-
rius,sed quo poterimus scire utrum fecerit
ad uindictam,uel ad defensionem? Rñdeo,
ꝙ factum & quantitas factorum hoc indi-
cat.nam si te aggredior cum armis, & tu ui
incipis resistere, & percutiamus adinuicẽ,
& tu me interficias,defensionis causa uide-
ris fecisse,sed si sic p̃liando,tu fortior me ui
cisti proijciendo me in terram, & ligasti
me,& postea interficias me, uideris hoc fa-
cere ad uindictam, ut colligitur ff. ad leg.
Aquil.l.scientiam, §.qui cum aliter,& § ta
6 bernarius,& sic tenet d.Odof.† Sed pone ꝙ
tu deiecisti me de fundo,& ego conuocatis
amicis, non incontinenti, sed ex interuallo
deieci te, & meã possessionem recuperaui,
quæritur nunquid hoc licite facere potui?
& vr̃ ꝙ sic, qm̃ dolus cum dolo,culpa cum
culpa compensantur,ut ff.de dolo, l.fi.& ff.
de eo ꝑ quem factum est,l.fi.§.j.ff. de com-
pensa. l.si ambo. & quia paria delicta mu-
tua cõpẽsatione tollunt̃, ut ff.sol.mat.l.ui.
atq; uxo.& ff.de adul.l.si vxo.do.Odof.sol-
uendo hanc q.dicit, ꝙ dr̃ia est inter crimen
seu uiolentiã,occultum seu occultã, & cri-
men seu uiolentiã, notorium,seu notoriã:
nam si occultè deiecisti me de possessione
mea, possum ex interuallo occulte deijcere
te.nam tunc dolus cum dolo, culpa cũ cul-
pa cõpensant̃,ut s̃.dictum est,si aũt publicè
& palam deiecisti me de possessione mea,
ita qđ hoc sit publicum & notorium, tunc
dicit qđ incontinenti expedit, qđ hoc fiat
ꝓꝑ tumultũ & scandalum euitandum,arg.
ff.ad l.Cor.de sic.l.pe.& C.ad l.Iul.de ui pu
bl.l.si quis ad se fundum,& qđ dr̃, crĩa mu
tua compensatione tollunt̃, hoc erit inter-
dum uerum,interdum nõ:nam si hodie fe-
cisti mihi insultum, nõ possum cras tibi fa
cere.ita si hodie deiecisti me de fundo meo,
non possum te cras expellere,& ita utrunq;
crimen punitur,& sic no. qđ incõtinenti li
cet mihi resistere,& nõ ex interuallo,& ac-
cipe incontinenti, i. antequã diuertatur ad
alios actus, ut ff.de uer.sig. l.cõtinuus,j.re-
spon. & ff.de duob.reis, l.duobus,§.fi.& ff.
de adult. l.quod ait lex, & ff.de test.l.hære-
7 des palam,§.fi. † Sed quid si ego expulsus
de fundo,iui ad domum,& misi pro amicis
meis, steti per diẽ uel ultra ad conuocandũ
amicos,& postea iui ad locũ, & possessionẽ
meam recuperaui, nunquid uideor hoc fe-
cisse ad defensionem,& incõtinenti? dic qđ
sic.ar.ff.de acc.l.1.q̃a actus extraneus inter-
medius nõ fuit.ea.l.& ff.de adul.l.ait lex,§.
8 fi.& ff.de ui & ui ar.l.3.§.cũ igitur.† Et no.
ꝙ oĩs defensio,q̃ a iure cõcedit̃, faciẽda est
cũ moderamine inculpatæ tutelæ, qđ mo-
deramẽ attẽdit̃ circa duo, ut si aggrediaris
me cũ armis posũ me cũ armis defendere,
si aũt sine armis, me defendere debeo sine
armis,ut ff.de ui & ui ar.l.3.§. cum igit̃,sed
quid

ADDITIO.

a ¶Aggreditur. *Adde vt per Fran.de Are.consi. 34 Pau.de Cast.consi.35.1.impressis. Ber.*

quid ſi pugnus vnius, ſit durior q̃ enſis alte
rius, forte ꝑꝑ debilitatem naturæ, dic ꝙ de
bilior vtet̃ armis. illud aũt dixerunt ꝗdam
ſimplicitate nimia, ꝙ potentior dẽat pati
primo ſe percuti, nã ipſi male dixerunt, ꝗa
forſan nunq̃ ꝑcuteret, ſi primo ꝑcuti patia
tur q̃ ꝑcutiat, ꝙ dic vt plenius no. d. Azo. ĩ
9 ſum. C. vñ vi. circa prin. † Sed pone ꝙ ego ꝑ
vim deieci te de poſſeſſione fundi tui publi
ce & palam, tu vero ex interuallo deieciſti
me de poſſeſſione fundi illius, ego tunc te
accuſo de iſta ſcd̃a violentia, tu vero cõtra
iſtã accuſationem feciſti petitionem, exci-
piendo ꝓponens me prius violentiã cõmi-
ſiſſe, vel uis me principl̃r conuenire. mõ q̃-
rit̃ nunq̃d dẽs audiri? Rñdeo ꝙ nõ. & iſtud
valde dignũ eſt no. ꝙ vr̃ innuere gl. appoſi a
ta, C. ad l. Iul. de vi pub. l. ſi ꝗs ad ſe fundũ.
dicens ꝙ prima violentia eſt abſumpta ſeu
ſublata ꝑ violentiã ſcd̃am, & ex interuallo
illatã, vt ex prima violentia agi non poſſit,
10 vt ff. de vi & vi arma. l. ꝗ poſſeſſionẽ. † Sed
pone ꝙ ego conuocatis amicis iui ad quen
dã fundum, volendo poſſeſſorem illius fun
di expellere de poſſeſſione, ille vero poſſeſ-
ſor cum ſuis amicis cępit reſiſtere; reſiſten-
do, aliqui ſunt hincinde mortui vel vulne-
rati, ꝗs inde puniet̃? Rñdeo, autor & incæ-
ptor rixæ puniet̃ ꝓ oĩbus exceſſib. ꝑpetra-
tis, vt ff. ad l. Iul. de vi pub. vel priua. l. qm̃
11 multa facinora. † Sed ꝗd ſi rixa vel rumor
non fuit inceptus rõne poſſeſſionis, ſed alia
cã, nunq̃d eodem mõ punietur autor rixę?
Rñdeo ꝙ ſic punietur, vt ff. de ſer. cor. l. in
hoc iudicio. vbi autor belli punitur, & quia
in dubio tutior via eligenda eſt puniendo
potius inuaſores & autores criminum, q̃
alios quos ignoramus deliquiſſe vel occi-
diſſe, ut ff. de dã. infe. l. inter quos paries, §.
1. arg. ff. ad l. Cor. de ſic. l. fi. ſupradictũ eſt,
ꝙ quis impune poſſit alium occidere pro
defenſione ſui corporis, vel ſuarum rerum
mobilium, vel immobilium, vel ꝓ defenſio
ne ſui patris, vxoris, & filij, vel alterius cu-
iuſcunq;, ꝗ eſſet in ſocietate mea. idem eſt
ꝙ nocturnum agrorũ depopulatorem, vel
deuaſtatorem, aut eos ꝗ in itinerib. frequẽ-
tiſſime ſtãt in inſidijs poſſũ impune occide
re. cum melius ſit in tp̃s occurrere, q̃ poſt
exitum vindicare, vt C. qñ licet vni. ſe ſine
iu. vin. l. 1. Item deſertorem militiæ licet op
primere, ut C. p̃dicto ti. l. fi. item furem no- a
cturnum in furto dep̃henſum quocũq; mõ
ſe defendat, licitũ eſt occidere, ſed furẽ diur
nũ non licet occidere, niſi telo ſe defendat,
duntñ in vtroq; caſu clamore hoc fiat, ut ff.
ad l. Aq. l. itaq;. ſunt & alij caſus in ꝗb. ꝗs
impune ſibi ius dicit, ut notat̃ illo gñali, ali
quem impune ſibi ius dicere poſſe, quos ca
ſus hic nõ proſequor. euitat ẽt ꝗs pœnã in
multis alijs caſib. qđ dic, vt ĩ. de pę. circa fi.
§. non ſequat̃ punitio. alias aũt nemo im-
pune p̃t alium offendere, vel occidere, ut C.
de iudęis. & cęl. l. nullus, & ff. quod me. cau.
12 l. extat. † Sed pone ꝙ ego erã p̃ſens in loco
vbi Titius ꝑcutiebat, uel uerberabat, & oc-
cidere nitebat̃ Sempronium, q̃rit̃ nunq̃d de
beã & tenear me ĩterponere, & ꝓhibere ne
dictum homicidium committat̃. vr̃ ꝙ ſic. a
alias autẽ ꝙ debeã puniri, vt ff. ad l. Cor. de
fal. l. lex Cor. & ibi no. alias aũt quo ad pœ-
nã tenear, ut ff. de re iu. l. culpa, & ff. de no-
xa. l. in oĩb. & l. in delictis, in prin. nã nõ tñ
non careo culpa, imo ẽt maleficium videor
feciſſe, ut ff. de his ꝗ no. infa. l. ꝗd ergo, §. j.
ext. de ſen excõ. c. dilecto li. 6. & ff. de re iud.
l. oẽ delictum, §. ꝗ p̃poſitum. ſed cõtra vr̃ ff.
ad ſenatuſ. Sil. l. 1. §. eo. l. 1. §. ſed in eodem.
Sol. Dic ſ̃m cano. ꝙ ego teneor me interpo
nere uerbis, uel alio honeſto mõ, & licite,
ut in illo c. negligere. cũ poſſis ꝑturbare per
uerſos &c. ſed ſ̃m ius ciuile non, niſi in his
quos habes corrigere, ut filios, uel ſeruos,
de quib. intelligunt̃ iura primo alleg. dic
13 de hoc ut no. Accur. ſuꝑ d. l. culpa. Sed † po
ne q. de facto quidã fuit accuſatus de quo-
dã maleficio, uel cõtra eum ꝑ inꝗſitionem
ꝓceſſum, iſte comparuit & negauit poſtea,
ꝗa maleficium ꝓbat̃ ꝑ teſtes vult cõfiteri,
& dicere, ꝙ illud maleficium cõmiſit, & fe-
cit ad ſui corporis defenſionem, q̃rit̃ an ſit
audiendus? & primo vr̃ ꝙ non, ꝗa quoties
agenti plures cõpetunt actiones cõtrariæ,
dẽt actor unã carũ eligere, ut C. de fur. l. 1.
C. ſi ſer. ex ſe emi. l. una, ff. de trib. l. ꝙ in hę
redem, §. eligere, ff. de le. 2. l. cum filius, §. va
rijs, ergo dẽt eſſe idem in reo, ꝗa reus in ex-
cipiendo loco actoris hr̃, vt ff. de exce. l. j. p̃te
rea habemus ꝙ ille qui cõuenit̃ actione no-
xali, ſi neget ſe ſeruum in ſua poteſtate ha-
bere,

ADDITIO.

a ¶Quod ſic. *Adde vt per Rom. conſi.*

here,& postea de mendacio conuincatur ꝙ
teneatur hic insolidum, ergo & in proposi
to negando se illud maleficiũ commisisse,
ꝑdit priuilegiũ,per ꝙ poterat ꝓbare se il-
lud fecisse ad sui defensionẽ,arg. ad hoc,ff.
de noxa.l.quoties,§.pretor,& l.si seruus,§,
si negauerit,& arg.ff. si quad.paup.fe.di.l.
j.§.interdum.ꝑterea vr casus l.ꝙ nõ audia
tur:nam si ago contra possidentẽ fundũ hy
pothecaria actione, & ille neget se fundum
possidere,& ego conuincã eum de menda-
cio probando,ꝙ ipse possidebat, & ipse po
stea velit excipere,& dicere,bene possideo ,
tñ ille fundus est mihi obligatus,primo ꝙ
non audiatur,vt in Auth.de tri.& semis.§.
illud,& §.studiũ.Econtra vr per l.ff.de ex-
cep.l.nemo prohibetur , ff. de reg.iur.l.ne-
mo ex his. quibus lex dicit,ꝙ nemo plurib.
exceptionibus vti ꝓhibetur , ẽt ex his quæ
negauit.Præterea si quis recipiat pecuniã ,
& ab eo repetatur ꝑ conductionẽ indebiti,
& in iudicio neget se pecuniã accepisse,cer
tè si cõuincatur,ꝙ illam pecuniã habuerit,
poterit excipere,& dicere,& probare,ꝙ illã
pecuniã debitã habuerit & receperit , ergo
idẽ erit in proposita qõne,vt arg.ff. de pro
ba.l.cum de indebito , & per istas leges cõ
sueuit qõ nostra solui ꝑ plerosq; Doc.Sol.
Verũ est ₤m do.Dyn.de Musello , & alios
Doct.Bononiæ,ꝙ talis defensio nullo, mo
do admittatur,si ille accusatus primo fue-
rit,& negauerit se illud maleficiũ cõmisis-
se,nã si postea audiretur,volẽdo probare ꝙ
illud maleficiũ cõmisit ad defensionẽ, iam
veniret contra suum iurm,& suã turpitudi
nem allegaret, ꝙ est prohibitũ in excipien
te,vt extra de do.c.cum delicti. extra de ex
cep.c.cum uenerabilis. verum si iste accusa
tus negauit simpliciter se fore culpabilem,
tunc dic ꝙ possit postea ꝓbare,se illud ma
leficiũ,ad suam defensionẽ cõmisisse & fe
cisse,quia in isto casu vr solũ negasse,ꝙ il-
lud maleficiũ iniuriose cõmiserit, sicut ip-
se accu.qa ꝑ hoc patet ꝙ iiuriose nõ fecit.
sed in superiori casu negauit factũ,s ꝙ non
fecit hoc homicidiũ vel maleficiũ de quo
accusatur.& pro hoc facit ff. de reb. dub.l.
14 si is q ducenta.§.vtrũ aũt.† Itẽ pone ꝙ ac
cusatus dicat ĩ sua rñsione, ego nego me fe
cisse maleficiũ de quo sum accusatus, & si
appareat me fecisse,dico ꝙ ego feci ad mei
defensionẽ,quęritur an talis rñsio admitta

tur de iure.vr ꝙ sic,vt C.de excep.l.si quid,
& ff.ad l.Iul.de adul.l.qm.vbi Alexãder ac
cusatus de adulterio,dicebat se adulterium
non cõmisisse,sed si cõmisisset, dicebat ac-
cusatorẽ post cõprehensum adulterũ cũ v-
xore retinuisse vxorẽ.Itẽ debitũ in iure ac-
cipitur tam ciuile q̃ crĩale, vt ff.de peti.hę
red.l.sed vtrum.sed lex gñaliter ꝑsupponit
in debitis vt possit quis dicere,non dẽo,sed
si apparet me debere, pactũ de non petẽdo
recipitur,vt ff.de reg.iu.l.nemo ex his,po-
test etiam allegari prout dixi s.ꝓxi.q.pro
& contra, põt ẽt allegari ꝙ non sit audien
dus,quia contraria allegans,audiendus nõ
est, vt C.de non nu.pecu.l.generaliter,& in
Auth.cõtra q ꝓpriã,& ꝙ ibi no.Solu. Dic
a vt s.proxi.q.a quia si neget factũ,ꝙ non sit
audiẽdus,si aũt simpliciter neget se esse cul
pabilẽ,tunc bene est amittẽda rñsio ꝑdicta,
s.nego me fore culpabilẽ,& si apparet &c.
15 Sed pone ꝙ †aliquis expulit me ꝑ vim de
possessione fundi mei peto possessionẽ fun
di illius mihi restitui.ille vero vult ꝓbare
& dicere,ꝙ ille fundus spectat ad ipsũ.quę
ritur nunquid possit?Respon.dic ꝙ nõ,qa
ego spoliatus nõ dẽo cũ eo sistere ĩ iudi-
b cio,imo prius dẽt mihi restituere b posses
sionẽ,q̃ violenter inuasit,vt C.ad l. Iul , de
vi pub.l.si qs ad se fundũ,& C.de don.ĩter
vir.& vxo.l.si maritus,& C.de app.l.j.& C.
de rei vend.l. ordinarij.cum ijs quę ibi no.
16 †Item pone cõtineri in statuto,ꝙ bãnitus
pro maleficio impune possit offendi. quæ
ritur,an talis exceptio possit per procurato
rẽ opponi?Item an ista exceptio lit.cõte. ĩ-
pediat,dic de his vt s. dixi , vtrũ procura-
tor interueniat,& qñ,§.vltimo duo &c.Itẽ
accusato competunt contra iudicem exce-
ptiones , ꝙ ipse nõ sit cõpetens , & contra
accusatorẽ , ꝙ sit inhabilis ad accusandũ,
ꝙ dic vt s. quid sit agendũ reo veniẽte &
cõparente,& qui accusare pñt vel non &c.
Præter hæc q̃ dicta sunt s. bene notãdũ &
seruandũ est,ꝙ ante dictã cõdẽnationẽ,vel
pœnę impositionẽ de aliquo faciẽda,semꝑ
dari

ADDITIONES.

a ¶Proxi.q. *Adde uidendum Barto consil.incipi. Catherina accusauit Gritam Ber.*

b ¶Restituere. *Adde uidendum Old.cosi 224. & 311. Alex.consi. 78. 3.li.Ber.*

dari dēt terminus ad defensionem faciēdā, accusatis, & his cōtra quos inqrit de quocūq; maleficio, tā publico q̄ priuato, vt C. de bo. va c. l. fi. ibi, tanta copia reclamādi, vt C. de iu. fis. defensionis facultas: nam quocunq; tpe, postulante reo, defensio denegari non debet, vt ff. de quæst. l. j. §. si quis vltro, & l. vnius, §. cogniturū &c. Gand.

De transactionibus & pactis in maleficijs. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Transigi an possit ex parte rei sine aliqua pœna pro quolibet crimine de quo ingeritur pœna sanguinis.*

2 *Crimina ex quibus imponitur pęna sanguinis, quæ sint, & quibus personis, ac in quibus criminibus liceat transigere.*

3 *Transigere an liceat in crimine lesæ maiestatis hæreseo, patria oppugnata, uel prodita, & talib⁹ exceptuatis.*

4 *Transigere an liceat in lenocinib', & incestu, quia secundum canones.*

5 *Transigere an liceat in criminibus non ingerentibus pęnam sanguinis, præterquam in crimine falsi.*

6 *Transigere an liceat in priuatis criminibus.*

7 *Accusato Titio de crimine ꝑ quo sanguinis pœna uenit imponenda, & facta transactione, an alius uolens eundem accusare de eodem crimine, audiatur.*

8 *Soluitur suprascripta quæstio.*

9 *Transactionis causa datum an repeti possit.*

10 *Transigere & procuratorem statuere an liceat, si per statutum pęna sanguinolenta mutatur in pecuniariam.*

11 *Banno facto per prætorem, uel facto, ꝙ præsentans bannitum pro homicidio, si talis bannitum præsentet, an de banno extrahetur.*

12 *Transactio facta in criminali, an postea præiudicet in ciuili, actore agente ex eodem facto.*

13 *Transactione facta, & remissione totius iuris sui per filios & hæredes occisi cū sit homicida, an Potestas possit homicidam illum punire.*

14 *Iniuria illata Titio, si postea bibat & comedat cum iniuriante, an poterit accusare de iniuria.*

15 *Vulnerato Titio pluribus vulneribus a Sempronio, Titius fecit pacem Sempronio de dictis vulneribus, & postea mortuus est, an uideatur fecisse pacem solum de vulneribus, uel etiam de morte subsecuta.*

16 *Vulneratus mortifere iacens in lecto, si dicat, Titius qui inculpatur de isto maleficio, non fuit ille qui me vulnerauit, sed alius, nunquid Titius erit liberatus, si uero dicat, Titius me uulnerauit, an faciat præiudicium Titio.*

17 *Pax uel transactio an obstant accusanti, & dicenti. nō ualuerūt, & an charta pacis ꝓducta per unū ex relaxātibus, prosit alteri cōtumaci.*

18 *Vulnerauit Titius Seium, ex quo inter ipsos & eorum amicos orta est magna guerra: modo Titius & sui petunt pacem, uel ꝙ satisdent, quid erit.*

19 *Accusato Titio de uulneribus ei illatis per Seium, deuenerunt ad transactionem, an Seius poterit condemnari propter talem transactionem.*

20 *Statuto imponente pęnam peccuniariam pro homicidio, an poterit super illo maleficio transigi, item si uulneratus mortifere, & in lecto iacēs faciat pacem offensori in manibus sacerdotis, dum recipit pęnitentiam, an ualebit talis pax.*

21 *Statutum ꝙ qui de maleficio habuerit pacem ante accusationem porrectam, uel inquisitionē inchoatam puniri non possit, an ualeat.*

22 *Pax facta ꝑ matrem & tutricem filiorū suorū de homicidio mariti pupillorum, an ualeat.*

23 *Statuto dicente, ꝙ si bannitus habuerit pacem ab offenso uel ab hæredib⁹, exire possint de bāno, an habenda sit pax ab omnibus hæredibus.*

24 *Pace facta inter Titium & Seium de uerbis & uerberibus inter eos habitis, quam promiserunt seruare sub pęna centum, postea Titius uulnerbuit Seium, & Seius repercussit Titium, an Seius possit accusari tanq̄ uiolator pacis.*

25 *Iusiurandum an deferri possit in criminali uel publico iudicio.*

26 *Statuto dicente, ꝙ qui fecerit homicidium nunquam possit habere pacem & concordiam, & illius bona deuastentur, & si habuerit pacem, ei non prosit, si Titius mandato Sempronij fuit interfectus, an Sempronio mandati proderit habere pacem, & an illius bona erunt deuastanda.*

NVNC videamus de transactionibus & pactis in maleficijs faciendis, circa q̄ notandum est, † super quolibet malefi- 1
cio, de quo ingeritur pœna sanguinis, transigi, vel paci sci posse ex parte rei, sine aliqua pœna, vt C. de transa. l. trāsigere, & est ratio, quia vnicuiq; licet redimere sanguinem suum, omnibus potest, vt ff. de ho. co. qui sibi mor. consci. l. ij. † Quæ aūt sint cri- 2
mina, ex quib. imponitur pœna sanguinis, poteris reperire in fi. ti. de pę. j. vbi de particula-

ticularib. pęnis tractabitur. tales igitur & similes accusati sine periculo supradicto, qđ habeantur pro confessis transigere pn̄t. Sed talis licentia denegatur accusato de adulterio, licet sanguinolentū sit, imo pęna mortis iniungit̃, C. de adul. l. q̃uis, ff. de extraor. cri. l. 1. in prin. & l. de crīe, C. de adult. licet aūt accusato transigere & pacisci cōcedat̃, accusatori tn̄ prohibetur oīno, aliàs in Turpilianum incideret, ff. ad Turp. l. ab accusatore. In alijs vero crībus non sanguinolentis transigere prohibetur de quib. est exemplum in accusato l. Iulia. de amb. rep. de residuis. & hoc hr̄ Instit. de pub. iu. §. item lex Iulia de vi. & §. sunt p̄terea. fallit hoc in crimine falsi, vt d. l. transigere. cuius pœna est in libero deportato cum publicatione bonorum, q̃uis in seruo sit vltimum supplicium, ff. de fal. l. 1. §. 2. Insti. de pub. iu. l. lex Cor. ff. de fal. oīno. ergo accusatus de falso licite transigit & impune, qa aut pœna sanguinis irrogatur, vt C. de fal. mo. §. actorē. & l. 2. & in eo q fecit falsam chartā iure Lōbardorum, vt in Lombardia, de eo qui fecit falsam chartā. c. 2. & tunc procedit trāsactio ex prin. l. transigere aut nō irrogat̃ pęna sanguinis, & tunc non licet ex fi. illius l. est aūt rō quare in crībus nō sanguinolentis trāsigere ꝓhibitū est, qa ad hoc nos inducit zelus puniendi delicta, ut l. si operis, C. de pę. & l. si a reo, ff. de fideius. & l. qđ vulgo. exceptionis aūt de falso rō est, qa vt plurimum priuata cōmoda respicit, ad q̄ iura vnusquiq; dēt suæ rei legem dare posse, ff. de pac. do. l. ob res. §. 1. C. mā. l. in re mandata, c. de his. ext. de sepul. & hanc rōnem tangit principium vlt. gl. l. transigere, sed eā cōfundit, qa idem & si pœna sanguinis irroget, vt ex prī. dictæ legis colligit̃, & sic remanet exceptio falsi, sine rō ne ab aliquo hucusq; reddita, sed ꝙ rōne caret, extirpare necesse est. c. cor ep̄i. in fi. 68. dist. vnde rōnem assigno naturalē & iure probatā talem, s. in effusione sanguinis licet transigere, quia pro hoc homo annihilatur, bonū est ergo, ꝙ qualitercūq; se redimat, ar. l. j. ff. de bo. eorum qui mor. an. sen. sed qui mēdaciū falsitatis incurrit, ad nihilū īter hoīes recidit, quia postea dr̄ hō sine fide, id est consc̄ia esse, aut quia ex conscientia pct̄m̄ est, vt ext. de p̄scri. c. fi. sed pct̄m̄ dr̄ idem ꝙ nihil, vt in euangelio Ioan. ibi. Et sine ipso factum est nihil. p̄terea mēdacis, siue falsarij pęna est, ꝙ non creditur ei, ꝙ est uerum, iuxta illud, qui mentiri sæpius solent, uerum dicere si qn̄q; vellent, nō adhibetur fides. ad hoc l. si is crimē, §. ijsdē crībus, ff. de susp. tu. & l. 3. §. sinaūt ipse tutor. & cæteris crīosis credit̃, melius esset ergo talibus mori, q̃ misere viuere, arg. l. is qui sanctos, C. de apost. & Seneca dicit, Mors q̃ dulcis est amare viuentibus. & hæc est rō quare talibus conceditur trāsigere, accedit ff. de consti. pe. l. 1. in prin. & l. illud. quare aūt prohibetur de adul. trāsigere, rōnem assignat, qa facit crīs frequētia, & enormitas, & ad id primum, i. frequētiam & assiduitatem. facit ff. de pę. l. aut facta, §. nōnunquā, & C. de hær. l. quicunque, §. ꝙ fecerit & l. 1. C. ad l. Iul. rep. & de suspe. tut. l. 1. §. 1. ad f̄m enormitas ꝓbatur, ff. de mi. l. auxilium. & no. Azo in sum. de adult. in prin. & pro hoc optime facit, quia obijcitur castitati, q̄ sola possibilis est Deo nostras animas pręsentare, ut ī Auth. de leno. §. faciamus igitur. col. 3. & de triē. & semis. §. cōsideramus. c. nup 32. q. 1. ex pędictis ergo dic cessare oppositionem de raptu quā facit gl. l. transigere, per l. vlt. C. qui. ex cau. ser. li. ac. quia idem in ipso, imo expellit, vt l. raptores. in prin. C. de epis. & cle. ibi pessima criminum peccatis &c. per hæc transactio & pactum prohibetur, non ob. opi. gl. p̄dictæ, quia nō dr̄. in d. l. pactū in hoc esse licitum, sed sic deuenerat de facto, ꝙ fuerat pactione transmissum: nō ergo loquitur de pactione iuris effectum habēte, cum nō cōparatur dissimulationi, q̃ clarum est nullū
3 iuris effectum hr̄e in talibus, † & eadem rōne dicam esse prohibitum in crīe læsæ maiest. hęreseos, patria oppugnata, vel ꝑdita, & in talib. crībus exceptuatis, quia nō paciscendo, sed suam innocentiā monstrando, purgare se debet reus. ar. C. de bo. eo. q an. sen. l. j. in prin. ī gl. ibi posita, ac si dicat &c. & accedat, ff. de acc. l. ex iudiciorum, & C. de abolitio. l. fallaciter. in fine. Item in le-
4 nocinio & incestu † est eadem ratio, ut l. si adulterium. in prin. & in l. is cuius ope. & l. 2. ff. ad legem Iuliam de adulte. nec obst. si obijciatur de legibus, ff. de iniur. l. in omnibus. 2. quæst. 3. §. notandum, & §. in omnibus, ff. de iu. fis. l. in fisci. quia accusato licet non accusatori, qui incidit in Turpillianum, ff. ad Turpil. l. ob accusationē, nisi de-

sistat ante inscriptionẽ,& tunc ẽt accusato-
ri licet. l.vt mulier.& l.q̃situ͂,ff.ad Turp. li
te vero cõte.nõ licet,nisi iudicis au toritate,
& cu͂ determinatiõe.l.fallaciter,C. de abo.
ſm canones vero dr̃ de nullo crĩe posse trã
sigi,q̃a oẽ crimen ſm canones vr̃ publicu͂,
vt in d.§ notã.& extra de coll.deteg. c.j. &
2.& qualiter de ciuili & crĩali & matrimo
niali & spũali iure,licet cano.trãsigere,dic
vt no.d.§.no. in gl.scias, ꝙ &c. & d.c.j.de
collu.deteg.in gl.ar. ꝙ ex.Itẽ ad id ꝙ dictu͂
est de adulterio,non posse transigi,vr̃ con-
tra in Auth.vt lic.ma.& auiæ. §.pe.ibi,vbi
tñ nõdu͂ &c. Sol.ſm gl.& opi.Io.ꝙ ibi dr̃,
non est referẽdum ad crimẽ adulterij, sed
ad alia capitula in eadẽ aut.posita. sed tu
dic,ꝙ hui⁹ cõtrarij solutio nõ est sufficiẽs,
imo dic ꝙ ad oĩa p̃cedẽtia re fert, nec su-
mit ibi amicabilis cõpositio ꝓ transactio
ne sed gratuita cõuentione, q̃a conuenire
pecunia non est ꝓprie amicoru͂, sed ex̃neo
ru͂.& hæc oĩa sunt ſm do.Hug.:da la Fõt.
5 †In alijs au͂t crĩbus, q̃ sanguinis pęnã nõ
ingerunt, nõ licet transigere p̃terq̃ in crĩe
falsi,vt d.l.transigere.& est ratio, quare in
his crĩbus non est licitum trãsigi.quia trã-
sigẽs hr̃ pro cõfesso,vt ff.de p̃ua.l.in oĩbus
criminibus.& no.ꝙ illa l.trãsigere. non ve-
tat in 2.parte sui quin possit pacisci. vnde
dic ꝙ in oĩbus criminibus, in quibus non
ingeritur pęna sanguinis, gratuita p ctio
vel remissio bene põt fieri.Idem dic in crĩe
a adulterij,a vt ff.de iu.fis.l.in fisci. & ff. ad
l.Iul.de vi pub.l.quicrimen,§.qui vacantẽ,
& dic vt no.Azo.in sum.C.de trans. sed q̃-
ro lex p̃dicta transigere in j.& 2. parte sui,
6 loquitur in crĩbus publ.†Sed q̃d erit in cri
minibus priuatis,nunquid in eis licet tran
sigere uł pascisci?d.Gui.de Suz.dicit,ꝙ sic,
vt C.de fur.& ser.corru.l.post decisionẽ, &
ff.de cõ.fur.l.si pro fure.ff.de fur.l.ĩterdu͂.
§.q̃ tutelã.ꝙ ff.de pac.l. si tibi.§.q̃dã. reus
tñ qui p̃tio dato paciscit̃ infamis est,vt ff.
7 de his q̃ no.inf.l.qm̃.& l.seq.† Sed pone ꝙ
aliquis est accusatus de crĩe, de quo pœna
sanguinis imminebat, iste accusatus de cri
mine transegit cu͂ aduersario suo de illo cri
mine: venit mõ alius & vult istu͂ aliu͂ de eo
8 dẽ crĩe accusare iteru͂, q̃ritur nunquid pos
sit?hæc q.fit in gl.or.super d.l.trãsigere.sed
d.Gui.de Suz.dicit,ꝙ si is ad quem spectat
dolor,trãsigat super eodẽ crĩe,suꝑ quo põt
transigi,& suam remittat ĩniuriã, ꝙ p̃clu-
dit viã omnibus alijs accusatoribus,vt ff.
de iureiu.l.cu͂ q̃.§.in popularib.& ff. de p̃-
uari.l.p̃uaricationes.& ff.de sepul.viol.l.se
pulch.& ff. de acc.l si cui.§.ijsdẽ.non ob.l.
ff.ad l.Iul.de vi pub.l.qui cœtu.§.fi.& ff.de
adul.l.si.maritus.§.si negauerint.ꝑ quas le
ges gl. ordinaria vr̃ decidere ꝙ alius non
impediatur accusare, quia lex illa loquitur
in crimine adulterij & raptus, in quib. trã
sigi nõ licet, nec.n.dẽt de admisso eiusdem
hoĩs sępius q̃ri, vt ff. nau.cau.stab. l. licet.
dic ẽt pro & contta, vt no.s̃. qui acc.pos.
vel nõ in vlt.q.&c.quęritur,an talis pactio
vel trãsa.noceat extraneis vel eidẽ, vt iteru͂
reus accusari non possit de eodem crĩe. gl.
or.d.l.transi.dicit vtique non nocere,per l.
qui cœtu.§.fi.ff.de pub.iu sed d.Hug.de la
Fon.dicit ꝙ extraneis non nocet,eidem be
ne nocet,& pro gl.facit ff.de sepul.vio.l.2.
§.sed & si is cuius interest. cu͂ si. Sed cõtra
C.q̃ acc.non pos.l.accusationẽ, vnde dicit
si incidit in Turpill.infamis est,& tunc nõ
reijcitur,quia non supersit crimen,sed reij
citur,quia ĩfamis est, vt C.vt in.cer.tẽp.q.
cri.ter.l.j.& ad Turp.l.2.& ff.de pub.iud.l.
infamẽ.& sic saluatur l.accusationẽ,sed ad
mittitur in q̃tu͂ suã vel suorum prosequa-
tur iniuriã & sic saluatur §.si is cuius inter
est.& de adul.l.si maritus,§.si negauerint.
ff.& ꝙ no.suꝑ §.si paciscar.ff.de pac.& nõ
ob.si tunc tẽporis sit infamis,vt l. hi tñ,ff.
de pub.iu ſm d.Hug.de la Fon. sed d.Gui.
de Suz.aliter soluit,& dicit,dic vt per eum
9 in solutione prox.q.† An autem datum ex
præmissa transac.peti possit?dic ꝙ sic,vt in
tex.& gl.percipitur.C.de cõmi. & contrah.
stip.l.si quidem.vnde versus:

Sanguinis in pœnis nisi mechus transigit oĩs,
In cæteris nulli licet nisi crimine falsi:
Sanguinis & capitis metuens de crĩe pœnam,
Transige si placet : non trãsigit ullus adulter.
In cæteris nulli liceat,nisi crimine falsi,
Dat censura tamen noua mecho vn̄ leuamẽ.

10 Quærit d.Gui.de Suz.†quid si loco sangui
nolentæ pœnæ ꝑ statutu͂ sit subrogata pę-
na pecuniaria, vel alia non sanguinolentæ
determinat ꝙ quo ad transactionẽ,& pro-
curatoris

ADDITIO.

a ¶Adulterij. *Adde ut per Pa.de Ca.consi.20 B.*

curatoris constitutionē remanserit idē ius
qđ à principio, ar.ff.de do.l.id ꝙ,& totū il-
lud gn̄aliter initiū spectādum,& facit ff.de
ser.vrb.prẹd.l.si domus, cum si.& hoc nota
ui s̃.in ti.vtrum procur.interueniat in ma-
le.§.sed pone quæst.quotidie, cū concord.
do.vero Hug.de la Fon.cōtra, quia iudicio
rum qualitas dijudicaẗ à pœnæ qualitate,
vt l.2.ff.de pub.iu.sed nunc ponitur pœna
nō sanguinolenta,ergo non transigiẗ, quia
cessat cā prima, ad qđ ff.de le.2.l. Impera-
tor,C.de inter.l.j.non ob.alle.originis, q̄a
noua forma rei dat nouum esse,ff.ad exhi.
l.ob.& l.si domus,l.Iulianus,§. si quis rem
fecerit,& de ser.vr.p̄d.l.si domus,cū si.quia
vno de duobus principalib.sublato, rema-
net alterū,secus aūt si principale mutatur,
quia ēt accessorium ꝓ cōsequens,sicut tran
sactio & ꝓcuratoris cōstitutio,q̄ sunt eius
dē animi seq̄læ, ad qđ est ff.de re iu.l.cum
prīcipalis,& C.de nup.l.fi. & de vsur.l.eos,
in prin.ff.non ob.si dicaẗ, surrogatū debet
sapere naturā hanc vt hic, hic aūt habebāt
separatā naturā nō sanguinolentā à sangui
nolentis,ad ꝙ ff.de priua.del.l.si magistra-
tib.& de le.2.l.codicillis,l.insulā,& l.vt tm̄,
in prin.C.de ser.corru. l.qm̄, & cum quid
mutaẗ,& eius qualitates mutātur,C.de im
po.luc.descri. l.j.§. ꝙ licet, & ad hoc C.de
transact.l.cā cognita, C.de edi.di.Adr. toll.
l.edicto,circa prin.vbi subla. vn̄r oīa occa-
sione eis institu. sic pœna corporali subla-
ta & redacta ad pecuniariā similiter reducū
tur oīa occasione eius īstituta, videlicet trā
sactionis pœnæ imponendæ permissio, &
procuratoris instituendi prohibitio,ad qđ
optimè est ff.de le.j.l.si fundum sub condi-
tione,§.si pr̄, & l.nō quocunq;,§. q̄ graui.
Hug.de la Fō.de Parma,q̄d si ciuitas voluit
cōponere cū aliquo suo castro super dissen
sionibus,discordijs,& iniurijs, & facit con-
uētionē & statutū ꝙ habitatores castri gau
deant īmunitate,valebitne talis cōpositio?
vr̄ ꝙ sic,quia fides etiā hostib.est seruanda,
c.noli æstimare,23.q.j. & accedat ff.de cen
si.l.j.in prin.& in Aut.de nup.§. distrahun
tur,& totū illud gn̄ale pacta seruari. Et ecō
tra vr̄ ꝙ nō,q̄a vr̄ casus expressus C de dec.
l.euacuatis,ad hoc C.de trās.l.interpositas.
Sol.Dic,ꝙ iustitia erat,& fuit de illis dissen
sionibus ex parte ciuitatis,tunc erat calum
nia in restituentib. & non debet eis seruari

conuentio,s̄m ꝙ no.super l.2.C.de transa.
nec statutū tāq̄ ambitiosum valet,ff.de de-
cre.ab or.fa.l.ambitiosa,& sic saluabitur l.
euacuatis. Aut iustitia super contentionib.
faciebat pro castellanis, & tunc seruabunt:
quia tunc cessat ambitionis cā, C.de trā s.l.
prẹses,& facit C.de nox.l.3.non ob.l.inter-
posita,C.de trans q̄ quidam inducunt, q̄a
isti nō sunt serui,licet sint subditi,ꝙ patet,
quia admittunẗ ad iudicia,& oēs actus ci-
uiles,ꝙ nō est in seruis,l.ꝙ attinet,ff.de re
iu.sed plus ob.ꝙ s̃.no. de patria oppugnan
da,in quo transactio prohibetur, sed patet
sol.quia supponitur vbi fit iustitia ex parte
castellanorū,quia ex parte ciuitatis erat no
toria violentia,quo casu eis q̄uis subditis li
cuit resistere & se defendere,C.de iu.fis.l.ꝓ
11 hibitum,d.Hug.de la Fon.Parmensis.† Itē
dependet & alia q quæ est talis:facit prẹco
nizari Potestas,ꝙ p̄sentans aliquē bannitū
de homicidio, cancellabitur de criminalib.
idest de bāno,seu tale pactū cum aliquo fe
cit bannitus aliquis,seu idē cum quo pepi-
git Potestas,p̄sentauit bānitum, petit se de
banno & criminationibus eximi,q̄ritur,an
Potestas ex se possit hoc? & vr̄ ꝙ sic,& pro
hoc faciunt prima argumēta proxi.q.& C.
ex qui.cau.ser.pro præ.li.ac.per totum, q̄a
cum sit Potestati permissum bannitos ca-
pere,& hoc ꝑ qđ peruenitur ad illud,l.ora
tio.ff.de spō.l.cui iurisdictio,ff.de iuri.om.
iu.& hoc concedit do.Gui. de Suz.Econtra
vr̄ per l.p̄ses,C.de trans.& l.pactum curato
ris,de pac & j.dist.c.j.2.& 3.& ff.de pœ.l.di
ui.& l.relegati,& est casus ff.ꝙ vi aut clā.l.
ꝓhibere,§.plane,& hæc est ipsa veritas,nec
obstant signata in contrarium. Primo gn̄a
le de pacto seruando vel ordinando,q̄a ius
sibi administrandi ei non competit, l.iusiu
rādum ꝙ ex conuentione,ff.de iureiu. ibi,
sed replicabiẗ &c.ex quo tolliẗ aliud gn̄ale,
cui aliquid permittitur &c.quia hoc expres
a se interdicitur *a* p̄sidi,nisi quantum lex cōis
vel municipalis concedit.Hug.de la Fō. de
12 Parma.† Item nunquid transactio facta in
crīali p̄iudicat postea in ciuili agente acto
re,& ex eo facto sicut fit in quolibet crimi-
ne,vt ff.de priua deli.l.fi.ff.de pub.iu. l.in-
terdum,

ADDITIO.

b ¶Interdicitur. *Adde vt p Ale.cōs.127.4.lib B.*

terdũ,in quo casu de priuato & marsupiali
damno lege agiť, vt de domo incensa,& si-
milib.ne obiiciať de l.qđ sena.& l.& p̃tor de
iniu.& vř ꝙ nō.l.j.C.qñ ciui.act.p̃iu.cri.Et
econtra dic, ꝙ p̃iudicat ut aliud sit in sñĩa,
vt ibi,& aliud ĩ trãsactione,ut hic,& no Ac
cur.C.de trãs.l.si de certa,in gl.de quib. nō
sit actũ &c.& facit C.eod.ti.l.si cã cognita,
& rō diuersitatis ibi assignatur, & hæc est
veritas.Hug.de la Fõ.An habens pacẽ post
pactionẽ & trãsactionem factã pro homici
13 dio noceat cõi.† Sed pone quæst. ꝙ filij &
hæredes cuiusdã hominis occisi fecerũt pa
cem cum homicida de p̃dicto homicidio,&
totius sui iuris remissionẽ, vult Ptãs illum
homicidã punire & condemnare in capite,
dicta pace & remissione obtenta, q̃riť nun-
quid possit?& vř ꝙ sic.Ius acquisitũ cõi pa
ctis priuatorum nō tollitur, nec immutari
pōt,vt ff.de pac.l.iurisgẽtiũ,§ si paciscar,&
l.ius publicum, & l.si vnus, §.pacta. Item
quia maleficia non debẽt remanere impu-
nita,ut ff.ad l.Aq.l.ita vulnerat⁹, & ff.de fi
deiu.l.si a reo,& ff.depo.l.bona fides,& ar.
ff. de of.p̃si.l.cõgruit, & ff.de iu.om.iu.l. si a
familia.Econtra vř ꝙ nō possit.Nã pax est
ad bonũ leuitas q̃dã,ut C.de cad.to.l.vna,ĩ
prin.& quia nemo sine acc.punitur,vt ff.de
mu.& ho.l.raptores,§.si quis,item q̃a iam
iste deciperetur autoritate primi statuti, ꝙ
esse non debet,vt C.de ijs qui ueni.æta.im
pe.l.j.Item, si pœna possit imponi iam l.
transigere,imponeretur verbis,qđ esse non
dẽt,vt C.cõ.de le.2.in fi.item d.l.trãsigere,
indistincte loquitur,ergo indistincte est in
telligenda ut ff.de pu.l. de p̃tio, & ff.de of.
p̃si.l.3.item super hoc lata est lex dñi Impe
ratoris,q̃ mandat seruari p oẽs rectores,in
vsib.feu.de pace te.inter subdi.&c. Sol.ſm
d.Gui. de Suz. dicit ꝙ si Ptãs sup illo crĩe
habet statutum, ꝙ illud debeat obseruare,
& pęnã imponere ſm formã statuti illius.
Nam ciuitates bene pñt hře hmõi leges &
statuta,vt ff.de iust.& iu.l.oẽs populi,& lex
illa seruari debet,& si p q̃ dura sit,tñ seruã
da est ut ff.qui & a qui.l.p̃spexit legislator,
nam p talia statuta recessum est a iure cõi,
vt d.l.oẽs. Si aũt super illo crĩe seu delicto
non sit statutum,& tale sit illud crimen,su
per quo possit transigi,tunc dicit idem do.
Gui.ꝙ sup illo homi cidio vel alio delicto
Ptãs nō possit procedere,nec pœnã impo- a
nere delinquenti, nã trã sactio seu pactio,q̃
toleratur a lege, tãtam hẽt efficaciã & auto
ritatem,ꝙ omnẽ iniuriã,ẽt reipu.sustulisse
uř,per iura s̃.prox.alleg.Sed ſm opi. cõiter
omnium Doc.aliorum dico,ꝙ siue super il
lo crimine possit transigi, siue non, ꝙ talis
pax non impediat condemnationem super
illo crimine faciendam p Potestatem, siue
super illo crimine sit statutum,siue non,&
ita de consuetudine seruatur,& hoc ista rō
ne,quia omnis homo,qui delinquit offen-
dit rempublicam ciuitatis,vbi malefi.com
mittitur,& offendit etiam illum, quem læ
dit,vt ff.de pub. & vecti.l.licitatio, §.quod
illicitè, vñ remittendo q̃s iniuriam suam,
non propterea remittitur iniuria cõis &
publ.ut ff.de pact.l.iuri sgentium,§.si paci
s ar,& ff.quod vi aut clam,l.3. & ff.de no.
op.nun.l.præter,§.inquiriť,& facit ff.de in
iur.l.j.§.si forte cadauer,& ff.ad l.Iul.de vi
publ.l.q̃ cętu,§.qui vacantẽ,& ff.de re iu.l.
ne quid pignus, & in hac opi.fuit d.Dy.&
14 ita determinauit Bononiæ. † Sed quid si
feci iniuriam aliquam tibi, & postea co-
medisti & bibisti a mecum,nunquid possis
postea me de iniuria accusare uel agere me
cum?vř ꝙ non,vt Insti.de iniur.§.fi. Econ-
tra videtur, quia illa iniuria iam erat nata,
ꝙ patet ex eo,ꝙ dissimulatione tollitur, nã
non posset tolli,si nō esset nata,quia ꝙ nul
lum est,rumpi uel tolli non potest,ff.de in
iust.ru. & irri.test.l. nam & si, quod dic ut
no.Accur.super d.§.vnde, dic ꝙ iniuria nō
tolliť quantum ad ius quod est acquisitum
cõi seu publ. ut patet ex iniur. s̃.proxim.q.
no.hoc est qñ pro iniuria agitur criminali
ter, quod fieri potest,ut Institu. de iniur.§.
in suam.Nam eo casu pœna quæ debet im
poni applicanda est fisco,ut ff.de iniu.l.fi.
Si aũt agať ciuiliter, tunc tollitur iniuria
dissimulatione,ut d.§.vlt.Insti.de iniu.nisi
statim dixisset illã iniuriã ad animũ reuo-
casse.Nam eo casu nō tolliť nuda uolunta-
te seu dissimulatione, sed verbis expressis
vel pacto,ut no.Accur. super §.vlt.in glo. q̃
15 incipit,aboleuit, in fi.glo. † Item subijcio
aliam & dubitabilem q. & quæ sępius as-
sessorib.occurrit de facto. Ecce,Titius per-
cussit

ADDITIO.

¶Bibisti. *Ad de ut per Io.de Ana.cons.47.Ber.*

occidit & vulnerauit Sēproniū,inferendo sibi multa vulnera.iste Sēpronius eidē Titio fecit pacem & remissionem de dictis vulneribus,& postea mortuus est, mō quæritur an videat̄ fecisse pacem non solum de illis vulnerib.sed & de morte postea subsecuta? Et primo vr̄ ꝙ non,quia in dicta pace non fuit actū đ morte,ergo ꝓ omisso dēt haberi,vt ff.de ver.ob.l quicquid. nā iniquū est perimi pacto id,de quo cogitatū nō docet̄, vt ff.de trans.l.qui cum tutorib.& l.Aqui. ff.de pact.l.tres fratres. Itē is ꝗ habet duo remedia, remittendo vnum retinet aliud, vt ff.de pet.hæ.l.legitima.& de inof.test.l. mater.Itē non vr̄ renunciare iuri ꝙ ignorabat sibi competere,C.de furt.l. fi.§. sinaūt. Item ille vulneratus non vr̄ renunciare iuri suo casuali & futuro,vt ff.de le.j.l & si ita.& ff.de acq.hæ. l.is ꝗ hæres & l. is pōt. Itē q̄ūo potuit remittere iniuriam publicā seu cōis,non video,vt ff.de pac.l. iurisgē tiū,§.si paciscar, cū legib.simil.alle.s̄. ꝓx. q. in fi. Item q̄ūo potuit pacisci de morte nōdum secuta:neq;.n.dolus futurus remitti pōt,vt ff.de pac.l.si vnus,§.illud,& §.pacta.Itē nec accusationem,quam nō habet, pōt remittere, ꝗa accusatio de morte non tm̄ defuncti,q̃ hæredum est,vt ff.ad legem Falc.l. reperitur casus.Regulariter. n. nullus pōt plus iuris in alium transferre q̃ ipse in se habet, vt ff.de reg.iur.l.nemo, & ff. de acq.re.do.l.traditio. Item ī casu nostro duplex actio nascitur,vna de occiso, altera de vulnerato,quorum vna ꝑ aliam non tollit̄,vt ff.ad le.Aq.l. si vulnerato seruo. pōt ergo de subsecuta morte dānari, licet pax prosit de vulnerib. & habet locum actio l. Cor.de sic.vt ff.de sic. l.fi.in §. fi. vnde constat ex d.l.ff. de sic. ꝙ si actū & cognitū sit de vulnerib. ēt mortiferis, ꝙ nihilominus postea agitur de occiso,per ꝙ datur intelligi,ꝙ mors & vulnus non sunt idem, quia si essent idē,iam sequeret̄,ꝙ lata sn̄ia super vnō,obstaret exceptio rei iud.super altero, quod tn̄ nō est,vt d.l.si vulnerato seruo,cū l. seq.& est ibi ratio,quia aliter fit æstimatio uulneris,& aliter mortis,vt ibidem dr̄ a simili in proposita qō. Aliud venit in iudicium,cū quis accusatur de morte,quia condemnatur in capite. Aliud cum accusatur de vulnere, quia fit condemnatio in pecunia. p̄terea cū ex eodē facto oriuntur plura

crīa,quorum quodlibet exigit pęnalem coarctationē in talib.regula cōprobata est,ꝙ de vtroq; tanq̃ de diuersis pōt accusari & puniri,ita ꝙ excep.trāsactionis vel rei iud. suꝑ vno habere,non nocet in alio, vt C. de acc.l.qui de crīe.ver.si tn̄.& de priua.deli.l. pe.ita erit & in q.proposita, ꝙ pax non prosit illi quominus possit de occiso cognosci, cum aliud mors,aliud vulnus,vt s̄.dictum est Nam hodie ſm aliam generalem consuetudinem Lombar.& totius Italię vulnerum nō est accusatio publica, sed priuata, õq̃ ſm iura cōia cō sueuerit esse capitalis, ꝙ patet ex eo ꝙ defensor interuenit & ꝗa pęna sequit̄ pecuniaria,sed secus cū agitur de morte,quia tunc defensor respuitur, & capitalis imponitur pęna.cum igit̄ sint diuersa,ergo pax non obstat in casu propositæ quęstionis.Econtra vr̄ ꝙ pax facta fauore pacis obstet,C.de cad.tol.l.j.circa princ. vnde pacis beneficium debeat ampliari,ꝗa beneficia & fauores ampliandi sunt, vt ff. de li.& posth l.cū quidā.Itā remittentibus actiones suas,nō est ad eas amplius regressus, vt ff.de ædil.edi.l.quæritur,§. si venditor.Itē hæres nō reuocat ꝑ ingratitudinē ea,quæ pater non potuit reuocare,vt ff.de re.do.l.j.& vlti.nec vr̄ obstare ꝙ si ꝓ seruo vulnerato actum est ciuiliter le.Aq. ꝙ nihilominus pōt postea agi l.Cor.de sic.vt d.l. si seruos.& ff.ad l.Aqu.l.idem Neratius, §. si dolo.& C.qn̄ ciui.act.p̄iu.cri.l.2. ꝗa hoc est verū,qn̄ vna est ciuilis, alia crīalis, vel quia agitur pro re familiari, & ꝑꝑ rem q̄ mihi abest đ familia mea,sed vtraq; actio nō cōpetit ad vindictam. Nam facta pace suꝑ vna, non tollit̄ altera:sed si vtraq; sit crīalis,& cōpetat ad vindictā (vt est in nr̄o casu) tunc vr̄ ꝙ facta pace vel absolutione suꝑ vna,ꝙ altera tollatur,vt ff.de iniu.l.ait p̄tor,§.j.Itē pro hac parte facit ff.ad l.Aq. l.huic scripturæ,§.j.& l.ait lex in quib. dr̄, ꝙ si Titius mortifere vulnerauit seruum meū,& postea ex longo interuallo ille seruus ex naufragio vel ictu ab alio illato sit mortuus, non pōt agi cū primo de occiso, sed de vulnerato,quia tꝑe illorū vulnerum vr̄ & reputat̄ occisus,& licet illū seruū vendiderim vel manumiserim anteq̃ moriat̄, tn̄ nihilominus poterit (vt dixi) agi đ occiso,ꝑ quas duas leges nostra q.sopiri & terminari vr̄.Itē si facta est pax de vulnerib.

mortiferis vel absolutis, qũo põt postea a-
gi de occiso, quia iã fieret probatio sup ip
sis vulneribus? Nã cum principale sublatũ
est, p cõsequens & accessoriũ. ff. de reg. iu.
l. cũ princincipalis. Itẽ facit ꝙ nõ possit a-
gi de occiso ex eo, ꝙ p vulnerib. mortiferis
põt agi l. Cor. de sic. vt C. ad l. Cor. de sic. l.
is q cũ telo. & ff. e. ti. l. 3. si igiť trãsactũ vel
cognitum est de vulnreibus, nõ dẽt postea
agi de occiso, seu de morte, qa de admisso
cuiusdam hominis sępius q̄ri nõ debet, ff.
nau. cau. stabu l. licet. Solu. videtur posse di
ci ſm opi. d. Gui. de Suza. & cõiter aliorum
Doc. ꝙ pactum vel trãsactio super vulneri
bus mortiferis factis, non noceant in accu-
satione de morte, quia pactum in una re
a factum, in alia non p̄iudicat, *a* ut ff. de pac.
l. si unus, §. insulam. & quia est iniquum pe b
rimi pacto id, de quo non doceť cogitatum
ut d. l. q cũ tutori §. fi. & ff. ad l. Aq. l. si aũt
sit, & l si uulnerato seruo. & l. ita uulnera-
tus. §. j. non ob. d. l. ff. ad l. Aq. huic scriptu-
ræ, & l. ait lex. qa ĩ dictis legib. agiť p re fa
miliari ciuili actione l. Aq. ad æstimationẽ
damni serui uulnerati, ubi per eas ll. fingiť
mortuus tpe uulnerum, q̃tum ad respectũ
ęstimationis serui habendæ à die illatorũ
uulnerum, sic actio illa l. Aq. respicit, se re-
tro. hic aũt utroq; modo ad uindictam ha
bendam intendiť tam de morte q̃ de uulnẽ
rib. igiť vŕ dicere ꝙ hõ mortifere uulnera-
tus, non sit idem ꝙ mortuus, nisi tunc cum
spiritum emiserit, ꝙ probať aperte p l. ita
uulneratus, §. fi. ff. ad l. Aq. ubi si qs interfe
cit seruum ab uno mortifere uulneratũ, te
neť de occiso, ꝙ non esset, si hoĩem mortuũ
interfecisset, quia hoĩs mortui homicidiũ
cõmitti non põt, cũ non sit hõ, ut ff. de uer.
si. l. Paulus, & ff. de usu & habi. l. Sẽproni⁹.
& iõ ad cautelã dic pacẽ esse faciẽdã de uul
neribus, & de morte, si sequeretur uel de oĩ
uel de toto eo, ꝙ subsequi posset occasione
illorum uulnerum, nã hoc casu bene intel
ligitur pax facta ẽt de morte subsecuta, qa
iuri futuro bene põt renunciari p pactũ, ut
C. de pac. l. 2. & ibi no. per Accu. ff. ad Silla.
l. j. §. fi. & l. seq. & ff de reuoc. don. l. j. & fi. &
ff. si quis cau. l. non exigimus. j. respon. nam
hæc clausula, & de omni eo ꝙ posset subse
qui &c. dẽt aliqd operari, ut oĩa specialiter
cõplectanť. ut ff. ad l. Aq. l. si seruus. §. inqt
lex. referť ergo illa clausula ad mortẽ, & nõ
ad uulnera, de quib⁹ specialiter est actũ, ut
ff. qui. ex ca. l. sed & si p p̄torẽ, § dictũ, & ff.
de uer. ob. l. doli clausula, & facit ẽt ꝙ clau
sula apposita aliquid operetur, ut ff. de usu.
l. si stipulatus, & ff. de leg. j. l. si quãdo, ff ad
19 munic. l. 2. &c. † Sed pone ꝙ quidam mor
tifere uulneratus iacẽs in lecto dicit Titius
qui de isto maleficio inculpatur, nõ fuit il-
le qui me uulnerauit, sed fuit alius, q̄riť nũ
qd iste Titius sit ex hoc liberatus? uŕ ꝙ nõ,
quia nõ est pactũ, qa pactũ est duorũ plu-
riũue &c. ut. ff. de pac. l. j. §. pactũ. licet dicat
lex non refert cũ qb. quis de sup̄mis loqua
tur, ut ff. đ le. 2. l. cũ pŕ filios, §. donationis,
sed tu dic ſm do. Gui. ꝙ ille Titius p hære
des, mortui accusari nõ possit, ut ff. ad Sil. l.
j. §. fi. & l. seq. Itẽ si dicat Titius me ulnera-
b uit, nunqd p̄iudicat ipsi Titio? dic ꝙ non, *b*
ut ff. ad Sil. l. si qs in graui, §. j. & not. gl. &
ibi Ang. in l. 2. C. de calũ. Postq̃ uero aliqs
trãsactionẽ & pacẽ fecit de uulnere sibi illa
to, illũ eũdẽ de dicto maleficio accusare nõ
põt, ut patet ex p̄dictis, & ut no. supra. q ac
17 cu. pos. uel non, in ultimis duab. q̃onib. †
Sed qd si dicã, talis trã sactio uel pax nõ ua
luit, ꝙ multis casib. cõtingere põt, nunqd
hoc casu audiať accusans? in sup. pxi. q. dic
ꝙ sic, si talis pax uel trãsactio fuerit cõtra
leg. ar. C. de sacrosan. eccl. l. iubem⁹. §. sane.
& ff. de li. cau. l. j. & ff. de agr. & censi. l. quẽ
admodũ & ff. de sepul. uiol. l. 2 §. pe. licet q
dã dicãt contra, ff. ad Treb. l. qui destituit.
& C. ad Treb. q̃uis statuto cauetur, ꝙ qui-
cunque habuerit pacem de maleficio, non
puniať. Duo ad inuicẽ se pcusserunt, ad pa
cẽ ambo reqruntur p iudicẽ, unus eorũ cõ
paruit, & pducit chartã pacis, ali⁹ uero fuit
cõtumax, & bannum recepit, mõ q̄riť, an
productio dictæ pacis prosit huic contuma
ci. uŕ ꝙ nõ, p p cõtumaciã suã, & quia pro
eo nõ, sunt factæ defensiones & pbatiões, q
fieri nõ poterãt, qa p̄sentia opus erat, ut ff.
de pub. iu. l. fi. §. ad crimẽ. Sed de æquitate
sunt ar. cõtra, ut p cõsortẽ & socium cris
bene

ADDITIONES.

a ¶Pæiudicat. *Adde tamen quod pace facta sup delicto, licet sit facta mentio de qualitate, facta intelligitur, ut consuluit Ro. cons. 349.*

b ¶Quod non. *Adde Alex. cons. 24. 2. libr. Paul. de Cast. cons. 197. Ber.*

beneficiũ sit huic acquisitũ,vbi est eadẽ cã
defensionis & idẽtitatis,vt ar.C.si in cõi ea
dẽq;cau.ꝑ totum,& si unus ex pluri.app.ꝑ
totũ,& ff.de mi.l.2.§.fi.& si ser.vẽ.l. si cõe,
& maxime quia hodie ex inquisitione non
ꝓcedit solenniter, vel in figura iudicij.Io.
18 An.Faxolus ď Pisis &c.†Sed pone ꝙ Titius
percussit & vulnerauit Seium, ex quo inter
ꝑdictos & corũ amicos ẽ orta magna guer
ra, modo Titius & sui petũt pacẽ à Seio &
a suis,saltẽ ꝙ satisdet de nõ offendendo,a q̃
rit̃ nunqd ad dictam pacẽ uel saltem ad di
ctã satisdationem possit cõpelli ? & primo
vr̃ ꝙ sic nam curare dẽt Ptãs,vt quietam at
que pacificã habeat ꝓuinciã, q̃ regit,ut ff.
de of.ꝑsi.l.congruit. Item non debet ꝑtor
pati, ꝙ veniant ad arma & rixam, quos ꝑt
sua interdictione cõpescere , ut ff.de vsuf.
l.æquissimum. Item vides ꝙ alias satisdat̃
pro rebus saluandis,vt ff.de iu.l. in omnib.
& ff.si ser.vẽd.l.harum,& ꝑ tot, ff.de dam.
infe.ex quo edicto satisdatur ꝑꝑ damnum
futurum,ergo multo fortius debet satisda-
ri ꝓ corpore saluando,quia corpora q̃ aĩa-
ta sunt,cęteris reb.ꝑferenda sunt,vt C.de sa
crosſ.eccl.l.sancimus,& in corpore Auth.ut
cũ de app.ço.§.sed si alicuius. Ecõtra vr̃,ꝙ
non debet qs grauari superuacanea satisda
tione,vt ff.de ꝓc.l.nõ cogendũ.§.fi.& ff.vt
le.no.ca.l.hęc stipulatio.ĩ fi. Item qa durũ
est ꝑstare talem satisdationem,& ꝙ durum
est & difficilè respuit̃ à iure , ut ff.de ꝓc.l.
sed & hæ ꝑsonæ,in fi.ff.si qs cau.l.fi. Item
non est facilè interdum oĩb.satisdare,ꝙ in
terdum difficilius reperiunt̃ fideiussores, q̃
pignora vel pecunia ad soluẽdũ,ut ff.de iu.
l.2.§.sed si dubitetur,& lex dicit ꝙ quoties c
qs non põt satisfacere,qď committit̃ iura-
toriæ cautioni,ut Inst.de satis.§.sed hodie,
& C.de epis.& cle.auth.gñaliter . Item qa
ille Titius ex iniuria & delicto ꝙ commisit, a
non debet ꝑmium aliqď reportare,sed pœ-
nam,vt alias dr̃ C.de hær.& Manic.l.curia
les,& ff.interd.& rel.l.relegatorũ, §.fi.& ff.
de neg.ges.l.siue hęreditaria, imo dẽt pęnã
reportare,quia quicquid mali ex hoc sequi b
tur,iste Titius tanq̃ author maleficij puniẽ
dus erit, vt C.ad l.Iul. de ui pub.l.qm̃.Sol.
duæ sunt q.Ad primam de pace dicã,ꝙ ille c
Seius nõ sit cogendus ad pacẽ faciendã ra
tionib.ꝑdictis,nisi in casu,s.qñ ex tali guer
ra posset tumultus & scãdalũ in ciuitate il
la oriri,seu loco,nam tunc pñt partes ad pa
cem cõpelli,arg.ff.de sic.l.pe.ad 2.q.dic, ꝙ
b iniuriati non pñt compelli *b* fideiussores da
re,ꝑ iura superius allegata. Sed alio modo
poterit adhiberi remedium,videlicet quod
Ptãs ꝑcipere poterit parti iniuriãti,ꝙ nullã
offensionẽ faciat sub certa pęna,& ẽt pote
rit dictis iniuriantib.assignare cõfines,arg.
ff.de of.ꝑf.vrb.l.1.§.fi. & ff. si quis ius dic.
non obtem.per totum , vel dic ꝙ iudex ex
qualitate personarum poterit sumere cõie
cturã,& debet,ut ff.de neg.ge.l.Põponius,
& si in aĩo ipsius sedeat. potest suo officio
compellere ꝑdictos ad pacem & ad satisda-
tionem de non offendendo,sicut alias in cõ
tractib.fieri cõtingit,ar.l.si fideiussores,§.j.
19 † Item quæro Titius accusauit Seium de
vulnerib.sibi per eum factis,demum vene-
runt ad pacem & transactionem de illo ma
leficio, de quo nihil per testes constat, uel
ꝑ confessionem ; modo quæritur nunquid
dictus Seius possit de ꝑdictis vulnerib.con-
demnari ꝓpter talem transactionem & pa
cem q̃ fecerunt ad inuicem? & vr̃ ꝙ sic,qñ
is vr̃ cõfiteri crimẽ,qui paciscitur, ut ff. de
his qui no.infa.l.qm̃,& facit ꝙ puniat̃ tan
quã cõfessus,ut ff.de bo.eo.q ante.l.1.& 2.
& ff.de iu.fis.l.in fisci,& l.eius qui, in prin.
& cõsueuit no.C.de prob.l.sciant, tacite.n.
vr̃ confessus , quod illud maleficium com-
misit, de quo tacito consensu legitur C.de
re iud.l.ad solutionem , & C.de pact. inter
emp.& ven.l.commissorię. Sol.do.Gui. de
Suz.dicit ꝙ ille Seius,& omnis qui data pe
cunia transigit vel paciscitur, debeat habe
ri pro cõfesso in his casib.in quib.trãsactio
prohibita est,ita ꝙ possit condemnari *c* ex
hoc

ADDITIONES.

a ¶Non offendendo. *Adde Pet.de Anc.cons.51. ubi petit quid si per statutum sit dispositum, ꝙ offensus teneatur satisdare offensori & suis consanguineis,si maior pars consanguineorum renũciat cautioni,an praeiudicent alijs.Ber.*

b ¶Compelli. *Adde quod iudex possit etiam partes,inter quas diu fuit discordia, ad pacem compellere.Rom.cons.126.Ber.*

c ¶Condemnari. *Adde quod tamen si quis de pęna paciscitur cum iudice, quod per hoc non uidetur crimen fateri.ita voluit Pau. de Cast.cons. 119. in 1.impressis.Ber.*

hoc, de quo ēt dic vt no.s. de indi. indu.§.
pōt, vn̄ ad cautelā dic, ita pacē fore facien-
dā. Seius fecit pacē & trāsactionē Titio de
vulneribus, q̄ dn̄r, ꝙ intulit & fecit eidem,
negat tn̄ dicta vulnera se fecisse, vel malefi-
cia cōmisisse, abūdans.n. cautela nō nocet,
vt C.de test.l.testm̄, & q̄ dubitationis cā in
ferunt in contractibus, ius cōe non lędunt,
vt l.q mutuam, ff.man.s.dictū est, non pos
se transigi in casib. in quib. non imminet
20 sanguinis pœna.† Sed pone ꝙ ex forma sta
tuti ꝓ homicidio imponat pœna pecunia-
ria, nunquid sup illo maleficio poterit trā
sigi? Rn̄.dic pro & contra, & sol.vt no.in si-
mili q.s.vtrum proc.interueniat & qn̄. Itē
pone, ꝙ quidam mortiferè vulneratus iacēs
in lecto accepit pn̄iam, & in manibus sacer
dotis recipientis noīe & vice offensoris, fe-
cit pacem de illo maleficio & homicidio, q̄
rit an talis pax valeat & teneat? & vr̄ ꝙ sic, a
qa sacerdos est publica ꝑsona, vt ff.de iust.
& iu.l.ius publicum, & nobis ꝑ publicam
personā acquirit actio & ius, vt ff.de adop.
l.non aliter. Econtra vr̄ ꝙ illa pax non va-
leat, qa alteri per alterum non acquirit a-
ctio, vt ff.d̄ ver.ob.l.stipulatio ista, §.alteri.
Insti.de inut.stip.§.alteri, ff.de reg.iu.l.qui
tutelam, §.fi. Item ille sacerdos non est fi-
lius, seruus, vel ꝓcurator, quib.nobis actio
acquirit, sed est extranea & libera persona,
& ꝑ liberam personam non acquirit actio,
vt ff.de verb ob.l.filius, & l.si ita, §.Chryso
gonus, & de bo.aut.iu.possi.l.cum vnus, &
ꝙ vi aut clam, l.3. Item nō solet quis absen
ti alterius confessione condemnari, vt ff.de
confess.l.certum, §.pe.Sol. dic ꝙ pax valeat
& teneat, ar.d.l.non aliter, & §.ius publicū,
& quia procliuiores debemus esse, vt res po
tius valeat q̄ pereat, vt ff.de ver.ob.l.quo-
ties, & quia pactum pacis fauorabile est, vt
C.de cad.tol.l.iusta, & qa fauores sunt am-
pliandi, ff.de lib. & posth.l.cum qdam s.cir
ca prin.dictū est, ꝙ de crīe adulterij non p̄t
21 fieri pax vel transactio.† Sed pone qōnem,
q̄ sæpius vidi de facto fore, statutum est, ꝙ
quilibet, q de maleficio habuerit pacem an̄
accusationem porrectam, vel inquisitionē
inchoatā, ꝙ ex illo maleficio puniri nō pos
sit, contingit ꝙ qdā cōmisit adulteriū, vel
an̄ accusationem porrectā, vel inqsitionem
inceptā venit ad trāsactionem de illo adul-
terio, postea vero accusat de illo adulterio a
& maleficio, ꝓbat fore cōmissum, q̄rit, an
illa trāsactio ꝓsit sibi? Sol. Dic ꝙ statutū il
lud non valet in hoc casu vel similib. quia
de quo pōt fieri pactū, & lex seu statutū fieri
pōt, & econtra, vt no. Accur. C.de decre.de-
22 cu.in rub.li.x.† Item pone ꝙ Titius percus
sit & vulnerauit Seium, ita ꝙ mortuus fuit,
iste Seius reliquit plures suos hr̄des filios
impuberes, & vxorem, hæc vxor data fuit
tutrix dictis filijs suis, seu ꝙ a iure sibi dela
ta est tutela filiorū suorū, hæc vero vxor fa
cit pacem eidē Titio de dictis vulneribus, &
de morte dicti Seij p̄ris dictorum filiorum
pupillorum, q̄rit, an hæc pax valeat? & pri-
mo vr̄ ꝙ non, qa tutores & curatores impu
berū, debitum exigentes, nō ēt remittentes
p̄stāt obligationis liberationē, C.de pact.l.
pactū. Item quia tutor loco dn̄i hr̄, cum res
pupilli bn̄ administrat, nō cum male, ff.ꝓ
em.l.qui fundum, §.si tutor. Ecōtra a vr̄ qd̄
tutor pōt deferre iusiurandum ī cā pupilli,
ff.de iureiu.l.tutor. Item qa tutores iurant
in litē, vt ff.de in li.iur.l.videamus, §.si tn̄.
Item qa tutores iurāt de calumnia, vt C.de
iur.cal.l.2.§.ꝙ obseruari. Item tutor p̄t trā
sigere cū fure, q rem subtraxit, ut ff.de fur.
l.si pignore, §.fi. & l.interdū, §.q tutelam.
Itē tutor est loco dn̄i, ff.de admi. & peri.tu
to.l.tutor q tutelam. Sol. Dic ꝙ aut est cer-
tum Titium illud p̄dictum homicidium fe
cisse, & tūc non valet pax facta, aut non est
certum, & tunc valet, ut ar.ff. de iureiu.l.3.
23 & ff.de admi.tut.l.Lucius, in fi.glo.† Pone
statuto caueri, ꝙ si bannitus pro maleficio
habuerit pacē cum offenso uel eius hęredi-
bus, possit exire de bāno, q̄ritur an expedit
qd̄ pax ꝓcedat ab oīb.hęredib. q sunt tres
fratres, & hæredes, an sufficit procedere pa-
cem à duobus tm̄? dic ꝙ est necesse, ꝙ oēs
hæredes pacem faciant, per l.ff.de le.2.l.si
24 plurib.Dy.† Itē pone q.de facto. Titius &
Seius venerunt ad verba & ad verbera, post
hæc fecerunt inter se pacē, q̄ seruare ꝓmise
rūt sub pęna cētū libr. post hęc Titius pacis
fœdera non seruauit, quia percussit & vul-
nerauit Seium, Seius vero repercussit Titiū,
quæritur nunquid Seius possit accusari tan
quàm uiolator pacis, & ad pœnam promis
siuam

ADDITIO.

a ¶ Econtra. *Adde ꝙ idē cōsuluit Abb. cōs.14.B.*

ſiuam conueniri? & vr̄ ꝙ ſic, vt C. ad l. Iul.
de vi pu. vel pri. l. ſi quis. Itē quia non incō
tinēti hoc fecit, ſed ex interuallo, ꝙ ſibi nō
licuit, vt ff. de vi & vi ar. l. 3. §. cum procura
tor. Item qa ſtipulatio facta de vi nō faciē-
da ſępius cōmittit̄, vt ff. de vi & vi ar. l. 3. ff.
de ver. ob. l. ſi ſit, item in ſtipulatione de ra-
to, vt ff. rem ra. ha. l. ſi ꝓcurator. Tu aūt dic
a. ſm d. Gui. ꝙ non pōt accuſari *a* de pace ru-
pta, vel conueniri ad pœnā, per l. C. de pac.
l. cū proponas. & de tranſa. l. ſiue apud acta.
& l. ſi quis maior, & ff. de inoſ. teſt. l. ſi inſti
tuta. in prin. Itē quia pœna ſemel cōmiſſa
fuit. ſ. qn̄ Titius vulnerauit Seiū, ergo am-
plius cōmitti nō pōt, vt ff. de arbi. l. ſi duo,
§. fi. hoc verū intelligas eſſe, niſi ī charta pa
cis ſit dictū, ꝙ pœna toties cōmittatur, quo
ties cōtrauentum fuerit, ſicut ēt in cōtracti
bus apponitur, qa tunc bn̄ pōt accuſari, &
tenet̄ ad pęnā, vt ff. de tranſa. l. qui fidem. &
d. l. ſi duo. in fi. de vulnerib. aūt ſemper tene
tur, qa nō debuit ſibi vindictam ſumere, vt
C. de Iudæ. & cęli. l. nullus, & ff. qđ me. cau.
l. extat, & ff. ad l. Iul. de vi pub. l. creditores.
25 † Quæritur nūquid in crīali vel publico iu
dicio poſſit deferri iuſiurādū? dicit d. Azō
ꝙ ſic, ar. ff. de iureiu. l. nā & poſtea, § ſi dam
netur. licet poſtea ſuper eo tranſigi nō poſ-
ſit, ſed hoc ſm d. Odof. vr̄ hr̄e locum in vo-
luntario, non aūt in neceſſario vel iudiciali
iuro, cū in eis probationes eſſe debent ſole
clariores, C. de prob. l. fi. Vltimo circa mate
riā iſtā intendo qōnem formare, per q̃ alię
26 multæ qōnes ſimiles deciduntur. † Pone ꝙ
ſtatutum ſit in ciuitate, ꝙ quicunque fece-
rit homicidiū, nunq̃ poſſit hr̄e pacem & cō
cordiā, & ſi pacem habuerit, ꝙ alia pax nō
proſit ei. mō eſt qđ quidā ſua manu ꝓpria
homicidium non cōmiſit, ſed tractauit, or-
dinauit, & mandauit ꝙ quidam occideret:
q̄ritur nunquid iſte mandans poſſit hr̄e pa-
cē, & ea habita ſibi proſit. & eadē eſt qō de
bonis, ſi ſtatuto dicatur ꝙ bona homicidæ
debeant deſtrui, vtrum bona eius, qui man
b dauit & fecit fieri homicidium deſtrui poſ-
ſint? *b* Allegationes. n. infraſcriptę ꝓ & cō-
tra, faciunt pro illa q q̃ ſubijciā j̃. de homi.
§. itē pone ꝙ Titius. & j̃. de pę. §. itē q man
dat. Et in primis vr̄ ꝙ ille, qui mandauit fie
ri homicidium, nō cōtineat̄ ſub illo ſtatu-
to, ꝙ loqtur de pace vel deſtructione bono-
rū, & ꝙ illud ſtatutū non vendicet ſibi locū
in ꝑſona mandantis, ſicut in perſona prin-
cipalis rei, qa in ipſo ſtatuto nulla fit men-
tio de mādāte, ſed ſolū de cōmittēte homi
cidiū vel maleficiū. Et iō aliud eſt mandās
& aliud eſt faciēs, vt patet ex diuerſitate vo
cabulorū & noīum varietate, ex quib. diuer
ſi hn̄r effectus, vt C. de codicillis, l. ſi idē. Itē
qa lex dicit expſſe aliū eſſe homicidā, aliū
mādātē, vt C. de acc. l. nō iō. lex igit̄ facta ſu
per vno, nō intelligit̄ facta ſuꝑ alio, cū ſint
diuerſa. Si. n. ſtatutarijs placuiſſet idem ſer
uari in vno, qđ in alio, bn̄ erat eis hoc dice-
re & exprimere, ar. C. de cad. tol. l. vnica, §.
ſed ne veritas. Cum igit̄ nō dixerunt, debet
hr̄i pro omiſſo. & pro hoc eſt lex aurea, ff.
ſo. mat. l. ſi vero, §. de viro. Nā & ipſe impe-
rator, qn̄ vult idem ſeruari in mādatorib. &
fautoribus, ꝙ ī ipſis reis principalib. hoc ex
primit ſua lege, vt C. de ijs qui ad ecc. cōfu.
l. p̄ſenti, §. adijcientes. ergo cum ſtatutū de
mādāte nullā fecerit mentionem, nec aliqd
innouauerit, relinquitur iure cōi, qđ. n. nō
mutat̄, quare ſtare ꝓhibeatur? vt C. de teſt.
l. ſancimus. ergo mādās poterit hr̄e pacē, &
habita prodeſt ſibi de iure cōi, vt C. de trāſ.
l. trāſigere, & p̄ſens ſtatutū nō vendicat ſi-
bi locum. Præterea hoc eſt rl̄r in iure nr̄o,
in ijs q̄ ſunt ſtricti iuris, vt in ſtatuto terra-
rum, & in ſtipulatione ꝙ id qđ non eſt ex-
preſſe cautum, hr̄ pro omiſſo, vt ff. de ver.
ob. l. quicquid. j. rn̄. niſi palā verbis exprima
tur, vt ff. de condi. ob tur. cau. l. ſi à ſeruo ad
hoc. ff. de iniu. l. item apud. §. ait p̄tor. & de
re. iur. l. expreſſa. p̄terea ſtatuta terrarū ſunt
ſtricti iuris, & ſterilia tanq̃ multę, & ſic nul
lā interp̄tationē & ſubauditū intellectū re-
cipiūt, ſed ſm eorū verba iuxta grāmatica-
lē intellectū ſtricte & rigide ſunt intelligen
da, & ſm rudē & primā ſignificationem, vt
ff. qui & à qui ma. li. nō fi. l. ꝓſpexit legiſla
tor. & de exerci. l. 1. §. is qui. & de mi. teſt. l.
qđ cō ſtitutū. Præterea ſolum homicida dr̄
ꝓprie ſumpto vocabulo ille qui manu ad-
hibita cędere fecit, qa homicidium deriua-
tur à cęde. ff. ad l. Aq. l. ita vulneratus. ī prī.
ibi, qui adhibita manu &c. iſte aūt mandās
non adhibuit, ſed ſolū mādauit. Item oīno
aliud

ADDITIONES.

a ¶ Accuſari. *Adde Ale. in conſ. 119. Ber.*
b ¶ Poſſint. *Adde Io. de Ana. conſi. 59. Ber.*

aliud est facere, aliud mandare, vt ff. de ma. vin. l. 4. §. fi. sic alius est homicida, alius est mādās, ff. ad Sill. l. ēt, §. si certus, & l. si pri⁹, item ex forma & ordine cōueniēdi arguit aliū esse mandantē, aliū principalē, vt C. de fidiuss. auth. p̄sente, & de act. & obl. auth. hodie, & concessus est modus arguēdi de qōnib. ciuilib ad delicta, vt ff. de cust. & exhi. re. l. 2 ad fi. ecōtra vr̄, ꝙ idē in mādante seruetur, ꝙ in homicida, & dante auxiliū & fauorē, ꝑ ꝑ gn̄ale brocardicū, qđ sic se habet cōiter ad maleficia, qđ qui maleficiū fieri mādauit, ipse fecisse vr̄, & perinde puniat̄, ac si fecisset, vt ff. de vi & vi ar. l. j. §. deiecisse, ff. de iniu. l. nō solū, in prin. §. si mādatū, & §. Proculus, & l. item apud Labeonē, §. fecisse, & §. audiuisse, ff. de admi. tu. l. ita aūt, §. gessisse, q. n. maleficiū mandauit fieri, id ꝓpria manu fecisse vr̄, ff. de sica. l. diuus, §. senatus. ibi, ipsius dn̄i manu &c. ff. de re iu. l. hoc iure, §. deiicit, ff. de eo per quē fac. est, l. j. §. j. corrūpit. n. alium & is q mādauit, ff. de iur. om. iu. l. si quis id qđ, §. hoc iure, ver. item & qui. Item hoīem interfecit, & q mādat, & qui mortis cām p̄buit, ff. de sol. l. qui mandat, & ff. de parri. l. vtrū, & melius, ff. de re iu. l. is qdam, q d plura? casus est legis, ꝙ ita dr̄ homicida, q mandat, sicut q manib. suis fecit, ff. ad l. Aqu. l. ita vulneratus, 2. rn̄. hoc est. n. rr̄ in l. Cor. de sica. vt nil intersit inter occidentē & mandantē, vel alias mortis cām p̄bentē, vt ff. de sic. l. nihil interest. Si igit̄ nihil īterest, ergo pax facta suꝑ vno, intelligit̄ super altero, non ob. ff. ad l. Aqu. l. item si obstetrix, j. rn̄. & l. item vulneratus, 2. rn̄. quia dr̄ non haberi pro homicida qui mortis cām præbuit, sed tm̄ qui ꝓpria manu cædem fecit, detracta nominatione à cędo, cędis, quia illud verum est quantum ad tractatum l. Aqu. directo cōpetentē, vbi intendit̄ ad interesse, siue ad æstimationem dāni applicandi agenti, sed quātum ad crīs accusationem ex publico iudicio descendētem, i. ex l. Cor. de sic. ex qua delatione hēt coerceri pœna capitali ēt mandans, & qui mortis cām p̄buit, hr̄ pro principali homicida, & ita soluit̄ contrarium de dictis legibus, ff. de sic. l. nihil interest, in gl. or. p̄terea q̄ de principalibus reis sancita sunt, eiusdē legis autoritate de fautorib. & mandatoribus sancitum est, ff. de ijs qui ad eccl. conf. fi. §. sicubi. Itē pari pęna puniunt̄ mandās & faciens, C. de acc. l. 1. non ob. alle. partē aduersę in eo ꝙ dicit, statutum est stricti iuris, & sic eorum verba rigido &c. & sic non sunt trahenda in argū, vel de similib. ad similia ꝓcedendū, quasi contra regulas iuris introducta, ff. de leg. & senatusc. l. ꝙ contra, qa ſm veriorem intellectum & opi. cōem Doct. statuta intelligunt̄ ſm determinationem iuris cōis, & eius interp̄tationem, vt ff. de ven. inspi. l. j. §. q̄uis, ff. de mu. ꝙ ho. l. vt gradatim, §. & si lege, p̄terea si statutū ꝙ loquit̄ in homicida, dicat̄ loq in mandante, hoc non est interp̄tari, cum ius mandātē habeat ꝓ homicida, vt s̄. dixi, nam interp̄tari proprie dr̄, vbi obscura est declaratio, ff. de ver. ob. l. j. in fi ff. de iu. & fac. ign. l. 2. Itē in verbis hui⁹ statuti nō est ambiguitas, ergo interp̄tationi vel qōni ambiguitatis nō est locus, ff. de le. 3. l. ille aut. §. cū in verbis, p̄terea posito ꝙ mādans & faciēs nō sit idē, nihilomin⁹ ac cōnam trahēdo de similib. ad similia ꝓcedēdo, dicā statutū istud in mandatorib. obseruari multofortius, quēadmodū in iure cōi ꝓcedit̄ de similib. ad similia, ff. de leg. & senatusc. l. nō pn̄t, ita de particulari lege ad particularē legem, qm̄ de similib. idem est iudicium, ut ff. de fer. l. j. §. hoc interdictū, ꝙ oēs similes passiones similem exigunt medicinā, ut in Auth. qui. mo. nat. effi. sui, §. si quis ergo, q̄. n. quo ad culpæ effectū paria sunt, eadē debent iuris interp̄tatione gaudere, ff. de adult. l. si postulauerit, §. rō, ff. de cōsti. pe. l. fi. C. de epis. & cle. l. sed q̄q̄, ad fi. mādare aūt homicidiū fieri, prius est, q̄ proprijs manib. interficere, quia mandans peccat in se, & in aliū, qa illū cui mādat, facit peccare, & hac ratione dicit lex, iustius est primū autorē delicti coercere pœnali iudicio q̄ delinquētē, vt ī eū sęuiat pęna a quo autore emanauit offensa, ff. đ ser. corru. l. in hoc iudicio, ibi, iustius est. n. teneri &c. ff. qđ vi aut clā. l. si tibi, ergo acerbius est, & seuerius iudicandū delictū ꝑ aliū factum, q̄ ꝑ seipsum. Pręterea ēt q̄ cōtra regulas introducta sunt, licitū est trahere ad consequētiā, & trahi arg. de similib. ad similia ꝓcedendo, vbi est par rō & maior, ut in nostro casu. Sol. d. Iac. de Are. dicit semel hāc q. dū accidisset de facto Bononię fore solutam, & male, ꝙ dictū statutū locū non habeat in mandante, cū statutū nihil dicat de eo. aurea lex est de hoc, ff. sol. mat. l. si uero,

§. de

§.de viro, C.de accu.l.nõ ideo,& ff.ad Sil.l.si certus,& d.§.occidisse, & ff. de vi & vi ar. l.1.ibi ꝑ vim &c.sed d.Vbe.de Bob.& d.Ia. aliter sentiũt, ꝙ idẽ ius seruet̃ in mãdante, ꝙ in eo, q̃ est principalis, ꝑ iura ꝓ hac parte alle.& hæc opi.magis est cõis,& ideo pacẽ dicit, non ꝓdesse mandãti, sicut nec ipsi reo.& bona mãdantis & homicidæ fore destruenda ſm formã statuti,& ita cõiter obseruat̃, a & sic ẽt sentit d.Odof.dicens no.ꝙ mãdãs maleficiũ fieri, ipsum videat̃ ꝓpria manu fecisse, ꝑ l.ar. & bñ no.ff.de fal.l.diuus Claudius, §.scribere aũt.ibi. videri non solũ eũ ait.ad idẽ fortius. ff.de sic.l.nihil interest. vñ vterq; puniẽdus est tã mãdans, q̃ cõmittẽs, ff.ad Sil.l.si prius. & si ꝑcussor, C. de acc.l.nõ iõ. insuꝑ magis peccat mãdans q̃ faciẽs, vt probat̃ s.prox. ibi, in audire aũt &c.& iõ acerbius puniẽd⁹, vt ĩ Auth. vt iu. sine quoq. suff.§.eos aũt.coll.2.ibi,& nõ ipsi.& ista sunt efficacissima argumẽta aduersus illos, q̃ aliquos offendi faciunt ꝑ assassinos, vt acerbius puniãt̃, q̃ geminũ facinus ꝑpetrasse vñr, C.d̃ sepul.vio.l.q̃ sepulchra, l.rñ. & est aurea lex ad hoc, C. de vi pub.l. apud. ibi, & alterius parti &c.& ff.si quad. paup.fe.di.l.1.§.cũ aũt.& no.aliã q.j.in ti. no.de mãdante, §.j. vsq; ad fi.tit. Gand.

ADDITIO.

a ¶Obseruatur. *Adde ꝙ Bal.cons.52.3.lib consuluit ꝙ stante statuto ꝙ homicida capite puniatur, ita ꝙ moriatur.& stãte alio statuto, ꝙ nullus corporaliter puniatur, nisi l.municipali caueatur quæ statuta vigẽt Mediolani, quod mãdans homicidiũ cõmitti non debet capite puniri: de quo an mandans dicatur vere facere uide late in cons.Alex.cons.56.4.lib. Ber.*

De pœnis reorum. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Pœna quid sit, delictum vero quod modis committatur, & pœna quot modis aggrauetur, & attenuetur.*
2 *Delicti distinctio seu diuisio, & maleficiũ omissum cum quis cogitat & perficit, punitur.*
3 *Maleficium vt supra commissum, quando impune committi possit.*
4 *Maleficium cogitans & agens, non tamen perficiens, quando puniatur, & quando non.*
5 *Maleficium cogitans, non tamen agens, nec perficiens, quando puniatur, & quando non.*
6 *Maleficiũ agens & perficiens nõ tamen de illo cogitans, quando puniatur, & quando non.*
7 *Maleficium non cogitans, non agens, nec perficiens, quando puniatur, & quando non.*
8 *Iudex quomodo se habere debeat in pœnarum impositione, & quæ considerabit.*
9 *Maleficium cogitans & agens, non tamen perficiens, an puniatur, vel non.*
10 *Punitur grauius rixam incipiens, quam alij in rixa delinquentes.*
11 *Pecudem tuã inueni in agro meo dãtem dãnũ, an mea authoritate illam possim retinere, vsque quo mihi de damno fuerit satisfactum.*
12 *Mandãs aliquod maleficiũ fieri, videtur illud propria manu cõmittere, ac grauius peccat quã committens, & grauius puniendus est.*
13 *Offendi facientes per assassinos grauius puniuntur, quam si proprijs manibus fecissent.*
14 *Maleficium debet esse instructum apertissimis documentis, vt possit pęna imponi.*
15 *Instrumẽtum an probet homicidium fore cõmissum, ita ꝙ homicidæ eo ipso pęna possit imponi.*
16 *Maleficium commissum per Placentinum in districtu Cremonæ posito, ꝙ illud iure communi puniatur pœna pecuniaria, & vigore statuti Cremonæ pęna corporali quomodo punietur.*
17 *Maleficium an puniatur pœna statuti, extantis tempore commissionis illius, an pęna statuti quomodo punitur.*
18 *Alapam dans volenti, an puniatur.*
19 *Accusatione contra Seium pendente, si vulneratus ab illo ante sententiam & condemnationem moriatur, an iudex super dicta accusatione possit procedere.*
20 *Stante themate supra dicto, si hæredes Titij intra triginta dies à morte sequuta accusent Seiũ de dictis vulneribus, & morte sequuta, an Seius poterit condemnari ex inductis super accusatione prius facta.*
21 *Accusatus de homicidio uel strata derobata, quia non comparuit eo habito pro confesso, fuit condemnatus, & banno perpetuo positus, ita ꝙ si venerit in fortia moriatur, eo capto auditur ipse & accusator.*
22 *Maleficio commisso, ꝓꝑ quod aliquod membrum abscindi debeat, quod membrum abscindetur.*
23 *Manus qñ venit amputanda, q̃ amputabitur.*
24 *Manus debet alicui amputari, si tantum vnã habeat, quid fiet.*
25 *Manus si debet alicui amputari, & nullam habeat, quid fiet.*
26 *Officiali seu alicui de sua familia, si notorie*

fiat

fiat iniuria in persona uel reb⁹, verbo uel facto, an iudex poterit delinquentes punire.

27 *Iniuria facta iudici an cẽseatur duplex, id est, facta illi tanquam priuata persona, & posita in dignitate, vt duobus modis agatur.*

28 *Vulnerans aliquem cum forpice, & plura faciens vulnera, an punietur pro pluribus vulneribus, stante statuto, quod quilibet puniatur in libris decem pro quolibet uulnere*

29 *Statuto dicente, ꝙ percutiens in uia publica magis puniatur quam si alibi fiat, si Titius alium percutiat in uia priuata, per quam uulgo fit iter quid erit. Et an uidens homicidium fieri teneatur se interponere & ferre auxilium.*

30 *Minor uigintiquinque ann. quando & quomodo puniri debeat si delinquit.*

31 *Maleficio a pluribus commisso, qui erunt conueniendi & qui tenebuntur.*

32 *Maleficio commisso a Titio fuit accusatus et citatus: ille postea occasione maleficij effectus est clericus, ac deinde subsequuta est condemnatio, an poterit condemnari.*

33 *Professus ordinem Sancti Augustini, si postea exeat, vxorem ducat, arma portet, & uestes laicales, & more laicali uiuat, de percussione sit condemnatus, ultimo committit delictum, propter quod est condemnatus, si appellet, an sentẽtia debeat annullari.*

34 *Priuilegium clericale quot modis perditur.*

35 *Vulnera plura uel plures alapæ si uni uno momento illatæ fuerint, an pro uno uulnere, uel pro pluribus debeat puniri.*

36 *Consilium dans, quod fiat homicidium uel furtum, an eo secuto puniatur consulens.*

37 *Stante statuto ꝙ quicunq; fecerit insultum puniatur in c. libris, & alio statuto, dicente pro pcussione puniatur in c. lib. Parmen si aliquis simul & semel faciat insultum, & percutiat Titium, & condemnetur in ducentis, & appelletur, an sententia ueniat infirmanda uel non.*

38 *Laboratores ducti a Sempronio in fundum Titij, ut illum deijceret de possessione, si accusetur vna cum Sempronio, an puniatur.*

39 *Pauperes & diuites, an pari pęna puniantur.*

40 *Percutiens in confinibus plateæ, an puniatur, ac si percussisset in platea, in quã per statutum imponitur maior pœna.*

41 *Insultus factus contra Titium ad domum quã habeat conductam, an uideatur fecisse insultum ad domum propriam Titij, cum per statutum imponatur maior pœna, quam si ille insultus fuisset alibi factus.*

42 *Statuto dicente ꝙ pœna maleficiorũ cõmissorũ de nocte duplicentur, si quidam de sero malum commisit, quæritur an pęna sit duplicanda.*

43 *Statuto dicente ꝙ magis puniatur qui insultũ fecerit ad domum alicuius, quam alibi, si aliquis faciat insultum ad porticum domus alicuius, an uideatur fecisse ad domum.*

44 *Accusatione vna dicente quod tu fecisti mihi insultum cum cultello, & alia quod tu me percussisti cum cultello, ita quod sanguis exiuit, si de prima fuit probatus insultus, non tamen cum armis, & de secunda quod tu me percussisti cũ cultello, non autem quod exiuit sanguis, an debeat sequi condemnatio sine armis in prima, & de percussione sine sanguine in secunda.*

45 *Vulnerato Titio per iactum lapidis, factum ab vno quatuor existentium in quadam domo, si nescitur quis proiecerit, quid faciet iudex.*

46 *Maleficium, percussio, aut damnum pluribus factum quomodo & quando punietur.*

47 *Potestas præcipit Titio ut iuraret ei pcepta sub pęna lib. x. eo existente in cõtumacia pcepit sub pęna lib. xx. deinde sub xxx. an poterit exigere dictus potestas omnes pęnas prædictas.*

48 *Sñia qua aliqs ad mortẽ dãnatus est, qũo dẽat exequi, & an exequendo cõmittatur peccatum.*

49 *Sententia condemnatoria in criminalibus, an sit mandanda executioni statim.*

50 *Iurans & promittens alteri facere aliquod maleficium uel illicitum, nunquid ratione iuramenti & promissionis teneatur illud facere.*

51 *Interpretatio qñ sit facienda in fauorẽ delinquẽtis, & qñ non & quid sit in hoc seruãdum.*

52 *Manum in quibus casib. quis dicatur amittere.*

53 *Pedem in quibus casibus quis amittat.*

54 *Oculum in quibus casibus quis amittat.*

55 *Verberari in quib. casib. quis debeat & tundi.*

56 *Tundi in quibus casibus quis debeat.*

57 *Comburi in quibus casibus quis debeat.*

58 *Suspendi in quibus casibus quis debeat.*

59 *Bullari quis debeat.*

60 *Pœna quando quis non subiaceat ꝑꝑ delictum.*

QVONIAM suprà vidimus de multis & uarijs & necessario præcedentib. pro maleficijs imponendis, restat nunc vt videamus in genere de pœnis, & de percussionibus, & insultu de quibus per ordinem videamus. Vnde primo videamus quid sit pœna & qualiter imponatur, & q̃, & qñ, & posthæc subijciam multas & vtiles qõnes.
1 † Pœna aũt est delicti vel pro delicto satisfactio, quę propter delicta imponitur a l-

vel

vel a ministro leg. Sed in his attēdiť vtrum
delictum proueniat ex aīo vel non, quia si
non proueniat ex aīo plerunq; nullo modo
punitur, vt si cōmittatur casu, vel impetu,
vel furore, vel ebrietate, vt ff. ad l. Pom. de
parr. l. pe. & ff. de off. p̄si. l. diuus, & ff. de pę.
l. respiciendum, §. fi. Si aūt delictum proue-
niat ex aīo, tūc subdistingue, vt j̃. subijciā.
Delictum aūt committiť quatuor modis di
cto, s. scripto, facto & cōsilio. Et septem mo
dis aggrauatur, & attenuatur pęna, cā, ꝑso-
na, tꝑe, loco, qualitate, quātitate, & euentu,
& ferť snīa cōtra p̄sentē, & non cōtra absen
tē, in criminib. in quib. imponiť pęna s̃. de-
legationem, de quib. oīb. plene dic ut no. d.
Azo. in sum. C. de pę. Verum circa p̄sentem
tractatum intendo multa ex̃ordinaria enar
rare, & multas qōnes de facto subijcere, ut
2 patebit j̃. † Et in primis notāda venit distin
ctio, ut sciamus de impositione pœnarum,
q̄a aut quis cogitat, & agit, & ꝑficit: aut co
gitat, nec agit, nec ꝑficit: aut nō cogitat, &
agit, & ꝑficit: aut nec cogitat, nec agit, nec
perficit. In primo casu cum cogitat, agit, &
ꝑficit, punitur, quia publice interest ne ma
leficia remaneāt impunita, ut ff. de iu. l. si lō
gius, ff. ad l. Aq. l. ita vulneratus. in fi. ff. de
fideius. l. si a reo, ff. depo. l. bona fides, ff. de
iniu. l. si quis iniu. & facit ff. vi bo. rap. l. pa-
lā, & ff. de fur. l. qui ea mente. Nā in l. Moisi
sunt uerba: Qui irrogauerit alicui maculā
sicut fecit, fiat ei fracturā ꝓ fractura, oculū
pro oculo, dētem ꝓ dēte, manū pro manu,
pedē pro pede, uulnus pro uulnere, lemurē
pro lemure, aīam pro aīa, adustionē ꝓ adu-
stione, & sicut fecit fiet ei, ut in ueteri testō
3 li. Leui. 24. c. & in li. Exo. c. 21. † Hoc tñ fal-
lit contra hostes populi Ro. quos licet occi
dere, ut ff. ad l. Cor. de sic. l. Itē in casib. con-
tra hostes no. s̃. in rub. qñ posset q̄s occide-
re alium sub ti. de defensione a reo facien-
da. Item fallit in eo qui occidit aliquē uolē
tē stuprū inferre ꝑ uim, ff. de sic. l. diuus. eui
tat tñ pęnam aliquis qńq; si pęniteat se vel
emēdet, vt C. đ cri. ste. l. j. ff. de ser. fu. l. 1. §. j.
& ff. de pub. & vect. l. j. & l. ꝙ si fecerit, & ff.
qđ me. ca. l. si eū, §. satis. Itē cum q̄d fit ob
tutelā suarū rerū, uel sui corporis. ff. de iust.
& iu. l. ut uim, & C. vñ ui. l. 2. uel ob tutelā fi
lij, patris, fratris, uxoris, uel alterius q̄ essēt
in societate mea, ꝙ dic ut no. s̃. de defen. fa.
Itē fallit C. qñ lic. unicuiq; sine iudi. se uin.

l. j. & seq. Itē fallit in adulterio, quē patri &
marito mulieris in facinore dep̄hensum oc
a cidere licet, *a* ut C. de adul. l. Gracchus, & ff.
eo. l. marito, & l. pater. Itē fallit ff. ad l. Aq.
l. si seruus seruū. §. qui oliuā. Itē fallit in fu
re nocturno, si se telo defendat, dep̄hēso in
furto, dūmodo cum clamore hoc fiat, ut ff.
de sic. l. furem, & ff. ad l. Aq. l. 4. & 6. Itē fal-
lit in iudice, q̄ ſm legem aliquem occidi fe
cit, ut ff. de sic l. lege, §. plane, & ff. de iniur.
l. iniuriarū, §. j. & ff. de ui pub. l. j. §. qđ si fe-
cerit, & ff. qđ me. ca. l. si cū exce. §. satis. Itē
b euitat pęnas ī multis alijs *b* casib. qđ dic ut
j̃. eo. ti. ad fi. Si aūt cogitauit & egit, sed nō
4 perfecit, tunc subdistingue, † q̄a aut noluit,
& potuit, aut noluit, & nō potuit, quia no
luit uenia dignus est, ut ff. de fal. l. quia fal-
sum. Si aūt quia nō potuit, punitur, quia in
maleficijs spectať uolūtas, non exitus, ut ff.
de sic. l. diuus, & ff. ad l. Pomp. de parr. l. j. &
C. de epi. & cle. l. si quis nō dicā rapere, & C.
de fur. & ser. cor. l. si quis, & ff. de extraord.
cri. l. j. in prin. licet sit ar. contra, ff. de uerb.
sig. l. sæpe, in fi. ubi dť, ꝙ quis nocendi ani-
mum non dť habuisse, nisi & factum fuerit
subsecutum. Sed qđ sup. dictum est, fallit in
uno casu speciali, ut ff. quod quis. iur. l. 1. in
fi. quod ideo contingit, q̄a uerbum, statuit,
rem ꝑfectā significat, ut ibi dť. & intelligas
egit & nō perfecit, i. ad aliquem actum per
uenit, uel subdistingue ſm d. Odo. quia aut
cogitauit, & ad actū ꝓcessit, & per eū nō ste
tit, & fuit de maleficio atroci, & tunc puni-
tur ꝑ iura p̄dicta, ut C. si quacun. prę. po. l. j.
aut non erat de malefi. atroci, & tunc puni-
tur ꝑ iura p̄dicta, ut d. l. qđ quis. iu. l. 1. in fi.
Itē nō punitur, quia tractauit & ordinauit
malefi. fieri, ita ꝙ ꝑ eū nō stetit quominus
illud malefi. non fuerit subsecutū. quod dic
vt no.

ADDITIONES.

a ¶ Licet. *Adde an liceat vxorem in adulterio deprehensam occidere, Ale. consi. 76 2. lib Ber.*

b ¶ Multis alijs. *Adde quod ibi tria concurrunt. Primo quod quis non aggrediatur factū non dolosū. Secundo ꝙ delictū sequatur in personā eius contra quem aggressura sit p̃ter propositū aggredientis. Tertio ꝙ delictum habeat aliquam probabilem excusationem: his concurrentibus nulla venit imponenda pœna. ita dicit Paul. de Cast. consi. 192. incip. in causa carceratorum. Ber.*

vt no.j̄. de ho.§.item pone ꝙ ego dedi &c.
5 †Si aũt cogitauit,nec egit,nec ꝓfecit,ſubdi
ſtingue,q̃a aut agiť in foro ſeculari ſeu cõ
tentioſo,& nõ puniť: q̃a cogitationis pęnã
nemo mereť, vt ff.de pę.l.cogitationis,fal-
lit in crĩe læſæ maie. niſi ſponte confiteať,
& ſocios ꝓdiderit & manifeſtauerit, vt C.
ad l.Iul.maie.l.ſi quis.Irem fallit in crĩe hę
reſis,vt C.de hęr.l.qm̃,ſi aũt agať ĩ foro di-
uino ſeu penitentiali,ſubdiſtingue, q̃a aut
cogitatio eſt firma,ſeu fundať in peccato,ſ.
faciendo,& tunc puniť,q̃a tunc iudicio aĩę
ſola talis cogitatio & voluntas mereť pœ-
nã,vt ĩ decre.& de pę.di.j.c.ho.& c.ſe.Deus
.n.nõ ex operĩb.iudicat , ſed ex corde,22.q.
5.c.q̃ peierare.& Deus cor reſpicit,non aũt
manũ,vt 14.q.5.c.ſi q̃d inueniſti.& ex cor-
de ꝓcedunt adulteria,& crĩalia peccata.15.
q.6.c.1.& ff.de ver.ſi.l.fugitiuus. Si aũt co-
gitatio eſt ſolummodo tentatiua, & reſiſta
tur in aliquo, non puniť, ſed potius p̄miũ
mereť,q̃a non coronabiť niſi q̃ lĩme certa
uerit: & primi motus nõ ſunt in ptãte nr̃a,
& beatus q̃ tenebit & ligabit paruulos ſuos
ad petrã.& ſm̃ hoc cõſueuit exponi morali
ter.j.q.1.q̃s q̃.Si aũt egit,& perfecit,ſed nõ
cogitauit, vt in eo, qui hoĩem p̄tereuntem
occidit,vt ff.de ſic.l.pe.& ff. ad l.Aq.l.ſi pu-
tator,& ff.de pę.l.reſpiciendũ,§.delinquen
tem,& tunc ſubdiſtingue,quia tunc aut in
fans vel furioſus , minor vel maior primis
duob.caſib.impunitũ eſt facinus,ff.de ſic.l.
qđ infans.Si aũt eſt maior,& ſanæ mentis,
6 iterũ ſubdiſtingue:† quia aut eſt ꝓꝑ ebrie-
tatem,aut ꝓꝑ laſciuiam,aut non.Primo ca
ſu puniť minus, ut ff.ad l.Cor. de ſi.l.in le-
ge.& hoc ſi agatur crĩaliter.Si aũt ciuiliter,
aut eſt tale factum in quo venit dolus tm̃ ,
vt in l.Cor.de ſic.l.j.& tunc non teneť,ff.de
pę.l.reſpiciendum,aut eſt tale in quo uenit
leuiſſima culpa, vt in l.Aq.& tũc nõ teneť ,
vt ff.ad l. Aq.l.in lege.Si aũt eſt lĩmæ æta-
tis,& delinquit nõ ex ꝓpoſito, ſed ex caſu ,
non teneť,vt ff.ad l.Aq.l.ſi putator,& ff.de
pę.l.abſentem. & l.reſpiciendum . & hoc ſi
agať crĩaliter,Si aũt agať ciuiliter,tunc aũt a
eſt tale factum ꝙ non p̄t cõmitti ſine dolo,
vt iniuria vel furtum, & tunc non teneť,vt
ff.de fur.ĩ l.furti actio,& ff.de iniu.l.illud .
aut eſt tale factum in quo venit leuiſſima a
culpa,& tũc teneť,vt in l.Aq.vt ff.ad l.Aq.
l.qui occiderit. Odof.Et vt ſcias qñ minor
excuſať a delicto uel nõ, dic vt j̄.eo.§. cum
aliquis minor,& vt no.ff.de reg.iu.l.fere in
7 oĩb.†Si aũt nec cogitauit,nec egit,nec ꝓfe-
cit,tunc rr̃ non puniť, q̃a peccata ſuos de-
bent tenere authores, ut ff.de pę.l.ſcim⁹.fal
lit in crĩe læſæ maie.vbi filij puniunť, q̃ ni
hil egerunt.Item in crĩe hr̃ſis,vt C. ad l.Iu.
ma.l.q̃ſquis.& ext.de hæ.c.vergentis. Item
fallit ĩ falſa moneta,vbi dñs amittit domũ
vel fundum, vbi ipſa falſa moneta fuit fa-
bricata, vt C.de fal.mo.l.1. Itẽ fallit ĩ dño,
q̃ puniť ex delicto ſerui,q̃a tenetur dare eũ
pro noxa,vel æſtimatione,vt C.& ff.de no-
xa.& ſi quad.pau.fe.di.ꝑ totum quaſi . Itẽ
fallit in primipilari of.vbi mulier ꝑdit do-
tem,C.de primipi.l.1. Itẽ fallit in filijs ſa-
cerdotum,& alijs illegitime natis,vt ext.de
fil.p̄ſb.ꝑ totũ . Itẽ fallit in oĩb.his caſib. in
quib.quis puniť ex delicto alterius , de q̃b.
multa no.1.q.4.c.in ſum. & 22.q.3.c.ſi ho-
mines.hãc aũt diſ. ſic copioſe notauit d.Io.
de Anguſel.de Ceſena,legum Doc.in vtro-
que iure Pad.ĩ ſcholijs.ego Al.didici ab eo.
8 †Et circa impoſitionem pęnarũ eſt bñ notã
qđ iudex nõ dẽt ſubito & incõſulto calore
delatũ vł accuſatũ punire,vt ff.ad l.Iu.ma.
l.famoſi.Nã eo ipſo ꝙ q̃s accuſať,vel defer
tur corã iudice,nõ eſt criminoſus de malefi
cio,vel culpabilis æſtimãdus,ut C.de accu.
l.fi.ĩ prĩ.vñ iudex æſtimare,& indagare dẽt
q̃s illud maleficiũ fecerit & ſi ĩuenerit accu
ſatũ , vel illũ cõtra quẽ inq̃riť illud malefi.
cõmiſiſſe,exiſtimet q̃ mẽte illud fecerit, &
ſi ĩuenerit illud feciſſe errore,nõ puniet eũ,
ut ff.ad Tur.l.cal.& ff.ad l.Cor. de fal.l. di.
Pius.ad fi.C.de ſic.l.1.vbi hoc no.in gl.ord.
& ff.de abig l.1.in fi.& ff.vi bo.rap.l.2.§.ſi
pub.& ff.de adul.l.miles,§.mulier. iuſta.n.
ignorãtia excuſationẽ mereť, ut ff. ſi q̃s te.
li.eſ.iuſ.fue.l.pe.Et q̃a iudex dẽt ponderate
ferre ſnĩam,& pęnã ĩponere,vt C.de pę.l.q̃
ſnĩã.& cũ aliquo benignitatis tẽperamẽto,
vt ff.đ pę.l.reſpiciẽ.dẽt.n. iudex ĩtueri cãm
& finẽ maleficij,vt dr̃ in illo, q̃ libidinis cã
fregit oſtium meretricis,per qđ latrones in
trauerũt,ꝙ nõ tenetur pro rebus furatis : a
quia

ADDITIO.

¶Furatis. *Adde Alex conſ.103.vbi ponit,an idẽ ſit propter coaduuationem gentium furtum factum ſit, & an coadunator teneatur.*

quia cā furandi non fuit, ſed libidinis, vt ff.
de fur. l. verū: nā per ſona conſideranda eſt,
quę arguitur deliquiſſe, an potuerit facere,
& an fecerit, an non, & an cogitauerit, an ſa
næ mentis fuerit &c. ff. ad l. Iul. maie. l. fa-
moſi. Nam in maleficiis ſpectatur volūtas,
& nō exitus, vt ff. ad l. Cor. de ſica. l. 1. §. Di-
9 uus. cum ll. alleg. s̃. eo. tit. †Si aūt cogitauit,
egit, ſed non perfecit, maleficium. n. ex affe
ctu cōmittentiū æſtimamus, & intuemur
voluntatē potius q̃ effectū, vt d. l. verum, &
ff. de iniur. l. 3. j. reſp. cum ſi. delictū. n. non
ſtudioſè cōmiſſum caret vocabulo crimi-
nis, & effectu, vt C. ſi aduer. ven. l. 1. de quo
delicto puniēdo vel non cōmiſſo culpa vel
negligentia, dic vt no. j̃. de ho. §. item pone
quæſtio. Item debet iudex bonus peius prę
ſumere, & acrius procedere cōtra ꝑcutien-
tes cū ferro, q̃ cum ligno vel alia ſimili re,
ff. de ſic. l. j. ibi, ſed ſi claua &c. & ff. de re mi
lit. l. omne delictū, § ſi quis cōmeſſationē:
vbi ſeuerius vindicatur percuſſio facta cū
telo vel ferro, q̃ cum lapide. Item ſeuerius
iudicatur magnū vulnus, q̃ paruū, vt ff. de
iniur. l. vulneris magnitudo &c. de quibus
no. d. Odof. ſuper d. l. fa. & ſuper d. l. 1. C. de
ſica. habet etiā conſiderare iudex, cuius vi-
tæ antea fuerat iſte, quē cōdēnare intēdit,
& cuius famæ & æſtimationis, & qualita-
tē facti cōſiderādo, circa p̄dicta varia, ſm
varietatē ꝑſonarū, & qualitatē factorū cō-
10 tingentiū, vt de his no. s̃. de iudi. † No. etiā
ſm do. Odofr. ꝙ ille, qui incipit rixā, ma-
gis punitur, q̃ puniant alij, qui in ipſa rixa
deliquerunt, vt C. ad l. Iul. de vi publ. l. qm̄
malorum &c. Et ideo cauti aduocati ſæpe
probare nituntur, ꝙ talis aduerſarius incœ
pit rixam, ꝑ ipſam leg. & ff. ſi quad. pau. fe.
a di. l. ſi arietes. Pone ꝙ aliquis me inuito *a* in
trauit domum meam, q̄ritur an ex hoc de-
beat puniri? dic ꝙ ſic, quia tenetur actione
iniuriarū. arg. ff. de iniur. l. iniur. §. fi. ſuper
verbo, agrū alienū prohiberi. ſed ſi intrauit
cauſa ſuæ rei quærendæ, ēt me inuito, non
tenetur, vt ff. ad exhib. l. theſaurus, & ff de
ſer. fug. l. diuus, C. eo. tit. l. requirendi. Item
quia voluntas, & ꝓpoſitū &c. vt ff. de iniu.
l. qui iniuriarū, & C. de ſic. l. j. Nam ignorās
non intelligitur delinquere, vt ff. de act. &
oblig. l. ex maleficijs. Item errori veniam
dedimus, quia non ex malignitate, ſed ſim-
plicitate peccauit, vt extra de tranſa. c. 2. in
fi. Item non attendas q̄ fiunt, ſed q̄ ex ani-
mo fiunt. Item quē cōſcientia defert, liber
eſt inter accuſantes. Item qn̄ Deus erit iu-
dex, alius teſtis, q̃ conſcientia tua non erit.
Item in habentib. Poteſtatem debet eſſe vi
num & oleum, & miſericordia & iudiciū.
ꝑ vinū ſeueritate accipite, qn̄ iugulant &
ſuſpendunt hoīes, per oleum notate miſeri
cordiā. Item affectio tua nomen imponit
operi tuo. item Phara legis diuinæ notitiā
nō habuit, & ideo minus peccauit, vt extra
de immu. eccl. c. non minus, & multū facit
ad hanc materiā extra, de cler. exc. c. apoſto-
11 licæ. Goff. † Pone, ego inueni pecudem tuā
dantē dānum in ſegete mea, q̄rit̄ nunquid
illam poſſim mea autoritate tenere, donec
mihi illud damnū emendet̄? Reſpon. vtiq;
Nam & furē in furto deprehēdere poſſum
& capere, vt Inſti. de obli. quæ ex deli. naſc.
§. fur. nec ꝑ hoc teneor iniuriarū, quia hoc
facio cā mei iuris ſeruandi, vt ff. de iniur. l.
iniuriarū, §. j. & cū hoc non faciā animo lu
crandi, licet lex videatur cōtradicere, ff. ad
leg. Aquil. l. quamuis. d. Bagarotus dixit, ꝙ
eam retinere potero loco pignoris, donec
mihi ſatisfactū fuerit de damno, & donec
ſciatur cuius ſit, & cū quo agendū eſt, con
ſuetudo. n. talis eſt, ꝙ tales beſtiæ retinean
tur, q̄ cōſuetudo eſt optima legū interpres,
vt ff. de leg. & ſena. l. ſi de interpretatione.
lex tn̄ p̄dicta, q̃uis alias eſt l. Quintus Mu-
tius, §. fi. ponit caſum ꝙ nō poſſit retineri.
12 †Item no. vt dicit do. Odofr. ꝙ ille q̃ man
dat & fieri facit aliqđ maleficium, ꝙ videa
tur illud propria manu feciſſe, ꝑ l. argumē
tabilē & bene notādā, ff. ad leg. Cor. de fal.
l. diuus Claudius, §. itē ſenatus ibi, videri. n.
agi &c. Ad idem eſt fortius, ff. de ſica. l. ni-
hil īntereſt, & ff. de vi & vi ar. l. j. §. deieciſſe.
vnde puniendus eſt vterq;, tam mandans q̃
maleficiū cōmittens, vt ff. ad Syl. l. ſi prius,
& l. ſi percuſſor, & C. de accu. l. non ideo mi
nus, & ff. qđ vi aut clam. l. ſi ego tibi. Sed
quis eorū magis peccat? reſpon. mandans,
quia autor eſt peccati, quia ipſe peccat in
ſe, & aliū peccare facit, & iō acerbius puniē
dus eſt, q̃ ſi ꝓprijs manib. offendiſſet, vt in
Auth.

ADDITIO.

a ¶Inuito. *Adde ut per Alex. conſi. 24. 2. lib. & Pau. de Ca. conſi. 193. Ber.*

Aut. vt iudi.sine quoquo suffra.§.eos aũt.
ver.& non ipsi,& ff.ꝙ vi aut clam,l. si ego
tibi,& ff.de ser.con.l. in hoc iudicio ad fi.
13 †Et sunt ista efficacissima arg.contra faciẽ
tes aliquos offendi ꝑ assassinos, vt acerbiꝰ
puniantur,q̃ si proprijs manibus offendis-
sent,geminũ.n.facinus perpetrare vr̃ q ꝑ
assassinos aliquẽ facit offendi,vt C.de sepul.
viol.l.q sepulchra.j. respõ. aurea lex est ad
hãcmateriã,C.ad l.Iul.de vi pub.l.qm̃ mul
ta.in rub.alterutri parti cãm malorũ ꝓbue
rit,&c.& ff.si qua.pau.fe.di.l.j.§. cum arie
tes,q̃ lex vr̃ velle,ꝙ plus puniant̃ illi q inci
piunt rixam.& no.ẽt de hac materia vt no.
j.eo tit.§.vlt.circa materiã istã &c. Et etiã
bonus iudex habet cõsiderare circa imposi-
tionẽ pęnæ,an maleficiũ sit ꝓbatũ testib.
idonei ,saltem duobus,vel an sit instructũ
apertissimis documẽtis,i.instr̃is & actis pu
blicis,vel an ipsum maleficiũ sit instructũ
indicijs indubitatis clarioribus luce expe-
dita,vt C.de proba.l.vlt.de qua materia di
xi s̃.de indi. vidui.tol.circa materiã intẽdo
q.scribere,ꝑ quã aliæ multæ q.decidũtur.
14 †Sed hic ego q̃ro,dictũ est s̃.proxi.§.ꝙ ma-
leficiũ vno modo debet esse instructũ aper
tissimis documentis vt possit pœna impo-
15 ni. sed ponamus,† ꝙ Titius tali anno,men
se,& hoc loco,& p̃sentibus talibus testibus
& tali nocte vulnerauit & interfecit Sẽpro
niũ,de quo homicidio ille notarius roga-
tus fecit instr̃m modo q̃ritur nunquid tale
instr̃m probet dictũ homicidiũ fore com-
missum,ita ꝙ eo ipso possit illi Titio pęna
imponi?& primo vr̃ ꝙ sic.arg.C.de fi.inst.
l.in exercendis. nam sicut duo testes ꝓbãt
homicidiũ fore cõmissum, vt ff.de testi.l.
vbi.& instr̃m cum parẽ vim obtineat tam
testamẽta q̃ instr̃a, vt d.l.in exercẽdis.Item
instr̃o standum est,vt C.de ꝓba.l.cũ præ
cib.quid plura?casus vr̃ expressus ꝙ instr̃m a
in casu crĩali faciat probationem , & ꝙ il-
lud ꝓbet maleficiũ fore cõmissum,C.quo.
app.non recip.l.ij.C.de proba.l.vlt. vbi fit
mẽtio de tribus gñibus probationum,vt s̃.
proxi.dixi.Præterea glo.ord. vr̃ hoc dicere,
vt C.ad leg.Aqui.l.cõtra negantẽ, & ff. ad
Turp.l.& in priuatis.vnde vr̃,ꝙ sicut in ci-
uili cã credit̃ instr̃o, & ita in criminali dẽt
credi. Nam bona est argumẽtatio de q̃oni- a
bus ciuilibus ad criminales ,vt ff.de cust.&
exhib.reo.l.2.ad fi. adducitur ad hoc & alia
lex,q̃ iudicio meo nihil facit ad factũ,ff.de
fal.l.ij. vbi dr̃ , ꝙ atrox iniuria æstimat̃ ex
aspectu , & dicunt quidã ꝙ in q̃one nostra
est casus d.l.sed dic ꝙ illa lex loquit̃ in iu-
dice,q ex aspectu suo habet æstimare atro-
cem iniuriã, & non ex alio . Item facit pro
hac parte, extra de maio.& obed. c.cum in
ecclesijs.& ibi no.Econtra vr̃,ꝙ instr̃m nõ
probet , quia in casibus criminalib. requi-
runtur ꝓbationes luce clariores, vt d.l.vlt.
C.de prob.& C.de fal.l.vbi. vltra q̃ in ciui
libus.ꝑ quod vr̃ argui , ꝙ licet in ciuilibus
duo testes sufficiant,l.vbi numerus,ff.de te
sti.in criminalibus forte non. Nam neq; in
qualibet ciuili duo testes sufficiũt, ergo in
criminalibus maior numerus exigitur, &
instr̃m æquiparat̃ duobus testib. in d. l. in
exercendis.vnde constat,ꝙ instr̃m in crimi
nali nõ sufficit. Nam cum agitur de salute
hoĩs,cautius est agendũ,vt C.de app.l.addi
ctos.Item valde facit pro hac parte, ꝙ qs
absens accusari non põt,nec debet,vt C.de
app.l.absentẽ,multo fortius nec conuinci,
vt 3.q.9.per totum.& C.de requi.re.l.2.C.
de accu.l.fi. Item facit ꝙ literis patriarcha-
rum,de quibus legitur ff.de mun.& hon.l.
munerũ,§.j.Irenarchæ nõ creditur,vt ff.de
cust.& exhib.re.l.Diuus Adrianus,quę lex
multũ facit ad hanc materiam & q.pro ista
parte.Præterea testes debent ẽt in crimina
libus causis corã iudice venire,vt C.de fide
instr.l.iudices.& auth.ibi posita. at constat
ꝙ tabellio in instr̃o ꝑ vno teste reputatur,
vt ff.de testa.l.Domitius Labeo. Nam hic
non venit tabellio corã iudice, sed accusati
tm̃ producit instr̃m,quid plura, põt dici,ꝙ
sit casus legis,ff.de test.l.3. idem dicimus i-
bi, vbi dicit testi credendum, non testimo-
nijs.nam constat ꝙ testimonia dicunt̃ char
tæ,vt ff.de fid.instr.l.j.Sol.d.Iac.de La.sol-
uit hanc q.& dicit,ꝙ instr̃m non probat, a
& hanc sol.d.Dy.dicit teneri & seruari pro
Euangelio . Restat ergo r̃ndere iuribus &
legibus in contrariũ alleg.vnde dicit ꝙ l.2.
C.quo.app.non reci.loquitur in probatio-
nibus coadiuuantibus alias probationes,vt
ecce

ADDITIONES.

¶Non probat. *Adde ꝙ hoc non est simpliciter uerum , ut pulchre uoluit* Old.*consi.199.quem uide,quia faciet tibi honorem.Ber.*

ecce accusat̃ aliq̃s de adulterio, oportet ꝙ iste accusatus sciuerit mulierẽ esse nuptã, ad hoc ut puniat̃ de adulterio: vñ adduco ĩstrm̃ mr̃imonij illius mulieris, in quo ille accusatus est scriptus ꝓ teste, modo illud instrm̃ coadiuuat, ꝙ illa mulier fuerit nupta, & ꝙ ille sciuerit illã esse nuptã q̃ cognouit. Eodem mõ intellige l. sciãt cuncti, C. de prob. & gl. illã positã suꝑ illa l. cõtra negantem, ibi. n. ꝓbauerã dãnum mihi datũ esse in tali vinea, & ad ꝓbandũ ꝙ uinea esset mea, ꝓduco ĩstrm emptionis: vñ p̃t dici, ꝙ ĩstrm a cooperat̃ ad probationem, non tñ ꝓbat, verumtñ põt dici, ꝙ in uno casu instrm ꝓbat maleficiũ, ut crimen coniurationis q̃ aliq̃s fecit aduersus principẽ vel remp. vel alium, de qua coniuratione factũ est publicum instrm, nã ꝑ instrm publicũ ꝓbat pactũ, & ꝑ pactũ & ꝑ conñs ꝓbat̃ illud crimẽ, vt C. ad l. Iu. ma. l. q̃squis, nã q̃dã ꝑ cõñs cõcedunt̃, q̃ ꝑ principalẽ nõ cõcederẽtur, ut ff. de aut. tut. l. j. & l. ꝙ dicimus, vñ dic in summa ₰m opi. p̃dictorũ Doct. aut crimẽ committit̃ dicto uel pacto, & tunc ꝓbatur per instrm, ꝑ qđ dictũ probatur uel pactũ, aut crimẽ alio mõ cõmittitur, & dic si crĩaliter agatur, nõ ꝓbatũ maleficiũ fore cõmissũ ꝑ ĩstrm: si aŕr ciuiliter agatur stat̃ instrm ꝑ iura superius all.
16 †Pone q. q̃ tota die occurrit. Quidã Placentinus in districtu Cremonę cõmisit delictũ, ꝓ quo delicto de iure cõi pęna imponit̃ pecuniaria, ex forma uero statuti Cremonę imponitur pœna corporalis, modo q̃ritur, an iste Placentinus sit puniendus ₰m iura & leges cões, an ₰m formã statuti & cõsuetudinis ciuitatis Cremonę? dic ꝙ ista est ueritas ₰m opi. dñorum Dy. Lamb. de Rãp. & Ro. de Ro. & cõiter aliorum Doc. ꝙ dictus Placentinus debeat puniri ₰m statuta consuetudinis ciuitatis Cremonæ, nam delinquendo factus est de foro Ptãtis Cremonę, & ibi debet puniri ubi deliquit, C. vbi de cri. agi opo. l. j. & auth. qua in prouincia & ff. de of. p̃si. l. 3. nã quemadmodũ sortitur forum quo ad hoc ut puniat̃, ubi delinquit, & cognoscatur, ita sortitur suꝑ se leges loci ubi delinquit, ꝙ sic arguitur. Nã quandiu dubitatur, q̃ legem habet seruare iudex, uel consuetudinem dicemus si illa lex uel cõsuetudo est de decisione cãæ, spectabimus legẽ a uel consuetudinem loci ubi est celebtatus contractus, vt ff. de accu. l. si fundus, & ff. de admi. tu. l. ita, §. j. & ff. de ædi. edi. l. ꝙ si nolit, §. q̃a assidua, & ff. de pig. ac. l. si pignore, §. j. idem dicemus in delictis, ut lex propria loci spectetur, vbi delictũ commissum est, si lex illa est ad decisionem litis, uel pœnæ impositionem. Nec mirũ si nos argumentamur de contractib. ad delicta, cum ipsa parificentur à iure, ut d. auth. qua in ꝓuincia, ff. de cust. & exh. re. l. 2. ad fi. ibi, ꝙ in priuatis &c. & ff. de pœ. l. absentẽ, 2. resp. Expedita est igitur q. p̃dicta, ꝙ dictus Placent. dẽat & possit puniri Cremonæ a persona ŕr ₰m consuetudinem, & statutũ Cremonæ, & nõ ₰m iura cõia, ꝑ iura p̃dicta, & maxime ff. de ext. cri. l. saccularij, ibi, ₰m formã consuetudinis &c. & ff. lo. & cõd. l. 2. & C. de ędif. pri. l. an in totũ, ibi, ₰m ea q̃ in oppido, &c. Pręterea iurat Ptãs Placentinæ absolute seruare statutum vñ si non seruaret, deieraret, & sic incurreret periculũ aĩæ q̃ oĩbus est rebꝰ, & ab oĩbus p̃ferenda, ut C. de sacros. eccl. l. sancimus, & ext. de iureiu. c. contingit. Præterea lege cauet̃, ꝙ magistratus ẽt legẽ iniquã seruare dẽt in suo magistratu, ut ff. qđ quis. iu. l. j. §. magistratus, nã ẽt magistratꝰ ius dicere dr̃, & si iniq; decernat, ut ff. de iu. & iu l. fi. Supra dicta aũt uera sunt in his, in q̃bus delictũ est q̃tum ad ius cõe, ẽt si illud delictũ à iure nõ sit ꝓhibitum, ut in furto, adulterio, falsitate & similibus, q̃a ipsa delicta puniri hñt ₰m statuta legis & cõsuetudinis loci, ubi cõmissa sũt. In aliis aũt licitis mercationibus, i. q̃ licitæ fieri pñt q̃tum ad ius cõe, nisi foret ꝓhibitio statuti, puta trahere frumẽtũ carnes bestias, uel alias res extra iurisdõnẽ, dñt dicti Doct. ꝙ si ille, q̃ fecit contra p̃dicta, fuerit sciẽs, ꝙ teneat̃ pęna illius statuti, q̃a sciens tale statutũ contrafaciẽdo delinq̃t, ꝑ ꝑ tale delictũ efficit̃ de iurisdictione illius rectoris, ut s̃. dixi. Nã licèt aliàs quo ad ius cõe non sit delictum, tñ ꝓhibitio facit esse delictũ, ut ff. de re mi. l. 3. §. q̃ rem, & ff. de ne. ge. l. fi. & de op. no. nun. l. p̃tor, §. ait, ubi hæc no. Si aũt ignorat ꝙ in dubio p̃sumit̃ nõ tenet̃, ꝑ l. C. de test. l. iubemus, ad fi. ff. de dec. ab or. fa. l. fi. Et hęc vera sunt

ADDITIO.

¶Cremonæ. *Adde Alex. cons 111. j li. & ibi ui de quid si pœna non est apposita per statutum loci delicti, qui pœna debeat imponi. Ber.*

ſunt in extraneo qui iuſte & ꝓbabiliter po
terit ignorare, ſi aũt tantã adeo morã & cõ-
uerſationẽ habuerit in eo loco, ꝙ ſciebat vł
ſcire debebat & poterat talẽ ꝓhibitionem
vel ſtatutum fore factum ſuꝑ illis reb. non
exportãdis alio, tunc dicat tanquam ſcien-
tẽ eũ teneri, ꝗa quo ad obligãdum ſcĩa vel
lupina ignorãtia æꝗparant, ut C. de li. cau.
l. iubemus, & ff. vñ cog. l octaui grad⁹, & C.
17 de in int. reſt. mil. l. de tutela. † Pone me ac
cuſare Titiũ de vulnere cõmiſſo ꝑ eũ, nunc
eſt annus, quo tꝑe ſm formã ſtatu. ciuita-
tis Parmæ, ꝓ vulnere erat pęna c. li. nũc ue
ro cũ accuſat eſt ſtatutũ, & eſt adiuncta vel
pęna minuta, q̃rit vtrum pęna ſit imponen
da ſm ſtatu. p̃ſens, an ſeruandũ ſtatu. ꝙ vi
gebat tꝑe cõmiſſi crĩs. Et primo vr ꝙ ſtatu
tum p̃ſens dẽat obſeruari, & ſm illud pęna
imponi, ꝙ ita ſcriptũ eſt, & ita iuratũ eſt ꝑ
Ptãtem. ad qđ eſt, ff. de ver. ob. l. q̃ extrin ſe-
cus. & C. ad Velleia. l. iubemus, & C. de tran
ſa l. ſi quis. Nã lex ut eſt ſcripta debet intel-
ligi, vt ff. de le. 3. l. nõ aliter, ut ff. de alb. ſcri.
l. 1. & in Auth. vt cũ de app. cog. in prin. Itẽ
ꝗa illud ſtatutũ erat annale, vñ non durat
plusq̃ per annum, vt Inſt. de perp. & temp.
act. §. 1. & facit, ff. iu. ſol. l. cum apud. ibi, iu-
dex totũ &c. & C. de reb. cre. l. antep. §. con-
querebatur in ver. interpoſita. Ecõtra vr, &
iſta eſt ueritas. Primo, ꝗa iſte Ptãs idem vr
cum p̃deceſſore ſuo, vt ff. de iu. l. mortuo, &
l. cum proponebatur, & C. eo. l. ꝑꝑ §. ſinaũt
& ext. de offi. deleg. c. qm̃ abbas. Item, quia
tp̃s maleficij commiſſi eſt inſpiciendum in
pœna imponenda, ꝗa iam erat malefactor
obligatus, ſicut in cõtractib. initium ſpecta
tur, vt ff. de ne. ge. l. Pomponius. Item vr ca
ſus, ſ. ꝙ tp̃s delicti ſpectet, ut ff. de noxa. l. in
delictis. & ff. de fur. l. ꝗa, & l. ſerui. Item ꝗa
actio non debet eſſe ambulatoria, vt C. de
fur. l. manifeſtiſſimi. Item, ꝗa obligatio nõ
dẽt mutari ex perſona ſucceſſorum, ut ff. de
ver. obl. l. 2. §. 1. & de dã. infe. l. damnum, §.
ſi ꝗs, & ff. de diuer. & temp. p̃ſcri. l. cũ hęres.
Item, ſi aliquis mutuat ad certã mẽſurã, &
poſtea menſura mutetur debet reddere ſm
menſurã contractus, vt not. Accur. ff. de vi. b
tri. & ol. le. l. 2. Item, quia ius iã q̃ſitum cõi,
ſine ſuo facto, & ex certa ſcientia tolli non
põt, niſi fieret mẽtio de p̃teritis, ut ff. de re.
iur. l. ꝙ nr̃m. Item, quia lite pendente nihil a
eſt innouandum. ut C. vt lit. pend. per tot. & b

in Auth. ut in medio litis nõ fiant ſacræ cõ
ſtitutiones. & melius ext. de conſti. c. cũ M.
& c. cum acceſſiſſent, & c. eccleſia, nõ ob. ut
in Auth. vt cum de app. cog. ꝗa iam erat ibi
iudicatum. Item facit, ꝗa condictio ex lege
eſt perpetua, & ſic perpetuo cõpetit, i. vſq;
ad 30. annos, vt ff. de vſuf. l. Cor. Item, quia
non vt ex nunc, ſed vt ex tunc valere debet
ſtatu. vt C. de cod. l. cum proponas, & Inſti.
qui. mo. teſt. infir. §. poſtea, ff. iu. ſol. l. ſi quis
ſeruũ, & facit optime, ff. de pę. l. 1. & ſic uidi
Bononiæ & alibi peritiores cõſulere, & ſer-
18 uant cõiter aſſeſſores. † Itẽ, pone fore ſtatu-
tũ in ciuitate ꝙ ſi quis dederit alicui alapã,
puniatur in centũ ſol. Mõ aliquis dedit ali-
a cui alapã patienti & volẽti. a Mõ. q̃ritur, an
ille percuſſor debeat & poſſit condemnari
in ſoli. c. vr ꝙ non, qm̃ crimen, ſeu uiolẽtia
nõ infert, in volẽte, vt ff. de iniur. l. 1. §. vſq;
adeo, & ff. de fur. l. inter oẽs, §. recte. ibi, per
cõtrarium, & ff. de li. ho. exhi. l. 3. §. ſi ꝗs vo-
lentem, & ff. de aqua plu. arc. l. 3. Econtra vr
ꝙ puniat, vt ff. ad l. Cor. de ſic. l. in lege, §. ſi.
& C. de rap. vir. l. vna, & C. de fur. & ſer. cor-
ru. l. ſi ꝗs. Item ſi ꝗs offendat uolentẽ puni
tur, vt patet ex d. ll. & facit ad hoc optime,
ff. ad l. Iu. de vi pu. l. ꝗ cętu. §. ſi. Sol. dic qđ
ex dicta alapa, & ex quolibet alio maleficio
alicui illato oriuntur duę actiones: vna rei-
pu. altera paſſo iniuriã, ut ff. de publ. l. licita
tio. §. ꝙ illicite, & ar. ff. ad l. Aq. l. ita vulne-
ratus, & ff. de fideiuſ. l. ſi à reo. cũ ſi. vñ ꝓ in
iuria illi facta, nõ dẽt poſſe puniri, & ſic in
telligunt iura pro prima parte all. ſed quo
ad pęnã applicãdã cõi pro ſua iniuria, dico
ꝙ dẽat & poſſit puniri, & ita intelligantur
l. alię. & hoc alia rõne, quia pęna debetur, q̃
publico nõ dẽt poſſe tolli priuatorũ cõſen-
ſu pactis uel diſſimulatione, ut ff. de pact. l.
iuriſgen. §. ſi paciſcar. & ius pub. & arg. d. l.
19 licitatio. & ita hãc. q. ſol. d. Dy. † Pone ꝙ Ti
tius mortifere vulneratus accuſauit Seiũ ꝙ
eũ vulnerauit, ac acc. pẽdente, & ꝓbato illo
maleficio ꝑ teſtes, mortu⁹ eſt ille Titius an
te cõdemnationẽ & ſnĩam. Mõ q̃rit nunqd
iudex ſuꝑ dicta acuſatione poſſit procede-
b re ad condemnationẽ. dic breuiter ꝙ non, b
quia

ADDITIONES.

a ¶ Volenti. *Adde tu aſſeſſor Al. cõſ. 116. 3. li. B.*
b ¶ Quod nõ. *Adde videndũ Bal. conſ. 81. 5. li. B.*

quia illud est vnũ de generib. abolitionis,
quæ ipso facto à lege cõceditur absq; peti-
tione a principe facienda, vt ff.ad Tur.l.&
priuati,1.& 2.resp.nã mortuo accusatore si
cut mortuo accusato,perit oĩs instãtia iudi
cij,& extinguit oĩs actio, & alia quæcunq;
acta, vt C.si reus vel accu.mor.fu.l.j.§.j.&
no.ibi ꝑ Accur.& ff.de acc.l.diui fratres,&
est casus l. ff.de acc.l.libel. §.j. & circa hoc
caue variũ effectũ abol. q̃ facto contingit,
quia si quidẽ acc. pendente mori cõtingat
accusatum,ipso facto à lege concedit aboli
tio sine cãcellatione acc. vel actorum, & in
ꝑpetuũ ab eodem, vel ab alio nõ concedit
accusatio nisi in trib.casib.ĩ quib.post mor
tẽ quis põt accusari,vt C.si re. vel acc.mor.
fu.l.fi.§.j.& ff.ad Ter.l.senatus,§.post mor
tem,& ff.de pub.iu.l defuncto.Si aũt accu-
satorẽ pẽdente accusatione mori cõtingat,
& hic est casus q.nostrę,quia fit abolitio a le
ge ipso facto,tã accusationis,ꝗ̃ oĩum acto
rũ, & nomẽ rei abolet & absoluit ab obser-
uatione iudicij, tñ acc.ab alio põt institui
ĩtra 30.dies,& ẽt ab hæredib.accusati mor-
tui,nõ vt ab heredib.sed vt ab alijs,vt d.l.li
20 bellorũ,§.fi.†Sed pone ꝙ hæredes dicti Ti
tij intra 30.dies accusauerũt dictum Seium
de dictis vulneribus, & morte inde secuta,
quęro nunquid iste Seius possit condemna
ri ex probationib. factis,& inductis suꝑ ac-
cusatione prius facta ꝑ ipsum Titium,vr ꝙ
sic,quia probatis ipsis vulneribus vr proba
ta ipsa mors, quia mortifere vulnerauit &
occidit,& tenetur l.Cor.de sic. etiam añ ve
rã mortem,vt ff.ad l.Aqu.l.ita vulneratus,
in prin.& l.huic scripturę,§.si quis,& l.j.§.
diuus,& l.diuus,& ff.ad l.Cor.de sica.& ff.
de pœ.l.aut facta,§.euentus, & C.de sic.l.is
ꝗ cum telo. Pręterea acta in vna cã,valent
in alia,C.de arb.l.pe.§.fi.& C.de li.cau.l.iu
bemus,& quia gesta q̃ translata sunt &c. vt
C.de re iu l.gesta.Item videmus ꝙ qñ ipsa
snĩa est ipso iure nulla,idẽ iudex ꝓnunciat
ex eisdem actis, tã in causis ciuilib.ꝗ̃ in cri
minalib.vt ff.de app. l.si expssum, & C.de
acc.l.si accu.& C.quõ & qñ iud.l.si ut pro-
ponis.Sol.dic ꝙ iudex ex dictis accu. seu ꝓ-
ba.nil facere põt,vt s.dictum est prox.q.ac
cusatio.n.& oĩa sunt abolita,prout no. Ac
cur.C.si re. vel acc.mor.fue.l.vlt, dic etiam
de hac materia vt plene no.s.qñ de malefi.
1 cogno.per inquisi.c.fi.† Sed q̃ro nunquid
&c. Pone q.de facto, aliquis fuit accusatus
de homicidio, vel strata robata, & quia non
cõparuit, positus fuit in banno perpetuo,
demum extitit condemnatus, eo habito ꝓ
confesso,ꝙ si quo tꝑe venerit ĩ fortiã cõis,
ꝙ debeat decapitari,vel furcis suspendi,po
stea iste malef. tractu tꝑis venit ĩ fortiam
cõis,Ptãs intendit eum decapitari facere,q̃
ritur quid iuris?& primo vr ꝙ iste sit audiẽ-
dus ad sui defensionem,& ꝙ ex eo ipso non
debeat mori,quia absens ad mortem damna
ri non p̃t,vt ff.de pę.l.absens,§.j. & cõdem
natum accipere debemus rite condemnatũ,
vt ff.de re iud.l.si se non obtulit,§.condem
natũ,nec factum iud.potuit iuri pub.dero-
gare,ut ff.de ser.l.j.§.j.& ad hoc facit ff.ad
Turp.l.j.§.senatus,& ff.ad mu.l.ordine, in
fi.j.resp.nã facti quidem q. ĩ arbitrio est iud.
pœnæ vero impositio demãdatur & reser-
uat legis auth. vt d.l.j.ff.ad Tur.Econtra vr
ꝙ non audiat,& ꝙ pęna possit imponi,qm̃
fuit inobediens & contumax,vñ pro confes
so debet haberi, C. de om.ag. deser.l.loco-
rum,li.11.in auth de exhi.& intro.reis,§.si
vero colla.5.& in auth.qua in ꝓuincia, po
sita C.vbi de cri.agi opor.& tanq̃ confessus
potuit dãnari,ut ff.de cu.& exhi.re.l. si con
fessus Item, ꝙ fuga & absentia facit eũ cõ
fessum,vt C.de asses.l. consiliarios, & ff.de
susp.tu.l.3.§.tutor,& Insti.eo.tit.§.si quis,
ff.de pub.iud.l.fi.item quia rebus iudi.stan
dum est,vt C.de re iu.l.j.& ff.de sta.ho.l.in
genuũ,multa.n.fieri nõ debẽt,q̃ tñ facta te
nent, ut ff.qñ ap.sit l.2.§.biduum, & ff.de
excu.tu.l.j.§.fi.& no.ff.de fer.l.j.§.fi. & l.si
feriatis.Sol.dic ꝙ bñ debet audiri,& nisi ma
leficium probet, condemnari non dẽt, nec
puniri, cũ absens vltra pęnã relegati dãna-
ri nõ possit,ut ff.de pę.l.absen. & ff.de acc.
l.absen.nulla.n.p̃scri.tꝑis à cã suę defensio
nis submouetur is qui acc.est,vt ff. de req.
re.l.oẽs,in fi.Sed quæro,nunquid audiatur
aduersarius huius accu. dicens se paratum
procedere in accu.& ꝓbare maleficium fo-
re commissum, non ob. ꝙ steterit 5.vel 10.
annis,ꝙ nihil dixerit de p̃dictis? vr ꝙ non,
qm̃ cã criminalis debuit biennio termina-
ri,vt C.de iud.l.properandum,circa prin.&
C.vt int.cer.tem.cri, q.ter.l.fi.Solu. dic ꝙ
debeat audiri,ut C.de temp.in integ.restit.
l.petendæ,& ff.de req.re.l.annus, in fi.nec
ob.leges in cõtrarium all.quia illud qđ ibi

dr̃,vendicat ſibi locũ li.cont.nã ante li.cõt.
non dr̃ eſſe cã rł̃r,vt C.de li.cont.§. ſi vero,
nam in caſu p̃miſſo non fuit lis conte. nec
debet imputari accuſ.q̃a ꝑ eum non ſtetit
quominus ꝓcederet in cã, vt C.de inſti. &
ſubſt.ſub cond.fa.l.j.C.de cond. q̃ ſub mo.
l.1.& fi.ff.de cond.& dem.l.iure ciuili, has
duas q.proxime dictas fecit & ſoluit d.Gui.
22 de Suz.†Sed pone Titium commiſiſſe de-
lictum,ꝑꝑ ꝙ membrum aliqđ debeat ei ab
ſcindi. Modo quærit̃ qđ membrum ei ab-
ſcindetur.Rñdetur,ꝙ vna manus ſola,vt in
Auth.ut nulli iud.§.quia vero,quæ eſt poſi
ta,C.de ſer.fug.auth. ſed hodie, ſed q̃ ſunt
illæ leges,quę loquunt̃ de abſciſſione mem
bri?reſp.C.de ſer.fug.l.ſi fugi.& auth. ſed
hodie,& in Auth.de man.prin.§.coges. Itẽ
in nouellis reperit̃ de q̃buſdam hæreticis.
Item in Lombarda eſt de notario qui fecit
falſam chartam,vt in Lombarda,de eo qui
fecit falſam chartam,& ff.ad Sil.l.de his,&
l.legem,in fi.j.reſp. & de his q̃ debent puni
ri oculo,manu,pede,bullari,tundi,verbera
ri,comburi,vel ſuſpendi, vt habes no.j̃.eo.
23 ti.ad fi.Sed † q̃ro q̃ manus debeat abſcin-
di,rñ.leges non dñt, ſed tu dic illa manus
abſcindit̃, in qua minus põt,quia interpre
tatione legum &c.ut ff.de pœ.l.interpreta-
tione,niſi illud contingat rõne delicti,ꝙ ma
gis frequentat̃ illo loco, quo caſu pęna dẽt
augeri in exemplum aliorum,vt ff.de pę.l.
aut facta,in fi.ſed ſi eſſet tabellio,q̃ feciſſet
chartam falſam,vel teſtis qui falſum tuliſ-
ſet teſtimonium,tunc tene qđ eidem ampu
tet̃ manus dextra cum qua delinquit̃, hoc
eſt ſi ex forma ſtatuti manus amputari de-
24 beat ei,q̃ falſum teſti.tulit.†Sed q̃d ſi non
habeat niſi vnam manum? reſp.ꝙ illa ſola
amputabitur ei,ff.de contrah.emp.l.ſi em-
25 pti.§.pe.† Item quid ſi ille cui manus dẽat
abſcindi,nullam manum habeat?reſp.& di
co,ꝙ in alio membro debeat puniri , vt C.
vt int. cer.tem.q.cri.ter.l.2.ibi,& ſi perſona
26 vilior.† Item,quid ſi aliquis fecit iniu.ali-
cui officiali,Ptãti,vel alicui de ſua familia,
ut notorium crimen in ꝑſona vel rebus,vel a
facto,nunquid iudex illius curiæ poterit de
linquentes punire?vr̃ ꝙ non: q̃a eſſet iã ali
quis iudex in re ſua,vel ſuorum,vel in pro
prio facto,qđ eſſe non debet, vt ff.ne q̃s in
re ſua,l.vna,& ff.de iur.om.iud.l. qui iuri
p̃eſt,nec ĩ re ſua quis põt eſſe arbiter, vt ff.
de arb.l.pe.Sol.ſm d.Gui.dic, ꝙ ſi pub. &
noto.eſt facta offenſa iudici,uel ſuis,vt q̃a
facta fuit dum ius reddebat, vel ſedebat ꝓ
tribunali,poterit delinquentes punire,nam
hanc iniur.ſine accu.& iuris ord.p̃termiſſo
poteſt punire iudex,63.di.c.Salonitanæ,&
hanc iniu.iudex retractare vel remittere nõ
poteſt,q̃a non eſt tam ſibi facta q̃ cõi,& to
ti populo ciuitatis, vniuerſis.n.reddit̃ qđ
pro uoto primatib.indulgetur, vt C.de ad-
uo.diuer.iu.l.reſtituendæ, & ff.de condi.&
de.l.municipib.nam in p̃miſſo caſu non ip
ſi iudici ut priuato,ſed vt iudici facta eſt in
iuria,& non ipſe vt in ſuo negotio,ſed vt a-
lius ꝓcedit & cõdemnat,vt arg.ff.de adop.
l.ſi pater,§.qui duos.Et ad hoc eſt nouus ca
non Inn.c.Romana,ex.de pę.li.6.Nam cui
iuriſdictio conceſſa eſt, id conceſſum ſibi
vr̃, ſine quibus iuriſdictio explicari non po
teſt,vt ff.de iuriſ.om.iud.l.2.& ext.de of.&
pote.iud.dele.c.j.& c.pręterea,& c.ſuſpicio
nis. Aliis ut d.Io. vr̃ procedendum eſſe in
q.ſm formam l.ff.de offi. præſi.l. ſenatus.
Quidam alij diſtinguunt ſic, ſi talis iudex
eſt q̃ habet merum imperium,& tunc poſ-
ſit hoc facere,an vero ſi municipalis uel de
legatus,& tũc poſſit,ut ff.de iud.l.in oĩbus,
27 ſed prima ſolutio magis placet.†Quæritur
hic,an duplex iniuria videatur facta,ſ.iudi
ci tanq̃ priuatæ perſonæ & in dignitate po
ſito,vt duobus modis agatur de iniuria iu-
dici facta? dixerunt quidam ꝙ non, quia
non debet quis duplici pęna puniri,ut ff.de
of.p̃ſi.l.diuus,nec de eo.delicto ſæpius quæ
ritur,ut ff.nau.cau.ſta.l.licet,§.fi.Tu dic, ꝙ
commune uel uniuerſitas poteſt agere pro
ſua iniuria,& iudex ꝓ ſua propria,uel pri-
uata,vt dr̃ in filia & uxore, vt Inſt.de iniu.
§.patit̃,& p̃ſtat ad hanc ſolut.ar.ff. de pub.
28 l.licitatio,§.qđ illicite.† Sed pone ꝙ aliq̃s
ꝑcuſſit & vulnerauit aliquẽ cũ quadã forfi
ce,& intulit duo vulnera vno ictu, quærit̃
an debeat puniri pro uno vulnere, an pro
duobus, ſm formam ſtatu.dicentis, quòd
quilibet puniatur in li.10.pro quolibet vul
a nere,dic ꝙ puniatur pro uno uulnere,a tm̃,
vt ar.ff.ar fur.cæ.l.ſi gemina. Sed vr̃ ꝙ pro
pluri-

ADDITIO.

a ¶Vno vulnere. *Adde Bal.conſ.166. 5.li.Ang.
conſ.96.*

plurib. puniatᷣ ēt ſi conſtet ꝙ aīum habuit
vnum vulnus inferēdi, vt q̄a cum enſe, vel
alijs armis ꝑcuſſit.nā dēt q̄s puniri ſᷣm ef-
fectum, non ſᷣm affectum, ff.vi bo.rap.l.p̄-
tor,§.ſi q̄s aduentu,& §.pe.& de fur.l.q̄ ſac
cum.Item una conceptione uerborum, plu
res ſtip.cōtinentᷣ,l.ſcire dēmus,ff.đ ver.ob.
& vna nouatione,& ſic conceptione,plures
ob.tolluntᷣ,ff.de noua.l.fi.licet uideatur cō-
tra,l.ſi qđ fur.ff. de fur. ſed nō obſtat,q̄a li
cet dicatur ꝙ non teneatur fur,teneor tñ in
aliquali actione, ſed tu potes dicere ꝙ ſi ſta
tuto imponatᷣ ꝓ pęna ꝑcuſſione,ꝙ una pœ
na puniatᷣ,q̄a una ꝑcuſſio ſiue ictus,ſi aūt
ꝓ vulnere plurib.pęnis puniatur,cum plu-
29 ra ſint vulnera.†Item pone cōtineri in ſta-
tu,ꝙ quicunq; ꝑcuſſerit aliquem in uia pu
blica, magis puniatur ꝓ vulnere q̄ ſi alibi
ꝑcuſſerit.Ecce aliq̄s aliquem ꝑcuſſit in uia
priuata, ꝑ q̄ iter vulgo fit, q̄d erit? dic ꝙ
perinde puniatur,ac ſi in uia publica ꝑcuſ-
ſiſſet, ut ff.de his qui deie. vel effu.l.1. ibi,
dummodo per ea &c.& ff.ſi mē.fal.mo.dix.
l.fi.nā mentem,non uerba ſpectamus,ut ff.
de alea.l.3.§.cōdictio. Item pone ꝙ ego ui-
di ꝙ Titius ꝑcutiebat, uel vulnerabat, uel
occidebat Seium,q̄ritᷣ nunq̄d ego tenear eū
a iuuare? vr̄ ꝙ ſic,a alias aūt ſū puniendus,vt
ff.de re iu.l.culpa,& ff.de nox.l.ī oīb.& l.in
delictis.in prin. Nā nō tm̄ careo culpa imo
hoc maleficiū uideor feciſſe, ut ff.de infa.l.
qđ ergo,§.1. Sol.dic ſᷣm canones ꝙ ego te-
neor me interponere verbis uel alio hone-
ſto mō, ut ī c.negligere cū poſſis, 2.q.7.ſed
ſᷣm lec.nō niſi in ijs, quos habeo corrigere
vt filios uel ſeruos,ꝑ leges p̄dictas,& dic vt
de hoc no. ꝑ Accur.ſuper d.l.culpa,ff.de re
30 iu.†Cum aliq̄s minor 25.annis delinquit,
vt ſciamꝰ,an poſſit puniri vel ñ:diſtingue,
q̄a aut ē pubes,aut īpubes.Et ſi eſt īpubes,
aut eſt infans,vel ꝓximus īfantię,aut ꝓxi-
mus pubertati,& dr̄ infans minor 7.annis,
vt C.de iu.deli.l.ſi infanti. ꝓximꝰ infantię
eſt a 7.annis vſq; ad 11.cū dimidio maſcu-
lus, fęmina vero a 7. vſq; ad 9.cū dimidio,
vt Inſt.de inuti.ſti.§.pupillus,& hi ſi delin
quūt,nullo mō puniuntᷣ,vt ff.de fal.l.impu
berē,& ff.ad l.Aq.l.ſed & ſi quocūq; §.fi.&
ff.de rei vē.l.ꝙ infans.& ar.Inſt.de inut.ſti.
§.ſed ꝙ diximus.Si aūt eſt pubes vel proxi-
mus pubertati,vt in eo q̄ eſt maior x.annis
cū dimidio,q̄ dr̄ ꝓximꝰ pubertati, vt ff.de
re.iur.l.pupillus. tunc rr̄ oē delictum ca-
dit in eum puberē, q̄ dr̄ doli capax,vt ff.de
fur.l.impuberem,& d.§.pupillus.& d.§.ſed
& ſi infans.Et in hoc caſu aut delinquit cul
pa,& tunc minor in nihilum punitᷣ bñficio
reſt.in int.ut C.ſi aduer.deli.l.1.Itē in ſene,
q̄ ſi culpa delinquit punitᷣ mitius, ut ff. de
ter.amo.l.2.aut delinquit per imprudētiā,
& tunc nullo mō punitᷣ, ut ar.ff.de iur.om.
iu.l.ſi quis,§.doli.aut delinquit dolo pupil
lus vel pubertati ꝓximus,& tūc ſi ciuiliter
cōueniatur,nullomō punitur,ut ff.de mi.l.
ſi ex cā,§.nunc uidēdū, ff.de reg.iu.l.fere ſi
aūt criminaliter conueniatᷣ,& tunc aut deli
ctum eſt tm̄ atrox,& nō ſubuenitur illi,niſi
quatenus miſeratio ætatis ꝓduxerit iudicē
ad mediocrē pęnā imponēdā,ut ff.de mi.l.
auxiliū,§.in delictis.in prin.aut eſt atrociſſi
mum, & tūc nullo mō ei ſubuenitᷣ,ut d.§.ī
delictis.ī 2.parte ſui.Sed fallit ī minore 14.
annis in crīe adulterij, ut ff.de adul.l.ſi mi-
nor.ſed de ſtupro bñ tenetᷣ,ut ff.eo.ti.l.ſtu-
prū.in fi.Itē excuſatᷣ minor 14.annis in crīe
falſæ monetæ, ut C.de fal.mo.l.1.§.impu-
bes.Sed i i forte nō erat doli capax, uel dic
ꝙ ibi falsū nō fecerat,ſed cōſenſerat.Itē ex
cuſatᷣ ī alijs caſib.C.de ijs q̄ no.inf.l.pe. Itē
a delicto ñ petiti tutoris, ut C.ſi aduer.deli.
l.fi.& aliàs,ff.de bo.li.l.q̄ cū maior.in prin.
Nec ēt impubes tenetur crimine ſepulchri
uiolati,ut ff.de ſepul.ui.l.p̄tor,§.j.aliàs aūt
punitur, quia legitur ꝙ impunitas delicti
ꝑ ꝑ ætatē non datᷣ,ut C.de pę.l.impunitas.
ſed qualiter fiet p̄dictorum punitio? reſpō.
leuiter,quia ętas eorum q̄cquid uidet igno
rat,ut ff.de iu. & fac.ign.l.fi.C.de fal.mo.l.
1.in fi.Inſti.de inut.ſti.§.furioſus.vñ dic ꝙ
impuberes qñ alij decapitantur,ipſi debēt
ferula cędi,ut ff.ad Sil.l.1.Puberes aūt iudi
cis arbitrio puniuntᷣ, ut d.l.auxiliū, §.fi.&
ff.de ter.amo.l.2.& facit ad p̄dicta,ff.ad Si.
l.ſi quis in graui,§.clauos.& ff.ad l.Cor. de
fal.l.īpuberē. Et vide ꝙ no.ꝑ Azo.de leg.l.
Aqui.§.culpam autem. Inſt.de obl.quæ ex
31 qua.delict.naſ.§.fi.ff.de fur.l.impuberem.
b †Pone ꝙ plures b homines commiſerunt
deli-

ADDITIONES.

a ¶Quod ſic. *Adde vt per Ro conſ 17. Ber.*
b ¶Plures. *Adde vt per Ale.conſ.153.lib.Petr. de Anc.conſ.253.Ber.*

delictum, q̄ritur q̄ conueniant & teneant?
ad ꝙ dic, q̄a aut occiderunt tm̄, aut vulne-
rauerunt tm̄, aut vulnerauerunt & occide-
runt. Primis duob. casib. oēs tenent, & cōue
niūt insolidū ad pęnā legalem, vel statuti,
nec vnus soluendo liberat alium, vt ff. ad l.
Aq. l. ita vulneratus. & l. item Mela, §. sed si
plures. In tertio casu, si maleficium cōmis-
sum fuit in rixa. ictus uniscuiusq; contem-
plari oportet, vt d. ll. & ff. ad l. Cor. de si. l fi.
ut mitius puniatur, q̄ percussit cū paruo te
lo leuiter, q̄ ille q̄ ꝑcussit cum falcastro, &
intulit mortale vulnus, & hoc nisi cōstaret
istos habuisse animū occidendi, q̄a tūc pu-
niunt oēs ad mortē, vt dicā plenius j. de ho.
§. ponamus. Et circa hāc materiā distingue
ſm d. Odof. Cum plures teneant, aut tenen
tur ad rem tm̄, aut ad interesse tm̄, aut ad
pęnā tm̄, aut ad rem, & pœnā. Si ad rē tm̄,
sol. vnius liberant alij, vt ff. de eo. ꝑ quem
fact. erit. l. 2. §. si plures. Si aūt ad pœnā tm̄,
vt puta plures furati erunt rē aliq̄, tunc, re
stituta re, remaneret actio furti ad pęnā, ut
ff. de cōd. fur. l. si ꝓ fure, § fi. tunc licet vnus
soluat rem vel pœnā, cęteri non liberant a
pęna, vt C. de cōd. fur. l. j. & ff. de iuris. omn.
iu. l. si q̄s id, ad fi. Si aūt ad rē & pœnā, vt
est in actione l. Aquiliæ, q̄ crescit ꝑ inficia
tionē tunc si vnus soluat duplum, in alio,
ꝙ est simplum, cęteri liberātur, in alio vero
ꝙ est pęna, cęteri nō liberant, vt patet ꝑ iu
ra p̄dicta. In nomine dn̄i amen. circa fi. ēt
p̄sentis tit. hic pono q. q̄ fuit de facto co-
ram me Perusij, tunc præsidente officio ap
82 pellationis dictio communis. †Ecce ex for
ma statuti generalis pœna imponebat fa-
cientibus ꝑcussiones & assaltus. q̄dam Cā-
dr. magistri Nicolæ quendam alium insul-
tauit & vulnerauit, q̄ postq̄ fuerat accusa-
tus, citatus, & req̄situs occcasione dicti ma
leficij, factus fuit clericus, q̄ nihilominus ī
quinq; libris extitit cōdēnatus, a qua cōdē
na. ad me extitit appellatum. allegabat, ꝙ
nō potuit cōdēnari ex eo, ꝙ tꝑe cōdēnatio
nis inueniebatur, ꝙ erat clericus, mō q̄rit
quid iuris sit? & primo vr̄ ꝙ potuit & de-
buit cōdēnari de iure, qm̄ iura dicunt, ꝙ si
aliquis fuerit accusatus in ius, & postea mi
les vel alterius fori esse cœpit, ius reuocan
di forum non hēt, quasi ab alio iā p̄uentus,
vt extra de fo. cōp. c. ꝓposui. & ff. de iuris.
om. iu. l. cum q̄dā puella. & ꝑ solam citatio
nē ꝑpetuat iurisdictio tā ordinarij, vt p̄di-
ctis iuribus, q̄ delegati, vt ex̄ de officio &
ptāte iudicis delega. c. gratum. & c. relatū.
& de off. leg. c. fi. & ꝑ solā citationem p̄ue-
nit iurisdictio, seu ꝑ solam conuentionem,
vt ex̄ de app. c. vt debitus. & de rescri. c. p̄ter.
& c. sanctæ Crucis. Item tp̄s commissi deli
cti dēt spectari, & non tp̄s iudicij. Nam ui-
demus ꝙ si aliq̄s committat aliqđ malefi-
cium, & tꝑe facti maleficij vna lex vigeat,
& tp̄e contestationis, & tꝑe sn̄īę alia, dēt iu
dex iudicare ſm legem, q̄ vigebat tꝑe com
missi delicti, & vt plene no. C. de legib. &
consti. l. leg. & cōst. & in corpo. Auth. vt cū
de app. cog. in prin. Itē videmus ꝙ si iniu-
ria fiat alicui, & agat iniuriarum ciuiliter,
dēt fieri æstimatio, & referri non ad id tp̄s
quo iudicat, sed semꝑ inspicit tp̄s cōmissæ
iniuriæ, vt ff. de iniu. l. iniuriarū æstimatio.
Item uidemus ꝙ post accusationem ꝓposi
tā, & actionem secutam, nec actor nec reus
possit variare, imo oportet eos vsque ad fi-
nem persistere. in accusante loquit auth. vt
C. quom. & qn̄ iud. auth. q̄ semel. & in cor.
Auth. de liti. §. omnem vero. In reo vero lo
quuntur leges p̄alle. ff. de iud. l. si quis po-
stea & l. vbi. & d. c proposuisti. & d. l. cum q̄
dam. sic non licuit forum mutare. Item vr̄
casus l. alia ratione. Nam iura dicunt, ꝙ si
aliquis impetret literas a summo Pontifi-
ce, & ille contra quem impetrant, vt man-
datum summi Pontifi. eludat anteq̄ literæ
ad iudices perueniant, vel postea prius q̄ ci
tet, euacuando mandatum summi Pontifi.
de possessione, de qua controuersia vertit,
commutationem fecit, nihilominus tenet
ratione possessionis, q̄ non erat tꝑe citatio
nis penes se, coram iudicib. delegatis a sum
mo Pontifi. respōde ergo multomagis post
citationem commissam, vt ex̄ de alie. iud.
mu. cau. fac. c. ex quorūdā. post citationē fa
ctam p̄sumit ꝙ accusatus si fiat clericus, ꝙ
fiat cā euitandi iudiciū iudicis secularis, &
pęnæ īponendę, & p̄sumit mala fide hoc fa
cere, & de suo iure vacillare. ar. l. C. de acq.
pos. l. nemo. ibi interpellationē vero, ff. de
pe. hę. l. īteruenit, §. petitā aūt fisco. & §. pe
titā aūt hrē. Itē q̄tūcunq; efficiat clericus,
nō t n̄ ob hoc exuit ab obligationib. seu de
lictis a se cōmissis, sed ex p̄cedentib. contra
ctib. vel quasi, vel delictis vel quasi poterit
conueniri, & puniri, vt in Auth. apud quos
opor-

oportet mona.cām dicere, §.j.C.de epiſ.&
cle.l.quiſq̄s emerſis,& l.ad ſimilitudinē, ut
ff.de cap.di.l.3.& §.nemo, & l.tutelas,§.2.
in Auth.de ſan.epi.§.ꝓuidere,in ult.char.
& de mon.§.j. & §.ſi quis aũt ſemel, & ad
fi.gl.q̄ inci.idē in alijs; Itē quia perſonalis
actio uel obligatio ſemper ꝑſonas quo ua-
dũt ꝓſequit̃,ar.ff.de mu. & ho.l.reſcripto,
§.fi.& idē dicimus in delictis,ut Inſt.de no
xa.§.oĩs,& ſi ſeruus deliq̃rit liber effect⁹ te-
net̃,ut ff.de iniu.l.ſed & ſi unius,§.ſi iuſſu,
& ff.de uſufr.l. Iulian.§.ſi quis pars, & de
contrah.emp.l.fi.ff.de ne ge. l.Pomponius,
in maiori gl.& ar.ff.de uer.obl.l.quicunq;,
& de nouo ingredi religionē,uel fieri mona
chũ non eſt modus tollēdę obligationis, ut
Inſt.qui.mo.to.ob.ꝑ tot.quid plura? vr̃ ēt
ꝙ cauſa nō ꝓſit collationi ordinis clerica
tus.Nā hoc factũ eſt poſt crimē cōtractum
quaſi in fraudē,& ad euitandā pęnam crĩs
añ a ſe commiſſi,ar.C.de ſacroſ.ecc.l.q̄ ſub
ꝑtextu, & ff.de do.cau.mor.l.ſi quis, & eſt
quaſi exp̄ſſum in Auth.de mo.§. ſi uero, &
§.ſi quis,ubi ingreſſus monaſteriũ,ꝓ pęna
ſubeunda eximitur de monaſterio,& in pri
ſtino ſtatu traditur, & ad hoc optime facit
C.de his qui ad ecc.cōf.l.j.& ff.de re mil.l.
q̄ metu ñ poſ.l.j.& 2.C. de epi.& cle.l.offi-
ciales,& ff.đ mu.& ho.l.cura,§.fi.Præterea
decuriones nō ſunt torquēdi, vt C.de pę.l.
decu. & tñ ſi q̄s tabellio falſa efficit inſtr̃a,
& poſtea decurio factus eſt,nō ꝓpterea ex-
cuſat̃ ꝑꝑ ſuꝑuenientē dignitatē, quominus
poſſit torq̃ri, ut C.de fal.l. ſi quis decurio,
& nemo delictis exuit̃,q̄ minuitur capite,vt
ff.de ca. di.l. tute.§.j. hinc eſt qđ ſi ſeruus
deliquerit, & añ condemnationē ad liberta
tē ꝑuenit,ꝙ inſpicitur tp̄s qualis ſtatus fue
rit eo tꝑe quo deliquit,vt ff.de pœ.l.j.Item
in ſeruo delinquēte ſi poſtea efficiat̃ liber,
nihilominus tenetur, & noxa capitis ſequi
tur,ut ff.de iniu.l.ſed & ſi unius, §.ſi iuſſu,
& Inſt.de nox.act.§.oĩs,& ff. ſi ex nox.cau.
ag.l.2.ĩ prin. Itē ſi poſt munus ſibi iniũctũ
tale priuilegiũ ſit ademptus,ꝙ ſoleat a tute
lis excuſare,ſibi nō ꝓdeſt.ut ff.de excu.tu.l.
tutor petitus,in prin. Itē ad quid diē in ſer
mone tenemus,caſus eſt,ut ff.de iu.l.ſi quis
pęna,& de iu.om.iu.cũ quidā,ad munic.l.
incola,& ext.de fo.cōp.c.ꝓpoſuiſti. Nā ſuf
ficit ꝙ iſte Cādrolus tꝑe cōmiſſi delicti erat
đ foro iudicis ſecularis, & ſi poſtea alteri⁹
fori ſit effectus,vt ff.de rē iu.l. ſi cognatus,
& ff.de bo.poſ ẜm ta.l.j.§.ſinaũt. Præterea
iſte q̄ deliquit a principio erat laicus, ergo
qualis tũc erat, eius cōditio eſt attendēda,
quia cuiuſq; rei potētiſſima pars principiũ
eſt,ut ff.de ori. iu.l.j. & ff.de cōtrah.emp.l.
vlt.ff.de re.iu.l.qđ ab initio,& ff.de ſer. ex-
por.l.ſi mi.& đ pę.l.j.Nō.n.vitiatur nec va
riatur,licet ad eũ caſum ꝑuenerit,à quo in
cipere non potuit, ut in Auth.ut lic.ma.&
auiæ,§.quia vero,& Inſt.de le.§.ſi quis de-
bitori.Sic in propoſito non vitietur cogni-
tio ſecularis iudicis ꝑꝑ ſuperuenientē cleri
catũ,licet ſi ab initio fuiſſet clericus,nō po
tuiſſet cognoſcere,& ſic eſt cōfirmāda ſnĩa.
Itē ſi fuiſſet clericus añ cōmiſſum delictũ,
nō poſſet per iudicē appellationis;exgraua
ri,cũ iudex ipſe ñ eũ grauaret,niſi per acta
primi iudicis ex forma ſtatuti,& iuris. Ecō
tra vr̃ ꝙ non potuerit uel debuerit ꝑ ſecula
rē iudicē condemnari.Imprimis ꝑꝑ quod-
dam gñale. Nam certum eſt gñaliter ꝙ oĩs
res iudicatur ẜm p̄ſentem ſtatum, ut ff.de
ver.ob.l.cōtinuus,§.cũ quis, cum ergo tꝑe
ſnĩæ non erat ſecularis perſona,ſed clericus
iā effectus;ſatis patēter concluditur ꝙ non
potuerit puniri a iudice ſeculari,& tanquā
a non ſuo iudice lata non tenuit, ut C.ſi a
non cōp.iu.per tot. Item alio gñali. Nam
vbicunq; res deducit̃ ad eum caſum a quo
nō p̄t &c.deductione illius caſus impeditur
negotium, de quo conq̃ritur, ut ff.de verb.
ob.l.rnter ſtipulātē,§.ſacrā,& ff.de ali.& ci.
le.l.ſolenuiter,cũ ſi.Item ſi aliquis tutor ac
cuſatur de ſuſpecto durāte tutela,& ſi inte-
rim finiatur tutela,iudiciũ diſſoluitur iā in
cęptũ,ut ff.de ſuſ.tu.l.poſt finitā, ita & hic
finito negotio oĩno per mutationem alte-
rius fori,finit̃ primũ iudiciũ,ēt ſi iā eſſet cę
ptũ, multo ergo fortius deſinit hr̃e initiũ,
ubi iudicium nunq̄ fuerit cœptum,ꝙ intel
ligitur poſt lit.conte.ut in Auth. de liti,§.
ſi uero initium.Præterea ſicut ſuperueniē-
te ſatiſdatione, alias ſacerdotio, iudicium
vel arbitrium iā incęptum finitur, ut ff.de
arb.l.non diſtinguemus, §.ſatiſda. multo
fortius vbi per ſolā citationē eſt incęptũ.
Quid plura? alio inconuincibili oſtenditur
ar.nā Plautianũ ſenatuſ.locum hēt de filijs
q̄ poſt diuortiũ naſcũtur,aliud ſena.ſub di
uo Adriano factum de his,q̄ naſcuntur cō
ſtate matrimonio,q̄d ſi eſt dubiũ? certe ex

vltimo agetur, ut ff. de lib. agn. l. 3. §. qui Flauianũ, ita & hoc in dubio. Nã & ſi dubium eſſet ꝙ nõ eſt ex natura à iuriſdictione ult. iudicis & fori deberet agnoſci. Præterea licet rl̃r à muneribus publicis ſubeundis q̃s accuſari non poſſit, tñ ſatiſdatione obueniente bñ excuſat̃, ut ff. de va. mu. l. p̃tor, in prin. Quid plura? videmus ꝙ ſi q̃s poſt delictum commiſſum ſeruus hoſtium factus ſit dr̃ ꝙ actio ꝓ delicto competens extinguit̃, ut . ff de fur. l. ſi quis in hoſtium, §. ſi poſt noxã, multo fortius ſi tranſit in ptãte ep̃i. Itẽ vides ꝙ ſuperueniẽs dignitas ſecularis quẽlibet liberat ab onere perſonali, & eſt caſus duarum legum, ff. de exc. tut. l. non ſolum, §. qui pup. & l. ſpadonẽ, §. ſinaũt, multo fortius liberat cũ accedit clericalis & ſacerdotalis dignitas; quid plura? caſus vr̃ eſſe duarũ legum de exc. tu. l. iſti vltimo, §. ſunt & alij, vbi dr̃ ꝙ tutor mutãdo domicilium authoritate principis à tutela & foro eximit̃, ſecundum, ff. de acc. l. hos acc. §. hoc bñficio, vbi dr̃ ꝙ ſi aliquis poſt reatũ cõmiſſum, impetrata gñali abſolutione à prĩcipe, efficiatur legatus, ꝙ ẽt lite cõteſtata non poterit ſuper ipſa accuſatione ꝓcedi, multo fortius hic, vbi nulla citatio p̃ceſſit, vel ſi p̃ceſſit nõ bãnum vel cõdemnationem, anteq̃ clericus fieret. Itẽ ſola citatio ſeu accuſatio non vr̃ ſufficiens ad impediẽdum hoĩem clericari, niſi prius dãnetur, 81. diſt. quicũque, & c. q̃ ſine examinatione. Si ergo nõ impedit̃ clericatus ꝑꝑ delictum commiſſum, ſequit̃ ꝙ nõ impedit clericorũ bñficia aſſequi, cum poſitione vnius ſequatur poſitio alterius, nã poſito qđ poſſit fieri clericus, ſeq̃tur ꝙ eum ſequãtur priuilegia clericorum. Et ad hoc optime facit Inſti. de hęr. inſt. §. eſt aũt caſus, ubi dr̃, ꝙ non põt ſeruus manumitti, ergo nec hæres inſtitui, quia ſi inſtitueret̃, efficeretur liber ut dr̃. Item ſuper prędicta probatur alio inconuincibili argõ, nã non ꝙ fui, ſed ꝙ ſum, conſiderari oportet, ut 50. di. fere de terra. Hic ita licet fuerit laicus, tñ quia mõ eſt clericus, nunq̃d poſſit puni-
a ri à iudice ſeculari? certè non video. *a* Quid plura? nõ põt plus ficta confeſſio, q̃ reſultare dr̃ ex contumacia, q̃̃ operaretur vera, ſed ęquum eſt, ꝙ ſi ẽt hoc fuiſſet cõfeſſus, nihil ſibi noceret: multo fortius nõ dẽt ſibi nocere, vbi nũ eſt vera cõfeſſio, ſed ficta, vt c. at ſi clerici, ext. de iu. Nunc vero reſtat rñdere allegationibus partis aduerſæ, primo non obſtant p̃dicta iura, l. ſi quis poſtea, l. cum q̃dã puella, & d. c. propoſuiſti, quia ſi veritatẽ velimus intueri, iſta locũ hñt, qñ addimus fororum foro, quia ꝑ talem cõditionẽ non dicimus forũ primũ mutari, ſed ſm primo foro addere, ar. ff. de ſenatuſc. l. ſenato. & de cond. & de. l. falſa, & ff. ad muni. l. aſſump. §. ꝙ ſolet. Verũ qñ principis ſeu ſummi põtificis ex certa ſcĩa concedentis ꝑꝑ dignitatem ſecularẽ, vel clericalẽ forũ ſeu domicilium mutamus, ut in caſu p̃ſum. tunc ſequitur locum ſm domicilium vel forũ, primũ nõ cum primi fori nullæ reliquiæ remanſerunt, & ſic intelligunt̃ ſm iuris ſubtilitatẽ, §. ſunt & alij, & §. hoc bñficio, & §. qui primipilũ, & ſic manifeſte concludit̃ contra ſ̃. dictum Cãdrolum non potuiſſe ꝓcedi, p̃terea põt ad dicta iura ẽt alio mõ rñderi, nã oĩs actus primę obligationis tranſit in ſm, ita ſane ut nihil reliqui ſit ꝙ uirtute primę agi poſſit, ſed virtute ſecundæ, ar. ff. de act. & ob. l. obligationũ fere, §. fi. & de uer. ob. l. ſi ita ſtipulatus, §. Chryſog. & ff. de noua. l. cũ. n. & de tranſ. l. cum aqui. itaque hæc virtus caracteris imp̃ſſa eſt tãtæ virtutis, ꝙ cũ eximat oĩno à iuriſdictione iudicis ſecularis, ita ꝙ nil fori uel iuriſdictionis penes eũ remanebit, ſed oĩa extinguunt̃, & trãſeunt in iuriſdictionẽ eccleſiaſticã, q̃nimo nedũ ſi reclamaret, ut fuit hic, uel ſi ſponte litigaret, non ualet ut ſ̃. ꝓbatũ eſt, ſed in legibus allegatis pro alia parte vtiuſq; iudicis poterit eſſe iuriſdictio. Ad alias autem leges & Auth. vt cũ de app. cog. facilis eſt rñſio, quare tã primus iudex, q̃̃ appellationis erat cõpetẽs iudex dãnati. Itẽ hic non tractat̃ ſm quas leges debeat puniri, ſed an debuerit & poterit puniri à iudice ſeculari. Item p̃t rñderi, ꝙ ſpeciale eſt in cã app. ad l. iniuriarũ æſtimatio, duplex eſt reſponſio. Prima quia hic non agit̃ de tempore ęſtimationis iniuriæ, ſed vtrum iudex ſecularis iuriſdictionẽ habeat

ADDITIO.

a ¶Non video. *Adde quod ita etiam conſuluit Old. conſ 3. & dicit quod ita fuit pronũciatum in curia Aquenſi dicit tamen, aliqui ſenſerunt contrarium, cum aliquis fraude efficitur clericus & de fraude dicitur conſtare, cum eſt accuſatus, vel in crimine deprehenſus. Ber.*

habeat ī clericum iā effectum . Scđa, q̲a idē
iudex erat vtroq; t̲pe eiuſdem conditionis
hō, tā t̲pe cōmiſſi maleficij, q̃ t̲pe quo fuit
p̲lata ſnīa, ad auth. qui ſemel. ſatis patet re
ſpon. quia loquitur in accu. ad c. ext. de ali.
iu. mu. cau. fa. patet reſp. quia ibi deliq̄runt
permutando rem cā mutandi iudicis, ut du
riorem conſtituerent aduerſarium in auth.
ergo in illud edictum tenet ad intereſſe, &
melius tenet rn̄dere corā iudice delegato,
q̲ aliàs erat cōpetens, ſed hic vbi oīno fo-
rum mutatur, non pōt dici ꝙ teneat coram
non ſuo iudice rn̄dere, i. iudice ſeculari. Ad
aliud aūt ꝙ all. ꝙ q̃tuncunq; efficiat cleri-
cus ab obligatione, & delicto nō eximit, du
plex eſt rn̄ſio. Primo, quia licet non exima
tur, tn̄ dēt corā ſuo iudice rn̄dere, vt ſ̄. pro-
batum eſt, & ita intelliguntur iura ad hoc
all. Scđo, quia ſuperueniente ſacerdotio ſi-
ue clericatu à munerib. perſonalibus exui-
tur, vt p̄all. l. p̄tor. in prin. ff. de mu. & ho. in
fi. 1. reſp. ibi, vel quid ſi ſacer. & ad l. ſi q̲s, ff.
de dona. cauſa mor. & ad l. ff de re mi. l. qui
me. & ſimiles, facilis eſt reſpon. quia in p̄di
ctis legibus p̲batum erat plene, quia timo
re criminis & pœnæ inferendæ prædicta fe
cerat. Cæterum qm̄ hoc nō apparuerit vel
eſt dubium, certum eſt ꝙ non p̄ſumit, niſi
probetur, ut ff. de proba. l. quoties, §. qui de
dolo, tum q̲a quilibet p̄ſumit bonus &c. ff.
de re mili. l. non oēs, §. à barbaris, tum quia
eo t̲pē quo clericus fuit effectus, nō erat de
crīe cōuictus, vel in facinore dep̄hēſus, ſm
quas terminationes intelligūtur p̄dicta iu-
ra in contrariū all. & ita intelligitur lex illa
poſt cōtrarium &c. p̄terea ex delicto efficit
delinquens debitor à t̲pe latæ ſnīæ, ut l. de-
fenſionis facultas, C. de iu. fiſ. li. x. Itē ad all.
ff. de pę. l. j. pōt de facili rn̄deri, quia licet di
cat ibi, ꝙ non prodeſt ſibi ſtatus priuatio,
q̲a mutatur ſm ſtatū in quo erat t̲pe male
ficij cōmiſſi: prodeſt tn̄ quantum ad hoc ꝙ
in illa pęna q̄ erat ſibi inferenda, imponere
tur ſibi à ſuo iudice, ſ. à iudi. eccleſi. & nō à
iud. ſeculari, vt C. ſi à nō cōp. iud. per totū.
ſol. d. Mar. de Fano, diſp. hanc q. & ſoluit, ꝙ
iudex ſecularis hanc cognitionē hēat, & pu
nitionē de d. maleficio, nō obſt. ꝙ poſtea fa
ctus fuerit clericus, per iura all. pro hac par
te. d. vero Dy. de Muſel. ſilr hāc ſoluit q. di-
cens diſtinguendo, q̲a aut certum eſt, ꝙ ille
malefactor factus eſt clericus cā euitandæ
pęnæ imponēdæ p̲ iudicem ſecularē, & tūc
dicebat, ꝙ iudex ſecularis poterat cognoſce
re, & pęnam imponere. ar. l. C. de ſatiſ. l. qui
ſub p̄textu. & de do. cau. mor. l. ſi aliquis. &
in Auth. de mona. §. ſi vero, & ſi q̲s. cum ll.
ſimil. ſ̄. alle. ad hūc arti. Aut certū eſt, ꝙ iſte
nō eſt factus clericus cā euitādi d. pęnā, nec
in fraudē, & tunc nō poterit puniri, nec cō-
tra eum p̲cedi à iudice ſeculari, ar. legū p̲
hac parte allegatarū, & ſpecialiter, ff. de ac-
cu. l. hos accuſare, §. omnib. & l. hoc uer. ff.
de va. mu. l. pe. in prin. ff. de excu. tu. l. idem,
§. ſunt & alij, & ff. de bo. eo. qui ante mor. l.
j. §. j. Aut dubitatur, an ſit factus clericus in
fraudē, & cā euitādę pœnæ, vel non ſit cleri
cus factus. ſubdiſtingue. Quia aut fuerit in
crīe dep̄henſus, vel de crīe conuictus per te-
ſtes uel ſuā cōfeſſionē, & tunc p̄ſumā ꝙ ſit
clericus factus in fraudem, & cā euitādæ pę
næ, ar. ll. alle. circa primū mēbrum huius ſo
lutionis, & ar. ff. de pe. hær. l. item ueniunt,
§. petitū, ff. de iu. l. ſi q̲s poſtea. & de iu om.
iu. l. cum quædā puella, & ff. ad muni. l. in-
cola. & ext. de fo. cōp. c. propoſuiſti. Aut nō
eſt dep̄henſus uel cōuictus, & tunc non vr̄,
qđ in fraudē ſit factus clericus, ar. ff. de bo.
eo. qui mor. ſibi con. l. 1. §. 1. & ad hanc ſol.
& qō. accedit aurea l. C. de fal. l. ſi q̲s decur.
33 † Quæſtio talis fuit Peruſij. Pellolus filius
Facoli clerici intrauit ordinē S. Auguſtini
& ibi fuit profeſſus, poſtea exiuit ordinē, ac
cepit vxorem, portauit arma & veſtes laica
les, & more laico vixit, & p̲cuſſerat quēdā,
de quo fuerat cōdēnatus in li. 5. à qua cōdē
natione fuit ad me appellatū. q̄rit, an ſnīa
dēat annullari rōne dictæ p̲feſſionis & cle-
ricatꝰ? ad hāc q. maxime all. fuit q̄dā gl. In-
no. Papæ q̃ poſuit ext. de apoſt. c. 1. ad pro-
bādū, ꝙ ille Pellolꝰ amiſerat priuilegiū cle-
ricatus, q̄ gl. talis eſt. Triplex ē apoſtaſia, ſ.
p̲fidiæ, vt qn̄ q̲s recedit à fide, 2. q. 7. nō p̄t.
Scđa inobedietię, vt qn̄ q̲s tranſgredit p̄ce-
ptū p̄lati. tertia irregularitatis &c. & qn̄ exi
a uit *a* ordinē &c. nā tūc ſi ſe nō emēdat poſt
admonitionē, caret priuilegio clericali, ut
no. Inn. Itē no. 54. di. ꝙ nedū illi, ſed ēt P al
miſta, & lector ſemp̲ gaudēt priuilegio cle
ricali,

ADDITIO.

a Exiuit. *Adde quod hic propriè dicitur apoſtata vt voluit Cal. conſ. 1. de apoſta. Ber.*

ricali, & ulterius non pñt viuere sęcula, nec fieri milites xx. qõ. 3. cos. Sed alij contradicunt, cum qbus & nos sentimus, distinguētes si sumpserint aliqd ordinis penitus contrariũ, ut si accepit scd̄am uxorē, aliàs corruptā, uel fecit se militē, & sæua exercuit, priuatur priuilegio cleri. ut 34. dis. quisquis. Si uero nō fecit aliquod penitus cōtrariũ ordini. s. ducēdo uxorē virginē, uel fieret miles, dũmodo nō exerceat sæua, p̄t uiuere ut clericus, & priuile. cle. gaudere. 32. dist. c. feria. Sed si uelit uiuere seculariter negotiãdo, tabernã tenendo, uel tõsurã dimittendo, tunc nullo gaudebit priuile. canonis, extra de cl. exc. c. Io. &c. sed alij tñ dicunt, ꝙ gaudebit priuile. c. si quis suadēte, qđ in fauorē ordinis, nō clericorũ est introductũ, & iō illi renunciare nō pōt, ext. de fo. cōp. c. si diligēti. & hoc satis uerũ credo anteq̄ moueaẗ, sed postea nō gaudebit si in oīb. laicaliter se habet. dicta auth. c. cos. nō ob. qa loquiẗ de cōstitutis in sacris ordinibus &c. Itē allegat ꝙ sñīa esset cōfirmanda, & pro hoc alle. gl. cuiusdã sapientis positã. extra de sen. exc. c. contingit. cuiusq; gl. talis est casus. Crīosus clericus licet in crīe fuerit deprehēsus quã tuncunq; in negotiationibus se immisceat, semp gaudet priuilegio clericali, nisi monitus nō destitit. Ad huius mere declarationē (quia decretales uario mō loquũtur) uideẗ esse taliter distinguēdũ. Aut clericus est in habitu clericali, puta in uestibus clericatui cōuenientibus nō uirgatis & nō in armis, & tunc gaudet priuilegio cle. donec depositus & incorrigibilis curiæ tradatur. ext. de iu. c. cum non ab hoīe. Aut inuenitur cum habitu seculari, puta in uestibus uirgatis & armis, aliàs clericis nō cōuenientibus, & tunc subdistingue. Aut nō portat tõsuram, quo casu ab exercentib. iustitiã pōt sine pęna puniri, ut ext. de priui. c. ex parte. lo 3. & de apo. c. 1. si qs uero nō exercens iustitiã ipsum pcuteret, q aliàs eũ clericũ noceret excōicatus esset, ext. de sen. exc. c. 1. si uero nesciret, ignorãtia excusaret eũ, ut ibi. Aut inueniẗ deferendo tonsuram in habitu, & tũc aut se immiscet enormitatibus, pseuerãdo in eis, & tunc sine pœna excōicationis posset puniri, ut ext. de sent. exc. c. cum non ab hoīe, & c. perpendimus &c, cōtingit. etiã si quis sciret eum esse clericũ, ut diciẗ in d. c. cũ nō ab hoīe, aut nō pseuerat in eis, quia semel cōmisit furtũ aut homicidiũ, & recessit, quo casu subdistingue. Aut erat monit⁹ ter, ut desistat, quo casu amittit priuilegiũ clericatus ex toto. Aut nō erat monitus, & tũc gaudet priuilegio clericali, ut ext. de sē. exc. c. in audientia. &c. contingit. Abb. Item vr̄ ꝙ d. Pellolus non possit gaudere priuilegio cleri. qm̃ in primordio d. cãæ dixerit se nō esse clericum, vñ quãtuncũq; postea clericus appareat, denegãdum est sibi pp suũ mendaciũ, bñficium, & licet tali bñficio pacto renunciari nō possit, nisi tm̃ mēdacium admittat, ꝙ p̄dicta facta renunciatio nō excludit, sic patet in bñfi. Mace. ꝙ filius pdit pp mendaciũ, licet ei renunciare nō possit, ut C. ad Mace. l. j. & ff. e. ti. l. nã & si. nã leges mendaces persequunẗ, & sua bñficia eis denegãt, & auxilia, q̄ citra mendaciũ sibi cōcedunẗ, ut ff. ꝙ cum eo. l. sed & si ex modico. §. j. & C. qui pot. in pig. ha. auth. item posterior, & ff. de fide. l. si dubiteẗ. §. 1. & ff. de nō nu. pe. auth. cōtra q ppriã, & sic non ob. ꝙ clericus nō posset renũciare bñficio clericali, quia renũciatio eum nō priuat suo priuilegio, sed mendaciũ suũ & delictũ, ut dictũ est. oēm. n. hmōi honorē reatus & mēdaciũ excludit, ut C. ubi sena. uel cla. l. 1 sic & ī clerico dr̄, ut ext. de fo. cōpe. c. si diligenti. in gl. sed si contra eos &c. non ob. qũo doceat se clericũ, qm̃ nō potuit reuocare d. suã cōfessionē, nisi allegato pbabili errore, ut ff. de inter. act. l. de ętate, §. Celsus. qd plura? ex eo ꝙ accepit uxorē laicali more apostatauit, & sępi⁹ se īmiscuit, pdidit priuilegiũ cler. sic ꝙ pōt sub seculari iudicio cōueniri p crīb. ab eo commissis, siue fuerit clericus simplex, siue religiosus, siue pcessus, ut ext. de ui. & ho. cle. c. clerici. & de cle. excç. c. cle. li. 6. uel ut de app. c. 1. & ibi no. Inn. ī uer. si uero ñ fecit, sed uelit uiuere seculariter &c. Nã de apostasia & irregularitate ibi dicit, & probaẗ hoc ext. de priui. c. ex parte 3. nec ob. ext. de sen. exc. c. si uero. & c. in audiētia, qa clerici nō īferũt iniuriã alijs, sed ipsi ab alijs patiũẗ, & ecōtra, & iō miti⁹ cũ eis agiẗ. cōstat n. dictũ Pellolũ bis alijs iniurias intulisse diuersis tpib. de qb. extitit cōdēnat⁹, & binus actus in maleficijs inducit consuetudinē, ut C. de epi. au. l. 3. in fi. & qa q semel fuit mal⁹, semp p̄sumiẗ malus, ut ff. de acc. l. si cui. §. ijsdē. Item nō ob. auth. statuimus. qa intelligitur in clericis & alijs religiosis gauden-

gaudentib. priuilegio cleri. q̲ b. hic Pel. non
dēt gaudere. Econtra allegatur ꝙ dictus Pel
lo. gaudet priuilegio clericali. & ꝙ ꝓpterea
non debet exgrauari. & in primis, clericus
cuiuscunq; ordinis, non debet posse coram
seculari iudice conueniri, ut extra de con-
sue. c. ad audiētiam, & de fo. cōp. c. si diligē
ti. & c. nullus cleri. & 11. q. j. c. inolita, & c.
placuit. imo de iure ciuili iudex, qui ꝓce-
dit contra clericum, priuat̃ sua iurisdictio-
ne, & actor sua cā, ut C. de episc. & cle. auth.
statuimus, nō ob. ꝙ d. Pello. sit coniugatus,
qm̄ ꝑ iura antiqua & nouissima Titius cō
iugatus cū una uirgine, omni gaudebit pri
uilegio clericali. extra de cle. con. c. j. exce-
pto de collectis, ut ibi no. & eo. tit. c. cleri.
lib. 6. Præterea q. nostra dubitationē nō re
cipit, ut p̄missum est. dict⁹ Pel. est ꝓfessus,
& sic ꝑ consequens non pōt effici ꝑ aliquē
actū de foro seculari, q̲a uotum solenniza-
tum fuit per ipsum, unde sic annexus est, ꝙ
amplius resilire non pōt. extra qui cleri. uel
uo. c. rursus, 27. q. j. oēs fœminæ, & 23. q 3.
c. eos. q̲ semel in clero translati fuerunt, si-
ue in monasterio deputati. Ad idem dic ꝙ
quę possent dici ꝑ aduersarium, nō obstāt,
dicentē, ꝙ dictus Pell. ꝑ actus suos perdidit
priuilegium, q̲a professus nunq̄ pōt priui
legiū ꝑdere, ut extra de reg. c. nec religio-
sus. & ibidem tradit̃ modus, qui dēt seruari
in religiosis religionem deserētib. & nunq̄
reperit ꝙ iudex secularis q̄tumcunq; reli-
giosus, dimiserit religionē, & ēt apostataue
rit, hēt quicq̄ in eo facere. ad hoc facit ex̃
de sta. mo. c. ad monasterium, in fi. in eo ꝙ
firmat religiosum non posse aliquo modo
fieri de foro seculari. ad idē certus modus à
iure est traditus, qualiter clerici efficiantur
de foro seculari, q̲a primo deponitur & de
gradatur, & postea exuitur uestibus clerica
libus, & sic relinquitur iudici seculari, ut ex
tra de uerb. sig. c. nouimus. & de pę. c. degra
datio. lib. 6. at in clerico præmisso p̄missus
modus seruatus non fuit, si patet, ꝙ iudex
secularis nihil potuit in p̄dictū iurisdictio
nis exercere. Quid plura? etiam dato ꝙ etiā
depositus, & degradatus, tñ si uiuere uult
cleri. gaudebit priuilegio fori, 81. d. c. dictū
est nobis, præterea dato, ꝙ dictus clericus
apostata fuerit, & sæuis se immiscuerit, tñ
adhuc gaudebit priuilegio fori. nā ꝭm rei
ueritatē, ad hoc ut ꝑdat priuilegium fori,
non sufficit tm̄ ꝙ apostata, & sæuis se im-
miscuerit: imo est necesse cum p̄dictis, ꝙ se
militē faciat, uel uxorem uirginē uel corru
ptam ducat. & ita no. Inno. subtiliter extra
de apo. c. j. ad idem no. Inno. extra de hęr. c.
excō. ubi no. casus in quibus clericus perdit
priuilegium fori, in quibus nō est casus no
stræ q. p̄terea religiosus quo ad actus ciui-
les, pro mortuo hr̃, ut C. de epis. & cle. l. Deo
nobis. & in Auth. de nup. §. distrahant̃, &
de epis. & cle. aut. cā q̄ fit cum monacho. &
sic in iudicio esse non pōt, sine consensu
sui p̄lati, & coram suo iudice, ut no. in d.
auth. cā, & ff. qui satisd. cog. l. quoties. Sol. e-
go Alber. de Gand. p̄dictus cognitor d. cau-
sæ, in d. causa appellationis, habito secreto
consilio cum plurimis peritissimis in iure
canonico, iudicaui bene iudicatum ꝑ s̄. di-
ctū d. Capitaneū, & male app. ꝑ d. Pellolū
ꝑ d. iura alle. ꝓ hac parte, & ꝑ d. gl d. Inn.
& ꝑ Doc. extra de priui. c. ex parte. lo iij. &
14 per ea q̄ ibi no. †Et no. ꝙ tribus modis per
dit q̲. priuilegiū clericatus. Primo si facit
cōtrariū ordini suo cōtrahēdo bigamiā. s.
ducēdo post mortē primę uxoris secundā,
q̲a factus est bigamus, ex̃ de big. c. j. & c. nu
per. & c. debitū. & iste bigamus contrahen-
do bigamiā, ipso iure perdit oē priuilegiū
clericatus. ex̃ de biga. c. alterationis. Secun-
do mō apostatando, & enormia committē
do, & hoc intellige qñ habitu & tonsura, di
a missis, nihil de clericatu ostendentes, *a* ut
laici inter laicos conuersant̃, & p̄lijs & ag-
gressuris & enormitatib. se laicorū immi-
scerent, nā tales clerici offendentes, & occi-
dentes, excōicationē latæ sniæ nō icurrūt,
ex. de sen. exc. c. cū nō ab hoīe. et ī gl. q̄ inci
pit similiter, et c. ꝑpendimus. et ibi in gl. q̄
icipit, sed cōtra ur̃ &c. et ext. de apo. c. j. et ī
gl. ibi posita. no. d. Inno. ext. de apo. c. j. ī gl.
q̄ inci. de sen. exc. et frater Ray. no. idem ꝑ
oīa in sua sum. de sen. exc. §. 5. Tertio mo-
do ꝑditur si clericus habitū et tōsurā dimi
b sit postq̄ à suo Ep̄o tertio fuit cōmonit⁹, *b*
ut ad

ADDITIONES.

a ¶Offendentes. *Adde an portans habitum sub mantello, & sic coopertū dicatur apostata. Old. consi. 4. Ber.*

b ¶Commonitus. *Adde late per Compostell. consi. 11. Ale. cons. 8. j. lib. Ber.*

vt ad ecclesiam reuertaᵣ̃, si reuersus nõ fue
rit.ext de sen. exc.c. in audientia. ibi hmõi
clerici,si à p̄latis suis tertio cõmoniti,mili-
taria noluerint arma deponere, de priuile-
gio clericorum subsidium aliqđ hr̃e nõ de
bent,vt eo.tit.c.cõtingit.lo ij. & facit extra
35 de iureiu.c.cum nõ ab hoĩe.† Quæstio fre
quens & vtilis ꝗdam eodem momento de-
dit alicui plures alapas,vel ĩtulit plura vul
nera,modo q̃riᵣ̃, an debeat puniri pro vna
alapa,vel vno vulnere,an pro pluribus.Pri
mo vr̃ ꝙ tm̃ de vno debeat puniri, vt ff ad
l.Aqui.l.illud,in fi.C.ad l.Iul de vi publi.l.
qm̃,& C.de mo.mul.l.eos,& ff. de iud.l.p̃-
tor,& d §.si in plures,ff.de fur.l. inficiãdo,
§.infans,& ff.si fa.fur.fec.dic.l.j.& l.seq.de
leg.j.l.cum q.& ff.đ act.emp.& ven.l. non
est,ff.pro soc.l.cũ duob.§.si plures, & ff.de
pri.deli.l.nonnunq̃.Econtra vr̃,vt ff.de pri
ua.deli.l.nunq̃.Nam ꝓ vna iniuria eo.mo-
mento facta competunt plures actiones &
pluribus, vt ff.de iniur.l.j.in fi.& seq.mul-
tomagis ꝓ pluribus iniurijs eidem factis,
debent plures actiones cõpetere, & vbi cu-
mulatur delictum,& pęna, ff.de pœ.l. rele-
gati,in fi.Sol.ₛm Dy. & alios cõiter Doct.
Dic ꝙ pro omnibus alapis, & pro omnib.
percussionibus debeat puniri,& ea imponi
pęna iuris,vel pęna statuti,vt d.l.nõnunq̃,
& ff.de adul.l.qui adult.& l.si adulteriũ cũ
incestu.in prin. & C. de ser.fug.l.ꝗcũq;,&
ff.de verb.obli.l.quod dr̃, & quasi casus ex
pressus est,ff.de termi.amo.l.agraria.vbi si
quis plures terminos euulserit, punitur ꝓ
quolibet termino ĩ 50.aureis, & facit ff.ad
Turp.l.sena.circa prin. uer. hoc aũt verbũ.
ibi,vbi dicit,ex sing.causis singulæ pęnæ ir
rogenᵣ̃,& ff.de iniu.l.cum ꝗ,§.si nupta.Et
ad iura in contrarium allegata rñdet idem
d.Dy.quia vbi ex vulneribus pluribus seꝗ
tur idem & vnus effectus,s.mors, tunc vna
tm̃ pęna imponitur,s.mortis,& non vulne
rum. Nam licet plura fuerint vulnera, tñ
quia ad vnum effectũ tẽdunt,s.mortis tm̃,
ergo de morte punietur, & ita intelligitur
l.illud.ad fi.s̃.alleg.Sed si non sequatur effe
a ctus mortis.pro omnibus *a* vulneribus pu
nietur,& ita intelligitur l.si adulteriũ,& eo
dem modo rñdet ad d.l. qm̃ multa simili-
ter non obstat l.eos, C. de mo.mul. ꝗa illa
loquitur in extraordinarijs criminibus.Itẽ
non obstat l.inficiando,§.infans. vbi dr̃, ꝙ
si quis vni rem surripuerit,& postea cõtra-
ctat, quod non puniᵣ̃, nisi semel ex primo
furto siue contractatione. Ratio est in prõ
ptu,quia iteratis vicib.contractationis, nõ
põt magis contractari furtũ,nisi res medio
tp̱e in dñi peruenerit potestatem,& sic suf
ficit ꝙ semel tm̃ dãneᵣ̃ actione furti. & in
36 hac opinione fuit Dy.& do.Odof.†Itẽ po
b ne ꝙ ego tibi dedi consilium,*b* quod tu ho
micidium furtũ vel aliud maleficiũ cõmit
teres.tu fecisti, q̃ritur nunquid ego puniar
ex hoc?distingue vt hr̃ ₛm d.Dy. quia aut
alias nullo modo eras facturus, aut sic. Pri
mo casu,qñ non eras alias facturus,teneor.
ff.de iniur.l.nõ solũ.§. si mandato,et §.Pro
culus.& § at ille cuius. Si aũt eras alias fa
cturus,tunc aut præbui consilium, et non
opẽ,aut opẽ,et nõ cõsilium,aut opem et cõ
siliũ.Primo casu teneor,ꝗa nõ oportet lau
dãdo malitiã augeri,ff.de ser.cor.l.2 §.per
suadere C.de fur.l.si quis seruos.Si opẽ tm̃
sine consilio principali vel secundario,non
teneor,ff.de fur.l.ĩ furti actione,§ recte.Si
consiliũ et opẽ teneor,ff.de ver.sig.l. sæpe.
§.ita dubitandum est.Inst.de obl.q̃ ex deli.
nascun.§.ope et con silio.et dic s̃.dicta l.sæ
pe.ꝙ Lan.et veteres cõsiderauerunt signifi
cationem verborum ex effectu agẽdi, et tñ
non sunt contrarij,ꝗa Lan.loquitur, quia
p̄bui consilium sine ope ei,ꝗ alias nõ erat
facturus,quo casu teneor furti.Inst.de obl.
quæ ex quasi deli.nasc. §. ope. Item quan-
do p̄bui opem principaliter consilium secũ
dario,quo etiã casu teneor furti. ff. de fur.
l.si pignore,§.qui ferramenta,veteres vero
intellexerunt,cum præbui opem sine consi
lio principali vel secundario,quo casu nul
lo modo ten eor,vt d.§.ope.Item cum præ
bui consilium sine ope ei, ꝗ alias facturus
erat.ₛm hoc expone nisi factũ fuerit secu-
tum etc. vel nisi consilium præbuerit cum
ope,quia dubium est, an sit opus pręberc
opem et consilium ad hoc vt habeat locum
actio furti,et determinatum est, quod non
sufficit cõsilium,nisi fiat furtum,sed eo ca-
su,quo consilium est mixtum cum ope, te-
neor

ADDITIONES.

a ¶Pro omnibus. *Adde ut per Angel.consil.96.*
b ¶Consilium. *Adde an quis teneatur de con.l.* *Bar.cons.65.Ang.cons.27.Ber.*

ncor ĩdistincte, siue erat alias facturus, siue
37 non. Dy. † Pone insuper q. quæ assessorib. & rectoribus quotidie occurrit de facto. Cõtinetur statuto ꝙ quicũq; fecit insultũ, puniatur in centũ lib. alio uero statu. continetur, qđ quicunq; ꝑcusserit, puniaẽ in c. li. Ecce aliquis simul & semel ĩsultauit aliquẽ & cũ ꝑcussit, de quo fuit accusatus & cõdẽnatus ĩ cc. li. pro insultu & ꝑcussione, a qua cõdemnatione fuit appellatũ, q̄ritur an dicta sñia debeat cõfirmari, an infirmari in c. lib. Ad hoc ante oĩa sciendũ est, qđ statuta ciuitatũ, iura ciuilia uocãtur, ut ff. de iust. & iu. l. oẽs populi & Insti. de iu. natu. §. ius aũt. & §. si ius. & §. naturalia. Itẽ sciendum est, ꝙ ex statuto ciuitatis oritur condictio ex lege, & sic statutum est stricti iuris, cum nõ inueniatur inter actiones bonæ fidei, ut Insti. de act. §. actionum. Nã uiso ibi q̄ sint bonæ fidei, sequitur ꝙ oẽs aliæ sunt stricti iuris. Nã posito uno de contrarijs, sequitur reliquũ, ut ff. de tut. in prin. & de his ꝗ sũt sui uel alie. iu. & ff. co. ti. in prin. & sic statuta sunt stricti iuris, & sic eorum uerbis est inhęrẽdum, nec interpretationem recipiũt, ut ff. de neg. gest. l. si pupil. in fi. & l. fi. & Instit. de obli. quæ ex qua. contra. in fi. tit. Tertio est p̄mittendum, ꝙ iura iuribu concordare debemus, ut correctionẽ legum inquãtũ possumus, euitemus, arg. C. de inof. do. l. j. & de inof. do. l. ulti. & in Auth. de exhi. & intro. §. fi. & in Auth. qui. mo. na. effi. sui, §. tribus. & C. de no. Codi. comp. §. quib. & §. tollendis. Item debetis scire, quia de diuersis delictis tractant statuta, quia si diceres ĩsultum cum actu & percussione esse unum delictum, iã unũ ex statuto esset superfluũ & inutile, & sic nil operaretur, qđ esse non de[b]et, cũ similitudo siue perfluitas sit euitanda, ut s̃. dictum est. & uerba debẽt aliꝗd operari, ut ff. ad mun. l. j. & ff. de le. j l. si qñ. & ff. de usur. l. si stip. Dicas ergo ꝙ insultus cũ actu dicaẽ assaltus, ĩpetus uero cũ aliquo actu nõ cõfirmato, ut quia uoluit ꝑcutere, sed nõ potuit, quia fuit detẽtus, uel quia cecidit, uel ꝗa fortis erat is quẽ est agressus, & fugit, uel aliud quid semel accedit, quod nõ ꝑcussit. Sic. n. uidemus s̃. puniri delicta cũ actu nõ cõsummato ut C. đ epi. & cle. l. si ꝗs non dicã. & C. si quacũ. p̄d. po. l. ubi. & ff. de extra. cri. l. 2. circa prin. & C. de his ꝗ ad ecc. confu. l. fi. & potuit puniri delictum cum actu non consummato, cum de similib. ad similia possumus ꝓcedere, ut ff. de le. & se. cõ. l. nõ pñt. cũ l. seq. & cum sit prõptum leges legib. concordare, ut C. de inof. do. l. unica. & cũ similitudo sit uitãda, & cũ ꝑcussio sit aliud delictum. & sic patet ꝙ de diuersis delictis tractãt statuta, & sic duæ pęnæ debẽt imponi, & una nõ tollit alterã, ut ff. de priua. deli. l nonnunꝗ̄. Videmus ẽt quod duo delicta commissa de eadẽ re, & in eadẽ ꝑsona dicuntur plura, & plurib. pęnis puniũẽ, ꝗa quodlibet delictũ subijt suã pęnã, ut C. de fur. & ser. cor. l. aduersus, l. si ꝗs seruo, & ff. ad l. Aq. l. si seruus seruo. in prĩ. & ut dixi sup. prox. q. & sic est ĩ crĩe falsi, ubi imponitur pęna deportationis, & ademptionis bonorũ, C. de fal. l. j. in fi. & facit C. de epi. aud. l nemo. Item ꝗ accepit pecuniã ad accusandũ alias nõ accusandũ, diuersis legib. punitur, s. lege Iu. repetundarum, q̄ ponit pęnã extraordinariã, & actionẽ in factum, q̄ daẽ ad quadruplũ. & l. Cor. de fal. ut ff. ad l. Corn. de fal. l. j. respon. ff. ad l Iul. rep. l. eadem, §. j. & ff. de cal. l. j. §. 2. Econtra dẽt dici bene appellatum, & male iudicatum, quo ad speciẽ, i. quo ad vnã pœnã pluribus rationibus: primo, quia unum delictum uẽ esse in q. nostra, s. percussio, & sic de centum una tm̃ pęna dignum, sed secus si uerum esset, ꝙ insultus factus esset interuallo, s. post vel ante vulnera, ꝗa tunc duo sunt delicta, ut ff. ad l. Aq. l. illud ĩ prĩ. §. si idẽ. & l. si uulnerato seruo & l. huic scripturę. §. si seruus. & ĩ diuersus legi. inuenies vulnus, & actionẽ vulneris, vt diuersa delicta puniri, vt ff. ad l. Aq. l. ꝗ occidit, & in l. si seruus, p̄terea lex Aq. in primo capite loꝗtur de occisione hominis vel quadrupedis, non vulnere, tertio aũt capite tractatur de vulnere & non de occisione, vt ff. ad l. Aq. l. 2. in prin. & l. seruum, §. tertio autem capite. & sic apparet aliud esse delictum vulneris, aliud mortis. Sed simul contingant, ambo dicuntur tm̃ vnum delictum, s. mortis, quasi fuerit incontinenti secuta, vt d. §. idem. in fi. Hoc idem ost endo alia ratione. lex dicit, ꝙ si vna manu verberasti seruum meum, & eum læsisti in corpore, ꝙ ex isto delicto oritur actio iniu riarum. & l. Aquil. sed vna tollit aliam, in eo ꝙ concurrunt, vt ff. de act. & oblig. l. qui seruum. in prin. & l, plura delicta. & leg. cum ex vno. & sic

in no-

in nostro casu cum ambæ pœnę sint ęqua
les, vna tollit aliam ꝑ exceptionē, nō obst.
ff. ad l. Aq. l. sed & si q̄cunq; , §. j. & l. cū. n.
ff. si cer. pe. l. certi. condictio. quia ibi vterq;
tentabatur in eo ꝙ plus est in vna quā in
alia: & sic concordāt. Præterea nonne alias
videmus, ꝙ plura delicta incontinēti facta
in vno impetu, comprehendunt̄ sub vno
violētiæ noīe, C. ad leg. Iul. de vi pub. l. qm̄
multa ibi verbera, dāna, vulnera, homici-
dia, & sic ibi habes, ꝙ plura delicta sub vno
violentiæ noīe continent̄: & sic cū vnū deli
ctū dicat̄, vna debet pęna imponi pro oīb⁹
illis delictis, cū alias quodlibet ex illis deli-
ctis separatim factum & cōmissum hēt ꝓ-
priam & specialē pęnā. Et ad hoc idem fa-
cit qđ no. C. de act. l. qui de crimine, in gl.
q̄ incip. & iniuriā. & ad idē ff. de iniur. l. po
test, §. si in plures. ibi dr̄, qđ pro iniurijs mi
hi factis simul & semel, nō ago separatim
pro qualibet iniuria, sed ago simul, sicut si-
mul factæ fuerunt, & hoc ideo, vt pęna im
ponatur, per l. qm̄ multa facinora. Nā alius
nō est effectus vel vtilitas illius §. si in plu-
res quia q̄libet iniuria deberet pati suā pę
nam, quare ꝓhibet simul agi, vel quare vel
let simul agi, certè q̄ est vtilitas vel læsio,
non videmus. Ex p̄dictis apparet vnū fuis-
se delictū. s. ꝑcussionis, & sic statutū loquēs
de ꝑcussione hēt locum, & ꝑ illud ī libris
centum dēt condemnari, non aūt habuit lo
cum statutum de insultu. Præterea q̄ vi ra-
puerit, tenet̄ duplici pęna, s. furti & rapinę.
Sed in eo ꝙ concurrunt, vna tollit aliā, vt
ff. vi bo. rap. l. j. ff. ar. fur. cę. l. j. Nec obstat, ꝙ
dixi, statuta non debere esse superflua q̄a
non sunt suꝑflua, sed intelligit̄ tm̄ vnū sta
tutū de insultu cum actu nō cōsummato,
aliud cū actu consummato. Non obstat qđ
dixi, vnum delictū pluribus pęnis posse pu
niri, quia aut ꝑ eādē legē, & tunc ꝑ excep.
tollit̄, & tunc est verum, vt no. in falso: aut
in diuersis legi. & tunc ꝑ exceptionē tolli-
tur, vt d. l. q̄ seruum, & l. plura. ꝙ unum de-
lictum intelligit̄, & sic vna pœna dignum
per d. l. illud, in fi. ff. ad l. Aq. Sol d. Fran. Ac
cur. hanc q. disputauit & soluit pro hac
ult. parte, & dixit bene appellatum ꝓ li. c.
& male iudicatū. d. uerò Gui. de Suz. soluē-
do dixit, ꝙ si insultū fecit, & eo aīo ut per-
cuteret, tunc tm̄ de ꝑcussione fiat punitio,
non de insultu, quia unum delictū est, ut s.
dictum est. ꝑ d. l. qm̄. si aūt insultū tm̄ face-
re ꝓposuerim, & postea ꝓ insultu crescen-
te rixa ēt ꝑcussi, tunc dicit, ꝙ debeam puni
ri & ꝓ insultu & pro percussione, quia uo-
luntas & propositum distinguunt malefi-
cia, ff de fur. l. qui ea mente. Sed q̄d p̄sume
mus in dubio si de aīo & voluntate non
constet? dic ꝙ uoluerit tm̄ percutere, ꝑ d. l.
38 qm̄. † Pone ꝙ ego duxi certos laboratores
in fundū Titij, uolens eum de possessione
deijcere, accusant̄ laboratores & ego, q̄ritur
an laboratores puniantur, & teneantur? dic
a ꝙ non. a ut ff. de iurisd. om. iud. l. si quis, §.
fi. & ut habes ꝑ Mar. de Fano. & no. Acc. ff.
de re. iud. l. ī rem, §. tignum, in gl. or. & hoc
nisi fuerint scientes & in dolo. Nam ser-
ui in delictis non tenent̄ dn̄o suo obedire,
ut C. ad l. Iul. de ui pub. l. seruos, & ff. de ser.
ma. l. ij. de quo no. ff. ad l. Aq. l. liber homo.
in prin. sed si fuerunt ignorātes, nihilomi
nus qui eos duxit, tenetur, ff. de eo per quē
fac. est. l. j. §. j & de hoc ibi plene habes per
39 Odofr. † Item quæro, an pari pœna puniā
tur tam hoīes diuites, q̄ pauperes? rn̄deo,
aut tractatur de pęna pecuniaria, aut de pę
na corporali. Primo casu magis puniuntur
diuites & ideo dicit lex, ꝙ ꝑꝑ paupertatē
debet pęna restringi & minui, ut uidemus
per Potestates fieri tota die, vt no. C. de ser.
fug. l. quicunq;. In secundo casu magis pu
niuntur pauperes, ut C. de sum. Tri. & fi. ca.
l. nemo, & ff. de pœn. l. miti. & ff. de fur. l. j.
Fallit s̄m d. Odof. ī crimine falsi, ubi cor-
poraliter magis punitur diues q̄ pauper, &
maior q̄ minor, ut C. de epi. & cle. l. p̄sby.
Itē fallit ī crimine desertæ militiæ, utputa
cum miles lenociniū cōmisit, uel cum ma
ior se uendit ad preciū participādū, ut ff. de
pę. l. queādmodū. Sed cōtra d. Odof. ut̄, ꝙ
in crimine falsi magis punitur seruus q̄ li-
40 ber, ut ff. de fal. l. j. §. fi. Item pone, ꝙ aliq̄s
ꝑcussit aliquē in cōfinibus plateæ nunquid
punietur ac si percussisset in platea, in qua
ex forma statuti imponitur maior pœna?
b dic ꝙ sic, b ut C. de his qui ad eccl. cōfug. l.
præsen-

ADDITIONES.

a ¶Dic quòd non. *Adde ut pulchre per Alexan. consi. 36. 3. lib.*

b ¶Quod sic. *Adde ut per Paul. de Castr. consil. 41. in primo impressis. Ber.*

præſenti,§.1.& ff.de leg.3.l.prædijs,& ff.de
41 fun.inſtr.& inſtru.leg.l.Seiæ.§.pen.† Item
pone, ꝙ quis fecit inſultū cōtra me ad do-
mum q̃ habeo conductam, quæritur nun-
quid vr̃ feciſſe inſultum ad meā propriam
domum, cum ꝑ ſtatutum maior imponat
pœna, q̃ ſi ille inſultus factus fuiſſet alibi.
dic ꝙ ſic,per l.aleator,l.1.§. domū,& Inſti.
42 de iniu.§.pen. & ff.de iniur.l.1.† Præterea
pone contineri in ſtatuto,ꝙ oēs pœnæ ma
leficiorum cōmiſſorum de nocte dēant du-
plicari, mō q̃dam de ſero malum cōmiſit,
q̃rit an pœna debeat duplicari,& primo vr̃
ꝙ non, tanq̃ maleficium de die fuiſſet com
miſſum,arg.ff.de pœ.l.interpretatione, &
C.qui bo. ced. poſ.l.fi. & §.fi.& ff. de pac.l.
ma.C.de fidei.l.cum interueniēs, C.de vſu
& habi.l.cum antiqua,ff.de re.iu.l.ſemper,
vbi dr̃, ꝙ in dubijs humaniorē ſnīam ſequi
debemus.Item facit ff.de act.& ob.l.Arria-
nus,& quia fauorabiliores &c.ff. de reg.iu.
l.fauorabiliores,et l.non debet. Item aliud
eſt ſero q̃ nox ſi.n.idem eſſet, cur diuerſis
nominibus vocarentur?vt ff.de condict.l.ſi
idem. Item cōtra fiſcum pronunciamus in
dubijs,vt ff.de iu.fiſc.l.non puto. Itē in ſta-
tuto nihil eſt ductum de ſero,ergo intelligi
tur eſſe omiſſum,vt ff.ſol.mat.l.ſi cū dotē,
§.1.et l.ſi vero,et ff.de lib.et poſthu.l.com-
modiſſimè,§.ſi alter,et caſus.ff.de uer.ob.l.
quicquid. Ecōtra vr̃:nam dn̄s diuiſit diem
à tenebris apponēdo diem luci,et tenebras
nocti.Itē factū mane et veſpere dies unus.
Item aliàs dr̃,qn̄ ſol eſt ſuper terram, dies
eſt,à contrario ergo ſenſu, ſi ſol nō eſt ſuꝑ
terram,nō eſt dies. Item attendenda eſt cā
ſtatuti,ut aliàs,C.quę ſit lon.cōſue.l.j.cum
ergo dicāt teſtes, ꝙ ſero erat et obſcurum,
debemus iudicare,ꝙ fuerit de nocte. Sol.d.
Gui.dicit iudicandū fore cōmiſſum de die,
43 rōnibus pro prima parte allegatis. † Item
pone contineri in ſtatu, ꝙ magis puniatur
qui inſultū fecerit ad domum alicuius,q̃ ſi
fecerit alibi.contingit ꝙ aliquis fecerit in-
ſultum ad porticum domus alicuius, q̃rit
an uideatur feciſſe ad domū? vr̃ ꝙ ſic,quia
appellatione domus,et porticus cōtinetur,
ut ff. de leg.1. l.cætera, §.ſed ſenatus, ff.de
uerb.ſig.l.ædificia, et l.qui continentibus,
et ff.de leg.3.l.Pedius,in fi.ff.de pig.l.credi
tores,§.fi.nā ſi aliquis faciat porticū, ſi tn̄
non noceat uſui publico, non tenetur cum
deſtruere,ſed ſalarium tm̄ pręſtare,ut C.de
oper.pu.l.ædifi.et ff.ne quid in lo.pub.l.1.
§.ſi quis, et de oper.pub.l.ſi legatū,§.ſi tn̄.
Econtra uideatur. Nam porticus fit ſuper
ſolum publicū,merito contra legē, quia oē
ſolum debet eſſe liberū uſq; ad cœlum, ut
ff.de ſerui.l.fi.ff.qđ ui aut clā,l.pen.§.fi.itē
appellatione domus dr̃ domicilium, ff. de
iniur.l.lex Corn.§.fi.et ff.de adult.l.qui do-
mum,et ff.de uen.inſpi.l.1.§.fi.ſol.uidet ꝙ
appōne domus contineatur porticus, at-
tenta conſuetudine. et quia magis ratione
ſuadente,ne maleficia remaneāt ſine pęna,
ut ff.de fideiuſſ.l. ſi à reo, ff.ad l.Aqui.l.ita
44 uulneratus. † Vltimo circa materiā et tra-
ctatū huius tituli intendo formare duas q.
quę tn̄ recidunt in idem,q̄ tota die de facto
ſubſiſtunt. Prima quarū talis eſt. Accuſaui
te, ꝙ tu feciſti mihi inſultū cum ſpata, cul
tello,uel alijs armis. Altera eſt talis. Accuſa
ui te,ꝙ tu me percuſſiſti cum quodā cultel-
lo,ita ꝙ ſanguis exiuit, ſuper quibus accu-
ſationibus ego produxi teſtes, ꝑ quos ego
probaui ꝙ tu mihi feciſti inſultum,non tn̄
cum armis,uel ꝙ tu me percuſiſti cum cul-
tello,non tn̄ ꝙ exiuit ſanguis.Modo quæri
tur, an debeas et poſſis cōdēnare de inſultu
ſimplici facto ſine armis, et de facta percuſ
ſione ſine ſanguine, cū per ſtatutū alia ſit
pęna in uno caſu q̃ in alio.Et primo uidet,
ꝙ nō poſſit cōdēnatio ſequi per ſtatutū,q̃a
diuerſæ ſunt pęnæ ſtatutæ in uno q̃ in alio
ꝑ ſtatutū. Item q̃a diuerſa ſunt facta,et ꝑ
legē diuerſæ ſunt pœnæ. Nam per inſultū
cū armis eſt pęna legis Iul. de ui pu. l.tut.
et l.2.et Inſti.de pub.iudi.§.item lex. Item
aliud eſt damnū cōmiſſum culpa, aliud cō
miſſum dolo,ut ff.ſi teſt. liber eſſe iuſ.fu.l.
nam.nec dicit rapi, ꝙ clam auferī, ut ff.ui
bo.rap.l.2.§.dāni quid. Item ſi inſultus et
percuſſio eſſet idē quod inſultus cū armis,
et percuſſio cū ſanguine, cur diuerſis nomi
nibus uocarentur?ut C.de condi.l.ſi idem.
Nam diuerſorū ſeparata et uaria debet ha-
beri ratio et cenſeri conditio,ut C.de dona.
inter uir. et uxo. l.ſi maritus quondā, ff.de
calum.l.ulti.Item ꝙ aliud ſit maleficiū cō-
miſſum cum armis,aliud ſine:et aliud cum
effuſione ſanguinis,aliud ſine:ex hoc decla
ratur maioris pęnæ impoſitio in uno q̃ in
alio, ut ar.ff.de ſepul.vio.l.3.§. aduerſus,et
ff.de iniur.l. item apud Labeonē,§. ſi cura-
uerit

uerit.ibi, aut non in cætu &c.quod par di-
catur esse delictū, vbi par pœna imponitur
no.C.qui accu.non pos.l.1. item ad hoc fa-
cit quod non vr̄ ꝙ possit recedi à verbis in
accusatione traditis,vt ff.ad muni.l.consti
tutionibus.Nam ſm formā petitionis,for-
manda est sn̄ia,ff.de neg.gest.l.pac.2. extra
de simo.c. licet præterea dicit lex, mutata
forma vr̄ alia res,ff.ad exhi.l.3.§.si qs rem,
ff.cōmo.l.sed mihi vr̄,§.j.ff.de ver.sig.l.mu
lieris.sic erit in nostro casu,& sic dictum te
stis nō ualet.qn̄ deponitur super capite su-
per quo non iurauit,ff.de peti.hęr l.si quis
libertatem.Quid plura vr̄ casus legis,q tm̄
sepulchrū violat cū armis,capite punitur,
sine armis pęna metalli coercetur, ff.de se-
pul.vio.l.3.§.aduersus,cū ergo diuersæ pœ
næ imponantur,diuersa censentur esse deli
cta,C de epis.& cle.l.si quęquā.ibi,quos p
facinus, &c.extra de simo.c.non satis.Præ-
terea qualitas delicti mutat delictū,& facit
vt aliud sit vnum,& aliud sit aliud,vt est vi
dere in furib manifestis, & no.vt ff.de pœ.
l.aut facta,§.qualitate.& sic ī ꝓposito,qua
litas & modus insultus,diuersificat vnū in-
sultum ab alio.p̄terea si expuli de fundo ar
mis teneor leg.Iul.de vi publ.si sine armis,
leg.Iul.de vi priua. ad l.Iul. de vi pub.in l.
eadem,§.si personę,ergo ꝙ me accusasti de
leg.Iul.de vi pub.non probat̄ de armis, sed
de simplici expulsione,nunqd teneor? cer-
tè non.secus si solum accusasti me, nec ap-
paret qua lege: nam tūc probato crimine,
minor pœna sequenda est, vt ff. de pœ.l.si
præses.Præterea lex dicit,cum adijcitur,vel
detrahitur obligationi, vitiatur obligatio,
vt ff.de iurisd.om.iud.l.1.§.cum adijcitur,
sed in proposito cum sit detractum formæ
insultus,vitiatur quod actū est, & aliud vr̄
esse probatum. Pręterea qn̄ ponitur genus
criminis,& certa forma sibi addatur, descē-
dit̄ ad speciem specificatā, ita ꝙ de gn̄e est
exempta, qđ sub illa forma uel specie fiat,
non valet,arg.ff.de sup.leg.l.legata.Ecce ac
cuso te,ꝙ falsum cōmisisti scribēdo falsum
instrm̄,modo probatur te falsum cōmisisse
in alia specie simili, puta radendo instrm̄,
vtroq;.n.modo falsum cōmittitur,ff.de fal.
l.1.§. qui rationibus, & l.Paulus, §.1.atta-
men exinde nō pōt sequi condēnatio,cum
diuersum sit vnum crimen ab alio,& ita in
nostro casu insultus est genus,cui certa for
ma fuit annexa, s.ꝙ cum armis, est factus,
non probata forma ipsi generi attributa, li
cet genus probetur, non sufficit. Præterea
quoties delicto certa qualitas adscribit̄, de
ipsa qualitate constare debet, vt ff. vi bon.
rapt.l.prætor, §. hæc actio.vbi dr̄, ꝙ debet
constare de damno dato in turba,ut sequa-
tur cōdemnatio, & sic in casu nostro debet
constare de armis,& sanguine. ad hoc con-
cordat ēt quod dicit̄, ff.ad l. Iul. de adult.l.
denunciasse,§.quid tm̄.ibi,ubi dicit,neq;.n.
crimen qđ denunciauit &c. ubi crimen nō
fuit ea forma ꝓbatum, ut fuit obiectum.si
cut in casu nostro contingit qōnis p̄dictæ.
stultus ergo fuit, ꝙ se arctauit, qn̄ necesse
non habuit: sic vnum locū posuisset, & de
alio probarerur,ut ff.de acc.l.libellorū. hēt
ergo locum ꝓbare necesse &c. dēt ergo ille
accusatus absolui, quia pœnæ sunt demo-
liendę,ut ff.de pę.l.interpretatione. & quia
in dubijs contra fiscum pronunciamus, ut
ff.de iu.fisc.l.non puto.patet ex p̄dictis dua
bus legibus,l.prætor, §.hæc actio.ff.ui bo.
rap.& l.denunciasse, ff.de adul qui vidētur
esse casus nostræ qōnis, ꝙ si maleficio sit
certa forma adscripta, ꝙ de ea constare de-
bet,sicut est in casu nostræ qōnis &c.ratio,
quia facta sunt reiterabilia,s.vterque insul-
tus, & cū armis, & sine, & vtraq; percussio
cum sanguinis effusione, & si est adhuc,ar.
ff. si cui plusq̄.per l.Falci.l.4.§. quæsitum,
& ff.rempu.sal.fo.l.non quasi. §.pe.& ff.de
uerb.obli.l.si sic. Idem cum in nostris casi-
bus non constet de qualitate delicti,s. de ar
mis & de effusione sanguinis,& potuit cō-
tingere hoc,qđ non est probatum, & illud
quod est probatum concluditur absolutio.
Econtra videt̄ posse dici,ꝙ pęna possit im-
poni de eo ꝙ constat ꝓbatum. Primo,quia
accusatio uidet̄ esse facta de duobus,s.de in
sultu,& ꝑcussione tm̄, & de insultu cum ar
mis & percussione cum sanguine,sicut dici
mus de pręcepto arbitri,ut ff.de arbi.l.Cel-
sus.& facit ff.de calum.l.si ab eo,& C.de ca
lum.l.1.quasi insultus sine armis, & percus
sio sine sanguine inuentum pro testibus,ui
deatur inuētum per modum inqsitionis, si
tm̄ de illo crimine poterat inquiri.nā tunc
dicemus per d.l.Celsus.ꝙ illud crimen pro-
batum,uideatur uenisse in dicta accusatio-
ne,& ꝙ de illo possit pœna sequi, dūmodo
super his insultu & percussione probat. si
data

data defensio illi accusato, q̃ debet cuilibet
super quolibet maleficio assignari, ut ff.de
qō.l.vnius,§.fi.ibi,quocunq; tpe postulan
te reo &c.& C.de iur fis.l. defensionis facul
tas,& C.de bo.vac.l.fi.ibi, data copia recla-
mandi,qđ si factum nō fuerit,non subsistit
cōdēnatio,q̃ fuerit facta,ar.C.de leg.& con
sti.l.non dubium,nā defensio si data fuerit
de insultu cū armis,non vr̃ su p insultu sim
plici fore data.Præterea si testator legat an
cillam cum liberis , dētur ancilla ēt si non
sint liberi,ff.de leg.1.l.si ancilla, & l.si cui.
Item si legat seruum cum peculio,& ēt ser-
uus non hēt peculium,ualet p̄dictum lega-
tum,ut ff.de pec.leg.l.3. Item p̄tor cum di-
cit uentrē cum liberis in possessionem mit-
tam,si non sint liberi, ventrem in possessio
nē mittit,ff.de uen.in poss.mit.l.ubicūque,
§.fin.Sic erit in nr̃o casu,ut si dicā cū armis
vel cum sanguine de illo insultu uel pcus-
sione facta,& ppea hæc additio cum armis
est accessorium insultus deficiente accesso-
rio,non ppea deficit principale, licet secus
sit cōtra ff.de cōtrah.emp.& uen.l.si in em-
ptione,in prin.Præterea ꝙ addit̃ in accusa-
tione,videlicet cum armis,vel cum sangui-
ne , posita sunt illa verba cā grauandi deli-
ctum.Nā delatio armorū aggrauat delictū,
ff.de sepul.vio.l.3.§.aduersus. non ergo dōt
deficere ad ꝙ agit̃, licet hoc non doceatur ,
sicut si testator legatus addit cā ampliandi
legatum,vt d.l.sicuti.Preterea duo vñr esse
in inqsitione, s.insultus factus , & cum ar-
mis,ar.ff.de arb.l.Celsus.si ergo unum pro
bet̃,sufficit. Præterea duo sunt excessus,in-
sultus,& armorum delatio,& non adstrin-
git se ad oīa probanda , sed qđ potuit tm̃ .
ext.de app.c.significasti. Nā & si uendidisti
mihi domum,& domus nō erat tua,sed plu
blica.si habes ius in ea,s. vsum, licet non te
neat venditio domus, tenet tñ venditio iu-
ris,qđ hēs ff.de cōtrah.ven.l.qui tabernas ,
sic erit in nr̃o casu. Præterea pōt dici,ꝙ ac-
cusatio p̄dicta videat̃ continere unum tm̃
delictū,s. insultum & percussionem, ꝙ illa
verba cū armis uel effusione sanguinis ue- a
niant ad terminationē insultus & pcussio-
nis,& nō p se.qm̃ uno ictu nō potuit utrū-
que cōmitti cū armis, & sine , cū effusione
sanguinis,& sine.ut ff.de pec.leg.l.1.& 2.& a
sic hæc dictio,cum,ponit̃ demōstratiue, nō
cā alicuius adiectamēti,qa tunc secus esset,
vt ff.de fun.dot.l.1. vnde ex quo testes con-
cordant de percussione vel insultu , qđ est
principale & substantiale,licet in qualitate
discordant , vr̃ ꝙ possit sequi cōdēnatio de
percussione vel insultu, ar.eorum q̃ not.cir
ca pcussionem vel insultum,vt ff.de testi.l.
ob carmen,in fi.gl.q̃ incipit,ut s̃.de proba.
&c.d.Dy.de Mussel. circa p̄sentē q.in scho-
lis legendo notauit arg. allegando super d.
l.ff.vi bo.rap.l.prætor,§.hæc actio.qđ non
possit cōdemnatio sequi de percussione vel
insultu vel p ipsum §.& p ipsam l.de adul-
te.ff.l.denunciasse,§.quid tñ.verum hęc ca.
qō consulenda sibi Do.Dyn.fuit transmis-
sa Bonon. dum ibi legeret per Potestatem
& assess. Flo.ibi, tunc tpis ego assidebā rñ-
sioni,cuius talia verba fuerūt.Mihi Dy.vi-
detur ꝙ in eo iudicio siue inchoatione no-
uæ accusationis possint detrahi verba illa ,
s.cum armis,& illa verba,ita ꝙ sanguis exi
uit,ita ꝙ in iudicio & consequenter in con
demnatione remanebit insultus tm̃,& per-
cussio tm̃ cum cultello facta,arg.l.ff.de no-
xa.l.in delictis , §. si detracta. Et ita vr̃ ꝙ se
habeat consuetudo terrarum cōiter in Lō-
bardia & Tuscia.tñ cum Potestas Senarum
cōsilio x. cū asses.q eramus in cā simili,cō-
dēnasset , fuit dicta snīa appłonis remedio
reuocata p capita populi Senarum cōsilio
duorum asses.eius, p iura primo all. Quid
ergo dicemus?rñdeo, dic rōnibus p̄dictis al
legatis pro hac parte, & etiam ꝑm opi.do.
Thom.de Are.legum Doct.à quo delibera-
to per eum cōsilio hoc audiui, ꝙ absolutio
fieri debeat,& non cōdemnatio, p d.l.denū
ciasse,§.quid tñ,ar.ff de iureiu.l.si duo,§.si
quis iurauerit , vbi dr̃ , ꝙ si quis iurauerit
causa seu forma adiecta,non debet informi
ter uel separatim iur̃m intelligi , nec enim
in crimine in quo dolus est, uagari accusa-
tionem oportet,ff.de dolo. l.si ex dolo,§.in
hac.& l.seq.& per hoc non obstat d.§. si de-
tracta,licet lex illa sic disponat.vel dic & ve
rius,iuxta consiliū dicti d.Dy.ꝙ condemna
tio sequatur & nō absolutio.& sic se habet
cōsuetudo vbicūq; fuit, & vidi. a Sed pone
abso-

ADDITIO.

¶Et vidi. *Adde videndum Bar.consi.117. inci. acc.fuit insti. Ro.cons.167. Ale. cons.73. Pet.de Anch.cons.440. Abb.cons.38. Ber.*

absolutionem fore secutam de insultu cum armis, vel ꝑcussione cum sanguine, ſm op. multorum, nūq̃d accusator poterit de simplici insultu & ꝑcussione accusationem ꝓducere & instituere. rñdeo sic, iurib. & rōni bus allegatis pro prima parte q. proximæ dictæ, & sic terminauit do. Tho. sed ar. vr fortissimum, ꝙ non possit accusare, & ꝙ obstat exceptio rei iud. ff. de noxa. l. ī delictis, §. si detracta. sed pōt dici ꝙ lex illa loquit in ciuilib. legibus, aut ꝑdictæ loquuntur in crīalib. Nam pœna ob maleficia solui magis rō suadet. vt ff. de fideiuſ. l. si à reo. §. fi. Item videt ꝙ obstet exceptio rei iudi. ſm opi illorum, qui dicunt vnum esse maleficium. & ꝙ illa verba, cum armis vel effusiosione sanguinis, non veniant in accusatione ꝑ se, sed veniant ꝑ determinationem ꝑcussionis vel insultus, q̃a vno ictu non potuit vtrunq; committi &c. Sol. dic accusationem de nouo posse institui. & ꝙ non obstet exceptio absolutionis factæ de insultu cum armis, & ꝑcussione cū sanguine, si vis inhærere allegationib. & opinionib. illorū, q̃ dicunt absolutionem esse faciendam. Si aūt vis inhærere alijs allegationib. & consilio & opi. do. Dy. dicentis, condemnationē seq̃ de eo, ꝙ est ꝓbatum. dic exceptionem absolutionis & rei iudi. obstare, ꝙ verū cre

45 do, & hoc cōiter ꝑ assessores seruat. †Pone ꝙ quatuor hoīes erāt in quadā domo, vnus quorū ꝓiecit lapidē de illa domo, & quendam hoīem vulnerauit vel interfecit, & nescit q̃s eorum hoc fecerit, q̃rit q̃d sit iudici faciendum, vr ꝙ oēs teneant. ff. de his q̃ deie. vel effu. l. j. & ꝑꝑ incertitudinem. ff. de transa. l. controuersia. & ff. ad l. Aq. l. item Mela. §. sed si plures. Contra vr ꝙ nullus. Nam constat ꝙ tres non ꝑcusserunt, ergo non tenentur. ar. ext. de his q̄ fi. à ma. par. ca. c. q̄ sunt. C. de pœ. l. scimus. & melius est innocentem absoluere &c. ff. de pę. l. absentem, ext. de simo. c. licet, C. de his q̃ la. l. fi. ff. ad l. Aq. l. sciētiam. §. cām. deficit testis probatio & nō ius. de testa. tute. l. duo sunt Titij. dic ſm do. Gui. & alios sapientes quosdā, ꝙ si illi intrauerunt domum cā offendēdi, ꝙ tunc quilibet teneat. licet vnus videat fecisse hoc de mandato aliorum & voluntate, C. de sica. l. non iō minus, ff. de vi & vi a arma. l. j. §. quoties ext. de homi. c. sicut dignum. si vero non, ꝙ tunc omnes absolucn

tur. ext. de prob. c. ex literis. ff. de act. & obl. l. Arrianus. & ar. C. de prob. l. scientia, oēs tñ iudices vt cæteri terreantur, & ne maleficia remaneant sine pœna, pecuniariter con a demnent. Guil. Dur. a Et dic de simili materia, vt latius est not. j̄. de homi. §. pone q̄st.

46 †Pone ēt, ꝙ plures hoīes percusserūt uel alias damnum vel maleficium commiserūt, q̄rit qūo & qñ sint puniendi? circa hanc materiam distingue, aut damnum dederūt inter semetipsos, aut contra alios. Si inter se, aut apparet q̃s primo ꝓuocauit, aut nō. Si apparet, aut prouocans dedit damnum, aut prouocatus. Si ꝓuocans, tenet. Si prouocatus, non tenet, vt ff si quadru. pau. fe. di. l. j. §. cum arietes. ff. ad l. Aq. l. si ex plagis. §. tabernarius. Si aūt nō apparet quis primo prouocauit, neuter tenetur, ut ff. ad l. Aq. l. scientiam. §. cum instra. Si aūt plures dāt damnum contra alium, si hñr loco vnius, hēt locū ff. ad l. Aq. l. illud §. j. & ff. si fa. fur. fe. dic. l. j. Si vero non hñr loco vniꝰ, sed pluriū, si vulnerauerunt tm̄, vel tm̄ occiderunt habet locum d. l. illud. §. j. ff. ad l. Aq. Si aūt vulnerauerūt, & occiderunt, tunc secus, vt ff. ad l. Aq. §. si alium. sed nunquid idem in l. Cor. de sica. respon. idem, & non idem. Nā si consideres causas, q̄ inducunt has actiones seu accusationes, nō est disceptatio, nisi ꝑꝑ causas, quæ inducunt has actiones, seu accusationes, nam l. Cor. de sica. tenetur q̃ dolum cōmisit. ff. ad l. Cor. de sica. l. in lege, adeo vt lata culpa non æquiparetur dolo. Item. l. Cor. de sica. tenetur, qui gladiū strinxit, licet non occiderit. ff. de sica. l. j. non sic in l. Aq. vnde ex his collige, ꝙ si quis ꝑcutitur in rixa, ꝙ ictus cuiuslibet contemplari dēt, secus qñ ex proposito aliquis percutitur. & est rō, quia ex proposito ita tenet qui noluit occidere, sicut ille qui occidit, non sic in rixa: vnde vr, ꝙ q̃ in rixa aliquē occidit, quod non teneatur lege Cor. de sica nisi dolo fecerit, vt ff. de sica. l. pe. & ideo cauti aduocati nitentur probare, ꝙ homicidia facta fuerint in rixa ꝑ iura & actiones præallega. verū hodie ſm leges municipa- les

ADDITIO.

a ¶Guil. Dur. *Adde quod opi. Gui. sequitur Bal. consi. 81. v. lib. uide quod notabiliter consuluit Rom. consi. 401 Ber.*

les ciuitatum ita punitur qui in rixa percus
ſerit, ſicut qui ex propoſito. Vber. de Bob.
47 †Quæſtio inſuper talis eſt, Poteſtas Flor. p̄ce
pit ſubdito, ꝙ ſeruaret eius p̄cepta, vel quid
ſimile ſub pœna x. lib. & dū in contumacia
ꝑſiſteret, p̄cepit eidem ſub pęna 20. lib. de-
inde præcepit ſub pœna 30. mō q̄ritur, nū
quid Poteſtas poſſit exigere oēs pœnas p̄di
ctas, & vr̄ ꝙ ſic, quia in omnibus fuerit ino
bediens, ff. ſi quis ius di. nō obtem. l. j. & cre
ſcente contumacia &c. vt ext. vt li. non con
teſt. c. qm̄, in fi. & ff. de pœ. l. relegati. Itē in
correctione vnius perſonæ bene pōt trina
condemnatio inferri ſi peccat, & contuma-
cia hoc exigeret, vt C. de mo. mul. l. fi. & q̄a
iteratione delicti iterat̄ pęna, vt C. de epiſ.
au. l. 3. & de ſer. fug. l. quicunq;, & in contu-
macia ꝑſiſtentibus ſeueros nō eſſe cōuenit,
vt 2. q. 5. quanto, & quot fuerint p̄cepta tot
fuerint inobedientiæ, ar. ff. de ver. obl. l. ſci-
re dēmus, & l. ꝙ dr̄, nec delictū ob aliud mi-
nuit pœnā, vt ff. de priu. del. l. nunq̄. Ecōtra
vr̄, ꝙ vnum ſolum fuit delictum, ſ. inobediē
tia, licet plura p̄cepta incontinenti ſecuta,
ar. ff. ſi fa. fur. fec. dic. l. j. in fin. & l. ſeq. & ff.
fa. erc. l. hæredes, §. de plurib. vnde poſito ꝙ
in plures pœnas inciderit, vel plures pęnæ
oriantur, altera tm̄ debet eſſe contentus, vt
ff. de act. & oblig. l. qui ſeruum, in prin. &
l. plura, l. cū ex vno, plures. n. pœnales actio
nes ſe inuicē impediunt, niſi quantum plus
ſit in vna q̄ in alia, ff. vi bo. rap. l. j. vnū. n. fa
ctum reputat̄, ꝙ fit in vno impetu vel cōtē-
ptu, ff. de vi & vi ar. l. 3. §. cum igit̄, ff. ſi cer.
pe. l. lecta eſt, ext. de elec. c. officij tui, & de te
ſti. c. ſecundo, ꝙ aūt delinquens pluries cir-
ca eandē rem non niſi ſemel puniatur, pro-
bat̄, ff. de fur. l. ei q̄, & l. in faciēdo, §. infans,
q̄a plures perſonæ non ſunt ab initio infli
gendæ, ext. de iud. c. at ſi, §. fi. item ſi q̄s plu
ries aliquē vno impetu vulnerauerit, tenet̄
tm̄ de vulnerato, & non de occiſo, ff. ad l.
Aqu. l. illud, §. fi. Sol dn̄t quidam, ꝙ eſt qua
ſi vnū delictū, cū fuerit tm̄ vna ſpecies delin
quendi, ſicuti vbi ſunt diuerſæ ſpecies, vt ſi
primo rapuerit & poſtea īterfecit, ff. de pri-
ua. deli. l. nonnunq̄, vnde vno banno, ſiue v-
na pęna dn̄t eſſe puniendum, cum idem fa
ctum ſit, vt s. & ff. de pop. act. l. 3. punietur
aūt maiori banno ſiue pœna, quia quoties
ex eodem facto in plures pœnas quis inci-
dit, altera debemus eſſe contenti, licet hr̄e
poſſumus quatenus plus ſit in vna pœna q̄
in altera, vt s. dictum eſt. Poteſtas. n. maio-
rē pœnā cōminando vel exigendo, vr̄ rece-
dere à minori, ff. man. l. Stichus, ff. de here.
inſt. l. ſi ita ſcriptū, & de p̄to. ſtip. l. idēq; do.
48 Gui. Dur. no. hoc in Spe. ſui operis. † Pone
ꝙ p̄ homicidiū cōmiſſum per Io. lata eſt
ſnīa, ꝙ ipſe Ioā. debeat mori, q̄ritur qūo il-
la ſnīa debeat executioni mandari, & an e-
xequendo committat̄ delictum, ſeu pctm̄
reſpon. ꝙ illa ſnīa eſt executioni mādanda
per executores, qui carnifices vocantur, 23.
q. 5. non fruſtra, & c. cum homo, & talis car
nifex truncādo caput vel membrū, nō pec-
cat, ea. q. miles, & c. non eſt crudelis, & c. ſi
homicidium, q̄a nō ipſe, ſed lex occidit, ea.
q. cū hō, ſi tm̄ q̄s occiderit ſponte aliquem,
qui erat à iudice occidendus, peccat, & ho-
micida eſt, ea. q. cū miniſte. & c. ſeq. & c. cū
homo, ſed nec iudex, q̄ iuſte hoīem ad mor
tem dānat, peccat, q̄a officia iuridica bono
aīo impleri pn̄t, qūo iudex, & qūo lex, ea. q.
c. offi. & c. fi. cū pluribus alijs, nec ſcelus cō
mittit ipſe iudex, nec ſanguinē effundit, vt
ea. q. ipſe iudex &c. ſi cū imo miniſter Dei
eſt, ea. q. malos, & Deus in hoc placatur, &
eadem cā. q. 4. ca. ſi quis igitur, Guil. Dur.
49 † Sed q̄ro, an ſnīa cōdemnatoria ſit ſtatim
mādanda executioni in cā crīali? Rn̄deo di
ſtinguendo, q̄a ab illa ſnīa pōt appellari,
vel in integ. reſtitutio peti, aut non. Primo
caſu ſtatim poſt elapſum decem dierum, 2.
q. j. ſicut ſine, C. de pœ. l. cum reus, & hoc ni
ſi incontinenti exceptio legitima ꝓbanda
obijciat̄, ex̄ de teſt. c. veniens, & c cum igit̄,
J. de reſt. ſpol. c. literas, & niſi o' ijciat̄ ꝙ iu-
dex ſnīam ex iracundia tulerit, vt C. de pę.
l. ſi vindicari, & cum ſnīa capitalis eſt lata
contra mulierē p̄gnantē, ut ff. de pœ. l. præ
gnantis. Itē differi ſolet ſnīa in alijs oībus,
vt C. de bo. proſcri. l. 2. & de cuſt. reo. l. 2. in
ſecundo vero caſu, qn̄ à ſnīa appellari, vel
in integ. reſtitutio peti nō pōt, pōt & debet
incontinenti ſnīa executioni mādari, vt 2.
q. 7 §. ſinautem, & c. cum ſpeciali, §. porro,
50 Guil. Dur. † Pone etiam ꝙ aliquis homo
ꝓmiſit alteri, & iurauit facere aliquod ma-
leficium, vel aliquod illicitum, q̄ritur nun-
quid ratione ſacri & promiſſionis teneatur
hoc facere, & ſi fecit, nunquid excuſetur à
pœna. Et vr̄ ꝙ nō, ut ext. de elect. c. B. & C.
& de reb. eccl. nō alie. c. 2. & de reg. iur. c. nō

est obligatorũ, ĩ 6. & ff. de cõd. in st. l. filius, & l. quidã. E contra vr̃, C. si aduer. ven. auth. sacra, C. de rei vx. act. l. vna, & ext. de iniu. c. licet, ĩ 6. quib. legib. ꝓ sacrm̃ cõfirmatur, qđ aliàs per legem prohibetur, ad quod dĩc, ꝙ aut istud, qđ prohibitum, est prohibitum ꝓꝑ turpitudinẽ faciẽtis, & tũc tale sacrm̃ ꝓ stitum nihil operaṫ per iura p̃dicta. Aut est ꝓhibitũ in fauorem iurãtis, & tũc iurm̃ est obligatorium, & cõfirmat rem de qua agitur, vt in alijs legib. s̃. alle. Dy. Et dicit. ꝙ dupliciter dr̃ male promissum, vno modo, s. super mala vel turpi re, & illud nõ expedit obseruari, ff. de pactis, l. iuris gen. §. generaliter, & Inst. de inu. stip. §. veluti, & ff. de ver. obl. l. gñaliter, & l. veluti, & l. stipulatio hoc modo cõcepta, & l. si plagij, & ff. de fideius. l. si a reo, §. qđ vulgo. Alio modo dr̃ male cõceptũ, i. male ꝓmissum, q̱a interueniẽte dolo, & tunc tenet. Sed de æquitate daṫ exceptio, vt in alijs legib. cõtrarijs, iurm̃ tñ cõfirmat, vt s̃. prox. est dictũ, & dic de his vt j̃. proxi. q. Dy. Et quia maleficia varijs ex causis, & diuersis modis, & a diuersis ꝑsonis quotidie cõmittunṫ, ideo modo conuenit in ipsis maleficijs puniendis promptos nos esse, & multum intentos ad pertinaciter cõdemnandum, & ideo circa p̃sentẽ materiã
51 & tractatum de pęnis, est videre, † qñ interpretatio sit faciẽda in fauorẽ delinquentis, & qñ non, & quid sit in hoc seruandum. Et primo vr̃, ꝙ ĩterpretatione legis pęna dẽat restringi, & nõ ampliari, ff. de li. & posth. l. cũ quidã, ff. de susp. tut. l. hęc, §. 2. de pœ. l. si p̃ses, & l. pe. ff. de act. & ob. l. Arrianus, đ sol. l. Stichũ, §. naturalis, ext. de ele. c. statutũ, & de re. iu. c. odia, & c. ĩ pęnis. Ecõtra vr̃, ff. de his qui no. infa. l. j. §. exercitũ. Itẽ contra est ẽt, quia si ꝑcussero aliquẽ vel occidero, qđ p̃sumitur, ꝙ dolo & malo aĩo hoc fecerim in dubio, C. de iniu. l. si nõ cõuitij, & de sic. l. j. Itẽ si sit incertũ, quis ex plurib. ꝑcusserit, p̃sumitur cõtra oẽs, & ampliatur odium, & restringitur fauor, videlicet ꝙ oẽs sunt puniendi, ff. ad l. Aq. l. itẽ Mela, §. sed si plures, & no. j̃. ꝓx. §. & certam materiam &c. ad q̃ ita dicendum est s̃m qđ dicit, & no. do. Dy. hic no. ex̃ de reg. iu. c. odia. Quia aut ex vtraq; parte, s. fauoris & odij, versatur ius publicum, aut priuatum, aut ex altera priuatum, ex altera publicum. Primo & secundo casu ampliatur fauor, & restringiṫ odium, quia cum iura sint hincinde paria, certum est in re dubia fauorabilem cãm potius assumi debere, q̃ odiosam, ut p̃all. l. cum quidam, & ar. ff. de re. iu. l. quoties idem sermo. & l. quoties nihil. Tertio casu qñ ex vna parte versaṫ ius publicum, ex altera priuatum, semꝑ p̃ferṫ ius publicũ, siue verseṫ ex parte odij, siue ex parte fauoris, & de isto tertio casu loquitur l. ff. de his, qui no. infa. l. 2. §. exercitum. Rõ aũt est, qm̃ fauor publicus p̃ferri debet vtilitatib. priuatorum, vt ff. de priuile. l. utilitas, & in Auth. de rest. & ea q̃ par. in 11. mense, §. quãobrẽ, coll. 4. sed hoc falsum esse vr̃ euidẽter. Certũ est. n. ꝙ in maleficijs puniẽdis fauor publicus versatur, vt ff. de pub. & vectig. & cõ. l. licitatio, §. ꝙ illicite, & de fideiu. l. si a reo, & ff. ad l. Aq. l. ita vulneratus, tñ de iure cauetur, ꝙ interpretatione legũ pœnæ sunt potius moliendæ q̃ exasperandæ, vt ff. de pę. l. si p̃ses, & l. interpretatione, ad quod dicendum est fauorem publicum considerandum, ne maleficia remaneant sine pęna, ex quo constat ipsa maleficia commissa, aliàs autem in re dubia, & cum sit certa qualitas criminis, pęna restringitur: cum debeamus potius esse proni ad lenitatem, quam ad seueritatem, ut ff. de pœ. l. respiciendum, in prin. Eodem modo põt rñderi, l. ff. de suspe. tuto. l. nec. n. §. 2. quia nec ibi erat certa qualitas criminis, ideo quare tutor esset remotus ut suspectus, ideo præsumitur in dubio minus fuisse delictum, & ideo ad sententiam condemnatoriam sequitur minor pœna, cum pœna moderanda sit s̃m qualitatem delicti, ut ff. de offi. præfe. vrb. l. j. §. cum patronus, ff. de iu. pat. l. j. Dy. Vltimo etiã circa præsentẽ materiã & tractatũ de pœnis, intendo summatim dicere & ponere de quibusdam pęnis. Primo in quibus casibus quis amittat manum. Secundo, in quibus pedem. Tertio, in quibus oculũ vel oculos. Quarto, in quib. nares. Quinto, in quibus uerberetur. Sexto, in quib. tundaṫ. Septimo, in quib. comburatur. Octauo, in quib. suspendatur. Nono & vltimo, in quib. casibus quis bulletur, uel signũ inferaṫ. Ad pęnã vero capitis non scribo aliud præter quã id quod scriptum est, quia illa pęna famosa est, post hoc ponã casus, in quib. quis nõ puniṫ. Et primo amit-
52 tit q̱s manũ, si aliquis vulnerauerit aliũ j̃. pacem constitutam, quam coactus fecit, s. illam

illã cum qua percussit,ut in usib. feudo. de
de pace te.& eius uio. §. si quis alium. Itẽ
si uoluntate fecit pacem,sed negans per pu
gnã conuictus est,& non ꝑ testes, ut eo. ti.
§.qui uero. Item si j. pacẽ alium uulnera-
uit,qui non diffitetur sed dicit se fecisse ad
defensionẽ suę uitæ,& ꝑ pugnã ꝓbare nõ
poterit,ut eo.ti.§.si quis alium.Itẽ tabellio
si chartam suo nomine factã,q̃ falsa dr̃ nõ
poterit ueram probare,ut in Lõbar. quali
ter quis se defendẽdo.l.de chartis. & de eo
qui char.fal.scrip.l.j.idem in eo, q̄ chartã
falsam fecerit,licet non sit tabellio, postq̃
in iudicio producta est,quia punit̃ in amis
sione manus in quibusdã ciuitatib. sed ꝑ
l.Niburiã pollex dexter aufertur,ut in l.Ni
buriã.in c.69.Item si aliquis conuictus fue
rit de periurio amittit manum,ut in Lom-
bar.de testi l 2.in fi.& de periuriis,l.2.& 3.
Itẽ si res aliqua fuerit bãnita,& in Potesta
te iudicis ꝑuenit,& ali⁹ eueniat,q̄ dicat eẽ
suã,si sua esse dr̃,iudex faciat ad eũ ꝑueni-
re,si tñ suã esse iurauerit,& si postea de fal
so conuictus fuerit,dextra manus ei ampu
tetur,in Lõbard.de his q̄ ad pala.l. cuius,
in fi.Itẽ si discordauerit cum alio in testi-
monio,& conuictus fuerit per pugnam, ut
in Lõbar.de testi l.si duo,§.si quis cũ alte-
ro.Itẽ si quis sine iussione principis aurũ
figurauerit,aut monetam confixerit, ut in
Lõbar.de eo qui fal.mon.l.j.& 2.Item ma
num amittit si quis librum hæreticum ha
beat,& igni nõ tradat,ut in Auth. de depo
si.§.unde etiam interdicimus.Item amittit
manũ seruus qui sine iussu dñi sui noua si
gna in silua alterius fecerit,ut in Lõb.ext.
de termi.antiqu.l.si quis ꝑ ꝑ.& l.si seruus.
Item manum amittit,qui titulos p̃diis alie
nis imposuit,ut in Auth.de Procõsule Ca-
pu.§.titulus.Itẽ amittit manũ tabellio, q̄
fecit chartam suꝑ uẽditione rei facta a mu
liere uẽdẽte consentiente uiro sine notitia
parentũ,ut ĩ Lõb. qualiter muli.ali.l.2.Itẽ
amittat quis manũ si crimen cõmiserit, ꝙ
mẽbri abscissionẽ postulet,nec lex dicat de
bere eũ mori,ut in Auth.ut nulli iu.§ ulti.
Itẽ exactores tributorum,qui illicite excu-
tiunt,& suscepta non describũt,uel celant,
puniunt̃ in amissione manus,ut in Aut.de
man.prin.§.coges aũt. Itẽ si quis alium ꝑ
cusserit uñ manum amiserit,ꝑcutiens simi
liter amittat manum,ut ĩ lege Moy. in lib.
Exo.c.12.Pręterea dñs uer.si rixati fuerint.
-Itẽ manum amittat mulier, q̃ apprehẽdit
manu uerecundia uirilia aduersans uel iur
gans cũ uiro suo,ut in lege Moysi.lib. Deu
ter.c.13.si fuerit inter uos hõ.in uer. si ha-
buerint inter se iurgiũ.Item si quis dixerit
falsum testimoniũ cõtra aliquẽ suꝑ crĩe,
uñ manũ amittat, ipse testis falsus manũ
amittet,ut in l.Moysi.in lib.Deut.c.xj.si e-
53 xierit Leuites.in uer.cunq;diligentissime.†
Scd'o amittat pedẽ seruus fugitiuus q̄ dep̃
hẽsus est trãseundo ad hostes. ut C. de ser.
fug.l.3.Itẽ qui alium percusserit uñ pedem
amittat, ut in lege Moysi in lib.Exo.c. 12.
dixit p̃terea dñs ad Moysen.in uer. si rixati
fuerint.Itẽ in eo qui falsum testimonium
dixerit contra aliquẽ in accusatione, unde
accusatus amittere dẽt pedem in lege Moy
si.in lib.Deut.c.xj.si exierit Leuites.in uer.
54 cumq; diligentissime.† Oculi amissione
punitur fur pro primo furto,ut in Lõb.de
fur.& de latro.l.si quis fur.l.si latro.Itẽ pu
nit̃ oculo,si reꝑiatur quis falsum dixisse te
stimonium cõtra aliquẽ,uñ oculũ amitte-
ret,ut in lege Moysi &c.ut sup.Itẽ si oculũ
quis effuderit,oculus ei eruatur,nisi sit dñs
serui uel ancillæ.quia pro oculo dẽt dñs ser
uo uel ancillæ,dare libertatem, ut in lege
Moysi, in lib.Exo.cap.12.uer.qui si rixati,
& in uer.si percusserit,& in lib.Leuit.c.16.
uer.qui irrogauit maculam.Nam suspendi
tur fur pro secundo furto, ut in Lomb. de
fur.l.de latronib & l si quis latro. Itẽ in ra
ptoribus, & in conspiratoribus, ut in Lõ-
bar.de aggres.in uico factis.l.de conspira-
55 torib.† Verberatur generaliter q̄s ubi de
liquit & q̄ ꝑ ꝑ inopiã pęnam pecuniariam
luere non potest,ut ff.de pœ.l j.§.ult.& de
in ius uoc.l.ult.& de iur.om.iu.l.si q̄s,§.in
seruos,& in usib.feud.de pace te.inter sub
ditos ex lege, hac edictali.§. iudices uero.
Item fur si furatus fuerit ualẽs minus quĩ
que solidis,ut in usib.feud.de pac. ten.§. si
si quis quinque solidos ualens. Item ser-
uus qui literas imperiales despexerit nu-
dus ad palum uapulet, & capilli eius tun-
deantur ut in usib.feud.& be.l.liber homo.
in Lombard. de eo, qui literam depor. l.j.
Itẽ uerberant̃ & tundẽtur mulieres per ui
ros,uicinales, quæ suꝑ aliquas aggressio-
nem fecerint,ut in Lombard. de aggresso.
in uico factis,lege telarum,uiles & abiectę

cōditionis hoīes, vt C. de pagan. l. vlt. & de
hęr. & mani. l. quicunque, §. si vero ignorā-
56 tiæ. † Itē dēt tunderi seruus, qui ignē in syl
ua mittere ausus fuerit, vt ī l. Lōbar. de dā.
iniu. l. fi. tunderi debet ēt fur in p̄dictis supe
riorib. trib. casib. Decaluatur fur pro secun
57 do furto, vt in Lōbar. de fur. l. de furib. † Cō
buritur aūt qui sine iussione principis aurū
figurauerit, aut monetā confixerit, vt C. de
fal. mo. l. 2. l. fi. itē hostis & transfuga ad ho
stes, & renunciator cōsiliorū principis. vt ff.
de pę. l. si q̄s aliquid, §. j. & l. aut facta, §. ho
stes. Item si quis facultatē dep̄dationis bar
baris in Romanos dederit, vel si q̄s alio mō
factā dimiserit, viuus comburatͬ, vt C. de re
mil. l. si quis à barbaris. Itē actor rerū priua
tarū vel ꝓcurator Cęsaris, si aliquē iniuria
vexauerit, viuus cōcrematͬ, vt C. vbi cau. fi.
vniuersi. Item à q̄busdā concremabātur sa
crilegi, vt C. ad l. Iu. pe. l. 6. §. j. idē đ seruo q̄
mulierem rapuerit, vt C. de rap. vir. l. vna, §.
fi. Item comburatͬ seruus qui rem cum dn̄a
sua habuerit, vt C. de mul. quæ ser. prop. l. j.
Item seruus qui saluti dn̄i sui insidiauerit,
vt ff. de pœ. l. capitaliū, §. cum terminātur.
Item liber hō plebeius, vel humilis insidiās
alterius mortem, l. j. §. si nunq̄. Item Aru-
spex, vt C. de male. & ma. l. 3. Itē comburitͬ
incendiarius, qui ob inimicitiā vel prædæ
cā incenderit oppidū, aut si casam vel villā,
vt ff. de pœ. l. capitalium, §. incendiarij. Itē
qui edes, vel aceruū frumēti iuxta domum
positū scienter cōbusserit, vt ff. de incē. rui.
l. edes, item Iudæus cū suis participib. delē-
dus est flāma, si aliquē iudęū ausus fuerit ac
ceptare, q̄ ad Dei cultū respexerit, ut C. de
iud. l. 2. itē Patarini examinati à viris eccle
siasticis, si. n. euidenter inuēti fuerint à fide
catholica deuiare, viui in conspectu populi
comburantͬ, vt extra de priuil. cre. l. incorru-
ptibile, §. neminē, ēt libri ipsorum. C. đ hęr.
& ma. l. q̄cunq;, §. oīs, & l. dānato, & Auth.
de posse. l. antiqui serui, §. 7. ēt, itē qui vsur
pauit, vada fluētis Nili, vt C. đ Ni. ag. l. vnic.
Item cōburitͬ, qui. s. vxorem & filiā duxerit
& matrem eius, vt in lege Moysi in lib. Le-
uit. c. 4. dixit Dominus ad Moysen, vers. sa-
cerdotis filia. Itē comburitͬ q̄cunq; contra
p̄ceptū Dn̄i de anathemate furatus fuerit,
in libro Iosue, c. 6. fuit ergo dn̄s cum Iosue.
58 † Itē suspenditͬ q̄ furatus fuerit valēs vltra
quinq; solidos, vt in vsi. feu. de pa. te. §. si q̄s
quinq; solidos. Itē famosi latrones furca su
spenduntͬ versus eū locū, vbi furati fuerint,
vt ff. de pę. l. capitaliū, §. famosos. Itē suspē
debatur à quibusdā sacrilegi, ut ff. ad l. Iul.
pec. l. 6. §. j. Itē suspēduntur trāsfugę ad ho
stes. Itē renūciatores cōsiliorū principis. Itē
author seditiōis vel tumult⁹, vt ff. de re mi-
li. l. 3. §. is qui. ff. de pœ. l. si quis aliquid, §. j.
& 2. Itē seruus Regis, qui mortē intulit ali-
cui, suspenditͬ s̄. fossam illius, vt in Lōbar.
de culpis seruorum, l. j. & de homi. liber ho
mo, l. si seruus Regis. Item principes popu
li, qui adorant Deos alienos, suspenduntur
cōtra solem in patibulis, & ita pōt dici ꝙ re
ges & principes hostiū si dep̄hēdātur, ꝙ de
beāt suspendi, vt in lege Moysi in li. Deut.
c. 12. si exierit ad bellū cōtra hostes, in ver.
qn̄ peccauerit hō, & in lib. Iosue c. 8. dixit
aūt dn̄s ad Iosue, vers. Iosue autem, c. 10. q̄
audiuissent quinq; præcepta Iosue, dicens
59 signum alicui infertur. primo furti in fron
te, si tn̄ in furto dep̄hensus fuerit, vt ī Lom
60 bar. de fur. l. furti, §. oīb. † Non sequitur pu
nitio ꝓ occiso in p̄lio, ar. ff. ad l. Aqui. l. qua
actione, §. si quis in colluctatione, in vsi. fe.
de pac. ten. §. postea vero, & §. si quis aliū,
& ff. de iniu. l. 3. §. 1. Item nec pro occiso ius
su Regis, vt in Lombar. de mor. cō. l. j. & ar.
ff. qđ ui aut clā, l. j. §. fi. & fa. ercis. l. qm̄ au-
tem, & ff. de euict. l. si pignora. nam necessi-
tas officij excusat, vt ff. de his qui. vt ind. l.
tutorem, j. rn̄. ff. de fur. l. si seruus cōis, §. ꝙ
vero, & ff. re. amo. l. similiter, §. j. Item nec
de autore rixæ occiso in rixa, vt in Lombar.
de bo. lib. l. si quis ex leui causa Mediola.
& arg. ff. si quad. pau. fec. dic. l. j. §. cum arie
tes, & ad l. Aquil. l. itaque si seruum, & l.
scientiā, §. 3. C. qn̄ lic. vnic. si. iud. se vin. l. j.
Item de eo qui occisus est ab eo, qui se de-
fendebat, vt in prędictis legibus, vt in Lom
bar. de aggres. in vico fac. l. 3. in fi. & l. 5. dic
tamē latius vt suprà, vt no. in rub. de defen.
à reis fac. Item nec pro occiso à seruo de-
fendente dominum suum, ut ff. de iniur. l.
sed & si vnus, §. si iussu, in fine. Item non se
quitur punitio de occiso sine dolo, vt ff. ad
l. Cor. de sica. l. in lege, dicam de hoc latius
vt dr̄ in proxi. rub. de homi. §. item pone q.
sępe contingentem, & §. quęstione, & subse
quitur. Item excusatur qui se vindicādo oc
cidit canem cum virga vel spata, vel aliqđ
aliud ꝙ in canē enaserit, ut in Lōbar. de dā.
à iure

à iure, § si quis se uindicando. Itē excusat
ꝗ occidit canē dānum facientē in casa seu
domo sua de die vel de nocte, ut p̄dicto ti.
l.si ꝗs alienum canē. Itē non requirit si dā
num datum sit intra decē pedes a facolario
mensurandos ad pedem mediocris hoīs, &
non ad manus, vt in Lombar. de plag. libe
ri hoīs, l. 3. de dam. iniu. l. 2. Item nō punit
qui ignem fecerit, & transierit uiam publi-
cam vel riuum, & damnū fecerit, vt in Lō-
bar. de dā. iniu. l. 3 Itē nec is, ꝗ facit eundo
auferre aliquid ꝑꝑ necessitatem, vt p̄ dicto
c. lx. de iurantib. l. j. & in vsib. feud. de pa. tē
nen. §. quicunq;, & l. licitum. cum nemo in
in necessitatib. liberalis existat, vt C. de adi
men. leg. l. rem legatam, & ꝙ in necessitati
bus sit, curandum non est, vt in Auth. qui.
mo. nat. j. respon. & quia pater pōt filiū vē
dere necessitate famis, & iunior p̄dium vē
dere, C. de patr. ꝗ fi. l. j. & in Lōbar. de ꝓhi.
ali. in l. fi. Item non punitur qui dānū dat,
si aliter periculum euitare non posset. ar. ff.
ad l. Aq. l. quēadmodū, §. item Labeo. & l. si
ꝗs fumo, §. j. & de incen. ru. nau. l. quo nau-
fragio, §. ꝙ ait p̄tor. & de aqu. plu. arc. l. j. §.
de eo. Item nec ꝓ mortuo ī fossato alicui,
vt in Lombar. de dam. iniu. l. si quis fossa-
tum. Item nec pro mortuo in puteo alicu-
ius fit punitio, ut p̄dicto tit. l. si annalis. Itē
nec pro rabioso uel dęmoniaco occiso pu-
nit quis, nec pro alio occiso ab eisdem, nec
a mēte capto vel infante, ut ī Lōbar. de dā.
iniu. l. si peccatrix. & C. de pat. pot. l. 3. ff. de
off. p̄si. l. diuus. ff. ad le. Cor. de sic. l. infans,
ff. ad l. Pomp. de parri. l. pe. in fi. Item nec ꝓ
latrone pub. vel desertore militię occiso, ut
ff qñ li. uni. sine iud. se uin. l. ult. Itē nec ꝓ
trāsfuga ad hostes occiso, ff. ad l. Cor. de sic.
l. eiusdē §. ul. Itē nec ꝓ occiso a fera ab alio
concitata, dū & ipse staret suꝑ eā cā eā lu-
crādi, ut in Lōbar. de uenato. l. 3. aliud si nō
cā lucrandi, ut ar. ff. si quad. pau. fe. di. l. j. &
§. generaliter. & ff. ad. l. Aq. l itē Mela, §. itē
& cū eo. Itē nō fit punitio pro hoīe occiso
inuento in curte aliena in nocte, qui non
dat manus ad ligandum, ut in Lōbar. de eo
ꝗ pōt in dam. l. si noctis, & de curtis rup.
l. si seruus. Item nec pro hoīe occiso fugien
te & deprehenso, qui nō dat manꝰ ad ligā
dum. Nec pro occiso a fugace, cum eum de
prehendere uolebat, ut in Lōbar. ff. de fur.
l. si seruus aut li. Item non punitur qui tres

uuas tm̄ de uite accepit aliena ut C. eo. l. si
ꝗs s̄. nā si īgressus fueris uineā ꝓximi tui,
comede, nec aliqđ tecū portes, & ēt segetē
frange, & manu mete, & nō falce metas, ut
in l. Moysi in Deut. c. 23. uersi ingressus. &
uer. si intraue. Itē mitius punit si ꝑ uinum
aut ebrietatē lapsus est, ff. de pę. l. respiciē
dum, in fi. de cust. & exhi. re. l. milites. & de
re mili. l. oē delictum, §. pe. Et ꝑꝑ consan-
guinitatem minor pęna imponitur, ut ff.
de recep. l. ult Item nō punit qui occidit in
tumultu, cū tumultus aliter se dari nō p̄t,
ut ff. ad l. Cor. de sic. l. qui cedē. Itē releuat
quē a pęna noxali iustus dolor, C. ad l. Iul.
de adul. l. Gracchus, ff. eo. ti. l. si adul. §. Im-
perator. Itē si ꝑ pacē faciēdā interfecit, ut
no. sup. eo. ī prin. huiꝰ rub. Itē nō punit in-
terficiēs pugnātē cōtra patriā suā. ar. ff. de
reli. & sum. fu. l. minime. Itę nec pater nec
uir mulieris qui interfecerit adulterum in
uētū in domo uiri, & ibi dep̄hēderit, ff. ad
l. Iul. de adul. l. patri datur. & l. marito. Itē
nec dn̄s punitur, qui interfecit seruum, quē
in facinore dep̄hēdit, ut ff. de uer. sig. l. qui
seruū, §. quid ergo. & §. si hæres. Nam sine
cā non licet hoc dn̄o, ut no. ff. de his ꝗ sunt
sui uel ali. iur. Itē parentes & magistri sine
pęna habēt modicā coertionē, ut C. de emē.
prop. & ff. de pęn. l aut facta, §. j. cum sim.
ꝙ forte intellige, si filius uel discipulus hoc
meruit, ar. ff. de pig. l. seruum. & pro & con
tra, ff. de uer. obl. l. quidā sunt. arg. Item pa
tronus in libertum hēt modicam coertio-
nem, ut ff. de iniu. l. prætor. § p̄terea. & l. nō
solū, §. ꝗꝗ. & §. leuis. & de pę. l. respiciēdū,
§. furta. Itē dn̄s in mercenariū. ar. p̄dict. §.
furta. Itę creditori licet seruum obligatū ꝓ
suis maleficijs coercere, uel uinculis ligare.
ar. ff. de pig. act. l. elegāter, §. fi. & de pign. l.
seruū. Itē quilibet magistratus in subditis
modicā hēt coertionē. ff. de iur. om. iu. l. in
magistratib. & de re. iu. l. non est. Itē ar. p̄di
ctorum pōt dici, ꝙ maritus habeat modicā
coertionem in uxorem, nam quia licet in
casu eā occidit, ut sup. p̄t eā uerberib. affice
re, ut ff. de adul. l. si adulteriū cū incestu. §.
Imperator. & l. nec in ea. nā sine cā nō licet
eā uerberib. afficere, imo plus punitur ꝗ̄ si
in aliā deliquisset, ut ff. de pę. l. capitaliū, §.
oīa. & ꝙ possit eā castigare tēperate, taliter
maxime cū uxor dēt esse in officio mariti,
ut ff. de ope. li. l. sicut patronus, & maritus

fungit̃ corpore uxoris, q̃ obsequia præstare debet, C. qui pot. in pig. habean. l. assiduis. Item de fa. uiri est, ar. ff. de re mil. l. quicũq;. & Pau. ait. Mulier alligata est uiro, &c. uñ ad similitudinem usufructuarij q. dẽt impendia p̃stare, & q. põt coercere & cogere o pario s, põt uir coercere uxorẽ modice, & cã cogere o pari, ut ar. ff. de usufru. l. sicut ĩpẽdia. & l. idẽ q a. & sol. ma. l. si cũ dotẽ, §. finaũt. Itẽ nec punit̃, si q s se defendendo vł filiũ vel uxorẽ uł fratrẽ, uel defendẽdo q se cũ esset in societate aliũ occideret, vel si liber uel seru⁹ hoc fecerit defendẽdo dominũ suũ ꝙ dic ut no. s̃. de defen. a reo. fa. circa prin. Itẽ ĩpune occidunt̃ aggressores in itinere, & desertores militiæ & fures nocturni, ꝙ dic ut eo. ti. & §. s̃. dictũ est Itẽ nõ sequitur punitio in alijs casib. in quib. impune ius quis dicere sibi põt: ut in illo generali. Itẽ in lege Mo. cauet̃, ꝙ si fur fodiẽs uel frãgẽs domũ alienã uulneratus uł mortu⁹ fuerit, p̃cussor nõ erit reus sanguinis: sed si orto sole hoc fecerit, homicidiũ p̃petrauit: ut hæc uerba legunt̃ in li. Exodi. & eo. ẽt li. cõtinet̃, ꝙ si rixati fuerint uiri, & p̃cusserit alter alterũ lapide uel pugno, & ille mortuus ñ fuerit p̃cussor ĩnocẽs erit: dũmodo o pas & ĩpẽsas ĩ medicinis factas restituat.

De homicidiarijs & eorum pœnis. Rub.

SVMMARIVM.

1 Homicida q s dicatur, & l. Cor. de sic teneatur.
2 Iudex & executores illius cũ nonnullis alijs excusantur a pęna l. Cor. de sic.
3 Vulneratus a plurib⁹ in rixa si moriatur uniuscuiusque ictus erit contemplandus.
4 Homicida qua pœna puniatur, & qui excusantur a tali pęna.
5 Defensionis facultas non est deneganda ante impositionem pœnæ.
6 Homicidium fieri mandans, eo sequuto an puniatur tanquam homicida.
7 Auxilium & fauorem præstantes occisoribus, & de hoc conuicti, quomodo puniri debeant.
8 Homicidio commisso, dum homicida aufugeret, qui dederunt illi fauorem ne caperetur a sequentibus, quomodo puniantur.
9 Mandatario punito propter homicidiũ commissũ, an iudex possit contra mandantem procedere & eum punire.
10 Themate superiori retento, quid erit si actum sit ad interesse, & quid si ad pęnam, & quid si mandatarius sit absolutus.
11 Mandans homicidiũ fieri data peccunia mãdatario, homicidio non sequuto, an puniatur.
12 Homicidio a pluribus commisso, quorum quilibet intulit uulnus, sed nescitur ex quo uulnere sit mortuus, an omnes teneantur ad mortem.
13 Pœnæ impositio q̃ requirat, debere considerari.
14 Vniuersitas ciui. cast. uel uilla, an possit committere maleficium, & ex illo teneatur.
15 Vniuersitas ciui. castri, uel uilla committens homicidium, uel aliud maleficium, pro quo persona singularis corporaliter puniretur, quomodo erit punienda.
16 Vniuersitati ut s̃. deliquẽti, q̃ pœna imponatur.
17 Vniuersitas in causa capitali, ut supra, an poterit per procuratorem respondere
18 Homicidio commisso propter quod non potest sedari tumultus ortus, nisi inocens condemnetur, uel nocens absoluatur, quid fiet.
19 Homicidium uel aliud simile delictum committens, nõ dolo, sed culpa, uel negligentia, an sit puniendus, & quo iure, & qua pœna.
20 Dolus præsumitur abesse, nisi probetur, quomodo probetur dolus.
21 Maleficium casu commissum, an puniatur.
22 Ignorantia allegata per delinquentem in sua excusatione, quid erit faciendum.
23 Vulnerato Titio non mortifere, superuenit febris & mortuus est, an percussor tenebitur de uulnerato, uel de occiso.
24 Vulneratus non mortifere si moritur p̃p̃ imperitiã medici, an percussor tenebitur de uulnerato uel de occiso, & si de aliquo uulnere dubitent, ã sit mortale, & sequatur mors, quid p̃sumetur.
25 Vulnerato aliquo quis elegit medicum, qui contempletur uulnera.
26 Vulnerato Titio plurib. uulnerib. medicus iuramento dixit, ꝙ erat mortuus ex uulnere Seij, & sic Seius fuit condemnatus, an Titius poterit per alios medicos probare oppositum.
27 Vulnerato Titio si postea moriatur, an præsumatur mortuus ex illo uulnere, an ex alia cã.
28 Cõtra inferentem maleficium cum malo animo fecisse semper præsumitur, nisi contrarium probauerit, & quomodo probabit. & nu seq.

MODO restat ut uideamus de homicidiarijs, & q̃ debeant pati pęnam, & d. quibusdam q̃stionib. ad hunc tractatũ per
1 tinentib. †Et certe ille dr̃ homicida & tenetur l. Corn. de sica. qui hominem occidit, de quib. dic p lene ut no. do. Azo. in sum. co ti.

circa

circa prin.& vt locum hcbeat l.Cor. de sic.
necesse est dolū interuenire, nec in hoc ca-
su lata culpa æquiparatur dolo,vt ff.codē,
l.in lege,& l.diuus.& hoc est ꝙ infans & fu
riosus non punitur hac lege, ut ff.eod.l.in-
2 fans.†Ita excusatur iudex a pęna legis Cor.
Excusantur etiam executores & parentes,
ex eo ꝙ ipsi carent dolo. Idē est cū occido
desertorē militiæ uel publicum latronē, ut
C.quando lice.uni.se vin.sine iu.l.1.& 3.Si
ergo occidam ad defensionem corporis
mei,uel mearum rerum,uel ad opin.meam
obseruandam, uel occidam eum, qui mihi
stuprum uel liberis meis uolebat inferre,
non teneor,ut ff.de iustit.& iur.l.ut uim,&
C.unde ui.l.1.ff.de sic.l.1.§. idem diuus,de
qua materia dixi ēt supra de defens. a reis
facien. Item no. ꝙ is occidere uidetur, qui
causam mortis præbuit, ut ff.eod. tit.l.ni-
hil.Item not. ꝙ si aliquis percussit aliquem
in rixa, & occiderit quamuis ferro ꝑcussit,
tū si non habuit animum occidendi, alle-
a uianda *a* est ei pęna,quia magis casu quam
animo hominem occidit, ut ff.eo.l.1.§.di-
uus,& C.eo.ti.l.is qui.Si autem habuit ani
mum occidendi,tenetur,ut dictis legib.con
3 stat.† Et ꝓpterea si in rixa homo fuerit uul
neratus a pluribus,& ob hoc perierit, quod
actus uniuscuiusq; istorum cōtēplari opor
tet,ut sciamus quis intulit uulnus,uel uul-
nera mortalia,vel quis ꝑcussit cum magno
falcastro, an paruo cultello uel bastone, ut
illi magis puniātur quam alij, ut eo.ti.l.fi.
4 †Sed quæro aliquis commisit homicidium
quam pęnā patietur ipse? Respond.ꝙ altio
b res debeant deportari, *b* humiliores uero
subijci bestijs,ut ff.ad l.Cor. de sic.l.3.§.fi.
Sed unde hoc ꝙ sic leuiter ll. prædictæ pu-
niunt homicidas,sicut hic dicitur, & nos vi
demus famosos latrones falsarios monetę,
& adulteros occidi, ut ff.de pę.l.capitaliū,
§. famosos, & §.crassatores,& C. de adul.l.
quamuis,& de fal.mo.l.pe.Mar.de Fano di
cit, ꝙ homicidia pleru nque non sine causa
fiunt, procedunt.n.homicidia plerunq; ex
meritis occisorum, sed prædicti sine causa
delinquunt,& ideo fortius puniuntur,arg.
ad hoc ff.de his qui sunt sui uel ali.iu.l.j.in
fi.ff.de pig.act.l elegāter,§.ult.uel dic & ue
rius,ꝙ ille, ꝗ alium occidit, debet mori, ut
ff.eo.l.3.§.solent,& C.de epi.au l 3.ibi,ho-
micida parricidaq; ꝙ fecit, semꝑ expectet,
vt Insti. de pub.iud.§. item l.Cor. ut etiam
ibi no. per Accur.in glo.ord.probatur etiā
optime ꝑ aliam l.ff. de adul.l.si adulteriū,
§.Imperatores.& ante ibi.vlt.suppli.&c.nā
& in vete.testamēto si quis occiderit homi-
nē industria ab altari meo euelles eum, ut
moriatur,ut in li.Exo.c.si quis, & in li.Le-
uiti.71.ubi dicit̄,si quis occiderit hominē,
morte moriatur, si iniuria & si industria,&
si insidiauerit, a qua pœna mortis excusa-
tur, qui sine dolo hominē occidit,quod dic
vt no.infra.eo.tit.§.itē pone q.Itē excusan
tur multi alij, quod dic, ut sup. de defens.
5 reo.Et iō † bñ est notandum,ꝙ ante pœnæ
impositionē non est denegāda defensionis
facultas alicui, ut ff.de quæst. l.unius, §.fi.
ibi, quocunq; tꝑe postulante reo defensio-
nē denegari non opo tet, ad hoc est C. de
iu.fis.l.defensionis facultas,& C.de bo.uac.
l.fi. ibi data copia reclamandi,quid plura?
in spōte cōfesso defensio deneganda nō est
ad probandam innocētiam suam, vt ff. de
quæst.l.1.§.si quis ultro.Nam probationes
& defensiones possunt fieri usq; ad sñīam,
ut C.de re.iu.l.si quis ius,& de prob.l.iudi-
6 cio.Sed pone † qđ aliquis mandauit & fieri
fecit homicidium, nunquid ipse punietur
tanꝗ̃ & sicut homicida? dic allegando ꝓ &
contra plene,ut no. sup. in rub.de transa.&
pact.§.vlt.circa fi.& solue ēt,ꝙ puniatur.&
de hoc dic ut no.sup. de pę.§.itē no.& dicit
7 d.Odo.&c.Itē pone† ꝙ Titius & Sēpronius
commiserunt homicidium. aliqui alij fue-
runt accusati,ꝙ dederunt & præstiterūt au
xiliū & fauorē ipsis occisoribus, & de hoc
ꝑ testes ltīmos fuerunt cōuicti,modo quę-
ritur,quomodo isti dantes auxiliū & fauo-
rē dēant puniri? hæc qō fuit de facto missa
Bononiæ cōsulēda cōsilio d.Dy.de Mus. &
do.Boni. et cuidā alteri legū Doc.Suꝑ qua
q.idē sapiētes dixerunt,quod dērent puniri
eadē pœna, qua dērent et dēnt homicidæ,
iuxta illud cōsentiētes et faciētes pari pęna
puniantur, ar.ff.ad l.Aq.l.itē Mela.§.is qui
tenuit, et C.de episc. et cler. l.si quēquam.
in fi.

ADDITIONES.

a ¶Allleuianda. *Adde Pau.de Cast.cons.197.in causa incarceratorum.Alex.consi.188.2.lib.Ce po.cons.34.& 285.Ber.*
b ¶Deportari.*Adde Cep.cons.81.Ber.*

in fi.& quia in maleficijs volūtas spectatur
non exitus,vt ff.eo.tit.l.diuus, & ff.de fur.l.
qui ea mente.Ex alia parte videbatur prędi
ctos auxiliatores tā late non debere puniri,
quia cōstat eos minus deliquisse, q̃ ipsum
homicidā. nam ille homicida pro oībus pu
nitur,vt ff.ad leg.Iul.de vi pub.l.qm̄ multa
facinora. Item lex vult ꝙ qñ in rixa factū
est homicidiū, ꝙ ictus vniuscuiusq; debeat
contemplari , vt appareat ex cuius vulnere
mors fuerit subsecuta,quasi alij,qui contu-
lerint vulnera non mortalia,nō puniantur
in tm̄. Nā inter criminis reos & participes
fraudis multum interesse constituerunt iu-
ra,ff.de pub.l.multi.Nam de ope non tene
tur quis nisi crimine consummato,l.sæpe ,
in fi.ff.de uerb.sig. qđ in tm̄ non puniatur,
facit extra de homic.c.sicut dignū. Deinde
post multas allegationes & altercationes
fuerunt dicti Doct. & sapiētes in cōcordia,
vt dicti auxiliantes puniantur media pęna,
qua dicti homicidæ debeant puniri , uel ex
forma iuris cōis, uel forma statuti , & hoc
dixerūt in dicta qōne,& qualibet alia simi-
li obseruari debere, argu.l.ff. de fur.l.is qui
opem. quæ lex dicit, ꝙ ille qui dat opē fur-
to manifesto,non tenetur pęna quadrupli,
sicut fur,sed tenetur pœna dupli, quasi fur
non manifestus.sic etiā dixerunt in casu no
stræ qōnis,qui dat opem homicidæ,nō de-
bet puniri sicut homicida . & facit ad hanc
solutio. extra de homi.vo. uel casu , c.sicut
dignum,præterea inter reos,i.inter eos,qui
soli delictū commiserunt,& particeps frau
dis,i.eos,qui in alijs deliquerunt, multum
interesse iura cōstituerunt,ut ff.de publ.l.si
multi. Item de ope quis nō tenetur,nisi cri
mine cōsummato,vt ff.de iniur.l.apud La-
beonem, §.si curauerit, & ff.de fur.l.si quis
vxori,§.neq; uer.& §.si quis de manu,& de
pœ.l. cogitati, quod quisq; iur.l.1.in fi.per
q̃ iura ostendit dr̃ia inter facientem & opē
dantem,sicut etiā de ista materia no.j̃.eod.
tit.§. sed pone, qđ ego &c.uerum dixerunt
Doct.s̃.dicti, bñ esse no.ꝙ si isti, qui opem
dederunt homicidæ,p̄stiterunt,& dederunt
a causam mortis *a* seu cām dicti homicidij ,
ꝙ eo casu & ipsi auxiliantes tanq̃ homici-
dæ tenentur,& debent puniri,ut ff.eo. l.ni-
8 hil interest.† Item pone qōnem nouiter sic
motā.Ecce Titius cōmisit homicidiū , quo
peracto cœpit aufegere,quē multitudo ho
minū sequebatur, aliqui de dictis homini-
bus se obuiam fecerunt, & p̄stiterunt auxi-
lium,consiliū,& fauorē dicto homicidæ ne
caperetur,ac eum vt euaderet sociauerunt.
modo quæritur, qualiter isti auxiliantes te
neantur & puniātur,ad qđ dic,ꝙ p̄dicti te-
nentur de fauore & ope p̄stita ad ipsum ho
micidium,licet iam foret cōmissum. Nam
oēs illi actus sunt de ope & fauore, & ad o-
pem pertinent. Nam ex qualitate facti præ
cedentis & sequētis arguitur dolus,ut C.de
rescin.vend.l.dolus,iuxta dictū Senecæ.Nil
prodest quo aīo feceris, si qđ fecisti , uitio-
sum est,facta.n.cernuntur,animus aūt non
vr̃,ad hoc facit C.de episc. & cle.l.raptores.
ibi,vbi dicit , & qui auxiliū p̄buerit tp̄e in-
uasionis. & ibi adhuc , flagrante crīe &c.&
C.de rapt.virg.l.vnic. in prin. Item vr̃ hoc
expressum ff. ad Silla.l.si quis in graui, §.si
quisquā eorum. Et sic est dicendū,ꝙ p̄dicti
teneantur de consilio, ope & fauore homi-
cidij, & ꝙ puniātur arbitrio iudicis,cū non
sit certa pœna determinata , vel dic media
pœna homicidij, ut s̃.proxi. qōne notaui.
9 & hanc q. uidi de facto Florentiæ . † Pone
etiā aliam q.de facto. Titius mādauit Scio,
vt hoīem interficeret . Iste secutus mādatū
Titij , hoīem interfecit , qui postea captus
fuit,& tanq̃ homicida decapitatus ſm for-
mam iuris uel statuti.modo eo Scio puni-
to Potestas ciuitatis volebat procedere con
tra dictum Titiū mādantem, & eum puni-
re.est in qōne an possit.& primo vr̃ ꝙ non,
arg.l.ff.ui bo.rapt.l.1.§.quoties.ibi,dum di
cit , & alterius noīe &c.l.1.ff. de ui & ui ar.
Nam ibi per pœnā uni impositā alius libe
ratur . Præterea ex delicto eiusdē hominis
nō dēt sæpius quæri, ut l.licet.ff.nau.caup.
stab.Nam ex mandato qđ fecit,nō punire-
tur, nisi cōstaret Scium maleficiū cōmisisse
mādato eius. Nam nemo vr̃ animū nocēdi
hr̃e , nisi factum fuerit subsequutū.de uer.
sig.l.sæpe,& arg.C.de rer.permu.l.ex placi-
to. Nam si delictū sibi mandatū cōmisisset
Seius, Seij factū robur dat,ut Titius tenea-
tur ex mandato.ergo si de facto & homici-
dio quod fecit Seius, ex processu quē fecit,

Potestas

ADDITIO.

a ¶Mortis. *Adde ut per Cep.cons.1.& 28.& 34.*
Bernard.

Potestas contra Titiū vellet inquirere,non
possct, vnde quia de illo quærere non pōt,
per pallegatā l licet,§.pen. igiẽ non puniet
istum Titiū,præterea vbicunq; plures sunt
culpabiles eiusdem delicti,& apparet ex cu
ius ictu perierit occisus,ille solus punietur,
& cæteri liberãtur, vt C.de vi pub.l.qm̃, &
melius,ff.ad l. Aqu.l.item Mela,§.si plures,
& ff.de sica.l.si in rixa, vn de cū apparet de
facto Seij illū hoīem occisum fuisse,& plus
iā cum ex dicto bomicidio fore punitū,con
stat istū Titium debere liberari & non pu-
niri. Econtra vr̃ ꝙ ita sit obligatus mandãs
sicut mãdatarius,quia vterq; puniẽdus est,
vt C.de accu l.nō iō,& l.seruos,§.j.C.de vi
pub.l.qm̃ pœna,ff.ad Tur.l.j.§.fi.& expres
se ff.ad Silla.l.si percussor,est expressum ff.
de iniur.l.non solū,§.Proculus,& §.si man
dato,præterea patet ff.de iure fisc.l.2.§.di-
uus,& l.non tm̃,præterea quotiescunq; ca-
dem pęna debetur à pluribus,vnus si solue
rit pęnā,alios nō liberat. Nam alter alterū
in pœnis non liberat,ut ff.de iurisd.om.iu.
l.adeo,& ff.ad l.Aqui.l.item Mela,§.si plu-
res. Sol.& hæc ipsa veritas est,ꝙ ille Titius
mandans puniatur tanq̃ homicida. Nam
licet appareat de dolo occidẽtis,non tñ ap-
paret de dolo mandantis, & ideo iste man-
dans punitur,cum lex Cornelia puniat do-
lum tm̃,& nō culpā,ut ff.eo.tit. §.cum qui-
dam, l.leg.Corn. & C.eo.tit.l.j.qñ aūt non
apparet ex cuius ictu perierit,oēs p̄sumun-
tur in dolo,& ideo oēs punienẽ, ergo cum
apparet ambos esse in dolo,ambo sunt pu-
niendi,& ꝙ simili pœna puniãtur mãdans
& mandatarius, vr̃ expressum ff.de iur.fisc.
l.2.§.diuus Pius,non obst.d.l.licet,qm̃ non
est adhuc quæsitum de dolo mandantis, &
ita soluit do.Dy.non obst.d.§.quoties, vbi
dr̃,ꝙ per solutionem unius alter liberatur,
quia ibi agitur ad interesse, & ideo non est
mirum,cum interesse esse desinat per p̄sta-
tionẽ vnius.Item nō obstat l.qm̃ multa,q̃a
illud est verū, qñ oēs attendebant ad uotū
vnius,& licet appareat de voto faciẽtis ho-
micidiū, non tñ apparet de dolo aliorum,
etsi appareat de culpa, quia forte fuerunt
in rixa,& ideo illi non puniuntur leg.Cor.
cum lex Corn.puniat tm̃ dolum,& non cul
pam,vt ī l.lege Cor.§.cum quidā,ad l.Cor.
de sica.l.j.si aūt non appareat cuius ictu pe
rierit,pręsumuntur oēs in dolo, & ideo oēs
puniuntur,ut ibi.Sic ergo cū appareat istū
mãdantẽ esse in dolo, & parentẽ similiter,
vel exequentẽ esse in dolo, similiter ambo
puniendi sunt. Præterea lex apertè facit, &
quodãmodo vr̃ esse casus expressus in l.&
si certus sit percussor,ff.ad Silla.l. itẽ Mela,
§.si plures,ff.ad l. Aqui.& de sic.l.si in rixa,
rñdetur, ꝙ ibi erãt diuersa facta & indistin
cta,sed hic vnum,q̃a occidere & mãdare p̄a
10 ria sunt,quantū ad finẽ,& effectū.†Sed po
ne actum esse ad interesse occasione malefi
cij contra aliquẽ qui satisfecit,nūquid age
tur ad interesse contra mãdantẽ? dic ꝙ nō,
ff.vi bo.rap.l.2.§.quoties, & de eo per quẽ
fac.erit,l.j.§.si plures.Sed si actū est ad pœ-
nam,non liberaẽ mandans,ut s̃.dictum est.
Sed pone, ꝙ dictus Seius extitit absolutus
à maleficio,de quo inculpabatur, quid erit
de mandante? Respondeo,distingue,quia
aut est absolutus, quia non reperitur illud
maleficiū fore commissum,& tunc victoria
vnius parit libertatẽ alterius, ff.de app.l.si
q̃s separatim,§.qđ est rescriptum. Aut est
absolutus,quia non est repertus culpabilis,
& tunc no. ff.de iureiur.l.duobus,§. à fide-
ius.& §.si ei, & quia res inter alios acta &c.
vt C.res inter alios acta,& ff.de re iud. l.sæ
11 pe,& de excep.l.Modestinus,Dy.† Sed po-
ne,ꝙ ego dedi tibi pecuniā,ut aliquẽ occi-
deres,& homicidiū non est secutū, nūquid
ex hoc puniar? expressum est,ꝙ ego non pu
niar ex hoc,ff.de iniu.l. itẽ apud Labeonẽ,
§.si sciuerit,& de uerb.sig.l.sæpe, ad fi.ubi
dr̃,ꝙ nemo vr̃ habuisse aīum occidendi, ex
quo factū non fuerit subsequutū, ff.de fur.
l.si quis uxori,§.neq; uerbo,& §. si quis de
manu, ff.de pœ.l.cogitationis, & ff.quod
quisq; iur.l.j.Sed argm̃ est cōtra ꝙ ego pu-
niar,ff.de calum.l.gñaliter,j.resp. cum pari
pęna puniãtur tam mandans,q̃ suscipiens
mandatum,ut ff.de iu.fis.l.2.§.diuus, & ad
hoc facit ff.de fur.l.si quis uxori,§.neq;uer
bo,ff.de extraor.crimi.l.j.C. de epis.& cler.
l.si quis non dicā,C.si quacun.præ.po.l.j.&
de ijs,qui ad eccl.cō fu.l.p̄senti,faciunt quę
no.s̃.de transa.& pac.§.fi. Sol. dic ꝙ refert
an aliquis intendat delinquere ꝑ aliū, quo
casu non punitur,si maleficiū non fuerit se
quutū,per iura primo allegata,an intendat
delinquere per seipsum, quia si procedatur
ad actū,punitur,adhibita distinctione posi
ta s̃.de pœ.circa prin. & ita intellige leges
pro

pro hac parte alleg.tñ non putarem delin-
quere iudicẽ,sed bene agere, si in casu ꝓpo
sito vel simili puniret extra ordinem crĩe
stellionatus:nam vbicunq; dolus inest,nec
pęna est determinata,extraordinaria ĩponi
tur,vt ibidẽ dicit Tho.& vt no.s̃. de pœ.in
illa distinctione,cogitat quis & agit, & per
ficit,vel dic ſm d.Dy. qa aut delictum est
maximũ,vt homicidiũ: & tunc puniar ego
homicida, vt l.3.ff.de extraor. cri. & ꝑ iura
pro hac parte alleg.aut non est maximum,
12 & tunc non,per alia iura.†Pone qõnẽ quã
ego multoties vidi de facto cõtingere,plu-
res hoĩes interfecerũt alium sic, ꝙ quilibet
illorũ hoĩum vulnerauit, tñ nescitur ex cu-
ius vulnere ille homo sit mortuus,quia po
test ille homo non habere,nisi vnũ vulnus
mortale: modo q̃ritur,nunquid illi hoĩes te
a neantur *a* l.Cor.de sica.in amissione capitis
ad mortem, vt ff.eo.l.3.§.fi.& l.pe.Inst.de
pub.iud.§.item l.Cor.certe ferè oẽs Doc.di
cunt simpliciter ꝙ sic, s.ꝙ oẽs de occiso te-
nentur,vt ff.ad le.Aqu.l.ita vulneratus, ibi
idq; est con sequens &c. & l.item Mela, §.
plures,& ff.de admi.tut.l.si plures,ibi,cum
singulorum contumacia &c.Nam in dubijs
nõ debemus recedere à verbis edicti, ut ff.
de exerci.l.j.§.sed & is q̃ nauẽ, & ff.de le.3.
l.j.§.nõ aliter,& ff.q & à qui.ma.li.vel nõ,
l.ꝓspexit,& l.si priuatus, & ita no.Accu.ff.
eo.l.fi.in gl.ordi.dicens, ꝙ si non appareat
cuius ictus quis perierit,ꝙ oẽs tenenꝫ. Sed
d.Albe.Papien.dicebat, & dñt Mod.Doc.ꝙ
isti non dãnanꝫ ad mortem, & hoc dicunt
talibus rationibus, quia in maleficijs debẽt
esse probationes luce clariores,vt C.de pro
ba.l.vlt.nec debemus vti mendicatis suffra
gijs,vt C.de accusa.l.singulari. At iste non
põt probare cuius ictu sit mortuus,ergo in
dubio non damnabuntur, vt C.de pę.l.qui
sñiam, ne vltra progrediatur pœna, quam
reperiaꝫ delictum, vt C.de pœ.l.sancimus,
& his rationibus inspectis dicit lex, quod
ictus vniuscuiusq; contemplari oportet, vt
ff.ad l.Cor.de sica.l.fi.vt quilibet ſm suum
ictum puniatur.Quid enim si vnus percus-
sit de falcastro,alius cum paruo cultello, &
non appareat quis eorũ percusserit, nec cu-
ius ictu perierit,nõne in tm̃ punieꝫ,qui mo
dicum percussisset, q̃ qui intulisset vulnus a
mortale? certè sic.iõ durũ & iniquũ eẽt, ꝙ
oẽs damnarentur ad mortem in tali dubio.
Nam impossibile est oẽs insimul occidisse
eum: ergo si deficiat vera probatio, s.quis
eorum occiderit,neuter de occiso ad mortẽ
debet damnari,vt ff.de test.tut.l. duo sunt
Titij,& ff.ad l.Aq.l.scientiã,§.cũ sua men-
te,nec obstat ꝙ vbi non constat cuius ictu
quis perierit,ꝙ oẽs tenentur,quia quilibet
p̃sumitur occidisse,vt no.in d.gl.ord.ꝙ qui
libet debet mori:quia rñdeo,nõ est verum,
quia nemo ex p̃sumptione debet dãnari, &
maximè in crĩalibus,vt ff.de pœ.l.absentẽ,
nisi hoc contingat in duobus casibus, vt C.
de adult.l.si adult.& in Auth. vt liceat ma.
& auiæ,§.pe.Nã cũ nõ appareat cuius ictu
perierit, pœna est potius ei minuenda quã
asperanda,vt ff.de pę.l.interpretatione, ꝙ
gl.dicit,ꝙ oẽs tenentur subaudi ſm ꝙ vide
biꝫ iudici,nõ tñ debet mori. Item nõ obst.
l.item Mela,§.si plures,& l.ita vulneratus,
q̃a locum hñt,qñ ciuiliter agiꝫ ex lege Aq.
damno dato ex seruo occiso, vbi ex p̃sum-
ptione habita cõtra eos, q̃libet in solidũ ad
damnum emendãdum damnabiꝫ,sed aliter
vbi crĩaliter agiꝫ , vt s̃.dictum est, q̃a nihil
cõe habent crĩalia iudicia cum ciuilibus,vt
ff.de pub.iud.l.j.in prin & Insti.eo.in prin.
Ex his itaq; rõnibus cõstat p̃dictos ad mor
tem non debere dãnari: verum, q̃a constat
eos deliquisse , & q̃a maleficia non debent
remanere impunita , ut ff.ad l.Aquil.l. ita
vulneratus,& q̃a magna rõ &c.ut ff. de fi-
deius.l.si à reo,debent p̃dicti puniri & dam
nari aliter arbitrio iudicis,vt s̃.de facto fuit
hæc qõ Parmę,vbi Ptãs aliquem cõdemna
uit in mille lib Imper.cõsilio sapientis. Itẽ
hęc oĩa intelligas vera esse,cum non cõstat
istos ꝑcussores habuisse aĩum occidẽdi, q̃a
pone hæc vulnera facta fuisse in rixa. Nam
si cõstaret eos tractasse,insultasse,& percus
sisse,& occidendi aĩum habuisse, tunc ex vo
luntate quam habuissent,& ex facto postea
subsecuto,dicunt sapientes oẽs ad mortem
cõdemnãdos,vt C.ad l.Cor.de sica.l. is qui
cum telo,& ff.eo.l.j.§.diuus , & ff.de fur.l.
qui iniur.in prin. Sed nonne probatur eos
habuisse aĩum interficiẽdi eo ipso, ꝙ inter-
fece-

ADDITIO.

¶Teneantur. *Adde videndum Pe.de Anch. cõs. 217. cuius dicta communiter sequuntur doct. maxime Alex.cons.15.3.lib.B.r.*

fecerunt? rñdeo illud verum est, qñ cõstat
à quo mortuus fuisset, vel cuius ictu, vel si
mortuus est ab vno solo tm̃, ẜm quod dr̃,
C.eo.l.j.sed in qõ.p̃dicta non cõstabãt ista.
vnde ꝑꝑ incertitudinẽ non probantur oẽs
habuisse aĩum occidendi, sed p̃sumitur, &
ex p̃sumptione rl̃r non damnatur quis, vt
sup.notatum est. Et circa materiam & dilu
cidationẽ præsentis q. notãdum ẜm d. Dy.
13 †ꝙ vbicunq; incertum est delictum, s.ꝙ de
lictum sit cõmissum, habet locum rl̃r cano a
nica & ciuilis regula, quia sanctius est &c.
ff.de pę.l.absentem. Item vbi certum est de
lictum, sed si delicti qualitas est incerta, tũc
sequimur quod est minimum, ff.de pœ.l.si
p̃ses, & de susp.tut.l hoc.n.uer.quid igitur,
sed vbi certum est delictum, & certa est deli
cti qualitas, & certus non est aĩus delinquẽ
tis, tunc non p̃sumimus minimum, i.ꝙ nõ
fuerit animus, quia facti atrocitas amouet
interpretationem animi, C.de sica.l.1.& de
iniur.l.si non conuitij, & no.ff.de iniur.l.il
lud. Item vbi certum est delictum, & certa
est delicti qualitas, sed ignoratur per quem
cõmissum sit, tunc certum est neminem pu
niri, si nullus est in crimine deprehensus, vt
d.l.absentem. Sed si plures deprehensi dicã-
tur in actu delinquendi, si ignorat̃ ꝑ quem
eorum, puta, q̃a vna sola percussione, tunc
dic oẽs puniendos, l.itẽ Mela, §. si plures, ff.
ad le.Aqui.& no.C.ad l.Iu.de vi pub.l.qm̃,
ff.ad l.Corn.de sica.l.fi.& iõ illa est rõ, quia
oẽs deprehenduntur in culpa, quia oẽs fue-
runt aĩo delinquẽdi. Item quia ratio publi-
ca suadet maleficia puniri, ff.de pub.l.lici-
tatio, §.quod illicite, & de fideiuss.l.si à reo,
§.quod vulgo, & l.item vulneratus.ad leg.
Aqui. & quia illi priuatã defensionẽ p̃ten-
dunt, & ideo publica est præferenda, ff. pro
soc.l.actione, §.Labeo. & in Auth.de non a
alie.aut per.re.eccle.§.quia uero, & erit cõ-
demnatio insolidũ facienda, l.si quis id, ff.
de iu.om.iu.§.fi.l.adeo, & l.unica, C.đ cõd.
fur.& no. ꝙ ex pluralitate ꝑsonarũ deliquẽ
tiũ augetur pęna, ff.de iniu.l.si plures, & ff.
ar.fur.cęs.l.si plures, in prin. Sed ex plurali-
tate ꝑsonarũ, in quarũ re delinquit̃, pœna
delicti non auget̃, ut d.l.si plures, ff.ar.fur.
14 cęs.de homicidio aũt cõmisso dic vt s̃. †Qõ
talis est, & sæpe de facto cõtingit. Cõmune
seu vniuersitas cuiusdã ciuitatis, castri, uel
villæ, seu curiæ commisit homicidium seu
delictum, pro quo si aliqua singularis per-
sona illud cõmisisset, deberet ꝑsonaliter cõ
dẽnari, uel ędẽ, villã, uel castrũ cõbussit, ex
quib. quis singularis corporaliter coercet̃,
ut ff.ad l.Cor.de sica.l.3.§.lege Cor.& ff.de
incẽ.rui.nau.l.qui ędes, & ff.de pę.l.capita-
lium, §.nonnunq̃, & §.qui ob inimicitias,
modo quæritur, an oẽs de uniuersitate ha-
beant necesse ꝑsonaliter cõparere, an ꝑ rñ-
salem. Item q̃ritur, an oẽs de uniuersitate
sint puniendi, a siue q̃ pęna sit imponenda.
Et ante oĩa est vidẽdum, an vniuersitas pos
sit delinquere, & dic ꝙ sic. Nam uniuersitas
& dolum & delictum ex aĩo ꝓueniens põt
committere, ut ff.de eo quod met.cau.l.me
tum, §. animaduertẽdũ, & ff.de dolo.l.si ex
dolo.& vr̃ tunc uniuersitas delinquere cum
oẽs delinquunt ut uniuersi. vt si ad sonũ tu
bæ vel cãpanę, uel si fiat ad hoc consiliũ, vt
ff.ad muni.l.municipes, vel sequendo uexil
la uel eorũ rectorẽ. Nam tunc vñr delinque
re ut uniuersi. & tenetur uniuersitas. Item
uniuersitas & quodlibet collegiũ põt possi
dere & usucapere, ut ff.ad exhi.l.tigni.§.itẽ
municipes, & ff.de acq.pos.l.2. & usucapio
procedit de solo aĩo, ut C.de p̃scrip.30. uel
40.anno.l.male.ff.de acqui.re.do.l.acquiri-
tur, ff.de usur.l.si sine. Item & bonorũ pos-
sessionẽ petere põt, ut ff.de libe.uniuersi.l.
una. Expeditũ est ergo, ꝙ uniuersitas põt
& potuit maleficiũ cõmittere, & ex malefi-
15 cio, ꝙ cõmisit tenet̃. † Sed q̃ro qualiter pu
nietur uniuersitas ciuitatis, castri, uel uillę,
tale maleficiũ cõmittentes? & certe ciues si-
ue municipes vñr nõ puniẽdi, sed excusãdi,
q̃a iussu magistratus & suæ ciuitatis, uillę,
uel

ADDITIO.

a ¶Puniẽdi, *Adde an uniuersitas possit delinque-
re & puniri, & qualiter debeat citari. Ang.con-
sil.165 & 196. & no ꝙ minor pars vniuersita-
tis delinquendo cum consensu consilij, non facit,
vt tota vniuersitas teneatur, vt voluit Old.cõs.
315. nec ex delicto administratoris puniri potest
vniuersitas secundum eundem cons.65. & licet
vniuersitas non possit puniri, nisi delictum fuerit
factum communicato consilio, tamen si delictũ
habet tractum successiuum, potest uniuersitas
puniri absque eo, ꝙ campana sonus interueniat,
ut uoluit Pe.de Anch.cons.156. & vide in ma-
teria Fran.de Are.consi.165. Ber.*

vel castri voluntate id fecerũt: & est ꝓ eis. ff. de aqua plu. arc. l. quanq̃. & ff. de re. iur. l. nõ vr̃, §. q iussit. & hac rõne motus Federicus Imperator dr̃ pepercisse ambasiatorib. Lõbardiæ, q missi erãt cõtra eũ in Alemania ꝓ discordia concitanda inter eum & filium eius Henricum, q a iuerãt p̃cepto suorum Ptãtum & ciui. Itẽ & alia rõne vñr nõ puniendi, quia qđ ciuitas debet, singuli nõ debẽt, vt ff. ꝙ cuiusq; vniue. l. sicut, § si q d, ergo ciues nõ debent puniri ex eo qđ ciuitas deliquit: delictum. n. ab vniuersitate cõmissum non vr̃ a singulis ꝑpetratum, ar. ff. de q̃stio. l. j. §. seruum municipium. & ff. de acq. rer. dom. l. statuam. & p̃allegat. l. sicut, §. si q d. Ecõtra vr̃, ꝙ singulariter sint puniẽdi, q a ciuitas siue municipium nihil aliud est q̃ ipsi ciues, qui deliquerunt, & ꝙ ciues siue municip. sint puniendi, sic põt incõuincibiliter argui, q a aut p̃meditate oẽs homicidium cõmiserunt, vel domum combusserunt, & tunc indistincte sunt oẽs decapitandi, nec tunc ictus alicuius cõtemplaṫ. Nam ẽt qui nullum dederunt ictum decapitandi sunt, ut ff. eo. l. 1. in prin. ibi, cum cultello ambulauit, & C. eo. l. is qui cum telo. & expressius ff. de pę. l. aut facta, §. euentus. & ff. de sica. l. diuus. aut non p̃meditate, sed adrumorem seu rixã, & tunc ictus cuiusq; debet cõtẽplari, & si appareat cuius ictu perierit, ille solus decapitabiṫ, alij aũt aliter punientur, ar. ff. eo. l. fi. si aũt ñ appareat cuius ictu, tunc oẽs teneṅṫ, ut ff. ad l. Aq. l. itẽ Mela, §. sed si seruum plures. nec dicat aliq s si decapiteṅṫ, sic punireṅṫ singuli, ꝙ esse non dẽt, quia vt s̃. dixi, nihil aliud est ciuitas aut municipiũ, q̃ ipsi ciues aut municipes. Itẽ vidimus ꝙ cõdemnata vniuersitate si nil est in cõi, coguntur singuli ad collectionẽ, ut iudicato satisfiat, ut ff. ꝙ cuiusq; uni. no. l. 1. §. q libet. sicut & ibi no. & ĩ ꝓposito cũ capitalis dẽt esse sñia, coguṅṫ cõferre capita singuli. Nec mirum si arguo de ciuilib. ad crĩales qõnes. Nã ad hoc lex facit ff. de cu. & exhi. re. l. 2. Sol. vr̃ ꝓbabiliter posse dici, ꝙ puniãtur ipsi administratores, vt C. vnde vi. l. meminerint. in fi. & ff. de dolo. l. si ex dolo in prin. & §. j. vel p̃t dici, ꝙ si ibi erat aliquis, q cupiebat offendere, & fuerit initiator & auctor, ꝙ ille puniaṫ corporaliter, licet alij pecuniariter puniaṅṫ, C. ad l. Iu. de vi pub. l. qm̃. iustũ. n. est eũ teneri, q fuerit princeps & autor delicti, vt dicit l. qm̃. & ff. ꝙ vi aut clã, l. si ego tibi. & ff. de ser. corru. l. in hoc iudicio. & sic inspicitur aĩus illius delinquẽtis, vł forte cõtẽplabiṫ cuius ictu &c. vt d. l. fi. de sic. ut ille cuius ictu ꝑierit tm̃ decapiteṫ, cęteri aũt aliter puniãtur. Si aũt ñ appareat cuius ictu ꝑierit, vr̃ ꝙ oẽs teneãtur, sed ĩ dubio ñ debẽt oẽs municipes decapitari. & hoc arguo plurib. rõnib. Primo, q a ꝑ ꝑ delictũ ab vniuersitate cõmissũ, nõ dẽnt singuli coerceri. ar. d. l. sicut, §. si q d scđa, quia iussus magr̃atus & cõis habuit aliq̃ accusatio. & mitigationẽ inducere, vt ff. de aqua plu. arc. l. q̃ q̃, Tertia rõ, quia quanq̃ id ꝙ fit ꝑ illos quib. respub. gubernari cõmissa est, fingaṫ ꝑ iura sciri. & fieri ꝑ oẽs de ciuitate vel municipio. ut ff. ad mun. l. municeps. & ff. de re iu. l. aliud, §. refert. & C. de aduo. di. iu. referẽ. tñ in rei veritate nõ oẽs ordinãt, nec oẽs sciũt, nec oẽs sunt culpabiles, esset igiṫ iniquũ, si q s diceret, oẽs decapitandos, ꝙ sic ĩponereṫ pęna insontib. qđ eẽ nõ dẽt. & quia nemo ignorãs &c. vt ff. de actionib. & obl. l. ex maleficijs, §. 1 & C. de his q latr. l. j. in fi. nõ. n. debet deperire iustus, qđ aggraueṫ iniustus, ut ff. de li. le. l. si is q. Nec mirũ si oẽs de uniuersitate nõ decapitentur, q a q libet uniuersitas, tam ciuitatis q̃ municipij respubl. appellaṫ, ut ff. de fur. l. sed & si ima ginẽ, §. j. ff. de pub. & ve. l. sed & si. §. j. & respu. minori æq parari solet, & iure minoris vti, vt ff. ex q b. cau. maio. l. respu. & C. de iure reipu. l. rẽpu. li. x. & minorib. succurri solet ẽt ĩ delictis, s. vt minor ĩponaṫ pęna qualiũ, §. ĩ delictis, ff. ad Sill. la j. §. si ĩpubes. ibi, ꝑ ꝑ ætatis miserationẽ parciṫ in pęna capitis, & alia leuior imponitur. sic & in ꝓposito vniuersitatis parcitur in pęna capitis, &
16 alia leuior imponitur. † Sed q̃ro q pęna imponitur? rñdeo arbitrio iudicãtis, vbi certa pęna nõ est determinata, vt de pœ l. hodie. & l. sanctio. & ff. de effra. l. 3. §. quib. & forte nulla imponeṫ, quia iudex relegabit eos ad certum tp̃s s̃m opin. d. Mar. de Fano, ꝑ l. ff. de pę. l. absentem. in fi. vel melius secundũ do. Guil. & Vber. de Bob. dic; ꝙ ciuitas seu castrum destructur aratro, sicut facta fuit Charthago & Troia, ut ff. quib. mo. vsufru. amit. l. si vusfruc. ciuitati. nam in prin. dirutis omnib. ædificijs ducetur aratrum circunquaque, & aratro sic ducto definit esse ciui-

ciuitas, & per hunc modum dr̃ ciuitas siue
castrum decapitari sine morte, vt est expres
sum in d.l.si vsus fru.ciuitati.ibi, quasi mor
tis &c.Nã.in constructione ciuitatis neces-
sarium est aratrũ, vt ff.de ver.si.l.pupill⁹,
§.verbis.sic & in destructione, quia nil est
tam naturale &c.vt dicit regula, iur.in l.ni
hil. Nã & collegium ex causa dissoluitur &
destruitur, ut ff.de col.illi.l.collegia. Item
miles exautoratur ex cã, vt ff.de his q̃ not.
17 infa.l.ij.§.est enim honestas.† Sed nunq̃d
in hac cã capitali poterit interuenire pro-
curator ad defensionẽ vniuersitatis? vr̃ ꝙ
non, quia quemadmodum ꝓ priuato non
interuenit, vt ff.de ꝓcu.l.seruum quoq;, §.
publicè, de pub.iudic.l.accusatorem, §.ad
crimen.ita & ĩ cã capitali vniuersitatis, nõ
poterit interuenire ꝓcurator, actor, vel syn
dicus, cum in oĩbus corpus vniuersitatis v-
nius ꝑsonæ repræsentet vicem, vt ff. de fi-
deius.l.mortuo, & ꝓbabilis & iuri confor-
mis est argumentatio, sic est in defensorib.
priuatorũ, ergo idem in defensorib. ciuita-
tis, vel castri debet censeri, vt ff. ꝙ cuiusq;
vniuer.nomi.l.j.ad fi.ibi, sicut in defensori
bus priuatorũ. Præterea si minor defertur
ex crimine capitali, oportet eum personali-
ter adesse cum auctoritate tutoris, vel cura
toris, ita ꝙ necesse est eũ personaliter ades
se, vt C.qui accu.non pos.l.ij.ẜm verum in
tellectũ, & ita intelligitur C.de aut. præl.l.
clarũ.Idem dicam in ciuitate vel castro, &
est bona arg.cũ respublica & minor æq̃pa
rent, vt C.de iure reipub.l. rempublicã, &
ff.de fur.l. sed & si imaginem, §. j.Econtra
vr̃, ꝙ possit defendi ꝑ syndicum vel actorẽ,
q̃ repsentet vicẽ vniuersitatis, vt C. de con
tra.iu.l.vna, §.ꝓuincias, vñr quippe perso-
naliter oẽs municipes rñdere, cum rñdeant
ij.quibus respublica est commissa, vt ff.ad
municip.l.municipes.vniuersis.n.reddit̃, ꝙ
pro voto primatibus indulgetur, vt C. de
aduo.diuer.iud.l.restituendæ, ij.respon. &
ff.ꝙ cuiusq; vni.no.l.item eorum, §.si decu
riones.Sol.dic, ꝙ poterit defendi ꝑ actorẽ
vel syndicum, per l.C.de re mili.l. vlti.§.vt
aũt, & §.ita.ibi, si vniuersitas &c. arguitur
hanc solutionem veram esse, & alia incon-
uincibili rõne quia circa crimina potius in
spiciatur qualitas impositionis pœnæ, q̃
natura & origo crĩs, vt ff.de pœ.l.qđ ad sta
tutum, & ff.de bo.liber.l.qui cum maior, §.
fi.& l.seq.& spãliter hoc considerat̃, cum q̃
ritur, an quis in crĩe possit defendi per a-
lium, vt ff.de pub.iud.l.pe.§.ad crimen, in
gl.ord.vnde in proposito casu cum non ha
beant singuli de vniuersitate pœnã capitis
sustinere, vt s̃.dictum est, igitur singuli de
vniuersitate non tenent̃ personaliter ades-
se, & sic accusata vniuersitas poterit ꝑ syn-
18 dicum vel actorẽ se defendere. †Sed pone,
ꝙ aliquis fuit interfectus, cuius occasio nẽ
magnus tumultus ortus est in terra illa, q̃
non põt aliter sedari, nisi innocens condẽ-
netur, vel nocens absoluatur, q̃rit̃ quid sit
faciendum, vr̃ ꝙ possit fieri condẽnatio vł
absolutio, licet nõ sit de iure, l.pe.ff.de sic.
dic contrarium, vt ff.eo.l.decurio. & dic ꝙ
pœna est citius imponenda vel differenda
ꝑꝑ tumultum & scãdalum, & ita intelligo
19 illã legem ꝑ d.Dy.†Item pone qõnem sæ
pe contingentem de facto.Ecce quidã com
misit homicidium, non cum dolo, sed sua
culpa vel negligentia, & eo mõ possumus
dicere de crĩe falsi vel alio, q̃rit̃ an sit puniẽ
dus, & quo iure, & qua pœna. & vr̃ ꝙ deli-
cta non ex aĩo & non dolosè commissa, nec
dicant̃ delicta, nec veniant punienda, vt est
videre ĩ furto, ff.de fur.l.j.& ff.de verb.sig.
l.sæpe, in fi.ibi, nisi consilium malignum
&c.ff.de acqui.hær.l.q̃ seruũ, § pe.ibi, quẽ
non callido aĩo.Item leg.Cor.de sica.etiam
lata culpa non æquiparat̃ dolo, vt & C.eo.
tit.l.j.ibi, vbi voluntas nocendi &c.vnde in
maleficijs ipsa culpa non æquipollet dolo,
vt ff.eod. l.in lege Corn. Item falsum non
committit̃ sine dolo, vt C.de fal.l. nec exẽ-
plum.idem in adulterio, vt non committat̃
sine dolo, vt ff.de adul.l.pe. Itã in stupro,
vt C.eo.l.eum qui.& facit ff.de adul.l. hæc
verba, & l.is cuius, in prin.& §.miles, & §.
mulier. Item in receptatore, vt ff. de incen.
rui.naufr.l.qui naufragium, §.tñ, & ꝓpte-
rea scriptũ est, voluntas & ꝓpositũ distin-
guũt maleficia, ut ff.de fur.l.q̃ ĩiuriæ.j.res.
maleficiũ.n.ex affectu cõmittentiũ ęstima
mus & intuemur aĩum potius q̃ euentum,
vt d.l.qui iniuriæ, & eo.tit.de fur.l.verum,
& ff.de iniur.l.3.j.rñ.& ff.eo.l.in lege Cor.
de sica.ibi, pro facto &c.& C.eo.l.is qui cũ
telo.& ff.eo.l.diuus, & l. diuus Adria. ibi,
voluntas non exitus &c.delictũ.n. non stu-
diosè commissum, vocabulo & effectu crĩs
caret, vt C. si aduer. delic. l.j. Nam igno-
rans

rans non intelligit delinquere, ff.de act. & obli.l.ex maleficijs. Item veniā ętati dedimus, quia non malignitate, sed simplicitate peccauit, vt ex̃ de transa.c.ij. ad fi. Item affectio tua nomen imponit operi tuo, & iō minus peccauit Pharao, quia legis diuinæ notitiam non habuit, vt de immu.eccl. c.non minus. & multum bene facit ad hāc materiam ex̃ de cler.coniug. c. apostolicæ.
20 Et †no. ꝙ semper p̄sumitur abesse dolus, nisi probetur adesse, ff.de proba.l. quoties, §.qui dolo, & l.cum ita, §.species delega ij. Sed q̃uo probatur dolus adesse? dic, ex cōiecturis, exēpli cā, qñ litis cōtestatione vel datione libelli, vel post denunciationē factā quis desinat possidere, quia tunc p̄sumitur dolus, C.de rei vēd.l.si fundū, & no. ff. q̃b. cau.in pos.ea.l.Fulcinus, §. q̃d sit latitare, & l.ij.facit etiam ꝙ dolus ex perspicuis insidijs probatur, & hoc verum in contractib. sed ī delictis sic, vt j̃.eo.tit §.itē vr̄, ꝙ ignorātia. Dy. Sol.delictū ex animo & studiosè cōmissum punitur ordinaria pęna, si ꝓ illo delicto certa pęna nō sit ibi determinata,
a tunc imponitur pœna consueta.*a* Si autem delictum non ex aīo, sed negligētia vel culpa cōmissum est, impunitum esse nō debet tale maleficiū, sed mitius puniri debet. Nā qui hoīem nō ex aīo occidit, remissa homicidij pœna, aliàs minus punitur pro motu iudicis, & pro modo & qualitate ipsius culpæ, vt no. Accur in gl.ord.ff.eod.tit.in l.lege Cor.ibi, dolus pro facto, & C eo.ti.l.j & expressius ꝓbat̄ hoc, ff.eo.ti.l.j.§.sed si clā, & l.3.§.alio sena.& ff.de pę l.si quis aliq̃d, §.abortionis. Item qui edes ex animo combusserunt, personaliter puniuntur. Sed qui negligentia vel culpa, mitius coercentur, vt ff.de incen.rui.nau.l.qui edes, & ff. de termi.amo.l.2.ad fi.aliter.n. dolo cōmissa maleficia, aliter culpa seu negligētia puniunt̄, vt ff.de admi.rer.ad ciui.perti.l. Impera.§. rescripserunt. & in talibus erit motus iudicis in pœna imponenda pro mō negligentiæ siue culpæ, vt ff.de cu.& exhi.re.l.milites, ad hoc dic j̃.eo.ti.versi.q. etiam l.in fi. Quid plura? adhuc est casus magis expressus, ꝙ dicta ex aīo non prouenientia sunt punienda, vt ff.de leg.l.Græca.ibi, coercio voluntariorū & nō voluntariorū: vnde ait Sene.in suis gñalibus. Nil prodest quo aīo feceris, si ꝙ fecisti, vitiosum est: facta enim cernuntur, animus non vr̄. Præterea
b desidia seu negligentia cuiusq; punienda*b* est: vt C.de offi.co.sac.lar.l.vna, C.de off.p̄f præt.l.3.ff.de admi.re ad ciui perti.l. magistratus, & d.l.milites. quid plura? dānū dare maleficium est, vt Insti.de obl.q̄ ex quasi malefi.nasc.in prin.& tñ damnū datū leuissima culpa, venit in actione legis Aquilię,
21 ut ff.ad l.Aq.in l.si putator. Sed† q̃d dice-
c mus nos de maleficio commisso casu? *c* dic ꝙ nullo mō punitur, vt de pœ l.respiciendum, ad fi.v.g.qñ venando committit̄, vel etiam non punitur, qñ impetu committit̄, ꝑꝑ furorem vel ebrietatem, vt ff.ad leg.Pōpe.de parri.l.pe.& de offi.præto.l.diuus, & d.l.respiciēdum.§.fi.vel distingue s̄m Bar. & ius cano. ꝙ si aliquis commisit homicidium casu, aut dabat operam rei licitæ, aut non. Primo casu, si adhibuit diligentiam q̄ potuit, & occidit, in nullo punitur vt extra de homi.c.ex literis, c.significasti, & c.dilectus. Si tñ scandalum graue esset, vel tāta laboraret infamia, ꝙ purgatio esset indulgenda, tunc purgatio indulgetur, vt d.c. ex literis. Si verò non adhibuit diligentiam q̄ debuit deputatur ei ob negligentiā, q̄ culpę adnumerat̄ in hoc, q̃a nō promouetur ad ordines, nec vtetur ordine iam suscepto, vt eo.tit.c.ad audientiam. Si verò dabat operam rei illicitæ, siue adhibuit diligentiā, siue non, semꝑ ei imputat̄, vt e.ti.c.continebatur, & c.dilectus, & ff.de reg.iur.l. culpa. Si verò necessitate homicidium commisit, tunc aut necessitas illa fuit euitabilis, aut īeuitabilis. Primo casu imputat̄ ei, ita ꝙ ad superiores ordines non promouetur, sed in susceptis de misericordia toleratur, vt 50. distin.c.de cler. & si fuerit ineuitabilis, sine omni dispensatione pōt in ordine habito ministrare. 50.dist.c.quia ne puta. quia clericus habet gladiū ī manu ad sui defensionem. Titius surrexit in eum, ita ꝙ clericus nullo modo potuit illum euitare: unde ille Titius mortuus est illo gladio, præter propositum

ADDITIONES.

a ¶Consueta *Adde Alex consi.65.3.lib. Ber.*
b ¶Punienda. *Adde uidendū Abb.consi.3.j.libr. Cep con.41. Ale.cons.138.Ber.*
a ¶Casu. *Adde uidendū Bal.consi.111.3.lib.Pa. de Cast.con.194.Pet.de Anc.con.254. Ber.*

positũ illius clerici, vt ext. de ho. c. ij. & c. la
tor. ad superiores aũt nõ ascẽdit sine dispẽ
22 satione. † Sed quid si delinquẽs in suã excu
a satiõe ignorãtiã *a* alle. q a dicat se errasse?
rñ. aut ptẽdit igno seu errorẽ facti, & tũc ex
cusat, vt ff. vi bo. ra. l. 2. §. si publica. & ff. de
adul. l. miles, §. mulier. & ff de abig. l. j. ad
fi. & ff. de li. cau. l. igit. §. pe. si aũt ptẽdat er-
rorẽ, seu ign. iuris, tũc aut ciuilis, aut natu-
ralis, vel quasi naturalis: si ptẽdat ignorãtiã
iuris ciuilis, seu errorẽ, simr excusat à pena,
sicut dixi in errore facti. ar. ff. de adul. l. si a-
dulteriũ cũ incestu §. j. & est rõ, q a ẽt ĩ iu-
re errãs nõ est in dolo, vt ff. de peti. hær. l.
sed & si in lege. §. scire aũt. & quia in dãno
error nõ nocet, vt ff de iur. & fac igno. l. er
ror. & dic errorẽ iustis vel iniustis rõnibus
motum, ẽm Io. vt ff. de li. cau. l. igit. §. pe. &
C. ad l. Fla. de plag. l. plagij. vbi no. de hoc.
Si aũt naturalis vel quasi, tũc nõ excusat,
vt C. de in ius voc. l. venia. & ff. de pœ. l. re
spiciendũ, vt no. de hoc. itẽ vr, q ignorãtia
iuris excuset quẽ à pena. ff. de decre. ab or.
fac. l. fi l. si quis in graui. §. si quis ignorãs,
ff. ad Sil. sed dicendũ est ẽm Dy. q ĩ legib.
q̃ requirunt verum dolũ, iuris ignorantia b
excusat, nã ĩ aperiẽte tabulas testĩ ante vin
dictã necẽ defuncti reqritur ver⁹ dolus, vt
ea. l. si quis. §. q ad cãm. & iõ iuris ignoran
tia excusat à pena. d. §. si q s ignorãs. in il-
lis vero legib. q̃ dolum nõ exigunt, & ius p
eas leges inductũ publicè erat notum vere
vel interptatiue, vt q a elapsi erãt duo mẽ-
ses post legẽ cõditã, vt in Aut. vt factæ no.
constit. tũc ignorãtia iuris nõ excusat l. fi.
§. licet. ff. de pub. sed vbi nõ esset notũ vere
vel interptatiue, tũc ignorãtia excusat. l. fi.
ff. de decr. ab or. fac. tñ cõtra pdictã solutio
nẽ est ff. ad l. Cor. de falsis. l. diuus Claudi⁹.
certũ est. n. q lex Cor. dolũ reqrit. l. nec exẽ
plũ, C. de falsis. & tñ ignorãs le. Cor. seueri-
tate non excusat, sed rñderi põt, q a aut lex
reqrit verũ dolũ, aut est contenta dolo psũ
pto ex qualitate facti. primo casu excusat,
vt d. §. si q s ignorãs. Scđo casu nõ vt ĩ eo,
qui fecit & sciuit, vel scire debuit q facere
nõ dẽbat, vt C. de iniu. l. si nõ cõuitij, & de
fica. l. j & de exce. do. l. j. & d. l. diuus Claud.
rõ est, q a q igno. iuris ptẽdit, ptẽdit ius q
ẽ publice notũ, vñ vr eẽ in lata culpa, q̃ eq
parat psũpto dolo, vt ff. deposi. l. q Nerua. a
iõ iur. ignorã. nõ excu. Itẽ opp cõtra pdicta b

. & vr, q iur. igno. nõ excuset, vt ff. de adul. l.
si adulteriũ cũ incestu. §. stuprũ, C. de ĩ ius
voc. l. q veniã, sed dicẽdũ ẽ, aut ptẽdit igno
rãtiã iuris ciuilis, & tũc locũ hñt s. dicta:
aut iuris naturalis, vt q a ptendit filius se
ignorasse q nõ debuit iniuriã facere patri,
vel q nõ dẽt furtũ vel maleficiũ cõmitte
re, & his similia iure naturali contraria: &
tunc ignorãtia nõ tolerat ẽt in dãno euitã
do, vt d. §. stuprũ. & qñ psumat ignorãtia,
& qñ nõ, distingue, q a aut allegat ignorã
tiã facti, & tũc psumit bona fides, q a ĩ hoc
casu psũptio iuris allegata, ignorãtię nõ re
sistit vt l. pe. C. de pscri. lõg. tẽp. & in l. si cũ.
§. ex iniusta ff. de fideic. liber. & l. hoc aũt.
ff. đ admi. tut. & de pb. l. veri⁹. si aũt allegat
ignorãtia iuris, tũc psumit mala fides, q a
psumptio iuris talis allegationi resistit. ff.
p empto. l. 2. §. si à pupillo. & §. si a furioso.
& C. de leg. l. leges. de iuris & facti igno. l.
23 constitutiõe prĩ. † Quæstio ẽt dubitabilis
subseqt ĩ hũc modũ, q̃ plerũq; de facto cõ-
tingit. Quidã pcussus fuit & vulnerat⁹ nõ
mortifere, puta cũ cruma terra, vel modico
lapide, vel ligno, p p q vuln⁹ oẽs medici eũ
dicebãt ñ moriturũ *b* ex illo vulnere, verũ
supuenit febris, q̃ eũ ĩuasit & tenuit vsq;
ad mortẽ: testificãt aũt medici, q ex illo vul
nere mortuus nõ fuisset, nisi febris supue
nisset. mõ q̃ritur, an pcussor teneat de vul-
nere tñ, an ẽt de occiso? & certe vr q tñ đ
vulnere teneatur, ff. ad l. Aq. l. q occidit. §.
vl. & l. huic scripturę. § fi. & l. ita vulnerat⁹.
pterea ĩiuria cõsistit ex affectu faciẽtis tñ,
ut ff. de iniu. l. illud. & aliàs legit q volũtas
& ppositũ distĩguũt mãleficia, vt ff. đ fur.
l. qui iniuria. Itẽ delictũ nõ contrahit, nisi
voluntas nocẽdi interueniat, vt C. e. l. j. non
aũt ẽ verisimile, q aĩum habeat occidẽdi,
qui calce vel gleba, vel modico ligno vel la
pide percusserit, vt ff. eo. l. j. §. diuus. pterea
dicit l. q si ĩferatur alicui modicũ vulnus,
q res ista nõ hẽt in se delictũ, vt C. de pę. l.
sancim⁹. & ff. de vul. & pu. sub. l. ex facto. §.
Iul. lõgius & melius hoc dicit l. ff. de ædi.
edi. l. j. §. pinde, ad fi. ibi vulnus nullũ hẽt ĩ
se delictũ. pterea credi dẽt medicis, qui de
ægritudine

ADDITIONES.

a ¶ Ignorantiã. *Adde ut per Ro. consi. 406. Bern.*
b ¶ Non moriturum. *Adde Cep consi. 62. Ber.*

ægritudine testificant̄,vt C.de re militar.l.
semel.li.12.& in auth.de nō alien.re.ec. §.
ꝙ ī aūt.ꝑterea ex quo ex febre mortuus est
non tenet̄,q̄ percussit vel vulnerauit de oc-
ciso,sicut non tenetur de occiso, q̄ ꝑcussit
& vulnerauit,si vulneratus ab alio interfi-
ciatur,quantuncunq;,qui percussit primo
mortifere vulnerasset, ff.ad l.Aq.l.ita vul-
nerat⁹,§.3.& l.huic scripturę.§.fi.nec refert
an febre,an alio casu perierit.q̄d plura,nō
dēt posse crescere cā delicti ex ꝓprio facto,
vt ff.de re iudic.l.oīs hr̄.§.nunq̄. cum igit̄
non fuerit mortifere vulneratus, licet ex
postfacto, ex accidenti mors fuerit subse-
quuta, nō dēt ꝑ ꝑ hoc excrescere delictum a
vel pęna,vt ob id vulnus de occiso teneat̄.
Nam & ibi in regula prædicta sic ponit̄ e-
xemplum,ꝑ l.qui occidit,§.si vulneratus,
ff.ad leg.Aq.& in lege Moysi. in veteri te-
sta.in lib.Deuter.sunt hæc verba, Proster-
nentur peccatores, verberentur ꝓ mēsura
peccati & plagarum. modo &c. non ob.ꝙ
occasione vulneris seu percussionis febris
superuenit,ex quibus mors est inde sequu
ta,quia inter eum q̄ occidit,& mortis cām
ꝑbuit,est dr̄ia,vt ff.ad l.Aq.l. qua actione,
§.Celsus.& ita sentiunt d.Vber.de Bob.&
Host.Cremo & seruant cōiter asses.Ecōtra
vr̄,ꝙ teneatur de occiso,quia occasione vul
neris seu ꝑcussionis febris suꝑuenit,ex qua
mors subsecuta est. & qui occasionē dāni
dat,dānū dedisse vr̄,vt ff.ad l.Aq.l q̄ occi
dit.§.in hac.& ff.vi bo.rap.l.ante,§.pe.nec
obst.ꝙ ille non fuit mortaliter vulneratus,
quia qn̄q; quis ex leui vulnere moritur,de
quo alius non moreret̄,vt ff.ad l.Aq.l.qua
actione,§.sed & si quis seruū ægrotum.nec
obst.ꝙ leuiter fuerit ꝑcussus modico lapi-
de uel ligno, quia occisum accipere debe-
mus,siue gleba terræ,siue lapide,siue quo
cunq; alio mō,vt d.l.qua actione,§ j.item
est ar.ad hoc, ꝙ alias dr̄ de muliere & mi-
nore, q̄ incipit ī iacturā occasione prioris
actus,vt ff.de mi.l.3.§.j.& C.ad Vellei.l.si
mulier ꝑfectæ ętatis.q̄d plura? vr̄ l.exꝑssā,
ꝙ videat̄ eū occidisse,ex quo ita vulnerauit
ꝙ occasiōe illi⁹ vulneris mors est subsecu-
ta,vt ff.de dāno infec.l.dānum, §. Sabini.
& tūc occidisse eū vr̄, cū vulnerauit, licet
dudū postea mors fuerit subsecuta,ut ff.ad a
l.Aq.l.ait lex.& l.huic scripturæ,§.fi.& C.
eo.tit.l.si vulnerato seruo.Itē nō obst.ꝙ al

legat̄ in cōtrariū,s. ꝙ refert an q̄s occidat,
an mortis cām ꝑstet,vt d.l.qua actione,§.
Celsus, ff.ad l.Aq.quia uerum est, ꝙ refert
q̄tum ad modū agendi ciuiliter, seu q̄tum
ad actionem,q̄a contra eum q̄ occidit,agit̄
actio.l.Aq.directa, cōtra vero eū,q̄ mortis
cām ꝑbuit,agit̄ actione in factum,vel vtili
Aqui.vt ibi no.in apparatu, licet quātum
ad effectum sit idem,quia tm̄ quis conseq̄t
ꝑ actionē directā,q̄tum ꝑ vtilem, & econ
tra,vt ff.de neg.gest.l.antepe.& ff.de seruo
cor.l.ut tm̄.& no.ff.ad l. Aq.l. item Mela.
§ si alius. dic ēt ꝓ & cōtra,vt no.s̄.eo.§.itē
pone q.sæpe.&c.Sol.distingue, aut habuit
aīū occidēdi,a aut non,ille q̄ percussit, &
cōprehendimus aīum ex dictis & ex factis
ꝑcedentib.inter eos, & ex sequentib.actib.
& ex qualitate percussionis,seu ictus, & ex
qualitate gladij,seu rei cum qua percussit,
vt ff.e.l.j.§.eum q̄.& l.j.§.diuus.& ar.ff.de
leg.j.l.si seruus pluriū, §.fi. Nā ex qualita-
te facti & conditione ꝑsonarum,capit̄ con
iectura,vt ff.de do.inter vir.& vxo.l.vir.in
primo casu,cum habuit aīum occidēdi,te
nebitur de occiso,ita quod ipse moriatur,
vt ff.eo.l.j.§.diuus.& C.eo.l.is qui cū telo,
& ff.de pę.l.aut facta,§ euentus,& arg.prę
dictarum legum & rationū alle.ꝓ ista par
te.In secundo vero casu qn̄ non habuit a-
nimum occidendi,tenet̄ tm̄ de vulnerato,
ar.legum & iuriū pro hac parte all.vel dic,
& verius, ꝙ semper tenetur de occiso, sed
tn̄ mitigabitur pœna pro mō culpæ & cō
dōnis personarū, & ex qualitate delicti,ex
quo non habuit animum occidendi, vt di-
ctis legibus & rōnib.& l.j.§.diuus. & l.j.§.
cum quædam,ff.eod.tit.& ego semel uidi
Mutinæ condemnatū quendam de homi-
cidio non dolo,sed culpa commisso,in l.j.
§.imperialiū,vel ī pedis amissione. & alijs
pluribus interfui condemnationib. & hęc
sic dicta intelligas ſm d.Vber.& alios plu
24 res moder.Doc.Sed quid,q̄dam †vulnera
uit aliū nō mortifere,postea ille vulnera-
tus mortuus est,non rōne vulneris,sed ꝑꝑ
malum & imperitum medicum quem ha
buit,

ADDITIO.

a ¶Animum occidendi. *Adde ut ut per Fr.Ar. consi.80.Cepol.consi.41.& 62.Raph.Cuma.cō. 134.Ber.*

buit, quæritur nunquid vulnerator tenea-
tur de occiso? Et certe dicendũ est,ꝙ tenea-
a tur de vulnerato tm̃. *a* ar.l.ff. ad l. Aq.l.qui
occidit,§.pe. & ff.de ædil.edic.l.quid sit fu-
gitiuus,§.mancipiũ.& sic scripsit do.Odof.
sed pone, ꝙ aliquis est vulneratus, de quo
vulnere medici dubitãt, an sit mortale vel
nõ,postea ille vulneratus mortuus est. alle
gatur ꝙ nõ est mortuus ex vulnere, sed ex
negligẽtia, quid p̃sumemus in hoc dubio,
cũ lex loquatur de tali negligentia, ff. ad l.
Aq.l.q̃ occidit, §.fi. & Cano.in c.exhibita,
extra de homi.rñdeo quod ex vulnere præ-
sumitur mortuus,nisi de negligentia fuerit
ꝓbatũ,vt dr̃ in dolo,ff.de ꝓba.l.quoties,§.
q̃ dolũ.& l.in exceptionib.& ita est si nõ ap
pareat,sed si appareat de negligẽtia vel ma
la custodia, tunc tm̃ tenetur de vulnerato,
nõ aũt de occiso,& ponitur exẽplũ de rusti
co,q̃ in capite vulneratus in æstate, iuit ad
laborãdũ cũ bobus ad solẽ, & iratus cũ bo-
bus & calefactus mortuus est. ita sentit do.
Alb.Papiẽ.sed qñ̃o sciemus nos, an vulnus
fuerit mortiferũ,an nõ. Itẽ q̃s dẽt cõtẽpla-
ri ictus cuiuscunq; vulnerati rñdeo,nos de
bemus scire, & possumus ꝑ relationem &
dictũ medicorum,C.de re mili.l.semel.lib.
12.nã ad eum,q̃ hẽt peritiã rei, recurrendũ
est,ut in proœ.ff.ad cõ.reipu.sanctionẽ, sic
dr̃ de agrimẽsore,ut ff.si mẽ.fal.mo.dix.l.j.
2.& fi.facit C.de ꝓfes.q̃ ĩ vr. Cõst.l.vna.&
ff.q̃ vẽ.ĩsp.l.j.j.rñ.& ff.de acq.re.do.l.locũ,
§.si procu.& ꝑꝑ p̃dict. iura soluitur q̃stio,
quia si duo uel tres medici de chirurgia di-
cant & referãt aliquem mortuũ fore ex vul
nere vel vulneribus, ꝙ magis credatur eis
q̃ decẽ,uel viginti testib. nõ medicis, q̃ de-
ponãt,ꝙ sit mortuus ex febre subueniente.
25 † Itẽ pone aliquẽ fore uulneratum, iudex
vult eligere medicũ, q̃ uideat & contẽplet̃
vulnera. Amici uero vulnerati dñt se uelle
medicum eligere,q̃d fiet?dic ꝙ si amici uul
nerãtis & uulnerati sint in cõcordia, iudex
nõ hẽt se intromittere:si sint in discordia,
tunc ipse iudex eliget medicũ,ar.eius q̃d dr̃
de tutore,Insti.de fideius.tut.§.sinaũt.& ꝙ
alias dr̃ de plurib.hr̃dib. legatarijs, ut ff.de
26 leg.j.l.hmõi, §.1.† Item pone ꝙ aliq̃s fuit
a plurib.vulneratus, & mortuus medicus,
qui fuit adhibitus ad cõtẽplandum uulne-
ra,dicit sacr̃o sibi delato,ꝙ ille decesserit ex
vulnere sibi illato a Titio, Potestas uero
cõdẽnauit hunc Titium tanq̃ homicidã ad
mortẽ.alleg.& dicit iste Titius ꝙ nõ ex suo
vulnere,sed aliorũ sit mortuus. Vnde petit
ꝙ alij medici peritiores adhibeãtur,qui di-
cãt & cognoscãt, cuius vulnere ille sit mor-
tuus,& tũc medici peritiores adhibiti testi-
ficantur, ꝙ ille sit mortuus ex uulnere alio
rũ,an snĩa lata contra Titiũ valeat,an nõ?
dic ꝙ non,arg.eius ꝙ dr̃, latã snĩam ꝑꝑ fal
sos testes vel instr̃a nõ tenere,ut C.si ex fal.
instr.per totum, & ff.de re iud.d.l.diuus.&
no.ꝙ in talibus nõ dẽt adhiberi unus medi
cus solus,sed plures debẽt adhiberi, & hoc
cautius adhiberi duo,quia dicit lex relatio-
ni medicorũ, & plurali nu.vt d.l.semel,C.
27 de re mi. & no.d.Odof.† Vltimo q̃ro circa
materiã istam de q̃one, q̃ tota die de facto
subsistit, pone ꝙ Titius est vulneratus, &
postea moritur, modo q̃ritur an p̃sumatur
mortuus ex illo vulnere,uel ex alia cã.hanc
q fecit d. Odof. & dicit ꝙ p̃sumitur mor-
tuus ex vulnere, ar.ff.de ædil.edic.l.si non.
& ff.ad l.Aquil.l.huic scripturæ,§.j.& l.ita
uulneratus,& l.ait lex.3.resp. Itẽ dicit intel
ligi si ille vulneratus incurrit infirmitatem
ex cã vulneris,ex qua mortuus sit, ut extra
de homi.c.presbyterum, vbi dr̃,ꝙ paucitas
dierũ inducit præsumptionẽ homicidij,ut
5.distĩctio.baptizari, & 31.q.1.c.si qua mu
28 lier.& c.si quis uiuente. † Istud aũt notabi-
le nõ omitto, q̃d ex quo cõstat aliquẽ aliũ
vulnerasse uel occidisse, uel alias homici-
diũ cõmisisse,ꝙ semper cõtra eum p̃sumit̃,
ꝙ dolo & malo animo hoc commiserit, ut
C.eo.l.1.& C.de iniu.l.si non conuitij.vnde
ei incumbit onus probandi, quod non do-
29 lo hoc fecerit. † Sed quomodo hoc pote-
rit probare? respondeo,probabit quod erat
eius amicus,vel filius, vel propinquus, vel
quia uolebat alium percutere, vel quia fu-
rore eũ percussit, uel quia ludendo hoc fe-
cit, uel quia leuiter eum percussit,ut ff.eo.
l.diuus Adrianus,§.primo. & l.seq.& ff.ad
l.Aq.l.scientiam & no.Accur. C.eo.l.1.hæc
autem probatio non excusat ab omni pœ-
na statuti, ꝑ l.Cor. de si. licet ꝓ homicidio
euitet pœnam homicidij,ut plene not.sup.
eo.ti.§.itẽ pone q.sępe cõtingentẽ &c.Gan.

ADDITIO.

a ¶ Vulnerato tantum. *Adde Cep.consi.28.& consi.62.supra alleg.Ber.*

De furibus & latronibus. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Furtum quid ſit.*
2 *Pœna quæ imponi debeat furibus.*
3 *Furtum & latrocinium quomodo differunt.*
4 *Fur qui pro primo & ſecundo furto punitus eſt in amiſſione oculi et naſi, an pro tertio mortetur.*
5 *Furtum commiſit Titius Regij, ſecũdo Mutinæ, tertio Parmæ, de quibus nõdum punitus eſt, an Poteſtas Parmæ ualeat facere ſuſpendere iſtum qui aliàs non eſt de ſua iuriſdictione.*
6 *Fur manifeſtus, et uſurarius manifeſtus quis di catur.*
7 *Adulter manifeſtus, & homicidium manifeſtũ, quis dicatur.*
8 *Mulierum trium teſtimoniũ, an ſufficiat ad con demnandum quem de robaria ſtrata.*
9 *Fur punitur criminaliter tribus modis, et tribus legibus.*
10 *Furtũ an puniatur ſecundum legem communẽ aut Lombardam, aut legem Fidericam.*
11 *Furti an poſſit accuſari ille, qui inueniẽs boues in uinea ſua dãnũ ſibi dantes, illos domũ ſuã conduxit, & contra uoluntatem domini tenet.*
12 *Retributio quando poſſit habere locum in delictis, quæ nomine alterius committuntur.*
13 *Paulus in cuius domũ frater eius, ꝙ homicidiũ fecerat, ut abderetur, ſe contulit, an ut receptator puniẽdus ſit, uel quõ & qua pœna, & nu. 16*
14 *Statuto dicente qui receptauerit bannitum puniatur in centum, an ignorans teneatur.*
15 *Malefactores quos ꝓhibeamur ꝑ iura recipere.*
17 *Statuto dicente, ꝙ ſub certa pęna debeat aliquem bannitum pro certis criminibus receptare, quidam receptauit compatrem, & poſt duos dies manifeſtauit Poteſtati, & pater banniti accuſauit receptatorem, quid erit.*
18 *Cuſtodia ciuitatis deputatus, ſi recedat, & poſtea eadem nocte ad cuſtodiam redeat, an punietur, & ſoluitur etiam quæſtio immediate præcedens de bannito.*
19 *Iudex an ex officio poſſit facere inquiri, an ibi ſit latro cum rebus derobatis. & nu. 20.*

QVIA de furibus, & latronibus eſt di-
cẽdũ, uideamus primo quid ſit furtũ.
Secundo, de pœna furti. Tertio, de recepta-
1 toribus eorum. Eſt aũt furtũ † fraudolenta
cõtractatio rei alienæ mobilis corporalis, q̃
fit aĩo lucrãdi inuito dño. ſ. gratia rei uel u-
ſusfru. uel poſſeſſionis, ꝙ furtũ iure natura
li ẽ ꝓhibitũ admittere, ut ff. e. l. j. §. fi. & In-
ſti. de obl. q̃ ex quaſi delict. naſc. §. j. Nam &
diuina teſtatur autoritas, ꝙ tibi nõ uis fieri
alijs ne feceris. Itẽ eſt hoc unum de p̃ceptis
Theologiæ, furtũ nõ facies, ut in l. Moiſi in
a ueteri teſtõ, in li. Exo. fraudoloſa *a* iõ dixi,
ꝗa ſi credit ſibi licere, ñ teneť furti, ut Inſt.
ui bo. rap. §. quantũ. idẽ ſi credat facere dñi
uolũtatẽ, ut no. Azo ĩ ſum. C. e. ti. Cõtracta
tio iõ ponitur in diffinitione quia ſine ea
nõ cõmittitur, ut ff. e. l. qui ſaccũ. & l. ſi quis
uxori. §. neq;. & l. ĩficiãdo. & l. falsꝰ. §. nihil.
Quę cõtractatio exigiť uera, & ſignifi. oẽm
ablationẽ uel baiulationẽ. ff. e. l. ſi ꝗs uxori,
§. ſi quis. Alienæ aũt rei, iõ quia rei meę nõ
facio furtũ, ſecus ſi alius hẽat mecũ rẽ cõẽ,
ut ff. e. l. ſi ſocius. Itẽ iõ dř alienę, quia rei q̃
nullius eſt, puta hęreditatis, furtũ fieri non
p̃t, ut ff. e. l. hęreditate. rei mobilis ponitur,
quia immobiliũ furtũ nõ fit, ut Inſt. de uſu
b ca. §. ꝙ aũt. Corporalis *b* iõ dř, quia incorpo
ralia cõtractari nõ pñt, vel tradi, vel poſſide
ri, ut ff. de acqui. rer. do. l. ſeruus, §. incorpo-
rales. q̃ fit inuito dño, iõ dř, quia ſi credat
dñm ꝑmiſſurũ, nõ fit fur, ut ff. e. l. inter. §. re
cte. aĩo lucrãdi rẽ uel poſſeſſionẽ, uel uſũ, iõ
poniť, quia ſi aliqus hẽat aĩum nõ lucrãdi,
ſed libidinẽ exercẽdi nõ teneť, vt ff. e. l. verũ
eſt. & l. inſula. & l. ſarcinator, §. ꝗ ancillã. Et
dř furtũ à furuo, i. à nigro ꝙ clã & obſcure,
& plerũq; de nocte fit, vel à ferendo, i. auferendo,
ff. de fur. l. j. de ꝗb. oĩb. ꝑ ordinem in
ſpiciamus, dic plenius vt no. d. Az. in sũ. cir
2 ca prin. † Nũc uideamus de pęna furib. ĩpo-
c nenda, circa ꝙ ſciẽdũ, ꝙ ſi fur *c* nõ eſt famo
ſus, & clã faciat furtũ ẜm iura Ro. fuſtiga-
tur, ut ĩ Aut. ut nulli iu. §. pe. & q̃ eſt ſigna-
ta, C. đ ſer. fu. auth. ſed nouo iu. Si ãt fur eſt
famoſus dẽt ſuſpẽdi, vt ff. de pę. l. capitaliũ,
§. famoſos. ſi ãt palã aliꝗs furať, & eſt famo
ſus fur, furca ſuſpendiť, ut d. §. famoſos, vt
sũt derobatores ſtratarũ. Si ãt palã delĩquat
derobãdo & ñ eſt famoſus, & tũc aut ſemel
tantum.

ADDITIONES.

a ¶Fraudulosa. *Adde ꝙ ſit furtũ. Ale. conſ. 125. Ro. conſ. 142. & in quo differt furtum & damnum, vide Ale conſ. 165. & in quo differt furtũ & rapina. vide per Rom. conſ. 150. Ber.*
b ¶Corporalis. *Adde Ro. conſ. 150. Ber.*
c ¶Fur. *Adde quæ pęna ſit imponenda pro primo furto. Ale. conſ. 135. Cep. conſ. 26. Ber.*

tm̃, tunc punitur le.Iul.de vi publ. vel pri.
vt Inst.de pub.iu.§.item lex.si autē sæpius,
& tunc punitur furca,ut ff.de pœ.l.capita-
lium, §.crassatores. & hoc tene & serua de
iure cōi,vel humano. Tu dic, ꝙ licet aliqs
sit famosus fur,puta,qa pluries est furat⁹,
non tm̃ sequitur, ꝙ sit famosus latro,iō nō
dēt suspēdi, sed iterum fustigari,ut probat
l.quicunque,C.de ser.fug.& lex q̄ loquitur
de suspendendo,loqtur de latrone,non aūt
de fure, ut dixi in auth. sed nouo iure,C.de
fur.Ia.Bu.de iure Lomba.pro primo furto
amittat fur oculū,secundo nasum,tertio ve
ro suspenditur,ita ꝙ moriatur,& ita serua-
tur hodie ꝑ totā Lōbar.ut in Lomb.de fur.
3 l.de latronibus.†Sed q̄ro q̄ sit dr̄ia inter fur
tum & latrocinium? resp.s̃m d.Odo.ꝙ fur
tū est iudiciū priuatū,& iō ex eo nō morit̃.
Itē furtum nō connumerat̃ inter casus for-
tuitos, latrociniū aūt sic,ff.de fur.l.cū q,ff.
4 pro soc.l.cū duobus,§.dāna.†Sed pone im-
positā esse pœnā furi pro primo & scd̃o fur
to in amissione oculi, & nasi s̃m legē Lōb.
nunqd pro tertio furto moriet̃? vr̃ ꝙ non,
quia de duob. est punitus,ergo ꝓ solo vno
furto suspēderet̃,& sic bis puniret̃ ꝓ primo
& scd̃o, ꝙ esse nō dēt,ff.de acc.l.senatus, &
ff.nau.caup.stab.l.licet.Sed vr̃ ꝙ dēat suspē
di,qa cū ꝑseuerauerit in crīe,magis delin-
quit,& maior imponit̃ pœna,ar.C.ad l.Iul.
de vi pub.l.seruos. in fi.C.de epi.aud.l.3.ff.
de pœ.l.capitaliū, §.solēt.Nā dicit Lōb.pro
tertio moriat̃, non aūt dicit pro primo uel
scd̃o,& s̃m vltimo allegata dicit do. Vber.
5 de Bob.ꝙ dēat mori.†Sed iterū pone aliam
qōnē de facto sæpissime contingentē.Aliqs
Regij cōmisit unum furtum,cōmisit Muti
næ s̃m,tertium vero cōmisit Parmæ, de qui
bus oībus furtis nondum punitus est, q̄rit̃
an Potestas Parmæ possit istum furē q aliàs
non est de sua iurisdictione facere suspēdi?
& vr̃ ꝙ non, ex eo qđ Parmæ,unum solum
furtum cōmisit,de quo tm̃ Potestas Parmæ
hēt iurisdictionem,rōne duplici delicti Par
mæ cōmissi. Alia aūt furta sunt cōmissa ali
bi,de quib. Ptās Parmæ nullā habet iurisdi
ctionē.Reprobata aūt opinio. Placentini,q
dicebat,vbi te inuenero,ibi te iudicabo, qa
eadē opinio locum hēat in vagabundis,si-
cut j.dicetur sub rubr.vbi,& quo loco pu-
niantur delinquentes. Sed tm̃ Potestates fe-
a roces sæpe fures & latrones puniunt, *a* etiā
de furtis,& robarijs alibi ꝑ eos cōmissis, q
pn̄t adiuuari tali rōne, quia per talem cōse
quentiā competat executio crīs alibi com-
missi Ptāti & rectori, q cognosci de fur.&
alijs crībus cōmissis in suo territorio. Nam
sæpe hoc cōtingit,ꝙ qs nō hēt directo, hēt
ꝑ cōsequētiā,ut C.de iu.l.quoties,ff.de cō-
fir.tut.l.j.vn̄ tene ꝙ de crībus in sua iurisdi
ctione cōmissis, Ptās puniat delinquētē,ꝓ
crībus aūt alibi cōmissis fiat trāsmissio, ut
C.vbi de cri. agi opor.auth.qua ī ꝓuincia.
scd̃m Vbe.de Bob. Et hęc vera sūt, qn̄ agit̃
crīaliter de pœna imponēda furibus.Nā ꝓ
furto agit̃ & agi p̄t crīaliter, vt C.đ fur.l.vl
ti.& ff.de priu del.l.vl.C.de ser.fug.aut.sed
nouo iure. Itē pro furto ciuiliter,pro furto
nō manifesto ad duplū, & ꝓ manifesto ad
quadruplum, & cōpetit ēt cōdictio furtiua
pro re ipsa,ꝙ dic plene vt no.d.Azo in sū.
§.cōpetunt,& hoc de iure Roma. Item iure
Lōb.ciuiliter agitur pro furto,vt j.dicetur.
6 †Solet q̄ri,qs est fur manifestus uel usura-
rius manifestus, circa ꝙ dic, qđ aliqn̄ q̄rit̃
qs dicat̃ delinqns,seu peccator manifestus,
ut fur,vsurarius,vel alio mō respectu certi,
& limitati delicti,& tūc requirit̃ apphensio
uel acclamatio cōtra ipsū ī ipso actu delin-
quēdi,vel ī ijs q̄ ꝓxima sūt delicto, ut l.fur
manifestus, ff.de fur. Aliqn̄ q̄rit̃ vtrū aliqs
sit peccator alicuius delicti ī gn̄e, & tūc nō
sufficit,ꝙ faciat semel aut bis illud delictū,
vt sit manifestus,sed reqritur, ꝙ stet publi
ce paratus ad illud delictū faciēdū, ut facit
meretrix in ꝓstibulo, vel vsurarius ad ban-
chū,ut l.palā.in prin.ff.de ritu nuptia.& ꝙ
no.in c.vsurarum.& c.q̄q̄.de vsur.lib.6.Itē
si n̄ facit ita palā,sed quasi, vtputa mutuat
in camera sua cuilibet volēti,ar.d.l.palā.&
l.3.ī prin.ff.ad Mace.Quis aūt sit famosus,
dic ut in l.capitalium,§.famosos, ff.de pœ.
7 † Itē scias,ꝙ si aliqs dep̄hendit̃ in camera,
vbi ē pulchra mulier,certe erit adulter ma-
nifest⁹.Ita dēt ītelligi. l.capite 5.ff.de adul.
idē si aliqs visus aufugere cum gladio eua-
ginato,& reperit̃ aliquis mortuus;certe est
homicidium manifestū scd̃m Bar. in l. fur
manifestus.

ADDITIO.

a ¶Puniuntur. *Adde videndū Fulg consi.150.& ibi uide, an ex nouo territorio oriatur noua contractatio, de quo uide Bal. consi.152.v.lib.Ber.*

8 manifestus,ff.de fur.Iac.But.† Pone qōnē
de facto. Accusatur q̄s de robaria stratę,&
qđ si latro publicus & famosus,& sup̄ hac
accusatione testificantur tres mulieres de
scientia & uisu. Mō quæritur nunquid ille
debeat mori testificatione illarū mulierū?
do.Iac.de Lare.dicit ꝙ non, ut ff.de testi.l.
ex eo.ext.de uerbo.signi. c.forus.23.q.v.c.
mulierem.nisi in casibus ī quibus infames
admittuntur,ut d.c.mulierem. Et est rō,q̄a
mulierū uanum & mutabile est cor,ut ff.đ
inofficio.testa.l.filia. Item si in ciuili testō
mulier non pōt esse testis, multomagis in
causa crīali,vbi diligentius est agendū, vt
C.de fal l.vbi, & C.de ꝓb.l.ult. & C.de ap
9 pel.l.addictos.† No.ergo ꝙ fur puniē crīa
liter tribus modis,& tribus legibus. Primo
ẜm iura cōia,quo casu fur nō moritur,sed
castigatur.s.q̄a fustigatur,ut d.Aut. sed no
uo iure.nisi sit publicus latro,idest consue
tus furari, q̄a debet mori,ut l.capitaliū.§.
famosos,ff.de pœ. Itē punitur secundo mō
per legem Lōbar.pro primo furto,secundo
& 3.ut su.dictum est,sed ciuiliter iure Lō-
ba punitur,quia si fuerit masculus & liber
& furtū fuerit manifestū,rem reddet,& pro
culpa soluet sol.lxxx.si furtū fuerit usq; ad
sol.decem,& si nō poterit soluere,mori dēt.
Si aūt fuerit nō manifestū,tunc rē tm̄ red
det. Si aūt fuerit seruus,eodē mō puniaē,
excepto ꝙ pro culpa soluet tm̄ 40 soli. vt
in Lōbar.de furt.& ser.fugit.l.2.3.& 4. Et
hæc uera sunt in masculo. Si aūt fuerit fœ
mina liberta, tunc ꝓ manifesto furto tm̄
reddet rem,in alia uero culpa nō dēt req̄-
ri ꝓ eo ꝙ passa est iniuriā, cū fuerit depre
hēsa in furto,vt in Lōba.e.ti.l.si mulier.eo
dē mō punietur ꝓ nō manifesto, ex eo ꝙ
dr̄ in l.3.eiusdē ti. Eodē ēt mō punieē fur-
tū ab ancilla factū,vt eo.ti.l. si ancilla. Nā
& ẜm l.Moysi si q̄s bouē furat⁹ fuerit, aut
ouē,& occiderit,aut uēdiderit,quinque bo
ues pro uno,& quatuor oues pro una resti
tuat,ut in ueteri testō in lib.Exod. punitur
ēt fur crīaliter, ꝑ l.dñi Federici Imperato-
ris,quia si quis aliquid quinq; solidos ua-
lens furatur,suspenditur.de pa te.§.si quid
10 ī usib.feu.† Sed q̄ro ẜm quas leges punieē
furtum,utrum ẜm legem cōem,aut ẜm le
gem Lōbard.aut ẜm legē dñi Federici? re-
spōdeo sup̄ hac qōne est gl. ordina.ī usib.
feu.de pa.te. componēda &c.§.iniuria, seu
furtum,in qua finaliter cōcluditur puniri
furtum ẜm iura allegata cōia,& nō ẜm le-
gem Lōbardorum. uel dic ut in fi.illius gl.
puniri ẜm d.§. si q̄s quinq; solidos ualēs.
quia ipsa lex & si per q̄ dura, seruanda est,
sed hoc de consuetudine non seruaē, ut ibi
no.nec etiā seruatur de cōsuetudine, quasi
per totā Italiā, ꝙ puniatur furtū ẜm iura
cōia,ut s̃.no.licet ultra cōia sup̄ pœna im
11 ponenda hñt diuer a statuta.† Pone qōnē
de facto. Quidam boues meos dātes sibi dā
num in uinea uel alia re,cōduxit ad domū
suā,ut eos contra meā detineat uoluntatē,
uolo eum accusare de furto,quęritur nun-
quid possim? vr̄ ꝙ sic.ff.de acqui.pos.l.3.§.
si rem.& ff.de fur.l.4.§.fi. Sed in contrariū
est ueritas,quia furtum nō fit sine dolo.ff.
eo.l.j.§.j.& l.si quis uxori.§.cum creditor.
& ad l. Aqu.l.si quis,§.fi.unde furtum à fu
rando dr̄. Insti.de ob.quæ ex del.§.j.itē q̄a
consuetudo est,ꝙ homines ducāt domum
tales bestias,ꝙ dic,ut etiā notaui su.de pę.
§.item pone ꝙ ego inueni,nec peccat etiā
si fecit ea,q̄ sunt moris & consuetudinis.ff.
de ędil.edic.l.quis sit fugitiuus.§.apud La
beonem.& de admi.tut.l.scire.§.Lucius.&
l.j.§.fi.de uen.inspi.ita sentit d.Mar.de Fa.
12 †Sed pone ꝙ aliquis meo nomine(ut dixi)
fecit furtum,uel aliud maleficium, ꝙ ego
tñ habui ratum atq; firmum,q̄ritur nū q̄d
ex hoc puniar? dr̄ ꝙ sic,quia ratihabitio re-
trotrahitur,& mādato æquiparatur,ut est
uidere in cōtractibus. ff.de acqui.pos.l.j.§.
procurator. & ff.de neg.gest.l.si ego.& l.3.
ff.de so.& l.procurator.§.fi.& h.d.in deli-
ctis,quę pñt per alium cōmitti.ex.de sen.
excō.c.pe.lib.6.& ff.de ui & ui ar.l.j.§.sed
& si cum quis.& §.quoties.& §.deiecisse.&
de reg.iur.l.hoc iure.§. deiecit. In alijs aūt
delictis,quæ non possunt per aliū explica-
ri, vt adulterium & similia ꝑsonæ cohęren
tia dicunt sapientes ratihabitionē nil ope-
rari,ar.C.de cadu.tol.l.j.§.ne aūt. Dy. Seq̄-
tur videre de secunda parte rubr. s.de rece-
ptatoribus malefactorū,sup̄ qua vidēdum
est,quid sit malefactor,receptator,seu rece
ptans,& quem malefactorē receptare pro-
hibemur,& quæ sit pœna receptantis, pro
quorum notitia & respōsione formo & fa
cio talē qōnem,quę de facto contingit Bo
nonię me p̄sidente maleficiorum officio.
13 Quidam nomine Franciscus quēdam mor
tifere

tifere vulnerauit,ita ꝙ incõtinẽti mortuus fuit,hic malefactor incontinenti peracto illo maleficio scampauit, & se receptauit in domũ quorundã fratrum suorum;mõ q̃rit, an illi fratres sint puniendi tanq̃ receptatores & receptantes hunc homicidam?Et primo vr̃ ꝙ non teneantur, nec debeant aliq̃ pœnã pati,qm̃ malefactorem receptare est refugium abscondendi cã præstare,ut ff.de ser.corru.l.j.§.ꝙ aũt,ergo si causa abscondẽdi non fuit, sed tm̃ ille intrauit illam domum,non vñr illi fratres receptasse, vel recepisse dictum fratrem suũ homicidam, & hoc etiã colligitur manifestè sic ꝙ debeat intelligi receptatio in rubro & nigro,C.de his qui la. vel ali. cri. reos occul. per totum & maxime in l.j. vnde quia non probat̃,fratres receptasse homicidã, merito nõ tenent̃ ad pęnam aliq̃.Nam solum intrare domũ sine receptatione non sufficit. Item ad hoc vt quis intelligatur receptator malefactoris,est opus qđ sciat tunc temporis cum recipit eum ab illo maleficiũ esse factum, ut C.ad l.Fal.de plagia.l.si quis seruum, & de his qui latro.l.1. C.de ser. fug.l. quicunq;.§.pe.& arg.C.de epis.aud.l & si legibus,ad hoc accidit,C.de agri.& cens.l.cum satis,§.fi.vbi dum tractatur de puniendo receptantem distinguitur,si sciuerit uel ignorauerit ascriptitium esse alienum,qñ receptauerit. Item vr̃ & aliud fuisse necessarium, s.ꝙ isti fratres fuerint à curia requisiti,vt illum homicidam repręsentarent,& cõtumaces fuerint in præsentando eum, vt C.de his q̃ latro.l.2.Sed his obstare vñr hæc iura, C.de fal.mo.l.j.C.de hęr.l.quicũq;,ff.de extraor.cri.l.j.ad fin.vbi dicitur, ꝙ quis receptando domum præbuerit, indistinctè tenetur, & ff.de adulte.l.qui domum.Respondeo & dico, ꝙ hoc cõtingit in legibus ante dictis, qm̃ coloni & procuratores recipiebant in his casibus malefactores ad ipsum crimen perpetrandum,puta ad fabricandum falsã monetam,& ad conuenticulam hereticorũ congregandam,vnde quia per hoc sunt participes scelerum,& merito fuerunt participes pœnæ,ff.de ser.corru.l.pe.& ff.de fur.l.si quis.demum potest dici ꝙ isti fratres sint absoluendi,quasi sit casus legis,ff.de incen.rui.naufra.l.quo naufragium,§. non tm̃,ibi. sed cum additum est dolo malo &c.§.seq.& ff.ad Silla.l.si quis.in graui,§.si quis.quibus legibus probatur, ꝙ sine dolo malo non dr̃ quis receptare:& est io,quia ignorãtia meretur excusationem,vt d.ll.& ff.si q̃s testa. liber esse ius. fu.l.pe.ad fi. & ibi not.

14 †Et faciũt hęc pro statuto quo cauetur, ꝙ quicunq; receptauerit bannitum, soluat cẽtum,quia si ignorans quis receptauerit, ꝙ non teneatur pœna statuti, & facit ad hoc C.de ser.fug.l.quicunq;,& quia scientia & non ignorantia obligat,vt C.de tabul.l.generali,& optimè facit ad hoc C. de colonis Illiricanis,l.3.C.de agri.& cẽsi.l.cũ satis,§.pe.de quo bannito recepto, dic vt plene nota.s̃.de bãnitis pro maleficio,§. alia autem qõ. Et posito qđ cognoscamus homicidas & malos homines,nunquid claudemus eis hostia.Ipse.n.Christus Christianos peccatores recepit,sed tñ cum eis non participauit in scelere.Præterea frater fratrem capere & in fortiã cõis ducere nunq̃ tenetur, vel etiã accusare.C. vt nemo inui.&c. ff.de excu.tu.l.humanitatis.Nã affectio sanguinis operatur qđ sit impunitum inter coniunctas personas,quod aliàs venit dãnandum inter extraneos,vt ff.ad l.Iul.repetunda.l.j. ad fin.arg.C.de exhib.reis,l.vlt. Præterea si sciẽter receptassent, tñ mitius ageretur contra eos ratione sanguinis,vt ff.de receptato.l. secũda. Affectio.n. sanguinis multum operat̃, vt ff.de successo.edict.l.j.§.largius, & ff.de suspect.tut.l.j.§.si tutor, & C.de transactionib.l.fratris,C.de codici.l.fi.de adul.l.q̃uis,de iuris.om.iud.l.qui iurisd.c.si vero, lo 1.extra de sen.excom Item & aliàs p.p parentum affectionem,si quis peccauit,uenia dignus est,ut ff.de re milita.l.qui cum vno testiculo,§.fin.& ff.de libero ho. exhi.l.3.§.si cum.Econtra, vr̃ ꝙ indistinctè teneãtur fratres s̃ dicti,vt tanq̃ receptatores puniri possint,nõ habito respectu si sciuerint vel ignorauerint,*a* arg.tali.si.n.seruus meus Illiricanus in domo vel agro Titij fuisse monstrabit̃, tunc Titius tanq̃ receptator obnoxius tenebit̃ sub lata sciæ vel ignorantiæ excusatione,vt exp̃ssum est C.de col.Illiric.l. vna.

Quid

ADDITIO.

a ¶Ignorauerunt. *Adde an stante statuto, ꝙ receptãs incendiariũ puniatur pœna, non uindicat locum in receptãte ignorãter,& ignorãtia præsumitur,ut consuluit Ro.cons.477.Ber.*

Quid plura? casus est legis delicta nõ ex aĩo
veniunt punienda, vt ff. de legi. & senatusc.
l. Græca. ibi, delictorũ q̃ sponte vel ignoran
tia &c. & ibi, volũtariorũ &c. imo plus est,
quia in culpa est quilibet receptator, q ab
initio nõ inquirit de conditione illius quẽ
recepit, vt ff. nau. cau. stab. l. fi. §. seruorum.
Prætérea est videns ratio & vtilis, afficere
receptatores & reos criminis pęna pari, q a
nõ minus delinquunt receptatores &c. ut
ff. de incen. rui. nauf. l. quo naufragiũ, § nõ
tm̃. Et quia si tertius quis quo tendat uel re
ceptet se, non inueniat perpetrato delicto,
abstinebit ab illicitis cõmittendis, vt C. de
agri. & censi. l. seruos, li. 11. Et quia latrones
absque receptatore diutius latere non pos-
a sunt, *a* vt ff. de recep. l. j. † Restat videre quos
15 malefactores p iura ꝓhibeantur recipere.
Et certè ꝓhibent̃ recipere incãtatores, vt C.
de male. & ma. l. 2. Itẽ hæreticos ad conuen
ticulas vel celebrationes, & p̃sertim si eos
recipiamus defendẽdo, vt C. de hær. & ma.
l. 3. ad fi. & l. Arriani, & l. si quem, in fi. Item
existentes in fuga. Itẽ latrones & raptores,
C. de his qui latro. l. 1. & 2. & C. de rap. vir.
l. j. vel quibus est patria vel alia ꝓuincia sẽ
tentialiter interdicta, vel qui, cũ sint hostes,
fugiunt, & hoc si diu ab sconditi teneantur,
vt sæpe fieri vidimus, ut ff. de pœ. l. metho
dorum, q̃ lex p̃cedit antepen. Sed nulla lex
est qua caueatur, ꝙ homicida nõ possit do-
mum alicuius intrare, vel ꝙ ob hoc sit ille
puniendus, qui eũ domũ permittit intrare.
Nã video ꝙ cũ homicida cõtrahere possu-
mus, & ab eo emere, & dona recipere, ut ff.
de dona. l. post cõtractũ, & C. ad l. Flauiã de
plag. l. cõparentẽ. Item homicidæ post con
dẽnationẽ habitationẽ nostræ domus pos
sumus locare, cũ talibus non sint interdicta
ea, q̃ iuris gentium sunt, sed ea, q̃ sunt iuris
ciuilis interdicta, vt ff de pœ. l. quidã serui,
& locare & cõducere est iurisgentiũ, vt ff. de
iust. & iur. l. ex hoc iure. Nam & à malefa-
ctore post condẽnationẽ quis emit: nec ali-
quod periculũ subit, vt ff. de admi. tu. l. chi-
rographi, §. fi. & d. l. cõparentẽ, & solutionẽ
à debitoribus suis recipit, vt ff. de iure fisc.
l. aufertur, §. in reatu, & l. à reo, de sol. maxi
me. n. non conuenit istis, ut fratrẽ suũ cape
rent, & morti traderent, qm̃ defensionẽ san
guinis necessitas suadet, ff. de re mili. l. mili
tes agrũ, §. pe. parcendũ est. n. & defendẽdũ
est sanguinis affectione, ut ff. de re mili. l. q.
cũ vno testiculo, §. fi. Sol. illud est rĩr, ꝙ quo
tiescunq; qs receptat aliquẽ sciẽter nocẽtẽ,
i. q nocuerit & maleficium cõmiserit, ꝙ ille
receptator puniẽdus est eadẽ pœna, qua pu
niẽdus erat ille nocẽs seu malefactor, ut di-
cit lex C. de his q lat. vel alios cri. oc. l. j. Nã
ibi dr̃, Eos, qui secũ alieni crĩs reos occultã-
do, eũ eã ve sociauerũt, par ipsos & reos pœ
na expectet, & sic ex p̃dicta l. est notandũ, ꝙ
æquale est delictũ eius, qui deliquit, & qui
receptauit: & ideo similẽ exigit pœnã, vt ff.
de recep. l. j. ff. de incen. rui. naufr. l. 3. §. non
tm̃, & ff. de adul. l. castitati, ff. ad l. Iul. de vi
publi. l. crimen, & est arg. ff. de fal. mo. l. j. ff.
ad l. Falci. de plag. l. si qs seruum. Et intelli
gas illũ malefactorẽ, qui sciẽter malefacto-
rem recipit, i. receptat in suo loco, vel alie-
no, p̃stando sibi cãm abscondẽdi eũ, ut ff de
ser. corru. l. j. §. ꝙ aũt, & dixi bene, scienter:
nam si ignoráter recipiat & receptet, nõ te-
netur, vt C. de his qui latro. l. j. ibi, sciens su
sceperit &c. cũ legibus s̃. alleg. eo. ti. §. item
ad hoc. Verũ cũ sit frater vel affinis (vt fuit
in casu propositæ q̃onis) qui fratrẽ suũ rece
ptauerit vel affinẽ, non est absoluẽdus, nec
seuere aduersus eũ exercẽdũ est, non. n. par
est delictũ istorũ, & eorũ qui nihil ad se p̃ti
nentes receperunt, ut ff. de recept. l. 2. sic est
notandũ p illam legẽ, ꝙ aliquid cõceditur
rõne sanguinis, qđ aliter nõ concederetur,
ad qđ facit C. de codicil. l fi. & C. de adul. l.
quãuis, ff. ad l. Iul. repetun. l. j. ff. de re mili.
l. 4. §. fi. & l. milites prohibentur, in prin. ff.
de iurisd. om. iud. l. qui iuri præest, punien
tur ergo dicti fratres si scienter & dolosè re-
ceptauerint suũ fratrẽ homicidã. Nam re-
ceptatio q̃ non dolo fit, venit nõ puniẽda,
vt ff. de incen. rui. naufr. l. quo naufragiũ, §.
16 non tm̃. † Sed qũo puniatur & qua pœna
rñdeo, cum per legem non sit pœna deter-
minata, cõiter arbitrio iudicantis, ut ff. de
pœ. l. hodie, & l. sanctio, & ff. de effract. l. j. §.
quilibet, & ut no. s̃. de pœ. & j̃. vtrum pęna
possit augeri &c. Quæstio insuper talis est,
quã de facto habui Bonon. Statuto Bono.
caue-

ADDITIO.

a ¶Non possunt. *Adde quod receptans malefa-
ctorem conuictum puniatur, sed mitius, ut voluit
Alex. cons. 143. Ber.*

cauetur, ꝙ nullus debeat aliquem bannitũ
pro certis criminibus receptare in domo,
sub pœna cc. librarum, & destructionis do-
17 mus. † quidam nomine Ioannes Becharius
quendã suum cõpatrẽ receptauit in domo
sua, qui bannitus erat pro homicidio, & cũ
tenuit per duos dies; & pro eo certas amba-
siatas, post cõspirationẽ factã cum peregri-
no de Galicijs, eundem prodidit Potestati
Bononiensi, & mihi tunc maleficiorũ iudi-
cis cõis Bonon. receptis lib. 50. ex forma sta
tuti. Pater vero dicti banniti cõparuit instã
ter, & accusauit dictum Ioannem, & de rece
ptatione probauit: modo q̃ritur, an dictus
Ioannes poterit effugere pœnã statuti im-
18 ponendã receptatoribus bannitorum. † Et
eadem qõ est de illo, qui tenetur ad custo-
diam ciuitatis, loco cuius alius fuerat à Ca-
pitaneo positus, de quo quæritur, an euitet
pœnã capitis ordinatã tali inobedienti, cũ
hoc fit, ꝙ ipse ad cor rediens illa nocte iue-
rit ad custodiã iam dictam. Et primo vr̃, ꝙ
ille talis non potuerit pœnitere, ex quo se-
mel in crimen incidit, & pœnã meruit, arg.
C. ad l. Iul. maie. l. fi. ff. de arbi. l. si duo, §. se-
mel. cum satis est ꝙ tenuit, vel ꝙ semel fuit
criminosus, ff. de cau. ma. l. hæc aũt. j. respõ.
ibi, fit aũt neget. tp̃s. n. quo cum receperit,
inspicitur, & postea nõ poterit variare, arg.
ff. de solu. l. dispẽsatorẽ, §. fi. semel quidam
criminosus effectus, nõ solet pnĩa desinere
esse reus, ff. de fur. l. qui ea mente, ff. de ędil.
edic. l. quis sit, §. j. video. n. ꝙ ex leui offensa
ad iugum seruitutis quis deducit̃, C. de lib.
& eor. lib. l. 2. C. de primipi. l. 1. lib. 12. & vi-
deo ꝙ de sola inurbanitate verborum quis
punitur, C. de obsequi. pa. p̃stan. l. si manu-
missori. talis. n. inconstantia & variatio re-
cusatur, ff. de procu. l. in causę, & ff. de insti.
l. sed & si pupillus, §. pen. ꝙ quis enim facit
& non perfecerit, consequenter debemus
inspicere, ff. de leg. 2. l. statuliberum, §. fi. ff.
de lib. leg. l. apud Offidium, ff. solu. matri. l.
seruus dotalis. solet enim esse prouerbium,
euolat emissum semel irreuocabile verbũ,
43. di. c. fi. sed si est irreuocabile, quomodo
potest retractari? vt de sententia iudicis di-
citur, vt l. iudex postquàm, ff. de re iudica.
& l. Paulus, C. sent. rescin. non poss. l. j. nam
si ille, qui ad dictum nõ r̃ndebat, capite ple-
ctebatur: fortius hodie puniendus est, qui
male r̃ndit, vel cõtra legis fecit interdictũ,
quia peius est male r̃ndere, sicut peius est
male tradere, q̃ non tradere, ff. de re mil. l. q.
cum uno, §. qui post desertionem, sicut ille,
qui recusat ꝙ Imperator l. cõi præcepit, ar.
ff. de excu. mu. l. Nesennius, §. naturæ, nõ. n.
dẽnt crimina subleuari, C. de cohor. l. appa-
ritor, lib. 12. vt sic alia possunt impunè cõ-
mitti, C. de offi. diuer. iud. l. ad splendidio-
ris, nec vltra dẽnt ista transire, arg C. de lu-
cr. aduoc. l. 2. lib. 12. ff. ad leg. Aqu. l. ita vul-
neratus, ad hoc illud gñale ꝙ pęnitẽtiæ nõ
est locus, C. de transa. l. quamuis eum, ff. de
statulibe. l. 3. §. Stichus, C. si cert. peta. l. eo
quod, ff. ad senatuscon. Trebel. l. namq;. cir-
ca mediũ. Econtra vr̃ ꝙ illud cõtradictoriũ
verbum, & illud cõtradictorium factum est
contẽnendum, ar. C. si quis Impera. maledi.
l. 2 Lubricum. n. linguę non facilè trahitur
ad pœnam, ff. ad l. Iul. maie. l. famosi. nõ. n.
quid dixerit, sed quid fecerit inquirimus,
arg. l. fi. C. de dona. de re mili. l. cum allegas.
Nulla. n. fuit illorum verborũ, vel facti iniu
ria, cũ nõ venerit ad effectum, ff. qđ quisq;
iur. l. j. in fi. nam in simili casu hoc video, ꝙ
pœnam contumaciæ non meretur, qui ad
cor rediens obediuit, ff. de interrog. actio.
l. pen §. conductores, & cum satisfecerit, &
vltra omni crimine se absoluit, C. de tuto.
vel cura vestig. conduct. l. 1. & de crimi. stel.
l. 1. illud. n. contradictorium uerbum ira-
cundiæ, calore prolatum pœnam non me-
retur, ff. de diuor. l. 3. nec uidet̃ renunciasse
præcepto, qui incontinenti ab actione ces-
sauit, arg. ff. de in ius uocan. l. quamuis, &
l. qui cum maior. de bo. liber. §. denũciasse,
nempe in criminibus regulariter non pro-
dest pœnitentia, C. de aposta. l. 2. & delicti
veniam pœnitentibus damus, C. de hære. &
Manichæ. l. Manichæos. nec omnino sunt
indigni veniam, qui crimen emendationi
potius, quàm consuetudine deputarunt, C.
de episc. aud. l. 3. in fi. nec videtur renuncia-
tio illa ore prolata, quæ plusculum cõquie-
uit, arg. ff. de dona. inter vir. & vxo. l. cum
hic status, §. si diuortiũ. plus si quidem va-
luit, quod fecit, quàm quod se velle face-
re vel nolle prædixit, argumento C. plus va
lere quod agitur, l. emptione, factum enim
plusquam dictum in delictis inspicitur, ff.
de furtis, l. si quis vxor, §. neque uerbo, &
cogitatio non facit aliàs criminosum, ff.
de pœn. l. cogitationis, primi enim motus
non

nor sunt in potestate nostra c. homicidiũ,
de cõsecratio.dist.j. ꝑꝑ ꝙ non sunt etiã pu-
niendi ex quo &c.ff.de reg.iur.l.quod calo-
re.& certe,qui dixit se nolle seruare præce-
ptũ,potuit dicere posse uelle,ff.ad senatus-
consul.Turp.l.filij cum iuste pęnitentibus
nõ sit humanitas amputanda,C.de app.l.si
quis libellos. & facit totum illud brocardũ
pęnitentiæ locũ esse, ff.q bo.ced.pos.l.quẽ
pęnitet, C.de epis. & cle.auth.ĩterdicimus.
Sol.d.Mar.de Fa.vr̃ in milite,q dixit se nol
le ire ad custodiã, & postea iuit,dicere non
puniendũ capite, tñ castigatione dignum,
cũ leue fuerit crimẽ, & vsq; ad satisfactio-
nem dãnorũ & expensarum, q̃ fiscus vel est
passus,uel alius miles ꝓ illa renunciatione
est merito cõdemnãdus,ar.in Auth.de mã.
prin.§. qđ si delĩquẽtes.de excu.tut.l.si acri
19 ter.de decu.l.2.lib.10. Ad aliã q. de bãnito
fuit iudicatũ Bononiæ peritorũ consilio,ꝙ
ille receptator dẽt puniri ex forma statuti
iurati & ꝓcisi,quia sicut litera sonabat, de-
bebat intelligi ꝑ iura interdicta ꝓ hac par-
20 te alle.† Itẽ pone,quod quidam latro fura
tus est mihi res meas, dr̃ quod res & latro
sunt in domo Titij, peto a iudice,ꝙ ipso of
ficio suo faciat inquiri & rimari in dicta
domo,an hoc sit verũ. mõ q̃ritur, an iudex
hoc facere possit de iure? & primo vr̃ quod
possit,per legem C.de ser.fug.l.requirendi.
& quia ad officium iudicis spectat inquire-
re veritatem,vt C.de edendo.l.is apud quẽ,
& quia conuenit bono & graui pręsidi &c.
vt ff.de offi.ꝓsi.l.cõgruit,& eo.ti.l.3.& quia
reipu. interest,ne quis re sua male vtatur,
ut Insti.de his qui sunt sui vel alie.iur.circa
finem.Et quia principis interest locupletes
habere subiectos,ut in Anth.vt iudices sine
quoquo suffi.§.cognitã. Ecõtra vr̃,ꝙ non,
ex eo, q̃a lex dicit, qđ nemo cogitur indi-
care furem,ff.de ꝓscri.verb.l.solent,ff.de cõ
di.ob tur.cau.l.idem, §.si tibi. nec o st.d.l.
requirendi, q̃a ꝙ ibi dicitur de fugitiuo ser
uo,videtur speciale inductum esse, ut serui
terreantur a fuga,ut eo.ti.l.si quis seruo, er
go non est illud trahendum ad consequen-
tiam, ut ff.de legi. & senatus.l.quod vero.
Solu. dic, quod possit iudex ex officio suo
inquirere de prædictis. nec obst.l.solent. &
§. si tibi, quia iure actionis non compelli-
tur quis indicare furem,sed officio iudicis.
& facit quod no.j̃.de multis quęst.in male
ficijs,§.pone quod aliquis fecit mihi furtũ,
peto a iudice vt compellat vicinos ut indi-
care debeant fures & furta, quæritur nun-
quid possit?dic vt j̃.in tit.qui incipit,Nunc
est uidendum,§.pone.Gandi.

De falsarijs. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Falsum quid sit.*
2 *Falsum quot modis committatur.*
3 *Falsi cognitio an fiat ciuiliter & criminaliter.*
4 *Falsum instrumentum faciens uel fieri faciens, quomodo differt ab utente solum.*
5 *Falso utens instrumento si dicat se abstinere ab vsu, an instrumentum ex toto careat viribus, & an faciens instrumentum falsum & eo vtẽs pari pœna puniatur.*
6 *Falso vtens instrumento in decenniũ tantum re legatur. Item vt pęnam falsi euitet quibus pro testationibus uti debeat.*
7 *Instrumentũ si est simpliciter productum si super euidenti suspicione illius feratur sñia, an producens sit puniendus de falso vel quasi falso.*
8 *Instrumentum in se continet plura capitula,quorum unum tantum falsum est, an propter hoc censebitur falsum in totum.*
9 *Instrumento falso existente in ea parte, in qua non est vis aliqua,an punietur vtens tali instrumento.*
10 *Falsos testes producẽs, an pœna falsi puniatur.*
11 *Falsi pęna quare punitur falsum producens instrumentum non habita distinctione, an sciuerit vel ignorauerit,cum secus in eo sit, qui producit testes.*
12 *Falsis testibus per tertium ignoranter productis, si illis postea publicatis, & sibi denunciatur, quod sunt falsi nihilominus illis utatur, an punietur de falso.*
13 *Statuto dicente,qui produxerit falsos testes puniatur personaliter, si Titius plures testes producat, inter quos scit unum esse falsum, an sit puniendus.*
14 *Statuto dicente, qui fecerit falsum instrumentum,puniatur in l.libris,si notarius in actis curia radat aliquid,aut cancellet, uel falsum scribat,an puniatur pęna statuti.*
15 *Tabellio vel iudex manifestans dicta testium ante aperturam an teneatur pœna falsi,& quid de aliquibus alijs manifestantibus secreta.*
16 *Aduocatus allegans in causa falsum instrumentum,uel falsos testes, an punientur de falso.*
17 *Probari quomodo poterit ꝙ in superiori casu allega-*

allegauerit falsos testes, uel falsum instrumentum scienter uel ignoranter.

18 Sententia lata ob allegationem falsæ legis an irritabitur.

19 Falsitas sola instrumento uel testamento opposita, quin pendente accusatione instrumentum executioni mandari, uel ex testamento hæreditas adiri possit, minime impedit.

20 Notarius accusatur, quod composuerit falsum instrumentum, comparuit se excusando, & datis fideiussoribus aufugit, an habebitur pro confesso, & an fuga præiudicet creditori contra suum debitorem.

21 Falsi accusatus, quod falsos testes produxerit cum testibus ipsis, quorum defensio fuit eos iniuriatos, parteque non citata deposuisse, qua pœna puniendi ueniant. Et quid de eo, qui falsum, præter quam quod articuli contineant, deposuit.

22 Mensuram uel stateram non iustam tenens in domo, an puniri possit.

23 Accusatione instituta, si per confessionem accusantis, & testes constet falsam & calumniosã, an accusator de falso punietur.

24 Nuncius communis [illegible] de falso puniatur, si retulit se citasse quem non citauit, & quid si bona fide utens instrumento dicatur a parte, quod est falsum & non desistat nisi prope finem causæ, an euitabit pęnam falsi.

25 Instrumentum quoddam reperitur falsum circa indictionem, si alius quam notarius utatur, an notarius & utens siue producens, teneatur pęna falsi.

26 Testis deponens super pluribus articulis, si super uno conuincatur dixisse falsum, an derogetur quo ad omnes articulos.

27 Instrumento producto coram iudice per quendã illiteratum dicentem se uelle uti si non sint in illo anni domini, & sit differentia signi tabellionis ad alia signa eiusdem tabellionis, an punietur producens tanquam falsarius.

28 Notarius fecit mihi instrumentum, post tempus peto illud mihi dari in forma publica, ille dicit se non recordari illud fecisse, an possim illum de falso accusare.

29 Dolus regulariter non præsumitur, & in quib⁹ casibus dolus præsumitur.

30 Tabellio condemnatus de falso, quia falsum instrumentum confecerat, facta reseruatione artis suæ in sententia an talis reseruatio ualeat.

31 Tabellio semel falsum commisit, postea multa alia instrumenta fecit, an illis credatur.

32 Stante statuto quod nullus faciat instrumentum uenditionis bonorum, quam fecerit aliquis de parte Lambertorum sub pęna lib. centum, si notarius faciat instrumentum super alienatione dictorum bonorum, sed non reperiebatur in registro & sic erat inefficax ex forma statuti, an notarius incidat in pęnam.

NVNC verò est videndum de falsarijs &
falsitatibus, quid sit falsum, qñ com-
mittatur, qualiter cognoscatur, quibus mo
1 dis cõmittatur, & q̄ sit falsi pęna. † Est aũt
falsum mutatio veritatis, vt in Authen. de
instr. cau. in prin. col. 6. & cõmittiť crimen
falsi dolo adhibito, & non aliter, vt C. ad l.
2 Cor. de fal. l. nec exemplum. cõmittitur † au
tem falsum multis modis, puta scriptura,
vt siue scribat, siue deleat. Item dicto, vt in
teste, & qui accipit precium, vt ferat testi-
a monium, vel non ferat, *a* qui falsis legibus
vtitur in allegando. Item committitur fal
b sum facto, vt in falsa moneta, *b* vel in par-
tu supposito, vel in mensura. Itẽ committi
b tur falsum vsu, *c* vt in eo qui vtitur falsis ĩ
strũis, vel si se gessit pro milite, vel falsis in si
gnijs sit vsus. Itẽ falsum cõmittit, q̃ testm̃,
celauit, corrupit, vel deleuit, vel qui edictũ
corrupit, vel qui duob. rem insolidum ven
didit, & instrũa apud se deposita aduersario
d prodiderit. *d* Item & qui principi vel p̄sidi
mẽtitur, vel ꝑ obreptionẽ aliq̃d obtinue-
rit, tenetur pęna falsi, quasi aũt falsum cõ-
mittit tutor vel curator alius, vel qui depo
sito officio rõnẽ non reddit, vel qñ aliquis
sibi in testamento ascribit, de quibus om-
nibus & ẽt qñ falsum cõmittitur, dic plene
3 vt no. do. Azo in sum. eo. tit. † Cognoscitur
aũt de falso crĩaliter & ciuiliter: & si crĩa-
liter & ꝑ accusationem, tunc accusatori &
accusatio incumbit ꝓbatio, vt C. ad l. Cor.
de fal. l. vbi. ciuiliter aũt cognoscitur per
exceptionem & replicationem, & tunc le-
uior ꝓcedit examinatio, vt C. ad l. Cor. de
fal. l. si. & si dixi instrũm falsum ciuiliter vel
crimi-

ADDITIONES.

a ¶Non ferat. *Adde Cep. consi. 22. Ber.*

b ¶Moneta. *Adde qualiter puniatur falsificans monetam principis. Alex. consi. 104. j. lib. Raph. Cu. consi. 138. Ber.*

c ¶Vsu. *Adde an utens falso instrumento uel testibus, puniatur de falso. Ful. con. 177. Be.*

d ¶Prodiderit. *Adde Ro. consi. 166. Ber.*

rialiter excipiendo, vtrum, possim postea
accusare de falso vel non. dixi s̃. quõ de ma
leficijs cognoscat̃ p exceptionẽ, & ꝙ si ve-
lit primo agi ciuiliter vel crĩaliter põt, vt
C. eo. l. damus. Est aũt pęna falsi, & quasi
falsi in libero hoĩe deportatio, & bonorũ
publicatio. In seruo aũt est eius pœna vlti
mum supplicium, ut ff. ad l. Cor. de fal. l. j.
& Inst. de pub. iud. §. Itẽ lex Cor. ff. de pub.
iud. l. 2. §. fi. & dat̃ usq; ad 20. annos, ut C.
eo. l. q̃rela. Sed hodie, quia non imponit̃ ali
cui dicta pęna de consuetudine, & quia nõ
utimur deportationib. satis dici põt, ꝙ pę-
na falsi debeat imponi ẜm formam statu-
ti, & si de hoc non sit statutum ꝙ tunc im
ponat̃ consueta, quasi hoc arbitrio iudicis
relinquat̃. ad hoc est aurea lex, ff. de extra-
or. cri. l. saccularij, §. sunt q̃dam, C. de ędifi.
priuat. l. an in totum. & q̃ sit lõga consue.
l. j. ff. de pę. l. hodie. sed de iure Lõbar. si no
tarius fecerit falsam chartam, dẽt manum
dextram amittere, ut in Lõbar. de eo q fal
sam chartã scripsit, q̃ hodie seruat̃, & ita sẽ
4 tiunt Iac. de Are. & multi alij Doc. † Non
tñ ꝙ drĩa est inter eum q fecit, uel fieri fa-
cit falsum ĩstr̃m, & eum q solummodo fal
so in causis utit̃ instr̃o. Nã primus utendo
instr̃o falso, licet abstineat ab usu dicti in-
str̃i, non propterea pęnam falsi euitat. A-
lius aũt q autor falsitatis non fuit, absti-
nendo ab usu pæna caret & fraude, ut C. e.
l. falsos codicil. Et no. ẽt ꝙ si ille q in cau-
sis utit̃ aliquo instr̃o, dicat se abstinere ab
usu ipsius instr̃i, ꝙ tunc instr̃m illud uirib.
caret ex toto, ut C. de fide instr. l. si aduersa-
rius. Itẽ no. ꝙ ille, qui fecit falsum instr̃m,
& ille, q falso utit̃ instr̃o, pari pęna puniũt̃
ut C. e. ti. l. si falsos codicillos. & C. si reꝰ uł
6 acc. mor. fue. l. 3. † Itẽ no. ꝙ ille solũmodo,
ñ utit̃, minus punit̃, q a ille solum in decen
nium relegat̃, ut ff. e. ti. l. falsi, §. ordine. do.
uero Gui de Suz. & alij pleriq; Doc. docẽt
nos, cum aliquib. utamur ĩstr̃is tali ꝓtesta
tione uti. Ego Alb. utor tali instr̃o in dicta
cã, ꝙ dico & assero uerũ, & oĩ fraude care-
re. Verũ si quo t p e apparet falsum in toto
a uel in parte sua, dico & ꝓtestor a ex tunc
me abstinere & abstineo ab usu ipsiꝰ ĩstr̃i,
& ꝙ talis protestatio sit admittenda, & p
eã euitet̃ pęna falsi, ꝓbat̃ p l. C. de exce. l. si
q dã, ff. de do. l. elegãter, §. si ꝓcurator. & ff.
de dã. infe. l. p̃tor ait, §. si controuersia. & l. a
q uas, § . j. & l. si ꝓprietatis, §. placuit. & in
auth. de testi. §. si uero, & ff. de po. l. si q s infi
ciatus, & ff. de peti. hær. l. si debitor. Quod
aũt q s possit se abstinere ab usu istr̃orum
7 patet, ut C. de fal. l. si q s. † Sed pone instr̃m
simpł̃r ꝓductũ est & ꝓbat̃ manifeste fore
suspectum non falsum, & lata est s̃nĩa sup
euidẽti suspicione, q̃rit̃ nunq d ꝓducẽs sit
de falso puniẽdꝰ, uel quasi falso? dic ꝙ nõ,
licet instr̃m careat uirib. nisi ꝓducens ei
instr̃o fidẽ adhibeat, C. de proba. l. iubemꝰ.
8 † Pone instr̃m esse tale, ꝙ multa mẽbra siue
capitula in se cõtineat, in uno uero ipsorũ
capitulorũ cõstat ipsum instr̃m esse falsũ,
in cæteris uero oĩb. esse uerum, q̃rit̃ nunq d
totum instr̃m cẽseat̃ esse falsum? & primo
ut̃ ꝙ non. Nam non censeat̃ esse falsum, ꝙ
iuuat̃ primordio ueritatis, ut ff. de leg. 2. l.
cum filius, §. hæres meus. Itẽ q a nos debe
mus attẽdere p̃ualẽtiã, ut ff. de acq. re. do. l.
quicq d. in fi. ff. de sta ho. l. hermafroditũ. I-
tẽ pęnæ sunt molliẽdæ, nõ exasperãdę, ut
ff. de pę. l. inter p̃tationẽ. & C. de lat. li. tol. l.
j. §. fi. Econtra ut̃, ꝙ tot sunt capitula, quot
sunt s̃nĩæ, tot sunt instr̃a, quot sunt capitu
la, C. de trãsa. l. si ex falsis. ĩ fi. & ff. de uerb.
ob. & l. scire debemus, ĩ prin. & l. ꝙ plurib.
& ff. de mino. l. ẽt, §. j. ff. de euict. l. ꝙ dr̃. in
prin. Itẽ unus testis totum reddit testimo-
nium suspectum, ut ff. quẽad testa. aper. l.
j. §. si q s ad diem. & C. de uete. iure enuc. l.
2. ad fin. ẜm q̃ ultimo d. Guid. q̃õnem hãc
9 soluit. † Sed quid si ĩstr̃m cõstet esse falsum
in ea parte, vbi nõ est vis aliqua, an utẽs ta
li instr̃o puniatur pœna falsi. d. Gui dicit ꝙ
sic. ar. ff. ad l. Cor. de fal. l. si quis obrepserit.
in prin. & ff. de arb. l. cum pæna. & ff. si quis
cau. l. si q s aũt, §. j. & ff. de eden. l. 2. §. j. vel
dic super quæstione ista, ut dicimus ĩ. e. ti.
10 §. subijciamus. † Pone quod aliquid produ
xit testes, quos constat fore falsos, modo q̃
ritur an producẽs puniatur, & teneatur pę
na falsi. dic ꝙ sciens ꝓduxit illos falsos te
stes, ꝙ punietur pęna falsi, alias non. ut C.
11 de falsis. l. nec exẽplum. † Sed quare punie-
tur ille, qui falsum instr̃m producit, non ha
bita differentia an sciuerit uel ignorauerit,
d. l. si falsos. C. eo. & in eo qui produxit te-
stes;

ADDITIO.

a ¶ Protestor. *Adde Ful. consi. 178. Ber,*

ſtes falſos eſt ſecus. Reſpon. qđ ille, q̄ inſtr̄a
ꝓduxit, poterat deliberare ſuꝑ illis inſtr̄is,
ſi fuerint vera vel nõ, ſed ſecus eſt in ꝓdu-
cẽte teſtes, q̄ ignorãs fuit, q̄d ipſi dixerint.
12 † Sed pone qđ aliquis produxit falſos te-
ſtes (ignorãs tñ) publicatis teſtib. denuncia
tur ſibi, ꝙ ipſi sũt falſi, ipſe aũt nihilominꝰ
eorum atteſtationib. vtit̃ in cã, nunquid pu
nietur de falſo, d. Gũi. de Suza. dicit ꝙ ſic,
q̄a certioratus dolo nõ caret, ff. de li. ho. ex
hi. l. 2. §. is qui. & quia vtendo atteſtationi-
bus poſt denũciationem dolum cõmittit, li
cet a principio fuerit ignorãs, ar. ff. de pact.
l. iuriſgentiũ, §. ſine, & ff. de excep. do. l. 2. §.
circa, & Inſti. de acq. rer. do. §. fin. & ſufficit
inter initia ſibi fuiſſe denũciatũ, ff. quod vi
13 aut clã, l. 3. §. illud. † Itẽ ſtatutũ eſt in ciuita
te, ꝙ quicũq; ꝓduxerit falſos teſtes, debeat
puniri ꝑſonaliter, mõ quidã in aliqua qõ-
ne, ꝓduxit multos teſtes, inter quos vnum
ſciẽter falſum ꝓduxit, modo q̄rit̃, an produ
cens perſonaliter puniri debeat? & vr̃ quod
nõ, quia ſtatutum dicit, teſtes, & pluralis lo
cutio duos teſtes ſaltem requirit; ut ff. de te
ſti. l. vbi, & ff. de ver. ob. l. inter ſtipulantẽ, §.
ſi idẽ, nã cũ ſtatuta ſint ſtricti iuris, ĩtelligẽ-
da ſunt ſicut litera ſonat, vt plene ſcripſi s̃.
de tranſ & pac. §. vlti. in magna qõ. noſtra.
Ecõtra vr̃ ꝑ l. ff. vi bo. rap. l. 3. §. hoĩes, & §.
qđ ait p̃tor, & ff. đ neg. ge. l. 3. §. j. & aliàs di
cit lex, ꝙ q̄ filiũ hẽt, nõ eſt ſine liberis, vt ff.
de ver. ſig l. non eſt ſine liberis, ff. de cõd. &
dem. l. falſam, §. vlt. & ff. de le. 3. l. q̄ cõcubi-
nã, §. q̄ Stichũ. Sol. ꝑ ſapiẽtes notatũ inue-
nio, qđ ſequatur punitio ſc̃m formam dicti
ſtatuti, quia illa talis pluralitas, quicunq; ꝓ
duxerit falſos teſtes, inſpecto cõi vſu loquẽ
di, in ſingularitate reſoluitur, ut ff. de cõd.
& dem. l. falſam, § fi. & de orig. iur. l. 2. §. ex
actis, & d. l. nõ eſt ſine liberis, ff. de neg. ge.
l. ait p̃tor, §. j. aurea lex eſt ad hãc ſolutionẽ
ff. vi bo. rapt. l. 3. §. dolo, ver. ſed ſi. & §. ait
14 p̃tor. Dy. † Pone ſtatutum eſſe in ciuitate,
qđ quicunq; fecerit falſum inſtr̃m, ſoluat ꝓ
pęna li l. aut ꝙ amputetur ſibi manus, mo
do quidã notarius in actis curiæ commiſit
falſum, puta, quia fecit raſurã vel cãcellatio
nẽ, vel ſcripſit falſa, q̄ritur an debeat puniri
pęna ſtatuti. Hęc qõ fuit de facto Paduę, ſu
ꝑ qua dixit d. Ia. đ I. a. ꝙ notarius ille tene-
ret pęna falſi de iure cõi, vt ff. eo. ti. l. j. §. qđ
in rõnib. & l. qui teſtm̃, aliàs incip. Paulus,
& l. inſtr̃orum, ad fi. ibi, deleuerit. ſed de ſtri
cta rõne dixit, ꝙ nõ tenet̃ pęna ſtatuti, q̄a
nõ cõſtat inſtr̃m falſum feciſſe, qui deleuit
vel cancellauit, tñ appellatione inſtr̃orum
continẽtur acta, vt ff. de fi. inſt. l. j. & de ver.
ſig. l. nocentes, §. inſtr̃orum. Sed cum hodie
pęna legis Cor. de fal. non imponit̃ ailcui,
quia deportationib. non utimur, putat idẽ
d. Iac. & alij pleriq; prudẽtes rectores terra
rũ bene facere, ſi pęnã ordinatã ꝑ ſtatutum
imponat, quare hoc eorum arbitrio ſit reli
ctum, ergo in hoc cõſuetudinẽ regionis in-
ſpiciant, ad hoc aur ea lex eſt ff. de extraor.
cri. l. ſaccularij, §. ſunt q̄dam, & C. de ædifi.
priua. l. an in totum, & q̄ ſit longa conſue.
15 l. j. † Sed quid ſi tabellio vel iudex ante aꝑ
turã teſtium manifeſtet, vel legi paſſus fue
rit dicta teſtium, mõ q̄ritur, nũquid ille iu-
dex vel notarius teneatur pœna falſi? dic ꝙ
ſic, ꝑ l. ff. eo. tit. l. j. §. is qui inſtr̃a, & ea. l. in
prin. ibi, inſpiciẽda ne &c. ff. de pęn. l. ſi q̄s
aliquid, §. inſtr̃m, & §. 2. ff. de extraor. cri. l.
ſaccularij, §. j. Idẽ dicit d Ia. de La. in ꝓcur.
vel aduocato reuelãtib. inſtr̃a, vel alia iura
ſecreta ſuæ partis parti aduerſæ, ꝑ iura p̃di
cta. Idẽ dicit in quolibet reuelante ſecreta
cõſilia ſuæ ciuitatis, vel qui detegit priuata
cõſilia ſui Prãtis vel p̃ſidis, vel alterius, cu-
ius officio ſubſequit̃. Idem in iudice, ſi ma
nifeſtauerit vel reuelauerit ſnĩam, q̄ latu-
rus erat ante pronunciationem, & facit ff.
de fal. in prin. & ff. de of. p̃ſi. l. obſeruandũ,
& ar. ff. de pę. l. ſi quis aliquid, §. transfugę,
ff. de re mil. l. omne delictum, §. exportato-
res. Nam manifeſtare ſecreta eſt q̄dam ſpe-
cies ꝓditionis, vt ibi dr̃, & ita Paduæ conti
git de facto, & cõſilio dicti d. Ia. & aliorum
peritorum iur. condẽnatus fuit de falſo q̄-
dam notarius, qui ante aperturã teſtium at
16 teſtationes patefecerat corundẽ. † Sed po-
ne ꝙ aduocatus alleget ĩ cã falſum inſtr̃m
vel falſos teſtes, quæritur nunquid poſſit
de falſo puniri? diſtingue in hoc, an faciat
ſciens vel ignorans. Primo caſu ſi ſciuerit
põt puniri, ſecundo vero caſu, ſi ignoraue-
rit, nõ poſſit, vt arg. ff. eo. ti. l. diuus Pius, in
17 fi. † Sed q̃uo probabitur, utrum ſciuerit an
ignorauerit? Rñ. ex coniecturis, ut ff. de ver.
ob. l. continuus, inſpicietur. n. qualitas per-
ſonæ, an talis ſit, quæ careat oĩ ſuſpicione,
q̄a tunc p̃ſumit̃ ꝑ errorẽ allegaſſe, ſi vero
ſit ꝑſona ſuſpecta, p̃ſumemus ex mala eius
vita

vita p̄terita contra eum,ut quia similia fa-
cere cōsueuit,& ꝙ ꝑsona sit spectanda pro
batu ff.de test.l.3.ff.de re mil.l.non oīs.§.
Barbarius,& C.si quis Impe. maled.l.vna.
18 †.Sed quid aduocatus allegat falsam legē,
& Iudex ſc̃m legē allegatā sn̄īam tulit, nun
quid irritabitur illa sn̄īa? vr̄ ſc̃m opi.d.Odo.
ꝙ sic,si constet iudicē sequutum allegatio-
nē illius falsæ legis,quia allegatio falsa nō
dēt adminiculum p̄stare causæ, ut ff.de iu.
l.si p̄tor,§.Marcellus.ad instar sn̄īæ latæ ob
falsos testes, vel ob falsa instr̄a, q̄ sn̄īa ipso
iure non tenet, vel bn̄ficio restitutionis in
integ.retractatur,ut C.si ex fal.inst.ꝑ totū.
si.n.sn̄īa sit lata ob falsos testes, uel ob fal-
sa instr̄a, tunc tenet ipsa sn̄īa,sed irritatur
bn̄ficio restitutionis ff.de re iu.l.diuus. Idē
dicas si lata sit per dolum, vel machinatio
nē,vel falsas allegationes,quia de rigore iu
ris tenet,l.seruo, §.cū p̄tor,ff.ad Tre.sed de
æquitate datur restitutio ex clausula gn̄a-
li, si qua mihi iusta cā &c.l.1.in fi.ff. ex q.
cau.maiores,& l.sed & si ꝑ p̄torē,in fi.& ꝙ
detur restō,facit l.diuus, ff. de in inte.resti.
& l.si prætor,§.Marcellus,ff.de iudicijs.fal-
lit tn̄ fauore minorum, quia ipso iure sn̄īa
est nulla,ut C.si ex fal.instr.l.2.Itē fallit qn̄
ꝑ p̄uaricationē aduocati fertur sn̄īa,q̄a tūc
ipso iure non tenet,ut C. e aduo.diuer.iu.
l.prima.vel dic ꝙ ibi datur restitutio maio
ri ex prædicta clausula,sicut minori in p̄di-
cto casu datur restitutio. l.minor aūt magi
stratus,§.1.ff. de mino. dn̄s Odof. vtriusq;
19 iuris Doc.†Pone ꝙ aliquis inducat contra
me instr̄m vel testm̄, ego vero vtentem ac-
cusem de falso sola rōne vsus:mō queritur,
an illa accusatione pēdente possit adiri hæ
reditas, vel instr̄m mutui executioni man-
dari? vr̄ qđ non,quia lite pend.non est ali-
quid innouandū, C.vt lite pen.per totū,ar.
C.de contrah.& cōmit.stip.l.optimam. sed
cōtrariū est dicēdum, ꝙ pēdente accusatio-
ne pōt peti & adiri hæreditas, ff.de acqui.
hær.l.cum falsam,& ar.C.de fal.l.satis aꝑ-
ta.Secus si ego accusem aduersariū, ꝙ ipse
fecisset falsum testm̄ uel instr̄a, quia tūc nō
posset repetere vel adire, ut d. l.cū falsam.
20 † Itē quæro de quæstione quā pluries uidi
& habui de facto.Notarius quidam accusa
tur,ꝙ composuit falsum instr̄m,qui ad ac-
cusationem comparuit,& se excusauit,& fi
deiussores dedit, & postea aufugit, quæri-
tur,an habeatur pro cōfesso. Item,an dicta
fuga p̄iudicet creditori contra suum debi-
torem. Primo vr̄ qđ habeatur pro cōfesso,
C.de assess.l.consiliarios. Itē quia fuit con-
tumax,ꝙ eius cōtumacia pro facto reputa-
tur,ut in auth.qua in ꝓuincia,C.vbi de cri.
agi opor. igitur facit p̄iudicium vtriq;.l.si
quis decurio, C.ad l.Corn. de fals. Econtra
vr̄,ꝙ accusatus veniens intra annum audi-
tur,ff.de pœ.l.absentē,§.j.Itē hæc talis per-
sona sibi tm̄ facit p̄iudicium, & non alijs,
ff. de pac.l.si unus,§.in sūma, & C.res inter
alios acta.ꝑ totum. Præterea notarius non
hr̄,nisi loco vnius testis, ergo non facit in-
str̄m nisi suspectum, ut ff.quemadmodū te
sta. aperiā.l.j. in fi.Sol. dic ꝙ non habeatur
a pro cōfesso,a sed ꝑꝑ fugam pōt peti,ꝙ bo-
na eius annotētur,& intra annū veniens au
ditur,vt C.de requi.re.l.2.& dic,ꝙ talis fu-
ga non præiudicat creditori,ut s̄. Subijcia-
mus nunc quæstionem q̄ quotidie occur-
21 rit de facto † Quidā scienter ꝓduxit falsos
testes,qui cū testibus fuit accusatus, ed co-
rū defensionē probant seu ostendunt,ꝙ illi
testes deposuerunt nō iurati eorū dicta, vel
qđ nō iurauerūt partibus præsentibus, vel
parte nō citata,q̄ritur,nunquid debeant pu
niri de falso, & ꝙ sint puniēdi tam produ-
cens quā ipsi testes,ar.ff.ad l.Iu.de adul.l.si
vxor.2.respon.vbi legitur,ꝙ q̄uis vxor pro-
betur non iusta & non legitima,quia tamē
ꝑꝑ matrimoniū putatiuū matronæ nomē
assumpsit, poterit qui eam cognouerit,ac-
cusari & coerceri de adulterio.Item si quis
legatū rei sacræ scripsit, sibi tenetur l.Cor.
de fal.quàmuis legatum non teneat de iu-
re,ut ff.eo.l.si quis legatum. primo & scđo
responso. optime facit ff. ad senatusc.Silla.
l.si quis in graui,§.si quis codicillos. Nam
sufficit factū in homine ad pœnā,quàmuis
iuris non sortiatur effectū,ut ff.ad muni.&
de incol.l.q̄d ergo, §.vlt.cum autē in male-
ficijs voluntas spectatur,non exitus,ff.de si
car.l.Diuus. & l.1.§.1.C.de sica.l.is qui cū
telo,ff.de fur.l.qui iniuriæ. de iniur.l.ꝙ rei
publi. & l.3. §. si quis dolo. de tabu. exhib.

Econtra

ADDITIO.

a ¶Pro confesso. *Adde quod contra notarium possit formari inquisitio de falso. Alex. cons. 73. & 74. Ber.*

Econtra vr̃,ꝙ sint absoluendi,ar.ff. ne quis
cum qui in ius vo.nō ie.in fi. & lex p̄sumit
quē in dubio potius simplicitate q̃ malitia
deliquisse,vt C.de his qui sibi ascri.l.pe. &
ff.de fal.l.diuus Pius,& C.si manci. ita fue.
alie.l.quidā,& ff.de pœ.l.si quis aliquid, §.
testō,denuo est ratio efficax, q̄ tales statuit
puniendos, quia illa demū falsitas coercen
da venit,q̄ vtenti tali falsitate prodest,& a-
lij nocet,vt arg.ff.eo.tit.l.impuberem, §.j.
versi.& si eo seruo, & C. de his qui sibi a-
scrib.l.j.& de preci.Imper.offe.l. rescripta.
Nam hæc talis falsitas nec prodest vtenti,
nec nocet parti aduersæ, Nam depositio te
stiū non iurata vel iurata partibus absenti
bus & non citatis,nemini ꝓdest vel nocet,
& eadem qō cōtigit Bononiæ de quodā te-
ste,q falsum dixerat,& deposuerat extra in
tentionem,& articulos datos ad ꝓbādum,
Sol.do.Mart.de Fano,& Doct.Bonon. sol-
uunt & dicunt, dictos testes non teneri pœ
na falsi, ꝓbat̃ ꝑ iura ꝓ hac parte allegata.
Et ad hāc solutionem optimè facit l.1.ff.
de cri.expila.hære.l.fi.in fi.ibi, & nihil mu
tat existimatio surripientis,& d.l. impube-
rem,§.j.& ff.de fur.l.inter oēs,§.recte,ad fi.
ff.de incen.rui.naufr.l.1.§.si suspicio,& C.
ad l.Flauiā de plagi.l.præses,cum quodam
tpe assiderem Bon.cū strenuo Doc. d.Ant.
de Sixerata, tunc Ptāte ibidem, & corā me
simul qō incidisset de quodā teste, q extra
articulos scienter falsum dixerat. voluit i-
dem do.Ant. suꝑ illa causa hr̃e consilium
do.Lamb.de Ramp. & aliorum Doct. qui
consuluerunt finaliter illum testem pœna
falsi non teneri,rationib.p̄allegatis,verum
qa eum deliquisse cōstabat dictum testem,
quia vbicunq; dolus versat̃,& vbicunq; de-
est certum nomen delicti, illud delictum ex
traordinarium dr̃ crimen stellionatus,ut ff.
de crim.stell.l.stellionatus,§.stellionatum,
in prin.& gñaliter consuluerunt insuper eū
dem testem pęna extraordinaria pecuniari
ter condemnari arbitrio Potestatis p̄dicti.
Nā vbicunq; non est pœna determinata à
lege,cōmittit̃ arbitrio iudicantis, ff.de iur.
delib.l.1.& ff.de pœ.l.hodie, & ext.de offi.
& pot.iud.deleg.c.de causis,vel dic ꝭm Dy.
vt uoluit dum legeret suꝑ l.q testm̃, ff.de
fal.ꝙ dicti testes pęna falsi teneantur, quia
in seipsis maleficium consummatum est,&
ꝑ eos non stetit,quin maleficium effectum
habuit,arg.legum alle.ꝓ hac parte. Ad hāc
q.pro & contra est ff.de fal.l.si quis legatū.
Nam falsus testis punit̃ de falso, quamuis
non lęserit partem,uel eius dictum non ha
buit effectum , ut no.ext.de fal.in c.1. Nec
ꝓdest ēt si dicat,errauit,quia non debet as
serere verū esse id de quo non est certus,ar.
c.1.de scruti.& ext.eo.tit.c.ad falsariorum,
& facit ff.eo.l.eos. Nam sicut no.Guil.Dur.
in opere suo,in tit.de teste, si testis admit-
tat falsitatem ī dicto suo,siue scienter, siue
ignoranter,non ualet eius dictum,nunq̃.n.
debet dicere,nisi ꝙ in veritate nouit, & in
quo nō possit esse ignorantia,vt 3.q.9.§.te
stes,c.pura,& hæc sic dicta per Dy. & Gui.
seruantur,qñ dictum testis aliqđ est nullū,
22 serua s̃.dicta. † Sed pone ꝙ aliquis habeat
& teneat in sua domo mensuram non iu-
stam, vel stateram,& pondera, q̄ro nunq d
ex hoc possit puniri,dic ꝙ sic,per legem di
uinā Moysi, ut in veteri testō in libro Deu
teronomij , ad idem no.in ca.2.de emp. &
uend.& in l.arbitrio,ff.de dolo,§.de eo,& l.
23 annona. in fi.de extraor.crimi. † Pone qō-
nem,q̄ etiā de facto mihi contingit Bono-
niæ,quidā instituit accusationem,ꝙ à quo
dam fuit percussus & vulneratus,q̃ consti-
tit tam per testes,q̃ ex confessione esse fal-
sam & calūniosam,& fuimus in dubio quī
que assessores , utrum ille accusator posset
condemnari de falso, suꝑ qua qōne vr̃ per
id,qđ scripsit do.Gui.ꝙ ille teneatur pęna
falsi,per legem ff.eo.l.1.§.1.& hoc idem vr̃
sentire gl.Accur.ff.de calum.l.1.§.1.& alle.
d.l.in prin.sed arg. est contra,ꝙ non tenea-
tur de falso,ff.ad senatus.Tertul.l.j.in prin.
ibi calumniator &c. Nam talionis pęna fal
sitatis,i.accusationis,non verè vr̃ transfusa
in nomen calumniæ, q̄ calumnia punitur
pœna talionis,i.pœna qua accusatus debet
puniri,ut plenè ff.de his q no.infa.l. athle-
tas,& C.de accu.l.fi.In falsitate aūt alia im
ponitur,ut ff.eo.l.j.§.fi. Super qua q̄stione
nos quinq; assessores cōsuluimus do.Lam-
ber.de Ramp.qui deliberato consilio consu
luit dictum accusatorem puniri non posse
a pęna falsi *a* rationibus prędictis.Super qua
qōne adduxit casum legis ī corpore Auth.
ut li-

ADDITIO.

a ¶ Pęna falsi. *Adde videndum Alex. cons. 11. B.*

vt litigantes iurent,§.si quis autem, versi.si
inter,& ibi in gl.& hæc est veritas, & sic vi-
de ꝑ assessores,& legũ Doct. ꝙ.possit obser
uari,verum quia constabat dictum accusa-
torẽ calũniose dictã accusationem fecisse ,
consuluit idem do.Lamb.eum nõ effugere
aliã pęnã, qđ dic,vt no.j.e §.subijciamus,
24 ad fi.†Pone,quidã nuncius cõis retulit se ci
tasse aliquem,quem non citauit, q̃rit nun-
quid teneatur pęna falsi?dic ꝙ sic,ff.eo.l.ꝗ
noĩe.Sed dic,pone ꝙ Titius in cã,q̃ mecum
habebat,bona fide vtebatur quodam instr̃o
publico,cum protestatione vel sine,ego qui
dem in processu cãæ coram iudice dixi ei-
dem Titio, ꝙ istud instrumentum erat fal-
sum,assignando causas falsitatis,ipse nihi-
lominus in vsu instr̃i perseuerauit quasi ad
finem causæ,postea vult desistere ab vsu,q̃-
ritur si desistat,nunꝗd euitet pœnam falsi?
vr̃ ꝙ sic,ꝑ l.si falsos,C.de fal.Sed dic cõtra,
quia certioratus non dr̃ dolo carere,ff.de li
be.homi.exhib.l.3.§.2. Nam licet ab initio
ignorauerit,tñ perseuerando in vsu post de
nunciationem non dr̃ dolo carere, vel pœ-
nam euitare posse,ff.de excep.l.2.§.circa,&
§.gñaliter,& de pact.l.iurisgẽtium,§. siue,
& đ tribu.l.illud,§.si cuius,& sufficit ꝙ fue
rit semelcertioratus,ff.qđ vi aut clã,l.3.§.il
lud , hæc didici à dño Thomasio de Antro
25 famoso legũ Doct. † Quæstio talis est:Qui
dam notarius fecit quoddam instrumentũ,
ꝙ reperitur esse falsum circa indictionem
tantum,& quidam alius in quadam cã illo
vtitur instr̃o,modo quęritur,an producens
& notarius pœna falsi teneantur,? & videt̃
ꝙ non , qm̃ falsitas non committitur sine
dolo,C.eo.l.nec exemplum, quia vr̃ esse er-
ratum , licet instr̃m illud non valeat, quia
caret vna de solennitatibus, ut in Auth.vt
præpona.nomen Imper.& de transa.l.cum
hi,§.prætor,nec est in culpa producens, si
forte notarius sit mortuus,vel non reperia
tur schedula , vnde sufficeret si producens
adhibuerit fidem instr̃o,C.de fide instr.l.iu
dices,& C.de proba.l.iubemus.Sol.dicatis,
ꝙ si producens astrinxit fidem instr̃o,ꝙ ip-
se euitet pœnam falsi,licet instr̃m careat vi
ribus,si autem non constat de ueritate con-
a tractus, instrumentum reddit̃ suspectum,*a*
& producens & notarius incidunt in pœ-
nam falsi,facit extra de fi.instr.c.inter dile-
ctos,in j.col.versi.sed contra,ibi, in annota
tione indictionis,& ita fuit consultum Bo-
26 non.per duos legum Doct.† Quæstio vti-
lis ,& quæ quotidie occurrit de facto. Qui-
dam testis super multis articulis deposuit
dictum suum , vnde super vno articulo re-
darguitur de falso:modo quæritur,an in om-
bus alijs articulis debeat haberi & reputari
pro falso,vt sic in totum derogetur dicto e-
ius? Et primo videtur ꝙ non,quia cum su-
per pluribus articulis deposuerit,tot videa-
tur depositiones,quot sunt eius dicta & ca-
pita,arg.ff.de euictio.l.cum plures, & ff.de
verb.oblig.l.cum pluribus . 2.respon. ad si-
militudinem arbitri , qui licet in uno con-
textu duo præcipiat,duo præcepta dicunt
ut ff.de arbi.l.Celsus, unde si iteretur dictũ
suum in vno,in alio iuuari debet,arg.ff.de
mino.l.etiam,& hoc etiam video in contra-
ctibus,ff.de do.l.sci.1.respon.ff.de iure do.
l.siue, ff.de vsu.l.pactum , ff.de bo.poss.l.si
patronus,§.filius,hæc tñ in præcepto vide-
mus,ut pars teneat,& pars cassetur,ut ff.de
re iud.l. si se non, §. si quis condemnatus,
Accedit etiam ad hoc totum illud genera-
le,utile per inutile non uitiari.Item lex di-
cit,non vr̃ falsum, ꝙ iuuatur primordio ve-
ritatis,ut ff.de leg.2.l.cum filius, §.hæres,
ergo testimonium , quod non constat fal-
sum,non dicet̃ falsum ꝑꝑ aliquem falsum
atticulum.Quid plura? potius debemus su-
stinere falsum pro uero , quàm uerum pro
falso accusare,ut C.de appel.l.pręcipimus,
in fi.nam hæc etiam uidemus in scriptura,
quæ pro parte non tenet,l.1. prope finem,
C.de lati.liber.tollen.& in Auth.ut cum de
appel.cog.§.sinautem,C.de trãsa.l. si ex fal
sis.Econtra vr̃ : nam modicum particulare
totam testificationis seriem deornat, ut 3.
q.9.c.pura.Item unus sociorum,multorum
societatem dissoluit,ut arg.ff.pro socio.l.a-
ctio.§.morte. Item non est præsumendum
ꝙ amplius uerum dicit , qui in uno est ca-
lumniatus, ut ff.de accu.l. si cui, §.iisdem,
ff.commũ. præd.l. receptum, ff. de transl.l.
cum hi,§.prætor, C.de quæst.l.diuo Marc.
ff.si quis caut.l.si seruus ,§.pe.Præterea qui
peccat pro parte,punitur insolidum, l.2.§.
pen. C.de vete. iure enuclean.ff. de leg.2.l.
etiam,

ADDITIO.

a ¶Suspectũ.*Adde vt per Raph.Cu cons.13 5.B.*

etiam.& de annis lega.l. 2. Nam unum tm̃
fuit facĩm ſuper oĩbus articul.Sol. ſm do.
Marti.de Fan.dic ꝙ ſi teſtis in vno arti.ſuę
atteſtationis dixit falſum, in cęteris falſum
dixiſſe vr̃, ſic ꝙ ei credendum non eſt, vt ff.
de teſtib.l. qui falſa & varia.& C.de teſtib.
l.cos.& C. de ſuſcep. & archa.l.ſi ꝗd lib. x.
dñs vero Iac.de Are.circa ſolutionẽ qõnis
p̄fatæ aliter dicit & ſentit, dicens cum ꝗrit
an teſti, qui in vno arti.dixit falſum, ĩ alijs
fides debeat derogari.vr̃ ꝙ ſic rõnib.præal
le.vt ext.de re.iu.c.de fal.Nam ꝗ in vno di
xit falſum, factus eſt omnium reus, & totã
ſeriem partis mendacio decolorat, vt 3.qõ.
9.c.pura.ſed tu forte dices, ꝙ iſtud eſt ve-
rũ, qñ teſtis primo falſum poſtea verũ di-
xit, quia primo falſum dicendo deierauit,
& ſic ſe inteſtabilẽ facit rõne ꝑiurij, ſed ſi
primo verum poſtea falſum dixit, non vi-
tiatꝰ ꝓpterea primũ.Sed finaliter ſoluit ip
ſe do.Iac.& dicit ꝙ teſtis, qui in vno dixit
falſum in cæteris ſuis dictis falsũ p̄ſumatꝰ
dixiſſe, vt d.§.ijſdẽ.Nã certũ eſt, ꝙ ꝗ ĩ vno
dixit falſum, in dubio p̄ſumendum eſt, ꝙ ĩ
alio falſum dixerit. Et pro hoc eſt tex. in l.
3.§.ſi aũt.ff.de ſuſpec. tut. Item quia ex p̄-
ſenti cõiecturamꝰ & p̄ſuminus quale fuit
pręteritũ, vt C.de adul l.ſi quis adulteriũ.
Item rõne partis falſę totũ falſum eſſe dr̃,
vt C.de veter.iure enucle.l.2.in vlt.col. Itẽ
ex aĩo veniunt delicta, vt ff de ædil. edi.l.
quis ſit fugitiuus, & hoc eſt verum, ſi teſtis
falſum dixerit ſuꝑ ſubſtantiali negotio, vł
ſuꝑ circunſtantijs, ita ꝙ derogetur fidei ip
ſius teſtis in alijs, ꝗa iurat teſtis dicere ve-
ritatẽ negotij, vt C. de teſt.l.iuriſiurandi.
& C.de epiſ.& cle.aut.ſed iudex.Nã vbicũ-
que aliquis dicit ex̃ negotium, illud intel-
ligit̃ dicere fabulando, non teſtificando, vn
de non põt redargui de falſitate, quia falſi
tas non committitur ſine dolo, vt C.eo ti.l.
nec exemplum, & dolus committi non dr̃
niſi alius lædat̃, vt ff.de dolo, l.j.§.vl.& hoc
no.ꝑ Inn.ext.de hære.c.vergentes.do. vero
Vber.de Bob.dicit, ꝙ ſi cã eſt diuerſa, locũ
habent primo allegata, ſi autem vnum di-
ctum cohæret alteri, vt diuidi non pñt, ha-
bent locum ſecundo allegata, ut l.etiam.§.
27 fi.ff.de minor.† Seꝗtur videre aliam q. q̄
talis eſt. Quidam illiteratus in quadam cã
dixit ſe velle vti coram iudice quodam in-
ſtrũo, ꝙ coram iudice producebat, & de eo
velle dare copiam aduerſario ſuo.in hoc ĩ-
ſtrõ erant iſti defectus. Nã non erãt ibi an-
ni dñi, Item erat dr̃ia ſigni ad ſigna eiuſdẽ
Tabellionis in alijs chartis. Modo iſtud in
ſtrũm accuſabatur de falſo, & petebatur, ꝙ
ꝓducens tanꝗ̃ falſariꝰ puniretur. Et ꝙ iſte
non debeat puniri de falſo, quia falſum nõ
committitur abſq; dolo; vt C.de fal.l. nec
exemplũ, & lex p̄ſumit in dubio quẽ potius
ſimplicitate ꝗ̃ malitia deliquiſſe, vt C. de
his ꝗ ſibi aſcri.in teſt.l.pe.& ff. de falſis. l.
Diuus Pius hæc ſola ſufficerent, niſi diſpu
tandi cã adijciamus alias rõnes. Eſt & ſe-
cũda, ꝙ nõ puniatur ẽt ſi manibus ꝓpriis
feciſſet, ſed inſtrũm iſtud nõ eſt falſum, ꝗa
illi ducenti anni omiſſi ſunt errore ſcribẽ-
tis. Nam ille Tabellio, ꝗ ſcripſit inſtrumẽ
tum ſi voluiſſet facere chartam falſam ſcri
pſiſſet ea, q̄ in vita ſua accidere potuiſſent.
Nã lex p̄ſumit ꝙ falſa inſtrumenta fiãt ꝓ
lato die & conſule, ſed hic fuerunt prolati
ducenti anni, ꝙ eſt impoſſibile in hoc ſecu
lo, cum falſitas non ſit, niſi mutatio verita
tis, vt in Auth.de fide inſtr.& cau.in prĩ.er
go eſt manifeſtiſſimus iſte error, & mani
feſtiſſimus error non nocet, vt ff.quẽad. te
ſta.aper.l.j.§.j.C.de erro.aduo.l.2.ff.de iu-
riſd.om.iud.l.ſi per errorẽ, C.de iur.calũ.l.
j.C.de teſt.l.errore eorum. Tertia rõ, quia
nõ fuit falſitas, ſed obliuio, oblitꝰ n.eſt po
nere ducentos annos, & ſic per ignorantiã
obmiſit, lex.n.dicit, ꝙ in talib.conſenſus &
malitia & voluntas exigantur, non ignorã
tia, vt C.de Tabellio.l.generali.lib.x. ff. de
ver.ſigni.l.ſæpe, ad finem, C.de fideicom.l.
1. Quinimo plus dico, quod illi ducẽti an
ni, qui fuerunt obmiſſi, debẽt pro additis,
& appoſitis haberi, ſic enim dicit lex. quòd
vbicunq; eſt minus ſcriptum, quam ſit ve
rum, debet pro addito haberi, vt ff.de hær.
& manich.l. quicunque.& ff. de leg.2.l. cũ
pater.§.ex imꝑfecto.& l.vnum ex familia,
§.obmiſſ. & C.de fideiuſſ.l. verbum nolo.
Quarta ratio, quia expreſſe dicit lex, ꝙ nõ
eſt faſitas, ſi in annis domini vel in nume
ro aliarum rerum vel computatione quis
fefellit, vt ff.eod.l.quid ſit falſum.non .n.
debet ꝗs in talibus puniri niſi dolus affue
rit. Quinta ratio quia ad hoc ut falſitas pu
niatur, debet talis eſſe, ꝙ aliquem lędat, &
alii noceat, & vtenti proſit, ſed hic nullum
iſtorum aſſu.quia neminem iſta falſitas of

fendit,ergo pęna eximendus est,& qui scri
psit,vt s̃.dictũ est,& facit C. de p̃ci.Imper.
offe.l.rescripto.Itẽ quia falsitas nõ cõmit-
titur sine dolo,ẽt vbi alius lædatur,vt ff.de
dolo, l.1. Item nec interdictũ qđ vi aut clã
cõpetit nisi ex facto opere quis lędatur, vt
ff.ꝙ vi aut clã,l.si ĩmaturã,primo rñso,& l.
fi.& est rõ,quia nihil obfuit conatus,cũ in-
iuria nullũ habuit effectũ,ff.qđ quisq; iur.
l.j.§.fi.Sexta rõ,quia nec istud instr̃m fabri
cauit,nec fabricari fecit, nec vti vult codẽ,
vñ abstinere põt ab vsu,vt no.s̃.e.ti.§.& nõ
qđ.Si aũt dicat aliquis eũ teneri,quia inuẽ
tum fuit penes eũ,ista fuit simplicitas anti
quorum,q̱ eo ipso qđ furtum conceptũ uel
inuẽtũ erat penes eũ,dicebãt eũ teneri. Sed
hodie ista simplicitas est correcta,vt Instit.
de obl.q̃ ex deli.nasc.§.conceptũ. Nã non
est maleficus ille,penes quẽ est inuẽtum ve
nenum,nec hęreticus est ille penes quẽ libri
de hæresi sunt inuẽti,dũmodo velit illos de
serere,vt C.de epi.aud.l.mathematici.Septi
ma rõ, quia posito ꝙ fuisset vsus falso in-
str̃o,euitat pęnam si abstineat ab vsu,vt ff.
eo.ti.l.si falsos codicillos,Sol.ꝙ non tenea-
28 tur pęna falsi rõnibus superius alle.† Quæ
stio talis est:Quidam notarius fecit mihi ĩ-
str̃m in quo continetur,ꝙ Titius debet mi-
hi dare centũ lib.Papien.ex cã mutui, post
tp̃s peto à notario instr̃m illud in forma
pub.notarius dicit,ꝙ nõ recordatur,ꝙ fece
rit illud instr̃m, & illud mihi dare recusat,
volo ipsum notarium accusare de falso, q̃ri
tur nunquid possum?respondeo ꝙ sic,quia
eo ipso,ꝙ q̱s denegat instr̃m,tenętur de fal
so,quamquam aliàs falsum non commise-
rit, vt ff ad l.Cor. de fal.l.Paulus , in fi.& l.
qui testm̃,in prin.reprobata opinione isto-
rum,qui dixerunt publicam accusationem
locum non hr̃e de falso,nisi tm̃ in testõ, vt
no.ff.de pub.iu.l.j.& Inst.de pub.iud.§. itẽ
lex Cornelia,nec vr̃ excusari notarius quod
dicat se non recordari,quia in facto nõ est
tolerabilis ignorantia, vt ff.de iu.& fa.ign.
l.plurimum interest,C.de rescin. vend.l.q̱ s
quis.Pro hoc facit ff.de acq.hær.l.cum fal
sum ibi, nosce debeat se falsum non fecisse
&c.in alieno.n.facto secus est,vt ff.pro suo,
l.fi.Item video ꝙ argentarius,qui semel ha
buit codicem rationum à se confectum , p̃-
sumitur hodie habere, vnde si petat ipsum
ab alio edi, nõ audiatur,nisi probet se casu
perdidisse, vt ff.de eden.l.si quis ex argenta
rijs,§.fi. sic & iste notarius p̃sumitur penes
se hr̃e instr̃m meum,cum ipse fecerit, nisi
ꝓbet se vendidisse, & sic est p̃sumptio con-
tra eum nota. Itẽ pro ista parte contra no.
facit ff.de eden.l.argẽtarius,circa prin. vbi
not. ꝙ Tabelliones sunt cogendi &c. & in
Auth.de Tabellio.§.j.in fi.ibi,& nõ ꝑꝑ suã
requiẽ & delicias corrumpãt alienas vitas.
Econtra,vr̃ ꝙ accusatio de falso non proce-
dat,põt.n.esse ꝙ notarius fecit instr̃m,& tñ
non recordatur ꝑꝑ longum temporis spa-
tium.Est.n.memoria hoĩs labilis & non de
facili duratura,vt ff.de prob.l.si arbiter.Prę
terea video ꝙ testes quodãmodo pñt varia
re fidem ex tractu tꝑis,ut ff.de Carbo.edic.
l.j.§.duę aũt sunt causæ.Alia rõ est,legitur
.n.ꝙ lex Cornel.locum nõ hẽt,nisi pro fal-
so dolo cõmisso, vt C.eo.ti.l. nec exemplũ,
29 † ac dolus non p̃sumitur regulariter,sed q̱
dolũ dicit,dolũ ꝓbare debet, ut ff.de ꝓb.l.
quoties,§.qui dolũ,& ff.de iu.l. cum p̃tor,
§.Marcel.Hoc autẽ fallit in casibus,in qui-
bus dolus p̃sumitur.Primus enim casus est
in tutore q̱ non cõfecit inuẽtariũ,ut de ad-
mi.tut.l.tutor q̱ repertorium,in prin.Item
fallit, cũ q̱s habẽs creditores uniuersas res
alijs tradidit,p̃sumitur.n.à iure hoc dolo fa
cere cã fraudãdi creditores,l.oẽs,§.Lucius,
ff.q̃ in frau.credi.Itẽ fallit in hærede,q̱ mo
ta cõtrouersia hæreditatis legata soluit, si-
ne cautionibus,l.dolo,ff.ad leg.Falc. Quar
tus casus ꝓbatur ff.man.l.si procurator,§.
ignorãtes.Pro Tabel.facit,ꝙ potius videat
in hoc incidere error q̃ malicia, & iõ pęna
legis Cor.debet ei remitti, ut ff.de his q̱ si-
bi ascri.l.pe.in fi.ibi, magis errore q̃ mali-
cia incidisse.Sol.do.Lamb.de Rãp. Bonon.
legum Doctorẽ,hanc q.disputauit & soluit
dicens,ꝙ refert vtrum notarius sit bonę fa
mæ,& tp̃s sit longum, quo instr̃m factum
dicat,& tũc nõ possit accusari saluo iure in
cã ciuili & iudicio ordinario cõtra notariũ
ad dãnũ meũ seu interesse,arg.legũ ꝓ hac
parte alleg.C.de test.l.sancimus,si uero tp̃s
est breue,quo factum fuerit instr̃m,& nota
rius sit malę famæ,& suspecta ꝑsona,tunc
dico,ꝙ põt accusare,& accusatus puniri,&
pro hac parte est ẽt arg.ff.de eden. l.si quis
ex argentarijs,§.cogẽtur,ibi.Quid.n.si hu-
30 milis & deploratus &c.† Itẽ pone quidã ta
bellio,qui falsum fecerat instrumentũ,fuit
con-

cōdēnatus de falso in certa quātitate pecu-
a niæ reseruata a sibi arte sua ꝑ iudicē ī sñīa.
Modo q̄rit̄,an illa reseruatio poterit fieri ꝑ
iudicem , ita qđ ille tabellio arte sua possit
vti?vī̄ ꝙ sic, arg. C.de curato. l.gñaliter,in
prin.& ff.de leg.3.l.si quis in prin.§. miles.
Econtra vī̄,ꝙ iuris authoritas nō est in po-
testate iudicis, & iō cum condēnauit eū ta-
bellionē de falso , vī̄ statim & consequitur
actū,vt nō possit esse tabellio, q̄a infamis ,
vt ff.ad municipales, l.ordine,& ff.ad sena-
tus.Turp.l.1.§.calūniatorib.ibi,facti quidē
qō &c.Sol.ſm d.Dy.dic ꝙ illa talis reserua
tio nō ualuerit festucā ꝑ iura ꝑdicta, & per
iura ꝓ hac parte alle.& ꝑ l. ff. de iniu.l.Di-
uus Seuerus.vbi dī̄,ꝙ dānatus pro atroci in
iuria in ordine decurionū esse nō pōt , nec
quicq̄ operatur sñīa iudicātis,qui talem in
ordine decurionū māsisse decreuerit, & per
hāc soluit idem d.Dy.qōnem ꝑfatā, & sol-
31 uuntur aliæ siſes qōnes.† Pone qō ꝙ tabel
lio semel falsum cōmisit, postea multa alia
b fecit instr̄a, q̄ritur an credat̄ alijs instr̄is. b
Et primo vī̄ ꝙ non,q̄a a falso authore non
est verisiſe verum instr̄m produci . ar.ff.de
eden.l.si quis ex argētarijs,§ 1.ibi. Quid.n.
si humilis & deploratus.Nā cum falsum cō
posuerit,puniēdus est non solum in eo,sed
in cæteris,q̄ postea scripsit, ar.ff.qđ quisq;
iur.l.pe.§.pen. vituperauit.n.ministerium
suum,vñ ad illud non dēt postea posse redi
re,l.quicunq;,C.de epis.& cle.l.placet,& de
repud.l.consensu,§.hoc.n.iure. porro quia
olim fuit malus, male facere existimatur ,
ar. ff.de acc.l.si cui, §.2.& l.nō oēs,§.a bar-
baris,ff.de re mil. & l.2.§.is qui.Quid plu-
ra?lex vī̄ exp̄ssa,C.de suscep.ꝑpos.& archa.
l.si aliquid li.10.Nā & si tutor male gessit,
in ꝑteritum remouetur a tutela,ar.ff.de su-
spe.tut.l.3.§.nunc videamus, & §.sinaūt ip
se, & §. si curator. nempe qui in vno pecca-
uit factus est oīum reus, ext.de re iud.c.de-
fleat,l.2.C.de hær.& iō si semel peiero,am-
plius non possum esse testis , ergo si semel
falsum composui, vlterius non possum in-
str̄a componere,ar.ff.de iureiu.l.si duo,§.fi.
non.n.desiuit esse falsarius,qui semel se fal
sitatibus irretiuit, ar.ff.de ædil.edict.l.quid
sit fugitiuus,j.respon. & l.qui ea mente,ff.
de furt. Econtra videtur , ꝙ licet in aliquo
minus bñ fecit,non tñ cætera dēnt irritari,
arg.C.de transa.l.si ex falsis.Nam qui olim
fuit malus , pōt hodie esse bonus,arg.C.de
nup.l.Imperialis,ff.de li.& posth.l.placet ,
nec ꝓ uno falso cōmisso dēnt cætera irrita
ri,d.l.si ex falsis. q̄uo ergo iudicabis falsa-
rium ex toto,qui in multis uera scripsit,ar.
ff. de le.2.l.cum filius, §.hæres. Nam falsa
particula falsam accusationem totam non
reddit,ar.ff.de repu.l.is qui,§.vtrum, & utī
le ꝑ inutile non vitiatur, ff.de mi.l.ēt, §.1.
& minimo falso,nō dēnt cætera irritari,ar.
l.ꝑ minorem, ff. de iud. non.n.dēt vlterius
progredi delictum q̄ fuerit falsitas ipsa. de
pę.l.sancimus, & certe minus malum esset
ꝓ multis uere cōpositis falsum aliq̄d susti-
nere , q̄ vno falso plura uera falsa dispone-
re , ut plus ꝓsit bonitas q̄ obsit malitia , ut
ar.ff.de senat.l.emācipatum,in fi.hæc ēt in
iudice videmus,q̄ male semel iudicat, quia
idem postea permittit̄ iudicare, ut in l.4.C.
de acc.Siſe videmus in teste, ff.de his q̄ no
tātur infamia.l.Lucius. si.n.delictum falsi-
tatis illius hæc instr̄a ꝑcesserit , q̄uo ex illo
falso suspicio trahetur ad instar,ff.de susp.
tuto.l.tutor, §.qđ si quid. Nā in bonis non
fit suspicio de ꝑteritis ad moderna , ar.l.3.
§.sed & sicuti,ff.de re mil.semel.n.commis
sa crīa veniā ꝓmerentur,l.nemo,C.de epi.
& cle.Sol.d.Mar.de Fa.ita dicit,ꝙ ille nota-
rius suo officio debuit & potuit priuari ,
sed q̄diu non fuerit sñīa contra eum lata ,
uel non fuerit sibi offm̄ interdictum , non
uideantur instrumenta, q̄ postea scripsit fo
re falsa uel irrita,arg.ff.de donationibus,l.
32 post cōtractum.† Vltimo duas de facto qō-
nes subijcio, quarum prima talis est . Qui-
dā sciēter & dolose cōfecit falsum instr̄m ,
veruntñ in illo instr̄o deficit dies uel locus
instrumenti confecti,ꝑ ꝑ q̄ instr̄m nullum,
& inefficax redditur ipso iure agendum. q̄-
33 ritur,an notarius teneatur pœna falsi.† Se
cunda qō talis est. Statutum est Bonon.ꝙ
nullus faciat instrumētum uenditionis bo-
norum, q̄ fecerit aliq̄s de parte Lamberto-
rum,pęna centum li.mō quidam notarius
confecit instrumentum suꝑ alienatione de
dictis bonis,tñ quia illud instrumētum nō
repe-

ADDITIONES.

a ¶Reseruata. *Adde Bal.cons.incip.Ser.Io.Ber.*

a ¶Alijs instrumentis. *Adde Alex.consi.70.& 77.1.li.& 62.3.lib.Ber.*

reperiebatur positum in registro ex forma alicuius statuti, erat inefficax ipso iure, nō q̃ritur ēt an iste notarius incidat in pęnam edicti? & suꝑ ambabus q̄ōnib. vr̃ ꝙ sic, quia punitur conatus, licet nō sequatur effectus, ut C. de ser. fug. l. si quis seruo. & męlius C. si quacunq; ꝑdi. po. l. una. punit̃ q̄ cōtraxit matrimonium ex solo illo actu, q̃uis matrimonium nō tenuerit ipso iure, ad idem ff. de exor. cri. l. j. j. rn̄so. C. de epi. & cle. l. si q̄s nō dicā. & de his qui notant̃ infamia, l. q̄d ergo, §. itē. & l. q̄ squis, ff. ad l. Iu. maie. Præterea si q̄s impetrauit rescriptū iniquum, ꝙ ipso iure non ualuerit, q̄a totum ius alterius absorbet, nihilominus punitur, q̄a reconuenitur eo iure, ut C. de testib. l. eos, ff. q̄d quisq; iur. l. 1. ad fi. In ea nāq; re non effectus, sed animi destinationes cum conatu considerauerunt authores statuti & sui iuris. Nā sufficit factū quātum ad pœnam, & sui iuris non sortiat̃ effectum ad id, ad q̄d sistat, ut ff. de infa. l. q̄d ergo, & hoc no. C. ad S.C. Sil. l. q̄ duos. Itē ꝓ hac parte facit, ꝙ si quis ī testō sibi ascripsit legatū, teneat̃ de falso, q̃uis legatū n̄ teneat, ut ff. ad l. Cor. de fal. l. si quis legatū. & fa. ff. ad S.C. Sil. l. si q̄s ī graui, §. si q̄s codic. Præterea in maleficijs spectat̃ voluntas & nō exitus, ut C. de sic. l. is q̄ cū telo, & l. iniurię, ff. de fur. & ꝙ sit cōdēnādus, ar. ff. ad l. Iu. d̄ adul. l. si vxor. 2. rn̄. ibi, plane siue iusta uxor fuerit, siue iniusta accusationē instituere vir pōt. Ecōtra vr̃, ꝙ nō teneātur, q̄ īstr̃a cōfecerūt ꝑdicta, q̄d. n. obfuit conatus cū iniuria nullū habuit effectū, ff. q̄d quisq; iu. l. j. ī fi. C. si mā c. ita fue. ali. l. ea quidem, & aurea lex ꝓ hac parte, ff. eo. ti. l. īpubes, §. & si ei seruo. Itē si quis exemerit in ius uocatum, si nihilominus cōparuerit ille exēptus, cessat pœna edicti, ut ff. ne q̄s eū q̄ in ius vo. l. pe. nisi. n. factū fuerit effectualiter subsecutū, nemo nocendi animum ꝑsumit̃ habuisse, ff. de ver. sig. l. sæpe, ad fi. Itē q̄ testm̄, ꝙ ipso iure nō ualuit, surripuit, nō est pęna dign⁹, ut ff. de pę. l. si q̄d, §. testō. Præterea si quis cōfecerit instr̃m, ꝙ de iure nō tenuit, non p̄t dici confecisse instr̃m, quia instr̃m accipimus rite cōfectū, sicut cōdēnatū accipimus rite condēnatū, ut ff. de re iu. l. 4. §. condēnatū, ff. de cōtrat. lib. l. non putauit, §. nō q̃uis, ff. de testa. l. ad testiū, §. si quis, ff. de uer. si. l. pe. Præterea in l. potius mēs & rō q̃ uerba ītueri oportet, ut C. de leg. & cōsti. l. j. & cessante rōne lex cessat & eius pęna, ut ff de iur. patr. l. adigere, §. j. Rō aūt quare imponit̃, pœna est, ne ex talib. instr̃is qui cōsequat̃ damnū, vel circūueniat̃ cōe, si banniti ꝓ parte Lōbardorū possent alienare eorum bona, sed in ꝓposito cessat hæc ratio, qm̄ ex simili instro non transfert̃ dn̄ium rei, ut ff. de acq. re. do. l. nuda. igitur cessat lex & pœna ipsius legis, ff. quod quisq; iu. l. 1. in fi. & ne quis eum qui in ius uoca. l. pe. & fi. & simi. quę in qua dictum fuit ipso iure nullum, ponit̃ sup. eod. ti. §. subijciamus. vnde quę ibi dicta sunt, ꝓ ecclesia hic adaptari possunt, & econuerso. Sol. do. Ia. de la Fonta. ad 2. q de statuto dicit, ꝙ notarius ille qui confecit instr̃m sup alienatione illorum bonorum, non teneat̃ pœna statuti, ꝑ iura allegata ꝓ hac parte. Et quod illud maleficium non est de grauioribus seu atrocioribus, sed de leuibus, & in leuibus delictis regula cōprobata est, q̄d conatus nō comparat̃ actui consummato. & non punitur cōiter nisi subsequatur effectus, ut C. de his qui ad eccl. confug. l. ꝑsenti, §. j. ad primā vero quæstionem dic, notarium non teneri pęna falsi rationib. ꝓ hac parte allegat. & ꝑ l. ff. de adulte. l. impuberem. ibi & si ei seruo, & ff. de crimine expilat. hæredita. l. fin. ibi, & nihil mutat existimatio surripiētis, & facit ff. de furtis, l. inter omnes. & l. recte, ad finē, ff. de incēdio ruin. naufragio, l. si suspicio, & C. ad legē Flauiā de plagiarijs, l. ꝑses. verū quia ille notarius dolose illud instrumentum confecit, & lex dicit in quibuscunque casibus dolus uersatur, & ubi deest certum nomen delicti, ꝙ illud delictum extraordinarium dicitur, & coercetur crimen stellionatus, ff. de crimi. stellionatus, l. stellionatus, §. stellionatum, in principio. dico eum extraordinaria puniendum. & dic plene ut not. supra eodem titu. §. subijciamus. Gaudi.

Vbi puniatur delinquens. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Maleficiorum causæ in quibus locis tractentur, & delicta puniantur.*

2 *Lex 1. & 2 C. ubi de crim. agi opor. quomodo intelligantur quo ad habere domicilium reum.*

3 *Maleficij causa vbi ventiletur, & quando non vagabundus transferatur ad locum delicti.*

4 *Homicidio commisso Padua per Titium ciuē Sem-*

Sempronius hoc mandauit Bononiæ, vt fieret Paduæ, an mandans sit conueniendus & puniẽdus Paduæ uel Bononiæ.

3 *Malefitio spoliationis cõmisso in districtu Lucano, ꝑ quendã Lucanũ bannitũ perpetuo a ciuitate Lucana contra Florẽtinũ, si spoliator reperiatur in ciuitate Pisana, an possit ibi accusari.*

1 SEQVITVR videre vbi & in quo loco
puniatur delinquens,† & certè de malefi
cio cognoscitur in trib. locis, & tribus locis
puniunĩ delicta. In primis in loco & iuris-
dõne vbi cõmissa fuerint, vt ff. de acc. §. fi. &
ff. de of. præſi. l. 3. & C. vbi de cri. agi. opor.
l. j. & C. vbi sena. vel clariss. l. 1. & ff. de no-
a xal. l. fi. Itẽ in loco vbi lis est cont. *a* non op
posita fori exceptione ab eo q. sciebat se nõ
esse suppositum iurisdictioni illius iudicis
q de maleficio cognoscebat, est. n. dilatoria
hæc exceptio, vñ non opponeĩ post litẽ con
test. vt C. de iuris. om. iud. l. j. & C. de prob. l.
exceptionem, & ff. de iud. l. sed & si suscepe
rit, j. resp. Item ꝑꝑ regulã q̃ dicit, vbi semel
inceptũ est iudiciũ, ibi & finẽ accipere dẽt,
vt ff. de iudi. l. vbi. si vero putaret se esse su-
biectũ iurisdictioni illius iudicis, cũ non es
set, tunc nulla esset snĩa cõtra eũ lata, tanq̃
a iudice nõ cõpetenti, vt C. si a nõ cõp. iud.
l. j. & 2. sed q d si ab initio nesciuit, sed igno
rauit esse suũ iudicẽ, postea aũt in cãe ꝓcess
su sciat, ꝙ nõ est suus iudex, nihilominus li
tigat corã eodẽ, quid erit? dic ꝙ bene tenet
iudiciũ, ꝑꝑ ratihabitionẽ, vt ff. de iudi. l. li-
cet. Itẽ & tertio loco, vbi reus habet domi-
ciliũ, vt legi. & no. C. vbi de cri. agi opor. l.
1. Itẽ & vr̃, ꝙ malefactor ibi pati debeat pę
nã, uui fuerit repertus, vt d. l. ibi, vbi dicit,
degit &c. & ꝑꝑ iura p̃dicta fuit Placen. in
opin. ꝙ vbicunque inuenietur malefactor,
ibi posset puniri, dicens, vbi te inuenero, ibi
2 te iudicabo.† Tu dic ẞm verã & cõem opi.
Accu. & aliorum Doc. ꝙ d. l. j. & 2. C. vbi de
cri. agi opor. intelliguntur, ꝙ ibi de malefi-
cijs cognoscatur tertio loco vbi reus repe-
rietur habere domiciliũ, & qđ dicit, vbi re-
peritur hr̃e domicilium, vel ubi degit, s. si
ibi habet domicilium vel forum, ꝙ multis
modis constituiĩ, ut no. C. de iur. om. iu. l. 2.
& no. do. Azo in sum. C. eo. ti. & no. ꝙ quis
dr̃ hr̃e domicilium, vbi habet maiorem par
tẽ fortunarũ suarũ & larẽ suum, vel dic ẞm
gl. ꝙ opi. do. Placẽti. locũ habet in vagabũ-
dis, vt vbicunq; fuerint reperti, ibi possunt
cõueniri & puniri, ẽt ꝓ maleficijs alibi cõ-
missis, vt C. de coar. l. j. & not. s̃. d. l. j. C. vbi
de cri. agi opor. vagabundus est, qui inde ꝓ
fectus est, & nihil aduocauit, C. de incol. l. ci
ues, li. x. in aliis aũt nõ vagabundis obtinet,
ꝙ si alibi latitent vel reperiãtur, ꝙ fiat trã
missio ad iudicẽ loci, vbi maleficiũ est com
missum, vt ĩ corp. Auth. vt nul. iu. §. si vero
cognoscatur, & in cor. Auth. vt oẽs obe. iu.
quę auth. signata est suꝑ l. 1. auth. qua in ꝓ
3 uincia quis delinquit &c.† Sol. ergo ex p̃di
ctis, ꝙ si ꝓ maleficio ibi cõmisso lis est con
te. vbi reus habet domicilium, & vbicunq;
vagabundus repertus fuerit, ꝙ punieĩ. Si au
tem non vagabũdus alibi capiaĩ transferẽ
ad locum delicti si hoc petatur, & ubi de
maleficio cognosceretur in loco commissi
delicti, ñ poterit iudex domicilij de eo ma-
leficio cognoscere, vel econtra, sed tñ iudex
cognoscet ꝑ citationẽ, ut ff. de iud. l. si quis
postea, q a de amisso cuiusdã hominis non
debeat sępius q̃ri, vt ff. nau. cau. stab. l. licet.
4 † Sed pone q̃stionem q̃ sæpe de facto con-
tingit. Quidã Bono. mãdauit Bo. aliquem
occidi Paduæ, ita ꝙ illud mãdatum Paduæ
fuit subsequutum effectũ: modo q̃ro vbi &
in quo loco iste debeat cõueniri & puniri,
vtrum Bono. vbi est factus tractatus, & for
san data pecunia ꝓ illo homicidio cõmittẽ
do, an Padue ubi illud homicidium extitit
subsecutũ? & primo vr̃ ꝙ debeat cognosci
& puniri Padue, licet existens Bononię mã
dauit. Nã quoties aliquid agitur, & eius ef-
fectus ꝙ agiĩ, ad alium locũ extenditur, ibi
debet agi, vbi effectus extendiĩ, & non ibi,
vbi simpliciter agiĩ, ff. de act. & obl. l. contra
xisse, & arg. ff. de admi. tu. l. Titium, & ff. de
bo. auth. iu. pos. l. 3. Præterea quoties verba
ꝓferunĩ, & ex eorũ ꝓlatione oriĩ aliq s ef
fectus, post tp̃s ꝓlationis cõsideratur tp̃s se
cuti effectus, & nõ ꝓlatorũ uerborũ tp̃s, vñ
si maritus donat vxori cã mortis post mor
tem valebit donatio, quia considerato tꝑe
quo donatio sumit effectũ, desinũt esse con
iuges, sic & hic inspicitur locus cõsummati
delicti, ar. ff. de don. inter vir. & vxo. l. si eũ,
§. fi. & l. seq. & ff. de ma. testa. l. Stichus, p̃te-
rea

ADDITIO.

a ¶Lis contestata. *Adde ut per Ange. cons. 177. Francis Are. cons. 58. Ber.*

rea ex quo mādans vr̃ deliquiſſe,C.de acc.l.
non iō,& ff.de dā.inſe.l.dāni, & l.ſi quis,ff.
de vi & vi ar.l.1. ergo & eodē loco,vt conſe
quēs ſit idētitas,& fictio quātum ad certas
eius partes & ſpecies,uidelicet quātū ad lo-
cum, quia ſi legat̃ quoddā plura continens,
legari vñr quælibet eius ſpecies & partes ,
vt ff.de leg.3.l.ſi chorus, in prin. & ff.de le.
1.l.Græco. Præterea nil intereſt,an quis oc
cidat ,an mortis cām p̄beat, ergo eſt iſte in
loco principaliter delicti, ſ. Paduæ punien-
dus,vt ff.ad l. Aq.l.qui occidit,§.fi.Pręterea
qui mandauit,grauius punitur,q̃ qui fecit,
quia q̲ mādauit,delinquit in ſe & alios,ſed
q̲ fecit,in ſe tm̃ deliquit, non eſt ergo mirū
ſi grauius punitur in illo loco,ubi eſt male
ficiū cōmiſſum,ut ff.ex qui.cau.inſa.irro.l.
athletas,§.Pōpo.& §.pe.p̄terea ſi ſeruus cō
trahat mandantem dn̄o p̲ nuncium vel per
epiſtolas:cū ipſo vr̃ ille celebratus cōtract⁹,
& ſic ibi vr̃ cōueniēdus directo,vbi manda-
tarius deliquit,q̲a ibi vr̃ mādans delinque-
re,arg.l.j.qđ iuſſu,ī 2.rñ.directa eſt allega-
tio de contractibus ad delicta,ff.de iniur.l.
oēm,& in auth.ut oēs obe.§.hæc cōſideran
tes,& ff. de cuſt.reo.l.2.ad fi. p̄terea delictū
principalis,ſ.aſſaſſinorū, vr̃ eſſe principale
q̲a ſi nō delinqueret, mandās non puniret̃,
vt ff.de ĩiu. l.apud Labeonē,§. ſi curauerit,
de fur.l.ſi quis vxo.§.neq; uerbo, & §.ſi q̲s
de manu.& de uerb.ſig.l.ſpecioſus, ad fi.ff.
qđ quiſq; iur.l.1.ad fin.vñ cū iſtud cenſeat̃
principale,nō vr̃ abſurdū, ſi delictū manda
tū exerceatur, & puniatur in loco delicti ,
ar.ff.de his q̲.vt indi.l.poſt,§.principale.&
ff.de bo.li.l.q̲ in ſeruitute,§.ſi quis,ff.de le.
1.cōtrata.bo.poſ.p̲ l.filiū,§.fratri ſuo,ſic & a
aliàs ſi principalis cā agat̃ corā iudi.& cām
incidat,q̃ nō p̲tineat alias ad notionē eius,
nihilominus cognoſcit ſic.& hoc arg.C.de
iudi.l.quoties.Quid plura?q̲ mandat id p̲-
pria manu facere vr̃, p̲ legē argumentabi-
lē,ff.de fal.l.diuus,§.itē ſenatus.ibi, uideri
cū.facit ēt ff.de vi & vi ar.l.1.§. deieciſſe,&
§.quoties,& arg.eſt ꝙ is videat̃ occidiſſe, q̲
mandauit,ff.de ſol.l.qui mādat, & ad l.Pō.
de parri.l.vtrū, & melius, ff.de reg. iur.l.is
qui dānū. Quid plura? vr̃ caſus legis ꝙ ita a
dicatur homicida,qui mandauit,ſicuti qui
fecit.Nā qui p̲ alium facit,p̲ ſe ipſum face-
re vr̃,ff.de vi & vi ar.l.3.§. quoties,& đ ad-
mi.tut.l.ita,§.de re.Nā ita dr̃ homicida mā
dans,ſicut is,qui manibus ſuis facit,ff.ad l.
Aq.l.ita vulneratus,2.reſpon.Nam quæ de
principalibus reis ſancita ſunt,eadem legis
autoritate ſancita ſunt de ſecundarijs,C.de
his qui ad eccl.confu.l.fi.§.ſic ubi,& d.l.ita
vulneratus,2.rñ.Econtra videtur,quia iura
ſimpl̃r loquuntur,quod ubi quis delinq̲t,
ibi puniatur & conueniatur,ut ff.de accu.l.
ſi cui, §.pe.ff. de re mili.l.deſertorem audi-
tum.in prin.Pręterea certum eſt ꝙ mandās
punitur in eo,qđ mandauit,ut d.l.non iō,
& l.dāni,§.pe.l.ſi q̲s miſſum,& ff.ad Sil.l.ſi
certus,l.ſi prius,ergo ſi mādatum punitur,
ſequitur qđ in loco mādantis puniri dēat,
ſicut & ubi quis punitur & delinquit, con-
uenitur,ut p̄alle.l.Nā aliud eſt homicida,&
aliud mandans,ut dicit d.l.non ideo,igitur
mandans in loco mandati , & homicida in
loco homcidij punietur,ſi.n.idē eſſet unus
ꝙ alter,cur diuerſis nominibus uocarētur ?
C.de codicil.l.ſi idem.Item aliud eſt facere,
aliud mandare,uel ordinare,ff.de reg.iur.l.
aliud,ff.de manu. vin.l.4. in fi. ſic aliud eſt
homicida,aliud mādans,ut d.ll.& ſi certus,
& ſi prius, ff.ad Sil. Itē ex forma & ordine
cōueniendi, arguitur aliud eſſe mandatorē
a principali,C.de fideiuſ.p̄ſente,& de actio
ni.auth.hodie.Nam cōceſſus eſt modus ar-
guēdi de ciuilibus ad delicta,ff.de cuſt.reo.
l.2.de iudi.l.oēm.Item qui mortis cām præ
buit, non habetur pro homicida , ſed ſolus
ille,qui proprie facit,ut d.l.ita uulneratus,
& l.ſi obſtetrix,ff.ad l.Aq.qui ergo manda-
uit,deliquit rōne mandati , & qui homici-
diū cōmiſit,punitur rōne delicti, ergo ſuis
locis cōmiſſa delicta,ſuis locis dēnt puniri.
Solu. do. Dyn.de Muſel.a determinat hanc
q. ꝙ cognitio & punitio dicti mandantis
fiat Bonoñ. ubi mandatum attētatum fuit
fieri homicidium præfatum Paduæ, & hoc
per dicta iura pro hac parte alleg. Nec ob-
ſtant leges contrariæ & ſimiles s̃. alle. quia
loquuntur, cum ſolum eſt unus contractus
& non plures , & conceptus ab eadem per-
ſona.

ADDITIO.

¶De Muſello. *Adde videndum Bal.conſi.213. incip. iſti excellentiſſimi Doc. 4. lib. de opinioni. Dy.mentionem facit . & vide aliud conſi.3. lib. incipiens,proponitur quod quidam ſocij ſcelerati. Ang.conſ.177.in prin. Bst.*

sona. Nam ibi vī contrahi, vbi dirigiť effectus, s. in loco solutionis, & præalleg. legib. contraxisse, & l. Titium, §. 1. cum si. Sed qñ diuersa sunt facta, & a diuersis ꝑsonis contracta, quia illa mandauit & sequutum est mādatum, tunc plura delicta sunt, & vnum quodq; ꝑ se mandantis & facientis, ideo diuersimode sunt puniēda, vt satis patet ex s̃. dictis, non o. st. d. l. & alia ratione, quia lata sñia in cā ciuili ēt in loco contractus pręiudicat reo, etiam in loco domicilij, qđ dic ut no. j̃. de multis depen. à statutis. sub §. cā fi. in illa magna qō. 40. nec ob. eadem ratio,
1 vt ibi.† Sed pone quidā Lucanus perpetuo à Lucana ciuitate bannitus, quendam Florentinū ī districtu Lucano spoliauit, nunc spoliatus inuenit spoliatorem in ciuitate Pisana, quæritur vtrum ibi possit eum accusare, vide in Spe. de compe. iud. adi. §. j. ver. sed pone quidam Lucanus, & ver. seq. Gan.

Vtrum pęna possit augeri. Rub.

SVMMARIVM.

1 Pœna an possit augeri vel minui.

1 ET ad hoc ut sciamus † vtrum pęna possit augeri, an minui, notandum est, ꝙ quædam crīa sunt publica, & ordinaria de qbus hr̃ mentio Iusti. de publi. iud. in prin. & ff. de publ. iud. l. j. & ideo ordinaria dñr crimina, quia pœna certa imponiť, & ideo publica, quia cuilibet de populo executio eorum plerunq; datur, vt d. legi manifestè corrigiť. Alia vero crīa dñr priuata & extraordinaria ex eo, quod in eis crībus certa pœna non est determinata, sed eorum crīum pęna committiť iudicis arbitrio, ut ẜm qualitatem ꝑsonæ & delicti pœna imponatur, vt ff. de effr. & expi. l. 1. & de fur. l. vlt. & ff. de priua. del. l. si pęnæ, in ordinariis autem crībus non licet iudicanti minuere pęnam qñ facti qō in arbitrio est iudicantis; pœnę vero impositio legis ptāte demandať, vt ff. ad Turp. l. j. §. 2. ibi facti qō &c. ff. ad munic. l. ordine, nisi forte iudex hoc faceret augendo vel minuendo cā cognita: quia tunc pōt pœnam ordinariā augere vel minuere, vt qñ multis crassantibus & delinquentib. opus est exemplo, ut pęna unius sit metus multorum, quib. casibus pōt pœnā augere, minuere vero pōt qñ ꝑsona, q deliqt, fuit persona honesta, & non deliquit, nisi semel tm̃. Nā tunc pœnā ordinariam minuere pt. imo etiam pōt pęnā indulgere seu minuere, vt C. qui. mo. inf. ir. l. si post idoneum, & l. si seuerior, & ff. de his qui no. inf. l. quid ergo, §. pęna grauior, & ff. de pę. l. in seruorū, §. pen. & l. respiciendum, & ff. de cust. & exhi. reo. l diuus, & ar. ff. depositi, l. bona fides, & C. ad l. Iul. repetun. l. 1. in ijs autem crīb⁹ extraordinarijs pōt iudex ex cā augere vel minuere, licet in his criminibus certa pęna non sit determinata, ut ff. de pœ. l. hodie, & l. sanctio, & ff. de effractio. l. j. §. quibus ext. de of. del. c. de causis. Sed qūo in hoc casu augetur vel minuitur pœna? respon. habito respectu ad pœnam, q̄ pro talibus delictis cō sueuit imponi, dicetur pœna maior uel minor imposita, & de augendo uel minuēdo pœuā ẜm varietatem personarum, & qualitatem factorum cōtingentium, dic ut plene no. s̃. de pę. in genere, pōt etiam iudex ex cā in ipsa sñia condemnare reum ex maleficio in pecunia, & adiicere qđ si dicta condemnatio non soluitur abinde vsq; ad certum tp̄s, ꝙ fustigetur, vel manu, uel pede, vel oculo debilitetur, & maxime si persona fuerit vilis conditionis, ar. ad hoc C. de sepul. uio. l. fi. ff. de in ius uocand. l. fi. & ff. de iuris. om. iud. l. si quis. Gandi.

De bonis malefactorum. Rub.

SVMMARIVM.

1 Publicatio bonorum quando fiat.
2 Publicatio bonorum, an debeat fieri per sñīam.
3 Maleficio commisso, propter quod domus delinquentis veniat destruenda, an vxor poterit quādam domum defendere, ne destruatur ratione dotis sua.
4 Publicatis bonis mariti, an dos vel bona vxoris minuantur.
5 Maleficio commisso, propter quod bona ueniunt publicanda, si talis malefactor donauit omnia bona sua alicui, an valeat talis donatio.
6 Crimine capitali commisso si fiat alienatio tituli non lucratiui, an ualebit.
7 Crimine cōmisso Titius alienauit quasdam res amico suo, non tamen tradidit earum tenutam, sed ipse possidebat, quaritur, an hęc bona possint destrui & confiscari secundum formam statuti de hoc loquentis.
8 Statuto dicente ꝙ bona homicida debeant deuastari, si quidam coloni conducant prędia a Titio, & eo postea homicidium perpetrante, deuastabunt segetes colonorum.

9 Statuto ut supra dicente, an bona mãdantis homicidium fieri destruantur.

10 Fratre occidente fratrem, an filius occidentis habebit bona occisi. & si quidam promisit bene custodire castrum, ac dedit fideiuss postea illud prodidit inimicis, sicq; fuit condemnatus, an fideiussores teneantur.

11 Homicidio perpetrato dum iuxta formam statuti destrueretur quadam domus homicidæ, murus domus cecidit super domum vicini, eiq; damnum intulit, uel forte domus fuit destructa propter connexitatem, quis emendabit damnum vicino.

12 Crimine commisso propter quod bona malefactoris ueniunt destruenda, si malefactor habeat fratrem cum quo habeat domum vel turrim communem, an tota domus, seu turris destruetur, an tantum pars malefactoris.

13 Stante casu supra proxime posito, an frater qui non deliquit hẽbit regressũ contra delinquentẽ.

14 Filiofa. committente delictum, propter quod bona veniunt publicanda, an pater teneatur assignare dicto filio aliquam partem bonorum, & si dictus filius sit condemnatus propter delationem armorum, vel ex alia causa, an pater poterit conueniri de peculio filij.

15 Publicatis bonis malefactoris, uel commum obligatis, illa regula tenet quantum ad creditores, qui prior est tempore potior est iure, & quid de acquisitis post obligationem factam creditori, & ante delictum commissum.

16 Bona delinquentis in fiscum uel commune, tacite reddunt obnoxia fisco uel communi.

17 Vxore condemnata, an maritus teneatur.

QVIA supra dictum est de pęnis, restat
videre de bonis ipsorum malefacto-
1 rum. † Circa qđ sciendum est, ꝙ ubi quis dã
natus est ad mortem ut amittat ciuitatem
vel libertatẽ, fit publicatio bonorũ, ut C. de
bon. ꝓscri. l. in metallum, & ff. e. l. relegati,
fallit C. de mul. q̃ proprio seruo se sub. l. j. &
C. de rap. virg. l. una, §. & si quidem. Item si
filius fa. dãnet, nõ amittit patris peculium,
ẽt si sit castrense, ut C. e. ti. l si filius fa. Item
statuit in his, q̃ ex officio qđ gesserunt, si fi
sco tenenẽ, ꝙ si alienauerint sua bona, post
q̃ cęperint teneri dolo, uel culpa eorum, ꝙ
talis alienatio reuocaẽ, ut C. e. l. pe. hodie au
tem sciendum est, ꝙ non fit publicatio bo-
norum, si dãnatus hẽat cognatos vsq; ad ter
tium gradum, ꝙ intelligo exclusiue, in crĩe a
autem læsę maie. nihil innouatur, ut C. co.
2 auth. bona dãnato. † Sed q̃ro, an sit necesse,
ꝙ feraẽ sñia super publicatione bonorum,
rñ. distingue, aut aliquis delinquit circa res
& contra ꝓhibitiones legis, ut est sæpe ui-
dere, qñ res deferunẽ vel ducunẽ, q̃ prohibẽ
tur deferri, & tunc ipso iure dñium rerum
cõfiscatur, vt ff. de pub. & vecti. l. commis-
sa. & l. 1. §. an bona, ff. de iur. fi. aut aliter, ut
q̃a commisit homicidium uel crimen læsæ
maie. vel hæresis, & tunc est necessaria sñia
suꝑ crĩe, vt bona publicenẽ, vt ff. de don. l.
post cõtractum, verũ in crĩbus hęresis & læ
sæ maie. licet sit necessaria sñia, tñ post cri-
men contractũ ꝑdit delinquens administra
tionẽ bonorũ & rerũ suarum, vt C. ad l. Iul.
maie. l. pe. §. dotes, & l. fi. & ff. de dona. l. do-
3 nationes, §. fi. & C. de hære. l. 4. §. j. Dy. † Sed
pone, ꝙ quidã cõmisit delictum, ꝑꝑ ꝙ oĩa
eius bona fuerunt publicata cõi, ita ꝙ do-
mus destruiẽ, arbores extirpanẽ, q̃ritur, nun
quid uxor possit quãdã domum defendere
rõne dotis suæ, ne destruaẽ, vr̃ ꝙ sic, ut C.
ad l. Iul. de ui publ. uel priuata. l. 1. & C. ne
vxor ꝓ mari. l. 3. item vr̃ casus legis, ut ff. de
distractio. pig. l. creditoris arbitrio. Nã mu
lier ꝓfertur aliis crediteribus, ut C. qui po-
tiores in pignore habeanẽ l. assiduis. hæc de
a iure est ueritas, *a* sed de consuetudine ser-
uatur per rectores, ꝙ domus, turris & alia
ædificia destruãtur ex forma statuti, & in
cementis seu aliis bonis mobilibus, uel im-
mobilibus satisfit vxori de dote sua, & h. d.
do. Accurs. de Regio. Et pro consuetudine
facit, ꝙ Potestas iurauit seruare statuta, un
de licet ꝑ q̃ dura sit lex, tñ seruanda. l. ꝓspe
xit, ff. qui & à qui. & quia tꝑe homicidij
bona illa erant in bonis mariti & malefa-
ctoris, quanq̃ fuissent pignori obligata, ut
ff. qui satis. cog. l. sciendum, & C. de ingenu.
l. si dñm, vñ in eis bonis destruendis statu-
tum uendicat sibi locum. Item facit, q̃a de-
licta nõ debent remanere impunita, & quia
magna rõ &c. ut ff. ad l. Aq. l. ita uulnerat⁹,
& l. si à reo, ff. de fideiuss. & mand. Itẽ quia
illud statutum gñaliter loquitur. Item q̃a
si placuisset statutariis leue erat eis excipe-
re de dotibus, ut qđ expresse dictũ non est,
haberi

ADDITIO.

a ¶Veritas. *Adde ꝙ hanc opinio. tenet Ro. consi. 128. Bern.*

haberi debet pro o miſſo,qđ dic vt no.ſup.
de trāſ.& pa.§.vlt.circa prin. in plurib. &
maxime in ver.ſi.n. & verſi. p̄terea, & ſeq.
Et quia oē ſacr̄m eſt ſeruandum , niſi ver-
gat in damnum ſalutis æternæ,vt ex̄ dę iu
reiuran.c.cum contingat, & quia q̄s non
dēt eſſe immemor ſalutis æternæ. l. ſanci-
4 mus,C.ad l. Iul.repetūd.† Sed q̄d ſi marit⁹
deliquit ita,qđ ex forma ſtatuti eius bona
debeant publicari ? dic qđ non minuentur
p̄p hoc dotes vł bona vxoris,vt C.ne vxor
5 pro mari.&c.Item pone,qđ aliquis cōmi-
ſit delictum, p̄p quod bona oīa ſua ex for-
ma ſtatuti erant publicanda, talis donauit
alicui oīa ſua bona,modo q̄rit̄,an valeat ta
a lis donatio.reſponde ſ̄m Azo.a quia aut ta
lis donatio fit ante reatū, aut poſt reatū &
ante condēnationē,aut poſt reatū & condē
nationem de ſe factā In primo caſu bn̄ va
let,quia legitime factum eſt &c.vt C.de ad
mi.tut.l.ſancimus.Item ſi permittitur do-
natio inter vir.& vxo.nō vt ſtatim valeat ,
ſed vt morte confirmetur,multo ſortius de
bet valere iſta donatio, ex quo fit in p̄ſona
non pro hibita. In ſcđo aūt caſu dicit d.A-
zo donationem valere, p̄ legem ff. de do.l.
poſt contractū,& ſic intelligitur l.de bonis
p̄ſcrip.C.l.pen.Sed hoc fallit in duob.caſi
bus,in crīe læſę maie.& in crīe hæreſis, vt
C.ad l. Iul.maie.l.fi.de hęr.l.3.In tertio au
tem caſu,ſi poſt reatum & condemnatio
nem facta eſt donatio , tunc non tenet , vt
C.de bo.dāna.l.ſi q̄s,& ex iſta opi.do.Azo.
excogitantur,& fiunt quotidie multę bara
tariæ.Nā commiſſis delictis fiunt tales do
nationes, p̄p quas cōia ciuitatis , & loca p̄
dunt ius ſuū,& ita male cogitationib.para
tur via delinquendi,qđ eſſe non dēt,ut C.
vnde vi.l.1, & l.meminerīt.Et iō do. Odo.
in iſta tali donatiōe putat & dicit ita fore
diſtinguendū. Aut aliquis donat vni unā
rē,alterā alteri,aut donat oīa bona ſua , iō
q̄a donatio indiget īſinuatione, & ipſe p̄p
talē reatū à ſe cōmiſſum corā iudice nō ve
niret,apparet ex hoc,qđ hæc donatio ſit fa
cta in fraudem, & iō nō valet.Nā ſicut nō
criminoſus ſi alienat oīa ſua bona, & hēat
creditores,vr̄ facere in fraudem creditorū,
vt ff.de his q̄ in fra.cre per to. ita hæc dona
tio vr̄ facta in fraud em reipu.quia facta vr̄
metu futuræ pęnę, vt ff.de don. cau. mor.
l.ſi aliquis.nō ob.d.l.po ſt contractū,q̄a cā

ſic intelligit do.Odo. q̄a ſi cōtracto crīe ca
pitalis quis donat,& poſtmodum abſolue-
tur,qđ illa donatio non reuocat̄,quia ſnīa
declarat eū nō crīoſum,vn̄ dicit qđ illa lex
facit potius contra d.Azo.q̄ pro eo.verun-
tamen do.Odo.dicit, qđ oīa, quæ hucuſq;
dicta ſunt,habent locum in donatione quę
6 fit ex titulo lucratiuo.† Sed quid in aliena
tione tituli non lucratiui,ualebit ne aliena
tio facta poſt contractum crimen capitale?
vr̄ qđ ſic , quia non inuenio prohibitum ,
qđ alicui ſit interdicta adminiſtratio rerū
ſuarum p̄p contractum crimē capitale,ni-
ſi in prædictis duo.ca. Item facit q̄a reus
pōt ſolui,vt ff.de ſolut.l.reus. ſed in iſta q.
dicit idem Odo.qđ alienatio valet,ſicut va
ualet alienatio facta in fraudem creditorū,
vt ff.de his q̄ in frau.cred.l.qui aūt.§.inter
dum,& §.ſimili mō.Sed q̄rit̄, an talis alie-
natio,ſiue vēditio pōt reuocari tāq̄ in frau
dē cōis facta.d.Odof.diſtinguit,q̄a aut cri
mē cōmiſſum eſt occultū,q̄a de hoc nō eſt
delatus vel req̄ſit⁹ ille alienator , & tūc nō
reuocat̄,q̄a nō p̄ſumit̄ aliqua fraus . Si aūt
crimen eſt patēs,q̄a oēs dicūt,talis occidit
talē,uel req̄ſitus eſt de hoc,& poſt talē req̄
ſitionē,vendidit.hoc caſu dēt reuocatio ha
bere locum,quia in fraudē reipubli. & hæ-
redum occiſi ur̄ facta eſſe. in petitione hæ-
reditatis , ex quo petita eſt hæreditas , oīs
poſſeſſor bonæ fidei efficitur malę fi. vt ff.
de peti.hære.l.itē veniunt. § petitā.& §.pe
titū.uel dic ſ̄m Alb.ꝙ aut crimen,ꝙ cōmit
titur ante alienationem factā eſt capitale,
aut nō,primo caſu ſubdiſtingue , quia aut
eſt inculpatus,& p̄ſumptio eſt cōtra eum ,
& tunc præſumitur alienatio fraudulēta ,
& non tenet.ff.de bo. dā.l. cum rō.§. ex bo
nis.ſi aūt non inculpat̄ , hēt locum lex alle
ga.in glo ff.de dona.l.poſt cōtractū.ſi vero
alienatio p̄cedat crimē, dic aut eſt ſuſpicio
cōtra eū,& tūc nō valet.ff.de do.l.ſi q̄s. aut
non eſt ſuſpicio, & tunc valet, vt C.de bo.
7 proſcri.l pe.† Sed pone ꝙ aliquis ante ma-
leficiū à ſe cōmiſſum alienauit res quaſdā
alicui ſuo ſocio uel amico, non tn̄ tradidit
poſſeſſionē earū rerum, imo tēpore delicti
eaſdem

ADDITIO.

a ¶Secundū Azo.*Adde uidendū Pe de An conſ. 252.& ibi an talis alienatio poſſit reuocari.Be.*

easdem res inuenit possidere, q̄rit̄ nunq̄d
hæc talia bona possint destrui & confiscari
cōi ſm formā statuti de hoc loq̄ntis, ꝙ ex
tali maleficio ipsa bona ueniāt publicāda
& destruenda, & vr̄ ꝙ emptor possit ipsa bo
na defendere, quia semꝑ stat̄ instr̄o donec
ꝓbat̄ cōtrariū. l.cū p̄cib.C.de prob. Itē q̄a
factus est dn̄s ꝑꝑ traditionē, vt C. de pact.
l.traditio. Item vr̄ casus exp̄ssus ff.de do. l.
post cōtractū. Ecōtra vr̄ ꝙ donatio sit facta
in fraudē, & iō reuocāda ex illo edicto. ff.
q̄ ī frau credi.ꝑ totum. & l.creditores. ff.de
ver. sig. & l.si cui. Item q̄a ex maleficio fuit
obligatio, vt Insti.de obl.q̄ ex male. & ff.de
act. & obl.l.ex maleficijs. Itē multa sunt in
troducta contra iuris regulas ne maleficia
remaneāt impunita. l.ita vulneratus. in fi.
ff.ad leg. Aq. Item iā daretur materia alijs
delinquendi, ꝙ esse non dēt. C.si aduer.vē-
di.l.j. & de indi.vidui.l.2. So. ſm do.Gui. &
alios iuris peritos dic, ꝙ si malefactor tem
pore malefici, possidebat illa bona, ꝙ ſm
formam statuti illa dēant publicari, arg.l.
sicut, §. q̄ siꝑuacuus. & §. si debitor. ff.q̄b.
mo.pig.uel hypo.sol. & de acqui.hæ re. l.is
qui. & C de natu. lib.l.3.§. ꝙ in subeunda.
& de distra.pig.l.1. & l.qui sub imagine, &
ꝙ illa venditio sit simulata, bene facit C.d̄
8 distr.pig.l.qui prædium.† Item pone cōti-
net̄, in statuto, ꝙ bona homicidæ debeant
penitus dissipari & destrui, tam domus, q̄
fructus arborum q̄dam coloni conduxerāt
p̄dia, & seminauerunt segetes ante homici
dium a dn̄o p̄dictorū cōmissum, q̄rit̄, an i-
stæ segetes possint & debeant destrui, & vr̄
ꝙ non, quia ita debent latrones, seu nocen
tes puniri, vt innocentes non tangantur, vt
C.de his qui lat.l.fi.in fi. Itē licet dicatur so
cietas inter dn̄m & colonū, vt ff.loca. vt l.si
merces. §.si is. non est tn̄ talis, vt debeat ꝑꝑ
hoc puniri, vt C.de pœ.l.sancimus, quia al
terius crimen non dēt alteri nocere, ut ff.
de pœ.l.crimen. Item si ab aliquo ꝓhibean
tur coloni, tenetur fiscus, vt ff. loca. & con-
du.l.si fundū. & ff.de leg.2.l.nihil.§.fi. item
facit C.de euic. l. fi. Item tenet̄ fiscus oīb.
creditoribus dn̄i, vt C.ad l.Iul.de vi publ.l.
tutoris tui. ff.sol.ma.l.si marito publico iu
di. Econtra vr̄ imputandum colono, qui cū
tali malefactore contraxit, vt ff.pro soc.l.so
cius. Insti.ꝓ soc.§. fi. ff.de adul.l. vī passā,
ī mulierē. Item fructus sunt dn̄i, ff.loca. &
cōduc.l.cum in plures, §.messem ff. de fur.
l.filio, §.frugib. & l.si apes. Itē fructus &
fundus dicuntur vna res esse, vt ff. quæ in
fra.cre.l si.§.vt fructus. Sol. vero q̄a lex di-
cit, ꝙ res non dēnt puniri, sed ꝑsonę, vt in
Auth.de mād.prin.§.oportet aūt te. & alia
lex dicit ꝙ puniuntur res, vt ff.commu. di-
ui.l.si is cū quo. vn̄ cōsuetudinē dico seruā
dam in talib. quia sępe datur dimidia rusti
cis, q̄a nullus casus interuenire pōt &c. ff.
fa.erc.l.si fundus.in prin. quia minime sūt
mutāda, vt ff.de legi. & senatuscon.l.mini-
me. si aūt nō appareat de con suetudine, di
co ꝙ fructus nō sunt deuastādi, q̄a iniquū
esset si rustici laborassent frustra, ne doleāt
diligentes, vt C de alluuionib. & paludi.l.
9 fi. & sic determinat d. Vber.de Bob.† Itē po
ne contineri ī statuto, ꝙ quicunq; fecit ho-
micidium ꝙ eius bona dēant destrui, aliq̄s
nō fecit, sed fieri mādauit, nūquid bona ta
a lis mādātis destruet̄? dic ꝙ sic, a & dic plc.
vt no.s̄. de transf. & pa.§.vlt. & s̄.de pę.in ge
10 nere† Quæritur si frater occidit fratrē, an
bona occisi ꝑtineant ad filium occidentis?
vr̄ ꝙ nō. ff.de bo.dā.l.cum rō. sed ꝙ dēant
publicari eo casu, qn̄ frater ille non hēt fi-
lios, vel alios sibi conuictos in eodem gra-
du. quia tunc esset secus, ff.si.quis ali.testa.
prohi.l.2. Item q̄ritur, pone ꝙ q̄dam ꝓmi-
sit bene custodire quoddam castrum, & de-
dit fideiussores, postea illud castrū ꝓdidit
inimicis, ex quo grauiter fuit condemnat',
q̄rit̄ nunquid fideiussores teneant̄ ad con-
dēnationē? dic qd̄ nō, sed solū tenētur ad
id qd̄ interest cōis, quia pone qd̄ cōdēnat'
erat in maxima quantitate, & ita Bononię
b fuit terminatum, b ꝑ l.libertus, §.fi.in fi.ff.
11 ad muni. Dy.† Itę pone qō de facto: q̄dam
fecit homicidium, ꝑꝑ ꝙ ꝓnunciatū fuit,
qd̄ oīa eius bona deberent destrui, quia su
per tali maleficio erat statutum: accidit, cū
Ptās faceret destrui quādā domū talis ho-
micidæ, ꝙ murus domus p̄dictæ cecidit su
per quandā domū vicinā, vel forte destru-
cta fuit ꝑꝑ connexitatē, mō q̄ritur quis de
beat

ADDITIONES.

a ¶Quod sic. *Adde uidendum Ioan. de Ana. cons. 59. Ber.*

b ¶Terminatum. *Adde ut per Io. And. in addi. ad Spe. in rub. de fideiuss. Ber.*

beat illi vicino emendare tale dānū, & vide
tur ꝙ Ptās, ar. l. C. de his qui latro. vel aliàs
cri. reos &c. l. vna, §. tribuni. & ff. ad l. Aqui.
l. quemadmodū, §. magistratus, ff. de iniu. l.
nec magistra, arg. ff. de pœ. l. absentem, ff. si
quis ali. test. proh. l. 2. §. fratres. Econtra vſ,
ꝙ ille teneatur dānum emendare, qui male
ficium, cōmisit, ut arg. ff. cōi diui. l. si is cū
quo, & ff. sol. mat. l. pe. Sol. d. Albe. de Papi.
dixit Potestatē nomine cōis teneri ſm iura
allegata, cuius opi. videtur habere locū tm̄,
qn̄ bona malefactoris talis erāt publicata,
q̄a tunc tenetur Potestas noīe fisci, qui est
hæres, & tanq̄ hæres dicti malefactoris te-
netur resarcire damnū, cuius occasione il-
le dānum substituit, quia qui causam dāni
dat, dānum dedisse uidetur, ut ff. ad l. Aq. l.
qui occidit, unde fiscus succedens tenetur,
ut ff. ad l. Iul. de adult. l. tutore, & C. de bo.
proscri. l. si ut ꝓponis. Si aūt bona nō erāt
a publicata, tunc teneatur malefactor, *a* ut ff.
12 cōi diui. l. si is cum quo. † Item q̄ro, aliquis
cōmisit maleficium ꝑꝑ qđ oīa eius bona
ex forma statuti erant destruenda: hic ma-
lefactor habet fratrem, cum quo habebat
turrim uel domum cōem, quæritur an tota
domus vel turris debeat destrui, an uero de
struenda sit tm̄ pro parte contingente illi
malefactori. Et uidet̄ primo ꝙ tota domus
vel turris sit destruenda, arg. ff. cōi diui. l. si
is cum quo, ff. de aqua plu. arc. l. interdum,
C. de neg. ge. l. si cog. Nā qđ cōe est, meum
est, ff. de verb. sign. l. pupillus, §. fi. Do. uero
Odof. dixit diuisionē faciendā esse, quia nō
debet alteri ꝑ alterū iniqua conditio affer-
ri, ut ff. de reg. iu. l. non debet, & de alie. iud.
mut. cau. fac. l. j. C. de pœ. l. sancimus, & hoc
cum solū modo publicantur, sed si non pu-
blicantur, delinquentes tenentur resarcire
damnum cōi diuidundo iudicio, ut d. l. si is
cum quo. Si aūt non est soluendo, præstat̄
de publico ęstimatio non delinquenti, arg.
ff. ad Sil. l. in lege, & C. in quib. cau. ser. acci.
lib. l. 2. Odof. Sed in q̄one ista do. Fran. Ac-
cur. & do. Bolan. de Ro. consuluerunt mihi
Bononiæ assessori distinctione opus fore,
dicentes: aut pars malefactoris erat de turri
in parte inferiori, uel ita coniuncta, ꝙ illa
pars non poterat destrui sine destructione
partis alterius: & tunc dicebant totam tur-
rim vel totam domum destrui debere, per
iura primo alleg. ff. de acqui. rer. do. l. si su-
per. quia superior locus deseruit inferiori,
& econtra, & ædificiū solo cedit, ff. de acq.
rer. do. l. si adeo, §. ex diuerso, & Insti. de rer.
diui. §. ex diuerso, & C. de re iudi. l. 2. & hoc
contingit ne maleficiū remaneat impuni-
tum, vt l. ita vulneratus, ff. ad l. Aquil. cū si.
Si aūt pōt separatio fieri sine lęsione partis
vel cōsortis, qui non delinquit, & tunc sepa
ratur, vt ff. de adi. leg. l. & sed, §. si duobus,
& ff. de sol. l. si alieni nummi, & ff. de mino.
l. etiam, & ita intelligitur d. l. interdū, ff. de
13 aqua plu. arcen. † Sed nunc quęro, nunquid
superior frater, qui nō deliquit, habebit re-
gressum cōtra inferiorē pro damno ei illa-
to occasione maleficij ꝑdicti? dic, ꝙ sic, vt
ff. cōi diui. l. si is cum quo, ff. de neg. gest. l.
nam & Seruus, in prin. ff. de cond. indeb. l.
indebitū, ff. ad l. Rho. de iactu. l. 1. ff. de neg.
gest. l. si cum peculio. & hoc si est soluendo:
si aūt non est soluendo, dic ꝙ tunc habebit
regressum contra cōe, arg. ff. de adult. l. mi-
les, & facit ad hoc qđ no. s̄. in magna pro-
14 xi. q. † Pone continetur in statuto ciuitatis,
ꝙ quicunq; fecerit tale malefi. ꝙ oīa ipsius
bona debeant publicari. Ecce filius quidam
familiàs commisit delictum tale, ꝑꝑ quod
eius bona debeant publicari, quæritur nun
quid pater tali filio tenetur assignare ali-
quam partē suorū bonorū? dic ꝙ non, arg.
l. C. de bo. dam. l. si filius, & l. 1. Nam nec te-
netur pater rn̄dere pro delicto à filio com-
misso, vt ff. de act. & obli. l. ex maleficio, §.
is quoq;, in fi. & C. ne fil. pro pat. &c. sed po
ne ꝙ filiusfa. cōdemnatus est ex portatione
armorū, uel ex alia causa, nūquid pater pōt
conueniri actione in factū descendente ex
b re iudicata, de peculio *b* ipsius filijfa. & cer-
te dicatis ꝙ sic pōt, arg. ad hoc, ff. de noxa. l.
quoties, & l. seq. & in hoc concordant om-
nes Doct. & ita vidi Bononiæ multoties iu-
15 dicari. † In summa notandū est, ꝙ si male-
factor, cuius bona sunt publicata uel obli-
gata cōi, habeat creditores, q̄ obtinet regu-
la illa, q̄ prior est tēpore, potior est iure, vt
ff. qui po. in pig. hab. l. fi. & C. de remis. pig.
l. si pignus ignorante, C. qui po. in pig. hab.
l. si

ADDITIONES.

a ¶Malefactor. *Adde, ut per Io. And. in addi. ad Spec. in tit. de societa. Ber.*

b ¶Peculio. *Adde, vt per Abb. cons. 66. Ber.*

l. si gñaliter, sed priuilegio fisci obtinet, ꝙ si is, q̃ mihi pig. est loco obligauit oĩa sua bona p̃sentia & futura: postea bona aliqua acquisiuit, & postea maleficiũ cõmittat, cuius occasione eius bona veniant publicanda, ꝙ in rebus p̃dictis postea acquisitis erit fiscus potior priore creditore, vt ff. de iure
16 fisc. l. si is qui. † Item no. ꝙ bona delinquentis in fiscũ vel cõe, tacito fisco uel cõiter redduntur obnoxia, vt C. in quib. cau. pig. ta. contra. l. j. de pri. fisc. l. j. & vide j̃. similẽ qõ-
17 nem ad hoc. † Quæstio est in fi. istius tit. inserenda: vxor mea cõdemnata est in x. lib. quæritur nũquid ego maritus tenear, vr̃ ꝙ sic, ff. so. mat. l. si cum, §. si aũt in sæuissimo. Itẽ quia plus aggrauat paruus ictus fustiũ, q̃ maxima pecuniæ accumulatio, ff. de pę. l. in seruorũ, in fi. Item si aliquis est captus ab hostibus, & non sit unde redimatur, nisi de dote, tunc dos põt alienari, ff. sol. mat. l. q̃uis, & ff. de iure do. l. mutus. Ecõtra vr̃, ut C. ne vxor pro mari. l. maritus. Item quia dos non venit publicanda nisi in casu, C. de primi. l. primipilus. Sol. de stricto iure non tenetur maritus, sed de æquitate sic. Nã maritus tenetur vxorẽ alimentare, & erit hæc iusta causa alienationis dotis, C. de fun. do. l. fi. Item quia animę cęteris rebus sunt p̃ferendæ, i. animata corpora, C. de sacros. eccl. l. sancimus, ff. de relig. & sum. fune. l. Neratius, & l. quod sit, §. nulla. vel dic & melius, ꝙ fiat condemnatio, sed differatur exactio donec matrimonium fuerit solutum, ut ff. ad l. Aqui. l. in lege, & ff. iud. sol. l. j.

De aliquibus quæstionibus varijs in maleficijs. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Consanguineus uel affinis rixatus est cum affine, uel ei est iniuriatus, an puniantur.*
2 *Iniuriarum accusari an possit, qui crimen alteri iniuriasse obiecit.*
3 *Intrans armatus domum mulieris coniugatæ cõtra voluntatem illius, confitens quod per eum non stetit, quin carnaliter eam cognosceret, si probat illam esse malæ conditionis & famæ, an iste punietur.*
4 *Homicidæ si imponatur pœna mille librarum ex forma statuti, cum iure ciuili sit pœna capitis, si accusatus de homicidio ex forma statuti sit absolutus, an poterit accusari leg. Cornel. de sicar.*
5 *Masculinum an comprehendat fęmininum etiã in delictis.*
6 *Quis, quicũq;, nullus, vel similia prolata a lege municipali, an comprehendant quæ nulla sunt.*
7 *Respondens dicenti se velle committere aliquod graue delictum, bene placet mihi, facias, bonum est, an ex tali responsione aliquam pœnam patiatur.*
8 *Robaria facta in territorio villæ vel castri, an ille locus teneatur ad emendam, & quomodo.*
9 *Delinquens si efficiatur clericus post delictum perpetratum, an puniatur per iudicem secularẽ vel ecclesiasticum.*
10 *Malefactor condemnatus in c. in carcere existẽs, qui dederat fideiussores de non fugiendo, aufugit, & commune a custodibus condemnatum exegit, ac illis iura cessit, an custodes a fideiussoribus exigere poterunt.*
11 *Accusatio instituta de dãno dato & alia acta facta coram iudice ciuili, quando adest iudex maleficiorum, an valeat.*
12 *Filiusfa. an possit esse in iudicio causa criminalis sine consensu patris.*
13 *Filiofami. an teneatur pater consentire in iudicijs publicis.*
14 *Minatus fuit Titius animo irato Sempronio de offendendo eum in personam, postea intra paucos dies Sempronius fuit offensus in personam, an præsumatur Titium commisisse maleficium tale.*
15 *Furto aliquid est mihi subtractum, an me sic requirente iudex poterit compellere omnes vicinos ad iudicandum furem.*
16 *Iudex maleficiorum an possit cognoscere diebus feriatis de maleficijs, & an de robaria facta in territorio alicuius castri teneatur ille locus ad emendam.*
17 *Robaria commissa in territorio castri uel uillæ, an homines illius loci tenebuntur ad emendam in capita vel pro modo patrimoniorum.*
18 *Potestas existens ad balconum palatij, vidit Titium vulnerari a Sempronio, ex quo vulnere secuta est mors, an Potestas ex hoc solum, ꝙ ipse vidit malefactorem committere maleficium, possit illum condemnare.*
19 *Accusatus de vulnere comparuit, & datis fideiussoribus fuit relaxatus, postea commisit homicidium petit iudex vt fideiussores eum repræsentent, an teneantur.*
20 *Stante superiori casu si Potestas vult dare fidaciam respectu homicidij, an tenebuntur fideiussores illum repræsentare.*

Clericum

21 Clericum percutiens animo irato & grauiter incedētem more laicali an erit excōmunicatus.
22 Derobauit me aliquis, uel læſit, ita ꝙ ſum dāni ficatus, probatur maleficium, ſed non poſſum ꝓbare meum intereſſe, quid erit ſeruandum?
23 Frater fratrem interfecit, filij interfectoris petunt hæreditatem mortui, quæ alias eis ex ſucceſſione defertur, quid iuris erit.
24 Confitente Titio in tormentis, uel coram iudice, ꝙ mihi furto rem ſubtraxit, uel aliàs damnum dedit, ſi poſtea moriatur, an pro confeſſione illa potero illius hæredes conuenire.
25 Filiusfa. propter delictum in aliqua quantitate fuit cōdemnatus, an pater teneatur partem aliquam pro illo aſſignare communi.
26 Statuto dicente, ſi damnum datum fuit in cōe illius uillæ, & ignoretur malefactor, quod commune teneatur ad emendam, ſi eccleſia fuit dānificata, quid iuris erit.

NVNC eſt videndum de aliquib. quæſtionibus in maleficijs, quæ quodammodo non bene adaptantur ad titulos, ſ̃s. dictos, & poſtea ſubijciam de rebus vetitis non portandis extra territoriū ciuitatis vel
1 caſtrorum, quibus vetitæ ſunt portari.† Et in primis quæro. Ecce duo cōſanguinei vel affines rixati ſunt adinuicem, vel iniuriati vnus alteri. modo quærit̃ an poſſint, & debeāt puniri & qualiter? Rñ. vulgare eſt laicorū, ꝙ non puniant̃, ſed certe ipſi fallunt̃, qm̃ delicta cōmiſſa inter cōiunctas ꝑſonas cōſanguinitate vel affinitate grauius puniunt̃ ꝗ̃ ſi inter ex̃neas ꝑſonas fuiſſent cōmiſſa, vt ff. de pę. l. capitaliū, §. oīa admiſſa. & cōcordat hic cū Seneca dicēte, tanto maior offenſa eſt iniuria quāto ꝓximior eſt, qui eā fecit, vt ff. & C. ad l. Pōpe. de parri. ꝑ to. Ecōtra vr̃ ꝙ conſanguinitas ſuadeat tale maleficium remanere impunitum, qñ cunq; ſit commiſſum, vel ꝗ mitius ſit iud. ut ff. de pœ. l. reſpiciēdū, ff. de exc. tu. l. ſi tutor aliquo vincu. ff. de recep. l. 2. ad l. Iu. re pet. l. j. de fur. l. nec cum filio. & l. ſeq. & l. ꝗ vxo. in prī. & C. de pat. pot. l. 3. & 4. ff. đ lib.
ho. exhi. l. 3. §. hęc verba. ver. his tm̃ Sol. ẜm d. Dy. diſtingue, vtrum maleficia illa ſunt atrocia, an vilia. atrocia āt ſeueri⁹ iudicāt̃, vt d. §. oīa admiſſa. leuia aūt & vilia miti⁹, aut nullo mō, vt in l. in contrariū all. & fa
cit C. de pa. pote. l. ſi fili⁹. & ff de iniur. l. p̄tor edixit, §. p̄terea. vł dic ꝙ rectores ita pu
niunt ꝑſonas cōiunctas, ſicut extraneas. ar.
d. §. oīa. & ita fecit Ro. de fratre ſuo, vt ff. đ
2 re. di. l. fi. † Quęro ſi aliquis iniurioſe crimē obiecerit alicui, an poſſit de iniuria accuſa
a ri? a vr̃ ꝙ non, ſi tn̄ verum non ſit de illo crīe. ar. eligis a cōtrario ſenſu, C. de iniu. l. ſi non conuitij. Item ſi verū ſit de illo crīe obiecto, qm̃ peccata nota eſſe expedit, ff. de iniur. l. eum qui. Sed in hoc caſu Mar. de Fano ita diſt. cum iniurioſe obijcitur crimē, aut talis eſt iniuria, qua ꝓbata reſultat in crimē, ꝙ expedit eſſe notum, puta quia vocauit eum cucurbita conſentiēte, & hoc ꝓbato, ꝙ conſentiat, ſequitur ꝙ ſit infamis. ꝗa p̄ſtat cām lenocinij, vt ff. de his ꝗ no. infa. l. j. & de ritu nup. l. palā. tunc nō tenet̃ iniuriarum, & ſic ītelli. l. eum qui. ſi aūt dicat ei iniuriam, qua ꝓbata non ſeꝗt̃ aliqđ crimen, bñ tenet̃ iniuriarū. d. l. ſi non conuitij, ff. de poſt. l. j. §. ſi quis. & hæc diſtinctio locum hēt in verbis iniurioſis crīum. Nam ſi dico alicui pauper, mendicus, bene ēt teneor iniuriarum, quia turpe eſt rei familiaris detegere paupertatem, vt C. qñ & qui. quar. pars deb. l. 2. li. x. & ideo teneor. Idem in alijs, vt ſi diuitem fideiuſſorem non recipiam, ff. qui ſatiſd. cogan. l. fideiuſſ. nec illa diſtinctio locum habet in ijs, ſed ſolum in
3 crībus, Marti. de Fano. † Quæſtio de facto fuit Mutinæ, quod quidam armatus de domo Rangonum intrauit in domum cuiuſdam fœminæ coniugatæ contra ſuā volūtatē, volēs eā carnaliter cognoſcere, & ꝑ eū non ſtetit, & hoc fuit confeſſus iſte armat⁹ probauit ad ſuā defenſionē, ꝙ illa mulier erat malę conditionis & famæ, & a plurib. cognita, & ꝙ ipſe idē ſolit⁹ erat eam cognoſcere carnaliter, modo q̄rebatur an iſte ex tali maleficio deberet puniri. Et ꝙ nō debeat puniri quaſi eſt exp̄ſſum, C. ad l. Iul. de adul. l. ſi ea q̄, ff. de iniu. l. itē apud Labeonē, §. ſi quis virginem, ff. loca. & condu. l. ſi ignorans. & quę ibi no. Sol. do. Dy. de Muſello conſul. ſuper d. q. ita conſuluit & di-
b xit ꝙ ſi d. mulier quęſtium b ſui corporis faciebat, ꝙ ille armatus nō poſſit, nec debeat puniri,

ADDITIONES.

a ¶ Accuſari. *Adde Pet. de Anc. conſi. 337. Oldr. conſi. 54. & uide Ang. conſ. 95. Ber.*
b ¶ Quæſtium. *Adde, ut per Pa. de Ca. conſ. 308. in primo impreſſis. Ber.*

puniri, alias sic per iu. preallega. & specialiter per l. ff. de adul. l. si uxor, §. plane. q̄ autē dicatur q̄stum palam sui corporis facere, dic ff. de fur. l. eum & de his no. super d. l. si
4 ea quæ, & l. quæ de adul † Quid de qōne, q̄ quotidie contingit de facto. Iure ciuili cauetur ꝙ pro homicidio imponatur pœna capitis, ut dixi sup. de homi. iure uero municipali cauetur, ꝙ imponat̄ pęna mille librarum. mō aliq̄s accusatus de homicidio ex forma statuti fuit absolutus; mō quæritur an ipse possit accusari pęna legis Cor. de sica. de iure cōi. Et primò uƚ ꝙ sic, quia ius municipij non tollit ius cōe, ut ff. de libe. ho. exhi. l. 3 in princ. & expressius ff. de act. & obli. l. quoties. nisi expresse dicatur in leg. municipij quia ius cōe non debeat obseruari, sed statuta tm̄, ut d. l. quoties. Item pœna corporalis non tollit pecuniariā, ut C. qn̄ ciui. act. præiu. cri. l. j. ff. de tabu. exhi. l. 3. §. si quis dol. ff. ui bo. rap. l. ij. §. j. & ff. de sepul. uio. l. qui sepulchrum. Nam qn̄ Potestas iurat seruare statuta, iurat ea seruare secundum iura & leges, ut in corpore au t. iusiurā. quod p̄statur ab ijs, qui admi. acci. Item si statutarijs placuisset ius cōe nō seruari, leue erat eos hoc dicere, vt C. de cadu. toll. l. una. Econtra uƚ statutum debere obseruari. Primò quia Potestas iurat tm̄ seruare statuta, unde non dēt uia ꝑiurijs aperiri, ut C. uñ ui. l. meminerint, & C. de īdic. uid. tol. l. ij. C. si aduer. rē iudi. l. ij. & auth. ibi posita. Item certa pœna est ꝑ statutum posita: unde ꝙ per statutum conceditur, in alijs uƚ prohiberi, ff. de iud. l. prætor. Itē si pro eodem delicto duplex pœna imponeretur, esset cōtra, ut ff. nau. cau. stab. l. licet, C. de pœ. l. oēs. extra de æta. & quali. c. acce. & c. at si. extra, de iudic. c. cum percussio, 7. q. j. & c. pe. de cle. ægro. Sol. dicit do. Dy. ꝙ iste non possit amodo accusari, per l. j. ff. de accu. l. senatus, & d. l. licet. & ad leges in cōtrarium allegatas, respō. quia una pęna datur ad bursam actionis principaliter, & sic in ea per se ciuiliter agitur, & non ad uindictam. Alia datur ad uindictā pro pœna corporali infligēda, uel pecuniaria fisco applicanda, seu cōi, & sic est crīalis. quia non datur ad bursam actoris, sed in proposita q̄stione utraq; pęna dat̄ ad uindictā & bursam cōis, & sic una electa tollit̄ alia, ut d. l. senatus, & l. prætor, §. j. ij. iij. & iiij. respō.

Alij uerò sapientes aliter dicunt. Nam dicunt, ꝙ si appareat de mēte statutariorum volentium pœnam statuti subrogare legi ciuili, ꝙ tunc si exacta est pœna statuti, vƚ sublata per absolutionē, ulterius non imponatur pœna legitima, quia pęna statuti subrogata est loco pœnæ legalis, igit̄ fungi debet partib. eius, ut ff. de iud. l. mortuo, & ff. si quis cau. l. si eum, §. qui iniuriarū. Si uero non appareat, ꝙ tunc pōt agi ad plus ꝙ est in pœna legali, q̄ in statuto, ut C. de act. & obli. l. cū ex una, & l. si plura. & arg. ff. arb. fur. cæ. l. j. et ff. ui bo. rapt. l. j. & ff. de act. & obli. l. qui seruū, ff. cōmo. l. unde quæritur. Et hoc si tm̄ unum est delictum secus si plura sunt delicta. Nam tunc pōt pœna exigi pro alio delicto, de quo non est pæna imposita, uel absolutio facta. ut ff. de priu. delic. l. nonnunq̄. D. uero Alb. Papien. fuit in hac opi. ꝙ si aliqua ciuitas habeat statuta suꝑ aliquo maleficio, ꝙ illud statutum tollat leges ciuiles tractantes de illo maleficio in contrarium, uel ultra, uel preter. Sed ipse hanc suam opi. non ꝓbauit aliqua lege, sed dic & allega pro hac bonam sol. do. Albe. quia non est recedendū à uerbis statuti, ut C. de indic. uid. toll. l. ij. C. si aduer. uen. auth. sacra. Item q̄a constat omissum esse de iure cōi, unde quod in uno cōcedit, in alijs prohibet, ff. de iud. l. cum prætor, C. de procur. l. maritus, ff. de leg. l. cum lex. Itē quod ultra pœnā statuti possit peti de iure cōi, debet haberi pro omisso, arg. C. de leg. l non dubiū, ff. sol. mat. l. si uerò, §. de uiro. & s̄m hoc iudicatū fuit Bon. ꝑ collegium do iudi. Dominorum aūt Alb. & Dy. opin.
a ueriores a credo, quæ etiā de consuetudine
5 obseruant̄. † Quæstio talis insurgit, in lege ciuili, uel etiam ciuitatis cauetur, ꝙ si quis cōmiserit tale maleficium, ꝙ debeat certa pœna puniri, v g. statutum est Bon. ꝙ nullus emat bladum, nisi in platea, sub pœna decem librarum, modo q̄dam mulier alibi emit bladum, quæritur ergo an appellatione si quis, uel quicunq;, vel nullus, cōtineatur fœmina, ita ꝙ dicatur incurrere pœnā legis vel statuti. Super qua qōne do. Od. oſ. consultus

ADDITIO.

a ¶ Veriores. *Adde Fran. de Are. cōs. 59. Bald. cōs. 335. lib. quod uoluit Ro. cons. 375. Ber.*

consultus à iud. de vec. Bonon. talē tradidit Doct. notatam, C. de ser. fug. l. quicunq; dicens, aut verbū, si quis, quicūq;, vel nullus, vel simile, profertur à lege uel statuto, cum statutū sit lex ciuilis, vt Insti. de iur. nat. gē. & ciui. §. oēs vero populi, & C. de eman. lib. l. j. & expressius ff. de mu. & ho. l. j. §. j. in fi. ibi, ex his. n. &c. & l. fi. §. j. & ff. de iu. immu. l. semper, §. leges, ff. quod cu. vni. no. l. nulli, & l. itē eorum, in prin. & tūc cum illud verbum ꝓfertur a lege, siue tractetur de odio, siue de fauore, sub illo verbo masculinum comphendit fœmininū: & ita intelligunt leges, ff. de verb. sign. l. j. & l. de testamento, §. j. & ff. de cōpen. l. j. §. j. ff. de neg. gest. l. 3. §. j. & C. vnde vi, l. si quis in tantam, & ff. de iure fisc. l. Diuus, aliàs, ait Diuus, & hoc est semꝑ verum, nisi sit tale negotiū, qđ sexui fœminino non congruat, in procuratione, quæ non conuenit mulieri, vt C. de procu. l. alienā, & ff. de reg. iur. l 2. C. qñ mul. tut. of. fun. po. l. fi. C. de ijs q̃ de vect. ęta. impe. l. 2. C. de procu l. maritus. Itē fallit ī immunitate à principe uel à lege concessa alicui, & suo generi, & posteris suis, quia hæc immunitas ad sexum masculinū tm̄, & non fęmininum porrigit, [illegible] de iur. immu. l. j. in fi. Et fallit si ꝑꝑ causam ꝑꝑ quam statuit in masculo, cessat in fœmina, vt C. de oper. lib. l. j. in prin. & in fi. & ẽm hoc pōt intelligi ff. so. mat. l. si vero, §. de viro, aliàs autem appellatione maris continetur & fœmina, & qđ in uno statuitur, etiam in alio statutum videt̄, sinaūt pręd icta verba proferant̄ ab hoīe, i. à teste: tunc aut tractat̄ de odio, aut de fauore. Si de fauore, tunc sub masculino comphenditur fœmininū, ut ff. de leg. 3. l. q̃ duos mulos, & l. legatis, §. iumētum, & ff. de test. tut. l. si q̃s ita dederit. Si autem tractet de odio, tunc est secus, vt ff. de ven. in pos. mit. l. j. §. queritur, vnde cum mulier in casu qōnis propositę cōprehendi possit: quia pōt delinquere, dicit do. Odof. & alij Doct. dicunt coiter, ꝙ mulier comprehēda-
a tur, a vt in pęnā legis vel statuti īcidat, nisi
6 de mēte statuti aliud noceatur. † Sed pone ꝙ istud verbū, si quis, vel quicunq;, nullus, vel simile, proferatur à lege municipali, nū quid continebitur, & si qua, nulla &c. maxime qñ tractatur de odio? videtur ꝙ sic, per iu. prædi. quia statutū est lex, vt ff. de iusti. & iu. l. oēs, & Insti. de iur. nat. §. oēs, sed prolata à lege, & si cōprehendit odium, cōprehendit vtrunq;, vt s̄. dixi. Præterea statutorum dispositioni, sicut cæteris dispositionibus autoritatē pręstet magistratus, vt Inst. de iur. nat. §. plebiscitū, ergo proinde haberi debent, ac si per magistratus cōponerentur, quia qui confirmat, pro dante & faciente habetur, vt ff. de ver. sig. l. lege obuenire, & ff. de cond. insti. l. institutio talis, & ff. de hære. insti. l. asse. sed per magistratū verbū, si quis, prolatum, cōprehendit fœmininū, vt l. si quis id, ff. de iurisd. om. iud. cum si. s̄. alleg. ergo &c. Præterea masculinū est cōe ad vtrunq;, l. inter stuprū, §. fi. ff. de verb. sig. Ergo ad vtrunq. oportet cōiter extendi, l. si seruus, ff. de leg. 3. l. hoīs, de verb. si. Ecōtra vr̄, ꝙ lex municipalis non recipiat interpretationē, l. constitutionibus, ff. ad muni. nam ꝙ per masculinū cōprehendat̄ fœmininū, hoc de interpreta. & mēte statuti, ff. de pri. ob. l. quicquid. Item hoc dr̄ ff. de verb. sig. l. pronunciatio, ꝙ masculinum plerunq; ad fœmininum porrigitur, q. d. in pluribus casibus. Ergo vr̄ ꝙ non rl̄r prolatum verbum à lege municipali, possit per interpretationem extendi ad fœmininum, dico ergo ꝙ interpretatio pōt sumi pro expressa verborum expositione, l. j. ff. de orig. iur. statutū ergo recipit interpretationē seu decla. vt l. gradatim, & ff. de mune. & ho. l. vt gradatim, §. & si lege, sed non recipit proroga. siue extēsionē, sicut stipulatio, quæ est stricti iuris, nō recipit interpretationē, i. prorogationem seu extensionē. Nam quod palam non exprimitur, pro omisso debet haberi, l. quicquid, ff. de verb. obli. sed recipit interpretationē, i. declarationē, aliqñ pro parte promissoris, aliqñ pro parte stipulatoris, vt d. l. quicquid, cum igitur extendere ad sexū fœmininū esset interpretari, ut dictum est, prorogare non vr̄ verbum masculinū à statutarijs prolatum, ad fœmininum extendi.

Ad

ADDITIO.

a ¶Comprehendatur. *Adde an in statutis masculinum concipiat fœmininum Fran. Are. cons. 39. Ro. cons. 93 & 148. Raph. Cu. consi. 84. & Fulg. cons. 18. & cons. 16. Alex. cons. 24. 2. lib. & per eundem vide quid etiam in contractibus, & in ultimis uolūtatibus cons. 60. & cons. 81. & cons. 135. per Cep. cons. 26. Etc.*

Ad argũ in contrariũ rñdeo, ꝙ verũ est, ꝙ
debet ꝓ lege haberi, in eo quod exprimit,
nõ vt ꝑ interpretationẽ extẽdat̃, vt dictum
est, ſm argm̃ nõ procedit, ꝗa nõ est verum
magistratũ autoritatẽ p̃ſentem, legẽ cõpo-
nere, ꝗa ꝙ dr̃ magistratum &c. intelligitur
in ijs, quæ ex mera voluntate & pura cõfir
mantur, vt C. de vete. iur. enucl. l. j. §. omnia
enim, & ad hoc ff. de verb. sig. l. j. ad tertium
rñdeo, vbi no. ĩ l. seruus legatus, ff. de leg. 3.
in gl. ibi posita, in fi. Item pro masculino
prorsus improprietas verborũ significatio
ne verborũ non põt ad fęmininum extẽdi,
vt patet C. de procu. l. aliẽnã, & ff. eo. l. neq;
fœminæ. Dy. de quo vide do. Cy. l. ꝗcunq;,
7 C. de ser. fu. † Itẽ pone ꝙ aliquis dixit mihi
se velle facere vel cõmittere quoddã graue
a delictum, cui ego dixi & rñdi, bene placet *a*
mihi, facias, bonum est. modo q̃rit̃, nunꝗd
ex hoc ego debeã pati pœnã aliquam, & vr̃
ꝙ sic, arg. ff. de ser. corr. l. 2. §. sed vtrum: ibi,
non. n. oportet laudando, ff. ad Turpill. l. 1.
§. incidit. Item ꝙ tenear, vr̃ quasi exp̃ssum,
ff. de fal. l. j. §. j. & l. lege Cor. ver. falsi pœna,
& ad leg. Põpe. de parri. l. frater, & l. si scien
tę, ff. de reg. iu. l. culpa, de noxa. l. in delictis,
in prin. & l. in omnibus, ff de ijs ꝗ no. infa.
l. quid ergo, §. j. ff. man. l. si remunerandi, §.
si tua. Econtra vr̃ ꝙ non, arg. ff. de ijs, ꝗ no.
infa. l. ob hæc verba, & ff. man. l. si remu. §.
si tua tm̃ gratia. Sol. & dic ꝙ non patiar ali
quam pœnã, s. qñ ille erat alias facturus di
ctum maleficium, ar. legis, quæ dicit, ꝙ non
tenetur quis indicare furem, vt ff. de cond.
ob tur. cau. l. si idem, ff. de p̃scrip. verb. l. so-
8 lent. Dy. & Gui. † Item pone ꝙ aliquis fuit
derobatus in territorio alicuius villę, vel ca
stri, quærit̃ an locus ille teneatur ad emen-
dationem illius robarię, vr̃ ꝙ sic, ꝑ l. ne ꝗd,
circa me. §. à dño, ff. de incen. rui. naufr. sed
nunquid hoĩes dictæ villæ vel loci teneant̃
in capita, vel ꝓ modo patrimonij? dic ꝙ in
capita, quia non concurrunt ad locum ro-
bariæ, & sic puniet̃ eorum negligentia, vt
C. de epis. & cle. l. si quæcunq;, ibi, & eos pa-
res faciamus, sed tu dic, & verius, ꝙ puniã
tur ꝓ modo patrimonij, per l. j. C. de mun.
9 patri. lib. 12. & de nauf. l. fi. lib. x. † Postea su
bijcio hic aliam q. Ecce quidã commisit ali
quod graue delictum, quo commisso, ipse ef
b fectus est clericus, *b* modo quæritur, an ip-
se possit puniri pœna legis, vel pœna statu
ti ꝑ iudicem secularem? Et primo vr̃ ꝙ nõ,
vt de vac. mu. l. prætor, ibi, vel si quis facci-
dotium &c. & §. si post actum, & l. his oneri
bus, §. actis, & ff. si ꝗs cau. l. qui autem, & ff.
de excu. tut. l. qui spadonem, §. sin autem, &
l. iurisperitos, & ff. de arbi. l. non distingue-
mus, §. sacer. & ẽt q̃rit̃, res illa lite penden-
te, vel etiã ante litem inchoatã peruenit ad
eum casum à quo incipere nõ potuit, vt ar.
ff. de suspe. tut. l. post finitã, & ff de lib. agn.
l. 3. §. quia Plautianum. Econtra vr̃, ꝙ ꝑ iu-
dicem secularem puniri possit, ut ff. de iu-
risd. o. n. iu. l. pe. & ff. de iud. l. si quis postea,
& ff. de excu. tut. l. 2. & l. tutor petitus, & l.
non tm̃, §. sane, & ff. ad muni. l. incola, & ff.
de iur. immu. l. semper, §. hæc circa, ff. de pœ.
l. j. Sol. d. Dy. hanc q. determinat, ꝙ à iudi-
ce seculari non fiat punitio, ex quo ille de-
linquens factus est clericus, per l. ff. de acc.
l. hos accusare, §. hoc beneficio, & ad hoc ff.
de pœ. l. j. quæ dicit, ꝙ tp̃s delicti sit conside
randum, patet ergo quia bene consideratur
quantum ad pœnę impositionem, non aũt
q̃tum ad iurisdictionem, vñ ille euitabit co
gnitionem iudicis secularis, quia factus est
de foro Episcopi, & Episcop⁹ cognoscet de
illo maleficio, v[illegible] ille malefactor cã
euitandi pœnam, clericali militiæ se adscri
p̃sit, tunc Episcopus cognoscet an sit cleri-
cus effectus in fraudẽ, & si hoc constiterit,
tradet eum iudici puniendũ, & tunc punie-
tur ex forma qua debuisset puniri t̃pe deli-
cti cõmissi, vt d. l. j. ff. de pœ. & facit ff. de ijs,
qui ad eccle. confu. l. 2. & 3. Et ideo circa
hãc materiã distingue, quia aut est certum,
ꝙ cã euitandi pœnã factus est clericus, aut
nõ certum, aut est dubiuum, de ꝗbus tribus
membris dic vt no. s̃. in hoc opere de pœ.
§. pone ꝙ Titius. Et de hac q̃one dic plenè,
vt no. j̃. de mul. quæst. dependẽ. à stat. §. itẽ.
10 Aliã subijcio q. Quæstio talis hic inseren-
da, quam habui de facto Florentiæ. Quidã
ꝓ maleficio condemnatus erat in carcere in
centum ꝗ dederat fideiussores, ꝙ non fuge
ret, hic talis fugit, cõe cõdemnatũ exegit à
custodibus, & cessit iura contra illũ conde-
natum & suos fideiussores. nũc custodes ex
iure

ADDITIONES.

a ¶Bene placet. *Adde Ang. in terminis cõs. 22. B.*
b ¶Clericus. *Adde Old. cons. 4. vbi late, Ber.*

Iure cesso agunt cõtra illos fideiussores, al-
legant ꝙ custodes non pñt agere ex eo, q̲a
fuerunt in culpa, per l.1.§.nunc tractemus,
ff.de tut.& ra.distra.l.si duobus. Econtra di
cebant, ꝙ poterant agere, quia si fuerunt in
culpa, tñ ille qui aufugit fuit in dolo, quia
sic est in duob. tuto. q̲a ille qui fuit in cul-
pa agit ex iure cesso contra illum, qui fuit
in dolo, ff.de admi tut.l.si mi.nã dolus præ
ponderat culpæ, ut ff.ad l.Aq.l.si obstetrix,
§.vlti. qđ vltimũ verũ est, & ita fuit iudica
11 tum. † Pone q̃onem de facto q̃ Senæ fuit,
eramus x.assess.& iud.quorũ tres de malefi-
cio cognoscunt, & alijs suis ꝑsunt officijs.
Accidit ꝙ quidã exposuit quãdã accusatio
nẽ de dãno dato in vinea sua corã me, tunc
ciuili Ptãte iudice, petens damnum dantẽ
puniri, & sibi emẽdari dãnum. In fine uero
dictæ causæ dicebatur iudicium nullum, q̃
ritur quid iuris? dic bř iudicium nullum, &
condemnationem ex tali accusatione subse
qui non posse, ex eo ꝙ dãnum dare malefi-
cium est, ut ff.de act.& obl.l.ex maleficijs.j.
respon.& Insti.de obli.q̃ ex ma.in prin. Et
iõ talis cã debuit agi per iudicem maleficij,
& nõ per iudicẽ causarũ ciuiliũ, vñ si secus
factũ est, nõ subsistit ipso iure. Nã ꝙ ꝑ vnũ
iud.uel officialẽ faciẽdũ est, si fiat per aliũ,
nõ ualet, C.de decu.l.nemo iudex.li.x. Nam
factũ à iudice, qđ ad suum officium nõ spe
ctat, ratum nõ est, ut ff.de reg.iu.l.factum a
iudi.unusquisq; n.iudex dẽt esse contentus
sua iurisdictione commissa, & in alterius se
immiscere nõ dẽt, ut C.de appari.l.appari-
tores, & C.de exc.& exact.l.quicunque. Et si
secus factũ est, tanq̃ ab incõpetenti iudice
factũ nõ ualet ipso iure, ut d.l.factum, C.si
à nõ cõp.iu.l.1.ibi, iudex ad certã rẽ datus,
si de alia cognouit, nihil agit. Et est rõ, q̲a
ipse Deus ab initio dominationes & præla
tiones attribuit, & distribuit ad hoc ut qui-
libet sua iurisdõne sit concentus, & in alte-
rius se nõ immisceret, ut in corpore Auth.
qũo opor.epi.in prin. aliàs aũt rerũ turbarẽ
tur officia, ꝙ esse non dẽt, ut C.de test.l.cõ-
sul.diualia. Accidit ẽt ad hoc & illa uulga-
ris rõ, qm̃ diuersorum separata & uaria dẽt
hři rõ, & censeri conditio, ut C.de dona.in
ter uir.& uxo.l.si maritus quondã.ff.de mi.
l.Papi.exuli. & de cal.l.fi. & ff. famil.erci.l.
his cõsequenter, §.1.& C.de edic.diui Adr.
tol.l.j.& ꝑꝑ ꝑdi.vř ꝙ factum à non suo iu-
dice non teneat, ut extra de reg.iur.c.ea q̃.
& C. de decur.l.nemo iudex. lib.x. & C.si à
non cõp.iu. per to.& ff. de iur.om.iu l.fi.ff.
de offi.prætor.l.fi.ff.de iniu.& irri. testa.l.si
quis, C.de dila.l.siue.ff.de excu.tuto.l.scire
oportet. sed contra vř ꝙ ualeat, l.2.ff.si quis
in ius voc. & l.si quis ex alie.ff.de iud. Solu-
tio. dic aut cõstat factũ spectare ad officiũ
tm̃ facientis, aut cõstat nõ spectare, aut du-
bitatur. Primo casu ualet, ẽt si iudex nunq̃
decernat, ut ff.de iu.& iur.l.pe.l.cum iudex,
ff.de re iu.l.cum ꝑlatis. Scđo casu ipso iure
non ualet, l.factũ, ff.de re iu.l.contumacia,
ff.de re iud.§.contumax. & per iura primo
alleg. Tertio casu ualet rõne dubietatis, ut
d.l.2.ff.si quis in ius voc.& d.l.si q̲s ex alie
na.ff.de iu.& l.de iure, ff.ad municipa. Dy.
12 † Sed q̃ritur, nunquid filiusfa. possit esse in
iudicio in cã criminali sine cõsensu patris?
a Respon.do. Odo. & no.qđ non *a* per l.cum
non solũ, C. de bo.q̃ li.& ar.l.tã ex cõtracti-
bus, ff.de iu. sed pater cogetur consentire, &
si nolit consentire, cogetur capitis pignori
bus & mulcta indicta, ut ff.de li.agn.l.si q̲s,
13 §.si quis. † Sed pone, nunquid idẽ erit in pu
blicis iudicijs, ꝙ pater habeat consentire?
quidã dixerunt ꝙ sic, ar.d.l.cum nõ solum,
sed ipsi male dicunt, quia illa lex loquitur
in pecuniarijs causis, quia quãtũ ad ius pu-
blicũ, non refert inter patrẽ & filiũ, ut ff.ad
Treb.l.nã ꝙ attinet. & quia super hoc sunt
leges expressæ, ut ff.de adul.l.inter liberas,
§.filiusfa. & l. filiusfa. & facit ꝙ consensus
patris non sit necessarius, l.noxali.de noxa.
& l.si condẽ. Sed tutius est qđ př cõsentiat,
& hoc qñ filius est maior 25. an. sed quid si
est minor, nunq̲d solus cõsensus patris suf-
ficiat? vř ꝙ nõ, ad filiũ obligandũ, ff.de uer.
ob.l.fi.j.rñ. Instit.de inuti.stip.§.pupillus,
ver. sed qui. dic ergo ꝙ debet habere cura-
b torẽ, *b* si opponatur, ꝙ nõ põt hře, quia est
filiusfa.ut C.de cur.fur.l.j.j.respon.rñde ꝙ
in hoc casu dabitur curator causæ, & nõ ꝑ-
sonæ, ut C.de bo.quę lib.l.fi.§.1.bene dico,
ꝙ habebit authoritatẽ curatoris, & postea
habebit cõsensum patris, ut sup. dixi. sed si
fuerit

ADDITIONES.

a ¶Quod non. *Adde videndum Pe.de Anc.cons. 72.Ber.*

b ¶Curatorem *Adde ꝙ idẽ dicit Bal.cõs.69.B.*

fuerit minor, habebit consensum utriusq;.
14 & hoc est nouũ & bene notan.†Item pone
qõnẽ. Quidã fuit minatus Titio irato aĩo,
ꝙ cum offenderet in ꝑsonã, postea intra
paucos dies iste Titius fuit offensus in ꝑso
na, & nescitur à quo: q̃ritur nunquid pręsu
metur, ꝙ ille minans fecerit illam offensã?
& uĩ ꝙ non, vt C. ꝙ met. cau. l. metum. Nã
lubricum linguæ non facile trahiĩ ad pœ-
nam vel crimen, vt ff. ad leg. Iul. maie. l. fa
mosi, & facit ff. de pę. l. absentẽ Sol. dist. ẽm
Gui. quia aut ille erat ita malus, & talis, ꝗ
suas minas ducebat, & solitus erat ducere
ad effectum, aut non. Primo casu p̃sumiĩ di
ctum maleficiũ fecisse. Scđo vero casu nõ,
ut ex dictis & personis facta pensemus, ut
C. si quis Impe. maledixe. l. una. & ff. de ne.
gest. l. Põponius, in fi. ff. de act. & obl. l. fi. &
ff. de rei uend. l. in fundo. & licet p̃sumatur
fecisse, non tñ ex hoc poterat cõdẽnari, ꝗa
ex p̃sumptionib. non dẽt uel põt quis con-
15 demnari, ut ff. de pœ. l. absentem.† Pone ꝙ
aliquis fecit mihi furtũ: q̃ro à iudice ꝙ cõ
pellat cunctos uicinos mihi iudicare furẽ
uel furta, q̃ritur nunquid iudex possit illos
cõpellere ad hoc? dic ꝙ sic põt ex suo offi-
cio, ut ff. de offi. p̃sid. l. congruit, & C. de ser.
fugi. l. requirẽdi, & C. de edẽ. l. is apud quẽ,
nõ ob. ꝙ aliàs dr̃ ꝙ nemo cõpellitur indica
re furẽ, ut ff. de p̃scri. uer. l. solent. ff. de cõd.
ob tur. cau. l. idẽ, §. si tibi, ꝗa uerum est qđ
nõ cõpellitur iure actionis, sed iudicis offi
cio sic. & facit ad hoc C. de his ꝗ ad eccl.
16 confu. l. 3. Cy.† Item q̃ro, an iudices male-
ficij possint de maleficijs cognoscere dieb.
feriatis? dic ꝙ sic, ar. l. ff. de off. p̃fec. urb. l. j.
§. solent. & ff. de tut. l. in cos. & Insti. de su-
spec. tut. §. sed si ꝗs. & no. ꝙ per leges p̃d. so
luta fuit quæstio de adulto, qui petebat à
suo tutore sibi rõnẽ reddi de administratio
ne, & cum tutorem puniri extraordinarie,
quia res suas euidenti fraude alienauerat.
Nã cum allegaretur nõ posse procedi in di
cta cã ꝑꝑ tp̃s feriarũ, iudicatũ fuit posse ꝓ
cedi ꝑꝑ dicta uerba apposita in dicto libel
lo, s. de punitione facienda ꝑ iudicẽ p̃d. Itẽ
pone ꝙ aliquis fuit derobatus in territo-
rio alicuius castri uel uillę: q̃ritur, an locus
ille teneatur ad emẽdationẽ illius robarię?
uĩ qđ sic, per l. ne quid. cir. me. & §. à dño,
17 ff. de incen. rui. naufr.† Sed nunquid homi
nes uillę uel castri tenebuntur in capita uel
pro mõ patrimoniorũ? uĩ ꝙ in capita, ꝗa
non concurrunt ad locũ robariæ, & sic pu
niẽt eorũ negligentia, ut C. de epi. & cle. l. si
quemq̃. ibi, ut eos quos ꝑficimus. sed dic
& uerius, ꝙ pro mõ patrimonij, per l. j C.
de mu. patri. lib. x. & C. de nau. l. fi. lib. xj. de
qua q. uide ꝑ d. Ia. de Are. in l. j. §. item sciẽ
18 dum, ff. ad Sil.† Itẽ pone qõnem: dũ Ptãs
ciuitatis staret ad balconos palatij, & aspi-
ceret ꝑ plateã, uidit ꝙ Titi⁹ ꝑcussit & uul-
nerauit Seiũ, ita qđ mortuus fuit: mõ q̃ri
tur nunquid eo ipso ꝙ ita uidit dictus dñs
Potestas, possit illum Titiũ de homicidio
condemnare, cũ aliter per testes probari nõ
possit de homicidio facto? uĩ qđ sic. Nã ue
rum est homicidiũ p̃di. cõmissum fuisse; er
go debet puniri maleficiũ, ne remaneat im
punitum, qđ esse non dẽt, ut ff. ad leg. Aq.
l. ita uulnerat⁹, & ff. de fideiuss. l. si a reo. Itẽ
quia Potestas dẽt iudicare ẽm ueritatem,
ut C. de act. l. singuli. & l. cum iudex. ĩ fi. C.
de sent. & interlocu. omn. iud. Nam qđ hoc
sit manifestum Potestati, cõstat eidẽ, ita ꝙ
non exigitur alia probatio, ut ar. ff. de acti.
emp. & uen. l. emptorẽ. §. idẽ Neratius. ar.
ff. qui satisd. cog. l. si uero. §. qui pro rei qua
litate. & ff. de do. p̃le. l. j. in fi. Præterea dicit
lex ꝙ iudici est facienda fides, ff. de prob. l.
quinquaginta. ĩ fi. C. de reb. alien. non alie.
l. j. ergo cũ ipse hoc sciat, non est ei fides fa
cienda. Itẽ iudex ꝗ repertũ crimen nõ uin
dicat, puniẽdus est, ut C. de cõmer. & mer.
l. 2. Item opi. fuit do. Mart. ꝙ iudex ẽm cõ
scientiã suam possit iudicare. ar. ff. de fer. l.
oratione, ff. fi. regun. l. si irruptione, ff. de fi-
de. l. cum filiusfa. §. militis. ff. de testi. l. 3. tu
tor mag. ff. de mino. l. minor 25. an. Ecõtra
uĩ ꝑ l. ff. de offi. p̃si. l. illicitas, §. ueritas. ibi,
ubi dicit, ex fide eorum, quę probabuntur,
&c. & qđ de isto homicidio accusatio non
est exposita. & lex dicit qđ sine accusatore
nemo puniĩ, ut ff. de mu. & hono. l. rescri.
§. si quis. Itẽ iste Titius non est cõfessus uĩ
conuictus, ꝙ fecerit istud homicidiũ, igiĩ
puniri non dẽt, ut ff. de pę. l. qui sñiam. Itẽ
ubi quis de criẽ accusatur, ut sequatur cõ-
demnatio, debent probationes esse luce cla
riores, ut C. de prob. l. sciant cuncti. Item
iudex non põt esse testis in ea causa, in qua
iudicatur⁹ est ut ff. de test. l. ult. §. j & 2. Itẽ
si Potestas posset istũ punire, iã fungeretur
uice duorũ officio, ꝙ esse nõ debet, s. testis
& iudicis,

& iudicis, vt ff. ad Trebel. l. ille à quo, §. tem
pestiuū, & ff. de pac. l. si plures, & C. de asses.
l. vlt. Sol. dicit do. Guil. & ita notari consue-
uit super d. §. veritas, q̄d Potestas nō possit
illū talē punire, cum istud homicidiū nō sit
ei notum vt iudici, sed ut priuato. Nā quo-
tiescunq; maleficium factū est notū iudici,
ut iudici, tunc pōt judex ex eo negotio pro
cedere ſm cōscientiā suam. Si aūt ut priua
to non, per iu. p̄di. & facit C. de iud. l. rē non
nouā, & de hac q. notaui s̄. de indi. indubi.
19 §. vr̄ posse notari ſm &c. † Itē pone qōnem
q̄ Bonon. uidi de facto. Quidā uulnerauit
quendā alium, & accusatus de illo uulnere
cōparuit & satisdedit, & relaxatus fuit, post
paucos dies fecit homicidiū, cuius occasio-
ne positus fuit in bāno ꝑpetuo, & fuerunt
omnia eius bona publicata: modo petebat
iudex à fideiuss. q̄d deberent eum p̄sentare
sicut promiserant pro maleficio uulneris.
q̄ritur q̄d iuris? dicatis ꝙ fideiussores non
teneantur per l. ff. si quis cau. l. sed si q̄s, §.
rei capital. ibi, q̄d ergo hæc exceptio, & ad
hoc facit ff. qui satisd. cog. l. si fideius. in fi.
à contrario sensu illius legis. sed contra vr̄,
ff. qui satisd. cog. l. si uero, sed dic ꝙ ibi fide
iussores fuerant in mora, & ita non est con
tra: vñ ī casu nr̄o cōe successit malefactori,
vñ fideiussores amplius non tenētur, ut ff.
de fideiuss. l. heres. l. Nera. nec obst. ad hoc
C. de fideiuss. l. j. quia illa lex loquitur in fi-
deiu. qui fideiusserit in cōtractu mutui vel
20 uenditionis. † Sed pone ꝙ Ptās uult dicto
homicidæ dare fiduciā pro illo homicidio:
adhuc dic, ꝙ fideiussores non tenentur per
iu. p̄di. & quia ei semel cōtingit liberatio ꝑ
a fideiussores, iō amplius non tenenī, a ut ff.
de pact. l. vlt. & ff. de bono. posses. cōtra tab.
l. post mortem, §. fi. C. de fideiu. l. ex ꝑsona,
C. loca. & conduc. l. si cum Hermes, ff. loc. &
21 condu. l. item q̄ritur, §. qui impleto. † Item
pone, ꝙ tu percussisti grauiter, & irato aīo
quendam clericum incedentē more laicali:
mō q̄ritur nunquid iste percussor inciderit
in canonē latæ sn̄iæ, ut sit excōicatus? & vr̄
ꝙ non, ar. ff. loc. & condu. l. si ignorans, & in
gl. ibi posita, ut ff. de iniu. l. itē apud Labeo.
§. si quis uirgi. & C. de episc. & cle. l. gnāli
ter, & l. si quā per calum. §. fi. Sol. Do. Gui.
de Suz. dicit ꝙ incidit in cano. ita ꝙ sit ex-
cōicatus. Nā licet credat iniuriā facere lai-
cus clericum, tn̄ uidetur eum percussisse, ꝙ
verum est, q̄ ueritas potius inspiciēda est, q̄
opinio, ut ff. de iniu. l. eum qui nocentem,
§. si uni. & ff. de neg. gest. l. itē si eū putaui,
22 & ff. de iur. & fac. ign. l. regula † Item pone
ꝙ aliquis derobauit me, uel me læsit, ita ꝙ
ex hoc sum dānificatus uel ꝑꝑ expēsas me
dicorū uel alia de cā, ꝓbo de maleficio, sed
non possum probare de interesse meo: mō
q̄rit̄ q̄d sit seruādum? Resp. non est necesse
istud interesse & illas expensas ꝓbare per te
stes, sed sufficit eas ꝓbare per sacramētum
mei offensi, per l. ff. quod ui aut clam, l. sem
per, §. hoc interdi. taxatione tn̄ iudicis offi-
cio adhibita, ut ff. de iniu. l cōst. & ff. de cu-
sto. & exh. reo. l. si quis reum, & ar. ff. de do.
l. arbitrio, & facit bene ad hoc C. vñ ui. l. si
qñ, & ita do. Odo. not. seruari in suo libel.
Item vr̄, ꝙ sacr̄o meo non debeat stari de
dāno, interesse, & expensis, quamquā alias
cōstet de maleficio in me cōmisso ꝑ testes,
ff. de præt. stip. l. fi. Instit. de uer. obl. §. pe. ꝙ
autem meo sacr̄o debeat stari, est tex. ff q̄d
ui aut clam l. semper, §. in hoc, & iō distin-
gue ſm do Mar. de Fano, utrum dānum sit
datum culpa, an dolo. Primo casu debet dā
num uel interesse probari per testes. Nā per
solum dolum iuratur in litem, ff. de in lit.
iur. l. uideamus, in fi. & l. in actionibus, si au
tem per dolum, tunc statur iur̄o meo, ut d.
l. semper, uel dic q̄d præcise credatur & de
feratur, ut d. l. C. vnde ui. l. si qñ, & quere ꝙ
no. in summa Az. C. ad l. Aq. §. itē tenetur.
23 † Itē pone quod frater interfecit fratrem
suū, filij interfectoris petunt hereditatē in-
terfecti fratris, quæ aliàs ex successione eis
defertur: quæritur quid iuris? dic ꝙ illa hæ-
reditas applicatur fisco & non dictis filijs,
ar. ff. de bo. dā. l. fi. in fi. & ita ꝑ Doc. Bono-
24 niæ fuit cōsultū in qōne facti. † Itē pone, ꝙ
quidā in tormētis uel corā iudice fuit con-
fessus se mihi furatū fuisse, uel alias incēdiū
uel dānū dedisse, post hoc mortuus est: mō
q̄ro, an ego possim heredes illius cōuenire
pro illo furto, uel dānū in emendādo. Qui-
dā sapiētes dixerunt ꝙ nō cōueniunt here-
des nisi lit. contest. uel nisi de eo q̄d ad eos
peruenit, ut C. ne ex delict. defunct. l. post
litem.

ADDITIO.

a ¶ Tenentur. *Adde ut per Ioan. And. in add. ad Spe. in tit. de fideiuss. & Cepo. cons. 25. Ber.*

litẽ.Nã nõ est facta in casu p̃di.lit.cont.per
talẽ confessionem, q̱a lit.cõt.habet fieri p̱
narrationẽ & contrariã rñsionem, vt C.de
iu.l.rem nõ nouã,§.paterni,C.de lit.cont.l.
vna,imo cõfitenti cõsueuit fieri p̃ceptũ de
soluẽdo,vt ff.de iud.l.si debitori.Sed dic, ꝙ
s̃m determinationem do.Odof.ꝙ illi hęre
des tenentur ex confessione defuncti, quasi
ex cõtractu non q̱a sit lis cont. vt ff.de in-
terro.act.l.si seruũ,& ff.ad l.Aq.l. proinde,
§.si procurator.Itẽ si cõstat defunctum fuis
se furem,conueniunt h̃ des condi.fur.vt de
condi.fur.l.proinde,nã in iudicio quasi cõ
trahitur,vt ff.de pecu.l.licet,§.idem.Odof.
25 †Item pone filiumfam.maleficium quod-
dã cõmisisse,& bona talis filij fuisse publi-
cata,vel ipsum filiũ in aliqua quãtitate pe
cuniæ fuisse condẽnatum,mõ q̃rit̃, nunq̱d
pater eius teneat̃ partem aliq̃ pro illo suo
filio assignare cõi?dic ꝙ non, ar.C.de bon.
dam.l.si filius.ff.de bon.proscri.l.j. & facit
C.ne fil.pro pa.vel pater pro filio &c. Item
pęnę dẽnt suos tenere autores, vt C.de pę.
l.sancimus,nã factũ vnius alteri obesse nõ
debet,ut ff.ad Sill.l.fi.ff.de nou.ope. nun.l.
de pupillo,§.si p̃dium, hæc qõ hic ex abun
dãti est posita,quia de ea dixi s̃.de bo. ma.
26 §.pone ea contineri.†Qõ insuper talis est:
Statutum est,ꝙ si dãnum datum fuit in cõi
alicuius villæ,& ignoret̃ de tali malefacto-
re,ꝙ cõe illius villę teneatur ad emendatio
nẽ illius dãni,cõtigit ꝙ dãnum est datũ ali
cui ecclesię de dicta villa, & de malefactore
ignoratur, q̃rit̃ nunquid cõe illius villę di-
ctũ dãnum emendare teneatur? Primo vr̃ ꝙ
sic,quia in mũdo sunt tria.s.res,corpora,&
aĩæ.Res defendunt aduocati.Corpora me-
dici.Animas defendit ecclesia, & lex dicit,
ꝙ magis est habenda rõ medicorum defen
dẽtium corpora,q̃ eorũ qui defendunt res,
ff.de varijs & extraordina.cogn.l.j.in prin.
ar.huius legis,magis est habẽda rõ ecclesię,
q̃ aĩas defendit, cũ aĩæ hoĩum sint cæteris
rebus p̃ferendæ,l.sancimus,C.de epi.& cle.
nã & aliàs dr̃,si pro rebus ṯpalibus cogita-
mus, quantomagis pro aĩarum salute? vt
Auth.vt cum de app.cog.in §.si vero. Item
quia ecclesia & respublica ambulãt in gra-
du pari.sacerdotium.n. & imperiũ ñ multũ
discrepãt,vt in Auth.de nõ alie.§.sãcimus.
sed Imperator est capitaneus, ergo cõe dẽt
ei emẽdare,ergo fortius dẽt emẽdari eccle-
się,cũ Imperator sit minor q̃ ecclesia,c.soli
tæ,ext.de maio.& obe.Preterea milites ha-
bent priuilegium in his q̃ in castris acqui-
sunt,sed illud ꝙ acquirunt clerici,appellat̃
castrẽse,vel quasi,vt C.de epi.& cle.l.sacro-
sanctæ,at vero castrense & quasi,hodie æq̱
parãtur,C.de inoffi.test.l.fi. Tertio ꝙ idem
di cẽdum sit in ecclesia, ꝙ dr̃ in Capitaneo,
nec obst.ꝙ statutũ sit stricti iuris,& ad cau
sas similes stricte debet porrigi, ff.de legi.l.
3.in fi.ergo cũ ecclesia sit similis militibus
& Capitaneis,vr̃ ꝙ possit extendi. Itẽ ꝙ si
cauetur mihi in certo casu, videor mihi in
casu simili cauisse,vbi sit eadẽ rõ ęquitatis,
ff.sol.mat.l.si cum dotẽ,primo rñ.ergo for
tius vr̃,ꝙ statutum p̱missum ecclesijs, quæ
aĩas curant, cum aĩæ sint p̃ferendæ &c. vt
s̃.quia vbi rõ diuersitatis reddi non potest,
idẽ ius statui debet,ff.de ver.obl.l.à Titio,
ad l.Aq l.illud.Econtra vr̃,ꝙ illa verba ap-
posita in statutis sunt contra ius, q̱a com-
mune non peccauit,& res q̃ culpa caret, in
ius vocari non conuenit,vt dicit regula iu-
ris,& q̱a temeritas aliena non dẽt alios af-
fligere,C.vñ vi.l.meminerint. Item q̱a for
ma certa data est emendi & contrahendi,
& qui prępositus est negotijs,& illa dẽt ser
uari,& obligat:& si seruata non fuerit,non
valet,nec obligat,ff.de instit.l. quicunque,
§.non tm̃,& forma cõstituta debet seruari,
ff.ad muni.l.constitutionib.Itẽ licet vna sit
ecclesia quo ad fidem, quo ad baptisma tñ
plures sunt, & vna gaudet maiori priuile-
gio q̃ altera,vt no.C.de sacros.eccl.l.fi.in fi.
& auth.ibi posita, est aũt sola Romana ec
clesia,cõe non debet hr̃e nisi tm̃ q̃tum ha-
beat ecclesia illius villæ,sed quia cõe illius
villæ non sic emendaret̃, ergo nec ecclesiæ.
Sol.dicit do.Vber.de Bob.ꝙ cõe non tenea
tur ad emẽdationẽ dãni, q̱a rõ quare statu
tum sit,est p̱p̱ inimicos dantes dãnum suis
inimicis, ut metu emẽdę cessent à damno
dãdo,sed q̱a ecclesia non hẽt inimicos, me
rito in ea cessat dicta rõ,nã rõ & cã q̃renda
est,ff.de adul.l.si postulauerit,§.iubet,& ad
hoc facit ꝙ no.Ia. de Arc.in l.j.§.qđ si q̱s,
ff.ad Sillanian. & ibi Dy. & pro decisione
istius qõnis,bene facit qđ dixi s̃.in illa quę
stione quæ incipit,quęstio talis hic est inse
renda,quæ bene cadit hic, pro qua ẽt facit
illa alia quęstio quę est supra,quę incipit,
Item pone qõnem q̃ Bononiæ vidi de fa-
cto,

ꝰto,quidam uulnerauit &c. Itē in casu nr̃o
coe successit malefactori,uñ fideiussor am
plius non tenetur,ff.de fideiuſ.l.hæres.nec
ob.C.de fideiu.quia l.illa loquitur in fide-
iussore in cõtractu mutui,uel uenditionis.

De rebus non portandis contra deuetum. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Statuto dicente,si quis extraxerit bladum,carnes,uel similia, amittat res & equum portantem &c. super quo erant res licitæ, & illicitæ, quæritur,an omnes deperdentur.*
2 *Stante casu superiori, quid erit de equo super quo portabantur res,puta quia erat uecturalis.*
3 *Statutum dicit quod non possit talis res portari extra ciuitatem de nocte,& ante pulsatam cãpanam diei,aliquis credens pulsatam fuisse cãpanam,portauit dictas res parum ante campanam pulsatam, quid erit.*
4 *Statutum punit portantem bladum extra ciuitatem,modo aliquis repertus fuit portare farinam,an incidat in pęnam.*
5 *Procedi an possit de similibus ad similia in lege municipali.*
6 *Portans res contra deuetum,si fuerit repertus in itinere quasi in confinibus,& dicit se pęnitere, an excusatur a pęna*
7 *Statutum imponit pœnam portantibus bladum &c.extra ciuitatem uel districtum , quidam forensis repertus est portare res contra formam statuti,an incidat in pœnam.*
8 *Statutum est Cremonæ,quod nullus forensis ducat vinum forense Cremonam sub pœna uini, quidam Placentinus duxit Cremonam uinum, an incidat in pœnam.*
9 *Potestas ciuitatis dedit licentiam Titio extrahendi res contra statutum ciuitatis,an incidat in pęnam,& quid si bladum Bono.portetur Regiũ per districtum Mutinæ, ubi est statutum de blado non portando,an punietur, & quid si aliquis dicit se tempore banni fuisse absentem , an excusabitur?*
10 *Inuentus cum equo in uia portare uetita extra districtum an punietur.*
11 *Inuentus ut s̃.in limine seu in confinibus illius ciuitatis ut uix negare possit an punietur.*

DICTVM est s̃. de prima parte rub.se-
quitur modo uidere de secunda, s. de
rebus non portandis contra deuetum.Cir-
ca q̃ materiam intendo plures qõnes for-
1 mare.Et in primis q̃ro,† pone contineri in
statuto ciuitatis, ꝙ nullus de ciuitate,uł d̃
districtu debeat extrahere bladũ,carnes,uł
q̇d simile,sub poena amissionis rerũ q̃ por
tarentur,& equi,& plaustri,& boum super
quib.portarentur. Accidit ꝙ sup̱ equo vel
plaustro portabantur q̃dã res licitæ,& q̃dã
illicitæ:mõ quæritur, nunquid oẽs res illæ
sunt deperditæ ? respon. ꝙ res illicitæ tm̃
publicandæ sunt , vt ff. de aqua quotid. &
2 æsti.l.prima.§.Trebatius. † Sed quæro q̇d
erit de equo,plaustro,& bobus,sup̱ quibus
dictæ res vetitæ portabantur?puta vectu-
rales erant q̇ res vehebant & conduxerant
ad vecturã, si scienter conduxerũt illas res
illicitas,tenenẽ,alias nõ,vt ff. de pub.vect.
& cond.l.cotem ferro.§.dñs.& est rõ,quia
ignorans non dr̃ delinquere,vt ff de acti.&
obl.l.ex maleficijs.§.si q̇s.& facit in Auth.
de eccl.t.§.si quis in sua Itẽ dicit lex , ꝙ res
nõ delinquũt,ergo dicimus,illæ res nõ sũt
dñis auferendæ,vt in Auth.de manda.prĩ.
§.oportet.& super hoc statur sacr̃o dñi de
sua conscientia,ar.ff.de edẽ.l.p̃tor.§. sed &
si inscio.& C.de iur.delib.l.fi.§.licentia, C.
de his qui ad ecc.cõfu.l.fi.C.de iu.l.ꝓperã
dũ,§.& si quidem.C.de fal.l. si q̇s decurio.
C.vnde vi.l.si qñ.& ita sentit do.Vbert. de
3 Bo.& d.Gui.† Itẽ pone cõtineri in statuto
ꝙ nullus de nocte & ante pulsationẽ cãpa
næ diei portet tales res ex̃ ciuitatẽ. Aliquis
credens cãpanã fore sonatã,fecit contra di
ctũ statu.portãdo dictas res parũ ante pul
sationẽ nunquid punietur?dic ꝙ non ff.de
ędil edi.l.quis sit fugitiuus,§.apud Labeo
nẽ & ita de facto d.Gui.Mutinę determina
4 uit & soluit.†Itẽ pone cõtineri in statuto,
ꝙ nullus ex̃ ciuitatẽ portet p̱labũ sub pœ-
na &c.mõ quidam reperiẽ portare farinã
sup̱ equo q̃riẽ, an debeat puniri. & primo
vr̃ ꝙ nõ,ar.ff.ad exhib.l.Iulia.§.sed si q̇s.
Præterea qui legat frumẽtũ,non vr̃ legasse
farinã,sicut qui legat lanã,nõ vr̃ legasse ue
stẽ. Itẽ qui legat marmora,nõ vr̃ legasse co
lũnas,cũ hęc oĩa non possint redire ad suã
materiam,ut ff.de leg.3.l.quæsitũ.§.illud.
& l.lana,in prin. Econtra uř sicut de Mace
doniano dicitur, qui aliud q̃ pecuniã mu-
tuauit,q̇a dicitur factũ contra senatuscõ.
Mace.l.sed Iulianus.§.mutui.& ita hoc uř
factum in fraudẽ.Solu.dic ꝙ nõ puniẽ,q̇a
statutum dicit tm̃ de frumento,& nõ de fa
rina,unde debet intelligi secũdũ literã sta-

tuti, quia in hoc casu non dẽt procedi de si
milibus ad similia, vt dicetur j̃.proxi.q. &
ita Paduæ fuit determinatum de facto per
5 d.l.ff.ad exhi.l.vlt.† Sed q̃ro, quare non est
ꝓcedendum de similib.ad similia, vt ita di
caẽ imposita pęna ꝓ farina sicut de frumẽ
to. Et gñaliter q̃ro, nunquid in l.municipa
li possit procedi de similib.ad similia? & vẽ
ꝙ sic, vt ff.ad l.Aq.l.illud.& de inof. test. l.
p̃cibus, & ff.de leg.& senatus.l. de quibus.
Econtra vẽ, quia lex sicut iacet, ita seruãd a
est, vt ff.qui & à qui.manumis.li.nõ fiãt.l.
prospexit. Nam q fecit statutũ hoc dixisset
si voluisset, & leue erat, vt C.de caduc. toll.
l.j.§.pro scd̃o.& C.de app.l.p̃cipimus.in fi.
Sol. dic ꝙ statutum aut est contra ius.aut
non. Si est contra, tunc non est de similibus
ad similia ꝓcedendum, vt ff.de legi.& sena
tuscon.l.de q b.& l.ꝙ non rõne. Si aũt sta-
tutum est ẽm ius, tunc bene põt de simili-
bus ad similia ꝓcedi, & vbi rõ diuersitatis
reddi nõ põt, tunc idem ius est statuendũ,
vt ff.de lib.& posth. l. posthumus. & ff. de
6 ver.ob.l.à Titio.†Sed q d si ille q portat res
cõtra deuetum factum ꝑ cõe sit comp̃hen
a sus in itinere, a quasi in confinib.& dicat se
pœnitere portasse illas res vetitas, q̃riẽ nun
q d excusetur à pęna statuti. & vẽ ꝙ sic.ar.
ff.ad l.Cor.de fal.l.qui falsam.C.de acc.l.si
quis libellum, ff.de ædi.edic.l.j.§.fi. & l. ꝙ
ita.cum sim. Econtra vẽ ꝙ non, vt ff. ad le.
Põpe.de parrici.l.j.in fi. Item quia vẽ qua-
si p̃uentus, vt ff.de iu.l.si quis postea. & ad
hoc ff.de ædi.edic.l.quis sit fugitiuus.cum
legib.ibi alle.in gl.or. Item facit ꝙ non ex
cuseẽ, C.de ser. fu.l. si fugitiui. vide de hac
q.per Car.in l.cum proponas, C de naufra.
fęno. Sol.d. Vber.de Bob.dixit hunc talem
deprehensum puniendum fore, sed non in
tm̃, vt illi q cum effectu res vetitas portãt
ex̃ districtum, quia iste non intantum deli
quit, & pęna debet irrogari illi qui nõ deli
quit pro mõ delicti, vt dicit Cano.90.dist.
si quis monachus.& ff.de incẽ.rui.naufr.l.
Pedius.C.de testa, l.nullũ.ĩ fi.& C.de pę. l.
sancimus.& ff.de pœ.l.respiciendũ. vñ hic
non tm̃ dẽt puniri, quia non facit contra
statutum, quia non portauit bladum ex̃ di
strictum, vt ar.ff.de pę.l si q s aliq d.§. ꝙ si.
vnde in hoc casu si pœna statuta erat, ꝙ ꝑ
deret bladum, & puniretur ĩ decem libris,
sufficit ꝙ in alterutro puniatur, quia inter
pretatione legũ pœnæ ueniunt molliẽdæ,
vt ff.de pœ.l.interp̃tatio. nec ob. d.l. C. de
seruis fug.l.si fugitiuus. Quia non dẽ ꝙ ta
les fugitiui debeant perdere vitam, si depre
hendanẽ in itinere, vt in d.l.imo dicit ꝙ mi
tius puniantur. vñ illa facit pro hac sñia,
& opin.do. Vber. Præterea circa materiam
7 †quæro, pone contineri in statuto, ꝙ de ci-
uitate vel districtu non portentur carnes,
blada, vel aliæ res sub pęna amissionis ea-
rum & bestiarum su ꝑ q b.portarenẽ, & fa
cientes contra formam dicti statuti incidãt
in pęnã ipsius statuti. Ecce q dam forensis
re ꝑtꝰ est portare res cõtra formã statuti, q̃
riẽ, an ipse incidat in pœnã dicti statuti. &
vẽ ꝙ non, q a ciuitas aliqua non põt facere
legem non subditis, vt C.de sum. Trini. &
fide Catho.l.cũctos populos.& C. de ĩcest.
nup.l.fin.ff.de tut.& cur.dat.ab his.l.j.& l.
ius dãdi.& C.q ꝓ sua iuris.l.fi.& ext.de sẽ.
excõ.c.à nobis. Item alle. ꝙ iste forensis i-
gnorabat dictũ statutum, ꝙ probaẽ eo ipso
ꝙ contrarium non ꝓbaẽ ar.de proba.l. ve-
rius. Errans.n & ignorans delinquere non
vẽ, vt ff.de actio.& oblig.l.ex maleficio. de
creta.n.ignorantes non tenent, vt ff. de de
cre.ab ord.fa.l.fi. Et iõ si non delinquit, nõ
debet res suas perdere, quia res delinquũt,
ut in Aut.de mand.prin.§.oportet aũt. Et
pro hoc est lex expressa de edifi.pri. l. si q s
post. Econtra vẽ ꝙ non dẽt posse allegare
ignoranriam q deliq t, q a debuit interro-
gare de cõditione & qualitate loci, q a qui
in alio contrahit &c. vt ff.de re.iu.l.qui cũ
alio. Itẽ dicit lex, ꝙ si quis proiecit lapidem
& percussit alium qui erat post murum, ꝙ
relegatur in quinquẽniũ, vt ff.ad l. Cor.de
sica.l.in lege. Itẽ qualiter posset se excusa-
re, quia crassa, & supina ignorantia erat, cũ
palã & publicè erat promulgatũ per ciuita
tẽ hoc statutu & deuetũ, unde nõ dẽt singu
lorum auribus intimari, vt extra de postu.
præla-

ADDITIO.

a ¶Itinere. *Adde Io. An. in addit. ad Spe. in ti. de consti. ubi ponit de hac q. Sed quid si testes dicunt ꝙ aliquis cõducens repertus fuit usque ad talẽ locum ubi est media uia, & aliqui dicũt ꝙ repertus fuit usque ad talẽ locum ubi est media uia, an dicta horum testium cõiũgentur ut probent delictũ? dic ꝙ non, ut uoluit Ro. cons. 94. Bo*

p̄la.c.j.& in Auth.vt factæ no.con.in prin.
& iō non dēt subueniri. Itē qđ teneat, est
ar.ff.de pu.l.fi §.licet.Nam in qua ꝓuincia
q̄s delinquit,in ea puniēdus est,vt in auth.
qua in prouin. C. vbi de cri. agi opor.ff.de
of.p̄si.l.3.Item quia ciuitas potuit reb.suis
legē imponere,ut C.man.l.in re man.vñ fo
rēses res tales exportando delinquunt,& iō
ratione delicti puniendi sunt,ꝑ iura p̄alle.
Sol.ſm do.Gui. dic ꝙ ille forensis ꝑdit res
quas portabat, quia potuerunt ciues rebus
suis legē imponere,ut C.de contrah.empt.
& vend.l.j.& l.dudum,& C quæ res expor.
l.2.& C.mand.l.in re mandata,& C.de rer.
perm.l.in rebus,& ff.de don.l.legē, & ff.de
pac.l.in traditionib. & ff.de pact. dot.l. ob
res.Nā illas res exportando delinquit,ut ff.
de pub. & vecti.l.cotē ferro , & per to.rōne
delicti puniri debet,ut d.auth. qua in pro-
uin.puniet̃ in amissione rerum, quia venit
contra statutũ ꝙ ligat ipsas res, sed non pu
nietur aliqua pęna pecuniaria,quia statutũ
ad pęnā illā non ligat forēses,& ad hāc so-
lu.est ar.C.de edif.pri.l.an in totũ, & q̄ sit
longa consuet.l.j.& ff.de pœn.l.licet, aurea
lex est ff.de pub.& vecti.conduc.l.licita, &
l.fi.§.pe.ubi sciens in duplũ,& ignorans in
simplũ,ꝑ quas leges vr̃ decidi,ꝙ forēsis per
dat res quas extrahebat , licet fuerit igno-
rās,& ꝙ ad aliam pœnā non teneat̃,vel dic
aliter ſm alios Doc.quia dñt,aut iste sciuit
statutũ esse super hoc,aut ignorauit.Primo
casu dēt puniri,s ī amissione rerũ,vt ī auth.
illa,qua in prouin.& in alia pœna ordina-
ta in certa quātitate,& quia iudex dēt iudi
care ſm consuetudinē loci, vbi est ipsa con
suetudo,ut ff.de vsur.l.j.& ff.de eui.l.si fun
dus,& ff.de pub.l.publicanis. Scđo uero ca
su qñ ignorauit,non punietur in aliquo,ut
ff.mand.l.si fideiuss.§. itē si cũ debitor,per
iura s̃.alle.ꝓ hac parte ēt facit ff.de leg.3.l.
fi.Serua ergo & hoc no.in summa,ꝙ foren
sis veniens cōtra statutum & prohibitionē,
ꝑdit res,siue sciat,siue ignoret statutũ, ſm
opi.d.Gui.de Suza.sed si ignorat,excusabi-
a tur ab alia pęna.a Si aũt sciuit statutũ esse,
tunc ēt in alia pęna punitur, ſm aũt opin.
aliorum punitur,& non punitur in aliquo,
habita distinctione si sciuerit uel ignoraue
rit,nā si ignorauit,quod præsumitur in du
bio,non punitur in aliquo, per l.iubemus,
ad fi.C.de test.& ff.de decret. ab ordi.fac.l.
fi.& hoc in his quæ à iure cōi non sunt ꝓ-
hibita,ut extrahere bladũ de terra uel simi
libus.Secus aũt in alijs ꝓhibitis a iure cōi,
vt de hac materia no.s̃. de pœ.percus. & in
sul.§.sed pone q.sed qũo poterit scire si sci-
uerit vel ignorauerit statutũ,respon.si erat
homo q̄ sæpe & quasi cōtinue ibi cōuersa-
b batur,b vel vtebatur, non est verisimile eũ
hoc ignorasse, quia quo ad aliq̃ obligatio-
nem sciētia & supina ignorātia æquiparan
tur,ut ff.de li.cā.l.iubemus, & ff.vnde cog.
l.octaui gra.& C.de in integ.resti.min.l.de
tut.& facit quia scire debuit qđ oēs de ciui
tate sciebāt,ff.de iur. & fac.ign.l.regula, §.
sed facti,& de instit.l.sed & si pupillus,§.2.
Nam ex quo quis facit contra p̄ceptum pu
niēdus est,quia delinquit, vt ff.de re milit.
l.2 §.in bello,prohibitio.n.facit delictũ, ꝙ
alias ſm ius cōe delictum non esset,vt ff.de
re milit l.3 §.qui rem,ff. de neg.gest.l.fi.ff.
de ope.no.nũ.l.p̄tor,& ibi de hoc no sed si
erat de loco remoto, ita ꝙ iuste ꝓbabiliter
potuit ignorare,non punit̃,ꝑ d.l iubemus.
C.de test.& d.l. vlti.ff. de decr. ab ord.faci.
cum suis similibus.Et hæc ē opinio d.Mar.
de Fano,& do.Iac.de Lar. Alij dixerunt ꝙ
ēt in hoc ult. casu , ille ignorans puniatur,
sed mitius,quia vbi alias puniretur in amis
sione oīum rerum,puniatur in dimidia, vt
8 ar.ff.si pars hęredi.peta.l.antiqua.† Sed po-
ne,statutũ est Cremonę, ꝙ nullus forensis
ducat vinũ forense Cremonā sub pœna vi
ni. Modo quidā Placentinus duxit Cremo.
vinũ cum plaustro , quęritur an incidat in
pęnā? dic ꝙ non, q̄a nec vinũ nec plaustrũ
sunt de iurisdict.Cremo.vt s̃.dictũ est, un-
de non potuit eis aliqua imponi lex: vnde
statutũ in hac parte nō uendicat sibi locũ,
arg.ff.de of. procur. Cæs.l.fi. potuerunt tñ
Cremonenses prohibere ne dictum vinum
portaretur , vel potuerunt vinum remitte-
9 re apportatum . Hic tñ † quæro, ponamus
quod Potestas ciuitatis dedit licentiā aliq̄-
bus posse extrahere res aliquas extra terri-
torium cōtra statutum & deuetũ ciuitatis,
quæ-

ADDITIONES.

a ¶Alia pęna. *Adde ꝙ hanc opinion.Gan. sequitur Alex cons 86.4.lib. Ber.*

b ¶Conuersa atur. *Adde quod voluit Rom.consil.482.Ber.*

quæro nunquid iſti tales incidāt in pœnā
ſtatuti? rñ.ꝙ incidunt,& ita ſentit d.Vber.
de Bob.ꝑ l.ſolēt.ibi,in cōſul.&c.ff.de of.ꝑ
con. nam licentia Ptātis non potuit ꝑiudi-
care ſine licētia cōſiliariorū, ſicut ibi dr̃ de
principe,ſed ꝗd ſi bladū ciuitatis Bononiæ
portaret̃ Regium ꝑ diſtrictū Mutinæ, vbi
dictū ſtatutū de blado nō portando hēt lo-
cū,nūquid punient̃ cōducētes ꝑ Ptātē Mu-
a tinæ?dic ꝙ non.*a* C de ædif.priua.l.ſi quis
poſt.ubi de hoc per Ac. ſed pone ꝙ aliquis
dicat ſe abſentē fuiſſe tꝑe bāni miſſi ꝑ ciui
tatē ſuꝑ rebus extra territoriū non portan
dis,nunquid iſte talis excuſat̃ à pœna ſi fe-
cit cōtra bannum?vr̃ ꝙ ſic,ff.q̄ ſnīæ ſine ap
pellatione reſcind.l.j.§.itē ex hoc, & ex̃ qui
matr.accu.poſſ.c.ſi. qđ intelligas eſſe verū,
ſi ꝓbet ſe tunc tꝑis fuiſſe abſentem,alias
contra eſt,ſed ſi dicat ſe tunc fuiſſe in orto
vel vinea,non excuſatur,ff.de procur.l.præ
ſens,& l.ſeq.& hoc ſi præceptum erat ſaltē
10 per vnā diem añ.†Vltimo circa hanc mate
riā iterū pone ꝙ aliquis ſit inuentus cum
equo in uia portare bladum, vel alia uetita
extra diſtrictum,q̄rit̃ nunquid iſte talis poſ
ſit & debeat puniri,vr̃ ꝙ ſic, ꝑ l.ff.de ſer.fu
gi.l.ſi fugitiuus,C.ad l.Cor.de ſic.l.ſi is qui
cū telo, & hoc verum qñ cōfitet̃ ꝙ ipſe por
tabat res illas extra,ſed ſi negat, & dicat ſe
portare illas res ad molendinū,vel ad villā,
& illa ſit via qua itur ad ipſum molendinū
vel villā,& bñ ſit hoc veriſimile,non puni-
b tur.*b* † Sed pone qđ ſit inuentus in limine
11 territorij,ſeu in confinibus illius ciuitatis,
vt vix ipſum negare ſufficiat,tunc tenet̃, ut
ff.de pę.l.ꝗ ſnīam,nā iudex ꝗ dēt de hoc co
gnoſcere,circunſpectus eſſe dēt,vt inſpiciat
qualitatem perſonæ,& an villa vel molen-
dinum ad qđ dicat ſe ire ſint vicina,uel nō,
ar.ff.de incen.ruin.naufr.l.Pedius,§.pe. in
fi.& ff.de pę.l.reſpiciēdū,& ff.de q̄ſtionib⁹,
l.de minore,§.pe.Gui.hoc ſentit.Contra de
terminationem ꝓdictarū duarū q̄nū , eſt
ff.de var. & extraor. cog.l.j.& ff.de iniur.l.
itē apud Labeonem,§.ſi ꝗs virginē,imo vr̃
ꝙ nullo modo debeat puniri,nā ſtatuta ter
rarū requirunt rem perfectā, cum dicant,ſi
quis fecerit,vel portauerit extra territoriū,
& ī iſtis verbis nulla eſt obſcuritas, & ideo
ab eis non eſt recedendum,ff.de leg.3.l.ille
aut ille,§.cum in verbis,nec obſt. ꝙ perue-
nit ad actum , & ſic vr̃ debere puniri, ff.de
pac.l.ꝗ ea mente,& quod ibi no. quia hoc
habet locū in atrociorib.delictis,in alijs ve
ro quantuncunq; ad actū perueniat,puniri
non debet.d.l.item apud, §. ſi curauerit, &
quod ibi no.C.de epi.& cle.l.ſi quis non di-
cam , imo de generali conſuetudine Italiæ
nunq̃ actus vel conatus punitur,niſi ſequa
tur effectus,vnde videmus ꝙ ſi quis ambu
let contra alium aīo irato cū cultello euagi
nato aīo occidēdi, & ꝑ eum non ſtet, ꝙ de
occiſo punietur,& eſt ratio, quia ſtatuta re
quirunt actū cōſummatum.Sed ꝗd,ſi dicat
ſe pęnitere?dic vt ſ̃.eo.ti.§. ſed quid ſi ille.

ADDITIONES.

a ¶Quod non. *Adde Ale.conſ.86.ſ̃.all.Ber.*
b Non punitur. *Adde uidendum Io.An.in addi.
ad Spe.in rub.de conſt.ſupra all.Ber.*

De obſeruātia ſtatutorum. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Statuta qui facere poſſint.*
2 *Decuriones qui dicantur.*
3 *Decuriones quem modum ſeruabunt in ſtatutis condendis.*
4 *Statuta quanto tempore durant,*
5 *Conceſſo aliquibus qđ poſſint facere ſtatuta, an poterint antiqua declarare, & quid facient illi quib. eſt conceſſum facere uel emēdare ſtatuta.*
6 *Statutis & reformationibus an poſſit renūciari.*
7 *Collegium,caſtrum,uel uilla,an poſſint inter ſe facere ſtatuta.*
8 *Poteſtas an teneatur ſeruare talia ſtatuta collegiorum.*
9 *Statutum a ciuib.factum contra ius,an ualeat.*
10 *Ciues an poſſint facere ſtatuta,ut fructus,& alia comeſtibilia uendantur certo pretio.*
11 *Poteſtas iurauit ſeruare omnia ſtatuta,ſi ſunt ibi mala,& antiqua,an teneatur illa ſeruare.*
12 *Statuta ciuitatis & terrarum an recipiant interpretationem.*
13 *Statutū quis declarare debeat ſi ſuꝑ eo aliqua dubitatio oriatur,& ſit in eo obſcuritas.*
14 *Statutum ſi per conſilium non interpretetur, quid faciendum erit.*
15 *Statutis duobus in uolumine ſtatutorū exiſtētibus contrarijs & diuerſis , an Poteſtas ea debeat ſeruare,uel quod,uel nullum.*
16 *Statutis duobus exiſtentibus directe contrarijs, quid fiet.*
17 *Statuto antiquo dicente ꝙ uulnerans cum armis ponatur in banno perpetuo & bona publicentur,nouo autem,qui in platea communis aliquem*

quem uulnerauit soluat pro banno lib 5.
Si Titius aliquem in platea uulnerauerit, & cō
demnetur in libris quinque, an poterit etiam in
bāno poni secundū statutum, sic petente parte.
18 Statuto facto & iurato per ciues, an possint il-
lud tollere & mutare.
19 Statutorum beneficijs an renunciare possint, ac
cusati de maleficio, & illi cōtra quos inquiritur
& qui accusant.

ET quia in causis maleficiorum frequē
tissime sunt super eorum decisione or-
dinata statuta, imo quasi super omnib. iō
necessario de obseruantia ipsorū statutorū
occurrit videre, & postea subijciā multas
1 vtiles q̄stiones ex ipsis statutis.† Et primo
a videamus qui possunt facere statuta *a* ciui
tatis & populi, vt ff. de iu. & iur. l. oēs. & pos
sunt ipsa statuta facere decuriones ciuita-
tis & cōsiliarij, & qñ duæ partes eorū sunt
p̄sentes, vt ff. ꝙ cuiusq; vni. no. l. nulli. & l.
2 itē eorū, §. si decuriones.† Et no. ꝙ illi dicū
tur decuriones, q b. a populo ē cōmissum, &
q publicæ sono cāpanæ & voce p̄conia lo
co & morte solito cōgregati sunt, ff. de ver.
3 sig. l. pupillus, §. decuriones.† Sed quem mo
dū seruabunt isti decuriones in statutis fa-
ciendis? Dic ꝙ Ptās eorū dēt esse p̄sens, alr
nō valeret C. de seru. reipub. l. j. quia Ptās ī
illo consilio dēt proponere quid placeat de
statutis faciendis, & sup hoc arengef, deli-
beretur, & reformetur, vt legitur qñ leges
fieri dēnt, C. de leg. & cōsti. l. humana. Inst.
de iniu. §. illud, circa fi. Inst. de iure nat. §.
4 lex. & §. plebiscitum. † Sed quanto tpe du-
rāt ista statuta? Dic ꝙ ꝑ annum tm̄, vt ff.
de pę. l. fi. cōtrarium no. Dy. ff. de pœ. l. fi. &
vide Insti. de perpe. & tēp. act. in prin. ti ni
si sit dictū, ꝙ ꝑpetuo dēant obseruari & po
ni in libro statutorū. Sed vr̄ ꝙ sint ꝑpetua,
ꝑ l. j. ff. de pę. nam ibi dr̄, ꝙ p̄ses interloquē
do non pōt alicui interdicere ꝓuentum vł
artem suam vltra suum tp̄s, cum vltra se
nō extendat iurisdictio, sed cū popul⁹ hēat
ꝑpetuā iurisdictionē condēdi leges, ut in l.
oēs populi. ff. de iust. & iur. ergo eius leges
debēt esse ꝑpetuæ. Credo tñ ꝙ si cōsiliarij
aliquid cū Potestate statuāt, vel reformēt,
ꝙ hoc tanto tpe duret, quanto durabūt di
cta officia, & nō vltra, ar. d. l. fi. ff. de pęn. vel a
dic ꝙ decre. p̄to. & sta. l. sunt perpe. ff. de iu-
di. l. si p̄tor, ff. ne quid ī loco pub. l. vlt. ff. ad
Treb. l. seruo, §. cū seruo, ff. de off. p̄f. vig. l. j.
§. fi. C. de bo. q̄ libe. l. fi §. vbi. ibi, ne leges lu
dibrio. ff. de post. l. j. extra de of. del. c. fi. 50,
5 di. c. si lapsis.† Sed pone ꝙ aliquib. conces-
sum est facere statuta Nunquid possint ve
tera declarare? dic ꝙ sic, vt C. de emē. Iust.
Cod. l. cordi. §. supradictis, ibi. hæc facere.
Sed pone quia concessum est statutarijs fa
cere vel emendare statuta q d facient? Rñ.
ꝙ ipsi debent talia facere statuta, ꝙ ꝓsint
cōiter omnib. vel maiori parti ciuitatis, q a
fertur ad vniuersos ciues, uel ad maiorem
partē ꝙ publice fit, ut ff. de reg. iu. l. aliud,
§. refertur. & ff. ad municip. l ꝙ maior. nec
ob. qd̄ ius dicatur ꝓdesse plurib. ergo trib.
uel quatuor, ut ff. de iust. & iur. l. ius pluri-
bus quia intelligendum est qñ statutum
prodest pluribus, & nō nocet alicui de ciui
tate. nam & rescripta cōtra ius elicita ualēt
si prosunt petēti, & alijs nō noceāt. ut C. de
5 p̄ci. Impe. offe. l. rescripta.† Sed pone, quæ-
ro nūquid statutis & reformationibus pos
sit renunciari? Respon. sic, si inducta sunt ī
fauorem ꝑsonarū illius ciuitatis uel loci,
ubi sunt facta. Si aūt sint generaliter facta
in fauorem & utilitatem publicam, uel ēt ī
odium sunt introducta, tunc talib statutis
& reformationib. nō pōt renunciari, ut C.
de epis. & cle. l. si q s in conscribendo. & ff.
de cōd. ind eb. l. q exceptionem, C. de iura.
cal. l. 2. §. sed q a ueremur, ff. de ꝓcuratori. l.
filius, §. sed quia ueremur. ubi ꝑ ꝑ utilitatē
publicā est introductū ne miles possit esse
ꝓcurator. Sed ar. est contra, ꝙ possit renun
ciare, ff. de pac l. pacisci. sed cōtra. ff. de reg.
iur. l. nec ex p̄torio, ff. de iud. l. si p̄tor, ne elu
soria sint statuta. sed prima dist. seruāda ē,
6 ar. cōtra no. infra in 4. char. & sunt bona. †
Sed nūq d collegia ciuitatis īter se possunt
facere statuta? Videt ꝙ sic, nam illi qui ta-
lia collegia regunt, iurisdictionem habent,
ut ff. de iurisdict. om. iud. l. fi. ad hoc ff.
quod cuiusque uni. no. l. j & sequent. C. de
de ædi. priua. l. an in totum, C. quæ sit lon-
ga consuetud. l. j. & hæc est ueritas. & hoc
7 idem intelligas in castro uel uilla.† Sed nū
quid

ADDITIO.

¶ Qui possunt statuta facere. *Adde late Doc. in l. omnes populi, ff. de iust. & iur. uide Roma. consi. 60. ubi dicit ꝙ populus Romanus non pōt hodie condere leges. Ber.*

quid Potestas tenetur seruare talia statuta
collegiorũ? Dic ꝙ sic, nisi sint cõtraria iuri
cõi, vel municipali illius ciuitatis, vt ff. de
9 colle. illic. l. fi. †Sed pone ꝙ ciuitas fecit ali-
qđ statutũ contra ius, q̄ritur an valeat tale
statutũ? Et dic ꝙ si illud statutum est cõtra
ius naturale, ꝙ illud statutũ non valet de iu
re, quia iura naturalia sunt immutabilia, vt
Insti. de iure natu. §. fi. sed si non sit contra
iura, vr̃ ꝙ valet, l. oẽs populi, ff. de iust. & iu.
sed vr̃ ꝙ non valeat, quia soli Imperatori li
10 cet facere legẽ, C. de legi. & consti. l. fi. † Po
ne q̃õnem, nunquid ciues possint facere sta
tuta, vt fructus, vel alia comestibilia vendã
tur certo p̃tio, vr̃ ꝙ non, vt C. de Iudæ. l. ne
mo, ff. rer. amo. l. non est, C. de monopo. l. j.
ff. ad l. Iul. de ambi. l. fi. Item q̃a nemo eme
re vel vendere tenetur, sine precio vel men-
sura, vt ff. de contrah. emp. l. Imperator, C.
de iu. delib. l. nec emere. Sol. dic statuta vale
a re, *a* quia ex cã põt constitui modus vendẽ
di comestibilia, & ex cã alicui inter dicunt̃
negotia sua, vt C. de episc. aud. l. j. ff. de offi.
præf. vrb. l. j. §. cura. & ff. de mun. & ho. l. 1.
§. epi. Item publica vtilitas præfertur, C. de
cadu. tol. l. j. in fi. nam si aliter fieret, hoĩes
venderent res in immensum, bonum est er
go ꝙ adhibeatur medela, ut arg. ff. de inter-
11 ro. act. l. de ætate, §. ex cã. † Sed quid si Po-
testas iurauerit seruare oĩa statuta, & sint
ibi mala statuta, & iniqua, nũquid tenetur
seruare? Dic ꝙ non tenetur, si non vult, ut
ff. de pact. l. contra iuris, §. quod & ipsum,
& in concordã. positis in gl. super illa l. quę
incip. nisi, in c. præterea, vr̃ c. dec. vt ext. de
iureiu. c. j. in 6. & c, quintauallis, & ad hoc
facit ff. de ope. lib. l. si iur. & de leg. 3. l. fidei-
commissa, §. quãquam, sed multominus te
netur, imo nullo modo debent seruari sta-
tuta si qua sint contra libertatem ecclesiæ,
cum ipsa nulla sint ipso iure, ut in auth.
cassa & irrita, quę est C. de epis. & cl. l. si iur.
& quanquã ista statuta q̄ sunt contra liber
tatem ecclesię, non tenetur seruare, ut dixi,
tñ si nõ seruat, periurus vr̃, vt ar. ff. de pact. a
12 l. iurisgentium, §. & gñaliter. † Est ẽt statu- b
tum, quærere & videre vtrum statuta ciui-
tatum & terrarum recipiant interp̃tationẽ
vel non, ita ꝙ solum intelligantur litera ia
b cet, *b* & sonat, super qua q̃õne plene alleg.
pro & contra, & postea subijciam sol. Doct.
Et primo no. est ꝙ interpretatio alicuius
verbi obscuri est declaranda, ff. de verb. obl.
l. j. §. fi. & ff. de orig. iu. l. facturus, & ff. de iu.
& fac. igno. l. 2. nam cum in verbis statuti
non sit ambiguitas vel obscuritas, interpre
tationi vel declarationi non est locus, ff. de
leg. 3. l. ille aut ille, §. cum in verbis. In pri-
mis itaq; vr̃, ꝙ nullum statutum possit in-
terpretari pluribus rõnibus & causis: nam
regula est in iurẽ nr̃o in his quę sunt stricti
iuris, vt ĩ statutis terrarũ, & in stipulationi
bus, ꝙ id quod non est expresse cautum, ha
beatur pro omisso, ut ff. de verb. ob. l. quic-
quid. j. respõ. ibi, nisi palam verbis exprima
tur &c. vt ff. de condi. ob turp. cau. l. fi. acce-
dit ad hoc ff. de iniur. l. item apud Labeo-
nem, §. ait prætor, ff. de reg. iur. l. expressa.
Pręterea statuta terrarũ sunt stricti iuris, ꝙ
patet ex eo, ꝙ ex statutis oritur condictio
ex lege, vt C. de condi. ex leg. l. vnica, actio-
nes aũt sunt bonę fidei, aut sũt stricti iuris.
Quę aũt actiones sũt bonę fidei cõnumerã
tur Inst. de act. §. actionũ, & §. ĩ bonę fidei,
vnũ cũ cõdict. ex leg. nõ sit ibi cõe, ergo ꝑ lo
cũ à diuisione, ẽ ipsa cõdic. ex leg. & sta. stri
cti iuris. Vñ si statuta sunt stricti iuris, q̃a
sunt, ergo sunt sterilia sicut mulieres, q̄ nõ
pariunt, & sic nullã interp̃tationem vel sub
auditionẽ recipiunt, sed eorum verba iuxta
grammaticalẽ intellectũ, sicut iacẽt, stricte
& rigide sunt intelligenda, & ẽm rudem &
propriã significationẽ, vnde licet perq̃ du-
ra, tñ ita seruanda sunt, ut ff. qui & a quib.
manumi. li. non fiant, l. prospexit legissa. &
ff. de exerci. l. j. §. si is, & facit ff. de mili. test.
l. quod constitutum. Item legitur, ꝙ verbis
edicti sit standum, ut ff. de le. 3. l. non aliter,
& in dubijs melius est verbis edicti seruire:
& ideo interpretationi locus non est, vt d. l.
non aliter, & d. l. j. ff. de exerci. §. si is qui na
uem, & ff. de institο. l. sed & si pupillus, §. j.
Item facit pro hac parte, ff. de verb. obl. l. si
quis

ADDITIONES.

a ¶Valere. *Adde Ang. cons. 38. Ber.*

b ¶Vt iacet. *Adde an statuta recipiant interpretationem, maxime si sint alia statuta, ꝙ debeant intelligi prout iacent Alex. cons 89. 1. lib. & cons. 254. 2. li. de quo vide etiam Fran. Are. cons. 19. per Pau de Cast. in cons. 345. & qua interpretationes recipiant statuta, vide per Cep. cons. 72. & cons. 81. Ber.*

quis arbitratu,& ff.ad exhib.l.pe. vnde quidam inhærentes Iudæorũ legi,dixerunt interpretationi ſtatuti nullo mō fore locum. Ecōtra vr̃, ꝙ ſtatuta poſſint interpretari & debeant,j̃.ſcriptis rationibus. Primò, quia ſi deberemus tanq̃ Iudæi inhærere literæ ſtatuti loquentis,ꝙ quicunq; fecerit homicidium,moriatur:iam infans vel furioſus ſi homicidium cōmitteret, punireť, qđ eſſet iniquum,ꝗa ſenſu carent,ut ff.de iu.& fac. igno.l.fi.C.de fal.mo.l.1.in fi. & ꝗa carent dolo, & voluntas & propoſitũ diſtinguunt maleficia,vt ff.de iniu.l.qui iniuriæ.ꝑ legē enim de homicidio non punitur infans, ut ff.ad l.Cornel.de ſica.l.quod infans. nec ēt furioſus,vt d.l.1.ff.de offi.præſi.l.diuus. eſt bonum ergo ꝙ interpreteť ſtatutum, vt dicatur,ſi aliquis occidit aliquē,ſ.dolo. Item ſi ſtatutum dicat,ſi ꝗs nō traxerit ad ignē, puniať in lib.decē,accidit ꝙ infans, vel infirmus,vel fęmina non traxerit ad ignem, nunꝗd punietur?certè ſic.ſi deberemus inhærere verbis ſtatuti, quod eſſet iniquum. Vtile ergo & neceſſarium eſt, ꝙ ſtatuta poſſint interpretari & mitigari.Item ſi ſtatutũ non interpretaretur, iam puniretur ēt, qui ſui defenſionem interfecit hoīem, qđ eſſet iniquum, ut homo patereť ſe occidi, ut ff. de iuſti.& iure,l.ut vim,& C.vnde vi.l.1.& C.qñ lic.vnic.ſe vindic.ꝑ totũ.quid plura? contractus mutui,qui eſt ſtricti iuris, interpretatur.Nam licet ſenatuſcō. Maced.prohibeat ne filiofami. detur pecunia mutuo, tñ ipſe ſecus interpretatur, ꝙ idem intelligatur de vino,oleo & frumento, ut ff.ad ſenatuſc.Maced.l.ſed Iulianus,§.mutui.Præterea nedum ſenatuſc.ſed & ipſa lex principis interpretať.nam benignius leges interpretandæ ſunt &c.vt ff. de leg.& ſenatuſcō. l.benignius, & ff.de codicil.l.quod ſeruus. multo fortius ſtatuta q̃ fiunt ab hoīe ſunt interpretanda:nam ipſa ſtatuta ſunt leges, ut ff.de iuſti.& iure,l.omnis, nam d.l.benignius. non diſtinguit de quibus legibus debeat fieri interpretatio & poſſit, ergo nec nos debemus diſtinguere, ut ff. de pu.l.de pretio.quid plura?lex eſt exp̃ſſa, q̃ loquitur in ſtatutis terrarum ꝙ poſſunt interpretari,ut ff.de mu.& ho.l.vt gradatim, §.ſed & ſi l.munici.& ff.ad l.Aqui.l.ita vulneratus. ad fi.& ff. de leg.3.l.ſeruos aũt. Item princeps maioris authoritatis eſt,q̃ ſit populus. vt C.de conſu.l.2.lib.12.& in Authen.qũo opor.epiſ.in prin. & C.de legi. & conſt.l.1. & tñ beneficia ipſius pleniſſime ſunt interpretanda, ut ff.de conſt. Prin.l.beneficia. & ſi quis malitioſe interpretaretur,infamis efficeretur, ut C.de leg. & conſt.l.2. Item lex principis eſt cōis & gñalis,ſed ſtatutũ ñ eſt gñale,niſi in ciuitate illa, ī qua ſtatutũ eſt factũ,ut C.de legi.& cōſti.l.3. unde lex cōis debet p̃ualere,ut in Auth.de nō alie.§.quia uero.ergo quia lex interpretatur multo magis ſtatuta ſunt interpretanda.Item lex Iulia inhibet ꝙ fundus dotalis alienari non poſſit,ut Inſti.quib. alie.lic.vel nō. in prin. & tñ hæc lex ēt interpretatur,ꝙ ſi fiat alienatio oīum bonorum,ꝙ fundus dotalis intelligatur alienatus,& cum vniuerſitate bonorum trãſit,ut ff.de fun.dota.l.1.Item lex imponit pœnã patrono ſi aſtringat libertũ iurare ne nubat,ut ff.de iure patro.l.adigere.& tñ ipſa lex interpretatur, ꝙ ſi ille talis libertus fuerit caſtratus, ꝙ tũc dñs nullam pœnã patiatur. Item uoluntas teſtatoris ꝓ lege ſeruanda eſt, ut in Auth.de nupt.§.diſponant. & tñ talis uoluntas interpretatur, ut C.de leg.l.1.Præterea video ꝙ lex recipit interpretationē,ut patet ff.ad l.Aqui.l.quēadmodũ,§.1.ſed illud eſt plebiſcitũ. Videamus de lege quæ interpretatur,ut s̃.dixi de fun.dota.Item edictũ, prætoris interpretatur, l.ab hoſtibus, §.quod ſimpliciter,ff.ex qui.cau.maio.l.quãuis, ff.de in ius uoc.l.3. §.hæc uerba.in fi.ff.de neg.geſt.Item ſenatuſcō.interpretatur,l.item ſi filius,§.ſi mutui,& l.filium habeo, ff.ad Maced.C.eo.l.ſi filius. Item conſtitutio principis interpretatur, l.fi.C.mand.& l.fi.C.de eden.l.ex facto,ff.de vulg.& pup. Item uideo interpretari rñſum Papiniani,l.ait p̃tor,ff.de iniur. Item reſponſum Sabini.l.dicere,§.j.ff.de arbi. Item video interpretari cōſuetudinem, & ad ſimilia procedi, ubi ratio æquiparat quæ conſuetudo introduxit, l.1.C. quæ ſit lon.conſue.l.de quibus, ff. de leg.& hoc vr̃ expreſſum in omni iure ciuili, quia uerba eius iuris non ſunt captanda,l.ad exhibendum,ff.ad exhib.l.benignius, ff.de leg.& l. in ambiguis.Abſurdũ eſt enim legē municipalē factã à popularibus maioris eſſe efficaciæ, q̃ leges quas ipſe princeps cōſtituit, qui ſupereminet uniuerſis, l.2.circa fi.C.de quadri.p̃ſcr.l.cōſtitutiones,C.de leg.& l.fi.

nec

nec ob. sacr͞m quod Potestas sic iurat, quia
& leges iurat seruare Potestas, ut in Auth.
ut iu.sine quoq. suffr.§.1. & in auth.iusiur.
quod præsta.§. iuro.nec.n. sacr͞m tollit in-
terpretationē hominis, l.indubitatis, C.de
non nu.pecu. l.non dubium, C.de leg.l.iu-
risgentiũ,§.& gñaliter,ff.de pac. l.imperia-
lis,cum auth.ibi posita,C.de nup.l.fi.ff.qui
satisd.cog.nil.n.aliud est iurare statuta ser-
uare,nisi mentē honestã potius q̃ verba sta
tuti,q̃a non uerbis,sed rebus legē imponi-
mus,l.fi.C.cõia de le.l.scire,ff.de legi.Et ad
hanc materiam possent adduci illa gñalia
sensum nõ uerba spectari,& uerba gñaliter
dicta,gñaliter debent intelligi,& sol.huius
qõnis põt in sol. dictorũ brocardorũ reperi
ri,sic ergo statuta recipi, ut interpretant̄ &
trahunt̄ ad similia, nisi essent contra leges
& cõtra iustitiã & ęquitatē,tunc.n.nõ sunt
amplianda,sed restringenda,l.de quibus,ff.
de legi & l. quod contra rõnem, & l.quod
principi,ff.de consti.Princ.Sol.d.Odofr.di-
cit statuta debere posse interpretari à iudi-
ce per legē,de leg.3.l.fideicommissa, §.hæc
verba, & l.seruos, & d.l.ut gradatim,§.sed
& si,l.& ita no.ff. de mu.& ho.l.honorē, d.
vero Iac. de Are. dicit ꝫm cõem & ueriorē
opi.Doct.ꝙ statuta interpretant̄ ꝫm deter-
minationē iuris cõis, ut ff.de ven.inspi.l.1.
§.quamuis.sic & d.§.sed & si lege. est ergo
verũ ꝙ statuta recipiunt interpretationē,
& declarationē, & subauditionem, si ambi
gua fuerint,uel obscura per rõnes, & iura
superius allega.nec ob. ꝙ sint stricti iuris,
igitur non posse interpretari, quia hoc idē
intelligit do.Guil.Statutum.n.est stricti iu
ris,quia ex eo oritur condictio ex lege, quæ
est stricti iuris,ut s̄. dictũ est & probatum.
Ergo si ea ratione est stricti iuris,non obst.
quia cõtractus qui est stricti iuris interpre-
tat̄,ut est cõtractus mutui,ut dixi sup. & fa
cit etiã ꝙ possit interpretari,ff.de ritu nup.
13 l.j.in fi.†Sed quæro si super aliquo statuto
versatur ambiguitas uel obscuritas quis de
clarabit uel interpretabitur hanc obscurita
tem? Et primo vr̄ ꝙ recurrendũ sit ad illos
qui cõdiderunt primitus illud statutũ, s.ad
statutarios, qui illi primi fuerũt qui uerba
protulerunt,ut ff.de reg.iur.l in ambiguis,
ff. de uino triti. & oleo leg.l.si quis uinum,
§.vino.Qui enim fuit primo author legis,
debet esse eius interpretator seu interpres,
arg.ff.si regun.l.eos, ff.de aqua plu arcen.l.
quod principi. Nec enim debemus specta-
re tp̄s confirmationis ipsius statuti, sed tp̄s
factionis,ergo non debemus spectare men-
tes cõfirmantiũ, sed mentes facientiũ,arg.
ad hoc, ff.de dona.inter uir. & uxo. l. si do-
nante, §.fi.ff.de re mili.l.si certũ, in fi.ff.de
condi. ex leg. l.quod præterea. nec eius qui
mandat quid fieri intentio exequenda est,
sed eius,qui fecit,arg.ff.de contrah.emp.&
uen.l.in hoc iudicio, ff.de ædil. edic.l.cum
autē,ff.de reg.iu.l.Neratius, ff.de uerb.obl.
l.in conuentionalibus. Item uideo ꝙ testa-
tor interpertatur uoluntatem suã, vt ff.qui
testa.face.poss.l.hæredes,§.si quid. Item si
in scriptis vertitur ambiguitas,eius est in-
terpretari à quo scriptũ emanauit, ut ff.de
regu.iur.l.Neratius, & l.ambigua, & ff.de
ori.iur.l.2.§.exactis.ibi, interpretarent̄ &c.
Item tabellio interpretat̄ suum instr͞m, ut
ff.ad l.Cor.de fal.l. si quis decurio. Item si
super lege principis dubietas emergat, re-
currit̄ ad ipsum principē, si sit eius copia,
ut C. de leg. & consti.l.leges sacratissimæ,
& ff.eo.ti.l.nam ad ea. & l.nam ut Pedius.
Econtra vr̄ ꝙ cõsilium ciuitatis ipsum sta-
tutum interpretari debeat,in cuius potesta
te fuit totum statutum irritum reuocare,
ar.ff.de in lit.iur.l.uideamus, §.pe. & l.seq.
Non enim dr̄ fecisse statutũ,nisi consilium
qđ approbat legem & improbat. Senato-
res enim uice statutariorũ cõdebãt iura, &
qđ eis placebat, consulebant principem, &
ea iura non senatorũ, sed leges Imperatorũ
appellabantur, quia recipiebãt autoritatē
ab ipso,ut C.de leg.& consti.l.humanum.
Nam & sanctus Pau.dicit,neq; cui plantat,
neq; qui rigat aliquid facit, sed qui funda-
mentum dat Deus.Nec qui scribit, nec qui
dictat consilium interpretatur:nam aliqua
singularis persona non posset facere statu-
tum,ergo non debet posse illud interpreta-
ri,ut no.Azo in sum. C.de consti.in fi.Sol.
Dic statutarios ipsum statutũ interpretari
nõ posse,quia functi sunt officio suo, quia
tp̄s transcursum est eis assignatũ pro cõden
dis statutis, ut arg.ff.de re iudi.l.iudex.nec
obst.l.2.ff.de ori.iur.§.exactis,quia nõ erat
ibi tp̄s eorum finitum,dic ergo ꝙ consiliũ,
& consiliarij interpretantur dictũ statutũ,
quia ei interpretari licet, cuius est condere,
sicut ex legibus superiorib. constat. Vel dic

secun-

sm do.Odof.ꝙ iudex interpretabiẗ dictum
statutum vt s̃.dixi in proxima qõne,arg.ff.
de leg.3.l.fideicõmissa,§.hæc verba.sed cõ-
munis opi.est, & ita vidi sæpius seruari de
facto,ꝙ cõsilium,& cõsiliarij interpretanẗ.
14 †Sed quid si ꝑ illud consiliũ nõ interprete-
tur dictũ statutũ,quid fiet?dic sic,distinguo
aut in verbis nulla vertiẗ dubitatio , & tũc
nulla interpretatio faciẽda est,nã vbi nulla
est in verbis dubitatio, non est admittenda
volũtatis qõ,vt ff.de le.3.l.ille aut ille,ff.de
lib.& posthu l.2.nã lex sicut lata est, obser-
uãda est, vt ff.qui & a quib. l.prospexit, &
vbi lex non distinguit,nec nos,vt ff.de pub.
l.de pretio.Si autem in verbis sit aliqua du
bitatio & ambiguitas, tunc si illud statutũ
ex consuetudine sit certo mõ intellectum ,
ei intellectui stabitur, ff.de leg.& constit.l.
minime.& l.si de interpretatione.Si aũt nõ
sit sm consuetudinem certo modo intelle-
ctum, tunc debebit scrutari mentem statu-
ti,vt ff.de leg.3.l.non aliter,& ff.de fun.in-
stru.& instru leg.l.cũ delanionis,§.asinam.
Si aũt non constet de mente,tunc debet in-
terpretari in benigniorem partem , vt ff.de
legi.& consti.l.benignius.& l.in ambigua.
ita tñ ut non interpretetur contra illũ , uel
contra illos quorum fauore factũ esse , C.
de leg.& consti.l.quod fauore, & ff.co.ti.l.
nulla.Si aũt non appareat quę pars sit beni
gnior,stabitur rigori verborũ ipsius statuti
ut ff. de leg.3.l. non aliter & ff.de condi. &
de.l.nã Publius,§.1.& in re dubia,melius ẽ
verbis edicti seruire,ut ff.de exerc.l.1.§ si is
qui nauẽ,& verba prout sonant,debent in-
telligi,ut ff.de insti.l.sed & si pupillus,§.1.
Si tñ nec de cõsuetudine suꝑ statuto intelli
gendo habita constat,nec de mẽte,nec quæ
pars sit benignior, procureẗ ꝙ ꝑ consilium
fiat interpretatio , ff.de p̃to.sti.l.in p̃torijs ,
& ff.de reg.iu.l.in ambiguis.& hoc s̃.deter-
minatũ est,aliter stabimus rigori verborũ,
15 vt dictũ est.† Sed pone ꝙ in volumine sta-
tutorũ reperiunẗ super eodẽ negotio duo
statuta cõtraria & diuersa, q̃ritur nunquid
ptãs ea statuta,vel qđ uel nullum dẽat ser-
uare.Et primo vĩ ꝙ nullũ sit seruandũ ꝑ l.
C.de legi.& const.l.nõ dubiũ.Itẽ q̃a in ulti
mis uoluntatibus & in pactis posteriora de
rogant prioribus, ff.de iur.codi.l.diui.§.sed
licet,ꝙ C.de fideiu.tu.l.2. & C.de pac.l.pa-
cta,& ff.e.ti.l.si vnus,§.pactus,& de cõtrah.
emp.l.pacta.& de procur.§. si q̃s cum ꝓcu.
§.fi sed tu dic sm d.Guil.& alios,ꝙ vtrũq;
statutum dẽat seruari,q̃a nullum de his sta
tutis dr̃ prius alio, & nullum posterius,ar.
legis q̃ dicit ꝙ si in testamento tutorem fi-
lijs meis dedero,& postea in codicillis aliũ,
si oẽs iurant tꝑe quo aditur hæreditas , &
ita tꝑe quo incipit valere tutela , oẽs tuto-
res erunt,ut C.de testa.tut.l.2.& sic est in p̃
missa qõne,quia tꝑe quo incipit statutum
habere vires, s. qñ eo cõpleto confirmatur,
non est aliquod statutum ante uel post. Et
hoc est verum,ꝙ utrunque statutum ualet,
qñ ipsa statuta per aliqua intermedia sunt
16 contraria.†Sed quæro, quid si duo statuta
directe sunt contraria , ita qđ per obserua-
tionẽ unius aliud obseruari non põt , quid
fiet in hoc casu?Dic ꝙ humanius statutum
sit seruandũ,ff.de legibus.l.benignius.& l.
in ambiguis , ff.de re iudica. l.semper inter
veteres, & l.quoties, & C.de fideicõmiss.li.
l.fi. Vos aũt dicatis iuxta opinionem Do.
Guil. ꝙ neutrum dictorum seruandum , ff.
de reg.iur.l.ubi repugnantia , C.de fide in-
17 stru.l.scripturę †Quęro,aliquo statuto an
tiquo cauetur, ꝙ quicunque cum cultello ,
vel alijs armis aliquem hominem uulnera
uerit,ponatur in perpetuo bãno, & omnia
eius bona debeant publicari, alio nouo sta-
tuto continetur,ꝙ quicunq; in platea com-
muni aliquem vulnerauerit,soluat pro bã-
no lib.5.Titius in platea aliquem vulnera-
uerit, & in lib.5. est condemnatus , petitur
insuper ꝙ ponatur in banno sm formã ve
teris statuti,quæritur quid iuris? Et dic pro
& contra, ut in qõne statuti,& solue ꝙ po-
natur in banno ꝑpetuo, quia videntur esse
duo delicta,vnum ratione ꝑcussion is,aliud
ratione loci.l.aut facta,§.fi.ff.de pę.nã cum
quis adulterium cõmittit cum affine , mu-
lier & masculus diuersis pęnis puniũtur,ut
C.de adult.l.q̃uis.& in carcerẽ mittuntur .
vt in Auth.ut nulli iudicum, §.quia uero .
18 †Sed pone ꝙ ciues fecerunt statutum & iu
rauerunt ipsum seruare,modo volunt ipsi
ciues illud statutum tollere, & mutare,quæ
ritur nũquid hoc facere possunt?Primo vi-
detur ꝙ sic, quia nemo in re sua debet suo
arbitrio carere, ff.de pactis. l.nemo,ff.si ser.
vendi.l.sicuti, §.apud. Item ꝙ talis contra-
ctus non tenet,ff.deposi.l.1.§.penul.ff.co m-
mu.diuid.l.in hoc iudicio,§.si conuenerit .
Item

Itẽ qui pōt ligare, & pōt ſoluere, ff. de acq. hære. l. is pōt, de reg. iur. l. eius. Item q a nemo pōt ſibi ipſi obligatus exiſtere, l. ſi plures, ff. de pac. Inſti. de interdict. §. retinẽdæ, ff. de furt. l. hæres, §. ſeruo, ff. de euict. l. fi. q̃ eſt exp̃ſſa. Itẽ quia priuatorum pacto iura publica nō mutantur, ff de pactis, l. ius publicum. Econtra vr̃, ꝙ licet unicuiq; ſuo iuri renunciare, C. de pac. l. ſi quis in cōſcribẽ. c. ſi diligenti. de foro cōp. Itẽ quia ſeruare dẽt iuramentum ille q hanc neceſſitatem ſibi impoſuit. ar. ff. qui ſatiſ. cog. l. fideiuſſor, §. 1. ff. de diſtra. pigno l. ſi creditor, §. j. Item non debet uia periurijs aperiri, C. ad l. Iul. repet. l. fi. ff. eod. l. fi. Item facit, C. de act. & obl. l. ſicut. l. in cōmodato, ff. commo. Item quia obligatio ſemel contracta, nō dẽt poſſe extingui arbitrio debitoris, arg. ff. de eo ꝙ cer. loc. l. 2. Solu. diſtingue, quia aut illud ſtatutum eſt ſuper negotio ipſius ciuitatis, & nō eſt p̃ciſum, & tunc pōt tolli & mutari, quia nihil tam naturale eſt &c. arg. ff. de reg. iur. l. nihil, & ff. de ſol. l. prout quiſq;. & ff. qñ li. ab emp. diſce. l. j. & quia nemo pōt ſibi legẽ ĩponere, a qua recedere non liceat, ff. de leg. 3. l. ſi quis in prin. teſta. Si aũt ex illo tali ſtatuto eſſet alicuius aliquod acquiſitum, tunc dicti ciues ſtatutum mutare nō poſſunt, quia nemo pōt ſuum conſiliũ mutare alterius in p̃iudicium, ut ff. de reg. iu. l. nemo. ſi aũt dictũ ſit ꝙ dictũ ſtatutũ ſit p̃ciſum, & ultra ſit proceſſum, vr̃ ꝙ non poſſit tolli uel mutari aliquo modo uel ingenio, vt quotidie fieri nos uidemus: tũc dicit do. Guil. ꝙ ipſum ſtatutum non poſſit tolli ac mutari, ẽt contraria cōi uoluntate, nã talia verba debent aliquid operari, ff. de vſu. l. ſtipulatus. de leg. 1. l. ſi qñ, & ff. ad municip. l. j. & hoc dic ſm d. Gui. alij uero ſapientes dicunt, ꝙ ſi dictũ ſtatutũ nō ſit iuramẽto uallatũ, ꝙ mutari poſſit: ſi aũt ſacramento uallatũ ſit, ꝙ tũc tolli nō poſſit, uel mutari ꝑꝑ iuramentũ, quia oẽ iuramentũ ſeruandum eſt, niſi vergat in p̃iudiciũ ſalutis æternæ, C. ad l. Iu. repe. l. fi. ex̃ de iureiu. c. cũ contingit. nã ptãs & cõe poſuerunt ſe in hac neceſſitate iuramẽti, ergo dẽnt hoc ſeruare, ar. ff. q ſatiſ. cog. l. ſi fideiuſſor, §. fi. nã cōi licuit ſtatutum facere & paciſci, vñ nō debuit via ꝑiurijs aperiri, C. de iud. l. 2. & C. ad l. Iu. repet. l. fi. nã multa ualent firmata ſacramento, q̃ alias non valerent, vt C. ſi aduerſ. ven. auth. ſacramen. pub. & ff. de leg. 2. l. cum pater §. filius. Nã ſicut fuit in poteſtatis arbitrio iurare vel nō iurare, ita poſt iurm̃ p̃ſtitum eſt neceſſe ſacr̃m ipſum ſeruare, arg. C. de act. & obl. l. ſicut. Itẽ quia licet unicuiq; ius ſuum cōpetens reſpuere, ut ff. de mino. l. ſi iudex, C. de pac. l. ſi quis in conſcribendo. & q̃q̃ hoc verũ ſit, ſm cõem opi. Doc. tñ uidebatur cōtra, q a nemo in re ſua pōt arbitrio ſuo carere ĩuitus, ff. de pac. l. nemo

18 ff. ſi ſerui. ven. l. ſicut, §. Papinianus. Itẽ q a ptãtem ſui arbitrij non pōt a ſe abdicare, ff. de of. p̃ſi l. pe. Itẽ qui pōt ſe ligare, pōt ſe abſoluere, ff. de acq. hær. l. is pōt. & de reg. iur. l. nemo, & l. eius. Itẽ quia nemo pōt ſibi ipſi obligatus exiſtere, cum uicem duorũ ſuſtineat, ut Inſti. de interdi. §. retinende. & eſt de hoc lex expreſſa, ut ff. de euict. l. fi. ff. de pact. l. ſi plures. Itẽ quia nemo pōt ſe indiſſolubili uinculo obligare, ut ff. de ſol. l. ſi conueniant, & ff. de dona. inter vir. & vxo. l quod aũt, §. vxori. Vnde aliqui ſapientes dicere, uoluerunt, quia aut conſiliarij ſtatutorum ſententiãdo fecerunt, aut mãdando, aut contrahendo. Primo caſu ipſi non pñt mutare ſtatutum, neq; ſuam, neq; p̃deceſſoris ſui ſñiam quiſq̃ pōt mutare, ut C. ſentẽ. reſcin. non poſ. l. 1. Sc̃o aũt caſu pōt bñ re integra reuocare mandatum, quia hoc pōt ſingularis perſona, ff. man. l. ſi inter cãs. & quia vniuerſitas loco vnius hr̃, ut ff. de fide iuſ. mortuo. l. Si aũt cōtrahendo aliquid ſtatuit, ſubdiſtingue, q a aũt ſtatutũ ꝑtinet ad ſolã publicã vtilitatẽ, aut ad priuatã. Si ad publicam, bñ pñt tollere iſta ſtatuta, ff. qđ cuiuſq; vniuer. l. item eorum, §. ſi actor. & ff. de decre. ab or. fac. l. ꝙ ſemel. Si aũt ad priuatã utilitatẽ ꝑtineat, tunc mutare no pōt, quia nemo poteſt, ut ff. de reg. iur. l. nemo.

19 † Preterea quæro, an illi q de maleficio accuſantur, vel contra quos inquiritur, vel et accuſant, poſſint renũciare bñficijs ſtatutorũ in ipſorum fauorem facientium? Reſp. ꝙ partes pñt renunciare ſtatuto ex quo ſentiũt fauorẽ, & nō odiũ. Septẽ. n ſunt ſpecies legũ, lex plebiſcita, ſenatuſcōſulta, ꝑtorum edicta, prudentũ rñſa, principũ placita, conſuetudines, & octauum eſt ius municipale, q ſi contra ſeptem prima pñt pacta ualere, q longe digniora ſunt, multo fortius ualere de: ent pacta in lege municipali, quæ eſt debilior, quod probatur, ff. de iuſtit. & iur.

l. ius

l.ius aũt ciuile.& Inst.de iur.natu.in §.scriptum.& §.ex non scrip.& §.pen. Quod aũt pacisci possit contra leges per partes, patet in l.Falcidia.quæ per partem p̃cepit defalcationem: & tñ si aliquis velit hoc remittere pacto, põt etiam cõuenire.C.ad leg. Falcid.authen.sed cum testator.ibi, si quędam legata &c.vbi qui solidum legatum aliq̃b. soluit, beneficio legis Falcidiæ renunciare vr̃,& in l.vlt.non obst.ff.ad l. Falc.l. qđ de bonis.§.j.q̃a viuo testatore, pactum de futura successione non tenuit, vt C.de pact.l.fi.nec obst.l.ij.quia vel est correcta ꝑ auth. vel de futuro trahetur ꝙ debuit de primis pensatio solui. Et sic video tenere pactum contra legem Falcidiam. Item video in le. xij. tabularum q̃ de furto tractat, vt patet ff.de fur.l.si pignore, §. cum furti. & actio furti ex ipsa lege descendit.sicut & aliæ actiones de furto.dic, non manifesto: nã de manifesto, p̃toria est, ff.de orig.iu:l.ij.§.ꝑinde.& notat do. Azo.in sum. §. est aũt & tñ video ꝙ p̃dicta contra actionem furti seruant̃, ff.de pact.l si tibi decem.§.sunt q̃dam,& de fur.l.interdum, §.j.&§.q̃ tutela, & l.si pignore, §.fi. Item ẽt contra plebiscita video pacta seruari. Lex .n. Aquilia plebiscitum est, vt e.ti.l.j.& de eius natura est in damno dato culpabiliter emendando, aliter.n.non, & tñ video contra naturã hui⁹ plebisciti pacta seruari, l, si seruus seruũ, §. si calicẽ, ff.ad leg. Aq.& l.item q̃rit̃, §.si gẽma, ff.loca. Item contra senatuscõ.video pacta seruari, ff.ad Velleia l.fi.§.pen. Item cõtra edicta p̃torum vt ff.de pact.l.pacisci.& l.iurisgentium, §.si paciscar. Itẽ contra rñsa prudentiũ. Voluerunt.n.sapientes, sp̃ãliter Nerua, depositariũ de dolo & lata culpa teneri, & tñ ex pacto põt allter fieri, ff. depo.l.j.§.nõ solum, & l.ꝙ Nerua.& simil. ff.si quis cau.§.quasi. Item cõtra principiũ placita. Nam statuit princeps ĩ appellationib quædam fatalĩa, & partes suo pacto id immutant, C.de temp.appel.l.fi.in fi. Item contra consuetudinem video pacta seruari: nam vbi de vsuris non est consuetudo, de vsuris certis consuetudo seruat̃, & tamen si pactum est, p̃ualebit consuetudo, vt C. de vsur.l.eos, §.qui cæteros. ff.eo.l.j. Præterea video ꝙ iudex seruare debet, quę partes decreuerunt seruãda, tam in forma iudicij, vt C.de episc.& cle.auth.gñaliter.q̃ in prolatione sñĩæ.vt ff.de re iud.l.si conuenerit, l. iudicẽ, ff.cõi diui.q̃ ẽt in executione sñĩæ, ff.de pact,l.tale. §.j.cum ergo sic sit in prædictis, q̃ digniora sunt, q̃ populorũ leges, dic ꝙ statutis vel reformationibus consiliorum possit renũciari, qñ sunt inducta in fauorẽ partium, si aũt sint ĩducta in publicã vtilitatẽ vel fauorẽ gñaliter, vel ẽt in odiũ, dic ꝙ tũc nõ possit, ꝙ dic vt no.s̃. de statu. & eorum obserua.§.quæro, sed nunquid, & quod hic est, poterat ibi scribi & apponi.

De multis quæst.dependentib. a statutis, quæ incidunt circa maleficia. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Statutum imponit pœnam centum vulneranti, & mille occidenti, quidam uulnerauit aliquem & accusatus se præsentauit ac fideiussores dedit, si postea moriatur uulneratus, & Potestas in mille condemnet reum, an fideiussores ad cẽtum tenebuntur, uel ad mille.*

2 *Statutum dicit ꝙ faciens insultum ad domum, magis puniatur q̃ alibi, si quis alium insultat ad porticum domus, an incidat in statutum, & sic an appellatione domus ueniat porticus.*

3 *Statutum dicit, si in aliqua uilla, uel castro fuerit maleficium factum, cõe teneatur illum Potestati ciuitatis denũciare sub pœna centum. Titius deliquit & postea aufugit, sed deinde in manus Potestatis uenit, an commune erit liberatum & quando commune tenetur, an teneantur infirmi, absentes, inhabiles, uiduæ, pupilli, & alia miserabiles personę.*

4 *Stante casu, ut supra, an inquilini tenebuntur.*

5 *Statutum Bergomi continet ꝙ faciens insultum ad domum alicuius, puniatur in centum: Titius fuit insultatus ad domum suæ habitationis quam conduxerat, an insultator incidat in pœnam statuti.*

6 *Statuto dicente, nullus portet arma sub certa pœna, inuentus fuit, Titius cum panceria an puniatur.*

7 *Statuto continetur, qui fecerit tale maleficium possit a quolibet accusari, & habet medietatem banni: Titius aliquem denunciauit, sed non accusauit, & sequuta est condemnatio, an medietatem habebit.*

8 *Statutum ciuitatis punit portantes cultellum, si accedat, ꝙ dum familia Potestatis perquireret, inuenit quatuor homines in uia, & unum cultellum penes eos in terra, uel inuentus fuit sub*

quodam

quodam bancho ubi prædicti stabant: quid erit de condemnatione.

Statuto continetur ꝙ nullus ludat ad taxillos sub certa pœna & ꝙ quilibet possit accusare, & medietatẽ banni habeat si quidam denunciauit nõ aũt accusauit, an habebit medietatẽ.

10 *Statuto dicente ꝙ Potestas debeat terminare omnes causas maleficiorum intra duos mẽses, an elapsis duobus mensibus poterit condemnare, uel absoluere.*

11 *Statuto dante domino Potestati arbitrium in omnibus maleficijs suo tempore perpetratis contigit quod illo tẽpore fuit uulneratus quidam, et tempore sequentis Potestatis, qui non habebat arbitrium est mortuus, quæritur, an Potestas habeat arbitrium in illo.*

12 *Statuto dicente ꝙ Potestas habeat arbitrium duobus primis mensibus sui regiminis, de omnibus maleficijs dicto tempore commissis quo tẽpore quidam fecit maleficium, de quo fuit accusatus, quæritur, an pendente accusatione currat tempus, ita ꝙ potestas desinat habere arbitrium.*

13 *Statutum ponit pęnam occurenti ad rumorem cum armis, quidam finito rumore ad illum cũ armis currit, an punietur.*

14 *Statutum ponit pœnam sol. v. si bestia intrãdo uineam alicuius, dãnum dederit, an si bestia ꝑdita dãnum det, habebit locum statutum.*

15 *Statuto ciuitatis dicente, ꝙ si dãnũ detur in uilla, cõmune teneatur, uilla uero habeat statutũ, ꝙ pro dãnis datis uilla non teneatur, quod horum statutorum præualebit.*

16 *Statutum ciuitatis Senarum est, quod homicidæ bona publicentur, si uasallus homicidium committat, an feudum debeat publicari.*

17 *Statuto dicẽte, ꝙ nullus possit detineri pro maleficio ꝑ quo pęna peccuniaria sit imponenda, si dederit fideiussores de condemnatione soluenda, uel de præsentando, & alia securitas non exigatur ab eo nec a fideiussoribus. Titius si sit accusatus de tali, & fideiussores det, ut supra, ac de parendo præceptis Potestati, fideiussoribus præsentantibus Titium, an poterit cogi ad soluendum condemnationem factam.*

18 *Statutum dicit ꝙ nulla bestia det damnũ, uel quod nauis non uadat ad locum prohibitum sub pęna x. sol. modo Potestas condemnauit bestiã unam uel nauim, quæritur, an ualeat talis condemnatio.*

19 *Statutum dicit ꝙ nullus ponatur ad torturã, nisi pro homicidio, raptu mulierum, & falsitate, si quidam per uim carnaliter cognoscat mulierem, an poterit subijci torturæ.*

20 *Virginem proijciens in terram, & eam per uim stuprans, qua pęna puniatur.*

21 *Virginis raptus, an pęna mortis puniatur, & quando.*

22 *Statutum dicit quod rapiens filium decapitetur, si aliquis rapiat carentem patre, an statutum habebit locum.*

23 *Cognito masculo contra naturam, quid faciet iudex.*

24 *Vir si membro mulieris non ad hoc cõcesso usus fuerit qua pœna feriatur.*

25 *Sodomita, uel seipsum polluens, uel uxorẽ extra claustra polluens, an ab uxore possit dimitti.*

26 *Cognoscens pulchram, an magis peccet, quam cognoscens deformem.*

27 *Statuto dicente ꝙ banniti pro quibusdam maleficijs nunquam possint eximi nec cancellari de banno, si quidam pro tali maleficio bannitus petat se cancellari, quia uult ostendere bannum ipso iure nullum an sit audiendus.*

28 *Statuto continetur ꝙ Potestas in condemnationibus & absolutionibus maleficiorum faciendis, conuocet certos sapientes, quorum consilio ꝓcedat ad condemnationem uel absolutionem, si Potestas conuocatis uel non conuocatis sapientibus condemnauit uel absoluit, non sequens eorum opinionem, quid iuris.*

29 *Statuto dicente quod pro tali maleficio imponatur pęna lib. centum. si in eodem uolumine reperiatur aliud statutum, quod generaliter imponat aliam pœnam pro omnibus maleficijs, quod seruabitur.*

30 *Statuto ciuitatis Castelli continetur, ꝙ nullus cõpellatur restituere rem quã emit publice & sine fraude, nisi ei pretium fuerit integre restitutũ si accidat quod duo boues in agro Aretino derobati ducantur ad ciuitatem Castelli, & ibi uenditi sint quid iuris erit.*

31 *Statutum ciuitatis Castelli si faciat cõtra reũ, & pro actore forense, an possit retorqueri contra actorem.*

32 *Bannum fuit missum per ciuitatem super aliqua re & sub certa pæna, si aliquis contra ueniat & dicat se ignorasse bannum an excusabitur.*

33 *Fideiubens pro custode carcerum de præsentando eum & soluere totum de quo carcerati fuerunt condemnati, si custos aufugiat cum carceratis, uel aliquod maleficium committat, an possit cogi fideiussor.*

Potestas

34 *Potestas pro tribunali sedens præcepit cuidam allegauti ne amplius loqueretur sub penalibus centum, & ille nihilominus loquutus est, an poterit Potestas pœnam illi auferre.*
35 *Statutum dicit ꝙ banniti pro maleficio nõ possint exire de banno: Potestas cancellauit de banno quendã bannitũ, quia ei prodidit plures derobatores, & sic ei promiserat, an teneat talis cancellatio facta sine licentia consilij?*
36 *Statutum dicit ꝙ omnia bona homicida dẽant publicari, si quidam uẽdat domum nec possessionem tradat, & postea homicidium committat & subsequenter condemnetur ac illius bona oĩa publicentur, an domus in qua stabat tempore perpetrati delicti publicetur.*
37 *Statutum dicit quod omnia bona homicida debeant applicari haredi interfecti tam mobilia quam immobilia an nomina debitorum sint applicanda huic heredi.*
38 *Statutum ciuitatis dicit quod bannitus impune possit offendi, an pro maleficio bannitus poterit impune occidi.*

1 PONE contineri statuto† ꝙ quicunque aliquem vulnerauerit, soluat pro pœna lib.c.& quicunque aliquem occiderit, soluat lib. mille. Accidit ꝙ quidam aliquẽ vulnerauit, & accusatus de vulnere cõparuit, præsentauit se, & fideiussores dedit post aliquot dies ille vulneratus mortuus est ex illo vulnere, vñ Potestas cõdẽnauit illum accusatum in mille libris: mõ q̃ro, an fideiussores teneanẽ ad pœnã centũ lib. an ad pœnã mille, quia dati fuerunt solum ad centũ lib. Et primo vr̃ ꝙ teneantur ad centũ tm̃, quia fideiussores non tenenẽ ad pœnam, ff. de eo ꝙ cer. lo. l. centum Capuæ, & ff. de fideius. l. si fideiussor. §. pro Aurelio, & ead. l. in prin. ff. qui satis. cog. l. j. in fi. vñ fideiussores non debent posse teneri pro alio q̃ pro vulnere, facit ad hoc ff. de mu. & ho. l. libertus, §. pe. quid plura? quoties quis tenetur ĩ aliquo, non crescit æstimatio, ob id qđ non restituat, ut ff. de fideius. l. fi. ff. de pe. hær. l. item veniunt, §. cum p̃diximus. Econtra vr̃ ꝙ tenetur in mille, q̃a vr̃ mortuus primo, cum mortifere fuerit vulneratus, ut ff. ad l. Aq. l. huic scripturæ, ff. de dã. infe. l. damni, §. Sabini. Preterea id qđ proximum est, pro perfecto habetur, vt ff. de re mil. l. 2. & ff. de hæc qõ cõiter determinatur, q̃a si illud vulnus apparebat illo t̃pe mortale fore, tunc fideiussores tenentur in mille, arg. l. fi. in fi. ff. quo. leg. si aũt eo t̃pe nõ apparebat vulnus mortale, ꝙ fideiussores tm̃ in centũ teneantur, ar. ff. ad l. Aq. l. qui occidit, & ita soluit
2 do. Dy. de Musel. † Item pone, ꝙ cõtinetur in statuto, ꝙ quicunq; fecerit insultũ ad domum alicuius, ꝙ magis puniatur q̃ si insultum fecerit alibi: accidit mõ ꝙ quidã fecit insultũ ad porticũ domus, q̃ritur an videatẽ
a fecisse ad domũ, & vr̃ ꝙ sic, a quia appellatione domus, & porticus continetur, ff. de leg. j. l. cetera, §. hoc senatusconsultum, ff. de ver. sig. l. ædificia, & l. qui in continenti us, ff. de leg. 3. l. p̃di. in fi. & ff. de pig. l. creditores, in fi. nã si aliquis faciat porticum suã, & nõ vsui publico noceat, nõ tenetur destruere, sed salsariũ p̃stare, C. de op. pub. l. in ædificia, & ff. ne quid in lo. pub. l. 2. §. si quis, & ff. de oper. pub. l. si legatum, §. si tñ. Econtra vr̃ ꝙ nõ: nã porticus fit super solo publico, & merito contra legẽ, q̃a solum debet esse liberũ vsq; ad cęlũ, ff. de serui. l. fi. & ff. ꝙ vi aut clã, l. pe. §. fi. Item domus appellatione venit domiciliũ, ut ff. de iniu. l. lex Cor. §. fi. ff. de adul. l. qui domũ, ff. de ven. inspi. l. j. §. fi. Sol. Vr̃ ꝙ appellatione domus cõtineanẽ retenta cõsuetudine gñali, quia magna rõ suadet &c. vt ff. eo. l. si à reo, & ne maleficia remaneant impunita, ff ad l. Aq. l. ita vulne
3 ratus, hæc eadem q. est s̃. de pę. † Item pone contineri in statuto ciuitatis, ꝙ si in aliqua villa vel castro factũ fuerit aliquod maleficiũ, ꝙ cõe villæ vel castri teneatur p̃sentare cõi ciuitatis talem malefactorem sub pœna centum lib. accidit ꝙ Titius in villa, vel castro cõmisit homicidium & aufugit, postea req̃situs à Potestate vel capitaneo, vel alia de cã peruenit in fortiam Potestatis & cõis ciuitatis: mõ q̃ritur, nũquid cõe villę, vel castri possit in centum condemnari? & videtur ꝙ non, quia non interest quod ex æquipollentibus fiat, dummodo fiat, ut ff. de verb. signi. l. seruus, §. mandati, & C. de cond.

ADDITIO.

a ¶Quod sic. *Adde Pet de Anch. consi. 159. vbi dicit, ꝙ fugiẽs ad porticum ecclesiæ, gaudet eius immunitate, pro quo facit quod voluerunt do. de Rota decis. 157. de praben. ꝙ habens expectatiuam ad prabẽdã in aliqua ecclesia vacatiuã, ꝙ si vacet p̃benda in cœmiterio, ꝙ illa debetur. B.*

cond.indę.l.1.vñ qualitercunq. fiat,ēt si au
fugit, nō tenetur de fuga.Sol.Vř distinguē
dum vtrum ex eadem cā, i. accusatione di-
cti maleficij ꝑuenit ad Ptātem, & tūc illud
cōe sit liberatum per iura p̄dicta,an ex alia
cā,puta quia cōmisit aliud delictū , & tunc
nō liberatur,quia nō est rō quare soluta sit
obligatio,cum ex alia cā peruenerit ad po-
testatem,ar.l.fi.ff.quemad.ser.amit. sed qn̄
cōe villæ tenetur in p̄dicto casu uel simili,
nunqd ad pęnam soluendam tenenť absen
tes,infirmi,& inhabiles? Respon.non,ff.de
adul.l.pe.C.de sica.l.fi.licet sit,ar.contra,ff.
qui & à qui.l.prospexit, l.nō aliter,ff.de le.
3.& ꝙ absentes nō teneanť,facit C.de adul.
l.adul.& l.fi.ad Sill. C.de sic.l.fi. Item quia
statutū est odiosum & cōtra ius, igiť est re-
stringendum, ff.de lib. & posth.l.cum qui-
dam,& est expressum in Auth. vt nul.iu.§.
qm̄ vero contingit.& hęc est benignior sen
tentia,ff.de pę.l.in metallum,& l.si præses,
& de act.& obl.l.Arrianus.sed vř ꝙ decretū
dicat, ꝙ villa & castrum puniantur ob deli
ctum aliorum, 23.q.2.c. dn̄s Deus noster .
Item ꝙ iufirmi non teneantur , probatur ,
ꝗa infirmitas p̄stat excusationem,ff.ad Sil-
la.l.si quis in graui,§.1.& de reg.iu.l.quęsi
tum.Item ꝙ vidua,pupilli,& aliæ miserabi
les ꝑsonæ non teneantur,vř esse casus,ff.ad
Sill.l si quis in graui,§.ignoscitur.& hoc ꝑ
4 rectores serūatur de consuetudine.† Sed ꝗd
de inquilinis?Dic ꝙ ipsi teneńť, & non dn̄i
eorum,ff.de his qui deie. uel effu.l.1.§. hæc
actio.& l.si plures,2.rn̄. & l.pe. & ita sentit
do.Odof.licet possit allegari cōtra,ꝙ statu-
tū simpľr & indistincte loquitur , ergo &c.
5 ꝙ dic ut supra in hoc opere.† Item pone cō
tineri in statuto ciuitatis Pergami , ꝙ qui-
cunque fecerit insultum ad domum alicu-
ius,puniatur in centum li.modo aliquis fe-
cit insultum ad domum habitantis,ꝗ aliꝗs
conduxit,nunquid insultator punieť in cen
tū lib.dic ꝙ sic,ut ff.de alea.l.p̄tor,§.domū,
& Insti. de iniur.§.pe. & ff de iniu. l.lex Iu-
6 lia.†Itē pone contineri in statutis,ꝙ nullus
sub certa pœna portet arma,ecce aliquis in
uentus est portare pāceriā,nunquid iste pu
nietur? Dic ꝙ nō,quia pāceria portatur pro
salute hominis,& nō pro offensa facienda,
vt ff.de vi pub.l.is qui. Itē mens statuti est,
ꝙ hoīes amoueātur à rixis & maleficijs , ꝙ
cauere debet p̄tor,ff.de vsuf.l.si cuius rei,§.
item si inter dn̄os, & de le.3.l.non aliter,§.
fi.ff.de mor.infe.p̄tor aūt. nō vř incidere in
7 statutū,ut ar.ff.de ui pub.l.is qui.†Item po
ne contineri in statuto , ꝙ quicunq; fecerit
tale maleficium,quilibet possit accusare, &
habeat medietatē bāni. accidit ꝙ ꝗdam nō
accusauit, sed denunciauit Titiū illud tale
maleficium commisisse,& ex illa denuncia
tione est ille Titius condēnatus,mō q̄ritur,
nūquid hře,ille debeat medietatē banni?&
vř ꝙ nō,ar.ff.de inof.te.l.Papinianus,§.me
minisse,& ff.rē ra.ha.l.amplius.& Instit.de
contrah.emp.§ fi. & ar.ff. de bo.li. l.qui cū
maior, §.accusasse,l.in serui.§.1. Item dr̄ia
est inter accusationem & denūciationem,
nā libertus non pōt accusare patronum ēt
noīe alieno, sed denunciare sic,C.si tu. non
ges.l.j.vbi vř quasi hoc expressum. Econtra
vř ꝙ sic,nā qui nomen detulit, accusare vř,
ut ff.de iur.pat.l.eū qui. & satisfactū vř ver
bis statuti,ut ff.de in ius uo.l.ꝗuis.Item vi
deo ꝙ tm̄ facit denunciatio quantum accu-
satio,& econtra,C.de accusa.l.si quis. Item
tm̄ est cōsecutus ꝑ istā denunciationē quā-
tum fuisset ꝑ accusationē, & ista accusatio
& denūciatio tendunt ad unū effectū , ut ff.
qđ quis.iur.l.1 .in fi.ne ꝗs eū qui in ius vo.
l.si ꝑ aliū.Sol.Hæc vlt.opi.vř melior,& ita
sentiunt Doc.s.ꝙ denūciatio habeat partē,
nā licet statuta sint stricti iuris,& iō distin
guēdū,tn̄ ipsum statutum recipit interp̄ta-
tionē ₰m formā iuris cōis,ut plene no.sup.
de obser.sta.§. ēt q̄riť. & ita uidi pluries iu-
dicari de facto ꝑ iura p̄d.& ꝑ l. de iur.patr.
l.eū ꝗ.cū legib.sup.alle.nec ob.§.ille,de bo.
lib.l.qui cū maior,§.accusasse.quia uerū est
inspectis uerbis edicti, q̄ non sunt minuen-
da,ꝑ l.p̄all.ff.qui pet.tut.l.creditores. 1.rn̄.
8 †Itē pone cōtineri ī statuto ciuitatis,ꝙ nul
lus sub certa pœna debeat portare cultellū,
accidit , ꝙ dū familia Ptāt is iret cercādo ꝑ
armis,inuenit quatuor hoīes stātes in uia,
& unū cultellū penes eosdē in terra,à ꝗbus
ꝗsitū fuit,cuius esset dictus cultellus,& oēs
dixerunt ꝙ nō erat eorū,uel pone ꝙ dictus
cultellus fuit inuentus sub quodā bancho
vbi p̄dicti stabāt.q̄ritur uunc, an oēs simul
istorū teneātur ad pœnā,an unus eorū tm̄?
Et primo vř ꝙ nullus teneatur , quia cum
nō fuit inuentus portare aliꝗs,ergo nullus
inuenitur in delicto,ergo nec pęna reporta
tur,cum tm̄ ibi debeat esse pęna vbi est deli
ctum,

ctũ,C.de pę.l.sãcimus. Item quia in crĩbus
debent esse probationes luce clariores, C.de
prob.l.sciant. Et ideo iudex qui sñĩam latu-
rus est, nõ prius dẽt quemq̃ de armorũ por
tatione condemnare q̃ de criẽ sibi constat,
C.de pę.l.qui sñĩam, maleficium est.n.por
tare arma, cum sit vetitum per statutum,
& p iura cõia, C.vt arm.vsus, l.vna, li.12.&
in Auth.de arm.in plurib.locis, & maxime
in ver.hanc ergo, s.&c. Itẽ dolo carere non
vr qui non obtemperat &c.vt ff.de re.iur.l.
nõ põt. Itẽ rõne dubitationis quilibet con
sueuit absolui, ff.ad l.Aq.l.sciam, §.cũ ĩstra
Itẽ sanctius est illũ portantem absoluere, q̃
alios innocentes cõdẽnare, ut ff.de pę.l.ab-
sentem, nã hoc est verũ si ab initio tm̃ por-
tabat. Item incertitudo plerunq; id de quo
agit facit deficere, ff.de testa.tut.l.duo sunt
Titij, & l.tutor. Econtra vr ꝙ in tm̃ vnus eo
rum teneri debeat & puniri, & per iudicem
eligi qđ sit gratificationi locus, q̃a cum plu
rib.legat vsusfructus plurimorum p̃diorũ,
separatim eligit in quo p̃dio sepeliat defun
ctus, ff.de reli. & sum.l.fi. sic eligit iudex v-
num ex plurib.psonis, vt ff.de accu.l.si plu
res, & ff.de li.ho.exh.l.3.§.hoc interdictum,
sic iudex eligit cui puella nubat, qñ sua ve
recundia nõ vult suã voluntatem exprime
re, ff.de nup.l.in conuentio.in fi.econtra cir
ca istum art. vr ꝙ omnes quatuor teneant, p
l.ff.ad l.Aq.l.item Mela, §.si plures, & p l.
ff.de his qui deie.vel effu.l.j.in fi.cum trib.
seq.& ff.ad l.Aq.l.ita vulneratus. item lege
municipali teneri debet, sicut l.cõi via ma-
litijs non dẽt aperiri, de transa.l.cum hi, §.
si cum lex, C.de ind.vid.l.j.q̃libet.n. viden-
do familiã, posset pmittere sibi cadere cul-
tellum, & sic pęnã euitare. Itẽ & ecõtra rigo
re iuris multa p cõi vtilitate recepta sunt,
s.vt teneat aliq̃s tanq̃ ipse solꝰ fecerit aliq̃d,
& tñ ipse solus non fecit, ut d.l.ita vulnera
tus, & ar.ff.ar.fur.cęs.l.si plures. Sol. Dico p
iura p̃allegata ꝙ quilibet teneat ad pœnã,
sed q̃a vniuscuiusq; cultellus fuit inuẽtus,
ab vno solo vr uniuscuiusq; cultellus defer
ri, uno p̃dictorum soluente, cæteris liberan
tur, ar.p̃dictorum l.ff.de his qui deie. vel ef
9 fu.& aliarum legum alle.p ult.par. † Item
pone, statuto cauet ꝙ nullus ludat ad taxil-
los sub certa pœna, & qđ quilibet possit ac
cusare, & habeat medietatem banni. quidã
vero non accusauit, sed denunciauit, q̃ritur
nunquid habebit medietatem banni? dic
pro & contra, vt notaui in dictis quæst.sta-
tuti, & solue ꝙ sic, ff.de iu.pat.l.eum qui, &
quia denunciator & accusator tendunt ad
vnum effectum, ff.quod quis.iu.l.j.in fi.ff.
ne quis eum qui l.si per alium, nec ob.ff.de
bo.li.l.qui cum maior, §.accusasse, quia ue-
rum est inspectis uerbis edicti, quæ nõ sunt
minuenda, ut ibi. Statuto cauet ꝙ si fuerit
facta alicui iniuria præsente Potestate, ꝙ
Ptãs possit illum punire arbitrio suo, quæ-
ritur an statutum locum habeat si uerba
iniuriosa dicta fuerint alicui in conspectu
Ptãtis? dic ꝙ sic, C.de inof.test.l.cum te.C.
10 fa.erc.l.in ipsius. † Itẽ pone in statuto cõti
neri, ꝙ Potestas intra duos menses teneat
diffinire omnes cãs maleficiorum cõnume
randas à tpe accusationis oorrectæ, quæri-
tur an elapsis duob. mensibus possit ille su-
per illis condemnare vel absoluere? Respõ.
sic, ut C.vt oẽs tam ciu.q̃ cri.l.unica in fi.
11 † Item pone qõnem q̃ qñq; occurrit de fa-
cto, ex forma statuti uel reformatione con-
cilij datum fuit tali dño Potestati Bononię
arbitrium in oĩbus maleficijs suo tpe ppe-
tratis, contigit ꝙ tpe illius Potestatis qui-
dam fuit mortifere vulneratus, tpe uero se
quentis Potestatis ille mortuus fuit, quo
tpe ille Potestas nõ habebat arbitrium. Et
modo q̃rit an Potestas habeat arbitrium in
illo homicidio. Et vr ꝙ non, quia vr ꝙ ini-
tium maleficij debeat inspici, sicut dr de il-
lo qui inchoauit rixam, q̃ritur an teneatur
de oĩb.ibi actis, C.ad l.Iul.de ui pub.l.qm̃,
& ar.ff.ad Mac.l.tametsi, & ff.de pę.l.1.§.
quod si seruum, & ar.ff.ad l.Corn.de sic.l.j.
§.diuus. Item in maleficijs non considerat
exitus, sed voluntas, ut ff.ad l.Cor.de sic.l.di
uus, & C.eo.tit.l.is qui cum telo, econtra vr
ex eo ꝙ tpe p̃ntis Potestatis est mortuus,
nã effectus de quo agitur consideratur non
verba, ff.quod quis.iur. in alterum stat.l.j.
§.hæc uerba. Item ante mortem non dr ho
micidium perpetratum, statutum uero loq̃
tur in tpe p̃finito, dum dicit, perpetratum,
vnde significat homicidium non cęptum,
sed consummatum, sicut dr de uerbo statu-
ti, quod significat rem perfectam & cõsum
matam, ut d.§.hæc verba. Item præsens Po
testas cum ueteri Potestate videt esse eadem
potestas, ff.de iud.l.proponebatur. Item di
citur perpetratum ꝙ ex omnibus suis par-

cibus constat, & nil.vr̃ actum dum aliquid
deest ad agendum, C. ad Sill.l.cum fil.in fi.
Sol. Dic ꝙ neuter dictorum Ptãtum hẽt ar
bitrium, pteritus non, quia suo tpe nõ fuit
cõsummatum homicidium. psens non, qa
suo tpe non fuit inchoatum, cum.n. Pote-
stas habeat arbitrium, oportet ꝙ illud ho-
micidium cœptum sit, & consummatum
suo tpe, perpetratum significat rem perfe-
ctã, & cõsummatã, vt dictũ est s.& ita con-
suluit Dy.s.neutrum hr̃e arbitrium, dicens
ꝙ videtur casus legis, quia perpetrari rem
pfectam significat, ff.de his qui si mor.con
sci.l.3.ꝙ non fuit tpe alicuius eorum, pte-
rea ista monosyllaba, per, adiecta alicui di-
ctioni rem perfectam demonstrat, ff.de ver.
sig.l.vrbana, §.pernoctare, Dy.hoc no.ff.de
12 dã.infe.l.dãni, §.Sabini.†Item pone ꝙ con
tinet̃ statuto, ꝙ Potestas habeat arbitrium
primis duob.mẽsib.sui regiminis de oĩbus
maleficijs dicto tpe commissis: quo tpe qui
dam fecit quoddam maleficium, de quo tpe
fuit accusatus, accusatione vero pendente
q̃ritur nunquid currat aliud tp̃s, ita ꝙ Pote
stas ille desinit hr̃e arbitrium, in pcessu cu
ius accusationis opponebant̃ exceptiones,
q̃ durante arbitrio Ptãtis reijci poterant.
Itẽ q̃rit̃ de pœna, vtrum ex arbitrio possit
imponi? & primo vr̃ ꝙ ƒm arbitrium possit
pcedi, & punitio fieri, ar.ff.de iur.om.iu.l.
cum q̃dã puella, & ff.de iud.l.si quis, & l.vẽ
ditor, §.iudices, & l.iudicium, nã tpales a-
ctiones si in iudicium deducant̃, fiunt ppe
tuæ, C.de anna.excep.l.j.§.exceptiones, ita
tutor causas inchoatas põt perficere, etiam
finita tutela, vt C.post pu.tu.adsit.l.j.ff. de
admi.tut.l.ita autem, §.fi.ff.de app.l.tutor,
§.j. Itẽ Ptãs debet iudicare ƒm legẽ q̃ erat
tpe cõmissi delicti, ut ff.đ pę.l.j.& ĩ Auth.
vt cũ de app.cog.in prin. ergo debet posse
cognoscere, examinare, & inquirere de ma-
leficijs ex arbitrio, quia vbi aliqd permitti
tur, & id intelligitur concessum, p ꝙ venit̃
ad illud, ff.de spon.l.oratio. Item si cœpit
ex arbitrio cognoscere, nõ debet diuidi pos
se continentiam causę, C.de iud.l.nulli. Itẽ
videtur exp̃ssum, nam lex municipalis dat
formã iurisdictioni, q̃ est finita re non inte
gra: ergo ius nõ finit̃, sicut in cæteris man-
datis, vt non finiantur, re non integra, ff. de
iur.om.iu.l.& quia. Econtra vr̃, ꝙ dicti arbi
trij Ptãs sit finita, sicut dr̃ in arbitris, ut ff.
de arbit.l.Labeo.& l.non distinguemus, §.
dies. Item leges volunt in his q̃ nõ recipiũt
cõsummationem, ꝙ vitient̃ qñ deueniunt
ad eũ casum à quo incipere non poterunt,
ut ff.ad l.Aq.l.quia.& de iud.l.si à me.& l.
Iulianus ait, si aliter, ff de seru.l.p.p.& exp̃s
se ff.de his q̃ pro nõ scri.l.in metallũ, & qa
lex municipalis quo ad tp̃s concedit arbi-
trium, non debet vltra posse protendi quã
verba patiantur, ff.de verb.obli.l.quicquid
astringẽdæ, quia quoties ipse recedit à iure
cõi, est odiosa, & sic restringẽda, ff.de lib.&
posth.l.cum quidã, ff.de pę.l.interp̃tatio le
gũ. Præterea lex de arbi.lata, vr̃ scripta qua
si in vanum: aut.n.iudex in cognoscẽdo de
uiat à iure cõi, & tũc eius arbitrium est ini-
quum, & reducendũ ad arbitriũ boni uiri,
i.iudicis, & sic ad ius cõe, vt ff. pro soc.l.si
societas, §.fi. cum quatuor legib.seq. & sic
non potest Potestas immutare ius cõe, nec
substantiã arbitrij, per hoc qđ habeat arbi
trium, ff.mand.l.qui in mutuam, ff.de reg.
iur.l.q̃ dubietatis, & sic iudicium soluit̃ ue
tante eo qui iudicare iussit, ut ff.de iud.l.iu
diciũ, ita soluitur l.municipali uetante, q̃
nõ hẽt locũ isto tpe. Sol.in hac parte sapiẽ
tes nõ dubitãt, ꝙ Ptãs non possit cognosce
re reiectis exceptionibus, & etiã condemna
re, qa isto tpe non habet locum statutum
13 de arbitris, ƒm proxime alleg.† Item pone
statuto contineri, ꝙ nullus cum armis cur-
rat ad aliquẽ rumorem sub pœna decem li
brarum, aliquis sedato aliquo rumore cur-
rit ad ipsũ rumorẽ cum armis, quęrit̃ an te
neatur ad pœnã? dic ꝙ sic, arg.ff.de vi & vi
14 ar.l.idem, §.armis, & §.arma. Dy.†Item po
ne cõtineri in statuto, ꝙ si aliqua bestia ali
cuius dederit damnum intrando vineã, sol
uat pro dãno solidos quinque, dic ꝙ si be-
stia alicuius perdita dãnum dederit, ꝙ statu
tũ non hẽt locum, ff.de leg.j.l.hmõi, & l.le-
gatũ est, ff.de pub.l.nec.& l.quantę, §.j.& l.
15 cotem. §.dñs. † Item pone ꝙ ciuitas habet
statutũ ꝙ si aliquod damnum daret̃ in ali-
qua villa ꝙ cõe illius villæ teneat̃ ad emen
dam illius dãni. Item dicta villa habet sta-
tutum ꝙ pro damnis quæ darentur, non te
neatur commune illius villæ, quæritur an
statutum villę deroget statuto ciuitatis, vel
contra. dic pro & contra, ut notaui in quæ
stionibus statuti, & solue ꝙ statutum uillæ
ualeat inter ipsos de uilla, & aliis non no-
ceat

ceat,arg.ff.de pact.l.inter creditorẽ,& quia
16 res inter alios acta, alijs nõ nocet &c.†Itẽ
pone q.de facto, ciui. Senarũ eſt ſtatutũ ꝙ
ſi aliquis fecerit homicidiũ,eius bona dẽnt
publicari cõi, accidit ꝙ quidã vaſallus com
miſit homicidium,mõ q̃rit̃,an feudum de-
beat publi cari?primo ꝙ ſic,quia Ptãs iura-
uit ſeruare ſtatuta, & bona taliũ malefacto
rum publicare,vñ ſac̃m ſeruandum eſt, ut
C.ſi aduer.ven.l.j.Item ꝗa verba ſunt certa
q̃ loquunt̃ de publicatione bonorum: vnde
non dẽt admitti qõ,vt ff. de le.3.l.ille aut il
le,§.cum in verbis. Itẽ hoc,ſ.feudum eſt in
bonis vaſalli, quia poſſidet,& habet hãc ex
ceptionẽ,ut ff.de acq.re.do.l.rem in bonis,
& ff.de ver. ſig.l.bonorum.Item quia uenit
iudiciũ fa.ercis. vt ff. fa ercis.l.itẽ. Præterea
vaſallus hẽt utilem actionem ad ſimilitudi
nem ſuperficiarij, ut ff.de ſuperfi. l.1.§.qđ
ait,& ff.de rei ven.l.in ſpãli,ff.ſi ag.vect.vľ
emph.pe.l.1. & 2. Item fundus cõis cũ alio
publicat̃,ff.cõi diui.l.is cum quo. Item ꝗa
ſaltem in uita uaſalli dẽrent publicari, ut
arg.ff.de leg.1.l.peto,§.p̃dium. ecõtra vr̃ ꝙ
nõ, ꝗa pœna ſuos dẽt tenere autores,ut C.
de pę.l.ſancimus.Item ꝗa factum unius al
teri obeſſe nõ dẽt, ut ff.ad Sill.l.fi.de oper.
no.nũ.l.de pupillo,§.ſi pluriũ.Item ꝗa ſan
ctius eſt nocentem abſoluere, q̃ innocentẽ
cõdemnare,ff.de pę.l.abſentem.Item ꝗa ꝙ
ſuum eſt,dẽt tñ cõſiderari,ut ff.de dã.infe.
l.ſi finita.§.ſi de vectigalib. Item ꝗa vaſal-
lus vr̃ mortuꝰ, vñ feudũ dẽt redire ad dñm,
ut ff.pro ſoc.l.actione,§.publicatione.Item
qñ bona publicant̃,non publicat̃ ius patro
ni, ff.de bo.dã.l.rõ.§.ſi in libertum. Itẽ ꝑꝑ
delictũ filij non publicat̃ peculium caſtren
ſe,ut C.de bo.dã.l. ſi filius.Itẽ creditores p̃-
ferunt̃ pœnis fiſcalib. C.de pę.l.creditores.
a Sol. Dñt ſapientes feudũ fore publicãdũ *a*
in vita vaſalli,& nõ ultra.pro hac ſolutione
facit ff.de dã.inf.l.ſi finita,§.ſi de uectigali.
ff.de leg.2.l.peto, §.2.ff. de don.inter vi.&
vxo.l.ſi cum mors,§.cum igit̃, ff.de leg.2.l.
cum pater,§.hæreditatem, ff.de uer.ob.l.ex
ea parte.vel aľr ſolue,& dic ꝙ ius iſtius dñi
æſtimabit̃,& tũc aut cõe ciuitatis emet ius
iſtiꝰ dñi,qñ eſt ĩ uita illius uaſalli, aut dñs
emet illud ius à dicto cõi, pro hac ſol. eſt
17 ar.ff.de fur.l.ſi ſeruus,§.ꝙ pẽdente.† Item
pone,ſtatuto cauet̃,ꝙ nullus poſſit detineri a
pro maleficio pro quo bona pecuniaria de-
beret imponi,ſi dederit fideiuſſores de con-
dẽnatione ſoluenda,vel de p̃ſentãdo,& alia
ſecuritas nõ exigat̃ ab eo, nec à fideiuſſori-
bus, & iõ Titius accuſatus uel denunciatus
de quodã crĩe, pro quo eſt pęna pecuniaria
imponenda ille ſatiſdedit de ſe p̃ſentando,
& de cõdemnatione ſoluenda, & de paren-
do p̃ceptis Ptãtis, hãc ſecuritatẽ ſic voluit
Ptãs,quia datũ erat ei arbitriũ,pro quo ta-
les fideiuſſerunt in oẽm cãm, poſt hoc con
demnauit iſtũ Titium in lib.c.ad decẽ dies
ſoluendis, intra quos dies fideiuſſores p̃ſen
tauerunt Ptãti dictum Titiũ, q̃ritur, an ex
forma ſtatuti ſint liberati,an vero nihilo-
minus teneant̃ ad ſoluendã cõdemnationẽ
ſ̃m ꝓmiſſionem dicti Titij exactã ex uigo
re dicti arbitrij. Rñ. ꝓ & cõtra vt notaui in
dictis q.ſtatutorũ.& ſolue ꝙ fideiuſſores ad
dictã cõdemnationem nõ teneant̃, quia ſta
tutũ p̃dictum ſeruãdum,nã fideiuſſores nõ
ſunt ex maleficio obligati,ſed ex cõtractu,
ut de uer.obl.Inſti.§.in hac re.arbitrum er
go nõ debet poſſe extendi ad fideiuſſores.
18 † Itẽ pone cõtineri ĩ ſtatuto ꝙ nulla beſtia
det dãnũ ſub pęna decem ſolid.vel ꝙ naues
ad locũ nõ uadãt ꝓhibitũ, nũc Ptãs cõdem
nauit beſtiã vnã,vel nauim in pęna ſtatuti
cõtenta, q̃rit̃, an valeat talis condemnatio.
vr̃ ꝙ nõ,ꝗa nauis & beſtia ſunt res inaĩatæ
q̃ cõdẽ natæ ſunt, ergo ſnĩa ualere nõ dẽt.
quia res nõ delinquunt,ut in Auth.de mã.
prin.§.oportet.& alibi dicit lex, ꝙ ea q̃ ſen-
ſu carent,iniuriam facere nõ dñr,l.1.§.1.ff.
ſi quad. pau.fec.di. dic tñ cõtra,ſ. ꝙ ualeat
ſnĩa,quia uideo ꝙ hic ſit fundo & non ꝑſo-
næ adiudicatio,ut ff.ſi.regun.l.3.§.ſi aliter,
& ſatis eſt cõdẽnata ꝑſona, cuius eſt nauis
uel beſtia ꝑ talem ſnĩam. facit ad p̃dicta ff.
de neg.geſt.l.ꝗ alieno.§.fi.Item ſi condem
natio nõ ualeret, iam uideret̃ uerbis & non
rebus &c.C.de vſu.l.fi.C.cõmu.de le.l.2. in
fi. & ꝓ hac ſol.facit ꝙ no.Accur. ff.de ope.
19 no.nun.l.fi.in gl.quæ inci.ad rei.† Item po
ne q.de facto quæ contigit Bononiæ. con-
tinetur in ſtatuto ciuitatis cõis Bononię,ꝙ
nullus ponatur ad tormenta niſi pro homi
cidio, uel falſitate, & raptu mulierum &c.

contigit

ADDITIO.

¶Publicandũ. *Adde videndũ Alex.conſ.13.& conſ.118.li.9.& cõſ.99 & vide Ol.cõſ.17.Ber.*

contingit ꝙ q̃dam famul⁹ do. Alb. quondã
Odo. ꝑ uim cępit quondam puellam uir-
ginem,& cã ꝓstrauit ad terrã,& carnaliter
cognouit cã,iste famulus captus fuit p̃ce-
dẽtib. indicijs, & posit⁹ in grauissimis tor-
mẽtis. Idẽ d. Alb. patronus dicti famuli tẽ-
pore syndicatus obtulit libellũ contra iudi
cem dicens,ꝙ statutum nõ hẽbat locũ, q̃a
dictus eius famulus non cõmiserat crimẽ
raptus,& statutum dicit ꝓ raptu mulierũ:
q̃rit̃ quid iuris? dic ꝙ famulus non potuit,
nec debuit ex illo crĩe subijci tormentis,&
q̃õnib. quia rapere est q̃ñ per vim rapitur
mulier & transducit̃ de uno loco ad aliũ,
quo casu imponitur pœna mortis,ut C. de
rap. uir. l. una, ff. ad l. Iul. de ui pub. l. qui cę
20 tu. §. qui uacãtem. †At qui uirginem proij
a cit *a* in terrã,& eã ꝑ uim stuprauit,nõ dẽt
mori de iure,sed punitur in dimidia parte
bonorũ suorũ,ut Insti. de pu. iu. §. itẽ cadẽ,
uel dic ꝙ tenetur l. Iul. de ui pub. uel pri. ff.
eo. ti. l. j. §. itẽ. Præterea de hoc idẽ dicit Az.
in sum. §. nunc de stupro. & ꝙ teneatur l.
Iul. de ui. pub. uel pri dicit l. ff. e adul. l. ma
riti,& ar. d. §. qui uacantẽ. patet ergo ꝙ ex
diuersitate dictarum pęnarum, aliud est ra
pere,aliud est ꝑ uim mulierẽ cognoscere,&
iõ de facto potius q̃ de iure,& ex uigore of
ficij positus fuit ad tormenta dictus famu
lus,uerũ quia idẽ d. Alb. omiserat ĩ libello
p̃dicto quẽ dari fecerat,apponere locũ ubi
ille famulus fuerat tortus , apposita exce-
ptione petitionis inepta , ius fuit q̃sitũ ꝑ
dños leg. Doct.& pronunciatũ per sindica
tum super ipsa petitione non posse ꝓcedi,
per l. ff. de ac. l. libellorũ, de quo idẽ d. Alb.
21 mirabiliter derisus fuit. †Q̃d aũt dictũ est
sup. ꝙ qui rapuit uirginẽ, punit̃ pęna mor
tis ꝑ iura p̃dicta, C. de rap. uir. l. unica. intel
ligas siue ipsa rapina facta fuit uolẽte uel
nolẽte,ut d. l. uni. de rap. uir. ꝙ ĩtelligit do.
Gui. de Suza. siue nolente siue uolente,s. ex b
post facto post ipsã rapinã: nã dicit ꝙ si ab
initio uirgo se rapi cõsenserit,ꝙ non seq̃t̃
pœna mortis , ex eo ꝙ dolus nõ infert̃ uo-
lẽti, C. de transa. l. cũ donationis. Et q̃a vo-
lẽti nõ infert̃ iniuria, ff. de iniu. l. j. §. usq;
22 adeo. † Sed pone statuto cauetur, ꝙ rapiẽs
filiũ decapitet̃,aliq̃s rapit carẽtẽ patre,cer-
te cessat statutũ, q̃a unũ correlatiuorũ dat a
ĩtelligere reliquũ, nã fili⁹ p̃supponit patrẽ
& ecõtra,ut l. cũ aũt. ibi, pr̃ efficiat̃ &c. C. đ b
23 inst.& sub.& ita ibi dixi ego Ia. Bu. † Quid
si cognoscat̃ mascul⁹ cõtra naturã , dic ut
hr̃ in l. cũ vir nubit ĩn fœmina, C. de adul.
illud. n. est pctm̃ ꝑꝑ ꝙ uenit ira Dei in fi-
lios diffidẽtiæ, ut hr̃ ex̃ de ui.& ho. cle. §.
24 neuero facilitas. †Sed q̃d si ĩ aliquo mẽbro
mulieris nõ apto quis se cõtineat? dic ꝙ e-
rit loc⁹ pęnę capitis,ut 32. q. 7. c. adulterij
25 malũ. †Sed an ꝑꝑ opus sodomiticũ, uel si
quis seipsum polluerit, uel si uxorem ex̃
claustra polluit,uel hmõi possit uir dimit
ti? dic ꝙ non,ut 32. q. 7. c. oẽs. & s̃m Papã,
ext. de adul. c j. Item ꝙ peccata cõmittit q̃
monialem cognoscit,dic ut 30. q. 2. uirgini
bus.& talis non põt contrahere matrimo-
nium,si tñ contrhit,tenet, 27. q. j. c. hi igit̃.
26 †Item q̃ro, an plus peccet quis cognoscen
do pulchram, q̃ deformem,dic ut 13. q. j. c.
27 ult. Ia. Bu. † Item pone conrineri ĩ statuto
ciuitatis,ꝙ banniti ꝓ q̃busdam maleficijs
nunq̃ possint eximi nec cancellari de ban-
no,mõ q̃dam bannit⁹ ex tali maleficio est
scriptus in numero bannitorum,qui uolẽ
bat allegare & dicere ipsũ bannũ nullũ fo
re ipso iure,& ideo petebat de ipso banno
cancellari dẽri,quia forte dicebat & ostẽde
bat ꝙ nunq̃ fuerat citatus, ꝑ q̃đ ostendit̃
bãnũ ipso iure nullũ, ff. q̃ sen. sine app. l. j.
§. ex edicto. q̃rit̃,an sit audiẽd⁹? & ur̃ ꝙ sic,
quasi nunq̃ bãnitus,quia bannitũ accipere
debemus rite condẽnatũ, ff. de re iud. l. si se
nõ obtulit. §. condẽnatũ. Itẽ exhæredatum
accipere debemus rite,ut ff. de contrata. l.
nõ putaui, §. q̃situm. Item testm̃ accipimus
rite confectũ. de uerb. si. l. Paulus. ff. de pœ.
l. si q̃s aliquid. ff. queãd. test. aper. l. tabella
rij. j. respon. econtra ur̃ ꝙ ẽt nõ iure testm̃
factum dicat̃,ut d. l. tabellarij. j. rñ. ff. de ta
bel. exhi. l. j. §. siue aũt. nam dr̃ testm̃ donec
fuerit dictum & declaratum nullũ esse, ff. đ
iniu. rup.& irri. test. l. nullo. Sol. dicit d. Dy.
dictũ bannitũ audiẽdum *b* eẽ, ꝑ l. ff. de fal.
l. si quis le. in prin.& ar. eorum quæ ibi no.
28 †Item pone contineri in statuto ciuitatis
ꝙ Potestas in condemnationibus & absolu
tionibus maleficiorũ faciẽdis cõuocet cer-
tos

ADDITIONES.

¶Proijcit in terram. *Adde ꝙ idem cõsuluit Ra pha. Cu. cons. 95. Ber.*

¶Audiendum. *Adde Pe. de An. cons. 6. Ber.*

tos sapientes, quorū consilio ꝓcedat ad ab
solutionē & cōdēnationē:nūc Ptās cōdem
nauit vel absoluit nō cōuocatis sapientib.
vel cōuocatis, non tñ fuit secutus eorū con
siliū,& occurrit sępius de facto:q̄ritur quid
iuris?Et primo vr̄ ꝙ non teneat,qđ factum
est,ar.ff.de insti.l.si pupillus,§.conditio,C.
de acq.pos.l.pe & l.consilio,ff.de cur.fur.§.
cū demētis,l.j.ff.de exer.§.si plures,ibi, sed
si sic ꝑposuit &c.ff.de acq.hær.l.si quis mi-
hi bona,§.iussu,& §.recte,& gl.ibi posita in
ver.sed quid,ff.de admi.tut.in l.Titium, in
princip ff.manda.l.diligenter,ff. de arbit.l.
non distinguemus, cum si.& extra de elec.
c.cum in veteri,& c.olim,de arb.Item con-
tra vr̄,ff.de cond.& dem.l. cū tale legatum,
§.sine arbitrio Titij,& l.filiæ, ff.de leg.j.&
l.turpia,§.1.& l.Titium & Meuium, §.j.ff.
de admi.tu.l.quidā occidēs,§.Papi. & ff.de
arb.l.nō distinguemus,§.quęsitū.Sol.dicit
ꝙ absolutio uel cōdēnatio valeat & teneat:
& dic plenius vt dudū notaui Bononiæ in
q̄ōnib.stat.quarū copia est cuilibet iudici.
29 †Itē pone in statuto contineri ꝙ pro certo
maleficio imponatur certa pęna, puta cen-
tum lib.Et in eodem volumine statutorū in
uenitur aliud statutum quod gn̄aliter im-
ponit aliā pęnā pro oībus maleficijs:modo
q̄ritur qđ statutum sit seruādū?rn̄deo ꝙ il-
lud generale nō deroget statuto speciali, ꝙ
certā & determinatā pęnā imponit,l. si q̄s
procurator,ff.de proc.l. si quis duo,ff.de ad
mi.tu.l.sanctio legū,ff.de pœ.extr.de rescr.
c.j.& quia gn̄alis clausula non referṫ ad ea
de quib.spāliter est dictū,l.doli clausula,ff.
30 de ver. obl. † Itē pone cōtineri in statuto
ciuitatis Castelli, ꝙ nullus compellaṫ resti-
tuere rē q̄ publice & sine fraude emit , nisi
ꝑtium integre ei fuerit restitutū , contigit
de facto ꝙ in Aretio fuerūt boues duo de
robati & ducti ad ciuitatē Castelli,& ibi vē
diti fuerunt vbi erat dictum statutū.modo
q̄ritur an ipsum statutum noceat Aretino
quominus possit boues habere, nisi pretiū
soluat eorum.Et primo vr̄ obstare: nā cum
ibi litiget,debet leges illius loci seruare, &
nō dedignari eis uti,ar.C.de sen.& interlo.
om.iud.l.cum Papinian.nā q̄ Iudæum cō-
uenit,Iudæorū ferias cogitur obseruare,ut
C.de Iudę.& cęli,l.die sabbatō.actor dēt rei
legib.subiacere,nā actoris differṫ actio, q̄ a
pupillus est reus,C.de Carbo.edic.l.j. & 2.

Itē actori denegatur de dolo actio, quia est
reus honestus,vt ff.de dol.l.nō dēt,nempe,
ipsius loci consuetudo vigeat,in quo qō vē
tilatur,arg.ff.de euic.l.si fundus qui. & eo-
dem loco,in quo agiṫ rei petitæ,æstimatio
terminaṫ,ff.si cer.pet.l.vinum, quid plura?
lex vr̄ exꝑssa , q̄ dicit legem loci vbi agitur
spectandā esse,ff.de uari.& extraord. cri.l.j.
§.in hoīe,lex dicit legem ciuitatis ad alie-
nigenā posse protendi, C.de eman.li.l.j.C.
de succe.& ar.l.4. actor.n.si sequiṫ forū rei ,
ergo debet illud cū cōmodis suis & incom
modis sequi.C.de bo.pos.l.j. Item si statu-
ta Castelli sunt pro Aretino bona, libenter
ea statuta inducet pro se,ergo male facit q̄
petit id cuius contrarium nō esset postula-
turus, ar.ff.de sol.l.pe. Præterea in iudicio
quasi contrahiṫ,ut ff.de pec.l. sed si licet,&
ff.de tut.& rat.dist.l.defensor, vn̄ sicut rō-
ne contractus quis sortitur forum,sic debet
sortiri rōne litis q̄ facit Castelli , nā & dici
consueuit,cū fueris Romæ &c. ff.de of.ꝑsi.
l.obseruare, §.pęna,ff.de vsu.l.1. j.rn̄.nā &
Imperator statuit nauigantes maritimis le
gib.subiacere, vt ff.ad l.Rhod. de iact.l.pe.
Ecōtra vr̄,ar.ff.de iuris.om.iud.l.fi. Itē qui
ꝑcepta in non subditos facit,quasi nil opa-
tur,ut C.q. ꝓ sua iur.dari pos.l.j. nā si hoc
esset verū,iā liceret Castellanis statuere qđ
oēs sui subditi alijs quibus essent obligati
non tenerenṫ,qđ esset iniquum, vt ar.ff.de
eo qđ cer.lo.l.nō vtiq;.j.rn̄.porro hoc sta-
tutum ꝓ Castellanis factū est, ergo ꝓdesse
vel obesse alijs nō dēt, ar.d.l.fi. de iuri.om.
iu. video.n. ꝙ si priuilegiatus cum priuile-
giata cōcurrat,ꝙ vtitur quilibet iure cōi,er
go si alienigena cū alienigena litigat, vtiṫ
quilibet iure cōi,ut C.de Iud.& cœli. l.Iu-
dęi,& in Auth.de san.epi.§.sed hoc ꝑsenti.
ff.de min.l.verū,§.pen. nā Imperator q̄ est
dn̄s mūdi, suis tm̄ & non alijs legē īponit,
ff.ad l.Rho.de iac.l.pe.& C.de sum.Trin.&
fi.ca.l.j.ꝑterea rescripta principis petēti ꝓ-
sunt,si alijs nō inferāt lęsionem,q̄to magis
hoc in statuto est seruandum,C.de ꝑc.imp.
of.l.rescripta.sol.ẜm d.Dy. & in hac opin.
fuit Mar.de Fa. & ēt sunt oēs Doct. & cōi-
ter statutum non obsit,quia statuta terra-
rum dn̄r propria ipsius ciuitatis,ergo non
sunt ad alios porrigēda,C.de legi.& const.
prin.l.2.æqualitas.n. iam litigatoribus nō
adesset, si alter ex litigatoribus alienū suo

ꝓprio iure offenderet, quia lex abhorret, vt C. de fru. & lit. exp. l. j. & ēt nō vr̃ honeſtum qđ rōne loci vbi agitur, iuſtitia varietur, vt C. de tem. & repa. l. j. §. fi. verū ſi aliq̃s forenſis deliquiſſet in territorio Caſtelli, tunc ille punieť ſm ſtatutum illius ciuitatis, quod dic plene vt s̃. de pę. §. ſed pone quæſtionē.

31 †Sed pone ꝙ in ciuitate illa Caſtelli ſit aliquod ſtatutū ꝙ faciat contra reū, & ꝓ actore forenſe, modo quęriť an poſſit retorqueri cōtra ipſum actorē? & vr̃ ꝙ ñ quia æqualitas ī iudicijs & arbitrijs eſt ſeruāda, vt ff. de arb. l. ſi đ meis, & l. ſi cū dies, §. pe. & l. fi. C. de fru. & lit. exp. & q̃a reus non pōt poſtulare vt ſtatutum ſerueť contra actorē, vt s̃. & quis non pōt poſtulare, cuius cōtrariū nō eſſet poſtulaturus cōtra actorē, l. pe. C. đ ſol. l. ratas, C. de reſcin. ven. econtra vr̃ ꝙ ſtatutum loquiť gñaliter, &c. Item quia Ptās iurauit ſeruare ſtatutum. Sol. dic ꝙ nō dēt ſeruare, ꝑ iura p̄dicta, & alia s̃. alle. in alia

32 prox. q. † Quæro, pone fore bannū miſſum per ciuitatē ſuꝑ aliquo facto faciendo vel non, ſub certa pęna aliquis venit contra di

a ctū bānum: quęriť, nunquid excuſetur *a* eo quod dicat ſe nō audiuiſſe, & ignoraſſe bannum miſſum eſſe? & vr̃ ꝙ talis excuſeť, ar. ff. de iur. om. iud. in l. ſi quis id, & quia ſi iudex vult eum de ſcīa redarguere, habet hoc neceſſe probare, ff. de prob. l. verius, & facit ff. de decr. ab ord. fa. l. fi. Itē q̃a non p̄iudicat proſcriptum niſi ita proſcribatur, ꝙ ab oībus legi poſſit & intelligi, ff. de inſtit. l. ſed & ſi pupillus, §. ꝓſcribere, & facit ff. de ori. iur. l. 2. §. is itaq;. Item quia vox p̄conis &c. C. qūo & qñ iu. auth. qui ſemel, & ſic rōne ignorantiæ excuſatur, C. de tabu. exhi. l. generali, ff. de his q̃ not. infa. l. genero. nam & hæres ignorans teſtatorem occiſum, ſi poſtea teſtm̃ aperiat, hęreditate nō priuatur, ff. ad Sill. l. ſi quis in graui. Econtra vr̃, quia hæc lex eſt quæ debet ſciri ab oīb. C. de legib. l. leges, in Auth. vt fact. no. conſt. §. 2. & ar. bonum contra illos qui dicunt ſe ignoraſſe bannum, ff. de publ. l. interdum, §. ſerui q̃ in fuga. Sol. diſt. quia ſi erat p̄ſeus non excuſatur, quia eſt in culpa, ff. de verb ſign. l. late, ſi erat abſens, excuſatur, ar. dictarum legum. Si nō erat abſens, non excuſať, ff. de prob. l. ei qui. & ar. C. de procu. l. 2. & qui dicit ſe remotū, debet hoc ꝓbare, d. l. ei. q. & ar. C. de cōtrah. & com. ſtip. l. optimā. Mar.

33 de Fa. † Pone q. de facto ſæpius occurrentē, quidam erat cuſtos carceris, q̃ promiſit bene cuſtodire, & ſꝑ perſonaliter p̄ſentare ſe coram Ptāte, & ſoluere id totum in quo de ea cauſa carcerati fuerint condemnati, qui fecit pro ſe Titium fideiubere, qui promiſit eum p̄ſentare &c. Itē pōt poni de eo qui habet licentiā armorum, vel de illo qui pro crīe quodam promīſit, vt s̃. modo ille talis aufugit cum quodam carcerato, vel cōmiſit cum dictis armis quoddā maleficium, q̃ citatur ꝙ cōpareat, & quia non venit, ponitur in banno cōis, & p̄cipiť fideiuſſori, ꝙ eū reprę́ſentet ſub pęna in promīſſione appoſita, & quia eū reprę́ſentare non pōt, condēnatus eſt fideiuſſor in centū li. modo q̃ritur an fideiuſſor illā condemnationē ſoluere teneatur qui fideiuſſor allegat ꝙ non pōt dictum principaliter rep̄ſentare occaſione dicti banni. Et vr̃ quod fideiuſſor non teneať primo tali rōne: dicit lex, ꝙ ſi promiſi aliquem ſiſtere in iudicio, debeo facere eum ſiſtere in eodem ſtatu & conditione, & cā, vt ff. ſi ex nox. ca. aga. l. 2. quod ſecus eſt hic, ex eo quia promiſit ſiſtere in iudicio non bannitum, ergo non eſt eadem cā, cum ipſe ſit bannitus, vt Inſti. de hær. quali. & dif. §. ſeruos, vbi dr̃, ꝙ mutata perſona, mutatur cā. Item alia rōne, quia ſi ipſe fideiuſſor ſolueret pro principali, poſſet petere a cōi vt cederet iura & actionem contra principalem, vt ff. man. l. Papinianus, ff. qui pot. in pig. hab. l. mulier, quia habet actionem mandati contra eū, ſed cū ſit bannitus de ciuitate ſua per Poteſtatem, & in perpetuum nō reuerſurus non poteſt cōe dare iura & actiones ſaltē ꝑſonales: obſtāte ergo exceptione cedendarum actionum, non teneť fideiuſſor, quia per cōe factū eſt quominus poſſit cedere actionē, ut legitur ff. de ſol. l. Stichū, §. pe. vnde ſi cōe petat a fideiuſſore, dicit fideiuſſor, dolo facis quia petis, & habet exceptionē doli, ff. de do. exc. l. ſi opera. Itē non debet de eodē delicto bis q̃rere, ut ff. nau. cau. ſta. l. licet. Itē ſi quis aliquē iudicio ſiſti promiſit, & ipſe mortuus ſit, nō tenetur, ff. qui ſatiſ. cog. l. ſi deceſſerit, nam iſte qui eſt banni-

ADDITIO.

a ¶Excuſetur. *Adde Roma. conſ. 59. Fran. Aret. conſ. 110. Ber.*

bannitus hr̃ pro mortuo quo ad actus ciui-
les,vt ff.de bo.poſſ.ſcḋm tabu.l.1.§.filium.&
ſic æquiparatur impoſſibili precepto:& im
poſſibile p̄ceptũ nõ valet,vt ff.q̄ ſen.ſi.app.
reſcin.l.Paulus in fi.Itẽ pro hac parte bene
facit ff. ſi quis cau. l.ſed & ſi quis in princ.
econtra vr̃ ꝙ fideiuſſor teneatur,arg.ff.qui
ſatiſ.co.l.ſi vero pro condẽnato.Itẽ alio ar.
ff.de pact.l.tale pactum , §.fi.vbi tale pactũ
factũ ꝓ mortuo , valet.Itẽ facit ff.de acc.l.
ex iudiciorum.Itẽ ar.ff.de fideic. lib.l.cũ q̄-
ritur.Sol.ſaluo cõſilio meliori.ita vr̃ diſtin-
guendum,quia aut iſte fideiuſſor citatur &
ei p̄cipitur , vt repræſentet principalem añ
bãnũ ei datũ,aut poſtea:ſi.n. añ bãnũ,dico
fideiuſſorẽ ĩdiſtincte teneri,ſi reũ principa-
lẽ non rep̄ſentauerit, ut ff.qui ſatiſ.cog.l.ſi
deceſſerit,ff.ſi quis cau.l. ſed & ſi quis.ſi ãt
hoc fiat poſt datũ bannum, dico fideiuſſo-
rẽ nõ teneri , ar.dictarum legum.vñ bonus
& cautus iudex primo citabit fideiuſſorem,
& p̄cipiet ꝙ rep̄ſentet reum, & ſi hoc nõ fe
cerit,cõdemnabit eum,& poſtea faciet cita
ri principalẽ,& ſi cõtumax fuerit, faciet eũ
bãniri.vel ſcḋm d.Odo.& uerius,ꝙ ſi ꝓ eodẽ
maleficio vel exceſſu ꝓ quo fideiuſſor fue-
rit condẽnatus,vel in banno poſitus,ꝙ ꝑ ꝑ
bannũ ꝑ ꝑea fideiuſſores nõ releuanr̃,q̃a iã
circũuenerunt viã ꝑ q̃ fideiuſſerunt ꝙ eſſe
ñ dẽt,ff.de iu.l.2 & C.vñ vi.l.meminerint.
ſi aũt cõdẽnatus fuit ꝑ ꝑ aliud crimen, tũc
dicit ꝙ fideiuſſores excuſanr̃, & principali-
ter ꝓmittẽs,ar.ff.qui ſatiſ.cog.l.ſi vero, ff.
ſi quis ca.l.ſed & ſi quis. ſed & ſi fideiuſſor
ſoluere nõ põt, nec ẽt põt principalẽ p̄ſen-
tare, offerat ſe defenſioni ipſius,& ſic fide-
iuſſor nõ poterit cõdẽnari niſi ad pęnã qua
cõdẽnaret̃ principalis, & hoc ſi crimẽ reſpi
ceret pęnã pecuniariã,& ꝙ fideiuſſor poſſit
defendere, cum hoc dicat,l.ſancimus. C.de
34 fideiuſ.† Quæſtio talis:eſt dum Ptãs ſede-
ret in iure pro tribunali,p̄cipit cuidam alle
ganti de iure ſuo, ne amplius loqueret̃ ſub
pœna centum lib.ille tñ fuit locutus,queri
tur vtrum Ptãs poſſit illi pœnã inferre ? Et
primo vr̃ ꝙ non , nam dictum præceptum
vr̃ potius uoluntatis q̃ ſnĩæ, C.com.de le.l.
epiſtolas.per totum.Item quia Ptãs dẽt au
dire omnium deſideria,ff.de offi.procon.&
leg.l.nec quicquam,§.circa aduocata. vñ ꝙ
eſt factum contra legẽ,non tenet.l.non du-
bium, C.de legi. Itẽ quia non dẽt excande-
ſcere aduerſus eos, quos malos putat, ff de
offi.præfi.l.obſeruandum.Item quia non li
cuit ei alicui facere iniuriam , ff.quod me.
cau. l.continet igitur in fi.ff.de iniur. l.nec
magiſtratib.Item quia vtebatur iure ſuo &
iure execu.non hẽt iniuriam,ff.de iniu.l. in
iuriarũ,§.1.de lib. ho.exi.l.3.§.1. de re.iur.
l.nullus de dam.infec.l.Proculus. Item ne-
mo debet ius ſuum dimittere indefenſum ,
ff.de peti.hæ.l.illud quoque.Itẽ quia Pote-
ſtas non cauſa cognita , ſed ꝑ calorẽ id di-
xit,ergo non ualet, ff.de reg.iur.l.quod ca-
lore,ff.de diuor.l. diuortiũ de publ.l.licita-
tio.& quia illud præceptum fuit ſine cã,iõ
non valet,vt ff.de ſuſp. tut.l.3.§.fi.& de trã
ſa.l.cum hi.§.cauſa,ff.de his qui no.infam.
l.2.§.ignominia. Itẽ quia impoſſibile præ-
ceptum iudicis nõ eſt ſeruandũ,ff.q̄ ſent.ſi.
app.reſcin. l.fi. nec ẽt turpe ſiue inhoneſtũ
ff.de arb.l.ſi cum dies,§.compromiſſo. & ꝙ
contra bonos mores fit , dr̃ impoſſibile, ff.
de cõd.inſt.l.filius.& l.conditio.nã hoc prę
ceptũ eſt cõtra bonos mores, cum patiẽter
dẽat Ptãs audire &c. econtra vr̃,quia dictũ
prætoris non dẽt eſſe illuſorium, ff.de iud.
l.cũ p̄tor, ff. ne quid in lo.pub.l.fi.C.de bo.
quę li.l.cum non ſolum,§.fi.Itẽ quia iudex
põt uim inferre ſubditis gratia oneris qđ
ſuſtinet, ff.quod me.cau.l.cõtinet.Itẽ quia
licet ei defendere ſuã iuriſd.pęnali iudicio,
l.j.ff.ſi quis ius dic.nõ obtem.Itẽ põt dene-
gare ſuam iuriſd.non obtẽperantib.l.licet.
& l.ſi ꝑ p̄torem , §.ſed cũ decreto,ff.ex qui.
cau.ma.Itẽ quia ille fuit inobediens,& con
tumacia pœnã accumulat, ff.de pę.l.relega
ti.Itẽ.quia non vr̃ dolo carere,qui ius dicẽ-
ti non obtem.ff.de re iud.l. nemo poteſt. &
ex dolo ſuo nemo dẽt p̄miũ reportare . ext.
de do.& contu. c.cũ contingit,ff.de do.l.ne
dolo,C.de leg.l.legata, ff.pro ſoc.l.uerum ,
§.hæc quæ.Item quia Poteſtas dẽt commi-
nari,ff.de admi.tut.l.tutor,§. ſi depoſiti. de
offi.præfe.vig.l.non ſolent,§.1.de offic.prę
fec.l.3. §.cum portionis . Item quia a tali
præcepto potuit appellari, C. de appel.l.cũ
multis,C.qñ prouo.non eſt ne.l.certa ratio
ne,quod cum non fecerit,vr̃ præceptum ap
probaſſe, C.qũo & qñ iu.l.3.C.de ſen.quæ
ſine cer. quan. profe.l.fin.Item quia poteſt
iubere alicui ne exeat de domo ſua.ff.de in-
terdi.& rele.l.fi.Sol.ſecundum d.Gui.de Su
za.& ut alias Bononiæ me præſente fuit ꝑ
peritio-

peritiores consultum? dic pœnam exigi nō posse, cum pceptum fuerit nudum, & factū absq; causæ cognitione. & hoc ꝑ l. filiusfa. §. diui fratres, ff. de leg. 1. & ff. de leg. 3. l. pa-
35 ter, §. Iulius Agrippa. † Item pone contineri in statuto, ꝙ banniti pro maleficio non possint exire de banno. quidā bānitus prodidit Ptāti plures derobatores, qui suspēsi fuerunt & mortui, cui bannito promiserat Ptās pro hoc eum facere cancellari de banno, & eum cancellari fecit, q̄ritur an ualeat cancellatio illa sine licētia consilij facta? & primo vr̄ ꝙ sic, quia congruit Ptāti purgare prouinciam q̄ regit malis hoībus, ut ff. de offi. præsi. l. congruit, & l. 3. extra de offi. ordi. c. 1. spāliter de inquisitione, § qn̄, ver. 3. Itē Ptās concessit vtiliter negotium cōi, ergo dēt per commune haberi ratum, ff. de neg. gest. l. Papinianus. Item quia publicū est & utile, posse securè per itinera commeare, ff. de his qui deiec. uel effu. l. 1. Item quia seruus recipit libertatē, qui manifestat necem domini sui, C. ex quib. cau. ser. perue. ad liber. l. 1. & 2. Item quia ille bannitus nō dēt decipi autoritate Potestatis, C. de his qui ve. æta. impe. l. 1. potuit enim Potestas hoc facere, s. purgare prouinciam malis hominibus, C. de carc. pri. l. 1. & quotiescunq; aliquid conceditur alicui, & id vr̄ esse concessum, sine quo explicari non potuit, ff. de iurisdi. om. iudi. l. 2. ff. de sponsa. l. oratio. Item vr̄ casus, ff. de re mili. l. non omnis, §. à Barbaris, & §. fi. & l. desertorem, §. fi. Item quia iste bannitus liberatus est, in obligationem non dēt amplius deduci, arg. ff. de sol. l. qui res, §. aream. Item publica utilitas præfertur priuatæ, ff. pro soc. l. accusare, §. Labeo. Econtra vr̄ ꝙ dr̄ de prætore tutore, ut ff. de pact. l. tutores, & l. imperator, C. de pac. l. tutore. Item de magistratibus ciuitatum, quia ciuitas pōt restitui ut minor, C. ex quib. cau. ma. Item non est dubiū ꝙ bannum fuit positum uoluntate consilij, ergo ita dēt dissolui, ff. de reg. iur. l. nil tam naturale. Item si quis pronunciatur liber nō interueniēte iusto contradictore, nō tenet ꝓnunciatio, ff. de collu. deteg. l. non iusto. Item facti quæstio in arbitrio est iudicis, pœnæ verò persecutio legis autoritate mādatur, ff. ad Turp. l. 1. de pę. l. diui fratres, C. de pœ. l. 1. Item isti non pōt remitti pœna, nisi ab Imperatore, ut ff. de pę. l. actor, & ff. de pę. l. relegatorū. Itē bannum fuit cancellatum contra salutē ordinis indiciorū, non tenuit ergo cancellatura, ut C. de his q̄ ad eccl. confu. l. præsenti, & de sent. & interlo. om. iudi. l. prolatā. ergo ipso iure nō tenet. C. qn̄ prouo. non est neces. l. 2. ff. de re iud. l. Paulus. nec ēt Ptās pōt alicui concedere qđ edificet in pub. ut ff. quod vi aut clam. l. prohibere, §. plane, de offi. procu. Cæsa. l. j. & inuitarētur hoīes ad delinquēdum, qđ esse non dēt, ut C. de Lati. liber. tol. l. j. §. sed ne seruum. Sol. dic quod ualet cancellatio, ꝑ l. 1. ff. de re mili. l. non omnis, §. à Barbaris, & l. transigere, ff. ad Velle. l. 1. & 2. §. antepen. & §. deinde, & C. quib. cau. ser. acci. ꝓ premi. libe. l. 1. & 2. Itē quia in hoc uertitur pub. utilitas, quæ præfertur priuatæ, ut C. de offi. rect. prouin. l. potior. Saluo ꝙ si statutum esset ita præcisum & iuratū, ꝙ non possit absolui, ut de hoc ponit sup. circa primam partē huius titu. §. sed pone ꝙ ciuis. quia tunc dico ꝙ banni cancellatio ipso iure sit nulla, quia quod contra legē factum est, ipso iure non subsistit, C. de legi. & con-
36 sti. l. non dubium. † Insuꝑ pone qōnē quæ de facto contingit, de qua s. posui sub rub. de bo. malef. §. sed pone ꝙ statutū est ꝙ oīa bona homicidę dēant publicari. quidam vēdidit domum, & possessionē non tradidit, postea commisit homicidium, pro quo positus est in banno, & condēnatus, & omnia sua bona sunt publicata cōi, quæritur nunquid illa domus, in qua stabat & morabatur tpe dicti homicidij, sit publicata communi, dicta vēditione non obstante. Et vr̄ ꝙ emptor possit dictam domum defendere, quia semꝑ statur instro, donec probetur cōtrarium, C. de proba. l. cum precibus. Itē quia factus est dn̄s ꝑ traditionē, & vr̄ casus expssus, ff. de dona. l. post contractū. Ecōtra vr̄, ex eo quia vr̄ vēditio facta in fraudē, & iō reuocanda ex illo edicto. de his quæ in frau. cre. vt eo. tit. ꝑ totum. & fuit obligatus, ut Insti. de obli. quę ex delict. nasc. & ff. de act. & obli. & adde iuris ciuilis regulas, ne maleficia remaneāt impunita, ut ff. ad l. Aqui. l. ita uulneratus, in fi. Item quia daretur materia delinquendi, quod esse non dēt, C. si aduer. ven. l. 1. & de vend. l. 1. sol. dicit do. Gui. & alij sapientes, ꝙ si ille malefactor tenebat & possidebat ipsam domum tpe maleficij, ꝙ debeat destrui & publicari

secundum

ſecundum formam ſtatuti,arg.ff. q̃b. mo.
pig.uel hypo.ſol.l.qualis imaginari.& qđ
a ſit ſimulata*a* uenditio bene facit C.de diſt.
37 pig.l.ſi in uacuam.†Item pone in ſtatuto
contineri, qđ oīa bona homicidæ dēant
applicari hæredi interfecti,tam mobilia q̃
immobilia:mō quęritur, nunquid nomi-
b na debitorum *b* ſint applicanda his hære-
dib.& uř qđ ſic, quia tanq̃ immobilia ue-
niunt in reſtitutione dotis, C.de rei.uxo.
act.l.una,§.& ut plenius. Item appellatio-
ne bonorum & noīa continent, ff. de uer.
ſig.l.bonorum.Item immobilium cōtinent
noīa incorporalia,ut Inſt.de rer.diui.§.pę-
na,& de reb. corporali. Item tp̄s ſtatuitur
in p̄ſcriptione longi tp̄is,l.fi.Econtra uř ꝙ
omnia bona ueniant diuidenda, ff.famil.
erc.l.illud. cum duabus legi.ſequen. Atta-
men iſta non ueniunt,ff.fami.erci.l.ij.& ea
quæ in nominibus.Item ſi idem eſſent no
mina & res mobiles & immobiles, cur di-
uerſis nominibus uocarentur?ut C. de co-
dicil.l.ſi idem.item cum ſtatutum dicat tā
bona mobilia q̃ immobilia,melius eſt uer
bis edicti ſeruire, ff. de excu. l.j.§. ut ergo.
Sol. dico qđ hęredib. interfecti non appli-
centur noīa.per leg.ff.de leg.3.l.uxore,§.cō
cubinæ,& ff.de leg.ij.l.grauis.j.reſp.ubi dř
ꝙ in bonis non intelliguntur noīa debito
rum legata,uel pecunia ad noīa facienda,
ut ff.de pecu l.quantum bonis,§. hoc am-
38 plius.†Circa finem pręſentis tituli huius,
pono q̃ſtionem,quam commodius inſere
re potuiſſem ſub rub. de banni. ꝓ malefi.
Continetur in ſtatuto ciuitatis, qđ banni-
tus pro maleficio impune poſſit offendi,ſi
cut euenit in qualibet ciuitate tam Lom-
bardiæ q̃ Tuſciæ:mō q̃rit̃ nunqud banni-
tus aliquis pro maleficio poſſit ſine pæna
occidi.Et primo uř qđ non,multis rōnib.
Quid.n.ſi ille bannitus erat bannitus ex ta
li delicto,ex quo mortem non dēbat incur
rere,nec ad mortem erat cōdemnatus, quo
morietř manu miniſtri,ſi ſn̄ia iudicis mori
debeat.cum non plus ueniat in executione
q̃ in ſn̄ia,& executio non debeat formam
condemnationis excedere,ut ff.de appel.l.
ab executione,& C. de app.l. ſi q̃s ꝓuoca-
re,nec ulterius dēat protendi metus q̃ repe
riatur delictum,ut C.de pœ.l.ſancimus,C.
cōia de ſuceſ.auth.omnes peregrini. Secun
da rōne,nam certum eſt ꝙ hmōi ſtatutum
ciuitatis appelletur conſuetudo, vt colligi
tur ff.de fer.l.3.§.diuus.& nihil aliud ſunt
q̃ q̃dam ciuium conuentiones, vt colligit̃
ff.de aqua plu.arc.l.j.§.fi.& certum eſt qđ
hmōi conuentiones non excuſant quem à
pœna,quia non habent effectum, vt ff. de
verb.ſig.l.gn̄aliter,& l.ſeq. Tertia ratione,
nam lex eſt ęxpreſſa q̄ exulem agentem ad
mittit, & eum non repellit, vt ff.de mino.
l.Papinian.exuli.ſi.n. impunè liceret offen
di,fruſtra diceret agentem admitti,quia li
cita puniri nō debent,ut C.de adul.l. Grac
chus,& de admi.tut.l.ſcimus, & de confir.
tut.l.ſi vt ꝓponis.Quarta rōne,vř ꝙ ex for
ma talis ſtatuti nulla p̄ſtetur autoritas,ex
eo ꝙ talis confeſſio eſt merum imperium,
& q̄ ſunt meri imperij,vř ꝙ regentes ꝓuin
ciam ſoli hēant,non ciuitas vel caſtrum,vt
ff.de off.præſi.l. illici.§.qui vniuerſas,& in
Auth.de defen.ciui.§.nulla.& §. audietur.
Quinto q̃a dato ꝙ ſtatuto tali continet̃ ꝙ
ex qualitate licet offendere,aliud eſt.n.oc
cidere,aliud offendere, nam propriè offen
ſio partis continet læſionem,& quaſi nihil
aliud eſt q̃ nocere, ſed occidere eſt hoīem
occidere & extinguere, ſicut colligit̃ ff. de
his qui deie.vel eff.l.j.Sextò,ſi verbū offen
dere vř gn̄ale vt poſſet vtrūq; cōplecti, tn̄
quia lex odioſa ad mitiorē partē redigēda
eſt,vt eſt ff.de pę.l.p̄ſes, & l.interpretatio
legum.& de libe.& poſthu.l.cum q̃dam.Se
ptimò,quia tale ſtatutū vř iuri gētiū ac di
uinę legi obuiare,qm̄ p̄ceptum eſt diuinę
legis,non occidere,qm̄ homo hoī inſidiari
non dēt,vt Inſti.de obli.quæ ex deli. naſc
in prin.& ff.de ſer.expor.l.ſi ſeruus,& ff.de
iuſti.& iu.l.vt vim.nec par.in parem impe
rium habet,vt C.de leg.& conſti.l. digna,
ff. ad Trebel.l.ille à quo,§.tempeſtati.ff.de
arbi.l.nam magiſtratus. multominus infe
rior in ſuperiorē imperium exercebit,arg.
ſumpto à maiori, vt ex eis legibus colligi-
tur. Octauo,quia hoc inuitare vř quem ad
malefaciendū,& dicendū,& delinquēdū,&
ſic

ADDITIONES.

a ¶Simulata. *Adde ut per Pet.de Ancha.conſil. 252.Roma conſi.376 Ber.*

b ¶Nomina debitorū. *Adde an appellatione bonorum mobiliū & immobilium ueniant iura & actiones do.Car.conſ.122. Bar.conſ.80.Ber.*

ſic valere non dēt talis ciuiū conuentio, vt ff.de pact.do.l.conuenire,C.de ind. vid.tol. l.j.ꝙ eſſe non dēt,cum nō dēant ex lege oriri maleficia,ſed ius & iuſtitia, vt C.vñ vi, l. meminerint. Econtra vr̃ ꝙ liceat talem bannitum occidere multis rōnib. nam cer a to certius eſt, ꝙ pōt per legem dari priuato occidendi autoritas ſicut pro hoc multę ſunt leges, vt C. de his q̃ ad ecc.confu.l.3. & de adul.l.Gracch⁹,& ff.de ſica.l.3.§.trāſfugas,& ff.ad l.Aq.l.3.in prin.Cum igitur lex municipalis pro lege habeatur,& ius à ciuitate vocetur,vt ff.de iuſt.& iu.l.oēs populi,& Inſti.de iu.nat.§.ius aūt.quare hāc autoritatem inter ſuos pſtare non pōt non video, cū ſtatutū vincat legem in loco vbi factum eſt, & maioris autoritatis ſit q̃ lex gñalis in eo municipali,ff.de ſepul.vio.l.3. a §.diuus,ff.cōia pdi.l.venditor §.conſtat.Secunda rōne, quia hmōi exbāniti exceptuati ſunt ab oīū ciuiū pmijs,& ciues eſſe deſinunt,ſicut ſumit̃ ff.de pę.l.qui vltimo, & ſunt ſimiles excōicatis,q̃b.actus iudiciorū ſunt clauſi.vt ex̃ de excep.§.3.& d.l.qui vltimo,de pub.iud.l.is q.& ff.de iniu.rup. l. ſi exhæretato.Tertia rōne: nam ſi exiſtens non augetur pęna q̃ ſnīa continetur, nihil operaretur ſtatutum,ꝙ eſſe nō dēt,vt ff.de legi.l ſi qñ. Quarta rōne, negari non pōt quin occiſus dicatur offendi, ſicut verbum offendere,gñaliter oīa continet, vt ff. de remili.l.in fraudē,in fi. Et.verbū gñaliter ꝓlatū,gñaliter eſt intelligendū. & poſtq̃ lex offendentē reddit immunem, ab oī pœna eum exemiſſe vr̃,quocunq; mō offendat, vt ff.de adul.l.j.§.& aūt. & ubi lex nō diſtīguit,nec nos,vt ff.de off.pſi.l.3. & de pu.l. de pcio. Quinta rōne:nā cōtumacia auget pęnā, vt ff. de pę.l.relegati, & l.capitaliū, §.in exulibus,& auth.bona dāna.§.inter tales.n.dānati eximūtur, q̃a pęnas refugiūt. & dubitari nō vr̃, q̃a pp hāc fugā vltra q̃ fuiſſent cōdēnati,grauantur.grauant̃.n.q̃a nec capitalis efficitur capitalis,ut d.§.ī exu lib.Sexta rōne,quia ſi dicatur ꝙ lex municipalis eſt ambigua,hæc ambiguitas eſt interpretāda contra contumaces, qui nitunt̃ pœnas effugere,nō contra exequentē,vt ff. de pact.l.veterib.& l.Labeo.§.cum lege,ſic & cōſuetudo interpretari vr̃, vt patet oīb. quia vr̃ hoīes bannitos occidi ſine pęna,& ſic ab ea cōſuetudine non eſt recedendū, vt ff.de legi l. ſi de interpretatione,& l. minimè.Sol.dupliciter pōt ſolui hæc q̃ō. vna ꝑ viam rigoris,alia ꝑ viam æquitatis. ꝑ uiā rigoris,cū cōſuetudo gñaliter ſic interpretari vr̃ ſeu videat̃,& talis oīum opinio eſt ut poſſit occidi,ᵃà tali opi.non eſt recedendum,vt ff.de fun.inſtr.l.cum delanionis,§. aſinam. ſic pp contumaciā de nō capitali efficitur capitale,vt d.§.in exulib. & ſic pl⁹ venit in executione q̃ in ſnia,pp contumaciam. Secunda via eſt diſtinguendum, ex quo delinquens ſit condemnatus & exbānit⁹, vt ſi ſit ex delicto ꝙ ingerat pœnam mortis,occidi poſſit,aliàs non.ſic aliàs diſtinguendū ff.de bo.dam.l.v.j.ij.iij.& iiij. reſpō.hāc q.ſic determinat do. Mar. de Fa.

ADDITIO.

a ¶Occidi. *Adde Pau de Caſt.conſ.193 & 33.in primo impreſſis Ang. conſ.177.Ber.*

Quæſtio an ī loco domicilij ſeu originis poſſit cōtra aliquem inquiri de maleficio alibi commiſſo. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Poteſtas Florentiæ an poſſit inquirere contra eum qui commiſit homicidium in territorio Senenſi, & hoc quia ille malefactor ratione domicilij & originis erat de iuriſdictione illius Poteſtatis.*

LICET finem impoſuerim præſenti libello, adhuc tñ intēdo quatuor qōnes ſubijcere,q̃ de facto fuerunt,vna in ciuitate Florentię,tres in ciuitate Senarum,cum ibi aſſiderem.Cum quidam nobilis & egregius aduocatus de ciuitate Piſtorij veniſſet ad balnea diſtrictus Senen.nomine do.Vaninus de Bo. do.Mane. de la ſcala de Flor. exiſtentes Flor tractauit & ordinauit cum quodam ſuo nepote,& trib.aſſaſſinis, ꝙ irent & occiderent eundem do.Vani. in diſtrictu Senen. qui iuerunt & eundē occiderunt ꝓpe Senas ꝑ miliaria duo.q̃b.malefactorib.aliqui Senē.pſtiterunt auxiliū & fauorem tunc: modo quæritur an dictus do. Mane. poſſet accuſari Senis, & puniri vbi homicidiū eſt cōmiſſum, ex mādato & tractatu Floren.s̃.habitis.& de hac quæſt.hic ultra nō ſcribo quia de ea plene poſui ſub rub.vbi & quo loco punitur delinquens,in vlt.§.Alia qō fuit ēt Senis,quia quæſitum fuit

fuit vtrum dicti malefactores dẽrent puni
ri ẽm formam statuti, & consuetudinis ci
uitatis Senarũ, an vero ẽm ius cõc. & ad
hãc q.di: ꝓ & cõtra, vt no.s̃. de pę. §. pone
qõ.q̃ tota die occurrit de facto. Tertia ẽt q.
fuit Senis, quia q̃situm fuit an dicti auxi-
liãtes dẽrent puniri pari, & eadẽ pęna, qua
puniti fuerant malefactores p̃dicti & occi-
sores de qua q.dic vt ẽt no.sup.de homici.
1 §.itẽ pone ꝙ Titi⁹ &c. †Quarta uero q.fuit
ciuita.Flo.qm̃ statuto cõis Flo. continet̃ ꝙ
Ptãs Florentinorum possit de quolibet ho
micidio & alijs certis delictis inq̃rere, ĩ q̃b.
sibi dat̃ arbitriũ ẽt puniẽdi.mõ Ptãs Florẽ
tiæ volebat inq̃rere contra eum nepotẽ &
assassinos de homicidio ꝑ eos cõmisso ex̃
eius territorium in districtu Senensi, ea rõ
ne, quia ratione domicili & originis erant
de iurisdictione ipsius, q̃situm fuit nunq̃d
posset? & primo vr̃ ꝙ non, multis rõnibus.
nã vbi ipsi deliquerũt, s.Sẽnis, illi⁹ iuri sub
iacere dẽnt, vt C. vbi de cri.agi opor. auth.
qua in prouin.l.j.ff.de accus.l.si cui, §.pe.&
ff.de re mil.l.desertorem auditu.in prin. &
ff.de offi.præsi.l.3.& ff. de iud.l. venditor.
ergo vr̃ prohiberi ꝙ alio loco non fiat pu-
nitio, vt ff.de iud.l.cum p̃tor & C.de proc.
l.maritus. Item q̃a iniuria tm̃ est facta Ptã
ti Senen.in cui⁹ territorio maleficium est
commissum, & nõ Ptãti Flor. & ille vr̃ esse
contemptus, vt ff.de iniu.l.si quis.& ff.si q̃s
ius di.non obtem.l.j.ẽt Ptãti Florentię nõ
vident̃ fecisse iniuriam vel offensam, cum
ei non hẽant ex̃ suum territorium obedire,
vt ff. de iniu.l. iniuriarum, §.j. de iu.om.
iud.l.fi. apparet itaq; ꝙ Potestas Florẽtiæ
non põt inquirere, quia inquisitio fit ad vĩ
dictam publicam vlciscendam, q̃ dẽt ꝑ par
tes ciuitatum vlcisci & non occultari, vt in
Auth.de man.prin.§.ꝙ si delinquentes. &
& in Aut.de arb §.scimus vnde si Potestas
Flo.inq̃reret de iniuria facta Potestati Se-
narũ, & eius cõi, cũ in eius territorio male
ficium sit commissum, hoc facere non põt,
q̃a iniuriã factã alteri nemo vĩdicare põt,
sed suam tm̃, vt ff.de iniu.l.iniuriarũ. Itẽ si
diceret̃ ꝙ aliqua iniuria ex hoc sit facta Po
stati Flo. vbi delinquentes habent domici-
lium, tñ põt dici ꝙ Potestas Senarum ha-
bet vtriusq; vindictam, ideo quia principa-
liter ipse iniuriatus est sicut pater, cui⁹ prĩ
cipaliter interest vindicare iniuriã factã fi
lio q̃ suo & filij noĩe eã vindicat, vt ff.de in
iu.l.sed & si vnius, §.ait p̃tor. & §. filiofa.
vnde cum magis eius intersit, ipse dẽt p̃fer
ri in vindicando, sicut dicimus in publico
criẽ, q̃a ille primo admittitur, q̃ propensio
re dolore venit ad faciendam vindictam, &
cuius magis interest, vt ff.de acc.l.si plures.
& ff.de adul.l.j.§.fi.fit.n ĩiuria ꝑ seruũ prĩ
cipaliter dño, vt Inst.de iniu.§.seruus.& si
cut ꝑ filiũ fit patri iniuria, ut Inst.de iniu.
§.pariter.sic ẽt fit iniuria ꝑ subditũ iudici
& Ptãti illius loci vbi delinquitur, nã delĩ-
quẽs dr̃ subditus illius loci ĩ quo delinq̃t̃,
q̃tũ ad hoc vt puniri possit, & merito di-
co, q̃a sicut ꝑ filiũ iniuria fit patri, sic fit in
iuria dño seu iudici ꝑ subditũ. Administra
tores.n.vocant̃ Ptãtes & ita dicunt̃ subdi-
tos possidere, sicut pater filios, in Auth. vt
iud.sine quo.suff.in §. eos aũt. & §. si aũt.
vñ dico ꝙ qñ maleficiũ cõmittit̃, duplici
via p̃t agi seu ꝓcedi, vna ꝑ viã accusatio-
nis, qñ iniuriatus vult accusare, & tũc p̃t a-
gi in loco vbi maleficiũ est cõmissum, & i-
bi facilius cognoscet̃, nõ obst. aliquo priui
legio, vt in Auth.vt om.obe.iu.ꝓuin.§.cõ
siderãtes, & in loco vbi q̃s accusat̃, hẽt do-
miciliũ, ut C.ubi de cri.agi opor.l.j.p̃t.& ꝑ
ĩquisitionẽ ꝓcedi ad denũciationẽ officia
liũ, ut ĩ casib.not.sup.in hoc opere.in j.ru.
ĩ uer.sed q̃s ꝑ inq̃sitionẽ principaliter uin
dicat iniuriã publicè factã, uñ illa uia p̃t ꝓ
cedi ꝑ eũ iudicẽ in cuius territorio illa in
iuria est facta, & ꝙ ei tm̃ sit facta iniuria,
& nõ ei ubi hẽt domiciliũ, patet, nã cũ q̃s
uerberatur, dr̃ toti populo fieri iniuria, ar.
ff de iniu.l.qđ senatus, ff de pu.nec & cõ.l.
licitatio, §.qđ illicite, ff.ad l.Aqui.l.ita uul
neratus, ff.de fideius.l.si à reo. & oĩbus red-
dit̃, qđ uni pro uoto oĩum indulget̃, ut C.
de aduo.diuer.iu.l.restituẽdæ: nec obstat si
obijcias, hoc est in contractibus, ꝙ si habe-
rẽ domicilium Floren. & contraho Senis,
ꝙ utrobiq; possum conueniri per l.ff de iu-
di.l.hęres absens, §.fi. quia alia ratio est in
contractibus, q̃ in delict. In contractibus i-
deo fit, quia interlocutione, uel diffinitio-
ne quæ fertur à iudice loci cõtractus, fieret
præiudicium reo, & in rebus quas habet in
loco domicilij, vt ff.de bon.auth.iud.pos
l.cum unus, & ff.de re iudi.l.à diuo Pio.un
de nõ est mirum si est inductum ꝙ in loco
domicilij possit conueniri, cum & sine hoc
fieret

fieret p̄iudiciū sibi. sed secus est in delictis, quia iudex loci in quo delictū est factū, nō posset aliquid in absentem statuere ī loco domicilij, quia de facili poterit hoc facere iudex, vt p̄alleg. §. considerantes. nam ēt si fuerit delinquens alibi transmittiṫ ad iudicem loci delicti, vt d. auth. qua ī ꝓuin. nec dicat aliquis ꝙ hodie fiat trāsmissio de vno loco ad alium, ꝗa licet non videaṫ peti, nec hoc fieri, tñ propterea lex non tollitur, quia princeps non est ꝗ eam legem faciat obseruari, nec ꝓpterea iurisdictio ei attribuiṫ, nec hēt, nec. n. ex eo ꝙ puniendi essēt, dēt eis hoc p̄mium tribui, vt arg. C. de hære. l. ciuiles. nisi fortè p̄scriptio hęc, s. punire ꝗs alium sibi subditum in alieno territorio delinquentem, & tāto t̄pe fuisset vsus, cui⁹ memoria non extaret, ꝗa alias posset, cum iurisdictones nō hēnt ꝑpetuā cām, vt ff. de ser. l. seruitutes, ff. de aqua plu. arc. l. ij. §. si fossa, & l. fi. sed istud non posset cōsuetudo optima, ꝙ malefactor non dēt puniri, ꝗa istud male inuentum esset, & male adiunctum, & tales consuętudines neq; ex longo t̄pe confirmanṫ, vt in Auth. vt nul. iud. § nulli verò. his rōnib. vṫ ꝙ illi Flo. nō potuerunt ēt accusari corā Potestate Flor. nec poterit ex officio ꝑ inꝗsitionē ꝓcedere cōtra eos, & si cōtra fecerit, nō valet, tāꝗ̃ factū a iudice ꝗ non hēt iurisdictionē in hoc, vt C. si à nō cōpe. iudi. l. j. ff. de reg. iur. l. factū. Ecōtra vṫ ꝙ Potestas Flo. poterit īquirere procedere & punire contra malefactorē sibi subditū, ꝗa ipse hēt iurisdictionē in subditos cognoscendi & puniendi, tam in crīali ꝗ̃ in ciuili, vt ff. de offi. p̄si. l. 3. Itē quia lex dicit, ꝙ de crībus cognosciṫ trib. modis, s. vbi commissa sunt, & ubi domicilium hēt reus, & vbi inchoata sunt, non opposita fori p̄scriptione, vt C. vbi de cri. agi opor. l. j. & ita semꝑ intelligenda est lex illa, vnde minime sunt mutanda, vt ff. de legi. & consti. l. minime. Item ꝗa in contractibus istud verum est, ꝗa si contraho Senis, & domicilium habeo Florēriæ, ꝙ vtrobiq; potero conueniri, vt ff. de iudi. l. hæres absens. §. vlt. sic ēt si delinquo Senis, & in loco delicti & domicili potero conueniri. nā quo ad ius fori paria sunt, cōtractus & delictum, vt ff. de iudi. l. oēm, in Auth. vt oēs obe. iu. pro. §. cōsideran. & no. hic Accur. super d. l. hæres absens. Item qua rōne pōt iudex prouinciæ, in qua delinquitur punire delinquentes de alieno districtu rōne delicti, ea rōne pōt cognoscere & punire ꝗ habet iurisdictionem in eos rōne domicilij & originis, quia quilibet eorum hēt iurisdictionem in eos, nec ꝓpterea tolliṫ priuilegium & iurisdictio sui iudicis, & postea ꝑ delictum alibi commissum, hoc idem aliàs concediṫ, s. punire. arg. C. ꝗ pot. in pig. hab. l. assiduis, ī fi. Item ꝗa sicut iudex ex̄ suam ꝓuinciam existens, pōt negotium in sua ꝓuincia delegare, & tenere delegatum, vt ff. de off. p̄si. l. fi. ita eo in sua ꝓuincia existēte, p̄t aīaduertere, multo magis in suum subditum, ꝗa si concediṫ ei ꝙ plus est, & id ꝙ minus est vṫ, ī vtroq; dēt idē ius statuti, vt ff. de ver. ob. l. à Titio. & sic vṫ ꝙ possit apud Potestatē Flor. cōueniri de delicto vbicūq; commisso. nec audienṫ si vellent dicere, volumus remitti & puniri apud iudicem loci ubi deliquim⁹, ꝗa actoris est eligere forū in quo uelit reum conuenire, vt ff. de eo ꝙ cer. loco. l. Sceuola, §. ꝗ Stichū. secus autem est si in eo loco plures mihi competant iudices, vt in schola, quia tunc reo competit electio, vt C. ne filius ꝓ patre. auth. habita. persona. n. delinquentis est illa ꝗ̄ iurisdi. consti. ei iudi. ꝗa aliàs non hēt in eū, nisi rōne delict. iurisdictionem, vt in Authē. de man. prin. § ꝙ si delinquētes. nam dicit ipsa lex, iudex puniat delinquentes, intellige ergo vbicūq; deliquerint, dūmodo sint suę iurisdictionis, vel rōnes originis seu domicilij, vel rōne delicti, vel rōnę consensus, cū indefinita æquipolleat uniuersali, vt ff. de ser. vrb. prędi. l. si seruitus. si est suus iudex, de iure pōt pronunciare condēnationē cognoscendo, ꝗa ī eo cōsistit iurisd. ff. de ver. sig. l. notione, vt s̄. & ff. de iudi. l. de qua re. Item si Potestas Flor. pōt ꝓcedere ꝑ accusationem, vt s̄. dictū est, dēt posse ꝑ inquisitionē, quia illa duo æquiparanṫ à iure, ꝗa in quacunq; cā reo exhibito siue accusato existet, siue cum publicę solicitudinis cura produxerit, statim dēt examinatio fieri, vt noxius puniatur, & innocens absoluatur, & sic patet ꝙ eadē forma in utroq; seruaṫ. & sic eo modo quo pōt procedi per accusationē, pōt & ꝑ inquisitionē, vt C. de custo. reo. l. j. & sic Potestas Florē. pōt punire oēs de sua prouincia & iurisdictone delinquentes & maleficia cōmittētes, nō distinguēdo

vbi

vbi illa maleficia sint cōmissa, vt ff.de offi. pſi.l.cōgruit. Itē & aliàs potest ex suo officio procedere,quia præcipit Imperator, ꝙ iudex debeat ex officio suo inquirere latrones,violentias,iniurias,& alia delicta,ut in a Auth.de colla.§.iubemus. Item alia ratione,quia si accusator nō apparet, inquisitio facta ex officio supplet defectum accusatoris quantū ad effectum. Vnde quod potest iudex in vno,pōt & in substituto,vt ff.si qs cau.l.si eū,§.q iniuriarū,& ff.de ser.expor.l.qsitum.Sol.ſm do.Odo.dic ꝙ primo non obstat dubium, ꝙ in tribus locis potest qs conueniri,& iō si Floren.delinquit in iurisdictione Senensi, pōt accusari coram Ptāte Floren.& hoc quia idē in contractibus.Verum si Potestas Flo. vellet ex officio per inquisitionem procedere, non posset,quia regula est,ꝙ sine accusatione nemo damnaꝶ, vt ff.de mu.& ho.l.rescriptum,§.si quis.nisi in casibus quos no. sup. in hoc opere, in prima rub.& ideo nō posset per inquisitionem procedere.& hoc iō locum hr̄e,nisi delictum esset commissum Flor.sed si proceditur de iure cōi,vel ex lege municip.& maleficium nō in sua iurisdictione committeret per suum subditum, vt in casu nr̄æ qō. dic ꝙ tunc non posset ex suo officio inquirere, quia licet ipse posset per uiam accusationis,ꝙ reus rōne originis vel domicilij dr̄ subesse suæ iurisdictioni.vnde si accusetur, & ibi necesse habet rn̄dere, non ea ratione quia deliquit, sed quia est de suo foro,licet eum puniat de delicto,si fuerit probatum. sed ex suo officio inquisitionem facere non potest,quia inquisitus sit,quia deliquit. & prędicti quantum ad iudicem Flor.non deliquerunt, vnde Potestas non habet ius inquirendi de delicto alibi commisso. Etiam a commissum alibi inter duos subditos,quia rōne huius non habet iurisdictionē in eos, sed habet iudex loci, vbi est commissum delictum,ut ff.de off.præsi.l.2.sed iudex Flor. habet iurisdictionem in eos,nō ratione delicti alibi commissi, sed quia sibi tenentur coram eo rn̄dere,si volunt remissionem petere fieri sibi coram iudice in cuius territorio est commissum delictum ꝙ pōt,vt sup. dictum est.& sic patet,& verum est,ꝙ Flor. Potestas non potest a per inquisitionem ꝓcedere.Nec obstat,ꝙ dicit,aut oēs delinquētes puniri, quia intelligo legitimo modo per ius accusationis, vel inqsitionis,qn̄ maleficium est commissum in suo territorio, & sit casus ubi possit inquiri. Item nec obstant iura cano. quibus cauetur triplici uia posse in maleficijs procedi,per accusationē, inquisitionem,vel denūciationē,quia illud locum habet contra prælatos ratione officij sui,& pōt eos remouere ab administratione, quia sic est ēt iure ciuili contra tutores vel curatores,ut ff.de suspec.tut.l.1.§.1. vel dic,ꝙ licet illud obtineat iure cano. nō tn̄ obst.iuri ciuili,quo iure imponitur pœna sanguinis & mortis, non iure cano. vt extra de rap.c.in archiepiscopatu.vbi enim maius periculum vertitur, cautius est &c. ff.de Carb.edi l.1.§.sed & si quis, C.de appel.l.addictos.Ex prędictis itaq; patet solu. alterius quæstio.videlicet, ꝙ Potestas Flor. nō habet arbitriū in dicto maleficio,nec in quolibet alio,ꝙ extra suum territorium cōmittiꝶ,posito ꝙ iniuriatus accusetur,& qđ via ordinaria procedatur.nam in condemnatione super accusatione, non sequiꝶ ipse viam arbitrij sibi concessi ex forma statuti, sed viam iurisdictionis. & ita sentiunt alij multi Doc.& ab eis in qōne de facto didici & cognoui. Hæc qō fuit de facto Flor.& ex eodem homicidio. Aliæ etiam quæstiones fuerunt Senis,ut sup.posui &c.

ADDITIO.

a ¶Non potest. *Adde ꝙ Ang.in sua prima glo. in versi. quaro an de delictis commis. per subditum ratione originis. tenet contrarium ut delicta puniantur.Bal. tamen consi.101.5.lib.dicit ꝙ tutius est ꝙ procedatur per accusationem,& vide Alex.consi.111.lib.1.& melius Abb.cons. 24.Ber.Landrianus.*

FINIS.

BONIFACII DE VITALINIS DE MANTVA
I. V. D. CLARISS.

Tractatus ſuper maleficijs, cum additionibus antea poſitis, necnon cum apoſtillis Domini Hieronymi Cuchalon Hiſpani, & cum ſummarijs nouiter additis.

SVMMARIVM.

1 *Vindictam facere nullus preſumat ſua autoritate & audacia.*

2 *Iudex ante omnia reſpicere debet ne quid durius, aut remiſſius ſtatuat, quam cã depoſcat.*

3 *Iudices non debẽt preſumere iudicare ſecundum eorum conſcientias, ſed iudicent ſolum ſecundũ leges, & iura & probationes ſibi factas.*

4 *Iudex per ordinem iuris debet inquirere veritatem modis licitis & conceſſis a iure.*

5 *Iudex debet in dubio potius abſoluere quam condemnare, & potius contra fiſcum & commune loci, quam perſonam priuatam pronunciare.*

6 *Iudex non debet eſſe nimium crudelis, nec de facili ſe mouere, nec literis in detrimentum alterius fidem adhibere, ſed ſecundum iuris ordinem procedere.*

7 *Iudex non debet verecundari corrigere errorem ſuum, ſi errauerit.*

8 *Iudex non debet diſſimulare maleficia ſed ſolicite inquirere, & veritate reperta, delinquentes punire.*

9 *Iudex nec prece, nec precio a iuſtitia declinare debet.*

10 *Iudices qui punire peccata differunt, ad iram Deum prouocant.*

11 *Iudex non debet habere nimiam familiaritatẽ cum ſubditis.*

12 *Iudex non debet ſtatuta illicita audire, neque leges iniquas obſeruare.*

13 *Leges & ſtatuta contra legem Dei, vel legem naturalem, aut libertatem eccleſiaſticam, non valent.*

14 *Iurans ſeruare leges aut ſtatuta quæ ſunt contra legem diuinam aut naturalem, uel libertatem eccleſiaſticam, non debet ſeruare.*

15 *Iuramentum, quæ requirat ad hoc quod ſeruari debeat.*

16 *Iudex condemnando aliquem ad mortem vel ad membrum, ſecundum quod iura volunt, vel peculiariter procedendo per viam traditam a iure, & ſecundum allegata & probata, non peccat, nec homicidium committit.*

17 *Carnifex qui mandato iudicis aliquem interficit, aut membrum amputat, non peccat.*

18 *Iudices caueant ne timore, amore, prece, vel precio aliquid quod ſit contra Deum faciant, vel contra ſalutem animarum ſuarum, aut contra ius.*

PROOEMIVM.

FORMAVIT Deus omnipotens hominem de limo terræ, qui cæteris dignior eſt Planetis & elemẽtis. Planetas & ſtellas fecit ex igne. Flatus & ventus ex aere. Volucres & piſces ex aqua. Homines & terra meantes ex terra. Fecitque hominem ad imaginem & ſimilitudinem ſuam, & ipſe ſe immiſcuit multis delitijs & iniqtatibus, propter quod hominuum malitia ſubereſcẽte, diuino quodam motu leges & iura fuerunt adinuenta, ut humana coerceretur audacia, & ut inter malos homines quietè uiuere poſſent boni. Et ideo ius proditur, ut malorum appetitus noxius ſub iuris regula limitetur, & homines diſcant honeſte viuere, alterum non lædere, ius ſuum
1 vnicuiq; tribuere. † Et ut nullus preſumat
ſua autoritate & audacia uindictam facere, quia iuris rigor eſt: ideo in medio conſtitutus, ne quis autoritate propria ultionem
2 depoſcat. † Sed ante omnia oportet iudicantem reſpicere, nequid procedendo, aut iudicando durius, aut remiſſius faciat, quam cauſa depoſcat. Neque enim aut cauſa ſeueritatis, aut clementiæ gratia, affe-

affectanda est,sed ꝑpenso & iusto iudicio,
prout q̄que res & cā exposcit, statuendum
est.Sed tñ in leuiorib.causis& negotijs prō
ptiores ad leuitatem & benignitatem iudi
ces esse dēnt. In graui orib.quidem & atro
ciorib.delictis seueritatem legum, cum ali-
quo benignitatis temperamento subsequi.
Dñt ēt iudices hr̄e ante occulos Deum &
æquitatem,non declinando à dextris,neq;
a sinistris, nec excandescere aduersus quos
malos putant. Nec p̄cib.nec lachrymis ali-
quorum illachrymari,quia non est constā
tis iudicis neq; recti cuius aī morum vult⁹
detegit,ff.de pœ.l.respicien dum, ff.de offi.
p̄si.l.obseruandum,ff.ꝙ cer.lo.l.ꝙ si Ephe-
3 si.†Nec p̄sumant iudicare ₰m eorum con-
scientias vt faciunt multi iuris, & iustitiæ
ignari,sed solum ₰m leges & iura,& proba
tiones sibi factas, licet aliud viderint occu
lata fide,vel hēant conscientia sua q̄ sit ꝓ-
batum,nisi eis esset notum ut iudici, ꝙ esse
dēt. Nam oīs cuiuscunq; dignitatis sit, le-
ges seruare dēt,& ₰m ipsas iudicare.in Au
th.de iudi.§ omnes aūt. colla. vi. in Auth.
de man.prin.§.& non permittitur.colla.3.
& in Auth.iusiur.ꝙ præst.ab his.§.j.ibi, æ-
quum &c.col. 2. uel ₰m statuta loci, ff. de
iust.& iu.l.omnes.& Inst.de iust.& iu.§.ius
ciuile, dummodo statuta sint iusta, vt ibi
no.Et ita nec absoluendo,nec in condem-
nādo sequentur ipsorum conscientias pri
uatas,sed solum ₰m allegata, & probata le
gitime procedant & iudicent, vt ff. de offi.
p̄si.l.illicitas,§.veritas. Sequentes exemplū
Christi dicentis,Mulier,quis te accusat? &
ipsa respondens ait.Nemo dñe.& domin⁹
dixit: Nec ego te condemnabo, & tñ ipse
sciebat vere mulierem deliquisse,cū ei nul-
lum lateat secretum,ipse.n.solus scrutator
est cordiū,& oīa nouit,& tñ ipsam noluit
iudicare,p̄bendo nobis exemplū, nisi ꝓba-
tionib.cōuinceret,vt x. q.3. summopere.3.
q.7.iudicēt,2.q.j. Deus oīpotens,& ext.de
4 of.or.c.j.& 2. † Oportet ēt iudicem ꝑ iuris
ordinem ueritatem licite inquirere, modis
licitis & concessis à iure,vt C.de edend.l.is
apud quem,de iud.l.iudices. Nec dēnt mo
dum nec formam à iure traditā excedere:
vt ff.ad munic.l.constitutionib. quia trans
gressio a forma vitiat ꝙ agit,vt ff.man l.di
ligenter, C.de sen.& interlo.om.iu.l. prola
tam,ext.de resti.spol.c Pisanis,§. fi. Secun-

do ita ordinatè procedere dēt veritate re-
perta, vt rectam & iustam ferat sñīam, vt
Insti.de offi.iu. in prin.Iuxta illud, Recte
iudicate filij hominum, & diligite iustitiā
vos qui iudicatis terram.non debent etiam
iudices irasci in iustitia facienda vel exe-
quenda,vt C.de pœ.l.si vendicari, quia ira
impedit aīum,ne quis possit cernere verū,
debent etiam quemlibet patienter audire
& benigne & diligenter attendere. Solicite
veritatem inquirere,cum magna solennita
te solertia & deliberatione iudicare,non su
bito,vel repente.Sed sñīam suam legere &
relegere,corrigere & emēdare, & ita ꝙ ₰m
ius & iustitiam pronuncient,ut C.de sent.
5 ex breui.reci.l.2.cum fi.† In dubio potius
absoluere q̄ condemnare,& potius cōtra fi-
scum & cōe loci,q̄ contra priuatam perso-
nam pronunciare,vt ff de act.& obli.l. Ar-
6 rianus.de iu.fis.l & non puto.†Nec dēt esse
iudex nimium crudelis,nec de facili se mo-
uere,nec literis in detrimentum alterius fi-
dem adhibere,ext.de acc.c.inq̄sitionis. §.j.
sed ₰m iuris ordinem procedere,& uerita-
tem iuris inquirere, & recte postea iudica-
re.Ita vt ₰m scientiam accusę vel inquisi-
tionis sententia dicatur,ext.de accu.c.qua-
7 liter & qñ,de simo.c.licet.† Nec verecunde
tur si errauerit suum corrigere & emenda-
re errorem,vt ff.de reg.iu.l.si librarius erra
uerit.ext.de accu.qualiter & qñ.primo,q̄a
melius est se corrigere ipsum,q̄ in publico
verecundiā sustinere,& succumbere. Et sa-
pientis est mutare consilium suum, & in
melius reformare. Qđ.n.factū est incaute
caute emendādū est,ext.de sacra.non rei.c.
8 j.& fi.†Non.n.dēt iudex dissimulare malefi
cia,& maxime grauia, sed solicite inquire-
re, & veritate reperta delinquentes debita
pœna punire,ff.ad l.Iul.pec.l. 4.§. manda-
tis. q̄a venia audaciā p̄bet delinquendi, C.
de pœ.l.si operis,& ext.de trāsla.c.qñ. Imo
iudex qui repertum facinus non iudicat,vt
conscius delicta crīosi sustinet,vt 23.q.4.c.
inferenda. Negligere enim cum possis per
cutere peruersos,nil aliud est, q̄ fauere. 2.
q.7.negligere,nam purgare debet prouin-
ciam suam quam regit malis hominibus,
nec distinguitur vnde sint,ff.de offi. præsi.
l.3 & l.congruit. quia rectorum proprium
est corrigere crīosos &c.non tamen dēt ad
clamorem populi vel tyranni aliquem de

linquētē absoluere, vel insontē condēnare,
quia vanæ uoces populi nō sunt audiēdæ,
C.de pę.l.decurionū,ff.eo.l. ad bestias dam
nat.Populus.n.est monēdus,non sequēdus
&c.nec timere clamorē populi uel tiranni,
sed cū audacia iustitiā exequetur. Beati.n.
erūt,q̄ p̄p iustitiā p̄secutionē patiunt̄, qm̄
cū p̄bati fuerint, accipient coronam vitæ,
ext.de renun.c.nisi cū pridē,§.verū,nec dēt
curare quid os malorum male loquat̄, q̄a
natura malorum est male loqui,vnde scri-
ptum est:Non.n.curandū est q̄d os malorū
male loquat̄,dummodo non deuiemus a tra
mite ipsius ueritatis,ext.de voto,c.magnæ.
9 † Nec debet iudex prece nec precio a iusti-
tia declinare,q̄ si fecerit,audi q̄d dicit scri
ptura:Veh vobis q̄ corrupti estis p̄ce vel p̄-
cio, qui tracti odio vel amore dicitis bonū
esse malum,& malum esse bonum,ponētes
tenebras esse lucem,& lucem tenebras,mor
tificātes aīas vestras,quæ non moriunt̄,sed
in inferno sepeliunt̄.Vos.n.non attenditis
merita cāsarum,sed merita p̄sonarum:nō iu
ra, sed munera:non iustitiā, sed pecuniam.
Non quid rō dicat, sed quid voluptas affe-
ctat:non q̄d lex sentiat,sed q̄d uoluptas cu
piat.Non inclinantes aīum ad iustitiā, sed
potius declinantes:Pauperum cās cum mo
ra negligitis,diuitum lites cum instātia p̄-
uidetis.In pauperes & debiles rigorem oñ-
ditis,cum diuitib.māsuetudinem dispensa
tis.Egenos cum difficultate respicitis, potē
tes cū fauore tractatis.Pauperes negligēter
auditis,diuites subtiliter auscultatis. Cla-
mat pauper & nemo exaudit, loquit̄ diues
& oīs applaudit.Diues.n.locutus est,& oēs
tacuerunt. Pauper locutus est, & dr̄ ei,quis
es tu?Clamat pauper vim patiens,malus iu
dex eum non exaudit: vociferat̄, & non est
qui iudicet.Pauperes despicitis,diuites ho-
noratis.O miseri qui iudicati vosmetipsos,
& facti estis iudices excogitationum iniqui
tatum.In l.n.p̄cipit̄ ita iudicare magnū vt
paruum,ita p̄pinquū ut extraneū, ita ami
cū vt inimicū,q̄a apud Deū & iustitiā non
est acceptio p̄sonarum, facit ff.de rer.diui.
l.fi.& ibi no.Iudex.n.dictus est, q̄a ius dēt
dicere,q̄ nō p̄t,si non est in eo iustitia, ext.
de ver.sig.c.forus,§.iudex. Et malorum im
10 pietati fauet, qui eis obuiare cessat.† Iudi
ces.n.ad irā Deum p̄uocant,q̄ peccata pu
nire differunt.Nam malos punire & bonos
subleuare & defendere,eorū offm̄ est.Prin-
cipes seculi & rectores malis & p̄fidis igno
scere non debēt, imo diligētissimi rectores
hn̄r q̄ malos & p̄fidos hoīes persequuntur
& puniunt, nā corrigendum est q̄ male &
illicite factū est, sed tn̄ p̄ qualitate peccati
pœna est infligenda, q̄a crimen p̄ iustitia
punire non est crudele,sed pietas. Et uaria
crīa varijs pęnis sunt affligenda.Sed tn̄ me
lius reputat̄ errare in misericordia, q̄ in se-
11 ueritate.†Item nō dēt cum subditis nimiā
familiaritatem hr̄e,ut ex hoc nascat̄ contē-
ptio dignitatis,neq; pati se a subditis con-
temni,vt ff.de of.p̄si.l.obseruādum, neque
dēt iudex pauperis in mala cā misereri, q̄a
non dēt a iustitia declinare,nec licitum est
cum alterius detrimento alteri subuenire,
nec est auferendum a diuitibus nec subtra
12 hendum egenis,ut legitur in decretis.† Et
non dēt statuta illicita audire, & leges ini-
13 quas obseruare.† Nam si sunt contra legē
Dei,non valent, cum minor non possit tol
lere legem sui superioris,ut ff.de arbi.l. nā
magistratus.Si sunt contra ius naturale,nō
valēt, q̄a iura naturalia sunt immutabilia,
vt Inst.de iu.natu.§.pe.Si sunt contra liber
tatem ecclesiæ, non ualent, ut C.de sacros.
ecc.auth.cassa.Idem fortè si sunt contra bo
nos mores,ar.C.de pac.l.pacta.Iuxta illud,
Veh vobis q̄ conditis leges iniquas & ser-
uatis eas.Item lex dēt esse honesta & iusta,
& s̄m naturā & rōnem naturalem,alias nō
est lex,nec seruari dēt,vt 3.di.c.erit aūt lex.
14 †Etiā si q̄s iurauerit eas seruare.Ratio est,
quia iurm̄ non debet esse vinculum iniqui
tatis,ext. de iureiu.c.quemadmodum, & c.
Quintauallis, licet dicat̄ q̄ oē iurm̄ sit ser-
uandum,ut ex̄ de iureiu. c.cum contingat,
qd̄ uerum est,nisi contra salutē aīę, q̄a tūc
non est seruādum,quia aīa cūctis reb.est p̄
ferenda,l.sancimus,C.de sacros.eccl. & po-
tius debemus oīa mala tolerare, q̄ in pecca
tum mortale cōsentire, nec vr̄ deierare hoc
casu,cum ex iusta cā deierat, ff.q̄ satisd.co.
15 l.fi.† Et est notandum, q̄ in oī iurō p̄stito
vel p̄stādo,ista oīa inesse intelliguntur, s.si
Deo placuerit fieri qd̄ iuratur,vt 22.q.2.c.
beatus. Item si seruādo iurm̄ peccatū nō se
quat̄:nam tunc seruādum est, alias si subse
quatur peccatum,non est seruandum,ut d.
c.cum contingat.Item si res promissa in eo
dem statu permanserit,ut 22.q.2. ne quis,
ff.de

ff.de sol.l.cum quis.Item si seruata sit fides
& promissio, vt ext.de iureiu.c.peruenit.&
ff.loc.l.q̄ro, §.inter. Item si possibile fuerit
& honestum quod iuratur, vt d.c.quemad-
modum. nā ad impossibile nemo tenetur ,
ff.de re.iu.l.impossibilium. Item si iuratur
aliquid immoderatum,vel pręcipit̃,non est
seruandū,vt d.c.Quintauallis, & ff.de ope.
li.l.si libertus. Itē si facultas faciendi adest,
seruandū est,alias secus,ext.de iureiu.c.bre
ui.& ff.de ver.sig.l.nepos,sicut & pręceptū
iudicis impossibile nō valet,vt ff.quæ sent.
16 si.app.resci n.l.si Item no. ꝙ iudex in con-
demnādo aliquem ad mortem, vel ad mē-
brum,ſm quod leges & iura volunt, vel pe
cuniariter procedendo, ꝑ viā trāditā à iure
ſm allegata & probata, nō peccat, nec ho-
micidiū cōmittit, ꝗa nō est peccatū ex offi
cio rectoris hominem interficere.Nec est iu
dex crudelis , qui crudeles iugulat. Nec est
autor sceleris malos puniendo. Nec sangui
nem effundendo,qui homicidas,sacrilegos
& alios homines malos punit. q̄ est rō? ꝗa
iudex non occidit, sed ius & lex hoc faciūt,
23.q.5. qui malos ꝑcutit:iuxta illud , Non
patieris maleficos viuere, & ca.dum hō.&
c.officia.& c.si homicidiū. & c. de occiden-
dis,cū similib. Item quia non facit sicut ip
se,sed sicut minister Dei & legis. Nā mini-
ster Dei & legis est ꝗ malos ꝑcutit. 23.q.5.
qui malos ꝑcutit.iuxta illud . Non patieris
maleficos viuere &c. imo Deus placat̃ ꝑꝑ
iustitiā,vt 23.q.5.si quis igitur.Nā in corre
ctione maleficiorū Deus placatur ,cū ipse
17 sit via,veritas,& vita,& ipsa iustitia.†Item
ille ꝗ trūcat caput,vel membrū, vel aliquē
laqueo suspēdit de mādato iudicis,nō pec-
cat.Rō est,quia exequit̃ iustitiā,& est execu
tor iudicis & iustitiæ,23.q.5.c.miles. & ca.
officia.cū si.Nā sanguinē effundit, nec sce-
lus cōmittit,vñ non est puniendus, ēt si ex
hoc officio nocentē interficit vel punit. Si
aūt non habet offm̄ puniendi peccat & te-
netur,vt dr̃,homicida est, ꝗ publicā factio-
nem vel offm̄ non habens, aliquē occidit ,
vt legitur in decretis . Secure & sancte igi-
tur procedāt iudices contra malos , & ipsos
debita pœna puniāt & castigent , quia non
imputatur illi ꝗ ex officio sibi cōcesso tor-
menta exercet,aut capitalem sn̄iam profert
18 ſm ius & iustitiam,vt legitur in decr.†Ca-
ueāt āt sibi iudices,vt nec timore,nec amo-
re,nec ꝑce vel ꝑcio aliquid faciant, quod sit
contra Deum & contra salutem aīarū sua-
rum, vel contra ius & iustitiā, vel contra di
uina mādata.Nā qui diuina mādata cōtem
nit,seueriter coercetur. de hoc not.plene in
tex.& gl.ext.de re iu.c.cum æterni.li.6.

Quid sit maleficium. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Maleficium,crimen, excessus, & delictum quid sint.*

CVM humana natura sit promptior ad
delicta, & ideo lex sit prodita vt appeti
tus malorum noxius sub iuris regula limi-
tetur,& reipublicæ interest ne maleficia re
maneant impunita.Iuxta illud,non patie-
ris maleficos super terram, vt ff.de ędi.edi.
l.iustissime.ad l. Aquil.ita vulneratus, cum
1 si.† Et ideo videamus quid sit maleficium.
Dicitur autem maleficium esse malefactū.
Sic in simili dr̃ iniuria esse, quod non iure
fit.Insti.de iniur.§.iniuria. vt nomen sit cō
sequens rei,vt Insti.de dona.§.est & aliud.
Crimen vero dicitur peccatum accusatio-
ne & correctione dignissimum , vt 81.dist.
apostolus. & continet sub se omne peccatū
ex deliberatione procedens, vt 25.di.c.1.§.
nunc autem,& §.crimina . Excessus autem
potest dici legis trangressio, ar.ff.manda.l.
diligenter.& l.si quis pro eo.ibi, igitur &c.
Delictum vero est genus generalissimum ,
comprehendens omne genus delinquendi.
C.si aduer.delict.l.j.

De his qui accu non poss. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Accusare qui possunt,mulieres quando accusa-*
re non possunt, & in quibus casibus eis permit-
titur accusare
2 *Accusare qui prohibeantur .*
3 *Accusare prohibentur regulariter omnes predi-*
cta persona de iniuria alteri facta, non autem si
suam vel suorum iniuriam prosequantur , &
alijs casibus ibi annotatis.

QVIA primo quærendum est de perso
na,vt ff.de iur.cod.l.quidam referunt.
Videamus de personis quæ non possunt ac
1 cusare.† Et est notandum quod quilibet ad
accusandum admittitur, qui non prohibe-
tur, sicuti ad testificandum,ut ff.de testib.
l.1. Prohibentur accusare interdum perso-
næ ut mulieres de iniuria alteri facta pro-
pter verecundiam sexus,vt ff.de accus.l.qui

a accusare, nisi in certis casibus *a* sibi cōcessis
b vt in crimine falsi, *b* ff. de accu. l. 2. C. qui ac
cu. nō pos. l. vestra. & l. senatus, & l. nō igno-
rat. & l. qui de crimine. Itē si suā vel suo-
rum iniuriam prosequantur, ut ff. de accus.
l. hi tñ. Item in l. Iu. de annona, vt ff. e. l. mu
lierē, ff. ad l. Iul. de annona l. fi. Itē iñ l. Iul.
maie. ff. eo. l. in q̄stionib. Item in crimine su
specti tutoris, ff. de suspe. tut. l. j. Item in cri
mine simoniæ & hæresis, ext. de diuor. c. de
illa. Item in pupillari actione, si ad eam ꝑ-
2 tineat, ut ff. de pup. act. l. mulieri. † Itē pro-
hibetur pupillus infans, sed maior infante
admittiẗ cū autoritate tutoris, ut C. de aut.
p̄st. l. clarū, ff. de acc. l. 2. §. si uero. Sed adul-
tus pōt cum autoritate sui curatoris, ꝓ iu-
ra proxi. alle. Fallit tñ in adulterio alieno,
vbi nō admittiẗ ēt cum autoritate sui cura-
toris, ff. de adul. l. si maritus §. lex Iul. Item
prohibenẗ milites imperij, ꝗ hodie nō sūt
nisi in certis casibus eis cōcessis, ut ff. de ac-
cu. l. qui accusare. Item prohibentur infa-
c mes, *c* C. de infa. l. 2. C. de digni. l. 2. §. 1. & l.
crimē. nisi ipsi ꝓsequanẗ suā vel suorū iniu
riā. vt d. l. Hoc tñ facit in casibus exceptua-
tis ꝗ ibi not. & dēt intelligi de infamia iu-
ris & nō facti. Item ꝓhibenẗ socij & parti-
cipes crīs, C de test. l. ꝗ liberi. & auth. ibi po
sita. Fallit in crībus exceptuatis, j̃. Item qui
trāsigit, vel ꝗ pactus est de crīe, ut de trās. l.
trāsigere, ff. de pact. l. si unus, §. pacta, ext. de
acc. c. veniens. Item qui accusat spoliatū, re
pelliẗ, ext. de rest. spol. c. frequeus, lib. 6. Itē
si est crīosus de aliquo crīe, ext. de excep. c.
à nobis. Item persona vilis conditionis, ut
meretrix, leno, tabernaria, ribaldus, vt extra
de spon. c. cū in tua. de simo. c. licet Hely. &
C. de secun. nup. l. humilem. Item fratres &
sorores inter se, nisi in certis casibus exce-
ptuatis, j̃. & non in leuibus crībus, nā ī his
licet accusare, secus in grauibus, vt in homi
cidio, adulterio, & alijs capitalibus delictis,
vt C. qui accu. nō pos. l. si virginem, & l. si so
rorem. Item pr̄ nō pōt accusare filium, nisi
de iniuria sibi facta à filio, ut C. de his qui
acc. nō pos. l. ꝑꝑ insidias, ff. ad l. Cor. de fal.
l. mādatū. Item si fuerit ꝗs ab aliquo accu-
satus, ꝓhibetur alium accusare, uel ab alio
accusari, nisi doceat secundus accusator de
præuaricatione primi accusantis, & se igno
rasse primā accusam ab aliquo institutā, C.
de accu. l. qui de crīe. Item si quis fuerit ac-
cusatus ab aliquo, & accusator moriaẗ, nisi
lapsi sunt 30. dies, ff de acc. l. libellorum. in
fi. ff. ad Turp. l. aut priuatū. Item ꝓhibetur
iudeus, hereticus, & similes, vt 10. q. j. c. j. &
2. Itē ꝓhibenẗ magistratus alios accusare,
vt ff. de acc. l. qui accusa. Item ꝗ recipit pe-
cuniā ad accusandū vel nō accusandū, ff. de
fal. l. 1. ad Turp. l. j. Item ꝗ aliā calūniosam
facit accusā, nā qui semel est malus &c. ut
ff. de acc. l. sicut, §. his debet. Item ꝗ accusa-
uit & spōte destitit ab accusatione, ut ff. ad
Turp. l. 2. Item ēt qui tacite renunciauit, ff.
qui acc. nō pos. l. si ea q̄. Item & ille ꝗ accu-
sat de adulterio, & excipiẗ cōtra eū de leno
cinio, vt C. mā. l. mulier, C. de adul. l. ita. Itē
d si accusator est pauper, *d* quia nō habet 10.
aureos in bonis, ut ff. de accu. l. nōnulli. Itē
ꝓhibenẗ filij accusare patrēfa. dñm seruus
& uasallus, clericus beneficiatus epm, liber-
tus patronum, & siles, C ꝗ acc. nō pos. l. ini
quū, & l. fi. & ext. de postu. c. fi. ff. de obser.
lib. l. honori. cū si. Item & ille qui aliàs fuit
cōdēnatus de aliquo publico crīe, vel est ac
cusatus, ff. de pub. iu. l. ꝗ publico, & l. is qui.
Itē & laicus clericū accusare ꝓhibetur, nisi
in casu simonię, & simi. ext. de accu. c. cum
P. & ibi per Io. And. in nouel. no. Item cle-
ricus bñ accusat clericū, ut d. c. cū P. Item
repellitur inimicus, & qui cū eo cohabitat
ab

ADDITIONES.

a ¶Casibus. *Sed an in his casibus teneatur se in-
scribere ad pœnam talionis, uide quæ posui in ad
di. ad Ang in verbo, nec non ad querelam. nu. 16.
in addi. super uerbo mulier. Hiero. Chu*

b ¶Falsi. *Adde tu & intellige hoc procedere ubi
falsitas circa testamenta est commissa. l. & si a
te. C. de fal secus in alia falsitate. ita Gan. in
tract. malefi. in uerbo, qui accu poss.*

c ¶Infames. *An istud procedat tā de infami infa
mia iuris quā facti, uide per Abb. in c. 1. de acc.
Et adde ad materiā, & intellige ꝙ quādo iudex
haberet arbitrium procedendi de iure & de fa-
cto, tunc infamis uel non legitimus accusator ad
mittitur ad accusandum. ita Bal. in l. ubi pactū,
per gl. ibi. C. de transa.*

d ¶Pauper. *Adde ꝙ hac decis. non uidetur habere
locū in paupe fideli. de quo ꝑ Abb. in c. 1. de acc.*

*¶Tu vide latius Ang. in tract. malef. in uerbo,
nec non ad querelam, q. 18. nu. 34. vbi ad ple-
num, Hier. Chu.*

ab accusando, vt ext. de accu. c. repellanť. &
c. cum oporteat. Itẽ repelliť persona suspe-
ctæ vitæ & malæ cõuersationis, ut homici
da, fur, latro, raptor, & similes, ext. de test. c.
testimoniũ. cũ si. Itẽ cõspirator, detractor.
ex̃ de acc. c. cum dilectus cum si. Itẽ excõica
tus, interdictus, suspensus & similes. ext. de
exce. c. exceptio. de prob. c. post cessionẽ, de
re iu. c. ad ꝓbandũ. Itẽ publicus concubina
rius uel fornicator, ext. de accu. c. cum dile-
ctus. Itẽ histrio repellitur, ut 3. q. j. c. j. Itẽ ꝗ
aliàs fuit condẽnatus de falso testimonio,
ut ff. de accu. l. 3. uel de alio famoso delicto
vt C. de dig. l. 2 li. 12. Item apostata cũ sit
ĩfamis & excõicatus, ut 3. q. 1. si quis à suo.
xj q. 3. c. si a uerbis, C. de apost. l. hi ꝗ, & 3. q.
4. c. alicui. Item alumnus, C. eo. l. iniquum.
Item accusans suum accusatorẽ, nisi pri⁹ se
purgauerit &c. ut C e. l negãda. Itẽ si renũ
ciauit accusationi factę, postea accusare nõ
põt, C. e. l. accusationẽ. & l. si ea, q̃ crimẽ. Itẽ
ꝗ duos habet accusatos, C. e. l. cum rõnib. 3
Itẽ socius sociũ eiusdẽ crĩs, ut C. de lib. cau. b
l. filiũ. Itẽ si p̄sens accusat absentẽ, repelliť.
& econtra, quia nõ ꝓceditur ad sñĩam, sed
bona absentis annotantur & describũtur,
ut C. de accu. l. absentem. Item ꝗ promisit
aliũ nõ accusare, uľ negauit se accusaturũ,
repelliť, ut ff. de adul. l si maritus, §. si nega
uit. Itẽ si iurauit non accusare, ext. de acc.
c. ueniens. Itẽ & ille repellitur, qui aliàs tu
lit testimoniũ cõtra te, qui te nõ põt accu-
a sare, quia p̄sumiť inimicus, ut ext. de acc. c.
meminimus. Item minor *a* 25. annis de a-
dulterio alterius repelliť, sed in suo, i. uxo-
ris admittiť, ut ff. de adul. l. si maritus, §. lex
Iul. Itẽ si accusat sine libello sñĩę cã scri-
pto, ff. de acc. l. libellorũ. Item si accusat de
pupillari actio & si persona q̃ repellitur ut
mulier, & pupillus, infans & similes, ut ff. đ
pup. act. l. pupillaris. & l. mulier, & l. seq. Itẽ
si accusat noĩe alicui⁹, ut ꝓcuratorio noĩe,
& hoc in publicis iudicijs, ut ff. de acc. l. pe.
§. ad crimen. & hoc si imponať pœna ultra
relegationẽ, sed si j̃. sit pœna imposita, tũc a
admittiť, ut ff. an caus. app. ꝑ al. reddi pos. l.
2. & ibi not. & ff. de acc. l. 2. §. fi. ubi de hoc
no. & C. qui acc. non pos. l. 2. Sed tutor põt
põt accusare noĩe suo, & ad utilitatẽ pupil b
li sui, C. de his qui. ut ind l. Polla. & ibi no.
Sed curator non accusat, sed adultus auto-
ritate curatoris, ut de auth. p̄st. l. clarum, &
no. ff. de acc. l. 2. §. fi. Fallit ẽt in actione iniu
riarum, vbi admittitur ꝓcurator, vt C. de.
iureiu. l. fi. de procu. l. pe. & auth. ibi posita.
Item in oĩ cã vbi fallit j̃. pœnam relegatio
nis, quia semꝑ ꝓcurator, vel alius ꝓ alio
admittitur, ff. de proc. l. seruum, §. publice.
ext de accu c. veniens. vbi de hoc not. Item
repellitur si quis accusat de crĩe commisso
ante xx. annos, ꝑꝑ temporis lapsum, vt C. đ
fal. l. querelam, ext. de exce. c. cum venerabi
lis. Fallit in partu supposito vbi non currit
tp̃s accusandi, ff. de fal. l. ꝗ falsam. ex̃ de pę.
c. officij. Item repellitur si ꝗs accusat mor
tuum, C. si re. vel acc. mor. fue. l. j. & 2. Fal-
lit in crĩe repetun, l. Iul. maie. In crĩe pecu-
latus & de residuis, vt ff. de accu. l. ex iudi-
ciorum, vt ff. ad l. Iul. ma. l. fi. in crimine de
sertæ militiæ, C. de re mil. l. 3. li. 12. In vene
ficio mariti & vxoris, ff. de iu. fis. l. Lucius.
in crimine apostatarum & hæresis, C. de a-
post. l. Apostatarũ. de hær. l. 4. & de hoc no.
C. si re. vel accu. mor. fue. l. j. †Et in summa
no. ꝙ omnes prædictæ personę *b* repelluntur
regulariter ab accusando de iniuria alteri
facta. Fallit tñ si suam vel suorum iniuriã
prosequantur, nam tunc ꝗlibet p̄dictorum
admittitur in p̄dictis casibus & in alijs oĩ-
bus, vt ff. de acc. l. hi tñ omnes, 4. q. v. omni
bus. Item fallit in crĩbus exceptis in qui-
bus prædictæ personæ & similes admittun
tur ad accusandũ, denunciandũ, & testificã
dũ, q̃ crĩa sunt illa. s. crimen læsæ maie. C.
ad l. Iul. maie. l. fi. ext. de simo. c. licet Hely.
Itẽ crimen hæresis, C. de hær. l. manicheos.
Item crimen simoniæ, vt d. c. licet Hely. &
plurib. alijs. Item cimen fraudati census,
& fraudatę annonæ & dilapidationis eccle
siæ, vt d. c licet Hely. ext. de reb. eccl. non a-
lie. c. si quis p̄sbyterorum, ff. de acc. l. ex iu-
diciorum, & l. rõnem. la 2. saluo quod in
dictis casib. specialib. capitales inimici non
admittuntur, ext. de simonia, c. per tuas.

ADDITIONES.

a ¶Item minor. *Vide per Gand. in hoc eod tit. & per Doct. in l. de pup. ff. de nou. ope. nunc. per Ang. in tracta. malefic. in uersi. nec non ad querelam, col. xj.*

b ¶Personæ. *Vide August. in additio. ad Angel. in tracta. malefic. in uerbo, nec non ad querelam. numero. 39. uersi tene tamen menti, &c. Hiero. Chu.*

Qui accusari non possunt. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Accusari quæ personæ non possint.*

SEQVITVR videre de ꝑsonis q̃ accusari
1 non pñt.†Et quidem Papa accusari non pōt rſr, quia cum non hēat superiorem nisi solum Deum, accusari non pōt, & nō est subdit⁹ legi, sed lex sibi. ext. de conces. p̄b. c. ꝓposuit. 9. q. 3. c. nemo. & c. aliorum. Fallit in crīe hæresis; de quo pōt accusari. xj. di. c. si Papa. & tunc punit̄ à Synodo. 33. q. v. c. qualiter. & c. vos. & c. ad fidem, cum si. vel punitur tunc à principe, i. Imperatore, 23. q. v. c. princeps. Non pōt accusari Imperator ab aliquo regulariter cum legib. solut⁹ sit, vt de legi. l. digna. Fallit in crīe hæresis, sacrilegio, periurio, voto fracto, & similib⁹ nam tunc accusat̄ coram papa, & punit̄ ab eo. ext. de sen. & re iu. c. ad apostolicę. lib. 6. de homi. c. pro humani. lib. 6. de voto. c. licet. Item non pñt accusari mortui, quia extinctum est crimen ꝑsonale in persona ipsorum, quia mors oīa soluit, vt in Auth. de mona. & C. si reus uel acc. mor. fue. l 2. & fi. Sed fallit ī crīe repetun. l. Iul. maie. & ī crīe peculatus, de resid. desertæ militiæ, veneficij mariti & vx. in crīe apostasis & hæresis, ut no. C. si re. uel acc. mor. fue l. j. & seq. & ibi no. circ. fi. Item non accusantur illi qui in ius vocari non pñt tunc t̄pis, vt ille qui ducit vxorem, vel qui funus familiare prosequitur, vel qui litigandi cā necesse hēt sistere in certo loco, uel persona q̃ religionis cā non pōt discedere, & similes, vt ff. de in ius voc. l. 2. & 3. & se. & l. adoptiuum. Item nec legati, nec illi qui testimonij cā uocati sūt & similes, vt ff. de iud. l. 2. §. legati. & se. dum absunt. Item nec illi qui accusati sunt ab aliquo de crīe, non pñt ab alio de eodem crīe accusari, vt ff. de accu. l hi tñ, §. ab alio. a Item nec absens de capitali crīe pōt accusari, ut ff. de pœ. l. absentem. Item clericus nō b pōt accusari à laico, nisi ī casib. ut ex̄ de acc. c. cum P. Manconella, no. Item impubes de adulterio non pōt accusari, ff. de adul, l. si minor. Item condemnatus de aliquo delicto non pōt de eodē ab alio accusari, quia non pōt sępi⁹ de eod. delicto q̄ri, vt ff. nau. cau. sta. l. licet. Item in eo qui fuit semel ab solutus, qui non pōt de eodē ab alio accusari, nisi doceatur de p̄uaricatione primi accusantis, & se ignorasse primam accusationē & c. vt ext. de acc. c. de his vero. Itē nec infantes nec furiosi, ff de sic. l. infantes. Item non pñt accusari qui reipublicæ cā absunt nec legati ꝓuinciarum, vel ambasiatores, uel similes, ut ff. de acc. l. diui fratres, C. qui acc. non pos. l. hos accusare. Item nō pñt accusari plures, *a* vt tres in eodem libello, vel vltra de diuersis delictis, sed duo sic forte, vt ff. de acc l. diui fratres, C q acc. non poss. l. cum rōnib. no. Itē nec magistratus, q habent merū imperiū, vt ff. de acc. l. hos accusare. & distingue, ꝙ aut illi magistratus delinquunt, aut contrahūt. Si delinquūt, aut ante officiū aut post, si ante, nō pñt conueniri, vt d. l. hos accusare, si uero post, & in ipso officio extorquendo à subditis, vel furtū cōmittendo, tunc ēt durante officio *b* pñt conueniri vsq; ad finē officij, vt C. ad l. Iul. repet. l. iubemus, de of. p̄t. l. si quos in Aut. vt diffe. iu. §. si vero. Et p̄dicta locū hñt ēt in ep̄o, vt in Auth. vt apud prop. epis. §. fi. & C. de epis. & cle. l. oēs. & auth. ibi posita. Si aūt magistratus ex̄ officium delinquūt, pñt accusari, & vltra non ꝓcedere, ut ff. de adul. l. si adulterium, §. fi. Si vero cōtrahunt & sunt de maiorib. qui habent merum imperium, non conuenit̄ durante eorum officio. ff ex qui. cau. ma. l. fi. & l. si ꝑ p̄torem, §. 2. ff. de sol. l. si reus, de accu. l. ex iudiciorum de iu. l. pars literarum, de offi. præs. l. senatus. Si aūt sunt de minorib. vt quia nō hñt merum imperium, & tunc conueniuntur etiā durante officio, vt ff. de iniu. l. nam magistratibus. imo expectandum &c. ff. ad l. Aqu. l. quemadmodum. §. magistratus. Sed quid in rectoribus hodiernis, vt in Potestatibus

---

ADDITIONES.

a ¶Plures. *Vide Ang. & ibi posuimus in tract. malef. in uer. necnon ad quarel. nu. 65. H. Chu.*

b ¶Durante officio. *Adde tu ꝙ nedum durante officio talis officialis committens baratariam cōuenıri poterit, sed etiā de officio expelli. ita Bal. in d. l. iubemus. & ibi Ang. & Bar. in l. nec magistratus. ff. de iniur. Et adde ꝙ etiā in crimine adulterij durante officio officialis poterit conueniri, ita Alb. de Ros. in l. si præses, C. de epi. au. cū hoc non procederet contra eum durante officio, sed præstabit cautionem quod finito officio si stet in iudicio.*

tibus locorum? Rñ. põt dici ꝙ cum Ptãtes ex conſuetudine, & ẜm ſtatuta locorũ exerceant merum imperium, ꝙ idem obſeruet in eis ꝙ in maiorib. magiſtratib. dictũ eſt ſupra. In alijs aũt officialibus, & iudicibus, & militibus, & notarijs, & ſimilibus, ꝙ pñt conueniri ſicut minores magiſtratus, ꝑ iura ſuperius alle. Sed ẜm ſtatuta terrarum & conſuetudines nõ conueniuntur niſi finito officio, & tempore ſyndicatus ipſorum, & ita obſeruatur ubique locorum.

De procuratore defenſore excuſato, quando admittatur in criminali. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Procurator quis ſit.*
2 *Accuſatus nunqđ poterit ꝑcuratorẽ conſtituere.*
3 *Procurator nunquid in cauſa capitali poterit interuenire ad opponendum exceptiones contra perſonam accuſantis & iudicis.*
4 *Procuratori, ut ſupra, an dabitur copia accuſa vel inquiſitionis, ut ſuas exceptiones declinatorias vel dilatorias formare poſſet contra accuſatorem vel iudicem.*
5 *Accuſatus, vel inquiſitus de crimine capitali, an poſſit conſtituere procuratorem ad dilationes petendas teſtes producendos, & poſitiones faciendas, & ſimilia.*
6 *Procurator defendens, an teneatur ſatiſdare de præſentando dominum.*
7 *Procurator comparens ubi poteſt ad allegandas cauſas abſentiæ, dicens quod accuſatus vel inquiſitus eſt abſens cauſa reipublica, uel peregrinationis, vel alia cauſa, nunquid ſi vult probare cauſas abſentiæ, auditur?*
8 *Dñs, an poſſit defendere ſeruum in cã capitali?*
9 *Pater volens defendere filium in cauſa capitali, an audiendus ſit?*
10 *Infirmus grauiter ſi fuerit accuſatus vel contra eum inquiratur, an teneatur mittere procuratorem ad ſe defendendum, cum non poſſit cõparere perſonaliter.*
11 *Infirmus ſi non mittat iudici ad ſe excuſandũ, an præiudicet ſibi ut valeant ea quæ fiunt contra ipſum infirmum?*
12 *Accuſatus vel inquiſitus citatus, ut compareat ad ſe excuſandum, ſi mittat procuratorem, an ſufficiat.*
13 *Accuſato aliquo, vel contra eum inquiſitione ſtante de adulterio, homicidio, vel ſimili crimine de iure communi imponitur pœna capitalis, ſi per ſtatutum imponatur pœna pecuniaria, an in tali cauſa poterit procurator interuenire & reũ in tota cauſa defendere?*
14 *Statutum eſt ꝙ ſi accuſatus vel inquiſitus de crimine capitali fuerit citatus & non compareat, ꝙ habeatur pro conuicto, & confeſſo, & poſſit condemnari non obſtante eius abſentia, an poterit conſtituere procuratorem ad ſe defendendũ in tota cauſa?*
15 *Statuto dicente ꝙ bannitus uel condemnatus ꝑ homicidio vel aliquo alio delicto, poſſit occidi: ſi Titius interficiat aliquem condemnatum an poterit conſtituere procuratorem ad opponendum & allegandum ꝙ interfectus erat bannitus?*
16 *Procurator quare nõ admittitur in criminibus capitalibus.*
17 *Procuratore interueniente in cã capitali ſi ei nõ fuerit oppoſitum ante litem conteſtatam, nunquid per eum facta in cauſa ualebunt?*
18 *Vniuerſitas vel collegium an poſſit eſſe in omnĩ cauſa criminali agendo vel defendendo.*
19 *Accuſatus eſt aliquis uel inquiſitus de crimine capitali, & citatur Titius, offert ſe ad illius defenſionem & ſatiſdat de rato vel iudicato, an audietur?*
20 *Procurator conſtitutus ad omnes cauſas, an intelligatur ad omnes præſentes & futuras?*
21 *Reus ſe defendendo, an poſſit plures procuratores conſtituere?*
22 *Filius an poſſit patrẽ defendere in cã capitali?*
23 *Procurator conſtitutus an omnes lites, an intelligatur de criminalibus.*
24 *Procurator conſtitutus ad omnes cauſas criminales, an ualeat non facta ſpecificatione de aliquo crimine.*
25 *Accuſat & defendit quidam tanq̃ procurator anteq̃ habeat mandatum, poſtea ſit procurator an valeant ea quæ facta ſunt ante mandatum.*
26 *Procurator regulariter in cauſa criminali publica vel priuata non admittitur in agendo, nec in defendendo, fallit in caſibus ibi notatis.*

PROCVRATOR eſt qui negotia dñi eius mandato adminiſtrat, ff. de pro
1 cu. l. 1. † Item procurator dr, qui mandato dñi lites exercet in agendo & defendẽdo & alia faciendo iuxta formam mandati, ff. de pub. iu. l. pe. §. ad cãm, ff. an per al. cau. app. exer. poſ. l. 1. ff. de ꝓc. l. ſeruum, §. publice. l. alienam. & l. ſi ꝓc. ad unã ſpeciẽ, ff. mã. l. diligenter, C. de ſati. l. 1. cũ ſi. Et dico lites ciuiles & crĩales, ut C. de trãſ. l. cãs & lites, cum

2 superius alleg.ext.de pact.c.tuæ.† Sed pone
ꝙ aliquis est accusatus, nunquid ꝓcuratorē
poterit cōstituere. Resp. in publicis iudicijs
ex quib.imponitur pœna mortis, vel alia vl
tra relegationē non pōt, nisi ad allegandū
causas absentiæ excusationis, oppositionis,
& simil. vt ff.de pub.iu.l.pe.§.ad crimē. Si
aūt cōtineat pœna relegatio. vel j. uel pœ-
nam pecuniariam pro tali delicto, tunc pōt
semper procurator adesse ad oīa quæ cā de-
siderat, ut ff.de procu.l.suum, §. publice, ff.
an ꝑ ali.cau.app.exer. pos.l.j.cum si.vbi de
3 hoc notari solet. †Sed nunquid in capitali-
bus iudicijs vbi non pōt ad oīa procurator
interuenire, vt dictum est, poterit interueni
re procurator ad opponendum exceptionē
contra ꝑsonam accusantis, quia accusatio
multis de causis repellitur, ut no.s.de his q
accu.non pos.ut quia forte est pupillus, vel
infans, vel seruus, vel inimicus &c. vel cōtra
personam iudicis, ut qa infamis est, qui iu
dex esse non pōt, vt C.de dig.l.2.lib.12. vel
excōicatus, in c.ad probandū, de re iudi. vel
inimicus qui repelli pōt, ut C.de iud.l.aper
tissimi. vel alio modo incōpetens, vt C.si à
non comp.iud.l.1.& per tot.& idē in simili
bus exceptio.dico. Respon. & vr̃ ꝙ procur.
non possit interuenire, ut d.l.pen.§.ad cri-
men, ff.de pub iud. sed dic ſm Odof. ꝙ sic,
quia exceptiones opponere, & allegare ius
dn̄i sicut in cā ciuili, admittitur procurator
ad tales exceptiones dilatorias & declarato
rias opponendas, ut ff.de iuris.om.iud.l.fi.
C.de excep.l.pe. & fi.C.eo.l. ita demum. ita
in criminalib.debet admitti, ff.de adul.l.si
maritus, §.p̄scriptiones, de requi.reis l.2.de
offi.præsi.l.3. Item ēt alia rōne, quia nō re-
peritur ꝓhibitū, ff.ex qui.cau.ma.l.necnō,
§.sed quid, ff.de proba l. ab ea parte. Et qđ
admittatur procurator ne reus ponatur in
vinculis ad exceptiones opponēdas, no.ext.
de accu.c.veniens. & ibi plures Doc. in hoc
concordant, ꝙ admittatur ꝓcurator, & au-
diatur in talibus exceptionib.opponendis.
4 †Sed nunquid tali ꝓcuratori dabitur copia
accusæ vel inquisitionis, vt possit suas exce
ptiones declinatorias, & dilatorias contra
ꝑsonā accusatoris, si adest, vel iudicis oppo
nere & formare? Rn̄. dicit quidā ꝙ non, sed
principalis debet adesse, vt ex vinculis cām
dicat, ff.an per ali.cau.app.l.1.§.plane de re
qui.re.l.2. Item quia in talib.nō admittit,
vbi corporalis pœna venit imponēda, vt ff.
de pub.iud.l.pe.§.ad crimen. Alij cōtra qa
hoc est abbreuiare ius rei, ꝙ nō licet, & hoc
nō reperit prohibitum, ergo &c. Item si ad
mittitur ad exceptiones opponendas, ut di-
ctum est debet copiam accusę hr̃e uel inqui
sitionis, cum aliter nō possit suas exceptio-
nes formare, qa diuinare non cogitur, ff.ad
l.Aqui.l.si putator, in fi. Item qa vno con-
cesso, oīa intelligunt concessa &c. ff. de iu-
risd.om.iu.l.2. Item qa fauorabiliores &c.
Item qa defensionis facultas nō est adimē
da, C.de iu.fis.l.defensionis. Sol. vidi de fa-
cto cōsilium pluriū sapientum pro parte ꝙ
non daret copia ꝑ iura sup. primo alle. Sed
tn̄ nomen accusatoris & iudicis debet dari,
vt ꝓcurator possit cōtra personas exceptio-
nes opponere, ar. eius qđ dr̃, ꝙ noīa testiū
sunt exhibenda. extra de accu.c.qualiter &
qn̄. lo 2.§. dēt. & quia primo cōstare debet
de personis, ut C.de procu.l.licet. & de iure
5 codic.l.quidā. † Sed nunquid accusatus uel
inquisitus de crimine capitali poterit ꝓcu-
ratorē cōstituere ad dilationes petendas, ad
testes producēdos, & positiones faciendas,
& si. Resp. sic, ſm Odof. & Guid.de Suza. rō
est, quia non reperit prohibitum, ergo con-
cessum, C.de reli.& sump.fu.l.statuas, ff.de
prob.l.ab ea parte. Itē ꝓcurator pōt ad unā
speciē cōstitui, ff.de procu.l.j.C.de proc.l.si
ad vnā speciē. Item illa fiūt ad defensionē,
§.& ꝓcurator pōt defendere, ff.e.l.seruū, §.
publice. & defensionis facultas dēt augmen
tari, C.de hære.l.qn̄q;.in fi.& de iu.fis.l.de-
fensoris. Sed in Spe.eo.ti.de procu.§.1.vers.
sed nunquid media cāæ. cōtrarium vr̃ tene-
6 re. †Sed nunquid ille procurator qui defen-
dit, tenetur satisdare de p̄sentādo dn̄m? Rn̄.
sic vr̃ ne iudiciū sit elusorium, ff.de iud. l.si
p̄tor. & ne maleficiū remaneat impunitū, l.
ita vulneratus, ff.ad l.Aqui. Ecōtra ꝙ non,
quia nulla lege hoc cauetur expresse, & si
hoc ius voluisset, dixisset, C.de cad.toll.l.1.
§.ne aūt. Item qa nullus debet grauari sup
flua satisdatione, ut ff. de procu.l.nō cogen
dum, §.fi.& ut leg.no.cauea.l.4.§.fi. Itē qa
offm̄ suum non debet procuratori esse dam
nosum, ut ff.de pręt.stip.l.Paulus. & hoc ve
7 rum vr̃.† Sed qd si procurator cōpareat vbi
pōt ad alias causas absentiæ, dicens ꝙ accu
satus vel inquisitus est absens cā reipub. vel
peregrinationis, vel alia cā, nunquid si vult
probare

probare causas absentię auditur? Rñ. nõ vr̃,
si nõ hẽat mãdatum exp̃ssum, vt ff. de neg.
gest. l. si pupil. §. fi. & C. eo. ti. si ꝓcurator ad
vnã speciem, cũ si. Econtra ꝙ sic, quia põt
allegare causas absentiæ, & ipsas ꝓbare, nã
cui data est iurisdictio. oĩa intelligunt̃ esse
cõcessa, vt ff. de iuris. om. iu. l. 2. ff. de ꝓcu. l.
ad rem, & l. ad legatum, & hoc verius puto.
8 † Sed ꝗd si dñs vult defendere seruum suũ
de capitali crĩe, nunquid est audiẽdus? Rñ.
vr̃ ꝙ non, vt arg. ff. de pub. iu. l. pe. §. ad cri-
men, & an ꝑ ali. cau. app. l. j. Ecõtra vr̃ ꝙ sic,
ff. de pub. iud. l. seruus, C. de accu. l. 2. vbi de
9 hoc notatur, & hoc verũ puto. † Sed ꝗd si pr̃
vult defendere filium suũ in capitali cã, nũ
quid dẽt audiri? Rñ. dicit gl. ꝙ nõ, nisi satis
dederit de ipso p̃sentando sub certa pœna,
ne iudiciũ sit elusorium, ff. de iud. l. si p̃tor,
& l. si longius, de fideiu. l. si à reo. Ecõtra dr̃
a ꝙ sic, a quia dñs admittit̃ ad defensionem
serui, rõne dñicæ ptãtis, ut ff. de pub. iud. l.
seruus. Inst. de iure perso. §. seruus, & §. pe.
Multomagis pater rõne patriæ potestatis,
vt Inst. de pat. pote. per tot. Item ꝗa ꝑsona
patris & filij reputat̃ eadem, C. de impub. &
ali. subst. l. fi. vnde defendendo filium, seip-
sum defendere p̃sumit̃, facit ff. qđ me. cau. l.
isti ꝗdem. Item ꝗa paterna pietas capit cõ
silium ꝓ filio, ff. de adul. l. in re mea. Item
ꝗa non est iure cautum, ꝙ satisdatio sit p̃-
standa, ergo &c. l. vnica, §. ne aũt C. de cad.
tol. Item ꝙ nõ debet aliquis superflua satis
datione grauari, & difficile est adinuenire fi
deiussores, vt ff. de proc. l. nõ cogendum, §.
10 fi. cum si. † Sed quid si aliquis inquisitus vel
accusatus grauiter infirmat̃, ita ꝙ non pos
sit cõparere ꝑsonaliter, an tenet̃ mittere ꝓ-
curatorem ad se defendendum? Resp. non,
vt ff. si ꝗs cau. l. 2. §. si ꝗs, & de diuer. & tẽp.
p̃scrip. l. j. cum si. sed debet mittere aliquem
excusatorem, ꝗ significet iudici de infirmi-
tate, & fidem ei faciat si opus erit, vt ꝑ duos
testes, vt ff. de testa. l. vbi. vel ꝑ medicũ, cui
danda est fides, ut ff. de re mili. l. ꝗ semel, ff.
11 de sta. ho. l. septimo mẽse, cũ si. † Sed quid si
nõ mittit excusatorẽ iudici ad significandũ
de sua graui infirmitate, nunꝗd sibi p̃iudi
cat vt valcãt ea q̃ fiunt cõtra ipsũ infirmũ?
Rñ. si est in tali statu suæ ꝑsonæ ꝙ cogno-
scat & sciat ꝓcessum fieri cõtra se, ꝙ tunc si
nõ mittit, p̃iudicat ei si mittere põt, quia ꝗ
scit, nõ debet certiorari, ff. de act. emp. l. j. in
fi. Item qui põt facere & nõ facit, sibi p̃iudi
cat, & sibi imputet̃, ff. de reg. iu. l. qui põt, &
§. dãnum. Si aũt ignorat, ꝙ p̃sumit̃, vt C. de
re mili. l. suꝑ seruis, vel est grauiter infir-
mus, ita ꝙ nõ bene sentit aut cognoscit ꝗd
agat: tunc excusat̃, vt puto, nã qui insanus
est, iustã hẽt executionem si non cõparet,
vel nõ mittat, imo sñĩa cõtra eũ nõ tenet,
vel saltem reuocari dẽt, vt ff. de re iu. l. q̃si-
tum. Sed si hr̃et febriculã, vel modicum vul
nus, vel leuem infirmitatem & modicã, ita
ꝙ possit cõparere. tunc non excusat̃, ẽt mit
tendo excusatorem, ꝗa leuis febricula non
excusat &c. ff. de ędil. edic. l. j. §. sed sciendũ,
& l. ob q̃ vitia, §. fi. facit ext. de re iud. c. cum
Bertoldus, vbi de hoc. Et creditur dicto me
dici de infirmitate, ut d. l. ꝗ semel, C. de re
12 mil. † Sed quid si aliquis accusatus vel inꝗ
situs est citatus vt compareat ad se excusan
dum, ipse mittit ꝓcuratorem, nunꝗd suffi-
cit? Resp. ꝙ sic, si talis est cã, vel delictum,
ex quo non ingerat̃ pęna sanguinis, sed pe
cuniaria, vt C. an cãæ app. ꝑ ꝓcu. expe. pos.
l. j. C eo. l. fi. ff. de ꝓcu. l. seruum, §. publice,
ext. de accu. c. veniens, vel si est talis cã, quę
cõtineat religionem vel ĩ. aliàs secus, ut ff.
de pub. iu. l. pe. §. ad crimen, vbi de hoc no.
13 & ff. an ꝑ ali. cã app. expe. pos. l. j. † Sed cum
pro homicidio, adulterio, & similib. capita-
lis pœna imponat̃ de iure cõi: & in multis
alijs casib. ut ff. de his qui pñt ad mortem
cõdẽnari, ꝑ tot. Pone ꝙ ĩ tali cã imponitur
pœna pecuniaria ex forma statutorũ, vt est
multis terris vel locis, nunꝗd in tali cã po-
terit ꝓcurator ĩteruenire, & accusatum uel
inquisitũ defendere in tota cã? Respõ. dicit
Gui. de Suz. ꝙ nõ, quia origo criminis, siue
titulus homicidij, siue cã respici dẽt, & po-
tius q̃ finis, vt C. ad Maced. l. 3. ff. de fideius.
l. tutor. Item ꝙ pœna pecuniaria sit subro-
gata in locũ pœnæ corporalis, vñ sortit̃ eã
dem naturã, vt ff. si quis cau. l. fi. & l. si ꝗs, §.
q̃situm, cum si. Ecõtra ꝙ sic, nã in quocũq;
casu vbi pęna pecuniaria uenit imponẽda,
põt ꝓcurator interuenire, ut ff. an ꝑ ali. cã
ap. l. j. Item quælibet ciuitas põt cõdere le-
gem,

ADDITIO.

a ¶Quod sic. *Adde Cep in cons. 46 col. 2. & in cons. 55. & ibi ꝙ si iudex patrem non admittit, facit litem suam, in 3. col ante me. & vide eundem Cep. in cons. 49. in prin. & cons. 46.*

gem, q̄ deroget iuri cõi, ut ff. de iust. & iu. l.
oẽs populi, Inst. de iu. natu. §. ius ciuile. Sed
ſm Dyn. aut dicit statutum simplr ꝙ si qs
fecerit homicidium, soluat mille li. ꝓ pęna,
& tunc põt ꝓcurator interuenire semꝑ, ꝑ
totã l. j. ff. an ꝑ al. cau. ap. ff. de ꝓcu. l. seruũ,
§. publice. cum si. Aut dicit ꝙ si qs cõmise-
rit homicidium, vel adul. decapitet, nisi sol
uat mille lib. vel tãtã pecuniæ quãtitatẽ, &
tunc nõ possit ꝓcurator interuenire, nisi ad
allegãdum cãs absentiæ, vel exceptiones op
ponendum, vel similia faciendum, ut s̃. no-
tatum est: & est rõ, qa pęna corporalis est
principalis, & est in obligatione, sed in sola
solutione est pęna pecuniaria, vñ tunc nõ
põt ꝓcurator adesse, ut ff. de pub. iu. l. pe. §.
ad crimen, ff. de re iu. l. si qs ab alio, cum si.
14 & hoc verius vr̃. † Sed qd si statutum est, ꝙ
si aliqs accusatus, vel inqsitus fuerit de ali-
quo crĩe capitali, & citatus ñ cõparuerit, ꝙ
habeat ꝓ cõuicto & cõfesso, & dẽat cõdem-
nari nõ obstãte eius absentia, iste accusatus
vult constituere ꝓcuratorem ad se defendẽ b
dum in tota cã, nunqd possit? Rñ. nõ vr̃, vt
a ff. de pub. iu. l. pe. Sed vr̃ cõtra, ꝙ possit, *a* qa
de tali & tanto crĩe non p̃t absens condem
nari, ff. de pę. l. absentem, C. de acc. l. absen-
tem. vñ si ꝑ formã statuti p̃t absens de tali
crĩe cõdemnari, ꝙ est cõtra ius cõe, dẽt iste
absens posse cõstituere ꝓcuratorem, qa in
oĩ casu ubi p̃t absens cõdemnari, ibi ꝓcura
tor p̃t ordinarie ĩteruenire, ut ff. eo. l. seruũ,
§. publice. ibi, ubicunq; &c. qa si in hoc gra
uat vt possit absens condemnari contra ius
cõe, vt dictum est, releuat in hoc vt possit se
ꝑ procuratorem defendere in tota cã, ut ff.
de iureiu. l. eũ q. & hoc uerius ſm Dy. & ita
15 de facto cõsuluit. † Sed qd si cautum sit per
formã statutorum, ꝙ bãnitus, vel cõdemna
tus pro homicidio de aliquo delicto possit
occidi, qdam interfecit aliquem cõdemna-
tum, ipse vult constituere ꝓcuratorẽ ad op
ponendum & allegãdũ ꝙ iste offensus erat
bãnitus, nũqd poterit? Rñ. sic, ut ff. de adul.
l. denunciasse, §. si ꝑ ꝓcu. ff. de ꝓcu. l. seruũ,
§. publice. de pe. l. eo. tꝑe, C. de ma. vin. l. ẽt. a
16 cum si. † Sed q̄ est rõ quare in crĩbus capi-
talibus non admittitur ꝓcurator? Rñ. rõ est
duplex, vna qa si procurator succumberet,
ipse condemnaret personaliter qui non deli
quit, ff. de neg. ge. l. liberto. qđ esse non dẽt,
cum pęna debeat suos tenere autores, C. de b
poe. l. sancimus. ext. de consti. c. cognoscen-
tes. Scđo, quia non potest consequi dãnum
suum ꝑ actionẽ mandati, ꝙ est iniquum.
& offm̃ suum esset sibi dãnosum, ꝙ esse nõ
dẽt, ut ff. de test. l. si quis ex assignatoribus.
17 † Sed pone ꝙ constitutus fuerit procurator
in causa capitali, non fuit ei oppositum an
te lit. conte. ꝙ in tali cã nõ posset interueni
re, nunqd valeat ꝙ ꝑ eum factum est in di-
cta causa? Rñ. sic vr̃, nã exceptio ꝓcuratoria
seu cõtra ꝓcuratorem opponi debuit ante
lit. conte. C. de ꝓcu. l. ita demũ, ff. eo. l. filius
fa. §. veterani. sic ẽt valet ꝑ tacitum consen
sum, qđ a falso procuratore agitur, ff. de pu
bl. iud. l. licet verũ, ff. rem rat. hab. l. falsis. cũ
si. Econtra ꝙ non, qa lex exp̃sse prohibet ta
lem procu. admitti, ut ff. de pub. iu. l. pen. §.
ad crimen. vñ &c. ut C. de legi. l. non dubiũ.
cum si. Sed prima opi. cõprobat, ut no. ext.
18 de iud. c. iuris esse ambiguũ. li. 6. † Sed nun-
quid uniuersitas p̃t uel collegiũ in oĩ crĩali
cã constituere syndicum uel procu. agendo
b vel accusando vel defendendo? Rñ. sic, *b* vt
vr̃ C. de re mil. l. tam collatores, §. ac vniuer
sitas lib. 12. sicut ẽt in ciuilib. causis, ut ff. ꝙ
cuius. vni. l. sicut. & est rõ, quia uniuersitas,
q̄ non hẽt caput, nõ põt condemnari ut pri
uata persona, vñ uel syndicus, uel procura-
tor, non põt personaliter condemnari, sicut
posset si per priuatam personam interueni
ret, ut ff. de ne. ge. l. liberto. & ꝙ uniuersitas
non possit condemnari, no. ext. de simo. c. di
lectus. lo 2. licet Vincentius ibi no. contra-
19 rium. † Sed quid si accusatus, uel inquisitus
est aliquis de crĩe capitali, & citatur, & ali-
quis se offert ad sui defensionem, & satis-
dat de rato uel iudicato, an dẽt audiri? Rñ.
si pęna personalis inde sequi posset, ꝙ non
admittit, qa iã puniretur iste talis, qđ esse
nõ dẽt, cum sñia ferẽda sit in defensum, vt
ff. de neg. gest. l. liberto. & ff. de pub. iu. l. pe.
§. ad crimen. Sed ad allegãdũ cãs absentiæ
vel

ADDITIONES.

a ¶ Quod possit. *Adde ꝙ contrarium tenuit Bar. in l. pe §. ad crimen, ff. de pub. iud. & in extra. uag. ad repri in versi. legitime. & Alex. in consi. 116. in 2 col per totum. Sed contra opi Bart. tenet consulendo Bart. Cepo. Veron. in consi. suo 49 consi 50. & consi. 53.*

b ¶ Respon. sic. *Adde tu Cep. consi. 50 in fi.*

vel ad opponẽdum exceptiones , & ſimilia
faciendũ,puto admitti, vt C.de procu.l.ab
ſens reus.Sed in alijs in quibus pœna pecu
niaria eſt imponẽda,bene admittiĩ,vt ff.an
per alium cau.app.l.j.§.ſiuautem, C.de ſa-
tiſd.l.j.& d.l.liberto,& C.de procu.l.exigẽ-
20 di,cum ſi.†Sed quid ſi conſtitutus eſt quis
procurator ad oẽs cauſas,nec eſt dictũ, nec
ad p̄ſentes,nec ad futuras,nunquid intelli-
gitur datus ad p̄ſentes oẽs & futuras? Reſp.
ſic vr̃,arg.ff.quod quiſq; iur.l.2.§.quod ait
prætor,in fi.ff.de ſer.vrb.prẹd.l.ſi ſeruitus,
21 ff.de leg.3.l.vxorẽ,§.codicillis.† Sed nun-
quid reus ſe defendendo põt plures conſti-
tuere procuratores? Rñ.nõ,ne in plures ad
uerſarios lis diſtribuaĩ,vt ff.de excep.l.ne ĩ
plures,ff.de ſol.l.iã tu §.fi.& l.ſi cũ q̲s p̄cu.
§.fi.& l.plurib.ſed bene põt plures procura
tores cõſtituere in agẽdo vel accuſando, p̲
22 iura prædicta,cum ſimili.† Sed nunquid fi
lius põt defendere patrẽ in capitali crĩe?
Reſpon.ſic,vt vr̃ arg. C.de procu.l.exigen-
di,ff.qui ſatiſd.cog.l.filijs. Item quia eadẽ
perſona cum patre reputatur,C.de impub.
& ali.ſubſti.l.fi. Item ſicut pater põt filium
defendere,ita econtra filius patrem, arg.ff.
de inoffi.teſta.l.nam & ſi parentibus. Item
filius tenetur patrem captiuum redimere
ab hoſtibus,C.de epiſ.aud.l.aut ſi captiui.
aliàs priuatur ſucceſſione , C.de his qui.ut
indig.l.j.& l.ſi ideo . eadem ratione pater
ipſum defendere tenetur . Sed contra vr̃ ff.
de publ.iudi.l.pen.§.ad crimen. Ego puto
ꝙ in caſibus,in quibus pater põt defendere
filium, eodẽ modo & filius patrem, p̲ iura
ſuperius alleg.& s̃.eo.in quẹſt.quẹ incipit,
Sed quid ſi pater vult defendere filium &c.
23 †Sed quid ſi procurator conſtitutus ad oẽs
lites, & non dicat criminales, nunquid in-
telligitur de criminalibus? Reſpon.dñt qui
dam ꝙ non,ſed de ciuilibus bene.arg.C.de
epiſ.& cle.l.cum clericis,cum ſi. Alij con-
tra.nam qui omnia dicit,nihil excludit, ex
tra,de maio.& obed.c.ſolitæ, quia verbum
gñaliter p̄latum &c.Sed primũ dictum ap
24 probatur.† Sed quid ſi eſt conſtitutus p̄cu
rator ad oẽs cauſas criminales,non ſpecifi-
cando de aliquo crimine, nunquid valet?
Reſpon.non vr̃, debent.n.conſtituẽtes ſpe-
cificare aliqua crimina, poſtea gñalẽ clau-
ſulam ſubijcere,arg.ff.ſi quis cau.l.ſed & ſi
quis rei capitalis,§.quæſitũ,& arg.extra,de
teſti.c.præſentium,verſi.ſpecificare caſum,
lib.6. Econtra vr̃ ſufficere,quia ſatis cõſtat
de voluntate cõſtituentis,qđ ſufficit, extra
de procura.c.petitio . Item dum dr̃ ad oẽs
cauſas criminales, ſatis exprimitur de cri-
minibus,vnde ſufficere vr̃,cum verbũ,om-
nis,ſit vniuerſale,ff.de vſur.l. omniũ bono
rum,& l.j.cum ſi.Sed tñ debet habere ſpe-
ciale mandatũ,ut ff.eo.l.non ſolum,§.fi.&
25 hoc approbatur.† Sed quid,quidã compa-
ret tanq̃ procurator in accuſando & defen-
dendo,ſed nondum habet mandatũ,poſtea
fit procurator,nunquid ualeant ea quæ fa
cta ſunt ante mãdatũ? Reſpon.non,niſi dñs
habeat ratum quod ante factum eſt, ut ff.
26 de iud.l.licet,qui ſatiſd.cog.l.Iul.† In ſum
ma no.ꝙ regulariter in cauſa criminali,pu
blica vel priuata, non admittitur procura-
tor in agendo,nec in defendendo, ut ff.de
publ.iud.l.pen.§.ad crimen.Sed iſta regula
fallit in crimine iniuriarũ,C.de iniur.l.fi.&
in caſibus ſeq.in quibus procurator admit
titur.Item fallit in accuſatione ingratitudi
nis,ut ff.de procu.l.ſed & hæc, §.patronus.
Item in accuſatione ſuſpecti p̄ priuato in
tentata,ff.eo.l licet in popularibus, & l.nõ
cogendũ,§.qui publica. Sed p̄ publico ad-
mittitur pro reo, non pro actore, ut ff.pro
acto.l.qui populari.Item admittitur ad op
ponendũ oẽs excuſationes & exceptiones
accuſati,ut 5.q.3. reus capitali.ubi no. Itẽ
fallit qñ ſeruus accuſatur,quẽ dñs defendit
pro ſe vel pro procuratore , vt ff. de accu.l.
ſi cui,§.fi.C.eo.l.ſeruus. Item fallit in leui
bus criminibus,ut ff.de accu.l.leuia crimi-
na. Item fallit in procuratore dato ad accu
ſandum,& ad excipiendum:quia omnia ex
cauſa poteſt procurator opponere,extra de
do.& contu.c.cũ dilecti,23.q.5.§.reos,ad al
legandũ cãs abſentiẹ,ff.de procu.l.ſeruum,
§.publice,5.q.3 c.ſi ægrotans,& c.reos. Itẽ
quãdo agitur de crimine ciuiliter, extra de
accu.c.ſuper his,de procu.tuæ. Item in cau
ſa ſocij,ſocius criminis eiuſdẽ litis pro ſo-
cio adeſſe cauetur , extra de do.& contu.c.
cum dilecti,de accu.licet,in princi.Item &
generaliter in cauſa publica & priuata cri-
minali, quẹ contineant pẹnã relegationis,
vel ĩ.vel pœnã pecuniariã, põt procurator
ad oĩa interuenire,tam in agendo,q̃ in de-
fendendo,ad accuſandũ,excuſandum,& ex
cipiendũ,ad probationẽ faciẽdũ, & omnia
alia

alia faciēda, q̄ principalis ꝑsona facere pos set, si ad hoc hēt iurisdictionē, & sit ꝑsona q̄ nō repellat, vt C.de ꝓc.l.reū. & l.fi.cū si. & ff.an ꝑ ali.cau.app.l.j.& ff.de pc.l.absen tē. Sed si ex delicto imponenda esset pœna corporalis, vel vltra relegationem, non pōt tunc procurator interuenire, vt ff.de publ. iud.l.pe.§.ad crimen.nisi ad allegādum cās absentiæ, vel ad opponendū exceptiones & similia facien.vbi admittit procurator, ut s̃.de hoc no.& ff.de pu.iu.l.pe.§. ad crimē, ff.de procur.l.seruum, §.publice. & melius ext.de procu.c.veniens. Quæ autē personæ possint ad mortem damnari. j̃.plene not.

Qui alium possit offendere, & vindictam facere. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Offendere alium impune quibus liceat.*
2 *Offendere alium impune quomodo liceat alicui.*
3 *Truncans caput vel membrum & c. non peccat, si mandato rectoris hoc faciat.*
4 *Offendere aliquem , aut ius sibi dicere non licet alicui.fallit in casibus ibi enumeratis.*

1 NOTANDVM est† quod nulli licet alium offendere, nec vindictam facere, nec punire, nec cōdemnare, nisi illis ꝑsonis q̄ ad hoc sunt cōstitutæ , & quib.cura data est, & ptās puniendi & cognoscendi, vt sunt p̄sides ꝓuinciarū, & alij barones & rectores terrarum, ꝗa ad hoc tales sunt deputati, vt 23.q.4.c. siquis ptāte, & 5.q.c.de occidendis.& c.seq.& c.nō frustra.& c.offm̄ regum est.& c.iudex.& c.si homicidium , ff.de of. p̄si.l.illicitas, §.qui uniuersas, & l.congruit, §.ad hoc aūt iubemus. Fallit ī cęteris ꝑsonis, quib.licitū est offendere nō solum p̄dictis ad hoc deputatis, sed ēt cuilibet ꝑsonæ. Nā furem nocturnū cū reb. meis fugientē a licet mihi occidere, diurnum aūt licet, si se telo defendit & cū clamore, ut ff.de sic.l.furē nocturnū, ad l. Aq.l.itaq;, §.lex, ext.de homici.c.j. & seq. Item licet marito occidere a adulterantē in domo sua, aut alibi, si eū īuenerit in ipso adulterio, ut ff.de adul.l.marito, in Auth.vt liceat matri & auię, §.quoq;. itē licet p̄ri occidere adulterātem filiā suā, & ipsam filiā, ff.de adult.l.nec ea. §.hi.& l. qđ ait, & l.pater, & l.seq.itē licet patri occidere volentē se uel filiā suā stuprare, ff.ad l. Cor.de sic.l.j.§.pen. itē licet marito, si quē hēt suspectū cū uxore sua, ne cū ipsa adulteriū cōmittat illi denunciare trib.vicibus in p̄sentia testium, ne cum ipsa loquat, & qđ eā dimittat, & si ipsum postea in p̄sentia testiū inuenerit cū uxore, pōt ipsum occidere, ut C.de adul.l.quamuis, & auth.ibi posita. Item licitū est dn̄o occidere seruum, si ipsum cū filia vel vxore inuenerit cā se carnaliter immiscēdi, ff.de his ꝗ sunt sui vel ali. iur.l.j.no.de le.j.l.quid ergo, §.si hæres, ff. ad Sil.l.si certus, cū simi. Itē licitū est occidere vel offendere illum, qui te aggreditur cum gladio euaginato irato aīo, s.aīo occidendi, quod ius p̄sumit ꝙ ueniat aīo te occidendi, ff.de sic.l.Diuus, vn̄ si eum incontinēti offendis vel occidis , uideris facere ad tui defensionē, qđ licitū est, ff.de iust.& iu. l.ut uim, & C.unde vi, l.j.& ff.de ui & vi ar. l.3.§.si quis, & sic legitimè fit, vn̄ nō est puniēdus, C.de adul.l.Gracchus.itē licet offendere & occidere transfugas ad hostes, ff.de sic.l.3.§.fi.item licet parentibus, cōsanguineis, & tutoribus, & curatoribus virginum & viduarū occidere raptores ipsarū, & alios dātes eis auxilium & fauorē ad raptū faciēdū, ut C.de epis.& cle.l.raptores. Et est rapere, ꝑ vim mulierē alio ducere, ut Inst.đ pu. iu.§.sin aūt raptis. itē licet aliū occidere ad sui defensionē, ut s̃.dixi, & ad defensionem rerū suarū, ut ff.ad l. Aq.l.sciētiā. itē licet patri & auo occidere uolentē occidere filium vel nepotem , ꝗa si licet ad sui defensionē & rerū suarū, ergo licet ad defensionē p̄dictorū, quia magis dubitāt parentes de filijs & nepotib.q̃ de seipsis, ff.qđ met.cau.l.isti quidem. Et quia ꝑsona patris & filij eadem reputatur, ut C. de impu.& alijs substi. l.fi. & appellatione liberorum continent nepotes, ff.de uer.sig.l.liberorum. Item licet marito pro defensione uxoris, a ut Insti.de iniurijs.

ADDITIO.

¶Vxoris. *Adde Bal.in l.1.C.vnde vi, in ver.3. q. & idem dic in concubina & amasia propter amicitiam non leuem, quæ inter eos extat, ut ff. de verb.sig.l.inimicissimos , & ex domesticitate & quadam societate iunguntur, l.ꝙ ait, ff de diuor & l.si vxor, §.si minor, vers.cōcubinam, ff. de adulte. & adde idem in sponso & sponsa, ita Bal.in d.l.1.ver.qui ma. & adde idem etiam in consortib. quia vnus poterit aliū defendere, ita no.Bar.in l.cū simus, C.de agric. & censi.li.11.*

iuris,§.2. sed non licet sic vxori defendere
maritū ſm quosdam, vt d.§, sed vos cōtra.
quia ibi loquitur de iniuria facta marito ī
iudicio, quia mulier nō pōt esse in iudicio
pp sexu. C. de procu. l. alienā. Si ergo nō est
prohibitum, igit̄ concessum &c. & apte cō
tra eos facit, quia sunt socij diuinæ & hu-
manæ dom⁹; vna caro sunt, vt C. de cri. ex-
pi. hær. l. aduersus, vñ vr̄ ꝙ sit licitum vxo
ri defendere maritū, cū sint socij humanæ
& diuinæ domus, vt dictū est, facit ff. pro
soc. l. verū. de lib. homi. exhi. l. j. & 2. ext. de
coniug. lepr. c. j. de cōuer. cōiu. c. ad aposto
licā. in c. si diligēti, & c. gaudemus, §. q̄a ve
ro. Itē licet occidere desertorē militiæ, vi-
nearū uastatores, agrorū nocturnos depo-
pulatores, vt C. qn̄ lice. se sine iud. vin. l. j.
ff. arb. furt. cęs. l. 2. Itē licet filio ad defensio
nē parētū, vel nepotū ad defensionē aui &
auiæ, arg. ff. de inof. test. l. nā & si parentib.
quia sicut filij & nepotes tenēt p̄dictos ab
hostib. redimere, vt C. de epi. & cler. auth.
captiui. alias priuāt̄ success. vt C. de his q̄b.
ut indig. l. j. cum simi. Ideo multomagis te
nēt eos defendere. facit ff. de uer. sig. l. si pa
rentes. Itē quia sunt una caro. 25. q. 3 c. hac
autoritate, de consecratione alta. c. fi. ad fi.
Itē liceat ad defensionem fratris & consan
a guinei *a* ſm quosdā, ut arg. de li. cau. l. j. &
2. C. de his quib. ut indi. l. cum fratrem. & l.
b 2. Itē licet ad defensionē socij, *b* ſm Vbert.
ff. pro soci. l. uerū. Itē licet occidere ꝓ de-
fensione suę patriæ, ff. de religio. & sumpt.
fu. l. minime. iuxta illud, pugna pro patria.
Itē licet occidere aliquē uenientē cōtra te
cū gladio euaginato animo occidendi, q̄d
ius p̄sumit ut s̄. & ēt latrones & robatores
stratarū & similes, q̄ te uolūt occidere & de
robare, ut C. qn̄ liceat se sine iud. uin. l. j. &
de sic. l. is. qui. & l. 2. Itē licet filiū de man-
dato patris adulterātē uxorē patris in ipso
adulterio occidere, ut C. de adu. l. Gracch⁹.
Itē licet occidere pro defensione fidei Chri
2 stianæ, 23. q. 3. Maximianus. † Et p̄dicta in-
telligo licere fieri, dūmodo fiāt incontineu
ti, & in ipso actu. uel anteq̄ erāt ad aliquos
extraneos actus, ut l. raptores, C. de rap. uir.
in tp̄e inuasionis & instigante ad huc deli
cto. &c. Item ꝙ fiāt cum moderamine &c.
ut C. unde ui. l. j. Itē ad defensionem poti⁹
q̄ ad uindictā, alias nō licet priuatæ perso
næ nec ex interuallo, quia tūc fieret ad uin
dictam. Nā iuris rigor idcirco est in medio
cōstitutus, ne quis sua autoritate propria
ultionē deposcat, ut iurib. s̄. allegatis, & ex
de sen. exc. c. si. uero. sed p̄sidi prouinciarum
& alijs rectorib. ut sup. in prin. ſm allegata
ex interuallo facere uindictā & delinquen-
tes debita pęna punire, & occidere & laq̄eo
facere suspendi &c. hr̄. 23. q. 5. c. officia uin
dictæ. iuxta illud. Nō patieris maleficos ui
uere sup terrā &c. & minister q̄ malos pu-
3 nit &c † Item no. ꝙ ille, qui truncat caput
uel membrum, uel laq̄o suspendit, nō pec-
cat, nec sanguinē effundit, si mādato p̄sidis
uel rectoris hoc facit, d. c. officia, cum simi-
4 lib. & no. sup. plene in proę. † Itē no. ꝙ nō ē
licitum alicui sibi facere ius, nec aliquē of
fendere, ut C. de iu. l. null⁹. Fallit tn̄ ī q̄busdā.
dā. casib. Primo, quia licitum est hæreticos
bonis spoliare, & bona eis auferre sua auto
ritate, ut 23. q. 6 c. fi. Sed nō puto ꝙ sit lici-
tum priuato eū occidere, ut C. de iud. l. nul-
lus, & de sacr. & pag. l. bona. nisi fiat pro de
fensione fidei, ut d. c. Maximianus, uel pro
sua defensione uel suarū rerū uel filiorū, &
similiū, ut sup. no. itē licitū est aliū offende
re, sed nō occidere. Nā licitū est cuilibet p
sonæ capere falsariū monetæ sua propria
autoritate, & ipsum ad rectorem ducere ad
puniendum, ut C. de fal. mo. l. 1. in prin. Itē
desertorem militiæ, latrones agrorū & de-
populatores, uinearum uastatores capere,
& ad iudicē ducere, q̄a si licet eos offende-
re, multomagis capere, ut C. qn̄ liceat se si-
ne iud, uin. l. j. ff. arbor. fur. cęs. l 2. Nā licet
ꝙ est magis, & id q̄d est minus licere dēt,
ut ff. de re. iu. l. cui licet. Itē licet capere ma-
leficiū, uel beneficium, uel mathematicum

sua

ADDITIONES.

a ¶Consanguinei. *Adde glo. & hic Bart. in l lex Cor. in prin. ff. de iniur. & in l. ut uim, ff de iusti. & iur. & Sal. in l. j C. uñ ui. Flor in l scientiam, §. qui cum aliter ff. ad l. Aq. & adde ꝙ nedum possunt capere defensionem consanguinei, sed etiam amici, uicinorum & peregrinorum, ar. eorum qua dicit Bar. in ti. C. de metall li. 12.*

b ¶Socij. *Intellige siue sit socius itineris, ut ff. de iniur. l. item apud, §. tenet. siue cohabitationis, uel uita. 22. q. 3. c. hac ratione. siue socius crimi nis, l. j. C. de rap. uirg. & l. raptores, C. de epi. & cler. ita Bal. in d. l. j. uer. 6.*

sua autoritate,& ad iudicem ducere, vt C.
de mathe.l.fi.non tñ licet aliter offendere.
Item licet mihi mea autoritate possessionẽ
meam ingredi,vt ff.quorum bono.l.j.extra
de ord.cog.c.2. Item qñ pactũ est factũ in
ter pa ites,potest quis sua autoritate posses
sionem capere,vt C.de pign.l.3.ff.de cõtra
hen.emp.l si quis sub hac.Item debitorem
meum possum capere fugientem, & ad iu
dicem ducere,ff.q̃ in frau.creditor.l. ait p̃-
tor.§.si debitorem.Item possum colonum
meum non soluentẽ pensionẽ meã autori
tate expellere,C loc.l.3.đ iur.emph.l.2. ex̃
đ loc.c.pe.& fi.Idem est in eo q me posses
sione spoliauit vel deiecit,q a possum spo-
liare & deijcere ipsum,ff.de vi & vi ar l.1.
§.fi.& l.3.§.cum ergo,idem est in eo qui a
quæductũ occupauit &c.ff.ad l.Aq.l. si qs
summo.§.j.ff.de incẽ.rui.nauf.l.qui aũt,§.
ait p̃tor.Idẽ ĩ curiali aufugiẽte q capi põt,
vt C.de decu l.quidã,lib.x.facit l.j.si curia
lis.&c.eo lib.Idẽ in alio casu,ff.de pet.hẹr.
l.si qs post §. sed si ipsi. Idẽ & in iudæo ci
tato nolente comparere ẜm Io. C. de iu-
dẹ.l.nullus.& ibi no.Item licet tutori & cu
ratori facere sibi ius in retinendo,ꝙ expen-
dit ĩ bonis pupilli vel adulti,ut ff. de adm.
& p.tu.l.quoties, §.sicut, C. q tu.da.pos.l.
creditorẽ. Itẽ ꝓcur.& negotiorũ gest.ratio
ne expensarũ factarũ p ipsos in bonis dñi
vt ff.de ꝓc.l.q̃ oĩa de neg.ge.l. debitori. §.
si ipsi Itẽ qñ nõ põt hr̃i copia iudicis,licet
sibi facere ius.C.de decur.l.gñali.Idẽ est in
venditore uini,cui licitũ est effundere uinũ
post denunciationẽ factã emptori, ut acci-
piat si uelit accipere,ut ff.de peric.& cõmo.
rei uen.l.j.§.licet.& sic in istis casib.licet.I-
tẽ licitũ est monasterio suũ apostatã cape
re,vel monachũ fugitiuũ carcerare, ex̃ de
apost.c.à nobis. Itẽ aleatores pñt offendi
occasione iud.ff.de ale.vsu.l.j. §. itẽ notã-
dũ.& seq.& sic põt sibi ius facere & alium
offendere,q casus sunt spãles,r'r contrariũ
est,vt C.de iud.l. nullus. de exhiben.reis.l.
5 neminem.ff.p me.cau.l.extat.†Item no. ꝙ
si in vna ciuitate vel loco sunt plures hære
tici, licitũ est ibi ignem imponere & cõbu
rere eos sine pœna, vt no.23.q.v.c.si audie
ritis.& aduerte diligẽter superius alleg. ne
fallaris. Sunt & alij casus in quib. licitum
est offendere alium iure pmittente,vt not.
j.de correcti.malorum.& est per totum.

Quibus de causis quis possit ad mortem vel in membro condemnari. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Condemnari ad mortem personaliter in quibus causis quis possit.*

2 *Condemnatio in amissione membri in quibus casibus fiat.*

QVIA expedit,ne maleficia remaneãt
impunita,vt ff.ad l.Aq. l.ita vulnera
tus,& ut delinquẽtes debita pæna puniãt,
ad hoc vt alij temere ad delinquendum nõ
ꝓsiliant,vt C.de pœ.l.si operis cum si mili
1 bus.†Videamus in quib.casib.possit qs cõ
condemnari ad mortem ꝑsonaliter.Et qui
dem homicida, qui dolo aliquem occidit,
ad mortẽ dãnat, vt C.de epi.aud.l.nemo.
ff.de postu.l.pe.Itẽ parricida, vt ff. de par-
ric.l.j.Inst.de pub.iu. §. item lex Põpea de
parri.Item sacrilegus,qui diuina misteria
turbat in ecclesia,vt C.de epi.& cle.l. si qs
in hoc genus.de his q ad eccl.confu.l.denũ
ciati.Itẽ ille q attẽtat rapere sanctimonia-
lẽ,vel eã cognoscit carnaliter, vel cũ ea de
facto matrimoniũ cõtrahit ꝑueniendo ad
actũ &c.C.de epis.& cler.l.si quis nõ dicam
ra.pe.in Auth.de san.epi.§. si qs rapuerit.
colla 9 Itẽ raptores virginum & viduarũ
& sanctimonialiũ,& ẽt illi qui dederũt eis
auxilium & fauorẽ ex certa sciẽtia ad faciẽ
dum raptum,vt C de epis. audi.l.raptores.
C.de rapt.vir.l.j.Itẽ hæretici si nolunt redi
re ad fidẽ prius moniti vt ad fidem catholi
cã reuertant, vt no.23.q.4 c.vult Deus. &
C.de hẹreti.l.Arriani.itẽ publici & famosi
latrones vel fures, vt ff. de pœ.l.capitaliũ,
§.crassatores.§.famosos latrones.item & il
li,qui committũt in l.Iul.maiest.ꝙ fit mul
tis modis,vt ff.ad l.Iul.l.2.& seq.C.eo.ti.l.
fi.itẽ mathematici,aruspices,vt C.de vene
ficijs.l.3.& l.exceptio.item.& illi,qui ad di
ctos mathematicos accedunt, vt C.de ma-
th.l.nemo.itẽ plagiarius,q pueros & filios
alienos furatur,C.de plagi.l.qm̃.& l. fi.itẽ
fabricãtes falsã monetã,C.de fal.mo.l.pe.
item & seditiosus, qui ciuitatẽ vel populũ
ciuitatis vel loci cõcitat ad rumorẽ,vt C.đ
sedi.l.j.& sequẽ.item qui falsum libellũ fa
cit de altero ad infamiã & cõtra veritatẽ,
vt C.de fal.li.l.j.itẽ ille,q cõburit domũ vl
bladũ alicuius,vt ff.de incen. rui.nauf.l.q
ædes.

ædes. Item furatores puerorum & similes. Fallit in patre & aliis personis coniunctis, qui alia leuiori pęna puniuntur, vt ff. de recep.l.j.& 2. Item & illi, qui cum armis ędes alienas & villas præliarũ fregerunt, & spoliarunt, vt ff. de vi pub.l.pe.de sica.l.si quis. Item venefici, qui mala venena conficiunt, & mala venena vendunt & mortifera medicamenta. Idem põt dici de ijs, qui vendunt carnes venenosas vel morbosas & mortiferas sciẽter, ff. de pœ.l.capitaliũ, §.venenata, ff. de sica.l.j.& 2.cum sim. Item crassatores & incendiarij, & fugientes ad hostes, & autores seditionis populo concitato. Et ille, qui dedit poculũ amatorium, secuta inde morte, ff. de pœ.l. si quis, §.1.& 2.& §.qui abortionis causa. Item & ille, qui dedit gladium carcerato, quo rupit carcerem, & qui carceratũ deseruit, & manus sibi intulit cã occidendi se, nisi fuerit ob impatientiã doloris vel infirmitatis, vt ff. de pœn. l.si quis aliquid, §.pen.& fi. Item mulier, q̃ manum sibi intulit, & partum eiecit, vt ff. de pœ.l. Cicero. Item explorator missus ad explorãdum de hosti us &c. vt ff. de re mili.l.desertorem, §.is qui ad hostes. Item miles, qui in exercitu arma vendidit vel alienauit, vt d.l. desertorem, §.miles. Item qui falsat literas Papæ, extra de cri.fal.c.dura. & c.licet, & c. falsariorũ, & ibi no. Item ille, qui in bello mãdata iudicis Potestatis vel Capitanei nõ seruat, ẽt si bene gessit, vt d.l.desertorem, §. in bello. Item & ille, qui murum ciuitatis rumpit vel transcendit, vt d.l.desertorẽ, §. necnon, & ff. de re mili.l.fi. Item & ille, qui seditionem militũ concitauit, ut d.l.desertorem, §.q seditionem. Item & adulteri & sodomitæ, C.de adul.l.cum vir nubit in fœminam, & l.quãuis, in fi. Item non solũ homicidę & latrones & similes, sed etiam illi, qui fieri faciunt homicidia & similia, vt de accu.l.non ideo minus. Item & ille, qui rebaptizatus sit, cum sit species hæresis, vt C. ne sanctũ baptis.rei.l.2. & ff. de pœ.l.vlt. Itẽ & ille, qui facit conuenticulam & cõgregationem causa faciendi seditionẽ in ecclesia vel ciuitate, vt C.de ijs, qui ad eccle.confu. l.denunciamus. Item ille, qui adorat idola, stellas, vel planetas cœli uel cœlicolarum. Item & ille, qui propria autoritate & temeritate extrahit de ecclesia illũ, qui ad eam fugit, vel extrahere conatur, quia cõmittit in l.Iul.maie. nisi esset homicida, vel adulter, vel raptor virginum. Nam istos licet extrahere, vt C.de ijs, qui ad eccle.confu.l.fidei, & l.fi. nisi esset exactor tributorũ, ut in Auth.de mand.prin.§.neq; autẽ homicida. cum simi. Item qui Deum blasphemat, punitur pęna capitali, vt in Auth. vt nõ luxu. contra naturã, §.& qñ, colla.6. Item & ille, qui suum p̃positũ vel Capitaneum in bello non defendit, vel deseruit, vt d.l.desertorẽ, §.fi. Item deportatus, qui aufugit de ĩsula, vel damnatus ad bestias, qui aufugit, ff. de pœ.l.capitalium, § in exulibus, de re mil.l. qui est, §.j.& 2. Item & ille, q in bello prius aufugit adstantibus alijs, vel qui secreta hostibus nunciat, vel qui cõmilitonẽ suũ vulnerat, vt l.oẽ delictum, §.qui in acie.& seq. Item & ille, qui seipsum vulnerat, nisi fecerit ob tędium vitæ, vel impatientia doloris, vel morbi &c. vt d.l.omne, §.qui se. Itẽ proditores & trãsfugæ &c. ut ff. de re mili. l.proditores. Item & custos belli, qui aufugit, ff. de re mili.l.qui excubias Itẽ seruus, qui militiam exercet, ff. de re mili.l. qui ab omni. Item qui manus intulit suo centurioni. Et idem põt dici de Potestate & Capitaneo, argumento à simili, ff. de re mili. l.milites, §.irreuerens miles. Item & qui priuatũ carcerẽ habet, & exercet, & personas cõtra earũ voluntatem in priuato tenet carcere, siue in domo, siue in vinea, vel in agro, C. de priua.carce.l.j. Item ille, qui fregit carcerem & fugit, vt d.l.milites, §.eius, ff. de expila.l.j. & seq. Item turbator pacis capite puniatur, ff. de re mili.l.fi.§.fi. Item ille, qui receptat latrones scienter, & cum eis partit res robatas, & dat eis auxilium & fauorem, vt l.j.& 2. nam agentes & cõsentientes &c. C.de epis.& cle.l.quãquã, in fi. Et no. ꝙ est quadruplex consensus, vt no. extra de offi. deleg.c.j. Item & ille, qui cum inimicis tractat mortẽ amicorũ, C.de re mili.l.si quis à Barbaris, C.vbi cau.fisc.l.vniuersis. Item & officialis, qui prouentus publicos rei Romanę subtrahit, & oẽs illi, qui dans eis auxilium & fauorẽ, vt Insti.de publi.iudi. §.lex Iul.pecu. & seq. Item seruus falsitatẽ committens, ff. de fal.l.j.§.fi. Item seruus faciẽs violentiã, C.ad leg.Iul.de vi publ.l.seruos. Item mulier, quæ seruo se supponit, C.de mul.quæ se propri.ser. subijc.l.j. Item Iudæus, qui Iudęum contra Christianum de-

fendit

fendit,uel conatur eum trahere ad ſuam ſe
ctam,C.de Iud.l.2 Item ſi Iudęus vel hęre
tic⁹ emit mācipiū Chriſtian. C.ne Chriſti.
mancip.l.j.Item ꝗ ferrum vendunt,uel ar
ma portant ad hoſtes,ut ff.dę publ.l.cotem
ferro,& C.quæ res ven.non poſ.l.j.& 2.Itē
& illi,qui furantur & derobant victualia,q̄
ducunt̄ ad exercitum,vt C.quæ res uen. nō
poſ.l.j.Item & in alio caſu,vt C.de reb.quę
ven.non poſ.l.j.Item & ille,qui aliquē ca-
ſtrauit,ut ff.de ſica.l.lege,§.fi.Item lenæ &
lenones, vel mulieres q̄ ꝑꝑ veſtimenta uel
alio modo , & maxime virgines , coniuges
trahunt ad meretricium, ꝗa ultimo ſuppli
cio damnant̄,ut in Auth.de lenonib.§.præ
conizamus , colla 3. Item qui dedit bibere
vel comedere mulieri vel viro, ut nō poſſit
generare vel naſci partus, extra,de homi.c.
ſi aliquis,ff.de ſica.l.ſi mulierē.Item ille,ꝗ
dat bibere vel comedere mulieri , ꝑꝑ quod
faciat abortiuū, ſi partus erat animatus in
ventrę,aliàs extraordinarie punitur. extra,
de homi.c. ſi quis ex literarū, ff.de pœ. l.ſi
quis aliquid,§.qui abortionis. Item ille,ꝗ
ſpiritualia vēdit,uel ſanctorū reliquias, pę
nā capitalē cum ſimonia cōmittit & incur
rit,ut j.q.j.ꝗ ſtudet.Item ille qui aggerem
Nili rumpit,vel alterius fluminis, arg.à ſi-
mili,C.de Nili agger.nō rump.l.j.quia iſte
talis comburit̄. Item qui vtit̄ ueſte religio-
ſa in vituperium religionis,punit̄ capite,vt
not.in Auth.dē ſan.epiſ.§.pe.col.9.Item &
in alio caſu,ff.de pub.l.cotē,§.dn̄s.Item iu-
dex,ꝗ captum per malitiā decipit,vt confi-
teatur cōtra veritatē aliquid contra ſe, per
qđ quis moriatur, & per qđ quis innocens
occidatur, vt ff.ad leg.Corne.de ſica,l.lege.
Item medicus,qui aliquē caſtrauit,ut d.l.le
ge,§.pen.de ſica.Item in eo,qui ſe ferit, ut
d.l.lege,§.fi. Item pōt dici dę vaſtatoribus
vinearū ſorte,vel de nocturnis populatori-
bus,C.ut lic. vnicuiq; ſe ſine iud.vin.l.j.ff.
ar.fur.cęſa.l.2.Item iudex qui falſo cōdem
nauit aliquē ad mortē.Item falſus teſtis,ꝗ
falſum teſtimoniū tulit,per qđ aliquis con
demnat̄ ad mortē,ff.de ſica.l.j.extra,de cri.
fal.c.falſidicus teſtis &c.cū ſi. Item ille qui
aliquem conatur extrahere de religione, ut
C.de apoſt.l.cum quis.Item ille,qui imagi
nem ſaluatoris facit in humo, ut pedibus
opprimatur,ut C.ne li.ſignū ſalua.l.j.Item
ille,qui armata manu uel corpora, uel oſſa

mortuorū extrahit de ſepulchrō, ff.de ſep.
vio.l.3.§.aduer.l.fi.Item,& in caſu,C.de in
fan.expo.l.2.& ff.de libe.agno.l.necare vr̄.
Item ſacrilegi,qui ſacrilegiū cōmittunt,ff.
ad l.Iul.pecu.l.ſacrilegi pęna,& l.ſacrilegi
capite puniunt̄.Itē & ille dānatur ad mor-
tem, qui mala fecit ſacrilegia, ut ff.de ſica.
l.eiuſdē,nā & ſic patet,ꝙ ī dictis caſib.& ſi-
milib.ſi qui reperiūtur, condēnant̄ ad mor
2 tem.†Sunt quidā caſus in quib.fit condēna
tio in amiſſione mēbri,vt in ſeruo fugiēte
ad barbaros,vt C.de ſer.fug.auth.ſed nouo
iure.Secundo in exactore tributorū falſum
cōmittente in officio ſuo, qui manū etiam
amittit ꝯm Lōbardos,vt in Lōbar.de hisꝗ
falſum fecerunt inſtr̄m,l.j.& 2.Item in fal
ſario monetæ, qui ſimiliter amittit manū
ꝯm iura Lōbardorum, vt in Lomb.de his,
qui mo.fal.l.j.& 2.Item in eo, qui fecit in-
ſtr̄m alienationis feudi,de prohi.feu.alie.l.
Imperialē,§.ſcriba.Item in eo,ꝗ fregit pa-
cem vulnerādo aliquem, ꝗ manū ſimiliter
amittit,ut in vſib.feu.de pac.ten.l.j.§.ſi ꝗs
aliū.Item & ī furto,ꝯm iura Lombardorū,
ꝗ membrū amittūt. Nam pro primo furto
amittit oculū, ꝓ ſecundo naſum , ꝓ tertio
laqueo ſuſpenditur.in Lomb.de latronib.l.
ſi quis,q̄ leges habent ſolū locū in ꝓuincia
Lōbardię,& nō alibi,vt puto,ut ff.de iuriſ.
om.iud.l.fi.C de ſum.Tri.l. cunctos popu-
los. Et no.ꝙ iſti delinquentes puniuntur à
rectoribus prouinciarū & locorū quib.con
ceſſa eſt poteſtas puniendi,& nō à priuatis
perſonis,vt no.s̄.in proœ. & s̄.de perſonis,
quæ poſſunt offendi in perſona ſine pœna,
vnde non proſequamur latius.

De publicis iudicijs. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Publica delicta quæ ſint.*
2 *Priuata delicta quæ ſint, & quæ capitalia, &*
quæ non capitalia dicantur.
3 *Condemnatus de publico crimine eſt infamis, &*
a teſtimonio repellitur.

1 DElictorū † alia dicuntur publica , quia
cuilibet competit accuſatio.& ſunt il-
la in l.Iul.maie.l.Iul.de adul.l.Iul.de ſica.
l.Iul.de vi publ.l.Iul.de ambitu.l.Iul.repe
tun.l.Iul.de annona.ut de pub.iud.l.j.Alia
2 †vero omnia regulariter dn̄r priuata, & in
priuato regulariter null⁹ pōt accuſare, niſi
ſua interſit,ut ff.de priua.deli.l.fi.no. C.de
fur.

fur. l. manifestissimi. Et q̃dem publicorum aliqua sunt capitalia, & dñr capitalia, pro quibus imponit̃ pena mortis aut exilij ꝑpetui, sed si sit ad tp̃s, dr̃ relegatio. Alia vero nõ capitalia dñr, vbi pena pecuniaria ĩponit̃, vel aliqua modica corporis coertio, ut ff. de pu. iu. l. 3. si q̃s cau. l. 4. & rei capitalis. de pę. l. 2. & l. capitaliũ, cũ si. Et primo vidẽdum est de publicis crĩbus & eorum pena.
3 †Nota tñ q̃d cõdẽnatus de publico crĩe est infamis, & repellitur à testimonio, ut ff. de pub. iu. l. infamem, ff. de testib. l. scio. & seq. & l. ob carmen extra de testibus. c. testimonium. & de testi. cog. c. præterea.

Ad l. Iuliam maiestatis. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Crimine lege Iulia maiestæ qui teneantur.*
2 *Infames serui, & omnes alij admittuntur ad accusandum & testificandum in crimine leg. Iul. maiesta.*
3 *Tormentis qui possint subijci in crĩe l. Iul. maie. & qui sint illi qui hoc crimine teneantur.*
4 *Pena qua puniatur crimen leg. Iul. maiest. & crimen hæresis, & quomodo puniantur filij annotatorum & uasallorum ecclesiæ & qua collegia illicita faciunt.*

1 LEGE Iulia maiesta. †tenet̃, qui maiestatem publicam læserit, id est Imperatorem siue imperiũ & populũ Romanum, i. ille, qui de bello publico recessit & victoriam hostib. dedit, & qui castrum aliq̃d tenuerit cõtra principis voluntatem, aut suo capitaneo de nouo amisso ad hoc restituere noluerit, vel deseruit exercitũ principis populi Romani. Itẽ & priuata ꝑsona q̃ gessit dolo malo magistratũ, sciẽs se nõ esse magistratũ. ff. e. l. lex. Itẽ & ille tenet̃, q̃ dolo malo cum iure aliquid gesserit, vel fecerit contra rẽpublicã Romanorũ. Item & ille, cuius dolo est ꝓditio facta de populo Romano, vel insidiatus fuit populo Romano, vel fecerit quominus hostes ueniãt in p̃tãte populi Romani. Itẽ, ille q̃ ꝓcurauit ut amici fierẽt inimici & hostes. Itẽ & ille, qui fecit vt aliqua ciuitas vel locus nõ obtẽperet vel nõ obediat populo Romano. Itẽ ille, qui fecit ut darentur obsides, vel pecunia vel iura cõtra rẽpub. ff. e. l. cuicũq;. Itẽ ille, qui fecit aduersus securitatẽ populi Romani, vel cuius cõsilio & ope factũ est cõtra populum Romanũ. Item ille, qui fecit contra iussum principis ut obsides occidant̃, vel hostes armati sint ĩ vrbe Romana, *a* vel ꝙ magistratus vrbis occidant̃, vel q̃ cõtra rẽpublicã arma deferat, vel qui hostib. in dãnũ populi mittit literas, vel signa facit, vel seditionẽ solicitauit cõtra rẽpu. & similia facit, ut ff. eo. l. j Itẽ & ille, qui proditionẽ facit de aliqua ciuitate vel prouincia hostibus populi Roma. vel eius cõsilio factũ est, vt ff. e. l. maiesta.
2 †In hoc crĩe infames, serui & oẽs alij admittunt̃ ad accusandum & testificandũ, vt ff. e. l. famosi. & l. fi. & Insti. de pub. iu. §. publ c. cum si.
3 †Itẽ p̃nt tales subijci tormẽtis cuiuscunq; dignitatis, & tormentum debet fieri cũ funibus siue cordis, vt C. e. l. 3. & seq. pręsentib. indicijs, vt C. de q̃õ. l. milites, vel p̃sumptio &c. vt no. in ti. q̃ dñt p̃cedere tormentũ & q̃õnes, & ibi de indicijs & pręsumptionib. Itẽ nõ solũ ille, qui fecit aduersus principẽ, sed q̃ fecit aduersus cõsules & senatores & cõsiliarios principis, q̃ sũt pars
4 corporis eius. †Pœna aũt est ꝙ nõ solũ qui sic delinquũt, puniunt̃ ad mortẽ pena capitis, vt ff. e. l. 3. sed & filij eorũ, q̃ bonis oĩbus spoliant̃ sola vita eis relicta, ut C. e. l. fi. Idẽ
b vr̃ in crĩe hæresis, *b* vt C. de hęr. auth. gazaros, ext. e. ti. c. uergẽtis. Idẽ est ĩ filijs annotatorũ & vasallorũ ecclesiæ: extra de p̃b. c. in q̃busdã, & est speciale: aliàs crimẽ patris ñ nocet filio, ut ff. de pœ. l. crimen, C. e. l. infamis. Itẽ tenet̃ ille, qui collegia illicita & societates ꝓhibitas facit, ff. de colle. illi. l. 1. & 2. ff. ad leg. Iul. maie. l. 1. ibi caue cęterũ &c.

A D D I T I O N E S.

a ¶Romana. *Adde ꝙ ẽt tenetur ille qui congregat gentem in ciuitatibus, quæ non recognoscunt superiorẽ de quo per Ang. in tra maleficiorum. & ibi Aug. Arimi. in ver. de hac traditio. & uide p Cep in cons 7. & ibi quod ille qui falsificat monetam incidit in hoc crimen. in 4 col.*

b ¶Hæresis. *Iste infra in ru. de hær. aliter distinguit referẽdo Gofr. in sum. de hære sed tu uide de veritate Doc. in d. c. vergentis. hic all. Hie. Chu.*

De adulterio, ĩcestu, & sodo. Ru.

S V M M A R I V M.

1 *Adulterium quid sit.*
2 *Adulterium committitur, si maritus cognoscat solutam.*
3 *Stuprum quid sit.*
4 *Accusãdo de adulterio quis primo, & quis de inceps admittatur, & q̃ñ possit agi de adulterio.*

5 *Maritus quãdo admittatur ad accusandum de adulterio.*
6 *Vxor quando possit excipere contra maritum accusantem eam de adulterio.*
7 *Lenocinium quando dicatur, & quando excusetur mulier ab adulterio.*
8 *Vir quando teneatur de adulterio.*
9 *Adulterij pœna qua dicatur.*
10 *Sodomia qua sit pœna.*
11 *Stupri qua sit pœna.*
12 *Raptus quid sit, & qua sit illius pęna.*
13 *Incestus quid sit, & qua pęna puniatur.*
14 *Maritus accusans uxorem de adulterio & non probans, qua pęna puniatur.*

1 ADVLTERIVM.†Est proprie ad alterius thorum trãsitus: & cõiter cum nu
2 pta, vt ff.e.l.inter.liberos, §.lex Iulia.†Et licet vir agat cum soluta, adulterium committit, q̱a vxorem suam coinquinat. 32.q.2.in coniugio, sicut ecõuerso, qñ coniũx cũ soluto, i.non vxorato delinquit. Ipsa.n.coinquinat virũ suum, quia vir & vxor nõ ad imparia iudicantur, ext.de diuor.c. gaude-
3 mus, §.quia vero.32.q.j.c.si quis. † Stuprũ est illicita defloratio virginis, & dr̃ illicita, nisi fiat à marito, quia mrĩmo.est licitũ.& nulla alia, q̃uis ẽt in vidua possit stuprũ cõ
4 mitti, vt d.l.inter liberos.†Et no.ꝙ in accusatione adulterij primo admittit̃ maritus, & p̃fertur patri adulteræ, vt ff.eo.l.2.§.si si mul.nisi maritus colludat cũ vxore, vt ff.e.l.3.Itẽ p̃fertur maritus oĩbus extraneis ẽt
a p̃uenientib.eũ, *a* vt ff.e.l.maritꝰ.§.si qñ.Itẽ põt agi de adulterio, ẽt si vxor nõ sit ltĩma, ff.e.l.si vxor.Itẽ & spõsus agit ꝓ sua spõsa, vt d.l. vxor, §.diuus.26. q.2. despõsatã. Nã thori genitalis vindex eẽ dẽt & oportet, C.e.l.q̱uis.post maritũ & p̃rem admittuntur propinqui, vt d.l.q̃uis, demũ aũt extranei, vt no.C.e.l.iure mariti, & l. ob cõmissa, &
5 ff.e.l.quinquenniũ.cũ si.†Et no. ꝙ maritus admittit̃, siue sit filiꝰfa.siue nõ, & ĩuito patre, vt ff.e.l 3.§.filius. & sit minor annis dũ modo sit adultus, ut ff.eo.l. si maritꝰ, §.lex
6 Iul.& C.eo.l.p̱p̱.†Itẽ no.ꝙ mulier põt contra maritũ excipere, ꝙ ipse adulteriũ silr̃ cõmisit, vt ff.e.l.vxor.§.iudex, ff.so. ma.l.viro atq; vxori, ext.e.c.intelleximꝰ, & c.tua.Itẽ ꝙ ipsã sibi recõciliauit, ex̃ de cõuer.cõiu.c.gaudemus, ff.e.l. si vxor.Itẽ ꝙ ipsã tradidit adulterãdã, ext de eo q̱ cog.cõsẽ.vxoris suæ, c.discretionẽ.Itẽ ꝙ ex cã lenociniũ fe-
7 cerit.†Itẽ dr̃ lenociniũ, qñ p̃ciũ ꝓ stupro recipitur, vel donatio vt adulterium toleret, 32.q.2.c.j.Itẽ no.ꝙ mulier excusat̃, si violẽter fuit cognita ab alio, quẽ credebat virũ suũ, 34.q.3.c.cum in lectũ.Itẽ si credidit virum suum mortuũ, & alij nubit.34.q.2.cũ
8 p̱ bellicã.†Itẽ nõ tenetur de adulterio vel stupro qui meretricẽ vel cauponam cognouit carnaliter p̱p̱ vtilitatẽ p̱sonę & vitę suę
b C.de adul.l.q̱ adulteriũ cõmisit, *b* & l.si quã
9 que.†Pœna adulterãtis est mors, C.e.l.quã uis.in fi.mulier aũt recludit̃ in monasterio q̃ p̃t sibi maritus recõciliare intra bienniũ &c. vt C.e.auth.sed hodie.in Aut.ut nulli
10 iu.§.manifesta.col.ix. † Itẽ pęna sodomię & idẽ scelus nefandũ cõmittẽ. est pęna gla
11 dij, siue mortis, C.e.l.cũ uir nubit.†Pęna uero stupri diuersimode ponit̃ & punit̃, ut hr̃
12 Inf.de pub.iu.§.sed eadẽ.& dic ut ibi.† Ra
c ptꝰ uero *c* est puellã rap̱e, & alibi deducere cã luxuriæ. Et est ꝓprie ĩ uirgine ul̃ uidua honestæ uitæ, & sãctimoniali & similib.Et isti tales rapto capite puniunt̃ ad mortẽ, & nõ solũ raptores, sed ẽt illi q̱ opẽ sciẽter ul̃ auxiliũ dederũt &c.ut Inst.de pub.iu.§.sin aũt, C.de epi.& cl.l.si q̱s nõ dicã rap̱e.de e-
13 pi.au.l.raptores.& de rap.uir.l.j.†Incestus uero cõmittit̃ cũ priuigna, nouerca, nuru, ꝯsãguinea, & simili cõiũcta, ut Inst.đ nup. §.affinitatis.& eadẽ pęna punit̃, qua adulte
14 riũ, ff.e.l.adulteriũ cũ ĩcestu. † Et si maritꝰ accusat uxorẽ de adulterio, & nõ ꝓbat, punit̃ ĩ Auth.ut lic.ma.& auiæ.§.cãs.& §. q̱ uero, col.8.& no.C.e.l.q̃uis, ĩ fi. & eadẽ pęna punit̃ qua adulteriũ, ff.e.l.si adulteriũ cũ ĩcestu.& l.si maritꝰ.& đ ista materia plene no.Az.in sũ.huiꝰ ti.uñ latius nõ ꝓsequor.

ADDITIONES.

a ¶Præuenientibus eum. *Adde ꝙ etiã præfertur patri præuenienti, dummodo ipse maritus nõ fuerit negligens, ut per glo. & Bar. in l.3.§.fi.ff.de adul. & per Azo. in summa, C. eodem tit.*
b ¶Commisit. *Adde idem si concubinam tenebat, & uide per Pau. de Cast. in consi.126. inci. in Christi nomine hęc mulier, & in consi.129. inc. in Christi nomine reuocatur in dubium.*
c ¶Raptus. *Adde tu ꝙ adulterium est grauius q̃ crimen raptus, ut in l.1.C.de rap.uir. & dicit Ale. in consi.62.1.uol.col.2.uersi. pro hoc, & uide eundem in cons.24.col.pen.uersi. Et idem in 2.uolu. ibi adulterium est grauius furto.*

De

De homicidio, & qui dicantur homicidæ. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Homicidium quid dicatur.*
2 *Homicidij dicitur reus qui hoīem dolose occidit.*
3 *Homicidij tenet̃,q cū telo doloso ambulauit &c.*
4 *Item quando homicidij teneatur iudex vel potestas,qui uenenū malum scienter facit, quive falsum testimonium contra aliquem tulit,vel tuli fecit,qui dat bibere aliquid mortiferum alicui, & multis alijs casibus sequentibus.*
5 *Agentes & consentientes pari pœna puniūtur.*
6 *Homicidij pœna quæ sit,& qui non teneātur de homicidio.*
7 *Homicidio commisso,an præsumatur dolus.*

1 VIDEAMVS in genere† de homicidio,
& dr̃ homicidium hominis cędium si
ue hominis occisio,& dr̃ ab hoīe,& cado ca
2 dis &c. Pro homicida † tenetur qui hoīem
dolose occidit, qualitercunq; occidat, siue
gladio,siue veneno,siue manib. strangulan
do,vt ff.ad l.Aq.l. qua actione, §.occisum,
ff.ad Sill.l.j. §.occisorum, C.ad Mac.l.plus
est,siue sit liber,siue seruus,ff.de sica.l.j.§.q
hoīem,siue sit infans occisus,siue maior,ff.
3 de extraor.cri.l.diuus.†Item de homicidio
tenet̃, qui furtiue vel palā cum telo dolose
ambulauit,& aliquē aīo occidendi vulnera
uit,vel traxit gladiū cōtra eum, pueniendo
ad actū,& pcutiendo aīo vulnerādi, & occi
dendi,licet nō occiderit,ut ff.de sic,l.j.& C.
eo.l.si is,q cum telo,& l.si quis necādi,& d.
l.j.§.Diuus,q a in talib.voluntas & actus p
facto reputant̃,ff.eo.l.Diuus, ff.de pę.l.aut
4 facta,§.euētus.†Item tenet̃ iudex vel Ptās,
qui operā dedit,vt aliquis accusatus vel in
quisitus falso aliquid cōfiteret̃,p qđ inno-
cens dānaret̃ postea ad mortē,ff.de sic.l.j.in
prin.vel p pecuniā receptā ad cōdemnādū
aliquē ad mortē innocentē,vel ira mot⁹ cō
dēnauit,ff.ad l.Iu.rep.l.lex,§.fi.Itē & ille te
net̃,q venenū malū sciēter facit cā occidēdi
aliquem,vel dedit ad occidēdū.a Item & q
falsum tulit testimoniū,vel tuli fecit cōtra
aliquem p ꝑ q s cōdemnat̃ ad mortem con
tra ius. Item iudex,qui ob pecuniā falsam
tulit snīam mortis contra aliquem,ff.eo.in
prin.& §.pterea,& l.eiusdem,circa prin.&
l.j.C.de acc.& l.n̄ iō minus,cū si.Itē & ille,
q dat aliquid mortiferum bibere vel come
dere,vt puta venenū,mādragorā,vel serpen
tem,vel cicutā,vel quid simile,ff.eod.l.3.§.
alio.Item ille,q misit aliquem p aliq̃ viam
vt occideret̃ dolose, sciens ibi esse homici-
das uel inimicos suos,ff.ea.§.itē autor. Itē
ille,qui fuit autor seditionis,vt d.§.item au
tor.Item & ille,qui castrauit hoīem vel pue
rum cā libidinis faciendę,ut d.l.eiusdem,§.
q hoīem.Item & ille qui mulierem coegit,
vt eijceret partum iā aīatum & viuum, ff.
de pę.l.Cicero.Itē & mulier, q̄ partū eiecit
aīatum,vt ff.de sic.l.si mulierem,& ff.de ex
traor.cri.l.Diuus,no. Item & q dat bibere
vel comedere mulieri p̄gnāti,vt partum eij
ciat,ut ff.de pę.l.si quis aliquid,§.abortiuū,
Itē q facit vt nec vir,nec mulier possit gene
rare,ar.ff.de sic.l.si mulierem,ext.de hom.c.
si quis. Item & q facit,vt non possit mulier
parere partū,ext.de ho c.si qs.Item iudex,
vel Ptās vel alius officialis,q facit aliquem
cōfiteri cōtra veritatē p p q̄ īnocēs occidat̃,
ff.de sic.l.j.& l.3.§.q fal.Itē mulier q̄ man⁹
sibi ītulit,vt partū eijceret,ff.e.l.si mulierē
Itē & ille,q se castrari fecit,& ille,qui eū ca
strauit,ff.de sic.l.4.§.fi.Itē & ille,q fecit in
str̃ m ad hoīem castrādum,vt ff.eo.l.hi quo
que,§.j.& l.seq.Item qui homicidium facit
vel fieri facit,C.de acc.l.non iō,ff.ad Sil.l.si
certus sit pcussor,ff.de sic.l.nihil.Item gñā
liter quicūq; alium occidit vel occidi fecit
spōte & dolo malo,vel aliquid dolose facit
p p quod aliquis moriatur,de homicidio te
net̃.Item cōsocij & participantes,qui scien
ter dederunt auxilium & fauorem operan-
5 do in delicto.†Nā agentes & consentientes
b pari pœna *b* puniuntur,& de homicidio te
nentur,ff.eo.l.j.in prin.de parr.l.verum,de
adul.l.is cuius ope.nā hic desideratur dolus
& nō sufficit culpa,ff.de sic.l.& lege, & fa-
cit,ff.e.l.nihil,& l.qui eod.licet đ culpa pu-
niat̃,sed nō ad mortem, qui culpa deliquit
& occidit,ff.eo.l.j.§. sed si culpa, & l.3.§.fi.
& l.j.lege Cor.§. si quis, ꝙ est notandum.
6 †Pęna autem homicidij est pęna capitis &
mortis regulariter, iuxta illud homicida,
parri-

ADDITIONES.

a ¶Ad occidendum. *Adde & intellige hoc etiam si homicidium non sequatur, vt per Cepo.cons. fi.col.1.& ibi de pœna.*

b ¶Pari pœna. *Istud quō intelligatur vide pleno p Cep.cōs.32.col.3.& p Ale in cōs.15 in 1.vol.*

parricida ꝙ fecit expectet, C.de epi.au.l.3.
§.fi.de parri.& l.pe.§.qui alijs ꝑsonis.Insti.
de pu.iu.§.itē lex Iul.dē sic. & ibi no. iuxta
illud, qui gladio ferit, gladio peribit. Fallit
tñ in quibusdā ꝑsonis, q̄ cōmittūt homici-
diū, & nō tenenť de homicidio, nec puniun
a tur. vt est videre in infante, *a* & furioso, qui
non puniunť de homicidio. vt ff.e.l.qūo in
fans vel furiosus, ff.de offi.p̄si.l.Diuus. Itē
in eo, qui cū claua vel alia re homicidiū cō-
misit nō aīo occidēdi, vt ff.e.l.j.§. sed si cla-
ua. Item neq; in marito, qui occidit mulie-
rē dep̄hensā in adulterio, ff.e.l.j.§. sed & q̄-
cunq;, non puniť ad mortem, vt ff.de adul.l.
si adulterium, §.nā & Diuus. Itē in eo, q̱ oc
cidit furē nocturnū, ff.e.l.furē. Itē in eo, qui
occidiť in rixa, & nescitur cuius ictu ꝑijt, vt
ff.e.l.fi. Item gn̄aliter ī oī alio casu, in quo
quis pōt aliū occidere de iure ad sui defen-
sionē, vel rerū suarū, vel filiorū, vel parētū,
vel similiū ꝑsonarū &c. vt plene s̄.de ꝑso.q̄
poss.off.sine pœ.&c. nam isti nō tenenť de
homicidio, licet homicidiū faciāt. Itē & si
casu fecit, vt C.de sic.l.j.& l.cū qui.ff.d̄ pœ.
l.respiciendū, §.casu. Itē maxima demētia,
vt factū à demētissimo, vt ff.de pę.l.aut fa-
b cta, §.euentus. Itē ebrietas *b* excusat ab ho-
micidio, 15.q.2.c.sane, & c.inebriarunt, §.
insania, 15.q.j.si quis insanię, & si fiat ad de
fensionē suā, vel rerū suarū, vel filiorū, & si
miliū, ut s̄.dictū est. Itē ætas excusat, ut in
impubere nō doli capace, vt ff.de pœ.l.im-
c punitas. Itē furor, *c* vt ff.de of.p̄si.l. Diuus.
Itē ēt in similib. vt no.j̄.ī ti.de insul. & def.
& no.de hoc Gof.in sum.sua, ext.de pœ.in
fi. Sunt aūt multæ personę, q̄ nō cōmittunt
homicidiū, & tn̄ dānanť ad mortem, ut no.
7 s̄.de ꝑso.q̄ poss.ad mor.cōdē.† Sed nūquid
in homicidio commisso p̄sumitur dolus? vi
de j̄.in ti.j in q̄ō.quid sit dolus & dolose fa
ctum. Resp.nō vr̄ nisi probetur, vt C.de do-
lo.l.dolū. Ecōtra ꝙ sic. Nā oē maleficium fa-
ctum, praue p̄sumiť actum, C.de iniu.l.si nō
cōuicij. Item alia rōne, quia oportet homi-
cidā probare, ꝙ casu fecerit homicidium, si
vult euitare pœnā, vn̄ cōtra ipsum p̄sumiť,
C.de sic.l.j. & l.eum q̱. ꝙ verū vr̄ de rigore
iuris. Sed Az.in sum.C.ad l.Cor.de sic.in fi.
dicit ꝙ pœna homicidæ est ꝙ altiores de-
portātur, humiliores bestijs subijciunť, sed
contra eum aperte est ff.de parri.l.1.§. qui
alias personas. Institu.de pub. iud.§. item
lex Corn.de sica.& quod ibi no.

ADDITIONES.

a ¶Infante. *Adde tamē ꝙ si est doli capax infans,
cōmittit omne delictum præter carnis l.auxiliū,
§.1.et ibi no.ff.de mi.& sic punitur, quod etiam
intellige, si sit talis infans proximus pubertati,
vt dicit no. Ang.in l.impuberem, ff.de fur.*

b ¶Ebrietas. *Adde Bar.in l.aut facta, in prin.ff.
de pœ.& vide eundem in l.respiciendū, §.delin-
quunt, eo.ti.ubi dicit, ꝙ ebrietas non excusat, de
quo per Ro.in l.1.in prin.col.4. ff.de ver.obl.&
vide do. Mari.Soc.in repe.c. ad audientiam, de
homi.& per Ang.Are.in tract.malef.in uer.sciē
ter col.8.& adde ꝙ etiam si dormiendo quis de-
linquit, quod excusatur de quo per Bar. in l.pe.
ff.de parri.Pe.de Anc.& Io.de Imo. in cle.furio-
sus, ext.de homi.& Bar.in l.ut uim, ff.de iu.&
iu.& per Flo.in l.si seruus seruum, §.si fornica
rius, ff.ad l.Aqu.& in locis supra alle.*

c ¶Furor. *De hoc uide in locis sup.prox.all.& ad
de quid de habente dilucida interualla, si delin-
quit, an præsumatur delictum factum tꝑe furo
ris uel sanæ mentis de quo Doc.in repe. cle.1.de
homi.& adde ꝙ si quis delinquat tꝑe sanæ men
tis, & in p̄senti sit in furore, non pōt puniri de ta
li delicto, ita Bal.sing. quem uide in l.furiosum,
C.qui test.fa.pos.de quo uide latissime per Frā.
Are.in l.ex facto, col.5. circa med uer. utrum
pro homicida, ff.de vul.& pup.quem oīno uide.*

De insultu, percussione, defensione, & qui excusantur à delicto. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Insultus quid sit.*
2 *Insultans alium sine armis, illum tamen nō tan
gens, quomodo puniatur,*
3 *Insultus factus ab aliquo habente ensem ad la-
tus, illo tamen nō euaginato, si ordinatū sit, ꝙ in
sultās cū armis puniatur in x.an punietur i x.*
4 *Insultum faciens ad porticum domus alicuius,
siue sit propria siue conducta, uel gratis conces-
sa, stante ordine ꝙ insultum faciens ad domum
alicuius puniatur in c.quomodo punietur.*
5 *Insultu a pluribus facto cōtra unū, stante ordi-
ne, ꝙ qui fecerit insultū puniatur in x.an qui-
libet insultantium condemnabitur in x.*
6 *Insultu facto ab uno cōtra plures, an pro uno in-
sultu uel pro plurib. teneatur, & an ꝑ una pœna.*
7 *Insultus factus contra Mar. & illo vulnerato,
an fiet condemnatio de insultu per se, etiam de
vulne.*

vulnere, aut de uulnere tantum.

8 Vulnerans siue occidens ad defensionem illũ, qui contra eum irato animo, & ense euaginato ibat, an teneaт̃ de uulnerato, uel de occiso.

9 Defendere se, aut ad sui defensionem aliquid facere, quando aliquis dicatur.

10 Defendere se cum armis quando liceat, quãuis insultans uelit se sine armis offendere.

11 Resistere qũo possim qñ mihi ĩ reb. meis fit vis.

12 Vulnerato te a Mart. si ille incontinenti aufugiat, & tu prosequendo ipsum uulnerasti, an puniaris.

13 Insultantibus se duobus adinuicem, quolibet eorũ dicente, alter incepit, quis condẽnabitur.

14 Vulnerato, seu occiso in uia Mar. q̃ erat malæ conditionis, & famæ a Titio, qui erat bonæ conditionis, & famæ, dum se defendit a Mar. tamen hoc probare non potest, nisi per suum iuramentum, quid fiet.

15 Vulnus intulit Titius animo occidendi Sempronium, an de homicidio punietur, licet non sequatur mors.

16 Vulnerato Titio, puta cum gladio, si pluribus diebus iacuit, postea surgat, & huc atq; illuc eat, deinde subito moriatur, an uulnerãs erit puniendus de uulnere tantum, uel de occiso.

17 Vulneratus in causa mortis, an debeat credi, si dicat ꝓ talis eũ uulnerauit, seu insultauit.

18 Ludentibus pluribus unus alium percussit, nunquid puniatur.

19 Vulnus intulit Titius existẽs in uia, Caio existenti in domo proyciẽdo ensem in domũ. si sit ordinatũ; q̃d in duplo puniatur percutiens aliquẽ ĩ domo sua, an pœna dupli puniet̃ Titius.

20 Statuto dicẽte, qui alium percusserit in facie puniatur in centum lib. aliud dicit, qui percusserit in platea, condemnetur pœna dupli: aliud dicit, omnes pœnæ duplicentur de nocte. aliquis percussit alium in facie, in platea, & tempore noctis, an omnes pœnæ duplicabuntur, an solum pœna librarum centum.

21 Percussit Titius quendam in uia priuata, per quam itur publice, an stãte ordinatione quod percutiens in uia publica puniatur pœna dupli, Titius punietur pœna dupli.

22 Insultum fecit aliquis, & uulnus intulit, ex quo mors sequuta est; si stat ordinatio quod pro insultu puniatur in x. lib. pro uulnere in c. pro homicidio in mille, an iste punietur de singulis maleficijs, & diuersis pœnis.

23 Vulnerauit Mar. Ioan. q̃ sua culpa mortuus est, puta propter coitum, uel imperitiam medicorum, an Mar. cõdemnabitur de homicidio.

24 Auxilium præstans, instigans, & consilium dans, an puniatur: & uide plura exempla, siue casus.

25 Martinus a pluribus & insultatus, & uulneratus dicitur: accusatur Titius quod dictũ Martinum uulnerauerit, an sit audiendus Titius, si alterum non se fecisse probare uelit.

26 Vulneratus fuit a pluribus Martinus, & pluribus percussionibus. dicitur quod ex uulnere Titij mortuus est, ille uult probare quod non, an audietur, & si probauerit, quid erit.

27 Ensem concedens dolose furioso, cum quo se interfecit, an punietur.

28 Vulnerauit quis Titiũ in platea si ordinatũ sit ꝙ si quis vulnerauerit aliquem, puniatur in x. lib. & aliud statutũ sit, quod si quis deliquerit in platea, puniatur pœna dupli. an pœna amborũ statutorum punietur delinquens.

29 Statuto dicẽte, si quis percusserit aliquem cũ sanguinis effusione, pro percussione puniatur in x. lib. quidã unica percussione, puta cũ forcipe intulit plura uulnera, qualiter condẽnabitur.

30 Vulnerauerũt in rixa plures unum pluribus uulneribus, ex quibus mortuus est, & nescitur ex cuius uulnere, cum omnia uulnera non sint mortalia, qualiter punientur isti, & quid cum constat cuius ictu.

31 Vulnerauit Mar. aliquem uulnere non lethali, sed decessit imperitia medici, quomodo condemnabitur Martinus.

32 Medici quomodo eliguntur, qui habeant ferre iudicium de uulnere.

33 Medici unius iudicio an stetur, uel plures requirantur.

34 Vulnerauit seipsum quidã, quomodo puniet̃.

35 Percussit Martinus Tit. dum uellet percutere Caium, uel dum uellet percutere canem, percussit pertranseuntem, & mortuus est, an puniendus sit Martinus.

36 Percussi Titium uolẽtem, qua pœna puniar.

37 Percussi aliquẽ quẽ nõ cognoscebã, an puniar.

38 Insultauit, & occidit Titius inimicũ, & antequã id faceret, dixit quibusdam, associate me usq; ad talem locum, quod fecerunt ignorantes intẽtionem illius, & cum fuerunt prope locum, ille antecessit, & homicidium commisit, capitur homicida cum socijs, quid erit.

39 Statutum dicit, qui percusserit Potestatem, puniatur pœna dupli: percussus fuit illius miles, an eadem pœna delinquens punietur.

40 Vulnerauit Titius Mar. et cõdẽnatus fuit in

lib. 25 communi, Marti. uult repetere expensas factas pro medicis a uulnerante, an possit.
41 *Iniuriarum an agere poterit Marti. contra uulnerantem in superiori casu.*
42 *Occisus fuit Titius a Caio de mandato Sempronij, an Caio petenti poterit Potestas procedere contra Sempronium.*
43 *Statuto puniēte percussorē in lib. x. homicidā ad mortē. Marti. uulnerauit aliquē, postea qs percussit, & interfecit, qualiter isti puniātur.*
44 *Statutum punit percutientem in domo pœna dupli, quidam percussit in ecclesia, uel molendino, an dupli pœna punietur.*
45 *Equus currens super quo erat sessor, quēdam occidit, quomodo puniatur sessor ille.*
46 *Pœnæ duæ diuersæ si imponanī ex forma duorum statutorum pro percussione, nec apparet quod statutū sit prius, quæ pœna imponatur.*
47 *Pœna legis, & statuti, an quis possit puniri pro percussione, uel alio maleficio.*
48 *Delinquens regulariter pœna debita est puniendus. fallit in casibus hic enumeratis.*

QVIA sæpe fiunt insultus, de his uideamus. Et primo quid sit insultus, &
1 qd pōt dici. †Insultus *a* est cōtra alium im-
a petuosus ingressus, uñ insultare, est ira & impetuoso aīo alterum aggredi, ut nomen sit cōsequens rei. Inst. de don. §. est & aliud. uel insultare est in alterum irato aīo irruere. Sed
2 qd† si aliquis facit cōtra te insultū irato aīo, ut dictū est, sine armis: nō tñ te tetigit, qualiter punieť. puto iniuriarum, ff. de iniu. l. apud Labeonē, §. j. in fi. si autē te tetigit, similiter iniuriarum teneť, & æstimabiť iniuria an sit atrox uel non, & pro qualitate, & atrocitate iniuriæ fiet cōdēnatio. Inst. de iniur. §. atrox. & ff. eo. l. ptor. §. fi. & l. se. & de hoc no. inf. in
3 ti. de iniur. † Sed qd si ordinatum est, ꝙ si aliqs fecerit insultum cum armis, puniať in x. Quidā habēs arma ad latus, puta ensem, fecit insultum cōtra aliquē, non tñ ensem euaginādo, nunqd punieť de iusultu cū armis? dic ꝙ sic, ut notab. no. Bar. in l. idem est, & si qs armis. uer. q armati, ff. de ui & ui ar. qđ est notā. & semp mēti tenēdum, ut ipse Bar. dicit. Item tenet Albe. de Ros. in q. statut. in
4 2. par. q. 36. † Sed quid si ordinatum est, ꝙ si aliquis fecerit insultum ad domum alicuius, puniatur in duplo, uel in centum lib. Aliquis fecit insultum sub porticu domus. rñ. quod dēt eadem pœna puniri. appellatione. n. do-
b mus porticus *b* cōtinetur, ff. de le. 1. l. cū hic senatus. de le. 3. l. pdijs, § pe. ad fi. Et intelli-
c go siue sit propria, siue cōducta, *c* uel gratis cōcessa, ut Instit. de iniur. § domum. Itē domus appellatione oīs forma ędificij cōtine-
5 tur, ff. de incen. rui. nau. l. q ædes. in fi. † Sed qd si ordinatū est, ꝙ q fecit insultū puniať in 10 li. plures faciunt insultū contra aliquē simul & semel, nunqd quilibet condēnabiť ī x. li. Rñ. sic, qa tot uidenť iniurię esse, quot sunt iniuriātes, uel iniuriā facientes, ut ff. de īiur. l. si plures. ff. ad l. Aq. l. itē Mela. §. si plu-
6 res. & l. ita uulneratus, ff. ad l. Aq. † Sed quid ecōtra, unus fecit insultū cōtra plures simul & semel, an teneať ꝑ plurib. insultib. & delictis, an solum pro uno, & una pęna. Rñ. dñt quidā, ꝙ ꝑ plurib. quia tot uidētur fore insultus & delicta, quot fuerunt ꝑsonæ, cōtra quas est insultus. ar. eius qđ dř tot sunt condēnationes, quot res, ff. de don. l. senatus. & tot dñr esse stipu. &c. ff. de uer. ob. l. fi. & l. scire. cum si. facit ꝙ no. extra de crimine falsi, c. 1. Alij cōtra, qđ ꝑ uno insultu tm̄, & pro una pęna puniať, quia ubi est unus solus insultus, nō pōt dici ꝙ sint plures, cum unitas nō capiat diuisionē &c. & impossibile est ꝙ unū sit duo, & qđ est impossibile non capit, ar. Inst. de inut. sti. §. īpossibile, ff. de reg. iur. l. impossibilium. Itē licet quis sit datus tutor pluribus pupillis simul & semel, una est tutela & nō plures, quia numerus pupillorum non

ADDITIONES.

a ¶Insultus. *Quid sit insultus uide tu Bar. in l. 1. §. cō respiciēdū, § delinquūt, ff de pœ. & in l. 1. §. cō iunctos, ff ad l. Aq. per Fran. Aret. in consi. 33. col. fi. & uide Ang. in trac. malefi. in uer. fecit insultū. & per Lan. in trac. malefi. in rubr. de pœna imponenda pluribus delinquentib. Insuper pone, q. de assessoribus, ubi uidetur constituere differentiam inter insultum & assultū.*
b ¶Porticus. *Adde Bar. in l. meminisse, ff. de off. procō. & leg & uide Lan. in l. 1. ff. de coll. & ui de Bal. & Flo. in l. quidā Hiberus, ff. de serui. urb. præ. qui uolunt, ꝙ in materia fauorabili appellatione domus ueniat porticus. Bald & Raph. in l pdia, § senatus ff. de leg. 1. & uide Bal in rub. ff. sol mat. & in add. ad tract. Ange. malefi. in dicto uersi. insultum fecit, col. 5.*
c ¶Conducto. *Adde tu qd si domus sit cōis; an habeat locū statutū? de quo uide per Bal. in l. 1. C. qui test. fa. pos. & in l. illud, ff. de ritu nup.*

non facit plures tutelas, sic nec plures insul-
tus, ff. de exc. tu. l. tria onera. & l. is, §. fi. Nu-
merus. n. psonarũ nõ dẽt attẽdi, ut ff. de pę.
l. maiorẽ. & l. rescripta, §. i. i. resp. & facit ff.
ad l. Aq. l. illud, §. fi. ff. ar. fur. cæs. l. si plures.
ibi, at si eadẽ &c. dic ut ibi. Item quia pœnæ
sunt molliendæ &c. ut ff. de pę. l. pe. Itẽ quia
iudex inquãtũ minus põt hẽt condẽnare, ut
no. ff. de pt. stip. l. fi. & ff. de pę. l. si pces, in fi.
seruãdo leges, ut in Auth. de iud. §. oĩs autẽ.
Et uerius ur̃, si procedat per inquisitionem
cõtra Martinũ, q insultauit, & insultũ fecit
cõtra tales &c. Non tñ nego, quin possit q-
libet agere de p se, de iniuria sibi facta uia
ordinaria p accusationẽ. Nã tunc pro quoli-
bet qui accusat punieť, ar. C. de ser. fu. l. qui-
cunq;. ibi, pro unoquoq;. &c. ff. de ter. mo. l.
2. ubi p singulis &c. de priua. deli. l. nõnun-
7 quam, cum simi. †. Sed si Martinus fecit in-
sultum, & in ipso insultu ẽt uulnerauit, num
quid de insultu de p se, & ẽt de uulnere pu-
nietur, aut de uulnere tm̃? Resp. ꝙ non, cum
a hac fuerint simul & semel. *a* unde cũ unum
sine altero quasi esse nõ potuerit de uulnere
tm̃ quasi de maiori delicto debet puniri, &
nõ de insultu p se. ar. C. de mo. mul. l. fi. ibi,
si id incõtinẽti &c. C. ad l. Iul. de ui. pu. l. qm̃.
secus si ex interuallo fecisse primo insultũ,
b postea vulnus. Nã tũc de utroq; *b* teneret, cũ
diuersa essent delicta, nec unum tolleret per
aliud, ut ff. ad l. Aq. l. illud, §. si uero. & C. de
acc. l. q. de crimine, facit ff. de pri. deli. l. non
nunq̃. cũ si. & ibi ẽt no. de maiori delicto di
xi, qa maius præfert minori. ar. C. q acc. nõ
8 pos. l. j. C. de or. iu. l. j. cũ si. † Sed quid si Ti
tius cum gladio euaginato aĩo irato uenit
cõtra te stringẽdo gladium, tu dubitas, ne te
uulneret, uel occidat cum gladio, tu cum tuo
gladio ipsum pcutis ad tui defensionem, &
uulneras, uel occidis. q̃ro an tu de uulnerato
c uel occiso tenearis. *c* Rñ. nõ, ut C. ad l. Cor.
de sic. l. is q aggressorẽ, ff. ad l. Aq. l. sed & si
quẽcunq; ferro. & est rõ, qa nõ licet aliquẽ
d insultare, nec aggredi, & nõ dẽt qs expecta-
re se prius pcuti q̃ ipse pcutiat, *d* cum suffi-
ciat terror armorũ &c. ut ff. de ui & ui ar. l.
3. §. j. Itẽ qa cuilibet licitũ est defendere de
iure ciuili, ut ff. de iusti. & iur. l. ut uim. & de
iure can. ext. de sen. exc. c. si uero, de ho. c. si-
gnificasti, ẽt iure naturali. j. di. ius naturale.
Et quicquid ad suã defensionẽ quis facit, iu
ste facere ur̃, ut d. l. ut uim. & d. l. is qui ag-
gressorẽ. & qđ iuste fit, nullam pęnã mereť,
9 C. de adul. l. Gracchus, cum si. Sed † qñ dicat
quis facere ad sui defensionẽ. Res. qñ aliqs
uenit cõtra te irato aĩo cum gladio in manu
uolẽs te percutere, uel occidere, qđ ius psu-
mit si stringit gladiũ, ff. de sica. l. j. § Diuus.
& uidẽs hoc, dubitas ne te uulneret, uel occi
dat, pcutis ipsum anteq̃ te pcutiat, uel uulne
ret, & uulneras ipsum, uel occidis, nõ dẽs ex
pectare, ut ipse prius te percutiat, cũ sufficiat
timor armorũ, ar. ff. de ui & ui ar. l. 3. §. q ar-
mati. & §. cũ igiť. dummõ semel pcutiat tm̃.
Sed tñ si te uellet iterũ percutere, licitũ est ti
bi repercutere ipsum & nõ aliter, ut puto, qa
nõ esset defensio, sed uindicta, sed tñ si tu ira
uel timore ductus, & motus ne te percuteret
uel occideret, potius q̃ te percutiat ex pro-
posito, uel dolo percutis illũ, excedis modũ
in uulnerãdo. non teneris, ut ext. de sen. exc.
c. si uero, §. pe. & c. perpẽdimus, ff. de reg. iu.
l. ꝙ calore. Idẽ dico si post percussionẽ in te,
uel uulnus illatũ, tu incõtinẽti ipsum uulne
ras anteq̃ uadas ad extraneos actus, ut d. §.
cum igiť, qa uideris facere ad tui defensio-
nẽ, C. uñ ui. l. j. & maxime si ipse uolebat te
iterum pcutere, ff. ad l. Aq. l. si ex plagis, §. ta
bernarius. & l. sciẽtiã, §. sed si offendi. & ẽ rõ
qa ille est ĩ culpa uolẽdo te offendere, & p
uocãdo te ad irã. Vñ si ipm sua culpa offen
dis, sibi ĩputet, ut ff. de reg. iu. l. dãnũ. & l. ꝙ
calore. ar. si qua. pau. fe. di. l. j. §. si cũ arietes.
& 2. q. 3. c. si quis iratus, ff. de adul. l. ait lex,
§. fi. Et idẽ dico si fiat p defensione psonarũ
quia

ADDITIONES.

a Et semel. *Adde Bar. in l. nunquam plura. uer. iuxta hoc quaro, ff. de priua. delict.*
b ¶ De vtroq; *Adde Bal. in l. fructus. & l. diuortio, ff. sol. ma. & ibi uide Imo. & Mod. et adde ꝙ si insultus fieret in uno territorio, & uulnus in alio, tũc uterq; punitur, et nõ cõfundiť ita Bal. in c. j. § iniuria. de pac. iu. fir. in usi. feu. et dicit Fran. Aret. consi. 10. col. 3. uersi. 2. dico.*
c ¶ Tenearis. *Adde & vide Bar. & Doc. in l. 1. §. cũ arietes, ff. si quad. pau. fe. dic. & omnino uide Ang. pro practica in l. qui aggressorem, C. ad l. Cor. de sic. Fran. Aret. in consi. 34. col. 2.*
d Percutiat. *Adde Bal. ĩ l. 1. C. unde ui & uide Bar. ĩ l. idẽ est. § armis, ff. de ui & ui ar. Ant. de But. ĩ rub. de rest. spo. quẽ sequitur Frã. Are. in d. cõs. 34 & uide oĩno Abb. in d. c. dũ olim.*

quia licitum est defendere, vt filiorũ, & parẽ
tum, & uxoris, & similium, ut not. sup. de p-
so. q̃ pos. offen. sine pę. Et qđ dixi incõtinen
a ti, nõ ex interuallo. *a* Facit ad hoc C. de epis.
& cle. l. raptores, ibi, tpe inuasionis &c. ibi,
& in fragrãti adhuc delicto &c. Nã si fieret
ex interuallo, esset uindicta, & nõ defensio.
& hoc nõ licet, ut ff. de iu. l. nullus. Itẽ intel-
ligo p̃dicta vera esse, dummõ fiant cum mo
b deramine *b* defensionis, ut si ipse, q te insul-
tat, uelit te offendere cum armis, & tu te de-
fendis cum armis, & si sine armis, & tu sine
10 armis. † Saluo q̃ si ipse eẽt fortior te valde,
& uellet te offendere sine armis, q̃ tibi licet
cum armis te defendere, & resistere, pp inæ
qualitatem fortitudinis, vt no. C. uñ ui. l. j. Et
p̃dicta vera sunt, qñ fit cõtra psonã cõtra q̃
11 dẽt fieri defensio incõtinenti. † Si aũt fieret
in reb. ut quia expellor p uim de possessione
rei meæ, tunc nõ solum licet mihi resistere,
& defendere incõtinenti, sed ẽt ex interual-
lo p me, & ẽt cõuocatis amicis, ut ff. de ui &
ui ar. l. 3. §. j. & §. cum igiť. ubi de hoc; & de
ista materia no. ext. de homi. c. significasti, &
12 23. q. j. c. qđ militare. † Sed qd si Martinus
te vulnerauit & incõtinẽti aufugit, & in p-
sequẽdo & fugiendo ipsũ vulnerasti? Rñ. pu
niendus es, quia potius videris facere ad uin
c dictã *c* q̃ ad defensionẽ, q̃ non licet. C. de iu
dæ. l. nullus. C. vñ vi. l. 1. & hoc no. Gof. ĩ sua
13 sum. ext. de homi. circa fi. † Sed quid si duo
insultauerunt se adinuicem, vel pcusserunt,
quilibet dicit q̃ alter incepit, & fecit ad suã
defensionem, nec aliter oñdať de maleficio,
qd p̃sumendum in dubio? Rñd. p̃sumẽdum
est cõtra eũ, qui consuetus est rixari, & talia
maleficia cõmittere, q̃a q semel malus &c.
vt ff. de re. iu. l. qui semel. ff. de acc. l. si cui. §.
eisdẽ crimi. Item cõsuetudo malorum est po
tius uelle rixari, q̃ illius, qui nõ sit assuetus,
vt ff. de li. & post. l. si qs posthumos. & facit
ff. de pi. act. l. uel uniuersorũ. ibi, solebat, &c.
ad Maced. l. sed & Iul. §. q̃ dicimus, cum si.
14 † Sed quid si Martinus est hõ malæ condi-
tionis, & famæ, assuetus ẽt latrocinia, & ro-
barias, furta, & homicidia committere, & de
talib. aliàs extitit cõdemnatus quidã hõ bo-
næ famæ, & cõditionis eundo p uiã fuit in-
sultatus ab ipso Mart. q uolebat ipsum occi
dere, vel robare. Iste bonus hõ ad sui defen-
sionẽ dictũ Marti. vulnerauit, uel occidit, nõ
tñ põt pbare p̃dicta, nisi p suum iurm, mõ
q̃ritur quid iuris? Rñd. & primo vr̃ q̃ sit pu
niẽdus, qui deliquit, ut ff. de sic. l. j. §. Diuus,
& §. qui hoĩem, ff. ad l. Aqu. l. qua actione. §.
occisum. quia non deficit ius, sed probatio. l.
duo sunt. ff. de test. tu. Si. n. pbaretur per te-
stes, q̃ ad sui defensionẽ fecisset, excusatus
esset, ff. de iust. & iu. l. ut uim. Econtra ur̃, q̃
iste sit absoluendus, q̃a licitũ est insultãtẽ &
latrocinãtẽ occidere, ff. de sic. l. is qui aggres
sorẽ. Nã dictus Mart. consuetus est mala cõ-
mittere, vñ p̃sumendũ est cõtra eũ, q̃ ipse in
ceperit, & uoluerit suã malã cõsuetudinem
retinere, cum semel malus semper p̃sumať
malus &c. & pro isto bono hoĩe bonum est
p̃sumendum, vt illud q̃ fecerit sit bonũ, & li
citũ est se defendere, vt d. l. ut uim. & de sen.
exc. c. si uero. Item fama istius debet isti p-
desse, & mala fama illius debet illi nocere,
vt ff. de qõ. l. de minore. ibi, uel eius æstima-
tionis &c. facit ff. de tu. & cu. da. ab his. l. sed
& personã. cum si. vñ debet absolui dummo
do purget se suo iurõ, q̃ fecit ad suã defen-
sionem. Nã & aliàs per sacrm̃ quis purgať,
C. de ijs, qui ad eccl. conf. l. p̃senti, §. & fauc.
de pœn. iu. qui male iud. auth. nouo iure, C.
de iure deli. l. scimus, §. si uero. Sed ille, qui
in tali casu habet iudicare, diligenter aduer
tat cõditiones, & qualitates personarum, &
oĩa alia, q̃ in talibus sunt cõsideranda, ut ff.
de pę. l. aut facta, & q̃ iustũ fuerit, faciat, &
obseruet.

ADDITIONES.

a ¶ Ex interuallo. *Adde tu q̃ hoc relinquiť arb.
iud. s. qñ dicatur defensio facta incõtinẽti, uel
ex interuallo, attẽta qualitate iniuria, et pso
narũ. l. 3. §. cũ igiť. ff. de ui & ui ar. ita Ang.
Are. in tract. malefi. ĩ uersi. & dicere Titius se
defendẽdo col. 4. uer. aduertas ẽt, q̃a sup. dixi.*
b ¶ Moderamine. *Adde tu & uide hoc per Ale.
in consi. 76. col. 1 uer. hoc etiam, in 1 uol. & Ce
po. in consi. 42. col. 2. & in consi 44. col fin.*
c ¶ Ad uindictã. *Adde tu q̃ tũc talis non puni-
retur tanquã dolosus, sed tãquã culposus. ita
Bal. ĩ l. 1. C. unde ui. sequẽdo Ia. de Are. et An.
de Bu. ĩ c. cũ olim, ext. de resti. spo. & adde Al
ber. in 2. par. statu. q. 45. uide Pau. de Ca. con
si. 190. & Sal. in d. l. 1. Et adde Frã. Are. in d.
consi. 34. qui sequitur dictam cõclusio. Ia. de
Are. in fi. col. §. sed quid si duo. Adde tu, & de
hac q. dic ut per Bar. & Bal. in l. 1. §. cum dimi
tes, ff. si quad. pau. fe. di. & in l. 1. C. unde ui.*

15 obseruet. † Sed q̇d si Martinus insultauit, &
insultũ fecit cõtra I. & cum gladio uulnera-
uit, & ꝑcussit aĩo occidẽdi, nõ tñ occidit, nũ
quid de homicidio puniet̃? R ñ. sic, de rigore
iuris, ut ff. de sic. l. j. §. Diuus. de pœ. l. aut fa-
cta. §. euentus. C. de sic. l. si is q cum telo. Nã
in talibus uoluntas, & actus pro facto repu-
tat̃, ut ff. de sic. l. 3. & l. diuus. sed de cõsuetu
dine gñali, & ẽm formam statutorum secus
est, quia licet quis uulneret aĩo occidendi, si
non occidit, de uulnere punit̃, & non de ho
16 micidio. † sed q̇d si aliquis fuit insultatus,
& uulneratus cũ gladio, uel alia re, ita ꝙ ia-
cuit pluribus dieb. & postea surrexit, ita ꝙ
uidebat̃ liberatus, uel ibat per uiã huc & il-
luc, postea subito morit̃: q̃ritur an ille, q vul
nerauit sit puniendus de homicidio, aut de
uulnere tm̃? rñd. aut uulnus fuit mortale, &
illatum in tali parte corporis, quo hoĩes so-
lẽt perire, tunc p̃sumit̃ mortuus ex uulnere,
siue occasione uulneris, si nõdum cõsolida-
tio uulneris facta erat, ut ff. ad l. Aq. l. qui oc-
cidit, §. fi. & l. ita uulneratus. ĩ prin. & l. huic,
§. si seruus, in fi. nisi ꝓbet̃, ꝙ ex alia causa, vt
ex ueneno, uel coitu, uel uino, uel mala cu-
stodia &c. sit mortuus. Si aũt uulnus nõ erat
mortale, nec in loco periculoso corporis, nõ
p̃sumit̃ mortuus ex uulnere, sed ex alia cã,
nisi probet̃ ꝙ occasione febris suꝑuenientis
occasione uulneris moriat̃, uel simili cã. Nã
tunc puniet̃ de occiso, si habuit aĩum occi-
dendi, q̇a non refert utrum quis occidat, an
det cãm morti, ff. de sic. l. nihil. & hoc casũ
stabit̃ iudicio medicorum, utrũ sit mortuus
ex uulnere, uel occisione uulneris, ut probat̃
ext. de homi. c. significasti. Nã credit̃ medi-
co in arte sua, ut C. de re mili. l. semel, ff. de
stat. lib. l. septimo mẽse. & cuilibet alij in sua
arte; C. de pond. & auri illa. l. fi. ff. si mẽs. fal.
17 mo. di. l. j. ext. de p̃sum. c. qui iudicãte. † Sed
a nunquid dẽat credi insultato, a uel uulne-
rato in casu mortis, si dixerit ꝙ Marti. eum
insultauit, uel uulnerauit? R ñ. nõ, nisi aliter
ꝑ testes ꝓbet̃. ff. ad Sill. l. si q̇s, §. j. & l. casus.
18 † Sed quid si plures ludebãt, b & ludendo,
b & currẽdo unus ꝑcussit alium, nunquid pu
niat̃? R ñ. nõ, si ꝑcussio fuerit leuis, & nõ stu-
diose facta, ff. de sic. l. in l. ar. ff. de ædi. edi. l. j.
§. proinde, ff. de uen. inspi. l. j. in fi. Sed tñ si
ludendo ꝑcuteret cum gladio, uel alia re ma
litiose, dicens ludens feci, non excusat̃, sed
punit̃, ut extra de p̃sum. c. j. ff. ad l. Aqu. l. nã
ludus. Itẽ quis ludos appellat, ex quib. crimi
na oriunt̃ &c. ut in proœ. ff. §. illud uero sa-
19 tis, ver. qui. n. ludos &c. † Sed q̇d si ordina-
tum est, ꝙ si quis ꝑcussit aliquẽ in domo sua
puniat̃ pęna dupli. pone dum aliquis esset
in uia, ꝓiecit gladium, uel rẽ aliq̃ cõtra ali-
quẽ existentẽ in domo sua, & cũ ꝑcussit, q̃ri
tur, an pœna dupli debeat puniri. R ñ. ur̃, ꝙ
c non, c q̇a percussor nõ erat in domo ꝑcussi,
ut ordinamẽtũ ur̃ dicere: cũ à uerbis ordina-
mẽti nõ sit recedẽdũ. ff. de le. 3. l. nõ aliter. ad
muni. l. cõstitutus. de exerc. l. j. §. ergo. Itẽ do
mus dr̃, q̃ cõstat ex tecto, & pariete, & funda
mẽto, ut ff. de uerb. sig. l. edificia. & l. cum ta-
berna, & cũ nõ sic fuerit in domo, sed ĩ uia,
nõ ur̃ puniendus. Itẽ q̇a dictio, in, significat
locũ &c. Econtra ur̃, ꝙ puniri dẽat pęna du-
pli cũ proiecit gladium, ut ff. ad l. Aq. l. item
Mela. §. si plures. Itẽ q̇a uoluntatẽ habuit, &
actũ fecit, ut ff. de sic. l. Diuus. & nihil inter-
est &c. ff. de sic. l. nihil. Itẽ & locus aggrauat
delictum, C. de adul. l. Gracchus. Itẽ quia do
mus est tutissimũ refugium, ff. de in ius voc.
l. pleriq;. Itẽ qui prope domum est, ur̃ in do
mo esse, ar. C. de his, qui ad eccl. cõfu. l. p̃sen-
ti, §. quid si in finib. ff. de proc. l. & qui in or-
to, ff. de leg. 3. l. p̃dijs, §. pe. & fi. cũ si. & hoc
20 uerius ur̃. † Sed quid si dicatur in statuto, ꝙ
si quis percusserit aliquẽ in facie, puniatur
in cẽtum lib. & aliud statutum dicit, ꝙ si ali
quis percusserit in platea, condemnet̃ pęna
dupli. Aliud statutum dicit, ꝙ omnes pęnæ
duplicentur de nocte, contingit ꝙ aliquis
percussit aliquem in facie, & in platea, & no
ctis tẽpore, quęritur modo, an omnes & sin-
gulæ

ADDITIONES.

a ¶Insultato. *Adde tu quid si offensus exculpa-
uit inquisitum, an prosit? uide per d. Ale. in cõ
si. 24. col. 4. in 2. uol. uer. probatur & tertio.
ubi ꝙ sic. & uide Bal. in l. si quis. §. diuus. ad
Sil. & in l. athletas, §. calumniator. ff. de infa.*
b ¶Ludebant. *Adde tu, ꝙ hoc uidetur intelli-
gendum, quando ludus esset saltem consuetu-
dine permissus, iuxta ea quæ no. Pe. de Anch.
in consi. suo 284. uide Cep. consi. 30. & 31.*
c ¶Quod non. *Adde tu, ꝙ pro illa decis. facit,
ꝙ ubi agitur de excusatione delicti, inspicitur
initium & non finis delicti, l. quod ait lex. §.
quod ait. ut ibi Bar. ff. de adul. & uide Ale. in
consi. 75. col. 2. uer. quo ad aliud, in 3. uol. ubi
dicta ꝑ ipsum conferunt ad hanc decisionem.*

gulæ pęnæ in statutis contentę debeāt dupli
cari, an solū principalis pęna in lib. centum.
Rn̄de & vr̄ ꝙ oēs singulæ pœnæ sint seruan
dæ, cum statuta hoc dicant, & eorum forma
est seruāda, ff. ad muni. l. constitutionib. nec
à uerbis statutorum est recedendum, l. non
aliter. de lega. 3. & l. 1. §. ergo, ff. de exerci.
nec unum delictū tollit aliud, ff. de pri. del.
l. nunq̄ plura, cum si. Cōtra, ꝙ sola pęna cen
tum lib. debeat duplicari, & semel tm̄, arg.
ff. de pet. hær. l itē ueniūt, §. cum p̄diximus.
& §. item uidendum. Nā in actione ꝙ met.
cau. solum simplex quadruplatur. sic & in
casu nr̄o sola pœna centum lib. q̄ est princi-
palis, debet duplicari, ar. ff. ꝙ me. cau. l. si cū
exceptione, §. hæc autē. & §. quadruplatur.
Itē quia sola originalis æstimatio considera
tur, non tn̄ qd̄ deinde nascitur vel accidit,
ut ff. de pecu. l. id ꝙ, §. 1. ff. de furtis. l. in fur
ti accus. & l. uulgaris. §. ui bon. rap. l. 2. & l.
nec, ff. de pę. l. sanctio legum, in fi. cum si. &
hoc ur̄ uerius, quia pœnæ sunt moliendæ,
ff. de pę. l. interpretatione, ff. de p̄t. stip. l. fin.
21 † Sed quid si ordinatū est, ꝙ si quis percusse
rit aliquem in uia publica, puniatur pœna
dupli. quidā percussit in via priuata, sed tn̄
per eā publice itur, quid iuris? Resp. ꝙ debet
eadē pœna puniri, quia talis uia priuata de-
bet haberi pro publica, postq̄ per eam publi-
cè itur, ff. de ijs, qui deie. uel effu. l. j. ibi, dū-
22 mō &c. ff. si mēs. fal. mo. di. l. fi. cum si. † Sed
q̄d si ordinatum est, ꝙ pro insultu quis pu-
niatur in x. lib. & pro uulnere in c. lib. & pro
homicidio in mille lib. Pone ꝙ aliquis fecit
insultum, & uulnus, ex quo mors secuta est,
nunquid punietur de singulis maleficijs, &
diuersis pœnis? Respondere ur̄, quia tria uīr
esse delicta & diuersa, & vnū non est aliud,
ff de pri. deli. l. nunq̄ plura. Econtra vr̄ ad l.
Iul. de vi publi. l. qui. Solu. vr̄ ꝙ si ista delicta
simul & semel fuerint commissa, ꝙ tunc de
uno, sed de maiori, ut de homicidio, cū unū
uideat' maleficium ratione continuationis.
Si autem ex interuallo, ut quia insultauit &
postea percussit, tunc de pluribus puniatur,
ff. ad l. Aquil. l. illud. §. fi. ubi de hoc. C. de ac
cu. l. qui de crimine, ff. de iniur. l. prætor, §. si
23 plures. † Sed q̄d si Martinus vulnerauit Io.
& ipse Io. sua culpa, ut p̄p coitum, uel aliam
cām, uel malā custodiā, uel quia non facie-
bat se medicari, ꝙ si fecisset, conualuisset,
mortuus est, nunquid Marti. condemnabit'
de homicidio? Resp. non ur̄, ut ext. de homi.
c. tua nos. Nā damnum ꝙ quis sua culpa sen
tit, sibi imputet, ff de reg. iu. l. damno. sed de
a uulnerato *a* tm̄, & hoc debet constare per te
stes duos, ut ff. de testi. l. ubi. uel iudico me-
dicorum, ext. de homi. c. iudicasti, C. de re
mil. l. semel. Idē puto si p̄ imperitiā medici
est mortuus, ut de uulnerato tm̄, nō de homi
cidio puniat', ff. ad l. Aquil. l. si seruus seruū,
§. si cal. ff. de ædil. edi. l. qd̄ si nolit, §. q̄ māci
pium. Insti. ad l. Aquil. §. imperitia, cum si.
24 † Sed quid si unus cœpit Martinū p̄ pānos
& ipsum tenuit dolose, & alius sup̄uenit &
uulnerauit, nunquid uterq; tenetur? Rn̄de
sic, ff. ad l. Aquil. l. item Mela. §. sed si alius, &
l. ita uulneratus. quia non interest utrū quis
occidat, uel p̄beat cām mortis, ff. de sic. l. ni-
hil, de parri. l. utrū. Idem est in illo, qui sciē-
ter & dolose dat auxiliū cooperando ad ma
leficiū cōmittendum, quia uterq; tunc simi
liter tenetur. Insti. ad l. Aquil. §. opere. & §. si
vero. Idē & in illo, cuius instigatione est de-
lictū cōmissum, ut ff. si qua. pau. fe. di. l. j. §.
sed si instigatu. cum si. Idē & in illo, q̄ scien
ter & dolose accōmodauit gladiū ad malefi-
ciū cōmittēdum, vel ferramentū, uel scalas.
Instit. de fur. §. opere, ff. de fur. l. si pignus, §.
q̄ ferramentum, ff. ad l. Aq. l. qua actione, §.
Celsus. Idē & in eo, qui p̄suasit alicui, ut ma
leficium perpetraret, qui aliter nō erat factu
rus extra de homici. c. sicut. §. qui uero, ff. de
ser. cor. l. j. §. persuadere, C. de fur. l. si quis p̄-
suaserit. Idē & in eo, qui accommodauit do
mū scienter ad adulteriū cōmittēdum, vt ff.
de adul. l. is cui. & l. qui domo. & l. seq. Item
in similib. est dicēdum. Nā agentes & cōsen
tientes dolose & sciēter, ita ꝙ cōsentiant &
agāt, pari pęna &c. C. de epis. & cle. l. si quē-
quā. extra de offi. dele. c. j. Et est quadruplex
consensus, ut ibi no. Et idem dico de illo qui
mādauit fieri maleficium, ꝙ uterq; puniat',
ut C. de acc. l. non ideo minus, ff. de iniur. l.
nō solum, in prin. & §. si mādato. si autē de-
dit cōsilium solum ad delinquēdum, aut ille
qui deliquit etiā erat aliàs facturus sine tali
consilio

ADDITIO.

a ¶Vulnerato tm̄. *Adde tu ad idē & uide Pet. de Anch. in consi. 283. col. 2. Et ibi ꝙ uidetur sufficere dictum unius medici attestantis uul neratū decessisse ex alia cā quam ex uulnere.*

consilio, tunc non vr̃ teneri de tali consilio.
Si autem non erat facturus sine tali cõsilio,
& tunc de consilio erat puniendus, vt no. Insti. de obli. quæ ex quasi delic. §. certè, de iniur. §. pen. Insti. mand. § tua. ff. de reg. iur. l. consilij & optime facit extra, de homi. c. sicut signum, §. quia vero, & seq. & § de cæte-
25 ro, & §. seq. † Sed quid, Ioan. insultatus à pluribus & vulneratus, dicitur ꝙ V. ipsum vulnerauit, ipse vult probare ꝙ alius vulnerauit vel occidit, nũquid est audiẽdus? Resp. sic, vt ff. ad l. Aquil. l. ita vulneratus, §. fin. de quæst. l. 1. §. si quis vltro, ibi, de innocentia
26 sua &c. de decur. l. 2. † Sed pone ꝙ M. fuit à pluribus vulneratus, & percussus pluribus ꝑcussionibus, dr̃ ꝙ ex vulnere Alberti mortuus est, ipse vult probare, ꝙ ipse intulit in tali parte corporis, ꝙ ex tali vulnere nõ potuisset mori, aut vult probare, ꝙ alius intulit vulnus mortale, & in tali parte corporis, ꝙ illud tale vulnus fuit mortale, nunquid est audiendus? puto ꝙ sic, ff. ad l. Aqui. l. ita vulneratus, §. fi. de quæst. l. 1. § si quis vltro. ibi, de innocentia sua & c. cum si. & si hoc probat, debet de vulnere, non de occiso puniri, & fit talis probatio per testes, vel per medicos, quibus magis est credendum, ꝑꝑ experientiã artis suæ, vt ff. de statu ho. l. septimo mense. & l. Diuus. extra, de homi. c. significasti, c. constitutum esset. ibi experto crede &c.
27 de re mili. l. semel. † Sed quid si aliquis dolose accõmodauit gladium cuidam furioso, quo tm̃ se vulnerauit, vel occidit, nũquid est puniendus? Respon. sic. ff. ad l. Aquil. l. qua actio. §. Celsus, ad leg. Cor. de sica. l. nihil, de
28 parrici. l. vtrũ, cum si. † Sed quid, ordinatũ est, ꝙ si quis vulnerauerit aliquem, puniatur in x. lib. aliud statutum est, ꝙ si quis delinquerit in platea, ꝙ pęna dupli puniatur, cõtigit ꝙ quis vulnerauit in platea, quæritur vtrum debeat pœna amborum statutorum puniri, Resp. non vr̃, quia non debet quis duabus legib. puniri, de accu. l. senatus, facit ff. de sep. vio. l. sepulchra, de euic. l. quod dr̃, cũ si. Ecõtra ꝙ sic, quia vñr esse duo delicta, vnũ rõne percussionis, aliud rõne loci, vnde delictum magis aggrauatur, ff. de pœ. l. aut facta. §. fi. nec vnũ tollit aliud, ff. de priua. deli. l. nonnunquã, cũ si & hoc uidi pluries obseruari. Sed tñ alij dicunt contra, alia rõne, quia pęnæ sunt molliendæ &c. ff. de pœ. l. interpretatione. Sed tñ maiori pœna punitur, quia maior trahit ad se minorem, arg. C. de ordi. iud. l. 1. C. qui accu. non poss. l. 1. Alij dicũt, ꝙ minor est imponenda, per l. si præsens, in
29 fi. cum si. † Sed quid, ordinatũ est, ꝙ si quis percusserit aliquẽ cum sanguinis effusione, pro percussione puniatur in x. lib quidam percussit, & in una percussione fecit plura vulnera, vt cum forcipe, vel menãdo uersus faciẽ percussit in facie & pectore, vel in facie & manu, quod est possibile, quærit' qualiter debeat condemnari. Resp dicunt quidam ꝙ solũ in x. lib. cum una fuerit percussio, & non plures, arg. ff. ar. fur. cęsa. l. si gemina arbor, dic ut ibi, quod ordinamentum dicit pro percussione, & non pro quolibet vulnere. Vnde cũ una percussio fuerit, unica pœna, videlicet x. lib. est ponenda, quia forma ordinamenti est seruanda &c. ff. ad municip. l. constitutus, ff. de lega. 3. l. non aliter, ff. de exerci. l. 1. §. ergo. Item quod non est expresse dictũ, pro omisso haberi debet, ff. de uerb. obli. l scire, & l. quod dr̃, § ꝗcquid. Solu. hoc esse uerũ per dicta iura, ꝙ una tm̃ pęna puniatur, & optime facit ff. ad l. Aqui. illud, §. fi. ff. de act. emp. l. non nouum. Secus si ordinamentũ diceret pro quolibet vulnere, tunc puto pro quolibet esse puniendum, licet fuerit unica percussio, arg. ff. de iniur. l. prætor, §. si plures, C. de ser. fug. l. quicũque, ibi, pro unoquoque vulnere &c. Et idẽ puto si statutũ diceret, ꝙ si quis vulnerauerit aliquem, puniatur in x lib. pro quolibet vulnere, licet sit una percussio, arg. ff. de termi. mo. l. 2. ibi, pro singulis &c. & d. l. quicun-
30 que. † Sed quid si in rixa plures uulnerauerunt unum pluribus uulneribus, ex quibus mortuus est, & nescitur ex cuius uulnere decesserit, cum oĩa uulnera non sint mortalia, quæritur qualiter isti puniantur. Resp. dicũt
a quidam *a* oẽs condemnandos ad mortẽ de homicidio, per l. 3. ff. de sica. §. fi. & l. pen. & l. item Mela, §. si plures, & l. ita uulneratus, ibi,

ADDITIO.

a ¶Dicunt quidã. *Adde tu. & vide de hoc per do. Alex. in cons. 15 in 1. vol. & in cons. 50 & aliquid in cons 46. in 4. vol. & ẽt adde, quid si in rixa à plurib. qui fuit vulneratus vnico vulnere, & ignoratur a quo, ꝙ tũc tales non tenentur de occiso. Pet de Anch. in cons. 216. & Ale. in cons. 14. col. 2. ver. nõ obst. in 3. vol.*

ibi, deniq; &c. ff. ad l. Aqui. & ff. de iniur. l. si plures. Alij dicunt contra, ꝙ nullus est ad mortē condemnãdus, nec de homicidio, sed de vulnerato tm̃. ratio est, quia non constat cuius ictu perierit, qđ esse debet, C. de ꝓba. l. sancti, de pœ. l. qui sñiam, ff. de sica. l. pe. & sanctius est impunitū facinus relinquere, q̃ &c. ff. de pœn. l. absentem. Item quia ratione incertitudinis condemnatio euitať, ff. de rei vendi. l. Pompo. §. fi. Item ꝙ ius non deficit, sed probatio, ut in l. duo sunt Titij, ff. de testa. tut. & ita de facto fuit consultū, vt nullus condemnaretur de homicidio, sed solum de vulnerato, sed si constaret, ꝙ oēs ordinassent occidere. & peruenerint ad actum uulnerando, ꝙ oēs puniantť de homicidio. Nã agẽtes, & cõsentientes &c. Si verò in rixa, cum plures percusserãt, & constaret cuius ictu mortuus esset, tunc ille solus de homicidio punitur, alij de insultu, uel de uulnerato, quia non ordinauerunt occidere, ff. de sica. l. fi. & l. j. §. Diuus, de iniur. l. q iniuriarum, 23. qõ. vlti. c. fi. ubi de hoc, C. de sica. l. si is qui cum telo. Sunt tñ qui dicunt, & bene, ꝙ si apparuerit quis fuerit inceptor rixæ, ꝙ tunc ille solus puniretur de homicidio, etiam si non constat cuius ictu occisus sit, C. ad l. Iul. de vi publ. l. qm̃. ibi, in supplicium &c. quasi uideatť dedisse causam homicidij. Et nihil interest &c. ff. de sica. l. nihil. nam & q causam damni dat &c. ff. ad leg. Aquil. l. qui occidit. Item inceptor rixę est præ omnibus puniendus, ut d. l. qm̃, ff. de ser. corr. l. in hoc iudicio, §. j no. ff. de dam. infec. l. inter quos, § j. arg. de sica. l. j. cū si. Et hoc iustum & æquū est, ne maleficiū sit impunitum, ff. ad l. Aqu. l. ita uulneratus. alij uerò de uulnerato tm̃, uel de insultu, & non de homicidio, ut supra
31 dictum est, puniri debent. † Sed quid Martinus uulnerauit aliquē, & uulnus erat mortale, sed per imperitiã medici decessit, an Martinus condemnabiť de homicidio? Resp. nõ, sed de uulnerato solum. arg. ff. ad l. Aqui. l. q occidit, §. fi. & de ædil. edic. l. quid si fugitiuus, §. mãcipium. & stabiť iudicio medicorum, vt extra de homic. c. significasti, & ff.
32 de statu ho. l. septimo mense. cum fi. † Sed qũo medici eligunť? resp. de uoluntate propinquorũ defuncti, & consensu uulnerãtis, uel iudicis arbitrio eligentur. Insti. de satisd.
33 tut. §. si autem, de lega. 3. l. huius, §. j. † Sed
a nunquid stabiť iudicio unius medici? a non puto, sed duo necessario sunt adhibendi, arg. ff. de testi. l. ubi, C. de re mili. l. semel. ubi dicit, medici, in plurali numero. facit extra, de homici. c. significasti. Nam illud dr̃ rectum consilium, qđ plurium iudicio roborať &c. Item uox unius uox nullius &c. C. de testi. Item dictum unius nõ iustificat, nec cõdemnat, 23. q. 2. ad mortem. cum si. Bar. in l. si in rixa, ff. ad l. Corn. de sica. tenuit ꝙ statur dicto vnius medici, si plures non reperiuntur.
34 † Sed quidam seipsum percussit, & uulnerauit, nunquid est puniendus? Respõ. sic, pœna capitali de iure cõi, nisi fecerit ob impatientiã doloris, vel tædio vitæ, ff. de re mili. l. omne delictum, §. qui se. de pœ. l. si quis aliqd, ij. § fi. de bo. cor. qui mor. sibi consci. l. fi. §. si quis autem. uel condemnabiť ẽm statuta loci. Nã si sibi non pepercit, nec ei parcendum est &c. & puniť sicut si alium uulnerasset.
35 † Sed quid, dum uelles percutere Mart. percussisti alium. uel dum uelles ꝑcutere canē, uel auem, percussisti alium ꝑtereuntē, & occidisti, nunquid puniendus es? Respõ. sic, in iuriarum, ff. de iniur. l. eum qui, § si iniuriã, vel saltē lege Aquil. ad dãnũ, ut ff. ad l. Aqui. l. scientiã, §. sed si. Et ratio est, quia fuisti in culpa, unde teneris, ut dictum est, sed nõ lege Corn. de sica. ut l. in lege, & l. Diuus, ff. ad l. Corn. de sica. quia vr̃ factum potius casu q̃ dolo & uoluntate &c. vt ff. de pę. l. respiciendum, §. pe. unde de homicidio non tenetur, nec lege Cor. de sica. sed iniuriarũ, uel Aquilia, ut dictũ est. facit extra, de homi. c. lator,
36 & c. ex literis, & c. fi. † Sed quid, pone ꝙ per
b cussi Martinũ uolentem b & consentiẽtem, nunquid sim puniendus? Respon. ꝙ pro percussione, vel iniuria alicui facta duæ oriunť actio-

ADDITIONES.

a ¶ Vnius medici. *Adde tu Pet. de Anch. in consi. 283. qui uidetur, ꝙ sic. vide tamen de hoc ꝑ Bar. & Doct. in l. 1. ff. de uen. inspi. & in 1 cõsti. ꝓfessorũ, in fi. per Ant. de But. & cano. in c. proposuisti. extra de proba. & adde Cep. quem uide in cons. 62. col. 2. & seq. Et etiam uide aliquid per Alex. in cons. 15. col. fi. in 1. uol. & adde, ꝙ relatio medicorũ põt retractari per relationē secundã per peritiores, ut ꝑ Cep. in d. consi. 62.*

b ¶ Volentem. *Adde tu & uide ad hanc decis. Bar. & ea, quæ ibi no. in l. inter omnes, §. si recte. ff. de fur. & Alc. in consi. 24. in 2. uol.*

actiones, una q̃ cõpetit iniuriato, alia q̃ cõ-
petit reipub. cuius interest ne maleficia cõ-
mittãtur, ff. de pub. l. licitatio, §. qđ illicite.
& l. ita vulneratus, cũ si. ff. ad l. Aq. sed si fit
iniuria volenti, non põt agere vel accusare,
vt ff. de iniu. l. 1. §. vsq; adeo, ff. de lib. ho ex
hi. l. 3. §. si quis volentem. Sed per hoc non
tollitur ius reipubl. ff. de pac. l. ius publicũ.
vnde debet puniri rõne reipubli. loci illius,
vt d. l. licitatio, §. quod illicite, ff. de sic. l. in
lege, §. fi. ff. de iniu. l. si quis seruum. de pub.
iu. l. qui cętu. de epis. aud. l. raptor. in fin. de
37 ser. corr. l. si quis. † Sed quid si ꝑcussi aliquẽ
vel offendi, quẽ nõ cognosco, an sim puniẽ-
dus? Rñ. sic, nõ minus q̃ si cognouissem, ff.
de iniur. l. cũ. §. si iniuria. & §. seq. de ser. cor
38 ru. l. 1. §. fi. cum simi. † Sed pone q. de facto.
Quidã percussit quendam inimicum suum
in loco quodam: dixit quibusdam, associa-
te me vsq; ad talẽ locũ, & ipsi fecerunt igno
rãtes de intẽtione ipsius, quem associabãt,
dum ipse appropinquaret ad locũ antecess-
sit istos, q ipsum associabãt, & istũ suũ ini-
micum insultauit, & ꝑcussit, & occidit. Iste
homicida cũ p̃dictis socijs fuit captus, op-
ponit̃ contra istos socios, ꝙ ipsi dẽnt de ho
micidio puniri tanq̃ socij & participes in
homicidio & delicto. Sed ipsi dñt ꝙ nõ fue
runt participes nec scientes, & ꝙ fuerunt
decepti ab isto, q eos requisiuit vt ipsum as
sociarent ad talẽ locum, & ꝙ nõ insultaue-
runt, ꝑcusserunt, vel occiderunt. & ipse ho-
micida confitet̃ ꝙ eos decepit, & ꝙ nihil di
xerat eis, ꝙ vellet cõmittere homicidiũ, &
ꝙ nõ deliquerunt, ut dixerat eis, q̃rit̃ qd iu
ris? Resp. & dico, ꝙ ille, q insultauit & occi
dit est de maleficio puniẽdus, ff. de sic. l. 1. §.
& qui hoĩem. ad l. Aq. l. qua actione, §. occi-
sum, ne maleficium sit impunitum, ut l. ita
vulneratus, ad legẽ Aq. cum si. Sed alij non
tenent̃ nec punient̃, q a deceptis & nõ deci-
pientib. iura subueniũt, C. si mi. se ma. dix.
l. 2. ff. ad Velleia. l. si decipiens. Si. n. cõstaret
ꝙ dedissent auxilium cooperãdo ad malefi-
ciũ cõmittendũ, & sciẽter associassent illũ,
q occidit, puniẽdi tũc essent de homicidio
ꝓ tali ope & auxilio, ut ff. de furt. l. furti, §.
ope. de adul. l. si is cuius ope. de parri. l. vtrũ.
& l. seq. Nã agẽtes & cõsentiẽtes &c. Sed q a
fuerunt ignorãtes, excusant̃, l. quo naufra-
39 giũ, §. nõ tm̃, ff. de incẽ. rui. nauf. † Sed qd?
ordinatum est ꝙ si qs ꝑcusserit Ptãtem, pu
niatur pęna dupli. cõtingit ꝙ quis percussit
militem eius, nunquid eadem pęna punit̃.
Rñ. sic vr̃, ar. C. ad l. Iul. maie. l. quisqs. Nã
priuilegiũ cõcessum Ptãti, & suis familiari
bus vr̃ cõcessum, ar. C. ne fil. ꝓ pa. auth. ha-
bita. Ecõtra ꝙ nõ. Nã statutũ dicit, solũ de
Ptãte, & ẽ stricti iuris &c. đ exer. l. j. §. ergo.
ad mun. l. cõstitutus. Itẽ si statutarij voluis
sent, hoc exp̃ssissent, C. de cad. tol. §. ne aũt.
qđ nõ fecerunt, igit̃ &c. Item istud est ꝑso-
nale priuilegium concessum solũ in ꝑsona
Ptãtis, vñ personam non transgredit̃, ff. de
de aqua quoti. & æsti. l. 1. de re mil. l. priuile
40 gia. & l. fi. & hoc verius vr̃. † Sed qd, quidã
percussit & vulnerauit Mart. ꝑꝑ qđ fuit cõ
dẽnatus a cõi in li. 25. p̃dictus Mart. vult re-
petere expen. quas fecit ꝓ medicatura sua
ab ipso vulnerãte, nunquid possit? Respon.
sic, quia ex maleficio commisso duæ oriun-
tur actiones, vna datur offenso, altera reipu
bli. & cõi illius loci, ff. de publ. l. licitatio, §.
ꝙ illicite, & vna nõ tollit aliã, ff. de ver. ob.
l. nunquid. & qđ possit petere expensas, pro
batur, ext. de iniu. & dam. da. c. j. ff. ad l. Aq.
l. qua actione. de ijs, q deie. vel effu. l. fi. sed
rõ deformitatis nõ hr̃, quia liberum corpus
nõ recipit æstimationẽ, ff. de ijs qui deiece.
41 vel effu. l. j. §. sed cũ. † Sed nunqd põt agere
ĩiuriarũ iste Mar. licet iste ꝑcussus sit cõdẽ-
natus a cõi? Resp. sic, quia ex maleficio duę
oriunt̃ actiones, ut dixi, una datur iniuria-
to, alia cõi, cuius interest ne maleficia com
mittant̃, ff. ad l. Aq. l. qua actione. de ijs, q
deie. vel. effu. l. fi. & l. ita vulneratus, ff. ad l.
Aq. & d. l. licitatio, §. quod illicite. nec una
tollit̃ per alterã, vt d. l. nunq̃. & ff. de iniu. l.
si qs seruum. Inst. de iniu. §. petitur, cum si.
42 † Sed quidã nõ percussit, sed mãdauit assas
sinamentũ, & fecit ꝑcuti, vel occidi, iste per
cussor fuit captus & punitus debita pœna:
Ptãs vult procedere contra illum qui mãda
uit fieri maleficiũ, nunquid põt? Resp. & vr̃
ꝙ nõ põt, ar. vi bo. rap. l. is quoti. ibi, & alte-
rius &c. quia nõ dẽt inqri sępius de delicto
eiusdẽ, ff. nau. cau. stab. l. licet, de ver. sig. l. sę
pe, cum simi. Econtra ꝙ sic, ut ff. ad Silla. l.
& si certus, C. de accusationibus, l. non
ideo minus, & est ratio, quia si plures de-
linquunt, pœna unius non liberat alium,
ff. ad l. Aquiliam, l. item Mela, §. si plures.
de sicarijs, l. quidam. & leg. nihil, cum si-
43 milibus, & hoc verius. † Sed quid? ordina-
tum

tum est, ꝙ pro percussione cōdemnetur in
decē libris, pro homicidio ad mortē cōdem
netur. pone ꝙ unus percussit & uulnerauit
Martinum, postea venit alius & ipsum per
cussit & traxit ad mortem qualr punientur
isti tales percussores? Respon. ꝙ primus per
cussor tenetur, & punitur de uulnerato, se-
a cundus de occiso, *a* vt ff. ad l. A qui. l. ita vul
neratus, & l. ait prætor, 23. q. vlti. §. fi. extra
44 de hom. c. significasti. vbi de hoc. † Sed ꝗd,
ordinatum est, ꝙ si ꝗs percusserit aliquē in
domo puniatur pœna dupli. percussio facta
est in ecclesia, vel molendino. Respon. pęna
dupli debet puniri, quia appellatione do-
b mus, *b* continetur ecclesia, C. de sacros. eccl.
l. decernimus, & authē. si quas ruinas. Item
quia appellatione domus cōtinetur omnis
forma ædificij, ff. de incen. rui. naufra. l. qui
45 ædes, in fi. facit Inst de iniur. §. domū. † Sed
quid, quidā super equo currebat, & curren-
do occidit aliquē, qualiter punietur? Resp.
si dolose, & data opera fecit, ꝙ de occiso pu
niatur. Nā occisum dicimus, qualitercunq;
occidatur, ut ff. ad l. Aqui. l. qua actione, §. j.
ff. de sica. l. in lege, & l. Diuus, & l. nihil. Si
uerò non dolose fecit, aut ille locus erat de-
putatus ad currendum, & tunc nō tenetur,
nisi dolose fecisset & studiose, ff. ad l. Aqui.
l. qua actione, §. si quis in colluctatione, &
l. si obstetrix, §. fi. Si aūt ille locus erat priua
tus, & nō deputatus ad currendū, tunc si an
te proclamauit, caue, caue, caue, tunc nō te-
netur de occiso, quia tunc constat ex eo, ꝙ
clamauit, caue, caue, ꝙ non habuit occiden
di animum, qui desideratur, ff. de sica. l. j. §.
Diuus, & l. in lege, & l. Diuus, & ad l. Aqui.
l. si putator, d. l. ꝗ foueas. facit extra, de ho-
mi. c. significasti. Sed alij dicunt, ꝙ si curre-
bat per locū nō deputatum ad currendū, ꝗ̃-
uis proclamauerit, si sciebat equū uitiosum
& infrenatū, ita ꝙ non poterat retinere, ꝙ
tunc, quia erat in aliqua culpa currendo cū
tali equo, puniatur lege Aquil. ad damnū,
non aūt de homicidio, quia nō habuit ani-
mum occidendi &c. Insti. ad l. Aqui. §. qđ si
putator, & §. impetu quoque, & §. seq. & §.
ita si quis. & fiet condemnatio in quinqua-
ginta aureos, cum liberum corpus nō acci-
piat æstimationē, & ad īpēsas vulneris &c.
ff. de ijs qui deiec. vel. effu. l. j. §. sed cum ho
46 mo. & l. fi. † Sed quid si ꝑ percussionē factā
imponuntur duæ pœnæ diuersæ ex forma
diuersorum statutorū, nec apparet ꝙ statu-
tum fuerit prius, nec posterius? Respon. ꝙ
minor pœna est imponenda, ff. de pœ. l. prę
ses, in fi. & l. interpretatio, & de præto. stip.
l. fi. Sed si cōstaret, quale statutū esset prius
conditū, tunc illud seruaret, arg. C. de pact.
l. pacta nouissima, & de leg. l. non est nouū.
47 cum si. † Sed nūquid pōt quis pro ꝑcussio-
ne vel alio maleficio puniri pęna statutorū
& pęna legū? Respō. & vr̄ ꝙ sic, C. de sepul.
vio. l. ꝗ sepulchra, §. nihil enim derogatur.
& ibi per Accur. in gl. ad verb. vr̄ impositū,
& vide Bar. ibidē ponentē, ꝙ si statutū im-
ponat pœnā pecuniariā pro homicidio, nō
ꝓpterea pœna legis Corne. de sica tollitur.
Econtra ꝙ non, quia non pōt quis pro eo-
dem delicto duabus pœnis puniri, sed solū
pęna statuti, ff. de accu. l. senatus, ff. de excu-
sa. tut. l. scire, §. illud, de orig. iur. l. 1. §. vnde.
48 Et hoc uerius ꝭm Vber. † In summa notan
dum est, ꝙ omnis qui delinquit, est debita
pœna puniēdus regulariter. Fallit in omni
casu à iure cōcesso alium offendere, ut no.
sup. de perso. ꝗ pos. sine pœna offen. ꝑ totū.
Item fallit in illo, qui casu delinquit, ꝗ nō
punitur, C. de sica. l. j. ff. de pę. l. respiciendū,
§. casu Item in furioso, ff. de offi. præsi. l. Di
uus. Item in dormiente, qui dormiendo de-
liquit ad instar furiosi & infantis, qui nō vi
det qđ agat, ff. de sica. l. quod infans, & de
rei vendi. l. quod infans. cum si. de iur. cod.
l. 3. §. furiosus. Itē in pupillo nō doli capa-
ce, C. de pœ. l. impunitas, ff. de fur. l. impube
rem. Item in ebrioso, qui non punitur, si de
liquit, 15. q. 2. inebriauerunt. nisi dolose ine
briauerit, ut ff. de sica. l. 4. & l. Diuus. Item
in dementissimo, ff. de pœ. l. aut facta, §. cuē
tus. Itē insania excusat à delicto delinquen
tem, 25. q. 1. si quis insaniæ. Itē ignorātia,
vnde si mulier inuenerit hominē in lecto
suo credens illū esse uirum suū, & cognita
fuerit ab illo, excusatur ab adulterio rōne
suæ ignorātiæ, 34. q. j. cum per bellicā, & c.
in lectū, & quod ignorātia excuset no. ff. de
leg. j.

ADDITIONES.

a ¶Secundus de occiso. *Adde tu, & vide de hoc*
plene ꝑ Barth. Cep. Veron. in cōs. 41. col. 4. & 5.
b ¶Domus. *Adde tu, ꝙ etiam appellatione domus*
venit hortus & cœnaculum & horreum, vt per
Alex. cons. 23. in 4. vol.

leg.j.l.j.Item necessitas magna excusat, vt ex̃ de fur.c.si quis per necessitatem, de homi.c.interfecisti. Item diuina reuelatio accusat, vt extra de diuor.c.gaudemus. Item iusta cã vt ff.qui satis cog.l.fi.extra de pig. c.significantem. Item iustus metus. ex̃ qđ me.cã.c.sacris,& 50.dist.c.presbyteros.Itẽ legitima defensio suæ personæ vel filiorũ, vel similiũ.Nam ꝙ fit ad defensionẽ suam, vel rerum suarũ, legitime fit, vnde excusationem meretur, ff.de iusti.& iur.l.vt vim, C.de adult.l.Gracchus.cum simi.& de hoc no.Gof.in sum.extra de pę. in fi.

De parricidijs & eorũ pœ.Ru.

SVMMARIVM.

1 *Parricidium quid sit crimen parricidij quando committatur,& qui tali crimine teneantur.*

2 *Parricidij pœna qua sit,& qua occidentium personas ex crimine parricidij.*

3 *Furore occidens personam ꝓpter quod uideatur incurrere parricidij crimẽ, quomodo puniatur.*

4 *Filius qui iniuriatur patri, uel matri, auo, uel auia, qua pœna puniatur.*

5 *Filius anniculus si reperiatur mortuus in lecto patris, uel matris, aui, uel auia, an punientur pœna parricidij,& quid si infantulus reperiatur mortuus in lecto nutricis.*

1 PARRICIDIVM propriè dr̃ † parentis cœdium, sicut dr̃ homicidium, qua sihominis cædium, ab hoĩe,& cędo. Is crimen parricidij committit, qui patrem, matrem, auum, vel auiam, fratrẽ vel sororẽ, patruelem uel matruelem, auunculũ, amitam, cõsobrinum, vxorem, nurũ, generum, socrũ, socerum, priuignum, vitricum patronum, vel patronam occidit, vel auus nepotem, vel ꝓnepotẽ. Item filius, qui emit venenũ, vt patri daret, quamuis dare non potuerit, vt ff.de parri.l.j.C.e.l.j.Insti.de pub. iudi. §.alia. Item ea lege tenetur medicus, q̃ sciẽter & dolose uenenũ dedit filio, vt patri daret,& eadẽ pœna punitur, vt ff.eo.l.ij.de sica.l.3.§.j.Item pater, qui occidit filiũ suũ adulterantẽ vxorẽ suam tenet ea lege, sed solum relegari dẽt, non occidi, ff.eo.l. Diuus. Item tenetur creditor de parricidio, qui scienter & dolose mutauit pecuniam filio ad emendũ venenũ, vt patri daret vel cũ pecunia ipsa faceret ipsum occidi, ff. e. l.scienter. Item nõ solum prædictæ ꝑsonæ tenentur hoc crimen,& hac pœna, sed, & omnes consocij alias cõ socij & participes. agentes & consentientes,& consiliũ dolose & scienter dantes, ut ff. eo.l.vlt.de adul.l.is
2 cuius ope. †Pæna aũt horum est, ꝙ debent vulnerari virgis sanguineis, i.de sanguine, & est arbor q̃dã, vel dicuntur sanguineæ, i. vt verberent donec sanguis exeat, post hoc autẽ dẽt iste parricida poni in corio cuiusdam animalis,& ipse cum cane, gallo gallinaceo, vipera,& simia debet proijci in mari, si prope est, vel ĩ alio flumine. ita vt moriatur, vel dẽt proijci feris bestijs, vt ff.eo.l. pœna parricidij. Qui vero alias personas occiderit dolose præter sup. scriptas capitali pœna punitur, vt l. qui alias personas.
3 †Si verò per furorẽ, quis tale crimen commiserit, non punitur, vt d.l.j.§.sane,& ff.đ sica.l. qđ infans. sed isti tales furiosi sunt carcerandi, ff.de offi.præsi.l.Diuus.& facit Insti.de pub.iudi.§.alia deinde lex.& C.de his qui pat.vel fil.occidi.l.j.extra, de hom.
4 c.j.& ꝑ tot.†Si aũt filius iniuriatur patri, vel matri, vel auo, vel auiæ debet puniri illa pęna, qua p̄dicti voluerint, vt C.de patr. pote.l.3.& seq. dũmodo nõ excedat modũ in pęna, quia patria pietas dẽt in pietate, & nõ in atrocitate cõsistere, ff.eo.l. Diuus.
5 †Sed quid si filius anniculus reperitur mortuus in lecto patris, vel matris, vel aui, uel auiæ, nunquid punietur dicta pęna parricidij? Respon. sic si constaret ꝙ dolose occidisset eum, ut dictum est. Sed in dubio ꝑꝑ amorem parẽtum, dẽt pręsumi illũ potius mortuũ casu aut negligẽtia, q̃ dolo: vñ impunitum esse dẽt.ar.C.de off.testa.l.matri, extra de p̄sum.c.afferte. Nam nullus amor est, qui vincat paternũ, C.de cura.fur.l.fi.& magis parentes timent de filijs, q̃ de seipsis, ff.ꝙ met.cau.l.isti quidem. Item quia mater non obliuiscit de filio, cum sit pars viscerum suorum, vt 2.q.6.ad Romanam. facit extra de homici c.fina.& idem potest dici, si reperiatur mortuus ĩ lecto nutricis, si est mulier bonæ famæ,& bonę conditionis, ut quilibet præsumitur bonus. Item in talibus desideratur dolus, vt dictum est,& probationes dẽnt esse luce meridiana clariores, vt C.de proba.l.sciant. Sed si fuerint in culpa dictæ personæ, puniendæ sunt iudicis arbitrio, sed nõ ad mortem, ff. de sica. l.j.§.sed & si.& l.3.§.ex senatu,& l.in lege, § quod si quis.

Ad

Ad legem Iul. peculatus. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Lex Iulia peculatus quid contineat, qui teneantur lege Iulia peculatus.*
2 *Pœna legis Iul. pecula. quæ sit.*

1 AVTOR legis Iuliæ peculatus † statuit, ne quis pecuniam publicam auferat, nec furetur. Itē nec in suā rem, uel vtilitatem conuertat talem pecuniam, nec faciat, vt ab alio auferatur, vel in rem alterius cōuertatur. Item ne aliquis misceat aurum vel argentum reipublicæ dolo cum alio, vt ff. eo. l. j. Item tenetur hac lege, qui pecuniā publicam destinatam ad faciendum aliqđ opus publicum, non posuerit ad illud op⁹, & sibi retinuit, vt ff. eo. l. ij. Item teneť hac lege, qui pecuniam publicam factam ex uēditione rei alicuius ꝑtinentis ad rem publicā, vel habitā ex locatione reipublicæ sibi retinuit. vt ff. eo. l. Iulia, §. lege, & l. sacrilegij, §. qui cum. Item tenetur ille, qui surripuit tabulas fisci nedum reipublicæ, vt d. l. sacrile. Item, & ille, qui facit copiam alicui ad scribendum rōnes publicas sine iussu illius, qui talib. ꝑest, vel massarij cōis, vt l. sacrilegi, §. senatus. Item & ille teneť, qui pecuniam reipublicę non posuit in armario, sed sibi retinuit, & iste talis debet personaliter detineri, quousq; reponat. Insuꝑ punitur, vt ff. eo. l. cum eo. Item, & ille tenetur, qui scribit in rationibus publicis, se minorem accepisse pecuniæ summā, q̃ re vera accepit, ff. e. l. hac lege tenetur. Itē & ille, qui posuit & immiscuit aliquid in armario, vt inde furareť pecuniā, vel aliud, ut d. l. hac lege, §. fi. Item ꝗ muros perforauit, & inde aliquid accepit, ff. eo. l. ꝗ perforauerit muros & qui surripuit prædam captam ab hostib. ff. e. l. is qui. & non solum ipse tenetur,
2 sed & ipsius hæres, vt ff. eo. l. fi. † Pœna aūt huius legis est qńq; deportatio, ut ff. e. l. peculatus. ut est qń quis subtrahit pecuniam publicam, & in casibus s̄. dictis, & in eo, ꝗ misit aliquē ad subtrahēdū pecuniā publicam, ut ff. eo. l. hac lege. §. fi. Quandoq; furti, ut in eo, qui subtrahit res priuatarū personarum de æde sacra ff. eo. l. Diuus. & pōt de hoc cognosci, usq; ad quinquēniū, ut ff. eo. l. peculatus. la ij. Item tenetur restituere in quadruplū quod accepit, vt ff. eod. l. pen. Sed hodie uř de iure nouo codicis, quod officialis, qui pecuniam publicā urbis Romæ uel fisci subtrahit, & ēt ille qui dederit ad hoc auxiliū & fauorē cooperando, capitali puniať pęna, C. de cri. pecu. l. j. Qui uero pecuniam ciuitatis subtrahit, furti tenetur, non crimine peculatus, ff. eo. l. pe. §. fi. ff. de fur. l. ob pecuniam. Insti. de publ. iud. §. item lex Iulia pecula. cum simi.

De falsis. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Falsitas quid sit.*
2 *Falsitas committitur dicto, scripto, facto, & usu, & vide exempla plura.*
3 *Falsi pœna quæ dicatur.*
4 *Falsum quomodo committatur de iure canonico, & quis euitat pęnam falsi.*
5 *Rasura quando iudicat suspicionem instrumenti, vel literarum, & quando non.*
6 *Literæ Papæ vel prælatorum, per quæ reddantur suspectæ.*
7 *Instrumenta & literæ quando reprobantur tanquam falsa.*
8 *Notarius si falsum confecit instrumentum, q' a pœna puniatur.*
9 *Instrumētum si est in aliqua sui parte falsum, an debeat in toto haberi pro falso.*
10 *Instrumentum dicens, Mar. filius Ant. confessus fuit habere in deposito a Io. decem, & si postea reperitur, ꝙ tunc temporis Ant. erat mortuus, an tale instrumentum erit falsum.*
11 *Instrumentum, in quo deest litera vel syllaba aut dictio, an per hoc vitiatur.*
12 *Iudex an possit instrumentum falsum coram se exhibitum retinere & comburi facere.*
13 *Vtens instrumento suspecto, non tamē falso sciēter, an de falso puniatur.*
14 *Instrumentum si est falsum, vbi non est ius, an ille, qui fecit, vel vtitur dolose puniatur.*
15 *Producens falsos testes quando puniatur.*
16 *Protestans ꝙ tunc intendit uti tali instrumento, & dictis talium testium, si vera sunt, & si apparuerit in processu, ꝙ sint fasa, non vult esse usus, an teneatur de falso.*
17 *Dictio tunc, in superiori casu quid operatur, & si simpliciter dixisset, volo uti.*
18 *Statuto dicente, si quis produxerit sciēter falsos testes, puniatur de falso in centum lib. si quis produxerit plures testes inter quos produxit vnum falsum, an puniatur de falso.*
19 *Statuto, dicente, si notarius confecerit instrumentum falsum, puniatur in x. lib. & quidam*

notarius

Notarius falsauit plura acta vnius causæ, an puniatur pœna statuti?

20 Notarius qui est officialis, & scribit acta, processus, & dicta testium, si promittat parti legere dicta testium ante publicationem, an teneatur pœna falsi?

21 Produxit quidā dolose falsos testes, accusatur de hoc, ille se defendit, dicēs illorū dicta nō ualere, puta q̄a iurauerūt parte nō citata, an ꝓducēs cōdēnabit̄ de falso, & q̄d si testes falsū dicunt extra intentionem, & extra capitula.

22 Testis inductus super pluribus capitulis, si super uno falsum dicat, an reprobatur in aliȷs tanquam falsarius?

23 Producens instrumentum ad probandum de iure suo, in quo deficit dies, indictio, uel locus, uel quid simile an de falso punietur?

24 Instrumentū debet facere quidam inter & ei me super aliquo negotio in mei fauorē, a me requisitus facere nō uult, an falsum cōmittat.

25 Notarius fuit condemnatus de falso, & q̄d nihilominus possit facere alia instrumenta de cætero, an postea confecta ualebunt?

26 Producto instrumēto in quo scripti sunt duo testes, quorū unus est infamis, puta dānatus de publico iud. an tale instrumētū sit falsum?

27 Testis non condemnatus, an poterit adhiberi ad probandum uerum esse, quod continetur in instrumento de quo supra.

28 Testis unus cū notario an sufficeret in instrumēto publico ad hoc, ut instrumentū ualeat?

29 Instrumentū falsum dolose conficiens in quo deficiebat mensis, indictio, uel locus, an punietur de falso, & ad quid tenetur persona læsa.

30 Stante statuto, ꝙ nullus notarius faciat instrumentū in fauorem banniti sub pœna centum li. & si factum fuerit non ualet, quidam fecit tale instrumentum an de falso punietur.

31 Mandāte quodā Florentino cuidā familiari suo, q̄d cōmittat tale maleficium alibi, illo cōmisso, q̄rit̄ an cognosci debeat de tali maleficio Florētiæ, uel ubi cōmissum fuit delictum.

32 Delinquens ut supra si uult potius conueniri Florentiæ quàm alibi, an sit audiendus.

33 Criminis cognitio in quot locis tract. possit.

34 Excep. declinatoria fori quādo sit opponēda.

1 FALSITAS nihil aliud est †nisi ueritatis imitatio, ut in Auth. de inst. cau. & fi. circa prin. ibi, eo ꝙ nihil aliud est &c. col. 6. & l. quid sit falsum. ad l. Cor. de fal. & ideo dr̄ imitatio ueritatis, eo q̄d falsificatores student imitari ea, q̄ uera sunt, ut falsa sint, uel uerisimilia uideant̄, ut iȷ, qui alterius chirographum imitant̄, & effingunt, seu adulterant, ut in d. auth.

2 †Et no. ꝙ plurib. modis cō-

a mittit̄ falsitas, a dicto, scripto, facto, & usu. Scripto cōmittit̄, scribendo falsum, & delēdo uerum. ext. de fi. inst. c. inter dilectos. nec refert an sit instr̄m publicum, vel priuatum, vel scriptura pub. uel priu. uel tabula, uel rationes, vt ff. e. l. 1. §. qui rationib. & l. nullus. Idē est in illo, qui signū adulterinum, & nō suum facit & dolose, vt ff. e. l. lege Cor. & l. q testm̄. Idem ēt in illo, q scripsit absentes fore pn̄tes. l. qui ueluti, C. eo. ext. de test. c. tam literis. Idē & in eo dr̄, qui superlinearē scripturā apponit, ext. de reli. do. c. cum uenera. Idem & in aliȷs multis modis quos habes ext. e. c. licet. Dicto aūt committit̄ falsum, vt est videre in teste, qui sciēter falsum adiecit, & uerū cęlat & suprimit, & punit̄ pro qualitate, ut C. de tes. l. nullū. in fi. ext. de cri. fal. c. 1. ff. de sic. l. 1. §. p̄terea. & l. eiusdē. & l. seq. Itē & in iudice, qui contra leges & iura ꝓnunciant, ff. eo. l. 1. §. fi. & l. si iudex. Itē & in alio, q corrūpit testes, iudices, & aduocatos, vt ff. e. l. fi. §. j. Itē & q allegat falsas leges, vel falsa statuta, C. eo. l. fi. & C. si ex fal. instr. l. 1. Itē & q mētit̄ principi, vel p̄sidi, uel Papæ, Ep̄o, uel iudici, ut ff. e. l. si q̄s obrepserit, C. si cōtra ius, uel uti. publ. l. puniri cum si. Et idē in similibus casibus potest dici, ut in iudice, qui falsam dat sententiam, uel consilium, ff. de re iu. l. cōsi. C. de pę. iu. l. 2. & auth. ibi posita. Facto committitur falsum, ut in illo q falsat pondera, uel mensuras, ut ff. e l. hodie, §. 1. ff. de dolo. l. arbitrio, & iste talis diuersimode punit̄. Nam aliq̄n ad pœnam relegationis, aliq̄n extraordinarie, ut d. l. hodie. ff. de extraor. cri. l. annonam. §. onera & de pę. l. in Dardanarios. Itē in eo qui apponit, uel immiscet picē cum cera, uel sepum, uel termentinam, uel oleum, uel fabas, uel quid simile, uel æs cum auro, uel stannū, uel plumbum cum argento, & idem in similibus cōmiscendo unā rem cum alia, uel uendendo rem mistā, vel falsatam ꝓ bona & uera. arg. ad hoc. ff. eod. l. j. §. in rationibus, & l. q testamētū. & l. quicunq;. & l. Paulus. & l. hodie. §. 1. ff.

ADDITIO.

a ¶Falsitas. *Adde tu & uide q̄d modis capiatur falsitas, ꝑ Cep. in cons. 22. col. 3. uer. nec ob. ar.*

§ 1. ff. de cri. stel. l. pe § j. ff. de pig. act. l. j. Nã
mala cera & falsata, non est cera, & argentũ
falsatum, non est argentũ. & idẽ in similib.
dici põt, ut ff de ver. sig. l. Paulus. & reproba
a ta *a* pecunia, non est pecunia, & soluentem
non liberat, ut ff. de pig. act. l. eleganter, §. q
reprobos. Item & in illo, qui uera sigilla cor
rumpit. ext. de fi. inst. c inter dilectos, ext. e. c.
ad audientiam Item & qui falsat monetam,
ext. de iureiu. c quanto. ff. de fal. l. quicunq;.
& l. seq. Item procurator, aduocatus, & simi-
les, ue tutor, & curator, & syndicus, qui secre
ta causæ aperit aduersario suo, uel instrũa par
tis suæ prodit aduersario, ut ff. e. l. 1. §. is qui
deposita. ff. de pœn. l. si quis aliquid. §. is qui
instrũm. & § Instrũa. Item falsum committit,
qui aperit secretum iudicij, ext. de offi. dele.
c. olim & idem in similib. dici põt. Vsu com
mittitur falsum, ut in eo, qui se pro milite ge
rit, vel pro doctore, vel pro notario, vel qui
etiam illicitis insignib. vtitur, ff. e. l. eos. § qui
senatus. sicut est in non ordinato, qui se pro
clerico ordinato gerit, vt ext. de cl. non ord.
c. 1. & 2. sicut est etiam in illo, qui obtinet be
neficium tanq̃ clericus, & non est clericus,
nec consecratus, ut ext. de trans. c. ex literis,
ext. de rescr. c. cum adeo. Item & in illo, qui
vtit̃ falso instrõ, vel falso rescripto, uel falsis
literis, vel falsis actis scienter & dolose, ut ff.
ad l. Cor. de falsis. l. si quis falsis. Si tñ dece-
ptus ab alio faceret, & hoc probaret, sic pur-
gando suam innocentiam excusat̃, C. e. l. ma
iorem. & l. nec exemplum, ext. de exces. p̃la.
c. inter dilectos. §. p̃terea. Item etiam excusat̃
abstinẽdo ab usu, si solummodo usus fuerit,
non fabricauerit, si uero fabricasset, & utere
tur, non liberaret̃ abstinendo ab usũ. ut d. l. si
qs falsis. Item & ille committit, qui se dicit
procuratorem, & non est, vt ff. de cõ. da. cau.
non seq. l. si procuratori falso. ext. de rescr. c.
ex parte decani. & ibi no. C. de fur. l. falsus
procurator, & tunc punit̃ pœna extraordina
ria pro suo delic. seu mundatio, ut ext. de cri
mi. fal. c. 1. vel pro qualitate delicti. C. de te-
sti. l. nullum, in fi. Item qui dolose tacet ue-
b rum *b* in testificãdo, committit falsum, ext.
eo. c. 1. Et gñaliter dici potest, ꝙ ubicunq; ve
ritas dolose mutat̃, committitur falsum, ut
in Auth. de fi. ins. circa prin. Nam falsitas nõ
committit̃ sine dolo, C. eo. l. nec exemplum.
& ff. eo. l. Diuus, sed contra, ext. eo. c. ad fal-
sariorum. ubi sine dolo, & sine usu commit-
tit̃ falsum. sed illud speciale est in literis dñi
3 Papæ. † Pęna aũt falsi est deportatio s̃m le-
ges veteres, & bonorum oĩum publicatio in
libero homine, seruo ultimum supplicium,
ut ff. e. l. 1. §. si q̃sque alia pęna, ut ff. eo. l. ho-
die. & l. fi. cum si. Sed iure nouo bona nõ pu
blicant̃ eorum, qui delinquunt, ut in Auth.
ut nul. iud. §. fi. col. 9. & in auth. hodie. C. de
4 bo. dã. † Sed de iure canonico falsitas multis
& diuersis modis committit̃, & punit̃ s̃m di
uersitatem casuum, & falsitatum. extra de re
scr. c. super literis. & c. ex parte, de cri. fal. c.
dura. & c. licet. de ver. sig. c. nouimus, in qui-
bus de hac materia no. Euitat pœnam falsi,
qui probauerit se ab alio fuisse deceptum, vt
C. eo. l. maiorem. Et ille qui scit se falsas lite-
ras hr̃e, & intra xx. dies destruxerit, uel resi-
gnauerit, vt d. c. dura circa fi. ꝙ est verum, q̃ñ
alia ꝑsona literas impetrauit, secus si ipse im
petrasset, q̃a tunc pœnam non euitat, ut d. c.
5 ad falsariorum. † Item no. ꝙ rasura, quæ est
in narratione facti, inducit suspectũ instrũm
vel literas impetratas, secus si rasura est in
narratione iuris, ut ext. de fi. instru. c. ex lite-
ris, sed rasura paucarum literarum, q̃ sapien
tius aĩum in dubitationem non inducit, non
nocet, vt ext. e. c. fi. sicut esset uitium syllabæ
uel defectus literæ, vt ff. de manu. testa. l. qui
hẽbat. ext. de fi. inst. c. inter dilectos. sed rasu
ra in loco suspecto bñ suspicionem falsitatis
inducit. ext. de priuil. c. cum olim. de rescr. c.
6 olim. † Sunt & alia, q̃ literas p̃latorũ, vel Pa-
pę reddũt suspectas, vt q̃ñ sunt sigillatæ alie
no sigillo. ext. de app. c. significante. Item si
literę, vel instrũm secundo inductum, est con
trariũ alteri prius ab eodẽ inducto. C. de fi.
instr. l. scriptura. extra de fi. instr. c. imputari.
Itẽm literæ Papales sunt suspectæ, si in eis
est mala grammatica, extra de rescr. c. ad au
dientiã. Item q̃ñ sunt impetratæ per aliquẽ
non habentem speciale mandatum, extra de
rescr. c. nonnulli. & c. ex parte. Item si habe-
bat sigilla falsa, extra de fi. instru. c. inter di-
lectos.

ADDITIONES.

a Reprobata pecunia. *Adde tu & uide Alex. in consi. 104. in 1. uol.*

b ¶ Tacet verum. *Adde tu Bal. in l presbyteri, C. de epi. & cle. in c. 1. j. in consi. in uers ueritatẽ relata. in uer. de inuesti. inter do. & vasslitoria. & per Bar. Cep. in consi. 61. col. 2.*

lectos. Itē si literæ papales, vel instrā publi-
ca nō habeāt annum, mensem, & diē, quo fa
ctæ sunt, indictionē, & locū, & similia, vt in
7 Auth. vt p̄po. no. Imp. §. 1. & 2. & fi. † Repro
bant aūt instrā & literæ fore falsa, si ꝓbat
aliter rem fore gestā, q̄ in ipsis literis, uel in
strō continet, ff. de pact. l. iurisgen. §. qd fe-
re. C. de pa. l. cum p̄cib. C. plus vale. l. fi. ext. de
fi. inst. c. cum Ioānes. Itē qn̄ est rasum, & per
manum alterius ꝑsonæ scriptum, & remis-
sum, vel si est interlineatura, vel cācellatura,
uel qd simile, vt d. c. inter dilectos. C. de edi.
di. Ad. tol. l. fi. ff de ꝓba. l. chirographa. ff. de
his, q̄ in test. del. l. j. Vitium grāmaticę licèt
vitiet lr̄as Papales, non uitiat instrā, nec te-
stā, nec acta. C. de testa. l. errore. l. qm̄. l. non
dubiū. & l. p̄posteri. & l. ambiguitates. itē ui
tiat instrm̄, si ab uno incipiat, & ab alio cō-
pleat, C. de fi. inst. l. cōparationes. & in Aut.
de fi. inst. §. si uero. itē si unus scribit instrm̄,
& alius apponit signum suum, ext. de priu. c.
cum olim. ꝑꝑ qōnes. itē qn̄ testis scriptus in
instrō contradicit instrō, ff. quemad. te aper.
l. j. in fi. itē si nō hēt legitimum numerum te
stium, ut Auth. de fi. inst. §. oportet. itē qn̄ te
stes nō fuerunt p̄sentes negotio, uel nō roga
ti in talib. in quib. debent esse rogati, vt in te
stīs, & similib. ut in Auth. de inst. caut. & fi.
§. si quis igit & C. de test. auth. rogati. vbi de
hoc, item qn̄ inuenit subsignatum, uel sub-
scriptum, nisi dicat, ff. ad l. Cor. de fal. l. Pau-
lus. item qn̄ instrm̄ est incisum, ff. si tabu. te.
nul. ext. l. 1. §. pe. item uitiat, & nō ualet, qn̄
exēplum instrī ꝓducit, & nō originale, nisi
fuerit exemplatum iudicis authoritate, C. de
eden. aut. si quis in aliquo. ubi de hoc. item si
a probet *a* ꝙ tabellio, qui cōfecit instrm̄ erat
mortuus ante confectionem instrī, uel aliqs
ex testib. uel ex contrahentib. uel die confe-
cti instrī erat alibi continue, uel in alio loco,
ita qd nō potuit esse in loco contractus, vel
qd aliud ꝓbet. Nā & tunc reprobat instrm̄
ut C. de contrah. stip. l. optimā. ext. de proba.
c. tertio loco. & idē in similib. casib. diçi p̄t.
8 † Sed quid dicemus in notario, q falsum cō-
fecit instrm̄, quali pęna puniet? R n̄. dicunt
qdam, ꝙ manus dēt ei incidi, sicut est in exe
cutore, ut in Auth. de man. prin. §. cogis eos.
ut in eo in quo delinquūt, puniant, C. cōm.
de succes. aut. oēs iu. pegri. Item de iure Lō-
bar. dēt amittere manū, ut in Lōbar. de eo, q
fecit fal. instr. l. 1. & 2. Alij dicunt, ꝙ debet
puniri gn̄ali pœna falsi, q̄ est deportatio, ff.
e. l. j. §. fi. in cuius locum successit bannum ꝑ
petuum, ut no. Inst. quib. mo. ius patr. pot. so
lu. §. cum autem, uers. relegati autem, & insu
per fit infamis, & ab officio notariatus ꝑpe-
tuo prohibet. C. de susce. & arc. l. si quis ali-
quid. l. x. in Aut. de arb. §. fi. Nec instrā p ip-
sum confecta postq̄ de falso fuerit condem-
natus, ualebunt. ar. C. de epi. & cle. l. placet, l.
quicunq;. & ar. ff. de fur. l. nō poteris. de in-
9 iu. l. Diuus. & hoc uerius ur̄. † Sed quid si in-
strm̄ est in aliqua sui parte falsum, nunquid
in toto debet haberi ꝓ falso? R n̄. debet habe
ri in toto pro falso, nisi probet uerum. C. de
prob. l. pen. & idem dixit Bal. per l. 2. de fi in
str. & idem dicit Inn. & ipse no. ext. de hære.
c. fraternitatis. & idem dicit Iac. de Aret. ꝙ
cum instrm̄ sumpsit uires a fide tabellionis,
q nisi se conscriberet, esset priuata scriptu-
ra, ut C. qui po in pig. ha. l. scripturas. cum
in uno articulo inueniat falsum, non debet
in alio fides adhiberi. ext. de rescri. c. ad au-
dientiam. Alij, ut Doctor meus Vgo de Ma
sijs, & Tancredus dicunt, ꝙ si in uno instru
mento sint plures articuli separati, unus ab
altero, quod tantum illa pars, siue articulus
erit falsus, quia non debet ratione partis to-
tum uitiari, ff. de min. l. etiam. §. ex causa. C.
de transact. l. si ex falsis. ubi de hoc. Si uero
non haberet articulos separatos, tunc si fal-
sitas est ubi est uis totius instrumenti, & in
totum tunc habet falsum, ut in d. l si ex fal-
sis. & C. de testamen. l. si unus. C. de edi. diui
Adri. tol. l fin. cum si. & hæc opi. magis pla-
10 cet. † Sed quid si in instrumento contínea-
tur. M. filius B. confessus fuit habere in de-
posito à Io. li. x. &c. & postea repetiat quod
dictus B. tunc temporis erat mortuus, nun-
quid tale instrumentum erit falsum? Resp.
sic ur̄, quia veritas immutatur, vt in Auth. de
instr.

ADDITIO.

a ¶ Item si probet. *Adde quod ēt quādo instru
mentum continet contrarietatem, & repugnā
tiam, p̄sumitur falsum Bar. in l scriptura. C.
de fi. instru. Mod. in c imputari eo uersi. & d.
Fran. Aret. in cōsi 7. col. 2. & adde unum no.
qd dicunt Archi. & Domi. de sancto Ge. in c.
in memoriā. 19. dist. quod ubi aberit falsi su-
spicio, habetur pro ueritate, & dictum refert,
& sequitur Alex. in consi. 77. col. 2. in 1. uol.*

instr.cau.& fi.§.1. circa princ. Sed Doc.dñt
ꝙ tale instrm nõ est falsum,quia debet sub-
diti M.filius quõdam B.ar.C.de testa.l.vult.
ff.de dã.infe.l.si finita.§.sed si forte. ibi,dñs,
i.quondam,ff.de publ.l.cotẽ.§.in literarum.
11 †Sed qd si instro deest litera, vel syllaba,vel
dictio aliqua , nunquid ꝑ hoc uitiabitur in-
strm.Rñ.non,nisi per talẽ defectum subuer-
tat sensus,vel intellectus,vel veritas alias se-
cus esset, ext.de fi.instr.c.ex parte. ff.de mi.
12 l.q habebat.†Sed nũquid põt iudex instrm
falsum corã se exhibitum retinere,& combu
ri facere? Rñ.sic,ꝯm Vber.ar.ff.de tab.exhi.
l.fi.C.de fal.l.pe.Nã ad ipsum ꝑtinet facere,
ne illicita committant, ff.de offi.ꝑsi.l.illici-
tas. & eius officium latissimum est,ff.de iur.
13 om.iu.l.1. †Sed si quis utit aliquo instro su
specto,sed nõ falso scienter,nunquid de fal-
so puniet. Rñ.non ur, sed instrm uirib.ca-
ret,& reijcit,C.de test.l.nullum. C.de fi in-
str.l.si uteris.de hoc no.in Auth,de non alie.
14 reb.ecc.§.qa uero uerisimile est.col.2. †Sed
quid si instrm est falsum ibi, vbi non est uis
instri,an ille, qui fecit uel utit dolose punia
tur de falso ? Rñ.& vr ꝙ sic.ar. ff.e.l.si quis
legatus. ff.si quis cau.l.qui autẽ.§.j.de eden.
15 l.2.§.1.de arb.l.cum pęna §.1.cum si. †Sed
quid si produxit testes falsos? Rñ.si scienter
& dolose fecit,tenet,alias non,C.eo.l.nec e-
xẽplum.sed nonne dolus ꝑsumit contra utẽ
tem.ar.ext.eo.c.ad falsariorum. Rñ ꝙ loqui
tur in instro, sed aliud in testi. quia non po-
tuit sibi prouidere quid essent dicturi , sicut
in instro potuit. sed si post publicationem te
stium dictũ fuit ꝓducenti,qd testes erãt fal-
si , & apertis attestationib.ipse interrogat, si
uult uti dictis talium testium,& rñdit ꝙ sic,
& si vsus fuit,tunc tenetur de falso, qa post-
quã certificatus est, qd testes sunt falsi, non
potest dicere,ꝙ ignorãter fecerit, unde non
habet excusationem ar.C.de rei uen.l.si fun
dus. & Inst.de rer.di.§.fin. & d.l.nec exem-
16 plum.C.de fal.l.maiorẽ.& l.si falsus. † Sed
pone ꝙ dico, Ego M.dico & protestor,ꝙ in
strm quo utor, scriptum est manu talis nota
rij sub anno Dñi, M.indictione,&c. uel di-
cta testium quib. utor , si sunt uera & recta ,
tunc pro ueris & rectis utor , & uti intendo,
sed si apparuerit in processu, qd instrm quo
usus sum,esset falsum,uel dicta testium,tũc
nolo usus esse dicto instro, uel dictis testiũ,
& proinde esse uolo ac si usus non fuerim
dicto instro, uel dictis antedictorum testiũ,
ar.ext.de cri. fal.c.ad falsariorum. tunc non
teneor de falso,& si aduersarius diceret,cer-
tifica me si uelis uti,uel nõ. Rñd.qd non te-
neor , quia possum rñdere cum protestatio-
ne,ut sup.& ualet talis ꝓtestatio de iure,ar.
C.de exerci.l.si quidem. & ff.de ope.no.nũ.
17 l.de pupillo.§ si qs ipsi ꝑtori. †Et no.ꝙ tali
præmissa protestatione si apparebit dictum
instrm esse uerum, uel dicta testium,potero
uti,& habebũt uim ex uirtute dictionis tũc,
q̃ extremum tpis significat, ff.de condit.&
de.l.4. §.fi.de uulg.substi. l.in substitutione.
Sinautem simpliciter dicat, nolo uti, & po-
stea uellem uti in processu,non possum ali-
qua ratione, ut C.de test.l.si aduersus. C.de
18 fal.l.falsos.cum si. † Sed quid si cautum est
ꝑ statutum , ꝙ si qs produxerit testes falsos
scienter,puniat de falso in 100.li. quidã ꝓ-
duxit plures testes,inter quos produxit unũ
falsum,nunquid punietur de falso? Rñ.non
vr,qa statutum dicit testes ,in plurali nume-
ro,& iste non ꝓduxit plures, sed unum,& a
uerbis statuti non est recedendum.ff.ad mu-
ni.l.constitutis.ff.de leg.3.l.non aliter.Econ
tra ꝙ sic,quia pluralitas restringit ad singu-
laritatem, C.de admi.tut.l.tutores.de uer.si.
l non est sine liberis.ff.de leg 3.l qui concu-
bina. §.si Stichus.vi bo.rap.l.ꝑtor. §.si dolo.
19 ibi,sed vnus &c. & hoc uerius. † Sed quid,
ex forma statuti cautum est, ꝙ si notarius cõ
fecerit instrm falsum, ꝙ puniat in x.lib ipse
plura fecit acta alicuius causæ , vel falsauit
ea, nunquid pœna statuti puniet Rñ.sic ur,
qa appellatione instrorum ẽt acta continea
tur,ff.de fi.instr.l.2.ff.de uer. sig.l.necessita-
tem. §.instrorum. Sed põt dici de stricto iu-
re,cum statuta sint stricti iuris,ut ff. de exer-
ci.l.1. §.cum igitur. de lega.3.l.non aliter,
quod non puniat secundum formam statu-
torum,sed secundum pœnam iuris commu-
nis pęna falsi sit puniendus,uel deportãdus,
vt ff.eod.l.1. §.in rationibus. & §.fin. l.Pau-
20 lus. † Sed quid si notarius,qui est notarius
& officialis,& scribit acta & processus,& di
cta testium , permittit parti aduersæ legere
dicta testium ante publicationem, an tenea-
tur pœna falsis? Respon.sic uidet,arg.ff.eo.
l.1.§ si is qui.ff.de p n.l. si quis aliquid.§.
instrumentum . & §.sequen. ff.de iudi. l.si
prætor. §.Marcellus.ff.de extraordi.crimi.l.
21 sacculari j.§.1.cum sim. †Sed quid,quidam
produ-

produxit falsos testes dolose, & de hoc accu-
satur producens ad sui defensionem dicit &
allegat dicta testium non valere, qui & iura-
uerunt parte absente & nõ citata, & sic non
ꝑiudicat dictũ ipsorũ, ext. de test. c. 2. C. eo. l.
pen. nunquid iste producens cõdẽnabitur de
falso. Rñdeo, nõ puto, q̃a talis facultas non
obfuit alicui, ff. qđ quis. iur. l. j. in fi. argu. ff.
de fur. l. impuberẽ, §. j. & l. nõ putauit, §. non
q̃uis, ff. de contrara. cum si. Et quidẽ vr̃ dicen
dũ, si testes dicunt falsum extra intẽtionem,
& extra capitula sup quibus producti sunt,
q̃a tale testimoniũ non pręiudicat, nec valet
C. qui legi. perso. stan. in iud. non hñt. l. mo-
mẽtaneæ. nec possunt producentes cõdẽnari
de falso, arg. dictarum legũ. & ita fuit de fa-
cto consultum, & plures Doct. concordaue-
runt in hoc. Non obstat si dicatur, ꝙ volun-
tas & actus hñt pro facto, vt ff. de sic. l. Di-
uus. & l. in lege, quia istud hẽt locum in gra-
uibus delictis, in quibus imponitur pœna
corporalis, sed in alijs secus, vt no. C. de his,
22 qui ad eccl. confu. l. ꝑsenti, circa princ. † Sed
quid si testis inductus super pluribus capi-
a tulis dicat falsum super vno, *a* an in alijs re-
probatur tanq̃ falsarius. Rñdeo, dicunt qui-
dã ꝙ sic, nec est in alijs fides adhibenda, ut
ff. de testi. l. qui falsa. C. eo. l. eos. de susce. &
arc. l. si quid. de hoc no. ext. de hær. c. frater-
nitatem. ꝑ Inn. & est in hac opi. Alij dicunt
contra, & ꝙ super illo articulo, & non super
alijs reprobatur, qñ articuli sunt diuersi &
separati, arg. de trans. l. si ex falsis, de temp.
app. l. ꝑ hanc, ff. de min. l. etiã, & ff. fa. erci. l.
in hoc iudicio. & de hoc not. ext. de re. iu. c.
defleat. Alij dicunt, aut dixit falsum circa
substantialia negotij. s. in tempore vel loco,
vel alibi vbi pendet uis negotij, & tunc fit ve
ra opinio, vt repellatur in totũ, aut vero su-
per aliquo, in quo non dependet vis nego-
tij, & tunc repelletur tm̃ super illo articulo,
super quo falsum dixit, vt d. l. si ex falsis. q̃a
facultas probationis est augmentanda, & c.
l. qm̃. C. de hære. ff. de test. l. curent. cum si.
23 hoc etiã magis placet. † Sed quid, quidam
produxit instr̃m ad probandum de iure suo,
in quo deficit dies, indictio, vel locus, vel
quid simile, nunquid punietur de falso. Rñ.
non, quia in omittendo non est falsitas, nisi
hoc dolose faciat. Sed vr̃ ꝙ sit error, qui non
pręiudicat. ff. de re. iu. l. si librarius, C. de test.
l. errore. de erro. aduo. l. 2. Sed in mutando,
uel aliter scribendo committitur falsum, vt
in Auth. de instr. cau. & fi. circa princ. Prærte-
rea hoc nulli nocet, nec producenti prodest.
24 & c. ff. qđ quis. iur. l. j. in fi. † Sed quid, quidã
debet facere instr̃m inter te & me super ali-
quo negotio, & in mei fauorẽ, à me requisi-
tus non uult facere instr̃m, nunquid falsum
committit, & de falso tenetur? Rñ. sic, eo ip-
b so, ꝙ facere negat, *b* ar. ff. eo. l. Paulus, & l.
qui te. cum si. Sed si dicit, ꝙ non recordatur,
quid facere debeat, nunquid de falso tene-
tur, & falsum committit. Rñ. sic ur̃ per iura
superius alle. ut in l. Paulus. in fi. cum in fa-
cto proprio. non sit tolerabilis ignorantia,
ff. pro soc. l. fin. Alij distinguunt, aut est ho-
mo bonę famæ & conditionis, & tempus est
de longinquo. & tunc non tenetur de falso,
propter temporis lapsum & imbecillitatem
memoriæ, ar. ff. de Carb. edi. l. 2. §. duæ. ff. de
prob. l. si arbiter. cum si. Si autem est malæ
famæ, & assuetus alias talia facere & simi-
lia, & tunc teneatur. Nam qui semel ma-
lus, & c. ff. de accusationi. l. si cui. § . ijsdem.
de suspec. tuto. l. tutor. §. nũc uideamus. cum
25 sim. † Sed quid, quidam notarius fuit con-
demnatus de falso, & quòd nihilominus de
cætero possit facere instrumenta alia post
talem condemnationem, nunquid postea
confecta ualebunt. Respõdeo, uidetur quòd
sic, cum hoc sit dictum, arg. ff. de lega. 2. l. si
quis in princip. testamenti. §. miles, quia uer-
ba debent aliquid operari. ff. de leg. j. l. si
quando. Sed tu dic contra, quia talia instru-
menta non ualeant, nec talis sententia po-
tuit facere, ꝙ valerent: quia casus legis est
quòd non ualeant, C. de suscep. & arch. l. si
quid. & est argumen. C. de episcop. & cle. l.
placet, ff. de fur. l. non poterit. de iureiurand.
26 l. Diuus. † Sed quid si producitur instru-
mentum in quo scripti sunt duo testes quo-
rum est unus infamis, ut quia damnatus est
de publico iudicio, nunquid tale instr̃m
est

ADDITIONES.

a ¶ Super uno. *Adde tu Cep. in consi. 22. col. 4. & d. Alex. in consi. 45. col. 2. uersi. modo si dictum. in 2. uol. & in consi. 134. col. 3. versicu. praeterea etiam eo. uol.*

b ¶ Facere negat. *Adde tu de hoc, & uide per Alex in consi. 73. colum. pe. uersi. falsificantur praedicta. in j. uolum.*

est falsum? Respon. non, quia per hoc non
mutatur ueritas, ꝙ requiritur ad hoc ut sit
falsum, in Auth de inst.cau.& fi.circa princ.
sed tñ instrũ non valet, ut no. ff. de testib.l.
scio & seq. & de testi.l.2 §.fin. & Insti.de te-
27 sta.§.neque mulier. †Sed nunquid ꝑ alium
testẽ non cõdemnatũ poterit ꝓbari illud ꝙ
in instrõ continetur uerũ esse? Rñ. sic, q̃a sic
essent duo testes, qđ sufficit, ff. de test.l.vbi
numerus, & talis probatio bene admittitur,
ext. de fi.institu. c.cum Ioannes, circa med.
28 † Sed nunq̃d sufficit unus testis cũ notario
in instrõ publico ad hoc ut ualeat instrũ?
Rñ. dicit quidã ꝙ sic, quia tabellio hr̃ loco
duorum testium, ext.de prob.cap.q̃m contra
falsam. ita qđ ille alius testis erit loco tertij
testis, unde bene ualet, & duo regulariter
sufficiunt, ut ff.de test.l. vbi numerus, unde
illud, in ore duorũ uel triũ stat omne uerbũ.
Et hoc in casu ubi non requiritur numerus
testium, sed in alijs casibus secus. Alij dicũt
contra, quia certi sunt casus in quib. tabellio
hr̃ loco unius testis, & in illis casibus debet
cõputari loco unius testis, & nõ ĩ alijs, q̃ ca-
sus no.ff.de testa. l.Dominus, & hoc uerius
29 puto. † Sed quid, quidã dolose fecit instrũ
falsum, in quo deficiebat mensis, indictio,
uel locus, & sic non ualet de iure, ut in.Aut.
ut p̃p.no. Imp. an iste punitur de falso? Rñ.
ſm Iaco. de Aret. ꝙ non, quia tale delictum
nõ potest habere effectũ, cũ tale instrũ non
ualeat, unde pęnã nõ meretur, ar.ff.eo.l.im-
pube ei.§.fi. ff.de uerb.sign. l.sæpe in fi.ff.de
pę.l.si quis, §.testiũ, de furt. l.inter oẽs §.re-
cte.ff.de iureiu.l.item Labeo. §.si curauerit.
ubi de hoc. Sed tenetur ad dãnũ ꝑsonæ lęsæ
ex tali instrõ ꝑꝑ suã imperitiã, ut Insti.ad l.
Aq.§.imperitia. ff.ad l.Aq.l.si seruus seruũ.
§.si calicẽ.& §.si quis, & l. qua actione.§.fi.
30 & l.si decurio.†Sed quid, ordinatum est ꝑ
statutum, ꝙ nullus notarius faciat aliquod
instrũ in fauorẽ alicuius ex banniti sub pę-
na 100. librarum, & si fecerit ꝙ tale instrũ
nõ ualeat, contigit ꝙ q̃dã fecit tale instrũ,
nunquid de falso punietur. Rñ. nõ, quia non
commisit falsum ꝑ hoc, cum falsitas sit ueri
tatis commutatio, &c.in Auth. de instr.cau.
& fi.circa prin.Item quia tale instrũ nõ ua-
let statuto prohibente, & non põt hoc tale
delictũ uires habere. ff. qđ quisq; iu.l. j.de in
iur. l.itẽ apud Labeonem, §. si curauerit.ubi
de hoc.sed pœna punietur statuti, ĩ qđ com-
31 misit. †Sed quid, quidã Florẽtinus manda-
uit quẽdã amicũ suũ, uel familiarẽ ad faciẽ-
dũ fieri instrũ falsum alibi, in alia ciuitate,
uel loco, uel aliud maleficium, & factũ fuit
ita qđ maleficiũ habuit effectum, quæritur
utrũ de maleficio tali cognosci debeat Flo-
rentiæ, ubi tractauit de tali maleficio fien-
do, uel in loco ubi cõmissum fuit. Rñ. ꝙ põt
accusari, cognosci, & puniri Florentiæ, ra-
tione sui homicidi, & delicti ibi tractati. cũ
& ibi uideatur deliquisse. ar.ff.de act.& obl.
l.contraxisse. C. ubi de cri. agi opor.l.j. Põt
ẽt cognosci & puniri in loco delicti cõmis-
si, cũ & ibi sortiatur forũ, ut in aut.qua ĩ ꝓ-
32 uincia.C.ubi de cri.& ext.de iud.c.fin.†Sed
quid si iste, q̃ deliquit, uult potius conueniri
Florẽtiæ quàm alibi, an est audiendus? Rñ.
& uidetur ꝙ sic, quia ibi potius principali-
ter deliquit, & prius q̃ alibi, ar.ff.de iud.l.si
quis postea. & l.ubi, & q̃a initiũ est spectan
dum &c. facit, ff.de his qui. ut ind.l.post le-
gatũ, §. q̃ principale cum si. Et in hac opin.
fuit Dy. Sed cõtrariũ uidet̃ ꝙ ĩ electione sit
accusantis eligere forum, ut ff. de iud. l.so-
lemus, & l.uenditorem, C. ubi in rẽ act.l.j.
cũ si. Sed uterq; & qui mandauit & q̃ deli-
qui punietur, C. de acc. l. non ideo minus.
33 † Item no. ꝙ in tribus locis põt agi de cri-
mine, s.in loco domicilij delinquentis, C.
de iuris.om.iu.l.in criminali. ff.de in.l.hæ-
res absens. §. inde.Item in loco delicti com-
missi, ut in auth. qua in prouincia C.ubi de
34 crim.ext.de iud.c.fin.ff.de accu.l.fi.† Item
no. ubi agitur coram aliquo iudice habente
iurisdictionem, sed non competentem, non
opponitur exceptio fori declinantis ante li-
tem contestatam, sed coram ipso litem con-
testatus est, nam ista exceptio debet ante li-
tem contestatam opponi, C. de exceptio. l.
pen.& fin. art. C.de procu.l.ita demum tunc
non declinando forum, sed litem contestan
do sponte uidetur consentire in iudicem, &
sic ualebit processus, & sententia, ff. de iu-
risd.omn.iudicum.l. cum quædam.§.si post.
& l. si conuenerit. ff. de iud. l. consensisse.
Nam usque ad litem contestatam potest iu-
dex recusari, post uero litem contestatam
recusari non potest, ut in auth. offeratur, C.
de litem contestat. & C. de iud. l. apertissi-
mi.cum sim. Item quia ubi est inceptum iu-
dicium, ibi finem accipere debet, ut ff. de
iud.l.ubi, &c.

De pęna falſantis monetam. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Monetam falſam fabricas vel fabricanti faciens, qua pœna puniatur.*
2 *Crimen falſæ monetæ multa habet ſpecialia.*
3 *Monetæ falſator quomodo punietur iure Longobardorum, & etiam iure ciuili.*
4 *Monetam falſam expendentes quomodo puniantur, & qui monetam plumbeam, vel ſtanneam pro argentea vendidit.*

1 VIDEAMVS de falſificatoribus monetæ, & de pœnis ipſorũ. † Et eſt ſciendum, ſi quis fabricauerit cum effectu monetam falſam uel fabricari fecerit, uel ſuper hoc doloſe & ſcienter dederit auxilium ad fabricandum, ſi quidẽ fuerit pecunia aurea principis, tunc flammis comburitur, ſi uero alterius ciuitatis, capitali pœna punitur ad mortẽ, C. eo. l. j. §. ſi uero. Et hoc eſt uerum, ſi compleuerit & perfecerit, ff. eo. l. qui nummos, & l. ſeq. Si aũt inceperit, & nõ perfecerit, ſed pœnituit, non punitur. ff. eo. l. qui falſam. & ille, q tingit nũmos, ut quia ſunt de ære, & tingit ſup. de auro, ut appareãt aurei, uel tingit in argento, ut appareãt de argento, cũ nõ ſint, uel tingit ſcu. uel falſos nummos, uel rodit, ſiue tondit bonos, & rectos, ut ſint minoris ponderis, uel ſimilia falſe & doloſe fecit, capitali pœna punitur, aut beſtijs datur, ſi eſt liber: ſi ſeruus, occiditur: ut d. l. q nũmos. Sed Azo. in ſumma ſua dicit, ꝙ ille q talia cõmittit, deportatur. in ſum-
2 ma huius tituli † Et nota, ꝙ multa ſunt ſpecialia in hoc crimine. Primũ, ꝙ quilibet põt iſtos falſatores accuſare: ſicut & in lege Iu.
a maieſtatis, C. eo. l. j. *a* Scd̃m, ꝙ ille qui accuſat, non punit̃ de calumnia, licèt nõ probet, qd̃ regulariter eſt cõtrariũ: ut d. l. j. & C. de accu. l. fi. C. ad Turp. l. 2. & penul. Tertiũ, ꝙ dãnatus in hoc crimen non appellat, C. eo. l. j. regulariter cõtrariũ eſt, C. de appel. l. & in maiorib. Quartũ, ꝙ licitum eſt cuilibet tales falſatores capere & ad iudicẽ ducere, C. eod. l. j. & 2. regulariter contrariũ eſt, C. de exhibere l. neminem. Itẽ aliud, quia domus ubi eſt facta moneta falſa publicatur, & ꝓdium ubi facta eſt, licèt dñs domus ſit ignorans, dummodo ſit ibi ꝓpe. ſi aũt eſſet a lõge excuſat̃, ſed eius factores, ſi miniſteriũ ad hoc ꝓbuerint, capite puniuntur, C. eo. l. j. & §. domus.
3 † Sed de iure Lõbar. falſator monetæ amittit manum in Lõbar. de eo, qui mo. fal l. j. & 2. Impuberes ꝑſonaliter non puniuntur ẽt ſi ſciãt, quia ipſos ætas excuſat, quia quicquid uident, ignorant. Video ẽt ignorantes nõ puniuntur, ſed ſcientes ſic, ut C. e. l. j. §. uiduæ. Sed tutores impuberũ puniunt̃ publ. bonorũ, ut d. l. j. §. impuberes, & §. ſeq. Item bona
b falſantis monetã *b* publicant̃, ut C. eod. l. 2. in princ. Itẽ ſi qs impetrauerit reſcriptũ ſup falſificanda moneta, debet carcere reſcripto, & inſup punitur, ut C. eo. l. fi. & cũ nõ ſit pęna expreſſe determinata, extraordinarię iudicis arbitrio punitur, ut ff. de extraor. crim. l. j. ar. ext. de cri. fal. c. j. Sed ciuitati licitum eſt impetrare reſcriptũ ſuper fabricanda moneta, & aliter non põt fabricare, ut l. j. cũ ſi.
4 † Sed quid de illis qui expẽdunt monetam falſam, quali pœna puniuntur. Rñ. ſi ſciẽter & doloſe faciunt, & ſint puberes, debent puniri pęna falſi generali, quæ olim erat deportatio & omnium bonorum publicatio in libero, & in ſeruo ultimum ſuppliciũ, ut ff. de fal. l. j §. fi. Sed hodie bona nõ publicantur, quia non delinquunt, ut in Aut. ut nulli iud §. fi. unde ſola pęna deportationis uidet̃ puniẽdus, quia taliter delinquit, in cuius locũ bannũ ſuccedit ꝑpetuũ. Inſt. qui. mo. ius pat. pot. ſol. §. relegati autem. Nã & eadẽ pęna tenetur, q monetã plumbeã uel ſtãneam pro argentea uendidit, ff. de fal. l. lege Cor. in uer. eadem pœna. & c. uel puniet̃ alia pęna extraordinaria, cum non ſit bene expreſſa hoc caſu, ff. de extraor. crim. l. j. ſed non ad mortem, ut ſup. dictum eſt. Si autem pluries & doloſe expenderet, & aſſuetus eſt hoc facere, tunc conſuetudo delinquendi aggrauat delictum, & auget pęnam, C. de epi. au. l. nemo

---

ADDITIONES.

a ¶ C. eodem. l. 1. *Adde tu, ꝙ falſificans monetam cõmittit crimen læſæ maieſtatis, ita Bal. in l. ſi quis nummos, C. de fal. mon. & vide Cepo. in conſi. 17 col. 4 in fi. Adde tu ꝙ falſa moneta etiam dicitur illa, quæ fit de bono auro per non habentem poteſtatem, uide per Cepo. in conſi. 78 col. 1. & ibi etiam de pœna.*

b ¶ Monetã. *Adde tu, & vide qualiter puniantur falſantes monetam per Ale. in conſi. 104. col. 2 in 1. vol. & per Cep. Veronen. in conſ 78. Et ibi quod grauius punitur, qui falſificat aurum quàm qui falſificat alia metalla.*

l.nemo, & qui sępius deliquit, grauius est puniendus, C. de ui pub. l. seruos, §. fi. ff. de pœ. l. aut facta, §. fi. de fur. l. in faciendo, §. quid si infans. de priua. deli. l. nonnunq̃. nã tũc iudex poterit augere pœnam, & maxime qñ multi taliter delinquunt. Nã multis grassantib. opus est exẽplo, ut alij terreantur, & pœna unius sit metus aliorum, ff. de pę. l. aut facta. §. fi. C. ad l. Iul. rep. l. 1. & punit' pœna capitis uel ignis. & in hoc plures Doct. Paduæ concordarunt. & si ignoret monetã falsam, & ipse expenderet eã nõ cõmittit dolũ. C. de fal. l. nec exẽplum, ff. eo. l. 1. & 2. & l. lege. §. pe. & se. & tunc non punit', q͂a ignorãtia ipsum excusat, ar. ff. loc. l. si quis ignorans, C. de his, q latr. occu. l. 1. & 2. ff. de incen. rui. nau. l. 3. §. non tm̃, ff. de pub. l. cotem ferro. §. dñs. Itẽ impuberes ẽt scientes nõ puniuntur, nisi forte sint doli capaces. C. de pœ. l. impunitas. ff. de fur. l. impuberem. sed puberes sic, sed tamen iudex ratione ætatis potest mitigare pœnam, ff. de minor. l. auxilium. §. in delictis. Item forte posset iudex facere manum amputari illi, qui expẽderet monetam falsam scienter, ut in eo cum quo deliquit, scilicet cum manu, in ea puniatur. C. cõm. de suc. auth. omnes peregrini. circa fin. in Lombard. de eo quib. mo. fal. l. 1. & 2. Sed de consuetudine & secundum locornm statuta in multis locis comburuntur.

De pœna falsantis mensuras, & pondera. Rubr.

SVMMARIVM.

1 *Mẽsuras, uel põdere falsantes, q̃uo puniãtur.*
2 *Mensura falsa uel pondere falso emẽs, uel uendens illi, quem lædit, quomodo teneatur.*
3 *Mensuram falsam uel pondus falsum commodans, quando teneatur, & ad quid.*
4 *Mẽsurã falsã uel põdus falsũ sub certa mercede locãs uel deponẽs aut uendẽs, an teneatur.*
5 *Mensura falsa non est mensura, nec pondus falsum est pondus.*
6 *Mensura, pondere, uel pecunia, mutatis, qualiter fiet solutio.*

1 FALSARII † qui falsant mensuras, & pondera minuẽdo, uel augendo, pęna falsi puniuntur, ff. de fal. l. hodie, §. 1. Item puniri possunt pœna relegationis, tanquam falsarij, ff. de extraor. cri. l. annona, §. pen. & fin. & puniri pñt talis pœna extraordinaria, ff. de pę. l. in Dardanario. & d. l. hodie & est
rõ, quia pondera uel mensuræ non debent a
legitimo statu minui nec augeri extra, de
2 emp. & uen. c. ue mensuræ. † Item & ille, qui
emit uel uendit scienter cum falsa mensura
uel pondere, tenetur alteri, quẽ lædit emendare duplum eius in quo lædit, ut d. l. hodie.
tenetur etiam de dolo. l. arbitrio. §. de eo. ubi
de hoc. item tenet' de condictione furtiua,
3 ut ff. de fur. l. si quis uxori §. si maiora. † Itẽ
& ille, qui commodauit falsa põdera, uel falsas mensuras sciẽter, tenetur ad interesse, ff.
eo. l. in rebus, §. itẽ qui sciens. secus si ignora-
4 bat, ff. eo. l. j. † Qui autem locauit sub certa
mercede, uel deposuit, uel uẽdidit certa pondera falsa, uel mensuras, tenetur siue fuerit
sciens, siue ignorans. ff. loca. l. sed addes, §. 1.
5 de actio. empt. l. tenetur. §. si uas. † Item no.
quòd falsa mensura non est mensura. Item
falsus pondus non est pondus, sicut nec falsus denarius, non est denarius, l. eleganter, §.
qui reprobos, ff. de pign. act. quod in simili
dici potest, ff. de uer. sig. l. Paulus, nec liberat
6 soluentem, ut d. §. qui reprobos. † Sed pone,
q͂ mensura est mutata, uel pondus, uel pecunia, qualiter fiet solutio? Resp. non ad illam
mensuram & ad illud pondus, nec ad illam
monetam, quæ erat tempore contractus, sed
saltem ad illam æstimationem, ut ff. si cert.
pet. l. quod te. de leg. 3. l. uxori. §. Aristo. de
aur. & argen. leg. l. fin. ext. de censib. c. olim,
ubi de hoc no.

De pęna mutãtis sibi nomen. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Nomen proprium, pronomen, aut agnomen sibi mutans quando puniatur & quomodo.*
2 *Mutare sibi nomen quando liceat.*
3 *Mutare sibi nomen aduersus ques liceat.*
4 *Falsitas quid sit, & sibi mutans nomen, quando puniatur.*

1 SI quis † mutauerit sibi nomẽ proprium, uel pronomen, uel agnomen dolose uel in fraudem priuatæ personæ, uel fisci, uel communis, tenetur de falso, & est pęna falsi puniẽdus, C. de mu. no. l. unica. §. fi. & l. falsi nominis. ad l. Corn. de fal. ff. Si aũt non feci in fraudem uel damnum alicuius, non tenet' de falso, ut si iocose fecit, ar. ff. de iniur. l. illud. §. pen. Et hoc in libero homine, cui licitum est mutare, dũmodo non faciat in damnum uel fraudem alterius, sed seruo non licet, & si faciat, pręsumitur, quod in fraudem

domi-

2 domini faciat, vnde punitur, C.e.l.j. † Itē lici
tum eſt ſibi mutare nomen pro defenſione
ſua & rerū ſuarū, vt ff. de iuſt. & iu.l. vt vim.
3 † Item licitū eſt verſus hoſtes vel latrones,
quia licitū eſt coram eis mētiri, & dolo vti,
ff. de do.l.j §. Labeo. & in dictis caſibus & ſi-
milib. non punitur de falſo. regulariter con-
trarium eſt, & facit C. de teſt.l. ſi quis in no-
4 mine. † Itē falſitas eſt mutatio veritatis, &c.
in Aut. de inſtr. cau. circa prin. vnde mutan-
do ſibi nomen, falsū cōmittit, ergo de falſo
eſt puniēdus, ut ſup. dictū eſt, uel forte pęna
extraordinaria & non pęna falſi, l. generali.
ext. de cri. fal. c. j. pp ſuū mendaciū. facit C.
de teſt. l. nullum in fi. q̄a ſua malitia non de-
bet ſibi prodeſſe, ff. de dolo. l. j cum ſimili.

De pęna adſcribentis ſibi aliquid in teſtamento vel aliter. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Falsū an cōmittit, & an pœna falſi, teneatur, qui ſibi aliquid aſcribit in teſtamēto alicuius.*
2 *Filiusfa. & ſeruus iuſſu patris vel domini aliquid ſibi aſcribentes, an excuſantur a pœna, & quid de emancipato, & quid ſi pater filio & dominus ſeruo dicat quod ſibi ſcribat tale legatum & pater uel dominus ſubſcribat.*
3 *Agnatus vel extraneus cognatus ſi ſibi aſcribat teſtatore ſe ſubſcribēte & illis dicēte, q̄d eſt de uoluntate eius factū, an euitēt pœnam.*
4 *Dictans teſtamētum, ſi aliquid ſibi reperiatur relictum, an ualebit, & quō euitabit pœnam, qui ſibi aliquid in teſtamento aſcribit.*
5 *Marito ſibi aſcribēte legatū in teſtamēte uxoris, an ualeat legatū, et pena falſi punicī, et q̄d ſi in teſtamēto alterius aſcribat legatū uxori.*
6 *Filiusf. an poſſit in teſtamēto alterius ſcribere aliquid relatum patri, in cuius poteſtate eſt, et qua pœna puniatur, & quid in mancipato.*

1 EST & alia pęna q̄ñ aliquis † adſcribit
ſibi aliquam rem fore legitimam in te-
ſtamento alicuius, vel ſcribit ſe hæredem,
vel aliquid ſimile facit, committit falſum, &
2 pęna falſi tenetur. † Sed tñ ſi eſt filius fami-
lias, & iuſſu patris facit, & ſeruus iuſſu do-
mini, excuſatur a pœna falſi, legatū uel ſe re
ditatem admittit. ff. de fal. ſed l. j. §. inter fi-
lium. Si autem eſt emācipatus vel extraneus,
qui facit talia ſiue in teſtamento patris ſiue
alterius, amittit legatum, & pœna falſi puni-
tur, ff. eo. l ſi filius emancipatus & l. D. Clau-
dius, & C. de his, qui ſibi aſcri. in teſt. l. 2. vbi
de hoc. Si tamen pater in teſtamēto ſeſe ſub-
ſcribat, & dicat, ꝙ filius ſcribat tale legatum
ſibi uel ſe hæredem &c de voluntate ſua,
tunc pœna falſi euitat, ut d. l. 2. & ff. eo. l. j. §.
inter. Idem & in ſeruo eſt, ſi dominos ſe ſub-
ſcribat & dicat, vt ſup. de patre dictum eſt.
3 † Si autem agnatus vel cognatus ita ſcribit
in teſtamento, vel codicillo, vel alius extra-
neus, licèt teſtator ſe ſubſcribat, & dicat, ꝙ
de uoluntate eius eſt factum non euitat pœ-
nam qui ſibi adſcribit, & eſt ratio, quia hære
ditas patris eſt debita filio, ff. de lib. & poſt. l.
in ſuis. non aūt agnato uel extraneo, ut ff.
eo. l. ſi quis legatum. §. fi. de codi. l. fin. §. pen.
4 † Sed ſi quis ſolum dictauit teſtamentum, &
non ſcripſit, & reperiatur in teſtamento ali-
quid ſibi relictum, bene ualet relictum &
non tenetur de falſo, ut C. de teſta. l. dictanti-
bus. Item ad hoc ut quis pęnam falſi euitet, ſi
ſibi adſcribit aliquid in teſtamento debet re-
nunciare legato, & dicere quòd ex ignoran-
5 tia fecit, ut C. eo. l. ſenatus. † Item ſi maritus
adſcribit ſibi legatum in teſtamento uxoris,
amittit legatum, & pęna falſi punitur, ut C.
eo. l qui. Sed ſi in teſtamento alterius mari-
tus adſcribat legatum uxori, non tenetur de
falſo, & ualet relictum, ff. de fal. l. vxori. & fa
cit. ff. eo. l. ſi quis cū falſo. & l ſeq. & l. ſi quis
6 legatum † Itē non pōt filiusf. in alterius te-
ſtamento ſcribere aliquid relictum eſſe pa-
tri, in cuius poteſtate eſt, & ſi facit, de falſo
punitur, ut ff. de fal. l. de eo. ſed in emancipa
to forte ſecus a contrario ſenſu l. prædictæ,
de eo. Nam tale arg. valet, de offic. eius cui
mand. eſt iuriſd. l. j. §. huius rei. facit, ff. de fal.
l. Diuus. C. de teſta. l. qui teſtamento. §. j. & §.
ſeq. cum ſimilib.

Ad legem Iul. de vi priuata. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Lege Iul. de ui priuata qui teneantur, et quando aliquis tenetur pluribus legibus, an puniatur pluribus uel una.*
2 *Pœna legis Iuliæ de ui priuata, quæ ſit.*
3 *Iudex qui non punit contra hanc legem peccantes quomodo puniatur.*

1 LEge Iulia de vi priuata † tenetur, qui cō-
uocatis hominib. vim facit ſine armis,
propter quod aliquis eſt vulneratus cum do-
lore vel pulſatus, dummodo non ſit occi-
ſus, nec intereſt an uocati fuerint homi-
nes liberi uel ſerui ad dictam uiolentiam in-
feren-

ferendã, & nõ ſolum illi, qui cõuocauerunt
alios, ſed etiã conuocati venientes ex certa
ſcientia teneãtur lege Iulia. ff.e. l. 2.& l.ſeq.
& C.de acc l.non ideo. Item tenetur & ille,
qui cœtu hominum conuocato vim fecit,
ut ff.eo.l legis.& ille qui deiecit aliquem de
agro ſuo uel domo ſua per uim hominibus
adunatis ſiue armis, lege hac tenetur, ff.eo.
l.ſi quis.Item & creditor tenetur qui ſua au-
thoritate ius ſibi dixit: & eſt ratio, quia non
debet ſua authoritate ius ſibi dicere, C. de
iniur.l.nullus, aliàs vim facere uidetur, ff.eo.
l.pe.& fin.ff.quod me cau.l.extat.de hoc ibi.
& l.in poſſ.C.eo.& hoc uerum, niſi creditor
hoc ex pacto faceret. Nam tunc uim facere
non uidetur.C.de pign.l.3.Item tenetur hac
lege, q facit uim nautis, uel de naufragio p
uim res capit, ut ff.eo. l.j.§.ſed ſi quis, & §.
ſeq. Item & ille, q capit res vxoris ob debi-
tũ uiri.C.eo.l.j.Item tutor, qui bona pupilli
per uim occupat, C.e.& l. 2.Itẽ tenet & ille,
q filiã uel ſponſam alterius p uim includit
& retinet, C.eo.l.filius. tenetur etiam & ille,
qui uirginem rapuerit.de rap.uir.l.j. Et etiã
punit de priuato carcere, qui incluſam reti-
net aliquam perſonam, C. de priua. car. l.j.
Sed non punitur omnibus legi. & pœnis, ſed
una, ut ff de accu. l ſenatus. Item ſi quis de
poſſeſſione fundi, quem poſſidebã, per uim
me expulerit, poſſum contra eum agere ci-
uiliter poſſeſſorio iudicio, & petere me ſpo-
liatum mea poſſeſſione in cauſa reſtitui, in
quam facta proteſtatione ſum illico repo-
nendus, & reſtituendus, C.eo. l.ſi quis fun-
2 dum.C.ſi per uim uel alio modo.l.j.† Pœna
autem huius legis, eſt q ſi quis per uim ſine
armis uiolentiam alicui fecerit, tertia pars
bonorum eius publicatur, & inſuper effici-
tur infamis, & omni honore ſpoliatur, &
ſi fuerit homo occiſus, capite punitur, qui
uim intulit, ff. eod.l.j. & 2. in fin. C.eod.l.
quoniam. & hoc ſi fuerit liber qui uim in-
tulit, ſi uero ſeruus, ultimo ſupplicio puni-
tur, & ſi fecerit ſine licentia domini, non pu
nitur dominus, ſi autem cum licẽtia domini
ſeruus ſolum damnatur in metallum & non
occiditur, dominus uero fit infamis, & om-
3 ni dignitate priuatur. † Iudex autem qui
uindictam non fecerit, aut fecerit minorem,
quam facere debuerit, punitur infamia, C.
eo.l.ſeruos, facit Inſt.de pub.iud.§.item lex
Iulia.de ui, cum ſi.

Ad l. Iuliam de vi publi. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Lege Iulia de vi publica qui teneantur.*
2 *Iudex an poſſit imponere pœnam maiorem
quam de iure debeatur, & lege Iulia de vi pu
blica, qui teneatur, quid dicitur, turba.*
3 *Armati & arma quæ dicantur, & quando li
ceat telũ portare, & quo puniãtur, q villam
uel ædes expugnauerĩt, uel fregerint cũ turba.*
4 *Pœna legis Iuliæ de ui public. quæ ſit in liberis
hominibus.*
5 *Agere põt ciuiliter, & criminaliter ille cui fa
cta eſt uiolẽtia, & pœna huius legis, quæ ſit in
ſeruis & iudicis non punientis, uel leuius quã
debuerit, & quomodo puniatur, qui homines
repiunt in agris, & rectores, qui tales non pu-
niunt, & ſæpius delinquens grauius punitur.*

TENETVR l.Iulia de ui publica, q
1 † noua uectigalia exigit per uim ultra
ſolitum & antiquũ modũ & ordinẽ, ut ff.e.
l fin.& ẽt punitur pęna ppetuæ deportatio-
nis, ut C.noua uecti.ind.non poſſ.l.fin.Item
tenetur & ille, qui facit ne quis poſſit ſecure
uenire ad iudicium, & facit dolo.Item & il-
le, qui facit, ut iudex aliter iudicet quam de-
beat de iure. Item tenetur iudex magiſtra-
tus, & qui inducit alicui contra ius publi-
cum, ut per ſuã ſnĩam decernat aliter quam
ius dicat. Item & ille, qui cogit aliquem ad
ludum inuitum, & facit aliquem p uim ſibi
polliceri, uel facit quominus iudicium exer-
2 ceatur, ut ff.eo.l qui dolo. † Notandum eſt
q iudex non põt imponere pœnã maiorẽ q
de iure debeat, ut no. infr. de pœ. dic ut ibi.
Item & ille tenetur, qui conuocatis homi-
nib. uim facit, ut qs uerberetur uel pulſetur,
etiam ſi non occidatur, ut d l. qui dolo. §.j.
ſiue ſint liberi ſiue ſerui, & non ſolum qui
conuocauerit homines, ſed ẽt cõuocauit, ut
ff.de ui pub.l.hac lege. C.de accu l.nõ ideo.
Itẽ & ille tenetur, qui turbam coadunauerit
cã ſeditionis faciendæ, ut ff.eo.l.eadẽ.Et di-
citur turba decem uel quindecim hominum
ut ff.ui bon. rap.l.prætor. § j. Item tenetur,
qui ex incendio aliqui rapuerit, uel puerum
uel puellam rapuerit, uel qui accommodãt
ſcienter homines ſuos ad talia facienda, ut
dicta. l.eadem. § j. & l. ſeq. Item tenetur &
ille, qui cœtu hominum cõgregato fecit ſe-
ditionem, uel incendium poſuit, uel homi-
nem

nem aliquem incluserit, vel prohibuerit ali-
quem sepeliri, vel cōpulerit aliquem sibi ali
quid promittere, licèt talis obligatio non va
leat, vt ff. eo. l. qui cœtu. Item qui vacantem
mulierem, i. non nuptam, vel nuptam rapue
rit per vim, vltimo supplicio afficitur, ff. eo. l.
qui cœtu, §. fi. de rap. virg. l. j. Et si pater mu-
lieris talem iniuriam remiserit rogatus, pōt
ille ab alio accusari, vt d. l. qui cœtu, §. fina.
Item tenetur iudex, qui verberauit, vel iniu-
riam fecit illi, qui a sua sentētia appellauit.
vel iusserit aliquid iniuriosum fieri appellā-
ti, vel posuerit aliquid sup collū eius ut tor-
queatus, vt ff. eo. l. lex Iul. Item & ille tene-
tur, qui aliquem ligauerit, vel impediuerit,
quominus ad iudiciū ueniat, ut ff. eo. l. lege.
Et p̄dicta uidentur locū habere. si cū armis
3 & per vim fiat, & hominibus † armatis, &
intelliguntur armati, qui tela habuerunt. Et
appellatione armorum intelliguntur fustes,
gladij, & omne aliud genus armorum cum
quo noceri possit, vt ff. eo. l. armatos, & l. 3.
§. telorum. Insti. de pub. iud. §. telum autem.
Telum autem portare licet, si salutis suę cau
sa tuēdę portetur. l. hi. §. fi. ff. eo. Qui autem
ædes aut villas expugnauerint, aut fregerint
cum turba, & talis, capite puniuntur, ut. l. hi
4 qui ædes, ff. eo. † Pœna autem huius legis
est, ꝙ si cū armis violentia inferatur, ꝙ puni
tur pęna deportationis, & bona illius publi-
cantur. Insti. de publi. iu. §. itē lex Iulia de vi
& hoc si homicidiū nō interuenerit, si autē
interuenerit homicidiū, tunc illi, qui vim in
tulerunt tanq̃ interfectores, capite puniun-
tur. Sed illi qui defendunt & resistūt violen
tiæ, ēt si homicidiū committunt, non tenen-
tur, secundum Accur. hac lege, nec hac pęna,
ut C. eod. l. qm̄ multa, & l. si criminis, ff. de
iust. & iure. l. vt vim. cū si. quia vim vi repel
lere licet & c. C. vnde vi. l. j. Itē interdicit ei,
qui vim intulit aqua & igni. ff. eo. l. qui dolo
§. fi & ēt ius qđ habet amitti. ff. qđ me. cā.
l. extat. Itē eorum bono publicari debent, ff.
de vi pub. l. j. ff. de interd. & rele. l. relegato
5 tum. §. ad tempus. † Item & ille, cui facta est
violentia pōt ciuiliter agere possessorio; &
suam possessionem recuperare, & etiam cri-
a minaliter a ad pęnam prędictam. C. vnde vi.
l. si quis in tantam. Et prædicta locū habent
in liberis hominib. Serui aūt ultimo suppli-
cio afficiūtur qui uiolētiam cōmittūt, C. eo.
l. seruos. si dn̄o ignorāte fecerunt, si aūt man
dato dn̄i, tunc seruus dānatur in metallum,
6 & dn̄s infamis efficitur. † Item & iudex si
uindictam nō fecerit, vel leuiorem imposue
rit q̃ debuerit pœnam, notam incurrit infa-
miæ, & in lib. centū auri cōdēnabitur, C. eo.
l. seruos, & l. fin. Itē & illi, q p uim hoīes ra-
piūt in agris, & ipsos raptos tenēt ligatos, &
illi, qui tales malefactores sciēter detinēt a l
talia maleficia cōmittēda, capitali pęna pu-
niuntur. Et rectores ēt, q cōtra tales uindi-
ctā non exercent in centū lib. auri, & in amis
sione bonorū & dignitatis puniuntur. & ēt
qn̄que capitali pęna cōdemnātur, ut C. eo. l.
fi. & C. de sacrifi. pag. l. Item no. ꝙ qui sępius
delinquit, grauius punitur, quia reiteratio
delicti auget pœnam, C. eo. l. suos, in fi. C. de
epis. aud. l. 3. §. fi. cum simi.

ADDITIO.

a ¶ Criminaliter. *Dum quæstio uerteretur in fa*
cto, quæsitum fuit ante de duobus. Primum, an
spoliatus post restitutionem factā posset agere
criminaliter pœna l. si quis in tantam. Secun-
dum, si intentatum esset petitorem contra spo
liatum restitutum, an posset per modum exce
ptionis opponere de pœna d. l. Ad quas quæst.
breuiter respon. ꝙ sic. & primo ad primum, mo
tus decisiones Cy. in l. momentanea, C unde ui.
ubi post Iac. de Are. tenet. ꝙ si actū fuit inter-
dicto unde ui, ꝙ postea possit agi cōdictione ex
d. l. si quis in tantam, hac ratione, quia perse-
cutoria non tollit pœnalē, ut in l. pro fure. §. 1.
ff. de cōdi. fur. cū ibi no. & hāc opin. sequitur
Alber. in d. l. momentanea, quam tamen intel
ligit procedere Sali. quando agēs interdicto ob
tinuit, si uero succubuit, & tūc aūt sententia
est lata super facto, & tūc nō possit agi cōditio-
ne d. l. si quis in tātā, aut super iure, & tūc sic,
ut arg. no. in l. duob. §. colonus. ff. de iureiu. &
eo. & pro decisione Cy. est glo. ord. & ibi Doct.
in c. pastoralis, de cau. poss. & proprieta. in uer
bo. intētare. Ad secūdum, motus decisione glo.
in d. c. pastor. in gl. pe. in fi. quæ hoc decidit, de-
clarata tamen, ut ibi per Abb. in 8. col. in prin.
uers. no. bene ex fine & c. quē rogo uideas, quia
ponit hāc notabilem conclusionem, ꝙ spoliatus
excipiens de spoliatione possit obtinere pœnam
l. si quis in tantam & c. Hiero. Chu.

Ad l. Iuliam de ambitu. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Lege Iulia de ambitu qui teneantur & nu. 2.*
2 *Pœna legis Iuliæ de ambitu quæ sit.*

Iudicis

4 *Iudicis cameram intrans, & rogans ut sibi in*
aliqua causa faueat, quomodo puniatur.
5 *Dans pecuniam pro officio habendo & reci-*
piens pro conferendo, quomodo puniatur, et qui
literas impetrauit pro officio habendo, & an
aureus aliquando summatur pro libra, & an
lxxij. aurei libram faciant.

1 ISTA lex Iulia de ambitu hẽt † locum,
quando quis dat occulte pecuniam, ut ha
beat aliquod officium in aliqua ciuitate, præ
ter Romanam quia in ea cessat hæc lex, ff. e.
l. j. Si autem expẽderet palam pro officio ha
bendo, vt pro prætore ciuitatis, tunc non in-
cidit in pęnam huius legis, vt ff. de polli. l. j.
§. si quis. Nam & Barbarius Philippus petijt
præturam publicè, & fuit prætor designatus
2 & sine pęna, ff. de off. præt. l. Barbarius. † Itẽ
tenetur hac lege officialis, qui est in officio &
dat pecuniam, ut firmetur in tempore seq.
C. eo. l. j. & fallit in assessore, qui confirmare
& continuare potest officium, dummodo nõ
fiat ambitione uel pecunia, uel precibus suis
interuenientibus sed ad suam gratiam & li-
beralitatem confirmantium, C. de assesso. l.
nemo, & l. seq. & l. liceat. Item tenetur hac le
ge qui nouum uectigal. instituit, ut ff. eo. l. j.
Item tenetur & ille qui rogauit aliquos pro
aliquo officio habẽdo, secundum Accu. Item
hẽt locum in illo qui secũdo anno cõtinuan
do susceperit illud idem officiũ, & iste depor
tatur, ut C. e. l. vnica. Fallit in assessore, vt sup.
3 dixi. † Pęna aũt istorũ est, ꝙ puniũtur in cẽ-
tũ aureis, & fiũt infames, C. e. l. j. Itẽ no. ꝙ si
4 quis † intrat cameram iudicis, & rogat eũ ut
sibi faueat in aliqua causa, punitur hac lege
5 incentum aureis. ff. eo. l. j. §. fin. † Item no. ꝙ
non solum qui dat pecuniam ꝓ officio habẽ
do punitur in dicta pęna, vel in alia, s. in lib.
10. auri, sed & ille, qui accepit pro cõferẽdo,
& ista pęna applicatur communi loci, ubi ta-
le delictum committitur, ff. de iure fi. l. Lu-
cius. C. de assesso. l. nemo domesticus. Itẽ pu-
nitur & ille, qui literas impetrauit pro offi-
cio habendo, C. eo. l. j. Item no. ꝙ aureus qñ-
que sumitur pro libra. Insti. de pę. teme. liti.
§. fi. Item no quòd 72. aurei faciunt libram,
C. de susc. & arc. l. quoties.

Ad legem Iul. repetun. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Lege Iulia repetundarum qui puniantur.*
2 *Pœna facientis contra legem Iul. repetum. qua*
sit, & quomodo punietur qui pecuniam dedit,
vt corrumperet officiale.
3 *Officialis qui iurauit, præsumitur bene & le-*
galiter suum officium exercere.
4 *Officialis quando teneatur non solum pro se,*
sed etiam pro suis familiaribus, & quæ pœna
augeri possit, ut pœna unius sit metus multorũ.
5 *Officiali aliquid dãs ut aliquid faciat pro eo,*
quid fiet, & an etiam reputatur datum ab ha
redibus accipientis.
6 *Officialis accipiens an possit puniri officio du-*
rante, & an puniatur ciuiliter, & aliquando
criminaliter.
7 *Officiali an recipere aliqd liceat ultra salariũ.*
8 *Actio ad repetendum quod datum est officia-*
li, intra quod tempus competat.

1 TEnetur lege Iulia repetundarum † offi-
cialis, qui accepit pecuniam ab aliquo,
ut iudicet aliquid uel non iudicet, vel decer-
nat officium uel honorem alicui, uel non de
cernat, vel vt quid aliud faciat, uel nõ faciat,
ut ff. eo. l. lege. Item & ille, qui accepit pecu
niam, ut ipsam ponat ad aliquod officium,
uel mittat ad aliquam regionem vel ponat
in aliqua societate. & idem in similibus est
dicendum, ut ff. eo. l. j. Item & ille qui acce-
pit pecuniam ad dicendum, vel non dicen-
dum testimonium cõtra aliquem uel ut plus,
vel minus faciat quàm facere debeat, ut ff. e.
l. 3. & l. seq. Item qui accepit pecuniam, ut nõ
mittat militem uel custodem ad aliquem lo-
cum, ut non legat aliquem in consilio, uel ut
accuset aliquem uel non accuset uel similia
faciat uel nunciet: ratio, quia officialis debet
esse mundus ab omni munere, ff. eo. l. lex.
Iul. vers. apparat aũt C. e. l. 3. Item & ille, qui
accepit pecuniam, vt det arbitrum, vel iudicẽ
certam personam vel vt tali modo iudicet cõ
tra aliquem, vel vt non præcipiat, quod de iu
re pręcipere debet, vel vt aliquem poneret ad
torturam vel in carcerem contra ius, uel ut
non ponat, vel ut aliquem condemnet vel ab
soluat, vel ut faciat maiorem uel minorem
æstimationem bonorum quàm facere de-
beat, uel ut non designet bladum quod de-
signare debeat, uel ut non uadat ad exercitũ
si ire debet, & idem in similibus est dicẽdũ,
ut eo. l. lex Iul. Item & ille, qui accepit pecu-
niam ab aliquo, ut det ei aliquod officium,
quia non licet officiali accipere aliquid ul-
tra suum salarium. Et insuper in talibus de-
2 lictis quilibet potest accusare. † Pęna autem
recipien-

æcipientis est, ut condemnet in quadruplũ
ad eius restitutionem quod accepit, illi qui
uolebat adipisci honorem, C. eo. l. fi. Item il-
le, qui dedit pecuniam, corrumpẽdo officia-
lem, C. eod. l. fi. uel punitur ₰m legem, C. de
pœna iudi. qui male iud. l. 1. auth. ibi posita.
3 † No. ꝙ officialis præsumit bene, & legali-
ter suum officium exercere, qui iurauit, quia
non præsumitur immemor salutis æternæ,
C. eo. l. fi. & optime facit, extra de præsump.
4 c. ad audientiam. † Et no ꝙ officialis non so-
lum tenetur pro facto suo & delicto suo, sed
etiã pro suis familiaribus, quos secum tenet
in officio, si ipsi aliquid extorserunt, vel ab-
stulerunt, uel rapuerunt à subditis, ita ꝙ ad
restitutionem quadrupli tenet, cuius dimi-
dia datur læso, alia fisco, uel communi illius
loci ubi deliquit extorquendo, ut C. eo. l. fin.
& l. 1. quę pęna qñq; potest augeri, ut vnius
pœna sit metus multorum, C. e. l. 1. Sed si ali
ter delinquat officialis, puto officialem non
teneri, C. de pœ. l. sancimus. cum si. Sed ipse
debet ipsos punire, si ipsi delinquant, vt in
Auth. de mand. prin. §. oportet, & in Auth. de
defenso. ciui. §. à defensoribus. cum sim. Si
5 † quis autem dederit alicui officiali aliquid,
ut pro eo aliquid faciat, quia turpiter dedit,
forte non repetit, sed fisco tanquam succes-
sori uitiorum applicatur, vt ff. de iu. fis. l. Lu-
cius. Item no. ꝙ non solum repetitur ab eo,
qui accepit, sed etiam ab hœredibus suis, C.
6 eo. l. 2. † Item no. ꝙ ille talis accipiens potest
puniri etiam durante officio, C. eod. l. iube-
mus. §. fi. Item no. ꝙ officiales aliquãdo pœ-
na corporali puniuntur, vt qñ accipiunt pe-
cuniam, ut non condemnent peccantem ad
mortem, uel si ira moti innocentem interfi-
ciant. Nam tunc capite puniunt, uel pœna
deportationis, ut ff. eo. l. lex Iulia. §. fi. Et sic
patet ꝙ contra istos officiales põt agi dupli-
citer, ciuiliter ad quadruplum, criminaliter
ad pęnam corporalem, vt dictum est. facit ff.
7 de asses. l. 3. † Item no. ꝙ non licet officiali
aliquid accipere ultra salarium suum, præ-
terquã à consobrino, uel propinquo, ut ff. e.
l. fi. & in Auth scriptum exẽplar, col. 2. & de
8 mãd. prin. §. oportet, col. 3. & in Auth. iusiu-
randum quod præstat ab his, col. 2. † Itẽ no.
ꝙ competit actio ad repetendum quod da-
tum est officiali intra annum à die depositi
officij contra officialem, uel hæredes, ut C.
eo. l. 1. & ff. eo. l. datur. ubi de hoc plene.

Ad legem Iul. de annona. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Lege Iulia de annona qui teneantur.*
2 *Pœna legis Iuliæ de annona quæ sit.*
3 *Accusare qui possunt in casu huius legis, &*
quæ sit pœna utentium falsis mensuris.
4 *Bladum vendere viliori pretio quàm commu-*
niter uendatur, an aliquis cogi possit.

1 SCIENDVM est, † ꝙ lex ista adinuen
ta est in odium illorum, qui emunt bla-
dum causa reuendẽdi, & faciendi caristiam,
& illorum, qui faciunt societatem, & com-
muniter bladum emunt, & uendunt carius,
& inde lucrum faciunt, ut ff. eo. l. 2. Item ea-
dem tenentur lege, qui sciunt naues uenire
cum blado, & faciunt differre aduentũ suũ,
uel capere nauem, uel nautam, ad hoc ut nõ
ueniant, uel bestias, uel plaustra, ut possint
2 uendere blada cariora, ut d. l. 2. § fi. † Pœna
autem istorum est, vt in uiginti aureis con-
demnentur, vt d. l. 2. Quandoq; pęna ordi-
naria criminaliter puniunt, ut quia in opus
publicum damnantur, uel relegantur, & ne-
gotium interdicitur, ut ff. de extraordi. cri.
3 l. annona. † Item no. ꝙ quilibet potest accu-
sare istos tales, & serui, & mulieres, ut ff. de
accu. l. mulierem. ff. de iud. l. incertis. Sed isti
tales qui utuntur falsis mensuris, de falso
puniuntur, ff. de fal. l. hodie, §. . de pœ. l. in
Dardanarios. vt supra de falsatorib. mensu-
4 rarum & ponderum plene. no. † Sed nun-
quid potest quis compelli, ut uendat bladũ
suum uiliori pretio quàm communiter uen
dat? Respondeo non, vt ff. eo. l. Imperatores.
§. item rescripserunt, & est ratio, quia quili-
bet in re sua est moderator, & arbiter. C.
mand. l. in re mandata. C. de iure delibe. l. ne
que emere. C. de iud. l. nemo. Sed puto, ꝙ si
caristia esset magna, quod possit per com-
mune ordinari, quod minori pretio conue-
nienti uendatur, ad hoc ut pauperes fame
non pereant, cum omnia sint communican
da tempore necessitatis &c. facit in ar. C. de
epis. aud. l. 1. & ibi per Cyn. ff. de mune. &
hono. l. fina. §. item lex ff. de offi. præfe. urb.
l. 1. §. cura carnis. Nam publica utilitas præ-
ferenda est priuatæ. C. de cad. toll. l. 1. § nec
tam. extra de elect. cap. bonæ. & publice in-
terest ne personæ fame pereant, cum me-
lius sit inter homines conuersari, quàm ho-
minum carere suffragijs.

De

De crimine hæresis. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Hareticus quis dicatur.*
2 *Articuli fidei quot sunt, defendens vel sequẽs falsam opinionem contra fidem catholicam, est hareticus.*
3 *Haresis quid sit.*
4 *Hareticorum secta quot sunt.*
5 *Credentes erroribus hareticis, an pro hareticis habeantur.*
6 *Hareticorum pœna qua sit.*
7 *Relapsi quomodo puniantur.*
8 *Suspectus de haresi, & monitus, si non se purgauerit intra annum, quid fiet.*
9 *Credẽtes erroribus hareticorum, receptatores eorum scienter, defensores, & fautores eorum quomodo puniantur, & an credentes eorum erroribus habeantur pro hareticis.*
10 *Filij hareticorum quando, & q̃uo puniãtur.*
11 *Haretico uolenti ad fidem reuerti, quid fiet.*
12 *Relapsus si noluerit reuerti, quid fiet.*
13 *Papa, Imperator, & qualibet alia persona de haresi punitur.*
14 *Hareticos pro suis bonis spoliare an possint fideles suas autoritate.*
15 *Hareticorum loca an possint fideles sua authoritate comburere.*
16 *Magistratus, & princeps an pœnam incurrant, si non expellet hareticos de suis terris.*
17 *Hareticum an liceat propria authoritate interficere.*
18 *Hareticos defendentes, eis credentes & fauẽtes, an debeant admitti ad aliquod benefi iũ, uel dignitatem, & usque ad quam generationem Episcopi fieri possint.*
19 *Inquisitores, & Episcopi, an contra hareticos brachium inuocent seculare, & an domini locorum teneantur illud praestare.*
20 *Inquisitores quid debent facere, quando procedunt contra hareticos.*
21 *Ciuitas uel locus impediẽs ne haretici, uel eorum fautores capiantur, quomodo puniantur.*
22 *Ciuitas, vel dom⁹ ĩ qua fuerit sciẽter receptatus hareticus, an publicent̃, & cui acquirant̃.*

QVIA crimen hæresis publicũ est, ut
C.eod.l.Manichæos. idcirco inter pu-
blica iudicia inseramus, & uideamus quia
1 sit hæreticus. †Et quidem hæreticus dicitur
a a multis modis. Primo, qui sacra Ecclesiæ
peruertit, iste talis simoniacus appellatur.
j.q.j.c.eos q per pecuniam. Etiam dr̃ hęreti-
cus, in fide catholica dubius, extra eod.c.1.
Item põt dici hæreticus, qui põt errantem
in fide catholica ab errore reuocare, & non
reuocat, extra e.c.2.& 1.q.1. c.q alios. 2.q.7.
c.negligere cum possit. Item ille dr̃ hæreti-
cus, qui se scindit ab unitate ecclesiæ, ut 1.q.
1.c.deniq;. Item põt dici hæreticus excõica-
tus, ut 4.q.1.c.quod autem hi. Itẽ & ille põt
dici hæreticus, qui nouã sectam facit contra
fidem catholicã, uel talem iam factã sequi-
2 tur & credit, ut 24.q.j.c.hęc est fides &c. †Et
qm̃ principales articuli fidei sunt septem,
ſm Bart. ſm quem sunt septem dona Spiri-
tus sancti, quos quilibet Christianus scire te
netur, s.clerici explicite, laici implicite. Et
sunt hi, Christi natiuitas, passio eius, descen-
sus ad inferos, resurrectio à mortuis, ascen-
sus in cœlum, ad patris dexteram sessio, &
aduentus eius ad iudicium. Sed aliter & me-
lius articuli fidei sunt xij. pp xij. apostolos,
qui eadem hora symbolum fecerunt instin-
ctu Spiritus sancti, ut patet in alio symbolo.
Credo in Deum patrem &c. de hoc not. ex-
tra, de sum. Trin. & fid. cath. c.firmiter cre-
dimus &c. Sed Theologi dicunt, q articuli
fidei sunt 14. ut audiui, s.septem qui perti-
nent ad diuinitatem. Item dr̃ hæreticus, qui
falsam opi. contra fidem catholicam defen-
dit, uel sequitur, ut 24.q.3.c.hæreticus. Vn-
3 de † hæresis est peruersum dogma. 24.q.3.
4 c.inter hæresim. † Sectæ autem hæreticorũ
sunt multæ, & diuersæ, ut habetur 24 q.3.
c.quidam autem hæretici. C eo.l.Arriani. &
auth.gazaros. Quæ oẽs sectæ hæreticorum
cum sint excõicatæ, & damnatæ, sunt eui-
tãdæ extra eo.c.ad abolendam, & c.excõica-
5 mus. † Item credentes eorum erroribus pro
hæreticis reputantur, ut d c.excõicamus. §.
1.& auth.gazaros. & auth. credentes. C.eod.
6 † Pœna aũt hęreticorum est multiplex. Pri-
ma, quia oĩs hæreticus excõicatur: ut d.c ad
abolen-

ADDITIO.

a ¶Hæreticus dicitur. *Quis dicatur hæreticus. adde tu, & uide per Cla. in versi. de heret cõ si. 4. & 5. & adde tu q̃ ad probandũ quẽ hæreticũ, sufficiunt testes singulares, per Ant. de But. in c. cũ oporteat, de accu. ubi per Mod. et Alex. in cõsi. 72. in 1. uol. col. 3. versi. & Ant. de But. & in 4. col uersi. quinimo. uide tamen per Cacialup. in repe. l. admonẽdi. ff. de iureiu.*

abolendã. & c. excõicamus. Item punit̃ de-
portatione, & bonorum oĩum publicatione.
C.eo. l.Manichæos. & l. quicunque in hoc.
Item repellunt̃ a dignitatibus, q̃a non sunt
creãdi ministri ecclesiæ; nec ad regimen ci-
uitatis admittunt̃, ut d.l.quicunq;. §.nullũ.
C.de iud.l.fi.Item non possunt conuenire in
aliquo loco, ut suã hæresim doceãt, & locus
ille publicat̃.C.eo.l.quicunq;. §.nec quicq̃,
§.quid. & §.eos uero. & d.c.ad abolendam.
Item quia eis indicitur publica pœnitentia
p̃ crucis impositionem, ut ex hoc etiam alij
terreantur & c.extra de pœ.c.1.2.q.1.c.si pec
cauerit. Item non possunt hæredes institui,
nec in testamento eis aliquid relinqui, nec
donari, ut d.c.excõicamus.§.credentes, & d.
l.Manichæos.& l.fi. Item repelluntur ab oĩ
actu legitimo, ut extra eod.c.ad abolendam.
in fin. & c.uergentis, licèt ex eis admittat ad
testimonium, ut C.de test.l.qm̃, in fine, sed
cum sint infames. ipso iure hodie repellunt̃
à testimonio, ut not.C.de sum.Trin.& fide
cath.l.1.in glo.fi.& in auth.gazaros. Item si
est clericus iste hæreticus: degradatur, ut d.
c.excõicamus.& bona ipsius publicantur.&
si perseuerauerit in hæresi, & nolit reuerti
ad fidem tertio monitus, tunc degradari de-
bet, & tradi curiæ sæculari puniendus, & cõ
demnabitur ad mortem, C.eod l.Arriani.&
contra eo.c.ad abolendam, c.1.& 2.& c.ex-
cõicamus. sed de consuetudine comburun-
tur, ut no.24.q.4.c.qm̃ uult Deus. Et etiam
seculares, siue laici eadem pęna puniuntur,
si reperiunt̃ hæretici, & nolunt ad fidem re-
uerti cito, ut d.c.Arriani, & c.excõicamus.
7 †Relapsi autẽ hæretici si militem p̃ inquisi
torem iudicio seculari punientur, ut dictum
est in d.c.excõicamus. el 2.§.dãmnati, & c.
8 ad abolendã.§.illos. †Item si quis fuerit su-
spectus de hæresi, & monitus se non purga-
uerit intra annum, excõicatur, & si p̃seuera-
uit post annum, pro hæretico iudicatur, &
9 punit̃, ut d.c.excõicamus, §.1.& 2 de sentẽ.
excõ.c.ut famæ, in fi. †Item credentes eorũ
erroribus, & receptatores scienter, & eorum
defensores, & fautores excõicant̃, & si intra
annum non satisfecerit mandatis ecclesiæ,
efficiuntur infames, ita q̃ ad nullum publi-
cum officium admittuntur, nec ad testimo-
nium, nec possunt condere testamenta, nec
alteri succedere, nec hæreditare, nec alium
cõuenire in iudicio, sed possunt ab alio con-
ueniri, & si fuerit iudex, sñĩa eius non ualet,
si aduocatus, eius patrociniũ p̃stare non p̃t,
si notarius non põt facere instr̃a, & si fecerit
nõ ualẽt, &c. vt d.c.excõicamus.& C.e.auth.
credẽtes. Et ẽt credentes eorum errorib. pro
hæreticis iudicant̃, ut d.c.excõicamus. el 2.
10 Item †filij hæreticorum, q̃ nisi sint fideles,
puniunt̃ in amissione saltẽ bonorum pater-
norum, sicut & in d.l.Iul.maie.C.e.auth.ga
zaros.& nõ restituunt̃ eis bona, nisi de gr̃a
speciali, & ex misericordia, ut ext.eo.c.uer-
gentis. Sed Gofre.no in sum huius ti.dicit,
q̃ filij sunt orthodoxi, i.fideles in fide cathõ
lica, q̃ non priuant̃ bonis paternis in terris
non suppositis ecclesiæ, cum leges p̃ualeant
illi decretali, vergentis &c. & facit p̄ eodẽ.
C.eod.l.Manichæos, & l.cognouimus. iuxta
illud. Non portabit filius iniquitatem patris
&c.facit ff.de pęn.l.crimen, & C eo.l.sanci-
11 mus. Sed †quid si hęreticus uult reuerti ad
fidem? Resp.q̃ debet audiri, & recipi, quia
ecclesia nõ claudit gremium redeuntib &c.
vt d.l.Manichæos. C.de sum.Tri.& fide ca-
th.l.inter claras.debet tñ in carcerem reclu
di ad agendã pœnitentiam, ext.eo.c.excõi-
12 camus.el 2.§.si quis autem. †Sed quid de re
lapsis, nunquid sunt recipiendi, & audiendi,
ut dictum est de alijs hæreticis? Resp.sic ur̃,
ut no.extra eo.c.ad abolendã. §.illos quoq;.
& est ratio, quia Deus nõ uult mortem pec-
catoris &c.& quacunq; hora conuersus fue
rit peccator ad me eum non despiciam &c.
13 †Item no.q̃ non solum uiles personæ pu-
niuntur, sed etiam Papa, & Imperator, qui-
libet alius puniuntur de hęresi, & ille est de-
ponendus ab origine, dignitate, Potestate, &
dominio, ut 40.dist.c.si Papa.24 q.1.c.cum
pacem.& d.c.ad abolendã.§.1.& 2. cũ simi.
14 † Sed nunquid fideles, & catholici possunt
sua authoritate hęreticos suis bonis expolia-
a re? a Respon.sic ur̃, s̃m Odof.extra eo.c.ex-
15 cõicamus.§.catholici.†Et no.q̃ possunt lo-
ca cõburere, ubi hæretici degunt.23.q.5.c.
si au-

ADDITIO.

a ¶Expoliare. *Adde & intellige tu, q̃ iudex secularis, licèt bona hæretici sint confiscata, tamen illa non poterit apprehendere, nisi primo super crimine per iudicem ecclesiasticum fuit declaratum. c.cum secundum, de hær.lib.6. & dicit Car.in consi.suo 105.in 1.col.in fi.*

ſi audieritis. Sed tñ tutius eſt, ꝙ authoritate
eccleſiæ, vel iudicis aliquis eorum faciat. Et
ꝙ poſſint hæretici ſpoliari, no. 23. q. vj. ca. ſi.
16 † Item no. ꝙ Poteſtates locorum, & recto-
res, quibuſcunque fungantur officijs, tenen-
tur expellere hęreticos de terris ſuæ iuriſdi-
ctionis: aliàs priuantur omni officio & di-
gnitate ſua: & etiam domini temporales, vt
Reges, Duces, & Marchiones debent hoc fa
cere: & ſi contra fecerunt, vel opem ſcienter
darent, priuari debent dominio ſuarum re-
rum: & loca ipſorum debent publicari, &
omnibus concedi recuperanda. Debẽt etiam
iſti tales excõicati & interdicti, vaſallibus &
fidelibus ſuis priuari, & omnib. ſuis bonis,
extra eo. c. excõicamus, & c. ad abolendã, §.
ſtatuimus, & ĩ fide catholica ꝓ hæretico eſt
habendus, vt d. ca. excõicamus, §. ſi qui vero.
17 † Sed nunquid licet occidere hæreticũ ſua
propria authoritate? R ñ. nõ puto, vt dictũ eſt
ſup. & C. eo. l. Iudæis, & l. nullus, & de Sa-
race. & Paga. l. Chriſtianus, & niſi fieret pro
defenſione fidei Chriſtianæ, vt no. 23. q. 6. c.
fin. Sed rectores & iudices locorum, quibus
data eſt poteſtas puniendi, poſſunt hæreti-
cum condẽnare & etiã occidere, vt d. ca. ex-
cõicamus. Idem dico, ſi ſunt condẽnati per
eccleſiã vel inquiſitorẽ hæreticorũ, poſſunt
trahi dictis rectoribus ꝑ inquiſitores, ꝗ de-
beant eos occidere vel comburere, vt extra
eo. c. ad abolendã. §. laicus, & §. ſeq. & c. pen,
§. damnati. & C. eo. l. Arriani, niſi vellent re-
18 dire ad fidẽ, vt ſup. dictum eſt. † Item no. ꝙ
defendentes hæreticos, & credentes eis, &
fautores eorũ non debent admitti ad aliqđ
beneficiũ, & officiũ, vel dignitatem eccleſia-
ſticam, vnde non poſſunt fieri Epiſcopi &c.
vſq; ad ſecũdã gñationẽ, extra eo. c. ſi. lib. 6.
19 † Item inquiſitores & Epiſcopi cõtra hære
ticos, & eorũ defenſores poſſunt implorare
auxilium brachij ſecularis, & tenentur dñi
locorum & rectores dare auxilium, extra de
offi. deleg. c. 1. extra eod. c. vt officium, lib. 6.
20 † Item no. ꝙ inquiſitores debent de conſi-
lio peritorũ contra hæreticos ferre ſnĩam,
vt extra eo. c. fin. libr. 6. & dare copiam pro-
ceſſus inquiſito, vt poſſit ſe defendere, d. cap.
21 contra. cum ſi. † Item no. ꝙ ſi ciuitas vel lo-
cus dederint impedimentũ, vt hæretici, vel
eorũ fautores nõ capiãtur uel non puniantꝰ,
ꝙ debent priuari commercio & dignitate
eṗali, extra eo. cap. ad abolendam, §. ciuitas.
22 † Item no. ꝙ ciuitas vel domus, in qua fue-
rit hæreticus acceptatus ſcienter ex certa
ſcientia à domino ipſius, bona publicantur,
& eccleſiæ acquiruntur, vt in Auth. de in-
terdict. hære. in ſi. col. 9. Si autem dominus
fuerit ignorans non publicantur, vt C. de hę
reti. l. ꝗcunq;. §. vniuerſis, & §. ſeq. & in Aut.
de eccleſiaſti. tit. §. ſi quis in ſua. cum ſi.

De Iudæis, & in quibus grauantur. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Iudæi antequam crucifixiſſent Chriſtum, mul-*
tis gaudebant priuilegijs.
2 *Iudæi in quibus grauantur, & an Chriſtia-*
nus poſſit cum Saracenis comedere.

QVIA Iudæi contẽnunt Trinitatem,
& diuinã maieſtatẽ, videamus in qui-
1 bus grauantur ipſi Iudæi. † Et anteq̃ Iudæi
crucifigerent dñm noſtrũ Ieſum Chriſtum,
non grauabantur, ſed multis gaudebant pri-
uilegijs, vt C. eo. l. 1. & per totum. & appel-
labantur populus Dei, ſed poſtea ſua priui-
legia perdiderunt ꝑꝑ illud delictum, vt eo.
2 tit. l. iuſſio. † Vnde grauantur in multis. Pri-
mo, quia non põt eis in teſtamento legari.
C. eo. l. j. Item repelluntur ab officijs publi-
cis & perſonalibus. extra eo. c. cum ſit, & ca.
ex ſpeciali. & C. eo. l. hac. Item repelluntur
a à legitimis a actibus, cum ſint infames, 2.
q. 7. c. alicui. Item repelluntur à cõmunione
Chriſtianorũ & ipſorum participatione, vt
28. q. 1. c. in illo conſortio. Itẽ repelluntꝰ ne
habeant Chriſtiana mancipia, nec Chriſtia-
nas vxores, ut extra eo. c. Iudæi. & C. eod. l.
nequiſſimum. Item ne habeant Chriſtia-
nas

ADDITIONES.

a ¶ Legitimis. *Adde tu qđ Iudæus non põt eſſe*
teſtis per Chriſtianum, C. de Iud. l. deinde &
2. q. 2. c. nullus. Alex. in conſi. 35. col. fin & in
conſ. 70. col. ſi. verſi. & primo nõ obſt. in 1. vol.
Et an ipſi Iudæi poſsint teſtari, quãdo et vſu-
rarij poſſunt & manifeſte non ſeruata forma,
c. quanquam, de vſur. in 6. per Fran. Aret. in
conſi. 48. vbi quod ſic. Et ita altas cõſuluit do.
Io. Ba. Cacialup. & Io. de Lig. pro ut refert do.
Barth. Soc. in eius conſi. incip. præſupponitur in
facto, quod quidam Hebræus. Et adde quod
Hebræus proprie non poteſt dici hæreticus, vt
per Calde. in verſi. de Iudæis, conſi. 2.

nas nutrices filiorū suorum pupillorū, uel obstetrices, ext.eo.c.Iudæi, & c.ad hoc, & c. consuluit, C.e.l.fi. Itē nō pn̄t esse testes contra fideles, sed fideles sic cōtra Iudæos, ext. de testib.c.Iudæi, sed inter se possunt, ut C. de hære.l.qui. Itē nō capiunt ex testō Christiani, C.eo.l.j. & maxime ex testō clerici, ext.de hære.c.si quis Eps. Item non debent esse medici Christianorum infirmorum nec debet Christianus cum ipsis comedere, nec balneari, 28.q.j.nullus. Sed cum Sarracenis manducare potest, xj.q.3.ad mensam, ratio diuersitatis est, quia Iudæi magis contemnunt scripturam diuinam, & fidem catholicam, & magis impugnant, vt ext.eo.c. quā sit laudabile. Item non debent aliquid facere in contumeliā fidei Christianæ, aliàs puniuntur, C.eo.l.Iudęos. Item nō debent apparere in publicum in die parasceuæ, id est lamentationis siue septimanæ sanctæ, ne illudant Christianos, ext.eo.c.in nōnullis, §. in diebus. Item non debent aliquid facere in opprobrium crucis vel crucifixi, aliàs puniuntur, vt d.c.in nonnullis, §.fi.& c.postulasti, & C.eo.l.Iudęos. Item non debent tenere hostia vel fenestras apertas in diebus passionis domini, ne illudant Christianos, aliàs puniuntur, vt eo.ti.c.quia super his, & c.in nōnullis, §.pe. Item non debent emere mancipia Christiana pro se, nec circuncidere, & si emerint reddere compelluntur, & p̄tium non redditur, & mancipia libera redduntur, extra e.c.multorum, & ẛm leges decapitantur Iudæi, vt C ne Iud.manci.Christi.l.j. Item debent hr̄e habitum uestimentorum separatum ab habitu Christianorū, ext.eo.c.in nonnullis. Item non debent iniuriam facere Christianis, nec eis per Christianos fieri, aliàs puniuntur, C.eo.l.nullus. Itē non debent ab aliquo in iudicio conueniri die sabbati. Itē pōt iudęus esse iudex & arbiter ẛm leges inter Iudæos, vt C.eo.l.iudęi. Item nō potest esse Potestas vel rector alicuius loci, vel similes dignitates habere inter Christianos, C.eo l.hac. ext.eo. c.cum sit, c.speciali. Item non potest Christianus iudæam hr̄e in vxorem, C.eo.l.ne quis. Itē non possunt cogi iudæi inuiti hr̄e baptismum, sed suaderi &c.ex̄ eo.c.sicut. Item nullus debet iudæum occidere uel offendere, vel bonis spoliare, vel t.pe festiuitatis suæ iniuriari, vel turbare, aliàs puniunī, vt d.c. Bonif.de Vital. super malefi.

sicut, §.j.& fi. item pn̄t agere contra Christianos coram iudicibus Christianis, & ab eis ēt conueniri non coram suis seniorib. C. eo.l.iudæi, & l.qui. item possunt emere, ven-
a dere, *a* cōtrahere, sicut & Christiani pn̄t, vt C.eo.l.nemo, item nō debent Christiani p̄ mercede aliqua se exponere seruitijs iudæorum ī domibus eorum, vt ext.eo.ab oībus, sed in agris seruire & laborare non prohibentur, vt eo.ti.c.multorum, item compellunī iudęi soluere decimas p̄diales, ext. de deci.c.terris. item si iudæi faciunt contra canonicas sanctiones, puniuntur realiter & p̄sonaliter, ext.eo.c.in nonnullis, & c.& si, in fi.de rap c.in episcopatu. Bonifacius.

ADDITIO.

a ¶Vendere. *Adde tu ꝙ etiam poterit p̄scribere &c.x ann. gl.est sing.d. Ro.in §.porro, 16.q.3. refert Cep.cons.75.& ibi ꝙ Iudæus pater poterit in iudicio capitali causam filij defendere.*

De apostatis. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Apostasia quid sit, & quotuplex sit.*
2 *Pœna apostasiæ secundum leges.*
3 *Pœna apostasiæ secundum canones.*
4 *Apostata irregularitatis cui acquirat.*
5 *Apostata suprascripti filij cuius sint.*
6 *Apostatæ volenti redire ad monasterium, & nolenti redire, quid fiet.*

1 APOSTASIA dr̄ temerarius † excessus, vn̄ dr̄ apostata retro stans à bono pro-
a posito. Est autem triplex *a* apostasia, s. perfidiæ, inobedientiæ, & irregularitatis. Perfidiæ autem dicitur apostasia, quando quis recedit a fide catholica, ut fuit Iulianus apostata, vt 2.q.7.non potest. item inobediētiæ, ut qn̄ quis sponte transgreditur præceptum, ut fuit Adam & Eua, vel qui sacris canonibus obedire contemnit, ut 3.q.3.alicui, ext.de maior.& obedien.l.si quis. item irregularitatis, ut in clerico uel canonico, vel monacho, vel alio religioso, qui suum ordinem derelinquit, vel suum habitum abiecit,

---

ADDITIO.

a ¶Est autē triplex. *Adde idem ut p̄ Cal.in ver. de aposta.cons.1.& adde ꝙ proprie apostata dicitur qui reliquit habitum, ut per Doct. in c.1.de aposta.& per Arch.in c.1. de tempo.ordi.lib.6.*

abiecit,uel coronam,uel tõsurã dereliquit,
20.q.j.eos.ext.eo.c.j.uel ad negocia secula-
ria reuertitur, ut ext.ꝗ uit.& ho.cle.c.ex li-
teris vł uxorẽ de facto accepit. ut ex.de cle.
cõiu.c.ex parte.uel religionis habitũ dimit
tit,& aliũ assumit,20.q.3.c.j.& 2.& ext.eo.
2 c.j.& c.tuæ fraternitatis.† Pœna apostasiæ
ſm leges est,ꝙ bona ipsius publicãtur.Sed
hodie uř,ꝙ bona sint monasterij,& nõ pu-
blicẽtur,ut in auth.ingressi monasterium,
C.de sacros.eccl.nisi forte habeat filios uel
cognatos quib.deferaĩ,ut ĩ auth.si qua mu
lier,C.de apo.l.j.& l.apostatarũ.itẽ repellũ
tur a testimonio nec pñt facere testamẽta,
nec pñt capere legatũ,nec hęreditatẽ ex te
stamẽto,C.eo.l.hi q.& l.seq.itẽ repellũtur
de ciuitate sicut hæretici,C.de sum.Trin.&
fi.ca.l.2.C.eo.l.fi.sed ſm iura canonica alia
3 pęna imponitur.†Nã si sit apostata ꝑfidię,
ut quia recedat a fide catholica,& tũc ꝑ hę
retico hř,& punitur ut hęreticus.Quali aũt
pęna puniuntur hęretici,no.s̃.de hæ.Sĩ uũt
est apostata inobediẽtiæ, tũc excõicatur &
efficiř infamis.3.q.3.si qs uenerit,& c.cũ
ecclesiasticis.Si uero irregularitatis uel reli
gionis,ut p̃dixi efficitur infamis, 2.q.7.ali-
cui & interim ad ordinẽ uel dignitatẽ non
4 possunt ꝓmoueri,ut 50.di.c.ul.† Itẽ qcqd
acquirit,suo monasterio acquirit,sicut ser-
uus dño.18.q.2.c.Abbates,ff.de acq.pos.l.
seruus.itẽ a suo monasterio uł religione p̃t
capi & ĩcarcerari,d.c Abbates, & ext.eo.c.à
5 nobis.†Item filij,q nascunĩ ex ipsis sunt fa
muli monasterij,quia nascunĩ de matrimo
nio de facto cõtracto,ut 71.di. qdã.32.di.
eos.secus si ex cõcubina uel simili.15.q.ul.
cõtra militẽ,C.de ince.nup.auth. ex cõple-
6 xu.† Et no.ꝙ si apostatæ uolũt redire ad re
ligionẽ,& habitum recipere & deferre sunt
recipiendi,& si monasteriũ nollet ipsos re-
cipere,dẽt à superiore cõpelli, ut 27.q.1.c.
& quia.cũ si. Sed si apostata uel religiosus
fugitiuus nollet ad religionẽ redire, debet
suaderi,ut reuertatur,quod si facere recusa
uerit,capiatur,& in graui carcere recludaĩ,
donec se conuerterit,ut ext.eo.c.à nobis.

De pęna blasphemãtiũ Deũ et sanctos, & de periurio. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Blasphemans Deum qua pęna puniatur.*
2 *Blasphemans calore iracundia, vel simili modo quomodo puniatur.*
3 *Blasphemans beatã Virginem, aut alios sanctos quomodo puniatur.*
4 *Blasphemans si est clericus, quomodo puniatur de iure canonico.*
5 *Blasphemans Episcopum, vel ei iniuriãs quomodo puniatur.*
6 *Blasphemans priuatam personã qũo puniatur.*
7 *Blasphemans Papam quomodo puniatur.*
8 *Imperatori maledicens ex leuitate an puniatur.*
9 *Imperatori maledicenti propter infamiam irrogandam quid fiet.*
10 *Iurans per Deum & deierans, quomodo puniatur de iure ciuili.*
11 *Iuramentum quid contineat,& an iuramentũ impuberis liget.*
12 *Peierantis pœna qua sit de iure canonico.*
13 *Deierans sponte an peccet mortaliter, & quid sit periurium,& an accipiatur solidus pro aureo in iure.*
14 *Iuramentum quando faciendum sit.*
15 *Iurare per qua liceat,& si iuratum fuerit per qua iurare non licet, an seruari debeat.*
16 *Iudai quomodo iurant.*
17 *Iurare qua excusant,& in quolibet iuramento multa intelliguntur,licet non exprimantur.*

SIQVIS dñm Deum, & saluatorem
1 nostrum† Iesum Christum filium suum
a uel spiritum sanctum,qui sunt unum &
idem blasphemauerit, *a* uel iurauerit per
caput uel per capillos Dei nostri,ꝙ non li
cet secundum leges,est ad mortem punien
dus. Et est ratio, quia per hoc fames, &
tempestates, & terremotus adueniunt,
&c.ut in Auth.ut non luxur. contra natu.
§. & quoniam. colla.6. & hoc si sponte &
uolun-

ADDITIO.

a ¶Blasphemauerit. *Adde an maledicere dicatur blasphemare,vide Bar.in l.itẽ apud Labeonẽ § j.ff.de iniur. quem simpliciter refert & sequitur Io.de Ana.in c.2.de male.& Ang.Are. in tra.male.in ver.verba iniuriosa.vbi iquãtũ verba referuntur ad Deũ est idẽ. Et vide cõsiliũ dñi mei Bar.Soc.ĩci.p̃supponitur in facto, q quidam Hebraus.qui consuluit, q statutũ puniẽs blasphemãtem habet locũ & cõprehendit maledicentem,qa idẽ est blasphemare & maledicere S. all.Bal & Ang.in l.j.C.si qs Imp.male.& S.Tho 2.2.q.14.ar.j.& refert idẽ tenere d. Maria.Soci.eius genitorem in d.c.2.de maledi.*

a voluntarie fecit. a † si vero fecerit calore ira
2 cundiæ, vel ebrietate, vel dementia, tunc le-
uius punitur, vt 2.q.3.§.si quis, & §.notan-
dum. ẜm Gof. facit de reg. iur. l.qđ calore.
3 †Si aūt beatā Virginē Mariā aut alios san-
ctos blasphemauerit, cū hic nō sit exp̄ssa pę
na, & delictū sit graue, puto istos tales pęna
extraordinaria puniēdos, ut lingua, ut ī eo
puniantur, cum quo delinquunt, C.com.de
suc.auth.oēs peregrini.ad fi.inspecta quali
tatę p̱sonarū, vt ff.de extr.cri.l.j.& l.fi.l.pe.
§.in Aegypto, ff.de iureiu.l.si duo., §.fi. Nā
maleficia non dēnt esse īpunita, ff.ad l.Aq.
4 l.ita vulneratus, de iud.l.si longius. †Sed de
iure can. si est clericus, punitur à iudice ec-
clesiastico in hoc, qa plurib. dieb. dn̄icis si-
ne vestib. dēt poni an̄ ianuā ecclesiarū cor-
rigia ligata ad gulā dum missa cātat̄, vt ab
oībus videat̄, & qđ septem dieb. in pane &
aqua ieiunet. Si a iudice seculari, dēt cōdem
nari in 40.sol. si est diues, quia sic deliquit.
si aūt nō est diues in 30.vel 20. vel ī 5.soli-
5 dis, ut ext.de maledi.c.2. †Si uero ep̄m blas-
phemauerit, & cōuitiū ei fecerit, degrada-
tur, & depositus datur curiæ seculari puniē
dus, xj.q.3.si quis sacerdotiū. & si pęna erit
6 pecuniaria, dat̄ Ep̄o iniuriato ẜm Gof. †Itē
si priuatā personā blasphemauerit, punit̄ si
militer inspecta qualitate & dignitate p̱so-
narū ī Auth. vt nō lux. cōt. nat. §.& qm̄, col.
6. ext. de maledi.c.1.& 2. tenetur ēt iniuria-
rū actione, cū verbis fiat iniuria, vt l.item
apud Labeonem, §.q turpib. & § conuitiū,
§.fi. ff.de iniu. facit ext.de extraor.cri.l.pen.
7 §.in Aegypto. †Si vero Papā blasphemaue-
rit, est deponendus & puniēdus, p̱ut iudici
videbit̄: ita tn̄ ut pęna illius sit aliis in exē-
8 plū, ext.de maledi.c.1. † Si uero Imperatorē
maledixerit, si factū est ex leuitate, nō est cu
rādū, si p̱p̱ insaniā uel furorē, est miseratio
9 ne dignū. † Si vero p̱p̱ infamiā vel p̱p̱ iniu
riā irrogādā principi, dēt ad ipsum princi-
pē remitti puniendus, ut ex dictis ipsius fa
cta pensari ualeant &c. vt C.si q̱s Imp.ma
10 led.l.1. † Si aūt quis iurauerit p̱ Deum &
deierauerit ẜm ius ciuile Deum, habet vlto
rē, C.de iureiu.l.2. & nihilominus pōt a iu
dice puniri corporpaliter & fustigari, ut ff.
de iureiu.l.si duo, §.fi. Item quia efficit̄ infa
b mis. C.de transa.l.si quis maior, 6.q.1. infa-
mes. & pōt puniri crīe stellionatus ad pœ-
nam extraordinariam exilij, vt ff.de cri.stel.

11 l.fi. facit ff.de infa.l.Luciꝰ. †Itē no. ꝙ iur̄m
continet in se veritatem, iudicium, & iusti-
tiam, ext. de iureiu. c.& si Christus, §.Iaco-
bus quoq;, & tale iur̄m tanq̄ licitum est ser
uandum, alias esset uinculum iniquitatis,
qđ esse non dēt, ut ext. de iureiu.c.quemad
modum, & intellige qn̄ puberes iurant vel
maiores. Nam iur̄m impuberis non ligat
eum, nisi sit forte doli capax, ff.de iureiu.l.
12 q̱ iurasse. & de li.cā l.fi. †Itē no. ꝙ pœna pe
ierantis est bn̄ficii amotio, siue priuatio de
iure cano. ext. eo. c. tuas, & c. cæterū. & qn̄q;
13 depositio, ut 25. dist. c. dn̄s. † Item no. ꝙ il-
le, qui sponte deierat, mortaliter peccat, 22.
q.1.c.fi. Et dr̄ p̱iuriū, falsa iuratio, vel trās-
gressio iur̄i liciti, uel mendacium iur̄o fir-
matū, & de hoc no. Gofr. in sum. sua. de iu-
reiu. & no. C. de nup. auth. quod ei permit-
titur. in fi. Et scias ꝙ in iure ponitur solidꝰ
pro aureo, ut Insti. de pęn. te. litig. §.1. & in
14 Auth. ut sena. l. non solum, §.1. coll. 5. † Itē
no. ꝙ iur̄m non est indiscrete faciendum,
sed solum causa necessitatis, uel utilitatis.
15 ut d.c.& si Christus. §.Iac. quoque. † Item
not. ꝙ non est licitum iurare per creaturas
vel Deos falsos, sed tn̄ si iuratur seruādum
est, ẜm Gof. 22.q.1. Moueor dūtamen sit li-
citum quod iuratur, quia multa fieri nō de
bent, quæ tn̄ facta tenent &c. Sed tn̄ licitū
est iurare per crucem Dn̄i, 22. q.5. qui pe-
ierat, item p̱ euangelia, 22.q.1. si aliqua. itē
per ordines Angelorū, 1.q.7. item per salu-
tem principis, ff.de iureiu.l.q̱ per salutem.
Item p̱ altare sanctum, uel p̱ reliquias san-
ctorum, 22.q.1. habemus. aliter non licet
Christianis iurare, ut ext. de iureiur. c.& si
16 Christus. & ibi no. circa prin. †Sed Iudęi iu
rant ẜm legem suam, vel ẜm præceptum
Moysi, C.de Iudæ.l.si quis. 7.q.1. denique.
1.q.1. qui studet, 5.q.5. hoc autem, cum si-
17 milib. † Item no. ꝙ difficultas & necessitas
excu-

ADDITIONES.

a ¶Fecit. *Adde tu quod quis quādo blasphemat, ex quo oppugnat Deo, incidit in hæresim s. quando scienter & appensate hoc facit. Tho. tit. 1. q. 13. ar. 1. Et Cal. in ti. de iudi. cons. 2.*

b ¶Infamis. *Adde Io. Cal in tit. de iur. iu. cōs. 5. Et adde quod qui non facit promissa iurata, cadit ab actione, d.l. si quis maior. & dicit Ale. in cons. 76. col. 3. in 5. vol.*

a excusant quem à iuro.ext.eo.c.breui. a Itē impossibilitas & alia plura, ut no.ext.eo.c. quemadmodum,in gl.no.qđ pleriq; &c. & no.in c.petitio. in gl.& not.ꝙ licet &c. Nā in quolibet iuro multa intelliguntur, licet nō exprimant, vt no.s.circa fi.ꝓpœ.huius q.

ADDITIO.

a ¶Cap. breui. *Adde gl.in d.c.breui. & Alex.in consi.92.in 1.vol.col.5.ver.item posito, & adde ꝙ etiam iusta causa excusat a periurio. vt per eundem Alex.in cons.124.eo.vol.col.2.*

De pœna committentis sacrilegium. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Sacrilegium quid sit, & quando committatur, & præses debet contra sacrilegos inquirere, & captos punire.*

2 *Sacrilegorum pœna quæ sit.*

1 SACRILEGIVM est qñ† quis aufert, vel furat rem sacrā de loco sacro, vel de ecclesia, vel de monasterio. Et dr res sacra, corpus dñi, reliquiæ sanctorum, vel libri diuini officij, & vestes sacræ siue sacratæ, diaconorum, siue ꝑpositorum, cum quibus diuina officia celebrātur. item pecunia sacra & religiosa, & res dedicata & relicta ad ecclesiam fabricandam, vel ad vestes sacras cōparādas, vel paramenta altaris, vel sacra vasa, vt calices, & turibula & similia, cū quibus diuina cōstituuntur misteria, ut ff. ad l.Iul.pec.l.lege, in prin.§.1.& §.nō sic.& l.Diuus, & C.de sacros.ecc.l.sancimus, & ff. de fur.l.si nondum, & Insti.de re.diui.§.sacra. item si auferat sacrum de non sacro, nō cōmittitur sacrilegium ſm ius ciuile, ut d. l.Diuus, sed cōmittitur furtum, ut ibi. Sed de iure canonico cōmittitur sacrilegium, siue res sacras auferatur de loco sacro, vel dedicato, siue non.27.q.4.quisquis.ꝙ forte in hoc casu ꝓualet iuri ciuili, item dr locus sacer, qui consecratus est per pōtificem. Inst. de rer.diui.§.nullus, & §.seq. & in Auth.vt in priua.do.sacra.myst.nō fiāt. coll.5.item cōmittit quis sacrilegium, qui errat in fide catholica, siue in articulis fidei, item qui cōtemnit fidem catholicā, ut in Auth.de mā. prin.§.si vero canonicum, colla. 3. & facit C.de sacros.eccl.l.placet in fi.& l.iubemus, 17.q.3.§.q̲a aūt.Itē cōmittit quasi sacrilegium, qui dubitat, an ille sit dignus quem princeps elegerit. Item & ille q̲ in sua ꝓuincia ꝓcurat ut offm habeat. Sed si sponte fuerit ei oblatum, euitat pęnā, C.de cri.sacri.l. 2.& 4.Item debet ꝑses ꝓuinciæ solicite inquirere cōtra sacrilegos, & ipsos captos debita pęna punire, ff.ad l.Iul.pec. l.mādatis.

2 † Pęna aūt sacrilegorum est, vt qñq; debet bestijs, qñq; cōburantur, qñq; ad furcas dānent. Sed tñ est imponenda ꝓ qualitate ꝑsonarum, & ꝓ ætate delinquentis in minore.n.ætas miseratione indiget, vt ff.de min. l.auxilium, §.in delictis. Item ꝓ tꝑe, an fiat necessitate, vt ext.de fur.c.si q̲s necessitate. Item pro sexu mulierum, pro rei qualitate, & simil. ff. ad l. Iul. pec.l. sacrilegij pœna. Item punitur pœna extraordinaria, & aliquādo capitali, vt ff.e.l.sacrilegi capite &c.

De sortilegijs & mathematicis. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Sacrilegij qui sint.*

2 *Diuinandi species quot sint.*

3 *Geomantia, an sit reprobata.*

4 *Idromantia, Areomātia, & Piromantia, an sint illicita?*

5 *Nigromātia et alia q̄ fiūt per incātationes spirituū, & inuocationē idololatriæ, an sint illicita?*

6 *Diuinatio quæ fit pro furtis inueniendis, vel alijs occultis sciendis, an sit illicita?*

7 *Diuinationes quæ fiunt propter vitā salutem, an sint illicitæ?*

8 *Pœna sacrilegorū in illicitis, quæ sit secundū ll.*

9 *Sacrificia illicita facientes, adorantes idola, vel statuas illicitas, quomodo puniantur?*

10 *Cęlicola, an pro heret.habeātur, & puniantur?*

11 *Sacrilegi siue clerici siue laici quomodo puniantur, & an aliquando sors licita sit?*

12 *Sors in iure ciuili quomodo concedatur.*

13 *Mathematicus quis sit, & quomodo ipse & consulens punitur, & quomodo alias vocatur.*

14 *Magicus est prohibitū accedere ad domum alterius causa faciendi istam artem, alias quomodo punitur magicus, & illum vocans.*

15 *Astrolo.q̄ ꝑmittātur diuinare, & q̄uo punitur.*

16 *Magicam artem docens & addiscens qua pœna plectantur.*

17 *Magicis artibus inducentes animos mulierum ad libidinem quomodo puniantur.*

18 *Ventos, imbres ac tempestates facientes venire quomodo puniantur.*

19 *Vētos ac tēpestates ꝓhibens, an ꝑmiū recipiat?*

Accusare

20 *Accusare permittitur cuilibet istos, & etiam v-*
tentes, nec dignitas aliquem pęna excusat.
21 *Occidere non licet propria authoritate supra scri*
ptos, sed bene capere, & ad iudicem ducere.

1 VIDEAMVS quid sit sortilegus vel ma-
thema.† Et quidem dr̄ sortilegus à sor
te.Nā sors est ars diuinādi & proprie in ma
lā partē accipit̄, Sortilegi sunt qui sub noīe
fictæ religionis ꝑ quasdā artes, quas appel-
lant sortes sanctorum, vel apostolorū, sciam
2 diuinādi ꝓfitent̄ & dn̄t. 26.q.1.c.j.†Species
diuinandi sunt multę, q̄ numerant̄. 26.q.3.
3 c.igit̄.& 26.q.1. Epi.& c.nec mirum.† Sed
Heomania, q̄ fit in terra ſm quosdā Theo-
logos, non est dānata cum sit approbata, &
de approbatis ꝑ sanctam eccle. Romanā, vn̄
4 non delinquit, ꝗ in ea se exeracr.† Alia fit
in aqua, & vocat̄ idromantia. Tertia fit in
aere, & vocat̄ aeromātia. Alia in igne, & vo
cat̄ Piromantia, & istæ oēs sunt illicitæ &
reprobatæ, vt d.c.igit̄, & 26.q.5.c.non opor
5 tet, & c.aliquanti.† Item & oēs illæ sunt illi
citæ, q̄ fiunt ꝑ incātatores spirituum, vt Ni
gromantia, & similes, vt ꝑ inuocationē ido
6 lolatriæ.† Item & illa, q̄ fit ꝓ furtis inueniē
dis, vel alijs occultis sciēdis, vt ext.e.c.ex tua
rum, 25.q.2.c.illud, & q.5.c.sortes, & c.pue
7 nit.† Itē & illę ꝓhibitæ sunt, q̄ fiunt ꝑꝑ hu
ius vitæ salutem, vt 26.q.2.c.q. & c.illud.
8 Est aūt pęna sortilegiorū ī istis illicitis ſm
leges pęna capitis, & libri ipsorū debent cō
buri, vt C.de hære.l.in hoc, §.nemo, in fi.&
9 C de math.l.nemo.† Item & illi qui faciūt
illicita sacrificia, vel adorāt idola, vł statuas
illicitas, capitali pœna puniunt̄, vt C.de Sar
10 ra.& Pag.l.2.& l.nemo.† Celicolæ, ꝗ cœlū
adorant, vel planetas, ꝓ hęreticis hn̄r, vt C. a
de iudæ.& cæli.l.cęlicolarum, & pro hęreti
cis puniunt̄. Quali aūt pœna puniunt̄ hęre
11 tici, & dānāt̄, s̄. de hær.plene no † Scd̄m ca
nones pœna clericorum est depositio, & lai
ci istos p̄sulentes excōicantur, vt 26.q.5. si
quis Ep̄s, & p̄sbyter, 1.q.1.c.reperiun. & hoc
a qn̄ fit ex voluntate, non ex necessitate, sed si
ex necessitate fiat sors, licita *a* est, si fiat cū b
illo simbolo, id est cum illo, Credo in vnū
Deū &c. vel orone dn̄ica, s. Pater noster &c.
vel cum missa, & similibus vt 26.q.2.no.ea.
q.c.non licet. vt puta cum, duo electi sunt
paris bonitatis, & nō p̄t alij gratificari ꝑꝑ
scandalū euitandum, tunc pn̄t plures char-
tulæ hr̄i, & in vna scribatur electus, vel ꝗd
simile, ut Ep̄s: & ponat̄ suꝑ altari, & veniāt,
& det eam cui vult, & ille habebit̄ electos,
ꝗ hēbit cartā illam scriptā, & p̄feratur alte-
ri. Nā in talibus ꝑꝑ discordias sopiēdas sors
fieri pōt, sicut Matthias Apostolus fuit sor
te electus, & in talibus nullus obligatur, ne
que in electis in pastorē, vt ext.eo c.ecclesia
12 nr̄a.† Itē ꝑꝑ lites *b* dirimendas sors ī iure ci
b uili concedit̄, ut C cōia de leg.l. si duobus,
ff.de iud.l.si cum ambo. Insti.de leg.§.eui-
ctionis, ff.de fideic.lib.l.gn̄aliter, §.si ꝗs alie
num, ff.facere, l.si q̄ sunt. In his.n. & simili
bus diuinatio vel sors non est aliquid mali,
& non sequit̄ inde pœna, ꝗa tunc talis sors
tollit dubitationem, & diuinā indicat vo-
13 luntatē, vt 26.q.2.c.sors. † Mathematicus
aūt dr̄ à mathesis, ꝙ est diuinatio, & ꝓprie
dr̄ mathematicus, ꝗ vtit̄ arte magica, & nō
solū iste capite punit̄, sed ēt ille, ꝗ talē con-
suluit suꝑ talibus exercendis, C.e.l.nemo,
& isti tales qn̄q; vocant̄ augures, & qn̄que
14 aruspices, vt d.l.nemo † istis ꝓhibitum est
accedere ad domū alterius cā faciēdi artem
istā magicā, aliàs cōburunt̄, & ille, qui eum
vocauit, deportat̄, & ipsi⁹ bona publicant̄,
15 C.e.l.nullus.† Item no. ꝙ ꝑmittitur astrolo
go vera diuinare, nō falsa, ff.de iniur.l.item
apud Labeonē, §.si ꝗs astrologus, vel capi-
16 te punit̄, vt ibi no.† Itē ꝙ ille, ꝗ docet istā
artē magicā, aut nigromātiā, & ille, ꝗ addi
scit, pęna capitali punitur, ut C.eo.l.2.& l.
17 culpa.† Item & illi, qui arte magica, uel ꝑ
dęmonū inuocationē, vel coniurationē re-
flectunt

ADDITIONES.

a ¶Sors licita est. *Adde tu & vide Bal.in l.meminimus, C qn̄ & quibus quar.pars, lib. 10.vbi nunquā res dirimuntur sorte, nisi in casibus à iure permissis, alias continent peccatum. Et no. ꝙ in beneficialibus non est locus sorti, ita singu. Car.in c licet, col.vlt.ext.de prob. contrariū tn̄ videtur velle in suo cons. 15. sed tu pro concordia vide Fely.in c.capitulum, col.fi.de rescrip.*

b ¶Lites. *Adde tu & vide Bar.in l.2.§.ex his, et ib: Doct.ff.de verb.obl & Ale.in l hmōi, § fi.ff. de leg.1. Et intellige ꝙ dirimūtur sorte lites quādo est dubium in iure, non aūt quando est dubiū in facto.ita dixit Ioan.And.in c licet cām, de proba.quia actus est nullus per dubitatem facti, l.duo sunt Titij, ff.de test.tut. & qui affirmat factum, debet illud probare l.ei qui ff.de prob.*

flectunt animos mulierū ad libidinē,vel cū
imaginibus,vel ſimilibus,vel experimentis
maleficijs danſ beſtijs feris lacerandi, vt ta
li crudeli morte morianſ, vt C.eo.l.multis,
18 vel decapitanſ.† Et ſimili pęna puniuntur
illi,q faciunt venire tempeſtates, & vētos,
& imbres , qui fructus & vindemias abſor-
19 bent,vt C.eo.l.eorum.†Sed iſte,qui obuiat
talib⁹,& ꝓhibet talia fieri,vel ne tempeſta-
tes,& imbres, & venti veniant vt fructus &
vineæ non lędanſ, iſte non pęna, ſed p̄mio
dignus erit,vt d.l.eorum ſm Acc. & ī l.nul
20 lus &c.†Item no.ꝙ quilibet admittiſ ad ac
cuſandum contra iſtos , ac ſi delinquerēt in
l.Iul.maie.& conuicti grauiter puniunſ, in
culeo.n. ideſt in ſacco de corio cū ferijs be-
ſtijs vel culeo ponunſ,vt ita moriantur . Et
nō ſolum p̄dicti, ſed etiam q talibus artib⁹
vtunſ,nec vllus excuſatur prętextu dignita
21 tis quin puniatur,vt C.e.l fi.† Et no.ꝙ nō
licet alicui propria authorit.iſtos occidere,
aliàs p̄ſumptio eſt cōtra iſtos,vel qđ faciūt
ne idē ſuū facinus publicent, vel ſub hoc p̄
textu de inimico ſuo vendicent,& ſi occide
rint puniunſ l.Cor.de ſic.ad mortē. Sed li
citum eſt iſtos tales capere,& ducere ad iu-
diciū ſine pęna,vt C.e.l.fi. & facit C.de Iu-
dæ.l.nullus,& C.ubi ſena.vel clar.l.1.& eſt
ar.ꝙ non licet offendere bannitū vel male
factorē captū,ſed licitū eſt iſtos tales in for
tiā cōis ducere,nō tñ offendere,vt dictū eſt.

De pęna violātis ſepulchrū. Ru.

S V M M A R I V M.

1 *Actiuo clis competit contra violatores ſepulchrorum,& quando locum habeat,& an publicetur domus ad quam portatum fuit aliquid detractum ſepulchro.*

2 *Fiſco in quātum puniatur,qui aliquid detrahit ſepulchro,& an talis committit ſacrilegium, & an iudex hoc negligens punire,puniatur.*

3 *Actio criminalis competit contra extrahentes corpora vel oſſa defunctorum a ſepulturis, & qua lege tenetur impediens aliquem ſepeliri, & an ſtudi delictum irroget infamiam,& an ſepulchrum reficere liceat ſine pœna.*

1 SCIENDVM †eſt,ꝙ contra violatores
ſepulchrorū duplex eſt remedium, ſ.ciui
lis actio ad intereſſe,ſi agiſ ciuiliter, & cō-
petit dño ſepulchri,& cognatis,vel hæredi
bus defuncti pro iniuria ſibi facta in centū
æis, ſed alij cuicunq; agere volēti centum
aureorum,ff.eo.l.3.§.j.& 2.Nā iſta actio eſt
popularis, & cōpetit cuilibet, ſed prius illi
cuius intereſt,vt d.l.3.§.fi.Et hoc locum ha
bet ſi ſtatuta vel ſaxū amoueatur de ſepul-
chro,ff.e.l.3.& l.ſepulchra,& l.ſeq.& datur
actio in factum intereſſe,ut ff.eo.l.pe. Et ſi
allego ꝙ detractum fuerit aliquid de ſepul-
chro alicuius,& deportatum ad domum ali
cuius, talis domus publicatur & fiſco appli
2 catur,ut C.e.l.2.† Item punitur fiſco in de-
cem pōdus auri,qui ſaxa marmorea, uel co
lumnas, vel aliā materiā extrahit de ſepul-
chro &c.C.e.l.q ſepulchra cōmittit ēt ſacri
legium,q talia facit,C.e.l.ꝑgit.Et iudex,q
hoc punire neglexerit,punitur in libris vi-
3 gīti auri,ut C.eo l.3.†Et eſt alia actio criā-
lis ꝑ ipſos q corpora defunctorum,uel oſſa
extrahunt de ſepulchris ſine armis. Nam ſi
ſunt viles ꝑſonę,vt C.de ſecun.nup.l.humi
lem . iſti tales ſummo ſupplicio afficiunſ,
honeſtiores aūt in inſulā deportātur,vel re
legātur,vel in metallum dānanſ,ut ff.e.l.fi.
Si vero manu armata faciunt capite puniū
tur,ff.e.l.3.§.aduerſus,& l.fi.item tenetur l.
Iul. de vi, q impedit aliquem ſepeliri,ut ff.
eo.l.ſepulchri violati item irrogat infamiā
iſtud delictum,vt ff.eod.l.1.& de mor.infe-
ren. l.1. in fi. Sed reficere licet ſepulchrum
ſine pœna,ut ff.eo.l.2.& l.ſepulchra.

De pœna plagarij. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Plagium quid dicatur.*

2 *Plagij pœna in quibus locum habeat,& quando excuſantur a plagio.*

3 *Plagij delictum dolum & ſcentam deſiderat & alio modo plagium dicitur.*

4 *Plagij accuſato an ſit publica,& quando quis a plagio excuſatur.*

5 *Pęna huius delicti qua eſſet olim,& qua nūc ſit.*

6 *Capitalis pęna pluribus modis dicitur.*

1 PLAGIVM † aūt dr̄ à plaga, vel dolore,
q infertur à plagiario plagium cōmit-
2 tendo.Habet † aūt locum pœna plagij in il
lo,qui liberum hoīem vel ſeruum alienum
ſciens vēdidit,uel alio mō obligat,ſeu alie-
nat,donādo uel in dotem dando,ut ff.ad l.
Flaui.de plag.l.Flauia. item tenetur de pla-
gio,q aliquem ligatum hoīem tenet,uel ce
lat,ut C.e.l.eum. itē ſeruo alieno ſuaſit, ut
à dño aufugere,ff.e.l.eum q,& l.nō ſtatim,
§.lege. item & ille,q liberum hoīem ſciens

pro

pro seruo emit, vt ff.e.l.j. itē habet locū in
eo,q̄ seruū alienū sciēter, vel quēlibet aliū
hoīem liberum capit vel seducit, furat vel
exportat de loco ad locū, vel de vna ciuita-
te ad aliā ciuitatē vel locum, vt C. e.l.qm̄.Si
aūt crederet seruū alienū exportare vel ven
dere bona fide de volūtate dñi, vel crederet
seruum esse suum iustis rōnibus motus, vel
filium suum esse, tunc nō tenet̄, vt ff.e.l.le-
ges, si bona fide possidebat seruū vel filium.
3 †Nā in hoc delicto desiderat̄ dolus & scien-
tia, sicut ēt ī l.Cor.de sic.l.in leg.& in falso,
vt ff.de fal.l.impuberē,§.si ei seruo, ẜm Ac
cur. item dr̄ alio modo plagium, quia ille,
qui furat̄ filium alterius,& ducit de loco ad
locum, infert plagā cordibus parentum &
4 dñorum, qn̄ furatur seruum illorum.† Itē
no.ꝙ illa accusatio est publica,& competit
cuilibet, vt C.eo.l.plagia.Excusat̄ aūt quis,
si seducit filium alienum, vel seruum, q̄ iu-
sta opinione ductus credebat esse suum, vt
5 C.eo.l.plag.† Item no. ꝙ in isto delicto o-
lim ẜm iura fforum erat pœna ciuilis & pe
cuniaria, vt ff.eo.l.fi. hodie vero sola crimi
nalis imponitur, vn̄ si seruus vel liber ī hoc
delinquit, bestijs subijcitur, ingenuus vero
gladio consumit̄. Nobilis aūt in metallum
damnatur, & sic est in quolibet casu pœna
capitalis, vt C.eo.l.fi.& l.qm̄.†Nā capitalis
pęna dr̄ pluribus modis, vt qn̄ quis vltimo
supplicio afficitur per mortem, vel est aqua
vel igni interdictus, vel deportat̄, vel in me
tallum damnatur, vt ff.de pę.l.2.& l.capita
lium.Inst.de pub.iu.§. publicorū,& §.seq.

De collegijs illicitis: Rub.

1 *Collegia quæ conceduntur, collegia regulariter sunt prohibita, facientes collegia illicita causa proditionis qua pœna puniuntur.*

2 *Collegijs duobus, aut duabus societatibus ascribi non licet.*

3 *Publicanus vel eius familiaris exigens per fraudem plusquam debeat, quomodo punitur.*

4 *Incidēs in vectigal ut uel tempestate excusatur, publicanus pōt prorogare terminū illi ꝙ soluere debet, & indebite solutum repetitur ratione fugæ vel ignorantiæ seruorum uel animalium, pro quibus soluitur datium, an excusetur quis a pœna, & an dati solutione?*

5 *Collegia dicuntur illicita, quæ non sunt a iure concessa, & quædam sunt expresse prohibita.*

1 SCIENDVM est † ꝙ quędam sunt colle
gia cōcessa à iure, vt collegium publica-
norum,& dn̄r publicani, q̄a conducunt ali
quid à fisco, vel aliquod datium vel gabel-
lā, vt ff.de publ.l.j.§.publicani. Nam licitū
est hr̄e collegium & societatē vectigalium
facere, & etiam licitum est cā sodiendi me
talla, vt fit in massa de Mantua, vel cā fodiē
di salem, vt fit Ianuæ, vel causa panis faciē
di vt pistores vel fornarij, vt ff.qđ cuiusq;
vniuers.nom.l.j.Itē decuriones pn̄t hr̄e col
legium, vt C.de natu.lib.l.si quis,& l.quis-
quā, C.de decu.l.2.§.nominatim,& §.fi.Itē
scolares, C.de iur om.iu.s.fi. Item iudices
seu aduocati, vt C.de aduo.di.iu.l.fori. & l.
cum aduocati,& l.nemini,& l.petitorē. Itē
religiosi, C.de sacros.eccl.l.j. qđ & pōt dici
in similibus. Sed regulariter collegia sunt
prohibita, ut C.de coll. illi.l.3.§.in summa,
vn̄ notādum est, ꝙ si quis facit collegium
illicitum, vel societatem illicitā cā proditio
nis faciendæ in vrbe Romana, vel in ꝓuin
cijs, vel in ciuitate, vel forte idem in alio lo
co, capite punitur, ut ff.ad l.Iul.mai.l.j. &
l.maiestatis, & C.de sedit.l.j. vel punitur l.
2 Iul.de vi pub.ut ff.e.l.2.† Item no.ꝙ non li
cet alicui de duobus collegijs, siue de duab.
3 societatibus esse, vt ff.eo.l.non licet.†Etno
ta ꝙ si publicanus vel datiarius, id est exa-
ctor datij, vel gabellæ, exigit per fraudē am
plius q̄ debet, in duplum reddere compelli
tur,& si ꝓ vim facit, in quadruplum, ut ff.
de pub.l.1.§.publicani,& §.seq.& l.si vltra.
Idem & si familiares dictorum publicano-
4 rū fecerint, ut ff.eo.l.cotem.† Item no.ꝙ si
quis incidit in vectig.vi uel tempestate, qđ
excusatur, vt ff.e.l.fi.§.si ꝑꝑ.Item ꝙ publi-
canus pōt prorogare terminum illi, qui sol
uere debet,& si q̄d indebite solutum est, re
peti pōt, vt d.l.fi. Itē ꝙ rōne fugæ seruorū,
vel aīalium, de quib.solui debent datiū vel
vectigal, q̄s excusat̄ a pœna sed non à sol.
datij.Excusatur.n.rōne fugę vel ignorātię,
vt ff.eo.l.interdum,§.ẜm,& §.seq. & l.im-
5 ploratores,& l.seq.†Item no.ꝙ eīa collegia
dn̄r illicita, quæ nō sunt a iure concessa, ut
q̄ sunt a iure prohibita, C.de hær.insti.l.col
legium,& ff.eo.l.3.§. in summa, & l colle-
gia.Sūt aūt q̄dam expresse prohibita, ut Iu
dęorum, C.de iudæ.l.1. & hæreticorum, ut
C.de hære.l.2.& l.seq.& l.Arriani, idem in
similibus est dicendum.

De seditiosis. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Seditiosus quis dicatur, & qua pœna punitur & an bannum succedat in locum deportationis.*

1 SEDITIOSVS † autem dicitur ille, qui seditionem vel proditionem tractat de aliqua ciuitate vel castro habendo, vel dando causam faciendi guerram contra publicam vtilitatem, vel tractat facere nouitatē in ciuitate, vel nouitatē contra publicum & bonum statum ciuitatis, vel tractat se fieri dñm terrę, vel loci alterius ad turbam populi vel similia contra publicam vtilitatem, iste talis capitali pœna punit̄, C. de seditio. l. 1. & 2. vel tractat perditionem de terra & dare eam inimicis, vel quid simile, & iste talis ad mortem punitur, vt C. de re mili. l. ꝓditores ad l. Iul. maie. l. pen. Item si occupauerit aliquod castrum & guerrā faciat suæ ciuitati, vel communi, vel si offendat & rebellet suo cōi, ut in c. eo. l. j. Item non solum iste, sed alij agentes & consentientes sciēter perueniendum ad actum & opem, & auxilium dando & fauorem, & operam dando, ad talia facienda, ut C. de episc. & cler. l. si. quēquam C. de accu. l. non ideo, ff. de fur. l. in furti, § ope. de adul. l. si is cuius, ff. de sica. l. nihil interest, de parric. l. vtrum, ff. ad l. Aqui. l. item Mela, §. si alias item cum eodē. Et dixi perueniendo ad actum, quia sola cogitatio non meretur pœnam, ff. de pœ. l. cogitationis, vel potest dici ꝙ isti seditiosi, *a* qui prouocant tumultum vel rumorem populi, puniuntur pro qualitate dignitatis, vel in furca, vel subijciuntur bestiis: aut in insulam deportantur, vt ff. de pœ. l. si quis aliquid, §. si autores, vide Bar. in l. capitaliū §. solent, ff. de pœ. Sed in locum deportationis, hodie successit bannum perpetuum, vt no. Inst. quib. mo. ius pa. pot. sol. §. relega. facit ff. ad l. Iul. de vi publi. l. qui cętu. & de incen. rui. & naufr. l. quo naufragium, §. non tantum, cum simi. Si vero hoc fiat in vrbe Romana, punitur l. Iul. maiest. ff. ad l. Iul. maie l. 1. & 3.

ADDITIO.

a ¶ Quod isti seditiosi. *Adde tu & vide Alex. in cons. 3. col. fi. in 1. vol. & ibi qualis debeat esse pęna contra seditiosos & conspiratores, quando pœna non est statuta.*

INCIPIT LIBER TERTIVS.

De priuatis delictis. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Priuata delicta quæ sint.*

2 *Accusare qui permittuntur in delicto priuato.*

SVPRA dictum est de publicis delictis, quæ maiora sunt q̄ priuata delicta, vn-
1 de restat videre de priuatis delictis. † Et possunt dici regulariter omnia delicta esse priuata quæ non connumerantur inter publica, sicut dicuntur omnes contractus stricti iuris, qui non connumerantur inter bonę fi-
2 dei. Et † no. ꝙ in priuato delicto nullus admittitur ad accusandum, nisi sua intersit, vt ff de priua. deli. l. si vero, C de fur. l. manifestissimi, circa prin. cum si. Fallit in certis casibus exceptuatis, in quib. quilibet ad accusandum & denunciandum admittitur, licèt non connumerentur inter publica crimina s̄m iura ciuilia l. 1. ff. de publ. iu. ut in crimine hæresis, vt C. de hęre. l. manichæos ext. eo. c. vergentis. In crimine simonię, ext. de simo. c. licet Heli. In crimine sacrilegij, C. de epis. & cler. l. si quis in hoc genus. Idē in sim. ut no. supra de his, qui accusare prohibentur, in fi. tit. §. in summa no.

De furtis, robarijs & latrocinijs. Rubrica.

SVMMARIVM.

1 *Furtum quid sit, & quotuplex sit.*

2 *Furti actio duplex est, scilicet criminalis & pecuniaria, & cui datur actio furti.*

3 *Furtū an sola cogitatiōe vel verbo fieri dicatur.*

4 *Furtū dicitur qn̄ sit inuito domino rei furtiuę.*

5 *Furti an teneatur, qui furtum committit credēs dominum permissurum, & rationabiliter credit & quod si aliquo errore ductus, & quid si credat facere domino inuito, & tamen si volens.*

6 *Furti an teneatur, qui rem suam apud alium existentem surripit, & quid in re communi. et quid si emisti rem meam bona fide, & ego eam tibi surripio.*

7 *Furtum est quod occulte fit, & licet raptus sit fur, tamen alia pœna punitur.*

8 *Furti non solum agitur ciuiliter ad pęnam, sed & condictione furtiua, & licet actum sit ciuiliter nihilominus agi potest criminaliter.*

9 *Fur qualiter pœna corporali puniatur per commune loci.*

Latrones

10 *Latrones famosi qualiter puniantur.*
11 *Furtum de iure ciuili scripto non uidetur puniri morte,& quomodo iure Lombar.puniatur.*
12 *Fur & latro quomodo differant & ubi lex Lōbarda sibi locum vendicet.*
13 *Lex Federici Imperat.ꝙ si quis quinq; solidos furatus fuerit suspendatur,an sit seruanda.*
14 *Robariam aliqui fecerunt,& in ipsa sunt capti qui nullam aliam fecerunt,uel non fecerunt in illa iurisdictione,an laqueo suspendantur.*

1 FVRTVM est contrectatio †rei alienę in
uito domino &c. vt ff.de fur.l.j. Inst.de
obl.q̄ ex deli.nasc.in prin.Et no.ꝙ furtum
aliud est manifestum,aliud nō manifestū.
Manifestum dr̄ qn̄ cum re furtiua depre-
henditur fur anteq̄ veniat ad locū destina
tum.Non manifestum est, qn̄ non dep̄hen
2 ditur fur,vt ff.e.l.2.& l.seq.† Et no. ꝙ fur-
to agitur dupliciter,s.crīaliter & pecuniari
ter.ad pœnam pecuniariam pro furto non
manifesto datur actio dupli furti ī duplū,
pro manifesto in quadruplū,vt Inst.de ob-
lig.q̄ ex delic.nasc.§.plures . Et datur actio
furti cuilibet cuiꝰ interest,vt C.eo.l.mani
festissimi,ff.eo.l.vtriq.§.si res,& l.creditor.
Crīaliter uero ad pœnam corporalem, vt ī
Auth.vt nul.iud.§.si vero colla.9.C.de ser.
3 fug.auth.sed nouo iure.Et no.ꝙ sola cogi-
tatione non sit furtū,neq; verbo,vt ff.eo.l.
j.& l.si quis vxori.l.neq; uerbo,& inficiādo
4 & l.falsus.§.si quis.†Et dr̄ fieri furtum,qn̄
sit inuito dn̄o rei furtiuę,qui semꝑ p̄sumi-
tur inuitus,nisi probetur volens,ff. eo.l. q
5 vas.§.vetare. † Sed si quis committit furtū a
credens dn̄m permissurum , & iuste, & ra-
tionabiliter credat, vt q a est filius vel pro-
a pinquus *a* vel amicus, tunc nō tenet̄ furti,
vt Inst.de obl.q̄ ex deli.nasc.§. placuit . vel
tenetur furti,vt ff.eo.l.is q te.Sed si credat a
tacere dn̄o inuito,licet sit dn̄s volens, pec-
cat,nō tn̄ dn̄s agit furti, vt C.eo.l.oēs. §.fi.
6 Et idē si aliquo errore ductus facit,vt Inst.
vi bo.rapt.§.quia tn̄.† Sed quid si res mea b
b est apud te,& ipsam surripio? *b* Resp.non
est furtū,nec teneor furti, nisi tua intersit,
ff.eo.l.qui iniuriæ,§.si ex donatione,sed in
re cōi aliud est,quia est furtū,ff.e.l. socius.
Si autem emisti rem meā bona fide, & ego
eam tibi surripio,teneor furti,ff. eo.l. cum c
res,§.j.& l.si is qui rē.sed tn̄ res nō est fur
7 tiua &c.† Et no.ꝙ furtū est,ꝙ occulte sit &
p̄cipuę de nocte,vt ff.eo. l.j. & licet q rapit
vi,sit fur,tn̄ alia pœna punitur,vt insit.ver
8 bo.rap.in prin.†Item no.ꝙ nō solum agit̄
furti ad pęnā,ciuiliter dico, sed condictio-
ne furtiua ad ipsam rem, vt ff.de cōdi.fur.
l.si ꝓ fure.§.furti . Sed licet sit actū ciuili-
ter,vt dixi,nihilominus pōt agi crīaliter.
vt C.qn̄ ciu.act.cri.p̄iu. l.j. C de fur. l. fi.
9 †Sed quali pœna corporali punit̄ iste,q fu
ratur per cōę ciuitatis vel loci. Rn̄.dicunt
Docto.aut est publicus & famosus fur , q
accusatus est & assuetus pluries furari,
.i. bis vel vltra, & est infamatus de hoc, q a
binus actus inducit consuetudinem &c. de
episc.aud.l.3.in fi.& q sepius delinq̄t, gra-
uius punitur &c.& reiteratio delicti auget
pœnam &c.ff.de priua deli.l.nunq̄,in prī.
& arg.de pę.l aut damna.§.quisquis,& ff.
eo.de pœ.l.capitalium.§.solent,& C.de pę.
l.impunitas. cum si. & tunc iste talis laq̄o
suspenditur ff.de pę.l.capitalium,§.solent.
& §.famosos.& §.grassatores.vbi de hoc ēt
no.vide ēt Bal.in auth.sed nouo iure,C.de
ser.fug.& hoc quantum ad pænam corpo-
ralem infligēdam. Si aūt alicui factum est
furtum,ciuiliter agit ad damnum, tunc lo
10 cum habet quod in princ.dixi. † Latrones
aūt,qui in itineribus:aut domib. vel in ma
ri cum armis vel sine armis hoīes per vim
spoliant,& derobāt,& sunt famosi,i. infa-
mati consueti pluries derobare, illi dēnt la
queo suspensdi,ī locis ,vbi tales robarias fe
cerunt,vt in d.§. famosos. & in d. authen.
sed nouo iure.& ita de consuetudine obser
a uatur.Sed de iure *a* ciuili scripto non vide
11 tur † ꝙ pro furto quis debeat mori , vt in
Auth.

ADDITIONES.

a ¶Vel ꝓpinquus. *Adde tu tp̄is ratio est, quia censetur tunc furtum domesticum,quod quando sit punibile uide ꝑ Alex.in consi.135.in 1.uol. quo consilium est inter consi.Cep.cons.26.*

b ¶Surripio. *Adde tu & uide an et quando licitum sit furtum rei propria,per Pau.de Cast. in suo cons.35.col.3.& per Alex in cons.135. in j.uol.& per Bar.in consi.26.& aduerte quia dictum consi.d.Barth. Cep const. Alex. allegat. est unum & idem consi.*

c ¶Sed de iure. *Adde & uide de hoc per Alex.in in consi.5.col. fi.in fi.& consi.135.col.pen.in 1. uol.& in consi.110.& l uit in 4.uol.& Cep.in consi.26. alleg.*

Auth.vt nul.iudi.§.si vero crīs,col.9.sed de
bet fustigari,vt ibi patet de iure aūt Lom-
bar.fur pro primo furto oculum amittit,
ꝑ scđo aūt nasum,ꝑ tertio suspenditur la
12 queo,vt in Lomb.de fur.§.de latronib.†Et
est drīa inter furem & latronem,vt d.auth.
sed nouo iure.q̄ lex Lombarda vēdicat sibi
locum in prouincia Lombardiæ,& non ali
bi,quia Reges,qui illas leges condiderunt
non ligauerunt nisi subditos,vt in l.cūctos
populos.C.de sum.Tri.& fi.ca.& ff.de iur.
13 om.iud.l.fi.cum si.† Sed nunquid seruabi-
mus legem Fedrici Imper.positam in usib.
feud.vbi dr̄ ꝙ si quis furet̄ seu furatus fue
rit quinq; solidos laqueo suspendat̄.sub ti.
de pace tenen.& eius violato.§. si q̄s quin-
q; solidos.Rñ.non,q̄a illa loq̄tur de illo q̄
furtum commisit,vt frangeret pacem,q̄ d̄
iure dēt decapitari, vt ff.de re mil.l.fi.§.j.
sed seruabimus ius cōe,vt s̄.dictum est,q̄a
pęnę sunt moliendæ &c.ff.de pę.l. pe. & l.
interp̄ta.& facit de p̄t.sti p l.fi.& ibi no.Itē
q̄a illa lex abijt in desuetudinē,& sic subla
14 ta est,vt in j.C.const.§.pe. † Sed quid aliq̄
fecerūt robariā,& ī ipsa capti sūt, & nullā
robariā fecerūt suo tp̄e,nisi solū illā, vel si
alibi fecerunt,nō fecerūt in iurisdōne ista,
nunquid dēnt laqueo suspēdi ? Rñ. nō vr̄,
quia non sunt fures, nisi sint assueti furari
pluries ,vel derobare . Nā de maleficijs cō-
missis alibi ñ pn̄t puniri,vt ff.de acc.l.si cui.
§.fi.& de hoc no.ff.de pę.l.capitaliū.§.gras
satores.& §.famosos.in j.& 2.gl. namq; q̄
fecit semel tm̄,meretur ueniam a furca.

De notorijs criminib. cū forma accu.& proba.filiationis & consanguinitatis. Rub.

SVMMARIVM.

1 Notarium triplex est.
Notorium iuris per confessionem sponte factam quod dicatur.
2 Notoriū iuris per sn̄iam rite latā quod dicatur.
3 Notorium iuris quid sit,& in isto an admittatur appellati & probatio in contrarium.
4 Notorium facti quod dicatur.
5 Notoriū facti ad hoc ut sic dicatur ubi dēt fieri & corā quibus,& qui dicantur pauci homines, & quot homines faciant populum & parochiā.
6 Testimonium quot personarum requiritur ad hoc ut faciat aliquid esse notorium.
7 Notorium facti triplex est,notorium facti transeuntis quid sit.
8 Notorium interpollati quid sit.
9 Notorium facti permanentis quid sit.
10 Notorium per euidentiam facti iudici ut iudici & multis personis & iudici ut priuato,quomodo puniatur & in illo procedatur.
11 Notorium facti quō probetur ꝑ testes,et ꝑ quot.

QVANDOQVE agitur de crimine
in notorijs criminibus, vnde de no-
1 torio inspiciamus. † Sciēdum est ꝙ triplex
est notorium iuris,facti,& pręsumptionis.
Notorium vero iuris, dicitur duobus mo-
a dis,vno modo per confessionem*a* sponte fa
ctam de maleficio in iudicio coram iudice
pro tribunali sedente, vt C.de conf.l.j.ff.e.
l.confes.§.fi. dummodo sponte fiat confes-
sio, & idem dici potest si fiat per tormenta
habitis præcedentibus indicijs vel præsum
ptionibus,vt C.de test.mili.l.milites.& ip-
se confitens postea spōte perseueret in sua
confessione,vt ff.de qōn.l.j.§.qōni de cust.
2 re.l.1.& ibi no. † Scđo modo dr̄ notorium
b iuris per sententiam rite latam*b* cōtra accu
satum vel inquisitum vel denunciatū.Nam
res iudicata pro veritate accipit̄,ff.de re.iu.
l.res iudi.& dr̄ condemnatus, qui rite con-
demnatus est,ff.de re iud.l.4. §.cōdēnatur.
Nam sententia p̄sumitur rite lata ꝑꝑ iudi
cis autoritatem ext.de renun. cap.in p̄sen-
3 tia.vnde sic diffiniri pōt. † Notorium iuris
est spontanea confessio in iure legitime fa
cta,vel clara probatio cū sn̄ia diffinitiua li
citeq; subsecuta,vt colligi pōt C.de proba.
l.sciant. de re iu.l.j.& l.gesta ff. de sta. ho.
l.ingenuū.cū si.Sed in isto tali notorio ad
mittitur apppella.C.de appe.l.in minorib.
Item admittitur in isto notorio si fr̄ proba
tio in contrarium,vnde si quis fuerit con-
fessus hominem se occidisse, si postea uult
probare contra riū,ꝙ ille viuat,quem dixit
se occidisse,auditur, & idem in similibus
dico,ff.ad l.Aq.l.inde Neratius,§.& fi.ext.
de appell.c.cum sit Romana, & de re.iu.c.
sicut. & de proba.c. proposuisti.& c. cau-
sam.

ADDITIONES.

a ¶Per confessionem. *Adde tu & uide hoc per Gand in consi. 101.*

b ¶Lata. *Adde tu & qua in rem iudicatam transiuerit ita An.de Bar.in c.inter monasteriū.de re iu.& dicit Ale.in consi.33.col fi.in j.uol.*

4 sam matrimonij. cum si. † Notorium facti
dr̃ illud qđ fit in conspectu totius vel ma-
ioris partis populi vel loci alicuius,& ita se
p̄bet cõspectui & uisui hoĩum.ꝙ nulla põt
tergiuersatione celari.ext.de cohab.cler. &
mul.c.nr̃o.& c.fi.ff.de inst. l.sed & si pupil.
§.ꝓscribere,de rit.nupt.l.palam,de ver.sig.
l.palam.ad muni.l.qđ maior.62.dis.c.sacer
dotibus,in fi.& hoc uerum est dummõ in-
teruenerint tot hoĩes qui faciãt populum.
5 †Et no.ꝙ ad hoc ut sit notorium facti, dẽt
fieri in loco publico,ut in palatio cõis, uel
in ecclesia, uel in platea, uel in uia publica
coram populo. Si.n.fieret in loco priuato,
uel occulto,uel in p̄sentia paucorum, non
esset notorium.Et possumus dicere paucos
hoĩes à decem ꝓsonis, intra quos est noto-
rium, cum per maiorem numerum nõ fiat
populus, q̃q̃ decem hoĩes faciant populũ,
ext.de ele.c.1.& no.10.q.3.c.unio. Item q̃a
decem hoĩes faciunt parochiã,ut d.c.unio.
6 †Testimonium alicuius parochiæ facit ali-
quid esse notorium, vt ex̃ de pur.ca.c.cum
dilectus,ideo vr̃ ad hoc sufficere, ꝙ sit noto
rium,ꝙ fiat in p̄sentia decem hoĩum & ul-
tra.Alij dñt ꝙ efficitur notorium in cõspe-
ctu totius uiciniæ, & ꝙ oẽs de uicinia cla-
mant tale quid factum esse,ut d.c.cum dile
ctus,§.p̄sertim,& 2.q.1.c.scelus.Alii dñt ꝙ
sufficit maior pars viciniæ,ut ff.ad muni.l.
maior.2.q.1.c.de manifesta, ext.de pur.ca.
cum dilectus. Alii dñt relinquendum arbi-
trio iudicis, per quot hoĩes fiat notorium,
cum non sit exp̄sse diffinitum & terminatũ
à iure, dummodo fiat in cõspectu & tot ho
minum p̄sentia,qui excedant numerum de
cem personarum,ut d.c.cum dilectus,& ex̃,
de elec.c.1.& 10.q.3.c.unio uel 15.persona
rum,ff.ui bo.rap.l.ait p̄tor, §.1.cum si.cum
tot personæ facerent populum numero,ut
dictum est.Nam ubicunq; non est exp̄ssum
aliquid à iure,relinquitur arbitrio iudican
tis.ex̃,de offi.dele.ca.de causis,ff.de iure de-
li.l.1.dummodo delictum committatur de
die,& nõ de nocte,ita ꝙ clare uideri possit,
arg.ex̃,de offi.del.c.consuluit,in fi.& de te-
sti.l.testium,§.tu magis scire potes hoc di-
ctum magis placet,saluo semper cõsilio sa-
7 niori & intellectu meliori.†Item no.ꝙ tres
sunt species huius notorii. Nã aliud dr̃ no-
torium facti actu transeuntis,& hoc qñ se-
mel notorium factum est,ita ꝙ non potest
tergiuersatione celari,non tñ habet reitera
tionem, ut est homicidium publice cõmis-
sum,ꝙ reiterationem nõ recipit, & sic fuit
de Christo saluatore nr̃o,ut de conse.dis.2.
c. semel Christus passus &c. de pę. dis. 2. c.
8 aut facta. ex̃,de test.cog.c.peruenit.† Aliud
dr̃ notorium interpollatum, sed tñ ita pu-
blice fit,ꝙ celari non põt per tergiuersatio-
nem,ꝙ quis sæpius reiterat,tñ non fit con-
tinue,sicut est crimen usurarii manifesti,q̃
habet mensam paratam ad mutuandum,&
publice tenet,nõ tñ facit continue mutuũ,
sed frequenter hoc reiterat, ut ext de usur.
c.cum manifestis,& c.usurarum uoraginẽ,
9 li.6.vbi de hoc.† Aliud est notorium facti
actu permanentis,ꝙ ita fit publice ꝙ celari
non põt,& habet in se facti continuationẽ,
ut est uidere in illo,qui continuè in carcere
detinetur.de hoc ex̃,de app.c.dilectis filiis.
& idem vr̃ in eo, qui publice tenet concubi
nam continuam in domo, lecto,& mensa,
& liberos ex ea habet,ar.C.de nup.lib.6.ex̃,
de app.c.consuluit, de diuor. c.significasti,
cum si. q̃uis istud tale sit potius notorium
iuris,q̃ facti,cum cõiter non fiat in conspe-
ctu hoĩum,sed occulte,sed tñ ita uehemen-
ter opinatur & p̄sumitur, ꝙ ꝓ notorio fa-
cti reputatur a iure, ext.de p̄scri.c.literis. &
de cohab.cle.& mul.c.clericos,& c.tua vox.
10 †Et no.ꝙ si delictum sit notorium per eui-
dentiã facti iudici & multis aliis,ut quia fa
ctum in p̄sentia & cõspectu iudicis pro tri-
bunali sedentis, & aliorum tot quot suffi-
ciunt ad notorium, ut 10.hoĩum uel ultra
s̃.dictum est,tunc nec accusator,nec denun
ciator,nec libellus denunciatorius, accusa-
torius, uel inquisitorius,uel litis contes.uel
testium examinatio est necessaria, uel alia
probatio,sed citatur ad sñĩam audiendam,
& fertur sñĩa condemnatoria in scriptis per
iudicem pro tribunali sedentem &c. & ita
sola sñĩa ordine spectatur.Nam in tali no-
torio ordo iuris est ordinem non seruare.ex
tra,de iureiur.c.ad nostram,& d.c.tua uox.
Nec poterit a tali sñĩa appellari,nec contra
eam aliquid probari,ut extra de app.c.cum
sit Romana,in fi.& c.peruenit,cum si.si au
tem sit notorium aliis & non iudici, tunc
necessaria est probatio & iuris ordo seruan
dus est extra,de elect.c.bonæ,§.licet, 2.q.1.
§.fi.& §.qñ autem,ff.qui satisd.cog.l.si ue-
ro,§.qui pro rei qualitate. Si autem nõ est
delictum

delictum cōmissum in p̄sentia iudicis pro
tribunali sedētis, & sic nō est ei notoriū ut
iudici, sed vt priuato, tunc necessaria est ꝓ
batio & libellus, si ab aliquo accusat̄, & lit.
cōtes.& oīs ordo iudiciarius est necessarius
vt C.de lit.conte.l.1.& auth.offeratur,& C.
de ꝓb.l.fi.ext.de vsur.c.cū to. de cor. vitia.
c.de tua.de of ord.c.si sacerdos, cum si.Sed
si non accusat̄ in isto tali & taliter notorio,
poterit tñ iudex ꝑ inqͥsitionē procedere, fa
ma, vel clamore, vel aliquo alio mō p̄ceden
te,& illum inculpatū examinare,& si spōte
confiteat̄ delictū, poterit absq; alia ꝓbōne
condēnari, C.de conf.1.ff.ad l.Aq.l.ꝓinde,
ff.de cōfe.l.cōfessio.Si aūt negauerit.tūc ne
cessaria est probatio,C.de prob.l.sciant. de
11 pę.l.q sn̄īam.ext.de off.ord.c.1.†Item no.
ꝙ in notorio facti testes, inducuntur ad te-
stificādum, dēnt dicere duo. Primū ꝙ vide-
rūt cōmitti maleficiū de quo talis accusat̄ a
vel inqͥrit̄, vel p̄sentes fuerunt, qͣ testis in
maleficijs dēt testificari de p̄sentia & visu ī
Auth.de her.& fal.§. si vero absunt.& dēnt
testificari ꝙ maleficium fuit publice factū, b
& in loco publico, vel in platea, vel in publi
ca, vel in palatio cōis, vel in ecclesia tali in
p̄sentia populi, vel in p̄sentia x. hoīum, vel
15. vel ultra, qui publice potuerunt uidere
committi dictum maleficium cum hoc sit
impossibile, sed de p̄sentia sic, vt dictū est.
Et ad ꝓban. istud tale esse notorium, suffi-
ciunt duo testes, ff.de testi.l.vbi.

Forma accusa. in notario facti.

12 Forma accusationis in notorio facti qualis sit & quomodo proccdi debeat.
13 Accusatus vel inqͥsitus in alio notorio qua facti an citari debeat ad uidendum iurare testes.
14 Notoriū p̄sumptionis qđ sit, illius que exempla.
15 Testatore aliquem nominante filium suum, an stetur tali nominationi.
16 Consanguinitas alia quomodo dicatur notoria præsumptiue.
17 Filiatio, & consanguinitas quomodo probentur.
18 Filiatio, ætas, & consanguinitas, per quot testes probentur.

In isto notorio facti posset accusatio ita formari.

12 CORAM vobis dn̄o † Ptāte Mātuæ, B.
suo iuro denunciat & accusat A. filium
B. quem dicit de anno & mense pręsenti in
ciuitate Mantuæ in loco tali percussisse &
vulnerasse d.Io. cum vno cultello feritorio
de ferro in facie, cuius percussione & vulne
re sanguis exiuit. Qđ qͥdem, maleficiū fuit
publice & palā cōmissum, & in p̄sentia 10.
personarum & ultra & ita & tali mō ꝙ di-
ctus A. nō pōt negare ꝙ dictum maleficiū
nō ꝑpetrauerit, nec est locus iustificationi
cum dictum maleficiū sit manifestū & no-
toriū, & manifeste, palā publice & notorie
cōmissum & ꝑpetratum, vñ petit ꝑ vos di-
ctū A. puniri & condēnari ẜm formā iuris,
& oī uia, iure, & forma qͥbus melius fieri
pōt. Nā tunc in tali notorio dēnt solummo
do testes examinari, & si ꝓbatum fuerit il-
lum deliqͥsse, eū condēnare ẜm probata &c.
Si aūt in p̄sentia iudicis factū est, & aliorū
vltra Io. vel 15. hoīes, ut dictū est, & aliorū
est op⁹ ꝓbōne, sed dēt ille citari ad sn̄īam
audiēdā, *a* nā tūc in tali notorio ordo iuris
est ordinē nō seruare, ext.de iur.iu.c.ad no-
13 stra, đ acc.c.euidētia.†Sed an ī alio notorio
crīe ubi testes sunt examinandi, debet accu
satus vel inquisitus citari *b* ad videndū iu-
rare testes? Rñ. dñt quidam ꝙ sic, alias non
valeret.ext.de testi.c.2.cum si. Alij dñt con
tra, ꝙ citatio est de ordine iuris, & in istis ñ
est seruandus ordo iudiciarius, ut dictum
est, & d.c.ad nostrā, & 2.q.1.c. manifesta.
14 cū si.†Aliud est notoriū p̄sumptionis, sicut
est paternitas & filiatio, q̄ nō p̄t uere ꝓba-
ri, ut ff.de cōd.& de.l.Lucius, sed probat̄ ꝑ
p̄sumptionē. Vñ si uir & uxor aliquē nutri
uerint tanq̄ filiū nominādo & vocando ip
sum filiū, dādo ei alimēta ut filio, & alia si-
milia faciendo, tanq̄ parētes filio faciunt,
ut ꝓ filio habeat̄. Et idem dicendum est si
nascat̄ in domo uiri & uxoris, uicinis hoc
dicentib.& credētib. uere illum esse filium,
vel eū esse natum vt filium in domo uiri &
uxoris, C.de nou.l.si vicinis. Nā filium dici
mus, quē demōstrat mr̄imoniū uiri & vx.
ut dictum est, si probetur ꝑ vicinos, ext. de
prob.c.per tuas. & qͥ fil. sint leg.c.cum cām
quæ, ff.de his qui sunt sui uel alien.iur.l.fi-
lium

A D D I T I O N E S.

a ¶Audiendam. *Adde tu & uide an antequam sententia feratur sit requirenda declaratio noto rij, per Franci. Are.in cons.165.*

b ¶Citari. *Vide tu de hoc per Are.in d.cons.165.*

liũ. Sed tñ si negetur filius, necessaria est ꝓ
batio, ut dictũ est. ext. q̃ fil. sint le. c. trãsiuis
15 se. & ibi no. † Itẽ si testator nominet aliquẽ
filiũ suũ in suo testõ, statur tali noĩationi,
ut p̃sumatur filius, donec cõtrariũ fuerit ꝓ
batũ, C. de nat. lib. auth. si quis itẽ, ext. q̃ fil.
16 sint legi. c. ꝑ tuas, dic ut ibi. † Est & alia cõ
sanguinitas ĩter cõsanguineos & cõiũctos.
Nã cõsanguinitas dr̃ notoria p̃sũptiue, uñ
si aliq̃ uocãt se cõsanguineos & cõiũctos,
p̃sumitur ꝙ ita sit, dummodo ĩter uicinos
ita habeatur, ar. dictorũ iuriũ, & ext. de di-
uor. c. porro, §. j. & statur illi tali p̃sumptio
ni, si tñ negetur censanguinitas uel genus,
necessaria est probatio, ff. de proba. l. j. & fi.
& C. eo. l. nõ exẽplis facit C. de testa. l. neq;.
& ad dicta probãda sufficiũt duo testes, ut
17 ff. de testi. l. ubi. † Sed qualiter fiet ista pro
a batio? a Respondeo hoc modo.

ADDITIO.

a ¶ Ista probatio. *Adde & uide per Alex. in consi. 51. in 1. uol. col. j. in fi. & seq. & ibi quod sufficit ꝙ probetur quasi possessio filiationis, & communis opin & ibi uide capitula. & adde eundem in cons. 74. col. j. & consi. 90. uersi. circa secundum. in 1. col. in ij. uol et in consi. 87. col. pen. uersi. alia char. & in 3. uol. ubi de nominatione facta per patrem in testamento.*

INTENDIT probare & fidem facere M. ꝙ ipse est uel fuit filius Alberti & do. Io. f. q. Galeã uxoris dicti A. & fuit habitus & tractatus pro filio dictorũ A. & Io. & ꝙ ipsi tenebant & tractabãt eũ ut filiũ, dando sibi alimẽta, uestes, & alia necessaria, & alia faciendo, q̄ parentes faciunt suis filijs, & ita hr̃ & tenetur: & est habitus & tentus ꝓ filio p̃dictorum & conuicinis & alijs gẽtibus, & ꝙ natus fuit in domo prædictorum posita in ciuitate Mãtuę in tali loco, penes tales. Itẽ ꝙ de p̃dictis est publica uox & fama. Et idẽ dico in probãdo cõsanguinitatẽ ꝙ talis est habitus pro consanguineo talis, & ꝙ nominant se, & consueti sunt noĩare se adinuicem pro consanguineis & coniunctis, & aduinuicẽ diligere & tractare tanq̃ cõsanguinei faciũt, & ꝙ tenenr̃ & habenr̃ & habiti sunt pro consanguineis ꝑ vicinos & alias personas. Item ꝙ de p̃dictis est pu-
blica vox & fama. Et hoc modo probenr̃ si
1 milia. † Item no. ꝙ ĩ ꝓbanda filiatione, æta
te & cõsanguinitate admittunr̃ parẽtes, cõ-
sanguinei & vicini, ff. de proba. l. ẽt matris, ex̃ de his q̃ ma. ac. pos. c. vr̃. 35. q. 6. c. j. & 2. quia ipsi melius sciũt veritatẽ, vt in dictis iurib. Facit C. de nup. l. si vicinis. ext. de testi. c. suꝑ eo de spõ. c. cũ in tua. cum si. Et d̃ ista materia no. extra de choa. cle. & mul. c. nostra. & c. tua nos. & de elec. c. per inq̃sitionem, & 2. q. j. ca. de manifesta. & ibi no.

De citatione acc. uel inq̃siti. Ru.

SVMMARIVM.

1 *Accusatus vel inquisitus qualiter sit citandus.*
2 *Iudici nullus debet exhiberi, nisi de mandato iudicis constet.*

1 VIDEAMVS qualiter in crĩbus † accu-
satus vel inquisitus sit citandus. Et q̃s
a citandus est de mandato a iudicis, de quo
mandato & commissione debet constare in actis, C. de exhi. reis, l. neminem. rõ est, quia ei non creditur, nisi quatenus constet in actis, vt extra de proba. c. qm̃ contra falsam, ff. de pę. l. absentem. & ꝙ in criminalib. debeat quis pluries citari, ff. de pub. iu. l. inter acc. & ꝑ interualla dierum. facit l. absentem. ibi sæpius moniti &c. ff. de ser. l. fi. sed de consuetudine non seruatur, imo arbitrarie faciunt assessores, arg. C. de proba.
2 l. siue pars. sed illa vr̃ loqui in ciuilib. † Et
no. ꝙ nullus debet exhiberi coram iudice, vt dictum est, nisi de mãdato iudicis cõstet, vt d. l. neminem. quia rigor iuris est obseruandus, cum sit in medio constitutus, vt C. de Iudæ. l. nullus. & hoc regulare est. Fallit tñ in tertijs casibus, in quibus licitum est sibi facere ius, quos casus notaui s̃. etiam de personis, quæ possunt offendi sine pœna. Commissio autem fit hoc modo.

ADDITIO.

a ¶ De mandato. *Adde Bar. in l. fi. C. de iure do. in pen. col. in l. si quando, quem vide, C. de testi. & an talis commissio præsumatur. vide additionem infra in §. de forma relationis nuncij. in fi.*

Forma citatio. accusa. uel inq̃si.

3 *Citationem contra accusatum uel inquisitum qualiter committat iudex.*

IN Dei æterni nomine amen. Anno a na-
3 tiuitate &c. die 10. mensis Martij. † Io. iu
dex maleficiorum communis Mantuæ, sedens pro tribunali in palatio dicti communis ad banchum maleficiorum pro iure

red-

redde̅do impoſuit, & cõmiſit M. publico & iurato nuncio dicti cõis, ꝙ ex ſua parte uadat & reqrat Io. de Licitia filiũ talis accuſatum ꝑ talẽ, uel inquiſitum ꝑ d. iudicẽ ſuꝑ tali maleficio ꝑſonaliter uel ad domũ ſuæ habitationis, ꝙ intra tertiã diẽ uel quintã compareat corã dicto dño iudice ĩ palatio cõis ad dictum bãchũ maleficiorũ ꝑſonaliter, uel ꝑ legitimũ ꝓcuratorẽ ad ſe defende̅dum à dicta cã uel inquiſitione, & de ijs, quibus accuſatus eſt uel inquiſitus ab ijs q̃ in dicta cã uel inquiſitio. continentur. Alioquin dictus d. iudex procedet contra eum eius contumacia uel abſentia non obſtãte, uel quãtũ prout de iure poterit & debebit.

Forma relationis apparitoris vel nuncij.

4 Relationis apparitoris vel nuncij formæ.

5 Perſonaliter comparere pro quo delicto quis tenetur, & pro quo non.

6 Iudex an poſſit committere nuncio die ſabbati, vt aliquem citet.

7 Citatio facta die feriata, vt compareat die non feriata, an ualeat, et quid ſi fiat die non feriata, vt compareat vſque ad diem dominicam, an valebit?

8 Citatione facta ex parte plurium iudicum cui eſt obediendum.

9 Citatio qualiter fieri debeat, & ad quã domũ, quando plures habet.

10 Citari vbi quis debeat quando cõmiſſo delicto mutauit domicilium, & quid facit iudex volẽs citare quem extra ſuum territorium.

11 Citatio quantum tempus continere debeat.

12 Citatus qui non põt ſine periculo perſonæ cõparere propter inimicos, quos habet in loco ad quẽ citatur, an ſit excuſandus.

13 Relationi citationis vnius nuncij an ſtetur?

14 Accuſato vel inquiſito cõparente ſine citatione, an proceſſu vel ſententia valebit?

15 Expulſi de ſuis ciuitatib. qualiter citari dẽant.

16 Citatio, an recipiat probationem in contrariũ.

17 Accuſatur Petrus ꝙ commiſit homicidium Cremonæ, ille negat & dicit illud fuiſſe commiſſum Placentiæ, an prius cognoſcetur de iſto incidenti & quomodo?

18 Locus maleficij, an debeat deſignari hoc petente accuſato.

19 Citatus ad comparendũ, non appoſito aliquo tẽpore, quomodo comparebit.

20 Citatus ut compareat incõtinẽti, q̃ñ cõparebit.

21 Citatus vt compareat extra iuriſdictionẽ ſuã quid faciet.

22 Citationi quæ debeant inſeri.

23 Citatus ſine loci deſignatione ad quem locum ibit.

24 Citatione cadente in die feriata, quando comparebit citatus.

25 Citatio ad cuius inſtantiam fieri debeat.

26 Citato comparente, ſi non compareat qui fecit citare, quid erit faciendum?

27 Citationis dies, an computatur in termino?

28 Citatus excuſatur multis modis ſi nõ cõpareat.

29 Primo excuſatur citatus ratione immunitatis, quam habet in loco ad quem citatur.

30 Item q̃ñ citatio fit extra iuriſdõn m citantis.

31 Item quando citatus impeditur per actorem, vel accuſatorem, ne citatio poſſit ad ipſum peruenire, vel impeditur in itinere.

32 Item quando ſunt plures iudices eiuſdem noïs in eo palatio, & comparet coram vno pro alio.

33 Item quando vnus iudex delegatus citat de conſenſu alterius.

34 Item quando citatur ad locum non honeſtum.

35 Item quando citatur ad locum non tutum, etiã ſi habeat literas de ſaluo conductu

36 Item quando eſt occupatus circa rem ruſticam exiſtentem in periculo.

37 Item quando impeditur magna valetudine.

38 Item quando impeditur vi fluminis, tempeſtate, & alijs, de quibus ibi.

39 Item quando citatur mulier, quę prægnans eſt & proxima partui, uel peperit & iacet in partu & ſimilibus.

40 Item quando prius eſt citatus à maiori iudice.

41 Item an excuſabitur ratione caloris extremi.

42 Itẽ quando expoliatus eſt, niſi prius reſtituatur.

43 Item quando citatur hora incongrua.

44 Item quando citatio eſt nimis breuis.

45 Item quando citatur coram iudice, qui eſt ſuus inimicus.

46 Item q̃ñ citatus eſt in carcere vel vinculis.

47 Item generaliter q̃ñ habet iuſtam cãm excuſationis comparendi, & an debeat mittere excuſationem & facere fidem de impedimento.

48 Item an leuis febricula excuſet?

49 Item an leue impedimentum excuſet?

50 Commiſſio & citatio an debeant ſcribi?

51 Citatio an ſit de ſubſtantialibus iudicij?

4 DIE tali comparuit dictus † M. nuncius dicti cõis coram dicto dño iudice pro tribunali ſedente ad dictũ banchum maleficiorũ ĩ palatio dicti cõis ꝑ iure redde̅do, & co-

& coram me notario illic existẽte ad dictũ
officiũ exercẽdũ retulit dicto dño iudici &
mihi notario se citasse & reliquisse dictum
Io.accusatum vel inquisitũ personaliter ad
domũ suæ habita. vt intra tertiã diem vel
diem quintã comparere debeat corã dicto
dño iudice in palatio dicti cõis ad bãchum
maleficiorũ ad se defendẽdũ, & excusandũ
à dicta accusatione vel inquisi. prout & si-
cut in dicta commissione plenius cõtinet.
5 †Et no. ꝙ dixi, personaliter, quia si est tale
delictum ex quo imponatur pęna corpora
lis vel alia vltra relegationẽ, ꝙ tunc debeat
ꝑsonaliter cõparere, & nõ per ꝓcuratorem,
nisi ad allegãdum causas absentię, & ad ex-
ceptiones opponẽdas, & ad similia, ut no. s.
de procu. Sed si pœna pecuniaria uel alia
pœna ĩ.relega.esset imponẽda, tunc ꝑ pro
cur. posset cõparere ad totam cãm, vt ff. de
procu.l.seruum quoq;, §.publ. ff. de acc.l.ex
6 iudiciorũ, §.ad crimen, cum si. †Sed nunqd
iudex põt cõmittere die sabbati nũcio cõis
ut citet aliquẽ? Rñ. in ciuilibus nõ, ut ff. de
feri.l.j. & si facit nõ valet, C. de feri.l.omnes
dies, nisi in casibus ff. eo.l.2. & l.ead. Sed in
criminalibus & maxime contra latrones &
simi. dr ꝙ possit, vt C. de fer.l. prouinciarũ,
& in Lombarda, de fer.l.quotidie, & l.agi-
tur, & in Auth. vt iud. sine quoquo suffr. §.
oportet, ibi, festiuis quoq; diebus, colla. 2.
& hoc de iure ciuili, sed de iure cano. secus,
7 vt extra, de fer c.fi. †Sed quid si citetur quis
die feriata, vt cõpareat ad diem nõ feriatã?
Rñ. nõ vr valere, C. de fer.l.oẽs, nisi forte in
maleficijs, ut dictum est, sed de iure cano.
secus, vt d.c.fi. & est ratio, qa citatio est de
substantialibus processus, extra, de proba c.
qñ contra falsam, & processus factus die
feriata nõ valet, vt extra, de fer.c.fi contra
hanc determinat. vr tenere Bar. in l.miles, a
§.sexaginta, ff. de adul. quẽ vide. Quid si fiat
die non feriata, ut compareat vsq; ad diem
dñicam? tunc vr valere, quia põt ante com
parere, etiã non die feriata, extra de dolo &
cont.c.cum dilectus.ibi, volentes &c. extra, b
8 de accusa.c.veniens. †Sed quid si citatur ex
parte pluriũ iudicum? Rñ. vr ꝙ illi debeat
prius obedire, qui prius fecit illũ citari, arg.
extra de ordi.cog.c.2. Sed si nõ cõ stat quis
fuerit primus, maiori iudici obedire tenet,
ff. de re iudi.l.contra pupillum. Alij dicunt
ꝙ maiori semper obedire tenetur, ut 27. di.
si eps, vt d.l.cõtra pupill. ext. de app.c. cum
9 parati, qđ tutius est. † Sed qualiter debet fie
ri citatio? Rñ. ꝙ personaliter, si fieri potest:
vt ff. de admi.tu.l.scire.ibi, in facie, &c. ali-
ter debet fieri ad domum, ut ff. de dã. infe.
a l.4.§.pretor. a C. de anna. excep. l.vt perfe-
ctius, & intelligo domum, vbi quis habitat
tempore citationis. licet plures domos ha-
beat, vt Insti. de iniu. §.domũ, C. vbi de cri.
agi opor.l.j. in fi. & l.2. C. vbi in rem actio.
10 extra, de rescri.c.dilectus. † Sed quid si ali-
quis delinquit in loco isto: & post hoc aufu
git ad alium locum, & ibi habitat, ubi de-
bet citari? Rñ. vr ꝙ sufficiat citari, vbi delin
quit, cum illic rõne delicti sortiat forũ, ut
in auth. qua in prouincia, C. vbi de cri. agi
opor. extra de iud. c.fi. Alij dicunt ꝙ debet
citari illic, vbi degit tꝑe citationis, qñ bene
potuit mutare domicilium, ff. ad munici.l.
vtiq;, & l.nihil, vnde ille est citandus, C. vbi
de cri. agi opor.l.2. Sed quia non habet iste
b iudex iurisdi. extra suum territorium, *b* ut
de iuris.om.iu.l.fi. dẽt per suas literas iudex
loci, vbi deliquit, significare iudici sub quo
ille degit, qualiter ille est accusatus, vel in-
quisitus de maleficio, & ꝙ dẽt comparere
intra talem diem ad se defendendum & ex
cusandũ à tali causa uel denuntiatione de
ipso facta vel inquisitione &c arg. ff. de ho.
auth. iud. pos.l.cũ vnus, §.pen. & ille iudex,
cui mittitur vel significatur, debet obedire,
& illum talẽ citari facere corã se, & mone-
re illum vt cõpareat corã tali iudice ad se
defendendũ uel excusandũ à tali accusatio-
ne uel inquisitione &c. vt dictum est, & hoc
debet facere scribi in suis actis, quia aliter
non

ADDITIONES.

a ¶ §.Prætor. *Vide Bar. ibi & Doct. & Alex. in cons. 1. in 3. vol. & ibi de forma relationis nuncij, & per Gãd. in cons. 113. & ibi de qua domo intelligatur, quando fit ad domum, vbi ꝙ intelligitur de domo præsentis habitationis.*

b ¶Extra suum territorium. *Adde tu & vide quando iudex, in cuius territorio est factum delictum, possit extra territorium citare per Fran. Are. in cons. 38. & an citatio facta de reo extra territorium ualeat, vt procedatur contra eum, per eundem in cons. 135. & ibi quid operetur citatio extra territorium, quando plures prouinciæ sunt sub eodem principe.*

non crederetur, vt ext. de prob. c. q̄m contra
falsam. Item debet ad hoc, vt constet de tali
citatione, mittere citationis cōmissionem,
siue relationem factā illi iudici coram quo
ꝓceditur, in publica forma, vel suis literis
sigillatis sigillo cōis,, quib. danda est fides,
ad hoc vt ille nō possit negare, nec dicere se
non fuisse citatum, facit ex̄, de ꝓba. c. post
cessionem, vbi no. ꝙ staẗ literis sigillatis si-
gillo cōis vel officialis. facit ext. de offi. dele.
c. pastoralis, §. j. & c. sanè. Sed de rigore iuris
est, ꝙ citatio fieri debet, vt veniat ad noti-
tiā citati. Tutius est ꝙ fiat citatio illic, vbi
degit ille, q̄ deliquit, arg. C. vbi de cri. agi
opor. l. fi. & s̃. dictum est, & hoc, si sciaẗ vbi
degit, vel aliàs consueuit morari, ext. de fo.
comp. c. ex parte, circa fi. & notificeẗ amicis
& cōsanguineis, ff. ex quib. cau. in pos. l. hoc
aūt, vel citeẗ publice voce p̄conia, ut ī auth.
qua in prouincia, & in locis consuetis, & in
loco vbi cōsueuit morari vt possit sciri & ei
11 notificari, arg. dictorum iurium, cū si. † Itē
no. ꝙ in citatione debet assignari tm̄ tp̄s,
habito respectu ad distantiā loci, vt citatus
possit commodè cōparere, arg. C. de dila. l. j.
ex̄ de app. c. cum sit Romana, de re iud. c. ad
12 consultat. † Sed quid si iste citatus non pōt
comparere sine periculo personæ ꝑꝑ inimi
cos, quos habet in loco ad quem citaẗ? Rñ.
vr̄ excusatus, arg. ff. si quis cau. l. 2. §. fi. de in
terr. act. l. de ætate, de excu. tut. l. scire, §. suf-
ficit. Sed debet mittere excusatorem ad fa-
ciendum suā excusationem, & ad significan
dum iudici qualiter non p̄t cōparere secu-
re, ꝑꝑ talem inimicitiam, q̄ habet cum tali
bus, & de hoc vult facere fidem iudici &c.
vt ex̄, de app. c. cum parati. & de re iu. c. cum
Bertol. aliàs non esset excusatus & hoc in-
telligo, si pōt excusatus mittere &c. Et tunc
iudex debet facere, vt p̄stetur ei securitas à
dictis suis inimicis de non offendendo eū,
vt C. de ijs, qui ad eccl. confu. l. denunciamꝰ,
vel assignare locum alium tutum ad quem
debet iudex accedere, & ille cōparere ad se
defenden. &c. ff. de cust. reo. l. 1. & 3. aliàs est
excusatus de iure, ext. de app. c. ex parte, in
fi. vbi de hoc, & ff. de arbi. l. si cum diem, §.
si cum arbiter, ext. vt lite nō cont. c. accedēs,
13 lo 2. † Sed nunquid statur relationi vnius
nuncij de citatione? Rñ. sic, si nuncius est iu
ratus, vt ex. de app. c. cum parati. Item de cō
suetudine obseruaẗ, sed de iure ciuili secus
vr̄, C. de decu. l. j. sed duobus bene creditur,
ff. de testib. l. vbi. iuxta illud, in ore duorum
&c. extra de test. c. cum omnis, & c. relatum.
14 † Sed quid si accusatus uel inquisitus com-
pareat nulla citatione facta de eo & negat,
vel confitetur maleficium, nunquid s̄nīa po
stea lata, vel processus valet? Rñ. dicunt qui
dam ꝙ non, ratio est, quia citatio non inter
uenit, quæ est de substantialibus iudicij, &
de ordine iudiciario, unde ea omissa non va
let processus nec s̄nīa, ext. de consti. c. eccle
sia, de maio. & obed. c. inter quatuor, C. de
sent. & interlo. om. iud. l. prolatam, C. q̄uo
& q̄n iud. l. ea quæ, & idem vr̄ dicendum, si
aliqđ substantiale omittatur, q̄ aūt sint sub
15 stantialia, no. j̄. de accus. † Sed qualiter fiet
citatio illorum, qui sunt expulsi de suis ci-
uitatibus? Rñ. aut sunt expulsi ob tale ma-
leficium per quod de iure amiserunt ciuita
tem & oīa bona sua, & tunc tales deporta-
tis comparanẗ, & pro mortuis hñr, ff. de bo.
dam. l. j. ff. de cap. di. l. 4. & l. tutelas, §. liber-
tatem, & §. fi. C. de fide. l 1. ff. ad l. Iul. de ui
publi l. tuto. cum si. & isti non possunt cita
ri in suis ciuitatibus, sed alibi vbi degunt,
arg. C. vbi de cri. agi opor. l. j Si vero retinēt
sua bona, & sunt relegati, uel confinati, &
tunc possunt etiam in suis ciuitatibus vel
locis citari, arg. ff. de mino. l. minor, & l. Pa-
pin. exuli. ff. si quis cau. l. sed & si quis, §. rei
capitalis. Insti. qui. mo. ius pa. pot. sol. §. re-
legati, vbi de hoc. Possunt etiam citari in lo
co vbi degunt tꝑe delicti vel citationis, C.
ubi de cri. agi opor. l. 1. & 2. & Inst. de iniu.
§. domū, vel sicut vagabundus citabitur vo
ce præconis in loco delicti commissi, vt in
d. auth. qua in prouincia, vel ibi, vbi reperi
16 tur. † Sed nunquid poterit quis probare cō
tra citationem de se factā? Rñ. aut negat se
simpl̄r citatum, & tunc probari non potest,
cum sit pura & simplex negatiua. Sed si di-
ceret vel negaret se fuisse citatum die tali
vel loco tali, tunc pōt probare contra, pro-
bando ꝙ die tali fuit alibi, ita ꝙ non potuit
citari in loco illo contento in relatione, C.
de contrah. & comm. stip. l. optimam, in fi.
17 & de hoc ext. de elec. c. bonæ. † Sed quid si
aliquis accusatur de homicidio perpetrato
Placētię, accusatus vel inquisitus dicit illud
homicidiū cōmisū fuisse Cremonæ, & ne-
gat se illud cōmisisse, nunquid debet prius
cognosci de ista incidēti vel emergēti, vtrū
male-

maleficiũ ſit cõmiſſum Placẽtię vel Cremo
nę? Rñ. ſic vr̃ cũ de emergenti ſit prius ꝓnũ
ciandum, C. de or. cog. l. j. ext. de or. cogni. c.
1. vbi de hoc, & C. de dila. l. à procedente, cũ
ſi. Alij dñt contrar. cum accuſatus dicat qđ
nullum maleficium fuit cõmiſſum Placen
tiæ, ipſe accuſator debet probare, & ſi non
ꝓbauerit, abſoluitur accuſatus, C. de eden.
l. qui accuſare. vel ſi accuſatus ꝓbauerit, ꝙ
dictum maleficium fuerit ꝑpetratũ alibi, q̃
in accuſatione cõtineatur, nõ ualebit ꝓceſ-
ſus tanq̃ à iudice nõ cõpetente factus, C. ſi
18 à non cõp. iu. l. 1. cum ſi. † Sed quid ſi accu-
ſatus petat locum ſibi deſignari vbi malefi-
cium dr̃ fuiſſe cõmiſſum, nunq̇d debeat aſ-
ſignari? Rñ. ſic, vt C. de acc. l. libellorum, de
act. emp. l Titius, & dẽt locus oſtẽdi ad ocu
lum de iure, ut Inſt. de grad. §. fi. ff. fi. reg. l.
19 ſi ruptione, §. fi. † Sed q̇d, quis citatur, ut cõ
pareat, nec dr̃ in citatione intra ꝙ tp̃s, nun-
quid tenetur cõparere q̃ citius cõmode po-
terit, ar. ff. de ver. ſig. l. nepos proculo. Rñ. ꝙ
20 ſic. † Sed quid ſi citatur vt cõpareat incon-
tinenti. Rñ. ꝙ dẽt venire q̃ cuius commode
poterit, & debet expectari per tm̃ tp̃s, ꝙ cõ-
mode venire poſſit, ar. Inſt. de inutil. ſtip. §.
fi. ff. de ſol. l. quo. n. Nam illud dr̃ fieri poſſe
ꝙ commode fieri põt, ut ff. de ver ſig. l. ne-
pos Proculo. Alij dñt ꝙ põt vſq; ad triduũ
comparere, cum verbum incontinenti, in-
telligatur intra tres dies, C. de err. ad l. fi. &
21 ff. de iu. l. fi. † Sed quid ſi citatur ut compa-
reat ex̃ iuriſdictionem ſuam? Rñ. non tenet̃
obedire, ff. de iur. om. iudi. l. fi. ff. de iud. l. fi.
22 † Item no. ꝙ in citatione debet inſeri no-
men citati, & nomen illius ex cuius parte
citatur ſiue cã ꝑꝑ q̃ citatur, & ad quem lo-
cum citatur, & ad quem diem, ut ext. de re-
ſcri. c. olim, & c. fi. Ad cuius inſtantiam cita
tur, ext. de do. & cont. c. fi. & c. cum cãm, de
in inte. reſt. c. ex literis, in fi. facit C. qui ac-
cu. non poſ. l. qui crimen, ff. de ope. no. nun.
l. de pupillo, §. qui poſt opus, ꝙ vi aut clã, l.
23 aut facta, ex. de dila. c. dudum. † Sed quid ſi
citatur, & nõ dr̃ ad quẽ locum debeat cõpa
rere? Rñ. debet ire ad locum ſolitum, vbi iu
dex, q̇ citari fecit ſolitus eſt reddere ius, ff.
24 de iud. l. ſi locus, & ſi hoc facit excuſat̃. † Itẽ
no. ꝙ ſi citatio cadit in diem feriatã, ꝙ die
a ſequenti nõ feriata dẽt cõparere. a Nã tũc
valet citatio, & tenetur citatus die ſequenti
nõ feriata cõparere, & debet iudex cũ expe-
ctare in diem ſequentem, ut ext. de offi. de-
25 le. c. conſuluit. † Item citatio debet fieri ad
inſtantiã accuſatoris vel actoris, ext. de dol.
& contu. c. cum cãm, & c. fi. cum ſi. Et eſt ra-
tio, quia iſti habent probare, C. de eden. l.
qui accuſare, de prob. l. actor. & l. ſciãt, aliàs
non tenet citatio, niſi iudex per inquiſitio-
26 nem procederet &c. † Item no. ꝙ ſi ad inſtã
tiam alicuius aliquis citatur, & citatus cõ-
pareat, & aliu qui fecit citari non compa-
reat, ꝙ debet in expenſis comparentis com
demnari, ff. de iud. l. eum quẽ temere, & C.
qui acc. non poſ. l. 2. de do. & cõtu. c. actor.
li. 6. & qđ prius debet ſatiſdare de cõparen-
do ad dictũ terminum, aliàs nõ auditur, ut
27 d. c. actor. §. j. † Itẽ no. ꝙ dies citationis ñ cõ
putatur in termino, ext. de ap. c. ſuper eo. l.
2. in fi. ff. ſi quis cau. l. 1. de requir. re. niſi cõ
ſtet de hora aſſignationis termini. Nã tunc
fit cõputatio de momento ad momentum,
vt ff. ad munici. l. minorem, ff. de diuer. &
temp. p̃ſcri. l. 2. in prin. arg. ext. de re iu. c. ad
conſultatio. ext. de exce. ca. Pia. li. 6. de reſt.
ſpo. c. frequens, li. 6. de ſen. exc. cum medici
28 nalis, & 2. q. 6. biduũ, cum ſi. † Item no. ꝙ
citatus multis de cauſis excuſatur, ſi non cõ
29 paret. † Primo rõne inimicitię, q̃ habet in
30 loco ad quem citatur, vt ſ. dictum eſt. † Itẽ
qñ citatio fit extra iuriſdictionẽ citãtis, ff.
31 de iu. om. iu. l. fi. † Itẽ qñ citatus impeditur
per accuſatorem vel actorẽ ne citatio poſſit
ad ipſum peruenire, vel impedit in itinere,
ff. de eo per quem fa. erit. l. j. §. ſi reus, & l. fi.
32 ext. de offi. del. c. paſto. §. fi. † Item qñ citat̃
corã iudice, vt cõpareat in palatio cõis, & il
lic sũt plures iudices eiuſdẽ nominis, & dũ
dẽret cõparere corã uno, errore ductus com
paret corã alio, ſatis habet iuſtã excuſatio-
nẽ, & ita de facto cõtingit ſæpe, & facit ad
33 hoc, ff. de iud. l. antep. † Item ſi duo iudices
ſunt delegati ad aliq̃ cauſam, & unus ſolus
citet cũ cõſenſu alterius, vt C. qñ prouo. nõ
eſt neceſſe, l. cum magiſtratus, ff. de re iu. l.
Pomponius

ADDITIO.

a ¶Comparere. *Adde tu & intellige hoc uerum, niſi in citatione eſſet inſerta cã, propter quã deberet cõparere, ut eſſet ex illis, q̃ poſſent tractari die feriata, quia tunc ſi non comparet die feriata eſt cõtumax. ita gl. & ibi Doct. in l. 2. ff. ſi qs in ius uoc. & dicit Al. in con. 101. col. 2, in 5. uo*

34 Põponius, ext. de of. del. c. pasto.† Itẽ qñ ci-
tatur ad locũ nõ honestũ, ff. de arb. l. si cum a
35 dies, §. arbitr.† Item qñ citatur ad locũ nõ
tutũ, ẽt si habeat literas de saluo conductu.
ext. vt lit. non conte. c. accedens, de app. c. ex
36 parte.† Item qñ citatus est occupatus circa
rẽ rusticã, & res erat in periculo, ff. de fer. l.
37 ne quis, ext. de iu. c. fi.† Item qñ aliqs impe
ditur valetudine magna, imo ꝙ fit contra
eum, nõ valet, & reuocari debet, ff. de re iu.
38 l. cõtuma. & l. q̄situm.† Itẽ si impeditur ꝑꝑ
vim fluminis vel tẽpestatis, vel viarum di-
scrimina, quia guerra est in loco, vel qa ab-
sens est cã testimonij ferẽdi alibi, vel cã rei
publicæ, vel quia vocatus est ad officiũ, vel
39 quia impeditus ꝑꝑ funera familiaria, †vel a
quia mulier, q̄ citatur, est p̄gnans & prope
partũ, vel peperit & iacet in partu, & in his
similibus pōt dici, vt ff. si quis cau. l. 2. §. j. &
§. si q dẽ, & l. si is qui. & l. seq. ff. ex qui. cau.
40 ma. l. itẽ is, cũ si.† Itẽ qñ vocatus est à ma-
iori iudice prius, vt ff. de re iu. l. cõtra pupil
41 lum, §. is q. †Sed nunq d rõne caloris extre
mi excusatur? Rñ. nõ, ext. de do. & contu. c.
42 cum dilecti.† Itẽ excusat̃ cum expoliatus est
nisi prius restituatur, ext. de re. sp. c. frequẽs.
43 & c. fi. li. 6.† Itẽ qñ citatur hora nõ cõgrua,
vt de sero, vel de nocte, ext. de of. dele. c. con
44 suluit, in Auth. de iu. §. sedebũt.† Itẽ qñ ci-
tatio ẽ nimis angusta & nimis breuis, vt 6.
45 q. 2. si priuatis, & c. j. & ff. de fer. l. j.† Itẽ qñ
citatur vt cõpareat corã iudice, qui est suus
inimicus, ext. de lit. cont. c. accedens, ff. de li-
46 be. le. l. si pr̃, C. de iud. l. apertissimi.† Itẽ si ci
tatus est in carcere vel vinculis, ita ꝙ non
p̄t venire, vt ff. ex qui. ca. mai. l. succurritur.
47 & l. seq.† Itẽ gñaliter vbicunq; quis habet
iustã cãm excusationis cõparẽdi & iustum
impedimentum, satis excusatur, ff. ex q. ca.
mai. l. 1. & l. si cõuenerit, & l. seq. & l. itẽ ei.
& l. si ab hostib. & l. sed si ꝑ p̄torem, & ff. de
admi. tu. l. scire, §. sufficit, cũ si. dẽt tñ mitte-
re excusatorẽ si nõ pōt ire ad se excusandũ,
aliàs non est excusatus, ut ext. de re iu. c. cũ
Bertoldus, vbi de hoc, & facere fidẽ de impe
dimento iudici. Nã ei facienda est fides &c.
48 †Et no. ꝙ febricula non excusat, ff. de ædil.
49 edi. l. j. §. ꝓinde, & l. ob q̄ vitia.† Itẽ leue im
pedimẽtũ nõ excusat & modicũ, qa de mi-
nimis nõ est curãdũ, ff. de vẽ. inspi. l. 1. & ff.
de re iu. l. q̄ sitũ, §. p̄t, ff. si quis cau. l. 2. §. t ꝑe,
50 †Itẽ no. ꝙ iudex debet cõmittere nũcio, ut
citet accusatũ uel inq sitũ, ut dictũ est, C. de
exhi. re. l. neminẽ, & ista talis cõmissio, a uel
citatio nuncij dẽt scribi in actis, aliàs nõ va
leret, ut d. l. neminẽ, & ext. de prob. c. qm̃ cõ
tra falsam, nec posset de iure procedi cõtra
accu satũ, nisi cõstaret de cõmissione & rela
tione in actis, ut d. c. qm̃ cõtra falsã, qa nõ
vr̃ cõtumax, si nõ est ltĩme citatus, qa nõ re
fert vtrum quid nõ fiat, an minus legitime
51 fiat, ff. de aut. p̄stã. l. nulla.† Itẽ citatio ẽ de
substãtialib. iudicij, vt ꝓbat̃ d̃ acc. l. j. & oĩa
substãtialia sunt ltĩme seruanda & fienda,
aliter nõ valẽt, vt d. c. qm̃ cõtra fals. ar. C. in
q. cau. in inte. res. ñ est nece. l. si tutor, cũ si.

A D D I T I O.

a ¶Commissio. *Adde ꝙ licet appareat de citatione & nuncij relatione, tamen non præsumitur facta commissio, si de ea non apparet. Ita dicit Anto. de Bu in c. 1. de iud. & videtur sentire Bar. in l. 1. § qui as, ff. de offi. præfe. vrb. & dicit cõiter hoc teneri do. Fran. Are. in cons. 33. in 3 vol. versi. 4. præmitto, & an talis commissio præsumatur, uide plene in addi. Ang. in trac. malefic. in ver. qui iudex commis. C aio. col. 3.*

De comparitione accusati cum forma confessionis, promissionis, satisfac. & termini. Rub.

52 Citatus comparens quid facere debeat.
53 Citatus comparens ad iuris banchum si iudex abest, quid faciat.
54 Iudex si assignauit dila. ad cõparendum, & hoc ad instantiã accusantis, an ea elapsa audietur.
55 Iudex si ex causa dilationem nouam concedere possit, ea finita quando prorogabit.
56 Iudex si assignauit terminũ accusatori ad probandum, & reo ad se defendendum, illis elapsis an positiones poterunt fieri in causa per accusatorem vel accusatum.
57 Accusatori a reo quot dilationes dantur et qñ.
58 Reus vel accusatus siue inquisitus quando sit detinendus in carcere, & non relaxandus fideiussoribus, & quid faciet iudex.
59 Constituti rei forma siue confiteatur, siue negat, & quid post constitutum faciet iudex.
60 Satisdationis forma quæ sit pro reo.
61 Stipulatione magistratus in officio præsidentis & notarij, an requiratur communis actio, cuius nomine stipulati sunt.
62 Reus qui promisit se præsentare corã iudice sub pœna & c. si se nõ p̃sentauerit quid faciet iudex.

Reus

63 *Reus an cogi poſſit cauere de parendo iudici & ſoluendo condemnationem.*

64 *Fideiubente aliquo pro reo de ſoluendo condemnationem, ſi reum ducat in fortiam communis, an poterit cogi ſoluere ille fideiuſſ.*

65 *Fideiuſſoribus pro aliquo promittentibus de præſentando eum toties quoties fuerit requiſitus, quomodo contra eos proceditur.*

66 *Præſentare ſe aliquis promiſit, & fideiuſſorem dedit, poſtea in banno pro alio maleficio eſt poſitus, ſi exigatur a fideiuſſore quod præſentet reum, quid fiet.*

67 *Fideiuſſor ut ſupra, ſi uult defendere reum pro quo fid iuſſit, an audietur.*

68 *Fideiuſſor ut ſupra, uſque ad quod tempus tenetur extrahere reum, & an pœna poſſit pluries committi.*

69 *Satiſdationis forma quæ ſit pro reo.*

70 *Fdeiuſſit quidam pro delinquente, de ſoluendo omnē cōdemnationem & c cōmiſit aliud delictū propter quod ſunt confiſcata omnia illius bona & in c. libris eſt condemnatus, an fideiuſſor ad iſta c. tenetur.*

71 *Fiſcus ſiue commune an habeat omnia bona delinquentis obligata ſaluo iure creditorum.*

72 *Delinquens ſi ſit in caſu in quo poſſet torqueri, & cum confiteatur ſponte, an poſſit incarcerari ſiue dederit fideiuſſores ſoluendi condemnatio nem, ſiue non.*

73 *Citato non veniente an deſcribantur bona, & quid fiat.*

74 *Citatus non cōparens, an de conſuetudine Italię ponatur in banno ēt ad mortem & an valeat de iure talis ſnīa, & quid in delictis leuioribus.*

75 *Accuſato contumace exiſtente quid ſit faciendum, late dicitur hic.*

76 *Teſtes in omni caſu, ſi reus non comparet, an ſint examinandi.*

77 *Accuſatus non valens comparere, an debeat mittere excuſatorem.*

78 *Citatus eſt quis diuerſimode, & pluribus ex diuerſis delictis, et non apparet, an pluries poſſit exbanniri.*

79 *Citatur quis rōne maleficij vult ſe defendere p ſuos familiares, an poſſit. & iudex habet ueritatem inquirere omnibus modis quibus poteſt.*

52 VIDIMVS ſ. prox. de citatione. Mo-
do ſequitur videre de comparitione.†
Sciendum eſt ꝙ citatus non dēt iudicē cō-
tēnere, ꝙ ſi fecerit, pōt puniri, ff. ſi quis ius
di. nō obtem. l. j. niſi eſſet certus iudicē nō
eſſe ſuum: nam tūc venire nō tenetur, vt ff.
de iuriſ. om. iu. l. fi. ſi quis in ius vo. nō ie.
l. j. & ibi no. Sed dēt corā iudice ad termi-
nū aſſignatū cōparere, & ſe repſētare hora
cōgrua, in loco cōgruo, vbi ius reddit, ff. de
iuſt. & iu. l. pe. de iu. l. ſi locū. & faciat ſcribi
in actis ſicut ſe pſentauit die tali corā iudi-
ce ꝓ tribunali ſedente ſuꝑ palatio coīs ad
ius reddendū pro ſe defendendo a tali accu
ſa. vel inquiſitione &c. & nō dēt poſt præ-
ſentationem diſcedere ſine licentia, vt C. de
decu. l. decurio. de qua licētia r cedendi dēt
apparere ꝑ ſcripturā in actis, alioqn vr cō
tumax, & poſſet cōtra eū ꝓcedi ſicut cōtra
cōtumacē, quia nō vr veniſſe, ꝗ non ſtetit.
ff. de rei ven. l. ſi. is qui ſe liti. in fi. ff. ex qui.
ca. in poſſ. ea l. 2. cum ſi. & ar. ext. de iud. c. j.
Itē quia non creditur iudici, niſi quatenus
cōſtat ex actis, vt ext. de prob. c. qm̄ contra
falsā. Itē vtile eſſet, ꝙ hora pręſentationis
ſcriberetur, vt appareat, ſi compareat, licet
dies tota cedat citato, niſi de hora exprima
tur. ꝗa debeat comparere, arg. ext. de do. &
cont. c. cū dilect. in fi. de procu c. auditis. itē
cōtra nō veniētes ius male pſumit, & cōtra
ipſos male pſumit. ext. de pſum. c. nullus.
de reſcri. c. ex tenore. de teſt. cōſti. Ipſe aūt
reus qn̄ cōparet, cōſideret ſi pōt iudicis iu
riſdictionē declinare, & declinatorias exce-
ptiones fori ſi pōt, primo ꝓponat & ante li
tē conteſt. vt C. de exc. l. j. Nam illæ debent
ab initio ꝓponi. Pōt ēt opponere cōtra ꝑ
ſonā accuſantis, ſi nō eſt cōpetēs, & ante, &
& poſt lit. cōte. C. de ꝓcu. l. licet. ext. de acc.
c. j. Nā multa contra ꝑſonā accuſantis poſ-
ſunt opponi, vt no. ſ. de perſo. quæ accu. nō
poſſ. per tot. Et vr ꝙ iſtæ exceptiones de-
beant probari intra octo dies computādos
a die quo opponuntur. ext. de exce. c. Pia. li.
6. vel intra tempus aſſignatum ꝑ iudicem,
ſm l. excep. C. de prob. nam ſicut in ciuilib.
opponuntur except. ita in criminalib. vt ff.
53 de adul. l. ſi maritus, § præſcri † Sed ꝗd ſi
citatus comparuit ad banchū iuris pro ſe-
defendendo, & iudex abeſt. Rn̄. faciat ſcri-
bi ꝑ notarium qualiter comparet paratꝰ ſe
pſentare coram iudice, & ſtet ibi, ſi fuerit
de mane vſque ad horam tertiarum, ſi poſt
nonas, vſque ad veſperas, nam tunc excuſa
tus eſt, quia per eum non ſtat, vt ff. de cōd.
& de. l. iure ciui. ſed ſtat ꝑ prætorem, vt ff.
54 de diuer. & tem. præſc. l. j. cum ſi. † Sed ꝗd
ſi iudex aſſignauit dilationem ad comparē

Ec 2 dum

dum,ad instātiam accu.an ea elapsa audie
tur? Respon.nō,vt C.qui acc.nō pos.l.si ea
55 q̄. † Sed de nouo pōt iudex ex cā aliā dila-
tionē dare seu cōcedere,ff.de re iudi.l.4.in
prin.sed si elapsa est,nō poterit iudex ꝓro-
gare,qa ꝙ nō est,prorogari nō pōt.ar.ext.
de desepon.īpu.c.ad dissolutionē,sed de no
uo pōt cōcedere vt dictū est. Si aūt non est
elapsum tp̄s tūc bn̄ pōt iudex prorogare,
ff.de iud.l.2.§.si iudex. ext. de off.dele.c.de
causis.quia iudex qn̄q; prorogat, qn̄q; ar-
ctat pro suo arbitrio, cā tn̄ legitima īteru e
niente,ff.de iud.l. nōnūq̄,de re iu.l.q pro
56 tribunali.ext.de app.cū sit.†Sed pone ꝙ iu
dex assignauit terminū prīo accusatori ad
probandū suā accusam intra octos dies vel
quinq;,prout ei uidebitur ꝙ facere debet,
& postea eo elapso assignat reo ad suam de
fensionē faciendā,vt C.de prob.l.exceptio.
ext.de prob.c.licet.& in Auth.de fid.instr.
§.oportet. nunquid elapso termino potue
a runt fieri positiones a in cā ꝑ accusatorem
vel accusatum? Rn̄.si assignatus fuerit ter-
minus ad omnē probationem faciendam;
& omnem defensionem faciendam, tunc
nō possit ꝑꝑ verbum ad omnem, ꝙ quidē
est vniuersale &c.comprehendit. n. oē ge-
nus probationis.ar.optimum ad hoc C. de
non nu.pec.l.in contractib.C.qui acc. non
pos.l.si ea.extr.qui fil.sint le.c.lator.& C.de
ing.& ma.l.diffamari. Et positiones sunt d̄
genere probationum,vt j̄.de prob.dicet.Si
aūt non dicatur ad oēm suā probationem
uel defensionem sed solum ad suā defensio
nē,vel ad suā probationē,tūc bn̄ possit vsq;
ad conclusionē iudicij.ar.ext.de fi.īstr.c.cū
57 Io.in fi.†Itē no.ꝙ accusatori dant̄ duæ di
lationes,reo aūt tres,& si habent iustū im-
pedimētū dabit̄ alia dilatio. Nam pro sin-
gulis causis & impedimentis dāda est dila
58 tio,vt ff.de fer.l.fi.†Item no.ꝙ qn̄ reus vel
accusatus vel inquisitus,si quid ex tali deli
cto proceditur cōtra eum,ex quo subsequē-
da est pęna corporalis, & tunc dēt poni in
carcere custodiendus, & nō dēt relaxari ēt
b si idone os vellet dare fideiussores, b alias
dēt relaxari. i. datis fideiussoribus idoneis
de p̄sentādo eum de soluēdo oēm cōdem-
nationē,q̄ de ipso fieret occasione dicti ma
leficij, de quo est accusatus vel inquisitus,
vt ff.de cust.reo.l.j.vbi de hoc no. & l. Di-
uus.& l.si cōfessus. Item debet iudex face-
re cū corporaliter iurare dicere ueritatē de
oībus de quib.fuerit interrogatus, & face
re ꝙ notarius ad hoc deputatus legat vul-
gariter,si sit ꝑsona illiterata totā accusā,vl
inquisitionē,& dēt ipsū examinare diligen
ter,si cōmisit delictū in accusatione vel in-
quisitione cōtētū,& si dixerit sic, dēt nota
rius scribere id ꝙ dixit,prout j̄. uidelicet.
59 CONSTITVTVS † coram dn̄o B. indi-
dice maleficiorū cōis Mātuæ sedēte pro tri
bunali in palatio dicti cōis ad bāchū male
ficiorū pro iure reddēdo, Mar.iuratus dice
re veritatē de oīb.quib.interrogabitur vel
interrogat̄, & examinatus ꝑ dictū dn̄m iu-
dicē suꝑ cōtētis in dicta accusatione vel in
qsitione eidem lecta & vulgarizata ꝑ me
notariū &c.diligēter rn̄dēdo dixit, & cōfes
sus fuit oīa & singula vera esse & fuisse, q̄
ī dicta accusatione vel inquisitione ꝑ ordi
nē continentur, & se cōmisisse, & ꝑpetrasse
maleficiū ī dicta accusatione cōtētū. Si aūt
negauerit,dico sic, uidelicet. Cōstitut⁹ &c.
rn̄dendo dictę accusationi uel inquisitioni
negauit,& negat se eē culpabilē de p̄dictis,
de q b.accusatus fuit vel inquisitus. Sed q-
dā simplices notarij scribunt sic. uidelicet,
quia negat oīa & singula uera esse & fuis-
se; quę in dicta accusatione uel īquisitione
continentur, male faciunt plurib.rōnib. ꝙ
dic ut no. j̄.de accu.§.itē no.ꝙ notarius nō
debet scribere &c. Et his peractis debet iu-
dex,si est tale crimen,ex quo imponēda sit
poena

ADDITIONES.

a ¶ Positiones. *Quādo possint fieri ꝓbationes post terminū, uide tu plene per Sal in c.licet de ꝓba.*
b ¶ Fideiussores. *Adde tu & intellige hoc non solum procedere qn̄ pęna principaliter esset corporalis sed ēt secundario in defectum pecuniariæ, ut per Bar.in d.l.j.de cust.reo.& intellige hoc nō ꝓcedere,qn̄ in loco esset consuetudo,ꝙ quis re laxaretur,ēt ubi īponeretur pœna corporalis,ut per Ro.sing.suo 110.inci.tu scis.& adde ꝙ etiā ubi uenit imponenda pœna pecuniaria, quis nō est fideiussoribus relaxandus,quādo talis aufugit alias de carcere.ita Ro.in l.lege Cor.ff.ad Sil. Hic etiā relaxatur,qn̄ cōfitetur crimē. ita Bal. in l.nullus,C.de exhi.reis. Hic relaxatur,quando uoluit a principe carcerari,& quando fertur sententia contra eum, uellet dare fideiussores, ita Ang.in d.l.nullus.& ibi eum omnino uide*

pena corporalis, facere poni in carcerē cu-
stodiēdū, vt ff.de pę.l.aut dāna, §.solēt, alias
dēt eū relaxare datis fideiussorib. idoneis,
vt dictū est s. Quæ satisdatio dēt sic scribi.
60 CONSTITVTVS † talis coram tali iu-
dice malefi. ꝓ tribunali sedente ad banchū
iuris in palatio cōis ad ius reddēdū, & corā
me notario ꝓmisit dicto dño iudici, & mi-
hi notario stipulanti & recipiēti pro dicto
cōi Mātuæ, & pro dicto dño potestate sub
tali pęna parere & obedire mādatis eius, &
se p̄sentare ad dictū banchum coram dicto
dño iudice ꝑsonaliter, & toties quoties fue
rit reqsitus ꝑsonaliter, vel ad domum suę
solitæ habitationis, & si non venerit toties
in dictā pęnam incidat, ꝓmittens mihi no
tario antedicto ēt soluere oēm condemna
tionem, q̄ de ipso fieret occasione dicti ma
leficij perpetrari in ꝑsonā talis, vel malefi
cij indicta cā vel inquisitione contenti obli
gādo se & oīa bona sua p̄sentia & futura,
pro dictis oībus & singulis attendendis &
obseruandis, & renuncians oī iuri sibi com
petenti & exceptioni non factæ promissio-
nis, & oī legū & statutorū auxilio &c. Pro
quo tali accusato vel inquisito Io. & Andr.
& quilibet ipsorum insolidū fideiussores
in oēm casū & euētū ꝓmiserunt mihi no-
tario infrascripto stipulanti & recipiēti ꝓ
dicto cōi sub tali pœna se facturos & cura
turos, ꝙ dictus talis accusatus vel inquisit⁹
attendet & obseruabit cū effectu oīa & sin
gula suprascripta, & ꝙ soluent oēm cōdē-
nationem, q̄ de dicto tali fieret occasione
dicti maleficij. Alioquin ipsi & ipsorū vter
que attendent & obseruabunt pro se & de
suo, se & oīa sua bona pro p̄dictis oībus &
singulis attendēdis & obseruandis, obligā
tes & renūciātes epistolę diui Adriani. & ď
fideiu. & de duob. reis, & oī alij legū statu-
torūq; auxilio &c. Cui accusato vel inquisi
to ibi præsenti, dictus dñs iudex sedens pro
tribunali ad dictum banchum statuit, & as
signauit terminū quinq; dierum ad oēm ꝓ
bationem seu defensionem fiendam sup p
61 dictis, † Et not. ꝙ ex stipulatione iudicis, i.
magistratus in officio p̄sidētis acqrit actio
& ius cōe, pro quo & cuius noīe stipulatur.
Et idem in notarijs, vt ff.de magi.conue.l.
j.ff.rem pup.sal.fore, l.2.§.j.de ado.l.nam a
62 & ita, cum si. † Sed quid si reus ꝓmisit de se
p̄sentando corā iudice, vt s. dictū est, & se
nō p̄sentat, sed est cōtumax. Rn̄. dēt condē
nari ad penam promissam, & si pena non
est ꝓmissa, citabitur vt cōpareat corā dicto
dño iudice sub certa pęna intra talē termi
nū, & si nō cōparuerit, eū condemnabit, vt
ff. si quis ius dic. non obtem.l.j. & si sæpius
fuerit requisitus, & non cōparuerit, poterit
exbāniri & relegari de iure, ff de pę.l.absē
tem, §. aduersus, l. capitaliū, §.j.ff.an ꝑ ali.
63 cā app.l.j. † Sed nunqd pōt reus cōpelli in
uitus de parendo iudici, & de soluendo con
demnationē. Rn̄. nō, vt ff.de pœ.l.fi. vn̄ car-
cerabitur quosq; fuerit absolutus, & si fue
rit condēnatus detinebitur carceratus, &
custodietur quosq; condēnatus, soluerit, cū
sit debitor fisci, C.de cust.re.l.si cōsensus. &
l.Diuus, & C.eod.l.fi.ff.de pę.l.aut dāna.§.
64 solent. † Sed qd si aliquis fideiussit pro ali
quo q cōmisit delictū aliquo de soluendo
ipsam condemnationem, duxit malefacto
rē in fortiā cōis. An ille fideiussor possit de
tineri & cōpelli soluere condēnationē. Rn̄.
dicūt qdā Doc. ꝙ nō. ar. ff.ď trās.l.fi.C.lo.
l.si cū Hermes. cū & poterit ꝑ modū exci-
pere, ꝙ non tenetur ad solutionem, postq̄
principalis est in fortiā cōis ꝑ iura p̄dicta.
65 † Sed q̄ro qualiter procedetur cōtra fideius
sores, q fideiusserunt ꝓ accusato vel inqsi
to, & q promiserunt eum rep̄sentare toties
quoties. *a* fuerit reqsitus. Rn̄ aut promise-
runt sub certa pęna, & tunc ad illā pęnā te
nebunt, vt ff.si qs cau.l.2.de extraord.cri.l.
si qs reum. Si aūt promiserunt simplr̄ non
adiecta certa pęna, tūc tenentur ad interes
se cōis, vel iudex p̄cipiet sub certa pęna, vt
illū exhibeāt & rep̄sentent, ꝙ si nō fecerint,
mulctabūtur, ff.si qs ius di.nō obtem.l.j. &
d.l.si quis reū. & ista talis pęna pecuniaria
fisco seu cōi applicabitur, vt C.de mo.mul.
l.fi. Sed si dolose fecerit accusans, ꝙ exhibe
ri nō poterat, punitur accusans, ff.de extra
66 or.cri.l.si qs reū, cu si. † Sed pone ꝙ aliquis
promisit se p̄sentare, & dedit fideiussorem,
post hæc posit⁹ in bāno ꝓ alio nouo male
ficio, p̄cipit ei iudex quo ad certū terminū
ꝙ istum talē ꝓ quo fideiusserat, & ꝓmise
rat

ADDITIO.

a ¶ Toties quoties. *De hoc quomodo intelligatur ista cautio, vide per Doct. in l. si finita, ff. de da. inf. & per Ro. in consi. suo 14.*

rat exhibere exhibeat, iſte dicit & allegat,
ꝙ non põt,q̃a eſt bannitus.q̃rit̃ quid iuris.
R̃n.aut fuit pceptũ anteq̃ fuerit bãnitus,đ
nouo, vt illũ repſentaret, & tũc ſi nõ facit,
punitur,vt ff.q̃ ſatiſ.co.l.ſi deceſſerit.ſecus
ſi poſt bãnũ,vt ff.ſi quis cau.l. ſed & ſi q̃s,
67 §.rei capitalis.cũ ſi.†Sed q̃d ſi iſte fideiuſ-
a ſor vult defendere reũ *a* ꝓ quo fideiuſſit,
nunquid audiet. R̃n.ſi eſt tale delictum, ꝙ
exinde poſſit,& debeat ſeq̃ pẹna corporalis
vel vltra relegationem,& tũc nõ poſſit, ẽt
ſi velit ſatiſdare,de ſoluẽdo oẽm cõdẽnatio
nẽ &c.vt ff.de pu.iud.l.pe.§.ad crimẽ.alias
ſic,vt ff.de procu.l.ſeruum quoq;,§.publi.
68 †Sed quæro vſq; ad ꝙ tp̃s tenetur fideiuſ-
ſor exhibere. R̃n.aut promiſit exhibere ad
certũ terminũ,& tũc ad terminũ ꝓmiſſum
dẽt exhibere,aut ꝓmiſit exhibere ad termi
num quẽ iudex ordinabit,& ordinat,& aſſi
ſtit,& tunc dẽt ad illũ terminũ exhibere,vt
C.de fideiuſ.l.ſane, cũ ſi. vñ vtile eſt ꝙ no
tarius & officialis curiæ ſtipuletur fideiuſ-
ſore ꝙ exhibebit,& præſentabit reũ accuſa
tũ,vel inq̃ſitũ ſub certa pẹna ad terminũ ,
quẽ iudex ei aſſignabit,& toties quoties aſ
ſignabit,& toties incidet in pẹnam, ſi non
attenderet,ꝙ ꝓmiſit,vel non exhiberet reũ
accuſatũ,vel inq̃ſitum prædictum &c. Nã
pẹna põt ſemel & pluries cõmitti & exigi,
ſi dicatur,ff.de arb.l.ſi duo.in fi.de tranſac.
l.qui fidem,C.de pac.l. cum proponas. cũ
ſi.unde ſatiſdatio debet ſic formari.
69 CONSTITVTVS † M.accuſatus vel in
quiſitus coram tali iudice pro tribunali ſe
dente in palatio dicti cõis, ꝓmiſit dicto iu
dici & mihi notario ſtipulãti & recipienti
ꝓ dicto cõi,ſtare,parere & obedire manda
tis eius,& ſe pñtare perſonaliter corã dicto
dño iudice ad dictũ bãchcũ maleficio. ad
terminũ arb.iud.aſſignãdũ ſub pẹna c.lib.
& toties & quoties fuerit req̃ſit⁹ ex parte
dicti iudicis ꝑ aliquẽ nũciũ dicti cõis ꝑſo-
naliter,vel ad domũ ſuæ habitationis , &
ſoluere oẽm cõdẽnationẽ,q̃ de ipſo fieret oc
caſione dicti maleficij,& toties incidat ĩ pẹ
nã,quoties nõ cõpareat,vel nõ obſeruaret
oĩa ſingula ſupraſcripta,& toties exigi poſ
ſit pẹna cũ effectu oĩbus & ſingulis ſupra-
ſcriptis ſemꝑ durãtib.in ſui firmitate,obli
gando ꝓ p̃dictis oĩbus & ſingulis attendẽ-
dis & obſeruandis oĩa ſua bona p̃ſentia &
futura &c. ꝓ quo fideiuſſerunt &c.Et eodẽ
mõ & forma promittant fideiuſſores,& ſe
obligẽt,& oĩa ſua bona,ut s̃.dictũ ẽ.Renũ
ciãtes epiſtolæ diui Adriani, & de fideiuſ.
& de duob.re.&c.& oĩ legũ & ſtatutorũ au
70 xilio &c.†Sed q̃d q̃dã ꝓ maleficio cõmiſ-
ſo dedit fideiuſſores de ſoluẽdo oẽm cõdẽ
nationẽ,ut s̃.dictũ ẽ,cõtingit ꝙ iſte cõmi-
ſit aliud maleficiũ,ꝑ ꝙ oĩa bona iſti⁹ ſunt
publicata , & ĩſuꝑ ẽ cõdẽnat⁹ in cẽtũ libris
ꝓ alio delicto, nunquid fideiuſſores tenẽt
ad iſta cẽtũ ſoluenda. R̃n.dñt q̃dã ꝙ ſic,ut
C.de fideiuſ.l.nã aliter.ff.de iur.fiſ.l.ĩ frau-
dẽ,§.j.C.de ſen.paſ l.3.Sed alij dñt cõtra,
q̃a cõfuſa ẽ actio ꝑ publicationẽ bonorũ,
q̃a fiſc⁹ in oĩ cã ſuccedit illi cõdẽnato,ff.ꝓ
ſoc.l.act.§.publica.facit.ff.de fideiuſ.l.ſi de
bitor.& l.numerarius,§.j.cũ ſi.ꝙ uerius ur̃.
71 † Itẽ no. ꝙ fiſcus ſiue cõe habet oĩa bona
delinquentis obligata & hypotecata rõnẽ
delicti ſaluo tñ iure creditorũ. C. de priuil.
72 fiſ.l.j.cũ ſi.& ibi no.†Itẽ no.ꝙ ſi iſte accu-
ſat⁹ uel inq̃ſitus eſſet in caſu quo poſſet tor
q̃ri,& nõ ſpõte cõfitetur, ꝙ iudex põt face
re ipſum poni in carcerẽ, ut ipſum habeat
qñ uoluerit,ꝑ l.2.C.de cuſt.re. l.2. & idẽ ẽ
ſi non dat fideiuſſorẽ de ſoluẽdo condẽna-
73 tionẽ,ut d.l.3.cũ ſi.†.Itẽ no. ꝙ ſi citat⁹ nõ
cõparet,ſed cõtumax eſt,bona eius dẽt de
ſcribi,& annotari,ut ff.de pẹ.l. abſentẽ.&
expectari uſq; ad annũ,ff.de req re.l.ann⁹.
& ſi deceſſerit intra annũ, bona occupãtur
a fiſco,& dant̃ hæredib. ipſius accuſati uel
inquiſiti & citati,ut ff.de req.re.l. p̃ſides,§.
ſed Pompo.Si aũt non uenerit intra annũ,
bona occupantur à fiſco,ſiue cõi,ff.de req.
74 re.l.fi.& d.l.annus.cum ſi.† Sed de conſue
tudine Italiæ,ſi citatus non comparet, po-
nitur in banno,& condemnatur ẽt ad mor
tẽ,uel ad mẽbri abſciſſionẽ,q̃a eorũ abſen
tia haberet̃ ꝓ p̃ſentia & cõfeſ.& plena pro
batione,licet de iure nõ ualet talis ſñia, ff.
de pẹ.l.abſentẽ.Sed in alijs delictis leuiori
bus ur̃ contra contumacẽ,ꝙ bene poſſit ꝓ
cedi ad condẽnationẽ,dũmodo ſæpius re-
75 quiratur,ut d.l.abſẽtẽ,§.aduerſus.†Vñ ad
noti-

ADDITIO.

a ¶Defendere reum. *Adde tu de hac quæſtione, & in ſimilibus terminus, dic vt per Gan.in tra. de malefi.excom.quid agendum ſit reo præſente col. 3.verſ.ſed quæro pone.*

notitiā huius materiæ distingue. Aut accu
satus est cōtumax ante lit.cont.aut post. Si
quidē ante ſm leges oēs oīa eius bona an-
notātur & describuntur, C.de bo.proscri.l.
si quis, de excu.l.absentē. Et si intra annū ve
nerit. & iuri paruerit p̄stita fideiussione de
rep̄sentādo, & stādo iuri, & de se p̄sentando
& de soluendo bona recuperat, & su p crīe,
super quo accusatus est, audit̄. Si vero post
annū cōparuerit, bona confiscant̄, & si satis
det parēdo iuri, bona p hoc non recuperat,
sed auditur defensio sua su p crīe, ff.de req.
re.l.1.§.p̄sides, & §.fi.eo.l. quicunq;, & d.l.
qui de crīe, C.de accu.l.absentem, C.de pę.l.
nec diu. Si aūt est lis cont. & postea se ab-
sentet, similiter nunq̄ fertur s̄nīa in absen-
tem in maiorib.delictis, in quibus impona
tur pęna mortis, vel alia vltra relegationē,
ut ff.de pœ.l.absentē. Imo qn̄q; rediens au
ditur, ut ff.de req.l.annus, cum si. Sed in a-
liis leuioribus delictis, q̄ cōtinent pęnā rele
gationis, vel infamiæ, vel ī.relegationē, vt
in pecuniariis, tunc bene pcedit̄ contra ab-
sentem, vt ff.de pę.l.absentem, & 3 q.9.de-
cernimus, vbi de hoc. Debet tn̄ accusatus,
qn̄ contra eum procedit̄, nisi in casu, C.de
adul.l.q̄uis cōparere. Sed de consuetudine
76 cōium obseruatur, vt dictum est s̄.†Sed cō
sulo ego Bonif.de Vital.de Mantua, Iudex
compilator huius summæ, qd̄ in oī casu
iudex examinet testes, ēt si accusatus uel in
quisitus sit absens, & ueritatem inquirat, &
rectā faciat s̄nīam, & sic non peccat, facit
ext.de do.& cont.c.necessitatis, & ext.ut lit.
nō cont.c.qm̄ frequenter, §.sunt & alij, ext.
de accu.c.qualiter, §.debet, C.de eden.l.2.de
77 iud.l.2.cum si.†Item no.ꝙ si accusatus nō
potest commode comparere ob aliquam iu
stam cām, ipse debet mittere exiusatorem,
qui excuset cum coram iudice, vt s̄.no.ti.p
xi. Nam multæ sunt causæ p p quas excusa
tur, ut no.s̄.ti.proxi.per tot.& maxime in §.
item no. ꝙ citatus multis modis excusa-
78 tur &c.†Sed pone ꝙ ex diuersis delictis est
quis diuersimode citatus & pluries, ipse nō
comparet, sed est contumax, nunquid plu-
ries exbanniri pōt. Rn.vr̄ ꝙ infamatus nō
pōt amplius infamari, C.ut int.cer.tem.cri.
q.ter.l.2.ff.de infa.l.4.§.ait prętor, ff.si qs
cau.l.si actio.& l.seq. Sed dic contra. Nā ex-
a cōicatus poterit iterum excommunicari a
ext.de iudæ.c.inter quorundam, de s̄nīa ex
communicatio. cum pro causa & c.officij.
Alioquin de malefic.pœnam non reporta-
bit, quod esse non dēt, ff.de interd.& rele.l.
relegat.§.fi.de neg.ge.l.siue hæreditaria, cū
79 si.† Sed quid si quis citat̄ occasione malefi
cij, vult se defendere per suos familiares &
excusare, nunquid potest? Rn̄. aut maleficiū
dr̄ fuisse commissum in domo istius, & tūc
si non potest probari per alios defensio q̄
per familiares, ꝙ tunc audiatur, arg.C.de
repu.l.consensu, §.super plagis, C.de qō.l.
interrogati, ff.ad Sill.l.si quis in graui, §.si
pupillus, & §.seq. & arg.ext. de testib.c.ue-
niens, ubi de hoc, alias regulariter secus est,
vt C.de test l.2.ff.eo. l.pe. cum si. Nam iu-
dex ueritatem habet īquirere oībus modis,
quibus potest, ut C.de edend.l.is apud quē
de iud.l.iudi. ut rectam possint ferre sentē-
tiam, ut Insti.de act.§ curare.

ADDITIO.

a ¶Excommunicari. *Adde istam esse communē opin. ut per Doct. in locis alle. & uide de hoc per Nell. plene in tract banni. in 1. par. 1. temp q. 3.*

De probatione, & quot sunt genera probationum. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Probatio quid sit, & unde dicatur.*
2 *Probationis primum genus quod sit.*
3 *Probationis secundum genus, quod sit.*
4 *Probationis tertium genus quod sit.*
5 *Probationis quartum genus quod sit.*
6 *Probationis quintum genus quod sit.*
7 *Probationis sextum genus quod sit.*
8 *Probatio etiam fit per famam & alijs indicijs.*
9 *Item per libros antiquos & scripturas antiquas etiam incisas lapidibus.*
10 *Item per librum census.*
11 *Item per literas auth. sigillatas sigillo authentico personarum hic enumeratarum, & quando credatur literis priua. & officiali in suo officio.*
12 *Probatio fit per indicia indubitata*
13 *Item per communem opi. hominum alicuius loci vel maioris partis, vel alterias cōuicinia, & qua dicatur communis opinio.*
14 *Probatio plena & semiplena, quos testes fiat.*
15 *Probatio fit per comparationem literarum.*
16 *Item per scripturam domesticam.*
17 *Item per fugam alicuius contra quem proceditur, & maxime officialis.*
18 *Semiplenam probationem per vnum testem fieri*

quomodo intelligatur, & qñ uni testi credatur.

29 Dilatio, an primo de iure debetur actori ad probandum, deinde elapsa reo ad se defendendum vel probationem faciendam, & qua faciant iudices ignari.

30 Reo in quibus casibus prius detur probatio, quam actori.

31 Maleficio probato per duos uel tres testes, licet malefactor nolit confiteri, etiam cum tormentis, an poterit puniri.

32 Maleficium, an per duos testes probetur, vel tres requirantur.

33 Maleficio probato per duos vel plures testes, an reus torqueri possit.

34 Teste dicente quod firmiter credit illud quod dicit, & inducit rationes uerisimiles & præsumptiones, an tale dictum sit sufficiens ad talem probationem.

35 Accusatio de furto continens annum, mensem, locum furti, & res furto subtractas, si etiam cõtineat quod sit homicida plagiarius, an super tali accusatione examinabuntur testes de homicidio & plagio.

36 Accusaui te de furto mihi facto tali anno, mẽse &c & processum est super ea, an si uelim probare ꝙ tu es assuetus furari, audiendus sim.

37 Accusatio an debeat fieri secũdũ formã accusa.

BONVM & vtile est vt uideamus quid
sit probatio, & quot sunt genera proba
1 tionum, siue probandi.† Et quidem proba-
tio est alicuius rei dubiæ, per testes, vel in-
strã, vel indicia, vel p̃sumptiones ostensio.
Et dr̃ probatio à probe aduerbio, nã probe
facit, qui probat ꝙ intendit, quia pœnã ca-
lumniantis euitat. Et no. ꝙ multa sunt ge-
2 nera probationum.† Primũ genus est pro-
bandi ꝑ testes fide dignos & oĩ exceptione
maiores, qui à testimonio non repellunt, vt
ext. de testi. c. j. & 2. & c. ex literis, & c. cum
clamor, ff. eo. l. scio, & l. ob carmen, & l. pe.
& multis alijs. Qui autẽ à testimonio repel
3 lãtur, no. j̃. de testi.† Secundũ est per instrã,
vt ext. de fi. instr. c. j. & 2. & c. imputari, & in
4 plurib. alijs.† Tertiũ genus probãdi, est per
cõfessionem sponte factam, vel per positio
nes si confitentur, ẽt in crĩali iudicio, ff. de
confes. l. j. & l confessos, de qõ. l. j. §. si quis
5 vltra.† Quartũ est ꝑ euidentiã facti, ext. de
accu. c. euidẽtia, sicut est in notorijs, ut no.
plene. j̃. de notori. ext. de coha. cle. & muli.
c. vestra, 2. q. j. de manifesta. vbi de hoc no.
6 † Quintum ꝑ p̃sumptionẽ violentã, ut ext.
de p̃sum. c. afferte, vt est ẽt videre in illo, ꝗ
corrupit testes aduersarij sui, vñ p̃sumitur
cõtra eum, qui iniq̃ cãm foueat, ut ext. de
testi. c. intimauit, & c. peruenit, ar. C. de po-
stu. l. prouidendum. Idẽ est in eo, qui est in
uentus in loco secreto solus cum sola, uel
in lecto nudus cũ nuda. Nã p̃sumptio est ꝗ
simul fuerint fornicati, ext. de p̃sum. c. lite-
ris, & idem in similib. est dicẽdum, facit C.
7 de adul. l. si quis.† Item sexto mõ per iurm
delatum à parte alteri parti, extra de iure-
iur. c. 1. & 2. vel à iudice, C. de iureiu. l. in bo
8 næ fidei, ext. eo. c. fi.† Item ꝑ famam *a* cum
a alijs indicijs violentis, intellige vt ext. de p̃-
sum. c. illud, & ibi no. & de adul. c. significa-
9 sti, & ff. de test. l. 3 §. eiusdem.† Item fit pro
batio per libros antiquos & scripturas an-
b tiquas etiam factas in lapidib. *b* ext. de pro
ba. c. cum causam, vbi de hoc no. ff. de alb.
10 scrib. l. j.† Item fit per librum censualẽ, in
quo requiritur scriptura solius census uel
tributi, ut ff. de prob. l. census, C. de fi. instr.
auth. ad hæc, ext. de præscri. c. ad audiẽtiã.
11 † Item fit per literas authen. quibus credi-
tur sigillatas sigillo authentico. no. in d. c.
post cessionem, vbi est casus, ꝙ creditur lite
ris ordinarij iudicis &c. vt sigillo Episcopi,
vt ext. de proba. c. 3. vel sigillo legati Eccle-
siæ Romanæ, ext. de confir. vti. uel inuti. c.
cum dilecta, vel sigillo cardinalis, extra de
fi. instr. c. super hoc, vel sigillo abbatis, ex-
tra de his quæ fiunt à præl. sine consen. ca.
c. noscitur. vel sigillo cõuẽtus alicuius mo-
nasterij

ADDITIONES.

a ¶ Per famã. *Quã probationem faciat fama, adde tu ꝙ hr̃ per Ale. in cons. 19. col. 2. ver. subsequenter, in 1. uol. & in cons. 24. col. 1. ver. 2. fortificatur, in 2. vol. & cons. 4. col. 7. in princ. & in cons. 201. in col. pe. ver. nec ẽt in eo. uol. & in cons. 66. col. ult. uers. & sic stat, in 4. uolu. consi. 19. col. pe. uer. qua singula, & in cons. 25. col. 2. per Cep. cons. 34. col. 3. per Fran. Are. in cons. 13. col. 6. & ibi, an cum uno teste coniuncta fama in criminalibus fiat plena probatio, cum cõs. 61. vbi quid in ciuilibus, per Ale. in cons. 150. colu. pe. circa med. in 5. uol. & per eundem in consi. 1. col. 13. quid plura, & in cons. 89. in prin. ver. praeterea, in eo. vol.*

b ¶ Etiã factas in lapidib. *Adde tu & vide per do. Fran. Cur. in pralud. feu. col. 4.*

nasterij vel collegij, vt ext. de prob. c. tertio
loco, de app. c. significauit, cū si. Item credit
approbatis lr̄is sigillatis sigillo principis,
vt ex̄. de fi. inst. c. cū dilectus, C. de adul. l. q̄
uis. Itē sigillatis sigillo ciuitatis, vt d. c. ter-
tio loco. & c. significauit. Et p̄dicta vera sūt
si sigilla sunt nota. Nā tunc tales lr̄æ ꝓbāt,
& eis est credēdū ꝑꝑ authoritatē sigillorū,
arg. ext. de fi. instr. c. 2. de sen. exc. c. cum me
dicinalis, cū si. Itē statur literis alterius pri
uatæ ꝑsonæ sigillatis sigillo suo contra se,
vt de reb. alie. l. 2. de ꝓb. l. instr̄a. & l. rōnes.
Itē credit literis officialis ī suo offō, vt ext.
de tēp. or. c. nec epi, C. de epi. & cle. l. si qua
ꝑ calumniā, ext. de p̄sum. c. cū in iuuentute
de dolo & cōt. c. ueritatis, sed nō facit ple
nā fidē in maleficijs, ff. de cust. re. l. Diuus,
12 cum si † Itē fit probatio ꝑ indicia indubi-
tata. ext. de hęr. c. excōicamus, C. de rei vē. l.
13 indicia. † Itē per cōem opi. hominū alicu-
ius loci vel maioris partis, vel alterius con
uiciniȩ. Et dr̄ cōis opi. cōis credulitas ꝑso-
narū, & est quasi idē ꝙ fama, & ista probat
14 per auditū. † Et no. ꝙ plena probatio fit ꝑ
duos testes fide dignos in oī casu vbi cert⁹
numerus testiū non exigit, vt ff. de test. l. v-
15 bi sed semiplena ꝑ vnum testē, vt ibi. † Itē
ꝑ cōparationem literarū, vt in Auth. de fi.
16 instr. §. si uero minor. & §. seq. col. 6. † Itē ꝑ
scripturā domesticā, C. de ꝓb. l. instr̄a. & l.
17 oēs. Itē † ꝑ fugā alicuius contra quē proce
ditur, & maxime alicuius officialis vt in
Auth. de coll. § sui hoīs. & §. si quis aūt col
18 la. 9. † Et no. ꝙ dixi, ꝑ vnum testē fieri semi
plenā probōnē, regulariter verū est in casi-
bus vbi non exigitur numer⁹ testiū, sed vbi
exigitur certus numerus, ut in testa. & simi
libus, tunc tres vel quatuor faciūt semiple-
nam ꝓbationem. Fallit tñ in casib. vbi stat
dicto vnius testis ad plenā probationē ſm
quosdā. Vnus casus est in reuocatione man
dati, ubi statur iuro, s. testis & producentis,
ext. de proc. c. ex insinuatione. Itē & in alio
quia statur dicto solius tabellionis, si du-
bitetur, an īstr̄m sit publicū uel priuatū ut
si dixerit se fecisse, C. ad l. Cor. de fal. l. si qs
decurio. in Auth. de instr. caut. & fi. §. sed &
si instr̄a. coll. 6. Itē stat iuro solius credito-
ris in superfluo p̄tij rei uenditæ ꝓ debito,
vt C. de iure dot. imp. l. fi. §. si uero. Itē stat
a dicto unius testis qñ testator p̄cepit stari, *a*
ut ff. de do. p̄leg. l. Theopōpus. Itē in alio ca
su, ex̄ de sen. exc. c. si uero. 2. q. 4. c. cū itaq;
Itē ī alio casu, C. de reb. cre. l. in bonę fidei.
b ext. de prob. c. sicut. Itē in baptismo *b* & cō-
secrat ione ecclesiæ. de cōsec di. 4. c. cū itaq;
& c. per nullos. & c. solēnitates. Itē in alio,
C. quēad. test. ape. l. j. in fi. Itē in terminorū
assignatione, ut ff. fi. reg. l. eos. ſm uerū in-
tellectū. Itē in mr̄imonio cōtrahēdo dictū
unius īpedit, ex̄. de testi. c. super eo. ext. de
spons. c. p̄terea. el 2. Itē in purgatione, ext.
de pur. can. c. dubium. Itē in casu ext. de iu-
reiu c. fi. Item credit uni sacerdoti de pœni
tentia alicuius ext. de simo. c. nemo. de pœ-
ni. & re. c. oīs. item credit uiatori. ff. de reb.
cre. l. magis illud. uer. ne tñ Itē nūcio pub.
ext. de app. c. cōparati. item credit patri di-
centi inuitū filiū monachū factū, ut x. q. 4.
c. prius. Itē credit uni reuelāti īsidias factas
principi, ut 74. di. c. si quis Papa. 6. q. j. c. q
cunq; sed cōtrariū habes 7. q. 2. c. si tm̄, & c.
seq. itē stat dicto unius, qñ conuentū est in
ter partes, ai. C. de acq. pos. l. fi. & ff. de pa. l.
l. j. & d. l. Theopōpus. itē in alio casu, ff. de
re mili. l. desertorem, §. is q apud. itē ī casu
stat dicto uni⁹ cū iuro. C. uñ ui. l. si qñ. item
in alio circa fraudē aduersarij, ex̄. de re iu.
c. cū Bertoldus. itē in casu denunciationis,
19 ut ext. de testi c. ī oī. de iud. c. nouit, cū si. †
Itē no. ꝙ de iure primo dēt dari dilatio a-
ctori uel accusatori uel denunciatori ad ꝓ
bandum de iure suo, & postea dilatione ela
ꝑsa dēt accusato uel denunciato dari ad de
fensam suam uel ꝓbationem fiendā, ut ꝓ-
bat C. e. l. excep. de excep. l. si q dem. Sed hoc
non obseruāt ignari iudices & assessores, i-
mo utriq; parti terminum assignant ad ꝓ-
bādum. Et qñq; primo reo uel accusato q̄
20 accusatori, ꝙ non est de iuris ordine. † Fal
lit tñ in p̄iudicialibus qōnibus in quibus
probat prius reus q̄ actor uel accusator. ex̄.
de ord. cog. c. j. ff. de prob. l. in excep. ext.
co. c. in

ADDITIONES.

a ¶Stati. *Adde tu & vide ad hoc plene per Alex. ī cons. 47. col. 2. ver. sed p̄missis, in j. vol. & duplicatū. in 2. vol. cons. 1 02. & adde ꝙ vni testi fide digno deponēti de actu plene credit, et gl. est in l. Titio fundus, ff. de cond, & de. per Bal. in c. cum contingat, ext. de rescr. Cep. cōs. 40. in 7. col. in fi.*

b ¶Baptisimo. *Adde Hier. Zanet. in trac. de diffe. inter ius cano. & ci. in differentia 299. H. Chu.*

eo.c.in literis, cum si.itē fallit in casibus in quib.vterq; est actor & reus, ut in fa.ercis. cōi diui.& si.nā vterq; tunc probationibus indiget,ff.de iud.l.in trib.ext.e.c.in literis, cū si. Itē fallit in exceptione,q̄ primo debet ꝓbari à reo,cū reus in hoc sit actor, ff.de ex ce.l.j.de prob.l.in exceptio.ext.eo.c.ex lite-
21 ris.Sed† quid maleficiū est probatū ꝑ duos testes , vel tres de veritate malefactor non vult cōfiteri nec tormētis,nec sine, dictum maleficium,nunqd pōt puniri? Rñ.dñt qui dā ꝙ non,nisi ore ꝓprio confiteat̄, iuxta il lud,ex ore tuo te iudico serue neq̄, ut C.de cōfes.l.j.ff.de cust.re.l.si confessus . Sed dic
a cōtra,*a* ꝙ possit puniri,vt C.de defen.ciui.l. defen.C.de rap.vir.l.j.ibi,post legitimas ꝓ bationes &c.C.vbi sen.vel clari s.l.fi.ibi, tñ &c qa in ore duorū vel triū &c.ex̄ de testa. c.cū esses,& c.relatū, & quia duo plene ꝓ bant,vt ibi, facit optimè C.de acti.& obl.l.
22 negantes,de pœ.l.qui absentiā.† Sunt tñ q dñt,ꝙ ī maleficijs sunt necessarij tres testes, ꝑ l.sciāt.C.de prob.quia ibi dicit ꝙ ꝓbatio nes debent esse plenissimę,& duo testes ple ne ꝓbāt,nō tñ plenissime,vñ vt sint plenis simæ probōnes requirunt̄ tres testes.Sed pu to duos testes sufficere,vt dictū est:dummo do sint tales, q non repellant̄ à testimonio
23 de iure.† Sed qd,ꝓbatum est maleficiū cō tra aliquē ꝑ duos testes aut plures,& sic ple na facta est ꝓbatio,vult iudex ꝙ iste cōtra quem est ꝓbatū cōfiteat̄,ipse non vult,nū- quid poterit ipsum subijcere tormētis ꝑꝑ hoc? Rñ.ꝙ quidā dñt ꝙ non, quia tormētū concedit̄ vbi semiplena ꝓbatio est facta,ut sciat̄ plene ꝑ cōfessionē,ergo vbi est plena probō,nō hēt iudex aliud facere q̄ cōdēna- re,& postea exequi,vt in d.l.defensores, C. de defen.ciui.& d.l.negātes,de act.& obl.cū si. Alij cōtra,qa si ī semiplena probōne cō- cedit̄,vt qs possit torqueri,multo magis in plena,qa si licet ꝙ magis est, ergo & ꝙ mi
24 nus est,ut ff.de reg iur.l.nō dēt.† Sed qd si testis reddit testm̄ suū, & dicit , ꝙ firmiter credit illud,ꝙ dicit,& alleg. rōnes verisimi les,& inducit p̄sumptiones,ut quia dicit,ꝙ aliàs cōmisit adulterium cū tali muliere,& hoc firmiter credit, ꝓpterea qa vidit ipsos nudos in lecto,& audiuit ipsos simul cōmi sceri,licet non viderit aliter,vel dicit Titiū vulnerasse talē pluribus vulneribus,& cre- dit firmiter,ꝙ ex dictis uulneribus sit mor- tuus ,nō tñ vidit eum mori. Nunquid talē testimonium est sufficiens ad talem ꝓba- tionem? Rñ.dñt quidam ꝙ sic,ar.ex̄,de prę sum c.literis,de purg.ca.c.de testifi.ff.de a- big.l.j.§.gñaliter,de vē.inspi.l.j.ext.de ho. c.ad audientiā , cum si.vbi de ista materia probat no.& apparet in summa de proba-
25 †Sed quid, accusaui te de furto mihi facto de anno tali,de mense tali,& in loco tali,& de talibus rebus,sed ī dicta causa postea di co & assero ꝙ tu es homicida , plagiarius, hęreticus,adulter &c. Nunquid talis accusa tio admittat̄, & suꝑ ipsa possit cōtra te ꝓ- bari? Rñ.non,sed solum pro furto debeo ad mitti,& meæ ꝓbationes recipi.Rō est,qa tu es homicida plagiarius &c.nō cōtinent̄, nec annus,nec mensis &c.ꝙ esse non dēt,vt ff.de acc.l.libellorum, & ext.de prob.c.qm̄ contra falsam,vñ non ualet talis accusatio in ipsa parte,& sic probōnes non sunt in il la parte admittendæ , d.l.libellorum,ar.C. qui legi.ꝑs.standi in iu.non hñt.l. momen
26 taneæ,cū si.† Sed quid, accuso te de furto mihi facto anno tali,mense tali, de talibus rebus, & in tali loco dum ꝓcessum est suꝑ accusatione volo ꝓbare,ꝙ tu assuetus es fu rari,& es hō malæ famę,nunqd possum & sum audiendus. Rñ.sic vr̄, quia ꝑ talem ꝓ bationem magis aggrauat̄ fama tua,& in- ducit̄ maior p̄sumptio cōtra te , suꝑ eo de quo accusatus es . Nā qui semel malus &c. Itē peccata nocētū nota esse expedit & opor
27 tet,ff.de iniu.l.eū qui nocentē.† Itē no.ꝙ probatio dēt fieri ſm formā accusæ,uel in- quisitionis,uel denunciationis,ut dictū est vt ext.de ac.c.qualr̄ & qñ,lo 2.de simo. c.li cet,ꝙ esse non posset , licet suꝑ cohęrentijs dependētib.& connexis bene admittat̄ ꝓba tio ad coadiuuādum processum,dummodo non sint extranea,siue ex̄ cām,ar.C.de tem. app.l.ꝑ hanc,ext.de off.dele.c.prudentia,§. sexta.ibi,explorati quidem iuris,& ex.de fi. instr.c.cum Io.& ꝙ sit nouum &c.ext.de te sti.c.fraternitatis,C.qui legi.pers.sta.in iu. non hab.l.momentaneæ,cum si.& ar.C.de eden.l.fi.ut s̄.proxi.no.

ADDITIO.

a ¶Sed dico contra. *Adde Io.An.in c.cum in con templatione ext.de reg.iu.& Ang.in l.si certis, ff.ad Silla.& uide Bal.in l.milites, C.de quę.Ca tal.in suo tract.de synd q.122.& q.209.*

De

De testibus, & qui repelluntur à testimonio. Rub.

SVMMARIVM.

1 Testimonium perhibere quilibet permittitur, qui non prohibetur.
2 Testes qui repelluntur, & quomodo ratione inimicitiæ, litis, odij, & cohabitationis cum inimico.
3 Testis an repellatur ratione auaritiæ.
4 Conspiratores & similes, an repellantur a testimonio.
5 Parentes & liberi utriusq; sexus, an repellantur a testimonio.
6 Ascendentes & descendentes in infinitum an repellantur, & quomodo parentes testificari possunt pro liberis.
7 Frater pro fratre, affinis pro affine, an admittãtur in testes, & quando.
8 Frater pro fratre, affinis pro affine, in causa ciuili quando sunt omnium bonorum socij, an admittantur in testes.
9 Affinis utrique pariter coniunctus, an admittatur in testem.
10 Domestici & familiares an repellantur a testimonio.
11 Vir, uxor & amasia, an repellantur a testimonio.
12 Cohabitans cum aliquo & familia, an generaliter repellatur a testimonio, & in quibus casibus admittatur.
13 Testis an esse possit in causa collegij unus de collegio, & unus de uniuersitate ciuitatis uel uillæ in causa suæ uniuersitatis, & an tantam fidem faciat sicut faceret alter.
14 Domesticus uel familiaris, an cogãtur testificari ad instantiam partis aduersæ, & quid in aduocato, procur. & similibus.
15 Aduocatus, procura. & similes, an repellantur a testimonio, & quõ admittantur, & quando.
16 Testis an esse possit in causa habens similem litem causæ in qua producitur.
17 Testis an esse possit, qui in alia causa criminali testimonium contra me tulit.
18 Testis an possit esse ille, qui habet causam contra eum, contra quem producitur.
19 Domesticus si est receptus aduersario ignorante, an dictum illius tenet.
20 Infames, periuri, & criminosi, an repellantur, & quo iure.
21 Homicida, an repellatur a testimonio.
22 Carceratus repellitur a testimonio.
Item accusatus.
Item damnatus de publico crimine, & similes.
23 Item remotus a dignitate, pp turpitudinẽ suam.
24 Item excommunicatus.
25 Item suspensus.
26 Impubes quando repellatur, & quando non.
27 Pubes an possit testificari de his quæ uidit & audiuit in pupillari ætate existens.
28 Cæcus an possit deponere de his, quæ vidit ante cæcitatem.
29 Minor viginti annis, an admittatur in criminalibus, & quam probationem faciat.
30 Socius eiusdem criminis repellitur.
31 Hæreticus, paganus, & infidelis contra Christianum non admittitur.
32 Venditor pro emptore, debitor pro creditore, repellitur.
33 Item vilis persona, meretrix, lena, tabernaria, leno & similes.
34 Item nõ cognoscens personas cõtra quas deponit.
35 Mulier in quibus admittitur, & in quibus non, & quo iure.
36 Laicus contra clericum quando admittatur, & quando non.
37 Mulierum testimonium, an in delictis faciat probationem, si forte non interueniant mares.
38 Mulier an admittatur in criminali, si delictum probari non possit per mares.
39 Furiosus & mente captus repellitur, & qui in re propria principaliter uel secundario testificari vult.
40 Accusans uel denuncians aliquem, non potest testificari in illa causa.
41 Condemnatus de adulterio, uel de falso, uel de publico iudicio, an possit dicere testimonium.
42 Testis non rogatus in casibus in quibus rogandus est, an repellatur.
43 Iudex, arbiter, assessor, & similes, an repellantur a testimonio.
44 Pecuniam accipiens, ut parti faueret, uel contra eam staret, an repellatur.
45 Testimonium interrogati non reddentis sufficientẽ causam dicti, an ualeat, & quid si non fuisset interrogatus.
46 Paupertas an aliquem a testificando repellat.
47 Frater an admittatur pro fratre, vel contra, in criminali & quando.
48 Consanguinei & collaterales usq; ad quartum gradum, an repellantur, & quõ admittantur.
49 Obscure loquens repellitur a testimonio.
50 Apostata vel excommunicatus, an repellatur a testimonio.

51 Seruus

51 Seruus repellitur a testimonio.

52 Item ille, cui potest imperari ratione patria vel dominica potestatis.

53 An illi de quibus in ver. praced. agitur admittantur, si per alios probari non possit.

54 Testis debet deponere dictum suum super aliquo ex quinque sensibus suis.

55 Testimonium de visu in quib. casib. desideratur.

56 Testimonium de auditu in quibus casibus desideratur, & surdus non potest esse testis, vbi agitur de auditu.

57 Mutus an testificari possit de pertinentibus ad auditum & visum, & an surdus, mutus, & cacus prohibeantur testificari. cacus, surdus, in quibus testificari non possint, & sic in alijs.

58 Testis de gustu debet testificari.

59 Testes duo, tres, vel plures deponunt contra aliquem, quod ille sit conscius de crimine priuato vel publico, quod commissum est, de quo crimine nūquā ab alio fuit infamatus vel inculpatus, nisi ab istis an inducet prasumptionem, vt iudex possit ad inquisitionem procedere.

60 Infamia & clamor ortum habens contra aliquem post capturam de delicto cōmisso, qui erat mala opinionis & fama, an faciat quod iudex inquirere possit.

61 Testibus duobus dicentibus quod fama publica est contra aliquem, an poterit procedi ad condemnationem.

62 Fama cum vno teste, an sufficienter probet.

63 Famam quot homines faciant, an fama vnius parochia aliquid faciat notorium per quot testes probetur fama, an fama cum uno teste plene probet.

64 Testis unus cum fama in leui, ex quo pœna pecuniaria & modica imponitur, an faciat plenam probationem. fama an inducat prasumptionem, vel semiplenam probationem.

65 Fama per quos testes probatur.

66 Testibus receptis, qui deponunt de fama uel visu, si postea reperiantur infames, an & in quibus eorum testimonium valebit.

67 Periurus an repellatur a testimonio tanquam infamis.

68 Testis super aliquibus articulis deponens, super aliquibus dicens se nescire, si postea in fine interrogetur, si de pradictis omnibus est publica vox, & fama, & dicat quod sic, an referatur responsio ad omnia.

VIDENDVM est qui testes repellan
1 tur à testimonio, cum † quilibet admit
tatur qui non prohibetur, vt ff. de testi. l. 1.
2 † Et quidē ꝓhibētur inimici magna inimi-
citia, vt capitali, vt C. eo. l. si quis. extra. eo.
c. quoties. Itē si sunt inimici ob litē crimi-
nalem inter eos vertentē, secus si ob litē ci-
uilem, quia tunc admittuntur. Item si sunt
odiosi inter se, sed reseruātur in t̄pe suię, &
tunc iudex inspecta qualitate personarum
pōt admittere, vel reijcere testimoniū p̄di-
ctorū testiū, vt C. eo. auth. si vero dicant. ex-
tra de accu. c. cū oporteat. vbi de hoc plenè
no. Item repelluntur à testimonio cohabi-
tantes cum inimicis. ext. de accu. c. repellan
tur, & c. meminimus. Item repellit̄, qui fuit
inimicus, & nunc intendit se vindicare per
3 suum testimoniū, vt 4. q. 5. c. 1. 3. & 4. † Itē
rōne nimiæ auaritiæ repellitur, ff. eo. l. 4. ex
4 tra eo. c. cogētur, & c. cæterū. † Item conspi-
ratores & similes, ext. de simo. c. licet Heli.
5 & c. per tuas. † Item parentes & liberi vtrius
6 que sexus, C. eo. l. parentes. † Item ascenden
tes & descendentes in infinitū, ff. de ver. sig.
l. parētes. Quod aūt dixi ꝙ parētes non pos
sunt testificari pro liberis, verū est regulari
ter. Sed fallit ista regula: Nam pater testifi-
catur in testamēto filij testātis de peculio,
ff. de testa. l. qui testm̄, §. per cōtrariū. Item
in cā religionis, 20. q. 3. c. præsens. Item ma
ter in ætate filii in gn̄e siue cognatione, ff.
a eo. l. ēt matris. Itē in causa matrimoniali, a
qn̄ quæritur, vtrū possit esset matrimoniū,
vel nō rōne cōsanguinitatis, vel affinitatis,
vt extra qui matri. accu. pos. c. vr̄, de re iud.
c. teneor. Si dicat̄ matrimoniū esse factum
ꝑ eius filiū, & eius sponsa negat, tunc si vir
ipse est ditior, vel nobilior, vel potentior,
nō admittitur vir, nec pater sponsæ, & ma-
xime si videatur suspecta persona. Si autem
sunt parentes, nec maritus est superior, tūc
admittitur, ut extra eo. c. super eo. de spons.
7 c. sicut ex literis. † Item frater pro fratre, vel
econtra, nō admittitur in cā criminali, nec
affinis vsq; ad tertiū gradū, ff. eo. l. lex Iul.
& d. l.

ADDITIO.

a ¶ Matrimoniali. *De hoc quando pater & mater possit esse testis in cā matrimoniali pro filia, etiam quando sunt pares sponsus & sponsa, vel quando unus superat nobilitatem alterius, uide plene per Alex. in cons 153. col. 3. ver. ex quibus. in 5. vol. & in cons. seq. in prin. per Fra. Aret. in cons. 13. col. 7. & in cons. 82.*

& d.l.parentes & liberi.nisi in crīe hæresis.
ex̃ de p̄sum.c.literis,& 27.q.8.c.legitur.Sed
in ciuili bñ admittuntur,q̃a non reperitur
8 prohibitū, vt ff.eo.l.j.nisi essent † socij om
nium bonorum.Nam tunc repellunt̃ &c.si-
cut socius pro socio in bonis cōib. secus in
bonis nō cōib.q̃a tunc admittit̃,cū nō ꝓhi
beat̃ &c.facit ff.e.l.qm̃, ff. ꝓ soc.l.cū duob.
9 ff.qñ app.sit,l.1.§.ꝓpria.†Sed si ꝓducit̃ af-
finis,q̃ vterq; attineat in eodē gradu,bñ ad-
mittitur, q̃a par cā affectionis tollit suspi-
10 cionē,ut ff.de ritu nup.l.nō solū, §.1.†Itē
repellunt̃ domestici & familiares, ut serui,
coloni,adscriptitij, & siſes,ar.ff.de pę.l.re-
spiciendū,§.furta,C.eo.l.ēt, & l.eos , de his
11 q̃ ad eccl.cōfug.l.fi.§ siue.†Itē uir & uxor
& amasia,ut ff.ad Sil.l.j.§.si uir,C.de re mi
12 li.l.q̃cūq;.cum si.†Et gñaliter q̃libet,q̃ co-
habitat in domo cum aliquo de familia re
pellit̃ a testimonio ferendo ꝓ eo. ex̃ de off.
dele. c.insinuāte. & ex̃ eo.c.in lr̃is.Fallit in
casib in quib. admittitur in crīe hæresis ,ut
s̃.dixi,et recipiunt̃ in casu l.consensu, C.de
repu.§ & su.p.& in l.Iu.maie.& ī simonia,
13 vt ext.eo.c.fi.cum si.†Item in collegio. Nā
vnus de collegio monachorum pōt ꝓ colle
gio siue monasterio ferre testimonium , ut
ext.e.c.ī su.p.& c.tuis,& c.cū nuncius,& ma
xime in defectum testimonij aliorū,ut ext.
de iureiu.c.& si Christus.in fi.& spāliter de
his q̄ agunt̃ in colleg q̄ p alios sciri bñ non
pñt.ext.eo.c.veniens,in fi.Idem dico de vni
a uersitate ciuitatis uel uillæ, *a* quia vnus de
ciuitate vel villa ꝓ uniuersitate sua pōt te-
stificari, ut ꝓbatur p iura all.& ff.de rer.di-
ui.l.in tm̃. Nō tñ puto tātā fidem adhiben-
dā,quantā alteri p̄sonę,q̄ nō sit de collegio
vł vniuersitate,q̃a licet ꝙ uniuersitatis est,
non sit singulorū,vt ff.ꝙ cuius.vni.no.l.si-
cut. tñ aliquale cōmodū spectat ad unum-
quemq; de collegio uel uniuersitate,vñ mi
14 nor fides est adhibenda.† Sed nunquid do-
mesticus uel familiaris compellātur testifi-
cari ad petitionem partis aduersæ . Rñ. sic
vł,sicut est in aduocato, & procuratore, &
similib. q̃ nō pñt testificari ad petitionem
suæ partis,sed ad petitionem partis aduer-
15 sæ sic, ut no.ff.eo.l.fi.† Item repellit̃ aduo-
catus, ꝓcurator, & siſes, ut dictum est in d.
l.fi.ff.eo.cum si.Sed si non pñt probare nisi
per aduocatos, vel procuratores,uel similes
personas, tunc dico ꝙ dēnt remoueri ab ad
uocatione , vel procuratione &c. & in loco
eorū alius subrogari, & tunc pñt testificari
ad hoc ut iustitia non pereat,nec ueritas oc
16 cultetur, ext.eo. c.dilecto.†Item repellit̃ q̃
hēt cū alio talē litē , qualis est illa su.p qua
b ꝓducit̃ ad testificandum.ext.eo.c.p̄sonas.*b*
17 † Item repellit̃ & ille,q̃ in alia cā crīali tu-
lit testimonium cōtra me,q̃a p̄sumitur ini
micus,ff.eo.l.produci.& ext.de acc.c.memi
18 nimus.†Item repellit̃ ille,qui hēt aliq̃ cām
cōtra eum contra quem producit̃.ar.ext.de
pur.ca.c.cum in iuuentute, ꝓpe fi.ar.cōtra
ꝙ nō repellit̃.Inst. de excu.tu. §.itē p.p litē.
19 †Quid si domesticus est receptus,sed igno
rāte aduersario ,ꝙ esset domesticus,nunq̃d
tenet dictum eius? Rñ.ꝙ nō,ut puto,q̃a nō
dēt admitti iure prohibente,unde si fuit ad
missus,factū est cōtra legem, vñ ualere non
debet,ff.de pę.l.Diuus,§.quidē,C.de legi.l.
20 nō dubiū,ar.ext.de iu.c.at si clerici. † Item
repellunt̃ infames,& periuri,& criminosi ,
ut fures,latrones,et homicidæ,de iure can.
ut ext.eo.c.testimoniū. & c. su.p eo.no.ext.
de acc.c.cū oporteat , de iure ciui.bñ repel-
lūtur infames , ut C.de digni.l.2. ff.eo l.ob
carmē.& l.3.circa prin.§.l.Iul.& l.scio, & l.
21 seq.& C.de her.l.qm̃.†Sed homicida nō re
pellitur , ut no.ff.eo.l.3.§.Iulia.qđ uerum
nō puto, ꝓut no.ī d.c.testimoniū.nisi in ca
sibus excep.in quib.quilibet admittitur, ut
s̃.qui acc. non poss.§.fi.item repellitur car-
22 ceratus.† Item accu.Item damnatus de pu
blico crīe & similes , ut ff.eo.l.3. §.l.Iu.& l.
scio.& l.seq.& l.testimoniū. & extr. eo.c.fi.
23 †Item remotus a dignitatib. p.p turpitudi
24 nem suā,C.de dig.l.2.li.12.†Item excōica-
25 tus,ut extra eo.c.ueniens.†Idem suspensus
repellitur s̃m Host.ut ext.de acc.c.olim,de
26 exce.c.appellet.† Itē impuberes repellūtur
in ciuili & crimi. ut C.de testa.l.hac consul
tissima,ff.eo. l.3.§.l.Iul. & hoc uerum quo
ad plenā probationem, sed tñ si est doli ca-
pax facit indiciū aut p̄sumptionem Fallit
qñ quæritur de morte dñi occisi a famil a,
vt ff.

ADDITIONES.

a ¶Vel villæ. *Vide de hoc plene no. ad Bar. in l. nō tātum, §. uniuersitatem. hic all. & adde ea quæ no. Alex. in cons. 119 col. 5 . ver. præterea.*

b ¶Personas. *Adde & uide de hoc etiam per Ale. in cons. 88. in 5. uolum.*

27 vt ff. ad Silla. l. ij. §. impuberes. †Sed pubes factus pōt de iis q̄ vidit & audiuit ī pupil-
a lari *a* ætate testificari, si tunc erat maior infante, vel proxim⁹ pubertati, vt ff. de verb.
28 sig. l. notionem, §. fi. & no. ff. e. l. j. †Et idem
b dici pōt de illo, q̄ vidit anteq̄ fieret cęcus, *b* q̄a pōt testificari, vt d. l. notionem, §. fi. & ff.
29 eo. l. 1. †Sed in crīali non admittitur minor viginti annis, vt ff. eo. l. in testimonium, & male seruatur p̄ assessores. q̄ minores viginti annis admittunt, nisi ad p̄sumptionem, vt dixi Nam eius testimonium p̄sumptionem inducit, nō plenam probationem, q̄a lex p̄hibet testimonium minori viginti annis in crīalib. ꝙ intelligo ad plenam probationem, sed ad præsumptionem recipit̄ vt
30 dixi. †Item repellitur socius crīs, si in eodem crīe socius est, C. eo. l. q̄m. extra eo. c.
31 veniens, & c. personas. †Item repellitur hæreticus, paganus, & infidelis contra Christianum extra e c. Iudæi, C. de hæreti. l. q̄m.
32 †Item repellitur venditor pro emptore, & debitor pro creditore, cum sit causa cōis, ut ff. qn̄ app. sit. l. ij. §. si alium, C. eo. l. oīb. ff.
33 eo. l. nullus. † Item repellitur uilis perso-
c na, ut meretrix, *c* lena, tabernaria, leno, & similes, ut ff. e. l. ob carmen, §. fi. & C. de sec.
34 nup. l. humiliter. †Item si quis non cognoscit personas contra quas testificatur, ut ex̄
35 eo. c. licet ex quadam. † Item repellitur mulier in crīalib. de iure canonico. ex̄ de uerb. sign. c forus, §. fin. Sed de iure ciuili admittitur in oīb. causis, ut ff. eo. l. si. & l. ex eo. pręterquam in testamentis & in feudis, ut ff. d̄ testa. l. testamenta, §. mulier. in usibus feu. quot testes sunt &c. c. nisi. & in codicil. ēm quosdam non admittitur mulier, ut ff. de
36 iu. codicil. l. diui. † Item repellitur laicus
d contra clericum *d* in crīalibus, nisi in casibus excep. ut hæresis, simoniæ, & si. extra c. c. ueniēs. extra de acc. c. cum P. Manconella.
37 ibi no. †Nunquid in delictis faciat probationem testimonium mulierum, si forte mares non interueniant? de iure canonico ur̄ expeditum, ꝙ in crīalibus mulieres testimonium ferre non possunt, ut no. extra, de uerb. sig. c. forus. Sed secus de iure ciuili, ꝙ
e ubicunque seruatur, ꝙ mulier *e* in testimonium audiatur. Et ratio est in promptu, q̄a edictum de testibus est prohibitorium, ff. de testi. l. j. cum ergo expresse nō prohibeāt mulieres, ergo admittuntur, ff. ex q̄b. cau. maio. l. necnon, §. ꝙ eis. Propterea probatur ex eo ꝙ mulier prohibetur in speciali casu, s. in testamento perhibere testimonium, ff. de testi l. qui testamēto, §. mulier. per ꝙ relinquitur, ꝙ regulariter admittat, quia exceptio regulæ &c. ut ff. de regu. iur.
38 l. j. Quid† .n. si delictum commissum non pōt probari p̄ mares, quia forte ibi nullus fuit nisi fœmina, remanebit ne impunitū? non ur̄, ff. de fideiuss. l si à reo. Item ferre testimoniū dignitas est &c. 34. q. 5. c. p̄ceptū. à qua dignitate rl̄r non magis repellitur fęmina q̄ masculus, ut dixi. nec in hoc inuenięmus habere deteriorem conditionem fœmineū genus, q̄ masculinū, ergo &c. Sed do. Iac. de Are. contrariū seruat, s. ꝙ mulier nullo modo in testificatione causarū crialium admittatur de iure ciuili, ꝙ probatur sic: mulier prohibetur à testimonio in cā testamenti, & eadem, imo maior ratio est in crialibus, quia ibi de salute hominis agitur, ergo fortius est agēdum, ff. de Carb. edic. l. j. §. sed & si quis, C. de app. l. addictos. & de fal. l. ubi. Cum ergo maior, uel eadem rō sit in criminibus, ergo idem ius seruandum est, ut no. ff. de iudi. l. si p̄tor, ff. de appel. l. qui separatū, §. fi. extra eo. c. pe. Ea maxime rōne, quia cōditio mulieris uana est, & instabilis, & mobilis, C. de inoffi. testamen. l. si filia, & d. c. forus. in fi. ergo facile credendū, ff. de test. l. 3. Dic tn̄, ꝙ etiam de iure canonico mulier qn̄q; ad testimonium

ADDITIONES.

a ¶In pupillari. *Adde & vide per Alex. in consi. 88. colum. 4. & in 5. vol. & per Franc. Aret. in cons. 104.*

b ¶Cæcus. *Adde tn̄ & vide per Spec. in tit. de testib. §. 1 vers. sed nunquid cacus. per Alex in consi. 24. col. 3. in princ. vers. nec obstat. & in consi. 42. circa med. 2 col in 2 vol.*

c ¶Meretrix. *Vide tu de hoc per Alex. in cons. 11. in 1. vol.*

d ¶Contra clericum. *Vide plene per Alex. in consi. 64. in 1. vol. col. vlt. vers. ad idem.*

e ¶Mulier. *De hoc vide per Cep. cons. 32. per Alex. in cons. 11. & cons. 64. col. 2. in prin. & cons. 99. col. vlt. in 1. vol & in 2. vol. cons. 24. in 4. col. vers. 5. quia non videtur. & in 4. col. vers. nec obst. & in cons. 177. in 1. vol. & vide per Aret. in c. cum tu, extra, de testi.*

nium criminis admittitur, s.in cã inquisi-
tionis,& exceptionis,extra, de testib.c.qm̃,
& no.Tancredus in ti.de quæst.circa mate-
39 riam probationũ,in q.12.† Item repellitur
furiosus,& mente captus, ff.de iud.l.cũ fu-
riosus.Item si quis velit testificari in re sua
propria principaliter,vel secundario, C.co.
40 l.omnibus,& extra eo.c.insuper.† Item re-
pellitur ille qui accusauit, vel denunciauit
aliũ,& vult testificari, quia non põt esse ac
cusator,vel denunciator, & testis,vt extra,
de testi.c.in omni,& extra,de verb. sig.c.fo-
rus,§.2.& de simo.c.licet Heli.§.non tanq̃,
41 & ibi no. † Item qui aliàs fuit condẽnatus
de adulterio,vel de facto,vel de publico iu-
dicio,vt ff.eo.l.quæsitum, & l.scio, & l.qui
42 falsa,& l.eos † Item repellitur si nõ fuit te
stis rogatus in casibus in quibus testes de-
bent esse rogati,de quibus hr̃ in auth.roga-
ti,C.de testa.& in l.fi.C.de codicil.& in Au
43 thẽ.de testi.§.& licet, colla.7.† Item repel-
litur iudex,arbiter,& assessor, & similes, vt
ff.eo. l.fi.de assesso. l.j.de arbi.l. ne in arbi-
44 tris,§.sin autẽ, extra eo.c.Romana. † Item
qui accepit pecuniã vt parti faueret, vel cõ
45 tra faceret,vt j.q.j.eadẽ.†Item non valet te
stimoniũ illius qui interrogatus nõ reddit
rõnem siue causam sufficientẽ dicti sui.Sed
si nõ fuisset interrogatus, valeret dictũ suũ
prout dixi, quia nõ debet esse verbosus. Et
psumitur ꝙ dixerit interrogatus,C.eo.l.so-
46 lam,& no.extra eo.c.sicut nobis.Item † re
a pellitur rõne paupertatis, a & si non habet
quinquaginta aureos in bonis,vt in Auth.
de testa.§.fi.& §.scimus,& hoc verum est,si
est inhonestæ vitæ & suspectæ, aliàs secus
puto,vt extra eo.c.si qui & Institu. de su-
47 spec.tu.§.fi.†Item frater pro fratre,vel con
tra,in criminali causa, vt 4.q.3.c. item lex
Iul.nisi in crimine heresis & si.vt 23.q.7.le
gi.Sed Azo no.contra in sum.huius titu.§.
48 fratres.† Item consanguinei & collaterales
repelluntur vsque ad quartum gradum.Sed
Bar.in l.qui testamento, §.quæcunq;,ff.de
testa.vr̃ tenere oppositũ, vbi omnino vide
no p eum plenissimè. Sed vltro admittunt
volentes,non tñ cõpellunt,vt 3.q.6.c.1.&
49 4.q.3.c.item lex Iul.Item † repellitur si ob
scure dicit,& dic de hoc ut no.extra eo.c.cũ
50 clamor.†Item apostata,quia efficitur infa-
mis, vel excõicatus,ut 3.q.5.c.si qui aluo,
11.q.3.c.si à nobis,& C.de app.l.quoniam,
51 † Itẽ repellitur seruus, C.eo.l.qm̃ liberi. &
52 auth.si verò.†Item repellitur ille cui potest
imperari ratione dñicæ potestatis, vel pa-
triæ,extra eo.c.in literis. ff.ad l.Aqu.l.liber
53 homo, cum si.† Sed quid si non põt aliter
probari,nisi p istos tales? Rñ.dicunt quidã
tunc admittendos fore, si iudici videbitur,
ꝙ sint personæ bonæ conditionis,& sint ta
les qui nõ deierarent,arg.C.de repu.l. con-
sensu,ad hoc ne iustitia pereat, extra de te-
sti.c.dilecto,ad fi., & c.veniens ad apostoli-
cam,in fi.& ibi no.& eo.ti.c.in literis. Qđ
verũ puto de hoc, ne veritas occultetur &c.
54 vt dictũ est.† Et no.ꝙ testis debet depone-
re dictũ suum sup aliquo ex quinq; sensib
sui corporis,videlicet, de visu, auditu, gu-
stu,odoratu,& tactu.† De visu quidem desi
55 derat̃ testimonium in causis, in quibus ne-
cessarius est visus.Si volo probare ꝙ aliqua
res sit alba, vel nigra, uel alterius coloris,
opus est ꝙ testimonium reddat̃ de visu:un-
de debet dicere testis, scio rem esse talis co-
loris,quia uidi,uel scio, ꝙ talis equus est ni
ger & signatus in pede dextro vel sinistro,
qa vidi.Vel si volo pbare ꝙ talẽ fundum te
nui,uel possedi,faciendo illũ arare vel semi
nare &c.debet dicere testis,scio, quia præ-
sens fui,& uidi.In his.n.& similibus nõ est
aliud testimonium sufficiẽs, quia hoc con-
gruit naturæ, & officio de quo quęritur. Si
enim diceret, scio ꝙ tetigi vel palpaui &c.
non est sufficiens, quia non congruit actui
naturali,de quo quæritur,vnde in istis tali-
bus nõ potest testificari. Item debet dicere
causam sui testimonij,& sufficienter etiã q̃
sit rationabilis,& conueniat illi naturali,&
facto de quo quæritur, & hoc si interroga-
tur.Et si dicit,dico uerũ esse ꝙ dixi, & scio,
nõ est sufficiens testimoniũ,vnde nõ valet.
Si nõ interrogatur statur dicto suo,ut dixi,
C.eo.l. solã,extra,de re iud.c. sicut. Et ꝙ de-
beat dicere se fuisse p̃sentẽ & vidisse,proba-
tur C.eo.l.testium, in Auth.de hær.& falc.
§.si uero absens,vnde dicit Euangelista,qđ
vidi-

ADDITIO.

a ¶Paupertatis. *Adde tu & vide an & quando pauper possit esse testis in criminalibus p Alex. in cons.15.in 3.vol.per Cep.cons.30 per Ang.in tract.malefi. in vers. qui iudex statuit ad opponendum,col.1.*

vidimus scimus,& qđ scimus testamur, &
testimoniū nostrū est verū, vt de celeb.mis.
56 c.in quadā.† Ceterum de auditu de quo te
stis dicit testificari in casibus in quibus de
sideratur auditus, vnde si volo probare ꝙ
tali tpe tale q̃d fuit publice p̄dicatum, vel
ꝙ talis fuit coronatus ī palatio,& dixit sic,
vel ꝙ talis scit bene cantare uel cōcionari,
vel ꝙ talis dixit mihi talia verba & iniurio
sa,vel cōminatus fuit mihi,vel ꝙ campana
erat sonata,& idem in similibus dico,tunc
testes debēt testificari de auditu. Et si testis
diceret,scio,quia vidi,nō valet testimoniū,
quia verbū nō pōt videri,sed audiri,sic nec
consonat actui alteri bene naturali. Sed si
diceret,scio quia vidi & audiui,bene valet,
& bonū est testimoniū, & potuit bene vide
re hoīem cantātem & audire, vel campanā
se mouentē & audire &c. Et in his talibus
surdus non pōt esse testis, vt Instit.de test.
§ testes,& facit ad arg.ff.de iud.l.cum præ
tor,§.nō aūt. Item si dixerit testis,quia au-
a diui & bene cognoui vocem dicentis, *a* vel
sonum cāpanæ, sufficit,quia istud testimo
nium bene consonat actui naturali de quo
quæritur,& debet testificari de suo auditu,
vel de alieno.C.eo.l. testium, & ff.de aqua
plu.arcē.l.in similibus, & ibi no.quia vnus
non pōt testificari de auditu alterius, quia
hoc esset impossibile, sed de p̄sentia bene,
& debet testificari & dicere, talis erat præ-
57 sens.† Sed an mutus pōt de his testificari?
Rñ.sic vr,quia si scit literas, poterit scribe-
re,& stabit scripturæ, dummodo interroge
tur à iudice & examinetur,& sit qui videat
& audiat.Item quia pōt iudex eū interro-
gare p signa,& ipse pōt nutu & signis rñde
re,vt arg.ff de leg.3.l.nutu,extra,de spons.
c.cum apud,& c.tuæ,cū si. Sed quidā dicūt
nec surdū,nec cæcū,nec mutū,in aliquo re-
pelli casu,quia quilibet admittitur, q̃ non
prohibetur &c. vt ff.eo.l.j.Sed rñdeo, licet
aliâs nō repellant̃,tñ naturali rōne repellū
tur,habito respectu ad id de quo testifican-
tur. Nam cæcus nō pōt testificari de his in
quibus desideratur visus. Nec surdus de his
in quibus desideratur auditus,& sic in alijs,
hæc ratio naturalis nō minus est seruāda q̃
ipsa lex,sed magis, quia naturalia incōmu
tabilia sunt,vt ff.de bo dam.l.cum ratio na
turalis.Inst.de iure natu.§.ratio naturalis,
cū si. Insti.de testa.§.testes vbi repelluntur.
58 † De gustu debet testis quoq; testificari:vn
de si volo probare vinū meæ vineę esse dul
ce & saporosum, vel ꝙ aliqua res sit dulcis
vel amara,debet dicere testis,scio ꝙ est dul
cis aut amara,quia degustatus fui,& aliter
non pōt reddi sufficiens ratio: nec hoc ali-
59 ter uel alio modo sciri vel p̄bari pōt.† Po-
ne ꝙ crimen publicū vel priuatū sit cōmis
sum,& duo uel tres seu plures testes depo-
nāt cōtra aliquem,ꝙ ille sit conscius de di-
cto crimine vel culpabilis, de quo crimine
nunq̃ fuit ab alio infamatus uel inculpat'
p̄terq̃ ab istis testibus. Nunquid talis indu
cit p̄sumptionē, vt iudex possit ad inquisi-
tionē procedere? Rñ.non vr de iure,q̃a pri
uatorum fama nō inducit p̄sumptionē,per
quā cōtra aliquē procedi possit, de fun.in-
stru.l.cū delanionis,§.asinam,ext.de accus.
c.accusationis,de consan.& affi.c.super eo.
de p̄sum.c.illud,arg.ff.de testi.l.3.§.eiusdē,
60 cum si.† Sed q̃d *b* commissum fuit malefi-
b cium in aliquo loco, nescitur quis tale ma
leficiū cōmiserit. Post hoc quidā homo ma
læ famæ & opinioni, captus est,cōtra quē
clamor & infamia insonuit, ꝙ iste est con-
scius & culpabilis de isto maleficio,de quo
delicto anteq̃ esset captus, nullatenus erat
infamatus. Nunc vero quidā probant,ꝙ il-
le est malæ famę & malę conditionis,item
quia publica fama est contra istū p maiorē
partem hoīum loci,vel viciniæ,ꝙ ipse com
misit maleficium, & hoc probat p duos te-
stes vel plures, q̄ritur an ex dictis indicijs &
p̄sumptionib. siue p̄bationib. iudex possit
cōtra istū inquirere? Rñdeo ꝙ non vr,quia
vanę uoces populi non sunt audiendæ &c.
C.de pœ.l.decurionū,ff.de app.l.cōstat.Itē
quia nō debet iudex ad clamorē nec absol-
uere,nec condēnare,ff.de pœn.l.ad bestias.
Item quia talis fama orta post capturā nō
est

ADDITIONES.

a ¶Vocem dicentis. *Quod habens voces notas personarum licet ipsas non videat,possit testificari per Alex.in cons.99. col.2.vers.accedit, in 3. vol.& in cons.24.in 3.col.versi.nec obstat quod iste testis,in 2.vol.*

b ¶Sed quid. *Adde Gand.in tract. malefi.in rub. quomo.de malefi. cognosc.§.nunc uideamus, col. 3.vers.sed pone q.& c.vbi per duas col. examinat hunc articulum:Hiero.Chuca.*

est sufficiens nec rationabilis, sed potius suspe-
cta.ar.ff.de fi.inst.l.modus.& l.cum his. Item
quia talis fama sæpe. mentitur. ext. de pur.ca.
c.cum in iuuentute Item quia talis fama orta
postquam fuit captus, quæ añ contra ipsum nō
erat, non procedit ab alio legitimo vel rationa-
bili actu. unde non valeat, ff. qui & a quibus l.
si priuatus, C. qui acc. non pos. l. diuo Marco,
cum si. contra, quod sic, quia quæ a plurib. su-
spectus habere & per cæteros suspectus haberi
debet, vt ff. de susp. tut. l. 3. §. sin autem. ff. de te
sta. l. testo. Item qui semel malus &c. Item quia
talis reputatur, qualis de ipso fama p̄dicat, ff.
de qō. l. de minore §. tormenta. Item quia expe-
dit peccata nocentū esse nota, vt ff. de iniu. l. eū,
qui. Item crimina quomodocunque claruerint
punienda vnt. 23. q. 34. C. ecce. Item quia iudex
debet cuncta rimari. C. de iud. l. iudicē. & habet
inquirere veritatem oīb. modis, C. de eden. l. 2.
& facit ff. de extraor. cri. l. 2. §. i. de iniur. l. item
apud Labeonem. §. sed quod dr̄. & §. item apud.
cum si. Et hoc verius puto ꝙ possit iudex bene
inquirere sm̄ alle. ff. off. pręsid. l. 2. & l. cōgruit.
& ext. de off. ord. c. i. Sed non potest ponere ad
tormenta, nec condemnare, nisi aliter probetur
cōtra eum & legitime, vt de iure requiritur, C.
61 de prob. l. sciant. de pę. l. qui sñīa laturus. † Sed
quid, probatur per duos testes vel plures, ꝙ fa-
ma publica est contra aliquē, an per vnus famę
probationem poterit ad condemnationem pro
cedi? R̄ñ. ꝙ nō, quia fama per se nō inducit ple-
nam, nec sufficientem probationē, vt ff de testi.
62 l. 3. § eius rei. vbi de hoc. † Sed nunquid fama
cum vno teste sufficienter probat; R̄ñ vr̄ quod
a sic, a in casib. ciuilib. vt ff. de ædi. edi. l. q̄ro. in
fi. Et est rō, quia vnus testis. semiplene probat,
vt ff. de do. præle. l. Theopompus, sic & fama in
ducit semiplenam probationem, similiter vel
pręsumptionem, ergo probat plene in ciuilibus,
vt ff. de excu. l. 2. & ibi no. Sed in criminalibus
secus videtur, nam ibi plenissimæ probationes
requiruntur, vt C. de prob. l. sciant, C. de pœ.
l. qui sententiam ext. de testi c. veniens. & ibi
63 no. cum si. † Sed quot homines faciunt famam.
Respondeo decem, secundum quod faciunt po-
pulum, vel parochiam, vt 10. q. 3. c. vnio. & fa-
ma vnius parochię, facit aliquid esse notoriū:
ext. de pur. ca. c. cū dilectus. Alij dicunt quinde
cim faciunt turbam ff. vi bo. rap. l. p̄ tor. §. j. Alij
dicunt, cum non sit bene expresſū a iure quot
homines faciāt famā, relinquitur arb. iu. dum
modo excedatur numerus decem vel 15. homi
num, inter quos sit fama, vt dictum est, art. de
iu. del. l. j. §. ait prætor cum si. Sed tamen verius
b puto, quòd per duos testes probetur fama. b vt
ff. de test. l. 3. §. eiusdem. Item no. Gui. in Spe-
ti. de no. cri. §. fama. quod fama cum vno teste
64 plene probat in ciuilib. sed secus in criminali-
bus. † Sed quid erit in leui crimine, ex quo pę-
na pecuniaria & modica imponetur, nunquid
vnus testis cum fama sufficiat ad plenam pro-
bationem, vt ff. de dot. pręle. l. Theopompus,
& fama inducit præsumptionem semiplenam,
vt ff. de pręsum. c. illud vel probationē semiple-
nam vt. ff. de testi. l. 3. §. eiusdē. facit ext. de prob.
65 c. cum causam de testi. † Sed quæro per quos te-
c stes probetur fama. R̄ñ. c per bonos & prouidos
viros & fide dignos, & tales per non repellant
a testimonio vt ext. de test. c. j. & c. testimonium.
Nam quilibet admittitur, qui non prohibetur.
de testibus l. j. ext. de accu. c. cum oporteat.
66 † Sed quid aliqui sunt recepti in testes con-
tra aliquem, qui testificantur de fama vel visu,
reperitur postea quod sunt infames, nunquid
valeat testimonium ipsorum. Respondeo non,
ut ff. de his qui no. infa. l. j. de testi. l. 3. §. lex
Iu nisi in casibus exceptuatis, vt in l. Iu. maie.
hæresis. peculatus, & simoniæ &c. facit C. de
digni. l. 2. lib. 12. Quæ autem sint crimina ex-
ceptuata, no. supra qui acc. non poss. circa fi.
67 † Sed nunquid periurus repellitur a testimo-
nio tanquam infamis? Respondeo sic videtur,
vt C. de transact. l. si quis maior. Contra, quòd
non quia quilibet admittitur, qui non prohi-
betur, ff. de testib. l j. nec vlla l. cauetur quòd
periurus repellatur. Item quod punitur stel-
lionatus crimine, vnde non est infamis, ff. de
crimin. stellio l. prima. & l. de periurio. Et hoc
quidem ad probationem, quod non repel-
litur.

ADDITIONES.

a ¶ Quod sic. *Adde tu & vide Fran. Are. in cons. 13. col. 6. in cōs. 60. & ibi quid in ciuilib. Ale. in cons. 150. col. pe. circa med. & in cons. 50. col. 3. ver. quid plura. & in con. 89. in prin. uer. præterea. in 5. uol. & per. in consi. 66. in 4. Vol.*

b ¶ Fama. *Adde Gan. in tract. malefi. in rub. quō de maleficijs cognos. per inquis. col. 2. uer. & no. &c. Hiero. Chuc.*

c ¶ Resp. *Vide notanter per Gan. in d. tract. quomodo de malefic. cognos quando crimen est noto. in §. nunc videndū est qui ad fama probationem possit & debeant admitti, &c. Hie. Chu.*

litur de iur. ciui. Sed de iure cano. planum est
quod repellitur vt ext. de testib. c. testimoniũ.
22.q.5.c. paruuli.ext.de simo.c.per tuas.§. de-
68 nique vero.† Sed quid si testis interogatur su-
per pluribus articulis & super aliquibus dicit
& deponit dictum suum, super aliquibus vero
dicit se nescite. Postea in fine interrogatur si de
prædictus omnibus est publica vox & fama, di
cit quod sic, modo quæritur, an hoc debeat ad
omnia præcedentia referri. Rñ. dicunt quidam,
quod solum ad ea de quibus testificatus fuit, &
non ad ea de quibus dixit se nescire, ar. C. de
transl.l. si ex falsis, circa fi. ff. de min.l. etiam, cũ
si. Alij dicunt quod ad omnia, quia verbum ge-
nerale prolatum, debet generaliter intelligi. Itẽ
quia talia verba debent aliquid operari, ff. si.
men.fal.mo.di.l.j.ff.de leg j.l. si quando. Item
potest esse quod testis nescit per visum id super
quo testificatur & tamen potest scire per famã,
hoc probat Bonifa. Vital Quoniam aliquando
ille contra quem testes producuntur intendit
opponere & excipere contra personas ipsorum
testium, videlicet, quod sunt inimici illius, con
tra quem producuntur, ideo formiter libellus
in hac forma, videlicet &c.

Forma libelli:

60 *Forma libelli quod non examinentur testes ob inimicitiam capitalem & quando opponitur talis inimicitia, an prius ille articulus discutitur antequam recipiantur, & quid sit quando inimicitia non est capitalis.*
70 *Testibus potest opponi quod sunt infames, vel condemnati de falso, vel alio publ. crimi.*
71 *Statuto dicente quod bannitus de maleficio possit impune offendi, si condemnatus pro maleficio requiratur, quod veniat in tali termino ad soluendam, & non veniat & banniatur, an poterit impune offendi.*
72 *Clerico exbannito a iudice seculari, an quis eũ impune offendat.*
73 *Bannitus qui poterat impune offendi ex forma statuti, captus ab officialibus ab alio fuit offensus, an offendens punietur & quid de offendente bannitum existentem in carcere.*
74 *Bannitus satisdedit idoneo de soluendo, & dũ iret ad soluẽdũ fuit offensus, an offẽdẽs punietur.*
75 *Bãnitus si offendatur, & postea soluat, an poterit accusare offendentem.*
76 *Statutum, an possit fieri quod licitũ si cuilibet offendere bannitum vel condemnatum.*
77 *Offendens alium, stante statuto, de quo in uer. præced. an puniatur.*
78 *Statutum & ordinatum est quod qui cœperit bannitum & duxerit in fortiam communis, habeat lib. centum, quidam exbannitus de Mãtua fuit captus in territorio Brixiæ, an relaxabitur, & an capient habebit lib. centum.*
79 *Exbannitus comparens si de banno liberetur per publicam sñiam, & postea aliquis eum offẽdat, an possit defendi, quia non erat deletus de libro bannitorum.*
80 *Statutũ seu ordinatum est quod nulla persona debeat ire post sonum campanæ, quæ sonat de sero, & ante campanam quæ sonat de mane, sub pœna soli.x. si campanarius non sonat hora debita, uel nullo modo sonat, an inuentus post horam, vel ante punietur.*
81 *Campanarius stante suprascripto pulsauit campanam in matutinis dum deberet pulsare in aurora, aliquis est inuentus post sonum campanæ ante horam debitam, an punietur.*
82 *Campanarius, an poterit conueniri ab isto qui est deceptus.*
83 *Statutũ seu ordinatum est quod offendens clericum puniatur pœna dupli, aliquis percussit clericũ in habitu laici, an punietur pœna dupli.*
84 *Accusatus vel inquisitus si ad suam defensionem vult probare negatiuam &c. an sit audiendus quomodo procedetur.*
85 *Statuto permittente bannitũ impune offendi, si offendatur, & contra offendentem procedatur, an exceptio banni impediat processum.*
86 *Prouocator an constitui pôssit ad proponendum exceptionem vide in præte. ver.*

69 CORAM uobis † domino A. Potestate
Placentiæ &c. M. filius egidij de tali loco exci-
piendo dicit quod non potestis, nec debetis ta-
les testes nominando ipsos testes quos intendi-
tis recipere & examinare super tali accusa por-
recta coram vobis ꝑ Io. de Sauiola vel super ta-
li inquisitione per vos formata contra eum su-
per eo quod debuit insultasse & percussisse C.
de tali loco &c. vt in ipsa inquisitione contine-
tur cum dicti testes sint capitales inimici dicti
M. propterea quia B. frater dicti M. occidit pa-
trem vel fratrem dictorum testium, ꝑꝑ ꝙ mi-
nati sunt sibi mortẽ, et nõ loquũtur sibi ad inui
cem & deferunt arma, cauẽdo sibi a dictis testi
bus tanquam ab inimicis capitalib. ꝑꝑ q̃ dicit
ipsos testes non fore admittendos ad testifican-
dum contra ipsum, & aliter fieret per vos, ꝓte-
statur dictam exceptionem inimicitię & omnes
alias sibi competentes & competituras saluas
contra

contra personas & dicta dictorum testium &c.
Quid si opponitur de inimicitia capitali, q̀ òd
testes non debent recipi, nisi prius de hoc co-
gnoscatur. vr̃, ꝙ iudex dẽt talẽ exceptionẽ ad-
mittere, & terminum assignare opponenti ad-
probandũ, q̱a si probatur de inimicitia capita-
li, debet istos tales testes repellere. extra de te-
sti. c. quoties, ff. de testi. l. testium. & de qõ. l. 1.
§. 1. Si uero non esset inimicitia capitalis, uel te
stes essent odiosi, vel propter litẽ, uel alto mo-
do, tũc recipiantur reseruato t̄pe sñiæ disputan
do sup̱ his vtrũ sint legitimi testes vel nõ, vel
an talis sit inimicitia, vel taliter sint odiosi uel
non, ꝙ ualeat testimonium ipsorum, vel non
ualeat, vt C. de test. auth. si uero odiosus. Et
est in arbitrio iudi. hoc considerare, vtrum ad
mittat vel repellat dicta talium testiũ, ut not.
ext. de acc. c. cum oporteat, & facit ff. de testi. l.
70 testium, §. tu magis scire potes. † Item no. ꝙ
potest excipi contra testes, quod sunt infames,
vel aliter condemnati de falso, vel alio publico
iudicio, ꝓꝑ quod repellunt̃, ut ff. de testi l. scio.
& l. ob cãm. ext. de testi c. testimoniũ. Et multa
alia similiter pñt opponi cõtra testes, ꝓꝑ quæ
à testimonio repelluntur, vt no. sup. de testi. Et
similiter multa pñt opponi contra ꝑsonam iu-
71 dicis, ut ibi no. † Sed quid dicit statutum, ꝙ
bannitus de maleficio possit impune offendi,
quidam erat condemnatus pro maleficio, fuit
req̱situs ꝙ veniat adsoluendũ cõdẽnationem
prædictã ad certũ terminũ, quia non venit, fuit
bannitus in x. lib. Quęrit̃, an talis banitus in-
telligitur banitus pro maleficio ut possit impu
ne offendi? Respon. vr̃ ꝙ sic, q̱a non obediuit
iudici, unde deliquit, vt ff. de reg. iu. l. non uide
tur dolo carcere, vñ potuit banniri & cõdẽna-
ri, ff. si quis ius dic. nõ obt. l. j. de re iu. l. cõtuma
cia item q̱a scriptus est in li. bãnitorũ, & ꝑ bã
nito debet hr̃i. ff. de re mili. l. ex quo. cũ si. Econ
tra ꝙ non, quia non rep̱itur iure cautũ, ꝙ hoc
tale non obedire sit maleficiũ, q̱a oĩa crĩa ordi
naria, & extraordinaria sunt exp̄ssa à iure, ut
ff. & C. patet, per speciales rubr. maleficiorum
vnde cum non sit maleficiũ, non debuit exban-
niri, & si aliter fuerit, non ualet, ergo pro ex
bannito non debuit haberi, facit ff. de pri. del. l.
3. §. fi. C. de leg. l. non dubium, in fin. itẽ licet si
scriptus in numero bannitorum, non dẽt habe
ri pro bannito, nisi doceat̃ ꝙ legitime sit banni
tus, ar. ff. de decu. l. Herennius. de re iur. l. 4. §.
cõdenatũ, cũ si. itẽ sola scriptura non facit ali-
quem debitorẽ, & sic non facit aliquẽ exbanni-
tum nisi doceatur, ut dictũ est, ar. ff. de acti. &
obl. non figura. quia non uerbis, sed rebus lex
seu statutum debet fieri. C. cõm. de le. l. 2. in fi.
item quia ueritatem spectare debemus non
uerba, &c. ff. de cast. pec. l. forte. idem in simili
bus citationib. quæ fiũt propter testimonũ fe
rendum, uel ob aliam cãm dici põt, & hoc ve-
72 rius secundũ Mar. de Fa. † Sed pone ꝙ quidã
clericus exbãnitus fuit à iudice seculari, & scri
ptus in libro bannitorũ, & sic tale bãnum fuit
nullum tanquã à iudice incõpetenti factũ, ext.
de iud. c. at si cle. & iste talis fuit offensus, q̃ri-
tur, an de iure potuerit offendi. Respon. & vr̃
ꝙ non quia tale bãnũ fuit nullũ, ut dictum est
vnde offendens dẽt puniri, quia perĩde dẽt ha-
beri, ac si non fuisset datum. C. de leg. l. non du-
bium. nã cõdẽnatus dr̃, quia rite fuit cõdemna
tus, ff. de re iu. l. 4. §. condemnatum. Econtra,
ꝙ non sit condemnandus offendens, probatur
pluribus rationibus & causis, & primo q̱a iu-
stam habuit cãm ignorantię postquam erat
publice bannitus, & iusta ignorãtia excusat. ff.
de iniur. l. itẽ apud Labeonẽ. §. si q̱s uirginem.
ff. de abig. l. 1. §. fin. de libe. caus. l. igitur. §. 1. de
adul. l. pen. & l. si vxo. cum si. Et hoc uerius secũ
73 dũ Doct. plures. † Sed pone quidã bannitus,
qui poterat impune offendi per formã statuto
rũ fuit captus ut conduceretur in fortiam cõ is
ad Potestatem, aduenit quidam, & insultauit
istũ bãnitum, & percussit vel occidit, q̃ritur, an
iste sit puniendus? Respõ. ꝙ vr̃ ꝙ nõ ꝓꝑ for-
mã statuti, q̄ concedit ꝙ impune possit offen-
di. Nã lex est seruãda quamq̱̃ dura. ff. qui & à
quib. l. prospexit. ff. ad muni. l. constitutus, de
leg. 3. le. non aliter. item quia lex non distinguit
qualiter offendat, ergo nec nos &c. l. de præ-
cio. ff. de pub. unde cum fuerit factum lege
permittente, legitime factum videtur unde pę-
na non meretur, C. de adul. l. Græcchus. E con-
a tra vr̃ ꝙ sit puniendus, *a* quia licet q̱s possit
offendere hostẽ, ut ff. de sica. l. 3. §. fi. tñ postq̱̃
captus est, non licet occidere, sed seruari debet
ff. de stat hom. l. libertas, §. serui. Insti. de iur.
perso. & potest dici casus legis. de do. l. fi. item
ille qui occidit sponte illum qui est a iudice oc-
cidendus,

ADDITIO.

a ¶ Quòd sit puniendus. *Adde ꝙ hoc idẽ tenet Bar. ĩ l. ĩ laqueũ, ff de acq re. do & l 3. §. trãsfugas ff. ad l. Cor. de fal. per Alb de Ro. in materia stat. q. 45 ꝑ do. Nel. in tra bã. in par. 2. tẽp q 29.*

cidendus, peccat, & de homicidio tenetur, & pu
nitur, 23.q.5.c.cū homo &.c. dicat, ubi de hoc,
& c.seq. & c.ea vīdicta. itē fugitiuus dēt capi &
custodiri, & ad magistratū reduci & seruari, &
nō dēt occidi, ff.de ser.fug.l.1. & hoc verius se
cundū Iac.de Are. & idē dicendū est de illo qui
offendit exbānitū in carcere existētem, ꝑ iura
p̄dicta, & ff.de re iu.l.non licet singulis. C.de
74 Iudæ.l.nullus.cū si.† Sed pone ꝙ bānitus sa-
tisdedit idoneæ de soluendo bānū, uel condēna
tionē de ipso factā, & dū iret ad soluendū con
dēnationem, fuit offensus in via, vel occisus,
queritur nū quid offendens puniatur? Rn̄. omis
sis ambagib. ꝙ sic, ꝑ iura superius all. ꝓxime,
ff.de sta.ho.l.libertus, §. serui. 23. q.5.c.dicat,
vbi de hoc no.cū si.sup.all. itē alia rōne, quia sa
tisdatio loco solutionis habetur. ff. qui satisd.
co.l.1. & p̄stita satisdatione, vr̄ bannū euanuis
se, tanq̄ solutione facta, quia solutio eius ꝙ de
betur, tollitur oīs obligatio. Inst.quib.mo.tol.
obl.in prin. itē qa iste qui satisdedit, hēt exce-
ptionē, & exceptione eliditur actio & cōdēna-
tio, ut ff.de exce.l.2.§.illud. ergo non fuit licitū
offendere istū qui hēt exceptionē, ut ff. de reg.
iu.l.inuitos, §.cui damus, facit C.de his qui ad
eccl. conf.l. præsenti, & ita fuit determinatū ꝑ
75 d. Iac. de Are. † Sed pone ꝙ tp̄e offensionis
iste erat bānitus, & scriptus in lib. bannitorū,
postea ille soluit condēnationem, & cācellatus
fuit de bāno, accusat offendentem vt puniatur
de offensione, nūquid est puniendus? Rn̄. non
vr̄, qa inspicitur tp̄s delicti cōmissi. ff.de pœ.l.
1.de testib.l.testiū.§.1.ad l.Aq.l.ait lex. iuxta
illud, in eo statu in quo te inuenio &c.C.de ser.
expor.l.moueor. cum si. Vn̄ cū tp̄e offensionis
esset bānitus, potuit impune offendi, & sic of-
fendens nullam pœnam meretur, quia facit
lege permittente &c. C. de adul. l. Gracchus.
76 † Sed nunquid licitum est in ciuitate uel ca-
stro facere statutū, ꝙ licitū sit cuilibet offende-
re bānitū, uel cōdemnatū? Rn̄. in casib. a iure
ꝑmissis vr̄ ꝙ sic, in quib. aūt casibus licitū est
offendere aliū sine pœna. no. sup. de perso. quæ
poss. offen. sine pœ. per tot. Sed in alijs casibus
vel maleficiis, nō ur̄ ꝙ sit licitum facere statu
tum, quia cōdēnatus pro iniuria, uel alapa, uel
simili delicto possit impune offendi uel occidi,
quia istud tale statutum est contra legem diui
nam. Non occides &c. & minor nō pōt tollere
legem sui maioris uel superioris. Nā par in pa
rē non hēt impariū, multominus minor in ma
iorē, ff.de arb.l.nā magistratus. itē quia est cō-
tra ius naturale, iuxta illud, ꝙ tibi nō uis fieri,
alii ne feceris, & iura naturalia nō sunt mutabi
lia, ut Inst.de iur.nat.§.sed & naturalia. Itē qa
est contra utilitatē publicā, cuius interest, ne
maleficia remaneant impunita, & ne cōmitta-
tur, ut ff.ad l. Aq.l.ita uulneratus. de his qui
deie.uel eff.l.summa. Itē quia condēnatus est
iā punitus de delicto ꝑ eū commisso & nō dēt
addi afflictio afflicto. ff.de of.p̄si.l.Diuus. Item
quia statutū tale est contra bonos mores, unde
ualere non dēt, ar.C.de pœn.l.pœna. Item ma
læ consuetudines non sunt seruandæ, sic nec
malū statutū &c. Itē quia ꝑ tale statutū hoīes
inuitantur ad malefaciendū, ꝙ esse non debet
qa nō dēt uia maleficiis aperiri &c.C.de ind.
uidui.tol.l.2 ī fi. Itē qa istud statutū cōtra rō-
ne. Itē oē statutū & oīs lex dēt esse honesta &
iusta, & s̄m naturalē rōnē, alias nō est lex nec
statutū nec ualet de iure, ut ꝓbat expresse 4.d.
c.erit aūt lex. & hoc uerius uidet̄ secūdū Mat.de
Fa. Sed cōtra ur̄, qa licitū est oī populo legē fa
cere, ut ff.de iusti.& iur.l.oēs populi. sed illud
est verū dūmodo lex sit iusta & rōnabilis, aliàs
77 nō valeret, vt sup. ꝓbatū est. † Sed pone ꝙ ali
qs vulnerauit uel occidit exbānitū, uel cōdēna
tū, credēs sibi licere offendere talē ꝑsonam ꝑ
statutū dictās ꝙ licitū ē offēdere ex bānitū vel
cōdēnatū a qnquaginta li.sup. q̄rit̄ nunqd of
fendēs dēt puniri? Rn̄. sic videt̄, qa facit cōtra
legē Dei, nō occides &c. qa nulli licitū est igno
rare, &c. Itē quia facit cōtra ius naturale, iuxta
illud, ꝙ tibi non vis fieri, alteri ne feceris &c.
nō licet ignorare, ut C.de in ius voc.l.2. vbi ge-
nerali rōne &c. itē naturalis rō est magis seruā
da, q̄ ipsa lex, ff.de bo.dam.l.cū rō naturalis. cū
sint immutabilia ista talia. Inst.de iu.nat.§.sed
naturalia. item quia maleficia non debent esse
impunita. ff.ad l.Aquil.l. ita vulneratus. item
quia statuta non debent derogare iuri diuino,
iuxta illud, non occides &c. item quia iam mi
nor tolleret legem superioris sui, ꝙ esse non de-
bet, ut ff.ad Treb.l. ille a quo.§.tempestiuum.
itē quia iā seruus esset maior dn̄o suo, ꝙ esse
non pōt &c. Econtra ꝙ nō debeat puniri, quia
quicquid fecit, lege ꝑmittente fecit, vnde pœnā
nō meretur. C.de adul.l.Gracchus. ff. de adult.
l.patre. & l. ꝙ ait. Item quia iam iste esset dece-
ptus. C.de his qui ve.æta.imp.l.1. item qa cre-
dens sibi licere fecit, vnde est excusatus, ff. de
adult.l.pen. facit. ff. de arbi.l.pe.§.fi. de li.cau.l.
cū igitur.§.generaliter. C.de plag.l.plagij & ita
fuit de facto consultum ꝑ Dy. sed prima opi.
habet

hẽt validiores rõnes, vnde qui in tali casu hẽt
iudicare diligenter aduertat superius allega. &
alia ad hoc spectantia, & quod iustum fuerit
78 obseruet, & faciat. † Sed quid ordinatum est,
ꝙ quicunq; ceperit aliquem exbãnitum & du-
xerit in fortiam cõis, habeat à cõi li. centum.
Quidã ceperunt quendã exbannitum cõis Mã
a tuæ in alieno districtu, a puta Brixiæ. iste ban-
nitus excipiendo alleg. ꝙ captores non debent
aliquid habere a communi pro tali captura, &
ꝙ debet relaxari & suæ libertati reddi & resti-
tui, cum non fuerit captus de iure. Et primo,
quia fuit captus extra iurisdõnem cõis Man-
tuæ, quod esse nõ debet, arg. de iur. om. iu. l. fi.
C. de sum Tri. l. cunctos populos. vnde non vr̃
factum de iure quòd fieri non debuit, ar. ff. de
arb. l. ꝙ tñ. §. Labeo. ff. de aut. præst. l. nulla. itẽ
quia condemnatus dr̃, q rite condemnatus est
&c. ff. de re iu. l. 4. §. condemnatum. cum talis
captura fuerit facta contra ius, pro nulla ergo
debet haberi, C. de leg l. non dubium. Vnde vi-
detur de iure relaxãdus, & captores de iure pu-
niendi, qui sua autoritate fecerunt, quòd face-
re non debuerunt, C. de exhi. re. l. neminem, C.
de iudę. l. nullus, ar. ff. quod me. cau. l. extat. cũ
si. Econtra vr̃ quòd non sit relaxandus, quia iu
dex potuit requirere commune loci vbi dictus
bãnitus degebat, ꝑ dictum bãnitum transmit
teret ad locum delicti puniendum, quod facere
tenetur, vt in auth. qua in prouincia, C. vbi de
cri. & C. de adul. auth. si vero. Si ergo habet ius
iudex ad ipsum petendum, multo magis ad pu
niendum & retinendũ, ff. de reg iur. l. qui actio
nem habent. ff. de superfi. l. j. §. ait p̃tor, vnde
vr̃ quòd possit ipsum punire, ne maleficium re
maneat impunitum. ff. ad l. Aq. l. ita vulnera-
tus. item videtur ꝙ illi captores non sunt pu-
niendi, quia fecerunt lege permittente, vnde
pęnam non merentur; C. de adul. l. Gracchus.
alias essent decepti legis autoritate, quòd esse
non debet. l. j. C de his qui ven. ęta. imp. & ad
hoc ff. de adul. l. j. C. de plag. l. plagijs. item mul
ta fieri non debent, quę facta tñ tenent, ff. qñ
app. sit. l. j. §. biduum. item quia per condem-
nationem de ipso factam, & per bannum, forũ
iam sortitus erat dicti iudicis, qui cum cõdem
nauit, vt ff. de iud. l. consensisse, & l. si quis po-
stea. vnde ab ipso iudice est puniendus, licet ali
bi aufugisset, vt C. de epi. & cle. l. officialis, &
de fals. l. si quis decurio. in fi. Pręterea iudex
non fecit ipsum capi, sed in suam fortiam fuit
deductus, vnde ipsum relaxare non debet, ne
maleficium sit impunitum &c. item iura vo-
lunt & concedunt, quòd malefactores punian
tur seu copiantur & ducantur in fortiã cõis,
C. de his qui latr. occul. l. j. & 2. de mathe. l. fi.
vnde dr̃ legitime captus & sic in pœnam non
incidit, qui capit, quia facit l. permittente & c.
item quia non refert qualitercunque venerit in
fortiam cõis &c. ar. ff. de aqua quot. & æsti. l.
§. quæsitum. item officialis debet attendere so-
licite ad capiendum malefactores, & ad ipsos
puniendum, C. ad l. Iul. de vi publ. l. fi ff. de of-
fi. præs. l. 4. & l. congruit. & l. illicitas. § illicita.
ibi. deprachensa coercere &c. multomagis si ha
bet in sua potestate, debet punire ne maleficiũ
sit impunitum & c. nec debet relaxari ad hoc
vt homines nõ prosiliant ad mala committẽ
da, C. de pę. l. à pœna. aliàs bannum vel condẽ-
natio esset nulla nã hoc mõ non posset execu-
tioni mandari, si de nullitate opponatur. itẽ in
eo statu in quo te inuenio & c. C. de ser. exp. l.
79 moueor. & hoc verius puto. † Sed pone, quòd
quis fuit exbannitus vel condemnatus, post
hoc ille comparuit ad se defendendum, & fecit
suam defensionẽ ꝙ facere p̃t, vt quia tꝑe cita-
tionis vel cõdemnationis erat infirmus, ita ꝙ
sñia ei non præiudicauit ꝑꝑ infirmitatem, vel
aliam cãm similẽ, vt ff. de re iud. l q̃situm. cum
si. & ita fuit absolutus publicè, vel sententia an
nullata publicè. Tñ bannum non erat adhuc
cãcellatum & scriptũ in libro rebannitorũ, iste
talis bannitus fuit offensus, offendens accusa-
tum ab offenso vt puniatur iste ad sui defensio
nem opponit excipiendo, & dicit ꝙ potuit im
pune offendi, tanq̃ exbannitus, & inducit ban-
num scriptũ nõ cãcellatũ de libro cõis. Accu-
sãs dicit, quòd fuit publicè absolutus, vel sñia
fuit publicè annullata, vñ iste offendens dẽt
condemnari, non obstan. ꝙ bãnum inueniatur
non cancellatum, quia euanuit per sñiam la-
b tam publicè, quæritur quid iuris sit. Respon. b
& videtur

ADDITIONES.

a ¶ Districtu *Hãc q uide sup er Nel de sancto Gemi. in tract. banni. in 1. par. 2. temp q. 29.*

b ¶ Rñ. *Adde de hac q et dic ut ꝑ Bar. in l. pe. ff. de adul et in l genero, ff de his qui not. inf. late ꝑ d. Nel plene declarãtẽ in tract bãnito in 1. par. tertij tꝑis q. 2. & in q seq ponit qd de offendente bãnitũ nõ legitime cancellatũ de bãno & cõcludit ꝙ non punitur, all. Bal in c. 1. hic fini. lex Corr. et Ray. in l. nõ solũ, ff de dõ. iter vir. et vx.*

& vr̄ quòd offendens sit absoluendus, quia cō-
stat quod fuit exbānitus, sic in excōicato dr̄ vt
ext. de elec.c. per venerabilem.§. sunt.n. & de
sen. exc. c. proposuit ad fi. vbi de hoc. item ar-
chiuo publ. standum est, vbi ille reperitur in
banno scriptus, vt ff.de iur. fis l.in fraudem, §.
quoties. vnde cum iste offendens habeat crede
re ꝙ possit illum exbannitum offendere post-
q̃ erat bannum nō cancellatum, non vr̄ esse in
casu cōdēnationis, sed absolutionis, cum iusta
rōne motus ꝑ formā statutorum & banni, of-
fensā fecit in dictum exbannitū, vt ff.de adul.
l.pę.ff.de abig. l.j.§ fi.de lib. cā.l. cum igitur,
§. & gn̄aliter, C.de pla.l. plagijs. aliàs esset de
ceptus legis authoritate, quod esse non debet.
E contra ꝙ sit in casu condēnationis, cum con
stet quòd publice fuit absolutus per sn̄ia, q̃ pro
veritate accipitur, vt ff. de reiu.l. res iudicata
item quia fuit publicè pronunciatum, vn̄ non
dēt offendens ignorare, vt ff. de iusti.l. sed &
si pupillus, §. proscribere. item quia publicè ꝓ-
mulgatum est, non debet singulorum auribus
intimari, ext. de pœ.c.j.§.j. vnde ista talia igno
rare esset supina ignorantia, q̃ non excusat, ff.
de iur. & fac.ig.l.nec supina. itē quia per sn̄iam
euanuit bānum & condēnatio, & ꝑinde debet
hr̄i, ac si non fuisset lata, ar. ff.qui satis.cog.l.j.
§.j. item quia non vr̄ rē habere, qui extra eam
repellitur, & sic non videtur bannitus q̱ fuit
absolutus, ff.de reg. iur.l. rem hr̄e, & l.nil tam
naturale, item ignorātia delinquentis nō excu
sat.ff.de iniu.l.eum qui.§. iniuria. debuit.n.in
quirere diligenter, an adhuc esset in bāno vel
non ar. l.ad Mac.l.pe.de iniu.l.p̄tor.§.p̄terea.
item nulli priuato licet aliquem offendere re-
gulariter.l.nullus, C. de iudæ. nisi in casib.no.
s̄.de pers.q̃ si.pę.offen.poss. ꝑ tot. itē q̱a facit
contra ius naturale, & ꝙ tibi nō vis &c. item
contra ius diuinum, vt non occides &c. q̃ iura
nō licet ignorare &c. itē maleficium nō dēt es
se impunitum, vt ff.ad l. Aqui.l.ita vulneratus
80 & hoc verius vr̄. † Sed pone, ordinatum est ꝙ
nulla persona debeat ire post sonum cāpanę q̃
pulsatur de sero, & ante sonum cāpanę, q̃ pul-
satur in aurora diei, pęna x. soli. Contigit ꝙ cā
panarius non pulsauit campanam hora solita,
vel nullo modo pulsauit, aliquis fuit inuentus
ire post horam solitā pulsandi cāpanam, nun-
quid dēt cōdemnari. Rn̄. sic vr̄, si fuit inuētus
ante sonum cāpanæ, quia ordinamentum hoc
dicit, quod est seruandum, quamuis durum, ff.
qui & à qui.l.prospexit, ff. ad muni.l. consti-
tutionib. de leg.3.l. non aliter, cum si. E con-
tra ꝙ non, quia fuit defectus cāpanarij, q̱ non
pulsauit campanā, hora debita, vel non pulsa-
uit vllo modo, & sic ēt nocere nō debet, q̱a al-
teri ꝑ alterum &c. ff.de reg. iur. l.non oportet
alterum. item q̱a sufficit, si seruatur hora debi
ta vel solita, & facit illud quod cōiter alij fa-
ciunt, ar. ff.de pig act.l.pignus, in fi. & l.vel vni
uersorum.e.ti.ibi, solebat &c. ad Mace.l.si qđ
dicitur.cum si. item consuetudo excusat, C. de
testa.l.testamenta, ff.mand.l.si quis negotia, §.
fi.de admi.tu.l.sine hęrede.§.Lucius, cum si. &
81 hoc vr̄ verius. † Sed quid econtra, cāpanarius
pulsauit cāpanam in matutinis, dum deberet
pulsare in aurora diei, vt dictum est. Aliquis
fuit inuentus post sonum cāpanę ante horam
debitam & solitā, nunquid debet condemnari.
Respon. non vr̄, quia fuit inuentus post sonum
campanæ, vnde iusta habuit cām eundi, cum
ordinamentum concedat, quod post sonum ire
possit, vt ff.ad muni.l. constitutionibus item
quia dies à media nocte incipit &c. vt ff. de
fer.l.more Romano.cum si. Econtra quòd sic
debeat cōdemnari, quia si sonuit in matutinis
& ante horam debitam, & iste sciebat vel sci-
re debebat, non est excusatus, ff.si cer.pe.l.quod
te. item quia sciebat, quòd non erat opus ꝙ
certioraretur, vt ff.de act. emp. l.2. item quia
ista fuit supina ignorantia credere, ꝙ si sona-
uerit campanā in matutino, qđ esset hora de-
bita sonata, & supina ignorantia non excusat,
ff.de iur. & fa.ign.l.nec supina. item quia non
debuit esse nimis credulus, ff.de eo per quem
fac. erit l.j.§.dolum. item quia prætextu li-
citi, non debet fieri illicitum, ff. de offi. præ-
si.l.illicitas, §. illicita. & §.ne quid, C. de sa-
cros. eccl.l. sub prætextu. ff. de extraordi.cog.
82 l.j. cum si. & hoc puto verius. † Sed nun-
quid poterit agere iste contra campanarium
ad dannum suum, qui decepit eum in sonando
campanam ante horam debitam? Respondeo
sic videtur, ar. ff.de incen. ruin. nauf.l.ne pisca.
Nam ipse fuit causa damni istius, & qui cau-
sam dāni dat &c. ff.ad l. Aquil.l. qui occidit,
§.in hoc, & in §.seq. & de ser.corru.l.j §.fi.de si
ca.l. nihil. Item quia imperitia ipsius campa-
narij obesse non dēt, vnde vr̄ teneri, ff. de reg.
iur.l.imperitia, ff.loca.l.si q̱s dolum.§.Celsus.
& §. si quis vitulos. Item q̱a interest nostra ne
fallamur, ff.si mens. fals.mod.dixer.l.1.in.prin.
Item quia fuit in culpa tali hora pulsando,
vnde tenetur, ar. ff. man.l. si mandauero.§.fi.

Econtra

Econtra ꝙ non teneatur, quia iste dicit se deceptum, dicens campanam esse sonatã ante horã debitã, vnde nõ dẽt audiri cõtra formam ordinamenti. Nam qui scit nõ dẽt certiorari, ff. de act.emp.l.1.in fi. Item sibi imputet si ante horã debitã sciens iuit ꝑ terram, & damnum qđ quis sua culpa sentit, sibi imputet, ff. de reg.iur.l. damnũ. Itẽ non debuit esse nimis credulus, ff. de eo per quem fact.erit, l.1.§.dolũ. Item quia scienti non infertur dolus, C. de transact. leg. cum donationis. cum si. & hoc verius puto.

83 † Sed pone, ordinatum est, ꝙ si quis offenderit clericum pœna dupli puniatur, aliquis offendit clericum in habitu laicorum siue scholarium. & dum Ptãs procederet contra istum, iste excipiendo ad sui defensionem dicit, quod ipse clericus erat in habitu laicorum, & probauit, nunquid est audiendus in sua exceptione, ita ut non puniatur pœna dupli, sed simplici. Respon. sic vr̃, quia ignorantia excusat, ff. loca.l.si quis ignorãs. & videtur casus ff. de iniu. l.itẽ apud Labeo.§.si quis, C. de epi.& cle. le.si qua per calumniam. cum si. Sed dic cõtra, ꝑ l. cũ q.§.si mihi iniuriam, ff. de iniu. & ff. de neges.l.si cõputaui. Sed primũ dictum magis placet. a

84 † Sed pone ꝙ quidã accusatus vel inquisitus est de quodam maleficio. Iste ad sui defensionẽ negat: & excipiendo dicit, uidens, ꝙ non probatur contra eum, qđ ipse est purus, liber, & extra omnem dolum & culpam, & ꝙ est insons a dicto maleficio, & ꝙ ꝑtermisit committere maleficiũ in tali loco, & ꝙ non potuisset committere dictum maleficium, quin tales q erant ibi præsentes in tali loco, vidissent, & ꝓbat, & probare vult, quod homo solus & sine ipso uulnerauit &c. uel quid simile ad suam innocentiam & defensionem, nunquid est audiendus. Respondeo & dico ꝙ sic, quia iudex hẽt inquirere ueritatẽ, vt C. de eden. l. is apud quem. de iu.l.iudices. Item defensiones factas &c. C. de her.l.qm̃. de iure fisc.l.deferre.cum si. Sed si testes dicant ꝙ ipse est purus, & liber, & extra omnem culpam, & ꝙ est insons a dicto maleficio, & ꝙ prætermisit committere dictũ maleficium &c. interrogati de cã scientiæ, responderunt & dicunt se scire ex eo, ꝙ cõtinue & semper fuerunt penes eum in tali loco, & uiderunt eum continue, ita ꝙ non potuisset se mouere uel delinquere, quin ipsi uidissent. An tale testimonium sit sufficiens probatio, quia si multi sunt in domo uel loco, & conuersantur simul, & alius, qui non est in culpa accusatur, uel contra eũ inquirit, cũ non possit aliter suam innocentiã purgare, cũ esset in loco tunc cõmissi delicti, nisi per formã ꝑdictã, quia talis ꝑsumptio, defensio, & ꝓbatio admittitur, cũ pęna suos dẽat tenere autores, & nõ alios &c. uñ cũ aliter nõ possit fieri, est admittenda, ar. ext. de testi.c.ueniẽs, in fi. & c.dilectæ. Item q a negatiua hoc modo probari põt, ut ff. de pac.l. iurisgentiũ, §.qđ fere, C. de prob.l.cum ꝑcibus. ext. de fi.instr.l.c.cum Io. dummodo ꝓbetur ꝑ maiorem numerum testim, q̃ ꝓbatũ sit cõtra eum, uel per tot dummodo sint fide digniores, b bar. C. de bo.pos.secundũ tab.l.fi. Nã maior numerus ꝑfertur minori, & maiores præferuntur alijs, ar. ff. de iud.l.per minorẽ, ff. de testi. l. ob carmem, §.si testes. ext. de testib. ca. in nostra. & sup. de testi.uer.fi. Vel posito ꝙ ista esset negatiua probatio, tamen est talis ꝙ habet in se multiplicem affinitatem uel æquipollentiam, & talis quod potest probari. ar. C. de codic.leg.non codicillos. in Auth. de hæ. & fal. §.si uero. & per iusiuran. &c. ubi de hoc not. & ar. ff. de inof. test. leg. libellorum. ibi, nisi sedens &c. ff. de pac.l.circa, §.fin. Item quòd illa negatiua habet adiectionem loci, unde potest probari, C de contrah. & com. sti.l.optimam. in fi. & hoc uerius uidetur. item hoc probato debet absolui. cum legitimam fecerit defensionem.

ADDITIONES.

a ¶ Placet. *Cogita tu super hoc, quia est distinguẽdum, quod aut talis offen dens fuit in culpa, aut non si fuit in culpa, ut puta, quia publice tenebatur illum esse clericum, & punitur pœna dupli, per ea quæ dicit do. Nel in tract. ban. in 2. par secundi tempo ris. q. 26.*

b ¶ Fides digniores. *Adde tu & uide de hoc plene per Fel in c. in nostra, col 2. ver præferũtur ẽt testes ext. de test. vbi late ponit quando credatur testibus deponentibus super negatiua dicas tamen ꝙ si pro accusato sunt duo testes, licet non sint digniores testib. contra accusatum, tamen cæteris parib ꝑferuntur testes pro accusato glo. est in c. si clerici, 82 dist quod alle. Abb. in c cũ* P. *Manconella, de accu. & dicit Abb. in c. bona. el 1. de elect. Car. in consi 27. & ex illa gl. etiam habes quod in criminalibus plus creditur negãtibus quam affirmantibus, & ad hoc illam ponderat Rom. in l. 1 & in l. in illa. ff de ver. ob. uide Fel. d. c. cum* P. *Manconella.*

nem, & suã innocentiã ostẽderit, vt C. de acc. l. negãda. ad fi. l. 1. C. de adul. l. serui, ff. de qõ. l. 1. §. si quis vltro. ibi, de innocentia &c. cum si.

85 5 Sed pone, † ꝙ per formã statutorum possum offendere exbannitum cõis sine pœna, aliquis offendit exbannitum, proceditur cõtra eum, ipse excipiẽdo dicit illum esse exbãnitũ, & sic potuisse offendi impune, & ꝙ non põt, nec debet de iure procedi contra ipsum ꝓꝑ bannũ, q̃ritur an talis exceptio banni sit admittenda, quin qõ vlterius procedat, & an impediat processum? R̃n. dicunt quidam ꝙ nõ, quia certæ sunt exceptiones, quæ impediunt ꝓcessum & li. cõte. sicut exceptiones rei iud. transactio. & simi. vt ff. de com. inde. l. eleganter, §. si quis. ubi de hoc extra de lit. conte. c. exced. li. 6. inter quas ista non enumeratur, vñ nõ vr̃ impedire ꝓcessum. Sed alij dicunt contra, & ꝙ est admittenda, & impedit processum, cũ habeat naturam dilatorræ exceptionis, ut C. de ꝓcu. l. ita demũ. de proba. l. exceptionem. de exce. leg. pen. §. fin. & istę exceptiones regulariter impediunt lit. conte. & quantuncunq; possint dici anomalę ista exceptio banni ad instas except. excõicat, q̃ cum sit anomala, potest opponi & ante lit. cont. & post, & ante sñiam & post quandoq;, vt ext. de exce. c. exceptione xcom. & c. P. a. de exce. lib. 6. Item quia per talem exceptionem imponitur finis toti processui & futuræ sñiæ siue condemnationi, & talẽ exbãnitum subijcit oĩb. pęnis cobannitorũ, ut ff. ad Tur. l. 1. §. calumniatorib. ar. ff. de cap. di. leg. amissione, §. 1.

86 6 & hoc vr̃ uerius. † Sed nunquid põt *a* procur.
a constitui ad talẽ exceptionẽ opponendã, & ꝑ ipsum opponi ꝙ potuit impune offendi? Respon. sic vr̃, ꝑ l. denũciasse, §. si procurator, ff de adult. de man. vin. l. etiam C. eo. l. neque ff. de proc. l. seruum quoq;. §. publice. & de hoc not. sup. de procur. plene de hac materia.

ADDITIO.

a ¶ Sed nunquid. *Adde & uide Imo in l. pen. §. ad crimen. ff. de pub iud. col. 19. & plene per d. Maria. Soc. in repe. c. ueniens. de acc. & aliqd ꝑ Nel. in tra. ban. in 2. parte, 2. temporis, q. 14.*

De indicijs. Rubr.

SVMMARIVM.

1 *Indicium quid sit.*
2 *Præsumit̃ contra te de maleficio, si malefactor q vulnerauit aliũ est in domo tua te sciẽte &c.*
3 *Itẽ si ꝓcurasti eũ fugere, & nõ ꝑmisisti eũ capi,*
4 *Item si fuisti cum malefactore, uel si inculperis & propter hoc absentes te.*
5 *Item si ille est repertus uel uisus postea exire domum cum gladio euaginato, & ibi repertus est homo uulneratus.*
6 *Item quando iactauit se fecisse tale maleficium licet extra iudicium.*
7 *Item si ante minati sunt sibi adinuicem, uel uerba dixerunt sibi iniuriosa.*
8 *Item si suasit alicui ut iret per certam uiã ubi sciebat esse latrones uel eius inimicum, qui postea eum offendit.*
9 *Item si culpatus alias offendit istum, vel offensus fuit ab eo.*
10 *Item quia qui semel malus &c. & præterita indicant futura.*
P1 *Occisus reperitur in domo quadam, de qua visus est a pluribus exire Titius cum gladio euaginato, an poterit Titius condemnari.*
11 *Violentũ indicium est quando aliquis est visus exire de domo habente unum tantum aditum cum glad o sanguinolento stupefactus &c.*
13 *Itẽ capitalis inimicitia ꝙ uisus fuerit exire de tali loco cũ gladio euaginato & sãguinolen. &c.*
14 *Item iactantia quod fecerat cum occidi &c.*
15 *Item si accusatus de adulterio dicat se consanguinem excusando, postea contrahat cum illa.*
16 *Item quando aliquis transegit super crimine.*
17 *Violenta talia indicia uel similia una cũ famẽ, an sufficiant ad cõdemnãdũ & an ad tormẽta.*
18 *Indicia uiolenta cum uno teste de uisu, an sufficiant ad condemnationem.*

1 VIDEAMVS de indicijs, dr̃ † autem indi-
a cium *a* signum & demõstratio alicuius maleficij commissi, ut ff. de præscri. verb. l. so-
2 lent, Insti. de pub. iud. §. fin. † Et no. ꝙ multis modis præsumitur, & multis de causis contra aliquem quod fuerit culpabilis de maleficio. uno modo si aliquis uulnerat uel occidit aliũ, & homicida est in domo tua te sciẽte, cum nullam affinitatẽ, uel amicitiam ante maleficiũ haberes, & ipsum defendis, ꝑsumit̃. n. cõtra te,

ADDITIO.

a ¶ Indicium *Vide de hac diffinitione ultra ea, quæ ponit Ang. Are. in tract. malefi. in versi. fama publica. vers. nunc videamus. per Moder. in tract. de indi. & tortu.*

† ¶ Et latissime ꝑ do. *Gand. in tract. malefi. in rubri de ꝑsumptio. & indicijs indubitatis, quibus plerunque ꝓceditur ad tormenta &c. Hie. Chu.*

te,ꝙ fueris conſcius maleficij, maxime ſi vul-
a neratus erat inimicus *a* tuus, ar. C. de his qui
latr. occul. l. j. ff. de recept. l. 1. & ff. de incen.
3 rui. nauf. l. 2. §. non tãtũ. † Alio modo, ſi ꝓcura
ſti, ꝙ iſte fugeret vel euaderet, vel non permiſi
ſti eum capi, & ad Ptãtem duci. ar. ff. de cri. pec.
4 l. 1. §. 2. de eo per quẽ fac. erit. l. j. in prin. † Itẽ ſi
fuiſti cũ illo, qui cõmiſit maleficiũ, vel ſi tu es
inculpatus de maleficio. & ꝑꝑ hoc tu fugis
& te abſentas. ar. C. de aſſeſ. l. conſiliarios. Nã
fuga inducit ſuſpicionem, vt C. de oĩ agro de-
ſer. l. locorum. ff. de ſuſpe. tu. l. impuberibus §.
5 propterea. † Item ſi ille poſtea inuenitur, vel
viſus fuit exire domum cũ gladio euaginato,
& illic reperitur hõ vulneratus. ar. ext. de præ-
ſump. c. 3. in Auth. ut liceat ma. & auię, §. is
6 quoque. col. 8. Itẽ qñ iactauit ſe & dixit, ꝙ fe-
cit tale maleficium, licet extra iudiciũ dixerit
ar. C. de ſecun. nup. l. qui adulterium circa fi.
7 † Item ſi ante murmurati ſunt, ſiue minati ſe
adinuicẽ, vel verba dixerint ſibi iniuriosa. arg.
ff. de bo. dam. l. cũ rõ, C. de iniur. l. ſi nõ conui
cij. de ædil. edic. l. ſi tu, §. ei qui quia in male-
ficijs voluntas multum oꝑatur, ff. ad l. Cor. l.
8 diuus. † Item ſi ſuaſit alicui doloſe, vt iret per
certum locũ, ubi ſciebat eſſe latrones, vel ini-
micum eius, qui poſtea eũ offendit, ut ff. ad l.
Aq. l. qui occidit, §. pen. ff. de ſic. l. 3. §. alio, ff.
9 vi bo. rap. l. pe. §. ſi cum. & l. ſed & ſi quis. † Itẽ
ſi culpatus alias offendit iſtum. uel offen-
ſus fuit. arg. C. de vi pub. l. ſeruos. ibi, quibus
10 &c. Itẽ quia ille qui ſemel malus eſt, p̃ſumitur
ſemꝑ malus. ff. de acc. l. ſi cui, §. ijſdẽ. Nã p̃te-
rita indicant futura, ff. de re mil. l. non oĩs, §. a
Barb. & l. ſeruorum. Sũt & alia plura indicia,
quę de facto pñt occurrere & accidere, quæ bo
nus iudex habet coniecturare, de q̃b. non poſ-
11 ſet tradi plena doctrina. † Sed q̃d, quidam vul
neratus fuit vel occiſus. & hoc quis fecerit, nõ
plene cõſtat. dr̃ tñ, ꝙ Titius cõmiſit dictũ ho-
micidiũ. & ꝓbatur cõtra eũ per teſtes, q̃ vide-
rũt eum exire de domo, uel vinea cum gladio
b euaginato, *b* & poſtea inuentus fuit homo
vulneratus vel occiſus, mõ quæritur, an hæc
ſufficiant ad hoc vt poſſit condẽnari Rñ. & vr̃
ꝙ ſic, cũ talia indicia ſint veritati ꝓxima, arg.
C. de rei ven. l. indicia certa. & talia indicia pro
bant. C. de prob. l. fi. itẽ licet ſingula per ſe non
ſufficiunt, tñ oĩa ſimul iuncta plenã ꝓbõnẽ fa
cere videntur. ar. ff. de ap. l. ſi quis ſeparatim,
§. 1. de excu. tu. l. 2. §. hoc ampli. iuxta illud.
Et quę nõ ꝓſunt ſingula, multa iuuãt. facit ff.
de re. mili. l. deſertorẽ, §. is qui. & in Auth. ut
lic. ma. & aui. § illud col. 8. Ecõtra vr̃ ꝙ non,
quia in caſib. criminalib. debent eſſe probatio-
nes luce meridiana clariores, C. de proba. leg.
pe. de pę. l. qui ſñiam de acc. l. ſinguli, cum ſi. Itẽ
fit indicium ꝑ vnũ teſtem, q̃ deponit de viſu,
C. ad l. Iul. maie. l. ſi quis. ſm Accur. & ẽt fit
ſemiplena probatio, vt ff. de dot. p̃le. l. Theo-
pompus. quia duo plene ꝓbãt, ff. de teſt. l. vbi
ergo vnius ſemiplene, ut no. ff. de iureiu. l. ad-
monendi. Sed bene poterit talis iudex ꝑꝑ ta-
lia indicia ad tormẽta procedere, C. de q̃õ. l. mi
lites. & facere iſtũ delinquẽtem cõfiteri, & po-
ſtea ipſum condemnare ſm qualitatem delicti.
12 † Sunt & alia indicia violenta & magna. *c* Pri-
c mum qñ aliquis exit de domo q̃ non hẽt niſi
vnũ aditum cũ cultello ſanguinolento ſtupefa
ctus, tepidus, & illic inuenitur homo mor-
tuus, vel vulneratus de recẽti, indicium eſt ma
gnũ, & tanta p̃ſumptio ſiue ꝓbatio eſt cõtra
iſtũ talẽ exeũtẽ, ꝙ in caſu illo ſm plures Doc.
poteſt puniri, dũmodo cõſtet hoc ꝑ plures te
ſtes, cũ ſit ẽt fama, ff. de teſt. l. vbi. extra de pręſum. c. illud. & de prob. l. fi. Paliditas *d* enim
d indicat de maleficio commiſſo. ar. ff. de q̃õ. l.
de minore, §. fi. Gladius ſanguinolentus indi-
cat de facinore perpetrato. Nam ex qualitate
facti capitur coniectura, ff. de do. inter uir. &
23 uxo. l. utrum. quod uerum puto. † Item aliud
indicium uiolẽtum eſt. Pone ꝙ aliquis eſt occi
ſus in uinea uel in campo, de quo maleficio in
culpatur Mar. ꝓbatur contra eũ, ꝙ eſt capita-
lis inimicus occiſi. Itẽ ꝙ fuit uiſus euagina-
re gladium. item ꝙ fuit uiſus ſolus exire de di
cto loco cum gladio euaginato ſanguinolen-
to. item quia publica fama eſt contra ipſum
quod

ADDITIONES.

a ¶ Inimicus *Adde tu & intellige: ſi erat inimicus capitalis, vel cũ eo haberet litẽ maioris partis bonorum. ita Bar. in l. 3. § fi. ff. de adoptionib.*

b ¶ Euaginato. *Adde de hoc an quis poſſit condẽnari ad mortem in c afferte. per Fel. late col. 3. & ſeq. de præſump & adde Ale. in conſi. 14. col. 1. in 3. vol et in dictis locis de alijs indicijs indubitatis. & in dicto tract. de indi & Io. de Imol. in l fi col 6. ff de hare. insti.*

c ¶ *Vide late d Gan in tra. malef in rub. de p̃ſum. indu & vide ſ. in apoſt ſuper ver. indiciũ H. C.*

d ¶ Palliditas. *Adde illud Ouid. O quam difficile eſt crimen non procedere vultu.*

14 ꝙ commisit.dictũ maleficiũ. † Itẽ aliud indicium, inculpatur Titius ꝙ fecit occidi A. probatur contra eũ ꝙ erat capitalis inimicus dicti A. Item probatur cõtra eũ ꝙ Titius erat ꝓpe illum locũ, vbi factũ fuit dictũ maleficium. Item probatur, ꝙ ipse receptauit dictũ malefactorem in domo, commisso dicto maleficio. Itẽ quia dictus malefactor erat domesticus dicti. Titij. Itẽ probatur, ꝙ ille Titius minatus fuit A prædicto, & dixit, ꝙ ipsum faceret occidi, vel offendi, vel se iactauit ꝙ fecit dictum maleficiũ
15 † Item est aliud indicium. Quidam accusatus fuit de adulterio, ille se excusauit sub p̄textu consanguinitatis, & postea contraxit matrimoniũ cum ea, indicium & pręsumptio est magna contra eum. C. de adul. l. hi qui. & ex hoc potest
16 puniri. † Item est aliud indicium etiam in eo ꝗ transegit super crimine, qui dr̃ confiteri de ipso, ff. de iu. fis. l. causas, & l. eius, ff. de his qui
17 no. infa. l. furti. §. pactus. † Sed nũquid ꝑ talia indicia violenta, vel similia cum, fama, poterit quis puniri & cõdemnari? Rñ. sic, si rector hẽt arbitrium super maleficijs, tunc dicunt quidã Doct. ꝙ possunt cõdemnari, quia talia indicia cũ fama bene sufficiũt, C. de prob. l. fi. cum si. & quia arbitrium dẽt aliquid operari, vt l. si qñ, de leg. j. cũ si. Sed si non habet arbitriũ, tunc dicunt quidam, ꝙ ẽt põt condemnari, nisi tm̃ in contrariũ ꝓbetur ꝙ deroget dictis indicijs, vt sup. dictũ est, & plura inducuntur, vt C. de ꝓba. l. fi. C. qñ app. nõ reci. l. obseruare. cũ ſi. Alij contra, nisi adsit alia ꝓbatio, quia ex p̄sumptionibus vel solis indicijs nemo est dãnandus, ff. de pę. l. absentem, C. de pę. l. qui sñiam, de accu. le. singuli. cũ si. & multi Doct. hoc probant, & in hoc cõcordat. Sed tamẽ ꝑ talia indicia bene p̄t iudex procedere ad tormentum, vt dictum est.
18 † Sed si haberetur dictum vnius testis de ueritate, ꝗ viderit maleficiũ committi, & ꝑ alios testes constaret de talib. indicijs, & ẽt de fama, tunc dicunt quidã posse ad cõdẽnationem ꝓcedi per iura prædicta, C. de proba. l. fi. cũ si. ad hoc ne maleficium sit impunitum, ut ff. ad l. Aqui. l. ita vulneratus. quod verum puto.

De rumore. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Rumor quid sit.*

1 EST aũt † rumor a particularis clamor ex
a incerta authoritate & sola præsumptione proueniens, vt extra, de eo qui cog. consan. vxo. suę, c. super eo. de ele. c. cum causam. & hic minus probat ꝗ̃ fama. Nam fama est cõis viciniæ clamatio, vt dixi. Rumor verò est, cum pauci clamant, & dicunt aliquid publice, ut dixi, & probatur extra, de regula. c. veniens. circa prin.

ADDITIO.

a ¶ Rumor. *Adde Spec. in tit. de noto cri. §. quidẽ versic nunc de rumore. & Io. de Imo. in l. fi. col. 1 ff. de hær. insti*

b ¶ Et per. *Gand. in trac. malefi. in rub. de rumore occulto & manifesto &c Hier. Chuca.*

De præsumptionibus. Rub.

SVMMARIVM.

2 *Præsumptio quod sit.*
2 *Præsumptio insurgit ex persona, ex loco, ex tempore, ex taciturnitate, ex negligentia, ex familiaritate, ex obscuritate, ex qualitate viri, ex dilatione, ex frequentia, ex ætate.*
3 *Præsumptio temeraria quæ sit.*
4 *Præsumptio probabilis quæ sit, & an inducas purgationem, & probationem in contrarium admittat, & an ad sententiandum moueatur iudex per hanc.*
5 *Iudex per istam præsumptionem cũ vno teste de ueritate uel simili præsumptione quid faciet in ciuilibus, & quid in criminalibus.*
6 *Præsumptio uiolata ex quib. insurgat per multa exempla.*
7 *Præsumptio necessaria quæ sit, & an admittat probationem in contrarium, & ad quid inducat iudicem.*
8 *Præsumptio iuris & de iure quæ sit, & an admittat probationem in contrarium.*
9 *Præsumptio iuris tantum quæ sit, & an admittat probationem in contrarium.*
10 *Præsumptio temporis præcedentis quæ sit, & an recipiat probationem in contratium.*
11 *Præsumptio hominis quæ sit, & an contra istam recipiatur probatio.*
12 *Præsumptio facti præcedentis circa ventura quæ sit.*
13 *Præsumptio facti subsequentis quæ sit.*
13 *Præsumptio de iure tantum quæ sit, & an probatio in contrarium recipiatur.*

1 SEQVITVR videre de p̄sumptionib. † Pręsumptio est argm̃ ad credendũ aliqđ factũ esse surgẽs ex p̄sumptionib. alterius, videlicet cũ adiacentia ꝑsonarũ, vt extra eo. c. literis. Vel præsumptio est alicuius facti dubij, aliquando plena,

2 plena, aliquãdo semiplena ꝓbatio. †Ista enim
præsumptio insurgit ex multis causis, s. ex
persona, ut extra cod. c. si. quia quilibet præ-
sumitur idoneus, nisi contrarium probetur.
quilibet pręsumitur bonus &c. ut C. de inoff.
testa. l. omnino. Item ex loco insurgit præ-
sumptio, unde si quis inuentus est lecto
nudus cum nuda, aliqua pręsumitur fornica-
tio, ut extra eo. c. tertio loco. Item ex tempo-
re insurgit præsumptio. Nam si mulier coha-
bitauit cum uiro per annũ & ultra, & postea
uelit probare. ꝙ uiolenter contraxit, non au-
ditur ꝑꝑ lapsum tꝑis, quia præsumptio est
contra eam, quòd ipsa contraxerit, ut extra, de
spon. c. ad id quod per tuas. Item ex taciturni-
tate inducitur præsumptio contra officialẽ fu
gientem. C. de assess. l consiliarios. Item ex ne-
gligentia: nam officialis de negligentia tene-
tur. C. de offi. præfe. potest. l. si quos. & ꝗ olim
fuit negligens, præsumitur negligens in futu-
rum. ext. eo. c. scribã. Item ex familiaritate. Nã
qui familiaritatem habet cum inimico, p̄sumi
tur meus inimicus. extra de app. cap. repella-
tur. Item ex obscuritate, unde si iudex fert
sñiam de nocte, præsumitur non rite lata ext.
de offi. dele. cap. consuluit. Item ex qualitate
uiri. extra de de præben. c. nisi essent. Item ex
quantitate. extra de rebus eccl. non alie. c. con-
sensus. & de simo. cap. pares. Item ex dilatio-
ne præsumptio inducitur, qñ confertur bene
ficium coniuncto, non idoneo. extra de præ
ben. c. grauem. Item ex frequentatione: nam
si clericus frequentat monasterium fœmina-
rum sine rationabili causa, præsumitur ma-
lũ facere, ut extra de uita & hone. cle. c mona
a steria. Item ex ætate: nam qui bonus fuit in
3 iuuentute sua, præsumitur bonus *a* in senectu-
te sua. extra cod. c. cum in iuuentute. † Et no.
ꝙ pręsumptionum alia est temeraria, alia pro-
babilis, alia uiolenta, alia necessaria. Teme-
raria pręsumptio est illa, quę insurgit à malis
hominibus, & à maleuolis, & ex causis uili-
bus, utputa quia uiderunt aliquẽ senem loqui
cum aliqua muliere, statim præsumunt ma-
lum, & dicunt de ea &c. cum dubia semper
in meliorem statum, siue partẽ debeant inter-
pretari. extra de re iudi. ca. 2. 11. q. 3. c. absit.
& ista talis præsumptio nõ est ualida, nec à iu a
re admittitur, nec debet mouere animum iu-
4 dicantis. extra, de simo. c. licet Heli. 6. qu. 1. c.
oues. cũ si. † Probabilis præsumptio ẽ seu di-
citur, præsumptio iudicis, q̄ insurgit ex multis
causis & suspicionib. ut supra. nota ui, & dixi
de indicijs, fama super his præcedẽte à bonis
& non à maleuolis, ut ca. qualiter & qñ. el 2.
& ista inducit purgationẽ. extra, de pur. cau.
c. si quis debet. & contra istã admittitur pro-
batio in contrarium, ut 7. q. 1. in præsentiũ, ex
tra de renun. c. super hoc. Sed per istam talem
pręsumptionẽ non mouetur iudex ad senten-
tiandum, nisi ille deficeret in purgatione,
ut dictis iuribus & extra, de coha. cle. & mul.
c. tua. Saluo ꝙ in notorijs non inducitur pur-
gatio, nec etiam admittitur, ut ext. de pur. ca.
c. pe. §. his igitur. Sed iudex procedit ad con-
demnationem, ut dixi supra. de notorio. † Nota 5
tamen ꝙ licet iudex non debeat procedere ad
condemnationẽ per istam talem p̄sumptionẽ,
quia non plene probat tamẽ si talis p̄sumptio
interueniat cum uno teste de ueritate, uel cum
alia simili præsumptione, tunc sm Tancredũ
plene probat. extra, de proba. cap. illud, C. ne
de statu defun. l. 2. uel saltem mouet iudicem
ad tormentum faciẽdum in criminalibus. In
ciuilibus uero ad deferendum iusiurandum in
ducenti talem præsumptionẽ, & ipso iurante
debet pro ipso sñia ferri, C. de iureiur. leg. in
bonæ fidei, C. unde ui. l. si quãdo, ff. de iureiu. l.
admonendi. extra de præsump. c. illud. & c. si-
cut, de consue. cum si. † Violenta autẽ præsum 6
ptio insurgit ex uisibili ꝓbatione, & ista appel
latur præsumptio iuris, quãdo ius p̄sumitur
ita esse, unde si instrm debiti reperitur cancel-
latum, ius præsumit debitorem liberatum, ff.
de proba. l. chyrographum, ff. de pact. l. post-
quã, & l. Labeo. cum si. Item ius præsumitur ꝙ
quis non renuat personatum, & postea conse-
quatur uicariatum. extra eo. c. quia uerisimi-
le. Item præsumit ius, ꝙ quis non transeat de
maiori dignitate ad dignitatem minorem, ut
extra de cle. non resi. c. 1. Item ius pręsumit, ꝙ
uir cognouerit uxorem quandiu cohabitaue-
rit cum ea, 24. q. 1. c. nec aliquo. Item si quis
inuentus fuerit solus cum aliqua, ut nudus
cum nuda, uel per siluas & nemora uagantes,
uel adinuicem solus cum sola in locis secretis,
præsu-

ADDITIO.

¶ Bonus. *Adde tex. in l. non oĩs, §. a Barbaris ff. de re mili & ex p̄cedẽti vita p̄sumitur in p̄nti siue in bonũ, siue in malũ in eodẽ genere mali. l. sicut, ff. de acc. & in l. 3. §. si autem, ff. de susp. tut. & dicit Bar in tract præsumptionum. col. 1.*

præſumitur fornicatio inter ipſos ,,ut not.ſ.
& extra eod.cap.literis, &c.tertio loco. Item
in accuſato de leui crimine in pœnam relega-
tionis , vel infra legitime citato & fugiente ,
ut ſupra.dixi,nam ille talis poteſt condēnari,
quia præſumitur contra eum propter talem fu
gam , ff. de pœ. l.abſcentem.§.aduerſus,ff.de
bo.liber.l.libertinum,C. vt omnes tam ciuiles
quam criminales , l. vnica. & cum ſi. Item ſi
quis denunciauerit eum,quē habet tanq̃ ſuſpe
ctum , ne cum vxore loquatur,& illa cum ip-
ſo loquatur præſumitur contra eū,C.de adul.
auth.ſi quis ei.Item ſi quis accuſatur de adul-
terio commiſſo cū aliqua , ipſe ſe defendit ſub
ſpe promiſſionis, & poſtea cum alia contraxit
matrimonium, vr̃ cōfiteri de crimine , de quo
fuerat ante accuſatus,& eſt præſumptio vera
contra ipſum, vt C. de adult.l.ſi quis adulter.
Item ſi quis inuentus fuerit ſolus exire de
domo cum gladio ſanguinolento tepidus
& ſtupefactus , & homines currunt & inue-
niunt illic hominē mortuum ſiue vulneratū ,
præſumptio eſt vero contra iſtum. ꝙ ipſe fece
rit,& idem in ſimilibus dicendum eſt.Item ta
lis præſumptio mouet iudicē ad pronuncian-
dum & ſententiandum, niſi doceantur contra
rium,vt in præmiſſis iuribus patet , & extra
eo.c.literas. Alij dicunt, ꝙ prædicta vera ſunt
in leuioribus delictis , ſed in alijs grauioribus
nunquā præſumptiue poteſt aliquis condēna-
a ri,ut in illis in quib.imponitur pęna mortis a
vel vltra relegationem,vt ff.de pœ.l.abſentē.
quia in talibus probationes debent eſſe me-
ridiana luce clariores , C. de proba. l. fi. C.de
7 pœ l. qui ſn̄iam, cum ſi.† Neceſſaria præſum-
ptio dr̃ illa quæ appellatur iuris & de iure , &
hæc inducit præſumptionem tantā,ꝙ non ad
mittitur probatio in contrarium, & inducit
iudicem ad ſn̄iandū.verbi gratia,aliquis con-
traxit matrimonium per verba de futuro, &
poſtea cognouit eam carnaliter, ius præſumit
verū matrimonium interceſſiſſe per cōſenſū ,
vt extra de ſpon. c. is qui fidē.Item in eo qui
contraxit matrimonium ſub cōditione,& po-
ſtea eam cognouit,pręſumit ius purū cōſenſū
interueniſſe,vt extra de cōdi.appo.ca.ꝑ tuas.
Item & in illa quæ dicit ſe inuitā traditā viro
ſuo , & conſenſit in carnalem copulā cum eo.
Nam poſtea non auditur , quia ius præſumit
verū conſenſum.extra de eo qui dux. in vxo.
quam pol.per adul.c.ſignificauit, & qui maio.
accu. poſ. cap. inſuper. vel ſi cohabitauit cum
viro per annū & dimidium,quo non reclama-
uit.poſtea non auditur ꝑꝑ conſenſum p̄ſum-
ptiuum à iure,vt extra, de ſpon.c.ad id quod.
& c. veniens.Item & in ea quæ dicit ſe inuitam
intraſſe religionem , ut extra,ne cle.vel mon.
c. fin. Et idem in tutore conficiente inuenta-
rium , C. arbi. tut.l.fin. Et in Velleiano ſena-
tuſconſulto,& etiam in Maced. ſenatuſconſul-
to , C. ad Velleia. l. antiquæ, & C.ad Maced.
l. fi. Aliqn̄ admittitur probatio in contrariū.
& ad iſtas præſumptiones faciunt ea,quæ no-
tantur ſupra.in tit.de fama,& de indicijs,& de
iſta præſumptione no. Gofr. in ſum. de eodē.
Sed alij aliter dicunt , & deſcribunt ſic. Præ-
ſumptio alia eſt iuris & de iure, alia iuris tan-
tum,alia naturæ,alia tp̄is præcedentis & ſub
8 ſequentis.† Præſumptio iuris & de iure eſt, cū
lex fingit pro vero , quod eſt falſum, vt in lege
Corne.quæ fingit hominem mortuum tp̄e ca
ptiuitatis , C.de capti. & poſtl.reuer.l.j cum
aliter poſtliminium fingit reuerſum captum
ſemper in ciuitate fuiſſe,poſtquā redijt , vt ff.
de cap.& poſtli.re.l.neuter. Inſti. quibus.mo.
ius pat.pot.ſol.§.ſi ab hoſtibus.Et ſi quādo ca
ptus erat , fecit teſtm̄ in captiuitate , & deceſ-
ſit , & ſuccedit ei hæres inſtitutus in tali te-
ſtamen.ac ſi nunquā fuiſſet captus ,ff.de teſta.
l.lege Corne.Idem in muliere q̄ p̄ſumitur ſti-
pulata dotem , licet non fuerit C.de rei vxo.
act l.j. §.accidit. Idem in tutore qui fuit con-
feſſus in inuentario ſe talia bona inueniſſe in
hæreditate ſui pupilli.C.arb.tute l.fi.Idem &
in filiofami. & muliere quæ conceſſa eſt ali-
quid inueniſſe ꝑ inuentarium,C.ad Velleia.l.
antiquæ,C.ad Maced.l.fin.cum ſi. Et in iſto
nōn admittitur probatio in contrarium, vt in
9 dictis iuribus patet. † Alia eſt præſumptio iu
ris tm̄ , contra quam admittitur probatio in
contrarium,vt in filiofa.qui pręſumitur poſſi
dere bona paterna, niſi contrarium probetur,
C.de proba.l.ſiue poſſidetis. Idem & in alio,
qui donauit vnam rem , & alia fuit ſcripta in
inſtrumento donationis,ſed probat aliter fuiſ-
ſe,q̃ in inſtro contineatur,C.de prob.l.cū pre
cibus,C.plus valere qđ agitur,l.1.& ꝑ totum.
Idē & in illo,qui dicitur mecum cōtraxiſſe in
iſto

ADDITIO.

a ¶ Mortis. *Quando quis ex præſumptionib.poſſit condemnari ad mortem . per Alex. in conſi.15. col.3. in 1. vol & Fel in c. aſſerte de præſump.*

isto loco, si probo ꝙ tp̄e contractus eram ali-
bi, debeo obtinere. vt C. de contrahen.& com-
mit.stip.l.optimam facit ad hoc C.de fide in-
str.l.contractus,de do. cau. non nume. l.fi. Fa-
ciũt ad has præsumptiones omnia iure quæ
præsumunt omnia solemniter acta,nisi contra
rium probetur.Inst.de fideiuſ.§.fin.ff.de uerb.
obli.l.sciendum.cum si.Idem in Ep̃o, qui p̄su-
mitur habere de bonis ecclesiæ quicquid habet,
C.de epis.& cle.auth. licentiam. extra, de suc-
ceſſ.ab intest.c.2.ubi de hoc.Idem in muliere,
quæ præsumitur habere de bonis mariti.ff.do.
inter ui.& uxo.l. Quintus Mutius,C.eo.l.etiã.
Idẽ in filiofa.qui præsumitur habere de bonis
patris,C.de bo.quæ lib.l.cum oportet.§ 1. ubi
de hoc.Idem & in filio, qui præsumitur deces-
sisse uiua matre,quæ in puerperio decessit, C.
10 de inoff.testa.l.si mater.† Alia est pręsumptio
temporis præcedentis,ut in illo,qui fuit accu-
satus de adulterio, sed ratione consanguinita-
tis fuit absolutus & postea ipse duxit in vxo-
rem ipsam eandẽ,ꝑ hoc præsumitur adulteriũ
commisisse,& sic dẽt puniri, C.de adul.l.si qui
nec admittitur probõ in cõtrariũ. Idem & in
milite,qui aufugĩt ab hostibus,nam si probaue
rit se fuisse captũ restituendus erit in suis bo-
nis.nam & modo præsumitur bonus, ff.de re
mili.l. non omnis,§.a Barbaris. Idem est in il-
lo, qui est assuetus calumniari, nam & tunc
præsumitur calumniari,ff.de accu.l. si cui. §.
11 ijsdem.cum si.† Præsumptio homnis est,quę
præsumitur contra aliquẽ ꝑꝑ malã famam,
ut ff. de quæst. l.de minore. & contra istum
bene admittitur probatio in contrariũ.extra,
de spon.c.cum in tua,ff.quod met.cau.l.qđ est
uerisimile,Præsumptio uere est,quãdo exhære-
do filium meum,nam cõtra me præsumitur,
ꝙ iniuste fecerim,nisi hęredes mei probent,qđ
iuste exheredauerim eũ, C, de inoff.test.auth.
12 licet patri.† Alia est præsumptio facti pręcedẽ
tis circa uentura,ut est uidere in illo,qui semel
calumniatus est, quia præsumitur alias iterũ
calumniari,ff.de accus. leg. si is cui,§.ijsdem.
13 † Alia est facti subsequentis circa præterita, vt
in illo, qui est accusatur de adulterio, & sub
nomine consanguinitatis euasit, & postea cum
ea contraxit matrimonium,C.de adult.l.si qui
14 adulterio. Alia † de iure tantũ, ut ille qui diu
cohabitauit cum uxore nam ius præsumit ꝙ
fuerit ab ipso cognita.extra de sponſ.cap.ad id
quod.32.q.1.dicit dominus. contra hanc bene
admittitur probatio in contrarium. extra de
proba.cap.proposuisti.cum si.& de hoc no.ple-
nius extra,de spon.c.is qui fidem,& de his prę
sumptionibus no.ff.quod met.cau.l.non est ue
risimile,C.de proba.l.siue possidetis. Nam bo-
nus & discretus iudex existis talibus præsum-
ptionib. poterit multa colligere, & suum ani-
mum informare ad recte pronunciandum &
uidendum & procedendum,tam in causis cri-
minalibus quam in ciuilibus.

De quæst. & tormen. & quæ perso. excusantur ab eis. Rubr.

SVMMARIVM.

1 *Quæstio quid sit.*
2 *Quæ personæ possint torqueri.*

1 a VIDENDVM est quid sit † q̃stio.*a* Quæ
stio autem est inquisitio quæ fit per tor
menta & corporis dolorem.Nuda igitur inter
rogatio uel leuis non pertinet ad hoc dictum,
ff.de iniur.l.item apud Labeonẽ,§.quæsitum.
2 † Quæ autem *b* personæ possunt torqueri? Re
b spon.tam liberi quam serui,& statuliberi,vt ff.
eo.l.edictum.ff.de pę.l.pręgnantis,ff.eo.l.ex li-
beris,& l.filiusfam.§.testes ff.de fal. l.sicut, &
l.si quis.& de re mi l.proditores,C. eo. l. mili-
tes.ubi distincte loquitur quo ad crimina, &
quo ad personas.Excipiuntur tamen in digni-
tate positi,qui non torqueri debent, C.de in-
fan.leg. nullo. ubi de hoc. C. de asses.le.nullus
in fin. quæ leges loquuntur de quæstionibus
habendis.Et excipiuntur minores 14. annis.
Nã illi ẽt nõ dẽnt torqueri,licet ferula possint
cędi,vel terreri ad ueritatẽ perhibendã,ut ff. e.
l.de minore,& l.ex libero.§.de minore,& ff.ad
Sill.l.1.§.impuberes.Item excipiuntur homi-
nes decrepitæ ætatis,vt ff. eo.l.de minore. ad
Silla.l.4.§.ignoscitur.Item decuriones,& filij,
& eorũ nepotes,C.eo.l.milites. & l.diuo Mar-
co.& l.decuriones,ff.de decur.l.fi. Fallit tamẽ
in

ADDITIONES.

a ¶Quæstio. *De hac materia vide etiam latè per Gand.in tract malef in rub.de quæst.& tor.vbi de omnibus quæstionibus hic traditis per do.Vitalinum & per Ang in tract.malefic.in verbo, fama publica &c. Hieron.Chuc.*

b ¶Quæ autem. *Vide omnia ista in tract. Guid de Suz.quem facit in hac materia quæstionum*

in quibu sdam criminibus. in quibus nec ætas, nec dignitas excusant gl. est in l. inuiti, la 2. ff. de testi. ut in crimine læsæ maiest. & proditionis, & similib. alijs, ut d. l. de minore. 1. respon. & l. libero, §. 1. & ff. de fal. l. si quis. & de re mili. l. desertorem, §. is qui & l. proditores. Item quā do tractatur de fide instrumen. quæ quis ante decurionatum fecerit. C. de fal l. si quis decurio natum fecerit. C. de fal. l. si quis decurio. Nam excusatur decurio. Item excusantur mulieres prægnantes, vt ff. de pœ prægnantes.

Qualiter sit fienda tortura. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Tormenta qnaliter habenda sint, & a quibus sit incipiendum.*

1 DICO † quod tormenta non sunt in immensum habenda, nec quanta postulat accusator, &c. ut ff. de quæstion. l. de minore, §. tormenta. Sed quia non potest tradi certa doctrina, iudex debet considerare ætatem fortitudinem. & debilitatem delinquentis, cum qualitate criminis, & prout ei conuenire uidebitur, procedere poterit, vt ff. de re mili. l. 3. §. fi. ff. ad Sil. l. si quis in graui. in prin. & §. puberes. Itaq; inculpatū innocentię vel supplicio eū seruet incolumem, ff. de qō qōnis modum. Et habenda est quęstio hoc mō, quia si plures sunt torquēdi a timidiori est incipiendū & magis suspecto, vt ff. e. l. j. §. j. & l. vnius. Item si pater & filius sunt torquendi, incipiendum est a filio in conspectu patris, ut patet timens de filio facilius confiteatur, quia de filio magis quam de seipso timet, ff ꝙ me. cau. l. isti quidem. Institu. de noxali. §. sed ueteres. Item fęmina prius quam masculus debet torquęri, quia citius ipsa confitetur, cum ipsa non sit tantę constantiæ ut masculus. C. de inoffi. test. l. filia. ff. de iur. fisc. l. deferre, extra de uerb. signifi. c. forus.

De quibus causis quis possit torqueri. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Torqueri an possit quis in ciuili, & criminali cā.*

1 TORQVERI † quis potest in ciuili & criminali causa, ut ueritas reperiatur si aliter reperi non potest, ut ff. eo. l. Diuus & l. ex libero. & C. eo. l. in summa, §. torqueatur. sed non ex omni causa est quis torquendus, nec quęlibet persona indifferenter, ut ff. eo. l. edictum.

Quæ Indicia debeant præcedere torturam. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Indicia sufficientia debent præcedere torturam.*
2 *Indicia quæ & qualia debeāt torturā pcedere.*
3 *Quæstionis absque formidine tormentorum quis sit effectus.*
4 *Confessio in tormentis uel formidine tormentorum facta, an illi statur. & an debeat naturæ conuenire, & debeat esse possibilis.*
5 *Tortus si confiteatur contra alium an stetur dicto suo, & an inculpati per talem præsumptionem poterunt torqueri.*
6 *Inculpato de delicto existente mala fama, an poterit torqueri in aliquo casu, qui non sit. de exceptuatis.*
7 *Accusato aliquo de furto legitimis indicijs præcedentibus, & torto, si confiteatur furtum, an possit iterum torqueri de alijs furtis de quibus non est accusatus.*
8 *Torto aliquo præcedentibus indicijs de maleficio, & nihil confiteatur, an poterit iterato torqueri sine alijs indicijs, & quid debet considerare iudex in quæstione adhibenda.*
9 *Reo adhuc non torto, si ipse dicat, torqueatis, quid erit faciendum.*
10 *Iudice volente aliquem torquere, si reus dicat antequam torqueatis me, detis mihi meas defensiones, quia reprobabo indicia cōtra me: quid erit faciendum.*
11 *Confessus crimen, si postea ante sententiā uelit reuocare confessionē dicens se errasse, an possit.*
12 *Tortus legitimis indicijs præcedentibus & confessis, si postea non perseueret, an prior confessio sibi præiudicet.*
13 *Tortus non præcedentib. legitimis indicijs si cōfessus est, & perseueret, an talis confessio, & perseueratio sibi præiudicent, & quomodo tormentum fieri debeat.*

1 DICO quod † ante quæstionem habendam debent præcedere indicia sufficientia & uerisimilia. Nam à tormentis non est incipiendum ut ff eo. l. 3. 1. respon. Nam sine præsumptionibus, & indicijs non est quis torquendus, ff. eo. l. unius, §. in ea. & leg. maritus, & l. fi. C. de fal. le. sicut. Et est caute agendum, quia plerunq; in tormētis multi perire solent. ut ff. de pœn. l. aut dāna. §. 1. & C. eo. l. milites.
3 & l. cum cognitio. † Sed quæro quę & qualia indicia debent præcedere? Respon. ut not. sup. de in-

de indic. Sed quia bene in omnibus casibus
exprimi non possunt, iudex debet considera-
re, si sint sufficientia, vt dr̃, ff. de rest. l. 3. ibi tu
magis scire potes &c. sicut etiã dr̃ de mora, ꝗ
omnino cõmittitur iudicis arbitrio, ff. de iure
delib. l. j. §. ait prætor facit ff. de pœ. l. hodie.
Et debent esse indicia quasi uero proximio
ra. Nam indicia dicuntur quasi veritatis de
monstratiua, & probationum adminicula. C.
de proba. l. instr̃a, & l. fi. Sũt autem indicia pars
claræ probationis, ut C. qui testa. fac. poss. leg.
hac consultissima. §. deinde. ibi. indicia &c.
& Insti. de publ. iud. §. fi. Nam indicium ab in-
dicando dicitur, ff. de adul. l. si adulterij. Itẽ iu-
dex debet inquirere per quæ loca, & cum qui-
bus personis conuersatur accusatus, uel in-
culpatus, quia mala conuersatio indicium in
dicat. ff. de admi. tut. l. si plures. §. assidue. ff.
de ædil. edic. l. ædiles, §. Pedius, unde philo-
sophus, qualis quis est, tali delectatur con-
uersatione. Item ex locorum conuersatione
colligitur coniectura, ut ff. de pœ. l. aut facta
§. euenit. C. si quis manc. ita fue. alie. l. fi. Itẽ de
bet inquirere, si ;erat inimicus offensi quia
facilius trahitur coniectura & præsumptio
cum inimicus malum facere de inimico præsu-
matur, vt ff. de ijs, qui. ut indi. l. si inimicitiæ,
& ff. de adi. leg. 3. §. fi. ff. de ijs qui. ut ind. l. j.
§. præterea. & §. seq. cum si. Item dẽt inquirere
cuius vitæ & cuius famæ sit accusatus, nam
mala de eo opinio multum aggrauat, ut ff.
eod. l. de minore. §. tormenta, & facit ff. de re-
mili. l. desertorem. §. is qui ad hostem, & l. non
omnis. §. à Barbaris. Item si fuit aliquo tẽpore
minatus, ꝗ eum offenderet. Nam erit indi-
cium, quòd ore protulit, facto adimpleuerit,
cum ex dictis hominum facta pensemus. C. si
quis Impe. male. l. j. ff. de sup. leg. l. Labeo.
Item considerandum est, an sit tali, persona,
quæ consueuit facere, quæ ore suo dicebat, ff.
ad l. vl. maie. leg. famosi. & an potuit facere
&c. & an qui similia fecerit. Item si fuit in
fuga & se representare recuset, vt in Auth.
de exhib. reis. §. si vero. col. 5. de assess. l. con-
siliarios. Item debet iudex recipere testes
morantes in loco delicti, & de fama. & de
uoce hominum dicti loci. nam ista adiuuant ex
prædictis officium iudicis, ut possit facilius ad
tormenta procedere, ut ff. de flu. l. j. §. flumen.
Et ex prædictis & ẽt alijs multis põt iudex in
quirere & formare conscientia suam, ut possit
procedere ad tormenta. † Sed quæro quis sit
qõnis effectus absq; formidine tormentorũ?
Resp. quòd si quis vltro & sine tormentis con
fiteatur, s̃m quosdã non põt dãnari, nisi per-
seueret, & sæpe interrogetur ꝑ diuersos dies,
si uelit perseuerare vel non, & ratio secũdũ eos,
quia confessio in criminali causa non statim
præiudicat, nec facit aliquam probationem, &
sic intelligitur. ff. de quæst. l. j. §. Diuus. ibi,
nec statim haberi &c. & §. si quis vltro, sed
in ciuilibus non est perseuerantiæ locus nec
opus, & est ratio diuersitatis quia in crimi-
nalibus solemnius est procedendum, vt C.
de fal. l. unica & C. de prob. l. sciant de pœn.
l. qui sententiam. Et quia etiam criminalia iu-
dicia non habent similitudinem cum ciuili-
a bus, ut Inst. de publ. iudi. in princ Tu dic *a* con-
tra, secundũ Azo. & hæc est cõis opi. ꝗ si quis
confiteatur sponte, statim est carcerandus, & si
ne alia præsumptione damnandus, ut C. de
cust. reo. C. de pœ. leg. cum res, ff. de cust. reo.
l. confes. nec obit. §. Diuus, & §. si quis vltro.
quia ibi loquitur de confessionibus factis in
tormentis. & sic potest intelligi. C. de cust. reo.
s̃m verum intellectũ. Sed tutius puto, si iudex
faciat eum perseuerare in confessione sua,
4 ut not. de cust. reo. l. j. † Sed si confiteatur in
tormentis, uel formidine tormentorum, tunc
non statur dicto eius, nec debet haberi pro
confesso. nisi postea. sponte perseueret, ut
ff. eod. l. j. §. Diuus, & C. quo. app. non reci. l. 2.
ff. eod. l. j. §. qm̃, & est ratio, quia quæstio est
res fraga & periculosa &c. & tunc habet lo-
cum, C. de cust. exhib. reo. l. ij. ut iudex fa-
ciat criminosum ad se uenire, & quærat si
velit in sua confessione perseuerare, uel non,
b vel reuocare, & si perseuerauerit, confessio *b*
tenet, aliàs non, ut d. §. si quis vltro, & C. quo.
app. non reci. l. ij. & hæc omnia debet facere
scribi in actis, aliàs ei non creditur, ut in c. qm̃
contra falsam. extra, de proba. Item debet
confessio conuenire naturæ, alias non credi-
tur. ff. de interrog. act. l. confessionibus, §. 1.
Item

ADDITIONES.

a ¶ Tu dic. *Adde tu & vide de hoc ꝑ Ang. in tra-*
cta male. & ibi in adi in ver. comparuerũt di-
cti inquisiti & confitentur totum, & in tract.
de indic & tortu in char antepe.

b ¶ Confessio. *Quando confessio facta post tortu-*
ram teneat, vide per Alex. in cons. 48. in fi in 3.
libro.

Item dēt esse possibilis, aliàs sit esset impossibi
lis, non nocet. ar. ff. quæ sen. sine app. resc. l. fi. de
5 re. iu. l. impossibilium. † Sed quid de casu occur-
renti quotidie, aliquis tortus est & confitetur
a cōtra alium nunquid statur dicto suo? dic aut a
torquetur simpliciter in alios, & nō in se, & tūc
statur eius dicto cum alijs indicijs, vt C. de
assess. l. nullus, in fi. ff. eo. l. edictum, & l. j. §. qui
quæstionē. ibi, efficacissimas &c. ut Tullius di-
cit. Nam tormentis uerberibusq. fatigati, quæ
dicunt, ipsa veritas videtur dicere saluo si dixe
rit de inimico, quia tunc non est f cile creden-
dum, sed nec omnino est fides adhibēda, ut ff.
eo. l. j. §. præterea, & arg. ff. de testi. l. 3. in prin.
si autē torquet in se, & alios, & si de se melius
cōfiteatur habēt locum s. prossimè dicta. Si de
se confiteatur & aliis, tunc nō statur dicto suo
de alijs, seu contra alios regulariter, quia de
proprio crīe confitens non dēt scrutari de con
scientia alterius, & ista est regula, ff. eod. l. qui
de se, de accu. l. fi. Fallit tamen in casib. in qui
bus ei statur cum alijs indicijs. Primus in la-
tronibus & maxime Isaurorum. C. ne ser. l. pen.
ff. de cust. reo. l. Diuus. Secundus est in falsa
moneta, C. de fal. mo. l. j. Tertius ff. ad exhi.
l. fi. Alius in seruo confesso in se de nece sui do
mini, qui interrogatur quo mandāte. &c. ff. ad
Silla. l. sæpius. & l. si percussor, & d. l. qui de
se. Alius in l. Aquilia. ff. ad l. Aqui. l. proinde
§. sed & si seruus, & bene dixi alijs præcedētib.
indicijs, quia non hēt interrogari de alijs, C.
de qō. l. j. Item eius confessio non erit plena
probatio contra alios, sed p̄sumptio aliqua, ut
no. C. de accu. l. fi. Sed an ꝑ talem p̄sumptionē
potuerunt inculpati poni ad tormenta vr̃ ꝙ
sic, in dictis casibus, in quibus confessio facit
præsumptionem, in alijs uero nō, C. de accu. l.
6 fi. & ff. de quæst. l. hi qui. † Sed quid si persona
inculpata de delicto sit malæ famæ & con-
ditionis, nunquid poterit in alijs casib. exce-
ptis prædictis subijci qōnibus? Respon. non de
b iure. *b* nisi præcedant indicia sufficientia, quia
non debuit interrogari, ut d. l. fin. C. de accu. &
si contra factum fuerit, non ualebit iure ꝓhibē
te ut C. de legi. l. non dubium. Sed tn̄ iudices
quidam de consuetudine contrariū faciunt &
7 pro eis facit ff. eod. l. §. Diuus. † Sed quid, ac-
cusatur aliquis de furto, & indicijs legitimis
præcedentibus torquetur & confitetur se illud
furtum cōmisisse, nunquid poterit iterum tor
queri pro aliis furtis, de quibus non est accusa-
tus, & de quibus nulla præcedant indicia? Resp.
non, de iure, arg. ff. de qō. l. is qui, C. de accu.
l. fi. C. qui legi. perso. stan in iudi. non habent,
l. momentaneæ. Et est ratione, quia supera-
lijs non procedunt indicia, ꝙ sine indiciis nul-
lus est torquendus, ut C. eod. l. milites, & C. de
fal. l. sicut. Sed de consuetudine contrarium
seruatur per multos assessores, & male ut pu-
to. Sed si ꝓcederetur ꝑ inquisitionē, tūc aliud
forte esset, quia ad officium iudicis maleficia
pertinet inquirere & punire, ut ff. de offi. præ-
si. l. congruit, & l. 3. & extra, de off. ordi. cap. 1.
8 † Sed quid, præcedentibus indiciis de aliquo
maleficio fuit quidam tortus, qđ esse potuit
de iure. C. de quæst. l. miles. & tamē nihil cōfes
sus fuit, nunquid poterit iterato sine aliis in
diciis nouis superuenientibus? torqueri? Rń.
nō vr̃, ff. de q̄st. l. vnius, §. reus, & l. repeti, secus
si aliquid nouiter probaretur contra eum, ut
arg. ff. de uer. sig. l. boues. §. hoc sermone, & ff.
pro soc. l. si socius pro filia. Sed assessores ua-
na gloria & salutis suæ immemores aliquan-
do seruant contrarium, & pro eis facit in Au-
th. ut iudi. sine quoquo suffr. §. oportet. ibi
indicio torqueatur &c. Item bonus iudex
debet considerare in tormento faciendo,
cuius qualitatis & fortitudinis sit tormen-
tandus, & ita tunc temperare torquere debet,
vt corpus saluum reddatur supplicio & tor-
mento, vt non lædatur multum, ut ff. de qō.
9 l. vnius. §. reus, & §. seq. † Sed quid, reus non
est adhuc tortus, & dicit, torqueatis, nūquid
poterit per hoc torqueri? Resp nō, nisi p̄ceden-
tibus indiciis, ut dictum est: nec per hoc est di
mittendus, sed recipiendæ sunt probationes
contra eum, & si indicia reperiuntur sufficien-
tia, dēt torqueri secundū criminis qualitatē &
corporis fortitudinem. C. de qō. l. miles, &
ff. eod. l. vnius. §. reus. & si confitebitur uel ne-
gauerit,

ADDITIONES.

a ¶ Dic aūt *Vide Mod. Neap. in tract de synd in ver tortura, § an stetur dicto torti. vltra ea q̄ po nuntur ꝑ Ang. in tra. malefi. in uerbo, fama publica, col 11. ver quaro an per recepta ibi, addētes. & in col. 40. ver. x supremam impressionem.*

b ¶ Resp. non de iure. *Vide Bart & ibi addita. in l. repet ff. de quæst. & adde ꝙ hanc opi. tenet Gand in tract. malefi in rub. de quæst & Gui. de Suz. in suo tract tormentorum, vide Abb. in c. 1. de confes & Ray in c quoniam. extra de testi. & Lud. Ro. in l. & si certus, ff. ad Sill.*

gauerit,ſcribatur, quia aliter nõ credit iudici,
niſi quatenus conſtet legitimis documentis,
vt ext.de prob.c.qm̃ cõtra falſam. Et ſi iudici,
uidebitur,reponat in carcere, & ibi demũ aliæ
probationes requirãtur, & ſi nouæ ſuperuene-
rint probationes vel indicia, iterũ torqueatur
& fortius q̃ primo.ff.de qõ.l.repeti.& l.vnius.
Et ſi confitebitur., & poſtea pſeuerauit,ſpon-
te dẽt cõdemnari uel ſi per teſtes cõuincatur,
aliàs debent abſolui.C.de act.& obli.negãtis,
de eden.l.qui accuſare ff. de qõ l.2.§.pterea.
20 & d.l.vnius.† ſed quid dũ iudex uellet pceden
tibus indicijs procedere ad tormenta, dicit
reus domine antequam torqueatis me aſſigne
tis mihi terminum ad defenſionẽ meã facien-
dã,q̃a paratus ſum reprobare indicia & probõ
nes contra me habitas nunquid eſt audiẽdus?
Reſp.vr̃ ꝙ non C.vbi ſen.uel clariſ.l.3.& quia
primo actor admittitur ad pbãdũ,& reus po
ſtea ad excipiendum.C.de prob.l.excep.& C.
de exc.l.ſi quidẽ.Sed dic cõtra q̃a prius audit
& ei terminis defenſionis aſſignatur, quia me
lius eſt ante tp̃s occurrere &c. qui poſſet in
tormento deficere vel membro debilitari, &
non eſſet in culpa,ut ff.de pę.l.aut damna,§.j.
Itẽ quia confeſſo & cõdẽnato datur defenſio.
& retractatur ſnĩa.ſi de innocẽtia cõſtiterit,vt
ff.eo.l.1.§.ſi quis ultro, multo magis iſto ca-
ſu quia melius eſt ante tp̃s occurrere &c. fa-
cit ff.de in li.iu.l.cũ furti. Item quia defenſio-
nis facultas non eſt deneganda. C. de iur. fiſ.l.
defenſionis. Imo concedenda qñcunq; reo po-
ſtulãte,ff.eo.l.vnius,§.cognitorũ, C.e.l.ſi q̃s.
& hoc uerum eſt,ſi petat reus dilationem ſibi
dari & aſſignari,ut d.§ cognitorum. Sed ſi nõ
petat,nõ dẽt iudex aſſignari, ut C.de dila.l.1.
C.ut intra cer.tẽ.cri. quæſ. ter.l.2.ꝙ intelligo
ad probandum probatã fama uel indicia,& ſi-
milia, ſed fundata probõne accuſatoris uel
iudicis,tũc antequã feratur ſnĩa, dẽt iudex di-
lationem aſſignare ad oẽm defenſionem, C.de
prob.l.excep.ff ad l.Aq.l.inde Neratius, §.fin.
de re mil.l.deſertorẽ,§. ſi ad diem ut poſſit ſe
excuſare. Quia monito debẽt pręcedere uindi-
ctam,ut extra de ſen.excom. c.ſacro. & ibi no.
21 † Sed pone ꝙ aliquis fuit confeſſus *a* de crĩe
a poſtea ante ſentẽtiã dicit ꝙ errauit in ſua con-
feſſione,& uultu reuocare errorem ſuũ, nũq̃d
põt? Reſp. dicunt quidã Doct.aut errauit in
facto, & tũc põt uſq; ad ſnĩa,quia nõ vr̃ con-
fiteri, qui errat,ff.de confeſ.l.2.ff.e.l.j.§.ſiquis
ultro.aut in iure, & tunc ſecus, & maxime ſi
potuerit conſulere peritores, C. de iur. & fac.
ign.l.error.no. Alij indiſtincte dñt errorem nõ
nocere, ar.ff.de iur.om.iu.l.ſi per errorem.de
acq.rer.do.l.ſi procu.C.de confeſ.l.errore. de re.
iu.l.ſi liberarius. & eſt ratio, quia error non
præiudicat ueritati, C. de err. a duo.l.j. & qui
errat nõ fatetur,ff.de confeſſ.l.non fatet.& hoc
uerius puto,dummõ cõſtet de errore ante ſnĩa
22 latam† Sed quid.aliquis fuit tortius legitime
indicijs præcedentibus & confeſſus, & poſtea
examinatus negat,& nõ pſeuerat in ſua cõfeſ
ſione,an prior confeſſio aliquid operetur & ſi-
b bi præiudicet? Reſp.non, *b* quia nõ ur̃ cõfiteri
ſi terrore tormentorũ cõfeſſus eſt, niſi pſeue-
ret ſponte poſtea,ut ff.de cuſt.re. l. ſi vero.ſed
contra ff.eo.l.j. §.Diuus.& C.de cuſto. re. lib.
23 2 .† Sed quid, aliquis tortus eſt nõ pręcedẽti-
bus indicijs legitimis uel probationibus, &
confeſſus eſt, nunquid talis confeſſio ualet &
præiudicat Reſp.nõ ẽt ſi perſeueret in ipſa cõfeſ
ſione,ut ff.eo.l.Diuus.§.ex quibus & eſt ratio,
quia non dẽt à tormentis incipere iudex,niſi p-
cedant indicia uel probationes &c. de qõ.l.mi-
litet: unde ſi aliter factum eſt, non ualeat tanq̃
factum contra legem, C. de legi.l.non dubium.
Item no.ꝙ tormentum dẽt fieri cũ fune,nec re-
peritur l.cautum, quod aliter fieri poſſit.C.ad
l.Iul.maie. l. nullus unde ſi iudex aliter facit,
forte peccat, licet ſecundũ Tulliũ poſſit fieri
alio modo,ut no.ff.de qõ.l.edictum.

ADDITIONES.

a ¶ Fuit confeſſ. *De hac qõ quando confeſsio poſsit reuocari per Alex. in cõſ.43.col.2.in 1.uol.conſ. 47.col.5.in uer. 2. reſpon. & conſ. 90.col.2.uer. hoc probo & in 3.uol.conſ.112.col.3.& in 5. col. uerſ.praterea.& in conſ.119.*

b ¶ Reſpon.non. *Adde Pet.de Anc.in conſ.122.in cip.uiſa inquiſitione.alle. Bal.ita cõſuluiſſe.& in de Bal.in l.nouiſsime. ff.quod fal.tut.aut.*

De perſeueratione poſt tormentum, & de ipſius pœna. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Perſeueratio in tormentis qua dicatur,& an pręiudicet.*
2 *Tormenti appellatione quid ueniat.*
3 *Tormenti appellatione quid intelligatur.*
4 *Iudice dicente extra locũ torturæ,aut dicas ueritatem,aut te ducam ad torturam,ſi reus cõfiteatur,an dicetur confeſsio facta metu tormẽtorũ?*
5 *Perſeueratio qua fit poſt tormentum, in quo loco fieri debeat.*

1 SEQVITVR† videre de perſeueratione
poſt tormentum, & de ea quæ fit in tor-
mentis. Nam dr̃ fieri perſeueratio in tormen-
tis quãdo fit ipſo exiſtẽte in ipſo tormento ſu
ſpenſo, vel ſi ligatus ſtat ad pedem tormenti,
ſiue voluculæ & con tetur, & tunc talis con-
feſſio dr̃ facta metu tormentorũ, & non præ
iudicat, niſi poſtea iterum, & iterum confi-
teatur, vel perſeueret ſponte, & non coacte,
vt no. de cu. re. l. 1. ff. & eſt ratio, quia lex æqui
parat confeſſionem factã in tormẽti, uel me-
2 tu tormentorum, ut ibi no.† Item quia tormẽ
ti appellatione oĩs mala manſio continet̃, ut ff.
de iniu. l item apud labeo. §. adijcitur, in verſi.
qõnis. non tamẽ leuis territio habenda eſt pro
tormento, facit ar. ff. de vi & ui ar. l. idem eſt,
§. qui armati ibi, terror armorum. & C. ꝙ me.
3 cau. l. metum.† Item intelligo tormentũ *a* nõ
a ſolũ ſi torqueatur ſed ẽt ſi ſpoliatur nudus &
ponitur ad frigus, vel ſi denegantur ſibi alimẽ
ta, ut ipſe confiteatur, vel ponat̃ ad fumũ, uel
proijciatur de aqua frigida ſuꝑ eũ tꝑe frigo-
ris, uel in naribus, uel detur ſibi flangeta, ut ſę
piſſime fit, vel quid ſimile moleſtum fiat, ar.
4 d. l. itẽ apud Labeo. §. adijcitur, cũ ſi.† Sed ꝗd
ſi iudex ducit iſtum tormentatũ ex interual-
lo extra locũ torturæ, & dicat ei, aut dicas ue-
ritatem aut ducam te locum torturæ, & te po-
nam ad tormentum, & ipſe tali terrore ductus
cõfitetur, an uideatur confeſſus terrore tormẽ
torũ, Reſp. nõ quia leuis territio &c. ut d. l. itẽ
apud Labeo. §. qõ. ar. C. ꝙ me. cau. l. metum. j.
reſp. ff. ex qui. cau. ma. l. 3. in fi. Item ꝗa factũ
extra locũ torturæ deluſorium ur̃. ar. ff. ſi cui
5 pluſquã per l. fal. l. hęc ãt ſatiſdatio.† Et no. ꝙ
perſeueratio quæ fit poſt tormentum dẽt fie-
ri in loco, ubi ius redditur, ar. ff. de iuſt. & iu.
l. pe. ff. de iu. l. ſi locus. uel in alio loco publico
& honeſto, ff. de inter. act. l. uoluit. & l. ſequen.
& C. de cuſto. reo. l. 3. ibi. publico teſtimonio.
& debet ſcribi ſic.

ADDITIO.

a ¶ Tormentum. *Vide alia genera tormentorũ, in tract. de indi. & tortu. per nouiß. Senen.*

FORMA.

SVMMARIVM.

1 *Perſeueratio facta poſt tormenta, quomodo ſcri bi debeat.*

2 *Cõfeßionis ſeu ꝑſeuerationi, an adhiberi debeãt teſtes, & an pluries debeat perſeuerare reus.*

3 *Perſeruatio quantum temporis interuallum habere debeat a tormentis.*

4 *Reo mortuo, aut membro debilitatio in tormentis an teneatur iudex.*

5 *Reo mortuo, ut ſupra uidetur quid iudex non teneatur.*

6 *Vnum indicium, an ſufficiat ad torturam, et an unus teſtis.*

7 *Fama ſola probata, an ſufficiat ad torquendũ quẽ, et an iuncta cum dicto unius teſtis uel alijs indicijs ſuficiat.*

1 TALIS conſtitutus corã tali iudice† ad
banchum maleficiorum lecta & vulgarizata di
cta accuſa uel inquiſitione per ordinẽ de uer-
bo ad uerbum, & ẽt lecta & uulgarizata, ei con
feſſione ſua. Interrogatus à dicto iudice ſi
dicit & confitetur, ut cõfeſſus fuit, ut ſ̃. in ſua
cõfeſſione, ut per ordinẽ continet̃ qui rñdit, ꝙ
ſic, debent ſcribi in actis, aliàs nõ creditur iudi
2 ci, ut in c. qm̃ contra falſam. ext. de prob.† Sed
nunquid confeſſioni teſtes ſunt adhibendi? Re-
ſpondeo non ur̃ neceſſe, cum actis ſiue teſtibus
ſit credendum, ar. C. de do. l. in do. Sed tutius
eſt, ꝙ adhibeantur ſaltem duo, ut ff. de teſti. l.
ubi. Et no. ꝙ plures debent perſeuerare, ut no.
3 C. de cu. re. l. j.† Sed quantum tẽpus dẽt trãſire
inter tormentum & ꝑſeuerationẽ & rñdeo &
nr̃ modicum arg. C. de cuſt. re. l. 2. ibi, ſed poſt
modicum &c. Sed committe iudicis arbitrio,
ut ar. ff. de iu de lib. l. 1. §. 1. Et puto ꝙ melius
eſt ꝙ fiat diuerſis diebus quam uno hodie, &
in loco iudicij ad banchum, & nõ ad locũ tor-
menti. Et licet ſi tutius, & minus ſuſpectum,
quod teſtes adhibeantur confeſſioni & perſe-
uerat, ut dictum eſt, tamen bene ſtabitur actis
factis coram iudice per notarium in ſecre-
to, & ſiue teſtibus ext. de teſtibus c. in omni. &
hoc not. Azo in ſum. C. eod. §. ſed & habetur.
& ita de conſuetudine generali obſeruatur
quæ uicem legis obtinet, ff. de legi. l. de qui-
bus, §. inueterata. l. cum de conſuetudine, &
4 C. eod. l. conſuetudinis.† Sed quid ſi tormen-
tatus moriatur in tormento, uel ratione tor-
menti, uel membro debilitetur, an teneatur.
Poteſtas de homicidio uel iudex? Reſpon.
ſic uidetur, quia debet ſic moderare proce-
dere, ut ſupplicio ſaluus fiat ff. de quæſtio.
l. unius. §. quæſtionis modus, ff. de iniuri. l.
item apud Labeo §. qõ. ibi, teneri &c. ar. ff.
ad l. Aquil. leg. ſed & quandocunque. §. ma-
giſtratui. magna ſæuitia culpæ annumera-
5 tur, ff. de ſic. l. j. cum ſimili.† Econtra quòd
non,

a non, *a* dummodo pcedãt legitima indicia, uel
præſumptio uiolẽta &c.C.de q̃ſt.l.milites. Nã
quod facit ipſe cauſa & zelo iuſtitiæ cã verita-
tis eruenda iuſte facit, cum ad ipſum ſpectat
hoc facere, C.de eden.l.ipſe. & l.ſeq. item facit
exequendo officium ſuum &c.ff. de ver. ſig.l.
ſæpe.in fi.& ſic legitime facit, vnde pęnã non
meretur, ff.de adul.l. Gracchus. & iure execu-
tio non habet iniuriam, ff.de ſic.l.in lege ff.de
pub.l.citatio, §. ꝙ illicite, ff.ui bo.rap.l.2.§.ſi
publicanus.de fur. l.qui ea mẽte. Et hoc uerius
uidetur poſtquam nõ conſtat quod doloſe ege
rit: quia præſumitur ꝙ rite fecerit officiũ ſuũ
quod iurauit.ext.de præſum.c.ad audientiam.
item quia præſumitur, ꝙ nemo ſit immemor
ſalutis æternæ &c. Quidam alij contradicunt
& dicunt ꝙ tenetur, & eſt puniendus, ar.ff.de
6 fur.l.tutor & ff. de iniur. lib. Item apud La-
b beo.§.quæſt.& in hoc opi. fuit Gulielm. †Sed
an *b* ſufficit unum indicium, ut poſſit quis tor
mentis ſupponi. Reſpon.non, ſed plura indi-
cia exiguntur ut C. de quæſtio. l.milites, ubi
loquitur in plurali numero indicijs plene, &
licet non ſufficiat unum indicium, niſi ſit uio-
lentu, tamen ſufficit dictum unius teſtis de ui
ſu concludentes, qui non repellatur a teſtimo-
nio, C.ad l.Iul. maie.l.ſi quis alicui.& Azo in
7 ſum.C.de quæſt.l.indicium.†Sed an ſola fama
probata ſufficit, ut poſſit ad tormentorum
procedi? Reſp.non, quia fama per ſe ſola non
probat, ſed coadiuuat alia indicia præceden-
tia, uel præſumptiones, ut ff.de teſtib.l. 3. §.
eiuſdem.ubi de hoc. Si autem præcederet dictũ
unius teſtis, cum fama poſtea ſubſequente, quę
facit ſemiplenam probationem, uel iudicium
uiolentum, tunc poteſt ad tormentum proce-
di.facit ff.de do.præle.l. Theopõpus, uel ſi præ
cederent alia indicia cum fama, tunc ſimiliter
poſſet iudex bene ad tormentum procedere,
ut plene no. ſupra de indi. & ſupra. in tiul.de
fama.

ADDITIONES.

a ¶Econtra q̃d non. *De hoc per Ang. in trac.maleficio.ſecũdũ primã impreßionẽ.in uerbo fama publica.conſ.38.& ibi Aug.in additio.& vltra eum vide Neapo.in trac.ſyndic.in ver.tortura, §.an ſi officialis.*

b ¶Sed an. *Adde tu ꝙ hoc totum relinquitur arbitrio iudi.vt plene per Ang.in tract.maleficio.col.5.verſi.quæro an vnum indicium.& ibi vide in addi.*

De confeßione & contra eos quid ſit fiendum. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Confeßionis effectus quid ſit, & ea habita quid ſit faciendum.*
2 *Sententia lata vigore confeßionis quomodo impugnetur.*
3 *Confeßio quando nõ valet & impugnari põt ſi fuit facta metu mortis, qui cadere põt in conſtãtem uirum.*
4 *Item ſi facta per errorem & probatur error.*
5 *Item facta per tormentum non procedentib. indicijs, licet poſtea perſeueret.*
6 *Item quando fit coram iudice incompetente.*
7 *Itẽ ſi fiat extra iudiciũ, & extra locũ iudiciũ.*
8 *Item ſi ſit contra naturam, vel ſit impoßibilis.*
9 *Item ſi ſit incerta & de delicto incerto.*
10 *Confeßio facta abſente accuſatore an valeat.*
11 *Confeßio facta a procuratore tutore, curatore, vel ſimilibus an praiudicet.*
12 *Confeßio facta in ſecreto coram iudice & notario ſcribente, an valeat quando iudex procedit per viam inquiſitionis.*
13 *Confeßo facta in cauſa ciuili, an ſufficiat in criminali.ſi producatur.*

QVIA plerunque accuſati uel inquiſi-
ti cõfitentur delictũ ab ei commiſſum,
1 uidendum eſt de effectu confeßionis. † Et ſi
quidem confitetur ſponte delictum a ſe com-
miſſum cõmuni eſt opi.ꝙ eſt ſtatim carceran
dus, & ſine alia probatione uel p̄ſumptione dã
nandus, ff de pœ.cum reis.de cuſt. re. l. ſi con
feſſus. Si uero confitetur per uim tormento-
rum præcedentib. legitimis indicijs uel præ-
ſumptionibus &c.& ſponte pſeueret, ſimiliter
eſt damnandus, ext.de cõfeſ.c.inſuper de ele.c.
per inquiſitionem, ff.de q̃ſt.l.1.§. Diuus.& §.ſi
quis ultro, cum ſi. Et intelligo damnandum
per ſnĩam, quę ferenda eſt, non aũt ipſe iure, q a
ſnĩa eſt neceſſaria, ff.de cuſt.re.l.ſi quis reus,
de qõ. l. 1.§.fi.C.de pę.l.ante ſentẽtiã, 2.q.1.&
2 nos in quenquam †Sed iſta talis ſnĩa põt impu
gnari, ut non præiudicet pluribus de cauſis. Et
primo ratione pupillatis ętatis, doli non capa-
cis, quia ipſo iure nõ pręiudicat ſibi confeßio.
22.q.5.paruuli & eſt ratio quia in eo non eſt
intellectus, ut ff. de fur.l.impuberem.idem eſt
etiam in furioſo & mẽte capto & ſimi.ut ff.ad
Sil.l.quod infans de pœ.l.aut facta, §. euentus
& ſeq. Et idem in eis, qui offendunt aliquem,
qui poteſt offendit ſine pœna, ut not. ſupra

de perſ.q̄ poſ.offen.ſi.pęna. itē non p̄iudicat
confeſſio illorum,qui excuſatur a delicto, qui
autem ſint illi no.de hom.ad fin.& j̄.de pœn.
a condem.ad fi.ſimiliter no.Si vero confitens, *a*
eſt doli capax uel pubes,licet ſit minori 15.an
nis,præiudicati ſibi ſua confeſſio & punitur,
vt d.l.impuberem.& C.de pę.l.impunitas.nec
reſtituitur ſi exanimo delinquit. C. ſi aduer.
deli.l.j.tamen iudex pōt inſpecta qualitate pſo
næ,& delicti minorare & mittigare pęnam,vt
l.auxilium,§.in delictis, ff.de min.l.aut facta,
ff.de pęn.Sed in delicto carnis vel luxuriæ im
pubes non punitur, quia hoc tale crimen non
3 cadit in eum.ff.de adul.l.minor. †Item impu-
gnatur confeſſio alia ratione,& nō pręiudicat,
nec ualeat ſi facta eſt metu mortis, qui cadere
poteſt inconſtantem hoīem. ext. q̄d met. cau.
c j.uel metu tormentorum & ob ſui corporis
cruciatum,ēt præcedentib. indicijs,niſi poſtea
ſponte perſeueret,vt dictum eſt, ff. de qō. l.1.
not.31.q.1.Lotharus.uel ſi per fraudē extorta
ſit confeſſio,uel per vim,ut 25.q. 6.c.1. & C.
4 quod me cau. l. j.† Item qñ facta eſt per erro-
rem.& probatur error ante ſñiam.ext. de cōfe.
c.fi.ff.e.l.non fatetur, C.de iu.& fac. igno.leg.
5 error.j.q.4.c.notandnm ubi de hoc.†Item quā
do fit per tormentum non præcedentib. indi-
cijs licet poſtea ſponte perſeueret,ff.de quæſt.
5 l.Diuus,§.ex quib.† Itē qñ fit coram nō ſuo
b iudice *b* ext.de iu.c.at ſi clerici.de conſue.c.ad
7 noſtram.de app.ut debitus † Itē ſi fit extra in-
dicium & extra locum iudicij, quia oīs actus
iudiciarius debent fieri corā iudice, & in loco
iudicij,alias non valet, vt c.qm̄ cōtra falſam.
ext.de prob.ibi, loca deſignando &c. ff. de iu-
ſti.& iu.l.pe.cum fi.item ſi ſit contra naturā,
8 † vel eſt impoſſibilis,vt puta, confiteri me ho-
die occidiſſe hominem in loco longinquo,
quia impoſſibile eſt me illic,& hic fuiſſe, arg.
C.de contrah.ſti.l. optimam vel confiteor me
deuirginaſſe puellā quæ virgo eſt, & reperitur
eſſe uirgo,uel me hominem occidiſſe,qui viuit
& hoc conſtat ar.ff.ad l. Aquil.l.inde Neratius
9 §.fin. & 37.q.2.c.cum ergo.†item non ualet
ſi ſit incerta & de delicto incerto,vt ar.6. qu.
3.graue.& ar.ff.de confeſſ. l. certum ff.de rei
10 ven.l.Pomponius.in fi. †Sed nunquid valet ſi
fiat abſente accuſatore tuo, qui eſt aduerſa-
rius tuus, ut C.eo.l.certum,§.pe.& ext.eod.
11 c.fin. † Sed nunquid confeſſio facta per pro-
curatorem, uel tutorem, uel ſimiles valeat
& pręiudicet?Reſp.ſi eſt talis cauſa criminalis
in qua poſſit procurator adeſſe, quod eſt in
omni caſu, niſi vbi imponitur pœna corpora-
lis &c.ut ff.de pub.iud.l.pe.§.ad crimen.& ff.
de procu.l. ſeruum quoque ff. publice,no.tunc
confeſſio præiudicat & valet.niſi probetur con
tra confeſſionem,ut ff.eo.l.certum,§.ſed an ip
ſo &c.& ext.de confeſ.c.fi.de ap.cum cauſam
alias ſecus,quia ſi nō poteſt adeſſe in tali caſu
a iure prohibente, nec eius confeſſio præiudi-
cat. Nam quod fit lege prohibente non valet,
C.de legi.l.non dubium.& ſi non tenet princi-
pale,ergo nec acceſſorium, ut in regula iuris.
cum principalis. facit ar. C. ſi a non compe.
12 iud.l.j.& fi.† Si uero ſuper maleficio procedi
tur ex officio iudicis per inquiſitionem,q̄d eſſe
poteſt,ff.de off.præſi.l.cōgruit.ext.de off.or. c.
j.tunc ſufficit, ſi confeſſio in ſecreto fuit corā
iudice,& notario qui ſcribat, quia iudex tunc
fungitur loco accuſatoris, vnde valet ſi ſcri-
ptura reperiatur, alias ſecus, quia non credi-
tur iudici, niſi quatenus conſtet ex actis, ut
in c.quoniam contra falſam. extr.de prob.cum
13 ſi facit C. de teſtis l. nullum. † Sed nunquid
confeſſio facta in cauſa ciuili ſufficit in cauſa
criminali, ſi producatur coram iudice,ut poſ-
ſit condemnari confeſſus. Rñ.ſi vř.ar.c de arbi.
l. pe.§.fi. C.de eden.l.2.quia acta facta in vna
cauſa beneualent in alia, C. de lib.cau.l.iube-
mus. Econtra q̄ non, quia in criminalibus
lucidiores exiguntur probationes quam in ci-
uilibus quia ubi maius eſt periculum,ibi cau-
tius & c. facit C.de proba. l. ſciant. de pęn.l.
qui ſententiam.de adul. denunciaſſe,§. fin.&
humanius hoc videtur.

ADDITIONES.

a ¶ Si vero confiteris. *Adde & dic plene ut per*
Ang.in tra.malefi.in uer.comparent & totum
confitentur.col.5.uer.nec non.& ibi Ang.in ad
dit.& ultra adde Pari. Neap. in tra.de ſyn. in
uer.tortura,§.officialis poſuit uero,an confeſſio
adulti.
b ¶ Non ſuo iudice. *Adde,idem ſit ſuper inepta*
accuſatione.ut per Ang.in tra.diuer.col.2.uer.
quæro an confeſſus.

De pœnis condemnationis, & bannis & eorum formis. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Bannum quid ſit.*
2 *Pœna quid ſit.*
3 *Pœna multorum exigit conſiderationem quando im-*

de imponenda venit.

4 *Pœna in pecunia consistente, quantitas imponetur, quam lex ponit.*

5 *Pęna existente corporali, quomodo sit imponenda, et quę sit legitima causa augendi, pęnam, et quę minuendi.*

6 *Iudex diligenter considerabit ne graviorem pęnam imponat quam iuris sit.*

7 *Liber homo non potest perpetuis carceribus dãnare, & plus puniuntur serui quam liberi.*

8 *Puniri non potest quis in facie.*

9 *Absens non potest pœna corporali vel vltra relegationem damnari.*

10 *Condemnari nullus debet, nisi liquidis probationibus conuincatur.*

11 *Condemnari aut absolui quis non debet ad clamorem populi.*

12 *Pęna corpalis et pecuniaria, an possint remitti?*

13 *Puniri an quis possit pecuniariter in causis criãlibus ratione contumaciæ suę inobedientię.*

14 *Punitur in expensis quis ratione contumaciæ.*

15 *Ordinarius & delegatus, an imponant pœnam pecuniariam.*

16 *Arbiter an mulctam imponere possit, & quomodo differt pœna a mulcta, & an a pęna personali appelletur sicut a muctla?*

17 *Pœna siue corpo alis siue pecuniaria cui sit imponenda.*

18 *Excusatur quis a pœna multis modis vt hic.*

19 *Iudex circa pœnæ impositionem quid debet indagare & examinare.*

20 *Incipiens rixam magis punitur quam alius.*

21 *Incertitudine existente per quem sit commissũ delictum, quid erit faciendum, & quid si certũ sit delictum, et qualitas incerta, et si certum sit delictum, & qualitas, sed incertum quæ uis delinquentis, & si certum sit delictum, & qualitas delicti, sed delinquens incertus.*

22 *Iudex an possit pcipere suas cõdemnationes solui usq; ad talem terminum sub pœna aliqua.*

23 *Banno existente, q nullus intret talem locum, vel quid simile sub pœna decem, si aliquis cõtra faciat, an statim sine alio haberi debet pro condemnato, & qũo fiet ad hoc quod aliquis statim habeatur pro condemnato.*

24 *Processu ordinarie facto, & sententia lata propter absentiam, quomodo scibetur sententia condemnatoria?*

25 *Scribi quomodo debeat in principio quaterni sẽtentiarum condemnationis vel absolutionis.*

26 *Sententia an sit ferenda per os potestatis, vel capitanei, vel iudicis.*

TRACTANDVM est de pęnis et ban
no. Primo videndum est quid sit bannũ?
1 & quid pœna. † Et quid est bannum? po-
test dici mandatum iud. sub pœna pecuniaria
factum vel missum, vt 16. q. j. statuimus. † Pę
2 na autem delictorum est debita castigatio, quę
à lege imponitur, vel pœna est delicti compe-
tens, & iusta coërctio, vel est pro delicto debi-
ta castigatio, quæ à lege imponitur, vel à legis
ministro, vt à iudice qui est minister legis, ff.
3 de arbi. l. Celsus. † Et no. quòd in pœnis impo-
nendis multa sunt consideranda scilicet causa
delinquentis, persona delinquentis & in qua de
linquitur tẽpus, locus, qualitas delicti, quan-
titas, euentus, ætas delinquentis dignitas, no-
bilitas, sexus, scientia, & conditio, vt colligitur
ff. de pœ. l. aut facta. & l. quidam. & l. in seruo-
rum, §. fi. & ext. de homi. c. sicut, C. de ui pub.
l. seruos, extra de off. de le. c. sanc. ff. de inc. rui.
4 nauf. l. Pedius. † Item no. quòd pœnarum alia
consistit in pecunia, & tunc est imponenda il-
la quantitas, quę est expræssa à iure vel lege vt
est videre in committente stuprum, vt iusti. de
pub. iud. §. sed eadem l. & in raptore, vt Insti.
vi bo. rap. §. j. ff. e l. j. & 2. & in similib. delinquẽ
tibus vt dixi supra in singulis tit. huius sum.
5 † Alia est pœna corporalis ad illos qui hñt gla
dijs ptãtẽ spectans, vt pręsides, Reges, Duces
& similes dominos prouinciarum, vt ff. de off.
præs. l. illicitas, § qui vniuersas, & l. congruit.
& idem in similib dico, vt no. s̃. de ps. q̃ poss.
off. sine pœ. in prin. & ista talis pęna est impo-
nenda secundum qualitatem delicti, vt no. s̃. p
singulos tit. & speciales rub. & hoc verum est,
qñ pœna est terminata & certa à lege, quia pę-
næ impositio est in legis potestate, & non in
arbitrio iudicis, vt ff. ad Turp. l. j. §. si autẽ.
& ista pœna limitata à lege non potest augeri
nec diminui à iudice sine magna & legitima
causa, & si contrafacit grauiter punitur, vt C.
de vi publ. l. seruos. §. fi. Causa legitima augen-
di qñ multi delinquunt, quia multis grassan-
tib. & delinquentibus opus est exemplo maio
ris pœnæ, vt alij terreantur, vt ff. de pœ. l. aut
facta. §. sed. C. ad l. Iul. rept. l. j. Causa. n. dimi-
nuendi est, qñ quis non dolose nec ex proposi-
to, sed casu vel luxuria delinquit, ut ff. co. l. ab-
sentem, §. fi. & l respicien. § delinquentibus
ff. de his, qui no. infa. l. quid ergo, §. pœna
grauior. vbi de hoc no. Si autem pœna non est
ordinata nec limitata à lege tunc pœna extra
ordinaria est imponenda iudicis arbitrio. pro

qualitate delicti & personæ delinquentis, vt
6 dixi de correctione maleficiorũ. † Item no. ꝙ
iudex diligenter debet inspicere, ne grauiorem
pœnam imponat q̃ iura volunt, nisi qñ multi
delinquunt in eodem mõ delinquẽdi. Nã tunc
multis grassãtib. &c. vt supra dixi. Item debet
semper iudex cum temperamento benignita-
tis pęnam imponere q̃ debet de iure inferre,
& non cum seueritate, vt ff. e. l. respiciem. §. fur-
ta. Sed pater vel auus debet filios corrigere vel
7 vel nepotes, C. de emẽ. prop. l. 2. † Item no. ꝙ
liber homo non põt perpetuis vinculis damna
ri, C. eo. l. incredibile. item plus puniuntur ser-
ui quã liberi, vt ff. e. l. capitalium, §. fi. cum si. †
8 Item no. quòd non põt in facie aliquis puniri,
quia ad figuram cœlestis imaginis est figura-
9 ta, C. eo. l. si quis in metallo. † Item non potest
aliquis absẽns. pœna corporali vel alia vltra re-
10 olegationem damnari, vt ff. e. l. absentem. † Itẽ
no. ꝙ nullus est condẽnandus nisi lucidis pro-
bationibus conuincatur, vt C. de prob. l. sciant.
Nã ꝑ p̃sumptiones non põt aliquis damnari.
Sed melius est nocentem absoluere in dubio
quam innocentem condemnare, vt d. l. absen-
tem. & fauorabiliores debent esse iudices in du
bio ad absoluendum quam ad condemnãdũ, vt
11 ff. de act. & obl. l. Arrianus. † Item non debet
iudex ad clamorem populi aliquem absoluere
vel condemnare, vt ff. eo. l. mandatur. quia va-
næ voces populi non sunt audiendæ, vt C. e.
12 l. decurionem fili. † Item no. ꝙ pœna corpo-
ralis non potest remitti sed pecuniaria sic, C.
de pę. l. pœnam. si rite lata sit pęna vel snĩa. fa-
cit ff. de ver. sig. l. si qua. & C. de mo. mul. l. fi.
§. fi. Sed quia feci speciales ti. vt supra patet in
hac summa, specificãdo qualiter in delicto quo
libet aliquis puniatur, non fui ad præsens la-
tius prosecutus hanc materiam de pœnis. †
13 Item in causis ciuilibus ratione contumacię &
inobedientię quis punitur quandoque pecunia
riter, vt C. de mo. mul. l. eos. ff. si quis ius di-
14 cem no. obtem. l. j. & 2. & per tot. † Item puni-
tur in expensi. ut C. de iud. l. sancimus, ff. de iud.
l. eum quem temere, ext. de pœ. c. calumniam.
15 † Item no. quòd non solum ordinarius impo-
nit pœnam pecuniariam, ut ext. e. c. dilectus,
& ff. si quis ius di. non obt. l. j. sed quilibet de-
legatus, ut ff. de iud. l. 2. §. fin. C. de spor. l. 2. †
16 Item arbiter etiam mulctam imponere potest.
Nam pœna proprie est in persona, & etiam in
pecunia, qñ est certa à iure inducta, mulcta au-
tem est pœna pecuniaria, quæ à iudice irroga-
tur, unde à pœna personali non appellatur, sed
à mulcta sic, secundum Goff. ff. de uerb. sig.
17 l. si qua pęna. Item no. quòd siue sit pęna cor-
porali siue pecuniaria est imponenda soli delin
quenti & non alij. C. e. l. sancimus. & etiam
argenti & consentienti & mandati & simili-
bus. Nam argentes & consentientes & c. C. de
epi. & cle. l. si quenquam. C. de acc. l. non ratio
minus, C. de his, qui latr. occu. l. j. & 2. cum si.
Fallit in crimine læsæ maiest. & hæresis, ubi et
18 Filij puniuntur. † Item no. ꝙ qui excusatur à
pœna ratione ętatis, ut infans. Item rõne furo
ris, ut furiosi. ut ff. ad Sill. l. quòd infans. item
ratione uiolentiæ absolutę, ext. qđ me. cau. c.
sacris l. dist. c. ponderet. item rõne iustæ igno-
rantiæ. 34. q. j. per publicam. & c. in locum. itẽ
rõne magnæ necessitatis, ut famis. item ratio-
ne diuinæ reuelationis, ut ext. de diuor. c. gau-
demus. itẽ propter iustam causam. ff. qui satid.
cog. l. fi. ext. de pig. c. significante item ratione
ebrietatis, ut 15. q. sane. & c. inebriauerit. item
insania excusat. 15. q. 2. insani. & huius simi.
19 lia. † In summa no. circa pęnæ impositionem.
quod iudex debet examinare, & indagare subti
liter, qua mente malefactor commisit malefi-
cium, & si inuenitur illud fecisse erore uel casu,
non punitur à iure, ut ff. ad Turp. l. calumnian-
tis, de fal. l. j. §. Diuus, ff. de si. l. j. de abig. l. j. in
fi. de adul. l. miles. §. mulier. quia ignorantia ex
cusat quem quandoque à delicto, ut ff. loc. l. si
quis ignorãs, §. si quis te. cum si. item casus ex
cusat à delicto, & idem in alijs casibus quis ex
cusatur, ut s̃. no. item dẽt considerare cãm & fi
nem maleficij cõmissi, ut est uidere in illo, qui
causa libidinis fregit hostiũ domus, & alius in-
trauit & furatus fuit. Nam fractor domus nõ
tenetur pro illo furto, quia non fregit aĩo furan
di & c. ff de fur. l. uerum, quia in maleficijs po
tius spectatur uoluntas, q̃ exitus de iure cõi,
ut ff. de uer. sig l. Diuus de iniur. l. 3. §. fi. Item
quia delictũ, non studiose commissum non põt
dici delictum, ut d. l. Diuus, C. si aduer. deli. l. j.
Nã iudex debet potius p̃sumere malum con-
tra illum, qui gladio malitiose aliquem percu-
tit, q̃ contra illum, qui gladio non apto ad ma
leficium ita de facili committendum, uel con-
tra eum, qui cum ligno uel alia re malitiose de
linquit, ut ff. de sica. l. j. §. Diuus. Ibi, sed cla-
ua & c. ff. de re mili. l. omne delictum, §. si quis.
item uulneris magnitudo inspicienda est, ut
ff. de iniu. l. uulneris magnitudo. item & in
qua parte corporis, ut in facie uel alio loco
ut Insti.

vt Insti. de iniur. §. atrox. item cuius vitæ vel
conditionis sit percussor vel delinquens, &
20 cuius famæ sit &c. ff. de q̃ō. l. de minore. † Itē
quia incœptor rixæ magis punitur, quā alius
cū ipse fuerit, qui præbuit cām totius malefi-
cij, vt ff. de ser. corru. l. hoc iudicio, §. 1. C. ad
l. Iul. de vi publ. l. q̃m. ibi, maleficiorum cām
præbuit. Nā ista & alia similia dēt bonus iu-
dex considerare facit ext. de elect. ca. ad apo-
21 stolicę. † Item no. ꝙ si est incertū delictum esse
commissum ꝑ aliquē, ꝙ nullus est puniendus,
sed soli Deo relinquitur qui oīa nouit &c. Si
vero est certum delictum esse commissum, sed
est incerta qualitas delicti, ut quia constat ali-
quē esse vulneratum cum sanguinis effusione,
sed nescitur vtrum cum gladio vel manib. va-
cuis, tunc dēmus præsumere ꝙ minimū est, vi-
delicet percussionem esse factā potius manib.
vacuis, quia minor pœna in dubio est impo-
nenda, vt. ff. de pę. l. præsens. & l. pe. & l. enim §.
quid ergo. Sed vbi est delictum, & qualitas de
licti certa, sed tñ incertū est quæ uis delinquen
tis, tunc præsumitur animus delinquendi quē
habuit, quia facti atrocitas inducit p̄sumptio
nē contra delinquentem, dummodo sit ꝑsona
habilis & potens ad delinquendū, vt ff. de sic.
l. j. & ēt quia oē maleficium praue p̄sumitur
actū, ut in l. si non conuicij, C. de iniu. C. de pę.
l. impunitas. Itē vbi est certum delictum & cer
ta qualitas delicti, sed ꝑsona quæ delinquit est
incerta, vt quādo plures in rixa delinquūt, nec
scitur quis fuerit, tunc omnes saltem Aq. l. pu
niuntur ad damnum, vt ff. ad l. Aq l. itē Mela.
§. si plures. sed non puniuntur Cor. de sic. quia
sm illam ictus cuiusq; considerandus est &c.
vt ff. ad l. Cor de sic. l. fin. & dubio dēmus
magis absoluere, quām condemnare, vt ff. eo. l.
absentem. & de act. & ob. l. Arrianus, vel qui
libet condemnabitur pęna extraordinaria, ꝓut
iudici videbitur, inspecta qualitate delicti
& qualitate personarum delinquētiū, ut ff. eo.
l. aut facta. ff. de extraor. cri. l. j. cum si. vt male-
22 ficium, non remaneat impunitum. † Sed nun-
quid iudex pōt præcipere suas condemnatio-
nes solui usq; ad talem teminum sub pęna ter
tij uel quarti uel pluris? Resp. ꝙ sic puto, arg.
ff. de usur. l. sella. & l. Caius Stichus, ff. si cer.
pe. l. lecta. & est rō, quia pōt suam iurisdictio-
nē defendere pęnali iudicio, ff. si quis ius dic.
23 non ob. l. j. † Sed pone, Ptās uel iudex fecit
poni tale bannum uel tale præceptum publicè
fieri, fecit quod nulla persona inter talem lo-
cum, uel aliquid aliud faciat in tali loco sub
certa pœna & banno 10. li. uenit aliquis & cō
tra fecit, an ipso facto debet hñ pro condem-
nato sine inquisitione uel condemnatione?
Resp. non, sed opus est ꝙ fiat in banno uel pręe
cepto, sic condemno quicunque intrauerit ta-
lem locū, uel tale quid fecerit, tunc con trafa-
ciens ipso facto est cōdemnatus, & nō indiget
ꝙ de nouo fiat inquisitio uel condemnatio.
Sic etiam in excōicato. extra de eo qui fur.
or suf. c. 1. de iure pat. c. relatum, no. de simo.
c. sicut. de sagit. c. 1. ubi de hoc. Sed poterunt
contrafactores de facto cōpelli ad dictam pę-
nā siue bānum ꝑ iura prędicta. cū similib. nec
poterunt appellare, quia in talibus exactio est
quædam executio, & ab executione non appel-
24 latur. C. q̃uō & q̃n iud. l. per executio. † Item
no. ꝙ si per uiā ordinariā, ut per accusationem
fuerit processum, sed propter contumaciam
ferat sñiam, tunc sic potest scribi sñia condem
natoria, in principio quaterni, sic scribetur.

IN NOMINE DOMINI Amen.
25 † Istæ sunt condemnationes & sñiæ condena-
ti cnis, uel istæ sunt sñiæ absolutionis, uel ab
solutiones factæ per nobilem uirū dñm M. Po
testatem uel capitaneum ciuitatis Mantuæ de
omnib. & singulis infrascriptis personis, pro
singuli infrascriptis delictis, & excessibus,
26 prout inferius per singula continetur. † Et est
notandum, quòd sñia est ferenda per os ipsius
Potestatis uel capitanei, uel iudicis &c. & aliter
lata non ualet, C. de sent. ex breui. reci. l. 1. &
2. & fi. ff. de arb. l diem. in prin. & l. non distin-
guimus, §. quod si hoc. nisi persona sit illustris
Nam pōt per alium ferre sñiam, ut in Auth. ut
ab illustri. §. sancimus. colla. 5. Sed de consue-
tudine Italiæ notarius legit, & Ptās uel iudex
postea dicit, & ita condemno, & sic pronuncio.
& absoluo. & bene ualet, & ita obseruatur,
quia bene est lata per os ipsius iudicis.

Alia foima condemnationis.

7 *Forma condēnationis reo existente contumace.*
NOS M. PREDICTVS Potestas
27 infrascriptas † condemnationes damus & pro
ferimus in hunc modum. M. filius Ioan. de Ser
ris denunciatus & accusatus de Petro filio A.
in eo & super eo quod dictus M. de anno &
mense tali fecit insultum contra ipsum Petrū
irato animo & malo modo cū uno cultello fe-
ritorio de ferro in ciuitate Mantuæ, in quar-
terio maiori in uicinia sancti Geruasij, in uia

publica ante domu magistri fratris medici: &
ipsum Petrum percussit & uulnerauit cũ ipso
cultello in facie, ex cuius percussione sanguis
exiuit, quem citari & moneri fecimus, ut ad
terminum iã elapsum corã nobis, & nostra cu-
ria cõpareret ad se defendendũ & excusandum
ad accusa, & ab alijs de quib. accusatus fuit, q
non cõparuit, sed potius mandatũ nostrũ ha-
buit in contemptũ, uñ ipsum habuimus pro cõ
fesso, p p eius contumaciã & inobediẽtiam, ut
hæc & alia in actis nostræ curiæ plenius conti
netur sm formam statutorũ omni uia & mõ
quib. melius possumus in his scriptis in c. li. de
nar. dãdis & solueñ. cõi Mãtuæ sn̄aliter cõdẽ-
namus. Si uero est facta ꝓbatio plena cõtra ac
cusatũ, sic põt & debet scribi condemnatio.

Alia forma condemnationis.

28 *Forma condemnationis quando reus cõparuit.*

NOS M. Potestas prædictus &c. M. de
28 nunciatus & accusatus coram † nobis & nr̃a
curia in eo super eo, & pro eo. Quem M. citari
& requiri fecimus per nuncium cõis ex parte
nr̃a & nostræ curiæ, ut corã nobis & nr̃a curia
compareret ad certum terminũ ad se defenden
dum &c. & comparuit & nullam legitimã ex-
cusationẽ fecit, quia nobis constat dictũ M. lo-
co & tempore suprascriptis commisisse dictũ
maleficium, ut hæc & alia &c. Idcirco præ-
dictum M. pro percussione facta in facie in lib.
c. & pro percussione facta in manu lib. 25. deñ.
& solueñ. &c. & ita &c.

Alia forma condemnationis capitalis quãdo reus est in fortiam Potestatis.

29 *Forma condemnationis ad mortem reo existente in fortijs.*

NOS M. Ptãs prædictũ M. &c. in nostri prę
29 sentia † constitutum &c. corã nobis &c. A. B.
de tali parte in eo, de eo, & pro eo, ꝙ ꝑcussit
C. filium dicti B. in ciuitate Mantuæ &c. cum
uno ense &c. una ꝑcussione in capite, ex qua
percussione mortuus fuit &c. cui M. in no-
stri fortia constituto terminum assignari feci-
mus ad sui defeñ &c. Quia nobis legitime per
ipsius M. spontaneam confessionẽ constat ipsũ
&c. uel quia per legitimũ numerũ testiũ cõstat
&c. ut hoc & alia in actis curiæ nostræ &c.
de consilio iudicum &c. secundũ formã statu-
torũ & omni modo &c. Quod ad locum solitũ
iustitiæ ducatur, & ei caput amputetur, ita
quod moriatur, & anima eius &c. & ita &c.

Forma condem. quando est processũ ad denun. alicuius, puta consulis.

30 *Formam condemnationis quando aliquis fuit denunciatus.*

MARTINVS denũciatus fuit a Ioan
30 ne in eo, de eo, † & pro eo, quod de anno &c.
insultum fecit contra B. in palatio &c. quem
citari fecimus ad terminum iam elapsum, ut
coram nobis &c. Idcirco ipsum M. in lib. 10.
&c. deñ &c. & ita &c.

Si autem fuerit processum per inquisitionem & ex officio, tunc sic scribatur.

31 *Eormam condemnationis quando processũ fuit per inquisitionem.*

MARTINVS contra quem proces-
31 simus † per inquisitionẽ ex officio nr̃o in eo
&c. ꝙ ad aures &c. fama publica &c. quod de
anno &c. animo furandi &c. furatus fuit duos
boues ualoris li. 20. de stabulo &c. committen
do &c. quem citati fecimus, ut coram nobis
&c. & ipso non comparẽte assignatus fuit ei
terminus ad se defendendũ &c. & nullã defen-
sionem fecit &c. uel contra quẽ fuit plene ꝓba
tũ &c. prout hęc & alia &c. Idcirco dictum M.
in li. c. cõi &c. & ad refectionẽ dictorum boũ
dicto tali &c. intra 10. dies &c. & ita &c.

Alia forma qñ processum est officio contra famosum latronem &c.

32 *Forma condemnationis, quando processum est per inquisitionem contra famosum latronem.*

32 NOS M. Potestas &c. † M. inquisitum per
nos &c. In eo &c. quod ad aures &c. M. est pu-
blicus & famosus latro & multas robarias
& furta commisit in loco tali &c. de anno &c.
Quem in nr̃a fortia detinemus, examinatus
su ꝑ inquisitione &c. ad banch. &c. Respõdẽdo
dixit, & sponte confessus fuit se derobasse
unã mulierem de una gunella panni rubei, &
de uno corexino ualoris &c. in tali loco
&c. Item de stabulo tali duos boues &c. Item
quam plura alia latrocinia, robarias & furta
in alijs pluribus locis fecisse, cui terminus &c.
Idcirco ipsum tanquã publicũ & famosum la-
tronem & derobatorem stratarũ dẽre in furca
laqueo suspendi, ita quod moriat̃ de cõsilio no
strorũ iudiciũ &c. sm formam statuto. &c. &
oĩ mõ &c. in his scriptis &c. Et no. ꝙ sn̄ia con-
demnatoria uel absolutoria semper est formã
da sm formam accusę uel inqsitionis uel denũ
ciatio.

ciationis, ut ext. de ac. c. qualiter & qñ. §. ad
corrigendum. & de simo. licet Heli. §. nā iusta,
ff. cōi diui. l. ut fundus. cū si. Item no. ꝙ iudex
dēt prius ueritatem inqrere, & postea ſm ueri
tatē formare suā inquisitionē. & sic ñ poterit
errare uel peccare, ut no. s. đ inq si. Itē no. ꝙ in
fi. condemnatio. dēt sic scribi, lata & data &c.

Quot modis super maleficijs procedatur. Rub.

S V M M A R I V M.

1 *Proceditur super maleficijs per accusationem. denunciationem, inquisitionem. exceptionem et extraordinarie in notorijs.*

1 SVPRA dictum est ordinate de malefi-
cijs & pœnis ipsorum. †Modo restat ui-
dere quot modis super maleficijs proceda
a tur. Et quidē plurib. modis ꝓceditur, *a* uideli-
cet per accusationem, per denunciationem, per
inquisitionem, per exceptionem & extraordi-
narie in nototijs, ut probatur C. ad l. Cor. de
fal l. cum suppositi de acc. l. ea quidē. de abol.
l. 2. ext. de ac. c. inquisitionis. & c. super his.
Extraordinarie in notoris proceditur, ut ext.
de acc. c. euidentia. & c. qualiter & qñ, § ad co-
gendos. ff. de extraordi. cri. l. j. & ext. de iureiu.
c. ad nostram. de coha. cle. & mul. c. fi. 2. q. j. c.
scelus. & c. de manifesta. cum simi.

A D D I T I O.

a ¶ Proceditur. *Tu vide latius per d. Hen. Bohic in c. super his. extra de accusa. in prin. Hie. Chu.*

Quid sit accusatio. Rub.

2 *Accusatio & accusare quid.*

2 QVID sit accusatio uideamus † igitur,
a & certe accusatio nihil aliud est q̄ con-
tra aliquem alicuius criminis delatio. *a*
Sic accusare nil aliud est quam per libellum
aliquem reum alicuius crīs deferre, ut colligit
C. qui accu. non pos. l. non ignorat. & l. cum
rationibus, ff. de accus. l. libellorum. ibi, reum
deferre, cum sim. Formatur autem libellus ac
cu. uel accusati hoc modo, uidelicet.

Forma libelli accusa. de insultu.

3 *Forma libelli accusationis de insultu.*

3 CORAM uobis † dño tali &c. Ego Io.
filius &c. habitator &c. accuso talem quem
dico ꝙ sub anno dñi currente &c. idem ta-
lis insultauit me, & insultum fecit iniuriose,
malo mō & illicito, irato aīo contra me cum
uno cultello ferreo, uel cum una spata, uel lan-
cea in tali loco, cui cohæret &c. & me percus-
sit & uulnerauit cum dicto cultello in facie cū
sanguinis effusione, unde peto per uos cōtra
dictū M. accusatum ꝓcedi super dicto malefi-
cio, & ipsū puniri & cōdēnari ſm formam iu-
ris statutorum &c. & omni alio modo &c.

Forma accusationis vel denunciationis de insultu.

4 *Forma libelli accusationis vel denunciationis de insultu.*

4 CORAM uobis &c. † M. filius &c. suo sa-
cramēto dicit, denunciat, & accusat A. filium
&c. habitantis &c. quem dicit de anno &c.
et mense cum animo irato insultasse in tali lo-
co &c. cui cohæret &c. et ipsum percussisse et
uulnerasse cum uno spontono in manu sini-
stra cum sanguine &c. Quare petit &c. per uos
contra ipsum procedi & ipsum cōdemnari se-
cundū formam iuris &c. et omni modo &c.

Forma accu. contra adulterum.

5 *Forma accusationis contra adulterum.*

5 CORAM uobis &c. † Suo iuramēto dicit,
denunciat, & accusat B. de tali loco, M. de ta-
li parte, filium talis, habitatorem &c. quē dicit
cōmisisse adulterium cū d. A. uxore sua, cogno
scendo eā carnaliter turpi & illicito mō: in do-
mo sua posita in tali loco &c. cui cohæret &c.
unde petit per uos eum puniri & cōdemnari
secundū formā iuris & statutorū &c. oī modo
&c. Et prædicta fuerunt de tali anno &c.

Forma accu. contra furem.

6 *Forma accusationis contra furem.*
7 *Libellus siue accu. denunciatio, seu inquisitio quæ debeant continere.*

6 CORAM uobis &c. † M. suo iuramēto di
cit, denunciat. & accusat B. de tali loco filiū ta
lis, quem dicit de anno præsenti, & tali mense
noctis tpe furtiue & malo mō intrasse do-
mum suā in stabulo equorum posito in tali lo-
co & de ipsa domo extraxisse, furasse & contra
ctasse unum suū equū brunum stellatū in frō
te &c. & tales alias res, uidelicet unum mātel-
lū de pāno uiridi foderatū &c. et unā gunel-
lam

A D D I T I O.

a ¶ Delatio. *Adde tu ad vindictam publicam in iudicio legitima interueniente descriptione, ita Doct. in rub. extra de accusa.*

b ¶ *Tu vide Ang. in tra. male. in verbo net non ad querelam. col. 1. & quæ ibi posui in addi. Hie. C.*

lam ab hoïe &c. vñ petit &c. † Et no. ꝙ in oĩ
7 libello *a* ſiue accuſa, ſiue denunciatione, ſiue
a inquiſitione debent apponi anni dñi, dies, &
menſis indictio qualitas delicti, vbi maleficiũ
fuit commiſſum & nomen & pronomen &
agnomen accuſantis & accuſati, vt plene con
ſtet de perſonis, cum primo ſit de ꝑſona quærẽ
dũ, ff. de iu. cod. l. quidam referunt, ff. de acc. l.
libellorum. arg. C. de teſti. l. ſi quis in noïe. Et
nomen rectoris loci & villæ iudicis, vt cõſtet
coram quo fuerit actũ. ext. de off. dele. c. coram
delicto. & quæ qualitas delicti, ff. de iud. l. ſi lo-
cus. & d. l. libellorum, cũ ſi. aliter de iure nõ va-
let, vt in Auth. ut præpo. nomen Imper. col. 5.
& ext. de prob. c. qm̃ contra falſam item & lo-
cus, vbi ſit proceſſus debet apponi in proceſ-
ſu & in actis ſcribi, alias non ualet proceſsus,
ut d. c. quoniam contra falſam. & ff. de iuſt. &
iu. l. pe. & in Auth. ut præpo. no. imper. §. fina.
tamen iam de facto obtinui propter defectũ
loci iudicij qui non erat in actis ſcriptus. Vn-
de debet notarius maleficiorum ſcribere in a-
ctis ſuis ſic, & tali modo videlicet.

Forma productionis accuſæ.

9 *Forma productionis accuſę & quid iurat accu-ſator, & ſcribi debet.*
9 *Lis conteſtari debet ſuper libello ſiue accuſa, & de calumnia iurari.*
10 *Subſtantialia iudicij & accuſę.*
11 *Actus iudiciarius an debeat fieri preſente aduerſario, & ſcribi per notarium coram iudi.*
12 *Libellus ſiue accuſa, aut alia ſcriptura iudicialis vel inſtrm̃, põt cõcipi in prima vel tertia perſona, anni domini, menſis & dies dati libelli ſcribi debent, non autem dies commiſſi delicti, ſed dies contractus, & an accuſans debeat ſe ſubſcribere ad pœna talionis.*

8 ANNO DOMINI † 1340. indictione
&c. Die 10. menſis Auguſti, porrecta fuit iſta
accuſa per Io. corã tali iudice maleficiorum ꝓ
tribunali ſedente in palatio cõis Mantuæ ad
banchũ maleficiorũ ad ius reddendum. Et dẽt
accuſator iurare accuſam ſuam eſſe uerã & nõ
calumnioſam. & hoc dẽt ſcribi in actis per no-
9 tarium, ut ĩ. dicã. † Itẽ no. ꝙ ſuper libello ſiue
accuſa dẽt lis cõte. & de calũnia iurari, & alia
ſubſtantialia obſeruari, ſicut obſeruatur in cau
ſis ciuilibus ut in auth. offeratur, C. de li. cõte.
& l. 1. ff. ad Turp. l. in ſenatuſc. §. qui poſt. alias
non ualet ſnĩa de iure, C. de ſen. & interl. om.
iu. l. prolatam. & C. de ſen. ex breui. rec. leg. 2.
Sed de conſuetudinẽ tanta ſolẽnitas nõ obſer
uatur, ſed tñ de iure eſt ſeruanda, q̃a non q̃d
fiat, ſed quid fiendũ eſt inſpici dẽt, vt ff. de of.
ꝑſi. l. ſed licet. imo accuſator cum porrigit ac-
cuſam, iurat dictam accuſam eſſe veram & nõ
calumnioſam, & hoc ſacrm̃ debet ꝑſtari poſt
li. conte. cum ſit iurm̃ calumniæ. ut C. de iur.
10 cal. l. 2 §. fi. ext. eo. c. cum accuſam. † Subſtan-
tiali autem iudicij ſunt iſta, ſ. citatio, libelli
oblatio, litis conteſtatio, iuri calumniæ prote-
ſtatio, depoſitio teſtium ſcripta in actis, & te-
ſtimoniorum ipſorum publicatio, & quod ſen
tentia ſcribatur, & quod a iudice ſedente pro
tribunali publicet, Et ſi quid de ꝑdictis dimit
tatur uel prepoſteretur, non ualet ratione ſub-
ſtantialis ordinis non ſeruati, vt no. C. de ſen.
& interl. om. iud. l. prolatam. & extra de prob.
cap. qm̃ contra falſam. ſubſtantialia aũt accuſę
ſunt iſta, ſ. annus, mẽſis, indictio, locus cõmiſ-
11 ſi delicti, & qualitas delicti, ut ſup. dixi. † Itẽ
no. ꝙ oĩs actus iudiciarius dẽt fieri ꝑſente ad-
b uerſario, *b* alias nõ valet, ut ff. de re iu. l. de uno
quoq; de confeſ. l. certũ, §. ſi q̃s abſente. dẽnt
ẽt ſcribi in actis ſiue in libro tabellionis corã
iudice, uidelicet citationes, dilationes, exce-
ptiones, proteſtationes, & omnia quæ in iudi
12 cio fiunt; ut d. c. qm̃ contra falſam. † Item no.
ꝙ non refert utrum libellus ſit ſiue accuſa, uel
alia ſcriptura iudicialis, uel inſtrm̃ concipiat
in prima perſona, uel in tertia ꝑſona, ut in for-
mis accuſationum poſui, ut probatur extra
de conuer. coniu, cap. fi. §. uerum de iure pat.
c cap. quod autem. in fin. Sed anni *c* domini,
men-

ADDITIONES.

a ¶ Libello. *Vide Ang. de maleſi. in tract. maleſi. in verbo, hec eſt quedam inquiſitio, num. 52. & quę ibi latiſsime poſui. Hie. Chuca.*

b ¶ Aduerſario. *Intellige uel citato, ut d. leg. de vnoquoque, & in d. c. quoniam contra.*

c Sed anni. *De hoc ꝑ Ale. in cõſ. 72 col. 2. & uer. his ſuppoſitis, 4. uol. & in 2 vol. conſi. 149. col. 2. & conſi. 177. col. 4. verſi his premiſſis. de his au tem dic, ꝙ iudex ſuadente ſibi equitate poterit ad inſtantiam rei iubere, ut ponatur dies, ita Bar. in l. libellorum, alle. licet Imo. cõtra, in l. is qui reus, ff. de pub. iud. ſed opi. Bar. communiter tenetur. Adde ꝙ etiam & dies de neceſsitate requireretur, quando per ſtatutum fieret in illa die delictum, & etia hora, ut per gl. in l. cum actum ff. de reg. ge. & dicit Bar. ĩ d. l. libellorũ*

mensis, indictio, locus, & dies dati libelli de-
bent, vt dixi, scribi, dies autem commissi delicti
non, vt d.l.libellorum. cum si. sed dies celebra-
ti contractus debet apponi in instro, C.de con-
trah.& com.stip.l. optimam. alias non valeret
&c. Item no. quod ille, qui accusat, dēt se inscri
a bere *a* ad talionis pęnam, si non probauerit suā
accusam, & scribatur sic, videlicet.

ADDITIO.

a ¶ Inscribere. *Adde quod hoc de consuetudine nō seruatur ita Bar. in l. si cui. in prin. & in l. libellorum. ff. de accu.*

† *Tu vide Ang. Are. & q̄ ibi posui in trac. malefi. in ver. nec non ad querel. &c. ver. secundo requiritur, vbi reperies oīa hic dicta, in isto ver. cōstitutus &c. no. & latius declarata. H. Chu.*

Forma inscript. ad pęnam talionis.

13 *Forma inscriptionis ad pęnam talionis.*
14 *Accusator & accusatus, an in grauibus delictis debeant carcerari.*
15 *Accusator an satisdet de prosequēdo accusationem, & an puniatur si non fuerit prosecutus.*
16 *Accusator quō debeat suā accusationē ꝓbare.*
17 *Accusare in publicis delictis qui possit, & an denuncians teneatur probare.*
18 *Loci fines an debeant in accusa poni.*
16 *Accusa vel denunciatio non continens annum nec mensem neq; indictionem, an valebit, si tamen ista sint in principio quaterni.*
20 *Forma accusa eorum, qui alieno nomine accusant, puta tutores &c.*

CONSTITVTVS M. coram domino P.
13 iudice † maleficiorum cōis Mantuæ pro tribu
nali sedente ad banchū maleficiorum ad ius
redden. in palatio dicti cōis, vt moris est, se in
scripsit ad pœnam talionis si non probauerit
accusam, quam subiturus esset dictus Ioan. si
ꝓbaret dictam accusam contra eū factā anno
dñi &c. præsentibus tunc testib. &c. Ratio est,
quia debet puniri, quia qui non ꝓbat, calūnia
ri vr̄. & est puniendus, vt C. de aduo. diuer. iu-
di. l. j. de calum. l. fallaciter. ext. de proc. c. tuæ.
de calum. c. contra. Et si non subscripserit se ad
pœnam talionis, non minus est puniendus, vt
14 no. C. de fi. inst. l. 1. † Et debent in grauib. deli-
ctis accusator & accusatus carcerari, ff. de cust.
reo. l. Diuus Pius. & l. de custodia, & C. eo. l. j.
cum accusator debeat puniri eadem pœna, si
nō probauerit, vt s̄ dictum est, qua accusatus.
Vnde si accusatus est carcerandus, ita & accu-
sator, ad hoc, vt possit puniri si non probaue-
rit, per iura p̄dicta, sed hoc non seruatur de cō
15 suetudine. † Item accusator debet satisdare de
prosequēdo accusam, sicut fit in ciuili, ut C. de
episc. & cler. author gñaliter de lit. contest. au
th. sed libellum, & si non fuit prosecutus, inci-
dit in Turpil. senatuscon. & ea pœna punitur,
vt dixi supra de senatusc. Turpil. & no. extra
qui accusa. non pos. c. contra crimen, sed non
16 præstatur ista satisdatio de consuetudine. †
Item no. ꝙ accusator dēt accusationem suam
plene probare, vt C. de proba. l. sciant, de pœ. l.
qui sñiam laturus est, vel saltem simpliciter &
per vnum testem fide dignum, vel violēta indi
cia &c. vt sup. no. & C. de edē. l. q̄ acc. C. ad l.
Iul. mai. l. si quis. & dixi latius s̄. de test. & in-
17 di. & sup. de prob. † Itē no. ꝙ in publicis iudi
cijs quilibet pōt accusare, q̄ non ꝓhibetur.
Quę aūt sunt publica iudicia, hr̄ ff. de pun. iud.
l. j. Et qui ꝓhibetur accusare no. sup. de ijs, q̄
acc. non pos. ff. de priua. deli. fi. C. de fur. l. mani
festissimi. Et idē vr̄ in denūciāte, q̄ ꝓbare dēt
cū loco accusatoris habeat, vt ff. ad Turp. l. ab
18 accusatione, §. viatores. † Itē no. ut sup. dixi,
ꝙ locus dēt apponi in accusa. Sed nunquid fi-
ne loci dēant designari? Rñde, non ur̄, quia in
illa l. libellorum, ff. de accus. non dr̄ quod fines
designentur, sed ꝙ locus apponatur in accusa:
& sic dēt sufficere, si locus solus apponat. Sed
tutius est quod fines loci designentur, & sal-
tem duo, ut ff. de cēsi. l. forma. & d. l. libellorum
16 ibi, in domo illius &c. † Sed quid si no. cōtinē
tur in accusa. uel denunciatione nec annus,
nec mensis, nec indictio, &c. sed continentur
in prin. quaterni, ut quotidie fit? Rñde, ꝙ de ri
gore iuris non ualeat, quia l. illa, libellorum. di
cit ꝙ p̄dicta debēt apponi in dicto libello si-
ue accusa, non aūt in prin. quaterni, sed forte
tolerari pōt p l. si quis ex argentarijs, ff. de
edē. sed pōt dici, ꝙ ista loquitur in rōnib. cōi
bus: nō autē in accusis seu denunciationib. vel
actis. Sed tñ de consuetudine ita seruatur, ꝙ
in prin. quaterni ponuntur anni dñi, & indi-
20 ctio. † Sed quid de his, qui nomine alieno ac-
cusant; ut est curator, procurator, & syndicus?
Respon. tutor potest suo nomine & ad utilita
tem pupilli sui accusare, & maxime si est in-
fans uel pupillus, hoc modo uidelicet.

CORAM uobis d. T. Potestate &c. Ego
tutor Alberti. f q. Io. iuro nomine & ad utili
tatē dicti pupilli mei, & iuro meo denuncio &
accuso M. quem dico de anno præsenti &
mēse percussisse pupillum meum cū manib. in

capite

capite iniurioſè & irato animo & malo in ciuitate Mantuæ, in contrata &c. in via publica &c. cui cohæret &c. vnde puto ipſum M. accuſatum puniri & condemnari ſecundum formam iuris &c. & omni modo &c.

Alia forma accuſæ pro danno da.

21 *Forma accuſæ tutoris in damno dato.*
22 *Tutor an poſſit vel debeat accuſare ſuo nomine, & ad vtilitatem pupilli.*
23 *Adultus quomodo debet accuſare.*

21 CORAM vobis &c.† I. filius talis de tali loco tutor &c. ſuo nomine proprio & ad vtilitatem ipſius pupilli ſuo iuro denunciat, & accuſat duos boues M. filij talis, quos dicit dānum dediſſe in quodam campo ipſius pupilli ſeminato frumento poſito in territorio &c. Cui cohæret &c. corrodendo & paſcendo bladum dicti campi & dannum dando in eo qđ
22 damnum fecit æſtimatio ſo.x. vnde petit &c. † Et quod tutor poſſit vel debeat ſuo noīe & ad vtilitatem pupilli ſui accuſare. no. C. de his q vt ind. l. Polla. C. q ac. non po. l. ij. ff. de his
23 q ut in d. l. curatorē.† In curatore autē dico, ꝙ adultus debet accuſare ſuo noīe cum conſenſu tñ p̄ſentia, & autoritate ſui curatoris, vt no. ff. de accu. l. j. §. fi. & C. de autho. præſtan. l. clarum, cum ſi. Et ſi ipſe adultus vult accuſare, ſic formari debet accuſatio.

Forma accuſa. quam facit adultus.

24 *Forma accuſationis quā facit adultus, & quādo conſtitutio procuratoris ad accuſandum ſiue denunciandum teneat.*

24 CORAM vobis &c.† A. filius quondam tali minor 25. an. & maior 13. cum conſenſu, præſentia, & authoritate & parabola B. ibidē præſentis, & conſentientis curato. dicti A. cum iuro denunciat & accuſat talē &c. quem dicit de anno &c. tale quid feciſſe &c. unde petit &c. In procuratore autem dicendum, ꝙ ſi eſt cōſtitutus ad accuſandū, & denūciandū, qđ eſſe poteſt ut extra de procu. c. tuę. de accu. c. ueniens. ubi de hoc no. Aut cā ad quā conſtitutus eſt, eſt talis, ex qua de iure poteſt imponi pęna corporalis, uel alia ultra relegationem, tunc talis procurator non eſt abmittendus ad talem accuſam, nec in agendo ſiue accuſando, nec in defendendo, ut ff. de pub. iu. l. pe. §. ad crimen. niſi ad excipiendū uel allegam. cauſas abñtiæ, uel ad ſimilia faciendū, ut no. plene ſup. de procu. & defen. & dic ut ibi. Si uero eſt accuſa pecuniaria, ex qua debeat conſequi condennatio pecuniaria, uel alia intra relegationem tunc procurator eſt admittendus. Et debet ſic formari accuſa, uidelicet.

Forma accuſæ porrectæ per procuratorem.

5 *Forma accuſę porrectæ per procuratorem.*
6 *Procurator cōſtitutus ad denūciādū, ſiue ad cauſas criminales, an dēat hēre ſpeciale mandatū & an ſyndicus ſit indiſtincte audiendus.*

25 CORAM uobis &c.† Talis procurator uel procuratorio noīe P. ſuo iuro denunciat & accuſat M. filium talis, quem dicit de anno &c. tale quid feciſſe &c. unde petit &c.† No.
26 tamen, ꝙ talis procurator conſtitutus ad denunciandum ſiue ad cauſas cri dēt habere ſpeciale mandatum, ut ff. de procu. l. non ſolum. §. fi. aliter repellitur, & ēt ſi fuerit cōſtitutus nō admittit, niſi in certis caſib. ut no. ext. de accu. c. ueniens. dixi ſup. de procu. §. in ſumma. Syndicus uero uniuerſitas uel collegij uidetur indiſtincte audiendus, cum uniuerſitas & collegium poſſit conſtituere ſyndicum etiam ad cauſas criminales, ut no ſup. de procura. §. ſed uniuerſitas. Et per talem Syndicum ſic eſt formanda accuſa, uidelicet.

Forma accuſæ porrectæ per ſyndi.

27 *Forma accuſę porrecte per Syndicum.*
28 *Accuſa quando porrigitur, quid ſcribere debeat notarius.*
29 *Libello eodem ſiue eadem accuſatione, an poſſit agi ciuiliter & criminaliter, & quando.*
30 *Accuſari plures vna accuſa an poſſint, & qñ.*
31 *Accuſare an poſſim vnum de diuerſis delictis in vna accuſa, & quomodo.*
32 *Accuſato aliquo vt ſupra ſi accuſator in probatione vnius delicti deficiat, an admittatur ad alia, & an pro eodem delicto poſſit quis ſimul diuerſi, legibus accuſari.*
33 *Accuſare an poſſint plures vnum de eodem delicto, & quis proſequatur, & quando ex vno delicto plura crimina oriuntur, an poterunt plures diuerſimode accuſare.*
34 *Accuſatoribus duobus ſimul venientibus ad accuſandum, quis erit preferendus.*
53 *Accuſato Titio, ſi opponat Titius accuſatori, quod non potuit eum accuſare, & exceptionem ſuam Titius non probet, an accuſator aget contra Titium actione iniuriarum,*
36 *Ordinatione exiſtente, ꝙ ſi quis fecerit inſultū ſi puniatur in x. lib. ſi plures faciant inſultum ſimul, an quilibet condemnabitur in libris x.*

Inſul.

37 *Inſultante Titio plures actu, an pro ſno inſultu vel pluribus puniatur.*

38 *Accuſato Titio quod percuſſit Caium, ſi vult ꝓbare, quod percuſſit caſu, an audietur Titius. et probato hoc quid erit.*

39 *Delictũ quomodo probabitur factum eſſe caſu.*

40 *Accuſato aliquo de vulnere alicui illato, nũqd præſumitur doloſe commiſſum, & quomodo probatur ſe non doloſe feciſſe.*

41 *Prohibere potens maleficium, ſi non prohibeat ſi accuſetur, an puniendus ſit.*

42 *Occiſo patre, ſi iudex non poſſit procedere ſine accuſatore, an poſſit filium uel hæredem cogere ad accuſandum.*

43 *Filius interfecti an poterit accuſare aliquẽ de morte patris licet primo ſit ab alio porrecta accuſa, & lis conteſt.*

44 *Accuſato aliquo ut ſupra, uſquequo audietur filius interfectus.*

45 *Accuſato aliquo, et ob contumaciã iudicio capitali condemnato, an talis ſententia ualet.*

46 *Accuſati ſunt plures, quod doloſe & appenſate aliquem interfecerunt, et probatum fuit, an oẽs condemnandi ſunt de homicidio.*

47 *Accuſatus ꝙ dederit plures alapas alicui, an pro qualibet condemnabitur.*

48 *Accuſatis plurib. de dãno dato in una accuſa, de qua eſt imponenda pœna lib. x. an quilibet intelligatur condemnatus in lib. x.*

49 *Ebrius homicidiũ committens q̃uo punietur.*

50 *Ordinatum fuit, ꝙ percutiens aliquem gladio, puniatur in c. lib. ſi percuſſit cũ baſtono, an ſic punietur, & quid ueniat appellatione gladij ſeu teli & appellatione armorum.*

51 *Cultellus paruus an contineatur appellatione armorum.*

52 *Maritus uel pater occidens adulterantẽ filiam ſuam, an puniatur.*

53 *Accuſato de homicidio fugiente ad aliam terram, an remittatur ad locum delicti.*

54 *Literis ſigilatis ſigillo publico illius ciuitatis in caſu ſupra ſcripto, an adhibetur fides ad faciendum remiſſionem.*

55 *Denunciatione facta & inquiſitione teſta ſi uenerit inquiſitus, an denunciator poterit producere accæſam.*

56 *Accuſa data de furto tali anno, & mẽſe facto &c. ſi poſtea inferatur, quod tu es homicida, an ualebit, & procedere ſuper criminibus in ea cõtentis.*

57 *Proceſſu currente ſuꝑ furto, an poſſim ꝓbare, ꝙ tu his homo malæ famæ, aſſuetus furari &c.*

58 *Ordinatum eſt ꝙ percutiens cũ ſanguinis effuſione puniatur in xx. l. & ſi abſciderit, puniat in c. accidit ꝙ quis abſcidit digitum vel auriculam an punietur in xx. uel c. lib.*

59 *Ordinatum eſt ꝙ portans cultellum puniatur in 5. lib. & per aliud ſtatutũ eſt ordinatum, ꝙ uulnerans cultello puniatur 25. lib. accidit ꝙ quis uulnerauit cum cultello, an puniatur da deportatione cultelli & uulnere.*

60 *Ordinatum eſt, qui percuſſerit aliquẽ ſine armis, puniatur in x. ſi cum armis is in 25. quidã habens arma poſſit cum pugno alium, non cũ armis, qua pœna punietur.*

61 *Statuto dicente, qui percuſſerit aliquã manu uacua puniatur in x. & qui armata in c. quidã habens in manu chirothecam corij, percuſſit cũ manu alium, qualiter punietur.*

62 *Ordinatum eſt ꝙ percutiens cum armis, puniatur in centũ lib. quidam ſtans ſuper equo percuſſit alium cũ capello uel caputio, an punietur de percuſſione facta cum armis.*

63 *Statuto continetur ꝙ percutiens manib. ſine ſanguine, puniatur in x. lib. ſi uero cũ ſanguinis effuſione, in xx. lib. quidã cepit alium per capillos & per terram traxit, ita ꝙ cecidit ſuper lapidẽ cum capite, & ſanguis exiuit, an punietur in lib. xx.*

64 *Ordinatum eſt, ꝙ percutiens aliquem cum ſanguine puniatur in centũ lib. aliquis percuſſit aliũ enſe uno magno uulnere, & magna ſanguinis effuſione, & alium cũ ungue & modica effuſione ſauguinis, nunquid de utraq; percuſſione æqualiter punietur.*

65 *Accuſatus fuit Titius de inſultu cũ armis, & de percuſſione cũ ſanguinis effuſione, & idẽ in ſimili, non fuerunt probata prædicta ſecundum formam accuſæ, an abſoluetur accuſatus.*

66 *Accuſatione ut ſupra factu, ſi accuſator uult de nouo accuſare de inſultu ſimplici uel in ſimili, an ſit audiendus, & an iudex poſſit dicto modo inquirere.*

67 *Ordinatum eſt ꝙ qui accuſam dat, & eam nõ probat puniatur in decẽ li. quidã accuſauit plures de uno maleficio una accuſa, & accuſam non probauit, ab condemnabitur in lib. x. ſolũ, uel in x. lib. pro quolibet accuſato.*

68 *Ordinatum eſt ꝙ percutiens, aliquem, condemnatur in lib. x. Poteſtas fecit banum quod nolens portare arma ſatiſdet de non offendendo aliquem ſub pęna centum lib. quidam ſatiſdat & poſtea offendit cum armis, an in lib. uel in centum puniatur.*

Vulne

69 *Vulnerato Titio mortifere a Io. & lite pendēte ante sententiam mortuus est titius. an iudex poterit procedere ad condemnationem de morte dicit Titij, & quid fieri poterit.*

70 *Ordinatū est qđ nullus receptet malefactorē in domo sub pena c.lib. quidam cōmisit maleficiū. & te inscio abscōdit se in domo tua, & an punieris & quid erit si recusas illum dare iudici.*

71 *Rixa inter aliquos plures orta, aliquis est interfectus vno vel plurib. vulnerib. & nescitur ex cuius vulne. an omnes sint de homicidio puniendi.*

72 *Accusatur quidā in vna accusa de plurib. maleficijs, accusator quædam crimina probauit & quædā probare non potuit, an sequatur absolutio vel condemnatio, & quid si procederetur per inquisitionem.*

73 *Insultant cum gladio alium animo occidendi, si illum non vulneret neq; percutiat, an de homicidio punietur, & quid si percutiat & vulneres cum re aptæ ad homicidium.*

74 *Ordinatū est, ꝙ si quis fuerit in banno, cancelletur si soluit x.lib. cōi. quidā positus fuit in bāno ante ordinamentum, & facto ordinamento soluit x.lib. cōi, an erit cancellandus.*

75 *Ordinatum est, ꝙ si aliqua domus vel bladū in villa fuerit combustum debeāt capi malefactores, alter damnum compensetur. domus ecclesię vel bladum fuit combustum, & malefactores non fuerunt capti, an villa teneatur damnum emendare.*

76 *Ordinatum est, ꝙ si aliqua domus fuerit clam busta vicini emendarent damnū, in domo fuit clampositus ignis, qui postea vi vētorū alias domos cōbussit, an vicini teneantur ad emēdam domorum combustarum propter ventum.*

77 *Consiliarij si teneantur venire ad consiliū quādo pulsabitur campana sub tali pœna, pone qđ aliquis venit quasi in fine cōsilij, an condemnabitur.*

78 *Ordinatū est ꝙ nullus ducat bladum vel alias res extra districtum sub pœna lib.x. & amissione rerum, bestiæ, vel nauis &c. cum qua portantur, quidam fuit inuentus contra facere ordinamento, an poterit condemnari secundum formā illus.*

79 *Accusatur Titius de insultu in aliū facto cum gladio, et probatur tantum quod manu uacua, an punietur in eo quod est probatum.*

80 *Ordinatum, est, ꝙ nullus ducas bladum vel vinum extra districtum, sub pęna lib.x. & amissionis bladi & vini, quidam portauit farinam vel acetum, an punietur.*

81 *Ordinatum est, ꝙ emens rem aliquā publice in platea iuste, non teneatur ad restitutionē, nisi reddito sibi pretio. Pone ꝙ quidam forensis probat rem esse suā, & sibi furto subtractum, quæritur quid iuris.*

82 *Inuentus portare vinū vel rē aliam contra deuetū, qui nondum erat extra confines ciuitatis, & ille neget se portare contra deuetū quid erit.*

83 *Bladū vel rem aliam portans contra deuetum de licentia rectoris, an incidat in pœnam.*

74 *Ordinatum est per legē municipialem, ꝙ villa vel castrū teneatur capere malefactorē, cōmittentem maleficiū in suo territorio, sub pęna c. si plures fuerunt malefactores ad vnū delictū, & non sint capti, an fiet condemnatio in lib.c. pro quolibet malefactore, & quid si fuerint capti præter vnum.*

85 *Accusatus vel inquisitus est Titius, cōparuit, et dedit fideiussorē de se pręsentando & soluēdo cōdemnationē si qua fuerit facta, fuit cōdēnatus & citatus ad soluendum condemnationem, cōparuit, & postea recessit, an fideiussores poterūt cogi ad soluendum.*

86 *Accusatus uel inquisitus fuit aliquis & condēnatus, appellatione pendente moritur quid iuris erit super bonis defuncti.*

87 *Statuto dicentē ꝙ bannitus possit impune offendi: si aliquis sit bannitus, & ipse vel eius procurator opponat, dicens bannum nullum, ac pendēte causa nullitatis offendatur, an impune poterit offendi.*

88 *Ordinatum est, ꝙ si quis amiserit equum in seruitio communis, debeat ei emēdari, pone, equus stans in seruitio communis fuit magagnatus, et post multos dies est mortuus, an commune emēdabit.*

89 *Statuto dicente, ꝙ nullus possit equum vendere sub certa pęna, quidam dedit equū in solutum, vel donauit, an incidat in pœnam.*

90 *Vxor alicuius deliquit, propter ꝙ fuit condemnata, an maritus cogatur soluere de dote vxoris sibi assignata.*

91 *Ordinatum est, ꝙ quicunq; habet in bonis mille lib. debeat tenere vnum equū quidam habet in bonis mille lib. computata dote vxoris aliter non, an teneatur ad ordinamentum.*

92 *Potestati cōcessū est arbitriū sup maleficijs inquirendis puniendo, & procedendo pro suo arbitrio. Quidam captus est, & ducitur, ad potestatem, et dicitur quod est latro vel malefactor, an poterit illum sine alijs indicijs ponere ad torturam, & si fuerit confessus cōdemnare et punire.*

Potesta-

93 Poteſtati ſi detur arbitriũ ut ſupra, & hoc poſt maleficium commiſſum, an poterit illo uti, & ſecundum illud procedere.

94 Vulnerauit Titio, ſed nõ mortifere, ut medici dicunt, ſi poſtea occaſione vulneris ſuperueniat febris & ſequatur mors, an uulnerãs punietur de homicidio, vel uulnere tantum.

95 Delinquens punitus pœna ſtatuti, an ẽt pœna legis poſſit puniri.

96 Statuto dicẽte, ſi aliquis fecerit tale maleficiũ, punitur in decem libris, an femina delinquens comprehendatur tali ſtatuto.

97 Ordinatum eſt, ꝙ ſi quis percuſſerit aliquẽ, puniatur in lib. decem, & ordinatum eſt ẽt quod si fuerit de nocte, duplicetur pęna, & ẽt ordinatũ quod ſi fuerit in eccleſia, pęna duplicetur, aliquis percuſſit aliũ de nocte in eccleſia, an punietur pœna omnium iuſtorum ſtatutorum.

98 Accuſatus uel inquiſitus de aliquo maleficio, ſi citatus cõpareat & ſatiſdet, & iudex ipsũ nõ examinet, ac recedat, nõ reſpõdens accuſæ uel inquiſitioni, an iudex poſtea poſſit ipſum tanq̃ contumacem condemnare, & quid facere poterit iudex.

99 Maleficium committens non dolo, ſed culpa uel negligentiam, an de homicidio puniatur.

100 Homicidiam habẽs in domo, & nclens ipsũ da iudici, an puniatur, & qua pœna.

101 Vulneratus grauiter, ordinauit cũ ſuis qđ dicerent illũ mortuũ ex dicto vulnere, ut uulnerator occidatur, & ſic fuit factũ, & vulnerator decapitatus eſt, poſtea uulneratus cõualuit, an iſte vulneratus, & qui ad talem ordinem uenerunt, decapitabuntur propter deloſum ordinem.

102 Vulnerauit me Titiũ cũ gladio dum fugerem proiecit gladium ut titiũ offenderem, & ꝑcuſſi Caium, an puniar. & quid ſi volens percutere canem percuſſi prater euntem.

193 Delictum faciens committere, licet ipſe nõ cõmittat, an puniatur.

104 Accuſatus fuit quis quod doloſe dedit auxilium ipſe, & fauorem ad committendum delictum, & probatum eſt, an de homicidio erit puniendus.

105 Maleficiũ commiſit Titius, dum eum vellet quis accuſare, in medico cuiuſdam amici deſtitit ab accuſa, & delinquens certã pecuniã dedit offenſo, an mediator punietur, & an dans pecuniam videatur fateri crimen.

106 Maleficio cõmiſſo ut ſupra, ſi ille mediator eſt affinis uel coniunctus, an punietur.

107 Vniuerſitas caſtri uel villa cãpana pulſata et turba coadunata cum uexilis & armis, commiſit homicidium vel aliud delictum, propter qđ priuata perſona ad mortem condemnaretur, quid iuris erit.

108 Vniuerſitas in caſu dicto ſupra, an poterit conſtituere ſyndicum ad defendendum.

109 Accuſato Mar. ꝙ uulnerauerit Titium in facie cum ſanguinis effuſione, & tẽpore noctis; cũ vno cultello, ſi Martinus neget, & Titius probet ꝙ cum percuſſit de die, non de nocte, vel ſine ſanguinis effuſione &c. nunquid Martinus cõdẽnabitur, & quid ſi dicatur in accuſa de uno loco, et probetur de alio, quid fieri poterit.

110 Accuſatur Sempronius quod dedit Titio certã quantitatem denariorum, qđ & erat uerũ, & occideret Caium, & fuit ẽt probatum, an damnabitur Semp onius de homicidio.

111 Accuſatione ut ſupra facta, an Sẽpronius poterit repetere pecuniam quam dedit Titio.

112 Mandans an grauius peccet quam committens maleficium.

113 Statuto dicente, quod accuſatus de homicidio ſi fuerit contumax, habeatur pro conuicto & confeſſo, & condemnetur, quod debeat decapitari nulla eius defenſione audita. ſi quo tẽpore in fortiam communis uenerit, accidit caſus quod poteſtas vult eum facere decapitari reus petit ſibi dari dilationem ad ſuam defenſionẽ, quid iuris erit.

114 Accuſatus de maleficio cõparuit & negauit, probatio maleficio dicit qđ fecit ad ſui defenſionẽ, vel quod poterat ille impune offendi, & petit dilationem ad faciendum defenſionem, an debeat ſibi dari.

115 Accuſatus eſt Martinus de aliquo delicto, et ꝑ ſententiam fuit abſolutus, an alius poſſit eundẽ de eodem delicto accuſare.

116 Accuſatus eſt Martinus de aliquo maleficio, & citatus nõ comparens fuit bannitus, iterum delinquat, an erit iterum puniendus.

117 Accuſatus eſt Martinus, quod vulnerauit Titium Titius in præſentia iudicis uel teſtium decit quod Marti. non vulnerauit eum, an poſſit procedi contra Mar.

118 Offendens aliquem quam non cognoſcit, an ſit puniendus.

119 Accuſato Mar. de aliquo delicto, ſi moriatur pendente accuſatione, an poſſit contra eum procedi.

120 Accuſato Marti. ut ſupra, & rtuo an proceſſus prima accuſæ ualebit in ſecunda accuſæ.

Accuſato

121 *Accusato & cōdemnato aliquo in eius absentia, si reuersus admittatur ad sua defensionē, an aduersarius admittatur ad probandum dictam accusam.*

122 *Accusato Mar. de aliquo delicto, pro quo debet amittere membrum, & condemnato in amißione alicuius membri, de quo membro intelligemus de iure.*

123 *Delictum committens pro quo non est pena determinata, quomodo erit puniendus delinquēs.*

124 *Puniuntur nō solum delinquentes, sed ēt qui dolose ex certa scientia dant auxilium & fauorem & huiusmodi.*

125 *Puniri an posit non delinquentes in aliquo casu.*

126 *Clericus effectus post delictum commissum a quo puniatur.*

127 *Clerico effecto aliquo, vt supra an presumitur factus fuisse in fraudem vel non.*

128 *Ordinatum est quod percutiens de nocte puniatur pena dupli, tūc si aliquis de hoc sit accusatus, & testes dicant quod fuit de sero, an condemnabitur pena dupli.*

129 *Impedientes Potestatis familiam quo minus homicidam capiat, an sint puniendi, & qua pena, & monstrans viam homicidæ ita quod euadat, an puniatur.*

130 *Malefactorem indicare an quilibet teneatur.*

131 *Accusatio Titio quod vulnerauit Semproniū, si Sempronius decedat, dicitur quod decessit ex vulneribus, Titius negat quid iuris erit.*

132 *Pauperes & diuites an pari pœna puniātur.*

133 *Accusato Titio a Sempronio de aliquo maleficio, si hoc non probatur, an de falsa accusa erit puniendus Sempronius.*

134 *Accusato patre & filio, vel duobus fratrib. q̄d adinuicem rixati fuerint vel percussi, nunquid sunt puniendi.*

135 *Accusato Mar. quod cōmisit adulterium cum vxore Titij: ipse probat ad sui defensionē q̄d est mulier malæ conditionis, & assueta exponere se multis, et ipse alias cognouit eam pluries carnaliter, quid iuris erit.*

136 *Pena lib. cētum si imponatur lege municipiali pro adultero. & Mar. sit accusatus & absolutus, quia non fuit inuentus culpabilis, an postea poßit accusari lege Iul. de adul.*

137 *Lapide proiecto de quadam domo in qua erāt plures, & occiso prætereunte, si constet de protectione lapidis, sed non a quo, quid iuris.*

138 *Maleficij causa an posit ēt in diebus festiuis tractari.*

139 *Accusato & condemnato Mar. de vulnere, si vulneratur moriatur postea nunquid poterit de homicidio accusari & condemnari.*

140 *Accusato Martino de aliquo maleficio, si testes per accusatorem inducti non probent, an iudex ex suo officio poßit alios testes ad inquirendam veritatem examinare.*

141 *Pater potens prohibere filio ne committat delictum, si non probibeat, an sit puniendus, & qua pœna.*

142 *Accusato Titio a Sempronio, an Titius posit Sempr. accusare.*

143 *Accusato Titio de crimine commisso in 30. annis elapsis, an poterit super tali crimine procedi.*

27 CORAM uobis &c.† B. syndicus & syn
a dicario nomine *a* talis loci & uniuersitatis
uel collegij fabricarum suo iuramēto denunciat ꝙ accusat M. quē dicit tale q̄d fecisse &c.
de anno &c. in tali loco &c. unde petit &c.
28 † Et no. ꝙ quādo corrigitur aliqua accusatio.
uel denunciatio, debet notarius curiæ scribere in actis sic, uidelicet, Die tali porrecta
fuit dicta accusa coram iudice uel potestate sedente pro tribunali ad banchum iuris maleficiorum, ad ius reddendum sub palatio &c.
per dictum B. accusatorē, p̄sente dicto accusato uel absente &c. Et postea debēt scribi qualiter fit commissio nuncio cōis, qui uadat ad
citādum talem accusatum ad talē terminū, ut
compareat corā dicto iudice, in palatio dicti
cōis, ad banchum maleficiorum, ad se defendēdum &c. Et postea scribat relationē nuncij,
& ēt oīa alia actitata ordinate, quæ fierent in
iudicio in quilibet causa &c. ut no. de cita. &c.
29 † Sed nunquid potest agi ciuiliter & crīaliter
in eodem libello sine accusatione contra aliquem? Resp. nō, nisi agatur de re familiari, ut
furti, uel de talibus exhiben. uel interdicto
unde ui uel crimine falsi &c. Sed una intentata & finita, altera poterit intentari, ut no.
Insti. ad leg. Aqui. §. liberum. ff. ui bo. rap. l. ij.
30 & quādo ciui. act. cri. præiu. l. j. §. fi. † Sed nunquid plures possunt accusari in una accusa?
Respon.

ADDITIO.

a ¶ Nomine. *De veritate huius quæstionis, s. an syndicus posit accusare syndicario nomine vide Ang. in tract. malefi. in verb. necnon ad querelam. nu. 20. versi. tertio non admittitur &c. vbi vide quæ ibi posuimus. Hiero. Cucha.*

a Reſp.ſic, a de eod.delicto, ut C.ſi reus uel acc.
mor.fu.l.1.§.fi.de adul.l.non palam.§.in teſta.
Sed de diuerſis delictis non, niſi ſuam uel ſuo
rum iniuriā proſequātur & nō aliter,ff.de ac-
cu.l.hos accuſare, §.lege.& C.eo.l.cum rōnib.
& dic ut ibi no. Fallit in adulterio, ubi plu-
res rei accuſari non poſſ. ſed de inceſtu ſic,
ut C.eo.l.reos,& ff.eo.l.ſi maritus. §.fi.l. iure
31 palani,§.duos.† Sed nunquid unum ſolū poſ
ſum accuſare in eod. libello ſiue accu. de di-
uerſis delictis. Reſp.ſic, ar.C.de anna.exce.l.ſi
quis ex multis,ext.de acc.c.licet.Sed tamē de
licta ſunt clare ſpecificanda & ſigillatim, ut
accuſatus certificetur. facit ext.de ele. cap. ut
32 circa.† Nota tamen ꝙ ſi poſtea agitur de uno
crimine, & deficit accuſator in probando, ꝙ
non admittitur ad alia crimina, aliàs ſic, ut
3.q.10.placuit.Sed pro eo.delicto non poteſt
aliquis accuſari diuerſis leg.ſimul & ſemel,
ut ext.de iud. c. at ſi clerici, & ff.de accu.l.ſe-
natus. quia non debet bis puniri ſiue dupli
pœna pro eodem delicto ff.nau. cau. ſtab. leg.
33 licet. in fi. † Sed nunquid plures poſſunt ac-
cu. unum de eod delicto. Reſp. ſic, ſed magis
idoneus eſt eligendus ad proſequendum, ut
ff.de acc.l.ſi plures. Sed ſi ex eo.delicto plura
crimina naſcerērur, ut eſſe poteſt ff.de ui pub.
l.quoniam multa. tunc ab uno ſic accutus de
uno crimine, non prohibetur ab alio de alio
crimine accuſari, ut C.eo l.qui de crimine,
ibi, ſi tamen, & de hac materia ibi plene not.
34 † Sed quid ſi duo ueniant ad accuſandum
ſimul,quis præferri debet in accuſando. Reſp.
ille cuius magis intereſt, & quid magis ſuum
dolorem proſequitur. ff. eod. l. ſi cui. §.fin.ſed
ſi æqualiter intereſt,tunc magis idoneus, ut
35 ff.eod.l.ſi plures.& l.qui crimen. † Sed pone
aliquis me accuſauit, oppono contra eum
ꝙ non potuit me accuſare, quia prohibetur,
ſed meam exceptionem non probaui, uñ uult
agere cōtra me actione iniuriarū,nūquid pōt?
Reſp. cum aliquis uult accuſare ſuū accuſato-
rē,aut apponit aduerſario de crimine in modū
excipiendi,aut in modum accuſandi.Primo ca
ſu,aut fuit lis conte. aut non,ſi quidē fuit lis
conte.tunc non pōt exceptionē ſuo accuſatori
opponere,aliàs ſi c.ut ff.de adul.l. 1. §.extra-
neis.& §.quoniā hoc,& § ſi publico.& l.mari-
tus,§.præſcriptiones.In ſecūdo caſu qñ in mo
dum accuſandi uult opponere, ſi non eſt lis
conteſt. poteſt accuſari de maiori crimine,
quia ſua accuſa tāquam maior debet præcede
re, C. qui accu.non poſſ. l.1.Si de minori, uel
pari non poteſt, niſi ſuā uel ſuorum iniuriam
proſequatur. C. qui accu. non poſ. l.neganda.
Si uero ipſe proſequitur ſuam uel ſuorum iniu
riam,tunc indiſtincte admittitur,ut ff. de acc.
l.2.tamē ſi proſequitur iniuriā publicā,nō ad-
mittitur, ut ff de pub. iud.l.is qui reus. Si
aut ſentētia fuit lata ſuper prima accuſatione,
& fuit abſolutoria,planum eſt quòd auditur,
ut d.l. is qui reus.ibi dum dicit,nec ante fuit
accuſatus, ergo eſt arg. à contrario ſenſu, ſi
fuit abſolutus,accuſare poteſt,ut d.l.1.Si autē
fuit condemnatoria aut fuit talis quæ ademit
ciuitatē,aut libertatem, aut uitā,aut nihil. Si
quidem ademit nihil, & uult accuſare extra-
neum nō poteſt,quia infamis factus eſt,ut ff.
de pub.iudi.l.infamem. §. qui repelluntur, ut
ff.de eden. l. hos accuſare. Sed ſuum accuſa-
torem poteſt accuſare, quia quodammodo cō
ceditur ad uindictam, ut d.l. is qui.& de lib.
ho.exhib. l. qui cum maior.§.libertas.Si autē
talis ſententia ademit ciuitatem,& libertatē,
tunc de nouo nō poteſt accuſare,ut d.l.is qui.
§. ſerui. ſed accuſam iam porrectam poteſt ꝓ
ſequi, niſi ſit per ſñiam condemnatus ad mor-
tem, quia tunc non poteſt proſequi, cum pœ-
na non ſit differenda,ut ff.de pœ.l.ſi quis for-
te, C. eo. l. cum res & l. creditori. aliàs bene
auditur,ſi proſequatur ſuam uel ſuorum iniu
riam,ut ff.de pub.iud.l.is qui.§.illud,ff.de ac
36 cu. l. qui iudicio publico. cum ſi. † Sed quid
ſi ordinatum eſt, ꝙ ſi quis fecerit inſultum,
debeat puniri in 10. lib. pone ꝙ plures fece-
runt inſultum ſimul & ſemel, & de hoc ac-
cuſati ſunt, nunquid quilibet condēnabitur in
li.10.Reſp.ſic,& ff.de iniur.l.ſi plures.quia tot
uñr eſſe iniuriæ quot ſunt facientes iniuriā,ut
ff.ad l. Aqu.l.itē Mela.§.ſi plures & l.ita uul-
neratus.§. fin.& de furtis.l.uulgaris,cum ſi. §.
37 pe. † Sed quid econtra, unus inſultat plures
ſimul & ſemel unico inſultu, & de hoc fa-
cta fuit inquiſitio contra talē qui inſultauit,&
fecit

ADDITIO.

a ¶ Rñ.ſic. *Intellige tu hoc verum,quando plura delicta puniuntur eadem lege. l. non eſt nouū. ff. de reſtit.ſpolia. ſi autem puniūtur ꝑ diuerſis legibus, tunc diuerſæ accuſæ requiruntur. d.l.non eſt nouū. ita Bar in l.libellorum.* §. *ſed aliud.& in l.ſenatus,ff.de accu.& uide eundē, & Bal.in l.qui de crimine,ff.de accuſatio.*

fecit insultum contra tales, nunquid pro vno
insultu punitur, an pro pluribus? Resp. dicunt
quidam ꝙ pro pluribus, quia quot sunt per-
sonæ insultatæ, tot videntur esse insultus, si-
cut alias dicitur, quot sunt res, tot dicuntur es
se donationes & tot stipulationes, vt ff. de do-
na. l. sena. de ver. ob. l. quod dicitur. ff. de le. 2. l.
3. ff. de ter. amo. l. 2. C de ser. fu l. quicunq;. ex-
a tra de cri. fal. c. j. Econtra *a* ꝙ pro vno insultu
tantum puniatur & una pœna, quia insultus
cōsistit in facto, & vbi est vnum factū non pos
sunt dici plura, quia vnitas non capit diuisio-
nē, & qđ impossibile est, nullū est, vt ff. de reg.
iu. l. impossibilium. Itē vnum est malum & nō
plura, nec est dictum ꝙ pro quolibet insultu
puniatur, & ꝙ dictum non est pro omisso dēt
hri, vt ff de ver ob. l. quicquid. Item licet quis
sit datus tutor pluribus pupillis simul & se-
mel vna tutela est, & nō plures, quia numerus
pupillorum non facit plures tutelas, vt ff. de
excu. tuto. l. tria onera. & l. si is §. fi. Sic nec
qui plures insultauit, plures fecit insultus. Itē
quia numerus personarū nō semꝑ attenditur,
vt ff. de pac. l. maiorem, & l. seq. Item quia re-
gulariter vnus insultus nō pōt plures inuade
re, & rō naturalis non minus, imo magis se-
quenda est, quā ipsa lex. ff. de bo. dā. l. cum rō.
& ꝗa iura naturalia sunt immutabilia. Insti. đ
iur. nat. §. sed & naturalia. & vr̃ quasi casus l.
ꝙ pro vno insultu puniatur, ff. ad l. Aq. l. illud.
in fin. ff. arb. fur. l. si plures, pro hoc facit ff.
pro soc. l. cum duobus, §. si plures, de ac. em.
l. non est nouum ff. de fur. l. ea quidem. & facit
optime ff. de acti. & obl. l. qui seruum. in prin.
cum si. Et ista op. magis placet quia pęnę sūt
molliendæ. ff. de pę. l. si pręses. & l. interp̄tatio.
itē qđ iudex in quantum minus pōt cōdem-
nare dēt, vt no. ff. de pōt. stip. l. fi. & in Auth.
de iudi. §. omnes autē. col. 6. C. de ui pub. l. ser-
uos & l. fi. Non obstant iura all. in contrarium.
ff. de do. l. senatus. de uer. ob. l. quod dr̃, & l. Sti
chum. quia ibi sunt plures res & diuersæ, &
ideo lex fingit plures donationes & stipulatio
nes, sed hic est unum factum & vnus insultus,
nō fingitur quod sint plures, ut no. ff. de lega.
2. l. 3 quia ibi fuerunt plures res expressæ, &
non obstat ff. de ter. mo. l. 2. & d. l. quicunque
quia ibi fuit reiteratio delicti, si bene aduer-
tatur, vnde ibi reiteratur pœna, ut ibi not. in
d. l. quicunque. Fatcor tamē ꝙ si quilibet accu
satur de per se de iniuria sibi facta, vel plures
fierent inquisitiones pro quolibet insultu,
quòd pro quolibet tunc puniretur. vt ff. de pri
ua. deli. l. nunquā plura, ar. ff. de exce. rei iu. l.
si cum vno ibi, nā & est. Et de hoc ēt no. supra.
38 de insultu & percus. † Sed quid, accusatus est
M. ꝙ ipse percussit, & vulnerauit. I. Iste M. di
cit ꝙ casu percussit & uultu probare, nunquid
debet audiri? Resp. sic, quia defensionis facul-
tas non est deneganda. C. de iu. fis. l. defensio-
nis, ff. de quęst. l. vnius. §. cogniturum, ff. ad l.
Aq. l. inde Neratius, §. fin. de qō. l. 1. §. si quis
vltro. ibi, innocentia sua &c. Et hoc proba-
to debet absolui, quia casus excusat, ut ff. de
pœ. l. respiciendum. §. casu. & §. relinquit. &
39 C. de sic. l. 1. † Sed qūo probabit ꝙ casu deli-
quit. Resp. quia probabit ꝙ ibat suꝑ equo per
aliquam viā, & equus ob aliquā cām inopina-
te territus proiecit se ad aliquam partē & cul-
tellus vel ensis quem probat cecidit, & illum
tali modo percussit, uel simile quid: vel proba-
bit quòd cum uellet percutere ferā bestiā, vel
auem, transeuntem percussit; vt ff de pœ. l. re-
40 spiciendum. §. pe. cum si. † Sed pone quòd ali-
quis vulnerauit aliquem, & de hoc accusatus
est, nūquid præsumatur ꝙ dolose fecerit? Rñ.
sic vr̃, quia omne malum malitiose præsumit
esse actum, C. de iniu. l. si non cōuitij. nisi pro
bet se dolo non fecisse. Et probabit hoc isto
modo. quia probabit se hominem bonæ famæ
& bonæ conditionis, & ꝙ est cōsuetus sibi ca-
uere à rixis & à malis operationibus. Item ꝗa
persona offensa est filius vel nepos, & ita non
est præsumptio ꝙ dolose fecerit, quia nul-
lus amor vincit paternum, C. de cur. fur. leg.
fi. ff. quod metus cā. l. isti quidem. in fi. vel ali-
ter esset sibi sanguine coniuncta persona, nam
tūc tollitur præsumptio in iure. ff. de iniu. l. ve
stem. uel erat socius suus. vel amicus, vel do-
mesticus, vel simile, C. de fur. l. de emenda.
ff. de iniu. l. item apud Labeonē. §. adijcit. vel
probabit ꝙ fecerit ad sui defensam. vel rerum
suarum, vel filiorū, vel similium, vel qđ casu fe
cerit, ut dictū est s̄. uel ꝙ erat talis ꝑsona quæ
poterat offendi impune, ut supra. de perso. quæ
poss. offen. sine pœna. uel probauit quòd eum
tetigit spinctus, uel fecit eum cadere, & tali
modo

ADDITIO.

a ¶ Econtra. *Vide Gand. in tract. male. Et adde ꝙ pro hoc facit quod dicitur de vno præstante pluribus auxilium, & per Bar. in l. si in rixa, ff. ad leg. Cor. de sica.*

modo vulnerauit, vt ff. ad legem Aqui. l. qua
actione.§.proinde. & l.si ex plagis . si quadru.
pauper.fe.dic.l j.§.si instigatu.cum si . † Sed
41 quid,M.ibat ad committendum maleficium,
homicidium,vel furtu,vel quid simile,ego sci-
ui,quia mihi dixit , non tamen dolo meo vel
culpa permisi,sed potui prohibere, & non pro
hibui , & de hoc fui accusatus , nunquid sum
puniendus?Rñ. quo ad Deum planum est , vt
puta quia teneor,ar.ex t.de hære.c.2.& 2.q.7.
negligere cum possis.extra de here.c. cum ex
iniuncto. Iuxta illud, Dilige proximum tuum
sicut te ipsum. Sunt quidam qui dicunt quod
teneor & sum puniendus si non prohibeo,
si facere possum . casus est ff. ad l. Aqu. l. qui
scientiam,de noxal.l.in omnibus.& facit. 33.
q.3.non inferenda.& c.vltimo,quod si non pos
sis opere,saltem clamore,vt ff.ad Silla.l. 2. §.
hoc autem. Alij dicunt quod si sum officialis
ꝙ teneor, secus si priuata persona , & de hoc
no.extra de sen.ex.c. quantæ præsumptionis .
extra de homi. c.sicut dignū.§.j.ibi etiam no.
42 contrarium.†Sed pone ꝙ pater fuit mortuos
& iudex non potest procedere nisi accusetur ,
& nullus accusat , nunquid poterit compelle-
re filium vel , heredem interfecti accusare ?
R ñ. non , C. vt nemo inui. age. vel accu.l.j.
Sed quia reipublicæ interest ne maleficia re-
maneant impunita . l. ita vulneratus,ff. ad l.
a Aq. & quia iudex habet punire maleficia *a*
& purgare prouinciam malis hominibus , vt
ff.de off.p̄si.l. congruit ,& p.p scandalum eui-
tandum , vt ff. de sica. l. pe. & quod res mali
exempli,ut ff.de pœ.l.si quis aliquid & etiam
ad terrorem aliorum ne de facili committant
maleficia.C.de pœ.l.operis.puto,quod ex suo
officio possit compellere filium vel heredem
accusare , & si non facerit, , puniatur , aliàs
priuetur successione tanquam indignus,vt ff.
de his quib. vt indi l. cum fratrem . si maior
43 est,vt C.eo.l. in minoribus. † Sed pone quod
Titius interfecit Io.& est accusatus ab aliquo
& lit.contest. venit filius interfecti , & vult ac
cusare, nunquid auditur? Rñ.ut dicunt quidā
ꝙ non , vt C. de accu. l. qui de crimine . ni-
si doceat secundus de præuaricatione primi
accusantis , & se ignorasse primam accusam
fuisse factam,vt ff.de accu.l.hi tm̄.§. ab alio .
& l.is cui.§.ijs dem. quæ probō fiet per iura-
mentum accusatoris huius , iurando se igno-
rasse accusationem fuisse ab alio porrectam .
Alij dicunt contra,ꝙ pōt , & est audiendus ,
vt ff.de adul.l 1.§.fi.de iur.fi.l eo.§.cum autē
de bo.lib.l.si filius. cum ipse prosequatur suā
uel suorū iniuriā,quod verius est,& no. in d.l.
44 de crimine . † Sed vsque quo auditur ? Rñ di-
cunt quidā ꝙ semper ante aperturam testiū
& non post, ar. ff. euic.l. si rem.§.fi.C.de rem.
app.l.3.in fin. nisi dolose fieret , ut per secun-
dam accusationem processus impediretur,tūc
nunquam est audiendus secundus accusator,
quia malitijs est obuiandum &c. vt ff. de rei
vendi.l.in fundo . iudicis offm̄ non dēt esse
delusorium,vt ff.de iud.l. si prætor . Alij di-
cunt audiri dēre ante sñiam,vt ff.de adul. l.si
maritus.quia ordinarium auxilium pręfertur.
45 ff. de min.l.in cāæ.la.2.† Sed quid, accusatus
ē Titius de homicidio & citatus & requisitus
personaliter, vel ad domum vbi tunc habita-
bat non comparuit,sed fuit contumax,p.p qđ
fuit condemnatus pœna capitali , prout fieri
debuit,vt no sup.de hom.an valeat talis sñia?
Rñ.non,siue sit absens lit.conte.siue nō,quia
in absentē nō pōt ferri talis sñia de iure. ff. de
pœ.l.absentē . sed bona debuerunt describi &
etiam annotari in lib. accusat. malefici. & si
absens moriatur intra annum , bona dantur
successoribus,post annum,non, vt. ff. de req.
re. l. prima. §. præsides , & § sed Papinianus.
l.annus.& d.l.absentem,C. de accus. Fallit in
casu vbi valet sñia in absentem , vt d. l.absen-
tem. §. j.& seq. † Sed quid plures dolose & ap
46 pensate fecerunt insultum contra aliquem,&
ipsum interfecerunt, & ipsi accusati sunt , &
probatum est contra eos,nunquid sunt puniē
di oēs & condemnā di de homi.Rñ.sic, vt ff.
ad l. Aq.l.item itē Mela.§. si plures , & l. ita
47 vulneratus . cū si † Sed pone ꝙ aliquis dedit
plures alapas alicui & accusatus est nunquid
pro qualibet debet condemnari ? Rñ. sic. quia
plura fuerūt delicta,arg.C.de ser.fug.l.quicūq.
ff.de termi.mo.l.2.ff.de adul.l si adulterium ,
ff. de iniu.l.si p̄tor.§.si plures . † Sed pone ꝙ
48 plures accusati sunt de dā dato in vna accusa.
de quo danno est imponenda pœna x.lib. nun
quid intelligitur quilibet condennatus in x.
lib.

ADDITIONES.

a ¶ Maleficia . *Quādo quis compellatur accusare uide tu de hoc per Barto.in l.incip.ff. de accu. & Bald.& Sal.in l.si quis homicidij,C.de accu.& et p Sal.in l.ex morte,col.2.C.ad l.Aqui. qui videntur tenere contra Bar.in d. l.incip.*

lib. Rñ. non, sed quilibet tenetur ꝓ parte, & nõ
insolidũ in x.li. C. si plu. vna sen. l. j. & 2. nisi sit
dictum, ipsos & quẽlibet ipsorum con demna-
mus insolidum in x. Sed hoc dici non dẽt, nisi
petitum sit in accusa. ar. ff. commu. diui. l. vt
fundus. quia sñia est formãda secđm formam
accuse & nõ alio mõ, ut ext. de acc. c. qualiter
& qñ, §. pe. de simo. c. licet. facit C. si cer. pet. l.
49 si non singuli insolidũ. † Sed pone quod quis
ꝑ ebrietatem commisit delictum aut homi
cidium, accusatus est, nunquid de homicidio
punietur? Rñ. non uř, quia istud delictum non
committitur sine dolo, ff. de sic. l. in lege. sed
iste nõ uř dolo facere, cum sit extra mentem
sua. Et qđ ebrietas excusat, ꝓbatur. 15. q. 2.
c. sane. & c. inebriauerunt. Sed de ebrietate est
puniendus, vt 15. q. 2. c. sane diximus. & puto
iudicis arbitrio, & non ad mortem, nec de
homicidio sed alia pœna pecuniaria extraordi
naria, ut ff. de crimi. stellio. l. 3. Et de facto fuit
quidam in casu isto condemnatus in carcerem
per x. annos. & quod non daretur sibi uinum
50 bibere, et fuit Ianuæ. † Sed quid, ordinatum
est ꝙ si quis ꝑcusserit aliquẽ cum gladio, pu-
niatur in c. li. quidam accusatus est quod per-
cussit cum bastono magno, uel cum lapide
magno, nunquid dicta pæna dẽt puniri? Rñ.
a sic, *a* quia appellatione gladij siue teli conti-
nẽtur fustes, & lapides, et omne quod ab arcu
mittitur, et ita ferrum et hastæ, lanceæ, scuta,
et galeæ, ut Insti. de pu. iudi. §. item lex, ff.
de ui et ui ar. l. 3. §. j. de uer. signi. l. armorum.
Inst. de interdi. §. sinaũt. Item omne illud ꝙ
nocere potest, ut ff. de pig. fur. l. si pig. §. si furẽ.
ff. de pu. iu. l. armatos. et l. qui ædes, §. telorũ. et
intelligo si satis nocere potest. Si autem est
baculus modicus, uel lapis paruus uel alia res
modica, ꝙ nihil aut modicum possit nocere,
puto quod de minimis non est curandum, ut
ff. de uen. insp. l. j. in fi. ar. ff. de ædil. edic. l. j. §.
proinde. & in talibu. modicis arbitrio iudicis
committo, vt ff. de extraor. cri. l. j. Itẽ appella
tione armorum continentur enses, spatæ, sagit
tæ, cassides, helmi, & his similes, ut in Au-
51 th. de armis, §. prohibemus, col. 6. † Sed nun
quid cultellus paruus continetur appellatio
ne armorum? Rñ. uř quod non, ut in d. Au-
th. de armis, §. solas autem ut temperator
uel cultellus paruus ad incidendum panem,
ut ibi. no quo ad portationem armorum. Sed
si talis cultellus esset magnus, longus, &
malitiosus, & acutus, & aptus ad nocendum
puto quod appellatione armorum contineri
possit, ut d. l. si pignore, §. si furem, & d. l. ar-
matos. et l. hi qui. §. telorum. Sed si percutitur
cum talib. armis, bñ punitur de percussione
facta cum dictis armis, ut in dictis ll. contine
tur, cum talia satis nocere possint, licet sint
52 modici cultelli, per iura ṗdicta. Sed quid,
accusatus est M. quod ipse interfecit adulterã
tẽ uxorẽ suã, et probatum est nunquid punia-
b tur de homicidio? Rñ. non, *b* quia licitum est
ei hoc facere, ut ff. de adu. l. marito. & in
Auth. ut li. ma. & auiæ, §. is quoque, idem est
in parte occidente adulterantem filiam suam,
et ipse occidit, nunquid punietur de homici-
dio, Rñ. nõ, qui quod fit lege permittente, pæ
nam non meretur, ut ff. de sic. l. j. §. fi. de adul. l.
si adulterium cum incestu, §. impuberem. et §.
53 seq. † Sed pone ꝙ M. accusatus est de homi-
cidio vel de alio delicto, citatur ut compareat
ad se defendendum & excusandum, ipse aufu-
git ad aliam terram uel locum, nunquid debet
capi & remittit ad locũ ubi deliquit, & accu-
satus est. Rñ. sic, de iure, ut in Authen. ut nul-
li iu. §. si quis cõprehensorum. col. 8. C. de adul.
auth. sui criminis. ut ibi puniatur ubi deli-
quit, ut in auth. qua in prouincia, C. ubi
de crim. agi opor. Sed de consuetudine contra
54 seruatur. † Sed nunquid debet crediliteris si
gillatis sigillo publi. illius ciuitatis sine alia
probatione contra talem accusatum, ut
eis fiat transmissio? Respondeo uidetur,
quod sic, quia tales literæ probant, C. de
epis.

ADDITIONES.

a ¶ Respon. sic. *Adde tu quod ista decisio non ui
detur uera, quia in statuto proprie appellatio-
ne armorum non ueniunt fustes, & similia. ita
Aug. in l. si de pignore, §. si furem, ff. de fur. &
Ro. in l. 1. §. occisorum ff. ad Sil. & ꝙ fustes & si
milia proprie non ueniunt appellatione armo-
rum. gl. est sing. in clem. 1. de statu monacho.*
b ¶ Repondeo non. *Intellige si adulter sit uilis,
ut l. Gracchus, C. de adul. & quod si non puni
tur l. Cor. de sic. punitur tñ aliter, ut ꝑ Saly. in
d. l. Gracchus. & intellige quando de præhendi-
occisum in actu Veneris, ita & in patre, de quib.
uide late ꝑ Ang. in tract. malefi. in uer. (che hai
adulterato) col. 1. & 2. & ultra ibi dict. adde
Ale. in cõs. 76. col. 1. uer. tñ Pio. in 1. uol. & in cõ
si. 141. col. fi. uer. præterea, in 2. uol. in quibus lo
cis habes quando possit occidere uxorem.*

epi. & cle. l. si qua per calumniam. de reb. alie.
non alie. l. 2. ext. de fi. inst. c ij. de prob. c. post
cessionem . vbi de hoc no. sed tutus puto ,
ꝙ videatur processus & probatio facta su-
per dito maleficio , vt C. de eden. l. is apud
55 quem. cum si. † Sed quid quidam denuncia-
uit potestati ꝙ pater eius uel filius fuerat
interfectus , Potestas incæpit procedere per
inquisitiones , ille inquisitus comparuit , &
negauit. Modo iste qui denunciauit uult ac-
cusare illum , & procedere uia ordinaria , nun-
quid audiet. uř ꝙ sic, quia ordinarium auxiliū
præfertur extraordinario , ut ff. de min. l. in
a causę. ff. ad muni. l. 1. Econtra a ꝙ non, quia eli
gendo illam uiam denuncia. in alia sibi præiu-
dicat. ff. de tab. l. quòd in hæredem §. eligere.
C. de codi. l. fin. Sol aut nominauit homici-
das certos, contra quos est inquisitum ad in-
stantiam istius ,& tunc nō auditur accus. quia
elegit illam viā, unde in alia sibi p̄iudicauit, ut
d. l. quod in hæredem. §. elegere. cum si. & ff. de
acc. l. si cui §. eisdem. quia de qua re cognouit
iudex , de ea &c. ut ff. de iudi l. de qua re . Si
autē non nominauit aliquā certā personā, sed
solum notificauit iudici maleficium fuisse cō-
missum in personam talis, & iudex cœpit in-
quirere , & tunc aditur , ut ff. de cust reo. leg.
Diuus circa med. de iu. fis. l. edictū , §. cum
autē. Item quia ordinarium iudiciū p̄fertur, ut
d. l. in causæ. Item quia solū notificando nō uř
renunciare iuri ꝙ ignorat &c. ut ff. de inof.
testa. l. mater. Alii autē dicunt ꝙ semper est
audiendus usque ad testium aperturam uel ad
sñīam, quia ordinarium auxilium &c. ut d. l. in
56 causæ, ff. de euict. l. si tunc. §. fi. cum si. † Sed
quid accusaui te de furto mihi facto tali an-
no, mense , & in tali loco , & postea in accusa
infero, quòd tu es homicida, & plagiarius, sacri
legus &c. nunquid valet talis accusa, & sit pro-
ceden super criminibus in ea contentis? Respō
deo ꝙ solum super furto debet procedi , ratio
est, quia non habetur annus, mensis, nec locus
in illa parte accusæ, vbi quòd tu es homicida ,
plagiarius , &c. qui dies & locus esse debet .
ff. de accusa. l. libellorum. & ext. de prob. c. quo-
niam contra falsam. & sic non valet accusa in
illa parte nec etiam testis pōt deponere super
ijs , cum sit extra accusam , ut ff. de peti. hæ-
re. l. si quis libertatem. §. fi. C. q legi. perso. stā.
57 in iu. non habent. l. momentaneæ. † Sed quid
dū proceditur super facto furto , volo probare
quòd tu es homo malæ famæ assuetus furari ,
& latrocinari, nunquid sum audiendus? Respō
sicut quia per talem approbationē aggrauat
tua fama , & contra te inducit pręsumptionē
quia qui semel melius &c. item quia quis re-
putatur talis , qualis fama de eo prædicat ,
vt ff. de qōni. l. de minore. §. tormenta ibi, nam
quisquis talis &c. item quia expedit peccata
malorum fieri no. ff. de iniur. l. cum q ff. ad l.
Iul. maie. l. famosi, §. serui quoque. ibi , nam
& persona &c. ff. de ædil. edict. l. quæro , cum
58 si. † Sed quid, ordinatum est quòd si quis per-
cusserit cum sanguinis effusione aliquem , qđ
puniatur in xx. lib. & si membrum absciderit
puniatur in c. lib. pone ꝙ quis abscidit vnum
digitum vel duos, vel auricula, vel quid simi-
le, quæritur utrum sit puniendus in 20. li. pro
percussione , an in c. pro abscissione membri
cum digitus videatur esse mēbrū ff. ad l. Aqu.
l. si seruum , §. & si nullū. ibi, aliquod mēbrū.
ff. de ædi. l. item Offilius. & l. quæritur. §.
si quis digitus. Econtra ꝙ non, cū digitus nō
sit membrum, sed pars & officium membri, s.
manus, in qua est, vt ff. de sta. ho. l. non sunt
liberi. ibi , officia ampliauit. C. de ser. fug.
auth. sed nouo iure. Si enim digitus est manus .
quæ membrum est , non diuersis nominibus
dicerentur , vnde cum sit diuersitas in voca-
bulo & in effectu esse debet , vt C. de codic.
l. fin. item facit ff. de cal l. fi. C. de dona. inter
vir. & ux. l. si maritus . Item vulgari sermo-
ne digitus non dicitur manus, sed digitus, vn-
de non est membrum, sed pars membri. item
& ramus arboris non dicitur arbor , sed ra-
mus vulgariter & est pars arboris, non aūt ar-
bor. & naturaliter ratio non minus considerā-
da est, quā lex. ff. de bo. dam. l. cum rō natura-
lis. & iura naturalia sunt immutabilia &c.
itē ēt vulgaris sermo est obseruādus. ff. de fun.
inst. l cum delanionis. §. asinā. itē auricula est
pars capitis & non caput , quod dr̄ principa-
le membrum hominis , ut de rel. ei sum. fun.
l. cum in diuersis. Vnde non est membrum digi
tus nec auricula , sed pars membri , ut d. l. non
sunt liberi. & l. si idem &c. cum si. vnde non pu
niuntur de abscissione membri , sed solum
de percussione , & ita tenet Doc. & ita fuit
deter-

ADDITIO.

a ¶ Econtra *De hoc vide per Ang. in trac. mal. in vers. hac est quadam inquisitio. col. 1. & ver. quaro, an inquisitus.*

determinatum de facto. facit extr. de cor. vi-
tia c. fi. Si vero eruatur oculus, vel abscinda-
tur nasus propter deformitatem quæ subse-
quitur, dico, quod maior pęna sit imponenda
de iure quam pro digito vel auricula &c. vt In
stit. de iniu. §. atrox. ff. de iniur. l. prætor. §. fi. &
l. se. Si vero propter abscissionem digiti tota
manus esset facta arida, & inutilis, tunc puto
quòd pœna abscissionis membri puniatur,
cum perinde valeat talis percussio, ac si mem-
brum esset incisum. argu. extr. de cle. ægro. c.
2. ff. de ædi. edic. l. Offi.jius. ad. l. Aq. l. ita vul-
neratus. ibi. versi. &c. Sunt quidam qui di
a cunt quòd oculus. *a* pollex. & nasus sunt mem-
bra. 55. distin. c. si quis pro ægritudine. & c. la-
tor. & c. si euangelica, cum si. Sed illi canones
loquitur inquantum adhoc vt talis mutilatus
non possit consecrare corpus Christi propter
deformitatem suam, & facit extra de cor. vi-
tia. c. j. & fi. & c. exposuisti de cle. ægro & ca.
59 presbyter, cum si. † Sed quid, ordinatum
est quòd quicunque portant cultellum punia-
tur in v. lib. & per aliud statutum ordinatum
est quod si quis vulnerauit aliquem cum cul-
tello, puniatur in 25. lib. quidam habendo cul
tellum cum ipso vulnerauerit, quæro an de-
beat puniri deportatione cultelli, & ēt de vul-
nere? Rñ. aut iste percussor iuit ad accipiēdum
cultellū, & subito cum ipso vulnerauit, & qua
si eodem impetu, tunc solum de vulnere punie
tur, & non deportando cultellum, aut vero ha
bebat & portabat, & de vtroque punitur, arg.
C. de mo. mul. l. eos, ibi, sed aliud continuatim.
& ff. de priua. delib. l. nunquam plura. & ibi
60 Dy. † Sed pone, ordinatum est, quòd si quis
percusserit aliquem sine armis puniatur in x.
lib. si vero cum armis, in 25. quidam habendo
arma percussit manu vacua, vel pugno, vel pe-
de non tamen cum armis quæritur qua pœna
sit puniendus? Rñ. vr̃ in x. lib. quia illa dictio,
cū denotat cōditionē facti, vnde necesse est
ad hoc vt puniatur in 25. lib. ꝙ percussio sic fa
cta cum armis p̄dictis. non tñ habendo solum
arma & ꝙ dictio, cū, sit cōditionalis, hr̃. ff. de
verb. obl. l. quicunque, §. pe. Vnde cum non per
cusserit cum dictis armis, licet ipse haberet
non dēt puniri nisi in x. lib. de percussione fa-
cta manu uacua, vel pugno, vel pede, vt dictū
est. Item alia ratione, quia ordinamentum di
cit, si quis percusserit cum armis, non dicit
habendo arma nec ista uerba cū armis, ita de
bent intelligi, quia sic verbis & non rebus lex
esset imposita quod esse non dēt vt C. quan-
do dies leg. ced. l. 2. in fi. item quia pœnæ sunt
muliendæ, vt ff. de pœ. l. interpretatio. Econtra
vr̃ quod in 25. lib. quia ordinamentum dicit, si
percusserit cum armis & vbi lex nō distinguit
nec nos l. de pretio. ff. de pub. item verba statu
ti sunt stricti iuris, vñ debent intelligi, prout ia
cent, vt ff. de exer. l. j. §. cum igitur, cum si. Sed
61 quòd prius dixi verius puto. † Sed quid dicit
statutum, quod si quis percusserit manu va-
cua, puniatur in x. lib. si uero armata manu, pu
niatur in c. quidam percussit cum manu, habē
do chirothecam de corio in manu, vel aliā rem
similem, qualiter punietur? Rñ. dicunt quidam
quòd in c. lib. cum non possit dicit manus va-
cua, si habet aliquid in manu, ar. ff. de contra-
hen. emp. l. 2. §. j. cum l. seq. cum si. Sed puto
aliter dicendum, nam iste percussor aut habe-
bat aliquid in manu, quod contineatur appella
tione armorum, cū quo possit de facili offen-
dere & tunc sit verum quod s̃. dictum est, aliàs
secus quia in dubio contra fiscum est pronun
ciandum, vt l. non puto. ff. de iure fiscum &
quia pœnæ potius sunt moliendæ. ff. de pœ.
62 l. p̄ses & l. interpreta. cum si. † Sed quid, ordi
natum est quod si quis percusserit cum armis
puniatur in c. lib. quidam stando super equo ꝑ
cussit cum pectore equi, vel percussit cum ca-
pello vel cum caputio vel cum pane, uel piro
uel mantello, vel simili re, nunquid punietur
de percussione facta cum armis? Rñ dicunt qui
dam quod sic quia appellatione armorum cōti
nētur oīa quibus nocere quis potest. ff. de uer.
sig. l. armorum, cum ergo talia nocere possint,
dēt puniri. Econtra quòd non, quia arma spe-
cificata sunt a iure, ut in Auth. de armis. §. so-
los, col. 6. & prædictæ similitudines ut panis
non connumerantur appellatione armorum,
nam si lex uoluisset hmōi contineri genere ar-
morum, expræssius dixisset, C. de cad. tol. l. j. §.
ne autem, uñ cum non fuerint specificatæ pro
omnissis hr̃i debent. ff. de uer. obl. l. quicquid
Item quia in talibus debemus considerare na-
turā, aptitudinem & consuetudinem, sicut in
mutuo,

ADDITIO.

a ¶ Oculus. *Adde quod imo oculus est membrum quia habet propriam & distinctam operationē in corpore nostro, ut tetigit Arist. in 4 moraliū. & dicit Imo. in l. 2. col 4. ff. de public. iudi. allegando Bald. & Ang.*

mo.ff.si cer.pet.l.2. §. mutui.Item etiã cõem
vsum loquendi, sed secundũ cõem vsũ loquẽ-
di,talis res qõ.continẽtur appellatione armo
rum,& talis sermo cõis obseruandus,& sequẽ
dus est,ff.de le.3.libellorum. §. quod tñ Cas-
sius , non ergo dẽt puniri de percussione facta
cum armis. Si.n.volumus dicere cẽ de gñe ar-
morum oẽ quod gñaliter nocere põt, iam gra
num fabæ & festuca palearum cõtinebũtur ap
pellatione armorum , cum aliqualiter nocere
possint , & sic in tñ punietur pro percussione
cum grano fabæ , vel simili re, quantum pro
percussione facta cum cultello vel cum ense,ꝙ
ridiculum vř,cũ magnitudo vulneris & atro-
citas sit inspicienda. ff. de iniu. l. vulneris ma-
gnitudo, cum si. & de modicis non est curan-
dum,vt ff.de ven.inspi.l.1.& etiã qualitas rei
est spectanda,cum qua maleficium est factum,
ff.de sica.l. j. §. sed si claua. ff. de pœ.l.aut fa-
cta,ibi qualitatem,& quãtitatẽ. Itẽ quia iura
adaptantur ad ea q̃ cõiter accidunt & frequen
ter,ut ff.de legi.l.ex his.& l.seq.& hoc verius
puto. vnde in talibus & similibus casibus cõ-
mitto iudicis arbitrio in puniendo taliter de-
linquentem cum nõ sit pęna expressa &c.facit
ff.de iur.delibe. l. 1. §. 1. cum sim.facit quod
no.extra de sen.excõ.c. cum illorum. in gl.q̱d
63 sit modicum.† Sed quid continẽtur in statu-
to ꝙ si quis percusserit manib. sine sanguine
quod puniatur in x. lib. si vero cũ sanguinis
effusione in 20.lib.Quidã cepit per capillos ali
quem & extraxit ipsum ad terram ita ꝙ ceci-
dit super lapidem cum capite,vel cũ genu, vel
cum manibus & sanguinis exiuit,nunquid pu
nietur in xx.lib.tanquã percussione facta cum
sanguinis effusione?Rñ.nõ vř, quia non ꝑcus
sit vt statutum dicit,& forma statuti est seruã
da. ff.ad muni. l.constitutionibus nec a uer-
bis eius debet recedi. ff. de exerc. l. j. §. ergo
de lega.3.l.non aliter. cum si. Econtra ꝙ sic ,
licet non percutiat,q̱a tãtundem fecit.ar.opti
mum ff.ad l. Aq. l.qua actione.§ proinde.& l.
item Mela.§.si plures.& §.item cum eo.& eo.
tit.l.boues.& l.si ex plagis.§.æq;.Item ille qui
causam damni dat, dãnum dedisse vř,& nihil
præstat &c. ff. de sica.l.nihil.de parri. l. vtrũ.
& maleficium non debet esse impunitũ. ff. ad
l.Aqui.l.ita vulneratus, cum si. & hoc verius
64 vř.† Sed quid ordinatum est ꝙ si q̱s percus-
serit aliquem cum sãguine,puniat̃ in c.lib.con
tigit ꝙ aliquis percussit aliquẽ cũ gladio cũ
magna percussione , & magna sanguinis ef-
fussione , & alium percussit cũ gladio vel alia
modica re, & cum modica sanguinis effusio-
ne,nunquid punietur in tñ de modica percus-
sione,quantum de magna?Resp.sic,& vř quod
verba statuti indistincte loquuntur,& non di-
stiguunt inter magnam percussionem & paruã
dummodo sanguis exeat , ergo nec nos. ff.de
pub.l.de prętio,& verba gñaliter, ꝓlata,gñali
ter sunt intelligenda. &c. ff. de leg. præst. l. 1.
§.generaliter , ff.de leg.3.l.non aliter , & for-
ma est seruanda. ff. ad muni. l. constitutioni-
bus. Econtra ꝙ non quia vulneris magnitu-
do est consideranda, vt ff.de iniu.l.vulneris ,
ff.de ædi.edi.l j. §. proinde. ibi minusculum
vulnus &c. ut quis magis & plus puniatur
pro magna percussione, quo pro modica , de-
bemus intelligere uerba cum effusione san-
guinis,s.magna.ar. C.de inof. testi. l.2.& 15.
q.reuertimur. 17. dist. sæpe item quia quan-
titas, & qualitas est consideranda , ff.de pœ.
l.aut facta ibi , qualiter.Item & res cum qua
facta est percussio , ut ff.de sic.l.1.§.sed si cla-
ua.Item statutum debet intelligi & interpre-
tari secundũ ius cõe,vt ff de mu.& ho.l.vt gra
datim. §. si l. & hoc verius est de rigore iu-
ris vnde arbitrio iudicis committuutur pœ-
næ , considerata qualitate & magnitudine
vulneris & effusione sanguinis , dictum est ,
& hoc no. ext. de sen. exc. c. cum illorum. in
gl.quid sit modicum sed per formam statuti
primam opi. vidi multoties obseruari , sed con
65 tra ius est vt dixi.† Sed quid , quidam accu-
satus fuit de insultu facto cum armis . & de
percussione facta cum sanguinis effusione ,
sed quia non probauit prædicta secũdũ formã
accuse , vt debuit , uel quia accusauit te de
maleficio commisso cum armis, & ipse proba-
uit sine armis . & idem in simili dico quòd de
eo , ut vidi alias , facta fuit absolutio , vt de-
buit,quia de necessitate est quod fiat probatio
sm formã accusæ. ff. vi bo.rap.l.prætor.§.do-
cere.& §.hæc autẽ actio. & ff.de adul.l.denun-
ciasse.§.quid t ñ.ibi,neq;.n.&c.Item quia secũ
dum formã accusæ,facienda est cõdemnatio ,
ff. cõi diui. l. cum fundus,ext.de accu. quali-
ter & qñ. §. pe de simo. c. licet Hely. vnde si
non est facta probatio secũdũ formã accusæ,ne
cessario est sequẽda absolutio , q̱a non debuit
ignorasse delictũ in se cõmissum . ff de dolo ,
l.ex dolo §.in hac.& §. seq.nec etiam qualita-
66 tes delicti in se commissi. † Sed si iste accusa
tor vult accusare de ñouo , & nouam accusa-

tionem facere de simplici insultu in ipsum fa-
cto uel de percussione sine sanguine uel in diē,
& idem in simili dico, nunquid est audiendus,
uel si iudex vult dicto modo inquirere, ut di-
ctū est, nunquid potest? Respon. & videt ꝙ non.
q̃a nō dēt sæpius de eodem delicto inquiri. Itē
obstat exceptio rei iudicatæ, l. 1. & 2. de excep.
rei iud. Econtra uidetur quod sic, quia aliud
est maleficium commissum de nocte, aliud de
die, & aliud commissum cum sanguinis effusio
ne, & aliud sine, & aliud de simplici insultu, &
aliud de insultu & percussione, & idem in si-
mili dico, & alia pęna imponitur pro uno, &
alia pro alio art. ff. de sepul. vio. l. 3. §. aduersus
sicut aliud est damnum culpa commissum,
aut dolo, ff. si quis testa. lib. esse ius. fue. leg.
1. Item sicut est separata natura diuersorum, &
conditio & modus separatus intelligitur, ff. de
calum. l. fi. Item talia maleficia sunt reiterabi-
lia, ff. de ver. ob. l. si sic. & hoc verius secundum
Th. Sed puto tutius esse dicere quod si fiat ab
solutio ab obseruatione iudicij ꝑꝑ ineptam
probationem, & processum quòd potuerit tūc
de nouo cognosci de dicto maleficio, ut no. ff.
si mens. fal. mo. dixe. l. 1. §. autem actio. ad hoc
ne maleficium sit impunitum ut in l. ita vul-
67 neratus, ff. ad l. Aq. cum simi. † Sed pone, or-
dinatū est ꝙ si quis fecerit aliquam accusam.
& ipsam non probauerit quòd cōdemnetur in
lib. 10. Quidam accusauit plures in una accusa
de eodem maleficio, qđ esse potest. C. de his qui
acc. non pos. l. cum rationib. & l. cum reus. & si
reus uel acc. mor. fuer. l. 1. sed ipsam accusam nō
probauit, queritur an debeat condemnari in 10.
li. pro una accusa, & uno maleficio, an pro quo
libet accusato in 10. lib. Respon. ꝙ videt quòd
pro quolibet accusato, ar. C. de don. le. senatus.
de ver. ob. l. scire. Item quia uidentur tot esse in
iuriæ quot sunt personæ, ut ff. de iniu. l. si plu-
res. C. communi diui. l. ad offīn. de ser. fug. l. qui-
cunque. §. 1. cum si. Econtra ꝙ solum vna pęna
10. li. cum unum sit maleficium, una sit accusa,
unus sit libellus, in quo sunt plures accusati ꝙ
esse potest. vt sup. dixi. & ibi est unus libellus,
nec potest dici ꝙ sint plures, quia unitas, non
capit diuisionem. Item q̃a licet det unus tutor
simul & semel plurib. pupillis, una est datio, u-
na tutela non plures, sic & hic, ff. de excu. tut.
l. tria onera, l. si is §. fi. & non dēt numerus per
sonarū attendi, ff. de pac. l. maiorē. & videt qua-
si casus, ff. arbor. fur. cæs. l. si plures. §. fi. & l. at
si &c. Item quia una fertur sñia contra oēs, &
pro uno maleficio, ut C. si plur. una sententia
sue leg. 2. Facit optime ff. de iuris. om. iud. l. si
idem cum eodem, §. fin. Item quia statutum
non distinguit utrum fuerint plures accusati
in una accusa uel libello, an unus solus, ergo
nec nos, ff. de publi. l. de pretio, ff. ad munici. le.
constitutionib. de leg. 3. leg. non aliter, cum si.
& hoc uerius puto, quia pœnæ sunt molien-
dæ &c. Sunt alij qui tenent primam opi. per iu
68 ra primo allegata & primo inducta, † Sed q̃d
ordinatum est quod si quis percusserit aliquē
condemnetur in 10. lib. Ptās fecit bannum, ꝙ
quicunq; uolens portare arma, dēat satisdare
de non offendendo sub pœna c. li. accidit quod
quidam satisdedit & postea offendit & percus-
sit cum dictis armis aliquem, q̃ritur an in c. a. l.
an in 10. debeat cōdemnari? Rñ. uidet ꝙ in 10.
rō est, quia pœna est in legis uel statuti ptāte,
non autem in arbitrio ptātis. ff. ad munici. l. re-
spiciendum & de arb. l. Celsus. Item quia non
potuit potestas siue iudex duriorem pęnam im
ponere quam statutum siue lex imponat, ff. de
uer. sign. l. si qua pœnam. in fi. & aliter facit,
non ualet, C. quando prouo. non est nec. l. certa,
cum si. Econtra vr̃ quod pœna c. lib. propter
satisdationem præstitam, quia satisdato illa
præstita fuit authoritate iudicis uel potesta-
tis ad quietem populi, quam facere potuit. art.
ff. de of. præs. l. congruit. ff. de off. præfe. urb. l.
pen. §. quies. item & quia offendit cum armis
& contra satisdationem pręstitam, unde debet
in lib. centum puniri, quia satisdatio debet
aliquid operari, ff de leg. 1. l si quādo, Alioquin
uerbis, & non rebus satisdatio esset imposita,
quod esse non debet, C. quando dict. leg. ced.
leg. 2. in fin. Sol. potest dici, aut illa satisda-
tio fuit extorta per iudicem ex sua uoluntate,
& ex officio suo & tunc puniatur in decem li.
per iura primo allegata aut per formam statu
ti, & tunc si cum ipsis armis offendit, pu-
niatur in dicta pœna centum lib. per iura pro-
xime inducta, uel puniatur utraq; parte pœ-
na secundū formā utriusq; statuti ꝑ l. ff. de pri-
ua. del. l. nunquā plura, ff. de act & obli. l. cū ex
uno. ff. ui bo. rap. l. 1. Si autem percussit haben-
do arma, & non cū ipsis armis, & tunc pœna
minori damnetur, quia pœnæ sunt moliendæ,
69 ff. de pœ. l. si p̄ses. † Sed quid Mar. fuit mortife
re uulneratus a Ioan. & de isto maleficio fuit
accusatus dictus Io. lite penden. & ante senten-
tiam condemnationis latā dictus M. mortuus
est, opponitur per dictum Ioan. dictus quod iu-
dex

dex non pōt procedere ad condemnationem
de morte dicti Mar. cum extincta sit accusa-
tio p̄p mortē dicti Mar. quæritur quid iuris?
Resp. omissis ambagib. vr̄ ꝙ iudex non possit
procedere ad condemnandum dictū Io. de mor
te dicti M. de rigore, quia per mortem dicti
vulnerati & mortui subsecurā, criminis cum
mortuo accusatore nec accusato extinguitur
accusatio, & omnia actitata, vt ff. ad Turp.
l. an priuati. & l. senatus. §. post mortem, ff. de
pub. iud. l. diffamato. de accu. l. diui fratres, l.
libellorum, §. fi. C. si reus vel acc. mor. fue. l. 2.
in fi. Sed facta absolutione, & cancellatione di
ctæ accusæ & actorum, bene poterit ab alia
persona de nouo accusari intra 30. dies utiles,
vt d. libellorum, §. fi. uel si non appareat ac-
cusator, poterit iudex per inqusitionem pro-
cedere & punire extra de cel. mis. ca. 1. & fina.
C. de abo. l. j. & fin. ad hoc ne maleficiū sit im-
70 punitum, ff. ad l. A qui. l. ita vulneratus. † Sed
quid ordinatum est ꝙ nullus debeat recepta-
re malefactorem in domo sua sub pęna c. lib.
quidam commisit maleficium & aufugit in
domum tuam, & se abscondi te ignoran
te vel sciente ꝙ absconderat, sed ignorabas
ꝙ commisisset maleficium, quæritur quid iu
ris. Resp. ꝙ nō debes cōdēnari, quia non abscō
disti eum, & abscondere est receptare ff. de
ser. cor. l. 1. §. ꝙ autem. Item quia nō cōstat ꝙ
scieris fugam istius, ꝙ opus est, arg. ff. ad l.
Fla. de pla. l. si quis seruum. de ser. fug. l. qui
cunque, §. pe. de his qui latro. occu. l. si quis
ignorans, in Auth. de san. epi. §. si quis in do-
mo sua. col. 9. Sed si tu recusares dare istum
malefactorem iudici, tunc tu debes puniri
extraordinaria pęna, C. de his qui lat. occus.
l. 1. & 2. circa princ. Alij dicunt ꝙ iste debet
puniri de recept. per l. qui domum, ff. de adul.
& ff. de ser. corru. l. pen. & ff. de fur. l. si quis,
cum si. Sed non obstant, quia in dictis legi-
bus ideo punitur ꝙ fuit sciens & particeps
in delicto nam si fuisset particeps tunc pu-
71 nietur, ut d. l. qui domum, cum si. † Sed po-
ne ꝙ orta rixa inter aliquos plures, aliquis
est vulneratus unico vulnere, vel pluribus
vulneribus, ita quòd mortuus est, nescitur tn̄
ex cuius uulnere sit mortuus, quæritur an
oēs sint de homicidio puniendi? Resp. dicunt
quidā ꝙ sic, per l. ita uulneratus, ff. ad l. Aq. &
l. item Mela. §. si plures. & l. qua actio. §. oc-
cisum. eo. ti. & ff. de iniur. l. si plures. cum si.
Econtra ꝙ non, quia non cōstat ꝙ oēs occide
runt ꝙ esse dēt, quia in delictis probationes de
bent esse luce meridiana clariores, l. sciant, C.
de proba. de pę. l. qui snīam nec debemus ta-
libus uti præsumptionibus, vel mendicatis
suffragijs C. de accu. l. singuli, ff. de pœ. l. ab-
sentem. Item quia in talibus debemus contē-
plari ictus cuiuslibet delinquentis, ut ff. de
sica. l. 1. Ita vt ille qui mortifere vulnerauit
uel occidit, de homicidio puniatur. Alij autem
de insultu vel uulnere tātū. ut d. l. fi. & d. leg.
ita vulneratus. nā secūdū qualitatē delicti est
pœna imponenda. C. de testi. l. fi. ff. eod. l. aut
facta. Item quia imdossibile est insolidum oēs
occidisse, uel quemlibet occidisse, & quòd im-
possibile est, nullum est, ut ff. de regu. iur. l.
impossibilium. vnde cum non constet quis
occidit, nullus est puniendus, cum ius non
deficiat, sed probatio. ff. de testa. tut. leg. duo
sunt. Item quia in dubio melius est nocen-
tē absoluere, quā innocentem condemnare, ff.
de pœ. l. absentē, ff. de rei uend. l. Pomponius,
§. sed. vnde nullus debet de homicidio puniri,
& hoc verius. & ita tenent communiter Doc.
Sed quia delinquerunt, & ne maleficium sit
impunitum, ut d. l. ita vulneratus, & iura sua
dent ob maleficium solui pœnā, ff. de fideius.
l. si actio debēt pecuniariter condemnari, p̄ut
iudici videt̄ de insultu uel de vulnere, inspecta
qualitate facti & personarum, & facultatibus
ipsarum, ut d. l. aut facta. ff. de pęn. & l. hodie
ff. de extraor. cri. l. j. Si .n. constaret oēs ordi-
nasse simul, & tractasse de tali homicidio
committendo & faciendo, tunc oēs de homici
dio puniuntur, vt ff. de sica. l. 1. §. diuus. quia
unus ur̄ de mandato alterius fecisse, ut l. non
ideo minus, C. de acc. ff. de iur. om. iu. l. si inde,
§. fi. ff. de fur. l. qui iniuria & qui per alium fa-
cit, per seipsum facere ur̄, ut ff. de admi. tut. l.
si ita, §. gessisse. Nec ob ff. ad. l. A qu. l. item Me
la. §. si plures. & l. ita uulneratus. & ff. de in-
iur. l. si plures. cum si. quia in dictis legib. quis
punitur pro damno dato ciuiliter, & non cri-
minaliter, & ciuile indicium nil habet commu
ne cum criminali, ut Inst. de pub. iud. in prin.
cum suis simil. Sed si constaret quis fuisset
author, tunc ille solus puniretur de homici-
dio pro omnib. C. de ui pu. l. qm̄. ibi, in cum
&c. & dixi supra de insultu, in §. sed quid in
72 rixa &c. † Sed quid, quidam fuit accusatus in
una accusa de pluribus maleficijs commis-
sis per eum, ꝙ esse potest, ar. C. de an. exce.
l. si quis. extra de accu. c. qualiter & quando.

Iste

Iſte accuſator quædam crimina probauit fore
commiſſa,quædam nõ potuit probare,q̃rit̃ an
ſit abſoluendus uel condemnãdus ? rñ.omiſſis
ambagibus , aut maleficia ſunt coniunctiue
poſita in accuſa , & ſimul & ſemel,& tunc vr̃
ab omnib.abſoluẽdus,rõ eſt,quia non eſt facta
probõ ſm formã dictæ accuſæ prout iura req-
runnt,ut ff.vi bo.ra.l.pretor.§.hec aũt act.ibi.
docere &c.ff.de adul. leg. denunciaſſe. §. quid
tamen ita ꝙ nõ põt ſequi condẽnatio ſm for-
mã dictæ accuſæ prout dẽt, vt extra de acc. c.
qualiter & qñ.§. dẽt. ſi aũt ſeparatim fuerunt
delicta ſpecificata in accuſa, uñr eſſe tot accu-
ſæ quot ſunt delicta. ff. de mino.l.ẽt. ff. fam.
erciſ.l.in iudicio, & tunc ſuper probatione ſe-
quitur condẽnatio, ſuper non probatis ſeq̃tur
abſolutio.ꝑ iura prædicta, & facit C.ſi aduer.
rem iud.l. j. Alij dicunt indiſtincte debere ab-
ſolui,per iura primo allega. Sed quod dixi ue-
rius puto.†Sed ſi ꝓceditur per inquiſitionem ,
tunc ſemper ſuper probatis fiet & ſequetur
cõdemnatione maleficium ſit punitum,vt d.
l.ita vulneratus.& 23. q. 3. hæc crimina , quia
in inquiſitione non requiritur tanta ſolẽnitas
quanta in accuſa facit ff.de of.præſi.l.cõgruit ,
73 & in Auth.de colla. §.iubemus. coll. 9.† Sed
quid quidam irato aĩo inſultauit alium cum
gladio , modo & animo occidendi eum , non
tamen ꝑcuſſit eum nec vulnerauit,quia ille for
te aufugit,vel gentes in medio fuerunt , nun-
quid eſt de homicidio puniendus? Reſpon.di-
cunt quidam ꝙ ſic,ꝑ l.C.de ſica.l.is qui cũ te
lo.quia voluntas cum actu pro facto hr̃ , ff.de
ſi.l.j.§.diuus ibi,& in eos. Ecõtra ꝙ nõ q̃a nõ
habuit maleficium effectũ,vt ff. ꝙ quiſq; iur.
l.1.ad fi.Item quia vbi factum deſideratr̃ , vt in
caſu noſtro non ſufficit voluntas,ut ff.de acq.
poſ.l.cum hr̃des. Item quia verba debent in-
telligi cum effectu.l.ſi per alium,§.docere,ff.ſi
quis in ius uoc.non ier. & magis ſenſum quã
verba ſpectamus,ut ff. de iniur. l. item apud
Labconẽ,§.1. Nec obſt.l.is qui cum telo,cũ ſi.
quia dẽt intelligi ſm determinationem dictæ
legis ut ff.de ſic.l. 1. §. diuus,ut neceſſaria ſit
percuſſio,ut dictum eſt,quia non eſt nouũ po-
ſteriores leges ad priores trahi , ut ff. de leg.l.
non eſt nouũ. Itẽ q̃a debẽt leges legib. cõcor-
dari,ut C.de inof.teſta.l. 2. & legum correctio
eſt eiutanda &c.& ꝙ non mutatur in ſua fir-
mitate durat , vt leg.ſancimns , C.de teſt. fa-
cie ff. de act. & obl. l. quoties de ſepul.viuio.l.
fi.cũ ſi.& hoc uerius puto. Si uero percuſſit &
vulnerauit cum re apta ad homicidium com-
mittendum aĩo occidẽdi,tũc punitur de homi
cidio de iure cõmuni,licet non occiderit, ut ff.
de ſica. l. 1. in prin.& §.diuus.& l.in l.dicta ,
74 is qui cum telo.cum ſi.†Sed quid ordinatũ eſt
ꝙ ſi quis fuerint iu banno,cãcelletur,ſi ſoluat
cõi x.lib.quidam poſitus fuit in bãno tꝑe præ
ſentis Ptãtis , & poſt dictũ ordinamentũ factũ
ſoluit x li.cõi , & petit ſe de dicto banno can-
cellari,quæritur quid iuris?Reſp.& vr̃ ꝙ ſit au
diẽdus & dẽat cancellari cum ordinamentũ
dẽat trahi ad futurũ tp̃s ; C.de le.l.leges.& in
Auth.ut cum de ap.co.§.j.cũ ſi.Ecõtra ꝙ nõ,
quia dictũ uerbũ, fuerit eſt,p̃ teriti tẽporis , &
dẽt trahi ad præterita, & non ad futura,vñ di
ctum ordinamẽtũ non vr̃ habere locum, ar.C.
de gene.abo.l.cum eo.ff.de leg.l.cum lex, ff.de
v er. ob.l.ſi quis ſtipulatus. Sed ad hoc ut oĩs
ceſſet dubitatio debet dici ſi quis fuerit uel
erit in banno &c.ꝑꝑ verbi ſignificationem, ff.
de verb.ſig.l verbum erit ubi de hoc . & l.uer-
bum oportebit. & hoc approbatur de iuris ri-
gore . Sed prima opin.vr̃ benignior . & ideo
præferenda , ut ff. de legi. l. benignus , C. de
75 iud.l.placuit.†Sed quid ordinatum eſt quod ſi
qua domus fuerit combuſta,vel bladum in a-
liqua uilla, debeant capere malefactores , ꝙ ſi
non fecerint,emendent dãnũ datũ,pone ꝙ do-
mus eccleſiæ uel bladum fuit combuſtum uel
combuſta, & non fuerint malefactores capti ,
nunquid tenetur emendare dãnum ? Rñ.ſic ur̃
per uerba ſtatuti,ff.ad muni.l.conſtitutionib.
de le.3.l.non aliter.nam ſtatutũ loquitur gña
liter &c. nec diſtinguit inter res eccleſiæ nec
aliorum,ergo nec nos,ff.de pub.l.de pretio.Itẽ
quia res eccleſiæ ſunt fauorabiliores &c. C.
de ſacroſan.eccl.l. iubemus. & l. fin. ergo &c.
ff.de libe.& poſth.l.cum quidam.cum ſi. Econ
tra ꝙ non quia ſtatutum nõ potuit imponere
legẽ non ſubditis,& rebu.non ſubditorum, vt
l.cunctos populos,C. de ſum. Tri. & fide cat.
Item cum eccleſia non ſtet ad emẽdationẽ dã
ni dati in rebus aliarum perſonarum dictæ vil
læ,ideo non dẽt ei emen dari,quia ꝙ quiſq.iu
ris in alterum ſtatuit &c. C. de ſol. l. pe. Item
quia vbi debẽt eſſe emolumentum, dẽt eſſe &
onus &c.ff.de re iur.l. ſecũdũ naturã . facit ff.
de adul.l.ſi poſtulauerit,§.iubet lex,C.de vſu.
76 l.ea & l.lex. & hoc approbatur.†Sed quid or-
dinatum eſt ꝙ ſi aliqua domus fuerit clã cõ-
buſta, ꝙ vicini emendẽt dãnum pone ꝙ una
domo fuit clam & occulte poſitus ignis , ſed
poſtea

postea propter impetum & uim uentorum aliæ
domus sunt combustæ, quæritur nunquid uici
ni teneatur ad dannum istarum domorū com
bustarū ꝓꝑ uim uentorum? Rń. dicūt quidā ꝙ
sic, ꝑ. l. ff. de dā. infe. l. qui bona. §. ij. ff. de incen.
rui. nau. l. ij. §. is qui, & ita de facto fuit iudica
tum Bononiæ. Alij contra, quia de casu nemo
tenetur. nisi expresse dicatur, uel nisi culpa ꝑce
dat casum, ff. loc. l. si merces, §. uis maior, & §.
culpe & incendium est casus fortuitus. Insti.
qui. mo. re cōtrah. obl. §. ili. Item dānum quod
propter uiolentiam accedit, non est mihi impu
tandū. ext. de homic. c. de certo. c. significasti. &
c. fin. & c. cū dilectus. cū si. Et hæc opi. uŕ beni
77 gnior. †. Sed q̃d, pronūciatū est ꝙ oēs cōsilia-
rij ueniant ad cōsiliū, qń pulsabitur cāpana,
sub tali pœna. quidā uenit quasi in fine consi-
lij, nunquid dēt cōdēnari? Rń. & uŕ ꝙ nō post
q̃ uenit anteq̃ cōsiliarij recederent, & finitum
esset cōsiliū. ar. ff. de leg. j. l. si seruus, §. fi. & l.
plane, §. fi. ff. si quis cau. l. & si rō q̃a dictio,
ad, denotat perfectionem tꝑis, ut ff. de cōd. &
demō. l. in annos. unde qń uelint ante finitum
cōsiliū, uŕ sufficere. Item quia uenit adhuc re-
ctore sedente pro tribunali, quod sufficit, ut
ff. de in inte. rest. l. diuus, pro hoc facit ff. de
peri. & cō. rei uēd. l. illud. commo. l. 3. in fi. ff.
de his quib. ut indi. l. pe. Econtra ꝙ non. quia
non uenit in prin. quod est pars potentior, ff.
de orig. iu. l. j. Item quia qui in uno deliquit, in
omnibus delinquere uŕ, ut extra de hęre. c. ij.
in fi. Item quia nihil uŕ actum, cum quid su-
perest ad agendū, C. ad Sill. l. fi. C. de dist. pig.
l. quandiu. sed prima opi. uŕ uerior de rigore
78 iuris. † Sed quid, ordinatum est quod nulla per
sona ducat bladum uel uinum, uel alias res
extra districtum sub pęna x. lib. & amissionis
rerum, & bestiæ, uel nauis, uel plaustri, cum
quibus ducitur uel portatur. Quidam inuen-
tus est facere uel ire contra dictum ordinamen
tum, unde condemnatus fuit in amissione re-
rum dictarum & bestiæ, uel nauis uel plaustri,
& in lib. x. sm formam ordinamenti quæritur
nunquid ualet talis condēnatio q̃tum ad res
Rń nō uŕ, quia res caret dolo & culpa, est quid
inanimatum, uń delinquere nō pōt, uń nō po
tuit condemnari, ut in Auth. de mand. prin.
§. oportet, colla. 3. in Auth. ut nul. iud. §. fi. Itē
bestia caret sensu, unde non deliquit, si non delī
quit non potest cōdemnari, ff. si quad. pau. feci.
dica. l. j. §. j. Sed dic. talē cōdēmnationē ualere
per l. fi. ff. de ope. no. nunc. ubi de hoc, & l. si
aliter. ibi, qm̄ magis &c. & ita de consuetudi-
79 ne quotidie obseruatur. † Sed quid, accusaui
M. de insultu & percussione in me facta cum
gladio, deinde probaui tantum quod manu
uacua & nō cum gladio, quęritur nunquid dēt
puniri saltē de eo quod probatum est? Rń. qui
dā dicunt ꝙ non quia non est facta probatio
secundum formā accusæ, ut opus est. ff. ui bo.
rap. l. prætor edixit. in prin. & §. j. & §. hæc au-
tē act. ibi, docere &c. ff. ad. l. Iul. de adul. l. denū-
ciasse, §. super hoc. Et vide Bar. qui pulchre po
suit, ff. qđ ui aut clā. l. aut §. si quis. unde non
potest sequi cōdēnatio, cum ipsa debeat forma
ri secūdū formā accusæ, qđ esse nō pōt. extra,
de acc. c. qualiter & qń. Sed debet sequi absolu
tio ab obseruatione iudicij, rōne ineptę pro-
bationis, & de nouo poterit accusari & inqui-
ri & puniri. ff. de accu. l. libellorum. & extr. de
collu. c. j. & fi. cum si. Alij dicunt, ꝙ pōt cōdē
nari de eo ꝙ probatum est, ad hoc ne malefi-
cium sit impunitum. ff. ad l. Aqui. l. ita vulne
ratus, & ff. de fideius. l. si areo, facit C. si ad
80 ver. rem iu. l. j. cum ibi no. † Sed quid, ordina
tum est, ꝙ nullus ducat bladum vel uinum ex
tra districtum sub pœna x. lib. & amissionis
bladi & vini. Quidam portauit farinā uel acce
tum extra distrinctū contra ordinem, quęritur
nunquid possit & debeat puniri. Rń. ꝙ farina
non est bladum, nec acetum est uinum, quia
mutata est forma & natura, nec potest ad pri
stinum statū redire, ut arg. ff. ad exhib. l. Iulia-
nus, §. sed & si quis, de leg. 3. l. quæsitū. §. illud
& l. lana. & statutum dēt seruari prout iacet,
nec ab eius forma dēt recedi, ff. ad munici.
l. constitutionibus, & de leg. 3. l. non aliter.
81 † Sed quid ordinatum est ꝙ quicunque eme-
ret rem aliquam publice in platea, quam iuste
emerit non teneatur ad restitutionem, rei nisi
pretio sibi reddito. Et pone quòd quidam fo-
rensis probet rem suam esse, & sibi fuisse fura-
tam, quæritur quid iuris? Rń. ꝙ res dēt sibi
ꝑtio etiā nō reddito restitui, C. de fur. l. in ciui
li. nisi cōstaret pretium fuisse uersum in vtili-
tatem petētis, nam tunc debet illud reddere,
ff. de rei uend. l. emptor. Nec obstat statutum
quia nō ligat forenses & non subditos. nec po-
test rebus non subditorum lex imponi, C. de
sum. Tri. & fide catho. l. cunctos populos. ff.
de iurisd. om. iu. l. fi. cum si. facit l. ꝑsens, ff. de
acq re. do. ff. de capt. & postli. reuer. l. si com-
pertus, §. ex ꝑmissis. ff. de reg. iu. l. quod nostrū
82 est. † Sed pone ꝙ aliquis fuit inuentus portare
bladum

bladum vel vinum, vel aliam rem contra deue-
tum, sed nondum est extra confines ciuitatis
uel castri. dicunt custodes quod ipse portabat
cōtra deuetum, & ille negat, quærit̄ quid iuris?
Rń. dicit Gofr. aut iste qui qui portabat erat
probe confines districtus, nec est ibi aliquis lo-
cus suppositus illi ciuitati uel loco ad quē pos
sit portare, & tunc præsumitur contra deue-
tum & tunc est puniendus, arg. C. de pœ. l. qui
sententiam. ibi, & uix negari sufficiat, arg. ff. de
iud. l. si quis postea. facit ff. de incē. rui. nau. l. Pe
dius, §. pe. de pę. l. respiciendum, de qō. l. de mi-
nore. Alias non punitur nisi probetur, l. sciant.
de proba. l. qui accusa. C. de eden. de ser. fugi. l.
83 quicunque cum si. † Sed quid, si de licentia re-
ctoris quis portat bladum vel aliquam rē con-
tra deuetum uel bānum, nūquid incidit in pę-
nam? Rń. dicunt quidam ꝙ nō arg. ff. de acqui.
pos. l. iuste. quia p̄tor facit licitum, quod, alias
non licet, ff. de iurisd. om. iud. l. si quis id qđ, ff.
quod fal. tut. auto. l. j. & l. nouissime. Alij con-
tra, quia prætoris officium non pōt derogare
ordinamēto, ff. de fer. l. j. ff. ad muni. l. ordine, §.
.j. Item quia forma statuti seruanda est, ff. ad
munici. l. constitutus, & hoc uř uerius, quia nō
licet isti ignorare ordinamentum, arg. C. de le-
gi. l. leges. Nec ob. quod dř, ꝙ iudex facit lici-
tum id qđ alias non licet, quia illud est uerum
in eo ꝙ non prohibetur expressa a lege uel ordi
namento, si uero ꝓhibetur expresse non ualet
licentia q̄ cōceditur, C. de legi. l. non dubium.
84 in fi. cum si. † Sed quid, ordinatum est ꝑ legē
municipalem quod uilla uel castrum teneatur
capere malefactorem committentem malefi-
cium in suo territorio sub pę. c. lib. pone quòd
plures, fuerunt malefactores ad illum malefi-
cium uel homicidium cōmittēdum, & nō fue-
runt capti, q̄ritur an debeat fieri cōdemnatio
c. li. solum pro una pœna, an pro quolibet male
a factore debeant condemnari in lib. c. Resp. & uř
a ꝙ pro quolibet malefactore debeat cōdemna
ri in c. li. cum tot uideātur esse maleficia quot
sunt personæ delinquentes, ut ff. de iniu. l. si
plures. ad Tur. l. senatus de lib. ho. exhi. l. ij. de
termi. mo. l. j. C. de ser. fug. l. quicunq; . cum si.
Contra uidetur quod una sola pœna li. c. cum
unum fuerit maleficium, s. homicidium, & ubi
est unum factū nō possunt dici plura, cum uni
tas non recipiat diuisionē. Item q a non fuit di
ctum, quòd pro quolibet malefactore puniatur
in c. lib. Et quod non fuit expresse dictum pro
omisso haberi debet, ff. de uerb. obl. l. quic-
quid, ff. de testa. tut. l. duo sunt Titij, facit ff.
de his qui deic. uel effu. l. i §. fi. & seq. quoitui
aut clam. l. semper, §. in sepulchro. Et quod
plus est, si omnes fuerunt capti præter unum,
non minus dicta pęna c. lib. punietur, quia nō
uidetur acte si quid restat ad agendum, C. ad
Silla. l. fi. C. dum distr. pig. l. quamdiu. & est rō
quia in uniuersali si aliquid deest, totum dees-
se uidetur, ut ff. de reb. dub. l. si is qui ducenta,
§. utrum facit ff. de uerb. ob. l. in executio. §. pe.
ff. de iniur. l. item plura, §. abduxisse. cum si. &
hoc uerius puto. quia pęnę sunt molienda &c.
ff. de pę. l. si p̄ses. & l. interpreta. de præto. stip.
85 l. si uero † Sed quid, quidem fuit accusatus uel
inquisitus de quodā maleficio. iste compara-
uit & dedit fideiussorem de se præsentādo uel
soluendo cōdemnationem, si qua ꝓ ipso facta
fuerit ꝓ ipso maleficio. Iste malefactor fuit cō
demnatus, & post condemnationem facta fuit
citatus de mādato dńi potestatis ꝙ cōpareat
coram ipso ad soluēdum cōdemnationem. iste
comparuit, & postea recessit, venit Prās & pe-
tit fideiussorem quòd soluat condēnationem,
ipse dicit q̄ꝫ non tenetur, q iudex habuit prin-
cipalem in suā fortiā, & ipsum dimisit recede-
re, vnde est liberatus ab ipsa fideiussione, q̄ritur
quid iuris? Rń. & vř fideiussorem fore libera-
tum, ꝑ l. fi. ff. de pact. de sol. l. qui res, §. aream.
ff. de bo. poss. l. post mortem, §. fi. C. de fide iu.
l. ex persona. loca. l. si cū Hermes, & l. si cum hę
redes. cum sim. multo magis sunt liberati si
principalis est in fortiam cōis, per iura p̄dicta.
86 cum si. † Sed quid. aliquis fuit accusatus vel
inquisitus & condemnatus, iste appellauit, pē-
dente appellatione decessit, quæritur q d iuris
super bonis defuncti? Respondeo & dico quan-
b tum ad personalem pęnam, oīa esse extincta b
propter mortē, C. si reus vel accusa. mor. fue. l. j.
sed quantum ad bona, debet procedi per hæ-
redes

ADDITIONES.

a ¶ Respon. & uideatur. *De hoc vide tu Bar. in l. si vxor, ff ad l. Corn de sic. & per Bal. in l. j. C si plu. vna sent & in l. j. C de consi. fur. & Bar. in l. si cum exhibuisset, § si plures, ff de pub.*

b ¶ Extincta. *Intellige tu verum nisi essemus in casib in quib. memoria homini: esset condemnā-da, iuxta no. in §. per contrarium. Instit. de ha. re. qua ab intest. facit l fi. § fi ff. de bo. eo & ad. de ꝙ corpus famosi latronis poterit puniri ipso mortuo, vt per Imo. in l defuncto, ff de pub. iud.*

redes ſuper cā appellationis,& ſi per ſnīam bo
na fuerint publicata , licet ſit extincta pœna
corporalis , non extinguitur quo ab bona,ff.
de interdi.& rele.l.relegatorum, §.ad tp̄s , ff.
de pub.iu.l. diffinite . Si vero in ſnīa bona fo-
rent tacite adēpta, vt contingeret in deporta
to,vt C.de bon.proſc.l.deprotati . & tunc ex-
tincta cā principali. ſ.deportationis,extingui-
tur etiam acceſſoria.ſ.cā bonorū, vt C. ſi reus
87 vel accu.mor.fue.l.fi.in fi.† Sed quid , pone
ꝙ ꝑ ſtatutum bannitus pōt offendi impune,
quidā fuit exbānitus, ipſe uel eius procurator
opponit,& dicit bannum eſſe vel fuiſſe nullū
pendente cā nullitatis,iſte offenſus,q̄ritur an
impune poterit offendi ? Rń. aut opponitur
per modum appellationis, & tunc non hr̄ pro
exbannito de iure, q̲a ꝑ appellationem ſuſpen
ditur bannū,ff.ad Tur.l.j.in fi.ff.nil. no. app.
pen.l.j.ff.de pœ.l.3. & fi.tūc non pōt offendi
impune.Si uero opponitur directe de nullitate
a ſola , *a* & non in modum appellationis , &
tunc pendēte iſta cā nullitatis hr̄ pro banni-
to,donec ſuper hoc fuerit pronunciatū , vnde
interim vr̄ poſſe offendi.ar.ff.de li.cau.l.3. §.
ſi ſeruum.& eſt rō, quia bannum latū a iudi-
ce p̄ſumitur rite datum , ar. ff. de re iud.l.res
88 iudica.extr.de renun.c.in p̄ſentia.cū ſi . † Sed
quid,ordinatū eſt quod ſi quis amiſerit equū
in ſeruitio communis, ꝙ debeat ſibi emenda-
ri.Pone quod equus ſtās in ſeruitio cōis ē ma-
gagnatus, & poſt multos dies eſt mortuus, q̄
ritur nunquid cōe debeat emendare ? Rń. &
vr̄ ꝙ non,q̲a non fuit mortuus , ſiue non de-
ceſſit in ſeruitio cōis.Nā forma ſtatuti eſt ſer
uāda,ff.ad mun i.l.cōſtitutionibus. de leg.3.l.
non aliter. de extr. l. j. Econtra ꝙ ſi , quia vr̄
mortuus fuiſſe tp̄e quo fuit magagnatus.
ar.ff.ad .l.Aq. l.huic ſcripturæ,§.ſi ſeruus . &
l.ita vulneratus.§.j.& ff.de dā.infe. l.damni ,
§.Sabinus de ſol.l.quires,§.j. Itē quia dr̄ ami
ſum tunc,licet poſtea amittatur , cum maga-
gnatio fuerit cā ꝙ amitteretur.ar.ff.de incen.
rui. naufr. l. j. §. ex incendio,& hoc verius ur̄
89 Sed pone ꝙ ſtatutum eſt quod nullus uendat
equū ſub certa pœna , quidā non uēdidit ſed
creditori in ſolutū dedit,uel donauit, nūquid
incidit in pęnā . vr̄ ꝙ non,q̲a ſtatutum dicit
ſolum de uenditione,& ſtatutum ſeruandū eſt
eſt ut ſonat,ff.de le.3.l.nō aliter.ad munic.l.
conſtitionibus,cum ſi.Sed cōtra ur̄ , quia uer-
bum uenditionis,ad alios contractus extendi
tur,ff.q̲.mo.pig. uel hy.ſol. l. ſicut,& appel-
latione uenditionis & alienationis contine-
tur omnis actus transferēdi dn̄ium,C. de fun.
do.l j.faci t ff.de le.j.l.ſenatus.& hoc quidam
90 approbant uerum eſſe.†Sed quid,uxor alicu-
ius deliquit,ꝑꝑ ꝙ fuit condennata , nunquid
maritus ſuus dēt compelli ad ſoluendum con
dennationem prædictā de dote ſibi aſſignata?
Rń.ur̄ ꝙ non,quia ipſe eſt dn̄s rei doralis , &
non uxor.vt C.de rei uen.l. dote.Itē quia dos
dat̄ marito ut ſuſtineat onera matrimonij,&
qđ in eius fauorem introductū eſt, non dēt in
eius lęſionem retorqueri &c. vt C. de legi.l.
quod fauore.Item ob debitum uxoris non dēt
maritus inquietari,vt C.ne uxor pro mar. l. fi.
& l.ob maritorum.Item quia pœna dēt ſuos
tenere autores &c.C.de pœ.l.ſancimus, ff.de
pœ.l. crimini . vt quia nō p̄t cōpelli indotatā
vxorē hēre,ff.ad l.Aq.l.ſi dos,facit in auth.de
nup.§.fi.col.4 Ecōtra vr̄ ꝙ ſic,quia vir & uxor
debent eſſe participes in bono & in malo , ff.
ſo.ma. l.ſi cū dotem,§.ſi maritus. & §. ſinaūt
in ſęuiſſimo. & C. de cri.expi. hæ. l. aduerſus .
Itē quia ſunt una caro & unum corpus, & ſo
cij diuinę & humanæ domus. Sed dicunt qui
dā primam opi.eſſe uerā,ꝑ iura primo alle.Fal
lit.n.in caſib. in quib ꝑꝑ delictū uxoris bona
91 publicātur,q̲ caſus nota.ff.ſo.ma.l.ſi maritus
& ff.de bo.dā.l.4.†Sed quid,eſt ordinatum ꝙ
quicunq. hēt in bonis mille li.dēat tenere unū
equum ꝑ cōi,quidā computatis dotib.uxoris
bene habet dictā quantitatem,aliter,non,nun
quid debet compelli tenere equū pro cōi? Rń.
ſic vr̄,quia ſit dn̄s dotis, C. de rei uen. l. dote.
Econtra ꝙ non,ut in l.Lucius,§.idem vr̄ , ff.
ad munic.C.de don. l. ſi conſtante . quia non
debet computari in bonis , quod uerius eſt .
92 † Sed quid , conceſſum eſt poteſtati arbi-
trium ſuper maleficijs inquirendis punien-
do &

ADDITIONES.

a ¶ Nullitate ſola. *Intellige hoc verum, ſi conſtat ꝙ bānitus calumnioſe dicit ſnīam nullam, quia tunc poterit attendi, ut per Bald. Ange. Imo. & Doct. in l. qui a latronibus, ff. de teſtam. ſecus ſi de nullitate conſtaret. Vide per Barto. & cōiter Doc. in d. §. ſi ſeruus. & adde etiam ꝙ non poterit offendi talis bannitus, qui dixit de nullitate licet non cōſtare de iuſtitia uel iniuſtitia banni, ita do. Bart. Vero. in d. l. 3. §. ſeruus. ubi plene de materia. & uide Ale. in conſi. 87. in 3. vol. incip. viſis dubitationibus.*

do & procedendo pro suo arbitrio, quidam ca-
ptus ducitur ad ptātem & dr̃ quod est latro
vel malefactor, nunquid poterit istum talem si
ne alijs indicijs vel probationibus ponere ad
tormenta, & si confessus fuerit maleficium
in tormentis ipsum puniri & condennare? Rñ.
vr̃ ꝙ sic, ex vigore arbitrij sibi cōfessi, quia ta-
lis confessio debet aliquid operari. ff. de le. j. l. si
qñ alias verbis & nō factis &c. qđ esse nō dēt
a qñ dies le. ced. l. 2. cum si. in fi. Econtra quod
nō, a quia licet hēat arbitrio tñ tenetur serua
re iura, q̃a per arbitrium, non intelligitur de-
rogatum solennitati legum, C. de ino. test. l. si
qñ. ff. de cōdi. inde. l. si ꝓcu. §. Celsus. ff. man.
l. creditor, §. Lucius, ad munic. l. Lucinus, §.
Imperator ergo non p̄t ad tormenta procede-
re sine indicijs siue ꝓbationib. vel præsumptio
nib. quia arbitrium non supplet defectum iudi
cij, sed oportet ꝙ p̄cedat indicia vel præsum-
ptiones &c. vt l. milites, C. de qōni, & ff. eo. l. j.
Item qō facti est in ptāte legis, non autem in
arb. iu. ff. ad Tur. l. j. §. 1. & 2. ad muni. l. ordine.
Nā licet ptās possit ex arbitrio de iuris solen-
nitate aliquid omittere in procedendo, vel dila
tiones abbreuiare, non tamen ex toto dēt sub-
uertere, vel iuris ordinē omittere, vel solēnita-
tē vt d. l. si qñ. nec pōt ē rationis modū excede
re, vt d. ff. de pœ. l. hodie. in fi. de ver. si. aliud
&c. & eod. ti. l. si qua pęna. ibi. igitur simul at-
que &c. imo semper inferenda sñīa dēt iura ser
uare, ut in Aut. de mand. prin. § omnis aūt iu
dex & sm̃ probata, & nō secundū cōsciētiā iu
dicare dēt vt ff. de of. p̄si. l illicitas, §. veritas,
extra de of. or. c. j. vbi de hoc no. verū tamen cū
minorib. probationib. vel indicijs pōt probare
procedere uel iudicare: vnde si habet vnum te-
stem de veritate fide dignum, & vnum indiciū
cum fama probata saltem per duos testes, tūc
si haberet conscientiam de maleficio commis-
so, posset ad condemnationem procedere, quod
non posset alias si non haberet indicium, quia
in criminib. probationes debent esse luce me-
ridiana clariores, vt l. sciāt, C. de ꝓba de pę. li
qui sñīam. Item arbitrium datum redu-
cendum est ad arbitrium boni uiri, i. iudicis,
ff. de opc. lib. l. libertis de verb. obli. l. cōtinuus.
& iudex habet iudicare secundum probata, vt
dictum est, & hoc verius vr̃ uel refert vtrum
dicat ad libitum merum & purum arbitrium
&c. vel solum ad arbitrium. Primo casu non te
netur seruare solennitate iuris si non vult, sed
in scđo casu sic, vt ff. de lega. 3. l. fidei commis
sa. §. q̃q̃. debet tñ in quolibet casu cā cognita
93 ꝓcedere vt C. de effra. & expi. l. j. §. j. & se. † Sed
quid si potest maleficium commissum datum
est arbitrium ptāti, nunquid poterit isto vti ar
bitrio, & scđm illud procedere? Rñ. non, quia
non extendit se ad p̄terita, sed ad futura tan-
tum, nisi istud esset forte expresse dictum,
vt C. de leg. l. leges. & in Authen. vt cum de
ap. cog. §. j. extra de cōsti. c. fi. Item quia illud
quod conceditur in p̄iudicium alterius lite pē
den. non trahitur ad p̄terita, vt hr̃ in d. c. fi.
94 † Sed quid quidam percussit aliquem, sed nō
mortifere ut medici asserunt quib. est creden-
dum, C. de re mili. ff. de sta ho. l. septima. sed
tñ postea occasione vulneris superuenit febris
huic vulnerato, ex quo mortuus est nunquid
iste percussor est puniendus tanq̃ homicida,
an de vulnere tm̃? Rñ. omissis ambagibus, aut
iste percussor habuit animū occidendi, & hoc
scitur per confessionem suam sponte factam,
vel p̄sumitur ex ijs q̄ p̄cesserunt inter offensū
& offendētē ꝑ minas dictas per ipsos, uel ꝑꝑ
inimicitias pręcedentes, vt ff. de arbi. l. sed li-
cet, & C. si qui Impe. maledixe. l. j. cū si. & etiā
ex qualitate percussionis rei cum qua percus-
sit, vt cum gladio magno & apto ad homici-
dium committendum, & tūc ur̃ de homici.
puniendus, ut ff. de sic. l. j. §. diuus. ff. de pœ. l.
aut facta. §. euentus, C. de sic. l. si is qui cum te-
lo. nā & q cām dāni &c. ff. ad l. Aq. l. qui occi-
dit, §. in hac, de parri. l. vtrū, cū si. Si aūt nō ha
buit animū occidendi, ꝙ ꝑpendi pōt ꝑꝑ ami-
citiā uel parentelam q̃ simul habebant offen-
dens uel offensus, vel ob aliam similem cām,
vt C. de si. l. 1. & ar. C. de epis. & cle. l. eū q de
adul. l. si quis de iniur. l. uestem sordidam. uel
quia percussit cum re modica non aptat ad ho
micidium committendum, & tunc de vulnera
to tantum & non de occiso tenetur, cū iniuria
cōsistat in effectu facientis, de iniur. l. illud, de
ædil. edi. l. j. proinde. ibi, minusculū, & quia ex
qualitate factorū & personarū capitur conie-
ctura,

ADDITIONES.

a Econtra ꝙ non. *Adde gl. sing. in clem. sæpe. in ver. defensionem. de ver. sig. Bal. & Imo. in l. si- liusfa. ff. de do. per Doc. in c. 1. de constitu. & vltra uide Ale. in consi. 65. col. 2. ver. nec prætex tu. in 1. Vol. Pari. de Neap. in tra. sing. ad veru torturā, §. an de repetitione. col. 3. ver. an. pote stas. & in §. an stetur. col. 5. ver. licet iudex.*

ctura ff. de dona. inter uir. & uxor. l. omnis
hæreditas, §. nunquam. Alij dicunt de homi-
cidio istum esse puniendum, quia occisum dici
mus qualitercunque occisus sit, ff. ad l. Aqui.
l. qua actione, §. occisum. & nihil interest,
an quis occidat, an mortis cãm præbeat &c.
ff. de sica. l. nihil. & de parric. l. utrum. cum si.
Sed prima opinio uerior uidetur & benignior.
95 †Sed quid, quidam commisit maleficium de
quo punitus est pœna statuti. item petitur
ꝙ puniatur pœna legis pro maleficio. Resp.
dicunt quidam ꝙ debet puniri ẽt pœna lega-
li, quia ius municipale, i. statutum, non tollit
ius cõmune, nisi expresse dicatur, ut ff. de act.
& obli. j. quoties. de lib. ho. exhi. l. 3. in princi.
Item quia causa pecuniaria non tollit cor-
poralem, ff. vi bo. rapt. l. 2. §. 1. C. de sepul. uio.
l. qui sepulchrum. cum si. Alij contradicunt
his rationibus, quia si per statutũ imponitur.
pœna pecuniaria, videtur prohibere corporalẽ.
ut ff. de iudi. l. cum prætor. Item quia pro eodẽ
maleficio nõ potest duplex pœna imponi, ut
C. de pœ. l. omnis. nec debet sæpius de deli-
cto eiusdem quæri, ut l. licet, ff. na. caup. stab.
nec legibus duabus debet quis puniri, ff. de
accusa. l. senatus. & hoc uerius secundũ Iac. de
96 Are. & Dy. †Sed quid statutum dicit ꝙ si ali-
quis fecerit tale maleficium, puniatur in 10.
lib. contingit ꝙ fœmina committit & delin-
quit, nunquid debet puniri simili pœna. ita
ꝙ appellatione si quis, cõprehendatur si qua,
& sic masculinum concipiat fœmininũ? Resp.
dicunt quidam ꝙ non, licet puniatur mulier
iure cõi, non sm statutũ, quia licet statutũ re-
cipiat interpretationem, i. declarationem à iu-
re cõi, ff. de mu. & ho. l. ut gradatim, §. sed si
lege. non tñ recipit extensionem, quia eius sta
tuti est forma seruanda, ff. ad munic. l. consti-
tutionibus. & a uerbis non est receden. ff.
de leg. 3. l. non aliter. & hoc etiam aperte ap-
paret in simili. Stipulatio enim quæ est stricti
iuris non recipit extensionem, imò illud quod
non palam exprimitur, pro omisso hr̃, ut ff. de
uerb. oblig. l. quicquid. cum igitur extendere
genus masculinũ ad genus fœmininum, esset
prorogare, ut dictum est, genus masculinum
ad genus fœmininũ, & uerbum prolatum à sta
tuto sit stricti iuris, non debet extendi ad fœ-
mininum, & sic fœmina nõ pœna statuti, sed
legali est punienda, & in hac opin. est Dy. ut
ipse plene no. ff. de uerb. sig. l. 1. Alij dicunt
ꝙ qñ uerbum masculinum ꝓfertur à lege siue
a statuto, *a* quod est lex, ut l. omnes populi, ff. de
iusti. & iur. siue de fauore. siue de odio, sem-
per masculinum cõprehendit fœmininum, dum-
modo ꝙ dicitur de masculino conueniat fœmi
nino, ut in casu isto. Item ꝙ appellatione si
quis contineatur si qua, probatur ff. de uer.
sig. l. 1. & l. in testamento, ff. de compen. l. j. §. fi.
ff. de neg. gest. l. j. §. 1. C. unde ui. l. si quis in
tantum, ff. de ser. fug. l. quicunq; cum si. unde
Cy. ibi plane ponit hanc materiam, dicit, ea-
dem pœna debet puniri fœmina, qua ma-
sculus, si delinquit, quia hoc ita congruit fœ-
minæ, sicut masculo, cum ita possit delinque-
re fœmina sicut masculus, & hoc uerius puto.
Ad id quod dr̃ de statuto, ꝙ uerbum à statuto
prolatum non recipiat extensionem, ur̃ contra,
s. ꝙ extensionem recipiat: nam uerbum, uen-
ditionis, etiam ad alios contractus extẽditur,
ff. quibus mo. pig. uel hypo. sol. l. sicut, §. uen-
ditionis, not. extra, de postu. c. 2. in ulti. glo.
97 †Sed quid, ordinatum est ꝙ si quis percusse-
rit aliquem, puniatur in 10. lib. & per aliud or
dinatum est & prouisum, ꝙ si de nocte per-
cusserit, duplicetur pœna, & per aliud, quòd si
fuerit commissum in ecclesia uel in palatio
maiori pœna duplicetur. Pone ꝙ aliquis per-
cussit de nocte, & in ecclesia, uel in palatio,
nunquid punietur pęna omnium statutorum?
b Respon. sic *b* ur̃, cum plura sint delicta, unum
ratione loci, quia in ecclesia, aliud ratione tp̄is,
quia de nocte: nam locus aggrauat delictum,
C. de his qui ad eccle. confu. l. denunciamus,
C. de epis. & cle. l. si quis in hoc genus. & ma-
xime augetur pęna delicti, ut ff. de pœ. l. aut
facta, §. locus. & Insti. de iniur. §. atrox. ibi,
uel ex loco &c. C. de ince. nup. l. cum ancilla,
§. pe. & fin. Itẽ tempus magis aggrauat, ut est
uidere de fure nocturno, ff. de sica. l. si furem.
de pœ.

ADDITIONES.

a ¶ Siue statuto. *Adde ꝙ ista est uera, & uide
Bar. in l. iura. ff. de leg. Imo. in l. si ita scriptum.
ff. de lib. & posthu. Pet. de Anch. in consi. 109.
incip. superstite. & Alex. in consi. 110. inci. circa
dubitationes. col. 4. in 2. uol. & in consi. 80. col.
3. uersi. sed permissis. in j. uolu. & in consi. 24.
col. 2. in prin. & col. 4. uersi. nec obst. in 2. uol.*
b ¶ Respon. sic. *Vide tu per Bar. & latius in l.
sanctio legum, ff. de pœ. & latissime per Are. in
tract. malefi. in uer. in platea communis. col. pe.
uersi. & aduertendum.*

de pœ. l. aut facta, §. pen. & fin. C. de adult. l.
Gracchus. & pœna vnius non minuit pœnam
alterius, ff. de priua. deli. l. nunquam plura. de
adult. l. si adulterium cum incestu. Nam deli-
ctum agrauatur septem de causis videlicet
qualitate, & quantitate, loco tēpore, causa &c.
vt ff. de pœ. l. aut facta, in prin. & §. sed hoc,
& §. seq. & per totam legē. & ita de facto vidi
obseruari & condemnari per assessores loco-
98 rum. †Sed quid, quidam fuit accusatus vel in
quisitus pro aliquo maleficio, & citatus com
paruit & satisdedit, sed iudex ipsum non exa-
minauit, & recesserat, ita ꝙ nō respondit accu
sæ vel inquisitioni, postea vult iudex istum
tanquā contumacem punire & condēnare, nū
quid pōt? Rń vr̄ quòd sic, arg. C. de asses. l. con
siliarios. & in auth. qua in prouincia, C. vbi
de cri. Econtra quòd non, quia comparuit &
satisdedit, vnde non potest dici contumax, &
sufficit semel comparuisse. ff. de success. edic.
l. 1. §. qui semel, ar. ff. quibus mo. pi. vel hy. sol.
l. pe. §. deinde. &c. ff. de pac. l. fi. ad fin. nec de
bet pro eodem facto plus comparere, arg. de iu
re delib. l. fi. de pœn. l. oēs. & hoc verius videt̄.
Sed bene potest iudex facere, ut coram ipso cō
pareat sub certa pœna, ꝙ si nō fecerit, poterit
ipsum mulctare, ut ff. si quis ius dicen. non
obtem. l. 1. Item poterit bona ipsius annota-
re, & si uenerit intra annum, audietur, alias se-
cus, ut ff. de requi. re. l. annus. cum si. uel for-
te poterit nouam inquisitionem formare de
ipso maleficio, si est maleficium reiterabile,
& de nouo citare, & si non comparuit ipsum
tanquam cōtumacem punire, per iura superius
99 alleg. cum si. †Sed quid, aliquis commisit ma
leficium, sed non dolo, quia tunc puniretur
l. Cor. de sica. ad mortem, ff. de sica. l. in lege.
& not. s̃. de homi. sed culpa uel negligentia,
nunquid iste punitur de homicidio? Resp. non
ad mortem, ut dictum est, sed punitur aliqua
pœna prout iudici uidebitur, inspecta qua-
litate & conditione personarum & culpæ, ut
ff. de sica. l. j. §. sed si claua, & l. 3. §. sed alio.
& est ratio, quia aliter punitur delictum dolo
s. commissum, & aliter si committatur culpa
uel negligentia, ut ff. de admi. rer. ad ci. perti.
l. Imperator, §. rescripserunt, & l. magistra-
100 tus, ff. de custo. reo. l. milites. cum si. †Sed
pone ꝙ quis habet in domo homicidam, &
non uult ipsum dare iudici uel eius familiæ,
nunquid ex hoc puniri pōt. Respon. sic, pœna
extraordinaria prout iudici uidebitur, uel
pœna pecuniaria, ut ff. de ser. fug. l. 1. de pœ.
l. hodie. de extraor. cri. leg 1. de his qui latro.
occul. l. 1. cum si. & quādoq; pęna corporali pu
101 nitur, ut ff. ad Sill. l. 3. §. si quemquam. †Sed
quid, quidam grauiter uulneratus est, & ipse
ordinauit cum propinquis suis quòd ipsum di
cerent mortuum fore ex dicto uulnere, ad hoc
ut ille qui eum uulnerauit occidatur, & sic
de facto contingit quæstio, ꝑꝑ quod ille qui
uulnerauit decapitatus fuit. Postea ille uul-
neratus conualuit, & liberatus est uulnere
& percussione, & pater decapitati petijt quod
iste uulneratus & liberatus decapitaret̄ tanq̄
homicida, quia dolose ordinauerat prædi-
cta, ad hoc ut filius decapitaretur, quæritur
quid iuris? Respon. iste & alij sui propinqui
qui prædicta ordinauerunt & tractauerunt,
sunt tanquā homicidæ puniendi, quia tracta-
runt mortem illius decapitati indebite, iniu-
ste, & dolose: nam nihil interest &c. ut ff. de
sica. l. nihil. de parri. l. utrum. & qui cām dāni
dat &c. ff. ad l. Aqui. l. qui occiderit. Itē quia
fecerunt conspiratione aduersus innocentem
dolose, unde capitatus est, & sic l. Corn. de
sica. ueniunt puniendi, ff. de sica. l. 1. circa prin.
102 & fi. cū si. †Sed quid, M. me percussit cū gla-
dio & dum fugerē ipsum gladium proieci cō
tra ipsum, uolendo eum percutere, contigit ꝙ
non ipsum, sed aliū percussi, accusatus ab illo
quē percussi, probo contra alium quē fugabā,
& qui me percusserat &c. nunquid sum puniē
dus? Respon. non, l. Cor. de sica. qui non habui
animum offendendi ipsum quem offendi, nec
interfuit dolus, quem necesse est interuenire,
ut ff. de sica. l. in lege. & l. diuus. Item quia po-
tius facto & casu ur̄ factū, quam dolo, ut ff. de
pœ. l. respiciendū, §. pe. unde non teneor, quia
casus excusat, ut ff. de sica. l. cum si. Et idē pōt
dici si uolebam percutere canē uel auem, & prę
tereuntem percussi, quia non teneor, quia ur̄ po
tius casus quā dolus &c. sed si fui in aliqua cul
pa proijciendo gladium, potest dici ꝙ teneor
actione iniuriarū, ut ff. de iniu. l. eum qui, §. si
iniuria. & Aquilia ad damnum, ut ff. ad l. Aq.
l. scientiā, § Sed si. Et idem pōt dici ꝙ si me de
fendo ab uno qui me uolebat offendere, non
ipsum sed alium procussi, ꝙ nō teneor, nisi for
te Aqui. ad dānum, ut dictū est. & facit ff. de
103 iust. & iu. l. ut uim. †Sed pone ꝙ M. non cō-
misit maleficium, sed cōmitti fecit, & de hoc
est accusatus, nunquid puniendus est? Respon.
sic, nam qui mandat fieri, facere ur̄, ff. de sica.
l. diuus.

l.diuus.§.senatus,arg.ff.de sol. l. qui mandat,
ff.de parri.l.utrum.item qui per aliū facit &c.
ff.de,iniur.l.item apud Labeonem §. fecisse,&
nō solum ille qui mādat fieri,sed & ille qui fa
cit.est puniendus,C.de accusatio. l. non ideo,
ff.ad Silla.l.& si certus sit percussor,&c. cū si-
104 milibus . † Sed pone ꝙ quidam fuit accusa
tus ꝙ dolose dedit auxilium,opem, & fauorē
ad cōmittendum maleficium & probatum est,
nunquid de homicidio est puniendus? Respon.
a secundū Dynum, a quosdā alios qui de facto
consuluere?ut in scriptis inueni,quòd talis de
homicidio non debent puniri,nisi appareat ꝙ
iste qui dedit auxilium,præstitit causā mortis
cooperando manibus suis,nam tunc bene tene
tur de homicidio quia non interest &c. ut
ff. de sic.l.nihil. & ita fuit consultum ijs rōni-
bus.primo,quia non reperitur lege cautum, ꝙ
iste debeat puniri , unde pro omisso hr̄i debet
ff.de uerb. obl. l. quicquid.itē ille qui dat au-
xilium,nō tñ deliquit tm̄ quantum homicida,
qui pro omnib. punietur , ut C.ad l. Iul.de ui
pub.l.quoniā.ibi,in eum &c.ff.si qua.pa.fe.di.
l.j.§.cum arietes.cum si.item alia ratione,quia
lex uult ꝙ in rixa contempletur ictus cuiusli-
bet delinquentis , ut ille,cuius ictu mortuus
est,solus de homicidio puniatur, non autem
alius. l. si in rixa. ff. ad l. Cor. de sic. Item qui
dat opem non tenetur nisi opere & crimine cō
summato, ff.de uer.sig. l. sæpe. in fi.facit ext.
de homi.c.sicut dignum . itē qui dat opem ad
furtum committendum,non tenetur de furto
manifesto , ar.ff.de fur.l.is qui opem.item qui
dat auxilium ad raptum uirginis,nō in tm̄ pu
nitur sicut raptor , C.de epi. & cle.l.raptores ,
§.fi.in cæteris autem &c.ꝑ q̃ iura constat esse
differentiā inter facientem & dantem opē , ut
ita nō puniatur ille qui dat opem,sicut ille qui
facit.ff.de iniur.l.item apud Labeonem.§.si cu-
rauerit , de fur. l. si quis vxo. neque uerbo, &
§.si quis.de manu. ff. de ser. cor. l. in hoc iu-
dicio.§.j.unde qui dat opem, dēt pecuniari ter
puniri , C non corporaliter arb. iudi. inspecta
qualitate & facultate istius , ut ff.de extraor.
cri.l.j de off.præsi.l.illicitas,§.fin.de pę.l.mili
tes.& l.hodie, cum si. Et si pœna esset pecunia-
ria pro homicidio vel alio delicto,quod punia-
tur iste talis solū in dimidia pœna uel mino
ri,ut dictum est iudicis arbitrio,& non ultra ,
& ita de facto uidi & audiui pluries condēna-
ri & obseruari per rectores locorum . Sed con-
tra eos faciunt multa iura , ff. de adi. leg. l. is
cuius. Insti.de obl.quæ ex deli.nas. §.at cum.&
seq.& C.de epi.& cle. l.si quenquā. in fi.cū si.
105 † Sed quid,quidam cōmisit maleficiū , dum
uellet accusari de isto maleficio, uenit quidam
& posuit se in medio,& procurauit , ita quòd
iste qui deliquit , dedit certam quantitatē illi
offenso qui uolebat eum accusare , & sic non
accusauit , nunquid iste mediator est punien-
dus? Resp.sic ur̄,eadem pęna qua debuit iste pu
niri , ut ff. de adul. l. is cuius ope. in prin.nisi
forte esset tale crimē de quo posset transigi,C.
de trās.l.transigere.Sed iste qui dedit pecuniam
uidetur puniendus,quia paciscēdo ur̄ cōfiteri
de crimine,ff.de infa.l.qm̄ ff.de iur.fis.l. Impe
rator Seuerus , & l.cuius. Sed pro ipso facit ꝙ
non puniatur, quia licitū est redimere se quo-
cunq; modo pōt.ff.de bo.eor.qui mor.sibi con
sci.l.j.ꝙ uerū est in crib. quæ pęna sāguinis in
gerunt, ut d.l.transigere.& ff.de pę.l.fi.in alijs
autē criminib.secus.Sed si repertus fuerit inno
cens qui dedit pecuniam,nō ur̄ puniendus, &
ille qui accepit , debebit restituere &c. ut C.
109 de adul.l.serui.& d.l.si uero.† Sed quid si iste
mediator est affinis uel coniunctus illi pro
quo taliter procurauit ? Resp. ꝙ minori pœna
est puniendus , arg.ff.de recep.l.2.cum alijs ibi
107 not. † Sed pone quòd uniuersitas alicuius ca
stri uel uille campana pulsata,& turba coadu-
nata cum uexillis & armis commisit incēdiū,
uel homicidium,uel aliud delictum ex quo pri
uata persona condēnaretur ad mortē,cum ta-
lis uniuersitas possit delinquere , ff.de dolo.l.
ex dolo. §.sicut , ꝙ me. causa.l.metum.§.ani-
maduertendum . cum si. quæritur quid iuris ?
b Resp. dicunt quidam omnes de uniuersitate, b
condem-

ADDITIONES.

a ¶ Secundum Dy. *Adde tu ꝙ Bar. in l. is qui opē, ff de fur. tenet contra Dy. de quo vide per Doct. in l.1. C. de Ni. agg non rumpen. & in l. pe. C. de rap. virgo per Ang. Are. in tract. malefi. in verbo, dicto maleficio semper astitit. col. 3. vers. quæro primo, plene per Fely in c. 1. de off. de leg.*

b ¶ De uniuersitate. *Adde Bar in l. aut facta. §. fi. ff de pœ. quē vide, q. sequitur Pe. in c. grauem. extra de sent. exc. ꝙ vniuersitas nō possit puniri corporaliter. Ang. in cons. 163. & Sal. in l. 1. col. pe. C. de seditio. adde tamē ꝙ ob magnitudinē delicti totus populus punitur, vt Doc. in c. dilecti, 2. de simo & ibi ꝑ te vide Fel. q. ponit multos casus, vbi ꝑꝑ atrocitatē delicti ciuitas destrui pōt.*

condemnandos, & ad mortē puniendos, per
iura prędicta, ut ff. ad l. Aq. l. itē Mela. §. si plu-
res. de pę. l. aut facta. de sic. l. diuus, C. e. l. is q cū
telo, cum si. Alij dicunt ꝙ dēt puniri villa vel
castrum iudicis arbit. ff. de pę. l. hodie, de ex-
traor. cri. l. j. d Guid. de Suz. & Vber. de Bob.
dicūt ꝙ castrum vel villa debent destrui sicut
fuit Carthago, ut ff. quibus mo. vsusf. amit. l.
si vsusfruct. in fin. de colleg. illici. leg. collegia,
cum si. Alij dicunt ꝙ solum illi qui delinquūt,
& illi qui regunt vniuersitatem castri uel
villæ, vt sunt rectores, consiliarij, & similes, &
etiam illi qui induxerunt ad delinquendum,
sunt puniendi, ut ar. C. vnde ui. l. meminerint.
in fina. ff. de dolo. l. si ex dolo, in princ. C. de vi
pub. l. qm̄. ibi, visum est &c. ff. quod ui aut clā.
l. si tibi. de ser. cor. l. in hoc iudicio, §. fin. & est
ratio, quia oēs de uniuersitate non delinquūt,
nec sciunt, uec consentiunt. & pœna dēt suos
tenere autores. C. de pœ. l. sancimus. Si enim
omnes puniretur, iam infantes & furiosi puni
rentur ꝙ esse non debet. ff. de sic. l. insons. Itē
uxor ob culpam mariti, quod esse non debet
ut C. de uxor pro ma. l. ob maritorum. Item
filius ob culpam patris, ꝙ esse non debet, ut
C. ne fil. pro pa. l. j. & fin. ff. de pœn. l. crimen.
Item alteri per alterum non debet iniqua
conditio inferi, ff. de reg. iu. l. non debent, cum
si. Et hoc magis placet, in qua op. est d. Inn.
& ipse no. ext. de simo. c. dilectus. 2. de sent.
exc. c. graue. Sed Ber. uidetur dicere contra sup
107 d. c. dilect. † Sed quæritur, nunquid uniuersi-
tas poterit facere syndicum ad defendendum
in tali casu? Resp. sic uidetur, ut C. de re mil. l.
tam collectores, §. ac uniuersitas. li. 11. & ff. qđ
cuius. uni. l. item eorum, §. si decuriones, &
l. sicut. §. si qui. cum si. & de hoc not. supra. de
procu. & defen. §. sed nunquid uniuersitas.
109 † Sed quid, M. accusauit te ꝙ ipsum percussi
sti in facie uel alibi cum sanguinis effusio-
ne, & noctis tempore cum uno cultello, uel en-
se, tu negasti, & ipse probauit per testes ꝙ ip-
sum percussisti de die & non de nocte, uel
sine sanguinis effusione, uel manu uacua, uel
pugno, uel sine gladio. nunquid es tu in ca-
su condemnationis? Respon. non, sed in casu ab
solutionis propter ineptam probationem ab
obseruatione iudicij, ut ff. si mens. fal. mo. di-
xe. l. j. §. j. & est ratio, quia sententia debet for-
mari sm formā accusæ, ut extra de acc. c. quali-
ter. §. ad corrigendum. de simo. ca. licet Hely.
ff. cōi diui. l. ut fundus. & idem pōt dici si di-
catur in accusa, quòd percussio facta fuerit in
uno loco, & probatur in alio, unde cū nō possit
formari snīa secūdū accusæ, debent sequi ab-
solutio saltem ab obseruatione iudicij, sed de
nouo poterit accusari, ut ff. de acc. l. libello
rum. & de ædil. edi. l. bouem. & poterit iudex
ex officio suo inquirere, ut ext. de collu. cap.
2. & fin. & in Auth. de collator. coll. 9. & de
hoc etiam alias dixi sæpius supra. §. iubemus.
110 off. præs. l. congruit. cum si. † Sed quid, de-
di M. certam denariorū quantitatē, ut occide
ret P. & accusatus sum de hoc, & probatum
est, nunquid sum de homicidio dānandus. Rn̄.
& uř ꝙ sic, quia uoluntas pro facto hř, ut ff. de
a sic. l. Diuus. Sed dic, *a* aut ille peruenit ad actū
& occidit, uel percussit, uel uulnerauit animo
occidendi, & cum re apta ad hoc, & sū punien
dus, per d. l. diuus. cum si. & C. eo. l. is qui cū te-
lo. quia qui mandat, facere uř ff. de sol. l. qui
mandat. & qui per alium facit &c. C. de ac-
cu. l. non ideo minus. Si autem nō peruenit ad
actum, tunc secus, quia maleficiū non fuit sub
secutū, ut ff. quod quisq; iur. l. j. in fi. de iniur.
111 l. item apud Labeo. §. si procurauerit. † Sed
nunquid potero repetere pecuniam quam de-
di. Resp. non uř, quia in pari cā melior est con
ditio possidentis, ut C. de condi. ob tur. cau. l.
2. Sed fiscus qui est uitiorum successor. ff. de
111 iure fiscus. l. Lucius. † Sed quid grauius pec-
cat, an ille qui mandat fieri maleficium, an il-
le qui fecit. Resp. ille qui mandat in se & in a-
lium peccat, unde grauius puniendus est, ff. de
in fa. l. athletas. §. Pōponi. no. & in auth. ut iu.
siue quoque suff. §. eos. col. 2. Item quia plus
delinquit qui clā facit, quā qui palam, & ideo
113 grauius punitur. ut ff. de nup. l. fi. † Sed quid,
M. accu-

ADDITIO.

a ¶ Sed dic. *Vide per te Bar. in l. nō solum. §. si mā
dato. ff. de iniu. aliter destinguentē, quem vidē
tur sequi Doct. maxime Sal. in l. nō ideo minus.
versi. quaro tertio, C. de accu. Et adde ꝙ vbicū
que mandatum habetur pro perfecto in se, tūc
tale mandatū punitur pœna ordinaria: ac si de
lictum principale fuisset commissum, per tex. in
c. pro humani de homi. lib. 6. & in quantum hic
dicit ꝙ mandans delicto sequuto nō punitur, in
tellige pœna ordinaria, vt per Bar. in d. §. si mā
dato. & Ang. in cons 14. inci. nos Carolus. & ad
de Alex. in consi 45. in 4 vol. ubi statutum lo-
quens de homicidio non habet locū in mādāte.*

M.accuſatus eſt de homicid. uel adulterio , &
cautū eſt lege municipali , quòd accuſatus ſi
fuerit contumax, & non comparuerit ad ſe de
fendendū, ꝙ habeatur pro conuicto & confeſ-
ſo, & ꝙ ſi fuerit contumax, & condemnatus ,
ꝙ debeat decapitari nulla eius defenſione audi-
ta: ſi quo tempore in fortiam communis per-
uenerit, & ſic dictus accuſatus fuit per contu
maciam condemnatus . contigit ꝙ poſtea ve-
nit in fortiam cōis: Ptās vult eū facere decapi-
tari, ipſe petit dilationem ſibi dari ad ſuā de-
fenſionem faciendam: quęrit, an ſit danda, vel
non? Rñ. & vr̄ quòd non ſit danda per formam
ſtatuti & ſnīæ latę, nam ſtatutū eſt ſeruandum
ff. ad muni. l. conſtitutionib. de leg. 3. l. non ali-
ter. ꝗuis ſit durū. ff. qui & à qui. l. proſpexit.
Item res iudicata præſumitur rite lata; ext. de
renun. c. in præſentia. ff. de re iu. l. res iudicata.
Econtra ꝙ debeat dari dilatio, & quod ſit au-
diendus, quia talis & tanta ſnīa non potuit fer
ri in abſentē, ff. de pœ. l. abſentem. Item ꝗa de-
fenſio non eſt deneganda, ſed qñcunque peten-
te reo concedenda, ff. de qō. l. vnius facinoris ,
§. pen. C. de iu. fiſ. l. defenſionis facultas. imo eſt
augmentāda, C. de hæret. l. qm̄. in fi. Item ꝗa
ſi confeſſus fuiſſet homicidiū vel delictum, &
poſtea vellet probare contrariū, eſt audiendus,
ff. ad l. Aq. l. inde Neratius. §. fin. multo magis
hoc caſu. Item ꝗa tale ſtatutū eſt iniquū & con
tra ius naturale, & ideo non ſeruandū , ut C. ſi
contra ius uel uti. pub. l. fin. cū ſi. Item & mala
conſuetudo non eſt conſuetudo , & iō non ſer-
uanda, vt in Auth. ut nulli iud. §. fi. colla. 8. &
ff. de legi. l. ꝙ contra rōnem. & ita fuit deter-
minatum per d. Iac. de Are. ꝙ iſte audiretur ad
eius defenſionem. non obſtan. ſtatuto de con-
114 demnatione facta. † Sed quid, aliquis fuit ac
cuſatus de maleficio aliquo, ipſe comparuit &
negauit, probatur maleficium cōtra eum quod
iſte cōmiſit. iſte dicit ꝙ commiſit ad ſuam de-
fenſionem faciendam , vel ꝙ ille offenſus po-
tuit impune offendi, vnde petit dilationem ſi-
bi dari ad defenſionem faciendam, nunquid de
bet ſibi dari? Reſpon. vr̄ ꝙ non, ratione ſui mē
dacij , quia negauit , & modo uult probare ,
& ratione mendacij quis repellitur, C. de nup.
auth. contra negantem, ff. de rei ven. l. fin. Alij
dicunt cōtra ꝙ dēt audiri, ff. ad l. Aq. l. inde Ne
ratius. §. fi. Inſt. de noxa. §. neq; . Item quia de
fenſio nulli eſt deneganda, C. de iu. fi. leg. defen-
ſionis. imo quandocunq; reo petente conceden
da eſt, ff. de quęſtio. l. unius facinoris, §. cogni-
turū, & hoc uerius ſecundū quoſdā. Sed ſi dixiſ
ſet , nego me culpabilem de ijs de quibus ac-
cuſatus ſum, uel nego me feciſſe ea de quibus
accuſatus ſum , ſed ſi apparet me feciſſe, dico
me feciſſe ad meam defenſionem, uel quod fa-
cere potui, quia exbannitus erat, uel quid ſi mi
le, dico quod tunc debet indiſtincte audiri , &
hoc communiter dicunt Doct. quia talis reſpō
ſio poteſt fieri ſub condi. tali, C. de exce. l. ſi qui
dem. ff. de noui oper. nun. l. de pupillo. §. ſi quis
ipſi. & quia defenſio eſt concedenda quandocū
que reo petente , ut dictum eſt. facit C. de hæ-
re. l. quoniam, in fi. item no. ꝙ notarius non de-
bet ſcribere , talis examinatus negauit omnia
uera eſſe quę in accuſa continetur, ita ꝙ ſi non
ꝓbet ꝙ Ptās ſit Ptās, uel ꝙ iudex ſit iudex uel
officialis, uel ſaltem ſit in poſſeſſione officij ,
non ualet proceſſus de iuris ſubtilitate. Sed de
bet ſcribi ſic, uidelicet , negat ea de quib. accu
ſatus eſt, uel ſic, negat ſe eſſe culpabilem de ijs
de quib. accuſatus eſt , uel inquiſitus, ratio ,
quia qui omnia negat, nihil excipit &c. Vnde ſi
nego te procuratore, oportet te probare de mā
dato , aliàs non audiris , C. de proc. leg. licet ,
quia primo de perſonis conſtare debet. ff. de iu.
codici. l quidam referūt. ſic & in caſu iſto, quan
do negat oīa uera eſſe &c. unde oportet ꝙ fiat
fides de perſona Ptātis , uel iudicis corā quo
accuſa fuit porrecta, unde accuſator debet pro-
bare cū in accuſa dicatur ipſum eſſe Ptātem uel
iudicē, nam ei qui dicit, non qui negat incūbit
onus probandi, ff. de prob. leg. ei qui. ff. de pub.
l. quicunque. ff. de rebus cor. l. qui neque. item
ſi dicas te filium talis, & ego nego, oportet te
probare filiationem, uel ſaltem ꝙ tu es in poſ-
ſeſione filiationis. aliàs non es audiendus, ext.
ꝗ fin. ſint l. c. tranſmiſſæ, ff. de prob. l. 1. & 2. ſic
115 ergo & in caſu iſto, ut dictū eſt. Sed † quid, ac
cuſatus fuit M. de aliquo maleficio, & ꝗa non
repertus culpabilis, fuit per ſententiam abſolu
tus, modo uenit quidam & vult eū accuſare de
eodem delicto: quæritur. an poſſit. Rñ. non pōt
niſi doceat de præuaricatione primi accuſato-
ris, & de colluſione, & ſe ignoraſſe primam ac-
cuſam fuiſſe ab alio inſtitutam , ut not. ext.
de accu. c. de his. & C. de accu. l. qui de crimine.
& eſt ratio , quia non debet ſæpius de delicto
eiuſdem quærit. ff. nau. cau. ſtabu. l. ſed ſi, §. fin.
item quia obſtat rei iudicatę exceptio. ff. de
re iudica . per totum. niſi agatur de re familia
ri &c. C. quando ciui. actio prę. cri. l. fin. §. fin.
116 † Sed quid, M. fuit accuſatus de aliquo ma-

lesicio,& requisitus,& citatus non cõparauit,
vnde per suam cõtumaciam fuit cõdemnatus
& ex bãnitus,sed iterũ ipse delinquit,nunquid
puniendus,est iterũ?Respon.non vr̃,ff.de adul.
l.si adulteriũ,q̱a nõ debet addi afflicti afflicto,
ff.de off.præsid.l.diuus. Sed dico contra quod
ad multiplicationem delictorum,sequitur mul
tiplicatio pęnarum,ff.de pœ.l.aut facta & l.re
legati.& C.de epis.aud.l.3.in fi.de ser. fug.leg.
quicunque & vt inf.cer.tem.cri.qõ.ter.leg.2.ff.
de priua.deli.l.nonnunquam,de termi.mo.l. 2.
117 de li.ho.exhi.l.2.§.si quis dolo. † Sed quid,
accusatus fuit M.quòd vulnerauit Titium; &
ipse Titius dixit in penitentia iudicis vel te-
stium,quòd M.non fuit ille qui vulnerauit eũ:
quæritur nunquid possit amodo procedi con
tra eũ?Respon.ꝙ non secundũ Gul.de Cu. sed
hoc verũ puto ad petitionem vulnerati. Sed
quia reipublicæ interest ne maleficia sint im-
punita, vt l.ita vulneratus.puto quod procedi
possit per iudicem per inquisitionem,quia cri-
mina vndecunque claruerunt, sunt punienda.
vt 24.q.4.ecce extra de collu. ca. crimina.ff.de
pub.l.licitatio, §. quòd illicite.cum si. Quia
ex iniuria alicui facta duæ nascuntur actiones,
vna quæ datur iniuriato,alia quæ datur reipu-
blicæ, cuius interest ne maleficia committan-
tur, ff.de pub.d.l.licitatio,§. quod illicite. sed
ipse vulneratus bene non poterit agere, quia
iniuria non fit uolenti, & sic intelliguntur iu-
ra primo alle. sed per hoc non tollitur iniuria
facta reipub. vt dicta leg. licitatio, §. quod il-
licite,ff. de sic. leg. 3. & ff. de vi pub. leg. qui
cętu.§.fi.Item quia ius publicum non tollitur
pacto priuatorum, ff.de pact. l.ius publicum.
vnde per commune potest procedi,non obstan-
118 te pactò per iura prædicta.Sed † quid si offen
do aliquem quem non cognosco?Respon.sum
puniendus,ff.de iniu.l.eum qui, §. si iniuriæ.
119 & §.seq.de ser.cor.leg.1.& fin. † Sed quid M.
fuit accusatus de aliquo delicto,pendente ac-
cusa moritur, nunquid potest procedi contra
eũ?Respon. non regulariter. & not. de hoc in
Spe. de acc.§.fi.ver.item reus est mortuus.23.
di.quorundam.& quia extinctum est crimen,
vt ff.ad Tur.leg. aut priuatum, & de acc.leg.
libellorum.§.fin.& l.diui fratres. Fallit in cri-
minę læsæ maie. hæresis,apostasiæ,peculatus,
& si.vbno.C.si reus uel acc.mortu.fuerit. leg.
1.sed si accusator moritur, fit absolutio ab ob-
seruatione iudicij,& quilibet alius in crimine
publi. admittitur ad accusandum intra 20.
dies vtiles,non autem post,ff.de accu.le. libel-
120 lorum,§.fin † Sed nunquid accusa & pro-
cessus primæ causæ eo mortuo valent in alia
secũda accusa?Rñ dicunt quidã ꝙ sic,ar.C.de
eden.l.2.de arb.l.cum antea de re iudi. l.gesta.
Alij dicunt contra,ꝙ extincta cã p̱ p̱ mortem,
oĩa intelliguntur extincta,vt C.si reus vel accu.
mor.fu.l fi.C de iu.l.properandum, §.fin.cum
121 si.& hoc verius videt̃. Sed† q̱d si aliquis fuit
accusatus & condemnatus,& in eius absentia,
& sic non valuit snĩa,ff.de pœ.l.absentem, &
postea reuersus admissus ad suam defensionem
quod esse debet,vt ff.de exhi.reis, l. annus.an
eius aduersarius audietur ad probandum di-
ctam accusam?Respon.sic vr̃,vt C.de tẽp.app.
l.fi.de tẽp.in integ.rest.l.petẽdæ. nã in iudicijs
seruanda est æqualitas.C.de fruc.& lib. expen.
122 l.fi.† Sed quid, M. fuit accusatus de aliquo
maleficio,ex quo dẽt amittere mẽbrũ,& con-
demnatus est in amissione alicuius membri,de
quo membro dẽt intelligi de iure. dicũt quidã
in eo in quo eligitur,vt ff de iur do.l.plerũque.
Alij dñt ꝙ manu, q̱a ubi fit mentio de mem-
bro,intelligitur de manu, C. de ser. fu. auth.
sed nouo iure. & tũc cõdemnatus hẽt electio-
nem in qua manu velit, vt d. l. plerumq;.& si
non elegerit,in illa puniatur in qua minus p̃t,
q̱a pęne sunt molliendæ &c.ff de pœ. l.inter-
pretatione.& hoc verius vr̃.Sed si non hẽt ma
nũ,debet puniri in pede,ut puto, q̱a est simile
membrũ,nã de similib. ad similia procedi dẽt
&c.ad hoc ne maleficium remaneat impunitũ,
ff.ad l.Aquil.ita vulneratus, ff.quod quisque
iur.l.pen.in fi.in summa uero cum aliquis de-
liquit,aut est maior, aut est minor: si quidem
est minor, & est doli capax,tunc punitur, q̱a
malorũ mores &c.C.si aduer.deli.l. 1.iudex ta
men poterit pęnam mitigare rõne ætatis,ff.de
min.l.si ex cã,§.nũc videndũ.& l.auxiliũ, §.in
delictis.nam oẽ delictũ põt esse in puero capa
ce doli,p̃ter delictũ carnis & luxuriæ, ut C.de
pœ.l.impunitas,ff.de fur. le. impuberem, ff.de
adul.l.si minor.Si autem nõ est doli capax,sed
infans,non punitur,vt ff.de sic.l. ꝙ infans. &
dicitur doli capax in masculo a 10. annis cum
dimidio sup.in fœmina uero a nono cum dimi
dio sup.ut no.Insti.de inut.stip.§.furiosus.nam
dicitur proximus pubertati,ut no.Insti.de obl.
quę ex deli.nas.§.in summa.Si autem est pubes
& maior, & est sanæ mentis, tunc aut est in
delictis quæ proueniunt ex animo deliberato,
& tunc aut cogitauit tantũ,& non peruenit ad
actum.

actũ,& non punitur tunc, quia primi motus
non sunt in potestate hominis, sed in instinctu
naturæ, vt ff.de pę.l. cogitationis. Si uero ad
actũ puenit & cõfirmauit punit, secundũ qua
litatem delicti, vt ff.& C.de pęn.per tot.ff.de
furt.l.1.& per totum, C. de ser. fugi.auth.sed
nouo iure.ff.de extraor.cri.l.1. & per tot. cum
si.Si vero peruenit ad actum, & nõ consuma-
uit, si uoluit, bene punitur, quia uoluntas pro
facto reputatur, & hoc est uerum in grauio-
ribus delictis, in quibus pœna corporalis im-
ponitur, ut pro homicidio, pro adul.& simi.C.
de epis.& cle.l. si quis non dicam, ff.de sica.l.
1.§.diuus. Si uero non consumauit, quia no-
luit, sed bene potuit, & tunc quia per eum ste
tit, non punitur, ff.de fal.l. qui falsum. Si autẽ
non peruenit ex animo, idest non dolose, nec p
eum est factum, ut quia proiecit gladium vel
lapidẽ cõtra carnẽ, uel auem, uel ferã bestiã,&
idem in similibus dici põt & lapis uel gladius
præteruntẽ pcussit, uulnerauit,& læsit, non te
netur, quia dolus opus est. ff.de sic. l.in lege.&
l.Diuus. sed pecuniariter ad dãnum legis Aq.
ff. ad l. Aqui.l.scientiam, §.pen.& l.si ex pla-
gis, §.æque,& l.si putator,& hoc habet locum
in grauibus delictis, ut dixi. in alijs uero le-
uioribus, non sufficit actus & uoluntas, nisi
sequatur effectus, unde si quis intrauit domũ
meam aĩo furandi, si nõ fuit furatus, non tene
tur furti, ff.de fur.l. uulgaris, §.qui furti. sed
tenetur actione iniuriarum de introitu do-
mus. item si quis procurauit, ut alius me pcu-
teret, & non percussit, non tenetur, quia non
habuit effectum, ut ff. de iniur. l. item apud
Labeonem, §.si curauerit,& ibi not. Item si
quis impetrauerit ius iniquum contra aliquẽ,
& non fuit usus, non punitur, ut ff. quòd quis.
iu.l.1. in fi. Et ꝙ in atrocibus delictis sufficit
actus & uoluntas,& non in leuioribus nisi se-
quatur effectus, no. plene. C.de epis.& cle.leg.
si quis non dicam, & de his qui ad eccle.con-
fu. l. pręsenti, ff.de fur.l. qui ea mente,& ff.de
iniu. l.item apud Labeonem, §. si curauerit,
Et prædicta locum habent in delictis, ubi est
123 pœna determinata & expressa à iure. † Si
autẽ delinquit,& non est pro tali delicto pœ-
na determinata & expręssa uenit tunc delin-
quentis puniendus extraordi.pœna iudicis ar
bi. inspecta qualitate delicti & personæ delin-
quentis, ut de pœ.l.aut facta;& l.hodie,& de
extraord.cri.l.1. de effr. & expil.l.1.cũ si. quia
maleficium nõ debet esse impunitum, ut l.ita
vulneratus, ff.de l. Aqui. & ne detur materia
124 delinquendi &c.de transl. c. quãto. Et † no.
ꝙ non solũ qui delinquunt puniuntur, sed ẽt il
li qui ad delinquẽdum dolose & ex certa scien
tia dãt auxiliũ & fauorem,& hmõi similes, ut
no. sup. in ti. de insul. §. sed pone ꝙ vnus cępit
125 M. per pannos &c. † Illi autem qui nõ delin-
quunt, non sunt puniendi, vt C. de pę. l. san-
cimus. Fallit in crimine lęsæ maest. hæresis &c.
vbi ob delictum patris, filius punitur, vt C.
ad l.Iul.maiesta. l. pe. de hære. auth. gazaros,
ext. de hære. c. vergentis, cum si.& pdicta lo-
cum hñt tam in fęmina, quã in masculo, q a ge
nus masculinum comprehendit fęmininum,
& maxime cum verbum masculinum pro-
fertur à l.ff de uerb.sign.l.1.C. vnde ui, l.si quis
126 in tantam, C. de ser. fu. l.quicunque. † Sed
quid, quidam commisit maleficium de quo
accusatus est, & post hoc efficitur clericus
vel religiosus, quæritur, an possit puniri à iudi
ce seculari? Resp. sm Dy. ꝙ non, per l.hos, ac-
cusare, ff.de accu. §. hoc beneficio, ff.de arb.
l.nõ distinguemus, §. sacerdotio, & hoc si non
constat quòd prædicta fecerit causa euitandæ
pœnæ, ut ff.de adul.l.si maritus, si autẽ con-
stat, tunc tenetur & punitur, C de his qui ad
127 eccl.confu. l. 2. & l. sequ. cum si. † Sed quid
præsumemus, in dubio distingue, aut iste fuit
in crimine deprehensus, uel iam erat accu-
satus vel citatus, uel alio modo præuentus,
ut quia comparuit, & respondit, & satis de-
dit de stando mandatis, & de soluendo con-
demnationem, ut quotidie fit, & tunc præ-
sumitur se in fraudem clericasse, & tunc po-
test punire à iudice seculari, arg. ff. de iur. om.
iu.l.cum quædam puella, ff. de iu. l. consen-
sisse,& l.si quis postea. aut non fuit depræhen-
sus aut præuentus, ut dictum est,& tunc nõ p
sumitur se clericasse in fraudem, argu. ff.de
bo.eorum qui mor. sibi consci. l.1.C.de fal.l. si
quis decurio. Alij dicunt quòd de iure ciui. pu-
niendus est à iudice seculari si est citatus &
accusatus, C. de epi. & cle.l. Offi.& l.si quis
decurio, § necnon, in Auth. de monach. §. si
uero,& § seq. & ff.de iud.l.si quis. Sed de iu-
re canoni secus, quia per clericatum est fa-
ctus alterius fori, ita quòd iudex secularis non
habet se intromittere, ut ext. de for. compe.
c.si diligenti. de iud. c. fi. C. si à non compe. iu.
l.1.& per tot. de epis. & cle. auth. statuimus.
Sed tñ si iste talis dimitteret habitum clerica-
lẽ, uel exiret religionem non processus, tunc iu-

dex secularis potest ipsũ punire, cum præsumi
debeat se clericasse, uel religionem intrasse in
fraudem, & cã euitandi pœnam, & hoc sibi ꝓ-
desse non debet, arg. C. de sacros. eccl. l. qui sub
prætextu. de distra. pig. l. qui sub imagine. Item
quia dolus non debet alicui prodesse, & est
malitijs obuiandum &c. & maleficium non.
debet esse impunitum, ut l. ita uulneratus, ff.
127 ad l. Aq. cum simi. † Sed quid, ordinatum est
ꝙ si quis percusserit aliquem de nocte, quód
debeat puniri duplici pœna, & de hoc accu-
a satus est, testes dicunt quòd fuit de sero, *a*
nunquid pęna duplici condemnabitur. Resp.
non, sed est puniendus ac si de die, quia pœ-
næ sunt molliendæ, ff. de pœ. l. si interpreta-
tio, ar. C. qui bo. cede. poss. l. fin. §. ult. nã ẽt in
obscuris sequitur quòd est minimũ, ff. de reg.
iur. l. semper. Item quia fauorabiliores sunt
rei &c. ut ff. de act. & ob. l. Arrianus. Item quia
in dubijs contra fiscum est pronunciandum,
ut ff. de iur. fis. l non puto. Ecõtra ꝙ pęna du-
pli, cum dicatur ab ortu solis usque ad occa-
sum &c. ibi, mane & uespere dies unus &c.
129 Sed prius dictum approbatur. † Sed quid
quidam commisit homicidiũ. & orto rumore
dum iste homicida prosequeretur à familia
Potestatis causa capiendi eum, quidam amici
& propinqui fecerunt se obuiam familiæ, dan-
do impedimentum, ita ꝙ non fuit captus, sed
euasit, & de isto maleficio, auxilio, & fauo-
re, accusati sunt: quæritur, an sint puniendi?
Resp. ꝙ sic, eadem pœna, arg. C. de epi. ad l.
addictos, & de epi. & cle. l. raptores, §. fin. ad
Sill. l. si quis in graui. Alij dicunt quod sũt pu
niendi pœna extraordi. non de homicidio,
quia non dederunt auxilium uel fauorem
ad maleficium committendum, seu homici-
dium & imponetur pœna pecuniaria, uel re-
legatio ad tempus, uel alia extraordinaria ar
bi. iud. cum non sit pœna determinata, ut ff.
de extraor. cri. l. j. de de pœn. l. hodie. cum si. &
ita fuit de facto consultum, & hoc uerius uř.
Sed si monstrauerit iter ad fugiendum homi-
cidæ, & per hoc ipse euasit, non tenetur, secũdũ
quosdam. Sed uř contra, ꝙ puniatur. arg. C. de
exac. trib. l. quoties, lib. 10. saltem pœna extra
ordinaria, cum sit res mali exempli fauere
malefactorib. arg. de his qui qui latr. occul. l. 2.
circa prin. & §. deinde, ff. de adult. l. is qui o-
pem, C. de epis. & cle. l. raptores, §. fina. ff. de
pœ. l. si quis aliquid, si abortus causa, & l. ho-
die. quod uerius puto, ne maleficia sint impu-
nita &c. nam uř quòd quilibet tenetur capere
malefactores, & in fortiam cõis ducere, aliàs
punitur, arg. C. de his qui lat. occul. l. j. & 2.
circa prin. & C. de malefi. l. fi. ergo si facit eum
euadere, debet damnari saltẽ extraordinarie,
vt dictum est, monstrando ei viam vnde fu-
giat, quia dat ei opem ad fugiendum, quòd esse
se non debet, ff. de ser. fug. l. j. §. vnusquisque.
l. impunitum. Item non dẽt &c. ff. fur. l. fur-
tum non committitur, & l. qui seruo, quia li-
cet non puniatur de furto, quia furtum non
commisit, tñ quia delinquit præstãdo fauorẽ
ad fugiendum, debet puniri saltem pœna ex-
traordinaria, vt dictum est, quia maleficium
non debet esse impunitum &c. ff. ad l. Aqu.
l. ita vulneratus, cum si. Item si quis sociat la-
tronem, punitur de societate: multomagis
si facit ipsum euadere. C. qui lat. occul. leg. j.
Item si quis mittit literas, dř præstare fauorẽ,
ff. ad l. Iul. maie. l. j. §. fin. multomagis si mon
strat ei viam ad fugiendum. Itẽ si quis allegat
pro isto coram iudice, uř ipsũ defendere & fa-
uorẽ pręstare, ff. de procu. l. seruũ quoq;, §. pu-
blicè, & de acc. l. res, vnde dẽt puniri, facit ext.
de iudæ. c. ꝙ olim, arg. ff. de const. pe. l. licet. cũ
130 si. † Sed nunquid tenetur quilibet iudicare
malefactorẽ & furẽ? Resp. non vř, secũdũ iura
vetera, quia si licitum est accipere prętium ꝓꝑ
indicandum, ergo compelli non põt, ut ff. de
condi. ob turp. cau. l. dedi tibi. Sed potest com
pelli iudicis officio ad quem spectat punire
maleficia, & purgare prouinciam malis homi-
nibus, vt ff. de offi. præsid. l. 3. & l. congruit, ad
hoc ne maleficia sint impunita, vt l. ita vul-
neratus. ff. ad l. Aq. sed de iure canonico potest
indistincte cõpelli ad indicandũ, extra de fur.
c. qui cum fure. & sup. no. de fur. facit C. de his
131 qui lat. occ. l. 1. & 2. † Sed q d, vulnerasti ali-
quem de quo accusatus fuisti, & ille vulnera-
tus decessit, dř quòd ex dictis vulnerib. deces-
sit, tu negas, quærit̃ quid iuris? Rñ. dicunt qui
b dam ꝙ si intra paucos dies *b* decessit, ꝙ præ-
sumi-

ADDITIONES.

a ¶ De sero. *Adde tu et vide, an de sero dicatur de nocte ꝑ Bar. in l. q duos, §. 1. ff. de manumis. testa. et l. aut facta, § tps, ff. de pę. et in l. Titius, §. 1. ff. de li. & posth. vbi optime distinguit.*

b ¶ Dies. *Adde Ang. Ar. in trac. male. in verbo, et ex ĩteruallo dictus Titius ex dictis vulnerib. mortuus fuit &c. vbi uide quę posuimus. H. C.*

sumitur mortuus ex vulnere, vt extra de ho-
mic. c. Petrus. & appellant paucos dies quin-
quaginta, vt 50. di. si qua fœmina. & 30. q. j. si
quis inuentus. Ego puto distinguendum, aut
erat mortifere vulneratus, aut non, vt no. sup.
de insultu, §. sed quid, aliquis fuit accusatus.
insultatus vel vulneratus cum gladio &c.
132 † Sed quæro nunquid diuites & pauperes pa
ri pœna puniantur? Rñ aut tractatur de pęna
pecuniaria, & tunc maiori pęna diuites quam
pauperes puniuntur iure cõi, imo ratione pauꝑ
tatis põt remitti mulcta, vt C. de modo mul.
l. eos. C. de ser. fug. l. quicunque ff. de off. præsi.
l illicitas, §. fi. Si vero de pęna corporali, tunc
magis pauperes q̃ diuites, vt ff. de pœ. l. mili-
tes. item plus serui quã liberi, ff. de fal. l. j. in fi.
& ista pœna corporalis non põt remitti de iu.
ciui. vt C. de pę. l. pęnam nisi a principe, vt ibi
no. Sed de iure ea tamen ex cã potest, vt ext. de
133 offi. leg. c. de causis. † Sed pone ꝙ T. accusa-
uit M. de aliquo maleficio, & hoc non proba-
tur, nunquid est de falsa accusa puniendus?
Rñ. sic vř, vt ff. de calũ. l. j. § j. vbi de hoc. Nam
falsitas est mutatio veritatis & c. vt in Auth.
de fid. inst. in prin. Alij dicunt contra, ꝑ Auth.
vt litigantes iurent, §. si quis aũt, col. 9. Sed pri
134 mum verius est. † Sed q̃d, accusati sunt duo,
pater & filius, vel duo fratres, qui ad inuicem
rixati sunt vel percussi, nunquid sunt punien-
di? Rñ. si grauiter ad inuicem delinquerunt,
sunt puniendi, vt ff. de pę. l. capitalium, § an ip
sa. de re iu. l. fi. Si aut leuiter in cã correctio-
nis, tunc leui pœna aut nulla sunt puniendi ff.
de pœ. l. respiciendum, §. furta. de iniu. l. p̃tor
edixit, § prætera. & l. uestem, § j. C. de pa. po.
l. si filius tuus. de emen. ꝓpin. l. j. cum si. † Sed
135 quid, accusatus est M. quòd ipse commisit
adulterium cum uxore Ioan. ipse probat ad se
defendendum, quod ipsa est mulier malæ cõdi-
tionis, & assueta se exponere multis homini-
bus, & ipse alias eam pluries cognouit carna-
liter, q̄ritur quid iuris? Rñ. ꝙ sit excusandus.
per l. C. de adul. l. l. si ea quæ, ff. de adulte. l. si
uxor §. plane. de ri. nu. § palã, de fur. l. verum,
cum simi alias si non ꝓbaret de adulterio pu-
136 nietur, ut C. de adult. l. q̃uis. in fi. † Sed quid
ordinatum est ꝑ l. municipalem. ꝙ qui adulte-
rium commiserit puniatur, in c. li. Accusatus
fuit M. de adulterio, & sic dico in alijs deli-
ctis, & quia non fuit inuentus culpabilis, ab-
solutus fuit ab illa pęna pecuniaria, post hoc
accusatur l. Iul. de adulte. & petitur quòd occi-
datur, C. de adul. l. q̃uis. in fi. queritur quid iu-
ris? Rñ. & uř. quòd dẽat ꝓcedi super accusa, &
puniri si fuerit culpabilis, & est ratio, quia pę
na pecuniaria non tollit corporalem, ut C qñ
ciuilis acc. cri. præiu. l. j. C. ui bo. rap. l. 2. de se-
pul. uio. l qui sepulchrum. Econtra ꝙ non, q̃a
duabus legibus non dẽt quis puniri de eodem
delicto, ut ff. accu. l. senatus. nec debet sæpius
quæri de delicto eiusdem, ff. nau. cau. sta. l. li-
cet. nisi doceret de præuaricatione & collu-
sione primi accusatoris, ut extra de accus.
137 c. de his. & ibi. no. Et hoc uerius puto. Sed
pone quod plures homines erant in una do-
mo, de qua lapis proiectus est in uia, & quen-
dam prætereuntem percussit & occidit, & om-
nes isti accusati sunt, constabat bene quod la-
pis fuit proiectus de domo, sed non constabat
per quem, quæritur quid iuris? Respon. dicunt
quidam ꝙ omnes debent condemnari. ff. ad l.
Aqui. l. Itẽ Mel. §. si plures, & l. ita uulneratus,
ff. de his qui deie. uel effu. l. j. §. fi. & l. seq. Econ
tra quòd nullus teneatur, cũ pœna debeat te-
nere suos autores, C. de pę. l. scimus, & non con
stat quis proiecit, & in dubio melius est nocen
tem absoluere q̃ innocentem condemnare, ff.
de pę. l. absentem. Item rõne incertitudinis pę-
na euitatur, ff. de rei uen. l. Pon. in fi. Sol. Aut
omnes interuenerunt studiose & animo delin-
quendi, & tũc omnes puniuntur, quia unus uř
mandato alterius fecisse, ut d. l. item, Mela, § si
plures, & de ui & ui ar. l. j § quoties, C. de acc.
l. non iõ minus. Si autem non interuenerunt
animo delinquendi, tunc ille solus punitur qui
proiecit, ff. de sica. l. fi. si hoc constat. Si uero nõ
constat quis fuerit, omnes in dubio debent ab-
solui, ut d. l. absentem. cum si. Sed quia res est
mali exempli, poterunt pecuniariter in aliquo
condemnari iudicis arbitrio, ff. de pœ. l. hodie,
138 de extra. cri. l. j. cum si. † Sed nunquid omni
tẽpore etiã feriato poterit cognosci de crimi-
ne & maleficio etiã festiuis dieb. Rñ. sic uř. C.
de fer. l. prouinciarũ. in Auth. ut iu. sine quoq;
130 suff. §. oportet. col. 2. † Sed pone ꝙ M. fuit
accusatus, quia uulnerauit Ioan. de uulnere
fuit condemnatus, postea ex illo uulnere Ioan.
mortuus fuit, nunquid poterit de homicidio
a accusari & condemnari. Rñ. dicũt q̃dã ꝙ nõ, a
quia

ADDITIO.

a ¶ Quod non. *Adde ꝙ ita tenet Bart. in l. nunquam plura. uer. quæro circa hoc, ff. de priua. delic. & in l. senatus, ff. de accu. & in l. pretore dixit, §. fi. ff. de iniur.*

quia non dēt sæpius quæri de delicto eiusdē,
ff.nau.cau.sta.l.licet Item fuit iam accusatus,
vnde non pōt ab alio accusari, C.de acc.l. q de
crimine, cum si. Sed dico contra ad hoc ne ma
leficium sit impunitum, l.ita vulneratus.& vr
casus ff.ad l. Aq.l.seruo vulnerato de act.& ob
li.l.qui seruum. Itē si hoc fieri non posset iā p
minorem cām vulneris fieret præiudicium cāe
maioris homicidijs, quod esse non debet, ff.de
iu.l.per minorem. Item nō obstant all.in cōtra
rium, quia ibi fuit accusatus solum de vulne.
re,& non de occiso, & sic de alio maleficio ac-
cusatur, videlicet de morte. Non ob.exce rei
iu.ar.C.de exhi.re.l.neque.in fi. & C. de pe.hæ-
140 re.l.hæreditas.cum si. † Sed quid, M.accusa-
uit Io. de aliquo maleficio, & dedit quosdam
testes qui non probant maleficium, iudex ad
inquisitionem veritatis vult alios testes indu
cere & examinare ex suo officio, nunquid po-
terit? Resp. dicūt quidā q non, quia accusator
hēt suā accusā pbare, & si nō pbauerit, reus
venit absoluēdus, C.de eden.l qui accusare. Et
est alia rō, quia accusa est ordinariū iudiciū,
& ex officio procedere est extraordinariū, &
vbi habet locum ordinariū, non pōt habere lo
cum extraordinarium, ff.de mi.l.in cāæ.& hoc
verius. Sed si accusator desisteret & nollet pro
bare suam accusam, tūc vr q in publico iudex
possit examinare ex suo officio, & inquirere
veritatem, ad hoc ne maleficiū sit impunitū,
ext.de collu.c. j.& 2.nam ipse habet inquire-
re veritatē omni modo quo pōt, C.de eden.l.2.
C.de iu.l.iudices. 2. q. 5. iudicantes oportet
141 cuncta rimari.cū si. † Sed pone q filius tuus
vult committere maleficiū te. præsente, & dū
posses prohibere, noluisti, nunq d es puniēdus?
Resp. sic vr, vt in seruo & dño contingit, ff.ad
l. Aq.l.scientiam.de nox.l.oib. Sed quali pœna
debes puniri. Resp forte eadē, cū videaris pręsta
re fauorem negligendo prohibere cum posses,
ar.ext.de hęre.c.2.& c.cum ex iniuncto & 2.q.
8.c.negligere. dum dr negligere.cū possis pro-
hibere, nihil aliud est quā fauere &c.& de ope
quis punitur, ff.de fur.l.is cuius ope. Instit. de
obl.quæ ex deli.nas.§.ope.& §. seq.vel cum nō
sit expræssa, tunc extraordinaria pœna debet
puniri, vt ff. de pœ.l.hodie.de extraor. cri.l.j.
142 cum si.qđ verius vr. † Sed pone q M.accusa
uit Io.& pendente accusa. Io.vult accusare M.
suū accusatorē, nūquid pōt? Resp.nō, nisi pse
quatur suā vel suorum iniuriā, ff.de acc.l.is q
reus, sed prosequēdo suā vel suorū iniuriā, vt
filiorū, tūc pōt, vt no.C.q acc.nō pos.l.negan-
da.& d.l.is qui reus. Et hoc de pari crīe, vel mi-
nori: de maiori aūt crīe p t sp.C.qui ac.nō pos.
143 l.j. † Sed pone q accusatus es de crimine, vel
de maleficio per te commisso iā sunt 30.anni
elapsi, nunquid dēt super tali crimine proce-
di? Resp.non puto, se intra 20.annos sic, C.de
fal.l.querela extr de excep. c.cum venerabilis,
ad fin.& hoc est regulare. fallit in partu suppo
sito, ff de fal.l.qui falsum.ext.de pœ.c.officij.
& idem pōt dici in ea q partū abiecit, ff.de pe.
l.cætero. quia pōt tunc accusari perpetuo.

De denunciationibus, & notificationibus, & pluribus formis earum. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Denunciatio & denunciare quid sint.*
2 *Denunciator quid facere debeat, & an iuret.*
3 *Denunciare quis possit, & an procurator, & quando denunciet.*

1 VIDEAMVS de denunciatione, po-
steaquā de accusatione tractauimus. †
Denunciatio est alicuius criminis delatio, vn-
de denunciare est rōne alicuius delicti aliquē
ad pœnā deferre nā præpositio, de, auget nūcu
2 pationem, ar.ff. depo si.l.j. † Et no.q ille qui
denunciat dēt suā denunciationē pbare, & ei
assistere, cum iste talis loco accusatoris habea-
tur, ff.ad Tur.l.ab accusatio.§.nunciatores,
ar.C.de eden.l.qui accusare. dēt etiā iurare q
nō calumniose accusat vel denunciat, C.de iu-
ra.cal.l.j ff. de op.no nun.l.de pupillo, § qui
3 opus, ff.ad exhiben.l.thesaurus.cum si. † Item
no. q nullus admittitur ad denunciandum,
nisi sua intersit, vt extra de acc.c.illa præposi
torum.nisi sit officialis, vt l. ea quidem, C.de
acc.& potest fieri ista denunciatio per procu-
ratorem & probari, vt extra de præsump.cap.
cum in ueritate.de testi.c.ex parte, nisi sit forte
imponenda pœna vltra relegationem, nam
tunc procurator non admittitur, vt ff.de pub.
iu.l. pe.§. ad crimen. et in tali denunciatione
puto illas personas repelli, quæ repelluntur ab
accusando, nisi prosequantur suam vel suorum
iniuriā. Quæ autem sint istæ personæ, no.su-
pra de personis quæ pos.accusa, vel non. vnde
sic est formanda denunciatio.

Forma denunciationis de insultu.

4 *Forma denunciationis de insultu.*
5 *Denunciatio an sit idem quod accusatio.*

4 CORAM † vobis dño ptate etc. In suo
sacro dicit et denunciat P. filium talis etc.
de tali loco etc. quem dicit de anno, mense
etc.

&c. insultasse & insultum fecisse animo irato, & malo modo cōtra M. filium suum cum vno cultello feritorio de ferro malitioso, & ipsum vulnerasse in manu dextera cum sanguinis effusione. Quare petit prędictum P. denunciatū puniri secundum formam iuris &c. prædicta fuerunt perpetrata in tali loco &c. Potest & alio modo formari secundum quod qualitatis facti requirit. Secundum formam accusationis nota. sup. de accus. & formis accusationum †
9 Sed no. quòd denunciatio non est idem quod accusatio. sed est quædam notificatio, vnde nūciare nil aliud est, quā notificare maleficium fore commissum, vt colligitur C. de accusa. l. ea quidem, & per talem nunciationem siue notificationem potest iudex inquirere de maleficio, quia maleficia quandocunque claruerint sunt punienda, 24. quæstio. 3. ecce. ff. de officio præsid l. congruit. cum simi.

Forma notificationis.

6 *Forma notificationis.*
6 CORAM † vobis & c. P. filius &c. notificat vobis quòd tale maleficium commissum per talem in personam talis, in tali loco, & tali tempore, vnde super his potestis inquirere & procedere ex officio vestro, & omnes repertos culpabiles punire &c.

Alias forma notificationis de vulnere illoto.

7 *Forma notificationis de uulnere illato.*
8 *Notificare & accusare, an quilibet possit, & an homo malæ famæ denunciare possit, & quid debet facere iudex recepta denunciatione.*
9 *Denunciare an teneantur illi de uicinia ubi cōmissum est maleficium.*
10 *Officiali asserenti aliquem commisisse aliquod delictum, uel contra fecisse statuto, an credatur, & qui potuerunt in his testificari.*
11 *Ordinato ꝙ qui accusauerit, habeat lib. x. si aliquis non accuset sed denunciet, an habebit dictas lib. 10.*
12 *Ordinatum est, ꝙ qualibet uilla uel castrum debeat denunciare maleficia commissa in sua territorio, fuit commissum delictum in confinio duorum territoriorum, & nulla facta fuit denunciatio, quid iuris erit.*
13 *Iudex quid facere debeat sibi facta denunciatione.*
7 CORAM † vobis &c. B. suo sacro notificat ꝙ M. insultauit & insultum fecit contra A. filium quondam Anto. cū vno cultello feritorio, & ipsum pecussit & vulnerauit in facie cum sanguinis effusione, ex qua percussione mortuus est. Et prædicta fuerunt tali anno, mense, & loco in tali parte, & c. super quo procedatur ex officio vestro, si nobis videtur & c. Et iste talis notificator non debent aliquid probare nec assistere si non vult.
8 † Item no. quod qui libet potest notificare cum non reperiatur & c. Sed non potest quilibet accusare & denunciare, vt patet sup. quia acc. non pos. Item denunciare non possunt homines malæ famæ, sed debent esse bonæ famæ, vitæ. & conuersationis, vt ext. de acc. c. repellantur, & c. qualiter. & c. cum oporteat. Et recepta denūciatione debet iudex inquirere &c. vt inf. de inquisi. plenius dicetur
9 † Sed nunquid illi de vicinia, vbi est commissum maleficium tenentur denunciare delictum fore commissum? Resp: non videtur, quia nec furem indicare tenentur, vt ff. de cond. ob turp. cau. l. 3. Contra quòd sic. ad hoc ne maleficium sit impunitum, vt l. ita vulneratus. ff. ad l. Aq. & quia expedit peccata nocentum esse nota, ff. de iniur. l. cum qui. Item quia quilibet tenetur capere malefactorem, & in fortiam communis ducere, C. de his qui lat. occul. l. j. quod si non faciunt, extraordinarie puniuntur, vt d. l. j. & 2. multomagis denunciare &c facit ff. de ser. fug. l. j. §. vnusquisque.
10 ꝙ l. impunitum, C. de mathe. l. fi. cum si. Sed nunquid cretur officiali aliquem commisisse aliquod maleficium, vel aliquid fecisse contra formam alicuius statuti? Resp. non videtur, nisi probet, C. de accu. l. ea quidem. Alij distingunt, aut ille officialis est electus & deputatus ad denunciandum maleficia & excessus, & portantes arma vetita, & ludentes ad ludū cxardi. & similia facienda, sicut sunt custodes noctis, & vinearum, & similes tunc eis non creditur nisi probent, & nisi expresse sit dictum quòd eis credatur, & sic potest intelligi. d. l. ea quidem. Si enim dictum sit & ordinatum quòd eis credatur, debet credi ff. ad munic. l. constitutionibus. Aut eorum officium consistit non solum in denunciando, sed etiam in cognoscendo & puniendo, vt est videre in iudice maleficiorum, qui potest ex officio suo inquirere, cognoscere, & punire maleficia & excessus, & tunc eius relationi creditur & statur si iurauit officium suum legaliter exercere. Nam statur relationi nuncij iurati, extra de appella. c. peruenit, ff. de rebus

cor.

cor.l. magiſputo,§.ne tñ.de off.præfe. verb.l.j.
§.quies.Sed tutius eſſe puto quòd teſtes adhi-
beantur,vt ff.de offi.præſi l.illicitas,§.veritas.
Et poterit familia rectoris & nuncij commu-
nis in his teſtificari , quoniam pœna applica-
tur communi,quia non reperitur prohibitum,
ergo videtur conceſſum , ff. de teſti.l.j.& l. ob
11 carmen. † Sed quid, ordinatum eſt,ꝙ quicun-
que accuſauerit aliquem malefactorē , habeat
à cõi x.lib . quidam non accuſauit ſed non de-
nunciauit,nunquid debet habere dictam pecu-
niam? Reſp.non,quia ſi idem eſſet denunciare
& accuſare non eſſent diuerſa, C.de codicil.l.ſi
idem, ff.de bo.lib. l.qui cum maior, §.accuſaſ-
ſe,&l. in ſeruitutem, §. pet:jſſe. cum ſi.Econ-
tra quòd ſic. nam qui denunciat,accuſare vř,C.
de iure patr.l. eum qui. Item quia denunciatio
& accuſatio pariter ambulant : nam ſicut ac-
cuſator probat ſic etiam denuntiator , ff. ad
Turp.l. ab accu. §. denunciatores. Item quia
potius effectus quam verba ſpectanda ſunt. l.
quamuis,ff. de iu. patr. & tñ conſequitur cõe
per iſtā denunciationem,quātum ꝑ accuſam ,
ergo debet eſſe idē ius in una quod in alia , Et
12 hoc approbatur,& verius reputa tur.† Sed ꝗd
ſi ordinatum eſt , quòd quælibet vlla vel ca-
ſtrum debeat denunciare maleficia commiſſa
in ſua diſtrictu ſub pęna centum librarum?con
tigit quòd in cõfinijs duorum caſtrorū,vel vil
larum eſt commiſſum maleficium , & nulla
fuit facta denunciatio ab aliquo,queritur quid
iuris? Reſpon. quòd quilibet punitur dicta pę-
na,ff.ad l. Aqui.l.ſi vero plures, §. interdum ,
13 ff.de fur.l.ſi plures.† Item no.quòd iudex de-
nunciatione ſibi facta debet procedere ſuper ea,
dummodo interſit denunciantis,vt ſupra dixi
in prin..& C. de accuſa. l. ea quidem de cuſto.
reo.l.in quocunque. de ſepul. vio. l.qui ſepul-
chra,ff.de offic.præſi.l.congruit.cum denuncia
tio ſit vnus modus procedendi in criminalib.
no.ſuper de accuſa. in princ. & extra de accu.
c.ſuper his.

De inquiſitionibus & earum formis. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Inquiſitionis deſcriptio.*
2 *Item alia deſcriptio.*
3 *Item alia deſcriptio,& an in inquiſitionibus ſit ordo ſeruandus.*
4 *Inqſitio quādo requirat ordinē iudiciariū ſeruari,& quādo nō,& an aſſeſſores obſeruent hæc.*
5 *Puniri an poſſit aliquis ſecundum iura vterasſ ne accuſatore.& in quibus vaſibus hoc fallat.*
6 *Inquiſitio an in omni caſu fieri poſſit,et quid de generali conſuetudine obſeruetur.*
7 *Iudex quam debeat adhibere diligentiam ,& quid facere qñ ſibi relatum fuerit de crimine .*
8 *Teſtes quales debeant eſſe,& mali aſſeſſores nō ſunt aſſeſſores,ſed canes nuncupari merentur, & inquiſitio multis modis formari poteſt.*

1 SEQVITVR † videre de inquiſitioni-
a bus.Inquiſitio *a* eſt alicuius criminis inda-
2 gatio,vt colligitur C.de fal.l.vbi † Vel inqui-
ſitio eſt iudicis officium ad inueniendum ma-
lorum delicta,& pœna debita punienda, fauo-
re reipublicæ introductum vt ff. de off. præfe.
vigi.l.nam.de off.præſi.l.congruit,& l.illicitas
nam reipublicæ intereſt ne committantur ma-
leficia,vt l.ita vulneratus.ff.ad l. Aqui.& facit
ext.de accu.c.qualiter & qñ.el ij.§.ad corrigen
dos,& c.inquiſitionis. & de ſimo.c.licet Hely.
3 † Vel inquiſitio eſt quoddam iudicis officium
à iure communi permiſſum, ad malos & per-
fidos inquirendos,& pęna debita puniendos ,
vt ff.de offi.præſi.l.3.§.1. & in Auth.de col-
la. §. ad hoc prohibemus. colla. 9. & d.
l. congruit , cum ſi. Et in his inquiſitio-
nibus ſecundum quoſdam non eſt ordo iudi-
ciarius obſeruandus , ſed ex mero iudicis offi-
cio proceditur , vt in dictis iuribus conſtat.
4 † Alij dicunt , aut inquiritur aliquo promo-
uente dictam inquiſitionem, vt contra ſingu-
larem perſonam , & tunc talis promotio ha-
bet probare , & ſi non probauerit , de calum-
nia punietur, vt extra de calum. c.2. & c. cum
dilectus. & tunc cum tali inquiſitione iudi-
ciarius ordo ſeruādus,quia debet dari libellus
in inquiſitionis & lis conteſtari & c. vt extra,
de acc.c. qualiter.ij.§. debet, & ibi no.ꝙ c. ad
petitionem.vbi de hoc in gl.no.Si autem iudex
ex officio ſuo mero ſine aliquo promotore pro
cedit,quod facere poteſt,dummodo fama præ-
cedat , vt d. c. qualiter, circa prin. & extra de
accuſ. c.inquiſitis , §. ad hoc , & c. cum opor-
teat, de ſimo.c. licet Hely.§.tunc enim. & tūc
non eſt ordo iudiciarius ſeruandus. & de hac
mate-

ADDITIO.

a ¶ Inquiſitio. *De omnibus iſtis definitionibus videatis Ang. Are. in trac. maleſi. in verbo. hęc eſt quędam.in 2.& 3.col. vbi etiā videatis quæ ibi poſuimus. Hiero.Chuca.*

materia plene no. in d. c. qualiter & qñ &c.
vt no. Inno. in c. olim de accu. Sed aſſeſſores
5 hmõi ſolennitatis non obſeruant. † Item no.
ꝙ ſecundum iura vetera nullus ſine accuſato
re puniebatur, ff. de mune. & ho. l. reſcripto, §.
ſi quis accuſatorem, C. qui accu. non poſſ. l. 3.
a Fallit a hoc in aliquibus caſibus, in quibus ſi-
ne accuſatore proceditur, vt in crimine ſacri-
legij, C. de epiſc. & cleri. l. ſi quis in hoc genus.
Item in crimine ſuſpecti tutoris & curatoris,
vt ff. de ſuſpe. tut. l. tutor quoque, §. pręterea,
Item in charta falſa, C. de proba. l. iubemus.
Item in inſtrumento falſo, C. de teſti l. nullũ.
Item in calumniatore. C. de calum. l. 1. Item
in crimine falſi, C. de fal. l. ſi quis falſos, & l.
vbi. Item in adulterio, vt ff. de adul. l. j. §.
reipublicæ. vbi de hoc no. vnde dicunt qui-
dam quod non põt procedi per inquiſitionẽ.
6 niſi in dictis caſibus, † Sed contra eos aperte
ſunt multa iura, per quæ vr̃ quod procedi põt
per inquiſitionẽ in omni caſu, ut in Auth. de
collato. §. iubemus. colla. 9. vbi expreſſe vr̃
quod procedi poſſit, vt extra de accu. c. ſuper
his, de off. or. c. j. ff. ad l. Iul. pecu. l. lege, §. mã-
datis, & ita de gñali conſuetudine etiam ob
ſeruatur, quæ vicem legi obtinet, ff. de leg. l.
cum de conſuetudine. & l de quibus, §. fi. &
C. quæ ſit long. conſue. l. j. & per totum. &
hoc intelligo ſi fama præcedat, uel clamor,
uel indicium ſaltem vnum de duob. vt extra,
de accu. c. qualiter & qñ, & c. cum oporteat.
iudex autem ſuo motu, fama nõ pcedente &c.
non põt procedere ad inquiſitionem, quia iã
non poſſet infamare inſontem & non culpa
bilẽ, & punire iniuſte, quod non vr̃ iuridicum,
extra de ſimo. c. licet Hely. §. ad corrigẽdos. &
c. per iuris, §. nos vero. de accu. c. inquiſi-
tionis, §. ad hoc nam licitum non eſt ẽt aliũ
infamare, vt 5. q. j. c. j. ij. & iij. & c. ſi quis
famoſum. imo qui ex officio offendit innocen
tem, vel condemnat, punitur, vel infamat
contra veritatem, punitur, C. qui latro occul.
l. ij. §. ſinautem. ibi vero ignaro iudice &c.
ff. de ſic. l. j. circa prin. ibi, quem cum magiſtra
tus. ff ad leg. Iul. repe. l. lege Iulia, § fi. &
7 dixi de famo. libel. † Item no. quod iudex
debet eſſe cautus, vt cum relatum ſibi fuerit
de crimine cõmiſſo ab aliquo, ipſe debet inter
rogare qui erant præſentes, & ipſe examina-
re, & veritatem inquirere, & ſecundum veri-
tatem ſuam formare inquiſitionem, & teſtes
ſuper ipſa examinare, & ſic non peccabit
8 † Item teſtes debent eſſe bonæ conditionis
& famæ, non inimici, non cohabitantes cum
inimicis, & tales qui non reppellantur a teſti-
monio, vt extra de accu. c. cum oporteat de
teſt. c. 1. & c. teſtimoniũ, ff. de teſti. l. ſcio, & l.
ob carm. cum ſi. & dicetur inf. plene de teſti.
Sed mali aſſeſſores & proteruì & ignorantes
iuris, ut vilipendentes Deum & iuſtitiam,
non obſeruant prędicta, & tales non poſſunt
dici iudices, ſi non habent in ſe iuſtitiam, & ſi
eã non ſeruant, extra, de verb. ſig. c. forus, §. iu
dex. imo iſti tales non ſunt iudices, ſed potius
canes nuncupari merentur. Formari autem
poteſt inquiſitio multis modis, ſecundum ꝙ
qualitas delicti requirit. & ad inſtructionem
rudium aſſeſſorum aliquas formas deferre
intendo in hunc modum, videlicet.

Forma inquiſitionis contra inſultantem de percuſſione.

9 *Forma inquiſitionis contra inſultantem de*
percusſione.
9 IN † NOMINE domini amen. Hæc eſt
inquiſitio, quæ fit & fieri intenditur per nobi
le virum d. A. Poteſtatem &c. contra L. filium
talis, de tali loco, in eo, & de eo, & ſuper eo,
ꝙ ad aures &c. fama publica &c. peruenit,
ꝙ tali anno, menſe, & loco &c. inſultauit &
inſultum fecit pręedictus L. contra talem &c.
& ipſum percuſſit & vulnerauit cũ vno cul-
tello feritorio in facie, ex cuius percuſſione
& vulnere ſanguis exiuit, ſuper quib. omni-
bus & gñaliter ſuper alijs omnibus cohæren-
tibus, dependẽtibus & connexis, dñs Poteſtas
inquirere intendit, & dictum L. repertum cul-
pabilem de prædictis vel aliquo prædictorum
punire & condemnare ſecundum formam
iuris etc. omni modo etc. Formata fuit di-
cta inquiſitio per dictum dñm Poteſtatem
ſedente uel pro tribunali etc. die tali etc.

ADDITIO.

a ¶ Fallit. *Vide Ang. Are. in d. tract. in uerbo, hec*
eſt quædam inquiſitio &c. col. 3. in uer. ij. prin-
cipaliter in hac materia &c. Hiero. Cuch.

Alia forma inquiſitionis contra inſultantem &c.

10 *Forma inquiſitionis contra inſultantem & oc*
cidentem.
10 IN † NOMINE Domini. amen. Hæc
eſt quædam inquiſitio, quæ fit &c. & fieri
intenditur per talem Poteſtatem & eius cu-
riam

risam &c. contra talem &c. in eo, & de eo, & super eo, ꝙ dictus talis insultauit & insultum fecit contra talem animo irato, & malo modo, & ordine, & ipsum percussit & vulnerauit cum vno spontono in corpore ipsius, ex qua percussione & vulnere dictus talis mortuus est. Et prædicta fuerunt in tali loco &c. cui cohæret &c. formata fuit dicta inquisitio &c.

Alia Forma contra illum qui intrat domum alicuius.

11 *Forma inquisitionis cōtra illum qui per vim intrat domum alicuius, & illum interfecit.*

11 IN † NOMINE Domini, amen, Hæc est quædam inquisitio quæ fit &c. per talem Potestatem &c. contra talem &c. in eo &c. ꝙ prædictus talis noctis tempore per vim, vel manu armata cum armis offendibilibus, vel defensibilibus, scilicet panceria, tabulatio, siue rutella, cultello, & spata, & lancea intrauit domum talis, & ipsum percussit, & vulnerauit in capite, & pectore, pluribus percussionibus & vulneribus, ex quibus sanguis exiuit. & mortuus est ex dictis percussionibus & vulnere. Et prædicta fuerunt &c. super quibus &c.

Alia forma eiusdem materiæ.

12 *Forma inquisitionis contra illum qui alienam domum per vim intrans, vxorem alienam carnaliter per vim cognouit.*

12 IN † NOMINE Domini, amen. Hæc est quædam inquisitio, quæ fit &c. per talem Potestatem &c. contra & aduersus talem in eo &c. ꝙ dictus talis noctis tpe per vim intrauit domum habitationis talis, & ibi inuenit talem eius vxorem, & ipsam per uim proiecit in terram, & uiolenter & carnaliter eam cognouit. committendo adulterium cum ea, contra eius voluntatem, & prædicta fuerunt in tali loco &c. tali anno &c. super quibus omnibus &c. formata fuit &c.

Alia forma contra robatores.

13 *Forma inquisitionis contra robatores.*

14 *Iudex debet formare inquisitionem secundum veritatem, & non aliter, & quæ alia sunt consideranda, & quid faciant de consuetudine assessores.*

15 *Iudex an debeat dare copiam totius processus inquisito. antequam cogat illum respondere.*

16 *Inquisitione formata, non præcedēte forma vel clamore, an valebit processu & sententia.*

17 *Iudice inquirente ex officio nō ad instantiam alicuius an publicatis attestationibus, poterit aliquos testes recipere ad inquirendam veritatem.*

13 IN † NOMINE Domini, amen. Hæc est quædam inquisitio, quæ fit &c. contra talem & talem publicos latrones & famosos, & stratarum robatores & assassinos, publice & palam, & per vim homines ꝙ personas in strata publica sæpius derobare, & spoliare assuetos, in eo &c. ꝙ prædicti & quilibet ipsorum de anno &c. in tali strata publica &c. insultauerunt, derobauerunt, & spoliauerunt talem de vno equo stellato in fronte, & de vno mantello blancho &c. & de quibusdam alijs rebus quas secum habebat, & etiam derobauerunt talem de vna sua gunella blaueta, & de talibus rebus, super quibus omnib. &c. & prædicta fuerunt de anno
14 &c. formata fuit &c. † Et no. quòd iudex debet formare suam inquisitionem s'm veritatē & non aliter, aliàs falsam committit & peccat mortaliter, quæ inquisitio est formanda secundū qualitatem delicti, vt ff. de iniur. l. prętor, & qualitatem rerum & signa, vt ff. de fur. l. actio, §. vestium, ff. de accu. l. libellorum extra de accu. qualiter & quādo, &c. qm̄ cōtra falsam, de prob. Item antequam formet inquisitionem, debet præcedere fama vel clamor &c. vt sup. dixi. Et de hoc debet prius constare per testes fide dignos, & tales qui non repellantur a testimonio, ut sup. not. quorum dicta debet iudex facere redigi in suis actis extra, de accu. c. inquisitionis, §. quæsiuisti. ibi, ad hoc &c. & c. cum oporteat. ibi, discretioni vestræ, &c. inquisitio, in fin. & 2. quæst. 1. Deus omnipotens. ibi, descendam inquit &c. quia non creditur ei, nisi quatenus constet legitimis, & documentis, & d. c. quoniā cōtra falsam. sed de consuetudine etiam fama non probata proceditur ad inquisitionem multoties per assessores. Item debet apponere locum vbi processus fit in palatio communis, vt dixi. aliàs non valet de iure, vt in Auth. vt præpon. no. Impera. coll. 5. & d. c. quoniam contra falsam, ff. de iust. & iu. l. pe. cum simi. & alia debent apponi, vt no. sup. de accu.
15 §. seq. † Item no. ꝙ iudex debet dare copiam inquisitionis illi contra quem inquiritur, & nomina & dicta testium, & copiam totius processus, & antequam compellat ipsum inquisitioni respondere, cum adhuc possit suas exce-

exceptiones & suam facere defensionem & pro
ponere, vt ext. de accu. c. qualiter & quando, 2.
§. debet igitur. Nam quandocunq. reo petente
debet dare vt possit se defendere, vt ff. de quæ-
stio. l. vnius, §. cogniturum. nam defensionis fa
cultas non est deneganda &c. C. de iur. fin. l. de
fensionis. lib. x. Item quia melius est ante tẽpus
occurrere, quam post vulneratã cãm remediũ
quærere. Sed mali assessores, iuris, & iustitiæ
ignari, Deũ & iustitiam contemnentes hoc nõ
16 seruant.† Sed pone quòd iudex formauit inq
sitionem non p̃cedente fama uel clamore, &c.
vt dixi sup. & procedit, nunquid ualet proces-
sus & s̃nĩa? Respon. non, de iure, extra de accu.
c. inquisitio. ibi, ad quod respõdemus &c. & est
ratio, quia non seruatur iuris ordo, unde non
valet. facit ext. de rescr. c. cum dilecta. §. deinde
& c. exhibita, §. 1. & fin. C. de sent. l. prolatam.
Item & modus est seruandus, & forma, aliter
non ualet quod fit, ff. ad munici. l. consti. ff. mã.
l. diligẽter. ext. de resti. spo. c. Pisanis. ybi de hoc
17 C. de procu. l. ad vnã.† Item no. ꝙ si iudex p̱-
cedit per inquisitionem ex officio suo, & non
ad instantiam alicuius, quod publicatis testi-
bus, siue attestationibus testium receptorum,
poterit alios testes recipere ad inquirendam ve
ritatem, vt extra de testibus c. cum clamor. se-
cus si ad instantiam alicuius processisset, quia
tunc timetur de subornatione, vt arg. ff. de
accu. leg. alij.

Alia forma de insulti & percus.

18 *Forma inquisitionis de insultu & vulneribus.*
19 *Inquisitio continebit commisso dicto maleficio, vel alio in dicto loco vel alio &c. & inquisitionis informatio siue probatio, an debeat fieri secundum formam inquisitionis.*

18 IN † NOMINE Domini, amen. Hæc est
quædam inquisitio quæ fit &c. per d. Potesta
tem &c. contra & aduersus talem, in eo &c. ꝙ
prædictus talis insultauit, & insultum fecit
contra talem, irato animo & illicito modo in
tali loco, & ipsum percussit & vulnerauit cum
uno cultello de ferro, & malitiose in pectore,
& alibi in pluribus partibus corporis, ex qui-
bus percussionibus sanguis exiuit, super qui
bus omnibus &c. & prędicta fuerunt de anno
19 &c. formata &c. † Et no. ꝙ inquisitione dici-
tur commisso dicto maleficio uel alio, in dicto
loco vel alio, &c. & debet fieri informatio se-
cundum formam inquisitionis, & si aliter fie-
ret, non ualet de iure, ff. communi diuid. l. ut
fundus, extra, de accu. c. qualiter. sed tamen si
ista verba apponantur, quia debent aliquid ope
rari, etiam si probatio non est facta secundum
formã inquisitionis, ꝙ non minus debet quis
condemnari, secundum quod probatum est. fa
cit ff. de leg. 1. l. si quando. Item uerba generali
ter prolata &c. quod non puto, quia inquisitio
debet esse certa, & in se continere certum, de
iniu. l. prætor, in prin. ff. vi. bo. rapt. l. prætor, §.
docere. Item iura uolunt ꝙ sententia feratur
secundum formam inquisitionis vel petitionis
non autem prout facta fuerit probatio, ut di-
ctum est, ut ext. de accu. c. qualiter & quando.
2. §. pe. ꝙ esse nõ poterit, nisi s̃m formã inqui
sitionis uel petitionis facta fuerit probatio, ut
dictum est & sic uidetur ꝙ dicta verba genera-
lia non sufficiant ad condemnationem fiendã.
Alij dicunt ꝙ inquisitio generalis ualet, etiam
si dicatur, contra quamlibet personam repertã
culpabilem de tali maleficio &c. arg. C. com-
muni diuid. l. ad officium, quia uerbum genera
liter &c. ff. si mens. fal. mo. dixe. l. 1. §. generali-
ter 23. q. 4. & hoc, quia crimina vndecunque
clarueri sunt punienda &c. cum simi. Fit etiã
generalis inquisitio contra officiales per sin-
dicatores ad hoc deputatos hoc modo uel si-
mili &c.

Forma inquisitionis contra officiales in syndicatu.

20 *Forma inquisitionis contra officiales in syndicatu.*
21 *Inquisitio generali contra officialem, an debeat continere istam clausulam, quod officialis deliquit in suo officio.*
22 *Officialis an teneatur de negligentia dolo, & an possit duplici officio fungi.*
23 *Et an condemnatus appellet.*
24 *Et an fugiens de loco habeatur pro confesso, & an possit per procuratorem respondere, & per quot dies stare debet ad syndicatum.*
25 *Officialis si non respondeat per se uel per procuratorum idoneum, an stabitur iuramento petentis ad fidem plenam si non habeat aliam probationem.*
26 *Officialis repertus inutilis propter quas causas poterit amoueri.*
27 *Officialis tenetur de dolo & imperitia, & an impericia assessoris imputetur assessori.*
28 *Officialis quomodo puniatur pro subtractis, & an possit accusari quandocunq; durãte officio.*

20 IN † NOMINE Domini, amen. Hæc eſt
quædam inquiſitio quæ fit & fieri intenditur
per d. A. ſyndicatorem generalē &c. deputatū
ad ſyndicandū oēs & ſingulos officiales &c. ꝓ
ſex mēſib. proxime ꝑteritis, ad inquirendū de
eo, & ſuper eo, ꝙ dictus B. officialis &c. tēpore
ſui officij habuit & recepit de pecuniis uel alijs
reb. dicti communis vltra ſalarium ſibi deputa
tum, & ēt ſuper eo ꝙ habuit uel extorſit aliqͩd
malo modo vel illicito contra formā iuris &
ſtatutorum, &c. ab aliqua ꝑſona cōi collegio
vel vniuerſitate &c. & etiam ſuper eo ꝙ dictus
olim officialis fuit negligens in dicto ſuo offi-
cio exercendo de aliquo quod per ſuum offm̄
facere debuit ſecundū formā &c. Et ēt ſuꝑ eo
ꝙ comiſit dolū vel fraudē, ac culpam in dicto
ſuo officio, & ēt quia damnificauit dictū cōe
vel aliā ſingularē ꝑſonam &c. & ēt ſuꝑ eo ꝙ
ipſe intulit aliquod grauamē vel iniuriā alicui
perſonæ &c. indebite &c. & ēt ſe abſentauit a
dicto ſuo officio &c. & ēt quia omiſit aliqua
facere de his quæ facere debuit &c. & ēt quia
multa fecit cōtra formā ſtatutorū &c. Suꝑ q-
bus oīb. & alijs gn̄aliter illicite cōmiſſis, & ꝑ-
petratis ꝑ eū, vel ꝑtermiſſis dolo, negligentia
vel culpa ſua. Et ſuꝑ alijs oīb. cohærētib. depen
dētib. & cō nexis, ac prorſus extraneis, q̄ fecit
vel ꝑtermiſit, inquirere intendit, & ipſum reꝑ
tum culpabilem, de ꝑdictis vel aliquo prędicto
rū debita pęna punire & cōdēnare ſecundū for
mam iuris &c. & omni alio modo &c. & ip-
ſum non repertum culpabilem abſoluere &c.
21 formata fuit &c. † Et not. quòd in iſta tali
generali inquiſitione ſecundū quoſdā non dēt
poni aſſertiue ꝙ officialis deliquerit in ſuo of-
ficio, propterea quia ius præſumit pro ipſo ꝙ
bene geſſerit officium ſuum, eo quod iurauit,
vt ext. de præſum. cap. illud. & cap. ad audien
tiam. Nam nemo præſumitur immemor ſalu-
tis æterne, C. ad leg. Iu. repetun. l. fi. cum ſimi.
22 † Item not. ꝙ officialis tenetur de negligen-
tia, C. de offic. præfect. præto. l. ſi quis. de di-
uer. off. l. apparitores. lib. 12. ff. de off. præſi. l.
diuus. Et no. ꝙ non. poteſt quis duplici officio
fungi, vt no. C. de iud. l. 2. item tenetur de do-
lo & culpa, ff. de magi. con. l. 1. ff. quod quiſ-
23 que iur. l. 2. † Item no. ꝙ ſi officialis condem-
netur, non poteſt appellare, C. quo appel. non
24 recip. l. nulli. † Item not. ꝙ ſi officialis aufu-
giat de loco, ꝙ hr̄ pro confeſſo de his de qui-
bus accuſatur vel inquiritur contra eum. C.
de aſſeſ. leg. conſiliarios, de dignitat. l. iudices.
lib. 12. Itē poteſt reſpondere per procuratorem,
vt C. vt oēs cauſæ tam ciui. q̄ crimina. l. 1. §.
fi. Et det ſtare ad ſyndicatum per quinquagin-
25 ta dies, ut d. l. conſiliarios, patet. † Itē no. ꝙ ſi
non ſteterit per ſe, uel ꝑ procuratorē idoneum
q pro ipſo reſpondeat, & eum defendat, quod
ſtabitur ſacr̄o petentis ab eo ad plenam fidem,
ſi non eſt alia probatio, ut in Auth. de colla. §.
pe. & §. ſi quis autem col. 9. Facit in Auth. de
26 man. princ. §. oportet. col. 3. † Item no. quod ſi
officialis reperiatur inutilis ad offm̄ exercen-
dum, vel propter infirmitatem longam, vel ꝓ-
pter negligentiā vel imperitiam, vel aliam ſimi
lē cauſam, quod debet remoueri, & alius ido-
neus loco ipſius ſubrogari. art. C. de off. præfe.
prætor. l. ſi quis facit ff. de ſuſpect. tutor. l. in
27 locum. † Item no. ꝙ officialis tenetur de dolo
& imperitia. vnde ſi quid in dolo facit, punitur,
& ſi imperite facit, tenetur ad damnum & in-
tereſſe, ut ff. quod quiſq; iuris l. hoc edicto. In-
ſti. de obl. quæ ex quaſi delict. naſcun. in prin. fa
cit Inſt. ad legem Aq. §. imperitia. ſed tn̄ imperi
tia non debet aſſeſſori imputari, ſed poteſtati
vel capitaneo cum quo aſſeſſor ille moratur,
28 vt d. l. edicto. & C. de aſſeſ. l. 1. † Item no. ꝙ ſi
ipſe aliquid ſubtraxit ab aliquo, ꝙ tenetur ad
reſtitutionem in quadruplum, ut duplum ha-
beat communem ſiue fiſcus, & aliud duplum
ille a quo extraxit. C. de aſſeſ. l. conſiliarios. ad
l. Iu. repe. l. 1. uel punitur aliter, C. de pę. iud. qui
male iud. l. 1. & in auth. ibi poſita. item quan-
doque poteſt etiam durante ſuo officio accuſa
ri, ut no. s̄. de his qui acc. no. poſ. circa fi. Sunt
etiam quidam ſimplices qui formant inquiſi-
tiones ſuper reatu hoc modo, videlicet.

Forma inquiſitionis ſuper reatu.

29 *Forma inquiſitionis ſuper reatu, quomodo fiat*
& an ſit facienda.
30 *Inquiſitionis proceſſu pendente, ſi compareat*
extraneus quod uelit accuſa, an ſit audiendus.
31 *Accuſatus an ſit citandus ad videndum iura-*
re teſtes, quos iudex ex officio vult examinare ſu
per inquiſitione.
32 *Inquiſitione cępta per iudicem ſuper aliquo ma*
leficio, ſi iudex moriatur, aut ſuum finiat offi-
cium, an ſucceſſor ſuper dicta inquiſitione proce
det, & an dabit nouam dilationem.
33 *Inquiſitione facta ſuper homicidio, ſi inquiſitus*
ſit contumax, & tanquam confeſſus condemne
tur, an ſententia ualebit.
34 *Bona abſentis quando publicantur.*

35 *Iudex quomodo debet esse cautus circa officium maleficiorum ne decipiatur.*
36 *Iudex quomodo debet accedere ad locum mortui, & eum videre &c.*
37 *Iudex debet credere dicto medicorum.*
38 *Vulnerans animo occidendi aliter punitur secundum ius commune, aliter punitur secundum leges municipales, & generalem consuetudinem, morte non sequuta.*
39 *Iudex intendens examinare testes contra inquisitum vel accusatum, an debeat facere citare eum vt videat iurare testes.*
40 *Procedi de nouo an possit super eo super quo prius fuit processum, & lapsum est biennium, infra quod debuit ꝓcessus fieri, & snīa ferri.*
41 *Linguam sibi abscindens timore tormẽti, dum procederetur cõtra eũ deprehensum in adulterio vel alio maleficio, an habebitur, pro confesso.*
42 *Delinquens in Ecclesia, an grauiori pœna puniatur, quam alibi delinquens.*
43 *Ludendo si vnus ex socijs alium impellat, qui cadens sibi frangat caput vel brachium, an impellens puniatur.*
44 *Faber faciens gladium ad vẽdendum, quo aliquis postea mortuus est, an debeat puniri.*
45 *Familia potestatis inquirente contra portantes arma, si inueniatur cultellus ad pedes plurium, vel sub bancho vbi sedebant, an quilibet sit condemnandus.*
46 *Confitens ꝙ in isto loco commisit vnum delictũ & in alijs locis alia delicta, an hic poterit de omnibus puniri, & quando.*
47 *Denunciato Pet. & Anto. si lite habita pro contestatione, per responsionem istorum ad inquisitionem, an si ille qui denunciauit vult eos accusare, audiatur.*
48 *Capere malefactorem si eum nouit, & illum ducere in fortiam cõis, an quilibet teneatur.*
49 *Inquisitio si fiat contra Martinum ꝙ vulnerauit Ioann. & Marti. dedit fideiussorem super vulnere de quo inquirebatur de præsentando eum, vel soluendo centũ libras pro condemnatione si qua fieret occasione dicti vulneris.*
50. *Fideiubente Titio pro Marti. de præsentando eum, ꝓ aliquo maleficio, si dictus Marti. aliud maleficium committat, propter quod exbanniatur, an Potestate requirente Titium quod præsentet Martinũ, teneatur illum præsentare.*
51 *Iudice inquirente contra aliquem, ille comparet & negat se fecisse maleficium de quo inquiritur, probatur per testes quod illud commiserit, cæterum ille comparet & dicit, feci ad meam defensionem, quod offero me probaturum, an sit audiendus.*
52 *Delicto commisso per Senensem in ciuitate Lucana, ex quo iure communi imponitur pœna pecuniaria, & lege municipali abscissionis manus, quo iure puniatur.*
53 *Delicto commisso si biennium labatur, & fias lex noua, quam iurauit seruare Potestas nouus, an condemnabitur delinquens secundum legem antiquam vel nouam, siue maior sit siue minor pęna.*
54 *Potestate habente arbitrium super criminibus quidam ciuis commisit delictum extra iurisdictionẽ illius, & inforensem, an Potestas possit, contra istum delinquentem inquirere, & debita pęna punire.*
55 *Forrense delinquente extra iurisdictionem Patauinã, puta Taruisii, in forensem vel ciuem, an Potestas Patauij poteris illum punire, si reperiatur Patauij.*
56 *Forensi delinquenti, vt supra, an erit locus remissioni.*
57 *Fideiubens de præsentando aliquem citatum pro aliquo delicto, si non præsentat illum monitus a iudice, qualiter debet puniri.*
58 *Iudice faciente plura præcepta; vnum post aliud, de præsentando, an de omnibus sit condemnandus, vel de vno.*
59 *Præceptum factum alicui alleganti coram iudice de iure suo, ab ipso iudice ne loqueretur, in pœnam lib. x. & ille nihilominus loquatur allegando. nunquid tenebitur, ita quod possit condemnari.*
60 *Delicto commisso in confinio duarum ciuitatũ vel castrorum habentium iurisdictionem, an vterque rector inquirere & puniri poterit, & an erit locus præuentioni.*
61 *Delicto commisso, vt supra, si per vnum rectorem fuit inquisitum, & reus absolutus, an rector alterius ciuitatis poterit de dicto maleficio inquirere & punire.*
62 *Inquisitione facta contra Titium de aliquo maleficio, ac eo contumace si condemnetur, vt si venerit in fortiam cõis decapitetur, an eo peruento in fo tiam communis debebit decapitari.*
63 *Inquisitio delicti vsque ad quod tp̄s fieri potest.*
64 *Vulnerans aliquem de famĩa Potestatis vel Capitanei, an possit inquiri & puniri per Potestatem, vel Capitaneum.*
65 *Potestate habente arbitrium super criminibus suo tempore commissi, si quidam suo tempore sit mortifere vulneratus, & postea tempore sequen-*

sequentis Potestatis decedat, cui non erat datum arbitrium, an secundus Potestas poterit procedere super homicidio ex tali arbitrio.

29 HAEC † est quędam inquisitio quæ sit per
&c. contra & aduersus talem, pro eo, in eo, &
super eo quod dictum & relatum fuit dicto domino Potestati & suæ curiæ, sic & sic &c. dico quod ista est mala forma, & modus insufficiens inquirendi tribus rationibus principaliter. Prima quia prius debet constare de relatione in actis, quia non creditur iudici nisi appareat, vt no. ext. de proba. cap. quoniam contra falsam. Secunda quia iste non est de modis traditis à iure procedendi, vt no. supra de accu. in prin. Tertia, quia sententia debet formari & pronunciari secundum formam inquisitionis, ff. communi diuid. l. vt fundus extra de accu. c. qualiter ij. §. pen. de simo. c. licet Hely. & sic sententia formabitur super relatu alterius, & sic super incerto, quod esse non debet, quia sententia debet esse certa, vt Inst. de act. §. curare. vnde talis modus mihi non placet saluò semper consilio saniori, alias nisi vbi persona esset deputata ad deferendum maleficium vel portantes arma, vel ludentes ad azardum, vel similia per formam statutorum uel ordinamentum,
30 nam tunc ualet relatio. † Sed pone quod iudex processit per inquisitionem pendente adhuc processu, comparet alter extraneus, qui uult accusare, nunquid est audiendus? Rñ. sic uidetur, ratio est, quia ordinariũ auxilium prefertur extraordinario, ut ff. de mino. l. auxilium, & l. in causæ, ff. de eden. l. quędam. ad muni. l. de adul. l. si maritus, §. fi. quod uerum est, si modo compareat ante litis cõtestationem per rñsionem inquisiti, secus si post, quia de qua recognouit iudex & cap. ff. de iud l. de quare. Alij dicunt quod debet audiri usque ad aperturã testium, arg. C. de temp. app. l. 3. in fi. Sed alij dicunt ꝙ qñcunque; ante sententiam, arg. ff. de adult. l. si maritus, §. i. de ædil edic. l. bouem, §. si sub conditione. extra, de accu. c. de his cum si. & hoc approbat Dy. facit d. l. in causæ, & ff. de libe. cau.
31 l. uno §. plane. † Sed nunquid iste accusatus debet citari ad uidendum iurare testes, quos ex officio suo intendit examinare super dicta inquisitione? Rñ. sic, de iure, ut C. de testib. l. si quando, & auth. ibi posita. alias dicta testium non ualent, ext. de testi. c. ij. sed ignari assesso-
32 res hoc non obseruant. † Sed quid, processit iudex per inquisitionem super aliquo maleficio, & decessit nondum finito processu, uel recessit suo finito officio, nunquid successor poterit super dicta inquisitione procedere? Respondeo sic, vt ff. de iud. l. mortuo. de inoffi. test. l. possemus §. si quis. & sine noua inquisitione, debet tamen nouus iudex nouam dare dilatio-
33 nem, ff. de iudi. l. edictum. † Sed quid, iudex processit super inquisitione super homicidio vel alio delicto capitali, ille inquisitus citatus non comparuit, & sic propter suam contumaciam habitus est pro confesso, fuit condemnatus, nunquid valet talis sententia? Respondeo non, vt ff. de pę. l. absentem. & dic vt ibi. Et præ dicta vera sunt quando imponitur pœna capitalis, vel alia vltra relega. In alijs vero delictis in quibus imponitur pęna pecuniaria, vel alia intra relegationem, bene potest ferri in absen-
34 tes, vt d. l. absentem, §. j. & seq. † No. tamen quod bona absentis vsq; ad annum non publicantur, post annum vero secus, ff. de requi. re. l.
35 j. §. præsides, & §. sed Papinianus & l. oẽs, cum si. † Item no. quòd iudex debet esse cautus circa officium maleficiorum, ad hoc ne decipiatur quia inuenta veritate delicti commissi, debet formare inquisitionem suam secundum veritatem, vt alibi supra dixi, & ponere in qua parte corporis fuerint vulnera illata, vel in capite, vel in pectore, vel alio loco, ad hoc vt aperte constare possit, vtrum vulneratus sit mortuus ex vulnere vel non. nam tunc scire potest, vtrum de homicidio, an de vulnere tantum debeat vulnerantem condẽnare, & sic nõ peccat in sua snia.
36 Item debet accedere ad locum mortui, & videre, eum, & facere scribi qualiter vulneratus mortuus est, & habere medicos paratos & peritos qui eum medicauerunt, vel alios, & facere vt uideant illum mortuum, & vulnera, & delato eis iuro interrogare si ille est mortuus ex dictis vulneribus, vel ipsorum occasione vel non, & ista omnia faciat scribi in actis suis, & si dixerint illum esse mortuum ex dictis vulneribus, vel eorum occasione, tunc condemnare debet vulnerantem de homicidio, quantumcunque est condemnandus de iure, ff. de sica. l. nihil. alias de vulneribus tantum, & sic per viam istam non peccabit, & iustam dabit sentẽtiam. † Debet etiam credere dicto medicorum, vt
37 ext. de homi. c. significasti, C. de re mil. l. semel. sed iudices imperiti hoc non obseruant nec curant, & male agunt, & de facili peccare possunt & iniustam ferre sententiam, quod facere non debent, iuxta illud: Recte iudicate filij hominum, & diligite iustitiam uos qui iudicatis

38 dicatis terram.† Item no. ſecūdū ius cōe legis
Cor. de ſica. qui vulnerat animo occidendi
aliquem, quamuis non occidat, punitur, ut ff.
de ſic.l.j.§. diuus . Sed ſecundum iura muni-
cipalia , & ſecundum conſuetudinem gene-
ralem ſecus eſt, quia licet quis aliquem vulne
ret animo occidendi, ſed non occidit, non puni
tur de homicidio, ſed de vulnere tm̄ , vnde in-
telligas ea quæ notantur in hac ſummula ,
vbi tractatur de vulnere & perſecutione ſm
dictam conſuetudinem , ut quamuis percu-
tiat & vulneret animo occidendi, non punie-
tur, niſi de uulnere uel percuſſione , niſi inde
ſequeretur homicidium, ut dictum eſt. Item
no. quòd ſi ipſe iudex teſtes intendat exami-
nare, dēt facere citare illum accuſatum uel in-
quiſitum, cōtra quem teſtes debēt examinari ,
ut interſit ad uidēdum iurare teſtes, C. de teſt.
l. ſi quando. & auth. ibi poſita. aliàs non ua-
let teſtimonium ext. de teſtib. c. 2.. ſed igna-
ri aſſeſſores quandoque hoc non obſeruant ,
ut dixi ſupra. prox. Sed pone ꝙ proceſſum eſt
contra aliquem de aliquo maleficio , & la-
pſum eſt biennium intra quod debuit proceſ-
ſus fieri , & ſententia ferri, nunquid poterit de
nouo ſuper eodem procedi ? Reſp. ſic quia ſola
cauſa inſtantiæ perijt propter lapſum dicti
temporis , C. de iud. l. properandum , §. fin. &
39 ut intra cer. tem. cri. q. ter. l. 2. †Sed pone quòd
procedatur contra aliquem deprehenſum
in adulterio , uel alio maleficio, & ipſe timo-
re tormenti furtiue abſcidit ſibi linguam ,
an debeat haberi pro cōfeſſo? Reſp. dicunt qui
dam ꝙ ſic poſtquam fuit deprehenſus in cri-
mine, aliàs ſecus, ff. de his qui mor. ſibi conſci.
l. j. & l. qui rei. §. fi. ſicut contingit in carcera-
to qui fregit carceres , ff. de cuſt. reo. l. in eos ,
ff. de ri. nu. l. palam. §. quæ in adulterio , cum
40 ſi. † Sed quid, ſi quis deliquit in eccleſia, nun-
quid eſt grauiori pœna condemnandus quam
ſi alibi deliquiſſet? Reſp. ſic, ut C. de ſac. ſan. ec
cle. l. ſi quis in hoc genus , de his qui ad ec-
cle. confu. l. denunciamus. Nam loco & tem-
pore fit iniuria atrocior , ff. de iniur. l. prætor.
41 §. fi. & l. ſeq. † Sed pone quòd plures ludebant
& ſolatiabantur , & ludendo & currendo
unus impulit alium, & ille cecidit & fregit ſi-
bi caput uel brachium, uel cecidit ſuꝑ aliū, &
& fregit ſibi caput uel aliud ſimile, nunquid te
netur? Reſp. nō, niſi doloſe factū eſſet. ff. de in-
iu. l. illud, ad l. Aq. l. ſi ex plagis, §. fi. & l. ſi obſte
42 trix , cum ſi. † Sed nunquid faber. qui facit
gladium ad uēdēdū, unde poſtea aliquis mor-
tuus eſt , debet puniri. Reſp. non , ut ar. ff. loc.
l. qui domū. Item qui fecit artē ſuā & rē licitā
pœnam nō meretur, ff. de adul. l. Gracchus. &
non eſt interdicendū alicui uti arte ſua , niſi
ex cā, ut no. ff. de poſtu. l. puto , §. fi. de pœn.
l. ult. Item quia faciendo gladiū ad uēdēdū, nō
habit animum deliquēdi qui deſideratur , ut
43 ff. de ſic. l. in lege. & l. Diuus. † Sed pone dum
familia Poteſtatis iret rimando pro armis per
ciuitatem cōtra portantes arma, inuenit unū
cultellum ad pedes plurium uel ſubtus bāchū
ubi ſedebant, quæritur nunquid quilibet ſit cō
dēnandus? Reſp. dicitur ꝙ ſic ar. l. j. §. fi. & in
44 hac opi. fuit Gui. de Suz. † Sed puto contra
ꝙ nullus condemnetur , quia ex præſumptio
ne nullus eſt condemnandus , niſi conſtet cu-
ius ſit cultellus, uel qui poſuerit, nam ille tunc
condemnandus eſt, ar. ff. de ſic. l. fi. ſed quia non
conſtat , omnes ſunt abſoluendi, nam melius
eſt nocentem abſoluere &c. ff. de pœn. l. abſcen
tem . Item quia probationes debent eſſe luce
45 meridiana clariores &c. de prob. l. ſciant. †Itē
in dubio etiam contra fiſcum &c. ff. de iu. fiſ. l.
& non puto. Item quia ius non deficit, ſed pro
46 batio. leg. duo ſunt Titij de teſta. tut. †Item
quia nullus poteſt condemnari niſi probatio-
nibus conuincantur, 2. q 1. Deus omnipotens,
ff. de offi. præſi. l. illicitas. §. neceſſitas. Item ra-
tione incertitudinis euitatur condēnatio , ff.
de rei uen. l. Pomponius , in fin. Nec obſtant
iura contraria, quia ibi certum erat ꝑ aliquem
de illis deiectum eſſe qui erant in domo . Sed
in caſu iſto bene potuit cultellus per alium po
ni , non per iſtos quos penes fuit inuentus ,
unde in dubio potius ſunt abſoluendi , & non
condemnandi , ut dictum eſt ff. de act. & obl.
47 l. Arrianus, cum ſimi. † Sed pone ꝙ quis de-
liquit in pluribus locis , ſed in loco iſto com-
miſit unum delictum , & iudex inquirit cōtra
eum, & ipſe confitetur ꝙ alibi pluries delinꝗt,
ſed hic ſemel tantum, nunquid poterit hic de
omnib. delictis etiam alibi commiſſis puniri.
Reſp. nō, ſed ſolum de iſto ꝙ commiſit hic, C.
ubi de cri. ag. opor. auth. qua in prouincia , ff.
de accuſa. l. ſi cui. §. pen. niſi eſſet uagabun-
dus, nam tunc ubique locorum pōt puniri, iux
ta illud , Vbi te inuenero , ibi te iudicabo &c.
Si autem proceditur uia ordinaria, ut per accu
ſam, pōt puniri, quod dic ut s̄ de fur. §. ſed ꝗd
aliquis commiſit plura furta &c. Sed quid,
quidam denunciauit iudici quòd M. Pe. & O.

commiſerunt q̄dā maleficia , iudex incępit in
quirere lite quaſi conteſtata uel habita pro cō
teſtata per reſponſionē iſtorum inquiſitorū ,
ſiue contra quos inquirebatur , comparet iſte
qui denunciauit eos,& vult iſtos accuſare,nū-
quid debet audiri? Reſp.non puto,nam elegit
viam denunciationis,unde in alia ſibi pręiudi-
care uidetur,ar.C.de fur.l. manifeſtiſſimi,§.ta-
les,de condic.l.fi.de trib.l.ꝙ in hæredē,§.elige
re de iniur.l.ꝙ ſenatus.in fi.ſecus ſi non denū-
ciaſſet certas perſonas . nam tunc poſſet, ff.de
acc.l.diuus . quia ordinarium iudiciū p̄fertur
84 extraordinario , ff.de mino.l.in cauſæ. † Sed
nunquid tenetur quilibet capere malefactorē
ſi eum nouit,& in fortiam cōis ducere ? Reſp.
ſic videtur,C.de his qui latro.occul.l.j.& 2.cir
ca prin.C.de mathe.l.fi.& ꝙ ſi non facit vr̄ pę
na extraor. puniendus iudicis arbi. cum non
ſit pœna expręſſa à iure,ff.de extraor.cri.l. 1.
Item tenetur quilibet prohibere ſi pōt,ne ma-
lefici committantur ,ꝙ ſi non facit,puniri de-
bet, ff.ad l.Aqu.l.ſcientiā,de noxa.l.in omnib.
& quilibet merito debent capere malefactores
quia reipublicæ intereſt , ne maleficia com-
mittantur,ut d.l.ita vulneratus, ff.ad l.Aqu.
Nec videtur obſtare ꝙ dr̄ , ꝙ nemo cogitur
iudicare furē,ff.de cond.ob tur.cau.l.4. quia il
49 lud verum eſt ſm iura uetera & iure actionis
ſed officio iudicis ſic , vt ibi not.† Sed pone ,
inquiritur contra Mar. ꝙ ipſe vulnerauit Io.
& dictus M.comparuit, & dedit fideiuſſorem
ſuꝑ uulnere de quo inquirebatur de præſentā
da dictum M. uel de ſoluendo centum lib. pro
condemnatione , ſi qua fieret de ipſo occaſio-
ne dicti uulneris de quo quæritur contra eū,
ut mortis eſt.contingit ꝙ dictus Io. ex dictis
uulneribus moritur ꝑꝑ ꝙ dictus M. condem-
natur in mille lib.de homicidio , per formam
ſtatuti.Mō quæritur , an iſte fideiuſſor debeat
compelli ſoluere mille lib. pro homicidio , an
ſolum lib.centum pro vulnere? Reſp. vr̄ quod
ſoluet lib.centum pro uulnere , quia de alio
non inquirebatur tunc cū fideiuſſit , nec aliud
erat deductum in iudicio , ut ff. de iud. l.ſole-
mus,de tranſa.l.qui cum tutoribus , in fin. &
l.non eſt ferēdum , unde fideiuſſor debet ſol-
uere lib.centum.& ad plus non uidetur tene-
ri,ff. qui ſatiſd.cog.l. j. facit.ff.ad munici.l.li-
bertus §.pe.de fideiuſ. l. fideiuſ.§. Aurelio.&
l.ſequ. Alij,ut Dy.diſtinguunt , aut erat mor-
tifere uulneratus , & tunc uidebatur fideiuſ-
ſiſſe in libr. mille pro homicidio , & tunc te-
netur ad ſoluend.dictas mille libr. arg.ff. ad l.
Aqui.l.huic ſcripturæ, ff.de fideiuſ.leg.ſi quis
pro eo §.ſi minus,ar.ff.quor.le.l. Aq. qui oc-
cidit,cum ſi. Sed primum uerius vr̄. Sed ſi fi-
deiuſſiſſet de ſoluendo omnem condēnationē
quæ fieret de M. occaſione maleficij commiſſi
per eum in perſonā Io. tunc planū eſt ꝙ tene-
tur ad omnes mille lib. ꝑꝑ uerbum,omnes,ꝙ
eſt generale , & uniuerſale, ar. ff.de leg.3.l.pa-
50 tronus.de adi.leg.l.à filio , §.fi.cum ſi. † Sed
pone quòd Titius fideiuſſit pro aliquo de prę
ſentando eum pro aliquo maleficio.puta Mar.
contingit ꝙ dictus M.de nouo commiſit ma-
leficium ꝑꝑ quòd ex bannitus eſt.Poteſtas pe
tit a dicto Titio fideiuſſore quòd pręſentet di
ctum M.pro quo fideiuſſit,ipſe dicit ꝙ nō po
teſt,quia ipſe ipſum poſuit in banno pro alio
maleficio,quæritur quid iuris.Reſp.aut Pote-
a ſtas *a* uel iudex præcepit , ut ipſum p̄ſentaret
ante bannum datum , ff. qui ſatiſda.cog.leg.ſi
deceſſerit , ff. ſi quis cau. l. ſed ſi quis . §. rei
51 capitalis,cum ſi.† Sed pone quód iudex fecit
inquiſitionem contra aliquē pro aliquo male-
ficio,& ipſo comparuit & negauit feciſſe ſim-
pliciter maleficium de quo inquiritur contra
eum, ſed tamen probatur ꝙ dictum maleficiū
commiſit per teſtes.ipſe inquiſitus cōparet ad
ſui defenſionem,& dicit & alllegat quod iſtud
maleficium ad ſuam defenſionem fecit , &
hoc offert ſe paratum probare , quæritur ,
b an ſit audiendus? *b* Reſpon. dicuntur quidam.
ut Dy. aut iniurauit à principio,& ſuo iura-
mento negauit illud maleficium ſe com-
miſiſſe,& tunc non auditur , quia ei licitum
eſſe non debet,ut ext.de iureiu.cap.ſi uero, &
cap.quemadmodum. de dona. c. cum delictus
de exce.c.cum uenerabilis . Si autem negauit
ſe eſſe .culpabilem de prædictis , de quibus
inquiritur contra eum , & tunc audiatur , ſi
uelit

ADDITIONES.

a ¶ Aut Poteſtas. *Vide tu de hac quæſtio.quam ponit hic author indeciſam per Bar. Al.in locis hic allegat.Et adde ꝙ dicit Raph.Cu.in cōſilio, 22.de eo qui promiſit præſentare aliquem qui fuit in contumacia poſtea damnatus ad mortem.*

b ¶ Audiendus. *Ad hanc qō faciunt not.per dec. in ſimili in l.eum qui ff.de iureiuran cum l.cōtra negantem ,* C.*ad l. Aquil.*Roma.*in ſuo conſilio.59.*

velit probare quod ad suam defensionem fecerit, quia isto casu videtur solum negasse quod istud maleficium iniuriose fecerit, sicut contra eum inquiritur, quia per hoc patet quod non fecit iniuriose. Sed in primo casu negauit factum, videlicet quòd non fecit illud maleficium; & neganti factum nulla est probatio, &c. C. de proba. leg. actor. Fallit ad hoc, a ff. de reb. dub. l. si is qui ducenta. §. vtrum cum si. & ibi Dy. sed contra eum facit aperte. ff. ad leg. Aquil. l. inde Neratius. §. fi. vt post confessionem suã audiatur. Alij aliter dicunt. vt no.
52 s̃ de accusatio. † Sed quid Senensis deliquit in ciuita. Lucana. de iure cõmuni ex tali delicto punitur pęna pecuniaria, sed secundum legem Municipalem debet puniri in amissione manus vel pedis, quæritur an secundũ ius cõe sit pęna imponenda, an secundũ ius municipale? secundũ. opin. cõem. Doct. Respon. q́ secundum ius municipale, quia ratione illius delicti sortitus est forum illud, & secundũ illam legem municipalem est puniendus, C. vbi sena. uel cla. l. i. C. vbi de cri. agi opor. l. 1. & in auth. qua in prouincia. & est ff. de offi. p̃si. l. 3. de extrao. cri. l. saccularios. ibi, secundũ fori consuetudinẽ &c. & hoc habet locum in delictis a iure communi prohibitis, vt in furto homicidio, raptu, adulterio, & si. In alijs autem delictis prohibitis per ius municipale, vt non liceat extrahere carnes, bladum, vel vinum, vel bestias, vel quid simile de ciuitate vel districtu, & tunc ille qui tali modo deliquit erat sciens prohibitum a l. municipali, & tunc punitur secundum leg. muni. quia sortitus est ille forum ratione delicti, vt d. auth. qua in prouincia. ext. de iudi. cap. 1. quia licet extrahere bladum &c. quamuis non sit delictum de iure communi, tamen per ius municipale delictum est ratione prohibitionis, vt C. de mi. l. 3. §. qui rem. ff. de oper. no. nun. l. prætor, §. ait ubi de hoc. de reg. iu. l. non videtur dolo, de neg. gest. l. fi. Si autem ignorauit prohibitum a leg. municipali, vel statuto non tenetur, quia forensis erat, quia directe non ligant ignorantes. ff. de decre. ab. or. fac. leg. fin. nec ligant non suppositam personam, C. de sum. Tri. leg. 1. nisi forte iste talis esset assuetus venire pluries, & stare in dicta ciuitate, ita quòd non est verisimile ipsum ignorare, sed potius scire, nam tunc est puniendus, quia supina ignorantia non excusat ff. de iure. & facto ign. leg. nec summa. de lib. causa. l. iubemus. ar.
53 C. de rest. mili. l. tutela. cum si. † Sed pone q́ aliquis deliquit iam est annus, vel biennium, & tunc ex tali delicto poterat condemnari in centum lib. & postea per nouam legem diminuta est pœna, vel augmentata pro tali delicto, an secundum talem legem veterem quæ erat tempore delicti commissi, vel secundum nouam punietur, quam nouus rector iurauit obseruare? Respon. dicunt a quidam secundum nouam legem mutatam & iuratam per rectorem vigore sacramenti præstiti. ext. de iureiurand. c. si vero, & quia lex noua videtur primæ derogare, quia vltima derogat primæ, vt arr. C. de pact. l. pacta nouis. & facit C. de transa. leg. si quis magior, ff. ad Velle. l. iubemus. Econtra quòd secundum legem veterem, quæ erat tempore delicti commissi, quia nouus potestas vel rector subrogatus in locum prioris, videtur eadem persona cum priori, ar. C. de iud. l. cum proponas. Item quia debet iudicare sicut primus tenebatur, ff. de iu. l. mortuo, C. de iud. l. properandum §. sin autem, ext. de offi. deleg. c. quoniam Abb. Item quia tempus maleficij debet spectari, vt ff. de neg. gest. l. Papin. ad Mace. l. tam etsi & videtur casus. ff. de nox. l. in delictis. de fur. l. quia. Item lite pend. nihil debet innouari. C. ut lit. pen l. 1. ext. de const. c. cum M. & c. cum accessissent. & cap. cum ecclesia. C. de
54 leg. l. leges, & hoc videtur verius. † Sed pone quòd rector habet arbitrium super maleficijs, quidam ciuis commisit maleficium. extra iurisdictionẽ suam, & in forẽsem, & potestas vult per inquisitionem procedere, & istũ deliquentem debita pęna punire, nunquid possit Respõ. non videtur plurib. Prima, quia non deliquit in sua iurisdictione. sed extra: nec in personam sibi suppositam, & sic non habet in eum iurisdictionem ratione delicti, vt ff. de iur. om. iud. l. fi de offi. præsi. l. 3. Secundo ipse debet puniri illic ubi deliquit, ut in d. auth. qua in prouincia. vnde debet transmitti ad locum ubi deliquit puniendus, vt C. de adul auth. si uero crimi-

---

ADDITIO.

a ¶ Respon. dicunt. *Vide per Bartolum aliter distinguentem in leg. omnes populi. ff. de insti. & iure col. 15. vers. iuxta prædicta quæro, vbi infra, disputat Ray. de For. & vide Pet. de Anch. in repe. c. 1. de consti. col. 13. Versiculo. quæro a quo tempore, & ad quod tempus. Et vsque ad quod tempus statutum.*

criminis. ff. de accu.l.si cui.§.pen.& l.fin.& si
conceditur à iure quòd puniatur vbi deliquit,
ergo in alijs prohibetur, ff. de iud.l.cum præ-
tor.Item alia ratione:quia Potestati,& commu
ni illius loci,vbi deliquit,facta est iniuria;unde
ille habet plus punire quam alius, vt in d. au-
th.qua in prouincia,vt ille cuius magis inter-
est,preferatur alteri,vt ff.de adul.l.1.§.pe.& in
Auth.de mā.prin.§ quòd si delinquentes. col.
3.& arg.ff.de iniur.l.iniuriarum, in prin. Item
& ille cui principaliter facta est iniuria, cum
eius magis intersit,præfertur ad accusandum,
sic & in casu isto ad puniendum, ar. ff.de acc.
l.si plures,& de adul.leg.si maritus,in prin.§.
fin.& Insti.de iniu.§.patitur,& §.seruus. Ecō-
a tra, *a* quòd possit per inquisitionem procedere,
quia debet purgare prouinciam malis homini-
bus nec distinguitur vnde sunt,ff.de of.præs.l.
4.& l.congruit.Item quia in locis pluribus agi
tur de crimine.s.in loco delicti, & in loco do-
micilij, vt in casu nostro, & vbi agitur & lis
contestatur, non opposita fori exceptione de-
clinatoria, C. vbi de crim. agi opor. l. 1. & 2.
C. vbi sen. vel cla.l.1.nam fori exceptio debet
ante lit. contest. opponi, cum sit dilatoria
non post, C. de excep.l.pen.& fin.ante lit.con.
test.videtur etiam iuribus consentire,vt ff. de
iudi. l. consensisse. de iur. om. iud.l.cum quæ-
dam puella. & l. si cum venerit, cum si. Sed
primum est verius,& ita determinatum est, si
vult procedere per inquisitionem,si autem vel
let procedere per accusam, tunc bene potest
procedi,& punitur,cum ratione domicilij, vel
originis sortiatur forum,vt ff.de iudi. l. hæres
absens, §. fin. & C. vbi de cri. agi opor. lege
prima & secunda ff de accus.leg.fi.Item actor
siue accusator debet sequi forum rei,C.de iuris.
55 om.iud.leg.in criminali.cum si. † Sed quid,fo
rensis deliquit extra iurisdictionem istam in
alium forensem, vel in aliquem ciuem, nun-
quid potest eius Potestas punire? Respon.
non de iure, per aliquam viam, quia non est
suppositus isti iurisdictione nec ratione de-
licti, nec ratione originis, nec ratione do-
b micilij. *b* vnde non habet Potestas in eum iu-
risdictionem. ff. de iure omnium iud.leg.fi. de
accus.leg.fin.cum si.nisi esset vagabundus for-
te.iuxta illud, vbi te inuenero, ibi te iudica-
bo, &c. Quis autem sit uagabundus not.inf.
de fur.& latro.tit.proxi.§.quid si aliquis com
misit plura furta, &c. quia actor & accusa-
tor debent sequi forum rei, C. de iure. om.
56 iud.leg.iuris ordinē, & leg.in criminali.† Sed
nunquid debet istum talem forensem remitte
re ad locum delicti, vt ibi puniatur? Respon.
videtur quòd sic,C. de adult. auth. si vero cri-
minis.in Auth.ut nulli iud.§.si vero,ad hoc ne
maleficium sit impunitum, ff. ad leg.Aquil.l.
ita vulneratus,C.de ijs,qui latr. occul.l. 1. &
2.Sed contra videtur,cum non habeat iurisdi-
ctionem in eum.ff.de iurisd.om.iud.l.fi. prius
57 dictum videtur verius. † Sed pone ꝙ aliquis
occasione alicuius delicti citatus cōparuit, &
dedit fideiussorē de ipso præsentando,sed fide-
iussor non repræsentat monitus à iudice qua-
liter debeat puniri.Respon.aut promisit sub cer
ta pœna expressa, tunc ad illam penam tene-
tur,& est condemnandus, ut ff.si quis caut. l.
2.de cust.re.l.si quis reum, si autem non sit ex-
pressa,tunc ad interesse communis tenetur,ut
d.l.si quis reum.vel punitur arbitrio iud.inspe
cta qualitate delicti, vt ff. si quis ius di. non
ob.l.1.de re iu.l.non uidetur. ext.de matri. in-
58 terdi.c.j.cum si.† Sed pone ꝙ iudex fecit plu-
ra præcepta de præsentando, videlicet unum
post aliud an de omnibus sit condemnandus,
an de vno tantum? Respon.vr̄ quòd de omni-
bus,ar.C.de ser.fug.l.quicunque,& ar.ff.de do-
na.cau mor.l.senatus.Item contumacia aggra
uat delictum,& auget pœnam, ff de fur.l. in-
ficiando,§.quod infans. Econtra quod sit unū
delictum,licet fuerint plura præcepta.ff.de act.
& obl.l.qui seruum.§.fi.& l.si plura, & l.cum
ex uno, Item illa quæ incontinenti fiunt, ui-
dentur inesse,C.de pact.l. petens. Solu.dico ꝙ
plura fuerint præcepta continue facta,unū in-
continēti post aliud,ꝙ esse non debuit,ut arg.
ff de pig.act.l.si conuenerit,ff.de iu.id est, per
interualla, & tunc præsumatur unum fuisse
præceptū,unde tunc una sola contumacia est,
& una pena puniri debet.ar.ff.ad l.Aq.l.illud,
ff.de act.

ADDITIONES.

a Econtra ꝙ possit. *Adde ꝙ hanc opi.tract. Cyn.
in l.1.C.vbi de crimi.agi opor.& Bar.in l.2.ff.
de offi.præsi.& in l.1.C.de sum.Tri.Et adde ꝙ
pena tunc debet imponi secundū statuta loci de
licti,ut in dictis locis.& Ang.Ar.in trac.male.
in verbo,quædā inqsitio.dicit ꝙ ita practicauit.*
b ¶ Domicilij. *De hac materia.s. Vbi puniatur
delinquens.adde notabiliter per Gan.in suo ope
re maleficio in rubri.ubi puniatur delinquens,
&c. Hiero.Chuca.*

ff. de act. & oblig. l. cum ex uno, de priua. de
li. l. nunquã. & hoc uerũ est si præceptum fue-
rit instum & possibile, alias non ualet tale prę
ceptum nec est obseruandmm si est impossi-
bile. ff. quãdo app. sit. l. pe. Item posito ꝙ plura
fuerint præcepta continue facta, si ultimo obe
dit, nõ põt condẽnari. ff. si quis cau. l. 1. in prin.
de eo quod cer. lo. l. fi. & pę. Nã licet aliquan
tulum distulerit obedire, si postea obedit, a
nõ præiudicat sibi. quia in mora modici tpis
non est per cultũ, ff. de iu. l. si debitori. de sol.
l. quod diuus & l. raptum. & ff. de vsur. l. pecu
59 niæ, §. fi. † Pone dum aliquis allegaret de iure
suo coram iudice, iudex præcepit ei ne lo-
queretur in pœnam x. lib. Iste nihilominus lo-
quitur, allegando iura sua, & dicendo de iu-
re suo, nunquid poterit iudex ipsum condem
nare de hoc? Resp. sic uř, quia potest iurisdi-
ctionem suã defendere pœnali iudicio, ff. si qs
ius di. nõ obtem. l. 1. ꝙ met. cau. l. certũ. Item
quia nõ uř dolo carere qui non obedit &c. ff.
de reg. iu. l. non uř. ff. de inter. & rele. l. fi. Econ
tra ꝙ non, quia tale pręceptum fuit iniustũ,
unde non ualet, cũ licitũ sit cuilibet se defende
re, & iura sua dicere & allegare iuxta illud,
ætatem habes, de te loquaris, ut in decretis le
gitur. Item quia iura uolunt ꝙ iudex debeat
quemlibet patienter audire. C. de testi. l. om-
nium, ff. offi. pręsi. l. obseruandum, de offi. pro
con. l. nec quicquam, §. circa. Item non uř iniu
riam facere qui utitur iure suo. ff. de iniu. l. in
iuriarum. Item pcepta iniusta non ualet, ut ar
gu. ff. de acqui. pos. l. iuste. & ff. quãdo appel.
sit. l. pe. Itẽ non habent nasci iniuriæ unde na-
scunt iura, C. unde ui. l. meminerint. si per
uim uel alio modo. l. fi. item pceptũ fuit nu-
dum & sine causa legitima factum unde non
ualet. ar. ff. de leg. 1. l. filiusf. §. diui. & ibi no-
60 ta. † Sed pone in consilio duarũ ciuitatũ, uel
castrorum habentiũ iurisdõnẽ, cõmissum est
maleficium. nunquid rector utriusque poterit
inquirere & punire. Resp. sic, ut ff. de exc. tu.
l. peritos. §. 1. Sed tamẽ si unus incepit inquire
re, & citauit delinquentes; alius non poterit
procedere quasi præuentus, ff. de iu. l. si quis
postea. Item quia per inchoationem præpara-
ta est iurisdictio sua, ext. de offi. dele. cap. gra-
61 tum. de iud. c. proposuisti. cum sim. † Sed po-
ne ꝙ una ciuitas, uel castrum, uel rector ali-
cuius ipsarum inquisiuit contra delinquen-
tem, & quia nõ reperit culpabilẽ absoluit, an a
poterit per alium de dicto maleficio inquiri &
puniri? Resp. non, quia non debet sæpius in-
quiri de delicto eiusdem, ff. nau. cau. sta. l. li-
cet. item quia obstaret rei iudicatæ exceptio.
ff. de exc. rei iud. l. 1. & 3. & per totum. & hoc
uerum nisi doceat de collusione, uel præua-
ricatione facta in primo iudicio, C. de accu.
l. si de crimine, ext. de accu. c. de his. & ibi
62 no. † Sed pone *a* quod aliquis fuit inquisitus
super aliquo maleficio, & citatus non com-
paruit, & sic ratione suæ contumaciæ fuit
condemnatus ad mortem, ut si quo tempo-
re ueniret in fortiam cõis, ꝙ decapitari dẽat.
ut quotidie fit. Iste post condemnationem fa-
ctam per aliquod tempus uenit in fortiã cõis,
nunquid debet decapitari? Resp. nõ de iure.
ff. de pœ. l. absentẽ. & maxime si non fuit pro-
batum de maleficio per legitimas probatio-
nes, C. de epi. & cle. l. raptores, §. in prouin-
cijs. ibi, aut impositis post legitimas proba-
tiones. C. de prob. l. sciant. Item posito ꝙ sen-
tentia ualeret, debet sibi dari terminus ad de
fendendũ se secundũ quosdam, ut ff. de requi.
63 reis. l. annus. † Sed usq; ad quod tempus pro-
cedi & inquiri de maleficio potest? Respon. a
die commissi criminis usque ad 20. annos, &
non ultra, ut ff. ad l. Aqui. l. ait prætor. C. de
fal. l. querela. §. falsi. Fallit in crimine suppo-
sitionis partus, ubi perpetuo potest agi, ut
ff. de fal. l. qui falsam. §. 1. & in crimine parri-
cidij, ff. de parric. l. fi. ad Silla. l. in cognitio-
64 ne. † Sed pone quod aliquis uulnerauit ali-
quem de familia Potestatis, uel capitanei,
nunquid Potestas, uel capitaneus potest in-
quirere & punire istum malefactorem? Resp.
non uidetur, C. ne quis in sua causa. l. 1. ff. de
iuris. om. iudi. l. qui iurisdictioni Sed Doct.
dicunt quod si iniuria siue percussio fuerit
manifesta, & publice facta, dum ipse offen-
sus exercet officium suum uel facta fuit oc-
casione officii sui, & tunc potest inquire-
re & punire, adeo quod offensus non pos-
sit talem iniuriam remittere, quia non tan-
tum ipsis, sed communi ciuitatis uidetur
esse facta, & est ratio, quia uniuersitas læ-
ditur &c. de aduo. diuer. iudi. l. 1. ff. de con-
di. & demon. l. municipes. quia talis offen-
sio non est facta ei ut priuato, sed publi-
cæ per-

ADDITIO.

a ¶ Sed pone. *De hac quæst. vide plene per Bar. l. si quis forte, §. si quos. ff. de pœ.*

ex personæ & officiali. ff. de adop. l. si pater, §. qui duos. C. de accu. l. eidem. ext. de accu. c. euidentiá, ff. de re mil. milites. §. in reuertendo. nam non tanquam Potestas facit uindictam, sed tanquam executo iuris & iustitiæ, ut 23. quæs. 5. officia. c. miles &c. interdicta. &c. iudex. & summarie sine iuris solemnitate, ut d. c. euidentia. dummodo illud delictum sit publice & palam commissum in conspectu multorum, quod nulla possit tergiuersatione celari, ut no in d. c. euidentia. & extra de coha cle. c. fi. ff. de publ. l. licitario, § quod illicite. Si autem maleficiũ non sit notoriũ tunc forte secus per priora, sed successor eius poterit, ar. C. de iudi. l. properandum. § si autẽ, in medio, & C. de acc. l. accusatoribus. in fin.

65 §. Sed pone, datum est arbitrium potestati super omnibus maleficijs suo tempore commissis, quidam fuit mortifere uulneratus, sed postea t͞pe sequentis Potestatis decessit, cui non erat concessum arbitrium: queritur an iste secundus Potestas ex tali arbitrio potest inquirere & procedere super homicidio? Rn̄detur ꝙ sic, quia consideratur uolũtas, & exitus ff. de sica. l. diuus. C. eo. l. si is qui cum telo. Item quia initiũ maleficij est spectandũ, arg. ff. ad Mace. l. tam & si. Item quia mortifere uulneratus pro mortuo reputatur. ff. ad leg. Aqui. l. huiuscripturæ. §. 2. & l. qui occidit. §. fi. & l. ita uulneratus. Econtra ꝙ non, quia finis & non principium est spectandum, & effectus, & non uerba ff. quod quis. iur. l. §. hæc uerba. ff. de iu. patr. leg. adigere. §. quamuis Item qui ante mortem non dicitur homicidium, sed uulnus, unde super homicidio non potest procedi ex arbitrio, & fuit determinatum de facto quòd non possit per uiam arbitrij procedi, sed per aliam uiam sic, ne maleficium sit impunitum, ut l. ita uulneratus. ff. ad l. Aqu. Sed, quid si datum est arbitrium usque ad duos menses, uel tres, ut inquiratur super aliquo maleficio, sed antequam feratur scientia, finitum est tempus arbitrij, nunquid ex arbitrio, & secundum arbitrium poterit ꝓcedi ad sententiam ferendam? Respon. sic uidetur, ut cau. post pub. ad sit. in l. ff. de appel. l. tutor. §. 1. Item quia secundum legem & arbitrium quòd erat tempore delicti commissi habet iudicare, ff. de pœ. l. 1. in Auth. ut cum de app. cog. in prin. & §. fi. col. 8. Econtra ꝙ tempus arbitrij finitum est, unde postea non potest.

De furibus, latronibus, a & robatoribus. Rub.

ADDITIO.

a ¶ De furibus. *De hac etiã materia posuit satis abũde dominus Gand. in opere male in rub. de furib. & latr. & c. per Ang. in trac. malef. in uerbo, uestem cælestem, & c. Hie. Chuc.*

SVMMARIVM.

1 *Latrones an censendi sint, & tanquã latrones puniendi, qui ordinauerunt inter se uelle ire ad stratã, & derobare oẽs transeuntes, & dũ sic ordinarent fuerunt capti. & rem cõfessi sunt, et qs act⁹ sit necessarius, & quot requirãtur, ut robatore dici possint, & an debent esse infamati.*

2 *Furtum est delictum priuatum, latrocinium uerum est publicum.*

3 *Furta duo cõmisit Titius, & ꝓ illis punitus est postea cõmisit tertiũ, an laqueo suspẽdi debet?*

4 *Furta plura alibi cõmisit Titius, & unũ hic, de quorũ nullo adhuc fuit punitus, an de oĩbus hic poterit puniri, an solũ de illo ꝙ hic cõmisit.*

5 *Furto apud aliquẽ reperto, an propter hoc presumatur fur, & an iudex possit inquirere contra eum qui assuetus est furari.*

6 *Fure in domo capto, an poterunt esse testes illi de domo.*

7 *Ostio alterius fracto causa adulterij cõmittendi, si ingrediatur alius, & furtum faciat, an fractor teneatur furti?*

8 *Furti tenetur non solum qui furtũ facit, sed et qui scienter præstat opem ad furtũ faciendũ.*

9 *Furti tenetur qui dat auxiliũ, uel suades, uel istigat aliquem ad faciendum furtum.*

10 *Opem dans ad faciendum delictum, an tãtũ teneatur quantum ille qui facit.*

11 *Consilium dans ad committendum furtum, quando teneatur.*

12 *Furti tenetur, qui partiuntur scienter cũ fure.*

13 *Segetẽ de cãpo qui furto subtrahit, uel unum de uaso, uel fructus, tenetur furti & plurib. aliquam rem furantib. omnes tenetur insolidum.*

14 *Arbores, tabulas, instrumẽta, crateras, aut ue nã: ferri, uel argẽti qui furatur, tenetur furti.*

15 *Pullos, gallinas, uel pauones qui furatur, cum simil. tenentur furti.*

16 *Furtum generaliter committit qui rẽ aliquã mobilẽ contractat fraudulose inuito domino, nõ inspecta quantitate, uel qualitate rei.*

17 *Gregem animalium, qui furto subtrahit. furti & crimine abigeatus tenetur.*

Puerum

18 *Puerũ alterius, qui furatur, tenetur ad mortẽ.*
19 *Tutor & curator furti tenetur.*
20 *Creditor falsus & procurator falsus tenetur furti.*
21 *Furti tenetur rem furtiuam scienter alio trasferens, & cælans furem, & ille cui rem meam do quasi suam, & ille scit meam esse, tamẽ eã furandi animo retinet.*
22 *Furtum, an sit quando filius rem patris et seruus rem domini furatur.*
23 *Furti, an teneatur qui a me missus ut rẽ quã alteri commodaueram acciperet, & mihi apportaret, si sibi retineat.*
24 *Vxor surripiens rem mariti, an furtum faciat, & cõtra eam furti agatur, & an dans consiliũ uel opem furti teneatur.*
25 *Furti, an teneatur, qui dixit ꝙ ille qui petebat a me pecuniam mutuo esset bonus debitor, pp ꝙ numeraui ei pecuniam, vel supposuisti aliũ hominem pro illo, & postea pecuniam cũ illo particus es.*
26 *Furti personę quæ tenentur, an teneantur ciuiliter vel corporaliter, & quando.*
27 *Furti, an teneatur qui audiens verba quæ dicebam habenti rem meam, s. si mittam ad te p tali re mea, mittas eam mihi, postea adiuit illum, & ea re accepta illam tenet.*
28 *Furti, an teneatur ubi tunicam, uel cultellũ alterius in via inuenit, nesciens cuius sit, & qd faciet ne furti teneatur, & an aliquid petere possit pro inuentione.*
29 *Furti, an teneatur qui tempore famis comestibilia furatur, uel propter nuditatem uestem si sit infirmus &c.*
30 *Receptatores qui puniantur, & quomodo, & an aliqui sint sine pœna.*
31 *Furti, an puniatur qui domum intrauit animo furandi, licet non furtum cõmiserit, qui ex metallo argentum uel aurum furatur, uel consilium dat uel constat, qua pœna puniuntur.*
32 *Furtum prohibere ualẽs, si non prohibeat et sit dominus, an furti agere possit.*
33 *Iudex an possit præcipere ꝙ requirantur in domo Titij tales res furatæ, quæ ibi asserũtur eẽ.*
34 *Vxor an poterit agere & accusare quando res dotalis est furata.*
35 *Accusare an possim furem qui Petro aliquis furatus est.*
36 *Accusare potest quilibet cuius interest.*

1 PLVRES ordinauerunt inter † se uelle ire ad stratam & derobare omnes transeuntes, qui cum sic ordinarent plures ex ipsis capti sunt, qui prædicta q̃ ordinauerant cõfessi sunt, quæritur nunquid puniẽdi sunt tãq̃ latrones? Resp. uĩ ꝙ sic, quia uoluntas pro facto reputatur. & in maleficijs attrocibus voluntas accipit pro fato, & non exitus, ut ff. de sic. l. 1. §. diuus. & l. diuus. cum si. & ff. de fur. l. qui ea mente. Sed dic contra, oportet .n. ꝙ perueniatur ad actum ad hoc, ut possint dici robatores ut quia aliquem insultauerint cã robandi & ille aufugit, uel derobatus fuit, & sic loquitur lex p̃dicta si bene intelligat. C. de epi. & cl. l. si quis non dicã. & C. de his qui ad eccl. conf. l. p̃senti. circa prin. & ibi no. & d. l. qui ea mente & no. ff. de extraor. cri. l. 1. & est rõ, quia cogitationis pęna nemo patitur &c. ff. de pę. l. cognitationis. & hoc in grauibus delitis, in leuibus autem non nocet actus, nisi sequatur effectus, ut d. l. pręsenti. & ff. de iniur. l. item apud Labeonẽ, §. si curauerit. Itẽ oportet quòd sint famosi & infamati, uel assueti sępius. de robare, id est, uel ultra, ut ff. de pœn. l. capitalium, §. grassatores, ut possint laqueo
2 suspendi, aliàs secus est, ut supra. no. † Itẽ no. ꝙ furtum est priuatũ delictum, & ideo fuit tractatum de furtis in libro de priuatis delictis, sed latrocinium est publicũ delictum, & iõ inter casus fortuitos numeratur, ff. de fur. leg. ei qui. & Insti. qui. mo. re contr. ob. §. item is.
3 † Sed quid aliquis commisit duo furta, & punitus est pro duobus, postea autem committit tertium furtũ, nunquid debeat laqueo
a suspendi Resp. dicit Vber. de Bob. ꝙ sic, *a* quia cum perseuerauerit in delinquendo, maiori pœna est puniendus, arg. C. ad l. Iul. de ui pub. l. seruos. in fi. de epi s. audi. l. 3. ff. de pœ. l. capitalium, §. solent. Sed alij dicunt contra s. quòd debet puniri pro uno furto solo, quia aliàs punitus est de alijs, unde de isto solo debet puniri, & non ad mortem, sed fustigari sic. ut in aut. sed nouo iure, C. de ser. fugi. quia non debet addi afflictio afflicto &c. ff. de offi. præsi. l. diuus. & nõ debet quis de eodem delicto bis puniri, nec duabus legibus,

---

ADDITIO.

a ¶ Quod sic. *Adde ꝙ opi. Vber. tenet Gan. in tract. malefi. sub rub. de furib. & latr. uer. sed pone peti & illam approbat cõsuetudo, ut dicit Ang. in tract. malefi. in uer. ueste cæleste, uer. quæro quid si alias fur.*

bus. ff. de acc. l. senatus de regula iu. l. bona fi-
des nec debet de delicto eiusdem sæpius quæ-
ri. vt l. licet, ff. nau. cau. sta. cum si. & hoc ve-
rius vr̃ de ista materia tractatur in vsib. feu.
de pace iuramen. fir. §. iniuriam seu furtum.
4 †Sed quid, aliquis commisit plura furta ali-
bi, sed hic vnum furtũ cõmisit, & nondũ fuit
condemnatus de aliquo nunquid pro omnib.
condemnabitur hic, an solum pro illo qđ hic
a commisit? Resp. si per *a* inquisitionem procedi
tur solum de hoc quod hic commisit, quia de
alijs iudex iste non habet iurisdictionem in
eũ, vt probat̃ ff. de acc. l. si cui. §. fi. & l. fi. & in
auth. qua in prouincia, C. ubi de cri. agi opor.
pro alijs vero furtis alibi commissis põt trã s-
mitti ad locum delicti, C. de adul. auth. si ve-
ro criminis, nisi esset vagabundus, nam tunc
forte habet locum opi. Pe. vbi te inuenero &c.
Et dicitur vagabundus ille cuius patria est
deserta vt fuit Carthago, ff. ad muni. l. eius,
§. fi. Item & ille potest dici vagabundus, sm̃
quosdam, qui non habet certum domicilium
proprium vel conductum, vel gratis sibi cõces
sum, vt Insti. de iniur. §. quoniã. in quo se redu
cat, sed huc & illuc vagatur per mundum.
Si aũt proceditur via ordinaria ꝑ accusatio-
nem tunc in tribus locis potest quis rõne deli
cti conueniri, & puniri, s. in loco delicti, in lo-
co domicilij & in loco vbi agitur, non op-
posita fori exceptione ante lit. conte. C. de
excep. l. pen. & fi. C. vbi de crimi. agi. opor. leg.
5 1. & ibi no. & per Azo. in sum. eod. tit. † Sed
quid si res furtiua reperitur penes aliquem,
an per hoc pręsumatur fecisse furtum. Rñ. nõ,
quia ex pręsump. &c. ff. de pę. l. absentem. Item
quia probationes debent esse luce meridia-
na clariores, vt l. sciant, C. de prob. & hoc ve
rũ, nisi iste talis esset malæ famæ, & assuetus
furari, nã tunc maior præsumptio est contra
b eum, *b* quia qui semel malus &c. ff. de re mi-
li. l. non oĩs §. a Barbaris & iudex põt inquire
re contra eum q̲ assuetus est furari ꝑ talẽ pręę
6 sumptionem. †Sed quid, captus fuit fur. in do
mo alicuius, proceditur contra eũ, nunquid p̃t
recipere in testes illos de domo? Respon. vr̃ ꝙ
sic, si sunt bonæ famæ, & si aliter veritas ha
beri non potest, ar. C. de repu. l. cõsensus, §. su ꝑ
plagis. extra de test. c. dilecto. & c. veniens, el
2. in fi vbi de hoc. de re iud. c. causam. Alij con
tra, vt C. de test. l. 2. ar. ff. de poe. l. respicien-
7 dum. § furta. cum si. † Itẽ no. quòd si quis fre-
git ostium domus tuæ, causa faciendi tibi
aliquam iniuriam, vel cã adulterij cõmittẽdi,
vel stupri &c. & alius intrat domum tuam
& furtum committit in rebus tuis, quòd iste
factor non tenetur furti, quia non inspici-
tur quod factum est, sed causa facientis, vt ff.
8 co. l. verum. & l. qui iniuriam, cum si. † Itẽ no.
quòd non solum tenetur furti ille qui furtum
facit, sed etiam ille qui opem præstat scien-
ter ad furtum committendum, quia scalas
vel feramenta præstat, vel similia præbet
9 ad faciendum. † Item si dat auxilium, vel sua-
det, vel istigat aliquem ad faciendum fur-
tum, vt Instit. eo. §. interdum, ff. eod. l. furti
10 actio. §. recte. Sed no. ꝙ in tantum punitur il-
le qui dat opẽ quantum illi qui facit, ff. eod. l.
is qui opem. & C. de rap. vir. l. raptores, §. pe.
11 † De cõsilio autem dato ad furtu m commit
tẽdum nõ tenetur, nisi fiat furtum, ff. eo. l. is q̲
§. si tu & distingue, quia aut alias erat factu-
rus, & non tenetur, alias sic, ut no. Inst. eod. l.
12 qui opem. & §. cert. † Item qui partiuntur
res furtiuas cum fure scienter, tenetur furti,
13 vt extra de fur. c. qui furem. † Item qui segetẽ
furat̃ de campo, vel vinũ de vase, vel fructus
vel aliud, tenetur furti, ff. eo. l. vulgaris, § j.
& seq. & l. filio. §. 1. & si plures sunt furantes
aliquam rẽ, omnes tenentur insolidum, ff. eo.
l. vulgaris, §. si duo. & ff. arb. fur. cęs. l. si plu-
14 res, C. de cond. fur. l. j. † Itẽ qui furatur arbo-
res, tabulas vel instrã, vel creaturas, vel venã
ferri, vel argenti, tenetur, ff. eo. l. si opes. & l. q̲
15 tabulas. & l. filio. & l. certe. † Item qui pullos,
gallinas, vel pauones furantur, tenentur ff.
16 eo. l. pauones cum si. † Et generaliter qui ali-
quam rem mobilem contrectat fraudulo-
se, inuito dño, furtum committit, etiam si sit
modica, quia non inspicitur quantitas rei,
nec qualitas, sed voluntas furantis, vt 9. q.
vl t. c.

ADDITIONES.

a ¶ Resp. si per. *Bart. in l. fi. in* §. *fi. ff. de accu. qui
dicit ꝙ de cõsuetudine seruatur, quòd furta ali
bi commissa aggrauant delictum, & adde Io.
And. in addi. Spe. in rub. de fur. & Sal. in l. ser-
uos, C. ad legem Iul. de vi vbi ꝙ furta alibi cõ-
missa connumerantur in numero furtorum ad
hoc, vt quis pro tribus furti, suspendatur. & ad
de Ang. in loco supra allega.*

b ¶ Contra eum. *Adde tu, et intelligere ꝙ hic nõ
poterit condemnari, licet posset deueniri ad tor
turam, ita Imo. in l. fi. ff. de hæredib. instit.*

vlt. c. pe. & fin quod incipit, furtum aũt &c.
27 Insti. vi bon. ra. in prin. & ff. eo. l. 1. §. fin. Sed
si quis furatus fuit gregem animalium, te-
netur furti. & crimine abigeatus, vt ff. eod. l.
28 in furti, §. fi. de abig. l. j. in fi. † Item qui al-
terius puerum furatur, tenetur furti vt l. Fla-
uia de plagiarijs, ad mortẽ, ff. eo. l. si filius. &
C. ad l. Fla. de plagia. l. 2. & l. si fratrem. & l.
19 eum. & l. pe. & fi. † Item tutor & curator fur-
20 ti tenetur, vt ff. eo. l. tutor. † Item falsus cre-
ditor & falsus procurator tenetur furti, vt
21 ff. eo. l. falsus, in prin. §. 1. & l. si iussit. Item q
rem furtiuam alio transfert, sciens eam esse
furtiuam, tenetur, vt ff. eo. l. si quis proferen-
dum Itẽ qui celat furẽ furti tenetur, vt ff. eo.
l. qui vas. §. 1. Itẽ si rẽ meã tibi do quasi tuã,
& scis meam esse, & eam retines animo fu-
22 randi, teneris furti, ff. eo. l. si iussu. §. 1. † Item si
a filius furatur rem patris, *a* vel seruus rem do
mini, furtum est, sed non agitur furti ff. de pę.
23 l. respiciendum, §. furta domestica. † Sed quid
commodo tibi librum meum, misi quẽdã pro
ipso, vt mihi apportaret, & sibi retinet, tene-
tur, vt ff. eo. l. si quis vxori, §. Iulianus in prin.
24 & C. eod. l. si quis. † Item si vxor surripuit
res mariti furtum facit, sed non agitur furti
cõtra eam sed actio. in factum. Ille autem qui
dederit opem, vel consilium, tenetur de furto,
25 ff. eo. l. si quis vxori. † Sed quid, quidam pete-
bat a me pecuniam mutuo asseruisti illum es-
se bonum debitorem, propter hoc numeraui
ei pecuniam, uel supposuisti alium pro illo ho
mine, & postea partitus es cum illo pecu-
niam teneris furti, ff. eod. l. si quis uxori, §. cũ
26 Titio † Et no. quòd licet illæ personæ tenean
tur furti, intelligitur ciuiliter ad pęnã dupli,
uel quadrupli, sed ad pœnã corporalem non,
secundũ quosdam, nisi essent publici fures, uel
latrones, ut supra. dixi. Alii autẽ qui sunt par-
ticeps in crimine, & eis publicis furibus, uel
latronibus dant opem scienter frangendo,
uel accommodando scalas, uel ferramenta,
& cum eis participando, & associando, &
participiendo res derobatas, furatas, & ip-
sas recipiando scienter, uel similia facien-
do isti tales, & similes bene puniuntur cor-
poraliter. Nam agentes, & consentientes
cooperando &c. facit C. de epis. au. l. rapto-
res. & l. si quenquã. in fi. extra de off. dele. c. 1.
ff. de recepta. l. 1. & 2. & in similibus. & ff. de
fur. l. si quis persuaserit, ff de adul. l. is cuius
27 ope. Inst. eo. §. interdum. † Sed pone quòd qs
habet rem meã & dixi. Si ergò mittã pro tali
re mea, mittas eam mihi, quidam eundo per
uiam audiuit ista uerba. Postea uenit ad istum
ex parte mea, & petiit rem meam quã habuit
ab isto, & tenet eam. Resp. ꝙ tenetur furti, ff.
28 eo. l. si quis uxori. §. apud Labeonem. † Sed
quid, aliquis iuuenit tuam tunicã in uia, uel
cultellum alicuius, & nescit cuius sit & ha-
bet & tenet. Resp. ipsum furti teneri, nisi pu-
blice exposuerit uel dici fecerit ꝙ ipse inue-
nit talem rẽ paratus restituere eã, uel facit &
dicat similia, per quæ appareat ꝙ non habeat
animum retinendi, ut ff. eo. l. filius, §. qui alie-
num. Sed tamẽ põt petere aliquid sibi dari ꝓ
inuentione siue catatura, ut d. §. qui alienum
29 † Item no. ꝙ si aliquis propter necessitatem
famis furatur comestibilia, ut quia infir-
mus est ita ꝙ non potest sibi quærere uictum
& caristia, est uel propter nuditatem fura-
tur uestem non tenetur furti, quia omnia
sunt cõicanda tpe necessitatis, ut extra de
fur. c. si quis propter necessitatem. & ibi no.
30 † Item no. quòd licet receptatores puniãtur,
ut dixi fallit in parte, filio, fratribus, uxore,
& similibus, qui non puniuntur ea pœna
qua extranei, sed leui, ut ff. de recep. l. 1. & 2.
& est ratio, quia quilibet debet redimere san-
guinem suum &c. ff. de bo. eor. qui mor. si
bi consci. l. 1. & uxor una caro est cum mari-
to, & socia humanæ & diuinæ domus, C. de
custod. & exhi. reo. l aduersus. extra de con-
iug. lepro. c. 1. cum si. Alij dicunt quòd in nul-
lo puniuntur receptando & faciendo eos
fugere, nisi essent participes in crimine, ut
ff. de re milit. l. qui cum uno, §. 1. & l. qui mi-
lite, §. pen. de adult. l. nec in ea. §. fin. ff. quod
metus cau. l. isti quidem. §. nec cum filio.
31 c. de pat. potesta. l. 3. cum si. † Sed quid ali-
quis intrauit domum, uel locum alicuius aĩo
furandi, non tamen aliquid exportauit, uel fu-
ratus est, nunquid de furto puniri debet.
Resp. non, C. de pę. l. cogitationis de fur. l. uul-
garis, §. qui furta. Sed tñ iniuriarum tenetur,
facit

ADDITIO.

a ¶ Rem patris. *Intellige tu si sit leuis res, sed si sit magna, tenetur furti, vt in l. serui & filij. ff. de fur. et dicit Bar. in d. §. furta. & adde idẽ i vxore. vt ꝑ Bar. in l. 1. ff. re amo. & in tex. gl. & Bar. in l. si libertus, ff. de fur. & intellige qđ te nentur ẽt criminaliter, qñ furtũ esset magnũ.*

facit ff.de fur.si quis furtū,cū si.Item ille qui
ex metallo aurum furatur, vel argentum fura
tus fuit,in metallum damnatur,vel qui cōsi-
liū dedit,vel cōstauit in quadruplū,vt ff. ad l.
Iu.pe.l.sacrilegij.§.fin. Sed vr̄ ꝙ solo aīo fiat
furtum.extra de extraor.cri.l 2.ibi,si intrauit
32 domum, & ibi no.† Sed quid sciebam ꝙ vo-
lebas mihi furari bouē,vel aliam rē,& poterā
prohibere & non ꝓhibui , postea volo agere
33 furti.Resp.nō possum,vt ff.eod.l.pen. † Sed
quid si dicatur iudici , quod tales res furtiuæ
sunt in domo Titij nunquid poterit de iure
inquirere & inquiri, & rimari facere in dicta
a domo.Resp.sic videtur,*a* qui ad ipsum spectat
inuenire veritatem, vt C.de eden. l. 3. de ser.
fug. l. diuus. in Auth. vt iudic. sine quoquo
34 suffr.§.cognita. cum si. coll. 2. † Sed quid si
res dotalis fuit furata, nunquid mulier pote-
rit agere & accusare. Resp.non, sed maritus
vt ff.de fur.l.interdum,§. si.quia ipsa non est
domina, sed maritus, vt C. de rei ven. l.do-
35 tem. cum si. † Sed nunquid tu poteris accu-
sare furē,qui Petro furatus est bouē,vel aliam
rē.Resp.nō,q̱a furtū est crimē priuatū & non
publicum, vt ff.de pri.deli.l.fi.& nullus ad
mittitur, nisi eius intersit.Nā quilibet cuius
interest,potest accusare,vt C.eo.l. manifestis-
simi.& ibi no.& d.l.fi.de priua.delict.

ADDITIO.

a ¶ Resp.sic videtur. *Adde qđ hęc opi.fuit Spe. in ti.de inst.edi.in §.cohęredem ver.pone instrumenta.& Io.Fab.Insti.de obl.quæ ex deli.§.cōceptum.& intellige hoc verum non solū in vno territorio,sed etiā in diuersis teritorijs.ita Bal. in l.requirente,§.ita tenetur.C.de fur.*

De raptoribus. Rub.

SVMMARIVM.

1 RAPTOR † dicitur a rapina.Et dicitur
duobus modis,s.rerum & personarum,
nam rapina proprie dicitur rerum. Et du-
pliciter punitur, scilicet ciuiliter & crimina-
liter Ciuiliter in quadruplum,si intra annum
agitur reipsa in quadruplum computata, post
annum vero in simplum, vt ff.vi bon.rap.legi
1.& 2.Criminaliter vero,vt quando fit rapi-
na per vim, & si fiat sine armis in amissione
certæ partis bonorum suorum,si vero cum ar
mis,pœna deportationis,vt Insti.de pub.iud.
§.item lege Iu. de vi. Item & raptor furtum
committit, & pœna furti tenetur, quia nul-
lus improbior fur est, quam qui vi rapit, vt
Insti.vi bo.ra.in prin.Item quandoq; puniun-
tur ad furcas,ut sūt publici latrones,ut ff.de
2 pœ.l.capitalium,§. famosos.† Raptores autē
a personarum *a* si quidem rapiunt mulierem
impuberem per uim honestam uirginem,
uel uiduam causa libidinis, uel sanctimonia
lem secundū legem capitali pęna puniuntur,
& ipsius raptoris substantia illi raptæ appli-
cantur, uel sanctimonialis monasterio, ut de
rap.uirg.l. 1. de epis. & cle. l. raptores & hoc
b uerum *b* si mulier fuerit uolens, siue inuita,
siue soluta, siue coniugata, libera, siue an-
cilla, uel aliena,adeo ꝙ si fuerit propria spon-
sa, non poterit cum suo raptore matrimo-
nium consumare,ut in dictis legib. & si ma-
trimonium perfecerint, amittit substantiam
quam habuit de raptore, ut in Auth.de ra.
mul. §. 1. col. 6. Et si est impubes mulier ra-
pta,alia pœna punitur qui rapit, ff.de pęnis.
l.si quis aliquid, ff. qui nondum,quia alias
in metallum damnantur, uel relegantur, ut
ibi.Sed de iure cano. secus est, quod præua-
let, quia bene pōt mulier nubere suo rapto-
ri,ut ext. de rapt.c. accedens.& tunc euitat il-
lam

ADDITIONES.

a ¶ Personarum. *De hac materia vide Angel. in tra.malefi.in verbo (che hai adulterato la mia dōna)col.15.ver.quæro quādo dicatur cōmitti stuprum,cum sequentibus &c. Hier.Chu.*

b ¶ Et hoc uerum. *Adde tu qđ ille qui rapuerit mulierem honestā debeat decapitari, qđ si aliquis rapit mulierem ab alio cognitam,vel quā alius cognouit, non incidit in pœnam raptus. ita Paul. de Castr. in suo consil. 370.& ibi qđ raptus nō punitur in mulire nupta, inhonestæ viuente.*

lam pœnam, quia bona non efficiuntur mu-
lieris raptæ secũdũ Gofr. extra de secun. nup.
3 dominus. cum si. † Et non solum raptor pu-
nitur capitali pœna, sed etiam illi qui coope-
rando scienter dederunt auxilium & fauo-
rem ad dictum raptum faciendum, vt d. l. ra-
a ptores, in fine. Fallit in meretrice: *a* nam si
quis ipsam rapiat causa libidinis, non puni-
tur, ff. de fur. l. verum quia vilitas vitas ipsa
tum non patitur ipsas in laqueis innodari,
C. de adult. l. si ea, & l. quemadmodum. Item
fallit in virgine quæ vtitur veste meretrica-
li, ff. de iniur. item apud Labeonem. §. si quis
4 virginem secũdũ Io. † Sunt & alij raptores qui
rapiunt pueros causa libidinis contra natu-
ram, vt sunt Sodomitæ, illi capitali pœna
gladio puniuntur, vt C. de adult. l. cùm vir,
ff. de sica. l. 3. §. qui libidine. in Auth. vt non
5 luxur. contra naturam. coll. 6. † Si vero cleri-
cus tale delictum commisit, prælatus ipsum
pecuniariter puniet, & etiam corporaliter fla-
gellabit, vt non moriatur, cum non liceat
prælato sanguinem effundere. 23. q. vlt. his à
quibus, & c. seq. 86. dist. non licet, vel pote-
rit ipsum degradare si fuerit infamis, ut ex-
tra, de hære. c. ad abolendam, & tradere iudi-
ci seculari, qui eum puniat, vt extra, de rap.
6 c. in archiepiscopatu & 23. q. 4. illud † Sed
turpissimum est hoc fieri cum masculo ut
d. l. cum vir. &. siue fiat in meretrice, siue cum
vxore vel masculo, quòd fit contra naturam,
semper qui fecit, debet puniri pœna prædi-
cta, ut in Auth. ut non luxu. contra naturam.
colla. 6. qui loquitur indistincte &c. nec di-
stinguit masculum à fœmina, ergo nec nos.
ff. de pub. l. de precio, cum si. multo magis si
cum animali fiat, vt cum equa, est quis pu-
niendus dicta pœna quia fit contra naturam,
per d. auth. & maleficia non debent esse im-
7 punita, vt ff. ad l. Aqui. l. ita vulneratus. † Et
idem est forte si fiat per viam matrimonij
cum Saracena, vel Iudæa, quamuis non sit
matrimonium, multo magis si per alium mo-
dum fiat etiam per legitimum, idest per uiam
naturæ, propter infidelitatem, nam non debet
Christianus cum talibus commisceri, sicut
nec in animalibus. facit C. de Iudæis. l. ne
quis. 18. q. 1. cap. nullus. cum simi.

ADDITIO.

a ¶ Meretrice *Adde Alber. de Rosa. in 3. parte statuto, q. 52.*

De receptatoribus furum & aliorum malefactorum. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Receptator latronum, furum, vel aliorum similium vel scienter associans aut inuitans ad latrocinia seu robarias faciendas, vel similia, seu receptans robarias, aut diuidens cum eis, qua pœna puniatur.*

2 *Latronem capere potens si accepta pecunia permittit eum euadere, qua pœna puniatur.*

3 *Latronem conseruantes ac receptantes spõte, et scientes eum esse latronem, qua pœna puniuntur, si sunt extranei.*

4 *Latronem conseruantes, vt supra, si sint agnati aut coniuncti, an puniantur.*

5 *Vxor receptans maritum, an puniatur.*

7 *Filius, aut nepos occultans partem, aut auũ, vel frater fratrem, an puniantur.*

7 *Receptantes personæ de quibus supra, an puniatur & qua pœna.*

8 *Associans latrones ad latrocinandum sciẽter, & cum eis scienter latrocinatur, vel occultat eos, aut celat, & non reprehendit, quomodo puniatur.*

9 *Latrones tenẽs in domo uel agro, & non offerẽs eos iudici, quomodo puniatur, siue fuerit dominus siue procurator.*

10 *Ignorantes domini q latrones sint in domibus suis, uel prædijs, an excusentur.*

11 *Malefactores capere & ad iudicium deducere, an quilibet teneatur.*

12 *Iniuria nulli est facienda, nec pena irrogãda, nisi post legitimas probationes, & an accusati & inquisiti de graui delicta sint capiendi, carcerandi, & custodiendi.*

1 SI quis latrones, † fures uel alios similes
scienter associauerit, uel inuitatus fue-
rit ad latrocinia. uel robarias faciendas, vel
similia delicta committenda, seu scienter fur
ta ipsorum &; robarias receptauerit, &
partitus cum eis fuerit, pœna simili punia-
tur, ut particeps, & agens, & consentiens, ut
ff. de recep. l. 1. C. de epis. & cler. l. quamquam.
ff. de re mi. l. non omnes. §. à Barbaris. C. ubi
2 causæ fiscales l. uniuersi. † Idem est si cum
posset latronem capere, pecunia accepta per-
misit eum euadere, ut l. 1. † Idem est in illis
apud quos latro conseruatus est, eis rece-
ptantibus eum sponte, & scientibus eum es-
se latronem, ut eadem pœna puniantur, ut
ff. eo. l. 2. in prin. & hoc locum habet in per-
sonis

4 sonis extraneis. † Fallit in cognatis & alijs
proximis & coniunctis personis, vt in patre,
auo auia & in consanguineis & similibus qui
non ita aspere puniũtur, nam isti coniuncti ra
tione sanguinis excusantur, receptando &
occultando, vt non attrociter puniantur, sed
alia leuiori pœna pecuniaria, vt iudici vide-
bitur, vt d.l. ij. & quia ibi non est certa pœna
expressa, committitur arbitrio iudicantis. ff.
de extraord.cri.l.j. ff. de effra. & expi. l. 1. cum
si. & est ratio quia quilibet debet sanguinem
suum redimere quantũ põt, ff. de ijs qui mor.
sibi consc. l.j. & parentes magis timent de fi-
lijs, quã de seipsis &c. ff. quod met. cã. l. isti qui
dem. Sed si esset particeps in delitis, tunc
puniretur, vt dictum est, alias secus, vt ff. de
5 pœna l. sancimus. † Sed quid in vxore? Respõ.
vr̃ idem, quia leuiori pœna punietur, vt ff.
eo. l. 2. ibi dum dicit, affines &c. & vxor est
socia diuinæ & humanæ domus, vt C. de cri-
mi expi. hære. l. aduersus. & hoc verum puto,
facit extra, de coniug. le pro. c. 1. sed videtur cõ
tra quòd non, vt insti. de iniu. §. partitur. sed
hoc intellige in iudicio, C. de procu. l. alienam.
sed extra sic. nam quod vno loco prohibetur,
alio loco conceditur. vt ff. de iud. l. cũ prætor.
Item quia sunt vnum corpus & vna caro, vt
extra, de conuer. coniu. c. ad apostolicam. facit
ext. de diuor. c. gaudemus. §. qui vero. Sed si
maritus facit pro vxore, videtur excusari, vt
nõ eadem pœna puniatur, quia defendi vxorẽ
6 a viris æquum est, ut d. §. patitur. † Et idẽ vr̃
de filio & nepote si occultat patrem, vel auũ,
arg. de inoff. test. l. nam & si parentibus, C.
de epist. & cle. auth. si captiui. & idem uidetur
de fratre, arg. C. de lib. cã l. 1. & 2. C. de ijs quib.
7 ut indi. l. cum fratrem, & l. sequ. cũ si. † Sũt tñ
qui dicunt personas huiusmodi non teneri in
aliquo, nec puniri pp sanguinis coniunctionẽ,
ut ff. de re mili. l. qui cum uno, §. fina. se puto
non in totum excusari, sed saltem pecuniaria
pœna puniri, ff. de excep. l. 2. ff. de lib. ho. exhi.
l. 2. §. si eum, cum si. & C. eo. l. 1. in fi. dũmodo
non excedat iudex modum &c. ut C. de mo.
mul. l. fi. de pœ. l. hodie uel puniatur alia pœ-
na pecuniaria prout iudici uidebitur, inspe-
cta qualitate delicti & facultatibus delinquen
tis ff. de pę. l. aut facta. nam parentes debent
capere consilium pro suis defendendis, ut ff.
de adult. l. nec in ea. §. fi. ff. de fur. l. in eadem §.
8 filiæ, ff. de re mili. l. milites agrũ. cum si. † Item
no. quòd illi qui associant latrones ad latroci-
nandum scienter, & cum eis latrocinantur, uel
occultant eos eadem pœna puniuntur corpo-
rali. Ille autem q celat, sed nõ associat nec par
ticipat, sed solum nõ reprehendit, punitur pe-
cuniariter, ut iudici uidebitur, C. de ijs qui
9 latro, occul. l. 1. in fin. † Item si quis sciẽter la-
trones tenet, uel similes in suis domibus, uel
agris, uel similes occultat, & sponte non ob-
tulerit iudici uel requisitus non fecerit .i. eos
non præsentauerit, si quidem dñs domus uel
prædij fuerit p̃sens, & sciens, priuatur dñio &
possessione rerum, sit fuerit ipsius procurator,
uel factor, qui non representauerit perpetuo
exilio damnatur, C. de his qui latro. occult. l. 2
in prin. & tenentur etiam alij officiales dare
auxilium & fauorẽ ad tales malefactores ca-
piendos, & puniendos, ut d. l. 2. §. sinaũt. C. de
episc. & cle. l. si quis in hoc genus. in fin. & l.
10 raptores, §. sinautem. † Sed si sunt dñi ignorã
tes, quòd isti latrones sint in suis domib. uel
prędijs, excusãtur, ut d. §. dñi, ff. de pub. l. cotẽ
ferro, §. dñs, C. de hære. l. quicunq;. §. uniuer-
sis, & §. fi. in Auth. de eccl. ti. §. si quis in sua
11 domo. cum si. colla. 9. † Et sic no. arg. q̃ quili-
bet tenetur capere malefactores, & ad iudi-
cium deducere, alias punitur extraordina-
ria pœna pecuniaria, C. de his qui latro oc-
cul. l. 1. in fi. & l. 2. in princ. & §. dñi. ratio est,
quia rei publicæ interest ne maleficia com-
mittantur, ff. de his qui deic. uel effu. l. 1. Alia
ratio est quia expedit peccata nocentum esse
nota. ff. de iniur. l. cum qui. Alia rõ, ne malefi-
cia sint impunita ff. ad l. Aqui. l. ita uulnera-
tus. eũ si. Sed sub hoc prætextu innocentes nõ
sunt capiendi, nec grauandi, alias contra fa-
ciens punitur, ut d. l. de his qui latro. occul.
12 l. 2. §. sinautem, & §. seq. & §. fi. † Itẽ no. quod
nulli facienda est iniuria, nec pœna irrogan-
da, nisi post legitimas probationes, ut d. l. ra-
ptores. §. sinautẽ, & C. ubi sena. uel cla. l. fi. §.
ita tñ. Sed accusati, uel inquisiti de graui deli-
cto, bene sunt capiendi, custodiendi & carcerã
di, ff. de offi. præsi. l. congruit, C. eo. l. 1. & 2. in
prin. ff. de custo. reo. l. 1. cum simi.

De furtis aduersus nautas. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Furti quando agatur aduersus nautas caupo-
nes, vel stabularios.*
2 *Nautę, caupones, vel stabularij pro quib. tenen-
tur personis, & an possit agi iniuriarum & fur
tica, quomodo.*

Agi

3 *Agi an iterum possit aduersus nautas &c. de eodem delicto si semel actum fuit, & quando agi possit aduersus nautas &c.*

4 *Nautæ, caupones &c. an teneantur, si res fuerint immissæ ipsis ignorantibus, & quid si ipsis præsentibus & videntibus, & quid si contra dixerunt.*

5 *Nautæ vel caupones &c. si res fuerint assignatæ in sacco simul, non autem particulariter, quid erit.*

6 *Caupone dante hospitanti claues cameræ in qua reposuerit res suas, quid erit.*

7 *Nauta, caupo &c. potest conueniri non solum pro se, sed etiam pro suis quibus utitur, & quando pro seruis & filijs tenetur.*

8 *Nautæ caupo &c. an teneantur, non solum pro furto, sed etiam pro damno dato & quando.*

9 *Actio una an datur in simplũ ex cõtractu de recepto, alia in duplum pro delicto & dãno dato.*

10 *Nauta, caupo, & stabularius, rebus amissis uel damno dato, quando excusentur, aut naturaliter pereant, & an actio detur contra hæredem, & an quilibet nauta teneatur pro parte sua, si plures fuerint nautæ.*

1 SI Quid surripitur per naturam † vel ab ali
quo libero homine, cuius opera vtebatur
nauta, uel caupo, uel stabularius, datur actio ci
uiliter in duplum eius quod surreptum est fur-
tiue, ff. eod. l. 1. ff. nau. cau. sta. l. debet. §. hoc actũ
& hoc quando recipit custodiã in se, quia dñs
rerũ subreptarum põt agere uel cõtra nautam
caupo. uel sta. uel contra furem ciuiliter ad du-
plum, ut d. l. 1. in prin. Si aũt recepit in se custo
diam, cũ ipse non habet, non agit dominus rei
furtiuæ, sed ipse nauta, caupo, uel stabularius,
2 ut d. l. 1. §. quod si recipit. † Et no. ꝙ tenetur so-
lum pro ijs siue de ijs personis quas tenet pro
seruiendo in caupona, naui, uel stabulo, uel pro
ijs qui habitant ibi continue. sed pro facto uia-
torũ ꝗ ueniunt, & uadũt, non uidetur teneri,
ut d. l. 1. §. si caupo. & §. seq. Item non tenetur
nauta pro ijs ꝗ apportant res in naui, sed pro
suis seruitoribus qui habitant cum eo, ut di-
cta leg. j. §. fi. nam si utitur opera malorum ho
minum, & ipsos secum tenet, pro ipsis bene te-
netur, ut Insti. de obl. quæ ex qua. del. nas. §. itẽ
exercitor. & ff. nau. cau. sta. l. idem ait, §. fin. &
l. seq. potest etiam agi furti & iniuriarum, sed
alteram intentari sufficit, ff. nau. cau. sta. leg. ut
3 rei. & l. licet, §. possumus. † Not. tamen, quod
si semel actum fuit, non potest postea agi de
eod. delic. quia non debet sæpius quæri de eius-
dem personæ delicto, ut d. l. 1. §. fi. Et prædicta
locum habere uidentur. quando res fuerũt im-
missæ in naui, uel in caupona, uel in stabulo
sciente exercitatore nauis, uel caupone, uel
stabulario, & ipse in se recepit custodiam re-
rum, ut ff. nau. cap. sta. leg. 1. in prin. §. recepit.
& §. ait prætor. † Sed ꝗd si res immissæ sunt 4
ignorante stabulario, uel caupone &c. nunquid
tenetur? Respon. nõ puto ar. in Auth. de eccl.
tit. §. si quis in sua domo. col. 9. C. de her. l. ꝗ cũ
que. §. uniuersi. & §. fi. ff. de inc. rui. naufr. l. quo
naufragium, §. non tantum. ff. de pub. l. cotem
ferro, §. dominus, C. de his qui latr. uel alijs
cri. reos occul. l. 1. & 2. § dominus. cum si. Sed
si ipso præsente & uidente res immissæ sunt,
tunc uidetur recepisse custodiam. Si uero con-
tradixerit, non uidetur tunc teneri, arg. ff. de
acq. poss. l. quod meo, §. si per uenditorem. quia
patiẽtia habetur pro consensu. arg. ff. aqua plu.
ar. leg. Labeo. facit ff. de cont. emp. l. clauibus.
& art. ff. man. leg. si non remunerandi, §. si pas-
sus. & l. qui patitur & l. seq. cum si. † Sed quid si 5
assignauit res in mala, vel in sacco simul, &
semel, & non particulariter singulas res, ut
quotidie contingit? Respon. aut mala, uel
saccus fuit signatur cum signo vel sigillo: mo-
do redditur sine sigillo, vel dissigillatur, &
tunc est præsumptio contra nautam, vel cau-
ponem, vel stabularium, vt uel ipse, uel alter
de sua familia amouerit, uel furtum fecerit,
& tunc tenetur ipse ciuiliter in duplum ad
restitutionem, ut ff. nau. cap. sta. leg. 1. in prin.
& leg. debet, §. hæc accusatio. & §. hoc iure. &
tunc iudex præmissa taxatione stabit iuramen
to hospitatoris, uel designantis malam, uel sac
cum. ar. ff. de furt. l. in actione. de in lit. iur. l.
in actionibus §. si de pollic. l. 1. §. si quis argen-
tum. & l. diem sponsaliorum, §. qui pecuniam,
ff. deposi. & quod ui aut clam. l. semper, C. de iu.
auth. post iusiurandum cum si. Et non solum
ueniunt in restitutione res, sed etiam mala, &
saccus, & similia, ut ff. depo. leg. 1. Sed † quid si 6
caupo. uel hospes dedit hospitanti claues came
ræ, uel alterius rei sub qua reposuerit res, vt scri
nia, & hospitatus recepit. Respõ. uidetur quod
non teneatur quia hospitatus recipiendo, uide-
tur renunciare custodię, ita ꝙ nõ teneatur cau
po uel hospes secundum quosdam, ff. commo.
l. si ut certo. §. si de meis. de acquir. rer. do. l. quo
rundam. Sed alij ut Iac. contra, per l. ff. com-
mo. l. si rem. §. j. cum simi. † Item no. quod nõ 7

solum

ſolum datur actio contra nautã, cauponem,
vel ſtabulariũ pro ſe ſed etiã pro ſuis quib. vti
tur, vt Inſti.de obli.q̃ ex quaſi deli.naſc.§.item
exercitor,& §.ſeq. & etiam pro ſuis ſeruis & fi-
lijs, ſi de ipſorũ volũtate exercet cauponã,na-
uẽ, vel ſtabulũ, ff.nau.cau.ſtab.l.debet,§.ſi ſer-
8 uus,& §.pe & fi.& l.licet,§.1.† Item no.ꝙ nõ
ſolũ tenetur pro furto, ſed etiã pro alio damno
dato, vt ff.eo.l. nautæ, §.fi.& hoc qñ pro hoſpi
tando merces ſoluitur, vel etiã ſi gratis fieret,
9 vt ff.eo.l.j.† Et no.ꝙ dantᷣ duæ actiones, vna
in ſimplum ex cõtractu de recepto, alia in du-
plum pro delicto, & pro damno dato à familia
nau.caup. vel ſtabularij, vt d.l.idem Iulianus.
10 in prin.† Excuſatur tñ nauta, ſi per vim pira-
tarum res amittantur, vel damnum detur, vel
ſi res naturaliter perempta eſt, & idem in ſta-
bulario, vel caupone, ſi quid per vim in dam-
num contingerit, vel per caſum fortuitum, vt
ff.eo.l.Iulianus,§.j.& ſeq.ff.de incen. rui. nau-
fr. l.ſi fortuiti, ff.de pig.act.l.fi.§.ſi propter. Et
datur etiam actio contra hæredem, vt ff. nau.
caup.ſtab.l.& ita, §.hæc autem actio. ſed con-
tra videtur eo.tit.l.fin. §. hæc indicia. Item ſi
ſunt plures nautæ, quilibet pro ſua parte tene
tur, ff.eo.l.fi.§.ſi plures.cum ſi.

Vi bonorum raptorum. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Actio vi bonorum raptorum contra quem ſit pro dita, & ad quantum detur intra annum, & ad quantum poſt annum, & an vi bonorum raptor teneatur furti, & an ſi furti actum fuerit, an poſsit agi vi bonorum raptorum, & pro re immo bili occupata, an detur ſolum in ipſa re, & in æſtimando cuius temporis habebitur ratio.*

2 *Vi bonorum raptorum tenetur qui hominibus, vel amicis conuocatis damnum dedit, vel rapuit, & quæ damna veniunt reſtituenda in iſto delicto. Item vi bonorum raptorum tenetur ille cuius ope & conſilio doloſe factum eſt, qui homi nes collegit ad hoc faciendum. & nu.3.*

4 *Item vi bonorum raptorum tenetur qui concitauit homines ad faciendum.*

5 *Agi poteſt furti, condictione furti, & rei vendi. vbi vi bona rapta ſunt.*

6 *Actio rerum raptarum quibus detur, & an publice cuſtos agrorum abducem pecus, quod inuenit dans damnum, teneatur vi bonorum raptorum, & an reſtituens rem quam vi rapuit, pænam euitet, & an ſi datur damnum cum turba, habeat locum prædicta pæna, & an quando in ſimplum, & quando in duplum ſit, & quid turba, & rixa, & an proprie mobilia dicantur rapi, & immobilia inuadi.*

7 *Rapina quando puniatur criminaliter, & quando lege Iul. de vi priua. & quando impubes non doli capax teneatur, & quando non.*

8 *Actio ui bonorum raptorum datur hæredi contra raptorem, & contra hæredem ipſius inquantum factus eſt locupletior, & an ſolum qui rapinam fecit teneatur.*

1 SI quis dolo † malo per vim rem mobilem
a alicuius recipiat, prodita eſt actio *a* vi bo-
norum rapt. ciuiliter contra ipſum, & datur
intra annum in quadruplum, ex quo potuit
de iure experiri, poſt annum vero in ſimplum,
reipſa rapta in ipſo quadruplo computata, vt
ff.eod.l.1.& 2.§.in hac.& l.prætor, §. hoc au-
tem. & Inſt.eod. §. 1. in prin. Tenetur etiam
furti, quia nullus eſt magis improbior fur, quã
qui vi rapite. Inſti.eo.in prin. Sed ſi actum fue-
rit furti, nõ poterit agi vi bonorum raptorum,
niſi in eo quòd excedit. nec contra, in d.l.1.& 2.
Sed pro re immobili occupata non datur niſi
in ipſa re, ſecus ſi eſſet res mobilis, vt ff. de
vi & vi ar. l.1.§.ſi fundus. de fur.l.ſi quis ex
domo cum ſi. & fiet æſtimatio pretij tempore
rapinæ quanti tunc valet, vt ff.eo.l. prætor, §.
hæc autem actio.arg.ff.ad l.Aquil.l. ait, & ff.
2 eo l.2.§.in hac actione. † Item tenetur & ille
qui hominibus vel amicis conuocatis, ſ. vno,
vel pluribus dedit damnum, vel rapuit, vt ff.
eo.l.2.in prin.& §.dolũ.& ſeq.& §.doli.& om-
nia damna veniunt in iſto delicto reſtituenda,
vt d.l. 2.§. damni.dummodo fiat rapina dolo
malo. vnde ſi quis rem ſuam rapuit, non tene-
tur vi bono.rapt.ſed cadit à iure ſuo &c. vt ff.
eo.l.2.§.hac actione.ibi, is demum &c.& C.eo.
b l.eos.dic utibi, & C.vnde ui.l.ſi quis in tantã.*b*
&C.

ADDITIONES.

a ¶ Actio. *Adde vt quibus rebus detur actio vi bonorum raptorum. & vide per Alex.in conſ. 103.col.3.in 1.volu. & ibi in verſ.inſuper habes an contra raptores pro vi turbatiua detur actio iniuriarum, & quomodo & quando ſtetur iuramento damnum paſsi.in d.col.in fi.*

b ¶ Si quis in tantam, *Adde tu Alex.pro intellectu d. l. 3. conſ.103. per totum.in 1.vol. & ibi an habeat locum d.l.in rapiente rem communẽ. & vtrum miles excuſetur a pæna dictæ legis.*

3 & C.eod.l.3.& Insti. eod.§.quia.† Item tene-
tur & ille cum ope,!& consilio dolose factum
est,& ille, qui homines collegit ad hoc facien-
dum, ut d. l.ij.§.dolo autem,& §.si quis. de
4 fur. l.si uendidero, §. cum raptor. † Item &
ille qui concitauit homines ad faciendum,
ut ff.eod l.prætor,§.hoc autem, & §.si quis,
5 † No.etiam ꝙ potest agi furti,ut dixi,& con-
dictione fuerit,& rei uendica.ut d.l.ij §.rerũ.
6 †Item no.ꝙ non solum datur domino rerũ ra
ptarum ista actio,sed etiam illi cuius interest,
d.l.ij.in hac actione, & §.sequen.& Insti. eod.
§. sane. Si publice custos agrorum abduxit
pecus, quia inuenit damnum dare, non tene-
tur ui bonorum raptorũ,ut d.l.ij.§.si publica
nus. Et licet quis restituat rem quam quis ui
rapuit,pœnam non euitat, ut ff.eo.l.pe. Et si
datur damnum cum turba, locum habet præ-
dicta pœna, uel datur actio intra annum in
duplum solum,& postea in simplum. Et dicit
turba decem, aut quindecim hominum: rixa
uero dicitur duorum,ff.eo.l.prætor.in prin. Et
no. ꝙ dicuntur proprie mobilia siue res mo-
biles rapi,immobilia inuadi,ut C. eod.l.j.& ij.
7 † Agitur etiam criminaliter pro ista tali rapi-
na, ut si quidem facta fuit cum armis, l. Iul.
de ui pub. ut supra.de pub. no.si uero sine ar-
mis,tunc l.Iul.de ui priuata,ut supra ad l.Iuliã
de ui priua. plenius uero facit Insti. de pub.
iud.§. item lex Iulia de ui. cum si. Impubes
tamen non doli capax non tenetur, nisi seruus
eius uel familia fecerit: nam tunc tenetur.
8 ff.eo.l.ij.§.impuberem. † Item no.ꝙ ista actio
datur hæredi contra raptorem, sed non cõtra
hæredem ipsius,nisi inquãtum factus est locu
pletior,ut ff.eo.l.ij.§. fin. Item non solum qui
rapinam facit tenetur,ut ff.de fur.l.si uendide
rim,§.cum raptor,C.de accu.l.non ideo.

Si quid raptum est occasione incendij,ruinæ, vel naufr. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Pœna rapientis aliquid occasione incendij, naufragij vel ruinæ quæ sit.*
2 *Pœna supradicta quando locum habeat in incendio & ruina, & an habeat locum propter suspicionem incendij, non sequuto incendio, & quomodo tunc tenebitur.*
3 *Pœna occasione naufragij, quando habeat locũ & quando nauis dicitur expugnari.*
4 *Pœna qua teneatur qui rapiens de domo, vel villa, quando expugnantur.*
5 *Pœna prædicta an non solum rapiens teneatur, sed etiam qui recepit sciens: vel abstulit, uel amouit, vel damnum dedit.*
6 *Rapiens clauum, anchoram, uel remum nauis, vel quid simile, qua pœna teneatur.*
7 *Naufragium fieri facientes, vel quorum consilio factum est, vel qui fuerunt impedimento quominus nauis euaderet naufragium, qua pœna puniatur.*
8 *Naufragij tempore recipiens, vel in trepidatione naufragij, quomodo puniatur.*
9 *Nautarum duorum, vel trium dicto statur.*
10 *Naui propter vim eunte in domum alterius, & damnum dante, quid fiet.*
11 *Actio de naufragio datur hæredi, & contra hæredem.*
12 *Naufragium suum cuilibet. & in quolibet loco impune colligere licet, & impediens punitur, & agitur contra possessores agrorum vbi nauis rupta, vel infixa est.*
19 *Incendens scienter, vel negligenter domum, vel segetem alterius, quomodo puniatur, & appellatione domus quid veniat.*
14 *Incendium in ciuitate, data opera vel casu faciens, quomodo puniatur.*
15 *Piscatores de nocte cum luce decipientes nauigantes, propter quod damnificantur, quomodo sint puniendi.*

1 REIPVBLICAE † interest ne quid
occasione incendij, uel ruinæ, uel nau-
fragij rapiatur, ff. de incen.rui.naufra.
l.1.§.1.unde prætor uoluit prouidere,ne quis
rapiat ex incendio. ruina, uel naufragio ali-
cuius nauis,& qui contra fecerit,puniatur &c.
ut infra.sequitur,ut intra annum ad restitutio
nem in quadruplum ciuiliter, post annũ uero
2 in simplum, ut ff. eod. l.j.in prin. Et no.præ-
dicta locum habere solum si de domo rapi-
tur ubi incendium erat, sed si de adiacentibus
domibus,uel prædijs,raptum est de dolo ma.
lo,& satis ur̃ factum occasione incendij, si fit
durante incendio, ut d. l.j. §. ex incendio. &
idem ur̃ si fiat occasione ruinæ,ut d.l.1.§.rui-
næ.Sed si fieret per suspitionem incendij, uel
ruinæ, & non sequeretur postea ruina, uel
incendiũ,prædicta locũ non habent, ff. eo.l. 1.
§.si suspicio.quia falsæ suspicioni non statur,
sed tenetur tunc furti,ut ff.de fur.l.interdum.
3 §.pe.& l.interesse, §. repente,& l.j.†Item si
quis rapit de naufragijs tpe & loco quo fit
naufragium, uel nauis expugnatur tenetur in
qua-

quadruplū intra annū, & postea in simplū, vt
dictū est. & ff. eo l. j. & ij. in prin. & l. si quis, &
C. de fur. l. in eū. & in auth. nauigia. Et dr̄ expu-
gnari nauis cū spoliatur, aut funes incidūtur,
4 aut vela &c. vt ff. eo. l. expugnātes. † Itē si q̄s
rapiat de domo, vel villa q̄n expugnat̄, tenet̄
in quadruplū, vel duplū ut dictū est, ut d. l. 3. §.
5 Labeo. † Item no. ꝙ nō solum qui rapit sciēs,
vel abstulit, uel amouit, vel damnum dedit. te
6 netur, vt d. l. 3. §. non tantū. & §. seq. † Item si
rapuit clauum. idest gubernaculū vnū, seu plu
res tenetur omniū rerum noīe, vel aliā rē ꝑꝑ
quam nauis fuit in naufragio, vt forte ancho-
ra, uel remus, vel quid simile, ut d. l. 3. §. sena-
tus. facit ff. ad Sill. l. si quis in graui, §. si quis
7 tabullas. † Illi autem qui fieri fecerunt nau-
fragium, vel quorum consilio factum est, vel
impedimentum dederunt quominus auxilium
haberent ad euitandum naufragium, tenentur
l. Cor. de sica. ff. de incen. rui. nau. l. ij. §. alio
8 senatuscon. † Si autem tp̄e naufragij recipia-
tur, vel non in naufragio, sed in alia trepida-
tione naufragij diuersimodè, etiam crimina-
liter punitur. nam quidam relegantur, quidam
flagellantur, ff. eod. l. prædijs, & l. ne quid. &
non minus ciuiliter tenetur ad quadruplum
vel duplum, vt s̄ dictum est. & ff. eo. l. in prin.
9 C. de naufr. l. pe. lib. 11. † Item no. ꝙ statur di-
cto nautarum duorum, uel trium, C. de naufr.
10 l. quoties. lib 11. & ibi no. † Sed quid, si nauis
tua propter vim venit in domo mea, & de-
dit mihi damnum? Respon. nō teneor tibi di-
mittere, nisi primo caueas mihi de damno
meo, uel emendes damnum, ut ff. eod. l. ratis.
11 † Item no. quod agitur contra hæredes ciuili-
ter, nedum contra delinquētem, & datur etiā
12 hæredi illa actio &c. ut ff. eo. l. Pedius. † Item
not. ꝙ licitum est cuilibet colligere in quoli-
bet loco, & impune suum naufragium, siue
suas res ob causam naufragij. vt ff. eod. l. fin.
Et si quis impedimentum præstat, punitur, ut
ff. eod. l. ne quid, §. fi. Potest etiam agi contra
possessores agrorum vbi nauis est infixa, vel
13 rupta, ut d. l. ne quid, in princ. † Item no. quòd
si quis posuit incendium sciens in domo, uel
segete alterius, & comburitur, siue negligen-
tia, ad damnum tenetur, & appellatione do-
mus omnes species ædificij continetur, ut
14 ff. eo. l. qui ædes. † Qui autē in ciuitate data
opera incendium fecerit, aut ad mortē damna-
tur, aut relegatur, vt ff. eo. l. fin. Si autem casu
fortuito incendium fiat, tunc uenia dignus
15 est. ff. eo. l. fortuito. † Item no. quòd si piscato-
res de nocte cum lumine decipiant nauigan-
tes, ut eo veniant, credentes ibi esse portum,
& propter hoc naues pereunt & dimnificantur,
tur, ipsi sicut & alij raptores tenetur, & puniū
tur, sicut dictum est supra. & ff. eo l. ne piscato-
res, & C. de naufr. l. j. in prin. & l. fin. & per tot.
lib. 11. facit C. de fur. l. in eum. & auth. naui-
gia. & quod ibi no. Et sic vr̄ hodie per dictam
auth. nauigia. quòd solum puniatur in publi-
catione bonorum, & aliter ut principi placue-
rit, qui rapuit res de naufragio, nisi sint na-
uigia quæ piraticam exercent prauitatem, vel
sint inimica imperio, & sanctæ Romanæ ec-
clesiæ, ut quia sint Saracenorum, vel hæreti-
corum. & similium. nam in alijs non habet lo-
cum dicta pœna, quia licet, & licitum est ra-
pere talia bona, ut in d. auth. nauigia. quæ fuit
Federici Impera. Sed si alijs raptoribus occa-
sione incendij, uel ruinæ habet locum pœna
supradicta, vt supra notatum est. & in supradi-
ctis legibus continetur.

De incendiarij. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Incendiarius vnde dicitur, & qui incendium*
facit dolo vel negligentia, quomodo puniatur.
2 *Incendio sequuto in domo mea vicina tua, quia*
tuus inimicus posuit ignem in domo tua, an te
nearis mihi ad emendam.
3 *Incendio sequuto, vt supra, duarum opinionū*
in tali casu quæ sit verior.
4 *Incendens ecclesiam, vel alium locum religio-*
sum, quomodo puniatur, & an ad sedem aposto-
licam sit mittendus pro absolutione.
5 *Domus appellatione, quæ ædificia contineātur.*

1 INCENDIARIVS † dr̄ ab incendio,
vnde si quis domos alicuius, vel segetes,
vel alias res accendit, imponendo ignem
dolose, uel imponi faciēdo, iste talis aut igne
concrematur, aut capite punitur, vt ff. de
incen. rui. nau. l. qui ædes & l. fi. & pen. ff. de
pœ. l. capitalium, §. qui ob inimicitias, & §. in-
cendiarij. & 12. q. 2. cum deuotissima. 23.
q. 8. pessimam. si vero negligentia, tunc cor-
poraliter punitur, forte fustigatione, uel ma-
nus abscissione, ut iudici videbitur, uel alia
pœna, ut d. l. qui ædes. bene facit ff. de in ius
uoc. l. fi. ff. de pœ. l. j. C. de accu. leg. non ideo.
2 & l. si fortuitu. † Sed quid, quidam tuus ini-
micus posuit ignem in domo tua, uel in alia
re, quæ est uicina domui meæ, ꝓpter quod do-
mus

mus mea est combusta, vel alia res quæritur, an tu tenearis mihi ad emendationem damni mei? Resp. & vr̃ ꝙ sic, quia & incendium factum fuit occasione tuæ inimicitiæ, vnde tu teneris emendare, vt ff. de iniur. l. fi. arg. ff. de solu. l. in ijs. ff. loc. l. si merces, §. culpæ, & ibi not. & est ratio, quia tu uideris causam damni dedisse &c. & nihil interest &c. ff. de sica. leg. nihil. ff. com. diui. l. is qui communes ædes. C. ad l. Iul. de vi pub. l. qm̃. Alij contra, quia congruum non est, ut id quòd preter uoluntatem meam accidit, in meum redundet periculum. 27. qu. 5. de occidendis. Facit extra de hom. cap. decreto. Item quia delictum alterius tibi nocere non debent. C. ne uxor pro mari. l. maritorum culpa, C. ne fil. pro pat. per
3 tot. C. de poe. l. sancimus. † Sed quidam approbauit primam opinionem, per iura primo alleg. & hoc quando quis culpa sua habuit inimicitias, ut d. l. si merces. §. culpæ. & facit pro hac parte. ff. ad l. Rho. de iact. l. 1. & 2. §. æquissimum ff. pro soc. l. cum duobus §. quidem. Sed Vber. tenet opinionem secundam, ꝙ non teneatur damnum emendare. Sed prima opinio uidetur uerior, ut not. in d. §. culpę.
4 † Sed quid de iure cano. si quis incendit ecclesiam uel locum religiosum, ipso iure est excōicatus, vt extra de sent. excom. c. conquesti. & c. tua. 11. q. 3. c. canonica. Si vero alium locum, nō ē excōmunicatus, sed excōicādus, & damnum emendare tenetur, vt extra de rapto. ca. in literis. & d. c. tua., & debet postea mitti ad sedem apostolicam absoluendus, vt d.
5 c. tua. † Item not. ꝙ appellatione domos, *a* cō
a tinenlur omnes species ædificij, vt d. l. ædes in fi. ff. de adul. l. qui domum. & l. nec in ca. §. ij. & Insti. de iniur. §. domum.

ADDITIO.

a ¶ Domus. *Adde tamen ꝙ in statuto app. domus non venit capāna in incendio, ita Bal. in c. 2. de fratri. de no. benefi. inuesti. pro quo facit tex. in l. senatus, §. maritus. ff. de leg. 1. et Bar. in l. cætera, §. ꝙ senatus, eo. tit. & intellige etiam si capāna sit ad vsum hominis, & faciunt ea quæ dicit Alex. in consi. 104. in 1. vol.*

De iniurijs. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Iniuria trib. modis irrogatur, scilicet facto, verbis, & literis.*
2 *Iniuria facto quando dicatur fieri.*
3 *Iniuria quomodocūque inferatur in corpus, vel in rem alterius animo vulnerandi, dicitur fieri iniuria facto, & non solum ratione propriæ personæ, sed etiam aliarum hic enumeratarum.*
4 *Iniuria facta vni personæ quādo inferatur pluribus, & an vno agente iniuriarum, tollatur iniuria alteri facta.*
5 *Iniuria facta filio, vel nurui, qui poßint agere iniuriarum.*
6 *Iniuria facta marito, vel socero, an vxor vel nurus agere iniuriarum potest.*
7 *Iniuria facta filiofamilias, an poterit agere per se, & per procuratorem.*
8 *Iniuria facta seruo proprio, vel communi, quis poterit agere.*
9 *Iniuria quomodo fiat verbis, & an poßit fieri abscenti.*
10 *Conuitium vnde dicatur.*
11 *Iniuriarum tenetur nō solum iniuriam faciēs, sed procurans fieri, & alios incitans ad faciendam.*
12 *Iniuria quomodo fiat literis.*
13 *Iniuria dicitur multis modis.*
14 *Iniuria non fit volenti, & ille agere non potest & quot actiones nascantur pro uno delicto.*
15 *Iniuriarum an teneatur qui me in ius facit vocare sine iusta causa.*
16 *Item an prohibens bestias meas in loco publico pascere.*
17 *Item an prohibens me lauare in balneo publico, & in similib. publ. locis aliquid facere.*
18 *Item an volens diuinare contra veritatem me fecisse furtum, vel quid simile, quod non feci, et qua pœna puniatur.*
19 *Item an teneatur qui non debitorem requiri fecit tanquam debitorem.*
20 *Item an tenetur qui sibi incognitum offendit.*
21 *Item an teneatur aliquid iniuriosum faciens, etiam si nesciat ad cuius iniuriam vel cōtumeliam fiat.*
22 *Item an teneatur inquietans fideiussores, quādo principalis paratus est soluere.*
23 *Item an teneatur faciens ludibrium de aliquo.*
24 *Item faciens vel dicens aliquid ob infamiam.*
25 *Item an probibens me vendere, vel alienare rē meam.*
26 *Item an imponens signa domui meæ, vel rebus meis vt sua appareant, vel aliena.*
27 *Item an intrans domum meam me initio, etiā si sit nuntius citans.*
28 *Item an vtens veste sordida, vel capillis in op-*

probrium alicuius.

29 *Item an iudex faciens contumeliam appellanti, quia appellauit.*

30 *Item an iudex vulnerans appellantem, & qua pœna teneatur.*

31 *Item an si inferior fumum faciat superiori, vel superior proijcias feces, uel aliquid simile inferiori.*

32 *Item an iudex iniungens mihi onus vltra debitum modũ, vel præcipiens iniustum, vel illicitũ.*

33 *Iniuriam facientes personæ, quæ tamen non tenentur iniuriarum hic enumerantur.*

34 *Iniuriarum, an teneatur ille qui ad imminuẽdum dignitatem meam non permisit me habere officium, vel quid simile.*

35 *Itẽ an pater, uel dominus, quando filius familias, vel seruus iniuriam facit, ita q̃ cõtra istos agi poßit, & an iniuria sit maleficium.*

36 *Item an uerberans aliquẽ pugnis, pede, vel aliare, vel tormenta faciens alicui, & quæ dicantur tormenta, & quæ veniant appellatione tormentorum.*

37 *Iniuriarum actio datur nõ solum illi cui facta est, sed etiam alijs personis hic enumeratis, & licet vna remittat persona, alia videtur agere posse.*

38 *Iniuriarum ciuiliter agi potest, & quõ stabitur iuramento iniuriati, & aliarũ personarũ, et quid de taxatione & condemnatione.*

39 *Iniuriarum actio ciuiliter quando detur hæredi & in hæredem, & quando non.*

40 *Iniuria a pluribus illata omnes tenentur insolidum nec vno soluente alij liberantur.*

41 *Iniuriarum, an tenetur non solum faciens, sed curans, & solicitans illam fieri, tenentur suadens & incitas iniuria sequuta.*

42 *Iniuriæ ciuiliter æstimatio, an fiat aliquando plus & minus, & quo respectu, & quibus rationibus iniuria dicatur atrox.*

43 *Iniuriarũ agitur ciuiliter & criminaliter lege Cornelia & licet actum fuerit criminaliter, nihilominus agitur ad damnum & quãtum durer ista actio.*

44 *Iniurians, an præsumitur facere animo iniuriandi, & quando fallit.*

45 *Iniuriarum actio, an per pactum tollatur.*

46 *Item an ipso iure per pactum parentum de non accusando.*

47 *Item an si iniuriatus bibit, vel comedit cum illo qui fecit iniuriam.*

48 *Iniuriarũ, an teneatur ciuiliter qui leuauit manum ad percutiendũ aliquẽ, licet non p̃cußerit.*

49 *Iniuriarum an ignorantia excuset.*

50 *Iniuriam faciẽs cadaueri defuncti, an iniuriã faciat hæredi, & an hæres poßit agere iniuriarum.*

51 *Iniuriarum an teneatur qui dum vellet vnũ percutere, alium percußit.*

52 *Iniuriarum agens quid debet designare in suo libello vel accusa, & an debet ponere omnes iniurias in vno libello.*

53 *Iniuriarum potest agi lege Cornelia de sic. & non minus Aquilia, homine occiso.*

54 *Tutor & procurator, an pro alio agere poßint iniuriarum.*

55 *Magistratus aliquid faciens pro suo officio, & cura non tenetur iniuriarum, alias sic, & minor magistratus durante officio poterit iniuriarum conueniri.*

56 *Iniuriarum, an tenetur qui dum crederet offendere Petrum, offendit Antonium, & quid de offendẽte sibi incognitum.*

57 *Offendẽte Titio filiumfamil. quem patremfami. putabat, & nuptam quam credebat viduã, an marito & patri dabitur actio, & an prohibens rem meam vendi tenetur.*

58 *Iniuriarum tenetur generaliter quandocunque & quomodocunq; quis fecerit cõtra alium, vel ad infamiam alterius siue facto, siue verbis, siue literis animo iniuriandi.*

56 *Accusans ad infamandum aliquem, vel per calumniam & animo calumniãdi quomodo puniatur.*

60 *Iniuriæ omnes debent in eodem libello describi quando plures iniuriæ alicui inferuntur eodem loco & tempore, & agere vult.*

1 MVLTIS modis, † & diuersis iniu-
ria irrogatur. Sed altero de trib. mod.
fit iniuria, videlicet, aut facto, aut uer-
2 bis, aut alteris. † Facto dr̃ fieri iniuria quando
quis pulsatur & verberatur, vel domus eius
introitur animo iniuriandi, & dr̃ verberare cũ
dolore, pulsare dicitur sine dolore. ff. eod. l. lex
Cor. Item domum intellige, siue sit propria,
siue conducta, siue gratis concessa, & siue sit
in ciuitate, siue in uilla, siue sit etiam hospi-
tium in quo quis hospitatur, ut d. l. lex Cor. §.
3 domum. Inst. e. §. domũ. † Et generaliter quõ-
cunque iniuria inferatur in corpus, uel in re
alterius animo vulnerandi dr̃ facto fieri. & non
solum si fiat in tua propria persona, uel re tua,
sed etiam si fiat in p̃sona vxoris, uel spõsę tuę,
vel filij, uel nepotis tui, qui est in tua p̃tãte,
uel serui tui ad tuam cõtumeliam, ut Inst. eo-
dem

dē,§.patitur,ff.eod.l.apud Labeonem §.ſpon
4 ſum.† Et fit ēt plurib.perſonis iniuria.unde ſi
fiat uxori tuæ quę eſt filiafamilias Titij,& ip
ſi filię,& marito.& primi fit iniuria,ut ſi unus
agit iniuriarum,nō tollitur per hoc iniuria al-
5 teri facta, ut ff. e.l.1.§.fi.†Item ſi fiat filio,
pater,uel auus,ut dictum eſt poteſt agere,idē
iuris ſi fiat iniuria nurui ex filiofamilias,quia
ſocer poterit agere iniuriarum, ut d.§.j.quia
ſocer loco parentis hr̄,ff.ſol.mat.leg.quia ſo-
6 cer.& Inſti. eo.§.patitur.Si autem fiat iniuria
marito, uel ſocero, uxor uel nurus agere non
pōt, quia defendi uxorem a uiro &c. æquum
7 eſt,& non econtra, ut l.2.ff.eo.†Item filiusfa.
pro iniuria ſibi facta poteſt agere iniuriarum
per ſe & procuratorem, ut ff.eo.l.ſed ſi unus,
8 §.idem Iulian.† Sed ſi fiat iniuria ſeruo, non
agit ſeruus,ſed dominus cui ur̄ facta iniuria,ut
Inſti.eod. §.ſeruus.& ſi fuerit ſeruus proprius
uel cōmunis.Nam uterque dominorum pote-
rit agere, ut Inſtit. eod. §. ſi communi ſeruo.
9 † Verbis autem fit iniuria, ut qn̄ fit conuitiū
ſiue dedecus, ut ſi dicatur,tu es latro, ut es
falſarius,tu es aſſaſſinus, cucurbita,uel cacu-
cius,ut l.apud labeonem, §.generaliter.in fin.
ff.eod. uel quid ſimile dicatur præſenti.poteſt
etiam fieri iniuria abſenti, ut ſi quis ad domū
tuam,uel ad apothecam,uel ad tabernam ue-
nit te abſente, & mala uerba dixit & turpia
de te,ut dictum eſt,ad infamiam tuā,ut ff. eo.
leg.j.§.iniuria.& l.item apud Labeonem,§ qui
10 turpibus.† Et dr̄ conuicium a uociferatione,
uel a uocem prolatione, ut ff.eod.l.apud La-
beonem, §. conuicium. & §. ſequ.& §. feciſſe
11 & §.fin.†Et non ſolum qui facit iniuriam,ſed
qui procurat fieri, & incitat alios ad facien-
dum,tenetur iniuriarum, ut d.l. apud Labeo-
nem,§. ſi curauerit.& §. ſeq. & §. ait prætor.
12 & §.generaliter.†Literis ēt fit iniuria, ut qn̄
facit quis librum, uel carmen, uel hiſtoriam,
uel literas, uel ſcripturam porrigit non ue-
ram,uel cōponit,uel ſcribit,uel dictat, uel q̄d
ſimile facit dolo malo, ſiue ſuo nomine quis
faciat, ſiue alieno,ut Inſt.eo. §.iniuria.& ff.
eod. l. lex Cornel.§. ſi quis librum. facit ad
hoc quod not.in tit. de famo. libel.& dic ut
ibi no. Si aūt uerum eſſet quod diceret,nō te-
netur iniuriarum, quia expedit peccat nocen-
13 tum &c.ut ff.eo.l.l.eum qui nocentem. † Itē
no.ꝙ iniuria dr̄ multis modis,nā dicit contu-
melia dicta à contēnendo.item dicitur iniuria,
id eſt damnum datum iniuria, ut eſt in l.Aq.
dicitur etiam iniuria ideſt iniuſtitia,unde ſi iu
dex contra aliquem iniuſte prouocat, dicitur
iniuriam facere, & non tenetur iniuriarum.
14 † Item no.ꝙ non fit iniuria uolēti, & ille ta-
lis non poteſt agere iniuriarum:non tamen ꝑ
hoc non tollitur iniuria facta patri, uel ma-
rito,uel ſimili, uel cōmuni,uel loco,uel fiſco,
ff.eo.l.j. §. uſque adeo.& l.pater,§.ſi quis ſer-
uum, ff.de ſica. l. lege.§.fina.ff.de public. l. li-
citatio,§. quod illicite.cum ſimilibus. Nam
pro delicto duæ naſcuntur actiones, una
quæ datur iniuriato, & alia quæ datur fi-
ſco,& una non tollitur per aliam,ut.d. §. q̄d
illicite. ſiue reipublicæ, uel communi illius
loci, ubi quis degit, ff.de ui pub.l.qui cætu,
15 §.uacantem. cum ſim. † Item tenetur iniu-
riarum qui me fecit uocari in ius ſiue ad iu-
dicium ſine cauſa iuſta, ff.eod.l.iniuriarum,
16 §. ſi quis. † Item ſi quis prohibet me paſce-
re cum beſtijs meis in loco publico, tenetur,
ſecus ſi in ſuo priuato, ut ff. eod. l.ſi iniuria-
17 rum. §. ſi quis me. & §.fi. † Itē ſi prohibet
me in balneo publico lauare, & in ſimilibus
publicis locis aliquid facere, ut in dict. §. &
18 ſequ. † Item tenetur qui uult diuinare con-
tra ueritatem me feciſſe furtum, uel quid ſi
mile quod non feci, quod plus eſt, capitali
pœna punitur, ff.eod.l.item apud Labeo.§.ſi
19 quis aſtrologus.& C.de math.l.nemo.†Item
qui fecit me requiri tanquā debitorem ſuum
& non ſum debitor,tenetur,ut d.l. item apud
20 Labeo. §. ſi quis non debitorem. † Item ſi
quis offendit aliquē quem nō cognoſcit, non
minus tenetur,ut ff. eod. l. eum qui.§.iniuria
21 rum. † Item ſi faciat aliquid iniurioſum
etiam ſi neſciat ad cuius iniuriam, uel con-
tumeliam fiat, punitur,ſaltem cōi,cui uidet̄
facta iniuria, ff.eo.l.quod ſenatus.& eſt ratio,
quia reipublicæ intereſt ne maleficia ſint
22 impunita, ff.Aquil.ita uulneratus. † Item ſi
quis inquietat fideiuſſores dum paratum ſum
ſoluere debitum, tenetur iniuriarum,ff. eod.
23 l.ſi creditor. †Item ſi quis facit ludibrium de
aliquo, uel ducit ad ludendum. uel ad locum
ubi ludibria ſunt, tenetur, ut ff.eod.l.ſi quis
24 ſeruum. † Item ſi facit uel dicit aliquid ob
infamiam, tenetur iniuriarum,ut ff.eodem l.
item apud Labeonem, §. generaliter, & §.
25 ſequ.& l.conſtitutionibus.† Item ſi quis pro-
hibet me uendere, uel alienare rem meam,
tenetur iniuriarum, ut ff. eod.leg.ſi quis ſer-
29 uum. † Item ſi quis imponit ſigna ſua do-

mui meæ, vel rebus mis ad hoc,ut suæ appa-
reant, vel alienę tenetur iniuriarum, vt ff.co.l.
si iniuriæ & C. vt ne. lic. signa impo. rer.alic.
27 l.j.& 2.† Item si quis intrauit dominum meã
me prohibente, vel nuncius intrauerit me in
vito, & me citauerit, tenetur, ut ff.cod.l.qui
in damum.& est ratio, quia domus est tutissi
mum refugium, vt ff.de in ius vo.l.plerique.
28 † Item si quis vtitur veste sordida vel capillis
in opprobrium alicuius, tenetur, ff. eod.l.ve
29 stem.† Item si appello a iudicis sñia, & ,ppter
hoc faciat mihi iniuriam, ipse tenetur, vt ff.
30 eo.l.iudici.facit ff de app.l.illud. † Item si iu-
dex vulnerauit appellantem, tenetur le. Iulia
de vi pu.l.lex Iulia de vi.& no.supra ad l.Iu.de
31 de vi publ. † Item si quis inferior habitator
fumum facit superiori, vel si superior proij-
ciat feces, uel aliud simile turpe super inferio-
rem, tenetur iniuriarum, vt ff. eod.leg.si infe-
32 rior. † Item si iudex iniungit mihi onus vl-
tra debitum modum, vel præceptum illicitũ,
vel iniustum facit, tenetur, vt ff. cod.l.iniuria-
43 rũ actio, §.idẽ Labeo.& §.seq.† Itẽ no.ꝙ quę
dam sunt personæ quæ faciunt iniuriam &
non tenentur, vt pupillus non doli capax. itẽ
furiosus, vt ff.eo.l.illud, ff.de sic. l.infans.item
dementissimus non tenetur, quia excusatur,
vt ff.de pę.l.aut facta, §. euentus.item ebrie-
tas excusat, ut l. respiciendum, §. casu, ff.de
pœ. Idem & in similibus casibus contingit,
vt no.s̃.de homi. in fi Item qui facit per iocũ
non tenetur, nisi iocus esset valde noxius, ff.
ad l. Aq.l.nã ludus, ff.eo.l.illud, ext.de p̃sum.
c.i.Item non tenetur qui facit causa correctio-
nis, nisi excesserit modum in corrigendo, ff.
eod. l. apud Labeonem, §.adijcitur, ff ad leg.
Aqu.l.præceptoris, C. de emen. propin. l. 1.&
maxime persona coniuncta sanguini, ff. eo-
dem.l. vestem. Item excusatur qui facit ali-
quid iniuriosum ob honorem reipu.ff.eodem
l.qui reipublicæ item non tenetur qui exequi
tur ius & iustitiam secũdũ ius, quia iuris exe-
cutio, &c.vt ff.eo.l.iniuriarum, §.ij. & seq. Itẽ
licet pupillus, vel furiosus, vel similis non
possint facere iniuriam, nec teneantur, tñ pos-
sunt pati, & ille qui facit, punitur, ut d.l.il-
34 lud. † Item ẽt tenetur ille qui nõ permisit me
habere officium vel assequi, si facit ad minuen
dum dignitatem meam. idem & in similib.
ut ff.eodem l.iniuriarum, §.si quis de hono-
35 ribus, † Item si filiusfa facit iniuriam, potest
agi contra patrem ciuiliter, uel si seruus con-
tra dominũ, ut ff.eod.l.sed si vnius, §.cum ser-
uus. & §. si iussum, & §.ait prætor.& l.si filij
nomine.cum sim.No. etiam ꝙ iniuria est male
36 ficium, ut d.§.cum seruus.† Item tenetur qui
aliquem verberat pugno, pede, vel alio im-
pulsu facto de suo corpore, aut per alia fa-
cta quæ dant tormentum corpori, vel ea
quæ ad mutilationem membri possunt es-
se apparentia, ita quòd ea quæ fiunt per dolo-
rem corporis, aut appellatione tormento-
rum in quibus continetur omnis mala man-
sio, uel si denegat alimenta, vel quid simile
facit, leuis autem territio vel iniuria non dici-
tur tormentum, vt ff. eo.l.item apud Labeo-
nem, §. verberasse. & §. quæstionem. & §.
sequ. Fallit in iudice qui infert tormenta præ-
cedentibus indicijs, & secundum iura qui
non tenetur iniuriarum, vt C. de quæst.l.mi-
lites. quia iuris executio non habetur iniu-
riam, ff.eod.l.iniuriarum, §. his & §. sequen.
37 Et no. quòd solum datur actio iniuriarum il-
li cui facta est iniuria, sed etiam alij pro eo,
vt patri pro filio, domino pro seruo, mari-
to pro vxore, sponso pro sponsa, abbati pro
monacho, & similibus, vt Institu. cod.§.pa-
titur, ff. cod. l. j. §. item aut per.& §.sequen.
& §.Labeo.& §. sequen. & leg.item, §. spon-
sum. Et licet vnus remittat iniuriam, nihi-
lominus aliter videtur agere posse, vt d. l. 1.
& fi. & l.si vnius, §.fi.& l.seruo, §.filio.& l.
38 pater. † Et potest pro iniuria ciuiliter agi,
a & stabitur iuramento *a* iniuriati, si iuraue-
rit potius de suo velle amisisse tantum, quam
pati talem iniuriam tempore iniuriæ irro-
gatæ, quia ad tempus debet fieri æstimatio.
idem in patre & domino, & similibus est di-
cendum, si iurauerit certam, præmissa prius
a iudice taxatione quantitatem, argu. C. de
iudi.l.apertissimi, & auth.pascuis. & l. videa-
mus, §.pen. Et posteaquam iuratum fuerit,
non licebit iudici in minori quantitate
condemnare, vt in Authen. de iudi.§. opor-
39 tet.colla.6 & extra eodem. cap. olim. † Item
no.ꝙ

ADDITIO.

a Iuramento. *Adde tu & vide de hoc late per do mi.meum Soc. in consi.116. col. fi. versic. circa quartum & vlt. & in dicto consi. col.4. ver. circa tertiam quæstio.probatur interesse iniuria, & qua pœna inferatur pro iniuria illata in fi. per Alex.in consi.25.in fi.in 2.volu.*

no. ꝙ illa actio ciuiliter nō datur hæredi nec
in hæredem, vt ff. eod.l.iniuriarum.in princ.
nisi lib. conte.ut ibi no. & ff.eod.l.iniuriarum
40 actio in bonis.† Item no.quòd si plures simul
faciunt iniuriam, omnes simul tenentur insolidum, quia tot sunt iniuriæ, quot sunt facientes, vt ff.co.l.si plures.nec vno soluente alij liberantur, cum sit pœna, ff.ad l.Aq.l.item Mela, §.si plures. vbi de hoc not. ff.de fur.l.vulgaris, §.si duo, ff.ad l.Aquil.l.ita vulneratus, in
41 fin.cum si.† Item no. ꝙ non solum qui facit
iniuriam, sed qui curauit & solicitauit fieri, tenetur, & hoc verum est, si iniuria sequatur, & habeat effectum, alias secus, ut ff.eod.l.item apud Labeonem, §.si curauerit, ubi de hoc. Idem dico de illo qui suadet & incitat vt fiat iniuria, vt ff.eo.l.non solum.& l.item, §.fecis-
42 se.& §.adduxisse.† Item no.quòd fit ciuiliter
æstimatio iniuriæ plus & minus, aliqñ ratione personæ, ut ff.eodem.l.actione. & dr̄ magis
a atrox, *a* vt puta si fiat magistratui, uel iudi-
ci, vel epo, vel simili, vel si fiat parēti ꝑ filium vel patrono per libertum, magis q̃ si fieret per extraneum, & magis quā si fieret alicui ulli ꝑsonæ. Et fit etiā atrox ratione loci, vt si fiat in ludis in multorum conspectu, potius quā si fieret in loco oculto, uel si fiat in conspectu prætorum, uel in palatio, vel alio simili loco publico. Fit ēt re ipsa. idest facto ipso atrocior, vt si quis percutiat in ore, vel in facie, vel in oculo magis quā si in spatulis., uel alia parte corporis. Et non solum dr̄ atrox si fiat corpori, sed etiam si fiat vestibus quę dilacerantur, vel similibus, ut ff eod.l.prætor, §.fi.& seq. &
43 Insti.eo §.atrox.cum si.† Item no. ꝙ pro iniu-
ria agitur ciuiliter & criminaliter leg. Cor. vt ff.eò.l.lex Cor.& l. fi. Et quamuis fuerit actū criminaliter pro iniuria, nihilominus agitur ad damnum l. Aquil. ff. eod.l.item apud Labeonem, § si quis seruò. & Insti.eo.§.in summa. licet alias tollatur ciuilis per criminalem, cum vtraque detur ad vindictam, ut ff. eod.l. senatus. & l.prętor, §.j.& durat per annum cōtinuum ista actio, & non ultra licet Mar. di-
44 xerit contra, C eodem.l.si non conuicij.† Sed
nunquid præsumitur quis semper facere animo iniuriandi si facit iniuriam? Resp.sic, quia esse malum praue præsumitur actum, vt d.l. si non conuicij. Sed tamē fallit in personis cōiunctis, quæ non præsumūtur facere animo iniuriandi. &c. ff.eod.l.uestem, §. & facit C.de emen.prop.l.1.& in marito & uxore, qui sunt
socii & diuinæ & humanæ domus, & una caro, C.de cri.expi.hær.l.aduersus extra de con-
45 iu.lepr.c.j. cum si.† Item no. ꝙ tollitur actio
illa per pactum, ut ff.de pactis, l.si tibi decem
46 milia, §. quædam actio. † Item tollitur ipso
iure si fiat per parentes de non accusando. vt d.l.si tibi.extra de accusa.cap.meminimus.
47 cum sim. † Item tollitur similiter actio, ut si
iniuriatus bibit uel comedit cum illo qui fe-
48 cit iniuriam, ut Insti.eod.§.fi.† Item si quis
leuauit manum ad percutiendum aliquem, licet non percusserit, tenetur ciuiliter iniuria-
49 rum, vt ff. eo.l.itē apud, §.j. † Item excusatur
ab iniuria ratione ignorantiæ. uñ si quis attentauerit pudicitiam uirginis, uel alterius honestæ mulieris in habitu meretricali incedentis, non tenetur, secūdū Io. ut ff.eod.l.itē apud Labeonem, § si quis uirginem. & l.illud, §.fin. alias secus, ut ff.eod.l.j.§. iniuriam, in fin.& l.
50 sed & est quæstio, §.fi.& l.sequ.† Item si quis
facit iniuriam cadaueri defuncti, facit etiam hæredibus iniuriam, ut d. l.j.§.& si forte.& §. seq. & agit hæres iniuriarum si uult, ut patet
51 in d.l.† Item no.quòd si dum uellē unum per
cutere, alium percussi, iniuriarum teneor, ut
52 ff.eod.l.4.† Item no. ꝙ ille qui agit iniuriarū,
debet in sua accusa uel libello designare certam quantitatem iniuriæ, ut in qua parte corporis, & in quo loco, nec licet ei ignorare, ut ff.eod.l.prætor. in prin.& §.prætor.& §.quod autem. & debet omnes iniurias ponere in uno libello, ut d. l. fina. & hoc probare debet, ff.ui
53 bo.rap.l. prætor. secunda, §.docere.† Item si
homo est occisus pro iniuria. potest agi l.Cor. de sic.ff.de sica.l.j. §. & qui hominem. & non minus potest agi Aquilia ad dānum, ut ff.eod.
54 l.prætor, §.j.& §. sequ. † Item no. ꝙ tutor &
procurator pro alio potest agere, ut ff. eo.leg. iniuriarum. §. agere. & l.si unius.§. idē Iulia.
55 & C.eo.l.fi.† Item no.quòd si magistratus ali
quid facit pro suo officio & cura, non tenetur iniuriarum, quia iuris executio &c. ut ff.

ADDITIO.

a ¶ Atrox. *Qua dicatur esse atrox iniuria ꝑ Ale. in cons.99.col.2.versi.capio primum, in 1.Vol.in consi. 206. col. 1.in fi. & ibi qua dicatur grauis & qua grauissima, & adde ꝙ iniuria dicitur magis atrox qua fit per maledictum in specie, quam per maledictum in genere. ita Soc. in cōs. suo 118.in 1.Vol.in prin.*

ut ff.e.l.iniuriarum, §. 1.& seq. alias sic,ut ff.
l.magistratibus, & si est de minoribus, potest
conueniri,etiam durante officio,alias secus.ut
d. l. & de hoc no. sup. de perso. quæ non poss.
55 accus in fi.tit. † Item no. ꝙ si quis credit iniu-
riã facere Io. & facit Petro,tenetur,idẽ si facit
alicui quem non cognoscit, ut ff.co.l.eum, §.
57 iniuria.† Item no. ꝙ si quis facit iniuriã filio-
fa.quem patrẽfa.esse putabat, non datur patri
actio. Idem si facit iniuria nuptæ credens ip-
sam esse uiduam, non datur marito &c. ut
ff e.l.eum qui,§.fi.sed ipsis bene datur. Item q
prohibet rem meam,uendi tenetur, ut ff.eo.l.
58 si quis.† Et generaliter dico, ꝙ qñcũq; & quo
modocunque aliquis facit contra aliũ, uel ad
infamiam alterius, siue facto siue uerbis,uel li-
a bello, *a* siue literis animo iniuriandi, ꝙ tene-
tur iniuriarum,quia iniuria est omne quod nõ
iure fit,ut Insti.eo.in prin.& ff eo.l.1.in princ.
§. iniuria. & l. item apud Labeonem, §. gene-
59 raliter,& C.eod.l.si uero.† Et no. ꝙ si quis fa-
cit accusam ad infamandum aliquem, uel per
calumniam facit,& animo calumniandi,puni-
tur extraordinariæ pœna relegationis, uel
exilij,ut ea. l. qui iniuriarum,uel punitur, ut
60 no.inf.de famo libel.Et no.quòd si plures iniu
riæ alicui inferuntur eodem loco & tẽpore, &
uult agere, quòd omnes debent in illo libello
& non diuersis inferi, ut ff.eo.l.prætor edixit,
§. si mihi distinguendo qualitatem iniuriæ,
ut dicta.l.j.in prin.& §.præterea,§.& quod au
tem, & Inst. cod.§.atrox,& §.in summa.cum
similibus.

ADDITIO.

a ¶ Vel libello. *Vide de hoc per Alex. in consil. 215.in 2.volu.*

De damno dato. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Damnũ vnde dicitur, & an opporteat quod culpa detur si damno agi debet, & nec infans nec furiosus tenetur de damno dato.*
2 *Impubes non tenetur de damno dato, nisi sit doli capax.*
3 *Damnum dans ad sui defensam quando teneatur, & quando non.*
4 *Damnum aliquando datur a quadrupede, quãdoque a persona.*
5 *Dãno dato ab animali mansueto del sui natura quid dicendũ sit in diuersis casibus, & quid quando vnum animal aggreditur aliud.*
6 *Damno dato quando non apparet quod animal prius aliud aggreßum sit, quid iuris.*
7 *Damno dato per hoc quod animal tuum concitauit meũ, & sic damnũ dedit alteri quid erit, & quid si aliquis facit insultum contra me cũ gladio volendo percutere, & ipsum percutio.*
8 *Damno dato per animal, tenetur qui erat dominus tempore damni dati, & quid si moritur animal ante litem contestatam.*
9 *Actio dãni dati cõpetit hæredi, et cõtra heredẽ.*
10 *Actio de pauperie vel in factum, datur cuilibet cuius interest.*
11 *Actio de damno dato an competat mihi si aliquod animal tuum comedat granum meum, vel quid simile, & quæ actio competat.*
12 *Gallina vel ansere tuus damnum dante, quæstio habeat locum.*
13 *Equo vel alio animali damnum dante in personam alicuius quid iuris.*
14 *Cane, vrso, vel lupo, aut similia alicuius dante damnum, quid iuris.*
15 *Lupo vel alio animali alicuius dante damnũ, q̃uo tenebitur ille qui tenet ipsum animal.*
16 *Lupo, vrso, vel alia ferra bestia aufugiente a domino an teneatur dominus si quis interficiatur & quæ actio dabitur.*
17 *Damno dato corpore animalis siue rem quam tangit, quod est idem, quid erit.*
18 *Possessor animalis tenetur, & si non poßideat, quomodo interrogabitur, & quid erit si plures sint domini, an insolidum teneantur.*
19 *Damna omnia veniant in æstimatione & restitutione, & damni æstimatio venit damno dato in rebus.*
20 *Damno dato personæ per seruum siue ille sit vnus, siue plurium, siue detur damnum in re propria, siue communi, quid iuris, & contra quem actio datur.*
21 *Damno dato in personã liberam, quid iuris sit.*
22 *Damno dato in personam liberam, quæ actio dabitur.*
23 *Damno dato in personam serui, quid iuris erit.*
24 *Vulnerantibus pluribus vnum, & per hoc in lecto iaceat, quid iuris.*
25 *Cisternum vel foueam faciens in loco publico, si homo, vel aliud animal ĩ illa ĩcidat, q̃d iuris.*
26 *Damno dato per tuum animal, depascens herbam vel bladum meum, ad quid agere possum & quomodo mihi satisfiet.*
27 *Damno dato per animal inuentum, quando poßim illud retinere, & quando expellere, et an liceat animal offendere.*

28 *Igne posito per me in stipula mea, si dederit alteri damnum, quando teneor de damno dato, et quando non.*

29 *Domo incensa ab aliquo, si ego propter hoc sustinui damnum, quid iuris.*

30 *Damno dato licet non animo nocendi, an teneatur ad emendam damnum dans.*

31 *Impulso me & cadente super aliquo, vel super rebus sic quod damnum dem, quis tenebitur ad emendam.*

32 *Onerans se plusquam ferre possit, & ob hoc dānum dans, an puniatur.*

33 *Medicus imperite medicans, uel incidens, aut curam derelinquens, & per hoc infirmus sit læsus, an teneatur ad damnum.*

34 *Vecturales & muliones dantes damnum, et notarij omittentes scribere acta causæ, instrumenta, vel imbreuiaturas, an teneatur ad damnū.*

35 *Vestem meam lacerans, scindens, vel deturpās, ad quid tenetur.*

36 *Incendium faciens, si ignis mihi damnum det dormiendo, an excusabitur.*

37 *Furnum habens apud domum meam dantem mihi damnum an teneatur, & si volo agere dāni infecti ante damnum datum, an mihi teneatur cauere.*

38 *Apes meas includens vel aues, vel executiens, an teneatur ad damnum legis Aquiliæ.*

39 *Lolium, vel auenam, uel quid simile in bladū meum immittens, vel vinum, aut acetum meū corrumpens, an teneatur ad damnum.*

40 *Numos cadere faciens mihi de manus, vel, faciens equam meam abortum facere, aut nauē perforans, ita quod læsus sum, an teneatur ad damnum.*

41 *Vuas meas nondum maturas colligens, vel segetes, aut bladum, vel similia: vel syluā meā non maturam, vel salicetum, vel oliuam incidit, an teneatur de damno dato: & quid si dicta essent matura, et si alibi asportauit, an teneatur furti*

42 *Conductor alicuius operis sua imperitia me dānificans, an teneatur, & quid si vitio rei hoc fiat.*

43 *Ostia vel fenestras domos rumpens sua imperitia, an teneatur.*

44 *Vinum meum effundens, an teneatur.*

45 *Currens super equa & damnum dans, & non proclamans caue caue, an teneatur.*

49 *Magistratus damnū dans, an teneatur & credatur.*

47 *Vinum meum bibens, & bladum meum vel fructus comedens, an teneatur.*

48 *Fumo dans damnum in rebus meis an teneatur & an iniuriarum teneatur.*

49 *Putator si arboris ramum proijciat non clamans, an puniatur si aliquem percutiat.*

50 *Rector domus si aliquid proijciat, & aliquem percutiat, an puniatur.*

41 *Plaustrum tuum contra meum veniens, si boues meos vel aliquid aliud læserit, ab tenearis mihi ad damnum meum.*

52 *Mulio mulas vel bubulcus plaustrum deserēs propter timorem, si propter hoc damnum sentio, an teneantur.*

53 *Ludendo & currendo si vnus alteri data opera damnum dederit, an teneatur ad damnum.*

54 *Equam vel vaccam meam in orto cogens, & percutiens ita ut abortum patiatur, an tenebitur mihi ad damnum.*

55 *Damni dati tenetur, quis, nisi causa periculi vitandi illud fecerit.*

56 *Vxor dās damnū in bonis mariti, an teneatur.*

57 *Equo meo tibi commodate, si alius equus super quo sessor erat, percutiat equum meum, & læserit, contra quem agam.*

58 *Damni generaliter quis tenetur in quolibet casu quo mihi dat dānū in reb. meis, vel fructibus.*

59 *Damno dato per imperitiam uel negligentiā, per se, vel alium mandantem uel auxilium dātem, an vterque tenetur, & quando.*

60 *Actio damni dati an detur in confitentem in simplum, & negantem in duplum, & quid dupletur in hac actione: & quid veniat in isto simplo: & quomodo fiet estimatio.*

61 *Ciuiliter & criminaliter simul & semel agi non potest.*

62 *Damnum dare an sit maleficium.*

62 *Proijciens feces vel quid aliud ante domum meam propter quod fui condemnatus, an mihi tenebitur.*

64 *Animalia mea si pascunt fructus tuos uel glādes tuas quid iuris.*

65 *Ouibus vel porcis suo motu intrantib. bladum meum, si damnum dederint quid iuris, & quid veniat appellatione glandis.*

66 *Aestimatio damni dati, ad quod tempus debet referri.*

67 *Pecudibus immissit per dominum in prædium meum, & mihi damno dato, an liberetur dominus dando ipsas pro noxa.*

68 *Colono uel laboratore tuo mihi damnum dante, quis tenebitur.*

69 *Bestia tua deperdita dante mihi damnum, an agam contra te ad damnum datū te ignorate.*

70 Infans furiosus, pupillus, non doli capax, demētissimus, necessitate famis, aut casum damnū dans, non tenetur de damno dato.

71 Damnum dans ei cui licitum sit dare iure communi vel munipali, non tenetur de dāno dato.

72 Equam tuā si misisti in siluam meam, uel illam incidisti siue matura sit siue immatura, quid iuris erit.

73 Incendens domum quomodo teneatur.

74 Aquam faciens deriuare in locum meum, an teneatur.

75 Damnum dantibus pluribus, an vno satisfaciēte alij liberantur, & quid erit si non ut pœna, sed ut interesse petatur.

76 Soluens, vt supra, an poterit agere contra alios actione negotiorum gestorum.

77 Bone fidei possessor, an agat ad dānum datum in re possessa, & quid de creditore, & commodatarius quomodo agat.

78 Bestiam tuam si ego inuenio in vinea vel campo meo dantem mihi damnum, quid potero facere circa dictam bestiam.

79 Pastores tui si cum bestijs tuis dederunt mihi damnum in fructibus meis vel in campo meo, uel in alio loco te ignorāte, an tu tenearis emēdare damnum mihi datum.

1 DAMNVM dr̄ ad diminutionē † patri
monij, vel demo demis, vt ff. de damno
infe. l. 3. Nam ad hoc ut agatur ad damnum
oportet quòd culpa detur, alioquin non pos-
set agi: unde nec infans, nec furiosus tene-
tur, quia non habet animi discretionem, &
sic damnum culpa inferre non posset, unde
impunitum est, ut ff. ad leg. Cor. de sica. l. quod
2 infans. † Item impubes non tenetur nisi sit
doli capax, ut ff. de furt. l. impuberem, C. de
4 pœ. l. impunitas. † Item non tenetur qui ad
sui defensam facit, ff. ad l. Aquil. l. scientiam,
§. qui cum aliter. dummodo faciat inconti-
4 nenti, ut ff. ad l. Aquil. l. si ex plagis. §. 1. † Et
no. quòd damnum quandoque datur ab ani-
mali quadrupedo, aliquando à persona, de
5 quibus uideamus. † Datur autem ab anima-
li mansueto de sui natura, ut est equus bos,
canis, & si. unde si bos, uel animal alterius
personæ cornu petit, uel cum cornibus no-
cet, & dat ibi damnum suo motu, & com-
mota feritate contra naturam sui generis,
uel equus cum pede calcitrat, uel mordet
canis, potes ad damnum tantum agere, ut
damnum tibi emendetur, uel detur animal
pro noxa, ut ff. si quadru. paupe. fecis. dica.
l. 1. in princ. §. 1. & l. fin. Si autē culpa hominis
non suo motu, nec sui natura dederit dam-
num, ut quia animal est plus iusto oneratum,
uel propter loci angustiam dederit damnum,
non poteris agere actio in factum de paupe-
rie, sed iniuriarum contra illum cuius cul-
pa tibi damnum datum est, ut eodem §. in fi.
Si autem canis ducebatur ab aliquo, & ipse
non potuit canem retinere, & aufugit ab eo,
quia est ipse in culpa, tenetur, non dominus
canis, ut ff. si quadr. paup. fec. d. l. 1. §. sed si ca-
nis. Si autem instigatu alterius dat canis dam-
num, ille qui instigauit canem tenetur, non
dominus, ut ff. si quad. pau. fe. di. l. 1. § si insti-
gatu. Item si equus calcaribus uel baculo per-
cutitur & recalcitrat, uel bos cornu petit &
dat damnum, ille qui percussit tenetur, si au-
tem palpitauit tantum, tunc dominus ani-
malis tenetur, ff. eo. l. 1. §. & generaliter. & §.
seq. Si autem equus tuus uel bos animal meū
percutit, & per hoc animal meum dat alicui
damnum tu teneris, non ego. ff. eod. l. 1. §. & si
alia. Item si tuum animal aggreditur meū,
& propter hoc tuum animal læditur & uul-
neratur, uel occiditur, non tibi tenor, quia
tuum fuit in culpa aggrediendo meum, ut
ff. eod. l. j. §. si cum arietem, & ff. ad l. Aquil.
l. si ex plagis, §. tabernarius. & est duplex ra-
tio. Prima, quia est in culpa tuum aggredien-
do meum. & damnum quod quis sua culpa
&c. ff. de reg. iu. l. damnum. Alia ratio, quia
meum uidetur facere ad sui defensionem,
quod licet, ut l. scientiam. §. qui cum aliter.
6 † Sed quid si non appareat quòd animal sit
prius aliud aggressum. Resp. neutrum alteri te
netur, quia paria delicta mutua compensa-
tione tolluntur, ff. sol. matr. l. uiro. §. cum sa-
cramenta † Sed quid si tuum animal conci-
7 tauit meum & per hoc dedit damnum alte-
ri? Resp. agitur contra te, quia tuum uidetur
dedisse damnum, quia dedit cām, & qui cām
damni dat &c. ff. ad l. Aquil. l. qui occidit. §.
in hac. & l. seruus seruū, §. si instigatu. de ser.
corrup. l. Neratius. §. j. de sica. l. nihil. & est op-
timum argumentum, ꝙ si aliquis fecit insultū
contra me cum gladio, uolendo percutere
me, & ipsum percutio, quòd non debeam con-
demnari, quia ipse est in culpa, & quoniam ui-
deor facere ad mei defensionem, ut dictum
est. facit ff. de sica l. eum qui. & l. is qui. cum
8 simi. † Et no. ꝙ dominus animalis qui tunc
habet animal quando dat damnum, ille te-

netur,

netur, & non alius, cuius fuerit, & si animal
moritur ante lit. contest. non potest agi, vt
ff. e. l. j. §. & cum secus si postea, vt d. l. 1. §. si
9 post litem. † Itē competit hæc actio hęredi &
10 contra hæredem, vt d. l. 1. §. fina. † Et not. ꝙ
actio de pauperie vel in factum datur cuili-
11 bet cuius interest, ut ff. cod. l. actio. † Sed quid
si animal tuum comedit herbam meam vel
granum, vel canis, vel muscipula carnes meas,
vel porcus farinam sine inuasione, sed suo mo
tu, & sic facit non contra naturā sui generis,
sed sm naturā. Resp. ꝙ nō hēt locū ꝙ sup. di-
ctum est, sed poterit agi actione in factum ge-
nerali ad dānū datum, ff. de præsc. ver. l. si ser-
uandarum, §. pe. & fin. & C. ad l. Aquil. l. fin.
12 Sed † quid gallina tua vel anser damnum.
Resp. habet locū vtilis actio de pauperie non
directa, quia illa habet locum in quadrupe-
13 de ad damnum, vt ff. eo. l. pe. † Sed quid ani-
mal tuum dat damnum in personam alicu-
ius; vt quia equus recalcitrat & frangit crus
eius, uel brachium. Resp si commota feritate
& contra naturam sui generis facit, tu tene-
ris, vt dictum est, vel dare pro noxa vel emen-
dare, ff. cod. l. fin. Si autem instigatu alterius
ille tenetur, vt sup. dixi, & venit in æstima-
tione damni, æstimatio expensarum facta-
rum in medicatura & curatione vulneris, &
operarum quibus caruit. si erat homo alicu-
ius artificij, vt ff. eod. l. ex hac, & de his qui ad
14 eccle. confu. l. fi. † Item si canis, vel vrsus alicu
ius, vel lupus vel simia dant damnum, habent
locum prædicta, ut l. hæc actio, §. 1. Insti. cod.
15 §. hoc autem, & §. hæc sunt. † Item si quis
habet & tenet lupum, uel aliud animal, &
dat damnum, ipse tenebitur quanti iudici
videbitur, quia nullus debet tenere, vt dam-
num inferre possit alicui, ut Insti. eo. §. pen.
ff. de ædi. edi. l. hi. & l. generaliter, & l. sequen.
15 † Si aut aufugit lupus, vel vrsus, vel alia fe-
ra bestia à domino. tunc dominus nō tenetur,
q̃a desinit esse dominus, imo q̃ occidit, lucrat̃
corpus animalis, uel saltem dabitur actio non
18 directa, vt ff. eo. l. 1. §. in feris. §. Itē no. ꝙ præ-
dicta locum habent siue animal dedit dam-
num in corpore suo, siue tetigerit aliam rem
quæ ei dat damnum, ut ff. eodem, l. 1. §. sin-
18 autem corpore suo &c. † Itē tenetur ad dam-
num ille qui possidet animal. si autē non pos-
sidet, debet interrogari si velit defendere,
& si dixerit sic agitur contra eum, & non ali-
ter, ut ff. co. l. 1. §. si ratione. Si plures sunt do-
mini, quilibet insolidum tenetur, vt d. §. facit
19 ff. de noxa. l. quoties. † Item no. ꝙ in æstima-
tione, & restitutione veniunt omnia dam-
na, quæ quis passus est, vt ff. ad l. Aquil. l. in-
de Neratius §. in summa, & si datur in reb.
fit æstimatio damni, ut Insti. eodem. §. pen.
20 & C. de noxal act. l. fina. cum simi. † Datur
autem qñque damnum personæ, ut dixi supra
vnde si seruus tuus dat mihi damnum, pote-
ro agere contra te, vt uel emendes damnum,
vel des seruum pro noxa, ut ff. ad l. Aqu. l. in
lege. § quoties, & hoc verum, si dominus
ignorat seruum delinquere, si autem scit, &
prohibere potest & non facit, tunc ipse tene-
tur, & non liberatur damno seruū pro noxa. l.
2. C. eo. l. seruus, & ff. eod. l. in omnibus. Si au-
tem est seruus plurium, datur actio contra
quemlibet ipsorum insolidum, ut ff. eodem.
l. si pluriū, & l. si seruus cōmunis. Si autē dat
damnum in re cōi potest agi, vt uel damnum
cuilibet emendetur, uel detur communiter
pro noxa. vt ff. de noxa. leg. si in re communi,
& communi diui. l. cōi diui. §. fin. ad l. Aqu. l.
si seruus, §. item si seruus, cum si. Et non so-
lum datur contra dominum possidentem,
noxalis actio, sed etiam contra eum qui dolo
desijt possidere, ut ff. de noxalibus l. fina. §. si
21 quis, & l. si seruus, §. fin. & l. seq Item datur
quandoque damnum in personam, & si da-
tur in libero homine qui percussus & vulnera-
tus est agit ciuiliter ad impensas factas in
medicinis & in citatione sua, vt ext. de iniu.
22 & dam. dato. cap. 1. † Item datur libero ho-
mini actio legis Aquiliæ non directa, quia ne-
mo est dominus membrorū suorum, ut ff. ad l.
Aquil. leg. liber homo, nec habetur ratio de-
formitatis, quia liberum corpus non recipit
æstimationem, sed hr̃ ratio operarum quibus
caruit aut cariturus est & ob id quod inu-
tilis factus est, ut ff. eod. l. ex hoc. de his qui
ad eccle. confu. l. 1. § in hoc factum, & l. fin. ad
l. Roh. de iactu, l. 2. §. corporum, & fiet æsti-
matio operarum vsque ad illud tempus quo
uerisimile est aliquem uiuere posse habito
respectu ad suam ætatem, ut ff. ad l. Falcid.
l. hæreditatum, §. in computatione, de tran-
23 sact. l. cum hi. § modus. † Si uero seruus fue-
rit uulneratus, qui uulnerauit, tenetur in-
quantum seruum deteriorem fecit, ut ff. ad
legem Aquil. l. si seruus seruum, §. rapuisse.
Item potest liber homo agere actione iniu-
24 riarum, arg. ff. de iniu. l. lex Corne. † Item
datus

datur & alio modo damnum in persona, vnde
si plures uulnerant aliquem, & per hoc iaceat
in lecto, tenetur isti vulnerantes ad impen-
dia facta occasione vulnerum. & ad estimatio-
nē operarum quas amisit, & amissurus est ob
eam causam, vt ext. de iniur. & dam. dato. c. 1.
25 † Item si quis aperuit cisternam, uel foueā fe-
cit in loco publico, & in eam bos vel animal
aliud, vel homo cecidit & læsus est, tenetur
emendare damnum & operas &c. Secus si in
suo priuato fecit, ubi est consuetum fieri ex-
tra de iniu. c. 2. ff. ad l. Aquil. l. qui foueas, &
hoc verum si non denunciauit ꝙ fecit, alias se
26 cus, ut d. l. fi. † Item si animal tuum depascit
herbam uel bladum meum, uel dat mihi dānū
in uinea mea, uel agro, possum agere ad dam-
num meum, & ad æstimationem damni, quod
emendabis, uel animal pro noxa dabis, ut
extra de iniu. & damno dato c. si læserit, & c.
fi. de præscri. uer. l. qui seruandum. §. singula
25 res. † Et est licitum mihi animal quòd in-
uenero dare damnum si scio cuius est expelle-
re, & non retinere, sed si nescio cuius sit, reti-
nere potero donec sciam cuius est, & tunc age
re possum contra dominū animalis, sed non li-
cet mihi offendere animal. ff. ad l. Aquil. leg.
28 quintus †. Item si misisti ignem in stipula tua
& ignis dedit mihi damnum, possum agere ad
damnum contra te, si negligentia tua accide-
rit, uel culpa, ut quia tempore uentoso feci-
sti. Si uero non culpa tua, sed ꝑꝑ subitaneum
uentum hoc contigit, non teneris, ff. ad leg.
Aquil. l. qui occidit, §. in hoc. extra eo. c. si e-
29 gressus. † Item siquis incendit domum, & ꝑꝑ
hoc sustinui damnum, si uoluntarie fecit, te-
netur emendare damnum in quadruplum, si
negligentia, in duplum: si dolo, cōburitur, ex-
tra e. c. si quis domum, ff. de inc. rui. naufr. leg.
1. & l. qui ædes, & no. plenius sup de incen.
30 † Item nota ꝙ si dedisti mihi damnum, non
aīo nocendi, ꝙ non minus teneris mihi emen-
dare damnum, ut ff. ad l. Aquil. l. sed & quicū
31 que, §. 1. & seq. † Item si aliquis me impulit
& cecidi super aliquam, uel rebus, sic qđ dam-
num dedi, ipse tenetur emendare damnum,
32 ff ad l. Aquil. l. qua actione, §. proinde. † Item
& in illo, qui plus se oneratur, qui portare pos-
set, & ob hoc dedit damnum, ut d. l. qua actio-
33 ne § 2. † Item si medicus imperite me me-
dicauit, uel incidit, uel curationē dereliquit,
& per hoc sum læsus, tenetur ad damnum,
34 ff. ad l. Aquil. l qua actione. §. j. l. 1. † Idem
& in uecturalibus & mulione, & arg. à simi-
li in notario qui omisit acta causæ scribere,
uel instrumenta, uel imbreuiaturas, ut ff. eo. l.
in domum, §. 1. in princ & arg. ff. de eo. per quē
35 fa. erit. l. fin. cum si. † Item si aliquis scindit,
uel lacerat uestes meas, uel turpat, tenetur
ad damnum meum, ff. eodem, l. item Mela,
§. cui. & l. si seruus, §. si quis tenetur & extrā
ordinaria pœna, ff. de extraord. cri. l. 1. ad si.
36 † Item si quis fecit incendium, & ignis dat
mihi damnum dormiendo, non excusatur,
quia culpa pręcessit casum, ut ff. eod. l. ser-
37 uus. §. si fornicarius. † Item si habens furnum
apud domum meam & dat mihi damnum,
teneris mihi, uel si aute damnum uolo age-
re damni infecti, teneris mihi cauere, ut d. leg.
38 si seruus, §. furnum, & sequ. † Item si inclu-
dit aues uel apes meas, uel accusserit, tene-
39 tur ad damnum leg. aquilia. † Item si im-
misisti lolium de auenam, uel quid simile
turpe in bladum meum, uel corrupisti uinum,
uel acetum meum ut d. l. si seruus, §. si cum
apes, & §. seq. & §. cum eo. & §. item si quis
40 & §. pręterea † Item si quis fecerit mihi num
mos cadere de manu, uel equam prægnantem
percussit, ita quòd partum eiecerit, uel nauem
perforauerit, & ita sum læsus, tenetur, at dict.
41 l. si seruus, §. si quis de manu. & sequ. † Item
si quis collegit uuas meas nondum maturas,
uel segetes uel bladum, uel similia, uel syluam
meam non naturam, uel salicetū, uel oliuā inci
dit, tenetur: sed si matura esset, non tenetur,
quia uidetur impensas factas mihi nelle dona
re, ut d. l. si seruus, §. oliuam. Tenetur etiam cri
minaliter furti, ut ff. de fur. l. vulgaris, & l. ful
lo, §. j. & l. si opes, §. j. si alibi exportauit, cum
furtum sit contrectatio rei alienæ inuito dn̄o,
42 ut ff. de fur. l. j. † Item conductor alicuius ope
ris me damnificauit imperitia sua tenetur,
secus si uitio rei, ut dic. l. si seruus, §. si calcem.
43 † Item si rupit ostia domus, uel fenestras im-
peritia sua, ut d. l. si quis ædificij, & §. sequen.
44 † Item si quis effundit mihi uinum meum, te
45 netur, ut d. l. si † Item si curendo super equū
meum damnū dedisti, teneris, nisi proclamaue
ris caue caue, ut argu. ff. e. l. si quis foueas, §.
45 fi. & l. si putator. † Item si magistratus dat dā
num creditur & tenetur, ut ff. ad l. Aquil. leg.
quemadmodum, §. magistratus, & l. seq. §. fin.
47 † Item si quis uinum meum bibit uel bla-
dum uel fructus comedit tenetur, ut ff. eo. l.
48 qui occidit, §. si quis. † Item si quis fumo fa-
cto

ꝯto dat vel infert damnum , in rebu s meis, te-
netur, vt ff.cod. l.ſi quis fumo facto tenetur ẽt
mihi iniuriarum , ff.de iniur. leg.ſi inferior.
49 Item ſi putator arboris ramum eiecit,& non
clamauit , ſi eſt prope viam publicam vel vi-
50 cinalem , & aliquem percutit,punietur.†Idẽ
poteſt dici de rectore domus,arg.ff.eo l.ſi pu-
tator.ſecus ſi proclamat vt inſti.eo.§.ſi puta-
61 tor. †Item ſi tuum plauſtrum contra meum
venit, & boues meos , vel aliquid aliud læſe-
rit, teneris mihi ad damnum meum , ff. eo.l.
52 ſi ex plagis , §. in cliuo Capitolino.† Item ſi
mulaterius propter timorẽ delinquerit mulas,
vel bubulcus plauſtrum , & per hoc ſuſtineo
damnum,ipſe tenetur , vt d.§.ſed ſi mulæ , &
53 §.ſequ.† Item ſi plures currunt , & currendo ,
& ludendo data opera,ad damnum vnus alte
54 ri tenetur, alias ſecus , vt d.l.§. fi. † Item ſi
coegiſti equam vel vaccam meam in locum
ſtrictum,& percuſſiſti,& per hoc eiecit partũ ,
teneris mihi ad damnum meum,vt ff.eo.l. bo-
55 ues.† Et prædicta locum habent quòd quis de
damno tenetur, niſi fecerit cauſa euitandi pe-
riculum , ut ff. eod. l. quemadmodum,§.item
Labeonem,& §.fi.& l. ſi quis fumo.§. fi. cum
56 ſi. † Item no.ꝗ ſi vxor dat damnum in bonis
57 mariti,ipſa tenetur . † Item ſi tibi commodo
equum meum, & alius equus ſuper quo alius
equitat, percuſſerit equum meum & læſerit ,
poſſum cum illo de æquitate agere,ut ff.eod.
58 l.fi. & l. ſi ſeruum,§.ſi maritus. Et generaliter
in quolibet caſu in quo quis dedit damnum
mihi in rebus meis , vt Inſtitu.eod. §.item in
omnibus rebus,& §. fi. vel fructibus,dolo,vel
lata culpa,vel leui vel leuiſſima , excepto quã
in duobus caſibus , tenetur mihi ad damnum
meum,vt ff eod.l.ſed & ſi quiſque,§.iniurijs ,
& leg.in lege. hac etiam leuiſſima culpa &c.
59 ff.ibi nota . † Item vbicunque datur damnum
ab aliquo per iniuriam , vel imperitiam , uel
negligentiam per ſe , vel alium mandantem ,
vel auxilium dantem,uterque tenetur , vt ex-
tra eo c.fi. & C. de accu. l. non ideo,ff.de fur.
l.is cuius opera . Fallit in filio & ſeruo qui
dant damnum de mandato domini,vel patro-
ni , quia in leuibus obedire tenetur , ſecus in
atrocioribus , vt ff. eo. l.liber homo. ſed agi-
90 tur contra partem vel dominum,vt ibi no. †
Itẽ no. ꝗ agitur ad damnũ in ſimplũ contra
confitentem , contra vero negantem datur in
duplum , ff.eo. l. contra negantem,& ff.eo. l.
inde Neratius , §. hæc actio, & duplatur illud
quod erat ſimplandum,& ibi no. Item veniunt
in iſto ſimplo omnia damnaq; veniũt propter
damnum illatum,& omnis vtilitas intrinſeca,
vt ff.eo.l.inde Neratius in princ. & §. in ſum-
ma , & §. idem Iulianus , & l. proinde.& In-
ſti.eo.§.illud.& fiet æſtimatio ſecundum com
munem opi.non ſm ſingularẽ , affectionẽ, vel
vtilitatem, ut ff.eo.l.ſi ſeruum meum,ff.ad l.
Falc.l pretia.cum ſi.† No.tamen ꝗ ciuiliter &
61 criminaliter ſimul & ſemel agi non poteſt,
vt Inſt.ad l. Aqui.§.liberum. & ibi no. † Sed
62 quæro, nunquid damnum dare ſit maleficiũ ,
Reſpon. ſic , vt ff. de act.& obl.leg.ex malefi-
cio. Inſti. de obli. quæ ex quaſi delic. naſc.
in princ. unde iudex qui de maleficio cogno-
ſcit , debet de hoc cognoſcere , & non alius ,
aliàs non valeret proceſſus , ut C. de decu.leg.
nemo iudex . qnia non debet vnus de officio
alterius ſe intromittere , vt C.de appari.l.ap-
paritore , C. ſi à non compe.iudi.l.1.& ij.ext.
63 de iud.ca. at ſi cle. † Sed quid ſi proiecisti fe-
ces , vel quid aliud ante domum meam con-
tra formam ſtatutorum , & per hoc fuit con-
demnatus? Reſp. agam contra te ad damnum
meum . nam qui cauſam damni dat &c. vt ff.
ad leg. Aqui. l.qui occidit , §. in.& l.ſi ſeruus
ſeruum , §. pen. & §. ſi nauem, & §.fin.de his
qui deie.vel effu. l. ſi vero , §. cum autem , &
§. pe.& hoc ſi domus eſt mea propria , ſi autẽ
eſt cõmunis mihi & tibi,agam,cõi diuid.ad in
64 tereſſe meum, vt ff.cõi diuid.l.ſi is cum quo.†
Sed quid ſi oues meę paſcunt granum tuũ,uel
porca mea fructus, vel vuas, vel glandes tuas ?
Reſp. ſi immiſi eas , poteris ageris contra me
actione in factum de paſtu pecorum ad dam-
num,officio iudicis,vt v t ff.de præſcr. verb. l.
qui ſeruandarum , §. fi. vel actione ad exhib.
ff.ad l. Iul. l. ſi glans. Et appellatione glandis
continetur omnis fructus, ff. de glan.leg.l. j.
65 † Sed quid ſi oues uel porci non fuerint im-
miſſi in blado tuo , vel in fructibus tuis , ſed
ſuo motu intrauerũt & damnum dederunt ?
Reſp.ſecundũ. Azo. ꝗ habet locum vtilis de
pauperie , quia directa non poteſt habere locũ
cum damnum non ſit datum contra naturam
ſui generis , & ſic verba actionis deficiunt ,
vnde vtilis vendicat ſibi locum,vt ff. ſi quadr.
paup.fecisſ. dica.l.j. quia actio in factum de pa-
ſtu pecorum non habet locum , quia non fue-
runt beſtiæ immiſſæ,quod eſſe oportet , ut ff.
de præſc. verb. l. qui ſeruandarum , §. fin. nec
actio l. Aquiliæ tunc etiam locum habere põt,
quia

quia non facta per iniuriam , quod esse opor-
tet , vt insti.eo.circa princ. & C.eo.l.2.& ani-
malia non dicuntur iniuria damnum dare, q̃a
sensu carent , vt ff.si quadr.paup. fec. di.l.1.§.
66 etiam.†Sed qualiter fiet æstimatio damni da
ti,an tẽpore dãni dati,an quãti pluris valuerit
eo anno ? Resp. & vr̃ t͞pe damni dati, ff.ad l.
Aqui. ait lex. Econtra quòd quanti pluris va-
luerit in futurum eo anno , vel t͞pe messium
vel vindemiarum,vel alio tẽpore illius anni,ff.
ad l.Aqui.l.in l.§.si delictum,locũ,§. condem-
natio. & ff. de his qui deie. vel effu. l. fin.ibi,
operarũ quibus caruit. quia ibi refert se lex
ad futurum tp̃s.facit extra loc.c. p̄p̄.cum si.&
67 hoc verius vr̃.†Sed quid, si dominus immisit
pecus suum in prædio tuo,& dedit tibi dam-
num , nunquid dando ipsum pro noxa libe-
ratur?Resp.non secus si non immisisset,vt ff.
de noxa.l.in delictis , ff.si quadr. paup.fe.d. l.
68 j.§.j.& l.fi.† Sed quid si colonus tuus,vel la-
borator dat mihi damnum?Resp. ipsum tene-
ri,& potes tu mihi damnum emendare,& po-
stea illud ab eo consequi per actionẽ locati, vt
ff. de aqua plu. arcen.l.si colonus.sed si iussu
tuo fecit. etiam agam contra te , vt d.l.1. &
69 C.de accu.l.non ideo minus.† Sed quid,si be-
stia tua est perdita,& dat mihi damnum,nun-
quid agam contra te ad ipsum damnum datũ
te ignorante?Resp.non videtur,argu.ff.de pu-
blic. l. cotem ferro, §.Attilicinius,& l quate-
nus,§.pe.quia ratione ignorantiæ dominus ex
cusatur,vt ff.loc.l.si quis ignorans. Econtra ꝙ
sic, quia debuit ita custodire , ne damnum da-
ret.quod si non fecit , sibi imputetur.Nã im-
peritia culpæ æquiparatur . Insti. ad l. Aqui.
§.imperitia. Sed vr̃ ꝙ si dimisit in pascuis cũ
illa custodia quam alij faciunt, quòd excusat
ꝙ non teneatur , arg.ff.ad Maced.l.si quis pa-
trem de pig.act.l.vel vniuersorum , C. de pi
70 gn.ac.l.pignus,in fi.cum si.aliàs contra. † Itẽ
no.ꝙ infantes & furiosi non tenentur de dam
no dato,sicut nec in alijs delictis,ff.de sica. l.
quod infans . idem dico de pupillo non doli
capace , ff.de fur.l.impuberem.& idem in de
mentissimo , ff.de pœ.l.aut facta, §.euentus .
& idem de eo qui necessitate famis hoc fa-
cit.extra de fur.cap. si quis per necessitatem .
idem si casualiter fecit , ff. de pœ. l.respicien-
71 dum,§. casu. Et idem si dãnum datur alicui ,
cui licitum sit dare,vel iure cõi,vel secũdũ for-
mam statutorum, ne quis decipiatur legis au-
xilio,arg.C.de his qui ve.æta.impe.l.j.cum si.
72 † Sed quid si misisti equam tuam in syluam
meam,vel incidisti non maturam ? Respond.
teneris mihi l. Aqui.ad damnũ,C.ad l. Aquil.
1.si autem esset matura , tunc furti, vel arbo-
rum furtim cæsarũ, vt ff.eo.leg.si seruum, §.
73 si fornicarius. † Idem etiam in eo qui incen-
dit domum , quia tenetur ciuiliter l. Aquil.
C.eo.l.3.nisi fecerit causa euitandi periculum,
vt ff.eo.l.si quis furno,& l.qui occidit §. pen.
quod vi aut clam,l.si alius , §.est alia . Item
punitur etiam criminaliter pœna corpora-
74 li,ff.de incend.l.qui ædes, §.fin.†Item si quis
facit deriuare aquam in locum meum , tene-
75 tur,C.eo.l.pe.& fin.† Sed quid si plures dant
damnum , nunquid vno satisfaciente alij li-
berantur?Respon.non vr̃,vt ff.eod. l.item Me-
la.§. si plures.cum sit pœna,& in pœnis qui-
libet tenetur insolidum , C. de condi. fur. l.1.
ff.de iurisd.om.iud.l.si quid id, §. fin.& l.seq.
Si autem pœna petatur non ut pœna , sed ut
interesse , tunc uno soluente , alij liberantur,
76 vt ff.de his qui deie.vel effu.l.j.§.fin.†Sed an
ille soluens poterit agere contra alios actio-
ne negotiorum gest.ut ff.de neg.gest.l.soluen-
do Respon.non puto, quia quod soluit , fecit
ratione delicti sui , & soluit pœnam sui deli-
cti,arg ff.ad Senatus.Tre.leg si plures,& ff.de
tutel.& rat.distra.l.si ex duob.ff.de condi.fur.
77 l.si ex furtis † Item no. quòd bonę fidei pos-
sessor agit ad damnum datum in re possessa
vt ff. eo. l. item Mela. §.sed si seruus , ff. de
ædil.edi.l.iustissimè , §.fin.Item etiam credi-
tor agit , ut ff.eo.l.qui occidit , §.qui pigno-
ri,ff.eod.l.huic scripturæ.Sed commodatarius
non agit leg. Aquil. sed in factum de paupe-
rie,vt d.l.item Mela , §. eum cui , ff. si quadr.
78 pau. fec. dica.l.2. †Sed quid si inuenio tuam
bestiam in vinca mea , uel campo dantem
mihi damnum ? Respon. quòd possum di-
ctam bestiam capere , & ducere ad domum
meam , & tibi denunciare qualiter inueni
eam , & petere à te quod damnum mihi
emendes , sed non possunt equam percute-
re , vel offendere , aliàs vero essem punien-
79 dus . † Sed quid si pastores tui cum bestijs
tui dant damnum mihi in fructibus meis ,
vel in campo , uel in alio loco te ignorante ,
nunquid tu teneris mihi emendare damnum
datum ? Respon.non , quia fuisti ignorans ,
vt ff.loca.leg.si quis ignorans,ff.de pub.l.co-
tem ferro , §.vñs.cum simi. quia pœna debet
suos teneres autores &c. C. de pœn. l. sanci.
Econtra

E contra ꝙ sic quia tuæ bestiæ dederunt mihi damnū, unde debes emēdare, ff. si quad. pau. fe. dic. l. j. & l. fi. Item quia fuisti in culpa eligendo malos pastores, nam mala electio est in culpa. Insti. qui. mo. re contrahitur obl. §. præterea. Inst. pro soc. §. fi. unde ꝑ ꝑ culpam tuam & malam electionem debes emendare damnum mihi datum. & hoc verius uidetur. Sed tu potes agere contra pastores tuos ad emēdandū dānum tuum, cum illorum culpa fueris illud cōsequutus, ff. de aqua plu. arc. l. si colonus. Item qui causam damni dat &c. arg. ff. ad l. Aqui. l. qui occidit, §. in hac. & l. si seruus, §. pe. extra de iniur. c. fi. cum simi. Item damnum quod quis sua culpa sentit &c. unde si apposuit malos custodes, sibi imputet &c. ut ff. de reg. iur. l. damnum.

Si quid sit deiectum de domo alterius, ex quo damnum datum sit alicui.

80 *Aqua fecibus uel aliquo alio deiecto, per quod meę vestes detrimentum sentiant, contra quem agam, & ad quid, et an habeatur ratio quę uia sit illa in qua sit proiectum.*

81 *Proijciens aliquid sine dolo, per quod liber homo occisus aut offensus est, ad quid tenetur proijciens, & quid si deiectum sit in loco priuato, & quid si istud ꝑ se decidit, & si aliquid de domo propria vel conducta eijciatur per filium familias, an contra eum agetur, & quod dicitur de domos an intelligatur, siue sit propria siue cōducta siue gratis concessa.*

82 *Hospes qui nuper venit in hospitio, an teneatur de proiecto, vel qui tenet hospitiū, & quid erit si plures habitant in eadem domo, & nesciatur quis ꝓiecit, & quid si domus sit diuisa, & quid si vnus tenens maiorem partem.*

83 *Discipulus vel operarius si aliquid eijciat, an magister vel conductor teneatur, & quomodo, & an detur actio hæredi & in hæredem.*

84 *Appensum aliquid tenere vel habere nullus debet quod nocere possit, sup̄ loco quo aliqua pars vulgi transit, alias tenetur.*

85 *Appensum tolli an quilibet agere possit, & hoc siue in ciuitate, siue alibi.*

86 *Pœna appensum tenentis quæ sit.*

87 *Pictor qui appēdit clypeum ad solem vel alia ꝑsona qđ simile, si cadat & dānū det, an teneat.*

88 *Cadente aliquid de naui, an præpositus teneatur, & an intelligatur si hoc accidat de die, non de nocte.*

89 *Libero homine vt supra læso q̄uo æstimatio dāni fiet, & an possit agi ciuiliter & criminaliter.*

90 *Condemnatione facta communi quando agit quis criminaliter, an poterit agere ciuiliter ad damnum suum & impensas &c.*

Si de domo alicuius aliquid deiectum
80 est, † ut aqua uel feces, per quod uestes
meæ uel aliæ res deuastentur, uel deteriorentur, possum agere contra eum ad damnum in duplum mihi datum, ff. de his qui deie. uel effu. l. j. in prin. Et no. quòd hoc locum habet siue proijciatur in uia publica per quam iri consuetum est, siue in priuata, dummodo assuetum sit per eā publice iri. ff. eod. l. 1. §. in
81 summa. & sequ. † Sed no. quod si aliquid proiectum est sine dolo, per quod liber homo occisus sit, tenetur is qui proiecit ciuiliter in quinquaginta aureis, quia liberum corpus non recipit æstimationē. & ad operas quibus caruit & cariturus est, ut ff. e. l. j. §. j. & l. fi. Itē ad expensans factas in curatione uulneris, ut extra de iniur. & dam. da. c. 1. Si uero offensus est & non occisus, tenetur ad damnū in duplum, ff. eo. l. j. in prin. & §. si uiuet. & l. fi. item ad operas, & ad impensas factas, ut dictū est. Si autem deiectum fuerit in loco priuato, tunc non tenetur, si nō erat assuetum iri ꝑ talē locum, ut d. l. j. §. cæterum. Si non est dolose deiectum, ut quotidie uidemus. item si istud ꝑ se decidit, & nullo id impellente, nunquid agetur ad damnū. Resp. sic, ut ff. eo. l. j. §. qđ cum. & §. seq item si de domo propria, uel conducta ab ipso filiofa. aliquid eijciatur, agitur contra eū, non aūt contra patrem, ut ff. eod. l. 1. §. si filius. item no. ꝙ dicitur de domo &c. intellige siue sit propria domus, siue sit conducta, siue illa fuerit gratis concessa, ff eod l. 1. §. habitare.
72 † Sed nunquid hospes qui nuper uenit in hospitio ad hospitandū tenetur? Resp. non, sed hospitator, qui tenet hospitium, ut ff. eod. l. 1. §. pe. Sed si plures habitant in eadem domo, uel cœnaculo, & nescitur quis proiecit, insolidum omnes tenentur, & uno soluente, omnes qui in domo sunt liberantur, ut ff. eod. l. 1. §. fi. & l. 2 cum l. sequ. Si uero diuisa est domus, tunc tenetur ille de cuius parte deiectum est, ut ff. e. l. si uero. Si uero maiorem partem domus quis sibi retinet, & aliam particulam ipsius domus amico concedit, ipse qui maiorem partem habet domus tenetur, si de domo aliquid deiicitur, ut d. l. si uero, §. idem tenet. & §. sequenti.

Sed

83 † Sed si discipulus vel operarius aliquid eie-
cerit, magister uel conductor tenetur, sed ip-
se postea agit actione in factum contra disci-
pulum uel operariū ad damnum suū, vt d.l.
si vero, §. si operarius. & datur actio hæredi
eius qui damnificatus est ex tali deiectione,
sed non in hæredem deijcientis vt d.l.si autē.
84 † Et no. ꝙ nullus, siue sit dn̄s siue inquilinus,
debet tenere aliquid appensum, vel habere
quod nocere possit in domo, vel in alio ædi-
ficio super locum vbil aliqua pars vulgi tran-
sit. aliàs tenetur, vt dictum est: siue ipse po-
suerit, siue alius, & ipse patiatur appen-
sum esse, vt ff. eodē l. 1. & l. si vxor. §. ait præ-
85 tor. & §. sequen. † Et not. quòd quilibet potest
agere vt quod positum est tollatur, vt d.l. §. fi.
Et habet locum siue sit in ciuitate, siue in
alio loco per quem eatur, vt ff. eod. l. hoc edi-
86 ctum. † Et est pœna tenentis appensum de-
cem aureorum. Insti. de obli. quę ex quasi deli.
87 nascun. §. cui similis est. † Sed quid si pictor
appendit clypeum vel tabulam ad solem, vel
alia persona quid simile appēsum habet supra.
viam vel locum per quem itur, & cecidit, &
damnū dedit alicui, nunquid tenetur? Resp. sic.
Sed si aliquid de domo ceciderit, puta cir-
culus ante tabernam, aut insignia domus vel
domicilij, quæ vt facilius hospitentur hoīes
seu mercenarij, apponuntur in via publica
ante fores domus dominus tenetur. & idem in
simili est dicēdū, vt d.l. si vero, §. si id & §. se.
88 † Et idem dico si quid de naui deiectum est
vel cecidit, ꝙ præpositus nauis tenetur, ut ff.
eod. l. hoc edictum, §. si de nauicu. & prædi-
cta locum habent, si de die contingat fieri, se-
89 cus si de nocte, ut d.l. hoc edictum, §. j. † Si
autem liber homo fuit hoc modo læsus, quia
liberum corpus non recipit æstimationem,
fit æstimatio damni in expensis factis in me-
dico & medicinis, & operibus quibus ca-
ruit siue cariturus est, si est artifex, ob id quod
inutilis est factus, ff. eod. l. fi. ext. de iniur. ca 1.
ff. si quadr. pau. fec. di. leg. ex hoc. & ad l. Rho.
de iactu. l. 2. §. corporum. & habet locum si
ciuiliter agitur, potest etiam agi criminaliter
pro iniuria facta, vt ff. de iniur. leg. lex Cor. &
l. fi. & in eadem l. plura de iniur. criminaliter
90 actis reperies. † Sed quid si egit quis crimi-
naliter & facta fuit condemnatio communi
iniuria volenti &c. nunquid poterit agi ciuili-
ter ad damnum suum, & ad impēsas factas in
curatione vulnerum &c. Respon. sic vr̄. Insti.
ad l. Aqui. § liberum. vbi de hoc. & C. quando
ciui. act. cri. præiu. & an vtraque ab eodem
exerceri possit, l. 1. & extra de iniur. c. j. & ff. de
his qui deie. vel effu. l. j. cum sim.

De abigeis. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Abigeus dicitur ille qui pecora de pascuis sub-
trahit.*
2 *Abigeus ꝓprie quis dicatur, & quot oues, vel
quot porci faciunt gregem, & sic in cæteris ani-
malibus.*
3 *Equum vel bouem de armento qui furatur, abi
geus est. Idem est si furatur de stabulo, & gra-
uius punitur.*
4 *Animal vnum qui furatur & sæpius, abigeus
potius quam fur dicitur, & an plus puniatur
qui maiora quam minora animalia furatur,
aut teneatur potius quam abigeus.*
5 *Pœna abigei frequentātis delictum & non fre-
quentantis quæ sit, & quomodo puniatur vilis
persona, quæ cum armis delinquit.*
6 *Gregem vel animal litigiosum subtrahens, &
credens esse suum, an puniatur, & quomodo
agatur, & receptatores abigeorum quō punian
tur, & licet abigeatus sit crimen priuatum, ta-
men quilibet potest accusare, & sine scriptis.*

1 ABIGEVS dicitur ille qui † pecora de
pascuis, vel ex armentis subtrahit por-
cum, vel equum, uel bouem de gre-
gibus. Si autem vnum equum, uel bouem,
uel ouem, uel aliud animal errans inuenit,
& subtrahit, potius fur est, quam abigeus, vt
2 ff. eod. l. j. §. abigei. † Item dicitur abigeus pro-
prie qui gregem subtrahit & furatur: nā decē
oues faciunt gregem: quinque vel quatuor
3 porci faciunt similiter gregem. † Item qui
furatur unum equum uel bouem de armen-
to, abigeus est, uel qui furatur de stabulo,
4 & grauius punitur. † Item licet quis non fu-
retur gregem, sed unum animal, & sæpius fa-
cit, potius abigeus quam fur ꝑꝑ frequentatio
nem iudicatur, ut ff. eo. l. fin. Item plus qui
maiora animalia subtrahit, quam qui minora
5 furatur, vt ff. eod. l. §. sed & hoc. † Pœna abi-
gei est, ꝙ si frequentatur hoc delictum, ꝙ gla-
dio punitur ad mortem, ut ff. eod. l. 1. in prin.
ut alij terreantur, & ut ipsorum pœna metū
alijs imponat. C. ad leg. Iul. rep. l. j. nam pœ-
na augetur quando multis grassantibus opus
est auxilio. ff. de pęnis. leg. capitalium §. pen.
& l. aut facta. §. fin. Si autem non frequenta-
tur

tur hoc factum , uel datur in metallum, uel
ad tempus relegantur, uel ſi eſt uilis perſona,
quæ cum armis delinquit, beſtijs ſubijcitur,
ut ff.eod.l.j.in prin.& §.quanquam. & l.ſequ.
6 † Sed ſi quis ſubtrahit gregem , uel animal
litigioſum credens eſſe ſuū motus & ductus
iuſtis rationibus , non tenetur tunc. nec pu-
nitur , ſed ciuiliter agitur,ut ff.eod.l.j.§.fina.
Receptatores autem ipſorum relegantur extra
prouinciam decē annis,ut ff.eo.l.fi. Et eſt cri
men priuatum,& tamen quilibet poteſt accuſa
re,& ſine ſcriptis,ut ff.eo.l.j.& C.eo.l.j.

De crimine concusſionis. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Concuſſionis crimen quis dicatur committere*
2 *Officialis,nuncius communis, & iudex quādo tenentur crimine cōcuſſionis, & quomodo puniuntur de concuſſione qui delinquunt ſic.*
4 *Concuſſionem facies tenetur lege Iul.repetun.*
4 *Item ad reſtitutionē quadrupli eius qđ accepit.*
5 *Item crimen falſi.*
6 *Item crimine calumniatoris.*
7 *Item pœna Turpiliani.*
8 *Pœna vna impoſita in crimine concuſſionis, an alia tollatur.*
9 *Accuſato ne poſtquam probaui ꝙ ille mihi minatus eſt de accuſando me, niſi dederim ei x. lib.non debet ſuper ipſa accuſa procedi.*

a NOTANDVM eſt quòd crimen con-
1 cuſſionis *a* committit ille † qui mihi
minatur quód me accuſabit de aliquo
de quo non ſum culpabilis, uel quòd teſtifi-
cabitur tanꝙ teſtis cōtra me ſuper aliquo ma-
leficio de quo ſum accuſatus, & non ſum in
culpa aliqua niſi dederim ei 10. lib.uel 20. ut
ff.eo.l. ij.uel dedi pecuniam alicui ꝑꝑ timo-
rem de me non accuſando , vel denuncian-
2 do, vt d. l. ij & ff.de calum. l.ſi ab eo † Item
tenet eadem lege officialis, uel nuncius com-
munis qui accepit à me pecuniā, ut nō accu-
ſaret me, vel diceret me non citaſſe, uel iu-
dex,qui accepit à me pecuniam,ut non forma
ret contra me inquiſitionem de tali maleficio
de quo ſum inculpatus, cui dedi pecuniam,
& cauſa euitandi latrocinium ſuum. Nam iſti
& ſimiles tenetur de concuſſione, ut ff.eodem
l. j. & ij. Et iſti compelluntur reddere quod
extorſerunt & extraordinarie puniuntur, ut
iudici uidebitur,ut d.l.j. C. de condi. ob turp.
3 cau. l. quod euitandi. † Item tenetur l. Iulia
repe.ff.ad l.Iuli.repet.l.3.& l. ſequ. & C.eod.l.
4 iubemus. † Item tenetur ad reſtitutionem
quadrupli eius quod accepit.ut d.l.iubemus,
& l.fi.in fi.& no.ſupra.ad l.Iul.repetū.plenius.
5 †Item tenetur crimine falſi, ut ff.de fal. leg.j.
6 §. j. † Item tenetur crimine calumniatoris,
7 ut ff. de calum. l. j. †Item pœna Turpiliani,
8 ut ff.ad Tur.l.j.in prin.†Sed an ex dictis pœ-
nis una tollatur per aliam, ſi una imponatur?
Reſpon.quādoq; ſic, & dic ut no.ff.de calum.
9 l.1.in glo.quæ incip.criminalē &c. † Item no.
ꝙ ſi probauero ꝙ ille qui mihi minatus fuit,
me accuſabit, niſi dederim ei 10. libr.uel 20.
ut ſupra ſi poſtea me accuſat, non debet ſuper
ipſa accuſa procedi, cum falſa & caluminio
ſa præſumatur,arg.ff.ex qui.cau.in poſ.eadem
l.Fulcinius, §. ſed is qui fraudationis &c.&
ibi not. ſed contra facit ff. de quæſtio. l. 1. §.
quæſtioni.uerſi.præterea.

ADDITIO.

a ¶ Concuſſionis. *Adde ꝙ concuſſio eſt quædam intimoratio. d. Odoffr.in l.iubemus,C.ad l.Iul. repetun. & de materia vide in l. quoties, C.de digni.lib.xij. & etiam adde ꝙ ille officialis,qui cogit aliquem dare fideiuſſorem, incidit in hoc crimen,ut per Bar. in l.3. C. ad l. Iul.repetun. & plene de hoc delicto in tract. ſyndi. per Part. de Neap. in titu. de offi. ſyndi. vel ſyndicantur etiam officiales.*

De famoſis libellis. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Libellum famoſum quando quis facere dicatur & quæ ſit pœna facientis.*
2 *Libellum famoſum qui fecit, & ſi non conſtet ad cuius iniuriā factus ſit libellus, vel neſciat ad cuius iniuriam faciat, punitur.*
3 *Infamans aliquem de eo quod deliquit,non tenetur iniuriarum.*
4 *Libellū famoſum falſo faciens ad alicuius infamiam,qua pœna puniatur.*
5 *Libellum famoſum inueniens & manifeſtans ad infamiam alterius in capitalibus iudicijs & non capitalibus,qua pœna puniatur.*
6 *Accuſare an prohibitum ſit,& quid ſi probat, vel non probat, & quæ ſit pœna de iure cano.*

1 SI quis † autem fecerit, uel dictauerit ali-
qua accuſationem uel literam, ſiue li-
bellum ad infamiam alicuius, dicendo
ꝙ talis commiſit tale delictum, uel tale quid
fecit, per quod ſi uerum eſſet, iſte deberet
digne mori, ſi uerum non erat, iſte talis pu-
nitur

a nitur dupliciter, a scilicet iniuriarum ciuili-
ter, & tenetur iniuriarum quanti iurauerit
potius amisisse de suo, quam pati talē iniuriā,
vt ff. de iniur. l. item apud Labeonem, §. gene-
raliter, & §. sequen. & lex Corn. §. si quis libel-
lum. & leg. iniuriarum. & hoc siue suo nomi-
ne, siue alieno fecerit, & siue suum nomen
siue alienum posuerit in tali libello, vt dict. §.
2 si quis. † Item punitur si fecit & non constet
ad cuius iniuriam factum sit, ut ff. de iniu.
leg. quod senatus. uel nesciat ad cuius iniu-
riam faciat, vt ff. de iniu. l. illud, §. itaque. & l.
3 eum qui, §. si iniuriarum. † Si autē quis infa-
mat aliquem de eo quod ipse deliquit, non te-
netur iniuriarum, ut ff. eodem l. qui nocentē.
4 † Item punitur criminaliter qui famosum li-
bellum falso fecerit ad alicuius infamiā, quia
5 capite punitur † Eadem pœna punitur qui in-
uentum libellum non celauit, sed manifestauit
ad infamiam alterius, vt C. eod. l. j. & 5. q. j. qui
maligni spiritus. & hoc locum habent in capi
talibus casibus siue iudicijs. In alijs autem pu
nitur eadem pœna qua puniendus esset ipse
infamatus, si probatum esset contra eū, arg. de
priu. deli. l. fi. & de hoc no. C. eo. l. j. & x. q. 5. si
6 quis famosum. † Et no. quòd non prohibetur
accusare, quia licitum est cuilibet accusare, &
si probauerit, præmio dignus est si nō proba-
uerit, punitur, vt dictum est. Sed de iure cano-
nico flagellatur. & excōicatur dictans famosū
libellum, vt 5. q. j. qui in alterius. & c. hi qui.
Item posset deponi, cum sit graue peccatum,
vt 25. dist. c. j. §. nunc autem.

ADDITIO.

a ¶ Dupliciter. *Intellige tu hoc verum etiam si talis libellus nō peruenerit ad bonos & graues viros, vt l. 1. C. de famo. libel, & per Bar. Ang. & Pau. de Cast. in l. turpia, ff. de leg. 1. de quo ibi per Are. & Alex.*

De residuis. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Residuorum lege qui teneantur.*
2 *Pœna legis de residuis.*
3 *Residuorum lege tenetur, qui aliquod opus fecit, & pecuniam quæ superfluit non restituit, sed in vsus suos conuertit.*
4 *Item qui in administratione alicuius republ. pecuniam publicam in vsus suos conuertit, & non restituit.*
5 *Residuorum lege qui tenetur, an etiam furti teneatur.*

1 LEX ista de residuis, † vendicat sibi lo-
cum contra illum qui deputatus fuit ad
aliquod opus publicum faciendum, &
data fuit ei pecunia pro dicto opere facien-
do, & ipse istam pecuniam non expedit in
dicto opere destinatam, sed sibi retinet, &
2 in suos usus conuertit. † Pœna autem est, quia
iste talis condemnatur da restitutionem dictę
pecuniæ, & in triplum dicto cōi plus quam ha
buit, ut ff. eod. l. 4. §. 2. & ad l. Iul. pecu. l. 2. &
3 3. §. sed & si qui. † Item tenetur eadem l. qui
fecit opus, sed aliqua pecunia superfluit, &
ipsam non restituit, sed in usus suos conuertit,
ut Insti. de publ. iud. §. sunt præterea. & in prę-
4 dictis no. † Item habet locum in administra-
tione alicuius reipublicæ qui pecuniam publi-
cam in usus suos conuertit, & non restituit,
5 ut d. §. sunt præterea. † Item potest dici, quòd
teneatur etiam furti, ut ag. ff. commod. l. si ut
certo, §. quinimo. quia uidetur contractasse
pecuniam talem, & furtum est contrectatio
rei alienæ &c. ff. de fur. l. j. & l. is qui. & l. si pi-
gnore, §. j.

De extraordinarijs crimini. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Extraordinarie punitur qui vxorem alterius procurat carnaliter cognoscere, perueniendo ad aliquem actum, de quibus hic, & quid si carnaliter eam cognouit.*
2 *Item qui iniuriam fecit alteri cum fumo, & similia, de quib. hic, vel puellam causa libidinis attentauit &c.*
3 *Item qui prætextu religionis societates illicitas vel prohibitas, vel quid illicite facit.*
4 *Item abigeus extraordinarie potest puniri.*
5 *Item illi qui trahunt blada vt coriora faciant.*
6 *Item qui vendunt mala medicamento p bonis.*
7 *Item qui instrumenta alicuius proditorie tradit aduersario.*
8 *Item habentes stateras non rectas, vel pondera non recta.*
9 *Item qui sub prætextu iudicis domum alicuius ingrediuntur, & aliquid furantur.*
10 *Item qui ludunt cum serpentibus, & per hoc metum inferunt, & forte damnum prægnantibus & pupillis.*
11 *Expilatæ hæreditatis crimen, & stellionatus crimina extraordinaria.*
12 *Expilatores hæreditatum extraord. puniuntur.*
13 *Item saccularij & effractores.*

14 *Extraordinariæ generaliter punitur delinquēs*
vbi non est pœna determinata pro tali delicto
prout iudici videbitur, inspecta ætate, qualita-
te &c. de quibus hic, ita tamen quod modum
non excedat sine magna causa.
15 *Expilatæ hæreditatis crimen contra quos locū*
habeat & an datur in locum actionis deficien-
tis, & contra quas personas non datur, & quæ
pœna locum habeat in his contra quas datur et
crimen stellionatus vbi datur.
16 *Crimen stellionatus habet locū in illo qui duo-*
bus rem eandem obligauit.
17 *Itē in illo qui æs ꝑ auro obligauit, et in similib.*
18 *Item generaliter crimen stellionatus habet lo-*
cum vbi quis deliquit & deficit tit. criminis, vel
habet locum pœna extraordinaria secundū qua
litatem delicti &c.

1 SIQVIS solicitat & procurat hēc vxo-
rem † alterius vt ipsam carnaliter cogno-
scat, perueniendo ad aliquem actum, vel
colloquia, vel ad basia, vel interpellat accipe-
re eam in uxorem causa libidinis faciendæ, li
cet non peruenerit ad actum, punitur pœna
extraor. ff eo. l. j. in prin. si enim peruenisset ad
effectum, quia carnaliter cognouisset vxorem
alterius, tunc de hoc puniretur pœna capitali,
2 vt no. s̄. plene in tit. de adul. † Item punitur ex
traordinarie ille qui fecit iniuriam alteri cum
fumo, siue letamine, vel sulfure, vel luto su-
per uestimentis alterius, vel corrumpendo fi-
stulas fontis, uel putei, uel aliquam aliam aq̄,
vel puellam attentauit causa libidinis, vel suę
pudicitiæ insidiatur. Nam aut in insulam de-
portatur, uel ultimo supplicio afficitur, vel
pœna alia extraor. vt iudici videbitur punitur,
3 vt ff. e. l. j. §. qui puero. & seq. † Item & ille qui
prætextu religionis aliquid facit illicite, uel
qui facit societates illicitas vel prohibitas,
4 vt ff. e. l. 2. † Item etiam abigeus pōt pœna ex-
traordinaria puniri. ff. eod. l. Diuus, & no. ple-
5 ne. s̄. in tit. abigeis. † Item & illi qui trahunt
6 bladam, vt cariora faciant. † Item illi qui ven-
7 dunt mala medicamenta pro bonis. † Et qui
instrumenta alicuius proditiose tradit aduer-
8 sario. † Item & illi qui habent stateras non re-
9 ctas, uel pondera non recta. † Et illi qui intrāt
domum alicuius sub prætextu iudicis, & ali-
quid furantur. Nam isti & similes diuersimo-
de puniuntur, vt ff. eo. l. annona. & l. sequen.
10 † Item & ille qui ludunt cum serpentib. & ꝑ
hoc metum inferunt & damnū forte p̄gnan-
11 tibus & pupillis, vt ff. eo. l. fi. † Item no. ꝙ cri-
men expilatæ hæreditatis & stellionatus, sūt
12 extraordinaria crimina, ut ff. eo. l. 3. † Item &
explicatores, qui sunt quidam fures qui expi-
lant hæreditatem puniūntur extraordinarie.
13 † item saccularij, item effratores puniūtur pœ
na extraordinaria & diuersimode, vt ff. eod.
14 l. j. §. j. & §. seq. l. seq. † item generaliter vbi-
cunque aliquis delinquit ubi non est pœna ex-
pressa & determinata pro tali delicto puni-
tur extraordinarie prout iudici uidebitur
inspecta qualitate, ætate, & conditione deli-
cti, & personæ delinquentis, & inspecto lo-
co & tēpore & similib. ut ff. eo. l. j. §. expilato-
res de pœ. leg. aut facta. extra de offic. deleg.
c. de causis. & C. si aduer. delict. l. j. & 2. cum
si. ita tñ quod modū non excedat sine magna
15 causa. vt ff. de pœ. l. hodie. & l. aut facta. † item
a not. ꝙ crimen expilatæ a hæreditatis habet
locum contra illos qui furantur bona hære-
ditaria, siue sit hæreditas adita, siue non adi-
ta ab hærede. ff. de cri. expi l. hæred. l. 1. & 2.
Et datur in locum deficientis actionis ista
actio expilatæ hæred. ut ff. eo. l. 1. & 3. & fina.
& C. eod. l. Si autem illa causa peteretur, nō da
retur. unde non datur contra hæredem, quia
locum habet fam. ercis. C. fa. erc. l aduersus
Item non datur contra illas personas con-
tra quas non datur actio furt. unde non da-
tur contra uxorem, ut C. eod. l. aduersus. Sed
contra uitricum & nouercam bene datur.
ut C. eo. l. 3. & sequ. Et in his contra quos da-
tur habet locum extraordinaria pœna pro
ut iudici uidebitur, ut ff. eod. l. diuus. & l. pe.
uel punitur crimine stellionatus, quod datur
ubicunque tit. criminis deficit, & extraordi-
narie imponitur pœna, ut ff. de crimi. stell.
16 l. 1. & seq. & C. eo. l. fi. † Item habet locum in
illo qui duobus eandem rem obligauit, ut C. e.
17 l. j. † Item & in illo qui obligat æs pro auro.
18 & in similibus. ut ff. de pig. act. l. j. no. † Et ge-
neraliter ubicunque quis delinquit & deficit
titulus criminis, habet locum stellionatus,
ut ff. eod. l. fi. in fi. & de hoc not. Azo. in sum-
ma

ADDITIO.

a ¶ Crimē expilatæ. *Adde quod Bal. in le. de his,*
C. de accusa. dicit quod explicator comprehen-
ditur ac punietur a statuto puniente furtum
quod dictum reprobat ibi Salic. per sex rationes
de quib. in d. l. de his. & vide eund. Sal. in l. si te.
C. de infa.

ma huius tit. vel habet locum pœna extraor.
secūdū qualitatē delicti & personæ, & debet iu
dex pœnam imponere, ita tamē ꝙ modum nō
excedat, ut ff. de pœn. l. hodie. vt supra dixi. Fa
cit extra de off. dele. c. de causis. in fin. de hoc
no. etiam C. de mo. mul. l. fi.

De termino moto. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Terminos pro finibus positos intra possessiones aliquorum furto subtrahens, furti punitur.*
2 *Terminos vt supra mouens causa occupandorū finium, corporaliter, punitur vt hic.*
3 *Termonos mouens dolose de mandato alterius, quomodo puniatur.*
4 *Terminos non dolose, sed per negligentiam mouens, qua pœna puniatur.*
5 *Terminos mouens causa seminandæ discordiæ inter vicinos, qua pœna puniatur.*
6 *Finium existente quæstione si vnus litigantiū ante sententiam diffinitiuam occupet confines, & de prædio alterius vsurpet, ponendo confines intra prædium alterius, quomodo punietur.*
7 *Finium motor vt supra, an ipso iure, vel per sententiam puniatur.*
8 *Occupans de prædio aloerius, vt supra, an teneatur ad restitutionem fructuum eius quod occupauit.*
9 *Arbores confinium incidens, non autem terminos mouens, an puniatur de termino moto, & an arborum furtim cæsarum.*
10 *Cædere quid sit, & cingere quid, & an cum serra secans dicitur cædere.*

1 SI † QVIS terminos pro finibus po-
sitos intra possessiones aliquarum perso-
narum furatus fuerit, tenetur furti, cum
furtum sit contrectatio &c. ff. de furtis, l. j.
2 † Si autem fecerit causa occupandorum fi-
nium, tunc corporaliter punitur, vt ff. e. l. 1.
Nam iste talis potest ad tempus relegari, & si
fuerit homo iuuenis, ad longum tempus, si
3 vero antiquus minori tempore. † Sed si fe-
cerit mandato alterius, potest fustigari & rele-
gari vsque ad biennium, & hoc quādo dolose
factum est, quòd præsumitur. nam qđ suū nō
est debet scire ad alium pertinere, C. vnde
4 vi. l. conquerebatur. † Si autem non dolo, sed
per negligentiam, tunc solum fustigetur, ut
5 ff. eod. l. 2. † Si autem fecerit causa seminandæ
discordiæ inter uicinos, tunc si liber est, pu-
nitur in quinquaginta aureis soluendis com-
muni & iuri publico priuato vero siue pri-
uatæ personæ, ad interesse quanti iurauerit
sua interesse, ut ff. eo. l. fi. in princ. Si uero fue-
rit seruus, capitali pœna punitur, nisi domi-
nus pro ipso soluerit quinquaginta aureos,
6 vt d. l. fin. §. 1. † Si autem erat qō interme &
te de finibus, & tu ante sententiam diffini-
tiuam, & tua authoritate occupasti confi-
nes, & de prædio meo vsurpasti, ponendo con
fines intra meum prædium, & ita occupando,
tunc puniris, vt tantundem habeam de tuo
prædio, quantum attentasti vsurpare de meo.
C. fin. regun. l. si constiterit. Si autem tantum
de tuo prædio non habes quantum occupasti
de meo, teneris mihi ad interesse meum. arg.
ff. de rei ven. l. qui restituere. ff. de verb. obl.
7 l. in executione. † Sed nunquid ipso iure pu-
nior. Rn. non, sed per sententiam, arg. C. de iur.
om. iud. l. in criminali, & auth. si qui incautū.
8 † Sed nunquid ad restitutionem fructuum
eius quod occupasti de meo prędio in quo
erat fructus, teneris? puto quod sic. ar. C. de
9 vsur. l. videamus. de uer. sig. l. 1. cum si. † Sed
quid si non remouet terminos, sed arbores
finales incidit? Resp. idem, vt Insti. de offi. iu.
§. pe. in fin. Tenetur etiam arbor. fur. cæs. l. j. &
10 l. facienda est. ff. eo. arb. fur. cæs. † Quid autem
sit cædere, dico quòd non solum ex toto inci-
dere, sed ferire causa cædendi. Sed cingere,
est degambare ramos, & auferre, & exporta-
re. Qui autem cum serra secat. non dicitue cæ-
dere, ut ff. eo. l. cædere.

De arboribus furtiue cęsis. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Arborum furtim cæsarum actio cui detur, & ad quantum & quomodo fiet æstimatio, & quid si ligna arboris contrectentur, arbor quando in numero arborum contineatur, & quæ arbores furtim cesæ dicantur.*
2 *Arbores incidens domino sciente, quibus actionibus teneatur.*
3 *Vsufructua. quæ actio detur pro arborib. cæsis.*
4 *Emphyteutæ datur actio arbo. furt. cæsarum ad damnum.*
5 *Colonus Titij incidens arborem Caij, qua actione tenetur.*
6 *Arbor vna quando dicatur, & quando plures dicantur.*
7 *Arborem vnam pluribus incidentibus, quomodo agitur, & cōtra quos, & an vno soluente, alij liberabuntur, & si arbor sit plurium, quid erit.*
8 *Cædere est non solum in totum incidere, sed ferire*

ire causa cædendi cingere, exglobare, & excoriare, & tunc habet locum arb. furt. cæs.
9 *Secās serra non tenetur hac actio, sed l. Aqui.*
10 *Actione a borum fur. cæs. an ego poßim agere qui vendidi tibi fundum in quo arbores meæ erant incisæ.*
11 *Arbore Titij plantata per Titium in fundum meum, an post ea quam egit radices, poterit Titius illam incidere.*
12 *Arbore tua subintrate fundamntum domus meæ quid facere poßim contra te.*
13 *Arborum appellatione an vites contineatur.*
14 *Arbore mea pendente in tuo fundo, & dante tibi damnum cum vmbra, quid sit faciendum, et qui poßint agere in tali casu.*
15 *Arbore pendente vt supra, habebit locum quod dictum est, nō solum in domo aut fundo proprio, sed etiam in re communi.*
16 *Actio arborum furt. cæsa. vendicat sibi locum secundum prædicta, quando agitur ciuiliter, & potest etiam egi criminaliter, & furtiue incidens arbores, maxime vites, tanquam latro punitur.*

1 SI † quis clam. & furtiue incidit arborem
alicuius, & hoc modo dederit damnum.
datur læso actio arborum fur. cæs. ad du-
plū damni dati: & duplicatur interesse de di-
ctis lignis. Verbi graria, antequam arbor esset
incisa valebat communiter 15. nunc ligna ar-
boris incisa valēt 5. deductis istis 5. estimabūt
dicta ligna. s. 15. verūtamen licet dānum sit du
pli, solum simplum vnum est pœna, & sic fiet
æstimatio in 30. deductis lignis arborum, quia
in isto casu concurrit Aquilia pro damno, sed
si egris Aquilia, & consecutus fueris interesse,
postea poteris agere actio. arb. fur. cæsa. ad re-
liquum, id est ad illud simplum quòd est pœ-
na. Sed si primo egregis actione arb. fur. cæs.
cessat Aquilia. Si autem ligna arboris cōtrecte
tur pro eis. habet locum actio furti, & hoc
probatur ff. arb. fur. cæs. l. j. 2. & 3. Item si sti-
pites oliuarum radices egerunt, siue non,
vt d. l. 4. §. fi. Si autē arbor sit tenera, sicut her
ba, non continentur in numero arborum. ff. e.
l. certe. Item dicuntur arbores furtim cæsę, quę
ignorante dño fuerunt cæsæ, alias secus, ff.
3 eod. l. furti. & l. facienda, §. j. † Si autē domino
sciente per vim incidit, non tenetur ista actio-
ne arbo. fur. cæs. sed tenetur vi bono. rap. ff. vi
bon. rap. l. 2. in princ. & l. damna. tenetur etiam
l. Aqui. ff. ad l. Aquil. si seruus seruum, §. si
4 oliuam. facit ff. eod. l. facienda. § fi. † Sed an da
tur vsufructuario actio arbor. fur. cæs. Resp.
non. ff. e. l. cædere, §. 1. sed datur Aquil. ff. ad
4 l. Aquil. l. item Mela. † Sed emphyteutæ bene
datur actio arb. fur. cæsa. ad damnum, ff. e.
5 l. cædere, §. fin. † Sed quid si colonus meus in-
cidat arborem tuam. Respond. tenetur actione
ex locato ad damnum tuum, non ista actio.
arb. fur. cæs. vt ff. eod. l. si colonus, & ff. loca l.
9 si merces. §. culpæ. † Et no ꝙ arbor dicitur, ꝗ
supra. terrā habet vnam iunctam, sed si plures
stipites sunt cæsæ. s̃. terram, tunc plures arbo-
res esse dicunt, licet vnam solam radicem
7 habeant, ff. eod. l. gemina arbor. Item no. quòd
si plures vnam arborem incidunt, cum sin-
gulis insolidum agi potest ad damnum, nec
vno soluente, cæteri liberantur, vt ff. codem. l.
plures. ad l. Aqui. l. ita vulneratus. in fi. de fur.
l. vulgaris. §. si duo. cum sim. Sed si arbor sit
plurimum, vnam solam pœna petere possunt
omnes, non quilibet de per se, vt d. l. si plu-
8 res, §. fina. † Item no. quòd cædere est non so-
lum in totum incidere, sed ferire causa cæ-
dendi, cingere, exglobare, & excoriare, &
tunc habet locum actio arb. fur. cæs. l. cæde-
9 re. ff. eod. † Qui autem secat cum serra vel re-
sega, non tenetur hac actione, sed legis Aqui.
ad damnum, ut ff. eod. l. cædere. ad l. Aqui. l.
10 si seruus seruum. §. oliuam. † Sed quid. ven-
didi tibi fundum meum, in quo arbores
meæ erant incisæ, nunquid potest venditor
agere arbo. fur. cæs. actio. Respon. sic. ego, &
11 non tu emptor, ut ff. eo. l. fi. † Sed quid si
plantasti arborem tuam in fundo meo, & ra-
dices egerit, an poteris incidere. Respond.
non, nisi prius denuncies &c. ut ff. eodem,
l. si plures. §. 1. de arb. cæd. l. 1. in princi. & §. 1.
quia mea facta est, vt Insti. de rer. diui. §. Ti-
12 tius. & §. seq. Item no. quòd si arbor tua sub-
intrat fundamenta domus meæ, possūm adi-
re iudicem & prædicta probare, & ipse tibi
præcipiet vt radices vellas omnes; quod si
non feceris, possum radicitus extirpare, &
lingua auferre, vt ff. de ar. cæd. l. 1. & §. ait præ
23 tor. & §. fin. † Et arborum appellatione etiam
vites continentur vt dictum est. facit C. de
14 interdi. l. j. vbi de hoc not. † Si autem arbor
mea pendet in tuo fundo, & dat tibi dam-
num cum vmbra: tunc debet succidi per 15.
pedes à terra, vt ff. de arb. cæden. l. 1. §. dictum.
& §. seq. & l. fin. & non solum dominus fun-
di potest hoc facere, sed etiam vsufructua-
rius, & similes quorum interest, ut d. l. 1. §.

15 non solum. † Item non solum habet locum
in domo propria uel fundo, sed etiam in re cō-
muni & in solidum. ut ff. eo l.j.§. præterea fa-
cit, ff. si ser. uen. l. locis, §. si fundus. & l. si for-
16 te, § & si ædes. † Et prædicta locum habēt q̃
do agitur ciuiliter ad damnum, & potest
etiam agi criminaliter ad pœnam corpora-
lem, & tunc qui furtiue incidit arbores, &
maxime uites tanquam latro punitur, ut ff.
arb. fur. cæs. l. 2. nec una tollit aliam C. quam.
ciui. act. cri. præiu. l.j. facit C. ut lic. sine iud.
se defen. in l.j.

De ludo azardi & alearum. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Ludus azardi diabolicus est. & a quo sit inuentus, & quæ mala ad illum sequantur.*
2 *Ludus alearum ad quid sit inuentus, & qui ludi sint prohibiti, & quomodo amissum in ludo possit repeti, & qui debent prouidere ne tales ludi fiant.*
3 *Equi lignei ne fiant qui prouidere debent, & contra facientes quomodo puniantur, pęna ludentium quæ sit, & alearius quis sit, & quis dicatur caupo.*
4 *Ludus alearum quis sit, & qui ludi sint prohibiti, & qui concessi.*
5 *Promissum in ludo, an vt euitum peti possit p eum qui vicit, & an solutum possit repeti per eum qui amisit.*
6 *Ludere nemo cogi debet, & cogens ludere quomodo puniatur.*
7 *Aleatores quantum sint odio a iure habet, & an ribaldi inter se percutientes manib. accusare se possint, & an condemnari & puniri.*
8 *Venditione in alea facta, an venditor de euictione teneatur.*
9 *Clericus aleator an reppellatur a beneficio obtinendo, & an deponi possit.*
10 *Ignorans quod in domo sua ludit sit, non non tenetur.*
11 *Aleator si verberatur vel decapillatur occasione ludi, non agit pro iniuria sibi facta, & si lusores inter se faciat iniurias vel rapinas possunt agere inter se.*
12 *Aleatori si j. at furtum vel rapina alio tempore quam tempore ludi, an agere possit.*
13 *Lusores isti qua pœna puniantur.*
14 *Bona hodie an publicantur.*
15 *Luderes videntes seu stantes super ludo ad videndum ludere an puniantur, & quid de mutuantibus pecuniam ludentibus.*
16 *Commodans taxillos vel tabularium, ad ludendum vel domum scienter vel alio modo opem dans ad talia faciendū, vel inuestigans, vel similia cōmittens an puniantur & qua pœna.*
17 *Ludo amittere solam pecuniam an sit prohibitum uel etiam alia res perdi ludo prohibeatur, ludere autem ad scachos non est prohibitum.*

1 SCIENDVM † est quod ludus azardi a
a est ludus diabolicus, inuentus ab azardi
diabolo, ad homines decipiendos vt
suas substantias & animas perdant & incur-
rant ad blasphemandum Deum saluatorem
nostrum, & sanctos, pericula, & malefi-
2 cia, & mortem incurrant. † Ludus etiam alea-
rum est inuentus ad homines inducendos
ad male per agendum, & ideo omnis ludus
ubi pecunia perditur: ut ff. de alea. leg. solent.
§. 1. est prohibitus. siue fiat in genere, siue
fiat in specie, siue in locis publicis, siue in
priuatis domibus, adeo quod si quis in lu-
do euictus fuerit per aliquem, nulla fiat con-
demnatio de eo qui lusit de iure, si ille qui
lusit & amisit soluit potest petere, & eius hæ-
redes ab eo qui uicit, & ab eius hæredibus
non obstante præscrip. quinquaginta anno-
rum, ut C. de reli. & sump. fu. auth. alearum
usus. Et si non repeteretur, ab eo, uel eius
hæredib. per eū qui amisit, repetere pōt fiscus,
ut in d. authen. quia fiscus est uitiorum succes-
sor, ut ff de iure fiscus l. lucius, & debent epi-
scopi & rectores prouidere ne talia fiant. &
ut homines a talibus ludis conquiescant.
3 † item debent prouidere ne equi lignei fiant.
& si contrafacerint, domus ubi talia fiunt,
debet publicari, ut in d. auth. patet. uersi. fin.
Item puniuntur & alia pœna extraordina-
ria, ut in d. authen. uersi. non solum. Sed quia
non est expressa pœna & determinata in
ludentibus, potest dici quod relinquitur ar-
bitrio iudicis, ut ff. de extraor. crimi. l. 1. secun-
dum Mod. C. de mo. mult. l. fin. cum similib.
Alearius autem dicitur, qui ludum alearum
apud se retinet causa lucrandi, sicut cau-
po dicitur qui cauponam & stabulum exer-
cet, ut ff. naut. caus. stabula. leg. 1. §. caupo-
nes,

ADDITIO.

a ¶ Ludus azardi. *Vide Io. de Im. in l. si quis cum sciret, ff. de vsucap. pro empto. & Ale. de Im. in consi. 77. in fi. in 3. vol.*

res. ut nomen sit consequens rei, Institu. de
4 dona. §. est & aliud. † Ludus autem alea-
a rum *a* est qui fit per vsum alearum sine ta-
bula cum modis, qui etiam in manibus for-
tunæ existit, & iste similiter ludus, & omnes
regulariter sunt prohibiti. Fallit in quinque
ludis concessis, vt in auth. alearum vsus &c.
continetur. Item fallit quando aliqui ludunt
hasta certando simul, quod vulgariter dicitur
iostra. vel certant ad proijciendum pilam,
vel palu ferri, vel lapidem, vel saliendo, vel
currrendo, uel similia faciendo, causa uirtutis,
uel fortitudinis ostendendæ: nam isti ludi
conceduntur, ut in Auth. ut omnes obe. iu.
prouin. circa fi. colla. 6. & ff. de aleæ lusu. leg.
solent, §. j. & l. seq. uel si luditur ut quicun-
que pauciora puncta taxillorum dederit, sol-
uat quinque solidos pro comestione, uel
pro uino bibendo, uel similia, ut ff. de aleæ
5 lusu. l. fin. in princ. † Item no. quòd si aliquid
missum est in ludo, ut euictum, non potest
peti per eum qui uicit, imo si solutum est,
potest repeti ab eo qui amisit, siue fuerit fi-
lius fam. siue alius, siue seruus, ff. eod. l. fi. §. j.
6 † Item quod nullus debet compellere *b* ali-
b quem ad ludum, & si quis contrafecerit, pu-
nitur pœna pecuniaria extraordinaria, ut
dixi, uel in carcere, uel in publicis uinculis
damnatur, ut ff. eodem. l. j. §. in eum. & §. seq.
tenentur etiam iniuriarum, ut ff. de iniur. l. si
7 quis seruum. † Item not. quòd isti aleatores
sunt adeo odiosi, & à iure odio habentur,
quòd si fiat eis iniuria nel damnum occa-
sione ludi, ut quia malos taxillos dant, uel
ob similem causam, non punitur ille qui fe-
cit eis talem iniuriam, ut ff eodem l. j. in prin.
& §. item notandum. Et sic uidetur quòd ri-
baldis inter se percutientes se occisione ludi
manibus, non possunt inter se accusare de in-
iuria alteri per alterum facta, per dicta iura:
nec possunt puniri ob. hoc uel condemnari. nisi
grauiter delinquerit, ut extra de præsum. c. j.
ff. ad leg. Aqui. l. nam ludus. & l. ita uulnera
8 tus, cum simi. † Item si res uenditur in alea,
non tenetur uenditor de euictione, ut ff.
9 qua re. ac. non da. l. 2. §. si in alea. † Sed cleri-
cus aleator repellitur à beneficio obtinen-
do, & deponi potest, extra de uita & honest.
cle. cap. clerici. de exces. præl. c. inter dilectos
10 † Item si in domo alicuius fuerit ludus, non
tenetur nisi constiterit quod fuerit sciens
de ludo, quia ignorans non tenetur, in Au-
then. de eccl. tit. §. si quis in sua domo. ff. de
publi. l. cotem ferio. §. dominus. de actio. &
oblig. l. ex maleficijs, §. si quis. C. de hæret. l.
quicunque. §. uniuersi. & §. seq. ff. de incen.
rui. nau. l. quo naufragium. §. non tantum.
11 † Item si aleator uerberatur uel decapillatur
occasione ludi, non agitur pro iniuria sibi
facta, ut in l. j. §. item notandum. ff. eo. Si autē
lusores inter se faciant iniurias uel rapinas,
12 possunt agere inter se, ut d. l. j. † Sed quid si fiat
furtum uel rapina aleatori alio tempore quā
tpe ludi. Resp. dicit Ago, quòd tunc poterit a-
gere, ut not. in summa. C. de relig. & sump.
fun. l. inferre. facit qđ no. ff. de mi. l. ꝙ si minor
13 25. anno. † Sed quali pœna puniuntur isti
lusores. Resp. ꝙ cum pœna non sit ordinata,
ut in auth. prędicta, alearum usus. ibi, non so-
lum &c. nec expræssa sit qualitas, nec quātitas
pœnæ, ꝙ extraordinaria pœna pecuniariter
c puniatur, uel domus publicetur, *c* ut supra di-
xi, quia quilibet iudex habet iurisdictionem
suam pœnali iudicio defendere, ut ff. si qs ius
di. non ob. l. j. & cui data est iurisd. &c. ff. de
iur.

ADDITIONES.

a ¶ Ludus autem alearū. *Adde ꝙ dictus ludus ex quo non simpliciter pendet ex viribus fortunæ, sed etiam ex ingenio ratione amissionis, censetur licitus ita Io. And. in c. clerici. de vita & hone. cler. quem refert et sequitur Io. de Imo. in l. si quis cum sciret supra allega. col. 3. & ibi ꝙ vincens in tali ludo non tenetur ad restitutionem etiam in foro conscientiæ. Quod sane intellige, dolo cessante. Et vide per Imo. in d. l. si quis cum sciret. vbi plene quādo quis tenetur ad restitutionem eius quod vicit in ludo, vel in pauperes irrogare.*

b ¶ Compellere. *Quod etiā adulationibus quis compellitur, vt per Imo. C. eo. l. si quis cum sciret, & per Ang. in tract. male. in ver. metidore de mali dadi. col. 3. versi. 2. sciendum est. Et dicit autor infra proxi. col. circa fi.*

c ¶ Domus publicetur. *Intellige hoc verū quādo retinens in domo facit spe emolumenti, secus si aliquis nobilis causa recreationis in domo sua retineret ludum, quia nō punitur. gl. est in l. 1. in prin. ff. de aleat. dicit Azo. in rubr. C. de reli. & sump. fu. ex quo potest inferri, ꝙ ludus qui alias esset prohibitus, causa recreationis est permissus. ita videtur velle Ioan. de Imol. in d. l. si quis cum sciret. col. 1. circa fin.*

iur. om. iud. l. cui. Item habet prouidere ne
quis re sua male utatur, ut instit. de his qui
sunt sui uel alien. iu. §. si minor. Item habet
prouidere ne illicita fiant, ut ff. de offi. presi. l.
illicitas. & l. congruit. Item maleficiũ non de
bet esse impunitum. l. ita uulneratus, ff. ad l.
24 Aq. † No. t. tamen ꝙ hodie bona non publican-
25 tur. ut in Auth ut nulli iu. §. fi. coll. 9. † Sed
quid de his qui stant super ludo ad uidendum
ludere. Resp. uř ꝙ illi sint puniendi, cum pro-
hibitum, sit ludos inspicere, & super ludis sta-
re ut ar. C. de epi. & cle. auth. interdicimus, ex-
tra de ui. & ho. cle. c. clerici. Idem dico de il-
a lis qui mutuant a pecuniam ludentibus, ꝙ
puniuntur, cum sint participes in ludo & de-
licto, & agentes & consentientes &c. C. de epi.
16 & cle. l. si quemquã, extra de offi. dele. c. j. † Et
idem de illo qui accõmodata taxillos, uel tabu
lerium, ar. Inst de obli quę ex quasi delic. nas. §.
ope. uel commodat sciẽter domũ ad ludẽdũ,
ar. ff. de adul. l. qui domum. uel alio modo dat
opem ad talia facienda, uel instigat, uel simi-
lia committit. arg. ff. de adul. l. ijs cuius. de ser.
cor. l. 1. § persuadere, ff. ad Turp. l. 1. §. incidit
& puniuntur simili pœna, argu. dictarum
legum. & ff. de iniur. l. non solũ. & Inst. de in
iur. §. non solum, ff. de parric. l. uerũ. cũ fi. uel
forte & melius puniuntur pecuniariter pœ-
na extraordinaria iudicis arbitrio, cum non sit
expræssa nec determinata à iure, ut ff. de ex-
traor. cri. l. & forte, C. de mo. mul. l. fina. & de
reli. & sump. fun. auth. alearũ usus. ibi, sed ista
17 &c. cum simi. † Item no. ꝙ dř, ne in ludo pecu
nia perdatur &c. ff. de alea. l. solẽt. §. j. Sed quid
si alia res amittitur in ludo, puto idẽ ꝙ in pe-
cunia, quia appellatione pecuniæ oẽs res con-
tinentur, & quæ põdere. numero. uel mensura
cõtinentur, ut C. de consti. pe. l. 2. §. ut nõ eru-
bescant. ff. si cer. pe. l. 2. §. inter mutuum, ff. de
uersi. sig. l. pecuniæ. & l. app. pecuniæ. & l. rei.
ff. de calum. l. j. §. fin. ludere autem ad scachos,
non est prohibitum, ut d. auth. interdicimus.

ADDITIO.

a ¶ Mutuant. *Vide per te multa circa hoc ꝑ Are. in suo consi. 81. per totũ, & per Ang. in d. trac. malesi. in versi. metidore de mali dadi. an excedat modum quādo quis puniatur de excessu in castigando, plene per Alex. in consi. 75. in 3. volu. per totum, & ibi an statutũ loquens de verberante habet locum in castigante, & in d. consi. quando permittatur castigatio in carcere priuato, sed quare tu per quantum tempus oportet quod quis retineatur, ad hoc tu talis detinens dicatur incarceratus. Vide Bar. in l. verum. ff. de fur. & in l. capite quinto, ff. de adul. qui videtur velle ꝙ priuatus ad hoc, vt puniatur, requiritur, ꝙ detinerit per xx. horas, sed tu adde primo ꝙ dicit Ang. in l. 1. C. de priua. carce. vbi ille qui detinetur in via, & recedere non potest, dicitur incarceratus, & detinens punitur pœna de priuatis carceri. & tamen non dicit ꝙ requiritur ꝙ detineatur per xx. horas, & contra Bar. sic intellectum facit etiam ꝙ dicit idem Ang. in l. qui in carcerem. ff. quod metus cau. vbi ille dicitur incarceratus, qui ad sui libitum exire non potest de loco. & adde etiam Alb. de Ros. in suo dicto. in versi. carcer. vbi quod detentus per momentum horę dicitur incarceratus, & priuatus sic detinens, punitur pœna priuati carceris, & ad doctrinam Bar. in locis supra. alleg. respõde ꝙ loquitur in his qui habent ius detinẽdi & capiẽdi, vt in exemplis ibi per ipsum positis, & ita fuit obtentum in ciuitate Lucæ ibi me assidẽte cum mag. do. Carreto in personam Terij de gentilibus. vide tu Bar. ad materiam in l. diuus. ff. de custo. reo.*

Quibus concessa est correctio. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Marito an sit ꝑmissa castigatio vxori, & quã.*
2 *Creditor potest seruum sibi pignoratum castigare, non tamen tenetur.*
3 *Magister potest discipulum in disciplina non bene faciente leuiter corrigere.*
4 *Vsufructuarius potest seruum castigare, si tamen atrociter faceret, punitur.*
5 *Domino licet seruum corrigere, non autem occidere, & quando liceat etiam seruum occidere.*
6 *Patrono, licet corrigere seruos liberos, & eo propter ingratitudinem reuocare in seruitutem.*
7 *Patri filium, auo nepotem, propinquo seniori minorem an corrigere moderate licet, & an coniunctio sanguinis inducat presumptionem, ꝙ animo corrigendi non iniuriandi facit, & coniunctus si atrociter faciat punitur.*
8 *Filio patrem, nepoti auum corrigere non licet. & quid possit pater cõtra filiũ qui eũ offendit.*
9 *Maior verberans iuuenem causa corrigendi, & modum non excedens, non tenetur iniuriarum.*
10 *Iocose aliquem verberans non tenetur, nisi modum excedat.*
11 *Ludentibus pluribus simul, si vnus alium offendat*

dat, non dolose nec data opera, non tenetur.
12 *Magistratus potest corrigere subditos secundum qualitatem delicti.*
13 *Episcopus & qualibet prelatus suos clericos corrigere potest, & licitũ est alium impune offendere iure concedente.*

1 SCIENDVM † quod licitum est mari-
to castigare vxorem suam, dum tamẽ nõ
excedat modum in castigando, vt ff. so.
matr. l. si constante, §. si maritus. nam si mo-
dum excederet, grauiter punietur, ff. de
2 pœn. l. capitalium, §. admissa omnia. † Item
creditor seruum sibi pignoratum potest ca-
stigare & corrigere, ff. de pig. ac. l. eleganter,
3 §. plane. nec tenetur creditor. † Item magi-
ster potest discipulum in disciplina non be-
nefacientem leuiter corrigere & castigare,
ff. ad l. Aqui. l. sed & si quemcunque, §. magi-
4 ster. † Idem in vsufructuario serui, vt ibi no.
sed si atrociter faceret, punitur, vt ff. ad leg.
5 Aqui. l. præceptores. † Item dñs potest suum
ex corrigere seruum, ff. de his qui sui vel alie.
iur. l. non tamen occidere, vel nimis seueriter
castigare, vt ff. de his qui sunt sui vel alie.
iur. l. 1. & 2. §. 1. & sequ. imo dominus qui si-
ne iusta causa seruum occidit, de homici-
dio punitur, vt d. l. j. §. fin. & ff. ad l. Aqui. leg.
inde Neratius. §. & si dolo. & C. de emend.
ser. l. j. Fallit quando inuenit seruum addulte-
rantem uxorem suam, nam tunc licet ei se-
ruum occidere, ff. de verb. obl. l. qui seruum,
Item licet ad sui defensionem, ff. de vi & vi
ar. l. vt vim. Item licet domino seruum occi-
dere quando fuit aggressus & insultatus ab
alij animo occidendi ipsum, & serui non de
derunt ei auxilium, vt ff. ad Sil. l. & si certus
§. fi. quia iustam causa habuit occidendi, vt ibi
no. Item si inuenit eum cũ filia b. suis turpiter
conuersari vel commisceri, tunc licet eum oc
cidere, vt ff. de leg. l. quid igitur, §. si hæres.
& ibi no. Item in similibus casibus, vt si ser-
uus vulnerauit dominum suum, nam iustam
causam habet, quia salutem domini debet
ante suam ponere, ff. ad Sill. l. excusantur.
& per totam l. & l. si quis in graui. & l. cum
dominus. & d. l. & si certus. & l. sequ. facit C.
de his qui ad eccl. cõfu. l. 3. & Insti. de his quis
6 sunt sui vel alie. iu. † Item licitum est patro-
to corrigere seruos & libertos, & ipsos ingra
to reuocare in seruitutem, vt C. de ingra. lib.
l. j. & C. de lib. & cor. libr. l. si manumissos. &
ff. de iniur. l. prætor, §. præterea. & §. sequ.

7 cum simi. † Item licitum est patri corrigere
filium, & auo nepotem, & etiam propinquo
& consanguineo seniori corrigere sine pœ-
na minorem, moderate tamen. vt C. de emen.
propin. l. j. & coniunctio sanguinis inducit
præsumptionem, quòd animo corrigendi fa-
a ctum fuerit, & tollit suspicionem iniuriæ, a
vt ff. de iniur. l. vestem, ff. de pœ. l. respicien-
dum, §. furta. ff. de iniu. l. prætor. §. sed & si
quis. Si enim atrociter faceret, tunc punire-
tur, vt d. l. 1. in fi. & ff. de parri. l. diuus. facit
8 C. de pat. potesta. l. congruentius. † Sed non
licet filio corrigere patrem, vel nepoti auum:
nam erubescimus filios esse castigatores pa-
rentum, vt in Auth. de nupt. §. ita. collat. 4.
imo si filius offendit patrem, potest ipsum
castigare, & si filius perseueret in offensio-
ne, debet iudex facere vindictam de filio
quam pater vel auus dicet, vt C. de pat. po.
l. si filius. de bo. quæ libe. l. fin. §. filijs. dum-
modo non excedat modum vindictæ, quia
paterna pietas non debet in atrocitate, sed
pietate consistere: & quia debet accipere con-
silium pro filiis, vt ff. de adul. l. nec in ea. §.
pen. ff. ad leg. Pompo. de parri. l. diuus. cum
9 simil. † Itèm si quis maior verberat alium iu-
uenem causa corrigendi, non tenetur iniu-
riarum, nisi excesserit modum in verberan-
do, ff. de iniur. l. item apud, §. si communem.
10 cum sequen. † Item si quis iocose aliquem
verberat, non tenetur, ut ff. de iniur. l. illud.
de actio. & obliga. l. 2. in fina. & hoc nisi mo-
dum excederet. nam si cum gladio percute-
ret, uel atrociter uerberaret & dicat, ludens
feci. non excusatur. extra de præsum. c. 1. nec
potest dici ludus, ex quo crimina oriuntur,
11 ut in proæ. ff. ad l. Aqu. l. nam ludus. † Idem
si plures ludendo simul unus alium offen-
dit uel lædit, sed non dolo, nec data opera,
ad hoc non teneatur, ut ff. ad l. Aqu. l. si ex pla
gis, §. fi. & l. item Mela. in prin. secus si data
opera fecit, ut cod. tit. l. item si obstetrix. §.
12 fin. † Item magistratus potest corrigere sub-
ditos secundum qualitatem delicti, ut ff. de
offic. præsid. l. congruit. & l. 3. & l. illicitas.
alias punitur, ut ff. de iniur. l. nec magistra-
tus. &

ADDITIO.

a ¶ Iniuriæ. *De quo vide Iaco. de Bel. in sua practica malefi. colla. 7. versic. aut aliter, nume. 9. Hiero. Chuc.*

13 tus, & no. supra. de homi. † Item potest eps
corrigere suos clericos. item & quilibet prælatus, vt extra de offic. ord. ca. irrefragabili. &
c. j. & c. licet. de accus. c. qualiter & quando. j.
& 2. & c. inquisitionis. & de simo. c. licet Heli.
& pœnam debitam imponere, secundum ꝙ
iura volunt, & secundum alleg. & probata, vt
extra de offic. ordi. c. 1. no. ff. de offic. præsi. l.
illicitas, §. veritas, & sic no. ꝙ licitum est aliũ
offendere sine pœna iure concedente, vt in
dictis casibus. Sunt & alij quam plures casus,
vt no. supra de perso. quæ offen. pos. sine pęna.
per tot. Qualiter autem delinquentes corrigantur & puniantur, patet per speciales ti.
huius operis secundum delicti qualitates, vt
supra. de perso. quæ propter delic. condem. ad
mor. vel membri amis. per totum.

De aggeribus Nili vel alterius fluminis non rumpendis. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Nili aggeres corrumpens vel vsurpans, consentiens participiãs, uel author existens, quæ pœna puniatur.*
2 *Opem dans ad furandum quæ supra dicta sũt, quæ pœna puniatur.*
3 *Suadens & instigãs fieri quæ supra dicta sunt, quæ pœna puniatur.*

2 NVLLVS debet † aggeres Nili vel
alterius fluminis usurpare, vel corrumpere, & si quis contrafecerit, debet flam
mis comburi in loco vbi delinquit, & non
solum ipse, sed & alij consentientes, consortes & particeps, & autores, deportatione,
& bonorum publicatione tenentur, vt C.
eodem l. 1. alias autem irregulariter agentes &
consentiens pari pœna puniuntur, vt C. de
epi. & cle. l. quanquã, facit in ar. C. de rap. versi.
2 l. j. §. fi. de epi. & cle. l. raptores. §. vltra. † Item
qui dat opem ad faciendum, vt ff. de furt. l. 1. §.
ope. & l. qui seruo. §. item Pomponius. &
3 §. fina. † Item qui suadet & instigat fieri, ut
argu. ff. de iniur. l. item apud, §. adduxisse. de
ser. corru. l. j. §. suadere. & facit ff. de sic. l. nihil interest de adulter. l. is cuius, ff. ad l. Aqui.
l. item Nela. §. si alius, & §. item cum eod.
cum si. Sed videtur ꝙ alia pœna puniatur
qui rumpit aggeres, vt ff. de extraord. cir. l.
pe. §. in Aegypto. quia damnatur in mettallũ,
vel in opus metali, vt vbi dicitur. sed ibi loquitur de aggeribus prædiorum, non autem
de aggeribus fluminis.

De carceribus priuatis vel fractis, & custodib. earum. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Carcerem priuarum tenẽs quæ pæna puniatur, & reipublicæ interest carcerem habere.*
2 *Carceri quando accusatus siue inquisitus & sponte confessus mancipandus sit, & quando relaxandus est fideiussoribus, & quando non, & quomodo in carceribus teneri debet.*
3 *Mulieres carcerandæ non sunt in loco vbi masculi sunt, & quomodo detinendæ, & pro debito pecuniario non sunt carcerandæ, & quid tunc fiat.*
4 *Custodes carcerum quomodo tractare debeant carceratos, & si secus fecerint quæ pœna puniãtur, & quomodo punitur iudex non puniens dictos custodes.*
5 *Custos carcerum debet singulo mense notificare iudici nomina carceratorum, & delicta ipsorum, ætates &c. aliter punitur in 20. libr. auri.*
6 *Confessus non sponte quando sit carcerandus, & quomodo de eo sit procedendum.*
7 *Custos carceris quando & quomodo puniatur si carceratus aufugias, & vni non debet custodia carceris cum mitti, alias custos punitur pro qualitate culpæ.*
8 *Carceratus spoliari non debet.*
9 *Carceratus non statim pœnam patitur, & quomodo contra eum procedatur.*
10 *Confessio sponte reo vel testibus conuicto, quid sit faciendum.*
11 *Fideiussores in criminib. quando dari debeãt. & quomodo, & promittens sub certa pœna reũ exhibere vel condemnationem soluere, si nõ soluat quomodo puniatur, & dominus pro seruo fideiubes.*
12 *Carcerati si ruptis vinculis aut carcere fracto aufugiant, quomodo puniuntur.*
13 *Carceratus reuelans qualiter fugere debeat, an debet relaxari.*
14 *Carceratis pro graui crimine an debent apponi ferramenta, quod si custos non fecerit, vel passus fuerit ferrum portari in carcerem, unde illi euadere possit, aut venenum vnde possit occidi, quando punitur, & quid si negligentia fecerit.*
15 *Latrones apprehensi sunt interrogandi de socijs*

eijs & receptatoribus a iudice, qui notũ faciẽt
iudici vbi illi socij & receptatores degunt, &
quomodò in tali negocio sit procedendum.
16 *Carceratum pro debito pecuniario fugere fa-*
ciens ad quid teneatur, & si negligentia custo-
dum aufugerit ad quid teneantur.
17 *Carceri in perpetuum an quis damnari possit.*

1 SCIENDVM est † quod non licet ali-
cui priuatæ personæ carcerem habere
priuatum, nam si aliquis tenet aliquem
in carcere priuato, siue in domo, siue in agro,
imponitur ei pœna capitalis, C. de priua.
car. l. j. Sed reipublicæ interest habere carce-
rem, in quo homines delinquentes ponan-
tur ad custodiam, donec sententia contra eos
2 fuerit lata, vt ff. de cu. re. l. si confessus. † No.
tamen quòd cum aliquis accusatus est, in for-
tiam iudicis manet, si quidem sponte con-
fitetur de crimine de quo accusatus est, vel
officio inquisitus, tunc est ponendus in car-
cerem vt custodiatur, vt d. l. si confessus ita
tamen vt quam cito potest, condemnetur,
vt C. de custo. reorum. l. fin. Sed tamen ante
condemnationem conduci debet sæpe coram
iudice, vt eius confessio audiatur, & in pu-
blico iudicio commemoratio criminis fiat,
vt malo iudici temperies & frenum adhibi-
tum videatur, vt C. eo. l. si quis. Si autem
confiteatur de crimine, aut crimen est leue
ex quo non debet poni pœna corporalis, sed
pecuniaria, & tunc si velit dare fideiussores
idoneos de soluendo condemnationem, & de
se præsentando, debet relaxari, & non incar-
cerari, præstita satisdatione, vt dictum est,
alias si non satisdaret, est incarcerandus, vt
d. l. si quis, C. eo. l. j. & l. quoniam, & ff. eo. leg.
diuus. Sed si crimen est graue, & tale quòd ex
eo veniat imponenda pœna sanguinis, siue
corporalis, tunc est ponendus in carcerem,
nec est fideiussoribus dimittendus, vt ff. eo.
l. j. & l diuus. & debet iudex quam cito potest
procedere contra delinquentem, & ita si in-
uentus fuerit culpabilis de eo quo accu-
satus est inquisitus, cito puniatur. Sed si
in culpa non fuerit, cito absoluatur. Sed in-
terim non debet cathenis vel alijs ferramen-
tis iniuriari, sed diligenter custodiri ne au-
fugiat: & est ratio, quia carcer non ad pu-
niendum, sed ad custodiendum fuit inuen-
tus, ut ff. de pœ. l. aut damnum §. solent. Nec
debet includi in aliquo loco carceris, ut non
possit lumen videre de die, sed de nocte debent
duplicari custodia, & die adueniente in
solis ortu debet ad locum deduci, vt possit
lumen diei & claritatem videre, ne pœnis
carceris moriatur. Quod quidem facere ma-
lum est innocentibus, sed delinquentibus
& malis non satis seuerum est, nec satis cru-
3 dele, vt C. eo. l. j. † No. tamen quòd mulie-
res non debent poni in carcerem in loco vbi
masculi ponuntur, sed per se separatim ab
ipsis. vt C. eod. l. quoniam. Sed hodie iure
nouo auth. debet mulier pro delicto poni ad
aliquod monasterium, vt ibi custodiatur
donec contra eam iudicetur. Sed pro debi-
to pecuniario non debet carcerari, sed de-
bet fieri missio in bonis eius, vt C. eo. auth.
nouo iure. & in Auth. nulli iu. §. necessarium.
4 colla. 9. † Et no. tamen quòd custodes debent
cum humanitate & benignitate tractare car-
ceratos, & non suam crudelitatem vendere
prætio, vel gratia, nec ipsos affligere famæ,
vel angustia, vel siti, vel subtrahendo e-
ius audientiam, & non permittendo eis lo-
qui, vel ponendo eos in aliquo malo lo-
co, vel oculto, vt non possint audiri si cla-
mauerint ad hoc ut fame, vel siti pereant:
& si talia fecerint, debent capitali pœna pu-
niri. Et debet iudex ipsos custodes prædicta
pœna punire, quod si non fecerit, infama-
tur, & grauiter punitur, vt C. eodem. l. j. pu-
5 niuntur etiam in 10. libr. auri. † Debet etiam
custos vel capitaneus singulis mensibus no-
tificare iudici nomina carceratorum, & de-
licta siue causas quibus sunt incarcerati, &
ætates & conditiones ipsorum carcerato-
rum, alioquin custodes puniuntur in 20.
6 lib. auri. vt C. eodem. l. fina. † Sed si quis non
sponte, uel per tormenta confessus fuerit
de crimine, præcedentibus iudicijs, vt C. de
quæstionibus l. milites tunc non statur con-
fessioni suæ, sed pluries debet interrogari si
vult perseuerare: alias confessio non præiu-
dicat sibi, vt ff. eod. l. j. nisi sponte postea per-
seueret, ut ff. de quæst. l. j. §. quæstioni. & §.
si quis vultro. debet tamen si est graue deli-
ctum in carcere poni & custodiri, vt supra-
dictum est, uel relaxari si satisdederit & cum
effectu, vt ff. de custod. reor. leg. j. not. & leg.
7 diuus. † Et no, quòd si carceratus aufugit, si
quidem per fraudem custodis qui dimisit
aufugere carceratum, tunc custos capitali
pœna punitur. Si autem per negligentiam
custodis, tunc punitur eadem pœna qua
carce-

carceratus debuit puniri, nisi probauerit quòd
casu, vt per incendium ortum in carcere, vel
ruina carceris, vel propter alius casum for-
tuitum euaserit, vt ff eod. l. fi. & l. milites, §. si
vero & hoc si probatur, non punitur. Nec
vni debet committi custodia, sed pluribus.
Sed qui vni commisit, punitur pro qualita-
te culpæ, vt ff eod. l. non facili, & l. milites.
a Sed si carceratus *a* custodem interfecerit,
capite punitur. Si autem carceratus cum ali-
quo custode fugerit, tunc alteri custodi ve-
nia dabitur, vt d. l. fina. §. interdum. Si vero
per ebrietatem dimisit fugere, similiter puni-
tur extraordinaria pœna, vt d. l. milites, §. si
tamen. cum non sit pœna expressa à lege, ut
8 ff. de effrac. & expil. l. j. † Item no. quod carce-
ratus non debet spoliari, vt ff. de bo. dam. l. 3.
9 † Et no. ꝙ licet aliquis sit carceratus, non sta-
tim pœnam patitur, sed proceditur contra
eum, & probationes recipiuntur, & si con-
uincitur per testes, auditur eius defensio, &
pluries debet adduci coram iudice, si velit,
aliquid contradicere vel probare, vt C. eodem
l. ij. & ff. de quæstio. l. ij. & l. diuus, §. si quis.
10 † Si autem confessus fuit sponte, vel conui-
ctus testibus, tunc non est expectandus, sed
condemnandus, & statim condemnatio exe-
quenda in graui crimine, vt C. quando app.
sit. l. obseruare, & C. de cust. reo. l. j. in princ.
& l. fin. nisi in casu quando seuerior pœna est
imponenda: nam tunc plus differtur, vt C.
11 de pœ. l. vendicari. † Item no. ꝙ in leuibus
criminibus vbi non imponitur pœna corpo-
b ralis, dēt quis dare fideiussorē, *b* qui ꝓmittat
dare & soluere condemnationem. Et si promi-
serit sub certa pęna reum exhibere, vel condē-
nationem soluere: & si nō obseruauerit qđ pro-
misit, ad pęnam promissam condēnabitur, vel
ad interesse communi, vt ff. eo. l. si quis reum.
potest etiam extraodinaria pęna puniri: vt
d. l. & seq. & C. de mo. mulct. l. eos. Item do-
minus potest fideiubere pro seruo suo, vt ff.
12 eo. l. seruus. † Item no. quòd si carcerati ruptis
vinculis & effracto carcere euadunt, pœna
capitali puniuntur, vt ff. de effract. l. 1. in prin.
vel alia extraordinaria pœna, vt d. l. j. vel pu-
niuntur pœna illius delicti pro quo sunt car-
cerati, etiam si sunt innocentes, vt habean-
c tur pro confessus *c* propter fugam, vt ff. eod.
l. in eos, & in Auth. de colla. §. prohibemus,
13 colla. 9. † Item no. quòd ille carceratus qui re-
uelauerit qualiter debent fugere, debet de
14 carcere relaxari, vt d. l. in eos, in fin. † Item
no. quòd carcerato pro graui crimine debent
apponi ferramenta, vt melius custodiatur.
& si custos corruptus pecunia non fecerit
apponi, vel passus fuerit quòd ferrum porte-
tur in carcerem, vnde possit ille euadere, vel
venenum vnde possit occidi, tunc officio
iudicis puniendus, & si negligentia fecerit,
15 ab officio est remouendus. † Item no. quòd si
iudex apprehenderit latrones, quòd debet ip-
so interrogare de socijs & receptatoribus
ipsorum, & significare iudici vbi illi socij
& receptatores ipsorum degunt, vt ipsos ca-
piat, & qui facere procurauerit, laudandus
est, non tamen est semper literis credendum,
sed inquirendum de ipsorum conditione
& scelere, & si quis velit ipsos accusare vel
arguere &c. ff. eo. l. diuus. ij. & l. de militibus.
16 & l. non est, & l. solent, cum simi. † Item no.
quòd si quis est in carcere pro debito pecunia-
rio, & alius vt custos carcerum, vel alia per-
sona, facit ipsum debitorem fugere, ꝙ tene-
tur ad debitum soluendum, vt C. de censi.
libr. xj. l. si per æquatorem. de exac. tribu. leg.
quo-

ADDITIONES.

a ¶ Sed si carceratus. *Adde tu, ꝙ si carceratus reperitur mortuus, præsumitur contra custodē. de quo in l. cum res. & ibi per gl. & Doct. ff. de leg. ij. §. species. & Ang. in l. si quis ex argentarijs, §. prætor, in fi. ff. de eden. dat cautelam, vt custodes subito habeant medicum peritum, qui deponat ꝙ carceratus mortuus est absq; culpæ custodum, & sua morte, & hoc scribi faciant per notarium, & per hoc tollitur suspicio contra custodes.*

b ¶ Fideiussorem. *Adde ꝙ quis non relaxatur fideiussoribus, quando in defectum pecuniariε, vt per Bar. in l. ij. ff. de publi. iudi. & in l. 1. ff. de custo. reo. & datur tunc cautela, vt pœna soluatur fisco, sub conditione, si condemnabitur, vt per Bar. in l. si sub cōditine, ff. de sol. & Ang. in l. ij. C. de exhi. reis. & adde ꝙ quis etiam non relaxatur fideiussoribus, si alias fugit de carcere. gl. est singularis. & ibi Ro. in l. lege, ff. ad Silla.*

c ¶ Pro cōfessis. *Adde ꝙ hoc voluit Guil. de Cu. in l. succuritur, ff. ex quib. cau. ma. & ibi Bal. & Bal. in l. admonendi, ff. de iureiur. & Ang. in l. 1. ff. de effrac. & ita debet intelligi Bar. in l. in eos, ff. de custo. reo. & in l. fi. co. tit. vt per Bal. in d. l. succurritur.*

quoties. libr. 10. Si uero per negligentiam custodum fugerit, puto ipsos teneri ad debiti solutionem, ut C. de custo. reo. l. ad commentarien. nisi casu fugerint, ut dictũ est supra. facit ad huius negligentiam C. de censi. l. si per æquatorem. libr. 11. & ff. de offic. præsi. l. di-
17 uus. in fi. † Sed nunquid potest quis damnari ad perpetuum carcerem? Respon. non uidet, si liber homo est. secus in seruo, ut ff. de pœ. leg. mand. C. co. l. incredibile, & l. seruus.

De pœna desistentis ab accusatione, & qui puniantur pœna Turpiliani. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Tergiuersator seu ab accusationibus porrectis desistens punitur.*

2 *Senatusconsultum Turpilianum quando locũ habeat.*

3 *Senatuscon. contra dominum in quibus criminibus non habes locũ, & quæ pœna veniat tunc.*

4 *Desistere ab accusatione quando quis dicatur, & quando quis dicitur agere. & quando agere velle.*

5 *Desistens propter iustum impedimentum, non videtur desistere, nec pœnam incurrit.*

6 *Desistere etiam dicitur, qui non prosequitur suam accusam negligentia vel culpa sua, tempore sibi aßignato.*

7 *Item ille qui subijcit vel instigat accusatorem, & postea non pergit.*

8 *Item & ille qui composuit cum suo aduersario sine iudicis licentia.*

9 *Componens cum aduersario quãdo non incidat in pœna, & in quibus casibus abolitio non habet locum, & in quo accusatore habeant locum prædicta.*

10 *Accusator desistens vt supra, incidit in senatuscon. Turpilianum, fallit tamen in fœmina & in minore.*

11 *Turpiliani pœna tenetur qui desistit in appellatione a sententia, quæ in sui fauorem prolata fuit.*

12 *Desistens non admittitur amplius ad accusandum, imo punitur vt supra dictum est, vel vt hic.*

13 *Iudex non debet resistere, imo prosequi & punire delinquentem, licet quis desistat in prosequendo accusationem.*

1 QVONIAM † plerumque accusatores desistunt ab accusationibus porrectis in iudicio, & sic dicuntur tergiuersari, propter quod pœna est imponenda ut ff. eod. l. 1. §. tergiuersari. uidere restat quæ
2 pœna sit imponenda pro tali crimine. † Et primo notandum est, quòd senatusconsultum locum habet contra illum, qui accusam porrigit de aliquo super crimine publico, & postea lite contestata à dicta accusa desistit, & ipsa sequi non curat, ut C. eod. l. 1. & ff. eod. l. destituisse. Quæ autem sint publica iu-
3 dicia habemus ff. de pub. iud. l. 1. † Et no. quod dixi supra. publico crimine, quia in priuato secus uidetur, ut in crimine stellionatus, uel expilatæ hæreditatis, uel furti, uel iniuriarum, in quibus pœna Turpiliani directa & ordinata non uidetur locum habere, ut ff. eod. l. si quis, §. stellionatus. Sed tunc officium iudicis locum habere uidetur in pœna imponenda in his extraordinariis delictis, ut in d. §. in quibus imponitur pœna pro qua-
4 litate delicti, ut ff. eod. l. & in priuatis. † Et dicitur quis desistere, qui in totum desistit. & animum deponit post litem contest. ut ff. eod. l. ab accusatione, §. 1. & §. destitisse. & ideo dixi, post litem contest. quia ante non dicitur agere, sed agere uelle, ut ff. rem rat. habe. leg.
5 amplius non peti. † Si autem quis destiterit propter iustum impedimentum, uel propter occurrentem necessitatem, non uidetur desistere. nec incidit in pœnam, ut ff. co. l. in se-
6 natu. § commune, & §. sequ. Item dicitur desistere ille cui assignatus fuerit terminus ad prosequendam suam accusam, & ipsam non prosequitur culpa uel negligentia sua vt d. l. ab accusatione, § destitisse, C. qui ac-
7 cu. non pos. leg. qui crimen. † Item & illi qui subiicit uel instigat accusatorem, & postea non peregit, ut in d. l. in senatuscon. in princ. &
8 l. 1. §. incidit. † Item & ille qui composuit cum suo aduersario, ut d. l. ab accusatione.
9 in princ. sine iudicis licentia. † Si enim de licentia iudicis faceret impetrata abolitione, non incideret tunc in pœnam, ut ff. eod. l. 1. §. si quis, & §. abolitio. & C. de abolit. l. 1. & 2. Fallit tamen in quibusdam casibus, in quibus non potest habere locum abolitio, & concessa non excusat, ut in l. Iul. maie. in patria oppugnata uel prodita, in crimine peculatus, cũ simili, ut C. ad aboli. l. fi. adfi. Item non petitur abolitio, quando aduersarius sustinuit uerbera uel tormenta, uel catenas, uel similia propter accusam facta m de eo nisi ipse consentiat, ut C. de abo. l. fi. in prin.

princ. Et prædicta locum habent in accusa-
tore desistente, & non prosequente suam ac-
cusam, vel transigente, qui habetur pro con-
fesso. eo quòd transegit vel composuit, vt di-
ctum est, vt ff. de præuari. l. in omnibus, sed
in reo secus est, quia debet remittere san-
guinem suum, quandocunque potest, vt ff. de
10 bo. eo. qui mor. sibi consci. l. 1. † Et no. ꝙ iste
a talis *a* accusator qui desistit, incidit in Tur-
pilianum senatusconsultum, & pœna Tur-
piliani punitur, vt dictum est, vt C. eo. l. quam-
b uis. Sed fallit in fœmina. *b* Item fallit in mi
11 nore ratione suæ ætatis. † Item incidit in
Turpilianum ille, qui prosecutus fuit accu-
sam suam usque ad sententiam & obtinuit, à
cuius sententia fuit appellatum, & in ipsa
12 appellatione desistit, ut ff. eod. l. 1. fi. † Item
no. quòd ille qui desistit, non admittitur am-
plius ad accusandum, ff. eo. l. qui desistit imo
punitur, vt dictum est, vel saltē in 5. lib. auri.
ut ff. de præua. l. 3. §. fi. & ff. ad exhib. leg. 4. C.
eod. l. 2. cum sim. uel punitur si de publico cri-
mine accusauit, ad similitudinem suplicii,
pro priuatis uero pœna extraordinaria, ut
ff. eo. l. 1. §. calumniatoribus, & in l. priuatis.
de hoc no. s̃. de calum. & præuari. & supel.
13 ut ibi no. s̃. tit. proxi. † Et not. ꝙ licet quis
desistat in prosequendo accusationem, iu-
dex tamen non debet desistere, sed prosequi
& inquirere, & punire delinquentem, ut no.
infra. titu. proxi.

ADDITIONES.

a ¶ Et no. ꝙ iste talis. *Vide per Bar in l. 3. §. 1. ff. de prauari. vbi distinguit, an expresse, an vero tacite quis desistat, & eundem aliter distinguentem, in l. 1 § si quis autem, ff ad Turp.*

b ¶ Sed fallit in fœminea. *Adde tu quod est falsum, quia etiam mulier iudicis in turpilianū. de quo vide per Alex. de Imo in consi. 11. col. 1. versi. super secundo in 1. vol.*

De collusione. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Collusio quid sit, & causarū genus triplex est, scilicet criminale, ciuile, & spirituale.*
2 *Collusio in criminalibus quando fiat, & quomodo tunc colludens puniatur, & an efficiatur infamis.*
3 *Collusio etiam dicitur quando accusator desiit ab accusatione, & quod in vitium incidat, & qua pœna puniatur, & an efficiatur infamis.*
4 *Accusator in causa criminali, quādo possit desistere per gratiā sine pœna, & accusator abscēs si citetur & nō veniat ad prosequendū, quomodo puniatur, & si patitur labi bienniam, qua pœna puniatur, & quando est quæstio de statu persona & fiat collusio, quid iuris erit.*
5 *Desistere quādo liceat in causa ciuili, & si alio modo fiat collusio punitur.*
6 *Discedere a lite per gratiam in spiritualibus quomodo licet, & quomodo nō, & si quis in causa criminali siue spirituali desistit aliter quam debeat, debet iudex ex suo officio inquirere contra desistentem, & punire.*
7 *Discedert volenti ab accusatione iusta causa, iudex debet abolitionem concedere, & non punitur desistens,*
8 *Iudice colludente cum inquisito absolutio non tenet, & poterit iterum accusari.*
9 *Colludēs sup̲ beneficio, punitur super beneficio.*
10 *Maritus accusans vxorem de adulterio, an possit discedere quandocunque vult.*
11 *Colludunt non solum principales persona & puniuntur sed etiam aduocati, & aduocatus in principali causa colludens, quomodo puniatur.*
11 *Procuratores quomodo colludant, & quomodo puniatur, & quomodo agitur.*
13 *Accusato Martino, si accusans non prosequatur, quid faciet iudex, & desistens non potest amplius accusare.*
14 *Accusare quando nō possim illum quem alius accusauit, & quando possim.*
15 *Collusione & prauaricatione probata, quid pronunciabit iudex, & an poterit postea alius accusare.*

1 COLLVSIO est † latens & fraudu-
losa conuentio initia inter accusato-
rem & reum, vel accusatum in aliqua
causa. Et no. quòd triplex est genus causarū,
2 scilicet criminale ciuile, & spirituale. † In
criminali autem fit conlusio, quando accu-
sator abscondit ueras probationes criminis
contra accusatum, uel dissimulat bonas pro-
bationes, uel falsa excusationes admittit
& consentit, & iste incidit in uitium præua-
ricationis & extraordinaria pœna punitur,
ut ff. ad Turpil. l. 1. §. præuaricatorem, ff. de
præuari. l. 1. & 2. & pen. & efficitur infamis,
4 ff. de præuaric. l. si is. cum si. † Dicitur etiam
collusio quando accusator destitit ab accu-
satione, per quod incidit in uitium tergi-
uersa

uerſatoris, & punitur in 5.lib.auri, & infama-
4 tur.ff.de præuari.l.3.in fin.& d.l.ſi is.† Nota
tamen quòd in cauſa criminali ante litem
conteſtatam poteſt accuſator deſiſtere per
gratiam ſine pœna à lite, vt ff. ad Turpil.leg.
mulier, & l.inquiſitum. poſt litem vero con-
teſtatam non licet ſine conſenſu aduerſarij.
ſi paſſus eſt iam iniuriam, uel carceres, uel
tormenta, vt C. de abolitio.l. fi.nec ſine licen-
tia iudicis, ut C.eod.l. 1. C. de abol.l.2.& hoc
licet intra 30.dies, ut C. eod. l.fin.§.quando
autem. aliàs punitur, vt dictum eſt. facit
ff.ad Turpil.l.ſi quis. §.ſtellionatus. Sed idẽ
& in priuato crimine videtur, vt ff.ad Tur. l.
& in priuatis, & C.eo. l.ij. Sed ſi accuſator eſt
abſcens, & citatur, & non uult uenire, nec in
accuſatione procedere, tunc punitur in 10.
lib.auri, ut ſupra dictum eſt. & etiam vltra,
quia qui incidit in Turpil. condemnatur in sũ
ptibus litis, ut ff.de pœ.l.abſentem, C. qui
accu.non poſ. l. qui crimen, & l.ſi ead.ubi de
hoc.Si uero patitur labi biennium, intra qđ
debet cauſa criminalis finiri, tunc punitur
in quarta parte bonorum, & fit infamis, ut
C.ut intra cert.temp.cri.quæſtio termi.leg.1.
cum ſi. Si vero eſſet quæſtio de ſtatu alicu-
ius perſonæ, tunc ille qui colludit, amittit
ius quod habet in perſona illius, & applica-
tur illi, qui colluſionem detexit, C. eod. l.fin.
5 ff.eod.l.j. † In cauſa vero ciuili licitum eſt de
ſiſtere à cauſa quandocunque ſine licentia iu-
dicis, & liti renunciare, C.de pac.l.poſtquam.
niſi ſit cauſa famoſa intentata.nam tunc non
poteſt tranſigi, nec deſiſtere ſine conſenſu
iudicis. ff. de his qui not. infa. l. furti.§.po-
teſtas. Et ſi in ciuilibus alio modo fiat col-
luſio, punitur pro motu iudicis, qui deluſit
forte, ſecundum legem. C.de mo. mul. l. fin.
6 † In ſpiritualibus vero per gratiam licet à
lite diſcedere, ut ext. de ſim. c.nemo. ſed non
per tranſactionem, vt ext. de tranſactio.c. ſu-
per eod.& c. præterea. imo & ſi quis in cauſa
criminali ſiue ſpirituali deſiſtit aliter quam
debeat, debet iudex ex ſuo officio inquire-
re contra deſiſtentem, ut ext. eo.c.1. & 2.&
C.de abol.l.1.& 2.& punire debita pœna, ut
7 ſupra.dictũ eſt. † Si uero iuſta cauſa uelit quis
ab accuſatione deſiſtere uel diſcedere, debent
iudex abolitionem concedere, ut C. de aboli.
l.j.ij.& iij.§.abolitio, & tunc deſiſtens non
8 punitur. † Sed ſi iudex colludat cum inqui-
ſito, & ipſum per gratiam uel pecuniam abſol-
uat, tali abſolutio non valet nec præiudi-
cat, quominus iterum inquiratur & punia-
tur, vt extra eod.c. 1.& 2.& c.iterum, ff.eod.
l. cum iuſto.& l. colluſione, & l.ſententiam.
& poteſt etiam iterum accuſari, ut ff.de præ-
9 uaric. l. 3. † Si uero colludit ſuper beneficio,
colludens punitur ſuper beneficio, ut extra
10 eod. c. audiuimus. † Sed ſi maritus accuſat
uxorem de adulterio, poteſt quandocunque
uult diſcedere, quia poteſt uxorem ſibi re-
conciliare intra biennium, ut C. de adulte.
authen. ſed hodie. extra, de conuer. coniu.
11 cap.gaudemus. † In ſumma uero notandum
eſt, ꝙ non ſolum principales perſonæ collu-
dunt & puniuntur ut ſupra dictum eſt, ſed
etiam aduocati. Et ſi cauſa principali fue-
rit per aduocatum colluſum, punitur pęna
extraordinaria, ut ff.de pœ.l. j. §. uerum, &
l. 2. §. quòd ſi. & l. pe.& 2.q.4.§.notandum.
12 & no.ſupra tit.proxi. † Colludunt etiam pro-
curatores, qui doloſe patiuntur ſe ſuperari
in cauſa, qui tenentur de dolo ad omne in-
tereſſe ſi ſunt abſoluendo aliàs agetur con-
tra illos qui colluſerunt cum eis, ff. de dol.
13 l. eleganter, §. ſi dolo. † Sed quid M.accuſa-
uit aliquem de aliquo delicto publico uel
priuato. iſte Mart. non uidetur proſequi ac-
cuſam ſuam, uel non produxit probationes
ſuas.reſpon quòd iudex debet aſſignare ei ter-
minum ad producendum ſuas probationes,
& ſi non fecerit, uidetur tacite deſiſtere, &
renunciare iuri ſuo, ut C. qui accuſ. non poſ.
l.ſi ea.quæ & inſuper incidit in Turp.& puni-
tur, ut ſupra dictum eſt.& ſupra.tit. proxi.no.
Et poterit tunc iudex, & debet contra talem
accuſatum per inquiſitionem procedere &
punire, ſi culpabilem inuenerit, ut extra, de
collu.cap.1.& 2. in fi.& C.de aboli.l.1.& 2.§.
ſinautem. Nota tamen quòd ille qui deſtitit,
non poteſt amplius accuſare, ut ff. eod.l.qui
deſtitit. de præuari. l. accuſator. cum ſimil.
Sunt & alij qui prohibentur accuſare ali-
quos, ut no. ſupra, de his qui accu.non poſ.
14 per tot. † Si autem fuerit quis ab una parte
accuſatus de uno crimine, non poterit ab
alio ſuper eodem crimine accuſari niſi do-
ceatur de colluſione, & præuaricatione pri-
mi accuſatoris, & ſe ignorare primam ac-
cuſam fuiſſe ab alio inſtitutam, quod igno-
rare quilibet præſumitur, C. qui milit. non
poſſ. l. ſuper his. & de hoc no. C. de accuſa.
l. qui de crimine. & extra. de accuſ.cap.de his

† Et

15 † Et probata *a* collusione, & præuaricatio-
a ne debet iudex interloquendo pronuncia-
re collusum fuisse in dicta accusa, & poterit
postea accusare, ff. de præua. l. 3. in princ. no. de
accus. l. hi tamen, §. fin & l. si cui, §. de crimi-
nibus no. cum similib. facit ff. de iud. l. de qua
re. Nam si accusatus opponat exceptionem
rei iudicatæ, vel solutionis iam factæ, opor-
tet quòd iudex pronunciet super ista emer-
genti prius, vt d. l. 3. & dict. l. de qua re. & ex-
tra de or. cog. c. j. & ibi no. alias non possit se-
cundus accusator accusare, nec procedere, vt di
ctum est. Et dicetur sic per iudicem. Nos iu-
dex cognitor quæstionis vertentis inter ta-
lem accusatorem ex vna parte, & talem ac-
cusatum ex altera, visis talibus exceptionibus
oppositis per talem accusatorem, quorum
tenor talis est &c. Quia cognouimus in 1.
accusa, siue processu facto super illa collusum
fuisse in dicta accusa, & processum per talem
modum. Et not. quòd debet specificari qua-
letas collusionis. Et auditis allegationibus
partium & super omnibus habita delibera-
tione diligenti, interloquendo ptonunciamus
procedendũ esse, & procedi debere super dicta
accusa de nouo porrecta per dictum accusato
rem contra dictũ accusatũ, per quē propositæ
exceptiones obstare non possunt, quin proce-
di debeat super noua accusa &c. vel pronuncia
tur prout qualitas negotij requirit, prout iu-
dex viderit, & cognouerit expedire.

ADDITIO.

a ¶ Et probata. *Adde tamen ꝙ collusio p̃sumitur*
q̃n accusator conuersatur cum accusato, ex quo
per accusationem solent oriri inimicitiæ capita
les inter accusatorem, & accusatum, ita Bar. in
l. 3. ff. de adi. leg. vbi tex. & in l. si inimicitiæ, ff.
de his quib. vt indig. Quod est notabile.

De abolitionibus. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Abolitio quid sit.*
2 *Abolitio quot modis fiat.*
3 *Abolitio facta a principe quid operetur, & si*
fiat ad petitionem partis quomodo fiet, & quid
erit cognoscendum.
4 *Accusatione per errorem facta quando abolitio*
conceditur, & quando non.
5 *Abolitio intra quantum tempus peti debet.*
6 *Abolitio regulariter conceditur quando petitur*
propter mortem, fallit in casibus hic positis.
7 *Accusans calumniose, si pecunia conuictus velit*
abolitionem fieri, non auditur etiam parte con-
sentiente, fallit in casibus hic positis.
7 *Abolitione generali vel speciali tollit pæna, &*
crimen extinguitur, nõ autem tollitur infamia.

VIDEAMVS quid sit abolitio. Et
1 quidem potest dici sic. † Abolitio est ac-
cusæ peremptio siue exclusio, vt nomen
sit consequens rei. Sicut dicitur exceptio, actio
2 nis exclusio, ff. de exce. l. 2. in princ. † Et not.
quòd abolitio fit tribus modis. Vno modo a
principe ex suo motu ob rem prospere ge-
stam, vel ob gaudium, vel ob similem cau-
sam, vt ff. ad Tur. l. si quis, §. fi. & l. seq. Secun-
do modo ad instantiam & postulationem ac-
cusatoris coram iudice ordinario, qui de
causa cognoscebat. Tertio modo per mor-
tem accusatoris vel accusati, cum extinctum
fuerint crimen regulariter morte superuenien-
te, vt. ff. eod. l. aut priuatim. vel propter iustũ
impedimentum superueniens accusatori, vt
d. l. aut priuatim, & l. senatus, §. reos, C. si acc.
3 mor. fuer. l. 2. & l. defunctis. † Et no. quòd si fit
abolitio a principe nullo postulante, quod
talis abolitio extinguit omnes accusatio-
a nes *a* quo ad omnes, præterquam ad actorē,
quia ipse non minus poterit vsque ad 30. dies
repetere accusam, vt C. eo. l. fin. computandus
a die quo feriæ generalis abolitionis sunt
finitæ. & debent accusare eo modo quo prius
fecerat, vt C. de gene. abol. 2. ff. ad Tur. l. aut
priuatim, §. in iudicio. Si vero fiat ad petitio-
nē accusatoris coram iudice, tũc dēt fieri vtra
que parte præsente, s. accusatore, & accusato,
& causa cognita. Et uertitur in cãæ cognitio-
ne hoc modo, vt si accusator calumniose hoc
modo fecit accusam, abolitio non conceda-
tur, ut C. eod. l. fin. in prin. de calum. l. fallatia.
imo puniatur de calumnia, vt s̃. no. de calum.
4 † Si vero per errorem accusauerit, si quidem
accu-

ADDITIO.

a ¶ Accusationes. *Adde tu ꝙ ista generalis abo-*
litio nõ extēditur ad crimina iam liquidata, l.
fi. C. de abo. Nec etiã extenditur ad crimē falsi,
licet non sit liquidatum, vt est tex. in l. Lucius,
ff. ad Turp. & ibi Bar. & Ang. nec etiam ad iã
carceratos, l. Domitius. & ibi Bar. ff. ad Turpil.
quod intellige vt per Bar. et Ang. in d. l. Lucius.
& per Ang. in l. falsorum, §. fina. ff. de accu. nec
etiam porrigitur ad accusationes nondum in-
choatas, l. 1. & 2. C. de gene. aboli.

accuſatus ſuſtinuit iniuriam uel carceris, uel
uerborum, uel tormenti, non eſt conceden-
da abolitio. Si uero non ſuſtinuerit iniuriam,
ut dictum eſt tunc conceditur, alias non etiam
5 utraque parte uolente. Et debet peti aboli-
tio intra 30. dies, computandos à die iſti-
turæ accuſationis, alias non auditur, ut C.
eod.l. fi. & ff.eo.l.j.§.abolitio,& l.aut priua-
6 tim. §. in iudicio. † Si uero propter mortem
petitur abolitio, debet concedi regulariter,
quia morte extinguitur crimen, ut C. ſi reus
uel accu.mort.fue.l.2.cum ſi.ff.eodem l.in ſe-
natuſcon.§ ſi propter mortem. Fallit in caſib.
in quibus nullo modo conceditur, ut in cri-
mine læſæ maieſta. patriæ oppugnatæ uel
proditæ, uel crimine falſi, ut C.eod.l.ſi falſis,
ff.ad Turp. l. fallaciter. Item in crimine pe-
culatus, repetundarum, & de reſiduis, & in
crimine apoſtaſiæ, & hæreſis, & ſimil.ut C.
7 ſi reus uel accu.mor. fue.l.1. & ibi not.† Item
quòd ſi quis calumnioſam fecerit accuſam, &
ipſe pecunia conuictus uelit abolitionem fie-
ri, non eſt audiendus, etiam conſentiente par-
te aduerſa, ſed procedi debet in accuſa, ita
ut nocens puniatur, ut C. eod.l.2.fallit etiam
ſi accuſauit proſequendo ſuam iniuriam, uel
accuſauerit conſanguineos uel ſimiles, nam
8 tunc conceditur abolitio, ut d.l.2.§ fin.† Item
no. quòd per abolitionem generalem uel ſpe-
cialem tollitur pœna, & etiam crimen ex-
tinguitur, ſed non tollitur infamia, C.de ge-
nera. aboli. l. fina. cum ſimi. & de hoc notat
Azo.in ſumma huius tituli.

De treuga. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Treuga quid ſit.*
2 *Pax quid ſit.*
3 *Treuga duplex eſt, ſcilicet conuentionalis, & canonica, conuentionalis quid ſit.*
4 *Treugam ſuperadictā qui frangit, qua pen. puniatur, & ſit infamis, & quādo ſit ſeruanda inter perſonas priuatas.*
5 *Treugam qui fecit aliquem percutiendo, quomodo puniatur.*
6 *Treugam qui fecit, ſi homicidium committat, capite punitur.*
7 *Treugam qui fecit, ſi aliter quam ſupra delinquat, quomodo puniatur.*
8 *Treuga canonica quæ ſit, & quæ ſit pœna contrafacientium, & qui debent iurare vt ſeruetur, aliter puniuntur.*

1 TREVGA † eſt ſecuritas ſiue fiducia
præſtita rebus & perſonis inimicorum
ad certum tempus, diſcordia nondum
2 finita. † Pax autem eſt finis diſcordiæ. † Et
3 nota quòd duplex eſt treuga, ſ. ex pacto inito
inter inimicos, & illa appellatur conuentio-
nalis, quia ex pacto conuentione ſumit
formam. ſicut & contractus, ut ff. de pact.
l. conuentione, & depoſiti. leg. j.§.ſi conue-
nerit.de reg.iuris.l.contractus. Et iſta talis
treuga eſt ſeruanda hoſtibus: nam etiam fi-
des hoſtibus eſt ſeruanda, ut 23. q.1. & 22.
queſ.4.innocens.& hoc uerum, ſi hoſtes tibi
a ſeruant, aliàs non *a* eſt eis ſeruanda. extra,
de iurciu.cap.peruenit.iuxta illud. Frangenti
fidem, fides frangitur eidem, ut C. eod. l. cum
proponas, C.de tranſact.leg. ſi diuerſa, & ff.
4 loca.l.quæro,§.inter locationem. † Et qui ta-
lem treugam frangit, & maxime peregri-
nis, mercatoribus, ruſticis dum culturæ agro-
rum inſiſterent, & auferrent animalia, & in-
ſtrumenta agrorum cum quibus cultura fit:
illud quod abſtulit, in quadruplum reſtituat.
inſuper ſit infamis, & perſonaliter punitur
qui talia committit, ut ff.de re mili.l. fin. Et
hoc intelligo de treuga facta inter ciuitatem
& alia loca, ſi autem inter priuatas perſonas,
dico quòd eſt ſeruanda, dummodo eis ſeruata
ſit, ut ſupra. probatum eſt per iura præmiſſa
5 † Et ſi quis fecit treugam, percutiendo, aliquē
b ex illis cum quibus *b* facta erat treuga, quòd
puniantur in manus amiſſione, ut in Auth.
de man. prin.colla. 3. §. coges. ita ut in ipſo
puniātur cum quo delinquit, ut C.commu.de
ſucceſſ.auth. omnes peregrini. & in uſi. feu.
de pace tenen.c.1. §. ſi quis. uel poteſt dici ꝙ
cum dicta iura loquantur de pace rupta, &
non

ADDITIONES.

a ¶ Alias non. *An ſi vnus fregit treugam, alius poßit frangere? Io. And. & Ant.de But.in c.3. de iniur.quod non. & Io. And. in addi. Spec. in rub.de treug. & pa. Ang. Pau.de Caſt.Rapha. & Doct.in l.ſi ex legati. & in l.qui ſeruum, ff. de verb.oblig. & vide Alex.in l.cum proponas, C.de pact. & ibi addita, & vltra prædicta vide late per Feli.c.1.col.ij.de treu. & pace.*

b ¶ Cum quibus. *Sed quid ſi rapta eſt filia vnius partis ab alio ex alia parte, an per hoc dicatur treuga rupta? dic quod non, vt plene per Alex. in conſi.113.per totum.in ij.volu.*

non treuga, quod poena extraordinaria pu-
niatur, inspecta atrocitate delicti, vt ff. de
iurisd.om.iu.l.prætor, §. fin.& l.vlt.& de ex-
traordi.cri. l. 1. de effrac. l. 1.& secundum di-
uersitatem facti & delicti, vt patet per titu-
6 los speciales in hoc opusculo. † Si vero per
homicidium commiserit, capite punitur, vt
ff. de parrici.l.pe.§. qui alias personas. & not.
7 pulchre supra de homic. † Si vero aliter delin-
quit, secundum qualitatem delicti, poena
debita & ordinata punitur, vt patet in hac
summula, per titulos speciales competentes.
8 † Est & alia treuga canonica, siue à iure in-
ducta, quæ certo tempore est seruanda, &
maxime personis ecclesiasticis, & peregri-
nis, mercatoribus, & personis rusticanis, ma-
xime dum agriculturæ insudant, vt extra eo.
c. j. & ij. Et qui contra facit, excommunica-
tur. Et episcopi debent prouidere, vt talis treu
ga seruetur, & debet vnus episcopis alteri da-
re auxilium & fauorem, alias dignitate priuan
tur &c. & dic ut plene no. extra eod. tit. c. j.

De pace. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Pax quid sit.*

2 *Procuratores pacem facientes debent habere speciale mandatum.*

3 *Pax potest fieri super quolibet maleficio, pro quo ingeritur pœna sanguinis, fallit in crimine adulterij.*

4 *Occiso aliquo si hæredes illius aut filij fecerim pacem & remissionē de homicidio, iniuria &c. an Potestas poterit procedere, & quid si statutum eßet quod poßet fieri pax.*

5 *Vulnerato Titio, Titius fecit pacem vulnerāti de omni iniuria et offensa, an alius poßit vulnerantem accusare.*

6 *Vulnerato Titio si Titius fecit pacem uolneranti de vulneribus sibi illatis, & de omni iniuria & offensa, posito ꝙ pax fieri poßit & teneat, si postea titius moriatur, an hæredes Titij poßint de homicidio accusare, non obstante pace, vel an videatur facta pax de morte, & quæ verba sint ponenda in contractu pacis.*

7 *Offensus an compelli poßit ad faciendum pacē cum offendente.*

8 *Satisdare de non offendendo an aliquis compelli poßit.*

9 *Iniuriam fecisti Titio, qui postea bibit & comedit tecum, & sic videtur renunciaße iniuriam, an Titius poßit postea accusare.*

10 *Vulnerato Titio mortifere, si inculpetur de hoc Mar. Titius vero dicat, ꝙ Mar. non vlnerauit eum, sed alius, an iudex potest contra Martinum procedere.*

11 *Potestas, an poßit ponere guerrantes ad confines, & accipere fideiußores.*

12 *Accusatione vel inquisitione facta, duo fecerunt pacem de maleficio quod fuit inter eos, an per talem pacem videantur confeßi crimen, vt iudex poßit eos condemnare sine aliqua probatione, & quibus verbis ad cautelam sit utendum in contractu pacis.*

13 *Pupillus, an poßit pacem facere de morte patris vel offensa patri facta cum authoritate sui tutoris.*

14 *Pacem & remißionem aliquis fecit Titio in præsentia iudicis, quodam presbytero præsente & recipiente pro offendente &c. an talis pax valeat.*

15 *Statuto dicente, ꝙ si quis habuerit pacem ab offenso vel hærede eius, non poßit personaliter de homicidio damnari, Titius fuit occisus pluribus hæredibus relictis, nunquid est opus quod habeat pacem ab omnibus.*

16 *Statuto dicente quod pace non obstante. homicida condemnetur de homicidio, si Mar. fuerit interfectus mandato Titij, qui postea habuit pacem, an pax proderit Titio.*

17 *Pacem & remißionē duo fecerunt, & promiserunt eam obseruare, si postea vnus frangit pacem alterum offendendo, qualiter puniatur.*

18 *Guerra existente inter duas ciuitates venerūt ad concordiā, quā promiserunt perpetuo obseruare sub certa pœna, si postea vna terra vnius ex istis ciuitatibus supponat se alteri ciuitati, propter quod ciuitas priuata tali terra commisit homicidiā contra aliam ciuitatem, an incidat in pœnam.*

19 *Ordinatum est per legem Mantuæ ꝙ homicida puniatur in x. libr. Titius fuit condemnatus in dicta pœna pro homicidio commißo, postea habuit pacem a filio occisi, vel illo cuius intererat, an cōe poßit exigere illam pœnam ab homicida.*

20 *Tutor nomine pupilli vel infantis, & curator nomine adulti an pacem facere poßit, ita vt valeat.*

21 *Pace a pluribus facta de omnibus iniurijs & offensis hincinde illatis, promißum fuit illam obseruare sub certa pœna, si vnus facit contra pacem, & alius ex alia parte illum percutiat, an poßit accusari & puniri de pace rupta vel aliter.*

12 *Statuto dicente quod habens pacem cũ inimico dimittatur ei pœna vel condemnatio, vel de banno eximatur, si vniuersitas fuit propter delictum condemnata, & velit facere pacem, quomodo faciet, & quomodo congregabitur.*

1 VIDEAMVS † primo quid sit pax. Et quidem pax dicitur finis discordiæ, sed treuga est securitas data rebus & personis ad centum temporis, discordia non-
2 dum finita. † Et no. ꝙ si pax fieret per procuratores, dēt hr̄e speciale mandatum, quia generale non sufficit, extra de treug. & pa. c. j. de transact. contingit. de arb. cap. per tuas. ff. de
3 procu. l. mandato. cum si. † Item no. ꝙ super quolibet maleficio, quòd quidem ingerit pœnam sanguinis, licet transigere & pacisci, & pacem facere, & hoc est regulariter verum ex parte delinquentis, & sine aliqua pœna, vt C. de transa. l. transigere. ratio est, quia licet vnicuique se & sanguinem suum redimere. ff. de bonis eorum qui mortem sibi con-
a sciue. l. j. Fallit hoc in crimine *a* adulterij, vbi transactio non admittitur propter frequentiam delicti, & eius atrocitatem, vt no. in d. l. transigere. Et est ratio quia pasciendo videtur de crimine confiteri, & pro confesso habetur. ff. de præuar. leg. in omnibus. & de ista materia no. Azo in summa, de transact.
4 † Sed pone quòd quidam fuit occisus, eius heredes aut filij fecerunt pacem & remissionem istius homicidij, & de homicidio, & de iniuria omni, & percussione & offensa illatis & factis per ipsum homicidam in personam occisi dicto vel facto. Sed potestas non minus procedat contra istum homicidam, non obstante tali pace, & vult istum homicidam de homicidio punire & condemnare. Quæritur quid iuris. & videtur quòd possit, quia per tale maleficium commissum acquisitum est ius ciuitati, vbi perpetratum est maleficium, ita quòd postea per pacem & pactum priuatorum non potuit tolli, vt ff. de pac. l. ius publicum. & l. iurisgentium. §. si paciscar. Item quia republicæ interest ne maleficia sint impunita. vt ff. ad l. Aquil. l. ita vulneratus, in fin. facit ff. ad leg. Iul. de vi pub. l. qui cœtus. & ff. de pub. leg. licitatio. §. ꝙ illicite. & extra de collu. c. j. & in hoc concordant communiter Doct. Et ita seruatur, nisi statutum esset præcise in contrarium, ꝙ posset pax fieri. Et pace facta non debet Potestas intromittere de tali crimine, nam statutum illud est seruandũ, ff. ad munic. l. e. constitutionibus. de leg. 3. l. non aliter no. ad Silla. l. diuus. Sed do. Guid. de Suza dicit quòd pax valet & est seruanda, & Potestas nequit se intromittere, quia nemo sine accusatore punitur. ff. de munc. & hono. leg. rescripto. §. si quis accusatorem non habens. Item quia pacis lenitas est seruanda, vt C. de asser. tol. l. j. circa princi. Item quia lux iubet fieri pacem & obseruari, vt in vsib. feu. de pa. tenen. Item prætor non debet curare si partes volunt componere &c. ff. de oper. noui nun. l. j. §. inde quæritur ff. de vsufruct. l. a quissimũ. & pro eo facit 90. dist. per totum. & c. discor-
5 dantes, & c. discedentes. cum si. † Sed quid, aliquis fecit pacem cum eo qui eum vulnerauit, & remissionem sibi fecit de omni iniuria & offensa. Modo venit alius & vult istum accusare, nunquid potest? Respondeo, dicit Guil. quód non potest, quia per talem pacem præclusa est via omnibus alijs accusandi, per l. ff. de iureiur. l. cum qui. §. in popularibus, ff. de sepul. viol. leg. sepulchrum. ff. de accu. l. si cui. §. ijsdem. Sed alij Doctr. contra per l. ff. de vi publ. l. qui cœtu. §. fi. de adul. l. si maritus. §. si negauerit. de pac. l. iurisgen. §. paciscar. vbi de hoc not. cum si. Et hoc
6 verius videtur. † Sed posito ꝙ pax valeat & fieri possit quæro quid si titius vulnerauit M. & facit pacem de vulneribus sibi illatis, & de omni iniuria & offensa, si postea ipse moriatur, an hæredes possit de homicidio accusare non obstan. pace, vel an videatur facta pax etiam de morte postea subsecuta. Et videtur quòd accusare possint, nec videatur facta pax de morte secuta, quia non fuit actum de morte &c. & non videtur pacto perimi id de quo non fuit cogitatum. ff. de transa. l. qui cum tutoribus. Item quia non potuit paciscens remittere iniuriam factam reipub. ff. de pac. l. ius

ADDITIO.

a ¶ In crimini adulteri. *Adde tu quod licet super tali crimine non possit transigi fiet tamen pax ita Bar. in consilio suo 175 incipit, domino Potestati Rocha & dicit Alber. & Franc. Tigri in d. l. transigere & ibi Alex. & Mod. & adde ꝙ in adulterio præsumpto poterit fieri trãsactio, vt nouis. Papienses in d. l. transigere. columna 1.*

ius publicum. & l. iurisgen. §. si paciscat. de
public. l. licitatio. §. quod illicite. & videtur
casus. ff. ad l. Aquil. l. si actum sit. & l. si vul-
nerato seruo. & l. ita vulneratus. §. j. cum si.
Econtra videtur quòd accusari non possit;
quia pacis lenitas est seruanda. C. de cadu.
toll. l. j. Item quia non debet curare prætor
si litigantes ad concordiam veniant &c. ff.
de oper. noui nun. l. j. §. inde quæritur. Item
quia pax facta est de vulnere, & de morte
quæ subsequitur, intelligitur esse facta, vt
ff. de fideiuss. l. si quis pro reo. §. j. ff. quo. le-
gato. l. fin. & ad l. Aquil. l. huic scripturæ, ff.
de dam. infe. l. damni. §. Sabini. cum si. Sol.
dicunt omnes Doctr. primam opin. esse ve-
ram per iura primo alleg. vnde potest accu-
sari de homicidio pace non obstante, vnde
quando fiat pax, debet notarius dicere. Fe-
cerunt pacem & remissionem de omnibus
vulneribus & offensis, & iniurijs factis & il-
latis, & de morte si subsequeretur &c. & in-
de &c. Nam tunc de morte intelligitur esse
facta, & sic non possunt accusari de homici-
dio, si post ea subsequeretur &c. dummodo
possit de tali, & tanto maleficio per statu-
tum fieri pax, alias secus, vt notatur supra.
7 Sed pone quòd quidam &c. † Sed nunquid
a offensus a possit compelli à iudice ad facien
dum pacem cum offendente. Respondeo
sic videtur quia iudex habet procurare quòd
ciuitas quam regit sit in pace. ff. de offi. præ-
sid. l. congruit. Item debent facere, vt ad ar-
ma & rixas homines non ueniant, vt ff. de
vsufru. l. æquissimum. vbi de hoc nota, & fa-
cit in arg. de serui l. harum. & l. egi. C. de ca-
du. toll. l. j. in vsi. feu. de pace iur. fir. ca. j. cum
si. Et maxime si propter hoc magnus tumul-
tus, & magnum periculum possit inde con-
tingere, alias secus, vt dicunt quidam Doctr.
Sed videtur contra quod ad pacem non pos-
sit præcise compelli, vt 90. dist. cap. discordan-
tes, & cap. placuit. & c. studendo, quod verius
videtur. non tamen per hoc remittitur pœna
vt supra. no. & ff. de pac. l. iurisgentium. §. si
paciscar. & facit in Auth. de mand. princip. §.
8 oportet vbi de hoc not. colla. 3. † Sed nun-
quid potest quis compelli satisdare de non
b offendendo b Resp. dicunt quidam Doctr.
quòd non, quia graue est adinuenire fide-
iussores, & non debet quis superuacua satis-
datione onerari, vt ff. de procura. l. non co-
gendum, §. fin. ff. si quis cau. l. j. de iudic. l. 2.
§. si dubitetur. Item ex suo delicto est quis
puniendus, & non debet ex maleficio præ-
mium consequi, ut ff. de interdict. & releg.
l. relegatorum. in fi. ff. de nego. gest. l. si hæ-
reditaria, C. de hæreti. l. sed si. Sed si alium
non offenderit, tunc ne ab alio offendatur,
debet ille compelli satisdare de non offen-
dendo, vt nota. in titu. de accusationi. Sed
alij dicunt, quòd si offendens est damnan-
dus de offensa, & soluit condemnationem,
quod cum sit punitus, non debeat amplius
puniri, & tunc possit offensus compelli ad
satisdationem præstandam de non offen-
dendo, vt C. de his qui ad eccles. con. fug. leg.
denunciamus, argu. C. commun. de aid. l. cum
vsufructu. Item quia prætor habet curare,
vt pacata sit ciuitas &c. ff. de offi. præsid. l.
congruit. & ff. de vsufructu. l. æquissimum.
9 cum si. quod verius videtur. † Sed quid, fe-
cisti mihi iniuriam, si postea bibi & come-
di tecum, & sic facite videor remittere in-
iuriam, si post hoc volo te accusare, nunquid
sum audiendus? Respon. vt not. Inst. de iniur.
10 §. fina. † Sed quid, Titius fuit mortifere
vulneratus. de quo M. inculpatur, sed vulne-
ratus dicit quòd M. ipsum non vulnerauit, sed
alius, nunquid potest iudex contra ipsum
procedere. respondeo, non uidetur, quan-
tum est per iniuriam sibi facta, sed pro fa-
cto communis sic uidetur ff. de publi. l. lici-
tatio. §. quod illicite. ff. ad Silla. si quis in
11 graui. §. j. † Sed an Potestas poterit guerran-
tes sibi ad inuicem ponere ad confines si no-
lunt facere pacem? Respondeo sic videtur,
per l. ff. de offic. præfect. vrb. l. j. §. fin. & arg. ff.
de interdict. & releg. l. relegatis. §. solent. &
§. iudicare, & l. fin. Item poterit accipere fi-
deiussores à qualibet parte, & postea eis præ-
ceptum facere quòd unus alterum non of-
fendat sub certa pœna, ut ff. si quis ius dice.
non obtem. l. j. arg. ff. qui satisd. cog. l. si fidei-
iussor. §. fin. ff. offic. præsi. l. congruit, cum
12 sim. † Sed quid, duo fecerunt post accusatio-
nem,

ADDITIONES.

a ¶ Sed nunquid offensus. *Vide plene Fede per te in rubr. de treug. & pa in 1. & 2. col. vbi ponit regulam negatiuam cum septem fallentijs.*

b ¶ De non offendendo. *Vide Fely. in d. rub. de treuga & pace. col. 4. in fi. & seq vbi ponit circa hoc nouem declarationes, & tres no.*

nem, uel inquisitionem factā pacē de malefi-
cio ꝙ fuit inter eos, nunquid per talem pacem
uideantur confessi de tali crimine, ut possit
iudex eosdem offendentes condemnare si-
ne aliqua probatione? Respondeo, dicunt
quidam quòd sic, ut ff. de infa. l. quoniam.
de iu. fis. l. in fi. & l. eius qui. & l. imperator.
& ar. C. de re iud. l. ad solutionem, cum sim.
unde ad cautelam quando fit pax, offendens
debet negare se deliquisse, & notarius de-
bet dicere, Tales fecerunt concordiam &
pacem de quibuscunque iniurijs, uulneri-
bus & offensis, quæ dicuntur tales inuicem
fecisse & intulisse, nam tunc non uidetur
confiteri, sed negare. Sed si dicatur de uulne-
ribus & offensis illatis & factis, tunc uide-
tur confiteri, &c. unde cautela est adhibenda
quæ non nocet, sed prodest, ut ff. de neg. ge.
l. Pomponius. & facit ff. man. l. qui mutuam,
13 cum simi. † Sed nunquid pupillus potest fa-
cere pacem de morte patris, uel offensa fa-
cta patri cum authoritate sui tutoris? Resp.
dicunt quidam, aut certum est de offensa fa-
cta, & tunc non possit: aut est dubium, &
tunc possit & ualeat: quia tutor in dubio
potest transigere pro pupillo, & ualet tran-
sactio, & ipse pupillus cum tutoris authori-
tate, ut C. de transa. l. præses. ff. de iureiur. l.
tutor. ff. de admi. tut. l. Lucius. in fi. & facit
ff. de fur. l. qui pignore. & l. interdum. §. cau-
telam. cum similibus. Sed alij dicuntur quod
si aliquid est datum pupillo pro tali pace,
quod tunc ualeat, & sit seruanda. ff. de tran-
sa. l. præses. quia minoribus interest litibus
non uexari, nec grauari, ut ff. de mino. l. mi-
noribus, ff. de iniur. l. sed si unus. §. filio. &
facit ff. de censi. l. j. C. de uete. iur. enucle. l. j.
cum sim. Sed Vber. dicit, aut pupillus est in-
fans, & tunc non ualet pax, etiam cum au-
thoritate tutoris, sed si est maior infante,
& tunc, cum authoritate tutoris & decre-
to iudicis ualet, ut ff. de pœ. l. j. de admin.
tu. l. j. §. j. C. de præd. min. l. minores. cum si
14 mi. lib. † Sed quid, aliquis in præsentia iudi-
cis fecit pacem & remissionem M. præsby-
tero quodam præsente & recipiente pro of-
fendente, & eius uice & nomine &c. an ta-
lis pax ualet? Respondeo dicunt quidam quod
sic quia sacerdos est publica persona, ut ff.
de iusti. & iu. l. ius publicum. & p publicam
personam alteri acquiritur ius. C. per quas
perso. no. acqui. l. j. ff. de adoptio. l. non ali-
ter. item quia pax est res lauorabilis, unde
est amplianda. ff. de libe. & posthu. l. cum qui-
dam. & in hac opi. fuit Guido de Suza. Sed
uidetur contra, quòd alteri stipulari, uel pa-
cisci nemo potest, ut Instit. de inut. stipu. §.
alteri. ff. de uerb. oblig. l. stipulatio ista. §. al-
teri. de bon. autho. iudi. pos. l. cum unus. ff.
15 quod ui aut clam. l. j. cum similibus. † Item
quæritur, dicitur in statutis, quòd si quis ha-
buerit pacem ab offenso uel hærede eius,
quòd non possit personaliter de homicidio
condemnari. quidam fuit occisus & plures
reliquit hæredes, nunquid est opus quod
ab omnibus habeat pacem, an sufficit si ab
uno habeatur? Respon. & uidetur quòd ab
omnibus, quia quod omnes tangit, ab om-
nibus debeat approbari, arg. C. de aut. præ-
stan. l. fi. in fi. ff. de lega. 2. l. si pluribus hære-
dibus, cum similibus. Dy. sed tu dic quòd suf-
16 ficit quod à maiori parte. † Sed quid, dicit
statutum, quòd homicida non possit habe-
re pacem, & si habuerit, quòd pax ei non pro-
sit, imo non obstante condemnetur de ho-
micidio contingit quòd quidam non occi-
dit, sed mandauit fieri, & fieri fecit homici-
dium. An pax prosit isti si habuerit? Respon-
deo, dicunt quidam quòd sic, quia statutum
dicit solum de occidente, & si uoluisset idem
a esse in mandante, a dixisset. C. de cadu. tol-
len. l. j. §. ne autem. item quia statutum est
stricti iuris, & seruandum est prout iacet. ff.
de extraordin. crimi. l. j. §. cum ergo. de leg.
3. l. non aliter. item forma statuti est seruan-
da. ff. ad municipa. l. constitutionibus. Item
illud quod non est expressum in statuto,
pro omisso haberi debet. ff. de uerb. oblig.
l. quicquid astringendæ. item cum diuersi-
tas sit in uocabulo, ergo & in effectu, ut B.
de codicil. l. si idem & facit pro ista parte
ff. solu. matri. l. si uero. §. de uiro. ff. de iniur.
leg. item apud Labeonem. §. ait prætor. ff. de
reg. iur. l. expressa nocent. cum simili. Econ-
tra uidetur quod pax non ualeat, quia qui
mandat fieri, facere uidetur. ff. de solu. l. qui
mandat. de iniu. l. non solum. §. si mandato.
nam qui per alium facit &c. ff. de ui & ui
ar. l. j.

ADDITIO.

a ¶ Mandāte. *Adde tu, an statutum loquens de occidente habeat locum in mandāte, per Alex. de Imo plene in consi. 65. in 4. vol.*

act. l. j. §. deiecisse de adminis tu. l. ita autem, §. gesisse. item qui mandat fieri magis delinquit. quam qui facit, quia peccat in se & in alium quem peccare facit, vnde grauius est puniendus, ff. de ser. corru. l. in hoc modo. ibi iustius est &c. ff. quod vi aut clam. leg. si tibi, cum similibus, & hoc verius puto per iura nunc allegata. facit C. de accu. l. non ideo minus, ff. so. ma. leg. si uero, §. de viro, ff. de vi & vi ar. l. 1. ibi, per vim &c. ff. ad Sill. l. & si certus sit percussor, cum si. item quia licet statutum dicat solum de occidente debemus illa verba reducere, ut idem sit in mandante secundum iuris interpretationem, vt ff. de mu. & hono. l. ut gradatim, §. sed si lege. cum simi.

27 † Sed quid, duo fecerunt pacem & remissionem, & promiserunt pacem obseruare, vnus postea frangit pacem & vulnerat alium, qualiter punitur? Respond. videtur in manus amputatione, vt in vsibus feudorum, de pace tenen. c. 1. §. si quis alium. Si vero occidisset alium, tunc punitur lege. Cornelia, de sica. ad mortem, sicut homicida, ff. de sic. l. j. §. pe. de parrici. leg. pen. §. qui alias personas, cum similibus. Vel si alio modo offenderet, punitur secundum qualitatem delicti, vt patet per diuersos titulos huius opusculi.

28 † Sed pone, ꝙ guerra erat inter duas ciuitates, vel castra: tandem peruenerunt ad pacem & concordiam, & promiserunt adinuicem sub certa pœna pacem & concordiam perpetuo inuiolabiliter obseruare. Contigit quòd aliqua certa terra de vna ciuitate, vel castro se supponit & commisit iurisdictioni alterius. propter quod illa terra, sub cuius iurisdictione erat supposita ante pacem, indignata fuit, & fecit nouitatem contra illam terram, quæ nouerit suscepit sub sua iurisdictione, & comisit homicidia, vel incendia, uel alia delicta. Quæritur numquid videatur contra pacem fecisse, ita vt incidat in pœnam? Respondeo omissis ambagibus, & videtur quòd sic, arg. ff. de serui. rusti. præd. l. seruitutus. ibi, efficiatur &c. ff. de testa. tut. l. si quis filiabus, cum simi. Dy.

29 † Sed quid, ordinatum est per legem Mantuæ, ꝙ homicida puniatur in decem libr. quidam fuit condemnatus in dicta pœna pro homicidio commisso, & postea facit pacem cum filio occisi, vel cum alio cuius intereat, cõmune vult quod ille homicida saluat dictam pœnam, iste dicit & allegat pacem factam. Modo quæritur quid iuris? & videtur ꝙ soluere teneatur, quia maleficia non debent esse impunita, vt ff. ad l. Aq. l. ita vulneratus, item quia reipublicæ interest ob maleficia pœnas solui, ff. de fideiuss. l. si a reo. item quia ex dicto maleficio duplex iniuria nata est, vna iniuriato & eius filijs & parentibus, alia reipublicæ, vt ff. de publ. l. licitatio, § quòd illicite. ff. de iur. omn. iud. l. si familia. item quia pax facta per priuatam personam non præiudicat communi siue reipublicæ, ff. de pact. leg. ius publicum. & l. iurisgentium, §. si paciscar. cum similibus. Econtra quòd non, fauore pacis, C. de transact. l. transigere, C. de cad. tol. l. 1. in princ. item quia non habet quærere prætor qualitercunque partes velint a controuersia discedere, vt ff. de ope. noui nunc. l. j. §. inde quæritur. cum similibus. Sed prima opinio videtur verior, per iura prius alleg. cum simi.

20 † Sed an tutor a vel curator nomine pupilli, infantis, vel curatoris pro adulto potest facere pacẽ vt valeat. Respon. & videtur quòd non vt C. de pact. l. pactis, ff. pro empt. l. qui fundum, §. tutor. cum simil. Econtra quod sic, quia pro ipso iurare potest, & iuramentum deferre & transigere, ff. de iureiu. l. tutor. de in lit. iuran. l. videamus, ff. de fur. l. pignore, §. fi. & l. interdum. §. qui tutelam. Item quia loco domini tutor est, ff. de admi. tut. leg. tutor, §. qui tutelam. Solu. dico, aut certus est de maleficio commisso, & tunc non possit in præiudicium minoris, alias sic videtur, ar. C. de transact. l. pactum. de admi. tu. l. j. §. sufficit. & l. Lucius. in fi. cum simi. Sed an possit minor pacisci cum autoritate tutoris vel curatoris, dixi supra. proxi.

22 † Sed nunquid si plures refecerunt pacem adinuicem de omnibus iniurijs, vel offensis hincinde illatis, promittentes adinuicem non contrauenire sub certa pœna &c. & contigit ꝙ vnus fecit contra pacem, & alius postea ipsum percussit ex parte aduersa, puta M. percussit B. an possit de pace rupta accusari & puniri, & incidat in dicta pœnam? Respond. & videtur quòd sic per l. C. de vi pu. l. si quis. item quia fecit ex

inter

ADDITIO.

a ¶ An tutor. *Vide Bal in d. l. pactum hic alleg. & ibi Alex. & adde Abb. quem omnino vide in consi suo 29 in 1. vol. Ang. & Pau. de Castr. in l. tutoris, ff. eo. tit.*

interuallo, vnde ad vinditam fecisse videtur, quod licet, C. de iudis. l. nullus, ff. de vi & vi arma. l. 4. §. cum igitur. Item quia pronnissio de non faciẽdo sæpe committitur, ff. de verb. obl. l. sicut. Econtra quòd non, quia ille fregit sibi pacem, vnde non debuit ei obseruari pax. C. de pac. l. cum proponas, C. de transac. l. siue apud. & l. si quis maior. & hoc verius videtur. Sed tamen Potestas loci poterit ipsum punire de offensa illata, non autem de pace rupta quia maleficium non debet esse impunitum, vt ff. ad l. Aqui. l. ita vulneratus. & quia quantum est ad commune delinquit, ut [illegible] licitatio, §. quod illicite. de publi. vnde puniendus est communi, cuius publice interest ob maleficia pœnas solui, ff. de fide-
11 iusso. l. si a reo. cum similibus. † Sed pone, quòd statuto cauetur quod si quis habuit pacem cum suo inimico, quòd dimittatur ei pœna vel condemnatio, vel quod debeat eximi de banno. Ponamus quod vniuersitas alicuius loci propter delictum commissum fuit condemnata, & vult facere pacem, vt pœna mmuatur, vel vt eximatur de banno, qualiter fiet? Respon. faciet syndicum cum speciali mandato ut supra. dixi in prin. & ille syndicus nomine, & vice vniuersitatis prædictæ faciet pacem, & hoc videtur sufficere, argumentum quod cuiusque vniuer. l. item eorum, §. actionem, & l. 2. ibi, quod non erit dicendum &c. & l. nulli. & ff. de fideiusso. l. mortuo. quia syndicus repræsentat totam vniuersitatem, & ideo dicitur syndicus, id est singulorum causam dicens &c. Et qui per alium facit, per seipsum facere videtur &c. dummodo syndicus sit legitime constitutus, vt d. nulli. Nam omnes consiliarij sunt vocandi, uel sono campanæ, vel voce præconis, prout moris est, vt quod omnes tangit, ab omnibus approbetur. C. de auto. præstand. l. j. Sed saltem duæ partes omnium consiliariorum debent esse præsentes, & maior eorum pars debet consentire, vt in d. ctis legibus. & ff. ad municip. l. maior. & autoritas etiam superioris. & consensus debet accedere, ut l. si decretum ordinis, C. de seruis reipublicæ mater. cum similibus.

Tractatus Bonifacij de Vitalinis super maleficijs, explicit.

QVÆSTIO DOMI. IOAN. ANDREAE.

De clericis relinquentibus habitum & tonsuram, & delinquentibus, qualiter puniantur. Rub.

SVMMARIVM.

1 *Decretalium dubitatio tollitur circa clericos delinquentes non in habitu & tonsura.*
2 *Clericus clericaliter viuens, si delinquat, an priuilegium amittat.*
3 *Clericus non clericaliter viuens, quando amittit priuilegium.*
4 *Clericus accipiens secundam uxorem, vel viduam, vel se faciẽs militem, amittit priuilegiũ clericale ex toto.*
5 *Clericus accipiens vnam vxorem & virginem quando perdat priuilegium, & quando non.*
6 *Clericus nõ vxoratus non portans habitũ nec tonsuram, quando priuilegium perdat.*
7 *Clerici non deferentes habitum nec tonsuram, & se enormibus immiscentes &c quando nullo gaudeant priuilegio.*

1 QVIA sæpe † quætimus & dubitamus de clericis relinquentibus habitum & tonsurã, & delinquentibus, uel facientib. contrarium ordini clericali, ad dubitationem tollendam
2 omnium decretalium sic distingue: † Aut clericus clericaliter ducit uitam suam, an non. Et si quidem uiuit clericaliter, & delinquit in habitu quocunque modo & qualitercunque, non amittit priuilegium, nec potest capi, detineri, uel puniri per iudicem secularem: & percutiẽs, uel capiens incidit in canonem latæ sententiæ. 17. quæst. 4. cap. si quis suadente. & in hoc casu loquitur supra. de iud. c. si quis ab homine. quod apparet ex uerbis ipsius capituli, quę dicunt ipsum esse clericum, & in ordinib. constitutũ assertiue. & hoc nisi fuerit incorrigibilis & fuerit depositus per iudicem ecclesiasticum, & traditus postea curiæ seculari, ut ibi dicitur. Si uero clericus non uiuit clericaliter, distingue, aut portat tonsuram & habi-
3 tum, aut non. † Et si quidem portat tonsuram & habitum, tamen uadit negociando, uel tenet tabernam, uel stat ad aliquam stationem & ad faciendum aliquam mercantiam: & tunc non perdit priuilegium clerica-

ricale, nisi post trinam admonitionẽ, & in hoc
casu loquitur extra de vi. & ho. cle. cap. fin. &
hoc apparet per id quod dr̃ in d. c. quidam cle-
rici &c. & ita ponit assertiue, & postea dicit
in negotiationum suarum quæstionibus, per
quòd apparet ꝙ loquitur quando clericus
mercatur & negotiatur causa lucri, & quæ-
4 stus. † Si vero accipit secundam vxorem, uel
viduam, vel facit se militem, tunc ex toto
amittit priuilegium clericale, quia in talibus
non cadit caracter ordinis clericalis, vt 84.
5 di. c. quisquis. & extra de biga. c. 2. & 3. † Si
vero accepit vxorem vnicam & virginem,
tunc portando habitum & coronam, & cle-
ricaliter viuendo, non perdit priuilegium
clericale, vt extra de vi. & hone. cle. cap. cleri-
cus, si tonsura dimissa. alias si accepit vxorem
& reliquit habitum clericalem, perdit priui-
legium, ut extra de cle. coniu. c. pe. & c. Ioan.
6 & ibi no. † Si vero non coniungatus, & non
portat vestes, nec habitum, nec tonsuram cle-
ricalem, & facit aliquid contrarium ordi-
ni clericali, vel delinquit: tunc distingue,
aut leuiter delinquit, vel aliquid facit con-
tra regulam ordinis clericalis, vt quia por-
tat arma, vel ludit ad tabula in vijs, vel mu-
tuat ad ludum, & vadit venando, & tunc
si aliquis ignorans cum clericum commit-

tat in eum, non incidit in pœnam canonis,
si quis suadente, ipsum percutiendo, uel fe-
riendo, secus si scienter, vt extra de sent. ex-
commu. c. sacro, el 2. & hoc, nisi post trinam
monitionem, quia tunc perdit omne priuile-
gium. extra de senten. excom. c. in audientia.
vbi dicit ꝙ portabat arma relicto habitu &
tonsura clericali. & in cap. si contingat. dicit,
quòd delinquit seculari luxu. & ita quodam-
modo non delinquit leuitatis causa, seu mu-
ta. per quæ apparet quòd in ipsis capitulis lo-
quitur quando leuiter delinquit, vel modi-
7 ce. † Si vero relinquit habitum & tonsuram,
& immisceat se enormitatibus, vel sæua ex-
erceat, & in istis perseueret, ita ꝙ hoc facien-
do fuerit deprehensus per iudicem secula-
rem; uel offensus fuit per alium, tunc nullo
gaudet priuilegio, vel beneficio, & in his
casibus loquitur extra de apostatis. c. j. & c.
priuilegijs, de exces. prælat. c. ex parte. circa
fi. & c. perpendimus. Et ratio manifesta,
quia cum elegerit uitam secularem, ipsius
vitæ debet subijci disciplinæ, iuxta illud,
dignum est ut qui cum alijs similem uitam
suscipiunt, similem in legibus sentiant disci-
plinam, ut extra de statu monac. c. recolentes.
& per hoc reducentur ad concordiam glo. In-
no. Ber. & aliorum doctorum.

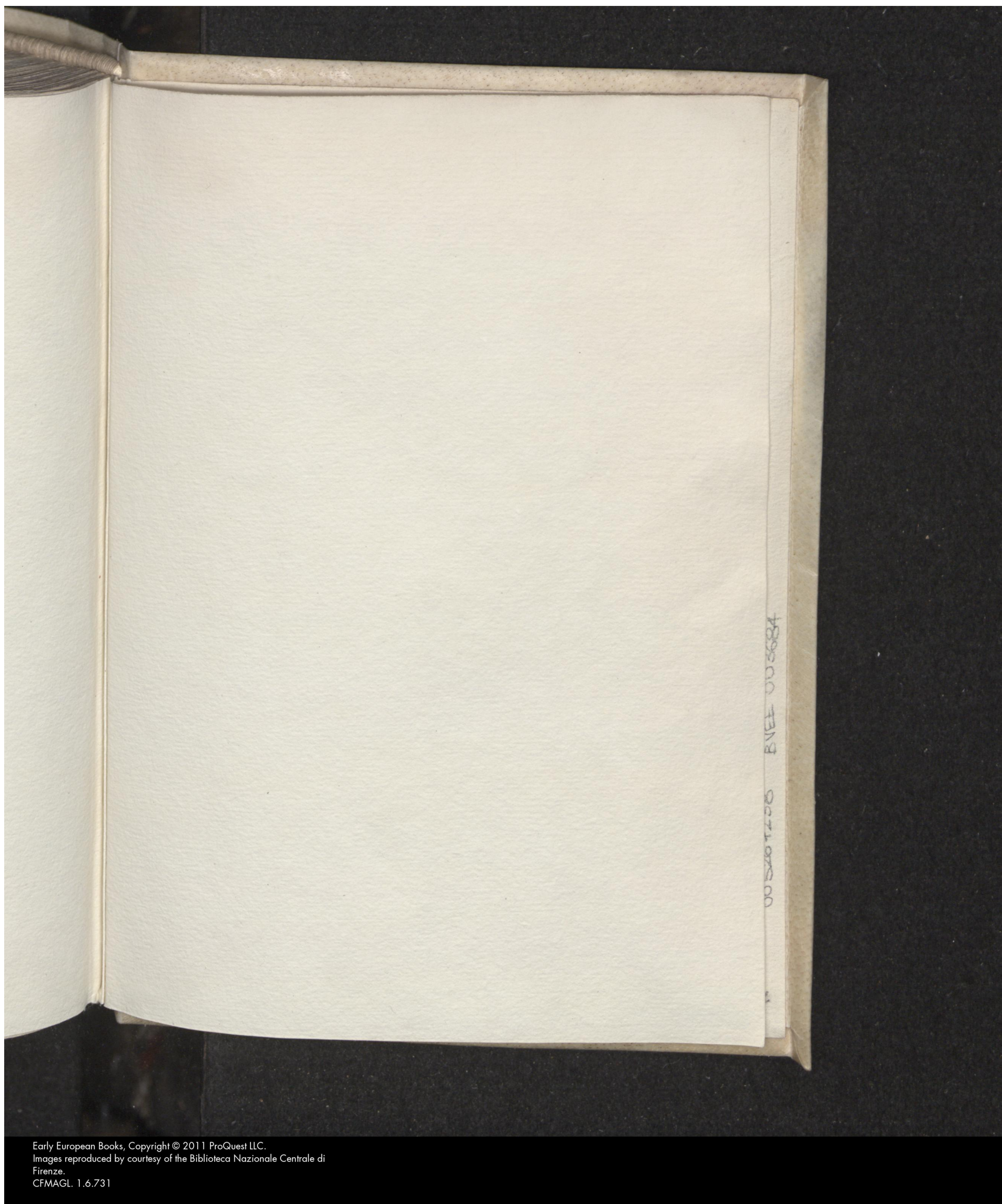
F I N I S.

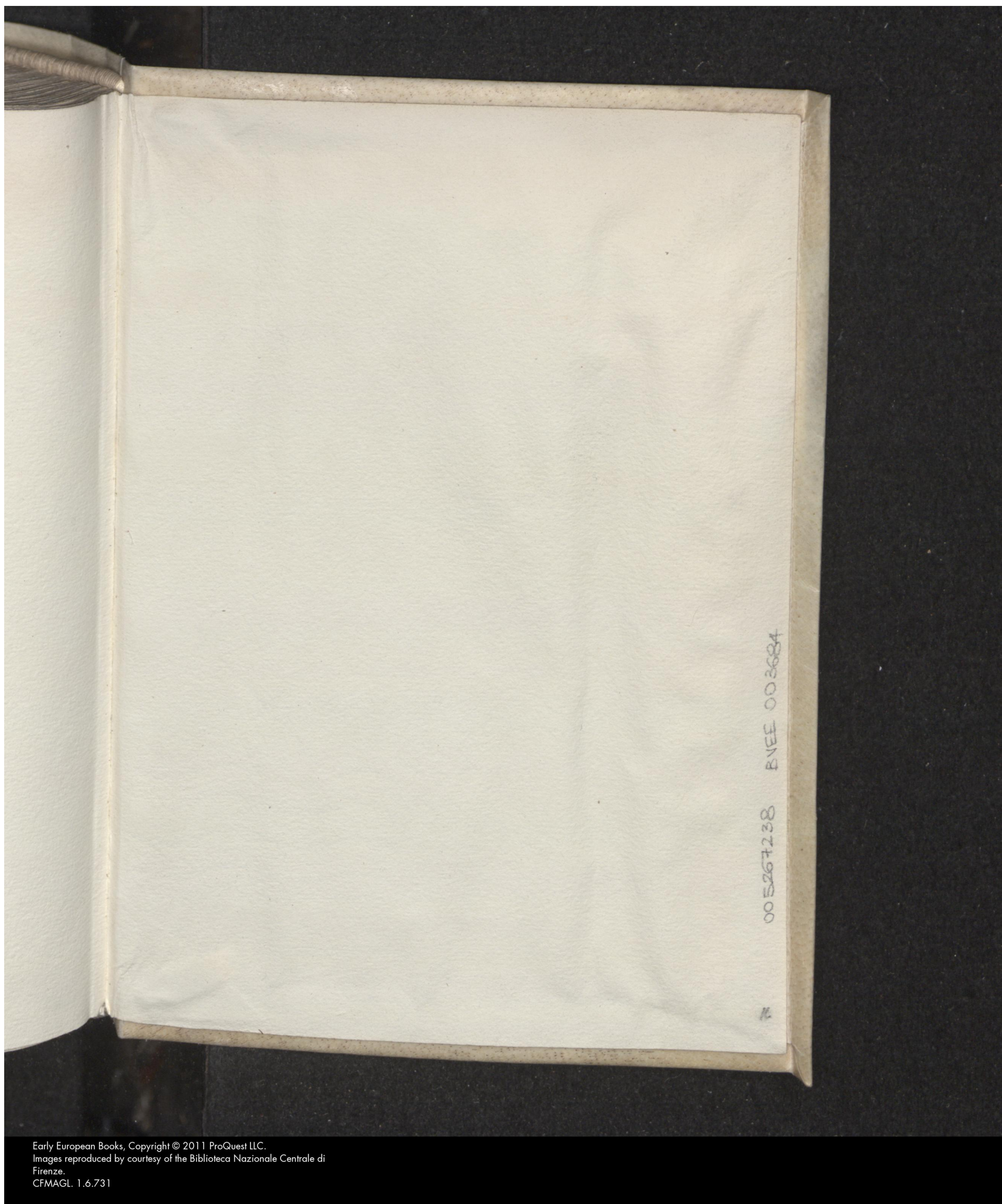
TABVLA RVBRICARVM

IN HOC VOLVMINE BONIFACII CONTENTARVM.

Forma

FINIS.

00524258 BVEE 003684

005267238 BVEE 003684